

Holy Bible

Aionian Edition®

Muqeddés Kalam (yāngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as “ The Purple Bible ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Muq ddes Kalam (y ngi yezik)

Uyghur Bible (pinyin script)

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 11/7/2023

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0

Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 5/7/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Yaritilix	11
Misirdin qikix	40
Lawiyalar	65
Qel-bayawandiki səpər	84
Qanun xərhi	109
Yəxua	130
Batur Həkimlar	145
Rut	160
Samu'il 1	162
Samu'il 2	180
Padixahlar 1	195
Padixahlar 2	213
Tarih-təzkirə 1	231
Tarih-təzkirə 2	248
Əzra	269
Nəhəmiya	275
Əstər	284
Ayup	289
Zəbur	305
Pənd-nəsihətlər	343
Həkmət toplioquqi	355
Küylərnin küyi	360
Yəxaya	363
Yərəmiya	394
Yərəmiyaning yioqa-zarliri	428
Əzakiyal	431
Daniyal	460
Həxiya	470
Yo'el	475
Amos	477
Obadiya	481
Yunus	482
Mikaḥ	484
Naḥum	487
Həbakkuk	489
Zəfaniya	491
Həgay	493
Zəkəriya	494
Malaki	500

NEW TESTAMENT

Matta	505
Markus	524
Luka	537
Yuhanna	558
Rosullarning paaliyətliiri	574
Rimliklaroqa	595
Korintliklaroqa 1	605
Korintliklaroqa 2	614
Galatyaliklaroqa	620
Əfəsusluklaroqa	623
Filippiliklaroqa	626
Kolossiliklərgə	629
Tesalonikaliklaroqa 1	631
Tesalonikaliklaroqa 2	633
Timotiyoga 1	635
Timotiyoga 2	638
Tituska	640
Filemonoga	641
Ibraniylaroqa	642
Yakup	649
Petrus 1	652
Petrus 2	655
Yuhanna 1	657
Yuhanna 2	660
Yuhanna 3	661
Yəhuda	662
Wəhiy	663

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

*Adəmni qoqliwetip, həyatlik dərihiyə barıdıyan yolni muhəpizət kılıx üqün, u Erəm beoşining məxriq tərıpiyə kerublarnı wə tət tərəpkə pırkıraydıyan yalkunluq bir xəmxərnı qoyup qoydı.
Yarıtilix 3:24*

Yaritilix

1 Mukaddamda Huda asmanlar bilan zeminni yaratti. **2** U qaqda yor bolsa xäkilsiz wə kupkuruq hălätte boldi; karangojuluk qongkur sularning yuzini kaplidi; Hudaning Rohi qongkur sular üstide ləzən pərwaz kilatti. **3** Huda: «Yorukluk bolsun!» dewidi, yorukluk payda boldi. **4** Huda yoruklukning yahxi ikənlikini kerdı; Huda yorukluk bilan karangojulukni ayridi. **5** Huda yoruklukni «kündüz», karangojulukni «keq» dəp atidi. **6** Xu tərıkidə kəq bilan səhər etti, bu tunji kün boldi. **6** Andin Huda: — Sularning arilikida bir boxluk bolsun wə sular [yukiri-təwən] ikkigə ayirilip tursun, dedi. **7** Xuning bilan Huda bir boxluk hasil kilip, sularni boxlukning astioğa wə boxlukning üstigə ayriwatti; ix ənə xundak boldi. **8** Huda bu boxlukni «asman» dəp atidi. **9** Xu tərıkidə kəq bilan səhər etti, bu ikkinqi kün boldi. **9** Andin Huda: «Asmanning astidiki sular bir yərgə yiojilsun, kuruk tuprak kərinsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **10** Huda kuruk tuprakni «yər», yiojiloğan sularni bolsa «dengizlar» dəp atidi. Huda bularning yahxi boləjanlikini kerdı. **11** Andin Huda yənə: «Yər hərhil esümlüklərni, urukluk otyaxlarni, mewə beridoğan dərəhlərni türliri boyiqə əzide ündürsun! Mewilərnin iqidə urukliri bolsun!» dewidi, dəl xundak boldi; **12** yərdiki esümlüklərni, yəni uruk qikidoğan otyaxlarni əz türliri boyiqə, mewə beridoğan, yəni mewilərnin iqidə urukliri boləjan dərəhlərni əz türliri boyiqə ündürdi. Huda bularning yahxi boləjanlikini kerdı. **13** Xu tərıkidə kəq bilan səhər etti, bu üçinqi kün boldi. **14** Huda yənə: «Kündüz bilən keqini ayrip berix üçün asmanlarda yorukluk jisimlar bolsun. Ular künlər, pəsillər wə yıllarni ayrip turuxka bəlgə bolsun; **15** ular asmanlarda turup nur qikərojuqi bolup, yər yüzigə yorukluk bərsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **16** Huda ikki qong nur qikərojuqi jisimni yaratti; qong nur qikərojuqini kündüzni baxkuridoğan, kiqik nur qikərojuqni keqini baxkuridoğan yərdi. Həmdə yənə yultuzlarnimu yaratti. **17** Huda bularni kəgə yorukluk berip, kündüz bilən keqini baxkurup, yorukluk bilən karangojulukni ayrisun dəp asmanlarning gümbizigə orunlaxturdi. Huda buning yahxi boləjanlikini kerdı. **19** Xu tərıkidə kəq bilan səhər etti, bu tətinqi kün boldi. **20** Huda yənə: «Sularda mioj-mioj janiwarlar bolsun, uqar-kanatlar yərnin üstide, asman boxlukida uqsun» dedi. **21** Xundak kilip Huda sudiki qong-qong məhluklarni, xundakla sularda mioj-mioj janiwarlarni əz türliri boyiqə wə hərhil uqar-kanatlarni əz türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi boləjanlikini kerdı. **22** Huda bu janliklarəgə bəht-bərikət ata kilip: «Nəsilinip, kəpiyip, dengiz sulirini toldurunglar, uqar-kanatlar mu yəzidə awusun» dedi. **23** Xu tərıkidə kəq bilan səhər etti, bu bəxinqi kün boldi. **24** Huda yənə: «Yər janiwarlarni əz türliri boyiqə qikərsun — mal-qarwilarni, emüligüqi janiwarlarni wə yawayi həywanlarni əz türliri boyiqə apiridə kilsun» — dewidi, dəl xundak boldi. **25** Xundak kilip Huda yərdiki yawayi həywanlarni əz türliri boyiqə, mal-qarwilarni əz türliri boyiqə wə yər yüzidə emüligüqi barlik janiwarlarni əz türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi boləjanlikini kerdı. **26** Andin Huda: «Əz sürət-obrazimizda, Bizgə ohxaydoğan kilip insanni yaritayli. Ular dengizdiki beliklarəgə, asmandiki uqar-kanatlarəgə, barlik mal-qarwilarəgə, pütkül yər yüzigə wə yər yüzidiki barlik emüligüqi janiwarlarəgə igidarqilik kilsun» dedi. **27** Xundak kilip, Huda insanni Əz sürət-obrazida yaratti; Uni Əzining süritidə yaratti; Ularni ərkək-qixi kilip yaratti. **28** Huda ularəgə bəht-bərikət ata kilip: «Silər nəsilinip, kəpiyip, yər yüzini toldurup boysundurunglar; dengizdiki beliklar,

asmandiki uqar-kanatlarəgə, xuningdək yər yüzidə yüridoğan hər bir həywanlarəgə igidarqilik kilinglar» dedi. **29** Andin Huda yənə: «Mana, Mən pütkül yər yüzidiki urukluk otyaxlar bilən urukluk mewə beridoğan hər bir dərəhlərni silərgə ozukluk bolsun dəp bərdim; **30** xundakla yərdiki barlik janiwarlar bilən asmandiki barlik uqar-kanatlar wə yər yüzidə barlik emüligüqilərgə, yəni barlik jan-janiwarlarəgə ozukluk bolsun dəp barlik gül-giyahlarni bərdim» dewidi, dəl xundak boldi. **31** Huda yaratkanlirinin həmmisigə səpselip qaridi, wə mana bularning həmmisi nahayiti yahxi boləjanidi. Xu tərıkidə kəq bilən səhər etti, bu altinqi kün boldi.

2 Xundak kilip asman bilən zemin, pütkül məwjudatliri bilən qoxulup yaritilip boldi. **2** Huda yəttinqi küniqigə kilidoğan ixini tamamlidi. **3** Yəttinqi küni barlik yaritix ixini tohtitip aram aldi. **3** Yəttinqi küni Huda barlik yaritix ixilridin aram aloğan kün boləjanliqi üçün, xu künni bəhtlik kün kilip, uni «mukəddəs kün» dəp bekitti. **4** Pərwərdigar Huda zemin bilən asmanni yaratkan künidə, asman-zeminning yaritilix jəryanining tarihliri mundak; — **5** Zeminda tehi heq gül-giyah, yərdə heq otyax ünmigenidi; qünki Pərwərdigar Huda yər yüzigə həl-yeşin yəodurmioğanidi, xundakla yər teriydoğan adəmmu yok idi. **6** Ləkin yərdin bulak süyi qikip, tamam yər yüzini suoğardi. **7** Andin Pərwərdigar Huda adəmmi yərnin topisidin yasap, həyatlik nəpasini uning bərnioğa püwlidi; xuning bilən adəm tirik bir jan boldi. **8** Andin keyin Pərwərdigar Huda məxriq tərəptə Erəm degən jayda bir baq bina kilip, yasioğan adəmmi xu yərgə orunlaxturdi. **9** Pərwərdigar Huda yərdin kəzni kamlaxturidoğan qaraylik, [mewiliri] yeyixlik hərhil dərəhni ündürdi; u yənə baqning otturisida «həyatlik dərhi» wə «yahxi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ni ündürdi. **10** Baqni suoqirixka Erəmdin bir dərya ekip qikti; andin belünüp, tət ekın boldi. **11** Birinqi ekınnin nami Pixon bolup, altun qikidoğan pütkül Həwilah zeminini aylinip etidu. **12** Bu yurtning altuni nahayiti esil idi; xu yərdə puraklik dewirkay bilən ak həqikmu qikidu. **13** İkkinqi dəryaning nami Gişon bolup, pütkül Kux zeminini aylinip etidu. **14** Üçinqi dəryaning nami Dişlə bolup, Axurning xərkindin ekip etidu, tətinqi dəryaning nami Əfrat idi. **15** Pərwərdigar Huda adəmmi elip Erəm beşioğa ixləp, pərwix kilsun dəp uni xu yərgə koyup koydi. **16** Pərwərdigar Huda adəmgə əmr kilip: baqdiki hər bir dərəh mewiliridin haliojiningqə yə; **17** əmma «yahxi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ning mewisidin yemigin; qünki uningdin yegən küningdə jəzmən əlisən, — dedi. **18** Andin Pərwərdigar Huda yənə səz kilip: — Adəmnin yəloz turuxi yahxi əmas; Mən unioğa mas kelidoğan bir yərdəmqi həmrəhni yasap berəy, — dedi. **19** Pərwərdigar Huda tupraktin daladiki barlik janiwarlar bilən asmandiki həmmə uqar-kanatlarni yasioğanidi; ularəgə adəmnin nemə dəp at koyidoğanlikini bilix üçün, U ularni adəmnin aldioğa kəltürdi. Adəm hər bir janiwarəgə nemə dəp at koyoğan bolsa, uning eti xu bolup kaldı. **20** Bu tərıkidə adəm həmmə mal-qarwilarəgə, asmandiki uqar-kanatlarəgə wə daladiki hər bir janiwarlarəgə at koydi; wəhələnki, adəm əzigə mas kelidoğan heq bir yərdəmqi həmrəh uqratmıdi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Huda adəmgə bir kattiq uyku saldi; u uhlap kaldı. U uhlawatqanda, U uning bıkınidin bir az elip, andin uning ornini ət-gəx bilən etip koydi. **22** Xuning bilən Pərwərdigar Huda adəmnin bıkınidin aloğan xu kışimdin bir ayalni yasap, uni adəmnin kəşioğa əkəldi. **23** Adəm ata huxal bolup: — Mana bu səngəklirimdiki səngək, etimdiki ət boləq, «ayal» dəp atalsun; qünki u ərdin elinoğandur, — dedi. **24** Xuning üçün ər kixi ata-anisidin ayirilip,

5 Bu Adəm'atining əwladlirining nəsbənamisidir: — Huda insanni yaratkan künidə, uni Əzigə ohxax kılıp yaratti. **2** U ularni ər jinis wə ayal jinis kılıp yaritip, ularoşa bəht-bərikət ata kılıp, yaritiloşan künidə ularning namini «adəm» dəp atidi. **3** Adəm'ata bir yüz ottuz yaxka kurgəndə uningdin əzigə ohxaydioşan, əz sürət-obrazidək bir oşul tərəldi; u uninoşoşa Xet dəp at koydi. **4** Xet tuşuloşandin keyin Adəm'ata səkkiz yüz yil əmür kərtip, uningdin [yənə] oşul-kizlar tərəldi. **5** Adəm'atimiz jəmiy tokkuz yüz ottuz yil kün kərtip, ələmdin ətti. **6** Xet bir yüz bəx yaxka kurgəndə uningdin Enox tərəldi. **7** Enox tuşuloşandin keyin Xet səkkiz yüz yəttə yil əmür kərtip, uningdin [yənə] oşul-kizlar tərəldi. **8** Xet jəmiy tokkuz yüz on ikki yil kün kərtip, ələmdin ətti. **9** Enox tokşan yaxka kurgəndə uningdin Kenan tərəldi. **10** Kenan tuşuloşandin keyin, Enox səkkiz yüz on bəx yil əmür kərtip, uningdin yənə oşul-kizlar tərəldi. **11** Enox jəmiy tokkuz yüz bəx yil kün kərtip, ələmdin ətti. **12** Kenan yətmix yaxka kurgəndə uningdin Maħaləlel tərəldi. **13** Maħaləlel tuşuloşandin keyin Kenan səkkiz yüz kırık yil əmür kərtip, uningdin [yənə] oşul-kizlar tərəldi. **14** Kenan jəmiy tokkuz yüz on yil kün kərtip, ələmdin ətti. **15** Maħaləlel atmix bəx yaxka kurgəndə uningdin Yarəd tərəldi. **16** Yarəd tuşuloşandin keyin Maħaləlel səkkiz yüz ottuz yil əmür kərtip, uningdin [yənə] oşul-kizlar tərəldi. **17** Maħaləlel jəmiy səkkiz yüz tokşan bəx yil kün kərtip, ələmdin ətti. **18** Yarəd bir yüz atmix ikki yaxka kurgəndə uningdin Ĥanoh tərəldi. **19** Ĥanoh tuşuloşandin keyin Yarəd səkkiz yüz yil əmür kərtip, uningdin yənə oşul-kizlar tərəldi. **20** Yarəd jəmiy tokkuz yüz atmix ikki yil kün kərtip, ələmdin ətti. **21** Ĥanoh atmix bəx yaxka kurgəndə uningdin Mətxələħ tərəldi. **22** Mətxələħ tuşuloşandin keyin Ĥanoh üç yüz yiloşiqə Huda bilən bir yolda mēgip, yənə oşul-kizlarni tapti. **23** Ĥanohning [yər yüzidə] barlık kərgən künliri üç yüz atmix bəx yil boldi; **24** U Huda bilən bir yolda mēgip yaxaytti; u [tuyuksiz kəzdin] oşayib boldi; qünki Huda uni Əz yenioşa elip kətkənidi. **25** Mətxələħ bir yüz səksən yəttə yaxka kurgəndə uningdin Ləməħ tərəldi. **26** Ləməħ tuşuloşandin keyin Mətxələħ yəttə yüz səksən ikki yil əmür kərtip, uningdin oşul-kizlar tərəldi. **27** Mətxələħ jəmiy tokkuz yüz atmix tokkuz yil kün kərtip, ələmdin ətti. **28** Ləməħ bir yüz səksən ikki yaxka kurgəndə bir oşul tepip, uning ismini Nuħ atap: — Pərwərdigar tuprakka lənət kildi; xunga biz [yərgə] ixliginimizdə Ĥəmdə kollirimizning japalık əmgikidə bu bala bizgə təşəlli beridu, — dedi. **30** Nuħ tuşuloşandin keyin Ləməħ bəx yüz tokşan bəx yil əmür kərtip, uningdin yənə oşul-kizlar tərəldi. **31** Ləməħ jəmiy yəttə yüz yətmix yəttə yil kün kərtip, ələmdin ətti. **32** Nuħ bəx yüz yaxka kurgəndin keyin, uningdin Xəm, Ĥəm wə Yafət tərəldi.

6 Wə xundak boldiki, insanlar yər yüzidə kəpəyixkə baxlioşanda, xundakla kızlarmu kəpləp tuşuloşanda, **2** Ĥudaning oşulliri insanlarning kizlirining qirayılıqlığını kərtip, haloşanqə tallap, əzlırigə hotun kılıxka baxlıdi. **3** U waqıtta Pərwərdigar sez kılıp: — Mening Roħim insanlar bilən mēngü kürəx kılıwərməydu; qünki insan əttur, halas. Kəlgüsidə ularning əmri pəkət bir yüz yigirmə yaxtin axmisun! — dedi. **4** Xu künlərdə (wə xundakla keyinki künlərdimu), Ĥudaning oşulliri insanlarning kizlirining yenioşa berip, uların balılarni tapkınida, gigantlar yər yüzidə pəyda boldi. Bular bolsa kədimki zamanlardiki danglık palwan-baturlar idi. **5** Pərwərdigar insanning etküzüwatkan rəzilliki yər yüzidə kəpəyip kətkənlikini, ularning kənglidiki niyətlirining Ĥərkəşan kəpəyib boluwatqınıni kərdi. **6** Xuning bilən Pərwərdigar yər

yüzidə adəmni apiridə kəloşinoşa puxayman kılıp, kənglidə azablandı. **7** Buning bilən Pərwərdigar: — Əzüm yaratkan insanni yər yüzidin yoqıtımən — insandin tartip mal-qarwilaroşiqə, əmiligüqi Ĥaywanlardin asmandiki kuxlaroşiqə, Ĥəmmisini yoq kılıman; qünki Mən ularni yaratqınımoşa puxaymən kıldim, — dedi. **8** Lekin Nuħ bəx Pərwərdigarning nəziridə xəpək tapkanıdi. **9** Nuħ wə uning ix-izliri təwəndikiqə: — Nuħ Ĥəkkaniy, əz dəwridikilər arisida əyibsz adəm idi; Nuħ Huda bilən bir yolda mēgip yaxaytti. **10** Nuħtin Xəm, Ĥəm, Yafət dēgən üç oşul tərəldi. **11** Pütkül Ĥəħan Ĥudaning əldidə rəzilixip, Ĥəmmə yər zorawanlıqşa tolup kətkənidi. **12** Huda yər yüzigə nəzar seliwidi, mana, Ĥəħan rəziləxkənidi; qünki barlık ət igilirining yər yüzidə kiliwatqını yuzukqilik idi. **13** Xuning bilən Huda Nuħqa: — Mana, əldimoşa barlık ət igilirining sawalliki yetip kəldi; qünki pütkül yər-Ĥəħanni ularning zəwəbidin zorawanlıq kəplidi. Mana, Mən ularni yər bilən koşup Ĥalak kılıman. **14** Əmdi sən əztinggə gofer yaşiqidin bir kəmə yasap, kəmining iqidə bəlmə-ħanılarni kılıp, iqi-texini karımay bilən suwa. **15** Sən uni xundak yaşioşin: — Uzunluğu üç yüz gəz, kəngliki əllik gəz wə egizliki ottuz gəz bolsun. **16** Kəmining pəxayınıni astioşa Ĥər oşuqlıqi yasa, uning egizliki bir gəz bolsun; ixikini kəmining yenifa orunlastur; kəmini asti, ottura wə üsti kılıp üç kəwət yasa. **17** Qünki mana, Mən Əzüm əsmanning astidiki Ĥayatlık tınıqi barlıki Ĥərbir ət igisini Ĥalak kılıdioşan su topanni yər yüzigə kəltürimən; buning bilən yər yüzidiki barlık məhluklar tınıkından tohtaydu. **18** Lekin sən bilən əħdəmni tüzimən. Sən əzting, oşullirini, ayalıng wə kelinlirini elip birliktə kəmigə kiringlar. **19** Əzüng bilən təng tirik saklap kəlix üçün, barlık Ĥandarların Ĥərkəşisidin bir jüp, yəni ərkidinin birini, qixidin birini kəmigə elip kiring; **20** Tirik kəlix üçün kuxlarning Ĥərbir türleridin, mal-qarwilarning Ĥərbir türleridin wə yərdə əmiligüqi Ĥaniwarlarning Ĥərbir türleridin bir jüpi kəxingoşa kiritdu. **21** Əzüng wə ularning ozuklukı üçün Ĥərhil yeməklilərdin elip, yeningoşa oşəmligin, — dedi. **22** Nuħ xundak kildi; Huda əzigə buyruşan Ĥəmmə ixni u bəja kəltürdi.

7 Pərwərdigar Nuħqa mundak dedi: — «Sən pütün əydikiliring bilən kəmigə kiring; qünki bu dəwrdə əldimda sən Ĥəkkaniy dəp kərdüm. **2** Ĥəmmə Ĥalal Ĥaywanlarning ərkək-qixisidin yəttə jüptin, Ĥaram Ĥaywanlarning ərkək-qixisidin bir jüptin elip, xuningdək asmandiki uqar-Ĥanatlarınımu ərkək-qixisidin yəttə jüptin elip, ularning nəslini pütkül yər yüzidə tirik saklap üçün əzüng bilən billə əkir. **4** Qünki yəttə kündin keyin uda kırık kəqə-kündüz yər yüzigə yamoşur yaşdu; Əzüm yaşioşan Ĥəmmə Ĥaniwarlarni yər yüzidin yoqıtımən». **5** Xuning bilən Nuħ Pərwərdigar uninoşa buyruşınıning Ĥəmmisigə əməl kildi. **6** Yər yüzini topan baskəndə Nuħ altə yüz yaxta idi. **7** Topandin [Ĥutulup kəlik] üçün Nuħ bilən oşulliri, ayalı wə kelinliri billə kəmigə kirdi. **8** Ĥalal Ĥaywanlar bolsun, Ĥaram Ĥaywanlar bolsun, kuxlar bilən yərdə əmiligüqi Ĥaniwarlar bolsun, [Ĥərbir türdin] bir jüp-bir jüptin ərkək-qixi bolup, Huda Nuħqa buyruşandək kəmigə, Nuħning kəxişoşa kirdi. **10** Wə xundak boldiki, yəttə kündin keyin, yər yüzini topan bəsxka baxlıdi. **11** Nuħning əmrining altə yüzünqi yili, ikkinqi eyining on yəttinqi künidə qongqur dengizlarning təgliridiki barlık bulaklar yerilip, əsmanning pənşirilirini eqilip kətti. **12** Yamoşur uda kırık kəqə-kündüz yər yüzigə tohtımay yaşdı. **13** Dəl yamoşur baxlanoşan küni, Nuħ, Nuħning Xəm, Ĥəm, Yafət dēgən oşulliri, Nuħning ayalı bilən üç kəlini kəmigə kirdi. **14** Ular bilən billə Ĥərhil yawa Ĥaywanlar tür-türı boyiqə, Ĥərhil mal-qarwilar tür-türı boyiqə, yərdə əmiligüqi Ĥərhil Ĥaniwarlar

tür-türi boyiqə wə hərhil uqar-kanatlar, yəni hərhil kanatlıq janıwarlar tür-türi boyiqə kemigə kirdi. **15** Ət igiliridin, yəni barlıq həyatlıq tınıki boləjan hərhil jandarlardın, bir jüp-bir jüp bolup, kemigə nuhning kexioja kirdi. **16** Kirgənlər Hudaning nuhka buyruoşinidək ət igilirining hərtürining ərəkək-qixisi idi. Andın Pərwərdigar ixikni etiwətti. **17** Topan yər yüzini uda kirik kün besip, sular uloşiyip kətti. Kemə yər üstidin kətürülüp ləyləp kəldi. **18** Su uloşiyip, yər üstidə təhimu egizləp kətti; kemə su üstidə dawaloşup turatti. **19** Sular yər yüzidə tolumu uloşiyip, pütkül əsmanning əstidiki barlıq egiz təqlənnimu besip kətti. **20** Sular [taoşlardın] yənə on bəx göz ərəlp, taoş qokkılırimu su əstidə kəldi. **21** Buning bilən yər yüzidə yürgüqi həmmə ət igiliri, uqar-kuxlar, mal-qarwılar, yawayı haywanlar, yərdə əmiligüqi həmmə janıwarlar, jümlidin pütkül adəmlər həmmisi əldi; **22** kuruqluqta yaxioşuqi, burmida həyatlıq tınıki bar boləjanlarıning həmmisi əldi. **23** Yər yüzidiki jeni barlarıning həmmisi, insan bolsun, mal-qarwılar bolsun, əmiligüqi haywanlar bolsun, əsmandiki kuxlar bolsun, həmmisi həlak bolup yər yüzidin yoq kılındi; pəkət Nuh wə kemidə uning bilən billə turoşanlar kutulup kəldi. **24** Bir yüz əllik künigə yər yüzini su besip turdi.

8 Huda Nuhni, xundakla kemidə uning bilən billə boləjan barlıq yawayı haywanlar bilən barlıq mal-qarwılarni əslidi. Xuning bilən Huda bir xamal qıqirip yər yüzini yəlpütti wə sular yenixka baxlıdi. **2** Qongkur dengizlarning təgliridiki bulaklar wə əsmanning pənjirilirili etilip, əsmandın təkülgən yamoşur tohtidi. **3** Sular barəşansi yər yüzidin yandı; bir yüz əllik kün ətəkindin keyin heli əzledi. **4** Yəttinqi ayning on yəttinqi küni, kemə Ararat taoş tizmiliridiki birining üstidə tohtap kəldi. **5** Sular oninqi ayoşiqə barəşansi azyiyp, oninqi ayning birinqi küni taoş qokkılıri kerünuxka baxlıdi. **6** Kirik kündin keyin Nuh kemigə əzi ornatkən dərizini eqip, **7** bir kuzəşunni sirtka qıqardı. U yər yüzidiki sular tartilip boləşuqə uyan-buyan uqup yürdi. **8** Uningdin keyin Nuh sularning yər yüzidin tartiloşan-tartilmoşanlikini bilix üqün, bir kəptərnı qıqardı. **9** Ləkin sular təhiqə pütkül yər yüzini kaşlap turoşaqka, kəptər putini kəyoşudək jay tapalmay, Nuhning kexioşə kemigə yenip kəldi. Xuning bilən Nuh kəlini sunup uni tutup, kemigə əkiriwaldi. **10** U yəttə kün saşlap, bu kəptərnı kemidin yənə sirtka qıqardı. **11** Kəptər kəqtə uning kexioşə yenip kəldi; mana, uning tumxuşida yengı üzüwaləjan zəytun yopurmiki bar idi. Buni kərüp Nuh sularning yər yüzidin tartiloşinini bildi. **12** U yənə yəttə kün saşlap, kəptərnı yənə sirtka qıqardı, əmma bu kətim kəptər uning yenioşə kaştip kəlmidi. **13** Nuh altə yüz bir yaxka kirgən yili, birinqi ayning birinqi künidə su yər yüzidin kuruşanıdi. Nuh kemining kaşkikişini eqip kaşiwidi, yərnıng kuruşoşinini kərdi. **14** İlkinqi ayning yigirmə yəttinqi küni, yər yüzü pütünləy kuruş boldi. **15** U wəktəda Huda Nuhka səz kəlip: — Sən əzüng, ayaling, oşullirıng wə kelinlirıng kemidin qıqınglar. **17** Əzüng bilən billə boləjan barlıq ət igiliridin hər bir türdiki janıwarlarnı, yəni uqar-kanatlarnı həm mal-qarwılarnı, yərdə əmiligüqi haywanlarning həmmisını əzüng bilən kəşup kemidin elip qıqkın; xuning bilən ular yər yüzidə tarilip-tarkilip, nəsilinip zemində kəpəşun, — dedi. **18** Xuning bilən Nuh, ayali, oşulliri wə kelinliri bilən billə sirtka qıkti. **19** Janıwarlarning həmmisi, barlıq əmiligüqi haywanlar, barlıq uqar-kanatlar, yərdə midirlap yüridoşanlarıning hərəkəşisi əz türliři boyiqə kemidin qıqixiti. **20** Xu qəşda Nuh Pərwərdigarəşə atap bir kurbangəşni yasidi; u həlal janıwarlar bilən həlal kuxlarning hər türüdin elip kəlip, kurbangəşning üstidə «kəydürmə kurbanlıq» ətəküzdı. **21** Xundak kəlip Pərwərdigar huxbuy purap [məmmun boldi];

Pərwərdigar kənglidə: — «İnsanning kəngül-niyiti yaxlıkidin tartip razil bolsimu, Mən insan tüpəylidin yərgə yənə lənət okumaymən wə əmdi bu kətimkidək həmmə jandarlarnı urup yoşkitiwətməymən. **22** Bundın keyin, yər məwjut künliridə, Terix bilən orma, Soşuq bilən issik, Yaz bilən kix, Kündüz bilən kəqə üzülməy aylinip turidu» — dedi.

9 Huda Nuh bilən uning oşullirişə bəht-bərikət ata kəlip, ularoşə mundak dedi: — «Silər jüplixip kəşiyip, yər yüzini toldurunglar. **2** Yər yüzidiki barlıq janıwarlar, əsmandiki barlıq kuxlar, barlıq yər yüzidə midirlap yürgüqilər wə dengizdiki barlıq beliklarning həmmisi silərdin kərkəş wəhmidə bolsun; bular kolunglarəşə tapxuruloşandur. **3** Midirlap yüridoşan hərəkəşə janıwarlar silərgə oşuk bolidu; Mən silərgə kək oşaxkılar bərgəndək, bularning həmmisini əmdi silərgə bərdim. **4** Ləkin silər gəşni iqidiki jeni, yəni keni bilən kəşup yeməşlikınglar kərek. **5** Keninglar, yəni jeninglardiki kan təkülsə, Mən bərhək uning həşabını alımən; hərəkəşə haywanning ilkidə kəşinglar bar bolsa Mən uningəşə təkütüzimən. **6** Kimki insanning kəşini təkşə, Uning kəşimu insan tərıpidin təkülidu; Qünki Huda insanni Əz sürət-obrazıda yaratkəndur. **7** Əmdi silər, jüplixip kəşiyip, yər yüzidə tarilip-tarkilip kəşiyınglar». **8** Andın Huda Nuh bilən uning oşullirişə səz kəlip mundak dedi: — «Mana Əzüm silər bilən wə silərdin keyin kəlidioşan əwladlirınglar bilən, xundakla silər bilən billə turoşan hər bir jan igisi, uqar-kanatlar, mal-qarwılar, silər bilən billə turoşan yər yüzidiki hər bir yawayı haywanlar, kemidin qıqkəşanlarıning həmmisi bilən — yər yüzidiki həqbir haywannı kəldürməy, ular bilən Əz əhdəşni tüzimən. **11** Mən silər bilən xundak əhdə tüzimənki, nə barlıq ət igiliri topan bilən yoşkilmas, nə yərnı wəşran kılıdioşan həqbir topan yənə kəlməs». **12** Huda yənə: — «Mən Əzüm silər bilən wə kəşinglardiki həmmə jan igiliri bilən mənggülik, yəni pütkül əwladlirınglaroşiqə bəkitkən muxu əhdəşning bəlgisi xuki: — Mana, Mən Əzüm bilən yərnıng otturışida boləjan əşdining bəlgisi bolsun dəp həşən-hüşinimni bulutlar iqigə kəşimən; **14** wə xundak boliduki, Mən yərnıng üstigə bulutlarnı qıkarəşnimda, xundakla həşən-hüşən bulutlar iqidə ayan boləşinida, Mən silər bilən ət igiliri boləjan barlıq janıwarlar bilən tüzgən əhdəşni yad etimən; buningdin keyin sular hərğiz həmmə jandarlarnı həlak kəşoşuqi topan bolmas. **16** Həşən-hüşən bulutlar arışida pəşda bolidu; Mən uningəşə karaymən wə xuning bilən Mənki Huda yər yüzidiki ət igiliri boləjan barlıq janıwarlar bilən otturimızda bəkitkən əhdəşni yad etimən», — dedi. **17** Huda Nuhka yənə: — «Mana bu Mən Əzüm bilən yər yüzidiki barlıq ət igiliri otturışida bəkitkən əhdəşning nixan-bəlgisidur», — dedi. **18** Nuhning kemidin qıqkən oşulliri Xəm, Həm wə Yafət idi. Həm Kəşaanıng atışi boldi. **19** Bu üçi Nuhning oşulliri bolup, pütkül yər yüzigə taraləjan əşlə xularning nasil-əwladlirıdur. **20** Nuh tərıqkılıq kılıxka baxlap, bir tüzümzarlık bəşpa kıldı. **21** U uning xarabidin iqip, məst bolup kəlip, əz qədiri iqidə kiyim-kəqəklirini seliwetip, yalingaq yetip kəldi. **22** Kəşaanıng atışi Həm kəlip, atışining əwritini kəşup, sirtka qıqip ikki kəşindioşə eytti. **23** Xəm bilən Yafət kəşup yepinşini elip, mürışigə artıp, kəşniqə mənşip kəşip, atışining yalingaq bəşinini yepip kəşydi. Ular yüzini aldı tərəşkə kəşip, atışining yalingaq tenigə karimidi. **24** Nuh xarabıng kəşpidin oşoşinip, kəşni oşlirıng əzigə nemə kılışinini bilip: — **25** Kəşaanəşə lənət boləşay! U kəşindaxlirıning kılıning kuli bolsun, — dəp kəşoşidi. **26** U yənə: — Xəşning Hudasi

bolojan Pərvərdigarə taxəkkür-mədhijə kəltürülgəy! Kanaan Xəmnig küli bolsun. **27** Huda Yafətni awutkəy! U Xəmnig qədirlirida turojəy, Kanaan bolsa uning küli boləy! — dedi. **28** Nuh topandin keyin üç yüz əllik yil ömür kərdi. **29** Bu tərəkədə Nuh jəmiy tokkuz yüz əllik yil kün kərüp, ələmdin ötti.

10 Təwəndikilər Nuhning oquullirining əwladliridur: — uning oquulliri Xəm, Həm wə Yafət bolup, topandin keyin ulardin oquullar tərəlgən: — **2** Yafətnig oquulliri bolsa, Gomər, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **3** Gomərning əwladliri: Axkinaz, Rifət wə Torgamah idi. **4** Yawanning əwladliri: Elixah, Tarxix, Kittiylar wə Dodaniylar idi. **5** Bularning əwladliri dengiz boylirida wə arallarda ayrim-ayrim yaxiojan həlklər bolup, hərəkəyisi əz tili, əz ailə-kəbililiri boyiqə əz zeminlirida tərkiyə olturaklaxkən. **6** Həmnig oquulliri Kux, Misir, Put wə Kanaanlar idi. **7** Kuxning oquulliri Seba, Həwilah, Sabtaħ, Raamah wə Sabtika idi. Raamahning oquulliri Xeba wə Dedan idi. **8** Kuxtin yənə Nimrod tərəlgən; u yər yüzidə nəhayiti küqtünggür adəm bolup qikti. **9** U Pərvərdigarning əldida küqtünggür owqi boldi; xu səwəbtin «palañqi bolsa Nimrodək, Pərvərdigarning əldida küqtünggür owqi ikən» degən gəp tərkaləjan. **10** Uning padixahlığı Xinar zeminidiki Babil, Ərək, Akkad wə Kalnəħ degən xəhərlərdə baxlanəjanidi. **11** U bu zeminin Axur zeminioğa qikiş Ninəwə, Rəħobot-ır, Kalaħ wə Ninəwə bilən Kalaħning otturisidiki Rəsən degən xəhərlərnimə bina kildi (bular qoxulup «Katta Xəhər» boldi). **13** Misirning əwladliri Ludiylar, Anamiylar, Ləħabiylar, Nəftuħiylar, **14** Patrosiylar, Kasluħiylar (Filiistiylar Kasluħiylardin qikkən) wə Kaftoriylar idi. **15** Kanaandın tunji oquul Zidon təriliş, keyin yənə Hət tərəlgən. **16** uning əwladliri bolsa Yəbusiylar, Amoriylar, Girgaxiylar, **17** Hiwiylar, Arkiylar, Siniylar, **18** Arwadiylar, Zəməriylar wə Həmatiylar idi. Xuningdin keyin, Kanaaniylarning kəbililiri hər tərəkə tərkiyə kətti. **19** Kanaaniylarning yurt qəgrisi bolsa Zidonin tartip, Gərar tərpiyə sozulup, Gazaəja qikiş, andin Sodom, Gomorra, Admah bilən Zəboim tərpiyə tutixip, Lexəoqiə yetip barətti. **20** Yukişikilər bolsa həmnig oquulliri bolup, əz kəbilisi wə tilliri boyiqə kəwm bolup əz zeminlirida olturaklaxkənidi. **21** Xəmmu oquul pərzəntlik boldi; Xəm bolsa Yafətnig akisi, Əbərlərnig ata-bəwisi boldi. **22** Xəmnig oquulliri Elam, Axur, Arfəxad, Lud, Aram; **23** Aramning oquulliri Uz, Həl, Gətar, Max idi. **24** Arfəxadın Xelaħ tərəldi, Xelaħın Əbər tərəldi. **25** Əbərdin ikki oquul tərəlgən bolup, birining ismi Pələg idi, qünki u yaxiojan dəwrdə yər yüzidə bəlünəx boldi; Pələgning inisining ismi Yoqtan idi. **26** Yoqtandin Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yeraħ, **27** Hədoram, Uzal, Diklah, **28** Obal, Abiməəl, Xeba, **29** Ofir, Həwilah wə Yobab tərəldi. Bularning həmmisi Yoqtanning oquulliri idi. **30** Ularning olturojan jayliri bolsa Mexadin tartip, Səffar degən rayonning xərək tərpidiki taəqiqə sozulətti. **31** Yukişikilər bolsa Xəmnig oquulliri bolup, əz kəbilisi wə tilliri boyiqə kəwm bolup əz zeminlirida olturaklaxkənidi. **32** Yukişikilər Nuhning əwladliri bolup, ular əz nəsəbliri wə kəwmliiri boyiqə hatiriləngən. Topandin keyinki yər yüzidiki barlik kəwmliar ularning iqidin tərkaləjan.

11 U zamanda pütkül yər yüzidiki til həm səz birhil idi. **2** Ləkin xundək boldiki, adəmlər məxrik tərəkə səpər kiliş, Xinar yurtda bir tüzənglikni uqritip, xu yərdə olturaklaxti. **3** Ular bir-birigə: — Kelinglar, biz hix kuypup, otta pixuraylı! — deyixti. Xundək kiliş, ular kəruluxta taxning ornioğa hix, layning ornioğa qərimay ixlətti. **4** Ular yənə: — Kelinglar, əmdi əzimizgə bir xəhər bina kiliş, xəhərdə uqi asmanlarəja taxəkküdək bir

munar yasaylı! Xundək kiliş əzimizgə bir nam tikliyələymiz. Bolmisa, pütkül yər yüzigə tarilip ketimiz, — deyixti. **5** U wəqəttə Pərvərdigar adəm baliliri bina kiliwatkan xəhər bilən munarni kərgili qüxti. **6** Pərvərdigar: — «Mana, bularning həmmisi bir qəwmdur, ularning həmmisining tilimə birdur; bu ularning ixining baxlinixidur! Bəundin keyin ularning niyə kilişən hərəkəndək ixini həc tosuwaləjili bolmaydu. **7** Xunga Biz təwəngə qüxtip ularning bir-birining gəplirini uqalməsliki qün ularning tilini [baxkə-baxkə kiliş] kalaymikanlaxturuwəy!» — dedi. **8** Xundək kiliş Pərvərdigar ularni u jaydin pütkül yər yüzigə taritiwətti. Xuning bilən ular xəhərnə yasaxtin tohtap kəldi. **9** Xunga bu xəhərnig nami «Babil» dəp atəldi; qünki u yərdə Pərvərdigar pütkül yər yüzidiki lərnig tilini kalaymikanlaxturuwətti. Xundək kiliş Pərvərdigar ularni u jaydin pütkül yər yüzigə taritiwətti. **10** Təwəndikilər Xəmnig əwladliridur: — topan ötiş ikki yildin keyin, Xəm yüz yexida, uningdin Arfəxad tərəldi. **11** Arfəxad tuəquloəndin keyin Xəm bəx yüz yil ömür kərüp, uningdin yənə oquul-kizlar tərəldi. **12** Arfəxad ottuz bəx yaxkə kirgəndə uningdin Xelaħ tərəldi. **13** Xelaħ tuəquloəndin keyin Arfəxad tət yüz üç yil ömür kərüp, uningdin yənə oquul-kizlar tərəldi. **14** Xelaħ ottuz yaxkə kirgəndə uningdin Əbər tərəldi. **15** Əbər tuəquloəndin keyin Xelaħ tət yüz üç yil ömür kərüp, uningdin yənə oquul-kizlar tərəldi. **16** Əbər ottuz tət yaxkə kirgəndə uningdin Pələg tərəldi. **17** Pələg tuəquloəndin keyin Əbər tət yüz ottuz yil ömür kərüp, uningdin yənə oquul-kizlar tərəldi. **18** Pələg ottuz yaxkə kirgəndə uningdin Rəu tərəldi. **19** Rəu tuəquloəndin keyin Pələg ikki yüz tokkuz yil ömür kərüp, uningdin yənə oquul-kizlar tərəldi. **20** Rəu ottuz ikki yaxkə kirgəndə uningdin Serug tərəldi. **21** Serug tuəquloəndin keyin Rəu ikki yüz yəttə yil ömür kərüp, uningdin yənə oquul-kizlar tərəldi. **22** Serug ottuz yaxkə kirgəndə uningdin Nəħər tərəldi. **23** Nəħər tuəquloəndin keyin Serug ikki yüz yil ömür kərüp, uningdin yənə oquul-kizlar tərəldi. **24** Nəħər yigirmə tokkuz yaxkə kirgəndə uningdin Təraħ tərəldi. **25** Təraħ tuəquloəndin keyin Nəħər bir yüz on tokkuz yil ömür kərüp, uningdin yənə oquul-kizlar tərəldi. **26** Təraħ yətmix yaxkə kirgəndə uningdin Abram, Nəħər wə Həran tərəldi. **27** Təraħning əwladliri təwəndikiqə: — Təraħın Abram, Nəħər wə Həran tərəldi; Hərandın Lut tərəldi. **28** Ləkin Həran tuəquloəndin yurti boləjan, kaldiylərnig Ur xəhəridə atisi Təraħning əldida, Təraħın ilgiri əldi. **29** Abram bilən Nəħər ikkisi əyləndi. Abramning ayalining ismi Saray, Nəħərnig ayalining ismi Milkəħ idi; Milkəħ Həranning kizi idi; Həran bolsa Milkəħ wə Iskahning atisi idi. **30** Ləkin Saray tuəqumas boləqəqə, uning balisi yoq idi. **31** Təraħ bolsa oqili Abramni, nəwrisi Lut (Həranning oqili)ni wə kəlini, yəni Abramning ayali Sarayni elip, Kanaan zeminioğa bərix qün kaldiylərnig Ur xəhəridin yəloğa qikti; biraq ular Həran degən jəyoğa yetip kəlgəndə, xu yərdə olturaklaxip kəldi. **32** Təraħning kərgan künliri ikki yüz bəx yil bolup, Hərandə ələmdin ötti.

12 Pərvərdigar [əslidə] Abraməja mundaq degənidi: — Sən əz yurtungdin, əz uruk-tuəqanliringdin wə əz ata jəmətingdin ayrilip, Mən sanga kərsitidoəjan zeminioğa barəjan. **2** Xundək kilsang Mən sən uluəq bir həlk kiliş, sanga bəht-bərikət ata kiliş, namingni uluəq kiliş; xuning bilən sən əziş bəxkəlarəja bəht-bərikət bolisən; **3** kilmə sanga bəht-bərikət tilisə Mən ularni bərikətləymən, kimki sən hərlisə, Mən qəqum uni lənətkə kaldurimən; sən arkiş yər yüzidiki barlik ailə-kəbililərgə bəht-bərikət ata kilişidü! — dedi. **4** Abram Pərvərdigar uningə eytkini boyiqə [Hərandın] ayrıldı; Lutmu uning bilən billə mangdi. Abram Hərandın qikkənida yətmix

bəx yaxta idi. **5** Abram ayali Saray bilən inisinging oçlı Lutni elip, ularning yioçkan barlıq mal-mülükini köxup, Qanaan igidarlıq kılöjan adəmlərni billə kətip, Qanaan zeminiöja berix üçün yoloja qıktı; xundak kılıp ular Qanaan zeminiöja yetip kəldi. **6** Abram zeminni kezip, Xəkəm degən jaydiki «Morəhning dub dərihi»ning yenioja kəldi (u qaođa u zeminda Qanaaniylar turatti). **7** Pərwərdigar Abramöja kərtünüp, uningoja: — Mən bu zeminni sening nəslingə ata kılıman, — dedi. Xuning bilən u xu yərdə özigə kərüngən Pərwərdigaröja atap bir qurbangah saldi. **8** Andin u bu yərdin yetkilip, Bəyt-Əlning xərkidiki taqəka bardı; öjərb tərpidə Bəyt-Əl, xərk tərpidə Ayi degən jay bar idi; u xu yərdə qədir tikti. U xu yərdə Pərwərdigaröja atap bir qurbangah yasap, Pərwərdigarning namini qakirip ibadət kildi. **9** Andin keyin Abram tədrıjij kəqüp, jənubidiki Nəgəw rayoniöja qarap yetkəldi. **10** Zeminda aqarlıq bolənanı; Abram Misiroja qüxti; u xu yərdə waqtinqa turmaqçı bolənanı, qünki zeminda aqarlıq bək eöjir idi. **11** Əmma xundak boldiki, u Misiroja yekinlaxkanda, ayali Sarayöja: — Mana, mən sening həsün-jamalingning güzəllikini bilimən. **12** Xundak boliduki, misirliklar seni kərsa, «Bu uning ayali ikən» dəp, meni əltürətətip, seni tirik kəlduridu. **13** Xuning üçün sening: «Mən uning singlisi» deyixingni ətinimən. Xundak kilsang, mən seningdin yaxlılıq tepip, sən arkilik tirik qalıman, — dedi. **14** Abram Misiroja kirgəndə xundak boldiki, misirliklər dərwəqə ayalning güzəl ikənlikini kərdi. **15** Pirəwning əmirlikrimu uni kərüp, Pirəwngə uning tərıpini kildi; xuning bilən ayal Pirəwning ordisiöja elip kirildi. **16** Pirəwn Sarayning səwəbidin Abramöja yaxı muamilə kildi; xuning bilən u köy, kala, hangga exəklər, qul-dedəklər, mada exəklər wə təgilərgə erixti. **17** Əmma Pərwərdigar Pirəwn wə əyidkilirini Abramning ayali Sarayning səwəbidin tolimu eöjir wəbalaröja muptla kildi. **18** Xuning üçün Pirəwn Abramni qakirip uningoja: — «Bu zadi sening manga nemə kılöjining? Nemixka uning əz ayalning ikənlikini manga eytmiding? **19** Nemixka uni «singlim» dəp mening uni hotunlukğa eliximöja səwəbək boləni tas kəlisən! Mana bu ayaling! Uni elip kətkin! — dedi. **20** Pirəwn əz adəmlirigə Abram toçrisida əmr kildi; ular uni, ayalini wə uning barlıqini köxup yoloja seliwətti.

13 Xuning bilən Abram ayali wə uning barlıq nərsilirini həmdə Lutni elip Misirdin qıqip, Qanaanning jənubidiki Nəgəw yurtiöja mangdi. **2** U qaođa day Abramning mal-waran wə altun-kümüxliri kəp bolup, helila bay idi. **3** U kəqüp yürüp, jənubtiki Nəgəwdin Bəyt-Əlgə, yəni Bəyt-Əl bilən Ayining otturisidiki əslidə qədir tikkən jayoja, **4** qurbangah yasiojan jayoja kaytip kəldi. Abram xu yərdə Pərwərdigarning namini qakirip ibadət kildi. **5** Abram bilən billə mangojan Lutningmu köy-kala padiliri wə qədirli ri bar idi. **6** Əmdi ular billə tursa, zemin ularni kəmdiyalmaytti; **7** bu səwəbtin Abramning padiqiliri bilən Lutning padiqiliring arisida jedəl qıktı (u waqtta Qanaaniylar bilən Pərizziylər xu zeminda turatti). **8** Xunga Abram Lutka: — «Biz bolsaq kəridaxlarmiz, sən bilən mening aramda, mening padiqilirim bilən sening padiqiliring arisida talax-tartix pəyda bolmisun. **9** Mana, aldingda pütkül zemin turmamdu? Əmdi sən məndin ayriləjin; əgər sən sol tərəpkə barsang, mən ong tərəpkə baray; əgər sən ong tərəpkə barsang, mən sol tərəpkə baray», — dedi. **10** U waqtta Lut nəzər selip kərdiki, lordan wadisidiki barlıq tüzənglikning Zoar xəhriqə həmmila yərnig süyi intayin mol idi; Pərwərdigar Sodom bilən Gomorrani wəyran kılıxtin ilgiri bu yər bəəyni Pərwərdigarning beoçi, Misir zeminidək idi. **11** Xuning bilən Lut özigə lordan wadisidiki pütkül tüzənglikni tallıwaldi;

andin Lut məxriək tərəpkə kəqüp bardı. Xundak kılıp ikkiyən ayrıldı. **12** Abram Qanaan zeminiöja olturaklaxti; Lut bolsa tüzənglikti xəhərlərnig arisida turdi; u bara-bara qədiririni Sodom xəhiri tərəpkə yetkidi. **13** Sodom halki rəzil adəmlər bolup, Pərwərdigarning nəziridə tolimu eöjir gunəhkarlar idi. **14** Lut Abramdin ayrılıp kətkəndin keyin, Pərwərdigar Abramöja: — Sən əmdi bəxingni kətürüp, əzing turəjan jaydin ximal wə jənubka, məxriək wə məşrip tərəpkə kəriöjin; **15** qünki sən hazır kəriwatkan bu barlıq zeminni sanga wə nəslingə mənggülik berimən. **16** Sening nəslingni yərdiki topini sanap qikalisa, sening nəslingnimu sanap qikalixi mumkin bolidu. **17** Ornungdin tur, bu zeminni uzunlukı wə kənglikı boyiqə aylinip qıkkın; qünki Mən uni sanga ata kılıman, — dedi. **18** Xunga Abram qədiririni yetkəp, Həbron xəhriqə yekin Mamrədikı dubzarlıqning yenioja berip olturaklaxti; u xu yərdə Pərwərdigaröja atap bir qurbangah yasidi.

14 Xinarning padixahı Amrafəl, Əllasarning padixahı Ariok, Elamning padixahı Kedorlayomər wə Goyimning padixahı Tidalning künliridə xu wəqə boldiki, **2** ular birlixip Sodomning padixahı Bera, Gomorranning padixahı Birxa, Admahning padixahı Xınab, Zaboimning padixahı Xəm'əbar wə Bela (yəni Zoar)ning padixahioja qarxi hujumöja atlandi. **3** Bu [bəxining] həmmisi kelixip Siddim wadisioja, yəni «Xor Dengizi» wadisioja yiojildi. **4** Ular on ikki yıl Kedorlayomərgə bəkındi boldi, on üçinqi yiloja kəlgəndə, Kedorlayomərgə qarxi isyan kətürdi. **5** On tətinqi yılı Kedorlayomər wə uningoja ittipakdax boləjan padixahlar həmmisi yiojilip, Axtarat-Karnaim degən yərdə Bəfayiyaröja, xundakla Həm degən yərdə Zuziyaröja, Xawəh-Kiriatayimda Emiyaröja hujum kılıp ularni yəngdi; **6** andin ular Horiylarni ularning Seir teoçida məşlup kılıp, qəlnig yenidiki Əl-Paranoçiqə sürüp-toqay kildi. **7** Arkidinla, ular Ən-Mixpatka (yəni Qadəxka) yenip kelip, Amaləklərnig pütkül yurtini bulang-talang kildi; Həzazon-Tamarda olturuxluk Amoriylarnimu hujum kılıp məşlup kildi. **8** Xuning bilən Sodomning padixahı, Gomorranning padixahı, Admahning padixahı, Zaboimning padixahı wə Belaning (yəni Zoarning) padixahı qıqip, Siddim wadisida ularöja qarxi jəng kılıxka səp tizdi; **9** muxu [bəxəylən] Elamning padixahı Kedorlayomər, Goyimning padixahı Tidal, Xinarning padixahı Amrafəl, Əllasarning padixahı Ariok qatarlıklar bilən soçuxti; yəni tət padixah bilən bəx padixah ezara soçuxti. **10** Siddim wadisidiki həmmila yərdə qərimay [orəkliri] bar idi. Sodom wə Gomorranning padixahliri kəqip, orəklərgə qüxüp kətti. Əmma kəlojanlar bolsa taqəka kəqip kətti. **11** [Oçalıb kəlgən tət padixah bolsa] Sodom bilən Gomorranning həmmə mal-mülükini wə barlıq ozuk-tülükini elip kətti. **12** Ular yəne Abramning jiyəni Lutnimu malliri bilən köxup elip kətti; qünki u Sodomda olturaklaxkanıdi. **13** Həlbuki, kütulup kəlojan birci berip bu ixlarni ibraniy Abramöja eytti. Xu qəloja u Amoriy Mamrəning dubzarlıqning yenida turatti. Mamrə bolsa Əxkol wə Anərning akisi idi; bu üqəylən Abram bilən ittipakdax idi. **14** Abram kəridinxing əsir bolup kəlojanlıqni anglap, əz əyidə tuqulojan, əlahidə tərbiyiləngən üq yüz on səkkiz adəmini baxlap qıqip, [tət padixahni] koçlap danoçiqə bardı. **15** Keçisi u adəmlirini guruppilaröja bəlup, ular bilən birliktə hujum kılıp ularni məşlup kılıp, ularni Dəməxkəning ximal tərıpıdiki Həbah degən jayoçiqə koçlap berip, **16** pütkül [olja alojan] mal-mülükni kəyturuwaldi; əz kəridixi Lutni, uning mal-mülkü wə hotun-qizlirini, xundakla [barlık kəlojan] adəmlərni yandurup kəldi. **17** Abram Kedorlayomər wə uning

bilən ittirikdax padixahlarni maolup kilip, kaytip kalganda, Sodomning padixahi Xaweh wadisi (yani Han wadisi) oja uning aldioja qikti. **18** Salemning padixahi Malkizadaku nan bilən xarab elip aldioja qikti. U zat bolsa, Hammidin Aliy Təngri ning kahini idi; **19** u [Abramni] baht-barikatlər: — «Abram asman bilən zeminning Igsi bolon Hammidin Aliy Təngri tərpidin barikatlənsun! **20** Xundakla düxmənlirining öz qolungoja tapxurojan Hammidin Aliy Təngri gə Həmdusana okulojay!» — dedi. Abram bolsa ojanymət alojan narsilərnin ondin birini uningoja bərdi. **21** Andin Sodomning padixahi Abram oja: — Adəmləni manga bərgəyla, ojanymətləni əzligigə alojayla, — dedi. **22** Lekin Abram Sodomning padixahioja jawab berip: — Mən bolsam asman bilən zeminning Igsi bolon Hammidin Aliy Təngri Pərwərdigar oja kol kəturip kəsəm kiləjanmanki, **23** mən səndin hətta bir tal yip nə bir tal boşquqinimu nə sening baxka həkəndak nərsənin almaymən; bolmisa, sən keyin: «mən Abramni bay kilip koydom» deyixing mumkin. **24** Xunga yigitlirinning yegən-iqkini, xundakla manga həmrah boləjanlar, yani Anər, Əkkol wə Mamrəlgərgə tegixlik ülüxtin taxka, mən [ojanyməttin] heq nərsə almaymən; xular əzligigə tegixlik ülüxinə alsun, — dedi.

15 Bu ixlərdin keyin Pərwərdigarning səz-kalami Abram oja alamət kərinüxtə kelip: «Əy Abram, kərkmiəjin; Mən Əzüm kəlkəning wə zor in'amingdurmən» — dedi. **2** Lekin Abram: — Əy Rəb Pərwərdigar, manga nemə berisən? Mana, mən balisiz tursam, əy-bisatlirim oja warislik kiləjuqi muxu Dəməkklik Əliəzərlə bardur, — dedi. **3** Abram yəna: Mana, Sən manga heq nəsil bərmiding, mana əyümdə turuwatqanlərdin biri manga waris bolidu, dedi. **4** Xu həman Pərwərdigarning səz-kalami uning oja kelip: «Bu kixi sanga waris bolmaydu, balki əz puxtungdin bolidəjan kixi sanga waris bolidu», — dedi. **5** Xuning bilən Pərwərdigar uni taxkiri oja elip qikip: — Əmdi asman oja karap yultuzlarni sana — Kəni, ularni saniyaləmsənkini?! — dedi. Andin uning oja: — Sening nəslingnu xundak bolidu, — dedi. **6** Abram Pərwərdigar oja ixəndi; Pərwərdigar uningdiki bu [ixənqni] uning həkəniylik dəp həsəblidi. **7** Yəna uning oja: Mən bu zeminoja igə kilixka seni Kəldiyədəki Ur xəhəridin elip qikqan Pərwərdigardurmən, — dedi. **8** Lekin [Abram]: — I Rəb Pərwərdigar, mən uning oja jəzmən igə bolidəjinimni kəndak bilimən? — dəp soridi. **9** [Pərwərdigar] uning oja: — Mən üqin üq yaxlik bir inək, üq yaxlik bir qixi əqka, üq yaxlik bir qoqkar bilən bir kəptər wə bir bajka elip kəlgin, — dedi. **10** Xunga u bulərnin həmmisini elip, ularning hər birisini yerimdin ikki pəraqə kilip, yerimini yəna bir yerim oja udulmu'udul kilip koyup koydi; əmma kuxlarni pərqilimidi. **11** Ka oja-kuzəunlar taplarning üstigə qüxkəndə, Abram ularni ürkütüp həydiwətti. **12** Lekin kün patay degəndə, Abramni əojir bir uuyq basti wə mana, uning üstigə dəhxətlik bir wəhəmə, tom karəngəjulək qüxti. **13** Andin Pərwərdigar Abram oja: — Jəzmən bilixing kerəkki, sening nəsling əzligirining bolmiojan bir zeminda musapir bolup, xu yərdiki həlkning kullukida bolidu wə xundakla, bu həlk uləroja tət yüz yiləjiqə jəbir-zulum salidu. **14** Lekin Mən ularni kullukla saləjuqi xu tapirining üstidin həküm qikirimən. Keyin ular nurojun bayliklarni elip xu yərdin qikidu. **15** Əmma sən bolsang, aman-hatirjəmlilik iqidə ata-bowiliring oja koxulisən; uzun əmür kətip andin dəpnə kəlinisən. **16** Lekin xu yərdə tət əwlad ətəp, [nəsling] wə yərgə yenip kelidu; qünki Amoriylərnin kəbihi kəlining zihni tehi toxmidi, dedi. **17** Xundak boldiki, kün pətip karəngəju boləjanda, mana, gəxlərnin otturididən ətəp kətiwətkən, is-tütək qikip turojan bir otdan bilən yəlkunluk

bir məx'al kəründi. **18** Dəl xu kuni Pərwərdigar Abram bilən əhdə tüzüp uning oja: — «Mən sening nəsling gə bu zeminni Misirning əkinidin tartip Uluə dərya, yani Əfrat dəryasiojiqə berimən; yani Keniylər, Kənziziyələr, Kadmoniyələr, **20** Hittiylər, Pərizziylər, Rəfayiyələr, **21** Amoriylər, Kənaaniylər, Girgaxiyələr wə Yəbusiylərnin yurtini ularningki kəlimən» dedi.

16 Əmma Abramning ayali Saray uning oja heq bala tuəjuq bərmidi; lekin uning Həjər isimlik misirlik bir dediki bar idi; **2** Saray Abram oja: — Mana, Pərwərdigar meni tuəjuqxtin tosti. Əmdi sən mening dedikimning kəxiəja kirgin; bəlkim u arki kəlik ana bolup tiklinixim mumkin, — dedi. Abram bolsa Sarayning səzini kobul kərdi. **3** Xuning bilən Abramning ayali Saray dediki misirlik Həjəri nəzəri Əzəri Abram oja tokəliklə apirip bərdi (u wakitta Abram Kənaan zeminda nə yil olturojanidi). **4** Abram Həjərnin kəxiəja kirdi wə u həmilidar boldi. Əmma u əzining həmilidar boləjinini bilginidə, u ayal həjayinini kəz gə ilmas bolup kaldi. **5** Saray Abram oja keyidəp: — Manga qüxkən bu horluk sening bəxiəjoja qüxsun! Mən əz dedikimni kuqijə oja selip bərdim; əmdi u əzining həmilidar boləjinini kərgəndə mən uning nəziridə kəz gə ilinmidim. Həy, Pərwərdigar sən bilən mening otturimizdə həküm qikərsun! — dedi. **6** Abram Saray oja: — Mana, dediking əz qolungdidur; sanga nemə layik kərinə uning oja xuni kiləjin, — dedi. Buning bilən Saray uning oja kəttiklik kilixka baxlidi; buning bilən u uning aldidin kəqir kətti. **7** Əmma Pərwərdigarning Pərixtsi uni qəldiki bir buləkning yenidə, yani Xur yolining boyidiki buləkning yenidin təp, uning oja: **8** Əy Sarayning dediki Həjər, nədin kəlding, nə gə berisən? — dəp soridi. U jawab berip: — Mən həjayinim Sarayning aldidin kəqir qiktim, — dedi. **9** Pərwərdigarning Pərixtsi uning oja: — Ayal həjayinimning kəxiəja kaytip berip, uning kol astida bol, — dedi. **10** Pərwərdigarning Pərixtsi uning oja yəna: — Sening nəslingni xundak awutimənkə, kəplükidin uni sanəp boləjili bolmaydu, — dedi. **11** Andin Pərwərdigarning Pərixtsi uning oja: Mana, sən həmilidərsən; sən bir oəjul tuəjuq, uning oja Ismail dəp at koyəjin; qünki Pərwərdigar sening jəbir-jəpəyini anglidi. **12** U yəna exək kəbi bir adəm bolidu; uning kol hər adəmgə kərxə uzitilidu, xuningdək hər adəmnin kol uning oja kərxə uzitilidu; u kəridaxlirining udulida ayrim turidu, dedi. **13** Həjər əz-əzigə: «Mən muxu yərdə meni Kərgüqini arki sidin kərdüm» dəp, əzigə səz kiləjan Pərwərdigarni: «Sən meni kərgüqi Təngridürsən» dəp atidi. **14** Xuning bilən u kuduk; «Bəər-ləhəy-roy» dəp ataldi. U Kadəx bilən Bərd xəhərinin arilikdidur. **15** Həjər Abram oja bir oəjul tuəjuq bərdi. Abram Həjər uning oja tuəjuq bərgən oəliəja Ismail dəp at koydi. **16** Həjər Abram oja Ismailni tuəjuq bərgəndə Abram səksən altə yaxta idi.

17 Abram tokəsn tokkuz yaxka kirgəndə, Pərwərdigar Abram oja kərinüp uning oja: — Mən Kədir Təngridurmən. Sən Mening aldimdə mənəp, kəmil boləjin. **2** Mən Əzüm bilən sening arəndə əhdəmnə bəkitip, seni intayin zor kəpəytimən, — dedi. **3** Abram əzini taxlap yuzini yərgə yəqir yattı; Huda uning bilən yəna səzlixip mundak dedi: — **4** Əzüm gə kəlsəm, mana, Mening əhdəm sən bilən tüzülgəndur: — Sən nurojun əl-millətlərnin atisi bolisən. **5** Xuning bəkin sening israhing buningdin keyin Abram atalmaydu, bəlkə israhing İbrahəim bolidu; qünki Mən seni nurojun əl-millətlərnin atisi kildim. **6** Mən seni intayin zor kəpəytimən; xuning bilən səndin kəp əl-kowmlarni pəyda kəlimən, puxtungdin padixəhər qikidu. **7** Mən sən wə səndin keyinki nəslingning Hudasi bolux üqin

Özüm sən wə səndin keyinki nəslingning arisida əbədiy əhdə süpitidə bu əhdəməni tikləymən; **8** Mən sanga wə səndin keyinki nəslingə sən hazır musapir bolup turojan bu zeminni, yani pütkül Kanaan zeminini əbədiy bir müllük süpitidə ata kəlimən; wə Mən ularning Hudasi bolimən, — dedi. **9** Andin Huda İbrahimoja yəne: — Sən əzüng Mening əhdəməni tutkın, əzüng wə səndin keyinki nəslingmu əwladtin-əwladkə buni tutuxi kerək. **10** Mən sən bilən wə səndin keyinki nəsling bilən tüzgən, silərning tutuxunglar kerək bolojan əhdəm xuki, aranglardiki hər bir ərəkə hətnə kəlinus. **11** Xuning bilən silər hətnilixinglarni kesiwetixinglar kerək; bu Mən bilən silərning aranglardiki əhdingidən bəlgisi bolidu. **12** Barlık əwladliringlar, nəsilin-nəsilgə aranglarda, məyli eydə tuqulojanlar bolsun, yaki əwladliringardin bolmay yatların puloja setiwelinojanlar bolsun, həmme ərəkə səkkiz künlik bolojanda hətnə kəlinus. **13** Öyüngdə tuqulojanlar bilən puluojaja setiwalojanlarning həmmissi hətnə kəlinixi kerək. Xundak kəlojanda, Mening əhdəm tənlinglarda ornap, əbədiy bir əhdə bolidu. **14** Ləkin hətnilixi turup, tehi hətnə kəliniojan hər bir ərəkə Mening əhdəməni buzojan həsəblinip, üzüp taxlinidu, — dedi. **15** Huda İbrahimoja yəne şəkilip: — Ayaling Sarayni əmdi Saray dəp atimiojin, bəli ismi Sarah bolsun. **16** Mən uningoja bəht-bərikət berip, uningdinmu sanga bir oşul berimən. Mən dərwəqə uni bərikətləymən; xuning bilən u əl-millətlərnin anisi bolidu; həlkərlərnin padixəhərimu uningdin qikidu, — dedi. **17** İbrahim [yəne] əzini yərgə etip düm yetip külip kətti wə kənglidə: «Yüz yaxkə kirgən adammu balilik bolalarumu? Toksan yaxkə kirgən Sarahmu bala tuojarmu?!», — dedi. **18** İbrahim Hudaəja: — Ah, İsmail aldingda yaxisa idi! dedi. **19** Huda uningəja: — Yak, ayaling Sarah jəzəməni sanga bir oşul tuojup beridu. Sən uningəja «İshək» dəp at kəyojin. Mən uning bilən əz əhdəməni tüzimən; bu uningdin keyin kəlidiojan nəslə bilən bəlojojan əbədiy bir əhdə süpitidə bolidu. **20** İsmailəja kəlsək, uning toşrisidiki duayingni anglidim. Mana, Mən uni bərikətləp, nəslini kəpəytip, intayin zor awutimən. Uning yuxtidin on ikki əmir qikidu; Mən uni uluş jir həlkə kəlimən. **21** Biraq əhdəməni bolsa Mən kələr yili dəl muxu wəktə Sarah sanga tuojup beridiojan oşul — İshək bilən tüzimən, — dedi. **22** Huda İbrahim bilən səzlixip bolup, uning yenidin yukirioja qikip kətti. **23** Xuning bilən xu künila İbrahim əz oşli İsmailni, əz eydə tuqulojanlar wə puloja setiwalojanlarning həmmissini, yəni uning eydidiki barlık ərəkələri elip, Huda uningəja eytkəndək ularning hətnilixini kesip hətnə kəldi. **24** İbrahimning hətnilixi kesilip, hətnə kəliniojanda, toksan tokkuz yaxkə kirgenidi. **25** Uning oşli İsmailning hətnilixi kesilip, hətnə kəliniojanda, on üç yaxta idi. **26** İbrahim bilən uning oşli İsmail dəl xu künning əzidə hətnə kəlinidi wə xundakla uning eydidiki həmme ər kixilər, məyli eydə tuqulojan bolsun yaki yattin puloja setiwelinojanlar bolsun, həmmissi uning bilən billə hətnə kəlinidi.

18 Pərwərdigar Mamrədiki dubzarlıqning yenida İbrahimoja kəründi; bu kün əng issiojan wəkt bolup, u əz qədirining ixididə olturatti. **2** U bəxini kətürüp nəzər seliwidi, mana uning udulida üç kixi ərə turatti. Ularni kərip u qədirining ixididin kəpup, ularning aldioja yügürüp berip, yərgə təgküdək təzim kəlip: **3** — İ Rəbbim, əgər pəkir nəzərliridə iltipət tapkən bolsam, ətünimənki, kullirining yenidin ətüp kətmigəylə; **4** azojina su kəltürülsün, silər putliringlarni yuyup dərhəning tegidə aram əliwəlinglar. **5** Silər əz kəlunglarning yenidin ətökənənsilər, mən bir qixləm nan elip qikay, silər hardukunglarni qikirip, andin ətüp kətkəysilər, dedi. Ular jawab berip: — Eytkingəndək

kəlojin, dewidi, **6** İbrahim qədirioja Sarahning kəxioja yügürüp kərip, uningəja: — Üq das esil undin tez hemir yuojurup tokaq ətkin, — dedi. **7** Andin İbrahim kala padisioja yügürüp berip, yumran obdan bir mozayni tallap, qakirioja tapxurdi; u buni tezla təyyar kəldi. **8** Andin İbrahim serik may, sūt wə təyyarlatkən mozayni elip kəlip, ularning aldioja tutup, əzi dərhəning tegidə ularning aldidə ərə turdi; ular ulardin yedi. Ular uningdin: ayaling Sarah nədə, dəp soriwidi, u jawab berip: — Mana, qədiridə, dedi. **10** Birs: — Mən kələr yili muxu wəktə kəxingəja jəzəməni kəytip kəlimən, wə mana u wəktə ayaling Sarahning bir oşli bolidu, — dedi. Sarah bolsa uning kəymidiki qədirning ixididə turup, bularni anglawatatti. **11** İbrahim bilən Sarah ikkisi yaxinip, kərip qəlojanidi; Sarahda ayal kixilərdə bolidiojan adət kəruş tohtap qəlojanidi. **12** Xunga Sarah əz iqidə külip: — Mən xunqə kərip kətkən tursam, rasttinla ləzzət kəralərmənmü? Erimmu kərip kətkən tursa? — dəp hiyal kəldi. **13** Pərwərdigar İbrahimoja: — Sarahning: «Mən kərip kətkən tursam, rasttinla bala tuojarmənmü?» dəp külgini nemisi? **14** Pərwərdigarəja mümkün bolmaydian tilsimat ix barmu? Bekitkən wəktə, yəni kələr yili dəl bu qəjdə kəytip kəlimən wə u wəktə Sarahning bir oşli bolidu, — dedi. **15** Əmma Sarah kərkəp kətip: — Kəlmədim, dəp inkar kəldi. Ləkin U: — Yak, sən küldüng, — dedi. **16** Andin bu zatlar u yərdin kəpup, Sodom tərəkə nəzirini aqurdurdi. İbrahimmu ularni uzitip, ular bilən billə mandı. **17** Pərwərdigar: — Mən kəlidiojan iximni İbrahimdin yoxursam bolamdu? **18** Qünki İbrahimdin uluş wə küllük bir əl qikidu wə xuningdək yəz yüzidiki barlık əl-millətlər u arkilik bəht-bərikətə müyəsər bolidiojan tursa? **19** Qünki Mən uni bilip talliojanmən; u qəqum əz balilirini wə uning eydidikələrini əzīgə əgəxtürüp, ularəja Pərwərdigarning yolini tutup, həkkəniyliki wə adalətni yürgüzüxni əgətidu. Buning bilən Mənikə Pərwərdigar İbrahim toşruluk kəlojan wədəməni əməlgə axurimən, — dedi. **20** Andin Pərwərdigar mundak dedi: — «Sodom wə Gomorra toşruluk kətürülgən dad-pəryad nəhayiti küllük, ularning gunəhi intayin əojir bolojini üqün, **21** Mən həzirlə qəximən, kəlmixliri rasttinla xu dad-pəryadlardin Manga məlum bolojandək xunqə rəzilmu, bilip bakay; unqə rəzil bolmioqandimu, Mən uni bilixim kerək». **22** Xuning bilən bu kixilər u yərdin kəzojilip, Sodom tərəkə yol aldı. Ləkin İbrahim yənilə Pərwərdigarning aldidə ərə turatti. **23** İbrahim yəkin berip: — Sən rasttinla həkkəniylarni rəzillər bilən kəpup həlak kəlamsən? **24** Xəhərdə əllik həkkəniyi kixi bar boluxi mümkün; Sən rasttinla xu jayni həlak kəlamsən, əllik həkkəniyi kixi üqün u jayni kəqürüm kəlamsən? **25** Yak, yak. Bu ix Səndin neri boləy! Həkkəniylarni rəzillərgə kəpup ətürüp, həkkəniylərgə rəzillərgə ohxax muamilə kəlix Səndin neri boləy! Pütkül jəhəning sorakqisi adalət yürgüzməmdü? — dedi. **26** Pərwərdigar jawab berip: — Əgər Mən Sodom xəhəridə əllik həkkəniyini tapsam, ular üqün pütkül jayni ayap kəlimən, — dedi. **27** Andin İbrahim jawab berip: — Mana mən pəkət topa bilən küldin ibarət bolsammu, mən İgəm bilən səzləkkili yəne pətinəlidim. **28** Mubada xu əllik həkkəniyidin bəx kixi kəm bolsa, Sən bu bəx kixining kəm bolojini üqün pütkül xəhəni yəqitəmsən? — dedi. U: — Əgər Mən xu yərdə kərik bəxni tapsammu, uni yəqətməymən, dedi. **29** İbrahim Uningəja səzini dawam kəlip: — Xu yərdə kərik kixilə təpilixi mümkün, dewidi, [Pərwərdigar]: — Bu kərikü üqün uni yəqətməymən, — dedi. **30** U yəne səz kəlip: İ İgəm, hapa bolmiojaysən, mən yəne səz kəlay. Xu yərdə ottuzi təpilixi mümkün? — dedi. U: — Əgər Mən u yərdə ottuzni tapsammu, yəqətməymən, — dedi. **31** U yəne səz kəlip: — Mana əmdi mən İgəm bilən səzləkkili jür'ət

kildim; xu yərdə yigirmisi tepilixi mumkin, — dedi. Pərwərdigar sez kılıp: bu yigirmisi üqün u yərnı yoqatmaymən, — dedi. **32** U sezləp: — I Igəm, hapa bolmioqay, mən pəkət muxu bir kətimla sez kılay! Xu yərdə oni tepilixi mumkin, dewidi, u jawab berip: — Mən oni üqün oni yoqatmaymən, — dedi. **33** Pərwərdigar İbrahım bilən sezləyip boləandın keyin kətti; İbrahımmu əz jayoqay kaytıp kətti.

19 İkki pərixta kəqtə Sodoməya yetip kəldi; xu qaşda Lut Sodomning dərwasisida olturatti. Lut ularni kərüpla ornidin turup, aldioqay qikip yüzi yərgə təgküdək təzim kılıp: **2** — Mana, əy hojilirim, kəminilirining əyigə qüxüp putliringlarnı yuyup qonup kəloqaysilə; andin ətə səhər qorup yoləya qıksanglarnı bolidu, dewidi, bular jawabən: — Yak, biz xəhər maydanida kəqləymiz, — dedi. **3** Əmma u ularni qing tutuwidi, ahir ular uning bilən berip əyigə kirdi. U ularəya dastihan selip, pətir toqəqlarnı pixurup bərdi, ular oqızalandi. **4** Ular tehi yatmioqanidi, xəhərdikilər, yəni Sodomning ərkəkləri, yax, kəri həmmisi həkəysi məhəllilərdin kelip əyni kərxiwaldi; **5** ular Lutni qakirip uningə: — Bügün kəqtə seningigə kərgən adəmlər kəni? Ular ni bizgə qikipir bər, biz ular bilən yekinqilik kılimiz, — dedi. **6** Lut dərwasining aldioqay, ularning kəxiəya qikip, ixikni yepiwetip, **7** ularəya: — Əy buradərlirim, mundak rəzilikni kılmanglar! **8** Mana, tehi heq ər bilən billə bolmioqan ikki kızim bər; ularni silərgə qikipir bəry. Ular bilən halioqininglarnı kılinglar. Əmma bu adəmlər əgzəmning sayisi astioqay kərgənəkən, silər ularni heqnemə kılmanglar! — dedi. **9** Ləkin ular jawab berip: «Neri tur!» deginioqay, yənə: — Bu yərdə turuxkə kəlgən bu musapir həkım bolmaqimikən? Əmdi sanga ularəya kıloqandınmu bəttər yamanlıq kılimiz! — dəp Lutni kıstap, ixikni qəxiəyə basturup kəldi. **10** Əmma u ikki kixi kollarini uzitip Lutni əyigə əz kəxiəyə tartip əkiriwelip, ixikni təkiwaldi **11** wə əyning dərwasizing aldidiki adəmlərnı kıkiqidin tartip qongioqay kərlükə muptila kildi; xuning bilən ular dərwasini izdəp, həladin kətti. **12** Andin ikkəylən Lutkə: — Muxu yərdə yənə birər kiming barmu? Küy'ooşul, ooşul yaki kızliring wə yaki xəhərdə baxkə adəmliring bolsa ularni bu yərdin elip kətkin! **13** Qünki biz bu yərnı yoqitimiz; qünki ular toqruluk kətürülgən dad-pəryad Pərwərdigarning aldidə intayin küqlük boləq, Pərwərdigar bizni uni yoqıtixkə əwətti, — dedi. **14** Xuning bilən Lut təxkiriəya qikip, kızlirini alidioqan [boləqusi] küy'ooşullirining kəxiəyə berip: «Əmdi qorup bu yərdin qikip kətinglar; qünki Pərwərdigar xəhərnı yoqitidu» — dedi. Əmma u [boləqusi] küy'ooşullirining nəzirigə qəqəqə kıloqandək kəründi. **15** Tang atkəndə, pərixtilər Lutni aldiritip: — Əmdi qorup ayaling bilən kəxingdiki ikki kızingni əloqin; bolmisa xəhərnıng kəbihlikigə qətilip kəlip, həlak bolisən, — dedi. **16** Əmma u tehiqə arisaldi bolup turəyanda, Pərwərdigar uningəyə rəhım kıloqanlik üqün, u ikkiylən Lutning kolini, ayalining kolini wə ikki kızining kollarini tutup, ularni xəhərnıng sirtioqay əqikip, orunlaxturup koydi. **17** Ular ni qikəroqandın keyin xu ix boldiki, uların biri uningəyə: — Jeningni elip qəq, həlak bolmasliqing üqün kəyninggə kərimay, tüzlənglikteki heq yərdə tohtimay, təşkə qəkqin! — dedi. **18** Ləkin Lut ularəya: — Undak bolmioqay, əy hojam, etünüp kılay! **19** Mana, kəminəng kəzüngdə iltipət tapti, jenimni kütqəzəng, mənə zor mərhəmət kərsəttinq; əmma mən təşkə qəqalmaymən; undak kılsam, mənə birər bəz qüxüp, əlöp kətarəmmikim. **20** Kəra, awu xəhərgə kəqip bərsə boləqudək nəhayiti yekın ikən, xundakla kikiq xəhər ikən! Etünüp kılay, mening xu yərgə kəqiximoqay yol kəyoqəysən! U kikiq [xəhər] əməsmu?! Jenim xu yərdə aman kalidu! — dedi. **21** Pərixta uningəyə jawab berip:

— Həyr, bu ixtimu sanga məkul bolay, sən eytkən xu xəhərnı wayran kılmay. **22** Əmdi u yərgə tezdin kəqip bəroqin; qünki sən xu yərgə yetip barmioquqə heq ix kılalasmən, — dedi. Xunga u xəhərnıng ismi «Zoar» dəp ataloqan. **23** Lut Zoarəya yetip bəroqəndə kün nuri heq yüzigə qəqiloqanidi. **24** Xu qaşda Pərwərdigar ərxin, əz yənidin Sodom bilən Gomorraning üstigə günggürt wə ot yaordurup, **25** xu xəhərlərnı, pütkül tüzlənglikni həmdə xəhərlərdiki barlıq əhalilər wə yərdin üngənlərnı qoxup bərbət kildi. **26** Ləkin Lutning ərkisidin mənəyən ayali kəyningə kəriwidi, təz tüwrükkə aylinip qaldı. **27** Ətisi tang səhərdə, İbrahım qorup ilgiri Pərwərdigarning aldidə turəyən jayoqay qikip, **28** Sodom bilən Gomorra təəşkə, xundakla tüzlənglikning həmmə yerigə nəzər seliwidi, mana, yər yüzidin humdanning tütüniyək tütün ərləwətkinini kərdi. **29** Əmma xundak boldiki, Huda u tüzlənglikteki xəhərlərnı wəyrən kıloqanda, U İbrahımnı əsiqə elip, Lut turəyən xəhərlərnı bərbət kıloqanda uni balayı'apətning iqidin qikipir kütqəzdi. **30** Əmma Lut Zoar xəhəridə turuxtin kərkəqəqə, Zoardin kətip, təşkə qikip, ikki kızi bilən xu yərdə məkənlaxtı. U ikki kızi bilən bir əngkürdə turdi. **31** Əmdi qong kız kikiqigə: — Atimiz bolsa kərip kətti; dunyaning kəidə-yosuni boyiqə wə yurttə bizgə yekinqilik kılidioqan heq ər kixi kəlmidi. **32** Kəni, atimizni xarab bilən məst kılıp koyup, uning bilən billə yatayli; xundak kılsək, biz pərzənt kərip atimizning urukini qəlduralaymiz, — dedi. **33** Xuning bilən ular u kəqisi atioqay xarab iquküzüp [məst kılıp] koyup, qong kızi kərip atisi bilən yatti. Ləkin Lut uning kərip yətkinini mu, qorup kətkinini mu heq səzmidi. **34** Ətisi xundak boldiki, qongi kikiqigə: — Mana, mən əhxəm atam bilən yattim; bügün kəqtimu uningəyə yənə xarab iquküzəyli; xuning bilən sən kərip uning bilən yətkin; xundak kılıp, hər ikkimiz pərzənt kərip atimizning nəslini qəlduralaymiz, — dedi. **35** Xuning bilən ular u kəqisi atioqay xarab iquküzüp [məst kılıp] koyup, kikiq kızi ornidin turup uning bilən billə yatti. Əmma Lut uning kərip yətkinini mu, qorup kətkinini mu heq səzmidi. **36** Xundak kılıp, Lutning ikkila kızi əz atisidin həmilərd bolup kaldi. **37** Qongi bolsa ooşul təşkə, uning etini Moab koyup; u bügünki Moabiyarning atisidur. **38** Kikiqimə ooşul təşkə, uning etini Bən-Ammi koydi. U bügünki Ammoniyarning atisidur.

20 İbrahım u yərdin qikip, jənub təəşkə Nəgəwəgə kəqüp kəlip, Qədəx bilən Xurning arilikida turup qaldı; bir məzgildin keyin Gərada olturəqlaxtı. **2** Xu yərdə İbrahım ayali Sarəh toqrısida: «U mening singlimdur», degənidi. Xuning bilən Gəarning padixəhi Abimələk adəm əwətip, Sarəhni [əzigə] hotun boluxkə eliwaldi. **3** Ləkin [bir küni] kəqisi qüxidə Huda Abimələkkə kəlip uningəyə: — Mana, sən əzünggə eliwaləyən ayal səwəbidin əmdi əlgən adəmdürsən; qünki u bəxkə birsining ayalidur — dedi. **4** Əmma Abimələk uningəyə tehi yekinqilik kılmioqanidi. U Hudaəyə: — I Rəb, həkəqaniy bir həkənimu həlak kılamsən? **5** U əzimu mənə: «U mening singlim» dəp eytmidim? Yənə kəlip, bu ayalmu «U mening akam», dəp eytkənidi. Mən bolsam sap kəngliəm wə durus niyitim bilən bu ixni kıldim, — dedi. **6** Huda qüxidə uningəyə yənə: — Bu ixni sap kəngül bilən kıloqiningni bilimən; xu səwəbtin Mən seni aldidə gunəh kılixtin tosup, uningəyə tegixinggə koymidim. **7** Əmdi u kixining ayalini əzigə kayturup bər; qünki u Pəyoqəmbər, u sening həkəqingdə dua kılidu wə sən tirik kəlisən. Əgər əni yəndurup bərmisəng xuni bilip kəyoqəinki, sən wə həmmə adəmləring qoxulup jəzmən əlisilər, — dedi. **8** Abimələk ətigin tang səhərdə qorup, həmmə hizmətkərlirini qakirip, bu sezlərnıng həmmisini ularning kuləklirioqay saldi; bu

adamlar nahayiti qorkuxup katti. **9** Andin Abimäläk Ibrahimni qakirip uningoa: — Bu bizgä nemä kilojining? Män sanga zadi nemä gunah kildim, sän män wä padixahlikimöja eoñir bir gunahni yüklöp koydung? Manga kilmaydioñan ixlarni kilding! — dedi. **10** Abimäläk Ibrahimöja yöne: — Sän zadi bizning nemä iximizni körgining üqün muxu ixni kilding? — dedi. **11** Ibrahim jawab berip: — «Bu yördä xübhısızki heqkim Hudadin qorkmaydikän, ular meni ayalim tüpayıldin öltürüwetidu», döp oyliojanidim. **12** Əməliyättä, uning mening singlim ikänliki rast, lekin u mening ata bir, ana bələk singlim; keyin u mening ayalim boldi. **13** Lekin Huda meni atamning eyidin qikirip sərgərdanlikkä yürgüzginidä, män ayalimöja: — Biz köyərgila barsak, sän manga xundak xapaət kərsətkəysənki, mening toqramda: «Bu mening akam bolidu», degin, — döp eytkanidim — dedi. **14** Andin Abimäläk koy-kalilar, kullar wə dedəklərnı elip ularni Ibrahimöja bərdi wə ayali Sarahnimu uningöja kayturup bərdi. **15** Abimälək: — Mana mening zeminim bolsa aldingda turuptu; közünggə kaysi yər yaqsa xu yördə turoñin, — dedi. **16** U Sarahqa: «Mana, män akangöja ming kümtix tənggə bərdim; mana bulard əz yeningdikilər, xundakla həmmə adamlərnıng kəz alida uyatni yəpquki bolidu; xuning bilən sən hərəkəndak daq-əyibtin halas bolısən». **17** Ibrahim Hudaöja dua kildi, Huda Abimälək, ayali wə kenizəklirini saqaytti; andin ular [yəne] bala tuqalaydioñan boldi; qünki Pərwərdigar Ibrahimning ayali Sarah tüpayıldin Abimäləkning eyidiki həmmə hotunlarning baliyatqulirini etip koyojanıdi.

21 Əmdi Pərwərdigar wədə kilojinidək Sarahni yoklidi; Pərwərdigar Sarahqa deginidək kildi. **2** Sarah həmilidar bolup, Ibrahim kəriqənda Huda uningöja bekitkan wəqıttä bir oqul tuqup bərdi. **3** Ibrahim əzigə tərəlgən oqılı, yəni Sarah uningöja tuqup bərgən oqılıning ismini İshak koydi. **4** Andin Ibrahim Huda uningöja buyruojinidək əz oqılı İshak tuqulup səkkizinqi küni hətnə kildi. **5** Oqılı İshak tuqulup qaoqda, Ibrahim yüz yaxta idi. **6** Sarah: «Huda meni küldürüwətti; hərkim bu ixni anglisa, män bilən təng külüxidü», dedi. **7** U yöne: — Kimmu Ibrahimöja: «Sarah bala emitidioñan bolidu!» döp eytalaytti? Qünki u kəriqənda uningöja bir oqul tuqup bərdim! — dedi. **8** Bala qong bolup, əmqəktin ayrıldı. İshak əmqəktin ayriloñan küni Ibrahim qong ziyapət ötküzüp bərdi. **9** Əmma Sarah misirlik Həjərnıng Ibrahimöja tuqup bərgən oqulning [İshakni] məshirə kiliwatkinini kərtüp qaldı. **10** Xuning bilən u Ibrahimöja: — Bu dedək bilən oqılıni həydiwət! Qünki bu dedəkning oqılı mening oqulum İshak bilən təng waris bolsə bolmaydu, — dedi. **11** [Sarahning] bu səzi Ibrahimöja tolimu eoñır kəldi; qünki [İsmailmu] uning oqılı-də! **12** Lekin Huda Ibrahimöja: — Balang wə dediking wəjidin bu səz sanga eoñır kəlmisən, bəki Sarahning sanga dəgnəlnıng həmmisigə kulək salojın; qünki İshakın bolojını sening nəsling həsəblinidu. **13** Lekin dedəkning oqılıdinmu bir həlk-millət pəyda kiliyən, qünki umu sening nəsling, — dedi. **14** Ətisi tang səhərdə Ibrahim kəpup, nan bilən bir tulum suni elip Həjərgə berip, əxnisigə yüdküzüp, balini uningöja tapxurup, ikkisini yoləja selip koydi. Həjər ketip, Bəər-Xebaning qəlidə kezip yürdi. **15** Əmdi tulumdikı su tügəp kətkənidi; Həjər balini bir qatkalning tüwiğə taxlap koyup, əz-əzigə: «Balıning ölüp ketixigə qarap qidimaymən» döp, bir oq etimqə yirəkka berip, udulida olturdi. U udulida olturup, pəryad kəttürüp yojlıdi. **17** Huda oqulning yioja awazini anglidi; xuning bilən Hudaning Pərixıtisi asmandin Həjərnı qakirip uningöja: — Əy Həjər, sanga nemə boldi? Qorkmioñın; qünki Huda oqulning [yioja] awazini yatkan yeridin anglidi. **18** Əmdi kəpup, kolung bilən balini yələp

turoq; qünki Mən uni uluq bir əl-millət kiliyən, — dedi. **19** Xuan Huda [Həjərnıng] kəzlırini aqti, u bir kudukni kərdi. U berip tulumöja su toldurup, oqulöja iqküzdi. **20** Huda u bala bilən billə boldi; u esüp qong boldi. U qəldə yaxap, mərgən bolup yetixti. **21** U Paran qəlidə turdi; u wəqıtlarda anisi uningöja Misir zeminidin bir kizni hotunlukka elip bərdi. **22** U wəqıtlarda xundak boldiki, Abimälək wə uning ləxkarbexi Fikol kelip Ibrahimöja: — Kiləñan həmmə ixliringda, Huda sening bilən billidur. **23** Əmdi sən dəl muxu yördə manga, oqulumöja wə nəwərgəmə hiyanət kılmaslikka Hudaning namida kəsəm kılıp bərgəyəsən; mən sanga kərsitip kəlgən məhrıbanlikimdək, sənmu manga wə sən həzır turuwatқан yurtka məhrıbanlik kiləyəsən, — dedi. **24** Ibrahim: Kəsəm kılıp bəre, dedi. **25** Andin Ibrahim Abimäləkning qakarlıri tartıwaləñan bir kuduk toqrisida Abimäləkni əyiblıdi. **26** Abimälək: — Bu ixni kiləñan kixini bilməymən; sən bu ixni mangimu eytmərsən; mən bu ixni pəkət bügünla anglıxım, — dedi. **27** Ibrahim koy-kala elip Abimäləkkə təkdım kildi; andin ular ikkilisi əhdə kılıxtı. **28** Ibrahim yöne padidin yəttə qixi kəzini bir tərəpkə ayırıp koydi. **29** Abimälək Ibrahimdin: — Sən bir tərəpkə ayırıp koyəñan bu yəttə qixi kəzining nemə mənisı bar? — döp sorıwıdi, **30** u: — Mening bu kudukni kolioñınımı etirap kiləñingöja guwahlik süpitidə bu yəttə qixi kəzini kolumdın kəbul kiləyəsən, — döp jawab bərdi. **31** Bu ikkisi xu yördə kəsəm kılıxkanlıki üqün, u xu jayni «Bəər-Xeba» döp atıdi. **32** Xu tərəkıdə ular Bəər-Xebada əhdə kılıxtı. Andin Abimälək wə uning ləxkarbexi Fikol kəzojılıp, Filistiyərnıng zeminioja yenip kətti. **33** Ibrahim Bəər-Xebada bir tüp yuloñunı tikip, u yördə Əbədiy Təngri boləñan Pərwərdigarning namioja nıda kılıp ibadət kildi. **34** Ibrahim Filistiyərnıng zeminida uzun wəqıtkıqə turup qaldı.

22 Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Huda Ibrahimni sinap uningöja: — Əy Ibrahim! dedi. U: mana mən! — döp jawab bərdi. **2** U: — Sən oqulning, yəni sən səyidioñan yəlozup oqulung İshakni elip, Moriya yurtoja berip, xu yördə, Mən sanga eytidioñan təşlarning birining üstidə uni köydürmə kurbanlik süpitidə sunojın, — dedi. **3** Ətisi Ibrahim səhər kəpup, exikini tokup, yigitlıridin ikkiylən bilən İshakni billə elip, köydürmə kurbanlik üqün otun yerip, Huda uningöja eytkan yərgə qarap mangdi. **4** Üqinqi küni Ibrahim bəxini kəttürüp qarap, yirəktin u yərnı kərdi. **5** Ibrahim yigitlırigə: — Silər exak bilən muxu yördə turup turunglar. Mən balam bilən u yərgə berip, səjdə kılıp, andin kəxinglaröja yenip kelimiz, — dedi. **6** Xuning bilən Ibrahim köydürmə kurbanlikka keraklik otunni elip, oqılı İshakka yüdküzüp, əzi kolioja piqak bilən otıni elip, ikkisi billə yürtüp kətti. **7** İshak atisi Ibrahimöja: — Əy ata! dewidi, u uningöja jawab berip: — Mana mən, oqulum, dedi. U uningdin: — Mana ot bilən otunoju bar, əmma köydürmə kurbanlik bolidioñan koza kəni? — döp sorıwıdi, **8** Ibrahim jawab berip: — Əy oqulum, Huda Əzi Zəgə köydürmə kurbanlik kəzini təminləydu, — dedi. Andin ikkisi birgə yolini dawamlaxturdi. **9** Ahirida ular Huda Ibrahimöja eytkan jayoja yetip kəldi. Ibrahim u yördə kurbangah yasap, üstigə otunni tizip koydi. Andin u oqılı İshakni başlap, uni kurbangahdikı otunning üstidə yatkuzdi. **10** Andin Ibrahim kolını uzıtip, oqılıni boquluzlıojılı piqakni aldı. **11** Xuan Pərwərdigarning Pərixıtisi asmandin uni qakirip uningöja: — Ibrahim, Ibrahim! — döp warkırdi. U: — Mana mən, — dedi. **12** U uningöja: — Sən balioja kolungni təgküzmigin, uni heqnemə kilımoñın; qünki Mən sening Hudadin qorkkanlıkingni bildim; qünki sening oqulungni, yəni yəlozup oqulungni Məndin ayimiding, — dedi. **13** Ibrahim bəxini kəttürüp qariwıdi, mana, arkısidä

münggüzli qatqaloqa qirmixip qalojan bir qoqkarni kerdı. İbrahim berip qoqkarnı elip, uni oqlıning ornıda keydürmə kurbanlıq kılıp sundı. **14** Xuning bilən İbrahim xu jayoqa «Yahvəh-Yirəh» dəp at qoydı. Xunga kixilər: «Pərvərdigarning teoşıda təminlinıdu» degən bu səz büügəgə qədəv eytilip kelıwatıdu. **15** Pərvərdigarning Pərixıtsı asmandın İbrahimni ikkinqi ketim qaqırıp unıngoqa: — **16** Sən əz oqlıngni, yəni yalojuz oqlıngni ayımay bu ixni kılıjınıng üqün Mən Özüml bilən qəsəm kılımanki, dəydu Pərvərdigar, **17** — Mən seni zor bərikətləp, nəslıngni asmandıki yultuzlardək nuroşun kəpəytip, nəsləz səhıldıki kümdək oşoldıtımən; nəslıng bolsa düxmənlırınıng dərwasılıroqa igə bolıdu. **18** Sən Menıng awazımoqa kulak salıjınıng üqün yər yüzıdiki barlıq əl-yurtlar nəslıngning nami bilən əzlırı üqün bəht-bərikət tılaydu, — dedi. **19** Andın İbrahim yığıtlırınıng qəxiyoqa yəni bardı. Ular həmmısı ornıdın turuxup Bəər-Xəbaqa yol aldı. İbrahim Bəər-Xəbada turup qaldı. **20** Bu İxlardıın keyın İbrahımoqa: «Mana Milkaħmu inıng Naħoroqa birkənqə oşul tuşup berıptu», degən həwər yətti. **21** Ular bolsa tunji oşlı uz, unıng inisi Buz wə Aramning atısı boləjan Kəmuəl, **22** andın Kəsəd, Həzo, Pıldax, Yıdlaf wə Betuəl degən oşullar ıdı. **23** (Betuəlđın Rıwkaş tərəldı). Bu səkkızını Milkaħ İbrahımnıng inisi Naħoroqa tuşup bərdı. **24** Xuningdək unıng kenızıki Rəumaħmu Tebah, Gaħam, Tahax wə Maakah degənlərnı tuşup bərdı.

23 Sarah bir yüz yigirmə yəttə yaxşıqə ömür kerdı. Bu Sarahning ömrınıng yillırı ıdı. **2** Sarah Qanaan zeminidiki Kiriət-Arba, yəni Həbronda wapat boldı. İbrahim berip Sarah üqün matəm tutup yıyoqa-zar kıldı. **3** İbrahim əz mərhuməsınıng yenidın qoşup, Hıttıylarəqa səz kılıp: **4** — Mən bolsam aranglarda musapır mehman, halas; silər əmdı aranglarda mənğa bir yərlık beringlar; xuning bilən mən bu mərhuməmni aldimda kərtünüp turmisun üqün elip berip dəpnə kılal, — dedi. **5** Hıttıylar İbrahımoqa jawab berip: — **1** hojam, bizgə kulak saloşayla! Sili arımızda Hudaning bir xahzadısi həsəblınıl! Arımızdiki əng esil yərlıkni tallap, xu yərdə mərhuməlırını dəpnə kıləşayla! Mərhuməlırını dəpnə kılaxqa həqəqsızımız əz yərlıkını silidın ayımaydu, — dedi. **7** İbrahim ornıdın turup, u zemındıki həlqə, yəni Hıttıylarəqa təzım kılıp, **8** ularəqa: — Əgər mərhuməmning kəz aldimda təriwərməslikı üqün, unı elip berip, dəpnə kılaxımın rawa kərsənglar, undakta səzümni anglap menıng üqün Zoharning oşlı Əfronoqa səz kılıp, **9** unıng etızınıng ayıoşıda əzınıngki boləjan Makpələhning oşarını mənğa berixını iltimas kılınqlar. U mənğa bunı silərnıng aranglarda gəristan boluxqa toluk nərhıdə bərsun, — dedi. **10** Xu qəoşda Əfron Hıttıylar arısıda olturattı. Xuning bilən hıttıylık Əfron Hıttıyların aldıda, yəni xəhırınıng dərwasıdın kırıgüqılərnıng həmmısınıng aldıda İbrahımoqa jawab berip: — **11** Yoksu, əy hojam, mənğa kulak saləşayla. Bu etızlıkni, xundakla unıngdiki oşarnı siligə bəray; unı əz həlkmı boləjan adəmlərnıng aldıda siligə bərdim; əz meytılırını dəpnə kıləşayla, — dedi. **12** Andın İbrahim yənə zemin həlki aldıda təzım kılıp, **13** Xu zemındıki həlqəning kulaklırı aldıda Əfronoqa: — İltimasımoqa kulak saləşayla; mən bu etızlıkning nərhı boyıqə pul bəray, unı məndın kobul kıləşayla, andın mən meytımını bu yərdə dəpnə kılal, — dedi. **14** Əfron İbrahımoqa jawab berip unıngoqa: **15** Əy hojam, mənğa kulak saləşayla; tət yüz xəkəl kümüxkə yaraydıoşan bir etızlık, sili bilən menıng aramda nemə ıdı? Sili meytılırını dəpnə kıləşayla — dedi. **16** İbrahim Əfronning səzigə qoxıldı; andın Əfron Hıttıylar aldıda eytkən bahanı, yəni xu qəoşdiki soda elqımı boyıqə tət yüz xəkəl kümüxni tarazıda tartıp bərdı. **17** Xundak kılıp Mamrəning udulidiki Makpələhqa

jaylaxkən Əfronning etızlıkı, yəni etızlıkning əzi, unıngdiki oşar, xundakla etızlıkning iqi wə ətrapıdiki barlıq dərəhlərnıng həmmısı **18** Hıttıyların kəz aldıda İbrahımoqa tapxurulup, [yəni Əfronning] xəhırınıng dərwasıdın barlıq kırıgüqılərnıng aldıda unıng mülki kılıp bəkitıldı. **19** Xuningdın keyın İbrahim ayalı Sarahni Qanaan zeminidiki Mamrə (yəni, Həbron)ning udulidiki Makpələhning etızlıkıng oşarında dəpnə kıldı. **20** Xu tərıkıdə u etızlık wə unıngdiki oşar Hıttıylar tərıpıdın İbrahımoqa gəristan boluxqa tayın kılındı.

24 İbrahim kərip, yexi bir yərgə berip qalojanıdı; Pərvərdigar İbrahımoqa hər tərəptə bəht-bərikət ata kıləjanıdı. **2** İbrahim əyidiki əng mətiwər hizmətkarı, əzınıng pütün malmülkını baxqurıdıoşan oşıjıdarəqa: — Kolunğı yotamning astıoqa koyoydı; **3** Mən seni asmanning Hudasi xundakla yərnıng Hudasi boləjan Pərvərdigarning nami bilən kəsəm kıldurımənki, sən mən hazır turuwatqan bu Qanaaniyların arısın oşlumoqa kiz elip bərməy, **4** Bəlki əz yurtumoqa, xundakla əz uruk-tuşqanlırımıng qəxiyoqa berip, oşlum İshakqa hotun elip bərgəysən, — dedi. **5** Hizmətkarı unıngoqa: — Mubada u kiz mən bilən bu yurtka kəlgili unımisa, undakta əzlırı qıkkən xu yurtka oşullırını yandırıp apıramdımə? — dedi. **6** İbrahim unıngoqa jawab berip: — Həzi bol, oşlumni hərgiz xu yərgə yandırıp bərmıoşın! **7** Məni atamning əyi bilən tuşuləjan yurtumdın yetəkləp elip kəlgüqi, yəni mənğa səz kılıp: — «Sening nəslıngə bu yurtıni bərimən», dəp mənğa kəsəm kıləjan, asmanınng Hudasi boləjan Pərvərdigar Əz Pərixıtsını aldınəqa əwətidu; xuning bilən sən u yərdın oşlumoqa kiz elip kələləysən. **8** Xundaktimu, əgər kiz sən bilən bu yərgə kəlgili unımisa, mən sənğa kıldurıdıoşan kəsəmdın halas bolısən; əmma oşlumni u yərgə hərgiz yandırıp bərmıoşın, — dedi. **9** Xuning bilən hizmətkar kolını hojisi İbrahımnıng yotısınıng astıoqa koyup turup, bu toşrıda unıngoqa qəsəm kıldı. **10** Andın hizmətkar bu toşrıda hojısınıng təgilırıdın onni, xundakla hojısınıng hərhıl esil nərsılırını elip yoloqa qıktı; u Aram-Naħaraim rayonıoqa səpər kılıp, Naħorning xəhırıgə yetip kəldı. **11** U xəhərnıng sırtıdiki bir kudukning yenıda təgilırını qəkındurdı: bu kəqkurun, kiz-ayallarning su tartkılı qıkıdıoşan qəoşı ıdı. **12** U dua kılıp: — Əy hojam İbrahımnıng Hudasi boləjan Pərvərdigar, ətünımənki, bügün menıng iximni onəqa tartkaysən, hojam İbrahımoqa xapaət kərsətkaysən. **13** Mana mən bu yərdə kudukning bexıda turuwatımən wə xəhər həlqınıng kizlırı bu yərgə su tartkılı keliwatıdu. **14** Əmdı xundak bolsunki, mən kaysı kizəqa: «Komzikingni qıxırsəng, mən su iqwəlsam bəoptikən!» desəm, u jawab berip: «Mana iqkın, mən təgilırınıgımu suojırıp koyay», desə, u kiz sən kulung İshakqa bəkitkınıngning əzi bolsun. Buningdın senıng hojam İbrahımoqa xapaət kıləjınıngni bilələymən, — dedi. **15** U tehi səzını tığətməyła, mana Rıwkaħ kəzını mürisıdə kəttürüp qıkıp kəldı; u bolsa İbrahımnıng inisi Naħorning ayalı Milkaħtın tuşuləjan oşlı Betuəlnıng kızı ıdı; **16** Kiz intayın qıraylık bolup, həq ər kixi təgmıgən pak kiz ıdı. U kudukning boyıoqa qıxıyıp, komzıkını toldurup andın qıktı. **17** Hizmətkar unıng aldıoqa yügürüp berip: — Ətünüp qalay, komzikingtın azojına su otlıwalay, dedi. **18** U jawab berip: — İqkəyła, əy hojam! dəpla, komzakni dərhal qoloqa elip, unıng su iqxıni üqün sundı. **19** U süyidın unıngoqa kənoşuqə iqküzgəndın keyın: — Təgilırıgımu kənoşuqə su iqküzüp koyay, — dedi. **20** Xuning bilən u dərhal komzaktiki suni olaqqa təkütewetip, yənə kudukqa su tartkılı yügürüp bərdı; u unıng həmmə təgilırıgə su tartıp bərdı. **21** U kixi unıngoqa kəzını tikkinıqə jımnıj turup, Pərvərdigarning yolını onəg kıləjan, kılmiəjanlıkını bilix üqün kütıwatattı. **22**

Tegilar su iqip kanoqanda, xundak boldiki, heliki kixi yerim xakallik bir altun burun halkisi bilan ikki koloqqa on xakallik altun bilazukni qikirip kizoqa berip uningoya: **23** Sen kimning kizi bolisan? Manga dap barsang! Atangning eyida bizga konojudak jay barmu? — dap soridi. **24** Kiz uningoya: — Men Milkahning Nahoroqa tuqup borgan oqli Betualning kizi bolimən, — dedi. **25** yona uningoya: — Bizningkida saman bilan boozuz kongri, [silerga] konojili jaymu bar, — dedi. **26** Xuan bu adam engixip Pərwərdigarining aldidə sajdə kilip: **27** Əz xapaiti bilan hojamdin wapadarlikini ayimioqan, hojam Ibrahimning Hudasi bololan Pərwərdigaroga Həmdusana okuloqay! Pərwərdigar bu səpirimda meni hojamning kerindaxliri turoqan eyga baxlap koldi! — dedi. **28** Kiz yugurup berip, bularning həmmisini anisining eydikilergə eytip bardı. **29** Əmdi Riwalkahning Laban degən bir akisi bar idi. Laban kudukning bexioqa, u adəmning kexioqa yugurup qikti. **30** Qunki u singlisining burun halkisini wə kolliridiki bilazuklarni kerup, həmdə singlisining: u adəm munga mundak-mundak dedi, deginini anglap, u adəmning kexioqa bardı. Mana, u kixi kudukning yenida tegilarning kexida turatti. **31** Laban uningoya: — Əy Pərwərdigarning bəht-bərikəti ata kilinoquqi, kirgəyla! Nemə uqun taxkirida turdila? Mən oyni təyyarlap koydum, tegilərgimu jay raslidim, — dedi. **32** U adəm eyga kirdi; Laban tegilərdin yuki quxurup, tegilərgə saman bilan boozuz berip, u kixining hən uning hənrahilirining putlirini yuojili su elip koldi; **33** andin u kixining aldioqa taəm koyuldi; lekin u: — Mən gepimni deməy turup taam yəymən, — dedi. Laban jawab berip: — Eytqayla, dedi. **34** U: — Mən bolsam Ibrahimning hizmatkarimən; **35** Pərwərdigar hojamoqa kəp bəht-bərikət ata kiləoqqa, u uluq bir kixi boldi. U uningoya koy bilan kala, kumux bilan altun, kul bilan dedəklərnə, təgə bilan exəklərnə bardı. **36** Hojamning ayali Sarah keriyoqanda hojamoqa bir oqul tuqup bərgənidi. Hojam [oqlioqa] ezining barlikini atidi. **37** Hojam meni kəsəm kildurup: «Sən mən turuwatqan zemindiki Kanaanilarning kizliridin oqlumoqa hotun elip bərmə, **38** bəlki jəzmən atamning eyigə, əz tuoqanlirimning kexioqa berip, oqlumoqa hotun elip bərgəysən», — dedi. **39** U waqıtta mən hojamoqa: «U kiz mən bilan kəlgili unimisiq?» — desəm, **40** u munga jawab berip: «Tutqan yollirim uningoya oquq bololan Pərwərdigarim Əz Pərixitsini sening bilan əwətip, yolungni ong kilədi. Bu tərəkidə sən mening ailidikilirim arisidin, atamning jəməti iqidin oqlumoqa hotun elip berisən. **41** Xundak kilip ailəmdikilərnə kexioqa yetip barojiningda, sən mən kilduroqan kəsəmdin halas bolisən; ular sanga kizni bərmisimu ohxaxla kəsəmdin halas bolisən», — degənidi. **42** Xunga mən bugün bu kudukning kexioqa kelip: — Əy, hojam Ibrahimning Hudasi bololan Pərwərdigar, əgər sən bu səpirimni ong kilsang: — **43** mana mən su kudukning yenida turuwatimən; wə xundak bolsunki, su tartkili kəlgən kizoqa: «Komzikingdin munga bir otlam su bərgan bolsang», desəm, **44** u munga: «Sən iqqin, tegilərgingimu su tartip berəy», dap jawab bərsa, undakta bu kiz dā Pərwərdigar Əzi hojamning oqli iqqin bektikən kiz bolsun, dap dua kiləjanidim. **45** Kənglitmədə tehi sezüm tügiməyla, mana, Riwalkah komzəkni mürisidə kəturup qikip, kudukning boyioqa qixup su tartti; mən uningoya: — Iltipat kilip, munga su iqqili kəysang, dewidim, **46** u dərhal komzikini mürisidin quxurup: «Iqqayla, tegilərinimə suqirip koyay», dedi. Xuning bilan mən iqqim; u tegilərinimə suqirip koydi. **47** Andin mən uningdin: — Kimning kizi bolisən, dap sorisam, u jawab berip: — Mən Nahorning Milkahdin tuquloqan oqli Betualning kizi bolimən, — dedi. Xu qaqda mən uning burnioqa halka, kollirioqa bilazuklarni selip koydum; **48** andin engixip Pərwərdigaroga

sajdə kildim; hojamning kerindixining kizini uning oqli uqun elip ketixkə mening yolunni ong kiləjnə uqun, hojamning Hudasi bololan Pərwərdigaroga həmdusana eyttim. **49** Əmdi silər hojamoqa ihlas kilip xapaət kersitəyli desənglar, buni munga dənglar. Əgər halimisənglar, unimə munga eytinglar, mən ong tərəpkə yaki sol tərəpkə barimən, — dedi. **50** Əmdi Laban bilan Betuəl jawab berip: — Bu ix Pərwərdigardın boləoq, siligə ya undak ya bundak deyəlməymiz. **51** Mana, Riwalkah aldiridə turidu; uni elip kətkəyla. U Pərwərdigarning deginidə əz hojilirining oqlioqa hotun bolsun, — dedi. **52** Ibrahimning hizmatkari ularning selzirini anglap, yərgə engixip, Pərwərdigaroga sajdə kildi. **53** Andin, hizmatkar kumux buyumlarni, altun buyumlarni wə kiyim-keqəklərnə qikirip, bularni Riwalkahga bərdi; u yonə kizning akisi wə anisiojimu kimmətlik hədiyələrnə sundi. **54** Andin u wə hənrahiliri bilan billə yəp-iqip, u yərdə konup kaldı. Ətisi səhərdə kopup, u uloroqa: meni hojamning kexioqa yoloqa selip koyunglar, dewidi, **55** Kizning akisi bilan anisi uningoya: — Kiz birkanəq kün yaki on kün yenimizdə tursun; andin barsun, — dedi. **56** Əmma u uloroqa: — Pərwərdigar mening səpirimni ong kiləjanikən, meni tosmənglar; hojamning kexioqa berixim uqun meni yoloqa selip koyunglar, — dedi. **57** Ular uningoya: — Kizni qakirip, uning aozidın anglap bakayli, dap **58** Riwalkahni qakirip uningdin: — Bu adəm bilan baramsən? dap soriwidi, u: — Baray, dap jawab bərdi. **59** Xuning bilan ular singlisi Riwalkahni, uning inik'anisi, Ibrahimning hizmatkari wə adəmliri bilan koxup yoloqa selip koydi. **60** U waqıtta ular Riwalkahga bəht tiləp: — Əy singlimiz, minglioqan on minglioqan adəmlərnə anisi boləoqsən! Nəsling duxmənlirining dərwasilirioqa igə boləoq! — dedi. **61** Xuning bilan Riwalkah bilan uning dedəkliri ornidin turup, tegilərgə minip, u kixigə əgixip mangdi. Xundak kilip hizmatkar Riwalkahni elip yoloqa qikti. **62** Ishak Bəər-lahayroy degən jaydin bayila kaytip kəlgənidi; qunki u jənubtiki Nəgəwdə turatti; **63** Ishak kəqkurun istikəmətkə daləoqa qikkənidi; u bexini kəturup qarisa, mana tegilər keliwatatti. **64** Riwalkah bexini kəturup, Ishakni kərdi; u dərhal tegidin quxup, hizmatkardin: — Səhrada bizning aldimioza qikwatqan bu kixi kim bolidu? — dap soridi. Hizmatkar: — Bu hojamdur! dedi. Riwalkah dərhal qumbilini tartip yuzini yepiwaldi. **66** Hizmatkar əmdi kiləqan həmmə ixlirini Ishakqa eytip bərdi. **67** Ishak kizni anisi Sarahning qedirioqa baxlap kirdi; u Riwalkahni əz əmrigə aldi; u uning hotuni boldi. U uni yaxhi kərup qaldi; bu tərəkidə Ishak anisining wapatidin keyin təsəlli tapti.

25 Ibrahim Kəturaħ isimlik yonə bir ayalni aloqanidi. **2** U Ibrahimioqa Zimran, Yokxan, Medan, Midiyan, Ixbak wə Xualni tuqup bərdi. **3** Yokxandin Xeba bilan Dedan tərəldi; Dedanning əwladliri Axuriylar, Letuxiylar wə Leummiylar idi. **4** Midiyaning oqulliri Əfah, Efər, Hənoh, Abida wə Əlidaah idi. Bular hənmissi Kəturaħning əwladliri idi. **5** Ibrahim barlikini Ishakqa atiwətkənidi; **6** Ibrahim tehi Həyat waqtida kikiq hotunliridin bololan oqullirioqa hədiyələrnə berip, andin bularni oqli Ishakın yirək tursun dap, kün qikix tərəpkə, xərkij zeminoqa əwətiwətkənidi. **7** Ibrahimning əmrining künliri bir yuz yətmix yil boldi; u tolimu kərip, künliri toxup, nəpəstin tohtap wapat boldi; u əz kəwməning kexioqa berip koxuldi. **9** Uning oqulliri Ishak wə İsmail uni Məmrəning udulioqa jaylaxkan, Həttiy Zoharning oqli Əfronning etizlikidiki Makpeləhning oqarida dəpnə kildi. **10** Bu etizlikni Ibrahim Həttiyardın setiwəloqanidi; mana bu yərlikkə Ibrahim dəpnə kilindi, ayali Sarahmu muxu yərgə dəpnə kilənoqanidi. **11** Ibrahim wapat boləoqandin keyin xundak boldiki, Pərwərdigar

uning oqli Ishakni bərikətli. Ishak Bəər-Lahay-Royning yenida turatti. **12** Təwəndikilər Sarahning misirlik dediki Həjərdin tuşulojan, İbrahımning oqli bolojan İsmailning əwladliri: — **13** İsmailning oqullirining, ularning nəşəbnamiliri wə kəbililiri boyiqə ismi təwəndikiqə: — İsmailning tunji oqli Nəbayot; andin Kedar, Adbəəl, Mıbsan, **14** Mixma, Dumah, Massa, **15** Hədad bilən Tema, Yətur bilən Nafix wə Qədəmah idi. **16** Bular bolsa İsmailning oqulliri bolup, ularning kənt wə qedirgəhliri ularning nami bilən atalojan bolup, ular on ikki kəbiligə əmir bolojanidi. **17** İsmailning əmrining yilliri bir yüz öttüz yəttə yil boldi; u ahırki nəpsini tartip wapət bolup, öz kəwmining kəxiəqə berip xəxuldi. **18** [Uning əwladliri] Həwilah rayonidin tartip xurojiqə olturaqlaxti (Xur bolsa Misirning utturisida bolup, Axuroja baridojan yolda idi). İsmail özining barlik kərandaxlirining udulida olturaqlaxti. **19** İbrahımning oqli İshakning nəşəningə bayani mundaktur: — İbrahımdin İshak təərədi. **20** İshak Padan-Aramda olturuqxə aramiy Betuəlning kizi, aramiy Labanning singlisi bolojan Riwkahni hotunluqqa alojanda kiritip yaxka kirganidi. **21** Əmma Riwkah bolsa tuşomas bolojaqqa, İshak hotuni uqün Pərwərdigarəja dua-tilawət kildi; Pərwərdigar uning duasini ijabət kildi; xuning bilən ayali Riwkah həmilidar boldi. **22** Əmma uning kərsikidiki ikki bala bir-biri bilən soxuxkili turdi. Xuning bilən Riwkah: — Əgər bundaklikini bilsəm, [həmilidar] bolup nemə kılattım? — dəp Pərwərdigardin səwəbini soriojili bardi. **23** Pərwərdigar uningə: — «Sening kərsikində ikki əl bardur, İqingdin ikki həlk qikiq bir-biridin ayrilidu, Bir həlk yəna bir həlktin oqalib kelidu, Qongi kikiqining hizmitini kilidu» — dedi. **24** Uning aykini toxkanda, mana uning kərsikida dərwekə bir jüp kəxkezək bar idi. **25** Awwal tuşulojini kizəuq bolup, pütün bədinə juwidək tüklük idi. Ular uning ismini Əsaw dəp koydi. **26** Andin inisi kəli bilən Əsawning tapinini tutkan halda qikti. Bu səwəbtin uning ismi Yəqub dəp koyuldi. Ular tuşulojanda İshak atmix yaxta idi. **27** Balilar əsüp qong boldi; Əsaw mahir owqi bolup, dala-janggaldə yuridojan adəm boldi. Yəqub bolsa durus adəm bolup, qedirlarda turatti. **28** İshak Əsawning owlap kəlgən gəxoidin daim yəp turojaqqa, uningəja amraq idi. Lekin Riwkah Yəqubqə amraq idi. **29** Bir küni Yəqub [purqak] xorpisi kəynitwatattı; Əsaw daladin hərəp-əqip kəytip kəldi. **30** Əsaw Yəqubqə: — Mən həlimdin kəttim! Ətünüp kəlay, awu kizildin bərsəng! — Awu kizil nərsədin meni ozuklandırsangu! Mən həlimdin kəttim, — dedi (xu səwəbtin uning eti «Edom» dəpmu ataldi). **31** Yəqub uningə: — Undək bolsa, tunjilik həkukungni manga setip bərgin, — dedi. **32** Əsaw: — Mən əlay dəwatimən, bu tunjilik həkukuningə manga nemə paydisi? — dedi. **33** Yəqub: — Əmisə hazır manga kəsəm kəlojan, dewidi, u uningəja kəsəm kəlip, tunjilik həkukini Yəqubqə setip bərdi. **34** Xuning bilən Yəqub Əsawəja nan bilən kizil purqak xorpisini bərdi. U yəp-iqip ornidin turup kətti. Xundək kəlip Əsaw tunjilik həkukioja xunqə etibarsiz kəriojanidi.

26 [Kanaan] zemində İbrahımning waktidiki aqarqılıktin baxka yəna bir kətimlik aqarqilik yüz bərdi. Xuning bilən İshak Gərar xəhəriqə, Filistiyəning padixahı Abimələknə kəxiəqə bardi. **2** Pərwərdigar uningəja kərunüp mundək dedi: — Sən Misiroja qıxməy, bəlkə Mən sanga kərsitip beridojan yurttə turojin. **3** Moxu zemindən qikməy musapir bolup turojin; xuning bilən Mən sən bilən billə bolup, sanga bəht-bərikət ata kəlimən; çünki Mən sən wə nəşlinggə bu zeminalarning həmmisini bərdi, atang İbrahımoja bərgən kəsiminni ada kəlimən; **4** nəşlingni asmandiki yultuzlardək awutimən wə nəşlinggə bu zeminalarning həmmisini berimən; yər yüzidiki barlik əl-

yurtlar nəşlingning [nami] bilən əzliqə bəht-bərikət tiləydu; **5** Çünki İbrahım Mening awazimoja kulaq selip, tapilojinim, əmlirim, bəlgilimilirim wə kənunlirimni bəja kəltürdi, — dedi. **6** Xuning bilən İshak Gərada turup kəldi. **7** Əmma u yərlik kixilər uning ayali toşrisida sorisa — Bu mening singlim bolidu, — dedi; çünki Riwkah intayin qiraylik bolojaqqa, İshak əz-əzige: «Bu mening ayalim bolidu», desəm, bu yərlik adəmlər Riwkahning səwəbidin meni əltürüwətərmikin, — dəp kərkəti. **8** Lekin u xu yərdə uzaq wəkt turojandin keyin xundək boldiki, Filistiyəning padixahı Abimələk dərizidin kəriwidi, mana İshak wə ayali Riwkah bir-birigə ərkilixip turatti. **9** Andin Abimələk İshakni qəqir: — Mana, u jəzəmnəning ayaling ikən! Sən nemə dəp: «U mening singlim», deding? — dewidi, İshak uningəja: — Çünki mən əslidə uning səwəbidin birsi meni əltürüwətərmikin, dəp ənsirigənidim, — dedi. **10** Abimələk uningəja: Bu bizgə nemə kəlojining? Tas kəptu həlk arisidin birərsi ayaling bilən birgə bolojili?! Undək bolojan bolsa sən bizni gunahka patkuzojan bolatting! — dedi. **11** Andin Abimələk həmmə həlkəə buyrup: — Kimki bu kixigə wə yəki hotunioja kəl təgküzsə jəzəmnə əltürülməy kəlməydu, — dəp yərlik qıxırdı. **12** İshak u zemində terikqilik kildi: u xu yili yərdin yüz həssə həşul aldı; Pərwərdigar uni bərikətligənididi. **13** Bu kixi bax kətürüp, barəjanseri rawaj tepip, tolimu kəttə kixilərdin bolup kəldi. **14** Uning koy-kala padiliri wə əyidiki kulliri intayin kəpəydi; Filistiyər uningəja həsət kəlojili turdi. **15** Bu səwəbtin uning atisi İbrahımning künliridə atisinin kulliri koləjan kuduklarning həmmisini Filistiyər etip, topa bilən tinduruwətti. **16** Abimələk İshakqə: — Sən bizdin ziyadə kəyiyip kətting, əmdi ariməzidin qikiq kətkin, — dedi. **17** İshak u yərdin kətip, Gərar wadisioja qedir tikip, xu yərdə turup kəldi. **18** İbrahım həyat wəktidə [kulliri] birmunqə kuduklarni kəzəojand; biraq İbrahım əlgəndin keyin, Filistiyər bularni topa bilən tinduruwətkənididi. İshak bu kuduklarni kəyitidin kolitip, ularəja atisi ilgiri koyojan isimlarni yəna koydi. **19** İshakning kulliri wədida kuduk kolawətkənda suliri urəşip qikiq akədiojan bir kudukni tepiwaldi. **20** Lekin Gəradiki padiqilər İshakning padiqiləridin uni talixip: — Bu su bizningəkidur, — dedi. Ular İshak bilən jedəlləxkəqə, u bu kudukni «Esək» dəp atidi. **21** Ular yəna baxka bir kudukni kolidi, ular yəna bu kuduk toşrisida jedəlləxti. Xuning bilən İshak uning ismini «Sitnah» dəp atidi. **22** Andin u u yərdin kətip, baxka yərgə berip, xu yərdimə yəna bir kuduk kolidi; əmdi Gəradikilər bu kudukni talaxmidi. Bu səwəbtin u uning etini «Rəhəbot» koyup: «Əmdi Pərwərdigar biz uqün jay bərgənəkən, bu zemində mewilik bolimiz», — dedi. **23** Andin u u yərdin qikiq Bəər-Xəbaəja bardi. **24** Pərwərdigar xu kəqisi uningəja kərunüp: — Mən bolsam atang İbrahımning Hudəsiburmə; kərkəmiojin, çünki Mən sən bilən billimən, seni bəht-bərikətləp, nəşlingni kulum İbrahımning səwəbidin awutimən, — dedi. **25** U xu yərdə bir kərbəngəh yasap, Pərwərdigarning namioja nida kəlip ibadət kildi. U xu yərdə qedirini tikti, İshakning kulliri xu yərdə bir kuduk kolidi. **26** Əmdi Abimələk, əqinisi Ahuzzat bilən ləxkərbəxi Fikol birgə Gəradin qikiq, uning kəxiəqə bardi. **27** İshak ularəja: — Manga eqmənlilik kəlip, meni aranglardin koşliwətkəndin keyin, nemə uqün mening kəximəja kəldinglar? — dedi. **28** Ular jawabən: — Biz Pərwərdigarning sən bilən billə boləjinini roxan baykədiduk, xuning bilən biz sening toşrangda: «Otturimizda bir kəlixim bolsun, yəni bizlər bilən sən bir-birimizgə kəsəm berip əhdə kəlixayli» dedük; xu wəjədin sən bizgə həqəndək ziyan-zəhmət yətküzəyisən; biz sanga həq təgmiginimizdək, xundəkla sanga yaxhiliqtin baxka həqəbir nemə kəliməyimizdək (bəlkə

seni aman-esənlik iqidə yolunğa əwətkənidük) səmmu xundak kıləyəsən. Mana həzır sən Pərwərdigar tərpidin bəht-bərikət kəruwətişən! — deyixti. **30** Xuning bilən u ularğa bir ziyapət kılıp bərdi. Ular bolsa yəp-iqti. **31** Ətisi tang səhərdə ular kəpup bir-birigə kəsəm kılıxti; andin İshək ularni yoloğa selip kəydi; ular uning xəxidən aman-esən kətti. **32** U küni xundak boldiki, İshəkning kullirni kelip, uningə əzi kəliqənan kuduk toqrisida həwər berip: «Biz su taptuk!» dedi. **33** U uning namini «Xibaş» kəydi. Bu səwəbtin bu xəhərning ismi bügüngiqə «Bəər-Xeba» dəp atilip kəlməktə. **34** Əsaw kırık yaxkə gırğəndə, Hittiyarlardin boləqan Bəərningin kızı Yəhudit bilən Hittiyarlardin boləqan Elonning kızı Basimatni hotunlulukğa aldı. **35** Əmma bular İshək bilən Riwkahning kəngligə azab elip kəldi.

27 İshək kərip, kəzli ri torlixip, kəzi qəwə kəridioğan bolup kəloğanda xundak boldiki, u qəng oqılı Əsawni qəkirip uningə: — Oqulum! — dedi. U: — Mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U uningə: — Mana mən əmdi kərip kəttim, kəngilik kün kəridioğnimni bilməymən. **3** Xunga səndin etünimən, kəralirəng, yəni sadək wə okyayingni elip jəngəloğa qikip, mən üqün bir ow owlap kəl; **4** mən yaxhi kəridioğan məzəzilik tamaktin birni etip, mənə kəltürgin. Mən uni yəp, əlxitn ilgiri kənglumdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kıləy, — dedi. **5** İshək oqılı Əsawğa səz kılıqanda Riwkahmə anglidi. Əsaw ow owlap kəlgili jəngəloğa qikip kətkəndə, **6** Riwkah oqılı Yəkupğa: — Mana mən atəngning akəng Əsawğa: «Sən ow owlap kelip, mənə məzəzilik bir taamni ətkin; mən uni yəp əlup ketixtin burun Pərwərdigar aldidə sanga bəht-bərikət tiləp dua kıləy», — dəp etkinini anglap kəldim. **8** Əmdi, i oqulum, səzümğə kulaq selip buyruqənimni kılıqin. **9** Sən dərhal pədiəğa berip, əqkilərnəng iqidin esil ikki oqılakni elip kəlgin; mən ulardın atəng üqün u yaxhi kəridioğan məzəzilik bir taam təyyər kıləy. **10** Sən uni atəngning aldiəğa elip kirgin. Xuning bilən u yəp, əlup ketixtin burun sanga bəht-bərikət tiləp dua kılıdu, — dedi. **11** Ləkin Yəkup anisi Riwkahğa: — Mana akəm Əsaw bolsa tüklik kixi, mən bolsam tükəsiz silik tənlik adəmmən. **12** Mubadə atam meni siləp kalsə, undəkta mən uning nəziridə uni mazaq kılıquci adəm bolup kelip, bəximəğa bərikət əməs, bəlki lənət taparmənənikin, dedi. **13** Anisi uningə: — Əy oqulum, sanga qəridioğan lənət mənə qəxsun; əmma sən pəkət səzümğə kulaq selip, berip [oqlaklarni] elip kəl, — dedi. **14** U berip ularni elip kelip, anisiəğa bərdi. Anisi uning atisi yaxhi kəridioğan məzəzilik bir taamni təyyər kildi. **15** Andin Riwkah tunji oqılı Əsawning əydə əz yenidə saklaklik əng esil keyimlirini elip kikiq oqılı Yəkupğa kiydürüp, **16** oqlaklarning terisini ikki kəli bilən boynining tükəsiz jayioğa yəgəp, **17** andin əzi ətkən məzəzilik taamlar bilən nanlarni oqılı Yəkupning kəliəğa tutkuzdi. **18** Yəkup atisining kəxiəğa kirip: — Əy ata! — dedi. U: — Mana mən! Oqulum, sən kim bolisən? — dewidi, **19** Yəkup atisiəğa jawab berip: — Mən qəng oqullirni Əsawmə, mənə eytkənliridək kıldim; əmdi orunliridin turup, olturup kılıqan owumning gəxigə əqiz tegip, andin kəngülliridin mənə bəht-bərikət tiləp dua kılıqayla, — dedi. **20** İshək oqılıəğa: — Əy oqulum, kəndəknu uni xunqə tez tepir kəlding? — dewidi, u jawab berip: — Qünki Pərwərdigar Hudalirni uni dəl yoloməğa yolukturdi, — dedi. **21** İshək Yəkupğa: — Əy oqulum, yəkinrak kəl, sən rast oqulum Əsawmu, əməsmu, siləp bakay, — dedi. **22** Xuning bilən Yəkup atisi İshəkning kəxiəğa yəkin bərdi; u uni siləp turup: — Awaz Yəkupning awazi, ləkin kəl bolsa Əsawning kolidur, — dedi. **23** Uning kəllirni bolsa akisi Əsawning kəlliridək tüklik boləqini üqün uni toniyalmay, uningə bəht-bərikət tiləp dua kildi. **24** Andin u yənə: — Sən rast oqulum Əsawmusən? dəp soriwidi, u

jawab berip: — Dəl mən, — dedi. **25** İshək uningə: — Taamni elip kəlgin, mən oqulumning ow gəxidin yəp, kənglumdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kıləy, — dedi. [Yəkup] uni uning aldiəğa kəydi; u yedi. U xarab kəltürüwidə, unimu iqti. **26** Andin atisi İshək uningə: — Əy oqulum, əmdi yəkin kelip meni səygin, — dedi. **27** U uning kəxiəğa berip uni səydi. Atisi uning kiyiminəng purikini purap uningə bəht-bərikət tiləp dua kılıp: — «Mana, oqulumning tenidiki purak Pərwərdigar bərikətligən kəkləmzərnəng hux purikioğa ohxaydikən! **28** Huda sanga asmənnəng xəbnimni, Yərnəng mənə bət küqini atə kılıp, Axlik-tülük bilən xarəbnimni kəp bərgəy. **29** Həklər sening kulluqəngdə boləy, əl-millətərlə aldingdə tizlanəy; Kərinəxlirəngə hojə boləyəsən; Anəngning oqullirni sanga tizlanəy; Sanga lənət kılıqanlar lənətkə kəloğay; Sanga bəht tiləgənlər bəht tapkay!» — dedi. **30** Xundək boldiki, İshək Yəkupğa dua kılıp bolup, Yəkup atisi İshəkning kəxidin qikip buloxiəğa, akisi Əsaw owdin kəytip kəldi. **31** Umə məzəzilik taamlarni etip, atisining kəxiəğa elip kirip, atisiəğa: — Ata kəpəy, oqullirning ow gəxidin yəp, kəngülliridin mənə bəht-bərikət tiləp dua kılıqayla, — dedi. **32** Atisi İshək uningə: — Sən kimsən? — dedi. U jawab berip: — Mən oqullirni, qəng oqullirni Əsawmə! — dedi. **33** Buni anglap İshək aləzəzilikkə qüxiy, pütün bədini jaləkləp titrəp: — Undəkta bayatin ow owlap elip kəlgini kim? Sən kəlxitin burun uning həmmə nərsisidin yəp, uningə bəht-bərikət tiləp dua kıldim; wə bərhək, u bəht-bərikət kəridu! — dedi. **34** Əsaw atisining səzəlini angləplə intəyin eqinarlik halda ün selip əqik pəryad kəturüp atisiəğa: — Menimu, i ata, menimu bəht-bərikətligəy! — dedi. **35** U jawab berip: — Sening inəng hiylə bilən kirip, sanga təgixlik bəht-bərikətni elip ketiptu, dedi. **36** Əsaw: — Rast uning eti Yəkup əməsmu?! Qünki u ikki kətim meni putlap, ornumni tartiwaldi. Awwal tunjilik hoqukumni tartiwaldi wə mənə həzır u mənə gəgidioğan bəht-bərikətni elip kətti, — dedi, Andin yənə: — Məning üqün birə bəht-bərikət kəldurməmidilimu? — dedi. **37** İshək Əsawğa jawab berip: — Mana, mən uni üstüngə hojə kıldim; həmmə kərinəxlirini uning kullukidə bəlidioğan kıldim; axlik wə yəngi xarəb bilən uni kuwətlidim; əy oqulum, əmdi sanga yənə nənimu kılıp bələymən? — dedi. **38** Əsaw atisiəğa yənə: — Əy ata, silidə pəkət xə birlə bəht-bərikət bar idimu? Mənə, əy ata, mənə bəht-bərikət tiləp dua kılıqayla! dedi. Andin u ün selip yioqlap kətti. **39** Atisi İshək uningə jawab berip: — «Mana, turaloju jəyng yərnəng mənə bət küqidin neri, Egiz asmənnəng xəbnimidin yirək bolur; **40** Sən kiliqəngə tayinip jən bakisən, İninəng hiymətidə bolisən; Ləkin qəgridin qikip gəzginəngdə, Sən boynəngdin uning boynurukini qikirip sunduruwətişən» — dedi. **41** Xunga Əsaw atisi uningə tiləng bəht-bərikət səwəbidin Yəkupğa əqmənlik saklap yürdi. Əsaw kənglidə: — Atənnəng matəm künlirni yəkinlixip kəldi; xə qəqdə inim Yəkupni əltürüwətimən, dəp hiyal kildi. **42** Ləkin Riwkah qəng oqılı Əsawning bu səzəridin həwər tapti. U kikiq oqılı Yəkupni qəkirip uningə: — Mana akəng Əsaw sənə əltürüwətimən dəp əz-əzidin təsəlli tərpiwətiptu; **43** əmdi əy oqulum, səzümğə kulaq selip, kəpup Həranəğa, akəm Labənnəng kəxiəğa kəqip kətkin; **44** akəngning kəhri yanəquqə, uning kəxidə birnəqqə wəkit turəjin. **45** Akəng əqikidən yenip, sening uningə kiliqəningni unup kətküqə xə yərdə turup turəjin; andin mən adəm əwətip, sən u yərdin əldurup kəlimən. Nəmə üqün bir kündilə hər ikkinglərdin məhrum bolup kəlay? — dedi. **46** Əmma Riwkah İshəkğa: — Mən muxu Hittiy kizlar wəjədin jənəmdin jək toyduym. Əgər Yəkupmu

bu yurttiki kizlardin, muxundaq Hittiy kizni hotunlukka alsa yaxiojiningning manga neme paydisi? — dedi.

28 Xuning bilan Ishak Yakupni qakirip, uningoga baht-barikat tilap, uningoga jekilap: — Sen Kanaaniylarning kizliridin hotun alma; **2** balki kopup, Padan-Aramoga, anangning atisi Betuelning eyiga berip, u yerdin anangning akisi Labanning kizliridin hotun alojin. **3** Hammiga Qadir Tangri seni baht-barikatlap, awutup, sendin kep halklarni qikirip kopaytkay, **4** Xundakla Ibrahimning baht-barikagini sanga wa sening bilan naslingga bergay; xundak kilip sen hazir Musapir bolup turuwatqan yorni, yani aslidə Huda Ibrahimoga bergən zeminni igilaysən! — dedi. **5** Xuning bilan Ishak Yakupni yologa saldi. U Padan-Aramoga, aramiy Betuelning oojli, Yakup bilan əsawning anisi Riwhakning akisi Labanning kexioja qarap mangdi. **6** əsaw Ishakning Yakupka baht-barikat tilap, uni Padan-Aramoga xu yerdin hotun elixka əwətkənlikini, xundakla uningoga baht-barikat tilap, uninga jekilap: Sen Kanaaniylarning kizliridin hotun almiojin, deganlirini ukup, Yakupningmu ez ata-anisioja itaət kilip, Padan-Aramoga kətkinini kergində, **8** əsaw: — kanaaniylarning kizliri atam Ishakning nəziride yaman kərunidikən, dəp bilip yətti. **9** U Ismailning kexioja berip, hazirki hotunlirining üstigə Ibrahimning oojli Ismailning kizi, Nebayotning singlisi Maħalatni hotunlukka aldi. **10** Yakup bolsa Bəər-Xebadin qikirip, Həran tərəkə mengip, **11** bir yərgə yetip kəlgəndə, kün olturup kətkəqka xu yərdə konmaqki boldi. U xu yərdiki taxlardin birini elip, bexioja yastuk kilip koyup, uhljoqli yatti. **12** U bir qux kərdi: — Mana, uqi asmanlaroga takixidiojan bir pələmpəy yərdə tikləklik turatti; Hudaning pəritiliri uningda qikirip-quxup turuxatti. **13** Mana, Pərwərdigar uning üstida turatti. U: — «Mən bolsam atang Ibrahimning Hudasi wə Ishakning Hudasi boləjan Pərwərdigardurmən; Mən sən yatqan bu zeminni sening bilan nəslinggə berimən. **14** Nəsling bolsa yərnigə topsidək kop bolup, sən məqrıp bilan mərxikkə, ximal bilan jənbukə yeyilsən; sən wə nəslingning wasitisi bilan yer yüzidiki barlik ailə-kəbibilər baht-barikat tapidu. **15** Mana, Mən sən bilan billidurmən, kəyərgə barsang seni aman-esən saklap, bu zeminoja seni kayturup kelimən; qünki sanga eytkən seüzümi ada kilimay turup, seni taxlimaymən» — dedi. **16** Andin Yakup oyojinip: — Bərhək, Pərwərdigar bu yərdidur, lekin mən uni bilməptimən, — dedi. **17** U korqup ketip: Bu jay əlamət dəhxətlik bir jay ikən! Bu Hudaning eyi bilan asmanın dərwazisidin baxka heq jay əməstur, — dedi. **18** Yakup ətisi səhər kopup, bexining astioja koyoqan taxni elip, [hatirə] tüwrük süpidə tikləp, üstigə zəyturn meyi kuyup koydi. **19** U jayning ismini Bəyt-əl dəp atidi; əmma ilgiri u jayning eti Luz idi. **20** Andin Yakup kəsəm bilan wədə kilip: — Əgər Huda mening bilan billə bolup, bu səpirimdə meni saklap, yegili nan, kiygili kiyim berip, **21** Mən atamning eyigə aman-esən yenip barsam, undaqtə Pərwərdigar mening Hudayim bolidu; **22** Xuningdək mən hatirə tüwrük süpidə tikləp koyoqan bu tax Hudaning eyi bolidu; həm xundakla sən manga beridiojan barlik nərsilərnigə ondin bir ülüxini sanga təkdım kilmay kəlməymən, — dedi.

29 Andin Yakup səpirini dawamlaxturup, mərxiktiki qowmlarınig zeminoja yetip kəldi. **2** U kəriwidi, mana, yaylakta bir kuduk turatti, uning yenedə üq top koy padisi turatti; qünki həlk bu kuduktin padilarni suojiratti. Kudukning əozioja yoojan bir tax koyukluk idi. **3** Qaqaniki padilarning həmmisi u yərgə yiojilsə, padiqilər birliktə kudukning əozidiki taxni yumilitiwetip, koylarni suojirip, andin taxni yəne kudukning

əozioja əz ornioja koyup koyatti. **4** Yakup [padiqilardin]: Əy buradərlər, silər kəyerlik? — dəp soridi. Ular: — Biz hərənləkimiz, dedi. **5** U ulardin: — Silər Nəhorning oojli Labanni tonumsilər? — dəp soridi. Ular: — Tonuyumuz, dedi. **6** U ulardin: — U salamətmu, dəp soriwidi, ular jawab berip: — U salamət turuwatidu. Mana əne uning kizi Rahilə koyliri bilan keliwatidu, dedi. **7** U: — Mana, kün tehi egiz tursa, hazir tehi malning yiojilidojan waqti bolmidi; nemixka koylarni suojirip, andin yəne berip otlatmaysilər? — dedi. **8** Ular jawab berip: — Yək, mundaq kiləlməymiz. Awwal padilarning həmmisi yiojilip, padiqilər taxni kudukning əozidin yumilitiwətkəndin keyin, andin koylarni suojirimiz, dedi. **9** U ular bilan gəplixip turəjoında, Rahilə atisining koyliri bilan yetip kəldi; qünki u koy bakkuqi idi. **10** Xundak boldiki, Yakup anisining akisi Labanning kizi Rahilə bilan anisining akisi Labanning koylirini kərgəndə, u kopup berip, kudukning əozidin taxni yumilitiwetip, anisining akisi Labanning koylirini suojardi. **11** Andin Yakup Rahiləni seüyüp, yukiri awaz bilan yiojlap taxlidi wə Rahiləgə: — Mən sening atangning tuəqkini, Riwhakning oojli bolimən, dewidi, u yügürtüp berip atisioja həwər bərdi. **13** Xundak boldiki, Laban əz singlisining oojli Yakupning həwirini angliojan, uning aldioja yügürtüp berip, uni kuqaklap seüyüp, eyigə baxlap kəldi. Andin Yakup Labanoja [kəqürmixlirining] həmmisini dəp bərdi. **14** Laban uningoga: — Sən dərwəkə mening sengək bilan gəxümdursən! — dedi. Buning bilan u uning kexida bir ayqə turup qəldi. **15** Andin Laban Yakupka: — Sən mening tuəqkinim boləqə, manga bikəroja hizmət kiləmsən? Eytkina, həkənggə neme əlisən? — dedi. **16** Labanning ikki kizi bar idi; qongining eti Leyah, kiqikining eti Rahilə idi. **17** Leyahning kəzliri yekimlik idi; əmma Rahiləning bolsa təki-turki kelixkən, həsni-jamali qirayilik kiz idi. **18** Yakupning kəngli Rahiləgə qüxxən bolup Labanoja: — Mən sening kiqik kizing Rahilə üqün sanga yəttə yil hizmət kilay, dedi. **19** Laban jawab berip: — Uni baxka kixigə bərginimdin sanga bərginim yaxxi. Əmdi meningkidə turəjin, dedi. **20** Yakup Rahiləni elix üqün yəttə yil hizmət kildi. Əmma u uni intayin yaxxi kərgəqkə, bu yillar uningoga pəkət birnəqə kündəklə bilindi. **21** Wakit toxkəndə Yakup Labanoja: — Mana mening künlirim toxti. Əmdi ayalimni manga bərgin, mən uning kexioja kirəy, dedi. **22** Laban xu yərdiki həmmə kixilərnə yiojip, ziyapət kilip bərdi. **23** Ləkin xundak boldiki, kəp kərgəndə, u qong kizi Leyahni Yakupning yenioja elip kəldi; Yakup uning kexioja kirip billə boldi. **24** Laban əz dediki Zilpahni kizi Leyahoga dedək kilip bərdi. **25** Ətisi xundak boldiki, mana aldidə Leyah turatti! U Labanoja: — Bu zadi manga neme kiləojining? Əjəba, mən Rahilə üqün sanga hizmət kilimidimmi? Məni nemixka xundak aldiding?! — dedi. **26** Laban: Bizning yurtimizdə kiqikini qongidin ilgiri yatlık kilidiojan rəsim-kəidə yok, **27** Əmdi sən qongining yəttə künlük toy murasimini etküzüp boləjin; andin yəne ikkinisininə sanga bəreyli; u sening manga yəne yəttə yil kilidiojan hizmitingning həkəki bolidu, — dedi. **28** Yakup maqul bolup, Leyahning yəttə künlük toy murasimini etküzüp boləjəndə, Laban kizi Rahilənimu uningoga hotunlukka bərdi. **29** Laban dediki Bilhəhni kizi Rahiləgə dedək kilip bərdi. **30** Bu tərəkidə Yakup Rahiləningmu kexioja kirdi; u Rahiləni Leyahdan ziyadə yaxxi kərdi. Andin keyin u yəne yəttə yil Labanoja hizmət kildi. **31** Əmma Pərwərdigar Leyahning ətiwarlanmıojanlıkini kərgəndə, uningoga tuəquxni nesip kildi. Ləkin Rahilə tuəqmas idi. **32** Leyah həmilidar bolup bir oqul tuəqup: — «Pərwərdigar harlanəojinimni kərdi; əmdi erim meni yaxxi kəridu» dəp uning ismini «Rubən» koydi. **33** U yəne həmilidar bolup, bir oqul

tuşup: — «Pərwərdigar ətiwarlanmiojanlikini anglap, buni həm manga bardı» dəp, uning ismini Ximeon koydi. **34** U yənə hamilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmdi bu kətim erim manga baolınıdu; qünki mən uningə üq oşul tuşup bərdim» dəp uning ismini Lawiy koydi. **35** U yənə hamilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmdi bu kətim mən Pərwərdigarə hamdusana okuy!» dəp uning ismini Yəhuda koydi. Andin u tuşuttin tohtap kaldı.

30 Əmma Raħilə özining Yakupka bala tuşup berəlmiginini kərgəndə, aqisioğa həsət kilip Yakupka: — Manga bala bərgin; bolmisa elimən, — dedi. **2** Xuning bilən Yakupning Raħiləgə özəzipi kelip: — Mən baliyatkuning mewisini səndin ayioğan Hudaning ornidimu?! — dedi. **3** — Mana, dedikim Bilhaş bu yərdə turidu; sən uning kəxioğa kirgin, u mening kuqikimioğa tuşusun; mən u arkilik balilik bolay, — dedi Raħilə. **4** Xuning bilən u dediki Bilhaşni uningə hotun kilip bərdi; Yakup uning kəxioğa kirdi. **5** Bilhaş hamilidar bolup, Yakupka bir oşul tuşup bərdi. **6** Raħilə: — «Huda mən üqün adalət yürüzüzü pəryadimni anglap, manga bir oşul bərdi», dəp uning ismini Dan koydi. **7** Raħiləning dediki Bilhaş yənə hamilidar bolup, Yakupka ikkinçi oşulini tuşup bərdi. **8** Raħilə: — «Mən aqam bilən bəslixip kattik tutuxup, yəngdim» dəp uning ismini Naftali koydi. **9** Leyah özining tuşuttin tohtap kəlojanini kərtip, dediki Zilpaħni Yakupka hotun kilip bərdi. **10** Leyahning dediki Zilpaħ Yakupka bir oşul tuşup bərdi. **11** Leyah: — «Nemidegən tələylək-ħə!» dəp uning ismini Gad koydi. **12** Leyahning dediki Zilpaħ Yakupka ikkinçi oşulini tuşup bərdi. **13** Leyah: «Mən bəhtlikturmən! Qünki hotun-kizlar meni bəhtlik deyixidu!» dəp uning ismini Axir koydi. **14** Buşqday ormisı künliridə Rubən qikip etizlikka bardi wə etizdin birkanəq muħəbbətğilini terip, bularnı anisi Leyahning kəxioğa əkəldi. Əmdi Raħilə Leyahka: — Ətünüp qalay, oşlungning muħəbbətğilidin birnəqını manga bərgin! — dedi. **15** [Leyah] uningə jawabən: — Erimni tartiwaləşining yətməmdü? Əmdi oşlungning muħəbbətğilini tartiwalmaqimusun? — dedi. Raħilə jawab berip: — Undək bolsa u oşlungning muħəbbətğülliri üqün bəgün keqə sən bilən yatsun, — dedi. **16** Yakup kəqkərun etizdin kaytip kəlginidə, Leyah uning aldioğa qikip: — Mening kəximioğa kirixing kerək; qünki mən oşlungning muħəbbətğülliri bilən seni ijarigə aldım, — dedi. Xundək dewidi, u bu keqə uning bilən yatti. **17** Huda Leyahning duasini anglidi; u hamilidar bolup, Yakupka bəxinqi oşulini tuşup bərdi. **18** Xuning bilən Leyah: «Dedikimni erimgə bərginimə Huda əmdi manga «ijarə ħəkkim»ni ata kildi» dəp uning ismini Issakar koydi. **19** Leyah yənə hamilidar bolup, Yakupka altinqi oşulini tuşup bərdi. **20** Leyah: — «Huda manga yaxhi toyluk ata kildi; əmdi erim mening bilən billə turidioğan boldı; qünki mən uningə altə oşul tuşup bərdim» dəp uning ismini Zəbulun koydi. **21** Xuningdin keyin, u bir kiz tuşup, uning ismini Dinah koydi. **22** Əmma Huda Raħiləni yad kilip, duasini anglap uni tuşidioğan kildi, **23** U hamilidar bolup, bir oşul tuşdi. U: — «Huda meni nomustin halas kildi», dedi. **24** U: — «Pərwərdigar manga yənə bir bala bərsə» dəp, uning ismini Yüstip koydi. **25** Raħilə Yüstipni tuşqəndin keyin Yakup Labanoğa: — Meni öz yurtumoğa, öz wətinimə kətkili kəyoqin. **26** Mening sanga ixləp erixkən ix ħəkkim boləqan ayallirim bilən balilirimni manga bərgin; mən kətan; qünki mening sanga ixligən japalilik hizmitim ezüngə ayən, — dedi. **27** Laban uningə jawabən: Nəziringdə iltipə tapkan bolsam, ətünüp qalay, [yenimdin kətmə]. Qünki mən Pərwərdigarning sening səwəbingdin manga bərikət bərginini tonup yəttim, dewidi,

[Yakup] yənə: — **28** Manga alidioğan ħəkkingni tohtatkin; mən sanga xuni beray, dedi. **29** [Yakup] uningə jawab berip: — Mən sanga kəndək hizmət kilip kəlginim, mening kolumda malliringning kəndək bolqini ezüngə ayan. **30** Qünki mən kəlməstə meling az idi; əmdi nəhayiti zor bir top boldı. Mening kədimim kəyərğə yətsə, Pərwərdigar sanga bərikət ata kildi. Əmdi mən kaqən ez ailəm üqün igilik tikləymə? — dedi. **31** Xuning bilən Laban: — Mən sanga nemə beray, dewidi, Yakup: — Sən manga heqnemə bərmigin; pəkət mening xu iximioğa koxulsangla, mən yənə padangni beqip, ulardin həwər alimən. **32** Mən bəgün pütükil padangni arilap, ala-qıpar koylarnı, kara-kongur pahlənlarnı, xundəkla eqkilərnin iqidimnu ala-qıparlirini ayrip qikimən. Bular mening ix ħəkkim bolsun. **33** Keyin, mening ħəkkimni təkkürüp kəlgən waktingdə, ħəkkəniy bolqinim kez aldında ispatlinidu; eqkilər arisida ala-qıpar bolmiojanlirining ħəmmisi, pahlənlər arisida kara-kongur bolmiojanlirining ħəmmisi oşirlap kəlingən hesablanusun, — dedi. **34** u wakitta Laban: — Maqul, deginəndək bolsun, — dedi. **35** Xu küni [Laban] taşil wə ala-qıpar tekilərnı, ala-qıpar qixi eqkilərnı, xundəkla az-paz ak qikimi boləqan barlik eqkilərnı, barlik kara-kongur kozilarnı ayrip, ez oşullirining kəlioğa tapxurup, **36** əzi bilən Yakupning otturisida üq künlük arilikni koydi. Yakup bolsa Labanning padilirining kəloqinini bakti. **37** Ləkin Yakup terək, badam wə qınar dərahilridin yumran qiwiklarnı elip, kəwzikini yolluk kilip xilip, ak siziklarnı qikərdi. **38** Andin mal küyligən waktilirida su iqikli kəlgəndə, u muxu xiləqan qiwiklarnı padilar su iqidioğan yərdədikı ulaklarəğa malning aldioğa tikləp koyatti. Mal bu [taşil] qiwiklarning aldidə jüpləxkəndin keyin ular taşil wə ala-qıpar kozilarnı tuşdi. **40** Andin Yakup bu kozilarnı Labanning padisidin ayrip qikərdi; andin u Labanning padisining yüzlirini taşil wə kongur koylirioğa karitip jüpləxtürdi; xundək kilip, u ez melini Labanning melioğa koxmay belək koyup, əzi üqün ayrim badilarnı kildi. **41** Saşlam küllük mal jüpləxkinidə, Yakup qiwiklarnı padining keş aldioğa ulaklarda koyatti; mallar xu qiwiklarning yenidə jüplixətti. **42** Ləkin jüplixiwatkan mal əjiz bolsa, u qiwiklarnı koymaytti. Bu tərکیدə əjizliri Labanoğa, küllükliri Yakupka təwə boldı. **43** Xundək kilip, bu kixi nəhayiti bay bolup, malliri, dedəkliri, külliri, təgiliri wə exəkliri heli kəp boldı.

31 Əmma Yakup Labanning oşullirining: — Yakup atimizning pütün mal-mülkini elip kətti; uning erixkən bu deliti atimizning təllukətidin kəlgən, deginini anglap kaldı. **2** Yakup Labanning qirayioğa kariwidi, mana, u əzigə burunkidək hux peil bolmıdi. **3** Bu qəşda, Pərwərdigar Yakupka: — Sən atə-bowiliringning zeminiə, öz uruk-tuşqanliringning kəxioğa kaytip kətkin. Mən sening bilən billə bolimən, — dedi. **4** Xuning üqün Yakup adəm əwətip, Raħilə wə Leyahni öz padisi turoğan kəkləmgə qakirip kelip **5** ularəğa mundək dedi: — Mən atənglarning qirayioğa karisam manga burunkidək hux peil bolmıdi; əmma atəning Hudasi mən bilən billə bolup kaldı. **6** Küqümning yetixiqə atənglarəğa ixləp bərginim silərgə ayan; **7** ħəlbuki, atənglar meni əhmək kilip, ħəkkimni on kətim əzgərtti; ləkin Huda uning manga ziyan yətküzüxigə yol koymıdi. **8** Əğər u: «Ala-qıpar kozilər ħəkking bolıdu», desə, barlik padilar ala-qıpar kozişioşili turdi. U: «Taşil kozilər ħəkking bolsun», desə, barlik padilar taşil kozişioşili turdi. **9** Bu tərکیدə Huda atənglarning mallirini tartiwelip, manga bərdi. **10** Padilar küyligən wakitta mən bir kətim küxümdə bəximni kəttürüp xuni kərdumki, mana, mallarning üstigə jüplixikkə etioğan koqkar-tekilərnin ħəmmisi taşil yaki ala-qıpar idi. **11** Andin Hudaning

Pərixitsi qixümdə manga: «Əy Yakup», dewidi, mən jawab berip: «Mana mən», dedim. **12** U manga: — «Əmdi bexingni kətürüp kariojin; mana mallarning üstigə jüplixixə etilojan qoqkar-tekilərnin həmmisi taəvil wə ala-qipardur; qünki Mən Labanning sanga kəlojining həmmisini kərdüm. **13** Mən Bəyt-əldə [sanga kəringən] Təngridurmən. Sən xu yərdə tüwrukni məşihləp, Manga kəsəm iqtinğ. Əmdi sən ornindin turup, bu zemindin qikip, uruq-tuoşkanliringning zeminoja yanəjin» dedi. **14** Raħilə wə Leyah uningəja jawab berip: — Atimizning əyidə bizgə tegixilə nesiwə yaqı miras kəlmiojanmu? **15** Biz dərwaəkə uningəja yat adəm həsəblinip kəlojanmu?! U bizni sətəiwətti, toylukimiznımu pütünləy yəp kətti! **16** Xundak boləjandın keyin, Huda Atimizdin sanga elip bərgən barlık dələt biz bilən balilirimizningkidur. Əmdi Huda sanga nemə degən bolsa, xuni kəlojin, — dedi. **17** Xuning bilən Yakup ornidin turup, baliliri wə ayallirini təgilərgə mindurup, erixkən barlık malliri wə barlık təəllukatini, yəni Padan-Aramda tapқан təəllukatirini elip, atisi İshakning yenioja berixkə Qanaan zeminoja qarap yol aldı. **19** Laban bolsa koylirini kirkiojili kətkəndi; Raħilə əz atisioja təwə «əy butliri»ni oşrilap eliwaldi. **20** Yakup aramiy Labanoja əz kəxidın oşrilikqə keqip ketidiojanlıknı ukturmay yni aldap koyəjanidi. **21** U bar-yokini elip keqip kətti; u dəryadin etüp Gilead teəji tərəpkə qarap yol aldı. **22** Üqinqi künı, Labanoja Yakupning kaqkını toşrisida həwər yətti. **23** U əz tuoşkanlirini elip, yəttə künlük yolojıqə kəynidin qoşlap berip, Gilead teəjıda uningəja yetixti. **24** Lekin keqisi Huda aramiy Labanning qixigə kirip uningəja: «Sən həzi bol, Yakupka ya ak ya kək demə!» dedi. **25** Laban Yakupka yetixip barəjanda, Yakup qedirini taəpning üstigə tikgəndi. Labanmu tuoşkanlıri bilən Gilead teəjıning üstıdə qedir tıkti. **26** Laban Yakupka: — Bu nemə kəlojıning? Sən meni aldap, kizlirimni uruxta əlojan oljıdək elip kəttıng? **27** Nemixkə yoxurun kaqisən, manga həwər bərməy məndin oşrilikqə kəttıng? Manga degən bolsang mən huxal-huramlik bilən oşzəl okup, dəp wə qang qelip, seni uzitip koymamtim? **28** Xundak kılıp sən manga əz oşullirim wə kizlirimni səyüp uzitip koyux pürsitinimü bərmiding. Bu ixta əhməklik kılding. **29** Silərgə ziyən-zəhmət yətküzüx kolumdin kələtti; ləkin tünügün keqə atangning Hudasi manga səz kılıp: «Həzi bol, Yakupka ya ak ya kək demə» dedi. **30** Hox, sən atangning əyini tolimu səojınoşning üqün kətməy koymaysən; ləkin nemixkə yənə mening butlirimni oşriliding? — dedi. **31** Yakup Labanoja jawab berip: — Mən korqup kaqtım; qünki seni kizlirini məndin məjburiy tartıwalamdın, dedim. **32** Əmdi butliringəja kəlsək, ular kimdin qıksa xu tirik kəlmaydu! Kərinaxlirimiz əldıdə məndin kəndakla neməngni tonuwasang, yni elip kət, — dedi. Həbukı, Yakupning Raħiləning butlarnı oşrilap kəlginidin həwiri yok idi. **33** Laban əldı bilən Yakupning qedirioja kirip, andın Leyahning qediri həm ikki dedəkning qedirlirioja kirip ahturup heqnemə tapalmıdı. Leyahning qediridin qikip, Raħiləning qedirioja kirdi. **34** Raħilə bolsa əy butlirini elip, bularnı təgining qomining iqigə tikip koyup, üstıdə olturuwəlojanıdı. Laban pütkül qedirini ahturup, heqnemə tapalmıdı. **35** Raħilə atisioja: — Əy hojam, əldingdə turalmiojinim üqün hapa bolmiojin; qünki mən həzi ayallarning adət məzgilidə turuwatımən, — dedi. Xundak kılıp, Laban həmmə yərnı koymay ahturupmu, əy butlirini tapalmıdı. **36** Xuning bilən Yakup aqqıqlap Laban bilən jedəllixip kətti. Yakup Labanoja: — Sən meni kəynimdin munqə əldırap-tənəp qoşlap kəlgıdək məndə nemə səwənlık, nemə gunah bar? **37** Sən həmmə yük-taklirimni ahturup qıktıng, əyüingning nərsiliridin birər nemə tapalidingmu? Birnemə tapқан bolsang,

mening kərinaxlirim bilən sening kərinaxliringning əldıdə uni koyəjin, ular biz ikkimizning arisida həküm kılısun. **38** Mən muxu yigirmə yil kəxingdə turdum; heqkaqan səoşlikə wə qixi əqkilirıng bala taxlıwətmıdı; padiliringdin qoqkarliringni yeginim yok. **39** Boşuwetilgənlirini kəxingəja elip kəlməy, bu ziyanni əzüm tuldurdum; keqisi oşrilanojan yaki kündüzi oşrilanojan bolsun sən unı məndin təlitiپ əlding. **40** Mening künlirim xundak əttiki, kündüzi issıktın, keqisi soşuqktın kiynilip, uyku kəzümđin kaqattı. **41** Mening künlirim muxu yigirmə yildə əyüingdə turup xundak boldi; on tət yil ikki kizıng üqün sanga həzmət kəldim, əltə yil padang üqün həzmət kıldim; uning üstigə sən ix həkkimni on ketim əğərtting. **42** Əgər atamning Hudasi, yəni İbraħimning Hudasi, yəni İshakning Kərkunqisi Boləjaning Əzi mən bilən billə bolmısa idi, sən jəzmən meni kəruk kol kılıp kayturuwəttəting. Ləkin Huda mening tartқан jəbir-japalirini, kollirımmıng muxəkkitini kərip tünügün keqə sanga tənbih bərdi, — dedi. **43** Laban Yakupka jawab berip: — Bu kizlar mening kizlirim, bu oşullar mening oşullirim, bu pada bolsa mening padam bolıdu; xundakla kəz əldingdiki həmmə nərsə miningkidur; əmma mən bügün bu kizlirimni wə ularning tuoşkan oşullirini nemə kilyə? **44** Kəni kəl, sən bilən ikkimiz bir əhdə tüzüxəyli, bu mən bilən sening otturimizda guwahı bolsun, — dedi. **45** Xuning bilən Yakup bir taxni elip ərə tikləp tüwruk kılıp koydı. **46** Andın Yakup kərinaxlirioja: — Tax yioşinglar, — dewidi, taxlarnı elip kelip dəwidli, u yərdə tax dəwısining yenıdə oşızalınixti. **47** Laban bu dəwini «Yəgər-Sahaduta» dəp atıdı, Yakup uningəja «Galeəd» dəp at koydı. **48** Laban: — Bu dəwə bügün sən bilən mening otturamda guwahı bolsun, — dedi. Xunga bu səwəbtin dəwıning nami «Galeəd» ataldı. **49** U jay yənə «Mizpah», dərpmu ataldı; qünki Laban yənə: — İkkimiz bir-birimiz bilən kərukmiğən waqıtlarda, Pərwərdigar sən bilən mening otturamda karawul bolup kəzitip tursun. **50** Əgər sən kizlirimni bozək kılısang, yaki kizlirimning üstigə baxkə hotunlarnı əlsang, baxkə heq kixi kəximizda həzi bolmiojan təkirdimü, mana, Huda mən bilən sening arında guwahıqidur! **51** Laban Yakupka yənə: — Mana, bu dəwigə kərah, mən bilən sən ikkimizning otturısida mən tikləp koyəjan bu tüwrukümü kara; **52** kəlgüsıdə bu dəwə wə bu tüwrukümü mən yaman niyət bilən bu dəwidin sening tərıpinggə ətməslikim üqün, seningmu niyitingni yaman kılıp bu dəwə wə bu tüwrukün etüp mening tərıpingə kəlməsliking üqün guwahıqı bolsun. **53** İbraħimning ilahı, Nəħorning ilahı wə bu ikkisining atisining ilahliri arimizda həküm qıqarsun, — dedi. Yakup bolsa atisi İshakning Kərkunqisi Boləjuqı bilən kəsəm kıldı. **54** Andın Yakup taş üstıdə bir kurbanlık sənəp, kərinaxlirini əzi bilən tamaklınixkə təkliپ kıldı. Ular həmdastıhan olturdı wə keqisi taşda kəndi. **55** Ətisi tang səhərdə Laban ornidin turup, nəwırliri bilən kizlirini səyüp, ularəja bəht-bərikət tiləp, əz əyigə rawan boldi.

32 Yakup əz yoloja ketip baratti; yolda Hudaning pərixtiliri uningəja uqridi. **2** Yakup ularni kərip: — Bu jay Hudaning bargahı ikən! — dəp, bu jayning namini «Maħanaim» dəp koydı. **3** Andın Yakup Seir zemindədiki «Edom yaylık»ioja, akisi Əsawning kəxioja əldin həwərqilərnı əwətiپ, **4** ularəja jekiləp: — Silər hojamoja, yəni Əsawəja: «Kəminiliri Yakup mundaq dedi: — Mən Labanning kəxıdə musapir bolup, ta muxu waqtkıqə turdum. **5** Əmđi məndə kala, əxək wə koylar, kul-dedəklərmü bar; mən əzlırining nəziridə iltıpat taparmənmiğin dəp hojamoja həwər yətküzüxnı layık kərdüm», dənglar, — dedi. **6** Həwərqilər Yakupning yenioja yenip kelip: — Biz

akiliri Əsawning xəxiqə barduk; u tət yüz kixini elip, silining aldirioqə keliwatidu, — dedi. **7** Yakup nahayiti qorqup, oʻjam-oʻjussigə qūxup adəmlirini koy, kala wə tēgilirigə qoxup, ikki topka ayridi. **8** U: — «Əgər Əsaw kelip bir topimizojə hujum qilsa, yənə bir top qeqip kutulup qalar» — dəp oyildi. **9** Andin Yakup mundak dua kildi: — I atam Ibrahəmining Hudasi wə atam Ishəqning Hudasi! Manga: «Əz zemining wə uruk-tuoqanliriningning xəxiqə yenip kətkin, sanga yaxilik kiliḡmən» dəp wadə kiləqan Pərwardigə! **10** — Mən Sening Əz kulungoqə kərsətkən əzğərməs barlik mehribanliking wə barlik wəpadarliking aldidə həqnemə əməsmən; qūnki mən bu lordan dəryasiding otkinimdə yalozu bir hasam bar idi. Əmdi mən ikki top adəm bolup qaytiwatimən. **11** Ətünup qalay, meni akam Əsawning qolidin kutquzəqaysən; qūnki u kelip mən bilən hotun-balilirimni əltürüwetəmdikin, dəp qorqimən. **12** Sən: «Mən jəzḡmən sanga zər yaxilik kiliḡ, sening nəslingni dengizdiki kumdək həddi-həsəbsiz kəp kiliḡmən», degənidig, — dedi. **13** U xu keqisi xu yərdə qonup qaldi; andin u qol ilikidiki mallardin elip, akisi Əsawoqə ikki yüz əqkə, yigirmə tekə, ikki yüz saqlik, yigirmə qoqkar, ottuz qixi tēgini taylakliri bəlnə, kirik inək, on buka, yigirmə mada exək, on hānggə xələnı sowoqət kiliḡ təyjarlap, **16** Bularni ayrim-ayrim top kiliḡ hizmətkarlırining kolioqə tapxurup, ularoqə jekiləp: — Silər məndin burun mengip, hər topning arisida arilik qoyup həydəp buringlar, — dedi. **17** U əng aldidiki top bilən mangoqan kixikə əmr kiliḡ: — Akam Əsaw sanga uqrioqanda, əgər u səndin: «Kimning adimisan? Qəyərəgə barisən? Aldingdiki janiwarlar kimning?» — dəp sorisa, **18** Undakta sən jawab berip: «Bular kəminiliri Yakupning bolup, hojam Əsawoqə əwətkən sowoqəttur. Mana, u əzimu kəyimizdin keliwatidu» — degin, dedi. **19** Xu tərəkidə u ikkinqi, üqinqi wə ularidin keyinki padilarni həydəp mangoqəci kixilərgimu ohxək əmr kiliḡ: — Əsaw sizlərgə uqrioqanda, silərmu uningə xundək dənglar, andin: — Mana, kəminiliri Yakup əzimu arkimizdin keliwatidu, — dənglar, dedi; qūnki u: — Mən aldimda barəqan sowoqət bilən uni meni kəqürüm kildurup, andin yuzini kərsəm, meni qəbul qilarmikin, — dəp uqrioqanidi. **21** Xundək kiliḡ sowoqət aldin əwətildi; u xu keqisi bargahda qonup qaldi. **22** U xu keqidə qorup, ikki ayali wə ikki dediki wə on bir oqilini elip, Yabbok keqikidin otip kətti. **23** U ularni ekəndin otküzdi, xundakla həmmə təəllukinimu u qarxi tərəpkə otküzdi. **24** Yakup bolsa bu katta yalozu qaldi; bir zat kelip xu yərdə uning bilən tang atkuqə qelixti. **25** Lekin bu zat uni yengəlməydiənlilikini kəriḡ, uning yotisining yirikioqə kolini təgküzüp qoydi; xuning bilən ular qelixiwatqanda Yakupning yotisi qazandin qikiḡ kətti. **26** U zat: — Meni qoyup bərgin, qūnki tang atay dəp qaldi, dedi. — Sən meni bərikətlimigūqə, seni qoyup bərməymən, dedi Yakup. **27** U uningdin: — Eting nemə? dəp soridi. U: etim Yakup, — dedi. **28** U uningə: — Sening eting buningdin keyin Yakup bolmay, bəlki Israil bolidu; qūnki sən Huda bilənmu, insan bilənmu elixip ojalib kəldig, — dedi. **29** Andin Yakup uningdin: — Nəmingni manga dəp bərgin, dewidi, u: — Nemixkə mening namimni soraysən? — dedi wə xu yərdə uningə bəht-bərikət ata kildi. **30** Xuning bilən Yakup: — Hudani yuzmu-yüz kəriḡ, jenim kutulup qaldi, dəp u jayning namini «Pəniəl» dəp atidi. **31** U Pəniəldin otip mangoqanda, kün uning üstibexini yortti; əmma u yotisi tüpəylidin aqsap mangatti. **32** Bu swəbtin Israilar bügüingə yotining ügisidiki pəyni yeməydu; qūnki xu Zat Yakupning yotisining yirikioqə, yəni uning peyigə kolini təgküzüp qoyqanidi.

33 Yakup bexini kətiḡrüp kəriwidi, mana Əsaw tət yüz kixi bilən keliwatatti. Xuning bilən u balilirini ayrip, Leyah, Rahilə wə ikki dedəkkə tapxurdi; **2** u ikki dedək wə ularning balilirini həmmining aldidə mangdurdı, andin Leyah bilən uning balilirini, əng ahirida Rahilə bilən Yüsüpnı mangdurdı. **3** Əzi bolsa ularning aldioqə otip mangdi, u akisining aldioqə yetip baroqə yəttə kətim yərgə bax urup təzim kildi. **4** Əsaw uning aldioqə yügürüp kelip, uni kuqaklap, boynioqə girə selip, uni səydi; hər ikkisi yioqlixip kətti. **5** Andin Əsaw bexini kətiḡrüp qarap, ayallar wə balilarnı kəriḡ: — Bu sən bilən billə kəlgənlər kimlər? — dəp soridi. Yakup: — Bular Huda xapaət kiliḡ kəminilirigə bərgən balilardur, — dedi. **6** Andin ikki dedək wə ularning baliliri aldioqə berip, uningə təzim kildi; **7** Andin Leyahmu uning baliliri bilən aldioqə berip, təzim kildi, ahirida Yüsüp bilən Rahilə aldioqə berip, təzim kildi. **8** Əsaw: — Manga yolda uqrioqan axu toplingəda nemə məksiting bar? — dewidi, Yakup jawab berip: — Bu hojamning aldidə iltipət tēxim üqündur, dedi. **9** Lekin Əsaw: — Əy kəriḡdixim, məndə yetip axkudək bar. Sening əz nərsiliring əziḡgə qalsun, dedi. **10** Əmma Yakup: — Undək kiliḡioqə; əgər mən nəzərliridə iltipət tapqan bolsam, sowoqətimni kolumdin qəbul qiləyayla; qūnki silening meni huxalik bilən qəbul qiləqanlirini kəriḡ, didarlırini kərginimdə Hudaning didarini kərgəndək boldum! **11** Əmdi sanga kətiḡrüləḡ, [Hudadin kərgən] bu bərikətlirimni qəbul qiləyayla; qūnki Huda manga xapaət kərsətti, həmmə nərsilirim bar boldı, — dəp uningdin qayta-qayta ətünüwdi, u qəbul kildi. **12** Andin Əsaw: — Əmdi biz qozəyilip səpirmizini dawamlaxturayli, mən sening aldingda mangay, dedi. **13** U uningə jawabən: — Hojam kərdilə, balilar kiqik, qəximda emidiəqan qozə wə mozaylar bar; əgər mən bularnı bir künla aldiḡtəp qozəlap mangdursam, pütkül pada əliḡ ketidu. **14** Xunga ətünimənki, hojam kəminiliridin aldidə mangoqəq tursun; mən aldimdiki mal-qarwilarning mengixioqə, xundakla balilarning mengixioqə qarap asta mengip, hojamning qəxiqə Seiroqə udul baray, dedi. **15** U waqitda Əsaw: — Undək bolsa, mən əzüm bilən kəlgən kixilərdin birnəqə qəxiqə qoyup kətəy, dedi. Lekin u jawab berip: — Buning nemə həjiti? Pəket hojamning nəziridə iltipət tapsamla xu kupayə, dedi. **16** Əsaw u künı yolə qikiḡ Seiroqə yenip kətti. **17** Yakup səpər kiliḡ, Sukkot degən jayoqə kəlgəndə, u yərgə bir oy selip, mallirioqə lapaslarnı yasidi. Xunga bu yər «Sukkot» dəp ataldi. **18** Xu tərəkidə Yakup Padan-Aramdin qaytip, Kənaan zemindəki Xəkəm xəhərigə aman-esən kəldi. U xəhərnin aldidə qedir tiki. **19** Andin u qedir tikən yərnin bir kisimini Xəkəmnin atisi boləqan Həmorning oqulliridin bir yüz qəsitigə setiwelip, **20** Xu yərdə bir qurbangah selip, namini «Əl-Əlohə-Israil» dəp atidi.

34 Bir künı, Leyahning Yakupka tuəyup bərgən kizi Dinah yurtning kizliri bilən kəriḡxkili qikti. **2** Xu yurtning əmiri hıwiy Həmorning oqli Xəkəm uni kəriḡ kelip, uni tutuwelip, zorlap nomusioqə təgdi. **3** Əmma uning kəngli Yakupning kizi Dinahkə qūxup, uni yaxı kəriḡ qaldi wə uningə muhəbbiti bilən kəngül soridi. **4** Xuning bilən Xəkəm atisi Həmordin: — Bu kizni manga hotunlukka elip bərgin, dəp tələp kildi. **5** Yakup [Xəkəmnin] kizi Dinahning ippitigə təgkənlirini anglap qaldi. Uning oqulliri malliri bilən dalalarda idi; xunga Yakup ular kəlgūqə jim turup turdi. **6** Xəkəmnin atisi Həmor Yakupning aldioqə uning bilən səzləxkili qikti; **7** Yakupning oqulliri həwərnı anglapla dalalardin qaytip kəlgənidi. Bular [Xəkəmnin] kilmaydiəqan ixni kiliḡ, Yakupning kizining nomusioqə tegip Israil kəbilisidə xərməndilik kiliḡini üqün

azablinip, intayin kattik oʻzajaplendi. **8** Hamor ularoʻja sʻz kilip: — Ooqlum Xʻokʻomning kʻongli kʻizinglaroʻja qʻuxitp kaptu. Iltipat kilip uni ooqlumoʻja hotunlukka bʻarsʻnglar! **9** Biz bilʻn kʻuda-baja bolup, kʻizliringlarni bizga beringlar, bizning kʻizlirimiznimu silʻr elinglar; **10** Biz bilʻn billʻ turunglar. Mana, yʻr adinglarda turuptu; bu yʻrni makan kil, soda kilip, eʻzuinglar uʻqin eʻymiluk elinglar, — dedi. **11** Xʻokʻom kʻzning atisi bilʻn aka-ukilirioʻja: — Naziringlarda iltipat tapsam dʻaymʻn; silʻr nʻma desʻnglar, xuni berʻy. **12** Mʻndin kanqilik toyluk yaki sowʻqat tʻlap kʻilsanglar, manga eʻytkinginglaroʻja berʻy; pʻkʻat bu kʻizni manga hotunlukka bʻarsʻnglarla bolidu, dedi. **13** Yakupning ooqulliri bolsa Xʻokʻom wʻ atisi Hamoroʻja hiyʻla-mikir bilʻn jawab bʻrdi, qʻunki u singlisi Dinahning ippitigʻ tʻgkʻonidi; **14** ularoʻja: — Biz bundak kilalmaymiz, singlimizni hatnisiz birsiga berixkʻ maqul dʻeyʻlmʻymiz; qʻunki bu bizga nomus bolidu. **15** Pʻkʻat bir xʻartimizga kʻonsʻnglarla silʻrgʻ maqul bolimiz; silʻrning barlik ʻrkkʻilinglar hʻtʻna kilinip bizdʻk bolsa, **16** Kʻizlirimizni silʻrgʻ berip, silʻrning kʻizliringlarni biz elip aranglarda olturup, bir kʻowm bolup qʻalimiz. **17** ʻmma bizga kʻulak salmay hʻtʻna kilinixka unimisanglar, undakta biz kʻizimizni elip ketimiz, — dedi. **18** Ularning seziliri Hamor wʻ ooqli Xʻokʻomning naziriga yakti. **19** Yigit bu ixni kʻonyiga sozmidi, qʻunki u Yakupning kʻizioʻja ejil bolup qʻaloʻjanidi; u atisining ʻyida hʻmmidin ʻtiwarlik idi. **20** Xuning bilʻn Hamor ooqli Xʻokʻom bilʻn xʻʻhʻrning dʻrwazisioʻja berip, xʻʻhʻrning adʻmliriga sʻz kilip: — **21** Bu adʻmlarning biz bilʻn inak ʻtkʻisi bar. Xunga ular muxu yurtta turup soda-setik kʻilsun; mana, bu jayningikʻi tʻrpi ularoʻja yʻtkʻudak kʻangridur. Biz ularning kʻizlirini hotunlukka elip, eʻz kʻizlirimizni ularoʻja berimiz. **22** Lekin pʻkʻat arimizdiki hʻmmʻ ʻrkʻok ular hʻtʻna kʻilinoʻjandʻk hʻtʻna kʻilinsa, u adʻmlʻr arimizda turup biz bilʻn bir hʻlk boluxka maqul dʻaydu. **23** Xu tʻrikida ularning mal-tʻllukati, hʻmmʻ qʻarpayliri bizningki bolmamdu? Biz pʻkʻat ularoʻja maqul desʻkla, ular arimizda turidu, — dedi. **24** Xuning bilʻn xʻʻhʻrning dʻrwazisidin kirip-qikʻidioʻjanlarning hʻmmisi Hamor bilʻn ooqli Xʻokʻomning seziga kʻulak saldi. Xʻʻhʻrning dʻrwazisidin kirip-qikʻidioʻjanlarning hʻmmisi hʻtʻna kʻilindi. **25** ʻmma uʻiqinʻi kʻini, ular tʻhiqʻ aʻqʻrik yʻtkʻinida xundak boldiki, Yakupning ikki ooqli, yʻni Dinahning akiliri Ximeon bilʻn Lawiy hʻrkʻaysisi eʻz kʻilqini elip, xʻʻhʻr hatirjʻmik iqida tʻurojinida besip kirip, hʻmmʻ ʻrkʻokni ʻltʻuriwʻtti; **26** Ular Hamor bilʻn ooqli Xʻokʻomnimu kʻiliqlap, Dinahni Xʻokʻomning ʻyidin elip kʻetti. **27** Andin Yakupning [barlik] ooqulliri: «Ular singlimizning nomusioʻja tʻgdi» dʻp, ʻltʻurilgʻnlarning jayioʻja kelip, xʻʻhʻrni bulap-talang kilidi. **28** Ularining koy-kala, exʻaklirini, xʻʻhʻrdiki hʻmmini, etizliklardiki hʻmmini elip kʻetti, **29** Xundakla ularning barlik mal-mulkini bulap-talap, barlik hotun-balilarni ʻsir kilip, eʻy iqidiki barlik nʻrsilʻrnimu kʻoxup elip kʻetti. **30** Yakup Ximeon wʻ Lawiyi ayiblap: — Silʻr meni balaʻja tikip, zemindikilʻr — Qʻanaaniylar bilʻn Pʻriziylarning aldida sesittinglar. Bizning adimimiz az bir hʻlkturimiz; ular manga kʻarxi qikʻip yiojilip hʻujum kilidu; xuning bilʻn mʻn wʻ jʻmʻetim wayran bolimiz, — dedi. **31** ʻmma ular jawab berip: — ʻjʻba, singlimioʻja bir pʻhixʻ ayaloʻja kʻiloʻjandʻk muamilʻ kʻilsa bolamdu? — dedi.

35 Andin Huda Yakupka: — Sʻn hʻzir Bʻyt-ʻlgʻ qikʻip, xu yʻrni makan kil, eʻzuing akang ʻsawdin keqip mangojiningda sanga kʻerungʻn [Mʻn] Tʻngrigʻ bir kʻurbangah yasioʻjin, — dedi. **2** Xuning bilʻn Yakup ʻyididikilʻr wʻ ezi bilʻn billʻ bolʻqanlarning hʻmmisigʻ mundak dedi: — Aranglardiki yʻr ilah butlirini taxliwetip, eʻzuinglarni pʻklap eginliringlarni yʻnggʻxlʻnglar. **3** Andin kopup Bʻyt-ʻlgʻ qikʻimiz. Mʻn xu

yʻrdʻ kʻiyinqilikta qʻaloʻjanda duayimni ijabʻt kilip, yʻrgʻn yolumda mening bilʻn billʻ bolup kʻelgʻn Tʻngrigʻga kʻurbangah salay, — dedi. **4** Xuning bilʻn eʻz kʻolliridiki hʻmmʻ yʻr ilah butlirini, xundakla kulakliridiki ziriʻlarni qikʻirip Yakupka bʻrdi. Yakup bularni Xʻokʻomdiki bud dʻrhihning tʻwiigʻ kʻemip koydi. **5** Andin ular sʻpʻrgʻʻ atlandi; ʻmma ʻtrapridiki xʻʻhʻrlarni Hudadin bolʻqan bir wʻhʻimʻ baskaqʻka, ular Yakupning ooqullirini koʻolimidi. **6** Bu tʻrikida Yakup wʻ uning bilʻn billʻ bolʻqanlarning hʻmmisi Qʻanaan zemindiki Luz, yʻni Bʻyt-ʻlgʻʻ yetip kʻaldi. **7** U xu yʻrdʻ bir kʻurbangah yasiidi; akisidin keqip mangojiniida xu yʻrdʻ Huda uningʻja kʻerungʻini uʻqin bu jayning ismini «ʻl-Bʻyt-ʻl» dʻp atidi. **8** Riwkʻahning ikʻʻ anisi Dʻborah bolsa xu yʻrdʻ alʻmdin ʻtti. U Bʻyt-ʻlning ayioʻjidiki dub dʻrhihning tʻwidʻ dʻrʻnʻ kʻilindi. Bu sʻwabtin xu dʻrah «Yioʻja-Zarning dub dʻrihi» dʻp ataldi. **9** Yakup [xu yol bilʻn] Padan-Aramdin yenip kʻelgʻndin keyin, Huda uningʻja yʻna bir kʻetim kʻeriniip, uningʻja bʻht-bʻrikʻat ata kʻildi. **10** Andin Huda uningʻja: — Sening isming Yakuptur; ʻmma mundin keyin sʻn Yakup atalmay, bʻlki naming Israil bolidu, dʻp uning ismini Israil koyup koydi. **11** Andin Huda yʻna uningʻja: — Mʻn ʻzim Hʻmmigi Qʻadir Tʻngridurmʻn; sʻn nasillinip, kʻepayin; bir ʻl, xundakla bir tʻrkʻum ʻllʻr sʻndin pʻyda bolidu; pʻdixʻahlaru sening puxtungdin qikʻidu. **12** Mʻn Ibrahim wʻ Ishʻkʻka bʻrgʻn zeminni sanga berimʻn, xundakla sʻndin keyinki nʻsilinggʻimu xu zeminni berimʻn, — dedi. **13** Andin Huda uning bilʻn sezʻlxʻkʻn jaydin, uning yʻnidin yukirioʻja kʻeturiildi. **14** Yakup Huda ezi bilʻn sezʻlxʻkʻn jayda bir tax tʻwiʻrʻkʻni tiklʻp, ʻstigʻʻ bir xarab hʻdiyʻsini tʻkti wʻ zʻyʻtun meyi kʻuyup koydi. **15** Yakup Huda ezi bilʻn sezʻlxʻkʻn xu jayning namini «Bʻyt-ʻl» dʻp atidi. **16** Andin ular Bʻyt-ʻldin mengip, ʻfratʻka azoʻjina yol qʻaloʻjanda, Rahʻilni toloʻjak tutup ketip, kattik tuʻuʻt azabida kʻaldi. **17** ʻmma toloʻjiki kattik ʻojirlaxʻkʻanda, tuʻuʻt anisi uningʻja: — Kʻorkʻmʻoʻjin, bu kʻetim yʻna bir ooqlung bolidioʻjan boldi — dedi. **18** Xundak boldiki, Rahʻilʻ jeni qikʻix aldida, ahirki nʻpisi bilʻn ooqlioʻja «Bʻn-Oni» dʻp isim koydi; ʻmma uning atisi uni «Bʻn-Yamin» dʻp atidi. **19** Rahʻil wapat boldi wʻ Bʻyt-Lʻham dʻp atilidioʻjan ʻfratning yoliniing boyoʻja dʻrʻnʻ kʻilindi. **20** Yakup uning kʻʻbrisining ʻstigʻʻ bir hatirʻ texi tiklʻp koydi. Bʻgʻungʻ qʻadar «Rahʻilning Qʻabrʻ Texi» xu yʻrdʻ turmakta. **21** Andin Israil sʻpʻrni dawamlaxturup Migdal-Edirning u tʻripidʻ eʻz qedirini tiktʻi. **22** Israil u zeminda turoʻjan waqʻtida, Rubʻn berip eʻz atisining keniziki Bilʻlah bilʻn bir orunda yatti; Israil buni angʻlap kʻaldi. Yakupning on ikki ooqli bar idi: — **23** Leyahdin tuʻuloʻjan ooqulliri: — Yakupning tunji ooqli Rubʻn wʻ Ximeon, Lawiy, Yʻhuda, Issakar hʻm Zʻbulun idi. **24** Rahʻilʻdin tuʻuloʻjan ooqulliri: — Yʻsʻup wʻ Binyamin idi. **25** Rahʻilʻning dediki Bilʻlahdin tuʻuloʻjan ooqulliri: — Dan wʻ Naftali idi. **26** Leyahning dediki Zilpʻahdin tuʻuloʻjan ooqulliri: — Gad bilʻn Axir idi. Bular bolsa Yakupka Padan-Aramda tuʻuloʻjan ooqulliri idi. **27** ʻmʻdi Yakup atisi Ishʻkʻning kʻexioʻja, Ibrahim wʻ Ishʻkʻ Musapir bolup turoʻjan Kiriʻat-Arba, yʻni Hʻbronning yʻnidiki Mʻmrʻgʻ kʻaldi. **28** Ishʻkʻning kʻergʻn kʻunliri bir yʻz sʻksʻn yil boldi. **29** Ishʻkʻ tolimu kʻerip, kʻunliri toxup, nʻpʻstin tohtap wapat boldi wʻ eʻz kʻowmining kʻexioʻja berip kʻoxuldi. Uning ooqulliri ʻsaw bilʻn Yakup uni dʻrʻnʻ kʻildi.

36 Tʻwʻndikilʻr ʻsawning ʻwladiridur (ʻsaw yʻna Edom dʻrʻmu atilidu): — **2** ʻsaw ayallirini Qʻanaaniylarning kʻizliridin aldi, yʻni Hʻtʻtiylardin bolʻqan Elonning kʻizi Adah bilʻn hʻwiyamalʻn bolʻqan Zibeonning nʻwrisi, Anahning kʻizi Oʻholibamalʻni aldi; **3** uningdin baxʻka Ismailning kʻizi, Nebayotning singlisi Basimatnimu aloʻjanidi. **4** Adah ʻsawoʻja

Elifazni tuşup bardi; Basimat bolsa Reualni tuşdi. **5** Oholibamah Yaux, Yaalam wə Korahni tuşdi; bular Kanaan zeminida Əsawoşa tuşuloşan oşullar idi. **6** Əsaw ayalliri, oşul-kizliri, öyidiki hamma kixilirini wə qarpaylirini, barlik ularoşirini, xundakla Kanaan zeminida tapkan barlik təulluqatirini elip, inisi Yaşuptin ayrilip, baxka bir yurtka kəşup kattı. **7** Qünki hər ikkisining təulluqatiri intayin kəp boləşaqka, bir yərdə billə turalmaytti; musapir bolup turoşan zemin ularning mal-qarwilirining kəplükidin ularni baqalmaytti. **8** Buning bilən Əsaw (Əsaw Edom dəpmu atilidu) Seir teoşoşa berip, olturaklixip kaldi. **9** Təwəndikilər təşlik rayon Seirdiki Edomiylarning ata-bowisi Əsawning əwladliridur: — **10** Əsawning oşulliri: — Əsawning ayali adahning oşli Elifaz; Əsawning ayali Basimatning oşli Reual. Elifazning oşulliri: — Teman, Omar, Zəfo, Gatam wə Kənaz idi. Əsawning oşli Elifazning kişik hotuni Timna idi; u Elifazşo Amaləknı tuşup bardi. Yuşirilər bolsa Əsawning ayali adahning əwladliri idi. Reualning oşulliri: — Nahat, Zərah, Xammah wə Mizzah idi; bular Əsawning ayali Basimatning əwladliri idi. **14** Əsawning ayali, yəni Zibeonning qong kizi, Anahning kizi boləşan Oholibamahning oşulliri: u Əsawşo Yəux, Yaalam wə Korahni tuşup bardi. **15** Əsawning əwladlirining iqidin təwəndiki əmirlər qışkan: — Əsawning tunji oşli Elifazning oşulliridin: — əmir Teman, əmir Omar, əmir Zəfo, əmir Kənaz, **16** əmir Korah, əmir Gatam wə əmir Amalək qışkan. Bular Edom zeminida Elifazning nəslidin qışkan əmirlər bolup, Adahning əwladliri idi. **17** Əsawning oşli Reualning oşulliridin əmir Nahat, əmir Zərah, əmir Xammah wə əmir Mizzahlar qışkan; bular Edom zeminida Reualning nəslidin qışkan əmirlərdur; bularning həmmisi Əsawning ayali Basimatning əwladliri idi. **18** Əsawning ayali Oholibamahning oşulliridin əmir Yəux, əmir Yaalam wə əmir Korahlar qışkan. Bular Anahning kizi, Əsawning ayali Oholibamahning nəslidin qışkan əmirlər idi. **19** Bular Əsawning, yəni Edomning əwladliri bolup, [Edomiylarning] əmiriliri idi. **20** Həriylərdin boləşan Seirning [Edom] zeminida olturoşan əwladliri: — Lotan, Xobal, Zibeon, Anah, Dixon, Ezər wə Dixan idi. Bular Seirning əwladliri bolup, Edom zeminida Həriyləarning əmiriliri idi. **22** Lotanning oşulliri Həri bilən Həmam idi; Lotanning singlisi Timna idi. **23** Xobalning oşulliri: Alwan, Manahat, Ebal, Xəfo wə Onam idi. **24** Zibeonning oşulliri: — Ayah wə Anah idi. Bu Anah qəldə atisi Zibeonning exaklirini bekiwetip, arxanglarnı tepiwəloşan Anahning dəl əzi xu idi. **25** Anahning pərzəntliri: oşli Dixon; Anahning kizi Oholibamah idi. **26** Dixonning oşulliri: Həmdan, Əxban, Itran wə Keran idi. **27** Ezərning oşulliri: Bilhan, Zaawan wə Akan idi. **28** Dixanning oşulliri: Uz wə Aran idi. **29** Həriyləarning əzlririning əmiriliri: əmir Lotan, əmir Xobal, əmir Zibeon, əmir Anah, əmir Dixon, əmir Ezər wə əmir Dixan idi. Bular bolsa Həriyləarning Seir zeminida əz namliri boyiqə ataloşan qəbilələarning əmiriliri idi. **31** Israillarning üstigə həq padixah tehi sələnət kilmasta Edom zeminida sələnət kiloşan padixahlar təwəndikidək: — **32** Beorning oşli Bela Edomda sələnət kildi; uning xəşirining ismi Dinhabah idi. **33** Bela əlgəndin keyin, bozraşliq Zərahning oşli Yobab uning ornida sələnət kildi. **34** Yobab əlgəndin keyin, temaniylarning zeminidin kəlgən Huxam uning ornida sələnət kildi. **35** Huxam əlgəndin keyin, Bedadning oşli Hadad uning ornida sələnət kildi. U Moabning yaylaqlirida midiyaniyləroşa hujum kilip yənggəndi. Uning xəşirining ismi Awit idi. **36** Hadad əlgəndin keyin, masəkəşliq Samlah uning ornida sələnət kildi. **37** Samlah əlgəndin keyin, «Dəryaning boyidiki Rəşəbot»tin kəlgən Saul uning ornida sələnət kildi. **38** Saul əlgəndin

keyin, Akborning oşli Baal-hanan uning ornida sələnət kildi. **39** Akborning oşli Baal-hanan əlgəndin keyin, Hadad uning ornida sələnət kildi. Uning xəşirining ismi Pau idi. Uning ayalining ismi Məhetəbəl bolup, u May-Zahabning kizi boləşan Matrədnıng kizi idi. **40** Əsawning nəslidin boləşan əmirlər ularning at-isimliri, jəmətliiri, nəşəbnamiliri wə turoşan jayliri boyiqə: əmir Timna, əmir Alwah, əmir Yəhət, əmir Oholibamah, əmir Elah, əmir Pinon, əmir Kənaz, əmir Teman wə əmir Mibzar, əmir Mağdiyəl wə əmir Iramlar idi. Bular Edomiylarning əmiriliri bolup, əzlriri igiləp olturaklixkan jaylar əz namliri bilən ataloşanidi. Mana xu tərəkidə Əsaw Edomiylarning ata-bowisi boldi.

37 Yəşup bolsa atisi musapir bolup turoşan yərdə, yəni Kanaan zeminida olturaklixtti. **2** Təwəndikilər Yəşup əwladlirining ix-izliridur. Yüsiip yigit bolup on yəttə yaxka kirgən qəşlirida, akiliri bilən billə koşlarnı bakatti; u atisining kişik hotunliri Bilhaş wə Zilpaşning oşulliri bilən billə ixləytti. Yüsiip atişoşa ularning naqar qışkirlirini eytip koşyatti. **3** Yüsiip Israiling kərişan waqtda tapkan balisi boləşaqka, uni baxka oşulliridin bəkrək yahxi kərətti. Xunga u Yüsiipka uzun yənglik ton tiktürüp bardi. **4** Əmma akiliri atisining uni əzlriridin yahxi kərişoşinini kərişup, uningəşo əq bolup qəloşanidi wə uningəşo qirayliq gəp kilmatti. **5** Uning üstigə Yüsiip bir qüş kərgən bolup, uni akilirişoşa dəp beriwidi, ular uningəşo tehimu əq bolup kətti. **6** Yüsiip ularəşo mundaş dedi: — Mening kərgən xu qüşümni anqlar bekinglar. **7** Mana, biz həmmimiz etizlarda axliqlarnı başlawatkudəkmiz. Karışam mening ənqəm əşo turuptidək; silərnıng ənqənglar bolsa mening ənqəmməşo qərişigə olixip təzim kilip turoşudək! — dedi. **8** Akiliri uningdin: — Əşəba, sən bizgə padixah bolamsən? Üstimizgə həkümranlik kilamsən? — dəp soridi. Uning kərgən qüşliri wə gepidin akiliri uni tehimu yaman kerdı. **9** Keyin u yəşə bir qüş kerdı wə qüşini akilirişoşa dəp: — Mana, mən yəşə bir qüş kerdüm. Karışam, kuyax bilən ay wə on bir yultuz manga təzim kilip turoşudək! — dedi. **10** U bu qüşni atisi wə akilirişoşa dəp bardi. Atisi uningəşo tənbiş berip: — Bu kərgining zadi kandaş qüş? Əşəba, mən, anang wə aka-ukiliring aldingəşo berip, sanga yəşə bax urup təzim kilimizmu? — dedi. **11** Xuning bilən akiliri uningəşo həşət kijoşli turdi. Əmma atisi xu gəpni kənglişə püküp koşdi. **12** Əmdi Yüsiipning kərişaxliri atisining koşlirini baqqili Xəkəmgə kətkənidi. **13** Israil Yüsiipka: — Akiliring Xəkəmdə pada bekiwatidioşu? Kəl, mən seni ularning kexioşa əwəşə, dewidi, Yüsiip: — Mana mən, dedi. **14** U uningəşo: — Əmdi berip akiliring aman-esəmmu-əməsmu, koşlar aman-esəmmu-əməsmu, manga həwirini elip kəlgin, dəp uni Həbron jiloşisidin yoloşa saldi; u Xəkəmgə bardi. **15** Xu yərdə birsı uning dalada tənəp yürginini kərişup uningdin: — Nemə izdəwatışən, dəp soridi. **16** U: — Mən akilirimni izdəwatışən. Uning padilirini kəyərda bekiwatkanliqini eytip bərsingiz, dedi. **17** U adəm jawab berip: — Ular bu yərdin ketip qaldı, qünki mən ularning: «Yürüglar, Dotanoşa baraylı» deginini anqlidim, dedi. Xuning bilən Yüsiip akiliring arkişidin berip, ularni Dotandin tapti. **18** Ular uni yiraqtin kərişup, u tehi ularning kexioşa kəlməşo, uni əltüriwetixni məşlişəlxetti. **19** Ular bir-birigə: — Mana həliki qüş kərgişi keliwatidu. **20** Kelinglar, uni əltürüp muxu yərdiki orəklərdin birigə taxliwetəşli, andin: — Wəşxiy bir haywan uni yəş ketiptu, dəşli. Xunda, biz uning qüşlirining nemə bolidioşinini kərişimiz! — dedi. **21** Əmma Rubən buni anqlar uni ularning kəlliridin kutkuzmakşi bolup: — Uni əltürməşli, dedi. **22** Rubən ularəşo yəşə: — Kan təkmənglar! Bəlki uni qəldiki muxu orəkkə taxliwetinglar; ləkin uningəşo

kol tagküzmänglar, dedi (əməliyyətə, u uni ularning kolidin kutkuzup, atisining kexioja kayturuwətməqci idi). **23** Yüsüp akilirining kexioja yetip kəlgəndə ular uni tutup, uning alahida tonini, yəni kiyiklik uzun yənglik tonini salduruwelip, orəkkə taxliwətti. Lekin orək kuruq bolup, iqidə su yoq idi. **25** Andin ular tamak yegili olturdi. Ular bəxini kətirüp qariwidi, mana Ismaillarning bir karwini Gilead tərəptin keliwatatti. Təgilirigə dora-dərmək, tutiya wə murməkkilər artilojan bolup, Misir tərəpkə ketiwatatti. **26** Yəhuda kerindaxliroja: — Bizning bir tuqjan kerindaximizni oltürüp, kəneni yoxurujinimizning nəmə paydisi bar? **27** Kelingar, uni Ismaillaroja setiwətayli; kandakla bolmisun u bizning inimiz, bir tuqjan kerindaximiz; xunga uningəja kol salmayli, dewidi, kerindaxliri buningəja kulak saldi. **28** Midiyanlik Sodigarlar xu yərdin otip ketiwatqanda, ular Yüsüpnə orəktin tartip qikirip, ularəja yigirmə kümüx tənggigə setiwətti. Bular bolsa Yüsüpnə Misiroja elip kətti. **29** Ruban orəknig yəniəja kaytip kelip, Yüsüpnig orəktə yoqlukini kərip, kiyimlirini yirtip, **30** inilirining kexioja berip: — Bala yoq turidu! Əmdə mən nəgə baray?! — dedi. **31** Əmma ular Yüsüpnig tonini elip, bir tekini boquzlap tonni uning kəniəja miləp, **32** Andin uzun yənglik tonni atisining kexioja əwətip, uningəja: — Buni biz tetiwalduk; bu oqlungning tonimu-əməsmu, əzüng kərip baqqin, dedi. **33** U uni tonup: — Bu dərwəkkə mening oqlumning toni ikən; bir wəlxeyi haywan uni yəp kətkən ohxaydu; xübhəsisiz, Yüsüp titmatitma kiliwətilip! — dedi. **34** Xuning bilən Yakup kiyimlirini yirtip, beligə bez baqlap, nurəqun künlərgigə oqlu iquün matəm tutti. **35** Uning həmmə oqlu-kizliri yəniəja kelip uningəja təsəlli bərsimu, u təsəllini qəbul qilmay: «Mən təhtisaraəja qüxüp oqlumning kexioja barəjuə xundəq matəm tutimən!» dedi. Yüsüpnig atisi xu peti uningəja əh-zər kətirüp matəm tutti. (Sheol h7585) **36** Əmdə midiyaniylar [Yüsüpnə] Misiroja elip berip, Pirəwning bir oqjodari, pasiban bexi Potifarəja satti.

38 U waqitlarda xundəq boldiki, Yəhuda aka-ukilirining kexidin ketip, Hiraħ isimlik Adullamlık bir kixiningkigə qüxti. **2** Xu yərdə Yəhuda Xua isimlik bir Qanaaniyning kizini kərdi; u uni hotunlukka elip kexioja kirip yatti. **3** U həmilidar bolup bir oqlu tuqdi; Yəhuda uningəja «Ər» dəp at koydi. **4** U yəne həmilidar bolup, bir oqlu tuqdi wə uningəja Onan dəp at koydi. **5** Andin yəne həmilidar bolup bir oqlu tuqdi wə uningəja Xəlah dəp at koydi. U tuquləjanda Yəhuda Kezibda idi. **6** Yəhuda tunji oqlu Ərgə Tamar isimlik bir kizni elip bərdi. **7** Lekin Yəhudaning tunji oqlu Ər Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjuəq, Pərwərdigar uni oltürdi. **8** Bu qəjda Yəhuda Onanəja: — Akangning ayalining kexioja kirip, uni hotunlukka elip kərinədxlik burqini Ada kiliq, akang üqün nəsil kəldurojin, dedi. **9** Əmma Onan bu nəsilning əzigə təwə bolmaydiəjanlikini bilip, akisəja nəsil kəldurmaslik üqün hər kətim akisining ayali bilən billə boləjanda mənəyisini yərgə aqzuruwətti. **10** Uning bu kilmixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil kərunəjuəq, unimu oltürwətti. **11** Yəhuda əmdə kelini Tamarəja: — Oqlum Xəlah qəng boləjuəq atəngning əyidə tul olturup turojin, dedi. Qünki u iqidə: — Bunu akilirəja ohxax otip ketərmikin, dəp kərkəti. Xuning bilən Tamar berip atisining əyidə turup kəldi. **12** Əmdə kəp künlər otip, Xuəning kizi, Yəhudaəja tagkan ayal əldi. Yəhuda təsəlli tapqəndin keyin adullamlık dosti Hiraħ bilən billə əzining koy kirkəjuəqilirining əhwalini biləxkə Timnahkə qikti. **13** Tamarəja: — Keynatəng koylirini kirkəjuəqili Timnahkə yoq əldi, dəgən həwəp yətti. **14** Xuning bilən Tamar Xəlah qəng boləjan bolmisun, mən uningəja hotunlukka elip berilmidim, dəp qarap, tulluk kiyimini seliwetip, qümbəl tartip bədinini

orap, Timnah yolining üstidə Ənaiməja kirix əojioja berip olturdi. **15** Əmdə Yəhuda uni yuzi yepiklik halda kərgəndə: — Bu bir pəhixə ayal ohxaydu, dəp oylidi. **16** U yoldin burulup uning yəniəja berip, əz kelini ikənlikini bilməy: — Kəl, mən sən bilən billə bolay, dedi. U jawab berip: — Mən bilən billə bolsəng, mənə nəmə berisən? dəp soridi. **17** U uningəja: — Padamning iqidin bir oqlakni sənə əwətip berəy, dedi. Ayal: — Sən uni əkelip bərgüqə, mənə rənigə birər nərsə bəmənsən? dəp soriwidi, **18** U: — Sənə nemini rənigə bəray? — dedi. U: — Əz məhürüing bilən uning xoynisini wə qəlungdiki həsangni rənigə bərgin, dewidi, u bularni berip, uning bilən birəgə boldi. Xuning bilən u uningdin həmilidar bolup kəldi. **19** Andin Tamar ornidin turup mənədi; u pəranjini seliwetip, tulluk kiyimini kiyiwaldi. **20** Yəhuda: — U hotunning qəlidiki rənini yəndurup kəlsun dəp adullamlık dostining qəli arkilik oqlakni əwətti, əmma u uni tapalmidi. **21** U xu jaydiki adəmlərdin: — Ənaimdiki yolning boyda olturojan butpərəs pəhixə kəni, dəp sorisa, ular: — Bu yərdə həqbir butpərəs pəhixə boləjan əməs, dəp jawab bərdi. **22** Buning bilən u Yəhudaning kexioja yenip berip: — Mən uni tapalmidim; üning üstigə u jaydiki adəmlərmu: «Bu yərdə həqbir butpərəs pəhixə ayal boləjan əməs» deyixti, dedi. **23** Yəhuda: — Bərtu, u nərsilərnəni u elip kətsə kətsun; bolmisa, bəxkilarning məshirisigə qəlimiz. Nəmila bolmisun, mən uningəja oqlak əwəttim, lekin sən u hotunni tapalmidim, dedi. **24** Üq ayə ətkəndin keyin bərsi Yəhudaəja: — Səning kəlining Tamar buzukqilik kildi, uning üstigə zinadin həmilidar bolup kəldi, dəgən həwərnəni yətküzdü. Yəhuda jawabən: — Uni elip qikənglar, kəydürwətilsun! — dedi. **25** Lekin u elip qikiləjanda kəynətsioja həwəp əwətip: — Bu nərsilərnig igisi boləjan adəmdin həmilidar boldum! Əmdə sən kərip bəq, bu məhür, xoynisi wə həsəning kimning ikənlikini etirəp kəlijən, dedi. **26** Yəhuda bu nərsilərnəni etirəp kiliq: — U mənə nisbətən həqliktur; dərwəkkə mən uni oqlum Xəlahkə elip bərmidim, dedi. Bu ixtin keyin Yəhuda uningəja yəne yəqinqlik qilmidi. **27** Uning tuqut waqti yəqinlaxti, mənə kərsikəda qəxkezək bar idi. **28** U tuqjan waqtidə balilərdin bərsi kolini qikiriwidi, tuqut anisi dərhal bir kizil yipni elip: «Bu əwwal qikti» dəp uning kolioja qigip koydi. **29** Lekin u kolini yəne iqigə tikiwaldi, mənə uning inisi qikti. Xuning bilən tuqut anisi: «Sən kəndəq kiliq bəsup qiktəng!» dedi; xuning bilən uningəja «Pəwəz» dəgən at koyuldi. **30** Andin kolioja kizil yip qigiləgən akisi tuquldi. Uning ismi Zərah dəp ataldi.

39 Yüsüp bolsa Misiroja elip kəldi; uni Pirəwning oqjodari, pasiban bexi Potifar xu yərgə elip kəlgən Ismaillarning kolidin setiwaldi. **2** Lekin Pərwərdigar Yüsüp bilən billə boləjuəq, uning ixliri onəja tartti; u misirlik hojisinin əyidə turup kəldi. **3** Uning hojisi Pərwərdigarning uning bilən billə ikənlikini, xundəqda u nəmə ix kilsa, Pərwərdigarning uning kolida ronəq tapkuzəjanlikini baykidi. **4** Xuning bilən Yüsüp uning nəziridə iltipət tepip, uning həsənimiz qəsi boldi. Hojisi uni əyini bəxkuruxkə koydi wə barlik təəllukətini uning kolioja tapxurdi. **5** Wə xundəq boldiki, u uni əyi wə barlik təəllukətini bəxkuruxkə kəyojəndin tartip, Pərwərdigar bu misirlikning əyini Yüsüpnig səwəbidin bərikətlədi; Pərwərdigarning bərikiti uning pütün əlisini wə barlik tərəkəlikəja kəldi. **6** Xuning bilən [Potifar] barlik ixlirini Yüsüpnig kolioja tapxurup, əz tamikini yeyixtin bəxkə həqəndəq ix bilən kari bolmidi. Yüsüp bolsa kamiti kəlixkən, huxqiray yigit idi. **7** Birnəjuəq waqit ətkəndin keyin xundəq boldiki, uning hojisinin ayalining Yüsüpə kəzi qüxüp kəlip: — Mən bilən yatqin! — dedi. **8** Əmma u uniməy hojisinin ayaloja mundəq dedi: — Mənə hojam əyidiki ixlarni,

xundakla barlik təallukatini kolumoqa tapxurdi, manga tolimu ixinip ixlirim bilan kari bolmaydu. **9** Bu eydə mändin qong adəm yok. Səndin baxça u heqbir nərsini mändin ayimidi — qünki sən uning ayalidursən! Xundak turukluk mən kandaqnu bundak həzillikni kilip Huda aldida gunahkar bolay? — dedi. **10** Gərqa hər küni Yüsüpke xundak desimu, xundakla u uning bilan yetip uningoya yeqinlik kilixni yaqi uning bilan birge turuxni rət kilojan bolsimu, **11** xundak bir wəkə boldiki, bir küni u ez ixi bilan ey iqgə kirgəndi, eydiklərdin heqkaysisi öyning iqadə əməs idi; **12** bu ayal uning tonini tutuwelip: — Mən bilan yetki! dedi. U tonini uning kolioqa taxlap koyup, yügürən peti keqip taxkiriya qikip kətti. **13** Ayal Yüsüpnin tonini ez kolioqa taxlap keqip qikip kətkinini kərtip, **14** eyidiki hizmətqilirini qakirip ularoqa: — Karanglar, erim bizgə həkəret kəltürsən dəp bir ibraniy adəmni elip kəptu! Bu adam yenimoja kir: «Sən bilan yetay» dedim, kəttik warkiridim! **15** U mening kəttik warkiriojinimi anglap, tonini yenimoja taxlap, taxkiriya keqip kətti, dedi. **16** Xuning bilan hojisi eyigə yenip kəlgüqə u Yüsüpnin tonini yenida saklap koydi. **17** Andin u erigimu xu gəpni kəlip: — Sən elip kəlgən heliki ibraniy kul manga həkəret kilixkə keximoqa kirdi. **18** Ləkin mən kəttik warkirap-jarkirdim, u tonini kəximda taxlap, taxkiriya keqip kətti, — dedi. **19** Uning hojisi ayalining: — Sening kulung meni undak-mundak kilidi, degən gəplirini anglap oşəzipi ottak tutaxti. **20** Xuning bilan Yüsüpnin hojisi uni tutup orda munarlik zindanoja kamap koydi. Xu yərgə pəkət padixahning məhbusliri solinatti. Buning bilan u xu yərdə solakta yetip kəldi. **21** Ləkin Pərwərdigar Yüsüp bilan billə bolup, uningoya xapaət kərsitip, uni zindan begining nəziridə iltipət tapturdi. **22** Xuning bilan zindan begi gundihanida yatqan həmmə məhbuslarni Yüsüpnin kolioqa tapxurdi. Xu yərdə kilinidiojan hərəkəndə ix uning kəli bilan bolatti. **23** Zindan begi Yüsüpnin kolidiki heqkəndəq ixtin oşəm kilmətti; qünki Pərwərdigar uning bilan billə bolup, u hərnemə kilsə Pərwərdigar uni onguxluk kilatti.

40 Bu ixlardin keyin Misir padixahning sakijysi wə bax nawiyi Misir padixahning zitiyoja tegip gunahkar bolup kəldi. **2** Xuning bilan Pirawn uning bu ikki mənəşpədarioja, yəni bax sakijə wə bax nawayoya oşəzəmunir, **3** ularni pasiban bəxining sariyioja, Yüsüp solaklik mənəşpədarini zindanoja solap koydi. **4** Pasiban bəxi Yüsüpnin ularning hizmitidə bolup ularni kütüxkə təyinlidi. Ular solakta birnəqqə kün yetip kəldi. **5** Ular ikkisi — Misir padixahning sakijysi wə nawiyi gundihanida solaklik turojan bir keqidə qüx kərdi. Hərbirining qüxining əzigə has təbiri bar idi. **6** Ətisi ətigəndə, Yüsüp ularning kəxiyoja kiriwidi, ularning oşəmkin olturojinini kərdi; **7** xunga u ezi bilan billə hojisinin sariyida solaklik yatqan Pirawnning bu ikki mənəşpədaridin: — Nemixkə qirayinglar bügün xunqə solojuq? — dəp soridi. **8** Ular uningoya jawab berip: — İkkimiz bir qüx kərdük; əmma qüximizning təbirini yexip beridiojan kixi yok, dedi. Yüsüp ularoqa: — Qüxkə təbir berix Hudadin bolidu əməsmu? Qüxünglarni manga eytip beringlar, — dedi. **9** Buning bilan bax sakijə Yüsüpke qüxini eytip: — Qüxümdə aldimda bir üzüm teli turoşudək; **10** bu üzüm telining üq xəhi bar ikən. U bih urup qəqəkləp, saplirida uzum pixip ketiptudək; **11** Pirawnning kədəhi kolulda ikən; mən üzüməlini elip Pirawnning kədəhigə sikip, kədəhni uning kolioja sunuptimən, dedi. **12** Yüsüp uningoya jawabən: Qüxning təbiri xudurki, bu üq xah üq künni kərsitidu. **13** Üq kün iqadə Pirawn kəddingni ruslitip, seni mənəşpədarigə kaytidin təyinlədu. Buning bilan sən burun uningoya sakijə bolqəndək Pirawnning kədəhni uning kolioja sunidiojan bolisən. **14** Ləkin ixliring onguxluk bolqəndə

meni yadingoqa yətküzüp, manga xapaət kərsitip Pirawnning aldida mening toqramda gəp kilip, meni bu eydin qikərtkəysən. **15** Qünki mən həkikətən ibranylarning zemnidin nahək tutup elip kelindim; bu yərdimu meni zindanoja saloşudək bir ix kilmidim, — dedi. **16** Bax naway Yüsüpnin xundak yahxi təbir bərgininəni kərtip uningoya mundak dedi: — Mənmə özümni qüxümdə kərdüm; mana, bəximda aq nan bar üq səwət bar ikən. **17** Əng üstünki səwəttə nawaylar Pirəwngə pixuroşan hərhil nazunemətlər bar ikən; ləkin kuxlar bəximdiki u səwəttiki nərsilərinəni yəp ketiptudək, — dedi. **18** Yüsüp jawabən: — Qüxning təbiri xudurki: — Bu üq səwət üq künni kərsitidu. **19** Üq kün iqadə Pirawn sening bəxingni kesip, jəsitingni dərhəka asidikən. Xuning bilan uqarqanatlar kelip gəxüngni yəydikən, — dedi. **20** Üqinqi küni xundak boldiki, Pirawnning tuşulojan küni boləşaqkə, u həmmə hizmətkərliri üqün bir ziyarət kilip bərdi, xundakla dərəkə hizmətkərlirining arisida bax sakijyning bəxini kətdürə wə bax nawayning bəxini aldı; **21** u bax sakijyini kaytidin öz mənəşpəgə təyinlidi; xuning bilan u Pirawnning kədəhni uning kolioja kaytidin sunidiojan boldi. **22** Ləkin bax nawayni bolsa Yüsüp ularoqa təbir bərgəndək esiwətti. **23** Əmma bax sakijə Yüsüpnə heq əsliməy, əksişəq uni untup kəldi.

41 Toptoşra ikki yıl öttip, Pirawn bir qüx kərdi. Qüxidə u [Nil] dəryasining boyida turoşudək. **2** Həm qiraylik həm semiz yəttə tuyaq wə bax nəwəyadin qikip, kumuxlukta otləptudək. **3** Andin yənə yəttə tuyaq inək dəryadin qikiptu; ular sət həm oruk bolup, aldinke inəklərinin yenida, dəryaning boyida turuptu. **4** Bu sət həm oruk inəklər u yəttə qiraylik həm semiz inəklərinəni yəwəyiptu. Xu waqitda Pirawn oyoşinip ketiptu. **5** U yənə uhlap, ikkinqi kətim qüx kərdi: — Mana, bir tüp buqday xehidin tok wə qiraylik yəttə baxək qikiptu. **6** Ulardin keyin yənə yəttə baxək qikiptu; ular həm oruk wə puqək bolup, xərk xamilida solixip kəloşanidi. **7** Bu oruk baxəklar u yəttə semiz, tok baxəkni yutup ketiptu. Andin Pirawn oyoşinip ketiptu, bu uning qüxi ikən. **8** Ətisi uning ləngli nəhayiti baram bolup, Misirdiki həmmə palqi-jadugərlər bilan barlik danixmənlərinəni qakirtip kəldi. Pirawn öz qüxini ularoqa eytip bərdi; ləkin heqkim Pirəwngə qüxlərinin təbirini dəp bəşəlmidi. **9** U qəşda bax sakijə Pirəwngə: — Bügün mening etküzgən hataliklərim esiməgə kəldi. **10** Burun Pirawn janabliki kolurioja, yəni pəkir wə bax nawayoya aqqiklinip, bizni pasiban bəxining sariyida solakka taxlioşanidila; **11** Xu qəşlarda hər birimiz bir keqida birdin qüx kərdük; hər qəşimiz kərgən qüxning təbiri baxək-baxək idi. **12** Xu yərdə biz bilan billə pasiban bəxining kuli boləjan bir ibraniy yigit bar idi. Uningoya qüxlirimizni eytiwidük, u bizgə qüxlirimizning təbirini bayan kilidi; u hər birimizning kərgən qüxigə qarap təbir bərgəndi. **13** Xundak boldiki, ixlər dəl uning bərgən təbiridə deyiləndək yüz bərdi; janabliki pəkirini öz mənəşpəgə kaytidin təyinlədik, bax nawayni dərəşə astila, — dedi. **14** Xuning bilan Pirawn adəm əwətip, Yüsüpnə qakirdi; ular dərhal uni zindandin qikardi. Yüsüp burut-sakilini qüxürüp, kiyimlərinəni yənggüxləp, Pirawnning aldioja kirdi. **15** Pirawn Yüsüpke: — Mən bir qüx kərdüm, əmma uning təbirini eytip bəşəlyəşiojan heqkim qikmidiki. Anglisəm, sən qüxkə təbir bəşəlyədikənsən, — dedi. **16** Yüsüp Pirəwngə jawab berip: — Təbir bərix özümdin əməs; ləkin Huda Pirəwngə hatirjəmlilik beridiojan bir jawab beridu, — dedi. **17** Pirawn Yüsüpke: — Qüxümdə mən dəryaning kiroşiqida turuptimən. **18** Kərisəm, dəryadin həm semiz həm qiraylik yəttə tuyaq inək qikip kumuxlukta otləptu. **19** Andin ulardin keyin əjiz, tolimu sət həm oruk yəttə tuyaq inək qikiptu. Mən Misir zemində xundak sət inəklərinəni kərgən əməsmən. **20** Bu oruk, əski inəklər

bolsa awwalki yəttə semiz inəkni yəwetiptu. **21** Ularni yəwətkən bolsimu, kərsiqliqə bir nemining kirgənliki heq ayan bolmaptu, ularning kərunüxi bəlki burunkidək sət imix. Andin mən oyqinjip kattim. **22** Andin yənə bir qüx kərdum, mana bir xahtin yəttə həm tok həm qirayliq baxaq çiqiptu. **23** Andin yənə yəttə puqək, oruq baxaq çiqiptu; ular xərək xamili bilən solixip kurup ketiptu. **24** Bu oruq baxaqlar yəttə qirayliq baxakni yəp ketiptu. Mən bu ixni palqi-jadugərlərgə dəp bərsəm, manga təbirini eytip beridiqan heq kixi çiqimidi, dedi. **25** Yüsüp Pirəwngə: — [Janabirli] Pirəwning qüxliri bir mənədidur. Huda Əzi kilməqə qüxlər axilirini Pirəwngə aldin bildürdi. **26** Bu yəttə yaxhi inək yəttə yilni kərsitidu; yəttə yaxhi baxakmu yəttə yilni kərsitidu. Bu qüxlər ohxax bir qüxtur. **27** Ulardin keyin çiqқан yəttə oruq, yaman sət inək yəttə yilni kərsitidu; xərək xamili bilən solixip qaloqan yəttə kuruk baxakmu xundək bolup, aqarqiliq bolidiqan yəttə yildur. **28** Mən Pirəwngə dəydiqan səzüm xuki, Huda yekində kilməqə bolqan ixni Pirəwngə ayan kildi. **29** Mana, pütkül Misir zeminida yəttə yiloqıqə məmurqiliq bolidu; **30** andin yəttə yiloqıqə aqarqiliq bolidu; xuning bilən Misir zeminida pütkül məmurqilıqni unutkuzidiqan aqarqiliq zeminni wəyrən kılıdu. **31** Keliqioqan aqarqiliqning səwəbidin zeminida bolqan məmurqilıq kixilərnin esidin kəttürülüp ketidu; qünki aqarqiliq tolimu eojir bolidu. **32** Lekin qüxning yandurulup, Pirəwngə ikki kətim kəruniginin əhmiyyiti xuki, bu ix Huda təripidin bekitilgən bolup, Huda uni pat arida əməlgə axuridu. **33** Əmđi Pirəwn öz üqün pəm-parasətlik həm dana bir kixini tepip, Misir zeminioqə koysun. **34** Pirəwn xundək kilsunki, məmurqiliq bolqan yəttə yilda Misir zeminidin çiqқан axliqning bəxtin birini toplanglar dəp zeminioqə nazarətqilərnı təyinlisun. **35** Bular xu keliqioqan tokqiliq yillirida barliq axliqni toplap, xəhər-xəhərlərdə yeməklək bolsun dəp buoqday-konaklarnı Pirəwning qol astioqə jəm kılıp saklitip koysun. **36** [Yioqıloqan] xu axliqlar Misir zeminida bolidiqan yəttə yillik aqarqiliqlıqə taqabil turux üqün saqlansun; xu tərıqıdə zemin aqarqiliqtin halak bolmaydu, — dedi. **37** Bu səz Pirəwn wə uning hizmətkarlırnin nəzirigə taza yaqıdı. **38** Xuning bilən Pirəwn hizmətkarlırioqə: — Bu kixidək, iqıdə Hudaning rohi bar yənə birsini tapalamduq?! — dedi. **39** Pirəwn Yüsüpkə: — Huda sanga buning həmmisini ayan kılqanikən, səndək pəmlik həm dana heqkim qıqmaydu. **40** Sən əmđi mening eyümni baxkuruxkə bekitilding, barliq həlkim sening əozingioqə qarap əzlrini tərıptəkə tızsun. Pəqət təhttila mən səndin üstün turimən, — dedi. **41** Ahirida Pirəwn Yüsüpkə: — Mana, mən seni pütkül Misir zeminining üstigə təyinlidim, — dedi. **42** Buning bilən, Pirəwn öz kolidin məhür üzüküni çiqirip, Yüsüpninğ klioqə saldı; uningioqə nəpis kanap rəhttin tikilgən libasni kiygüzüp, boynioqə bir altun zanjir esip qoydı. **43** Uni əzining ikkinqi xahənə hərwisioqə olturoquzup, uning aldida: «Tiz pütkünglar!» — dəp jar saldırdı. Xundək kılıp, Pirəwn uni pütkül Misir zeminioqə tikləp qoydı. **44** Andin Pirəwn Yüsüpkə yənə: — Mən degən Pirəwndurmən; pütkül Misir zeminida sənsiz heqkim qol-putini midirlatmisun! — dedi. **45** Pirəwn Yüsüpkə Zafinat-Paanıyah degən namni bərdi wə on xəhıridiki kahın Potifirahning kızı Asinatni uningioqə hotunluqkə elip bərdi. Xundək kılıp Yüsüp pütkül Misir zeminini baxkurux üqün qərgiləxkə çiqti. Yüsüp Misir padıxahı Pirəwning hizmitidə boluxkə bekitilgəndə ottuz yaxta idi; u Pirəwning aldinin çiqqip, Misir zeminining hərəkaysi jaylrini kəzdin kəqürdi. **47** Məmurqiliq bolqan yəttə yil iqıdə zeminning həsuli dəwə-dəwə boldı. **48** Yəttə yilda u Misir zeminidin çiqқан axliqni yojıp, xəhər-xəhərgə toplıdı; hərəkaysi xəhərninğ ətrapıdiki

etizliqning axliqini u xu xəhərninğ əzigə juqlap qoydı. **49** Xu tərıqıdə Yüsüp dengizdiki kumdak nahayıti kəp axliq toplıdı; axliq həddi-həsabsiz boləqəqkə, ular həsablaxni tohtattı. **50** Aqarqiliq yilliri yetip kelixtin burun Yüsüpkə ikki oşul tərəldi. Bularni Ondiki kahın Potifərahning kızı Asinat uningioqə tuşup bərdi. **51** Yüsüp: «Huda pütün jəpə-muxəkkətim wə ataming pütün ailisini kənglümədin kəttürüwətti» dəp tunji oşliqə Manassəh dəp at qoydı; **52** andin: «Mən azab-əqubət qəkkən yurtta Huda meni mewilik kildi» dəp ikkinqisigə Əfrəim dəp at qoydı. **53** Misir zeminida məmurqiliq bolqan yəttə yil ayaqlaxtı. **54** Andin Yüsüpninğ eytkinlik aqarqiliqning yəttə yili baxlandı. U qəqlarda baxkə barliq yurtlardimu aqarqiliq boldi; lekin Misir zeminidiki hər yərlərdə nan bar idi. **55** Aqarqiliq pütkül Misir zeminini bəskənda, həlk axliq sorap Pirəwngə pəryad kildi. Pirəwn misirliklərninğ həmmisigə: — Yüsüpninğ kəxioqə berip, u silərgə nemə desə, xuni kilinglar, — dedi. **56** Aqarqiliq pütkül yər yüzini besip kətti. Yüsüp hər yərdiki ambarlarnı eqip, misirlikləroqə axliq satattı; aqarqiliq Misir zeminida intayin eojir boləjili turdı. **57** Aqarqiliq pütkül yər yüzini bəskən boləqəqkə, barliq yurtlardiki həlkmu axliq əlojili Misiroqə Yüsüpninğ kəxioqə kelətti.

42 Əmđi Yəqub Misirdə axliq barliqini bilginidə oşullirioqə: — Nemixkə bir-biringlaroqə qarixip turisilə? — dedi. **2** Andin yənə: — Manga karanglar, anglıximqə Misirdə axliq bar ikən. U yərgə berip, andin xu yərdin bizgə axliq elip kelinglar; buning bilən əlüp kətməy, tirik qalimiz, — dedi. **3** Buning bilən Yüsüpninğ on akisi axliq setiwəlojili Misiroqə yoloqə çiqti. **4** Lekin Yəqub Yüsüpninğ inisi Binyaminning birər yamanlıqkə uqrap kelixidin qorqup uni akiliri bilən billə əwətmidi. **5** Xuningdək aqarqiliq Kanaan zeminidimu yüz bərgəqkə, Israilning oşulliri axliq əlojili kəlgənlər arisidə bar idi. **6** Yüsüp zeminning waliysi bolup, yurtninğ barliq həlkigə axliq setip bərgüqi xu idi. Yüsüpninğ akiliri kelip uning aldida yüzlrini yərgə təgküzüp təzim kildi. **7** Yüsüp akilirini keriqlə ularnı tonudi; lekin u tonuxluk bərməy, ularoqə qəpal tələppuzda gəp kılıp: — Kəyərdin kəldinglar, dəp sorıdı. Ular jawabən: — Kanaan zeminidin axliq əlojili kəlduk, — dedi. **8** Yüsüp akilirini tonuqan bolsimu, lekin ular uni tonumidi. **9** Yüsüp əmđi ular toqrisida kərgen qüxlirini esigə elip, ularoqə: — Silər jasus, bu əlninğ mudapiəsiz jaylrini kəzətikli kəldinglar, — dedi. **10** Əmma ular uningioqə jawab berip: — Əy hojam, undək əməs! Bəlki kəminiliri axliq setiwəlojili kəldi! **11** Biz həmmimiz bir ədəmning oşulliri, səmimi ədəmlərmiz. Kəminiliri jasus əməs! — dedi. **12** U ularoqə yənə: — Undək əməs! Bəlki zeminning mudapiəsiz jaylrini kərgili kəldinglar, — dedi. **13** Ular jawab berip: — Kəminiliri əslidə on ikki kəridax iduk; biz həmmimiz Kanaan zeminidiki bir ədəmning oşulliridurmiz; lekin kənji inimiz atimizning kəxida kəlip qaldı; yənə bir inimiz yoqap kətti, — dedi. **14** Əmma Yüsüp ularoqə yənə: — Mana mən də silərgə eytkinimdək, jasus ikənsilər! **15** Pirəwning həyati bilən kəsəm kiliməni, kiqik ininglar bu yərgə kəlmigüqə silər bu yərdin çiqqip kətməysilər; silər xuning bilən sinililər. **16** Ininglarnı elip kəlgili biringlarnı əwətinglar, qəloqanlinglar bolsa solap kuyolisilər. Buning bilən eytkinlinglarning rast-yəloqanlıqi ispatlinidu; bolmisa, Pirəwning həyati bilən kəsəm kiliməni, silər jəzmən jasus! — dedi. **17** Xuning bilən u ularni üq künqioqə solap qoydı. **18** Üqinqi küni Yüsüp ularoqə mundaq dedi: — Mən Hudadin qorqıdiqan ədəmmən; tirik kelinglar üqün muxu ixni kilinglar: — **19** əgər səmimi ədəmlər bolsanglar, kəridaxliringlardin biri silər solənoqan gundihənida soləklıq turıwərsun, qəloqaninglar aqarqiliqlıqə qəloqan ailənglar üqün

axliq elip ketinglar; 20 Andin kiiq ininglarni keximoqa elip kelinglar. Xuning bilən seziringerlar ispatlansa, elmaysilər!, — dedi. Ular xundak kiliديوچان boldi. 21 Andin ular əzara: — Bərhək, biz inimizə qiloqan iximiz bilən gunahkar bolup qalduq; u bizgə yalwursimu uning azabini keriup turup uningə qulak salmiduk, Xuning üqün bu azab-okuəət beximizə qüxti, — deyixti. 22 Rubən ularəqa jawabən: — Mən silərgə: baliəqa zulum kilmanglar, degən əməsmidim? Lekin unimidinglar. Mana əmdi uning qan kəzi bizdin soriliwatidu, — dedi. 23 Əmma Yüsüp ular bilən tərjiman arkiplik səzləxəqəqə, ular Yüsüpnig əz gəplirini uqup turuwatkişini bildimi. 24 U ulardin əzini qatkə elip, yioqlap kətti. Andin ularning kexioqa yenip kelip, ularəqa yənə səz kilip, ularning arisidin Ximeonni tutup, ularning kəz aldida baqlidi. 25 Andin Yüsüp əmr qüxürüp, ularning taəjarliriəqa axliq taldurup, hər birsining pulini kayturup taəjiriəqa selip koyup, səpər hazirlikirimu berilsun dəp buyruwidi, ularəqa xundak kildi. 26 Xuning bilən akiliri exəklirigə axliqlirini artip, xu yərdin kətti. 27 Əmma etənggə kəlgəndə ulardin biri exikigə yəm bərgili taəjirini eqiwidi, mana, əz puli taəjarning aəzida turatti. 28 U qerindaxliriəqa: — Mening pulumni kayturuwetiptu. Mana u taəjirimda turidu, dedi. Buni anglap ularning yürüki sə bolup, titrixip bir-birigə: — Bu Hudaning bizgə zadi nemə kiliəjini? — deyixti. 29 Ular Kanaan zeminiəqa, atisi Yakupning kexioqa kelip, bexidin etkən həmmə wəkələrni uningəqa səzləp berip: 30 — Həliki kixi, yəni u zeminning hojisi bizgə kəpal gəp kildi, bizgə zeminni payliəuqlu jüstək muamiə kildi; 31 əmdi biz uningəqa: «Biz bolsak səmimi ədəmlərmiz, jasus əməsmiz. 32 Biz bir atidin boləjan oəullar bolup, on ikki aka-uka iduk; biri yoqap kətti, kiiq inimiz hazir Kanaan zeminda atimizning yenida qaldı» desək, 33 Həliki kixi, yəni u zeminning hojisi bizgə mundak dedi: «Mening silərnig səmimi ikənlikinglarni bilixim üqün, kəringdaxliringlarning birini mening yenimda kəldurup koyup, aq kəloqan ailənglar üqün axliq elip ketinglar; 34 andin kiiq ininglarni keximoqa elip kelinglar; xundak kilsanglar, silərnig jasus əməs, bəki səmimi ədəmlər ikənlikinglarni biləlyəman. Andin kəringdaxliringlarni silərgə kayturup berimən wə silər zeminda soda-setik kilsanglar bolidu» — dedi. 35 Əmma xundak boldiki, ular taəjarlirini təkənda, mana hər birining puldini əz taəjarlirida turatti! Ular wə atisi əzlririning qigiklik pullirini kərgənda, kərkuq kəlixti. 36 Atisi Yakup ularəqa: — Meni oəlumdin juda kildinglar! Yüsüp yok boldi, Ximeonmu yok, əmdi Binyaminnimu elip kətməkəki boluwatisilər! Mana bu ixlarning həmmisi mening beximoqila kəldi! — dedi. 37 Rubən atisiəqa: — Əgər mən Binyaminni kəxingəqa kayturup elip kəlmisəm, mening ikki oəlumni əltürüwətkin; uni mening koluməqa tapxurəjin; mən uni kəxingəqa yandurup elip kelimən, — dedi. 38 Lekin Yakup jawab berip: — Oəlum silər bilən billə u yərgə qüxməydu; qünki uning akisi elip ketip, u əzi yaləuz qaldı. Mubada yolda ketiwatqanda uningəqa birər kəlixməslək kəlsə, silər məndək bir aq qaqlik ədəmni dərd-ələm bilən təhtisaraəqa qüxüriwetisilər, — dedi. (Sheol h7585)

43 Aqarqilik zeminni intayin eəjir bəskənidi. 2 Bu səwəbtin ular Misirdin elip kəlgən axliqni yəp tügətkənda, atisi ularəqa: — Yənə berip bizgə azəjina axliq elip kelinglar, — dedi. 3 Lekin Yəhuda uningəqa jawabən: — Həliki kixi bizni qattik aqahlandurup: «Ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümnü kərimən dəp hiyal kilmanglar» degən. 4 Əgər inimizni biz bilən billə əwətsəng, biz berip sanga axliq elip kelimiz. 5 Əmma əwətxəkə unimisang, biz barmaymiz; qünki həliki kixi bizgə: «Ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümnü kərimən

dəp hiyal kilmanglar» degən, — dedi. 6 Israil ularəqa: — Silər nemixkə manga xunəqə yamanlik kilip u kixigə: «Yənə bir inimizmu bar» dedinglar, — dedi. 7 Ular jawabən: — U kixi bizning wə ailimizning əhwalini sürüxtürüp koqlilap: «Atanglar tehi Hayatmu? Yənə bir ininglar barmu?» — dəp soridi. Biz uning xu soaliəqa yarixa jawab bərduk, Uning bizgə: «Ininglarni elip kelinglar» dəydiəjini nədin biləyli? — dedi. 8 Yəhuda atisi Israiləqa: — Balini mən bilən əwətkin; biz dərhəl kəzəjilip yoəqa qikayli; xundakta biz wə sən, bizlər həm balilirimiz əlməy, tirik qalimiz. 9 Mən uningəqa kepil bolimən; sən uning üqün mening meningdin hesab alisən; əgər mən uni senig kəxingəqa aman-esən yandurup kelip, yüzüngning aldida turəuzmisəm, pütkül əmrümdə aldingda gunahkar bolay. 10 Qünki həyal bolmioqan bolsak, bu qəəkiqə ikki kətim berip kəlattuk, — dedi. 11 Ularning atisi Israil ularəqa: — Undak bolsa, mundak kilinglar: — U kixigə qaqa-kuqanglarəqa zemindiki əng esil mewilərdin soəwat əloəq beringlar: yənə azəjina tutiya, azrak həsəl, dora-dərmanlar, murməkki, pistə wə badamlarni əloəq beringlar. 12 Kəlunglarda ikki həssə pul elip, taəjarliringlarning aəzidiki əzünglarəqa yanduruloqan pulnimu əloəq beringlar. Əhtimal, bu ixta səwənkil kərlüğən boluxi mumkin. 13 Ininglarnimu billə elip, kəzəjilip u kixining yenioqa yənə beringlar. 14 Həmmigə Kadir Təngri Əzi silərnü u kixining aldida rəhiməgə erixtürgəy. Buning bilən u silərnig xu yərdiki kəringdaxliringlarni wə Binyaminni koyup berip, silərgə kəoxup kəoyarmik; əzüm nəwada balilirimdin juda bolsam bolay! — dedi. 15 Xuning bilən bu ədəmlər xu soəwatni elip, kəlliriəqa ikki həssə pulni tutup, Binyaminni elip kəzəjilip, Misiroqa berip Yüsüpnig aldida hazir boldi. 16 Yüsüp Binyaminni ular bilən billə kərginidə, əz əyini bəxkuriəqan oəjidiəqə buyrup: — Bu ədəmlərnü əyüməgə bəxlap kirip, mal soyup taəm təyyar kiliəjin; qünki bu kixilər qüxlük oəjani mən bilən yəydu, — dedi. 17 U kixi Yüsüpnig buyruəjiniədk kilip, ədəmlərnü Yüsüpnig əyigə bəxlap kirdi. 18 Ular bolsa Yüsüpnig əyigə bəxlap kelinginidin kərkuxup: — Aldinki kətim taəjarlirimizəqa yanduruloqan pulning səwəbidin biz uning əyigə elip kəliduk; uning məksiti bizgə həjum kilip, üstimizdin besip kul kilip, exəklirimizni tartiwəlix ohxaydu, — deyixti. 19 Ular Yüsüpnig əyini bəxkuriəqan oəjidiərnig yenioqa kelip, əyning ixiəkinig tüwidə uningəqa: — 20 Əy hojəm, biz həkikəətən əslidə muxu yərgə axliq əloəli kərganiduk; 21 Xundak boldiki, biz etənggə kelip əz taəjarlirimizni aqsak, mana hər birimizning puli, əyni eəjirlikə boyiqə taəjarlirimizning aəzida turuptu; xunga biz buni yandurup kəlimizdə əloəq kəlduk. 22 Axliq əloəli kəlimizdə bəxkə pulmu elip kəlduk; əmma taəjarlirimizəqa pulni kimming selip kəoyanlikini bildimuk, — dedi. 23 U ularəqa: — Hatirəəm bolunglar, kərkəmganglar. Silərnig Hudayinglar, atanglarning Hudasi taəjarliringlarda silərgə baylik ata kiliəjan ohxaydu; silərnig pulunglarni aliəkəqan tapxurup aldim, — dedi. Andin u Ximeonni ularning kəxingəqa elip qikti. 24 U kixi ularni Yüsüpnig əyigə bəxlap kirip, ularning putlirini yuyuxioqa su akirip berip, andin exəklirigə yəm bərdi. 25 Ular Yüsüpnig qüxtə kəlixigə ülgürtüp soəwatni təyyarlap koydi; qünki ular əzlririning xu yərdə oəjizə yəydiəjini angliəqanidi. 26 Yüsüp əyigə kəlgənda ular kəlliridiki soəwatni əyigə uning aldioəqa elip kirip, bəxini yərgə təgküzüp uningəqa təzim kildi. 27 U ulardin həl sorap, andin: — Silər gəpini kiliəjan keri atanglar salamətmu? U hayatmu? — dedi. 28 Ular jawab berip: — Silərnig kulliri bizning atimiz salamət turuwatidu, u tehi hayattur, — dəp uning aldida egilip təzim kildi. 29 Yüsüp bəxini kətürüp, əz inisi Binyaminni kəriup: — Silər manga

gepini kilağan kikiq ininglar xumu? — dāp sorap: — Əy oşulm, Huda sanga xapaat kersətkay! — dedi. **30** Yūsüpnīng ez inisiya bolōjan seōjinix oti kattik kūqiyip, yioqliwalōjudək haliy jay izdāp, aldīrap iqiḱiriki øygə kirip taza bir yioqliwaldi. **31** Andin yūzini yuyup qikiq, øzini besiwelip: — Taamlarni qoyunglar, — dāp buyrudi. **32** Hizmətkarlar Yūsüpkə ayrim, ularo ja ayrim wə Yūsüp bilən billə tamakka kəlgən misirliklarōjimu uyarim tamak koydi; qūnki misirliklar ibranīylar bilən bir dastihanda tamak yeyixni yirginqlik dāp qarap, ular bilən billə tamak yeməytti. **33** Yūsüpnīng kelterōxdaxliri uning uduldi, hərbiri qong-kikiq tərūpi boyiqə olturozuzuldi; qongi qonglukioja yarixa, kikiq kikiqlikigə yarixa olturozuzuldi; ular bir-birigə qarap hāyran kəlixti. **34** Yūsüp aldīdiki dastihandiki tamaklardin ularo ja belūp bərdi. Əmma Binyaminio ja bərgini baxqilarningkigə qarōjanda bəx həsəə kəp idi. Ular xarab iqip, uning bilən hux kəyp kilixti.

44 Andin u øz øyini baxkuridōjan øjojidarōja buyrup: — Bu kixilərnīng taōjarlirini elip kətūrēligōjudək axlik qaqilap, hərbirining pulini taōjirining aōzio ja selip koyōjin; **2** andin mening jamimni, yəni kūmūx mani axlikning puli bilən billə øng kikiqining taōjirining aōzio ja selip koyōjin, — dedi. U adəm Yūsüpnīng deginidək kilidi. **3** Ətisi tang yorōjanda, ular exəkliri bilən billə yolo ja selip koyuldi. **4** Lekin ular xəhərdin qikiq anqə uzun mangmayla, Yūsüp øjojidarōja: — Ornungdin tur, bu adəmlərnīng kəynidin koşliōjin; ularo ja yetixkiningdə ularo ja: «Nemixka yaxxilikka yamanlik kayturdunglar? **5** Hojam xu [jamda] xarab iqudu həmdə uningda pal aqīdu əməsmu?! Mundak kīlojininglar razillik kīlojininglar bolmamdu!» degin, — dedi. **6** Bu adəm ularning kəynidin yetixip berip, ularo ja wə sezlərni kilidi. **7** Ular uningō ja jawabən: — Hojimiz nemixka mundak gəp kilidu? Mundak ixni kilix kəminiliridin neri bolsun! **8** Biz əslidə taōjarlirimizning aōzidin tapkan pulnimu Kanaan zemīnidin silining qaxlirio ja kayturup berixkə əkəlgəniduk. Xundak turukluk qandakmu hojilirining øyidin altun-kūmūxni oōjirayli? **9** Kəminilirīngning arisida kimdin bu [jam] tepilsa, xu ølūmgə məhkum bolsun, bizmu hojimizning kulliri bolayli, — dedi. **10** Ojojidar jawabən: — Eytkan sezlirīnglardək bolsun; jam kimning yenidin tepilsa, xu kixi kulum bolup kelip qalsun, qalojanlirīnglar bigunəh bolisilar, — dedi. **11** Xuning bilən ular aldīrap-tenəp, taōjarlirini yərgə qūxūrūp, hərbiri øz taōjirini eqip bərdi. **12** Ojojidar qonginingkidin baxlap kikiqiningkigiqə ahturdi, jam Binyaminning taōjiridin tepildi. **13** Buni kərūp ular kiyimlirini yirtixip, hərbiri exikigə kaytidin yūknī artip, xəhərgə kaytti. **14** Xundak kīlip Yəhuda wə kərīndaxliri Yūsüpnīng øyigə kəldi; u tehi xu yərdə idi. Ular uning aldio ja kelip øzlrini yərgə etixti. **15** Yūsüp ularo ja: — Bu silərnīng zadi nemə kīlojininglar? Meningdək adəmnīng qoqum pal aqalaydōjanlikini bilməmtīnglar? — dedi. **16** Yəhuda jawabən: — Biz hojimizo ja nemimu deyələymiz? Nemə gəp kilaymiz, qandak kīlip øzimizni aqliyalaymiz? Huda kəminilirīning kəbihlikini axkara kilidi. Mana, biz wə qolidin jamliri tepilojan kixi həmmimiz hojimizo ja kul bolidōjan bulduk, — dedi. **17** Lekin Yūsüp: — Mundak kīlix məndin neri bolsun! Bəki jam kimning kolidin tepilojan bolsa pəkət xu kixi mening kulum bolidu. Lekin qalojanlirīnglar aman-esən atanglarning kəxio ja ketīnglar, — dedi. **18** Andin Yəhuda uningō ja yekīn berip mundak dedi: — Əy hojam, kəminilirigə kulak selip hojamning kulikio ja bir øqiz gəp kīlixkə ijazət bərgəyła. Ojəzəpliri kəminilirigə tutaxmio ja; qūnki øzlriri Pirəwngə ohxax ikənlə. **19** Əslidə hojam kəminiliridin: «Atanglar

ya ininglar barmu?» dāp soriwidila, **20** biz hojimizo ja jawabən: «Bizning bir keri atimiz bar wə u keriōjanda tapkan, yax bir balisimu bar. Bu balining bir anisidin bolōjan akisi ølūp ketip, u ezi yalōquz kaldi; uning atisi uni intayin seyidu» desək, **21** Sili kəminilirigə: «Uning øzini kəximio ja elip kelinglar, mən uni øz kəzim bilən kəray» dedilə. **22** Biz hojimizo ja jawab berip: «Yigit atisidin ayrilalmaydu; əgər atisidin ayrilsa, atisi ølūp ketidu» desək, **23** Sili yənilə kəminilirigə: «Əgər kikiq ininglar silər bilən billə kəlmisə, yūzūmni yənə kərimiz dāp hiyal kilmanglar» degenidila. **24** Xuning bilən biz kəminiliri atimizning kəxio ja barōjanda hojamning sezlirini uningō eyttuk; **25** andin atimiz yənə: «Yənə berip, bizgə azrak axlik elip kelinglar» dewidi, **26** Biz jawabən: «Biz xu yərgə kaytidin qūxəlməymiz; əgər kikiq inimiz biz bilən billə bolsa, undakta barimiz; qūnki kikiq inimiz biz bilən billə bolmisə, u zatning yūzi aldida turalmaymiz», deduk. **27** Silining kulliri bizning atimiz bizgə yənə: «silərgə məlumki, ayalim manga ikki oşul tuōqup bərgənidi. **28** Biri mening yenimdin qikiq, yok bolup kətti; mən: u jəzmən titma-titma kīliwetiliptu, dāp oylidim, xundakla uni būgūngiqə kərmidim. **29** Əmdi silər bunimu mening kəximidin elip ketip, uningō ja bir kelixməslik kelip qalsə, silər mənədk bir ək qaxlik adəmnī dərd-ələm bilən təhtisaraōja qūxūriwətilisə», degenidi. (Sheol h7585) **30** Əmdi mən silining kulliri mening atamning kəxio ja barōjanda, xu bala biz bilən bolmisə uning jeni balining jeniō ja baōjlanōja bolōjaqka, **31** xundak boliduki, u balining yoqlukini kərsə, jəzmən ølūp ketidu; xuning bilən silining kulliri bizning atimiz bolōjan bu ək qaqni dərd-ələm iqud təhtisaraōja qūxūriwətkən bolimiz. (Sheol h7585) **32** Qūnki mənki kəminiliri atamo ja bu yigit iqudin kepil bolup: «Əgər mən uni kəxingō ja kayturup kəlmisəm pūtkūl əmrīmdə atamning aldida gūnahkar bolay» degenidim. **33** Xunga hāzir øtūnūp qalay, mənki kəminiliri u yigitning ornida hojamning kəxida kul bolup tursam, u yigit kərīndaxliri bilən billə kaytip katsə! **34** Qūnki yigit mən bilən bolmisə, mən qandakmu atamning kəxio ja baralaymən? Atamo ja xundak azab-øqubətning qūxūxini kəzim kərgūqi bolmisun! — dedi.

45 Yūsüp øz yenidə turojanlarning aldida øzini tutilmay: — Həmmə adəm aldimdin qikiḱiriwətilsun! dāp warkiridi. Xuning bilən Yūsüp øzini kərīndaxlirio ja axkara kīlojanda uning kəxida həqkim bolmīdi. U kattik yioqlap kətti; misirliklar uni anglidi, Pirəwning ordisikilərmu buningdin [tezlə] hawə tapti. **3** Yūsüp kərīndaxlirio ja: — Mən Yūsüp bolimən! Atam hāzir hāyatmu?! — dāp soridi. Əmma kərīndaxliri uningō ja qarap hōduqup ketip, həq jawab bərləməy kaldi. **4** Lekin Yūsüp ularni: — Kəni, manga yekīn kelinglar, dāp qakiridi. Ular yekīn kəldi, u yənə: — Mən silərnīng ininglar, yəni silər Misiro ja setiwətkən Yūsüp bolimən. **5** Əmdi meni muxu yərgə setiwətkinīnglar iqudin azablanmanglar, øzīnglarni əyibkə buyrumanglar; qūnki Huda adəmlərnīng hāyatini saklap kelix iqudin mən silərdin burun bu yərgə əwətti. **6** Qūnki hāzir zemīndiki aqarqilikka ikki yil boldi; lekin tehi yənə bəx yilojqiq həq terilojumu bolmaydu, ormimū bolmaydu. **7** Xuning iqudin silərgə dunyada bir kəldini saklap kelix iqudin, Huda wə niyatlik kərsitip, silərnīng tirik kutulxunglar iqudin silərnīng burun bu yərgə əwətti. **8** Xundak bolōjanikən, meni muxu yərgə əwətkūqi silər əməs, bəki Hudadur. U meni Pirəwngə atining ornida kīlip, uning pūtkūl øyigə ho ja kīlip tikləp, pūtkūl zemīno ja bax wəzir kīlip koydi. **9** Əmdi tezdin atamning kəxio ja berip, uningō ja: — Sening oşulung Yūsüp: «Huda meni pūtkūl Misiro ja ho ja kīlip koydi. Sən hāyal kilmay, mening kəximio ja kəlgīn; **10** sən Goxən yurtida turisən; xuning bilən

sən özün, oqullaring, nəwrliring, koyliring, kaliliring wə həmmə təalluqatiring bilən manga yekın turisilər. **11** Özün, ailəng wə həmmə təalluqatiringni namratlık besiwalmisun dəp mən seni xu yərdə bəkimən; qünki yənə bəx yil aqarqılık bardur», dedi, — dənglar. **12** — Mana siləring közliringlar wə inim Binyaminning közliri silərgə gəp kiliwatkan mening öz aozım ikonlikini kəruwatidu. **13** Atamoşa mening Misirdiki bu barlık xan-xəripim həmdə siləring barlık kərgininglar toqrisida eytip, atamni tezdin bu yərgə elip kelinglar, — dedi. **14** Xuning bilən u ezini Binyaminoşa etip uning boyniyoşa girə selip yojlap kətti; Binyaminmu uning boyniyoşa yəlinip yojlidi. **15** Andin Yüsüp barlık kərinde xalirini seytir, ularni bir-birləp kuqaklap yojlidi. Andin kərinde xaliri uning bilən paranglaxti. **16** Yüsüpning kərinde xaliri kəldi, degen həwər Pirəwning ordisiyoşa yətküzildi; bu Pirəwn wə hizmətkarlarining nəziridə kutluk ix boldi. **17** Pirəwn Yüsüpke: — Kərinde xaliringoşa: — «Silər əmdi mundak kilinglar; ulaşiringlaroşa yūk artip, Qanaan zeminiyoşa berip, **18** atanglar wə jəmətinglarni elip mening kəximioşa kelinglar; mən Misir zeminidin əng esil yərləni silərgə berəy; silər bu zemindin qikkən nazu-nemətlərdin yəysilər» — deyin. **19** Sanga boləan əmrinm xuki, sən ularoşa: «Baliliringlar wə ayalliringlarni elix üçün Misir zeminidin hərwilarni elip beringlar. Xuningdək atanglarnimu bu yərgə yətküzüp kelinglar. **20** Pütkül Misir zeminidin əng esil jaylar siləringki boləoşaqqa, öz sərəmjanliringlaroşa karinglar bolmısun» dəp buyruoşin, — dedi. **21** Xuning bilən Israilning oqulliri xundak kildi; Yüsüp Pirəwning buyruki boyiqə ularoşa hərwilarni berip, yoli üçünmu ozuk bərdi. **22** Ularning hərberigə bir kūr kiyim bərdi; ləkin Binyaminoşa bolsa u tiq yüz kümüx tənggə, bəx kūr kiyim bərdi. **23** U atisiyoşimu xu hədiyəlxəni, yəni Misirning esil məhsulatliri artiloşan on hangga əək həmdə əxlik, nan wə atisiyoşa yol tayarlık artiloşan on mada əxəni əwətti. **24** Andin u kərinde xalirini yoloşa selip, ularoşa: — Yolda jedəlləxmənglar, dəp jekilidi. Ular yoloşa rawan boldi. **25** Ular Misirdin qikip, Qanaan zeminiyoşa atisi Yaqupning kəxiyoşa berip, **26** uningyoşa Yüsüp əzlirogə eytkən gəpləni yətküzüp: «Yüsüp tehi hayət ikən! U pütkül Misir zeminiyoşa bəx wəzir ikən!» dedi. Əmma u ularoşa ixənməy, yürüki kətip hoxidin ketəy dəp kəldi. **27** Ləkin ular Yüsüpning əzlirogə eytkən barlık səzliirini uningyoşa deyəndə, xundakla Yüsüpning ezini elip kelixə əwətkən hərwilərnimu kərgəndə, ularning atisi Yaqupning rohiyoşa jan kirdi. **28** Israil xuning bilən: — Əmdi arminim yoq! Oqulum Yüsüp tehi hayəttur! Mən elməstə berip uni kəruwalay, — dedi.

46 Xuning bilən Israil barlık təalluqatini elip yoloşa qikip, Bəər-Xəbaşoşa kəldi. U xu yərdə atisi İshakning Hudasiyoşa kurbəniliklarni sundi. **2** Keqisi Huda əlamət kərinüxlərdə Israiloşa: — Yaqup, Yaqup! dewidi, u jəwab berip: — Mana mən! — dedi. **3** U: — Atangning Təngrisi boləan Huda Məndürmən. Sən Misiroşa bərixtin kərkəmiyoşin, qünki Mən seni xu yərdə uluq bir kəwm kilmən. **4** Mən sening bilən Misiroşa billə barimən wə Mən Əzüm jəzmən yənə seni xu yərdin yandurup kelimən. Yüsüp öz kəli bilən sening kəzüngni yumduridu, — dedi. **5** Andin Yaqup Bəər-Xəbadin yoloşa qikti; Israilning oqulliri atisi Yaqup wə ularning bala-qakilirini Pirəwn uni epkelix üçün əwətkən hərwiləroşa olturoşuzup, **6** qarpayliri bilən Qanaan zeminiida tapқан təalluqatirini elip mangdi. Bu tərkiyədə Yaqup bilən barlık əwədliri Misiroşa kəldi; oqullirini, oqul nəwrlirini, kizlirini, kiz nəwrlirini yojip, nəsilirining həmmilirini əzi bilən billə elip Misiroşa kəldi. **8** Israilning oqulliri, yəni Yaqupning Misiroşa kəlgən əwədliri təwəndikiyoşa: — Yaqupning tunji oşli Rubən; **9** Rubəning oqulliri Hanoh,

Pallu, Həzron bilən Karmi. **10** Ximeonning oqulliri: — Yəmuəl, Yamin, Ohad, Yaqın, Zoħar wə Kanaani ayaldin boləan Saul. **11** Lawiyning oqulliri: — Gərxon, Kohat wə Məriari. **12** Yəhədaning oqulliri: — Ər, Onan, Xələh, Pəraz wə Zərah. Əmma Ər wə Onan Qanaanın zeminiida əlöp kətkənidi. Pərazning oqulliri Həzron bilən Həmuallir idi. **13** Issakarning oqulliri: — Tola, Puah, Yob wə Ximron. **14** Zəbulunning oqulliri: — Sərad, Elon wə Jahliyə. **15** Bular Leyahning Yaqupka Padan-Aramda tuşup bərgən oşul-əwədliri idi; u yənə kizi Dinaħni tuşup bərdi. Buning bu oşul-kiz pərzəntliri jəmiy bolup ottuz tiq jan idi. **16** Gadning oqulliri: — Zifion, Həggi, Xuni, Əzbon, Eri, Arodi wə Arəli. **17** Axirning oqulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriyah. Ularning singlisi Sərah idi; Beriyahning oqulliri Həbər wə Malkial idi. **18** Bular bolsa Laban kizi Leyahka dedək boluxka bərgən Zilpahning Yaqupka tuşup bərgən oqulliri bolup, jəmiy on altə jan idi. **19** Yaqupning ayali Rahiləning oqulliri Yüsüp wə Binyamin. **20** Yüsüpke Misir zeminida tələgən oqulliri Manassə wə Əfrayim; bularni Ondiki kahin Potifrahning kizi Asinat uningyoşa tuşup bərdi. **21** Binyaminning oqulliri: — Belah, Bəkar, Axbəl, Gera, Naaman, Ehi, Rox, Muppim, Huppim wə Ar. **22** Bular Rahiləning Yaqupka tuşup bərgən oşul-əwədliri bolup, jəmiy on tet jan idi. **23** Danning oşli: — Huxim. **24** Naftalining oqulliri: — Yəhziəl, Guni, Yəzər wə Xilləm. **25** Bular Laban kizi Rahiləgə dedək boluxka bərgən Bilhəning Yaqupka tuşup bərgən oşul-əwədliri bolup, jəmiy yəttə jan idi. **26** Yaqupning keliniridin bəxka, Yaqupning puxtidin boləan, uning bilən birgə Misiroşa kəlgənlər jəmiy atmix altə jan idi. **27** Yüsüpning Misirdə tuşuloşan oqulliri ikki idi. Yaqupning jəmətidin bolup, Misiroşa kəlgənlər jəmiy yətmix jan idi. **28** Yaqup Yüsüpün kərsətmə əlip, əzliirini Goxəngə baxlap bərixka Yəhədanı Yüsüpning kəxiyoşa əwətti. Xundak kilipl ular Goxən yurtioşa kelip qüxti. **29** Yüsüp əzining wəzirlik hərwisini katkuzup, atisi Israilning aldioşa Goxəngə qikti. U ezini uning aldioşa hazır kilip atisiyoşa ezini etip boyniyoşa girə selip kuqaklap, uzundin uzun yojlidi. **30** Israil Yüsüpke: Mən sening yüzüingni kərip, tirik ikonlikingni bildim; əmdi əlsəmmu arminim yoq, — dedi. **31** Andin Yüsüp kərinde xaliri wə atisining əydikilirigə mundak dedi: — Mən hazır qikip Pirəwngə həwər berip: «Qanaan zeminiida olturoşan kərinde xalirim, xundakla atamning əyidikilə kəximioşa kəldi; **32** bu ədəmlər pədiqalar bolup, mal bəkiş bilən xuqullirini kəlgən, koy-kaliliri, xundakla barlık mal-mülükilirini elip kəldi» dəp eytay. **33** Xundak boliduki, Pirəwn siləni qakiridu; xu qaoşda u silərdin: «Nemə oqitənglar bar?» dəp sorisa, **34** silər jəwab berip: — Kəminiliri kikiqimızdin tartip ata-bowilirimizoşa ohxax pada bəkip kəlgənmiz, — dənglar. Xundak desənglar Goxən yurtioşa olturup qəlisilər; qünki pədiqaların həmmisi misirliklər arisida kəzğə ilinmaydu.

47 Yüsüp Pirəwning kəxiyoşa kelip: — Atam bilən kərinde xalirim koy-kaliliri, xundakla həmmə mal-mülükilirini billə elip Qanaan zeminiida kəldi. Mana, ular hazır Goxən yurtioşa qüxti, dəp həwər berip, **2** kərinde xalirining iqidin bəxəyləni elip, Pirəwning aldioşa hazır kildi. **3** Pirəwn uning kərinde xaliridin: — Nemə oqitənglar bar, dəp soriwidi, ular Pirəwngə jəwab berip: — Kəminiliri ata-bowilirimizoşa ohxax mal bəkkəqilərmiz, — dedi. **4** Andin ular Pirəwngə iltimas kilip: — Qanaan zeminiida kəttik kəhətqilik boləoşaqqa, kəminilirining koylirimizni bəkidioşanoşa yaylakmu yoq; xunga bu zeminda musapir bolup turuxka kəldük; janabiridin tələp kiliyizki, kəminilirining Goxən yurtioşa turuxioşa ijazət bərgəy, — dedi. **5** Pirəwn Yüsüpke: — Atang wə kərinde xaliring kəxiyoşa

kaldi; 6 mana Misir zemini sening aldingda turuptu; atang wə kərindaxliringni zeminning eng esil yeridə olturuqozqin; ular Goxən yurtida makan kılsun. Xuningdək, əgər sən ularning iqidiki kabil kixiləni bilsəng, bularni mening qarpaylirimə nazarətqi kılqin, — dedi. 7 Keyin, Yüsüp atisi Yaqupni elip, Pirəwnning aldioja hazır kildi; Yaqup Pirəwnğə bəht-bərikət tilidi. 8 Andin Pirəwn Yaquptin: — Ömrüngning yil-künliri nəqqığə yətti? — dəp soridi. 9 Yaqup Pirəwnğə jawab berip: — Musapirlik səpirimning künliri bir yüz ottuz yiloja yətti; ömrümning künliri az həm japa-muxəkkətlik bolup, ata-bowilirimning musapirlik ömür səpirimning künlirigə tehi yətmidi, — dedi. 10 Xuning bilən Yaqup Pirəwnğə bəht-bərikət tiləp, aldidin qikip kətti. 11 Xuning bilən Yüsüp atisi bilən kərindaxlirini Misir zeminida olturakıaxturup qoydi; Pirəwnning buyruqinidək ularəja zeminning eng esil yeridin, yəni Ramsəs degən yurttin təwəlik bərdi. 12 Yüsüp atisi, kərindaxliri, xundakla atisingin həmmə eydikilirini bala-qakilirining sanlırioja qarap axlik bilən təminləp bakti. 13 Əmma aqarqılık kattik eşir boləqaqka, zeminning heq yeridə ozuk-tülük tepilmidi; Misir zemini bilən Kanaan zemini aqarqılıqtin haraplixip kətti. 14 Yüsüp axlik setip Misir zemini bilən Kanaan zeminidiki barlik pulni yoıqıwaldi. Andin Yüsüp bu pulni Pirəwnning ordisoja yətküzüp bərdi. 15 Əmma Misir zemini bilən Kanaan zeminidiki Pul tügəp kətkəndə misirliklarning həmmisi Yüsüpnung aldioja kelip: — Bizgə nan bərgəylə Pul tügəp kətkini üqün silining aldiridə elimizimə? — dedi. 16 Yüsüp jawabən: — Pulnglar kalmioja bolsa, qarpayliringlarni elip kelip bərsənglar, mən malliringlarioja ozuk-tülük tegixip berimən, — dedi. 17 Buning bilən ular qarpaylirini Yüsüpnung kəxioja elip kəlgili turdi; Yüsüp ularning atlıri, koy padiliri, kala padiliri wə exaklırining ornioja ozuk-tülük bərdi; xu yili mallirining ornioja ularəja ozuk-tülük berip bakti. 18 U yil ayaşlixip, ular ikkinqi yili uning kəxioja kelip uningoja: — Biz hojimizdin heqnemini yoxurmaymiz; pulimiz tügidi, qarpay mal padilirimiz bolsa hojimizning ilkidə, hojimizning aldiə təmlirimiz bilən yerimizdin baxka heqnərsə kəlmidi. 19 Nemixka kəz aldiridə biz həm yerimizmə ölüp kətsun? Əmdi sili əzimiz wə yerimizni ozuk-tülük təgixip eliwəlojayla; əzimiz wə yerimiz Pirəwnning bolup, uningoja kul bolayli. Biz ölüp kətməy, tirik turuximiz, yerimizmə wəyrən bolmaslıki üqün bizgə uruk-tülük bərgəyla, dedi. 20 Bu tərighidə Yüsüp Misirning pütkül teriloju yerini Pirəwn üqün setiwaldi; qünki aqarqılık kattik boləqaqka, misirliklarning hər biri öz etizini setip bərdi. Xuning bilən yər-zemin Pirəwnning bolup kəldi. 21 Yüsüp həlkni Misirning bu qetidin yənə bir qetigiqə hər kəysi xəhərlərgə kəqürdi. 22 Pəkət kəhınlarning yerini u almidi; qünki kəhınlarəja Pirəwn tərripidin alahidə təminat beriləqəqə, ular Pirəwn tərripidin təminləngən ülüxini yəp, öz yərlirini satmıojanidi. 23 Yüsüp həlləkə: — Mana, mən bügün əzınglar bilən yərliringlarni Pirəwn üqün setiwaldim. Mana silərgə uruk! Əmdi yər teringlar. 24 Əmdi xundak kılısilərki, qıkkən həsuldin bəxtin birini Pirəwnğə berip, kəlojan tət kışimini əzınglarəja elip kəlinglar; u urukluk həmdə əzınglarəja, jümlidin əyüngdikilərgə wə kikiq baliliringlarəja ozuk bolsun, — dedi. 25 Ular jawabən: — Sili jenimizni kətküzidə. Hojimizning nəziridə iltipət tapkan bolsaqla, Pirəwnning kulliri bolup turayli, — dedi. 26 Xuning bilən Yüsüp: — «Hosulning bəxtin biri Pirəwnğə berilsun» dəp bu ixni bügüngə kədar Misir zemini üqün qanun-bəlgilimə kildi. Pəkət kəhınlarning yerilə buning sirtida bolup, Pirəwnğə təwə bolmidi. 27 Israilar Misir zeminida, Goxən əlksidə olturakıaxti; ular xu jayda yər-zeminlik bolup,

awup, tolimu kəpəydi. 28 Yaqup Misir zeminida on yəttə yil emür kərdi; buning bilən Yaqupning emür künliri bir yüz kırık yəttə yiloja yətti. 29 Israilning künliri səkratka yekınlaxkanda, oqlı Yüsüpnü qakirtip, uningoja: — Əgər nəzirində iltipət tapkan bolsam, kolungni yotamning astioja koyup, manga xapaət wə sadəkətlikni kərsitip, meni Misirdə dəpnə kılma; 30 bəki mən ata-bowilirim bilən yatidiojan waqtimda meni Misirdin elip ketip, ularning gəristanioja dəpnə kılqin, dedi. U jawab berip: — Mən eytkiningdək kılaj, — dedi. 31 Yaqup uningoja: — Manga kəsəm kılıp bərgin, — dedi. U uningoja kəsəm kılıp bərdi; andin Israil karwatning bax tərripidə səjdə kildi.

48 Bu ixlardin keyin birsi Yüsüpka: — Mana atang kəşəl bolup kaftu, dəp həwər bərdi. U ikki oqlı Manassəh bilən Əfrayimni billə elip bərdi. 2 Birsi Yaqupka: — Mana oqlung Yüsüp kəxingəja keliwatidu, dəp həwər beriwidi, Israil küqəp korup kariwatta olturdi. 3 Yaqup Yüsüpka: — Həmmigə Qadir Təngri manga Kanaan zeminidiki Luz degən jayda ayan bolup, meni bərikətləp 4 manga: Mana, Mən sening nəslingni kəpəytip, seni intayin zor awutimən, səndin bir türküüm həlk qikirimən; bu zeminni səndin keyinki nəslingə əbədi miras kılıp berimən, dəp eytkənid. 5 Əmdi mən Misiroja kelixtin ilgiri sanga Misir zeminida tuşulojan ikki oşlung mening həsəblinid; Əfrayim bilən Manassəh bolsa, huddi Ruban bilən Ximeoşəja ohxax, hər ikkisi mening oşullirim bolidu. 6 Ulardin keyin tapkan baliliring əzıngning bolidu; ular kəlgüsidə miraska erixkəndə akiliringning nami astida bolidu. 7 Manga kəlsək, Padəndin keliwatkinimda Rəhilə Kanaan zeminida yol üstidə Əfratka az kəlojanda meni taxlap ölüp kətti. Mən uni xu yərdə, yəni Əfratka (yəni Bəyt-Ləhəmgə) baridiojan yolda dəpnə kıldim, — dedi. 8 Andin Israil Yüsüpnung oşullirioja qarap: — Bular kimdur, — dəp soridi. 9 Yüsüp astioja jawabən: — Bular bolsa Huda manga bu yərdə bərgən oşullirimdur, — dedi. U: — Ular ni aldiməja yekın kəltürgin, mən ularəja bəht-bərikət tiləy, — dedi. 10 Əmdi Israilning kəzliri kərilikidin oşuwəlixip [yahxi] kərləməytti. Xunga Yüsüp ularni uning aldioja yekınrak kəltürdi; u ularni səyit kuqaklıdi. 11 Andin Israil Yüsüpka: — Mən sening yüzüngni kərləyəmən dəp heq oylimiojanidim; ləkin Huda meni sening baliliringnimu kərxəkkə nesip kildi, — dedi. 12 Yüsüp balilarni [Yaqupning] tizliringning arilikidin elip, yuzini yərgə təgküzüp təzim kildi. 13 Andin Yüsüp bu ikkiyləni Israilning aldioja yekın elip kelip, Əfrayimni ong kəli bilən tutup Israilning sol kəlioja udullar turozudı; Manassəhni sol kəli bilən tutup Israilning ong kəlioja udullar turozudı. 14 Ləkin Israil ong kəlini uzitip, kənji balisi Əfrayimning bəxioja koydi, sol kəlini Manassəhning bəxioja koydi. Manassəh tunjisi bolsimu, u ikki kəlini kayqılap tutup xundak koydi. 15 U Yüsüpka bəht-bərikət tiləp: — Atilirm İbrahim bilən İshək Huda dəp bilip yuzi aldidə mənəjan, meni pütkül emürimdə bu künigiqə padidəkdə yetəkləp bəkiq kəlgən Huda, 16 Manga həmjəmət bolup meni həmmə bala-kəzadin kutəjuzojan Pərixətə bu ikki oşulni bərikətlisun; ular mening isimim wə atilirm boləjan İbrahim wə İshəkning isimliri bilən atilip, yər yuzidə kəp awuəjay! — dedi. 17 Yüsüp atisingin ong kəlini Əfrayimning bəxioja koyojinini kərtip kənglidə hapa boldi; xunga u atisingin kəlini tutup, Əfrayimning bəxidini elip Manassəhning bəxioja yətkiməkqi bolup, 18 astioja: — Əy ata, bundak kilmiojan; qünki mana, tunjisi budur; ong kolungni uning bəxioja koyojin! — dedi. 19 Ləkin atisi rət kılıp: — Bilimən, i oşlung, bilimən; uningdinmu bir kəwm qikip, əzimu uluə bolidu, əmma dərhəkəqət uning inisi uningdin tehimu uluə bolidu; uning nəslidin nəhayiti kəp

kowmlar pəyda bolidu, — dedi. **20** Xuning bilən xu küni u bu ikkisini bərikətlər: — Kəlgüsida İsrailar bəht-bərikət tiligəndə: «Huda seni Əfrāim bilən Manassəhdək uluq kilsun!» dəydiqan bolidu, dedi. Bu tərīkidə u Əfrāimni Manassəhtin üstün qoydi. **21** Andin İsrail Yüsüpke yənə: — Mana, mən ölīmən; lekin Huda silər bilən billə bolup, silərni ata-bowilirlarning zeminioja kayaturub baridu. **22** Mən sanga kərindaxliringningkidin bir ülüx yərnı artuk bərdim; xu yərnı özüm kiliq wə okyayim bilən Amoriylarning kəlidin tartiwaloqanidim.

49 Andin Yaqub oşullirini qakirip ularoja mundak dedi: — [Həmminglar] jəm bolunglar, mən silərgə keyinki künlərdə silər yoluqıdiqan ixlarnı eytip berəy: — **2** Yiqilip kelip anglanglar, u Yakubning oşulliri; Atanglar İsrailoja kulak selinglar. **3** Əy Rubən, sən mening tunji oşulmən, Küq-kudritimsən, Küqüm bar waqtinning tunji mewisidursən, Salapət wə kudrəttə aldi iding, **4** Lekin kaynap texp qüxkən sudək, Əmdi aldi bolalməsən; Qünki sən atangning kərpisigə qikting, Xuning bilən sən uni buloqiding! U mening kərpəmming üstigə qikti! **5** Ximeon bilən Lawiy kərindaxlardur; Ularning kiliqliri zorawanlikning koralliridur. **6** Ah jenim, ularning məsləhətiğə kirmigin! I izzitim, ularning jamaiti bilən qetilib kəlmiojay! Qünki ular aqqikida adəmlərnı öltürüp, Əz beximqilik kiliq buklarning peyini kəsti. **7** Ularning aqqiki əxəddiy boləjaqqa lənətkə kəlsun! Oşəzipimu rəhimsiz boləjaqqa lənətkə kəlsun! Mən ularni Yaqubning iqidə tarkitwətimən, İsrailning iqidə ularni qeqiwətimən. **8** Əy Yəhuda! Seni bolsa kərindaxliring tərīplər, Qolung düxmənlingning gəjgisini basar. Atangning oşulliri sanga bax urar, **9** Yəhuda yax bir xirdur; Əy oşulm, sən owni tutupla qikting; U xirdək [owning yenida] qekip sozulur yatsa, Yaki qixi xirdək yetiwəlsa, Kimmu uni kəzoqaxka pətinar? **10** Xahənə həsa Yəhudadin ketip kəlməydu, Yəhudaning puxtidin kənun qikərojuqi əksiməydu, Taki xu həkək İgisi kəlgüqə kütidu; Kəlgəndə, Jəhan həlkiliri uningəja itaət kiliq. **11** U təhiyini üzüm telioja, Əxək balisini sortluq üzüm telioja baolup qoyar. U libasini xarabta yuyur, Tonini üzüm xərbətidə yuyar. **12** Uning kəzliri xarabtin kizirip ketar, Qixiliri süit iğkinidin ap'ak turar. **13** Zəbulun dengiz boyini məkən qilar, Makani kemilərnıng panəhəgəhi bolar, Yər-zemini Zidonioja yetip barar. **14** İssakar bəstlik bərdəm bir əxətur, U ikki kətan arisida yatqandur; **15** U araməgəhning yaxhi ikənlikigə qarap, Zeminning esillikini kərip, Yüq kətürüxkə mürisini egip, Alwanəja ixləydiqan kul bolup qalar. **16** Dan İsrail kəbililiridin biri bolar, Əz həlkigə həküm qikirar. **17** Dan yol üstidiki yilan, Qioşir yol üstidə turojan zəhərlik bir yilandur. U atning tuiyikini qekip, At mingüqini arkoja mollaq atkuzar. **18** I Pərwərdigar, nijatingəja təlmürüp kütüp kəldim! **19** Gadka bolsa, karəqilar kəxuni hujum qilar; Lekin u tapinini besip zərbə berər. **20** Axirning tamikida zəyturn meyi mol bolar, U xahlər üqün nazu-nemətlərnı təminlər. **21** Naftalidin qirayilq gəplər qikar, U ərkin qoyuwətilgən mərəldur. **22** Yüsüp mewilik dərəhning xəhidur, Buləkning yenediki kəp mewilik xahtəktur; Uning xəhqiliri tamdin həlkip kətkəndur. **23** Ya atquqilar uningəja azar kiliq, Uningəja oq atti, uningəja nəpətləndi. **24** Həlbuki, uning okyayi məzmət turar, Qol-biləkliiri əplik turoquzalar, Xu [küq] Yaquptiki kudrət İgisining kolliridindur — (İsrailning Kəram Texi, yəni uning Padiqisi Uningdin qikar!) **25** [Axu küq] atangning Təngrisidindur — (U sanga mədət berər!) [Yəni] Həmmigə Kadirdindur — U seni bərikətlər! Yulirida asmanning bərikətliri bilən, Təwəndə yatqan qongkur sularning bərikətliri bilən, Əmqək bilən baliyatquning bərikiti bilən seni bərikətlər! **26** Sening atangning tiligən bərikətliri

ata-bowilirimning tiligən bərikətliridin ziyadə boldi, Ular mənggülik taq-ədirlarning qətlirigəyə yetər, Ular Yüsüpnıng bəxiəja qüxər, Yəni əz kərindaxliridin ayrim turojuqining qəkkisioja tēgər. **27** Binyamin yirtkuq bərikəktur; Ətigəndə u owni yər. Kəqkurun u oljisini təkşim qilar» — dedi. **28** Bularning həmmisi İsrailning un ikki kəbilisi bolup, məzkur səzlər bolsa atisining ularəja tiligən bəht-bərikət səzlidir. U xuning bilən ularning hər birigə mas kəlidiojan bir bərikət bilən ularəja bəht-bərikət tilidi. **29** Andin Yaqub ularəja mundak tapilidi: — «Mən əmdi əz kowmining kəxiəja koxulimən. Silər meni ata-bowilirimning yənda, Hittiyıldin boləjan Əfronning etizlikidiki ularəja dəpnə qilinglar; **30** u ojar bolsa Kənaan zeminida Məmrəning udulida, Makpələhning etizlikida. Ojarnı İbrahım gəristan bolsun dəp xu etizlik bilən kəxup Hittiy Əfrondin setiwəlojanidi. **31** Xu yərdə İbrahım ayali Sarah bilən dəpnə kilingəjan; u yərdə İshəq ayali Riwkəh bilənəm dəpnə kilingəjan; xu yərdə mənmu Yəlahni dəpnə kildim. **32** Bu etizlik həm iqidiki ojar Hətnıng əwladliridin setiwəlojanidi». **33** Yaqub oşullirioja bu wəsiyatni tapilap bolup, putlirini kariwatta tüzləp, nəpəs tohtap əz kowmioja kəxuldi.

50 Yüsüp atisining yuzigə özini etip, uning üstidə yioqlap, uni səydi. **2** Andin Yüsüp əz hizmitidə boləjan tewipləroja atisini mumiya kiliqni buyrudi; xuning bilən tewiplər İsrailni mumiya kildi. **3** Buni kiliqka kirik kün kətti, qünki mumiya kiliqka xunqilik kün kətətti. Misirliklər uningəja yətmix kün matəm tutti. **4** Uningəja həza tutux künliri etüp boləjanda, Yüsüp Pirəwnning ordisdikilərgə: — Mən nəzirində iltəpat tapqan bolsam, Pirəwnning kuləklirioja səz kilinglarki: — Atam mənə kəşəm kildurup: «Mana mən ölīmən; sən meni mən Kənaan zeminida özüm üqün kolap kəyojan gərgə dəpnə kiləjin» dēgənidi. Əmdi Pirəwn mənə ijazət bərgəy, mən berip atamni dəpnə kiliq bolup yenip kəlsəm, — dedi. **6** Pirəwn jawabən: — Sən berip əzünigə atang kəşəm kildurojandək uni dəpnə kiləjin, dedi. **7** Xuning bilən Yüsüp atisini dəpnə kiləjili mangdi. Pirəwnning barlik hizmətkərliri, ordining əksəkilliri həm Misir zeminidiki əksəkillər uning bilən həmrəh bolup mangdi. **8** Yüsüpnıng eyidiki həmmisi, kərindaxliri wə atisining eyidikilərmu billə bardı; ular pəkət kiqik baliliri, qoy-kala padilirini Gəxən yurtdida kəyup kətti. **9** Uning bilən yənə jəng hərwiliri wə atiklarmu billə bardı; xuning bilən ular nəhayiti qong bir kəxun boldi. **10** Ular İordan dəryasining u tərīpidiki «Atadning hamini»əja yetip kəlgəndə, u yərdə kəttik wə həsrətlik yioja-zar kiliq matəm tutup yioqlaxti. Yüsüp atisi üqün yəttə kün matəm tutti. **11** Xu yurtda olturuxluk Kənaaniylar Atadning haminida boləjan bu matəmni kərip: — Bu misirliklərnıng intayin kəttik tutqan həzisi boldi, dəyixti. Bu səwəbtin u jayning nami «Abəl-Mizraim» dəp ataldi; u İordan dəryasining u tərīpidi. **12** Yaqubning oşulliri uning əzliərgə tapiliojandək kildi; **13** uning oşulliri unı Kənaan zeminioja elip berip, Məmrəning udulida, Makpələhning etizlikining iqidiki ojarəda dəpnə kildi. Xu ojarnı İbrahım kəbristanlik kilyay dəp Makpələhning etizlik bilən kəxup Hittiy Əfrondin setiwəlojanidi. **14** Yüsüp atisini dəpnə kiləjandən keyin, əzi, kərindaxliri, xundakla atisini dəpnə kiliqka uningəja həmrəh bolup qikqan həmmə həlkələr Misiroja yenip kəldi. **15** Lekin Yüsüpnıng kərindaxliri atisining ölüp kətkinini kərgəndə: — Əmdi Yüsüp bizgə düxmən bolup bizning uningəja kiləjan barlik yamanlikimizni üstimizgə yandurarmikin, dəyixti. **16** Ular Yüsüpnıng kəxiəja adəm əwatip: — Atiliri əlüxtin ilğiri bizgə wəsiyət kiliq tapilap: — **17** «Silər Yüsüpke: — Akiliring sanga rəzillik kiləjanidi; əmdi ularning əsiylikigə həm gunəhını

kəqürgin! — dənglar» — degənidi. Həzir silidin ötünümüzki, atilirining Hudasining bəndilirining asiylığını kəqürgəylal — dedi. Yüsüp bu gəpləni anglap yioqlidi. **18** Andin akiliri kelip uning aldida əzlrini yərgə etip: — Mana, biz silining kulliridurmiz! — dedi. **19** Ləkin Yüsüp ularoşa jawabən: — Qorqmanglar! Mən Hudaning ornida turuwatamdım? **20** Silər dərwəkə manga xu ixni yaman niyət bilən kildinglar; ləkin Huda bügünki kündikidək nurojunlioşan həlkning jenini tirik saklap kəlix üqün xu ixni yaxxılıkka bekitkənidi. **21** Xunga əmdi qorqmanglar; mən həm silərni həm bala-qaqiliringlarni bəkimən, — dedi wə ularning kənglini hatirjəm kəlip məhirlək gəp kildi. **22** Yüsüp atisining jəməti bilən billə Misirda turup kəldi. Yüsüp bir yüz on yil əmür kərdi. **23** Bu tərəkidə Yüsüp əfraimning üqinqi əwladini kərdi; Manassəhning oşli Makirning balilirimu uning tizliri üstidə tuşuldi. **24** Yüsüp kərindaxlirioşa: — Mən ölüp kətimən; ləkin Huda qoşum silərni yoşlap silərni bu zemindin qikirip, İbrahim, İshak wə Yaşupka bərixkə kəsəm kəlip wədə kəlioşan zeminoşa yətküzidu, — dedi. **25** Andin Yüsüp yənə kərindaxlirioşa kəsəm išküzüp: «Huda silərni qoşum yoşlaydu; xu qaoşda silər məning səngəklirimni elip, bu yərdin qikip kətxinglar kərək», — dedi. **26** Yüsüp bir yüz on yaxxə kirgəndə wəpat tapti. Ular uni mumiya kəlip, Misirda bir məyit sandukioşa selip kəydi.

Misirdin qikix

1 Wə təwəndikilər Israil [bilən billə] Misiroğa baroğan oçullirining isimliri (ular hərəkaysisi öz bala-qakilirini elip, Yakup bilən billə Misiroğa baroğanidi): — **2** Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəhuda, **3** Issakar, Zəbulun, Binyamin, **4** Dan, Naftali, Gad və Axir. **5** Əmdi Yakupning puxtidin boləqanlar jəmiy bolup yətmix adəm idi. Bu waqıtta Yüsüp Misirda idi. **6** Keyin Yüsüp, uning barlık kerindaxliri həmdə barlık zamandaxliri ölüp tügüdi. **7** Xundaqtımı, Israillər kəp tuşulup, tez awup, intayin küqəydi; ular zeminoğa bir kəldi. **8** U waqıtlarda Yüsüpni bilməydiqan yengi bir padixah Misirda təhtka qıktı. **9** U həlkiğə: Mana, Israillarning həlki bizdin ziyadə awup həmdə bizdinmu küqlinip kətti. **10** Əmdi biz ularoğa nisbətən aqılana lə tutaylı; bolmisa, ular tehimu awup ketidu, mubada urux partlap qalsa, xundaq boliduki, ular düxmənlimimiz tərəpkə otüp, bizgə hujum kilip, yurttin qikiş ketixi mumkin, — dedi. **11** Xuning bilən ular ularni qattik əmgəklər bilən harlax üqün ix baxlirini təyinləp nazarətqilikkə koydi. Xuning bilən Israillər Pirəwn üqün Pitom bilən Raamsəs degən maddiy əxya saqlaydiqan xəhərləni yasap bərdi. **12** Ləkin ularni [kanqə] əzgənsəri, bular xunqə kəpiyip həmmə yəni kaplıdi; buning bilən misirliklər Israillaroğa eq bolup kətti. **13** Xuning bilən misirliklər Israillaroğa zulum kilip, ularni tehimu qattik ixlitip eşiş ixlaroğa saldi. **14** Misirliklər ularni layqilıq, hix-kəsək kuyux və etizlarning hərhil əmgəklirigə selip, ixning qattiklikı bilən ularning turmuxioğa qattik eşişqilıq saldi; ularni nemə əmgəkkə salmısın, intayin yalapalıq idi. **15** Misir padixahı ikki ibranıy tuqut anisioğa sez kilip (ularning birining ismi Xifrah, yəni birining ismi Puaş idi): **16** — silər qaçanlıki ibranıy hotunlarni tuşdursanglar, tuşqanda obdan qaranglar; bowak oçul bolsa, öltürüwetinglar; kiz bolsa, tirik koyunglar, — dedi. **17** Ləkin tuqut aniliri Hudadin qorqup, Misirning padixahı ularoğa eytkəndə kilmay, bəlki oçul bowaklarni tirik koydi. **18** Xunga Misirning padixahı tuqut anilirini qakirtip ulardin: — Bu nemə kiləşinglar?! Oçul balilarni nemixka tirik koydunglar? — dəp soridi. **19** Tuqut aniliri Pirəwngə jawab berip: — İbranıy ayallar misirlik ayallaroğa ohximaydu. Ular küqlük, saqlam-timən boləşini üqün tuqut aniliri ularning kəşioğa yetip baroçuqə, ezliri tuşup bolidu, — dedi. **20** Nətijədə, Huda tuqut anilirioğa iltipət kərsətti; Israil həlki dawamlıq kəpiyip, tehimu küqəydi. **21** Xundak boldiki, tuqut aniliri Hudadin qorqıdiqan ihlasmən boləqanlıki üqün Huda ularni aililik boluxka muyəssər kilidi. **22** Buning bilən Pirəwn barlık puhralirioğa: — Israillardin yengi tuşuloğan oçul balilarning həmmisini dəryağa taxlanglar, ləkin kiz balilarning həmmisini tirik qaldurunglar, dəp əmr kilidi.

2 Lawiyning jəmətidin boləqan bir kixi berip, Lawiyning nəslidin boləqan bir kizni hotunluxka aldı. **2** Bu ayal həmilərdə bolup, bir oçul tuşdi. Ana uning qiraylık ikənlikini kərip, uni üq ay yoxurup saqlidi. **3** Uni yəne yoxuruxka əmalsiz qaləqanda, qomuxtrin bir səwət yasap, uningə yaryelım və mom suwap, balini iqigə selip, dəryaning kiroşikidiki qomuxluk arisioğa koyup koydi. **4** Andin balining hədisi uningə nemə bolarkin dəp yiraktin qarap turdi. **5** U waqıtta Pirəwnning kiz suça qəmülgili dərya tərəpkə kəldi; uning qəriliri dərya boyida aylinip yürdi. Pirəwnning kiz qomuxlukning arisida turoğan səwətni kərip, has qərisini uni elip qikixka əwətti. **6** U səwətni eqip qariwidi, mana, bir oçul balini kərdi və u bala yioqlap kətti. Məlikə uningə iq aşıritip: — Bu xühşiziki

ibraniylarning baliliridin biri ikən, dedi. **7** U qaşda balining hədisi Pirəwnning kizidin: — Mən berip, sili üqün balini emitip baqıdiqan bir ibranıy inik ana tepip kələymu? — dəp soridi. **8** Pirəwnning kizi uningə: — Barəşin, dedi. Kiz berip bowakning isisini qakirip kəldi. **9** Pirəwnning kizi uningə: — Bu balini elip ketip mən üqün emitip bekiş bər; həkşingni berimən, dedi. Xuning bilən ayal balini elip ketip, uni emitip baqti. **10** Bala qong boləqanda uni Pirəwnning kizining kəşioğa elip bardı; u uningə oçul boldi. U: «Mən uni sudin qikiriwaləqan» dəp uningə Musa degən isimni koydi. **11** Musa qong boləqandin keyinki künlərdə xundaq boldiki, u əz kərandaxlirining yenioğa bardı və ularning eşiş əmgəkkə seliniwatqanlıki əz kəzi bilən kərdi. Arida, bir misirlikning ibranıy kərandaxliridin birini uruwatqanlıki kərdi. **12** U tet ətrəpioğa qarap, adəm yoklukini kərip, həlki misirlikni urup öltürüp, quməğa kəmiş yoxurup koydi. **13** Ətisi u yəne qikiş qariwidi, mana ikki ibranıy bir-biri bilən sokuxuwatatti; u yolsizlik qiliwatqan kixigə: — Əz kərandixingni nemixka urisən? — dedi. **14** Həlki kixi jawab berip: — Kim seni bizgə həkim və soraqçı kilip koydi? Həlki misirlikni öltüringindək menimu öltürməqiməsən? — dedi. Musa bu gəpni anglap qorqup əz iqide: «Mən kiləqan ix jəzəmn axkara bolup qaçtu!» dəp oylidi. **15** Pirəwn həm bu ixtin həwər tepip, Musanı öltürməqçı boldi; ləkin Musa Pirəwnning aldidin kəqip, Midiyan zeminiəğa berip olturaqlaxti. Bir küni, u kudukning yenioğa kelip olturdi. **16** Midiyaning kahinining yəttə kizi bar idi; ular kelip, atisining koylirini suşirixka su tartip okurlaroğa kuyup tolduruxka baxlıdi. **17** U waqıtta [yərlik] padiqalar kelip, ularni həydidi, Musa qorup kizlarəğa yardəm berip, koylirini suşirixip bardı. **18** Ular atisi Reualning kəşioğa yenip kəlgəndə, ulardin: — Nemixka bügün xunqə tez yenip kəldinglar? — dəp soridi. **19** Ular jawab berip: — Bir misirlik adəm bizni padiqilarning kolidin kutquzdi həmdə biz üqün su tartip, koy padimizni suşiripmu bərdi! — dedi. **20** U kizlirioğa: — Undakta u kixi həzir nədə?! Uni nemixka sirtta taxlap kəldinglar? Uni tamakka qakiringlar, — dedi. **21** Musa u kixi bilən billə turuxka maqul boldi. U kizi Zipporahni uningə hotunluxka bərdi. **22** U ayal uningə bir oçul tuşup bərdi; Musa «Mən yaqa yurtta musapirdurmən» dəp, uning ismini Gərxom dəp koydi. **23** Nuroşun künlər otüp, Misirning padixahı əldi. Israillər əz kulluk həliti tüpəylidin aq-zar urup, nalə-pəryad kətürdi; kulluktin boləqan pəryadi Hudaning huzurioğa berip yətti. **24** Huda ularning aq-zarlırini anglap, Əzining İbrahım bilən, İshak bilən və Yakup bilən tüzgən əhdisini esigə aldı. **25** Xuning bilən Huda Israillarning həl-əhwalini kərdi və Huda ularəğa kəngül bəldi.

3 Musa bolsa keynatisi Midiyanning kahini Yətroning koy padisini baqatti. U koylarni baxlap qəlning əng qetigə Hudaning teşi, yəni Hərəb teşingni bəşirioğa kəldi. **2** Xu yərdə bir əzoanliktin ərələr qikiwatqan ot yalkuni iqidin Pərwərdigarning Pərixtsisi uningə kərüdi. Mana, əzoanliq otta keyüwatqan bolsimu, ləkin əzoan əzi keyüp kətmigəndi. **3** Musa: — Mən berip, bu əjayip mənzirini kərip baqay; əzoanliq nemixka keyüp kətməydiəndu? — dəp oylidi. **4** Pərwərdigar uning buni kərgili yoldin qətnəp [əzoanliqka] kəlgini kərdi; Huda əzoanliq iqidin uni: — Musa! Musa! — dəp qakirdi. U: Mana mən! — dəp jawab bərdi. **5** U uningə: — Bu yərgə yekin kəlmə; putlıringdin kəxingni saləşin; qünki sən turoğan bu yər mutkəddəs jaydur. **6** Mən atəngning Hudasi, İbrahımning Hudasi, İshakning Hudasi və Yakupning Hudasidurmən, — dedi. Buni anglap Musa Hudaəğa qaraxtin qorqup, yüzini etiwaldi. **7** Pərwərdigar uningə mundaq dedi: — Bərhək, Mən

Misirda turuwatkan koʻmimning tartiwtatkan azab-okubetlarini kerdum, nazaratqilarning ularni [harlawatkanlikidin] qilolan paryadini anglidim; qunki Men ularning dardlarini bilimən. **8** Xunga Men ularni misirliklarning kolidin kutkuzup, xu zemindin qikirip, yaxhi ham keng bir zeminoqa, sut bilən hasel ekip turidoqan bir zeminoqa, yəni Kanaaniy, Hittiy, Amoriy, Pərizziy, Hiyiylar wə Yəbusiyarning yurtioqa elip berixka qüxtüm. **9** Mana əmdi Israillarning nalə-pəryadi Manga yetti, misirliklarning ularoqa qandak zulum qilolanlikinimu kerdüm. **10** Əmdi sən kəl, Mən seni həlkim Israillarni Misirdin elip qikirix üqün Pirəwning aldioqa əwəttim, — dedi. **11** Lekin Musa Hudaqa: — Mən kim idim, Pirəwning aldioqa berip Israillarni Misirdin qikiralioqudək? — dedi. **12** U jawab berip: — Bərhək, Mən sən bilən billə bolimən; sən koʻwmni Misirdin elip qikqandin keyin bu taqda Hudaqa ibadət kilisilər; bu ix mana əzüngə Mening seni əwtəkinimning ispat-bəlgisi bolidu, — dedi. **13** Xuning bilən Musa Hudaqa: — Mən Israillarning kexioqa berip ularoqa: «Ata-bowiliringlarning Hudasi meni kexinglaroqa əwətti» desəm, ular məndin: «Uning nami nemə?» — dəp sorisa, ularoqa nemə dəp jawab berimən? — dedi. **14** Huda Musaoqa: — Mən «Əzəldin bar Boluquq»durmən — dedi. Andin U: — Berip, Israillaroqa: ««Əzəldin bar Boluquq» meni kexinglaroqa əwətti» dəp eytkin, dedi. **15** Huda Musaoqa yənə: — Israillaroqa: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, Ibrahimning Hudasi, Ishəknning Hudasi wə Yakupning Hudasi bololan «Yəhwəh» meni kexinglaroqa əwətti; U: [Yəhwəh degən] bu nam əbdəqiqə Mening namim bolidu, dəwrdin-dəwrgiqə Mən xu nam bilən əskə elinimən, dəydu» — degin. **16** — Berip, Israilning əksakallarini yiojip ularoqa: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, yəni Ibrahim, Ishəq wə Yakupning Hudasi bololan Pərwərdigar manga kerünüp: — Mən silarni yoqlar kəldim, Misirda silərgə qandak muamilə kiliniwatkanlikini kerdüm; **17** xuning üqün səzüm xudurki, Mən siləni Misirning zulumidin qikirip, Qanaaniylar, Hittiyar, Amoriylar, Pərizziylar, Hiyiylar wə Yəbusiyarning zemini, yəni sut bilən hasel ekip turidoqan zeminoqa elip barimən, dedi, — degin, dedi. **18** — Xuning bilən ular sening səzüngə kulək salidionin bolidu. U waqıtta sən, əzüng wə Israilning əksakalliri bilən birgə Misir padixahining aldioqa berip, uningqa: «Ibraniylarning Hudasi Pərwərdigar biz bilən kerüxti. Əmdi sizdin ötünimizki, bizgə üq künlük yolni besip, qəlgə berip, Hudayimiz Pərwərdigaroqa kurbanlik kilixka ijazət bərgəysiz» — dənglər. **19** Lekin Misir padixahning hətta küdrətlik bir kolning astida turupmu, siləni yənila koyup bərməydiyotini bilimən. **20** Xunga kolumni uzitip, misirliklarni Mən əz zemini iqidə kərsətməqə bololan hərhil karamət-məjizilirim bilən urimən; andin [Pirəw] siləni koyup beridu. **21** Bu koʻwmni misirliklarning aldidə iltipət tapturimən wə xuning bilən xundək boliduki, silər xu yərdin qikqininglarda, kuruk kol qikmaysilar. **22** Bəlki hər bir ayal kixi əz koʻxnisidin wə əz eyidə olturuxluk yat ayaldin kümüm zinnət buyumliri, altun zinnət buyumliri wə kiyim-keqəkləri tələp kilidu. Bu nərsiləri oqul-kizliringlaroqa taqaysilər, kiydürisilər; xu tərəkidə misirliklardin olja aloqan bolisilər, — dedi.

4 Musa jawab berip: — Mana, ular manga ixənməy turup, səzümə kulək salmaydu, bəlki: «Pərwərdigar sanga kerünmidi», deyixi mumkin, dedi. **2** Pərwərdigar uningqa: — Kolungdiki bu nemə? — dəp soridi. U: — Bu bir hasa, dəp jawab bardı. **3** U: — Uni yərgə taxla, dedi. Uni yərgə taxliwidi, u bir yilanoqa aylandi; Musa uning aldidin kaqti. **4** Andin Pərwərdigar Musaoqa: — Kolungni uzitip, uni quyrukidin tut, dewidi, u kolini uzitip, uni takti. U yənə uning kolida

hasioqa aylandi. **5** [Pərwərdigar yənə]: — Buning bilən ular ata-bowiliringning Hudasi, yəni Ibrahimning Hudasi, Ishəknning Hudasi wə Yakupning Hudasi bololan Pərwərdigarning sanga kəringiniga ixinidu, — dedi. **6** Pərwərdigar uningqa yənə: — Kolungni koynungoqa salojin, dewidi, u kolini koynioqa selip qikiriwidi, mana, kol pesə-mahaw kesiligə giritrap bolup kərdək akirip kətti. **7** Andin uningqa: — Kolungni yənə koynungoqa salojin, dewidi, kolini koynioqa saldi. Uni yənə koynidin qikiriwidi, mana, əz əksigə kelip ətlirining baxka yərliridək boldi. **8** Pərwərdigar yənə: — Xundək boliduki, əgər ular sanga ixənməy, aldinke məjizilik alamətkə kəngülximisə, ular ikkinke məjizilik alamətkə ixinidu. **9** Həlbuki, ular bu ikki məjizigə yənila ixənmisə wə ya səzünggə kulək salmisa, undakta sən [Nil] dəryasining süyidin elip, kuruk yərgə tekkin. Xuning bilən sən dəryadin aloqan su kuruk yər üstidə kənoqa aylinidu, dedi. **10** Andin Musa Pərwərdigaroqa: — Əy Igəm, mən əslidinla gəpkə usta əməstim, sən kulungoqa səz kiləndin keyinmu yənila xundək; qunki mən aozjim kalwa wə tilim eoşir adəmmən, — dedi. **11** Pərwərdigar uningqa: — Kim insanoqa eoşir bərgən? Kim adəmmi gaqa yaki gas, kərgüqi yaki kor kilən? Xundək kiləuqi Mən Pərwərdigar əməsmu? **12** Əmdi sən barojin, Mən Əzüm sening aozjing bilən billə bolimən, nemə səzləydiyotini sanga əgitip turimən, — dedi. **13** Lekin u: — Əy Igəm! Səndin ötünüp kalay, Sən [bu ixka] halioqan [baxka] birsini əwətip, xuning kol bilən kiləjin! — dedi. **14** Buni anglap Pərwərdigarning oziyipi Musaoqa tutixip: — Lawiylardin bololan akang Hərun bar əməsmu? Uning gəpni obdan kiləydiyotini bilimən. Mana, u əmdi sening aldingoqa qikixka allikaqan yoloqa qikti; u seni kərsə, kəngli tolimu hux bolidu. **15** Əmdi dəydiyotın gəpləri uningqa eyt; Mən Əzüm sening aozjing bilən billə wə uning aozji bilən billə bolimən, nemə kilix kərkəliklarni silərgə əgitimən. **16** Hərun sening ornungda həlkəkə səzləydu; xundək boliduki, u sanga eoşir bolidu, sən uningqa Hudadək bolisən. **17** Bu hasini kolungoqa elip, uning bilən xu məjizilik alamətləri kərsətisən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa kəyatnisi Yətroning kexioqa yenip berip, uningqa: — Manga ijazət bərgəyā, Misirdiki kərinaxlirriming kexioqa baray, ular həyatmu, əməsmu kəriup kəlay, dedi. Yətro Musaoqa: — Aman-esən berip kəlgin, — dedi. **19** Musa tehi Midiyandiki waqıtta, Pərwərdigar uningqa yənə: — Misiroqa yenip barojin! Qunki sening jeningni istigən kixilər olüp kətti, — dedi. **20** Xuning bilən Musa ayali wə oşullirini elip, ularni bir exəkə mindürüp, Misir zeminiə berixka yoloqa qikti. Mangəjanda Musa Hudaning hasisini aloqə kətti. **21** Pərwərdigar Musaoqa: — Misiroqa yenip barojiningda sən agah bol, Mən kolungoqa tapxuroqan barlik karamətləri Pirəwning aldidə kərsətkin. Lekin Mən uning kənglini həlkni koyup bərmigüdək kattik kilimən. **22** Sən Pirəwngə: — «Pərwərdigar mundək dəydu: — Israil Mening oşlum, Mening tunji oşlum bolidu. **23** Xuning üqün Mən sanga: Oşlumni Əzümə ibadət kilixka koyup bar, dedim. Uningoqa yol koynuxni rət kilidionin bolsang, sening tunji oşlungni əltürimən» — degin, — dedi. **24** Əmma Musa səpər kilip bir kənaləoqa kəlgəndə, Pərwərdigar uningqa uqrap, uni əltürəwətməqə boldi. **25** Xuning bilən Zipporah bir qakmak texini elip, oşliling hətnilikini kesip, uni erining ayioqoqa taxlap: — Sən dərwəkə aldimda kən təkər ər ikənsən! — dedi. **26** Xuning bilən Pərwərdigar uni koyup bərdi (bu qətdə Zipporah uningqa: «Sən dərwəkə aldimda kən təkər bir ər ikənsən!» — dedi. Bu səzini u hətnə tüpəylidin eytti). **27** Pərwərdigar Hərunoqa: — Sən qəl-bayawanoqa berip, Musa bilən kərtixkin, dewidi, u berip Hudaning teqida uning bilən uqrixip, uni

soydi. **28** Musa özini əwətkən Pərwərdigarning həmmə səzliri bilən kilişkə buyruoqan barlik məjizilik alamətlərni Hərunoşa dəp bərdi. **29** Andin Musa bilən Hərun berip, Israillarning barlik aqsakallirini yioqdi. **30** Hərun Pərwərdigarning Musaoşa eytkən həmmə səzlrini bayan kildi wə həlkning kez aldida u məjizilik alamətlərni kərsətti. **31** Buni kəriup, həlk ixandı; Pərwərdigarning Israillarni yoxlap, ular uqriyoqan harliklarni kərgənlikini angliyoqan həman, baxlirini egip səjdə kilixti.

5 Andin Musa bilən Hərun Pirəwning aldioşa berip, uningoşa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar sanga: — «Ularning berip qəldə Manga ibadət kilip, həyt ötküzüxiyə kəwmimoşa yol koysun» dəydu, — dedi. **2** Ləkin Pirəwn jawab berip: — Uning səziyə kulək səlip, meni Israiloşa yol qoyozudियोqan kəndək Pərwərdigar ikən u? Mən u Pərwərdigarni tonumaymən həm Israiloşimu yol qoymaymən, dedi. **3** Ular səz kilip: — Ibraniylarning Hudasi biz bilən kərixti. Xunga ötünimizki, bizgə Pərwərdigar Hudayimizoşa qurbanlik sunux üqün bizgə qəlgə berixkə üq künlük yoloşa ruhsət bərgəysiz. Bolmisa, U bizni waba yaki kiliq bilən uruxi mumkin, — dedi. **4** Ləkin Misirning padixahı ularoşa jawab berip: — Əy Musa wə Hərun, nemixkə ikinglar həlkni ixliridin tohtitip qoymakqi bolisilər? Berip əz əpkixinglarni kərtüringlar! — dedi. **5** Pirəwn yəna: — Mana, həlk yurttə ziyadə awup kətti. Silər bolsanglar, ularni əpkəxliridin halas kilməqzisələr, dedi. **6** Xu küni Pirəwn nazarətkilərgə wə nazarətkilərnin qol astidiki ix baxlirioşa buyruq qüxürüp: — **7** Həzirdin baxlap həlkə ilgiridikək kesək kuyuxkə saman bərmənglar! Ular samanni əzlrini yioşun. **8** Ləkin ilgiri qanqlik kesək kuyup kəlgən bolsa, həlihəmə kəm kilməy xunqlik kesək kuydurunglar; qünki ular hürunlixip: «Hudayimizoşa qurbanlik ötküzüxkə bizni baroşli qoy» dəp oşəlwə kilixiwatidu. **9** Əmdi ularni əz ixioşa toluq bənd bolup, yaloqan-yawidak gəplərgə kulək salmasliqi üqün, bu adəmlərnin üstigə tehimu eşidri əmğəklərni yüklənglar, — dedi. **10** Xuning bilən həlkning üstidiki nazarətkilər bilən ix baxliri qikişp həlkə: Pirəwn xundək dediki, mən əmdi silərgə saman bərməydiyən boldum. **11** Əzینگlar beringlar, əzینگlar üqün kəyərđin saman tapalisanglar, xu yərdin elip kelinglar; ləkin kilidioqan ixliringlar bolsa qilqlikmu keməytilməydu, — dedi. **12** Buning bilən həlk pütkül Misir zeminoşa tarilip, samanning ornioşa pahal yioşixkə baxlidi. **13** Nazarətkilər bolsa ularni kistap: Silərgə saman berilgən qədqidikək həzirmu hər künlük ixni xu küni qilinglar, dedi. **14** Israillarning üstigə Pirəwning nazarətkiliri tərpidən qoyuloqan Israillik ix baxliri tayək yedi wə: — Tünügün wə bügün nemixkə kesək kuyux wəzipsini burunkidək toxkuzup orunlimidinglar?! — dəp til ixitti. **15** Andin Israillik ix baxliri Pirəwning aldioşa berip: Nemixkə əz kullirioşa mundək muamilə kilidila? **16** Əz kullirioşa həq saman berilmidi. Ləkin [nazarətkilər] yənilə «kesək kuydurunglar» dəp bizni buyruydu. Mana, əz kulliri tayək yəwatidu, əmma əyib bolsa əzlrining adəmliridə, dəp pəryad kildi. **17** Ləkin u yəna: — Silər hürun ikənsilər! Hürun ikənsilər! Xunga silər: «Berip Pərwərdigaroşa qurbanlik ötküzüximizgə ijazət bər dəwətsisilər. **18** Kaytip berip ixingni kiliş! Silərgə saman berilməydu, biraş kesəklərni bəlgiləngən san boyiqə [awwəlkidək] toluq tapxuruxisən, dedi. **19** Israillik ix baxliri [Pirəwning]: «Silər hər künlük wəzipənglarni, yəni tələp kילוqan kesəklərni bəlgiləngən sandin keməytsənglar kət'iy bolmaydu» deginigə karap, bexioşa bala-qəzanig qüxidioqanlikini bilixti. **20** Ular Pirəwning aldidin qikişp keliwatqinida, ular bilən kəriüxkə kelip xu yərdə saşlap turoqan Musa wə Hərun bilən uqrixip kəldi. **21** Ular Musa bilən Hərunoşa: — Bizni

Pirəwning nəziridə wə uning əməldarlırining nəziridə sesitip, bizni əltürüxkə ularning kילוqə kiliq tutkuzoşinglar üqün, Pərwərdigar silərnin üstinglaroşa həküm kilsun! — dedi. **22** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning aldioşa yenip berip uningoşa: — Əy Igəm, nemixkə bu həlkni balaşa tikting? Sən nemə üqün meni əwətting? **23** Qünki mən Pirəwning aldioşa kirip Səning naming bilən sez kילוqinimdin tartip, u bu həlkning üstigə tehimu ziyadə azab kילוşli turdi. Əmma Sən tehiqə kowmingni həq kutkuzmidin, — dedi.

6 Ləkin Pərwərdigar Musaoşa: — Əmdi sən Mening Pirəwngə kilidioqanlirimni kərisən; qünki u kudrətlik bir köldin məjburlinip, ularni qoyup beridu, kudrətlik bir kólnin səwəbidin əzining zeminiyin ularni koşlap qikiriwetidu, — dedi. **2** Andin Huda Musaoşa [yəna] səz kilip mundək dedi: — Mən Pərwərdigardurmən. **3** Mən İbrahimoşa, İshaşkə wə Yəqubkə Kədir-mutlək Təngri süpitidə kəriündüm; ləkin «Yahwəh» deqan namim bilən ularoşa axkara tonulmidim. **4** Mən ular bilən: — «Silər musapir bolup olturoqan zeminni, yəni Kənaan zeminiyi silərgə berimən» dəp, ular bilən əhdə başlişip wadə kילוqanmən. **5** Əmdi Mən misirliklər qul kilip zulum saloqan Israillarning aş-zarlırini anglap, kילוqan xu əhdəmni esimgə aldim. **6** Xunga Israillaroşa mundək deyin: — «Mən Pərwərdigardurmən; Mən Əzüm silərnə misirliklərnin eşir yükliri astidin qikirişp, ularning kullükidin azad kilip, kolumni uzitip ularoşa qong balay'apətlərni qüxürüp, silərgə həmjəmət bolup hərlükə erixtürimən. **7** Silərnə Əz kəwmim boluxkə kəbul kilmən wə Əzüm Hudayinglar bolimən; xuning bilən silər əzینگlarni misirliklərnin yüklirining astidin kutkuzup qikəroşuqin Mən Hudayinglar Pərwərdigar ikənlikini bilisilər. **8** Mən xuning bilən silərnə kət kərtürüp İbrahimoşa, İshaşkə wə Yəqubkə berixkə kəsəm kילוqan zeminoşa elip barimən; Mən u yərnə silərgə miras kilip zeminişkə berimən; Mən Pərwərdigardurmən». **9** Bularning həmmisini Musa Israillaroşa dəp bərdi; ləkin ular eşir kulluk əzabidin pişanoşa qüxkə bolup, uningoşa kulək salmidi. **10** Andin Pərwərdigar Musaoşa yəna: — **11** Berip Misirning padixahı Pirəwngə: «Israillarning zeminingdin ketixigə yol qoy», dəp eytkin, dedi. **12** Ləkin Musa Pərwərdigarning aldidə: Mana, Israillər manga kulək salmioqan bir adəmgə kulək salsun? — dedi. **13** Əmma Pərwərdigar Musa wə Hərunoşa səzləp, ularning Israillaroşa wə Misirning padixahı Pirəwngə Israillər toşruluk: — «Ular Misir zeminiyin elip qikirlisun» deqan əmr yətküzüxinə buyrudi. **14** Təwəndikilər jəmət baxlikliri: — Israilning tunji oşli boloqan Rubənnin oşulliri Hənuş, Pallu, Həzron wə Karmi. Bular bolsa Rubənnin nəsililiri idi. **15** Ximeonning oşulliri: — Yəmuəş, Yəmin, Oşad, Yəşin, Zoşar wə kənaanlik ayaldin boluqan Saullar idi; bular Ximeonning nəsililiri idi. **16** Lawiyning oşullirining isimliri, nəşəbnamilirig əsasən: Gərxon, Koşat wə Mərarı; Lawiyning emrining yilliri bir yüz ottuz yəttə yil boldi. **17** Gərxonning oşulliri aililiri boyiqə: — Libni wə Ximəy. **18** Koşatning oşulliri: — Amram, Yizşar, Həbron bilən Uzziəş. Koşat bir yüz ottuz üq yil emür kərdi. **19** Mərarining oşulliri: — Maşli wə Muxi. Bular nəşəbnamilirig boyiqə Lawiyning nəsililiri idi. **20** Amram əz həmmisi Yəkəbədni hotunluşkə aldı, Yəkəbəd uningoşa Hərun wə Musani toşup bərdi. Amram bir yüz ottuz yəttə yil emür kərdi. **21** Yizşarning oşulliri: — Korah, Nəfəş wə Zikri idi. **22** Uzziəşning oşulliri: — Mixəş, Əzəfan wə Sitri idi. **23** Hərun bolsa Nahşonning singlisini, yəni Amminadabning kizi Elixəbani hotunluşkə aldı. U uningoşa Nadab bilən Abihuni, wə Əliazar bilən İtamarni toşup bərdi. **24** Korahning oşulliri:

— Assir, Əlkanah və Abi'asaf; bular Korahlarning nəsilliri idi. **25** Hərning oğlu Əliazar Putiəning qizlirining birini hotunlukka aldi; u uningə Finihasni tuəp bərdi; bular bolsa əz nəsəbi boyiqə həmmisi Lawiylarning jəmət baxklijri idi. **26** Pərwərdigarning: — Israillarni koxunlardək top-topi bilən Misir zeminidin elip qikinglar, degən əmrini tapxuriwaloquqilar dəl muxu Hərən bilən Musa idi. **27** Israillar Misirdin qikirilsun, dəp Misirning padixahı Pırəwngə səz kijoanlar dəl bu kixilər, yəni muxu Musa bilən Hərən idi. **28** Pərwərdigar Misirning zeminida Musoəgə səz kijoan waqıtta **29** Musoəgə: «Mən Pərwərdigardurmən. Səngə eytkinimning həmmisini Misirning padixahı Pırəwngə degin», dəp əmr kildi. **30** Lekin Musa Pərwərdigarning aldidə: — Məndək kalpuki hətnə kılınmioəjan bir kixigə Pırəwn qandakmu kulak salsun?» — dəp jawap bərgənidi.

7 Xuning bilən Pərwərdigar Musoəgə: — Mana, Mən Pırəwnning aldidə səni Hudaning ornida kıldim. Akang Hərən bolsa sening pəyoəmbiring bolidu. **2** Mən sanga buyruəuinimning həmmisini [uningə] dəysən; andin akang Hərən Pırəwngə uning əz zeminidin Israillarni kəyup berixi kərəklili toərisida səz kılıdu. **3** Lekin Mən Pırəwnning kənglini kəttik kılınan; buning bilən Mən Misir zeminida məjizilik əlamətlər wə kəramətlirimmni kəpləp kərsitimən. **4** Xundaktimu, Pırəwn silərgə kulak salmaydu. Əmma Mən Misirning üstigə həküm qikirip kolumni uzitip, qəng balayı'apətlərnə qüxürüp, koxunlirim boləjan Əz kəwmim Israillarni Misir zeminidin qikirimən. **5** Əz kolumni Misirning üstigə soəzinimda, Israillarni ularning arisidin qikəroənimda misirliklari Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. — dedi. **6** Musa bilən Hərən xundak kildi; Pərwərdigar ularəgə kəndək tapilioəjan bolsa, ularmu xundak kildi. **7** Ular Pırəwngə səz kijoan waqıtta Musa səksən yaxka, Hərən səksən üq yaxka kirgənidi. **8** Pərwərdigar Musa bilən Hərənoəgə səz klijp: — **9** Əmdu Pırəwn silərgə: — Əzünglarni təstikləp bir məjizə kərsitinglar, desə, sən Hərənoəgə: — Həsangni elip Pırəwnning aldioə taxlioəjan, dəp eytkin. Xundak kixili bilənla həsa yilənoə aylinidu, dedi. **10** Xuning bilən, Musa bilən Hərən Pırəwnning aldioə berip, Pərwərdigarning buyruəuinidək kildi; Hərən həsisini Pırəwn bilən uning əməldarlırining aldioə taxliwidi, u yilənoə aylandı. **11** U waqıtta Pırəwn danixmənliri wə səhriərlirini qakirtip kəldi; Misirning jadugərlirimu əz jadusi bilən ohxax ixni kildi. **12** Ularning hərberi əz həsisini taxlidi; ularmu yilənoə aylandı. Lekin Hərəning həsisi ularning həsilirini yutup kətti. **13** Biraq Pərwərdigar eytkəndək Pırəwnning kəngli kəttiklik bilən Pərwərdigar eytkəndək ularəgə kulak salmidi. **14** Andin Pərwərdigar Musoəgə mundaq dedi: — Pırəwnning kəngli kəttik; u kəwmni kəyup berixni rət kılıdu. **15** Əmdu sən ətə səhərdə Pırəwnning kəxiəroəjan (xu waqıtta u su boyioəgə qikidu) — Sən uning bilən kərtixixka dəryaning boyida saklap turoəjan; yilənoə aylənoəjan həsini kolungəgə eliwal. **16** Sən uningə mundaq degin: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar meni aldingəgə: «Qəldə Manga ibadət kixili üqün kəwmimni kəyup bər» deyixkə əwətkənidi; lekin mana, bu waqitkiəgə həq ənglimiding. **17** Xungə Pərwərdigar sanga: — «Sən xu [alamət] bilən Mening Pərwərdigar ikənlikimni biləsən», dəydu — Mana, mən kolumdi ki həsa bilən dəryaning süyini ursam, su kənoəgə aylinidu, **18** dəryaning belikliri əlüp, dəryaning süyi sesip ketidu; misirliklari sudin səskini, iqəlməyioəjan bolup qalıdu». **19** Pərwərdigar Musoəgə yənoə: — Sən Hərənoəgə: — Həsangni elip misirliklarning suliri kənoəgə aylansun dəp ularning üstigə, yəni əkinliri, əstəngliri, kəlliri wə su ambarliri

üstigə kolungni uzatkin. Xuning bilən pütkül Misir zeminida, həttə yoəqəq wə tax qakilardiki sularmu kənoəgə aylinidu, degin, dedi. **20** Musa bilən Hərən Pərwərdigarning buyruəuinidək kildi; Hərən Pırəwn wə əməldarlırining kəz aldidə həsini kəttürüp, dəryaning süyini uruwidi, pütün dəryaning süyi kənoəgə aylinip kətti. **21** Dəryadiki beliklar əlüp, dəryaning süyi sesip kətti. Misirliklari dəryaning süyini iqəlməyioəjan bolup kaldi, pütkül Misir zeminini kənoəgə toldi. **22** Lekin Misirning jadugərlirimu əz jaduliri bilən həm xundak kildi. Bu səwəbtin Pərwərdigar eytkəndək Pırəwnning kəngli kəttik bolup, ularəgə kulak salmidi; **23** əksiqə Pırəwn əyigə kəytip ketip, bu ixkə həq pisənt kilmidi. **24** Dəryaning süyini iqəlmigini üqün barlık misirliklari iqküdək su təpiz üqün dəryaning ətrəplirini kolidi. **25** Pərwərdigar dəryani urup, yənoə yəttə kün ətti.

8 Andin Pərwərdigar Musoəgə: — Pırəwnning aldioə berip uningəgə: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Manga ibadət kixixkə Əz kəwmimni kəyup bər. **2** Lekin ularni kəyup berixni rət kilsang, mana, Mən dəlitingning həmmə yerini pakilar bilən basturup urimən. **3** Dəryada top-top pakilar pəyda bolup, [dəryadin] qikip ordənoəgə, hujrənoəgə, orun-kərpəngə, əməldarlırining əylirigə kiriwəlidu, xuningdək həlkingning uqisioəgə, tonur wə təngnilirigəgə yamixip qikiwəlidu. **4** Pakilar əzüngning üstibəxiəgə, həlkingning üstibəxiəgə wə həmmə əməldarlırining üstibəxiəgə yamixip qikiwəlidu» — degin, — dedi. **5** Pərwərdigar Musoəgə: — Sən Hərənoəgə: Pakilarning Misir zeminining üstigə qikixi üqün kolungni uzitip, həsangni əkinlar, əstənglar wə kəllərnəgə üstigə xiltioəjan, degin — dedi. **6** Xuning bilən Hərən kolini Misirning suliri üstigə uzatti; xundak kiliwidi, pakilar qikip Misir zeminini kaplidi. **7** Lekin jadugərlərmu əz jaduliri bilən ohxax ixni klijp, Misir zeminini üstigə pakilarni pəyda kildi. **8** Pırəwn Musa bilən Hərənni qakirtip: — Pakilarni məndin wə həlkingdin neri klix üqün Pərwərdigardin ətününglar. Xundak bolsa, mən həlkingni Pərwərdigarəgə kurbənlilik kilsun dəp kəyup bərimən, dedi. **9** Musa Pırəwngə: — Boətu, mən izzitingni kilyə, pəkət dəryadiki pakilarla kelijp, baxkiliri əzüngdin wə əyliringdin ayrilsun dəp, sən, əməldarlırining wə həlking üqün mening dua kiliəioəjan waqıtmini bəkitkin, dedi. **10** U jawap berip: — Ətə bolsun, dedi. Musa uningə: — Hudayimiz Pərwərdigarəgə ohxax həqbirining yoəklukini bilixing üqün sening deginingdək bolsun. **11** Pakilar səndin, əyliringdin, əməldarlırining wə həlkingdin qikip ketidu; pəkət dəryadila qalıdu, dedi. **12** Xuning bilən Musa wə Hərən Pırəwnning aldidin qikip kətti. Andin Musa Pırəwnning üstigə əwətilgən pakilar toərisida Pərwərdigarəgə nida kildi. **13** Pərwərdigar Musaning tiliginidək kildi. Buning bilən əylərdiki, həyilərdiki wə etizlərdiki pakilar əldi. **14** Həlk ularni yioəp dəwə-dəwə kildi, [pütkül] yurt-zemin sesikqilikka toldi. **15** Lekin Pırəwn pəttin həlas bolojinini kərgəndə, kənglini kəttik klijp, Pərwərdigar eytkinidək ularəgə kulak salmidi. **16** Andin Pərwərdigar Musoəgə: — Sən Hərənoəgə: — Həsangni uzitip, yərnəgə topisini urəjan. Buning bilən u pəxiəgə aylinip, pütkül Misir zeminini kaplaydu, degin, — dedi. **17** Ular xundak kildi; Hərən kolini uzitip həsisi bilən yərnəgə topisini uruwidi, adəmlər wə həywanlarning üstibəxini paxa basti; pütkül Misir zeminidiki topa-qənglar pəxiəgə aylandı. **18** Jadugərlərmu əz jaduliri bilən xundak klijp paxa pəyda kixixkə uruəjan bolsimu, pəyda kılalmidi. Paxilar bolsa həm adəmlərnəgə həm həywanlarning üstibəxini kaplap kətti. **19** Andin jadugərlər Pırəwngə: — Bu ix Hudaning bərmikining kijoəini! — deyixti. Lekin Pırəwn kənglini kəttik klijp, Pərwərdigar eytkinidək ularəgə kulak salmidi. **20** Pərwərdigar Musoəgə: — Ətə səhər

köpür Pirəwnning aldioja berip turojin — (xu wakitta u su boyioja qikidu) uningoja: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga ibadət kilixi üqün Öz kəwmimni qoyup bər! **21** Qünki əgər kəwmimni qoyup bərmisəng, mana Mən sening wə əməldarlırinq, həlkinq üstigə, öylirinqgə kəküyünləni əwətimən; xuning bilən misirliklərninq öyliri wə hətta ular turuwatqan tuprakmu kəküyünlər bilən tolidu. **22** Ləkin xu künidə Öz kəwmim turuwatqan Goxən yurtini baxkiqə kilimən; xundak boliduki, u yərdə kəküyünlər tepilmaydu. Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarning bu zəmində boləjanlıqimni bilisən. **23** Xundak kilip Mən Öz kəwmimni sening həlkinqdin pərkəndürimən; bu məjizilik əlamət ətə yüz beridü», dəp eytkin, dedi. **24** Pərwərdigar deginini kildi. Pirəwnning öylirigə, əməldarlırinqning öylirigə kəküyünlər top-top bolup kirdi; pütkül Misir zəminiqning həmmə yeri kəküyünlər tərripidin harab boluxkə baxlıdi. **25** Pirəwn Musa bilən Hərunni qakirtip kelip ularoja: Berip muxu zəmində Hudayinglaroja qurbənlilik etküzünglər, — dedi. **26** Ləkin Musa jawab berip: — Bundak kilix bizgə taza muwəpiq bolmaydu; qünki biz Pərwərdigar Hudayimizoja sunmaqə biləjan qurbənlilik mal misirlikləroja nisbətən yirginliqtur. Əmdi əgər biz misirliklərninq kez əldidə yəmən kərtüngən nərsini qurbənlilik kilsək ular bizni qalməkəsək kiliwətməmdü? **27** Biz üq künliük yolni besip, qəldə Pərwərdigar Hudayimiz bizgə buyruqinidək uningoja qurbənlilik sunuximiz kerək, dedi. **28** Pirəwn: — Siləni Pərwərdigar Hudayinglaroja qəldə qurbənlilik etküzüxkə barəjili kəyimən; pəkət bək yirək ketip qalmənglər, mening üqün dua kilinglər, dedi. **29** Musa jawab berip: — Mana, mən sening aldingdin qikip Pərwərdigaroja iltija kilimən wə kəküyünlər sən Pirəwndin, əməldarlırinqdin wə həlkinqdin ətə qikip ketidu; ləkin Pirəwn yənə hiylə ixlitip, həlkni Pərwərdigaroja qurbənlilik kilixkə berixitin tosquqi bolmisun, dedi. **30** Musa Pirəwnning əldidin qikip, Pərwərdigaroja xundak iltija kildi. **31** Pərwərdigar Musa tiliginidək kildi; u kəküyünləni Pirəwn, əməldarlıri wə həlkidin qikiriwətti; hətta bir tal kəküyünmü qəlmidi. **32** Ləkin Pirəwn bu kətimmu kənglini kattik kilip, kəwmni qoyup bərmidi.

9 Andin Pərwərdigar Musaəja: — Pirəwnning aldioja berip uningoja: — «Ibraniylərninq Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga ibadət kilixioja Öz kəwmimni qoyup bər. **2** Əgər ularni qoyup berixni rət kilip, yənila tutup turuwəlidiojan bolsəng, **3** mana, Pərwərdigarning kəli etizliktiki qarpaylırinqning üstigə, at-exəklər, tēgilər, wə kəyalilingrinqning üstigə qüxünp intayin eəjir bir wəba kəltüridu. **4** Ləkin Pərwərdigar Israilning qarpaylırini misirliklərninq qarpaylıridin pərkəndüridu. Nətijidə, Israilning qarpaylıridin həqəbiri əlməydu» — degin, dedi. **5** Pərwərdigar wakitni bəkətip: — Ətə Pərwərdigar zəmində bu ixni kiliidu, dedi. **6** Ətisi Pərwərdigar xundak kildi; misirliklərninq barlık qarpaylıri əldi; ləkin Israillərninq qarpaylıridin birimu əlmidi. **7** Pirəwn ədəm əwətip təküriwidi, mana, Israillərninq qarpaylıridin birimu əlmigənidi. Ləkin Pirəwnning kəngli kattik kilinip, u kəwmni qoyup bərmidi. **8** Andin Pərwərdigar Musa wə Hərunəja: — Humdanning külidin qəngilinglərninq toskuzup elinglər, andin Musa uni Pirəwnning kez əldidə asmanəja kəritip qəqsun. **9** Xundak kilixi bilən kül pütkül Misir zəminini kəpəlydiojan qəng-tozan bolidu wə Misir zəminidiki həmmə yərdə ədəmlər wə həywanlərninq bədinigə qüxüxi bilən hürrək-hürrək qəqa qikirdi, — dedi. **10** Xuning bilən ular humdandin kül elip, Pirəwnning aldioja berip turdi wə Musa uni asmanəja kəritip qəqti; u ədəmlər wə həywanlərninq bədinigə qüxüxi bilən hürrək-hürrək qəqa qikərdi. **11** Jadugərlər qəqilər

dəstidin Musaning əldidə turalmay kəldi; qünki jadugərlərninq bədinimiu, bəxkə barlık misirliklərnimiu ohxəx qəqa besip kətkənidi. **12** Ləkin Pərwərdigar Pirəwnning kənglini kattik kildi; xungə Pərwərdigar dəl Musəja eytkinidək u ularəja kulək salmidi. **13** Andin Pərwərdigar Musəja: — Ətə tang səhər kəpür, Pirəwnning əldidə turup uningoja: «Ibraniylərninq Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Kəwmimni Manga ibadət kilixkə qoyup bər; **14** qünki Mən bu kətim həmmə balayi apətlirimni yürikingə, əməldarlırinq wə pükərlirinqning üstigə əwətimən. Buning bilən sən pütkül yər yüzidə Məndək bəxkə birininq yəq ikənləknini bilisən. **15** Qünki Mən kəwmni uzitip, eəzinq wə kəwminqni wəba bilən urəjan bolsəm'idi, bu wakitkiqə sən yər yüzidin yəkilip kəttəting. **16** Həlbuki, Mening seni ornungəja kiliximdeki məksitim xu idiki, dəl Öz küdrətimni səngə kərsətit, xundaklə naminqning pütkül yər yüzidə jakərlinixi üqün idi. **17** Sən yənə kəwmiməja qəngilik kilip, ularni qoyup berixni rət kiliwərmənsən? **18** Mana, ətə muxu wakitlərdə Misir dəliti bina boləjandin buyan həq kərilüp bəkmiojan kattik məldürni yəqdurimən. **19** Xuning üqün ədəm əwətip, həywan wə etizdə bə-yokəlniq yəjir üqün soliojin; qünki eygə kəyturulmay sirdə kəlonjan ədəm wə həywanlərninq həmmisi məldürning əstidə kəlip elüp ketidu! — degin, dedi. **20** Buni əngləp Pirəwnning əməldarlırinqning arisidin Pərwərdigarning səzidin kərkəqən hər bir ədəm əz kulliri wə qarpaylırini yügürtüp öylirigə elip kəldi. **21** Ləkin Pərwərdigarning səzini etibəroja əlmiojanlar əz kulə wə mallirini təkəridə kəldurup qoydi. **22** Pərwərdigar Musaəja: — Misir zəminidiki hər yərdə, ədəmlər üstigə, mallərninq üstigə, xundaklə Misir zəminidiki dalərninq həmmə ot-qəplirinqning üstigə məldür yəqsun dəp, asmanəja kərap kəlungni kətürgin, dedi. **23** Musa xuning bilən həsinisi asmanəja kəritip kətürüwidi, Pərwərdigar güldürməmini güldürlipt, məldür yəqdurdi, yər yüzidə qəkmək qəkəndiliri qəpəp yürətti. Xundak kilip Pərwərdigar Misir zəmini üstigə məldür yəqdurdi. **24** Məldür yəjir, məldür bilən ot arıxə qüxti; məldür xunqə eəjir boldiki, Misir dəliti bina boləjandin tartip undək kattik məldür yəjir bəkmiojanidi. **25** Məldür pütkül Misir zəmininqning hər yeridə qüxüp, insan bolsun, həywan bolsun, həmmisini urdi; məldür etizdiki həmmə ot-qəpni urup, yərdiki həmmə dəl-dərhəlmimiu sunduruwətti. **26** Pəkət Israillər olturuxluk Goxən zəminidilə məldür yəjirdi. **27** Pirəwn ədəm əwətip Musa bilən Hərunni qakirtip ularəja: — Mən bu kətim gunəh kildim! Pərwərdigar həkkəniydur; Səwənlilik bolsa mən wə həlkimdin eətti. **28** Yənə berip Pərwərdigardin eətinüp iltija kilinglər! Hudadin qikəqn bu kattik güldürməməli wə məldür yetip əxti! Siləni qoyup bəyə; silər əmədi muxu yərdə turuwərsənglər bolmaydu, — dedi. **29** Musa uningəja jawab berip: — Mən xəhərdin qikəkəndə, Pərwərdigar tərəpkə kərap kəllirimni yəjir kətürimən; güldürməməli xü həmən besikip məldür yənə yəqmaydu. Yər yüzü Pərwərdigarningkidur, dəp bilixinq üqün xundək bolidu. **30** Ləkin sən wə sening əməldarlırinq, silərninq Pərwərdigar Hudadin təhiqə kərkəmaywətkininqlərnini bilimən, dedi. **31** Xu qəjədə arpa bəx qikərip, ziojir ojunqiliojan boləqəqə, ziojir wə arpa məldürdin wəyran kilingdi. **32** Ləkin buəjdə bilən kəra buəjdə keyinrək bəh qikəroqəqə, wəyran kilingimdi. **33** Musa Pirəwnning əldidin ketip, xəhərdin qikip Pərwərdigar tərəpkə kərap kəllirini yəjir kətürdi. Xuning bilən güldürməməli wə məldür tohtəp, yəmoqur yərgə yənə təkülmidi. **34** Əmma Pirəwn yəmoqur, məldür wə güldürməməli tohtiojini kərgəndə, yənə gunəh sadir kildi; umu, əməldarlırimu kənglini kattik kilixti. **35** Bu tərəkidə Pirəwnning kəngli kattik turuwərip,

oninchi kuni hammainglar atiliringlarning ailisi boyiq bir kozini elinglar; hərbir ailigə birdin koza elinglar. **4** Əgər məlum bir aila bir kozini yəp bolalmioşudək bolsa, undaқта öy igisi yenidiki koşnisi bilən birlixip adəm sanioşa qarap bir koza elinglar; hərbir kixining ixtihasioşa qarap hesablap muwapik bir koza hazirlanglar. **5** Həbiringlar tallaydioşan kozanglar bejirim, bir yaxliş ərkək bolsun; koy yaki eqka padiliridin tallansimu bolidu. **6** Kozini bu ayniq on tətinqi küniqiqə yeninglarda tuşuzunglar, — degin. — Xu küni Israilning pütkül jamaiti tallioşan melini guşudu soysun. **7** Andin ular uning kenidin elip gəx yeyilgə öyniq ixikning bax tərpişiq həm ikki yan keşikig sürkəp koysun. **8** Ular xu keqisi gəşini ötə kawap kiliş yesun; uni petir nan wə aqqik-qüqük kəktat bilən koşup yesun. **9** Kət'iy ham yaki suda pixurup yemənglar, bəliki uni bax, put wə iq-karınliri bilən ötə kawap kiliş yanglar. **10** Uning heqnemisini ətiğə kalduromanglar. Əgər ətiğə exip kalqanliri bolsa, uni otka selip keydürtüwetinglar. **11** Silər uni mundak haləttə yanglar: — Uni yegəndə bəlliringlarni qing başlap, ayaşliringlaroşa kəx kiyip, kəlliringlarda hasa tutkan halda tez yanglar. U bolsa Pərwədigarning «ötüp ketix» koşisidur. **12** Qünki Mən u keqisi Misir zeminini kezip ötümən; Mən Misir zeminida məyli insan bolsun, məyli haywan bolsun ularning tunji tuşuloşan ərkikining həmmisini öltürimən; xuning bilən Mən Misirning barliş but-ilahlirining üstidin heküm qikirimən; Mən Pərwədigardurmən. **13** Xu kurbanlişning keni silər olturoşan öylərdə silərgə [nijat] bəlgisi bolidu; bu kanlarni kerginimdə silərgə ötüp turimən. Xuning bilən Misir zeminini uroşinimdə halakət elip kelidioşan waba-apət silərgə təgməydu. **14** Bu kün silərgə hatirə kün bolsun; uni Pərwədigarning heyti süpitidə ötküzüp təbriklənglar; əbadiy bəlgilimə süpitidə nəsildin-nəsilgə mənggü ötküzünglar. **15** Yəttə kün petir nan yanglar; birinçi küni öyünglardin [barliş] hemirturuqlarni yok kilinglar; qünki kimki birinçi kündin tartip yəttinqi küniqiqə bolduruloşan nan yesə, xu kixi Israil qataridin üzüp taxlinidu. **16** Birinçi küni silər mukəddəs ibadət soruni tüzünglar; yəttinqi künimu həm xundak bir mukəddəs ibadət soruni ötküzülsun. Bu ikki kün iqidə heqkəndək ix-əmgək kilinmisun; pəkət hər kixining yəydioşinini təyyarlaşka munasiwətlik ixlarnila kilsanglar bolidu. **17** Mən dəl xu küni silərnə koşun-koşun boyiqə Misir zeminidin qikarəşinim üçün silər petir nan heytni ötküzünglar; xu künni nəsildin-nəsilgə əbadiy bəlgilimə süpitidə heyət kün kiliş beketinglar. **18** Birinçi ayniq on tətinqi küni, kəqşurundin tartip xu ayniq yigirmə birinçi küni kəqşurunoşiqə, petir nan yanglar. **19** Yəttə kün iqidə öyliringlarda heq hemirturuq bolmisun; qünki musapir bolsun, zeminda tuşuloşan bolsun, kimki bolduruloşan nərsilərnə yesə xu kixi Israil jamaitidin üzüp taxlinidu. **20** Silər heqkəndək bolduruloşan nərsini yeməy, kəyərdila tursanglar, petir nan yanglar. **21** Musa Israilning barliş aqsakallirini qakirip ularoşa: — Berip hərbiringlarning ailisi boyiqə əzünglaroşa bir kozini tartip qikirip pasha koşisini soyunglar. **22** Andin bir tutam zupa elip uni qakidiki qanoşa qilap, qakidiki kanni ixikning bexi wə ikki kexikigə sürkənglar. Silərdin ətiğəngiqə heqkim öyining ixikidin kət'iy qikmişun. **23** Qünki Pərwədigar misirlişklarni urup halak kiliş üçün, zeminni kezip ötüdu; U ixikning bexi wə ikki kexikidiki kanni kərgəndə, Pərwədigar halak kilişuqning öyliringlaroşa kirip silərnə uruxidin toşux üçün [muşapizət kiliş] ixikning aldioşa ötüp turidu. **24** Bu rəsim-qaidini əzünglar wə baliliringlar üçün əbadiy bir bəlgilimə süpitidə tutunglar. **25** Silər Pərwədigar Əz wədisi boyiqə silərgə beridioşan zeminioşa kirgininglarda bu heytlik ibadətini

tutunglar. **26** Baliliringlar silərdin: «bu ibaditinglarning mənisini nemə?» — dəp sorisa, **27** silər: «Bu misirlişklarni uroşinida, Misirdə Israilning öylirining aldioşa ötüp turup, bizning eydikilirimizni kutkuşoşan Pərwədigar oşa boləşan «ötüp ketix» kurbanliş bolidu» — dənglar. Xu niş anglişoşanda, həlş engixip [Hudaşa] səjdə kildi. **28** Andin Israilni qayıtp berip, Pərwədigar dəl Musa bilən Hərunoşa əmr kilişəndək ix kərdi. **29** Wə xundak boldiki, yerim keqə boləşanda, Pərwədigar Pirəwning təhtidə olturuwatқан tunjisidin tartip zindanda yetiwatқан məşbusning tunjisioşiqə, Misir zeminidiki tunji oşullarning həmmisini urup öltürdi, xundakla u haywanatarning tunji tuşuloşanliriningmu həmmisini öltürdi. **30** Adəm əlmigən birmu öy kəlmioşaqqa, xu keqisi Pirəwning əzi, uning barliş əməldarliri wə barliş misirlişklar keqida ornidin koşti; Misir zeminida intayin kattik pəryad kətürildi. **31** Pirəw keqidə Musa bilən Hərunni qakirip: — Turunglar, silər wə Israil bilən billə mening həlşkimning arisidin qikip ketinglar; eytkininglərdək berip, Pərwədigar oşa ibadət kilinglar! **32** Silərninq degininglar boyiqə koy, eqkə, kala padilirinimu elip ketinglar; mən üçünmu bəht-bərikət tilənglar, — dedi. **33** Misirliş puşralarmu «həmmimiz ölüp kətküdəkmiz» deyixip, həlşni zeminidin tez qikiriwətx üçün ularni ketixkə aldiratti. **34** Həlş tehi bolmioşan hemirlirini elip, uni təngnilərgə selip, kiyim-keqəkliri bilən yəgəp, mürlirigə elip kətürüp mēngixti. **35** Israilar Musaning tapilioşini boyiqə kiliş, misirlişklardin kümiş buyumlar, altun buyumlar wə kiyim-keqəklarni sorap elixti. **36** Pərwədigar həlşni misirlişklarning kez aldidə iltipat tapkuşoşini üçün misirlişklar ularning əzlriridin sorioşanlirini bərdi; xundak kiliş Israilar misirlişklardin qəniymətlərnə elip kətti. **37** Xuning bilən Israilar balilarni hesabka almioşanda altə yüz mingə ərkək bolup, Ramsəstin qikip, Sukkot xəhrişiqə piyadə mangdi. **38** Ular bilən billə qong bir top xaloşut həlşmu ularoşa koşulup mangdi, yənə nuroşun qarwilar, kəpligən kala-koy padiliri bilən billə qikti. **39** Misirdin aloşaq qikқан hemirdin ular petir nan-toşaqalarni ətti; qünki ular Misirdə birdəmə-yerim dəm turuşuzulmay həydədikki üçün hemir bolmioşandi; ular əzlriri üçün yeməkkik təyyariləwəlxikmu ülgürəlmigəndi. **40** Israilarning Misirdə turoşan wakti jəmiy tət yüz ottuz yil boldi. **41** Xundak boldiki, xu tət yüz ottuz yil toşkənda, dəl xu künidə Pərwədigarning barliş koşunliri Misir zeminidin qikip kətti. **42** Xu küni keqida ular Misir zeminidin qikiriləşini üçün, xu keqini ular Pərwədigarning keqisi dəp tutuxi kerək; xu keqini barliş Israilar əwladtin əwladkişiqə Pərwədigar oşa atəp tutup, tünixi kerək. **43** Pərwədigar Musa bilən Hərunoşa mundak degəndi: — Pasha koşisi toşrisidiki bəlgilimə xu bolsunki: — Heqkəndək yat əlik adəm uningdin yemisun. **44** Ləkin hərkinning puloşa setiwaləşan kuli bolsa, u hatnə kilişun, andin uningdin yesun. **45** Əmma öyünglarda wakitlik turuwatқан musapir yaki mədikar buningdin yesə bolmaydu. **46** Gəşni baxka bir öygə elip qikmioşun; birlə öydə yeyilsun; kozining heqbir şengiki sundurilmisun. **47** Pütkül Israil jamaiti bu heytni ötküzün. **48** Əgər sening bilən birgə turoşan musapir bolsa, Pərwədigar oşa atəp pasha heytni ötküzməqki bolsa, undaқта aldi bilən barliş ərkəkliri hatnə kilişun; andin kelip heyət ötküzün. U zeminda tuşuloşan kixidək sanalsun. Ləkin heqbir hatnisiz adəm uningdin yemisun. **49** Zeminda tuşuloşan kixi həm aranglarda turoşan musapir üçün oşax qanun-bəlgilimə bolsun. **50** Xuning bilən Israilarning həmmisi dəl Pərwədigar Musa bilən Hərunoşa buyruşandək xu ixlarni ada kildi. **51** Xu künninq əzidə Pərwədigar Israilarni koşun-koşun boyiqə Misir zeminidin qikardi.

13 Pärwardigar Musaöja: 2 — Israillar arisida baliyatquning barlik tunji arkkak mewisini, mäyli u insanning yaki haywanning bolsun, Manga atap mukəddəs kılöjin; u Manga mänsuptur, deganidi. **3** Musa hällkə mundaq dedi: — Silər Misirdin ibarət «kulluk makani»din qıkkən bu künni yad etinglar; qünki Pärwərdigar silarni bu yərdin küdrätlik kōli bilən qıkardı. Buning üqün heq boldurulojan nərsə yeyilmisun. **4** Abib eyining bügünki küni yoloja qıkkən küni. **5** Əmdi Pärwərdigar sanga berixkə ata-bowiliringoja kəşəm kılöjan, süit bilən həsəl ekıp turidोज zeminioja, yəni Kanaaniy, Hıttiy, Amoriy, Hiwiy wə Yəbusiyarning zeminioja seni elip barojinida muxu [Abib] eyida xu ibadətini tutkın. **6** Yəttə küngioja petir nan yənglar; yəttinqi künidə Pärwərdigaröja alahidə atiojan heyt ötküzilsun. **7** Yəttə küni iqidə petir nan yeyilsun; silərnin aranglarda heqkəndək boldurulojan nən tepilmisun wə ya qegriliring iqidə heq hemirturuqmu kərinmisun. **8** Xu küni sən əz oşlungöja: «Misirdin qıkkinimda Pärwərdigarning manga kərsətkən iltipatinı yad kılıp təxəkkur bildürük üqün, bu [heytni] ötküzimən», dəp qıxəndürgin. **9** Pärwərdigarning kəşən-təlimining həmişə əşjingdin qıxməsliki üqün, bu bəlgilimini kōlungöja bəlgə kılıp seliwal, pexanənggə kaxkədək əslətmə kılıp ornitiwal; qünki Pärwərdigar seni küdrətlik kōli bilən Misirdin qıkardı. **10** Əmdi bu bəlgilimini yilmuyil bekitilgən waqtida tutkın. **11** Pärwərdigar sən bilən ata-bowiliringoja kılöjan kəşimiy boyiqə seni Kanaaniylarning zeminioja elip berip, uni sanga təkdim kılöjəndin keyin, xundak kılıxing kerək: — **12** barlik baliyatquning tunji mewisini Pärwərdigaröja atap sunisən; xundakla qarpay melingning həmmə tunji arkkakirimu Pärwərdigaröja mänsup bolsun. **13** Əmma exəklərnin həmmə tunjilirining ornioja birdin kōza bərgin. Əgər uning ornioja birmərsə barmisəng, uning boynini sunduruwətkin. Oşullirning arisida barlik tunjilirining ornioja hərlük bədili tölüxüing kerək. **14** Keyinki künlərdə oşlung səndin: «buning mənsiy nemidür», dəp sorisa, sən uningöja jawab berip: «Pärwərdigar küdrətlik kōli bilən bizni Misirdin qıkırıp, «kulluk makani»din əzad kildi. **15** Xundak boldiki, Pirəwn boyni kəttiklik kılıp bizni qoyup berixni rət kılöjinida, Pärwərdigar Misir zeminidiki barlik tunji tuşulojanlarni, insanning bolsun, malning bolsun, həmmisini urup öltürdi; buning üqün mən malning baliyatqusining tunji mewisini, yəni həmmə tunji tuşulojan arkkakirini Pärwərdigaröja atap kurbanlik kılıp sunimən wə oşullirning hər bir tunjiliri üqün hərlük bədili tələp berimən», dəp eytkin. **16** Bu bəlgilimini kōlungöja [əslətmə-]bəlgə kılıp seliwal, pexanənggə kaxkədək əslətmə kılıp ornitiwal, qünki Pärwərdigar küdrətlik kōli bilən bizni Misirdin qıkardı» — degin. **17** Əmma Pirəwn hälkni ketixkə qoyəndin keyin, Filistiyələrnin zeminidiki yol yekin bolsimu, Huda ularni xu yol bilən baxlimidi; qünki u: «həlkim jənggə uqraq kəlsa, kōrkup puxayman kılıp, Misiroja yenip ketixi mumkin» dəp oylöjanidi. **18** Xu səwəbtin Huda hälkni aylandurup, Kizil Dengiz tərəptiki qəlning yoli bilən baxlap mangdi. Xundak kılıp Israillar Misirdin qıkkinida, qorallinip jənggə təyyar bolup tərtip bilən mangdi. **19** Musa Yüsüpning səngaklirininu billə eliwaldi; qünki Yüsüp əslidə Israilning oşulliri bolöjan [qerindaxlirini]: «Huda qokum silərnı yoklap həlinglərdin həwər alidu; xu qəşda silər mening səngaklirimni muxu yərdin billə elip ketinglar» dəp kəşəm kıldurojanidi. **20** Andin ular Sukkottin qıkıp, qəlning qetidiki Etam degən yərdə qedirlirini tiktı. **21** Əmdi Pärwərdigar ularöja yol kərsitixkə kündüzi bir bulut tüwrükidə, keqisi yorukluk berixkə ot tüwrükidə bolup ularning aldidə yürətti. Xuning bilən ular

keqə-kündüz yol yürəlyətti. **22** Bulut tüwrüki kündüzi, ot tüwrüki keqisi həlktin ayrılmay, aldidə yürətti.

14 Pärwərdigar Musaöja: 2 — Sən Israillaröja: «Silər burulup Migdol bilən dengizning arilikidiki Pi-Həhırotning aldioja berip qedir tikinglar; Baal-Zefonning udulidiki dengizning boyida qedir tikinglar», degin. **3** Xuning bilən Pirəwn: «Israillar zeminda ezip kəldi, qəlning iqidə kamilip kəldi» dəp oylaydu; **4** Israillarni kōşlisun dəp Mən Pirəwnning kənglini kəttik kılımə; xundak kılıp, Mən Pirəwn wə uning pütkül kōxunliri arkkilik Əz uluşlukumni ayan kılımə; wə misirliklər Mening Pärwərdigar ikənlikimni bilidu, — dedi. Israillar Hudaning səzi boyiqə kildi. **5** «U həlk keqip kətti» dəp Misirning padixəhoja həwər beriliwidi, Pirəwn bilən əməldarliri həlk toşrisidiki kararidin yenip: «Israillarni kulluktin qoyuwətkinimiz, bu zadı nəmə kılöjinimiz?!» — deyixti. **6** [Pirəwn] dərhal jəng hərwisini kōxturup, əz hälkni baxlap yoloja qıkti. **7** U yəne altə yüz hıllənojan jəng hərwisi, xundakla Misirdiki barlik jəng hərwilirini yioşdurup, ularning hər birigə ləxkər baxliklirini olturozup elip mangdi. **8** Pärwərdigar Misirning padixəhi Pirəwnning kənglini kəttik kılöjini üqün, u Israillarni kōşlidi. Bu qəşda Israillar kōllirini egiz kətürükən həlda Misirdin qıkıp bolöjanidi. **9** Misirliklərnin [həmmisi] yəni Pirəwnning barlik atlıri bilən jəng hərwiliri, atlik ləxkərliri bilən pütkül kōxuni ularni kōşlap, Israillar dengiz boyiqə qedir tikkən jayda, yəni Pi-Həhırotning yenida, Baal-Zefonning udulida ularöja yetixti. **10** Pirəwn yekinlaxkənda, Israillar bəxini kətürüp kəriwidi, mana, misirliklər ularning arkisidin yürük kılıp kōşlap keliwatattı! Xuni kərgəndə Israillar tolimu kōrkuxup, Pärwərdigaröja nida-pəryad kətürdi. **11** Ular Musaöja: — Misirdə gəristən tepilməsmidi, sən bizni qəldə əlsun dəp muxu yərgə elip kəldingöju?! Bizni Misirdin elip qıkıp, bizgə mundaq kılöjining nemisi?! **12** Misirdə turojan waqtimizdə biz sanga: «Bizni misirliklərnin kullukida boluximuzöja qoyojin, biz bilən karing bolmisun» dəp eytmənojanimuz? Misirliklərnin kullukida bolojinimiz qəlgə kelip elginimizdin əwzə bolattı! — dedi. **13** Buning bilən Musa hällkə: — Kōrkmay, tik turunglar, Pärwərdigarning bügin silərgə yürgüzidöjan nijatini kərisilər; qünki silər bügin kərgən misirliklərnı ikkinə kərməysilər. **14** Pärwərdigar silər üqün jəng kılıdu, ləkin silər bəşənglar jim tursənglarla boldi, dedi. **15** Andin Pärwərdigar Musaöja: — Nəmixkə sən Manga pəryad kətürisən? Israillaröja: «Aldioja mēnginglar» dəp buyruojin. **16** Ləkin sən hasəngni kətürüp kōlungni dengizöja uzitip, uni ikkigə bəlgin; xundakta, Israillar dengizning otturisidin kuruk yər bilən ötup ketidu. **17** Mana, Mən ularni kōşlisun dəp misirliklərnin kəngillirini kəttik kılımə, xuning bilən Mən Pirəwn wə uning pütkül kōxuni, jəng hərwiliri wə atlikliri arkkilik Əz uluşlukumni ayan kılımə. **18** Xundak kılıp, Mən Pirəwn wə uning jəng hərwiliri wə atlikliri arkkilik Əz uluşlukumni ayan kılöjinimda, misirliklər Mening Pärwərdigar ikənlikimni bilidu, dedi. **19** Israilning kōxuning aldidə yürüwatқан Hudaning Pərixtsiy əmdi ularning kəynigə ötti; xuningdək ularning aldidə mangojan bulut tüwrükimu ularning kəynigə yetkilip, **20** misirliklərnin qedirgağı bilən Israilning qedirgağining arilikida tohtidi; bu bulut bir tərəptə karəngöşlük qıxürüp, yəne bir tərəptə keqini yorutti. Buning bilən pütün bir keqə bir kōxun yəne bir kōxunöja yekin kəlmədi. **21** Musa kōlini dengizning üstigə uzattı; Pärwərdigar pütün keqə xərktin küçlük bir xamal qıkırıp, dengizning süyini kəynigə yandurdi; U suni yandurup dengizni kuruk yər kildi, sular ikkigə bəltündi. **22** Xu tərıkidə Israillar dengizning otturisidiki kuruk yərdin mēngip, ötup kətti; sular bolsa

ularning ong wə sol yenida kətürülüp tamdək turatti. **23** Əmma misirliklar ularni kooqlap keliwatatti — Pirəwnning barlik atliri, jəng hərwiliri wə atlik ləxkərliri ularning kəynidin dengizning otturisiojəq kəldi. **24** Tang atqanda xundak boldiki, Pərwərdigar ot bilən bulut tüwrükidə turup misirliklarning koxunioja karidi wə misirliklarning koxunioja parakəndiqilik qixürdi. **25** U ularning hərwilirining qaqlirini patkuzup, həydəp mengixini müxkül kildi. Misirliklar: — Yürüglar, Israillning aldidin qaqaqli, qünki Pərwərdigar ular üqün misirliklaroja qarxi jəng kiliwatidu, — deyixti. **26** Pərwərdigar Musaoja: — Sular yenip misirliklarning üstigə, ularning jəng hərwilirining üstigə wə atliklirining üstigə ekip bərip, ularni qəktürüwətsun dəp kəlungni dengizning üstigə uzatqin, — dedi. **27** Musa kəlini dengizning üstigə uzitwidi, tang atqanda dengizning süyi yənə əsliyə həlitiyə yenip kəldi. Qəqiwatqan misirliklar ekinoja qarxi yügürüxti, Pərwərdigar ularni dengizning otturisida mollaq atquzdi. **28** Su əsligə yenip kelip, jəng hərwiliri bilən atliklarni, yəni Israillarning arkidin kooqlap dengizoja kirtgən Pirəwnning pütkül koxunini oşərk kiliwətti; ularin birimu saq kəlmidi. **29** Ləkin Israillar dengizning otturisidiki kuruk yər bilən mēngip etüp kətti; sular ularning ong wə sol yenida kətürülüp tamdək turatti. **30** Xu tərkiyədə Pərwərdigar u küni Israillarni misirliklarning kəlidin kütquzdi; Israillar misirliklarning dengizning boyida əlük yatqinini kərdi. **31** Israil həlki Pərwərdigarning misirliklaroja ixlətkən zor kudritini kəriup, Pərwərdigardin kərkti; ular Pərwərdigarəja wə uning kuli Musaoja ixəndi.

15 Xu qəjoədə Musa bilən Israillar Pərwərdigarəja mədhijə okup munu küyni eytti: — «Mən Pərwərdigarni mədhijiləp küy eytat, Qünki U kəramət uluəluqunini kərsətti; U at wə mingüqini dengizoja taxliwətti. **2** Mening küqüm həm mening küyüm Yah Əzidur; U manga nijat boldi; U mening Təngrimdur, mən Uni uluəloyləmən; U mening atamning Hudasidur, mən Uni aliy dəp mədhijiləymən. **3** Pərwərdigar jəngqidor, Yahwəh Uning namidur. **4** Pirəwnning jəng hərwilirini həm koxunlirini dengizoja taxliwətti; Uning aliy ləxkar baxlikliri Kizil Dengizdə oşərk kiliydi. **5** Qəngkur sular ularni kəməwətti, Ular huddi taxtək dengiz tegigə qəküp kətti. **6** Sening ong kəlung, əy Pərwərdigar, Kudriti bilən xan-xərəp tapti; Sening ong kəlung, əy Pərwərdigar, Duxmənni kukum-təlkan kiliwətti. **7** Əz uluəluqungning həywisil bilən əzünggə qarxi qikqanlarni nabut kilding, Sən otluq oşəzipingni əwəting, U samanni kəydürgən ottək ularni yutuwətti. **8** Dimiojningni nəpisi bilən sular dēng bolup ərlidi, Juxkəunliojan dolkunlar dēng kəbi tik turdi, Dengizning otturisidiki qəngkur sular katurup qoyuldi. **9** Duxmənni dedi: «Mən ularni kooqlaymən, yetiximən, olja elip uləxtürimən, Ularin dərdimni qikqirəmən, Kiliqinini suoyurəp, əz kəlum bilən ularni nabut kiliwəmən. **10** Ləkin Sən nəpising bilən püwlding, Dengiz ularni kəməwətti; Ular juxkəunluk sularda kooquxundək qəküp kətti. **11** İlahlarning arisida, əy Pərwərdigar, Kim Sening tēngdixing bolsun? Pak-mukəddəslik idədə Əz həywingni kərsitidəjan, Həmd-mədhijiləp arisida dəhəxtlik turidəjan, Mejiyə-kəramət yaritidəjan, Səndək kim bolsun? **12** Sən ong kəlungni uzitixing bilən, Yər-zemin ularni yutuwətti. **13** Ləkin Əzünggə həmjəmət kiliş kütquzəjan kəwmni rəhimdillikəng bilən baxlap qikqing; Sən ularni Əz mukəddəs makəningəja kudriting bilən həyadəp kiliş yetakding. **14** Yə həkərlər buni anglap, titrixip kətti; Filistiyədə turuwatqanlarni toloqətkək əzab tutti. **15** Andin Edomning əmiriliri dəkəkə-dükkiyə qüxti; Moabning palwanlirini bolsa, rasa titrək basti;

Kənaan zeminidikilərnin yüriki su bolup akti; **16** Kərkunq wə dəhəxt ularni basti; Bilikəngning həywi bilən ular huddi taxtək midirliyalmay kəldi; Həlkəng etüp kətqūqə, i Pərwərdigar, Əzüng rənə tələp hər kiləjan həkəng etüp boluqə. **17** Ularin baxlap kirip, Əz mirasing boləjan təjoədə kəqəttək tikisən, Əz məkəning kiləjan jəyoja, i Pərwərdigar, Əz kəllirine təyyarliojan mukəddəs jəyoja, i Rəb, ularni elip bərisən. **18** Pərwərdigar əbədil'əbədigə padixəh bolup həküm süridul **19** Qünki Pirəwnning atliri, Jəng hərwiliri atlikliri bilən billə dengizoja kirip boldi; Pərwərdigar dengizning sulirini ularning üstigə yandurdi, Ləkin Israillar bolsa dengizning otturisidin kuruk yərdin mēngip etüp kətti». **20** Andin Hərunning hədisi pəyoşəmbər Məryəm kəlioja dəpni aldi, barlik kiz-ayallarmu kəlioja dəp elip, ussul oynixip uningəja əgəxti. **21** Məryəm ularəja jawəbən mundaq küyni okudi: — «Pərwərdigarni mədhijiləp küy eytinglar, Qünki U zor uluəluqunini kərsətti; U at wə mingüqini dengizoja taxliwətti!». **22** Andin Musa Israillarni Kizil Dengizdin baxlap, Xur qəligə elip bardi. Ular udə üç kün qəldə yürüp, su tapalmidi. **23** Andin ular Marəhəja yetip kəldi; ləkin u yərnəng süyi aqıq bolup, süyini iqliki bolmaytti; xunga u jəyning nami «Marəh» dəp qoyulojan. **24** U wakitta halayik: — Biz nemə iqimiz? — dəp Musadin aqrinip oşotuldaqxli turdi. **25** U Pərwərdigarəja pəryad kətürdi; Pərwərdigar uningəja bir dərəhni kərsətti; u dərəh yaşiqini elip, suəja taxliwidi, su tatlik suəja aylandı. U yərdə Pərwərdigar ularəja həküm-bəlgilimə bəkitip, ularni sinap, mundaq dedi: — **26** «Əgər silər kəngül qoyup Hudayinglar Pərwərdigarning səzini anglap, Uning nəziridə durus boləjanni kiliş, əmrlirigə kulək selip, barlik həkümilirini tutsanglar, undakta, Mən misirliklarning üstigə saləjan kəsəllərdin həqbirini üstünggə salmaymən; qünki Məni silərgə xipalik bərgüqi Pərwərdigardurmən». **27** Andin ular Eliməja yetip kəldi. Xu yərdə on ikki bulək bilən yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə sularning boyida qədir tikti.

16 Andin Israillarning pütkül jamaiti Elimdin yəloja atlandı; Misir zeminidin qikqip, ikkinqi eyning on bəxinqi künidə Elim bilən Sinayning otturisidiki Sin qəligə yetip kəldi. **2** Əmma Israillarning pütkül jamaiti qəldə Musa bilən Hərunning yaman gəpini kiliş oşotuldaqxli turdi. **3** Israillar ularəja: — Pərwərdigarning kəli bizni Misir yurtidila əltürüwətkən bolsa bolmasmidi! Xu yərdə biz gəx kəyənawatqan kəzanlarni qəridəp olturup, toyoşudək nən yemigənmidük? Ləkin silər bu jəmətning həmmisini aqlik bilən əltürməqə bolup bizni bu qəlgə elip kəldinglar! — deyixti. **4** Buning bilən Pərwərdigar Musaoja: — Mana, Mən asmandin silərgə nən yaşodurimən; xuning bilən həlk hər küni qikqip, bir künlük lazimlikini yioşiwəlsun. Bu tərkiyədə Mən ularning Mening kənun-əmlirimdə mangidəjan-məngəyidəjanlikini sinaymən. **5** Hər həptəning altinqi küni xundək bolidük, ular yioşiwəlojanlirini təyyarlisun; u baxkə künlərdə erixidəjan bilən bir həssə kəp bolidu, — dedi. **6** Andin Musa bilən Hərun barlik Israilləroja: — Bügün əhəxam silərnə Misir zeminidin elip qikqūqunəng Pərwərdigar ikənlikini bilisilər wə **7** ətə silər Pərwərdigarning xan-xəripini kərisilər; qünki U silərnəning Uning yaman gəpini kiliş oşotuldaqxninglarni anglidi; bizgə kəlsək, silər yaman gəpimizni kiliş oşotulduqədək biz kim idük? — dedi. **8** Musa yənə: Pərwərdigar bügün əhəxam silərgə yegili gəx bərip, ətə ətigəndə toyoşudək nən bərgəndə [buni bilisilər]; qünki Pərwərdigar silər Uning yaman gəpini kiliş oşotulduquninglarni anglidi. Əmdi biz nemə idük? Silərnəng oşotuldaqxninglarni bizlərgə qaritiləjan əməs, bəlkə Pərwərdigarəja qaritiləjandur, — dedi. **9** Andin Musa Hərunəja: — Sən Israillarning pütkül

jamaatiga: «Pärwardigarning aldioja kelinglar; qünki U yaman gap bilan oqotuldaxkininglarni anglidi», döp eytkin, — dedi. **10** Xundak boldiki, Һarun Israillarning pütkül jamaatiga sözlöp turojini, ular qөл täräpkä karıwıdı, mana, Pärwardigarning julasi bulutta ayan boldi. **11** Xuning bilän Pärwardigar Musağa mundak dedi: — **12** — Män Israillarning yaman gap kılıp oqotuldaxkinini anglidim; ämdi ularoja: «Gugumda silär gөx yäysilär wä ätigändä nandin toyunisilär, xuning bilän silär Mening Pärwardigar Hudayinglar ikänlikimni bilip yetisilär» — döp eytkin, dedi. **13** Käqkırurunda xundak boldiki, bөdünilär uqur kelip, qedirgahni kaplap kötti; ätisi ätigändä, qedirgahning atrapidiki yörlergä xəbnäm qüxxənidä. **14** Ätrapta yatkan xəbnäm kötürülüp kötkəndin keyin, mana, qöllükning yär yüzidä kirawdäk nepiz, kiqik-kıqik yumilak närsilər turattı. **15** Israillar uni körgəndä, uning nemä ikänlikini bilmigini üqün: — Bu nemidü? — döp soraxtı. Musa ularoja jawabən: — Bu Pärwardigar silärgä ata kılınan ozuk-tülükür. **16** Pärwardigar xu ixni ämr kılıp dediki, «Һərbiringlar yäydiojininglaroja qarap uningdin yiojwelinglar; һərbiringlar ailidiki adəm sanioja qarap, һərbir adəmgä bir omär mikdarda yiojınglar; һәр adəm өз qediridiki kixilär üqün yiojınglar» — dedi. **17** Israillar xundak kılıp, bəzisi köpräk, bəzisi azrak yiojıwaldi. **18** Ular uni omär mikdari bilän əlqiwidä, köp yiojınlarningkidin exip kötmidi, az yiojınlarningmu kəmlik kilmidi; һərbir kixi өз yäydiojiniğa qarap yiojıkanidi. **19** Musa ularoja: — Heqkandak adəm bulardin heqnemini ätigä kaldurmısın, dedi. **20** Xundak bolsımu, ular Musaning seziğä külak salmidi; bəzilär uningdin bir kışimini ätigä saklap köydi. Әmma saklap köyojini kırtlap sesip kötti. Bu ix üqün Musa ularoja һapа болup aqqıqlandı. **21** Xu səwəbtin ularning һərbiri һәр ätigini qıqıp өз yäydiojiniğa qarap yiojıwalatti; kəlojanlır bəsa aptar qıkkəndä erip ketətti. **22** Lekin altinqi küni xundak boldiki, ular künlük ozukning ikki һässisini yiojdi; demäk, һərbir kixi üqün ikki omär mikdarda yiojıwaldi; andin jamaat әmiriliri һəmmisi kelip buni Musağa eytti. **23** Musa ularoja: — Mana Pärwardigarning degini: — Әtə aram küni, Pärwardigaroja atalojan mukəddəs xabat küni bolidu; pixuridiojıninglarnı pixurup, kaynitidiojıninglarnı kayinitip, exip kəlojaning һəmmisini ätigä saklap köyunglar, — dedi. **24** Ular Musa buyruoqandak, exip kəlojanni ätisigä saklap köyüwidä, ular sesip kəlmidi, kırutlapmu kötmidi. **25** Musa ularoja: — Buni bügün yənglar; qünki bügün Pärwardigaroja atalojan xabat küni bolojini üqün bügün daladin tapalmaysilär. **26** Altə kün silär yiojısanglar bolidu; lekin yəttinqi küni xabat bolojini üqün u künidä heqnemä tepilmaydu, — dedi. **27** Һalbukı, yəttinqi küni һəlkətin birməqqisi ozuk-tülük yiojıqılı qıkiwidä, heqnemä tapalmidi. **28** Pärwardigar Musağa: «Silär kaqanojıqə Mening әmrilirim wə kanun-bəlgilimilirimni tutxni rət kılısilär? **29** Mana, Pärwardigar silärgä xabat künini bekitip bərdi; xunga yəttinqi küni һərbiringlarnı өз ornida turup, sirtlaroja qıkmısın döp, altinqi küni ikki künlük ozuk beridu», — dedi. **30** Xuning bilän һəlk yəttinqi küni aram aldı. **31** Israillar bu ozukni «manna» döp atidi; uning [xəkli] yumojaksüt urukidäk, rənggi aқ болup, təmi һəsəlgə miləngən köturmaqqa ohxaytti. **32** Musa ularoja: — Pärwardigarning әmri xuki, — Keyinki əwladliringlaroja Mən silərni Misirdin elip qıkkəndä, Mən silärgä qəldä yeyixkä ata kılujan nanni kərsitix üqün, uningdin komzəkka bir omär toxkuzup, ular üqün saklap köyunglar, — dedi. **33** Musa Һarunoja: — Kəlgisi əwladliringlaroja kərsitixkä saklax üqün bir komzəkni elip, uningğa bir omär mikdarda manna selip, Pärwardigarning һuzurida köyup köyojin, — dedi. **34** [Keyin,] Һarun Pärwardigar Musağa buyruoqandak

komzəkni saklax üqün uni һөküm-guwahlik sandukining aldida köyup köydi. **35** Xu tərıkidä Israillar adəm olturaklaxkan bir zeminoja yetip kəlgüqə kirik yil «manna» yedi; ular Kanaan zeminining qeğralirioja yətküqə manna yedi. **36** Әyni qəoqda bir «omər» «əfah»ning ondin birigə barawər idi.

17 Andin pütkül Israil jamaiti köpup, Sin qəlidin qıqıp, Pärwardigarning әmri boyıqə səpər kılıp, Rəfidim degən yərgä kelip qediririni tikti. Әmma u yərdä һəlkə iқkili su yök idi. **2** Xuning bilän һəlk Musa bilän jedəllixip: — Bizgə iқkili su bərgin! — dedi. Lekin Musa ularoja: — Nemixkä mening bilän jedəllixisilär? Nemixkä Pärwardigarnı sinaysilär? — dedi. **3** Lekin һəlk qangkap, su tələp kılıp, Musadin aqrınip oqotuldixip: — Sən nemixkä bizni, balilirimizni wə melimizni usszuluk bilän eltürüxkä Misirdin elip kəlding? — dedi. **4** Xuning bilän Musa Pärwardigaroja pəryad kötürüp: — Bu һəlkni kəndak kılsam bolar?! Ular һeilä meni qalma-kəsək kılıxi mumkin! — dedi. **5** Pärwardigar Musağa jawabən: — Sən Israilling kəsaқalliridin birməqqisini özüing bilän billä elip qıqıp, [Nil] dəyasining süyini urojiningda ixlətkən һəsangni kəlojunoja elip һəlkning aldioja barojin; **6** Mana, Mən xu yərdä, Һorəb teojidiki kəram taxning üstidä sening aldingda turimən; sən kəram taxni urojin. Buning bilän uningdin һəlkə iқkili su qıkidu, — dedi. Musa Israilling aқsaқallirining köz aldida xundak kildi. **7** Musa Israillarning jedəllaxkini wə ularning «Pärwardigar arimizda zadi barmu-yokmu?» deyixip Pärwardigarnı siniojini üqün, u yərnä «Massah» wə «Məribah» döp atidi. **8** Xu qəoqda Amaləklər kelip Rəfidimda Israiloja һujum kildi. **9** Musa Yəxuoja: Sən əzimizdin Amalək bilän jəng kılıxkä adəm talliojin. Mən ətə Hudaning һəsasini kəlojunoja elip dəngning qəkkisida turup turimən, dedi. **10** Yəxua Musa buyruojinidäk kılıp, Amaləklər bilän jəng kildi. Musa, Һarun wə Hur dəngning qəkkisioja qıkti. **11** Xundak boldiki, Musa kəlini kötürüp tursa, Israil ojalib kelətti, lekin u kəllirini pəskə qüxürüp tursa, Amalək ojalib kelətti. **12** Musaning kəlliri eojirlixip kötti; ular bir taxni elip kelip uning astioja köydi; u uning üstidä olturdi; andin Һarun bilän Hur biri bir tərıpida, biri yənə bir tərıpida uning kəllirini yələp turdi; bu tərıkida uning kəlliri taki kün patkuqə məzmüt turdi. **13** Xundak kılıp, Yəxua Amalək wə uning һəlkini kılıqlap nabut kildi. **14** Pärwardigar Musağa: — Bir əslimə bolsın döp bu ixlarnı bir kitabkä yezip kəldurojin, xundakla xularnı Yəxuaning külaklırioja okup bər; qünki Mən Amaləkning namini asmanlarning astidin, һətta adəmlərnin esidimnu mutlak əqürüwetimən, dedi. **15** Andin Musa bir kurbangahni yasap, namini «Pärwardigar tuqumdur» döp atidi **16** wə Musa: — Yəһning təhti aldida bir qöl kötürülüp: — «Pärwardigar əwladtin əwladkıqə Amaləkkə karxi jəng kılıdu» deyilgənidä, — dedi.

18 Musaning keynatısı, yəni Midiyanning kahini Yətro Hudaning Musa üqün һəmdə Əz halkı Israil üqün barlık kıləjanlırı toqruluk anglidi, yəni Pärwardigarning Israilni Misirdin qıkarəjanlıkından һəwər taptı. **2** Xuning bilän Musaning keynatısı Yətro Musaning əslidä öz yenioja əwətiwətkən ayalı Zipporah wə uning ikki oqlını elip yoloja qıkti (birinqi oqlining ismi Gərxom döp köyulojanidi; qünki Musa: «mən yaқа yurttə musapir bolup turuwatimən» degənidä. **4** Yənə birining ismi Əliezər döp köyulojanidi; qünki Musa: «Atamning Hudasi manga yərdəmdə bolup, meni Pirəwəning kılıqidin kutquzdi», degənidä). **5** Xundak kılıp Musaning keynatısı Yətro Musaning oqulliri bilän ayalını elip, Musaning qəldä, Hudaning teojining yenida qedir tikgən yerigə yetip kəldi. **6** U əslidä Musağa: —

«Mana, mənki keynatang Yətro sening ayalingni wə uning ikki oqlini elip yeningoşa ketiwatimən» dəp həwər əwətkənidi. **7** Xuning bilən Musa əz keynatısının aldoşa qıqıp, təzim kılıp, uni səydi. Ular bir-biridin həl-əhwal sorixip qədironşa kirdi; **8** Andin Musa kiyatnatioşa Israilning wəjidin Pərwərdigarning Pirəwn wə misirliklaroşa kılōjan həmmə əməllirini səzləp, ularning yol boyi bexioşa qıxkən jəbir-japalarni bayan kılıp, Pərwərdigarning kəndək kılıp ularni kütquzōjini eytip bərdi. **9** Buni anglap Yətro Pərwərdigarning Israiloşa kərsətkən barlık yaxhilikidin, ularni misirliklarning kolidin kütquzōjanlikidin xadlandı. **10** Yətro [xadlinop]: — Silərni misirliklarning wə Pirəwnning kolidin kütquzōjan Pərwərdigaroşa təxəkkurlər bolōjay! U bu kowmni misirliklarning kolidin kütquzdı! **11** Mən Pərwərdigarning barlık ilahlardin üstün turidōjanlikini əmdi bildim; qünki U dəl ular yoōjanlık kılōjan ixta Əzining ularidin üstün turidōjanlikini namayan kildi — dedi. **12** Andin Musaning keynatısı Yətro Hudaōja atəp bir keydürmə kurbənlək wə birnəqqə [təxəkkur] kurbənləklirini elip kəldi; Hərun bilən Israilning hər bir əksəkili Musaning keynatısı bilən billə Hudaning huzurida taam yeyixkə kəldi. **13** Ətisi Musa həlkning ix-dəwaliri üstidin həküm qikirixkə olturdi; həlk ətigəndin tartip kəkiqə Musaning qərisidə turuxti. **14** Musaning keynatısı uning həlki üqün kılōjan ixlirini kərgəndə uningdin: — Sening həlkə kiliwatқан bu ixing zadi nemə ix? Nemixkə sən [bu ixta] yaloquz olturisən, barlık həlk nemə üqün ətigəndin kəkiqə sening qərgəndə turidu? — dedi. **15** Musa keynatısıoşa jawə berip: — Həlk Hudadin yol izdəxkə mening kəximōşa kelidu. **16** Kaqanki ularning bir ix-dəwasi qikša ular yenimōşa kelidu; xuning bilən mən ularning otturisida həküm qikirimən wə xundakla Hudaning qanun-bəlgilimilirini ularoşa bildürimən, — dedi. **17** Musaning keynatısı uningōşa: — Bu kılōjning yaxhi bolmaptu. **18** Sən jəzmen əzūngni həmdə qərgəndə turojan həlknimu qarqitip koyisən; qünki bu ix sanga bək eōjir kelidu. Sən uni yaloquz kılıp yetixəlməysən. **19** Əmdi mening səziūmgə kulək salōjin, mən sanga bir məslihət bərywə [xundək kilsang,] Huda sening bilən billə bolidu: — Sən əzūng Hudaning aldidə həlkning wəkili bolup, ularning ixlirini Hudaōja məlum kılōjin; **20** sən həlkə qanun-bəlgilimilərnə əgitip, mangidōjan yolni kərsitip, ularning kəndək burqi barlıkını ukturojin. **21** Xuning bilən bir waqıtta sən pütkül həlkning arisidin Hudadin kərkidōjan, nəpsaniyətqilikni yaman kəridōjan həm kabilyətlik həm diyanətlik adəmlərnə tepip, ularni həlkning üstigə bax kılıp, bəzisini mingbexi, bəzisini yūzbexi, bəzisini əllikbexi, bəzisini onbexi kılıp təyinligin. **22** Xuning bilən bular hərəkəndək waqıtta həlkning ix-dəwalirini soraydu. Əgər qong bir ix-dəwa qikip kəlsa, buni sanga tapxursun; ləkin həmma kiqik ix-dəwalarni ular əzliri bejirsin. Xundək kılıp, ular sening wəzəpəngni yeniklitip, yūkūngni kətiürixüp beridu. **23** Əgər xundək kilsang wə Huda sanga xundək buyrusa, əzūng [wəzəpəngdə] put tirəp turalaysən wə həlkningmu hatirjəmlik bilən əz jayoşa kaytip ketidu, dedi. **24** Musa keynatısının səziğ kulək selip deginning həmmisini kildi. **25** Musa pütkül Israil arisidin kabilyətlik adəmlərnə tallap, ularni həlkning üstigə bax kılıp, bəzisini mingbexi, bəzisini yūzbexi, bəzisini əllikbexi, bəzisini onbexi kılıp koydi. **26** Bular hərəkəndək waqıtta həlkning ix-dəwalirini sorap turdi; təsək ix-dəwalarni bolsa, Musaoşa yollaytti, kiqik ix-dəwalarni bolsa əzliri soraytti. **27** Andin Musa keynatısını yoloşa selip koydi, u əz yurtioşa kaytip kətti.

19 Israilar Misir zeminidin qikip, dəl üqinqi eyining baxlanōjan küni Sinay qəligə yetip kəldi. **2** Ular Rəfidimdin

qikip, Sinay qəligə yetip kelip, qəldə qədir tikti; Israil xu yərdə, taōjning udulida tohtap qədir tikti. **3** Musa Hudaning aldoşa qikiwidi, Pərwərdigar taōjdin uningōşa hitab kılıp mundək dedi: — Sən Yakupning jəmətigə səz kılıp, Israiloşa munu həwərnə yetküzgin: — **4** «Mening misirliklaroşa nemə kılōjinimni, xundakla Mən silərnə huddi bürküt balilirini kanatlırioşa mindürüp elip yūrgəndək, Əz kəximōşa elip kəlginimni əzینگlər kərdūnglər. **5** Əmdi silər dərħəkiqət Mening səziūmni anglap, əhdəmnə tutsanglar, undakta barlık əllərnəng arisidə Manga has bir gəhər bolisilər — qünki pütkül yər Meningkidur — **6** wə silər Manga kaqinlardin tərki b tapkən has bir padixahlək wə mukəddəs bir kowm bolisilər». Mana bu sən Israiloşa deyxing kerək bolōjan səzlərdur, — dedi. **7** Xuning bilən Musa yenip kelip, həlkning əksakallirini qakirtip, Pərwərdigar uningōşa buyruōjan xu səzlərnəng həmmisini ularoşa yetküzdi. **8** Həlkning həmmisi bir əqizdin: — Pərwərdigar buyruōjanning həmmisigə qokum əməl kilmiz! — dəp jawə bərdi. Andin Musa həlkning jawə səzlrini Pərwərdigarning kəximōşa berip yetküzdi. **9** Pərwərdigar Musaoşa: — Mana, Mən sanga səz kılōjinimda həlk əwazimni anglisun, həmixə sanga ixənsun dəp, yeningōşa kara bulutning kərangōjuluki iqidə kelimən, dəp eytti. Musamu həlkning dēgenlirini Pərwərdigarōşa anglatti. **10** Pərwərdigar Musaoşa yənə: — Sən həlkning kəximōşa berip, būgün wə əta ularni pak-mukəddəs kılıp, kiyim-keqəklirini yudurojin. **11** Ular üqinqi küniğə təyyar tursun; qünki üqinqi küni barlık həlkning kəz aldidə Pərwərdigar Sinay tərōjoşa qūxidu. **12** Sən həlk üqün [taōjning] ətrəpioşa bir pasil kılıp, ularoşa: «Silər əhtiyat kilinglar, taōjka qikmanglar yaki uning etikigə tegip kətmənglar. Kimki taōjka tagdə əltürilməy kəlməydu; **13** Uningōşa hətta birər kəli tegip kətsimu, qalmaq kəlip əltürilsun yaki oq etip əltürilsun. Məyli həyawan yaki insan bolsun, xundək kilsa, tirik kəldürülmisun» — dəp eytkin. Ləkin Kanay uzun qelinsa, ular taōjning tūwigə qiksun, dedi. **14** Musa taōjdin qūxüp həlkning kəximōşa berip, həlkni Hudaōja atəp mukəddəs kildi; ular kiyim-keqəklirini yudi. **15** Andin Musa həlkə: — Üqinqi küniğə təyyar turunglar; həqkim ayali bilən yəkinlik kilmisun, dedi. **16** Üqinqi küni bolōjanda, tang yoruxi bilən xundək boldiki, güldürməməmlər güldürləp, qakmaq qekip, taōj üstidə koyuk bir parqə bulut pəyda boldi, zor kattik qelinōjan kanayning əwazi anglandi. Buni kərip qədirəhdiki pütkül həlk kərkunqəndin titəp kətti. **17** Musa həlkni Hudaning aldidə hazır boluxkə qədirəhdin elip qikti. Ular kelip taōjning tūwidə ərə turdi. **18** Pərwərdigar Sinay tərōjoşa otta qūxüp kəlgini üqün is-tütək pütkül taōjni kaplidi; is-tütək humdandin ərləng is-tütəkək üstigə ərləp qikti. Pütkül taōj kattik təwrinixkə baxlidi. **19** Kanay əwazi barōjənsəri küqiyüp intayin kattik qikti. Musa səz kiliwidi, Huda anglap ünlük əwaz bilən jawə bərdi. **20** Pərwərdigar Əzi Sinay tərōjoşa, taōjning qokkisiōşa qūxti; andin Pərwərdigar Musani taōjning qokkisiōşa qakiriwidi, Musa taōjka qikti. **21** Pərwərdigar Musaoşa: — Sən qūxüp halayikni agahlandurup: Ular «Pərwərdigarni kərimiz» dəp pasildin bəsüp ətmisun; undək kilsa, ularidin kəp adəm həlak bolidu, dəp eytkin. **22** Pərwərdigarōşa yəkin kələyidōjan kaqinlarmu əzlrini mənə atəp mukəddəs kilsun; bolmisa, Pərwərdigar [səpəlini] bəskəndək ularoşa həlakət yetküzidu, — dedi. **23** Musa Pərwərdigarōşa: — Halayikning Sinay tərōjoşa qikixi mumkin əməs; qünki Sən Əzūng bizgə kattik agahlandurdung; taōjni «mukəddəs» dəp karəp, uning ətrəpioşa pasillərnə bekitinglar, dəp əmr kilding, — dedi. **24** Pərwərdigar Musaoşa: — Mang, sən qūxüp kətkin. Andin sən Hərunni elip, billə qikkin; ləkin kaqinlar wə həlk

bolsa Pərvərdigarning kəxiyoja barayli dəp pasildin bəsup ətmişun; bolmisa, [Pərvərdigar sepilni] bəskəndək ularning üstigə qūxidu, — dedi. **25** Xuning bilən Musa həlkning kəxiyoja qūxüp, ularoja bu sözni yətküzdi.

20 Huda munu barlik sözləni bayan kəlip mundaq dedi: — **2** Mən seni «kulluk makani» boləjan Misir zeminidin qikərip kəlgən Pərvərdigar Hudayingdurmən. **3** Sening Məndin baxka heqkəndək ilahing bolmaydu. **4** Sən əzüng üqün məyli yukiridiki asmanda bolsun, məyli təwəndiki zeminda bolsun, yaki yər əstidiki sularda bolsun, həkəndək nərsining kiyapitidiki heqkəndək oyma xəkilni yasima. **5** Sən bundək nərsilərgə bax urma yaki ularning kullukoja kirma. Qünki Məniki Pərvərdigar Hudaying wəpasizlikka həsət kəluojuq Təngridurmən. Məndin nəprətləngənləring kəbihliklərinə əzliyə, oçullirioja, hətta nəwrə-qəwərilirigə qūxürimən, **6** əmma Məni səyidojan wə əmrliriminə tutidojanlarəja ming əwladiojaq əzgərməs məhrəbanlik kərsitimən. **7** Pərvərdigar Hudayingning namini kəlayiməkə tiləja alma; qünki kimdəkim namini kəlayiməkən tiləja əlsa, Pərvərdigar uni gunəhkar həsəbliməy kəlmaydu. **8** Xəbat künini muqəddəs dəp bilip tutkəli yadingda səkliəjin. **9** Altə kün ixləp barlik ixlirini tūgətkin; **10** ləkin yəttinqi künə Pərvərdigar Hudayingəja atəlan xəbat künidur; sən xu künə heqkəndək ix kəlməysən; məyli sən yaki oçulung bolsun, məyli kizing, məyli kulung, məyli dediking, məyli bukang yaki sən bilən bir yərdə turuwatkan musəpir bolsun, heqkəndək ix kəlmisun. **11** Qünki altə kün iqidə Pərvərdigar əsmən bilən zemini, dengiz bilən uning iqidiki barini yarətti andin yəttinqi künidə aram əldi. Buning üqün Pərvərdigar xəbat künini bəht-bərikətlik kün kəlip, uni muqəddəs kün dəp bekidi. **12** Atənanəgni hərəmət kəil. Xundək kəlsəng Pərvərdigar Hudaying sanga atə kəlməkəji boləjan zeminda uzun əmür kərisən. **13** Kətilik kəilma. **14** Zina kəilma. **15** Oçrəlik kəilma. **16** Kəxnəng toçruluk yəlanə gunəhlik bərmə. **17** Sən kəxnəngning əy-iməritigə kəz kəringni səlma, nə kəxnəngning əyalı, nə uning kəliyoja, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning ixiki yaki kəxnəngning həkəndək bəxka nərsisigə kəz kəringni səlma. **18** Pütkül həlk güldürməmlərinə, qəkin-yəlkunlərinə, kanəyning əwazi wə təoqdin ərləp qikənan i-s-tütəklərinə kərdə wə əngli; ular bulərinə kərip, titirix yirək turuxti **19** wə Musəjoja: — Bizgə ənlə sez kəlojəysən, biz əngləymiz; ləkin Huda bizgə Əzi sez kəlmisun; qünki undək kəilsə əlöp kətimiz, dedi. **20** Musa haləyikəja jawəbən: — Kərkəmləng; qünki Hudaning bu yərgə kəlixə silərinə sinax üqün, yəni silərləning Uning dəlxətlikinə kəz əldingləroja kəltürüp, gunəh kəilməsləkinglə üqündur, — dedi. **21** Xuning bilən haləyik nəridə turdi; ləkin Musa Huda iqidə turojan kəyək bulutning kəxiyoja yəkən bərdi. **22** Pərvərdigar Musəjoja: — Sən bərip İsrəilləroja munu sözləni yətküzgin: «Silərgə ərxətin səz kəlojinimni kərdünglə. **23** Silərlə Məning ornında ilah dəp kəlmüxtin butlār yasimənglə, yaki əzlinglə üqün əltundin butlārni yasimənglə. **24** — Sən Mən üqün tuprakətin bir kərbəngəh yasəp, xu yərdə kəydürmə kərbənlə wə inəklik kərbənləkingni, kəy-əqə bilən kaliləringni sunəjin. Omumən Mən həlkə nəmimni [hərəmət bilən] əslitidojan barlik jəylərdə, yəningəja kəlip sanga bəht-bərikət atə kəlimən. **25** — Əgər Məngə atəp taxlərdin kərbəngəh yasiməkəji bəlsəng, yonulojan taxlərdin yasiməjojin; qünki taxləroja əswəbingni təküzəsəng, ular nəpak bolup kəlidu. **26** Kərbəngəhiməja qikəidojan pələmpəy bolmisun; undək boləjənda, pələmpəyidin qikəjuqə əwriting kərinüp kəlixə mümkin», — dedi.

21 — Sən ularning əldioja kəyidojan həküm-bəlgilimilərlə munulardur: — **2** Əgər sən bir İbrəniy kəlini sətəwəlojan bəlsəng, u altə yiləyoja hizmitingdə bolup, yəttinqi yili tələmsiz hək kəlinsun. **3** U kəlinixkə tənəhə hələttə əlip kəlingən bəlsa, tənəhə hələttə kətsun. Əyalı bilən birgə əlip kəlingən bəlsa, əyalımı uning bilən bəllə kətsun. **4** Əgər hojisi uningəja hotun əlip bərgən bəlsa, xundəkəja əyalı uningəja oçul-kizlərinə tuəjuq bərgən bəlsa, əyal bəllirini bilən hojisiəja kəlip, ər yəlojuz kətsun. **5** Ləkin əgər kəlin əlan kəlip: «Mən hojam, əyalım wə bəlliriməja muhəbbitim boləjini üqün hək əlip bolup kətməymən» desə, **6** undəkəja uning hojisi uni Hudaning [ibadət sorəning] əldioja əlip bərip, uni ixikning əldidə yaki ixikning kəxikining əldidə turojuzsun; andin hojisi bigiz bilən uning kəlikini təxsun. Xundək kəlip, u məngəggə hojisiəning kəlini bolup kəlidu. **7** Əgər bərkim kəlini dəkəllikkə sətəwətkən bəlsa, u ər kəllər hək kəlinəndək hək kəlinmisun. **8** Əgər əzīgə sətəwəlojan kiz hojisiəja yəkmisə, undəkəja u kiz tərəpning hək tələp uni hək kəlixioja yəlojuz kerək. Ləkin hojisiəning uni yət həlkə sətix həkəlik bolmaydu; qünki hojisi uningəja wəpasizlik kəlojəndur. **9** Əgər u kizni oçliyoja hək bəktikən bəlsa, undəkəja u bəlgilimilərlə boyiqə uningəja əz kəzidək muəmilə kəilsun. **10** Əgər hojisi yənə hotun əlsa, əslidə əmrigə əlojan dəkikining yəmək-icmikini, kiyim-kəqikini wə ər-hotunqəlik burqini kəməytmişun. **11** Əgər u xu üqün xini ədə kəlmisə, undəkəja u bəddəl tələməy hək bəlsun. **12** Kimki bir ədəmni urup əltürüp kəyəsə, umu qəqum əltürülsən. **13** Ləkin əgər u kixi [əlgüjəning] jəninə pəyləp turup kəstən əltürmizən, bəlkə mən Huda uning kəli arəklik xu kixininə əlxigə yəlojuz bəlsən, undək əhwalda Mən uningəja kəqidojan bir jəyini orunləxtürimən. **14** Ləkin əgər bərsi əz kəxnisini həylə bilən əltürimən dəp, uningəja kəstən hujum kəilsə, u gərgə [pənəh izdəp] kərbəngəhiməja kəqip kəlsimə, u xu yərdə tutulsun wə əlxigə məhkum kəlinsun. **15** Kimki əz ətisi yaki ənsioja kəlin təküzəsə, qəqum əltürülsən. **16** Kimki bərsi ədəmni buləp sətəkan bəlsa yaki uning kəlidə bərləki məlum bəlsa, jəzmən əltürülsən kerək. **17** Kimki əz ətisi yaki ənsioja lənət kəlip kərojojan bəlsa, jəzmən əltürülsən kerək. **18** Əgər ikki kixi uruxup kəlip, bərsi yənə birini tax yə moxti bilən ursa, urulojan kixi əlməy, orun tətup yətip kəlojan bəlsa, **19** u kixi kəpup həsioja təyiniq təxkərioja qikəkudək bəlsa, undəkəja uni urəjan kixi jəzadin hələs kəlinsun; pəkət zəhimləngüjəning yətip ixtin kəlojan wəktə üqün tələm bərip, uni dəwalitip səlhiməzə səkəytsun. **20** Əgər bərsi kəlini yaki dəkikini təyəkəta ursa, xundəkəja kəlin yaki dəkək nək məydəndə əlöp kətsə, uning üqün [igisi] qəqum jəzəjoja tərtilsun. **21** Ləkin əgər təyəkə yəgüqi bərikki kün tirik tursa, undəkəja kəlin hojəyininə xəhsi məl-mülki boləjini üqün, kəlining jəzəjoja tərtilmisun. **22** Əgər kixilərlə bərsi bilən uruxup kəlip, həmilidərlə bərsi əyalı urup salsə, həmilidərlə əyalda bəlisi bəldur tuəjuqluxidin bəxka zəhimlənlə bolmisa, əyalning ərinəning tələm tələpi boyiqə həkimlərləning təstikədin ətküzülüp jərimənə tələsin. **23** Əgər [əyal yaki bəla] ziyən-zəhətə kəlojojan bəlsa, undəkəja jənioja jən, **24** kəziyə kəz, qixioja qix, kəlioja kəlin, pətioja pət, **25** kəyükkə kəyütk, zəhimgə zəhim, kəkkə kək tələnsun. **26** Əgər bərsi əz kəlin yə dəkikining kəzini urup nəkar kəlip kəyəsə, kəzi wəjədin uni əzad kəlsun. **27** Xuningdək bərsi əz kəlin yə dəkikining qixini urup qikəriwətkən bəlsa, qixi wəjədin uni əzad kəlsun. **28** Əgər bərsi bərsi əz yaki əyal kixini üstip əltürüp kəyəsə, xu kəla qəqum qəlməkəsək kəlinixi kerək, uning gəxi yəyilmisun. Ləkin kəlining igisigə gunəh kəlmisun. **29** Ləkin bu uning ilgəridin üsüx əditi bolup, igisigə bu həkətə əgəh bərilgən bəlsa, ləkin yənəla uni bəqliməjojinə üqün ər-əyal kixilərinə üsüp əltürüp kəlojan bəlsa,

undakta kala qalma-kesak kılınsun, igisimu ölümgə məhkum kılınsun. **30** Lekin uningdin hun həkəki tələp kılınsa, ez jeningin ornida uningə qanqilik tələm koyuloqan bolsa xuni bərsun. **31** Kalidin üsülgüqi oqul yaki kız bala bolsa, kalining igisi ohxaxla yukirikı həkümdikidək bir tərəp kılınsun. **32** Kala kul yaki dedəkni üskən bolsa, kalining igisi üsülgüqining hojisiə ottuz xəkəl kümüx bərsun; andin kala qalma-kesak kılınsun. **33** Əgər birsi bir orining aozzini oquq koyup yaki kolawatqan orining aozzini yapmay, kala yaki exak uningə qixüp kətsə, **34** Undakta orining igisi mal igisining ziyinini toluk tələp bərsun; elgən mal uningki bolidu. **35** Əgər birsining kalisi yənə birsining kalisini üsüp eltürüp koyoqan bolsa, undakta ular tirik qaloqan kalini setip, pulni barawər bəlüxsun həm ölük kalinimu xundak bəlüxsun. **36** Lekin kalining ilgiridin üsüdiəqan aditi barliki enik turup, igisi uni baqilimay koyuwətkən bolsa, undakta üsküqi kalining igisi kəlioqə kala tələp bərsun, ölük kala uning bolsun.

22 Əgər birsi bir kala yaki koyni oqirilap, uni soysa ya setiwətsə, u bir kalining ornioqə bəx kala, bir koyning ornioqə tət koy təlisun. **2** Ooqri tam təxkəndə tutulup kəlip, tayax yər ölüp kəlsa, eltürügüdə hun jazasi kəlmisun. **3** Lekin xu wəkə boləqan pəytə kün qikip qaloqan bolsa, undakta eltürügüqi hun jazasiəqə tartilsun. Ooqri oqiriləqinini tələp ziyanni toluklap berixi kerək; uningda bir nemə bolmisa, kulluqkə setilip, oqiriləqan nərsini təlxi kerək. **4** Ooqri tutuloqanda oqiriləqan nərsə, kala bolsun, exək bolsun, koy bolsun uning qolida tirik hələttə tepsilsa, u ikki həssə qimməttə tələp bərsun. **5** Əgər birsi öz mal-qarwilirini etizlikkə yaki üzümzarlikkə otlaqxə koyuwetip, baxqilarning baq-etizlikida otlaqxə yol koyxa, undakta u özining əng esil məhsulatiridin yaki üzümzarlikning əng esil mewisidin ziyanni tələp bərsun. **6** Əgər ot ketip, tikanlikkə tutixip ketip, andin enqilərnı, bax tartip pixqan ziraətni köydürüp, pütkül etizlikni kül qiliwətsə, undakta ot koyuqulı barlik ziyanni tələp bərsun. **7** Əgər birsi koqnisiəqə pul yaki mal-dunyasinı amanət qiloqan bolsa, bular əyidin oqiriləp kətsə, xundakla ooqri keyin tutulsa, u oqiriləqinini ikki həssə qimməttə tələp bərsun. **8** Lekin ooqri tepilmisa, oy igisining koqnisinin melioqə kol təgküzgən ya təgküzmişlikni məlum bolsun dəp, həkimlarning aldioqə kəltürilsun. **9** Hərhil hiyanət, u məyli kala, exək, koy, kiyim-keqək bolsun, yittürüp koyoqan nərsə bolsun, ular toqruqluq bir koqnisi: «əmaliyəttə mundak idi» dəp talaxqan bolsa, hər ikkisininin dəwasi həkimlarning aldioqə kəltürilsun; həkimlar qaysioqə gunah bekitse, xu koqnisiəqə ikki həssə qimməttə tələp bərsun. **10** Əgər birsi koqnisiəqə exək, kala, koy yaki baxqə bir qarpayni amanət kilsa, bu amanət meli kixi kərməy ölüp kətsə, yaki zəhimlənsə, yaki həydəp əkitilsə, **11** undakta koqnisinin melioqə kol təgküzgən ya təgküzmişlikni məlum bolsun dəp, Pərwərdigarning aldida ularning otturisida bir kəsəm iquırilsun. Mal igisi bu kəsəmni qobul kilsun; koqnisi uningəqə tələm tələp bərmisun. **12** Lekin mal oqiriləqan bolsa, u igisigə tələp bərsun. **13** Əgər uni wəhxiy həywan boqurp koyoqan bolsa, u malning qalduqini guwahlik üqün kərsitip, uni tələp bərmisimu bolidu. **14** Əgər birsi koqnisisidin bir uləqni etnə elip, uləq igisi yok yərdə zəhimlənsə yaki ölüp kəlsa, etnə əloquqi toluk tələp bərsun. **15** Lekin igisi nəq məydanəda bolsa, etnə əloquqi tələp bərmisun; uləq ıjarigə elinoqan bolsa, əloquqi tələm təlimisun; qünkü uni ıjarə tələp əkəlgən. **16** Əgər bir adəm tehi yatlık bolmioqan bir qizni azdurup, uning bilən billə yatsa, undakta u uning toyluqini berixi kerək, andin uni hotunlukqə alsun. **17** Lekin qizning atisi uni uningəqə bərgili unimisa, zina qiloquqi

pak qizlarning toyluqioqə barawər kelidioqan kümüx pulni tarazida əlqəp bərsun. **18** Jadugər hotunni tirik koymioqin. **19** Həywan bilən jinsiy munasiwət etküzgən hər biri jəzmən ölümgə məhkum kılınsun. **20** Kimdəkim birdinbir Pərwərdigardın baxqə hərəkəndək ilahəqə qurbənlilik sunsa, hərəm dəp mutlək həlakətkə məhkum kılınsun. **21** Silərmu Misirdə musapir bolup turojanikənsilər, musapir boləqan kixini heq harlimanglar wə yaki uningəqə heq zulum kilmanglar. **22** Hərəkəndək tul hotun yaki yetim balini horlimanglar. **23** Sən ularni hərəkəndək tərəptə horlisəng, ular mənə pəryad kətürsə, Mən ularning awazini qoquqan anglyamən; **24** xuning bilən əqəzipim tutixip, silərnı qikiqlap eltürimən, silərnıng hotunliringlar tul kılınıp, baliliringlar yetim bolup qalidu. **25** Əgər sən Mening həlkimning iqidin sənə qoxna boləqan kəmbəəqəlgə qərz bərgən bolsəng, uningəqə jazanihorlardək muamilə kilmioqin; uningdin esüm əlmanglar. **26** Əgər sən koqnangning qapini gərgüqə əloqan bolsəng, kün oturmasta uningəqə yandurup bər. **27** Qünkü qapini uning birdinbir yepinqisi bolup, bədinini yapidioqan kiyim xudur. U bolmisa, u nemini yepinip yatidu? Bu səwəbtin Manga pəryad kilsa, pəryadını anglyamən; qünkü Mən xəpətkikturmən. **28** Hudaəqə kupurulk kılma, wə həlkimning əmirilirimu qarəqəp tilla. **29** Haminingne həsulining əxkinidin wə xarab-zəytun meyi kəlkimningdin taxkinidin Manga hədiyə sunuxni həyal kilmioqin. Sən oqulliringning tunjisini Manga atioqin. **30** Kala bilən koyliringning tunji balilirimimu həm xundək atioqin; tunji bala yəttə künigəqə anisi bilən bilsun; əmma sakkizinqi küni uni Manga atəp sunoqin. **31** Silər Manga atəloqan muqəddəs kixilər bolisilər; xunga dalada yirtkuq həywan tərpidin boquloqan həywaning gəxini yemənglar, bəlkı uni itlarəqə taxlap beringlar.

23 Yəloqan gəpni yaymioqin wə ya yəloqan guwahlik berip rəzil adəməgə yan basmioqin. **2** Topqə əgixip rəzil ixtə bolma yaki dəwa-dasturlarda guwahlik bərgəndə topqə əgixip həkikətni burmilima. **3** Kəmbəəqəl dəwa kilsa, uningəqə yan basma. **4** Duxminingning kala ya exiki ezip ketip, sənə uqrəp kəlsa, uni elip kəlip, igisigə qoquq tapxurup bər. **5** Əgər sənə qə boləqan xiki yükni kətürəlməy yükning astida yətkinini kərsəng, uni yərdəmsiz taxlimay, bəlkı uningəqə yərdəmlixip exikini kopuruxup berixing zərür. **6** Arangdiki kəmbəəqəlning dəwasida adalətni burmilima. **7** Hərəkəndək sahta ixtin özüngni neri tart; bigunah adəm bilən həkqaniy adəmnı eltürmigən; qünkü Mən rəzil adəmnı hərgiz adil dəp əkliməymən. **8** Xuningdək həqəkəndək para yemə; qünkü para kəzi oquqlarnı kor qilip, həkqaniylarning səzirlini burmilaydu. **9** Musapir kixilərgə zulum kılma; qünkü özünglar Misir zeminida musapir bolup turoqan boləqəqə, musapirning rəhiy halini bilisilər. **10** Altə yil əz yeringni terip, həsullirini əl. **11** Lekin yəttinqi yili yərgə aram berip uni bəx koy; həlkimning namratliri uningdin yioqip yesun, ulardin əxkinini jəngaldiki həywanlar yesun; xundakla üzümzarliking bilən zəytunzarlikingnimu xundək qiloqin. **12** Altə küni iqidə öz ixtingni ada qilip, yəttinqi küni aram elixing zərür. Buning bilən kala-exəkliring aram tapidu, dedikingning oqulı bilən musapir kiximu hərdükini qikiridu. **13** Mən sənə eytkinimning həmmisini kəngil belup ada qil; baxqə ilahlarıning namini tilingəqə alma; bular həttə əozingəqimü qikmisun. **14** Hər yilda üq qətim mening üqün heyətətküzgün. **15** Aldi bilən «pətir nan heyti»ni etküz; sənə əmr qiloqinimdək Abib eydikı bəkitiləng künlərdə yəttə küni pətir nan yegin; qünkü xu ayda sən Misirdin qikkənid. Xu heyttə həqkixi aldimoqə kuruk kol kəlmisun. **16** Sən əjir qilip terioqan etizdiki ziraitingning tunji həsulini orəqəndə «orma

heyti»ni etküz; xundakla sən əjir singdürüp yərdin ahırkı həsul-məhsulatliringni yil ahirida yioqkanda «həsul yioqix heyti»ni etküz. **17** Yilda üç qetim ərkəkliringning həmmisi Rəb Pərwərdigarning huzuriya hazır bolsun. **18** Sən munga ataloq kurbanliqning kenini hemirturuq selinoqan nan bilən summioqin; heyət kurbanliqning yeoqini bolsa keqiqə kondurup ətigiqigə saqlima. **19** Zeminidiki dəsləpki həsulning əng yahxsini Pərwərdigar Hudaqingning əyigə elip kəl. Oqlakni anising sütida kaynitip pixurma. **20** Mana, Mən bir Pərixitini yolda seni qooqdap, Mən sanga təyyarlioqan yərgə elip barsun dəp, aldingda yürüxkə əwətimən. **21** Sən uning aldidə əzünggə aqah bol, uning awaziya kulak selip. Uning zitiya təgmə; bolmisa, u itaətsizlikliringni kəqürməydu; qünki Mening namim uningdidur. **22** Ləkin əgər sən uning awaziya kulak selip, Mening barliq buyruoqanlirimoya əməl kilsang, Mən düxmənliringgə düxmən, kuxəndiliringgə kuxəndə bolimən. **23** Qünki Mening Pərixətə aldingda yürüp, seni Amoriy, Hittiy, Pərizziy, Qanaaniy, Hiyiy və Yəbusiyarning zeminiya baxlap kiridu; Mən ularni yokitimən. **24** Sən ularning ilahliriya bax urup ibadət kilma və yaqi ular kılıqəndək kilma; bəlki ularning [butlirini] üzül-kesil keqiwət, but tüwruklini üzül-kesil kukum-taloqan kiliwət; **25** Ləkin Hudaqinglar Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar. Xundək kilsanglar U nan bilən süyüglarni bərikətləydu; Mən barliq kesallikni aranglardin qikirip taxlaymən. **26** Buning bilən zeminidə boyidin əjrap ketidioqan yaqi tuomas heqbir ayal yaqi qarpay bolmaydu; əmrüningə künlirini toluq kiliwən. **27** Mən sening aldingda wəhimimni əwətimən, qaysi taipigə yekinlaxsang xularni parakəndə kiliwən; xuning bilən həmma düxmənliringni kaynigə yandurup qaqurimən. **28** Hiyiyar, Qanaaniyar və Hittiyarlarni aldingdin qooqlap qikiriwətxkə serik hərilərni aldingda yürüxkə əwətimən. **29** Əmma zeminning Hərabilixip, dalada wəlxiy haywanlar awup sanga həwp bolup kəlməsliki üqün, xu əllərnə aldingdin bir yiloqigə həydiwətməymən, **30** Bəlki sən awup, zeminni [pütinləy] miras kiliq boluqə, az-azdin həydpə turimən. **31** Sening zeminidə qəqrilirni Kizil Dengizdin tartip Filistiyələrnə dengizioqigə, xuningdək qəldin tartip [Əfrat] dəryasioqigə bekitimən; qünki zeminda turuwatkanlarni həydiwətip yerini igilixing üqün, ularni qolungoya tapxurimən. **32** Sən ular bilən və yaqi ilahliri bilən heqkəndək bir əhdə tüzmə. **33** Ularning seni aldimda gunaqkə patkuzməsliki üqün ularni zeminidə kətiy turuqzma. Qünki mubadə sən ularning ilahlirining ibaditidə bolsang, bu ix sanga tuzək bolidu.

24 U Musaoqə yəne: — «Sən berip, əzüng bilən billə Hərun, Nadab, Abihuni və Israillarning aqsakalliri arisidin yətmix adəmmi elip, Pərwərdigarning huzuriya qikip, yirakta turup səjdə kilinglar. **2** Pəkət Musala Pərwərdigarning aldiya yekin kəlsun; baxkilar yekin kəlməsin, həlk uning bilən billə üstigə qikmisun, — dedi. **3** Musa kəlip Pərwərdigarning barliq səzliri bilən həkümlirini halayiqkə dəp bərdi; pütkül halayik bir awazda: — Pərwərdigarning eytkən səzlrining həmmisigə əməl kiliwiz! — dəp jawab bərxiti. **4** Andin Musa Pərwərdigarning həmmə səzini hatiriliwəlip, ətisi səhər qoqup taqning tüwidə bir kurbangahni yasap, xu yərdə Israilling on ikki kəbilisining sani boyiqə on ikki tax tüwrukni tiklidi. **5** Yəne Israillarning birnaqqə yigitlirini əwətti, ular berip Pərwərdigarə keydirmə kurbanliklar sundi, inaklik kurbanliki süpitidə birnaqqə torpaqni soyup sundi. **6** Andin Musa qanning yerimni qaqilarə qaqilidi, yəne yerimini kurbangah üstigə qaqtı. **7** Andin u əhdinamini qolioqə elip, həlkə oqup bərdi. Ular jawabən: — Pərwərdigarning eytkəninə həmmisigə

kulak selip, itaət kiliwiz! — deyixti. **8** Xuning bilən Musa qaqilardiki kanni elip, həlkə səpə: — Mana, bu Pərwərdigar muxu səzlərnə həmmisigə əsasən silər bilən baqlioqan əhdining kənidur, dedi. **9** Andin keyin Musa və Hərun, Nadab və Abihu Israillarning aqsakalliridin yətmix adəm bilən billə taq üstigə qixixti. **10** Ular xu yərdə Israilling Hudasini kərdi; uning ayioqning astida huddi kək yaqtuttin yasaloqan nəpis payandəzdek, asman gümbizidək süpsüzük bir jisim bar idi. **11** Ləkin u Israillarning mətiwərlirigə kol təgküzimdi; ular Hudani kərip turdi həmdə həp-iqixti. **12** Pərwərdigar Musaoqə: — Taq üstigə, kəximoya qikip xu yərdə turəyin. Sanga ularə qəgixkə tax tahtaylarni, yəni Mən yəziq qoyoqan qanun-əmrni bərimən, dedi. **13** Xuning bilən Musa qoqup, Yərdəmqisi Yəxuanə elip mangdi. Musa Hudaning teoqioqə qixti. **14** U awwal aqsakallarə: Biz yenip kəlgüçə muxu yərdə bizni saqlap turunglar. Mana, Hərun bilən hər silərnə yeninglardə kalidu; əgər birsining ix-dəwəsi qixsa, ularning aldiya barsun, — dedi. **15** Xuning bilən Musa taqning üstigə qixti və taqni bulut qaplıdi. **16** Pərwərdigarning julasi Sinay teoqining üstidə tohtidi; bulut uni altə küngiqə kaplap turdi; yəttinqi küni, Pərwərdigar bulut iqidin Musani qakirdi; **17** Pərwərdigarning julasing qiyapiti Israillarning kəz aldidə taqning qokqışida həmmi yutkuqi ottək kəründi. **18** Musa bulutning iqiğə kirip, taqning üstigə qikip kətti. Musa kirik kəqə-kündüz taqda turdi.

25 Pərwərdigar Musaoqə mundaq dedi: — **2** Sən Israillərə eytkin, ular Manga bir «kətürmə hədiyə»ni kəltürsün; kimming kəngli hədiyə sunuxkə hux bolsa, uningdin Manga sunulidioqan «kətürmə hədiyə»ni tapxuruwəlinglar. **3** Silər ularidin tapxurualidioqan kətürmə hədiyə: — Altun, kümüx, mis, **4** kek, səsun və kizil rənglik yip, kanap rəht, tiwit, **5** kizil boyaloqan qoqkarning teriliri, delfinning teriliri, akatsiya yaoqiqi, **6** qiraq üqün zaytun meyi, «masihləx meyi» və huxbuy üqün huxbuy dora-dərməklər, **7** əfəd bilən «koxen»oya ornitilidioqan aq həkik və baxkə əsil taxlar bolsun. **8** Mening əzliri arisida məkə kilixim üqün [xulardın] Manga bir məkəddəs turaloqni yasisun. **9** Uni Mən sanga barliq kərsətməki bolənimoya əsasən, yəni ibadət qədirining nushisi və barliq əswab-saymanlirining nushisioqə op'ohxaz kiliq yasanglar. **10** Ular akatsiya yaoqiqidin bir sanduq yasisun. Uning uzunluqi ikki yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz, egizliki bir yerim gəz bolsun. **11** Sən uni sap altun bilən qaqlioqin; iqi və sirtini altun bilən kaplap, uning üstünki qışmining qərisigə altundin girwək qikar. **12** Uningə altundin tət halkə kuydurup, tət qetiqioqə bekitkin. Bir təripigə ikki halkə, yəne bir təripigə ikki halkə bolsun. **13** Sən həm akatsiya yaoqiqidin ikki baldaq yasap, hər ikkisini altun bilən qaqlioqin; **14** andin sanduq ular arkilik kətürilsun dəp, baldaqlarni sanduqning ikki yenidiki halkiliridin etküzüp koyoqin. **15** Baldaqlar həmixə sanduqtiki halkidə tursun; ular uningdin qikirilimsun. **16** Mən sanga beridioqan həküm-guwalikni sanduqkə koyoqin. **17** Sanduqning [yapkuqi süpitidə] sən altundin uzunluqi ikki yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz boləjan bir «kafarət təhti» yasioqin. **18** Ikki kerubni altundin soqup yasioqin. Ular ni kafarət təhtining ikki təripigə ornatkın. **19** Bir kerubni bir təripigə, yəne bir kerubni yəne bir təripigə ornəttix üqün yasioqin. Ikki təripidiki kerublarni kafarət təhti bilən bir gəwdə kilinglar. **20** Kerublar bir-birigə yuzlənsun, qanatlirini kafarət təhtining üstigə kərip, qanatliri bilən uni yapsun; kerublarning yuzi kafarət təhtigə qaritilsun. **21** Sən kafarət təhtini sanduqning üstigə qoyup, Mən sanga beridioqan həküm-guwalikni sanduqning iqigə koyoqin. **22** Mən xu yərdə sən bilən kərukimən; kafarət təhti üstidə, yəni həküm-

guwahlik sandukining ustidiki ikki kerubning otturida turup sanga Israillar o'ra yetkuzxka tapxuridioqan barlik amrlirim to'qrisida so'z kilimän. **23** Häm akatsiyä yao'qidin uzunluqi ikki göz, kängliki bir göz, egizliki bir yerim göz bolojan bir xira yasio'in. **24** Uni sap altun bilän kaplap, uning üstünki kismining qerisiga altundin girwäk qikar. **25** Sän xiräning qerisiga tet ilik egizlikta bir low yasio'in; bu löwning qerisigimu altundin bir girwäk qikar. **26** Sän u xirägä altundin tet halka yasap, bu halkilarni xiräning tet burjikidiki qetikka ornatqin. **27** Xirani ketürüxkä baldaklar ötküzilsun döp, halkilar xira lewiga yekin bekitilsun. **28** Baldaklarni akatsiyä yao'qidin yasap, altun bilän kaplo'in; xira ular arkilik ketürilidu. **29** Xirägä yandap legän, qaqa-tähsä, piyalä wä «xarab hädiyäliri»ni qaqidioqan kädählarni yasio'in; ularni sap altundin yasio'in. **30** Mening huzurumda turuxkä sän xirägä hämixä «täkdim nan»ni köyo'in. **31** Sän häm sap altundin bir qiraodan yasao'in. U qiraodan sokup yasalsun; qiraodanning puti, o'qoli, kädähli, o'junqä wä qeqakliri pütün bir altundin sokulsun. **32** Qiraodanning o'qolining ikki yenedin altä xahqä qikirilsun — qiraodanning bir yenedin üq xahqä, qiraodanning yänä bir yenedin üq xahqä qikirilsun; **33** bir yenediki härbir xahqidä badam güli xäklidä o'junqisi wä qeqiki bolojan üq kädäh qikirilsun, yänä bir yenediki härbir xahqidä badam güli xäklidä o'junqisi wä qeqiki bolojan üq kädäh qikirilsun. Qiraodano'ra qikirilöjan altä xahqining hämmisi xundak yasalsun. **34** Qiraodanning [o'olidin] badam güli xäklidä o'junqisi wä qeqiki bolojan tet kädäh qikirilsun. **35** Bularin baxkä [birinqi] ikki xahqining astida bir o'junqä, [ikkinqi] ikki xahqining astida bir o'junqä, [üchinqi] ikki xahqining astida bir o'junqä bolsun; qiraodano'ra qikirilöjan altä xahqining asti hämmisi xundak bolsun. **36** Uning u o'junqiliri häm xahqiliri qiraodan bilän bir göwdä kilinsun — bir pütün sap altundin sokup yasalsun. **37** Sän qiraodanning yettä qiriöjini yasio'in; qiraodlar udulo'ra yoruk qixüräläxi üqün üsti täräpkä ornitilsun. **38** Uning pilik kayqiliri bilän küdanliri sap altundin yasalsun. **39** Qiraodan wä uning barlik eswabliiri bir talant sap altundin yasalsun. **40** Sanga taodä ayan kilinoqan nusha boyiqä bularni ehtyat bilän yasio'in.

26 Mukäddäs qedirni on parqä yopuqtin yasatqin; yopuqlar nepiz tokuloqan aq kanap rähtkä kök, sesün wä kizil yiplar arilaxturulup ixlänsun; uningö'ra kerublarning süritini qewär köllaro'ra näpis kilip kaxtilap qikaruo'zo'in. **2** Härbir yopuqning uzunluqi yigirmä säkkiz göz, kängliki tet göz bolup, härbir yopuq ohxax qong-kikiqliktä bolsun. **3** Yopuqlarning baxi bir-birigä bolojan, kalöjan bax yopukmu häm bir-birigä ulansun. **4** Sän ulap qikilöjan birinqi qong parqining äng qetidiki kisimio'ra bir täräpigä ranggi kök izmä kadio'in, xuningdäk ulap qikilöjan ikkinqi qong parqining äng qetidikisining bir täräpigimu häm xundak kilöjin. **5** Birinqi qong parqining äng qetidiki kisimio'ra ällik izmä kadio'in, ikkinqi qong parqining äng qetidikisigimu ällik izmä kadio'in. Izmilär bir-birigä udulmuudul bolsun. **6** Mukäddäs qedir bir pütün bolsun üqün altundin ällik ilö'ra yasap, ikki qong parqä yopuqni xu ilö'lar bilän bir-birigä tutaxturöjin. **7** Mukäddäs qedirni yepix üqün eqkä titwidin yopuqlarni yasio'in; yopuqtin on bir parqä yasio'in. **8** Yopuqlarning härbirining uzunluqi ottuz göz, kängliki tet göz bolup, on bir yopuqning hämmisi ohxax qong-kikiqliktä bolsun. **9** Yopuqlarning baxini ulap bir kilip, kalöjan altä yopuqnimu ulap bir kilip, altinqi yopuqni ikki kat kilip, qedirning aldi täräpigä sanggilitip köyo'in. **10** Sän birinqi ulap qikilöjan qong parqining äng qetidiki kisimio'ra ällik izmä, ikkinqi ulap qikilöjan qong parqining äng qetidiki kisimio'ra ällik izmä kadio'in. **11** Sän

häm mistin ällik ilö'ra yasap, qedir bir pütün bolsun üqün ularni izmilögä ötküzüp ikki qong parqini ulap köyo'in. **12** Lekin yopuqning qedirning köynidin exip kalöjan kisimi, yäni exip kalöjan yerim parqisi qedirning köyni täräpidä sanggilar tursun. **13** Qedir yopuqlirining qedirning boyidin artuq kisimi, yäni u täräpidin bir göz, bu täräpidin bir göz, qedirning ikki täräpidin sanggilar, uni [toluk] yapsun. **14** Buningdin baxkä, qediro'ra kizil boyalöjan köqkar terisidin yopuq yasap yapqin, andin uning üstidinmu delfin terisidin yasaloqan yänä bir yopuqni kaplo'in. **15** Mukäddäs qedirning tik tahtaylirini akatsiyä yao'qidin yasap tikligin. **16** Härbir tahtayning uzunluqi on göz, kängliki bir yerim göz bolsun. **17** Härbir tahtayning ikkidin turumi bolsun, härbir ikki tahtay xular bilän bir-birigä qetilsun; qedirning barlik tahtaylirini xundak yasio'in. **18** Qedirning tahtaylirini xundak yasio'in; yigirmisini jänub täräpkä tikligin; **19** bu yigirmä tahtayning tegigä kümüxtin kirik täglik yasio'in; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi üqün ikkidin täglik, yänä bir tahtayning ikki turumi üqün ikkidin täglik yasio'in. **20** Xuningdäk qedirning udul täräpidä, yäni ximal täräpidä yigirmä tahtay bolsun; **21** bularning kirik tägliki kümüxtin bolsun; bir tahtayning tegigä ikkidin täglik, yänä bir tahtayning tegigä ikkidin täglik orunlaxturulsun. **22** Qedirning köyni täräpigä, yäni öjərb täräpkä altä tahtay yasap tikligin. **23** Qedirning köyni täräpidiki ikki bulungö'ra ikki tahtay yasap ornatqin. **24** Bu [bulung tahtayliri] astidin üstigiqä ikki kat kilinip [tahtaylarni] ezara qetixtursun, üsti bir halkio'ra bekitilsun. Härbir ikkisi xundak kilinip, ikki bulungö'ra tiklänsun. **25** Arka täräpkä säkkiz tahtay bolidu, ularning kümüxtin yasaloqan on altä täglik bolidu; bir tahtayning tegidä ikki täglik, yänä bir tahtayning tegidä ikki täglik bolidu. **26** Buningdin baxkä sän akatsiyä yao'qidin baldak yasio'in; qedirning bu täräpidiki tahtaylarö'ra bax baldakni, **27** qedirning u täräpidiki tahtaylarö'ra bax baldakni, qedirning arka täräpidiki tahtaylarö'ra, yäni öjərb täräpidiki tahtaylarö'ra bax baldakni yasio'in. **28** Tahtaylarning otturisdiki ottura baldak bu täräptin u täräpkä yetidilöjan bolsun. **29** Tahtaylarni altun bilän kaplap, baldaklar ötküzülidöjan halkilarni altundin yasap, baldaklarni altun bilän kaplo'in. **30** Qedirni sanga taodä ayan kilinoqan nusha boyiqä yasap tikligin. **31** Sän nepiz tokuloqan aq kanap rähtkä kök, sesün wä kizil yiplar arilaxturulup ixlänöjan bir pärdä yasio'in; uni qewär köllar kerublarning süritini näpis kilip qixürüp kaxtilap qixsun. **32** Uni akatsiyä yao'qidin yasaloqan tet hadio'ra esip köyo'in. Bu hadilar altun bilän kaplansun, härbirining altun ilmiki bolsun; hadilar kümüxtin yasaloqan tet täglikkä ornitilsun. **33** Pärdä qedir yopuqdikiki ilmälögä esilip sanggilitip köyulsun; andin höküm-guwa'lik sandukini xu yörgä költürüp, pärdining iqigä elip kirgin. Xuning bilän pärdä silär üqün mukäddäs jay bilän äng mukäddäs jayning otturisdiki bir ayrima pärdä bolsun. **34** Andin sän «kafarät tähti»ni äng mukäddäs jaydiki höküm-guwa'lik sandukining üstigä köyo'in. **35** Xira bolsa pärdining texio'ra orunlaxturulsun; qiraodanni xiräning udulo'ra, qedirning jänub täräpigä köyo'in; xiräni ximal täräpigä köyo'in. **36** Buningdin baxkä sän qedirning kirix eo'zio'ra nepiz tokuloqan aq kanap rähtkä kök, sesün wä kizil yiplar arilaxturulup ixlänöjan bir pärdä yasio'in; u kaxtiqi täräpidin kaxtilänsun. **37** Bu pärdä üqün akatsiyä yao'qidin bax hada yasap, ularni altun bilän kaplo'in; härbirining altun ilmiki bolsun; ularning tegigä bax danä täglikni mistin kuyup täyyaratkän.

27 Sän qurbangahni akatsiyä yao'qidin yasio'in. Qurbangah tet qasa bolsun; uzunluqi bax göz, kängliki bax göz, egizliki üq göz kilinsun. **2** Uning tet burjikigä köyulidöjan

münggüzirini yasioqin; münggüziri qurbangah bilan bir gawda qilinsun. Qurbangahni mis bilan qaplioqin. **3** Qurbangahning yao [wə külini] elixka daslarni yasioqin; uningoha has bolojan gürjeklarni, korilarni, lahxigirlarni wə otdanlarnimiu yasioqin; uning barliq əswablirini yasaxka mis ixlətkin. **4** Qurbangah üqün mistin bir xala yasioqin; xalaning tət burjikiğa tət mis halka yasap bekitip koyoqin. **5** Xalini qurbangahning qap belining astidiki girwəktin təwənrək turidoqan kילוqin, xundakta xala qurbangahning dəl otturisida bolidu. **6** Qurbangahka ikki baldak yasioqin; ular akatsiyə yaoqiqidin bolsun, ularni mis bilan qaplioqin. **7** Qurbangahni kətiürgəndə, baldaklar uning ikki yenida boluxi üqün, unini halkilaroğa etküzüp koyoqin. **8** Qurbangahni tahtaylardin yasioqin, iqi box bolsun; u taqda sanga ayan qilinon nusha boyiqə [hünəwənlər] təyyar qilsun. **9** Mukəddəs qedirning həyolisinimiu yasioqin. Həyolir jənubioğa, yəni jənubka yüzləngən tərapiğa nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin pərdilərnı tokuqin; u tərapiqing uzunluqi yüz gəz bolsun. **10** Pərdilərnı esixka yigirmə hada yasalsun; ularning tegigə koyuxka yigirmə mis təglik yasalsun; hadilarning ilmiki bilan baldaklar bolsa kümüxtin yasalsun. **11** Xuningoğa ohxax ximal tərpidimiu uzunluqi yüz gəz kelidoqan pərdə bolsun. Pərdilərnı esixka yigirmə hada yasalsun; ularning tegigə koyuxka yigirmə mis təglik yasalsun; hadilarning ilmiki bilan baldaklar bolsa kümüxtin yasalsun. **12** Həyolining oərb tərpidə uzunluqi əllik gəz kelidoqan pərdə bolsun; uning on hadisi wə on təglik bolsun. **13** Həyolining xərək tərpi, yəni kün qixixka yüzləngən tərapiqing kənglikli əllik gəz bolsun. **14** Bir tərpidə on bəx gəz kelidoqan pərdə bolsun; uning üq hadisi bilan üq təglik bolsun. **15** Yəne bir tərpidə on bəx gəz kelidoqan pərdə bolsun; uning üq hadisi bilan üq təglik bolsun. **16** Həyolining kirix eoziyoğa yigirmə gəz kelidoqan bir pərdə koyulsun; pərdə nepiz tokuloqan aq kanap rəhtka kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup, kəxtiqi tərpidin kəxtilənsun. Uning tət hadisi bilan tət təglik bolsun. **17** Həyolining qərisidiki həmmə hadilar kümüxtin yasaloqan baldaklar bilan bir-birigə qetilsun; ularning ilməkləri kümüxtin, təglikləri mistin yasalsun. **18** Həyolining uzunluqi yüz gəz, kənglikli hər ikki tərpi əllik gəz bolsun; nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin ixləngən pərdining egizliki bəx gəz qilinsun; hadilarning təglikləri mistin yasalsun. **19** Mukəddəs qedirning ix-hizmitidə ixlitilidoqan barliq əswab-saymanlari həmdə barliq miq-kozuklari, xundakla həyolining barliq miq-kozuklari mistin bolsun. **20** — Qiraonqing həmixə yenik turuxi üqün, qiraonka ixlitixə zəytundin soqup qikiriloqan sap mayni qəxingoğa kəltürüxkə Israillarnı buyruoqin. **21** Jamaət qedirining iqidə, həküm-guwaahlıq sanduqining udulidiki pərdining taxkirida Hərun wə oqulliri hər keqisi ətigəngiqə Pərwədigarning aldidə qiraonlarning yenik turuxuz ixida bolsun. Bu ix dəwərdin-dəwərgiqə Israillaroğa əbədiy bir qanun-bəglimə bolsun.

28 Sən Israillarning iqidin akang Hərun wə uning oqullirini əz qəxingoğa kəltürgin; ularni, yəni Hərun wə oqulliri Nadab, Abihu, Əliazar wə Itamarlarning Mening kahinlik hizmitimdə boluxi üqün yeningoğa kəltürgin. **2** Akang Hərunoğa həm xərəp həm güzəllik üqün mukəddəs kiyimləri təyyarlioqin. **3** Hərunning Manga mukəddəs kilinip, Mening kahinlik hizmitimdə boluxi üqün, Mən əkil-parasətning rohi bilan qəblirini tolduroqan qəwər kixilərnin hər birigə səz kilip, ularni alahidə kiyimləri tikixə buyruoqin. **4** Ular tikididoqan kiyimlər munulardin ibarət: — bir qoxen, bir əfod, bir ton, kəxtiləngən bir halta kənglək, bir səllə wə bir bəlwaq. Mening kahinlik hizmitimdə boluxi üqün, ular akang Hərunoğa wə

oqullirioğa mukəddəs kiyimləri tiksun. **5** Uningoğa altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilan nepiz tokuloqan aq kanap rəht ixlitilsun; **6** əfodni ular altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilan nepiz tokuloqan aq kanap rəhtləri təyyarlap, qəwər qollaroğa nəpis kilip [kəxtilitip] ixlətsun. **7** Əfodning ikki bəxini bir-birigə tutaxturux üqün ikki dolisida mürilik tasma bolsun. **8** Əfodning üstidin baqılaydiaoqan, kəxtiləngən bəlwaq əfod bilan bir pütün qilinsun wə uningoğa ohxax sipta ixlilip, altun wə kək, səsün, kizil yiplar wə nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin yasalsun. **9** Ikki aq həkəjni tərpi, ularning üstigə İsrailning oqullirining namlirini oyduroqin; **10** ularning namlirining altisi bir yaqutka oyulsun, qaləon altisi bolsa yəne bir yaqutka oyulsun, həmmisi tuqulux tərpti boyiqə pütülsun. **11** Huddi yaqut nəxixqiliri ixligəndə, məhür oyuləndə İsrailning oqullirining namlirini ikki yaqutka oyduroqin; ular altundin yasaloqan kəzlükə bekitilsun. **12** İsrailning oqullirioğa əslətmə tax bolsun üqün, ikki yaqutni əfodning ikki mürilik tasmioğa kadiozuoqin; xundak boləndə, Hərun Pərwədigarning aldidə ularning namlirini əslətmə süpitidə müriliridə kətürüp yüridu. **13** Buningdin baxka, sən altundin yəne ikki kəzlük wə sap altundin xoynidək exip etilən ikki zənjir yasatkin; andin exilmə zənjirlər kəzlüklərgə bekitilsun. **15** «Həküm koxeni»ni qəwər qollaroğa nəpis kilip kəxtilitip yasatkin; uni həm əfodni ixligən usulda yasioqan, altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilan nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin yasioqin. **16** U ikki kət, tət qasa qilinsun; uzunluqi bir ojeriq, kənglikimiu bir ojeriq bolsun. **17** Uning üstigə tət katar kilip gəhərlərnı ornatkın: — birinqi qataroğa kizil yaqut, səriq gəhər wə zumrət ornitilsun; **18** ikkinqi qataroğa kək kaxtexi, kək yaqut wə almas ornitilsun; **19** üçinqi qataroğa səsün yaqut, piroza wə səsün kwarts ornitilsun; **20** tətinqi qataroğa beril yaqut, aq həkək wə anartax ornitilsun; bularning həmmisi altun kəzlük iqigə ornitilsun. **21** Bu gəhərlər İsrailning oqullirining namlirioğa wəkil kilinip, ularning sanidək on ikki bolup, məhür oyoqandək hər bir gəhərgə on ikki qəbilining nami birdin-birdin pütülsun. **22** Koxenoğa xoynidək exilən sap altundin [ikki] exilmə zənjir yasioqin. **23** Koxenoğa altundin ikki halka etip, ikki halkini koxenning [yukirikil] ikki burjikiğa bekitkin; **24** andin altundin exilip yasaloqan ikki zənjirmi koxenning [yukirikil] ikki burjiki didi halkidin etküzüp, **25** exilən x wə zənjirlərnin ikki uqini ikki kəzlükə bekitip, [kəzlüklərnı] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi qismioğa ornatkın. **26** Buningdin baxka sən altundin ikki halka yasap, ularni koxenning [asti tərpidiki] ikki burjikiğa bekitkin; ular əfodka təgixip turidoqan kilinip iqigə qadalsun. **27** Munding baxka sən altundin [yəne] ikki halka yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənkı qismioğa, yəni əfodka ulinidoqan jayoğa yəkin kilip, kəxtiləngən bəlwaqdin egizək kilip bekitkin. **28** Koxenning əfodning kəxtiləngən bəlweqdin yukirirək turuxi, koxenning əfodtin ajrap kətməsliki üqün koxenning halkisini kək xoyna bilan əfodning halkisioğa qetip koyoqin. **29** Xundak kילוqanda, Hərun mukəddəs jayoğa kirgəndə, həküm koxeni təkioqəqka, İsrailning oqullirining namlirini əslətmə süpitidə yürikining üstidə Pərwədigarning aldidə daim kətürüp yürgən bolidu. **30** Hərun Pərwədigarning aldioğa kirgəndə, urim bilan tummim uning yüriki üstidə boluxi üqün, bularnı həküm koxenning iqigə aloqin; muxundak kילוqanda, Hərun Israillaroğa baqlik həkümlərnı həmixə Pərwədigarning huzurida əz yüriki üstidə kətürüp yürgən bolidu. **31** Əfodning [iqidiki] tonni pütünley kək rənglik kילוqin. **32** Tonning baxka kiyilidoqan təxüki dəl otturisida bolsun; uning yirtilip kətməsliki üqün huddi

bakpar toqoqandək, sawutning yakisioqə ohxax qerisigə pəwaz qikirlisun. **33** Uning etikining qerisigə kek, səsin wə kizil yiptin anarlarni tokup aşkin həmdə altun kongoquraklarni yasap, qerisidiki anarlarning arilikioqə birdin esip koyoyin; tonning etikining pütkül qerisigə bir altun kongoqurak, bir anar, yonə bir altun kongoqurak, bir anar... bekitilsun. **35** Һarun hizmat kiləon waqtida xu tonni kiysun; buning bilən Һarun Pərwərdigarning aldioqə barəjanda, yəni muqəddəs jayəqə, Pərwərdigarning aldioqə kirip-qikqanda uning awazi anglinip turidu-də, u əlümidin aman kaqıdu. **36** Andin keyin sən sap altundin nəpis bir otuəjatni yasap, uning üstigə məhürigə nəxiqləngəndək: «Pərwərdigarəqə muqəddəs kilindi» dəp oyoqin; **37** uni kek rənglik yip bilən səllisigə qiqkin; u səllining aldi tərripigə taqalsun; **38** u Һarunning pexanisidə tursun. Buning bilən Һarun Israillarning muqəddəs kilip kəltürgən barlik muqəddəs hədiyələrigə qaplaqxan gunahlarıni əz üstigə elip kətürüdu; hədiyələrnin Pərwərdigarning aldidə kobul kilinixi üqün otuəjat həmixə uning pexanisigə taqaklık tursun. **39** Buningdin baxqə aq kanap rəhttin bir kənglək toqəuqin, xuningdək kanap rəhttin tokuloqə bir səllə tayyarlioqin; kəxtiləngən bir bəlwəoq yətsioqin. **40** Һarunning oqullirioqə halta kəngləklərnə tikkin; ularəjimu bəlwəoqlarni tayyarla, ularəqə egiz bəklərnəmu tikkin; bular ularəqə həm xərəp həm güzəllik bolsun. **41** Bularning həmmisini sən akang Һarun wə uning oqullirioqə kiydürgin; andin ularning Mening aldimdə kaħinlik hizmitidə boluxi üqün ularni məsihləp, Manga muqəddəs kilip ayrioqin. **42** Ulaarning əwrətlirining yepik turuxi üqün ularəqə kanap rəhttin tambal əttürgin; u belidin yətsioqə yepip tursun. **43** Һarun wə oqulliri jamaət qedirioqə kirgəndə yəki muqəddəs jaydə hizməttə bolux üqün kurbangahqə yekınlaqxanda, ular gunahkar bolup əlip kətməsliki üqün [tambalni] kiyiwalusun. Bu uningəwə wə uningdin keyinki nəsiliri üqün əbədi bir bəlgilimə bolsun.

29 Ulaarning Manga muqəddəs kilinip, kaħinlik hizmitidə boluxi üqün mundak ixni ada klixing kerək: — sən bir yax ərkək torpaq bilən ikki qoqkarni tallə (həmmisi bejirim bolsun) **2** həmdə petir nan, zəytun meyi iləxtürülgən petir toqəq wə zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlarni tayyarla, bularning həmmisini buəday unidin kiləon; **3** nanlarning həmmisini bir səwətkə selip, səwətni, torpakni wə ikki qoqkarni billə hədiyə kilip kəltürgin. **4** Sən Һarun wə uning oqullirini jamaət qedirining kirix əojioqə yekin elip kelip, ularni su bilən yuoqin; **5** andin kiyimlirini elip kelip, Һarunəqə halta kənglək, əfod toni wə əfodni kiydürgin, kəxenni taqioqin; andin beligə əfodning kəxtiləngən bəlwəoqini baəlioqin. **6** Bəxioqə səllini yəgəp, səlligə muqəddəs otuəjatni taqəp koyoyin. **7** Andin məsihləx meyi elip, bəxioqə kuypun uni məsihləgin. **8** Andin sən uning oqullirini elip kelip, ularəqə halta kəngləklərnə kiydürgin; **9** ularəqə, yəni Һarun wə uning oqullirioqə bəlwəoqlarni baəlioqə, egiz bəklərnə kiydürgin. Xuning bilən əbədi bəlgilimə boyiqə, kaħinlik hizmiti ularningki bolidu; xundək kilip, sən Һarun bilən uning oqullirini Hudaəqə muqəddəs kilip ayrip təyinligin. **10** — Sən torpakni jamaət qedirining aldioqə elip kəlgin; elip kəlginingdə Һarun bilən uning oqulliri qollirini torpaqning bəxioqə koysun. **11** Andin sən bu torpakni Pərwərdigarning aldidə, jamaət qedirining kirix əojizining yenidə boəquzlioqin; **12** torpaqning kənidin elip barmikig bilən uni kurbangahning munggüzilrigə sürüp, kəloqə kaning həmmisini kurbangahning tüwiqə kətüp kuyəon. **13** Iq kərnini yəgəp turoqə barlik mayni, xundəklə jigərnin üstidiki qawa may, ikki bərək wə ularning

üstidiki mayni ajritip bularni kurbangahqə kəydürgin. **14** Torpaqning gəxi, terisi wə teziki bolə qedirigəhnin sirtioqə elip qikip, otta kəydürüwətkin; bu gunah kurbanliki bolidu. **15** Andin sən qoqkarlarning birini elip kəlgin; Һarun bilən uning oqulliri qollirini qoqqarning bəxioqə koysun; **16** andin sən bu qoqkarni boəquzlap, uning kənidin kurbangahning üsti kismining ətrəpioqə səpkin. **17** Qoqkarni parqılap, uning iq kərnə bilən paqaklırini yuyup, ularni gəx parqiliri wə bəxning üstigə koyup, **18** pütün qoqkarni kurbangahqə kəydürgin. Bu Pərwərdigarəqə ataloqə kəydürmə kurbanlik — ot arkilip sunulidəon, Pərwərdigarəqə huxbuy yətküzidəon hədiyə bolidu. **19** Keyin sən ikkinqi qoqkarni elip kəlgin; Һarun wə uning oqulliri qollirini qoqqarning bəxioqə koysun. **20** Andin bu qoqkarni boəquzlap kənidin elip, Һarunning ong kulikining yumxiqə, uning oqullirining ong kulikining yumxiqə, ularning ong kollarining qong barmiki bilən ong putlirining qong barmikiəqə sürkəp koyəon, kəloqə kanni kurbangahning üsti kismining ətrəpioqə səpkin. **21** Andin kurbangah üstidiki kəndin wə məsihləx meyi elip, Һarunning üstigə, uning kiyimlirigə, xuningdək uning oqullirining üstigə wə ularning kiyimlirigəmu səpkin. Xundək kilip u wə uning kiyimliri, uning oqulliri wə ularning kiyimlirini uning bilən təng Hudaəqə atəp muqəddəs kilinəon bolidu. **22** Andin sən qoqqarning meyi, kuypuk meyi, iq kərnini yəgəp turoqə barlik may, jigərnin üstidiki qawa may, ikki bərək wə ularning üstidiki mayni qıkar həmdə ong arqə putini əloqin — (qünki bu qoqkar kaħinlikqə tikləx [kurbanlikəqə ataloqə] qoqkardur) — **23** — buningdin baxqə sən Pərwərdigarning aldidə koyuloqə petir nan səwitidin bir girdini, zəytun meyi iləxtürülgən petir toqəqin birni wə petir həmək nandin birni elip, **24** bularning həmmisini Һarunning kollarioqə wə uning oqullirining kollarioqə koyup, ularni «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning aldidə pulanglatkuzəon. **25** Andin sən bularni ularning qolliridin tapxurup elip, Pərwərdigarning aldidə huxbuy qıqarsun dəp, kurbangahqəki kəydürmə kurbanlikning üstidə koyup kəydürgin. Bu ot arkilip Pərwərdigarəqə sunuloqə hədiyə bolidu. **26** Sən Һarunni kaħinlikqə tikləx kurbanlikəqə ataloqə qoqqarning təxini elip «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning huzuridə pulanglatkin; bu sening ülüxing bolidu. **27** Xuningdək, sən kaħinlikqə tikləx kurbanlikəqə ataloqə qoqqarning «pulanglatma hədiyə» süpitidə pulanglitəloqə təxi bilən «kətürmə hədiyə» süpitidə egiz kətürüp pulanglitəloqə arqə putini, yəni Һarun wə uning oqullirioqə bəəixlanəon xu ülüxlərnə «muqəddəs» dəp ayrip bekitkin. **28** Xuning bilən bu nərsilə əbədi bəlgilimə boyiqə Israillər tərpidin Һarun wə oqullirioqə bəəixlanəon nəsiwə bolidu; qünki u kətürmə hədiyədur. Bular Israillər tərpidin sunulidəon inəqlik kurbanlikliridin ayrip qikilip, ularning Pərwərdigarəqə atəp «egiz kətürgən hədiyə»si həsəblinip, «kətürmə hədiyə» bolidu. **29** Һarunning muqəddəs kiyimlirigə keyin oqulliri warislik kilidu. Ular məsihlənin, kaħinlikqə təyinləngəndə xu kiyimlərnə kiysun. **30** Oqullirining kəysisi uning ərnini besip kaħin bolə, jamaət qedirioqə kirip muqəddəs jayning iqidə hizmətkə kirixkəndə, bu kiyimlərnə udə yəttə kün kiyip yürsun. **31** Sən kaħinlikqə tikləx kurbanlikəqə ataloqə qoqkarni elip, uning gəxini muqəddəs jaydə pixurəon; **32** andin Һarun wə oqulliri qoqqarning gəxi bilən səwəttiki nanlarni jamaət qedirining kirix əojizidə yesun; **33** ular əzlrining kaħinlikqə təyinlinixidə Hudaəqə atəp muqəddəs kilinəonda kafarətkə ixlitilgən nərsilərnə yesun, lekin bular muqəddəs boləoqəqə,

yat kixi buningdin heqnemini yemisun. **34** Əgər kaħinlikka tixlax qurbanlik gexidin yaki nandin ətigə azrak exip kəlsa, exip kaqoanni otta köydürüwət; bular mukəddəs boloaqka, heqkim uningdin yesə bolmaydu. **35** Sən xu tərīkidə Ĥarun wə uning oqulliri toqrisida buyruoqinimning həmmisini bəja kəltürüp, uda yettə küngiqə ularni kaħinlikka tixlax wəzīpisini ada kīlojin. **36** Hər küni kafarət kīlinixka gunah qurbanliki süpitida bir torpaqni sunoqin. Qurbanğaħning əzini gunaħtin pak kīlixka uning üqünmu kafarət kəltürgin, mukəddəs kīlinsun dəp, uni zəytn meyi bilən məsiħliqin. **37** Yettə küngiqə sən qurbanğaħ üqün kafarət kəltürüp, uni mukəddəs kīlojin. Buning bilən u «əng mukəddəs nərsilərnin biri» həsablinidu; uningoja təgkən həmmə nərsə mukəddəs həsablinidu. **38** Mana, qurbanğaħta həmixə sunidoqanliring munular: — hər küni bir yaxliq ikki qoza qurbanlik kīlinsun. **39** Birini ətigəndə, yənə birini gugumda qurbanlik kīlip sunoqin. **40** Birinqi qoza bilən birgə zəytn meydin bir ħinning təttn bir iłaxtūrūlən buoqday unidin [əfahning] ondin biri wə yənə xarab hədiyəsi süpitida təttn bir ħin xarab kuxup sunulsun. **41** İkinqi kōzini gugumda sunoqin; uni ətigənlik qurbanliqningkidək, huxbuy boluxi üqün ot arķilik Pərwərdigarəja ataloqan qurbanlik süpitida axliq hədiyə wə xarab hədiyə bilən kuxup sunoqin. **42** Xu tərīkidə bu köydürmə qurbanlik nəsilidin-nəsilgə jamaət qedirining kirix eoqizida Pərwərdigarning ĥuzurida otküzülüp daimlik qurbanlik bolsun; Mən [Pərwərdigar] xu yərdə silər bilən kəritüxp, sən bilən səzliximən. **43** Xuningdək ular Mənə xan-xəripim bilən mukəddəs kīlinidu. **44** Mən jamaət qediri bilən qurbanğaħni Özümgə atap mukəddəs kīlimən; Ĥarun wə uning oqullirininu Özümgə kaħinlik ĥizməttə boluxka arisip mukəddəs kīlimən. **45** Xundak kīlip Mən Israillarning arisida makan kīlip, ularning Hudasi bolimən. **46** U waktta ular Mening ularning arisida makan kīlixim üqün ularni Misir zemnidin qikīrip kəlgən Hudasi Pərwərdigar ikənlikimni bilidu; Mən ularning Hudasi Pərwərdigardurman.

30 Sən yənə huxbuy yandurux üqün bir huxbuyğaħni yasatqin; uni akatsiyə yaqoqidin təyyarlioqin. **2** U tət qasa, uzunluqi bir gəz, kəngliqi bir gəz, egizliqi ikki gəz bolsun. Uning [tət burjikkidiki] münggüzliq uning bilən bir pütün kīlip yasalsun. **3** Sən uni, yəni uning üstini, tət ətrəpini həm münggüzliqini sap altun bilən kaplatqin; uning üsti qismining qerisigə altundin girwək qikəroqin. **4** Uningəja altundin ikki ĥalka yasap, uning girwəkining astioja bekitkin; ularni ikki yenioja udulmu udul bekitkin. Huxbuyğaħni kətitüridoqan ikki baldaqni selix üqün bularni huxbuyğaħning ikki tərīpigə orunlaxturoqin. **5** Baldaqliqini akatsiyə yaqoqidin yasap, altun bilən kaplioqin. **6** Huxbuyğaħni həküm-guwaħliq sanduqining udulidiki pərdining sirtioja, yəni Mən sən bilən kərixidoqan jay boləjan həküm-guwaħliq sanduqining üstidiki kafarət təhtining udulioja koyoqin. **7** Ĥarun xuning üstidə esil huxbuy ətirni yandursun; hər küni ətigənliki qiraqlarni pərligili kəlgəndə, huxbuyılarni yandursun. **8** Xuningdək Ĥarun gugumda qiraqlarni tizip yaqkanda, huxbuy yandursun. Xundak kīlip Pərwərdigarning aldidə nəsilidin-nəsilgə huxbuy həmixə əqürülməy yenik bolidu. **9** Silər uning üstidə nə heqkəndək oqayriy huxbuy yandurmanglar, nə köydürmə qurbanlik nə axliq hədiyə sunmanglar, xundakla uning üstigə heqkəndək xarab hədiyəni təkəmgəlar. **10** Hər yilda Ĥarun bir qətim [huxbuyğaħning] münggüzliqigə kafarət kəltürsun; hər qətim kafarət kəltüridoqan gunaħ qurbanliqining keni bilən uning üqün kafarət kəltürsun. Nəsilidin-nəsilgə xundak

kilinglar; bu [huxbuyğaħ] Pərwərdigarəja «əng mukəddəs» həsablinidoqan nərsilərnin kataridindur. **11** Pərwərdigar Musaəja mundaq dedi: — **12** Sən Israillarning sanini eniklax üqün ularni sanioqininda, ularning sanilixi wəjədin arisioja balayi apət kəlməsliki üqün, ularni sanioqininda hər bir adəm öz jeni üqün Pərwərdigarəja kafarət puli tapxursun. **13** Royhətkə elinip, sanəktin otkənlərnin həmmisi berixi kerək boləjini xuki, hər biri mukəddəs jaydiki xəkəlning olqəm birliki boyiqə yerim xəkəl bərsun (bir xəkəl yigirmə gərahka barawər kelidu). Bu yerim xəkəl Pərwərdigarəja «kətitürmə hədiyə» bolidu. **14** Royhətkə elinip, sanəktin otkənlər, yəni yigirmə yax yaki uningdin qonglarning hər biri Pərwərdigarəja xu «kətitürmə hədiyə»ni bərsun. **15** Öz jeninglarəja kafarət kəltürüx üqün Pərwərdigarəja kətitürmə hədiyə bərginiglarda bay kixi yerim xəkəldin artuq bərmisun, kəmbəoqal kiximu yerim xəkəldin kəm bərmisun. **16** Sən Israillardin xu kafarət pulini tapxurup elip, jamaət qedirining ĥizmitigə beoqixlap ixlətkin; u pul Israilləroja Pərwərdigarning ĥuzurida əslətmə süpitidə jeninglarəja kafarət kəltüridoqan bolidu. **17** Pərwərdigar Musaəja mundaq dedi: — **18** Sən yuyunuxka ixlitixkə mistin [yooqan] bir das wə uningoja mistin bir təglik yasatqin; uni jamaət qediri bilən qurbanğaħning otturisioja orunlaxturup, iqigə su toxturup koyoqin. **19** Ĥarun bilən uning oqulliri uningdiki su bilən put-kollirini yusun. **20** Ular jamaət qedirioja kīgəndə olməsliki üqün su bilən əzini yuyuxi kerək; ular ĥizmət kiliq üqün, qurbanğaħka yəkin bir Pərwərdigarəja ot arķilik atliidoqan qurbanlik sunmaqı boləjnidimu, xundak kilsun. **21** Ular olməsliki üqün put-kollirini yusun; bu ix ularəja, yəni əzi wə uning nasilliri üqün əwladtin əwladkīqə əbadiy bir bəlgilimə bolidu. **22** Pərwərdigar Musaəja mundaq dedi: — **23** Sən həmmidin esil huxbuy dora-dərməklərdin təyyarla, yəni murməki suyuqlukidin bəx yüz xəkəl, darqindin ikki yüz əllik xəkəl, egirdin ikki yüz əllik xəkəl, **24** kowzakdarqindin bəx yüz xəkəl elip (bu olqəmlər mukəddəs jaydiki xəkəlning olqəm birliki boyiqə bolsun) wə zəytn meydinmu bir ħin təyyarla; **25** bu dora-dərməklər bilən məsiħ kiliq üqün bir mukəddəs may — ətirqi qikəroqəndək bir huxbuy may qikərojuoqin. Bu «mukəddəs məsiħləx meyi» bolidu. **26** Sən uning bilən jamaət qedirini, həküm-guwaħliq sanduqini, **27** xirə wə uning barliq kaqa-kuqilirini, qiraədan wə uning əswabliqini, huxbuyğaħni, **28** köydürmə qurbanlik qurbanğaħi wə uning əswabliqini, yuyunux desi wə uning təglikini məsiħliqin; **29** sən xu tərdə ularni «əng mukəddəs nərsilər» katarida mukəddəs kīlojin. Ularəja təgkən ĥərkəndək nərsimu «mukəddəs» həsablinidu. **30** Ĥarun bilən uning oqullirini bolsa Manga kaħinlik ĥizməttə boluxi üqün məsiħləp mukəddəs kīlojin. **31** Israilləroja səz kīlip mundaq eytkin: — Bu may əwladtin əwladkīqə Manga ataloqan mukəddəs məsiħləx meyi bolidu. **32** Uni adəmning bədinigə kuysa bolmaydu; xuningdək uningoja ohxayidoqan yaki tərki bi ohxixidoqan heqkəndək maylarni yasimanglar. U mukəddəs boləjini üqün silərgimu mukəddəs boluxi kerək. **33** Kimki tərki bi xuningəja ohxayidoqan may təngxisə, yaki uni elip yat birsigə sürsə, u öz ĥəlkı arisidin üzüp taxlinidu. **34** Pərwərdigar Musaəja mundaq dedi: — Sən huxbuy dora-dərməklər, yəni huxbuy yelim, dengiz kululisi meyi, aq dewirəy wə sap məstiki təyyarlioqin. Bularning həmmisi ohxax miqdarda bolsun; **35** Huddi ətirqi may qikəroqənoja ohxax, ularni təngxəp huxbuy yasioqin; u tuzlanəjan, sap wə mukəddəs purakliq ətir bolidu. **36** Sən uningdin azrak elip, taləkəndək obdan ezip, jamaət qediridiki həküm-guwaħliq [sanduqining] udulioja, yəni Mən silər bilən kəritidoqan jayning aldioja koyoqin. Bu silərgə Pərwərdigarəja

ataloqan «əng mukəddəs nərsilər» katarida hesablanun. **37** Silər yasioqan bu huxbuynig retsepi bilən əzinglarojimu ohxax bir huxbuyni yasiwalsanglar bolmaydu. U sanga nisbətən eytkanda Pərwədigarəja has qilinoqan mukəddəs bolidu. **38** Kimki uning purikini purap huzurlinix üqün uningəja ohxap ketidioqan həkəndak bir huxbuyni yasisa, u əz həlki arisidin üzüp taxlansun.

31 Pərwədigar Huda Musaəja mundak dedi: — **2** Mana, Mən Əzüm Yəhuda qəbilisidin boləjan Hurning nəwrisi, urining oqjli Bəzaləlni ismini atap qakirdim; **3** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uningəja danalix, əqil-parasət, ilim-həkmət igitlitip, uni hərtürlik ixni qilixkə qəbiləyətlik qilip, **4** türlük-türlük hünərlərnini qilalaydioqan, yəni altun, kümüt və mis ixlirini qilalaydioqan, **5** yakutlarni kesip-oyalaydioqan, ularni zinnət buyumlrirəja ornitalaydioqan, yəjaqlarəja nəqix qikiralaydioqan, hərhil hünər ixlirini qamlasturalaydioqan qildim. **6** Xuningdək mana, Mən yəna Dan qəbilisidin Aħisamakning oqjli Oholiyabni uningəja yərdəmqiliklə təyinlidim, xundakla Mən sanga buyruəjan həmmə nərsilərnini yasisun dəp, barlik pəm-parasətlik kixikərnig kəngligə tehimu əkil-parasət ata qildim; **7** xuning bilən ular jaməat qədirini, həküm-guwaħliq sanduqini, uning üstidiki kafarət təhtini, qədirining həmmə əswablrini, **8** xirə bilən uning qaqa-kulirini, sap altundin yasilidioqan qiraətdin bilən uning barlik əswablrini, huxbuəjanı, **9** keydürmə qurbanlik qurbangahı bilən uning barlik əswablrini, yuyux desi bilən uning təglikini yasiyalaydioqan, **10** hizmət kiyimlrini, yəni kaħnilik hizmitdə kiyilidioqan, Ĥarun kaħnining mukəddəs kiyimlrini və uning oqjullirining kaħnilik kiyimlrini tokuyalaydioqan, **11** məsihəx meyi və mukəddəs jayəja təyyarlinidioqan esil dora-dərməklərdin huxbuyni yasiyalaydioqan boldi. Mən sanga əmr qilojinim boyiqə ular barlik ixni bəja kəltüridu. **12** Pərwədigar Musaəja əmr qilip mundak dedi: — **13** Sən Israillarəja əmr qilip ularəja: — «Silər Mening xabat künlirimni qoqum tutunglar; qünki bular silərnig əzinglarni pak-mukəddəs qiloəjuqining Mən Pərwədigar ikonlikini bilixinglar üqün Mən bilən silərnig otturanglardiki bir nixanə-bəlgə bolidu. **14** Xabat küni silərgə mukəddəs qilip bəkitilgini üqün, uni tutunglar; kimki uni buzza, əlüm jazasioəja tartilmisa bolmaydu; bərhək, kimki u künidə həkəndak ixni qilsa, əz həlki arisidin üzüp taxlansun. **15** Alta kün iqidə ix qilinsun; lekin yəttinqi küni Pərwədigarəja ataloqan mukəddəs kün bolup, aram alidioqan xabat küni bolidu; kimki xabat künidə birər ix qilsa, əlüm jazasioəja tartilmisa bolmaydu. **16** Israillar xabat künnini tutuxi kerək; ular əbədiy əhdə süpitidə uni əwladtin əwladkiə tutsun. **17** Bu Mən bilən Israillarning otturisida əbədiy bir nixanə-bəlgə bolidu; qünki Pərwədigar altə kün iqidə asman bilən zeminni yaritip, yəttinqi künidə aram elip rahət tapkanidi», — degin. **18** Huda Sinay teəjida Musaəja bu sezlərnı qilip boləqandin keyin, ikki həküm-guwaħliq tahtiyini uningəja tapxurdi. Tahtaylar taxtin bolup, [sezlər] Hudaning barmiki bilən ularəja pütülgəndi.

32 Həlk Musaning taəjdin qüxməy Ĥayal bolup qəlojinini kərip, Ĥarunning kəxioəja yioqilip uningəja: — Sən qərup, bizgə aldimizda yol baxlap mangidioqan bir ilah yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin qikirip kəlgən Musa degən həliki kixigə nemə bolup kətkənlirini bilməymiz, — deyixti. **2** Ĥarun ularəja: — Hotunliringlar bilən oqul-qizliringlarning kulakliridiki altun zirə həlqilarni qikirip, mening qəximəja elip kelinglar, dedi. **3** Xuning bilən pütkül həlk əz kulakliridiki altun zirə həlqilarni qikirip Ĥarunning kəxioəja elip kəldi. **4** U

bularni ularning kolidin elip, iskinə bilən kuyma bir mozayni yasatkuzdi. Xuning bilən ular: — Əy Israil, seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudayinglar mana budur! — deyixti. **5** Ĥarun uni kərip uning aldidə bir qurbangahni yasitip andin: «Ətə Pərwədigar üqün bir Ĥeyt ətküzüldü», dəp elan qildi. **6** Ətisi ular səhər qərup, keydürmə qurbanliklarni sunup, inaklik qurbanliklirininə kəltürdi; andin halayik olturup yəp-iqixti, qərup əyx-ixrət qilixti. **7** Xu qəojda Pərwədigar Musaəja: — Ornungdin tur, tezdin pəskə qüxkin! Qünki sən Misir zeminidin qikirip kəlgən həlqig buzuqquqiləqə berilip kətti. **8** Mən ularəja buyruəjan yəldin xunqə teqə qətnəp, əzliři üqün bir kuyma mozayni yasap, uningəja qəkunup qurbanlik kəltürüxti həmdə: «Əy Israil, seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudaying mana xudur!», deyixti, — dedi. **9** Andin Pərwədigar Musaəja: — Mana, bu həlqni kərip qoydum; mana, ular dərwəqə boyni kattik bir həlktur. **10** Əmdi Meni tosmə, Mən əjəzəp otumni ularning üstigə qüxürüp, ularni yutuwetimən; andin seni uluəq bir əl qilimən, — dedi. **11** Ləkin Musa Hudasi Pərwədigardin otünüp iltija qilip mundak dedi: — Əy Pərwədigar, nemixkə sən əjəzəp otungni Əzünig zor kudrət və küqlük qol bilən Misir zeminidin qikirip kəlgən həlqingning üstigə qüxürisən? **12** Misirliklər mazək qilip: — ularning bəxioəja bala qüxürüx üqün, ularni taəjlarning üstidə əltürüp yəp yüzidin yəqitix üqün, [ularning Hudasi] ularni elip kətti, — deyixsunmu? Əz otluq əjəzəpəngdin yenip, Əz həlqingəbə balayı apət kəltürüx niyatingdin yanəyəsən! **13** Əz kulliring İbraħim, İshək və Israilni yad qiləjin; Sən ularəja kəsm bilən wədə qilip: «Nəslinglarni asmandiki yultuzlardək awutimən, Əzüm uning toəjrisidə sezləgən muxu zeminning həmmisini nəslinglarəja berimən, ular uningəja manggü igidarqilic qilidioqan bolidu» degənidioqə, — dedi. **14** Xuning bilən Pərwədigar Əz həlqining üstigə: «Balayı apət qüxürimən» degən niyitidin yandi. **15** Musa kəynigə burulup, ikki həküm-guwaħliq tahtiyini qəlioəja elip taəjdin qüxti. Tahtaylarning ikki təripigə sezlər pütülgəndi; u yüzigimu, bu yüzigimu pütüklük idi. **16** Bu tahtaylar bolsa Hudaning Əzining yasioəjini, pütülgənləri bolsa Hudaning Əzining pütkini idi, u tahtaylarəja oyuləqandı. **17** Yəxua həlqing kətgürən qukan-sürənlirini, warkiraxlirini anglap Musaəja: — Qədirəğəhdin jəngning hitabi qikwatidu, dedi. **18** Ləkin u jawab bərip: — Angliniwatqan awaz nə nusrət təntənisi əməs, nə məəjlubiyətnig pəryadi əməs, bəlkı nahxa-küy sadasi! — dedi. **19** Musa qədirəğəja yəkin kəlip, mozayni və jaməətnig ussuləja qüxüp kətkənlirini kərip xundək dəroəzəp boldiki, tahtaylarni kolidin taxlap taəjning tüwidə qəkiwətti. **20** Andin ular yasioəjan mozayni otkə selip keydürüp, uni yanjip kukum-talkan qilip, su üstigə qəqip Israillarni iəqkkə məjburlıdi. **21** Andin Musa Ĥarunəja: Sən ularni xunqə əojir gunəħkə patkuzəjudək, muxu həlk sanga nemə qildi? — dedi. **22** Ĥarun jawab bərip: — Hojamning əjəzəp-aqqilqi tutaxmioəy! Bu həlqning qəndək ikonlikini, ularning zəzilikkə mayil ikonlikini obdan bilisən. **23** Ular manganə: — «Bizgə aldimizda yol baxlap mangidioqan bir ilahni yasap bərgin; qünki bizni Misir zeminidin qikirip kəlgən Musa degən xu adəmgə nemə boləjini bilməymiz», dedi. **24** Mən ularəja: «Kimdə altun bolsa xuni qikirip bərsun» desəm, ular manganə tapxurup bərdi; mən uni otkə taxlidim, mana, bu mozay qikti, — dedi. **25** Musa həlqning qəndəksigə tizginsiz bolup kətkənlirini kərdi; qünki Ĥarun ularni düxmənlirining aldidə məshirə obyektı boluxkə əz məyligə qoyuwətkəndi. **26** Musa qədirəğəhning kirix əojioəja bərip, xu yərdə turup: — Kimki Pərwədigarning təripidə bolsa mening yeniməja kəlsun! — dedi. Xuni dewidi, Lawiyarning həmmisi uning kəxioəja

yiojildi. **27** U ularoĵa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak daydu: — «Hərbir kixi əz qiliqini yanpixioĵa esip, qedirgahning iqigə kirip, bu qetidin u qetigiqə kezip yürüp, hərbiri əz kərinđixini, əz dost-buradirini, əz koxnisini eltürsün!» — dedi. **28** Xuning bilən Lawiyalar Musaning buyruoĵini boyiqə ix kərđi; xu küni həlkning iqidin üç ming kixi eltürüldi. **29** Andin Musa: — Hərbiringlar bügün əzünglarni Pərwərdigaroĵa has boluxka atidinglar; qünki hərbiringlar hətta əz oşlunglar həm kərinđixinglarnimu ayimidinglar; xuning bilən bügün bəht-bərikətni üstünglaroĵa qüxürdünglar, dedi. **30** Ətisi Musa həlkəş səz kilip: — Silər dərwəķə nəhayiti eoĵir bir gunah sadır kildinglar. Əmdi mana, mən Pərwərdigarning aldioĵa qikimən; gunahinglar üçün kafarət kəltürələymənməkin, — dedi. **31** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning aldioĵa yenip berip: — Həy...! Bu həlk dərwəķə eoĵir bir gunah sadır kilip, əzlinglə altundin ilahlarını yasaptı! **32** Lekin əmdi Sən ularning gunahını əpu kiliĵka unioĵaysən..., unimisang, ismimni Əzüng yazoĵan dəptiringdin əqürüwətkin! — dedi. **33** Pərwərdigar Musaoĵa jawab berip: — Kimki Mening aldimda gunah kiləan bolsa, uning etini Əz dəptirimdin əqürüwetimən. **34** Əmdi sən berip, Mən sanga eytkən jayoĵa həlkni baxlar baroĵin. Mana, Mening Pərixətəm aldingda mandu. Lekin ularoĵa jaza beridoĵan künum kəlgəndə, ularoĵa gunahı üçün jaza berimən, dedi. **35** Bu səzdin keyin Pərwərdigar həlkning Hərurning qoli bilən mozayni kuydurup yasatqini üçün ularni waba bilən jalalidi.

33 Pərwərdigar Musaoĵa mundak dedi: — Sən ornungdin turup, əzüng Misir zeminidin elip kəlgən həlk bilən billə muxu yərdin ketip: «Mən sening nəslingə uni berimən» dəp kəsəm kilip İbrahiməoĵa, İshakka wə Yəqubka wəđə kiləan zeminəoĵa baroĵin. **2** Xuning bilən sening aldingda bir Pərixətə əwətip, Qanaani, Amoriy, Hittiy, Pərizziylərnı, Hıwiy bilən Yəbusiyarnı həydəp qikirip, **3** sən süit bilən həsəl ekip turidoĵan zeminəoĵa kəltürimən. Qünki silər boynı kəttik bir həlk boləoĵaqka, yolda silərnı halak kiliwətməsləkim üçün, Əzüm silərnıng aranglarda bolup, xu [zeminəoĵa] billə qikməymən, — dedi. **4** Halayik bu kəttik səzni anglap, kəyoşuĵa qəmtüp həqkəysisi əz zibu-zinnətlirini taqimidi. **5** Qünki Pərwərdigar Musaoĵa səz kilip: — Sən berip İsailləroĵa: «Pərwərdigar»: — Silər boynı kəttik bir həlk ikansılar; əgər Mən Pərwərdigar aranglarəoĵa qikip bir dəkikilə tursam, silərnı yoĵitiwətkən bolattım. Əmdi silər əzünglardiki zibu-zinnətlərnı eliwetinglar; xu qəoĵda Mən silərgə nemə kilidioĵinimni bilimən, dedi», dəp eytkin, — degənidi. **6** Xunga İsaillər Hərəb teoĵidin ayrılıpla zibu-zinnətlirini əzliridin eliwətti. **7** Xuning bilən Musa əz qedirini elip, uni qedirgahning sirtida, qedirgahdin nerirək bir jayoĵa tikip, uni «kərixüx qediri» dəp atidi. Kimki Pərwərdigarnı izdəp, yol soriməkçi bolsa qedirgahning sirtidiki «kərixüx qediri»əoĵa baratti. **8** Xundak bolattiki, hər kətim Musa qediroĵa qikša, pütkül halayik qərup, hərbiri əz qedirining ixikidə ərə turup, Musa qediroĵa kirip boləuqə uning kəynidin kərixip turatti. **9** Andin Musa hər kətim qediroĵa kirip kətsə xundak bolattiki, bulut tüwrüki qüxüp, qedirning kirix eoĵizida tohtaytti; xuning bilən Pərwərdigar Musa bilən səzlixətti. **10** Pütkül halayik bulut tüwrükining jamaət qedirining kirix eoĵizida tohtioĵinini kəretti; uni kərginidə həlkning həmmisi qərup, hərbiri əz qedirining ixikida turup səjdə kilixatti. **11** Xu qəoĵlarda Pərwərdigar Musa bilən kixilər əz dost-buradiri bilən səzləxkəndək, yüzmuyüz səzlixətti. Andin Musa qedirgahəoĵa yenip kələtti; lekin uning hizmətkari boləan nunning oçli Yəxua degən yax yigit qedirning iqidin qikməytti. **12** Musa

Pərwərdigarəoĵa mundak dedi: — Mana, Sən daim mənə: «Bu həlkni elip qikkin» dəp kəlding; lekin Əzüng mənə: «Mən seni ismingni bilip tonuymən», wə xuningdək «Nəzirim aldida iltipət tapting» degən bolsangmu, Sən mening bilən birgə kimni əwətidioĵinignı mənə ayan kəlmiding. **13** Əgər mən rasttinla nəziringdə iltipət tapkan bolsam, əzümning Seni tonuxum üçün, nəziringdə iltipət tepiwərixim üçün mənə Əz yolungni ayan kiləoĵaysən; mana, bu həlkning Əz həlkning boləoĵinini nəziringdə tutkəysən! — dedi. **14** U jawab berip: Mən Əzüm [sən] billə billə berip, sanga aram atə kilimən, — dedi. **15** Musa uninoĵa jawabən: — Əgər Sən Əzüng [biz] bilən billə mangmisang, bizni wə yərdin qikəriməoĵaysən; **16** qünki, mən wə həlkning nəziringdə iltipət tapkimiz nemidin bilinidu? Əjəba, Əzüngning biz bilən billə mangoĵinignı biliməmdu? Xu səwəbtin mən wə həlkning yər yüzidiki hərbir taipilərdin alahidə pərklənməmdük?! — dedi. **17** Pərwərdigar Musaoĵa: — Muxu iltəjayingnımu ijabat kilimən; qünki sən nəzirimdə iltipət tapting wə Mən seni ismingni bilip tonuymən, dedi. **18** Xuning bilən Musa: — Əz xan-xərpingni mənə kərsətkəysən, — dedi. **19** [Pərwərdigar]: — Əzümning pütkül meħribanlikimni sening kez aldingin etküzimən wə aldingda «Yəhwəh» degən namni jakaraldım. Kingə xapaət kilməqçi bolsam xuningəoĵa xapaət kərsitimən, kingə rəħim-xəpəkət kərsətməkçi bolsam, xuningəoĵa rəħim-xəpəkət kərsitimən, dedi. **20** Pərwərdigar uninoĵa: — Sən yüzümni kərelməysən; qünki həq adəmzət Mən kərsə tirik qəlmaydu, dedi. **21** Andin Pərwərdigar: — Mana, yenimda bir jay bardur; sən xu yərdiki qəram taxning üstidə turoĵin. **22** Mening xan-xəripim etidoĵan wakıtta, xundak boliduki, Mən seni xu qəram taxning yerikida turoĵuzup, Mən etüp boləuqə seni qolum bilən yepir turimən. **23** Andin kolumni tartıwalımən; xuning bilən sən Mening arka təripimni kərisən, lekin yüzüm kərtünməydu, — dedi.

34 Pərwərdigar Musaoĵa: — Sən awwalkioĵa ohxax əzüng üçün taxtin ikki tahtayni yonup kəl; Mən bu tahtaylarəoĵa sən ilgiri qəkiwətkən tahtaylardiki səzlərnı yezip qəyimən. **2** Sən ətə ətigəngiqə təyyar bolup, səhərdə Sinay teoĵioĵa qikip, xu yərdə taĵning qəkqisida Mening aldimda hazır boləin. **3** Lekin həq kixi sən bilən billə qikmisən wə yakı taĵning həq yeridə baxkə adəm kərunmisən, koy-kalilərmu taĵning tüwidə otlimisən, — dedi. **4** Musa awwalkioĵa ohxax taxtin ikki tahtayni yonup, ətisi tang səhər qərup, bu ikki tax tahtayni kolida elip, Pərwərdigarning buyruoĵini boyiqə Sinay teoĵioĵa qikti. **5** Xuning bilən Pərwərdigar bulutta qüxüp, xu yərdə Musaning kəxida turup, «Yəhwəh» degən namini jakarlıdi. **6** Pərwərdigar uning kez aldidin etüp: — «Pərwərdigar, Pərwərdigar, rəħimdil wə meħir-xəpəkətlıktur, asan qəzəplənməydoĵan, xapaət bilən wapasi kəng Təngridur, **7** minglioĵan-on minglioĵanlarəoĵa rəħim-xapaət kərsitip, kəbiħlik, asiylık wə gunahını kəyürgüqidur; lekin u gunahkarlarını hərgiz gunahsız dəp qərimaydoĵan, balki atilarning kəbiħlikining jazasını baliliri wə nəwrlirigiqə, xundakla üçinqi wə tətinqi əwladioĵiqə yükləydoĵan [Təngridur]» — dəp jakarlıdi. **8** Xuning bilən Musa darħal yərgə bax qəyup səjdə kilip: — **9** — Əy Rəb, əgər mən rasttinla nəziringdə iltipət tapkan bolsam, undakta i Rəb, arimizda biz bilən mangoĵaysən; qünki bu həlk dərwəķə boynı kəttik bir həlkür; bizning kəbiħlikimizni wə gunahimizni kəyürgəysən, bizni Əz mirasing boluxka qəbul kiləoĵaysən! — dedi. **10** Xuning bilən Musaəoĵa: — Mana, Mən bir əhdə tüzimən; sening barlık həlking aldida pütkül yər yüzining həqbir jayida yakı həqbir əl arisida kilinip bəqiməoĵan meħzilərnı yaritimən. Xuning bilən sən arisida boləan həlkningning

həmmisi Pərvərdigarning [karamət] əməlini kəridu; qünki Mening silərgə kiliđiođan əməlim dərwəəkə dəhxtəlik ix bolidu. **11** Mən bügün sanga tapilayđiođan əmrlirimni tutqin; mana, Mən silərnin aldinglardin Amoriy, Kanaaniy, Hittiy, Pərizziy, Hiwiy və Yəbusiyarlari həyđəp qikirimən. **12** Əmdi həzi boləđinki, sən baridođan zəmində turuwatqanlar bilən heq əhđə baqlaxmiođin; bolmisa, bu ix silərgə tuzak bolidu; **13** bəlki silər ularning qurbangahlirini qəwüp, but tüwrükilirini sundurup, «axərah» butlirini kesip taxlanglar. **14** Qünki sən heqkəndək baxka ilahka ibadət kılmasliqing kerək — qünki Mənki Pərvərdigarning nami «Wapasizlikka Həsət Kilojuqi» bolup, həsət kilojuqi bir ilahdurmən. **15** Bolmisa, xu zəmində turuwatqanlar bilən əhđə tüzüxüng mumkin; andin ular ilahlırining kəymidin yürüp buzukqilik kılıp, ilahlıriođa kurbanlıqlar etküzginidə, silərnə qəqirsə ularning kurbanlıqliridin yəp ketixinglar mumkin; **16** sən xundakla yəne ularning kizlirini oqullirinođa hotunluqka elip berixing mumkin; u kizlar əz ilahlırining kəymidin yürüp buzukqilik kılıđinidə, ular oquullirinigimə əz ilahlırining arqisidin mangozup, buzukqilik kılduruxi mumkin. **17** Əzüng üqün heqkəndək kuyma butlarni yasatmiođin. **18** Petir nən heytiđi tutunglar; Mening əmr kilođinimdək Abib eyidə, bekitiləng waqıtta yəttə kün petir nən yənglar. Qünki silər Abib eyidə Misirdin qıkkansilər. **19** Baliyatquning tunji mewisi Meningki bolidu; qarpay malliriningni iqidin dəslep tuqulođan ərkəklər, kala bolsun, kəy bolsun ularning tunjilirining həmmisi Meningki bolsun. **20** Ləkin exəklərnin tunji təhəylirining orniyođa qoza bilən bəđəl təlixing lazim bolidu. Əgər orniyođa [qoza] bərmisəng, təhəyning boynini sunduruwətkin. Tunji oquullirinigni bolsa, ularođa bəđəl tələp qayturuwal. Heqkim Mening huzurumođa kuruk qol kəlmisin. **21** Sən altə kün iqidə ix-əməlingni kılıp, yəttinqi kün aram elixing zərür; yər həyđəx waqti bolsun, orma waqti bolsun, aram elixing zərür. **22** Yəngi buođayning tunji həsulini təbrikləyđiođan «həptilər heyti»ni etküzünglar; yilning ahiridə «həsul yiođix heyti»ni etküzünglar. **23** Səning hərbi ərkək kixiliring yilda üq kətim Israilning Hudasi boləđan Rəb Pərvərdigarning alđiođa hazır bolsun. **24** Qünki Mən taipilərnə aldingdin həyđiwetip, qəqralirinigni kəngəytimən; xuningdək sən yilda üq kətim Pərvərdigar Hudayingning alđiođa hazır boluxka qikip barsang, heqkim yeringə kəz kիրini salmaydu. **25** Manga sunlıđiođan kurbanlıqingni kəni bolđurulođan nən bilən billə sunmiođin; yaki etüp ketix heytiđing kurbanlıqingni gəxini ətigə kıldurma. **26** Zəminingning dəslepki həsulidin tunji məhsulatarni Pərvərdigar Hudayingning əyigə kəltürüp ata. Oqlakni anisining sütidə kəyניתip pıxurma. **27** Pərvərdigar Musaođa: — Bu səzlərnə əzüng üqün yezıwaləđin; qünki Mən muxu səzlərnə əsas kılıp sən bilən wə Israil bilən əhđə baqlidim, dedi. **28** U waqıtta Musa xu yərdə Pərvərdigarning huzuridə kիրik keqə-kündüz turdı; u heqnərsə yemidi, heq su iqimidi. U yərdə [Pərvərdigar] tahtaylarođa əhđining səzliri boləđan on əmrni pıttı. **29** Musa Sinə teođidin qüxkəndə xundək boldiki (u tađdin qüxkəndə ikki həküm-guwaqlik tahtiyi uning qolida idi), əzining [Pərvərdigar] bilən səzləxkini üqün yuzining parkirap kətkinini bilməytti. **30** Əmdi Hərun wə barlık Israillar Musani kərdi, mana, uning yüz terisi parkirap turatti; ular uningə yəkin berixtin qorquxti. **31** Ləkin Musa ularni qakirıwidi, Hərun wə jamaətnin barlık baxlıri yenip, uning qəxiyođa kəldi; Musa ular bilən səzləxti. **32** Xuningdin keyin, barlık Israillar uning yeniođa kəldi; u waqıtta Musa Pərvərdigar əzigə Sinə teođida səz kilođinidə tapxurođan barlık əmrlərnə ularəđa tapıldı. **33** Musa ularəđa dəyđiođinini dəp tügətti. U [səzilgəndə] yüzigə bir

qümpərdə tartıwaləđanı; **34** Qəqanki Musa Pərvərdigar bilən səziləxkə uning huzurıyođa kirsə, qümpərdini eliwetətti, taki u yenip qıkkəuqə xundək bolatti; yenip qıkkəndə əzigə nemə tapılanəđan bolsa, xuni Israillərođa eytip bəratı. **35** Israillar Musaning yüz terisining parkirap turođinini kəratı; xunga Musa yəne taki Pərvərdigar bilən səzləxkili uning huzurıyođa kırıgüqə yüzigə qümpərdə tartıwalətti.

35 Musa Israillərnin pütkül jamaitini yiođip ularəđa: — Pərvərdigar silərgə kılıxka buyruəđan əmrlər munulardur: — **2** Altə kün ix-əmgək künə bolsun; ləkin yəttinqi künə silərgə nisbətən muqəddəs bir kün bolup, Pərvərdigarəđa atəđan aram alıđiođan xabat künə bolsun. Hərkim xu künidə ix-əmgək kilsə əlümgə məhku m kılınsun. **3** Xabat künidə barlık turaləđulirinqlarda hərgiz ot qalımanqar, — dedi. **4** Musa Israillərnin pütkül jamaitigə səz kılıp mundək dedi: — «Pərvərdigar buyruəđan əmr mana xuki: — **5** Əzünglərnin aranglardin Pərvərdigarəđa bir «kətürmə həyđiyə» kəltüringlar; kəngli halođanlarning hərbi Pərvərdigarəđa bir «kətürmə həyđiyə»sini kəltürsün: yəni altun, kümüx, mis, **6** kək, səsun wə kizil yip, aq kanap rəht, eqkə tiwiti, **7** kizil boyaləđan qoqkar terisi, delfin terisi, akatsiyə yəoiqi, **8** qıraođan üqün zəytun meyi, «məsiləx meyi» bilən huxbuy üqün ixlitilidəđiođan esil dora-dərməklər, **9** əfodka həm kəxiyođa ornitilidəđiođan heqki wə baxka yaqutlarni kəltüringlar». **10** — «Aranglardiki barlık məhir ustılar kelip Pərvərdigar buyruəđanning həmmisini yasap bərsun: **11** — [muqəddəs] qədir bilən uning iqi wə taxqi yopuklirini, ilođulirini, tahtaylirini, baldaklirini, hadilirini wə bulərnin təgliklirini, **12** əhđə sanduqi wə uning baldaklirini, «kəfarət təhti»ni, «ayrimə pərdə-yopuq»ni, **13** xirə wə uning baldaklirini, uning barlık qəqa-qüqilirini wə «təkdin nənli»ni, **14** yorukluq üqün yasəđan qıraođan wə uning əswablırini, uning qıraođliri wə qıraođ meyi, **15** huxbuygəh wə uning baldaklirini, «Məsiləx meyi»ni, dora-dərməklərdin ixləngən huxbuyini, muqəddəs qədirining kırıx eqizidiki «ixik pərdisi»ni, **16** kəyđürmə kurbanlıq kurbangəhi wə uning mis xalasini, baldaklirini wə barlık əswablırini, yuyunux desı wə uning təglikini, **17** həylining pərdilirini, uning hadiliri wə ularning təgliklirini, həylining kırıx eqizidiki pərdini, **18** qədirning mih-qozuklirini, həylining mih-qozuklirini, xundakla barlık tanilirini, **19** tokulidəđiođan kiyimlər, yəni muqəddəs jəyning hizmitigə kəhinqlik hizmitidə kiyilidəđiođan, Hərun kəhinqning muqəddəs kiyimlirini həm uning oquullirining kiyimlirini təyyar kilsun. **20** Xuning bilən pütkül Israil jamaiti Musaning yenidin qikip ketixti. **21** Andin kəngli tartqanlarning hərbi, rođi əzlırigə türtkə boləđanlarning hərbi kelip, jamaət qədirini yasaxka, xundakla qədirning hizmitidə ixlitilidəđiođan barlık sərəmjanlarni yasaxka wə muqəddəs kiyimlərnə tikixkə Pərvərdigarəđa atəđan «pulanglatma həyđiyə»ni kəltürgili turdı. **22** Ular ərlərmə, ayallarmə kelip, sunuxka kəngli hux boləđanlarning hərbi həyđiyə kəltürüp, bulapka, zirə-həlkə, üzük, zunnar-biləzük katarlıq hərhil altun buyumlarni elip kəldi; altunni «kətürmə həyđiyə» kılıp bəyə dəgənlərnin hərbi uni Pərvərdigarəđa sundi. **23** Kimdə kək, səsun, kizil yip bilən aq kanap rəht, eqkə tiwiti, kizil boyaləđan qoqkar terisi wə delfin terisi bolsa, xularni elip kelixti. **24** Kümüx ya mistin kətürmə həyđiyə kəltürəy dəgənlərnin hərbi xuni Pərvərdigarəđa həyđiyə kılıp sundi. Kimdə qədirning hizmitidə ixlitilidəđiođan hərhil sərəmjanlarəđa yarıođək akatsiyə yəoiqi bolsa, uni elip kəldi. **25** Koli qəwə ayallarning hərbi əz kolliri bilən egirip, xu egirgən yip wə rəhtlərnə, yəni kək, səsun wə kizil yip bilən aq kanap rəhtlərnə kəltürdi, **26**

Xuningdak kengli qozaloqan ayallarning hëmmisi hünirini ixlitip eqkë tiwitidin yip egirixti. **27** ðemirlar efod wë koxenqä ornitilidioqan heqiklar wë yaqutlarni, **28** dora-dërmäkläri, qiraqqa wë masihlax meyoqä ixlitilidioqan zaytun meyiini, huxbuyoqä ixlitilidioqan esil dora-dërmäkläri kältürdi. **29** Xu tärikäðä Israilar Pärwärdigar Musaning wasitis bilän buyruqan ixlarning hërkäysioqä bir närsë berixkë kengli tartqan bolsa, är bolsun ayal bolsun hërbiri xuni elip kelip, Pärwärdigarqä atap ihtiyariy hädüyä bärdi. **30** Andin Musa Israilarqä mundak dedi: — «Mana, Pärwärdigar Yëhüda këbilisidin hurning näwrisi, Rohning oqlı Bëzalëni ismini atap qakirip, **31** uni Hudaning Rih bilän toldurup, uningqä danalix, äqil-parasët, ilim-hëkmät igilitip, uni hërtürlik ixni kiliqqa këbiliyätlik kiliq, **32** uni türlik-türlik hünärläri kılalaydioqan — altun, kümütix wë mis ixlirini kılalaydioqan, **33** yaqutlarni kesip-oyalaydioqan, zinnät buymlirioqä ornitalaydioqan, yaoqalarqä näkix qikiralaydioqan, hërhil hünär ixlirini kamlaxuralaydioqan kildi. **34** U yänä uning kengligä, xuningdak hëm Dan këbilisidin bolqan Ahşamakning oqlı Ohöliyabning kengligä [baxkılarqä] hünär egitix niyät-istikini selip, **35** ularning kengüllirini danalix-hëkmät bilän toldurup, altun hërhil näkqaxlik-oymalıq ixlirioqä mahir kiliq, kək, sösün wë kizil yip bilän ak kanap rəht bilän xəxtiqilik kiliqqa hëmdä bapkarlıqqa iktidarlik kildi. Xuning bilän ular hërhil hünär ixlirining wë hërhil layihiləx ixlirining hëddisidin qikalaydioqan boldi.

36 Xuning bilän Bëzaläl wë Ohöliyablar, xuningdak Pärwärdigar mukəddəs qedir yasaxning hërhil ixlirioqä kerək bolqan danalix-hëkmät wë äqil-parasätini ata kילוan mahir ustilarning hërbiri ularoqä qoxulup, xu ixni uning ömr kילוini boyiqə əməlgə axuridü. **2** Xu wəqəttə Musa Bəzaläl wə Ohöliyabni, xundakla Pärwärdigar danalix-hëkmät bilän kengüllirini tolduroqan, kengli ezini xu ixni kiliqqa kätnixixkə dalalät kילוan barlıq hünärwəh-kasiplarni qakirip yioqdi. **3** Ular kelip mukəddəs qediri yasaxkə, xundakla uning ix-hizmətlirigə kerəklik sərəmjanlarni yasaxkə Israilar elip kältürgən barlıq «kötürmə hädüyə»läri Musadin tapxuruwaldi. Israil həkı yənälə öz məyli bilän hər küni ətiginə Musaqä ihtiyariy hädüyə kältürüp turattı. **4** Andin mukəddəs qedirning ixlirini kiliwatqan ustilarning hëmmisi kolidiki ixini koyup koyup kelip, **5** Musaqä: — Həlkəning elip kəlgini Pärwärdigar bizgə kiliqqa buyruqan ixni pütküzüxkə ehtiyaj bolqinidin kəp exip kətti! — deyixti. **6** Andin Musa ömr kילוip, pütkül qedirgah boyiqə: «Mana, är bolsun, ayal bolsun, heqkim mukəddəs qediri yasax üqün «kötürmə hädüyə» süpitidə yənə heqkəndək nərsə təyyarlap kəlmisun!» dəp jakarlattı. Buning bilän kəpqlik hädüyələr kältürüxtin tohtitildi. **7** Qünki ular təyyarlıqan materiyallar pütkül quruluş ixioqä yetətti, hətta exip qalattı. **8** Mukəddəs qedirning quruluş ixini kiliwatqan ustilarning hërbiri nepiz tokuloqan ak kanap rəhtkə kək, sösün wë kizil yiplar arilaxturulup ixləngən on parqə yopuq yasap, kerublarning süritini yopuqlarqä qewərlik bilän layihiləp nəpis kילוip kəxtiləp qikti. **9** Hərbir yopuqning uzunluğu yigirmə səkkiz gəz, kəngliki tət gəz bolup, hərbir yopuq ohxax qong-kikiqliktə kিলindi. **10** [Bəzaläl] yopuqlarning bəxini bir-birigə ulidi, kəloqan bəx yopuqnumu həm bir-birigə ulidi. **11** U ulap qikילוan birinqi qong parqəning əng qetidiki kışmining bir tərripigə rənggi kək izmiləri kədidi, xuningdək ulap qikילוan ikkinqi qong parqəning əng qetidikisining bir tərripigimu xundak kildi. **12** Birinqi qong parqəning əng qetidiki kışmioqä əllik izmə kədidi, ikkinqi qong parqəning əng qetidikisigimu əllik izmə kədidi. Izmilər bir-birigə udulmuudul kিলindi. **13** Mukəddəs qedir bir

pütin bolsun üqün u altundin əllik ilou yiasap, ikki parqə yopuqni xu ilouqlar bilän bir-birigə tutaxturdy. **14** U mukəddəs qediri yepix üqün eqkə tiwitidin yopuqlarni yasidi; yopuqtin on bir parqə yasidi. **15** Yopuqlarning hərbirining uzunluğu ottuz gəz, kəngliki tət gəz bolup, on bir yopuqning hëmmisi ohxax qong-kikiqliktə kিলindi. **16** Yopuqlarning bəxini u ulap bir kילוip, kəloqan altə yopuqnumu ulap bir kildi. **17** U birinqi ulap qikילוan qong parqəning əng qetidiki kışmioqä əllik izmə, ikkinqi ulap qikילוan qong parqəning əng qetidiki kışmioqä əllik izmə kədidi. **18** U qedir bir pütin bolsun üqün həm mistin əllik ilou yiasap, ikki qong parqini ulap koydi. **19** U buningdin bəxkə qedirqä kizil boyaloqan qoqkar terisidin yopuq yasap yipti, andin uning üstidinmu delfin terisidin yasaloqan yənə bir yopuqni kəplidi. **20** U mukəddəs qedirning tik tahtaylirini akatsiyə yaoqıqidin yasap tiklidi. **21** Hərbir tahtayning uzunluğu on gəz, kəngliki bir yerim gəz kিলindi. **22** Hərbir tahtayning ikkidin turumi bar idi, hər ikki tahtay xular bilän bir-birigə qetildi; u qedirning barlıq tahtaylirini xundak yasidi. **23** U qedirning tahtaylirini xundak yasidi; yigirmisi jənub tərəpkə ornitildi; **24** u bu yigirmə tahtayning tegigə kümüxtin kirik təglik yasidi; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi üqün ikkidin təglik, yənə bir tahtayning ikki turumi üqün ikkidin təglikni yasidi. **25** Xuningdək u qedirning udul tərripigə, yənə ximal tərripigə yigirmə tahtay yasidi, **26** xundakla bularning kirik təglikni kümüxtin yasidi; bir tahtayning tegigə ikkidin təglik, yənə bir tahtayning tegigə ikkidin təglik orunlaxturuldi. **27** Qedirning kəyni tərripigə, yənə oərb tərəpkə altə tahtayni yasap ornattı. **28** U qedirning kəyni tərripidiki ikki bulungoqä ikki tahtayni yasap ornattı. **29** Bu bulung tahtayliri astidin üstigigə ikki kət kילוip [tahtaylarni] əzərə qetixturdy, üsti bir həkıloqä bektildi. U hər ikkisini xundak yasap, ikki bulungoqä ornattı. **30** Xunglaxkimu u tərripidə səkkiz tahtay boldi, ularning kümüxtin yasaloqan on altə təglik bar idi; bir tahtayning tegidə ikki təglik, yənə bir tahtayning tegidə ikki təglik bar idi. **31** Buningdin bəxkə u akatsiyə yaoqıqidin baldak yasidi; qedirning bir tərripidiki tahtaylarqä bəx baldakni, **32** qedirning u tərripidiki tahtaylarqä bəx baldakni, qedirning arka tərripidiki tahtaylarqä, yənə oərb tərripidiki tahtaylarqəimu bəx baldakni yasidi. **33** U tahtaylarning otturidiki ottura baldakni bu tərəptin u tərəpkə yətküzüp yasidi. **34** U tahtaylarni altun bilän kəplap, baldaklar eküzüldioqan həkılarıni altundin yasap, baldaklarni altun bilän kəplidi. **35** U nepiz tokuloqan ak kanap rəhtkə kək, sösün wë kizil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasidi; uni kerublarning süritini qewərlik bilän layihiləp nəpis kילוip qüxürüp, kəxtiləp qikardi. **36** Uni esixkə u akatsiyə yaoqıqidin tət hada yasap, altun bilän kəplidi. Ularning ilməkliri altundin yasaldi; hadilarqä u kümüxtin tət təglikni kuyup yasidi. **37** U qedirning kirix eoqizioqä nəpis tokuloqan ak kanap rəhtkə kək, sösün wë kizil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasidi, uni kəxtiqigə kəxtilətti. **38** U yənə bu pərdining bəx hadisini ilməkliri bilän koxup yasidi; ularning baxlirini wë baldaklirini altun bilän kəplidi; ularning bəx təglikni mistin yasaldi.

37 Andin Bəzaläl əhdə sanduqini akatsiyə yaoqıqidin yasidi; uning uzunluğu ikki yerim gəz, egizliki bir yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz idi. **2** U uning iqi wə sirtini sap altun bilän kəplidi, uning üstünki kışmining qərisigə altundin girwək qikardi. **3** U uning üqün altundin tət həkı kuyup, ularni uning tət qetiqioqä bektitti; bir tərripigə ikki həkı, yənə bir tərripigə ikki həkı bektitti. **4** U həm akatsiyə yaoqıqidin ikki baldak yasap, hər ikkisini altun bilän kəplidi; **5** andin sanduq ular arkilik kőtürülsun dəp, baldaklarni sanduqning ikki yenidiki

halkiliridin etküzüp koydi. **6** U [sandukning yapquçi süpitida] altundin uzunluķi ikki yerim göz, kængliki bir yerim göz bolıoan bir «kafarət tæhti» yasidi. **7** U ikki kerubni altundin soķup yasidi; ularni kafarət tæhtining ikki tæripigæ ornatti; **8** bir kerubni bir tæripigæ, yænæ bir kerubni yænæ bir tæripigæ ornatti. U ikki tæripidiki kerublarni kafarət tæhti bilæn bir gawdæ kildi. **9** Kerublar bir-birigæ yüzlinip, kânatlırini kafarət tæhtining üstigæ kerip, kânatlıri bilæn uni yepip turatti; kerublarning yüzi kafarət tæhtigæ qarıtildi. **10** U hêm xiræni akatsiyæ yaoıiqidin yasidi; uning uzunluķi ikki göz, kængliki bir göz, egizliki bir yerim göz idi. **11** U uni sap altun bilæn kaplap, uning üstünki kışmining qerisigæ altundin girwæk çikardı. **12** U xiræning qerisigæ têt ilik egizliktæ bir læw yasidi; bu læwning qerisigimu altundin bir girwæk çikardı. **13** U xirægæ altundin têt halkæ yasap, bu halkilarni xiræning têt burjikidiki qetikkæ ornatti. **14** Xiræni kêtürükkæ baldaklar etküzilsun dæp, halkilar xiræ lewigæ yekin bekitildi. **15** Xiræ üqün u baldaklarni akatsiyæ yaoıiqidin yasap, altun bilæn kaplıdi; xiræ ular bilæn kêtürülætti. **16** U xiræning üstigæ koyulıdıoan barlık buyumlarni, yæni legænlırini, kaqa-kuqa tæhsilirini, [«xarab hædiyæli»ni] kuyıdıoan kædæh wæ piyalilærnning hæmmisini sap altundin yasidi. **17** U hêm qıraoıdanni sap altundin yasidi; qıraoıdanni soķup yasidi; qıraoıdanning puti, oıoli, kædæhliri, oıunqılıri wæ gülliri bir pütün altundin soķuldi. **18** Qıraoıdanning oıolining ikki yenidin altæ xahqæ qikırildi — qıraoıdanning bir yenidin üq xahqæ, uning yænæ bir yenidin üq xahqæ qikırildi; **19** bir yenidiki hærbir xahqıdæ badam güli xæklidæ oıunqısı wæ qeqiki bolıoan üq kædæh qikırildi, yænæ bir yenidiki hærbir xahqıdæ badam güli xæklidæ oıunqısı wæ qeqiki bolıoan üq kædæh qikırildi. Qıraoıdanoıa qikıriloıan altæ xahqıning hæmmisi xundak yasaldi. **20** Qıraoıdanning [oıolidin] badam güli xæklidæ oıunqısı wæ qeqiki bolıoan têt kædæh qikırildi. **21** Bulardın baxkæ [birinqi] ikki xahqıning astida bir oıunqæ, [ikkinqi] ikki xahqıning astida bir oıunqæ, [üqinqi] ikki xahqıning astida bir oıunqæ yasaloıanıdi; qıraoıdanoıa qikıriloıan altæ xahqıning astining hæmmisi xundak idi. **22** Uning xu oıunqılıri hêm xahqılıri qıraoıdan bilæn bir gawdæ kilindi — bir pütün sap altundin soķup yasaldi. **23** U qıraoıdanning yættæ qırıoıını, xundakla uning pilik kayqılıri bilæn küldanlırini sap altundin yasidi. **24** U qıraoıdan wæ uning barlık æswablırini bir talant sap altundin yasidi. **25** U yænæ huxbuygahni akatsiyæ yaoıiqidin yasidi. Uning uzunluķi bir göz, kængliki bir göz, egizliki ikki göz bolup, têt qasa kılıp yasaldi; [têt burjikidiki] münggüzlær uning bilæn bir pütün kılıp yasaldi. **26** U uni, yæni uning üstini, têt ætrapını hêm münggüzlırini sap altun bilæn kaplıdi; uning üsti kışmining qerisigæ altundin girwæk çikardı. **27** Uningoıa altundin ikki halkæ yasap, uning girwikinging astioıa bekitti; ularni ikki yenioıa udulmu'udul bekitti. Huxbuygahni kêtürıdıoan ikki baldakni selix üqün bularni huxbuygahning ikki tæripigæ orunlaxturdy. **28** U baldaklarni akatsiyæ yaoıiqidin yasap, altun bilæn kaplıdi. **29** U hêm mukæddæs Mæsihlæx meyini yasidi, andın ætirqi çikaroadæk dora-dærmæklarni tængxæp sap huxbuyni yasidi.

38 U keydürmæ kurbanlıķ kurbangahını akatsiyæ yaoıiqidin yasidi. Kurbangah têt qasa bolup, uzunluķi bæx göz, kængliki bæx göz, egizliki üq göz kilindi. **2** U uning têt burjikigæ koyulıdıoan münggüzlırini yasidi; münggüzlıri kurbangah bilæn bir gawdæ kilindi. Kurbangahni mis bilæn kaplıdi. **3** U kurbangahning barlık æswablırini — uningoıa has bolıoan daslarni, gürijæklæni, korılarni, lahxiğirlarni wæ otdanlarnimu yasidi; uning barlık æswablırini mistin yasidi. **4** Kurbangah

üqün mistin bir xala yasidi; xalani kurbangahning kap belining astidiki girwæktin tæwnæræk turıdıoan kildi; xala kurbangahning dæl otturısida idi. **5** U xalaning têt burjikigæ baldaklar etküzülıdıoan têt mis halkını kuyup yasidi. **6** U baldaklarni akatsiyæ yaoıiqidin yasap, ularni mis bilæn kaplıdi. **7** Andın u kurbangahni kêtürüx üqün baldaklarni kurbangahning ikki yenidiki halkıaroıa etküzüp koydi. U kurbangahni tahtaylardın, iqini box kılıp yasidi. **8** U yænæ yuyunux desini mistin, uning tæğlikinimu mistin yasidi; u bularni «kærütüx qediri»ning kirix eoıızining aldda hizmættæ bolıoan ayallarning mis æynaklırınidin yasidi. **9** Andın u qedirning høylisinimu yasidi. Høylining jænuboıa, yæni jænubkæ yüzlængæn tæripigæ nepiz toķuloıan aķ kanap ræhttin pærdilæni yasidi; uning uzunluķi yüz göz idi. **10** Pærdilæni esixkæ yigirmæ hada wæ hadılarning yigirmæ tæğlikini u mistin yasidi. Hadılarning ilmækliri wæ baldaklıri kümüxtin yasaloıanıdi. **11** Xuningoıa ohxax ximal tæripidimu uzunluķi yüz göz kelıdıoan pærdæ bar idi. Pærdilæni esixkæ yigirmæ hada wæ hadılarning yigirmæ tæğlikini u mistin yasidi. Hadılarning ilmækliri wæ baldaklıri kümüxtin yasaloıanıdi. **12** Xuningoıa ohxax oıærb tæripidæ uzunluķi ællik göz kelıdıoan pærdæ bar idi; pærdilæni esixkæ on hada wæ hadılarning on tæğlikini u mistin yasidi. Hadılarning ilmækliri wæ baldaklıri kümüxtin yasaldi. **13** Høylining xærk tæripı, yæni kün qıķıkkæ yüzlængæn tæripining kængliki ællik göz idi. **14** Bir tæripidæ on bæx göz kelıdıoan pærdæ bolup, uning üq hadisi bilæn üq tæğliki bar idi. **15** Yænæ bir tæripidimu on bæx göz kelıdıoan pærdæ bolup, uning üq hadisi bilæn üq tæğliki bar idi. **16** Høylining qerisidiki pærdilærnning hæmmisi nepiz toķuloıan aķ kanap ræhttin tikilgænıdi. **17** Høylining qerisidiki hæmmæ hadılarning tæğliki mistin, ularnımu ilmækliri wæ baldaklıri kümüxtin yasaldi; hadılarning baxlırınımu kümüxtin kaplanoıanıdi. Høylining qerisidiki hæmmæ hadılar kümüxtin yasaloıan baldaklar bilæn bir-birigæ qetildi. **18** Høylining kirix eoıızidiki pærdæ nepiz toķuloıan aķ kanap ræhtkæ kæk, sæsin wæ kızıllı yiplar arılxaturulup, kæxtiqılær tæripidin kæxtilændi; uning uzunluķi yigirmæ bæx, egizliki høylidiki pærdilærnning egizliķigæ ohxax bolup bæx göz idi. **19** Uning têt hadisi bilæn mistin yasaloıan têt tæğliki bar idi; hadılarning ilmækliri kümüxtin yasaldi, ularnıng baxlıri kümüx bilæn kaplandı wæ baldaklıri kümüxtin yasaldi. **20** Mukæddæs qedirning hêm qerisidiki høylining barlık miķ-kozuķlıri mistin yasaldi. **21** Mukæddæs qedir, yæni «hæküm-guwaħlıķı qediri» üqün ataloıan materiyallarning sani tæwændæ hatirilængæn (ular Musaning buyrukı bilæn, kahın Hærunning oolı Itamarning kol astidiki Lawıylar mæs'ul bolup sanaķtin etküzülüp, [Hudaıoıa] ataloıanıdi) — **22** Yæhuda kæbilisidin bolıoan Hurning næwrısi, Urining oolı Bæzalæl Pærwærdigar Musaoıa buyruoıannıng hæmmisini ada kildi; **23** Dan kæbilisidin bolıoan Aħisamakning oolı Oħolıyab uning yardæmqısı idi; u bolsa nækkaxlıķ-oymıqılıķ ustisi, layihılığıtıqı hæmdæ kæk, sæsin, kızıllı yiptin aķ kanap ræhtkæ kæxtæ tikælæydıoan usta idi. **24** Mukæddæs qedirni yasaxkæ ixlitlængæn altun, yæni «pulanglatma hædiyæ» süpitidæ kæltürülgæn altunıng hæmmisi mukæddæs jaydiki xækælnıng elqæm birliki boyıqæ yigirmæ tokķuz talant yættæ yüz ottuz xækæl idi. **25** Jamaæt arısının sanaķtin etküzülgæn adæmlær tæripidin kæltürülgæn kümüx bolsa mukæddæs jaydiki xækælnıng elqæm birliki boyıqæ bir yüz talant bir ming yættæ yüz yætmix bæx xækæl idi. **26** Bu kümüx nopusi royhætkæ elinoıan kixilærdin elinoıanıdi — demæk, kimki yigirmæ yax ya unıngdin qong, sanaķtin etküzülgænlernıng hærбири bir beka, yæni mukæddæs jaydiki xækælnıng elqæm birliki boyıqæ yerim xækæl kümüx bærdi. Sanaķtin ætkæn kixi altæ yüz üq ming bæx yüz ællik

kixi idi. **27** Mukəddəs jayning tagliklirini ҳам otturisidiki pərdining tagliklirini quyuxqa yüz talant kümüx kattı; yüz talant kümüxtin yüz təglik yasılıp, hər bir təglik üqün bir talant ixtilildi. **28** U qaloqan bir ming yəttə yüz yətmix bax xəkəl kümüxtin hadilərnəq ilməklirini yasidi, ularning baxlirini kaplıdi, xuningdəq ularni bir-birigə qatidoqan baldəqlərni yasidi. **29** «Pulanglatma hədiyə» süpitədə kaltürülgen mis bolsa yətmix talant, ikki ming tət yüz xəkəl qıktı. **30** Buningdin u jamaət qədirining kirix eoqizining tagliklirini, mis qurbangahni, uning mis xalasi wə qurbangahning barlık əswablırini, **31** həyolining qərisidiki hada tagliklirini, həyolining kirix eoqidiki tagliklərni, qədirning barlık qozuklirini wə həyolining qərisidiki qozuklarıning həmmisini yasidi.

39 Pərwərdigar Musaoqa buyruoqinidək kək, səsün wə kizil yiplar ixtilitilip, mukəddəs qədirning hizmitidə kiyilidoqan [kahinlik] kiyimlər, xundakla Hərunning mukəddəs kiyimliri təyyar kılındi. **2** [Bəzalə] altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloqan aq kanap rəhtlərdin əfodini yasap təyyarlıdi. **3** Ular altunni soqup nepiz kılıp, uni kesip yip kıldı, andin bularni məhrilik bilən kək yiplar, səsün yiplar wə kizil yiplardin aq kanap rəhtkə lahayiləngən nushilar üstigə tokudi. **4** Ular əfodning [aldı wə kəyni] kismini bir-birigə tutaxturup turidoqan ikki mürilik tasma yasidi; əfodning ikki tərapi bir-birigə tutaxturıldı. **5** Əfodning üstigə baolayidoqan bəlwəq əfod bilən bir pütin kılinoqan bolup, uningə ohxax sipta ixlinip, altun wə kək, səsün, kizil yiplar wə nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin yasaldı; həmmisi Pərwərdigarning Musaoqa buyruoqinidək kılındi. **6** Ular ikki aq həkikni ikki altun kəzlükə ornitip, ularning üstigə huddi məhür oyoqandək İsrailning oqullirining namlirini oyup yasidi. **7** İsrailning oqullirioqa əslətmə tax bolsun üqün, Pərwərdigar Musaoqa buyruoqandək ikki yaqutni əfodning ikki mürilik tasmisioqa bekitip koydi. **8** U koxenni qewər kollaroqa nəpis kılıp kəxtilitip yasidi; uni əfodni ixlign usulda altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin yasidi. **9** Ular koxenni ikki qat, tət qasa kılıp yasidi; ikki kat kılinoqanda uzunluğu bir qeriç, kənglikimu bir qeriç kələtti. **10** Uning üstigə tət qatar kılıp gəhərlərni ornatti: — bir katardikisi kizil yaqut, serik gəhər wə zumratlər idi; bu biringi qat idi. **11** İkkinçi kataroqa kək qaxtexi, kək yaqut wə almas, **12** üqinçi kataroqa səsün yaqut, piroza wə səsün kwarts, **13** tətinqi kataroqa beril yaqut, aq həkik wə anartax ornitildi; bularning həmmisi altun kəzlükə bekitildi. **14** Bu gəhərlər İsrailning oqullirining namlirioqa wəkil kılınıp, ularning sanidək on ikki bolup, məhür oyoqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütüldi. **15** Ular koxenoqa xoynidək exilgan sap altundin [ikki] exilmə zənjir yasidi; **16** ular koxenoqa altundin ikki kəzlük wə ikki həlqa etip, ikki həlqini koxenning [yukirik] ikki burjikigə bekitti; **17** andin xu altundin exilip yasaloqan ikki zənjirni koxenning [yukirik] ikki burjikidiki həlqidin ətküzüp, **18** exilgən xu zənjirlərnin ikki uqini ikki kəzlükə bekitip, [kəzlüklərni] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi kismioqa ornatti. **19** Buningdin baxqa ular altundin ikki həlqa yasap, ularni koxenning [asti tərpidiki] ikki burjikigə bekitti; ular əfodkə tegixip turidoqan kılınıp iqigə qadaldı. **20** Mundin baxqa ular altundin [yənə] ikki həlqa yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənkni kismioqa, əfodkə ulinidoqan jayoqa yəqin, kaxitiləngən bəlwəqdin egizrək kılıp bekitti. **21** Ular koxenning əfodning bəlwəşoqin yukirrak turuxi, koxenning əfodtin ajrap katməsliki üqün kək xoyna bilən koxenning həlqisini əfodning həlqisioqa qetip koydi. Bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoqa buyruoqinidək kılındi. **22**

[Bəzalə] əfodning [iqidiki] tonni pütinləy kək rənglik kıldı. **23** Tonning [baxqa kiyilidoqan] təküki dəl otturisida, huddi sawutning yaqisidək ixləngəndi; yirtilip kətməsliki üqün uning qərisigə pəwaz ixləndi. **24** Ular tonning etikining qərisigə kək, səsün wə kizil yiptin anarlarni tokup esip koydi. **25** Ular həmdəq altun kongoqurakları yasap, kongoqurakları tonning etikining qərisigə, anarlarning arilikoqa birdin esip koydi; hər ikki anarning otturisioqa bir kongoqurak esip koyuldi. **26** [Kahinlik] hizmitigə ait [kongoquraklar] tonning etikining qərisigə bekitildi; bir altun kongoqurak, bir anar, bir altun kongoqurak, bir anar kılıp bekitildi; həmmisi Pərwərdigarning Musaoqa buyruoqinidək kılındi. **27** Ular Hərun bilən uning oqullirioqa nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin halta kəngləklərni tikti; **28** səllini aq kanap rəhttə yasidi, xundakla qiraylık egiz beklərni aq kanap rəhttə, tamballarni nepiz tokuloqan aq kanap rəhttə təyyarlıdi; **29** buningdin baxqa ular bəlwəqinimu kək, səsün wə kizil yip arilaxturulup kəxtiləngən, nepiz tokuloqan aq kanap rəhttə təyyarlıdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoqa buyruoqinidək kılındi. **30** Ular yənə nəpis tahtayni, yəni mukəddəs otuqatni sap altundin yasap, uning üstigə məhür oyoqandək: «Pərwərdigaroqa mukəddəs kılındi» dəp oyup pütüti; **31** ular otuqatka kək rənglik yipni baolap, uning bilən otuqatni səlligə təkidi, bular Pərwərdigarning Musaoqa buyruoqinidək kılındi. **32** Xu tərkiçdə jamaətnin ibadət qədirining həmmə kuruluxi pütküztildi; İsrailar Pərwərdigarning Musaoqa buyruoqinining həmmisini xu boyiqə kıldı; xu tərkiçdə həmmisini pütütdi. **33** Ular qədirmi Musaning yenioqa elip kəldi — qədir yopuklirini, uning barlık əswablırini, ilməklirini, tahtaylirini, baldəqlirini, hadiliri bilən təgliklirini, **34** xuningdək kizil boyaloqan qoqkar terisidin yasaloqan yopuk bilən delfin terisidin yasaloqan yopukni, «ayrimə pərdə»ni, **35** əhdə sanduqi wə uning baldəqlirini, «kafarət təhti»ni, **36** xirə wə uning barlık əswablırini, xundakla «təkdin namlar»ni, **37** sap altundin yasaloqan qiraşoqan bilən uning qiraşoqlari, yəni üstigə tiziloqan qiraşoqlarni, uning barlık əswablıri həm qiraşoq meyni, **38** altun huxbuygah, məsihləx meyi, dora-dərməklərdin yasaloqan huxbuyni, qədirning kirix eoqizining pərdisini, **39** mis qurbangah bilən uning mis xalasinı, uning baldəqliri bilən həmmə əswablırini, yuyux desi bilən uning təglikini, **40** həyolining qərisidiki pərdilərni, uning hadiliri wə ularning təgliklirini, həyolining kirix eoqizining pərdisi bilən həyolining taniliri wə qozuklirini, mukəddəs qədirning, yəni jamaət qədirioqa ait hizmətkə ixtililidoqan barlık əswablarni, **41** mukəddəs jayoqa ait hizmət üqün tikilgen kahinlik kiyimini, yəni Hərun kahinning mukəddəs kiyimliri bilən uning oqullirining kahinlik kiyimliri bolsa, həmmisini elip kəldi. **42** Bu ixlarning həmmisini İsrailar Pərwərdigarning Musaoqa barlık buyruoqlari boyiqə ənə xundak ada kılənanıdi. **43** Musa ixlarning həmmisigə təpsiliy qaridi, mana, ular Pərwərdigarning buyruoqini boyiqə bu ixlarni pütküzgəndi; buyruoqandək, dəl xundak kılənanıdi; Musa bularni kərup, ularoqa bəht-bərikət tiləp dua kıldı.

40 Andin Pərwərdigar Musaoqa mundaq əmr kıldı: — **2** Biringi ayning bexi, ayning biringi küni sən jamaət qədirining mukəddəshanisini tikligin. **3** Həküm-guwahlık sanduqini uning iqigə koyup, iqki pərdə arkilik əhdə sanduqini tosop koyoqin; **4** xirəni qədirning iqigə əkirip, üstigə tizilidoqan nərsiləni tizojin; andin qiraşoqdanni əkirip, üstigə qiraşoqlarni orunlaxturujin. **5** Altun [bilən kaplanoqan] huxbuy keydürgüçi qurbangahni həküm-guwahlık sanduqining udulioqa tikləp koyoqin; qədirning kirix eoqizining pərdisini esip koyoqin. **6** Keydürmə qurbanlık

kurbangahini muqaddashanining, yəni jamaʼat qedirining kirix eoʻzining aldiqʼa koʻyoʻin; **7** andin yuyux desini jamaʼat qediri bilən kurbangahning otturisioʻja orunlaxturup, su toxturup koʻyoʻin. **8** Hoʻylining qerisigʼa pərdilərnı bekitip, hoʻylining kirix eoʻzining pərdisini askin; **9** andin «məsihləx meyi»ni elip, ibadət qediri wə uning iqidiki barlik nərsilərnı məsihləp, uni wə barlik həmmə əswablırını Hudaqʼa atap muqəddəs kıləjin. Xundak kılıp [pütkül qedir] muqəddəs bolıdu. **10** Sən keydürmə kurbanlık kurbangahını, xundakla uning barlik əswablırını məsihləp, uni [Hudaqʼa atap] muqəddəs kıləjin; buning bilən kurbangah «əng muqəddəs nərsilər» katarıda bolıdu. **11** Sən yəna yuyunux desı wə uning təglıkını məsihləp muqəddəs kıləjin. **12** Andin Hərun bilən uning oʻqullırnı jamaʼat qedirining kirix eoʻzıqʼa yekın əkilip, ularnı su bilən yuoʻin; **13** Hərunoʻja muqəddəs kiyimlərnı kiydürüp, Manga kahinlık hizməttə boluxı üqün uni məsihləp, [Manga ayrip] muqəddəs kıləjin. **14** Andin uning oʻqullırnı elip kirip, ularoʻja halta kəngləklərnı kiydürüp, **15** ularning atısını məsihliginingdək Manga kahinlık hizmitidə boluxı üqün ularnımu məsihligin. Xuning bilən ularning bu məsihlinixı ular üqün əwladtin əwladkıqʼə əbədiy kahinlıkning [bəlgisi] bolıdu. **16** Musa xundak kıldı; Pərwərdigar uningə nəmə buyruoʻjan bolsa, u xundak bəja kəltürdi. **17** Xundak boldiki, ikkinqi yilning birinqi eyıda, aynıng birinqi künidə ibadət qediri tikləndi. **18** Musa qedirni tikip, təglıkırnı orunlaxturup, tahtaylırını tizip, ularning baldaqlırnı bekitip, hadilırnı tiklıdi. **19** Muqəddəs qedirning üstigə [ıqki] yopuknı yaptı, andin uning üstigə taxkı yopuknı yepip koʻydi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaqʼa buyruoʻjınidək kılindi. **20** Andin u həküm-guwahliknı elip, uni sanduk iqigə koʻydi; baldaqlarnı əhdə sandukning [halkilıridin] etküziüp, «kafarət təhti»ni sandukning üstigə orunlaxturdi. **21** Əhdə sandukını muqəddəs qedir iqigə elip kirip, otturioʻja «ayrima pərdə»ni tarttı; xundak kılıp u həküm-guwahlik sandukını pərdə arkilik tosıp koʻydi. Həmmə ix Pərwərdigarning Musaqʼa buyruoʻjınidək kılindi. **22** U xirəni jamaʼat qedirioʻja elip kirip, muqəddəs jayning ximal tərıpigə, [«əng muqəddəs jay»diki] pərdining sirtioʻja koʻydi. **23** «Təkdım nanlar»ni xirəning üstigə, Pərwərdigarning aldiqʼa tizip koʻydi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaqʼa buyruoʻjınidək kılindi. **24** Andin u qıraoʻjdanni jamaʼat qedirioʻja elip kirip, uni muqəddəs jayning jənub tərıpigə, xirəning udulioʻja koʻydi, **25** qıraoʻjlarnı Pərwərdigarning aldiqʼa orunlaxturdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaqʼa buyruoʻjınidək kılindi. **26** Andin u [huxbuynı keydürgüqi] altun kurbangahını iqidiki pərdining aldiqʼa tiklıdi; **27** Uning üstidə esil huxbuynı keydürdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaqʼa buyruoʻjınidək kılindi. **28** U ibadət qedirining kirix eoʻzıqʼa pərdə tarttı. **29** Andin keydürmə kurbanlık kurbangahını jamaʼat qediridiki muqəddəs jayning kirix eoʻzıqʼa yekın koʻydi; uning üstidə keydürmə kurbanlık wə koxumqʼə axlik hədiyəsini etküzdı; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaqʼa buyruoʻjınidək kılindi. **30** Yuyunux desini jamaʼat qediri bilən kurbangahning otturisioʻja koʻyup, yuyuxkʼa ixlıtilidıoʻjan sunı dasqʼa toxkuzup kuydi. **31** Musa wə Hərun bilən uning oʻqullırnı qaʻanla jamaʼat qedirioʻja kirsə yaki kurbangahkʼa yekın barsa, Pərwərdigarning Musaqʼa buyruoʻjınidək kollırnı xu suda yuyatti. Bular Pərwərdigarning Musaqʼa buyruoʻjınidək kılindi. **33** Andin u qedir həm kurbangahning ətrapiqʼə hoʻyla pərdisini tikləp, hoʻylining kirix eoʻzining pərdisini tarttı. Xu tərıkidə Musa pütkül ixni tamamlıdi. **34** Xuning bilən bulut jamaʼat qedirini qaplap, Pərwərdigarning julası ibadət qedirini toldurdi. **35** Bulut sayə

qüxürüp, Pərwərdigarning julası qedirni tolduroʻjını üqün, Musa jamaʼat qedirioʻja kirəlmıdi. **36** Qaʻanli bulut jamaʼat qediridin kətürülsə, Israillar səpərgə atlinatti. Hərbir kətim səpərdə xundak bolatti. **37** Bulut kətürülmisə ular koʻzoʻqalmay, taki kətürülıdıoʻjan küngıqʼə səpərgə qıkmaytti. **38** Qünki kündüzi Pərwərdigarning buluti muqəddəs qedir üstidə turatti, keqisi uning üstidə ot kərünətti; pütkül İsrail jəmətining kez aldida ularning barlik kıləjan səpərlıridə xular kərünətti.

Lawiylar

1 Wə Pərwərdigar Musani qakirip jamaət qediridin uningəja sez kilip mundak dedi: — 2 Sən Israillaroja sez kilip ularəja mundak degin: — Əgər silərdin biringlar Pərwərdigarning aldioja bir qurbanliqni sunmaqçı bolsanglar, qurbanliqlinglarni qarpaylardin, yəni kala yaqi uxkak mallardin sunuxunglar kerək. 3 Əgər uning sunidiojini kalilardin keydürmə qurbanliq bolsa, undakta u bejirim ərkək həywanı kəltürsun; uning Pərwərdigarning aldidə qəbul boluxi üqün uni jamaət qedirining kirix əozining aldidə sunsun. 4 U qolini keydürmə qurbanliqning bexioja koysun; xuning bilən qurbanliq uning ornioja kafarət boluxka qəbul kilinidu. 5 Andin u Pərwərdigarning huzurida bukini boozulisin; kaħinlar boləjan Hərunning oşulliri kenini kəltürüp, jamaət qedirining kirix əozidiki qurbangahning üsti kismining ətrəpioja səpsun. 6 Andin [qurbanliq kiləjuqi] keydürmə qurbanliq kilinojan həywaning terisini soyup, tenini parqilisun. 7 Wə Hərun kaħinning oşulliri qurbangahta ot kalap otning üstigə otunlarni tizsun. 8 Andin kaħinlar boləjan Hərunning oşulliri gəx parqilirini, bexi wə meyi bilən kəxup, qurbangahdikə otning üstidiki otunning üstigə tərtip bilən tizip koysun. 9 Lekin uning iq-qarni bilən paqaklirini [qurbanliq sunəjuqi] suda yusun; andin kaħin həmmisini elip kelip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arkilik sunulidiojan qurbanliq hesabida, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan keydürmə qurbanliq bolidu. 10 Əgər u keydürmə qurbanliq kilix üqün uxkak mallardin koy ya əqəkə qurbanliq kilay desə, undakda u bejirim boləjan bir ərkikini kəltürsun. 11 U uni qurbangahning ximal tərpidə Pərwərdigarning huzurida boozulisin. Andin kaħinlar boləjan Hərunning oşulliri kenini elip, qurbangahning üsti kismining ətrəpioja səpsun. 12 [qurbanliq kiləjuqi] bolsa gexni parqilap, bexi bilən meyini kesip ayrisun. Andin kaħin bularni elip qurbangahdikə otning üstidiki otning üstidə tərtip boyiqə tizip koysun. 13 Lekin uning iq-qarni bilən paqaklarni [qurbanliq sunəjuqi] suda yusun; andin kaħin həmmisini elip kelip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arkilik sunulidiojan qurbanliq hesabida, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan keydürmə qurbanliq bolidu.

2 Əgər birkim Pərwərdigarning huzurioja axlik hədiyə sunmaqçı bolsa hədiyəsi esil undin boluxi kerək; u uningəja zəytun meyi kuyup andin üstigə məstiki salsun. 2 U uni elip kaħinlar boləjan Hərunning oşullirining aldioja kəltürsun; andin [kaħin hədiyə sunəjuqining] yadlinixi üqün zəytun meyi iləxtürülgən undin bir qangal elip, həmmə məstiki bilən kəxup, bu hədiyəni qurbangahta keydürsun; bu ot arkilik sunulidiojan, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan hədiyə bolidu. 3 Əmma axlik hədiyədin kaħojini bolsa, Hərun bilən uning oşullirioja

təwə bolsun. Bu Pərwərdigarəja ot arkilik sunuləjanlarning iqidə «əng mukəddəslərninğ biri» hesablinidu. 4 Əgər sən tonurda pixurulojan nərsilərdin axlik hədiyə sunay desəng, ular zəytun meyi iləxtürülgən esil undin pixurulojan tokaqlar yaqi zəytun meyi süriülp məsihləngən petir həmək nanlardin bolsun. 5 Əgər sening kəltüridiojan hədiyəng tawida pixurulojan axlik hədiyə bolsa u zəytun meyi iləxtürürlüp esil undin petir həlda etilsun. 6 Sən uni oxtup üstigə zəytun meyi kuyojin; u axlik hədiyə bolidu. 7 Sening kəltüridiojan hədiyəng kazanda pixurulojan axlik hədiyə bolsa undakta u esil un bilən zəytun meyida etilsun. 8 Xu yollarda təyyarlanəjan axlik hədiyələrnə Pərwərdigarning huzurioja kəltürjin; uni kaħinoja bərgin, u uni qurbangahka elip baridu. 9 Kaħin bolsa axlik hədiyədin «yadlinix ilüxi»ni elip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arkilik sunulidiojan, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan hədiyə bolidu. 10 Əmma axlik hədiyədin kaħojini bolsa, Hərun bilən uning oşullirioja təwə bolsun. Bu Pərwərdigarəja ot arkilik sunuləjanlarning iqidə «əng mukəddəslərninğ biri» hesablinidu. 11 Silər Pərwərdigarning huzurioja sunidiojan həkəndək axlik hədiyələr eqitku bilən təyyarlanmisun. Qünki silərninğ Pərwərdigarəja otta sunulidiojan hədiyənglarning həqkaysisida eqitku yaqi həsəlnə keydürtüxka bolmaydu. 12 Bularni Pərwərdigarning aldioja «dəsləpki həsul» süpitidə sunsanglar bolidu, lekin ular huxbuy süpitidə qurbangahning üstidə keydüriülp sunulmisun. 13 Sening hər bir axlik hədiyəng tuz bilən tuzlinixi kerək; axlik hədiyəngni Hədayingning əhdə tuzidin məhrum kilmay, həmmə axlik hədiyəlingrini tuz bilən tuzlijəjin. 14 Əgər sən Pərwərdigarəja «dəsləpki həsul»din axlik hədiyə sunay desəng, undakta ziraətninğ yəngi pixkan kek bexini elip, danlarni otta kərup, ezip talқан süpitidə sunəjin; bu «dəsləpki həsul» hədiyəsi bolidu; 15 sən uningəja zəytun meyi kuyup üstigə məstiki saləjin; bu axlik hədiyə bolidu. 16 Kaħin bolsa uningdin, yəni kərup eziləng danlar bilən zəytun meyidin bir kismini elip həmmə məstiki bilən kəxup, bolarni «yadlinix ilüxi» süpitidə keydürsun. Bu ot arkilik Pərwərdigarəja sunuləjan hədiyə bolidu.

3 Birsining sunidiojini inaklik qurbanliqı bolsa, xundakla kalilardin sunsa, u Pərwərdigarning huzurioja bejirim bir ərkikini yaqi qixisini kəltürsun. 2 U sunidiojan bu həywaning bexioja qolini koyup, andin uni jamaət qedirining kirix əozizi aldidə boozulisin. Andin kaħinlar boləjan Hərunning oşulliri kenini qurbangahning üsti kismining ətrəpioja səpsun. 3 Sunəjuqi kixi bu inaklik qurbanliqidin Pərwərdigarəja atə otta sunulidiojan hədiyə süpitidə bir kismini elip beəixlisun, yəni iq qarnini yəgəp turojan mayni, xundakla barlik iq meyi bilən 4 ikki bərkəni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərninğ bərkəkiqə boləjan qawa meyi bilən kesip, elip kəlsun. 5 Hərunning oşulliri bolsa bularni qurbangahning üstigə kəltürüp ot üstigə koyulojan otning üstidiki keydürmə qurbanliqka kəxup keydürsun. Bu ot arkilik sunulidiojan, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan qurbanliq bolidu. 6 Birsining Pərwərdigarəja kilidiojan inaklik qurbanliqı üqün sunidiojini uxkak maldin bolsa, undakta u bejirim bir ərkikini yaqi qixisini kəltürsun. 7 Əgər uning qurbanliqı koy bolsa yaqi Pərwərdigarning aldioja kəltürüp, 8 qurbanliq kilidiojan bu həywaning bexioja qolini koyup, andin uni jamaət qedirining kirix əozining aldidə boozulisin. Andin Hərunning oşulliri kenini elip qurbangahning üsti kismining ətrəpioja səpsun. 9 Sunəjuqi kixi bu inaklik qurbanliqidin Pərwərdigarəja atə otta sunulidiojan hədiyə süpitidə bir kismini, yəni uning meyi bilən beəixlisun, — pütin maylik

kuyrukini uning omurtkisiyoja yekin yerdin ajritip elip, iq karnini yogep turojan mayni, xundakla barlik iq meyni elip, **10** ikki berakni wa ularning ustidiki hamda ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigarning berakkiqo bolojan qawa meyni kesip, elip kalsun. **11** Kahin bularni kurbangahning ustida keydursun; bu otta sunulidiojan, Pærwardigaroja atalojan taam hadiyasi bolidu. **12** Uning sunidiojini eqqa bolsa, buni Pærwardigarning huzuriyoja kaltursun. **13** U kolini uning bexioja koyup, andin uni jamaat qedirining aldidida boquzlisun. Andin Harunning oqulliri kenini elip kurbangahning usti kisming etrapioja sepsun. **14** Andin sunuqoqi kixi bu kurbanliktin Pærwardigaroja atap otta sunulidiojan hadiya süpitida bir kismini elip beoxlisun, yani iq karnini yogep turojan mayni, xundakla barlik iq meyni elip, **15** ikki berakni wa ularning ustidiki hamda ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigarning berakkiqo bolojan qawa meyni kesip, elip kalsun. **16** Kahin bularni kurbangahning ustida keydursun; bu otta sunulidiojan, huxbuy qikiridiojan taam hadiyasi bolidu. Mayning hammisi Pærwardigaroja tawedur. **17** Bu harkandak turar jayinglarda silerga abadiy belgilima bolidu; siler heqkandak may yaki kan yemasliknglar kerak.

4 Pærwardigar Musaaja sez kilip mundak dedi: — **2** Israillaroja sez kilip mundak degin: — «Birsi bilmey ezip, Pærwardigar «kilma» dep buyruojan harkandak emrlardin biriga hilaplik kilip selip, gunah kilsa, [tewandikdik kilsun]: — **3** — egær mesihlengæn kahin halkni gunahka putlaxturidiojan bir gunahni kilsa, undakta u bu kilojan gunahni üqün bir bejirim yax torpakni elip kelip, Pærwardigaroja gunah kurbanliki süpitida sunsun. **4** U torpakni jamaat qedirining kirix aozining yenoja, Pærwardigarning aldioja kaltürüp, kolini uning bexioja koyup, andin torpakni Pærwardigarning huzurida boquzlisun. **5** Andin mesihlengæn kahin torpakning kenidin azojina elip, jamaat qediri iqiga kötürüp aparsun; **6** kahin xu yerdä barmikini kanoja qilap, kanni mukaddas jayning pærdisining aldidä, Pærwardigarning huzurida yetta mertiwæ sepsun. **7** Xundakla kahin qandin elip, jamaat qediri iqidä Pærwardigarning aldidä turojan huxbuygahning münggüzligirä sürsun. Torpakning kalojan hammæ kenini bolsa, jamaat qedirining kirix aozining aldidiki keydürmæ kurbanlik kurbangahning tüwigä tøküp koysun; **8** andin u gunah kurbanliki bolojan torpakning iqidin hammæ meyni ajritip qikarsun — yani iq karnini yogep turojan may bilæn kalojan iq meyi, **9** ikki berakni wa ularning ustidiki hamda ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigarning berakkiqo bolojan qawa meyni ajratsun **10** (huddi inaklik kurbanliki bolojan kalining iqidiki may ajritilöandæk); andin kahin bularni keydürmæ kurbanlik kurbangahning ustidä keydürsun. **11** Lekin torpakning terisi bilæn hammæ gexi, bax bilæn paqakliri, iq karni bilæn zini, **12** yoni pütkül torpakning kalojan kismirlirini qedirgahning sirtioja elip qikip, pak bir yergæ, yoni küller tøküldiojan jayoja elip qikip, otunning ustidä otta keydürsun. Bular küller tøküldiojan jayda keydürüwetilsun. **13** Egær pütkül Israil jamaiti ezi bilmigæn halda ezip gunah kilojan bolsa, Pærwardigarning «kilma» dep buyruojan harkandak emrlirigæ hilaplik ixlarning birini kilip selip, gunahka qüxüp kalsa, **14** xundakla ularning sadir kilojan gunahni aydinglaxkan bolsa, undakta jamaat gunah kurbanliki süpitidä bir yax torpakni sunup jamaat qedirining aldioja kaltürsün. **15** Jamaatning akşakalliri Pærwardigarning aldidä kollirini torpakning bexioja koyup, andin torpakni Pærwardigarning aldidä boquzlisun. **16** Mesihlengæn kahin torpakning kenidin azojina elip jamaat qediri iqigæ elip kirsun; **17** xu yerdä barmikini kanoja qilap, kanni [mukaddas

jayning] pærdisining aldidä, Pærwardigarning huzurida yetta mertiwæ sepsun. **18** Xundakla kahin qandin elip jamaat qediri iqidä Pærwardigarning aldidä turojan huxbuygahning münggüzligirä sürsun. Torpakning kalojan hammæ kenini bolsa, jamaat qedirining kirix aozining aldidiki keydürmæ kurbanlik kurbangahning tüwigä tøküp koysun; **19** kahin [torpakning] iqidin barlik meyni ajritip elip, kurbangahning ustidä keydürsun. **20** U gunah kurbanliki bolojan ilgiriki torpakni kilöjiniyoja ohxax bu torpaknimu xundak kilsun; wa dæl xundak kilixi keræk; xu yol bilæn kahin ular üqün kafarat kaltüridu; xu gunah ulardin kæqürüliidu. **21** Andin u torpakni qedirgahning taxkiriyoja elip qikip, ilgiriki torpakni keydürgændæk bu torpaknimu keydürsun. Bu jamaat üqün gunah kurbanliki bolidu. **22** Egær bir æmir bilmey uning Hudasi Pærwardigarning «kilma» degæn harkandak emrlirining birigæ hilaplik kilip selip, gunahka qüxüp kalsa, **23** wa kilojan gunahni ezigæ mælum kilinojan bolsa, undakta u ezi kurbanlik üqün bejirim bir tekini sunsun; **24** u kolini tekining bexioja koyup, andin uni keydürmæ kurbanlik kilinidiojan haywanlarni boquzlaydijojan jayoja elip berip Pærwardigarning aldidä boquzlisun. Bu bir gunah kurbanliki bolidu. **25** Kahin gunah kurbanlikining kenidin barmikioja azojina elip, uni keydürmæ kurbanlik kurbangahning münggüzligirä sürtüp koysun; andin kalojan kenini keydürmæ kurbanlik kurbangahning tüwigä tøküp koysun. **26** U inaklik kurbanliki kilinojan haywanning meyni keydürgændæk, uning barlik meyni kurbangahka keydürsun. Bu yol bilæn kahin uni gunahidin paklandurux üqün kafarat kaltüridu wa xu gunahni uningdin kæqürüliidu. **27** Egær puqralardin biri bilmey uning Hudasi Pærwardigarning «kilma» degæn harkandak emrlirining birigæ hilaplik kilip selip, gunahka qüxüp kalsa, **28** wa kilojan gunahni ezigæ mælum kilinojan bolsa, undakta u özining, yani u sadir kilojan gunahni üqün kurbanlik kilixka bejirim bir qixi eqkini sunsun; **29** u kolini gunah kurbanlikining bexioja koyup, andin uni keydürmæ kurbanliklarni boquzlaydijojan jayoja elip berip boquzlisun. **30** Andin kahin uning kenidin barmikioja azojina elip uni keydürmæ kurbanlik kurbangahning münggüzligirä sürtüp koysun; kalojan barlik kenini kurbangahning tüwigä tøküp koysun. **31** Inaklik kurbanliki kilinojan haywanning meyi iqidin ajritilöandæk uningmu hammæ meyni ajritip qikarsun; kahin uni Pærwardigarning aldidä huxbuy kaltürsün dep kurbangahning ustidä keydürsun. Xu yol bilæn kahin uning üqün kafarat kaltüridu; xu gunah uningdin kæqürüliidu. **32** Egær u kixi gunah kurbanliki üqün koza kaltürüxni halisa, bejirim bir qixi közini sunsun. **33** U kolini gunah kurbanliki [közisining] bexioja koyup, keydürmæ kurbanliklar boquzlinidijojan jayoja elip berip, uni gunah kurbanliki süpitidä boquzlisun. **34** Andin kahin gunah kurbanlikining kenidin barmikioja azojina elip uni keydürmæ kurbanlik kurbangahning münggüzligirä sürtüp koysun; uning kalojan barlik kenini u kurbangahning tüwigä tøküp koysun. **35** Inaklik kurbanliki kilinojan közining meyi iqidin ajritilöandæk, uningmu hammæ meyni ajritip qikarsun; kahin bularni Pærwardigaroja atap otta sunulidiojan barlik kurbanliklaroja qoxup, kurbangahning ustidä keydürsun. Xu yol bilæn kahin uning sadir kilojan gunahni üqün kafarat kaltüridu; xu gunah uningdin kæqürüliidu.

5 Egær birsi mælum ixka guwahqi bolup, xundakla uningojä kæsäm buyrulöjiniä kergini yaki bilginidin mælumat barmisa, undakta u kæbilhlikning jazasioja tartilidu. **2** Egær birsi ezi bilmey napak bir narsigæ tegip ketse — mayli u napak bir haywanning jæsiti bolsun, mayli napak bir qarpayning

jösiti bolsun, yaki napak bir emiligiüqi haywanning jösiti bolsun, muxundak nersigə tegip kətsə umu napak sanilip gunahkar hesablinidu; **3** əgər xuningdək birsi əzi tuymay məlum kixining adəmnı napak kildioğan həkəndak nijasitigə tegip kətsə, xundakla u buni bilip yətsə, undakta u gunahkar hesablinidu. **4** Əgər birsi angisz rəwixtə yaman yaki yaxhi bir ixni kılay dəp kəsəm kılıp salsa (kixilər hərtürlik ix toorisida angisz rəwixtə kəsəm kılıxi mumkin), xundakla u buni tonup yətsə, u bu ixlar tüpəylidin gunahkar hesablinidu. **5** Birsi yukiriki həkəysi ixlarda mən gunahkar boldum dəp bilsə, u əz gunahini «mən mundak gunah kildim» dəp ikrar kəlsun; **6** andin əzi sadir kılōğan gunahning kafariti üqün Pərwərdigarning aldioğa «itaətsizlikni tiligiüqi kurbanlik» süpitidə uxşak maldin saoqlıq wə ya bir qixi əqkini gunah kurbanliki kılıp kəltürsun; andin kahın uni gunahidin paklandıruxşak uning üqün kafarət kəltürsun. **7** Əgər u koylardin [kurbanlik] kılıxka kurbi yətmisə, u kılōğan itaətsizliki üqün ikki pahtək yaki ikki baqkini elip kelip, birini gunah kurbanliki üqün, yənə birini keydürmə kurbanlik üqün Pərwərdigarning aldioğa sunsun. **8** U bularnı kahinning kexioğa kəltürgəndə, [kahın] awwal gunah kurbanlikioğa təyyarlanōjannı kurbanlik kılıp boyinni üzümə, bexioğa yekin jayidin tolojusun, lekin bexini boynidin üzivətmisun; **9** andin gunah kurbanlikining kenidin azoqına elip kurbangahning temioğa qaqsun; qaloğan kenı bolsa kurbangahning tüwige şıpp qikirilsun. Buning əzi gunah kurbanliki bolidu. **10** Əmma ikkinqisini bolsa bekitilən bəlgilimə boyiqə keydürmə kurbanlik kılıp sunsun. Bu yol bilən kahın uning kılōğan gunahı üqün kafarət kəltüridu wə xu gunah uningdin kəqürülidu. **11** Əgər ikki pahtək yaki ikki baqkini kəltüruxşak kurbi yətmisə, undakta gunah kılōğan kixi gunah kurbanliki üqün esil undin bir əfahning ondin birini kəltürsun; bu gunah kurbanliki bolōşaqqa u uning üstigə zəytun meyi kuymisun yaki üstigə heqkəndak məstiki salmisun; qünki u gunah kurbanliki bolidu. **12** U uni kahinning kexioğa kəltürsun wə kahın buningdin [sunuquning] «yadlinix ülüxi» süpitidə bir qanggal elip, xuni Pərwərdigarōğa atap otta sunuloğan kurbanliklarōğa qoxup, kurbangahning üstida keydürsun. Buning əzi gunah kurbanliki bolidu. **13** Bu yol bilən u xu gunahların kəşisini kılōğan bolsa, kahın uning üqün kafarət kəltüridu. Axliq hədiyələrdikigə ohşax qaloğan kışmi kahinoğa təwə bolidu. **14** Andin Pərwərdigar Musaōğa səz kılıp mundak dedi: — **15** Birsi bilməy Pərwərdigarōğa ataloğan mukəddəs nərsilərgə nisbətən itaətsizlik kılıp gunah etküzşə, undakta u Pərwərdigarning aldioğa uxşak maldin bejirim bir qoşqarnı itaətsizlik kurbanliki kılıp kəltürsun; xu itaətsizlik kurbanliki bolōğan qoşqarning bahasını sən mukəddəs jaydiki xəkənləng əlqəm birliki boyiqə kümüx xəkəlgə tohtatkin. **16** Andin xu kixi mukəddəs nərsilərgə nisbətən etküzşən hatalikidin bolōğan ziyanni toldursun, xundakla ziyanning bəxtin biri boyiqə qoxup kahinoğa teləm telisun. Bu yol bilən kahın itaətsizlik kurbanliki bolōğan qoşqarning wasitisi bilən uning üqün kafarət kəltüridu; u gunah uningdin kəqürülidu. **17** Əgər birsi bilməy Pərwərdigarning «kılma» degən həkəndak əmrlirining birərisigə hilaplik kılıp, gunahkar bolōğan bolsa u kəbiqlikining jazasioğa tartilidu; **18** xundak bolsa, u uxşak maldin sən tohtatqan kimməttə bejirim bir qoşqarnı itaətsizlik kurbanliki kılıp sunsun. Bu yol bilən kahın uning bilməy etküzşən itaətsizliki üqün kafarət kəltüridu wə xu itaətsizlik gunahı uningdin kəqürülidu. **19** Bu itaətsizlik kurbanliki bolidu; qünki u dərəkəş Pərwərdigarning aldidə itaətsizlik kılōğan.

6 Andin Pərwərdigar Musaōğa səz kılıp mundak dedi: — **2** Əgər birsi gunah kılıp Pərwərdigarning aldidə wəpəsizlik

kılıp, koxnisı əzigə amanət yaki kapalətkə bərgən bir nərsə yaki koxnisidin zorawanlik bilən buluwaloğan məlum bir nərsə toorisida yaloğan gəp kılōğan bolsa yaki koxnisidin nahəklik bilən məlum nərsini tartiwaloğan bolsa, **3** yaki yitip kətkən bir nərsini tepiwelip uningdin tansa yaki kixilərnəng gunah sadir kılōğan həkəndək bir İxi toorisida yaloğan kəsəm iqşə, **4** U gunah kılōğan ixta əzini gunahkar dəp tonup yətsə, undakta u buliwaloğan yaki nahək tartiwaloğan nərsə yaki uningōğa amanətkə berilgən nərsə bolsun, yaki yitip ketip tepiwaloğan nərsə bolsun, **5** yaki u həkəndək nərsə toorisida yaloğan kəsəm iqşən bolsun, uning həmmisini toluq bahası boyiqə təlisun, xundakla xu bahaning bəxtin bir kışmi boyiqə qoxup təlisun; u itaətsizlik kurbanlikini kılōğan künidə tələmnı igisigə tapxurup bərsun. **6** Andin u Pərwərdigarning aldioğa itaətsizlik kurbanliki süpitidə uxşak maldin sən tohtatqan kimmət boyiqə bejirim bir qoşqarnı itaətsizlik kurbanliki kılıp kahinning kexioğa elip kəlsun. **7** Kahın bu yol bilən uning üqün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu wə u həkəysi ixta itaətsizlik kılōğan bolsimu u uningdin kəqürülidu. **8** Pərwərdigar Musaōğa səz kılıp mundak dedi: — **9** Sən Hərun bilən oşullirioğa keydürmə kurbanlik toorisida əmr kılıp mundak degin: — Keydürmə kurbanlik toorisidiki kəidə-nizam mundak bolidu: — Keydürmə kurbanlik pütün keqə tang atkuqə kurbangahıtki oşakning üstidə keyüp tursun; wə kurbangahning otini eqürməy yenik turozunglar. **10** Kahın kanap tonini kiyip, yalingaqlikini yepip, saorisiōiqə kanap iq tawab kiyip tursun; kurbangahning üstidiki ot bilən keydürlgən keydürmə kurbanlikning külini elip, kurbangahning bir təripidə koysun; **11** andin kiyimlirini seliwetip baxka kiyimləni kiyip, külini qedirgahning sirtioğa elip qiqip pakiz bir jayda koysun. **12** Kurbangahning oti bolsa həmixə yenip tursun; uni heq wəqit eqüruxşə bolmaydu, kahın əzi hər küni ətigəndə uningōğa otun selip, üstigə keydürmə kurbanlikni tizsun wə uning üstigə inaklik kurbanlikining meyini qoyup keydürsun. **13** Üzülməs bir ot kurbangahning üstidə həmixə keyüp tursun; u hərgiz eqürülmisun. **14** Axliq hədiyə toorisidiki kəidə-nizam mundak: — Hərunning oşulliridin biri uni Pərwərdigarning aldioğa, kurbangahning aldioğa kəltürsun. **15** U axliq hədiyə bolōğan esil unōğa kolini selip uningdin xundakla uningdiki zəytun meyidin bir qanggal elip wə hədiyəning üstidiki barliq məstikini qoxup, bularnı kurbangah üstidə keydürsun; bu hədiyəning «yadlinix ülüxi» bolup, Pərwərdigarning aldidə huxbuy kəltürux üqün kılinoğan bolidu. **16** Exip qaloğanlirini bolsa Hərun bilən oşulliri yesun; u eqitku selinmay pixuruluq mukəddəs bir jayda yeyilsun; ular uni jamaət qedirining hoylisida yesun. **17** U mutlək eqitkuzis pixurulsun. Mən otta Manga sunulidioğan kurbanlik-hədiyələr iqidin xuni ularning əz ülüxi bolsun dəp əlarōşa hək kılıp bərdim; u gunah wə itaətsizlikni tiligiüqi kurbanliklarōğa ohşax «əng mukəddəslərnəng biri» hesablinidu. **18** Hərunning əwladidin bolōğan ərkəklərnəng həmmisi buningdin yesun; bu dəwrdin-dəwrgə aranglarda əbədii bir bəlgilimə bolidu; Pərwərdigarōğa atap otta sunuloğanliridin bular ularning ülüxi bolsun. Uningōğa kol təgküzgüqi jəzmən mukəddəs boluxi kerək. **19** Pərwərdigar Musaōğa səz kılıp mundak dedi: — **20** Hərun Məşihlinidioğan künidə u wə oşullirining Pərwərdigarning aldioğa sunidiojını mundak boluxi kerək: — Ular üzülməs axliq hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin birini sunuxi kerək; ətigini yerimini, ahximi yənə yerimini sunsun. **21** U tawida zəytun meyi bilən etilsun; u zəytun meyoğa qılup pixuruloğandin keyin sən uni elip kir; axliq hədiyəning pixuruloğan parqilirini huxbuy süpitidə Pərwərdigarōğa atap sunoşin. **22** Hərunning

oqullirining qaysisi uning ornida turuxka Məsihləngən bolsa umu [hədiyəni] xundak təyyarlap sunsun; bu əbədiy mutlək bir bəlgilimə bolidu. Bu hədiyə Pərwərdigarəya atap toluk keydürilsun. **23** Kahinning hər bir axliq hədiyəsi bolsa pütünləy keydürilsun; u hərgiz yeyilmisun. **24** Pərwərdigar Musəyoğa söz kiliş mundak dedi: — **25** Hərun bilən oqullirioğa mundak degin: — Gunah qurbanliki toqrisidiki kaidə-nizam mundak: — Gunah qurbanlikimu keydürmə qurbanlik boquzlinidioğan jayda, Pərwərdigarning aldida boquzlansun; bu hil qurbanlik «əng mukəddəslərning biri» həsablinidu. **26** Gunah qurbanlikini etküzgüqi kahin əzi uni yesun; qurbanlik mukəddəs bir yərdə, jamaət qedirining hoylisida yeyilsun. **27** Uning gəxiqə kol təküzgüqi hər kim mukəddəs bolmisa bolmaydu, xuningdək əgər uning keni birsining kiyimigə qaqrıp kətsə, undaқта қаn qeqiloğan jay mukəddəs bir yərdə yuyulsun. **28** Qaysi sapa kəzanda qurbanlik qaynitilip pixuruloğan bolsa, u sundurulsun. Əgər u mis kəzanda qaynitip pixuruloğan bolsa, u kirip sürtulsun həm su bilən yuyulsun. **29** Kahinlardin boləjan barlik ər kixilər uningdin yesə bolidu. Bu «əng mukəddəslərning biri» həsablinidu. **30** Həlbuki, mukəddəs jayda kafarət kəltürük üqün keni jamaət qedirioğa kirküzəlgən hər kəndək gunah qurbanliki bolsa, hərgiz yeyilmisun, bəlkə [pütünləy] keydürilsun.

7 İtaətsizlik qurbanliki toqrisidiki kaidə-nizam mana mundak: — Bu [qurbanlik] «əng mukəddəslərning biri» həsablinidu. **2** Keydürmə qurbanlik boquzlinidioğan jayda itaətsizlikni tiləx qurbanlikimu boquzlinidu; [kahin] kəninə qurbangahning üsti kışmining ətrəpioğa səpsun. **3** [Qurbanlik kılıoquq kixi] barlik meyni sunsun; yəni mayilik kuyruki bilən üq kərnini yөгəp turoğan mayni, **4** ikki bərəkni və ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərnin bərəkkiqə boləjan qəwa meyni ajritip sunsun. **5** Kahin bularni Pərwərdigarəya atap otta sunulidioğan qurbanlik süpitidə qurbangahda keydürsun. Bu itaətsizlik qurbanliki bolidu. **6** Kahinlardin boləjan ər kixilərnin həmmisi buni yesun; u mukəddəs yərdə yeyilsun; u «əng mukəddəslərning biri» həsablinidu. **7** Gunah qurbanliki kəndək bolsa itaətsizlik qurbanlikimu xundak bolidu; ular ikkisi toqrisidiki kaidə-nizam ohxax; bu qurbanlik kafarət kəltürükxə qurbanlik etküzgüqi kahinning əzigə təwə bolsun. **8** Kahin birsining sunoğan keydürmə qurbanlikini etküzgən bolsa, keydürmə qurbanliqning terisi xu kahinning bolidu. **9** Tonurda pixuruloğan hər bir axliq hədiyə, xundakla kəzanda yaki tawida etilgən hər bir axliq hədiyə bolsa uni etküzgən kahinning bolidu, yəni kahinning əzigə təwə bolidu. **10** Hər bir axliq hədiyə, məyli zəytun meyi arilaxturuloğan bolsun, yaki kəruk kəltürülgən bolsun, bular Hərunning oqullirininin hər birigə barawər bəliş berilidu. **11** Pərwərdigarəya atap kəltürülgən inaklik qurbanliki toqrisidiki kaidə-nizam mundak: — **12** Sunmaqçı boləjan kixi uni təxəkkür eytix üqün sunsa, undaқта u «təxəkkür qurbanliki» bilən billə zəytun meyi iləxtürülgən petir toqaqlar, zəytun meyi sürülip məsihləngən petir həmək nanlar və esil undin zəytun meyoğa qilap pixuruloğan toqaqlarnimu kəltürsun. **13** Xu toqaqlardin baxqa, yənə təxəkkür eytidioğan inaklik qurbanliki bilən billə eqitku selinoğan nanlarnimu sunsun; **14** u xu sunoqlirininin hər bir türudin birni elip Pərwərdigar üqün [qox kollap] sunidioğan «kətürmə hədiyə» kiliş kəltürsun; bu inaklik qurbanliqning kəninə [qurbangahning üstigə] səpkən kahinning əzigə təgsun. **15** Təxəkkür bildüridioğan inaklik qurbanliqning gəxi bolsa qurbanlik kilişoğan xu küni yeyilix kerək; [qurbanlikni sunoquqi kixi] tang atkuqə uning həq nemisini kəldurmisun. **16** Əgər uning sunoğan qurbanliki kəsimigə has qurbanlik yaki ihtiyariy kəltürgən qurbanlik

bolsa, undaқта həywaning gəxi qurbanlik kilişoğan kündə yeyilsun; uningdin exip kəloqini bolsa, ətisi mu yeyixə bolidu; **17** lekin qurbanliqning gəxidin üqinqi künigiqə exip kəlsa, u otta keydürülüxi kerək. **18** İnaklik qurbanliqning gəxidin üqinqi künidə yeyilsə, undaқта qurbanlik qobul bolmaydu, qurbanlik sunoquqning həsablojimu həsablanmaydu, bəlkə məkrul bolidu; kimdəkim uningdin yesə əz kəbiqlikining jazasioğa tartilidu. **19** Xundakla napak nərsigə tegip kəloğan gəxmə yeyilməsliki kerək, bəlkə otta keydürülüxi kerək. Hər kəndək pak adəm [napak nərsigə təgməni] qurbanliqning gəxini yesə bolidu. **20** Ləkin kimki napak hələttə turup Pərwərdigarəya ataloğan inaklik qurbanliqning yesə, undaқта u əz həlkədin üzüp taxlinidu. **21** Kimki napak bir nərsigə tegip kətsə (məyli napak hələttiki adəm bolsun, napak bir həywan bolsun yaki hər kəndək napak yirginlik nərsə bolsun) və xundakla Pərwərdigarəya has ataloğan inaklik qurbanliqning gəxidin yesə, undaқта u əz həlkədin üzüp taxlinidu. **22** Pərwərdigar Musəyoğa söz kiliş mundak dedi: — **23** İsrailarəyo mundak degin: — Silər kala, koy və əqkilərnin meyni hərgiz yemənglər. **24** Əzlikiyin olgən yaki yirtkuqlar boşup koyoğan həywaning jəsitining meyni hər kəndək ixə ilətkili bolidu, lekin hərgiz uningdin yəngərlar. **25** Qünki kimki Pərwərdigarəya atap otta sunulidioğan hər kəndək həywaning meyni yesə, xuni yegən kixi əz həlkəridin üzüp taxlinidu. **26** Silər hər kəndək turar jayinglarda həq kəndək kənni, yəni uqar kənatlarning bolsun yaki qarpaylarning bolsun kəninə hərgiz estimal kilmənglər. **27** Kimdəkim hər kəndək kənni estimal kilsə, xu kixi əz həlkəridin üzüp taxlinidu. **28** Pərwərdigar Musəyoğa söz kiliş mundak dedi: — **29** İsrailarəyo mundak degin: — Kimki Pərwərdigarəya atap bir inaklik qurbanliki sunsa, undaқта u Pərwərdigarəya has boləjan hədiyəni xu inaklik qurbanliktin ayriş kəltürsun. **30** Əz kəli bilən Pərwərdigarəya atioğan, otta sunulidioğan hədiyələri, yəni may bilən təxni koxup elip kəlip, təxni «pulənglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning aldida pulənglatun. **31** Kahin meyni qurbangah üstidə keydürüwətsun. Təx bolsa Hərun bilən uning oqullirioğa has bolsun. **32** İnaklik qurbanlikliringlarning ong arka putini silər «kətürmə hədiyə» süpitidə kahinoğa beringlər. **33** Hərunning oqulliridin qaysisi inaklik qurbanliqning keni bilən meyni sunoğan bolsa əz ülüxi üqün ong arka putini əzi alsun. **34** Qünki mən İsrailarning inaklik qurbanlikliridin «pulənglatma hədiyə» boləjan təx bilən «kətürmə hədiyə» boləjan arka putini əbədiy bir bəlgilimə bilən İsrailardin elip, kahin Hərun və uning oqullirininin həkki bolsun dəp ularəyo təkdin kildim. **35** [Musa] Hərun bilən oqullirini Pərwərdigarning kullukida kahin boluxə uning aldioğa kəltürgən künidə, ularəyo Pərwərdigarəya atap otta sunulidioğan qurbanliklardin təkdin kilişidioğan kahinlik ülüxi mana xudur. **36** [Musa] ularni Məsihləngən künidə, Pərwərdigar bu ülüxni İsrailardin elip ularəyo berilsun dəp əmr kilioğan. Bu [İsrailarəyo] dəwrudin dəwrgiqə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **37** Keydürmə qurbanlik bilən axliq hədiyəsi, gunah qurbanliki bilən itaətsizlik qurbanliki, kahinlikə tikləx qurbanliki bilən inaklik qurbanliki toqrisidiki kaidə-nizam mana xudur. **38** Pərwərdigar İsrailarəyo: «Silər bu Sinay bayawinida Pərwərdigarning aldioğa qurbanlikliringlarni sununglar» dəp buyruğun künidə, u bularning həmmisini Sinay təşjida Musəyoğa tapxuroqanıdi.

8 Pərwərdigar Musəyoğa söz kiliş: — **2** Hərunni oqulliri bilən billə, və ularning məhsus kiyimlirini, «məsihləx meyi»ni, gunah qurbanliki bolidioğan torpaq bilən ikki koqkərnə, petir nan selinoğan sewətni elip kəlip, **3** [İsrailning] pütin jamaitini

jama'at qedirining kirix aozining aldioja jəm qilöjn, — dedi. 4 Musa Pərwərdigar uningöja buyruöjini'dək kildi, jama'at jama'at qedirining kirix aozining aldioja yiojildi. 5 Andin Musa jama'atkə: — Pərwərdigar buyruöjan ix mana mundak, — dedi. 6 Xuning bilən Musa Hərun bilən uning oqullirini aldioja költürüp ularni su bilən yuyup, 7 [Hərunöja] kənglək kiydürüp, bəlwəq baqlap, tonni kiydürdi wə üstigə əfodni yapti; u əfodning bəlwəojini baqlap, əfodni uningöja taqap qoydi. 8 Andin Musa uningöja «koxen»ni taqap, koxenning iqigə «urim bilən tummin»ni selip, 9 Bexioja səllə yögəp Pərwərdigar uningöja buyruöjini'dək səllining aldi təripigə «altun tahtilik mukəddəs otuöjat»ni bekutip koydi. 10 Andin Musa məsihləx meyini elip ibadət qediri bilən iqidiki barlik nərsilərninğ həmmisini məsihləp mukəddəs kildi. 11 U maydin elip qurbangahqə yəttə mərtiwə qeqip, qurbangah bilən uning barəq qaqa-kuqilirini, yuyunux desi wə təglikini Hudaöja atap mukəddəs kiliqxə məsihlidi. 12 U yəna məsihləx meyidin azraq elip Hərunning bexioja kuyup uni Hudaöja atap mukəddəs kiliqxə məsihlidi. 13 Andin Musa Hərunning oqullirini aldioja költürüp, Pərwərdigar uningöja buyruöjini'dək ularöja kənglək kiydürüp, bəllirigə bəlwəq baqlap, ularöja egiz bəklərnimu taqap koydi. 14 Andin u gunah qurbanliqi kəlinidöjan torpaqni yetiləp kəldi; Hərun bilən uning oqulliri gunah qurbanliqi kəlinidöjan torpaqning bexioja köllirini koydi. 15 U uni boözuldi, andin Musa kənidin elip, əz barmiqi bilən qurbangahning münggüzirigə, qərisigə sürüp qurbangahni gunahhtin paklidi; qəlojan kənni bolsa u qurbangahning təwigə təküp, mukəddəs boluxqə kafarət költürdi. 16 Andin u iq kərnini yögəp turojan mayning həmmisini, jigərninğ üstidiki qawa mayni, ikki bərək wə üstidiki maylirni qoxup aldi; andin Musa bularni qurbangahning üstidə köydürdi. 17 Birək [Musa] torpaqning terisi bilən gəxi wə teziki bolsa Pərwərdigar əzigə buyruöjini'dək qedirgəhning taxkəridə otta köydürüwətti. 18 Andin u köydürmə qurbanliqi kəlinidöjan qoqkərn költürdi; Hərun bilən uning oqulliri köllirini qoqkərninğ bexioja koydi. 19 [Hərun qoqkərn] boözuldi; andin Musa kənni elip qurbangahning üsti kəsininğ ətrəpioja səpti; 20 [Hərun] qoqkərn parqə-parqə kilip parqilidi; andin Musa bəxini, parqilanöjan gəxlirini barlik meyi bilən qoxup köydürdi. 21 Üqəy-kərinli bilən paqəqlirini suda yudi. Andin Musa qoqkərn pütün peti qurbangah üstidə köydürdi. Bu Pərwərdigar Musaöja buyruöjan, «Pərwərdigaröja atap otta sunulidöjan huxbuy qikidöjan qurbanliq» idi. 22 Andin u kaħinliqkə tikləx qurbanliqi kəlinidöjan qoqkərn, ikkinqi qoqkərn költürdi; Hərun bilən uning oqulliri köllirini qoqkərninğ bexioja koydi. 23 U uni boözuldi; wə Musa uning kənidin elip Hərunning ong kulikəninğ yumxiki bilən ong qəlininğ bax barmiqöja sürüp wə ong putininğ qong barmiqöjimu suwap koydi. 24 Andin Musa Hərunning oqullirini aldioja költürüp, kəndin elip ularning ong kuləklirininğ yumxiki bilən ong köllirininğ bax barməklirioja sürdi, ularning ong putlirininğ qong barməkliriojimu suwap koydi, qəlojan kənni Musa qurbangahning qərisigə səpti. 25 Xundək kilip, u meyi bilən mayliq kuyrukəni, iq kərnini yögəp turojan barlik may bilən jigərninğ üstidiki qawa meyini, ikki bərək wə üstidiki maylirni qoxup elip ong arka putinimu kesip elip, 26 Pərwərdigarinğ aldidiki petir nan selinöjan sewəttin bir petir toqəq bilən bir zəytun may tokiqi wə bir danə həmək nanni elip bularni may bilən ong arka putninğ üstidə koydi; 27 andin bularninğ həmmisini Hərun bilən uning oqullirininğ köllirioja tutkuzup, pulanglatma hədiyə bolsun dəp Pərwərdigarinğ aldidə pulanglatti. 28 Andin Musa bularni

ularning kölliridin elip qurbangahhtiki köydürmə qurbanliqinğ üstidə qoyup köydürdi. Bu «kaħinliqkə tikləx qurbanliq» bolup, Pərwərdigaröja atap otta sunulidöjan, huxbuy qikidöjan qurbanliq idi. 29 Andin Musa təxni elip pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarinğ aldidə pulanglatti; Pərwərdigarinğ uningöja buyruöjini boyiqə, «kaħinliqkə tikləx qurbanliq» bolöjan qoqkərninğ bu kəsmi Musaninğ ülüxi idi. 30 Andin Musa Məsihləx meyidin wə qurbangahninğ üstidiki kəndin bir'az elip, Hərun bilən uning kiyimlirigə wə oqulliri bilən ularning kiyimlirigə səpti. Xundək kilip, u Hərun wə kiyimlirini, oqulliri bilən uning kiyimlirini mukəddəs kildi. 31 Musa Hərun bilən uning oqullirioja mundək buyrudi: — «Bu gəxni jama'at qedirining kirix aozida kəynitip pixurup xu yərdə olturup «kaħinliqkə tikləx qurbanliq»öja təwə bolöjan sewəttiki nan bilən qoxup yənglar; bularni Hərun bilən oqulliri yesun, dəp buyruöjini'dək uni yənglar; 32 İkinğ gəx bilən nandin exip qəlojanlirininğ həmmisini otta köydürüwətinglar. 33 Silər yəttə küngiqə jama'at qedirining kirix aozidin qikmay, Hudaöja atap kaħinliqkə tikləx künlirinqar toxkuqə xu yərdə turunglar; qünki silərnəni Hudaöja atap kaħinliqkə tikləx üqün yəttə kün ketidi. 34 Bügün kilinöjan ixlar Pərwərdigarinğ buyruöjini boyiqə silər üqün kafarət költürülsun dəp kilindi. 35 Silər əlməslikinqar üqün Pərwərdigarinğ əmrini tutup jama'at qedirining kirix aozininğ aldidə keqə-kündüz yəttə kün turuxunglar kərək; qünki manga xundək buyruildi». 36 Hərun bilən oqulliri Pərwərdigarinğ Musaninğ wasitisi bilən buyruöjininğ həmmisini bəja költürdi.

9 Səkkizinqi küni Musa Hərun bilən uning oqulliri wə İsrailinğ aqşakəllirini qəqirip, 2 Hərunöja mundək dedi: — «Sən gunah qurbanliqöja bejirim bir mozayni, köydürmə qurbanliqkə bejirim bir qoqkərnəni əzüng üqün elip, Pərwərdigarinğ aldioja költürgin, 3 andin İsrailəroja sez kilip: — Silər gunah qurbanliqi üqün bir təkə elip kelinglar, köydürmə qurbanliq üqün bir mozay wə bir qəza elip kelinglar, hər ikkisi bejirim, bir yaxqə kirgən bolsun; 4 Pərwərdigarinğ aldidə sunuxqə inəklik qurbanliqi süpitidə bir torpaq bilən bir qoqkərn elip, zəytun meyi iləxtürülgən axliq hədiyə bilən billə költürünglar; qünki bügün Pərwərdigar Əzini silərgə ayan kilidu, gəgin». 5 Ular Musa buyruöjan nərsilərnəni jama'at qedirining aldioja elip kəldi; pütkül jama'at yəkin kelip, Pərwərdigarinğ aldidə hazır bolup turdi. 6 Musa: — Mana, bu Pərwərdigar buyruöjan ixtur; buni kilənglar Pərwərdigarinğ xan-xəripi silərgə ayan bolidu, dedi. 7 Xuning bilən Musa Hərunöja: — Sən qurbangahqə yəkin berip gunah qurbanliqinğ bilən köydürmə qurbanliqinğni sunup əzüng wə həlk üqün kafarət költürgin; andin həlkəninğ qurbanliqinimu sunup, Pərwərdigar əmr kilöwandək ular həkkidə kafarət költürgin» — dedi. 8 Xuni dewidi, Hərun qurbangahqə yəkin berip əzi üqün gunah qurbanliqi bolidöjan mozayni boözuldi. 9 Hərunning oqulliri kənni uningöja sunup bərdi; u barmiqəni kənoja təgküzüp, qurbangahninğ münggüzirigə sürdi, qəlojan kənni qurbangahninğ tiwigə quydi. 10 Gunah qurbanliqinğ meyi bilən ikki bərək wə jigərninğ üstidiki qawa mayni elip, Pərwərdigar Musaöja buyruöjini'dək ularni qurbangah üstidə köydürdi. 11 Gəx bilən terisini bolsa qedirgəhning taxkərioja elip qikiq otta köydürdi. 12 Andin u köydürmə qurbanliq kilidöjan [qoqkərn] boözoldi; Hərunning oqulliri uningöja kənni sunup bərdi; u buni qurbangahninğ üsti kəsininğ ətrəpioja səpti. 13 Andin ular parqə-parqə kilinöjan köydürmə qurbanliqni bəxi bilən billə uningöja sunup bərdi; u bularni qurbangahqə köydürdi. 14 U iq kərnəni bilən paqəqlirini yuyup,

bularnimo qurbangahning üstida, keydürmə qurbanlikning üstigə koyup keydürdi. **15** Andin u həlkning qurbanlikini kəltürdi; həlkning gunah qurbanliki boləjan tekini boozuplar, ilgiri həywanni sunəjandək unimu gunah qurbanliki kilip sundi. **16** U keydürmə qurbanlik kılıdiojan malni kəltürüp bunimu bəlgilimə boyiqə sundi. **17** Andin u axlik hədiyəni kəltürüp uningdin bir qanggəl elip ətiganlik keydürmə qurbanlikkə kəxup qurbangah üstidə keydürdi. **18** Andin həlkəkə bolidiojan inaklik qurbanliki bolidiojan torpaq bilən kəqkarni boozulidi. Hərunning oqulliri kəneni uningəja sunup bərdi; u buni qurbangahning üsti kismining ətrəpioja səpti. **19** Ular torpaq bilən kəqkarning wə kismiini, yəni maylik kuyruki, iq kərnini yəgəp turojan maylirini, ikki bərək wə jigərnəning qawa meyini elip, **20** Bu may parqilirini ikki təxning üstidə koydi, [Hərun] bularni qurbangahning üstidə keydürdi. **21** Ahirida Hərun ikki təx bilən ong arka putini pulanglatma hədiyə süpitidə Musaning buyruəjiniidək Pərwərdigarning aldidə pulanglati. **22** Andin Hərun kollirini həlkəkə kəritip kətürüp, ularəja bəht tilidi; u gunah qurbanliki, keydürmə qurbanlik wə inaklik qurbanlikini sunup, [qurbangahtin] qüxti. **23** Musa bilən Hərun jamaət qədirioja kirip, yənə yenip qikip həlkəkə bəht tilidi; xuning bilən Pərwərdigarning xan-xəripü pütkül həlkəkə ayan boldi; **24** Pərwərdigarning aldidin ot qikip, qurbangah üstidiki keydürmə qurbanlik bilən maylarni yutup kətti. Pütkül həlk buni kərtip, towlixip, düm yikilixti.

10 Hərunning oqulliri Nadab bilən Abihu ikkisi əz huxbuydenini elip uningəja ot yekip üstigə huxbuyeni selip, Pərwərdigar ularəja buyrup bəkmiojan oşəyriy bir otni Pərwərdigarəja sundi; **2** xuning bilən Pərwərdigarning aldidin ot qikip ularni yəwətti; xuan ular Pərwərdigarning aldidə əldi. **3** Musa Hərunəja: — Mana, bu Pərwərdigarning: «Mən Manga yəkin kəlgən adəmlərdə Özümməning mukəddəs igənlikimni kərsətimən wə barlik həlkning aldidə uluəjlinimən» dəgən səzining əzidur, dedi. Xuni dewidi, Hərun jim turup kəldi. **4** Musa Hərunning təojisi Uzziəlnəning oqulliri boləjan Mixael bilən Əzafanni qəkirip ularəja: — Silər yəkin kelip əz kərinədxilərlərimni mukəddəs jayning aldidin kətürüp, qədirəgəhning taxkiriəja elip qikipinglar» — dedi. **5** Xuning bilən ular yəkin kelip, ularni kiyiklik kəngəkləri bilən kətürüp Musaning buyruəjiniidək qədirəgəhning taxkiriəja elip qikti. **6** Musa Hərun wə oqulliri Əliazar bilən Itamarəja: — Silər bəxlirənglərimni oquk koymənglər, kiyimlirənglərimni yirtmənglər; bolmisa əzünglər əlöp, pütkül jamaətkə oşəzəp kəltürisilər; ləkin kərinədxilərləng bilən pütkül Israil jəməti Pərwərdigar yəqkən ot tüpəylidin matəm tutup yioqlisun. **7** Əmma silər bolsənglər Pərwərdigarning Məsihəlx meyi üstüngləroja süiriləng boləjaqkə, jamaət qədirəngni taxkiriəja qikmənglər; bolmisa əlisilər, dedi. Xuni dewidi, ular Musaning buyruəjiniidək kildi. **8** Pərwərdigar Hərunəja səz kilip mundək dedi: — **9** «Sən əzüng wə oqullirəng xarəb wə ya bəxkə küqlük hərəklərimni iqip, jamaət qədirioja hərəgiz kirmənglər; bolmisa, əlöp kətisilər. Bu silər üqün dəwərdin-dəwərgə əbədiy bir bəlgilimə bolidi. **10** Xundək kilsənglər, mukəddəs bilən ədəttilərimni, pak bilən napakni pərk etip əjritəlaydiojan bolisilər; **11** xundəklə Pərwərdigar Musaning wəsisiti bilən Israilləroja tapxurojan həmmə bəlgilimilərimni ularəja əgətələsilər». **12** Musa Hərun wə uning tirik kələjan oqulliri Əliazar bilən Itamarəja mundək dedi: — «Silər Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan qurbanlik-hədiyələrdin əxip kələjan axlik hədiyəni elip uni qurbangahning yenidə eqitkə ariləxturmiojan həlda yənglər; qünki u «əng mukəddəsələrimni biri» həsəblinidi. **13**

Bu Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan nərsilərdin sening nesiwəng wə oqullirəngning nesiwisi boləjaqkə, uni mukəddəs jayda yeyixinglər kərək; qünki mənə xundək buyruəjəndur. **14** Uningdin bəxkə pulənglatma hədiyə kiliənojan təx bilən kətürmə hədiyə kiliənojan arka putni sən wə oqul-kizlirəng bilənə pak bir jayda yənglər; qünki bular sening nesiwəng bilən oqullirəngning nesiwisi bolsun dəp, Israillərnəning inaklik qurbanlikləridin silərgə bəriləngən. **15** Ular kətürmə hədiyə kiliənojan arka put bilən pulənglatma hədiyə kiliənojan təxni otta sunulidiojan mayliri bilən kəxup, Pərwərdigarning aldidə pulənglatma hədiyə süpitidə pulənglitix üqün kəltürsün; Pərwərdigarning buyruəjini boyiqə bular sening wə oqullirəngning nesiwisi bolidi; bu əbədiy bir bəlgilimə bolidi». **16** Andin Musa gunah qurbanliki kiliənojan tekini izdiwidi, mana u allikəqan keydürtülüp boləjanidi. Bu səwəbtin u Hərunning tirik kələjan ikki oqul Əliazar bilən Itamarəja aqqiklinip: **17** — Nemixkə silər gunah qurbanlikining gəxini mukəddəs jayda yemidənglər? Qünki u «əng mukəddəsələrimni biri» həsəblinatti, Pərwərdigar silərimni jamaətnəning gunahini kətürüp ular üqün uning aldidə kafərat kəltürsün dəp, xuni silərgə təkəsim kiliənanidi. **18** Mana, uning kəni mukəddəs jayning iqigə kəltürülmidi; silər əslidə mən buyruəjəndək uni mukəddəs jayda yeyixinglər kərək idi, — dedi. **19** Ləkin Hərun Musəja: — Mana, bular bügün [toqra ix kilip] əzlrəning gunah qurbanliki bilən keydürmə qurbanlikini Pərwərdigarning aldidə sundi; mənəng bəximəja xu ixlər kəldi; əgər mən bügün gunah qurbanlikəng bilən [gəxini] yəgan bolsam, Pərwərdigarning nəziridə obdan bolatimuz? — dedi. **20** Musa buni əngləp jawəbidin razi boldi.

11 Pərwərdigar Musa bilən Hərunəja mundək dedi: — **2** Israilləroja mundək dəgin: — Yər yuzidiki barlik həywanlarning iqidin silərgə yeyixkə bolidiojan janilərwarlar xuki: — **3** Həywanlar iqidə hənə tuyəkləri pütün əqimək (tuyəkləri pütünləy yərik) hənə kəxigüqi həywanlarning hər birini yəsənglər bolidi. **4** Ləkin kəxigüqi yəki əqimək tuyəqlik həywanlardin təwəndikilərimni yeməslikinglər kərək: — Təgə: qünki u kəxigini bilən tuyiği əqimək əməs. Xungə u silərgə hərəm bolidi. **5** Suqur bolsa kəxigini bilən tuyiği əqimək əməs — u silərgə hərəm bolidi. **6** Toxkən bolsa bumu kəxigini bilən tuyiği əqimək əməs — u silərgə hərəm bolidi. **7** Qoxkə bolsa tuyəkləri əqimək (tuyəkləri pütünləy yərik) boləjini bilən kəximigini üqün silərgə hərəm bolidi. **8** Silər xu həywanlarning gəxidin yeməslikinglər kərək wə ularning əlükigimni təgmənglər. Ular bolsa silərgə hərəm bolidi. **9** Suda yəxəydiojan janilərwarlardin təwəndikilərimni yeyixkə bolidi: — sudiki, yəni dəryə-dəngizlərdiki janilərwarlardin kənitə wə kəsirəkləri boləjanlarni yeyixkə bolidi; **10** ləkin dəryə-dəngizlərdə yəxəydiojan, yəni sularda top-top üzidiojan barlik janilərwarlardin, kəsirəkləri yəki kənitə bolmiojanlirini yeməslikinglər kərək; ular silərgə yirginqlik sanalsun. **11** Məzkur janilərwarlar dərwəxə silərgə yirginqlik sanalsun; silər ularning gəxidin yeməslikinglər kərək; ularning əlükini yirginqlik dəp kəranglər. **12** Sudiki janilərwarlarning iqidin kənitə bilən kəsirəki bolmiojan janilərwarlarning həmmisi silərgə yirginqlik sanalsun. **13** Uqar-kənatlardin təwəndikilər silərgə yirginqliktur; ular yeyilməsliki kərək wə silərgə yirginqlik bolsun: — yəni bürküt, kərutəz-təpkuxlar, dənəz bürküti, **14** kərləjoqə kuyruklu sar, laqin wə ularning hilliri, **15** həmmə kəjoqə-kəzoqunlar wə ularning hilliri, **16** müxtəyapilək, təgikux, qəyka, sar wə ularning hilliri, **17** həwukux, kərna, ibis, **18** akkə, səkiyukux, bəlik, əloquq, **19** ləylək, turna wə uning hilliri, həpür wə xəpəwəng kətarliklər silərgə hərəm sanalsun. **20** Buningdin

baxka töt putlap mangidojan, uqidojan uxkak janiwarlarning hammisi silergä yirginqlik bolidu. **21** Halbuki, töt putlap mangidojan, uqidojan uxkak janiwarlardin tewendikilarni yesanglar bolidu: — puti bilan ügülik paqıki bolup, yör yüzidä säkriyäläyidojanlarni yesanglar bolidu; **22** bularning iqidin silergä yeyixkä bolidojanlari: — qekätkä wä uning hilliri, kära qekätkä wä uning hilliri, tomuzoğa wä uning hilliri, qakqıqız wä uning hilliri. **23** Lekin töt putluk bolojan ömiligüqi häm uqidojan hämmä baxkä janiwarlar silergä yirginqlik sanalsun. **24** Bu janiwarlardinmu mundak yöl bilän napak bolisilar; birkim ularning ölük tenigä tägsä käq kirgüqä napak hesablinidu. **25** Kimdäkim bularning ölükining bir kismini kötürsä öz kiyimlerini yuyuxi keräk, u kixi käq kirgüqä napak hesablinidu. **26** Tuyaklıri aqimak, biraq pütünläy belünmigen yaki köximäyidojan haywanlarning hämmisi silergä haramdur; härkim [ularning ölüki] tägsä napak sanalsun. **27** Töt puti bilän mangidojan haywanlarning iqidin tapini bilän mangidojanlarning hämmisi silergä napak bolup, härkim ularning ölük tänlirigä tägsä käq kirgüqä napak sanilidu. **28** Kimki ularning ölükini kötürsä öz kiyimlerini yuyuxi keräk, u kixi käq kirgüqä napak turidu. Wu haywanlar bolsa silergä haram bolidu. **29** Yör yüzidä ömiligüqi uxkak janiwarlarning iqidin silergä haram bolojanlar munular: — kärioju zokor, qaxkan, käslänqük wä ularning türliri. **30** salma, kizil käslänqük, tam käslänqük, tügtürük käslänqük wä hameleon qatarliklar haram bolidu. **31** Bularning hämmisi yör yüzidä ömiligüqi hämmä uxkak janiwarlarning iqidä silergä haram bolidu; ularning ölüki tägsä, käq kirgüqä napak sanilidu. **32** Bu janiwarlarning ölüki härkandak nemigä qixüp kalsa xu nemä napak hesablinidu — härkandak yaoqag qaqa-kuqa bolsun, kiyim bolsun, terä bolsun, taqor bolsun, härkandak ixkä ixlitilidojan äswab bolsun, suoğa qilinixi keräk; ular käq kirgüqä napak sanilip, keyin pak bolidu. **33** Bularning biri sapaldin yasalojan härkandak qaqa iqigä qixüp kalsa, xu qaqa iqidiki hämmä närsä napak sanalsun wä qaqa özi sundurulsun. **34** Əgär qaqidiki sudin ax-taam üstigä qaqraq kötsä, ax-taam napak sanalsun wä xundakla qaqidiki härkandak iqimlikmu napak sanalsun. **35** Härnemigä undak ölükning birär kısmi qixüp kalsimu, napak sanalsun. Əgär tonur wä oqak bolsa, napak boldi döp qeqiwetilsun; ular silergä haram bolsun. **36** Lekin xundak əhwalda bulak yaki su yiojilidojan kəlkək yanila pak sanilidu; əmma birkim ularning ölük tenigä tägsä napak bolidu. **37** Əgär undak ölükning birär kısmi terixkä täyyarlanojan danlaroğa qixüp kalsa, bumu yanila pak sanilidu. **38** Lekin əgər danning üstigə su quyulojandin keyin xundak bir ölükning birär kısmi qixüp kalsa, undakta bu danlar silergä napak sanalsun. **39** Əgər silergä yeyixkä bolidojan haywanlardin biri ölüp kalsa, uning ölüki tägkən kixi käq kirgüqä napak sanalsun. **40** Kimki undak ölükning göxidin yesä, öz kiyimlerini yuyuxi keräk wä käq kirgüqä napak sanalsun; xundakla undak bir ölükin kötürgən kiximu kiyimlerini yuyuxi keräk wä u kixi käq kirgüqä napak sanalsun. **41** Yör yüzidä ömiligüqi hämmä uxkak janiwarlar yirginqlik sanilip, härgiz yeyilmisun. **42** Körsiki bilän beoqirlap mangidojan janiwar bolsun, yör yüzidä yürüp töt puti bilän yaki köp putliri bilän mangidojan ömiligüqi janiwarlarning härtürükini bolsa, ularni härgiz yemənglar; qünki ular yirginqliklur. **43** Silər bolsanglar mundak ömiligüqi janiwarning säwəbidin özünqlarni yirginqlik kilmasliqınglar keräk. Özünqlarni ular tüpəydidin napak kılmanglar, bolmisa ularning säwəbidin bulojinip kalisilar; **44** qünki Mən Hudayinglardurmən. Silər özünqlarni

[Özümgä] atap mukəddäs kılixinglar keräk; Mən Özüm mukəddäs bolojag silərmu özünqlarni mukəddäs tutuxunglar keräk. Silər özünqlarni yör yüzidä ömiligüqi uxkak härkandak janiwarlarning säwəbidin napak kılmanglar. **45** Qünki Mən ez Hudayinglar boluxkä silərnı Misir zeminidin qikirip kəlgən Pərwərdigardurmən; silər mukəddäs bolunglar, qünki Mən mukəddəsturmən. **46** Xular bolsa qarpay bilən uqar-kanatlar, suda yüridojan hər bir janiwar bilən yör yüzidä ömiligüqi hər bir uxkak janiwarlar toqrisidiki qanun-bəlgilimidur. **47** Bular bilən haram-halalni ukup, yeyixkä bolidojan haywan bilən yeyixkä bolmayidojan haywanlarni pərk etäləysilər.

12 Pərwərdigar Musaoğa söz kılip mundak dedi: — **2** Israillaroğa söz kılip mundak degin: — «Ayal kixi hamilidar bolup oşul tuojsa, adət körip aorıq bolojan künliridikidä yəttä küngiqə napak sanalsun. **3** Səkkizinqi küni oşli bolsa hatnə kılınsun. **4** Ayal bolsa xuningdin keyin ottuz üq küngiqə «qan paklinix»ta tursun; paklinix künliri tamam bolmıoquqə həc bir mukəddäs nərsigə təgmisun, mukəddäs jayojsımu kirmisun. **5** Əgər u kız tuojsa undaktä adət künliridikidä ikki həptigiqə napak turup, andin atmix altə küngiqə «qan paklinix»ta tursun. **6** Məyli oşul yaki kız tuojsun, qan paklinix künliri tamam bolojandin keyin u ayal keydürmə qurbanlık üqün bir yaxkä kirgən közini, gunah qurbanliqi üqün bir baqka yaki pahtakni elip jamaət qedirining kirix aozioğa, kahinning kexioğa költürsün. **7** Kahin uni Pərwərdigarning aldisä sunup, xu ayal üqün kafarət költüridu; xuning bilən u hunidin pak bolidu. Oşul yaki kız tuoqjan ayal toqrisidiki qanun-bəlgilimə mana xudur. **8** Əgər uning közioğa qurbi yətdimə, u ikki pahtək yaki ikki baqka költürsün; ularning biri keydürmə qurbanlık üqün, yənə bəri gunah qurbanliqi üqün bolidu; xu yöl bilən kahin uning üqün kafarət költüridu; u ayal pak bolidu.

13 Pərwərdigar Musa bilən Hərunoğa söz kılip mundak dedi: — **2** Birsining bədinining terisidä bir qıqan, yaki təmrətkə yaki parkıraq taxma qıqıp, uningdin bədinining terisidä pesə-mahaw kesilining jarahiti pəyda bolojan bolsa, u kixi Hərun kahinning yaki uning kahin oşulliridin birining kexioğa költürilsün. **3** Kahin uning bədinining jarahitigə qaraydu; jarahət bolojan jayning tüki akirip kötkən həmdə jarahətmu ətrapidiki teridin kənikrak köriñsä, bu pesə-mahaw kesəllikidur. Xunga kahin uni kergəndin keyin xu kixini «napak» döp jakarlisun. **4** Lekin əgər uning bədinining terisidiki pəyda bolojan axu yaltıraq qıqan ak bolup, ətrapidiki teridin kənikrak köriñmisə wə tükimu akirip kötmigən bolsa, kahin bu jarahət bar kixini yəttə küngiqə ayrim solap köysun. **5** Yəttinqi küni kahin uningoğa karisun wə əgər jarahət ohxax turup, terisidä kengiyip kötmigən bolsa, kahin uni yənə yəttə küngiqə ayrim solap köysun. **6** Yəttinqi küni kahin uningoğa yənə karisun wə jarahətning rənggi suslaxқан wə kengiyip kötmigən bolsa, undakta kahin uni «pak» döp jakarlisun; jarahətning pəkət bir qaqa ikənliki bekitilip, kesəl kixi öz kiyimlerini yuyup pak sanalsun. **7** Lekin əgər u kahinoğa köriñüp «pak» döp jakarlanojandin keyin xu qaqa terisidä kengiyip kötsə, undakta u yənə bir kətim kahinoğa köriñsun. **8** Kahin uningoğa yənə karisun wə əgər qaqa uning terisidä kengiyip kötkən bolsa, kahin uni «napak» döp jakarlisun; u jarahət pesə-mahawdur. **9** Əgər birkimdə pesə-mahaw jarahiti pəyda bolup kalsa kahinning kexioğa költürilsün. **10** Kahin uning jarahitigə səpselip karisun; wə əgər terisidä ak bir qıqan pəyda bolojan, tüki akirip kötkən bolsa wə qıqan qıqқан jayda ət-gəxi köriñüp kalojan bolsa, **11** bu uning bədinining terisigə

qüxkən kona pesə-mahaw jarahitining kaytidin kozojilixi bolup, kahin uni «napak» dəp jakarlisun. U napak bolojini üqün uni solaxning həjiti yok. **12** Lekin əgər pesə-mahaw kozojilip, jarahiti bar kixining terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin nəgila qarisa xu yərdə xu «pesə-mahaw» bolsa, terisini bexidin putiojiqə qaplap kətkən bolsa, **13** undaқта kahin uningəja səpselip qarısun; mana, xu pesə-mahaw jarahiti pütün bədinini qaplap kətkən bolsa, u jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlisun; qünki uning pütün bədinini akirip kətkən bolup, u «pak» dəp sanalsun. **14** Lekin kaqaniki uningda ət-gəxi kərinüp kəlsa, u kixi napak sanalsun. **15** Kahin mundak kərtüngən ət-gəxigə qarap, u kixini «napak» dəp jakarlisun; qünki xu ət-gəx napak bolup, u pesə-mahaw kesilidur. **16** Həlbuki, əgər ət-gəxi kaytidin əzgirip, akarsa u kixi yənə kahinning kəxiəja kəlsun. **17** Kahin uningəja səpselip qarısun; jarahət akərojan bolsa, kahin jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlisun; u pak sanilidur. **18** Əgər birkimning bədinining terisigə hürək qikip sakijiyip, **19** hürəkning ornida aq qikan yaki kizəjuq daə pəyda boləjan bolsa, kahinəja kərsitilsun. **20** Kahin uningəja səpselip qarısun; əgər daə ətrapidiki teridin kənikrak kərtünsə, xundakla uningidiki tükler akirip kaləjan bolsa, undaқта kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu hürəktin kozojilip pəyda boləjan pesə-mahaw kesili jarahitidur. **21** Lekin kahin uningəja səpselip qarışanda, daə qikkən jayda akirip kaləjan tükler bolmisa, wə daəjmu ətrapidiki teridin kənikrak bolmisa, rənggi səl susrak boləjan bolsa, undaқта kahin uni yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **22** Əgər daə dər wərkə terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu [pesə-mahaw] jarahitidur. **23** Əmma əgər daə əz jayida tohtap yeyilmiojan bolsa, bu pəkət hürəkning zəhmi, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun. **24** Əgər birsining bədinining terisining məlum jayi keyüp kelip, keyəjan jay aq-kizəjuq yaki pütümləy aq daə bolup kəlsa, **25** kahin uningəja səpselip qarısun; əgər xu daəjdiki tükler akirip kətkən, daəjmu ətrapidiki teridin kənikrak bolup kaləjan bolsa, undaқта bu keyük yarisisin pəyda boləjan pesə-mahaw kesilidur; kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki u pesə-mahaw jarahitidur. **26** Lekin əgər kahin səpselip qarışanda, daəning ornida heqkəndak akirip kətkən tük bolmisa, xundakla daəjmu ətrapidiki teridin kənik bolmisa, bəlkə rənggi sus bolsa, undaқта kahin uni yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **27** Yəttinqi küni kahin uningəja yənə qarısun; daəj terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki u pesə-mahaw jarahitidur. **28** Əmma əgər daə jayida tohtap, yeyilmiojan bolsa, xundakla rənggi sus bolsa, bu pəkət keyüktin boləjan qawərtku, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun; qünki u keyüktin tatuki, halas. **29** Əgər bir ər yaki ayal kixining bexida yaki sakilida jarahət pəyda bolsa, **30** kahin jarahətkə səpselip qarısun; əgər jarahət ətrapidiki teridin kənikrak kərtünsə, üstidə xalang serik tük bolsa, undaқта kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu jarahət kəkaq bolup, bax yaki sakaldiki pesə-mahawning əlamitidur. **31** Əgər kahin kəkaq jayəja səpselip qarışanda, u ətrapidiki teridin kənik kərtümsə, xundakla uning iqidə heqkəndak qara tükmu bolmisa, undaқта kahin kəkiqi bar kixini yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **32** Kahin yəttinqi küni kəkaqəja yənə səpselip qarısun; kəkaq kengiyip kətməy, üstidimü heqkəndak serik tük bolmisa, xundakla kəkaq ətrapidiki teridin kənik kərtümsə, **33** jarahiti bar kixi barlik qaq-sakilini qüxürüwətsun; kəkaqning əzini əjirdimisun. Kahin kəkiqi bar kixini yənə yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **34** Yəttinqi küni kahin kəkaqəja səpselip qarısun; əgər kəkaq teridə kengiyip kətmigən bolsa, xundakla ətrapidiki

teridin kənik kərtümsə, kahin uni «pak» dəp jakarlisun. Andin u kiyimlirini yusun; xuning bilən u pak sanilidur. **35** Lekin əgər u «pak» dəp jakarlanəjandin keyin kəkaq teridə kengiyip kətsə, **36** kahin uningəja yənə səpselip qarısun; əgər kəkaq teridə kengiyip kətkən bolsa, serik tükning bar-yoklukini təkxürüxning həjiti yok; qünki bu kixi napaktur. **37** Əgər kəkaq jayida xu peti kelip, üstidin qara tük ünüp qikkən bolsa, kəkaq sakəyojan bolidur; xu kixi pak boləjaqə, kahin uni «pak» dəp jakarlix kerək. **38** Əgər ər yaki ayal kixining bədinining terisidə daəj pəyda bolup, bu daəlar parkirəq həm aq bolsa **39** kahin səpselip qarısun; əgər bədənning terisidiki u daəlar saxlixip boz rənggə yuzləngən bolsa, bu teridin qikkən bir taxma, halas; bu kixi pak sanalsun. **40** Əgər birkimning bəxining tükleri qüxüp kətkən bolsa, u pəkət bir takir bax, halas; u pak sanalsun. **41** Əgər uning bəxining tükü pəxənə təripidin qüxkən bolsa, u pəkət paynəkəb, halas; u yənəla pak sanalsun. **42** Lekin əgər uning takir bəxi yaki paynək bexida kizəjuq aq daəj kərtümsə, undaқта xu jarahət uning takir bəxi yaki paynək bexidiki pesə-mahaw kesilining bir əlamitidur. **43** Kahin jarahitigə səpselip qarısun; əgər uning takir bexida yaki paynək bexida ixxiq jarahət bolsa həmdə pesə-mahaw kesilining əlamitidə kizəjuq aq kərtümsə, **44** undaқта u pesə-mahaw kesiligə giriptar boləjan adəm bolup, napak həsəblinidur. Uning bəxiəja xundak jarahət qüxkən boləjaq, kahin uni mutlək «napak» dəp jakarlisun. **45** Xundak jarahiti bar pesə-mahaw kesili boləjan kixi kiyimliri yirtik, qalqiri quwuk, burut-sakili yepiklik həlda: «Napak, napak!» dəp towap yürüxi kerək. **46** Xu jarahiti boləjan barlik künlərdə u «napak» sanilidur; u napak boləjaqə, ayrim turuxi kerək; uning turaləjisi qədirgəhning sirtida bolsun. **47** Əgər bir kiyimdə, məyli yungdin yaki kanəptin tikilgən bolsun uningda pesə-mahaw iz-deəji pəyda bolsa, **48** yənə kanəp yaki yungdin tokulojan rəhtta, əriş yipida yaki arkaq yiplirida bolsun, terə-hurumda yaki teridin etilgən hərəkəndak nərsilərdə pesə-mahaw iz-deəji bolsa, **49** xundakla kiyim-keqəq yaki terə-hurumda, əriş yip yaki arkaq yiplirida, ya terə-hurumdin etilgən nərsilərdə pəyda boləjan iz-deəji yexilrak yaki kizəjuq bolsa bu iz-deəji «pesə-mahaw iz-deəji» dəp karilip kahinəja kərsitilsun. **50** Kahin [daəja] səpselip qarısun, andin iz-deəji pəyda boləjan nərsini yəttə küngiqə ayrim saklisun. **51** U yəttinqi küni iz-deəjiəja qarap baksun; iz-deəji qüxkən kiyim-keqəq, məyli arkaq yipta yaki əriş yipta bolsun, yaki terə-hurumda yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, u kengiyip kətkən bolsa, bu iz-deəji qiritküq pesə-mahaw kesili dəp həsəblinip, ular napak sanalsun. **52** Xuningdək kahin əriş yip yaki arkaq yipida iz-deəji bolsa kiyim-keqəq yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə xundak iz-deəji bolsa ularnimü keydürüwətsun; qünki bu qiritküq pesə-mahaw kesilidur. Mundak nərsilərnin həmmisini otta keydürüx kerəktur. **53** Lekin kahin uningəja səpselip qarışanda, iz-deəji kiyim-keqəktiki əriş yipta bolsun, arkaq yipta bolsun, yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, iz-deəji kəngəymigən bolsa, **54** undaқта kahin deəji bar nərsini yuyulsun dəp buyrup, ikkinqi kətim uni yəttə küngiqə saklisun. **55** Bu nərsə yuyulojandin keyin kahin yənə daəja səpselip qarısun; əgər uning rənggi əzgərmigən bolsa (gərqə kengiyip kətmigən bolsimü), u yənəla napaktur; sən uni otta keydürgin. Qünki məyli uning iz-deəji iq yüzidə bolsun yaki tax yüzidə bolsun u qiritküq iz-deəji həsəblinidur. **56** Lekin əgər kahin səpselip qarışanda, mana, daəning rənggi yuyulojandin keyin suslixip kətkən bolsa, u xu kismini kiyim-keqəktin, əriş yiptin yaki arkaq yiptin bolsun, yaki terə-hurumdin bolsun uni yirtip elip, taxliwətsun. **57** Əgər bu iz-deəji kiyim-keqəktə, məyli arkaq

yipta yoki erux yipta bolsun, ya tera-hurumdin etilgən narsida kertunsun, bu kengiydioqan birhil pesa-mahaw iz-deoqi dap sanalsun; sən u qaplxaxan kiyim-keqakni koeyduruwotkin. **58** Lekin aqer iz-daoq kiyim-keqaktə bolsun (erux yipida yaki arkaq yipida bolsun) yaki tera-hurumdin etilgən narsida bolsun, uyuyulux bilən qikiq kətsə, undakta bu egin ikkinqi ketim uyuyulsun, andin pak sanalsun. **59** Pesa-mahaw kesiliningkidək iz-daoq pəyda boləqan yung yaki kanap rəhttin tokuloqan kiyim-keqək (iz-daoq erux yipta yaki arkaq yipta bolsun) yaki tera-hurumdin etilgən narsilar toqrirsidiki qanun-bəlgilimə mana xudur; buning bilən ularni pak yaki napak jakarlxaxa bolidu.

14 Pərwərdigar Musaoqa səz kiliq mundak dedi: — **2** Pesa-mahaw boləqan kixi pak kiliqidioqan künidə bəja kiliq kerək boləqan qanun-bəlgilimə mana tewəndikidaktur: — **U** kaqinning aldioqa kəltürilsun. **3** Kaqin qedirgaqning taxkioqa qikiq, pesa-mahaw boləqan kixigə səpselip qarisan; aqer pesa-mahaw boləqan kixi kesilidin saqayoqan bolsa, **4** Undakta kaqin pak kiliqidioqan kixigə pak, tirik kuxtin ikkini uningə qəxup kedir yaoyiqi, kizil rəht wə zofa kəltürüxkə buyrusun. **5** Andin kaqin kuxlarning birini ekin su qaqlanoqan sapa kozining üstidə boquzlanglar dəp buyrusun; **6** andin tirik kuxni bolsa, kaqin uni kedir yaoyiqi, kizil rəht wə zofa bilən elip kelip, bu narsilərnin qəmmisini tirik kux bilən birgə ekin suning üstidə boquzlanoqan kuxning qənioqa qilisun, **7** andin pesa-mahawdin pak kiliqidioqan kixigə yəttə qətim sepixi bilən uni pak dəp jakarlisun; wə tirik kuxni dalaqə qoyup barsun. **8** Pesa-mahawdin pak kiliqidioqan kixi kiyimlirini uyuyup, bədinidiki barliq tüklərni qüxürüp, suda uyuyunoqandin keyin pak qəsaqlanidu. Andin uningə qədirgaqka kirixkə ijazət bolidu; pəkət u yəttə küngiqə əz qədirning texida turuxi kerək. **9** Yəttinqi küni u bədinidiki qəmmə tüklərni qüxürsun; baxning qaq-saqalliri wə qəxini, yəni barliq tüklərni qüxürsun; u kiyimlirini uyuyup əz bədinini suda yusun, andin pak bolidu. **10** Sakkizinqi küni u ikki bejirim ərkək koza bilən bir yaxka kirgən bejirim qixi qozidin birni, xuningdək bir [əfahning] ondin üiqə barawər zəytun meyi iləxtürilgən esil un «axliq hədiyə»ni, bir log zəytun meyini kəltürsun. **11** Uni «pak» dəp jakarlaydioqan bu rəsim-qaidini etküzdioqan kaqin pak kiliqidioqan kixini wə u narsilərni jamaət qədirining kirix aqzida, Pərwərdigarning aldidə qəziri kilsun. **12** Andin kaqin ərkək qozilarning birini elip itaətsizlik qurbanliqi kiliq sunup, uning bilən billə xu bir log zəytun meyini kəltürüp, pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldidə pulanglatun. **13** Koza bolsa mukəddəs bir jayning iqidə gunaq qurbanliqi bilən keydürmə qurbanliqlar boquzlinoqan jayda boquzlansun; qünki itaətsizlik qurbanliqi bolsa gunaq qurbanliqioqa ohxax, kaqinoqa təwə bolup «əng mukəddəslərnin biri» sanlidu. **14** Kaqin itaətsizlik qurbanliqining qənidin elip pak kiliqidioqan kixining ong kulikining yumxiqioqa wə ong qolining qong barmiqi bilən ong putining qong barmiqioqimu sürüp koysun. **15** Andin kaqin xu bir log zəytun meyidin elip, əzining sol qolining alikinoqa azoqina kuysun. **16** Kaqin ong barmiqini sol qolidiki zəytun meyoqa qilap, Pərwərdigarning aldidə yəttə qətim barmiqi bilən səpsun. **17** Andin kaqin qolidiki qaloqan maydin elip, pak kiliqidioqan kixining ong kulikining yumxiqioqa, ong qolining bax barmiqioqa wə ong putining bax barmiqioqa sürilgən itaətsizlik qurbanliqining qəning üstigə sürüp koysun. **18** Sürüp bolup, kaqin qolidiki xip qaloqan mayni pak kiliqidioqan kixining bəxioqa kuysun. Bu yol bilən kaqin uning üçün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu. **19** Andin kaqin gunaq qurbanliqini sunup, pak kiliqidioqan kixini napaklikidin

pak kiliqxə kafarət kəltüridu; ahirida u koeydürmə qurbanliqni boquzlisun. **20** Kaqin keydürmə qurbanliq bilən axliq hədiyəni qurbanqahta sunsun. Bu yol bilən kaqin uning üçün kafarət kəltürüp, u kixi pak bolidu. **21** Lekin u kəmbəqəlliktin xundak kiliqxə qurbi yətmisə, əzigə kafarət kəltürüx üçün «pulanglatma hədiyə» süpitidə yalozuq bir ərkək qozini itaətsizlik qurbanliqi kiliq kəltürsun, xuningdək axliq hədiyə üçün bir əfahning ondin birigə barawər zəytun meyi iləxtürilgən esil un bilən bir log zəytun meyini kəltürsun. **22** wə əz əqlawioqa yarixa ikki pahtək yaki ikki baqqa elip kəlsun; biri gunaq qurbanliqi üçün, yəne biri keydürmə qurbanliq üçün bolun; **23** səkkizinqi küni bularni əzining pak kiliqini üçün jamaət qədirning kirix aqzioqa elip kelip, Pərwərdigarning aldidə kaqinning qəxioqa kəltürsun. **24** Kaqin itaətsizlik qurbanliqi bolidioqan ərkək koza bilən xu bir log mayni elip, bularni pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldidə pulanglatun. **25** Itaətsizlik qurbanliqi kiliqinoqan ərkək qozini bolsa əzi boquzlisun; andin kaqin itaətsizlik qurbanliqining qənidin azoqina elip, pak kiliqidioqan kixining ong kulikining yumxiqioqa, ong qolining bax barmiqioqa wə ong putining bax barmiqioqa sürsun. **26** Andin kaqin maydin elip, sol qolining alikinoqa azoqina kuysun. **27** Xundak kiliq, kaqin ong barmiqi bilən sol qolidiki maydin Pərwərdigarning aldidə yəttə qətim səpsun. **28** Andin kaqin əzi qolidiki maydin elip, pak kiliqidioqan kixining ong kulikining yumxiqioqa wə ong qolining bax barmiqi bilən ong putining bax barmiqioqa itaətsizlik qurbanliqining qəning üstigə sürsun. **29** Xuning bilən Pərwərdigarning aldidə uningə kafarət kəltürüxkə kaqin qolidiki mayning qaloqini pak kiliqidioqan kixining bəxioqa kuysun; **30** andin xu kixi əz qurbioqa qarap pahtəktin birni yaki baqkidin birni sunsun; **31** əz qurbioqa qarap, birini gunaq qurbanliqi, yəne birini keydürmə qurbanliq kiliq axliq hədiyə bilən billə sunsun. Bu yolda kaqin Pərwərdigarning aldidə pak kiliqidioqan kixi üçün kafarət kəltüridu. **32** Əzidə pesa-mahaw boləqan, pak kiliqini üçün wajip bolidioqan narsilərni kəltürüxkə qurbi yətməydioqan kixilar toqrirsidiki qanun-bəlgilimə mana xulardur. **33** Pərwərdigar Musaoqa bilən qurbi qunioqa mundak dedi: — **34** — Silər Mən əzizinglarəqa miras kiliq beridioqan Qanaan zeminiə kirgəndin keyin, Mən silər igə bolidioqan xu zemindiki bir eygə birhil pesa-mahaw yarisini əwətsəm, **35** əyning igisi kaqinning qəxioqa berip, uningə buni məlum kiliq: «Məning əyümə wəba yuqqəndək kərunidə», dəp məlum kiliqi kerək. **36** Kaqin bolsa: — Əydiki qəmmə narsilar napak bolmisun üçün mən berip bu wəbaqə səpselip qaraxtin burun əyni bikarlanglar, dəp buyrusun. Andin kaqin kirip eygə səpselip qarisan. **37** U xu wəbaqə səpselip qaroiqinida, mana əyning tamliroqa wəba daqliri yuqqan jaylar kawak bolsa, həm yexiloqa mayil yaki kizəqəq bolup, tamning yüzidin qəniqrək bolsa, **38** kaqin əyning ixikining aldioqa qikiq, ixikni yəttə küngiqə taqap koysun. **39** Andin kaqin yəttinqi küni yenip kelip, səpselip qaroiqinida, əyning tamliqidiki iz-daoq kengiyip kətkən bolsa, **40** kaqin: — Wəba yuqqan taxlarni qikiqip xəhərnin sirtidiki napak bir jayoqa taxliwətinglar, dəp buyrusun. **41** Xuning bilən birgə u əyning iqining tət ətrapini kirdorsun wə ular kirəqan suwakni bolsa xəhərnin texidiki napak bir jayoqa təkəwətsun. **42** Andin ular baxqə taxlarni elip, ilgiriki taxlarning ornida koysun wə baxqə haq lay etip, uning bilən əyni qaytidin suwisun. **43** Əgər u taxlarni qikiqip, əyni kirdurup qaytidin suwatqandin keyin, əydə wəba deoqi yəne pəyda bolsa, **44** undakta kaqin yəne kirip buningə səpselip qarisan. Səpselip qaroiqinida, mana iz-daoq əydə kengiyip kətkən bolsa, bu eygə yuqqini qiritkiq wəba bolidu; əy napak

sanilidu. **45** Bu wəjidin ular əyni, yəni yaoʻlaq-tax wə barlik suwiki bilən billə qixürüp, həmmisini kəttürüp xəhərning sirtidiki napak bir jayoʻta taxlawatsun. **46** Kimdəkim oy takaloʻan mæzgildə uningoyə kirsə, u kəq kirgüqə napak sanilidu. **47** Əgər birkim oy iqidə yatkan bolsa, kiyimlirini yusun; wə əgər birsə öydə oʻjaloʻan bolsa, umu əz kiyimlirini yusun. **48** Lekin kaʻhin kirip, eygə səpselip kəriqinida oy suwaloʻqandin keyin waba uningda kengiyip kətmigən bolsa, undakta kaʻhin əyni «pak» dəp jakarlisun; qünki uningdiki waba saqayoyan bolidu. **49** Andin u oʻyning pak kəlinixi üqün ikki kux, kedir yaoʻliq, kizil rəht bilən zofa elip kelip, **50** kuxlarning birini ekin su qaqilanoʻan sapa kozining üstidə boozulisan; **51** andin u kedir yaoʻliq, zofa, kizil rəht wə tirik kuxni billə elip kelip, bu nərsilərnin həmmisini boozulanoʻan kuxning kəniyoʻa, xundakla ekin suyoʻa qilap, eygə yəttə mərtiwə səpsun; **52** bu yol bilən u əyni kuxning kəni, ekin su, tirik kux, kedir yaoʻliq, zofa wə kizil rəht arkiplik napakliktin paklaydu. **53** Andin u tirik kuxni xəhərning sirtida, dalada koyup bərsun. U xundak kəlip, oy üqün kafarət kəltüridu; u oy pak sanilidu. **54** Bular bolsa hərhih pesə-mahaw jaraʻiti, kaqəq, **55** kiyim-keqəq wə eygə yuqkan pesə-mahaw wabasi, **56** teridiki qikanlar, təmrətkə wə parkirək ək iz-daolur toʻpriesidiki kanun-bəlgilimidur. **57** Xu bəlgilimilər bilən bir nərsining kaʻysi əhwalda napak, kaʻysi əhwalda pak bolidyoʻanliqini park etixkə kərsətmə berixkə bolidu; mana bu pesə-mahaw toʻpriesidiki kanun-bəlgilimidur.

15 Pərwərdigar Musa bilən Hərunoʻa səz kəlip mundak dedi: — **2** Israillaroʻa mundak dənglar: — Hərkəndək ərkəkning əz tenidin aqma qixsa xu kixi xu aqma səwəbidin napak sanalsun. **3** Aqma qixixtin boloyan napaklik toʻpriesidiki həküm xuki, aqmisi məyli tenidin ekip tursun yaki ekixtin tohtitiloʻan bolsun, xu kixi yənilə napak sanalsun; **4** mundak aqma boloyan kixi yatkan hər bir orun-kərpə napak sanilidu wə u kaʻysi nərsining üstidə oltursa xu nərsimu napak sanilidu. **5** Kimki u yatkan orun-kərpigə təgə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, andin kəq kirgüqə napak sanalsun. **6** Xuningdək kimki mundak aqma boloyan kixi olturoʻan nərsidə oltursa əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **7** Kimki aqma boloyan kixining tenigə təgə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Əgər aqma boloyan kixi pak birsigə tükürsə, xu kixi əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Kaʻysibir egər-toʻkumning üstigə [aqma boloyan] kixi minsə, xu nərsə napak sanalsun. **10** Kimki uning tegidə koyuloʻan nərsilərgə təgə kəq kirgüqə napak sanilidu; wə kimki xu nərsilərnə kəttürsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **11** Aqma boloyan kixi kəlini yumastin birkimgə təgüküzə, xu kixi əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **12** Aqma boloyan kixi sapa kaqini tutup salsa, xu kaqə qəkiwetilsun; yaoʻlaq kaqə bolsa suda yuyulsun. **13** Kaqaniki aqma bar kixi aqma həlitudin kutulsa, əzining pak kəlinixi üqün yəttə künni həsəblap etküzüp, andin kiyimlirini yuyup, ekin suda yuyunsun; andin pak sanilidu. **14** Səkkizinqi küni ikki pahtək yaki ikki baqkini elip, jamaət qədirining kirix aozioʻa, Pərwərdigarning aldioʻa kəltürüp, kaʻhinoʻa tapxursun. **15** Kaʻhin ulardin birini gunah kərbanliqi üqün, yəne birini kəyduərmə kərbanliqi üqün sunsun. Bu yol bilən kaʻhin Pərwərdigarning aldidə uning aqma boloyanliqioʻa kafarət kəltüridu. **16** Əgər bir ərkəkning məniysi əzlükidin qikip kətkən bolsa, u pütün bədinini suda yusun, u kəq kirgüqə napak sanalsun. **17** Xuningdək adəmining məniysi kaʻysi kiyimigə yaki terisigə yuqub kaʻlsa, suda yuyulsun wə

kəq kirgüqə napak sanalsun. **18** Ər wə ayal kixi bir-birigə yəkinlixixi bilən məniyi qixsa, ikkisi yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **19** Əgər ayal kixilər aqma kelix həlitudə tursa wə aqmisi hun bolsa, u yəttə küngigə «ayrim» tursun; kimki uningoyə təgə kəq kirgüqə napak sanalsun. **20** «Ayrim» turux məzgildə, kaʻysi nərsining üstidə yatsa, xu nərsə napak sanilidu, xundakla kaʻysi nərsining üstidə olturoʻan bolsa, xu nərsimu napak sanalsun. **21** Hərkim uning orun-kərpisigə təgə əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Hərkim u olturoʻan nərsigə təgə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **23** Wə əgər birkim u yatkan yaki olturoʻan jayda koyuloʻan birer nərsigə təgə, kəq kirgüqə napak sanalsun. **24** Əgər bir ər kixi xu həlütiki ayal bilən birgə yatsa, xundakla uning hun napakliqi xu ərgə yuqub kaʻlsa, u yəttə küngigə napak sanalsun; u yatkan hər bir orun-kərpimu napak sanalsun. **25** Əgər ayal kixining adət waqtining sirtidimu birnaqə küngigə huni kelip tursa, yaki hun aqmisi adət waqtidin exip kətkən bolsa, undakta bu napak kan ekip turoʻan künlirining həmmisidə, u adət künliridə turoʻandək sanalsun, yuə napak sanalsun. **26** Kan kəlgən hər bir kündə u kaʻysi orun-kərpə üstidə yatsa, bular u adət künliridə yatkan orun-kərpilərdək həsəblinidu; u kaʻysi nərsining üstidə olturoʻan bolsa, xu nərsə adət künlirining napaklikidək napak sanalsun. **27** Hərkim bu nərsilərgə təgə napak bolidu; xu kixi kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **28** Ayal kixi qaqan hun kelixtin saqaysa, u yəttə künni həsəblap, etküzüp boloyanda pak sanilidu. **29** Səkkizinqi küni u ikki pahtək yaki ikki baqkini elip jamaət qədirining kirix aozioʻa, kaʻhinning kəxiyoʻa kəltürsün. **30** Kaʻhin bularning birini gunah kərbanliqi üqün, yəne birini kəyduərmə kərbanliqi üqün etküzün; bu yol bilən kaʻhin uning napak aqma kəndin pak boluxioʻa uning üqün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu. **31** Silər muxu yol bilən Israillarni napaklikidin üzünglar; bolmisa, ular napaklikidə turiwerip, ularning arisidə turoʻan mening turaloyə qədirimni buloyixi tüpəylidin napak həlitudə ölüp ketidu. **32** Aqma kelix həlitudə boloyan kixi wə məniyi ketix bilən napak boloyan kixi toʻpriesidə, **33** Xuningdək hun kelix künliridiki aozrik ayal kixi toʻprialuk, aqma həlütə boloyan ər wə ayal toʻprialuk, napak həlütiki ayal billə yatkan ər toʻprialuk kəlgən kanun-bəlgilimə mana xulardur.

16 Həruning ikki oʻqli Pərwərdigarning aldioʻa yəkinlixixi bilən ölüp katti. Ular ölüp kətkəndin keyin, Pərwərdigar Musaoʻa səz kildi. **2** Pərwərdigar Musaoʻa mundak dedi: — «Sən əz kərinidixing Hərunoʻa: «Sən ölüp kətməsliking üqün pərdining iqidiki muqəddəs jayoʻta koyuloʻan əhdə sandukning üstidiki «kafarət təhti»ning aldioʻa hər waqit kəlmə», degin. Qünki Mən «kafarət təhti»ning üstidiki bulutta ayan bolimən. **3** Hərun [əng] muqəddəs jayoʻta munu yol bilən kəltürsün: — Gunah kərbanliqi üqün bir yax torpaq, kəyduərmə kərbanliqi üqün bir koʻqarni kəltürsün; **4** əzi muqəddəs kanap halta kəngləkni kiyip, ətlirini yapidoyan kanap ixtannimu kiyip, beligə bir kanap bəlwəqni baolap, bəxiyoʻa kanap səllini yəgəp kaʻlsun. Bular muqəddəs kiyimlər boloyaqka, kiyixtin ilgiri bədinini suda yusun. **5** U Israillarning jamaətidin gunah kərbanliqi üqün ikki tekə, kəyduərmə kərbanliqi üqün bir koʻqarni tapxuruwalsun. **6** Xuning bilən Hərun awwal gunah kərbanliqi bolidoyan torpakni sunup, əzi wə əz eydidikilər üqün kafarət kəltürüxi kərkək. **7** Andin u ikki tekini elip, ularni jamaət qədirining kirix aozining aldioʻa kəltürüp, Pərwərdigarning aldidə turoʻquzsun. **8** Andin Hərun bu ikki tekə toʻpriesidə qək taxlisun; qəkning birini «Pərwərdigar üqün», yəne birini «azazəl üqün» taxlisun.

9 Hārun Pərwərdigar oja qək qüxkən tekini kəltürüp, gunah kurbānlikü süpitida sunsun. 10 Lekin «azazəlgə qək qüxkən tekini bolsa, kafarət kəltürüxi üqün qəlgə həydilixkə, xundakla «azazəlgə əwətlixkə Pərwərdigarning aldidə tirik kəldurulsun. 11 Andin Hārun gunah kurbānlikini, yəni əzi üqün boləjan torpaqni kəltürüp, əzi wə əz eyidikilər üqün kafarət kəltürüxkə əzigə gunah kurbānlikü bolidojan bu torpaqni boozulsun; 12 Andin u Pərwərdigarning aldidiki kurbangahın elinojan qoş bilən tolojan bir huxbuydanni elip, ikki kollap yumxak ezilgən esil huxbuy ətir bilən toldurup, buni pərdining iqigə elip barsun; 13 andin huxbuy iz-tütiki həküm-guwah sandukning üstidiki kafarət təhtini kaplisun dəp, huxbuyini Pərwərdigarning huzuridiki otning üstigə koysun; xuning bilən u əlməydu. 14 U torpaqning qənidin elip əz barmiki bilən kafarət təhtining xərk təripigə qeqip, kafarət təhtining aldiojimu əz barmiki bilən qənidin elip, yəttə kətim səpsun. 15 Andin u həlk üqün gunah kurbānlikü kəlinidojan tekini boozulsun; qəni pərdining iqigə kəltürüp, torpaqning qəni kətiləndək kəilsun, yəni uning qənidin elip kafarət təhtigə wə kafarət təhtining aldioja qaqsun. 16 U bu yol bilən mukəddəs jay üqün kafarət kəltürüp, uni Israillarning napaklikidin, həmmə itaətsizliklerini elip baridojan gunahlıridin paklaydu wə xuningdək ularning napaklikü arisida turuwatqan jamaət qədri üqünmu xundak kafarət kəilsun. 17 U kafarət kəltürüx üqün əng mukəddəs jay oja kirgəndin tartip uningdin qikkuqə heqbir adəm jamaət qədri iqidə bolmisun; bu yol bilən u əzi, eyidikilər wə Israilling pütkül jamaiti üqün kafarət kəltürüdu. 18 Andin u Pərwərdigarning aldidiki kurbangahka qikip, uning üqünmu kafarət kəltürüdu; xuningdək torpaqning qəni bilən tekining qənidin elip kurbangahning qərisidiki münggüzlərgə sürsun; 19 u barmiki bilən qənidin elip kurbangahning üstigə yəttə kətim səpsun; xuning bilən u uni Israillarning napaklikiridin paklap [Huda oja atap] mukəddəs kəlidu. 20 — Mukəddəs jay, jamaət qədri wə kurbangah üqün kafarət kəltürüp boləqəndin keyin, u tirik tekini kəltürsün; 21 andin Hārun ikki kolini tirik tekining bəxioja koyup turup, uning üstidə turup, Israillarning barlik qəbihlikliri wə itaətsizliklerini elip baridojan gunahlırini ikrar kəlip, ularni tekining bəxioja artsun; andin uni yenidə təyyar turidojan bir adəmnin qəli bilən qəlgə əwətəwatsun. 22 Bu yol bilən tekə ularning həmmə qəbihlikliri əz üstigə elip, adəmzətsiz qəlgə ketidu. Xunga u tekini qəlgə kojuwətsun. 23 — Andin Hārun jamaət qədri oja kirip mukəddəs jay oja kirgən wəqəttə kiygən kanap kiyimliri selip xu yərdə ularni koyup koysun. 24 U mukəddəs yərdə əz bədinini suda yuyup, əz kiyimliri kiyip taxkiri oja qikip, əzining keydürmə kurbānlikü bilən həlkning keydürmə kurbānlikini sunup, xu yol bilən əzi wə həlk üqün kafarət kəltürüdu. 25 Xundakla u gunah kurbānlikining meyini kurbangahka keydürsun. 26 «Azazəlgə» bəkitilgən tekini elip bərip kojuwətkən kixi əz kiyimliri yuyup, bədinini suda yuyup, andin qədri gəhka kirixkə bolidu. 27 Kafarət kəltürüx üqün qəni [əng] mukəddəs jay oja elip kətilip, gunah kurbānlikü kəlinəjan torpaq bilən gunah kurbānlikü kəlinəjan tekini bərsi qədri gəhning taxkiri oja elip qikip, ularning terisi, gəxi wə tezəkliri otta keydürsun. 28 U ularni keydürgən kixi əz kiyimliri yuyup, bədinini suda yuyup, andin qədri gəhka kirixkə bolidu. 29 — Mana bu silərgə bir əbədi qənun-bəlgilimə bolsun: — Hər yəttinqi aynin oninqi künidə silər əz nəpsinglari tartip əzünglari təwən tutunglar wə heqkəndək ix kəimanglar; mayli yərliklər bolsun yəki aranglarda turuwatqan Yəq. yurtluqlar bolsun xundak kəlixinglar kərək. 30 Qünki xu künidə siləni paklakka silər

üqün kafarət kəltürüldü; Pərwərdigarning aldidə silər həmmə gunahlıringlardin pak bolisilər. 31 Bu kün silərgə pütünlay aram alidojan xabat küni bolup, nəpsinglari tartip əzünglari təwən tutisilər; bu əbədi bir bəlgilimidur. 32 Kimki atisining ornida kəhnilik yürgüzüx üqün məsih kəlinip, Huda oja atap tikləngən kəhni bolsa xu yol bilən kafarət kəltürüdu. U kanapin etilgən mukəddəs kiyimini kiyip turup, 33 Əng mukəddəs jay üqün kafarət kəltürüdu; jamaət qədri bilən kurbangah üqünmu kafarət kəltürüdu; qəlojan kəhnilər bilən barlik həlkning jamaiti üqün həm kafarət kəltürüdu. 34 Bu bolsa silər üqün əbədi bir bəlgilimə bolidu; xuning bilən Israillari barlik gunahlıridin paklak üqün yilda bir qətim kafarət kəltürüp bərisilər». Xuning bilən [Hārun] Pərwərdigar Musa oja buyruojinidək kəldi.

17 Pərwərdigar Musa oja səz kəlip mundək dedi: — 2 Hārun bilən ojuulliri wə barlik Israillərgə mundək degin: — Pərwərdigar silərgə buyruojan həküm xuki: — 3 Israilling jəmətliridin boləjan hərəkəndək kixi kurbānlik kəlməkqi bolup, kala yəki qoy yəki əqkini jamaət qədri qərimə kirix əozida, Pərwərdigarning turaləju qədri qərimə aldioja, Pərwərdigar oja atalojan kurbānlik süpitidə yətiləp əpkəlməy, bəki qədri gəhning iqidə yəki taxkiri oja boozulsun, uningdin akqan qan xu kixining gədingə artilidu; bu adəm «qan təkən» dəp, əz həlkidin üzöp taxlinidu. 5 Bu həkümning məksiti Israillarning həzirkidək daladə mal soyup kurbānlik kəlixning ornojə, kurbānlikliri jamaət qədri qərimə kirix əozida Pərwərdigarning aldioja kəltürüp, kəhinoja tapxurup Pərwərdigar oja «naklik kurbānlikliri» süpitidə sunup boozulsun üqündur. 6 Kəhni qəni elip jamaət qədri qərimə kirix əozining yənidiki Pərwərdigarning kurbangahning üstigə səyip, Pərwərdigar oja huxbuy kəltürüx üqün mayni keydürsun. 7 Xuning bilən ular əmdi burunkidək buzukluk kəlip tekə-jinlarning kəynidə yürüp, ular oja əz kurbānlikliri otküzüp yürmisun. Mana bu ular üqün dəwərdin dəwərgiqə əbədi bir bəlgilimə bolsun. 8 Sən ular oja: — Israilling jəmətin yəki ularning arisida turuwatqan yəki yurtluqlardin biri keydürmə kurbānlik yəki [baxqə] kurbānlik otküzməkqi bolsa, 9 uni Pərwərdigar oja atap sunux üqün jamaət qədri oja kirix əozining aldioja kəltürmisə, u kixi əz həlkiridin üzöp taxlansun — degin. 10 Əgər Israilling jəmətin boləjan hərəkəndək adəm yəki ularning arisida turuwatqan yəki yurtluqlar qan yəsə, Mən yüzümni qəni yəgən xu kixigə kərxə kəlimən, uni əz həlkidin üzöp taxlaymən. 11 Qünki hər bir janiwəning jəni bolsa uning qənididur; Mən uni jeninglar üqün kurbangah üstigə kafarət kəltürüxkə bərgənmən. Qünki qan əzidiki janning wastisi bilən kafarət kəltürüdu. 12 Xunga bu səwəbtin Mən Israillərgə: — «Siləring heqbiringlar qan yeməsliginglar kərək, aranglarda turuwatqan yəki yurtluqlarmu qan yeməsliki kərək» — degənidim. 13 Əgər Israillardin biri yəki ularning arisida turuwatqan yəki yurtluqlarning biri yəyixkə bolidojan bir qərpə haywan yəki kuxni owlap, qəni təkə, uni topa bilən yəyip koysun. 14 Qünki hər bir janiwəning jəni bolsa, uning qənidin ibarəttur. Uning jəni qənidə boləqə məni Israillərgə: «Silər heqkəndək janiwəning qəni yemənglar, qünki hər bir janiwəning jəni uning qənididur; kimki uni yəsə üzöp taxlinidu» — dedim. 15 Kimdəkim əlöp qəlojan yəki yirtkuqlar booyup titma-titma kəliwətkən bir haywanni yəsə, mayli u yərlək yəki yəki yurtluk bolsun əz kiyimliri yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun; andin u pak bolidu. 16 Lekin u yəki kiyimliri yumisa, yəki suda bədinini yumisa, xu kixi əz qəbihlikining jazasini tartidu.

18 Pərvərdigar Musəoƣa səz kılıp mundək dedi: — 2 Sən Israilləröƣa mundək dəgin: — «Mən bolsam Hudaƣınglar Pərvərdıgırdurmən. 3 Silər ilgiri turoƣan Misir zeminidikidək ixlarnı kılımanglar wə yaƣı Mən silərnı elip bəridioƣan Ƙanaan zeminidikidək ixlarnı kılımanglar; ularnıng rəsım-adətliřidə ƣırmənglar, 4 bəlki Mening həkümlirimgə əməl kılıp, ƣanun bəlgilimilirimni tutup xu boƣıƣa mēnginglar. Mən Hudaƣınglar Pərvərdıgırdurmən. 5 Silər qoƣum Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutuxunglar kerək; insan ularöƣa əməl kılıdioƣan bolsa ularnıng səwəbidin həyatta bolıdu. Mən Pərvərdıgırdurmən. 6 — Heƣqim əziğə yeƣin tuoƣƣan boləƣan aƣaloƣa yeƣinlik kılıp əwritini aƣmisun. Mən Pərvərdıgırdurmən. 7 Anangnıng əwritigə təgmə, bu atangnıng əwritigə təgkinəng bolıdu; u sening anang boləoƣaƣa unıng əwritigə təgsəng bolmaydu. 8 Atangnıng aƣalınıng əwritigimü təgmə, ƣünki xundək ƣilsang atangnıng əwritigə təgkəndək bolıdu. 9 Sən aƣa-singlungıng, bir atidin boləƣan yaƣı bir anidin boləƣan, yaƣı xu əydə tuoƣuloƣan yaƣı baxƣa yərdə tuoƣuloƣan bolsun, unıng əwritigə təgmə. 10 Sən əz ooƣlungnıng kizi wə yaƣı ƣizıngnıng ƣiziniğ əwritigə təgmə; ƣünki ularnıng əwriti sən əzünğning əwritidur. 11 Sən atangnıng aƣalınıng ƣiziniğ əwritigə təgmə; u atangdin tuoƣuloƣan, sening aƣa-singlung, xungə unıng əwritigə təgmə. 12 Sən atangnıng aƣa-singlisiniğ əwritigimü təgmə, ƣünki u atangnıng birtuoƣkınıdır. 13 Sən anangnıng aƣa-singilliriniğ əwritigimü təgmə, ƣünki u anangnıng birtuoƣkınıdır. 14 Atangnıng aka-iniliriniğ aƣalınıng əwritigə təgmə; ularnıng aƣallıroƣa yeƣinlik ƣılma; ƣünki ular sening hāmmangdur. 15 Sən kəliniğnıng əwritigə təgmə; u sening ooƣlungnıng aƣalı boləoƣaƣa, unıng əwritigə təgsəng bolmaydu. 16 Sən aka-iniliriniğnıng aƣalınıng əwritigə təgmə; ƣünki bu əz aka-iniliriniğnıng əwritigə təgkəndək bolıdu. 17 Sən bir aƣaloƣa wə xuning bilən birğə unıng ƣiziniğ əwritigə təgmə; xundəklə unıng ooƣlıniğ kizi wə ƣiziniğ ƣiziniğni [hotunluƣƣa elip] əwritigə təgmə. Ular bir-birigə yeƣin tuoƣƣan boləoƣaƣa, mundək ix pəsəndiliktur. 18 Sən aƣalınıng həyat wəktidə, unıng aƣa-singlisini hotunluƣƣa elip əwritigə təgmə. Undək ƣilsang hotunungöƣa kündəxlik əzabini kəltürisən. 19 Sən bir aƣalınıng adət kərup napak turoƣan wəktidə yeƣinlik kılıp əwritigə təgmə. 20 Sən əz ƣoxnangnıng aƣalı bilən zina kılıp əzünğni unıng bilən napak ƣılma. 21 Sən əz nəsliniğni həkıbirini Molək məbudioƣa atap ottin etküzəsəng kət'iy bolmaydu. Əğər xundək ƣilsang Hudaƣıngnıng namini napak ƣıloƣan bolısən. Mən Əzüm Pərvərdıgırdurmən. 22 Sən aƣallar bilən birğə boləoƣandək ər kizi bilən birğə bolma. Bu ix ƣirginliktur. 23 Sən heƣ həywan bilən munasiwət kılıp əzünğni napak ƣılma; xuningdək aƣal kiximü munasiwət ƣıldurux üqün bir həywanıng aldioƣa barmısun. Bu ix nijsliktur. 24 Silər bu ixlarnı kılıp əzünğlarnı napak ƣılmanglar, ƣünki mən silərnıng aldinglardin ƣıƣıriwatƣan taipilər bolsa xundək ixlarnı kılıp əzilirini napak ƣıloƣan 25 wə zeminimü napak boləoƣdur. Buning üqün Mən u zeminning kəbıhlikini əz bexioƣa ƣıxürimən, xuningdək u zeminimü əzidə turawatƣanlarnı ƣusup ƣıƣıriwetidu. 26 Ləkin silər bolsanglar Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutunglar; silərdin heƣqim, məyli yərlik yaƣı aranglarda turawatƣan yaƣı yurtluƣ bolsun bu ƣirginlik ixlardin həkıbirini ƣılmissun 27 (ƣünki bu barlik ƣirginlik ixlarnı silərdin ilgiri xu zeminə turoƣan hālk kılıp kəlgəoƣkə, zeminning əzi napak bolup ƣaldı). 28 Xundək kılıp zeminni napak ƣılsanglar, zemin əzi silərdin ilgiri əzidə turoƣan əllərnı ƣusup ƣıƣarəoƣandək, silərnimü ƣusup ƣıƣıriwetidu. 29 Ƙünki bu ƣirginlik ixlarnıng həkıandikini ƣıloƣuƣı, — mundək ƣılmıxlarnı

ƣıloƣan həkıandək kizi əz hālkı arisidin üzup taxlinidu. 30 Silər Mən silərgə taplıoƣınımoƣa əməl ƣılıxınglar zərürdür; — demək, silər əzünğlardin ilgiri etkənlər tutƣan xu ƣirginlik rəsım-kaidilərnı tutup, əzünğlarnı napak ƣılmaslıƣınglar kerək. Mən Hudaƣınglar Pərvərdıgırdurmən.

19 Pərvərdigar Musəoƣa səz kılıp mundək dedi: — 2 Sən Israillərnıng pütkül jamaitigə səz kılıp ularöƣa mundək dəgin: — «Mən Hudaƣınglar Pərvərdıgırdur muƣəddəs boləoƣaƣa, silərnü muƣəddəs boluxunglar kerək. 3 Silər hər biringlar ananglar bilən atanglarnı izzətlənglar; Mening xəbat künlirimni bolsa, ularni tutuxunglar kerək. Mən əzüm Hudaƣınglar Pərvərdıgırdurmən. 4 Silər ərzimas butlaröƣa tayanmanglar, əzünğlar üqün ƣuyma butlarnı yasımanglar. Mən əzüm Hudaƣınglar Pərvərdıgırdurmən. 5 Silər Pərvərdıgıroƣa inəklük ƣurbanlıƣını kəltürüxnı halısanglar, ƣobul ƣıloƣuƣudək yol bilən uni sununglar. 6 Silər uni sunoƣan küni wə ətisi u yeyilsun; üqünqı küniğə ƣaloƣını bolsa otta kəydürülsun. 7 Əğər unıngdin bir ƣismi üqünqı küni yeyilsə ƣurbanlık hərəm həsəblinip ƣobul ƣılınmaydu. 8 Ƙimki unıngdin ƣərbə əz gunəhini əz üstigə alıdu, ƣünki u Pərvərdıgıroƣa atap muƣəddəs ƣıloƣınan nərsini napak ƣıldı; undək kizi əz həkıdın üzup taxlinidu. 9 Silər zeminiglardiki həsulni ƣıoƣsanglar, sən etizingnıng bulung-puxƣaklırioƣıƣə tamam ƣıoƣıwalma wə həsulungdin ƣaloƣan wasəngni teriwalıoƣın. 10 Əzüm talliriniğni pasəngdiwatma wə üzüm talliridin ƣüxkən üzümlərnimü teriwalma, bəlki bularnı kəmbəoƣəllər bilən musapırləröƣa ƣoyoƣın. Mən Əzüm Hudaƣınglar Pərvərdıgırdurmən. 11 Silər oƣrırlık ƣılmanglar, aldamƣılık ƣılmanglar, bir-biringləröƣa aƣoƣan səzımənglar. 12 Mening namim bilən yaloƣan ƣəsəm ıqəmənglar, undək ƣılsang Hudaƣıngnıng namini buləoƣaysən. Mən Pərvərdıgırdurmən. 13 Əz ƣoxnangöƣa zulum ƣılma, unıngkini əzünğnıng ƣılıwalma. Mədikərnıng həkıƣını kəqıoƣa yeningdə ƣondurup ƣalma. 14 Gas kixini tillima, kor kixiniğ aldıda putlıxangru nərsini ƣoyma; bəlki əz Hudaƣıngdin korƣƣın. Mən Pərvərdıgırdurmən. 15 Həküm ƣıloƣınınglarda heƣ nahəklik ƣılmanglar; namratƣımü yan basmay, bayoƣımü yüz-hatıgə ƣılmay, bəlki adıllık bilən əz ƣoxnang üstidin toƣra həküm ƣıloƣın. 16 Əz həkıngnıng arisidə ƣıƣı toxuəuƣı bolup yürmə; ƣoxnangnıng jenioƣa heƣƣandək ziyan-zahmət yətküzmə. Mən Pərvərdıgırdurmən. 17 Sən kənglungdə əz ƣerindixingdin nəprətlənmıgini; ƣoxnangda [gunəh bolsa] sən unıng səwəbidin bexingöƣa gunəh kəlip ƣılmaslıƣı üqün unıngöƣa tənbih-nəsihət bərgin. 18 Sən intikam almıoƣın wə əz həkıngnıng nəsligə heƣ adawətmü səƣlımıoƣın, bəlki ƣoxnangni əzünğni səyğəndək səygin. Mən Pərvərdıgırdurmən. 19 Silər Mening ƣanun-bəlgilimilirimni tutunglar. Sən əz ƣarpaylıriniğni baxƣa nasıllər bilən qepixturma, etizingöƣa ikki hil uruƣ səlmıoƣın, ikki hil ƣıptin toƣoloƣan ƣıyımni kiymə. 20 Əğər bir ər kizi ƣız-qoƣan bilən yetip munasiwət etküzəsə, u wə baxƣa biri bilən wədiləxkən dedək bolsa, bu dedəkning hərlik puli tapxurulmıoƣın bolsa, yaƣı unıngöƣa hərlik berilmıgən bolsa, muwəpiƣ jaza berilsun. Ləkin ƣız-qoƣan hər ƣılınmıoƣaƣa, hər ikkisi əltürülmısun. 21 Ər kizi bolsa əziniğ itaətsizlik ƣurbanlıƣını jamaət qədiriniğ ƣirix əozınığ aldıoƣa, Pərvərdıgarnıng aldıoƣa kəltürsun; itaətsizlik ƣurbanlıƣı bir ƣoƣƣar bolsun. 22 Ƙahın u itaətsizlik ƣurbanlıƣı üqün kəltürgən ƣoƣƣarnı elip unıng sadır ƣıloƣan gunəhi üqün Pərvərdıgarnıng aldıda kafarət kəltüridu; unıng ƣıloƣan gunəhi unıngdin kəqürilidu. 23 Silər zeminöƣa ƣirip hərhil yədioƣan məwilik dərəhlərnı tikkən bolsanglar, məwilirini «hətnisiz» dəp ƣarənglar; üq yiloƣıƣə buni «hətnisiz» dəp ƣarəp unıngdin yemənglar. 24

Tətinqi yili ularning həmmə mewiliri Pərwərdigarəja mədhiyə süpitida muqəddəs kılıp beoxıxıansun. **25** Andin baxinqi yildin tartip silər ularning mewiliridin yeyixkə baxıanglar. Xundak kılsanglar [zemin] məhsulatlirini silərgə ziyadə kılıdu. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **26** Silər kən qıkmıoıan nərsini yemənglar. Nə paqlıqik nə jadugərlik kılmənglar. **27** Silər bexingılarınq qəqə-qərisidiki qaçni qüxürüp dügilək kıliwalmənglar, saqalning uq-yanlırini buzmənglar. **28** Silər əlgənlər üqün bədinınglarıni zəhim yətküzüp tilmənglar, əzınglarəja heqkəndək gıl-sürət qəkmənglar. Mən Pərwərdigardurmən. **29** Sən kızıngni buzukluq-pahıxilikkə selip napak kılmıoıın. Bolmisa, zemındikilər buzukluq-pahıxilikkə berilip, pütkül zeminni əyx-ıxrat kaplap ketidu. **30** Silər Mening xabat künlirimni tutunglar, Mening muqəddəs jayimni hərmətlənglar. Mən Pərwərdigardurmən. **31** Jinkəxlər bilən sehırgərlərgə tayanmənglar, ularning kəynidin yürüp əzınglarıni napak kılmənglar. Mən əzım Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **32** Aq bax kixining aldidə ornungdin tur, kerilarni hərmət kıloıın; Hudayingdin kərkqin. Mən Pərwərdigardurmən. **33** Bir musapir zeminda aranglarda turuwatқан bolsa silər uningəja zulum kılmənglar, **34** bəki aranglarda turuwatқан musapir silərgə yərlık kixidək bolsun; uni əzıngni səygəndək səygin; qünki silərmu Misir zeminda musapir boləqansilər. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **35** Silərnıng həküm qıkırıxinglarda, uzunluk, eoırlik wə həjim əlqəxtə heqkəndək nahəklık bolmısın; **36** silərdə adil taraza, adil taraza taxlırı, adil əfah kəmqini bilən adil hın kəmqini bolsun. Mən silərnı Misir zemindin qıkırıp kəlgən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **37** Silər Mening barlık qanun-bəlgilimilirim wə barlık həkümilirimni tutup, ularəja əməl kılinglar; mən Pərwərdigardurmən.

20 Pərwərdigar Musaəja səz kılıp mundaq dedi: — **2** Sən Israillərəja səz kılıp mundaq degin: — Əgər Israillərnıng biri wə yaki İsrail zeminda turuwatқан musapirlərnıng biri Molək butioıa nəslıng birini beoxıxısa, uningəja əlüm jazasi berilixi kerək; zemındikilər uni qalma-kesək kılsun. **3** Wə Mən Əz yüzümni bu kixigə kərxı kılimən, qünki əzi əz əwladlırınınq birini Molək butioıa beoxıxılap muqəddəs jayimni pəskına kılıp, Mening namimni buləqıoıını üqün uni əz həlkidin üzüp taxılaymən. **4** Əgər zeminda turuwatқанlar əz nəslidin birini Moləkkə beoxıxıloıanda xu kixigə kəzlırini yumup, unıng bilən kari bolmısa, xundakla uni əltürmısa, **5** Mən Əzım yüzümni u kixi bilən unıng aılisigə kərxı kılimən, uni wə uningəja əgıxıp buzukqılık kıloıuqılar, yəni Moləkning kəynidin yürüp buzukqılık kıloıuqılarınq həmmısini əz həlkidin üzüp taxılaymən. **6** Jinkəxlər bilən sehırgərlərgə tayinip, ularning kəynigə kirip buzukqılık kılıp yürüqülər bolsa, Mən yüzümni xu kixilərgə kərxı kılıp, uni əz həlkidin üzüp taxılaymən. **7** Xundə əzınglarıni pak kılıp muqəddəs bolunglar, qünki Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **8** Qanun-bəlgilimilirimni tutup, ularəja əməl kılinglar; Mən bolsam silərnı muqəddəs kıloıuqı Pərwərdigardurmən. **9** Əgər birkim əz atisi yaki anisini kəroıisa, ularəja əlüm jazasi berilmısa bolmaydu; qünki u əz ata-anisini kəroıoıını üqün əz kəni əz beoxıəja qüxkən bolidu. **10** Əgər birkim bəxqısınıng ayalı bilən zına kılsa, yəni əz kəoxnisınıng ayalı bilən zına kılsa, zına kıloıan ər bilən ayal ikkisi əlüm jazasını tartmısa bolmaydu. **11** Əgər birsi atısınıng ayalı bilən yatsa, əz atısınıng əwritigə təgkən bolidu; ular ikkisi əlüm jazasını tartmısa bolmaydu; ularning kəni əz beoxıəja qüxkən bolidu. **12** Birsi əz kəlini bilən yatsa,

ikkisi nijslik kıloıını üqün əlüm jazasını tartmısa bolmaydu; ularning kəni əz beoxıəja qüxkən bolidu. **13** Birsi ayal kixi bilən yatqəndək ər kixi bilən yatsa ikkisi yirginqlik ix kıloıan bolidu; ularəja əlüm jazasi berilmısa bolmaydu. Əz kəni əz beoxıəja qüxkən bolidu. **14** Əgər birsi kizi bilən anisini kəoxup hotunlukqa əlsa pəsəndilik kıloıan bolidu. Ər bilən ikki ayal otta kəyduırılusun. Xuning bilən aranglarda heq pəsəndilik ix bolmaydu. **15** Birsi bir həywan bilən munasiwət ətküzə, u əlüm jazasını tartsun, həywanımu əltürənglar. **16** Əgər ayal kixi bir həywanıng kəxioıa berip munasiwət kıldursa, ayal bilən həywanıng ikkisini əltürənglar; əz kəni əz beoxıəja qüxkən bolidu. **17** Birsi aqa-singlisini, yəni atısınin yaki anısınin boləqan kızni elip, əwritigə təgsə wə bu kızımu unıng əwritigə təgsə uyatlık ix bolidu; xuning üqün ər-ayal ikkisi əz həlkıning kəz əldidin üzüp taxıansun; u əz aqa yaki singlisıning əwritigə təgkəqkə, əz kəbıhlıki əz beoxıəja qüxkən bolidu. **18** Birsi adət kərgən əoırık waqtında bir ayal bilən birgə yetip, unıng əwritigə təgsə, undakta u unıng kən mənəbəsıgə təgkən, ayalmu kən mənəbəsini eqip bərgən bolup, ikkisi əz həlkidin üzüp taxılinidu. **19** Sən əz atəngning aqa-singlisi wə atəngning aqa-singlisınıng əwritigə təgmə; qünki kimki xundak kılsa yəkin tuəqkınıning əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisınıng əz kəbıhlıki əz beoxıəja qüxkən bolidu. **20** Birsi taoıısınıng ayalı bilən yatsa taoıısınıng əwritigə təgkən bolidu; ikkilisi əz gınahını əz beoxıəja alidu; ular pərzəntsiz əlıdu. **21** Birsi aka-inisınıng ayalıni əlsa pəskına bir ix bolidu. U əz birtuəqan aka-inisınıng əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisi pərzəntsiz qalıdu. **22** Silər Mening barlık qanun bəlgilimilirim bilən barlık həkümilirimni tutup, bunıngəja muwəpıq əməl kılinglar; bolmısa, Mən silərnı elip berip turoıuzıdoıan zemin silərnı kusup qıkırıwetidu. **23** Silər Mən əldıngardıin həyduıwetıdoıan əllərnıng rəsim-qəıdılırı boyıəja mangsanglar bolmaydu; qünki ular bu yirginqlik ixılarınq həmmısini kılıp kəldi, wə xuning üqün ular Manga yirginqlik boldi. **24** Xuning üqün Mən silərgə: «Silər ularning zemınıni miras kılıp əlısılər; Mən xu sıt bilən həsək əkıdoıan zemınıni silərgə berımən», dəp eytkəndim; silərnı bəxkə həlkərdin ayrim kıloıan Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **25** Xunga silər pak wə napak qarpaylarıni pərk etip, pak wə napak uqar-qanatlarıni tonup, Mən silər üqün ayırıp, napak kılıp bekitip bərgən janıwarlarınq iqidin hərkəndıki, qarpay yaki uqar-qanat bolsun yaki yərdə əmilıgıqı janıwar bolsun, ularning heqbiri bilən əzınglarıni napak kılmənglar. **26** Silər Manga has pak-muqəddəs boluxunglar kerək; qünki Mən Pərwərdigar pak-muqəddəsturmən, silərnı Manga has bolsun dəp barlık əllərdin ayrim kıloıanmən. **27** Jinkəx yaki sehırgər boləqan hərkəndək ər yaki hotun kixigə əlüm jazasi berilmısa bolmaydu; həlk ularni qalma-kesək kılsun; ularning kəni əz beoxıəja qüxkən bolidu.

21 Pərwərdigar Musaəja səz kılıp mundaq dedi: — Sən kəhınin boləqan Hərunıng oıullarınq mundaq degin: — bir kəhın əz həlkıning arısidiki əlgənlər wəjıdin əzini napak kılmısın. **2** Pəkət əzınıng yəkin tuəqkənlirini üqün — anisi bilən atisi, oqlı bilən kizi wə aka-inisınıng əluki tüpəylidin əzini napak kılsa bolidu; **3** xuningdək əgər aqa-singlisi ərgə təgməy pak kız hələttə əzi bilən billə turuwatқан bolsa, unıng əluki tüpəylidin əzini napak kılsa bolidu; **4** qünki [kəhın] əz həlkıning arısidə mətiwər boləqəqkə, əzini napak kılıp buləqımaslıki kerək. **5** Kəhınlar bəxini yerim-yata kılıp qüxürməsliki, saqılınıng uq-yanlırini həm qüxürməsliki, bədinıgımu zəhim yətküzüp tımaslıki kerək. **6** bəki ular əz Hudasioıa muqəddəs turup, Hudasing namini buləqımaslıki kerək; qünki ular Pərwərdigarəja atəp otta sunulıdoıan

kurbanliklarni, öz Hudasingning nenini sunidu; xunga ular mukaddas boluxi kerak. **7** Ular bir ayalni ez omrigə alojanda pahixə ayalnimu, buzuk ayalnimu almasliki kerak wə eri koyuwətkən ayalnimu almisen. Qünki kahin bolsa ez Hudasiyoja has mukaddas kiliyoqan. **8** U Hundayingning nenini sunojini üqün u sangə nisbətən mukaddəs dəp sanilixi kerak; qünki silərni mukaddəs kילוquqi Pərwərdigar Əzüm mukaddəsturman. **9** Əgər bir kahinning kizi pahixilik kilip özini bulojoqan kilsa, ez atisini bulojoqan bolidu; u otta keydürtülsun. **10** Bexioja məshiləx zəytun meyi təkülgən, kahinlik kiyimləri kiyixkə tikləngən, ez kerindaxlirining arisida bax kahin kiliyoqan kizi yaləngbax bolmisun, kiyimlirininimu yirtmisun; **11** U yəne heq əlükə yekinlaxmasliki kerak, həttə atisi wə yaki anisinin əlüklirining wəjodin özini napak kilməsligi kerak. **12** U [wəzipsidə turuwatqanda] mukaddəs jaydin hərgiz ayrilmisun wə xuningdək Hudasingning mukaddəs jayini bulojimasliki kerak; qünki uning Hudasingning uni Əzigə has kילוqan «məshiləx meyi» uning bexida turidu. Mən Pərwərdigardurmən. **13** U hotun alsa pak kizni elixi kerak; **14** tul wə yaki ərdin koyuwetiləngən ayal wə yaki buzuk wə yaki pahixə ayal bolsa bularni almasliki, bəlki ez həlkidin boləqan pak kizni hotunluqkə elixi kerak. **15** Bolmisa u ez həlkining arisida ez urukini napak kilidu; qünki uni mukaddəs kילוquqi Pərwərdigar Məndurmən. **16** Pərwərdigar Musaəja səz kilip mundaq dedi: — **17** Sən Hərunəja mundaq degin: — «Əwladtin-əwladkiqə sening nəslingdin boləqan birsi meyip bolsa, Hudaning nenini sunux üqün yekin kəlmisun; **18** meyip boləqan həkəndak kizi hərgiz yekin kəlmisun — yaki kor bolsun, tokur bolsun, panak bolsun yaki bir əzasi yəne bir jüpidin uzun boləqan adam bolsun, **19** puti yaki kəli sunux bolsun, **20** dok bolsun, pərpə bolsun, kəzidə aq bolsun, kixiqxak boləqan bolsun, təmrətkə başkan bolsun yaki urukdeni eziləngən həkəkim bolsun, **21** Hərun kahinning nəslidin boləqan undak meyip kixilərnin heqbi Pərwərdigarəja atap otta sunulidoqan nərsilərnəni kəltürüxkə yekin barmisun; undak kizi meyiptur; u ez Hudasingning nenini sunuxkə yekin kəlmisun. **22** Həlbuki, u ez Hudasingning nenini, yəni «əng mukaddəs» wə «mukaddəs» hesablanəqan nərsilərnin heq ikkisini yesun. **23** Pəkət u pərdidin etüp iqkirisigə kirməsligi yaki kurbəngəhkimu yekin barməsligi kerak; qünki u meyiptur; bolmisa, u Mening mukaddəs jaylirimni bulojoqan bolidu; qünki ularni mukaddəs kילוquqi Pərwərdigar Əzüməsturman». **24** Bu səzlərnin həmmisini Musa Hərun bilən uning oqulliri wə Israillarning həmmisigə eytip bərdi.

22 Pərwərdigar Musaəja səz kilip mundaq dedi: — **2** Sən Hərun bilən uning oqullirioja mundaq degin: — «Silər Israillarning Manga atioqan mukaddəs hədiyələrnəni ehtiyatqanlik bilən bir tərəp kilinglar, bolmisa ular namimni buləjixi mumkin. Mən Pərwərdigardurmən». **3** Ularəja mundaq degin: — «Silər hər bir dəwərlərdə, bərlək nəsilərlərdin həkəyisisi Israillar Pərwərdigarəja atioqan pak nərsilərgə napak hələttə yekinlaxsa, undak kizi Mening aldimdin üzüp taxlimidu. Mən Pərwərdigardurmən. **4** Hərunning nəslidin biri pəşə-mahaw yaki aqma kesili boləqan bolsa, pak bolmioquqə mukaddəs nərsilərdin yemisun. Birkim əlükning səwəbidin napak boləqan birkimgə wə yaki məniysi ekip kətkən kixigə tegip kətsə, **5** yaki adəmmi napak kildidoqan əmiligüqi janıwarəja təgsə yaki həkəndak yuqup kalidoqan napakliki bar bir adəmgə tegip kətsə, (napakliki nemidin boluxidin kət'iyənəzər) **6** mundaq nərsilərgə təgkən kizi kəq kirgüqə napak bolup, mukaddəs nərsilərdin yemisun. U bədinini suda yusun **7** andin kün olturoqanda pak sanilip, mukaddəs nərsilərdin yeyixkə

bolidu; qünki bular uning ozukidur. **8** U [əzlükidin] əlgən wə yaki yirtquqlar boəqup koyəqan həywanni yeyix bilən özini napak kilmisun. Mən Pərwərdigardurmən. **9** Ular Mening bu tapiloqanlirimni tutuxi kerak; bolmisa, buningəja ihlassizlik kilsa, [xu əlük] tüpəylidin gunəhkar bolup əlidu; ularni mukaddəs kילוquqi Pərwərdigar Əzüməsturman. **10** Kahinlarəja yat boləqan heqəndak kizi mukaddəs nərsilərdin yemisun. Kahinning yenediki musapir-məhman wə yaki mədikari bolsun ularnu mukaddəs nərsilərdin yemisun. **11** Həlbuki, kahin əzi pul qikirip setiwəloqan kul uningdin yeyixkə bolidu; xuningdək uning eyidə tuəloqan kiximu uningdin yēsə bolidu. **12** Kahinning kizi yat kixigə təgkən bolsa umu «kətürmə hədiyə» süpitidə atəloqan mukaddəs nərsilərdin yemisun. **13** Ləkin əgər kahinning kizi tul bolup kəlip, yaki koyup berilip pərzentsiz hələttə atisining eyigə yenip kəlip, yax wahtididikə olturoqan bolsa, undakta atisining taamidin yeyəlyədu; ləkin heqbir yat kizi uningdin yeməsligi kerak. **14** Əgər birkim bilməw, mukaddəs nərsilərdin yəp salsa, undakta u uningəja xuning bəxtin birini qoxup, mukaddəs nərsining əzi bilən kahinəja qayturup bərsun. **15** [Kahinlar] Israillarning Pərwərdigarəja atioqan nərsilirini bulojimasliki kerak; **16** bolmisa, həlk mukaddəs hədiyələrdin yeyixi bilən, kahinlar həlkning gədinigə itətsizlik gunəhini yülkəp koyəqan bolidu; qünki ularni mukaddəs kילוquqi Pərwərdigar Əzüməsturman». **17** Pərwərdigar Musaəja səz kilip mundaq dedi: — **18** Sən Hərun bilən uning oqulliri wə Israillarning həmmisigə mundaq degin: — Əgər Israil jəmətidin biri wə yaki Israil zeminiəda turuwatqan musapirlarning biri ez kəsəmlirigə baəqlik kurbənləy yaki ihtiyariy kurbənləy sunup, Pərwərdigarəja atap keydürmə kurbənləy kilməqə bolsa, **19** undakta u qəbul kilinixi üqün bejirim ərkək kala, koy yaki əqkilərdin kəltüringlar. **20** Əyibi bolmioqan bir janıwarini sunuxunglar kerak; qünki xundaq boləjini silər üqün qəbul kilinmas. **21** Birsə kalilərdin yaki uxqak maldin ez kəsəmlirigə baəqlik kurbənləy yaki ihtiyariy kurbənləy sunup, Pərwərdigarəja atap inəqlik kurbənləy kilməqə bolsa, sunuloqan həywən qəbul kilinixi üqün bejirim boluxi kerak; uning heqəndak əyibi bolmisun. **22** Kor yaki əksək-qəlak, qənak yaki yarisi yiringdəp kətkən, təmrətkə başkan yaki kotur-qəka besip qəloqan həywanlar bolsa — bularni Pərwərdigarəja atap sunsanglar yaki bularni Pərwərdigarəja atap kurbənləy süpitidə kurbəngəhəttə otta keydürsənglar bolmaydu. **23** Torpaq yaki koyning məlum jüp əzasidin biri uzunraq yə kışka bolsa, mundaqlarni ihtiyariy kurbənləy süpitidə ətküzsəng bolidu, ləkin kəsəmgə baəqlik bolsa kurbənləy üqün qəbul kilinmas. **24** Urukədni zəhimləngən, ezilip kətkən, yeriləqan yaki piqiləqan həywanni Pərwərdigarəja atap kurbənləy kilmənglar. Mundaq ixni ez zemininglərdimu hərgiz kilmənglar. **25** Hundayinglarning neni süpitidə yaqə yurtluq kixining qəlidin xundaq həywanlardin heqəyisisini elip sunmənglar; qünki ular meyip boləqəqə, silər üqün qəbul kilinmaydu. **26** Pərwərdigar Musaəja səz kilip mundaq dedi: — **27** Bir mozay, kəza yaki oşlak tuəqulsə yəttə kungigə anisini əmsun; səkkizinqi künidin baxlap Pərwərdigarəja atap otta sunidoqan kurbənləy süpitidə qəbul boluxkə yaraydu. **28** Məyli kala bolsun, koy bolsun, silər anisi bilən balisini bir kündə boəuzlimənglar. **29** Silər Pərwərdigarəja atap bir təxəkkür kurbənləy sunməqəki bolsənglar, qəbul kilinixkə layiq boləqan ul bilən sununglar. **30** U sunuloqan künidə yeyilixi kerak; uningdin heqnemini atisigə qəldurməsliginglar kerak. Mən Pərwərdigardurmən. **31** Silər Mening əmrlirimni qing tutup, ularəja əməl kilinglar. Mən Pərwərdigardurmən. **32** Mening mukaddəs namimni

bulojimanglar, Mən əmdid Israillarning arisida muqəddəs dəp bilinimən. Mən silərnəni muqəddəs qiloquqi Pərwərdigar bolup, **33** Hudayinglar boluxka silərnə Misir zeminidin qikirip kəldim. Mən Pərwərdigardurmən.

23 Pərwərdigar Musaqa sez kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroqa mundak degin: — Pərwərdigar bekitkən heytlar, silər muqəddəs sorunlar bolsun dəp qakirip jakarlaydioqan heytlirim mana munulardur: — **3** (altə kün ix-əmgək kilinsun; lekin yəttinqi küni «has xabat küni», muqəddəs sorunlar küni bolidu; u küni heqkandak ix-əmgək kilmanglar. Qəyərdirə tursanglar bu kün Pərwərdigarə ataloqan xabat küni bolidu). **4** Silər bekitilgən künliri muqəddəs sorunlar bolsun dəp qakirip jakarlaydioqan, Pərwərdigarning heytliri mana munulardur: — **5** Birinqi ayning on tətinqi küni gugumda Pərwərdigarə ataloqan «ətip ketix heyti» bolidu. **6** Xu ayning on bəxinqi küni Pərwərdigarə ataloqan «petir nan» heyti bolidu; silər yəttə küngiqə petir nan yəysilər. **7** Birinqi künidə silər muqəddəs yiojilix kilip, heqkandak ix-əmgək kilmanglar. **8** Silər yəttə küngiqə Pərwərdigarə atap otta sunulidioqan qurbanliklarni sunur turunglar. Yəttinqi künidə muqəddəs yiojilix bolidu; heqkandak ix-əmgək kilmanglar. **9** Pərwərdigar Musaqa sez kilip mundak dedi: — **10** Sən Israillaroqa mundak degin: — Silər Mən əzünglarə təkdim kilidioqan zeminə kirip, uningdin həsul yiojkininglarda, həsulunglarning dəsəlpki pixkinidin bir baqlamni kahinning kəxiəə elip beringlar. **11** Kahin silər üçün qəbul boluxka uni Pərwərdigarning aldidə pulanglatsun; uni pulanglatqan wakit bolsa xabatning ətisi bolidu. **12** Silər uni pulanglatqan kündə silər bir yaxka kirgən bejirim bir kəzini Pərwərdigarə atap keydürmə qurbanlik süpitidə sununglar; **13** xuningə qəxup axlik hədiyə süpitidə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin bir əfahning ondin birini Pərwərdigarə huxbuy kəltürsun dəp otta sununglar; buningə qəxup xarab hədiyə süpitidə xarabtin bir hinning tətini birini sununglar. **14** Silər Hudayinglarə has boləqan bu hədiyəni sunidioqan kündin ilgiri [yengi həsuldin] heqnemini, nə nan nə kəmaq nə kək bax bolsun yemənglar. Bu dəwrdin-dəwrgiqə silər üçün qəyərdirə tursanglar əbədiy bir bəlgilimə bolsun. **15** Andin silər xu xabat küning ətisidin, yəni xu bir baqlamni pulanglatma hədiyə süpitidə sunoqan küning ətisidin tartip, yəttə həptə sananglar (ular toluq həptə boluxi kərək); **16** yəttinqi xabatning ikkinqi küngiqə əllik künni sananglar; andin Pərwərdigarə atap yengi [həsuldin] bir axlik hədiyə sununglar. **17** Əzünglar turuwatqan jaylardin pulanglatma hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin ikkisidə etilgən ikki nanni elip kəltürünglar; ular eqitku selip etilgən bolsun; bular Pərwərdigarə ataloqan dəsəlpki həsul hədiyəsi dəp həsablınıdu. **18** Nandin baxka yəne bir yaxlik yəttə bejirim kəza, yax bir torpaq wə ikki qəqkarni keydürmə qurbanlik süpitidə Pərwərdigarə atap sununglar; ularə qə has axlik hədiyələri wə xarab hədiyəlerini qəxup, həmmisi Pərwərdigarə huxbuy kəltürüxkə sunulsun. **19** Buningdin baxka silər gunah qurbanliqi üçün bir tekini, inaklik qurbanliqi üçün bir yaxlik ikki kəzini kəltürünglar; **20** kahin bularni, yəni xu ikki kəzini dəsəlpki həsul nanliriə qəxup pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigar aldidə pulanglatsun. Bular bolsa Pərwərdigarə ataloqan muqəddəs sanilip, kahinə qəgsun. **21** Xu küni silər «bügün bizlərgə muqəddəs yiojilix bolidu» dəp jakarlanglar; u küni heqkandak ix-əmgək kilmanglar. Bu silər üçün qəyərdirə tursanglar əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **22** Etizingning bulung-puqəkliriə qə tamam yiojwalmanglar, wə həsulungdin qəloqan wasangni

teriwalmojın, bəlki bularni kəmbəəqəllər bilən musapirlaroqa kəyojın. Mən Əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **23** Pərwərdigar Musaqa mundak dedi: — **24** Sən Israillaroqa mundak degin: — Silər yəttinqi ayning birinqi küni toluq aram elip, kanaylar qəlinix bilən əslətmə yəsonda heyət kilip, muqəddəs sorunlarni tüzünglar. **25** U kündə heqkandak ix-əmgək kilmanglar; Pərwərdigarə atap otta sunulidioqan bir qurbanlik sununglar. **26** Pərwərdigar Musaqa sez kilip mundak dedi: — **27** Yəttinqi ayning oninqi küni bolsa kafarət küni bolidu; u kün silər üçün muqəddəs yiojilix küni bolidu; u küni nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutup, Pərwərdigarə atap otta sunulidioqan qurbanlikni sununglar; **28** U kündə heqkandak ix-əmgək kilmanglar; qünki u bir kafarət küni bolup, xu kün əzünglar üçün Hudayinglar Pərwərdigar aldidə kafarət kilinixkə bekitilgəndur. **29** Hərkim xu küni nəpsini tartmay əzini təwən tutmisa əz həlkədin üzüp taxlındu. **30** Kimdəkim xu kündimu hərəkəndak bir ix kilsa, Mən xu adəmnə əz həlkədin üzüp taxlaymən. **31** Xu küni heqkandak ix kilmanglar; bu dəwrdin-dəwrgiqə silər üçün qəyərdirə tursanglar bir əbədiy bəlgilimə bolidu. **32** U kün silər üçün toluq aram alidioqan xabat küni bolidu; nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutunglar. Xu ayning tokuzinqi küni gugumdin tartip ətisi gugumojiqə xabat küniyə riayə kilip aram elinglar. **33** Pərwərdigar Musaqa sez kilip mundak dedi: — **34** Sən Israillaroqa mundak degin: — Yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap, yəttə küngiqə Pərwərdigarning «kəpilər heyti» bolidu. **35** Birinqi kündə muqəddəs yiojilix bolidu; heqkandak ix-əmgək kilmanglar. **36** Yəttə küngiqə Pərwərdigarə atap otta sunulidioqan qurbanlik sununglar; səkkizinqi kündə silərgə muqəddəs yiojilix bolidu; Pərwərdigarə atap otta sunulidioqan qurbanlik sununglar. Bu əzi təntənilik yiojilix boləqə, u küni heqkandak ix-əmgək kilmanglar. **37** Silər «muqəddəs sorunlar bolsun» dəp jakarlaydioqan, yəni Pərwərdigar bekitkən heytlər mana xulardur. Xu sorunlarda silər hərəkəysi küngə bekitilgini boyiqə, Pərwərdigarə atap otta sunulidioqan hədiyə-qurbanlik, yəni keydürmə qurbanlik, axlik hədiyə, baxka hərhil qurbanliklər wə xarab hədiyələrnə sunisilər; **38** bulardin baxka, Pərwərdigarning xabat künlirini tutisilər wə Pərwərdigarə atap qəloqan hədiyəlinglarni berip, kəsəm qurbanliklinglarning həmmisini ada kilip, ihtiyariy qurbanliklinglarning həmmisini sunisilər. **39** Silər əmdid zeminidin həsul-məhsulatlrini yiojip bolup, yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap yəttə kün Pərwərdigarning heytni etküzünglar. Birinqi küni toluq aram elix bolidu, səkkizinqi konidimu toluq aram elix bolidu. **40** Birinqi küni silər esil dərəhlərdin xah-putaklarni qətap, yəni horma dərəhliri bilən qəyuk yopurmaklik dərəhlərnəng xahlirini kesip, erik boyidiki səgət qiwiklirini kirkip Hudayinglar Pərwərdigar aldidə yəttə künni xundak xad-huram etküzisilər. **41** Silər hər yili bu yəttə künni Pərwərdigarə atioqan bir heyət süpitidə etküzünglar; dəwrdin-dəwrgiqə bu silər üçün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. Silər heytni yəttinqi ayda etküzünglar. **42** Yəttə küngiqə kəpildə turunglar. Israilda tuquloqanlarning həmmisi kəpidə tursun. **43** Buning bilən Mən Israillarni Misir zeminidin qikərojinimda, ularni kəpildə turəzəzəzinimni əwladlinglar bilidu. Əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **44** Xundak kilip Musa Pərwərdigarning bekitkən xu heytlirini Israillaroqa bayan kildi.

24 Pərwərdigar Musaqa sez kilip mundak dedi: — **2** Israillaroqa qiraə qəmixə yenik turuxi üçün zəytundin səqup qikiriloqan sap mayni sanga elip kelixkə

buyruqin. **3** Hārun jamaʼat qedirining iqidā, hōkūm-guwaḥliq sanduqining udulidiki pārdining sirtida hār keqisi atigangiqā Pārwardigarning aldidā qiraōlarni xundāq pārlāp tursun. Bu dāwrdin-dāwrgiqā silār ūqūn ābādiy bir bālgilima bolidu. **4** Hārun ḥāmīxā Pārwardigarning aldidā bu qiraōlarni pak qiraōdanning ūstīgā tizip koysun. **5** Sən yānā esil buōday unidin on ikki tokāqin atkin. Hārbiṛ tokāq bir āfāḥning ondin ikkisigā barawār bolsun. **6** Andin sən Pārwardigarning aldidiki pak xirāning ūstīgā altidin ikki qatar kilip tizōjin. **7** Hārbiṛ qatarning ūstīgā sap māstiki qoyōjin; xuning bilēn ular Pārwardigarōja atap otta sunulidiōjan ḥādiyā, āslētma nan bolidu. **8** Bularni u Israillaroja wakalitin hārbiṛ xabat kūni Pārwardigarning aldidā tizsun; bu ābādiy bir āḥdidur. **9** Nanlar Hārun bilēn uning oqulliriōja tawā bolidu; ular ularni mukāddās jayda yesun; qūnki bu nārsilr Pārwardigarōja atap otta sunulojan nārsilr iqidā «āng mukāddāslerning biri» dāp sanilip, Hārunōja tawā bolidu; bu ābādiy bir bālgilimidur. **10** Anisi Israiliy, atisi Misirlik bir oqul bar idi. U Israillarning arisiōja bardī; u qedirgāhta bir Israiliy bilēn uruxup qaldī. **11** Ular sokuxkānda Israiliy ayalning oqili kupurluk kilip, [Pārwardigarning] namini bulōqap karōjidi. Hālk uni Musaning aldiōja elip bardī. U kixining anisining ismi Xelomit bolup, u Dan kābilisidin bolōjan Dibrining kizi idi. **12** Xuning bilēn ular Pārwardigarning hōkūm buyruqi qikqūqā u kixini solap koydi. **13** Andin Pārwardigar Musaoja sēz kilip mundāq dedi: — **14** Karōjiojūqini qedirgāhning taxkiriōja elip qikqinglar. Uning eytkinini angliōjanlarning ḥāmmisi kollirini uning bexiōja koysun, andin pūtkūl jamaʼat bir bolup uni qalma-kesāk kilsun. **15** Ḥāmdā sən Israillaroja mundāq degin: — ḡgār birkim ēz Hudāsini ḥakarātērlāp karōjisa ēz gunāḥini tartidu. **16** Pārwardigarning namioja kupurluk kilōjan ḥārḳāndāq kixi ēlūmgā māḥkum kilinsun; pūtkūl jamaʼat qokum bir bolup uni qalma-kesāk kilsun; māyli u musapir bolsun yaki yārlīk bolsun, [mukāddās] namōja kupurluk kilsa ēltirilsun. **17** ḡgār birsi baxkā birsini urup ēltirsā, u ēlūmgā māḥkum kilinsun. **18** Birsi bir qarpayni ēltirsā, uning ūqūn ḥāywanmi tēlo, jānojan tēloṛ bārsun. **19** Birkim ēz koxnisini meyip kilsa, u ēzīgā kāndāq kilōjan bolsa, uning ēzīgimu xundāq kilinsun. **20** Birār azasi sunduruwetilgān bolsa, uningmu sundurulsun; kezīgā-kez, qixiōja-qix nakar kilinsun; baxkā kixini kāndāq zāhimlēndürgēn bolsa umu ḥām xundāq kilinsun. **21** Kimdākim bir qarpayni ēltirsā, qarpay tēloṛ bārsun; adēmni urup ēltürgēn kixi bolsa, ēlūm jazasiōja māḥkum kilinsun. **22** Silērdā birla kānun bolsun. musapir yaki yārlīk bolsun, barawār muamīlā kilinsun; qūnki Mān Hudayinglar Pārwardigar dūrmēn. **23** Musa Israillaroja xalarni dedi; xuning bilēn ular xu karōjiojūqini qedirgāhning taxkiriōja elip qikip, qalma-kesāk kildi. Xundāq kilip, Israillr Pārwardigarning Musaoja āmr kilōjinidāk kildi.

25 Pārwardigar Sinay teōjida Musaoja sēz kilip mundāq dedi: — **2** Sən Israillaroja mundāq degin: — Mān silērgā beridiōjan zeminoja kirgininglarda u zeminning ēzimu Pārwardigarōja atap bir xabat aramini alsun. **3** Sən altā yil etizingni terip, altā yil tallīk beōjingni qatap, ulardin ḥosullarni yiojkin; **4** āmma yōttingi yili zeminning ēzi ūqūn bir «xabatlik aram» bolsun; u Pārwardigarōja atalojan bir «xabat» ḥesablinidu. Xu yili sən etizingni terimaysēn wā tallīkingni qatimaysēn. **5** Ūzlükidin ūntip qikqān ḥosulni ormaysēn; wā qatalmiōjan talliringning ūzūmlirini ūzmaysēn; qūnki xu yil zemin aram alidiōjan yildur. **6** Ḥālbuki, zemin xabat yilida qikarōjan ḥosul ḥāmminglarōja ozuk bolidu, yāni ēzūng ūqūn, kul-dediking ūqūn, mādikaring ūqūn wā seningkada

туруwatқан musapir ūqūn, xuningdāk mal-waranliring ūqūn **7** Wā zeminingdiki yawayi ḥaywanlar ūqūnmu ozuk bolidu; zeminning ḥāmma ḥosuli ozuk bolidu. **8** Xuningdāk sən yōttā ketimlik xabat yilini, yāni yōttā ḥāssā yōttā yilni saniojin; yōttā xabat yil kūnliri kirik tokkuz yil bolidu. **9** Xunqilik wakit ētūp, yōttingi ayda, ayning oninqi kūni, kafarēt kūnida burōja qelip sadasini yukiri qikirisilār; kafarēt kūnining ēzidā silār pūtkūl zemininglarda burōjining sadasini anglitisilār. **10** Xu āllikinqi yilini silār mukāddās dāp bilip, pūtkūl zeminda uningda barliq turuwatqanlarning ḥāmmisigā azadlikni jakarlixinglar kerāk. Xu yil silērgā «azadlik yili» bolidu, hārbiṛinglar ēz yār-mūlkliringlarōja kāytisilār, hārbiṛinglar ēz ailē-jēmātinglarōja kāytip barisilār. **11** Bu āllikinqi yili silērgā bir azadlik yili bolsun; u yili ḥēq nemā terimaysilār, ēzlükidin ūntip qikqān ḥosulnima ormaysilār wā qatalmiōjan talliringlarning ūzūmlirininu yiojmaysilār. **12** Qūnki bu azadlik yili bolup, silērgā mukāddās ḥesablansun; uning ḥosulini bolsa, etiz-dalilardin tepip [ḥāmminglar] yāysilār. **13** Azadlik yili aranglardiki hārbiṛ adēm ēz yār-mūlkligā kāytsun. **14** Silār koxnanglarōja birnemā setip bārsēnglar, yaki koxnanglardin birnemā setiwalsanglar, bir-biringlarni bozāk kilminglar. **15** Koxnangdin [yōrni] setiwalsang, undaktā «azadlik yili»din keyin ētkān yillarning sanini ḥesablap uningdin setiwelīxing kerāk; umu qalojan yillarning sanioja qarap, yōrning keyinki ḥosulliriōja asasēn sanga setip bārsun. **16** «[Azadlik yili]ōjīqā» bolōjan yillar kēprāk bolsa, bahāsini xuningōja muwapik yukiri ketirisen; qalojan yillar azrāk bolsa, bahāsini xuningōja muwapik kemāytsun. Qūnki qalojan yillarning ḥosulliri qānqā bolsa, u xu boyiqā sanga setip beridu. **17** Silār bir-biringlarni bozāk kilminglar, bālki Hudayinglardin kōrqunglar; qūnki Mān bolsam Hudayinglar Pārwardigar dūrmēn. **18** Silār Mening bālgilimilirimni tutup, hōkūmlirimda turup, xularōja āmēl qilinglar; silār xundāq kilsanglar, zemininglarda tinq-aman turisilār. **19** Xuning bilēn zemin silērgā ēz mewisini beridu, silār toyoūdāk yōp, uningda tinq-aman turisilār. **20** ḡgār silār: — Mana, bizgā terip ḥosulni yiojixkā ijazēt berilmisā, yōttingi yili nemā yāymiz, dāp sorisanglar, **21** [silērgā mēlum bolsunki], altinqi yilida ūq yilning ḥosulini bārsun dāp, Mān ūstinglarōja bārikitimni «qix» dāp buyruymēn. **22** Wā xundāq boliduki, silār sākkinziqi yili teriyisilār, āmma tokkuzinqi yiliojīqā exip qalojan kona ḥosuldin tēḥiqā yāysilār; u tokkuzinqi yiliojīqā silār kona axliktin yāysilār. **23** Yār-zemin setilsa, mānggūlik setilmisun, qūnki zeminning ēzi Meningkidur, silār bolsanglar Mening yenimdiki musapir wā mehman, halas. **24** Silār igā bolidiōjan pūtkūl zeminda yār-zeminning igiliriḡ uni «kāyturuwelīx ḥōkūki»ni yarıtip berixinglar kerāk. **25** ḡgār kērindaxliringlardin biri kambāōjāllixip, ēz miras yerini setiwātēn bolsa, uning yēkin tuōjkinī, yāni «ḥāmjēmāt xapaētqi»si kelip ēz kērindixi satqān yārni kāyturup setiwalsun. **26** ḡgār uning ḥēq xapaētqi tuōjkinī bolmisa, lekin u yanduruwelīxkā kerāklīk pulni tapalisa, **27** Undāktā satkinoja qānqā yil bolōjanlikini ḥesablap, [azadlik yiliojīqā] qalojan yillar ūqūn setiwalojan kixigā muwapik pul berip, ēz yerigā kāytsun. **28** Lekin āgār u yanduruwelīxkā kerāklīk pulni tapalisa, ēzi setip bārgēn yār azadlik yiliojīqā alojuqining kolida tursun; azadlik yili kālgēndā yār yār setiwalojuqining kolidin qiksun, ēz igisi ēz yār-mūlkligā kāytsun. **29** ḡgār birsi sepillik xāḥārnīng iqidiki bir turalōju ēyni satqān bolsa, setip bir yil iqidā uni yanduruwelīx ḥōkūki bardur. Toluk bir yil tūgāp bolōjuqā, yanduruwelīx ḥōkūki bardur. **30** Lekin pūttin yil iqidā yanduruwelīnmissa, sepillik xāḥārnīng iqidiki

bu oy nəsildin-nəsilgə aloqan kixining qolida bolup, azadlik yili kalsimu yandurulmas. **31** Lekin seplisiz kantlarning öyliri bolsa zeminning etizliridək hēsablinidu; ularni yandurup setiwalojili bolidu; azadlik yili kalganda əsli igisining kolojə yandurulidu. **32** Lekin Lawiy xəhərliridə bolsa, Lawiyar əz mirasi boləjan xəhərlərdiki öylirini halisa həkəraqan qayturuwelix həkukı bardur. **33** Lawiyarlardin biri öylirini, yəni əz mirasi boləjan xəhərdiki bir əyni qayturuwelix həkukı bar bolsimu, [lekin qayturup almiəjan bolsa], undək əhwalda u azadlik yili kalganda yandurulidu; qünki Lawiy xəhərlirining öyliri bolsa Lawiyarlarning Israillarning arisidiki mirasi bolidu. **34** Xundək həm bularning xəhərlirining qərisidiki etiz-yərliri bolsa, ularning əbədiy mirasi boləraqqə, setilsə bolmaydu. **35** Sanga qoxna boləjan, qerindaxliringlardin biri kəmbəəjəllixip, əz jenini baqalmay kəlsə, sən uni musapir yaki yaka yurtluk mehmandək yeningda tuəruquzup, uningdin həwər alojın. **36** Sən uningdin əsüm wə yaki payda almiəjin; sən Hudayingdin qərkup, qerindixingni kəxingda turuxqə koyəjin. **37** Pulungni uningə əsümgə bərmə, axlikingnimu payda elix məksitidə uningə ətnə bərmigin. **38** Hudayinglar boluxqə, Kənaan zeminini silərgə bərxək siləni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudayinglar Pərwərdigar Əzümduərmən. **39** Əgər sanga qoxna boləjan qerindixing kəmbəəjəllixip, əzini sanga satsə, uni quldək kulluk hizmitigə salmiəjin; **40** bolki u kəxingda mədikar yaki musapirdək tursun; azadlik yiliojigə sening hizmitingdə bolsun; **41** andin ədək bolup əzi bilən baliliri kəxingdin qikip, əz jəmətigə yenip berip, ata-bowilirining yar-mülkigə kaytsun. **42** Qünki ular Mən Əzüm Misir zeminidin qikirip elip kəlgən qul-bəndilirim boləraqqə, ularni quldək setixqə yol koyəmanqlar. **43** Sən ularə qəttik qolluk bilən hojilik kilməysən, bəlki Hudayingdin qərkəni. **44** Lekin əzünzgə kul yaki dedək almaqki bolsang, ularni ətrəptiki yə əllərdin xundək kul yə dedək setiwəsang bolidu. **45** Bulardin bəxqə, aranglarda oturaklxən musapirlarning pərzəntlirini wə xularning jəmətidin, yəni silər bilən billə turuwatqan, zemininglarda tuəjuloənlardin kullar setiwəsanglar bolidu; xuning bilən ular silərnin mülkənglar bolup qəlidu. **46** Silər muxularni əzünqlardin keyinki baliliringlarə miras kilip, ularə mülük boluxqə qəldursanglar bolidu; muxularni əbdəgigə kul kilsanglar bolidu; lekin əz qerindaxliringlar boləjan Israill arisida bolsa, bir-biringlarə qəttik qolluk bilən hojilik kilməsilənglar kerək. **47** Əgər aranglarda oturuxluk bir musapir yaki yaka yurtluk beyəjan wə uningə qoxna qerindixing kəmbəəjəllixip, əzini xə qoxna musapirə wə yaki xə musapirning məlum bir əwladigə satsə, **48** u setiləndin keyin uningda pul tələp hərlükə qikix həkukı qəlidu; uning əka-ukilirining həkəyisə uni hərlükə setiwəsa bolidu. **49** Xuningdək uning təqisə yaki təqisining oəjli wə yaki jəmətidin boləjan həkəyisə yəkin tuəjəni uni hərlükə setiwəsa bolidu; yaki əzining qurbi yətsə, pul berip əz-əzini hərlükə setiwəsa bolidu. **50** Uni setiwəlidəjan kixi uning hojisi bilən gəpəlixip setiləjan yildin tartip azadlik yiliojigə qənsəlik boləjanlikini hēsəblap, setiwəlix bahəsini yillarning sanigə qarap hēsəblisun; [hərlük puli hēsəblaxta kulning hojigə] ixləxkə kerək boləjan qəloəjan künlirining həkki «mədikərnin igliən künliri»dək hēsəblansun. **51** Azadlik yiliojə yənə hēli yillar bolsa, xuni hēsəblap, setiləjan pulning nisbiti boyigə hərlük pulini hēsəblap bərsun; **52** əgər azadlik yiliojə az yillar qəloəjan bolsa, uni hēsəb kilip, qəloəjan qulluk yillirigə muwəpiq pulni yandurup bərsun. **53** Bolmisa, kul xə hojisininə yenida yillik mədikərdək turuxi kerək; uning hojisi sening kəz əldingdə uningə qəttik qolluk

bilən hojilik kilmisun. **54** Əgər kul yukirikə yollar bilən hərlükə qikəlmisa, azadlik yili kəlgəndə koyup berilsun — u baliliri bilən qoxulup əzad bolidu. **55** Qünki Israillarning əzi Manga kul-bəndilərdur; ular Mən Əzüm Misir zeminidin qikirip kəlgən kul-bəndilirimdur. Hudayinglar Pərwərdigar Əzümduərmən.

26 Silər əzünqlar üqün həkəqandək but yasimənglar yaki əzünqlarə həkə oyma məbud yaki həkəlt-tüwrukni tuəruquzmənglar yaki ularə bax uruxqə oyuloəjan nəkixlik taxlarni zemininglarda hərgiz tiklimənglar; qünki Əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **2** Mening xəbat künlirimni tutup, mukəddəs jəyimə qə ihlasmən bolunglar. Mən Pərwərdigardurmən. **3** Əgər silər mening bəlgilimilirimdə məngip, əmlirimni tutup ularə əməl kilsanglar, **4** Mən yeringlarning əz həsulini berip turuxigə, daladiki dərəhlərnin məwisini qikirixigə waqtida yəmoəurliringlarni yəoədurup turimən. **5** Xuning bilən hamən tēpex waqtı üzüm yiojix pəsligigə bolidu, üzüm yiojix waqtı tēriləq waqtiojigə bolidu; silər neninglarni toyunoəjə yəp, əz zemininglarda tinq-aman turisilar. **6** Mən zeminə qə aram-tinqlik ata kilmən, xuning bilən həkəkim siləni qərkətməydu, aramhuda yetip uhləysilər; wəhəyiy həkəwanlarni zeminidin yəqitimən, qiliqmu zemininglardin ətməydu; **7** silər düxmənliringlarni qəoəjəysilər, ular əldinglarda qiliqlinip yikilidu. **8** Silərdin bəx kixi yüz kixini qəoəjəydu, yüz kixi on mingni qəquridu; düxmənliringlar bolsa əldinglarda qiliqlinip yikilidu. **9** Mən silərgə yüzümni qəritip, siləni pərzənt kərgüzüp kəpəytimən, silər bilən baəjəloəjan əhdəməni məzmət tuəruquzimən. **10** Silər teliqə uzun saqlənoəjan kəna axlikni yəwətkəzininglarda, yəngi axlik qikidu; yəngisə wəjədin konisini qikiriwətsilər. **11** Mən Əz məkanimni aranglarda tuəruquzimən wə kəlbim silərdin nəpərlənməydu. **12** Mən aranglarda məngip silərnin Hudayinglar bolimən wə silər Mening həkəkim bolisilar. **13** Mən siləni Misirdə ularning kulliri boluxtin həkə kilixqə xə zeminidin qikəroəjan Hudayinglar Pərwərdigardurmən; Mən boyunturəkunqlarning əsarətlirini sundurup, qəddinglarni tik kilip məngəoəzdu. **14** Həlbuki, əgər silər Manga kulək salmay, bu əmlərnin həmmisigə əməl kilməy, **15** bəlgilimilirimni taxlap, kəlbənglardin həkəimilirimni yamən kərtip, barliq əmlirimni tutmay, əhdəməni buzsanglar, **16** Məmmu bəxinglarə xə ıxlarni qixürimənkə, — Mən silərgə wəhimə selip, kəzünqlarni kor kilidigəjan, jeninglarni zəipləxtüridigəjan sil-wəba kesili, kezik kesilini bəxinglarə qixürimən. Silər urukunglarni bikar qəqip-tərysilər, qünki düxmənliringlar uni yəp ketidu. **17** Mən yüzümni silərgə qərxə kilimən, xuning bilən silər düxmənliringlardin urulup qəqədigəjan bolisilar; siləni əq kərgəqülər üstünqlardin həkəimranlik kilidu; həkəkim siləni qəoəjəlmisimə, qəqisilar. **18** Bulardin həkə ibrət əlməy, bəlki Manga yənə kulək salmisanglar, Mən gunəhliringlari tūpəyilidin silərgə boləjan jazani yəttə həsə əoəjərlitimən, **19** küq-həkəwənglardin boləjan həkəwərlukinglarni sundurimən; əsmininglarni təmürdək kilip, yeringlarni mistək kiliwətimən; **20** əjir-jəpəyinglar bikəroəjan ketidu, yeringlar həsul bərməydu, daladiki dərəhlərgə mēwə qixməydu. **21** Əgər yənilə Mən bilən qərxə mangsanglar, xundəkə Manga kulək salmisanglar, Mən gunəhliringlarə layik bəxinglarə qixidigəjan wəba-külpətləni yənə yəttə həsə əoəjərlitimən. **22** Aranglarə siləni baliliringlardin juda kilidigəjan, qərpəyliringlarni yəqitidigəjan, siləni əzlitidigəjan yəwəyiy həkəwanlarni əwətimən; yol-qəqiliringlar ədəməzsiz qəldək bolup qəlidu. **23** Silər bu ıxlər arkilik ibrət-tərbiyə əlməy, bəlki yənilə Manga qərxə mangsanglar, **24** Məmmu silərgə qərxə məngip, gunəhliringlar tūpəyilidin boləjan jazani yənə yəttə həsə

eojirlitip, Mən Özüml silərni urimən; **25** üstinglaroşa əhdəmni buzoqanlıqning intikamini alidoqan qiliq qüxürimən; xuning bilən silər xəhərlərgə yiojilwalisilər, Mən aranglaroşa waba qüxürimən; xuning bilən silər düxmənləning klioşa qüxisilər. **26** Silərgə yelənqik bolojan axliqni qurutiwetimən; on ayal bir bolup bir tonurda nan yekip, nanlarni silərgə tarazida tartip beridu, əmma buni yegininglar bilən toymaysilər. **27** Əgər bulardin heq ibrət almay, manga kulak salmisanglar, bəki manga qarxi mangsanglar, **28** Mənmü qəhr bilən silərgə qarxi mangimən; Mən, yəni Mən Özüml gunəhlinglar tüpəylidin jaza-təribiyi yəne yəttə həssə eojirlitip qüxürimən. **29** Xuning bilən silər oququllirnglarning hexi wə kizliringlarning gəxini yəysilər; **30** xundakla Mən qurbanlik «yukiri jay»liringlani wəyran kiliq, «kün tüvrük»liringlarni sundurup, əlüklinglarni sunuk butliringlarning üstigə taxliwetimən; Mening qəlbim silərdin nəpərlinidu. **31** Mən xəhərlinglarni wəyran kiliq, muqəddəs jayliringlarni harab kiliq, [qurbanlikliringlarning] huxbuylirini yəne purimaymən; **32** zeminni həlakətkə elip barimən; uningda olturaklxakan düxmənlinglar bu əhwaləşa həyranuhəs qalidu. **33** Silərni əlləning arisioşa taritip, kəyninglardin qiliqni suqurup qoojlaymən; xuning bilən zemininglar wəyran bolup xəhərlinglar harab kilinidu. **34** U wəqəttə, silər düxmənlinglarning zeminida turuwatkinglarda, zemin wəyranə bolojan barlik künlərdə, zemin əz xabat künliridin səyünidu; u zamanda zemin dərwəxə aram elip əz xabatliridin səyünidu. **35** Əzi wəyranə bolup turuojan barlik künliridə u aram alidu, yəni silər uningda turuwatkan wəqəttiki xabat künliringlarda heq almiojan aramni əmdi alidu. **36** Aranglardin qutulup qaloqanlar bolsa, ular düxmənləning zeminlirida turojində kəngüllirigə yürəkzadilik salimən, xuning bilən ular qüxəkən bir yopurmakning xəpisini anglisa qiliqtin kaqkəndək kaqidu; heqkim qoojlimisimu yikilip qixidu. **37** Gərgə heqkim ularni qoojlimisimu, dərwəxə qiliqtin yikiləndək ular bir-birining üstigə putlixip yikilidu; silərdə düxmənlinglaroşa qarxi turojudək kiq qalmaydu. **38** Əlləning arisida həlak bolisilər, düxmənlinglarning zemin silərni yəp ketidu. **39** Aranglardin qutulup qaloqanliri bolsa əz rəzilliki tüpəylidin düxmənlinglarning zeminida zəiplixidu; wə ata-bowilirining rəzillikidimu yürüp, xular zəipləxəndək ularmu zəiplixidu. **40** Həlbuki, ular əzi qilojan rəzilliki bilən ata-bowilirining sadir qilojan rəzillikini, Manga yüz erüp asiylik qilojini, xundakla ularning Manga qarxi turup mangojinini boynioşa alidu, **41** xuningdək Mening ularoşa qarxi mangojinimoşa, xuningdək ularni düxmənlinglarning klioşa tapxurojinimoşa ikrar bolidu. Xunga əgər u wəqəttə ularning hətnəsis kəngli təwən kilinip, əz kəbihlikining jəzasini qəbul kilsə, **42** undakta Mən Yəqub bilən baqlojan əhdəmni yad kiliq, İshəq bilən baqlojan əhdəmni wə İbrahəim bilən baqlojan əhdəmni esimgə kəltürimən, zeminnimu yad kilimən. **43** Qünki zemin ulardin taxlinip, ularsiz bolup harabə turojan wəqəttə, xabat künliridin səyünidu; ular bolsa əz kəbihlikining jəzasini qəbul kiliq; səwəbi dəl xuki, ular Mening həkümliirimni taxlidi, bəlgilimilirimni qəlbidin yaman kərgənidi. **44** Həlbuki, xundək bolsimu, ular əz düxmənlinglarning zeminida turojində Mən ularni taxlimaymən yəki ularoşa əqlik kilməymən, xuningdək ular bilən baqlojan əhdəmni buzmaymən, ularni yokatmaymən; qünki Mən Özüml ularning Hudasi Pərwərdigardurmen. **45** Mən bəki ularni dəp, ularning Hudasi boluxqə əlləning kəzi aldida Misir zeminidin qikirip kəlgən ata-bowiliri bilən baqloxkan əhdəmni esimdə tutimən. Mən Pərwərdigardurman. **46** Pərwərdigar Musani wasita

kiliq, Sinay teoşida əzi bilən İsrailarning otturisida bekitkən həkümlər, bəlgilimilər wə qanunlar mana xular idi.

27 Pərwərdigar Musaoşa səz kiliq mundaq dedi: — **2** Sən İsrailarəşa mundaq degin: — Əgər birsi pəwqul'addə bir kəşəm kiliq məlum kixining jəni Pərwərdigarəşa atiojan bolsa, undakta xu kixigə sən bekitkən jəningim kimmitining nərhə təwəndikidək bolidu; **3** Yəxi yigirmə bilən atmixning arilikida bolojan ər kixi bolsa, sən tohtitidojan kimmiti muqəddəs jəydiki xəkəlning ələqm birliki boyiqə bolsun; uning kimmiti əlik xəkə kümüxkə tohtitilsun. **4** Ayal kixi bolsa, aranglarda tohtitilojan kimmiti ottuz xəkəl bolsun. **5** Əgər yəxi bəx bilən yigirmə xəkəl bolup, ayal kixi üçün on xəkəl bolsun. **6** Əgər yəxi bir ay bilən bəx yaxning arilikida bolsa, tohtitidojan kimmiti oquq bala üçün bəx xəkəl, kiz bala üçün üç xəkəl kümüx bolsun. **7** Əgər atmix ya uningdin qongrak yaxtiki kixi bolsa, tohtitidojan kimmiti ər kixi üçün on bəx xəkəl, hotun kixi üçün on xəkəl bolsun. **8** Əgər birsi tohtitilojan kimmitini tələxkə qurbi yətmisə, u əzini kəhningin aldida tək kilsun; kəhün uning kimmitini bekitusun. Kəhün kəşəm qiloquqining əhwalioşa qarap uning kimmitini tohtitip bərsun. **9** Əgər birsi [kəşəm kiliq] Pərwərdigarəşa qurbanlik boluxqə layiq bolidojan bir həywanini uningəşa atiojan bolsa, undakta xundək həywanlar Pərwərdigarəşa atap mutlək muqəddəs sanalsun; **10** həywan naqar bolsa uning ornioşa yaxxini yəki yaxxining ornioşa naqirini tegixixkə yəki ornioşa bəxkisini alməxturuxqə hərgiz bolmaydu. Mubada atioquq u həywaning ornioşa yəne bir həywanini yənggüxliməkiqə bolsa, Awwəlkisi bilən ornioşa əkəlninging hər ikkisi muqəddəs sanalsun. **11** Əgər həywan Pərwərdigarəşa atalojan qurbanlikqə layiq bolmaydiojan bir «napak» həywan bolsa, undakta u həywanini kəhningin aldioşa elip kəlsun; **12** andin kəhün əzi uning yaxxiyamanlikioşa qarap kimmitini tohtatsun; kəhün kimmitini kəngə tohtatkan bolsa xundək bolsun. **13** Əgər igisi pul tələp həywanini qayturulmaqəşi bolsa, tohtitilojan kimmitigə yəne uning bəxtin birini qoxup bərsun. **14** Əgər birsi Pərwərdigarəşa muqəddəs bolsun dəp əyini uningəşa atap muqəddəs kilsə, kəhün uning yaxxiyamanlikioşa qarap kimmitini tohtatsun; kəhün uning kimmitini kəngə tohtatkan bolsa, xu kimmiti inawətlik bolidu. **15** Keyin əgər əyni atioquq kixi uni qayturulmaqəşi bolsa, u tohtitilojan kimmitigə uning bəxtin birini qoxup bərsun; andin əy yəne uning bolidu. **16** Əgər birsi əz mal-mülki bolojan etizlikning bir qismini Pərwərdigarəşa atap muqəddəs kilsə, kimmiti uningəşa qəngilik uruk terilidionlikioşa qarap tohtitilsun; bir homir arpa uruki ketidiojan yəzə bolsa, kimmiti əlik xəkə kümüxkə tohtitilsun. **17** Əgər birsi «azadlik yili»din tartip əz etizlikini muqəddəs kilsə, sən kəngə tohtatsang xu bolsun. **18** Ləkin əgər birsi «azadlik yili»din keyin əz etizlikini muqəddəs qilojan bolsa, kəhün kelidiojan azadlik yilioşiqə qəngilik yillar qəlojanlikini həsəblap kimmitini tohtatsun. Ətiq kətkən yilləroşa qarap toluq bəhadin muwəpik pul kəməytilsun. **19** Əgər birsi əz etizlikini muqəddəs qilojəndin keyin pul tələp uni qayturulmaqəşi bolsa, u sən tohtatkan kimmitigə yəne uning bəxtin birini qoxup bərsun; xuning bilən etizlik uning əz klioşa qaytidu. **20** Əgər u pul bərip etizlikni qayturulmiojan bolsa yəki bəxqə birsigə setip bərgənə bolsa, keyin xu etizlikni qayturulwəlixqə bolmaydu, **21** Bəki azadlik yili kəlgəndə etizlik «igisigə qayturulidionqənda» u mutlək beoixlanəjan yərgə ohxax, Pərwərdigarəşa atap muqəddəs kilinip, miras həküki kəhinoşa etidu. **22** Əgər birsi setiwəlojan əmma əz mirasi bolmiojan bir parqə yəzə etizni Pərwərdigarəşa atap

mukəddəs kılöjan bolsa, **23** kahin azadlık yilöiqə qalojan yilni hesablap, kimmitini tohtatsun. Andin u küni xu kixi tohtitilojan kimmitini Pərwərdigaröja mukəddəs kılöjan nərsə süpitidə kəltürsun. **24** Lekin azadlık yili kəlgəndə, etizlik kimdin elinöjan bolsa, xu kixigə, yəni əslidiki igisigə kayturup berilsun. **25** Sən tohtitidilojan barlık kimmətlər bolsa həmixə mukəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boqiqə hesablınsun; bir xəkəl yigirmə gərahqə barawər bolidu. **26** Lekin qarpayning tunji balisi tunji bala bolöjanlıkə səwəbidin əslidinla Pərwərdigaröja atilidilojan bolöjaqə, kala bolsun, qoy-əqə bolsun həqkim uni «Hudaöja atap» mukəddəs kilmisun; qünki u əslidə Pərwərdigarning idi. **27** Əgər u napak bir həywandin tuöulojan bolsa, igisi sən tohtatқан kimmətkə yənə uning bəxtin birini qoxup berip, andin özigə kayturuwalsun; lekin əgər igisi uni özigə kayturuwalmaymən desə, bu həywan sən tohtatқан kimmətkə setilsun. **28** Əgər birsi Pərwərdigaröja öz melidin, adəm bolsun, həywan bolsun yaki miras yeri bolsun, Pərwərdigaröja mutlək atiojan bolsa, undak nərsə hərgiz setilmisun yaki bədəl töləx bilənmü kayturulmisun. Pərwərdigaröja mutlək atalojan hərnərsə bolsa «əng mukəddəslərnning biri» hesablinip, uningöja has bolidu. **29** Əgər bir adəm Hudaöja mutlək has atalojan bolsa, undakta uning üqün bədəl berilip, kayturuwelinxkə hərgiz bolmaydu; u qoqum öltürülüxi kerək. **30** Yər-zemindin qikқан həmmə həsulning ondin biri bolöjan əxrə bolsa, yərnning danlık ziraətliri bolsun yaki dərəhlərnning mewisi bolsun, Pərwərdigarningki bolidu; u Pərwərdigaröja mukəddəs kilinöjandur. **31** Birsi öz əxriliridin məlum birnərsini bədəl berip kayturuwalmakqi bolsa, u xuningöja yənə uning kimmitining bəxtin birini qoxup berip, kayturuwalsun. **32** Kala yaki qoy-əqə padisidin elinidilojan əxrə bolsa padiqining tayiki astidin ötküzülgən həywanlardin hər oninqisi bolsun; Pərwərdigaröja atilip mukəddəs kilinöjini xu bolsun. **33** Həqkim uning yahxi-yamanlıqöja qarimisun wə yaki uni almaxturmisun; əgər uni almaxturimən desə, Awwalkisi bilən örnioja almaxturulojan hər ikkisi mukəddəs sanalsun; u hərgiz bədəl tölüp kayturuwelinmisun. **34** Pərwərdigar Sinay teöjida Musaöja tapilojan, Israilləroja tapxurux kerək bolöjan ömrlər mana xular idi.

Qel-bayawandiki səpər

1 Wə Israillar Misirdin qıqqāndin keyin ikkinqi yili ikkinqi ayning birinqi küni Pərwərdigar Sinay qelidə, jamaət qedirida turup Musaəja mundak dedi: — **2** Silər pütkül İsrail jamaitini kəbilisi, ata jəməti boyiqə sanini elip qıqınglar; adəmləring ismi asas kılınip, barlık ərəkəklər tizimlansun. **3** Israillar iqidə omumən yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning Hərun bilən ikkinglar ularning qoxun-kisimiliri boyiqə sanaktin etküzünglar. **4** Hərbir kəbilidin silərgə yardəmlixidioqan birdin kixi bolsun; ularning hərbiri ularning ata jəmətinə bexi bolidu. **5** Təwəndikilər silərgə yardəmlixidioqanlarning isimliki: — Rubən kəbilisidin Xiderning oqli Əlizur; **6** Ximeon kəbilisidin Zuri-xaddayning oqli Xelumiyl; **7** Yəhuda kəbilisidin Amminadabning oqli Nahxon; **8** Issakar kəbilisidin Zuarning oqli Nətanəl; **9** Zəbulun kəbilisidin Həlonning oqli Eliab; **10** Yüsüp əwladliri iqidə Əfraim kəbilisidin Ammihudning oqli Əlixama; Manassəh kəbilisidin Pidahzurning oqli Gamaliyəl; **11** Binyamin kəbilisidin Gideonning oqli Abidan; **12** Dan kəbilisidin Ammixaddayning oqli Ahəzər; **13** Axir kəbilisidin Okranning oqli Pagiyəl; **14** Gad kəbilisidin Deuəlning oqli Əliasaf; **15** Naftali kəbilisidin Enanning oqli Ahıra». **16** Bular jamaət iqidin qaqiriloqanlar, yəni ata jəmət-kəbililirining baxlıkliri, minglioqan Israillarning bax sərdarliri idi. **17** Xuning bilən Musa bilən Hərun ismi ataloqan bu kixiləni baxlap, **18** ikkinqi ayning birinqi küni pütkül jamaətni yioqdi; ular həlkəning hərbirining kəbilə-nəsəbi, ata jəməti boyiqə ismini asas kılıp, yigirmə yaxtin yukirilarning həmmisini bir-birləp tizimlidi. **19** Pərwərdigar Musaəja kəndək buyruoqan bolsa, Musa Sinay qelida ularni xundək sanaktin etküzdi. **20** Israilling tunji oqli Rubənni əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqan ərəkəkləring həmmisi bir-birləp tizimlidi; **21** Rubən kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy əllik tokkuz ming üç yüz kixi boldi. **22** Ximeonning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqan ərəkəkləring həmmisi bir-birləp tizimlidi; **23** Ximeon kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy əllik tokkuz ming üç yüz kixi boldi. **24** Gədnin əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **25** Gad kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy kirik bəx ming altə yüz əllik kixi boldi. **26** Yəhudaning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **27** Yəhuda kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi boldi. **28** Issakarning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **29** Issakar kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi boldi. **30** Zəbulunning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **31** Zəbulun kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi boldi. **32** Yüsüpnin əwladliri: — uning oqli Əfraimning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **33** Əfraim kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy kirik ming bəx yüz kixi boldi. **34** [Yüsüpnin ikkinqi oqli] Manassəhning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **35** Manassəh kəbilisidin sanaktin

etküzünglər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi boldi. **36** Binyaminning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **37** Binyamin kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi boldi. **38** Danning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **39** Dan kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi boldi. **40** Axirning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **41** Axir kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy kirik bir ming bəx yüz kixi boldi. **42** Naftalining əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **43** Naftali kəbilisidin sanaktin etküzünglər jəmiy əllik üç ming tət yüz kixi boldi. **44** Yukirikilar bolsa sanaktin etküzünglər bolup, Musa bilən Hərun həm Israillarning on ikki əmiri (hərbiri əz ata jəmətiyə wəkil boldi) ularni sanaktin etkəzgan. **45** Xundək kılıp, Israillarning həmmisi, yəni Israilda yigirmə yaxtin axқанlardin, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi ata jəmətliri boyiqə tizimlidi; **46** Sanaktin etküzünglər jəmiy altə yüz üç ming bəx yüz əllik kixi boldi. **47** Biraq Lawiyar ata jəmət-kəbilisi boyiqə sanakning iqidə kirgüzülmidi. **48** Qünki Pərwərdigar Musaəja sez kılıp: — **49** «Sən pəkət Lawiy kəbilisinila xu həsabqə kirgüzming, ularning omumiy sanimini Israillarning qətarioqan kirgüzming. **50** Ləkin sən Lawiyarlari [Hudaning] həküm-guwahlıki saqlaklık qedir wə uning iqidiki barlık qaqa-kuqa əswablarni həm uningə dair barlık nəsiləni baxkuruxqə tuyenligin; ular [ibadət] qedirini wə uning iqidiki barlık qaqa-kuqa əswablarni kətüridu; ibadət qedirining hizmitini kילוquqilar xul bolsun, ular qedirning tət ətrapida əz qediririni tiksun. **51** Qedirni kəqüridioqan qaqda uni Lawiyar seksun; qedirni tikidioqan qaqda uni Lawiyar tiksun; [Lawiyarləqə] yat boləqan hərəkəndək adəm uningə yəkinlaxsa əlümə məhkum kılinsun. **52** Israillar bargah kuroqanda hər adəm əz kismida, əziğə has tuəq astioqə qedir tiksun. **53** Biraq [Hudaning] oqəziqi İsrail jamaitining üstigə qüxməsliki qüqin, Lawiyar Hudaning həküm-guwahlıki saqlaklık qedirning tət ətrapioqə bargah kursun; Lawiyar Hudaning həküm-guwahlıki saqlaklık qedirni muhəpizət kılıxqə mas'ul bolidu» — degenidi. **54** Israillar ənə xundək kildi; Pərwərdigar Musaəja kəndək buyruoqan bolsa, ular xundək kildi.

2 Pərwərdigar Musa bilən Hərunəja mundak dedi: — **2** Israillar hərbiri əzlrining tuəqi astioqə, əzlrining ata jəmətinə bayriki astida qedir tiksun; jamaət qedirining tət ətrapidin səl yiraqraq bargah kursun. **3** Kün qikix tərəpkə, xərk tərəpkə karitip əz tuəqi astida qoxun-kisimi boyiqə bargah kuridioqini Yəhuda bolsun; Yəhudalarning əmiri Amminadabning oqli Nahxon bolsun. **4** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzünglər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi. **5** Uning yenida bargah kuridioqini Issakar kəbilisi bolsun; Issakarlarning əmiri Zuarning oqli Nətanəl bolsun. **6** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzünglər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi. **7** Ularning yenida yənə Zəbulun kəbilisi bolsun; Zəbulunlarning əmiri Həlonning oqli Eliab bolsun. **8** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzünglər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi. **9** Omumən Yəhuda bargahioqə karaydioqanlarning həmmisi, yəni qoxun-kisimiliri boyiqə sanaktin etküzünglər jəmiy bir yüz səksən altə ming tət yüz kixi; ular aldi bilən

yoloğa qıqsun. **10** — Jənuv tərəptə, tuoƣ tikləp, ƣoxun tərtipi bilən bargah ƣuridioƣini Rubən ƣəbilisi bolsun; Rubənlarning əmiri Xidərninƣ oşli Əlizur bolsun. **11** Uning ƣoxuni, yəni sanaktin ötküzülğənlər jəmiy ƣiriƣ altə ming bəx yüz kixi. **12** Uning yenida bargah ƣuridioƣini Ximeon ƣəbilisi bolsun; Ximeonlarning əmiri Zuri-xaddayning oşli Xelumiyał bolsun. **13** Uning ƣoxuni, yəni sanaktin ötküzülğənlər jəmiy əllik tokƣuz ming üç yüz kixi. **14** Ularning yenida Gad ƣəbilisi bolsun; Gadlarning əmiri Deuəlninƣ oşli Əliasaf bolsun. **15** Uning ƣoxuni, yəni sanaktin ötküzülğənlər jəmiy ƣiriƣ bəx ming altə yüz əllik kixi. **16** Rubən bargahioƣa ƣaraydioƣanlarning həmmisi, yəni ƣoxuni boyiqə sanaktin ötküzülğənlər jəmiy bir yüz əllik bir ming tət yüz əllik kixi; ular ikkinƣi səp bolup yoloğa qıqsun. **17** Andin jamaət qədri bilən Lawiylarning bargahı baxƣa bargahlarıninƣ otturisida mangsun; ular ƣandak bargah ƣuroƣan bolsa, xundak yoloğa qıqsun; hər ƣaysisi əz ornida əz tuoƣi astida bolsun. **18** — Kün pətiƣ tərəptə, tuoƣ tikləp, ƣoxun tərtipi bilən bargah ƣuridioƣini Əfrain ƣəbilisi bolsun; Əfrainlarning əmiri Ammiħudning oşli Əlixama bolsun. **19** Uning ƣoxuni, yəni sanaktin ötküzülğənlər jəmiy ƣiriƣ ming bəx yüz kixi. **20** Uning yenida bargah ƣuridioƣini Manassə ƣəbilisi bolsun; Manassəhlərninƣ əmiri Pidaħzurning oşli Gamaliyał bolsun. **21** Uning ƣoxuni, yəni sanaktin ötküzülğənlər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi. **22** Ularning yenida Binyamin ƣəbilisi bolsun; Binyaminlarning əmiri Gideoninƣ oşli Abidan bolsun. **23** Uning ƣoxuni, yəni sanaktin ötküzülğənlər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi. **24** Omumən Əfrain bargahioƣa ƣaraydioƣanlarning həmmisi, yəni ƣoxun ƣisimliri boyiqə sanaktin ötküzülğənlər jəmiy bir yüz sakkiz ming bir yüz kixi; ular üçinƣi səp bolup yoloğa qıqsun. **25** — Ximal tərəptə, tuoƣ tikləp, ƣoxun tərtipi bilən bargah ƣuridioƣini Dan ƣəbilisi bolsun. Danlarning əmiri Ammiħaddayning oşli Aħizəzər bolsun. **26** Uning ƣoxuni, yəni sanaktin ötküzülğənlər jəmiy ƣiriƣ bir ming bəx yüz kixi. **29** Ularning yenida Naftali ƣəbilisi bolsun; Naftalilarning əmiri Enanning oşli aħira bolsun. **30** Uning ƣoxuni, yəni sanaktin ötküzülğənlər jəmiy əllik üç ming tət yüz kixi. **31** Dan bargahioƣa ƣaraydioƣanlarning həmmisi, yəni ƣoxun-ƣisimliri boyiqə sanaktin ötküzülğənlər jəmiy bir yüz əllik yəttə ming altə yüz kixi; ular əz tuoƣliri astida həmmininƣ ƣəynidə yoloğa qıqsun. **32** Yukiƣirikiləz əz ata jəməti boyiqə sanaktin ötküzülğənlər Israillardur; ƣoxun-ƣisimliri boyiqə bargahlarda sanaktin ötküzülğənlər jəmiy altə yüz üç ming bəx yüz əllik kixi boldi. **33** Biraƣ Lawiyarla, Pərwərdigarning Musaoƣa ƣiloƣan əmri boyiqə, Israillar ƣatarida sanaktin ötküzülmidi. **34** Israillar Pərwərdigarning Musaoƣa ƣiloƣan barlıƣ əmri boyiqə ix tutup, əzlrininƣ tuoƣı boyiqə bargah ƣurattı; ular əz ƣəbilisi wə ata jəməti tərtipi boyiqə yoloğa qıƣattı.

3 Pərwərdigar Sinay teoƣida Musa bilən səzəlxən künlərdə, Ĥarun bilən Musaning əwladliri təwəndiklərdin ibarət idi. **2** Ĥarunning oşullirininƣ ismi mundak; tunji oşlınınƣ ismi Nadab idi, uning yənə Abiħu, Əliazar, Itamar degən oşulliri bar idi. **3** Ĥarunning oşullirininƣ ismi ənə xundak idi, ular məsiħləngən ƣahınlar idi; [Musa] ularni ƣahinlik wəzipsini ətəxxə Ĥudaoƣa atap ayrioƣanidi. **4** Ləkin Nadab bilən Abiħu Sinay ƣelidə oşayriy bir otni Pərwərdigarning aldioƣa sunoƣini tüpəylidin Pərwərdigar aldidə əldi wə ularning həq nəslı ƣaldurulmıdi; Əliazar bilən Itamar əz atisi Ĥarun aldidə ƣahinlik

wəzipsini ətidi. **5** Pərwərdigar Musaoƣa səz ƣilip: — **6** Sən Lawiy ƣəbilisini aldingoƣa ƣəltürüp, ularni ƣahın Ĥarunning hizmitidə boluxƣa uning aldioƣa həzir ƣil. **7** Ular Ĥarunning həjiti wə pütkül jamaətninƣ həjitudin ƣiqip jamaət qədri ninƣ aldidə wəzipo ətəp, ibadət qədri ninƣ hizmitini bejirsun. **8** Ular yənə jamaət qədridiki barlıƣ ƣaƣa-ƣuƣa əswablarnı baxƣurux bilən Israillarning hizmitidə bolup wəzipo ətəp, ibadət qədri ninƣ ixlirini bejirsun. **9** Sən Lawiylarnı Ĥarun bilən uning oşullirioƣa təƣsimləp bərgin; ular Israillar iƣidin məhsus uningəoƣa tallap berilən. **10** Ĥarun bilən oşullirini bolsa sən əzining ƣahinlik wəzipsini ətəxxə bektikin; hərƣandak yat kixi yəkinlaxsa əltürülsun, — dedi. **11** Andin Pərwərdigar Musaoƣa mundak dedi: — **12** — Ƙara, Mən Israillar iƣidin Lawiylarnı tallidim, ularni İsrail iƣidə baliyatƣuning barlıƣ tunji mewisininƣ ornioƣa, yəni ƣong oşullirininƣ ornioƣa ƣoyimən, xunga Lawiyar Mening bolıdu. **13** Ƙünki tunji oşullarning həmmisi Meningkidur; Mən Misir zeminida tunji tuoşuloƣanlarning həmmisini ƣətl ƣiloƣan künidə Israillarning iƣidiki tunjilarning həmmisini, məyli adəm bolsun yaki həywan bolsun, mükəddəs həsablap Meningki ƣiloƣanidim. Ular Meningkidur; Mən Pərwərdigardurmən. **14** Andin Pərwərdigar Sinay ƣəl-bayawanda Musaoƣa: — **15** — Sən Lawiylarnı ata jəməti, ailisi boyiqə sanaktin ötküz; barlıƣ ərkəklərnı, yəni bir ayliƣtin axƣanlarning həmmisini sanaktin ötküz, — dedi. **16** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə, əzigə deyilgəndə Lawiylarnı sanaktin ötküzdi. **17** Lawiyning oşullirininƣ ismi mundak; — Gərxon, Ƙohət, Mərarı. **18** Gərxonning oşullirininƣ ismi aililiri boyiqə Libni wə Ximəy idi. **19** Ƙohətninƣ oşulliri aililiri boyiqə Amram, İzhər, Həbron wə Uzziəl idi. **20** Mərarininƣ oşulliri aililiri boyiqə Maħli wə Muxi idi. Bularning həmmisi ata jəməti boyiqə Lawiyarning jəməti boldi. **21** Gərxonidin Libnilarning jəməti bilən Ximəylərninƣ jəməti wujudƣa ƣəldi; bular Gərxonlarning jəmətliri idi. **22** Barlıƣ ərlərninƣ sanioƣa əsasən, bir ayliƣtin axƣanlirininƣ sanaktin ötküzülğənliri jəmiy yəttə ming bəx yüz kixi boldi. **23** Gərxonning jəməti ibadət qədri ninƣ arƣa tərripidə, yəni oşəb tərəptə bargah ƣurdi; **24** Gərxon jəmətininƣ əmiri Ləəlninƣ oşli Əliasaf idi. **25** Gərxonlarning jamaət qədridiki wəzipsi ibadət qədri ninƣ əzidiki astinki ikki yapƣuƣ-pərdə, uning üstidiki yopuƣ wə jamaət qədri ninƣ ixik pərdisigə, **26** xundakla həylo ətəripidiki pərdiləz, həylo dərwəzisininƣ pərdisi (həylo pərdiliri ibadət qədri bilən ƣurbangahni qeridəp turattı) wə həyloida ixlitidioƣan munasiwətlık barlıƣ tanilaroƣa ƣarax idi. **27** Ƙohəttin Amramlarning jəməti, İzhərlarning jəməti, Həbronlarning jəməti wə Uzziəllərninƣ jəməti wujudƣa ƣəldi; bu Ƙohətlarning jəmətliri idi. **28** Barlıƣ ərkəklərninƣ sani boyiqə, bir ayliƣtin axƣanlar jəmiy sakkiz ming altə yüz adəm bolup ƣıƣtı; ular mükəddəs jəyoƣa ƣarax wəzipsini ətəydioƣan boldi. **29** Ƙohət əwladlirininƣ jəmətliri jamaət qədri ninƣ jənuv tərripidə bargah tıkti. **30** Ƙohət jəmətininƣ əmiri Uzziəlninƣ oşli Əlizafan idi. **31** Ularning wəzipsi əhədə sanduƣı, xirə, ƣiraşdan, ikki ƣurbangah, xuningdək mükəddəs jəyning iƣidə ixlitidioƣan ƣaƣa-ƣuƣa, pərdə wə ibadət qədri ninƣ iƣidə ixlitidioƣan barlıƣ nərsilərgə ƣarax idi. **32** Lawiylarning əmiririninƣ əmiri bolsa ƣahın Ĥarunning oşli Əliazar idi; u mükəddəshənioƣa ƣarax wəzipsini ətəydioƣanlar üstidin nəzarət ƣilidioƣan boldi. **33** Məraridin Maħli jəməti bilən Muxi jəməti wujudƣa ƣəldi; bular Mərarininƣ jəmətliri boldi. **34** Barlıƣ ərkəklərninƣ sanioƣa əsasən, bir ayliƣtin yukiri boləoƣanlar sanaktin ötküzülğəndə jəmiy altə ming ikki yüz kixi ƣıƣtı. **35** Mərarininƣ jəmətininƣ əmiri Abiħayilning oşli Zuriyał boldi; ular ibadət qədri ninƣ ximal tərripigə bargah ƣurdi. **36**

Mərari əwladlirining wəzipsi ibadət qədirining tahtayliri, baldakliri, hadiliriya, təglikliri barlik əswab-jabdukliriya qarax, xuningdək bularoşa munasiwətlik ixlitilidiyaqan barlik nərsilərgə, **37** xundakla həyolining tət ətrapidiki hadilaroşa wə ularning təglikliri, kəzək wə tanilaroşa məs'ul boluxqa bəlgilənidi. **38** İbadət qədirining aldiya, xərək tərpiyə, yəni jamaət qədirining künqix tərpiyə bargah kuroşanlar Musa, Hərun wə Hərunning oşulliri idi; ular İsrailarning hizmitidə bolux wəzipsini ətəp, mukəddəs jayoşa qaraydiyaqan boldi; ularoşa yat boləqan həkəndək adəm [mukəddəs] jayoşa yəqinlaxsa, əltürülətti. **39** Musa bilən Hərun Pərwədigarning əmri boyiqə, sanaktin ətküzgən barlik Lawiylar, jəmətliri boyiqə, yəni bir ayliktin yukiri sanaktin ətküzəlgən ərkəklər jəmiy yigirmə ikki ming qikti. **40** Pərwədigar Musaoşa: — Sən İsrailar iqidə bir ayliktin axqan tunji oşullarni sanaktin ətküzüp, isim-familisi boyiqə tizimlap qik. **41** Sən Lawiylarni İsrailarning barlik tunjilirining ornida Manga has kil (Mən Pərwədigardurmən); Lawiylarning mal-qarwilirininimu İsrailarning barlik tunji mal-qarwilirining ornida Manga has kil, — dedi. **42** Musa Pərwədigarning əmri boyiqə, İsrailarning tunjilirini koymay sanaktin ətküzdi. **43** Bir ayliktin yukiri tunji oşul balilirni isim-familisi bilən sanaktin ətküzgəndə, ular jəmiy yigirmə ikki ming ikki yüz yətmix üç kixi qikti. **44** Pərwədigar Musaoşa mundək dedi: — **45** Sən Lawiylarni İsrailarning tunjilirining ornida Manga tallə, xundakla Lawiylarning mal-qarwilirininimu İsrailarning mal-qarwilirining ornida Manga tallə; xuning bilən Lawiylar Meningki bolidu; Mən Pərwədigardurmən. **46** Wə Lawiylarning sanidin artuk qikkən İsrailarning tunjiliri, yəni xu ikki yüz yətmix üçü üçün hərlük həkkinə qəbul kiləqin; **47** xularning hərbi üçün bəx xəkəl kümüx al, kixi sanioşa qarap bolsun; mukəddəs jaydiki xəkəlnəg əlqəm birliki boyiqə ulardin ələqin (bir xəkəl yigirmə qarəhdur). **48** Artuk qikkən adəmlərnəg, yəni hərlük həkkinə təlix kerək boləqanlarning kümüxini Hərun bilən uning oşulliriyaqan bər. **49** Əmdi Lawiylar tərpidin «hərlükə qikiriləqan» dəp həsəblənoşan tunji oşullardin artuk qikkənlardin bolsa, Musa ularin xu hərlük həkkinə aldi; **50** u İsrailarning tunjiliridin xu kümüxni, yəni mukəddəs jaydiki xəkəlnəg əlqəm birliki boyiqə jəmiy bir ming üç yüz atmix bəx xəkəl aldi. **51** Musa Pərwədigarning əmri boyiqə «hərlükə qikiriləqan»larning kümüxini dəl Pərwədigar buyruşinidək, Hərun bilən uning oşulliriyaqan bərdi.

4 Andin Pərwədigar Musa bilən Hərunoşa səz kilip mundək dedi: — **2** Sən Lawiylar iqidin ata jəməti boyiqə Kohət əwladlirining omumi sanini tizimləqin, **3** ottuz yaxtin əllik yaxxiqə boləqan, jamaət qədiridə ix-hizmət kilixqə kələydiyaqanlarning həmmisini tizimlap qik. **4** Kohət əwladlirining jamaət qədiri iqidiki wəzipsi əng mukəddəs buyumları baxxurux bolidu. **5** Bargah kəqürilidiyaqan qəşdə, Hərun bilən uning oşulliri kirip «[əng mukəddəs jay]»diki «ayrimə pərdə-yopuq»ni güxürüp, uning bilən həküm-guawahlik sandukini yəgisun; **6** andin uning üstini delfinning terisidin etilgən yopuq bilən orap, üstigə kək bir rəhtni yəyip, andin kətüridiyaqan baldaklarni ətküzsun. **7** Təkdim nan [tiziləqan] xirəgə kək bir rəht selinip, üstigə legən, təhsə, piyalə wə xarəb hədiyəlirini qəşdiyaqan kədəhlər tizip koysun; xirədimu «daimiy nan» tizilip turwərsun; **8** bu nərsilərnəg üsti kizil rəht bilən, uning üsti yənə delfin terisidə etilgən bir yopuq bilən yəyip, andin kətüridiyaqan baldaklar ətküzüp koysun. **9** Ular kək rəht elip, uning bilən qiraşdan bilən üstidiki qiraşlarni, pilik kişkuqlarni, küldanlarni wə qiraşdanəşə ixlitidiyaqan, barlik may qəşiləydiyaqan qəşilarni yəyip koysun. **10** Ular yənə

qiraşdan bilən qiraşdanəşə ixlitidiyaqan həmmə qəşə-qəşə əswablarni delfin terisidin etilgən yopuq bilən yəgəp, andin əpkəxə selip koysun. **11** Altun huxbuygahqə kək bir rəht selip, yənə delfin terisidə etilgən yopuq bilən yəyip, andin kətürigüqə kəx baldaklarni ətküzüp koysun. **12** Mukəddəs jayning iqidə ixlitidiyaqan barlik qəşə-qəşilarni kək bir rəht bilən yəgəp, andin üstigə delfin terisidə etilgən yopuqni yəyip, andin bir əpkəxə selip koysun. **13** Ular qurbangahni külidin tazilap, üstigə səsün rənglik bir rəhtni yəyip koysun. **14** Andin yənə qurbangahqə ixlitilidiyaqan əswablar — küldan, ilmək, bəlgürjək, qinilər, xundakla barlik əswablarni qurbangah üstigə tizip, andin delfin terisidə etilgən bir yopuq bilən yəyip, andin kətüridiyaqan baldaklarni ətküzüp koysun. **15** Pütün bargahqəşə yoloşa qikidiyaqan qəşdə, Hərun bilən uning oşulliri mukəddəs jay wə mukəddəs jaydiki barlik qəşə-qəşə əswablarni yəyip boləqandin keyin, Kohatning əwladliri kelip kətürsun; ləkin ələp kətməslək üçün mukəddəs buyumlaroşa qol təgküzmisun. Jamaət qədiri iqidiki nərsilərdin xularni Kohatning əwladliri kətürüxi kerək. **16** Hərunning oşli Əliazarning wəzipsi qiraşqəşə, huxbuy etir, daimiy təkdim kilididiyaqan əxlik hədiyə bilən məşihəf meyoşa qarax, xundakla pütüklü ibadət qədiri bilən uning iqidiki barlik nərsilərgə, mukəddəs jay həm mukəddəs jaydiki qəşə-qəşə əswablaroşa qaraxtin ibarət. **17** Andin Pərwədigar Musa bilən Hərunoşa səz kilip mundək dedi: — **18** Silər Kohət jəmətdikilərnə Lawiylar arisidin kət'iy yəqitip koymanglar; **19** bəli ularning əlməy, həyat kəlix üçün ular «əng mukəddəs» buyumlaroşa yəqinlaxqan qəşdə, Hərun bilən uning oşulliri kirip ularning hərbiyə kilididiyaqan wə kətüridiyaqan ixlarni kərsitip koysun; **20** ular pəkət mukəddəs jayoşa kirgəndə mukəddəs buyumlaroşa bir dəqikimə kərimisun, undək kilip koysə ələp ketidu. **21** Pərwədigar Musaoşa səz kilip mundək dedi: — **22** Gərxon əwladliri iqidə ata jəməti wə aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxxiqə boləqan, jamaət qədiri iqidə hizmət kilix səpigə kiraləydiyaqan həmmisini sanaktin ətküzüp omumi sanini al. **24** Gərxon aililirining kilididiyaqan jəməti wə kətüridiyaqan nərsilər təwəndikiqə: **25** — ular jamaət qədirining əzini, yəni astidiki iqi pərdiliri wə sirtki pərdilirini, uning yapquqini, xundakla üstigə yapqan delfin terisidə etilgən yopuqni wə jamaət qədirining kirix ixikining pərdisini, **26** ibadət qədiri bilən qurbangahni qəşdəp tartiləqan həydidiki pərdilər bilən kirix dərwezizining pərdisini, xularoşa has tanilirini wə ixlitidiyaqan barlik qəşə-qəşə əswablarni kətürsun; bu əswab-üşkünülərgə munasiwətlik kerək boləqan ixlarni kilsun. **27** Gərxon əwladlirining pütün wəzipsi, yəni ular kətüridiyaqan wə bejiridiyaqan barlik ixlar Hərun wə uning oşullirining kərsətmiliri boyiqə bolsun; ularning nəmə kətüridiyaqanlikini silər bəlgiləp beringlar. **28** Gərxon əwladlirining jəmətlirining jamaət qədirining iqidə kilididiyaqan hizmiti xular; ular kahin Hərunning oşli İtamarning qol astida turup ixlisun. **29** Mərarining əwladlirininimu, ularni ata jəməti, aililiri boyiqə, sanaktin ətküz; **30** ottuz yaxtin əllik yaxxiqə boləqan, jamaət qədiri iqidə hizmət kilix səpigə kiraləydiyaqan həmmisini sanaktin ətküzüp omumi sanini al. **31** Ularning jamaət qədiri iqidiki barlik hizmiti, yəni kətürüx wəzipsi mundək: — Ular jamaət qədirining tahtayliri, baldakliri, hadiliri wə ularning təglikliri, **32** həyolining tət ətrapidiki hadilar, ularning təglikliri, kəzükli, tanaliri, barlik əswab-üşkünü həm xularoşa kerəklək boləqan barlik nərsilərnə kətürüx bolsun; ular kətüridiyaqan əswab-üşkünülərnə namini atəp bir-birləp hər adəmgə kərsitip beringlar. **33** Mərari jəmət-aillirining jamaət qədiri iqidə kilididiyaqan barlik ixliri ənə xular; ular kahin

Harunning oqilri Itamarining kol astida turup ixlisun. **34** Musa bilən Harun wə jamaətniŋ emirliri Kohatning əwladlirining ottuz yaxtin əllik yaxşıqə boləjan, jamaət qedirida hizmət kiliş sepiğə kirələydiəjanlarning həmmisini ata jəməti, aililiri boyiqə sanaktin ötküzdi. **36** Ulardin jəməti boyiqə sanaktin ötküzilgənlər jəmiy ikki ming yəttə yüz əllik kixi bolup qikti. **37** Muxular Kohat jəmətidin sanaktin ötküzilgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidioəjan hərbi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kijoəjan əmri boyiqə Musa bilən Harun sanaktin ötküzgənlər idi. **38** Gərxonlarning ata jəməti, aililiri boyiqə, öttuz yaxtin əllik yaxşıqə boləjan, jamaət qedirida hizmət kiliş sepiğə kirələydiəjan həmmisi sanaktin ötküzildi; **40** ata jəməti, aililiri boyiqə sanaktin ötküzilgənlər jəmiy ikki ming altə yüz ottuz kixi bolup qikti. **41** Muxular Gərxon jəmətidin sanaktin ötküzilgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidioəjan hərbi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kijoəjan əmri boyiqə Musa bilən Harun sanaktin ötküzgənlər idi. **42** Mərarilarning ata jəməti, aililiri boyiqə, öttuz yaxtin əllik yaxşıqə boləjan, jamaət qedirida hizmət kiliş sepiğə kirələydiəjan həmmisi sanaktin ötküzildi; **44** ata jəməti, aililiri boyiqə sanaktin ötküzilgənlər jəmiy üq ming ikki yüz kixi bolup qikti. **45** Muxular Məraril jəmətidin sanaktin ötküzilgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidioəjan hərbi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kijoəjan əmri boyiqə Musa bilən Harun sanaktin ötküzgənlər idi. **46** Sanaktin ötküzilgənlər Lawiylar mana xular idi; Musa bilən Harun həm Israillarning emirliri ulardin ata jəməti, aililiri boyiqə, öttuz yaxtin əllik yaxşıqə boləjan, jamaət qedirida hizmət kiliş wə yük kütürüx wəzipsisigə kirələydiəjanlarni sanaktin ötküzgənlər. **48** Ularning sani jəmiy səkkiz ming bəx yüz səksən adəm bolup qikti. **49** Pərwərdigarning əmri boyiqə, ular Musa tərpidin sanaktin ötküzildi; hərkim əzi kilidioəjan lxi wə kətüridiəjan yükigə asasen sanaktin ötküzildi. Bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoəja əmr kijoəjinədək boldi.

5 Pərwərdigar Musaoəja səz kilip: — **2** Sən Israillaroəja əmr kilip: «Silar pişə-mahaw kesili bilən aqma kesiligə giriptar boləjanlarni, xundakla əlükə tegixi bilən napak bolup kəloəjan həmmisini ər-ayal demay bargahətin qikiriwetinglar. Bargahlarni buləjəwətməslik üqün ularni bargahətin qikiriwetinglar; qünki Mən bargahətturisiəda makan kildim» — degin, — dedi. **4** Israillar xundak kilip ularni bargahətin qikiriwətti; Pərwərdigar Musaoəja kəndək əmr kijoəjan bolsa, Israillar xundak kildi. **5** Pərwərdigar Musaoəja səz kilip mundak dedi: — **6** Sən Israillaroəja eytkin: — Məyli ər yəki ayal bolsun, əgər u insanlarning Pərwərdigarəja wəpasizlik kilidioəjan hərəkəndək gunahəlrinin birini sadir kilip, xuning bilən gunahəkar dəp bekitilsə, **7** undakta u əzi ötküzgənlər gunahətoəja ikrar kilip, itaətsizlik kəltürüp qikəroəjan, ziyəlanəjuəqining ziyinini toluq tələp bərix kerək wə uning sirtida u kixigə yəna bəxtin bir ülxüni qoxup tələp bərsun. **8** Ziyəlanəjuəqining mubada itaətsizlik kəltürüp qikəroəjan ziyənoəja bərilgən tələm pulini əloəduək tuəqñini bolmisa, tələm puli gunahəkar boləjan kixining kafaritigə sunulidioəjan qoxkarəja qoxulup, Pərwərdigarəja atilip, kahinətoəja bərilisun. **9** Xuningdək Israillarning Hudaəja atioəjan barlik muqəddəs hədiyələri, yəni kahinətoəja kəltürigənlər nəsərlərdin barlik «kəttürmə kurbənlək-hədiyə»lər kahinətoəja hesab bolsun. **10** Hərkim Hudaəja atioəjan hədiyələr muqəddəs dəp hesablanisun, xundakla kahinning bolsun; kixilər kahinətoəja nemə hədiyə kilsə, uning həmmisi kahinning bolsun. **11** Pərwərdigar Musaoəja səz kilip mundak dedi: — **12** Sən Israillaroəja səz kilip mundak degin: — əgər bərsinun hotuni əz eridin yüz erügən, sadəkətsizlik kijoəjan bolsa, **13** — demək, bəxə birsi bilən yəkinlaxkan, xundakla

uning buləjanəjanlik erining kəziliridin yoxurun boləjan bolsa, həq guwahəqi bolmioəjan həm gunahə kijoəjan qeoəjida tutulupmu kəlmioəjan bolsa, **14** xundak əhwalda, eri əz hotunidin guman kilip künlisə, hotuni rastla zina kilip buləjanəjan bolsa (yəki əz hotunioəja guman kilip künlisimu, hotuni zina kilmioəjan wə buləjanəjanəja bolsa) **15** əhwalini ispatlax üqün bu adəm hotunini kahinning yəniətoəja əksəlsun həm hotuni üqün zərür əxlik hədiyəsi, yəni arpa undin ondin bir əfəhni əloəqə kəlsun; xu hədiyəning üstigə u həq zəytn meyi kuymisun yəki həq məstiki qoxup koymisun; qünki bu kündəxlik hədiyəsi, əslətmə əxlik hədiyəsi bolup, ularning kəbihlikigə boləjan əslətmidur. **16** Kahin u hotunni aldioəja kəltürüp, Pərwərdigarning huzurida turoəzusun. **17** Kahin komzəkkə muqəddəs sudin kuypup, ibadət qedirining yar topisidin bir qimdim elip suəja qeqip koysun. **18** Kahin u hotunni Pərwərdigarning huzurida turoəzup, bəxini eqip, əslətmə əxlik hədiyəsi, yəni kündəxlik hədiyəsinu uning kəloəja tutkuzusun, andin kahin kəloəja karəjix kəltürügü ələm süyini alsun. **19** Kahin u hotunətoəja kəşəm iqküzüp, uningətoəja «Dərwəkə sən həqkəndək adəm bilən billə yatmioəjan, eringning ornida bəxə birsi bilən billə boluxkə ezip buzukluk kilmioəjan bolsang, undakta sən bu karəjix kəltürügü ələm süyidin halas boləyəsən. **20** Ləkin sən eringning ornida bəxə bərsigə yəkinlixip əzüngni buləjanəjan bolsang, eringdin bəxə bir ər sən bilən billə yatkan bolsa, —» desun; **21** andin kahin u hotunətoəja karəjix kəşimini iqküzgəndin keyin, yəna uningətoəja: «— Pərwərdigar yotangni yiglitip, kərsikingni ixxitiwətsun, xuningdək Pərwərdigar seni əz həkling iqidə karəjix wə kəşəm iqx dəstikigə aylandursun; bu karəjix süyi iq-kəringətoəja kirip, kərsikingni ixxitiwətsun, yotangni yigiliti wətsun» degəndə, u hotun: «Amin, amin» desun. **23** Xuningdək kahin bu karəjix səzlerini dəptərgə pütüp koysun, xundakla yəzoəjan səzlərnə ələm süyigə qilisun, **24** andin u hotunətoəja karəjix kəltürügü ələm süyini iqküzusun, bu karəjix kəltürügü su uning iqidə kirixi bilənla uningətoəja azab-ələm bolidu. **25** Kahin u hotunning kəlidin kündəxlik əxlik hədiyəsinu elip, uni Pərwərdigarning huzurida pulanglitip boləjəndin keyin, kurbəngəhəka elip kəlsun. **26** Kahin hədiyədin bir siqim un elip, hatira həsəbida kurbəngəhəka qoyup kəydürsün; andin u hotunətoəja bu suni iqküzusun. **27** Kahin əmdi u hotunətoəja suni iqküzgəndin keyin, əgər u həkikiy buləjanəjan bolup, əz erigə sadəkətsizlik kijoəjan bolsa, qoxum xundak boliduki, bu karəjix süyi uning iqidə kirdəndin keyin uningətoəja azab-ələm kəltüridu; uning kərsiki ixxip, yotisi yigiləp ketidu; xuning bilən u hotun əz həkli iqidə karəjixkə ketidu. **28** Ləkin əgər u hotun buləjanəjanəjan pak bolsə, xu ixtin halas bolidu wə əksiəq həmilidar bolup pərzəntlik bolidu. **29** Mana bu kündəxlik toərsidiki qənuəndur; hotun əz erining ornida bəxə birsi bilən billə boluxi bilən ezip buləjanəjanəja bolsa **30** wə yəki birsi hotunidin guman kilip künlisə, undakta u hotunini Pərwərdigarning aldidə turoəzusun, kahin uningətoəja xu qənun boyiqə həmmini ijrə kilsun. **31** Ənə xundək kijoəjanda, ər gunahətin halas bolup, hotun əz gunahəni kətiridu.

6 Pərwərdigar Musaoəja səz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroəja eytkin: «Məyli ər yəki ayal bolsun, «Əzümnə Pərwərdigarəja atəp, nazariylardin bolimən» degən əlahidə bir kəşəmnə iqkən bolsa, **3** undakta u əzini hərəq-xarəbtin ayrip pərliz tutsun; hərəq-xarəb bilən ixləngən sirkini mu iqmusun yəki hərəkəndək üzüm xərbitin iqmusun wə həl-kurux üzüməlmərnəni yemisin. **4** Əzini Pərwərdigarəja atioəjan barlik künlərdə, üzüm teldin qikəkan hərəkəndək nəsini, məyli üzüm urukı bolsun, posti bolsun, ularni yeyixkə bolməydu. **5** Əzümnə Pərwərdigarəja atidim dəp kəşəm kijoəjan künlirida, ularning

bexioqqa ustira tægküzüxkə bolmaydu; özini Pərwərdigarōqa atioqan künlər etüp bolmıoqqa, u muqəddəs boluxi kerək; ular qaqlirini uzun koyuxi kerək. **6** U qəsəm iqqən barlık künliridə heqkəndəq əlüklərgə yekinlixixkə bolmaydu. **7** Uning əz atisi, anisi, qerindixi yaki hədə-singilliri elüp qaloqan bolsa, ularni dəp özini napak kılmalıki kerək; qünki bexida Pərwərdigarōqıla has bolımən dəp bərgən wədisining bəlgisi bolıdu. **8** Özini Hudaōqa atiwətkən barlık künlərdə u Pərwərdigar aldida muqəddəs bolup tursun. **9** Mubada bir kixi uning yenida tuyuksız elüp kelip, özini Pərwərdigarōqa atioqanlıqning bəlgisi bolqan bexi buloqanoqan bolsa, u ezini paklas küni wə keyniki yəttinqi künümü qeqqini aldursun. **10** Səkkizinqi küni u ikki pəhtəkni yaki ikki baqkini elip jamaət qedirining dərwezisi aldida kaqınoqqa tapxursun. **11** Kaqın birini gunaq qurbanlıqı, yəne birini keydürmə qurbanlıq sıpıtidə sunup, əlük səwəbidin napak bolup qaloqan gunaqını tiləp kafarət kılsun; nazariy u künniing əzidə əz bexini qaytidin muqəddəs-pak kılsun, **12** u ezini Pərwərdigarōqa atioqan künlirini yengiwaxtin baxlısun, xuning bilən bir yaxlık bir ərkək kəzini itaətsizlik qurbanlıqı kılip sunsun; ilgirikü künliri bolsa inawətsiz hesablısun; qünki uning ezini [Pərwərdigarōqa] atioqan həliti buloqanoqan. **13** Nazariylardin biri ezini [Pərwərdigarōqıla] atioqan künlər toxqan künidə u toqruluk qanun-bəlgilimə mundak; — Kixilər uni jamaət qedirining dərwezisi aldioqqa əkəlsun; **14** u ezi Pərwərdigarōqa sunulidioqan keydürmə qurbanlıq üqün bir yaxlık bejirim ərkək kəzini, gunaq qurbanlıqı üqün bir yaxlık qixi bejirim bir kəzini, inaklık qurbanlıqı üqün bejirim bir kəxkəni kəltürsun, **15** xundakla bir səwət petir nan, zəytun meyi iləxtürülqən esil undin pıxuruloqan toqaqlar həmdə zəytun meyi stürülüp məsihləngən petir həmək nanlar wə xu qurbanlıqlarning qoxuməq axlık hədiyələrini wə xarab hədiyələrini kəltürsun. **16** Kaqın bularni Pərwərdigarning huzuriōqa kəltürüp, Nazariyning xu gunaq qurbanlıqı bilən keydürmə qurbanlıqını sunsun; **17** u Pərwərdigarōqa ataloqan inaklık qurbanlıqı sıpıtidə kəxkəni sunsun, uninoqqa qoxup bir səwət petir nanni sunsun; kaqın xular bilən təng Nazariy qoxup təkdim kıloqan axlık hədiyə bilən xarab hədiyəni kəltürüp sunsun. **18** Nazariy jamaət qedirining dərwezisi aldida ezini Pərwərdigarōqa atioqanlıqnoqqa bəlgə kılip qoyuwətkən qeqqini qıxürüp, qeqqini elip inaklık qurbanlıqı astidiki otqə koysun. **19** Nazariy xu tərکیدə ezini Pərwərdigarōqıla atioqanlıq qeqqini qıxürüp bolōqandin keyin, kaqın kaynap pıxiruloqan kəxkəning bir aldi kəlini həm səwəttin bir petir nan bilən bir petir həmək narni elip kelip Nazariyning kəlioqqa tutkuzsun. **20** Kaqın bularni Pərwərdigarning aldida pulanglatma qurbanlıq sıpıtidə əlüsun; bular pulanglatma qurbanlıq sıpıtidə sunoqan təx bilən kəltürmə hədiyə kılınoqan aldi kə bilən koxulup, muqəddəs dəp hesablinip kaqınoqqa berilsun; andin keyin Nazariy xarab iqqə bolıdu. **21** Xular bolsa qəsəm iqqən Nazariy toqrısida, ezini Pərwərdigarōqa ataxta sunux zərür bolōqan qurbanlıq-hədiyələr toqrısida bekitilqən qanun-bəlgilimidur; xuningdək uning kəli nemigə yətsə xuni sunsimu bolıdu; u iqqən qəsimi boyiqə, yəni ezini Hudaōqa atax wədisi toqruluk xu nizam-bəlgilimə boyiqə həmmə ixni ada kılsun; wədisigə əməl kılsun. **22** Pərwərdigar Musaōqə sız kılip mundak dedi: — **23** Sən Hərun bilən uning oqulliriōqa sız kılip mundak degin: — Silər Israilləroqqa mundak bəht-bərikət tilənglar: — **24** «Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata kıloqay, silərnə Əz panahıda saqlıoqay; **25** Pərwərdigar yüzini silərnəning üstünglərdə yorutup, silərgə xapaət kıloqay; **26** Pərwərdigar yüzini üstüngləroqqa qaritip kətürüp, silərgə hatirjəmlik bərgəy!» — dəp tilənglar. **27** Ular

xundak kılip namimni Israillərnəning üstigə konduridu wə Mən ularoqqa bəht-bərikət ata kılimən.

7 Musa ibadət qedirini tiklqən küni, u qedirni məsih kılip maylap muqəddəs kıldi, xundakla uning iqidiki barlık əswəb-jabduqlar, qurbangah wə uning barlık qaqa-kuqa əswəblirini məsih kılip maylap muqəddəs kıldi; xü küni xundak boldiki, Israillərnəning əmirliři, yəni ularning ata jəmətinəning baxlıqliri bolōqan, qəbilə əmirliři kelip hədiyələrni sundi; xu qəbililərnəning əmirliři sənəktin əktüzix ixioqqa nazarət kıloquqlar idi. **3** Ular əzilirining hədiyələrini Pərwərdigarning huzuriōqa hazır kılixti, kəltürülqən bu hədiyələr jəmiy bolup altə hərəwə, on ikki eküzdin ibarət idi; hər ikki əmir birlixip birdin sayiwənlik hərəwə, hər bir əmir birdin eküz elip kəldi; ular bu hədiyələrni qedirining aldioqqa əkilixti. **4** Pərwərdigar Musaōqə sız kılip: — **5** Jamaət qedirining ixliriōqa ixlitix üqün sən bu nərsilərnəni kəbul kılip, Lawiylərnəning hər birinəning bejiridioqan ixliri boyiqə ularning ixlitixigə bərgin, — dedi. **6** Xuning bilən Musa hərəwə bilən eküzlərnəni kəbul kılip Lawiyləroqqa tapxurup bərdi. **7** U Gərxon əwladlırinəning kılidioqan ixliriōqa əsasən, ularoqqa ikki hərəwə bilən tət eküz bərdi. **8** Marari əwladlırinəning kılidioqan ixliriōqa əsasən, ularoqqa tət hərəwə bilən səkkiz eküz bərdi; ularning həmmisi kaqın Hərunning oqlı Itamarōqa qaraytti; **9** lekin u Kohətning əwladlıriōqa heqnemə bərmidi; qünki ular muqəddəs nərsilərnəni kəltürüxkə məs'ul idi; demək, ular məs'ul bolōqan nərsilərnəni əz mürsidə kəltürətti. **10** Qurbangah maylinip məsihləngən küni, uni Hudaōqa beoqlıxax yolida əmirlər sunidioqan hədiyələrini elip kelip, qurbangah aldioqqa koyuxti. **11** Pərwərdigar Musaōqə: — Ular qurbangahni beoqlıxax yolida hədiyələrini sunsun; hər bir əmir əz künidə sunsin, — dedi. **12** Birinqi küni hədiyə sunoquqı Yəhuda qəbilisidin Amminadabning oqlı Naqxon boldi. **13** U sunoqan hədiyə eoqlırlıqı bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümtüx legən, eoqlırlıqı yətmix xəkəl kelidioqan bir kümtüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlniing əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlık hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanıdi; **14** on xəkəl eoqlırlıqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **15** keydürmə qurbanlıq üqün bir ərkək torpaq, bir koqkar, bir yaxlık bir ərkək kəzə; **16** gunaq qurbanlıqı üqün bir tekə; **17** inaklık qurbanlıqı üqün ikki buka, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlık bəx ərkək kəzə; bular Amminadabning oqlı Naqxon sunoqan hədiyələr idi. **18** İkinqi küni hədiyə sunoquqı Issakərnəning əmiri Zuərnəning oqlı Nətanəl boldi. **19** U sunoqan hədiyə eoqlırlıqı bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümtüx legən, eoqlırlıqı yətmix xəkəl kelidioqan bir kümtüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlniing əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlık hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanıdi; **20** on xəkəl eoqlırlıqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **21** keydürmə qurbanlıq üqün bir torpaq, bir koqkar, bir yaxlık bir ərkək kəzə; **22** gunaq qurbanlıqı üqün bir tekə; **23** inaklık qurbanlıqı üqün ikki buka, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlık bəx ərkək kəzə; bular Zuərnəning oqlı Nətanəl sunoqan hədiyələr idi. **24** Üqinqi küni hədiyə sunoquqı Zəbulun əwladlırinəning əmiri Həlonning oqlı Eliab boldi. **25** U sunoqan hədiyə eoqlırlıqı bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümtüx legən, eoqlırlıqı yətmix xəkəl kelidioqan bir kümtüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlniing əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlık hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanıdi; **26** on xəkəl eoqlırlıqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **27** keydürmə qurbanlıq üqün bir torpaq, bir koqkar, bir yaxlık bir ərkək kəzə; **28** gunaq qurbanlıqı üqün bir tekə; **29** inaklık qurbanlıqı üqün ikki buka, bəx koqkar, bəx

teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Həlonning oqli Eliab sunoqan hədiyələr idi. **30** Tətinqi küni hədiyə sunoquqı Rubən əwladlırının əmiri Xidərninq oqli Əlizur boldi. **31** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **32** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **33** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **34** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **35** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Xidərninq oqli Əlizur sunoqan hədiyələr idi. **36** Bəxinqi küni hədiyə sunoquqı Ximeon əwladlırının əmiri Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl boldi. **37** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **38** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **39** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **40** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **41** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl sunoqan hədiyələr idi. **42** Altinqi küni hədiyə sunoquqı Gad əwladlırının əmiri Deuəlniq oqli Əliasaf boldi. **43** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **44** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **45** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **46** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **47** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Deuəlniq oqli Əliasaf sunoqan hədiyələr idi. **48** Yəttinqi küni hədiyə sunoquqı Əframin əwladlırının əmiri Ammihudning oqli Əlixama boldi. **49** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **50** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **51** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **52** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **53** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Ammihudning oqli Əlixama sunoqan hədiyələr idi. **54** Sakkizinqi küni hədiyə sunoquqı Manassəh əwladlırının əmiri Pidahzurniq oqli Gamaliyəl boldi. **55** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **56** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **57** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **58** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **59** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Pidahzurniq oqli Gamaliyəl sunoqan hədiyələr idi. **60** Toqkuzinqi küni hədiyə sunoquqı Benyamin əwladlırının əmiri Gideoninq oqli Abidan boldi. **61** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix

xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **62** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **63** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **64** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **65** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Gideoninq oqli Abidan sunoqan hədiyələr idi. **66** Oninqi küni hədiyə sunoquqı Dan əwladlırının əmiri Ammixaddayning oqli Ahizər boldi. **67** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **68** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **69** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **70** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **71** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Ammixaddayning oqli Ahizər sunoqan hədiyələr idi. **72** On birinqi küni hədiyə sunoquqı Axir əwladlırının əmiri Okranning oqli Pagiyal boldi. **73** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **74** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **75** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **76** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **77** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Okranning oqli Pagiyal sunoqan hədiyələr idi. **78** On ikkinqi küni hədiyə sunoquqı Naftali əwladlırının əmiri Enanning oqli Ahira boldi. **79** U sunoqan hədiyə eojirliq bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eojirliq yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **80** on xəkəl eojirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **81** keydürmə kurbanliq üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir erkək qoza; **82** gunaq kurbanliq üqün bir teka; **83** inakliq kurbanliq üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx teka, bir yaxlik bax erkək qoza; bular Enanning oqli Ahira sunoqan hədiyələr idi. **84** Qurbangah maylinip məsihləngən künidə, Israil əmirliqi kurbangahqa sunoqan hədiyələr: — jəmiy on ikki kümtix legən, on ikki kümtix das, on ikki altun piyalə boldi, **85** hər bir kümtix legənniq eojirliq bir yüz ottuz xəkəl, hər bir kümtix dasninq eojirliq yətmix xəkəl idi; muxu qaqa-kuqioqa kətkən kümtix mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəngəndə, jəmiy ikki ming tət yüz xəkəl qıqti; **86** huxbuy bilan tolduruloqan altun piyalə on ikki bolup, mukəddəs jaydiki xəkəlniq əlqəm birliki boyiqə əlqəngəndə, hər bir altun piyalinq eojirliq on xəkəl qıqti; bu altun piyalənlərninq altun jəmiy bir yüz yigirmə xəkəl qıqti; **87** keydürmə kurbanliqlar üqün boləqan mallar: — jəmiy on ikki torpak, on ikki qoqkar, on ikki bir yaxlik erkək qoza idi, hər biri tegixliq axliq hədiyələr bilan billə sunuldi; on ikki teka gunaq kurbanliq üqün sunuldi; **88** inakliq kurbanliqliri üqün sunuləqini jəmiy yigirmə tət buqa, atmix qoqkar, atmix teka, bir yaxlik atmix erkək qoza idi. Qurbangah maylinip məsihlinip, uni Hudaqə bəojixlax yolida sunuloqan hədiyələr mana muxular. **89** Musa [Pərwərdigar] bilan səzləxkili jəmət qədirioqa kirgən qəojida, u «həküm-guwaqliq sanduqi»ning

üstidiki «kafarət tahti»ning ikki taripidiki kerubning otturisidin uning öziga gəp kילוan awazini anglap turdi; Pərwərdigar u yolda uningə sөz kילוatti.

8 Pərwərdigar Musaəja sөz kילוip: — 2 Sən Hərunəja: «Sən qiraəlar yaқidioəan qaəjda yəttə qiraəning həmmisi qiraədaning aldini yorutidioəan bolsun» dəp eytip kəy, — dedi. **3** Hərun xundək kילוdi; u qiraədan üstidiki qiraəlarıning həmmisini yandurup, huddi Pərwərdigarning Musaəja eytkinidək, qiraə nurini qiraədaning aldini yorutidioəan kילוip kəydi. **4** Qiraədaning yasilixi mundək: u altundin bolka bilən sөkup yasaloəan, putidin güllirigiqə bolka bilən sөkup qikiriləjan. Pərwərdigar Musaəja kərsətkən nushidək, u qiraədanini xundək yasatti. **5** Pərwərdigar Musaəja mundək dedi: — 6 Sən Israillarning iqidin Lawiylarni tallap qikip pakliəjin. **7** Ularni paklax üqün ularəja mundək kילו: «kafarət süyi»ni ularning bədinigə qaққin; andin ular əzliiri pütün bədinini ustura bilən qüxürsun, kiyimlerini yuyup əzini pak kilsun. **8** Andin keyin ular bir torpak bilən xuningəja kөxup axliқ hədiyəni, yəni zəyitun meyi iləxtüriləjan esil unni kəltürsun; sən gunah kurbanliқi üqün yəni bir torpakni kəltür. **9** Sən Lawiylarni jamaət qedirining əldioəja kəltür wə pütün Israil jamaətini yəjəp kəj; **10** Lawiylarni Pərwərdigarning huzurəja həzir kילוəin; andin Israillar kelip kollarini ularning üstigə koysun. **11** Hərun Lawiylarni Israillarning «pulanglatma kurbanliқ» süpitidə Pərwərdigarning hizmitini kilsun dəp, Pərwərdigarəja hədiyə kilsun. **12** Lawiylar kollarini həliқi ikki torpakning bəxioəja koysun; sən birini gunah kurbanliқi bolsun, birini kəydürmə kurbanliқi bolsun, Lawiylar üqün kafarət kəltürsun dəp Pərwərdigarəja sunəjin. **13** Sən andin Lawiylarni Hərun bilən uning oəullirining əldida turəuzup, ularni pulanglatma kurbanliқ süpitidə Pərwərdigarəja hədiyə kילו. **14** Lawiylar Meningki bolsun dəp, sən Lawiylarni ənə xu tarikidə Israillardin ayrip qik. **15** Andin Lawiylar kirip jamaət qedirining ixlirini kilsə bolidu; sən ularni paklandur, ularni pulanglatma kurbanliқ süpitidə hədiyə kילו. **16** Qünki ular Israillar iqidə pütünləy Manga ataloəan; Mening ularni Meningki bolsun dəp tallixim ularni Israillarning arisida bəliyatқuning tunji mewisi ornida kəyoəanliқimdur. **17** Qünki Israillarning tunjisi, məyli u insan yaқi həywan bolsun, pütünləy Manga təwədur; Mən Misir zemində barliқ tunjilarni əltürgən künü ularni Əzümgə mukəddəs kילוip eliwaləjanidim. **18** Mening Lawiylarni u yol bilən tallixim ularni Israillarning iqidiki tunjilirining ornida kəyuxum üqündur. **19** Wə jamaət qedirida Israillarning hizmitidə bolsun wə Israillarning [gunahini tiləp] kafarət kəltürsun, xuningdək Israillar mukəddəs jəyoəja yəjinlaxқanda ular arisida bala-қaza qikmisun dəp, Mən Israillar iqidin Lawiylarni Hərun bilən uning oəullirioəja bərdim. **20** Musa, Hərun wə pütkül Israil jamaəti Lawiylarni xundək kילוdi; Pərwərdigarning Lawiylar toəruluқ Musaəja buyruəjiniəndək Israillar həmmisini bəja kəltürdi. **21** Lawiylar xundək kילוip əzliirini [gunahın] paklap, kiyim-keəқkəlerini yuyup pakizlidi; Hərun ularni pulanglatma kurbanliқ süpitidə Pərwərdigarəja hədiyə kילוdi; Hərun yənə ularni paklaxқa [gunahini tiləp] kafarət kילוdi. **22** Andin keyin Lawiylar kirip Hərunning əldida, xundəklə uning oəullirining əldida, jamaət qediri iqidiki ixlarni kילוixə kirixti; Pərwərdigar Lawiylar toəruluқ Musaəja қandək buyruəjan bolsa, Israillar uni xu boyiqə bəja kəltürdi. **23** Pərwərdigar Musaəja sөz kילוip mundək dedi: — 24 Lawiylarning wəzipisi mundək bolsun: — Yigirmə bəx yaxtin yukirilip kirip jamaət qediri iqidiki ixlarni kילוixə səpkə kirsun; **25** əliқ yaxқa yətkəndin keyin səptin qekinip xu hizmətni kilmisun; **26** lekin ular jamaət

qediri iqidə kərinədxlirioəja yərdəmlixip, ularning həjətliridin qikixқa bolidu, əmma qedirdiki rəsmiy wəzipidə bolmisun. Lawiylarning wəzipiliri həққidə ularəja ənə xundək kילו.

9 Misir zemindənin qikқandin keyinki ikkinji yili birinji əyda, Pərwərdigar Sinay qəlidə Musaəja buyrup: — 2 Israillar bekitiləjan wəқitta ətəp ketix həytini ətküzsun; **3** yəni muxu ayning on tətinqi künü gugumda, bekitiləjan wəқitta, barliқ bəlgilimə wə kəidə-tərtip boyiqə həytini ətküzüinglar, — dedi. **4** Xuning bilən Musa Israillarəja sөz kילוip ətəp ketix həytini ətküzixni buyruđi. **5** Ular birinji ayning on tətinqi künü gugumda, Sinay qəlidə ətəp ketix həytini ətküzdi; Pərwərdigar Musaəja қandək buyruəjan bolsa, Israillar xundək kילוdi. **6** Bir nəqəylən bir əlükkə tegip ketip napak bolup қaloəanliқi üqün, ular xu künü ətəp ketix həytini ətküzəlmidi-də, ular xu künü Musa bilən Hərunning əldioəja kelip Musaəja: — 7 Biz əlüp қaloəan adəmgə tegip ketip napak bolup қaloəan bolsakmu, lekin nemixқa Israillarning қatarida, bekitiləjan wəқitta Pərwərdigarəja sunuxқa kərek boləjini elip kelixtin rət kilinimiz? — deyxiti. **8** — Tohtap turunglar, mən bərip Pərwərdigar silər toəranglarda nemə buyruydidin, anglap baқay, — dedi Musa ularəja. **9** Pərwərdigar Musaəja sөz kילוip mundək dedi: — **10** Sən Israillarəja mundək degin: «Silər wə silərnəg əwladliringlar iqidə bəzilər əlüklərgə tegip ketip napak bolup қaloəan bolsa yaқi əzək səpər üstidə bolsa, ular yənilə Pərwərdigar üqün ətəp ketix həytini ətküzixkə bolidu. **11** Undək kixilər ikkinji ayning on tətinqi künü gugumda həytini ətküzsun; [həyt taamin] petir nan wə aқiқ kəktətlər bilən billə yesun; **12** ularđin ətigə azraqmu қaldurmisun wə [қozisining] üstihənliridin birərsinimu sundurəjuқi bolmisun; ular həytini ətəp ketix həytinəg barliқ bəlgilimiliri boyiqə ətküzsun. **13** Həlbuki, pak boləjan, səpər üstidimu bolmioəan əmma ətəp ketix həytini ətküzixkə etibar bərmigan kixi bolsa əz həlқidin üzip taxlinidu; qünki bekitilən wəқitta Pərwərdigarəja sunux kərek boləjini sunmioəanliқi üqün, u əz gunahini əz üstigə alidu. **14** Əgər arənglarda turuwatқan yat əliқ bir musəpər Pərwərdigar üqün ətəp ketix həytini ətküzixni halisə, u ətəp ketix həyti toərisidiki bəlgilimə wə kəidə-tərtip boyiqə ətküzsun; yat əliқ musəpirlər üqün wə zemində tuəuloəanlar üqünmu arənglarda xu birlə nizam bolsun. **15** İbadət qediri tikləngən künü, bulut ibadət qedirini, yəni həküm-guwaһliқ qedirini қaplap turdi; kəqtin taki ətigəngiqə, bulut huddi ottək ibadət qedirining üstidə turdi. **16** Daim xundək bolatti; [kündüzi] bulut ibadət qedirini қaplap turatti, keqisi u otқə ohxaytti. **17** Қағанiki bulut jamaət qedirining üstidin kətürilsə, Israillar yoloəja qikatti; bulut қəyərdə tohtisə, Israillar xu yərdə bargəh tikətti. **18** Israillar Pərwərdigarning buyruқi boyiqə mangatti, Pərwərdigarning buyruқi boyiqə bargəh tikətti; bulut ibadət qedirining üstidə қanəqə uzək tohtisə, ular bargəhta xunəqə uzək turatti. **19** Bulut ibadət qedirining üstidə heli күnlərgiqə tohtap tursə, Israillarnu Pərwərdigarning kərsətmisini tutup səpərgə qikmaytti; **20** mubada bulut ibadət qedirining üstidə pəқət birnəqə күnlə tohtisə, ular Pərwərdigarning buyruқi boyiqə xu wəқitta bargəh қurup yatatti, andin yənə Pərwərdigarning buyruқi boyiqə səpərgə atlinatti. **21** Wə mubada bulut pəқətlə kəqtin ətigəngiqə tohtap, ətigəndə bulut yənə kətürilsə, ular yənə yoloəja qikatti; məyli күndüzi yaқi keqisi bulut kətürilsə, ular səpərgə qikatti. **22** Bulut ibadət qedirining üstidə uzunraq tursə, məyli ikki күn, bir ay, bir yil tursimu, Israillar yoloəja qikmay bargəhta turuwərtti; lekin bulut kətürülüp mangisilə ular səpərinə dawamlaxturatti. **23** Pərwərdigarning buyruқi bilən ular bargəh қuratti, Pərwərdigarning buyruқi bilən ular

səpərni dawamlaxturatti; ular Pərwərdigarning Musaning wastisi bilan bərgən əmri boyıqə, Pərwərdigarning kərsitmisini tutatti.

10 Pərwərdigar Musəoqə səz kılıp mundək dedi: — 2 Sən əzınggə ikki kanay yasatqın; ularni kümüxtin soktur. 3 Ular jamaətni yoiqıxka, xundəkla jamaətni bargahlırını yoiqıxturup yoloqə qıxıxka qakırıx üqün ixtılıtlıdu. 4 İkki kanay qelinqənda pütkül jamaət sening yeningoqə jamaət qədiri dərwazısının əldioqə yoiqıldioqan bolsun. 5 Əgər yəloquz bəziri qelinsa, əmiriləri, yəni mingloqan Israillarning mingbexiləri sening yeningoqə kelip yoiqılsun. 6 Silər kattıq yukıri əwaz bilən qəloqənda kün qıxıx tərəptiki bargahlar yoloqə qıqsun. 7 Andin silər ikkinqi kətim kattıq, yukıri əwaz bilən qəloqənda jənub tərəptiki bargahlar yoloqə qıqsun; ular yoloqə qıqkən qəoqda kanay kattıq, yukıri əwaz bilən qelinqi kerəktur. 8 Jamaətni yoiqılxka qakırıdioqan qəoqda, kanay qelinqlar, əmma kattıq, yukıri əwaz bilən qəlmənglar; 9 Hərning əwəladlıri, kahın boləjanlar kanaylarni qəlsun; bular silərgə əwəladmu əwəlad bə əbədiy bəgliləmə bolsun. 10 Əgər silər əz zemininqlarda silərgə zulum saləjan düxminqinglar bilən jəng kılıxka qıqsənglar, kattıq, yukıri əwaz bilən qelinqlar. Xuning bilən əzınglarning Hudasi boləjan Pərwərdigarning əldida yad etilip, düxminqinglərdin kutulısılər. 11 Buningdin bəxka, huxal künliringlarda, bəkitilgən hēytliringlarda wə əyning birinqi künliridə, silər kəydürmə kərbanlık wə inəklık kərbanlıklarını sunəjinqlarda, kərbanlıqlarning əldida turup kanay qelinqlar; xuning bilən [kanaylar] silərnə Hudayinglarə əslətküqi bolıdu; Mən Hudayinglar Pərwərdigar dərman. 12 İkkinqi yili, ikkinqi əyning yigirminqi künı bulut həküm-guəwəhlık qədirining üstidin kətürıldı; 13 xuning bilən Israillər Sinay qəlidin qıqıp, yol elip səpərlirini bəxlidi; bulut Paran qəlidə tohtıdı. 14 Bu ularning birinqi kətim Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kılıqan əmri boyıqə yoloqə qıxıxi bolıdı. 15 Yəhuda bargahı əzining tuəqi əstidə koxun-koxun bolup əldi bilən yoloqə qıxti; koxunning bəxlıki Amminadabning oəli Nahxon idi. 16 Issakar kəbilisi koxunining bəxlıki Zuarning oəli Nətanəl idi. 17 Zəbulun kəbilisi koxunining bəxlıki Həlonning oəli Eliab idi. 18 Andin ibadət qədiri quwulup, Gərxonning əwəladlıri bilən Mərarining əwəladlıri ını kətürüp yoloqə qıxti. 19 Rubən bargahı əzining tuəqi əstidə koxun-koxun bolup yoloqə qıxti; koxunning bəxlıki Xidərnıng oəli Əlizur idi. 20 Ximeon kəbilisi koxunining bəxlıki Zuri-xaddayning oəli Xelumiylə idi. 21 Gad kəbilisi koxunining bəxlıki Deuəlnıng oəli Əliasaf idi. 22 Andin Koəhatlar mukəddəs buyumlarını kətürüp yoloqə qıxti; ular yetip kəlixin burun ibadət qədirini [kətürgüqilər] kelip ını tikləp kəyuxkənıdı. 23 Əfraim bargahı əzining tuəqi əstidə koxun-koxun bolup yoloqə qıxti; koxunning bəxlıki Ammihudning oəli Əlixama idi. 24 Manassəh kəbilisi koxunining bəxlıki Pıdahzurnıng oəli Gamaliylə idi. 25 Binyamin kəbilisi koxunining bəxlıki Gideonıng oəli Abıdan idi. 26 Dan bargahı həmmə bargahlarınıng arka muəpizətqisi bolup, əzining tuəqi əstidə koxun-koxun bolup yoloqə qıxti; koxunning bəxlıki Ammixaddayning oəli Ahıəzər idi. 27 Axir kəbilisi koxunining bəxlıki Okranning oəli Pagiyəl idi. 28 Naftali kəbilisi koxunining bəxlıki Enanning oəli Ahıra idi. 29 Bular Israillər yoloqə qıqkənda koxun-koxun bolup mēngix tərtpi idi; ular xu tərıkidə yoloqə qıxti. 30 Musa əzıng kəynətni, Midiyanlık Reuəlnıng oəli Həbabka: — Biz Pərwərdigar wədə kılıqan yərgə kərap səpər kiliwatimız, U: «Mən u yərnı silərgə miras kılıp bərimən» deqan; əzlrining biz bilən billə mēngixlirini ətünimən, biz silərgə yəhxi kəraymız,

qünki Pərwərdigar Israil toəjruluk bəht-saadət əta kılımən dəp wədə bərgən, — dedi. 31 Ləkin Həbab Musəoqə: — Yə, mən əz yurtum, əz uruk-tuəqkanlıriməqə kətimən, — dedi. 32 Musa uningə: Bizdin ayırılıp kətmisilə; qünki sili qəldə kəndək bargah kuxımız kerəklıknı bililə, sili bizgə kəz bolup bərsilə. 33 Xundək bolıduki, biz bilən billə bərsilə, kəlgüsıdə Pərwərdigar bizgə kəndək yəhxlilik kılısə, bizmu silərgə xundək kılımız! — dedi. 34 Israillər Pərwərdigar təşidın yoloqə qıqıp üq kün yol mēngıdi; Pərwərdigarning əhdə sandukı ularəqə aram əldioqan yər izdəp ularning əldida üq kün yol bəxlap mēngıdi. 35 Ular qədirilirini yoiqıxturup yoloqə qıkidioqan qəolarda, Pərwərdigarning bulutu həman ularning üstidə bolattı. 36 Əhdə sandukı yoloqə qıkidioqan qəoqda Musa: «Ornungdin turəjəyən, i Pərwərdigar; düxmənlirıng tıripəran bolsun; Səngə əqlər yüzıngning əldidin kəqsun!» — dəytıti. 37 Əhdə sandukı tohtioqan qəoqda u: «Kəytip kəlgəyən, i Pərwərdigar, mingloqan-tümənlıgən Israil həkli arısqə qəytip kəlgəyən!» — dəytıti.

11 Wə xundək boldiki, hək oətulıdixattı, ularning oətulıdaxlıri Pərwərdigarning kılıkioqə yetip intayın rəzil ənglandı; U bu səzlərnı ənglıdı wə Uning oəzıpi kəzoqəldi; Pərwərdigarning ot-yəlkuni ularning arısqidə tutıxıp, bargahning qətidiki bəzilərnı kəydürüxkə bəxlıdı. 2 Hək bu qəoqda Musəoqə yəlwurıwıdı, Musa Pərwərdigardın tılıdı; xuning bilən ot pəşiyip rəwıdi. 3 Pərwərdigarning otı ularning otturısıdə tutaxkənlikı üqün u u yərgə «Tabərah» dəp ət kəydi. 4 Ularınıng arısqidiki xəloqut kixilərnıng nəpsi kətiləp kətti, Israillərmu yəni yoiqəlxka bəxlıdı: «Əndi bizgə kim gəx bəridu? 5 Həlimu əsımızdiki, biz Misirdiki qəolardə pul həjlıməy turupmu belik yəyələyttuk, yənə tərəhmək, tawuz, piyaz wə küdə piyaz bilən samsəkmə bar idi. 6 Məna bu yərdə həzir kəz əldimızdə mənəndin bəxka hēqnəmə yək, əmdi bizning jənimizmu kərup kətiwatıdu» dəyxti. 7 Məna gəyə yuməqəşit urukioqə, kərnüni gəyə kəhriwəqə ohxayttı. 8 Kixilər uyan-buyan qəyip ını yoiqıp, bəzidə yəroqunqəktə əzıp, bəzidə həwanqıdə sokup, yə bəzidə kəzəndə pıxurup nən kılıp yəyttı; təmi zəytnə maylık toqəqləroqə ohxayttı. 9 Kəqıdə bargahka xəbənəm qüxkəndə, mənəmmu xuning üstigə qüxəttı. 10 Musa həkning əilimu-aılə hərbiri əz qədirining ixiği əldida yioqə-zar kılıxiwatqınıni ənglıdı; buningəqə Pərwərdigarning oəzıpi kattıq kəzoqəldi, bu ix Musaning nəziridimu yaman kəründi. 11 Musa Pərwərdigarə: — Sən bu bərlık həkning əojir yükini mēngə artıp kəyup, mən kulungni nēmıxka bəndək kılıyənəm; nēmıxka mən Səning əldingdə iltıpat tapməymən? 12 Yə mən bu pütün həkqə həmilərdə bolup, ularni tuəqdummu? Sən tēhi mēngə: «Sən ularni Mən kəsəm iqip ularning ətəbəlirioqə miras kılıqan xu yərgə yətküzgüqə, huddi bəkkən atisi əmqəktiki bowəknı bəşrioqə əloqəndək bəşringəqə elip kətürüp mēngə» dəwətisən? 13 Mən bu həkqə nədin gəx tēpı bərləymən? Qünki ular mēngə yioqəp: «Sən bizgə yəgüdək gəx tēpı bərl!» dəyixməktə. 14 Mən bu həkni kətürüxni yəloquz üstıngə elip kətəlməydikənəm, bu ix mēngə bək əojir kəliwatıdu. 15 Əgər Sən mēngə muxundək muəmilə kilməqı boləng, mən ətünüp yə, bu hərəb həlıtımni mēngə kərsətməy, iltıpat kılıp mēni əltürüwət! — dedi. 16 Pərwərdigar Musəoqə mundək dedi: — Israil əksəkəllirini iqidin, sən yəniməqə tonuydioqan hək əksəkəllirini wə bəglərdin yətmıxni talləp yioqın, ularni jamaət qədirining əldioqə əkəl. Ular sening bilən billə xu yərdə tursun. 17 Mən xu yərgə qüxüp sening bilən səzliximən; wə sening üstıngdə turuwatqan Rəhni elip ularning üstıgımu bəlıp kəyımən. Xuning bilən ular sən bilən

billa h lkni ket r x m s'uliyitini  stig  alidu, andin sən uni  z ng yaloqz ket rm ydioqan bolis n. **18** Sən h lk  mundaq degin: « t  g x yiyixk  təyyarlinip  z ngl rni [Huda q] atap paklanglar; q nki sil r P rw rdigarning kulikini aopritip yioqlar: « mdi kim bizg  g x beridu? Ah, Misirdiki  alimiz b k yahxi idil!» deganidinglar  m smu? P rw rdigar darw k  silarg  g x beridu, sil r uningdin y ysil r. **19** Sil r bir k n, ikki k n  m s, b x k n, on k n  m s, yigirm  k nmu  m s, **20** b lki pütün bir ay y ysil r, taki burninglardin etilip qikip h  bolouq  y ysil r; q nki sil r aranglarda turuwatqan P rw rdigarini m nsitm y,  ning aldid  yioqlar turup: «Biz nem   q n Misirdin qiktuk?» — dedinglar». **21** Musa: — Mən ularning arisida turuwatqan bu həlktin yoloqə qikalaydioqan  rk kl r alt  yüz ming tursa, Sən tehi: «Mən ularni g x yəydioqan,  t ta pütün bir ay g x y ydiyoin k lim n» dəysən; **22**  m s  koy, kala padilirining  h mmisi soyulsa ularoq  yet mdu? Yaki dengizdiki h mma belik ularoq  tutup berilsə, ularning yiyixig  yitarmu? — dedi. **23** Xuning bilən P rw rdigar Musaoqə: — P rw rdigarning qoli kiska bolup kaptimu?  mdi k r p b kqina, Mening sanga deg n s z im  m lg  axurulamdu-yoq? — dedi. **24** Xuning bilən Musa qikip Pərwərdigarining s zni h lk g  y tk zdi w  h lk  qidiki aqs kallardin y tmix ədəmni tallap yioq  ularni jamaət qedirining  trapida turoqzdi. **25** Andin P rw rdigar bulut  qidin q x p, Musa bilən s zlixip, uningdiki Roh n elip y tmix aqs kaloq  koydi; Roh ularning  stig  konuxi bilən ular bexar t berixk  kirixti. Lekin xu wakittin keyin ular undaq kilmidi. **26** Lekin u qaoqda ularidin ikki ad m bargah ta k ldi; birsining ismi  ldad, ikkinqisi Medad idi (ular  slid  aqs kallarning arisida tizimlanoqanidi, lekin ibadət qedirioqə qikmay kəloqanidi). Roh ularning  stidimu kəndi w  ular bargah  qid  bexar t berixk  baxliidi. **27** Yax bir yigit y g r p kelip Musaoqə: —  ldad bilən Medad bargah ta bexar t beriwatidu, — dedi. **28** Musaning hizmatkari, Musa tallioqan sərhil yigitliridin biri, Nunning oqli Y xua kopup: — I hojam Musa, ularni tosinoyayla, — dedi. **29** Lekin Musa uningoa: — Sən mening səwəbimdin h s t kiliwatams n? Pərwərdigarining pütün h lki p yoq mbar bolup k ts  idi, P rw rdigar  zining Rohini ularning  stig  koysa idil — dedi. **30** Xuning bilən Musa bilən Israil aqs kallirining h mmisi bargah ka kaytip ketixti. **31**  mdi P rw rdigar aldidin bir xamal qikip, u dengiz t r ptin b d nilarni uqurtup kelip, bargahning ətrapioqə yeyiwatt ; b d nilar bargahning u t ripidimu bir k nl k yol, bu t ripidimu bir k nl k yol k lg d k y r y zini ikki g z egizlik  k lg d k kapliidi. **32** H lk  rnidin turup p tk l xu k ni, xu keqisi w   tisi pütün k n bədənə tutup yioqdi,  ng az deg nirimu alahaz l ikki homir yioqdi; ular bularni bargahning t t ətrapioqə  zliri  q n yeyixti. **33** Ular g xni qaynap ezip bolmay, g x tehi qixliri arisida turoqanda, Pərwərdigarining oq zi ularoq  ko qilip, h lkni intayin eoqir bir waba bilən urdi. **34** Xunga kixil r xu y rni «Kibrot-Hattawah» d p atidi; q nki ular xu y rd  n psi taklidioqan kixil rni y rlikk  koqoqanidi. **35** Keyin h lk Kibrot-Hattawah n yoloqə qikip H zirotka kelip, H zirotta tohtidi.

12 M riy m bilən Harun Musaning h b xlik kizni hotunluk ka aloqini  q n uningoa qarxi s z kildi (q nki u h b xlik bir kizni aloqanidi). **2** Ular: — P rw rdigar p k t Musa bil nla s zlixip, biz bilən sezl xm ptimu? — deyixti. Bu g pni P rw rdigar anglidi. **3** Musa deg n bu ad m intayin kamt r-m min ad m bolup, bu t r pt  y r yüzidikilər arisida uning aldioqə  tidioqini yoq idi. **4** P rw rdigar Musa, Harun w  M riy mg  tuyuksiz: — Sil r  qinglar jamaət qedirioqə kelinglar,

— dedi.  qilisi qikip k ldi. **5** Andin P rw rdigar [ rxtin] bulut tüwrüki  qid  q x p, jamaət qedirining aldid  tohtap, Harun bilən M riy mni k qkiriwidi, ular aldioqə k ldi. **6** U ularoq : —  mdi sil r gepimni anglanglar, əgər sil rning aranglarda p yoq mbar bolsa, Mən P rw rdigar alam t kərünüxtə uningoa  z mmi ayan k lim n, q xid  uning bilən sezlixim n. **7** Lekin kulum Musaoqə nisbətən undaq  m s; u barlik ailəm  qid  tolimu sadik tur; **8** Mən uning bilən tepixmak eytip olturmay, y zmu yüz turup biwasit  səzliximən; u Mən P rw rdigarning kiyapitini k r l ydu.  mdi sil r nemixk  kulum Musa toqiruluk yaman g p kəlixitin k rk midinglar? — dedi. **9** Pərwərdigarining otluk  q zi ularoq  ko qald  w  u ketip k ldi. **10** Xuning bilən bulut jamaət qedir   stid n k tti, w  mana, M riy m huddi ap'ak kardək pes -mahaw bolup k tti; Harun burulup M riy mg  kariwidi, mana, u pes -mahaw bolup kəloqanidi. **11** Harun Musaoqə: — Way hojam! Nadanlik k lip guna   tk z p koqoqanlikimiz s w bidin bu guna ni bizning  stimizg  artmioqays n. **12** U huddi anisining korsikidin qikqandila bədini yerim qirik,  l k tuquloqan balidək bolup k lmioqay! — dedi. **13** Xuning bilən Musa P rw rdigaroa: — I Təngri, uning kesilini sakaytimon bolsang, — d p nida kildi. **14** P rw rdigar Musaoqə: —  g r atisi uning y zig  t ktirg n bolsa, u y tt  k n hijilqilik  qid  turoqan bolatti  m smu?  mdi u bargahning sirtioqə y tt  k n kamap koqulsun, andin u kaytip k lsun, — dedi. **15** Xuning bilən M riy m bargah sirtioqə y tt  k n kamap koquldi, taki M riy m kaytip k lg q  h lk yoloqə qikmay turup turdi. **16** Andin keyin h lk H zirottin yoloqə qikip, Paran qelid  bargah kurdi.

13 P rw rdigar Musaoqə s z k lip: — **2** Mən Israillaroqə miras k lip b rg n Kanaan zeminini qarlap kelixk  ad ml rni əwətkin; h rbir ata jəmətkə t wa kəbilidin birdin ad m qikirlisun, ular  z k bilisidiki  mir bolsun, — dedi. **3** Musa Pərwərdigarining əmri boyiq , ularni Paran qelidin yoloqə saldi; ularning h mmisi Israillarning baxliri idi. **4** T w ndikil r ularning isimliri: — Rub n k bilisidin Zakkurning oqli Xammuya, **5** Ximeon k bilisidin Horining oqli Xafat, **6** Y huda k bilisidin Yəfunnəhning oqli Kal b, **7** Issakar k bilisidin Yüsüpning oqli Igal, **8**  frain k bilisidin Nunning oqli Həxiya, **9** Binyamin k bilisidin Rafuning oqli Palti, **10** Z bulun k bilisidin Sodining oqli Gaddiy l, **11** Y s p k bilisidin, yəni Manassəh k bilisidin Susining oqli Gaddi, **12** Dan k bilisidin Gimallining oqli Ammiy l, **13** Axir k bilisidin Mikailning oqli S tur, **14** Naftali k bilisidin Wofsining oqli Nahbi, **15** Gad k bilisidin Makining oqli Geu l. **16** Mana bular Musa qarlap kelinglar d p Kanaan zeminoq  əwətkən ad ml rning ismi. Musa Nunning oqli H xiyani Y hoxuya d p atidi. **17** Musa ularni qarlap kelixk  Kanaanoq  s p w r k lip: — Sil r muxu y rdin N g w qeli t r pk  qarap menginglar, andin taophil rayonoa qikinglar. **18** U y rning kəndək ik nlikini, u y rdikil rning küqlük-ajizlikini, az yaki k pl kini k r p bekinglar; **19** ular turuwatqan y rning kəndək ik nlikini, yahxi-yamanlikini k r nglar; ular turuwatqan x h rl rning kəndək ik nlikini, bargahlik x h r yaki sepil-k l lik x h r ik nlikini; **20** u y rning munbət yaki munb tsiz ik nlikini, d l-dərəhlirining bar-yoklukini k r p kelinglar. Y r klikr k bolup, m w -qiwiliridin aloq q kelinglar, — dedi. Bu qaoq d l  z im pixip k loqan wak t idi. **21** Ular xu tərəplərgə qikip, zeminni Zin qelidin tartip taki H mat  sozining yenidiki R hobkioq  berip qarlasti. **22** Ular janub t r pt  Həbronoqə bardi, u y rlarda Anaqiy larning  wladliridin A iman, Xixay, Talmay deg nl r olturuxluk idi.  slid  Həbron x hiri Misirdiki Zoan x hiridin

yötta yil ilgiri yasalojanidi. **23** Ular «**ǎ**xkol jilojisı»oqa keldi, u yordə bir sap uezimi bar bir uezim xehini kesip, bir baldakqa esip ikki adəmgə kətürgüzüp mangdi; ular azrak anar bilən ənjürmü elip kaytip keldi. **24** Israillar xu yordə kesiwalojan əxu uezim sawəbidin u yər «**ǎ**xkol jilojisı» («**ǎ**üzüm sapiki jilojisı») dəp ataldi. **25** Ular kirik kündin keyin u yərləni qarlap tügitip, kaytip keldi. **26** Ular kelip, Paran qəllükidiki Qadəxtə Musa, ǎarun wə pütün Israil jamaiti bilən kəruxti. Ular ikkiyləngə həm pütkül Israil jamaitigə məlumat bərdi həm zeminning mewilirini ularoqa kərsətti. **27** Ular Musaoqa məlumat berip: — Biz əzliri beringlar degən yərlərgə barduk, rasttinla süt bilən həsəl ekip turidiojan yər ikən, mana bular xu yərnig mewiliri. **28** Biraq u yərdikilər bək küqtünggür ikən, xəhərlər sepillik bolup həm puhta-ǎaywatlik ikən. Uning üstigə, biz u yordə Anaqiyaların əwladlirininimü kerdük, **29** Amaləklər jənub tərəptə turidikən; ǎittiyalar, Yəbusiyalar, Amoriylar taqarlarda turidikən; Qanaaniylar dengiz boyilirida wə Iordan dəryasi boyilirida turidikən, — dedi. **30** Kaləb Musaning aldidə kəpçilikni tinçitip: — Biz dərǎhal atlinip berip u yərnü igiləyli! Qünki biz qoqum oqalip kelimiz — dedi. **31** Lekin uning bilən billə qıqқан baxkılar bolsə: — Ular bizdin küllük ikən, xungə ularoqa ǎujum kilsak bolmaydu, — deyixti. **32** Andin qarlıoquqlar əzliri qarlap kəlgən zeminning əǎwalidin Israillaroqa yaman məlumat berip: — Biz kirip qarlap otkən zemin bolsə əz əhalisini yəydiojan zemin ikən; biz u yordə kərgənlərnig həmmisi yoqan adəmlər ikən. **33** Biz u yərlərdə «**N**əfiliylər» degən [gigant] adəmlərnü kerdük (dərwəxə Anaqiyaların əwladliri Nəfiliylərdin qıqқandur); bəz əzimizgə qarısak qekətkidək turidikənmiş, biz ularoqimü xundək kərinidikənmiş, — dedi.

14 Xuning bilən barlik jamaət dad-pəryad kətürüp yioqldi; ular keqiqə yioqa-zar kilixip qıkti. **2** Israillar Musa bilən ǎarunoqa tapa-tənə kilip: — Biz baldurla Misirdə əlöp kətsək boptikən! Muxu qəl-jəziridə əlöp kətsək boptikən! **3** Pərwərdigar nemixkə bizni kiliq astida əlsun, hotun balaqakilirimiz bulinip, [düxmənnig] oljisi bolsun dəp bizni bu yərgə baxlap kəlgəndü? Uningdin kərə, Misiroqa kaytip kətkinimiz yaxhi əməsmü? — dəp oqotuldaxti. **4** Xuning bilən ular bir-birigə: — Baxkidin bir baxlik tiklər Misiroqa kaytip ketayli, — deyixti. **5** Musa bilən ǎarun pütün Israil jamaiti aldidə yikilip düm yatti. **6** Xu yərnü qarlap kəlgənlər iqidiki Nunning oqli Yəxua bilən Yəfunnəǎning oqli Kaləb kiyimlirini yirtip, **7** pütün Israil jamaətiqilikigə: — Biz qarlap kelixkə otip barojan zemin intayin bək yaxhi zemin ikən. **8** Əgər Pərwərdigar bizdin səyünsə, bizni xu zeminoga, yəni həsəl bilən süt ekip turidiojan xu zeminoga baxlap berip, uni bizgə beridu. **9** Silər pəkət Pərwərdigaroga asiylik kilmanglar! U zeminidikilərdin qorқmanglar, qünki ular bizgə nisbətən bir oqizadur; ularning panahdarliri ulardin kərti, Pərwərdigar bolsə biz bilən billə; ulardin qorқmanglar, — dedi. **10** ǎalbukı, pütkül jamaət tərəp-tərəptin: — U ikisini qalma-kesək kilip oltürüwetəyli, deyixti. Lekin Pərwərdigarning julasi jamaət qedirida Israillaroga ayan boldi. **11** Pərwərdigar Musoqa: — Bu həlk Meni qaqanoqigə mənsitməydu? Gərqə ularning otturisida xunqə məjzilik əlamətlərnü yaratқан bolsammu, lekin ular Manga qaqanoqigə ixinixməydikən? **12** Mən ularni waba bilən urup yoқitimən, xuning bilən seni ulardin tehimu qong wə qudrətlik bir əl kilimən, — dedi. **13** Musa bolsə Pərwərdigaroga mundək dedi: — «**B**undək bolidiojan bolsə bu ixni misirliklər anglap qalıdu, qünki Sən uluq kudriting bilən bu həlkni ularning arisidin elip qıqқaniding; **14** wə Misirliklər bu ixni xu zemindiki həlkərgimü eytidu. U zemindiki əǎalimü

Sən Pərwərdigarning bu həlkning arisida ikənlikingni, Sən Pərwərdigarning ularning aldidə yüzümüyüz kərtigənlikingni, Sening buluting daim ularoga sayə qüxürtüp kəlgənlikini, xundakla Sening kündüzi bulut tüwrükidə, keqisi ot tüwrükidə ularning aldidə mangojanlikingni angliojanidi. **15** Əmđi Sən bu həlkni huđdi bir adəmnü oltürgəndək oltürüwetəsəng, Sening nam-xəhritingni angliojan əllərnig həmmisi: **16** «**P**ərwərdigar bu həlkni Əzi ularoga berixkə kəsəm kilojan zeminoga baxlap baralmaydiojanliq üqün, xungə ularni əxu qəl-jəziridə oltürüwetiptu» dəp qalıdu. **17** Əmđi otnimənki, Rəbbim kudritingni jari kilduroqaysən, Üzünigning: **18** «**P**ərwərdigar asanliqə əqçıqılanmaydu, Sening meǎir-muǎəbbiti texip turidu; U gunah wə itaətsizlikni kəqüridu, lekin gunahkarlarnı hərgiz gunahsız dəp karımaydu, atılarınig kəbiǎlikini atisidin balisioqigə, hətta nəwrə-qəwırlirigiqə ularning üstigə yükləydu» deginingdək kilojaysən. **19** Meǎiriy-xəpçitignig kəngriliki boyiqə, Misirdiki qaodın taki həzıroqigə daim kəqürtip kəlginingdək, bu həlkning kəbiǎlikini kəqürgəysən!». **20** Pərwərdigar: — «**B**optu, sən degəndək ularni kəqürdü. **21** Lekin Əz ǎayətim bilən kəsəm kilimənki, pütkül yər yüzi Mən Pərwərdigarning xan-xəripi bilən tolidu. **22** ǎalbukı, Mening julayimni, Misirdə wə qəl-jəziridə kərsətkən məjzilik əlamətliriminü kərtip turupmu Meni muxundək on kətimlap sinap yanə əwazimoqa kulak salmiojanlar, **23** Mən kəsəm iqip ularning ata-bowilirioqa miras kilip berimən degən u zeminni hərgiz kərməydu; zemin mənsitmiğənlərdin birimu u yurtni kərməydu. **24** Lekin əzidə baxçiqə bir roǎning bolojini, pütün kəlbı bilən Manga əǎxkını üqün kulum Kaləbni u kirgən yərgə baxlap kirimən; uning əwladlirimu u yərgə mirashor bolidu. **25** (xu qaodə Amaləklər bilən Qanaaniylar [taoçlik] jilolılarda turuwatatti) — Ətə silər yuolungların burulup, Kizil Dengizoga baridiojan yol bilən meǎip qəlgə səpər kilinglar» — dedi. **26** Pərwərdigar Musa bilən ǎarunoqa səz kilip mundək dedi: **27** — Mən Mening yaman gəpimni kilip oqotuldixidiojan bu rəzil jamaətkə qaqanoqigə qıdixim kərkə? Israillarning Mening yaman gəpimni kilojanliri, xu [tohtawsız] oqotuldaxlirining həmmisini anglidim. **28** Sən ularoga: — Pərwərdigar mundək dəydu: «**M**ən ǎayətim bilən kəsəm kilimənki, həp, Mən silərgə kulikimoqa kirgən səzilinglar boyiqə muamilə kilımaydiojan bolsam! **29** Silərnig əlükünglar muxu qəldə yatidu; silərnig iqinglarda sanəktin ətküzilənglər, yəni yexi yigirmidin əxқан, Mening yaman gəpimni kilip oqotuldiojanlarning həmmisi pütün sani boyiqə **30** Silərgə kol kətürüp [kəsəm kilip], turaloqunglar kilip berimən degən zeminoga həq kirəlməydu; pəkət Yəfunnəǎning oqli Kaləb bilən Nunning oqli Yəxualə kiridu. **31** Silərnig kikiq baliliringlar, yəni «**B**ulinip, düxmənnig oljisi bolup qalıdu» deyilənglərnü Mən baxlap kirimən, ular silər kəmsitkən u zemindin bəǎrimən bolidu. **32** Biraq silər bolsanglar, silər yikilip, əlükünglar bu qəldə qalıdu. **33** Silərnig baliliringlar buzukluk-wapasizliklinglarning əlimini tartip, əlükünglar qəldə yoqaloquqə, bu qəldə kirik yil sərgərdən bolup yüridu. **34** Silərnig xu zeminni qarlıojan künliringlarning sani boyiqə, kirik künnig hər bir künni bir yil həsəblap, kəbiǎliklinglarnı kirik yil əz üstünglaroga elip yürisilər; xu qaodə Mening əzünglardin yatılxqinimning nemə ikənlikini bilip yetisilər» — degin. **35** Mən Pərwərdigar xundək degənəkənmiş, yioqilip Manga qarxi qıqқан bu rəzil həlk jamaitigə Mən qoqum xundək kilimən; ular muxu qəl-jəziridə yəwetilidu, xu yordə əlidu. **36** Musa u zeminni qarlap kelixkə əwatkənlər kaytip kəlgəndə, u zemin toqırluq yaman həwər elip kelix bilən pütün jamaətnü oqotulditip, Musaning yaman gəpini kiljozujanlar, **37**

yani u zemin toqruqluk yaman hawer akalgan bu kixilarning hammisi waba kesili tegir Pærwardigarning aldidada oldi. **38** Zeminni qarlap kelixka baroan adamlar iqidin pæket Nunning oqjli Yæxua bilen Yæfunnhæning oqjli Kalabla hayat kaldi. **39** Musa bu gæplærni pütkül Israil jamaitegæ eytiwidi, hæmmisi bak hæsræt qækti. **40** Ular ætigon tang atkanda turup taqjka qikip: — Mana biz kalduk! Pærwardigar eytkan yurtka qikip hujum kilayli; qünki biz gunah kilduk, — deyixti. **41** — Silær yanæ nemixka Pærwardigarning æmrigæ hilaplik kilisilær? — dedi Musa, — Bu ix oqjibilik bolmaydu! **42** Pærwardigar aranglarda bolmiojaqka, düxmænniing kiliji astida ølup, mæojlap bolmaslikinglar üqün hujumoja qikmanglar. **43** Qünki Amalæklær bilen Kanaaniylar u yurtta, silærning aldinglarda turidu; silær kilij astida ølup ketisilær; qünki silær Pærwardigardin tenip kættinglar, Pærwardigar silær bilen billæ bolmaydu. **44** Lekin, gærqæ Pærwardigarning øhdæ sanduki wæ Musa bargahñin koqojalmiojan bolsimu, ular yænila öz mäylijæ taqjka qikip hujumoja øtti. **45** Xuning bilen Amalæklær bilen xu taqjda turuxluk Kanaaniylar qüxup ularni taki Hormahojiqæ koqjlap, bitqit kilip kirojin kildi.

15 Pærwardigar Musaqa söz kilip mundak dedi: — **2** Sæn Israillarqa mundak degin: — Silær makanlixixinglar üqün silærgæ tækdim kilip beridojan zeminoja kigren qeoqinglarda, **3** ægær Pærwardigarqa atap otta sunulidojan, uningoja huxbuy bolsun dæp birær hædiyæ-kurbanlik kilmaqji bolsanglar, kurbanlik kala yaki koy-øqkæ padisidin bolsun. U keydürmæ kurbanlik bolsun, kæsæmni ada kilix kurbanlik bolsun, ihtiyariy kurbanlik yaki silærgæ bekitilgen heytlardiki zөрür kurbanlik bolsun, **4** kurbanlik sunoquji kixi Pærwardigarqa atiojinoja bir axlik hædiyæsini koqjup kæltürsun. Keydürmæ kurbanlik yaki baxka kurbanlik koza bolsa, undakta axlik hædiyæsi zæytun meydin bir hñning tættin biri ilæxtürülgen esil undin æfahning ondin biri bolsun; uningoja yanæ xarab hædiyæsi süpitidæ tættin bir hñn xarabni kuxup sunsun. **6** Kurbanliqing koqjar bolsa, sæn uningoja axlik hædiyæsi süpitidæ üqtin bir hñn zæytun meyi ilæxtürülgen esil undin æfahning ondin ikkisi bolsun **7** wæ xarab hædiyæsi süpitidæ tættin bir hñn xarabni kuxup sunsun; bular Pærwardigarqa huxbuy qikarsun dæp sunulsun. **8** ægær sæn Pærwardigarqa keydürmæ kurbanlik, yaki kæsæm ada kilix kurbanliqi yaki inaklik kurbanliqi süpitidæ torpak atiojan bolsang, **9** undakta torpakka axlik hædiyæ süpitidæ yerim hñn zæytun meyi ilæxtürülgen esil undin æfahning ondin üqini, **10** xarab hædiyæ süpitidæ yerim hñn xarabni koqjup sunojin; bular Pærwardigarqa atilip otta sunulup, huxbuy qikarsun dæp kæltürölsun. **11** Hærbir sunulojan torpak, koqjar, koza yaki oqjlaqka nisbætæn muxundak kilinsun. **12** Silær sunidojninglarning sani boyiqæ, hærhil kurbanliqingni sanoja qarap xundak kilisilær. **13** Xu zeminda tuqulojanlarning hæmmisi Pærwardigarqa huxbuy qikarsun dæp, otta sunulidojan kurbanlik kilmaqji bolsa onæ xundak kilsun. **14** Xuningdæk silær bilen billæ turuwatqan musapir yaki æwladmu-æwlad silær bilen billæ turuwatqanlar bolsa, huxbuy qikarsun dæp otta sunulidojan kurbanlik kilmaqji bolsa, silær kændak kilojan bolsanglar, ularmu xundak kilsun. **15** Pütkül jamaetkæ, mäyli silær bolunglar yaki silær bilen billæ turuwatqan musapir bolsun, hæmminglar üqün ohxax bir bælgilimæ bolidu; silær üqün dawrmu-dæwr æbædiy bir bælgilimæ bolidu; Pærwardigar aldidæ silær kændak bolsanglar, musapirlarmu xundaktur. **16** Silærgimu, aranglarda turuwatqan musapirlarjomu ohxax bir kanun-bælgilimæ, ohxax bir hæküm bolsun. **17** Pærwardigar Musaqa söz kilip mundak dedi: — **18** Sæn Israillaroja söz

kilip ularoja mundak degin: — «Silær Mæn silærni ækiridojan zeminoja yetip baroqanda, **19** xu yardin qikqan axlikni yaydojan qeoqinglarda, Pærwardigarqa bir «kætürmæ hædiyæ» tækdim kilinglar. **20** Silær hærbir yengi hemirdin pikqan nanlardin birini «kætürmæ hædiyæ» kilip tækdim kilinglar; silær uni tækdim kilojanda huddi hamanning «kætürmæ hædiyæ»sigæ ohxax bolsun. **21** Dawrdin-dawrgæ silær dæslæpki hosuldin qikqan hemirdin bir nanni «kætürmæ hædiyæ» süpitidæ Pærwardigarqa sununglar. **22** ægær silær øzinglar bilmæy ezip gunah kilip, Pærwardigarning Musaoja buyruoan bu barlik æmirlerigæ æmæl kilmiojan bolsanglar, **23** yanæ Pærwardigar buyruoan kündin etibaræn barlik æwladliringlaroqiqæ Pærwardigarning Musaning wastisi bilen silærgæ buyruoan barlik ixlirioja æmæl kilmiojan bolsanglar, **24** jamaat xundak birær gunahning bilmæy øtküzülgenlikidin hawærsiz bolsa, undakta pütkül jamaat Pærwardigarqa huxbuy qikarsun dæp yax bir torpakni keydürmæ kurbanliqi süpitidæ sunsun hæmdæ qaiddæ-nizam boyiqæ uningoja munasiwatlik axlik hædiyæ bilen xarab hædiyæni koqjup sunsun, wæ uning üstigæ bir tekini gunah kurbanliqi süpitidæ sunsun. **25** Xu yol bilen kahin pütkül Israil jamaite üqün kafaræt kæltürüp, bu gunah ulardin kæqürüm kilinidu; qünki bu bilmæy øtküzüp koqojan gunah wæ ular øzlerining bilmæy øtküzüp koqojan gunahni üqün kurbanlik, yanæ Pærwardigarqa atap otta sunulidojan kurbanlik wæ gunah kurbanliqini birliktæ Pærwardigar aldioja sunojan. **26** Bu gunah pütkül Israil jamaite bilen ularning arisida turuwatqan musapirlarning hæmmisidin kæqürüm kilinidu, qünki bu pütkül hælk bilmæy turup øtküzüp koqojan gunahñur. **27** ægær bir kixi bilmæstin gunah kilip koqojan bolsa, u bir yaxlik bir qixi oqjlaqni gunah kurbanliqi süpitidæ sunsun. **28** Kahin xu yol bilen bilmæy gunah kilip koqojan adæm üqün kafaræt kæltüridu; uning üqün kafaræt kæltürsæ uning Pærwardigar aldidæ bilmæy øtküzgen gunahni uningdin kæqürüm kilinidu. **29** Bilmæy birær sæwænlik øtküzüp koqojan barlik kixilærgæ, mäyli xu zeminda tuqulojan Israillar bolsun yaki ularning arisida turuwatqan musapirlaroja bolsun, — silærning hæmminglaroja ohxax bir kanun-bælgilimæ tætbiklinidu. **30** Lekin yürikini kaptæk kilip ix kergæn kixi, mäyli u zeminda tuqulojan bolsun yaki musapir bolsun, Pærwardigarqa hækaræt kæltürgæn bolidu; u hamæn öz hælkidin üzüp taxlinidu. **31** U Pærwardigarning sæzini mænstitmigænikæn, Pærwardigarning æmrigæ hilaplik kilojanikæn; xuning üqün u qoqum üzüp taxlinidu; gunahni øzining bæxioja qüxidu. **32** Israillar qel-jæziridiki waqttilirida, bir kixining xabat künidæ otun tærgænliki baykaldi. **33** Otun teriwatqanliqini baykap kalojanlar uni Musa, Harun wæ pütkül jamaetning aldioja elip kældi. **34** Uni kændak bir tæp kilix kerælikte tehi kærstitmigæqkæ, ular uni kæmap koydi. **35** Pærwardigar Musoqa: — U adæm øltürölmisæ bolmaydu; pütün jamaat uni bargahning texioja æpqiqip qalma-kæsæk kilip øltürsun, — dedi. **36** Andin pütün jamaat u adæmni bargah sirtioja æpqiqip, huddi Pærwardigar Musoqa buyruoandæk, qalma-kæsæk kilip øltürdi. **37** Pærwardigar Musoqa söz kilip mundak dedi: — **38** Sæn Israillarqa mundak degin, ular æwladmu-æwlad kiyim-keqæklirining qerisigæ quqilarni tutsun hæm burjikidiki quqilirining hærbirigæ kæk xoyna tikip koysun; **39** bu hil quqilar silærning uni tikip turuxunglar üqün bolidu; uni kergændæ Pærwardigarning barlik æmrlirini esinglarda tutup, ularoja æmæl kilixinglar üqün bu silærgæ bir æslætme bolidu; xuningdæk silærning hæzirkidæk øzunglarning kænglinglar wæ kæzünglarning kænigæ kirip, qatirap buzukluk kilip kætmaslikinglar, **40** Mening barlik æmrlirimni æstæ tutuxunglar hæm uningoja æmæl kilip, Hudayinglaroja atap pak-muqæddæ

boluxunglar üqün bolsun. **41** Mən Hudayinglar bolux üqün silərni Misir zeminidin elip qıkkən Pərwərdigarurmən; Mən Pərwərdigar Hudayinglardurmən.

16 Lawiynıng əwrısı, Kohatning nəwrısı, Izharıng oqlı Korah wə Rubənnıng əwladırıdin Eliabning oqullırı Danı bilən Abiram wə Pəlatning oqlı On **2** Israillar iqidiki jamaət əmirlırı boləqan, jamaət iqidin saylap qıqıləqan metiwərlərdin ikki yüz əllik kixini baxlap kelip Musaəqa qarxi qıktı. **3** Ular yiojilip Musaəqa qarxi həm Harunoəqa qarxi qıqip: — Silər həddinglardın bək axtinglar, pütkül jamaətnıng həmmısı pak-mukəddəs, Pərwərdigarmu ularning arisida, xundək turuəqluk silər nemə dəp əzünglərnı Pərwərdigarnıng jamaıtıdin üstün qoyusılər? — dedi. **4** Musa ularning gəpını anglap düm yikilip, Korah bilən unıng guruhıdikilərgə səz kılıp: — Ətə ətigəndə Pərwərdigar kimlərnıng Əzigə mənəsup ikənlikini, kimlərnıng pak-mukəddəs ikənlikini ayan kılıdu; xu kixini Əzigə yekınlaxturıdu; kimni tallıəqan bolsa, unı Əzigə yekınlaxturıdu. **6** Silər mundək kilinglar: — Sən Korah wə sening guruhıngdikilər həmmısı huxbuydanlarnı əpkelınglar; **7** Ətə Pərwərdigarnıng aldidə huxbuydanlarə ot yekip, huxbuyını unıng üstigə koyunglar; Pərwərdigar kimni tallısa, xu mukəddəs-pak boləqan bolsun! Əy silər Lawiyılar, həddinglardın bək axtinglar! — dedi. **8** Musa yənə Korahqa: — I Lawiyılar, gəpimğə kulək selınglar. **9** Israılning Hudasi Pərwərdigar silərni Əzining qədırining ixlirini kılısun dəp həmdə jamaətnıng aldidə ularning hizmitidə bolsun dəp Əzigə yekınlaxturux üqün silərni Israıl jamaıtıdin ayırıp qıkkən — yəni Pərwərdigar seni wə sening həmmə kərindaxlırıng boləqan Lawiynıng əwladlırını birdək Əzigə yekınlaxturəqanlıkı silərgə kikiq ixmu? Silər yənə tehi kaħnılik wəzıpsını tama kılıwatamsılər? **11** Xu wəjıdin sən wə sening guruhıngdikilər həmmısı yiojilip Pərwərdigarəqa qarxi qıkwetipsilər-də; Harun nemidi, silər unıng üstıdin xunqilik aqrınır oqtuldidıp kətküdək? — dedi. **12** Musa Eliabning oqlı Danı bilən Abiramı kıkqırıp kelixək adəm əwətwıdu, ular: — Barmaymız! **13** Sening bizni süt bilən həsəl akıəqıəqan zemindın baxlap qıqip bu qəl-jəziridə əltərməkqi boləqanlıqıngning əzi kikiq ixmu? Sən tehi əzüngni padıxah həsəblap bizning üstimızdin həkümranlık kılmaqımu? **14** Həlbuki, sən bizni süt bilən həsəl akıəqıəqan yurtka baxlap kəlmıding, etiz wə üzümzarlıqlarnımu bizğə miras kılıp bərmıding. Sən bu həkñning kəzinimu oyuwalməqımu? Biz barmaymız! — dedi. **15** Buni anglap Musa kəttik oəzəpłinip Pərwərdigarəqa: — Ularning sowəqat-hədiyəsıgə etibar kilmıəqıysən; mən ularning həttə birər exikinimu tartıwalmıdim, birər adimigımu heq ziyən-zəhmət yətküzımdim, — dedi. **16** Musa Korahqa: — Ətə sən wə sening guruhıngdikilər — sən, ular wə Harun Pərwərdigarnıng aldiəqa kelinglar. **17** Hərbiringlar əzünglərnıng huxbuydanlırını əkilip unıng üstigə huxbuyını selınglar; hərbiringlar əzünglərnıng huxbuydanlırınıngı, yəni jəmiy ikki yüz əllik huxbuydanni elip unı Pərwərdigarnıng huzurida tutup turunglar; sənmu, Harunmu hərbiringlar əz huxbuydanlırınıngı elip kelinglar, — dedi. **18** Xuning bilən hər bir adəm əzining huxbuydanını elip, otnı yekip, huxbuy silid, Musa wə Harun bilən birlitkə jamaət qədırining dərwasisi əldə turuxtı. **19** Korah Musa bilən Harunoəqa hujum kıləqılı pütün jamaətnı yiojip jamaət qədırining dərwasisi aldiəqa keliwıdu, Pərwərdigarnıng julası pütkül jamaətkə ayan boldı. **20** Pərwərdigar Musa bilən Harunoəqa səz kılıp: — **21** Silər bu həkñning arisidin neri turunglar, mən kəz yumup aqkuəqə ularni yutuwetimən, — dewıdi, **22** Musa bilən Harun düm yikilip: — I Təngrim, barlık ət igilirining roħlırining

Hudasi, bir adəm gunah kilsa, oəzıpingni pütün jamaətkə qaəqsən? — dedi. **23** Pərwərdigar Musaəqa səz kılıp: — **24** Sən jamaətkə: «Silər Korah, Danı wə Abiramning turar jaylırıdin ayırılıp uların neri ketinglar» — dəp buyruk bər, — dedi. **25** Xuning bilən Musa ornıdin turur Danı bilən Abiram tərəpkə qarap mangdi; Israıl akıəqıəqımu unıngəqa əgixip mangdi. **26** Musa jamaətkə: — Silərdin etünimən, bu rəzil adəmlərnıng qədirliridin yırək ketinglar, ularning barlık gunahlırı sawəbidin ular bilən billə wəyrən bolmaslıkınglar üqün ularning heqnersisəgə kəl təgküzmənglar, — dedi. **27** Xuning bilən jamaət Korah, Danı, Abiramning qədirliridin tet ətrapıdin neri kətti; Danı bilən Abiram bolsa əz ayallırını, oqlı-kızlırını wə bowaklırını elip qıqip əz qədırining ixiki aldidə turdı. **28** Musa: — Buningdin silər xuni bilisilərkı, bu ixlarning həmmısı mening kənglümđin qıkkən əməs, bəlki Pərwərdigar meni ularni ada kılıxka əwətkən: **29** — əgər bu adəmlərnıng elümü adəttiki adəmlərnıng elümigə ohxax bolıdiəqan yaki ularning bexioəqa qüxıdiəqan kismətlər adəttiki adəmlər duqar bolıdiəqan kismətlərgə ohxax bolıdiəqan bolsa, Pərwərdigar meni əwətmıgən bolattı. **30** Əgər Pərwərdigar yengi bər ixni kılıp, yər əozını eqip ularni wə ularning pütün nərsısını yutup ketixi bilən, ularnı trıkka təhtısaraəqa qüxıp kətsə, u qaəqda silər bu adəmlərnıng Pərwərdigarnı mənsıtmıgənlikini bilip kəlisilər, — dedi. **(Sheol h7585)** **31** Musanın bu gəpi ahırlıxixi bilənla ularning putı astıdiki yər yerıldı. **32** Yər əozını eqip ularni barlık aılısidikilər bilən, xuningdək Korahka təwə həmmə adəmlərnı koymay təəllukatlırı bilən koxup yutup kətti. **33** Xundək kılıp, ular wə ularning təwəsıdikilərnıng həmmısı trıkka təhtısaraəqa qüxıp kətti, yər ularning üstıdə yepıldı. Ular xu yol bilən jamaətnıng arisidin yoqaldı. **(Sheol h7585)** **34** Ularning ətrapıda turəqan Israılarning həmmısı ularning nalisini anglap: «Yər biznimu yutup ketərmikın!» deyixip kəqixtı. **35** Andın Pərwərdigarnıng aldidin bir ot qıqip, huxbuy sunuwatqan həlikı ikki yüz əllik adəmnimu yutup kətti. **36** Pərwərdigar Musaəqa mundək dedi: — **37** Sən kaħın Harunıng oqlı Əliazarəqa buyruəqın, u huxbuydanlarnı ot arisidin teriwelip, qoqlırını yırəklorəqa qeqıwətsun, qünki u huxbuydanlar Hudəqa ataləqandur; **38** xunga əzining jeniəqa əzi zamin boləqan gunahkarlarınıng huxbuydanlırını terıwaləqın; ular kurbangahını kəplax üqün sokup nepiz tünükə kılınsun, qünki bu huxbuydanlar əslıdə Pərwərdigarnıng huzurıəqa sunulup unıngəqa atalıp mukəddəs kılınəqan. Xundək kılıp ular keyin Israılrorəqa ibrət bolıdiəqan ıxarət-bəlgə bolıdu. **39** Xuning bilən kaħın Əliazar otta keydürıwetiləqan sunəqan mis huxbuydanlarnı terıwaldı; ular kurbangahını kəplıtxıxə nepiz tünükə kılıp sokıldı. **40** Xuning bilən [kurbangahıngning bu kəplımısı] Harunıng əwladlırıəqa yat adəmlərnıng huddı Korah bilən unıng guruhıdikilərgə ohxax kismətkə kəlməslikı üqün, Pərwərdigarnıng huzurıda huxbuy keydürıxkə yekınlaxmaslıkıəqa Israılror üqün bər əslətmə boldı. Bu Pərwərdigarnıng Musanın wastısı bilən Əliazarəqa buyruəqanlırıdu. **41** Ətisi pütkül Israıl jamaıtı Musa bilən Harunıng yaman gəpını kılıp: — Silər Pərwərdigarnıng həlkını əltürdünglar, — dəp oqtulđaxtı. **42** Wə xundək boldiki, jamaət Musa bilən Harunoəqa hujum kılıxka yiojiliwatqanda, jamaət burulup jamaət qədırıəqa kəriwıdu, wə mana, bulut qədırmı kəplıwaldı həm Pərwərdigarnıng julası ayan boldı. **43** Xuning bilən Musa bilən Harun jamaət qədırining aldiəqa bərip turdı. **44** Pərwərdigar Musaəqa səz kılıp: — **45** Mən kəzni yumup aqkuəqə ularni yoqıtip taxlıxim üqün ikkinglar bu jamaəttin qıqip neri ketinglar, — dəp buyruwıdu, ikkiylən yikilip yərdə

dım yatti. **46** Musa Һarunja: — Sən huxbuydanni elip uningoja kurbangahtiki ottin sal, uningoja huxbuy koyup, ular üqün kafarət kəltürüxkə tezlikta jamaətning arisioja apar; qünki kəhr-əjəzəp Pərwərdigarning aldidin qıktı, waba basılı turdi, — dedi. **47** Һarun Musaning deginidək kilip, huxbuydanni elip jamaətning arisioja yügürüp kirdi; wə mana, waba kixilərnin arisida baxlanjanidi; u huxbuyni huxbuydanoja selip, halk üqün kafarət kəltürdi. **48** U əlüklər bilən tiriklər otturisida turuwidi, waba tohtidi. **49** Korahning wəqəsi munasiwiti bilən əlgənlərdin baxka, waba səwəbidin əlgənlər on tət ming yəttə yüz kixi boldi. **50** Һarun jamaət qedirining dərwasisi yenida turujan Musaning yenioja yenip kaldi; waba tohtidi.

17 Pərwərdigar Musaoja sez kilip mundək dedi: — **2** «Sən Israillaroja sez kilip, ulardin ata jəməti boyiqə, hər kəbilining əmiridin birdin on ikki Һasa ələjın; sən ularning hərbirining ismini əzining Һasisioja yezip koyojın. **3** Lawiy kəbilisining Һasisioja Һarunning ismini yazojın, qünki hərbir ata jəmət kəbilə baxlık üqün bir Һasa wəkil boldi. **4** Sən bu Һasilarni jamaət qediridiki həküm-guwaħlık [sandukning] aldioja, yəni Mən sening bilən kərtüxidiojan yərgə koyojın. **5** Wə xundək boliduki, Mən talliojan kixining bolsa, uning Һasisi bih süridu; xundək kilip Israillarning silərgə ojuduraxkan gəplirini tohtitip Manga anglanmaydiojan kiliwetimən». **6** Xuning bilən Musa Israillaroja xundək sez kildi; ularning Һəmmə əmiriliri uningoja birdin Һasini, jəmiy bolup on ikki Һasini bərdi; hərbir ata jəmətkə bir Һasa wəkil boldi, Һarunning Һasisimu xularning iqidə idi. **7** Musa Һasilarni həküm-guwaħlık qediroja əkirip Pərwərdigarning Һuzurioja koydi. **8** Wə xundək boldiki, Musa ətisi həküm-guwaħlık qediroja kiriwidi, mana, Lawiy jəmətigə wəkil bolojan Һarunning Һasisi bih sürtip, ojunqılup, qeqəkləp, badam qüxkənidi. **9** Musa Һasilarning Һəmmisini Pərwərdigarning aldidin elip qıqıp, Israil həkığə kərsətti; ular kərgəndin keyin həkim əz Һasilirini elip ketixti. **10** Pərwərdigar Musaoja: — Xu asiylik kiləuqı balilaroja bir agah bəlgisi bolsun dəp Һarunning Һasisini həküm-guwaħning aldioja əkirip koyojın. Xundək kilsang sən ularning ojuduraxkan gəplirini tohtitip, Manga anglanmaydiojan kilsən; ularnu xuning bilən əlüp kətməydu, — dedi. **11** Musa xundək kildi; Pərwərdigar əzigə kəndək buyruojan bolsa u xundək kildi. **12** Israillər Musaoja sez kilip: — Biz nəpəstin kəlay dəwatimiz, biz tügəxtuk, biz Һəmmimiz tügəxtuk! **13** Pərwərdigarning ibadət qediroja yəkinlaxkanlar əlməy kəlməydu, xundək ikən, biz Һəmmimiz mutlək nəpəstin kəliximiz kərkəmu? — deyixti.

18 Pərwərdigar Һarunja mundək dedi: — Sən, oquullaring wə ata jəmətingdikilər sening bilən birliktə mukəddəs jayoja munasiwətlik bolojan gunaħni, xuningdək sən wə oquullaring birliktə kəhnilik wəzipsigə munasiwətlik bolojan gunaħni üstünlərgə əlisilər. **2** Sən kərin daxliring bolojan Lawiy kəbilisidikilərnə, yəni ata-bowiliringning kəbilisidikilərnə əzüng bilən birləxtür Һəm ularni hizmitingni kixixi üqün baxlap elip kəl; biraq sən bilən oquullaring sening bilən birliktə həküm-guwaħlık qediri aldidə hizmətlərnə kilsun. **3** Ular sening buyruqliringoja təyyar turup, xundək qedirdiki barlık hizmət-wəzipsini etəydu; pəkət mukəddəs jaydiki qaqa-kuqa əswablaroja wə kurbangahka yəkinlaxmisun; undək kilsa, ularnu, silərmu əlüp ketisilər. **4** Ular sening bilən birlixip, jamaət qediridiki wəzipsini etəp, kildiojan hərbir ixini kilsun; pəkətlə həq yat kixilər silərgə yəkinlaxmisun. **5** Kəhr-əjəzəp yənə Israillarning bəxioja qüxmisun üqün, silər mukəddəs jaydiki wəzipe bilən kurbangahdiki wəzipsini etəxkə məs'ul

bolunglar. **6** Mana, Mən Əzüm silərnin kərin daxliringlar bolojan Lawiyarni Israillər iqidin tallap qıktım; ular jamaət qedirining ixilirini kixixkə Pərwərdigarja təkdım kilinojan bolup, silərgə sowoja süpitidə ata kilinojan. **7** Lekin sən wə oquullaring sening bilən birliktə kəhnilik wəzipeənglərdə turup, kurbangahtiki barlık ixlarni Һəm pərdə iqidiki ixlarni bəjiringlar; silərnin wəzipeənglar xundək bolsun. Kəhnilik wəzipsini, hizmitidə boluxunglar üqün silərgə sowoja kilip bərdim; yat adəmlər yəkinlaxsa, əltürwətilsun. **8** Pərwərdigar Һarunja mundək dedi: — Mən Manga sunulojan kətürmə Һədiyəlnəni, yəni Israillər Manga mukəddəs dəp ətiojan barlık nərsilərnəni ülüxtinglar bolsun dəp, mana mənggülik bəlgilimə bilən sanga wə sening əwladliringoja təkdım kildim. **9** Israillər otta sunidiojan, «əng mukəddəs» nərsilərdin silərgə munulər kaldurup berilidu: — ularning Manga atap sunojan barlık nərsiləri, yəni barlık axlik Һədiyəlnədin, barlık gunaħ kurbanlikliridin, barlık itətsizlik kurbanlikliridin «əng mukəddəs» Һesablanojanliri, sanga wə əwladliringoja ata kilinidu. **10** Sən xu [ülüxtüngni] «əng mukəddəs» süpitidə yegin, silərdin bolojan hərbir ər kixi uni yesun; u sanga «əng mukəddəs» dəp bilinsun. **11** Munulərmu sening bolidu: — Israillarning sowəatlıri iqidin kətürmə Һədiyələr, barlık pulanglatma Һədiyələr sening; Mən ularni sanga, xundək oquullaring bilən kizliringoja mənggülik bəlgilimə bilən təkdım kildim; sening əyüngdiki hərbir pak adəm uningdin yəsə bolidu. **12** Zəytn meydin əng esilini, yəngi xarabtin əng esilini, xundək əlxiktin əng esilini, yəni Israillər Pərwərdigarja atap sunojan dəslepki pixkan məhsulatlarınin Һəmmisini Mən sanga təkdım kilip bərdim. **13** Ular yərdin elip Pərwərdigarja atap əkəlgən dəslepki pixkan nərsilərnin Һəmmisi sening bolsun; əyüngdiki hərbir pak adəm uningdin yəsə bolidu. **14** Israilda Һudaoja mutlək atilidiojan hərbir nərsə sening bolidu. **15** Ular Pərwərdigarja atap kəltüridiojan barlık janıwarlarınin tunjiliri, məyli insan yaki uləq-qarpay bolsun sening bolidu; Һəlbuki, insanlarınin tunjilirini bolsa ularni tələm tələp yanduruwalsun wə napak Һaywanlarınin tunjilirini tələm tələp yanduruwalsun. **16** Tələm tələx kərkə bolojanlar üqün yexi bir ayliktin axkəndə tələm puli tələnsun; ularoja sən tohtatkan bəhə boyiqə, yəni mukəddəs jaydiki xəkəlnin ələqəm birliki boyiqə (bir xəkəl yigirmə gərahdur) bəhə koyup, bəx kümtüx xəkəl əl. **17** Pəkət tunji kala, tunji koy yaki tunji oqlakka tələm əlsang bolmaydu; ularning Һəmmisi mukəddəstur. Sən ularning kəninəni kurbangahka qeqip, meyini Pərwərdigarja atap otta sunulidiojan, Uningoja huxbuy kəltüridiojan kurbanlik süpitidə kəydürjin. **18** Ularınin gəxi sening bolidu; huddi «kətürmə Һədiyə» kilinojan tək wə əng arka putioja əhxax, sanga təwə bolidu. **19** Israillər Pərwərdigarja atap sunojan mukəddəs nərsilər iqidiki kətürmə Һədiyə-kurbanlikning Һəmmisini Mən sanga wə sening bilən billə turuwatkan oquul-kizliringoja mənggülik bəlgilimə bilən təkdım kildim. Bu Pərwərdigar aldidə sanga wə sening bilən billə turuwatkan əwladliring üqün mənggülik tuzluq əhdə bolidu. **20** Pərwərdigar Һarunja mundək dedi: — [Israil] zeminidə sening Һəqkəndək mirasing bolmaydu, ularning arisidimu Һəqkəndək nesiwəng bolmaydu; Israillər arisidə mana Mən Əzüm sening nesiwəng, sening mirasingdurmən. **21** Lawiyaroja bolsa, ularning etəydiojan hizmətləri, yəni jamaət qediridiki hizmiti üqün, mana Mən Israilda təkdım kilinojan barlık «əndin bir ülüx»ning Һəmmisini ularoja miras kilip bərgənmən. **22** Buningdin keyin, gunaħkar bolup əlüp kətməsliki üqün, Israillər jamaət qediroja yəkinlaxmisun. **23**

Jamaat qediridiki hizmatni bolsa, uni o'tigiqilar p'akot Lawiyalarla bolidu wə xu ixta bolojan gunaħini ezliri u'stigə alidu, bu silər uqun əwladmu-əwlad mənggülik bir bəlgilimə bolidu; ularning Israillarning iqidə heqkandak mirasi bolmaydu. **24** Qünki Israillarning Pərwərdigarə atap kətürmə hədiyə süpitidə sunoqan «ondin bir ülüx»ni Lawiyalarə miras kilip təkdim kilidioqan boldum; xunga Mən ular toqruluk; Israillar iqidə heqkandak mirasi bolsa bolmaydu, — dedim. **25** Pərwərdigar Musaə qandaq dedi: — **26** Sən Lawiyalarə eytkin: «Silər Israillarning kolidin Mən silərgə miras bolsun dəp təkdim kilojan «ondin bir ülüx»ni aloqan ikenisilər, silər xu ondin bir ülüxning yənə ondin bir ülüxini ayrip, uni Pərwərdigarə atap kətürmə hədiyə süpitidə sununglar. **27** Bu yol bilən silərnin xu «kətürmə hədiyə»nglar silərgə «hamandiki axliqinglar»din həm «xarab kəlqikidiki toluq taxkan xarabinglar»din ataloqanlar həsəblinidu. **28** Bunday bolojanda, silər Israillarning kolidin aloqan ondin bir ülüxning həmmisidin Pərwərdigarə atap kətürmə hədiyə sunisilər; silər Pərwərdigarə atioqan xu «kətürmə hədiyə»ni kahin Hərunə beringlar. **29** Silərgə təkdim kilinoqan barlik nərsilərdin əng esilini elip xularni mukəddəs həsəblap «Pərwərdigarə ataloqan toluq kətürmə hədiyə» süpitidə sununglar». **30** Xunga sən Lawiyalarə eytkinki, «Silər xulardin əng esilini kətürüp sunsanglar, bu silər Lawiyalarning hamandiki axliqinglar wə xarab kəlqikidiki xarabinglarə ohxax həsəblinidu. **31** Xunday kilojandin keyin silər wə əydidiliringlar xu «ondin bir ülüx»lərni halioqan yərdə yəsəngə bolidu, qünki bu silərnin jamaat qediridiki hizmitinglarning in'ami bolidu; **32** Silər [xu ülüxlərdin] əng esilini kətürüp sunsanglar, muxu ixinglar səwəbidin gunaħkar bolmaysilər. Undak qilsanglar silər Israillar atioqan mukəddəs nərsilərnə bulojmaysilər, xuning bilən əlməysilər».

19 Pərwərdigar Musa bilən Hərunə səz kilip mundak dedi: — **2** Mən Pərwərdigar əmr kilojan qanun-bəlgilimə xuki: — Sən Israillarə buyruoqan, ular bejirim, nuksansiz, boyunturuk selinmioqan kizil yax siyirdin birni sening yeningə əskulsun. **3** Sən siyirni kahin Əliazarə tapxur, u uni qedirəhning sirtioqan əpqiqsun, andin birsi siyirni uning aldidə boquzlisun. **4** Kahin Əliazar barmikini qanoq miləp, jamaat qedirining aldioqan qaritip yəttə mərtəm qaqsun. **5** Andin birsi Əliazarning kəz aldidə pütkül siyirni keydürsun, yəni uning tərzi, gəxi, qeni wə tezəklirini keydürsun. **6** Kahin kedir yaoiqi, zofa əsümlüki wə kizil rəhtni siyir keydürüldioqan otqə taxlisun. **7** Andin kahin əz kiyimini yusun wə bədinini suda yusun, andin keyin bargahqə kirixkə bolidu; lekin kahin kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Siyirni keydürgən kiximu kiyimlirini su bilən yuyup, əz bədinini suda yusun, andin u kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Pak bir adəm siyirning külini yojip bargahning sirtidiki pak bir yərgə koysun; u Israil jamaiti uqun «napaklikni qikəroquci su»ni yasaxqə xu yərdə saqlansun, u bir «gunaħni paklijoquci»dur. **10** Siyirning külini yojixturoqan adəm əzning kiyimlirini yusun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. Bu Israillarə wə ularning arisida turuwatqan musapirlarə mənggülik qanun-bəlgilimə bolidu. **11** — Əlükə, yəni həkəndak əlgən kixining jəsitigə tegip kətkən hər bir kixi yəttə kün napak sanilidu. **12** U adəm uqinqi küni [axu su] bilən əzini paklisun, həmdə yəttinqi künimu paklisun, andin u pak sanilidu; əgər u uqinqi küni həmdə yəttinqi küni əzini paklimisa, pak sanalmaydu. **13** Həkəndak adəm əlükə, yəni həkəndak əlgən kixining jəsitigə tegip kətsə, həmdə əzini paklimisa, Pərwərdigarning qedirini bulojan bolidu; xu kixi Israil arisidin üzüp taxlinidu; qünki «napaklikni qikəroquci

su» uningə sepilmigəqkə, u napak sanilidu; uning napaklikni teliqə üstidə turidu. **14** Əgər birər kixi bir qedir iqidə əliqə kəloqan bolsa, u toqruluk qanun-bəlgilimə mundak bolidu: — xu qediroqə kirgən hər birsi wə qedirəda turup kəloqanlarning hər birsi yəttə kün napak sanilidu. **15** Hər bir oquq turoqan, əozzi yepilmioqan qaqa-kuqilarning həmmisi napak sanilidu. **16** Xuningdək dalada qiliq-xəmxər bilən əltürülgənlərgə, yəki əzi əliqə kəloqanning əlükigə, yəki adəmnin ustihiniqioqə yəki kəbrisigə təgkən hər bir kixi yəttə küngiqə napak sanilidu. **17** Kixilər bu napak kixi uqun «paklanduroquci qurbanlik»ning külidin əzrak elip komzəkkə selip, ularning üstigə əkin su koysun. **18** Andin pak bir kixi zofa əsümlüki elip xu suoqə təgküzüp uni qediroqə wə iqidiki barlik qaqa-kuqilarə həm xu yərdə turoqan barlik kixilərnin üstigə sepip koysun, wə yənə uni ustihanoqə, əltürülgüqigə yəki kəbrigə təgkən kixining üstigə sepip koysun. **19** Uqinqi küni wə yəttinqi küni həkəlikə pak adəm [pak bolmioqan adəmlərnin] üstigə xu suni sepip koysun; xunday kilojanda, yəttinqi küniqə kəlgəndə u kixi paklanoqan bolidu; andin u kixi kiyimlirini yuyup, bədinini suda yusun, kəq kirgəndə u pak sanilidu. **20** Lekin napak bolup kelip, əzini paklimioqan kixi Pərwərdigarning mukəddəs jayini bulojioqini uqun, jamaat arisidin üzüp taxlinidu; «napaklikni qikəroquci su» uning üstigə sepilmigən, xunga u napak sanilidu. **21** Bu Israillarə mənggülik bəlgilimə bolidu, «napaklikni qikəroquci su»ni səpkan kixi bolsa əzining kiyimlirini yusun wə «napaklikni qikəroquci su»qə təgkən kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Napak kixi tagkən həkəndak nərsimu napak sanilidu; bu nərsilərgə təgkən kixilərmu kəq kirgüqə napak sanalsun.

20 Birinqi ayning iqidə Israillar, yəni pütkül Israil jamaiti Zin qeliga yetip kelip, Qadəxtə turup kaldı; Məryəm xu yərdə wəpat boldı wə xu yərgə dəpnə qilindi. **2** Jamaətə iqidioqanə su yok idi, ular yojilip Musa bilən Hərunə hujum kilojili turdi. **3** Həlk Musa bilən təgixip: — Kerindaxlirimiz Pərwərdigarning aldidə əlgən qəoqə bizmu billə əlsək boptikən! **4** Silər nemə uqun biz wə qarpaylirimizni bu yərdə əliqə kətsun dəp, Pərwərdigarning jamaiti bu qel-əzirigə baxlap kəldinglar? **5** Silər nemə uqun bizni Misirdin əliqə qikip bundak dəlxətlik yərgə əskəldinglar? Bu yərdə ya tərliqəlik kilojili yər bolmisa, ya ənjür, üzüm, anar bolmisa, iqidioqanə sumu bolmisa, — deyixti. **6** Xuning bilən Musa bilən Hərun jamaəttin ayrip jamaat qedirining dərwazisi aldioqə kelip düm yikilwi, Pərwərdigarning julasi u ikkisigə ayan boldı. **7** Pərwərdigar Musəqə səz kilip mundak dedi: — **8** Həsinə kolungə al, andin sən akang Hərun bilən biriktə jamaətni yojip, ularning kəz aldidə qorəm taxqə buyruk kil; xunday qilsang qorəm tax əz siyini qikiridu; xu yo bilən sən ularəqə su qikirip, jamaət wə qarpayliri iqidioqanə su bərisən. **9** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə Pərwərdigarning huzuridin həsinə aldi. **10** Musa bilən Hərun ikkisi jamaətni qorəm taxning aldioqə yojdi wə Musa ularəqə: — Gəpimə kulək selinglar, i asiylar! Biz silərgə bu qorəm taxtin su qikirip bəryəlimu?! — dedi. **11** Andin Musa həsinə bilən qorəm taxni ikki kətim uruwidi, nəhayiti kəp su ekip qikti, sudin jamaətmu, qarpaylarmu iqxiti. **12** Pərwərdigar Musa bilən Hərunəqə: — Silər Manga ixənməy, Israillar aldidə Məni mukəddəs dəp həmətlimiginglar uqun, ikkinglarning bu jamaətni Mən ularəqə təkdim kilip bərgən zəminəqə baxlap kiraxinglarə yo koymaymən, — dedi. **13** Su qikiriləjan jay «Məribah suliri» dəp ataloqan; Israillar xu yərdə Pərwərdigar bilən takallaxkanlik uqun, U ularning otturisida Əzining mukəddəs ikənlikini kərsətti. **14** Musa Qadəxtin Edom

padixahî bilên keriuxûkê elqî ewotip uningöja: «Kerindaxliri Israil mundak döydu: — Biz tartiawatkan jabr-japalarning qandakliki özlirigê mälum, **15** bizning ata-bowilirimiz Misiroja qüxkan bolup, biz Misirda uzak zaman turup kattuk; misirliklar bizgimu, bizning ata-bowilirimizöjimu yaman muamilê kildi; **16** biz Pärwärdigaröja yeliniweduk, U bizning zarimizoja kulak selip, Perixta ewotip bizni Misirdin elip qikti. Hazir mana, biz özlirining qegrisoja jaylaxkan Kadax degên bir xähêrde turuwatimiz. **17** Ömdi bizning zeminliridin etüximizgê ruhsät kilöjan bolsila, biz etiz-erik wê üüzümarliklardin ötmäyimiz, küdukliringladin sum iziqmâyimiz; «Han yoli» bilên mengip qegriliridin ötip kätüküqê ong-soloja burulmaymiz» — dedi. **18** Lekin Edomlar uningöja: «Silarning bizning zeminimizdin etüxünglêrgê bolmaydu, etimän desänglar kilik kötürüp silêrgê jênggê qikimiz» — dedi. **19** Israillar uningöja: «Ket kötürülgên yoli» bilên mangimiz, özimiz wê mallirimiz süyüglarni iqsak, narhi boyiqê häkkinî berimiz; biz pëket piyadê ötip ketimiz, baxka heq tälipimiz yok» dewidi, **20** Edom padixahî: «Yak, Ötmäysiler!» dedi. Edom [padixahî] nahayiti köp adimini baxlap qikip Israillaroja zor häywê körsetti. **21** Xundak kilip Edomlar Israillarning ularning tawëlikidin etüxigê äne xu yosunda yol köymidi; xuning bilên Israillar Edomlarning aldidin burulup kötti. **22** Ular Kadaxtin yoloja qikti; pütkül Israil hälki Hôr teojoja kaldi. **23** Pärwärdigar Edomning qegrisidiki Hôr teojida Musa bilên Harunöja sez kilip mundak dedi: — **24** Harun öz häklärigê köxulup ketidu; ikkinglar Mëribah suliri degên jayda Mening ömrimgê hilaplik kilöjüninglar üqün, uning Mën Israillaroja tækdim kilip bërgên zeminöja kirixigê bolmaydu. **25** Sën Harun bilên oqlî äliazarini elip Hôr teojoja qikkün; **26** Harunning kiyimlirini saldurup, oqlî äliazaröja kiydürüp köy; Harun xu yerdê ölip, öz häklärigê köxulidu. **27** Musa Pärwärdigarning deginidäk kildi, üqöylen pütkül jamaatning köz aldidä Hôr teojoja qikti. **28** Musa Harunning kiyimlirini saldurup uning oqlî äliazaröja kiydürüp köydi; Harun taöning qökjisida öldi. Andin Musa bilên äliazar taöjdin qüxüp kaldi. **29** Pütkül jamaat Harunning ölgenlikini bildi; xuning bilên pütün Israil jëmätî Harun üqün ottuz kün matëm tutti.

21 Jënutba turuxluk Arad mëmlikitining Kanaaniylardin bolöjan padixahî Israillarning Atarim yoli bilên keliwatkanlikini anglap, qikip ular bilên sökuxup, nêqqöylenni tutkun kilip kötti. **2** Andin Israillar Pärwärdigaröja käsem iqip: «Ögêr bu hälkni bizning kölimizoja pütünläy tapxuridojan bolsang, ularning xähärlirini wëyrän kilip taxlaymiz» — dedi. **3** Pärwärdigar Israillarning përyadini anglap, Kanaaniylarni ularning kölioja tapxurdi, xuning bilên ular Kanaaniylarni ularning xähärliri bilên köxup wëyrän kildi; xu säwëbtin ular xu yëri «Hormah» dëp atidi. **4** Ular Hôr teojdin yoloja qikip, Edom zeminini aylinip etüx üqün, Kizil dengiz boyidiki yolni boylap mangdi; hälk müxu yol säwëbidin könglidä tolimu takëtsiz bolup, **5** Hudaöja wê Musaoja karxi qikip: — Silêr nemê üqün bizni qel-jëziridä ölsun dëp Misir zeminidin baxlap qikkansiler? Bu yerdê ya axlik, ya su yok, könglimiz bu ärimiz nanlardin bizar boldi, deyixti. **6** Xu säwëbtin Pärwärdigar ularning arisoja xähärlik yilanlarni ewatti; yilanlar ularni qakti, xu säwëbtin Israillardin nurojun adëm ölip kötti. **7** Hälk Musaning aldioja kelip uningöja: — Biz aozimizni buzup, Pärwärdigaröja häm sanga hüjum kilip, yaman gëp kilip gunah kilduk; Pärwärdigaröja tilawët kilsang, u bu yilanlarni arimizdin elip kätkey, — dewidi, Musa hälk üqün duza kildi. **8** Pärwärdigar Musaoja: — Sën bir xähärlik yilanning xëklini yasap hadioja esip köyojin; yilan qekiwalöjan härbiri uningöja

karisila kayta hayatka erixidu, — dedi. **9** Musa mistin bir yilan yasitip hadioja esip köydi; wê xundak boldiki, yilan birkimni qekiwalöjan bolsa, u bu mis yilanoja karisila, ular hayat kaldi. **10** Israillar yëne yoloja qikip Obotka kelip qedir tikti. **11** Yënë Obottin yoloja qikip, Moab zeminining udulida kün qikix tärëptiki Iyê-Ibarimoja kelip qedir tikti. **12** Ular yënë u yërdin yoloja qikip Zërad jilöjisida qedir tikti. **13** Yënë u yërdin mengip Amoriylarning zeminining qetidn qikip qel-bayawandin ötip, ekip turojan Arnon dëryasining u ketida qedir tikti (qünki Arnon dëryasi Moabiylarning qegrisi bolup, Moabiylar bilên Amoriylarning otturisida idi. **14** Xunga «Pärwärdigarning jëngnamisi» degên kitabta: — «Sufahdikî Wahëb wê dërya-wadiliri, Arnon dëryasi wê jilöjilirining yanbaöjirliri, Arning turalöjüsiöjqê yetip, Moabning qegrisoja qüxidu» dëp pütülgënidî. **16** [Israillar] yënë u yërdin mengip Bëargê kaldi; «[Bëar]» küduk degên nënidê bolup, ilgiri Pärwärdigar Musaoja: «Sën hälkni yioj, Mën ularöja iqidojan su beräy» degëndê xu küduknî közdê tutkan. **17** Xu qaojda Israillar munu nahxini eytixkan: — «Ah küduk, qiksun süyüng bulduklap, Nahxa eytinglar, küduqka beöjixlap: **18** Bu küduknî emirlar, Hälkning kattiliri käzojan, Kanun qikaröjuqining sözi bilên, Hasiliri bilên käzojan». Israillar qel-bayawandin yënë Mattanahka, **19** Mattanahtin Nahaliyêlgê, Nahaliyêldin Bamotka, **20** Bamottin Moab dalasidiki jilöjoja, yënë qel-bayawan tärëpkê karap turojan Pisgah teojining qökjisioja yetip bardî. **21** Israillar Amoriylarning padixahî Sihonning aldioja elqilëni ewotip: **22** — Bizning ez zeminliridin etüwëlimizgê ijazët bërgöyla; biz silining etizliklirioja wê üüzümarliklirioja kirmäyimiz, küdukliridin sumu iqmâyimiz; tawëlidin ötip kätüküqê «Han yoli»din qikmaymiz, — dedi. **23** Sihon Israillarni ez qegrisidin ötkili köymayla kalmasdin, äksioja u Israillar bilên sökuximän dëp, özining barlik hälkini yiojip qelgê karap atlandi. U Yahazoja kelip Israiloja hüjum kildi. **24** Israillar uni kilik bilên qëpip öltürüp, uning yurtini Arnon dëryasidin Yabbok dëryasiöjqê, yëni Ammoniylarning qegrisiöjqê igilidi; Ammoniylarning qegrisi bolsa bök mustähkëm idi. **25** Israillar bu yërdiki hämmê xähëri igilidi häm Amoriylarning xähärlirigê, yëni Häxbonöja wê uningöja tawê barlik yeza-kixlaklaröjimu kirip örünlaxti. **26** Qünki Häxbon äslidä Amoriylarning padixahî Sihonning mërkizi y xähiri idi; Sihon äslidä Moabning ilgiriki padixahî bilên sökuxkan, uning Arnon dëryasiöjqê bolöjan hämmê zeminini tartiwalöjanidi. **27** Xu säwëbtin xairlar: — «Häxbonöja kelinglar! Mana Sihonning xähiri yengiwaxtin kürsün, Sihonning xähiri mëhkëm kilinsun. **28** Qünki Häxbonning özidin qikti bir öt, Sihonning xähiridin bir yalkun yalkunlap, Yutuwatmi Moabtiki Ar xähirini, Arnondiki egiz jaylarning emirlirini. **29** Way sanga äy Moabi Häy Kemoxning ümmiti, tügëxtinglar! Qünki [Kemox] ez oqullirini kaçkunoja aylandurdi, Kizilirini asirlikkê berip, Amoriylarning padixahî Sihonöja tutup bërdi! **30** Biz ularni yikitiwattuk, Häxbon taki Dibonöjqê halak boldi; Biz hëtta Nofahkiqê (Nofahntin Madëbaöja yetidu) ularning yurtini wëyrän kiliwattuk!» — dëp xeir yezixkanidi. **31** Xuning bilên Israillar äne xu tärکیدä Amoriylarning yurtioja örünlaxti. **32** Musa Yaazëni qarlap kelixkê qarliojuqlarni ewatti; andin Israillar Yaazëring yeza-kixlaklirini ixöjal kilip, u yërlërdiki Amoriylarni yeridin kööqliwatti. **33** Xuningdin keyin Israillar burulup, Baxanning yolini boylap mangdi; Baxanning padixahî Og wê uning barlik hälki qikip Ödrädê Israillar bilên jëng kilixka säp tüzdî. **34** Pärwärdigar Musaoja: — Körkma, Mën uni, uning barlik hälki häm zeminini kölungöja tapxurimän; sën uni ilgiri Häxbonda

turuxluk Amoriylarning padixahı Siħonni kilojandak kilisan, — dedi. **35** Xuning bilan ular Og bilan uning oqullirini ham barlik halkining birini koymay kirip taxlidi wa uning zeminini igilidi.

22 Israillar yana yoloqa qikip Moab tuzlangliklirida, yani Iordan daryasining xark taripida, Yerihoning udulida qedir tikti. **2** Israillarning Amoriylaroqa kilojan ixlirining hammisini Zipporning oqli Balak korup turojanidi. **3** Moablar halktin intayin korquxti, qunki ular bak bep kordi; Moabiylar Israillarning sawbidin bak alazkade bolup ketixti. **4** Moabiylar Midiyan aksakalliroqa: «Bu bir top adam atrapimizdiki hammma narsini, huddi kala etizdiki otni yalmiojandak yalmap yap ketidiojan boldi» — deyixti. U qaoqda Zipporning oqli Balak Moabning padixahı idi. **5** U elqilarni Beorning oqli Balaamning aldioja, Balaamning ana yurtidiki uluq derya boyidiki Petor xahiriga berip, Balaamni qakirip kelixka awatip: padixahimiz: — «Karisila, bir halk Misirdin qikkanidi; mana, ular putun zeminoja yamrap katti, mana ular bizning udulimizoja kelip quxti. **6** Ular meningdin kiuqlik bolojaqqa, amdi elziri kelip bu halkni men uqun bir qarojap barga bolsila; balkim men ularni yengip, bu zemindin koqlap qikqirxim mumkin; qunki elziri kimga bəht tilisilə xuning bəht kuqidiojanlikini, kimni qarojisila, xuning qarojixka kalidiojanlikini bilimən» deydu, dənglar, — dedi. **7** Moabning aksakalliri bilan Midiyaning aksakalliri qollirida pal selix in'amirlirni elip mangdi; ular Balaamning aldioja kelip Balakning gaplirini yotkuzdi. **8** Balaam ularoja: — Bugun ahxam muxu yərdə qonup kəlinglar, mən Pərwərdigarning manga kilojan səzi boyiqə silərgə jawap yotkuzimən, — dedi. Xuning bilan Moabning xu əmirliiri Balaamningkidə qonup qaldi. **9** Huda Balaamningkigə kelip: — Sening bilan billə turojan bu adəmlər kim? — dewidi, **10** Balaam Hudaqoja: — Moab padixahı Zipporning oqli Balak əlqilərnə awatip manga: **11** «Karisila, Misirdin bir halk qikkanidi, ular putun zeminoja yamrap katti; bu yərgə kelip mening uqun ularni qarojap bərsilə, xundak kilisila bəlkim ularni yengip, bu yərdin koqliwetəlixim mumkin» — dedi, — dedi. **12** Huda Balaamqoja: Sən ular bilan billə barsang bolmaydu, u halkni qarojisangmu bolmaydu, qunki ularoja bəht-bərikət ata kilinojan, — dedi. **13** Balaam atigan turup Balakning əməldarlıroqa: — Silər əz yurtunglaroja kaytip ketinglar, qunki Pərwərdigar mening silər bilan billə beriximoja ruhsət kilimidi, — dedi. **14** Moabning əməldarlıiri kopup Balakning yenioja kelip uningqoja: — Balaam biz bilən billə kelixka unimidi, — dedi. **15** Xuning bilan Balak tehimu kəp wə tehimu mətiwər əməldarlarni əwətti, **16** Ular Balaamning aldioja kelip uningqoja: — «Zipporning oqli Balak mundak deydu: — «Heqnemə silining yenimoja kelixlirini tusumiojay; **17** qunki mən elzirini zor xan-xəhrətə igə kilimən; nemə desilə maqul dəymən; xunga manga əxu halkni qarojap bərsilila bolidu», — dedi. **18** Balaam Balakning hizmətkarlıroqa jawabən: — Balak manga əzining altun-kümüxkə lik tolojan əz eyini bərsimü, məyli qong yaki kikiq ix kilay, Hudayim Pərwərdigarning manga buyruojanliridin halkip ketəlməymən. **19** Silərmü bugün ahxam muxu yərdə qonup kəlinglar, Pərwərdigar yəne xu ixlar toqrisida manga nemə dəydikin, xuni bilay, — dedi. **20** Xu keqisi Huda Balaamningkigə kelip uningqoja: — U kixilar seni təklip kilip kəlgən bolsə, ular bilən billə barojin, lekin sən Mening sanga eytidiojanlirim boyiqə ix kilixing kerək, — dedi. **21** Balaam atigan turup exikini tokup Moabning əmirliiri bilan billə mangdi. **22** Huda Balaamning mangojanlikidin oqəzəpləndi; Pərwərdigarning Pərixitsi uni tusuxkə yolda turattı. U xu qaoqda exikigə minip ikki oqlarni bilən billə ketiwattı. **23** Mada exək Pərwərdigarning Pərixitsining kolioja kiliq alojan

haldə yolda turojanlikini korup, yoldin qikip etizlik bilən mengiwidi, Balaam exəkni yoloqa qikip mengixkə dumbalap urdi. **24** Pərwərdigarning Pərixitsi ikki taripi tosmə tam bilən tosalojan uqumzarlikteki tar bir yolda turuwaldi. **25** Exək Pərwərdigarning Pərixitsini korup, tamoja kistilip mengip, Balaamning putini tamoja kistap yarilandurup koydi; Balaam exəkni yəne dumbalidi. **26** Pərwərdigarning Pərixitsi bolsə yəne aldiojirək berip, ong ya soloja buruluxkə bolmaydiojan tehimu tar bir yərdə kütüp turdi. **27** Exək Pərwərdigarning Pərixitsini korup mangmay, Balaamning astida yetiwaldi; Balaam kattik həpa bolup, exəkni hasisi bilən kattik dumbalap kətti. **28** Bu qaoqda Pərwərdigar exəkkə zuwan kirguziwidi, exək Balaamqoja: — Meni uq ketim dumbalaydiojanoja sanga nemə yamanlik kiptimən? — dewidi, **29** Balaam exəkkə: — Sən meni sətəxtürdüng, qolumda kiliq bolojan bolsə idi, seni qepip eltürüwetattim! — dedi. **30** Exək Balaamqoja: — Mən seningki bolojnimdin tartip minip kəlgən exiking mən əməsmü? Ilgiri mən sanga muxundak kilix aditim bolup bakkanmu? — dewidi, — Yak, — dedi [Balaam]. **31** Ənə xu qaoqda Pərwərdigar Balaamning kəzlrini aqti, Balaam Pərwərdigarning Pərixitsining kiliqini oqilipidin qikirip, yolda turojanlikini kərdi; u yərgə bəxini koyup səjdə kildi. **32** Pərwərdigarning Pərixitsi uningqoja: — Sən exikingni nemə uqun uq ketim dumbalayson? Kariojina, mangojan yolung Mening nəzirimdə tətür bolojaqqa, seni tusuxkə qikquqi Mən Ozüm idim. **33** Exək Meni korup uq ketim Mening aldimdin burulup kətti; əgər exək Mening aldimdin burulup kətmigin bolsə, Mən allikaqan seni eltürüp exəkni tirik kaldurojan bolattim, — dedi. **34** Balaam Pərwərdigarning Pərixitsigə: — Mən gunahkarmən, Ozlirining yolda meni tosup turojanliklirini kərməptimən; mubadə əmdi mening berixim nəzərliridə rəzil kərisən, mən kaytip ketəy, — dedi. **35** Pərwərdigarning Pərixitsi Balaamqoja yəne: — Boptu, bu kixilər bilən billə barojin, birək pəkət Mən sanga degən səznilə degin, — dedi. Xuning bilan Balaam Balakning əməldarlıiri bilan billə mangdi. **36** Balak Balaamni keliwetiptu dəp anglap, qarxi elix uqun Moabning Arnon daryasining boyidiki, qegring əng bəxidiki xəhirigə kəldi: **37** — Mən silini qakirixkə xunqə jiddiy əlqi əwətkənidim, nemə uqun kelixkə unimidila? Mən silini xan-xəhrətə igə kiləlməyattimmu? — dedi Balak Balaamqoja. **38** — Karisila, mana kəldimioja, əmdi mən əz aldimoja birnemə deyələyattimmu? — dedi Balaam, — Huda əozimqoja nemə gəpni salsə, mən xunilə dəymən. **39** Balaam Balak bilən billə yoloqa qikip Kiriət-Huzotkə kəldi. **40** Balak kala, koylarni soyup kurbanlik kilip, ularning gəxidin Balaam wə uning bilən billə bolojan əmirlərgə awatip bərdi. **41** Andin Balak atisi səhərdə Balaamni Baalning egiz jaylıroja elip qikti; u xu yərdin Israil halkining əng qəttiki bir kismini kərdi.

23 Balaam Balakqoja: — Sili muxu yərgə manga yəttə kurbangah yasitip bərsilə, muxu yərgə yəne yəttə buka bilən yəttə qoxkərmü hazirlap bərsilə, — dedi. **2** Balak Balaamning deginidək kilip bərdi; Balak bilən Balaam ikkisi hər bir kurbangahqə kurbanlik kilixkə birdin buka bilən birdin qoxkar sundi. **3** Balaam Balakqoja: — Sili əz kəydürmə kurbanliklirining yenidə tursilə, mən aldioja barimən, Pərwərdigar mening bilan kərixuxkə kələmdikin? U manga nemə dəp kərsətmə bərsə, mən əzlrigə xuni dəp berimən, — dedi wə bir dənggə qikti. **4** Huda Balaam bilən kərixiti; Balaam Hudaqoja: — Mən yəttə kurbangah hazirlattim, hər bir kurbangahqə kurbanlik süpitidə birdin buka bilən birdin qoxkar sundum, — dedi. **5** Pərwərdigar Balaamning əozimqoja bir səzni selip: — Balakning yenioja kaytip berip uningqoja mundak,

mundaq degin, — dedi. **6** Xuning bilən u Balakning yenioja qaytip bardı. Mana, u wə Moabning barlıq əmirliiri uning keydürmə qurbanlıqining yenida turatti. **7** Balaam kalam sözini aozioja elip mundaq dedi: — Balak meni Aram degan yurtttin, Moab xahı Balak meni məxriq taqiliridin elip kelip, Mundaq dedi: — Kəl, mening üçün Yakupni qarəiojin. Kəl, Israilni rasa bir seküp əyibligin. **8** Təngri Əzi qarəiojiojan birawni mən kəndək qarəoy? Pərwərdigar Əzi seküp əyiblimigən birawni mən kəndək seküp əyibləy? **9** Mən qoram taxlarning qokqilirda turup uni kerməktimən, Dənglərdə turup uningə nəzər salmaqtimən; Mana, ular yəkkə xayaydiojan bir qowm, Ular baxqə qowmlarning qatarida sanalmaydu. **10** Yakupning topilirini kim hesablap qikalaydu? Həttə Israilning tətinn birinimu kim sanap qikalaydu? Mening jenim həkqaniyning əlümidək əlsun, Mening ahirim uningkidək boləoy! **11** Balak Balaamoja qarəp: — Sən mənə nemə kəliwatisən?! Mən seni düxmənlimimni qarəp berixkə qəqiriktən tursam, mana sən əksiqə pütünləy ularəja amət tiliding! — dedi. **12** — Pərwərdigarning aoziməja saləoinini yətküzixkə kəngül qoymisam bolamti? — dəp jawap bərdi Balaam. **13** Balak Balaamoja: — Mening bilən billə baxqə bir yərgə barsıla, ularni xu yərdin kəreləy; biraq ularning həmmisini əməs, ularning qəgridiki bir kışminila kəreləy; sili xu yərdə turup ularni mən üçün qarəp bərsila, — dedi. **14** Xuning bilən Balak Balaamni «Zofimning daləsi»əja, Pisgah teoşining qokqisioja baxlap berip, xu yərdə yətti kurbangah saldurup, hər bir kurbangahqə qurbanlıq süpitidə birdin buqə, birdin qoxkar sundi. **15** Balaam Balakqə: — Sili muxu yərdə əzlırining keydürmə qurbanlıqlirining yenida turup tursila, mən awu yəkkə berip kərixüp kəlay, — dedi. **16** Pərwərdigar Balaam bilən kərixüp, uning aozioja bir səzni selip: — Sən Balakning yenioja qaytip uningəja mundaq, mundaq degin, — dedi. **17** Balaam Balakning yenioja qaytip kəlgəndə, mana, u wə Moabning barlıq əmirliiri uning keydürmə qurbanlıqining yenida turatti. — Pərwərdigar nemə dedi? — dəp soridi Balak. **18** Balaam kalam sözini aozioja elip mundaq dedi: — «Həy Balak, sən qorup angliəjin, Ah, Zipporning oqlı, mənə kulaq saləoin. **19** Təngri insan əməstur, U yaləjan eytmaydu, Yəki adəm balisimu əməstur, U puxayman kilmaydu. U deganikən, ixkə axurmay qalamdu? U səz kəliojanikən, wujudkə qikərmay qalamdu? **20** Mana, mənə «bərikətə» dəp taxpurla, U bərikətligənlikən, buni mən yəndurəlməymən. **21** U Yakupda heq gunah kərmigən, Israilda nahəklikni uqrətmiojan. Hudasi Pərwərdigar uning bilən billə, Padixahning təntənə awazi uning arisididur. **22** Təngri uni Misirdin elip qikqən; Uningda yawa kaliningkidək küq bardur. **23** Qünki Yakuplarəja əpsun karəja kəlməydu, Israiləojimu pəl karəja kəlməydu. Wakti-saiti kəlgəndə, Yakup bilən Israil toşrisida: — «Təngri nəkədər karamət ix kəlip bərgən-həl!» Dəp jakarlanmay qalmaydu! **24** Mana, bu qowm qixi xirdək qopidu, Ərkək xirdək kəddini ruslaydu; Əzi owliəjan owni yemigüqə, Əltürgənlərnəng kəninii iqmigüqə, Hərgiz yatmaydu!». **25** Balak Balaamoja: — Boldi, sili ularni azrakmu qarəjimisila, ularəja amətmu tilimisilə! — dedi. **26** Balaam Balakqə jawap kəlip: — Mən siligə: — «Pərwərdigarning mənə eytkənlirining həmmisigə əməl kilmisam bolmaydu» degən əməsmidim? — dedi. **27** Balak Balaamoja: — Kəsilə, mən silini baxqə bir yərgə apiray, Hudaning nəziridə sili xu yərdə turup ularni qarəoxlıri muwəpik tepilərmikim? — dedi. **28** Xuning bilən Balak Balaamni baxlap, qəl-bayawanoja qarəydiojan Peor teoşining qokqisioja kəldi. **29** Balaam Balakqə: — Sili bu yərdə mənə yəttə kurbangah saldurup bərsila, yəttə buqə bilən yəttə

koxkərmu təyyarlap bərsila, — dedi. **30** Balak Balaamning deginidək kildi, hər bir kurbangahqə birdin buqə bilən birdin qoxkar sundi.

24 Balaam Pərwərdigarning Israiləojə bəht-bərikət əta kəlixni muwəpik kərgənlikini kərip yetip, aldinkı [ikkı] kətimkidikidək səhir ixlitixkə barmidi, bəlki yüzini qəl-bayawan təpəpkə qarətti. **2** Balaam bəxini kəturüp Israiləojə kəbilə boyiqə qədirləda olturəklaxkənləğini kərdi, Hudaning Rohı uning üstigə qüxti. **3** Xuning bilən u aozioja kalam sözini elip mundaq dedi: — «Beorning oqlı Balaam yətküzidiojan kalam səzi, Kəzi eqilmiojan adəmnəng eytidiojan kalam səzi, **4** Yəni Təngrinəng səzlırini angliəquqi, Həmmigə Qadiring əlamət kərinüxini kərgüqi, Mana əmdi kəzi eqilip düm yikəliojan kixi yətküzəng kalam səzi: — **5** Ah Yakup, qədirlirəng nəkədər güzəl, Turəloşulirəng nəkədər güzəl, ah Israil! **6** Goya kəngəyən dəryə wədiliridək, Huddi dəryə boyidiki bəqlərdək, Goya Pərwərdigar tikip estürgən ud dərgəhliridək, Dəryə boyidiki kədir dərgəhliridək; **7** Sular uning soşuliridin ekəp qikidu, Əwladlıri süyi mol jaylarda bolidu; Padixahı Agədin ekip ketidu, Uning padixahlıqi üstün kəlinip güllimdu. **8** Təngri uni Misirdin elip qikqən, Uningda yawa buqəning küqi bardur; Düxmən əlləri ni yax ketidu, Ustihənlirini ekip taxlaydu, Okya etip ularni təxip taxlaydu. **9** U bəojirəp yatsa, ərkək xirdək, Yatsa həm qixi xirdək, Kim uni kəzoşitixkə pətinər? Kim sənə bəht-bərikət tilisə, bəht-bərikət tapidu. Kim seni qarəjisa, qarəjixkə ketidu». **10** Balak Balaamoja aqqiklinip, qəlini kəlioja urup kətti; Balak Balaamoja: — Mən silini düxmənimni qarəp bərixkə kəqkirtkanidim wə mana, sili üç qətim pütünləy ularəja amət tilidilə! **11** Əmdi təzdin yurtlırəja kəqip kətsilə; mən əslidə silining izzət-hərmətlirini kəttə kəlay deganidim, mana Pərwərdigar silini bu kəttə izzət-hərmətkə nail boluxtin tosup qoydi, — dedi. **12** Balaam Balakqə: — Mən əslidə əzlırining əqlirigə: **13** «Balak mənə əzining əlturn-kümüxkə lik toləjan əz əyini bərsimu, Pərwərdigarning buyruəjindin həlkəp, əz məylimqə yəxhi-yaman ix kəilməymən; Pərwərdigar mənə nemə desə, mən xuni dəymən» degən əməsmidim? **14** Əmdi mən əz həlkəmgə kəytimən; kəsilə, mən əzlırığə bu həlkəng künlərnəng ahirida silining həlkəlrigə kəndək muəmilə kəlidiojanlıqini eytip bəray, — dedi. **15** U kalam sözini aozioja elip mundaq dedi: — Beorning oqlı Balaam yətküzidiojan kalam səzi, Kəzliri eqilmiojan kixi eytkən kalam səzi, **16** Təngrinəng səzlırini angliəquqi, Həmmidin Aliyning wəhiylirini bilgüqi, Həmmigə Qadiring əlamət kərinüxini kərgüqi, Mana əmdi kəzi eqiləjan düm yikəliojan kixi yətküzidiojan kalam səzi: — **17** Mən Uni kərimən, ləkin həzir əməs; Mən Uningəja qarəymən, ləkin yəkin yərdin əməs; Yakuptin qikə bir yultuz, Kəturülər Israildin bir xəhanə həsa; Qəkjəwətə u Moabning qəkisini, Barlıq Xətlərnəng bəxini yanjiydu. **18** Edom uningəja təwə bolidu, Yənə tehi düxməni Seurlar uningəja təwə bolidu; Israil bolsa baturluk kəlidu. **19** Yakuptin qikqən biri səltənət süridu, Xəhərdə kəlojan həmməylənni yəkitidu». **20** Andin Balaam Amaləkni kərip, mundaq kalam sözini eytti: — «Amalək idi əsli əllər arisida bax, Əmdi həlakəttur təkədir-kışmıti». **21** Andin Balaam Keniyləni kərip mundaq kalam sözini eytti: — «Səning məkaning mustəhkəm bolup, Qəngəng qoram tax iqidə bolsimu, **22** Ləkin silər Keniylər həlak kəlinip turisilər; Təki Axur siləni tutqun kəlip kətküqə». **23** Balaam yənə kalam sözini dawam kəlip mundaq dedi: — «Ah, Təngri bu ixləri kəlojan qəojida, Kim tirik kəlixkə qədər bolar? **24** Kittim təpərliridin kəmilər kəlip, Zulum-zəhmət salidu Axurəja, Zulum-zəhmət salidu Ebərgə; Ləkin [Kittimdin kəlgüqi] əzimu

halakətə yüzlənər. **25** Xuning bilən Balaam ornidin qoʻpup öz yurtioqqa qaytti; Balakmu öz yolioqqa mangdi.

25 Israillar Xittimda turoqan mæzgilda, halk Moab kizliri bilən buzukluk qilixka berilip ketti. **2** U kizlar Israillarni oz ilahliroqqa ataloqan kurbanliklaroqqa katnixixka qakirdi; [Israillarmu] kurbanliklardan yaydioqan, ularning ilahliroqqa birlikta qoqumidoqan boldi. **3** Israillar Baal-Peor bilən anə xu tærikida baqilinip kætkenliki uqin, Pærwærdigarning Israillaroqqa aqqiki qozaldı. **4** Pærwærdigar Musoqqa: — Pærwærdigarning kattik oqezipi Israillaroqqa guxmisun uqin, halkning æmirlining hæmmisini tutup, ularni Mening aldimda aptapta esip koyoqin, — dedi. **5** Xuning bilən Musa Israilling sorakqiliriqqa: — Silær berip hærbiringlar özuinglarning Baal-Peor bilən baqilinip kætken ædamlirini oltürüwetinglar, — dedi. **6** Wæ Musa pütkül Israil jamaiti bilən jamaat qederining derwasizi aldidla yioq-zar kiliq turuwatqanda, mana Israillardin biræylen kelip ularning kez aldidla Midiyaniy bir kizni öz kerindaxlirining yenioqqa elip mangdi. **7** Kahin Harunning næwrisi, Əliazarning oqqli Finihəs buni körüp, jamaat iqidin qopti-dæ, kolioqqa næyæ elip, **8** heliki Israil ædæmning arkisidin qederining iqkiriq kirip, kiz bilən ikkisining karnioqqa næyæ tikiwætti. Israillar arisida tarkaloqan waba anə xu qaoqdila tohtidi. **9** Xu qaoqda waba tegip olganlær jæmiy yigirmæ tet ming adamqqa yætkænidi. **10** Andin Pærwærdigar Musoqqa mundak dedi: — **11** — «Kahin Harunning næwrisi, Əliazarning oqqli Finihəs Meni dæp wapasizlikka boloqan hæsitimni öz hæsiti bilip, Mening Israillaroqqa boloqan oqezipimni yandurdi. Xunga gærqæ Mæn wapasizlikka boloqan hæsitimdin oqezæplangæn bolsammu, Israillarni yokitiwætmidim. **12** Xunga sæn: — «Mana, Mæn uningqqa öz aman-hatirjæmlik æhdæmni tæqdim qilimæn. **13** Bu [æhdæ] uningqqa wæ uning æwladliriqqa tæwæ bolidoqan mænggülik kahinlik æhdisi bolidu, qunki u öz Hudasinu dæp wapasizlikka hæsat kilip, Israillar uqin kafaræt kältürdi» — dæp jakarlioqin». **14** Oltürülgæn yæni heliki Midiyaniy kiz bilən billæ oltürülgæn Israil ædæmning ismi Zimri bolup, Saluning oqqli, Ximeon kæbilisidiki bir jæmætning æmiri idi. **15** Oltürülgæn Midiyaniy kizning ismi Kozbi bolup, Zurning kizi idi; Zur bolsa Midiyaniy bir kæbilining baxliki idi. **16** Pærwærdigar Musoqqa: — **17** Sæn Midiyaniylaroqqa aram bærmæy zærbæ bærgin; **18** Qunki ular hiylæ-mikir ixlitip silærgæ aram bærmigin; Peordiki ixta, xundaqla ularning singlisi boloqan Midiyaning bir æmirining kizi Kozbining ixidimu hiylæ-mikir ixlitip silærni azduroqan, — dedi. Kozbi waba tarkaloqan künidæ Peordiki ix sæwæbidin oltürüldi.

26 Wabadin keyin Pærwærdigar Musa bilən Harunning oqqli Əliazarqqa sæz kilip: — **2** Silær pütkül Israillarning jamaiti iqidæ yigirmæ yaxtin axqan, yenggæ qikalaydioqanlarni ata jæmæti boyiqqæ hesablap sanæktin otküzüinglar, — dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar Moab tüzenglikliridæ, yæni Yerihoning yenediki Iordan dæryasining boyida Israillar bilən sæzlixip ularoqqa: **4** «Pærwærdigarning Musa wæ Misirdin qikkæn Israillaroqqa buyruoqini boyiqqæ, silærdin yigirmæ yaxtin axqanlarning hæmmisi [tizimlinip] sanæktin otküzülxüi keræq» dæp uqturdi. [tizimlitiyoqan sanlar mundak boldi]: — **5** Israilning tunji oqqli Rubæn idi. Rubænning æwladliri, yæni Hanuqning næslidin boloqan Hanuq jæmæti; Palluning næslidin boloqan Pallu jæmæti; **6** Hæzron næslidin boloqan Hæzron jæmæti; Karmi næslidin boloqan Karmi jæmæti. **7** Bular Rubænning jæmætliiri bolup, ulardin sanæktin otküzülgüni jæmiy kirik üq ming yettæ yüz ottuz kixi boldi. **8** Palluning oqqli Eliab; **9** Eliabning oqulliri Nimuæl, Datan, Abiram idi. Datan bilən Abiram æsildæ jamaat

iqidin qakiriloqan mætiwærlær bolsimu, Korah guruhdikilær Pærwærdigar bilən takallaxqanda, ular bilən birlixip Musa wæ Harun bilən takallaxqanidi. **10** Yær aozqini eqip ularni Korah bilən birgæ yutup kætken; xu qaoqda Korah guruhdikilærning hæmmisi olgæn; baxkilaroqqa ibrat bolsun dæp, ot uning ikki yüz ælik adimini yutup kætken. **11** Lekin Korahning æwladliri elüp kætmişæn. **12** Ximeonning æwladliri, jæmæt boyiqqæ, Næmuælning næslidin boloqan Næmuæl jæmæti; Yamin næslidin boloqan Yamin jæmæti; Yakin næslidin boloqan Yakin jæmæti; **13** Zærah næslidin boloqan Zærah jæmæti; Saul næslidin boloqan Saul jæmæti. **14** Bular Ximeonning jæmætliiri bolup, jæmiy yigirmæ ikki ming ikki yüz adam qikti. **15** Gad kæbilisidin, jæmæt boyiqqæ, Zæfon næslidin boloqan Zæfon jæmæti; Hæggi næslidin boloqan Hæggi jæmæti; xuni næslidin boloqan xuni jæmæti; **16** Ozni næslidin boloqan Ozni jæmæti; eri næslidin boloqan eri jæmæti; **17** Arod næslidin boloqan Arod jæmæti; Aræli næslidin boloqan Aræli jæmæti. **18** Bular Gad æwladlirining jæmætliiri bolup, ular jæmætliiri boyiqqæ sanæktin otküzülgændæ jæmiy kirik ming bæx yüz adam qikti. **19** Yæhudaning oqulliri Er bilən Onan idi; bu ikkisi Kanaan zeminidæ elüp kætken. **20** Yæhudaning æwladliri, jæmæti boyiqqæ, Xilahnning næslidin boloqan Xilah jæmæti; Pærazning næslidin boloqan Pæraz jæmæti; Zærahning næslidin boloqan Zærah jæmæti. **21** Pærazning æwladliri Hæzronning næslidin boloqan Hæzron jæmæti; Hæmulning næslidin boloqan Hæmul jæmæti. **22** Bular Yæhudaning jæmætliiri bolup, ular jæmæt boyiqqæ sanæktin otküzülgændæ jæmiy yetmiş altæ ming bæx yüz adam qikti. **23** Issakarning æwladliri, jæmæt boyiqqæ, Tolaning næslidin boloqan Tola jæmæti; Puahnning næslidin boloqan Puah jæmæti; **24** Yaxubning næslidin boloqan Yaxub jæmæti; Ximronning næslidin boloqan Ximron jæmæti. **25** Bular Issakarning jæmætliiri bolup, ular jæmæt boyiqqæ sanæktin otküzülgændæ jæmiy atmix tet ming üq yüz adam qikti. **26** Zæbulunning æwladliri, jæmæti boyiqqæ, Særadning næslidin boloqan Særad jæmæti; Elon næslidin boloqan Elon jæmæti; Jahliyalning næslidin boloqan Jahliyal jæmæti. **27** Bular Zæbulunning jæmætliiri bolup, ular jæmæt boyiqqæ sanæktin otküzülgændæ jæmiy atmix ming bæx yüz adam qikti. **28** Yüsüpning oqulliri: — jæmæt boyiqqæ, Manassæ bilən Əfraim idi. **29** Manassæning æwladliri: — Makirning næslidin boloqan Makir jæmæti (Makirdin Gilead tæralgæn), Gileadning næslidin boloqan Gilead jæmæti idi. **30** Tæwændikilær Gileadning æwladliri: — Yæzærnning næslidin boloqan Yæzær jæmæti; Hælækning næslidin boloqan Hælæk jæmæti; **31** Asriyalning næslidin boloqan Asriyal jæmæti; Xækæmning næslidin boloqan Xækæm jæmæti; **32** Xæmidaning næslidin boloqan Xæmidæ jæmæti; Hæfærnning næslidin boloqan Hæfær jæmæti. **33** Hæfærnning oqqli Zælofihad oqul pærzænt kormæy kiz pærzænt kergæn; Zælofihadning kizlirining ismi Mahlah, Noah, Høglah, Milkah, Tirzah idi. **34** Bular Manassæning jæmætliiri bolup, sanæktin otküzülgændæ jæmiy ælik ikki ming yettæ yüz adam qikti. **35** Tæwændikilær Əfraimning æwladliri, jæmæti boyiqqæ: — Xutilahnning næslidin boloqan Xutilah jæmæti; Bækærnning næslidin boloqan Bækær jæmæti; Tahanning næslidin boloqan Tahæn jæmæti. **36** Xutilaning æwladliri Eranning næslidin boloqan Eran jæmæti. **37** Mana bular Əfraim æwladlirining jæmætliiri bolup, hærqaysi jæmætær boyiqqæ sanæktin otküzülgændæ jæmiy ottuz ikki ming bæx yüz adam qikti. Jæmætliiri boyiqqæ, ularning hæmmisi Yüsüpning æwladliri idi. **38** Binyaminning æwladliri, jæmæti boyiqqæ, Belaning næslidin boloqan Bela jæmæti; Axbælning næslidin boloqan Axbæl jæmæti; Ahiramning næslidin boloqan Ahiram jæmæti; **39** Xæfufanning næslidin boloqan Xufam jæmæti; Hufanning næslidin boloqan Hufam jæmæti. **40** Ard bilən Naaman Belaning oqulliri idi;

Ardning nəsli din boləqan Ard jəməti; Naamanning nəsli din boləqan Naaman jəməti. **41** Bular Binyaminning əwladliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin ətküzilgəndə jəmiy kirik bəx ming altə yüz adəm qikti. **42** Təwəndikilər Danning əwladliri bolup, jəmət boyiqə, Xuħamning nəsli din boləqan Xuħam jəməti; jəmət boyiqə bular Danning jəmətliri idi. **43** Xuħamning həmmə jəməti sanəktin ətküzilgəndə jəmiy atmix tət ming tət yüz adəm qikti. **44** Axirning əwladliri, jəmət boyiqə, Yimnahning nəsli din boləqan Yimnah jəməti; Yexwining nəsli din boləqan Yexwi jəməti; Bəriyahning nəsli din boləqan Bəriyah jəməti. **45** Bəriyahning əwladliri, jəmət boyiqə, Həbərning nəsli din boləqan Həbər jəməti; Malkiəlning nəsli din boləqan Malkiəl jəməti. **46** Axirning qizining ismi Sərah idi. **47** Bular Axir əwladlirining jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin ətküzilgəndə jəmiy əllik üç ming tət yüz adəm qikti. **48** Naftalining əwladliri, jəmət boyiqə, Yahziəlning nəsli din boləqan Yahziəl jəməti; Gunining nəsli din boləqan Guni jəməti; **49** Yəzərning nəsli din boləqan Yəzər jəməti; Xilləmnin nəsli din boləqan Xilləm jəməti. **50** Bular Naftalining jəmətliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin ətküzilgəndə jəmiy kirik bəx ming tət yüz adəm qikti. **51** Yukirikilər Israillardin sanəktin ətküzilgənlər bolup, jəmiy altə yüz bir ming yəttə yüz ottuz adəm qikti. **52** Pərwərdigar Musaəja səz kəlip mundək dedi: — **53** Zəmin muxularəja royhətkə elinəqan san boyiqə miras kəlip təkəsim kəlinəsun. **54** Mirasni adəm sani kəp kəbililərgə kəprək, adəm sani əz kəbililərgə əzrək bəl; miras royhəttin ətküzilgən adəm sanioəja kərap hər bir adəmgə bəlup bəriləsun. **55** Həlbuki, zəmin qək taxlinix yoli bilən bəlünəsun; ular mirasəja əzli rining ata jəmət-kəbilisining nami boyiqə warislik kəlinəsun. **56** Miras ularəja qək taxlax yoli bilən adəm sanin əz-kəplükigə kərap hər bir [ailə-jəmətkə] bəlup bəriləsun. **57** Təwəndikilər ata jəmət boyiqə sanəktin ətküzilgən Lawiyələr: — Gərxonning nəsli din boləqan Gərxon jəməti; Kohətnin nəsli din boləqan Kohət jəməti; Mərarining nəsli din boləqan Mərari jəməti. **58** Bular Lawiyələrinin jəmətliri: — Libni jəməti, Həbron jəməti, Mahli jəməti, Muxi jəməti, Korah jəməti. Kohəttin Amram tərələgən. **59** Amramning ayalining ismi Yokəbəd bolup, Lawiyning Misirdə tuəluəjan kizi idi; u Amraməja Hərun, Musa wə ularning əqisi Məryəmnə tuəqup bərgən. **60** Hərun din Nadab, Abihu, Əliazar, Itamar tərələgən. **61** Ləkin Nadab bilən Abihu Pərwərdigarning əldioəja əəyriy bir otni sunəqandə əlup kətkən. **62** Lawiyə iqidə bir əyliktin əxənan bərlək ərkəklər sanəktin ətküzilgəndə jəmiy yigirmə üç ming adəm qikti. Ular Israillər iqidə sanəktin ətküzilmigən, qünki ularəja Israillər iqidə həcqəndək miras [zəmin] bəlup bəriləmigən. **63** Yukiridə eytiləqan adəmlər Moab tüzənglikliridə, Yerihoəning udulidiki İordan dəriysi boyidə Musa bilən kahin Əliazar tərəpidin sanəktin ətküzilgən Israillərdur. **64** Biraq bu adəmlər iqidə Musa bilən kahin Hərun ilgiri Sinay qəlidə sanəktin ətküzilgəndə sanəktin ətküzilgən birmu adəm yok idi. **65** Qünki Pərwərdigar ular toərisidə: «Ular qəldə əlməy kəlməydu» dəp eytkənidi. Xunga, Yəfunnəhəning əqli Kaləb bilən Nunning oəqli Yəxudənin bəxə birimu kəlmioəjan.

27 Yüsüpning oəqli Manassəhning nəsli din boləqan jəmətlər iqidə Manassəhning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərning oəqli Zəlofihədnin kizliri bolup, ularning ismi Mahlah, Noah, Hoqlah, Milkah, wə Tirzah idi. **2** Ular jəmət qədərining dərəwəsi əldioəja kəlip, Musa bilən kahin Əliazar wə əmirələr bilən pütkül jəməətnin əldidə turup: **3** — Bizning atimiz qəldə əlup kətkən; u u yərdə Pərwərdigarəja hujum kəloəli yioəloəjanlardin əməs, yəni Korah guruhidikiərdin əməs; u bəlki əz gunəhi iqidə əlgen, wə uning oəqul pərzənti yok idi.

4 Nəmə üçün atimizning oəqli yoklukı əwəblək uning nami uning jəmətidin əqürwətilidu? Əzli rining bizgə atimizning kərinəxliri kətaridə miras bəlup bərləxlirini ətünimiz, — dedi. **5** Musa ularning bu ixini Pərwərdigarning əldioəja koydi. **6** Pərwərdigar Musaəja səz kəlip mundək dedi: — **7** Zəlofihədnin kizlirining eytkini durus, sən qəqum ularəja atisining kərinəxliri kətaridə miras bər; ularning atisining mirasini ularəja ətküzüp bərgin. **8** Sən Israillərəyə eytkin: «Bir adəm əlup kətkən qəqəda uning oəqli bolmisa, undəkəta silər uning mirasini kizioəja ətküzüp bərlənglər. **9** Kizi bolmisa, mirasini kərinəxlirioəja bərlənglər. **10** Kərinəxliri bolmisa, mirasini ata jəmət təəloərioəja bərlənglər. **11** Əgər uning atisining kərinəxliri bolmisa, undəkəta uning mirasini uning jəmətidiki əng yəkin bir tuəqkinoəja bərlənglər; u adəm uning mirasioəja igə bolsun. Bu Pərwərdigar Musaəja buyruəjəndək, Israillərəyə qüxürülgən həküm, kanun-bəlgilimə bolup kəlsun». **12** Pərwərdigar Musaəja: — Sən mawə Abərim təəloəja qikiəp, Mən Israillərəyə təkdin kəloəjan zəminəyə kərap bək. **13** Kərip boləqəndin kəyin sənmu akəng Hərunəyə əhxəz əz həkli rininggə kəxulisan. **14** Qünki Zin qəlidə, jəmət jədəl qikəroəjan qəqəda, ikkinglər Məning buyruəkiməyə əsiylik kəlip, suning ixidə (Zin qəlidə, Kədəxtiki «Məribəh suliri» dəgən jəyda) Məni jəməətnin əldidə mukəddəs dəp hərəmətlimidinglər, — dedi. **15** Musa Pərwərdigarəyə səz kəlip: **16** — İ Pərwərdigar, bərlək ət igli rining roəhlirining Hudəsi, Əz jəməətnin pədiqisiz pədidək bolup kəlixininq əldini əlix üçün jəməətni idarə kəlidioəjan, ularning əldioəja kərip qikəyalioəjan, ularni bəxlap mənəyalioəjan bir adəmnə tikləp bərləxininqni tiləymən, — dedi. **18** Sən Nunning oəqli Yəxuanə tallioəjan, — dedi Pərwərdigar Musaəja, — Uningdə Rohim bər, sən kolungni uning bəxioəja qoy, **19** uni kahin Əliazar wə bərlək jəməətnin əldidə turəqəwəp wəzipoəja qoy. **20** Sən pütkül İsrail jəməəti uning gəpigoə kixiri üçün əzlingning izzət-xəhritingdin bir kışimini uningəyə bərgin. **21** U kahin Əliazarning əldidə tursun, [Əliazar] urimning həkümünü wəsitə kəlip turup, Pərwərdigarning huzuridə uning üçün yol sorisun; İsrail həkli, yəni pütkül jəməət uning buyruki bilən qikiədu, uning buyruki bilən kixiri kərek. **22** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning buyruki boyiqə ix kərip, Yəxuanə bəxlap kəlip, kahin Əliazarning wə bərlək jəməətnin əldidə turəqəwəp; **23** [Əliazar] kolini uning bəxioəja qoyup, uni Pərwərdigarning Musəning wəsitisini bilən buyruəjəndək wəzipoəja koydi.

28 Pərwərdigar Musaəja səz kəlip mundək dedi: — **2** Sən Israillərəyə buyruq: — «Məngə sunuloəjan hədiyə-kurbanliklərnə, yəni Məngə ozək bolidioəjan, huxbuy kəltüridioəjan otta sunulidioəjan hədiyə-kurbanliklərnə bolsa, silər hər birini bəkitilgən kərəlidə sunuxə kəngül koyunglər» — dəgin. **3** Sən ularəyə yəne: «Silərninq Pərwərdigarəyə ətap otta sunulidioəjan kəyduərmə kurbanliklərninq mundək bolidu: — hər küni bəjirim bir yaxlık ərkək kəzidin ikkini daimiy kəyduərmə kurbanlik kilinglər. **4** Ətiginə birni, gugumda birni sununglər; **5** yəne tət bir hindən sokup qikiriəloəjan zəytun meyi iləxtürülgən əsil undin ondin bir əfəhni əxlik hədiyə süpitidə sununglər. **6** Sinay təəjoəda bəlgiləngən, Pərwərdigarəyə ətap huxbuy qikərsun dəp, otta sunulidioəjan daimiy kəyduərmə kurbanlik mənə xudur. **7** Hər bir kəza üçün uningəyə kəxulidioəjan xarəb hədiyəsi tət bir hən xarəb bolidu; əqitmə iqimlik boləqan xarəb hədiyəsi mukəddəs jəyda Pərwərdigarəyə sunup təkülsun. **8** Sən ikkinqi bir kəzini gugumda sunoəjan; uni ətəgənkidək əxlik hədiyəsi wə xarəb hədiyəsi bilən kəxup sunoəjan; u huxbuy kəltürüx üçün Pərwərdigarəyə ətap otta sunulidioəjan kəyduərmə kurbanlik bolidu. **9** — Xəbat küni bəjirim bir yaxlık ikki ərkək

koza sunulsun; uningorja qoxup zaytun meyi ilxtürülgen esil undin efahning ondin ikkisi axlik hädüyä süpitidä sunulsun wä xarab hädüyäsi sunulsun; **10** bu härbir xabat künidä sunulidioqan xabat künidiki qurbanliqtur; uning bilän daimiy keydürmä qurbanlik wä qoxumqä sunulidioqan xarab hädüyäsi billä sunulsun. **11** — Här ayning birinqi küni Pärwärdigarorja atilidioqan keydürmä qurbanlik sununglar; yäni ikki yax torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bejirim yättä ärkäk qozini sununglar. **12** Här torpak bexioqä zaytun meyi ilxtürülgen esil undin efahning ondin üqi axlik hädüyä süpitidä, qoxkarorja zaytun meyi ilxtürülgen esil undin efahning ondin ikkisi axlik hädüyä süpitidä, **13** härbir qoza bexioqä zaytun meyi ilxtürülgen esil undin efahning ondin biri axlik hädüyä süpitidä sunulsun; bu Pärwärdigarorja otta sunulidioqan, huxbuy qikiridioqan bir keydürmä qurbanliqtur. **14** Ularning xarab hädüyäliri bolsa: — härbir torpak bexioqä xarabtin yerim hin, qoxkar bexioqä hinning üqtin biri, härbir qoza bexioqä hinning tötтин biri sunulsun. Bu här ayda sunulidioqan aylik keydürmä qurbanlik bolup, yilning här eyida xundak qilinsun. **15** Bularning üstigä Pärwärdigarorja atilidioqan gunah qurbanlik süpitidä bir tekä sunulsun; ularning hëmmisi daimiy keydürmä qurbanlik wä qoxumqä xarab hädüyäsi bilän billä sunulsun. **16** Birinqi ayning on tötinqi küni Pärwärdigarorja ataloqan «ötüp ketix» [qozisi sunulsun]. **17** Xu ayning on baxinqi küni heyт baxlinidu; yättä kün petir nan yeyilsun. **18** Birinqi küni muqëddäs yoiqilx ötküzilsun, heqkandak ix-ëmgäk kilmasliqinglar keräk, **19** xu küni otta sunulidioqan, Pärwärdigarorja ataloqan keydürmä qurbanlik süpitidä yax torpaktin ikkini, bir qoqkar wä yättä bir yaxlik ärkäk qoza sununglar; ular aldinglarda bejirim körünsun; **20** xularorja qoxulidioqan axlik hädüyäliri zaytun meyi ilxtürülgen esil un bolup, härbir torpak bexioqä efahning ondin üqi, qoqkar bexioqä efahning ondin ikkisi, **21** xu yättä qoza bexioqä efahning ondin biri sunulsun; **22** xuningdäk [gulahinglar] üqün kafarät költürüxkë gunah qurbanliqi süpitidä bir tekä sunulsun. **23** Bularning hëmmisini ötiganlik keydürmä qurbanlik, yäni daimiy keydürmä qurbanliqtin ayrim sununglar. **24** Silär bu tärükidä uda yättä kün Pärwärdigarorja atap otta sunulidioqan, huxbuy költüridioqan axundak hädüyä-qurbanliqlarni sununglar; xularning hëmmisi daimiy keydürmä qurbanlik wä qoxup sunulidioqan xarab hädüyäsining sirtida sunulidu. **25** Yättinqi küni muqëddäs yoiqilx ötküzüinglar, xu küni heqkandak ix-ëmgäk kilixkä bolmaydu. **26** «Däslapki orma» küni, yäni «hëptilär heyti»nglarda silär yengi axlik hädüyäni Pärwärdigarorja sunoqan qaoqda muqëddäs yoiqilx ötküzüinglar; heqkandak ix-ëmgäk qilmanqalar. **27** Silär Pärwärdigarorja ataloqan, huxbuy költüridioqan keydürmä qurbanlik süpitidä yax torpaktin ikkini, qoqqardin birni, bir yaxlik ärkäk qozidin yöttini sununglar. **28** Xularorja qoxup sunulidioqan axlik hädüyä zaytun meyi ilxtürülgen esil undin bolup, härbir torpak bexioqä efahning ondin üqi, qoqkar bexioqä efahning ondin ikkisi, **29** xu yättä qoza bexioqä efahning ondin biri sunulsun; **30** xuningdäk silärning [gulahinglar üqün] kafarät költürüxkë [gulah qurbanliqi süpitidä] bir tekä sunulsun. **31** Xularning hëmmisi daimiy keydürmä qurbanlik wä uning axlik hädüyäsiga qoxup (bularning hëmmisi aldinglarda bejirim körünsun), xarab hädüyäliri bilän billä sunulsun.

29 Yättinqi ayning birinqi küni silär muqëddäs yoiqilx ötküzüinglar; [u küni] heqkandak ix-ëmgäk kilmasliqinglar keräk. Bu silär üqün kanaylar qelinidioqan küni bolidu. **2** Silär Pärwärdigarorja ataloqan, huxbuy költüridioqan keydürmä qurbanlik süpitidä yax bir torpak, bir qoqkar, yättä bir yaxlik

bejirim ärkäk qozini sununglar. **3** Xularorja qoxup sunulidioqan axlik hädüyä zaytun meyi ilxtürülgen esil undin bolup, härbir torpak bexioqä efahning ondin üqi, qoqkar bexioqä efahning ondin ikkisi, **4** xu yättä qoza bexioqä efahning ondin biri sunulsun; **5** xuningdäk silärning [gulahinglar üqün] kafarät költürüxkë gunah qurbanliqi süpitidä bir tekä sunulsun. **6** Xularni ayning birinqi künidiki keydürmä qurbanlik wä uningorja qoxumqä bolooqan axlik hädüyäsi, daimiy keydürmä qurbanlik, uningorja qoxumqä bolooqan axlik hädüyäsi wä bularorja qoxulidioqan xarab hädüyälirining sirtida sununglar; bularning hëmmisi härbiri bälqilimä boyiqä Pärwärdigarorja atap otta huxbuy költürsun döp sunulsun. **7** Yättinqi ayning oninqi küni silär muqëddäs yoiqilx ötküzüinglar; näpsinglarni tartip ezüinglarni tewän tutunglar. U küni heqkandak ix-ëmgäk kilixkä bolmaydu. **8** Silär Pärwärdigarorja ataloqan, huxbuy költüridioqan keydürmä qurbanlik süpitidä yax bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik ärkäk qozidin yöttini sununglar (bularning hëmmisi aldinglarda bejirim körünsun). **9** Xularorja qoxup sunulidioqan axlik hädüyä zaytun meyi ilxtürülgen esil undin bolup, härbir torpak bexioqä efahning ondin üqi, qoqkar bexioqä efahning ondin ikkisi, **10** xu yättä qoza bexioqä efahning ondin birini, **11** xuningdäk gunah qurbanliqi süpitidä bir tekä sununglar; ularning hëmmisi kafarät könidiki gunah qurbanliqi, daimiy keydürmä qurbanlik, uning qoxumqä axlik hädüyäsi wä bularning xarab hädüyäliri billä sunulsun. **12** Yättinqi ayning on baxinqi küni muqëddäs yoiqilx ötküzüinglar; u küni heqkandak ix-ëmgäk kilixkä bolmaydu. Pärwärdigarorja atap yättä kün heyт qilinglar; **13** silär Pärwärdigarorja atap, huxbuy költürsun döp otta sunulidioqan keydürmä qurbanlik süpitidä yax torpaktin on üqni, ikki qoqkar, bir yaxlik ärkäk qozidin on tötни sununglar (xular hëmmisi bejirim bolsun). **14** Xularorja qoxup sunulidioqan axlik hädüyä zaytun meyi ilxtürülgen esil undin bolup, on üq torpak bexioqä efahning ondin üqi, ikki qoqkar bexioqä efahning ondin ikkisi, **15** on töt qoza bexioqä efahning ondin birini, **16** xuningdäk gunah qurbanliqi süpitidä bir tekä sununglar; xularning üstigä daimiy keydürmä qurbanlik, uning qoxumqä axlik hädüyäsi wä xarab hädüyäsi billä sunulsun. **17** Ikkinqi küni yax torpaktin on ikkini, ikki qoqkar, bir yaxlik ärkäk qozidin on tötни sununglar (xular hëmmisi bejirim bolsun) **18** wä xundakla torpaklar, qoqkarlar wä ärkäk qozilarning sanoqä qarap bälqilimä boyiqä qoxumqä sunulidioqan axlik hädüyäliri bilän xarab hädüyälirini sununglar. **19** Xuningdäk gunah qurbanliqi süpitidä bir tekä sununglar; xularning üstigä daimiy keydürmä qurbanlik, uning qoxumqä axlik hädüyäsi wä xularning xarab hädüyäliri billä sunulsun. **20** Üqinqi küni bir yax torpaktin on birni, ikki qoqkar, bir yaxlik ärkäk qozidin on tötни sununglar (xular hëmmisi bejirim bolsun) **21** wä xundakla torpaklar, qoqkarlar wä ärkäk qozilarning sanoqä qarap bälqilimä boyiqä qoxumqä sunulidioqan axlik hädüyäliri bilän xarab hädüyälirini sununglar; **22** xuningdäk gunah qurbanliqi süpitidä bir tekä sununglar; xularning üstigä daimiy keydürmä qurbanlik, uning qoxumqä axlik hädüyäsi wä xarab hädüyäsi billä sunulsun. **23** Tötinqi küni yax torpaktin onni, ikki qoqkar, bir yaxlik ärkäk qozidin on tötни sununglar (xular hëmmisi bejirim bolsun) **24** wä xundakla torpaklar, qoqkarlar wä ärkäk qozilarning sanoqä qarap bälqilimä boyiqä qoxumqä sunulidioqan axlik hädüyäliri bilän xarab hädüyälirini sununglar; **25** xuningdäk gunah qurbanliqi süpitidä bir tekä sununglar; xularning üstigä daimiy keydürmä qurbanlik, uning qoxumqä axlik hädüyäsi wä xarab hädüyäsi billä sunulsun. **26** Baxinqi küni yax torpaktin tokkuzni,

ikki qoʻqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammisi bejirim bolsun) **27** wa xundakla torpaqlar, qoʻqarlar wa erkak qozilarning sanojqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoqan axlik hədiyəli bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **28** xuningdək gunaḥ qurbanlikī sūpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **29** Altinqi küni yax torpaqtin səkkizni, ikki qoʻqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammisi bejirim bolsun) **30** wə xundakla torpaqlar, qoʻqarlar wə erkak qozilarning sanojqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoqan axlik hədiyəli bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **31** xuningdək gunaḥ qurbanlikī sūpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **32** Yəttinqi küni yax torpaqtin yəttini, ikki qoʻqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammisi bejirim bolsun) **33** wə xundakla torpaqlar, qoʻqarlar wə erkak qozilarning sanojqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoqan axlik hədiyəli bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **34** xuningdək gunaḥ qurbanlikī sūpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **35** Səkkizinqi küni silər muqəddəs yoiqlix ətküzünglar; u küni heqʻqandaq ix-əmgak qilmanglar. **36** Silər Pərwərdigarəqa atap, huxbuy költürsün dəp otta sunulidoqan keydürmə qurbanlik sūpitidə bir torpaq, bir qoʻqar wə bir yaxlik erkak qozidin on tetni (xular hammisi bejirim bolsun) **37** həmdə torpaq, qoʻqar wə erkak qozilarning sanojqa qarap, bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoqan axlik hədiyəli bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **38** xuningdək gunaḥ qurbanlikī sūpitidimə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **39** Bəlgiləngən heytliringlarda Pərwərdigarəqa atap sunulidoqan qurbanlik-hədiyələr ənə xulardur; silərnin qəsəmgə baolliq yaki ihtiyarən sunidoqanliringlar, keydürmə qurbanlikliringlar, axlik hədiyəlioringlar, xarab hədiyəlioringlar wə inaklik qurbanlikliringlar bolsa, ularning sirtididur. **40** Xundak kilip, Musa Pərwərdigarning əzigə buyruoqanlirining hammisini qaldurməy Israilaroqa ukturdi.

30 Musa Israilarning qəbilə baxliklirioqa səz kilip mundak dedi: — Pərwərdigarning buyruoqanliri mundak: — **2** Əgər biraw Pərwərdigarəqa qəsəm iqlən bolsa yaki əz-əzini qəkliməqki bolup qəsəm iqlən bolsa, lawzidin kaytixka bolmaydu, hamən aozidən qikkən həmmə gəp boyiqə ix tutuxi kerək. **3** Kiz bala yax bolup, tehi atisinin eyidiki qaoqda, əz-əzini qəkləx toqjuluk Pərwərdigarəqa qəsəm bərgən bolsa, **4** əmma atisi kizining qəsimini yaki əz-əzini qəkləx toqjirisida bərgən wədisini anglioqan wə kizining aldidə ündiməy xük turoqan bolsa, undakta uning barlik qəsəmliri wə əz-əzini qəkləx toqjirisida kילוqan həmmə wədisi inawətlik bolidu. **5** Lekin kizning atisi anglioqan qaoqda uni tosqan bolsa, uning kילוqan qəsəmliri yaki əz-əzini qəkləx toqjirisida kילוqan wədiliridin heqbiri inawətlik bolmaydu; atisi uni tosqən boləqaqka, Pərwərdigarmu uni qəqüridu. **6** — Əgər u qəsəm kילוqan yaki əz-əzini qəkləxə aozida tənətklik bilən wədə kילוqan haləttə ərgə tagən bolsa, **7** eri xuni anglioqan bolsa, lekin anglioqan küni ündiməy xük turoqan bolsa, undakta uning kילוqan qəsəmliri yaki əz-əzini qəkləxə kילוqan gəpliri inawətlik bolidu. **8** Əgər eri anglioqan küni uni tosqən bolsa, uning kילוqan qəsəmini wə əz-əzini qəkləx toqjuluk aozidən qikarəqan tənətk gəplirini bikar qilsa, undakta ular inawətsiz bolidu; Pərwərdigar uni

qəqüridu. **9** Lekin tul hotun yaki eridən ajrixip kətkən hotunlar kילוqan qəsəm, yəni uning əzini qəkləx toqjuluk kילוqan barlik wədiliri bolsa inawətlik bolidu. **10** Əgər u erining əyidə qəsəm kילוqan yaki əz-əzini qəkləx toqjuluk qəsəm-wədə iqlən, **11** eri anglap turukluk xük turuwelip tosmioqan bolsa, undakta uning barlik kילוqan qəsəmliri wə əz-əzini qəkləx toqjuluk kילוqan barlik wədiliri inawətlik bolidu. **12** Lekin uning eri anglap turoqan qaoqda uning qəsəm-wədilirini enik rət kילוqan bolsa, ayal aozidən qikarəqan wədə berix wə əz-əzini qəkləp turux toqjuluk kילוqan barlik wədilirining heqkaysisi inawətlik bolmaydu; uning eri bularni rət kילוqan boləqaqka, Pərwərdigar uni qəqüridu. **13** Ayalning bərgən wədisini wə uning qidap turup əzümnə qəkləymən dəp kילוqan qəsəm-wədisini uning eri inawətlikmu kilalaydu, inawətsizmu kilalaydu. **14** Əgər uning eri hərküni uning aldidə xük turuwelip gəp qilmisa, undakta uning bərgən barlik kילוqan qəsəmlirini wə əz-əzini qəkləp turux toqjuluk kילוqan həmmə wədilirini inawətlik kילוqanlikī həsablinidu; qünki erining anglap turoqan künidə gəp qilməy xük turoqanlikī uning ayalining qəsəm-wədilirini kükqə igə kילוqanlikidur. **15** Lekin eri ayalining qəsəm-wədilirini anglap nahəyiti uzak waqitlardin keyin andin uning qəsəm-wədilirini inawətsiz qilsa, undakta u ayalning gunaḥini əz üstigə aloqan bolidu. **16** Yukirikilar Pərwərdigarning Musaoqa buyruoqanliri, yəni eri bilən ayali, ata bilən əz əyidə turuwatqan, tehi yaxlikda boləqan kizi otturisidiki nizam-bəlgimilərdur.

31 Pərwərdigar Musaoqa səz kilip: — **2** Sən Midiyarlarning Israilarning intikamini al, andin əz həlklinggə qoxulisan, — dedi. **3** Musa həlkə mundaq dedi: — Aranglardin jənggə qikixka bir türküm adəmləni qorallandurunglar; andin ular Midiyarlarning Pərwərdigar üçün intikam elixka atlansun. **4** Silər Israilarning hər bir qəbilisidin jəng kilixka mingdin adəm mangdurunglar. **5** Xuning bilən tümənligən Israil halkining hər qəbilisidin mingdin, jəmyi on ikki ming adəm jəng kilixka qorallandurildi. **6** Musa hər qəbilidin mingdin adəmini jəng kilixka mangdurdı həmdə Əliazarning oqli Finiḥasin ular bilən billə mangdurdı, Finiḥasning qolida muqəddəs əswablar wə aqaḥ kanay bar idi. **7** Ular Pərwərdigarning Musaoqa buyruoqanini boyiqə Midiyarl bilən soxuxkili qikip, erkəklərnin həmmisini əltürüwətti; **8** muxu əltürülənglərdin baxka, yənə Midiyanning Əwi, Rəkam, Zur, Hur wə Rəba dəgən bəxə padixahini əltürdi; yənə Beorning oqli Balaamni qiliq bilən qəpip taxlidi. **9** Israilar Midiyarlarning hotun-qizliri wə balilirini tutkun kilip kətti, yənə ularning pütün qarwa malliri, koy padiliri wə mal-mülükilirini olja kildi; **10** ular turuwatqan yərlərdiki barlik xəḥər wə barlik bargahlirioqa ot qoyuwətti; **11** ular adəm bolsun mal bolsun barlik oḥəniymət, barlik oljini elip kətti; **12** ular tutkən əsirləni həm olja-oḥəniymətni Moab tüzləngliklirigə, İordan dəryasi boyoqə jaylaxan Yərihoning udulidiki bargahka əkilip, Musa kəhn Əliazarəqa, xundakla Israilarning jamaitigə tapxurdi. **13** Musa, kəhn Əliazar wə jaməatning barlik əmiriliri bargahning sirtioqa qikip ularni qarxi aldı. **14** Lekin Musa jəngdin kaytkən hərbiy sərdarlarəqa, yəni mingbexi, yüzbexilarəqa hapa bolup: — **15** Silər ayallarning həmmisini tirik kaldurunglar! **16** Karanglar, dəl xular Balaamning hiylə-məslihəti bilən Peordiki ixta Israilarni Pərwərdigar aldidə gunaḥka patkuzuxi bilən, Pərwərdigarning jamaitigə wəba yaqduruloqan əməsmu? **17** Əmdi silər barlik oqul balilarni əltürüwətinglar, ərlər bilən munasiwət ətküzgən ayallarni koyməy əltürüwətinglar. **18** Birəx yax kizlar, yəni ərlər bilən munasiwət ətküzimənlərnəni bolsa, əzlinglarəqa tirik kaldurunglar. **19** Silər bargah sirtida yəttə kün qedir

tikip turunglar; adam elturgan we olukkæ tagkan hærkim üqinqi küni we yattinqi küni ezini paklisun; silær we silær æsir kïlojan kixilærning hæmmisi xundak kïlsun. **20** Barlik kiyim-keqæk, teræ æswab üskünilar, tiwitta toqulojan barlik nærsilær ham yaojaq æswab-üskünilærning hæmmisini paklanglar, — dedi. **21** Kahin Æliazar jønggæ qïkip kaytkan læxkærlørgæ: — Mana Pærwærdigar Musaoja buyruojan kanun-bælgilimæ: **22** altun, kümüx, mis, tømür, kælyæ, koqoxun qatarlik **23** otka qidamlik nærsilærning hæmmisini ottin øtküzüinglar, xundak kïlsanglar pak hæsablinuz; xundaktimu, yønila «napaklikni xïkarøjuqi su» bilæn pakizlanglar; otka qidamsiz nærsilærni xu sudarin øtküzüinglar. **24** Yøttinqi küni kiyimliringlarni yuyunglar, andin silær pak hæsablinisilær; andin keyin bargahka kirsænglar bolidu, — dedi. **25** Pærwærdigar Musaoja sez kïlip mundak dedi: — **26** Sæn kahin Æliazar wæ jamaæt iqidiki kæbilæ kattiliri bilæn birliktæ elinojan olja-øñimætning, adam bolsun, qarpay bolsun, xularning umumiy sanini hæsablap qïkkin; **27** olja-øñimætnei ikkigæ bæl, yerimini jønggæ qïkkanlarøja bær, käløjan yerimini barlik jamaætkæ bær. **28** Sæn yønæ qïkip jønggæ katnaxkan læxkærlær aldiojan adam, kala, exæk yaki koy padiliridin bæx yüzdin birini Pærwærdigarøja atalojan ülüx bolsun dæp ayriøtin; **29** silær xuni læxkærlørgæ tawæ boløjan yerimidin elip Pærwærdigarøja atalojan «køtürmæ hædiyæ» süpitidæ kahin Æliazarøja tapxurunglar. **30** Israillarøja tawæ boløjan yerimining adam, kala, exæk, koy padiliri, xundakla hærhil haywanlardin ælliktin birini Pærwærdigarning jamaæt qedirioja qaraxka mæs'ul boløjan Lawiylarøja beringlar. **31** Xuning bilæn Musa bilæn kahin Æliazar Pærwærdigarning Musaoja buyruojinidak kildi. **32** Ømdi olja-øñimæt, yøni jønggæ qïkkan læxkærlær eliwalojan nærsilærdin käløjini koy jamiy altæ yüz yøtmix bæx ming, **33** kala yøtmix ikki ming, **34** exæk atmix bir ming, **35** ærkæklær bilæn munasiwat øtküzimigän kizlar ottuz ikki ming qïkti. **36** Jønggæ qïkkanlarning ülüxi, yøni ularøja tawæ yerimi, koy jamiy üq yüz ottuz yattæ ming bæx yüz; **37** bu koy padiliridin Pærwærdigarøja atalojini altæ yüz yøtmix bæx boldi; **38** kala ottuz altæ ming, buningdin Pærwærdigarøja atalojini yøtmix ikki boldi. **39** Exæk ottuz ming bæx yüz qïkti, buningdin Pærwærdigarøja atalojini atmix bir boldi. **40** Adam on altæ ming qïkti, buningdin Pærwærdigarøja atalojini ottuz ikki adam boldi. **41** Musa Pærwærdigar øzigæ buyruojini boyiqæ Pærwærdigarøja sunulidøjan «køtürmæ hædiyæ» boløjan ülüxni kahin Æliazarøja tapxurup bærdi. **42** Israillarøja tawæ boløjan yerimi, yøni Musa jønggæ qïkip kælgnælærdin elip bølüp bærkini — **43** jamaætkæ tawæ boløjan xu yerimi — koy üq yüz ottuz yattæ ming bæx yüz, **44** kala ottuz altæ ming, **45** exæk ottuz ming bæx yüz, **46** adam on altæ ming idi. **47** Musa Pærwærdigar øzigæ buyruojini boyiqæ, Israillarøja tawæ boløjan xu yerimining, mayli adam yaki haywan bolsun, ælliktin birini ayrip elip Pærwærdigarning ibadæt qedirioja qaraxka mæs'ul boløjan Lawiyalarøja tapxurdi. **48** Pütükül køxunning særdarlari, ming bexi, yüz bexiliri Musa bilæn kørüxkili kelip, **49** Musaoja: — Hizmætkarlirining kol astida jøng kïlojan læxkærlærning umumiy sanini sanaktin øtküzsæk birimu kæm qïkmidi. **50** Xunga, mana Pærwærdigarning huzurida øzimizning gunahning kafariti üqün hærkaysimiz erixkælærni Pærwærdigarøja atalojan hædiyæ kïlimiz — altun buyumlar, put-køl zanjirliri, bilæzüik, møhür üzüik, ziræ-halka, marjanlarning hæmmisini elip kælduk, — dedi. **51** Xuning bilæn Musa bilæn kahin Æliazar ular ækælgnæ altunlarni, yøni altunda yasalojan hærhil buyumlarni aldi. **52** Ularning ming bexi wæ yüz bexiliridin alojini Pærwærdigarøja atalojan «køtürmæ hædiyæ» süpitidæ sunuldi; barlik altun jamiy on altæ ming yattæ yüz

ællik xækæl qïkti **53** (læxkærlærning hærбири øzleri üqün mal-mülükni bulang-talang kïlixkanidi). **54** Musa bilæn kahin Æliazar ming bexi wæ yüz bexilirining kolidin altunni elip, jamaæt qedirining iqigæ ækirip, uni Pærwærdigarning huzurida Israillar üqün yadnamæ kildi.

32 Rubønning øwladliri bilæn Gadning øwladlirining kala padiliri tolimu køpøygøndi; ularning Yaazærning zemini bilæn Gileadning zeminoja køzi qüxti; wæ mana, xu zemin qarwa bejixka mas keldiojan yar idi. **2** Xunga ular Musa, kahin Æliazar wæ jamaætning ømirilirining aldioja kelip ularøja: — **3** Atarat, Dibon, Yaazar, Nimrah, Hæxbon, Ølaælæh, Sæbam, Nebo, Bøon degen yærlær, **4** yøni Israil jamaæti aldidæ Pærwærdigar mæølup kïlip bærøan yærlær bolup, qarwa bejixka bap yærlær ikan, kulliriningmu qarwa meli bær, — dedi **5** wæ yønæ: — øgær silining aldilirida iltipatliroja erixkæn bolsak, bizni Iordan dæryasidin øt demøy, bu yøni bizgæ miras kïlip bær silæ, — dedi. **6** Musa Gadning øwladliri bilæn Rubønning øwladlirioja: — Kæridaxliringlar jønggæ qïkkan waqtida silær muxe yerdæ turamtinglar? **7** Silær nemæ üqün Israillarning [dæryadin] øtüp Pærwærdigar ularøja ata kïlip bærøan zeminoja kirixigæ kængullirini sowutisilær? **8** Ilgiri mæn Kadæx-Barneadin ata-bowiliringlarni xu zeminni qarlap kelixkæ øwætkinimdæ ularmu xundak kïlixkanidi. **9** Ular æxkol jiløjioja qïkip, u zeminni kørüp, Israillarning kænglini Pærwærdigar ata kïlip bærøan zeminoja kirixtin sowutkan. **10** Xu qaojda Pærwærdigarning aqqiki kelip kæsäm kïlip: **11** «Misirdin qïkkan yigirmæ yaxtin yukirilar qin kænglidin Manga ægæxmigaqka, ular Mæn Ibrahim, Ishak, Yakuplarøja «Silørgæ ata kïlimæn» dæp kæsäm kïlojan zemini kørse, [Mæn Pærwærdigar bolmay ketay!]**12** Pækæt kænzizylærdin boløjan Yafunnahning oqli Kalæb bilæn Nunning oqli Yæxuala Manga qin kænglidin ægæxkæn boløjaqka, zeminni køræløydu», degenidi. **13** Xuning bilæn Pærwærdigarning Israillarøja aqqiki kojojaløjaqka, Pærwærdigarning aldidæ ræzil boløjani kïlojan øxu bir øwlad ølür tügügüqæ, u ularni qel-bayawanda kirik yil særgærdanlikta yürgüzdi. **14** Ømdi mana, gunahkarlarning øwladliri boløjan silærmu ata-bowanglarning izini besip Pærwærdigarning Israillarøja boløjan kättik øzøzipini tehimu kojojimaqki bopsilær-dæ! **15** Øgær silær uninoja ægixixtin burulup kætsænglar, undakta U [Israillarni] yønæ qel-bayawanoja taxliwetidu, bu halda silær bu barlik hælknæ harab kïlojan bolisilær, — dedi. **16** Ikki kæbilining adamliri Musaning aldioja kelip uninoja: — Biz bu yerdæ mallirimizøja køtan, balilirimizøja kæl'æ-xælær salayli. **17** Biz bolsak kørallinip, Israillarni øzigæ tawæ jaylirioja baxlap barøuja sæpning aldidæ mangimiz; bu zemindiki yat hælklær sæwæblik, bizning kiqik balilirimiz mustæhkæm xæhærlørdæ turuxi keræk. **18** Israillar øz miraslirioja igæ bolmiojuqæ biz øyimizgæ hærzig kaytmaymiz. **19** Qünki biz ular bilæn Iordan dæryasining küni petix tæripidiki zeminoja yaki uningdinmu yiraqtki zeminoja tæng igidar bolmaymiz, qünki mirasimiz Iordan dæryasining bu tæripida, yøni kün qïkixtidur, — dedi. **20** Musa ularøja: — øgær xundak kïlsanglar, yøni Pærwærdigarning aldidæ kørallinip jønggæ qïkip, **21** silærdin kørallanojanlarning hæmmisi Iordan dæryasidin øtüp, Pærwærdigar Øz düixmænlirini ularning zemindin koølap qïkirip boløjanda, **22** xu zemin Pærwærdigar aldidæ boysunduruluq boløjanda andin kaytsanglar, silær Pærwærdigar wæ Israillar aldidæ gunahsiz hæsablinisilær; bu zeminnu Pærwærdigar aldidæ silørgæ miras kïlip berilidu. **23** Lekin bundak kïlmissanglar, mana, Pærwærdigar aldidæ gunahkar bolisilær; xuni obdan bilixinglar kerækki, gunahinglar øzüinglarni koølap bexinglarøja qüxidu. **24** Ømdi silær aøzinglardin qïkkan gepinglar boyiqæ

ix tutunglar, baliliringlar üqün xəhər, koy padiliringlar üqün kətan selinglar, — dedi. **25** Gadning əwladlıri bilən Rubənniŋ əwladlıri Musəoƣa: — Kulliri oƣojam eytkinidək kilidu. **26** Hotunbala qaƣkılırimiz, kalilar wə barlık qarpaylırimiz Gileadning həkəysi xəhərliridə ƣalıdu; **27** Ləkin kulliri, jənggə təyyarlinip ƣorallanoƣanlarning hərbiri oƣojam eytkəndək [dəryadin] ətüp Pərwərdigarning aldidə jəng kilidu, — dedi. **28** Xuning bilən Musa ular toƣruluƣ kaħin Əliazar bilən Nunning ooƣlı Yəxuaƣa wə İsrailning barlık kəbilə baxılırliriƣa tapılap, **29** ularƣa: — Əgər Gadning əwladlıri bilən Rubənniŋ əwladlıri ƣorallinip Pərwərdigarning aldidə jənggə ƣıƣıxƣa silər bilən birliktə İordan dəryasidin ətə, u zemin silərniŋ aldinglarda boy sundurulsə, undaƣta silər Gilead zeminini ularƣa miras kilip beringlar. **30** Əgər ular ƣorallinip silər bilən billə ətəməymiz desə, undaƣta ularning mirası aranglarda, yəni Kənaan zeminidə bolsun, — dedi. **31** Gadning əwladlıri bilən Rubənniŋ əwladlıri: — Pərwərdigar kulliriƣa ƣandək buyruƣan bolsa, biz xundaƣ kılımiz. **32** Biz ƣorallinip Pərwərdigarning aldidə dəryadin ətüp Kənaan zeminioƣa kirimiz, andin İordan dəryasining bu yekidiki zemin bizgə miras kilip berilidion bolidu, — deyixti. **33** Xuning bilən Musa Amoriylarning padixahı Siħonning padixahlığı bilən Baxanning padixahı Ogning padixahlığını, zemin wə təwəsidiği xəhərləni, ətrapidiki xəhərlər bilən ƣoxup, həmmisini Gadning əwladlıriƣa, Rubənniŋ əwladlıriƣa wə Yüsüpning ooƣlı Manassəhning yerim ƣəbilisigə bərdi. **34** Gadning əwladlıri Dibon, Atarot, Aroər, **35** Atrot-Xofan, Yaazər, Yəgbiħah, **36** Bəyt-Nimrah, Bəyt-Haran ƣatarlık mustəħkəm xəhərləni saldı wə xundaƣla ƣotanlarnı saldı. **37** Rubənniŋ əwladlıri [yengidin] Həxbon, Əlaələh, Kiriatayim, **38** Nebo, Baal-Meon (yuliriği isimlər əzgirtilgən) wə Sibmahni saldı; həm ular xəhərlərgə yəgindin nam bərdi. **39** Manassəhning ooƣlı Makirning əwladlıri Gileadƣa yürüx kilip, u yəni elip, xu yərdə turuxluƣ Amoriylarnı ƣooƣlıwətti. **40** Xuning bilən Musa Gileadni Manassəhning ooƣlı Makiroƣa beriwidi, u xu yərdə turup ƣaldı. **41** Manassəhning ooƣlı Yair Amoriylarning yeza-ƣıxlaklırını hujum kilip elip, bu yeza-ƣıxlaklarnı Həwot-Yair dəp atidi. **42** Nuhəħ Kinat wə uningə ƣaraxlık yeza-ƣıxlaklarnı hujum kilip elip Kinatni öz ismi bilən Nobaħ dəp atidi.

33 Təwəndikilər öz ƣoxunliri boyiqə, Musa bilən Hərunning yetəƣkılık astidə Misir zeminidin ƣıƣƣan İsrailarning mangoƣan yolliridur; **2** Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə, əzlrining səpər ƣiloƣan yollirini pütüp koydı, ularning səpər ƣiloƣan yolliri mundaƣ; — **3** Birinƣi ayning on bəxinƣi küni [İsrailar] Ramsəs xəhiridin səpərgə ƣıƣti; ətüp ketix həytining ətisi ular barlık Misirliklarning ƣöz aldidə mərdanilik bilən yoloƣa ƣıƣti. **4** Bu ƣaqdə Misirliklər ularning arisidiki Pərwərdigar tərpidin ətürülgənləni, yəni barlık tunji ooƣullirini dəpnə ƣiliwatƣanıdi; Pərwərdigar Misirliklarning məbudlirining üstidin həküm ƣixürdi. **5** İsrailar Ramsəstin yoloƣa ƣıƣıp Sukkotƣa bərip qədir tıkti. **6** Ular Sukkottin yoloƣa ƣıƣıp qəl-bayawanning ayioƣidiki Etamoƣa bərip qədir tıkti. **7** Etamdin yoloƣa ƣıƣıp, aylinip Baal-Zefonning udulidiki Pi-Hahiroƣa bərip Migdolning aldidə qədir tıkti. **8** Pi-hahirottin yoloƣa ƣıƣıp, dengizning otturisidin ətüp, Etam qəlidə üƣ kün yol yürüp Maraħdə qədir tıkti. **9** Maraħdin yoloƣa ƣıƣıp Elimgə ƣaldı; Elimdə on ikki bulaq bilən yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə qədir tıkti. **10** Elimdin yoloƣa ƣıƣıp Kizil Dengiz boyidə qədir tıkti. **11** Kizil Dengizdin yoloƣa ƣıƣıp Sin qəlidə qədir tıkti. **12** Sin qəlidin yoloƣa ƣıƣıp Dofƣaħƣa kelip qədir tıkti. **13** Dofƣaħdin yoloƣa ƣıƣıp Aluxƣa bərip qədir tıkti. **14** Andin keyin Aluxtin yoloƣa ƣıƣıp Rifidimoƣa kelip qədir tıkti,

u yərdə həlƣƣə iqidion su tepilməy ƣaldı. **15** Rifidimdin yoloƣa ƣıƣıp, Sinay qəligə bərip qədir tıkti. **16** Sinay qəlidin yoloƣa ƣıƣıp Kibrot-Həttawaħƣa kelip qədir tıkti. **17** Kibrot-Həttawaħdin yoloƣa ƣıƣıp Həzirotta qədir tıkti. **18** Həzirottin yoloƣa ƣıƣıp Ritmaħdə qədir tıkti. **19** Ritmaħdin yoloƣa ƣıƣıp Rimmon-Pərzəddə qədir tıkti. **20** Rimmon-Pərzədin yoloƣa ƣıƣıp Libnaħdə qədir tıkti. **21** Libnaħdin yoloƣa ƣıƣıp Rissahdə qədir tıkti. **22** Rissahdin yoloƣa ƣıƣıp Kəhələtaħdə qədir tıkti. **23** Kəhələtaħdin yoloƣa ƣıƣıp Xafir teoƣidə qədir tıkti. **24** Xafir teoƣidin yoloƣa ƣıƣıp Həradaħta qədir tıkti. **25** Həradaħdin yoloƣa ƣıƣıp Məħhilotta qədir tıkti. **26** Məħhilottin yoloƣa ƣıƣıp Taħatta qədir tıkti. **27** Taħattin yoloƣa ƣıƣıp Təraħdə qədir tıkti. **28** Təraħdin yoloƣa ƣıƣıp Mitƣaħdə qədir tıkti. **29** Mitƣaħdin yoloƣa ƣıƣıp Həxmonaħta qədir tıkti. **30** Həxmonaħtin yoloƣa ƣıƣıp Moxərotta qədir tıkti. **31** Moxərottin yoloƣa ƣıƣıp Bənə-Yaakanda qədir tıkti. **32** Bənə-Yaakandin yoloƣa ƣıƣıp Hor-Həgidgadƣa bərip qədir tıkti. **33** Hor-Həgidgadtin yoloƣa ƣıƣıp Yotbataħƣa kelip qədir tıkti. **34** Yotbataħtin yoloƣa ƣıƣıp Abronaħƣa kelip qədir tıkti. **35** Abronaħtin yoloƣa ƣıƣıp Əzion-Gəbərgə kelip qədir tıkti. **36** Əzion-Gəbərdin yoloƣa ƣıƣıp Zin qəlidə, yəni ƣadəxtə qədir tıkti. **37** ƣadəxtin yoloƣa ƣıƣıp Edom zeminining qəgrisidiki Hər teoƣidə qədir tıkti. **38** İsrailar Misir zeminidin ƣıƣƣandın keyinki ƣiriƣinƣi yili bəxinƣi ayning birinƣi küni, kaħin Hərun Pərwərdigarning əmri boyiqə Hər teoƣidə ƣıƣıp xu yərdə əldi. **39** Hərun Hər teoƣidə əlgən qəoƣidə bir yüz yigirmə üƣ yaxta idi. **40** U ƣaqdə, Kənaan zeminining jənubidə turuxluƣ Kənaaniylarning padixahı Arad İsrailar keliwetiptu dəp angliƣanıdi. **41** İsrailar Hər teoƣidin yoloƣa ƣıƣıp Zalmonaħdə qədir tıkti. **42** Zalmonaħdin yoloƣa ƣıƣıp Punonoƣa kelip qədir tıkti. **43** Punondin yoloƣa ƣıƣıp Obotƣa kelip qədir tıkti. **44** Obottin yoloƣa ƣıƣıp Moabning qəgrisidiki İyə-Abarimoƣa kelip qədir tıkti. **45** İymidin yoloƣa ƣıƣıp Dibon-Gadƣa kelip qədir tıkti. **46** Dibon-Gadtin yoloƣa ƣıƣıp Almon-Diblatayimoƣa kelip qədir tıkti. **47** Almon-Diblatayimdin yoloƣa ƣıƣıp Neboning aldidiki Abarim taolliƣioƣa kelip qədir tıkti. **48** Abarim taolliƣidin yoloƣa ƣıƣıp Yərihoning udulidə İordan dəryasining boyidiki Moab tüzənglikliridə qədir tıkti. **49** Moab tüzənglikliridə İordan dəryasını boylap tikən qədirliři Bəyt-Yəximottin tartıp Abəl-Xittimoƣiqə bərdi. **50** Pərwərdigar Moab tüzənglikliridiki İordan dəryası boyidə Yərihoning udulidə Musəoƣa səz ƣılıp mundaƣ dedi: — **51** Sən İsrailarƣa səz ƣılıp mundaƣ buyruƣın: — «Silər İordan dəryasidin ətüp Kənaan zeminioƣa kəlgən qəoƣinglarda, **52** zemindiki barlık turuwatƣanlarnı aldinglarda həydiwetinglar, ularning barlık oyma, ƣuyma butlirini qərip taxlanglar həm barlık «yuliri jay»lirini wəyrən ƣılıp taxlanglar. **53** Silər xu zemini igiləp məkənlixinglar, ƣünki Mən u zemini silərgə miras kilip bərgənmən. **54** Silər jəmət boyiqə ƣək taxlap, zemini əzlinglərgə miras kilip elinglar; adimi kəprəklərgə kəprək miras bəlip beringlar; adimi azrəklərgə azrək miras bəlip beringlar; ƣək taxlanəndə kilmərgə ƣəyər ƣıƣƣan bolsa, xu yar uning mirası bolsun; silər mirasƣa ata kəbilə-jəmət boyiqə wərislik ƣilinglar. **55** Həlbuki, əgər u zemində turuwatƣanlarnı aldinglardin həydiwətmisənglar, ulardin ƣılıp ƣaloƣanlar ƣoƣum kəzünglərgə tikən, biƣininglarƣa yantək bolup sənjudilə, turoƣan zemininglarda siləni parakəndə ƣilidu; **56** wə xundaƣ boliduki, Mən əsildə ularƣa ƣandək muamilə ƣilməƣi boləjan bolsam, silərgə xundaƣ muamildə bolimən».

34 Pərwərdigar Musəoƣa səz ƣılıp mundaƣ dedi: — **2** Sən İsrailarƣa səz ƣılıp mundaƣ buyruƣın: «Silər Kənaan zeminioƣa ƣirgən ƣaqdə, silərgə miras boluxƣa təksim

kiliniديوان zemin Kanaan zemini bolidu; zeminning bekitilgen jay-qebralari mundak bolidu: — **3** Silerning jnub tärpinglär Zin qelidin baxlap Edom qegrısıoqa taqalsun; andin jnub tärptiki qeग्रanglar «Xor dengizi»ning jnub tärpining äng ayioqıoqa yatsun; **4** xu yerdin qeग्रanglar «Serik Exak dawini»ning jnub tärpidin burulup zinoqa etsun; uning ayioqı toptooqa Kadax-Barneaning jnubida bolidu; andin u yerdin yonä Hazar-Addaroqa berip, Azmonoqa tutixidu; **5** andin qegra Azmondin burulup mengip, Misir ekınoqa baridu wä dengizoiqä tutixidu. **6** Kün petix tärptä qeग्रanglar «Uluoq dengiz»ning ezi bolidu, yoni uning boylıri bolidu; mana bu silerning kün petix tärptiki qeग्रanglar bolidu. **7** Ximal tärptiki qeग्रanglar mundak bolidu: — «Uluoq dengiz»din baxlap hör teoqıoiqä pasil sizilsun; **8** pasil sizikı Hör teoqıidin baxlap Hamat eoqıoqa sozulup, andin qegra Zädadoqa tutaxsun; **9** qegra yonä Zifronoqa etüp Hazar-Enanda ahirlaxsun; mana bu silerning ximalıy qeग्रanglar bolidu. **10** Andin xörkıy qeग्रayinglarning pasil sizikı Hazar-Enandin Xefamoqıoqa sizilsun. **11** Bu qegra Xefamdin Ayinning kün qikix tärpidiki Riblahqa qıxidu; andin qegra xu yerdin qıxıup Kinnarät dengizining dawinidin etüp kün qikix tärpkä tutixidu. **12** Andin qegra tewnölöp Iordan deryasını boylap qıxıup, Xor Dengizoiqä yatsun. Mana bu qeग्रalar bilän bekitilgen zeminiglar bolidu». **13** Musa Israillaroqa sez kilip mundak döp buyrudı: — «Mana bu Pärwärdigar tokkuz kabilä wä yerim kabiligä taksim kilinsun döp buyruoqan, qök taxlinıx arkilik ezuınglar warislik kilidıoqan zeminiglar bolidu; **14** qünki Ruban kabilisidikilar ata jämäti boyıqa wä Gad kabilisidikilar ata jämäti boyıqä ez mirasioqa allıqagan warislik kilip uni igiligän, Manassöhning yerim kabilisimu ez mirasioqa warislik kilip uni igiligän; **15** Bu ikki kabilä wä yerim kabilä Yerihoning udulida, Iordan deryasınıng xörkıy kiroqıjıdikı kün qikix tärptä ez miraslırını elip bolıoqan». **16** Pärwärdigar Musoqa sez kilip mundak dedi: — **17** Töwändikilar zeminni silergä taksim kilip bargüqilerning isimlikı: — Kahın äliazar wä Nunning ooqli Yəxua. **18** Silermu yonä zemin taksim kilixqa yärdämlixix üqün hör kabilidin birdin emir tallap beringlar. **19** Bularning ismi mundak: — Yəhuda kabilisidin Yəfunnəhning ooqli Kaləb. **20** Xımeon kabilisidikilärdin Ammihudning ooqli Xəmuəl. **21** Binyamin kabilisidin Kisonning ooqli Əlidad. **22** Dan kabilisidikilärdin Yoglıning ooqli, əmir Bukki idi. **23** Yüsipning əwladlıridin: — Manassəh kabilisidikilärdin Əfodning ooqli əmir Hənniyəl. **24** həm Əfraim kabilisidikilärdin Xıftanning ooqli əmir Kəmuəl. **25** Zəbulun kabilisidikilärdin Parnakning ooqli əmir Əlizafan; **26** Issakar kabilisidikilärdin Azzanning ooqli əmir Paltiyəl; **27** Axir kabilisidikilärdin Xelomıng ooqli əmir Ahilud; **28** Naftali kabilisidikilärdin Ammihudning ooqli əmir Pədəhəl idi. **29** Mana bular Pärwärdigar əmr kilip Israillaroqa Kanaan zeminidiki miraslırını taksim kilixqa bekitkənlər idi.

35 Pärwärdigar Yerihoning udulida, Iordan deryasınıng boyidikı Moab tüzlənglikliridä Musoqa sez kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroqa mundak əmr kil, ular miras kilip erixkən zemindiki bəzi xəhərlərni Lawıylarning olturuxioqa bərsun; u xəhərləring əppərisidiki yaylaklarınımu Lawıylaroqa bərsun. **3** Xundak kilip ularning turidıoqan xəhərliri bolidu wə xu xəhərlərgə təwə yaylaklaroqa ularning qarpaylır, baxqa mal-mülükleri həmdə barlik həywanlırını orunlaxturulidu. **4** Silər Lawıylaroqa beridıoqan xəhərlərdiki yaylaklar sepilidin baxlap həسابlıoqanda ming göz bolsun. **5** Silər yonə xəhər sirtidin kün qikix tärpkə qarap ikki ming göz, jnub tärpkə qarap ikki ming göz, kün petix tärpkə qarap ikki ming göz, ximal tärpkə qarap ikki ming göz əlqənglar, xəhər otturida bolsun;

xəhərlər ətrapidikı muxu yərlər ular üqün yaylaklar bolsun. **6** Silər Lawıylaroqa bargən xəhərlər iqidə altə xəhər «panahlik xəhiri» bolsun; silər xularnı adəm öltürtüp qoyoqan kixiləring xu xəhərlərgə keqip beriwelıxioqa bikitinglar; bulardın baxqa ularoqa yonə kırık ikki xəhər beringlar. **7** Silər Lawıylaroqa beridıoqan xəhərlər jəmiy kırık səkkiz bolup, xu xəhərlər bilən ularoqa təwə yaylaklar ularoqa berilsun. **8** Silər ularoqa beridıoqan xu xəhərlər Israillar miras kılıoqan təwəliklərdin bolsun; adimi kəprək bolıoqların kəprək, adimi azrak bolıoqların azrak elinglar; hər bir kabilə ezigə taksim kılinoqan mirasqa əsasən xəhərlərdin bəzilirini elip Lawıylaroqa taksim kilip bərsun. **9** Pärwärdigar Musoqa sez kilip mundak dedi: — **10** Sən Israillaroqa mundak deyin: «Silər Iordan deryasınıdın etüp Kanaan zeminiqä kirgininglarda, **11** tasadipiyliktin adəm öltürtüp qoyoqların panahlinixi üqün keqip beriwelıxioqa bırnəqqə xəhər tallap bekitinglar. **12** Xundak kılıqanda bu xəhərlər adəm öltürgüqi taki jamaət aldidə sorəkkə tartılıuqə, kısıskarning öltürtüp qoyuxidin panahlinidıoqan xəhərlər bolidu. **13** Silər bekitkən bu xəhərlər silərgə panahlinidıoqan altə xəhər bolidu. **14** Panahlik xəhiri üqün Iordan deryasınıng kün qikix tärpidə üq xəhər; Kanaan zeminidimu üq xəhərni ayırıp qoyunglar. **15** Bu altə xəhər Israillar, yat ədikilər wə ularning arisidə arilixip olturoqan musapırlar üqün panahlik xəhərliri bolsun; tasadipiyliktin adəm öltürtüp qoyoqan hər bir kixi xu yərlərgə keqıxqa bolidu. **16** — Əgər biraw tēmür əswab bilən urup adəm öltürgü qoyoqan bolsa, u kəstən adəm öltürgən qatıl bolidu; kəstən adəm öltürgüqi jəzmən öltürülüxi kerək. **17** Əgər biraw kıl kətürüp adəm öltürgüdək tax bilən urup adəm öltürtüp qoyoqan bolsa, u kəstən adəm öltürgən qatıl bolidu; kəstən adəm öltürgüqi jəzmən öltürülüxi kerək. **18** Əgər biraw adəm öltürgüdək kaltək bilən urup adəm öltürtüp qoyoqan bolsa, u kəstən adəm öltürgən qatıl bolidu; kəstən adəm öltürgüqi jəzmən öltürülüxi kerək. **19** Qan kısıs aloquqi kixi xu qatılını öltürsun; u qatılını uqratqan yeridə öltürsun. **20** Əgər biraw eqmənlık bilən birsini ittirip yikitiwetip yaki məküp turup bırnə sez etip öltürtüp qoyoqan bolsa, **21** yaki eqəkıxıp muxt bilən urup öltürtüp qoyoqan bolsa, adəm uruqı jəzmən öltürülüxi kerək, qünki u qatıl bolidu; qan kısıs aloquqi kixi qatılını uqrioqan yerdə öltürüwətsun. **22** Lekin u adəmnıng eqi yok, tasadipiy ittiriwetix yaki məksətsizlə bırnə nərşə etip, **23** yaki adəm öltürgüdək hərəkəndə bir taxni adəmnı kərməy etip selip, adəm öltürtüp qoyoqan bolsa, uning əslidə unıngıoqa həqkəndək eqi bolmısa, unıngıoqa ziyənkəxlık kilix niyitimu bolmısa; **24** bundak əhwaldə, jamaət xu qanun-hökümlərgə əsasən adəm öltürgüqi bilən qan kısıs aloquqi otturidə kesim kilsun. **25** Jamaət tasadipiy adəm öltürtüp qoyuqını qan kısıs aloquqi kixining qolidin jəzmən qutquzuwalsun; ular uni keqip beriwəloqan panahlik xəhirigə [aman-esən] qayturup bərsun; andin muqəddəs may bilən məsihləngən bax kahın elüp kətküqə u xu xəhərdə tursun. **26** Lekin tasadipiyliktin adəm öltürtüp qoyoqan kixi əgər keqip beriwəloqan panahlik xəhirining təwəsidin qıqip kətkən bolsa, **27** xundakla qan kısıs aloquqi kixi uni panahlik xəhirining pasillirining sirtidə uqritip kelip öltürüwətkən bolsa, undakta qan kısıs aloquqi kən təküx gunahını tartmaydu; **28** qünki tasadipiyliktin adəm öltürtüp qoyoqan kixi əslidə bax kahın elüp kətküqə panahlik xəhiridə turuxi kerək idi; bax kahın elüp kətkəndin keyin ez təwəlikı bolıoqan zeminoqa qaytıp barsa bolidu. **29** — Bular silər turuxluk həmmə yərdə əwladmu-əwlad qanun-bəlgilimilər bolsun. **30** Baxqa birsini öltürgən qatılını bolsa, bırnəqqə guwahqıning guwahlıkıdin keyin andin öltürüxkə bolidu; lekin

pəkət birla guwahqining guwahliki bolsa, u uni oltürüxning səwəbi bolmaydu. **31** Ölümgə layiq gunah otküzgənlərgə, yəni kəstən adəm oltürgənlər üqün silər heqkəndək töləm pulini kət'iy qəbul kılmanglar; undək kixi jəzmən oltürülüxi kerək. **32** Xuningdək panahlik xəhərgə keqip beriwəlojan kixi üqün bax kahin ölip ketixtin ilgiri öz yerigə kaytip keliwelixioja heqkəndək töləm pulini kət'iy qəbul kılmanglar. **33** Xundək kılsanglar, özünglar turojan zeminni bulojojan bolmaysilər, qünki kan zeminni bulojoydu; zeminda tekülgen kanoja dəl xu kənni tekkən kixining öz kənidin baxka heqkəndək kafarət kəltürüxkə bolmaydu. **34** Özünglar olturojan zeminni, yəni Mən Özüüm makan kılojan zeminni buloqmanglar; qünki Mən Pərwərdigar Israillar arisida makan tutkuqidurmən.

36 Yüsüp əwladlirining jəmətliridin Manassəhning nəwrisi, Makirning ooqli Gileadning əwladlirining jəmət baxlikliri Musa wə Israillarning kattiliri boləjan amirlərnəning aldoja kelip mundək dedi: — **2** «Pərwərdigar ilgiri ojojamoja qək taxlap zeminni Israil həlkigə miras kılip təksim kılip berixni buyruojan; ojojammu Pərwərdigarning kəridiximiz Zəlofihadning mirasini uning kızlirioja təksim kılip berix toqrisidiki buyruqinimu alojan. **3** Lekin, ular Israillarning baxka kəbilisidikilərgə yatlik bolup kətsə, ularning mirasimu ata-bowilirimizning mirasidin qikqip ularning ərlirining kəbilisining mirasioja qoxulup ketidu; undək boləjanda biz qək taxlap erixkən miras tügəydu. **4** Israillarning «azadlik yili» kəlgəndə ularning mirasi ularning ərlirining kəbilisining mirasioja qoxulup ketidu; bundək boləjanda ularning mirasi bizning ata-bowilirimizning mirasidin elip ketilidu». **5** Musa Pərwərdigarning səzi boyiqə Israillaroja sez kılip mundək əmr kılip: — Yüsüp kəbilisidikilər toqra eytidu. **6** Zəlofihadning kızliri toqrisida Pərwərdigarning buyruojini mundək: «Ular əzliri haliojan ərgə yatlik bolsa boluweridu, lekin öz jəməti, öz ata kəbilisidin boləjan birigə yatlik boluxi kerək. **7** Xundək boləjanda Israillarning mirasi bir kəbilidin yənə bir kəbiligə yetkilip kətməydu; Israillarning hərbiəri öz ata-bowilirining kəbilisining mirasini qing tutup koyup bərməsliki kerək. **8** Israillarning hərbiəri öz ata-bowilirining mirasini igiləx üqün Israil kəbililiridin miraska warislik kılojan hərbiər kız-ayal öz ata-bowilirining kəbilisidin boləjan birsigə yatlik boluxi kerək. **9** Muxundək boləjanda, Israillarning mirasi bir kəbilidin yənə bir kəbiligə yetkilip kətməydu; qünki Israil kəbililiri öz mirasini kolidin bərməsliki kerək, — dedi. **10** Pərwərdigar Musaoja kəndək əmr kılojan bolsa, Zəlofihadning kızlirimu xundək kıldi. **11** Zəlofihadning kızliridin Maħlah, Tirzah, Həqlah, Milkah wə Noahlar öz taqilirining ooqullirioja yatlik boldi. **12** Ular Yüsüpning ooqli Manassəhning əwladlirining jəmətidikilərgə yatlik boldi; ularning mirasi yənəla atisining kəbilisi iqidə kəldi. **13** Bular Pərwərdigar Yerihoning udulida, İordan dəryasining boyidiki Moab tüzlənglikliridə Musaning wasitisi bilən Israillaroja buyruojan əmrlər wə həkümlərdur.

Қанун хәрһи

1 Төwendә һатирләнғини Мусанғин Јордан дәрыасынғи хәрһи тәрйидики Паран билән Төфәл, Лабан, Һазирот, Ди-Заһабнғин оттурисидә, йәни Суфнғин удулдидики қөл-түзләнғликтә, пүткүл Исраилоҗа ейтқан сөзлirидур: — **2** Һорәб теоҗидин қикпй, Сеир теоҗинғи йоли билән Қадәх-барнеаоҗа бароҗуқә җәмиһ он бир күнлүк йол иди. **3** Һалбуки, Муса бу барлқк сөзләрни Пәрвәрдиғарнғин уларни дәп әзигә тапилоҗини бойықә Исраилароҗа ейтқан вақти қирқинқи йили, он биринқи аынғи биринқи күни болди; **4** бу вақит Муса Һәхбонни payтәһт қилоҗан Амориһларнғин падиһаһи Сиһонни вә Аxtарот вә Әдрәһни payтәһт қилоҗан Баханнынғи падиһаһи Оғни мәоҗлуп қилоҗандин кейинки мәзғил иди. **5** Xuning билән Јордан дәрыасынғи хәрһи тәрйидики Моаб земинидә Муса [пәрәҗәмәр] бу қанун-талимни хәрһләккә бахлал, мундақ деди: — **6** «Пәрвәрдиғар Һудайимиз Һорәб теоҗидә бизгә сөз қилп: — «Силәрнғин муху таоҗ әтрапидә туроҗан вақтинғар yetәрлик болди; **7** әнди бурулуп сәпәргә атлнп, Амориһлар турувақтан еғизлүккә вә унингә йекин болоҗан барлқк йаһлароҗа, јүмлидин Арабаһ түзләнғликкә, таоҗлқлароҗа, оуманлққә, јәнубкә, денгиз бойлirioҗа, улсуҗ дәрыа, йәни Әфрат дәрыасиоҗиқә Канааниһларнғин земиниоҗа һәм Лиһан земиниоҗа бернғлар. **8** Мана, Мән ху земинни силәрнғин алдинғлароҗа қойдум; қирнғлар, Пәрвәрдиғар ата-бowlirинғлароҗа, йәни Ибраһим, Исһак, Яқуп вә уларнғин әваллириоҗа: «Силәргә беримән» дәп қәсәм қилоҗан земинни игиләнғар» — дегәниди. **9** Xunga Мән ху қаоҗдә силәргә: — «Мән үйкүнғларни ялоғуз кетирәлмәһмән. **10** Пәрвәрдиғар Һудайнғларнғин силәрни көпәйтти; мана, бүгүн силәр асмандики һутузлардәк нуруҗисиләр. **11** Ата-бowlанғларнғин Һудаси болоҗан Пәрвәрдиғар дәрвәкә силәрни һазирқидин йәнә минғ һәсә көпәйткә, хундақла вәдә қилоҗидәк силәргә бәһт-барикәт ата қилоҗай! **12** Лекин мән өзүм ялоғуз қандақму силәрнғин жалпирнғларни, үйкүнғларни вә таләх-тартхинғларни кетирәләһмән? **13** Өзүнғар үқүн һәрқәһси қәбилilirинғлардин данixмән, урутолуҗан мөтәһәрләрни талланғлар, мән уларни үстүнғләргә yolбахқи қилмән» — дедим. **14** Силәр болсанғлар мана: — «Сенин ейтқиниң йаһси гәп болди», деднғлар. **15** Xuning билән мән қәбилilirинғлардин мунәввәр әдәмләрни, йәни данixмән һәм мөтәһәр әдәмләрни таллап, үстүнғләргә yolбахқи қилп, минғбехи, үйзбехи, әлликбехи вә онбехи қилп тәһйнлөп, қәбилilirинғлар үқүн һәрһил әмәлләрни тутухқа тиклидим. **16** Xу қаоҗдә мән аранғлардәк сораққилароҗа: «Кериндәхлirinғлар арисидики әрз-дәваларни соранғлар, кериндәх билән кериндәхнғин оттурисидә вә пуқраынғ билән қохна олтуроҗан яқә урутлуқлар оттурисидә адил һөкүм қикрнғлар; **17** һөкүм қикароҗанда һеққандақ кixиниң үйз-һатirisини қилманғлар; мәһли кикик болсун, қонғ болсун силәр һәммисиниңла иxlirinи соранғлар. Силәр инсанларнғин сөлтидин қорқмаслққинғлар керәк, қүнқи муху һөкүм қикрх иxi Һудәоҗа тәвә иxtур. Силәргә тәқидиоҗан иx болса, менин алдимоҗа елип келинғлар, мән уни анғлаймән» — дедим. **18** Әһни қаоҗдә мән қилхқә керәк болоҗан барлқк иxlәр тооҗрлүк тапилоҗанмән. **19** Биз Пәрвәрдиғар Һудайимиз бизгә buyруоҗандәк Һорәбтин қикпй, Амориһларнғин таоҗлқиоҗа бардуқ вә силәр ху yoldiki бипаян, дәһхәтлқ қөлни кердунғлар; биз унинғи һәммисидин өтпй, Қадәх-Барнеаоҗа кәлдүк. **20** Вә мән силәргә: — «Силәр Пәрвәрдиғар Һудайимиз бизгә ата қилдиоҗан, Амориһларнғин теоҗиоҗа yetip кәлдүк. **21** Мана, Пәрвәрдиғар Һудайнғлар бу земинни алдинғлароҗа қойди; ата-бowlанғларнғин Һудаси Пәрвәрдиғарнғин силәргә ейткәндәк, ху yәргә қикпй уни игиләнғар; қорқманғлар, һеқ һодүкманғлар» — дедим. **22** Xuning билән силәр һәмнннғлар yenimoҗа келип

манга: — «Биз земиниоҗа киритхин илғри алдин әдәмләрни әвәтәһли; улар биз үқүн у yәрни кезитп, қикхимиз керәк болоҗан yol вә биз уқрайдиоҗан хәһәрләр тооҗрлүк һәвәр yetкүзsun» — деднғлар. **23** Бу ix нәзиринғә муһапик керүнүп, мән аранғлардин он икки әдәмни, йәни һәрқәһси қәбилдин бирдин әдәмни таллидим. **24** Улар yолоҗа атлнп таоҗқа берип, Әхкол јилосиоҗа қүхүп у yәрни тәкхүрүп керүхти. **25** Улар қоллirioҗа ху земиндәк мөвиләрдин елип бизгә кәлтүрди вә мәлумат берип: «Пәрвәрдиғар Һудайимиз бизгә тәқдим қилоҗан бу земин йаһхидур» — деди. **26** Һалбуки, силәр земиниоҗа қикхқә унимиднғлар, Пәрвәрдиғар Һудайнғларнғин әмригә қархи қикпй Унингә асийлққи қилдинғлар **27** вә өз қедиринғлардә қакхлар: «Пәрвәрдиғар бизгә әқ болоҗанлққидин бизни Амориһларнғин қолоҗа тапухуруп һалақ қилх үқүн Мисир земиндин қикароҗан. **28** Әнди биз нәгә барармиз? Қүнқи кериндәхлirimiz: «Xу yәрдәк әдәмләр биздин қонғ һәм еғиз бир һәлк икән; уларнғин хәһәрлири интайн қонғ, сепиллири асманоҗа тақихидикән; унинғи үстгә биз ху yәрдә Анакыларни байқидүк», дәп көнғлимизни паракәндә қиливәттә» — деднғлар. **29** Xunga мән силәргә: «Корқманғлар, уларнғин алдидә дәккә-дүкккәгә қүхманғлар; **30** силәрнғин алдинғлардә мандидиоҗан Пәрвәрдиғар Һудайнғлар Мисир земинидә кез алдинғлардә барлққ қилоҗанлirидәк силәр үқүн јөнғ қилди; **31** силәр yәнә қөл-байавандиму барлққ мангоҗан yollirinғлардә муху yәргә yetip кәлтүгә инсан өз оолни қуқикдә кетүрғиндәк Пәрвәрдиғар Һудайнғларнғинму силәрни кетүрғинни кердунғлар. **32** Xuningдәк гәрәқ U yәнә кәқидә отта, күндүздә булут иқидә силәрнғин алдинғлардә мөнпй, барғаһ тиккүдәк yәрләрни идзәп тәпих үқүн yүргән болsimу, бу иxtа Пәрвәрдиғар Һудайнғлароҗа ixәнmidнғлар. **34** Пәрвәрдиғар бу сөзләрни қилоҗан аһазинғларни анғлар оҗәзәплинп: **35** «Бу рәзил дәврдикиләрдин һеқбир әдәм һәрқандақ yol билән Мән ата-бowlirioҗа тәқдим қилхини қәсәм қилоҗан бу йаһси земинни көргүҗ болмаһди! **36** Пәқәт Yәфуннәһнғин оолли Каләб пүтүн қәлби билән Пәрвәрдиғароҗа әғәккәқкә, хула земинни кериду вә у өз putи билән кезип қикқан барлққ yәрни унингә вә унинғи баллirioҗа беримән» — дәп қәсәм қилди. **37** Xу қаоҗдә Пәрвәрдиғарнғин сәләмәнғлардин мәндинму ақикқланди вә: «Сәнму ху yәргә киргүҗ болмаһсән. **38** Лекин алдинғдә һизмәттә туруваққан Nunning оолли Yәхуа кирәләйду. Уни күқләндүргин, қүнқи у Исраиларни унингә miras қилдуриду. **39** Xuningдәк силәрнғин: «Улар [дүхмәнләринғин] олјиси болуп қалиду» дегән кикик баллirinғлар, йәни бүгүнқи күндә йаһси-һамани пәрк етәлмәдиоҗан баллirinғлар болса, кириду; Мән у yәрни ularоҗа ата қилмән вә улар уни игиләйду. **40** Лекин силәр болсанғлар, бурулуп Қизил Денгизоҗа баридиоҗан yol билән қөл-байаваноҗа қайтнғлар» — деди. **41** Xу қаоҗдә силәр мана җаваб берип: «Биз дәрвәкә Пәрвәрдиғар алдидә гунаһ садир қилдүк. Xuning үқүн биз һазир Пәрвәрдиғар Һудайимиз бизгә қилоҗан барлққ әмри бойықә јөнғ қилоҗили қикимиз» — деднғлар. Xuning билән силәрнғин һәрбиринғлар өз бeximқилққ қилп қорал-һарақлirinғларни есип, таоҗқа қикмаққи boldунғлар. **42** Лекин Пәрвәрдиғар мана: Улароҗа: — «Қикманғлар, јөнғ қилманғлар, қүнқи Мән аранғлардә әмәсмән; силәр қоқум дүхмәнлirinғлар алдидә мәоҗлуп болисиләр», дегин, деди. **43** Мән силәргә сөз қилдим, лекин силәр кулақ салmidнғлар, балки Пәрвәрдиғарнғин сөзгә қархи қикпй асийлққ қилп, өз бeximқилққ қилп таоҗқа қиктинғлар. **44** Лекин таоҗдә туроҗан Амориһларнғин силәргә қархи атлнп, бир тоҗ һәрләрдәк силәрни таки Һормаһоҗиқә қооҗлап, Сеирдә силәрни қилиқлап өлтүрди. **45** Силәр қайтп келип Пәрвәрдиғар алдидә yioҗа-һар кетүрдүнғлар, әмма Пәрвәрдиғар пәрыадинғларни анғлимиди, у унингә кулақ салмиди. **46** Xuning билән силәр Қадәхтә

nuroʻn künler turup qaldinglar — siler qanqə künler xu yərdə turdunglar!

2 Andin biz burulup, Pərwərdigar manga eytkandək Kizil dengizoxa baridoqan yol bilən səpərgə atlanduk; biz nuroʻn künler Seir teoʻji ətrapida aylinip yürüdük. **2** Pərwərdigar manga sez kilip: — **3** «Silerning muxu taoʻjni aylinip turoʻjan waqtinglar yetarlik boldi; əmdi ximal tarəpkə burulunglar. **4** Həlkə: — Siler Seirda turuwatqan kerindixinglar əsawlarining qegrisidin etidoqan boldunglar; ular silərdin qorqidu, xunga bəq ehtiyat kilip, **5** ularoʻja jəng kozoʻjimanglar; qünki mən silərgə ularning zeminidin hətta tapanqilik yərnimu bərməymən; qünki Seir teoʻjni əsawoʻja miras kilip bərdim. **6** Silər ularoʻja pul tələp ozuk-tülük setiwelinglar, pul tələp su setiwelinglar. **7** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar kolunglardiki barlik əjimi bərikətləp kəlgən; U silərnig bu bipayan qəl-bayawandin mengip etüwatqininglarda həmmini bildi; Pərwərdigar Hudayinglar bu kirik yil silər bilən billa boldi; heq nərsidin kəm bolmidinglar» — dedi. **8** Xuning bilən biz Seirda turuwatqan kerindaxlirimiz əsawlarining zeminidin wə Arabəh tüzənglikidin, xundakla Elat wə Ezion-Gəbərdin etüp, burulup Moabdikı qəl-bayawan yoli bilən mangduk. **9** Pərwərdigar manga: «Moabiylarni awara kilmanglar yaki ularoʻja jəng kozoʻjimanglar; qünki Mən ularning zeminini silərgə miras kilip bərməymən; qünki Mən Ar xəhər-zeminini Lutning əwladlirioʻja miras kilip bərdim» — dedi **10** (Əmiylər əslidə xu yərdə turatti; ular Anakiylaroxa ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlk idi. **11** Ular Anakiylardək «gigantlar» dəp hesablinidu; lekin Moabiylar ularni «Əmiylər» dəp ataydu. **12** Seirda əslidə Həriylar turatti; lekin əsawlar Həriylarni zeminidin həydiwetip, ularni yokitip ornioʻja olturaklaxti — huddi Israilarni Mənki Pərwərdigar ularoʻja təkdım kiləjan, ularning təwəliki boləjan zeminəja kiləjinoʻja ohxax). **13** [Pərwərdigar:] «Əmdi hazır ornunglardin turup Zərəd ekininid etunglar» dedi. Buni anglap biz Zərəd ekininid ettuk. **14** Kədəx-Barneadin ayirilip Zərəd ekininid etküqə boləjan künler ottuz səkkiz yil boldi; bu dəl huddi Pərwərdigar ularoʻja kəsəm kiləjinidək, u dəwrdiki jəngqilər bargahətin pütünləy yokitiləuqə boləjan arilikətki waqit idi. **15** Dərwəqə Pərwərdigarning kəli ularni bargahətin yokitip tütətküqə ularni həlak kilixkə qarxi qikkənanidi. **16** Wə xundək boldiki, xu jəngqilər olüp halk arisinid pütünləy tütigəndin keyin, **17** Pərwərdigar manga sez kilip: — **18** «Siler bügün Moabning, yəni Arning qegrisidin etisilər. **19** Xuning bilən silər Ammoniylarəja yəkin kelisilər; əmma ularni awara kilmanglar yaki ularoʻja jəng kozoʻjimanglar; qünki Mən Ammoniylarning zeminini silərgə miras kilip bərməymən; qünki Mən uni Lutning əwladlirioʻja miras kilip bərdim» — dedi. **20** (bu zeminmu «gigantlarning zemini» hesablinidu; qünki ilgiri gigantlar xu yərdə turoʻjanidi; Ammoniylar ularni «Zamzumlar» dəp ataydu. **21** Ular Anakiylarəja ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlk idi. Pərwərdigar ularni [Ammoniylarning] aldidə yokitixi bilən [Ammoniylar] ularni zeminidin məhrum kilip, ularning ornioʻja olturaklaxkanidi. **22** Pərwərdigar Seirda turoʻjan əsawlar üqünmu ohxax ix kilidi, ularning aldidin Həriylarni yokətti; xuning bilən əsawlar ularni zeminidin məhrum kilip, bügünqə kədar ularning ornioʻja olturaklaxkanidi. **23** Wə Gəza xəhərigiqə kənt-kixlaklarda olturaklaxqan awwiylarni bolsa, Kaftordin qikkən Kaftoriylar yokitip, ularning ornioʻja olturaklaxti). **24** — «Əmdi ornunglardin kozoʻjilinglar, səpəringlarəja qikinglar; Arnon dəryasidin etunglar; mana, Mən Həxbonning padixahı Amoriy Siħonni wə uning zeminini mu kolunglarəja tapxurdum; ixni baxlanglar, zeminni igiləxkə, uning bilən jəng kilixkə

qikinglar; **25** Mən bügündin baxlap silərnig qorqunqunglar wə wəhxitinglarni pütkül asman astidiki həlkələr üstigə quxürimən; ular silərnig həwiringlarni anglap silərnig tütəyilinglardin titrəp dəkkə-dükkigə quxidı». **26** Xu qəqda mən Həxbonning padixahı Siħonəja Kədəmət qəlidin əqlilərnı əwətip, tinqlik salimi yollap: — **27** «Bizning zeminidin etüximizgə yol koʻyoʻysən; ongoʻja, soləja burulmay, pəkətlə yoldin qikmay mangimiz. **28** Sən manga ozuk-tülükni puləja setip berisən, suni puləja setip berisən; biz pəkətlə piyədə mengip etimiz, halas. **29** Seirda turuwatqan əsawlar, Arda turuwatqan Moabiylar bizgə muamilə kiləqandək sənmu biz lordan dəryasidin etüp, Pərwərdigar Hudayimiz bizgə təkdım kilidoqan zeminəja kirgüqə xundək muamilə kiləyoʻysən» — dedim. **30** Lekin Həxbonning padixahı Siħonning bizning u yədin etüximizgə yol koʻyoʻusı yok idi; qünki Pərwərdigar Hudayinglar uni silərnig kolunglarəja tapxurux üqün uning roh-kəlbini kattik, kənglini jəhil kiliwətkən (bügünki əhwal dərwəqə xundək). **31** Pərwərdigar manga: «Mana, Mən aldinglarda Siħonni wə uning zeminini silərgə tapxuruxkə baxlidim; ixni baxlanglar, uning zeminini igiləx üqün uni ixəjal kilixkə kirixinglar» — dedi. **32** Siħon dərwəqə əzi wə barlik həlkı biz bilən karxilix üqün jəng kilixkə Yahəzoʻja qikti. **33** Lekin Pərwərdigar Hudayimiz uni bizning aldimizda qolimizəja tapxurdi; biz uning əzini, oʻqullirini wə barlik həlkini urup moʻqlup kilduk. **34** Xu qəqda biz uning barlik xəhərlirini ixəjal kilip ularni pütünləy həlak kiliduk; ulardiki barlik ərkək, kiz-ayal wə balilarni birinimu koymay yokəttuk; ularidin heqkaysisini tirik koymiduk. **35** Biz pəkət əzlimiz üqün qarwa mallirini wə ixəjal kiləjan xəhərlərdin olja oʻjanıymət alduk. **36** Arnon dəryasi boyidikı Aroərdin wə xu yərdiki jiləjodikı xəhərdin tartip Gileadkiqə heqqandək xəhər bizgə təng keləldi; Pərwərdigar Hudayimiz bizning aldimizda həmmisini maʻolubiyətə uqratti. **37** Həlbuki, silər Ammoniylarning zeminioʻja, qegrisı boləjan pütkül Yəbbok wədisioʻja, taoʻdikı xəhərlərgə yaki Pərwərdigar Hudayimiz bizgə mənı kiləjan hərkaysı yərgə yəkinlaxmidinglar.

3 Andin biz burulup, Baxanoʻja baridoqan yol bilən qikip mangduk; Baxanning padixahı Og wə barlik həlkı bizgə karxin jəng kilixkə Ədrəyqə qikti. **2** Pərwərdigar manga: «Uningdin qorkmoqin; qünki Mən uni, uning həlkı wə zeminini kolungəja tapxurdum; Həxbonda turoʻjan Amoriylarning padixahı Siħonni nemə kiləjan bolsa, unimu xundək kilisən» — dedi. **3** Pərwərdigar Hudayimiz dərwəqə Baxanning padixahı Ognı wə barlik həlkini kolimizəja tapxurdi; biz uningəja hujum kilip ularidin heqkimni qaldurmay kirdük. **4** Xu waqıtta biz uning barlik xəhərlirini ixəjal kiliduk; biz uning xəhərliridin igilimigan birsimu qəlmidi. Bular Baxandiki Ognig padixahlıki, yəni pütkül Argob rayoni bolup, jəmiy atmx xəhər idi. **5** Bu xəhərlərnig həmmisi egiz səpillər wə baldaklik qowukliri bilən mustəhkəm kilinoʻjanidi; ularəja qaraxlik yeza-kəntlər intayin kəp idi. **6** Biz ularni Həxbonning padixahı Siħonni kiləjinimizdək təltəküs yokəttük — Barlik xəhərlər, ərlər, ayal-balilarnı koymay həmmisini təltəküs yokəttük. **7** Biz pəkət əzlimiz üqün barlik qarwa-mallarnı wə xəhərlərdin olja oʻjanıymət alduk. **8** Xu qəqda biz lordan dəryasining xərk təripidə turuxluk Amoriylarning ikki padixahıning qolidin zeminini, yəni Arnon dəryasidin Hərmon teoʻjiqə boləjan zeminini tartiwalduk. **9** (Hərmon teoʻjini Zidoniylar «Sirion», Amoriylar «Senir» dəp ataydu); **10** Biz yəne tüzənglikətki barlik xəhərlər, pütkül Gilead wə Baxan padixahı ognig padixahlıkidiki Salıhə wə Ədrəy xəhərlirigiqə, Baxanning barlik zeminini igiliduk. **11** (xu qəqda gigantlarning qaldukidin pəkət Baxanning padixahı

Og qaloqanidi; uning kariwiti temürdin yasaloqanidi; mana, u Ammoniyarning Rabbah xehirida sakliniwatmamdu? Uning uzunluki tokkuz gaz, kængliki tet gaz. «Gaz» — adettiki adæmning jeyniki elqem kilinjoan). **12** Biz xu qaoqda igiligæn zemini mundak; — Arnon dæryasi yenidiki Aroer xehiridin tartip, Gilead taolixining yerimini wæ uningdiki xehærlærni Rubæn wæ Gad kæbilisidikilærgæ tækdim kildim; **13** Gileadning qaloqan zemini wæ Og padixahning zemini boljoan pütkül Baxanni mæn Manassæhning yerim kæbilisigæ tækdim kildim (pütkül Argob rayoni, yæni pütkül Baxan «gigantlarning zemini» deyilidu). **14** Manassæhning oolji Yair pütkül Argob rayonini, yæni Baxanni Gæxuriylar wæ Maakatiylarning qeçrisiojiqæ igiligæn wæ uni ez ismi bilæn «Hawwot-Yair» dæp atioqan. Bügüngæ qadær u xundak atalmakta). **15** Gileadni bolsa mæn Makiroqæ tækdim kildim. **16** Rubændikilær wæ Gadtikilærgæ mæn Gileadtin Arnon dæryasiojiqæ (wadining otturisi qeçra idi), xundakla Ammoniyarning qeçrasi boljoan Yabok dæryasiojiqæ boljoan zeminni tækdim kildim; **17** yænæ Pisgah taolixi astida yatqan Arabah tüzlængliki (taolixi tüzlænglikning xærkiy tæripidæ) wæ lordan dæryasining Kinnæræt kældidin tartip Tuz dengizoiqæ boljoan kişimini ularoqæ qeçra kilip bærdim. **18** Mæn xu qaoqda silærgæ: — Pærwærdigar Hudayinglar ezünglarning tæalluqatinglar bolsun dæp igilixinglar üqün bu zeminni silærgæ ata kiljoan; aranglardiki jængqilær jænggæ tayyarlinip qorallanoqan halda qerindaxliringlar boljoan Israillarning aldidæ dæryadin eütünger; **19** Pækæt bala-qakiliringlar wæ mal-qarwiliringlar (mal-qarwiliringlarning keplikini bilimen) mæn silærgæ tæksim kiljoan xehærlærdæ kalsun; **20** Pærwærdigar qerindaxliringlaroqæ silærning aram aloqininglardak aram bærgüiqæ, ular Pærwærdigar Hudayinglar lordan dæryasining u tæripidæ ularoqæ tækdim kiljoan zeminni igiligüiqæ ular bilæn birgæ [jæng kilinglar]; andin silær hærbiringlar mæn silærgæ tæksim kiljoan ez tæalluqatinglaroqæ kaytisilær» — dæp tapilioqanmæn. **21** Xu qaoqdimu mæn Yæxuaqæ: «Sæn Pærwærdigar Hudayinglarning muxu ikki padixahqa kiljoanlirining hæmmisini ez kezüing bilæn kerdüing; Pærwærdigar sæn baridioqan yærdiki padixahliqlarnimu xuningoqæ ohxax kilidu. **22** Silær ularidin qorkmanglar; qünki Pærwærdigar Hudayinglar ezi silær üqün jæng kilidu» — dæp tapilioqanmæn. **23** Xu qaoqda mæn Pærwærdigardin eütünip: — **24** «I Ræb Pærwærdigar, Sæn Öz kulungoqæ Öz uluolukung wæ küqlük kolungni ayan kilixka kirixting; qünki mæyli asmanlarda yaki zeminda bolsun Sening kiljoanliringoqæ wæ küq-kudritinggæ tæng kalgüdæk xundak ilah barmu? **25** Sændin eütünümænki, meni lordan dæryasidin eütüp, xu yærdiki yahxi zeminni — Xu yahxi taolixini wæ Liwanni kærtixkæ nesip kilojaysæn», — dedim. **26** Lekin Pærwærdigar silærning sæwbinglar tüpæylidin manga oqæzæplinip iltijayimoqæ kulak salmidu, bæliki manga: «Boldi, bas! Bu ixni aldimda ikkinji tiloqæ aloquqi bolma. **27** Sæn Pisgahning qokkisiqæ qikip bexingni kærtürüp, ez kezüing bilæn mæqoribkæ, ximaloqæ, jænubka wæ mæxrikkæ tikilip qara; qünki sæn muxu lordan dæryasidin etmæysæn. **28** Yæxuaqæ wæziyini tapilioqin, uni rioqætændürüp yüræklik qil; qünki u bu hælkning aldidin eütüp sæn keredioqan xu zeminoqæ ularni igæ kilojuzidu» — dedi. **29** Xuning bilæn biz Bæyt-Peorning udulidiki wadida turup kalduk.

4 — æmdu, i Israil, mæn silærgæ eçitidioqan muxu bælçilimilærgæ hæm hækümlærgæ kulak selinglar; ularoqæ æmæl kilsanglar hayatliq tapisilær wæ xundakla ata-bowiliringlarning Hudasi Pærwærdigar silærgæ tæksim kilidioqan zeminoqæ kirip uni igilaysilær. **2** Mæn silærgæ tapxuridioqan Pærwærdigar Hudayinglarning muxu æmlirigæ æmæl kilixinglar üqün, mæn

silærgæ æmr kiljoan sæzgæ heqnemini qoxmanglar hæmdæ uningdin heqnemini qikiriwætænglar. **3** Silær ez kezlirnglar bilæn Pærwærdigarning Baal-Peorning tüpæylidin kiljoan ixlirini kergænsilær; qünki Baal-Peorqæ ægæxænærning hæmmisini Pærwærdigar Hudayinglar aranglarding yockatti; **4** Lekin Pærwærdigar Hudayinglaroqæ qing baolanoqanlardin hærbiringlar bügüingæ qadær hayat turuwatisilær. **5** Mana, mæn Pærwærdigar Hudayim manga æmr kiljoandæk, kirip igilæydioqan zeminda turoqanda ularoqæ æmæl kilsun dæp silærgæ bælçilimæ hæm hækümlærni eçattim. **6** Silær ularni qing tutup æmæl kilinglar; qünki xundak kilsanglar bu hækümlæring hæmmisini anglioqan hælklerning kez aldidæ silærning dana wæ yorutuloqan bir hælk ikænlikinglar ispatlinidu; ular dærwæqæ: «Bu uluol æl dærhæqikæt dana hæm yorutuloqan bir hælk ikæn» — dæydu. **7** Qünki Pærwærdigar Hudayimizing biziuzning Uningoqæ nida kiljoan hærbir tæklirimizdæ bizgæ yekin turoqinidig, eziqæ yekin turoqan bir Hudasi boljoan bizgæ ohxax bakxa bir uluol æl barmu? **8** Mæn aldinglaroqæ qoyoqan muxu pütkül kanundikidæk adil bælçilimilær hæm hækümlærgæ igæ boljoan silærdæk bakxa bir uluol æl barmu? **9** Öz kezüinglar bilæn kergæn ixlarni untumasliqinglar, hætta æmrüinglarning barliq künliridæ kælbinglardin qikarmasliqinglar üqün ezünglaroqæ eçtiyat kilinglar wæ ihlasliq bilæn kælbinglarni [ezixtin] saklanglar; xuningdæk silær kergeninglarni baliliringlaroqæ wæ baliliringlarning baliliroqæ yatküzüinglar; **10** Silær Hærab teojiqda Pærwærdigar Hudayinglarning aldidæ turoqan küni Pærwærdigar manga: «Hælkni Mening sezlirimni anglixi üqün yenimoqæ yioqkin; xuning bilæn ular sezlirimni eçinip, yær yüzidiki barliq künliridæ Mændin æyminidu wæ baliliroqæ eçitidu» — degænidi. **11** Silær yekin kelip taqoqing tüwidæ turdunglar; bu taqoqing oti asmanlarning bærijiqoqæ keyüp yætti, hæmdæ karangoçuluk, bulutlar wæ sür taqoqi kaplidi; **12** Pærwærdigar otning otturisidin silærgæ sæz kildi; silær sæzlærning sadasini angliqinglar, lekin heq xækilini kermidinglar; silær pækæt bir awazni angliqinglar. **13** Wæ U xu qaoqda silærgæ æmr kiljoan æhdisini, yæni «on æmr»ni ayan kildi wæ ularni ikki tax tahtay üstigæ pütüti. **14** Wæ xu qaoqda Pærwærdigar manga æmr kilip, silær dæryadin eütüp igilæydioqan zeminda ularni ularoqæ æmæl kilixinglar üqün silærgæ bælçilimilær hæm hækümlærni eçitixni tapilidi. **15** Ezünglaroqæ nahayiti eçtiyat kilinglaraki (qünki Pærwærdigar Hærab teojiqda ot otturisidin silærgæ sæz kiljoanda heqqandæk xækilni kermigænsilær), **16** ezünglarni buloqap, mæyli ærkæk yaki ayal süritidæ, mæyli yær yüzidiki hærkandæk haywan yaki asmanda uqidioqan hærkandæk kux bolsun, mæyli yær yüzidæ hærkandæk æmiligüqi haywan yaki yær astidiki sulardiki hærkandæk belik bolsun, ularning süritidæ heqqandæk xækil-qiyapættiki oyma butni ezünglar üqün yasimanglar, **19** yaki xuningdæk, bexinglarni kærtürüp asmanlaroqæ qarap, quyax, ay, yultuzlar, yæni pütkül samawi qoxunni kærtip, kænglünglar mayil bolup ularoqæ bax egip kulluqioqæ kirmanglar; qünki Pærwærdigar Hudayinglar bularni pütkül asman astidiki barliq hælkler üqün orunlaxturoqan. **20** Lekin silærni bolsa Pærwærdigar Öz mirasi boljoan bir hælk boluxunglar üqün «temür tawlaw humdani»din, yæni Misirdin elip qikti. **21** Lekin Pærwærdigar silærning wæjænglardin manga oqæzæplinip, Pærwærdigar Hudayinglar silærgæ miras bolux üqün ata kilidioqan yahxi zemin toqrisida: — «Sæn xu yærgæ kirixkæ lordan dæryasidin etmæysæn» dæp kæsæm kildi. **22** Xunga mæn muxu zeminda elüxüm muqærrær; lordan dæryasidin etmæymæn; biraq silær bolsanglar uningdin eütüp xu yahxi zeminni igilaysilær. **23** Pærwærdigar Hudayinglarning silær bilæn tüzgan

ahdisini untumaslikinglar, xundakla ezinglar uqin Pərwərdigar Hudayinglar silərgə man'i kילוan oyma butni yaki hərkəndak nərsining xəkil-kiyapitini yasimaslikinglar uqin ezinglaroqa hezi bolunglar. **24** Qunki Pərwərdigar Hudayinglar həmmi yutkuqi bir ot, wapasizlikqa həsət kילוuqi bir Hudadur. **25** Silər pərzəntlər, pərzəntinglarning pərzəntlirini kərip, zeminda uzaq wakit turəndin keyin, birhil xəkil-kiyapəttə boləan oyma butni yasioqan, xuningdək Pərwərdigar Hudayinglarni rənjitip uning nəziridə razil boləanni kילוip ezinglarni buləoqan bolsanglar, **26** mən asman-zemini üstinglaroqa guwahqi boluxqa qəqirəmən, silər Iordan dəryasidin etüp, igilaydioqan xu zemindin tezla pütünlay yok kিলinilsir; silərnin uningda yaxioqan künliringlar uzun bolmaydu, silər bəki uningdin pütünlay yok kিলinilsir. **27** Pərwərdigar silərnə barlik həlkələr arisioqa tarkitidu, Pərwərdigarning silərnə həydimi bilən silər xu əllər arisida qikiq bir qalduk bolisilər. **28** Silər xu yərlərdə turup yaoqəntin yaki taxtin yasaloqan, nə kəralməydioqan, nə angliyalmaydioqan, nə yeməydioqan, nə puralmaydioqan, pəkət insanning qolining yasioqini boləan ilahlarıning kullukda bolisilər. **29** Silər xu yərlərdə Pərwərdigar Hudayinglarni izdisəylsir; pütün kəlbəng xu pütün jeninglar bilən uni izdisənglar, uni tapisilər. **30** Silər eqir azab-oqubət tartkininglarda, bu ixlarning həmmisi bexinglaroqa qüxkəndə, silər Pərwərdigar Hudayinglaroqa yenip kelisilər wə uning awazioqa kulək salisilər. **31** Qunki Pərwərdigar Hudayinglar həhimdil bir Hudadur; U silərnə taxləwətməydu, nə halək kilməydu, nə ata-bowiliringlar bilən kəsəm iqip tüzəng əhdisini həq untumaydu. **32** Əmdi, silərdin ilgiri, Huda insanni yər yüzidə yaratkən kümindin tartip etkən künlər toqruluk sürüxtə kilinglar, xundakla asmanlarning bir qetidin yənə bir qetigiqə sürüxtə kilinglarki, muxuningoqa ohxax uluqi bir ix bolup baqkənnu? Uningoqa ohxax bir ixni anglap baqkənnu? **33** Silərgə ohxax, Hudaning ot iqidin qikqan awazini anglap tirik qəloqan baxqa bir həlkə barmu? **34** Pərwərdigar Hudayinglar kez aldinglarda silər uqin Misir zeminda kילוanliridək, kiyin sinaklar bilən, məjizilik əlamətlər bilən, kəramətlər bilən, urux bilən, küllük qol həm uzitioqan bilək bilən wə dəhxətlik wəhimilər bilən silərdin baxqa bir həlkəni yat bir əlnin arisidin qikiqip Əzigə has kiliq uqin kelip urunup baqkənnu? **35** Pərwərdigarla Hudadur, uningdin baxqa birsi yoktur, dəp bilixinglar uqin silər bu [uluq] ixlarni kərxükə muyəssər kילוənsilər. **36** Silərgə təlim bərix uqin U asmanlardin silərgə Əz awazini anglatti; U yər yüzidə Əzining uluqi otini kərsətti; silər xu otnin otturisdinmu uning awazini anglinglar. **37** Uning üstigə, ata-bowiliringlaroqa baqילוan muhəbbiti tūpəydidin həmdə ularning keyinki əwladlirini tallioqanlıqi uqin, U silərnə Misirdin xəhsən Əz zor kudriti bilən kutkuzup qikardi; **38** U xuningdək silərnin aldinglardin ezinglardin kəp wə küllük boləan əllərnə zemindin həydəp, silərnə uningə kirgüzüp, uni bügünki kündikidək silərgə miras kiliq uqinmu xundək kילוəndur. **39** Xunga bügün xuni bilip kילוənglarki wə kənglinglarni xuningə bəlunglarki, Pərwərdigar yukiridiki asmanlarda bolsun, astidiki yər-zeminda bolsun Hudadur; Uningdin baxqa heqbiri yoktur. **40** Xuningdək silərnin wə keyinki balilər-əwladliringlarning əhwalı yaxsi bolux uqin, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə ata kildioqan zeminda künliringlarni uzun, həttə mənggülik kiliq uqin mən bügünki kündə silərgə tapilawatkən Uning bəlgilimiliri wə əmlirini tutunglar». **41** Andin Musa Iordan dəryasining xərkij təripidə tiq xəhərnə ayrip bekitti; **42** məksiti, heqkəndək eq-ədawiti bolmay, tasadiپی koxnisini əltürüp kəysə, əltürgən kixi xu yərlərgə, yəni xu

xəhərlərdin birigə qəqip berip aman-esən kəlixtin ibarət idi. **43** Bu xəhərlər bolsa: — Rübənərnin zemindin qəl-bayawandiki Bəzər, Gadlarning zemindin Gileadtiki Ramot, Manassəhərnin zemindin Baxandiki Golandin ibarət idi. **44** Musa Israillarning aldioqa kəyoqan qənan mana təwəndikidək: — **45** (bular bolsa Israillar Misirdin qikqənda Musa [pəyoqəmbər] ularoqa jakarילוan aqah-guwahlar, bəlgilimilər həm həkümlərdur; **46** Musa wə Israillar Misirdin qikqənda Amoriylarning Həxbon xəhəridə turuxluk padixahı Sihonni əltürgənidi; Musa bu əmlərnə Sihonning zeminda, Iordan dəryasining xərk təripidə, Bəyt-Peorning udulidiki wadida Israilləroqa jakarילוan). **47** Xu qəoqda Israillar [Sihonning] wə Baxanning padixahı Ogning zemini, yəni Iordan dəryasining kün petix təripidiki Amoriylarning ikki padixahining zemininimu igiligənidi; **48** ularning zemini Arnon dəryasining kiroqikidiki Aroərdin tartip Sion (yəni Hərmən) təyoqioqi, **49** xundakla Iordan dəryasining xərk təripidiki pütkül Arabah tüzəngliki wə Pisgah təyoqining baqילוəqa jaylaxkən «Tüzənglikti dengiz»oqiqə idi).

5 Xuning bilən Musa pütkül Israilli qəqirip ularoqa mundək dedi: — «I Israil, mən bügün kuləkilinglaroqa angliwatkən bu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulək selinglar, ularni əgininglar, ularoqa əməl kiliqkə kəngül bəlunglar! **2** Pərwərdigar Hudayimiz biz bilən Hərəb təyoqida əhdə tüzdi. **3** Bu əhdini Pərwərdigar ata-bowilirimiz bilən tüzəng əməs, bəki biz bilən, yəni bügünki kündə tirik qəloqan bizlər bilən tüzdi. **4** Təoqda ot iqidə turup Pərwərdigar silər bilən yüz turən səzləxkənidi **5** (xu qəoqda silərgə Pərwərdigarning səz-kalamini jakarlux uqin mən silər wə Pərwərdigarning otturisida turoqənidim; silər otnin aldidə kərkup, təoqqa qikixni halimidinglar). **6** U mundək dedi: — «Mən seni Misir zemindin, yəni «kulluk məkani»din qikəroqan Pərwərdigaring Hudadurmən. **7** Səning Məndin baxqa heqkəndək ilahing bolmaydu. **8** Sən ezing uqin məyli yukiridiki asmanda bolsun, məyli təwəndiki zeminda bolsun, yaki yər astidiki sularda bolsun, hərkəndək nərsining kiyapitidiki heqkəndək oyma xəkilni yasima; **9** Sən bundək nərsilərgə bax urma yaki ularning kullukioqa kirmə. Qunki Mənkə Pərwərdigar Hudaying wapasizlikqə həsət kילוuqi Hudadurmən. Məndin nəpərtləngənlərnin kəbihliklirini əzligigə, oqullirioqa, həttə nəwə-qəwərlirigiqə qüxürimən. **10** Əmma Məni səyidioqan wə əmlirini tutidioqanlaroqa ming əwladioqiqə əzgermə məhribanlik kərsitimən. **11** Pərwərdigar Hudayingning namini qalaymıqan tiləqa alma; qunki kimdəkim namini qalaymıqan tiləqa əlsa, Pərwərdigar uni gūnahkər hesablimay qalmaydu. **12** Pərwərdigar Hudaying sanga əmr kילוəndək xabət küni mukəddəs dəp bilip tut, uningə əməl qil. **13** Altə kün ixləp barlik ixliringni tūgətkin; **14** ləkin yəttinqi küni Pərwərdigar Hudayingə atəloqan xabət künidur. Sən xu küni heqkəndək ix kilməysən; məyli sən yaki oqlung bolsun, məyli kizing, məyli kulung, məyli dediking, məyli buqəng, məyli exiking, məyli hərkəndək baxqa ulioqing, yaki sən bilən bir yərdə turawatkən musapir bolsun, heqkəndək ix kilmisən; xuning bilən kulung wə dediking səndək aram alalaydu. **15** Sən ezingning əslidə Misir zeminda kul boləanlikingni, Pərwərdigar Hudaying küllük kəli wə uzatkən biliki bilən seni xu yərdin qikəroqanlikini esingdə tut; xu səwəbtin Pərwərdigar Hudaying sanga xabət küni tutuxni əmr kילוəndək. **16** Pərwərdigar Hudaying sanga əmr kילוəndək ata-anəngni hərmət qil. Xundək kilsəng Pərwərdigar Hudaying sanga ata kilməqci boləan zeminda uzun əmür kərisən, həling yaxsi bolidu. **17** Qatillik kilmə. **18** Həm zina kilmə. **19** Həm oqrilik kilmə. **20** Həm koxnəng toqruluk yəloqan guwahlik bərmə. **21** Həm koxnəngning ayalini təmə kilmə wə

nə uning öyi, uning etizi, uning kuli, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning exikigə yaki koxnangning harkandak baxka narsisigə kez qiringni salma». **22** — bu sözlərni Pərwərdigar taqda, ot, bulut wə sürlük karangoçuluk iqidin küçlük awazi bilən silərning pütkül jamaitinglaroçə eytkan wə ularoçə heç baxka [səzlərni] koxmioçan; u ularni ikki tax tahtayoçə pütüp manta tapxurdi. **23** Wə xundak boldiki, karangoçuluktin qıçkan awazni angliojininglarda wə otluk taq köyginidə silər, yəni qəbila baxlıqliringlar wə aksakalliringlar yenimoçə kelip: — **24** «Mana, Pərwərdigar Hudayimiz ez xan-xəripə wə uluoçlukini ayan kildi wə biz uning awazini ot ottarisidin angliçuk, xuning bilən biz bügünki kında Huda insanlar bilən əsləxdən bolsimu, ularning tirik qaloçanlikini kerdük. **25** Əmdi biz jenimizoçə təwəkkül kiliximizning nemə həjiti? Qünki muxu dahəxtlik ot bizni yutuwetidu. Əgər biz Pərwərdigar Hudayimizning awazini anglawərsək olüp ketimiz. **26** Qünki ət igiliridin həyat igisi Hudaning otnoç ottarisidin səzliğan awazini anglap, bizdək tirik turuwatqanlardin kim bar? **27** Sən əzüng Pərwərdigar Hudayimizoçə yekinxlip, uning səzliğanlirining həmmisini angliojin; andin Pərwərdigar Hudayimiz sanga səzliğanlirining həmmisini bizgə eytip berisən; xuning bilən biz uni anglap əməl kiliimiz» — dedinglar. **28** Pərwərdigar silərning bu manta eytkan səzliqlərini anglap manta: «Bu həlkning sanga eytkan səzliqlərini angliçim; ularning barlık eytkan səzliqləri durustur. **29** Xaxki ularla Məndin kərkup, əmrlirimni izqil tudioçan bir kəlb bolsidi, ularning həli wə baliliringning həli mənggügə yaxhi bolattı! **30** Sən berip ularoçə: «Qədiringlaroçə qaytinglar» — degin. **31** Sən bolsang yenimda turoçin; Mən sening ularoçə əgiting kerək boləjan əmrlər, bəlgilimilər wə həkümlərimning həmmisini sanga eytip berimən; xuning bilən ular Mən ularoçə təwəlik kiliip beridoçan zeminda turup bularoçə əməl kiliçioçan bolidu. **32** Əmdi Pərwərdigar Hudayinglar silərgə əmr kiliçəndək kiliçkə kəngül bəlunglar; uningdin ong wə soləçə taymanglar! **33** Pərwərdigar Hudayinglar silərgə əmr kiliçənan barlık yollirida mēnginglar; xundak kiliçanglar həyatlik tepip, həlinglar yaxhi bolidu wə silər igidarçılık kiliçioçan zeminda turup künliringlar uzun bolidu».

6 «Mana, bular Pərwərdigar manta silər [dəryadin] etüp igiləyçioçan zeminda turoçininglarda ularoçə əməl kiliçinglar üqün silərgə əgitingni tapilioçan əmrlər, bəlgilimilər həm həkümlərdir: — **2** (xuning bilən silər, yəni sən əzüng, oçlung wə nəwrəng barlık tirik künliringlarda Pərwərdigar Hudayinglardin kərkup, mən silərgə tapilawatqan uning barlık bəlgilimə wə əmrlirini tutisilər, xundakla uzun künlarni kerisilər. **3** Sən, i Israil, ularni anglap əməl kiliçkə kəngül köyunglar; xuning bilən ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə deginidək, süt bilən həsəl ekip turidoçan munbət zeminda turup, həlinglar yaxhi bolidu wə saninglar intayin kəpoidu): — **4** — Anglanglar, yəni Israil: — Pərwərdigar Hudayimiz, Pərwərdigar bir birliktur; **5** sən Pərwərdigar Hudayingni pütün qəlbəng bilən, pütün jening bilən wə pütün küçüng bilən səygin. **6** Mən sanga bügün tapilioçan bu sözlər qəlbəngdə bolsun; **7** Sən ularni baliliringoçə singdürüp oğət, məyli eydə olturoçanda, yolda mənəçanda, ornungda yatqanda wə ornungdin turuwatqanda hər wəkt ular tooçruluk səzliğin; **8** ularni kəlungoçə [əslətmə]-bəlgə kiliip tengiwəl, pəxanənggə qaxkədək simwol kiliip ornitiwal; **9** Sən ularni əyüngdiki kexəkliringgə wə darwaziliringoçə pütüküzgin. **10** Wə Pərwərdigar Hudaying seni qəsəm kiliip ata-bowiliringoçə, yəni İbrahim, İshək wə Yəqubka wədə kiliçənan zeminni sanga ata kiliç üqün seni uningə baxlıçanda, — əzüng kərmioçan uluoç wə esil xəhərlərgə, **11** əzüng bisatlık kiliçioçan allikaçan esil

bisatlık kiliçioçan əylərgə, əzüng kolimioçan, allikaçan kəlanəjan kuduklaroçə, əzüng tikmigen üzümlər wə zəytunlaroçə muyəssər kiliçixing bilən sən yəp toyunoçandin keyin, **12** — əyni qəçəçə seni Misir zeminiçin, yəni «kulluk makani»din qıkarəjan Pərwərdigarni untuxtın həzi bol. **13** Sən Pərwərdigar Hudayingdin kərkəkin, ibaditdə boləjan wə qəsəm kiliçənan uning nami bilənla qəsəm içkin. **14** Silər baxka ilahlar, yəni ətrapəngdiki əllərnin ilahlırini kət'iy izdimənglar; **15** Qünki aranglarda turuwatqan Pərwərdigar Hudaying wəpasizlikkə həsət kiliçənan Təngridur. [Əgər xundak kiliçənan] Pərwərdigar Hudayingning oçəzi pi sanga kəzoçilip, U seni yəp yuzidin yəkatməy kəlməydu. **16** Silər Pərwərdigar Hudayinglarni Massahta sinioçəndək Uni sinimanglar. **17** Pərwərdigar Hudayinglarning əmrlirini, silərgə tapilioçan guwah-həkümləri wə bəlgimilirini kəngül köyup tutunglar. **18** Pərwərdigar Hudayinglarning nəziridə durus wə yaxhi boləjan kiliçinglar; xundak kiliçənan həlinglar yaxhi bolidu wə Pərwərdigar ata-bowiliringlaroçə berixkə qəsəm kiliçənan zeminoçə kirip uni igiləysilər, **19** xundakla Pərwərdigar wədə kiliçəndək barlık duxmənliringlarni aldindənan həydəp qikiçiwetisilər. **20** Kəlgüsüdə oçlung səndin: — «Pərwərdigar Hudayimiz silərgə tapilioçan aqah-gəndin, bəlgilimə həm həkümlər nemə?» dəp sorisa, **21** sən oçlungoçə mundaç dəysən: «Biz əslidə Misirdə Pirəwnning kullirni ikənəmiz; birəç Pərwərdigar bizni Misirdin küçlük bir kəlb bilən qıkarəjan. **22** Pərwərdigar kəz əldimizda uluoç həm dəhəxtlik məjizilik əlamətlər wə karamətlərnin kərsitip, Pirəwnning üstigə həm uning barlık ailisidikilərnin üstigə qüçürdi; **23** U ata-bowilirimizə qəsəm içip wədə kiliçənan zeminni bizgə ata kiliçip, uningə bizni baxlap kirixkə xu yərdin yətləkləp qıkarəjan. **24** Pərwərdigar bizgə bu barlık bəlgilimilərnin tutuxni, Pərwərdigar Hudayimizdin kərkuxni tapilioçan; U həlimizning daim yaxhi boluxi wə bizning bügünkidək tirik saçlanəçəndək, Uning panahida boluximiz üqün xundak tapilioçandur; **25** wə Pərwərdigar Hudayimizning əldidə u bizgə tapilioçəndək bu barlık əmrlərgə əməl kiliçkə kəngül bəlsək bu biz üqün həçkəniçlik bolidu».

7 Pərwərdigar Hudaying seni hazır igiləxkə ketiwatqan zeminoçə baxlap kərgüzgəndin keyin, aldindənan kəp yat əlmillətlərnin, yəni Hittiyalar, Girgaxiyalar, Amoriçanlar, Kənaaniçanlar, Pərizziçanlar, Həwiçanlar, Yəbusiçanlarni — səndin küçlük əlmillətlərnin həydiwetidu. **2** Əmdi Pərwərdigar Hudaying əldingda ularni kəlungoçə tapxuruxi bilən sən ularoçə hujum kiliçioçanında, sən ularni təltəküs yəkiçing kerək; ular bilən heç əhdə tüzixinggə wə ularoçə heç rəhim kiliçingə bolmaydu. **3** Sening ular bilən nikaçlıçixingə bolmaydu; sən kiziniçin ularning oçqullirioçə berixingimni wə ularning kiziniçin oçlungoçə elip berixingimni bolmaydu; **4** qünki ular oçlungni Manta əgixixtin əzikturidu wə xuning bilən oçqulliring baxka ilahlaroçə qəçkunidu; u qəçəçə Pərwərdigarnin oçəzi pi silərgə kəzoçilip, silərnin tezla yəkiçitidu. **5** Sən ularoçə xundak muamilə kiliçiniki, ularning kurbəngəçlırini buzuwetinglar, but tüwrukliçini qəkiçiwetinglar, axərah butliçini kesiwetinglar wə oyma butliçini ot bilən kəyürüwetinglar; **6** qünki silər Pərwərdigar Hudayinglaroçə pak-mukəddəs bir həlkərsilər; Pərwərdigar Hudayinglar silərnin yəp yuzidiki barlık baxka həlkərdin üstün kiliçip, Əzigə has bir həlkə boluxkə talliwəloçan. **7** Pərwərdigarnin silərgə məhər qüçüp silərnin talliwəloçini silərnin baxka həlkərdin kəp boləjanlikinglar üqün əməs, əməliyəttə silər barlık həlkərlər arisidə əng az idinglar, **8** Pərwərdigarnin silərnin səyginin səwəbidin wə ata-bowiliringlar əldidə bərgən qəsimigə sadik boləjanlik üqün Pərwərdigar

silorni küllük kol bilən kutquzup, hөрlük бәdili tөлә «kulluk makani»din, yәni Misir padixahi Pirәwning қolidin қikarоjan. **9** Xunga silә Pәrwәdigar Hudayinglarning bәrhәk Huda, wәdisidә turоquqi Tәngri ikәnlirini bilixinglar kerәk; U Özini sөyüp, әmrlirini tutқanlarоja ming dәwrgiqә ezgәrmәs mehir kәrsitip әhdisidә turоquqidur; **10** lekin Özigә eqmәnlәrning ixlirini ez bexioja оuқ-axkarә qixürüp, ularni yоkitudu; Özigә eqmәnlәrning hәrbirigә ezi қilоjan ixlirini ularning bexioja оuқ-axkarә қayturuxқа hәyal қilmaydu. **11** Silә Mән бүgün silәrgә tapiliojan әmr, bәlgilimilәr hәм hөkümlәrgә әmәl қilix üqün ularni qing tutunglar. **12** Qоқum xundak boliduki, bәlgilimilәrgә қulak selip, kәngüli қoyup әmәl қilisanglar, Pәrwәdigar Hudayinglar ata-bowiliringlarоja қәsәm bilән wәdә қilоjan әhdә wә mehirmi silәrgә kәrsitip turidu; **13** Seni sөyüp bәrikәtlәp, ata-bowiliringоja қәsәm bilән sanga bәrixkә wәdә қilоjan zeminдә turоquјup kәpәytidu; u yәrdә pәrzәntlirini, yәr-tupriқingdikә mәhsulatlarni, buоdiyingni, yengi xarabingni, zәytun meyingni, kaliliringning nәslini wә қoyliringning қozilirini bәrikәtlәp kәpәytidu. **14** Sән barliқ әllәrdin ziyadә bәht-bәrikәt kәrisән; arangda, әrayal yaki mal-qarwang arisida hеq tuоjmasliқ bolmaydu; **15** Pәrwәdigar sәndin barliқ kәsәllәrni neri қilidu wә sән eziңgә kәrgән Misirdiki dәhxәtliқ wabalardin hеqқaysisini üstinggә salmaydu, bәlki sanga eқ bolоjanlarоja salidu. **16** Sән Pәrwәdigar sanga tapxurojan barliқ hәlkләrni yоkитixing kerәk; sән ularni kәrgәndә, ularоja hеq rәhim қilmasliқing kerәk, sән ularning ilahlirining kulluқоja kirmәsliқing kerәk; әgәр xundak қilsang, bu ix sanga қiltak bolidu. **17** Әgәр sән kәnglүngdә: «Bu әllәr mәndin küllük; mән қandak қilip ularni zeminidin қoқliwәtәlmәm?» — desәng, **18** ulardin kәrkma; Pәrwәdigar Hudayingning Pirәwn hәм barliқ Misirliқlarni қandak қilоjanliқini әsligin, **19** — yәni Pәrwәdigar Hudaying seni xu yәrdin қikirix üqün wasitә қilоjan, ez kәziңgә bilән kәrgән dәhxәtliқ hөküm-sinақlar, meјizilik alamәtlәr wә karamәtlәr, küllük kol wә sozulоjan bilәkni mәhkәм esingdә tut; Pәrwәdigar sән kәrkwәtқан barliқ hәlknimu xundak қilidu. **20** Uning üstigә Pәrwәdigar Hudaying taki ularning sәndin yoxurоjan қalduқliri yоkитiloquә ularning arisioja serik hәrilәrni әwәtidu; **21** Sән ulardin kәrkmasliқing kerәk; qünki Pәrwәdigar Hudaying arangdidur; U ulоj wә dәhxәtliқ bir ilahdur. **22** Pәrwәdigar Hudaying xu әllәrni aldingdin pәydingpәy hәydaydu; sән ularni biraқla yоkитiwәtmәysән; biraқla yоkитiwәtkән tәkdirdimu, daladiki hәywanlar kәpiyip, üstinggә basturup kelixi mumkin. **23** Lekin aldingоja ilgirilәp mangоjiningda Pәrwәdigar Hudaying ularni қolungоja tapxuridu wә ularni parakәndә қilip, yоkитiloquә dәkkә-dүkkigә salidu. **24** U ularning padixahlirini қolungоja tapxuridu, sән ularning namlirininimu asman astidin yоk қilisән; ularni yоkatқuқә hеqbir әdәm aldingdә turalmaydu. **25** Silә ularning оyma butini ot bilән keydüriwetinglar; kәz қiringlarni ularning üstidiki altun-kümüxkә salmanglar, ularni almaglar; bolmisa u silәrgә қiltak bolidu; qünki u Pәrwәdigar Hudaying aldidә yirginliқ bir nәrsidur. **26** Sән hеqқandak yirginliқ nәrsini eyünggә elip kәlmә; bolmisa sән uningоja ohxax lәnәtliқ nәrsә bolup қalisән; sән uningdin қattik yirgән, uningоja mutlәk nәpәrtlән; qünki u lәnәtliқ bir nәrsidur.

8 Mән silәrgә бүgün tapiliojan bu barliқ әmrlәrgә әmәl қilixқа kәngüli қoyunglar; xundak қilоjanda silәr hәyat bolisilәr, kәpiyisilәr wә Pәrwәdigar ata-bowiliringlarоja қәsәm қilip wәdә қilоjan zeminоja kirip uni igilaysilәr. **2** Pәrwәdigar Hudaying seni tәwән қilip, kәnglүngdә nema

barliқini, uning әmrlirini tudidojan-tutmaydidojanliқingni bilәy dәp seni sinax üqün bu қirik yil qәl-bayawanda yetәkligән yolni әsligin. **3** Dәrwәkә u seni tәwән қilip, seni aқ қoyup, sән әslidә bilmaydidojan, xundakla ata-bowiliring kәrip bәkmiоjan «manna» bilән ozuқlandurojan; U sanga insan pәkәt yemәklik bilәнla әmәs, bәlki Pәrwәdigar Hudayingning aozidın қiққан barliқ sәzliri bilәнmu yaxaydidojanliқini bildürүx üqün xundak қildi. **4** Bu қirik yilda kiyim-keqinging konirimidi, putung ixcip kәtmidi. **5** Sән xuni bilip koyоjinki, әdәm ez оoјlını tәrbiyiligәndәk, Pәrwәdigar Hudaying seni tәrbiyilaydu; **6** Xunga sән Uning yollirida mengip wә Uningdin kәrkup, Pәrwәdigar Hudayingning әmrlirini tutқin. **7** Qünki Pәrwәdigar Hudaying seni yaxhi bir zeminоja — erik-ekinliri, bulakliri wә jilоja-denglәrdә urоquј qiқkidojan uluқ suliri bar bir zeminоja — **8** buоjday wә arpa, üziңm talliri, әnjür dәrәhliri wә anarliri bar bir zeminоja, zәytun dәrәhliri wә hәsәl bar bir zeminоja, **9** — sән hәqnemidin kәmliқ tartmay ozuқluk yәydidоjan bir zeminоja — taxliri tәmür, taoliridin mis kolaydidojan bir zeminоja yetәklәp kiridu; **10** sән xu yәrdә yәp toyunisән wә Pәrwәdigar Hudaying sanga ata қilоjan, xu yaxhi zemin üqün uningоja tәxәkkür-mәdhijә eytisән. **11** Mән sanga бүgün tapiliojan Pәrwәdigar Hudayingning әmrliri, bәlgilimiliri hәм hөkümlirini tutmasliқtin, Uni untup kәlixtin hеzi bol; **12** bolmisa, sән yәp toyunоqandin keyin, esil öylәrni қurup ularda olturaқlaxқandin keyin, **13** kala-қoy padiliring kәpiyip, altun-kümüxüңg, xundakla sening barliқing kәpәyгandin keyin, **14** kәnglүng mәoјrulirini seni Misir zeminidin, yәni «kulluk makani»din қikirip kutқuzоjan Pәrwәdigar Hudayingni untuysән; **15** (U seni bipayan wә dәhxәtliқ qәl-bayawandin, yәni zәhәrliқ yilanlar wә qayanlar қaplap kәtkән, susirap қаојirap kәtkән bir qәl-bayawandin yetәklәp қiққан, u yәrdә sanga қaqmak tәxidin su қikirip bәrgән, **16** seni eziңni tәwән tutsun dәp sinap, sanga ahir rahәt-bәrikәt kәrsitix üqün qәl-bayawanda ata-bowiliring kәrip bәkmiоjan «manna» bilән ozuқlandurojan) **17** — әgәр uni utusang, kәnglүngdә: «Өz küqüm, ez қolumning kudriti meni muxu delәtkә erixtүrgән» deyxing mumkin. **18** Xunga Pәrwәdigar Hudayingning Özi seni delәtkә erixtүrgüqi kudrәtni bәrgüqi ikәnlirini әslәp, Uni esingdә tut; xuning bilән u ata-bowiliringоja қәsәm қilip wәdә қilоjan әhdini бүgünki күndikidikә mәhkәм қilidu. **19** Әgәр sән Pәrwәdigar Hudayingni қақанiki utusang, baxқа ilahlarоja әgәxsәng, ularning kulluқida bolup ularоja bax ursang, mән silәrgә бүgün xu agahni bәrayki, xundak boliduki, silәr tәlәtkәis hәlak bolisilәr. **20** Pәrwәdigar kәz aldinglarda yоkитiwәtkән әllәrdәk silәrmu yоkитilisilәr; qünki silәr Pәrwәdigar Hudayinglarning awazоja қulak salmiоjansilәr.

9 Angla, i Israil! Sән бүgün eziңdin qоng wә küllük әllәrgә igә bolux üqün, sepilliri asmanоja тақixididojan qоng xәhәrlәrni igilәx üqün, Anakiylarni kоoқlap қikirix üqün Iordan dәryasidin ötisән (sән ularni bilisән, ular toqruқluk «kim Anakiylar aldidә turalisun!» dәp anglioјansән). **3** Sән бүgünki күндә xuni bilip koyоjinki, sening aldingdә mangоquqi Pәrwәdigar Hudayingning Özidur. U yalmap yutқuqi ottur; u muxu әllәrni hәlak қilidu, aldingdә ularni tezdin yikitidu; sән ularning tәwәlikini igilәp, Pәrwәdigar sanga eytkәndәk ularni tezdin yokitisән. **4** Pәrwәdigar ularni aldingdin hәydidәndә sән kәnglүngdә: «Hәққaniylikim sәwәbidin Pәrwәdigar mәki zeminni igilәx üqün uningоja yetәklәp kirdi» demigün; bәlki xu әllәrning rәzilikliki tüpayidojan Pәrwәdigar sening aldingdә ularni tәәlluқatidin mәhrum қilidu. **5** Sән ularning zeminоja

kirip uni igilixing sening həkkaniy bolonlikingdin yaki kenglungning duruslukidin əməs, bəlkı bu əllərnıng rəzillikidin wə Pərwərdıgar ata-bowiliring İbrahim, İshak wə Yaqupka kəsəm kıləjan səzıgə əməl kılıx üqünmu Pərwərdıgar Hudaying unıni sening əldıngdə təəllukatıdn məhrum kılıdu. **6** Əmdi xuni bilip koyojıknı, Pərwərdıgar Hudaying bu yaxhı zemınnı sanga miras kıləjnı sening həkkanıyılıknıngdin əməs, qünkı sən əslı boynı kəttık bır həkksən. **7** Əmdi sening qəl-bayawanda Pərwərdıgar Hudayingnı kəndək qəzəpləndürəgnılıknıngnı esıngdə tutkın — Unı untuma. Sən Misır zemınnıdn qıkkan kındın berı takı bu yərgə kəlgüqə Pərwərdıgarə asıylık kılıp kəldıng. **8** Sılər Hərəb teojıda Pərwərdıgarı qəzəpləndürəgnı wə Pərwərdıgar sılərgə əqıqlınlıp, sılərnı həkək kılmaqı boldı. **9** Xu qəoqda mən tax tahtaylarnı, yəni Pərwərdıgar sılər bılən tüzəgn əhdə tahtaylırnı tapxuruwelıx üqün təoqka qıkkanıdnım; mən təoqda kırık keqə-kündüz turdum (mən nə tamək yemıdnım, nə su ıqmıdnım); **10** Xuning bılən Pərwərdıgar mənə Əz barmıknı bılən pütəkən ıknı tahtaynı tapxurdu; ularda Pərwərdıgar təoqda ot ıqdı təoqda jamaət sılərgə sölzıgn qəoqda, jamaət yojıləjan künı eytkən barlık səzər pütüləgnıdnı. **11** Wə xundək boldıknı, kırık keqə-kündüz ətəp, Pərwərdıgar mənə ıknı tax tahtay, yəni əhdə tahtaylırnı bərdı. **12** Wə Pərwərdıgar mənə: «Ornungdn turojn, muxu yərdın qüxkn; qünkı sən Misırdn qıkərojan həkknıng əzlırnı buləqıdn; ular tezla Mən ularəja tapıləjan yəldın qətnəp əzlırığə kuyma bır butnı yasıdnı» dedı. **13** Pərwərdıgar mənə sız kılıp: «Mən bu həkknı kərtüp yəttım; mana, u boynı kəttık bır həkktur. **14** Məni tosmə, Mən ularnı yəknıtmən, ularnıng nəmınnı əsmənnıng tēgıdnı əqürüwetımnə wə xundək kılıp, sənı ulardın qəng wə uləj bır hək kılımnə» — dedı. **15** Mən burulup, təoqdnı qüxtüm; təoq bəlsa ot bılən yalkunlawatattı; ıknı əhdə tahtaynı ıknı kolumda ıdnı. **16** Mən kərdüm, mənə sılər Pərwərdıgarı Hudayinglar əldıdnə gənəh kılıpsılər; sılər əzınglar üqün kuyma bır mozaynı yasapsılər; sılər tezla Pərwərdıgar sılərgə tapıləjan yəldın qətnəp ketıpsılər. **17** Mən ıknı tahtaynı ıknı koluməja elıp, qərtüp taxlap, ularnı kəz əldınglarda qəkwəttım. **18** Sılər Pərwərdıgarı qəzəpləndürüp barlık ətküzəgn gənəhınglar, yəni Pərwərdıgarıng nəzırıdnə rəzıl boləjannı kıləjınglar üqün, yənə əwwalkıdnək Pərwərdıgar əldıdnə yıkılıp, kırık keqə-kündüz dım yəttım (mən heq nərsə yemıdnım, su ıqmıdnım) **19** qünkı mən Pərwərdıgarıng sılərnı yəknıtdıəjan kəttık qəzıpnı hək kəhrıdnı kərkttım. Pərwərdıgar u qəoqdnı mənıng tılıknınnı ənglıdnı. **20** Pərwərdıgar Hərundın qəzəplınlıp, nımu yəknıtməknı boldı; mən Hərın üqünmu dua kıldım. **21** Mən sılərnıng gənəhınglarnı, yəni yəsjəjan kəzıpnı elıp unı otta kərdürdüm wə unı yanıp kükum-təknən kılıp əzıwəttım; unıng topısını elıp təoqdnı qüxıdnəjn erık sıyıgə qəkwəttım **22** (sılər yənə Tabərəh, Massəh, Kıbrət-Həttawəhdımu Pərwərdıgarı qəzəpləndürdınglar. **23** Pərwərdıgar sılərnı Kədəx-Barneədn [Kənaənoja] məngdurməknı bolup sılərgə: «Qıkıp, Mən sılərgə kəkdım kıləjan zemınnı ıgılənglar» — değəndımu, sılər Unıng səzıgə kərxı qıkıp əsıylık kıldınglar, nə Unıngəja ıxənmıdnınglar, nə əwəzıəja heq kulək salmıdnınglar. **24** Mən sılərnı tonuəjan kındın tartıp sılər Pərwərdıgar Hudayinglarəja əsıylık kılıp kəldınglar). **25** Xuning bılən mən əxu qəoqda Pərwərdıgar əldıdnə əzımnı yərgə etıp yənə kırık keqə-kündüz dım yəttım; dərwəkə dım yəttım; qünkı Pərwərdıgar sılərgə kərap «ularnı yəknıtmən» değəndı. **26** Xungə mən Pərwərdıgarəja dua kılıp: «İ Rəb Pərwərdıgar, Sən Əz uluəjlkung ərkılık Əzıng üqün hərлік bədılı tələp sətıwələjan, Misırdn küllük kəlung bılən qıkərojan Əz həkknıng boləjan mırəsıngnı yəknıtmıəjənsən; **27**

Əz kullırlıng İbrahim, İshak wə Yaqupnı esıngdə tutkəysən; bu həkknıng bəxbəxtkılıkəja, ularnıng rəzılıknı yəknı gənəhıəja kərmıəjənsən; **28** bolmısə, sən bızın elıp qıkkan xu zemındıklər: «Pərwərdıgar bu həkknı ularəja wədə kıləjan zemınnı ıgıləxkə elıp kırılməydnənlıkı üqün wə ularəja nəprətləngnı tıpəylıdn ularnı qəl-bayawanda yəknıtxkə [Misırdn] qıkərdı» — dəydu. **29** Kəndəklə bolmısın, ulər zür kızıqıng wə əzartıləjan bılıknıng bılən [Misırdn] qıkərojan həkknıng wə sening mırəsıngdur» — dedım.

10 Xu qəoqda Pərwərdıgar mənə: «Əzıng üqün əwwalkıdnək ıknı tax tahtaynı oyup qıkıp, təoqka yemıəja kəl. Əzınggə yəoqəqtın bır sanduk yasıəjn. **2** Mən bu tahtaylarəja sən qəkwətkən əwwalkı tahtaylardıknı səzərnı yazıznım; sən ularnı sandukka koyısən» — dedı. **3** Xuning bılən mən əknısiyə yəojıqdın bır sanduk yasıdnım, əwwalkıdnək ıknı tax tahtay oyup qıkttım; ıknı tahtaynı kolumda kərtürüp təoqka qıkttım. **4** Pərwərdıgar əslıdnə ot ıqdın təoqda jamaət yojıləjan kındə sılərgə eytkən xu on əmrnı əwwalkı pütüktək tahtaylarəja yazdı; Pərwərdıgar ularnı mənə tapxurdu. **5** Mən burulup təoqdnı qüxtüp tahtaylarnı əzım yəsjəjan sandukka koydım; Pərwərdıgar mənə tapıləjıdnıdnək ular tənı unıngdə turməktə. **6** Xu qəoqda İsraıllər Bərot-Bənə-Yaakəndın Mosərəhka yol elıp məngdı; Hərın xu yərdə əldı wə xu yərdə dəpnə kılındı; unıng əojlı Əlıazər unıng ərnınnı bəsıp kəhınlık kıldı. **7** İsraıllər xu yərdın Gudgədhəknə, əndın Gudgədhətnı Yotbətəhka səpər kıldı (Yotbətəh erık-əkınnı mol yərdur). **8** Xu qəoqda Pərwərdıgar əhdə sanduknı kəttürüxkə, Pərwərdıgarıng əldıdnə hızmıtdə turup unıng nəmıdnə bəht-bərıkət tılıxkə Lawıy kəbılısını əzıgə tallap əyrdı. Wə bığıngə kədəb xundək boluwatıdu. **9** Xungə Lawıy kəbılısıng [İsraıl] kərındəxlırnı ıqdə nesıwı yəknı mırəsı yəknıtur; Pərwərdıgar unıngəja eytkəndək, Pərwərdıgar Əzı unıng mırəsıdur. **10** Mən əmdi əwwalkı künlərdıknıdnək kırık keqə-kündüz Pərwərdıgar əldıdnə təoqda turdım; Pərwərdıgar u qəoqdnı tılıknıng kələk səldı; u sılərnı yəknıtmıdnı. **11** Pərwərdıgar mənə: «Ornungdn tur, həkknı bəxlap əldıdnə yol ələjn; xuning bılən ular Mən ularəja təkdnım kılıxkə ata-bowılırlıəja kəsəm kılıp wədə kıləjan zemınnı ıgıləx üqün unıngəja kırısun» — dedı. **12** Əmdi, İ İsraıl, Pərwərdıgar Hudaying səndın nəmə tələp kılıdu? — Həlıng yaxhı bolsun dəp mənıng bığıgn sılərgə muxu tapıləjanlırnıdnım bəxkə nərsını tələp kılarmu? — Unıng tələp kıləjınnı bolsa Pərwərdıgar Hudayingdnı kərkup, Unıng kərsətkən barlık yollırlıdnə mənıp, Unı səyüp, pütkül kəlbıng wə pütkül jənıng bılən Pərwərdıgar Hudayingnıng hızmıtdə bolup, Pərwərdıgarıng əmrılnı wə bəlgılımlırlınnı tutıxtın ıbarət əməsmu? **14** Mənə, əsmənlər wə əsmənlərnıng əsmınnı Pərwərdıgar Hudayingəja mənəsuptur; yər yüznı wə unıngdnı kəmmə nərsılərmu Unıngəja mənəsuptur. **15** Həlbukı, Pərwərdıgar pəkət ata-bowılırlərdın səyünüp, ularnı səydnı wə xuning bılən bığınkıdnək barlık əllər əsıdnın ata-bowılırlərnıng kəyknı nəslınnı, ınnı sılərnı tallıdnı. **16** Xungə kənglunglarnı hətənılk kılınglar, boynunglarnı yənə kəttık kılənglar. **17** Qünkı Pərwərdıgar Hudayinglar hıdalərnıng Hudəsı, rəblərnıng Rəbbı, uləj İlah, Kudrətлік wə Dəhəxtlık Boləjuqı, ınsənlərnıng yüz-hatırısını kılımnıəjuqı, heqkəndək parını əlmıəjuqıdu; **18** U yemı-yesır wə tul hotunlərnıng dəwasını soraydu, musapırnı səyüp unıngəja yemək-ıqmək wə kıym-kəqəknı bərgüqudu. **19** Xungə sılərmu musapırnı səyüxünglər kərek; qünkı sılərmu Misır zemınnıdnə musapırnı ıdnınglar. **20** Sən Pərwərdıgar Hudayingdnı kərkkn; sən Unıng ıbadıtdə boləjn, Unıngəja bəojıləjın wə [pəkət] Unıng nəmıdnı kəsəm ıqkn. **21** U sən üqün əz kəzıng bılən kərgən

bu uluq wə dəlxətlik ixlarni qilojan; U sən mədhīyiləydoqan, sening Hudayingdur; **22** ata-bowiliring jəmiy yətmə jan Misiroja qūxkənidi; wə hazır Pərwərdigar Hudaying seni asmandiki yultuzlardək kəp kildi.

11 Əmdi sən Pərwərdigar Hudayingni səygin, Uning tapiliojini, bəlgilimilirini, həkümlirini həm əmlirini izqil tutkin. **2** Xu ixlarni bügün esinglarda tutunglar, qünki mən Pərwərdigar Hudayingning jaza-tərbiyisi, uluqluqi, küqlük qoli wə uzartilojan bilikini, Misir zeminda Misir padixalı Pərwərgə həm uning pütkül zemini üstigə kərsətkən məjizilik əlamətli wə qilojanlirini kərmigən baliliringlaroja səzliməymən **4** (qünki ular [Pərwərdigarning] Misirning koxuni, ularning atli, ularning jəng hərwilirioja qilojan ixliri, yəni Kizil Dengizning suliri bilən ularni oqərk kilip, üzüil-kesil həlak qilojanliqi, **5** Uning silər muxu yərgə kəlgüqə silərgə nemə qilojanliqi, **6** Uning Rubənnəning əwladi, Eliabning oqulliri Datan wə Abiramoja nemə qilojanliqi, yəni pütün İsrailar arisida yər yüzining əozjini kəndək eqip ularni ailisidikiliri wə qedirli wə koxup barlik təallukatliiri bilən yutuwtəknəlikini kərmigənidi); **7** [mən bəlki silərgə səz kilimən]; qünki silərnəng kəzlinglar Pərwərdigar qilojan barlik uluq ixlarni kərdi. **8** Əmdi, mən silərgə bügün tapiliojan barlik əmlərnəni tutunglar; xundək kilənglar küqlinip, hazır ətüp igiliməkqi bolojan zeminoja kəsəm kilip ularoja həm əwladlirioja berixkə wədə qilojan zeminda, yəni süt bilən həsəl ekij turidiojan mənəbət bir zeminda turup uzun ətür kərisilər. **10** Qünki silər igiləxkə kiridiojan xu zemin silər qıqkən Misir zemindək əməs; u yər bolsa, silər uningoja uruk qaqkəndin keyin putunglar bilən sojiridiojan kəktatliktək zemin idi; **11** biraq silər igiləxkə ətidiojan xu zemin bolsa taoj-jilojiliri bolojan bir zemindur; u asmandiki yamoqurdin su iqudu, **12** u Pərwərdigar Hudaying Əzi əzizləydoqan bir zemindur; qünki Pərwərdigar Hudayingning kəzliiri yilning bəxidin yilning ahiriqoja üzlüksiz uningoja tikilidu. **13** Xundək boliduki, silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, pütkül kəlbənglar wə pütkül jeninglar bilən uning ibaditidə bolux üqün mən silərgə bügün tapiliojan əmlərgə kəngül koxup kulək salsanglar, **14** U: «Mən zemininglaroja ətə pəslidə yamoqur, yəni dəsəpkə wə keyniki yamoqurlarni ata kilimən; xuning bilən əxlikliringlar, yəngi xarəbinglar wə zəytun meyinglarni yiojalaysilər; **15** Mən xundəkla malwanaliring üqün ot-qəp bərimən; sən yəp-iqip toyunisən» — dəydu. **16** Kəlbənglar aldinin, baxkə ilahlarning kullukioja kəzi, ularoja qokunup kətməslikənglar üqün əzünglaroja həzi bolunglar; **17** bolmisa, Pərwərdigarning əozəzipi silərgə kəzojilip, yamoqur yəqmasliki üqün asmanlarni ətəwətip yamoqur yəqduarmaydu, tupraq məhsulatliiri bərməydu wə Pərwərdigar silərgə ata kilidiojan mənəbət zemindin yəkitilislər. **18** Silər mening bu səzliirimni kəlbənglaroja pütüp jeninglarda saklanglar, kəlunglaroja [əslətmə]-bəlgə kilip tengiwəlinglar, pəxanənglərgə kəxkədikək simwol kilip ornitwəlinglar; **19** Silər ularni baliliringlaroja ətəzislər; eydə olurojninglarda, yolda mengiwətkinənglarda, yatkinənglarda wə ərundin kəpkinənglarda ular tojrukluk səzənglar; **20** Ular ni ətünglərdiki kəxəklərgə wə dərəwəziliringlaroja pütüp kəyunglar. **21** Xuning bilən silərnəng Pərwərdigar ata-bowiliringlaroja berixkə kəşəm kilip wədə qilojan zeminda turidiojan künliringlar wə baliliringlarning künliri uzun bolidu, yər yüzidiki künliringlar əsmənnəng künliridək bolidu. **22** Mən bügünki kündə silərgə tapiliojan bu pütkül əmrni ihlas bilən tutsanglar, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, uning

barlik yollirida mengixinglar bilən uningoja bəolənsanglar, **23** undəktə Pərwərdigar silərnəng kəz əldinglarda bu barlik əllərnəni zemindin məhrum kilip həydaydu wə silər ətünglərdin qəng wə küqlük əllərnəng təallukatini igiləysilər. **24** Tapininglar dəsəngən hər bir jay silərnəngki bolidu; qəngənglar qəl-bayawəndin tartip, Liwanəqiqə wə [Əfrat] dəryasidin Ottura Dengizioja bolidu. **25** Həqkim əldinglarda turalmaydu; Pərwərdigar Hudayinglar silərgə ətətkinidək, silərdin bolojan kərkəng wə dəlxətəni silər dəsəngən barlik jaylar üstigə salidu. **26** Mana, mən bügün əldinglaroja bəht-bərikət wə lənətni kəyomən; **27** Mən silərgə bügün tapiliojan Pərwərdigar Hudayinglarning əmlirigə itəət kilənglar, bəht-bərikət bolidu; **28** Pərwərdigar Hudayinglarning əmlirigə itəət kilimənglar, bəlki silər tonumiojan bəxkə ilahlərgə əgixip, mən bügün tapiliojan yəldin qətnəp kətsənglar, silərgə lənət qūxidu. **29** Xundək kilixinglar kərkəki, Pərwərdigar Hudayinglar silərnəni silər igiləxkə kiridiojan zeminoja elip kərgəndin keyin, bəht-bərikətəni Gərizim tətəji üstidə wə lənətni Əbal tətəji üstidə turup jakərlaysilər. **30** Bu [taoqlar] İordən dəryasining kərxə taripidə, Gilgəlnəng udulidiki Arabəh tüzəngləkdə turuwətkən Kənaəniyləning zemində, məqərib yəlining kərkəsidi, Mərahtiki dub dərəhlirogə yəkin yərdə əməsmu? **31** Qünki silər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə təkdim kiliwətkən zemini igiləx üqün uningoja kərxkə İordən dəryasidin ətəzislər; silər dərəwəqə uni igiləysilər wə uningdə oluraqlixisilər. **32** Silər mən əldinglaroja kəyojan bu barlik həkümlər wə bəlgilimilərgə əməl kilixkə kəngül kəyunglar.

12 Ata-bowiliringlarning Hudəsi bolojan Pərwərdigar silərnəng igilixinglaroja bəridiojan zeminda turojanda, yər yüzidiki barlik künliringlarda kəngül koxup tutuxunglar kərkək bolojan bəlgilimilər həm həkümlər mana munulardur: — **2** Silər həydəp qikərojan əllərnəng egiz taoqlar, dənglər wə hər bir yəxil dərəh əstidiki ətə ilahlirining kullukida bolojan ibadətəhəllirini tətəktəz yəkitixinglar kərkək; **3** Ular nıng kurbəngəhəllirini buzunglar, bət tüwrükliiri qəkinglar wə əxərahəllirini ot bilən kəyduətəwətinglar; ilahlirining oyma məbudliiri kəsip taxlanglar; ularning isim-nəmlirininu xu yərdin yəkitixinglar kərkək. **4** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning hizmitidə ulardək qilmənglar, **5** bəlki Pərwərdigar Hudayinglar Əz nəmini tikləx üqün barlik kəbililiringlarning zeminiiri arisidin talliojan, Əz turaloqisi bolojan jayni izdənglar, xu yərgə kəlinglar; **6** xu yərgə silər kəyduərmə wə inəklək kətarlik kurbənləkinglarni, məhsulatliringlərdin ətəndin biri bolojan ətərləni, kəlunglərdiki kətuərmə hədiyəlləni, kəşəmğə bəojlək hədiyəlləni, ihtiyariy hədiyəlləni wə kəy-kəla padiliringlarning tunji balilirini əkilisilər; **7** Silər ailəngdikilər bilən koxulup xu yərdə Pərwərdigar Hudayinglarning əldidə ziyəpət kilənglar, silər Pərwərdigar Hudayinglar silərnəni bərikətliğan kəj əngikilinglarning mewisidin xadlinsilər. **8** Silər biz bügün kiləjnimizidək, yəni hər biringlar ətə bilginglaroja kiləjninglərdək kiləmslikənglar kərkək; **9** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə bəridiojan arəmlək həm mirəskə tətəhi yətip kəlmidinglar. **10** Biraq silər İordən dəryasidin ətəp, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə mirəs kilip bəridiojan zeminoja oluraqləxkəndin keyin, xundəkla u silərnəni ətəringlərdiki barlik duxmənliringlərdin kətkəzəp arəmə bərgəndin keyin, silər tinq-əman turojanda, **11** xu qəojdə Pərwərdigar Hudayinglar Əz nəmini kəyidiojan bir jay bolidu; silər xu yərgə kəyduərmə wə inəklək kətarlik kurbənləkinglarni, məhsulatliringlərdin ətəndin biri bolojan ətərləni, kəlunglərdiki kətuərmə hədiyəlləni wə Pərwərdigaroja ətəp kəşəm kiləjan ətəli hədiyəlləni əkilisilər; **12** wə Pərwərdigar Hudayinglar əldidə xadlinsilər, yəni silər,

oqul-kizliringlar, kul-dedakliringlar wə silər bilən bir yərdə turuwatqan Lawiylar (qünki ularning aranglarda heqkandak nesiwisi yaki mirasi yoktur) həmminglar xadlinisilər. **13** Sən keydürmə kurbanlikliringni udul kəlgən jaylarda kilmaslik üqün kengül koyojin; **14** Pəkwət Pərwərdigar həmmə kəbilirliringning zeminliri arisidin talliojan jayda keydürmə kurbanlikliringni kıl wə xu jayda mening sanga barlik tapiliojinimojə əməl kıl. **15** Həlbuki, sən kenglüng tartkinqə Pərwərdigar Hudaying seni barikatligini boyiqə xəhər-yeziliringda həlal həywanlarni soyup (huddi jərən yaki keyik gəxidın yegəngə ohxax), gəx yəsəng bolidu; məyli pak, məyli napak kixilər bolsun uning gəxini yəsə bolidu. **16** Silər pəkwət uni keni bilən koxup yeməslikinglar kerək; silər kənini su təkəndək yərgə təküwetixinglar kerək. **17** Sən axliktin, yengi xarabtin, zəytun meydin ondin biri boləjan əxirliringni yaki kala-qoy padiliringning tunji balilirini, yaki kəsməngə baolıq hədiyəliringni, ihtiyariy hədiyəliringni yaki kolungdiki ketürmə hədiyəliringni xəhər-yeziliringda yeməsliking kerək; **18** bəlki bularni Pərwərdigar Hudaying aldida, Pərwərdigar Hudaying tallaydiojan jayda yeyixing kerək, yəni sən, oqlung, kizing, kul-dediking wə sən bilən bir yərdə turuwatqan Lawiylar birgə yəsəng bolidu; wə sən Pərwərdigar Hudaying aldida əmgikingning barlik mewisidin xadlinisən. **19** Əzünggə həzi boləjinki, sən zeminda turojan barlik künliringdə Lawiyaldin waz kəqməsliking kerək. **20** Pərwərdigar Hudaying sanga wədə kıləjandək qəgraliringni kəngəytkəndə, sən kenglüng tartip: «gəx yəymən» desəng, sən kenglüngning tartkinqə gəx yəsəng bolidu. **21** Əgər Pərwərdigar Hudayinglar Əz namini koyuxka tallaydiojan jay səndin bək yirək bolsa, sən Pərwərdigar sanga təkdin kıləjan kala-koyaldin elip soyisən; mən sanga tapiliojandək ularni soyisən wə xəhər-yeziliring iqidə kenglüng tartkinqə boozuzlap yəysən. **22** Jərən yaki keyik yegəndək ularni yəysən; məyli pak məyli napak kixilər bolsun uning gəxidın yəsə bolidu. **23** Pəkwət xuningdin həzi boləjinki, ularning kənini yemə; qünki jan degən kandidur; sən gəxni jan bilən koxup yeməsliking kerək. **24** Sən kənni yeməyixing kerək; bəlki uni suni yərgə təkəndək yərgə təküwat. **25** Sən uni yeməsliking kerək; xundək kilsang həling wə səndin keyinki baliliringning həli yaxhi bolidu; qünki sən Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanni kıləjan bolisən. **26** Birək səndiki Pərwərdigar atiojan wə kəsməngə baolıq nərsilərnı bolsa, sən ularni elip Pərwərdigar tallaydiojan jayəjə apirisən; **27** sən [xu yərdə] Pərwərdigar Hudayingning kurbangahı üstidə keydürmə kurbanlikliringni, gəx bilən kənini sunojin; baxka kurbanlikliringning kəninimu Pərwərdigar Hudayingning kurbangahı üstidə kuyojin wə gəxini yegin. **28** Mən sanga tapiliojan bu barlik səzlərgə kulək selip kengil bəlgin. Xundək kilsang, Pərwərdigar Hudayinglarning nəziridə yaxhi wə durus boləjanni kıləjan bolisən wə əz həling wə səndin keyinki əwladliringning həli yaxhi bolidu. **29** Pərwərdigar Hudaying sən baridojan yərdiki əllərnıng zeminini igilixing üqün ularni sening aldingda yokitidu. Xu qəjəda, sən ularning zeminini igiləp xu yərdə turojingında, **30** Xu əllər aldingda yokitilojandin keyin, ularning izidin mengixka ezikturulmasliking üqün əzünggə həzi bol wə: — «Bu əllər əz ilahlirining ibaditini kəndək tutqan boləjidi? Mənnu xundək kılıp bakayud!» dəp ularning ilahlirini heq izdimə. **31** Sən Pərwərdigar Hudayingning hizmitidə boləjingında kət'iy ularning yoli boyiqə ix tutmasliking kerək; qünki nemə ix Pərwərdigarəjə yirginlik bolsa, nemə ix Uningəjə nəprətlik bolsa, ular əz ilahliri üqün xu ixlarni kıləjan; ular həttə əz oqullirini wə kizlirininimu ilahliriojə atəp otta keydürüp kəlgən.

32 Mən silərgə tapiliojanlikı əməllərgə əməl kılıxka kəngül bəlunglar; uningəjə heq nemə koxmanglar, uningdin heq nərsini qikiriwətmənglar.

13 Əgər aranglardin pəyojəmbər yaki qüx kərgüqi qikip, silərgə məlum bir məjizilik əlamət yaki karamətni kərsitip bəyə desə **2** wə u silərgə aldin'ala degən məjizilik əlamət yaki karamət əməlgə axurulsə, əmma xuning bilən munasiwətlilik «baxka ilahlərojə (yəni silər tonumiojan ilahlərojə) əgixəyli» wə «ularning kullukida bolayli» desə, **3** xu pəyojəmbər yaki qüx kərgüqining səzilirigə kulək səlmənglar; qünki xu tapta Pərwərdigar Hudayinglar silərnıng uni, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni pütün kəlbənglar wə pütün jeninglar bilən səyidojan-səyməyidojininglarni bilix üqün sinawtqan bolidu. **4** Silər Pərwərdigar Hudayinglarəjə əgixip mēngixinglar kerək; silər Uningdin kərkunglar, əmrlirini tutunglar, Uning awaziojə kulək sēlinglar; silər Uning hizmitidə bolup Uningəjə baoljininglar. **5** Xu pəyojəmbər yaki qüx kərgüqi bolsa əlümgə məhkum kilinixi kerək; qünki u silərnı Misir zeminidin kutkuzup qikərojan, yəni «kulluk makani»din hərlük badili tələp kutkuzəjan Pərwərdigar Hudayinglarəjə asiylık kilixni kutratti, xundəklə Pərwərdigar Hudayinglar seni mēngixka əmr kıləjan yoldin ezikturuxka urundi; silər muxundək razillikni aranglardin yokitixinglar kerək. **6** Kərindeyixing, məyli anangning oqlı yaki əz oqlung yaki kizing, jan-jigiring boləjan ayalıng yaki jan dostung astirtin seni azdurmaqçı bolup: «Barayli, baxka ilahlərnıng kullukiojə kirəyli» desə, yəni əzüng yaki ata-bowiliring heq tonumaydiojan, ətrapingdiki əllərnıng ilahliri bolsun, yəkin bolsun, yirək bolsun, həttə yər yüzüning bu qetida yaki u qetida bolsun, ularning kullukiojə kirəyli desə, **8** undəktə sən uningəjə koxulma yaki uningəjə kulək salma; sən uni heq ayima, uningəjə rəhım kilma wə uning gunahını heq yoxurma; **9** kəndəklə bolmisun, uni əltürgin; uni əltürükə tunji kol saləjuqi sən bol, andin barlik həlkning kolliri əgixip xundək kilsun. **10** U seni Misir zeminidin, «kulluk makani»din kutkuzup qikərojan Pərwərdigar Hudayingni taxlakə ezikturmaqçı boldi, xunga sən uni əltürüküng, qalma-kesək kilixing kerək; **11** Xuning bilən pütkül İsrail anglaydu, kərkidu, xuningdin keyin yənə xundək rəzil ixni aranglarda kilmaydu. **12** Əgər Pərwərdigar Hudaying ilturaklixixka sanga təkdin kıləjan məlum bir xəhərdə: «Arımızdin bəzi rəzil adəmlər qikip: «Barayli, baxka ilahlərnıng kullukida bolayli» dəp silər heq tonumaydiojan ilahlərojə əgixixka əz xəhiridikilərnı ezikturdi» degən həwərnı anglisang, **14** xu həman təkxürüp sürüxtə kıl; rast bolsa, dərwəqə bu yirginlik ix aranglarda yüz bərgənliki ispatlanəjan bolsa, **15** undəktə sən xu xəhərdikilərnı kılıq bilən əltürüp, bu xəhərnı wə uning iqidiki barlik nərsilərnı, jümlidin mal-waranlirini təltəküs həlak kılıwat. **16** Uningdiki barlik oljini otturidiki qong məydanəjə yiojip, xu xəhərnı barlik oljisi bilən koxup Pərwərdigar Hudayingəjə atəjan keydürmə kurbanliklək ot bilən keydürüwə; u mənggügə harabilik bolidu — kəyitidin kuralmaslikı kerək. **17** Təltəküs həlakətə bekitilgan heqbir nərsə kəlungəjə qəplaxmisun; xundək kilsang Pərwərdigar əjəzipidin yenip sanga rəhım kərsitidu; U sanga iqini əjəritip, ata-bowiliringəjə kəsəm kıləjandək seni kəpəytidu. **18** Sən mən bügin tapiliojan Pərwərdigar Hudayingning barlik əmrlirini tutup, uning nəziridə durus boləjanni kılıx üqün awaziojə kulək salsang, həling xundək yaxhi bolidu.

14 Silər Pərwərdigar Hudayinglarning pərzəntliridursilər; əlgənlər üqün bədinglarni heq kəsməslikinglar kerək wə yaki manglay qeqinglarni kirip taqir kilmaslikinglar kerək;

2 qünki sən Pərwərdigar Hudayingoşa ataloqan mukəddəs bir həlktürsən; Pərwərdigar yər yüzidiki barlik həlklər arisidin Əzining əlahidə gəhəri boləjan bir həlk boluxi üqün seni tallioqandur. 3 Sən heqkəndəq yirginqlik nərsini yeməsliking kerək. 4 Təwəndikilər silər yeyixkə bolidoqan həywanlar: — kala, qoy, eqəkə; 5 keyik, jərən, buoşa, yawa eqə, ahu, bəkan, yawa qoy, 6 xundakla həywanlar iqidə tuyakliri pütünləy aqimak (tuyakliri pütünləy yerik) həm kəxigüqi həywanlarning hərhillini yesənglar bolidu. 7 Lekin, kəxigüqi yaki aqimak tuyaklik həywanlardan təwəndikiləri yeməslikinglar kerək: — Təgə, toxkan wə suoqr (qünki ular kəxigüqi boləjini bilən tuyiki aqimak əməstur. Xunga ular silərgə haram bolidu). 8 Qoxka bolsa tuyakliri aqimak boləjini bilən kəximigini üqün silərgə haram bolidu. Xundak həywanlarning gəxini yeməslikinglar kerək wə həm əlüklirigə təgməslikinglar kerək. 9 Suda yaxaydioqan janıwarlardan təwəndikiləri yeyixkə bolidu: — sudiki janıwarlardan qaniti wə qasirakliri boləjanlari yeyixkə bolidu, 10 lekin qaniti wə qasirakliri bolmioqanlari yeməslikinglar kerək; ular silərgə nisbətən haram bolidu. 11 Barlik həlal quxlari yesənglar bolidu; 12 birak təwəndiki uqar-qanatlari yeməslikinglar kerək: yəni bürküt, tapkux-qeqırlar, dengiz bürkütü, 13 kərlioqaq quyrukluk sar, laqin, qorultaz-tapquxlar wə ularning hilliri, 14 həmmə qəoq-qəozunlar wə ularning hilliri, 15 müxükiyapilak, təgikux, qayka, sar wə ularning hilliri, 16 huwqux, ibis, aq ku, 17 saqiyku, belik'aloquq, qarna, 18 ləylək, turna wə uning hilliri, həpüp bilən xəpəreng dəğənlər silərgə haram sanalsun. 19 Hər bir qanatik əmüligüqi xəxarətlər bolsa silərgə nisbətən haram bolidu; ularni yeməslikinglar kerək. 20 Silər barlik həlal quxlari yesənglar bolidu. 21 Silər heqkəndəq əlük janwari yeməslikinglar kerək; silər undək nərsini xəhər-yezanglar iqidə turuwatqan musapirlarəşa beringlar; ular uningdin yesə bolidu yaki uni yat əlliklərkə setiwətsimu bolidu; qünki sən Pərwərdigar Hudayingoşa ataloqan mukəddəs bir həlktürsən. Sən oşlakni anisining sütidə qaynitip pixursang bolmaydu. 22 Sən jəzmən hər yili ezidiki həmmə terikqilik məhsulatliringning ondin birini ayrixing kerək; 23 sən xularni, yəni axliqing, yengi xarabing, zəytun meyingning ondin birini Pərwərdigar Hudayingning aldidə, yəni U Əz namini qalduruxka tallaydioqan jayda yə, xundakla kala-qoy padiliridin ayriloqan tunji balilirini xu yərdə yə; xundak qilsang Pərwərdigar Hudayingdin daim qorkuxni eginisən. 24 Wə Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligəndə, U Əz namini qalduruxka tallioqan xu jay səndin intayin yirak bolup, məhsulatliringni xu yərgə apiralmoqudək bolsang, 25 sən xu qəoqda uni puləşa setip, pulni kolungəşa tengip, Pərwərdigar Hudaying tallioqan jayəşa barəjin wə 26 wə kənglüng nemə tartsa, mayli kala, qoy, may-xarab, musəlləs bolsun, yaki xuningdək kənglüng tartkan hərəkəndək nərsini xu puləşa alsang bolidu; andin sən wə əyüngdikilər xu yərdə uningdin yəp-iqip, Pərwərdigar Hudaying aldidə xad-huram bolisilər. 27 Xəhər-yeziliringdə turuwatqan Lawiyarlari untumasliqing kerək, qünki aranglarda uning heqkəndək nesiwisi yaki mirasi yok. 28 Hər üç yilning ahirida sən xu yildiki məhsulatliringdin ondin birini əxrə kılıp qıkar; sən uni xəhər-yeziliring iqidə topla; 29 xuning bilən Lawiyar (qünki aranglarda uning heqkəndək nesiwisi yaki mirasi yok), musapiri, yetim-yesirlər wə tul hotunlar kelip uningdin yəp toyunsun; xundak qilsang Pərwərdigar Hudaying kolungdiki barlik mewini bərikətləydu.

15 Hər bir yəttə yilning ahirida sən bir «halas kılıx»ni jakarlioqin. 2 Bu «halas kılıx» mundək bolidu: — barlik

kərz igiliri kəxnisioşa bərgən kərzni kəqürüm kılıxi kerək; uni kəxnisidin yaki kəreindexidin tələp qılmasliki kerək; qünki Pərwərdigar aldidə bir «halas kılıx» jakarlandi. 3 Qətəlliktin bolsa tələp kılıxka bolidu; lekin kəreindexingdə boləjan kərzni kəqürüm kılıxing kerək. 4 Həlbuki, aranglarda həjətmənlər bolmaydu; qünki Pərwərdigar Hudaying silərgə miras bolux üqün igilixinglarəşa beridoqan xu zeminda tuərojingda seni ziyadə bərikətləydu; 5 Pəkət silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioşa kulak selip, mən silərgə bügün tapilioqan bu pütün əmrəgə əməl kılıxka kəngül bəlsənglar xundək bolidu. 6 Qünki Pərwərdigar Hudaying sanga wadə kıləqəndək u seni bərikətləydu; sən kəp əllərgə kapalətlək elip kərz berisən, lekin ularin kərz almayşən; sən kəp əllər üstigə həktüm sürisən, lekin ular üstüngdin həktüm sürməydu. 7 Pərwərdigar Hudaying sanga beridoqan zeminda xəhər-yezanglar iqidə turuwatqan kəreindexing arisidin kəmbəəllər bir adəm bolsa, sən uningəşa kənglüngni kəttik qılma yaki həjiti qıxkan kəreindexingəşa kolungni yumuwalma; 8 sən bəli kəsiylik bilən uningəşa kolungni oquk qıl wə uningdə nemə kəm bolsa qokum həjitudin qıqip uningəşa ətnə berip tur. 9 Kənglüngdə namrat kəreindexingdin aşrinq: Yəttinqi yil, yəni «halas yili» yəkinlaxti, dəp rəzil oyda boluxtin, uningəşa heq nərsə bərməsliktin həzi bol; xundək bolup qalsə u sening toşrangda Pərwərdigarəşa pəryad kətürüxi bilən bu ix sanga gunah həsabilinidu. 10 Sən qokum uningəşa sehiylik bilən bərgin; uningəşa bərginingdə kənglüngdə narazi bolma; qünki bu ix üqün Pərwərdigar Hudaying seni barlik ixliringda wə kolungdiki barlik əmgikingdə bərikətləydu. 11 Qünki kəmbəəllər zemindin yokəp kətməydu; xunga mən sanga: «Sən sehiylik bilən zemindiki kəreindexingəşa, yəni sening namratliringəşa wə həjətmənliringəgə kolungni aqkın» — dəp tapilidim. 12 Sening kəreindexing, mayli ibraniy ər yaki ibraniy ayal bolsun sanga setiloqan bolsa, u alta yil kullukungdə bolidu, andin yəttinqi yilida sən uni əzüngdin halas kılıp qoyuwat. 13 Uni koyuwətkəndə kuruk qol koyuwətsəng bolmaydu; 14 sən qokum koyliringdin, haminingdin wə xarab kəlkəqingdin təkdım kılıxing kerək; Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligini boyıqəşa sən uningəşa bəz. 15 Sening əslidə Misir zeminda kul boləjanliqingni, xuningdək Pərwərdigar Hudaying seni hərlik bədili tələp qıtquzəzanliqini yadingdə tut; xunga mən bügün bu ixni sanga tapilidim. 16 Həlbuki, xu kulung sanga: «mən səndin kətməymən» desə (qünki u seni wə ailəngdikiləri seyidu, sening bilən həli yaxi bolidu) 17 — wə qəoqda sən bigizni elip uning kulikini ixiktə təx. Xuning bilən u mənggügə sening kulung bolidu. Xuningdək dedikinggimu xundək muamilə kılıqin. 18 [Kulungni] yeningdin koyuwətkəndə sanga eşir kəlmisun; qünki u kullukungdə altə yil boləqəşka, kimmiti mədikarningkidin ikki həssə artuq bolidu; [uni koyuwətsəng] Pərwərdigar Hudaying barlik ixliringdə seni bərikətləydu. 19 Kaliliring wə koyliring arisida tuəşuloqan barlik tunji ərkək mozay-koziliringni Pərwərdigar Hudayingəşa ata; kaliliringning tunjisini heqkəndək əmgəkkə salma, koyliringning tunjisini kırkima. 20 Sən wə əyüngdikilər hər yili xu melingni Pərwərdigar Hudaying aldidə, Pərwərdigar tallaydioqan jayda yənglar. 21 Birak [xu] həywanlarning bir yeri meyip bolsa, mayli u məjruh, kor yaki uningdə hərəkəndək nuşsan bolsa, uni Pərwərdigar Hudayingəşa qurbanlik kılmasliqing kerək. 22 Bəli uni xəhər-yezanglar iqidə yəsəng bolidu; kixilər mayli pak yaki napak bolsun, uni jərən yaki keyikni yegəndək yesə bolidu. 23 Pəkət sən uning kəneni yemə; kəneni suni yərgə təkkəndək təküwət.

16 Abib eyini alahidə esingdə tut wə ətüp ketix heyitni Pərwərdigar Hudayingoşa atap təbrikligin; qünki Pərwərdigar Hudaying seni Abib eyida Misirdin keqidə qikarəjan. **2** Sən «ətüp ketix heyti»ning melini (məyli koy yaki kala padisidin bolsun) Pərwərdigar Hudaying tallap bekitidion jayda unoloşa atap kurbanlik kiləjin; **3** xundakla sən heqkandak bolduruloşan nanni yemasliking kerək; sən uning bilən yəttə kün petir nan, yəni «külpət neni»ni yeyixing kerək; qünki sən Misir zeminiyin aldiraxlikta qiktinq; xuning bilən sən ömrüingning barlik künliridə Misir zeminiyin qikkən xü künni yaqdanda tutkaysən. **4** Yəttə kün qebraliring iqidə, eyüingdə heqkandak eqitkü tepilmisun; sən birinçi küni kaqta kuloşan kurbanlik göxləni ətigəngə kaldurmasliking kerək. **5** Sən ətüp ketix heyti kurbanlikini Pərwərdigar Hudaying sanga təkdin kilidion xəhər-yeziliringning həkəndikidə kilsang bolmaydu; **6** bəlki ətüp ketix heyti kurbanlikini sən Pərwərdigar Hudaying Əz namini turoşuz xüün tallaydion jaydila kil; uni kaqkurun, kün petix waqtida, yəni Misirdin qikkəndiki waqtika oxşax waqtida kilsən. **7** Uni Pərwərdigar Hudaying tallaydion jayda pixurup yegin; andin ətigəndə qedirliringoşa kaytsang bolidu. **8** Sən alta küün petir nan yəysən; yəttinçi küni Pərwərdigar Hudaying aldida tənənlik sorun küni bolidu; sən heqkandak ix-əmgək kilmaysən. **9** Andin yəttə həptini sanaysən; axliqka orəşak saləşandin baxlap yəttə həptini sanaxka baxlaysən; **10** andin sən «həptilər heyti»ni Pərwərdigar Hudaying aldida kəlungdiki ihtiyariy hədiyə bilən ötküzisən; Pərwərdigar Hudaying sanga bərikətliginə qarap uni ihtiyarən sunisən. **11** Xuning bilən sən Pərwərdigar Hudaying aldida, U Əz namini turoşuzka tallaydion jayda xadlinisən; sən əzüng, oşlung, kizing, kulung, dediking, sən bilən bir yərdə turuwaqşan Lawiylar, aranglardiki musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xadlinisilər. **12** Sən xuning bilən əslidə Misirdə kul boləşanlikingni esinggə kəltürüp, bu barlik bəlgilimiləni tutup əməl kiləjin. **13** Sən «kəpilər heyti»ni yəttə kün ötküzisən; sən haman wə xarab kəlqingni yioşkan qeoşingda, oşlung, kizing, kulung, dediking, xəhər dərwasiz iqidə turidion Lawiylar, musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xəytta xadlinisilər. **15** Pərwərdigar tallaydion jayda sən yəttə kün Pərwərdigar Hudaying aldida heyti ötküzisən; qünki Pərwərdigar Hudaying barlik məhsulatiringda, kəlung kuloşan ixlarda seni bərikətləydu wə sən dərwaşə pütünləy xadlinisən. **16** Yilda üq kətim, petir nan heyti, həptilər heyti wə kəpilər heytida sening barlik ərkəkliring Pərwərdigar Hudaying aldida, u tallaydion jayda hazir boluxi kerək; ular Pərwərdigar aldida kuruk qol hazir bolsa bolmaydu; **17** bəlki Pərwərdigar Hudayingning sanga təkdin kuloşan bərikiti boyiqə hərbiri kəlidin kəlixəqə sunsun. **18** Həlkning üstidin adalət yürüzüp adil həküm qikrix üqün, sən Pərwərdigar Hudaying sanga təkdin kilidion barlik xəhər-yeziliring iqidə hərbir kəbilidə sorəşki wə əməldarları bəkitixing kerək. **19** Adalətni burmilisang bolmaydu; adəmlərgə yüz-hatirə kilsang bolmaydu; para alsang bolmaydu; para bolsa aqilanilərnin kəzlinini kor kilidu həm adillərnin səzlinini burmilaydu. **20** Sən mutlək adalətni izdixing kerək; xundak kilsang həyat kərisən həmdə Pərwərdigar Hudaying sanga təkdin kilidion zeminni igiləysən. **21** Sən əzüng üqün yasaydion Pərwərdigar Hudayingning kurbangəşning ətrəpioşa «axərəş» buti kilidion heqkandak dərəş tikməsliging kerək **22** wə əzüng üqün heqkandak but tüwrüki tikməsliging kerək; undak nərsilər Pərwərdigar Hudayingoşa yirginliktur.

17 Pərwərdigar Hudayingoşa həkəndak nuksani yaki baxka kəmqiliki boləşan kala yaki koyni kurbanlik süpitidə sunmasliking kerək; qünki undak kilix Pərwərdigar Hudayingoşa yirginliktur. **2** Pərwərdigar Hudaying sanga təkdin kilidion xəhər-yezang iqidə ər bolsun, ayal bolsun, birsiring Pərwərdigar Hudayingning aldida birar rəzil ixni kuloşanlik — Uning əhdisigə hiləplik kuloşanlik, baxka iləhəroşa (məsilən, Mən sanga ibadət kilixka mən'i kuloşan kuyax, ay yaki pütkül samawi koxun boləşan yultuzlarəşa), ibadət kilip ularəşa bax urəşanlikə baykəsa, **4** — xundak bir ixтин həwər tapkan yaki uni angliəşən bolsang, undakta sən əstəyidilik bilən sürüxtürgin; bu ix ispatlinip rast qiksə, dərwaşə Israilda xundak yirginlik ix kilidion bolsa, **5** sən xü rəzil ixni kuloşan ər yaki ayalni dərwasiliringoşa elip qikip, xü ər yaki ayalni ölümgə məhkum kilip qalma-kesək kilixing kerək. **6** Birsini ölümgə məhkum kilix üqün ikki-üq guwahqining səziri boluxi kerək. Birsini birlə guwahqining səzi bilən əltürükə bolmaydu. **7** Əltürüldionda əwwal guwahqilar qol salsun, andin barlik həlk qol salsun; xundak kilsanglar silər rəziləni aranglardin həydiwətisilər. **8** Xəhər-yezanglarda həküm qikrixka sanga təs kəlidion bir ix qiksə, məyli hun dəwasi, hək-tələp dəwasi yaki zoranlik dəwasida, həkəndak talax-tartix bolsa ornunglardin turup Pərwərdigar Hudaying tallaydion jayoşa beringlər. **9** Silər Lawiy kahinlərnin wə xü qaəda bolidion sorəşki bəşning yenioşa barisilər wə ularidin həküm soraysilər; ular silər üqün həküm qikridu. **10** Silər Pərwərdigar tallaydion ay yərdə turoşanlarning silərgə tapxuridion həküm səzi boyiqə ijra kilisilər; ularning silərgə kərsətkinining həmmisigə əməl kilip kəngül bəlxinglər kerək. **11** Silər ularning silərgə kərsətkən kanun həkümü boyiqə, qikridion qarari boyiqə kilisilər; ular silərgə tapxuridion səzidin ong ya soləşə qətnəp kətməzilər. **12** Wə bəxbəxtəkilip, Pərwərdigar Hudayingning himziti üqün xü yərdə turidion kahinoşa yaki sorəşki bəşə kulək salmioşan kixi bolsa, xü adəm ölümgə məhkum bolidu; xuning bilən silər rəziləni Israildin həydəp qikirisilər. **13** Xundakla, barlik həlk bəlnəni anglap kərkidu wə yəne bəxbəxtəkilip kilmaydu. **14** Sən Pərwərdigar Hudaying sanga təkdin kilidion zeminoşa kirip uni igiligəndə, xundakla uningda turoşanda: «Mən ətrəpimdiki əllərnin kədikə özümgə bir padixəş tikləməqmən» desəng, **15** xü qaəda sən əzüngə pəkət Pərwərdigar Hudaying tallaydionini tikləysən; üstüingə kərinəş bolmioşan qətləni bəkitməsliging kerək. **16** [Padixəş] bolsa əzi üqün ətləni kəpəyməsliki yaki ətləni kəpəymən dəp həlkni Misiroşa kayturmasliking kerək; qünki Pərwərdigar silərgə: «Silər xü yol bilən hərgiz kaytmasliqinglər kerək» degəndi. **17** Padixəş kəp ayalləri gə əmrigə əlməsliki kerək; bolmisə uning kəngli ezip ketixi mumkin. U əzi üqün əltun-kümüxni kəpəyməsliki kerək. **18** Padixəşlik təhtigə olturoşinida u əzi üqün Lawiy kahinlərnin aldida muxu kanunni bir dəptərgə kəqürüp pütixi kerək. **19** Xü dəptər uning yenida daim boluxi wə uni əmrining barlik künliridə oşuxi kerək; xundak kilsə u Pərwərdigar Hudasidin kərkup, muxu kanunning səziri wə bəlgilimilərinə tutup ularəşa əməl kilixni əginidu. **20** Xundakla uning kəngli kərinəşliri aldida həkəwərləşip kətməydu, bu əmlərdin ong ya soləşə qətnəp kətməydu wə xuningdək Israil arisida uning wə oşullirining padixəşlik künləri kəp bolidu.

18 Lawiy kahinlar wə xuningdək barlik Lawiylar kəbilisining Israilda heqkandak nesiwisi yaki mirasi bolmaydu; ular Pərwərdigarəşa atap otta sunulidion kurbanliklərdin wə [Pərwərdigarning] mirasidin yeyixə bolidu, **2** Biraq ularning kərinəşliri arisida heqkandak mirasi bolmaydu; Pərwərdigar

eytkandək, U Өzi ularning mirasidir. **3** Kahinlarning kurbanlik kilidioqan həlktin alidioqan  l xi mundak; – (m yli kala yaki koy bolsun) kol, eng k g xi w   qay-kerini kahinlaroqa berilidu. **4** Sil rning axliqinglardin, yengi xarabinglardin w  zaytun meyinglardin dasl pki pixkan hosulni w  koyliringlardin dasl pki k rkil oqan yungni uningoa berisil r; **5** q nki P rw rdigar Hudaying uni w  uning əwladlirini  z namida hizmitidə daim turuxka barlik k bililiringlar iqidin talliwaloqan. **6**  g r Lawiy boloqan bir ad m p tk l Israildiki h rkandak x h r-yezidin, yəni ezi makanlaxkan jaydin qikiq, P rw rdigar tallaydioqan jayoqa k ls  **7** w  xu y rd  P rw rdigar aldida turuq i barlik kerindaxlirioqa ohxax P rw rdigar Hudasing namida hizmett  turoqan bolsa, **8** undakta (m yli u atisidin qalioqan mirasini setiwatk n yaki setiw tmig n bolsun) uning yaydioqan  l xi kerindaxliriningkid k boluxi ker k. **9** Sən P rw rdigar Hudaying sanga beridioqan zeminoqa kirgən qaojda, sən xu y rdiki  ll rning yirginqlik ad tlirini eg nm sliking ker k. **10** Aranglarda  z oolji yaki kizini ottin  tk zidioqan, palqilik, r mqilik,  psaniyilik, jadug rlik **11** yaki demidiqilik k loquqi yaki jinkəx, seh rgar yaki əlgənlərdin xol sorioquqi heqkandak kixi bolmisun; **12** q nki bundak ixlarni kilidioqan h rkandak kixi P rw rdigaroa n pr tlik bolidu; bu yirginqlik ixlar t p ylidin P rw rdigar Hudaying xu  ll rni aldinglardin hayd p qikiqiridu. **13** Sən P rw rdigar Hudaying aldida əyibsiz muk mm l boluxing ker k; **14** q nki sən zemindin haydaydioqan bu əllər r mqil r w  palqilaroqa kulak salidu; biraq P rw rdigar Hudaying seni undak kilixka yol koymaydu. **15** P rw rdigar Hudaying sil r  q n aranglardin, kerindaxliringlar arisidin manga ohxaydioqan bir p yoq mb r turoquzidu; sil r uningoa kulak selinglar. **16** Bu sil r H r b teojida yiojil oqan k nd  P rw rdigar Hudayinglardin: «P rw rdigar Hudayingning awazini yon  anglimayli, bu dahx tlik otni k rm yli, bolmisa  li p ketimiz» d p t l p k lojininglaroqa pütünlay mas kelidu. **17** Xu qaojda P rw rdigar manga: «Ularning manga deg n sezi yahxi boldi. **18** Mən ularoqa kerindaxliri arisidin sanga ohxaydioqan bir p yoq mb rni turoquzimən, Mən  z sezlirimni uning aozioqa salim n w  u Mən uningoa barlik tapiloinimni ularoqa sezləydu. **19** W  xundak boliduki, u Mening namimda daydioqan sezlirimg  kulak salmaydioqan h rkandak kixi bolsa, Mən uningdin hesab alimən. **20**  mma Mening namimda baxbaxtklik kilip Mən uningoa tapilimioqan bir r sezni sezlis  yaki baxka ilahlarning namida sez kilidioqan pəyoqəmbər bolsa, xu pəyoqəmbər əltürülsun. **21**  g r sən k ngl ngd : «P rw rdigar kilimioqan sezni kandak p rk etimiz» des ng, **22** bir pəyoqəmbər P rw rdigarning namida sez kilioqan bolsa w  u bexar t kilioqan ix tojra qikmisia yaki  ml g  axurulmisia, undakta bu sez P rw rdigardin qikmioqan; xu p yoq mb r baxbaxtklik bil n sezlig n d p, uningdin k rkma.

19 P rw rdigar Hudayinglar sil rg  beridioqan zemindiki taipil rni sil rning aldinglardin  z p taxlioqan waqtida w  sil r xundakla ularning x h rliri w   ylirid  turojininglarda, **2** sil r xu qaojda P rw rdigar Hudayinglar sil rg  beridioqan zeminda  q x h rni ayrim kilixinglar ker k; **3** xundakla, ad m  lt rg n h rbir kixi xu y rl rg , xu x h rl rning birig  keqip beriwalsun d p yol hazirl p, P rw rdigar Hudayinglar miras boluxka sil rg  beridioqan zeminni  q rayonoqa b lisil r. **4** Tirik kelix  q n xu y rl rg  keqip beriwaloqan, ad m  lt rg n kixi tojruluk b gilima mundak; – u koxnisini tasadipiyliktin urup  lt r p kojoqan, xundakla  slid  uningoa  q-adawiti bolmioqan bolsa, xu yorga keqip beriwalsa bolidu. **5** Masil n, u koxnisi bil n otun kesixka ormanoqa kirg n bolup, dar hni

kesixka paltini k t rg nd  palta bexi sepidin ajrap ketip koxnisioqa tegip ketip uni öltürüp koysa, undakta jawabkar kixi bu x h rl rdin birig  keqip beriwelip hayat kalidu; **6** bolmisa, kan kisasi aloquqi  jezipi kaynioqanda adam  lt rg n kixini koqlaydu w  yol uzun boloaqqa, uningoa yetixiwelip  lt r wetixi mumkin;  m lioyetta, u kixi  l mg  layik  mas, q nki uning  slid  koxnisioqa heqkandak  q-adawiti yok idi. **7** Xunga mən sil rg : « z nglar xundak  q x h rni ayrixinglar ker k» d p əmr kilim n. **8** P rw rdigar Hudayinglar ata-bowiliringlaroqa k s m kiliojind k qegrayinglarni keng ytixni, ata-bowiliringlaroqa w d  kilioqan barlik zeminni sil rg  t kdim kilixni halaydu; **9** sil r P rw rdigar Hudayinglarni seytix w  uning yollirida daim mengix  q n mən sil rg  b g n tapilioqan bu  mrni tutsanglarla U xundak kilidu, undakta sil rmu  z nglar  q n bu  q xəhərdin baxka yon   q x h rni koxisil r. **10** W  xundak kilsanglar P rw rdigar Hudayinglar sil rg  miras kilip t kdim kilidioqan zemin arisida nah k kan t kilmaydu w  xuningdök g dininglaroqa hun gunah  q xm ydu. **11** Lekin bisi koxnisioqa  q-adaw t tutkan bolsa, paylap turup uningoa hujum kilip, urup  lt r w ts  w  xu x h rl rdin birig  keqip beriwaloqan bolsa, **12** undakta uning öz x hiridiki aksakallar adım  w tip uni xu y rdin yandurup kelixi ker k, andin uni  lt r lsun d p «kan kisasi aloquqi»ning k lioqa tapxuruxi ker k. **13** S n uni heq ayimioqin, xundak kilioqanda Israildin t k lgen gunahsiz kanning deojini tazilioqan bolisil r; andin h linglar yahxi bolidu. **14** P rw rdigar Hudaying sanga igil x  q n t kdim kilidioqan zeminda burunkilar miras yeringd  bekitk n, koxnangning pasil texini yetkim sliking ker k. **15** M lum jinay t yaki gunah toqr sida birsig  «U gunah kilioqan» d p  r-xikay t kilixta yalozub birla guwahqi bolsa kupay  kilmaydu, b lki h mm  ix ikki yaki  q guwahqingning sezi bilən bekitilsun. **16** Bisi tojruluk «palanqi-pokunqi gunah kilioqan» d p  r z kilidioqan kara niyatlik bir guwahqi qiksa, **17** dəwalixip k loqan ikki ad m P rw rdigarning aldida, xu k nlar d  bolidioqan kahinlar w  sor kqi bəglər aldida hazir bolsun; **18** sor kqi bəglər  stayidillik bilən t k rsun; əgər heliki guwahqi yaloqan guwahqi bolup,  z kerindixi tojruluk yaloqan guwahlik b rg n bolsa, **19** undakta, sil r d l u kerindixioqa kilmakqi bolojind k uningojimu xundak kilinglar. Xundak kilsanglar razillikni aranglardin yokitisil r. **20** K loqan həlkmu bu ixni anglaydu w  k rkidu w  xundakla, aranglarda undak rəzil ixni yon  kilmaydu. **21** Sil r heq r him kilmanglar; janota jan, k zg  k z, qixka qix, k loqa kol, putka put elinsun.

20 Əgər sən d xm niringg  j ng kilojili qikiq, at w  j ng h rwilirini, xundakla  z ngdin k p bolioqan bir  lni k rs ng, ular din heq k rkma. Q nki seni Misir zemindin qikiqirip k lgen P rw rdigar Hudaying  zi sən bilən billidu. **2** Sil r j ngg  qikx aldida kahin  zi aldioqa qikiq h lk g  sez kilip **3** ularoqa:  y Israil, anglanglar! Sil r b g n d xm niringlar bilən sok xux aldida turuwatisil r. K ng lliringlar j r' tsiz bolmisun; k rkmanlar, titrim nglar, ularning s w bidin d kk d kkig  q xm nglar; **4** q nki P rw rdigar Hudaying  zi d xm niringlar üstidin  jelib  kilixinglar  q n sil r bilən billa j ngg  qikidu» – d p eytsun. **5** Xu qaojda əməldarlar h lk g  mundak desun: – «Aranglarda bir yengi  y selip, uni [Hudaqa] atimioqan bisi barmu? Undakta u  z  yig  yenip kətsun, bolmisa u j ngd   li p ketip, baxka kixi kelip uni [Hudaqa] atixi mumkin. **6** T k selip üzümzar b rpa kilip, teli uning mewisini yemigən birkim barmu? Bar bolsa  yig  yenip kətsun, bolmisa u j ngd   li p k ts , baxka kixi kelip uning mewisini yeyixi mumkin. **7** Bir kiz bilən w dil k n

bolup, tehi uni ez amriga almiqoan birkim bolsa, u oyiga yenip katsun, bolmisa u jengda elup ketsa, baxka kixi kelip uni eziga hotunlukka elixi mumkin». **8** Andin mansopdarlar halkka yana sezlap: «Korqup ketkan, jur'atsiz birkim barmu? U oyiga yenip katsun. Bolmisa kerindaxlirining yurikimu uningkidak jasaratiz bolup kelixa mumkin» dap eytsun. **9** Omaldarlar halkka xularni eytkandin keyin ular halkning aldidada yetakchilik kilixka qoxunlaroqa sardarlarni tiklisun. **10** Silar hujum kilixka malum bir xaherga yekinlaxkininglarda awwal uningoja sulhi toqrisida sez kilinglar. **11** Ogur ular sulhni halaymiz, dap jawab berip ez darwazilirini silerga aqsa, undakta uningda turuwatkan hammu halk silerga bekinip kulluk haxarda bolidu. **12** Lekin silar bilan sulhi kilixka unimay, balki silar bilan jeng kilmaqchi bolsa silar uni korxanglar. **13** Pærwardigar Hudayinglar uningdiki harbir erkakni kililqap oltüringlar; **14** Lekin ayallar bilan baliliri, kala bilan xahardiki hammu narsini, yani barlik qonaymätni özünglaroqa olja kilip elinglar; Pærwardigar Hudayinglar ez düxmänliringlardin silerga elip borgan oljidin yap seyünisilar. **15** Silardin yirakta bolqan, [zeminjoqa tawu bolmioan] allarning xaherliriga xundak kilinglar. **16** Lekin Pærwardigar Hudayinglar silerga miras kilip beridoqan zemindiki allarning xaherlirini bolsa, ularning iqidiki tiniki bar heq narsini tirik qoymay, **17** balki Pærwardigar Hudayinglar silerga buyruoqandak Hittiyalar bilan Amoriylar, Qanaaniylar bilan Pärizziylar, Hitiylar bilan Yabusiyalarning hammisini taltöküs yokitixinglar keräk. **18** Bolmisa, ular ez ilahlirjoqa qokunuxtiki hammu yirginqlik ixlirini silerga ogitip, Pærwardigar Hudayinglaroqa gunah kilidjoqan bolisilar. **19** Bir xaharni igilax üqün uzun waqit jeng kilip korxap turuxka toqra kelsa, uning atrapidiki darahlarni palta bilan kesip wayran kilmanlar; qünki ularning mewisini yensanglar bolidu. Xunga ularni kasmanglar; qünki daladiki darahlar korxiwelix keräk bolqan adämmidi? **20** Lekin silar mewilik darah amas dap bilgän darahlarni kesip yokitip, silar bilan soqxuxkan xaharni hujum kilip oqulitixka xu darahlardin istihkam-potaylarni yasisanglar bolidu.

21 Ogur Pærwardigar Hudayinglar silerga miras kilip igilaxka beridoqan zeminda, dalada oltürülgen bir jaset tepisa, amma uni oltürgen adam malum bolmisa, **2** aqsakalliringlar bilan soraqchi bagliringlar qikip ölük teploqan yar bilan atrapidiki xaharlarning arilikini olqisun; **3** oltürülgüqining jasitiga eng yekin xaharning aqsakalliri bolsa ixka selinmioan, boyuntorokmu selinmioan inäk tepip kalsun; **4** xu xaharning aqsakalliri inäkni süyi tohtimay akidjoqan, haydilip terilmioqan bir jiljojoqa elip berip, xu jiljoqining ezida inäkning boynini sunduruwatsun; **5** xu qaoqda Lawiyning owladliri bolqan kahinlar ularning xexioqa kalsun; qünki Pærwardigar Hudayinglar ularni Özining aldidada hizmatte bolup, Pærwardigarning namida baht-barikat talaxka tallioqandur. Harbir dawu wa harbir tayak jazasi ularning sozi boyiqe kesilsun. **6** Oltürülgüqining jasitiga eng yekin xahardiki aqsakallarning hammisi xu jiljojoqa kelip, boyni sunduruloqan inäkning üstida turup, kollirini yuyup **7** guwahlik berip: «Kollirimiz bolsa bu kanni tekmedi, kezlimiz bu ixni kermidi; **8** ey Pærwardigar, Sän Özüng herlük bädili telap kutquzoqan halking Israilni kaqürgaysän wa nahak akkan qanning gunahini Israil halkingge artmioqaysän» — desun; xundak kilip bu kan gunahjoqa kafarat kältürülgen bolidu. **9** Silar xundak kilip Pærwardigarning neziride toqra bolqanni kilip nahak tükülgen qanning gunahini özünglardin qikiriwätken bolisilar. **10** Ogur silar düxmänliringlar bilan jeng kilojili qikkininglarda

Pærwardigar Hudayinglar ularni qolunglaroqa bergeq, ular din asir aloqan bolsanglar, **11** bu asirlarning arisida qiraylik bir ayalni kertip, kenglung uningoja quxup, uni amringge elixni halisang, **12** undakta uni eyüngge elip baroqin; u qeqini quxurup, tirnaklirini yasap, **13** asirlikte kiygen kiyimlirini selip, öyüngde olturup toluq bir ay ata-anisi üqün matam totsun; andin sän uning xexioqa kirip uni özüngge ayal kilip uningoja er bolsang bolidu. **14** Keyin, agerde kenglung uningdin seyünmisa, u kayarni halisa, barojili qoyuxun keräk; uni puloja satmioqin wa uningoja dedektäk muamila kilmioqin, qünki sän uningoja yekinlik kilip uyat kilmansän. **15** Ogur birsining ikki ayalni bolup ularning birige amraklik, yana birige öqlük kilqan bolsa wa amrak wa eq bolqan her ikkisinin oqul tuquloqan bolsa, tunjisini eq ayalidin tapkan bolsa **16** undakta u kixi oqullirjoqa barini miras üqün ülxtürüp bergeq künide eq ayalining oqli, yani uning tunji oqlining ornioqa amrak ayalining oqlini tunji oqullukqa qoyuxka bolmaydu. **17** U balki eq ayalining oqlini tunji oqulm dap etirap kilsun; qünki bu uning küq-kuwiti bar waqtidiki daslapki mewisidir; tunji oqulluk hokuki uningki boljoqqa, atisi barlik mal-mülükün uningoja ikki ültx miras bäsün. **18** Ogur birsining baxbaxta wu itaetsiz oqli bolsa, u na atising sezige, na anising sezige kulak salmay, hatta tayak-tarbiyimu kar kilmay, ularning gepini yanila anglimisa, **19** Uning ata-anisi uni tutup, xaharning darwazisioqa elip berip, xaharning aqsakallirining xexioqa kältürsun; **20** ular xaharning aqsakallirjoqa erz kilip: — «Bu oqlimiz baxbaxtaklik wa itaetsizlik kilip, sezimizni anglamay yüridu; u napsi yaman, xarabhor bolup kaldi» dap eytsun. **21** Xuning bilan xaharning hammu halki bir bolup uni qalma-kesak kilip oltürsun. Silar bu yol bilan özünglardin razillikni qikiriwetsilar; pütkül Israil bu ixni anglap korkidjoqan bolidu. **22** Ogur birsi elim jazasioqa layik gunah sadir kilip, oltürülgen bolsa wa jasetini bir darahka esip koyoqan bolsanglar, **23** ölüki keqiqe darahka kalmisun; kandaqla bolmisun, silar darahka esiloquqini xu kündä kömwetinglar (qünki kimdekim [darahka] esiloqan bolsa, Huda taripidin lenatka qalduruloqan kixi hesablinidu). Xundak kilsanglar, Pærwardigar Hudayinglar silerga miras kilip borgan zeminni bulojmioqan bolisilar.

22 Sän kerindixingning kalisi ya koyi ezip ketkinini kersang, qatiking bolmay yürme; kandaqla bolmisun, uni kerindixingning xexioqa yatküzüp bar. **2** Ogurda kerindixing sanga yekin olturmisa wa yaki igisini tonumisang, xu haywaning ez öyüngge elip kelip, kerindixing uni izdap kalgüq ezüni saqlap andin uningoja tapxurup bargin. **3** Sän ohxaxla uning yitken exiki yaki kiyimlirininimu xundak kil; xundakla kerindixingning harqandak yitken narsisini tepiwalsang, unimu xundak kiljoqin; sän özüngni bu ixtin qaqurmioqin. **4** Ogur kerindixingning exiki yaki kalising yolda yikilip quxkinini kersang, sän bu ahwaldin özüngni qaqlamioqin; kerindixingjoqa yadamlixip ulioqini tartip turoquzoqin. **5** Ayal kixi bolsa arlarning kiyimini kiymisun; xuningoja ohxaxla er kixi ayal kixining kiyimini kiymisun; qünki kimki xundak kilsa, Pærwardigar Hudayingning aldidada yirginqlik bolidu. **6** Ogur sän yolda ketiwetip, bir darahka yaki yerdä baliliri yaki tuhumliri bolqan quxning uwisioqa uqrisang, anisi tuhum yaki balilirini besip yatqan bolsa, ana-balilirini biraqla almioqin; **7** heq bolmioqanda sän anisini qoyuwetip, balilirinila alsang bolidu; xundak kilsang sanga yahxi bolup uzun omür kerisän. **8** Yengi bir ey alsang, egzangge bir tosmu tam yasioqin; bolmisa birsi uningdin yikilip quxsa, özüngge qan tükülük gunahini kältürüxting mumkin. **9** Öz üzümzarlikingoja ikki hil uruk

qacmqiojn; bolmisa teriojiningning h mmisi w   z mzarlikning moqsulatliri buloqanoqan hesablinidu. **10** Sən kala bilən exəkni birg  koqub y r h ydimigin. **11** Yung w  kanaptin ibar t ikki hil yiptin tokoloqan kiyimni kiyimigin. **12** Sən yepinoqan tonungning t t burjikig  pep k koqoijn. **13**  g r biri hotun elip uningoa yeqinqilik k loqandin keyin uningoa  q bolup, **14** Uning yaman gepini k lip, uningoa b tnam qaplap,  r k lip: «Mən bu hotunni aldim, lekin uningoa yeqinqilik kılsam uning k z əməslikini bildim» desə, **15** undakta k zning atanasini k zning paklik ispatini elip x h r dərwazisida olturoqan x h rning aksakallirioja k lt rsun, **16** andin k zning atisi aksakallarioja s z k lip: «Mən k zimni bu kixigə hotunluqka b rdim, lekin u uningoa  q bolup qaldi; **17** w  mana, u uning yaman gepini k lip, b tnam qaplap  r k lip: «K zning k z əməslikini bildim»  ydu. Birak mana k zimning paklik ispatil! d p, ispat rəhtni aksakallarning aldisida yeyip koysun. **18** U wakitta x h rning aksakalliri erini tutup uningoa tayak-t rbiya berip, **19** Israildiki bir pak k zning yaman gepini k lip, uningoa b tnam qapladinq d p, yüz x k l k m x t l tsun; andin ular pulni k zning atisioja b rsun d p bekitusun.  mma k z bolsa u kixining hotuni bolup turirerixi ker k;  r pütün əmriddə uni koqub b rs  bolmaydu. **20** Lekin bu s z rast q k p, k zning paklik ispatil bolmisa, **21** k zni atisining  yining d rwazisi aldisida aparusun w  atisining  yidd  buzukluk k lip Israilning iqidd  xərməndilik k loqanliqi  q n uning x h rining adamliri xu y rd  uni qalma-kesak k lip  lt rsun. Xundak k lojininglarda sil r  z nglardin rəzillikni q k riwetisil r. **22**  g r birsi eri bar hotun bilən zina k lip tutulup qalsa, zina k lixkan  r-hotun ikkilisi  lt r lsun. Xundak k loqanda Israilning iqiddin rəzillikni q k riwetisil r. **23**  g r birsi x h rd  biraw bil n w dilixip koqoqan bir k zi uqritip, uning bil n billa bolsa, **24** ikkilisini x h rning d rwazisioja elip q k p qalma-kesak k lip  lt r nglar; k z bolsa x h rd  turup w rkirimiojini  q n,  r bolsa baxkisining w dil xkan k zi bil n yatqini  q n  lt r lsun. Xundak k lip, sil r özünglardin r zillikni q k riwetisil r. **25**  g r  r kixi baxkisi bil n w dil xkan k zni dalada uqritip, uni tutuwelip uning bil n yatsa, p k t k z bil n yatkan  r kixi  lt r lsun. **26** K zoja bolsa, heqnem  k lmanglar, q nki k zning  zidd   l mg  layik heq gunah yok. Bu ix bolsa birsi koqnisioja hujuom k lip uni  lt r w tkeng  ohxax ixtur. **27** Q nki u baxkisioja w dil xkan k zni dalada tutuwaloqanda, k z towloqan bolsimu uni k tkuziojud k kixi tepilmioqan. **28**  g r birsi bir r  r bil n w dil xmig n k zni tutuwelip, uning bil n yetip h r ikkisi tutulsa, **29** k z bil n yatkan ad m k zoja yeqinqilik k lip har k lojini  q n k zning atisioja  lik x k l k m x berixi ker k; andin k zi  zig  hotun k lip elixi ker k, u p tk l  mridd  uni koqub b rs  bolmaydu. **30** Heqkim atisining hotunini almaslik ker k, atisining yotqinini aqmaslik ker k.

23 Kimki sokulux yaki kesilix t p ylidin ahta k liwetilg n bolsa, P rw rdigarning jamaitig  kirmisun. **2** Kimki h ramdin tuquloqan bolsa P rw rdigarning jamaitig  kir lm s; oninqi  wladiojiq  mundaqlardin heqkim P rw rdigarning jamaitig  kirmisun. **3** Heqbir Ammoniy w  ya heqbir Moabiy P rw rdigarning jamaitig  kirmisun; oninqi  wladiojiq  ulardin heqkim P rw rdigarning jamaitig  h rgiz kirmisun. **4** S w b xuki, sil r Misirdin q k ninglarda ular aldinglaroja yem klik, su elip q k mid  w  sil rg  ziyank klik k lixk  sil rni qarojisun d p, Aram-Naharaimdiki Petorluk Beorning oqli Balaamni yallidi. **5** Lekin P rw rdigar Hudayinglar bolsa Balaamning s zini anglimay, b lki sil r  q n qarojixni b rik tk  aylanduruw tti; q nki P rw rdigar Hudayinglar sil rg  muh bb t baoljoqan. **6**

Sil r h mm  k nlinglarda [Ammoniyar w  Moabiyar]ning aman-es nliki w  bəhtini h rgiz istimanglar. **7** Lekin Edomiyar kerindixinglar bolojaq, ularoja n pr t bilən qarimanglar. Misirliklarojimu n pr t bilən qarimanglar, q nki sil r ularning zeminida musapir bolup turojanidinglar. **8** Bularning  qinqi əwladidin tuquloqan balilar P rw rdigarning ibadət jamaitig  kirs  bolidu. **9** D xm nlingg  karxi j ngg  q k p qedir tiks ng, h rhil napakliktin ehtiyat k loijn. **10**  g r aranglarda keqisi birsi q xidd  X ytan atlap napak bolojan bolsa, u qedirgahdin q k p kətsun; qedirgahk  udulla kirmisun; **11** kəqkurun k rg nd  u suoja q x p, k n patkada qedirgahoja yepir kirsun. **12** [H jitinglar]  q n qedirgahning sirtida bir jayinglar bolsun; t r tk  xu y rg  beringlar. **13** Saymanliring iqidd  bir g rj k bolsun; sən sirtta t r tk  oltursang, uning bilən  rak kolap t ritingni k m w t. **14** Q nki P rw rdigar Hudaying seni k tkuzuxk , d xm nlingrini aldinglaroja tapxuruxkə qedirgahing otturisida y ridu; xunga sening qedirgahing pak bolsun. Bolmisa u seningkid  bir r paskinilik k rs  səndin ayrilip ketixi mumkin. **15**  z hojisidin keqip yeningoa k lg n kulni  z hojisioja tutup b rmigin. **16** U aranglarda sil r bilən billa turup, q ysi x h rning d rwazisi iqidd  q ysi y rni tallisa, xu y rda tursun. Sil r uningoa zulum k lmanglar. **17** Israilning k zlrining arisida heqbir pahixə bolmison, Israilning oqullirining arisida heqbir pahixə h zil k bolmison. **18** Bir k s mni b ja k lt rm k  q n P rw rdigar Hudayinglarning  yig  pahixining pulini yaki h zil kning pulini k lt rmigin; q nki bu ikkisi P rw rdigar Hudayingning aldisida yirginqliktur. **19** Sil r  z kerindixinglardin  s m almanglar; pulning  s mi bolsun, axlikning  s mi bolsun yaki h rkandak  s m aloqud k baxk  n rsining  s mini alsanglar bolmaydu. **20**  mma q t llikdin  s m alsanglar bolidu, lekin kerindixinglardin heq  s m almanglar. Xundak k lsanglar P rw rdigar Hudayinglar sil r uni igil xk  kiridioqan zeminda, k lliringlarning barlik  mgikidd  sil rg  b rik t beridu. **21** Sən P rw rdigar Hudaying aldisida bir nərsini ataxk  k s m k loqan bolsang, uningoa əməl k lixk  hayal kilma. Bolmisa, P rw rdigar Hudaying uni səndin t l p k lojini q n gunah bolis n. **22** Lekin  g r sən bir nərsini ataxk  k s m k lmisang, u sanga heq gunah bolmaydu. **23** Aqzinqdin q k kanoja əməl k loijn; P rw rdigar Hudayingoja k s m k lip atiojiningni, yəni aqzinqning s zi boyiqa ihtiyariy hədiyəngni sunuxing ker k. **24** Sən koqnaning tallikioja kirs ng haliojiningg  y p toyun,  mma kaqa-kuqangoa elip mangmioijn. **25** Koqnaning pixkan zira tlikig  kirs ng, k lung bilən zira tning bexini  z p alsang bolidu;  mma koqnaning zira tlirig  orojak saloquji bolma.

24 Əgər birsi bir ayalni  mrig  aloqandin keyin uningda bir r s t ixni bilip, uningdin s y nmis , undakta u talak hetini p t p, uning k loja berixi ker k; andin uni  z  yiddin q k riw ts  bolidu. **2** Ayal uning  yiddin q k k ndin keyin baxk   rg  t gs  bolidu. **3** Bu ikkinji  rmu uni yaman k r p, talak hetini yezip k loja berip uni  z  yiddin q k riw ts  yaki uni aloqan ikkinji eri  l p k ts  **4** uni koqub b rg n awwalki eri uni napak hesabla, ikkinji ketim hotunluqk  almisun; q nki undak k lsa, P rw rdigarning aldisida yirginqlik ix bolidu. Sən P rw rdigar Hudaying sanga miras k lip beridioqan zeminning  stigg  gunah y klimigin. **5**  g r birkim yengiddin hotun aloqan bolsa uningoa n  j ngg  q k , n  baxk  bir r ixk  buyrulmisun; u b lki aloqan hotunini hux k lix  q n bir yiloiqə  rkun-azad bolup  yidd  oltursun. **6** Heqkim yaroujq k yaki t gm nning  sti texini kapalətkə almisun; q nki bu ix birsining hayatini kapalətkə aloqand k bolidu. **7**  g r birkim Israilardin bolojan

kerindixining birini bulap kelip, uni kuldak ixlatsə wə yaki uni setiwətsə xu bulangqi oltürülsun; silər xundak kılsanglar aranglardin rəzillikni qikiriwetsilər. **8** Pesə-mahaw wabasi pəyda bolsa, ezünglaroqa pəhəs bolunglar, Lawiy kahinlarning silərgə barlık kərsətkinini kılinglar; mən ularoqa qandak əmr kılojan bolsam xuningoqa kəngül koyup əməl kılinglar. **9** Misirdin qikikininglarda Pərwərdigar Hudayinglarning yolda Məryəmgə qandak kılojini əskə elinglar. **10** Əgər sən əz buradər-koxnanogoqa kərz bərsəng, kapalət elix üqün öyigə kirmigin; **11** bəki taxkırıda turup tur; sanga kəzdar kixi ezi sanga beridojan kapalətni taxkırıoqa elip qıksun. **12** Xu kixi yoxsul bolsa sən unalğın kapalətkə alojan [kiyimni] yepinip uhlımıoqaysən; **13** Həq bolmioqanda sən bəki kapalətni kün patkanda uningoqa kayturup bərgin; xundak kılsang u ez tonini yepinip uhlıoqanda, sanga bəht-bərikət tiləydu. Xundak kılsang bu ix sanga Pərwərdigar Hudayingning aldidə həkkanıylik sanılıdu. **14** Ajiz, namrat mədikaroqa nahəklik kılma, məyli u kerindaxliringlardin bolsun yaki yeza-xəhərliringlarda turojan musapirlardin bolsun. **15** U namratlıktın əz həkqığə intizar boləyraqqə, u ixlignə xu küni kün pəxtitın burun həkqını qokum bərgin; bolmisa, u sening toprangda Pərwərdigarə pəryad kətürıdu, bu ix gunah bolup bexingə qūxıdu. **16** Balilirining jinayiti üqün ata oltürülmisun, balilarmu atining jinayiti üqün oltürülmisun; bəki jinayiti bar boləjan hər bir kixi əz gunahı üqün ölüm jazasini tartsun. **17** Sən musapir yaki yetim toprısidiki həkümüni burmilima; tul ayalning kiyim-keqəklirininu kapalətkə alma, **18** bəki ezüngning Misirdə kül bolup Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin hər kılip kütquzup kəlginini yadingoqa kəltürgin. Xunga mən sanga buningoqa əməl kılojan dəp buyruymən. **19** Sən etizlikning həsulini yiojkiningda bir baq ənqini untup kəlojan bolsang, uni elip kelix üqün yenip barmiojin; u ənqə musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. Xundak kılojanda Pərwərdigar Hudaying sening kəllirining barlık əmgikini bərikətləydu. **20** Zəytun dərihngni kəkkiningdin keyin xahlirida kəlojanlırini kayta kəqma; kəlduklıri musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. **21** Üzümzarlıkning üzümlirini yioyip boləjandin keyin waxang kılmiojin. Kəlduklıri musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. **22** Ezüngning Misir zeminida kül boləjoningni yadingoqa kəltürgin; xunga mən sanga buningoqa əməl kılojan dəp buyruymən.

25 Əgər ikki kixi birnərsini talixip kelip, həküm berixni tələp kılip sot aldioqa kəlsə, undakta sorəqılar dəwəzoqa həküm qikiriş həkdərnı hək, gunahı bar adəmnı gunahkar dəp jakarlısun. **2** Əgər gunahkar adəm dərrigə layıq bolsa, sorəqı uni əzining aldidə yərgə yatquzup, uning kılojan gunahıoqa layıq sanap dərrilısun. **3** Ləkin pəkət kırık dərrıla urulsun; xuningdin ziyadə urulmisun, kəp urulsa xu kerindixing kəz aldingda kəmsitəng bolıdu. **4** Sən haman tepıwatkan kalining əozını boqmiojin. **5** Əgər bir yərdə turıdojan kerındax akanılarning biri bala yüzi kərməy əlöp kətsə, əlgən kixining ayalı yat bir kixigə təgmısun; bəki uning erining birtuoqan kerındixi uning kəxioqa kirip uni hotunlukqə elip, birtuoqan kerındaxlık burqını ada kılsun; **6** əlgən kerındixining ismi Israıldin əqürülməsliki üqün ayalning tunji balısoqa uning ismi koyulsun. **7** Ləkin əgər bu kixi yənggisini elixni halimisa, yənggisı [xəhər] dərwazısidiki aqsakallarning kəxioqa berip: «Eriming birtuoqan kerındixi əz kerındixing ismini Israıldə kəlduruxkə unımidı; u mən üqün birtuoqan kerındaxlık burqını ada kılxkə unımidı», dəp eytsun. **8** Andin uning xəhirıdiki aqsakallar uni qakirtip uningə nəsihət kılsun; əgər u: «Mən uni

hotunlukqə elixni halımaymən», dəp qing turuwalsa, **9** yənggisı aqsakallarning kəz aldidə uning kəxioqa berip, uning putıdin kəxini saldurup, yüzigə təkürtip: «Bir tuoqan kerındixi üqün ailə kuruxkə unımioqan kixigə xundak kılsun!» dəp jakarlısun. **10** Xu kixining nami Israılning iqıdə: «Kəxi selinoquqining öyi» dəp atalsun. **11** Əgər ikki adəm bir-biri bilən uruxup kəlojinida birining ayalı əz erigə yərdəmlıxip erini uroquqining kolidin ajratmaqı bolup, kəlini uzitip uroquqining jan yerini tutuwalsa, **12** undakta sən uningə həq rəhım kılməy kəlini kesiwət. **13** Sening haltangda qong-kıqık ikki hil taraza texi bolmısun. **14** Öyüngdə qong-kıqık ikki hil əfəh saklıma. **15** Taraza texing toptooqra, durus bolsun; əfəhingmu toptooqra, durus bolsun. Xundak kılsang Pərwərdigar Hudaying sanga beridojan zemında emrtıng uzun bolıdu. **16** Qünki kimki xundak ixlər kılsa, kimki nahək ix kılsa, Hudaying Pərwərdigarning aldidə yirginlik sanılıdu. **17** Misirdin qıqıp kelıwatkıninglarda Amaləklərnıng silərgə nəmə kılojini esinglarda tutunglar; **18** ular Hudadin kərkəy, yolda silərgə uqrap, silər hərıp-qarqap həlinglar kəlmioqan qəoqda, kəyninglarda kəlojan ajiz kixilərnı urup yəkatmıdım? U Hudadin həq kərkəy. **19** Xunga, Pərwərdigar Hudaying mirasing bolsun dəp sanga igiləkkə beridojan zemında, Pərwərdigar Hudaying ətrəpıngdiki barlık düxmənlirıngdin amənlik bərginidə, Amaləklərnıng namini asmanning tegidə əslənmıgıdək dərijidə əqürüwət; bu ixni unutmə.

26 Sən Pərwərdigar Hudaying sanga miras kılip beridojan zeminoqa kirip uni ezüngning kılip igiləp olturaklakanda, **2** Pərwərdigar Hudaying sanga beridojan zeminning həsulini alojanda, sən yərnıng dəsəpkı pixkan mewisini elip, səwətkə selip Pərwərdigar Hudaying Əz namini koyuxkə tallaydojan jayoqa elip bərixing kərkək; **3** andin xu wakıttiki kahınnıng kəxioqa kəltürüp, uningə: «Pərwərdigar Əzi bizgə bərixkə ata-bowilirimizoqa kəşəm kılojan zeminoqa kirdim, bügün mən Pərwərdigar Hudayingning aldidə xundak boləjinoqa guwahmən», dəp eytsın. **4** Kahın səwətni kəlungdin elip uni Pərwərdigar Hudayingning kurbangahıning aldidə koyıdu; **5** andin sən Pərwərdigar Hudayingning aldidə sez kılip mundak dəysən: — «Məning atam əslı qerib bir aramiy idi; Misiroqa bəxüüp olturaklaxtı; ular xu yərdə dəni əz musapir bolsımu, bərojənsı kəpiyip uluoq, küqlük, qong bir həlk boldı. **6** Ləkin Misirliklər bizgə kattık kolluk kılip, zulum selip bizni əojır əmgəkkə saldı. **7** Əmma biz ata-bowilirimızning Hudasi Pərwərdigarə pəryad kıliwıduk, Pərwərdigar awazimizni anglap biz tartıwatkan harlık, japa wə zulumoqa nəzirini saldı. **8** Xuning bilən Pərwərdigar küqlük kəl wə uzartkan bilək, dəhəxtlər wə məjizilik əlamətlər wə karamətlər bilən bizni Misirdin qikiriş **9** bizni bu yərgə elip kelip bu zeminoqa, yəni süt bilən həsəl ekıp turıdojan bir zeminoqa igə kıldı! **10** Əmdı mana, əy Pərwərdigar, sən Manga bərgən wə zeminning mewisining dəsəpkı pixkınıni sening kəxingə əkəldim», dəysən. Xulərnı dəp, səwətni Pərwərdigar Hudayingning huzurıda koyup, Pərwərdigar Hudayingning aldidə səjdə kılısən; **11** xundak kılip sən wə öyüngdikilər Pərwərdigar Hudayingning silərgə əta kılojan həmmə nemətliridin hux bolunglar; əzüng, Lawıylar wə aranglarda turıdojan musapırlar kəxulup xadlıninglar. **12** Sən hər üqinqı yilıda, yəni ondın biri boləjan əxrə yilıda həmmə həsulungning ondın birini əxrə ayırıp boləjandin keyin, sən Lawiy bilən musapıroqa, yetim-yesir, tul hotunlarəqa dərwaziliringning iqıdə xulardın yəp toyunsun dəp bərisən; **13** wə sən Pərwərdigar Hudayingning aldidə sez kılip xundak dəysən: «Mən öyümdin [Hudəoqa] mukəddəs

kilinojan narsilarni ayrip elip qikip, sən Manga tapiloqan əmr boyiqə bularni Lawiy bilən musapiroqə, yetim-yesir, tul hotunlaroqə bərdim; mən Sening əmrliringning heqbirini nə buzmidim, nə heqqaqan unutmudim; **14** matəm tutkanlirimda xulardin heqnemini yemidim, napak haləttə turup buningdin birmemini almidim; elgən kixigə ata buningdin heqnemə bərmidim, bəlki Pərwərdigar Hudayingning awazini anglap hər ixta Sən manga əmr kiləqining boyiqə kildim. **15** Əmdi Sən muqəddəs makaning boləqan asmanlardin nəzər selip Əz həlking İsraillni, xundakla ata-bowilirimizəqə kəsəm bilən kiləqan wədəng boyiqə, həsəl bilən sūt akidioqan, bizgə bərgən bu zeminni bərikətligəysən». **16** Bügün Pərwərdigar Hudaying bu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə əməl kilixkə əmr kildi; pütün kəlbəng, pütün jening bilən ularni tutup ularəqə əməl kil. **17** Sən bügün Pərwərdigarni əzüngning Hudaying boluxkə, xundakla Uning yollirida mengixkə, Uning bəlgilimilirigə, Uning əmrlirigə, Uning həkümlirigə əməl kilip Uning awazioqə kulək selixkə qəbul kilding; **18** wə Pərwərdigar bolsa bügün silərnə Əzining has həlki boluxkə, Uning barlik əmrlirini tutuxkə (U silərgə wadə kiləqəndək) silərnə qəbul kildi. **19** Xundək bolsa, U silərgə izzət, nam-xəhrət wə xan-xərp berip, Əzi yaratqan barlik ələrdin silərnə üstün kildiu. Buning bilən silər Uning eytkinidək, Pərwərdigar Hudayinglar üçün muqəddəs bir həlk bolisilər.

27 Musa wə İsraillning əksəkəlləri həlkkə buyrup mundək dedi: — «Mən bügün silərgə tapiloqan bu barlik əmrni tutunglar. **2** Iordan dəryasidin etüp Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridioqan zeminəqə kirgən kündə, silər qəng-qəng taxlarni tikləp ularni hək bilən aqartinglar; **3** andin ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə wadə kiləqinidək, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridioqan, sūt bilən həsəl ekip turidioqan zeminəqə kirixinglar üçün dəryadin etkininglərdə, bu qənunning həmma səzilirini xu taxlarəqə pütüp koyunglar. **4** Silər Iordan dəryasidin etüp, mening bügünki əmrin boyiqə xu taxlarni Ebal teqida tikləp, ularni hək bilən aqartinglar. **5** Silər xu yərdə Pərwərdigar Hudayinglar üçün tēmür əswab təgmigən taxlardin qurbangah yasanglar; **6** Pərwərdigar Hudayinglarning bu qurbangahni yonulmionqan, pütün taxlardin yasalsun; uning üstidə keydürmə qurbanliklarni Hudayinglar Pərwərdigarəqə atəp sununglar. **7** wə xu yərdə inəklip qurbanliklirini sununglar, ulardin yəp Pərwərdigar Hudayinglarning huzurida xadlininglar. **8** Silər xu taxlar üstigə bu qənunning həmma səzilirini enik pütüp koyunglar». **9** Andin Musa bilən Lawiy kahinlar pütkül Israiloqə səz kilip: «Əy Israil, xük turup anglanglar! Silər bügün Pərwərdigar Hudayinglarning həlki boldunglar. **10** Əmdi Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulək selip, mən bügün silərgə tapiloqan uning əmrliri wə bəlgilimilirigə əməl kilinglar» — deyixti. **11** Xu küni Musa həlkkə əmr kilip mundək dedi: — **12** Silər Iordan dəryasidin etkəndin keyin, bular, yəni Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar, Yüsüp bilən Binyaminlar Gərizim teqining üstidə turup, həlkkə bəht-bərikət tilisun. **13** Bular, yəni Rubən, Gad, Axir, Zəbulun, Dan bilən Naftali Ebal teqining üstidə lənət oquxkə tursun. **14** U waqıtta Lawiyar İsraillarning həmmisigə yukiri awaz bilən: — **15** «Kimki hünərwənnəng kəli bilən birə oyma yaki quyma məbudini yasap qixsa (Pərwərdigar aldidə yirginlik ixtur!), uni yoxurunqə tikləp qoysa lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **16** «Kimki ata-anisini kəzğə ilmisa lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **17** «Kimki qəxnisining pasil texini yətkisə lənətəkə qəlsun», dəp jakarlisun. Andin

həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **18** «Kimki bir korni yoldin əzdursə lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **19** «Kimki musapir, yetim-yesir wə tul hotun toqrisidiki həkümnə burmilisa, lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **20** «Kimki atisining hotuni bilən yatsə, atisining yətkinini aqқан boləqəqə lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: Amin! — desun. **21** «Kimki həywan bilən munasiwət kilsa lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: Amin! — desun. **22** «Kimki atisining kizi yaki anisining kizi boləqən əz həmxirisi bilən yatsə lənətəkə qəlsun» — dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: Amin! — desun. **23** «Kimki keynanisi bilən yatsə lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: Amin! — desun. **24** «Kimki qəxnisini paylap turup yoxurun eltürsə lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **25** «Kimki gunəhsiz adəmnə eltürüp uning qəni üçün hək əlsə lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **26** «Kimki bu qənunning səzilirigə kəngül bəlməy, wəningəqə əməl kilixtə qing turmisa, lənətəkə qəlsun» dəp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun.

28 Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning səzini anglap, mən bügün sanga tapxuridioqan əmrlirigə əməl kilixkə kəngül bəlsəng, Hudaying Pərwərdigar seni yər yuzidiki həmmə əllərnin üstigə qəng kildiu; **2** Pərwərdigar Hudayingning səzini anglisəng bu həmmə bəht-bərikətlər sanga əgixip üstünggə quxidu: — **3** Sən xəhərdə bəht-bərikətlik bolisən, əhərdim bəht-bərikətlik bolisən. **4** Baliyatqungning mewisi bilən yeringning mewisi, qarpayliringning mewisi, yəni kalangning nəsilirini wə koy padliring tuqəqini bolsa, bəht-bərikətlik bolidu. **5** Sewiting bəht-bərikətlik bolidu, təngəngmu bəht-bərikətlik bolidu. **6** Sən kirsəngmu bəht-bərikətlik bolisən, qixsəngmu bəht-bərikətlik bolisən. **7** Sanga qarxi qixqan duxmənlirigini Pərwərdigar aldingdə məəqlup kildiu; ular bir yol bilən sanga hujuməqə kelip, yəttə yol bilən aldingdin qaqidu. **8** Sening ambarliringdə wə qəlung bilən kilidioqan barlik ixliringdə Pərwərdigar üstünggə bəht-bərikət buyruydu; Pərwərdigar Hudaying sanga beridioqan zemində U seni bərikətləydu. **9** Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning əmrlirini tutup yollirida mangsang, Əzi kəsəm bilən sanga wadə kiləqəndək Pərwərdigar seni tikləp Əzigə muqəddəs bir həlk kildiu. **10** Xuning bilən yər yuzidiki həmmə həlklər sening Pərwərdigarning nami bilən ataloqiningni kərup sandin qərkidu. **11** Pərwərdigar seni yaxnitidu; sanga berixkə ata-bowiliringəqə kəsəm bilən wadə kiləqan zemində seni əz bədinəngning mewisi bilən qarpayliringning mewisi wə yeringning mewisini mol wə bərkətlik kildiu. **12** Pərwərdigar sening zeminəqə əz waqıtida yəməyur berip qolliringning həmmə ixlirini bərikətləx üçün əz həzinisi boləqan əsmanni sanga aqidu; əzüng heq kimdin kərz əlməysən, bəlki kəp əllərgə kərz bərisən. **13** Pərwərdigar seni kuyruk əməs, bax kildiu; sən pəkət üsti bolup, asti bolməysən. Əgər mən silərgə bügün tapiloqan Pərwərdigar Hudayingning əmrlirigə kulək selip, ularni tutup əməl kilsəng, **14** xundakla mən bügün silərgə buyruəqan həmmə səzlərnin heq biridin ong yaki soləqə qətnəp kətmisəng, baxkə iləhlarəqə əgixip kullukioqə kirmisəng, xundək bolidu. **15** Ləkin xundək boliduki, əgər Pərwərdigar Hudayingning awazioqə kulək salmay, mən bügün silərgə tapiloqan uning barlik əmrliri bilən bəlgilimilirini tutmisənglar həm ularəqə əməl kilmisənglar, bu lənətlərnin həmmisi sanga əgixip üstünggə quxidu: — **16** Sən xəhərdə

lənətkə qalısən, səhradimu lənətkə qalısən. **17** Sewiting lənətkə qalidu, təngnəngmu lənətkə qalidu. **18** Baliyatkuŋning mewisi, yeringning mewisi, kalangning nəsiliri wə qoy padiliringning tuoŋkini lənətkə qalidu. **19** Sən kirsəngmu lənətkə qalısən, qıksəngmu lənətkə qalısən. **20** Sening Pərwərdigarni taxlıoŋan rəzil kılmixliring üqün u sən yoŋ qılinoŋuqə, tezdin həlak qılinoŋuqə, qolung qılnoŋan barlık ixliringda sening üstüנגgə lənət, parakəndilik wə dəxnəm qüxüridu. **21** Pərwərdigar sən igiləxkə kiridoŋan zemindin seni yoŋatkuŋuqə sanga waba qaplasturidu. **22** Pərwərdigar seni sil-waba kesili, kezik kesili, yalluŋuŋ kesili wə bəzgak kesiligə giriptak kilip, kuroŋaqkılık, qawirix apiti wə hal apitiga muptila qılıdu. Bu apətlər sən yoŋ qılinoŋuqə seni qoŋlaydu. **23** Bexingning üstidiki asman mistək, ayioŋingning astidiki yər təmürdək bolidu. **24** Pərwərdigar sening zeminigda yaqidoŋan yamoŋurni topa-qang wə kum qılıdu; ular taki sən həlak boluŋuqə asmandin üstüנגgə qüxidu. **25** Pərwərdigar Өzi seni düxmənliringning aldidə maŋuŋp qılıdu. Sən ularoŋa qarxi bir yol bilən berip, ularning aldidin yəttə yol bilən qaŋısən; yər yüzidiki həmmə əllərnə dəkkə-dükkigə salidoŋan obyekt bolup qalısilər. **26** Əlükliŋrlar asmandiki barlık uqar-qanatlar bilən yər yüzidiki həywanlaroŋa yəm bolidu; ularni həydwetidoŋan heŋkim qıkmaydu. **27** Pərwərdigar seni Misirdiki saŋaymas yara-qakılıri, qıŋan-hürrəklər, təmrətkə, kıqıxkaŋ bilən uridu. **28** Pərwərdigar seni saranglık, korluk wə parakəndilik bilən uridu. **29** Sən küpkündüzdə kor kixi karəngöjdə təmtiligəndək təmtiləp yürisən, barlık yolliring akmaydu; sən kündin-küנגə pəkət zulum bilən buləngqılıkka uqrioŋuqə bolısən, seni kütqüzidoŋan heŋkim qıkmaydu. **30** Sən bir hotun bilən wadıləxsəng baxka bir adəm uning bilən yatidu; əyni salsəng uningda olturalmaysən, tək tikknə bolsəng mewisini yeyəlməysən. **31** Kaləng kezliringning aldidə soyulidu, lekin gəxidin yeyəlməysən; karəp turup exiking səndin buləp ketilidu, sanga yenip kəlməydu. Qoyliring düxmənliringning qolıoŋa qüxüŋp ketidu, ularni yandurup kelixkə yardəmgə heŋkim qıkmaydu. **32** Oŋuŋ bilən kızırling baxka bir əlning kolıoŋa qüxüŋp, kezliring pütün kün ularoŋa təlmürüx bilən qarəydu; lekin kolung ularni kütqüzuxka əmalsız qalidu. **33** Yeringning məhsulatlıri bilən əmgikingning barlık mewisini sən tonumaydoŋan bir əl yəp ketidu; sən barlık künliringdə ezilip zulum tartısən. **34** Kezliring kərgən ixlardin sən sarəng bolup ketisən. **35** Pərwərdigar seni tapiningdin qoŋkəngioŋuqə, tizing bilən paŋaq-putliringioŋuqə saŋaymas dəhəxtlik yara-qakılar bilən uridu. **36** Pərwərdigar seni öz üstüנגgə tikligən padıxəŋioŋa qoxup əzüng wə ata-bowiliring tonumioŋan bir əlğə tutup beridu. Sən xu yərdə turup yaŋoŋq wə taxtin yasaloŋan baxka iləhlaroŋa qoŋunisən. **37** Sən Pərwərdigar seni elip baridoŋan həmmə əllər arisida wəhımə, səz-qəqək wə tapa-təningni obyekt bolup qalısən. **38** Sən etizlikka berip kəp uruk qaŋısən, lekin qəkətkilər ularni yəp ketip, uningdin əz yioŋip kelisən. **39** Tallarni tikip pərwix kıləngmu, ularni kurtlar yəp ketip, nə mewisini yioŋalmaysən, nə xarəb iqəlməysən. **40** Zeminigning hər yeridə zəyitun baŋliring bolsimu, uning meyi bilən bədingni məsihləp mayliymaysən; qünki dərhəldiki mewilər pixməyilə qüxüŋp ketidu. **41** Oŋuŋ wə kiz pərzənt kərsəngmu, lekin ular yenigda turmaydu; qünki ular sürgün bolup ketidu. **42** Sening hərbi dərihing bilən yeringning barlık məhsulatlırini qəkətkilər əzining qılıdu. **43** Arənglarda turuwatŋan musapir səndin baroŋanseri üstün bolup, sən baroŋanseri təwən bolup qalısən. **44** U sanga kərz bərgüqi bolidu, əmma sən uningə kərz bərləməysən. U bax bolidu, sən küyruk bolısən. **45** Sən Pərwərdigar

Hudayingning awazioŋa kulək salmay, U sanga tapilioŋan əmr wə bəglilimilərnə tutmioŋing üqün bu lənətlərnig həmmisi sən həlak qılinoŋuqə seni qoŋlap yetip, üstüנגgə qüxidu. **46** Bu lənətlər əzüng wə nəslingning üstigə mənggülik qüxidoŋan məjizilik aləmət wə karamət bolup kalidu. **47** Sən kəngriqilikte xadlik wə kəngül huxluki bilən Pərwərdigar Hudayingning kullukida bolmioŋaŋka, **48** buning ormioŋa sən aqlik wə usuzluk, yaləngaqlik wə hər nərsining kəmqilikidə bolup Pərwərdigar sanga qarxi əwətdioŋan düxmənliringning kullukida bolup qalısən; U seni həlak qılnoŋuqə boynungə təmür boyunturukni salidu. **49** Pərwərdigar yirəktin, yəni yər yüzining qetidin sən tilini bilmaydoŋan, bürküttək xungəŋp kelidoŋan bir əlni sanga qarxi əwətidu. **50** U əlpazi əxəddiy, qerilaroŋa yüz-hatirə kılmaydoŋan wə yaxlaroŋa məhir kərsətmaydoŋan bir əl bolidu. **51** U sən həlak boluŋuqə, qarwiliringning nəsl bilən yeringning məhsulatlırini yəp ketidu; qünki u seni yoŋitip bolmioŋuqə sanga nə axlik, nə yəngi xarəb, nə zəyitun meyi, nə kaləngning mozaylıri nə qoy padiliringning qoziliridin bir nemini qoymaydu. **52** Sən tayanəŋan pütkül zeminigdiki həmmə egiz, məhkəm sepilliring ərtülüp qüxkütə, u pütkül zeminigdiki barlık dərwaziliring idioŋa kelip, seni qorxiwalidu. U Pərwərdigar Hudaying sanga bərgən zeminigning hər yeridiki həmmə dərwaziliring aldioŋa kelip, seni qorxiwalidu. **53** Xu wəktidə düxmənliringning qıstap kelixlıri bilən boləŋan kəmal-qıstəngning əzəb-okubətləri iqidə, Pərwərdigar Hudaying sanga ata kıləŋan, əz teningning mewisi boləŋan oŋulliringning gəxini wə kızırliringning gəxini yəysən. **54** Wə xundək boliduki, arənglardiki nazuk, intayin silik-sipayə bir adəm kəridixi, kuŋqikidiki ayali, xundəklə tehi tirik baliliridin kizəŋinip, ularoŋa yaman kezi bilən karaydu; **55** xunga, düxmənliringning kəmal-iskənjisidə sən əz dərwaziliring iqidə kiyənalioŋingda heŋqənmə kəlmioŋanliki üqün, u ezi yəwatŋan baliliringning gəxidin ularning heŋqənsisioŋa əzrakmu bərməydu. **56** Arənglardiki əslidə nazuk wə silik-sipayə boləŋan, silik-sipayiliki wə nazuklukidin puti bilən yərgə dəssəxnimu halimaydoŋan ayal kuŋqikidiki eri, oŋuŋ-kiz pərzəntlırindin kizəŋinip, ularoŋa yaman kezi bilən karaydu; qünki düxmənliringning kəmal-iskənjisi bilən sən əz dərwaziliring iqidə kiyənalioŋingda heŋqərsə kəlmioŋaŋka, u əz puti arilikidin qıŋŋan bala həmrəhi bilən ezi tuoŋŋan balilirini yoxurunəŋə yəydu. **58** Sən bu kitabta pütülmisən bu qənunning barlık səzriŋgə əməl kılıxka kəngül bəlmisəng, Pərwərdigar Hudayingning uluoŋ wə həywatlik namidin qorŋmisəng, **59** Pərwərdigar sening üstüנגgə qüxüridoŋan wəbalar həm nəslingning üstigə qüxüridoŋan wəbalar ni əjayib qılıdu; U dəhəxtlik, uzakka sozulidoŋan wəbalar ni wə əojir, uzakka sozulidoŋan kesəllərnə üstüנגgə wə nəslingə qüxüridu; **60** Pərwərdigar sən qorŋidoŋan, Misirdiki barlık kesəllərnə üstüנגgə qüxürüp, sanga qaplasturidu. **61** Xuningdək bu qənuniy kitabta pütülmisən həmmə kesəl wə həmmə wəbanimu Pərwərdigar taki sən həlak boluŋuqə üstüנגgə qüxüridu. **62** Xuning bilən əslidə asmandiki yultuzlardək nuroŋun bolsənglar mu, əmdilikte əz bir türükün kixilər bolup qalısilər; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioŋa kulək salmidinglar. **63** Wə xundək boliduki, Pərwərdigar ilgiri silərgə yaxlık kilip, silərnə awutŋinidin səyüngəndək, U əmdi silərnə yoŋitip həlak qıldıŋinidin səyümidu; xuning bilən silər igiləxkə kiridoŋan zemindin yulup taxlinisilər. **64** Pərwərdigar silərnə yər yüzining bu qetidin u qetigiqə boləŋan həmmə əllərnig arisioŋa tarŋitidu; silər əzünglar yaki ata-bowiliringlar tonumioŋan yaŋoŋq bilən taxtin yasaloŋan iləhlarning kullukida bolısilər; **65** Silər u əllərnig arisida nə arəm tapalmaysilər, nə tapininglar

tirap turojudak heq zəmət jay bolmaydu; Pərwərdigar bəliki xü yərdə silərnin kənglünglari ojuwalaxturup titritip, kəzünglari karangojulaxturup jeninglari solaxturidu. **66** Silər qarap turup jeninglar kilda esikliktek turidu; silər keqə-kündüz dəkkə-dükkidə bolup jenimdin ayirilip qalarmənmu? — dəp kərkisilər; **67** kənglüngni baskan wəhimə wə parakəndiqilik wə kəzling kərgən kərtinüxlər tüpəylidin ətigin: «Kaxki kəq bolsidi!», kəqtə bolsa: «Kaxki ətigən bolsidi!» dəysən. **68** Pərwərdigar silərgə wadə kəlip: «Silər bu yolni ikkinqi yənə kərməysilər» dəgən xü yə bilən silərnə kemigə qüxürüp Misiroğa yanduridu. Silər xü yərdə düxmənlinglaroğa küldədek boluxkə əzünglari satsilər, lekin silərnə aloqli adəm qikmaydu.

29 Təwəndikilər Pərwərdigar Israillər bilən əhdə baqlax üqün Moab zeminida Musoğa tapilioğan sözlərdur. Bu əhdə Pərwərdigar ular bilən Hərobda kəloğan əhdidin baxkə bir əhdə idi. **2** Musa pütkül Israilli qakirip ularoğa mundak dedi: «Silər Pərwərdigarning Misir zeminida Pirəwngə, uning barlik hizmətkarlıri wə zeminin həmmə yerida kəz əldinglarda nemə ix kəloqinini kərdünglər, **3** yəni xü qong apətlər bilən uluq məjizilik əlamət wə karamətlərnə ez kəzünglər bilən kərdünglər. **4** Ləkin Pərwərdigar silərgə bügüngi qə xüxəngüdək kəngül, kərgüdək kəz wə ənglijudək külak bərmidi. **5** Mən kərik yil silərnə bayawanda yetəkəp yürdü; xü waqitlarda üstünglərdiki kiyimlinglar konirimidi, putunglərdiki kəxinglərmu konirap kətmidi. **6** Huda Əzining silərnin Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikni bilsun dəp, silərgə yeyixkə nan, iqxkə xarab yaki küklük iqxlik nesip kəlmidi. **7** Silər bu jayoğa yetip kəlgininglarda Həxəbonning padixahı Siħon bilən Baxanning padixahı Og biz bilən jəng kəloqli qikti; əmmə biz ularni urup məoşlup kilduk; **8** biz ularning zeminlirini elip Rubənlər bilən Gadlar wə Manasəhning yerim kəbilisigə miras kəlip bərduk. **9** Əmđi silər həmmə ixilinglarda rawaj təpix üqün bu əhdin sezlirini tutup, ularoğa əməl kilinglar. **10** Bügün həmminglar — kəbila baxliklinglar, akşkəllinglar, əməldərlinglar, xuningdək Israilling həmmə ərliri, **11** kəqiq baliliringlar, ayalliringlar, qədirgəhinglarda turuwatkan musapirlar, xundakla otun kəsküqilinglar wə su toxuquqiliringlarmu, həmminglar Pərwərdigarning əldida həzir turuwətsilər; **12** məksət xuki, Pərwərdigar Hudayinglarning əhdisigə, yəni Pərwərdigar Hudayinglar bügün silərgə bərgən kəsimi bilən baqlioğan əhdigə dahil boluxunglar üqündur, **13** Wə xuning bilən təng U silərnə bügün Əzigə has bir həlk kəlip silərgə wadə kəlojindək, ata-bowiliringlaroğa, yəni İbrahim, İshək wə Yəkupkə kəloğan kəsimi boyiqə əzi silərgə Huda boluxtur. **14** Ləkin mən bu əhdə wə kəşəmni yəloquz silər bilənə əməs, **15** bəldi bügün biz bilən bu yərdə Pərwərdigar Hudayingimzning əldida turuwatkanlar, xundakla bügün bu yərdə biz bilən birgə bolmioğan kixilərnin həmmisi bilənmu tüzüximən. **16** (qünki silər bizning Misir zeminida kəndək turoqanlikimiz wə səpimizdə əllərnin otturisdin kəndək etüp kəlginimizni obdan bilisilər; **17** Silər ularning arisidiki yirginqlik nərsilərnə, ularning arisidiki yaqəq, tax, altun wə kümüxtin yasəloğan butlarni kərdünglər). **18** Əhdin məksiti bolsa, silərnin aranglərdiki hər bir ər, hər bir ayal, hər bir əilə wə hər bir kəbililiringlərdin bügün kəngli Pərwərdigar Hudayingimzning yəni, xü əllərnin iləhlingin kullukioğa kirip kətidioğan heq kixi bolmisun, xundakla aranglarda et süyi wə əmən qikirdioğan yiltiz pəyda bolup kəlmisun üqündur. **19** Dərwəqə xundək boliduki, xü lənət sezlirini ənglijoğanda ez kənglidə əz-

əzini bəht-bərikətlik sanap: «Mən kənqə bəxbəxtlik bilən mangəmmu, tinq-amanlikta turirəmən», dəgüqi xundək bir kixi bolidu; nətijidə, nəm yərmu qəngkək yərgə əhxəxlə wəyran kəlinidu. **20** Pərwərdigar mundək kixini əpu kəlməydu, bəliki Pərwərdigarning oşəzipi bilən otluk kəhri tütündək xü kixigə qüxidü; wə kitabta pütülgən həmmə lənətlər uning bəxiqə qüxidü; Pərwərdigar uning ismini əsmənnin tēgədin əqüridu. **21** Pərwərdigar bu kənun kitabida pütülgən əhdin həmmə lənətliri boyiqə Israilling barlik kəbililiridin uni ayrip qikip, apətkə muptilə kəlidu. **22** Kəlgüsi dəwrə bolsa, yəni silərdin keyin qikirdioğan baliliringlar wə xundakla yirək yurttin kəlgən musapirlar Pərwərdigar xü zeminin üstigə əwətkən balayı apətlər bilən kəsəllərnə kəridu; **23** Pərwərdigar oşəzipi wə kəhri bilən wəyran kəloğan Sodom, Gomorra, Admah wə Zəboimlarning wəyranqilikdək zeminin həmmə yeri günggürtlixip, xorlixip, kəyüp kətkinini, tərəkliklikmu, həsulmu bolmiojini, ot-qəpmu ünminini kəridu; **24** buni kərgənlər, həttə həmmə əl-yurt: «Nemixkə Pərwərdigar bu zeminə qə mundək kəloqandı? Nemixkə Uning oşəzipi xunqə kəttik, əxəddiy boləndu?» dəp soraydu; **25** andin ularoğa əwə berilip: «Ular ata-bowiliring Hudası Pərwərdigarning ularni Misir zeminidin kətkuzup qikəroğında ular bilən bəkitkən əhdini taxlap, **26** bərip ularning nəsivisi bolmioğan, əzimu tonumioğan iləhlərnin kullukioğa kirip, ularoğa qokunəqini üqün xundək boldi. **27** Mana bu səwəbtin Pərwərdigarning oşəzipi bu zeminə tutixip, wə kitabta pütülgən həmmə lənətni uning üstigə kəltürdi. **28** Xuning üqün Pərwərdigar oşəzəp, əqqik wə zor kəhr bilən ularni yurttin yulup, bəxkə bir yurtkə taxlidi» — dēyilidu. **29** Hərbir yoxurun sirlər bolsa Pərwərdigar Hudayingimzningkidur; lekin hər kəndək əxkarilənoğan wəhiylər bolsa bu kənunin sezlirigə əməl kəliximiz üqün əbədgiqə biz wə balilirimizningkidur.

30 Wə xundək boliduki, bu barlik ixlər, yəni mən sening əldingdə kəyoğan wə bərikət bilən lənət bəxiqə qüxkinidə, Pərwərdigar Hudaying sənə həydiwətkən əllərnin arisida turup bularni əsinggə elip kəngül bəlip, **2** əzüng wə baliliring Pərwərdigar Hudayingning yəniqə yəniqə Uning əwəzioğa külak kəlip, mən bügün sənə əmr kəloğan barlik ixlaroğa pütün kəlbəng wə pütün jəning bilən itəət kəlsəng, **3** xü qəoğda Pərwərdigar Hudaying sənə sürgünliktin kəyturup, sənə iqini əqritip, Pərwərdigar Hudaying Əzi həydiwətkən əllərdin yəniqə kəlidu. **4** Gərqə aranglərdin həttə əsmənlərnin qətiqimü həydilip kətkənlər bolsimu, Pərwərdigar Hudaying sənə xü yərdin yəniqə jəm kəlip kəlidu. **5** Pərwərdigar Hudaying sənə ata-bowiliringning təwəlik bolənoğan zeminə qə kəltürdü wə sən uni igiləysən; U sənə yəxilik kəlip ata-bowiliringning sənədin ziyadə kəp kəlidu; **6** Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jəning bilən seyükkə Pərwərdigar Hudaying kəlbəngni wə nəsiliringning kəlbəni həttə kəlidu; xuning bilən silər həyat yaxəysilər. **7** Xundək Pərwərdigar Hudayinglar bu həmmə lənətlərnə düxmənlinglarning üstigə, silərgə nəprətlindioqanlarning üstigə, silərgə ziyəkəlik kəloqanlarning üstigə qüxüridu. **8** Silər bolsənglər yəniqə kəlip Pərwərdigar Hudayinglarning əwəzioğa külak kəlip, mən bügün silərgə tapilioğan həmmə əmrlirigə əməl kəlisilər. **9** Xundək kəlsənglər, Pərwərdigar Hudayinglar kəlliringlarning həmmə ixida, bədinərlərnin mewisini, qarpay malliringlarning mewisini wə yeringning mewisini muwətuq silərnə zor yaxnitidu. Qünki Pərwərdigar silərnin ata-bowiliringlaroğa yəxilik kəlxitn seyəngəndək, silərgə yəxilik kəlxitn seyənidu. **10** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning əwəzioğa külak kəlip, bu

kanun kitabida pütülgən əmrlər bilən bəlgilimlərnı tutup, pütün kəlbınglar, pütün jeninglar bilən Pərwərdigar Hudayinglarning tərıpıgə burulsanglarla, xundək bolıdu. **11** Qünki mən bügün sanga tapılıoğan bu əmr sən üqün karamət ix əməs yaqi səndın yırakımu əməs. **12** Bu əmr asmanın üstıdə əməs, senıng: «Bızınıg unıngoğa əməl kılımıkımız üqün kim asmanoğa qıqıp unı elıp qıxıp bızgə anglıtıdu?» deyxıngnıng həjıtı bolmaydu. **13** Wə xuningdək bu əmr dengıznıng u tərıpıdımı əməstur, senıng: «Bızınıg unıngoğa əməl kılımıkımız üqün kim dengızdın ətıp, unı elıp kelıp bızgə anglıtıdu» deyxıngnıng həjıtı bolmaydu. **14** Qünki u səz bolsa unıngoğa əməl kılımıkıng üqün sanga bək yekın, yəni aqızıgda wə kənglündə bardır. **15** Mana, mən bügün aldinglarda həyat bilən yahxilik, əlüm bilən yamanlıknı qoydum; **16** qünki ətım sanga həküm berıp: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarnı səyüp, Uning yollırıda mengıp, əmrlırı, bəlgilimlırı həm həkümılrıgə əməl kılınglar, dəp bügün silərgə tapılıdım; xundək kılsanglar silər yaxap awup, unı ıgiləxkə kirıdıoğan zemınoğa baroşınıglarda Pərwərdigar Hudayinglar silərnı bərikətləydu. **17** Lekin əgər kənglüngnı tətır kılıp, kulək salmay əzduruluq, baxkə ilahlaroğa bax urup qokunıoşnı tursang, **18** mən xunı bügün silərgə əgahlandırup eytıp qoyaykı, silər həlak bolmay qalmaysılər; silər unı ıgiləxkə lordan dəryasıdın ətıp barıdıoğan zemınoğa kirgıninglarda uzun ətımır kerəlmaysılər. **19** Mən bügün həyat bilən ətümni, bərikət bilən lənətnı aldingda qoyoşınımoğa asman bilən zemınnı üstınggə guwah bəluxkə qəqırımın; əmđi ətüzıng wə nəslıng yaxay desənglar, həyatnı tallıwal; **20** Pərwərdigar Hudayingnı səyüp, Uning awazıoğa kulək selıp, Uningoğa bəoşlanıoşın; qünki U Əzi senıng həyatıng wə ətırıngnıng uzunluqıdu; qünki xundək kılsang Pərwərdigar ata-bowiliring bolıoğan İbrahım, İshək wə Yakupkə: «Mən silərgə unı berımən» dəp kəsəm kılıp wədə kılıoğan zemında turısən».

31 Andın Musa berıp həmmə İsrailoğa səz kıldı; **2** u mundək dedi: «Mən bügün bir yüz yıgırmə yaxkə kirdim; əmđi silərgə sərdar yaqi baxlıoşuqlı bolalmaymən. Pərwərdigar manganı: Sən bu lordan dəryasıdın ətıməysən, degənıdı. **3** Lekin Pərwərdigar Hudayinglar Əzi silərnı yetəkləp [dəryadın] ətıp, bu əllərnı aldinglarda wəyrən kılıdu; xuning bilən ularnıng mal-mülkını ıgiləysılər; Pərwərdıgarnıng eytkındək, Yəxua silərnıng aldinglarda baxlap [dəryadın] ətıdu. **4** Pərwərdigar Sıhın bilən Og degən ikki Amoriy padıxahı wə ularnıng zemınnı həlak kılıoğandək, u bu əllərgımu xundək kılıdu. **5** Əmma Pərwərdigar ularnı kılunlaroğa tapxuroşınıdın, mən silərgə tapılıoğan pütkül əmr boyıqə ularoğa muamılə kılısilər. **6** Jür'ətlik wə kəysər bolunqar, ularnıng aldingda titrimənglar, ularnıng həc qorqmənglar; qünki silər bilən birgə baroşuqı Pərwərdigar Hudayinglar Əzıdu; U silərdın waz kəqməydu, silərnı hərgız taxlıwətməydu!». **7** Andın Musa Yəxuanı qaqırıp pütkül İsrailnıng kəz aldingda unıngoğa səz kılıp: «Sən jür'ətlik wə kəysər bolıoşın; qünki bu həlk Pərwərdigar ularnıng ata-bowilırıoğa kəsəm kılıp berıxkə wədə kılıoğan zemınoğa kirgəndə sən ular bilən billə berıxıng kerək; sən ularoğa unı ıgilıtip miras kıldırısən. **8** Mana, senıng aldingda mangoşuqı Pərwərdigar Əzıdu; U sən bilən billə bolup səndın waz kəqməydu, seni hərgız taxlıwətməydu! Sən qorqmıoşın, parakəndə bolma!» — dedi. **9** Musa bu kanunı yezıp bolup, unı Pərwərdıgarnıng əhdə sandukını ketırıdıoğan Lawıynıng əwladı bolıoğan kəhınlar bilən İsrailnıng barlık əksəkəllırıoğa tapxurup bərdı. **10** Musa ularoğa mundək buyrıdu: — «Hər yəttə yılınq ahırkı yılıda, yəni azadlık yılı dəp bəkitilgən wakıtta, «kəpılər həyıtı» baxlanıoğanda, **11** İsrailnıng həmmısı kelıp Pərwərdigar Hudayingnıng huzurıda

jəm bolux üqün u tallaydıoğan jayoğa yıoşıloğanda, unı anglısın dəp pütkül İsrailnıng aldingda bu kanunı oqup berısən. **12** Xuning üqün [xu qəoşda] barlık həlkni, ər bolsun, ayal bolsun, bala bolsun, kəwukliringnıng ıqıdə turuwatqan musapır bolsun, ularnıng həmmısı anglap, ətıgıp, Pərwərdigar Hudayinglarnı qorqup, bu kanunıng barlık səzlırını tutup unıngoğa əməl kılısun, dəp ularnı yıoşkın. **13** Xundək bolsa, ularnıng bu kanunı tonumıoğan balılrımı unı anglap ətıgıp, silər ıgiləxkə lordan dəryasıdın ətıp barıdıoğan zemında yaxıoğan barlık künlırıda Pərwərdigar Hudayinglarnı qorqıdıoğan bolıdu». **14** Andın Pərwərdigar Musəoğa səz kılıp: «Mana senıng əldıoğan wakıtıng yekınlıxıp kəldı. Əmđi Yəxuanı qaqırıoşın, ikkinglar jamaət qədirıoğa berıp xu yərdə hazır bolunqar. Mən unıngoğa wəzırə tapxurımən» dedi. Xuning bilən Musa bilən Yəxua ikkısı berıp, jamaət qədirıda hazır boldı. **15** Pərwərdigar bulut tüwrükıne ıqıdə kəründı; bulut tüwrükı qədirnıng dərwazısınıng üstıdə tohtıdı. **16** Pərwərdigar Musəoğa mundək dedi: «Mana, sən ata-bowiliringnıng kəxıdın uhıax aldingda turısən; andın bu həlk kəzoşılıp, barıdıoğan zemındıki yat ilahlaroğa ətıgıp buzukqılık kılıp, Menı taxlap, Mən ular bilən bəoşıoğan əhdını buzıdu. **17** Xu wakıtta Menıng ətıoşıpım ularə tıtxırıp, Mən ularnımu taxlap, ularnı yüzümni yoxurımən. Ular yutuwetılıdu, kəp balayı'apət wə külpətlər bəxıoğa qıxıdu wə ular xu wakıtta: «Xühıısızkı, Hudayımız arımızda bolmıoşını üqün, bu balalar bəximızoğa qıxtı» — dəydu. **18** Lekin Mən ularnıng bəxkə ilahlaroğa mayıl bolup ətıgıp, kılınqar həmmə rəzilıklırı üqün xu künı yüzümni pütünləy yoxurımən. **19** Əmđi silər ətızınglar üqün bu ətəzəlnı pütüp, unı İsrailnarəoğa ətıgınglar; bu ətəzəlnıng keyın İsrailnarıng ətıyıbıgə Mən üqün guwahqı boluxı üqün unı ularnıng ətoşıoğa salıoşın. **20** Qünki Mən ularnı Mən ata-bowilırıoğa kəsəm bilən wədə kılıoğan, sıt bilən həsəl ekip turıdıoğan yurtkə kirgızımən; andın ular yəp toyup, səmrıgəndə bəxkə ilahlaroğa ətıgıp, ularnıng kullukıoğa kirıdu wə Menı kəzgə ılmay əhdəmni buzıdu. **21** Əmma xundək bolıduki, kəp balayı'apətlər bilən külpətlər ularnıng bəxıoğa qıxkınıdə, bu ətəzəl ularnı ətıyıləp guwah berıdu; qünki bu ətəzəl ularnıng əwladlırınıng ətoşıda utmulmaydu. Qünki Mən ularnı ularoğa kəsəm bilən wədə kılıoğan zemınoğa tehi kirgızımayla ularnıng nemə hıyal kılıwatqınıni obdan bilımən». **22** Xularnı dəp, Musa xu künı bu ətəzəlnı yezıp, İsrailnarəoğa ətəttı. **23** Andın [Pərwərdigar] Nuningnıng oşılı Yəxuaəoğa: «Jür'ətlik wə kəysər bolıoşın, qünki sən Mən İsrailnarəoğa kəsəm bilən wədə kılıoğan zemınoğa ularnı baxlap kırıəsən wə Mən sən bilən billə bolımən» dəp əmr kıldı. **24** Musa bu kanunıng səzlırını bir kitabkə pütünləy yezıp bolıoğandın keyın **25** u Pərwərdıgarnıng əhdə sandukını ketırıp mangoşın Lawıylarəoğa buyrup mundək dedi: **26** — Bu kanun kitabını silərnıng ətıyılərgə guwahqı bolup turuxı üqün Pərwərdigar Hudayinglarnıng əhdə sandukınıng yenıoğa koyunqar. **27** Qünki mən silərnıng asıy wə boyunqar kattıq ikənliklarnı bilımən. Mana, mən tehi arınglarda tırık tursam Pərwərdıgarəoğa asıyılıq kılıp kəldınglar; ətümündın keyın silər tehimu xundək kılısilər! **28** Mən ularnıng kuləkılrıoğa bu səzlərnıng həmmısını anglıtxım üqün, xundəklə yər bilən asmannı ularnıng ətıyıbıgə guwahqı boluxkə qaqırıxım üqün əmđi menıng aldingda qəbilırlınglarnıng həmmə əksəkəllırı wə əməldərlırını yıoşınglar. **29** Qünki ətümündın keyın silərnıng tüptın buzulup, mən silərgə əmr kılıoğan yoldın qətnəp ketıdıoşınıglarnı bilımən. Xuning bilən künlərnıng ahırıda külpətlər bəxınglarəoğa qıxıdu; qünki silər Pərwərdıgarnıng nəzırıda rəzil bolıoğannı kılıp, kollırlınglarnıng ıxlırı bilən unıng ətəzıpını kəzoşıysılər». **30** Andın Musa İsrailnarıng pütkül

jamaiti aldid bu oʻz oʻzining tekstini baxtin-ahirojiq oʻqub bard: —

32 «Kulak selinglar, ay asmanlar, men sezlay; Aozimning sezlarini angla, i yەر-zemin! 2 Təlimim bolsa yamojurdək yaoidu, Sezlarim xəbnəmdək tamidu, Yumran ot-qəp üstigə qüxkən sim-sim yamojurdək, Kəkzarlıqning üstigə qüxkən hasiyətlik yamojurdək bolidu. 3 Qünki mən Pərwədigarning namini boran kıllmən; Əmdi Hudaıymizni uluq dəp jakarlanglar! 4 U koram taxtur, Uning əməlliri mukəmməldur; Uning barlik yolliri həkkanıydu. U nahəqliki yok, wəpadar bir Huda, Adil wə diyanətlıktur. 5 Əmma [Əz həlki] uningəya buzukluk kildi; Ularning kılmıxliri Uning Əz baliliriningkidək bolmıdi — mana bu ularning əyibidur! Ular əgri wə ıpləs bir nəsilur! 6 Əy əhmək wə nadan hək, Pərwədigarning yaxhılıkını xundak yanduramsu? U seni bədal teləp hər kılojan atang əməsmu? U seni yaritip, seni tikligən əməsmu? 7 Ətkən künləri esinggə alojin, Dəwrđin-dəwrgiqə ətkən yılları oyliojin; Atangdin sora, u sanga dəp beridu; Aqsakalliringəya soal koy, ular seni həwərləndüridu. 8 Həmmidin aliy boluqju əllərnig ülüxini ularəya üləxtürgənda, Adəm'atining prəzantlirini bir-biridin bəlginiəda, U həklərnig qəgrilirini İsrail balilirining sanioja qarap bəkitkən. 9 Qünki Pərwədigarning nesiwisi bolsa uningəya has boləjan həkjidur; Yakup huddi qək taxlinip qıkkəndək, Uning mirasidur. 10 U uni qəl bir zeminda, Xamal hıwlaydiojan dəhəxtlik bir bayawənda uni tapti; Uni orap ətrəpida kojdap turdi, Uni kəz qarıqukidək saklıdi; 11 Huddi bürküt əz qanggisini tawritip, Balilirining üstidə pərwəz kılip, Qanatlıri yeyip ularni pəylirining üstigə elip kətürginidək, 12 Pərwədigarmu uningəya xundak yəlozuz yetəkəlik kildi; Həqkəndək yat iləh uning bilən billə əməs idi. 13 U uni yər yüzining egiz jaylırioja mindürdi, Wə u etizlikning məhsulatidin yedi, U uningəya kıya taxtin həsəl xoritip, Qəkmək texidin zaytun meyi xorattı; 14 Sanga kala kaymıki bilən koy sütni iquzup, Kozilarning yəojini, Baxandiki koqkarlar wə teklərnig gəxini yegüzup, Esil buođdayning esil danlıridin yegüzdi, Sən bolsang üzüm kəni boləjan sap xarəbni iqtıng. 15 Ləkin Yəxurun səmrip təkək bolup kəldi; Bərhək, sən səmrip kəttıng, Bordilip kəttıng, Toyunup kəttıng! U əzini yarətkən Təngri ni taxlap, Əz nijatining Koram Texini kəzğə ilmıdi. 16 Ular bolsa yat iləhlarəya əgixip Uning wəpasizlikə boləjan həsitini kozojidi, Yirginlik ixlər bilən Uning ojazipini kəltürdi. 17 Ular İgə-Təngrisi əməs jinlarəya, Əzi bilməydiojan iləhlarəya, Ata-bowilirimu kərkəməydiojan, Yəngi pəyda bolup qəlojan iləhlarəya kurbənlık kildi. 18 Sən əzünigəni tərəldürgən Koram Taxni kənglündin qıkkəndək, Sən apiridə kılojan Təngri ni untudung. 19 Pərwədigar buni kərup, Oqul-kizlirining Uning aqqikini kəltürginidin, ular din bızar bolup mundaq dedi: — 20 «Mən ular din yüzümni yoxurimən, Ularning əkiwitini kərup bəqay; Qünki ular ıpləs bir nəsilur, Kəlbidə wəpadarlıki yok balılardur. 21 İgə-təngrisi əməslər bilən həsitimni kəltürdi, Əzriməs məbudlıri bilən kəhrimni kozojidi; Xunga «həq hək əməs» boləjan bir hək arkilik ularning həsitini kozoqaymən, Nədan bir əl arkilik ularning aqqikini kəltürimən. 22 Qünki Məning ojazipimdin bir ot tuxaxti; U təhtisəraning tegiqə keyup baridu, U yər bilən uning məhsulatini yəp ketidu, Wə taoqlarning ullirininimu tutaxturidu. (Sheol h7585) 23 Mən ularning üstigə balayı'apətləri dewiləymən; Ya-oqliriminı birni koymay iləhəya atımən. 24 Ular əqarlıqtın yegiləp ketidu, Tomuz issik wə wəbaning nəxtərliri tərpidin yəp ketidur; Ularəya kərxı yirtkuc həywanlarning qıxlirini, Topida əmiligtıqlərnig zəhirini əwətimən. 25 Taxkırıda kılij ularni musibətkə salidu,

İkridə wəhimə basidu; U yigit bilən kizni, əmqətki bala bilən ək qəqlikni həmmisini yokitidu. 26 Mən: «Ularni qəpiwetimən, İnsanlarning arisidin ularning namini oqürimən» — dəyttim, 27 Biraq dıxmənnig məshirə kılixidin kərkətm; İsrailning rəkiqliri bu ixni hata qüxinip: — Bu ix bizning kolimizning küqlüklikidin boləjan bolsa kərak, Pərwədigar buni həq kılmıdi» demisun dəp, [bu ixni kılmıdim]. 28 İsrail nəshəttin məhrum boləjan bir əl, Ularning həq əkil-pəmi yoktur. 29 Ah, ular dana bolsıdi! Xundək bolsa buni qüxinip, Əz əkiwiti kəndək bolidiojinini oylaytti! 30 Əgər ularning Koram Texi ularni setiwəngən bolsa, Pərwədigar ularni [Düxmənlirigə] taxlap bərməngən bolsa, Bir kixi kəndəkmü ming kixini əz aldidin həydiyəlyətti?, İkki kixi kəndəkmü on ming kixini kaquralaytti? 31 Qünki bəxkılərnig qorəm texi bolsa bizning Koram Teximizdək əməstur. Buningəya dıxmənlirimiz əzlıri guwahlık bərsun! 32 Qünki ularning üzüm teli Sodəmning üzüm telidin, Gomorrəning etizlikliridin qıkkəndur; Üzümliri zəhərlık üzümlərdur, Ularning hər bir sapıki aqqıktur, 33 Xarəbi bolsa əjdihəlarning zəhiridur, Kobralarning əjəllik zəhiridur. 34 [Pərwədigar]: «Bularning [həmmisi] Məningidə saklaklık əməsmu? Əz həzinilirigə məhüriləngən əməsmu? 35 İntikəm Məningkidur, Yəmanlıkni kayturuxmu xundək, Bular ular putlixidiojan wəktikiqə saklaklık turidu, Qünki ularning balayı'apətlık küni yekınlaxmaktə, Ularning bəxioja qüxidiojan ixlər bolsa tez kəliwəttu. 36 Qünki Pərwədigar ularning küpi tügəp kətkənlirini, ularning [aziyip], həttə əjiz yəki meyiplərnigmu kəlmiojinini kərgənda, U Əz həklining üstigə həküm qıkkiridu, Əz bəndilirigə məhır-xəpək kərsitidu. 37 U wəktidə U mundaq dəydu: «Kəni, ularning iləhli? Əzığə tayanq kılojan korəm texi əmdi kəyərdidur? 38 Ular əz otküzgən kurbənlıklarining yəojini yegən, Ular əz xarəb həydiyəlidiki xarəbini iqukənlər kəyərgə kətti? Əmdi ular ornidin turup silərgə yərdəm bərip, pənəhınglar bolsun! 39 Əmdi Mən Əzüm, pəkət Mənlə «Xu»durmə, Manga həmrəh həqkəndək iləhning yoklukını kərup bilinglar. Mən əltürtip tirlidürimən, Zəhmiləndürüp sakəytimən; Wə həqkim Məning kolumdin kətkuzəlməydu. 40 Qünki Mən kolumnı asmanlarəya kəttürüp: — «Əbədigə həyatturmən» dəp eytip, 41 Qəknəp turidiojan kılijimni ittık kıllmən, Məning kolum adətləni qorəl kılip tutidu, Dıxmənlirimdin intikəm alimən, Məndin nəprətləngüqilərnig kılojanlıri ularəya yandurimən! 42 Mən ya oqliriminı kən iquküzup məst kıllimən, Məning kılijim gəx yəydu, Mən ularni əltürülgənlər bilən əsirlərnig kəninini, Dıxmənnig sərdərlirining bəxlirini yəp-iqidiojan kıllimən». 43 Əy əllər, Ular həkli bilən billə xadlinərdur, Qünki U Əz bəndilirining kəninig intikəminə alidu, Əz dıxmənlirigə kışas yanduridu, Əz zemini bilən həkli üqün kəqürüm-kəfərat kəltürüp beridu». 44 Əmdi Musa bilən Nunning oşlı Yəxua kəlip bu ojazəlnig barlik sezlarini həkling aldidə oqub bərdi. 45 Andin Musa bu həmmə səzləri barlik İsrail aldidə ahirləxturup 46 ularəya səz kılip: «Mən bügün otturənglarda siləni əgəhəndurup guwahlık bərgən bu barlik səzlərgə kəngül bəlinglar; silər bularni baliliringleləyoja tapılap: «Bu kənunəng həmmə səzlırigə əməl kılixkə kəngül koyunglar» dəp buyruxunglar kərak. 47 Qünki bu səz silərgə mənəsiwətsiz, kuruək səz əməs, bəli silərnig həyatingərdur! Silər u zeminni igiləxkə İordan dəryəsidin ətisilər; ətkəndin keyin u zeminda bu səz arkilik üzün əmət kərsilər» — dedi. 48 Yəne xü küni Pərwədigar Musəyoja səz kılip mundaq dedi: — 49 Sən uxbu Abarim təojoja, yəni Yərihəning utturidiki, Moabning zemindədiki Nebo təojoja qıkkən wə xü yərdə Mən İsrailəyoja əz təwəliki bolux üqün

beridoqan Kanaan zeminini kergin. **50** Andin akang Harun Hor teoqida elüp ez hëlkçiriga koxuloqandëk, sënmu qikçidoqan xu taqda elüp hëlkçiringgë koxuloqin; **51** qünki silër Zin qelidiki Mëribah-Kadëxning sulirining yenioq baroqanda, ikkinglar Israillarning arisida Manga wapasizlik kersitip, Israillarning arisida Meni «mukëddës» dëp hërmëtlimidinglar. **52** Xunga sën Israillaroq beridoqan xu zeminni udulungda kërösën, lekin uningöqä kirëlmëysën.

33 Hudaning adimi bolöqan Musaning ölümidin ilgiri Israillarni bërëktëlxëkë tiligën bëht-tilëkliri munular: — **2** U mundak dedi: — «Përwërdigar Özi Sinay teoqidin kelip, Seirdin qikçip [Israil] üstigë parlidi; Paran teoqidin pëyda bolup qaknidi, U tümänligën mukëddëslarning otturisidin qikçip kaldi; Ong kolidin Israiloqä ataloqan otluq bir kanun qikçti. **3** Dërhëkçikët, U hëlkni söyidi; Sening barliq mukëddës bëndiliring kolungdidur; Ularning hërbiri ayioqing aldida olturup, Sezrliringgë muyässër bolidu. **4** Musa bizgä bir kanun buyrup, Buni Yakupning jamaitigä miras kilip bërdi; **5** Hëlkning sardarliri jëm bolup, Israilning këbililiri bir yergä yioqiloqanda, U Yaxurunning otturisida padixahdëk boldi. **6** «Rubën bolsa, adëmliri elüp kätmay, hayät tursun; Uning adëmliri az bolmisun». **7** [Musa]ning Yëhüda teoqrisida tiligën bëhti mundak: — «Yëhudaning awazini anglioqaysën, i Përwërdigar; Uni ez hëlkçigä koxul kilduroqaysën; Uning kollarli ular üqün kürëx kilsun; Ömdi özini äzgüqilergä kërxi turuxqä uningöqä mädät bolöqaysën». **8** U Lawiy teoqrisida mundak dedi: — «Sening urim wë tummim taxliring Sening bu mukëddës bëndëggë tapxuruloqan; Sën uni Massahda siniding, Mëribahning sulirining yenida uning bilën talaxting. **9** U ez ata-anisi teoqrisida: «Ularöqä yüz-hatirë kilmaymën», dëp eytti, Öz kerindaxlirining hëq yüzini kilmay, Öz balilirinimu tonuxni halimay, Bëki Sening sözünggä ämäl kilip, ähdëngni qing tuti. **10** Mana, [Lawiyar!] Yakupqä hëkümliringni ukturidu, Ular Israiloqä kanunungni ögëtidu; Ular dimioqingöqä huxbuyni sunidu, Kürbangahingöqä pütün köydürmë kürbanliklarni kältüridu. **11** I Përwërdigar, uning tälükätini bërëktëligëysën, Uning kollarining äjri Seni hux kילוqadëk bolöqay, Uningöqä kërxi qikçkanlar wë uningdin nëprätëngänlër bolsa, Ular ni kopalimioqadëk halda bällirini sunduroqaysën!» **12** U Binyamin teoqrisida mundak dedi: — «Përwërdigarning söygini bolsa, U Uning yenida bihätër makan kilidu, Përwërdigar sayë bolup pütün kün uni saklaydu, U uni mürisi otturisida makanlaxturidu» **13** Yüsüp teoqrisida u mundak dedi: — «Uning zemini Përwërdigar tärëpidin bërëktëlik bolöqay! Asmanlarning esil nemätliri bilën, Xëbnäm bilën, Yër tegidiki nemätliri bilën, **14** Kündin hasil bolidoqan esil mähsulatlıri bilën, Aydin hasil bolidoqan esil nemätliri bilën, **15** Kadimki taqlarning aliy nemätliri bilën, Mënggülik dënglërnig esil nemätliri bilën, **16** Yärning esil nemätliri wë uningöqä toloqan hëmmë mawjudatlıri bilën, Azöqanlikta turoquçi Zatning xapaiti bilën bërëktëlsun! Bularning hëmmisi Yüsüpnig bexioqä, Yëni ez kërindaxliridin ayriloqanning qokçisioqä qüxsun. **17** Uning hëywisi ez buqisining tunjisidëktur; Uning mënggüzliri yawa kalining mënggüzliridëktur, Ular bilën u ä-yurtlarning hëmmisini biraqla yër yüzining qetrlirigiqä üsüdu. Mana äfraimning tümänligën adëmliri, Manassëhning minglioqan adëmliri xundak bolidu». **18** Zëbulun teoqrisida u mundak dedi: — «Äy Zëbulun, sën qikçiningda xadlanöqin; Äy sën Issakar, ez qedirilingda hux bolöjin! **19** Mana ular hëklërnü taqçä qakiridu, Xu yërdä ular hëkkaniylikning kürbanliklirini sunidu, Qünki ular dengizdiki mol dëlätlërnü, Kumoqä kömülgën gëhërlërnü sümürüp ularöqä muyässër

bolidu». **20** Gad teoqrisida u mundak dedi: — «Gadning zeminini kengäytküqigä bëht-bërëktë bolöqay; Gad bolsa qixi xirdëk olturaklaxti; U biläk hëm bax terisini titma-titma kiliwetidu; **21** Xu yërdä u äng esil nesiwini talliwaldi; Qünki xu yërdimu u hëktüm bekëtküqining ülüxi bolöqan jay saklakçiktur; U hëlkning sardarlıri bilën kelip, Israil bilën birgä Përwërdigarning adaliti bilën hëkümlirini yürgüzdi». **22** Dan teoqrisida u mundak dedi: — «Dan bolsa yax bir xirdur; U Baxandin taqlap etidu». **23** Naftali teoqrisida u mundak dedi: — «Äy Naftali, iltipatqä toyunöqansën, Përwërdigar tärëpidin kälgën bëht-bërëktëkë tolap, Mäörrip bilën jөнubni ezünggë mülük kilip igiläysën». **24** Axir teoqrisida u mundak dedi: — «Axir oçullar bilën bërëktëlinidu; U kërindaxlıri arisida iltipat kersun; Puti mayöqä qilansun. **25** Dërwaza baldakçiling tëmür bilën mistin bolidu; Künliring kandaq bolsa, küqüngmu xuningöqä muwapik täng bolidu». **26** «— Äy Yëxurun, Tëngringdëk baxçä hëqkim yoktur; U sanga yärdëmgä asmanlar üstigä, Zor hëywisi bilën bulutlarning üstigä minip kelidu. **27** Äzäliy Huda sening baxpanahingdur, Astingda äbëdiy bilëklër turidu. U sening aldindingin düxmännü hëydöp: — «Ular ni hälak kilöjin!» dëp [sanga] buyruydu. **28** Xuning bilën Israil axlik bilën yengi xarab mol bolöqan bir zeminda turup, Yalöquz aman-esën makan tutidu, Yakupning bulikçi ohxaxla aman-esën bolidu; Uning asmanlırimu xëbnäm temitip turidu. **29** Bëhtliksën, i Israil! Sëndäk Përwërdigarning Özi kutçuzöqan hëlkçin yänä kim bar? U bolsa sening mädëtkar kälçining, Hëywätlik kilioqingdur! Sening düxmänliring sanga zëpçixip boysunidu; Sën ularning egiz jaylırida dëssöp mangisën».

34 Andin Musa Moabning tüzlänglikliridin qikçip Nebo teoqining üstigä, yëni Yerihoning utturisidiki Pisgah teoqining qokçisioqä qikçti. Xu yërdä Përwërdigar uningöqä pütkül zeminni kersätti; Gileadın Danöqiqä, **2** pütkül Naftali bilën äfraim wë Manassëhning zeminini, Yëhudaning pütkül zemini bilën koxup mäörıbtiki dengizöqiqä, **3** jөнubtki Nəgaw zeminini, «Horma xähiri» dëp ataloqan Yerihö wadisidiki tüzlänglikni Zoar xähirigä qädër, hëmmi uningöqä kersätti. **4** Andin Përwërdigar uningöqä söz kilip: «Män kəsäm kilip: «Bu zeminni sening nəslinggä bërëm», dëp İbrahim, İshäk wë Yakupqä wädä kilöqan zemin mana muxudur. Ömdi sanga uni ez közüng bilën kërüxkë nesip kildim, lekin sën xu yergä etüp kirëlmëysën» dedi. **5** Andin Përwërdigarning eytkinidäk, Përwërdigarning küli Musa xu yërdä, yëni Moabning zeminida wapät boldi. **6** U uni Moabning zeminidiki taq jilöjisida, Bëyt-Pëorning utturisida döpnä kildi; uning kërëbsining kəyərädä ikänlikini bügüngiqä hëqkim bilmäydu. **7** Musa wapät bolöqan waqıtta bir yüz yigirmä yaxka kirgänidi, lekin kəzlıri hëq torlaxmioqan wë maqduridin hëq kätmigenidi. **8** Israillar Musa üqün Moabdiki tüzlängliktä ottuz küngiqä matäm tutti. Xuning bilën Musa üqün matäm tutup yioqlaydoqan künlër tügigänidi. **9** Musa kollarini uning üstigä koyöqaqçä, Nunning oçlı Yëxua danalik bərgüçi Roh bilën toloqanidi. Xuning bilën Israillar uningöqä itaät kilip, Përwërdigarning Musaöqä buyruöjınidäk kildi. **10** Musadin keyin uningdäk Përwërdigar bilën yüz turana sezlaxkan ikkinçi bir pəyömbər İsrail iqida tügimidi; **11** Përwërdigarning uni Misir zeminioqä əwətixi bilën u xu yërdä Pirəwngä, uning hizmatkarlıri wë pütkül zeminidikilər aldida kersətkən hëmmä məjizilik əlamət wə karamətlərgə, **12** ayan kilioqan xu barlık uluq kudrətkə wə Musaning pütkül İsrailning kəz aldida kersətkən barlık dəlxətlik hëywisigə täng turoqadëk hëqkandaq adəm qikmidi.

Yəxua

1 Wə Pərwərdigarning küli boləjan Musa wapat boləjandin keyin xundak boldiki, Pərwərdigar Musaning hizmatkari, Nunning oqqli Yəxuaəqa səz kilip mundak dedi: — **2** Mening kulum Musa wapat boldi. Əmdi sən kəzəjilip, bu həlkning həmmisini baxlap İordan dəryasidin etüp, Mən ularəqa, yəni İsaillaroəqa təkdım kilidioəjan zeminoəqa kirgin. **3** Mən Musaoəqa eytkinimdək, putunglarning tapini kəyərgə təgkən bolsa, xu jayni silərgə bərdim; **4** qeəranglar qəl-bayawəndin tartip Liwanəjiəqə, Hıttiyaların zeminini əz iqigə elip, Əfrat dəryasidin kün petixtiki Ottura Dengizəjiəqə bolidu. **5** Sening barlik həyat künlirində həqkim sanga kərxı turalmaydu. Mən Əzüm Musa bilən billə boləjandək sening bilən billə bolup, seni hərgiz taxlıwətməymən. **6** Sən jür'ətlik wə kəysər boləjin; qünki sən bu həlkni Mən ata-bowiliriəqa berixkə kəsəm bilən wədə kiləjan zeminoəqa mirashor kilip igilitisən. **7** Mening kulum Musa sanga buyruəjan barlik kənanəqa əməl kilixkə kəngül bəlüp, kət'iy jür'ətlik wə tolimu kəysər boləjin; sən kəyərgilə barsang ixliring ələbilik boluxi üqün uningdin ya ong ya soləqa qətnəp kətmə; **8** bu kənan kitabini əz əqəzindin neri kilimay, uning iqidə pütülgəning həmmisini tutup, uni keqə-kündüz zikir kilip oyla; xundak kilsang yollirində ələbilik bolup, əzüng ronək tapisən. **9** Mana sanga: — Jür'ətlik wə kəysər bol, dəp buyruəjanidimoəqı? Xunga heq wəhimigə qüxmə, yürəksiz bolma; qünki kəyərgə barsang Pərwərdigar Hudaying sən bilən birgidur. **10** Xuning bilən Yəxua həlkning baxliriəqa buyrup: — **11** Silər qədirdəhtin etüp həlkə: — Əzünglər üqün ozuk-tülüq təyyar kilinglar, qünki üq kün toxkanda silər İordan dəryasidin etüp Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridəjan zeminni igiləx üqün kirisilər, — dənglar, dedi. **12** Yəxua Rubənlər bilən Gadlar wə Manasəhning yerim kəbilisigə səz kilip: — **13** Hudaning küli boləjan Musaning silərgə buyrup: — Pərwərdigar Hudayinglar silərgə aramlik ata kilip bu zeminni silərgə bərgən, dəp eytkinini esinglarda tutunglar. **14** Hotun bala-qakənglar wə qarpayliringlar Musa əzi silərgə təksim kiləjan, İordan dəryasining bu tərpidiki zemində kəlsun, lekin aranglarda kəngilik batur palwan bolsanglar, silər əz kərindaxliringlarning aldidə səptə turup ularəqa yərdəm berip jəng kilinglar; taki Pərwərdigar Hudayinglar kərindaxliringlarəqa silərgə ata kiləjiniəqa ohxax aram ata kilip, kərindaxliringlarəqa u ularəqa miras kilip beridəjan zeminni igilətgüəqə xundak kilinglar. Andin silər təwəlikənglar boləjan zeminni, yəni Hudaning küli boləjan Musa silərgə təksim kiləjan, İordan dəryasining kün qəlxix tərpidiki bu zeminni igiləx üqün kəytip beringlar, — dedi. **16** Ular Yəxuaəqa jawab berip: — Sən bizgə əmr kiləjaning həmmisigə əməl kilimiz, sən bizni kəyərgə əwətsəng, xu yərgə barimiz. **17** Biz həmmə ixta Musaning səzigə kulək saləjimizdək sanga kulək salimiz; bərdinbir tilikimiz, Pərwərdigar Hudaying Musa bilən billə boləjandək sening bilənmu billə boləjay! **18** Kimki sening əmringgə itaətsizlik kilip, sən bizgə buyruəjan hərəkəndək səzlingəgə kulək salmisə, əltürilidü! Sən pəkətə jür'ətlik wə kəysər boləjin, — dedi.

2 Andin keyin Nunning oqqli Yəxua ikki qarlıəqunı Xittimdin əwətip ularəqa: — Silər berip u zeminni, bolupmu Yeriho xəhirin qarlap kelinglar, dedi. Xuning bilən ular u yərgə berip, Raəab atlik bir pəhixining əyigə kirip kəndi. **2** Lekin birsi kelip Yeriho padixəhiəqa: — Bügün keqə İsaillardin bərnəqə qixi bu zeminni qarlıəqli kəptü, dəp hawə yətküzdi.

3 Xuning bilən Yeriho padixəhi Raəabning kəxiəqa adəm əwətip: — Sening kəxiəqə kelip, əyünggə kirgən xu kixilərnı bizgə tapxurup bərgin, qünki ular bu zeminning hər yerini paylıəqli kəptü, — dedi. **4** Lekin u ayal u ikki kixini elip qikip yoxurup kəyoəjanidi; u jawab berip: — Dərwəxə bu kixilər mening kəximəqa kəldi, lekin mən ularning nədin kəlgənlərnı bilmidim; **5** karəngə qüxüp, kəwukni etidəjan wəkt kəlgəndə xundak boldiki, bu adəmlər qikip kətti. Mən ularning kəyərgə kətkinini bilməymən. Ular ni təzdin kəqəlisanglar, qəwuk yetixiwəlisilər, — dedi. **6** Lekin u ayal ularni əgzigə elip qikip, əgzining üstidə rətlər yəyip kəyoəjan zioəqı pəhallirining astioəqa yoxurup kəyoəjanidi. **7** U wəktə ularning kəynidin izdəp kəqəliəquqılar İordan dəryasining yoli bilən qikip dəryə kəqikliriəqə kəqəlap bərdi. Ular ni kəqəliəquqılar xəhərdin qikixi bilənə, xəhərnəng kəwukı təkalədi. **8** Xu wəktə, u ikkiylən təhi ulhəxə yətmioəjanidi, Raəab əgzigə qikip ularning kəxiəqa berip **9** ularəqa: — Pərwərdigarning bu zeminni silərgə miras kilip bərgənlikini, xundaklə silərdin boləjan wəhimənglar bizlərgə qüxüp, bu zemindikilərnəng həmmisi aldinglarda hələdin kətəy dəginini bilimən; **10** qünki biz silər Misirdin qikkininglarda Pərwərdigarning aldinglarda Kizil Dəginzi kərutkənlərnı, xundaklə silərnəng İordan dəryasining u tərpidiki Amoriylarning ikki padixəhi Siləh bilən Ognı kəndək kiləjanlikinglarnı, ularni mutlək yəqətkənlərnı ənglidük. **11** Buni ənglap yürükimiz su bolup, silərnəng səwəbinglardin hərəkəsimizning rohi qikip kətti. Qünki Pərwərdigar Hudayinglar bolsa yukiridə, asmanlarning həmdə təwəndə yərnəng Hudasidur. **12** Əmdi silərdin etünimənkı, mən silərgə kərsətkən himmitim üqün silərmu mening atəmnəng jəmətigə himmət kilixkə Pərwərdigarning nami bilən mənə kəsəm kilinglar, xundaklə ata-anəni, aka-uka, aqa-singil kərindaxlirimni wə ularəqa təwə barlıəqə qəkilmaslikinglar, jənimizni tirik kəldurup, əltümdin kütəzuxunglar toərisidə mənə bir kəpələt bəlgisini beringlar, — dedi. **14** Ikkiylən uningə: — Əgər sən bu iximizni əxkariləp kəymisəng, silər jəninglardin ayrihsanglar, bizmu jənimizdin ayrihsanglar! Xuningdək xundak boliduki, Pərwərdigar bizgə bu zeminni igə kiləzəzəndə, biz jəzmən silərgə məhribanlarəqə wə səmimi muamilidə bolimiz, dedi. **15** Xuning bilən ayal ularni pənjiridin bir tənə bilən qüxürtip kəydi (qünki uning əyi xəhərnəng səpəlidə bolup, u səpiling üstidə olaturati). **16** Ayal u ikkisigə: — Kəqəliəquqılar silərgə uqrap kəldəmslik üqün, təəqə qikip, u yərdə üq kün yoxurunup turunglar; kəqəliəquqılar xəhərgə kəytip kəlgəndin keyin, andin silər əz yolənglarəqa mənənglar bolidu, — dedi. **17** Ikki əyaləqa: — Əgər sən bizning dəginimizdək kilmisəng, sən bizgə kiləzəzəjan kəsəmdin halas bolimiz: — **18** Mana, bən zeminoəqa kirgən qəqdə, sən bizni qüxürtixkə ixlətkən bu kizil tanini pənjirigə bəqəlap kəyoəjin; andin ata-anəngni, aka-uka kərindaxliringni, xundaklə atəngning barlik jəmədikilərnı əyünggə, əzünggə yioəqı jəm kiləjin. **19** Xundak boliduki, əyüngning ixikliridin taxkiriəqa qikənan hərəkəminə kəni əz bəxidə bolidu; bən uningəqa məs'ul əməsmiz; lekin birəw əyüngdə sən bilən billə boləjan birsining üstigə kəl salsə, undəktə uning kəni bizning bəximizə qüxəkəy! **20** Əgər sən bu iximizni əxkariləp kəysəng, sən bizgə kiləzəzəjan bu kəsəmdin halas bolimiz, — dedi. **21** Raəab jawab berip: — Silərnəng dəgininglərdək bolsun dəp, ularni yoləqa səlip kəydi. Ular kətkəndin keyin, ayal pənjirigə u kizil tanini bəqəlap kəydi. **22** U ikkisi u yərdin ayrihip, təəqə qikip, kəqəliəquqılar [xəhərgə] kəytip kətküəqə u yərdə üq kün turdi. Kəqəliəquqılar yol boyidiki həmmə yərnı izdəp mu ularni tapalmidi. **23** Andin bu ikkisi

taoşdin qūxūp, kaytip mangdi; ular daryadin etūp, Nunning oolji Yəxuaning kəxiəqə kelip, bexidin kəqūrgənlirining həmmisini uningəqə dəp bərdi. **24** Ular Yəxuaəqə: — Pərwərdigar dərwekə barliq zeminni kolimizoqə tapxurdi; zeminda turuwatkanlarning həmmisi bizning tūpəylimizdin rohi qikip kətti, — dedi.

3 Yəxua ətisi tang səhərdə turup, pütkül Israil bilən Xittimdin ayrilip İordan daryasiqə kəldi; ular daryadin etkūqə xu yərdə bargah tikip turdi. **2** Ūq kün toxup, sərdarlar qedirgəhtin etūp, **3** həlkkə əmr kilip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukini, yəni Lawiyarlarning uni kətürüp mangoşinini kərgən haman, turoqan ornunglardin kəzoşilip, əhdə sandukining kəynidin əgixip menginglar. **4** Lekin uning bilən silərnəng ariliqinglarda ikki ming gəz arilik qalsun; kaysi yol bilən mangidoşinglarni bilixinglar ūqūn, uningəqə yekinlaxmanglar; qūnki silər ilgiri muxu yol bilən mengip bakmioqansilər, — dedi. **5** Yəxua həlkkə: — Əzūnglarni pak-mukəddəs kilinglar, qūnki ətə Pərwərdigar aranglarda mejjə-karamətləni kərsitidu, — dedi. **6** Andin Yəxua kahinlarəqə: — Əhdə sandukini kətürüp həlknəng aldidə daryadin etūnglar, dəp buyruwidi, ular əhdə sandukini elip həlknəng aldidə mangdi. **7** Pərwərdigar Yəxuaəqə səz kilip: — Həmmə Israilning Mening Musa bilən billə boləqimədk, etibən bilənmə billə bolidoqanliqimni bilixi ūqūn bəgūndin senibarən seni ularning nəziridə qong kilimən. **8** Əmndi sən əhdə sandukini kətürgən kahinlarəqə: — Silər İordan daryasining süyining boyioqə yetip kəlgəndə, İordan daryasi iqidə turunglar, — degin, — dedi. **9** Yəxua Israilarəqə: — Bu yakqə kelinglar, Pərwərdigar Hudayinglarning səzini anglanglar, dedi. **10** Andin Yəxua: — Mana, silər xu ix arkilik mənggūllik həyat Təngrining aranglarda ikənlikini, xundakla Uning silərnəng aldinglardin Hittiyar, Girgaxiyar, Amoriyar, Kanaaniyar, Pərizziyar, Hiyiyar, Yəbusiyarni həydiwetidoqanliqini bilisilər — pütkül yər-zeminning igising əhdə sandukini silərnəng aldinglarda İordan daryasi iqidin etküzūlidi. **12** əmndi Israilning kəbililiridin on ikki adəmnə tallanglar, hərəkəysi kəbilidin birdin bolsun; **13** xundak boliduki, pütkül yər-zeminning İgisi boləqan Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürgən kahinlarning tapini İordan daryasining süyigə təgkəndə, İordan daryasining süyi, yəni bax ekşinidin ekşip kəlgən sular ūzūp taxlinip, deryə kətürūlūp dəng bolidi, — dedi. **14** əmndi xundak boldiki, həlkkə qediriridin qikip İordan daryasidin etməkqi boləqanda, əhdə sandukini kətürgən kahinlar həlknəng aldidə mangdi; **15** əhdə sandukini kətürgūqilər İordan daryasiqə yetip kelip, putliri suəqə tegixi bilənla (orma waqtida İordan daryasining süyi daryaning ikki kiroşikidin texpip qikidi), **16** yukiri ekşindiki sular heli yiraktıla, Zarətaning yənidiki Adam xəşirining yənida tohtap, dəng boldi; Arabah tūzləngliki boyidiki dengizəqə, yəni «Xor Dengizi»əqə ekşip qūxūwatkan keyinki ekşimi ūzūlūp qaldı; həlkkə bolsa Yeriho xəşirining udulidin [daryadin] etūp mangdi. **17** Pütkül Israil kuruk yərnə dəssəp, barliq həlkkə İordan daryasidin pütünləy etūp boləqūqilik, Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürgən kahinlar İordan daryasining otturisida kuruk yərdə məzmət turdi.

4 Pütkül həlkkə İordan daryasidin tamamən etūp boləqanda, Pərwərdigar Yəxuaəqə səz kilip: — **2** Həlknəng arisidin on ikki adəmnə tallioşin, hər kəbilidin birdin adəm bolsun, **3** ularəqə: — Silər İordan daryasining otturisidin, kahinlarning putliri məzmət turoqan jaydin on ikki taxni elip, ularni kətürüp kelip əzūnglar bəgūn keqə bargah tikidoqan yərgə koyunglar, degin, dedi. **4** Xuning bilən Yəxua hər kəbilidin birdin adəmnə,

yəni Israilar arisidin tallioqan on ikki kixini qakirdi; **5** andin Yəxua ularəqə: — Silər İordan daryasining otturisioqə qūxūp Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukining aldioqə berip, Israilning on ikki kəbilisining sənioqə mas həlda birdin taxni elip mürənglərgə koyunglar. **6** Qūnki bu aranglarda bir əslətmə-bəlgə bolidi; kəlgūsida baliliringlar: — Bu taxlarning silərgə nemə əhmiyiti bar? — dəp sorap kalsa, silər ularəqə: — **7** İordan daryasining suliri Pərwərdigarning əhdə sandukining aldidə ūzūp koyuldi; [əhdə sandukij] İordan daryasidin etküzūlgəndə İordan daryasining suliri ūzūp koyuldi; xunga bu taxlar Israilarəqə mənggūllik bir əslətmə-bəlgə bolidi, — dəp jawap berisilər. **8** Xuning bilən Israilar Yəxua ularəqə buyruəqəndək kildi. Pərwərdigarning Yəxuaəqə kiləqan əmri boyiqə Israilning kəbililirining sənioqə muwariq İordan daryasining otturisidin on ikki taxni elip, kənidioqan jayoqə kətürüp berip, xu yərdə koyup koydi. **9** Buningdin baxqə Yəxua İordan daryasining otturisida əhdə sandukini kətürgən kahinlarning putliri mustəhkəm turoqan jayda on ikki taxni tikləp koydi. Bu taxlar bolsa bəgūngiqə xu yərdə turidi. **10** Pərwərdigar Yəxuaəqə həlkkə eytixkə tapilioqan barliq ixlar orunlanəqūqilik, yəni Musa əslidə Yəxuaəqə buyruəqanlirining həmmisi bəja kəltürūlgūqə, əhdə sandukini kətürgən kahinlar İordan daryasining otturisida tohtap turdi. Həlkkə xu yərdin tezdin etūwatatti. **11** Xundak boldiki, barliq həlkkə tamamən etūp boləqanda, Pərwərdigarning [əhdə] sandukini bilən kahinlar həlknəng aldidin etti. **12** Rubənlər bilən Gadlar wə Manəşşəning yerim kəbilisidikiərmu Musaning ularəqə buyruəqəndək səptə ūzūp Israilarning aldidə daryadin etti. **13** jəmiy bolup kirik mingqə korallənoqan kixi Pərwərdigarning aldidin etūp, Yeriho tūzləngliklirigə kelip, jəng kilixkə təyyar turdi. **14** U kuni Pərwərdigar Yəxuanə pütkül Israilning nəziridə qong kildi; ular uning pütün əmriddə Musadin kərkəndək uningdinmu kərkəti. **15** Pərwərdigar Yəxuaəqə səz kilip: — **16** Həkkəm-guwahlik sandukini kətürgən kahinlarəqə: — İordan daryasidin qikinglar, dəp buyruəqin, dedi. **17** Xunga Yəxua kahinlarəqə: — İordan daryasidin qikinglar, dəp buyrudi. **18** Xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürgən kahinlar İordan daryasining otturisidin qikip, putlirining tapini kurukluqni dəssixi bilənla, İordan daryasining süyi yənə əz jayoqə kaytip kelip, awwalikdək ikki kiroşikioqə texpip ekşikə baxlidi. **19** Həlkkə bolsa birinqi aynəng oninqi kuni İordan daryasidin etūp, Yerihoing xərkining əng qət taripidiki Gilgəloqə kelip qedirgə tikti. **20** Ular İordan daryasidin aloqə kəlgən on ikki taxni bolsa, Yəxua ularni Gilgəlda tikləp koydi; **21** andin Israilarəqə: — Keyin baliliringlar əz atilirdin: — Bu taxlarning əhmiyiti nəmə, dəp sorisa, **22** silər baliliringlarəqə mundak ūkturup koyunglar: — «Israil ilgiri kuruk yərnə dəssəp İordan daryasidin etkənidi; **23** qūnki Pərwərdigar Hudayinglar biz Kizil Dengizdin etkūqə aldimizda uning sulirini kurutup bərgəndək, Pərwərdigar Hudayinglar silər etkūqə aldinglarda İordan daryasining süyini kurutup bərdi; **24** yər yūzidiki barliq əllər Pərwərdigarning kolining kaqūqilik kūqlüklikini bilsun, xundakla silərnəng Pərwərdigar Hudayinglardin həmixə kərkəxunglar ūqūn U xundak kildi» — dedi.

5 Xundak boldiki, İordan daryasining oşərb təripidiki Amoriylarning həmmə padixahliri bilən dengizning yənidiki Kanaaniylarning həmmə padixahliri Pərwərdigarning Israilar etūp kətkəqə ularning aldidin İordan sulirini kəndək kurutup bərginini anglioqanda, yirəkliri su bolup, Israilarning səwəbidin ularning rohi qikay dəp qaldı. **2** U waqtida Pərwərdigar Yəxuaəqə səz kilip: — Sən qəkmək taxliridin piqəqlarni yasap, Israilarni ikkinqi ketim hətnə kiləqin, dedi. **3** Xuning bilən Yəxua qəkmək

taxliridin piqaklarni yasap, Israillarni «Hətnilik denglükü»də hətnə kildi. **4** Yəxuaning ularni hətnə kilixining səwəbi xu idiki, Misirdin qikkən jənggə yariqodək həmmə ərkəklər Misirdin qikkəndin keyin qellükning yolida өlүp tügigəni. **5** Qünki Misirdin qikkən barlık həlk hətnə kiliyoqan bolsimu, lekin Misirdin qikip qellükning yolida yürgən waqıtta İsrail arisida tuquloqlarning həmmisi hətnisiz kəloqanıdi; **6** Qünki əslidə Pərwərdigarning awaziyoqə kulək salmiyoqan, Misirdin qikkən həlk iqidiki jənggə yariqodək barlık ərkəklər өlүp tügigüqə Israillar kirik yil qəldə yürgəni; Pərwərdigar ularoqə: — Silərni Mən ata-bowilirləroqə berixək kəsəm bilan wadə kəloqan zeminni, yəni süt bilan həsəl aqidoqan yurni kərgüqilər kilməymən, dəp kəsəm kəloqanıdi. **7** Lekin Pərwərdigar ularning ornini basturoqan əwladliri bolsa, yolda hətnə kiliñmiyoqəqə, Yəxua əzi ularni hətnə kildi. **8** Barlık həlk hətnə kiliñip, sakəyoquqlıq qedirliridə, əz orunliridin qikməy turdi. **9** U waqıtta Pərwərdigar Yəxuaqə: — Bügün Mən Misirning ar-nomusini üstüñglərdin yumilitiwəttim, dedi. Xuning bilən u jayoqə «Gilgal» dəp nam qoyulup, taki bügüñgüqə xundək atalməqə. **10** Xuning bilən Israillar Gilgaldə qedir tikip turdi. Birinqi ayning on tötinqi küni aħximi Yeriho diyarining tüzəñgliridə «ötüp ketix heytiñni ötküzdi. **11** «Ötüp ketix heytiñning ətisi ular xu yərning axlık məhsulatliridin yedi, jümlidin xu küni petir nanlarni wə qomaqlarni yedi. **12** Ular xu zeminning axlık məhsulatliridin yegəndi keyin, ətisi «manna»ning qüxüxi tohtidi. Xu waqıtın tartip Israilləroqə həq manna bolmıdi; xu yilda ular Kənaan zeminning məhsulatliridin yedi. **13** Əmma Yəxua Yerihoqə yekün kəlgəndə, bexini kətürüp kəriwidi, mana uning aldidə suquruloqan kiliqni tutup turoqan bir adəm turatti. Yəxua uning kəxiyoqə berip uningdin: — Sən biz tərəptimu, yaki düxməñlirimiz tərəptimu? — dəp soridi. **14** U jawab berip: — Yağ, undək əməs, bəki Mən Pərwərdigarning qoxunlirining Sərdari bolup kəldim» — dedi. Yəxua yərgə düm yikilip səjdə kəlip uningqə: — Rəbbimning kəliyoqə nemə tapxurukliri barkin? dəp soridi. **15** Pərwərdigarning koxunəning Sərdari Yəxuaqə: — Putungdiki kəxiñgini saloqin, qünki sən turoqan yər mukəddəs jaydur, dewidi, Yəxua xundək kildi.

6 Yeriho sepilining qowuk-dərwaziliri Israillarning səwəbidin məhkəm etilip, həqkim qikalmaytti, həqkim kirəlməytti. **2** Pərwərdigar Yəxuaqə səz kəlip: — Mana, Mən Yeriho xəhirini, padixahini həmdə batur jəngqilirini kəlungə tapxurdum. **3** Əmđi silər, yəni barlık jəngqilər xəhəni bir kətim aylinip mēnginglar; altə kəngüqə hər küni xundək kilinglar. **4** Həmdə yəttə kəhın əhdə sandukuning aldidə qoqkar mūnggüzidın etilgən yəttə burəjini kətürüp mangsun; yəttinqi künigə kəlgəndə silər xəhəni yəttə kətim aylinisilər; kəhınlar burəjiləni qalsun. **5** Xundək boliduki, ular qoqkar burəjiliri bilən sozup bir awaz qikəronidə, barlık kixilər burəjining awazini anglap, kattik təntənə kəlip towlisun; buning bilən xəhəning sepilliri tegidin өrölüp qüxidu, hər bir adəm aldioqə qarap etilip kiridu, — dedi. **6** Xuning bilən Nunning oşli Yəxua kəhınlarni qəkirip ularoqə: — Silər əhdə sandukini kətürüp mēnginglar; yəttə kəhın Pərwərdigarning əhdə sandukuning aldidə yəttə qoqkar burəjisini kətürüp mangsun, dedi **7** U həlkəqə: — Qikip xəhəni aylininglar; qorallik ləxkərlər Pərwərdigarning əhdə sandukuning aldidə mangsun, dedi. **8** Yəxua buni həlkəqə buyruoqəndin keyin, Pərwərdigarning aldidə yəttə qoqkar burəjisini kətürgən yəttə kəhın aldioqə mēngip burəjiləni qaldi; Pərwərdigarning əhdə sanduki bolsa ularning kəynidin elip mēngildi. **9** Qorallik ləxkərlər burəqə qeliwatqan kəhınlarning aldidə mangdi;

əhdə sandukining arkiđin qoqđioquqi koxun əgixip mangdi. Kəhınlar mangoqəq burəqə qalatti. **10** Yəxua həlkəqə buyrup: — Mən silərgə: «Towlanglar» demigüqə nə towlimanglar, nə awazinglarni qikarmanglar, nə aqozinglərdin həq bir səzmu qikmisun; lekin silərgə «Towlanglar» degən künidə, xu qəođə towanglar, — degəni. **11** Xu tərکیدə ular Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp xəhəni bir aylandı. Halayik qedirgəhəqə kəytip kəlip, qedirgəhdə kəndi. **12** Ətisi Yəxua tang səhərdə kəpti, kəhınlarni Pərwərdigarning əhdə sandukini yənnə kətürdi; **13** Pərwərdigarning əhdə sandukining aldidə yəttə qoqkar burəjisini kətürgən yəttə kəhın aldioqə mēngip tohtiməy qəlip mangatti; [kəhınlar] mangoqəq burəqə qəloqəndə, qorallik ləxkərlər ularning aldidə mangdi, arkiđin qoqđioquqi koxun əgixip mangdi. **14** İkkinqi künimu ular xəhəning ətrapini bir kətim aylinip, yənnə qedirgəhəqə yəñip kəldi. Ular altə kəngüqə xundək kəlip turdi. **15** Yəttinqi küni ular tang səhərdə qərup, ohxax haləttə yəttə kətim xəhəning ətrapini aylandı; pəqət xu künilə ular xəhəning ətrapini yəttə kətim aylandı. **16** Yəttinqi kətim aylinip bolup, kəhınlar burəqə qəloqəndə Yəxua həlkəqə: — Əmđi towanglar! Qünki Pərwərdigar xəhəni silərgə tapxurup bərdi! **17** Lekin xəhər wə uning iqidiki barlık nərsilər Pərwərdigarəqə mutlək atəloqanlıq üqün [silərgə] «həram»dur; pəqət pəhixə ayal Rəhəb bilən uning pütün öyidkilərlə aman kəlsun; qünki u biz əwətkən əqliririmizni yoxurup qəyoqanıdi. **18** Lekin silər kəndəqə bolmisun «həram» dəp bəkitilgən nərsilərdin özüñgləni tartinglar; bolmisa, «həram» kiliñioqan nərsilərdin elixinglar bilən özüñgləni həram kəlip, İsrailning qedirgəhənimu həram kəlip uning üstigə apət qüxtürisilər. **19** Əmma barlık altun-kümüx, mis wə tēmürdin boləqan nərsilər bolsa Pərwərdigarəqə mukəddəs kilinsun; ular Pərwərdigarning həznisigə kirgüzulsun, — dedi. **20** Xuning bilən həlkə toxlıxip, kəhınlar burəqə qaldi. Xundək boldiki, həlkə burəqə awazini angliyoqinidə intayin kattik toxlıwidi, sepil tegidin өrölüp qüxti; həlkə uning üstidin өtüp, hər biri əz aldioqə atlinip kərip, xəhəni ixəqəl kildi. **21** Ular ər-ayal bolsun, kəri-yax bolsun, qoy-kala wə əwəklər bolsun xəhər iqidiki həmmiñi kiliqləp yəqətti. **22** Yəxua u zeminni qarlap kəlgən ikki adəmgə: — Silər u pəhixə hotunning öyigə kərip, uningqə bərgən kəsiminglar boyiqə uni wə uningqə təwə boləqanlarning həmmisini elip qikinglar, dedi. **23** Xuning bilən ikki qarlıxoquq yax yigit kərip, Rəhəbni ata-anisi bilən kərinədxiləroqə kərup həmmə nərsiliri bilən elip qikti; ular uning barlık uruk-tuoqəñlirini elip kəlip, ularni İsrailning qedirgəhəning sirtioqə orunlaxturup qoydi. **24** Halayik xəhəni wə xəhər iqidiki həmmə nərsiləni ot yəkip kəyđürüwətti. Pəqət altun-kümüx, mis wə tēmürdin boləqan qəqə-kuqə əswəbləni yioyıp, Pərwərdigarning əyining həznisigə əkirip qoydi. **25** Lekin Yəxua pəhixə ayal Rəhəbni, ata jəmətidikiləni wə uningqə təwə boləqanlirining həmmisini tirik saqlap kaldi; u bügüñgüqə İsrail arisidə turuwatidu; qünki u Yəxua Yerihoñi qarlawxə əwətkən əqliləni yoxurup qəyoqanıdi. **26** U qəođə Yəxua aqəh-bəxərat berip: — Bu Yeriho xəhirini kəytdin yasaxxə qəqən kixi Pərwərdigarning aldidə kəroxiqə astidə bolidu; u xəhəning ulini saləqəndə tunji oşlidin ayirilidu, xəhəning qowuklirini orunlaxturidəqan qəođə kiqik oşlidinmu ayirilidu, — dedi. **27** Pərwərdigar Yəxua bilən billə idi; uning nam-xəhriti pütkül zeminoqə kəng tarkaldi.

7 Lekin İsrail «həram» nərsilər üstidə itətsizlik kildi; qünki Yəhuda kəbilisidin boləqan Zərahəning əwrisi, Zabdinəng nəwrisi, Karmining oşli Aqan degən kixi həram dəp bəkitilgən nərsilərdin əloqanıdi. Buning bilən Pərwərdigarning özəyipi İsrailəqə qəzoqəldi. **2** Yəxua Yerihoñin Bəyt-Əñning xərk tərpidiki

Bəyt-Awənniŋ yenida boləjan Ayi xəhriŋə birnəqəqə adəm əwətip ularəja: — U yərgə qikiŋ u zeminni qarlap kelinglar, dəp buyrudi. Xuning bilən u adəmlər qikiŋ Ayi zeminini qarlap kaldi. **3** Ular qaytip kelip, Yəxuaəja: — Həmmə həlkniŋ u yərgə berixining həjiti yök ikən, ikki-üq mingqə adəm bolsila ayioja hujum kilip [uni igilyələydu;] u yərdə olturuxluk kixilər az boləjaqqa, pütkül həlkni awarə kilip u yərgə əwətmigin, — dedi. **4** Xuning bilən həlkniŋ üç mingqə kixi u yərgə qikti; lekin bular Ayining adəmliri aldidin keqip ketixti. **5** Ayining adəmliri ulardin ottuz altiŋə kixini urup oltürdi; qəlojanlarni sepil kowuqining aldidin Xəbariməjoja qəojlap berip, u yərdiki dawanda ularni urup məojlap kildi. Andin həlkniŋ yüriki su bolup, qattik sarasingə qüxti. **6** Yəxua kiyimlirini yirtip, Israillning əksakalliri Pərwərdigarning əhdə sandukining aldidə yərgə düm yikiŋip, baxlirioja topilarni qeqip, u yərdə kəq kirküqə yetip kaldi. **7** Yəxua: — Ah, Rəb Pərwərdigar, sən bizni Amoriylarning qəloja tapxurup həlak kilix üqün, bu həlkni nemixkə İordan dəryasining bu tərapiŋə etküzgənsən? Biz İordan dəryasining u tərapidə turuwərgən bolsak bəptikən! **8** Əy Rəbbim! İsrail əz düxmənlingning aldidin burulup qaqqan yərdə mən nemimu deyələymən? **9** Kənaaniylar, xundakla zeminda barlik turuwatqanlar bunə anglisa bizni qəpsiwelip yər yüzidin namimizni üztip taxlaydu; xu qəojda Sən uluq nam-xəhriting üqün nemilərnə kilisən?! — dedi. **10** Lekin Pərwərdigar Yəxuaəja jawab berip mundaq dedi: — «Ornungdin qəp! Nemixkə xundak düm yatısən? **11** İsrail gunah kildi! Ular yəne Mən ularəja tapiliojan əhdərgə hilaplik kilip, haram dəp bekitilgen nərsilərdin elip, oşrilik kilip, aldamqilik kilip həm haram bekitilgəni əz mallirining arisioja tikip qoydi. **12** Xunga İsrailar düxmənlingning aldidə tik turalmaydu; ular əzilirini «haram» kilip bekitip, mutlək yöktilixkə yüzləngəqə, düxmənlingning aldidin burulup arkisioja qaçidu. Əgər silər «haram» dəp bekitilgəni aranglardin tamamən yök kilmisanglar, mundin keyin mən silər bilən billə bolmaymən. **13** Əmdi sən turup həlkni pak-muqəddəs kilip ularəja: — «Ətə üqün əzünglarni pak kilinglar; qünki İsrailning Hudasi Pərwərdigar xundak dəydu: — Əy İsrail, sənə «haram» dəp bekitilgen nərsə bardur; bu haram nərsini aranglardin yök kilmioquqilik düxmənlinglarning aldidə tik turalmaysilar. **14** Ətə səhərdə silər qəbila boyiqə həzir kilinisiler; xundak boliduki, Pərwərdigar bekitkən qəbila jəmət-jəməti boyiqə birdin-birdin aldioja kəlsun; Pərwərdigar bekitkən jəmət ailə-ailə boyiqə birdin-birdin hazır bolup aldioja kəlsun; andin Pərwərdigar bekitkən ailidiki ərkəklər birdin-birdin aldioja kelip hazır bolsun. **15** Xundak boliduki, haram dəp bekitilgen nərsini əz yenidə saqlijan kixi tepilojanda, Pərwərdigarning əhdisigə hilaplik qilojanliki üqün həm xundakla İsrail iqidə rəzillik sadir qilojini üqün u wə uningə barlik təwə boləjanlar otta köydürülsun, — dəydu», dəp eytkin». **16** Yəxua ətisi tang səhərdə turup İsrailni aldioja yiojip, qəbilə-qəbilini hazır kiliwidə, Yəhuda qəbilisi bekitildi; **17** u Yəhudaning jəmətlirini hazır kiliwidə, Zarhijlar jəməti bekitildi. U Zarhijlar jəmətini ailə-ailə boyiqə aldioja kəltürüwidə, Zabdi degen kixi bekitildi. **18** Zabdi əz ailisidiki ərkəklərnə birdin-birdin hazır kiliwidə, Yəhuda qəbilisidin Zərahniŋ əwladi, Zabdining nəwrisi, Karmining oşli Aqan bekitildi. **19** Xuning bilən Yəxua Aqanoja: — Əy oşlum, Israillning Hudasi Pərwərdigarəja xan-xəropni kayturup berip, [Uning hərmiti üqün] qilojanlingni ikrar qilojin; məndin həqnemini yoxurmay, qilojiningning həmmisini manga eytkin, dedi. **20** Aqan Yəxuaəja jawab berip: — Mən dərwəqə İsrailning Hudasi Pərwərdigar aldidə gunah kilip, mundaq-mundaq kildim: **21** mən oljining arisidin

Xinarda qikqan qiraylik bir tonəja, ikki yüz xəkəl kümüx, əllik xəkəl əojirliktiki altun tahtioja kəzum kizirip ularni eliwaldim. Mana, bu nərsilərnə qedirimning otturisdiki yərgə kəməp kəydu, kümüx ularning astida, — dedi. **22** Xularni dewidi, Yəxua əqlilərnə əwətti, ular qədirəja yügürüp bardı wə mana, nərsilər dərwəqə qədirə yoxurukluk bolup, kümüx bularning astida idi. **23** Ular bu nərsilərnə qədirin elip qikiŋ Yəxuaəja, xundakla barlik İsrailarning qəxioja kəltürüp, Pərwərdigarning aldioja qoydi. **24** Andin Yəxua bilən pütkül İsrail jamaiti qəpup Zərahniŋ oşli Aqanni, kümüx, ton wə altun tahta bilən qəpup, uning oşulliri bilən kizirini, uyli bilən əxakliri, qoyliri, qədiri bilən barlik təwəliklirini elip Aqor jilojioja kəltürdi. **25** Yəxua Aqanoja: — Sən bəximizəja qanqilik apət kəltürdüŋ! Mana, bügün Pərwərdigar sening üstüŋgə apət kəltürüdü, — dedi. Andin pütkül İsrail jamaiti uni qalma-kəsək kilip oltürdi. Ular ailisidilərnimə qalma-kəsək kilip əltürgəndin keyin, həmmini otta köydürüwətti. **26** Andin halayik bir qong dəwə taxni uning üstigə dəwiləp qoydi. Bügüŋə qədər u u yərdə turmaqta. Buning bilən Pərwərdigarning qəzipi yandi. Xuning bilən xu yərgə «Apət jilojisi» [(«Aqor jilojisi»)] dəp nam qoyuldi wə bu küŋgiqə xundak atalmakta.

8 Pərwərdigar Yəxuaəja: — Sən həq qərkəma, həm hədukmiojin. Turup, barlik jəŋgqilərnə əzüŋ bilən elip, Ayi xəhriŋə qikqin. Mana, Mən Ayining padixahi, həlki, xəhiri wə zəminiri qəpup sening qəlungəja tapxurdum. **2** Sən Yeriho bilən uning padixahioja kəndə qilojan bolsang Ayi xəhiri bilən uning padixahiojimu xundak qilisən. Pəkat silər bu kətim xəhərdin olja wə qarpaylarni alsanglar bolidu. Əmdi sən xəhərnig kəyni tərpiŋə hujum kilixkə pistirma qəojin, — dedi. **3** Xuning bilən, Yəxua bilən həmmə jəŋgqilər kəzəjilip, ayioja hujum kilixkə qikti. Yəxua ottuz ming batur jəŋgqini iləp qəqidə ularni mangurdı **4** wə ularəja mundaq taplidi: — «Silər agah bolup, xəhərdin bək neri kətməy xəhərnig kəyndə məkünüp turup, həmminglar bektürmə hujuməja təyyar turunglar. **5** Mən əzüm bilən qəlojan həmmə kixilərnə elip xəhərgə yəkin barimən; xundak boliduki, ular baldurkədək aldimizəja qikiŋ hujum qilojanda, biz ularning aldidin qaçimiz; **6** ular jəzmən bizning nəymizidin koşlaydu; ular: «İsrailar baldurkədək aldimizdin keqip kətti» dəp oylaydu, bil ularni azdurup xəhərdin yiraq elip qikimiz. Xuning üqün biz ularning aldidin qaçimiz. **7** U waqıtta silər bektürmidin qəpup qikiŋ, xəhərnə ixəjal kilinglar; qünki Pərwərdigar Hudayinglar bu xəhərnə silərnig qəlunglarəja tapxuridu. **8** Xəhərnə ixəjal qilojandin keyin Pərwərdigarning tapiliojini boyiqə u xəhərnə ot yekip keydürəwetinglar. Mana, mən silərgə əmr bərdim». **9** Yəxua ularni yoləja saldi, ular berip Bəyt-əl bilən Ayining otturisdə, Ayining qərb tərpiyə bəktürmə selip marap olturdi. Yəxua bolsa u qeqisi həlkniŋ arisidə kəndi. **10** Ətisi səhər Yəxua qəpup, həlkni yiojip təkürdi; andin u İsrailning əksakalliri bilən billə həlkniŋ aldidə Ayioja qərxə mangdi. **11** Uning bilən billə boləjan həmmə jəŋgqilərmə uning bilən qikiŋ, xəhərnig aldioja yekin berip, Ayining ximal tərpiyə qədir tikti. Ular qüxkən jay bilən Ayining otturisdə bir jiloja bar idi. **12** Yəxua bəx mingqə adəmni tallap elip berip, Bəyt-əl bilən Ayining otturisdə, xəhərnig qərb tərpiyə bəktürmə turəjuzəjanidi. **13** Xundak kilip, barlik həlk, yəni xəhərnig ximal tərpidiki bargahitki qəxun bilən qərb tərpidiki pistirma qəxun orunlaxturup bəlündi. Xu qeqisi Yəxua əzi jilojning otturisdə qüxti. **14** Ayining padixahı xu əhwalni kərdi wə xəhərdikilər aldirap səhər qəpuxti; padixah bilən barlik həlki İsrail bilən soquxux üqün bəlgiləngən waqıtta Arabah tüzləngikigə qikti. Lekin

padixahning xaharjning kaynidiki pistirma koxundin hawiri yok idi. **15** Yaxua bilan barlik Israil bolsa ezlini ulardin yengilgenga selip, qel tarapka kaqti. **16** Xahardə bar hahkning hammisi ularni koqlaxka qakirildi; ular kelip Yaxuani koqliqanda, ular azdurulup xahardin yirak qilindi. **17** Ayi bilan Bayt-Əlning iqida Israilni koqlaxka qikmioan heqbir əri xikalmidi; ular xahərni oqk koyup, hammisi Israilni koqlap qikip katti. **18** U waqitta Pərwədigar Yaxuaəja: — Kolungdiki nəyzini ayioəja karitip uzatkin; qunki Mən uni sening kolungəja tapxurdum, — dewidi, Yəxua kolidiki nəyzini xahərgə karitip uzatti. **19** U kolidiki nəyzini uzatkan haman pistirmida yatkanlar jayidin tezla qikip, yugürginiə xahərgə etilip kirip, uni ixoql kilip xuan ot yekip keydürüwətti. **20** Ayining adəmliri burulup kariwidi, mana xahərdin asman-pələk ərlewətkan tütünni kerdı, ya u yakka ya bu yakka kaqayli desə, heq hali kalmioanidi; qel tarəpkə kaqkan Israilar burulup ezlini koqlap keliwatkanlarəja hujum kilidi. **21** Yəxua bilan barlik Israil pistirma koxunung xahərni elip boləjanlikini, xundakla xahərdin tütünni ərlep qikkinini kərüp, yenip kelip, Ayining adəmlirini ɵltürgili turdi. **22** Xuning bilən bir waqitta xahərni aloqanlar mu xahərdin qikip ularəja hujum kilidi. Xuning bilən ular Israilarning ɵttisida, baziliri bu tərəptin, baziliri u tərəptin kapsilip kaldı. Israilar ularning heqbirini koymay, hammisini ɵltürüwətti. **23** Ular Ayining padixahini tirik tutup, Yəxuaning aldioəja elip bardı. **24** Israil dalada uqrioəjan barlik ayiliklarni, yəni ezlini qelgicə koqlap kəlgənlərni kirip yoəkatkandin keyin (ularning hammisi kiliqlinip yokitiləjanidi), barlik Israil Ayioəja yenip kelip, u yərdikilərni kiliqlap ɵltürdi. **25** Xundak boldiki, xu künidə ɵltürülgən ər-ayallar, yəni ayiliklarning hammisi on ikki ming adəm idi. **26** Qunki Yəxua Ayida turuwatkan həmmə adəm yoəkitilmioəqə kolidiki uzutup turoəjan nəyzisini yioəmioanidi. **27** Halbuki, Pərwədigarning Yəxuaəja buyruəjan səzi boyiqə Israilar xahərdiki qarpay bilən oljini ezliri üqün aldı. **28** Andin Yəxua Ayi xahirini keydürüp, uni əbdəgicə Harabilik dəwisigə aylanduruwətti; taki bügüingə u xundak turmakta. **29** Ayining padixahini bolsa, u bir dərəhkə asturup, u yərdə kəqkicə turoəzdi. Kün patkanda Yəxua əmr kiliwidi, kixilər uning ɵlükini dərəhtin qüxürüp, uni xahərdin kəwukuning aldioəja taxlap, üstigə qong bir dəwə taxni dəwiliwətti; bu tax dəwisi bügüingə turmakta. **30** Andin Yəxua Ebal teəjida Israilning Hudasi Pərwədigarəja kurbangah yasidi. **31** Pərwədigarning kuli Musaning Israiləja buyruəjini boyiqə, Musəja nazil kilinəjan kanun kitabida pütülgəndə, kurbangah heqbir təmür əswab təgküzülmigan pütün taxlardin yasəjanidi. Uning üstidə hahk Pərwədigarəja atap keydürmə kurbanliklar wə inahlik kurbanlikliri sunup turdi. **32** Xu yərdə Yəxua uning taxlirining üstigə pütkül Israilning aldida Musa pütken kanunni kəqürüp pütüp koydi. **33** Andin pütkül Israil hahki, ularning əksəkilliri, əməldariliri bilən hahkimliri, mayli musapirlar bolsun yaki ularning arisida tuəloəjanlar bolsun, hammisi Pərwədigarning əhdə sandukuning ikki tərpidə, əhdə sandukuni kətgürgən kahınlar boləjan Lawiyaların aldida əra turdi; Pərwədigarning kuli Musaning dəsəptə buyruəjini boyiqə, Israilarning bəht-bərikitini tiləxə hahkning yerimi Gərizim teəj aldida, yənə bir yerimi Ebal teəj aldida turdi. **34** Andin Yəxua kanun kitabida pütülgənni hahmisigə muwapik kanundiki həmmə səzləni, jümlidin bəht-bərikət səzləri wə lənət səzlini oqup kərdı. **35** Yəxua bularni pütkül Israil jamaitigə, jümlidin ayallar, balılar wə ularning arisida turuwatkan musapirlarəja oqup bərdı; Musaning barlik buyruəjanliridin heqbir səzni kaldurmidi.

9 Əmđi xundak boldiki, İordan dəryasining əjərb tərpidiki, yəni taəqlik rayondiki, Xəfələh oymanlikidiki, Uluə Dengiz boyidiki, Liwaning udulioəiqə sozuləjan barlik yurtlardiki padixahlar wə xuningdək Hittiyar, Amoriylar, Kanaaniylar, Pərizziylar, Hıwiylar, Yəbusiylarning padixahliri bu ıxtin həwə tapkanda, **2** həmmisi bir bolup Yəxua bilən Israiləja karxi jəng kiləjili ittipaklaxti. **3** Əmma Gibeon əhaliliri Yəxuaning Yeriho bilən Ayioəja nemə kiləjini anglioəjanda, **4** ular hıylə-mikir ıxlitip, ezlini [uzun] səpərdə boləjandək kərsitip, əxəklərgə kona taəjar-hurjun bilən kona, yirtik-yamak xarab tulumlirini artip, **5** pultirioəja yamak qüxək kona kəxlərni kiyyip, kona jul-jul eginlərni üstigə orioəjan idi; ular səpərgə aloəjan nənarning həmmisi pahtilixip kurup kətkənidi. **6** Ular Galgal qedirgahioəja berip Yəxuaning kəxiəja kirip uning bilən Israilarəja: — Biz yirak yurttin kəldük; wə bilən əhdə tüzsənglar, dedi. **7** Ləkin Israilar Hıwiylarəja jawab berip: — Silər bizning arimizda turuwatkan muxu yərlıklar boluxunglar mumkin; undakta biz silər bilən kəndakmu əhdə tüzimiz? — dedi. **8** Ular Yəxuaəja: — Biz sening kulliringimiz, dedi. Yəxua ulardin: — Silər kim, kəyərdin kəldinglar? — dəp soridi. **9** Ular uningəja jawab berip: — Sening kulliring bolsa Pərwədigar Hudaingning namini anglioəjanlikü üqün nahayiti yirak yurttin kəldi. Qunki biz Uning nam-xəhritini wə Uning Misirda kiləjan həmmə ıxlirini, **10** xundakla Uning İordanning u tərpidiki Amoriylarning ikki padixahı, yəni Həxbonning padixahı Sihon bilən Axtarotta turukluk Baxanning padixahı Ogka nemə kiləjini angliuk. **11** Xunga əksəkillirimiz bilən yurta turoəjli həmmə hahk bizgə səz kilip: — Kolunglarəja səpərgə lazimlik ozuk-tülük elip, berip Israilar bilən kərixüp ularəja: «Biz silərdin kullukunglarda bolimiz; xunga biz bilən əhdə tüzüinglar», dənglar, dəp bizni əwətti. **12** Silərdin kəxinglarəja karap yoloəja qikkan künidə biz səpirmiz üqün əyimizdin aloəjan nan isik idi, mana hahiz u kurup, pahtilixip ketiptu. **13** Bu xarab tulumliri bolsa xarab kaqilioəjanda yəngi idi, mana əmđi yirtilip ketiptu. Biz kiyyən wə kiyimlər wə kəxlər səpərdin intayin uzunlukdin konirap kətti, — dedi. **14** Xuning bilən Israilar ularning ozuk-tülükidin azrak aldı, ləkin Pərwədigardin yol sorimidi. **15** Xundak kilip, Yəxua ular bilən sühlü tüzüp, ularni tirik koyuxka ular bilən əhd baəqliđi; jamaət əmirilirimu ularəja kəsəm kilip bərdı. **16** Ular əhdə baəqlixip üq kündin keyin, bu hahkning ezlirigə kəxna ikənlikini, ezlirining arisida olturuxluk ikənliki kuloəjan məlum boldı. **17** Israilar səpərdin dawamlaxturup üqinçi küni ularning xahərlirigə yetip kəldi; ularning xahərliri Gibeon, Kəfirah, Bəərot bilən Kiriat-yearim idi. **18** Jamaətni əmiriliri ilgiri Israilning Hudasi Pərwədigarning namı bilən ularəja kəsəm kiləjan boləqəqka, Israilar ularəja hujum kilimidi. Buning bilən pütkül jamaət əmirlər üstidin oəotulduxkili turdi. **19** Ləkin əmirlərdin həmmisi pütkül jamaətə: — Biz ularəja Israilning Hudasi Pərwədigarning [namı] bilən kəsəm kilip bərgəqə, ularəja kol təgküzəlməymiz. **20** Biz ularəja kiləjan kəsənimiz tüpəylidin, üstimizgə əjəzəp qüxməsliki üqün ularni tirik kalduruxmiz kərek; ularəja xundak kilmisəq bolmaydu, dedi. **21** Andin əmirlər jamaətə yənə: — Ularni tirik koyunglar; halbuki, ular pütkül jamaət üqün otun yarəqıci wə su toxuəjuqlar bolidu, dedi. Bu ix əmirlər jamaətə degəndək boldı. **22** U waqitta Yəxua ularni qakirip ularəja: — Silər arimizdiki yərlıklar turup, nemixka biz yiraktin kəldük, dəp bizni aldinginglar? **23** Buning üqün silər əmđi lənətkə kəlip, aranglarda Hudaingning eyi üqün otun yaridəjan wə su toxuydəjan kul boluxtin birə adəmmu mustəsna bolmaydu, — dedi. **24** Xuning bilən ular Yəxuaəja jawab berip: — Pərwədigar Hudaingning Əz kuli

boloqan Musoqqa omr kiliq, barlik zeminni silerga berixka, xundakla zeminda turuwatqanlarning hammisini aldinglardin yokitixka wada qilolanliqi kulliring boloqan pekirlaroga enik malum qilindi; xunga biz silarning tUpaylinglardin jenimizdin jazman ayirilip qalimiz dap wahimigə quxitup, bu ixni kiliq salduq. 25 Omidi biz kolungoga qixtuk; naziringga nema yaxhi we durus keriunsə xuni kilojin, — dedi. 26 Yəxua onə xundak kilix bilən ularni Israilning kolidin kutkuzdi; Israillar ularni oltürmide. 27 Lekin xu küni Yəxua Pərwərdigar tallaydiqan jayda jamaət üqün wə Pərwərdigarning qurbangahı üqün ularni otun yaroquqlar wə su toxuquqlar dap bekitti. Ular bügiüngə qadər xundak kiliq kəlməktə.

10 Xundak boldiki, Yerusalemling padixahı Adoni-zədək Yəxuaning Ayi xəhirini ixoqal kiliq, uni mutlək yokatqanlikini, Yeriho bilən uning padixahioqja kilojinidək, Ayi bilən uning padixahioqjimu xundak kilojinini, Gibeonda olturuquqlarining Israil bilən süll tüzüq, ularning arisida turuwatqanlikini anglap, 2 u wə həlki kattik kərkti; qünki Gibeon bolsa Ayidin qong xəhər bolup, paytəht xəhərliridək idi; uning hammə adəmliri tolimu batur palwanlar idi. 3 Xuning bilən Yerusalemling padixahı Adoni-zədək Həbronning padixahı Həham, Yarmutning padixahı Piram, Lakixning padixahı Yafiya wə Əglonning padixahı Dəbirgə həwər əwətip: — 4 Mening yenimoqa kelip Gibeonlaroga hujum kiliximiz üqün manga mədət beringlar; qünki ular bolsa Yəxua wə Israillar bilən süll tüzüwaldi, — dedi. 5 Xundak kiliq Amoriylarning bəx padixahı, yani Yerusalemling padixahı, Həbronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakixning padixahı wə Əglonning padixahı — ular əzli barlik qoxunliri bilən billə qikiq, Gibeonning udulida bargah tikip, uningoga hujum kilidi. 6 Buning bilən Gibeonliklar Gilgaldiki qedirgahqa, Yəxuaning xəxiqja adəm əwətip: — Sən əz kulliringni taxliwətməy, dərhal xəximizoqja kelip mədət berip, bizni kutkuzojin; qünki taoliq rayonda olturuxluk Amoriylarning barlik padixahliri birlixip bizgə hujum kilidi, — dedi. 7 Buni anglap Yəxua barlik jəngqilərnı, jümlidin hammə batur palwanlarnı elip Gilgaldin yoloqja qikti. 8 Pərwərdigar Yəxuaqja: — Ulardin kərkmiojin; qünki Mən ularni sening kolungoga tapxurduq, ularning heqbirı aldingda put tirəp turalmaydu, — dedi. 9 Yəxua Gilgaldin qikiq pütün keqə mengip ularning üstigə tuyuksiz quxıxtı. 10 Pərwərdigar ularni Israilning aldida tiripirən kilidi, Yəxua ularni Gibeonda kattik məqlup kiliq kirip, Bayt-Həronoqja qikiqdiqan dawan yolida qoşlap, Azikah bilən Makkədəhkiqə sürüp-toqay kilidi. 11 Ular Israildin keqip, Bəyt-Həronning dawanidin qixitwətkanda, Pərwərdigar taki ular Azikahqa yətküqə asmandin ularning üstigə qong-qong möldür-taxlarnı yaqıdurdı. Ular əldi; muxu möldürlər bilən oltürülgenlər Israillar kiliqlap oltürgenlərdin kəp idi. 12 Andin Yəxua Pərwərdigaroga səz kilidi, — yəni Pərwərdigar Amoriylarnı Israilning aldioqja tapxurduq künide u Israilning kəz aldida Pərwərdigaroga mundak dedi: — «Əy kuyax, Gibeon üstidə tohtap tur! Əy ay, Ayjalon jilojsi üstidə tohtap tur!» 13 Xuni dewidi, həlk duxmənlərdin intikəm elip boləququlik kuyax mangmay tohtap turdi, aymu tohtap turdi. Bu wəqə Yaxarning kitabida pütülgen əməsdimi? Kuyax təhminən pütün bir kün asmanning otturisida tohtap olturuxka aldirimide. 14 Pərwərdigar bir insanning nidasioqja kulak saloqan xundak bir kün ilgiri bolup bəkmioqjan wə keyinmu bolup bəkmidi; qünki Pərwərdigar Israil üqün jəng kilidi. 15 Andin Yəxua bilən pütükl Israil Gilgaldiki qedirgahqa yenip kəldi. 16 Əmma u bəx padixahı bolsa keqip Makkədəhtiki oqaroqja yoxuruniwaldi. 17 Xuning bilən birsı Yəxuaqja məlum

kiliq: — U bəx padixahı tepildi; ular Makkədəhtiki oqaroqja yoxuruniwaptu, dedi. 18 Yəxua: — Undak bolsa oqarning aqzioqja qong-qong taxlarnı yumilitip qoyunglar, andin uning aldida adəmlərnı kəzətkə qoyunglar. 19 Lekin silər tohtap qalmay duxmənliringlarnı qoşlap kəydidə qaloqanlarnı kiringlar; ularni əz xəhərlirigə kirgüzmənglar, qunki Pərwərdigar Hudayinglar ularni kolunglaroga tapxurup bərdi, — dedi. 20 Andin xundak boldiki, Yəxua bilən Israillar bularnı kirip kattik məqlup kiliq yoqattı; lekin keqip kutuloqan bir kalduq mustəhkəm xəhərlirigə kiriwaldi. 21 Andin barlik həlk Makkədəhtiki qedirgahqa, Yəxuaning xəxiqja tinq-salamət yenip kəldi. Heqkim Israillaroga kərxi əojiz əqixka jür'ət kiləlmide. 22 Yəxua: — Oqarning aqzioqini əqip, u bəx padixahıni oqardin qikiqrip mening kəximioqja elip kelinglar, — dedi. 23 Ular xundak kiliq bəx padixahıni, yəni Yerusalemling padixahı, Həbronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakixning padixahı wə Əglonning padixahıni oqardin qikiqrip uning xəxiqja elip kəldi. 24 U padixahlar Yəxuaning xəxiqja kəltürülgəndə, Yəxua Israilning hammə adəmlirini qakirip, əzi bilən jənggə qikqan ləxkər sərdarlırioqja: — Kelip putliringlarnı bu padixahlarning gədinigə qoyunglar, — dedi. Xundak dewidi, ular kelip putlirini ularning gədinirigə qoydi. 25 Andin Yəxua ularoga: — Kərkmənglar wə heq hodukmənglar, kəysər wə oqəyrətlik bolunglar; qünki Pərwərdigar silər hujum kiləqan barlik duxmənliringlaroga xundak ixni kilidi, — dedi. 26 Andin Yəxua padixahlarnı kiliqlap oltürüp, jəsətlirini bəx dərəhkə esip qoydi; ular dərəhləning üstidə kəqkiqə esiklik turdi. 27 Kün patqanda Yəxuaning buyruqi bilən kixilər əlüklərnı dərəhlərdin quxitürüp, ular ilgiri yoxurunoqan oqaroqja taxlap, oqarning aqzioqja qong-qong taxlarnı qoyup qoydi. Bu taxlar taki bükiüngə qadər xu yərdə turmaqta. 28 U küni Yəxua Makkədəhni ixoqal kiliq, uning padixahı bilən xəhiridiki hammə həlkning birinimu qoymay kiliqlap mutlək yoqattı; u Yerihooning padixahioqja kilojinidək Makkədəhning padixahioqjimu xundak kilidi. 29 Andin Yəxua bilən barlik Israillar Makkədəhtin qikiq, Libnahqa berip Libnah xəhirigə hujum kilidi. 30 Pərwərdigar unimu padixahı bilən qoxup Israilning kolioqja tapxurup bərdi; Yəxua uni kiliq bilən urup, xəhiridiki hammə həlkning birinimu qoymay kiliqlap oltürdi; u Yerihooning padixahioqja kilojinidək uning padixahioqjimu xundak kilidi. 31 Andin Yəxua bilən barlik Israil Libnahdin qikiq, Lakixqa berip, uni kəmal kiliq uningoga hujum kilidi. 32 Pərwərdigar Lakixni Israilning kolioqja tapxurdi; ular ikkinqi künila uni kiliq bilən elip, dəl Libnahqa kilojinidək, xəhiridiki həlkning birinimu qoymay kiliqlap oltürdi. 33 U wəqittə Gazərnıng padixahı Həram Lakix xəhirigə mədət berix üqün qikiq kəldi; lekin Yəxua uni barlik adəmliri bilən qoxup urup, ulardin heqkimni tirik qoymay oltürdi. 34 Andin Yəxua bilən barlik Israil Lakixtin qikiq, Əglonoqja berip uni kəmal kiliq, u xəhərgə hujum kilidi. 35 Ular xu küni xəhərnı elip, uningdiki adəmlərnı kiliqlidi; xu küni Yəxua xəhərdiki barlik kixilərnı təltəküs yoqattı; u dəl Lakixqa kilojinidək, ularoqjimu xundak kilidi. 36 Andin Yəxua bilən Israilning hamməsi Əglondin qikiq Həbronoga berip, u xəhərgə hujum kilidi. 37 Ular uni elip, dəl Əglonda kiləqandək uning padixahıni kiliqlap, uningoga kəraxilik hammə yeza-kəntlirini elip, ularning iqiđə olturuxluk hammə adəmnıng heqbirini qoymay kiliqlap yoqattı. Yəxua xəhərnı wə iqidiki barlik adəmlərnı mutlək yoqattı. 38 Andin Yəxua bilən barlik Israillar Dəbirgə berip, u xəhərgə hujum kilidi. 39 U xəhərnı elip wə uningoga kəraxilik hammə yeza-kəntlirini kiliq bilən urup, padixahıni tutup, bulardiki barlik adəmlərnıng heqbirini qoymay təltəküs yoqattı. Yəxua Həbronoga kilojinidək, Libnahqa wə uning padixahioqja kilojinidək, Dəbir bilən uning

padixahøjõjõmu xundak kildi. **40** Bu tærikidæ Yæxua xu pütün yurtni, yani taøjlik rayonni, jønubiy Nægaw yurtini, Xæfælæh oymanliqini, dawandiki yurtlarni hujum kilip elip, hæmma yurtni ixoqal kilip barliq padixahõliri bilæn mæøjluq kildi. Israilning Hudasi Pærwærdigar buyruøjõnidæk, u heqkimni koymay, bëlki næpæsi barlarning hæmmisini mutlak yoqatti. **41** Yæxua Kadæx-Barneadin tartip Gazaøjõqæ bolõqan yurtlarni, xuningdæk Goxænning pütkül yurtini taki Gibeonøjõqimu hujum bilæn aldi. **42** Bu ketimki uruxta Yæxua bu padixahõlarni mæøjluq kilip, ularning zeminini igilidi. Qünki Israilning Hudasi Pærwærdigar Israil tærapæta turup jeng kildi. **43** Andin Yæxua bilæn barliq Israil Gilgaldiki qedirgahõka yenip kaldi.

11 Əmma Hæzorning padixahõ Yabin bularni anglap Madonning padixahõ Yobab bilæn Ximronning padixahõ wæ Aqsafning padixahõqæ adæm æwætti, **2** xundakla ximaldiki taøjlik rayondiki padixahõlarõqæ, Kinnærotning jønubidiki tüzlænglik, oymanliq wæ ojørbtiki Dor egizlikidiki hæmma padixahõlarõqæ ælqi æwætti; **3** U yænæ xærk bilæn ojørb tærapætki Kanaaniylar, Amoriylar, Hõttiylar, Perizziylar Israil taøjlik rayondiki Yæbusiylar wæ Hærmõn teojining etikidiki Mizpah yurtida turuwatqan Hõwiylarni qakirdi. **4** Ular, yænæ padixahõliri wæ barliq qoxunliri qikti; ularning sani dengiz sahõlidiki kumdæk kœp idi, ularning nuroqun at wæ jeng hærwiliri bar idi. **5** Bu hæmma padixahõlar bir bolup yiojilip, Israil bilæn jeng kilix üqün Mærom sulirining boyida qedirlarni tikti. **6** Lekin Pærwærdigar Yæxuaõqæ: — Sæn ulardin heq kœrkmiøjõn; qünki Mæn ætæ muxu waqitlarda ularning hæmmisini Israilning aldidæ halakætkæ tapxurimæn. Sæn ularning atlirining pæylirini kesip, hærwilirini otta keydürüwetisæn, — dedi. **7** Buni anglap Yæxua bilæn uning hæmma jængqiliri Mærom sulirining yenioqæ berip, ularning üstigæ tuyuksiz qüxüp hujum kildi. **8** Pærwærdigar ularni Israilning qõloqæ tapxurdi; ularni urup Qong Zidon wæ Misræfot-Mayimioqæ, xundakla xærk tærapætki Mizpah wadisioqæ sürüp berip, ulardin heqbirini koymay kiliqlap øltürdi. **9** Yæxua Pærwærdigarning øzigæ buyruøjõnidæk kilip, ularning atlirining pæylirini kesip, hærwilirini otta keydürüwætti. **10** Xu qaõqda Yæxua kaytip berip, Hæzorni ixoqal kilip, uning padixahõni kiliqlap øltürdi. Hæzor bolsa xu dawrlærdæ axu barliq ælarning bexi idi. **11** [Israilar] xæhær iqidæ olturuxluk hæmmisini kiliqlap øltürüp, heq næpæsisini koymay hæmmisini üzül-kesil yoqatti; Hæzorni Yæxua otta keydürüwætti, **12** Xu padixahõlarning barliq paytæht xæhærlirini elip, ularning padixahõlirini mæøjluq kildi; Pærwærdigarning kuli bolõqan Musa buyruøjõnidæk, u ularni kiliqlap üzül-kesil yoqatti. **13** Lekin egizlikkæ selinoqan xæhærlærni bolsa, Israil keydürmididi; Yæxua ulardin pækæt Hæzornila keydürüwætti. **14** Israilar bu xæhærlærdiki oøjõnymætærni wæ qarpaylarni øzligærõqæ olja kilip aldi, lekin iqidiki hæmma adæmlærni kiliqlap yoqatti; ular birnu næpæsisini tirik koymidi. **15** Pærwærdigar Øz kuli bolõqan Musaõqæ nemæ buyruoqan bolsa, Musamu Yæxuaõqæ xuni buyruoqanidi wæ Yæxuamu xundak kildi. U Pærwærdigarning Musaõqæ buyruoqanidin heqnemini kaldurmay hæmmini xu boyiqæ ada kildi. **16** Xu tærikidæ Yæxua xu zeminning hæmmisini, yani taøjlik rayondiki zeminlarni, barliq jønubiy Nægaw zeminini, barliq Goxæn zeminini, oymanliqtiki zeminlarni, tüzlængliktiki zeminlarni wæ Israilning taøjlik rayonlirini wæ Xæfælæh oymanliqini, **17** Seir dawinioqæ sozuloqan Hælak teojidin taki Hærmõn teojining etikidiki Liwan jiloqõqæ jaylaxqan Baal-Gadkõqæ bolõqan zeminini igilidi; u ularning hæmma padixahõlirini tutup ularni ølümgæ mæhkum kildi. **18** Xu tærikidæ Yæxua bu hæmma padixahõlar bilæn uzun

waqit jeng kildi. **19** Gibeonda olturaxlaxqan Hõwiylardin baxka, heqbir xæhær Israil bilæn sulh tüzmididi. Israil ularning hæmmisini jeng arkilikla aldi. **20** Qünki ularning kænglining kattik kilinixi, Israil bilæn jeng kilix niyitidæ boluxi Pærwærdigardin idi; buning mæksiti, ularning üzül-kesil yoqitilixi; yænæ, ularõqæ heq ræhõm kilinmay, æksiqæ Pærwærdigar Musaõqæ buyruøjõnidæk ularning yoqitilixi üqün idi. **21** U waqitda Yæxua kelip Anakiylarõqæ hujum kilip ularni taøjlik rayondin, Hæbrõndin, Dæbirdin, Anabdin, Yæhudaning hæmma taøjlik rayoni bilæn Israilning hæmma taøjlik rayonini yoqatti; Yæxua ularni xæhærliri bilæn koxup üzül-kesil yoqatti. **22** Xuning bilæn Israilning zeminida Anakiylardin heqbirimu kaldurulmididi; pækæt Gaza, Gat wæ Axdodta birnæqqisila kaldi. **23** Xu tærikidæ Yæxua Pærwærdigar Musaõqæ wadæ kiliqandæk pütkül zeminini aldi; Yæxua uni Israilõqæ ularning koxun-qæbilisi boyiqæ miras kilip tæksim kildi. Andin zemin jængdin aram tapti.

12 Israil Jordan dæryasining u tæripidæ, yænæ kün qikix tæripidæ [ikki] padixahõni øltürdi. Ular ularning zeminini, yænæ Arnon dæryasidin tartip Hærmõn taøjlikõqæ tutaxqan zemin bilæn xærk tærapætki barliq Arabah tüzlænglikini igilidi. Xu [ikki] padixahõlar bolsa: — **2** [birs] Hæxbõnda turuxluk Amoriylarning padixahõ Sihõn; u Aroær (Aroær Arnon dæryasining boyida) wæ Arnon jiloqõsidiki xæhærdin tartip, Gileadning yerimini øz iqigæ aloqan Yabbok dæryasioqæ (bu Ammoniylarning qegrisidi) bolõqan yærlærdæ sæltænæt kilatti; **3** u sæltænæt kiliqan zemin yænæ xærk tærapætki Kinnærot dengizidin tartip Arabah dengizioqæ, yænæ Xor dengizioqæ sozuloqan Arabah tüzlænglikini, xundakla xærk tærapætki Bæyt-Yæximotkæ baridoqan yolni wæ jønub tæripidæ Pisgah teojining dawanlirining qetiqigæ sozuloqan zeminni øz iqigæ alatti. **4** Uningdin baxka Israil Baxan padixahõ Ogning zeminini aldi; u Ræfayiylar [deyilidoqan gigantlarning] kaldukidin biri idi (ular Axtarot wæ Ədræydæ turatti). **5** U Hærmõn teojidiki yurtlarõqæ, Salkah wæ pütkül Baxan zeminioqæ, yænæ Gæxuriylar bilæn Maakatiylarning qegrisioqæ, xuningdæk Gileadning yerimioqæ, taki Hæxbõnning padixahõ Sihõnning qegrisioqæ sæltænæt kilatti. **6** Pærwærdigarning kuli bolõqan Musa bilæn Israilar bularõqæ hujum kilip mæøjluq kiliqanidi wæ Pærwærdigarning kuli Musa xu zeminni Rubænlergæ, Gadlarõqæ wæ Manassæhning yerim kæbilisigæ miras kilip bærgenidi. **7** Tæwædikælar Yæxua bilæn Israilar Jordan dæryasining ojørb tæripidæ hujum kilip mæøjluq kiliqan padixahõlardur; ularning zeminliri Liwan jiloqõsidiki Baal-Gadtin tartip, Seirning dawanlirining yenidiki Hælak teojioqæ bolõqan zeminlardin ibaræt idi. Yæxua bu zeminlarni Israilning koxun-qæbililiri boyiqæ ularõqæ miras kilip bærði, **8** jümüldin taøjlik yurtni, Xæfælæh oymanliqini, Arabah tüzlænglikini, egizliktiki dawanlarni, qellükni wæ jønubtiki Nægaw zeminini, Hõttiylar, Amoriylar, Kanaaniylar, Perizziylar, Hõwiylar wæ Yæbusiylarning zeminlirini bælüp bærði: — **9** Ularning padixahõlirining biri Yerihõning padixahõ, biri Bæyt-Ølning yenidiki Ayingning padixahõ, **10** biri Yerusalemning padixahõ, biri Hæbrõnning padixahõ, **11** biri Yarmutning padixahõ, biri Lakõxning padixahõ, **12** biri Øglõnning padixahõ, biri Gæzærning padixahõ, **13** biri Dæbirning padixahõ, biri Gædærning padixahõ, **14** biri Hormahning padixahõ, biri Aradning padixahõ, **15** biri Libnahning padixahõ, biri Adullarning padixahõ, **16** biri Makkædahning padixahõ, biri Bæyt-Ølning padixahõ, **17** biri Tappuahning padixahõ, biri Hæfærning padixahõ, **18** biri Afækning padixahõ, biri Laxaronning padixahõ, **19** biri Madonning padixahõ, biri Hæzorning padixahõ, **20** biri Ximron-Mæronning padixahõ, biri Aqsafning padixahõ,

21 biri Taanakning padixahi, biri Məgiddoning padixahi, 22 biri Kədəxning padixahi, biri Karməlning yenediki Yokneamning padixahi, 23 biri Dor egizlikdiki Dorning padixahi, biri Goyimning padixahi, 24 biri Tirzahning padixahi bolup, jamiy ottuz bir padixah idi.

13 Əmma Yəxua yaxinip, yexi heli bir yərgə berip qaloqanidi. Pərwərdigar uningəşa mundak dedi: — «Sən əmdi kerip qalding, yexingmu qongiyip qaldi, lekin yənə igilixini kerək boləjan nuroqun zemin bar. 2 Bu zeminlar bolsa munular: — Filistiyərləning wə Gəxuriylərləning barliq yurtliri, 3 yəni Misirning xərk tərpidiki Xiħor dəryasidin tartip, ximal tərpidiki Əkron xəħirining qəgralirioyiqə sozuləjan yərlər (xu yurt Kanaaniylərləning zemini həsəblinatti), jümlidin Gaza, Axdođ, Axkelon, Gat wə Əkrondiki bəx Filistiyə emir baxquridoqan yurtlar bilən Awwiylərləning jənub tərəptiki yurtliri; Zidoniylərlə tawə boləjan Məarahdin tartip Afək bilən Amoriylərləning qəgrasioyiqə boləjan Kanaaniylərləning barliq zemini; 5 Gəbaliylərləning zemini wə barliq Liwan zemini, yəni kün qixiq tərəptiki Ħərmon teoyining etikidiki Baal-gadın tartip, Hamat rayoniəşa kirix eoizioyiqə boləjan zeminlar; 6 Liwandin tartip Misrəpət-Mayimoyiqə sozuləjan taolyiqta barliq olturuwatqanlarning, yəni Zidoniylərləning zemini qatarliqlərdin ibarəttur. Bu zemindiki halkning həmmisini Mən Israil aldidin qoşliwetimən. Xunga sən qoqum Mening sanga buyruojinim boyiqə buni qək taxlap Israilliklərlə miras kilip təksim kilip berixing kerək. 7 Sən əmdi bu zeminlarni tokkuz kəbilə bilən Manassəħning yerim kəbilisigə miras kilip bəlgin». 8 Rubənlər bilən Gadlar bolsa, [Manassəħning yerim kəbilisi] bilən rublikta İordən dəryasining u kəti, yəni xərk tərpidə Musaning ularəşa bərgən mirasioyiqə igə boldi; buni Pərwərdigarning küli boləjan Musa ularəşa miras kilip bərgənidi: — 9 Ularining zeminliri Arnon jilojisinin boyidiki Aroərdin tartip, jümlidin jilojining otturisidiki xəħər wə Dibonoyiqə sozuləjan Mədəbə tüzlənglik, 10 Ħəxbonda sələnət kiləjan, Amoriylərləning padixahi Siħonning Ammoniylərləning qəgrasioyiqə boləjan həmmə xəħərliri; 11 Gilead bilən Gəxuriylər wə Maakatiylərləning qət yurtliri, Ħərmon teoyining həmmisi wə Salkahoyiqə sozuləjan barliq Baxan zemini; 12 [gigantlar boləjan] Rəfayiyərləning qalduk nəslidin boləjan Axtarot bilən Ədrəydə sələnət kiləjan Ogning Baxandiki pütkül padixahlıq zeminidin ibarət idi; muxu zemindikilərnə Musa məoşup kilip, zeminliriəşa igə boldi. 13 Ləkin Israillər Gəxuriylər bilən Maakatiylərnə öz yurtliridin qoşliwetimədi; xunga Gəxuriylər bilən Maakatiylər bügingioyiqə Israil arisida turmaqta. 14 Ləkin [Musa] Lawiyə kəbilisigə həq miras zeminni bərmigən; Israilning Hudasi Pərwərdigar ularəşa eytkinidək, Pərwərdigarəşa atap otta sunuloqan kurbanlıqlar ularning mirasidur. 15 Musa Rubənlər kəbilisigə, jəmət-ailliri boyiqə yurtlarni miras kilip bərdi. 16 Ularining zemini bolsa Arnon jilojisinin yenediki Aroərdin tartip, jilojining otturisidiki xəħər wə Mədəbaning yenediki pütkül tüzlənglik, 17 Ħəxbon wə uningəşa qaraxlıq tüzləngliktiki həmmə xəħərlər, Dibon, Bamot-Baal, Bəyt-Baal-Meon, 18 Yahəz, Kadəmot, Məfaat, 19 Kiriatayim, Sibmah, wə «jiloqə teoyiqə» diki Zərət-Xaħər, 20 Bəyt-Peor, Pisgah teoyidiki dawanlar, Bəyt-Yəximot, 21 tüzləngliktiki barliq xəħərlər wə Ħəxbonda sələnət kiləjan, Amoriylərləning padixahi boləjan Siħonning pütkül sələnətinining zeminini öz iqigə aldi. Bu padixah wə uning bilən xu yurttə olturuşluk, [Siħonəşa] bəkiyoqan sərdarlar Əwi, Rəkəm, Zur, Ħur wə Rəba qatarliq Midiyan əmiriliri bolsa Musa tərpidin ɵltürilgənidi. 22 Xu waqıttə Israillər ɵltürgənlər iqidə Beorning oşli palqi Balaammı bar idi; unimı ular kiliqlap ɵltürgənidi. 23 Rubənlərləning

zeminining qəgrasi İordən dəryasining əzi idi. Rubənlərləning jəmət-ailliri boyiqə ularəşa bəlungən mirasi mana bu xəħərlər bilən kənt-kixlaklıri idi. 24 Musa yənə Gad kəbilisigə, yəni Gadlarning jəmət-ailliri boyiqə ularəşa miras bəlungənidi. 25 Ularining zeminliri bolsa Yaazər bilən Gileadning barliq xəħərliri, Ammoniylərləning zeminining yerimi taki Rabbah aldidiki Aroərgioyiqə, 26 Ħəxbondin tartip Ramat-Mizpəh wə Bətonimoyiqə, Maħanayimdin tartip Dəbirning qəgrasioyiqə, 27 jilojioyiqə jaylaxqan Bəyt-Ħaram, Bəyt-Nimrah, Sukkot wə Zafonlar, Ħəxbonning padixahi Siħonning sələnətinining İordən dəryasining xərkıy ketidiki qaloqan kismi, dəryani yaxilap Kinnərat Dengizining u bəxioyiqə idi. 28 Gadlarning jəmət-ailliri boyiqə ularəşa bəlungən mirasi mana bu xəħərlər bilən kənt-kixlaklıri idi. 29 Musa Manassəħning yerim kəbilisigimı miras bərgənidi; Manassəħning yerim kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə bu miras bəlungən berilgənidi: — 30 zeminliri Maħanayimdin tartip, pütkül Baxan zemini, Baxanning padixahi Ogning pütkül sələnətinining zemini wə Yairning barliq yeza-kəntliri (bu yeza-kəntlər Baxanning əzigə jaylaxqan bolup, jəmiy atxım idi), 31 Gileadning yerimi bilən Baxan padixahi Ogning sələnətidiki Axtarot wə Ədrəy xəħərliri Manassəħning oşli Makirning əwladioyiqə tawə kilioqan bolup, Makirlarning yerim kismioyiqə jəmət-ailliri boyiqə miras kilip bəlungən berilgənidi. 32 Musa İordən dəryasining xərk ketida, Yerihoning udulida, Moabning tüzlənglikliridə boləjan waqıttə bəlungən bərgən miraslar mana bu zeminliri idi. 33 Ləkin Musa Lawiyə kəbilisigə həq miras zeminni təksim kilimədi; Israilning Hudasi Pərwərdigar ularəşa eytkinidək, U Əzi ularning mirasidur.

14 Israillərləning Kanaan zeminidin aloqan miraslıri təwəndikidək; Əliazar kaħin bilən Nunning oşli Yəxua wə Israil kəbililiridiki jəmət-aillə baxlıkliri muxu miraslarni ularəşa bəlungən bərgən. 2 Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən tokkuz yerim kəbilə toşrisida buyruojinidək, ularning qəħbirining ılıxi qək taxlap bilən bəlungən berildi. 3 Qünki kəbilərnə ikki kəbilə bilən Manassəħning yerim kəbilisining mirasini bolsa Musa İordən dəryasining u tərpidə ularəşa təksim kiləjanidi; ləkin u Lawiylərlə ularning arisida həq miras bərmigənidi 4 (Yüsüpning əwladliri Manassəħ wə Əfrəim degən ikki kəbiligə bəlungənidi. Lawiylərlə bolsa, turuxqə bolidoqan xəħərlər bəkitilip, xundakla xu xəħərlərgə tawə yaylaqlərdin qarpaylırini bəkiđioqan wə mal-müllüklirini orunlaxturidoqan yərlərdin baxqə ularəşa həq ılıxlərnə bərmigənidi). 5 Pərwərdigar Musəşa qəndək buyruqan bolsa, Israillər xundək kilip zeminni bəlungənidi. Lawiylərlə bolsa, turuxqə bolidoqan xəħərlər bəkitilip, xundakla xu xəħərlərgə tawə yaylaqlərdin qarpaylırini bəkiđioqan wə mal-müllüklirini orunlaxturidoqan yərlərdin baxqə ularəşa həq ılıxlərnə bərmigənidi). 6 Yəħudalar Gilgaləşa, Yəxuaning kəxiəşa qəldi, Kənistiyə Yəfunnəħning oşli Kaləb Yəxuaəşa mundak dedi: — «Pərwərdigar Əz adimi boləjan Musəşa mən bilən sening toşrangda Qadəx-Barneada nemə degənlərnə bilisənəq; 7 Pərwərdigarning adimi Musa menı Qadəx-Barneadin zemini qarlap kelixkə əwətkəndə, mən kirik yaxta idim; qın [etikadlık] kənglüm bilən uningəşa həwər yətküzgənidi. 8 Əmma mən bilən qıqqan kerindaxlırim halkning kənglini su kiliwatkəndi. Ləkin mən bolsam pütün kəlbim bilən Pərwərdigar Hudaıyıməşa əgəxtim. 9 U küni Musa kəşəm kilip: — «Sən pütün kəlbim bilən Pərwərdigar Hudaıyıməşa əgəxkingin ıqın, sening putung dəssigən zemin jəzmən əbadigə sening bilən nəslingning mirasi bolidu» — degənidi. 10 — Mana Israil qəldə sərgərdan bolup yürgəndə, Pərwərdigar Musəşa xu sozlərnə degən künidin keynikı kirik bəx yil iqidə Əzi eytkinidək menı tirik saqlıdı. Mana mən bügün səksən bəx yaxqə kirdim. 11 Mən muxu kündimı Musa menı qarlatqə əwətkən kündikidək küqlük mən, məyli jəng kilix bolsun yaki bir yərgə berip-kelix bolsun,

mening yonila baldurkidak kük-dərmanim bardur. **12** Əmdi Pərvərdigar xu künida wədə kıləjan bu taolıq yurtni manga miras kılıp bərgin; qünki u küni sənmu u yərdə Anakiylar turidıoanlıkini, xundakla qong həm mustəhkəm xəhərlər bərlikini anglıdınqo. Ləkin Pərvərdigar mən bilən billə bərsıla, Pərvərdigar eytkindək mən ularni koşliwetimən». **13** Buni anglap Yəxua Yəfunnəhning oşli Kaləbka bəht-bərikət tiləp, Həbronni uningəja miras kılıp bərdi. **14** Xunga Həbron taki bügüngiqə Kanizziy Yəfunnəhning oşli Kaləbning mirasi bolup turmakta; qünki u pütin kəlibi bilən İsrailning Hudasi Pərvərdigarə əgəxkən **15** (ilgiri Həbron bolsa Kiriət-Arba dəp atilattı. Arba degen adam Anakiylar arisida əng dangki qıkkən adəm idi). Xundak kılıp zemin jəngdin aram taptı.

15 Yəhudalar kəbilisining mirasi bolsa jəmət-aililiri boyiqə qək taxlinip erixkən zemin bolup, jənubiy tərəpning uqi Edomning qəgrisiəja wə Zin qəligə tutaxti; **2** jənubiy qəgrisi «Xor dengiz»ning ayioşidin, yəni jənubiy tərəpkə qoşiqiy qıkkən koltuktin baxlinip, **3** «Serik Əxək dawini»ning jənub tərpidin etüp, Zinoqa tutaxti; andin Kədəx-Barneaning jənubini yaqıləp Həzronəja etüp, Addarəja berip, Karkaahqa burulup, **4** Azmonəja etüp Misir ekini bilən qıkip, uqi dengizəja takıxattı. Bu ularning jənubiy qəgrisi idi. **5** Xərkıy qəgrisi bolsa Xor dengizidin İordan dəryasining dengizəja kuyulidıoan eojizioşiqə idi; ximaliy qəgrisi bolsa dengizning İordan dəryasining dengizəja kuyulidıoan eojizidin baxlinip, **6** andin Bəyt-Hoqlahəja berip, Bəyt-Arabahning ximalidin etüp, Rubənnıng oşli Boħanning texining kexioşiqə idi; **7** andin qəgra Akor jiləşidın Dəbirəja qarəp etüp, u yərdin ximal tərpidə burulup, jiləşining jənub tərpidiki Adummioəja qıkdıoan dawanning udulidiki Gilgaləja yetip berip, andin Ən-Xəməx suliridin etüp, Ən-Rogal bulikioəja tutıxattı; **8** u yərdin «Ən-Hinnomning jiləşioəja qıkip, Yəbusiylar egizlikidin, yəni Yerusalemining jənub tərpidiki dawandin etüp, andin Hinnom jiləşisning aldıoəja, yəni oşərb tərəpkə, Rəfayiyarning jiləşisining ximaliy bexidiki taşning qoşkisioəja qıkti; **9** qəgra bu taşning qoşkisidin Naftəolə şiyining bulikioəja berip, andin Əfron teojidiki xəhərlirining yeni bilən qıkip, u yərdin Baaləh (yəni Kiriət-Yearim)əja yetip berip, **10** andin Baaləhtin etüp, oşərb tərpidə kəyirilip Seir teojioəja berip, Yearim teojı (yəni Kesalon)ning ximaliy bəşridin etüp, Bəyt-Xəməxə qüxüp, Timnahtin etti; **11** andin ximaləja qarəp Əkronning dawini bilən qıkip Xikronəja etüp, Baaləh teojining yenioəja tutıxip, Yəbnəəlgə yetip, andin uqi dengizəja takaxkanıdi. **12** Oşərb tərpidiki qəgrisi bolsa dengiz boyliri idi. Yəhudalarning jəmət-aililiri boyiqə ularəja tohtitilojan tət tərpidiki qəgra mana xu idi. **13** Yəfunnəhning oşli Kaləbgə bolsa, Pərvərdigarning Yəxuaəja bərgən əmri boyiqə, uningəja Yəhudalarning arisida bir ülüx, yəni Anakning atisi Arbaning xəhəri boləjan Həbron ata kılındi. **14** Kaləb xu yərdin Xexay, Aħiman wə Talmay degen üç Anakıyını koşliwətti; ular üçi Anakning əwladi idi. **15** Andin xu yərdin qıkip, Dəbirdə turuwatқанlarəja hujum kildi (ilgiri Dəbirning nami Kiriət-Səfər idi). **16** Kaləb: — Kimki Kiriət-Səfərgə hujum kılıp uni əlsa, uningəja kizim Aksahni hotunlukqa berimən, deganidi. **17** Kaləbning ukisi Kenazning oşli Otniyəl uni ixəjal kildi, Kaləb uningəja kizi Aksahni hotunlukqa bərdi. **18** Xundak boldiki, kiz yatlık bolup uning kexioəja barar qaəda, erini atisidin bir pəraqə yər soraxka ündidi. Aksah exəktin qüxüxigə Kaləb uningdin: — Sening nəmə talıping bar? — dəp soridi. **19** U jawab berip: — Məni əlahidə bir bərikətligəysən; sən manga Nəgəwdin [kəojirak] yər bərgənəkənsən, manga birnəqə buləknimu bərgəysən,

— dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningəja üstün buləklər bilən astin buləklərni bərdi. **20** Təwəndikilər Yəhuda kəbilisigə ularning jəmət-aililiri boyiqə təkən miras ülüxlərdur: — **21** Yəhuda kəbilisining əng jənubioəja jaylaxқан, Edom qəgrisi tərəptiki xəhərlər: — Kabzəəl, Edar, Yagur, **22** Kinah, Dimonah, Adadah, **23** Kədəx, Həzor, Yitnan, **24** Zif, Tələm, Bealot, **25** Həzor-hadattah, Keriot-Həzron (yəni Həzor), **26** Amam, Sema, Moladah, **27** Həzar-Gaddah, Həxmon, Bəyt-Pələt, **28** Həzar-Xual, Bəər-Xeba, Biziotiya, **29** Baaləh, İjim, Ezəm, **30** Əltolad, Kesil, Hormah, **31** Ziklag, Madmannah, Sansannah, **32** Libaot, Xilhim, Ayin wə Rimkon katarliklər jəmiy yigirmə tokkuz xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **33** Xəfələh oymanlıkidiki xəhərlər bolsa Əxtəol, Zoreah, Axnah, **34** Zanoah, Ən-Gannim, Tappuah, Ənam, **35** Yarmut, Adullam, Sokoh, Azikah, **36** Xaarayim, Aditaim, Gədərah wə Gədərotaim bolup, jəmiy on tət xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **37** Bulardin baxka yənə Zinan, Hədadax, Migdal-Gad, **38** Dilean, Mizpah, Yoktəəl, **39** Lakix, Bozkat, Əglon, **40** Kabbon, Lahmas, Kitlix, **41** Gədərot, Bəyt-Dagon, Naamah wə Makkadah bolup, jəmiy on altə xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **42** Buningdin baxka yənə Libnah, Etər, Axan, **43** Yəftah, Axnah, Nəzib, **44** Keilah, Akzib wə Maraxəh bolup, jəmiy tokkuz xəhər wə yənə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklarmu bar idi; **45** yənə Əkron bilən uningəja qaraxlık yeza-kəntlər, **46** xundakla Əkronning oşərb tərpidin tartip Axdodning yenediki həmmə xəhərlər bilən ularning kənt-kixlaklari koxulup, **47** Axdod wə uningəja qaraxlık yezilar wə kənt-kixlaklar, Gaza xəhəri wə xundakla Misir ekiniəjqə wə Uluş Dengizning kiroşikioşiqə, uningəja qaraxlık yezilar wə kənt-kixlaklar bar idi. **48** Taolıq rayondiki xəhərlər: — Xamir, Yattir, Sokoh, **49** Dannah, Kiriət-Sannah (yəni Dəbir), **50** Anab, Əxtəmoəh, Anim, **51** Goxən, Həlon wə Giloh bolup, jəmiy on bir xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **52** Buningdin baxka yənə Arab, Dumah, Exan, **53** Yanim, Bəyt-Tappuah, Afikah, **54** Həmtah, Kiriət-Arba (yəni Həbron) wə Zior bolup, jəmiy tokkuz xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar bar idi. **55** Buningdin baxka yənə Maon, Karməl, Zif, Yuttah, **56** Yizrəəl, Yokdeam, Zanoah, **57** Kayin, Gibəah wə Timnah bolup, jəmiy on xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar bar idi. **58** Buningdin baxka yənə Həllul, Bəyt-Zur, Gədor, **59** Maarat, Bəyt-Anot wə Əltəkon bolup, jəmiy altə xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar bar idi. **60** Buningdin baxka yənə Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearim) wə Rabbaəh degen ikki xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar bar idi. **61** Qəldiki xəhərlər bolsa: — Bəyt-Arabah, Middin, Səkahah, **62** Nibxan, «Xor Xəhəri» wə Ən-Gədi, jəmiy altə xəhər wə ularəja qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **63** Ləkin Yerusalemda oltureukluk Yəbusiylarni bolsa Yəhudalar koşliwetəlməgən; xunga ta bügüngiqə Yəbusiylar Yəhudalar bilən Yerusalemda billə turmakta.

16 Yüsişning əwladlırioəja qək taxlinip qıkkən miras zemin bolsa Yerihoəja tutax boləjan İordan dəryasidin tartip, Yerihoəning xərk tərpidiki kəllərgiqə boləjan yurtlar wə Yerihodin qıkip, qəldin etüp Bəyt-Əlning taolıq rayonioəja sozuləjan yurtlar idi. **2** Qəgrisi Bəyt-Əldin tartip Luzəja, andin Arkiylarning qəgrisidiki Atarotka yetip, **3** andin oşərb tərpidə berip, Yafletiyəlarning qəgrisiəja tutıxup, Astin Bəyt-Horonning qetigə qüxüp, Gəzərgə berip dengizdə ahirlıxattı. **4** Yüsişning əwladlıri, yəni Manassəh bilən Əfraimlər erixkən miras ülüxi mana xu idi. **5** Əfraimlarning jəmət-ailiri boyiqə ələjan zeminning qəgrisi təwəndikidək: — miras zeminning xərk tərəptiki qəgrisi Atarot-Addardin tartip üstün Bəyt-Horonəjqə yetip, **6** andin dengizəja berip ximaləja qarəp Mikmitatka qıkti;

andin yonə xərək tərpidiki Taanat-Xilohka kayrilip, uningdin etüp xərək tərəpkə karap Yanoahka, 7 Yanoahdin qüxüp Atarat bilən Naaratka yetip, Yerihooja tutixip Iordan dərvasioja qikti. 8 Qeqra Tappuahdin oqərb tərəpkə qikiq Kanah ekiniqoqə berip, dengizoja yetip ayaqlaxti. Əfraining kəbilisigə, yəni ularning jəmət-aillirigə təgkən miras ülüxi xu idi. 9 Buningdin baxka Əfrainmlar üqün Manassəhning mirasining otturisida birməqqə xəhərlər ayrilojanidi; bu ayrilojan xəhərlərnin həmmisi qaraxlik kənt-xiklakliri bilən koxulojanidi. 10 Əmma [Əfrainmlar] Gəzərdə olturuxluk Kanaaniylarni koşliwətmigəni; xunga Kanaaniylar ta büügünqə Əfrainming arisida turup, məhsus həxarqi mədikarlar bolup turmaqta.

17 Manassəh Yüsüpning tunji oşli boloaqqa, uning kəbilisigimu qək taxlinip miras berilgən. Manassəhning tunji oşli Makirning [əwladliri] (Makir Gileadning atisi idi) batur palwan boloaqqa, ularoja Gilead bilən Baxan miras kiliq berildi. 2 Manassəhning kəlojan əwladlirimu, jümlidin Abiezərlər, Hələklər, Asriəllər, Xəkəmlər, Həfərlər bilən Xemidalar əz jəmət-ailliri boyiqə miras ülüxini aldı. Bular bolsa Yüsüpning oşli Manassəhning ər jəmət aililiri idi. 3 Əmdi Manassəhning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərnin oşli Zəlofihadning oşul pərzəntliri yoq bolup, pəkət kizlirila bar idi. Uning kizlirining isimliri Maqlah, Noah, Hoqlah, Milkah wə Tirzah idi. 4 Ular kašin Əliazar bilən Nunning oşli Yəxua wə əmirlərnin kəxioja berip ularoja: — Pərwədigar Musaoja biz toşruqluk kərin daxlirimiz katarida miras berixkə əmr kiliqəni, dedi. Xuni dewidi, [Yəxua] Pərwədigarning əmri boyiqə ularning atisining kərin daxliri katarida ularoja miras bərdi. 5 Buning bilən Iordan dərvasining u tərpidiki Gilead bilən Baxan zeminliridin baxka, Manassəhkə yəne on ülüx yər berildi. 6 Qünki Manassəhning kizliri uning oşullirining katarida mirasqə igə boləqəni; Gilead zemini Manassəhning kəlojan əwladlirioja təgkəni. 7 Manassəhning zeminining qəgrisi bolsa Axiridin tartip Xəkəmnin utturidiki Mikmitatka berip, andin jənob tərpiyə kayrilip, Ən-Tappuahda turoşuqlarning jayioqə tutixatti. 8 Qünki Tappuahning zemini bolsa Manassəhgə təgkəni; ləkin Manassəhning qəgrisidiki Tappuah xəhiri Əfrainioja təwə idi. 9 Qəgrisi u yərdin Kanah ekinijo qüxüp, jiləjining jənob tərpi bilən qikti. U yərdiki xəhərlər bolsa Manassəhning xəhərlirining arisida bolsimu, Əfrainioja təgdi. Manassəhning qəgrisi jiləjining ximal tərpi bilən berip dengizoja yetip ahirlaxti. 10 Jiləjining jənob tərpidiki zemin Əfrainioja, ximal tərpidiki zemin Manassəhkə təwə idi; oqərb tərpinin qəgrisi dengiz idi. Ularning zemini ximal tərpidə Axirning ülüxigə yetip, xərək tərpi Issakarning ülüxigə tutaxkanidi. 11 Manassəhkimu Issakar bilən Axirning ülüxliri iqidin Bəyt-Xean wə uningəja qaraxlik kəntlər, Ibleam bilən uningəja qaraxlik kəntlər, Dor əhalisi bilən Dorəja qaraxlik kəntlər, Ən-Dor əhalisi bilən Ən-Dorəja qaraxlik kəntlər, Taanak əhalisi bilən Taanakqa qaraxlik kəntlər wə Megiddo əhalisi bilən Megiddooja qaraxlik kəntlər, yəni «Üq Egizlik» dəgən yurt təgdi. 12 Ləkin Manassəh bu xəhərdikilərnə koşliwətmədi; Kanaaniylar xu yurtlarda turuwerixkə niyə baqlijanidi. 13 Israillar barəqanseri küqəyəqə Kanaaniylarni əzligə həxarqi kiliq bəkındurdi, ləkin ularni əz yərliridin mutlək koşliwətmədi. 14 Yüsüplər bolsa Yəxuoja: — Bizlər Pərwədigar həziroqə xundak bərikətlər kəlgən, qong bir həlk tursak, ən nemi xə qək taxlak bilən bizgə pəkət bir ülüx miras, bir parəq yərlə bərding? — dedi. 15 Yəxua ularoja jawab berip: — Əgər silər qong bir həlk bolsanglar, Əfrainning taqliq yurti silərgə tar kəlgən bolsa, ormanəja berip u yərdiki

Pərizziylər bilən [gigant] Rəfayiyələr yurtida dərəhlərnə kesip, əzlinglər üqün bir jayni qikiriwəlinglər, dedi. 16 Ləkin Yüsüplər: — Taqliq yurt bizgə yətməydi; xuning bilən bir waqıtta jiləjida turuwatkanlar, məyli Bəyt-Xeanda wə uningəja qaraxlik kəntlərdə bolsun yəki Yizrəəl jiləjisida turuwatkan Kanaaniylar bolsun, həmmisining təmuridin jəng hərwiliri bar ikən, dedi. 17 Xundak dewidi, Yəxua Yüsüp jəməti boləjan Əfrain bilən Manassəhgə səz kiliq: — Silər dərəkə qong bir həlkəsilər wə zor küqənglər bardur; xunga silərgə pəkət bir ülüxlə miras berilsə bolmaydu; 18 axu pütkül taqliq yurtmu silərgə berilidu; gərqə u ormanlik bolsimu, silər uni kesip boxitisilər wə uning ətrəpliriojimu igə bolisilər; Kanaaniylarning təmir jəng hərwiliri bar, xundakla küqlük bolsimu, silər ularni həydəp qikiriwətləysilər, — dedi.

18 Pütkül Israillar jamaiti Xilohka yiojilip, u yərdə ibadət qədri tiki. Gərqə zemin ularning aldida boysundurulojan bolsimu, 2 ləkin Israillar arisida əz miras ülüxi tehi təksim kilinmiodan yəttə kəbilə kəlojanidi. 3 Xunga Yəxua Israillaroja mundak dedi: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwədigar silərgə bərgən bu zemini kolunglarəja elixkə susluk kiliq kaqanoqə kəynigə sürisilər? 4 Silər əzlinglər üqün hər kəbilidin üq adəmnə tallanglar; mən ularni koşliq bu pütkül zemini aylinip qikiq, uni hər bir kəbilə əz miras ülüxigə muwəpiq sizip-hətiriləxkə, andin kəximəja yenip kəlixkə əwətimən. 5 Ular zemini yəttə ülüxkə bəlsun; ləkin Yəhuda kəbilisi bolsa jənobtiki əz ülüx zeminida turuwərsun, Yüsüpning jəmətimu ximal tərəptiki əz ülüx zeminida turuwərsun. 6 Silər zemini yəttə ülüxkə bəlip, pasilini hatiriləp sizip yeniməja kəlinglər; andin mən Pərwədigar Hudayimizing aldida bu yərdə silər üqün qək taxlaymən. 7 Əmma Lawiylarning bolsa, aranglarda ülüxi bolmaydu, qünki Pərwədigarning kašinliki ularning mirasidur. Gad bilən Rubən wə Manassəh yərim kəbilisi bolsa Iordan dərvasining u kəti, xərək tərpidə Pərwədigarning kuli boləjan Musa ularəja miras kiliq bərgən yərlərnə allikaqan əlojandur». 8 [Zemini hatiriləxkə bəkitkən] kixilər koşliq yoloja qikənda, Yəxua ularəja kattik jekiləp: — Silər berip zemini aylinip, uni sizip-hatiriləp mening kəximəja yenip kəlinglər; andin mən muxu yərdə, Xilohning əzidə Pərwədigarning aldida silər üqün qək taxlaymən, dedi. 9 Xundak dewidi, bu adəmlər berip zemini aylinip, uni sizip-hatiriləp, xəhərlər boyiqə yəttə ülüxkə bəlip, hatirigə sizip, Xilohdiki qədriqə, Yəxuaning kəxioja yenip kəldi. 10 Andin Yəxua Xilohda Pərwədigarning aldida ular üqün qək taxlidi wə xu yərdə kəbilə-jəməti boyiqə zemini Israillaroja təksim kiliq bərdi. 11 Binyaminlar kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə qək tartildi; ular qək arkilik erixkən zemin Yəhudalar bilən Yüsüplərnin zemini otturisidiki yurt boldi. 12 Ularning ximaliy qəgrisi Iordan dərvasidin baxlap, Yerihoning ximal tərpidiki dawanni yəndəp, oqərb tərpiyə karap taqliq yurtka qikiq wə Bəyt-Awənnin qəligə tutixatti; 13 andin Luzəja qikiq, luz, yəni Bəyt-Əlnin jənob tərpi yəndəp etüp, astin Bəyt-Həronning jənobidiki taqka yəkin Atarat-Addarəja qüxti; 14 qəgrə xu yərdin etüp ərbərtin jənobka kayrilip, Bəyt-Həronning jənobunin udulidiki taqdin Yəhudalarning xəhərliridin biri boləjan Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearim)ə tutaxti. Bu oqərb tərəpnin qəgrisi idi. 15 Jənob tərəpnin qəgrisi Kiriət-Yearimning qətinin baxlap oqərb tərpiyə mēngip, Nəftəhtiki su mənəbisigə tutaxti; 16 qəgrə andin Rəfayiyələrnin jiləjining ximal tərpiyə jaylaxkən Bən-Hinnomning jiləjining udulidiki taqəning bəxioja qüxüp, andin Hinnomning jiləjisi bilən yəne qüxüp, Yəbusiyələrnin egizlikining jənob tərpi bilən mēngip,

andin Ən-Rogəl buliqliqə yətti; **17** andin ximal tərīpīgə qayrılıp Ən-Xəməx buliqlikədin etüp, Adullam dawinining udulidiki Gəliotkə berip, Rubənniŋ oqlı Boħanniŋ textioqə qüxüp, **18** wə Arabah tüzlənglikiniŋ ximal tərīpidiki egizliktin etüp, Arabah tüzlənglikigə qüxti. **19** Andin qəgra ximal tərīpīgə qıyıp Bəyt-Hoqlahniŋ dawinoqə tutixip, İordən dərıyasiniŋ jənuubiyo epiqizidə, yəni Xor degiziniŋ ximalıyo koltukidə ahirlaxtı. Bu jənuub tərəpniŋ qeğrisi idi. **20** Xərk qeğrisi bolsa İordən dərıyasiniŋ ezi idi. Bu Binyaminlarniŋ ülixi bolup, ularoqə jəmət-ailiri boyıqə tohtitiləp miras zemininiŋ qeğrisi xu idi. **21** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyıqə təgkən xəhərlər bolsa təwendikilərdur: — Yeriho, Bəyt-Hoqlah, Emək-Kəziz, **22** Bəyt-Arabah, Zəmarayim, Bəyt-Əl, **23** Awwim, Parah, Ofrah, **24** Kəfar-Həamonay, Ofni wə Geba bolup, jəmiy on ikki xəhər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar idi; **25** Buningdin baxkə Gibeon, Ramah, Bəərot, **26** Mizpah, Kəfirah, Mozaħ, **27** Rəkəm, İrpəəl, Taralah, **28** Zalah, Ha-Ələf, Yəbusi (yəni Yerusalem), Gibeah wə Kiriat bolup, jəmiy on tət xəhər wə uningəqə qaraxlık kənt-kixlaklarmu bar idi. Bu bolsa Binyaminlarniŋ miras ülixi bolup, jəmət-aililiri boyıqə ularoqə berilgəni.

19 İkkinqı qək Ximeonoqə qıktı, yəni Ximeonlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyıqə tartıldı; ularniŋ mirası bolsa Yəhudalarniŋ miras ülixiŋing arisidə idi. **2** Ularning erixkən mirası iqidə Bəər-Xeba, Xeba, Moladah, **3** Həzar-Xual, Balah, Ezəm, **4** Əltolad, Bitul, Hormah, **5** Ziklag, Bəyt-Markabot, Həzar-Susah, **6** Bəyt-Libaot wə Xaruħan bolup, jəmiy on üç xəhər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **7** Buningdin baxkə yənə Ayin, Rimmon, Etər, Axan bolup, jəmiy tət xəhər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar **8** Həmdə jənuub tərəptiki Baalat-Bəər (yəni jənuubdiki Ramah) oqıqə boləpən bu [tət] xəhərniŋ ətrəpidiki həmmə kənt-kixlaklarmu bar idi. Bular Ximeonlar kəbilisiniŋ ülixi bolup, jəmət-aililiri boyıqə erixkən mirası idi. **9** Ximeonlarniŋ miras ülixi Yəhudalarniŋ ülixiŋing iqidin elip berildi; qunki Yəhudalarniŋ miras ülixi əzliŋigə kəplük kılənanı, xunga Ximeonlarniŋ miras ülixi ularniŋ miras ülixiŋing iqidin berildi. **10** Üqinqı qək Zəbulunlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyıqə tartıldı; ularniŋ miras qeğrisi Saridkə barattı, **11** qeğrisi oqərb tərəptə Marealahkə berip Dabbəxtəkə yetip Yokneamniŋ udulidiki ekinoqə tutixattı; **12** U Saridtin xərk tərīpīgə qayrılıp, kün qıxıxkə burulup Kislot-Tabor yurtioqə tutixip, Dabiratkə etüp, Yafiyəqə bardı; **13** andin xu yərdin u xərk tərīpīgə kün qıxıxkə [yənə] burulup, Gat-Həfər wə Ət-Kəzinoqə kelip Nəħkə sulozulo Rimmon yurtioqə yetip bardı. **14** Andin u yərdin ximal tərəpkə qayrılıp, Hənnatonəqə yetip berip, Yiftah-Əlning jiləjisidə ahirlaxtı. **15** Ularning ülixi yənə Kattat, Naħalal, Ximron, Yidalah wə Bəyt-Ləhəmnimu orap, jəmiy on ikki xəhər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklarnimu əz iqigə alattı. **16** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar Zəbulunlarniŋ miras ülixi bolup, jəmət-aililiri boyıqə ularoqə berilgəni. **17** Tətinqı qək Issakarəqə qıktı, yəni Issakarlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyıqə tartıldı; **18** ularəqə berilgən yurtlar Yizrəelgiqə bolup, Kəsullot, Xunəb, **19** Həfarayim, Xion, Anaħarət, **20** Rəbbit, Kixion, Ebəz, **21** Rəmət, Ən-Gənnim, Ən-Həddah wə Bəyt-Pəzzəzni əz iqigə aldı; **22** andin qeğrisi Tabor, Xəhəzimah wə Bəyt-Xəməxkə yetip, İordən dərıyasidə ahirlaxtı; ularniŋ ülixi jəmiy on altə xəhər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **23** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar Issakarlarniŋ miras ülixi bolup, jəmət-aililiri boyıqə ularoqə berilgəni. **24** Bəxinqı qək Axirlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyıqə tartıldı; **25** ularniŋ zəmini Həlkət, Həli, Bətən,

Aksaf, **26** Allammələk, Amed wə Mixalni əz iqigə aldı; qeğrisi oqərb tərəptə Kərməl bilən Xihər-Libnatkə tutixip, **27** andin xərk tərəpkə qayrılıp Bəyt-Dəgonoqə berip, Zəbulun [zəmini] bilən Yiftah-Əl jiləjisiniŋ ximal tərīpidin etüp, Bəyt-Emək bilən Neialəgə yetip berip Kabulniŋ ximal tərīpīgə qıktı; **28** Ebron, Rəhəb, Həmmon wə Kənaħni əz iqigə elip Qoŋg Zidonəqə yetip bardı. **29** Andin qeğrisi Ramah tərīpīgə qayrılıp, Tur dəgən mustəhəkəm xəhərgə berip, Hosahkə qayrılıp, Aqzib bilən Həbələgə tutax boləpən dengizdə ahirlaxtı; **30** zəmini Ummah, Afək wə Rəhəbnimu əz iqigə aləpən; jəmiy yigirmə ikki xəhər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklarnı əz iqigə aləpənidi. **31** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar Axirlarniŋ miras ülixi bolup, jəmət-aililiri boyıqə ularoqə berilgəni. **32** Altinqı qək Naftalioqə qıktı, yəni Naftalilər kəbilisigə jəmət-aililiri boyıqə tartıldı; **33** ularniŋ qeğrisi bolsa Hələftin qıyıp, Zəanənmiddiki dub dərīhidin etüp, Adami-Nəkəb wə Yəbnəədin qıyıp, Lakkumoqə yetip İordən dərıyasioqə berip ahirlaxtı. **34** Andin oqərb tərəpkə qayrılıp Aznot-Taborəqə berip, xu yərdin Hukkokkə qıyıp, jənuubta Zəbulunniŋ ülixi zəminioqə tutixip, ximalda Axirniŋ ülixi zəminioqə yetip, kün qıxıx tərīpidə İordən dərıyasiniŋ yenidə, Yəhudaniŋ ülixi zəminioqə ulaxtı. **35** Naftaliniŋ mustəhəkəm xəhərləri Ziddim, Zər, Həmmat, Rakkat, Kinnərat, **36** Adamah, Ramah, Həzor, **37** Kədəx, Ədrəy, Ən-Həzor, **38** Yiron, Migdal-Əl, Həoram, Bəyt-Anat wə Bəyt-Xəməxlər bolup, jəmiy on tokkuz xəhər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **39** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar Naftalilər kəbilisiniŋ miras ülixi bolup, jəmət-aililiri boyıqə ularoqə berilgəni. **40** Yəttinqı qək Danlarniŋ kəbilisigə qıktı; u ularniŋ jəmət-aililiri boyıqə tartıldı. **41** Ularning miras zəmini bolsa Zoreah, Əxtəol, İ-Xəməx, **42** Xaalabbın, Ayyalon, Yitlah, **43** Elon, Timnataħ, Əkron, **44** Əl-təkəħ, Gibbeton, Baalat, **45** Yəħud, Bənə-Barak, Gat-Rimmon, **46** Mə-Yarkon, Rakkon wə Yəfoniŋ udulidiki yurtni əz iqigə aldı. **47** Ləkin Danlarniŋ zəmini əz qolidin kətkən boləqəqə, Danlar qıyıp Ləxəmgə hujum kılıp uni ixəql kildi; aħalisini kiliqləp yoqıtip, u yərnə əziniŋ kılıp məkənlaxtı; andin ular Ləxəmgə atisi Danniŋ ismini koyup, uni Dan dəp atidi. **48** Mana bular, yəni bu xəhərlər wə ularoqə qaraxlık kənt-kixlaklar Danlar kəbilisigə, ularniŋ jəmət-aililiri boyıqə miras kılıp berilgəni. **49** Bu tərīkidə [İsraillər] zəmini qeğrə-qəgra boyıqə bəliup boldı; andin ular Nunning oqlı Yəxuoqə əz arisidin miras bəliup bardı. **50** Pərwərdigarniŋ buyruqı boyıqə Yəxua tiliginidək uningəqə Əfraim təoqlik yurtidiki Timnat-Serəħ dəgən xəhərni bərdi; buning bilən u xəhərni kurup qıyıp, uningdə turdi. **51** Mana bular Əliəzar kaħin bilən Nunning oqlı Yəxua wə İsrailiŋ kəbilə-jəmətliriniŋ kattəbaxlıri bir bolup Xilohdə, jəmət qədriŋiniŋ dərəzisiniŋ aldida turup, Pərwərdigarniŋ aldida qək taxlap bəliup təkəsim kılənan miraslardur. Bu tərīkidə ular zəminiŋ təkəsimatini tügətti.

20 Pərwərdigar Yəxuoqə səz kılıp mundək dedi: — **2** Sən İsrailəroqə mundək dəgin: — «Əzüm Musaniŋ wasıtisi bilən silərgə buyruəqəndək, əziŋglər üqün «panəħlik xəhərlər»ni tallap bəkitiŋglər; **3** bilməy, tasədiypliktin ədəm urup əltürüp koyəqən həkəndək kixi u xəhərlərgə kəqip kətsun. Buning bilən bu xəhərlər silərgə kən intikəmini əloquqidin panəhğəħ bolidu. **4** [Adəmnı xundək əltürgən] kixi bu xəhərlərnin birigə kəqip berip, xəhərniŋ kowuqıqə kelip, xu yərdə xəhərniŋ aqəsakallirioqə əz əħwalini əytsun; ular uni əziğə kəbul kılıp xəhərgə kurgüzüp, uning əyliri bilən billə turuxioqə uningəqə jay bərsun. **5** Əmđi kən kisasini əloquqi uni koqılap kəlsə, ular ədəm əltürgən kixini kisasarniŋ

qo'liqqa tapxurub bormisun; qünki xu kixining burundin öz qoxnisioqqa heq eq-adauwi bolmioqan, balki tasadipiy urup oltürüp qo'yoqan. **6** [Adəm oltürgən] kixi jamaət aldida sorak qilinuoqqa xu xəhərdə tursun; andin xu waqittiki bax kaħin o'lip kətkəndə, u xu xəhərdin ayirilip, öz xəħirigə, yəni keqip qikkən xəhərdiki o'yiğə yenip kəlsun. **7** Xuning bilən ular Naftali taqo'liq yurtidiki Kədxəni, Əfraining taqo'liq yurtidiki Xəkəmnı wə Yəħudaning taqo'liq yurtidiki Kiriat-Arba, yəni Həbronni, **8** Yerihoning xərk təripidiki, İordən daryasining u qetidiki Rubən kəbilisining zeminidin tüzlənglikning qəlidiki Bəzənnı, Gad kəbilisining zeminidin Gileadtiki Ramotni wə Manassəħ kəbilisining zeminidin Baxandiki Golanni tallap bekitti. **9** Mana bu xəhərlər barlik İsrailar wə ularning arisida turuwatqan musapirlar üqün panahqəħ boluxqə bekitilgən xəhərlərdur; kimki bilməy, tasadipiliktin adəm oltürgən bolsa, uning jamaət aldida sorak qilinixidin burun, qan kisaskarning qolida əməsləiki üqün xu xəhərlərgə keqip ketixkə bu xəhərlər bekitilgən.

21 U waqıtta Lawiy jəmətlirining kattıwaxlırı kaħin Əliazar, Nunning oqlı Yəxua wə İsrail kəbililirining kattıwaxlırining kəxiqə berip, **2** Kanaan zeminidiki Xilohda ularoqə: — Musaning wasıtisi arqılık Pərwərdigar biz toqruqluq: «Ularoqə turuxqə xəhərlərnı, mallırı üqün yaylaqlarıni qoxup bərgin», dəp eytkən, dedi. **3** Xuni dewidi, İsrailar Pərwərdigarning əmri boyiqə öz miras ülxırliridin munu xəhərlər bilən yaylaqlarıni qoxup Lawiyalaroqə bərdi: — **4** birinqi taxlanoqan qək Kohat jəmətlirigə qikti; qək taxlinip, Lawiyar iqidiki kaħin Hərunning əwladlırioqə Yəħuda kəbilisi, Ximeon kəbilisi wə Binyamin kəbilisining zeminliridin on üq xəhər bekitildi; **5** Andin Kohatning qəloqan əwladlırioqə qək taxlinip, Əfraim kəbilə-jəmətlirining zeminidin, Dan kəbilisining zeminidin wə Manassəħ yerim kəbilisining zeminliridin on xəhər bekitildi. **6** Gərxonning əwladlırioqə qək taxlinip, İssakar kəbilə-jəmətlirining zeminidin, Axir kəbilisining zeminidin, Naftali kəbilisining zeminidin wə Manassəħning yəni bir yerim kəbilisining zeminidin on üq xəhər bekitildi. **7** Mərarining əwladlırioqə, jəmət-ailliri boyiqə qək taxlinip, Rubən kəbilisining zeminidin, Gad kəbilisining zeminidin wə Zəbulun kəbilisining zeminidin on ikki xəhər bekitildi. **8** Bu tərıqıdə Pərwərdigar Musaning wasıtisi bilən buyruoqınidək İsrailar qək taxlap bu xəhərlər bilən yaylaqlırını qoxup, Lawiyalaroqə bərdi. **9** Ular Yəħudaning kəbilisi bilən Ximeonning kəbilisining zeminidin təwəndə tizimlanoqan munu xəhərlərnı bərdi: — **10** (qək taxlanoqanda, Lawiyalarning nəslı boloqan Kohatlar jəmətidiki Hərunning əwladlırioqə birinqi qək qıkkəqqa munu xəhərlər berildi): — **11** ularoqə Yəħudaning taqo'liq rayonidiki Kiriat-Arba (Arba Anakning atisi idi), yəni Hebron bilən ətrapidiki yaylaqlarıni qoxup bərdi. **12** Ləkin xəhərgə təwə etizlər bilən kənt-kıxlaklarıni Yəfunnəħning oqlı Kaləbka miras kılıp bərdi. **13** Xundək kılıp ular Hərun kaħınnıng əwladlırioqə adəm oltürgən kixilər panahlinidıoqan xəhər Həbron wə yaylaqlırını, yəni ularoqə Libnah bilən yaylaqlırını, **14** Yattir bilən yaylaqlırını, Əxtəmoa bilən yaylaqlırını, **15** Həlon bilən yaylaqlırını, Dəbir bilən yaylaqlırını, **16** Ayin bilən yaylaqlırını, Yuttaħ bilən yaylaqlırını, Bəyt-Xəməħ bilən yaylaqlırını bərdi; bu ikki kəbilining zeminliridin jəmiy tokkuz xəhərnı bərdi. **17** Mundin baxqə ularoqə Binyamin kəbilisining zeminidin Gibəon bilən yaylaqlırını, Geba bilən yaylaqlırını, **18** Anatot bilən yaylaqlırını, Almon bilən yaylaqlırını qoxup jəmiy tət xəhər bərdi. **19** Bu tərıqıdə kaħınlar, yəni Hərunning əwladlırioqə berilgən xəhərlər on üq boldi; bular ətrapidiki yaylaqlırı bilən

berildi. **20** Ular yəni Lawiyalarning naslıdin boləoqan Kohatning qəloqan jəmətlirigimü xəhərlərnı bərdi. Qək taxlax bilən ularoqə bekitilgən xəhərlər munular: — ularoqə Əfraim kəbilisining zeminidin **21** Əfraining taqo'liq rayonidiki adəm oltürgən kixilər panahlinidıoqan xəhər Xəkəm bilən yaylaqlırını, yəni Gəzər bilən yaylaqlırı, **22** Kibzaim bilən yaylaqlırı wə Bəyt-Həron bilən yaylaqlırı bolup, jəmiy tət xəhərnı bərdi; **23** buningdin baxqə Dan kəbilisining zeminidin Əltəkəħ bilən yaylaqlırı, Gibbeton bilən yaylaqlırı, **24** Ayjalon bilən yaylaqlırı wə Gat-Rimmon bilən yaylaqlırı bolup, jəmiy tət xəhərnı bərdi. **25** Buningdin baxqə Manassəħ yerim kəbilisining zeminidin Taanaq bilən yaylaqlırı, Gat-Rimmon bilən yaylaqlırı bolup, jəmiy ikki xəhərnı bərdi. **26** Bu tərıqıdə Kohatlarıning qəloqan jəmətlirigə berilgən xəhərlər on boldi; bular ətrapidiki yaylaqlırı bilən berildi. **27** Lawiyalarning jəmətliridin boləoqan Gərxonlaroqə bolsa ular Manassəħning yerim kəbilisining zeminidin adəm oltürgən kixilər panahlinidıoqan xəhər Baxandiki Golan bilən yaylaqlırını, xundakla Bəəxterəħ bilən yaylaqlırını, jəmiy ikki xəhərnı bərdi; **28** yəni İssakar kəbilisining zeminidin Kixion bilən yaylaqlırı, Dəbirat bilən yaylaqlırı, **29** Yarmut bilən yaylaqlırı wə Ən-Gannim bilən yaylaqlırı bolup, jəmiy tət xəhərnı bərdi; **30** buningdin baxqə Axir kəbilisining zeminidin Mixal bilən yaylaqlırı, Abdon bilən yaylaqlırı, **31** Həlkət bilən yaylaqlırı wə Rəħəb bilən yaylaqlırı bolup, jəmiy bolup tət xəhərnı bərdi; **32** buningdin baxqə Naftali kəbilisining zeminidin adəm oltürgən kixilər panahlinidıoqan xəhər Galiliyədiki Kədxə bilən yaylaqlırını, yəni Həmmot-Dor bilən yaylaqlırı wə Kartan bilən ətrapidiki yaylaqlırı bolup, jəmiy üq xəhərnı bərdi. **33** Bu tərıqıdə Gərxonlaroqə berilgən xəhərlər on üq boldi; bular ətrapidiki yaylaqlırı bilən berildi. **34** Qəloqan Lawiyalaroqə, yəni Mərarilar jəmətlirigə Zəbulun kəbilisining zeminidin Yokneam bilən yaylaqlırı, Kartəħ bilən yaylaqlırı, **35** Dimnah bilən yaylaqlırı wə Naħalal bilən yaylaqlırı bolup, jəmiy tət xəhərnı bərdi. **36** Buningdin baxqə Rubən kəbilisining zeminidin Bəzər bilən yaylaqlırı, Yəħaz bilən yaylaqlırı, **37** Kədəmot bilən yaylaqlırı wə Məfaat bilən yaylaqlırı bolup, jəmiy tət xəhərnı bərdi. **38** Buningdin baxqə Gad kəbilisining zeminidin adəm oltürgən kixilər panahlinidıoqan xəhər Gileadtiki Ramot bilən yaylaqlırını, yəni Məħanayim bilən yaylaqlırı, **39** Həxəbon bilən yaylaqlırı wə Jaazər bilən yaylaqlırı bolup, jəmiy tət xəhərnı bərdi. **40** Ular bolsa qəloqan Lawiyalarning jəmətlirigə, yəni Mərarilar jəmətlirigə berilgən barlik xəhərlərdur; ularoqə qək taxlinix bilən berilgən ülxı on ikki xəhər idi. **41** İsrailalarning zeminini iqidin Lawiyalaroqə bekitip berilgən xəhərlər jəmiy kırık səkkiz idi; bular ətrapidiki yaylaqlırı bilən berildi. **42** Bu xəhərlərnıng hərbirining ətrapida yaylaqlırı bar idi; xəhərlərnıng həmmisi xundək idi. **43** Pərwərdigar xu tərıqıdə İsrailalarning ata-bowiliriqə berixkə kəşəm bilən wədə qıloqan pütkül zeminini ularoqə bərdi; ular kelip uni igiləp, u yərdə olturdi. **44** U waqıtta Pərwərdigar ilgiri ularning ata-bowiliriqə kəşəm bilən wədə qıloqınidək, ularoqə hər ətrapida tinq-aramlık bərdi; ularning dıxmənliridin heqkəndiki ularning aldida kəddini ruslap tik turalmaytti; balki Pərwərdigar həmmə dıxmənlirini ularning qəloqə tapxurdi. **45** Pərwərdigarning İsrailning jəmətigə wədə qıloqan hımmətliridin heqbiri qəldurulmay əməlgə axuruldi.

22 U waqıtta Yəxua Rubənlər, Gadlar wə Manassəħ yerim kəbilisidiki lərnı qəqirip ularoqə: — **2** Silər bolsanglar Pərwərdigarning qulı Musaning silərgə buyruoqınining həmmisigə əməl qıldinglar, mening silərgə əmr qıloqan barlik səzlırimimü qulak saldinglar; **3** silər bu nuroqun künlərdə

taki bügünga qədər qerindaxlirlarını taxlıwətməy, bəlki Pərwərdigar Hudayinglar [silərgə] əmr kıləwə wəzəpini tutup kəldinglar; **4** əmdi Pərwərdigar Hudayinglar wədə kıləjənidək, qerindaxliringlarəwə aramlıq bərdi; xunga silər Pərwərdigarning kılı Musa İordan dəryasining u tərīpidə silərgə bərgən miras zeminlingarəwə, əz qedirliringlarəwə kəytip beringlar. **5** Pəkətlə Pərwərdigarning kılı Musa silərgə buyrup tapxuroqan kanun-əmlərgə əməl kılaxka, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning barlıq yollirida mēngip, əmlirini tutup uningəwə bəşlinip, pütün kəlbinglar wə pütün jan-dilinglar bilən Uning hizmitida boluxka ihlas bilən kəngül bəldinglar, — dedi. **6** Xuning bilən Yəxua ularni bəht-bərikət tiləp, yoloğa saldi; ular əz qedirlirioğa kəytip ketixti. **7** Manassəh yerim kəbilisigə bolsa Musa ularəwə Baxamni miras kılıp bərgənidi; yəwə bir yerim kəbiligə Yəxua İordan dəryasining bu kəti, yəni oşərb tərīpidə ularning qerindaxlirlarining arisida miras bərdi. Yəxua ularni əz qedirlirioğa kəytip yoloğa saləwən waqıtida, u ularəwəni bəht-bərikət tiləp, **8** ularəwə: — Intayin kəp baylıklar, intayin kəp qarpaylarni, xundakla kəp miqdarda kümüx, altun, mis, tēmür wə kiyim-keqəklərdni elip, əz qediringlarəwə kəytip beringlar; düxmənlinglardin ələwən əljini qerindaxliringlarəwə üləxtürüp beringlar, dedi. **9** U waqıtta Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki Xilohədin qikip İsrailardin ayrılıp, Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən kıləwə əmri boyiqə ularning təllukati boləwən əz miras zemini Gilead yurtoğa qarap kəytip mandı. **10** Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki İordan dəryasining boyidiki Gəlılotka yetip kəlgəndə, u yərdə İordan dəryasining boyida bir kurbangahni yasidi; kurbangah nəhayiti qəwə wə həyətlik yasələwəndi. **11** İsrailəroğa: «Mana Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki İordan dəryasining u ketidiki Gəlılotka, yəni İsrailarning udulida bir kurbangahni yasaptı» dēgən həwər angləndi. **12** İsrailar bu həwərdni angliəwən həman, ularning pütkül jamaiti ular bilən uruxux üqün Xilohəka topləndi. **13** U waqıtta İsrailar kahin Əliazarning oşli Finihəsni Gilead zeminidiki Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə mandurdı **14** wə xundakla uning bilən on əmirni, İsrailning hər bir kəbilisidin jəmət baxlıki boləwən birdin əmirni uningəwə həmrəh kılıp əwətti; hər bir əmir hər kəysi ata jəməttiki mingliəwən İsrailarning kəttiwəxi idi. **15** Yular əmdi Gilead zeminioğa, Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə kelip ularəwə: — **16** Mana Pərwərdigarning pütkül jamaiti silərgə mundək dəydu: «Silərdning Pərwərdigarəwə əgixixtin yenip, əzünglarəwə kurbangahni yasap, İsrailning Hudəsidin yüz ərəp, Pərwərdigarəwə əsiylik kılıp ətküzgən bu rəzilliklinglar zadi kəndək ix? **17** Peorda burun ətküzgən kəbihlikimiz bizgə yetip axmasmu? Gərqə Pərwərdigarning jamaitining bəxioğa wəba qüxkən bolsimu, biz tehi bügüngə qədər bu ixtin əzimizni paklandırmıduq. **18** Silər bügün Pərwərdigarəwə əgixixtin yəndinglar; xundək boliduki, silər bügün Pərwərdigarəwə əsiylik kıləwən boləwəqka, u jəzmnə ətə İsrailning pütkül jamaitigə oşəzəplinidu. **19** Həlbuki, mubada silər miras kılıp ələwən zemin napak bolup kələwən bolsa, Pərwərdigarning təwəliki boləwən zeminəwə, Uning qediri tikləngən yurtka yenip kelip, arimizda miras elinglar. Pəkət Pərwərdigar Hudayimizning kurbangahidin bəxə əzünglar üqün kurbangah yasax bilən Pərwərdigarəwə wə bizlərgə əsiylik kilmənglar. **20** Zərəhning oşli Aqan haram bəkitilgən nərsilərdin elip, itaətsizlik kıləwən əməsmu? Xu səwəbtin kəbihliki üqün yəloquz ular əltürülüp kəlməy, Pərwərdigarning oşəzəpi yəwə pütkül İsrail jamaitining üstigə qüxkən əməsmu?».

21 Xuning bilən Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi mingliəwən İsrailarning kəttiwəxlirioğa jəwəb bərip mundək dedi: — **22** «İlahlərdning ilahı Pərwərdigar dur! İlahlərdning ilahı boləwən Pərwərdigar Əzi buni bilidu, İsrailmu uni bilgəy! Əgər bu ix əsiylik bolsa yəki Pərwərdigarəwə itaətsizlik bolsa, əmdi bizlərdni bügün əlümdin ayımənglar! **23** Əgər bizning əzimiz üqün kurbangahni yasiximiz Pərwərdigarəwə əgixixtin yenix üqün boləwən bolsa, xundakla kurbangahning üstidə kəydürmə kurbanlıq sunux, əxlik hədiyələrdni sunux, inəklik kurbanlıqlirini sunux üqün boləwən bolsa, undəkta Pərwərdigar Əzi bu ix toşuruluq bizdin həsəb əlsun; **24** əksiqə bu ixni kılaximizning səwəbi həkikətən xuki, kəlgüsüdə silərdning baliliringlar bizning balilirimizəwə: «Silərdning İsrailning Hudəsi Pərwərdigar bilən kəndək munasiwitinglar bar? **25** Əy Rubənlər wə Gadlar, Pərwərdigar biz bilən silərdning otturimizda İordan dəryasini qəgə kılıp kəyoqəwə əməsmu? Xunga silərdning Pərwərdigardin həqkəndək nəsiwənglar yətkür!» dəyixidin əndixə kılduk. **26** Xunga biz: «Qərup bir kurbangah yasayli; ləkin bu kəydürmə kurbanlıqlar üqünmu əməs, bəxka hil kurbanlıqlar üqünmu əməs, **27** bəlki kəlgüsüdə Pərwərdigarning əldidə kəydürmə kurbanlıqlirini bilən bəxka hil kurbanlıqlirini wə inəklik kurbanlıqlirini bilən uning ibaditidə boluximiz üqün, silər wə bizning otturimizda, xundakla kəyinki dəwrlirimizdə bir əslətmə guwahlik bolsun üqün uni yasiduk; baliliringlərdning kəlgüsüdə balilirimizəwə «Pərwərdigardin həqkəndək nəsiwənglar yətkür» deməsliki üqün xundək kılduk. **28** Əgər ular kəlgüsüdə biz bilən əwladlirimizəwə xundək dəsə, biz jəwəb bərip: «Mana, kəydürmə kurbanlıq sunux üqün yəki bəxka hil kurbanlıqlarni sunux üqün yasələwən əməs, bəlki silər bilən bizning otturimizda bir guwahlik bolsun dəp yasələwən, bu Pərwərdigarning ata-bowilirimiz yəsiəwən kurbangahining əndizisidur!» dəyələymiz. **29** Pərwərdigarəwə əsiylik kılıp, Pərwərdigarəwə əgixixtin yenip, Pərwərdigar Hudayimizning qedirining əldidə turoqan kurbangahidin bəxka ikkinqi bir kurbangahni yasap, uning üstidə kəydürmə kurbanlıq, əxlik hədiyələr wə bəxka hil kurbanlıqlarni ətküzix niyiti bizdin neri boləy!» **30** Kahin Finihəs wə uning bilən billə kəlgən jəmət əmirli, yəni mingliəwən İsrailarning kəttiwəxliri Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlərdning eytkən səzliəri angliəwəndə ular xuningdin hux boldi. **31** Əliazarning oşli kahin Finihəs Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlərgə: — Silər Pərwərdigarəwə itaətsizlikni kilmioqan üqün Pərwərdigarning otturimizda turuwətkanlıkini əmdi bilduk; silər bu ix bilən İsrailarni Pərwərdigarning kəldin kutkuzdunqlar, dedi. **32** Andin Əliazar kahinning oşli Finihəs bilən əmirlər Rubənlər wə Gadlarning yənidin, Gilead zeminidin qikip Kanaan zeminioğa İsrailarning yenioğa yenip kelip bu həwərdni ularəwə dəp bərdi. **33** Bu ix İsrailarning nəziridə yəhxi kərdüdi; İsrailar Hudəwə həmdusana eytip, Rubənlər bilən Gadlarəwə hujum kılıp, ular bilən uruxux ularning turuwətkan zeminini wəyran kıləyli, dēgən gəpni ikkinqi tiləwə əldidə. **34** Rubənlər bilən Gadlar bu kurbangahka «Guwahlik» dəp at qoydi; qünki ular: — «U arimizda Pərwərdigarning Huda ikənlikigə guwahtur» dedi.

23 Pərwərdigar İsrailəwə ətrəpidiki düxmənleridin aram bərip uzun zamanlar ətəp, xundakla Yəxua kərip, yeximu qəwəyip kələwəndə, **2** Yəxua pütkül İsrailni, ularning əksəqəllirini, bəxlikli, həkim-sorəqiliri bilən bəg-əməldərlirini qəkirip ularəwə mundək dedi: — «Mən kərip kəldim, yeximmu qəwəyip kəldi. **3** Pərwərdigar Hudayinglərdning silər üqün muxu yərdəki barlıq tapılərgə kəndək ixlarni kıləwəndi əzünglar kərdinglar; qünki silər tərəptə turup jəng kıləwəndi».

Pərvərdigar Hudayinglar Əzidur. **4** Mana, mən əzüm yokatkan həmmə əllərnin zeminliri bilən qalojan bu taipilərnin zeminlirini qoxup kəbilə-jəmətinglar boyiqə qək taxlap İordan dəryasidin tartip kün petix tərəptiki Uluq Dengizoyiqə, silərgə miras kilip təkşim kilip bərdim. **5** Pərvərdigar Hudayinglar Əzi ularni aldinglardin qoqlap qikirip, kəzünglardin neri kilip, Pərvərdigar Hudayinglar silərgə eytkinidək silər ularning zeminioja igə bolisilər. **6** Xunga silər tolimu kəysər bolup Musaning qanun kitabida pütülgənnin həmmisini tutup, ong ya soləja qətnəp kətməy, uninoja əməl kilixkə kəngül bəlunglar; **7** xundək kilip, aranglarda kəlip qalojan bu taipilər bilən bardi-kəldi kilmanglar; xuningdək ularning ilahlrining namlririni tiləja almanglar yaki ularning nami bilən kəsəm kilmanglar; ularəja ibadət kilmanglar, ularəja bax urmanglar; **8** bəki bügüingə kiləjininglərdək, Pərvərdigar Hudayinglarəja baqlinip turunglar. **9** Qünki Pərvərdigar aldinglardin qong-qong wə küqlük əllərnə qoqlap qikiriwətkəndur; bügüingə heqkəndək adəm aldinglarda put tirəp turalmidi. **10** Pərvərdigar Hudayinglar silərgə eytkini boyiqə silər tərəptə turup jəng kiləjini üqün silərdin bir adiminglar ularning ming adimini tiripirən kilidu. **11** Xunga Pərvərdigar Hudayinglarni səyüx üqün əz kənglünglarəja kattik səgək bolunglar! **12** Qünki əgər silər Uningdin yüz erüp aranglarda qalojan bu əllər bilən arilixip-baqlinip, ular bilən qoda-baja bolup, ular bilən bərix-kelix kilsanglar, **13** undakta silərgə xu ix ayan bolsunki, Pərvərdigar Hudayinglar aldinglardin bu əllərnə ikkinqi qoqlap qikarmaydu, bəki bular silərgə qəpkan wə kiltak bolup, bikininglarəja qəmqa bolup qüxtüp, kəzünglərgə tikən bolup sanjilidu; ahirda Pərvərdigar Hudayinglar silərgə bərgən bu yaxi zeminin məhrum bolup yokilisilər. **14** Mana, mən bügün barlik adəmlər mukərrər bəsip etidəjan yolni mangimən; silərnin pütün dilinglər wə wujudunglarəja xu roxənkə, Pərvərdigar Hudayinglarning silər toqruluk kiləjan mubarak wədilirining heqbiri əməlgə axurulmay kalmidi; həmmisi silər üqün bəja kəltürülüp, heqkəysisi yərdə qəlmidi. **15** Ləkin silər Pərvərdigar Hudayinglarning silərgə əmr kilip tohtatkan əhdisinə buzojanda, Pərvərdigar Hudayinglar silərgə wədə kiləjan həmmə bərikət üstünlərgə qüxürülgəndək, xundək boliduki, Pərvərdigar Hudayinglar silərnə Əzi silərgə bərgən zeminin yokatqəzə barlik əgəh kiləjan ixni qüxüridu; silər bərip, [uning əhdisinə buzup] bəxkə ilahlarəja ibadət kilip bax ursanglar, Pərvərdigarning qəzəpi silərgə tutixip, silərnə Əzi silərgə bərgən yaxi zeminin tezla yəq kilidu».

24 Andin Yəxua İsrailning həmmə kəbilirini Xəkəmgə yiojip, İsrailning əksəkəlliri, bəxlikliri, həkim-sotqiliri bilən bəg-əməldərlirini qəkirdi; ular əzlririni Hudaning huzuriəja həzir kiləjənda **2** Yəxua pütkül həlkəkə: İsrailning Hudasi Pərvərdigar: — «Kədimki zamanda ata-bowiliringlar, jümlidin İbrahım bilən Nəhorning atisi Tərah dəryaning u tərpidə olturatti; ular bəxkə ilahlarınin kullukida bolatti. **3** Ləkin Mən atanglar İbrahımni dəryaning u tərpidin elip kəlip, uni bəxlap pütkül Qənaan zeminini aylandıurup, uning nəslini awutup uninoja İshəkni bərdim. **4** Andin Mən İshəkəja Yəqub bilən Əsawni bərdim; Əsawəja Seir təolix rayonini təwəlik kilip bərdim, Yəqub bilən oşqulliri bolsa Misirəja qüxüp bardi. **5** Keyinrək Mən Musa bilən Hərunni əwətip, Misirliklər arisida əməllirim bilən ularəja dəhətlik wəbalarni qüxürdüm; andin silərnə xu yərdin elip qiktım. **6** Mən bu tərəkidə ata-bowiliringlarni Misirdin elip qikip, ular [Kizil] Dengizə yetip kəlgininə, misirliklər jəng hərwiliri wə atlik əskərliri bilən ata-bowiliringlarni qoqlap dengizoyiqə kəldi. **7** İsaillər xuan

Pərvərdigarəja nida kiliwidi, U silər bilən Misirliklarning arisioja tum karəngəqlük qüxürdi; andin dengizni ularning üstigə basturup yaptı. Silər Əz kəzlinglər bilən Mening Misirdə nemə kiləjini mən kərdüinglər; andin silər uzun wəktikqə qəldə turdunqlar. **8** Keyinrək Mən silərnə İordan dəryasining u tərpidə turojan Amoriylarning zeminioja bəxlap kəldim; ular silər bilən soxuxkənda mən ularni kolunglarəja bərip, silər ularning zeminini igilidinglar. Mən ularni aldinglardin yokitiwəttim. **9** U wəktəta Moabning padixəhi, Zipporning oqlı Balək qoqup, İsrail bilən jənggə qüxti wə silərnə qarəjəx üqün Bəorning oqlı Balaamni qəkirip kəldi; **10** ləkin Mən Balaamning səziğə kulək salmidim; xuning bilən u silərgə qayta-qayta bəht-bərikət tilidi wə Mən silərnə [Baləkning] kəldin kutkuzdum. **11** Keyinrək silər İordan dəryasidin erüp Yerihoəja barəjada Yerihoəning adəmliri Amoriylar, Pərizziylər, Qənaaniylar, Hittiylar, Girgaxiylar, Hiiwiylar wə Yəbusiylar silər bilən uruxkə qəpkini bilən Mən ularni kolunglarəja tapxurup bərdim; **12** Mən aldinglarəja serik hərini əwəttim, serik hərə Amoriylarning ikkila padixəhini həydiwətkəndək ularnimu həydiwətti; wə ix silərnin kiləjilingar yaki okyayinglar bilən bolmidi. **13** Mən silərgə əz kolunglar bilən əmgək singdürmigidən bir zeminni, əzünglər yasimiojan xəhərlərnə bərdim, wə silər xularda məkən kildinglar; əzünglər tikmigən üzümzarliklər bilən zaytunzarliklərdin mewilirini yəwətilisilər» dəydu, — dedi. **14** — Xunga əmdi silər Pərvərdigardin qərkəp ihlasmənlük wə həkikət iqidə uning ibaditidə bolunglar; ata-bowiliringlər dəryaning u tərpidə wə Misirdə qokunojan ilahları taxlap, pəkət Pərvərdigarning kullukida bolunglar. **15** Ləkin əgər Pərvərdigarning ibaditi silərgə yaman kərünsə, kimgə ibadət kilidəjiniqlarni talliwəlinglar — məyli ata-bowiliringlər dəryaning u tərpidə turojana qokunojan ilahları bolsun yaki silər turuwatkan zeminidki Amoriylarning ilahliri bolsun, ularni tallanglar; ləkin mən bilən əyümdikilər bolsək Pərvərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **16** Həlkə jawab bərip: — Pərvərdigarni tək etip bəxkə ilahlarınin ibaditidə bolux bizdin neri bolsun! **17** Qünki biz bilən ata-bowiliringimizni «kulluk makani» boləjan Misir zeminidin qikirip, kəzimizning aldidə bu qong məjizilik əlamətlərnə kərsitip, qəysi yolda mangmayli, qəysi həlkəning arisidin otməyli, bizni səkləyoq Pərvərdigar Hudayimiz Əzidur! **18** Pərvərdigar bu zeminə turojan barlik taipilərnə, jümlidin Amoriylarni aldimizdin koqliwətti; xunga bizmu Pərvərdigarning ibaditidə bolimiz; qünki U bizning Təngrimizdur! — dedi. **19** Yəxua həlkəkə: — Silər Pərvərdigarning ibaditidə bolalmaysilər, qünki U mukəddəs bir Hudadır; U wəpasizlikkə həsət kiləyoq bir Təngri boləyoqkə, itəatsizlikliringlar bilən gunəhliringlarni kəqürəlməydu. **20** Əgər silər Pərvərdigarni taxlap, yat ilahlarəja qokunojan bolsanglar Umu silərdin yüz erüp, silərgə yaxilik kilip kəlgənnin ornida silərgə bala kəltürüp yokitidu, — dedi. **21** Ləkin həlkə Yəxuaəja jawab bərip: — Hərgiz undək bolmaydu! Biz Pərvərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **22** Buni anglap Yəxua həlkəkə: — Əzünglarning Pərvərdigarni, Uning ibaditidə boluxni talliojanliklinglarəja əz-əzünglarəja guwahqi boldunglar, dewidi, ular: — Əzimiz guwah! — dəp jawab bərixti. **23** U: — Undək bolsa əmdi aranglardiki yat ilahları qikirip taxliwətip, kənglünglarni İsrailning Hudasi Pərvərdigarəja intilidəjan kilinglar, dedi. **24** Həlkə Yəxuaəja jawab bərip: — Biz Pərvərdigar Hudayimizning ibaditidə bolup, uning awəzioqla kulək salidəjan bolimiz, dedi. **25** Xuning bilən Yəxua u küni həlkə bilən əhdə baqlixip, Xəkəmdə ular üqün həküm-bəlgilimilərnə tohtitip bərdi. **26** Andin Yəxua

bu h mm  s zl rni P rw rdigarning k nun kitabioja p t p, yoojan bir taxni elip kelip, uni P rw rdigarning muk dd s jayining yenediki dub d rihining astioja tikl p koydi. **27** Andin Y xua həlkəkə: — Mana bu tax bolsa bizg  guwah bolup turidu; q nki u P rw rdigarning bizg  qilojan h mm  səzlerini anglap turdi; u P rw rdigar Hudayinglardin tanmasliqinglar  q n  st nglarda guwahqi bolup turidu, — dedi. **28** Y xua xularni d p h lkni yoloja selip, hərbirini  z miras yerig  yandurdi. **29** Bu ixlardin keyin Nunning oqli, P rw rdigarning kuli Y xua bir yüz on yexida wapat boldi. **30** Ular uni elip berip,  frain taqlik rayonida, Gaax teojining ximal t ripidiki öz miras  l xi bolojan Timnat-Serah deg n jayda d pn  kildi. **31** Y xuaning pütkül hayat k nirid , xundaqla Y xuadin keyin qalojan, P rw rdigarning Israil  q n qilojan h mm  mejjizilik  m llirini obdan bilidiojan aksakallarning pütkül hayat k niridimu Israil P rw rdigarning ibaditid  bolup turdi. **32** Yüsüpning s ng klirini bolsa, Israillar ularni Misirdin elip k lg nidi. Ular bularni X k mg  elip berip, Yaqup X k mning atisi Hamorning oqulliridin yüz k sital  k m xk  setiwalojan y rd  d pn  kildi. Xu y r Y s pl rning miras  l xi bolup qaldi. **33** Harunning oqli  liazarmu wapat boldi; ular uni oqli Finih ska miras qilip berilgən Əfrainning taqlik rayonidiki Gibeal deg n jayda d pn  kildi.

Batur Ҳакимлар

1 Wə Yəxua wapat bolojandin keyin xundaқ boldiki, Israillar Pərwərdigardin: — Bizdin kim awwal qikiр Қанаанилар билən соқхунсу? — дəп сориди. **2** Pərwərdigar сөз қилип: — Yəhuda қиксун; mana, Mən zeminni uning қолиоја tapxurdum, — dedi. **3** U waқitта Yəhuda akisi Ximeonоја: — Sən mening билən billə Қанаанилар билən соқхунсқа, manga qək taxlinip miras қилинoјan zeminoја қиксан, mənmu sanga qək taxlinip miras қилинoјan zeminoја sən билən billə qikiр [soқхунimə], dewidi, Ximeon uning билən billə қикти. **4** Yəhuda u yərgə qikkanda, Pərwərdigar Қанаанилар wə Pərizziyləрни ularning қолиоја tapxurdi. Xuning билən ular Bezək degan jayda ularni urup kirip, on ming adimini əltürdi. **5** Ular Bezəktə Adoni-Bezək degən padixah билən uqrixip kelip, uning билən соқхунp Қанаанилар билən Pərizziyləрни urup kirdi. **6** Adoni-bezək qaçti, ular қошlap berip, uni tutuwelip, kollirining qong barmiki билən putlirining qong barmiqini kesiwatti. **7** Xuning билən Adoni-Bezək: — Əyni qaoјda kollirining qong barmiqi билən putlirining qong barmiki kesiwetilgən yətmix padixah dastihinimning tegidiki uwaklarni terip yegənidi. Mana əmди Huda mening қилојanlirimni əzümgə yandurdi, dedi. Andin ular uni Yerusalemoја elip bardi, keyin u xu yərdə əldi. **8** Yəhudalar Yerusalemoја hujum қилиp xəhəрни ixојal қildi; ular u yərdə olturuquqlarni қилиqlap kirip, xəhərgə ot qoyuwatti. **9** Andin Yəhudalar қitup, taqliк rayon, jənubdiki Nəgəw wə Xəfəlah oymanliқida turuwatқан Қанаанилар билən соқхuti. **10** Andin Yəhudalar Həbrondiki Қанаанилароја hujum қилиp, Xexay, Aħiman wə Talmaylarni urup kirdi (ilgiri Hebron «Kariat-Arba» dəp atilatti). **11** Andin ular u yərdin qikiр, Dəbirdə turuwatқанlarоја hujum қildi (ilgiri Dəbir «Kariat-Səfər» dəp atilatti). **12** Kaləb: — Kimki Kariat-Səfərgə hujum қилиp uni alsa, uningоја қizim Aksahni hotunluққа berimən, degənidi. **13** Kaləbning ukisi Kenazning oоqli Otniyəl uni ixојal қildi, Kaləb uningоја қizi Aksahni hotunluққа bərdi. **14** Wə xundaқ boldiki, қiz [yatliқ bolup] uning хəxiоја барar qaoјda, erini atisidin bir pərqə yər soraxқа ündidi. Aksah exəktin qüxüxiгə Kaləb uningdin: — Sening nemə taliping bar? — dəp soridi. **15** U jawab berip: — Meni alahida bir bərikatligaysən; sən manga Nəgəwdin [қaoјjirak] alə bərgənikənsən, manga birməqqə buləknimu bərgəysən, dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningоја üstün buləqlər билən astin buləqləрни bərdi. **16** Musaning keynatısının əwladliri boləjan Keniyələr Yəhudaоја қоxulup «Hormilik Xəhər»din qikiр Aradning jənub təripidiki Yəhuda qəligə berip, xu yərdiki həlk билən billə turoјanidi. **17** Yəhuda bolsa akisi Ximeon билən billə berip, Zəfat xəhəridə turuwatқан Қанааниларni urup kirip, xəhəрни mutlək wəyran қildi; xuning билən xəhəarning ismi «Hormah» dəp ataləjan. **18** Andin Yəhudalar Gaza билən uning ətrapini, Axkelon билən uning ətrapini, əkron билən uning ətrapini igilidi. **19** Pərwərdigar Yəhuda билən billə boləjaq, ular taqliк yurtni məoјlup қилиp aldi; lekin jiləјdikiləрни bolsa, ularning təmür jəng hərwiliri boləjaqқа, ularni zemindin қоşliwətməldi. **20** Ular Musaning buyruқinidək Həbronnı Kaləbkə bərdi. Xuning билən Kaləb Anəkninгə üq oоqlini u yərdin қоşliwətti. **21** Lekin Binyaminlar bolsa Yerusalemdə olturuwatқан Yəbusiyəлни қоşlap qikiрiwətməldi; xunga ta бүgüngiqə Yəbusiyə Binyaminlar билən Yerusalemdə billə turmaqta. **22** Yüsüpninгə jəməti Bəyt-Əlгə hujum қildi; Pərwərdigar ular билən billə idi. **23** Yüsüpninгə jəməti Bəyt-Əlning əhwalini bilip kelixə qarlıoқuqlarni əwətti (ilgiri xəhəring nami Luz idi). **24** Qarlıoқuqlar xəhərdin bir kixining qikiр keliwatқinini bayқаq uningоја: — Xəhərgə kiridioјan

yolni bizgə kərsitip қоysang, sanga xapaət kərsitimiz, — dedi. **25** Xuning билən xu kixi xəhərgə kiridioјan yolni ularоја kərsitip қоydi. Ular berip xəhərdikiləрни urup қилиqlidi; lekin u adəm билən ailisidikiləрни aman қоydi. **26** U adəm keyin Hittiyəlarning zeminoја berip, xu yərdə bir xəhər bərpə қилиp, namini Luz dəp atidi. Ta бүgüngiqə uning nami xundaқ atalməkta. **27** Lekin Manassəhlər bolsa Bəyt-Xəanni wə uningоја қaraxliқ kəntləрни, Taanakni wə uningоја қaraxliқ kəntləрни ixојal қilmidi; ular Dor wə uningоја қaraxliқ kəntlərdiki həlkni, Ibleam wə uningоја қaraxliқ kəntlərdiki həlkni, Megiddo wə uningоја қaraxliқ kəntlərdiki həlkni қоşliwətmədi, zeminni əlmid; Қанаанилар xu zemində turuwərixkə bəl baқlioјanidi. **28** Israil barəјanseri күqəyгəqkə Қанааниларni əzlrigə həxarqi қилиp bəkindurdi, lekin ularni əz yərliridin pütünləy қоşliwətmədi. **29** Əfrailərnı Gəzərdə turuwatқан Қанааниларni қоşliwətmədi; xuning билən Қанаанилар Gəzərdə ular билən billə turiwəldi. **30** Zəbulun nə Қitronda turuwatқанlarni nə Nahalolda turuwatқанlarni қоşliwətmədi; xuning билən Қанаанилар ularning arisida olturaқlixip, ularоја həxarqi mədikar boldi. **31** Axir bolsa nə Akkoda turuwatқанlarni nə Zidonda turuwatқанlarni қоşliwətmədi, xundaқla Aħlab, Aқzib, Həlbah, Afə Rəhəblarda turuwatқанlarnimu қоşliwətmədi. **32** Xuning билən Axirlar xu zemində turuwatқанlarning arisida, yəni Қанааниларning arisida olturaқlixip қaldı; ular Қанааниларni əz yeridin қоşliwətmədi. **33** Naftalilar nə Bəyt-Xəməxtə turuwatқанlarni nə Bəyt-Anatta turuwatқанlarni қоşliwətmədi; xuning билən ular xu zemində turuwatқанlarning arisida, yəni Қанааниларning arisida olturaқlixip қaldı; Bəyt-Xəməx wə Bəyt-Anattiki həlk ularоја həxarqi mədikar boldi. **34** Amoriyəlar Danlarni taqliк rayonoја məjburiy həydəp qikiрiwetip, ularni jiləја-tüzləngliқkə qüxüxiгə yul қоymidi. **35** Amoriyəlar Hərəs teoјi, Ayjalon wə Xaalbında turuwərixkə niyat baқlioјanidi; lekin Yüsüp jəmətinin қoli күqəyгəndə, Қанаанилар ularоја həxarqi mədikar boldi. **36** Amoriyəlarning qəgrisi bolsa «Serik Exək dawini»din қoram texioја oтup yuқiri təripigə baratti.

2 Pərwərdigarning Pərixтisi Gilgaldin Bokimoја kelip: — Mən siləрни Misirdin qikiрip, ata-bowliрinglarоја қəsm қилиp bərgən zeminoја elip kelip: «Mən silər билən қилојan əhdəmini əbadigə bikar қilmayman; **2** Lekin silər bu zeminning həlқи билən həqқandaқ əhdə baқlimanglar, bəlki ularning kurbangəhlirini buzup taxlixinglar kerək» — degənidi; lekin silər Mening awazimoја қulak salmidinglar. Bu silərnin nemə қiloјinglar?! **3** Xunga Mən [xu qaoјda] silərgə: «[Xundaқ қilsanglar] ularni silərnin aldinglərdin қоşliwətməymən; ular bikininglarоја yantəк bolup sanjilidu, ularning iləhliri silərgə tor-tuzəк bolidu» — dəp aғahlandurdum, — dedi. **4** Pərwərdigarning Pərixтisi barliқ Israilləroја bularnı degəndə, ular ün silərip yioјlap ketixti. **5** Xuning билən bu jayning nami «Bokim» dəp қоyuldi; ular xu yərdə Pərwərdigarоја atar qurbanliқlarni sundi. **6** Yəxua həlkni тарқitiwətiwidi, Israillar hərkəysisi əzlrigə miras қилојan zeminni igiləx üqün қaytip ketixti. **7** Yəxuaning pütükil həyat күnliridə, xundaқla Yəxuadin keyin қaloјan, Pərwərdigarning Israil üqün қилојan həmmə karamət əməllirini obdan bilgan əksakəllarning pütükil həyat күnliridimu [Israil] həlқи Pərwərdigarning ibaditidə bolup turdi. **8** Əmди Nunning oоqli, Pərwərdigarning қuli Yəxua bir yüz on yexidə wapat boldi. **9** Ular uni elip berip, Əfraim taqliк rayonida, Gaax teoјining ximal təripidiki əz miras ülüxi boləjan Timnat-Sərah degən jayda dəpnə қildi. **10** Bu dəwərdikilərnin həmmisi [өлup] əz ata-bowliрioја қоxulup kətti; ulərdin keyin Pərwərdigarnimu tonumaydioјan, xundaқla uning Israil üqün

kiloan amallirini bilmigan bir davr poyda boldi. **11** Xuningdin tartip Israil Pərwərdigarning nazirida razil bolqanni kilip Baal-butlarning ibaditiga kirixti. **12** Ular ezlirini Misir zeminidin qikirip elip kalgan ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarni taxlap, ətrapidikil taipilərnin ilahiliridin bolqan yat ilahlaroşa əgixip, ularoşa bax urup, Pərwərdigarning oşəzipini koşoşidi. **13** Ular Pərwərdigarni taxlap, Baal wə Axərahların qullukoşa kirixti. **14** Buning bilən Pərwərdigarning oşəzipi Israiloşa tutixip, harab kilinsun dəp, u ularni talan-taraj kiləuqularning kolioşa taxlap bərdi, yənə ətrapidikil duxmənlinirining kolioşa taxxurup bərdi; xuning bilən ular duxmənlinirining aldidə bax kəturəlmidi. **15** Ular kəyergə barmisun, Pərwərdigarning kəli ularni apət bilən urdi, huddi Pərwərdigarning deginidək, wə Pərwərdigarning ularoşa kəşəm kiləninidək, ular tolimu əzablik hələtkə quxūp qaldı. **16** Andin Pərwərdigar [ularning arisidin] batur həkamlarni turoşudi, ular [Israillarni] talan-taraj kiləuqularning kolidin kutkuzup qixti. **17** Xundaktimu, ular əz həkimlirioşa kulək salmidi; əksiqə ular yat ilahlaroşa əgixip buzukluk kilip, ularoşa bax urup qokundi; ata-bowilirining mangoşan yolidin, yəni Pərwərdigarning əmlirigə itaət kilix yolidin tezla qixip kətti; ular heq itaət kilimidi. **18** Pərwərdigar kaşaniki ular uşūn batur həkamlarni turoşusa, Pərwərdigar həman xu batur həkim bilən billə bolatti, batur həkimning həyat künliridə ularni duxmənlinirining kolidin kutkuzup qixatti; qünki ularni harlap əzgənər tūpəylidin kəturūlgən ah-zarlarni anglioşan Pərwərdigar ularoşa iqini aşirattı. **19** Lekin batur həkim elūp ketixi bilənla, ular arkişioşa yenip, yat ilahlaroşa əgixip, ularning kullukoşa kirip, ularoşa bax uruxup, ezlirini ata-bowiliridinmu ziyadə buləyatti; ular nə xu kilmixliridin tohtimaytti, nə əz həhil yolidin heq yanmaytti. **20** Xuning bilən Pərwərdigarning oşəzipi Israiloşa kattik tutaxti, U: — «Bu həlk Mən ularning ata-bowilirioşa tapiloşan əhdəmnı buzup, awazimoşa kulək salmioşini uşūn, **21** buningdin keyin Mən Yəxua əlgəndə bu yurttə qalduroşan taipilərdin heqbirini ularning aldidin koşliwətməymən; **22** buningdiki məkşət, Mən ular arkişik Israilning ularning ata-bowiliri tutkəndək, Mən Pərwərdigarning yolini tutup mangidioşan-mangmaydioşanlikini sinaymən» — dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar xu taipiləni qaldurup, ularni nə dərhal zeminidin məhrum kilip koşliwətmidi nə Yəxuaning kolioşimu tapxurup bərmiganidi.

3 Təwəndikilər Pərwərdigar Qanaaniylar bilən bolqan jəngni bəxidin ətküzmiğən Israilning [əwladlirini] sinax uşūn qaldurup koşoşan taipilər **2** U Israilning əwladlirini, bolupmu jəng-uruxlarni kərtip baqmioşanlarni pəkət jəngni əgünsun dəp qalduroşanidi): — **3** — ular Filistiyələrnin bəx əmirliki, barlik Qanaaniylar, Zidonluklar wə Baal-Hərmon təşədidin tartip Hamat əşşioşiqə Liwan təşlikiyə turuwatqan Hiwiylar idi; **4** Ular ni qaldurup qoyuxtiki məkşiti Israilni sinax, yəni ularning Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən ata-bowilirioşa buyruşan əmlirini tudidioşan-tutmaydioşanlikini bilix uşūn idi. **5** Xuning bilən Israilar Qanaaniylar, yəni Hittiyalar, Amoriylar, Pərizziylər, Hiwiylar wə Yəbusiylar arisida turdi; **6** Israilar ularning kilzirioşa əylinip, əz kilzirini ularning oşullirioşa bərip, ularning ilahilirining kullukoşa kirdi. **7** Israilar Pərwərdigarning naziridə razil bolqanni kilip, əz Hudasi Pərwərdigarni untup, Baalar wə Axərahların qullukoşa kirdi. **8** Xuning bilən Pərwərdigarning oşəzipi Israiloşa tutixip, ularni Aram-Naharaimning padixahı Quxan-Rixataimning kolioşa tapxurdi. **9** Israilar ularning əskiz yiləuqə Quxan-Rixataimoşa bəkindi boldi. **9** Israilar Pərwərdigarəşa pəryad kəturəndə,

Pərwərdigar ular uşūn bir kutkuzəuqunu turoşuzup, u ularni kutkuzdi. U xixi Kaləbning inisi Kenazning oşli Otniyəl idi. **10** Pərwərdigarning Rohi uning üstigə quxūp, u Israiloşa həkimlik kildi; u jənggə qikwiidi, Pərwərdigar Aramning padixahı Quxan-Rixataimni uning kolioşa tapxurdi; u Israil bilən Quxan-Rixataimning üstidin əşlib kəldi. **11** Xuningdin keyin zeminə kirik yiləuqə amənlik boldi; Kenazning oşli Otniyəl ələmdin ətti. **12** Andin Israilar yənə Pərwərdigarning naziridə razil bolqanni kildi; ular Pərwərdigarning naziridə razil bolqanni kiləuqə, u Moabning padixahı Əglonni Israil bilən qarixilixixkə küqləndürdi. **13** U Ammoniyə wə Amaləxliyəni əzigə tartip, jənggə qixip Israilni urup kirip, «Hərmilik Xəhər»ni ixəqal kildi. **14** Buning bilən Israilar on səkkiz yiləuqə Moabning padixahı Əglonəşa bəkindi boldi. **15** Xuning bilən Israilar Pərwərdigarəşa pəryad kəturdi; Pərwərdigar ular uşūn bir kutkuzəuqni, yəni Binyamin kəbilisidin bolqan Əraning oşli Əhudni turoşudi; u solhay idi. Israil uning kəli bilən Moabning padixahı Əglonəşa sowəjat əwətti. **16** Əmđi Əhud əzigə bir gəz uzunlukta ikki bislik bir xəmxər yasatkənidi; uni kiyiminin iqigə, ong yotisining üstigə kisturuwaldi; **17** U xu hələttə sowəjatni Moabning padixahı Əglonning aldioşa elip kəldi. Əglon tolimu semiz bir adəm idi. **18** Əhud sowəjatni təkdim kilip bolqəndin keyin, sowəjatni kəturūp kəlgən kixiləni kətküzüwətti; **19** andin əzi Gilgalning yenidiki tax oymilar bar jaydin yenip, padixahning kexioşa kelip: — Əy padixah, mənə əzlirogə dəydioşan bir məhpiyətik bar idi, — dewidi, padixah: — Jim tur! — dedi. Xuning bilən ətrapidikil hizmətkarlarıning həmmisi sirtkə qixip kətti. **20** Andin Əhud padixahning aldioşa kəldi; padixah yəloşuz salkin balihanida olturatti. Əhud: — Mənə sili uşūn Hudadin kəlgən bir səz bar, dewidi, padixah orunduktin kərup ərə turdi. **21** Xuning bilən Əhud sol kolini uzitip ong yotisidin xəmxərni soşurup elip, əhud kərsikioşa tikti. **22** Xundək kilip xəmxərning dəstisimu tixi bilən kəxulup kirip kətti, semiz eti xəmxərni kixiwaləuqə, Əhud xəmxərni kərsikidin tartip qikiriwəlmidi; uşūy-pəki arkidin qixti. **23** Andin Əhud dalənoşa qixip, balihanining ixiklirini iqidin etip kuluplap koydi. **24** U qixip kətkəndə, padixahning hizmətqiliri kelip kərisə, balihanining ixikliri kuluplaklik idi. Ular: — Padixah salkin əydə qong tərətkə olturoşan bolsa kərek, dəp oylidi. **25** Ular uzun saqlar kirmisək sət bolarmu dəp oylaxti; u yənilə balihanining ixiklirini aqmioşandin keyin, aqquqni elip ixikləni eqwiidi, mana, həjəsining yərdə əlük yatkinisi kərdi. **26** Əmđi ular ikkilinip kərap turoşan waqtida, Əhud kəqip qikəkənidi; u tax oymilar bar jaydin ətəp, Seirahkə kəqip kəlgənidi. **27** Xu yərgə yətkəndə, u Əfraim təşliq rayonida kanay qeliwidi, Israilar uning bilən birgə taşliq rayondin quxti, u aldidə yol baxlap mangdi. **28** U ularoşa: — Manga əgixip yürümlər, qünki Pərwərdigar duxmininglar Moabiylarni kolunglarəşa tapxurdi, — dewidi, ular uningəşa əgixip quxūp, İordan dəryasining kəqiklirini tosup, heqkimni ətküzmidı. **29** U waqtta ular Moabiylardin on mingə əskəri əltürdi; bularning həmmisi təmbəl palwanlar idi; uların heqbir adəm kəqip kutulalmidi. **30** Xu küni Moab Israilning kolida bəşikurildi. Zemin səksən yiləuqə amən-tinqliktə turdi. **31** Əhuddin keyin Anatning oşli Xamgar həkim boldi; u altə yüz Filistiyəlikni biraqla kala sanjioşuq bilən əltürdi; umu Israilni kutkuzdi.

4 Əmđi Əhud wəpat bolqəndin keyin Israilar Pərwərdigarning naziridə yənə razil bolqanni kiləyli turdi. **2** Xuning bilən Pərwərdigar ularni Qanaaniylarning padixahı Yabinning kolioşa taxlap bərdi. Yabin Həzər xəhiridə sələnət kilatti; uning kəxun sərdarining ismi Sisera bolup, u Həroxət-Goyim degən xəhərdə

turatti. **3** Israillar Pərwərdigarəja nalə-pəryad kətürdi, qünki Yabinning tokkuz yüz tēmür jəng hərvisi bolup, Israillarəja yigirmə yildin buyan tolimu zulum kılıp kəlgənidi. **4** U wəqəttə Lapidotning hotuni Dəborah degən ayal pəyöəmbər Israiləja həkim idi. **5** U Əfraim taolıqıdiki Ramah bilən Əyət-Əlning otturisidiki «Dəborahning horma dərihi»ning tüwidə olturatti; barlık Israillar dəwaliri toqrisida həküm soriojili uning kexioja kələtti. **6** U adəm əwətip Naftali yurtidiki Kədəxtin Abinoamning oqjli Barakni qakirtip kelip, uningəja: — Mana, Israilning Hudasi Pərwərdigar oqjli Barakni qakirtip kelip, uningəja: — Mana, Israilning Hudasi Pərwərdigar [mundak] əmr kiləjan əməsmu?! U: — Sən berip Naftalilar kəbilisi həm Zəbulun kəbilisidin on ming adəmni ezüing bilən billə elip Tabor teojoja qikkin; **7** xuning bilən Mən Yabinning koxun sərdari Siserani jəng hərwiliri wə koxunliri bilən koxup Kixon ekiniyning boyioja, sening kexingəja barəjusi niyətkə selip, uni kəlungəja tapxurimən degən, — dedi. **8** Barak uningəja: — Əgər sən mən bilən billə barsang, mənmu barimən. Sən mən bilən barmisang, mənmu barmaymən! — dedi. **9** Dəborah jawabən: — Maqul, mən sən bilən barsam baray; həlbuki, səpiring sanga heq xan-xərəp kəltürməydu; qünki Pərwərdigar Siserani bir ayal kixining kəlioja tapxuridu, — dedi. Xuning bilən Dəborah koxup Barak bilən billə Kədəxkə mangdi. **10** Barak Zəbulunlar wə Naftalilarni Kədəxkə qakirtti; xuning bilən on ming adəm uningəja əgəxti; Dəborahmu uning bilən qikti **11** (xu qəojda keniylərdin boləjan Həbər əzini Musaning keynatisi Həbabning nəslidin boləjan keniylərdin ayrip qikip, Kədəxning yenidiki Zaanaimning dub dərihining yenida qədir tikkenidi). **12** Əmdi Siseraəja: — Abinoamning oqjli Barak Tabor teojoja qikiptu, degən həwər yatküzildi. **13** Xuni anglap Sisera barlık jəng hərwilirini, yəni tokkuz yüz tēmür jəng hərvisini wə barlık əskərlirini yəjoip, Həroxət-Goyimdin qikip, Kixon ekiniyning yenida toplidi. **14** Dəborah Barakəja: — Kəpkin; bütgün Pərwərdigar Siserani sening kəlungəja tapxuridojan kündür. Mana, Pərwərdigar aldingda yol baxliojili qikti əməsmu?! — dedi. Xuni dewidi, Barak wə on ming adəm uningəja əgixip Tabor teojidin qüxti. **15** Pərwərdigar Siserani, uning həmmə jəng hərwiliri wə barlık koxunini koxup Barakning kilqi aldidə tiriprən kildi; Sisera əzi jəng hərwisidin qüxüp, piyədə kəqip kətti. **16** Barak jəng hərwilirini wə koxunni Həroxət-Goyimgiə qəojlap bardı; Siseraoning barlık koxuni kilqi astida yikildi, birimu qəlmidi. **17** Ləkin Sisera piyədə kəqip, Keniylərdin boləjan Həbərning ayali Yəalning qədirioja bardı; qünki Həzorning padixahı Yabin bilən Keniylərdin boləjan Həbərning jəməti otturisida dostluk əlakisi bar idi. **18** Yəal Siserani kərxə elixəja qikip uningəja: — Əy hojam, kirginə! Kərkəma, meningkigə kirgin, dedi. Xuning bilən Sisera uning qədirioja kirdi, u uning üstigə yotkan yepip koydi. **19** U uningəja: — Mən ussap kattim, mənə bir otlam su bərginə, dewidi, ayal berip süt tulumini eqip, uningəja iqküzüp, andin yənə uni yepip koydi. **20** Andin Sisera uningəja: — Sən qədirimig ixikidə saqlap turojın. Birkim kelip səndin: — Bu yərdə birəsi barmu, dəp sorisa, yəq dəp jawab bərgin, — dedi. **21** Əmdi Həbərning ayali Yəal koxup, bir qədir qozukuni elip, qəlida bolkini tutkinqə xəpə qikərmay uning kexioja bardı; u hərəp kətkəqə, qəttik uhlap kətkənidi. Yəal uning qekisigə qozukni xundak qəttiki, qozuk qekisidin etüp yərgə kirip kətti. Buning bilən u əldi. **22** Xu qəojda, Barak Siserani koxup kəldi, Yəal aldioja qikip uningəja: — Kəlgin, sən izdəp kəlgən adəmni sanga kərsitəy, — dedi. U uning qədirioja kirip kəriwidi, mana Sisera əlük yatatti, qozuk tehiə qekisigə kəkiplik turatti. **23** Xundak kılıp, Huda xu küni Kənaan padixahı Yabinni Israillarning aldidə təwən kildi. **24** Xu wəqəttin tartip Israillar barəjanseri

küqiyip, Kənaan padixahı Yabindin üstünlükni igilidi; ahirda ular Kənaan padixahı Yabinni yoqətti.

5 Xu küni Dəborah wə Abinoamning oqjli Barak mundak nəzmə oqudi: — **2** Israilda yetəkqilər yol baxliojini üqün, Həlk ihtiyarən əzlrini pida kılıjini üqün, Pərwərdigarəja təkəkür-mədhijə okunglar! **3** Əy padixahlar, anglanglar, Əy əmirilər, kulaq selinglar! Mən, mən Pərwərdigarəja atap nəzmə okuymən, Mən Israilning Hudasi Pərwərdigarəja küy eytimən. **4** Pərwərdigar, sən Seidin qikijingda, Edomning yəlikidin qikip yürüz kılıjoningda, Yər titrəp, asmanlardin sular təmqidi, Xundak, bulutlar yəmoqurlirini yəojdurdı; **5** Taoqlar Pərwərdigarning aldidə təwərəndi, Ənə Sinay teojoju təwrinip kətti, Israilning Hudasi Pərwərdigarning aldidə. **6** Anatning oqjli Xəmgarning künliridə, Həm Yəalning künliridə, Qəng yollar taxlinip kelip, Yəloquqlar əgri-toqay qiojir yollar bilən mangatti; **7** Israilda əzimətlər yoqəp kətti, Taki mənki Dəborah kəzojilip, Israilda bir ana süpitidə pəyda boləjini mojiə. **8** [Israillar] yəngi ilahların tallidi; Uruş dərwəzilirioja yetip kəydi. Kiriş mingəq Israillikning arisida, Ya bir kəlkən ya bir nəyəz təpilisiziq?! **9** Kəlbim Israilning əmirliyəgə qəyildur, Ular həlk arisida əzlrini ihtiyarən pida kildi; Pərwərdigarəja təkəkür-mədhijə okunglar! **10** I ək exəklərgə mingənlər, I nəpis zilqələarning üstidə olturojanlar, I yolda yürgənlər, kəngül bəlunglar! **11** Su əkilidəjan jaylarda olja bəlxüwətkənlarning juxkun awazilirini anglanglar! Ular xu yərlərdə Pərwərdigarning həkəkəniyə əməllirini mədhijiləp, Uning Israildiki əzimətlirining həkəkəniyə əməllirini təripixidü. Xu wəqəttə Pərwərdigarning həlkə qüxüp dərwəziləroja yetip kelip: — **12** «I Dəborah, oyojan, oyojan! Oyojan, oyojan, oyojan, oyojan! Onungdin tur, i Barak, Əsirliriniyalap yalap mang, i Abinoamning oqjli!» — deyxidü. **13** Mana həlkəning əz bir kəldisi aliyjanbləroja əgixix üqün qüxti, Pərwərdigarning həlkə yenimoja pəlwən kəbi qüxüp kəldi. **14** Mana, Əfraimlardin Amələktə yiltiz tartip kəlojanlar kəldi; Mana, Binyaminlarmu kəwmlirioja koxulup əgixip kəldi; Makirdin əmirilər qüxüp kəldi, Zəbulundin sərdarlik həsisini tutkanlar yetip kəldi. **15** Issakarning əmirliyə Dəborahəja koxuldi; Barak nənə kiləjan bolsa Issakarmu xundak kılıp, Uning kəynidin jiləjoja tap basturup etilip qüxti! Rubənnig ailə-jəmətliridikilərnəning arisida xunəq uluəj niyətlər kəlbirigə pükülgənidi! **16** Sən nemixə qətanlarning iqidə turup, Koylarəja qəlinəjan nəyning awazini anglaxni halap kəlding? Rubənnig ailə-jəmətliridikilərnəning arisida xunəq uluəj niyətlər kəlbirigə pükülgənidi! **17** Gileadlar bolsa İordan dəryasining u təripidə turup kəldi; Danlarmu nemixə kəmilərnəning yenida tohtap kəldi? Axirlar bolsa dengiz boyida [jim] olturuwəldi, Dengiz kəltuklirida turup kəldi. **18** Zəbulunlar janlirini əlümgə tawəkkül kildi; Naftalilarmu jəng məydanidiki yukiri jaylarda həm xundak kildi! **19** Padixahlar həmmisi kelip, soxukti, Kənaanlarning padixahlirini uruxəja qikti; Taanakta, Megiddoning su boylirida uruxti. Ləkin bir'azmu kümüx olja alalmidi! **20** Asmanlarda yultuzlarmu jəng kildi, Orbitiliridin Siseraəja kərxə jənggə atlandı. **21** Kixon dəryasining ekini [düxmənni] ekitip kətti; Xu kədimiy dərya, u Kixon dəryasidur! Əy mening jenim, pütün küqüing bilən əloja baskin! **22** Ularınəg atlırining tuwəkliri takirang-takirang kilməktə, Tolparliri qəpməktə, qəpməktə. **23** Mərozoja lənət okunglar, dəydu Pərwərdigarning Pərixitisi, U yərdə olturoquqləroja lənət okunglar, Kəttik lənət okunglar; Qunki ular Pərwərdigarəja yərdəmgə kəlmidi, Zalimlarəja kərxə Pərwərdigarəja yərdəmgə kəlmidi. **24** Ayallar iqidə kəniylik Həbərning ayali Yəal bəht-bərikətlənsun, Qədirəda turojan ayallar iqidə u bəht-bərikət

tapsum! **25** Sisera su soriwidi, u uningoga sūt bərdi, Esilzadilərgə layıq bir qaçıda qaymaq tutti; **26** U sol kolini qədir qozuqioğa, Ong kolini tēmürqining bolksioğa uzatti; Siserani urup, Bax sēngükini qekip, Qekisidin yanjip ötküzüwətti. **27** Sisera uning ikki putining arilikoğa kıysaydi, U yikildi, U [ölüktək] yatti, U uning ikki putining arilikoğa kıysaydi, U yikildi, Kıysayoğan yərdə u yikilip, jan bərdi. **28** Siseraning anisi pənjiridən sirtka səp saldı, U pənjirining rujikidin towlap: — «Uning jəng hərwisı nemixka xunqə uzakkiqə kəlmaydu? Jəng hərwilirining atlirining tuyak sadası nemixka xunqə həyal bolidu? — dedi. **29** Uning dedəkləri arisida danalar jawab beridu, Xundakla, u dərwekə əz-əzigə jawab beridu: — **30** «Ular oljilirini yiojip bəlxüwətkən bolmisun yəne?! Hər bir ərkəkkə [ayaq asti kılıxka] bir-ikkidin kız təgəndu, Siserağa rəngdar kıyimlər, Gül kəxtiləngən rəngdar kıyimlərdin olja təgəndu, Bulangqining boynoğa aldi-kayni kəxtiləngən rəngdar kıyimlər təgənkə bolsa kerək! **31** Pərwərdigar, Sening barlık düxmənlirəng əna xundak yökutulojay! Ləkin Seni səyğənlər kuyaxning ərləwətkəndiki kudritidək küqlük bolojay!». Xuning bilən zemin kırık yilojiqə tinq-amanlık tapti.

6 Israillar Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kildi; xuning bilən Pərwərdigar ularni yəttə yilojiqə Midiyaniylarning kəlioğa tapxurup bərdi. **2** U waqıtta Midiyaniylar Israilling üstidin oqalıb kəlip, Israil Midiyaniylarning səwəbidin əzliri üqün taqlardın, əngkürlərdin wə koram taxlardın panah jaylarni yasıdı. **3** Hər kətim Israillar uruk tərjoğanda xundak bolattiki, Midiyaniylar, Amaləkiylər wə məxriktikilər kəlip ularoğa hujum kilətti. **4** Ularoğa hujum kılıxka bargahlarni tikip, zemindəki həsulni wəyrən kılıp, Gazaqioqə Israiloğa həqkəndək axlık qaldurmay, ularning koy, kala, əxəklirininimə elip kətətti. **5** Qünki ular qekətkilərdək kəp bolup, əz mal-qarwiliri wə qedirlirini elip kələtti; ularning ədəmliri wə təgiliri san-sənaksız bolup, zeminni wəyrən kılıx üqün təjawuz kilətti. **6** Xuning bilən Israil Midiyaniylarning aldidə tolimu hər hələtkə qüxtip qaldı; andin Israillar Pərwərdigaroğa nalə-pəryad kətürdi. **7** Midiyaniylarning dəstidin Israil Pərwərdigaroğa pəryad kətürginidə xundək boldiki, **8** Pərwərdigar Israiloğa bir pəyqəməbnəri əwətti. U kəlip ularoğa: — Israilling Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən silərnə Misirdin qikirip, «kulluk makani»din elip qikkənidim; **9** silərnə misirliklarning kolidin, xundakla silərgə barlık zulum kilətuqularning kolidin kutkuzup, ularni aldinglərdin qoqlıwətip, ularning zemini silərgə bərdim **10** wə silərgə: «Mana, Mən Pərwərdigar silərnəng Hudayinglərdürmən; silər Amoriylarning zemində turojininglar bilən ularning ilahlıridin kərkənglər» dəgənidim. Ləkin silər Mening əwəzimoğa kulək salmidinglər», — dedi. **11** Andin Pərwərdigarning Pərixtsi elip Ofrah dəgən jayda Abiezər jəmətidiki Yoaxka təwə bolojan dub dərhihing tuiwədə ɔlturdi. U waqıtta [Yoaxning] oqılı Gideon Midiyaniylarning [bulangqilikidin] saklinix üqün xarab kəlqiki iqidə buqəday təpiwatətti. **12** Pərwərdigarning Pərixtsi uningoga kərinüp: — Əy jasərtlik palwan, Pərwərdigar sən bilən billidur! — dedi. **13** Gideon uningoga jawab berip: — I hojam, əgər Pərwərdigar biz bilən billə bolojan bolsa, bu kərgülüklər nemixka üstimizgə kəldi? Ata-bowilirimiz bizgə səzləp bərgən uning barlık məjziliri kəni? Bular toqrisidə ata-bowilirimiz: «Mana, Pərwərdigar bizni Misirdin qikirip kəlmigənmidi?» — dedi. Ləkin bəgünki künde Pərwərdigar bizni taxlap, Midiyanning kəlioğa tapxurup bərdi! — dedi. **14** Pərwərdigar uningoga qarap: — Sən muxu küqinggə tayinip,

berip Israilni Midiyanning kolidin kutkuzojin! Mana, Mən seni əwətkən əməsmu? — dedi. **15** Gideon Uningoga: — I Rəb, mən Israilni kəndək kutkuzalaymən? Mening ailəm bolsa Manassəh kəbilisi iqidə əng namriti, əzüm atamning jəmətidə əng kiqikidurmən, — dedi. **16** Pərwərdigar uningoga: — Mən jəzəmn sən bilən billə bolimən; xunga sən Midiyanlarni bir ədəmni urəjəndək urup kirisən, — dedi. **17** Gideon Uningoga iltija kılıp: — Mən nəziringdə iltipət tapқан bolsam, mən bilən səzləkküqining həkikətan Sən Əzüng ikənlikigə bir əlamət kərsətkəysən; **18** ətünimən, mən yenip kəlip əz hədiyə-kurbanlıkməni aldingoga kəyojuqə wə yərdin kətmigəysən, — dedi. U jawab berip: — Sən yenip kəlgüqə kütəmn, dedi. **19** Gideon berip [əygə] kirip bir oqılaqni təyyarlap, bir əfah esil undin petir nan pixurup, gəxni səwətkə selip, xərpisini kərioğa usup bularni uning kəxiəğa elip kəlip, uningoga sundi (U təhiqə dub dərhihing tuiwədə ɔlturətti). **20** Andin Hudaning Pərixtsi uningoga: — Bu gəx bilən petir nanlarni elip berip, muxu yərdiki [koram] taxning üstigə koyup, xərpini təkkin, — dēwidi, u xundək kildi. **21** Pərwərdigarning Pərixtsi kolidiki həsini uzitip uqini gəx bilən petir nanlaroğa təkküzüwidi, [koram] taxtin ot qikip, gəx bilən petir nanlarni yəp kətti. Xu həman Pərwərdigarning Pərixtsisimə uning kəzidin əyojib boldi. **22** Xuning bilən Gideon uning Pərwərdigarning Pərixtsi ikənlikini bilip: — Apla, i Rəb Pərwərdigar! Qataq boldi, qünki mən Pərwərdigarning Pərixtsi bilən yüzümüyüz kərxüxtip kaldım...! — dedi. **23** Ləkin Pərwərdigar uningoga: — Hatirjəm bolojin! Kərkəmioqin, əlməysən, — dedi. **24** Xuning bilən Gideon Pərwərdigaroğa atap u yərdə bir kurbəngah yasap, uning ismini «Yəhwəh-xalom» dəp atidi. Bu kurbəngah ta bəgüngigə Abiezər jəmətining Ofrah dəgən jayda bar. **25** U kəqisi Pərwərdigar uningoga: — Sən atəngning [qəng] bukişi wə yəttə yaxlık ikkinqi bukişini elip atəngoga təwə bolojan Baal kurbəngahını ərüp, uning yənidiki Axərəh butini kesiwətkin. **26** Andin muxu qəroqəning üstigə Pərwərdigar Hudayingoga atalojan, bəlgiləngən rəsim boyiqə bir kurbəngah yasap, ikkinqi bir bukişini elip, əzüng kəsiwətkin Axərəhlini otun kılıp qəlap, uni kəydürmə kurbənlük kiləqin, — dedi. **27** Xuning bilən Gideon əz hizmətqiliridin on ədəmni elip berip, Pərwərdigarning əzigə eytkinidək kildi; ləkin u atisining əydidikərdin wə xəhər ədəmliridin kərkənni üqün, u bu ixni kündüzi kilməy, kəqisi kildi. **28** Ətisi səhərdə xəhər həlki kopup kərisə, mana, Baal kurbəngahni ərəwətiləng, uning yənidiki Axərəh buti kesiwətilənidə wə yəngi yasalojan kurbəngahning üstidə ikkinqi buka kurbənlük kilinənidi. **29** Buni kərup ular bir-birigə: — Bu ixni kim kiləjəndu? — dēyixti. Ular sürüxtürüwidi, buni Yoaxning oqılı Gideonning kəlojanlık məlum boldi. **30** Xuning üqün xəhərnəng ədəmliri Yoaxka: — Oqlungni qikirip bərgin! U Baal kurbəngahını ərüp, uning yənidiki Axərəhni kesiwətkini üqün ɔltürüləsun! — dedi. **31** Biraq Yoax əzigə kərxilixixka turojan kəpqulikə jawab berip: — Silər Baal üqün dəwaləxmakqimusalər? Silər uni kutkuzmaqimtu? Kimki uning toqrisidə dəwaləxsa ətigə kəlməy əlümgə məhkum kilinəsun! Əgər Baal dərwekə bir huda bolsa, undəktə uning kurbəngahını birsi əriwətkini üqün, u xu ədəm bilən əzi dəwaləxəsun! — dedi. **32** Bu səwəbtin [atisi] Gideonni «Yərubbaal» dəp atidi, qünki [atisi]: «U Baalning kurbəngahını əriwətkini üqün, Baal əzi uning bilən dəwaləxəsun!» dēgənidi. **33** Əmma Midiyən, Amaləklər wə məxriktikilərnəng həmmisi yiojilip, [Jordan] dəryasidin ətüp Yizrəəl jiləjisidə qedirlirini tikixti. **34** U waqıtta Pərwərdigarning Rohi Gideonning üstigə qüxti; u kanay

qeliwidi, Abiezər jəmətidikilər yiqilip uning kəynidin əgixip mangdi. **35** Andin u əqlilərnı Manassəhning zeminiya berip, u yərnı aylinip kelixkə əwətiwidi, Manassəhlər yiqilip uningəya əgixip kəldi. U Axirlarəna, Zəbulunlarəya wə Naftalilarəya əlqi əwətiwidi, ularnu uning əldioya qixixti. **36** Gideon Hudaəya: — Əgər Sən həkikətən eytkiningdək mening kolum bilən İsrailni kutkuzidionə bolsang, **37** Undakə mana, mən hamanoya bir parqə koy terisi koyup koyimən; əgər pəkət terining üstigila xəbnəm qixküp, qerisidiki yərlərnıng həmmisi kuruək tursa, mən Özüng eytkiningdək mening kolum arkilik İsrailni kutkuzmakqi bolojningni bilimən, — dedi. **38** İx dərwəkə xundək boldi. Ətisi səhərdə Gideon qopup, yungni sikıwidi, liək bir piyalə xəbnəm süyi qixkti. **39** Andin Gideon Hudaəya yənə: Ojəzipingni manga kəzojimiəqaysən, mən pəkət muxu bir ketimla daymən! Səndin ətünəy, mən pəkət yənə bu ketim bu tərə bilən sinap baqay; iltija kilimənki, əmdi bu ketim pəkət tərə kuruək bolup, qerisidiki yərnıng həmmisigə xəbnəm qixkəy, — dedi. **40** Bu keqisimu Huda xundək kildi; dərwəkə pəkət terila kuruək bolup, qerisidiki yərnıng həmmisigə xəbnəm qixkənidi.

7 Yərubbaal (yəni Gideon) wə əzigə koxulojan həmmə həlkətisi səhər qopup, Hərod degən bulakning yenioya berip qedir tikti. Midiyanilərnıng ləxkərgahı bolsa uning ximal tərpidə, Mərəh egizlikning yenidiki jiləyida idi. **2** Əmdi Pərwərdigar Gideonəya: — Sanga əgəxən həlkning sani intayin kəp, xunga Mən Midiyanilərnı ularning kəlioja tapxuralımaymən. Bolmisa İsrail: «Əzimizni əzimizning kəli kutkuzdi» dəp mahtinip ketixi mumkin. **3** Xuning üqün sən əmdi həllək: «Kimlər kərkəp titrək başkən bolsa, ular Gilead teqjidin yenip kətsun» dəp jakarlioqin — dedi. Xuning bilən həlkning arisidin yigirmə ikki ming kixi kaytıp ketip, pəkət on mingila kəlip kəldi. **4** Pərwərdigar Gideonəya yənə: — Həlkning sani yənıla intayin kəp; əmdi sən bularnı suning lewigə elip kəlgin. U yərdə Mən ularni sən üqün sinaktin ətküzəy; Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barsun desəm», u sən bilən barsun; ləkin Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barmisun» desəm, u sən bilən barmisun, — dedi. **5** Xuning bilən Gideon həlkni suning lewigə elip kəldi. Pərwərdigar uningəya: — Kimki it su iqəndək tili bilən yalap su iqsa, ularni ayrim bir tərəptə turojuəzəy; həm kimki tizlinip turup su iqsa, ularnimu ayrim bir tərəptə turojuəzəy, — dedi. **6** Xundək boldiki, oqumini əozioja təgküzüp yalap su iqənlərdin üq yüzi qixkti. Qəlojanlarning həmmisi tizlinip turup su iqtı. **7** Andin Pərwərdigar Gideonəya: — Mən muxu suni yalap iqkən üq yüz ədəmning kəli bilən silərnı kutkuzup, Midiyanni sening kolungəya tapxurimən; ləkin qəlojan həlk bolsa həmmisi əz jayoja yenip kətsun, — dedi. **8** Xuning bilən bu [üq yüz ədəm] ozuk-tülük wə kanayilərnı kəlioja elixti; Gideon İsrailning qəlojan barlik ədəmlirini əz qədirəya kayturuwetip, pəkət xu üq yüz ədəmni elip kəldi. Əmdi Midiyanilərnıng ləxkərgahı bolsa ularning təwən tərpidiki jiləyida idi. **9** Xu keqisi xundək boldiki, Pərwərdigar uningəya: — Sən qopup ləxkərgahkə qixkin, qünki Mən uni sening kolungəya tapxurdum; **10** əgər sən qixxüxtin kərkəsəng, əz hizmətkəring Puraəni billə ləxkərgahkə qixkin. **11** Sən ularning nemə deyxiwatqinini angləysən, andin sən ləxkərgahkə [hujum kilip] qixxükə jür'ət kiləlaysən, dedi. Buni anglap u hizmətkəri Puraəni elip ləxkərgahning qetidiki əskərlərnıng yenioja bardı. **12** Mana Midiyan, Amalək wə barlik məxriktikilər qekətkilərdək kəp bolup, jiləyining boyioja yeyiləjanidi; ularning təgiliri kəplikidin dengiz səhəlidiki kumdək həddi-həsəbsiz idi. **13** Gideon barəyanda, mana, u yərdə birsi həmraəioja kərgən qixxini səzləp beriwatatti: — Mana, mən bir qix kərdum,

qixxümdə mana, bir arpa tokiqi Midiyaning ləxkərgahioja domulap qixxüptudək; u qədirəya kəlip sokuluptidək, xuning bilən qədir ərülüp, düm kəmtürülüp ketiptu — dəwatatti. **14** Uning həmraəi jawəbən təbir berip: — Buning mənsisi xuki, u tokəq Yoaxning oqlı, İsrailik ədəm Gideonning kiliqidin baxkə nərsə əməstür; Huda Midiyan wə uning barlik koxunini uning kəlioja tapxuruptu, dedi. **15** Xundək boldiki, Gideon bu qixxni wə uning berilgən təbirini anglap, səjdə kildi. Andin u İsrailning ləxkərgahioja yenip kəlip: — Kəpunglar, Pərwərdigar Midiyaning ləxkərgahini kolunglarəya tapxurdi, — dedi. **16** Xuning bilən u bu üq yüz ədəmni üq guruppioja bəlüp, həmmisining kəlioja birdin kanay bilən birdin kuruək komzəkni bərdi; hər bir komzək iqidə birdin məx'əl koyuldi. **17** U ularəya: — Silər manga qarap, mening kəlijonimdək kilinglar. Mana, mən ləxkərgahning kəxioja barəyanda, nemə kilsəm, silərmu xuni kilinglar; **18** mən wə mən bilən həmraəh bolup mangojan barlik ədəmlər kanay qalsək, silərmu ləxkərgahning qərisidə turup kanay qelinglar wə: «Pərwərdigar üqün həm Gideon üqün!» dəp towlanglar, — dedi. **19** Keyinki yerim keqilik kəzətning baxlinixida, kəzətqilər yəngidin almaxkənda, Gideon wə uning bilən billə boləjan üq yüz ədəm ləxkərgahning kəxioja kəldi; andin ular kanay qəlip kəlliridiki komzəklərnı qəkti. **20** Xu həman üq guruppidikilərnıng həmmisi kanay qəlip, komzəklərnı qəqip, sol kəllirida məx'allərnı tutup, ong kəllirida kanaylarnı elip: — Pərwərdigarəya wə Gideonəya atəlojan kiliq! — dəp towləxkəniqə, **21** ularning hər bir ləxkərgahning ətrəyida, əz jayla turuxti; yaw kəxuni tərəp-tərəpkə petirap, warkirap-jarkirəojan peti kəqkili turdi. **22** Bu üq yüz ədəm kanay qəlojənda, Pərwərdigar pütkül ləxkərgahıtki yaw ləxkərlirini bir-birini kiliqləxkə selip koydi, xuning bilən yaw kəxuni Zərərahkə baridəyojan yəldiki Bəyt-Xittah tərəpkə qəkti; ular Tabbatning yenidiki Abəl-Məholahning qəgrisiəyoja qəkti. **23** Andin Naftali, Axir wə pütkül Manassəhning kəbililiridin İsrailar qəkirip kəlini wə ular Midiyanilərnı kəşolıdi. **24** Xuning bilən Gideon Əfrayim pütkül təqlikini arilap kelixkə əqlilərnı əwətip Əfrayimlarəya: — «Silər qixxüp Midiyanilərnəya hujum kilinglar, Bəyt-Barahkiqə, xundəkla İordan dəryasiəyoja barlik ekın keqiklirini igiləp, ularni tosuwelinglar», dedi. Xuning bilən Əfrayimning həmmə ədəmliri yiqilip, Bəyt-Barahkiqə wə İordan dəryasiəyoja barlik ekın keqiklirini igilidi. **25** Ular Midiyaning Orəb wə Zəəb degən ikki əmirini tutuwaldi; Orəbni ular «Orəb kəram tēxi» üstidə, Zəəbni «Zəəb xarəb kəliq»də əltürdi, Midiyanilərnı kəşolap berip, Orəb wə Zəəbning baxlirini elip, İordan dəryasining u tərpiyə Gideonning kəxioja kəldi.

8 (Keyin, Əfrayimlar uningəya: — Sən nemixkə bizgə xundək muamila kilisən, Midiyanilər bilən sokuxkə qixkənda, bizni qəkimdingəy, dəp uning bilən kəttik deyxixip kətti. **2** U ularəya jawəbən: — Mening kəlijonirimi kəndəkmə silərnıng kəlijoninglarəya təngləxtürgili bolsun? Əfrayimning üzümlərnı pasangdiojini, Abiezərlərnıng üzüm üzginidin artuk əməsmu? **3** Huda Midiyaning əmirliəri Orəb bilən Zəəbni kolunglarəya tapxurojan yərdə, mening kolumdin kəlgini kəndəkmə silərnıng kəlijoninglarəya təngləxtürgili bolsun? — dedi. Xundək dewidi, ularning uningəya boləjan aqqiki yandı). **4** Əmdi Gideon İordan dəryasining boyioja yetip kəldi. U wə əzigə həmraəh boləjan üq yüz ədəm hər ip kətkən bolsimu, ular yenıla Midiyanilərnı kəşolap dəryadin ətti. **5** Gideon Sukkot xəhiridikiyə: — Manga həmraəh bolup kəlgən kixilərgə nan bərsənglar, qünki ular hər ip qarəq kətti. Biz Midiyaning ikki padixahı Zəəbah wə Zalmunnani kəşolap ketip barimiz, — dedi. **6** Ləkin Sukkotning qongliri jawəb berip:

— Zəbah və Zalmunna hazır sening qolungoja qüxtimu?! Biz sening muxu ləxkarliringgə nan berəmdük?! — dedi. **7** Gideon: — Həp! Xundak bolojini üçün Pərwərdigar Zəbah və Zalmunnani mening qolungoja tapxurojanda, otliringlarni qəldiki yantak wə xoha bilən hamanda tepimən, — dedi. **8** Gideon u yərdin Pənuəlgə berip, u yərdiki adəmlərgimu xundak dewidi, Pənuəldiki kixilərmu uningə Sukkottikilərdək jawab bərdi. **9** U Pənuəldikilərgə: — Mən oqəlibə bilən yenip kəlginimda, bu muninglarni ərüwetimən, — dedi. **10** U qədoja Zəbah wə Zalmunna Karkor degən joyda idi; ular bilən mangojan koxunda on bəx mingqə ləxkar bar idi. Bular bolsa məxriklilərnin pütkül koxunidin kəlip qəlojanliri idi, qünki ularidin kiliq tutqanliridin bir yüz yigirmə mingi öltürüləndi. **11** Gideon bolsa Nobah wə Yəgbihahning xərkiçiki kəqmənlər yoli bilən qikiç Midiyanning ləxkərgəhoja hujum qiliç, ularni tarmak kildi; qünki ləxkərgəhtikilərlərlərimə turojanidi. **12** Zəbah wə Zalmunna kəqçip kətti; Gideon kəynidin qoçlap berip, Midiyanning bu ikki padixahı Zəbah wə Zalmunnani tutuwaldi; u pütkül ləxkərgəhtikilərnə alakzadə kiliç tiripirən kiliwətti. **13** Andin Yoaxning oçli Gideon Hərəs dawinidin ətüp, jəngdin kaytip kəldi. **14** U Sukkotluk bir yax yigitni tutuwelip, uningdin sürüxtə kiliwidi, yigit uningə Suktotning qongliri wə aqsakallirining isimlirini yezip bərdi. Ular jəmiy bolup yətmix yəttə adəm idi. **15** Andin Gideon Sukkotning adəmlirining kəxiəja yetip barəojanda: — Silər meni zənglik kiliç: «Zəbah wə Zalmunna hazır sening qolungoja qüxtimu? Biz sening bilən billa mangojan muxu harəojin adəmlirininggə nan berəmdük?» degəninglar! Mana, u Zəbah wə Zalmunna degənlər! — dedi. **16** Xuni dəp u xəhərnin aqsakallirini tutup kəlip, qəldiki yantak bilən xohilərnə elip kəlip, ular bilən Sukkotning adəmlirini urup ədipini bərdi. **17** Andin u Pənuəlnin munarinə ərüp, xəhərdiki adəmlərnə öltürdi. **18** Gideon Zəbah wə Zalmunnani sorak kiliç: — Silər ikkinglar Taborda öltürgən adəmlər kəndak adəmlər idi? — dəp soriwidi, ular jawab berip: — Ular sanga intayin ohxaytti; ularning hərbiəri xəhzadək idi, — dedi. **19** U buni anglap: — Ular mening bir tuəqanlirimdur, biz bir anining oçullirimiz. Pərwərdigarning həyati bilən kəsam kiliç, silər əyni wakitta ularni tirik qoyəjan bolsanglar, mən silərnə hərğiz öltürməydim, — dedi; **20** xuning bilən u qong oçli Yətərgə: — Sən qəpup bulərnə öltürgin, — dedi. Ləkin oçul kiçik boləjaqqa kərkup, kiliçini suəqurmidi. **21** Xuning bilən Zəbah wə Zalmunna: — Sən əzging qəpup bizni öltürgin; qünki adəm kəndak bolsa küçimu xundak bolidu, — dedi. Xundak dewidi, Gideon qəpup Zəbah wə Zalmunnani öltürdi. U təgilirining boynidiki hılal ay xəkillik bezəklərnə eliwaldi. **22** Andin Israillər Gideonəja: — Sən bizni Midiyanning kəlidin kutkuzəjanikənsən, əzging bizgə padixah boləjin; oçlung wə oçlungning oçlimu bizning üstimizgə həküm sürsən, — dedi. **23** Əmma Gideon ularəja jawab berip: — Mən üstinglərgə səltənət kilməymən, oçlungmu üstinglərgə səltənət kilməydu; bəki Pərwərdigar Əzi üstinglərgə səltənət kiliçdu, dedi. **24** Andin Gideon ularəja yəne: — Silərgə pəkət birlə iltimasim bar: — Hər biringlar öz oljanglardin həkə-zərilərnə mənə beringlar, dedi (Midiyənlər İsmailardin boləjaqqa, hərbiəri altun zirə-həklilərnə takaytti). **25** Ular jawabən: — Berixkə razimiz, dəp yərgə bir yepinqini selip, hərbiəri uning üstigə oljisidin zirə-həklilərnə elip taxlidi. **26** U sorap yioçkan altun zirəlnərnin eoçirlikə bir ming yəttə yüz xəkəl altun idi, buningdin bəxkə Midiyən padixahliri əzīgə askan hılal ay xəkillik buyumlar, zunnar, uqisəja kiygən səsün eginlər wə təgilərnin boynioja askan altun zənjirlərmə bar idi. **27** Gideon bu nərsilərdin bir

əfəd yasitip, öz xəhiri Ofrahta koyup koydi. Nətijidə, pütkül İsrail uni izdəp buzukçilik kildi. Buning bilən bu nərsə Gideon wə uning pütün ailisigə bir tor-tuzak boldi. **28** Midiyənlər xu tərkiçdə İsrailərnin əldidə boysundurulup, ikkinç bax kəttirəlmidi; zəmin Gideonning künliridə kirik yiləiqə tinç-aramlik tapti. **29** Yoaxning oçli Yərubbaal kaytip berip, əz eyidə olturdi. **30** Gideonning ayalliri kəp boləjaqqa, uning puxtidin yətmix oçul tərəldi. **31** Xəkəmdə uning bir kənzikimu bar idi; u uningəja bir oçul tuəqup bərdi, Gideon uning isimini «Abimələk» dəp koydi. **32** Yoaxning oçli Gideon uzun əmür kərup, kərip ələmdin ətəti. **33** Abəzərlərgə təwa boləjaqqa, əz atisi Yoaxning kəbrisigə dəpnə kiliçdi. **33** Gideon ɵlgəndin keyin İsrailər kəynigə yenip, Baal butlirioja əgixip buzukçilik kildi wə «Baal-Berit»ni əzilirining ilahı kiliç bəkkitti. **34** Xundak kiliç İsrailər əzilirini ətrapidiki barlik dıxmənirining kəlidin kutkuzəjan əz Hudası Pərwərdigarni untudi **35** wə xuningdək Gideonning İsrailəja kiliçən həmma yaxhiliçirini həç əsliməy, Yərubbaal (yəni Gideon)ning jəmətigə həçbir məhribanlik kərsətmidi.

9 Əmđi Yərubbaalning oçli Abimələk Xəkəmdiki anisining aka-ukilirining kəxiəja berip, ular wə anisining atisining pütkül jəmətdikilərgə: — **2** Silər Xəkəmdiki barlik adəmlərnin kulioçja səz kiliç ularəja: «Silər üqün yətmix kixi, yəni Yərubbaalning oçulliri üstinglərgə həküm sürğini yaxximu yəki birlə adəmnin üstinglərdin həküm sürğini yaxximu? Esinglarda bolsunki, mən silərnin kən-kərinçinglərmən» — degən gəpimni yətküzinglar, — dedi. **3** Xuning bilən uning anisining aka-ukiliri u toçluluk wə gəplərnin həmmisini Xəkəmdikilərnin kulioçja eytti. Ularning kəngli Abimələkka mayil bolup: — U bizning kərinçimiz ikenəju, diyixip, **4** Baal-Beritning buthanisidin yətmix xəkəl kümüxnə elip, uningəja bərdi. Bu pul bilən Abimələk birmunəqə bikar tələp lükəklərnə yallap, ularəja bax boldi. **5** Andin u Ofrahta, atisining əyigə berip əzining aka-ukiliri, yəni Yərubbaalning oçulliri bolup jəmiy yətmix adəmnə bir taxning üstidə ɵltürüwətti. Ləkin Yərubbaalning kiçik oçli Yotam yoxuruniwaləjaqqa, kutulup kəldi. **6** Andin pütkül Xəkəmdikilər wə Bəyt-Millodikilərnin həmmisi yioçlixip berip Abimələknə Xəkəmdiki dub dərlirining tüwidə padixah kiliç tiklidi. **7** Bu həwər Yotaməja yətküzildi; u berip Gərizim təojining qəkkisioja qikiç, u yərdə turup yukiri awazda kəpçiliklə towlap: — Əy Xəkəm qongliri, mening səzümgə kulak selinglar, andin Hudamu silərgə kulak salidu. **8** Künlərdin bir küni dərhərlər əzilirining üstigə həküm sürüdojan bir dərahni məşihəp padixah tikləxə izdəp qikiç, əzəyün dərihigə: — Üstimizgə padixah bolup bərgin, dəptikan. **9** Zəytun dərihi ularəja jawab berip: — Hudaəja wə insanlarəja boləjan hərmətni ipadiləydojan meyimni taxlap, bəxkə dərhərlərnin üstidə turup pulanglaxkə kəmədim? — dəptu. **10** Buni anglap dərhərlər ənjür dərlirining kəxiəja berip: — Sən kəlip üstimizgə padixah boləjin, dəp iltija kiliçtu; **11** ənjür dərihi ularəja jawab berip: — Mən əz xirənəm bilən yaxhi məwəmnə taxlap, bəxkə dərhərlərnin üstidə turup pulanglaxkə kəmədim? — dəptu. **12** Xuning bilən dərhərlər tüzüm tallikəning kəxiəja berip: — Sən kəlip bizning üstimizgə padixah boləjin, dəptu, **13** üzüm teli ularəja jawab berip: — Mən Huda bilən adəmlərnə hux kiliçdojan yəngi xarəbni taxlap, bəxkə dərhərlərnin üstidə turup pulanglaxkə kəmədim? — dəptu. **14** Andin dərhərlərnin həmmisi azojanning kəxiəja berip: — Sən kəlip bizning üstimizgə padixah boləjin, dəptu; **15** azojan ularəja jawab berip: — Əgər silər mənə səmimi yitaytinglar bilən üstinglərgə padixah kiliçni halisanglar, kəlip mening sayəmnin astidə panəhlinglar;

bolmisa, azoqandin bir ot qikidu wə Liwanning kedir dərəhlirini yəp ketidu! — dəptu. **16** Əgər silərning Abimələkni padixah kılöjininglar rast səmimiy wə durus niyət bilən bolöjan bolsa, Yərubbaal wə uning ailisidikilərgə yahxilik kılöjan, uning kılöjan əməlliri boyıqə uningöja kayturojan bolsanglar — **17** (qünki atam silər üqün jəng kılıp, əz jenini hətərgə təwəkkül kılıp silərni Midiyanning kolidin kütquzdi! **18** Ləkin silər bügün atamning jəmätigə qarxi kəzojilip, uning oqullirini, jəmiy yətmix adəmnı bir taxning üstidə öltürüp, uning dedikining oqlı Abimələkni tuşkınınglar bolöjini üqün Xəkəm həkınıng üstigə padixah kılıp tikləsilər!) **19** — əmdi əgər silər Yərubbaal wə jəmätigə səmimiy wə durus wəməmilə kılöjan bolsanglar, silər Abimələktin huxallik tapqaysilər, umu silərdin huxallik tapqay! **20** Ləkin bolmisa, Abimələktin ot qikip, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həkini yəp kətsun; xundakla, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həkini ot qikip, Abimələkni yəp kətsun! — dedi. **21** Yotam kerindixi Abimələktin kərkup, qəqip Bəər dəgən jəyojə berip, u yərdə olturaklıxip kəldi. **22** Abimələk Israilöjə üq yil səltənət kildi. **23** Huda Abimələk bilən Xəkəmnıng adəmliri otturisiojə bir yaman röh əwətti; xuning bilən Xəkəmdikilər Abimələkkə asiylık kılıxkə kəzojaldı. **24** Buning məksiti, Yərubbaalning yətmix oqlıjə kılöjan zərawanlık wə kən kəzrni ularni öltürgən kerindixi Abimələkning boyniojə qixürüx, xundakla əz aka-ukilirini öltürüxkə uni kəlləp-kuwwətləng Xəkəmdiki kixilərnıng bəxiojə qixürüxtin ibarət idi. **25** Xəkəmdiki kixilər Abimələkni tutmaqçı bolup, təojərnıng qəkqilərijə paylakqılarnı bəktürmə kılıp turuozdu; ular u yərdin ətkən yoluqılarnıng həmmisini bulang-talang kildi. Bu ix Abimələkkə yətküzüldi. **26** Əbədning oqlı Gaal əz aka-ukiliri bilən Xəkəmgə kəqüp keliwidi, Xəkəmdiki kixilər uningöjə ixəng baolup uni əz yar-yəlik kildi. **27** Xundak kılıp ular xəhərdin etizlikqə qikip, üzümzərlərnıng üzümilirini üzüp siqip, xarəb yasap, xadlık kılıp əz butining ibadəthanisiojə kirip, yəp-iqixip Abimələkning üstidin lənət okuqlı turdi. **28** Əbədning oqlı Gaal: — Abimələk həkə kim idi? Xəkəm dəgən nemə idi, biz nemə dəp uningöjə digət kəlojudəkmiz?! U Yərubbaalning oqlı əməsmu? Zəbul uning nazatəqisi əməsmu? Silər Xəkəmnıng atisi Həmorning adəmlirining hizmitidə bolsanglar bolidu! Biz nemixkə Abimələkning hizmitidə bolidikənmiz? **29** Kaxki bu həlk mening qol astimda bolsa idi! U qəoqə mən Abimələkni həydiwəttattim! Mən Abimələkkə: — Əz kəoxuningni kəpəytip, jəngəgə qikkim! — dəgən bolattim. **30** Əmdi xəhər bəxlıki Zəbul Əbədning oqlı Gaalning bu səzlrini angliojinida, aqqıki kəlip, **31** əqlilərnı Abimələkning kəxiojə yoxurunqə əwətip: «Mana, Gaalning oqlı kerindaxliri bilən Xəkəmgə keliwatidu; mana, xəhərnı siligə qarxi qikixkə kətrutiwatidu. **32** Xunga sili adəmlirini elip bügün kəqə [xəhər] ətrapidikini etizlikqə berip marap olturojəyala; **33** ətə kün qikkən həman kəzojilip xəhərgə hujum kılöjəyala; u wə uning adəmliri siligə qarxi qikkənda, sili əhwalöjə qarap uningöjə təqəbil turojəyala, — dedi. **34** Buni anglap, Abimələk həmmə adəmlirini elip, kəqisi qikip, tət topkə bəlnitüp, yoxurunup Xəkəmgə hujum kılıxkə marap olturdi. **35** Əbədning oqlı Gaal sirtkə qikip xəhərnıng dərwasisidə ərə turojənda, Abimələk əz adəmliri bilən yoxurunqə jəydin qıkti. **36** Gaal həkni kərip Zəbulöjə: — Mana təojə qəkqiliridin adəmlər qixüwatidı, dedi. Ləkin Zəbul uningöjə jəwabən: — Təojərnıng kəloנגgisi sanga adəmlərdək kərtinidu, — dedi. **37** Gaal yənə səz kılıp: Mana, bir top adəmlər dənglərdin qixüp keliwatidu, yənə bir top adəmlər «Palqılarnıng dub dərithi»ning yoli bilən keliwatidu, — dedi. **38** Andin Zəbul uningöjə: — Sening: «Abimələk dəgən kim idi, biz uning hizmitidə bolattukmu?»

dəp qong gəp kılöjan əozjing hazir keni? Mana bular sən kəzgə ilmiöjan hək əməsmu? Əmdi qikip ular bilən sokuxup bəkkim! — dedi. **39** Xuning bilən Gaal Xəkəmdikilər bilən qikip Abimələk bilən sokuxuxkə bəxlidi. **40** Ləkin Abimələk uni məojlup kılıp kəojlidi; u uning aldidin kəqti, xundakla nurojə yarılanqə adəmlər xəhərnıng dərwasisiojə yətxip kətkənidi. **41** Andin Abimələk Aruməhdə turup kəldi. Zəbul bolsa Gaal wə uning kərinaxlirini kəojlap, ularning Xəkəmdə turuxiojə yol kəoymidi. **42** Ətisi [Gaaldikilər] daləojə qıkti; bu həwər Abimələkkə yətkəndə **43** u həkini elip, ularni üq topkə bəlip, daladə yoxurunup marap turdi; u qarap turuidi, Xəkəm həkni xəhərdin qıkti. U kəojup uləojə hujum kildi. **44** Abimələk wə uning bilən bolöjan birinqi top atlinip xəhərnıng dərwasisining aldiojə bəsip berip, u yərdə turdi; kəlojan ikki top etilip berip daladə turojan adəmlərgə hujum kılıp ularni kiriwətti. **45** Xu tərıkidə Abimələk pütün bir kün xəhərgə hujum kılıp, uni elip, uningda turuwatqən həkni öltürüp, xəhərnı haniwəyran kılıp üstigə tuzlarnı qəqiwətti. **46** Xəkəm munaridikı adəmlərnıng həmmisi buni anglap, Berit dəgən butning ibadəthanisidikini kərojanöjə keriwaldi. **47** Xəkəm munaridikı adəmlər bir yərgə yiojilıwəptu, dəgən həwər Abimələkkə yətti. **48** Xuning bilən Abimələk adəmlirini elip Zalmon təojöjə qıkti; u kəlojə paltini elip dərəhning bir xəhini kəsip elip, əxnisigə kəoyup, andin əzi bilən bolöjan həkə: — Mening nemə kılöjinimni kərdünglar, əmdi silərmə təzdin xundak kılınglar, — dedi. **49** Buni anglap həkning hərbiri Abimələkkə bərdin xəhni kəsip elip, uningöjə əgixip berip, xəhərnı kərojanıng yəniojə dəwəlap, ot kəoyup kərojan wə uningda boləjanlarnı kəydürüwətti. Buning bilən Xəkəmnıng munaridikı həmmə adəmlər, jəmiy mingqə ər-ayal əldi. **50** Andin Abimələk Təbəzəgə berip, u yərdə bargəh kurup Təbəzəgə kərxap, hujum kılıp uni ixəql kildi. **51** Ləkin xəhərnıng otturisidə məstəhəkəm bir munar bar idi; barlık ər-ayal, jümlidin xəhərnıng həmmə qongliri u yərgə kəqip berip, dərwasini iqidin təqəp, munarning üstigə qikıwaldi. **52** Abimələk munaröjə hujum kılıp, uningöjə ot kəoyuxkə munarning dərwasisiojə yəkinləxkənda, **53** bir ayal yərojqunqəknıng üstünki təxini Abimələkning bəxiojə etip uning bax süngikini sunduriwətti. **54** Andin Abimələk dərhal əz yərojini kətürğüqi yigitni qəkirip uningöjə: — Kılıqingni suojurup meni öltürüwətkin; bolmisa, hək mening toqramda: «Bir ayal kixi uni öltürüwətiptu» dəyxidu, — dedi. Buni anglap yigit uni sanjip öltürüwətti. **55** Andin Israilning adəmliri Abimələkning əlgini kərip, ularning həmmisi əz jəyilərijə kaytip kətxiti. **56** Xundak kılıp Huda Abimələkning əzining yətmix aka-ukisini öltürüp, atisiojə kılöjan rəzillikini uning əz bəxiojə yandurdi; **57** xuningdək Huda Xəkəmnıng adəmliri kılöjan barlık yamanlıklarini ularning bəxiojə yandurup qixürdi. Buning bilən Yərubbaalning oqlı Yotam eytkən lənət ularning üstigə kəldi.

10 Abimələktin keyin Issakar kəbilisidin boləjan Dodoning nəwrisi, Puahning oqlı Tola dəgən kixi Israilni kütquzuxkə turdi; u Əfrainning təojiridikı Xəmir dəgən jəyda turatti; **2** u Israilöjə yigirmə üq yil həkim bolup aləmdin ətti wə Xəmir dəpənə kilindi. **3** Unıngdin keyin Gileadlık Yair turdi; u Israilöjə yigirmə ikki yil həkim bolı. **4** Uning ottuz oqlı bolup, ular ottuz təhəyge minip yürətti. Ular ottuz xəhərgə igidarlık kılatti; bu xəhərlər Gilead yurtida bolup, ta bügüngiqə «Yairning kəntliri» dəp atalməqta. **5** Yair wəpat bolup, Kamonda dəpənə kilindi. **6** Ləkin Israilar yənə Pərwərdigarning nəzridə rəzil boləjənni kılıp, Bal bilən Axərəh butliriojə bax urup, xundakla Suriyəning iləhliri, Zidondikilərnıng iləhliri, Moabning iləhliri, Ammoniylərnıng iləhliri wə Filistilərnıng iləhlirining ibaditigə

kirip, Pərvərdigarni taxlap, uningōja ibadətə bolmidi. **7** Xuning bilən Pərvərdigarning oqazipi Israiloja qozojilip, ularni Filistiyəlarning wə Ammoniylarning kolioja taxlap bərdi. **8** Bular bolsa xu yili Israillarni kattik besip əzdi; andin ular Iordan daryasining məxriq tərpidə Amoriylarning zeminidiki Gileadta olturuxluk barlik Israil həkijə on səkkiz yilōjə zulum kildi. **9** Ammoniylar yənə Iordan daryasidin ətüp, Yəhuda, Binyamin wə Əfrain jəmətigə qarxi hujum kildi: xuning bilən pütkül Israil kattik azablandı. **10** Xuning bilən Israillar Pərvərdigaroja pəryad kilipl: — Biz sanga gunah kilduk, əz Hudayimni taxlap, Baal butlirining kullukioja kirip kəttuk, dedi. **11** Pərvərdigar Israillaroja: — Mən siləрни misirliklardin, Amoriylardin, Ammoniylardin wə Filistiyələrdin kutkuzojan əməsmidim? **12** Zidoniylar, Amaləklar wə Maonlar kelip silərgə zulum kilōjinida, Manga pəryad kilōjininglarda siləрни ularning kolidin kutkuzojan əməsmidim? **13** Xundaktimu, silə yənə Meni taxlap, yat ilahlarıning kullukioja kirdinglar. Mən siləрни əmdi kutkuzmaymən! **14** Əmdi berip əzünglar talliojan ilahlarōja pəryad kilinglar, kiyinqilikka qalōjan qeojinglarda xular siləрни kutkuzojan, — dedi. **15** Əmma Israillar Pərvərdigaroja yalwurup: — Biz gunah kilduk! Əmdi nəziringgə nəmə yaxhi kerünsə bizgə xundak kilōjin, bizni pəkət muxu bir kətimla kutkuzuwalojaysən! — dedi. **16** Xuning bilən Israil yat ilahlarıning ez arisidin qikirip taxlap, Pərvərdigarning ibaditigə kirixti; [Pərvərdigar] Israilning tartiwatkan azab-okubatlırini kerüp, kengli yerim boldi. **17** Xu waqıtta Ammoniylar toplinip Gileadta qedirgah tikti; Israillarnu yiojilip kelip Mizpahōja qūxūp qedirgah tikti. **18** Gileadtiki həkning qonglıri əzara: — Kim Ammoniylar bilən soquxuxka baxlamqi bolsa, u barlik Gileadtikilərgə bax bolidu, dedi.

11 Xu qaojda Gileadlik Yəftah degən kixi batur palwan idi. U bir pahixə ayalning oqli bolup, Gileadın tərəlğənidi. **2** Lekin Gileadning ez ayali uningōja birnaqq oqul bala tuojup bərgenidi; bu ayaldin tuojulojan oqulliri qong bolōjanda Yəftahni əyidin koqlap: — Sən baxka hotundin bolōjan oqul bolōjaqka, atimizning əyidin mirasla igə bolmaysən, — dedi. **3** Xuning bilən Yəftah kerindaxlıridin keqip, Tob degən zeminda turup kaldi. Xu yərdə birmunəqə bikar tələplər Yəftahning ətrəpicoja bir-birləp yiojildi. Ular uning bilən kirip-qikip yūrətti. **4** Əmma birnaqqə waqit ətkəndə Ammoniylar Israil bilən sokuxka qikti. **5** Ammoniylar Israiloja hujum kilōjanda Gileadning aqsakalliri Yəftahni Tob zeminidin elip kəlməqci bolup uning yenioja bardi. **6** Ular berip Yəftahka iltija kilipl: — Bizning Ammoniylar bilən urux kiliximiz üqün sən kelip bizgə sərdar bolup bərgin, — dedi. **7** Yəftah Gileadning aqsakallirioja jawabən: — Silər meni əq kərtip atamning jəmətidin həydiwətkəndinglarōju, əmdi bexinglarōja balay'apət qūxkəndə kəndəksigə mening keximioja kelip kəldinglar, — dedi. **8** Gileadning aqsakalliri Yəftahka: — Durus, lekin seni biz bilən billə berip Ammoniylaroja qarxi jəng kilipl, Gileadta həmmə olturuwatkanlarōja bax bolsun dəp, kexingōja kəlduk, — dedi. **9** Yəftah Gileadning aqsakalliridin: — Əgər silər meni Ammoniylar bilən sokuxuxka yandurup barojninglarda, Pərvərdigar ularni mening kolumōja tapxursa, mən silərgə bax bolamdimən? — dəp soridi. **10** Gileadning aqsakalliri Yəftahka jawab berip: — Eytqiningdək kilmisak, Pərvərdigar Əzi arimizda guwah bolup həküm qikarsun! — dedi. **11** Buni anglap Yəftah Gileadning aqsakalliri bilən bardi; hək unı əzlırigə həm bax həm sərdar kilipl tiklidi. Yəftah Mizpahōja barojanda həmmə səzlırini Pərvərdigarning aldidə bayan kildi. **12** Andin Yəftah Ammoniylarning padixahioja

əlqiləрни əwətip, uningdin: — Mening zeminioja besip kirip, mən bilən sokuxuxka məndə nəmə həkking bar idi? — dəp soridi. **13** Ammoniylarning padixahı Yəftahning əqlirigə jawab berip: — Qūnki Israillar Misirdin qikip kəlgəndə ular Arnon daryasidin tartip [ximaldiki] Yəbbok əkiniojicə wə [oərbətbə] Iordan daryasiojicə mening zeminini bulap igilivalojanidi. Əmdi sən bu yərləрни tinqlik bilən mənə yandurup bər! — dedi. **14** Yəftah əqliləрни Ammoniylarning padixahining kexioja yənə əwətip **15** uningōja: — Yəftah səz kilipl mundaq dəydu: «Israil nə Moabning zeminini nə Ammonning zeminini igilimidi, **16** bəlki ular Misirdin qikip kəlgəndə qəl-bayawanda mengip Kizil dengizdin ətüp, andin Kədəx degən jayoja yetip kəlgənidi; **17** xu qaojda Israilliklar Edom padixahining kexioja əqlilər əwətip: «Zeminliridin kesip ətüwəlixka ijazət bərgəyła» dəp soriwidi, Edom padixahı unimiojanidi. Xuning bilən ular Moab padixahining kexioja [iltija bilən] əqliləрни əwətsə, muu koxtulmiojanidi. Xu səwabtin Israillar Kədəxtə turup kəlojan; **18** andin ular qəl-bayawan bilən mengip Edom zeminini bilən Moab zeminini aylinip ətüp, Moab zeminining xək tərpidin kelip, ahirida Arnon daryasining xu kətida qedir tikti. Ular Moabning qegrisi iqigə kirmidi; qūnki Arnon daryasi Moabning qegrasidur. **19** Andin Israil Amoriylarning padixahı Sihonōja, yəni Həxbonning padixahining kexioja əqliləрни əwətip: «Bizning zeminlirining iqidin ətüp əz jayimizōja beriwəliximizōja ijazət bərgəyła» — dedi. **20** Lekin Sihon Israiloja ixəng kiləlməy, yurtidin ətikli koymidi; u bəlki həkliirining həmmisini yiojtip, Jahəzə degən jayoja qūxūp qedirgah tikip, Israil bilən uruxti. **21** Əmma Israilning Hudasi Pərvərdigar Sihonni barlik həkli bilən koqurp Israilning kolioja tapxurdi, Israillar ularni urup kirdi. Andin Israil xu yərdə olturuxluk Amoriylarning həmmə zeminini igilidi. **22** Arnon daryasidin tartip Yəbbok əkiniojicə, qəl-bayawandin tartip Iordan daryasiojicə Amoriylarning pütkül zeminini igilidi. **23** Israilning Hudasi Pərvərdigar Amoriylarni Əz həkli bolōjan Israilning aldidin koqlap qikardi, əmdi sən xu yurtka igə bolmāqimusun? **24** Sening ilahing Kəmox sanga igilətkən yərgə əzling igə boldungōju? Xuningōja ohxax Pərvərdigar Hudayimiz aldimizdin həydəp qikiriwətkən həkning yerigə bolsa, bizmu xuningōja igə bolimiz. **25** Əmdi sən dərwəka Moabning padixahı bolōjan Zipporning oqli Balaktinmu küqlikmu? U kaqan Israil bilən tirkəxkən yaki Israil bilən jəng kilixka jür'ət kilōjan? **26** Yənə kelip, Israil Həxbon wə uningōja karaxlik yeza-kixlaklarda, Aroər wə uningōja karaxlik yeza-kixlaklarda həmdə Arnon daryasining boyidiki barlik xəhərlərdə üq yüz yıl məkən tutup olturojan waqitlarda, nəmixka silər xu yərləрни kayturuwəldinglar? **27** Xunga mən sanga gunah kilimdim, bəlki mənə təjawuz kilipl, yamanlik kilōjuq sən əzlingdursən. Birdinbir adalət qikarojuqi Pərvərdigar Əzi bügün Israillar bilən Ammoniylarning otturisida həküm qikarsun!» — dedi. **28** Lekin Ammoniylarning padixahı Yəftahning əlqi əwətip eytkən səzlırini tingximidi. **29** Xu waqıtta Pərvərdigarning Rohı Yəftahning üstigə qūxūp, u [kuwəwtlinip] Gilead bilən Manassəhlərnin yurtidin ətüp Gileadtiki Mizpahka berip, andin Gileadtiki Mizpahdin Ammoniylar tərəpkə mangdi. **30** Xu qaojda Yəftah Pərvərdigarōja kəsəm iqip: — Əgər Sən dərwəka Ammoniylarni kolumōja tutup bərsəng, **31** undəktə mən Ammoniylarning kexidin tinq-aman yenip kəlginimdə, əyümning ixikidin qikip mənə tunji yolukkini Pərvərdigaroja atalōjan bolidu, mən uni keydürmə qurbanlik kilimən, — dedi. **32** Xuning bilən Yəftah qikip Ammoniylar bilən sokuxkili ular tərəpkə əttil; Pərvərdigar ularni uning kolioja tapxurdi. **33**

Xuning bilan u Aroerdin tartip Minnitkiqə ularni kattik urup kirip, yigirma xəhərnı elip, Abəl-Kəramımojiqımu yetip bardi. Buning bilan Ammoniylar İsrailoğa boysundurıldı. **34** Andin Yəftah Mizpahğa kaytip eyigə kəlgəndə öz kizi dap qelip ussul oynap uning aldioğa kəriükxili qikti. Bu uning yaloquz kizi bolup, uningdin baxğa heq oşul-yok idi. **35** U uni kərgəndə öz iginlirini yirtip: — Ah, ah, mening kizim! Sən meni intayin yaman həloğa qüxürdung, meni dərdkə qüxtürgüqilərdin biri bolup qalding; qünki mən Pərwərdigaroğa aozizimni eqip, eytkan gepimdin yenıwalalmaymən, — dedi. **36** Kizi uningoğa: — Əy ata, Pərwərdigaroğa aozizning eqip wədə kıləloq bolsang, aozizngdin qikkini boyiqə, manga xuni kılın; qünki Pərwərdigar sening düxmənlirıng boləoan Ammoniylardın intikəmingni elip bərdi, — dedi. **37** Andin u atısiəoğa yənə: — Mening xu iltimasimni qəbul kərginki, manga ikki aylik məhlət bərsəng; mən kiz dostlirını bilən berip taolərdə yürüp, kizlikim üqün matəm tutuwalay, — dedi. **38** Atisi jawab berip: — Barəjin, dedi. Uningoğa ikki aylik məhlət berip dalaəoğa əwətti. U berip, kiz dostlirini elip taolərdə qikip, ikki ayoqiə əzining kiz peti qələoinioğa aħ-zar kətürtüp yioşlap yürdi. **39** Xundək boldiki, u ikki aydin keyin atisining kexioğa yenip kəlgəndə, atisi uning üstigə kıləoan qəsimini bəja kəltürdi. Bu kiz bolsə heq ər kixigə yekinlaxmiojanidi. Xuning bilan İsraildə xundək bir ərpadət pəyda boldiki, **40** hər yili İsrailning kizliri əydin qikip Yəftahning kizini tət kün əsləp hatiriləydiəoan boldi.

12 Lekin Əfraimiylar bolsa toplixip Zafon tərəpkə ətüp Yəftahğa soal koyup: — Sən Ammoniylar bilən jəng kıləlojili barəjiningdə nemixğa bizni billə berixğa qəkirməysən? Əmdi biz əyüngni əzünig bilən koxup ətə kəydüürəwetimiz, — dedi. **2** Yəftah ularoğa jawab berip: — Mən bilən həlkim Ammoniylaroğa qarxi kattik jəng kılıwatkəndə, silərnı qəkirsam, meni ularning kolidin kutkuzmidınglar. **3** Silərnıng kelip meni kutkuzmaydiəoanlikınglarnı kərtüp, jenimni alkinimoğa elip koyup, Ammoniylaroğa hujum kıləxğa atlandı, Pərwərdigar ularni kolumoğa tapxurdi. Əmdi silər nemixğa bügün kelip manga hujum kılmaqisilər? — dedi. **4** Lekin Əfraimlar Gileadlarnı [həkarətləp]: — Silər i Gileadlar, Əfraimning arisidə wə Manəssəhning arisidə turuwatkan musapirlar, Əfraimdə turuwatkan qəkunsilər, halas! — dedi. Xuning bilən Yəftah barlik Gileadtikilərnı yioşip Əfraim bilən sokuxti. Ular Əfraimlarnı urup kirip məşlup kıldı. **5** Andin Gileadtikilər İordan dəryasining keqiklirini tosup, Əfraimlarnı ətüküzmidı. Xundək boldiki, Əfraimlik birər qəkəon keqikkə kelip: — Meni ətikli koyəjin, desə Gileadtikilər uningdin: — Sən Əfraimiymu? — dəp soraytti. U kixi «yak» desə, **6** ular uningə: — «Xibolət» degin! — dəytti. Əgər u kixi natoşoğa tələppuz kılıp «sibolət» dəp jawab berip qəlsa, ular uni tutup İordan dəryasining keqikining yenidə ətürtüwetətti. Xu tərıkidə xu wakıtta kirik ikki mingqə Əfraimiy ətürtüldi. **7** Yəftah altə yil İsrailoğa həkim boldi. Andin Gileadlik Yəftah ələmdin ətüp, Gilead xəhərlirıng biridə dəpnə kılindi. **8** Uningdin keyin Bəyt-Ləhəmlık İbzan İsrailoğa həkim boldi. **9** Uning ottuz oşli, ottuz kizi bolup, ottuz kizini sirtkə ərgə berip, sirttin ottuz kizni oşullirioğa elip bərdi. U yəttə yiloqiə İsrailoğa həkim boldi. **10** Andin İbzan ətüp, Bəyt-Ləhəmdə dəpnə kılindi. **11** Uningdin keyin Zəbulun kəbilisidin boləoan Elon İsrailoğa həkim bolup, on yil İsraildə həküüm sürdi. **12** Andin Zəbulun kəbilisidin boləoan Elon ətüp, Zəbulun zeminidiki Ayjalon değən jayda dəpnə kılindi. **13** Uningdin keyin Pıratonluk Hılləlnıng oşli Abdon İsrailoğa həkim boldi. **14** Uning kirik oşli wə ottuz nəwrisi bar idi. Ular yətmix əxəkkə minip mangatti. U İsrailoğa səkkiz yil həkim

boldi. **15** Andin Pıratonluk Hılləlnıng oşli Abdon ətüp, Əfraim zeminidə, Amaləklərnıng taolık rayonidiki Pıraton değən jayda dəpnə kılindi.

13 Lekin İsrailar Pərwərdigarıng nəziridə yənə rəzil boləoannı kıldı; xuning bilən Pərwərdigar ularni kirik yiloqiə Filistiyələrnıng kolioğa taxlap koydi. **2** Xu qəoşda Zoreah değən jayda, Dan jəmətidin boləoan, Manoah isimlik bir kixi bar idi. Uning ayali tuqmas bolup, heq balisi yok idi. **3** Pərwərdigarıng Pərixtsisi bu ayaloğa ayan bolup uningə: — Mana, sən tuqmas boləjining üqün bala tuşmidıng; lekin əmdi sən həmilidar bolup bir oşul tuşisən. **4** Əmma sən səgək bolup, xarab yaki küqlük həraq iqmə, heq napak nərsinimu yemigin. **5** Qünki mana, sən həmilidar bolup bir oşul tuşisən. Bu bala anisning kərsikidiki qəoşdin tartip Hudaəoğa ataloqan «nazariy» bolidiəoini üqün, uning bəxioğa hərgiz ustıra selinmisun. U İsrailni Filistiyələrnıng kolidin kutkuzux ixini baxlaydu, — dedi. **6** Ayal erining kexioğa berip, uningə: — Mana, Hudaning bir adimi yenimoğa kəldi; uning turki Hudaning Pərixtsisidək, intayin dəhəxtlik ikən; lekin mən uningdin: «Nədin kəlding» dəp sorimdidim, umu əz nam-xəripini manga dəp bərmidi. **7** U manga: — «Mana, sən həmilidar bolup bir oşul tuşisən; u bala anisning kərsikidiki qəoşdin tartip ətidiəoan küngiqə Hudaəoğa ataloqan bir nazariy bolidiəoan boləoşqə, əmdi sən xarab yaki küqlük həraq iqmə wə heq napak nərsinimu yemigin» dedi, — dedi. **8** Buni anglap Manoah Pərwərdigaroğa dua kılıp: — Ah Rəbbim, Sən bu yərgə əwətkən Hudaning adimi bizgə yənə kelip, tuşulidiəoan balioğa nemə kiliximiz kərklikini ətgitip koysun, dəp iltija kıldı. **9** Huda Manoahning duasinı anglidi; ayal ətizlikta oltuəjinidə, Hudaning Pərixtsisi yənə uning kexioğa kəldi. Əmma uning eri Manoah uning kexidə yok idi. **10** Andin ayal dərhəl yügürtüp berip, erigə həwər berip: — Mana, həliki küni yenimoğa kəlgən adəm manga yənə kəründi, dewidi, **11** Manoah dərhəl qərup ayalining kəynidin mēngip, u ədəmning kexioğa kelip: — Bu ayaloğa kelip sēz kıləoan adəm sənmu? — dəp soriwidi, u jawabən: — Xundək, məndürmə, dedi. **12** Manoah uningə: — Eytkan sēzlirıng bəja kəltürülgəndə, bala kəysi tərıkidə qəng kılınixi kerək, u nemə ixlarnı kılıdu? — dəp soridi. **13** Pərwərdigarıng Pərixtsisi Manoahğa jawab berip: — Mən bu ayaloğa eytkan nərsilərnıng həmmisidin u həzi bolup əzini tartsun; **14** u üzüm telidin qikkən heqkəndək nərsidin yemisun, xarab yaki küqlük həraq iqmisun, heq napak nərsilərdin yemisun; mən uningəoə barlik əmr kıləjınimni tutsun, dedi. **15** Manoah Pərwərdigarıng Pərixtsisigə: — İltipat kılıp, kətməy tursıla, əzlırığ bir oşlak təyyarlayli, dewidi, **16** Pərwərdigarıng Pərixtsisi Manoahğa jawab berip: — Sən Meni tutup qəlsangmu, Mən neningdin yeməymən; əgər sən birər kəydüürmə kurbanlık sunmaqçı bolsang, uni Pərwərdigaroğa atap sunuxung kerək, dedi (uning xundək deyixning səwəbi, Manoah uning Pərwərdigarıng Pərixtsisi ikənlikini bilmigənidi). **17** Andin Manoah Pərwərdigarıng Pərixtsisidin: — Əzlırıngın nam-xəripini nemidu? Eytip bərgən bolsıla, sēzliri əməlgə axuruləjində, siligə hərmimizni bildürəttük, — dedi. **18** Pərwərdigarıng Pərixtsisi uningəoə jawabən: — Namimni sorap kəldingəu? Mening namim kəramət tilsimattur, — dedi. **19** Xuning bilən Manoah oşlak bilən axlık hədiyasini elip berip uni qəram taxning üstidə Pərwərdigaroğa atap sundi. Pərwərdigarıng Pərixtsisi ularning kəz aldida əjayip kəramət bir ixni kılıp kərsətti; Manoah wə ayali qərap turdi. **20** Xundək boldiki, ət yalkuni kurbangahtın asmanoğa kətürülgəndə, Pərwərdigarıng Pərixtsisimu kurbangahtın qikkən ət yalkuni iqidə yukirioğa qikip kətti. Manoah bilən ayali buni kərtüp,

ezlini yerga taxlap yuzlirini yerga yekip dum yatti. **21** Xuningdin keyin Pärwardigarning Pärxitsisi Manoahka wə uning ayalojqa kayta körünmidi. Manoah xu waqıtta uning Pärwardigarning Pärxitsisi ikönlükini bildi. **22** Andin Manoah ayalojqa: — Mana, biz qoqum ölimiz, qünki biz Hudani kerdük! — dedi. **23** Lekin ayali uningojqa jawab berip: — Əgər Pärwardigar bizni öltürüxkä layik körgen bolsa, undaқта u köydürmä qurbanlik bilän axlik hədiyəni qolimizdin qobul qilmioğan bolatti, bu ixnimu kersətmioğan bolatti wə xundakla bundak sözlərni bizgə eytmioğan bolatti, — dedi. **24** Xu ixtin keyin ayal bir oqul tuođi, uning ismini Ximxon qoydi. Bu bala əsüp, qong boldi wə Pärwardigar uni bərikətliđi. **25** Zoreah bilän Əxtaolning otturisidiki Mağanah-Danda Pärwardigarning Rohi uningojqa əz təsirini kərsitixkä baxlıdi.

14 Bir waqıtta, Ximxon Timnahka qüxüp, u yərdə bir kızni kərđi; u Filistiy kızliridin biri idi. **2** U xu yərdin qikip atanisining yeniojqa kaytip: — Mən Timnahka Filistiy kızliridin birini kərdüm, uni manga hotunlukka elip beringlar, — dedi. **3** Biraқ ata-anisi uningojqa: — Kəridaxliringning kızlirining iqidə yaqi bizning pütkül qowmimizning arisidin sanga bir kız qikmasmu? Nemixka hətnisiz bolojan Filistiyaların qexiojqa berip, ulardin hotun almakqi bolisən? — dedi; əmma Ximxon atisiojqa: — Uni manga elip bərgin, qünki u manga bək yaqti, — dedi. **4** Uning ata-anisi bu ixning Pärwardigar tərpidin bolojinini bildi. Qünki Filistiyələr xu qaođda Israil üstidin həküüm süritip turojan bolojaaqqa, U Filistiyələrə taқabil turuxka pürsət yaratmaqqi idi. **5** Əmdi Ximxon ata-anisi bilän Timnahka qüxti; ular Timnahdiküzümzarliklorjqa yetip kəlgəndə, mana bir yax xir hərkirogən peti uningojqa etildi. **6** Xuan Pärwardigarning Rohi uning üstigə qüxüp, u kolida heqnema bolmioğan haləttə xirni tutup, uni oqlakni yirtkəndə yirtip titma-titma kiliwətti. Lekin u bu ixni ata-anisiojqa demidi. **7** Andin u [Timnahka] qüxüp, u kız bilən paranglaxti, u kız Ximxonjqa bək yarap kətti. **8** Birməzgilədin keyin u kızni elip kelix üqün kayta barojanda, xirning ölükini kərtip baқay dəp yoldin burulup qariwidi, mana xirning isklitining iqidə bir top həsəl həriliri bilən həsəl turatti. **9** U həsəldin oqumiojqa elip yərmə gəndi; ata-anisining yeniojqa kəlgəndə, ularojimü bərdi, ularmu yedi, lekin ezining həsəlni xirning isklitining iqidin elip kəlginini ularojqa demidi. **10** Uning atisi [uningojqa həmrəh bolup] qüxüp kızning eyigə kəldi, u yərdə Ximxon bir ziyapət bərdi, qünki burundinla toy kiliđioğan yigitlər xundak kiliđioğan rəsm-kəidə bar idi. **11** Ular Ximxonni kərip, uningojqa həmrəh boluxka ottuz yigitni tepip kəldi; ular uningojqa həmrəh boldi. **12** Ximxon ularojqa: — Mən silərdin bir tepixmak soray, əgər silər ziyapət kiliđioğan yəttə kün iqidə uning mənisini manga dəp bərləisənglar, mən silərgə ottuz danə kanap kəynək bilən ottuz yürüx egin bərimən; **13** əgər uni yexip bərləisənglar, silər manga ottuz danə kanap kəynək bilən ottuz yürüx egin beringlar, — dedi. Ular uningojqa: — Makul, undak bolsa tepixmiqingni eytkin, qeni anglayli, — dedi. **14** U ularojqa: — Yeyilidijini yegüqining iqidin qikti; tatlik küqtüngürming iqidin qikti, [bu nemə]? — dedi. Ular üq küngiə bu tepixmakni tapalmidi. **15** Yəttinqi kün xundak boldiki, ular Ximxonning ayalining qexiojqa berip: — Sən eringni aldaп-siylap, tepixmaqning mənisini bizgə eytip bərixkə makul qilojin; bolmisa seni atangning əyi bilən qoxup keydürüwetimiz. Silər bizni yoxsul kilihxka bu yərgə qəqiroqanmu?! — dedi. **16** Ximxonning ayali uning aldida yiojlap turup: — Sən manga əq, meni pəқət səyməysən; sən mening qowmimning baliliridin bir tepixmakni soriding, əmma manga mənisini eytip bərmiding,

dəp yiojlojli turdi. Ximxon uningojqa jawabən: — Mana, mən uni ata-anamojimu dəp bərmioğan tursam, sanga dəp bərdim? — dedi. **17** Ziyapət ötküzülgən yəttə künidə u erining aldida yiojlapla yürdi. Xundak boldiki, yəttinqi kün biləpanda ayali uni kistap turuwalojaaqqa, uningojqa tepixmaqning mənisini eytip bərdi. Andin ayal berip əz həlkining adəmlirigə tepixmaqning mənisini dəp bərdi. **18** Xuning bilən yəttinqi kün kün patmasta, xəhərnig adəmliri uningojqa jawab berip: — Həsəldinmu tatliqi barmu? Xirdinmu küqtüngürü barmu? — dedi. U ularojqa jawab berip: — Əgər silər mening inikim bilən yəz aqđurmioğan bolsanglar, tepixmiqimni hərgiz tapalmaytinglar! — dedi. **19** U waqıtta Pärwardigarning Rohi uning üstigə qüxti; u Axkelonjqa qüxüp, Axkelondikilərdin ottuz kixini öltürüp, ulardin olja elip, oljidin iginlərni elip kelip, tepixmaqning mənisini yexip bərgənlərgə bərdi. Xuningdək Ximxonning qəziپی kelip, atanisining eyigə yenip kətti. **20** Andin Ximxonning ayali Ximxonning həmrəhliridin qoldax bolojan yigitkə təwə kiliđi.

15 Əmma birməqəə waқit etüp buođay orux məzgili kəlgəndə xundak boldiki, Ximxon bir oqlakni elip əz ayalining eyigə berip: «Mən hotunumning kəxiəni uning həjrisiojqa kirimən» dedi. Lekin ayalining atisi uni iqkiriğə kirixigə yol qoymidi. **2** Keynatisi uningojqa: — Mən həqikətən sizni uningojqa mutlək əq bolup kətti, dəp oylidim; xunga mən uni sizning qoldixingojqa bəriwətkənidim. Həlbuki, uning kikiq singlisi uningdin təhimu qirayliқku? Uning orniəqa xuni alojan bolsingiz! — dedi. **3** Əmma Ximxon ularojqa: — Əmdi mən bu ketim Filistiyələrə ziyən yətküzsəm, manga gunah bolmaydu! — dedi. **4** Xuni dəp Ximxon berip üq yüz qilbərini tutup kelip, otkaxlarni təyyarlap, qilbəriləni jüpləp quyruklarini birmirigə qetip, ikki quyriқning otturisiojqa bərdin otkaxni asti; **5** otkaxlarojqa ot yekip qilbəriləni elip berip, Filistiyələrnig etizdiki ormioğan ziraətlirigə qoyup bərdi. Xuning bilən u dəwə-dəwə ənqilarni, orulmioğan ziraətlarni, xundakla zaytun baqlirininu keydürüwətti. **6** Filistiyələr buni kərtip: Buni kim kildi, — dəp sorisa, həlk jawab berip: — Timnahlik adəmnig küy'ooli Ximxon kildi; keynatisi uning ayalini uning qoldixiojqa bəriwətkini üqün xundak kildi, — dedi. Xuning bilən Filistiyələr qikip, u ayal bilən atisini otta keydürüwətti. **7** Ximxon ularojqa: — Silər xundak qiləjninglar üqün, mən silərdin intikəm almay boldi qilməymən, — dedi. **8** Xuning bilən Ximxon ularni qır-qap qilip kətl kiliwətti; andin u berip Etam qoram texining engkiridə turdi. **9** U waqıtta Filistiyələr qikip, Yəhuda yurtida qədir tikip, Lehə değən jayda yeyidi. **10** Yəhudalar bolsa: — Nemixka bizgə həjum kilməkqi bolisilər? — dewidi, ular jawab berip: — Biz Ximxonni tutup baqlap, u bizgə qəndəq qiləjan bolsa, bizmu uningojqa xundak qilimiz, dəp qiktuk, — dedi. **11** Xuning bilən Yəhuda yurtidiki üq ming kixi Etam qoram texining engkirigə qüxüp, Ximxonjqa: — Sən Filistiyələrnig üstimizdin həküüm sürüwətkinini bilməmsən? Xuni bilip turup, sən nemixka bizgə xundak qiliding? — dedi. U ularojqa: — Ular manga qiləjandək, mənmu ularojqa kildim, dəp jawab bərdi. **12** Ular uningojqa: — Biz seni baqlap Filistiyələrnig qoliojqa tapxurup bərix üqün kəlduk, dewidi, Ximxon ularojqa: — «Biz əzimiz sanga həjum qilip öltürməymiz», dəp manga kəsəm qilinglar, dedi. **13** Ular uningojqa: — Seni öltürməymiz; pəқət seni qing baqlap, ularning qoliojqa tapxurup bərimiz; hərgiz ölümgə məhkum qilməymiz, dəp jawab bərdi. Xuni dəp ular ikki yengi aroqamqqa bilən uni baqlap, qoram taxning üstidin elip gəndi. **14** U Lehəgə kəlgəndə, Filistiyələr warkiraxkinqə uning aldiojqa yigürüxüp kəldi. Əmma Pärwardigarning Rohi uning üstigə qüxüp, qollirini baqləjan aroqamqilar ot tutaxqan

kəndir yiptək üzülüp, tügüqlər qolliridin yexilip kətti. **15** Andin u exəkning yengi bir engək sengikini kərip, kolini uzitipla elip, uning bilən ming adəmni urup ɵltürdi. **16** Ximxon: — «Exəkning bir engək sengiki bilən adəmlərni ɵltürüp, Ularni dəwə-dəwə kıliwəttim, Exəkning bir engək sengiki bilən ming adəmni ɵltürdüm!» — dedi. **17** Bularni dəp exəkning engək sengikini taxliwətti. Xuningdək u xu jayoqa «Ramot-Lehi» dəp nam koydi. **18** U intayin ussap Pərwərdigaroya pəryad kilip: — Sən Əz kʉlungning kʉli bilən bunqə qʉng nusrətni barlikkə kəltürdün, əmdi mən hazır usszuluktin ɵlöp, hətnisizlərnin kʉlioqa qʉxürp qalərmənmu? — dedi. **19** Xuning bilən Huda lehidiki azgalni yardi, su uningdin uruqʉp qikti. Ximxon iqip, rohi uruqʉp jan kirdi. Bu səwəbtin bu [bulakka] «Ən-Həkkorə» dəp nam koyuldi; ta bʉgʉngiqə u Lehida bar. **20** Ximxon Filistiyələrnin dəwridə yigirma yiləyiqə Israiloqa həkim boldi.

16 Andin Ximxon Gazaqa bardi, u u yərdə bir pəhixə ayalni kərip, kirip uning bilən yeqinlik kildi. **2** Ləkin Gazalıklar bərsingiz: — Ximxon bu yərgə kəldi, deginini anglap, [xəhərn] kʉrxap, keqiqə xəhərnin kowukida ün qikərməy marap turdi wə: Ətə tang yoruqʉnda uni ɵltürimiz, — deyixti. **3** Ximxon yerim keqigiqə yattı; andin ornidin turup xəhər kʉwukining ikki kənitini tutup, uni ikki kexiki wə baldək-təkiqi bilən qoxup, biraqla qomurup, əxnisigə artip Hebronning udulidiki taqqa elip qikiq kətti. **4** Keyin u Sorək jiləyisida olturuxluk Dililəh isimlik bir ayalni kərip, uningə axik bolup qaldı. **5** Buni bilip Filistiyələrnin əmirli ri u ayalning kexioqa berip uningə: — Sən uni aldap, uning kʉqtʉnggʉrlükuning zadi nədin boləjanlikini kolap sorap, bizning kəndək kilsək uni yəngəlyədiəjanlikimizni, uni baqlap boysundurəlyədiəjanlikimizni eytip bərsəng, biz hər birimiz sanga bir ming bir yüz kʉmʉx tənggə berimiz, — dedi. **6** Xuning bilən Dililəh Ximxondin: — Sən kʉqtʉnggʉrlükuning zadi nədin boləjanlikini, xundakla kəndək kʉloqanda seni baqlap boysundurəyli bolidəjanlikini eytip bərgin! — dedi. **7** Ximxon uningə jawabən: — Adəmlər meni yəttə tal kʉrutulmioqan yengi ya kiriqi bilən baqlisa, mən ajizlap baxkə adəmlərdək bolup qəlimən, — dedi. **8** Xuning bilən Filistiyələrnin əmirli ri yəttə tal kʉrutulmioqan yengi ya kiriqini elip kelip, bu ayaloqə beriwidi, u u bikiqlər bilən uni baqlap koydi **9** (Dililəh bərnəqqə adəmni hujrida paylap turuxkə yoxurup qoyəjanidi). U Ximxonə: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldil — dedi. U qoxup kiriqlərni qigə xoyna otta kəyüp üzülüp kətkəndək üzüwətti. Xuning bilən uning kʉqtʉnggʉrlükuning siri axkarilanmıdi. **10** Buni kərip Dililəh Ximxonə: — Mana, sən meni aldap, mənə yəloqan eytip sən! Əmdi mənə sənə bilən baqlisa bolidəjanlikini eytip bərgin, — dedi. **11** U jawap berip: — Adəmlər meni heq ixlətmigən yengi aroqamqə bilən baqlisa, mən ajizlap baxkə adəmlərdək bolup qəlimən, — dedi. **12** Xuning bilən Dililəh yengi aroqamqə elip kelip, uni baqlap: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldil! — dedi (əslidə bərnəqqə adəm hujrida yoxurunup, uni paylap turuxkanidi). Ləkin Ximxon əz kʉlidiki aroqamqilarni yipni üzgəndək üzüp taxlidi. **13** Buni kərip Dililəh Ximxonə: — Sən hazırəyiqə meni aldapsən, mənə yəloqan eytip sən; əmdi mənə sənə bilən baqlisa bolidəjanlikini eytip bərgin, — dedi. U jawap berip: — Sən mening beximdiki yəttə ɵrʉm qaqni dukandiki ɵrʉx yip bilən qoxup ɵrʉp kʉysangla bolidu, — dedi. **14** Xuning bilən [Ximxon uhliqʉnda u uning bexidiki yəttə tal qaqni ɵrʉx yip bilən qoxup ɵrʉp], kʉzukkə baqlap kʉyup uningə: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldil! — dedi. Ximxon uyqudin oyoqinip, ɵrʉx yip bilən kʉzukni biraqla tartip yuliwətti. **15** Andin ayal uningə: — Mənə kənglʉng yok

turup, kəndəksigə sanga axik boldum, dəysən? Sən meni iq ketim aldap, kʉqtʉnggʉrlükuning nədin boləjanlikini mənə eytip bərmidingə, — dedi. **16** Uning hər kʉni səzliri bilən uni kistaxli ri wə yəlwuruxli ri bilən Ximxonning ɵlgʉdək iq puxti wə xundək boldiki, **17** u kənglidiki siri ni kʉymay uningə axkə kilip: — Mən anaming kʉrsikidiki qəojdin tartip Hudaqa atilip nazari y boləjanim qʉn, beximoqa hərgiz ustira selinip bəkmioqan; əgər mening qeqim qʉxürüwətilsə, kʉqʉm məndin ketip, mən ajizlap baxkə adəmlərdək bolup qəlimən, — dedi. **18** Dililəh uning ɵzəgə kənglidiki həmmə siri ni dəp bərginini kərip, Filistiyələrnin əmirli ri ni qərkirip kelixkə adəm mangdurup: — «Bu ketim silər yənə bir qikiqlər, qʉnki Ximxon kənglidiki həmmə siri ni mənə axkə kildi» dedi. Xuning bilən Filistiyələrnin əmirli ri kʉllirioqa kʉmʉxlərni elip, uning kexioqa qikti. **19** Andin Dililəh uni əz yotisioqa yatquzup, uhli ri kʉyup, bir adəmni qərkirip kirip uning bexidiki yəttə ɵrʉm qaqni qʉxürüwətti; xundək kilip u Ximxonning bozək kʉlimixini baxliqʉqi boldi. Ximxon kʉqidin kətkənidi. **20** U: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldil! — dewidi, u uyqudin oyoqinip: — Mən ornundin turup, ilgiriki bərkənqə kətimkʉdək, boxinip ketimən, dəp oylidi. Ləkin u Pərwərdigarəning əzidin kətkinini bilməytti. **21** Xuning bilən, Filistiyələr uni tutuwəlip, kəzli ri ni oyup, Gazaqa elip qʉxüp, uni mis zənjirlər bilən baqlap, zindanda un tartixkə saldi. **22** Ləkin bexidiki qʉxürüwətilgən qeqi yənə ɵsuxkə baxlidi. **23** Keyin, Filistiyələrnin əmirli ri əz iləh boləjan Dagon qʉn qʉng bir kʉrbanlik ɵtküzixkə həm təbrikləp xadlinixkə yioqildi. Qʉnki ular: — Mana, iləhimiz dʉxminimiz boləjan Ximxonni kʉlimioza tapxurup bərdi, — deyixti. **24** Həlk Ximxonni kərgəndə, əz iləhni danglap: — İləhimiz bolsa, yurtimizni wəyran kʉloqʉni, adəmlirimizni kəp ɵltürgən dʉxnimimizni kʉlimioza qʉxürüp bərdil! — deyixti. **25** Ular taza xad-huramlik kəybigə qemüp: — Ximxon kəltürülsun, u bizgə bir oyun kərsitip bərsun, deyixti; ular Ximxonni zindandin elip qikti. U ularning aldida oyun kərsətti. Əmdi ular uni ikki tʉwrukning otturisi da tohtitip qoyəjanidi. **26** Xuning bilən Ximxon kʉlini tutup turuqan yigitkə: — Mənə kʉyuwət, əyni kəturüp turuqan tʉwrukni siləp, ularəyə yəliniwəloqili kʉyoyəsən, — dedi. **27** U qəojdə əy əy-ayallar bilən lik toloqanidi, Filistiyələrnin əmirli ri ni həmmisimu xu yərdə idi; əgzidimu Ximxonning kərsitəwatkan oyunini kəruwətkən təhminən iq mingqə əy-ayal bar idi. **28** Ximxon Pərwərdigarəyə nida kilip: — Əy Rəb Pərwərdigər, mənə yad kilip pəkət muxu bir ketim mənə kʉq ata kʉloqəsən; i Huda, xuning bilən ikki kəzʉmning intikəmini Filistiyələrdin bir yolilə aloqʉyəsən! — dedi. **29** Ximxon xularni dəp əyni kəturüp turuqan otturidiki ikki tʉwrukni tutuwəldi; birini ong kʉli bilən, yənə birini sol kʉli bilən tutup, ularəyə tayinip turdi. **30** Andin: «Filistiyələr bilən birliktə ɵlöp kətsəm!» dəp bədinini egip kʉqini yioqip [ittiriwidi], əy ɵrʉlüp, u yərdiki əmirlər bilən barlik həlkning üstigə qʉxti. Buning bilən əz ɵlimi bilən ɵltürgən adəmlər uning tirik wəktidə ɵltürgənliridin kəp boldi. **31** Andin keyin uning kəridəxliri wə atising barlik jəməti qʉxüp, uni kəturüp, Zoreah bilən Əxtəolning otturisiəyə elip berip, atisi Mənoahning kəbrisidə dəpnə kildi. U yigirma yil Israiloqa həkim boləjanidi.

17 Əfrayimning taoqlirida Mikəh isimlik bir kixi bar idi. **2** U anisiəyə: — Sening həliki bir ming bir yüz kʉmʉx tənggəng ɵrʉrləp ketilgənidi; sən tənggənlərni kəroqʉndə wə buni mənə dəp bərding. Mənə, kʉmʉx məndə, uni mən əloqandim, dewidi, anisi: — Əy ɵqlum, Pərwərdigər seni bərikətligəy! — dedi. **3** Mikəh bu bir ming bir yüz kʉmʉx tənggini anisiəyə

yandurup bardi. Anisi: — Mən əslidə bu pulni sən oqulumni dəp Pərwərdigarəyə beoqixlap, uning bilən oyma but wə kuyma but yasaxka atiwətkənədim; əmđi yənıla sanga berəy, dedi. **4** Ləkin Mikah kümüxni anisiyə qayturup bardi; anisi uningdin ikki yüz küümüx tənggini elip bir zərgərə berip, bir oyma but bilən bir kuyma but yasatti; ular Mikahning əyigə koyup koyuldi. **5** Mikah dəgən bu kixi əslidə bir buthana pəyda kəlojan, xuningdək əzīgə bir əfod bilən birnəqqə «tərafim»ni yasiəjanidi; andin əz oqulliridin birini kaħinlikkə məhsus təyinləp, uni əzīgə kaħin kəldi. **6** Xu künlərdə İsrailda həq padixah bolmıdı; hərkim əz nəziridə yaxhi kərüngənni kəlattı. **7** Yəhuda jəmətining təwəsıdiki Bəyt-Ləhəmdə Lawiy kəbilisidin boləjan bir yigit bar idi; u xu yərdə musapir bolup turup kəlojanidi. **8** Bu yigit bir jay tepip turay dəp, Yəhudalarning yurtidiki Bəyt-Ləhəm xəħiridin qıktı. U səpər kəlip, Əfraim taəliyə, Mikahning əyigə kəlip qüxti. **9** Mikah uningdin: — Kəyərđin kəlding, dəp sorıwıdı, u uningəyə jawabən: — Mən Yəhudalarning yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir Lawıymən, bir jay tepip turay dəp qıktım, — dedi. **10** Mikah uningəyə: — Undak bolsa mən bilən turup, mənə həm ata həm kaħin bolup bərgin; mən sənə hər yili on küümüx tənggə, bir yüzüx egin wə kündilik yemək-iqmikingni berəy, — dedi. Buni anğlap Lawiy kixi uningigə kirdi. **11** Lawiy u kixi bilən turuxka razi boldi; yigit xu kixigə əz oqulliridin biridək bolup kəldi. **12** Andin Mikah bu Lawiy kixini [kaħinlikkə] məhsus təyinlidi. Xuning bilən [Lawiy] yigit uningəyə kaħin bolup, Mikahning əyidə turup kəldi. **13** Andin Mikah: — Bir Lawiy kixi mənə kaħin boləjini üqün, Pərwərdigarning mənə yaxhilik kəlidiojini bilimən, — dedi.

18 Xu künlərdə İsrailda həq padixah bolmıdı; xundakla xu künlərdə Danlarning kəbilisi əzlırigə olturaklıxix üqün jay ızdəwətkənidi, qünki xu küngiə ular İsrail kəbililiri arisıda qək taxlinip bekitilgən miras zemınəyə ərıxmıgənidi. **2** Xuning bilən Danlar pütkül jəmətidin Zoreah wə Əxtəaldə olturuxluk bəx pəlwanni zeminni qarlap kəlixkə əwətti wə ularəyə tapıləp: — Silər berip zeminni qarlap kəlinglar, dedi. Ular səpər kəlip Əfraim taəliyə kəlip Mikahning əyigə qüxtüp u yərdə kəndi. **3** Ular Mikahning əyiningə yenidə turəjında Lawiy yigitning əwazını tonup, uning kəxiəyə kirip uningdin: — Seni kim bu jayəyə elip kəldi? Bu yərdə nemə ıx kəlisən? Bu jayda nemigə ərıxtıng? — dəp sorıdı. **4** U ularəyə jawabən: — Mikah mənə mundaq-mundaq kəlip, mənı yallap əzīgə kaħin kəldi, dedi. **5** Buni anğlap ular uningəyə: — Undak bolsa bizning mangojan səpirimizning onğuxluk bolıdıəjan-bolmaydıəjanlıkını bilmikimiz üqün, Hudadin sorap bərgin, — dedi. **6** Kaħin ularəyə: — Hatırjəm beriweringlar. Mangojan yolunglar Pərwərdigarning aldidıdır, — dedi. **7** Xuning bilən bu bəx adəm qıqıp, Laix dəgən jayəyə yetip kəldi. Ular u yərdiki həlkning tinq-aman yaxawətkınıni, turmuxning Zidonıylarning ərəp-adətliri boyiqə ıknəlikini, hatırjəmlik wə rahət ıqidə turuwətkınıni kərdi; xu zemında ularni har kəlojuqı həqkəndək həqkəndəp yəq idi; ular Zidonıyların ıyırəkta turattı, xundakla baxkılar bilənmu həqkəndək bardi-kəldi kəlixmayttı. **8** [Bəx pəlwən] Zoreah wə Əxtəaloə əz kərındaxlırınıng kəxiəyə kəytip kəldi. Kərındaxlırı uların: — Nemə həwər elip kəldinglar? — dəp sorıdı. **9** Ular jawabən: — Biz kəpup ularəyə həjıum kəlaylı! Qünki biz xu zeminni qarlap kəldük, mana, u ıntayım yaxhi bir yurt ıknə. Əmđi nemıxkə kımır kəlməy jim olturısılər? Əmđi dərhəl berip, u yurtni elıxkə əzmənglərni əzmənglar, berip həjıum kəlip zeminni ıgilənglar. **10** U yərgə barəjıninglarda silər tinq-aman turuwətkən bir həlkni, hər

ətrapiəyə sozuləjan kəng-azadə bir zeminni kərisılər! Huda u yərnı silərning kəlunglarəyə tapxurəqəndur. U yurttə yer yüzidə tepilıdıəjan barlık nərsılərdin həqbirı kəm əməs, dedi. **11** Xuning bilən Danlarning jəmətidin altə yüz adəm jənggə kəralınıp, Zoreah wə Əxtəaldin qıqıp məngdi. **12** Ular Yəhuda yurtidiki Kiriat-Yearim dəgən jayəyə berip, qədır tikti (xunga bu jay takı bügüngiə «Danning ləxkərgəħi» dəp atalməktə; u Kiriat-Yearimning arka təripigə jaylaxkənidi). **13** Andin ular u yərdin Əfraim taəliyə rayonıəyə berip, Mikahning əyigə yetip kəldi. **14** Laix yurtiəyə qarlıx üqün barəjan bəx kixi əz kərındaxlırıəyə: — Biləmsılər? Bu əydə bir əfod tonı, bəxıngqə tərafım butlırı, bir oyma məbud wə kuyma məbud bardur! Əmđi kəndək kəlixinglar kərəklikini oylixinglar! — dedi. **15** Ular burulup Lawiy yigitning əyigə (Mikahkə təwə əyigə) kirip uningdin həl sorıdı. **16** Dan kəbilisidin boləjan jəng kəralınıni kətürgən altə yüz kixi dərwəza alidə turup turdı. **17** U zeminni qarlıxkə barəjan bəx adəm [buthanıəyə] kirip, oyma but, əfod tonı, tərafım butlırı wə kuyma butni elip qıktı. Kaħin jəng kəralınıni kətürgən altə yüz kixi bilən billə dərwəzıdə turattı. **18** Bu bəx adəm Mikahning əyigə kirip oyma but, əfod tonını, tərafım butlırı wə kuyma butni elip qıkkəndə kaħin uların: — Bu nemə kəlojıninglar?! — dəp sorıdı. **19** Ular uningəyə: — Ün qıqarmay, aozıngni kəlung bilən etip, biz bilən mēngip, bizgə həm ata həm kaħin bolup bərgin. Səning pəkət bir adəmnıng əyidıkilərgə kaħin boləjıningə yaxxımu, yakı İsrailning bir jəmətı boləjan pütün bir kəbiligə kaħin boləjıningə yaxxımu? — dedi. **20** Xundək dewıdı, kaħınnıng kəngli hux bolup, əfod, tərafım butlırı wə oyma məbudni elip həlkning arisıəyə kirip turdı. **21** Andin ular burulup, u yərdin kətti; ular baliliri wə qarpaylarnı wə yük-taklırınıng həmmisini alidə məngduruwətkənidi. **22** Mikahning əyidin həli ıyırəkliəyəndə Mikahning əyining ətrapidiki həlkler ıyöjilip, Danlarəyə kəoşlap yetıxtı. **23** Ular Danlarnı towlap qəkırdı, Danlar burulup Mikahkə: — Sənə nemə boldi, bunqıwıla kəp həlkni ıyöjip kəlip nemə kılmaqısın?! — dedi. **24** U jawab berip: — Silər mənə yasətkən məbudlarnı kaħinim bilən kəpup aldinglar, andin kəttınglar! Mənə yənə nemə kəldi?! Xundək turukluk silər tehi: «Sənə nemə boldi?» — dəwətilərləruq! — dedi. **25** Danlar uningəyə: — Üntüngni qıqarma, bolmısa aqqıqı yaman kixilər seni tutuwəlip, seni wə ailəngdikilərnı janlırınin juda kılmsın, yənə, — dedi. **26** Bularnı dəp Danlar əz ıyöləyə məngdi; Mikah ularning əzidin küqlük ıknəlikini kərtip, yenip əz əyigə kətti. **27** Ular Mikah yasətkəzəjan nərsılər wə uning kaħinini elip, Laixkə həjıum kəldi; u yərdiki həlk tinq-aman wə hatırjəm turuwətkənidi; ular ularni kəliqəlap kərip, xəħərnı otta kəydüürüwti. **28** Xəħərnı kətkəzəzəndək həq adəm qıkimidi; qünki bu xəħər Zıdondın ıyırəkta idi, həlkı həqkim bilən bardi-kəldi kəlixmayttı. Xəħər Bəyt-Rəħəbning yenidiki jiləjıdə idi. Danlar xəħərnı kəytidin kərup, olturaklıxtı. **29** Ular bu xəħərgə İsrailning oqulliridin boləjan, əz atisi Danning ismini koyup Dan dəp atıdı. İlğiri u xəħərnıng nemi Laix idi. **30** Danlar xu yərdə bu oyma butni əzlırigə tiklidi; Musanıning oqlı Gərxomning əwladi Yonatan wə uning oqulliri bolsa xu zeminning həlkı sürgün boluxkə elip kətilgən küngiə Danlarning kəbilisigə kaħin bolup turəjanidi. **31** Hudanın əyi Xılohdə turəjan barlık waqıtlarda, Danlar əzlırı üqün tiklgən, Mikah yasətkəzəjan oyma məbud [Danda] turəzuldı.

19 İsrailda tehi padixah tiklənmişən xu künlərdə, Əfraim taəliyə rayonınıning qət təripidə olturuxluk bir Lawiy kixi bar idi; u Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir kızıni kənzəklikkə aldı. **2** Ləkin u kənzək ərıgə wəpasızlık kəlip, uning yenidin

qikip, Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmgə atisining öyigə berip, tət ayqə turdi. **3** U wakıtta uning eri qopup kenizikigə yaxhi gəplərni kılıp, kənglini elip yandurup kelixkə kenizikining yenioqə kəldi. U bir hizmatkarini wə ikki exəkni elip bardı. Kenizək erini atisining öyigə elip kirdi; atisi uni kərtup hux bolup qarxi aldı. **4** Uning keynatisi, yəni kizning atisi uni tutup kəldi, u u yərdə üq küngigə yəp-iqip, uning bilən yetip qopti. **5** Tətinqi küni Lawiy kixi səhər qopup mangojili təyyarliniwidi, kenizikining atisi küy'oqlıoqə: — Bir toqram nan yəp yürikingni kuwwətləndürüp andin mangojin, — dedi. **6** Xuning bilən ular ikkisi olturup billə yəp-iqip tamaqlandi. **7** Kizning atisi u kixigə: — Səndin ətünəy, bu keqimu konojin, kənglüng eqilsun, dedi. **7** Bu kixi mangojili qopuwidi, lekin keynatisi uni zorlap, yənə elip kəldi, u yənə bir kün kəndi. **8** Bəxinqi küni u səhər qopup mangojili təyyarlandi, lekin kizning atisi uningə: — [Awwal] yürikingni kuwwətləndürün, dedi. Xuning bilən ular ikkisi kün egilgüqə olturup, billə tamaqlandi. **9** Andin bu kixi keniziki wə hizmatkarini elip mangojili təyyarliniwidi, keynatisi, yəni kizning dadasi uningə: — Mana, kəq kiray dəwatidu, səndin ətünəy, bu yərdə yənə bir keqini ətüzünglar; mana, kün məorıqkə egilıptu, bu yərdə konojin, kənglüng eqilsun; andin ətə səhərdə yoloqə qikip, öyünglərgə ketinglar, — dedi. **10** Lekin u kixi əmdi yənə bir keqə konuxkə unimay, qopup yoloqə qikip Yəbusning, yəni Yerusalemmning uduloqə kəldi. Uning bilən billə ikki tokuqluk exək wə keniziki bar idi. **11** Ular Yəbuskə yəkin kəlgəndə kün olturay dəp qəloqəqkə, hizmatkari oqojisioqə: — Yəbusiyərlərim bu xəhriqə kirip, u yərdə qonayli, dedi. **12** Lekin oqojisi uningə jawab berip: — Biz Israillər turmaydıoqan, yat əllər turıdıoqan xəhərgə kirməyli, bəlkı Gibeahkə ətüp ketəyli, dedi. **13** Andin u yənə hizmatkariqə: — Kəlgin, biz yekındiki jaylardin birigə barayli, Gibeahdə yaki Ramahdə qonayli, dedi. **14** Xuning bilən ular mengip, Binyamin yurtidiki Gibeahning yenioqə yetip baroqanda kün olturoqanidi. **15** Ular Gibeahkə kirip, u yərdə kəonmaqı boldi; xəhərnıng qong məydənioqə kirip olturuxti; lekin heqkim ularni konduruxkə öyigə təkliq kilmidi. **16** Həlbuki, u keqisi kəri bir adəm ixini tütigtip, etizliktin yenip keliwatkanidi. U əslidə Əfraim təoqlik rayonilik adəm idi, u Gibeahdə musapir bolup, olturaklıxip qəloqanidi; lekin u yərdiki həlklər Binyaminlardin idi. **17** U bəxini kəttürüp qarap, bu yoluqining xəhərnıng məydənidə olturoqinini kərtup uningdin: — Kəyərdin kəlding? Kəyərgə barisən? — dəp soridi. **18** U jawab berip: — Biz Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdin Əfraim təoqlikining qət yəkilirioqə ketip barimiz; mən əsli xu jaydin bolup, Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmgə barəoqanidim; ixlirim Pərwərdigarning öyigə munasiwətlık idi; lekin bu yərdə heq kim meni öyigə təkliq kilmidi. **19** Bizning exəklirimizgə berıdıoqan saman wə boquzimiz bar, özüm, dedəkliri, xundaklə kəminiliring bilən boləoqan yigitkimu nan wə xarəblar bar, bizgə heq nemə kəm əməs, — dedi. **20** Buni anglap kəri kixi: — Tinq-aman boləoqəsən; silərnıng mohtajliringlarning həmmisi mening üstüməgə bolsun, əmma koqıdə yatmanglar! — dəp, **21** uni ez öyigə elip berip, exəklirigə yəm bərdi. Məhmanlar putlirini yuyup, yəp-iqip oqızalandi. **22** Ular kənglidə hux bolup turəoqinidə, mana, xəhərnıng adəmliridin birnəqqəylən, yəni birkanqə lükqək kelip əyni korxiwelip, ixikni urup-keqip, əyning igisi boləoqan kəri kixigə: — Sening öyünggə kəlgən xu kixini bizgə qikirip bərgin, uning bilən yekinqlik kılımiz, — dedi. **23** Buni anglap əy igisi ularning kəxioqə qikip ularoqə: — Bolmaydu, əy buradərlirim, silərdin ətünüp kalay, mundak rəzillikni kilmanglar; bu kixi mening öyümgə məhman bolup kəlgənıknən, silər bundak ıpləslik kilmanglar. **24** Mana, mening

pak bir kizim bar, yənə u kixining keniziki bar. Mən ularni kəxinglaroqə qikirip bəray, silər ularni ayaq asti kilsanglar məyli, nəziringlaroqə nemə hux yaksa ularni xundak kilinglar, lekin bu kixigə muxundak ıpləslik ixni kilmanglar, — dedi. **25** Lekin u adəmlər uningə qulək salmidi; yoluqə kenizikini ularning əldioqə sərəp qikirip bərdi. Ular uning bilən billə bolup kəqtin ətigəngigə ayaq asti kildi; ular tang yoruqəndə andin uni qoyup bərdi. **26** Qokan tang səhərdə kaytip kelip, uning oqojisi kəonqan əyning dərwazisining bosuoqisioqə kəlgəndə yikilip kelip, tang atkuqə xu yərdə yetip kəldi. **27** Ətigəndə uning oqojisi qopup əyning ixikini eqip, yoloqə qikmaqı bolup təxioqə qikiwidi, mana, uning keniziki boləoqan qokan əyning dərwazisi əldidə kəlliri bosuoqining üstigə koyukluk həlda yatattı. **28** U uningə: — Qəpkin, biz mangayli, dedi. Lekin qokan heqbir jawab bərdimidi. Xuning bilən u qokanni exəkə artip, kəzoqilip ez öyigə yürüp kəttı. **29** Əz öyigə kəlgəndə, piqəknı elip kenizikining jəsitini səngəkliri boyiqə on ikki pərqə kılıp, pütkül İsrail yurtining qət-yəkilirioqə əwəttı. **30** Xundak boldiki, buni kərgənlərnıng həmmisi: «İsrail Misirdin qikқан kəundin tartip bəgüngigə bundak ix bolup bəqmioqanidi yaki kərtülüp bəqmioqanidi. Əmdi bu ixni əmdən oylıxip, qəndak kılıx kəraklikini məshihətləxəyli» — deyixti.

20 Xuning bilən Israillarning həmmisi qikip, jamaət Dandin tartip Bəər-Xəbəoqıqə yioqilip Gilead zeminining həlki bilən qoxulup Mizpahdə, Pərwərdigarning əldioqə kelip bir adəmdək boldi. **2** Pütkül kəwmning qongliri, yəni İsrailning həmmə kəbilisining baxlıkliri Hudaning həlkingin jamaiti əhəzir boldi. Jaməat jəmiy bolup tət yüz ming kiliq tutkan piyadə əskər idi **3** (Binyaminlar İsrailning Mizpahdə jəm boləoqinidin əmdi həwər tapkanidi). Israillər sürüxtə kılıp: «Bu rəzil ix qəndak yüz bərdi?» — dəp soridi. **4** Əltürtilgən qokanning eri Lawiy kixi jawab berip mundak dedi: — «Mən bolsam ez kenizikimni elip, Binyaminning Gibeah xəhriqə kəonqili barəoqanidim; **5** Gibeahning adəmliri keqidə manga hujum kilməqı bolup, meni dəp əyni korxiwaldi. Ular mən ətürüxnı kəstlidi, kenizikimni bolsa ular ayaq asti kılıp ətürüwəttı. **6** Xuning bilən mən kenizikimning jəsitini pərqə-pərqə kılıp, kixilərgə kəttürtkəzüp İsrailning mirasi boləoqan zeminning hər bir yurtioqə əwəttim. Qıncı ular İsrail iqidə pasiklik wə ıpləslik kildi. **7** Mana, əy barlık Israillər, silər həmminglar oylinip, məshihət kərsinglar». **8** Xuning bilən həmmə həlk bir adəmdək qopup: — Arimizdin nə heqkim ez qədriqə barmisin nə heqkim ez öyigə kaytmisin, **9** bəlkı biz Gibeahkə xundak kıləyliki: — Biz qək taxlap uningə hujum kıləyli; **10** biz İsrailning həmmə kəbilisidikilərdin yuzning iqidin onni, mingdin yuzni, on mingdin mingni tallap qikip, ularni həlk üqün ozuk-təlkən yətküzüxkə təyinləyli. Xundak kılıp həlk Binyamin yurtidiki Gibeah xəhriqə berip, ularning İsrail iqidə kıləoqan barlık ıpləslikini ularning ez bəxioqə yəndursun, — deyixti. **11** Xuning bilən İsrailning həmmə adəmliri bir adəmdək bolup, u xəhərgə hujum kılıxkə toplandı. **12** Andin İsrail kəbililiri Binyaminning barlık jəmətirigə əlqi əwətip: — Aranglarda yüz bərgən bu rəzillik zadı nemə ix? **13** Əmdi Gibeahdiki bu lükqəklərnı bizgə tutup beringlar. Xuning bilən biz ularni əlümgə məhkum kılıp, İsraildin rəzillikni yok kıləyli, — dedi. Lekin Binyaminlar ez kərinəxliri boləoqan Israillarning səzini tingximidi, **14** bəlkı Binyaminlar İsrailoqə qarxi jəng kılıx üqün xəhər-xəhərlərdin kelip Gibeahdə yioqildi. **15** U wakıtta Binyaminlardin xəhər-xəhərlərdin tizimlanəoqanlar yigirmə altə ming kiliq tutkan ərkək idi. Uningdin bəxkə Gibeahdin hillənoqan yəttə yüz əskər bar idi. **16** Bu pütkül qoxun ərisidə

hillanoqan yottd yuz solhay askor bolup, saloqtoja taxni selip nixanoja atsa, qilqimu keyip kotmaytti. **17** Binyamin kabilisidin baxka, Israilning adamliri sanaktin etkuzuliwidi, qiliq tutkanlar tet yuz ming arkek qikti; bularning hammisi jengqilar idi. **18** Israil kopup Bayt-Elga qikip Hudadin: — Bizning arimizdin kim awol qikip Binyaminlar bilan sokusun, dep soriwidi, Parwardigar jawab berip: — Yehuda [awwal] qiksun, dedi. **19** Xuning bilan Israilar etisi sahər kopup Gibeahning udulida qedirgah tikti. **20** Andin Israilning adamliri Binyamin bilan uruxuxka qikip, Gibeahning yenida raslinip ularoja karxi sep tuzdi. **21** Xu kuni Binyaminlar Gibeahdin qikip, Israildin yigirma ikki ming kixini eltürüp, yergə yaxsan kiliwetti. **22** Lekin Israilning adamliri jasarətkə kelip, awwalki kuni sep tuzgən jayda ikkinqi kuni yəne sep tuzdi. **23** [sep tüzüxtin awwalki ahximi] Israil Parwardigarining aldioja berip, kəq kirgüqə pəryad qilip yiojlap, Parwardigardin yol sorap: — Biz ez kerindiximiz bolojan Binyamin nasilliri bilan yəne uruxuxka qiksak bolamdu, bolmamdu? — dep soriwidi, Parwardigar jawab berip: — Ularoja hujum qilinglar, dedi. **24** Xuning bilan Israilar ikkinqi kuni Binyaminlaroja yekin kelip hujum kildi. **25** Binyaminmu ikkinqi kuni Gibeahdin qikip Israilar bilan sokuxup, ularning on səkkiz ming adimini eltürüp, yergə yaxsan kiliwetti; bularning hammisi qiliq tutkanlardin idi. **26** Andin Israilarning hammisi, yəni pütin qoxun kopup Bayt-Elgə qikip yiojlap, xu kuni Parwardigarning aldidə kəqkiqə roza tutup, Parwardigarning aldidə keydürmə kurbanlik bilan inaklik kurbanlikə etküzdü. **27** Xu künlərdə Hudaning əhdə sanduki xu yərdə bolup, Harunning əwladı, Əliazarning oqli Finihəs uning aldidə hizmət kilatti; xuning bilan Israilar Parwardigardin yol sorap: — Biz ez kerindiximiz bolojan Binyaminning nasilliri bilan yəne uruxuxka qikamduk yaki tohtap kalamduk? — dep soridi; Parwardigar jawabən: — Qiqinglar, qünki ətə Mən ularni sening kolungoja tapxurimən, dedi. **29** Buni anglap Israil həkı Gibeahning atrapioja askərlərni pistirma koydi; **30** üqinqi kuni Israilar ilgiriki ikki ketimkidək Binyaminlaroja hujum kilixkə Gibeahning udulioja kelip sep tuzdi. **31** Binyamin [Israil] həkıgə karxi jənggə qikiwidi, hək ularni xəhərdin azdurup qikti. Ular Bayt-Elgə qikiqidojan yol wə Gibeahkə baridiojan yolning üstidə həm dalada həkni ilgiriki ikki ketimkidək urup qirojli turdi. Israilning adamliridin ottuzqə kixini eltürdi. **32** Binyaminlar: — Ular yənilə awwalkidək məojlap boldi, — deyixti. Əmma Israil: — Bizlər keqip ularni xəhərdin əgəxtürüp qikip, yollaroja elip qikayli, dep məslihetlixiwalojanidi. **33** Xuning bilan Israilning həmmə adamliri ez jayidin kopup Baal-Tamaroja berip sep tuzdi, pistirmida turəjan Israilarmu ez jayidin, yəni Gəbadiki qiməndin qikip kəldi. **34** Israilning arisidin sərhil on ming kixi Gibeahning udulidin uningə hujum kildi, jəng kattik boldi. Lekin Binyaminlar əzlririning üstigə balə yekinlaxqinini bilməy kəldi. **35** Parwardigar Binyaminlarni Israilning aldidə məojlap kilojaqkə, ular u kuni Binyaminlardin yigirmə bəx ming bir yuz qiliq tutkan adəmi eltürdi. **36** Əmdi Binyaminlar əzlririning məojlap boləjini kərdi. Israilning adamliri əslidə Gibeahkə koyəjan pistirmidiki kixilirigə ixənəq qilip, Binyaminlarni aldap, aldidə qekingəndi. **37** U wəqıtta pistirmidikilər tezdin atlinip Gibeahkə hujum qilip besip kiritip, xəhərdiklərnin həmmisini qiliqlap kirdi. **38** Israilar əslidə pistirmidikilər bilan aldin'ala nixan üqün bəlgə bekitkənidi, yəni xəhərgə ot quyup, kəlin tütin tüwrükining asmanəja ketürülüxini bəlgə kilixkə kelixiwəlojanidi. **39** Xunga Israilning adamliri uruxin wəqətinə qekingəndə, Binyaminlar Israilning adamlirini urup sokup, ottuzqə kixini eltürüp: —

Mana, Israil awwalki jəngdikidək aldimizdə xəksiz tarmar bolidu, — deyixti. **40** Lekin xəhərning iqidin tütin tüwrük ərləp qikkəndə, Binyaminlar kəynigə burulup kariwidi, mana, pütkül xəhər is-tütək bolup asmanlarəja ketürülüp ketiwatatti. **41** Xu həman Israilning adamliri burulup yəni kəldi, Binyaminning adamliri bolsə: Bizgə balə yekinlaxti dep, wəhimigə qüxti. **42** Ular Israilarning aldidin burulup qellükə mangidəjan yol bilan keqip kətti; lekin jəng ularning kəynidin iz besip mangdi; atrapidiki həkəysi xəhərlərdin adəmlər qikip ularni arioja elip hək kildi. **43** Xu tərکیدə ular Binyaminlarni qorxiwaldi, ularni kün qikix tərpidiki Gəbaning uduliojə tohtiməy koqlap berip, qəyləp eltürdi. **44** Buning bilan Binyaminlardin on səkkiz ming kixi əldi, ularning həmmisi batur palwanlar idi. **45** Baxqiliri burulup qəl tərəkə keqip, Rimmon koram texioja bardı; əmma Israilar yollarda huddi baxək tərgəndək ulardin bəx ming adəmi eltürdi; andin ularning kəynidin Gidəmojəqə koqlap berip, yəne ikki ming adəmi eltürdi. **46** U kuni Binyaminlardin eltürülgənlər yigirmə bəx ming adəm idi. Bularning həmmisi palwanlar bolup, qiliq tutkanlar idi. **47** Halbuki, ulardin pəkət altə yuz adəm kəlojanidi, ular burulup qəl tərəkə keqip, Rimmondiki tik yəroja bardı. Ular Rimmondiki tik yərdə tet ay turdi. **48** Israilar yəne Binyaminlarning zeminiəja yenip kelip, həmmə xəhərlərdiki adəmlərni, qarpaylarni həm uqriojanlarning həmmisini qiliq bilan qiriwətti, xundakla ot quyup, udul kəlgən xəhərlirining həmmisini keydürüwətti.

21 Əslidə Israilning adamliri Mizpahda kəsəm kilixip: — Bizning iqimizdin heqkim ez kizini Binyaminlarəja hotunlukqə bərmisin, — deyixkənidi. **2** Xuning üqün hək Bayt-Elgə kelip, u yərdə kəq kirgüqə Hudaning aldidə pəryad ketürüp kattik yiojlixip: — **3** Əy Israilning Hudasi Parwardigar, Israilda nemixkə xundək ix yuz beridu, nemixkə Israilning kabilirididin biri yokəp kətsun? — deyixti. **4** Ətisi hək səhər kopup, u yərdə kurbangah yasap, keydürmə kurbanlik wə inaklik kurbanlikliri sundi. **5** Israilar əzərə: — Israilning həkəysi kabilirididin jəmətkə koxulup Parwardigarning aldidə həzir boluxkə kəlmigən kimlər bar? — dep soraxti, qünki ular kimki Mizpahkə Parwardigarning aldidə həzir bolmisa, u xəksiz ölümgə məhkum kilinsun, dep kattik kəsəm kilixkanidi. **6** Israil ez kerindixi boləjan Binyamin toqruluk puxayman qilip: — Mana, əmdi Israil arisidin bir kəbilə üzüwetildi. **7** Biz Parwardigarning namida bizning iqimizdin heqkəysimiz ez kizimizni Binyaminlarəja hotunlukqə bərməymiz, — dep kəsəm kiləjaniduk; əmdi kəndək kilsak ulardin kəlojanlirini hotunluk kilalaymiz — deyixti. **8** Ular yəne əzərə: — Israil kabilirididin kəysisi Mizpahkə, Parwardigarning aldioja qikmidi? — dep soraxti. Mana, Yabəx-Gileadliklərdin heqkəysisi qedirgahkə, jəmətkə koxuluxkə kəlmigəndi. **9** Qünki həkni sanap kərgəndə Yabəx-Gileadning adəmliridin u yərdə heqkim yokə idi. **10** Xuning bilan jəməət on ikki ming palwəni u yərgə əwətip, ularəja tapilap: — Yabəx-Gileadta turuwatkanlarni, jümlididin ayallar wə balilarni urup-qirip qiliqlap eltürüwətinglar; **11** xundək qilinglarki, barlik arəkəklərni wə ərlər bilan billə boləjan barlik ayallarni eltürüwətinglar, dedi. **12** Ular xundək qilip Yabəx-Gileadiki həkning iqidə tēhi ərlər bilan billə bolup bəkməjan tet yuz kizni tepip, ularni tutup Kənaan zemindiki Xilohkə, qedirgəhoja elip kəldi. **13** Andin pütkül jəməət Rimmondiki tik yərdiki Binyaminlarəja adəm əwətip, ularəja tinqlik salimini jakərlidi. **14** Xuning bilan Binyaminlar kaytip kəldi; Israilar Yabəx-Gileadiki həyat kəlojan kizlarni ularəja hotunlukqə bərdi, lekin bular ularəja yetixmidi. **15** Wə hək Binyamin toqruluk puxayman kildi; qünki Parwardigar

Israilning qabilirining arisida kəmtük pəyda kılıp qoyanidi. **16** Bu waqıtta jamaətning aqsakalliri: — Binyaminning kiz-ayalliri yokutiwetildi, əmdi biz kandaq kilsak qaloqanlirini hotunluk kilalaymiz, — dedi. **17** Andin yəne: — Binyamindin keqir kutuloqan qaldisioqa miras saklinixi kerəkki, Israilning bir qabilisimu equp kətməsliki kerək. **18** Pəqət bizla kizlirimizni ularoqa hotunlukqa bərsək bolmaydu, qünki Israillar: «Əz kizini Binyaminlaroqa hotunlukqa bərgən kixi lənətkə qalsun!» dəp kəsəm kilixkan, — deyixti. **19** Ular yəne: — Mana, Bəyt-Əlning ximal təripidiki, Bəyt-Əldin Xəkəmgə qikidioqan yolning xərk təripidiki, Libonahning jənub təripidiki Xilohda hər yili Pərwərdigarning bir həyti bolup turidu, — dedi. **20** Andin Israillar Binyaminlaroqa buyrup: — Silər berip, [xu yərdiki] üzümzarlıqlarə yoxuruniwelinglar. **21** Kəzitipturunglar, qaqaniki Xilohdiki kizlarning ussul oyniojili qikkinini kərsənglar, üzümzarlıqlardın qikip hərbinglar Xilohning kizliridin birini ezünglarə hotunlukqa elip keqinglar, andin Binyaminning zeminoqa ketinglar. **22** Xundak boliduki, əgər ularning atiliri ya aka-ukiliri kelip bizgə pəryad kətürsə, biz ularə: «Bizgə yüz-hatirə kılıp, ularə yol koyunglar, qünki biz jəngdə ularning həmmisigə hotunlukqa toluq birdin kiz alalmiduk; uning üstigə silər bu kətim kizliringlarni əz ihtiyarlıqinglar bilən ularə bərmidinglar; ihtiyarən bərgən bolsanglar, gunahqa tartilattınglar», dəymiz, — dedi. **23** Binyaminlar xundak kılıp sani boyiqə ussul oynaydioqan kizlardın əzligə hotunlukqa elip keqir, əz miras zeminoqa kaytip berip, xəhərləni yəne yasap u yərdə turdi. **24** U waqıtta Israil u yərdin ayrilip, hərbi əz qabililiri wə jəmətigə yenip bardı, andin hərbi əz miras zeminoqa kətti. **25** Xu künlərdə Israilda heq padixah bolmıdi; hərkim əz nəziridə yaxı kəriugənni kilatti.

Rut

1 [Batur] Ҳакимлар ҳөкүм сүргән мәзгилдә хундақ boldiki, zeminda аqарқилік үйз бәрдi. Xu wақіttа bіr аdәм аyаlı wә іkkі оојlını еlіp Yәhүdа zеmınıdіkі Bәyt-Lәhәmdın qіkіp, Moabnıng sәhralırıda bіr мәzgil turup kelіxkә bardı. **2** U kіxınıng іsmі Әlіmәlәk, аyаlınıng іsmі Naomi, іkkі оојlınıng іsmі Mәhlon bіlән Kilyon іdі. Ular Bәyt-Lәhәmdә оlturukluk, Әfrat jәмәtідіn іdі. Ular Moabnıng sәhrasıqа kelіp xu yәrdә оlturaklaxtı. **3** Keyın Naomıng еrі Әlіmәlәk еldi; аyаlı іkkі оојlı bіlән kәldi. **4** Ular Moab kızılrıdın өzlrıgә hotun aldı. Bırınıng еtі Orpah, yәнә bırınıng еtі Rut іdі. Ular xu yәrdә on yıldәk turdı. **5** Mәhlon bіlән Kilyon һәр іkkısı еldi; xuning bіlән аpısı еrі һәм оојlılrıdın аyrılıp yаlozıq kәldi. **6** Xuning bіlән аyаl kеліnı bіlән qоrup Moabnıng sәhrasıdın kәytip kәtmәkqı boldi; qünki u Pәrwәrdıgarnıng Әz һәlkını yoklap, аxlık bәrgәнlіkі тооqrısdіkі һәwәrnı Moabnıng sәhrasıdа turup аnglıqanıdı. **7** Xuning bіlән u іkkі kеліnı bіlән bіllә turoqan yerıdın qіkіp, Yәhүdа zemınıqа kәytіxkә yoloqа qıktı. **8** Naomi іkkі kеліnıgә: — һәр іkkınglar kәytip еz аnаnglarnıng еyіgә beringlar. Silәrnıng mәрһumlarоqа wә mаngа meһrıbanlık kәrsәtkıngınlardәk Pәrwәrdıgarnı silәrgә meһrıbanlık kәrsәtkәy! **9** Pәrwәrdıgar silәr іkkınglarnı өz еrınglarnıng еyıdә аram tapkuzоqay! — dәp, ularnı sөyүp kоydı. Ular һәрkırәp yıoјlıxıp **10** unıngоqа: — Yәk, bız qоqum sening bіlән tәng еz һәlkıngnıng yenıqа kәytmıy, — deyixtı. **11** Lekın Naomi: — Yenıp ketinglar, әy kızlrım! Nemıxkә menıng bіlән barmakqıslar? Kәrsıkımдә silәrgә әr bolоqudәk оојullar barmu? **12** Yenıp ketinglar, әy kızlrım! Qünki mән kәrip kәtkәkqә, әrgә tegıxkә yarımaymән. Dәrhәkәkәtән бүgün keqә bır әrlık boluxkә, xundәkәlә pütıkil оqulluk boluxkә ümıd bar degәndımu, **13** ular yıgit bolоquqә sәwr kılıp turattinglarmu? Ularնı dәp baxkә әrgә tәgmәy saklap turattinglarmu? Yәk, bolmaydu, kızlrım! Qünki Pәrwәrdıgarnıng qоlı mаngа kәrxı bolup menı azablaydıqını üqün, mән tartıdıqan dәrd-әlәм silәrnıngkідın teһımu еoјr bolıdu, — dedi. **14** Ular yәнә һәрkırәp yıoјlaxtı. Orpah kәynanısnı sөyүp hoхlaxtı, lekin Rut unı qıng kuqaklap turuwaldı. **15** Naomi unıngоqа: — Mana, kелін slınglıng еz һәlkı bіlән ilәhлrınıng yenıqа yenıp kәttı! Sәнmu kелін slınglıngnıng kәynıdın yenıp kәtkın! — dedi. **16** Lekın Rut jawabән: — Menıng sening yeningdın ketıxımnı wә sаngа әgıxıx nıyıtımdın yenıxնı өtünmә; qünki sән nәgә barsang mәнmu xu yәrgә barımән; sән nәdә kәnsang mәнmu xu yәrdә qonımән; sening һәlkıng menıngmu һәlkımdur wә sening Hudayıng menıngmu Hudayımdur. **17** Sән nәdә өlsәng mәнmu xu yәrdә өlımән wә xu yәrdә yatımән; өlүmdın baxkısı menı sәndın аyrıwәtsә Pәrwәrdıgar menı ursun һәм unıngdın axurup jazalısun! — dedi. **18** Naomi unıng өzıgә әgıxıp berıxkә kәt'ıy nıyәt kılојlınını kәrtүp, unıngоqа yәнә еoјz аqmıdı. **19** İkkısı mengıp Bәyt-Lәhәmgә yetıp kәldi. Xundәk boldiki, ular Bәyt-Lәhәmgә yetıp kәlgınıdә pütıkil xәhәrdıkılәr unarnı kәrүp zılzilıgә kәldi. Аyallar bolsa: — Bu rastınla Naomıdu? — deyixtı. **20** U ularоqа jawabән: — Menı Naomi demәy, bәlkı «Mara» dәnglar; qünki һәmmıgә Qadır mаngа zәrdab yutkuzdı. **21** Tokkuzum tәl һәlәttә wә yәrdın qıktım; lekin Pәrwәrdıgar menı kұruk kәytkuzdı. Pәrwәrdıgar menı аyıblәp guwahlık bәrdi, һәmmıgә Qadır menı һarlıqanıкән, nemıxkә menı Naomi dәysılәr? — dedi. **22** Xundәk kılıp Naomi bіlән kеліnı Moab kızı Rut Moabnıng sәhrasıdın kәytip kәldi; ular іkkısı Bәyt-Lәhәmgә yetıp kelıxı bіlән tәng арра орmsı baxlanоqanıdı.

2 Naomıng еrıgә tuoјkәn kелıdıqan Boaz іsmıllık bır аdәм bar іdі. U Әlіmәlәkning jәмәtідın bolup, intayın bay аdәм іdі. **2** Moab kızı Rut Naomıqа: — Mән etızlıqkә baray, bırәrkımnıng nәzırıdә ılıtpat tepıp, unıng kәynıdın mengıp арра baxaklırını tәrsәм? — dedi. U unıngоqа: — Barојın, әy kızım, dedi. **3** Xuning bіlән u qıkıp etızlıqlarоqа kelıp, u yәrdә орmıqlarnıng kәynıdın baxak tәrdi. Bәhtıgә yarıxa, dә u kәlgән etızlık Әlіmәlәkning jәмәtі bolоqan Boaznıng etızlıqlrı іdі. **4** Mana, u wәkıtıdә Boaz Bәyt-Lәhәmdın qıkıp kelıp, орmıqlar bіlән salamlıxıp: — Pәrwәrdıgar silәr bіlән bіllә bolоqay! — dedi. Ular unıngоqа jawabән: — Pәrwәrdıgar sаngа bәht-bәrıkәt аtа kılоqay! — dedi. **5** Boaz орmıqlarnıng üstıgә nazarәtkә kоyuloqan hızmәtkarıdın: — Bu yax qоkаn kımning kızı bolıdu? — dәp sorıdı. **6** Орmıqlarnıng üstıgә kоyuloqan hızmәtkar jawab berip: — Bu Naomi bіlән bіllә Moabnıng sәhrasıdın kәytip kәlgән Moabıy qоkаn bolıdu. **7** U: «Ormıqlarnıng kәynıdın еnqılәrnıng arısdıkı qeqlıp kәtkән baxaklarnı terıwalaymu?» dәp tәlәp kıldı. Andın u kelıp әtıgәndın һәzırојıqә іxlәwatıdu; u pәkәt kәpıdә bır'az dәм aldı, — dedi. **8** Boaz Rutkә: — Әy kızım, аnglawatamsән?! Sән baxak tәrgılı baxkә bır kımning etızlıkıqа barmıoјı, wә yәrdınnımu kәtmә, menıng dedәklırm bіlән bırgә muхu yәrdә turoјın. **9** Dıkkәt kılојın, kәysi etızdә орma оroqan bolsa, [dedәklәrgә] әgıxıp barојın. Mән yıgitlәrgә: Unıngоqа qeqlımlаnglar, dәp tapılap kоyduм! Әgәr ussаp kalsang berıp, іdıxlardın yıgitlırın [kuduktın] tartkәn sudın іqkın, — dedi. **10** Rut өzını yәrgә еtıp tızlınıp, bexını yәrgә tәgküzүp tәzım kılıp, unıngоqа: — Mән bır biganә tursam, nemıxkә mаngа xunqә оjәmһorluk kılоqudәk nәzırıngdә xunqılık ılıtpat tapkәnmән? — dedi. **11** Boaz unıngоqа jawabән: — Ering өlүp kәtkәndın keyın kәynanangоqа kılоqanlırınıngnıng һәmmısı, xundәkәlә sening аtа-anаngını wә өз wәtınıngdın kәndәk аyrılıp, sән burun tonımaydıqan bır һәlkıngnıng arısqıgә kәlgınıng mаngа pütünloy аyan boldi; **12** Pәrwәrdıgar kılојınıngоqа muwapık sаngа yanduroqay, sән kәnatlırınıng tegıdә panah ızdıgән İsrailnıng Hudası Pәrwәrdıgar tәrıpıdın sаngа unıng toluқ in'ami berılgay, dedi. **13** Rut jawabән: — Әy hoјam, nәzırıngdә ılıtpat tapkәymән; mән sening dedıking boluxkımu yarımısammu, sән mаngа tәsәllı berıp, dedıkinggә meһrıbanә sөzlәrnı kıldıng, — dedi. **14** Tamaқ wәkıtıdә Boaz unıngоqа: — Kәni, buyakqә kәlgın, nәndın yә, nәnnı sırkıgә tәgırgın! — dedi. Rut орmıqlarnıng yenıqа kelıp оlturdı; Boaz kоmaqтın elıp unıngоqа tuttı. U unıngdın тоyoқuqә yedi wә xunә azrak axurup kоydı. **15** U baxak tәrgılı kоpqkәndә, Boaz yıgitlırıgә buyrup: — Unı һәttә еnqılәrnıng arısdа baxak tәrgılı kоyunglar, unı һeқ hıjalәttә kәldurמanglar. **16** Hәttә һәм unıng üqün azrak baxaklarnı еnqılәrdın әtәy аyrıp, unıngоqа tәrgılı qüxürтүp kоyunglar, unı һeқ әyıblımәnglar, dedi. **17** Xundәk kılıp u kәqkıqә etızlıqkә baxak tәrdi, terıwalоqanlırını sokkәndә, tәһmınән bır әfah арра qıktı. **18** Andın u арpısını elıp, xәhәrgә kırdı, kәynanısnı unıng tәrgән [arpısını] kәrdi; u yәнә u yәp тоyunoqandın keyın saklap kоyoјınını qıkırıp unıngоqа bәrdi. **19** Kәynanısnı unıngоqа: — Sән бүgün nәdә baxak tәrdıng, nәdә іxlıdıng? Sаngа оjәmһorluk kılоqan xu kıxıgә bәht-bәrıkәt аtа kılınоqay! — dedi. U kәynanısqıqа kımıngkıdә іx kılојınını еytıp: — Mән бүgün іxlıgән etıznıng іgısınıng іsmı Boaz іkән, dedi. **20** Naomi kелınıgә: — Tırıkłәrgımu, өlgәnlәrgımu meһrıbanlık kılıxtın bax tartımoqan kızı Pәrwәrdıgardın bәht-bәrıkәt kәrgәy! — dedi. Andın Naomi unıngоqа yәнә: — U аdәм bıznıng yeқın tuoјkınımızdur, u bızնı kұtkuzalaydıqan һәmјәмәtlәrdın bırıdur, — dedi. **21** Moab kızı Rut yәнә: — U mаngа yәнә: «Menıng yıgitlırım pütın һосulımnı yıoјıp bolоquqә ular bіlән

birgə bolojin» dedi, — dedi. **22** Naomi kelini Rutka: — Əy kızim, birsining sanga yamanlık kılmastlık üqün baxkısining etizlikioja barmay, uning dedaklıri bilən billə qikip ixlisəng yahxidur, dedi. **23** Xuning bilən arpa wə buqday hoşuli yiqilip boluqqa, Rut Boazning dedaklıri bilən yürüp baxak tərđi. U keynanisi bilən billə turuwərđi.

3 Xu künlərđə, keynanisi Naomi uningoja: — Əy kızim, hələhəwalingning yaxhi boluxi üqün, sening aram-bəhtingni izdiməymənmu? **2** Sən dedaklıri bilən ixligən Boaz bizgə tuoqan kelidu əməsmu? Mana, bügün ahxam u hamanda arpa soruydu. **3** Əmđi sən yuyunup-tarinip, əzünggə ətirlik may sürüp, [esil] kiyimlirngni kiyip, hamanoja qüxkin; lekin u ər kixi yəp-iqip bolmiojuqə, əzüngni uningoja kərsətmigin. **4** U yatqanda uning ulhaydiojan yerini kərüwal. Andin sən kirip, ayaoj tərđipini eqip, xu yərdə yetiwalojin. Andin u sanga nemə kılix kerəklilikini eytidu, — dedi. **5** Rut uningoja: — Sən nemə desəng mən xuni kılimən, — dedi. **6** U hamanoja qüxüp, keynanisi uningoja tapiliojandək kildi. **7** Boaz yəp-iqip, kənglini hux kılip qəxning ayiojoja yerini yattı. Andin Rut xəpə qikarmay kelip, ayaoj tərđipini eqip, xu yərdə yattı. **8** Yerim keqidə Boaz qəqüp, aldioja engixkəndə, mana bir ayal ayiojıdā yatattı! **9** Kim sən?! — dəp sorıdı u. Rut jawabən: — Mən hizmətkaring Rut bolimən. Sən mening həmjəmət-nijatkarim bolojning üqün hizmətkaringning üstigə tonungning etikini yeyip qoyojaysən, — dedi. **10** U jawabən: — Əy kızim, Pərwardigardin bəht-bərikət tapkaysən! Sening keyin kərsətkən sadəqət-məhribanlıkıng ilgiri kərsətkiningdinmu artuktur; qünki [səni izdigən] yigitlər, mayli kəmbəkoj bolson, bay bolsun, ularning kəynidin kətməding. **11** I kızim, əmđi kərkəmiojin! Deginingning həmmisini orundap berimən; qünki pütkül xəhirimizdikı metiwərlər səni pəzilətlik ayal dəp bilidu. **12** Durus, sanga həmjəmət-nijatkar bolojnim rast; lekin sening məndin yekınraq yəne bir həmjəmətəng bar. **13** Əmđi keqidə bu yərdə qəlojin; ətə səhərdə əgər u həmjəmətlik həqükini ixlitip səni elixni halisa, u alsun; lekin həmjəmətlik həqükı boyıqə səni almisa, Pərwardigarning həyati bilən kəsəm kılimənki, mən sanga həmjəmətlik kılip səni alay. Tang atkuqa bu yərdə yetip turojin! — dedi. **14** U uning ayiojıdā tang atkuqə yetip, kixilər bir-birini tonuqudək boluxtın burun kəpti. Qünki Boaz: — bir ayalning hamanoja kəlgini heqkim bilmisun, dəp eytkanidi. **15** U yəne [Rutka]: — Sən kıygan yepinqini eqip turojin, dedi. U uni eqip turuwıdı, Boaz arpidin altə kəmqən kəmləp berip, uning əxnisigə artıp qoydı. Andin u xəhərgə kirdi. **16** Rut keynanisening yenioja kəldi. U: — Əy kızim, sən hazır kim?! — dəp sorıdı. Xuning bilən u keynanisioja u kixining kılojanlırining həmmisini dəp bərdi. **17** U: — U bu altə kəmqən arpi mənə bərdi, qünki u: «keynanəngning yenioja kuruq qol kəytip barmiojin» dedi, — dedi. **18** Naomi: — Əy kızim, bu ixning ahirining kəndək bolıdıojını bilgiuqə muxu yərdə təhir kılojin; qünki u adəm bügün muxu ixni pütküzməy aram almaydu, dedi.

4 Boaz xəhər dərwazisioja qikip, xu yərdə olturdi. Mana, u wəqıtta Boaz eytkən həliki həmjəmətlik həqükioja igə kixi keliwatattı. Boaz uningoja: — Əy buradər, kelip bu yərdə olturojin, dewıdı, u kelip olturdi. **2** Andin Boaz xəhərnıng əksəkəlliridin on adəmni qəqirip, ularoju: — Bu yərdə olturunglar, dedi. Ular olturojanda **3** u həmjəmətlik həqükioja igə kixigə: — Moabning səhrasidin yenip kəlgən Naomi kərinđimiz əlimələkkə təwə xu zeminni satmaqı boluwatıdı. **4** Xunga mən muxu ixni sanga həwərləndürməqı idim,

xundəklə muxu yərdə olturojanlarning alıdıda wə həlkimning əksəkəllirining alıdıda «Buni setiwalojin» deməqkimən. Sən əgər həmjəmətlik həqükioja əsasən alay desəng, əlojin; həmjəmətlik kilmay, almaymən desəng, mənə eytkin, mən buni biləy; qünki sənđin [awwal] baxkısining həmjəmətlik həqükı bolmaydu; andin sənđin keyin mening həqükum bar, dedi. U kixi: — Həmjəmətlik kılip uni alımən, dedi. **5** Boaz uningoja: — Undəktə yəni Naomining qolidin əlojan künidə mərhəmmning mirasioja uning nami bilən atəlojan birər əwladı qəlduruluxi üqün mərhəmmning ayalı, Moab kızi Rutnımu elixing kerək, — dedi. **6** Həmjəmət kixi: — Undək bolsa həmjəmətlik həqükumni ixlitip [etizni] əlsəm bolmiojudək; əlsəm əz mirasimioja ziyan yətküzgüdəkmən. Həmjəmətlik həqükini sən əzüng ixlitip, yəni setiwalojin; mən ixlitəlməymən, dedi. **7** Qədimki wəqıtlarda İsrailda həmjəmətlik həqükioja yəki əlməxturux-təgixix ixioja munasiwətlik mundək bir rəsim-qəidə bar idi: — İxni kəsmək üqün bir tərəp əz kəxini selip, ikkinqi tərəpkə bəratı. İsrailda soda-setikni bəkitixtə mənə muxundək bir usul bar idi. **8** Xunga həmjəmət həqükioja igə kixi Boazoja: — Sən uni əlojin, dəp, əz kəxini seliwətti. **9** Boaz əksəkəlləroja wə kəpqlikkə: — Silər bügün mening əlimələk kə təwə boləjan həmmini, xundəklə Kilyon bilən Məhlənoja təwə boləjan həmmini Naomining qolidin əlojinioja guwahtursilər. **10** Uning üstigə mərhəmmning nami kərinđaxlıri arisidin wə xəhərining dərwazisidin əqürülməslikı üqün mərhəmmning mirasioja uning nami boləjan [birər əwladı] qəldurulsun üqün Məhlənnıng ayalı, Moab kızi Rutni hotunlukqə aldim. Silər bügün buningə guwahtursilər, dedi. **11** Dərwazıda turojan həmmə həlk bilən əksəkəllər: — Biz guwahturmiz. Pərwardigar səni əyünggə kirkən ayalı İsrailning jəmətini bərpə kılojan Rahilə bilən Leyah ikkisidək kılojay; sən əzüng Əfratah jəməti iqıda bayaxat bolup, Bəyt-Ləhəmədə nam-izziting ziyadə boləy; **12** Pərwardigar sanga bu yax qokəndin tapkuzidəjan nəsling tüpəylidin sening jəməting Tamar Yəhəduəja tuəjuq bərgən Pərzəning jəmətidək boləy! — dedi. **13** Andin Boaz Rutni əmrigə elip, uningoja yekınlik kildi. Pərwardigar uningoja xəpəət kılip, u həmilərdə bolup bir oəul tuədi. **14** Kiz-ayallar Naomioja: — İsrailning arisida sanga həmjəmət-nijatkar nəslini üzüp qoymiojan Pərwardigarəja təxəkkür-mədhijə kayturulsun! Xu nəslingning nami İsrailda izzət-abruyluk boləy! **15** U sanga jəningni yengiliojuqi həm kəriojningdə səni əzizliojuqi bolıdı; qünki səni səyidiojan, sanga yəttə oəulđın əwzəl boləjan kəlining uni tuədi, — dedi. **16** Naomi balını elip, baərioja bastı wə uningoja bəkkəuqi ana boldi. **17** Uningə qoxna boləjan ayallar «Naomioja bir bala tuəuldi» dəp, uningoja isim koydı. Ular uningoja «Obəd» dəp at kəydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi. **18** Pərzəning nəsəbnəmisı təwəndikidəktur: — Pərzədin Həzron tərəldi, **19** Həzronđın Ram tərəldi, Ramđın Amminadab tərəldi, **20** Amminadabtin Nahxon tərəldi, Nahxonđın Salmon tərəldi, **21** Salmonđın Boaz tərəldi, Boazđın Obəd tərəldi, **22** Obəđtin Yəssə tərəldi wə Yəssədin Dawut tərəldi.

Samu'il 1

1 Əfraim taolıkdiki Ramataim-Zofimda Əlkanah isimlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yərohamning oqli, Yəroham Elihuning oqli, Elihu Tohuning oqli, Tohu Zufning oqli idi. **2** Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hənnah, yənə birsining ismi Pəninna idi. Pəninna'nın baliliri bar idi, ləkin Hənnahning balisi yok idi. **3** Bu adəm hər yili əz xəhəridin samawı koxunların Sərdari boləjan Pərwərdigarəja səjdə kılıp kurbanlıq sunəqli Xilohəja barattı. U yərdə əlining Hofniy wə Finihəs degən ikki oqli Pərwərdigarning kahinliri bolup ixləytti. **4** Hər ketim Əlkanah kurbanlıq kıləjan künidə u [kurbanlıqtın] ayali Pəninna wə uning hər bir oşul-kızlıriəja əz ülüxini berətti. **5** Əmma Hənnahəja bolsa u ikki həssilik ülüx berətti; qünki u Hənnahni tolimu səyətı. Ləkin Pərwərdigar uni tuəjmas kıləjanıdı. **6** Pərwərdigarning uni tuəjmas kıləjanlıkdin uning kündəx rəkiəbi [Pəninna'nın Hənnahni] azablaş üqün uning bilən kəttik kerixətti. **7** Wə hər yili, Hənnah hər kətim Pərwərdigarning əyigə qikkənda, [Pəninna'nın] uningəja azar berətti. Pəninna'nın xundək kıləjaqqa, u yəjlap həq nemə yeməytti. **8** Ahiri uning eri Əlkanah uningəja: — I Hənnah, nemixkə yəjəyləyən? Nemixkə birnərsə yeməyən? Nemixkə kənglüng azar yaydu? Mən əzüm sanga on oşuldin əwəl əməsmü?! — dedi. **9** Ular Xilohəda yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kahin xu qəjəda Pərwərdigarning ibadətəhanisining itixi yənidiki orundukta olturətti) Hənnah dastihəndin turdı; **10** u kəttik azab iqudə Pərwərdigarəja dua kılıp zar-zar yəjəlyətti. **11** U kəsəm iqup: — I samawı koxunların Sərdari boləjan Pərwərdigar, əgər dedikington dərđigə yetip, mən yad etip dedikington untumay, bəki dedikington bir oşul bala ata kilsən, u yəttün əmrining künliridə Sən Pərwərdigarəja bəjəjəlmən; uning bəxioəja ustira həqqaqan selinmaydu, dedi. **12** U Pərwərdigarning əldidə duasini dawam kiliwətkənda, Əli uning əjəziəja karəp turdı; **13** qünki Hənnah duanı iqudə kıləjaqqa ləwləri midirləwətkini bilən əwazi anglənməytti. Xungə Əli xuni məst bolup kəptu, dəp oylıdı. **14** Əli uningəja: — Kaqənoquə məst yürisən? Xərabingni əzüngdin neri kıl, dedi. **15** Ləkin Hənnah jawəbən: — Undək əmas, i oşəjam! Kəngli sunək bir məzluməm. Mən xərabəmu, hərakəmu iqumidim, bəki jenim dərđini Pərwərdigarning əldidə təkətm; **16** dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyła. Qünki mənəng zor dərđim wə əzəblirimdin bu künigə qəndək nida kiliwətimən, dedi. **17** Əli uningəja jawəb berip: — Tinq-aman kəytkin; İsrəilning Hudəsi Əzidin tiləng iltəjəyngni ijəbət kıləy, dedi. **18** Hənnah: — Dedəkliri kəz əldiliridə iltəp tapqay, dedi. U xularni dəp qikip, oşəja yedi wə xuningdin keyin qirayıdə ilgirikidək oşəmkənlik kərünmıdı. **19** Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzuridə səjdə kılıp bolup, Raməhdiki əyigə yənip kəldi. Əlkanah ayali Hənnahəja yəkinqilik kıldı; Pərwərdigar uni əsligənıdı. **20** Hənnah həmiləddər bolup, wəkti-səiti xunip, bir oşul tuəđı. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp əldim» dəp, ismini Samuil kəyđi. **21** Uning eri Əlkanah əyidiki həmmisi bilən Pərwərdigarəja atıđəjan hər yillik kurbanlıqni kıləjili wə kıləjan kəsimini ədə kılıx üqün Xilohəja qıktı. **22** Ləkin Hənnah billə bərməy erigə: — Bala əmqəktin ayriłəndilə andin mən uning Pərwərdigarning əldidə həzir boluxi üqün uni elip bərimən; xuning bilən u u yərdə mənggü turıdı, dedi. **23** Eri Əlkanah uningəja: — Əzünggə nemə yəhxi kərünsə, xuni kıləjın. Uni əmqəktin ayriłənuə turup turəjın. Pərwərdigar Əz səz-kəlamioəja əməl kıləy, dedi. Ayali əyđə kəlip balisi əmqəktin ayriłənuə emətti. **24** Balisi əmqəktin ayriłəndin keyin u uni elip, xundəkła üq

bukə, bir əfəh un wə bir tulum xərabni elip Pərwərdigarning Xilohədi əyigə əpərdi. Bala bolsa tēhi kikiq idi. **25** Ular bir bukini soyup balini əlining kəxiəja elip kəldi. **26** Xuning bilən Hənnah [uningəja]: — I oşəjam, əzlridə həyat rast boləjınidək, bu yərdə siling kəxliridə turup Pərwərdigarəja nida kıləjan məzlum mən bolimən, dedi. **27** Mən muxu oşul bala üqün dua kıldim wə mənə, Pərwərdigar mənəng tiligən iltəjəyımni ijəbət kıldı. **28** Əmđi həzir mən uni Pərwərdigarəja tapxurup bərdim. Əmrining həmmə künliridə u Pərwərdigarəja bəjəjəlməjan bolıdı, dedi. Xuning bilən ular u yərdə Pərwərdigarəja səjdə kıldı.

2 Hənnah dua kılıp mundaq dedi: — «Məng kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu, Məng münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi; Aəzım düxmənlirimning əldidə tənənəliklə eqıldı; Qünki Səng niyəjəngdin xədlimənən. **2** Pərwərdigardək mükəddəs boləjuqi yoktur; Qünki Səndin bəxə həq kim yok, Hudəyimizdək həq uyultəx yoktur. **3** I insanlar, kibirlik səzlingərləni kəpəyitwərmənglər, Yoəjan gəpləni əəzənglərdin qikərmənglər; Qünki Pərwərdigar bilmihədayətkə igə Hudədur. İnsanların əməlliri Uning tərpidin tarəzidə tartılıdı. **4** Palwanların oq-yəli rəndurıldı; Ləkin putlixip yikiləjanların beli bolsa kudrət bilən bəjəlandı. **5** Korsiki tək boləjanlar nən tərəp üqün əzini yəllənmiliklə bərdi; Ləkin əq kələjanlar həziz əq kəlmıdı; Həttə tuəjmas əyal yəttini tuəđı; Ləkin kəp balilik boləjan solixip kətidu. **6** Pərwərdigar həm əltürıdı, həm həyat bəridu; U adəmmi təhtisərəja qixürıdı, u yərdin yənə turoquzıdı; (Sheol h7585) **7** Pərwərdigar adəmmi həm nəmrət kiliwətidu, həm bəy kılıdı; U kixini həm pəs kılıdı, həm egiz kətürıdı. **8** U əzi miksini təpidin kəpürıdı, Kıləjiktin yəksulni kətürıdı; Ularıni esizədlər ərisidə təng olturozıdı; Ularıni xən-xərpək təhtigə mirəs kıldurıdı; Qünki yərnəng tütürükli Pərwərdigarningkidur; U Əzi dunyani ularning üztigə saləjanıdı. **9** Əz mükəddəs bəndilirining putlirini U məzmət kiliđ; Əmma rəzilər bolsa, karəngəjəda xük kilinıdı; Qünki həqkim əz kudriti bilən nusrət tapmaydu. **10** Pərwərdigar bilən kərxiləxənlər pəpə-pəpə kiliwətilıdı; U Əzi əsmənlərdin ularəja kərxə güldürləydu. Pərwərdigar yər yəzining qətlirigigə həkəm qikirıdı; U Əzi tikligən pədxəhəkə kudrət bəridu, U Əzi məsihliginin münggüzini egiz kətürıdı!». **11** Əlkanah bolsa Raməhdiki əz əyigə yənip bərdi. Bala bolsa əlining kəxidə Pərwərdigarəja hızmət kılıp kəldi. **12** Əmma əlining oşulliri intəyin yaman kixilərdin bolup, Pərwərdigarni tonuməytti. **13** Kahinların həklərgə mundaq əditi boləjan: — Birs kurbanlıq kılıp, gəx kəynəp pıxiwətkənda kahinning hızmətəri kəlip üq tillik qəngəknı kəlidə tutup **14** dax, kəzan, dəngən yəki kərnəng iquə sənəjip, qəngəkkə nemə elinəjan bolsa kahin xuni əzigə əlatti. Uların Xilohəja [kurbanlıq kıləjili] kəlgən həmmə İsrəillərə xundək əditi boləjan. **15** Xundəkła həttə yəjəni kəyđürməstə kahinning hızmətəri kəlip kurbanlıq kiliwətkən adəmgə: — Kahinəja kəwəp üqün gəx bərgin, qünki u səndin kəynəp pıxən gəx kəbul kilməydu, bəki həm gəx ləzim, dəytti. **16** Əgər kurbanlıq kıləjuqi uningəja: — Awwal yəjəi kəyđürülüp bolsun, andin nəmini həlisəng xuni ələjın, desə, u: — Bolmaydu, mənə dərhəl bər! Bolmısə məjburiy əlimən, dəytti; **17** Xundək kılıp bu ikki yəxning gənəhi Pərwərdigarning əldidə tolimu əjəir boləjanıdı; qünki uning səwəbidin hək Pərwərdigarəja atıəjan kurbanlıqlər kəzğə ilinməyətətti. **18** Əmma Samuil nərəsıdə bala bolup kənəptin təkəjəjan bir əfədin kiyyip Pərwərdigarning əldidə hızmət kılıttı. **19** Buningdin bəxə kəngə yənə anisi hər yildə uningəja bir kikiq ton tikip, hər yillik kurbanlıqni kıləjili eri

bilən baroʻjanda aloqʻa kelatti. **20** Əli Əlkanah wə ayaloʻja bəht tiləp dua kilip: — «Ayalning Pərwərdigar oʻja beoʻxiloʻjining ornoʻja sanga uningdin baxka nəsəl bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi əz əyigə yandi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Hənnahni yoʻqlap bərikətləp, u həmilidar bolup jəmiy uq oʻsoʻl wə ikki kiz tuodi. Kiqik Samuil bolsa Pərwərdigarning aldidə turup əsūwatatti. **22** Əli bək kəriy kətkəndi. U oʻsoʻllirining pūtkūl Israiloʻja həmmə kəloʻjanlirini anglidi həm jamaət qedirining ixikidə hizmət kəlidioʻjan ayallar bilən yatkininimu anglidi. **23** U ularoʻja: — Silər nemə uqūn xundak ixlarni kəlisilər? Qūnki bu həlkning həmmisidin siləring yamanlikinglarni anglawatimən, dedi. **24** Bolmaydu, i oʻsoʻllirimi! Mən angloʻjan bu həwər yahxi əməs, Pərwərdigarning həlkini azdurupsilər. **25** Əgər bir adəm yənə bir adəmgə gunah kilsə, baxka birsə uning uqūn Hudadin rəhim sorisə bolidu; lekin əgər birsə Pərwərdigar oʻja gunah kilsə, kim uning gunahini tiliyələydu? — dedi. Lekin unar atisining səzigə kulak salmidi; qūnki Pərwərdigar ularni oʻltürüxni niyət kəloʻjanidi. **26** Əmma Samuil degən bala əsūwatatti, Pərwərdigar həm adəmlərnəning aldidə iltipət tapkanidi. **27** Hudaning bir adimi Əlining yenioʻja kelip mundaq dedi: — Pərwərdigar xundak dəydu: «Misirdə, Pirəwningkidə turoʻjandə əzūmini atangning jəmətigə oʻuq ayan kəlimidim? **28** Mən uni kahinim bolux, Əz kurbangahimda kurbanlik kilix, huxbuy yekix wə Mening aldimda əfod tonini keyip hizmət kəlixkə Israilning həmmə kəbiliriridin tallimioʻjanidimmu? Xuningdək Mən Israilning oʻttə kəydürüdioʻjan həmmə kurbanliklirini atangoʻja tapxurup təkdim kəloʻjan əməsmu? **29** Nemixkə Mən buyruoʻjan, turaloʻja jayimdikə kurbanlikim bilən axlik hədiyələrni dəpsəndə kəlisilər? Nemixkə həlkim Israillar kəltürgən həmmə hədiyələrnəning esilidin əzlinglarni səmritip, əz oʻsoʻllirninglarning hərmitini Meningkidin üstün kəlisən?» **30** Uning uqūn Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən dərəhəkəpət sening wə atangning jəmətidikilər Mening aldimda hizmitimdə mənggü mangidu, dəp eytkanidim; lekin əmdi Mən Pərwərdigar xuni dəymənkə, bu ix həzir Məndin neri bolsun! Meni hərmət kəloʻjanlarni Mən hərmət kəlimən, lekin Meni kəmsətkənlər pəs kərilidu. **31** Mana xundak künlər kəliduki, sening bilikngni wə atangning jəmətining bilikni təng kəsiwetimən; xuning bilən jəmətingdə birmu kərioʻjan adəm tepilmaydu! **32** Sən turaloʻja jayimda dər-dəqəyoʻju kərişən; Israillar hərəkəndəq huzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmətingdə əbdəgəp birmu kərioʻjan adəm tepilmaydu. **33** Wə Mən kurbangahimning hizmitidin üzüp taxlimioʻjan adiməng bar bolsa, u kəzlingning hirələxixi bilən jeningning azablinixioʻja səwəb bolidu. Jəmətingdə tuʻsoʻloʻjanlarning həmmisi bala oʻjəttin oʻtməy əlidu. **34** Sanga bu ixlarni ispatlaxkə, ikki oʻsoʻljung Hofniy bilən Finihəsnəng bəxioʻja qixidioʻjan mundaq bir əlamət bəxarət bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə əlidu. **35** Əmma Əzümgə Rəhim wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəriodioʻjan sadik bir kahinni tikləymən; Mən uning oʻja məzmət bir jəmət kərimən; u Mening məsih kəloʻjiningiməng aldidə mənggü mēngip hizmət kəlidu. **36** Xundak boliduki, sening jəmətingdikilərdin hər bir tirik kəloʻjanlar bir sər kūmtix wə bir qixləm nan tiləxkə uning aldioʻja kelip uning oʻja təzim kilip: «Kəhənlilik hizmətliridin mənə bir orun bərsilə, yegili bir qixləm nan tapay dəp eytidioʻjan bolidu» dəydu.

3 Samuil degən bala bolsa Əlining aldidə Pərwərdigarning hizmatidə bolatti. Əmdi Pərwərdigarning səzi u künlərdə kəmi idi; wəhəyilik kəriünixləm kəp əməs idi. **2** Wə xundak boldiki, bir küni Əli ornida yatkanidi (uning kəzli ri torlixip kərməs bolup kəlay degənidi) **3** Hudaning qirioʻji tehi oʻqmigən bolup, Samuil

Pərwərdigarning ibadəthanisida, Hudaning əhdə sandukioʻja yeklinə yərdə yatatti. **4** Pərwərdigar Samuilni qəkiridi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. **5** U Əlining kəxioʻja yügürtip bərip: — Mana mən, meni qəkirding oʻju, dedi. Lekin u jawab bərip: — Mən qəkirmidim; kaytip bərip yatkin, dedi. Xuning bilən u bərip yatti. **6** Pərwərdigar yənə: «Samuil!» dəp qəkiridi. Samuil koʻrup Əlining kəxioʻja bərip: Mana mən, meni qəkirding oʻju, dedi. Lekin u jawab bərip: — Mən qəkirmidim i oʻsoʻlum, yənə bərip yatkin, dedi. **7** Samuil Pərwərdigarni tehi tonumioʻjanidi; Pərwərdigarning səzi uning oʻja tehi ayan kilinmioʻjanidi. **8** Lekin Pərwərdigar yənə uqūn qətim: «Samuil!» dəp qəkiridi; u koʻrup Əlining kəxioʻja bərip: — Mana mən; sən meni qəkirding, dedi. U waqitda Əli Pərwərdigar balini qəkiriptu, dəp bilip yatti. **9** Xuning bilən Əli Samuil oʻja: — Bərip yatkin. U əgər seni qəkirsə, sən: — I Pərwərdigar, sən kəloʻjan, qūnki kulung anglaydu, dəp eytkin, dewidi, Samuil bərip ornida yatti. **10** Wə Pərwərdigar kelip yeklin turup ilgirikidək: — «Samuil, Samuil!» dəp qəkiridi. Samuil: — Səz kəloʻjan, qūnki kulung anglaydu, dəp jawab bərdi. **11** Pərwərdigar Samuil oʻja: — Mana Mən angloʻjanlarning ikki kulikini zingildatqudək bir ixni Israilning arisida kəlməqimən. **12** Xu künidə Mən burun Əlining jəmətidikilər toʻorisida eytkinimning həmmisini uning üstigə qūxürimən; baxtin ahiri oʻjiqə adə kəlimən! **13** Qūnki əzigə ayan boləjan kəbihlik tūpəyildin Mən uning oʻja, sening jəmətingdin mənggülik həküm qəkarəmaqimən, dəp eytkənmən: qūnki u oʻsoʻllirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi. **14** Uning uqūn Əlining jəmətidikilərgə kəsam kəloʻjanmənki, Əlining jəmətidikilərnəng kəbihliki məyli kurbanlik bilən bolsun, məyli hədiyə bilən bolsun kafarət kilinmay, əbdəgəp kəqürüm kilinmaydu, dedi. **15** Samuil ətisi tang atkuqə yetip, andin Pərwərdigarning əyining ixiklirini aqti. Əmma Samuil wəhəyilik kəriünixni Əligə eytixtin koʻrkəti. **16** Lekin Əli Samuilni qəkiri: — I Samuil oʻsoʻlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərdi. **17** U: — U sanga nemə sən kəldi? Səndin oʻtünəy, uni məndin yoʻxurmioʻjin. Əgər Uning sanga eytkənlirining birini mənə eytməy koysang, Huda deginini sening bəxioʻja qūxürsən wə uningdin artuk qūxürsən! — dedi. **18** Xuning bilən Samuil uning oʻja həqnemini kəldurməy həmmini dəp bərdi. Əli: — Mana, U Pərwərdigardur; U nemini layik tapsə, xuni kəlsun, dedi. **19** Samuil əsəp qəng boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytkən bəxarətlək səzlidin həqkəyisilən yərdə kəldurməytti. **20** Xuning bilən pūtkūl Israil Dəndin tartip Bəər-Xəbəoʻjiqə Samuilning Pərwərdigarning pəyoʻjəmbiri kilip tikləngənlikini bilip yatti. **21** Xu waqitda Pərwərdigar Xilohda Əzini yənə ayan kildi. Qūnki Pərwərdigar Xilohda Əz səz-kəlamə arkilik Samuil oʻja Əzini kildi; wə Samuil Uning səzini pūtkūl Israil oʻja yətküzdi.

4 U waqitda Israil Filistiyələr bilən jəng kilioʻji qiqip əbən-Əzərgə yeklin jayda bargah-qedirlarni tikti. Filistiyələr bolsa Afək degən jayda bargah-qedirlarni tikti. **2** Filistiyələr Israillar bilən soʻkuxkili səp tizip turdi. Jəng kəngəyğəndə Israil Filistiyələr aldidə tarmar boldi; Filistiyələr ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmmi oʻltürdi. **3** Halayik bargahkə yenip kəlgəndə, Israilning akşakalliri: — Nemixkə Pərwərdigar bəgin bizni Filistiyələr tərpidin tarmar kildurdi? Biz Xilohdin Pərwərdigarning əhdə sandukini kəximioʻja elip kəlayli; u arimizda bolsa, bizni dūxminimizning kolidin kutkuzidu, dedi. **4** Xu gəptin keyin halayik Xiloh oʻja adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning oʻtturisida oʻlturoʻjan samaw kəxoʻnanlarning Sərdari Pərwərdigarning əhdə sandukini elip kətitirip kəldi. Xuningdək Əlining ikki oʻsoʻli Hofniy bilən Finihəsmu Hudaning əhdə

sandukı bilan billə kəldi. **5** Wə xundək boldiki, Pərwərdigarning əhdə sandukı laxkərgahkə elip kelingəndə pütkül İsrail yərnı təwrətküdək küqlük bir qukan kətürüxti. **6** Filistiyələr küqlük təntənə awazini anglap: — İbraniylarning laxkərgahidin anglanojan bu küqlük qukan nemə wəjidin qıkkəndu, dəp eytxti. Arkidinla ular Pərwərdigarning əhdə sandukining ularning laxkərgahioja kəltürülginini bilip yətti. **7** Xuning bilan Filistiyələr kərkup: — İlahlar ularning laxkərgahioja kəptu, həlimizoja way! Mundak ix bu wakitkiqə heq boləjan əməs, deyixti. **8** Həlimizoja way! Bizni bu kudrətlik ilahlarıning kolidin kim kətküzidu? Mana bayawanda misirliklərnı türlük bala-wabalar bilan urojan ilahlar dəl xulardur! **9** I Filistiyər, əzlinglərnı jəsur kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa, ibraniylar bizgə kul boləjandək biz ularəja kul bolimiz; ərkəktək bolup jəng kilinglar! — dedi. **10** Xuning bilan Filistiyələr İsrailar bilan jəng kildi. İsrail tarmar kəlinip, hərbiəri tarəp-tərəpkə əz qədriğə bədər kaqti. Jəngdə kəttik kirojinqilik bolup, İsraildin ottuz ming piyədə əskər əltürüldi. **11** Pərwərdigarning əhdə sandukı olja bolup kətti wə əlining ikki oşli Hofniy bilan Finihəsmu əltürüldi. **12** Xu küni bir Binyaminlik jəng məydanidin kəqip kiyim-keqəkləri yirtik, üstibexi topa-qang həyda Xiloəja yügürüj kəldi. **13** U yetip kəlgəndə, mana əli yolning qetidə əz orundukida olturup taqiti-tək bolup kütüwatatti; uning kəngli Pərwərdigarning əhdə sandukining qemidə pərixan idi. U kixi həwərnı yətküzgili xəhərgə kirgəndə, pütkül xəhər pəryad-qukan kətürdi. **14** Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nemə warəng-qurəng? dəp soridi. U kixi aldirəp kelip əliğə həwər bərdi **15** (Əli toksan səkkiz yaxkə kirgən, kəzləri kətip qəlojan bolup, kərməytti). **16** U kixi əliğə: — Mən jəngdin kaytip kəlgən kiximən, бүгүн jəng məydanidin kəqip kəldim, dedi. Əli: — I oşlum, nemə ix yüz bərdi? — dəp soridi. **17** Həwərqi jawab berip: — İsrail Filistiyələrnın aldidin bədər kaqti. Həlkə arisida kəttik kirojinqilik boldi! Sening ikki oşlung, Hofniy bilan Finihəsmu əldi həmdə Hudaning əhdə sandukımu olja bolup kətti, dedi. **18** Wə xundək boldiki, həwərqi Hudaning əhdə sandukıni tiləja əlojəndə, Əli dərəwazining yenidiki orunduktin kəynigə yikilip qəndə, boynı sunup əldi; qünki u kərip, bədinimu eojirlixip kətkənidi. U kirik yil İsrailning həkimi boləjanidi. **19** Uning kelini, yəni Finihəsnıng ayali həmilidar bolup tuəuxkə az qəlojanidi. U Hudaning əhdə sandukıning olja bolup kətkənliki wə kiyinatısı bilan eriningmu əlgənlik həwirini angliəndə, birdinla kəttik toləqək tutup, pükülüp balını tuədi. **20** U ələy dəp qəlojəndə, qərisidə turojan ayallar: — Kərkmiəşin, sən oşul bala tuəduş, dedi. Ləkin u buningəja jawəbmu bərmidi həm kəngül bəlmidi. **21** U: «Xan-xərəp İsraildin kətti» dəp bəlioja «İlahəbəd» dəp isim kəydi; qünki Hudaning əhdə sandukı olja bolup kətkən həm kiyinatısı bilan erimu əlgənidi. **22** U yəne: — Xan-xərəp İsraildin kətti; qünki Hudaning əhdə sandukı olja bolup kətti! — dedi.

5 Filistiyələr Hudaning əhdə sandukıni olja elip, uni əbən-əzərdin elip Axdodkə bardi. **2** U yərdə Filistiyələr Hudaning əhdə sandukıni elip Dagon buthanisioja əkirip, Dagon degen butnıng yenioja kəydi. **3** Axdoddikilər ətisi səhər kərup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sandukıning aldidə yikiləniqə düm yatatti. Xunga ular Dagon butni elip yəne əz ornida turozup kəydi. **4** Ləkin ətisi səhər kərup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sandukıning aldidə yikiləniqə düm yatatti; Dagonning bexi həm kəlləri bosuojidə qəkiləjanidi; Dagonning pəkət bəlikəsmən teni qəlojanidi. **5** Xunga бүгүнгə qədər Axdodta ya Dagonning kahinliri bolsun ya Dagonning buthanisioja kirgüqilər bolsun,

Dagonning bosuojisioja dəssiməydu. **6** Andin Pərwərdigarning kəli Axdoddikilərnıng üstigə kəttik qüxüp, ularni wayran kəlip, Axdod bilan ətrapidikilərnı hürək kesili bilan urdi. **7** Axdoddikilər bularnı kərup: — İsrailning Hudasing əhdə sandukı bizlərdə turmisun! Qünki uning kəli bizni wə ilahimiz Dagonni kəttik bəsiwaldi, deyixti. **8** Xuning bilan ular ədəm mangdurup Filistiyələrnıng həmmə ojojilirini qəkirtip jəm kəlip ularidin: — İsrailning Hudasing əhdə sandukıni qəndək bir tərək kilingiz? dəp soridi. Ular: — İsrailning Hudasing əhdə sandukı Gatka qət yol bilan yətkəlsun, dəp jawab bərixti. Xuning bilan ular İsrailning Hudasing əhdə sandukıni u yərgə qət yol bilan yətkidi. **9** Wə xundək boldiki, ular uni qət yol bilan yətkigəndin keyin Pərwərdigarning kəli u xəhərgə qüxüp kixilərnı kəttik sarasimigə qüxürdi. U kiqlıklərdin tartip qonglarəjoje xəhərdikilərnı urdi, ular hürək kesiligə giriptar boldi. **10** Xuning bilan ular Hudaning əhdə sandukıni əkronəja əwətti. Ləkin Hudaning əhdə sandukı əkronəja yetip kəlgəndə, əkrondikilər pəryad kəlip: — Biz bilan həlkimizni əltürüx üqün ular İsrailning Hudasing əhdə sandukıni bizgə yətkidi! — dedi. **11** Ular ədəm mangdurup Filistiyələrnıng ojojilirini qıkkərtip jəm kəlip ularəja: — Biz bilan həlkimizni əltürmələki üqün İsrailning Hudasing əhdə sandukıni bu yərdin əz jəyioja kətküzümlər, dedi; qünki kəttik wəhəmə xəhərnı bəskənidi; Hudaning kəli ularning üstigə tolimu eojir qüxkənidi. **12** Əlmigən ədəmlər bolsa hürək kesili bilan urulup, xəhərnıng pəryadi asmanəja kətürüldi.

6 Pərwərdigarning əhdə sandukı Filistiyələrnıng yurtida yəttə ay turdi. **2** Filistiyələr kahinlar bilan pəlqilərnı qəkirip ularəja: — Pərwərdigarning əhdə sandukıni qəndək kilingiz? Uni qəndək kəlip əz jəyioja əwətləymiz? Yol kərsitinglər, dedi. **3** Ular: — Əgər İsrailning Hudasing əhdə sandukıni kayturup əwətsənglər, quruk əwətmənglər, heq bolmıəqəndə uning bilan bir «itaətsizlik qurbanliki»ni birgə əwətinglər zərürdür, dedi. Xundək kəlojəndə xipa tapisilər, xundəklə Uning kolining nemə üqün silərdin ayrılmıəqənlərnı bilisilər, dedi. **4** Ular: — Biz nemini itaətsizlik qurbanliki kəlip əwətimiz? — dəp soridi. Ular: — Filistiyələrnıng ojojilirining sani bəx; xunga bəx altun hürək wə bəx altun qaxkən yasap əwətinglər; qünki silərgə wə ojojənglarəja ohxaxla bala-kəza qüxti. **5** Hürəkərlinglərnıng xəklini wə zəmininglərnı wayran kəlidiojan qaxkənlərnıng xəklini nəkix kəlip yasap, İsrailning Hudasingə xan-xərəp kəltürümlər. Xuning bilan u bəlkim silərnıng, ilahlırimizning wə zəmininglərnıng üstini bəskən kolini yeniklitərmikən: — **6** Misirliklər bilan Pirəwn əz kəngüllirini kəttik kəlojəndək silərmu nemixkə əz kənglümlərnı kəttik kəlisilər? U misirliklərgə zor kəttik kəllük kərsətkəndin keyin, ular İsrailərnı kəyup bərmidimu, ular xuning bilan kaytip kəlmidimu? **7** Əmdi yengi bir hərəwa yasap, təhi boxunurukə kəndürülmigən mozaylik ikki inəkni hərəwioja kəyunglər; ularidin mozaylirini ayrip, eydə elip kelinglər; **8** andin Pərwərdigarning əhdə sandukıni kətürüp hərəwioja selinglər; wə uningəja əwətidiojan itaətsizlik qurbanliki kəlidiojan altun buyumları bir qəpkə selip sandukıya yəndəp kəyunglər wə sandukıni xu peti mangdurunglar; **9** andin qərap turunglar. Əgər hərəwa İsrail qəgrisidiki yol bilan Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xu qəng bala-kəzani qüxürgüqəning əzi Pərwərdigər bolidu. Undək bolmisa, bizni urojan Uning kəli əməs, bəlkə bizgə qüxkən tasəpilik bolidu, halas, deyixti. **10** Xuning bilan Filistiyələr xundək kildi. Ular Mozaylik ikki inəkni hərəwioja kəyup, mozaylirini eydə solap kəyup, **11** Pərwərdigarning əhdə sandukıni hərəwioja selip, altun qaxkən wə kuyma hürəkələr qəzilənojan qəpnı uningəja yəndəp

koydi. **12** Inaklar Bəyt-Xəməkkə baridioletan yol bilan udul yürüp kattı. Ular ketürülgen yol bilan mangoqaq mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə keyip kətmidi. Filistiyələning oqojiliri ularning arkisidin Bəyt-Xəməxning qeğrisiojiqə bardı. **13** Bəyt-Xəməxtikilər jiloida buoqday oruwatatti, ular baxlirini ketürüp əhdə sandukini kərüp hux boluxti. **14** Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizliqioja kelip, u yərdiki bir qong taxning yenido tohtap qaldı. Ular hərwinı qeqkip, ikki inəkni Pərwərdigarəja atap keydürmə kurbanlik kildi. **15** Lawiyalar Pərwərdigarning əhdə sandukı bilən altun buyumlar bə kəpni qüxürüp qong taxning üstigə koydi. Xu küni Bəyt-Xəməxtikilər Pərwərdigarəja keydürmə kurbanliklər wə baxka qurbanliklarnı kildi. **16** Filistiyələning bəx oqojisi bularnı kərüp xu küni Əkronəja qaytip kattı. **17** Filistiyələning Pərwərdigarəja itaatsizlik kurbanliki kılıp bərgən altun Hərriki: — Axdod üqün bir, Gaza üqün bir, Axxelon üqün bir, Gat üqün bir wə Əkron üqün bir idi. **18** Altun qaxxanlarning sani bolsa Filistiyələning bəx oqojisioja təwə barlik xəhərning sani bilən barawər idi. Bu xəhərlər sepillik xəhərlər wə ularəja qaraxlik səhəra-kəntlərnı, xundakla ular Pərwərdigarning əhdə sandukini kəyoqan qong qimənzarəjiqə həmmə jayni əz iqigə alatti. Bu qimənzar həzirimə Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida bar. **19** Əmma Bəyt-Xəməxtikilər əz məyliqə əhdə sandukining iqigə kəriqini üqün Pərwərdigar uların yətmix adəmnı, jümlidin qonglardın əllikni urdi. Pərwərdigar həlkni mundak kattik urəjanliki üqün pütün həlk matəm tutti. **20** Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu muqəddəs Huda Pərwərdigarning aldidə kim ərə turalaydu? Əhdə sandukı bizning bu yərdin kimning kəxiəja apirilixi kərək? — dedi. **21** Andin ular Kiriat-Yearimdikilərgə əqlilərnı əwitip: — Filistiyələr Pərwərdigarning əhdə sandukini qayturup bərdi. Bu yərgə kelip uni əzünglarəja elip ketinglar, dedi.

7 Xuning bilən Kiriat-Yearimdiki adəmlər kelip Pərwərdigarning əhdə sandukini elip qikip, dəngning üstidiki Abinadabning əyidə koydi wə uning oşli Əliazarnı əhdə sandukioja qaraxka Pərwərdigarəja atap bəkkitti. **2** Əhdə sandukı Kiriat-Yearimda koyuloqandin tartip uzun wəqit, yəni yigirmə yil ətti. Israilning pütkül jəməti Pərwərdigarnı seşindi. **3** Wa Samuil Israilning pütkül jəmətiqə: — Əgər pütün kəbblingar bilən Pərwərdigarning yenioja qaytip, yatların iləhliri bilən Axtarətlarnı əz aranglardın yəqitip, kəngünglarnı Pərwərdigarəja başlap, has Uning ibaditidila bolsanglar U silərnı Filistiyələning kolidin kutkuzidu, dedi. **4** Xuning bilən Israil Baallar bilən Axtarətlarnı taxlap has Pərwərdigarning ibaditidila boldı. **5** Andin Samuil: — Pütkül Israilni Mizpah xəhriqə jəm kilsanglar, mən silər üqün Pərwərdigarning aldidə dua kilyay, dedi. **6** Əmdi ular Mizpahka jəm bolup, u yərdə su tartip uni Pərwərdigar aldioja kuydi wə u küni roza tutup: — Biz Pərwərdigarning aldidə gunah sadir kilduk, dedi. Xuning bilən Samuil Mizpahta Israilning ərz-dəwaliri üstidin həküm qikardi. **7** Filistiyələr Israilning Mizpahda jəm boləjnini anglidi; Filistiyələning oqojiliri Israil bilən jəng kılıjili qikti. Israilar buni anglap Filistiyələrdin kərkti. **8** Israilar Samuioja: — Biz üqün Pərwərdigar Hudayimiz bizni Filistiyələning kolidin kutkuzuxi üqün uningəja nida kılıxtin tohtimiojin, dedi. **9** Samuil anisini emiawatkan bir qəzini elip toluq bir keydürmə kurbanlik kılıp Pərwərdigarəja sundi; Samuil Israilning həkəkida Pərwərdigarəja pəryad kətürdi; Pərwərdigar duasini anglidi. **10** Samuil keydürmə kurbanlik kılıwatqanda Filistiyələr Israil bilən sokuxkili yekinlap kəldi. Lekin Pərwərdigar xu küni Filistiyələning üstigə kattik güldürmə güldürlitip ularni

alakzadə kiliwətti; xuning bilən ular Israil aldidə tarmar boldı. **11** Israilar Mizpahın qikip ularni Bəyt-Karning tüwigiqə kooqlap kirdi. **12** U wəqitə Samuil bir taxni elip, uni Mizpah bilən xənnig otturisi dā tıklap: — «Pərwərdigar bizgə həzirojiqə yardəm beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzər dəp atidi. **13** Xuning bilən Filistiyələr bəşqip Israilning zeminioja yənə tajawuz kilmidi; Samuil [hakim] boləjan barlik künlərdə Pərwərdigarning kəli Filistiyələning üstigə kərxi boldi; **14** xundak kılıp Əkronın tartip Gatkiqə Filistiyələr Israildin eliwəlojan xəhərlərnig həmmisi Israiləja yanduruldi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyələning kolidin yandurup aldı. Buningdin bəxka Israil bilən Amoriylar otturisi dā tinqlik boldı. **15** Samuil bolsa pütün əmriddə Israilni soridi. **16** Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahlarnı aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürügüzətti. **17** Andin u Ramahka yenip baratti; qünki uning əyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürügüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarəja bir kurbangah yasiojanidi.

8 Xundak boldiki, Samuil kəriqanda oqullirini Israiləja hakim kılıp koydi. **2** Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinqisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik kildi. **3** Lekin oqulliri uning yollirida yürməytti, bəli mənəpəətni kəzlap əzip, parılarnı yəp, hək-nahəkni astin-üstün kildi. **4** U wəqitə Israilning həmmə aqsakalliri Ramahda jəm bolup Samuilning kəxiəja kelip **5** uningəja: — Mana sən kəriqind, oqulliring bolsa sening yolliringda yürməydu. Barlik əllərdə boləjandək üstimizgə həküm süridiojan bir padixah bəkkitin, dedi. **6** Ularınig «Üstimizgə həküm süridiojan bir padixah bəkkitin» degini Samuilning kəngligə əojir kəldi. Samuil Pərwərdigarəja dua kılıwidi, **7** Pərwərdigar Samuioja jawabən: — Həlk sanga hərnəmə eytsə ularəja kulak saləjin; qünki ular seni əməs, bəli «Üstimizgə padixah bolmisun» dəp Məni taxlidi. **8** Mən ularni Misirdin qikərojan kündin tartip bügünki küngiqə ular xundak ıxlarnı kılıp, Məni taxlap bəxka iləhləroja ibadət kılıp kəlgən. Əmdi ular sanga həm xundak kılıdu. **9** Xuning üqün ularning səziqə uniojin. Lekin ularni kattik agahlandırup kəlgüsiddə ularning üstidə səltənət kildiojan padixahning ularni qəndək bəxkuridiojanliki bildürgin, dedi. **10** Samuil əzidin bir padixah səriəjan həlkə, Pərwərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi. **11** U: — Üstinglarda səltənət kildiojan padixahning tutidiojan yoli mundak bolidu: — U oqulliringlarnı əz ixioja koyup, jəng hərwilirini həydəxkə, atlik əskərliri boluxka salidu; ular uning hərwilirining aldidə yürüridu; **12** ularni əzi üqün ming bəxi wə əllik bəxi boluxka, yerini həydəxkə, həsulini oruxka, jəng koralliri bilən hərwa əswablrini yasaxka salidu. **13** Kizliringlarnı ətir yasaxka, tamak etixkə wə nan yəkiqka salidu. **14** Əng esil zeminliringlar, üzümzarliringlar bilən zəytunlukliringlarnı tartiwelip əz hizmətkarlırioja beridu. **15** U urukunglardın, üzümzarliringlarning həsulidin ondin bir ülüxini əzining oqojdarlıri wə hizmətkarlırioja bəlup beridu. **16** U kulliringlar, dedəkliringlar, əng kəlixkən yigitliringlarnı wə əxəkliringlarnı əz ixioja salidu. **17** U koyliringlardın ondin bir ülüxini alidu; silər uning kul-hizmətkarlıri bolisilər. **18** Silər u kündə əzünglarəja talliojan padixah tüpəylidin pəryad kətürisilər; lekin Pərwərdigar u künidə silərgə kulak salmaydu, dedi. **19** Həlk bolsa Samuilning səziqə kulak salmay: — Yak, bəli üstimizgə səltənət kildiojan bir padixah bolsun, dedi. **20** —Xundak kılıp bir bəxka hərber əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikipir, bizni baxlaydu wə biz üqün jəng kılıdu, dedi. **21** Samuil həlkning həmmə səzlrini anglap, ularni Pərwərdigarəja yətküzdi. **22** Pərwərdigar

əmdi Samuilə: — Sən ularning söziga kulak selip, ularəja bir padixah bəkitkin, dedi. Samuil Israillə: — Hərbiringlar əz xəhiringlarəja kaytinglar, dedi.

9 Binyamin kəbilisidin Kix atlik bir kixi bar idi. U Abiəlning oqli, Abiəl Zerərnin oqli, Zerə Bikoratning oqli, Bikorat Afiyaning oqli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtman kixi idi. **2** Kixning Saul isimlik, esil wə huxhuy bir oqli bar idi. Israillər arisida uningdin qiraylik adəm yək idi; u xundak egiz boyluk ər idiki, həkning həkandiki uning mürisigimu kəlməytti. **3** Saulning atisi kixning exakliri yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oqli Saulə: — Sən hizmətkarlərdin birini əziəng bilən billə elip, exakləri tēpib kəlgin, dedi. **4** Ular bərip Əfraim edirləkidin ətəp, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidinu ətti, exaklər u yərdimu yək idi. Andin Binyamin zeminini kezip ətti, ularni yənə tapalmidi. **5** Ular Zuf zeminioə yətkəndə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkarioə: — Bola, əyğə yanayli; bolmisa atam exaklərdin ənsirməy, əksiə bizning əjemimizni yəp kətərmiki, dedi. **6** Ləkin u uningə: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhərtəm bir adəm, hər nəmə desə əməlgə axmay kəlməydu. Əmdi u yərgə barayli; u bizgə bəridioənin yolimizni kərsitip koyarmikin, dedi. **7** Xunga Saul hizmətkarioə: — Ləkin uning yenioə barsək u kixigə nəmə bərimiz? Qünki hərənliriminə nan tūgəp kəldi, kəlimizdə Hudaning adimigə bərgüdək səwəjtimiz yək, Yenimizdə yənə nəmə bar? — dedi. **8** Hizmətkar Saulə jawab bərip: — Mana kəlumda qarək xəkəl kümux bar. Mangidioənin yolimizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni bəry, dedi **9** (burun Israilda bir adəm Hudadin yol soriməkçi bolsa: — Kelinglər, aldin kərgüqininq kəxioə barayli, dəytti. Həzir «pəyoəmbər» degənni ətkən zamanda «aldin kərgüqi» dəytti). **10** Saul hizmətkarioə: — Məshihəting yaxhi boldi. Biz mangayli, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turoənin xəhərgə bərdi. **11** Ular xəhərgə qikidioənin yolda kətiwatəkən, su tartkili qikəkən birməqə qizəja uqridi wə ularin: — Aldin kərgüqi muxu yərdimu? — dəp soridi. **12** Ular jawab bərip: — Xundak, Mana u aldinglarda turidu; tez beringlər, qünki halayik bugin [xəhərninq] yukiri jayida kurbənlilik kilməkçi, xunga u bugin xəhərgə kirdi. **13** U [kurbənlilikin] yeyixkə tēhi yukiri jayoə qikəmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrixisilər. Həlk u kəlmigüə taam yeməydu, qünki u awwal kurbənlilikni bərikətləydu; andin qəkirilənin mēlmənlər taəmoə əojiz tegidu. Həzir qikənglər, qünki bu dəl uni tapkili bolidioənin wəkit, dedi. **14** Ular xəhərgə qikip xəhər mərkizigə kəlgəndə, mana Samuil yukiri jayoə qikixkə ularəja qarəp kəliwatətti. **15** Pərwərdigar Saul kəlxitin bir kün ilgiri Samuilə: **16** — Ətə muxu wəkitlərdə Mən yeningə Binyamin zeminidin bir adəmi əwətimən. Sən uni Məning həkimi Israilning üstigə əmir boluxkə məshih kəlioənin. U Məning həkimi Filistiyərninq kəlidin kətkuzidu. Qünki Məning həkimininq pəryadi Məngə yətkini üqün ularəja iltipət bilən kəridim, — dedi. **17** Samuil Saulni kərgəndə Pərwərdigar uningə: — Mana, Mən sanga səz kəlioənin adəm muxudur. Bu adəm Məning həkimininq üstidə səltənət kəlidu, dəp izhər kəldi. **18** Saul dərwazida turoənin Samuilning kəxioə bərip: Silidin soray, aldin kərgüqininq əyi nədə, dəp soridi. **19** Samuil Saulə: — Aldin kərgüqi mən əzüm xu. Məndin awwal yukiri jayoə qikənin. Bugin silər mən bilən taam yəysilər; ətə seni uzutup qikəkəndə, kənglüngdəki hər bir ixlarni sanga dəp bəry, — dəp jawab bərdi. **20** Əmma üq kün burun yitip kətkən exaklərdin bolsa, əndixə kilmioənin; ular tēpildi. Əmdi Israilning həmmə arzusi kimgə mayil? Sanga wə atəngning

pütkül jəmətigə əməsmu? — dedi. **21** Saul jawab bərip: — Mən Israil kəbililiri iqidiki əng kixik kəbilə bolənin Binyaminin, jəmətimmu Binyamin kəbilisi iqidiki əng kixiki tursa? Nəmə üqün bu səzləri mənə dəylə? — dedi. **22** Samuil bolsa Saulni wə hizmətkarini bəxləp, mēlmənlə əyigə kirdi wə ularni qəkirilənlərninq arisida tərde olturoquzdu. Ular ottuzəq adəm idi. **23** Samuil axpəzə: — Mən səkəp koyənin dəp, sanga tapxuroənin həkiki taəmi elip kəlgin, dedi. **24** Xuning bilən axpəz səkəp koyənin qəng əjritilənin kəlni elip Saulning aldioə koydi. Samuil: — Mana, [sanga] səkəp koyulioənin xudur! Uni aldingəja elip yəgin; qünki u mən həkni qəkirioənin qəqimda atəyin sanga atəp elip koyəndin tartip bu bəkitilənin wəkitkə səkəndi, dedi. Xuning bilən u kuni Saul bilən Samuil taməkə bilə boldi. **25** Ular yukiri jaydin quxüp xəhərgə kirdi, [Samuil] əgzidə Saul bilən səzləxti. **26** Ətisi tang xəhərdə orundin turoənda Samuil Saulni əgzidin qəkirip: — Ornungdin tur, mən seni uzutup koyay, dedi. Saul orundin turdu wə ikkisi billə qikti, — həm u Samuil bilən billə kəqioə qikti. **27** Ular xəhərninq ayioəja kətiwatəkəndə, Samuil Saulə: Hizmətkarəja aldimizdə mangəyoəq turoənin, dəp buyruənin, dedi. U xundak kəldi. Andin Samuil: — Sən turup tur, Pərwərdigarning səz-kəlamini sanga yətküzəy, dedi.

10 Samuil bir may komzikini elip uning bəxioə təküp uni səyüp mundaq dedi: — «Mana bu, Pərwərdigarning seni Əz mirasioə əmir boluxkə məshih kəlioəni əməsmu? **2** Sən bugin məndin ayiriləndin keyin Binyamin zeminininq qəgrisidiki Zəlzəhəyə yetip bəroəningdə Rəhəlninq kəbrisininq yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sən izdəp bəroənin exaklər tēpildi, wə mənə, atəng exaklərdin əmən kilməy, bəki silər üqün: Ooqlumni kəndək kəlip taparmən, dəp ənsiriməktə» dəp eytidu. **3** Sən u yərdin mēngip, Tabordiki dub dərihigə yətkəndə Pərwərdigarning aldioə bərix üqün Bəyt-Əlgə qikip kətiwatəkən üq kixigə uqrayəsən. Ularin biri üq ooqlak, biri üq nan wə yənə biri bir tulum xərabni kəttürüp kəlidu. **4** — Ular sanga salam kəlip ikki nanni sunidu; sən bərginini kəlliridin aloənin. **5** Andin sən «Hudaəja [atalənin] Gibəah xəhərigə bərisən (u yərdə Filistiyərninq bir ləxkərgəhi bar); sən xu xəhərgə kəlsəng qiltar, təmbur, nəy wə lirilarni kəttürüp yukiri jayidin quxəkən bir bələk pəyoəmbərlər sanga uqraydu. Ular bəxərtlik səzləri kəlidu. **6** Xuning bilən Pərwərdigarning Rəhi sening wujudungəja quxidu, sən ular bilən birlitkə bəxərtlik səzləri kəlisən wə yəngi bir adəm bolisən. **7** Muxu əlamətlər sanga kəlgəndə, kəlungdin nəmə kəlsə xuni kəlioənin. Qünki Huda sən bilən billidur. **8** Andin məndin ilgiri Gilgəja quxüp bərisən. Mana, mən həm yeningəja quxüp kəydürmə kurbənliliklər sunux wə inək kurbənliliklər kəlix üqün kəlimən. Mən yeningəja bərip, nəmə kəlixinq kerəklikini ukturmioəjuə, mən yəttə kün səkəp turoənin». **9** Wə xundək boldiki, u burulup Samuilin ayirilənda Huda uningəja yəngi bir kəlb atə kildi; wə bu əlamətlərninq həmmisi axu kuni əməldə kərsitildi. **10** Ular Gibəahəja yetip kəlgəndə mana, bir bələk pəyoəmbərlər uningəja uqridi; Hudaning Rəhi uning wujudioəja quxiti, buning bilən u ularning arisida bəxərt kəlixkə bəxildi. **11** Uni ilgiri tonuydioənlərninq həmmisi uning pəyoəmbərlərninq arisida bəxərt kəlioənin kərgəndə ular bir-birigə: — Kixning ooqləja nəmə bərtu? Saulmu pəyoəmbərlərdin biri boldimu nəmə? — dəyixti. **12** Əmma yərlək bir adəm: — Bularning atiliri kimlər? — dedi. Xuning bilən: «Saulmu pəyoəmbərlərninq bərimidu?» dəyidioənin gəp pəyda boldi. **13** Əmdi Saul bəxərtlik səzləri kəlip bolup, yukiri jayoə qikip kətti. **14** Saulning təoəsi uningdin wə uning hizmətkaridin: — Nəgə bərip kəldinglər? dəp soridi.

U: — Exaklarni izdigili qiktuk; lekin ularni tapalmay Samuilning kexioja barduk, dedi. **15** Saulning taqisi: — Samuilning silerga nema deginini manga eytip bargin, dedi. **16** Saul taqisiya: — U jazm bilan bizga exaklar tepildi, dap hawar bordi, dedi. Lekin Samuilning padixahlik ixi tosurluk eytkan sezini uningoya dap barmidi. **17** Samuil amdi halkni Pærwardigarining aldioja jam bolunglar dap, Mizpahka qakjirdi. **18** U Israiloja: — Israilning Hudasi Pærwardigar mundak daydu: — «Mæn silær Israilni Misirdin qikirip misirliklarning kolidin azad kilip, silerga zulum kilojan hammæ padixahliklarning kolidin kutkuzdam. **19** Lekin bugünkü künda silær bexinglaroja quxkæn barlik balayi'apotelardin wæ barlik muxakktelardin kutkuzojuqi Hudayinglardin waz keqip uningoya: «Yak, Üstimizga bir padixah bekitip bargaysæn» — dedinglar. Amdi özinglarni kabilenglar boyiq, jematoglar boyiq Pærwardigarining aldioja hazir kilinglar» — dedi. **20** Xuning bilan Samuil Israilning hammæ kabililirini aldioja jam kilip, qak taxliwidi, qak Binyamin kabilisiga qikti. **21** U Binyamin kabilisini jemat-jematliri boyiq öz aldioja kaltürüp qak taxliwidi, qak Matrining jematiga qikti. Andin keyin yonæ qak taxliwidi, Kixning ooqli Sauloja qikti. Ular uni izdiwidi, emma uni tapalmidi. **22** Xunga ular Pærwardigardin yonæ: — U kixi bu yergæ kelmadu? — dap soridi. Pærwardigar jawabæn: — Mana, u yük-taklarning arisioja yoxuruniwaldi, dedi. **23** Xunga ular yügürüp berip uni xu yardin elip keldi. U halkning otturisida turujanda halayiqning boyi uning mürisigimu kelmidi. **24** Samuil barlik halkka: — Amdi Pærwardigar talliojan kixiga karanglar! Dærwæ barlik halkning iqida uningoya yetidiojan birsi yoktur, dedi. Wæ halkning hammisi: — Padixah yaxisun! — dap towlaxti. **25** Samuil halkka padixahlik hoquk-kanunlirini ukurturdi wæ uni oram yazma kilip yezip qikip, Pærwardigarning aldioja koydi. Andin Samuil hammæ halkni, herkaysisini öz eyliriga kayturdi. **26** Saulmu hæn Gibeahdiki eyigæ kaytti; kengülliri Huda tæripidin tæsilændürülgen bir türküüm batur kixi uning bilan billæ bardi. **27** Lekin birnæqqæ ræzil kixi: — Bu kixi kandaqmu bizni kutkuzalisun? — dap uni kæmsitip uningoya heq sowojat barmidi; emma u anglimaslikka saldi.

11 Xu wakitta Ammoniy Nahax qikip Yabæx-Gileadni muhasirigæ aldi. Yabæxning hammæ adamliri Nahaxka: — Eger biz bilan ehdæ tüzsæng, sanga boysunimiz, dedi. **2** Lekin Ammoniy Nahax ularoja: — Pütkül Israiloja dæxnæm kilix üqün her biringlarning ong kezini oyup andin silær bilan ehdæ kilay, dedi. **3** Yabæxning aksakalliri uningoya: — Bizga yotta küñ mehlet bargin; biz Israilning pütkül yurtioja elqilarni mangdurup andin keyin bizni kutkuzidiojan adæm qikmisa, özimiz qikip sanga tæslim bolimiz, dedi. **4** Amdi elqilær Saulning xæhiri Gibeahjoja kelip muxu sezlærni halkning kuliojoja yatküzdi; hammæ halk pæryad ketürüp yiojidi. **5** Wæ mana, Saul etizlikidin qikip kalilarni haydap keliwatatti, u: — Hælk nema dap yiojlaydu, dap soridi. Ular Yabæxtin kælgen kixilærning sezlirini uningoya dap bardi. **6** Saul bu sezlærni angliojanda Hudaning Rohi uning üstigæ kelip, uning ojazipi kattik chozojaldi. **7** U bir jüp uyni qepir parqilap, parqilirini elqilærning koli arkilik pütkül Israil zeminiyoja tarkipti: — Her kim kelip Saul bilan Samuiloja egexmisa, ularning uylirimu muxuningoya ohxax kilinidu, dedi. Xuning bilan Pærwardigarning qorkunqi halkning üstigæ qikti; xundak boldiki, ular ittapaqixip bir adæmdæk jønggæ qikti. **8** Saul ularni Bezæ [degen jayda] saniojanda Israilær üq yüz ming, Yæhudaning adamliri bolsa ottuz ming qikti. **9** Ular kælgen elqilærgæ: — Gileadtiki Yabæxning adæmlirigæ xundak eytinglarki, æta küñ qux bolojanda nijat silergæ kelidu,

dedi. Elqilær berip xuni Gileadtiki Yabæxliklaroja yatküzdi; ular intayin huxal boluxti. **10** Xuning bilan Yabæxtikilær: — Eta biz kexinglaroja qikip [tæslim bolimiz], silær bizni kandaq kilixka layik kersænglar, xundak kilinglar, dedi. **11** Etsi xundak boldiki, Saul halkni üq bælæk kildi; ular keqæ tetinjæ jesæktæ lækærgahjoja kirip Ammoniyarni küñ qux boluqa urup kirdi. Tirik qaljojanlar bolsa xundak parakanda boldiki, ularidin ikki adæmmu bir yergæ kelælmidi. **12** Hælk amdi Samuiloja: — Bizning üstimizga Saul padixah bolmisun dap eytkanlar kimlær? Bu kixilærni kaltürüp, ularni oltüræyli, **13** Lekin Saul: — Bügiñ heqkim oltürülmisun. Qünki bügiñ Pærwardigar Israiloja nusret bardi, dedi. **14** Samuil halkka: — Keni, Gileadka berip u yerdæ padixahlikni yengibaxtin tiklayli, dap eytti. **15** Xuni dewidi, hammæ halk Gileadka berip Gileadta Pærwardigarning aldida Saulni padixah kildi; ular u yerdæ Pærwardigarning aldida inaklik kurbanliklirini kaltürdi. Saul hæn xuningdæk barlik Israil xu yerdæ zor huxallikka qemdi.

12 Samuil pütkül Israiloja: — Mana, mæn silærning barlik eytkan sezlirininglarni anglap üstinglaroja bir padixah koydum; **2** Mana amdi padixah silærning aldinglarda yüræktæ, mæn bolsam kerip bexim akardi; mana, mening ojuullirimmu aranglarda turidu. Yaxlikimdin tartip bu küngigæ silærning aldinglarda mengip kældim. **3** Mana bu yerdæ turuptimæn. Pærwardigarning aldida wæ uning mæsih kilinojining aldida manga æzinglar bolsa dæweringlar; kimning uyni tartiwaldim? Kimning exikini tartiwaldim? Kimning hækkini yedim? Kimgæ zulum kildim? Yaki mæn kezümni kor kilix üqün kimdin para aldım? Xundak bolsa dænglar, wæ mæn uni silergæ telæ berimæn, dedi. **4** Ular jawab berip: — Biz nænning hækkimizni yemiding, heqkimgæ zulum kilmiding wæ heq kixining kolidin birær nærsinimu eliwalming, dedi. **5** U ularoja: — Mændæ heq hækkinglar kalmiojanlikioja Pærwardigar silergæ guwah bolup wæ uning mæsih kilojini hæn bügiñ guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwahur, dedi. **6** Samuil halkka mundak dedi: «Musa bilan Harunni tiklæp ata-bowiliringlarni Misir zeminidin qikarajuqi bolsa Pærwardigardur. **7** Amdi ornunglardin turunglar, mæn Pærwardigarning aldida Pærwardigarning silergæ wæ ata-bowiliringlaroja yürgüzgen hækkaniy æmællirini silærning aldinglaroja qoyuxka sez kilay. **8** Yakup Misiroja kergindin keyin ata-bowiliringlar Pærwardigaroja pæryad kilojanda, Pærwardigar Musa bilan Harunni æwætti. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yerdæ olturaklaxturdi. **9** Emma ular öz Hudasi Pærwardigarni untudi; xunga u ularni Hazorning qoxunidikæ særdar Siseraning kolioja, Filistiylærning kolioja hæn Moabning padixahining kolioja tapxurup bardi; bular ular bilan jøng kilixti. **10** Xuning bilan ular Pærwardigaroja pæryad kilip: «Biz gunah kilip Pærwardigarni taxlap Baallar wæ Axtarotlarning ibaditida bolduk; emma amdi bizni düxmænlimizning kolidin kutkuzojun, biz sanga ibadæt kilimiz» dedi. **11** Wæ Pærwardigar Yærubbaal, Bedan, Yæftah wæ Samuilni æwætip, ætrapringlardiki düxmænlinglarning kolidin silærni kutkuzdi, xuning bilan tinq-aman turuwatqanidinglar. **12** Lekin Hudayinglar Pærwardigar Ezi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahæ Nahaxning silergæ karxi kopkisini kergininglarda silær: Yak! Bir padixah üstimizgæ sæltænæt kilsun dap manga eytinglar. **13** Amdi silær halap talliojan, silær tiligæn padixahka karanglar; mana, Pærwardigar silærning üstinglaroja bir padixah koydi. **14** Eger silær Pærwardigardin qorkup, uning kullukida bolup, Uning awajoja kækakliringlarni selip, Uning æmrigæ asiylik kilmisanglar, silær hæm üstinglarda sæltænæt kilojan padixah Hudayinglar Pærwardigaroja egexsænglar, amdi silergæ yahxi

bolidu. **15** Lekin Pärwərdigarning söziǵə kulaq salmay, bəlki Pärwərdigarning əmriǵə asiylıq kilsanglar, Pärwərdigarning kəli ata-bowiliringlaroǵa kərxi bolojandək silərgimu kərxi bolidu. **16** Əmdi turunglar, Pärwərdigar kəzlıringlarning aldida kılıdioǵan uluǵ karamətni kəruǵlar! **17** Būǵün buoyday oridoǵan waqət əməsmu? Mən Pärwərdigaroǵa nida kılaj, U güldürməmə bilan yamoǵur yaoǵduridu. Xuning bilan silərnıng bir padixah tiligininglarning Pärwərdigarning nəziridə zor razillik ikanlıkını kəruıp yetisilə». **18** Andin Samuil Pärwərdigaroǵa nida kildi; xuning bilan Pärwərdigar xu küni güldürməmə bilan yamoǵur yaoǵduridu. Həlk Pärwərdigardin wə Samuuldin bək kərkti. **19** Həlkning həmmisi Samuiloǵa: — Hundaying Pärwərdigaroǵa bizni əlmisun dəp kəminiliring üqün dua kılqın; qünki həmmə gunahlırimizning üstigə yənə yamanlık axdurup əzimizǵə bir padixah tiliduk, dedi. **20** Samuil həlkǵə mundaq dedi: — Kərkmanglar; silər dərwaǵə bu həmmə razillikni kılqansilər, lekin əmdi Pärwərdigaroǵa əgixixtin qətniməy, pütkül kəngülliringlar bilən Pärwərdigarning ibaditidə bolunglar; **21** adəmgə payda yətküzməydioǵan yaki adəmnı kütqüzalmaydioǵan bihudə ixlarnı izdəp, yoldin ezip kətmənglar; qünki ularning tayını yoxtur. **22** Qünki Pärwərdigar Əz uluǵ namı üqün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pärwərdigar silərnı Əz həlkı kılıxni layıq kərgəndur. **23** Manga nisbətən, silər üqün dua kılıxtin tohtax bilən Pärwərdigaroǵa gunah kılıx məndin neri bolsun; bəlki mən silərgə yaxı wə durus yolni əgıtımən. **24** Pəktə silər Pärwərdigardin kərqup pütkül kəngülliringlar wə həkikət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün kılqan uluǵ karamətlərgə kəranglar! **25** Lekin yamanlık kilsanglar, həm əzünglar həm padixahınglar halak kılınisilə».

13 Saul [ottuz] yaxta padixah bolup İsrailning üstidə ikki yıl səltənət kılqandın keyin **2** Əzigə İsraildin üq ming adəmnı iləpəp aldı. İkkə mingi Mikmaxta wə Bəyt-Əl taolirida Saulning kəxida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonatanning kəxida idi. Əmma u kəloǵan həlkning hər birini əz əylirigə kətküzıwətti. **3** Yonatan bolsa Filistiyərnıng Gebadiki ləxkərgahıǵo hujum kildi, Filistiyələr buningdin həwər taptı. Saul bolsa: — Pütkül zeminidiki İbraniylar anglap oyoǵansun dəp, kanay qaldurdi. **4** Pütkül İsrail Saulning Filistiyərnıng ləxkərgahıǵo hujum kılqanlıkidin həmdə İsrailning Filistiyərgə nəprətlinidıǵanlıkidin həwər taptı. Həlk Saulning kəynidin Gilgaloǵa bərip yiojildi. **5** Filistiyələrdin İsrail bilən jəng kılqılı üq ming jəng hər wisi, altə ming atlıq ləxkər wə dengiz sahılidiki kumdək kəp piyadə ləxkər yiojildi. Ular kelip Bəyt-Awənnıng xərək tərıpidiki Mikmaxta bargah tıkti. **6** İsrailning adəmliri əzlırining kəttik hiyim-hətərdə kəloǵanlıkını kəruıp oǵarlaroǵa, qatqallıqlarəǵa, kija taxlıqlarəǵa, yukiri jaylarəǵa wə azgallarəǵa yoxurıwılxıxtı; **7** [bəzi] İbraniylar İordan dəryasidin ötəp, Gad wə Gileadning zeminioǵa kəqıp bardı. Lekin Saul Gilgaldə qaldı, adəmlirining həmmisi uningəǵa titrining halda əǵəxtı. **8** Əmdi Saul Samuil uningəǵa bəkitkən waqitkəǵə yəttə kün kütüıp turdi; lekin Samuil Gilgaləǵa kəlmədi, həlk uningdin tarılıp kətkili turdi. **9** Saul: — Keydürmə kurbanlık bilən ilanlık kurbanlıklirini bu yərgə — yeniməǵa elip kelinglar, dedi. Andin u əzi kəydürmə kurbanlık ətküzdi. **10** Wə xundək boldiki, u kəydürmə kurbanlıkı tūǵıtıxi bilənla, mana Samuil kəldi. Saul uningəǵa salam kılqılı aldioǵa qıkti. **11** Lekin Samuil: — Nəmə ixlarnı kılding?! — dəp sorıdi. Saul: — Həlk məndin tarılıp kətkənlikini, silining bəkitkən waqıtta kəlmigənlikirini, Filistiyərnıng Mikmaxta yiojiləjini kərdum, **12** mən iqimdə: Əmdi Filistiyələr Gilgaləǵa qūxıp manga hujum

kılmaqı, mən bolsam tehi Pärwərdigarəǵa iltija kıldimim, dedim. Xunga keydürmə kurbanlık kılıxkə əzümni məjburlidim, dedi. **13** Samuil Sauloǵa: — Sən əhməklık kılding; sən Hundaying Pärwərdigar sanga buyruǵan əmrni tutmiding; xundək kılqan bolsam Pärwərdigar İsrailning üstidiki səltənitingni məngǵü mustəhəkm kılattı, dedi. **14** Lekin əmdi səltəniting mustəhəkm turmaydu. Pärwərdigar Əz kənglidikidək muwapıq bir adəmnı izdəp taptı. Pärwərdigar uni Əz həlkining baxlamqisi kildi, qünki sən Pärwərdigar sanga buyruǵanı tutmiding, dedi. **15** Andin Samuil ormindin turup Gilgaldin ketip Binyamin zeminidiki Gibeahoǵa bardı. Saul bolsa əz yenidiki adəmlərnı sandı; ular altə yüzǵə qıkti. **16** Saul bilən oqlı Yonatan wə ularning kəxida kəloǵan həlk Binyamin zeminidiki Gebada kəlip qaldı, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bargah tıkkənidi. **17** Kəraqılqar daim Filistiyərnıng bargahidin qıqıp üq bələkkə bəluənətti. Bir bələk Xual zeminidiki Ofrahoǵa barıdioǵan yoloǵa atlinattı, **18** bir bələk Bəyt-Həronoǵa barıdioǵan yol bilən mangattı, yənə bir bələk qəlnıng qetidiki Zəboim jiləjisiəǵa kəraydioǵan zeminidiki yoloǵa mangattı. **19** Əmma pütkül İsrail zeminidə həqbir təmürqi təpilmaytti; qünki Filistiyələr: — İbraniylar əzlırigə kılıq yaki nəyze yasiyalmsun, dəp oylaytti. **20** Bu səwəbtin İsraillər həmmisi sapan qıxliri, kətmənlirini, paltilirini wə orəǵaklırini bislax üqün Filistiyərnıng kəxioǵa barattı. **21** Ular sapan qıxliri wə kətmənlər üqün üqtin ikki xəkəl, jotu, paltə wə zihlarnı bislax üqün üqtin bir xəkəlnı təloytti. **22** Xunga urux boləǵanda Saul wə Yonatanning kəxidiki həlkning həqbiridə kılıq yə nəyze yok idi; pəktə Saul bilən oqlı Yonatandila bar idi. **23** U waqıtta Filistiyərnıng bir kərawullar ətriti Mikmaxtikı dawanəǵa qıkkənidi.

14 Bir küni Saulning oqlı Yonatan yaraǵ kətürǵüqisiǵə: — Kəlgin, udulimizdiki Filistiyərnıng kərawullar ətritinıng yenioǵa qıqaylı, dedi. Əmma u atisiəǵa həqnemə demidi. **2** Saul bolsa Gibeahning qetidiki Migrondikı anar dərhihning tegidə qaldı. Uning kəxidiki həlk altə yüzə idi **3** (u waqıtta əfodni Ahıtubning oqlı, İhabodning akisi Ahiyah kiyətti; u Xilohda turuwatqan, Pärwərdigarning kahini idi. Ahıtub Finihasning oqlı, Finihas Əlıning oqlı idi). Həlk bolsa Yonatanning kətkinlikini bilmigənidi. **4** Yonatan Filistiyərnıng kərawullar ətriti tərəpkə ətməqı boləǵan dawanning ikki tərıpidə tūwrüktək tik kija taxlar bar idi. Birining nami Bozəz, yənə birining nami Sənəh idi. **5** Bir kija tax ximaliy tərıpidə bolup, Mihmax bilən kərixip turattı, yənə biri jəbub tərıpidə Gebaning udulida idi. **6** Yonatan yaraǵ kətürǵüqisiǵə: — Kəl, bu hətnisizlərnıng kərawullar ətritigə qıqaylı; Pärwərdigar biz üqün bir ix kilsə əjəb əməs, qünki Pärwərdigarning kütqüzuxi üqün adəmlərnıng kəp yaki az boluxı həq tosalıqı bolmaydu, dedi. **7** Uning yaraǵ kətürǵüqisi uningəǵa: — Kənglündə hər nəmə bolsa xanı kılqın; baroǵın, mana, kənglündə nemini halısa mən sən bilən billimən, dedi. **8** Yonatan: — Mana, biz u adəmlər tərəpkə qıqıp əzimizni ularəǵa kərsitəyli; **9** əǵər ular bizgə: — Biz silərnıng kəxinglarəǵa barəǵuǵa turup turunglar, desə ularning kəxioǵa qıkmay əz jayimizdə turup turaylı; **10** lekin ular: — Bizning kəximizəǵa qıqınglar, desə, qıqaylı. Qünki xundək bolsa Pärwərdigar ularni kəlimizəǵa bəriptu, dəp bilimiz; muxundək ix bizgə bir bəxərat bolidu, dedi. **11** İkkiyən əzini Filistiyərnıng kərawullar ətritigə kərsətti. Filistiyələr: — Mana, İbraniylar əzini yoxuroǵan azgallardin qıkwatıdu, dedi. **12** Ətrəttikilər Yonatan bilən yaraǵ kətürǵüqisiǵə: — Bizgə qıqınglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip qoyimiz, dedi. Yonatan yaraǵ kətürǵüqisiǵə: — Manga əgixip qıkkın; qünki Pärwərdigar ularni İsrailning kəlioǵa bərdi, dedi. **13** Yonatan kəl-putlırini bilən əmüləp qıkti, yaraǵ

kötürgüqisi käynidin uningöja əgəxti. Filistiyələr Yonataning aldidə yikilixti; yaraö kötürgüqisi käynidin kelip ularni kətl kildi. **14** Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaraö kötürgüqisi təhminan yerim köxlük yərdə öltürənlər yigirmidək adam idi. **15** Andin ləxkərgəhdikikərnə, dalada turuwatqanlarni, barlik ətrətlərdikikərnə wə bulang-talang kילוquqilarni titrak basti. Ular həm titrəp kərkti, yərnu təwrinip kətti; qünki bu qong kərkuq Huda təripidin kəlgəndi. **16** Əmđi Binyamin zeminidiki Gibeahda turuwatqan paylaqlar kərdiki, mana, ləxkar topliri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. **17** Saul xəxidiki həlkə: Adəmlirimizni sanap kinning bu yərdin kətkənlikini eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraö kötürgüqisi yök qikti. **18** Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sanduqini elip kəlgin, dedi. Qünki u waqıtta Hudaning əhdə sanduqi İsrailning arisida idi. **19** Saul kahinoja sək kiliwatqanda Filistiyərləng ləxkərgəhida boləjan əjləw barəjanseri küüyip kətti. Saul kahinoja: — Kəlungni yioqin, dedi. **20** Andin Saul wə uning bilən boləjan həmmə həlk yioqilip jənggə qikti; wə mana, Filistiyərləng hərberi öz səpdixioja qarxi kiliq kəttürp zor parakəndilik boldi. **21** U waqıtin ilgiri Filistiyərləng arisida boləjan, ular bilən bilə ləxkərgəhning ətrəpioja qikkən İbraniylar bar idi; ularnu Saul wə Yonatan bilən bilə boləjan İsrailəroja kəxuldi. **22** Xuningdək Əfraim taqlirida əzini yoxurojan İsrailar Filistiyərləng kaqkəninə angliqanda soxuxqa qikip ularni kəoqlidi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar u küni İsrailəroja nusrət bərdi. Soxux Bəyt-Awənnəning u taripəjo etti. **24** Ləkin İsrailning adəmliri u küni zor besim astida kəldi. Qünki Saul ularəja kəsəm iqküzüp: — Mən düxmənlirimdin intikəm almiəjuqa kəq boluxtin ilgiri taam yegən kixigə lənət bolsun, dəp eytkəndi. Xuning üqün həlkətin həqkim taam yemidi. **25** Əmma barlik zemindiki kəxun bir ormanlikka kirgəndə yər yüzidə həsəl bar idi. **26** Həlk ormanlikka kirgəndə, mana bu həsəl ekij turatti; ləkin həqkim kolini aozioja kəttürmidi, qünki həlk kəsəmdin kərkaatti. **27** Ləkin Yonatan atisining həlkə kəsəm iqküzənləknini anglimiojanidi. Xunga u kolidiki həsini sunup uqini həsəl kənikigə tikij kəli bilən aozioja saldi. Xundaq kiliq kəzliri nurlandi. **28** Əmma həlkətin biri: Sening atang həlkə qing kəsəm iqküzüp: — Bügün taam yegən kixigə lənət bolsun! dəp eytkəndi. Xuning üqün həlkə həlsizlinip kətti, dedi. **29** Yonatan: — Mening atam zeminoja azar bərdi; kəranqlar, bu həsəldin kixikkinə tetixim bilənə kəzlrinning xunqə nurlanojini kərmidinglarmu? **30** Həlk bügün düxmənlərdin tartiwaləjan oljidin haliojini yegən bolsa Filistiyərləng arisidiki kirojinqilik təhimu zor bolmasmidi? — dedi. **31** Xu küni ular Mikmaxtin tartip Filistiyərləni kəoqlap Ayjalənojiə urup kixixti; həlk tola hərıp kətkəndi. **32** Xuning bilən həlk əlja üstigə etilip bərip, qoy, kala wə mozaylarni tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni kənni adaliwətməyla yedi. **33** Sauləja həwər kelip: Mana, həlk kənni adaliwətməyla gəxni yəp Pərwərdigarəja gunah kiliwatidu, dəp eytildi. U: Silər Pərwərdigarəja asiylik kildinglar! Əmđi bu yərgə yenimoja qong bir taxni domilitip kelinglar, dedi. **34** Saul yənə: Silər həlkəning arisioja qikip ularəja: Hərberi öz kalisini, öz kəyini kəximioja elip kelip bu yərdə soyup yesun; ləkin gəxni kənni adaliwətməy yəp, Pərwərdigarəja gunah kilmanglar, dənglar, dedi. Bu kəqə həlkəning həmmisi hərberi öz kalisini elip kelip u yərdə soydi. **35** Saul bolsa Pərwərdigarəja bir kurbangah yasidi. Bu uning Pərwərdigarəja yasiojan tunji kurbangahı idi. **36** Saul: — Bu kəqədə Filistiyərləng peyigə qixüp, ətə tang atkuqə ularni talap həq birini tirik kəymayli, dedi. Həlk: — Nəmə sanga yaxhi kərünsə xuni kəlojin, dəp jawab bərdi. Ləkin kahin

sək kiliq: — Pərwərdigarning yenioja kirip [yolyoruk sorap] qikayli, dedi. **37** Saul Hudadin: — Ya Filistiyərləng käynidin qixüymu? Sən ularni İsrailning kəlojoja tapxuramsən? — dəp soridi. Ləkin u küni U uningəja həq jawab bərmidi. **38** Saul: — I həlkəning həmmə qongliri, bu yərgə qikinglar. Bügün kim gunah kəlojanlikini eniklap bəkinglar. **39** Qünki İsrailəroja nusrət bərgən Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənkə, bu gunah həttə oqlum Yonatanəda tepilsimu u jəzmən öltürilsun, dedi. Ləkin pütkül həlkətin həqkim uningəja jawab bərmidi. **40** Andin u pütkül İsrailəroja: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oqlum Yonatan yənə bir tərəptə turayli, dedi. Həlk uningəja: — Nəmə sanga yaxhi kərünsə, xuni kəlojin, dedi. **41** Saul İsrailning Hudasi Pərwərdigarəja: — Bu qək bilən əyni əhwalni axkara kəlojaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanəni kərsətti, həlk kutuldi. **42** Saul: — Mening bilən oqlum Yonatanəning otturisioja qək taxlanglar, dedi. Xundaq kiliwidi, qək Yonatanəja qikti. **43** Saul Yonatanəja: — Kəlojiningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningəja: — Kolumdiki həsa bilən kixikkinə həsəl elip tetip bəktim wə mana, xuning üqün mən ölümgə məlkum boldum! — dəp jawab bərdi. **44** Saul: — Sən qəqum əlxüting kərak, i Yonatan; undək kilmisan, Huda manga sening bəxingəja qixkəndimmu artuk qixürsun! — dedi. **45** Ləkin həlk Sauləja: — İsrailda bu uluq nusrətni kəzanəjan Yonatan öltürüləmdü? Bundaq ix bizdin neri boləjay! Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimizki, uning bəxidə bir tal qəq yərgə qixməydu; qünki bügünki ixni u Hudaning yərdimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundaq kiliq həlk Yonatanəni ölümdin halas kildi. **46** Andin Saul Filistiyərləni kəoqlaxtin tohtidi; Filistiyərlənu öz jayioja kəytip kətti. **47** Xundaq kiliq Saul İsrailning səltənitini əzining kildi; andin u qərisidiki düxmənlirigə, yəni Moablər, Ammoniyələr, Edomiyələr, Zobəhdiki padixəhlər wə Filistiyərlərgə hujum kildi. U kəysi tərəpkə yüzlənsə əqalip kələtti. **48** U zor jasarət kərsitip Amaləklərnə urup İsrailni bulang-talang kילוquqilərdin kütquzdi. **49** Saulning oqulliri Yonatan, Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki kizining ismi bolsa — qongining Merab, kixiqining Mikal idi. **50** Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning kizi idi. Saulning kəxuningin sərdari Abnər idi; u Saulning taqisi Nərnəning oqlı idi. **51** Saulning atisi Kix wə Abnərnəning atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlnəning oqulliri idi. **52** Saul pütkül əmriddə Filistiyələr bilən kəttik jəngdə bolup turdi. Saul əzi hərəqəjan batur ya palwanlarni kərsə, uni öz hizmitigə salatti.

15 Əmđi Samuil Sauləja: — Pərwərdigar seni Əz həlkə İsrail üstigə padixəh bolux üqün məsih kəlojili mənə əwətkəndi; əmđi Pərwərdigarning səzini angliqin. **2** Samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən Amaləklərləng İsrailəroja kəlojan muamilisini, yəni İsrail Misirdin qikkənda ularning yolda ularəja kəndək kərxilik kərsətkənləknini kənglümgə pükknəmmə. **3** Əmđi bərip Amaləklərnə urup ularning həmmisini wəyrən kiliq ularni həq ayiməyla, ər bolsun, ayal bolsun, əsmür bolsun, bowək bolsun, kala-qoy, təgə wə ixək həmmisini yəqətkin, dedi. **4** Saul həlkni jəm kiliq ularni Tələim xəhiridə saniwidi, ikki yüz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbəlisidən on ming adam qikti. **5** Saul Amaləklərləng xəhirigə kəlgəndə xu yərdiki wadida bəktürmə kəydi. **6** Andin Saul Keniyərgə: — Qikip kətinglar, silərnə ular bilən kəxup yəqətkəmslikim üqün Amaləklərləng arisidin qikip kətinglar; qünki İsrail Misirdin qikkənda silər ularning həmmisigə məhrəbənlik kərsətkənsərlər, dedi. Xuning bilən Keniyələr Amaləklərdin qikip kətti. **7** Əmđi Saul Amaləklərnə Həwiləhdin tartip Misirning udulidiki Xurojiə kəoqlap urdi.

8 U Amaləklarning padixahı Agagni tirik tutti, əmma barlıq həlkni kiliq bisi bilən pütünləy yokatti. 9 Ləkin Saul bilən həlk Agagni ayidi wə koy-kala, bordaloqan mal wə qozilərdin əng esillərnin həmmisini, jümlidin nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni həlak kilixkə qoli barmidi; ləkin nemə yarimas wə zəip bolsa xularning həmmisini ular yokatti. 10 Xuning bilən Pərwərdigarning səzi Samuiloja kelip mundaq deyildi: — 11 «Saulni padixah kijoqinimoja puxayman kildim, qünki u manga əgixixtin yenip Mening sezümgə əməl kilmidi». Samuil azar qekip pütkül bir keqə Pərwərdigaroja pəryad kətürdi. 12 Ətisi Samuil Saulning aldioja qixix üqün tang səhərdila ornidin turdi. Samuiloja: — Saul Karməlgə bardı wə mana, u əzigə bir abidə turozup andin yenip Gilgaloja qüxüptu, deqan həwar berildi. 13 Samuil Saulning kəxiqə kəlgəndə Saul uningoja: — Pərwərdigar seni mubərakligəy! Pərwərdigarning sezirigə əməl kildim, dedi. 14 Ləkin Samuil: — Undək bolsa kiliqimoja angloqan koyning mərixı bilən mən anglawatkan kalining mərixı zadi nədin kəldi? — dedi. 15 Saul jawab berip: — Ular Amaləklərdin elip kelindi; qünki həlk Hudaqing Pərwərdigaroja kurbanlık kilix üqün koy-kalining esillirini ayap kaldurup koydi; kəlojinini mən pütünləy yokattuk, dedi. 16 Samuil Sauloja: — Koy, bu qepingni Mən Pərwərdigarning bu keqə manga nemə deqinini sanga eytip berəy, dedi. U uningoja: — Eytqin, dedi. 17 Samuil mundaq dedi: — Əz nəzirində kiqik həsablənoqan waqtingdila Pərwərdigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məsih kilixi bilən sən Israil kəbilirining bəxi boləqan əməsəmidu? 18 Andin Pərwərdigar seni: — Sən berip gunaqkar Amaləklərnı həlak kijoqin; ularni yokatqıqə ular bilən soqıxqin, dəp əwətkənidi. 19 Əmdi nemixkə Pərwərdigarning sezigə kulək salmay, bəlki olja üstigə düm qüxüp, Pərwərdigarning nəziridə yaman boləqanni kilding? 20 Saul Samuiloja: — Mən həkikətən Pərwərdigarning sezigə kulək saldimoju! Pərwərdigar meni əwətkən yol bilən mangdim wə Amaləklərnin padixahı Agagni elip kelip Amaləklərnin əzini pütünləy yokattim. 21 Əmma həlk bolsa oljidin koy bilən kala, yəni yokitixkə bekitilən nərsilərdin əng esilini elip Hudaqing Pərwərdigaroja Gilgaldə kurbanlık kilix üqün elip kəldi, dedi. 22 Samuil: — Pərwərdigar keydürmə kurbanlıklar bilən taxəkkür kurbanlıqlirini kəltürüxtin səyünəmdü, ya Pərwərdigarning sezigə itəət kilixtin səyünəmdü? Mana itəət kilməklək kurbanlık kilməkləktin əwəz, kəngül koyux qoqkar yeojini sunuxtin əwəzldür. 23 Qünki asiylik bolsa jadugərlək gunaqı bilən ohxaxtur, Bəxpəxtəklək kəbilhlik wə butpərəslikkə barəwərdür. Sən Pərwərdigarning səzini taxloqining üqün, Pərwərdigar seni taxlap padixahlıqtin məhrum kildi, — dedi. 24 Saul Samuiloja: — Mən gunaqı sadir kildim, qünki mən Pərwərdigarning əmridin wə sening sezüngimnu qıqtin; qünki mən həlqtin kərkup ularning sezigə kirdim. 25 Əmdi gunaqimni əpu kijoqin; mening Pərwərdigaroja səjdə kilixim üqün mening bilən kaytip barəqin, dedi. 26 Samuil Sauloja: — Mən sening bilən kaytip barmaymən; qünki sən Pərwərdigarning səzini taxloqansən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahlıqtin məhrum kildi, dedi. 27 Samuil ketixkə buruloqinida Saul uning tonining pəxini tutuwaldi, u yirtilip kətti. 28 Samuil uningoja: — Pərwərdigar bügün Israilning padixahlıqini səndin yirtip elip səndin əwəzə boləqan bir yekiningə tapxurdi. 29 Israilning Janabiy Aliyisi Boləqıqı yaloqan səzliməydu yaqi niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanoquqı əməstur, dedi. 30 Saul: — Mən gunaqı sadir kildim. Ləkin həlkimning əksəklirining wə Israilning aldida manga izzət kilip mening bilən yenip barəqin; xuning bilən Hudaqing Pərwərdigaroja

səjdə kılalaymən, dedi. 31 Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardı wə Saul Pərwərdigaroja səjdə kildi. 32 Andin Samuil: — Amaləklərnin padixahı Agagni mening aldimoja elip kelinglar, dedi. Agag bolsa huxluk bilən uning kəxiqə bardı. Agag kənglidə: — Xübhisizki, əliüm dəhxiət ətəp kətti, dedi. 33 Əmma Samuil: — Sening kiliqing hotunlarnı balisiz kijoqandək sening anangmu hotunlarning arisida balisiz bolidu, dewidi, Samuil Agagni Gilgaldə Pərwərdigarning aldida qanap parə-parə kildi. 34 Andin Samuil Ramahqə bardı. Saul bolsa «Saulning yurti Gibeah» deqan jaydiki əyigə qikip kətti. 35 Samuil əlqan künigəq Saul bilən kayta kərixtimidi. Əmma Samuil Saul üqün kayoxturdi. Pərwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah kijoqanlikidin əpsuslandı.

16 Pərwərdigar Samuiloja: — Sən kaqanoqıqə Saul üqün kayoxturup yürisən? Mən uni Israiloja səltənət kilixtin məhrum kilip taxloqan əməsmu? Münggüzüngni zəytun meyi bilən toldurup barəqin. Mən seni Bəyt-Ləhəmlək Yəssəning kəxiqə əwətimən. Uning oqulliridin padixah boluxkə əzümge birni bektim, dedi. 2 Samuil bilən: — Mən kəndək barimən? Saul bu ixni anglisa meni əltürüwetidu! — dedi. Pərwərdigar: — Əzüng bilən bir inəkni aloqəq berip Pərwərdigaroja kurbanlık kilix üqün kəldim, deqin. 3 Yəssən kurbanlıqkə qəkiroqin, andin Mən sanga kiliqioqinignı ayan kilmən; wə Mən sanga deqan birsini Əzüm üqün məsih kijoqin, dedi. 4 Samuil Pərwərdigarning deqinini ada kilip Bəyt-Ləhəmgə bardı. Yetip kəlgəndə xəhərnin əksəklirini titrigən həlda qikip: — Bizgə tinq-amanlık elip kəldingmu? — dəp soridi. 5 U: — Tinq-amanlık elip kəldim; Pərwərdigaroja kurbanlık sunuxkə kəldim. Silər əzizqlarnı həramdin paklap mən bilən bilə kurbanlıqkə kelinglar, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oquullirini həlal kilip kurbanlıqkə qəkiirdi. 6 Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kərip iqidə: — Pərwərdigarning məsih kiliqioqini xübhisizki Əzining aldida turidu, dedi. 7 Ləkin Pərwərdigar Samuiloja: — Uning təki-turqioja yaqi boyoqə qərimioqin. Mən uni xaliwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sirtki kiyapitigə qaraydu, ləkin Pərwərdigar kəlbəgə qaraydu, dedi. 8 Andin Yəssə Abinadabni qəkirip Samuilning aldidin ətküzdü. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi. 9 Andin Yəssə Xammahni uning aldidin ətküzdü. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi. 10 Xuningə ohxax Yəssə oquullirining yəttisini Samuilning aldidin ətküzdü. Ləkin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bularnı həm tallimidi, dedi. 11 Samuil Yəssədin: — Barlık yigitlər muxularmu? dəp soridi. U: — Həmmidin kiqiki kəldi. Ləkin mana, u koy bekiwatidu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qəkırtip elip kəlgin, qünki u kəlmigüqə dastihanda olturməyimiz, dedi. 12 [Yəssə] adəm mangdurup uni kəltürdi. U qirayida qan yügürtip turidoqan, kəzliiri qiraylik wə kəlixək yigit idi. Pərwərdigar: — Qorup uni məsih kijoqin, qünki [Mening taxloqinim] xudur! dedi. 13 Samuil may münggüzini elip uni kərinədxlirining arisida məsih kildi. U kündin tartip Pərwərdigarning Rohi Dawutning wujudioja qüxti. Samuil bolsa qorup Ramahqə kətti. 14 Əmdi Pərwərdigarning Rohi Sauldin kətkənidi, wə Pərwərdigar tərpidin bir yaman roh uni pərixan kildi. 15 Saulning hizmətkərliri uningoja: — Mana Huda tərpidin bir yaman roh seni pərixan kildü. 16 Əmdi oqojimiz əzliiri aldiridiki hizmətkərlirini dərhal buyruoqayliki, ular qiltar qəlixkə usta adəmnı tapsun; wə xundək boliduki, Huda tərpidin yaman roh üstlirigə kəlsə u qiltar qəlsun, uning bilən həlliri obdan bolidu, dedi. 17 Saul hizmətkərlirioja: — Mening üqün qiltar qəlixkə usta bir adəmnı təpib kəximəqə elip kelinglar, dedi. 18 Oqulamlərdin biri uningoja: — Mana

Bayt-Ləhəmlük Yəssəning qiltaroja usta bir oqlini kərdüm. U əzi batur bir jənggi, gəpta həoxyar wə kelixkən adam ikən, xundakla Pərwərdigar uning bilən billə ikən, dedi. **19** Xuning bilən Saul Yəssəgə əqlilərnə mangdurur: — Kəoy bəkdioqan oqlung Dawutni mənə əwətkin, dəp eytti. **20** Yəssə bir exəkni təyyarlap uninoqan nan bilən bir tulum xarab wə bir oqlakni kərtip, bularni oqlı Dawutning kəli bilən Sauloqə əwətti. **21** Xuning bilən Dawut Saulning kəxiqə kelip uning aldida turdi. Saul uninoqə tolimu amrak idi; u Saulning yaraq kəttürgüqisi boldi. **22** Andin Saul Yəssəgə həwər əwətip: — Dawut mening aldimda tursun; qünki u nəziriməgə yaqti, dəp eytti. **23** Əmdi xundak boliduki, u [yaman] rəh Huda tərpidin Saulning üstigə kəlgəndə Dawut qiltarni elip kəli bilən qaldi. Buning bilən Saul aram tepir həli obdan bolup yaman rəh uningdin qikip kətti.

17 Əmma Filistiyələr jəng kilix üqün kəxunlirini yioqdi. Ular Yəhudaqə təwə Sokohda jəm bolup, Sokoh bilən Azikəh otturisidiki Əfəs-Dammimda qedirlarni tiktı. **2** Saul bilən Israillarmu jəm bolup Eləh jiləjisida qedirlirini tikip Filistiyələr bilən jəng kiləyli səp tüzdi. **3** Filistiyələr bir tərəptiki taqda, Israillər yənə bir tərəptiki taqda turatti; otturisida jiloqə bar idi. **4** Xu wakitta Filistiyələrnin ləxkərgəhdin Gatlik Goliat isimlik bir qəmpiyon palwan qikip kəldi. Uning egizliki altə gəz bir şeriq idi. **5** Bəxiqə mis dubuloqə, uqisioqə kəsirəklik sawut kiygəndi. Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kəlattı. **6** Paqəqlirioqə mistin tizlik bəqliqan, əxnisigə mis atma nəyze kisturwaləqanı. **7** Uning nəyzisining sepi bolsa bəpkərnin gəhadisidək idi; nəyzisining bəxi altə ming xəkəl kəlattı; kəlkən kəttürgüqisi uning aldida mangatti. **8** U ornəda turup Israilling kəxunlirioqə mundək tolawaytti: — «Silər nemixkə jəng kilix üqün səp tüzgənsilər? Mən Filistiyə əməsmu? Silər bəlsanglar Saulning kullirioqə? Aranglardin bir adəmnə tallap qikinqlar, u mən bilən elixixkə qüxsun! **9** U mən bilən elixip meni urup əltürəlsə, biz silərnin kullirinqlar bolimiz. Ləkin mən uni məqlup kilip əltürsəm, silər bizning kullirimiz bolup bizning hizmitimizdə bolusilər». **10** Xu Filistiyə yənə səz kilip: — Mən bügün Israilling kəxunioqə həkərat kildiməq? Silər bir adəmnə qikiringlar, biz elixayli! — dedi. **11** Saul bilən həmmə Israil bu Filistiyənin səzirlini anglap, aləkdə bolup bək kərkəti. **12** Dawut Yəhuda yurtidiki Bayt-Ləhəmdə olturukluq Yəssə dəgən Əfratlik adəmnin oqlı idi. Yəssəning səkkiz oqlı bar idi. Saulning künliridə u heli yaxinip kələqanı. **13** Yəssəning üq qong oqlı Saul bilən jənggə qikqanı. Jənggə qikqan üq oqlunin tunjisining ismi Eliab, ikkinqisining ismi Abinadab wə üqinqisining Xammah idi. **14** Dawut həmmidin kəki idi. Üq qong oqlı Sauloqə əgixip qikqanı. **15** Bəzidə Dawut Saulning kəxidən əz atisining kəylirini bəxiz üqün kəytip kəlattı. **16** Axu Filistiyə bolsa kirik küngiqilik hər ətigan wə kəqtə qikip turdi. **17** Yəssə oqlı Dawutkə: — Bu əfəh kəmaqni wə bu on nanni elip ləxkərgəhəqə tez bərip əkəlingəqə bərgin, **18** bu on pərqə kərutni ularning mingbəxiqə bərip əkəlingənin əhwalini sorap ularning kəpil hetini elip kəlgin, dedi. **19** Saul, xu [üq oqlu] wə Israilling həmmə adəmliri Eləh jiləjisida turup Filistiyələrgə kərxı jəng kilətti. **20** Dawut bolsa ətisi səhər kəpup kəylarni bir bəkkəqning kəlioqə tapxurup, əxlik-tülükni elip Yəssə uninoqə tapilioqəndək, kəxun istihkəmioqə yətkəndə, jənggə qikidəqan ləxkərlər sərən kəttürəwətkəni. **21** Israil wə Filistiyələr bir-birigə udulmu'udul turup səkuxkə səp tüzdi. **22** Dawut bolsa elip kəlgən nərsilərnə yük-təkləroqə kərioqəqning kəlioqə tapxurup səp ərisioqə yügürüp bərip əkəlidin tinlik soridi. **23** U ular bilən səzlixip turoqəndə, Filistiyələrdin boləqan Goliat dəgən qəmpion palwan Filistiyələrnin sepidin qikip yənə

həlik gəpni kildi; Dawut uni angli. **24** Israilling həmmə adəmliri bu adəmnə kərgəndə kəqip kətxiti wə bək kərkəti. **25** Israilling adəmliri bir-birigə: — Qikəwətkən bu adəmnə kərdünglərmu? U Israiloqə həkərat kilix üqün qikidə. Xundək boliduki, uni əltürgən adəmgə padixək kəp mal-mülük in'am kilidə, əz kizini uninoqə hotunlukqə bəridə həm atisining jəmətini Israil təwəsidə bəj-əlwəndin halas kilidə, dedi. **26** Dawut əz yenidə turoqən adəmlərdin: — Bu Filistiyəni əltürüp Israiloqə kiləqan xu həkəratni yəkətkən kixigə nənə kilidə? Qünki bu hətnisiz Filistiyə zadi kim? U kəndəksigə mənggü həyat boləqı Hudaning kəxunlirioqə həkərat kilixqə pətinidə? — dedi. **27** haləyik uninoqə əldinkilərnin dəgən səzi boyiqə jawab bərip: — Uni əltürgən kixigə mundək-mundək kilinidə, dedi. **28** Ləkin uning qong əkisi Eliab uning u adəmlər bilən səzəlxəkinini anglap kəldi; Eliabning Dawutkə əqıqı kelip: — Nemixkə bu yərgə kəlding? Qəldiki u əzəjnə kəyini kimgə təxlap kəydung? Mən kibirlikingni wə kənglünqning yəmanlikini bilimən. Sən əlayitən jəngni kərgili kəlding, dedi. **29** Dawut: — Mən nənə kildim? Pəkət bir səz kilsəm bolmamdikən? — dedi. **30** Dawut burulup bəxkizidin əldinkidək soridi, həlk əldidə eytkəndək uninoqə jawab bərdi. **31** Əmma birsə Dawutning eytkən səzirlini anglap kəlip Sauloqə yətküzdi; u Dawutni qəkirtip kəldi. **32** Dawut Sauloqə: — Bu kixining səwəbidin həqkimning yüriki su bolmisun. Silening kulliri bu Filistiyə bilən səkuxkili qikidə, dedi. **33** Saul Dawutkə: — Sən bu Filistiyə bilən səkuxkili bərsəng bolmaydu! Sən tehi yax, əmma u yaxlikidin tartiplə jəngqi idi, dedi. **34** Dawut Sauloqə: — Kulliri əz atisining kəylirini bəkip kəldim. Bir xir yəki eyik kelip padidin bir kəzini elip kətsə, **35** mən uning kəynidin kəqləp uni urup kəzini əzəzidin kətkuzəp əlattım. Əgər kəpup mənə hujum kilsə mən uni yaxlidin tutəwəlip urup əltürəttim. **36** Kulliri həm xir həm eyikni əltürgən; bu hətnisiz Filistiyəmləroqə əhəxə bolidə. Qünki u mənggü həyat boləqı Hudaning kəxunioqə həkərat kəltürdi — dedi. **37** Dawut səzini dəwam kilip: — Mən xirning qənggilidin wə eyikning qənggilidin kətkuzəqən Pərwərdigar əhəxə bu Filistiyənin kəldin kətkuzidə, dedi. **38** Dawutkə: — Bərqin, Pərwərdigar sening bilən billə boləqə, dedi. **38** Andin Saul Dawutkə əz jəng kiyimlirini kiygüzüp, bəxiqə mis dubuloqəni təkəp wə uninoqə bir jəng sawutini kiygüzdi. **39** Dawut bolsa Saulning kiliqini kiyimning üstigə əsip, mēngip bəkti; qünki u bularni kiyip bəkmioqanı. Xuning bilən Dawut Sauloqə: — Mən bularni kiyip mənəlməydikənəmən; qünki burun kiyip bəkmioqan, dəp ularni səliwətti. **40** U kəlioqə həsisini elip, eriktin bəx silik təx iləqə padiqi həltisining yanqūqə səldi; u saləusini kəlioqə elip Filistiyəgə yəkən bərdi. **41** Filistiyə bolsa qikip Dawutkə yəkənəlxəti, kəlkən kəttürgüqisimu uning aldida mangdi. **42** Filistiyə Dawutkə birkur səpsəlip kərap məshirə kildi. Qünki u tehi yax, buqday ənglük wə kelixkən yigit idi. **43** Filistiyə Dawutkə: — Sən həsə kəttürüp əldiməq kəpsən? Sən meni it dəp oylap kəldingmu? — dəp əz butlirining nəmlirini tiləqə elip Dawutni kəroqdi. **44** Filistiyə Dawutkə yənə: — Bu yaxkə kəl, mən gəxüingni əsməndiki uqar-kənatlarəqə wə dəlalərdiki yirtkūqləroqə yəm kilimən, dedi. **45** Dawut Filistiyəgə: — Sən kiliq, nəyze wə atma nəyzi kəttürüp mənə hujum kiləyli kəlding; ləkin mən sən həkərat kəqləqan, Israilling kəxunlirining Hudasi boləqan Pərwərdigərnin nənə bilən əldinqə hujuməqə qiktim — dedi. **46** «Dəl bügün Pərwərdigar səni mening kəluməqə tapxuridə. Mən səni əltürüp bəxingni kəsip əlimən; mən ləxkərgəhdiki Filistiyələrnin jəsətlirininimə əsməndiki uqar-kənatlarəqə wə dəlalərdiki yirtkūqlirioqə yəm kilimən. Buning bilən pütkül həqən Israilda bir Hudaning bə

ikonalikini bilidu 47 wə bu pütkül jamaət Pərwərdigarning nusrət berixining kıliq, nəyza bilən əmas ikonalikini bilidu; qünki bu jəng bolsa Pərwərdigarningkidur, U seni kolimizəta tapxuridu». 48 Filistiy Dawutka hujum kiləjli qəpup yekin kəlgəndə Dawut uningəta hujum kiləjli Filistiy qəxuningəta sepiga qarap yugürdi. 49 Dawut kolini haltisioğa tikip bir taxni qikrip salojuğa selip Filistiygə qaritip atti; tax Filistiyning pexanisiğə təgdi. Tax uning pexanisiğə petip kətti, u düm qixüp yərgə yikildi. 50 Xundak kilip Dawut Filistiyi saləta wə tax bilən məşlup kilip uni urup əltürdi; Dawutning kolida həq kilip yək idi. 51 Dawut yugürüp berip, Filistiyning üstidə turup, kilini kinidin tartip elip uni əltürüp, uning bəxini aldı. Filistiylər əz baturining əlginini kərupla, bədar qaçti. 52 Israillar bilən Yəhudalar bolsa ornidin qəpup sərən selixip Filistiyəni jiləjujə wə Əkron dərwazilərijujə kəynidin qəpup kəldi; əltürilgən Filistiylər Xaaraiməta baridoğan yolda Gat wə Əkronjujə yetip kətkənidi. 53 Israil Filistiyəni qəxolaxtin yenip kelip ularning ləxkərgəhini bulang-talang kildi. 54 Dawut Filistiyning bəxini Yerusaleməta elip bardı; uning yarijujini bolsa əz qədirioğa koydi. 55 Saul Dawutning Filistiyning aldiəta qikkinini kərgəndə qəxuning sərdari Abnərdin: — I Abnər, bu yigit kimning əqli? — dəp soridi. Abnər: — I padixah, həyatıng bilən kəsəm kiliməni, bilməymən, dedi. 56 Padixah: — Bu yigit kimning əqli ikən dəp sorap bakkin, dedi. 57 Dawut Filistiyi kirip kaytip kəlgəndə Abnər uni padixahning kəxiəta elip bardı; Filistiyning bəxi təhiəta uning kolida turatti. 58 Saul uningdin: — I yigit, kimning əqlisən? dəp soridi. Dawut: — Mən silining kulliri Bəyt-Ləhəmlək Yəssəning əqlimən, dəp jawab bərdi.

18 Dawut bilən Saulning səhbəti ayaqlaxkanda, Yonataning kəngli Dawutning kəngligə xundak baqəndiki, uni əz jenidək səydi. 2 Saul bolsa u küni uni əz yenida elip kəlip, uni atisinin əyigə kaytkili koymidi. 3 Yonatan Dawut bilən əhdə kilixti; qünki u uni əz jenidək səyetti. 4 Yonatan əqisidiki tonni selip Dawutka bərdi, yəne jəng kiyimlirini, jümlidin hətta kilip, okyasi wə kəmirinimu uningəta bərdi. 5 Saul Dawutni nəgila əwətsə u xu yərgə baratti, xundakla ixlarni jayida kilatti. Xuning üçün Saul uni ləxkərləning üstigə koydi. Bu ix barlık həlkə wə həm Saulning həzməkərliriojumu yakti. 6 Dawut Filistiyi əltürüp kəpəqlik bilən yənoğanda Israilning həmmə xəhərliridiki kiz-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap qarxi ələjli qikti; ular huxluk iqudə dəp wə iqtar bilən nəəjmə qəlixti. 7 Kiz-ayallar nəəjmə qəloğanda: — Saul minglap əltürdi, wə Dawut on minglap əltürdi, dəp əxəttə. 8 Buni ənglap Saul nahayiti hapa boldi; bu sez uning kəngligə təgdi. U: — Dawutka on minglap həsəbləndi, əmma mənə pakət minglap həsəbləndi; əmdi padixahliktin bəxəta uningəta həq nərsə kəm əmas, dedi. 9 Xu kündin tartip Saul Dawutni kəzlap yürdi. 10 Ətisi Huda təripidin kəbahətlik bir roh Saulning üstigə qixti wə u əyidə qəlaymıqan jəyligili turdi. Əmdi Dawut bəxəta waqitkidək kəli bilən qiltar qaldi; Saulning kolida nəyza bar idi. 11 Saul: — Dawutni taməta nəyza bilən kədiwətimən dəp, nəyzini atti; ləkin Dawut ikki kətim əzini daldioğa aldı. 12 Pərwərdigarning Dawut bilənəta bolup, əzidin yiraqlap kətkini üçün Saul Dawutnin qərkətti. 13 Xuning üçün Saul Dawutni əz yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi kilip koydi; u ləxkərləni elip jənggə qikrip turatti. 14 Dawut bolsa həmmə ixlarni pəm bilən kilatti; qünki Pərwərdigar uning bilən bilə idi. 15 Saul uning pəmlik ikənlirini kərup uningdin bək qərkətti. 16 Əmma pütkül Israil bilən Yəhuda həlki Dawutni səyetti; qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti. 17 Saul Dawutka: — Mana, qəng kizim Merab — mən uni sənəta hotunlukka bərgüm bar. Sən pakət

hizmitiməta jən-pida bolup, Pərwərdigarning jəngliridə kürəx kiləjin, dedi. Qünki Saul iqudə: — U mənəng kolum bilən əmas, bəki Filistiyəning kəli bilən yəkətilsun, dəp hiyal kiləjanidi. 18 Əmma Dawut Sauləta: — Mən kim idim, mənəng atamning jəməti Israil arisida mənə idi, mən kəndəkmə padixahning küy'əqli bolay? — dedi. 19 Ləkin Saulning kizi Merab Dawutka bərilidioğan waqəta, u Məholətlək Adrialgə hotunlukka bərdi. 20 Əmma Saulning kizi Mikəlning kəngli Dawutka qixkənidi. Bəxkilar buni Sauləta eytti, bu ixtin Saul hux boldi. 21 Saul: — Kizimni Dawutka bəre, u uningəta bir sirtmək bolup, Filistiyəning kolida yəkətilsun, dəp əyildi. Xuning bilən Saul Dawutka: — Bügün ikkinqi kətim küy'əqlum bolisən, dedi. 22 Saul əz əqlamlirioğa: — Dawutka astirtin: — Mana, padixah sənədin səyünidu, wə həmmə əqlamliri sənəta amrak, Xuning üçün padixahning küy'əqli boləjin, dəp eytinglar, dəp tapilidi. 23 Saulning əqlamliri wə səzləri Dawutning kulijəta yəküzdi. Ləkin Dawut: — Nəzirənglərdə padixahning küy'əqli bolux kikiq ixmu? Mən bolsam bir kəmbəşəl wə ətiwərsiz adəmmən — dedi. 24 Saulning əqlamliri Sauləta Dawutning dəgənlirini əz əyni yəküzdi. 25 Saul: — Silər Dawutka: — Padixah sənə bəxəta təylək ələzəməydu, pakət padixah duxmənliridin intikəm əlix üçün yiz Filistiyning hətnilikinila alidu, dəp eytinglar, dedi (Saulning məksiti bolsa Dawutni Filistiyəning kolida yəkətitə idi). 26 Əqlamlar bu səzləri Dawutka yəküzdi; padixahning küy'əqli bolux Dawutka yəkəp kəldi. Əmdi bəkətilgən məhlət toxməyla, 27 Dawut turup əz adəmliri bilən qikrip ikki yiz Filistiyi əltürdi. Dawut ularning hətnilikini kəsip elip padixahning küy'əqli bolux üçün bulərləning həmmisini padixahka tapxurdi. Saul kizi Mikəlni uningəta hotunlukka bərdi. 28 Saul Pərwərdigarning Dawut bilən bilə ikənlirini wə əz kizi Mikəlning uni səyidəjanlikini kərup 29 Dawutnin təhimu qərkəti. Xuning bilən Saul üzüksiz Dawutka duxmənlər boldi. 30 Filistiyəning əmlirli daim səkuxka qikatti; əmma hər kətim qiksila Dawutning ixliri Saulning həmmə hizmətkərliriningkidin muwəppəkəyətlik bolatti; xuning bilən uning nəmi [halayik] təripidin tolimu hərmətkə sazawər bolatti.

19 Saul əz əqli Yonatan wə həmmə hizmətkərlirigə Dawutni əltürüxkə buyruk kildi. Ləkin Saulning əqli Yonatan Dawutka bək amrak idi. 2 Yonatan Dawutka: — Atam Saul seni əltürməqki; əmdi ətə ətəngən kəttik ehtiyat kiləjin, bir məhpəy jəyni təpiz əzünəni yəxurəjin; 3 mən əzüm qikrip sən yəxurənoğan ətilizlikə bərip atamning yenida turup atam bilən sənəng toqrənda səzlixip bəqay; əhwalni ənik bilgəndin keyin sənəta həwər kilay, dedi. 4 Yonatan atisi Sauləta Dawutning yəxhi gəpini kilip: — Padixah əz hizmətkərioğa, yəni Dawutka yəmanlik kiliməy! Qünki u sənəta gənəh kilimənoğan; bəki uning əməlliri əzünəng kəp yəxiliqləni elip kəlgən. — 5 u əz jəyni alkinioğa elip qəpup həlki Filistiyi əltürdi wə xuning bilən Pərwərdigar pütkül Israil üçün qəng nusrət bərdi. Xu qəşdə sən əzünəng kərip hux boləjan əməsmu? Əmdiliklə nəməxka Dawutni səwəbsiz əltürüp nahək kən təküp gənəhək bolməqki bolisən? — dedi. 6 Saul Yonataning səzigə kirdi. U: — Pərwərdigarning həyatı bilən kəsəm kiliməni, u ələmğə məhəkmə kiliməydu, dedi. 7 Andin Yonatan Dawutni qəkirip, Dawutka boləjan ixlərləning həmmisini dəp bərdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kəxiəta elip kəldi wə u ilgirikidək uning hizmitidə boldi. 8 Əmma yəne jəng boldi; Dawut qikrip Filistiyi bilən jəng kilip, ularni kəttik kirip məşlup kildi; ular uning aldidin bədar kəqisti. 9 Əmdi Pərwərdigar təripidin kəbahətlik bir roh yəne Saulni basti. U əz əyidə kolida nəyzisini tutup əlturatti;

Dawut bolsa qoli bilan saz qelip turatti. **10** Saul nayza bilan Dawutni sanjip tamoqa qadap qoymaqchi bolividi, lekin Dawut ezini qacuruwaldi, nayza tamoqa qadilip qaldi. Dawut xu keqisi keqip kutuldi. **11** Saul birmoqqa qaparmənlərnı Dawutning əyigə əwətip uni paylap turup etisi tang yoruşanda uni ɵltürüxkə mandurdı. Əmma Dawutning ayalı Mikal uningoja: — Əgər bu keqə jeningni elip qaçmisang, ətə ɵltürülsən, dedi. **12** Xunga Mikal Dawutni pənjirdin qüxürüp koydı. Xundak kılıp u keqip kutuldi. **13** Andin Mikal bir «tarafım» butni elip kariwatka yatquzup, bexişə oşkə yungidin kılınojan bir yastukni qoyup, ədiyal bilan yetip koydı. **14** Saul Dawutni tutux üqün qaparmənlərnı əwətkəndə Mikal: — U aqrıp qaldi, dedi. **15** Saul qaparmənlərnı [qaytidin] əwətip: — Uni kariwat bilan qoxup elip kelinglar, uni ɵltürimən, dəp buyrudi. **16** Qaparmənlər kirgəndə, mana kariwatta bu but yatatti, bexişə oşkə yungidin kılınojan yastuk qoyulşanıdı. **17** Saul Mikaloja: — Nemixka meni bundak aldap, düxminimni qacuruwetisən? — dedi. Mikal Sauloja jawab berip: — U: «Meni qoyuwətkin; bolmisa seni ɵltürüwetimən» dedi, dedi. **18** Dawut keqip kutulup, Ramahka Samuilning kexişə berip, Saulning uningoja kılınojanlırining həmmisini dəp bərdi. Andin u Samuil bilan Nayotka berip olturaqlaxtı. **19** Birsı Sauloja: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp həwər bərdi. **20** Saul Dawutni tutup kelixkə qaparmənlərnı mandurdı. Əmma ular yetip barəşanda pəyoəmbərlərnıng bir jamatı bexarət beriwatqanlıknı wə Samuilningmu ularning arisida turup ularoja nazarətqilik kılıwatqanlıknı kerdı; xundak boldiki, Hudaning Rohı Saulning qaparmənlirining wujudıojımu qüxüp, ularmu həm bexarət berixkə baxlıdı. **21** Bu həwər Sauloja eytildi; u yənə baxka qaparmənlərnı əwətti, lekin ularmu bexarət berixkə qüxti. Andin Saul üqinqi ketim yənə qaparmənlərnı mandurdı. Ular mu həm bexarət berixkə qüxti. **22** Andin Saul əzi Ramahka berip, Səkdiki qong kudukka yetip kəlgəndə, «Samuil bilən Dawut nədə?» — dəp sorıdı. Birsı: — Ular Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp jawab bərdi. **23** Xunga u Ramahdiki Nayotka yetip kəldi; Hudaning Rohı uning wujudıojımu qüxti; xuning bilən umu piyadə mengip Ramahdiki Nayotka barəşə bexarət berip mangdı. **24** U hətta kiyimlirini seliwetip Samuilning aldida bexarət bərdi; pütün bir keqə wə pütün bir kündüz u yərdə yalingaq yatti. Buning bilən: — «Saulmu pəyoəmbərlərdinmu?» dəydojan gəp pəyda boldi.

20 Dawut Ramahdiki Nayottın keqip Yonataning kexişə berip uningoja: — Mən nemə kılıptimən? Nemə kəbihlik kılıptimən? Atang aldida nemə gunah kılıptimən, u mening jənimni almakçı boluwatıdu? — dedi. **2** U uningoja: — Yoqsu, bundak ix neri bolsun! Sən əlməysən. Qong ix bolsun, kişik ix bolsun atam manga deməy qoymaydu. Nemixka atam bu ixni məndin yoxuridikinə? Hərgiz undak bolmaydu, dedi. **3** Ləkin Dawut yənə kəşəm kılıp: — Atang sening nəzirində iltipət tapqınimni jəzmən bilidu. Xunga u kənglidə: — Yonatan buni bilip qalmısın; bolmisa uningoja azar bolıdu, degəndü. Ləkin Pərwərdigarning hayati bilən, jening wə hayating bilən aldingda kəşəm kılıməni, manga ɵlüməng arılık bir kədəmlə xaldi, dedi. **4** Yonatan Dawutka: — Kənglüng nemini halısa kuni kılaj, dedi. **5** Dawut Yonatanəşə mundak dedi: — Mana ətə «yengi ay» bolıdu; mən adəttikidək padıxah bilən həmdastıhan bolmısam bolmaydu. Ləkin meni qoyup bərgin, mən üqinqi küni ahximiojiqə dalada məkünüwalay. **6** Atang mening sorunda yoxlukimni kərişə sorısa, sən uningoja: «Dawut məndin əz xəhəri Bayt-Ləhəmgə tezraq berip kelixkə jiddiy ruhsət sorıdı, qünki u yərdə pütkül ailisi üqün bir yillik qurbanlık ɵtküzidikən»,

degın, dedi. **7** Əgər u: — Obdan boptu, desə, kұлung tinq-aman bolıdu: — Ləkin u aqqıqlansa, uning manga yamanlık kılıxni niyət kılınojanlıkdın guman kılımiojin. **8** Sən kұлungəşə iltipət kərsətkin; qünki sən əzüng bilən Pərwərdigarning aldida kұлungni əhdiləxtürgənsən. Ləkin əgər məndə bir yamanlık bolsa sən əzünglə meni ɵltürgin; meni elip berip atangoja tapxuruxning nemə həjiti? — dedi. **9** Yonatan: — Undak hiyal səndin neri bolsun! Əgər atamning sanga yamanlık kılıdiojan niyiti barlıknı bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi. **10** Dawut Yonatanəşə: — Əgər atang sanga kattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər berıdu? — dedi. **11** Yonatan Dawutka: — Kəlgin, daləşə qıqaylı, dedi. Xuning bilən ikkisi daləşə qıktı. **12** Yonatan Dawutka mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar manga [guwahki], mən ətə yaki əgünlükə muxu wəktə atamning niyitini bilip, sanga iltipətlik bolsa, mən adəm mandurup sanga məlum kılımamdu. **13** Əgər atam sanga yamanlık kılmaqçı bolsa, mən seni tinq-aman yoloja selix üqün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingəşə qüxəndimmu artuk qüxürsün; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləşəndək sening bilən billə bolsun. **14** Hayatla bolsam meni əlmısın dəp Pərwərdigarning məhrıbanlıknı manga kərsətkəşənsən. **15** Mən ɵlup kətkən təkdidim, ɵydikilirimdin həm həq wəktə məhrıbanlıknıngni üzmiğəşən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə düxmənlirini yər yüzidin yətkətkəndin keyinmu xundak kılışəşən». **16** Xuning bilən Yonatan Dawutning jaməti bilən əhdə kılıxip: — Pərwərdigar Dawutning düxmənliridin hesab alsun, dedi. **17** Andin Yonatan yənə əzining Dawutka boləşən muhəbbiti bilən uningoja kəşəm kıldurdı; qünki u uni əz jənidək seyətti. **18** Yonatan Dawutka mundak dedi: — Ətə yengi ay bolıdu. Mana sening ornung box kalıdu, kixilər sening yoxlukingəşə dikket kılıdu. **19** Üqinqi küni sən qüxüp aldingki ketim bu ixkə yolukkingında əzüngni yoxurojan jayoja berip «Ezəl» degən taxning yenida turup turojin. **20** Nən taxning yenidiki bir jayoja huddi nixanni qaralışəndək üq pay ya oşı atay. **21** Andin oşulamni mandurup: — «Ya oşklirini tepip kəlgin» — dəymən. Əgər mən oşulaməşə: — Ənə, oşklar arka tərəptə turıdu, ularni elip kəl, desəm, sən qışik yenimoja kəlgin; xundak boləşanda, Pərwərdigarning hayati bilən kəşəm kılıməni, sən üqün tinq-amanlık bolıdu, həq ix bolmaydu. **22** Ləkin oşulaməşə: — Ənə, oşklar aldingda turıdu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwatkən bolıdu. **23** Əmdilikdə mən bilən sən səzləkkən ix toşruluk, Pərwərdigar sən bilən mening otturımda guwahqidur. **24** Xuning bilən Dawut dalada məkünüwalıdı. Yengi ay kəlgəndə, padıxah taam yegili dastıhanda olturdi. **25** Padıxah bolsa burunkıdəklə əz ornıda tamning yenidiki tərđə olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi. Ləkin Dawutning ornı box qaldi. **26** Əmma Saul u küni həqnemə demidi. Qünki u: — Dawutka bir ix boldi, u napak bolup qaldi. U jəzmən napak bolup kəptu, dəp oylıdı. **27** Ləkin Dawutning ornı yening aynıng ətisimü, yəni aynıng ikkinji künimu box idi. Saul oşlı Yonatanın: — Nemixka Yəssəning oşlı yaki tünügün yaki бүgün tamakka kəlməydu, dəp sorıdı. **28** Yonatan Sauloja jawab berip: — Dawut Bəyt-Ləhəmgə barəşli məndin jiddiy ruhsət sorap: — **29** Mening beriximoja ruhsət kılışin, ailimizning xəhərdə bir qurbanlık ixı boləşək akam mening beriximni eytiptu; əgər sening nəzirində iltipət tapqan bolsam kərindaxlırim bilən kərişəşə kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padıxahning dastıhınoja kəlmidi, dedi. **30** Saulning Yonatanəşə kattik oşəzişi kelip: — I buzuk, kaj hotunning oşlı, nemixka Yəssəning oşlıni əzünggə tallap,

ezüingni xærmændä kilip wə anangni nomuska qoyöjiningni bilmämdimän? **31** Əgər Yässaning oqli yər yüzidä tirik bolsila, sən hәм sening padixahliking mustähkәм bolmaydu. Xunga әmdi adәм әwәtip uni mening keximoja elip kәlgin, qünki u әlümgә mähkәmdur! — dedi. **32** Yonatan atisi Sauloja jawab berip: — U nemixka әlümgә mähkum kilinixi kerәk? U nemә kiptu? — dedi. **33** Andin Saul Yonatanoja sanjix üqün uningoja näyzini atti; buning bilән Yonatan atisining Dawutni әltürmәkqi bolöjanlikini enik bilip yatti. **34** Yonatan bolsa kәttik aqqiklap dastihandin köpür kәtti wә yengi ayning ikkinji küni heq taam yemdi. Qünki atisining Dawutni xundak hәkarәtlixi uningoja kәttik azar bolöjanidi. **35** Әtisi Yonatan dalәtoja qikip Dawut bilән kelixkән jayoja bardi. Uning bilән bir kikiq ojulam billә bardi. **36** U ojulamoja: — Sән yügür, mән atқан ya oklirini tepip kәlgin, dedi. Ojulam yügürdi, u bir okni uning aldi tәripigә atti. **37** Ojulam Yonatan atқан ok qüxkән jayoja kәlgәndә Yonatan ojulamni qәkirip: — Ok sening aldi tәripingdә turmamdu? — dedi. **38** Andin Yonatan ojulamni yәнә qәkirip: — Bol, ittik bol, hayal bolmiojin! — dedi. Yonataning ojulami ya okini yiojip ojojisioja elip kәldi. **39** Lekin ojulamning bolöjan itxin һәwiri uk idi. Buni yalojuz Yonatan bilән Dawutla bilәtti. **40** Andin Yonatan ojulamoja yaraöjirini berip uningoja: — Ularni xәhәrgә elip kәtkin, dedi. **41** Ojulam kәtkәndin keyin Dawut [taxning] jәнub tәripidin qikip yәrgә yikilip üq kәtim tәzim kildi. Ular bir-birini sөyüxti, bir-birigә esilixip yiojlasti, bolupmu Dawut kәttik yiojildi. **42** Yonatan Dawutka: — Sәpiring tinq-aman bolsun; qünki biz ikkimiz: — Pәrwәrdigar mening bilән sening otturungda wә mening nәslim bilән sening nәsling otturisida mәnggügә guwah bolsun, dәp Pәrwәrdigarning nami bilән kәsәm iqixkән, dedi. Dawut ornidin köpür mangdi, Yonatanmu xәhәrgә kirip kәtti.

21 Dawut әmdi Nobka kelip Ahimәlәk kahinning kexioja bardi. Lekin Ahimәlәk Dawutni kәrgәndә titrәp kәrkup uningoja: — Nemixka birimu sән bilән kәlmәy yalozu kәlding? — dedi. **2** Dawut Ahimәlәk kahinjoja: — Padixah manga mәlum bir ixni buyrup: — Mән sanga buyruöjan ix yaki sanga tapilojan yolyoruk toöjrisidin heqkim birnemә bilmisun, degәnidä. Әz ojulamlirimni bolsa mәlum bir jayoja berixka bekutip köydim. **3** Әmdi kәlungdә nemә bar? Bәx nan, yaki nemә bolsa, xuni manga bәrgin, dedi. **4** Kahin Dawutka jawab berip: — Kәlumdә adәttiki nan yok, pәkәt muқәddәs nan bar. Әgәр ojulamlar ayallaroja yekinlaxmiojan bolsa yesә rawa bolidu, dedi. **5** Dawut kahinjoja jawab berip: — Bәrhәk, mән baxka waқitlarda qikқinimoja ohxax, ayallar bizdin yiraқ bolöjili üq kün boldi. Mән [hәrketim] qikқanda, gәrәq adәttiki sәpәr bolsimu, ojulamlarning qaқiliri pak bolidöjan yәrdә, bügün ular wә qaқiliri tehimu pak bolmamdu, dedi. **6** Xuning bilән kahin uningoja muқәddәs nandin bәrdi, qünki bu yәrdә «tәkdim nan»din baxka heqқandak nan yok idi. Bu nan Pәrwәrdigarning һuzurioja yengi issik nan köyulojan küni almaxturulojan nanlar idi **7** (lekin u küni Saulning hizmetkarlariridin mәlum birsi u yәrdә Pәrwәrdigarning һuzurida қaldurulojanidi. Uning ismi Doәg bolup Saulning pәdiqilirining qongi idi). **8** Dawut Ahimәlәkә: — Kәlungdә näyze yaki қiliq yokmu? Padixah tapxurojan ix jiddiy bolöjaq yaki қiliq yaki baxka yaraöjirimni elip kelәlmidim, dedi. **9** Kahin: — Sән Elәh jiloјisida әltürgән Filistiy Goliatning қiliqi bu yәrdә bar, u әfodning kәynidә, bir pәrәqә rәhtkә oraқlik halda turidu. Halisang aloјin, uningdin baxқisi yok, dedi. Dawut: — Bu tәngdixi yok қiliqtur, xuni manga bәrgin, dedi. **10** Dawut u küni köpür Sauldin qәqip

Gatning padixahәi Aқixning kexioja bardi. **11** Lekin Aқixning hizmetkarliri uningoja: — Bu zeminning padixahәi Dawut әmәsmu? Uning toöjrisida қiz-ayallar bir-birigә: — Saul minglap әltürdi, Wә Dawut on minglap әltürdi, — dәp nahxa-öjәzәl oқuxup ussul oyniojan әmәsmu, dedi. **12** Dawut bu sөzlәrni kәngligә püküp Gatning padixahәi Aқixtin bәk kәrkti. **13** Xuning üqün ularning kәz aldida әzining yürүx-turuxlirini әzgәtip, ularning қolida turojan waқtida әzini sarangdәk kәrsәtti; u dәрwazilarning ixiklirigә jijip, tükürükini saқilioja akturatti. **14** Aқix hizmetkarlirioja: — Mana bu adәmning sarangliқini kәrmәsilәr? Uni nemixka mening aldimoja elip kәldinglar? **15** Mәndә saranglar kәmqilmidi? Silәr bu kixini aldimoja sarangliқ қiloјili elip kәldinglarmu? Bu adәм mening öyümgә kirixi kerәkmu? — dedi.

22 Dawut u yәrdin ketip Adullamdiki oјaroja qaқti. Uning kerindaxliri bilән atisining pütkül jәmәti buni anglap uning kexioja bardi. **2** Ezilgән, kәzdar bolöjan wә dәrdmәnlәrning һәmmisi yiojilip uning yenioja kәldi wә u ularning sәrdari boldi. Uningoja qoxulojan adәmlәr bolsa tet yüzqә idi. **3** Dawut u yәrdin qikip Moabdiki Mizpahka berip Moabning padixahidin: — Hudaning meni nemә kilidöjimini bilgüqә, ata-anamning bu yәrgә kelip aranglarda turuxioja yol köyöjәyila, dәp tәlәp kildi. **4** Dawut atisi wә anisini Moabning padixahining kexioja elip kәldi. Dawut қoroјanda turojan pütkül күnlәrdә ata-anisi uning bilән billә turdi. **5** Әmma Gad pәyöjәmbәr Dawutka: — Қoroјanda turmay, bu yәrdin qikip, Yәһudә zeminiöja baroјin, dedi. Xuning bilән Dawut u yәrdin ayrilip, Hәrәt ormanliқioja bardi. **6** Saul Dawutning nәdә turuwatқanlıқidin һәwәr tapti. Saul bu waқitта Ramahdiki Gibeahdә egiz bir jayda yuloјun dәriһining tüwidә olturatti. Uning қolida näyzi bar idi, barliқ hizmetkarliri qerisida turatti. **7** Saul qerisidә turojan hizmetkarlirioja: — I Binyaminliқlar, қulәk selinglar! Yässәning oqli һәр biringlaroja etizlar bilән üzümzarlarni tәksim қilip berәmdü? Hәmminglarni ming bexi wә yüz bexi қilamdu? **8** Silәr һәmminglar manga kәst қildinglar, әz oқlumning Yässәning oqli bilән әhdә қilixқinini heqkim manga uқturmidi. Heq қaysinglar manga iq aқritmidinglar yaki әz oқlumning mening hizmetkarimni manga yoxurun һujum қilixka қutratқinidin manga һәwәr bәrmidinglar, dedi. **9** Andin Saulning hizmetkarlirining iqigә kiriwalöjan Doәg: — «Mән Yässәning oқlining Nobka Ahitubning oqli Ahimәlәkning kexioja kәlginini kәrdüm, **10** — Ahimәlәk uning üqün Pәrwәrdigardin yol soridi wә uningoja ozuk-tülik bilән Filistiy Goliatning қiliqini bәrdi» — dedi. **11** Padixah adәм әwәtip Ahitubning oqli kahin Ahimәlәkni, xundakla uning atisining pütkül jәmәtini, yәni Nobdiki kahinlarnimu qәkirtip kәldi. Ularning һәmmisi padixahning kexioja kәldi. **12** Saul: — I Ahitubning oqli anglioјin, dedi. U: — I oјojam, mana mән, dedi. **13** Saul uningoja: — Nemixka silәr, sән bilән Yässәning oqli, manga kәst қilisilәr? Sән uningoja nan wә қiliq berip, uning üqün Hudadin yol soridingöju? Mana әmdi u bügünkidәk manga һujum қilmaqqi bolup paylap yürmәktә! — dedi. **14** Ahimәlәk padixahka jawab berip: — Silining barliқ hizmetkarlirining arisida Dawutdәk sadik kim bar? U padixahning küy'oqli, silining mәһpiy mәshihәtlirigә ixtirak қiloјuqi wә ordiliri iqidә izzәtlik әmәsmidi? **15** Mән pәkәt uning üqün Hudadin yol soraxni bügünla baxlidimmu? [Asiylik] қilix mәndin neri bolsun! Padixah әz қulini wә atamning pütkül jәmәtini әyibkә buyrumioјayla, qünki қullirining bu itxin қilqә һәwiri yok, dedi. **16** Lekin padixah: — I Ahimәlәk, sән әlisән, sән wә atangning pütkül jәmәti qоқum әlisilәr, dedi. **17** Padixah әz

qerisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kaħinlirini ɵlt ringlar! Q nki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaħqinini bilip turup manga h w r b rmi, dedi. Lekin padixahning k l astidikiliri P rw rdigarning kaħinlirini ɵlt r xk  k l k t rgili unimidi. **18**  m di padixah Doegk : — Sən berip kaħinlarni ɵlt r w tkin, dedi. Edomluq Doeg berip kaħinlarni ɵltürdi; bu k ni u kanaptin tokuloqan  d kiyg n səksən b x ad mni ɵltürdi. **19** Andin u kaħinlarning x hiri Nobda ɵlturoquqlarni kirdi, yəni  r w  ayallar, balilar w  bowaklar, kala, ex k, koylar — h mmisini kiliqlidi. **20**  mma Ahitubning oolli Ahim l kningn Abiyatar deg n bir oolli kutulup Dawutning k xi ja keqip k ldi. **21** Abiyatar Dawutka Saul P rw rdigarning kaħinlirini ɵltürdi, d p h w r b rmi. **22** Dawut Abiyataro ja: — U k ni Doagning u y rd  ikənlirini kerip, uning j z m n Saulo ja h w r beridionirini bilg nidim. Mən atangning p tk l j m tining ɵlt r l xig  zamin boldum, dedi. **23** Mən bilən billa tur jin, heq k rkmi jin. Q nki mening jenimni almakqi bol janlar sening jeningnimu həm almakqi. Mening kəximda bih t r turis n, dedi.

23 Birsu Dawutka h w r berip: — Mana Filistiy l Keilaho ja h j m kilip hamanlarni bulap-talimakta, dedi. **2** Dawut P rw rdigard n: — Mən berip bu Filistiy lrg  z rb  berim nmu? — d p soridi. P rw rdigar Dawutka: — Berip Filistiy lrg  z rb  berip Keilahni azad kil jin, dedi. **3** Lekin Dawutning ad mliri uning ja: — Mana biz Y h da zeminida turupmu k rkwatkan y rd , Keilaho ja berip Filistiy larning k xunlirio ja h j m kilsak k ndak bolar? — dedi. **4** Xunga Dawut y n  bir ketim P rw rdigard n soriwidi, P rw rdigar uning ja jawab berdi: — Sən  rnungdin turup Keilaho ja baro jin; q nki Mən Filistiy larni k lungo ja tapxurim n, dedi. **5** Buning bilən Dawut  z ad mliri bilən Keilaho ja berip Filistiy l bilən sokuxup, mallirini olja kilip, ularni kattik kirdi. Dawut xundak kilip Keilahda turuwatqanlarni kutquzdi. **6**  m di Ahim l kning oolli Abiyatar Keilaho ja keqip kelip Dawutning k xi ja k lg nd , uning k lida  fod bar idi. **7** Birsu Saulo ja, Dawut Keilaho ja kaptu, d p h w r b rmi. Saul: —  m di Huda uni mening k lumo ja taxlap tapxurdi. Q nki u d rwaziliri w  ta aklari bar x h rg  kirg k solunup k ldi, dedi. **8**  m di Saul Dawut bilən ad mlirini muħasirigə elix  q n h mm  h lki Keilaho ja berip j ng kilixk  qəkirdi. **9** Dawut Saulning  zini k stl ydi qanlikini bilip, Abiyatar kaħino ja: —  fodni elip kəlgin, dedi. **10** Andin Dawut: — I Israilning Hudasi P rw rdigar, m nki Sening kulung Saulning bu x h rni mening səwəbimdin harab kilix  q n Keilaho ja kelixk  k stlawatqanlikini enik anglidi. **11** Keilahdikilar meni uning k lilo ja tutup ber rmu? Saul  z b nd ng angli jand k bu y rg  kel rmu? I Israilning Hudasi P rw rdigar, S ndin ɵt nim nki,  z b nd ng  bild rgays n, dedi. P rw rdigar: — U bu y rg  kelidu, dedi. **12** Dawut y n : — Keilahdikilar meni w  ad mlirimni Saulning k lilo ja tutup ber rmu, dedi. P rw rdigar: — Ular sil rni tutup beridu, dedi. **13**  m di Dawut ad mliri bilən (təhminən alt  y zq )  rnidin turup Keilahdin qikqip,  zliri baralaydi qan t r pk  qarap k tti. Saulo ja, Dawut Keilahdin keqiptu d p h w r berilg nd  u uni k oqlaxk  qikmidi. **14** Dawut bols  qəldiki k roqan-kijalarda h md  Zif q lirining taqlirida turdi. Saul uni hər k ni idzaytti; lekin Huda uni uning k lilo ja tapxurmidi. **15**  m di Dawut Saulning  zini ɵlt rgili qikidi qanlikini baykap k ldi. Xu qao da u Zif q lidikiki bir ormanlikta turatti. **16** Saulning oolli Yonatan bols  ormanlikk  qikip Dawutning k xi ja berip, uni Huda arkilik riqbatl nd r p uning ja: — **17** K rkmi jin; q nki atam Saulning k li seni tapalmaydu. Sən b lki Israilning  stid  padixah bolis n, mən

bolsam sening w ziring bolim n, buni atam Saulmu bilidu, dedi. **18** Andin ular ikkiy l P rw rdigarning aldid   h d  kilixti; Dawut bols , ormanlikta turup k ldi, Yonatan  z  yig  yenip k tti. **19** Xuningdin keyin Ziftikilar Gibealta turuwatkan Saulning k xi ja kelip: — Mana, Dawut Haķilahnig egizlikidiki Y ximonning j nubi t ripig  jaylaxkan ormanlikteki k roqanlarda yoxuruniwaldi, bilm mdila? **20** Xunga, i padixah, kaqan kəngülliri tartsa xu qao da kəsilə; bizning burqimiz uni padixahning k lilo ja tutup berixtur, dedi. **21** Saul: Manga iq a ritkininglar  q n P rw rdigar sil rg  b ht ata kilio y. **22**  m di sil rdin ɵt nim nki, berip zad k ysi y rd  turidionirini j zml xt ringlar, uning iz-derikini eniklap, w  kimning uni kərgənlikini bilip kelinglar; q nki kixil r eytixiq  u intayin hiylig r ik n, dedi. **23** Xunga berip, uning yoxurunoqan barlik m hpiy jaylirini enik k r p kelinglar, yeniməja yenip kelip manga  ynini eytinglar. Andin mən sil r bilən bill  barimən; w  xundak boliduki, əgər u zeminda bolsila, mən Yəhədiylarning mingli qanlarning arisidin uni idz p tapimən, dedi. **24** Ular k pup Sauldin ilgiri Zifk  bard; lekin Dawut  z ad mliri bilən Maon q ll dikiki Y ximonning j nub t ripidikiki Arabah t zlanglikidiki turuwattı. **25** Saul ad mliri bilən Dawutni idz p bardi. Kixil r bu h w rni Dawutka eytti; xuning bilən u q x p, kiyao ja berip Maon qəlidə turdi. Saul buni anglap Dawutning k ynidin kəoqlap Maonning qəligə qikti. **26** Saul taqning bu t ripid  mangdi,  mma Dawut ad mliri bilən taqning u t ripid  mangdi. Dawut Sauldin keqix  q n aldiriwatqanidi; lekin Saul ad mliri bilən Dawut w  uning ad mlirini tutimiz d p ularni k rxio jili turdi. **27**  mma bir həwərqi Saulning k xi ja kelip uning ja: — Filistiy l zeminimizning j nub t ripig  kirip bulang-talang kiliwatidu, tezdin kaytsila, dedi. **28** Xuning bilən Saul yenip Dawutni k oqlaxtin tohtap Filistiy l bilən sokuxkili qikti. Xunga u y r Sela-Hammahleket d p ataldi. **29** Dawut bols  u y rdin qikip  n-G dining taq-k roqanlikida turdi.

24 Saul Filistiy larni kəoqlap qikirip yano janda uning ja: — Mana, Dawut  n-G didiki q lda turuwetiptu, deg n h w r berildi. **2** Saul  m di p tk l Israildin hillanoqan  q ming ad mni elip Dawut bilən ad mlirini idzidgili «Yawa tekilər» k ram taxlikio ja qikti. **3** U yolning yenediki koy k tanlirio ja k lg nd , xu y rd  bir  jar bar idi. U t r t kilix  q n o aro ja kirdi; Dawut bilən ad mliri  jarning iqkirisida ɵlturatti. **4** Dawutning ad mliri uning ja: — Mana P rw rdigarning sanga: —  z d xminingni sening k lungo ja berim n, nem  sanga layik k r ns  xuni kil jin, deg n k ni d l muxu k n ik n, dedi. Dawut k pup Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi. **5** Lekin Saulning tonining pexini k skini  q n Dawut konglida kattik  psuslandi. **6** U  z ad mlirig : — P rw rdigar meni P rw rdigar  zi məsilh kil qan o jamo ja bundak k lumni uzartixin saklisun, q nki u P rw rdigarning m silhliginidur, dedi. **7** Xu  z bilan Dawut  z ad mlirini tosup Saulo ja q kil jili koymidi. Saul bols  k pup  jardin qikiz  z yolio ja katti. **8** Andin Dawutmu turup  jardin qikiz Saulning k ynidin: — I o ojam padixah! — d p qəkirdi. Saul k ynig  qarawidi, Dawut egilip y zini y rg  yakkan halda təzim kilidi. **9** Dawut Saulo ja mundak dedi: — «Mana, Dawut seni k stl xk  p rs t idz watidu, d ydi qan kixil rning s zig  nemixk  kulak salila? **10** Mana b g n  z k zliri bilən k rdiliki, P rw rdigar b g n  jarda silini  z k lumo ja b rg nidi. Bazilar manga uni ɵlt r w tkin, dedi; lekin mən silini ayap: — O ojamo ja k lumni uzartmaym n, q nki u P rw rdigarning m silhliginidur, dedim. **11** Karisila, i ata, k lumdiki tonlirining pexig . Silini ɵlt rmay tonlirining pexini k sk nlikimdin xuni bilsil ki, k ngl md  siligə ya

yamanlik ya asiylik yok, siligə gunah kılöjünim yok, lekin sili jenimni alöjli paylaktilla. **12** Pərwərdigar mən bilən silining otturimizda həküm kılsun, mening hesabimni silidin Pərwərdigar alsun; lekin mening kolum siligə kətürülməydu. **13** Konilar: — «Rəzillik rəzillərdin qıkiđu» dəp eytkanikən, lekin ez kolum siligə kətürülməydu. **14** Israilning padixahı kimni tutkıli qıkti? Kimni koşlap yürüdu? Bir ölük itni, halas! Yaloşuz bir bürgini, halas! **15** Pərwərdigar sorakı bolup mən bilən silining otturimizda həküm qıkarşun! U hək-nahəkni ayrip, dəwayimni sorap meni silining kolliridin halas kılip, adalət yürürgüy!» — dedi. **16** Dawut Sauloğa bu səzlərni eytkanda Saul: — Bu sening awazingmu, i oşlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukıri awaz bilən yioşlap kətti. **17** U Dawutka: — «Sən məndin adilsən, qünki sən manga yaxhılık qayturdung, lekin mən sanga yamanlık qayturdum. **18** Sən bügün manga yaxhılık kılolanlıqning obdan kərsitip bərding; Pərwərdigar meni kólungoşa tapxuroşan bolsimu, sən meni öltürmiding. **19** Birsı ez düxminini tapsa, uni aman-esən kətkili koyamdu? Pərwərdigar sening manga bügün kılolan yaxhılıqing üqün sanga yaxhılık yanduroşay. **20** Əmdi mana, xuni bildimki, sən jəzmən padixahı bolisən, Israilning padixahılıkı sening kólungda tiklinidu. **21** Ləkin hazır Pərwərdigar bilən manga kəsəm kılöjinki, məndin keyin mening nəsilimni yokətmay, namimni atamning jəmətidin öqürmigəysən», dedi. **22** Xuning bilən Dawut Sauloğa kəsəm kıldı. Saul ez öyigə yenip kətti; Dawut adəmliri bilən koroşan-kıyaoşa qıkip xu yərdə turdi.

25 Samuil öldi. Pütkül Israil yioşlip uning üqün matəm tutti; ular uni uning Ramahdıki öyidə dəpnə kıldı. Dawut bolsa kopup Paran qөлigə bardi. **2** Əmdi tiriklikli Karməldə boləjan, Maonda olturuşluk bir adəm bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming koy, bir ming əqkisi bar idi. U ez koylirini Karməldə kirkıwatatti. **3** U adəmning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail; ayali həm pəm-parasətlik həm əpturki qıraylık, lekin eri qəttik kol wə rəzil idi; u Kaləbning əwladidın idi. **4** Dawut qəldə turup Nabalning ez koylirini kirkıydioşanlıqni anglap **5** On yax yigitni u yərgə mangdurup ularoşa: — Silər Karməlgə qıkip Nabalning kəxişoşa berip, məndin uningə salam eytinglar. **6** Uningə: — «Yaxioşaysən; sizgə tinq-amanlık boləjay, eyingizgə tinq-amanlık boləjay, həmmə barlıqingizə tinq-amanlık boləjay! **7** Mən kirkıyduşılarning sizdə ix baxlıoşanlıqni anglidim. Sizning padıqiliringiz biz tərəplərdə turoşanda ularoşa heq zəhma yətküzmiduk; biz Karməldə turoşan waqıtta ularning heq tərsisi yitip kətmidi. **8** Əz yigitliringizdin soringiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz kutluk bir künidə kəlduk, xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltipət tapsun; ez kolingizə nəmə qıksa xuni kəminiliringizgə wə oşlingiz Dawutka nəmə qıksa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi. **9** Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəplərnin həmmisini Dawutning namida uningə eytip andin jim turup saklıdi. **10** Nabal Dawutning hizmətkarlıroşa jawab berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oşli degən kim? Bu künlərdə ez oşjilirini taxlap ketiwatqan hizmətkarlar tola. **11** Mən özümning yemək-ıqməklirimni wə yung kirkıyduşılirimioşa soyoşan gəxni kəlgən jayi naməlum boləjan kixilərgə bərdəmdim? — dedi. **12** Dawutning yigitliri kəlgən yolioşa yenip kətti. Yenip kelip ular Dawutka həmmə gəpni dəp bərdi. **13** Dawut ez adəmlirigə: — Hər biringlar ez kilinglarni esinglar, dedi. Xuning bilən hərberi ez kilingini [tasmisioşa] asti, Dawutmu ez kilingini asti. Andin tet yüzgə adəm Dawut bilən qıkti, wə ikki yüz kixi jabduklar bilən kəldi. **14** Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayali Abigailoşa: — Dawut əlqilərnı qəldin oşjomizə

salam berixkə əwətkənəkən; lekin u ularni tillap kayip kətti. **15** Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yaxhılık kılolan. Biz dalada ularning yenida yürəjan waqıtılririmizda bizgə heq yamanlık kəlmidi, bizning heq nərsimizmu yitip kətmigəndi. **16** Biz ularoşa yekin jayda koy bakqan waqıtta ular kəqə-kündüz bizgə sepildək boləjanidi. **17** Əmdi bu ixtin həwərdar boldida, kəndək kılıx kerəklikini oylıxip bakqayla. Bolmisa, oşjomizə wə pütkül əydkilirigə bir bala-kəza kəlməy kəlməydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uningə səz kılıxkə pətinəlməydu, dedi. **18** Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pıxuruloşan koy, bəx seah kəyoş, bir yüz kixmix poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəkərgə artip **19** ez yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəyninglərdin baray, dedi. Ləkin u ez eri Nabaləşa bu ixtin demidi. **20** U ez exikigə minip taşing etikidin qıxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning udulioşa qıxıp uning bilən uqraxti. **21** Dawut əslidə: — Mən bu kixining melini qəldə bikərdin bikar koşdap, uning barlıqidin heqnemini yittürgüzmişim; lekin u yaxhılıqing ornida manga yamanlık kıldı. **22** Uning adəmliridin ətiqəşə birər ərkəkni kəldurup koyşam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuk jazalioşay, degəndi. **23** Abigail Dawutni kərip, aldirə əxəktin qıxıp, Dawutning aldidə yikilip yuzini yərgə yekip təzim kıldı; **24** uning putlirioşa esilip mundək dedi: — «I oşjam, bu kəbilik manga hesablısən; əmdi xuni etünimənkı, dedəklirining siligə səz kılıxioşa ijazət kılip, dediklirining səzigə kulək saləşayla: — **25** etünimənkı, oşjam mən rəzil adəm Nabaləşa pisənt kilmioşayla; qünki uning mijəzi huddi ismioşa ohxəxtur; uning ismi «kaj», dərwəqə uningdə kajlık tolimu eoşirdur. Ləkin mən dedəkliri bolsa oşjam əwətkən yigitlərnı kərmidim. **26** Əmdi i oşjam, Pərwərdigarning hayati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimənkı, Pərwərdigar silini ez kolliri bilən kən teküp intikəm elixtin saklıdi. Əmdi düxmənlirimu, sili oşjaməşa yamanlık kılmaqı boləjanlarmu Nabaləşa ohxəx bolsun. **27** Əmdi dedəkliri oşjaməşa elip kəlgən bu səwəştə bolsa oşjaməşa əgəxkən yigitlərgə təksim kılınsun. **28** Silidin etünimənkı, dedəklirining səwənlikini kəqürgəşay; qünki sili, i oşjam Pərwərdigarning jənglirini kılip kəlgənliri üqün, barlık künliridə silidə yamanlık tepilmioşini üqün Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmut kıldı. **29** Birsı kopup silini koşlap janlirini izdisə, sili oşjamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tiriklər haltsi iqidə orilip saklınidu, lekin düxmənlirining janlirini bolsa, u saləşoşa selip qərip taxlaydu. **30** Əmdi Pərwərdigar sili oşjam toşrisida eytkən barlık yaxhi wədilirigə əməl kılip, silini Israiləşa bəx kıləjan xundək buliduki, **31** sili oşjamning nahək kən tekmişlikliri yaki ez intikəmlirini əlmioşanlıqliri üqün kəngüllirigə putlikəşang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oşjaməşa nusrət bərginidə sili ez dedəklirini yad kıləşayla». **32** Dawut Abigailə: — Sən bügün mening bilən uqrixixkə əwətkən Israilning Hudasi Pərwərdigarəşa taxəkkür-mədhıyə kəyturuloşay! **33** Əmdi əkil-parasitingə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bügün meni ez kolum bilən kən teküp intikəm elixtin toştung. **34** Ləkin meni sanga ziyan-zəhmət yətküzüxtin saklıoşan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kılımənkı, sən mening aldiməşa tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətiqəşə tirik kəlməs idi, dedi. **35** Andin Dawut uning əzigə kəltürəjan nərsilirini kolidin tapxurup elip uningə: — Tinq-aman əyüggə bəroşin, mana səzilinggə kulək selip, kənglüngni qəbul kıldim, dedi. **36** Abigail Nabalning kəxişoşa kəldi; mana, u öyidə xəhanə ziyəpəttək bir ziyəpət ətküzüwatatti. Nabal kənglidə huxal

idi wə intayin mast bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atquqə uningəyā heq nemə demidi. **37** Lekin ətisi Nabal məstliklin yexilgəndə ayali uningəyā boləjan wəxələrni dəp beriwidi, uning yüriki elgəndək bolup, əzi taxtak bolup qaldı. **38** Wə xundək boldiki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u əldi. **39** Dawut Nabalning elginini anqlap: — Pərwərdigar mubərəktur. Qünki U mən Nabalın tartқан həkərət üqün dəwayimni sorap Öz külini yamanlıqtin saqlıdi; əksiqə Pərwərdigar Nabalning yamanlıqini əz bexioqə yandurdi, dedi. Andin Abigailni əz əmrimgə alay dəp, uningəyā səz kıləyli əlqi mangdurdi. **40** Dawutning hizmətkarlıri Karməlgə Abigailning kexioqə kelip uningəyā: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga səz kıləyli bizni əwətti, dedi. **41** Abigail bolsa kəpəp yüzini yərgə təgküdək tazim kılıp: — Mana, dedikning oqəjamning hizmətkarlırining putlırini yuyuxkə qul bolsun, dedi. **42** Andin Abigail u haman əzığə həmrəh boləjan bəx qerisi bilən exəkkə minip Dawutning əqlirining kəynidin berip, uning ayali boldi. **43** Dawut Yizrəəlik Ahinoamni həm hotunlukkə aloqanıdi. Xuning bilən bu ikkisi uningəyā hotun boldi. **44** Lekin Saul Dawutkə hotun kılıp bərgən kızı Mikalni Gallimdikı Laixning oqlı Faltioqə hotunlukkə bərgənidi.

26 Əmdi Zifliklər Gibeəyā Saulning kexioqə kelip: — Dawut Yəximonoqə yəkin Həkilah egizlikigə yoxurunuwəptu əmasmu? — dedi. **2** Saul kəpəp İsraildin hillanəjan üq ming adəmnı elip, Zif qəlidə Dawutni idzıgılı u yərgə bardı. **3** Saul bolsa yol boyida, Yəximonoqə yəkin Həkilah egizlikidə qedir tıkti. Dawut qəldə turuwəttı; u Saulning qəlgə əz kəynidin qıkkınidin həwər tapkəndə **4** Dawut pəyləqılarnı mangdurup Saulning rastla kəlgənlikni bildi. **5** Dawut kəpəp Saul qədir tikkən jəyəyā bardı; u Saul bilən kəxun sərdari, Nəring oqlı Abnər yatқан yərnı kərdi. Saul bolsa kəxun istihkəmi iqidə uhlap yatқанıdi, adəmlrı qedirlırini uning ətrəpıyā tikkənidi. **6** Dawut əmdi Hıttiyılardin boləjan Ahimələk wə Yoəbning inisi Zəruıyanıg oqlı Abixəyəyā: — Kim mən bilən ləxkərgəhəyā qüxüp, Saulning yenioqə barıdu? — dəp sorıdi. Abixəy: — Mən sening bilən baray, dedi. **7** Xuning bilən Dawut wə Abixəy kəqidə kəxun bar yərgə beriwidi, mana Saul kəxun istihkəmi iqidə uhlap yatқанıdi; uning nəyzi təkiyisining yenida yərgə kədəklük turətti; Abnər bilən adəmlrı uning ətrəpidə yatətti. **8** Abixəy Dawutkə: — Huda bügün düxminingni kəlungəyā tapxurdi. Səndin etünimənkı, mənə nəyə bilən birlə sanjıp unı yərgə kədəp kəyuxkə ijəzət bərgəyəsən! Ikki kətim sanjıximning lazımi yəktur, dedi. **9** Dawut Abixəyəyā: — Unı yəkatmıoqın. Kim Pərwərdigarning məsilh kıləjiniqə kəl uzitip gunəhəyā tartılmıoqın? — dedi. **10** Dawut yənə: — Pərwərdigarning həyati bilən [kəsəm kılımənkı], Pərwərdigar jəzmən unı urıdu; ya uning elidioqə küni kelıdu ya u jənggə qüxüp həkəlik bolıdu. **11** Pərwərdigar meni Pərwərdigarning məsilhliginigə kəl uzitixidin saqlıoqə! Əmma uning bəxidiki nəyə bilən su idixini aloqın, andin ketəyli, dedi. **12** Xuning bilən Dawut nəyə bilən idixni Saulning bəxining yenidin elip, ikkisi qıkip kətti. Əmma həkəkim kərmədi, tıyupmu kəlmədi həm oyojınip kətmədi, bəlkı həmmisi uhlawərdı; qünki Pərwərdigar bir kəttik uykuını ularning üstigə qüxürgənidi. **13** Dawut uduldiki tərəpkə etüp yırakrak bir dəngning təpısıdə turdi; ularning arılıkı yırak idi. **14** Dawut kəxun bilən nəring oqlı Abnərgə toqlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padixəhə towlıoqukı kim sən? — dedi. **15** Dawut Abnərgə: — Sən batur əmasmu? İsraildə sanga kim təng keləydu? Nemixkə oqəjang padixəhni kəşədimidng? Qünki həlktin bir kixi oqəjang padixəhni həkəlik kıləyli kiriptu. **16** Sening bundək kıləjining

yəhxi əmas! Pərwərdigarning həyati bilən [kəsəm kılımənkı], Pərwərdigar məsilh kıləjan oqəjanglarnı kəşədimioqanlıqınglar üqün etümgə layik boldınglar. Əmdi padixəhning nəyzi wə bəxining yenidiki su idixining kəyərđlikigə kərap bəkınglar, dedi. **17** Saul Dawutning əwazını tonup: — Bu sening əwazıngmu, i oqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I oqəjam padixəh, bu mening əwazımdur, dedi. **18** U yənə: — Nemixkə oqəjam əz külini mundək kəşəydu? Mən nemə kılıptımən? Kolumda nemə yamanlık bar? **19** Əmdi oqəjam padixəh əz külining səzigə kulək saloqə. Pərwərdigar silini mənə kərxı kəşəyatқан bolsa bir hədiyə-kurbanlık uning kənglini razi kıləy; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning əldidə lənətkə kəlsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhərimən boluxtin məhrum kılıp, meni bəxkə iləhlarəyā ibadət kıl, degini bolıdu. **20** Əmdi mening kənim Pərwərdigarning huzuridin yırək yərgə təkülmisun; qünki təqlardə bir kəkləni owlıoqəndək İsrailning padixəhı bir yəloquz bürgini idzıgılı qıkıptu, dedi. **21** Saul: — Mən gunəh kıldim; yenip kəlgin i oqlum Dawut; mening jənim bügün kəzlıringdə əziz sanaləjini üqün mən sanga bundin keyin heq ziyan-zəhmət yətküzməymən; mana, əhməklık kıldim, bək əziptımən, dedi. **22** Dawut jawab berip: — Mana padixəhning nəyzi, oqlamlardin biri kelip unı yandurup əlsun. **23** Pərwərdigar hər adəmnıng həkəyanıyılıkı bilən sadıklıkıqə kərap yanduroqəy. Qünki bügün Pərwərdigar silini mening kolumoqə tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məsilhliginigə kəl uzitixni halimidim. **24** Mana, bügün silining janlıri mening kəzlırimdə əziz boləqəndək mening jənim Pərwərdigarning kəzıdə əziz boləyā, u meni həmmə əwariqlıktin kütəzoqəy, dedi. **25** Saul Dawutkə: — Əy oqlum Dawut, bərikətləngəyəsən. Sən jəzmən uluqə ixlarnı kılısən, ixliring jəzmən rawajlık bolıdu, dedi. Andin Dawut əz yəloqə kətti, Saulmu əz jəyioqə yenip bardı.

27 Dawut kənglidə: — Həman bir küni Saulning kəlidə həkəlik bolıdıoqın ohxəymən. Xunga Filistiyələring zeminiqə tezdin kəqip kətximdin bəxkə əmal yəq. Xundək kılısən Saul İsrail zemini iqidə meni təpıxtin ümidsizlinip, idzəxtin kəl üzıdu, wə mən uning kəlidin kütulimən, dəp oylıdi. **2** Xuning bilən Dawut kəpəp uningəyā əgəxkən əltə yüz adəmnı elip Gətning padixəhı Maokning oqlı Akixning kexioqə bardı. **3** Əmdi Dawut wə adəmlrı, yəni hər biri əz əilidikilər bilən billə Gəttə Akix bilən turdi. Dawut ikki ayali, yəni Yizrəəlik Ahinoam wə Nabalning tul hotunı Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdi. **4** Saul: — Dawut Gəttə kəqıptu, degən həwərnı ənglıoqəndə, unı yənə idzəp yürımdı. **5** Dawut Akixkə: — Əgər kəzlırining əldidə iltıpat tapқан bolsam, ɔlturuxum üqün səhrədik bir xəhərdin bizgə bir jəy bərgəyā; kəlung kəndəkmə xəhənə xəhərdə silining kəxliridə tursun, dedi. **6** U küni Akix uningəyā Ziklag xəhırinı bərdi. Xuning üqün Ziklag bügünki künigıqə Yəhuda padixəhlırıqə təwə bolup kəlməktə. **7** Dawut Filistiyələring zemində turoqan wəkt bir yil tət ay boldı. **8** Dawut bolsa əz adəmlrı bilən qıkip Gəxuriyləroqə, Gəzriylərgə wə Amaləklərgə hıjıum kılıp, ularni bulang-talang kılıp turətti (qünki ular kədimdin tartıp Xuriqə kirix yolıdin tartıp Misir zeminiqəy boləjan u yurttə turətti). **9** Dawut [hərketim] zemindikilərnı kirip ər yaki ayal bolsun, bırnımu tirik kəldurməytti wə kəy, kala, exək, təgə wə kiyim-kəqəklərnı elip Akixning yenioqə yenip kelətti. **10** Akix: — Bügün kəysi jəylarnı bulang-talang kıldınglar, dəp soraytti; Dawut: — Yəhuda zeminiqə jənub tərıpini, Yərahməllikləring jənub tərıpini wə Keniyələring jənub tərıpini bulang-talang kılduk, dəytti. **11** Dawut ər yaki ayallarning bırnımu Gəttə tirik

elip kəlməytti; qünki u: — Ular bizimiz toqrimizdin, «Dawut undak-mundak kildi» dəp gəp kilixi mumkin, dəytti. Dawut Filistiyənlərin zeminida turoqan waqtida u daim xundak kilatti. **12** Xunga Akix Dawutka ixəndi: — «Əmdi u həlki Israilni əzidin səskəndürüwətti; mening hizmitimdə mənggü kü bolidu», dəp oyliidi.

28 U künlərdə Filistiyələr Israiloqa karxi jəng kilix üçün əz qoxunlirini yiojdi. Akix Dawutka: — Bilixing kerəkki, adəmlirini elip mening bilən jəzmən jənggə qikixing lazim, dedi. **2** Dawut Akixka: — Undakta sili kullirining nemə kilalaydiqanlikini bilip kalila — dedi. Akix Dawutka: — Mana, seni əzümgə mənggüllük pasiban kilay, dedi. **3** (Samuil əlgənidi wə pütkül Israil uning üçün matəm tutup uni əz xəhiri boləjan Ramaħda dəpnə kiləjanidi. Saul bolsa jinkəxlər bilən palqılarni zemindin koşolap qikardi). **4** Filistiyələr toplixip qikip Xunəmdə qedir tikti. Saulmu həm pütkül Israilni yiojip, Gilboahda qedir tikti. **5** Saul əmdi Filistiyələrin qoxun bargahini kərgəndə qorqup, yürüki su bolup kətti. **6** Saul Pərwərdigərdin yol soridi; ləkin Pərwərdigar ya qüx bilən ya «urim» bilən ya pəyoqəmbərlər arkilik uningəja jawab bərmidi. **7** Xuning bilən Saul hizmətkarlırioqa: — Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar, mən berip uningdin yol soray, dedi. Hizmətkarlıri uningəja: — Ən-Dorda jinkəx bir hotun bar ikən, dedi. **8** Saul niqəblinip, baxka kiyimləri kiyp ikki adəmni həmrəh kilip bardı. Ular keqisi berip hotunning kəxiəja kəldi. U hotunəja: — Manga jin qakirip pal eqip, mən degən birsini kəximəja kəltürin, dedi. **9** Hotun uningəja: — Mana, Saulning kiləjanlıri, yəni zemindin jinkəxləri wə palqılarni yoaqanlikini əzüng bilisən; nemixka meni əltürükə jenimoja tuzak koyisən, dedi. **10** Saul uningəja Pərwərdigar bilən kəsəm kilip: — Pərwərdigərin həyati bilən kəsəm kilimənki, bu ix üçün sanga jəza bolmaydu, dedi. **11** Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp soridi. U: — Manga Samuilni qikərojin, dedi. **12** Hotun Samuilni kərgəndə qəttik awaz bilən qirkiridi, andin Sauləja: — Nemixka meni gollaysən? Sən əzüng Sauləju! — dedi. **13** Padixah uningəja: — Kərkiməjin! Nemini kərdüng? — dedi. U Sauləja: — Mən bir ilahning yərdin qikkinini kərdüm, dedi. **14** U: — Uning kiyapıti kəndak ikən? dedi. Hotun: — Kəri bir boway qikəwatıdu; u yepinqə kiyganikən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekip təzim kildi. **15** Samuil Sauləja: — Nemixka meni awarə kilip qikərding? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixan boldum; qünki Filistiyələr mənə karxi jəng kiləwatıdu, wə Huda məndin yiraqlap, mənə yaqi pəyoqəmbərlər arkilik yaqi xakilər arkilik heq jawab bərməywatıdu. Xunga mening nemə kilixim kerəklilikini mənə bildürgəysən dəp, seni qakirdim, dedi. **16** Samuil: — Pərwərdigar səndin yiraqlap, duxmining boləjandin keyin nemixka məndin məsləhət soraysən? — dedi. **17** —Pərwərdigar Əzi üçün mən arkilik eytkinini kildi; Pərwərdigar padixahlikni kəlungdin yirtip elip, qoxnangəja, yəni Dawutka bərdi. **18** Sən Pərwərdigərin səzigə kulak salmay, uning Amaləklərgə kəratkan kəttik əzəpini yürgüziməninin üçün Pərwərdigar bügün sanga xu ixni kildi. **19** Pərwərdigar əzüng bilən Israilnimu Filistiyələrin kəlioqa tapxurıdu; ətə sən wə oşullirning mening bilən billə bolisilər; wə Pərwərdigar Israilning qoxuninimu Filistiyələrin kəlioqa tapxurıdu, dedi. **20** Saul xuan yərgə düm yikildi, Samuilning səzlıridin kəttik qorqup kətti; bir keqə-kündüz takamku yemigəqə, maqdurumu kəlmidi. **21** Ayal əmdi Saulning kəxiəja berip uning tolimu pərixan boləjini kərip, uningəja: — Mana, dedəkliri jenini alkinioqa elip koyup tapiləjanlırioqa binaən kildim. **22** Əmdi silidin ətünimən,

dediklirining səzigə kərgəyła; meni silining əldilirioqa bir qixləm nən kəltürükə unioqayla; xuning bilən sili yəp kuwwət tepip andin əz yollirioqa kətəyła, dedi. **23** Lekin u rət kilip: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarlıri həm ayalmu yeyixni uningəja dəwət kilixiti; u yərdin koqup kariwatta olturdi. **24** Ayalning eyüdə bir bordak mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuoqurup petir nən pixürüp bərdi. **25** U uni Saul bilən hizmətkarlırinin əldioqa koydi. Ular yəp bolup, xu keqisi kətti.

29 Filistiyələr həmmə qoxunlirini yiojip Afəktə jəm kildi; Israillər Yizrəəldiki bulakning yenida qedir tikti. **2** Filistiyələrin sərdarlıri yüz yaqi mingdin askəni baxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut əz adəmlirini baxlap Akix bilən qikip səp tüzdi. **3** Filistiyələrin əmirli: — Bu İbraniylər bu yərdə nemə ix kilidu? — dedi. Akix Filistiyələrin əmirliərgə: — Bu Israilning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə bərnəqqə kün, bərnəqqə yillərdin beri mən bilən turoqan əməsmu? U mənə kəlgən kündin tartip bu küngiə uningdin heq əyib baykimidim, dedi. **4** Əmma Filistiyələrin əmirli uningəja əqqiklandı. Filistiyələrin əmirli uningəja: — Uni kayturawət! Bu kixi sən əzüng uningəja orunlaxturoqan jəyoqa kətsun; biz bilən billə sokuxka qüxmusun, bolmisa, u sokuxta bizgə rəkiş bolup kəlixə mumkin. Bu adəmə əz oqojisi bilən nemisi arkilik yərixidu? Bu adəmlərin baxlırini elix bilən bolmamdu? **5** Bu kiz-ayallar burun uning toqrisida ussul oynap qoxak kətip: — Saul minglap əltürdi, wə Dawut on minglap əltürdi, degən Dawut əməsmu? — dedi. **6** Akix Dawutni qakirip uningəja: — Pərwərdigərin həyati bilən [kəsəm kilip eytimənki], sən durux adəmsən, sening mening bilən ləxkərgəhda hizmətə bolusug kəzlırimdə yəhxi ixtur; qünki mənə kəlgən kündin tartip bu küngiə səndin heq yamanlık baykimidim. Lekin sən əmirlərgə yəkməpsən. **7** Xunga tinq-aman yenip kətkin, bolmisa Filistiyələrin əmirli rınəzi kəlip koyisən, dedi. **8** Dawut Akixka: — Mən nemə kildim? Silining kəxlirioqa kəlgən kündin tartip bu küngiə kiləjan kəysi [yamanlıkim] üçün meni oqojam padixahning duxmənliri bilən sokuxkili barəqumayla? — dedi. **9** Akix Dawutka jawab berip: — Kəzlırimdə Hudaning bir pərixtisidək mənə yaqi ikənlikingni bilimən. Lekin Filistiyələrin əmirli seni biz bilən billə jənggə qikəmsun dəwatıdu, dedi. **10** Xunga ətə səhərdə kəpunglar, əzüng wə billə kəlgənlər, yəni mənə hojəngning hizmətkarlıri; səhərdə kəpunglar, tang yoruxi bilənla qikip kətinglar, dedi. **11** Xunga Dawut əz adəmliri bilən səhərdə turup Filistiyələrin zeminiəja mənədi. Filistiyələr bolsa Yizrəəlgə qikti.

30 Xundak boldiki, Dawut wə adəmliri üçünqi küni Ziklagka yətip kəldi; mana, Amaləklər jənub tərəpkə wə Ziklagka hujum kilip, Ziklagni wəyran kəlip ot koyup kəyüdürgənidi. **2** Ular xəhərdiki kiz-ayalları, qong bolsun, kiqik bolsun, ularning həmmisini əsirgə əldi. Ulardın heqkimni əltürməy, həmmisini elip, yolioqa qikkanidi. **3** Dawut əz adəmliri bilən xəhərgə kəlgəndə, mana, xəhər əllikəqan kəyüp tügəngədi; ularning ayalları wə oşul-kizliri əsirgə elinoqanıdi. **4** Əmdi Dawut wə uning bilən billə boləjan həlk kəttik yioqa-zar kətürüxti, taki maqđuri kəlmioquə yioqlaxti. **5** Dawutning ikki ayalı, Yizrəəllik Ahinoam bilən Kərməllik Nəbaldin tul kəloqan Abigailmu əsirgə elinoqanıdi. **6** Dawut kəttik əzablandı; qünki bərlək halayik, hərbiri əz oşul-kizliri üçün kəyoqurup oşəzəplinip uni qalma-kesək kilip əltürəyli, deyixəwatattı. Əmma Dawut əzini Hudasi Pərwərdigərdin küq-kuwwətəndürdi. **7** Dawut Ahimələkning oşli kəhjin Abiyatarəja: — Əfodni yenimoja

elip kəlgin, dedi. **8** Dawut Pərwərdigardin: — Bu qoxunni qoşlaymu? Ularoşa yetixəlmənmu? — dəp soridi. U: — Qoşla; sən jəzmən ularoşa yetixwalisən həm həmmisini kayturup kələləysən, dedi. **9** Dawut wə uning bilən billə boləjan alta yüz adəm berip Besor wadisioşa yetip kəlgəndə, kəynidə sərülüp kəlojanlar xu yərdə kəldi. **10** Dawut əzi tət yüz adəm bilən dawamlıq qoşlap mangdi; ikki yüz adəm həlsirap kətkəqkə, Besor wadisidin etəlməy kəynidə kəlojanidi. **11** Ular dalada Misirlik bir adamni uqrattı. Ular uni Dawutning kəxioşa elip kəlip, uningoşa nan berip yegüzdi, su içküzdü; **12** uningoşa bir parqə ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkiliyə bərdi. U bularni yəp, uningoşa kaytidin jan kirdi; qünki u üç keqə-kündüz nan yemigən, sumu içmigənidi. **13** Dawut uningdin: — Sən kingə tawə? Sən kəyarlıksən? — dəp soridi. U: — Mən Misirlik yigıt bolup, bir Amaləkning kulimən. Ləkin mən üç küni ilgiri kəsəl bolup kəloşaqkə, oşojam meni taxliwətti. **14** Biz əsli Kərətiylərnin yurttinon jənub tərıpigə wə Yəhuda zeminoşa wə Kaləbning zemininon jənub tərıpigə hujum kılıp bulang-talang kildük; xundakla Ziklagni kəydurüwətkənidük, dedi. **15** Dawut uningdin: — Bizni u [düxmən] qoxuni tərəpkə baxlap baralamsən, dedi. U: — Hudaning nami bilən mən səni əltürməymən, səni oşojangning qəloşimu tutup bərməymən dəp kəsəm kilsila, silini u qoxunon kəxioşa baxlap baray, dedi. **16** Uni u yərgə baxlap barəşanda, mana ular pütkül yərgə yeyilip, yəp-iqip Filistiyələrnin zeminidin həm Yəhuda zeminidin əlojan qong oljiliridin hux bolup ussul oynixiwəttətti. **17** Əmma Dawut xu küni gugumdin tartip ikkinə küni kəqkiqə ularni urup kirdi. Təgigə minip bədər kəqқан tət yüz yigittin baxkə heqbir adəm keqip kutulmidı; **18** wə Dawut Amaləklər buluwəlojan həmmə nərsini yandurup əldi; əzining ikki ayalinimu kutkuzuwəldi. **19** Amaləklər elip kətkən oşul-kız, mal-mülüklər wə baxkə həmmə nərsini Dawut uların kayturuwəldi. Heqnemə, qong bolsun kiqik bolsun qüxüp kəlmiojanidi. **20** [Dawutning adəmlidi] kayturuwəlojan mallirininon əldioşa [olja əlojan] baxkə koy wə kala padilarni selip həydəp ketiwəttətti. [Uning adəmliri] ketiwetip: — Bular Dawutning oljisi, deyixti; Dawut ularning həmmisini əzigə əldi. **21** Dawut həlsizlinip əzi bilən billə barəlmiojan Besor wadisininon boyida kəldurup kətkən ikki yüz adəmninon kəxioşa yetip kəldi; ular Dawut wə uning bilən kəlgən adəmlərninon əldioşa qıktı, Dawut həlkning kəxioşa berip ularoşa salam kildi. **22** Ləkin Dawut bilən barəşanlarning arisidiki rəzil adəmlər wə ərziməslərninon həmmisi kəpup: — Bular biz bilən bərmioşandin keyin biz yandurup əlojan oljidin ularoşa heq nemə bərməyli. Ular pəkət hərbi öz hotun-balilirini elip kətsun, dedi. **23** Əmma Dawut: — Yak, i buradərlirim; Pərwərdigar bizgə təksim kəloşanni [ularoşimu təksim] kilmisəq bolmaydu. Qünki U bizni qoşdap bizningkigə təjawuz kəloşanlarni qolimizəşə tapxurdi. **24** Bu ixta kim silərgə məkul dəydu? Qünki soquxkə qüxkənninon ülüxi kəndək bolsa yük-təklarəşə qarışuqularningmu ülüxi xundək bolidu; həmmə adəm təng bəlüxsun — dedi. **25** Xu kündin tartip bu İsrail üqün həküm-bəlgilimə kılıp bəkitildi. Bügüngiqə həm xundək. **26** Dawut Ziklagkə yetip kəlgəndə, oljidin dostliri boləjan Yəhuda aqsakəllirioşa əwətip: — Mana, Pərwərdigarning düxmənliridin əlojan olja silərgə bir soşəqət bolsun, dedi. **27** U oljidin həm Bəyt-Əldikilərgə, jənubiy Raməttikilərgə, Yattirdikilərgə, **28** Aroərdikilərgə, Sifmottikilərgə, Əxtəmoədikilərgə, **29** Rəkalədikilərgə, Yərahməəlliklərninon xəhərliridikilərgə wə Keniyələrninon xəhərliridikilərgə, **30** Horməhtikilərgə, Kəraxəndikilərgə,

Atəktikilərgə, **31** Həbrəndikilərgə wə Dawut wə adəmliri billə yürgən həmmə yərdikilərgə soşəqət əwətti.

31 Əmđi Filistiyələr İsrail bilən jəng kildi. İsrailning adəmliri Filistiyələrninon əldidin keqip, Gilboa teşida kərip yikıtildi. **2** Filistiyələr Saul wə uning oşullirini tap besip kəloşawəttətti. Filistiyələr bolsa Saulning oşulliri Yonatan, Abinadab, Məlkixuanı urup əltürdi. **3** Saulning ətrapini urux kaplıdi; oşyaqlar Sauloşa yetixti; u ya oşki bilən oşir yarilandurıldı. **4** Andin Saul yəroş ketürgüşisigə: — Kiliqingni soşurup meni sanjip əltürüwətkin; bolmisa bu hətnisizlər kəlip meni sanjip, meni horluqkə koyuxi mumkin, dedi. Ləkin yəroş ketürgüşisi intayin qorqup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul kiliqni elip üstigə əzini taxlıdi. **5** Yəroş ketürgüşisi Saulning əlginini kərip, umu ohxəla əzini kiliqning üstigə taxlap uning bilən təng əldi. **6** Xuning bilən Saul, üç oşli, yəroş ketürgüşisi wə uning həmmə adəmliri xu kündə birəklə əldi. **7** Əmđi wədninon u tərıpıdiki həmdə İordan dəryəsininon bu yekidiki İsrailər əskərlirininon kəqқанlıqini wə Saul bilən oşullirininon əlginini kərginidə, xəhərləni taxlap kəqti, Filistiyələr kəlip u jaylarda orunəxti. **8** Əmđi xundək boldiki, ətisi Filistiyələr əltürülgənlərninon kiyim-keqəklirini salduruwəloşili kəlgəndə Gilboa teşida Saul bilən oşullirininon əlük yatқанlıqini kərdi. **9** Ular uning bəxini kesip sawut-yəroşlirini saldurup bularni Filistiyələrninon zemininon həmmə yərlirigə əpirip buthanilirida wə həlkning arisida bu hux həwərnə tərəktətti. **10** Ular uning sawut-yəroşlirini Axtarot buthanisida koyup əlükinə Bəyt-Xan xəhiridiki sepiləşə esip koydi. **11** Əmđi Yəbəx-Gileadta olturuşuqlar Filistiyələrninon Sauloşa nemə kəloşınıni ənglişəşanda **12** ularning iqidiki həmmə bəturəlar atlinip keqipə mēngip, Saul bilən oşullirininon əlüklirini Bəyt-Xəndiki sepildin qüxürüp, ularni Yəbəxə elip berip u yərdə kəydürdi. **13** Andin ularning sēngəklirini Yəbəxtiki yuloşunonning tüwigə dəpnə kılıp yəttə kün roza tutti.

Samu'il 2

1 Saul olgəndin keyin, Dawut Amaləklərnı kirojın kilip yenip kəlgənda, u Ziklagda ikki kün turdi. **2** Üqinqi küni xundak boldiki, mana Saulning laxkərgahidin kiyimi yirtik wə bexioja topa-qang qaqqan bir adəm kəldi. U Dawutning kəxioja kəlgənda, yərgə yikilip bax urdi. **3** Dawut uningdin: Nədin kəlding? dəp soridi. U jawap berip: Israilning laxkərgahidin kəqip kəldim — dedi. **4** Dawut uningdin: Ix kəndək boldi? Manga dəp bərgin, dedi. U: Həlk jəngdin kaqti, həlktin bək jik kixi soxuxta əldi. Saul bilən oqlı Yonatanmu əldi, — dedi. **5** Dawut həwər elip kəlgən yigittin: Saul bilən oqlı Yonataning əlginin kəndək bilding? — dəp soridi. **6** Uningoja həwər bərgən yigiti Mən tasadipni Gilboa teojoja qikkənidim, mana Saul nəyziğə yelinip turuptu; jəng hərwiliri wə atliklər uningojə hujum kilip uni koşlawatatti. **7** U kəynigə qarap meni kəriup qaqqirdi. Mən «Mana mən», dedim. **8** U: Özüng kim bolisən, dəp məndin soriwidi, mən Amaləklərdinmən, dedim. **9** U yənə mənə: Üstümdə turup meni öltürüwətkin; gərgə jenim məndə bolsimu, mən bək azaplinip ketiwatimən — dedi. **10** Xunga mən uning üstidə turup, uni öltürdüm, qünki, u xu həlda yikilsila, tirik kalmaydiojanlıqini biləttim. Andin bexidiki tajni wə bilikidiki biləzükni elip muxu yərgə ojojamoja elip kəldim, — dedi. **11** Xuan Dawut əz kiyimlirini yirtip, tilma-tilma kiliwətti; uning bilən boləjan bərlək adəmlərmu həm xundək kildi. **12** Ular Saul bilən oqlı Yonatan üqün, Pərwərdigarning həlki üqün, xundakla Israilning jəməti üqün matəm tutup aq-zar kətürtip kaqkijo roza tutti; qünki ular kiliq astida yikilip kəza kijoanidi. **13** Dawut uning əziğə həwər bərgən yigittin: Kəyardin sən? — dəp soridi. U: Mən bir Amalək musapirning oşlimən — dedi. **14** Dawut uningojə: Sən kəndəkmu Pərwərdigarning məsih kijoşinini həlak kilixkə qolungni soxuxtin kərkəmiding? — dedi. **15** Andin Dawut əz oşulamliridin birini qaqqirip uningojə: Buyaqkə kəl, uningojə etilip berip, uni öltürgin — dəp buyrudi. Xuning bilən u uni uruwidi, [Amalək] əldi. **16** Dawut uningojə: Kən kərzing bəxingojə qüxsun! Qünki əz aqzıng Pərwərdigarning məsih kijoşinini öltürginingə guwahlik berip əyibildi, — dedi. **17** Xuning bilən Dawut Saul bilən oqlı Yonatan üqün matəm tutup mundaq bir nəzmə okudı **18** (u «Okya» dəp atalojan bu nəzməni pütkül Yəhuda həlkigə əgitinglar, dəp buyrudi. Dərwəxə u «Yaxar» degən kitabta pütülgənidi): — **19** — I Israil, sening güzəl əzizing yukiri jayliringda kirojin bolup yatidu! Palwanlar xundək dəhxətlik yikildioqu! **20** Gat xəhiridə bu həwərnı bərmənglar, Axkelonning koqilridə uni elan kilmənglar, Filistiyining kizliri xadlanmisun, Hətnisizlərnin kizliri təntənə kilmisun! **21** I Gilboa taqliri, üstünglarojə nə xəbnəm bolmisun, nə yamoqur qüxmisinun, Nə silərdə kətürilmə hədiyələr üqün həsul beridjojan etizlar yənə kərünmisun! Qünki u yərdə palwanlarning kəlşini buloqandı; Saulning kəlşini yaq bilən sürülməydojan boldi. **22** Kirilidjojanlarning kəninini təkəməy, Palwanlarning tenidiki yeşini qapmay, Yonataning okyasi həqəqaqan [jəngdin] yanojan əməs, Saulning kiliqi həqəqaqan kinoja kəytkan əməs. **23** Saul bilən Yonatan həyat wəktidə səyümlük həm yekimlik idi, Ular ölümidimu bir-biridin ayırlimidi; Ular bürkütlərdin qaqqan, xirlərdin küqlük idi. **24** I Israil kizliri, Saul üqün yioqlanglar, U silərnı bezəp kizojuq kiyimlərnı kiydürtüp, Kiyimlirənglarnı altun zibu-zinnət bilən zinnətligənidi. **25** Palwanlar kəşin jəngdə xundək dəhxətlik yikildioqu! Yonatan yukiri jayliringda kirojin bolup yatidu! **26** Sən üqün həsrəttə kəldim, i inim Yonatan! Manga xunqə

səyümlük iding! Manga boləjan muhəbbiting kəltis idi, Həttə kiz-ayallarning muhəbbitidin artuq idi. **27** Palwanlar xundək dəhxətlik yikildioqu! Jəng koralliri xundək dəhxətlik wəyrən kilindioqu!»

2 Andin keyin Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Yəhuda xəhərlirining birigə qikəymu? dedi; Pərwərdigar uningojə: — Qikkin, dedi. Dawut, nəgə qikəy? — dəp soriwidi, U: Həbronjoja qikkın — dedi. **2** Xuning bilən Dawut ikki ayalı bilən, yəni Yizəəllik Aşinoam wə əsli Karməllik Nabalning ayalı boləjan Abigail bilən u yərgə qikti. **3** Dawut uning bilən birgə boləjan adəmlərnin hər birini həm ularning hər biri əz eyidikilərnı u yərgə elip qikti; ular Həbronning xəhərliridə olturaqlaxti. **4** Yəhudaning adəmlirimu u yərgə kəlip Dawutni Yəhuda jəmətigə padixah boluxkə məsih kildi. Dawutkə Saulni dəpnə kijoşanlar Yəbəx-Gileadtikilər, dəp həwər berildi; **5** Dawut Yəbəx-Gileadtikilərgə əlqilər əwətip ularojə: — «Ojojanglar boləjan Saulojə xundək yaxxilik kilip, uni dəpnə kijoşinlar üqün Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata kijoqay. **6** Pərwərdigar silərgimu məhrəbanlik wə əz wəpəlikini kərsətkəy; silər bundək kijoşinlar üqün mənmu bu yaxhiliklərnı silərgə kayturimən. **7** Əmdi hazır oşəyrətlik bolunglar; qünki oşojanglar Saul əldi, Yəhuda jəməti meni məsih kilip, əzligə padixah kildi» — dəp həwər yətküzdi. **8** Əmma Saulning koxuningin sərdari Nərnning oqlı Abnər Saulning uqlı İxboxətni Məhanaimojə elip berip, **9** uni Gileadkə, Gəxuriylərojə, Yizəəlgə, Əfraimojə, Binyaminojə wə xundakla pütkül Israilojə padixah kildi. **10** Saulning oqlı İxboxət padixah boləjanda kirik yaxkə kirgənidi. U Israilning üstidə ikki yil sələnət kildi. Həlbuki, Yəhuda jəməti Dawutkə əgixətti. **11** Dawutning Həbronja Yəhuda jəməti üstidə sələnət kijoşan wəkti yəttə yil altə ay boldi. **12** [Bir küni] Nərnning oqlı Abnər Saulning oqlı İxboxətnin adəmliri bilən Məhanaimdin qikip Gibeonjoja bardi. **13** Xu qaşda Zəruiyaning oqlı Yoab bilən Dawutning adəmliri qikip ular bilən Gibeondiki kəlning yenidə uqraxti. Ularidin bir tərəp kəlning u yekidə, yənə bir tərəp kəlning bu yekidə olturdi. **14** Abnər Yoabkə: Yigitlər kopup aldımizdə elixip onyisun — dedi. Yoab: Kəpsun — dedi. **15** Ular bəktilgən san boyiqə Binyamin bilən Saulning oqlı İxboxət tərpətin on ikki kixi wə Dawutning adəmliridin on ikki kixi qikip otturioja ətti. **16** Ular bir-birinin bəxini kəmallap tutup hər biri rəkişinin bikişinjoja kiliqi bilən sanjixti, həmmisi yikilip əldi. Xuning bilən u yər «Kiliq bislirining etizi» dəp ataldi; u Gibeondidur. **17** U kündiki boləjan soxuxux intayin əxəddi boldi; Abnər bilən Israilning adəmliri Dawutning adəmliri təripidin məoşlup kilindi. **18** Xu yərdə Zəruiyaning oşulliri Yoab, Abixay wə Asahəl degən üçəylən bar idi. Asahəl huddi daladiki jərəndək qaqqan idi. **19** Asahəl Abnərnin kayidin koşlup yügürdi; Abnərgə əgixip ongoja yaki soloja burulmu tap bəsip koşlidi. **20** Abnər kəynigə qarap: Sən Asahəlməsən? — dəp soridi. U: — Xundək, mən xu, dəp jawap bərdi. **21** Abnər uningojə: Ya ongoja ya soloja burulup yigitlərnin birigə hujum kilip uning yarişini əzlinggə tartiwəlojin, dedi. Ləkin Asahəl uni koşlaxtin buruluxkə unimidi. **22** Abnər Asahəlgə yənə: Məni əmdi koşlimay burulup kətkin; mən seni nemə dəp urup yikikudəkmən? Undək kışam akang Yoabning aldida kəndəkmu yüzümni kətürüləymən? — dedi. **23** Ləkin Asahəl yənə koşlaxtin tohtimidi; xuning bilən Abnər nəyzişinin tutkuşini uning kərsiojoja tikiwətti. Nəyə dümbisini tixip qikti; u xu yərdə yikilip əldi. Xundək boldiki, Asahəl yikilip olgən yərgə hazır kəlidjojan hər bir kixilər u yərdə tohtap kalidu. **24** Xuning bilən Yoab bilən Abixay Abnərnı koşlaxti. Kün

patkanda ular Gibeonning qeliga mangidoqan yolning boyioqa, Giah yezisining udulidiki Ammah edirliqioqa yetip keldi; **25** Binyaminlar bolsa Abnarning kaynidä koxundak säp bolup, bir deng töpisigä qikip turdi. **26** Abnär Yoabni qakirip: Kiliq daim adömlärni yär turuxi kerökmu? Bu ixlarning akwiyti pökät öq-adawättin ibarät bolidioqanlikini bilmäsän? Sän kaqanojiqä hälkärgä: «Kerindaxliringlarni koxlaxtin tohtanglar» döp buyrumay turiwerisän? **27** Yoab: Hudaning hayati bilän käsäm kilimänki, ägar sän muxu sezni kilmioqan bolsang, köpqilikning heqbir kerindaxlirini koxlaxtin ätigängiqimu yanmaytti — dedi. **28** Buning bilän Yoab kanay qalidi; hämmä [Yähudalar] xuan tohtidi wä kaqta Israilni koxlidi, ular bilän kayta jäng kilixmidi. **29** Abnär bilän adömliri bolsa keqiqä mengip, Arabah tüzlänglikidin qikip, Iordan däryasidin etüp Bitron degän pütkül yurtni kezip etüp, Mahanayimoqa yetip keldi. **30** Yoab Abnärni koxlaxtin yenip barliq adömlärni jäm kildi. Asahäldin baxkä Dawutning oqulamiridin ön tokkuz adäm yok qikti; **31** Lekin Dawutning adömliri Binyaminlardin wä Abnarning adömliridin üq yüz atmix kixini urup öltürgenidi. **32** Ular Asahälni elip Bät-Yähömdä öz atisining käbrisidä döpne kildi; andin Yoab bilän adömliri keqiqä mengip, tang atkanda Hebronqa yetip keldi.

3 Hälbuki, Saulning jämäti bilän Dawutning jämäti otturisidiki jäng uzun wakitkiqä dawamlaxti; Dawutning jämäti barojanseri küqaydi, lekin Saulning jämäti barojanseri ajizlaxmakta idi. **2** Hebronä Dawut bir kanqä oqulluk boldi, uning tunjisi Amnon bolup, Yizrällik Ahinoamdin tuquldi; **3** ikkinqisi Kileab bolup Karmellik Nabalning ayali bolqan Abigaildin tuquldi. Üqinqisi Abxalom idi. U Goxorning padixahı Talmayning kizi Maakahdin tuquloqanidi, **4** tötinqisi Adoniya bolup Häggittin tuquloqan idi. Baxinqisi Xäfatiya bolup Abitaldin tuquloqan idi. **5** Altinqisi Yitriam bolup Dawutning ayali öglahdin tuquldi. Dawutning bir altä oqulning hämmisi Hebronä tuquldi. **6** Saulning jämäti bilän Dawutning jämäti otturisidiki jäng dawamida, Abnär Saulning jämätidä öz hökükini küqaytti. **7** Ömdi Saulning bir kiniziki bar idi; u Ayahning kizi bolup, ismi Rizpah idi. Bir küni Ixboxät Abnärge: Nemixkä atamning keniziki bilän billä bolduq? — dedi. **8** Abnär Ixboxätning bu sezlirigä intayin aqqiklinip mundak dedi: — «Män bügünki kündimu atang Saulning jämätigä, uning uruq-tuqanlirioqa wä dostlirioqa mehribanlik körsitip, seni Dawutning koloqa tapxurmioqan tursam, meni Yähudaqa täwä bir itining bexidäk körüp, bügün bu hotun üqün meni gunahkä buyrumaqimusän? **9** Män Pärwärdigarning Dawutkä käsäm bilän wädä kilöjindäk kilmisam Huda mänki Abnärni kattik ursun wä uningdin artuk ursun! **10** — yani, padixahlıknı Saulning jämätidin yökär, Dawutning tähtini Dandin Bär-Xebaioqä pütkül Israil bilän Yähudaning üstigä tiklimesäm!». **11** Ixboxät Abnärnin körqüp, uningqa jawabän bir eojiz sez kilixkimu jür'ät kilalmidi. **12** Abnär bolsa ezi üqün elqilärni Dawutning kexioqa mangdurup uningqa: Zemin kimningki? Män bilän ähdä tüzgin, mening kolum sening täripingdä bolup, pütkül Israilni sanga mayil kilimän — dedi. **13** Dawut jawab berip: — Bolidu, män sän bilän ähdä kılay. Pökät birlä ixni tälöp kılay; mening keximoqa kalgändä Saulning kizi Mikalni elip kälmisäng, yüzümni kerälmäysän, dedi. **14** Andin Dawut Ixboxätning kexioqa elqilärni mangdurup: Män bir yüz Filistiyning häniliki bädili bilän aloqan ayalim Mikalni manga kayturup bərgin — dedi. **15** Ixboxät adäm öwätip Mikalni uning eridin, yəni Laixning oqılı Paltiyəldin elip kəldi. **16** Lekin uning eri Bahurimioqä uning kəynidin yioqlioqan peti

əgixip mangdi. Ahir berip Abnär uningqa: — Yenip kətkin, dewidi, u kaytip kattı. **17** Ömdi Abnär Israilning aksakallirioqa: Silär burun Dawut üstimizgä padixah bolsun, degän arzu-istəktə boldunglar. **18** Ömdi hazır hərəkət kılinglar; qünki Pärwərdigar Dawut toqrisida: — Qul-bəndəm Dawutning kəli bilän Israil həkımmı Filistiyäning kolidin, xundakla barliq düxmənlirining kolidin kutkuzimən, — degənidi. **19** Abnär yənə Binyaminlarning kuliköjümü muxu sezlərni eytti. Andin Israil bilän Binyaminning pütkül jəmətining arzu-istəklirini Dawutning kuliköja eytxkä Hebronqa bardı. **20** Xundak kılip Abnär yigirmə adəmnig həmrəhlikidä Hebronqa Dawutning kexioqa kalgəndä Dawut Abnär wə uning adəmliriga bir ziyapət təyyarlidi. **21** Abnär Dawutkä: Mən kəzojilip pütkül Israilni oqojam padixahning aldioqa jəm kılay, ular sening bilən əhdə kilixsun, andin sən öz kənglüng halioqanning barliq üstidin səltənət kilalaydioqan bolisən, dedi. Xuning bilən Dawut Abnärni yoloqa selip koydi, u aman-esən kaytip kattı. **22** Mana, xu əsnada Dawutning adəmliri bilən Yoab bir yərgə hujum kılip nuroqun olja elip kaytip keldi. Lekin Abnär xu qaqda Hebronä Dawutning kexida yok idi; qünki Dawutning uzitip koyuxi bilən aman-esən kaytip kətkənidi. **23** Yoab wə uning bilən bolqan pütkül koxun yetip kalgəndä, hək uningqa: Nərnig oqılı Abnär padixahning kexioqa keldi, padixah uni yoloqa selip koyuxi bilən u aman-esən kaytip kattı — dedi. **24** Andin Yoab padixahning kexioqa berip: Bu sening nemə kilöjining?! Mana, Abnär kexingqa kəptu! Nemixkä neni yoloqa selip koyduq? U hazır ketiptu! **25** Sən Nərnig oqılı Abnärni bilisənoju! Uning kelixi jəzmən seni aldax üqün, sening qikip-kiridioqan yolungni, xundakla barliq ix-paalıyitignı bilıwelix üqündür, — dedi. **26** Yoab Dawutning kexidin qikixi bilən u həwərlərnı Abnərnig kəynidin mangdurdi. Ular uni Sirah kudukuning yənidin yandurup elip keldi; lekin Dawut bu ixtin bihawər idi. **27** Abnär Hebronqa yenip kəlgəndä Yoab uni xəhər kəwükidä uqritip, «Sanga daydioqan məhpi sezüm bar idi» döp uni bir qətkə əkilip u yərdə inisi Asahəlnig kən kisasını elix üqün kərsikioqa piqak saldi, xuning bilən u öldi. **28** Keyin, Dawut bu ixni anglap: Mən wə padixahlıkmı Pärwərdigarning aldidä Nərnig oqılı Abnərnig akqan kəni üqün mənggü bigunahdurmiz; **29** [uning kənni akkuzux] gunahı Yoabning bəxioqa wə atisining jəmətining bəxioqa kəynəm bolup xüxsun; Yoabning ailisidin akma yə kesili, yəki mahaw kesili, yəki həsioqa tayanəuqı, kıliqin ölgüqi yəki ax-tülüksizlər əksümisun! — dedi. **30** Xundak kılip, Abnär Gibeondiki jəngdə ularning inisi Asahəlni öltürginı üqün, Yoab bilən inisi Abixay uni öltürdi. **31** Dawut Yoabka wə uningqa əgəxkən barliq həkəkə: Kiyimliringlarnı yirtinglar! Bəz kiyim kıyinglar! Abnərnig [meyiti] aldidä mətəm tutunglar! dedi. Dawut padixah [Abnərnig] jinazisining kəynidin mangdi. **32** Ular Abnərni Hebronä dəpnə kildi, padixah Abnərnig kəbrisining yənidä awazini kəttürüp yioqlidi; həkning həmmisimu yioqlaxti. **33** Padixah Abnär üqün mərsiyə oqup: — «Abnərnig əhməktək əlgini toqrimu? **34** Kolliring baqləolıq bolmisimu, Pətlurung ixkəllik bolmisimu, Lekin sən kixilərnig rəzillərnig kolidä yikilöjindək, yikilip ölgənsən!» — dedi. Xuning bilən həkning həmmisi uning üqün yənə yioqlaxti. **35** Andin barliq hək Dawutning yəniqə kelip, uningqa kün patkuxə tamak yeyixni etündi. Əmma Dawut kəsəm iqip: Mən kün patmasta ya nan ya bəxkä hərəkəndək nərsini tetisəm, Huda meni ursun yəki uningdin artuk jazalisun, — dedi. **36** Barliq hək buni bayqap, bu ixtin razi boldi; əməliyəttə padixah kıloqan hər bir ix barliq həkni razi kılattı. **37** Xuning bilən barliq hək, xundakla pütkül Israil xu küni Nərnig oqılı

Abnærning eltürilixining padixahning körsætmissi aməslikini bilip yətti. **38** Padixah öz hizmətkarlıriqə: Biləmsilər? Bügün Israilda bir sərdar, uluq bir zat yikildi! **39** Gərqə mən Məsih kılınip padixah tiklängən bolsammu, mən ajiz bir bəndimən. Bu adəmlər, yəni Zəruyianing oqullirining wəhxiyilikini mən kötirəlmigidəkən; Pərwərdigar rəzillik kıləuquning rəzilikini öz bexiqə kəytsun! — dedi.

4 Saulning oqlı Abnærning Həbronda elginini angliqanda kəli boxixip kətti, barlık İsrail dəkə-dükkigə qüxti. **2** Saulning oqlining koxunining aldin yürər kışmida ikki sərdari bolup, birining ismi Baanah, yənə birining ismi Rəkab idi. Ular Binyamin kəbilisidin boləqan Bəərotluk Rimmonning oqulliri idi (qünki Bəərot Binyamin kəbilisigə təwə həsəblinatti); **3** lekin Bəərotluqlar Gittaimoqə keqip berip u yərdə bu künigə musapirdək yaxawatidu). **4** Saulning oqlı Yonatanning bir oqlı bolup, puti aqsak idi. Saul bilan Yonatanning elğənliki toqruluk həwər Yizrəəlgə yatkəndə, u bəx yaxkə kirgən idi. Inik anisi uni elip kaqti; lekin xundak boldiki, u aldirap yügürgəqə, bala qixup ketip, aqsak bolup qəlojanidi. Uning ismi Məfiboxət idi. **5** Əmdi bir küni Bəərotluk Rimmonning oqulliri Rəkab bilən Baanah qingki qüx waktida İxboxətning eyigə bardı. İxboxət qüxlük uykuqda uhlawatkanidi. **6** Ular buşday alimiz degənni baħanə kılıp, əyining iqrigirə kirip, İxboxətning kərsiqə [piqək] sanjidi. Andin Rəkab wə Baanah keqip kətti **7** (ular İxboxət hujrisida kariwatta yatkinida, əygə kirip, uni eltürgənidı). Ular uning kallisini kesip, andin kallisini elip keqip Arabah tüzlənglikdin mengip etti. **8** Ular İxboxətning kallisini Həbronoqə, Dawutning kəxiqə elip berip, padixahkə: Mana, bu janablrining jenini izdigən düxmənliri Saulning oqlı İxboxətning kallisi! Bügün Pərwərdigar oqojam padixahni Saul bilən nəslidin intikəm elixkə muyəssər kildi — dedi. **9** Dawut Bəərotluk Rimmonning oqulliri Rəkab bilən inisi Baanahqə: Məni barlık kıyinqılıqlardin kutkuzəqan Pərwərdigarning həyati bilən kəşəm kılıməni, **10** burun birsı Dawutkə hux həwər elip kəldim, dəp oylap, mənə: — Mana, Saul əldi, dəp kəlgəndə, mən uni elip Ziklagta eltürüwəttim. Bərhək! mənə bu uning yətküzgən həwirining mukarəti boləqanı! **11** Əmdi mən xundak kıləqan yərdə, rəzil adəmlər öz əyidə orunda yatkan bir həkkanıy kixini eltürgən bolsa, mən nemə kıləy?! Uning aqkan kən kərzini silərnin kəlunglardin elip, silərnı yər yüzidin yəkatməmdim? — dedi. **12** Dawut oqlamliriqə buyruq kılıwidi, ular bularnı kətl kildi. Ularning kəl-putlirini kesip, ularni Həbrondiki kəlning yenida esip kəydi; lekin ular İxboxətning beşini elip Həbronda Abnærning kəbrisidə dəpnə kildi.

5 Andin keyin İsrailning barlık kəbililiri Həbronoqə Dawutning kəxiqə kelip: Kərisila, biz əzlrining ət-səngəkliridurmiz! **2** Burun Saul bizning üstimizdə səltənət kıləqanımu İsrail həkkiqə jənggə qikip-kirixkə yolbaqı boləqan əzlrini idila; Pərwərdigar siligə: Sən Mening həkkin İsrailning padiqisi bolup, ularni bəkişən, İsrailning əmiri bolisən, degəndi — dedi. **3** Xuning bilən İsrailning həmmə aqsakalliri Həbronoqə padixahning kəxiqə kəldi; Dawut padixah Həbronda, Pərwərdigarning aldidə ular bilən əhdə tüzixti. Andin ular Dawutni İsrailoqə padixah boluxkə məsih kildi. **4** Dawut padixah boləqanda ottuz yaxkə kirgən bolup, kirik yil səltənət kildi. **5** U Həbronda Yəhudaning üstidə yəttə yil altə ay səltənət kılıp, Yerusalemda pütkül İsrail bilən Yəhudaning üstidə ottuz üç yil səltənət kildi. **6** Padixah öz adəmliri bilən Yerusalemoqə qikip, xu zeminda turəqan Yəbusiylar bilən jəng kıləjili bardı. Ular Dawutkə: Sən bu yərgə kirəlməysən, bəlkı hətta korlar bilən aqsaklar seni qekindürüdü!

— dedi. Qünki ular: «Dawut bu yərgə kət'yı kirəlməydu», dəp oylaytti. **7** Ləkin Dawut Zion korəqini aldi (bu yər Dawutning xəhiri dəp atilidu). **8** Dawut u küni: Kimki Yəbusiylarnı uray desə sünggüq bilən qikixi kerək, andin u Dawut kın-kınidin əq kəridəqan bu kor, aqsaklar bilən [həsəblıxalaydu], dedi. Xuning bilən «Korlar ya aqsaklar əygə kirmisun» dəydiyən maqal pəyda boldı. **9** Xundak kılıp Dawut kəroqanda turdi wə u yərnı «Dawutning xəhiri» dəp atidi. Dawut xəhərnin ətrəpiqə Millodin tartip iq tərəpkıqə imarət saldı. **10** Dawut barəanseri kudrət tapti; samawiy koxunlarning Sərdari boləqan Huda Pərwərdigar uning bilən billə idi. **11** Turning padixahı Hıram Dawutning kəxiqə əlqilərnı əwətti wə ular bilən koxup, kedir yəqəqliri, yəqəqqlar wə taxqılarnı əwətti; ular Dawut üçün bir orda yasap bərdi. **12** Dawut Pərwərdigarning əzini İsrailoqə padixah tikləp, öz həkki İsrail üçün əzining padixahlıqini gülləndürənlirini bilip yətti. **13** Dawut Həbrondin kəlgəndin keyin Yerusalemdin yənə ayallarnı wə kenizəklərnı aldi; xuning bilən Dawutkə yənə kəp oqul-kızlar tuquldu. **14** Yerusalemda uningdin tuquləqanlarning isimliri mana xundak idi: Xammua, Xobab, Natan, Sulayman, **15** İbhər, Elixua, Nəfəg, Yafıya, **16** Elixama, Eliada wə Elifəst. **17** Filistiyər Dawutning İsrailoqə padixah boluxkə məsihənginini angliqanda, ular həmmisi Dawutni tutkili qikti, Dawut buni anglapla, kəroqanoqə qüxti. **18** Filistiyər kelip «Rəfayim jiləjisi»da yeyilip turdi; **19** Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Filistiyərgə kərxı atlinaymu? Ularnı kolumoqə tapxurəsənmu? — dedi. Pərwərdigar Dawutkə: Qikkin! Qünki, Mən Filistiyərnı jəzmən kəlungə tapxurimən — dedi. **20** U wəktidə Dawut Baal-Pərazimoqə bardı. U yərdə Dawut ularni tarmar kildi. U: — «Pərwərdigar mening aldimda düxmənlirim üstigə huddi kəlkün yərnı elip kətkəndək bəşip kirdi» — dedi. Xuning bilən u yərnı «Baal-Pərazim» dəp atidi. **21** Filistiyər u yərdə əz məbudlirini taxlap kətti; Dawut bilən adəmliri ularni elip kətti. **22** Əmdi Filistiyər yənə qikip «Rəfayim jiləjisi»da yeyilip turdi. **23** Dawut Pərwərdigardin yol soridi. Pərwərdigar: Sən u yərgə qikmə, bəlkı ularning kəynidin aylinip etüp üjmə dərhərlirining uduhdin hujum kıləqın — dedi, **24** Xundak boliduki, sən üjmə dərhəlikining üstidin ayaq tiwixini anglixing bilənla dərhəl atlan; qünki xu tapta Pərwərdigar Filistiyərnin koxunioqə hujuməqə qikkan bolidu, — dedi. **25** Dawut Pərwərdigarning uningə əmr kıləjini dək kılıp, Filistiyərnı Gibeondin Gəzərgiqə kəqqlap kirdi.

6 Dawut İsrailning arisidin barlık sərhil adəmlərnı yiqəwidi, bular ottuz ming qikti. **2** Andin Dawut wə uningə əgəxənlərnin həmmisi Hudaning əhdə sandukini yətkəp kelix üçün Yəhudadiki Baalahaqə qikti; sanduk [mukəddəs] nam bilən, yəni kerublarning otturidə olturuşuqı samawiy koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning nami bilən ataləqanı. **3** Ular Hudaning əhdə sandukini dəngdə olturuxluk Abinadabning eyidə yengi bir hərwioqə selip, uni xu yərdin elip qikti. Abinadabning oqulliri Uzzaq bilən Ahıyo u yengi hərwini həydidi. **4** Ular hərwini Hudaning əhdə sandukı bilən dəngdə olturuxluk Abinadabning eyidin elip qikti; Ahıyo əhdə sandukining aldidə mangdi. **5** Dawut bilən pütkül İsrail jəmətidikilar Pərwərdigarning aldidə təntənə kılıp kiuy okup qiltar, təmbur, dəp, dəkə-dumbək wə qanglar qelip ussul oynidi. **6** Ləkin ular Nəkonning haminiqə kəlgəndə, kalilar aldioqə müdürəp kətkənlıki üçün, Uzzaq kəlini sozup Hudaning əhdə sandukini tutiwaldu. **7** Pərwərdigarning əzəpi Uzzaqkə kəzoqaldi; u hata kıləqini üçün, uni Huda xu yərdə urdi. Xuning bilən Uzzaq Hudaning əhdə sandukining yenioqə yikilip əldi. **8** Ləkin Dawut bolsa Pərwərdigarning Uzzaqning

tenini beshkənlikiga aqqiklandi wə u yərnı «Pərwəz-Uzzah» dəp atidi; u yər bığünki küngiqə xundaq atilidu. **9** U küni Dawut Pərwərdigardin qorqup: Pərwərdigarning əhdə sandukini özümningkigə kəysi yol bilən əkelərmən? — dedi. **10** Xuning üqün Dawut Pərwərdigarning əhdə sandukini «Dawut xəhəri»gə, əziningkigə yetkəxni halimidi; Dawut uni elip berip, Gatlik Obəd-Edomning əyida kaldurdi. **11** Pərwərdigarning əhdə sandukı Gatlik Obəd-Edomning əyida üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edom wə uning pütkül əyidikilərnı bərikətlidi. **12** Dawut padixahqa: — «Pərwərdigar Əz əhdə sandukı wəjidin Obəd-Edom wə uning barini bərikətlidi» dəp eytildi. Xunga Dawut Hudaning əhdə sandukini Obəd-Edomning əyidin elip qikip, huxluk bilən Dawutning xəhərigə elip kəldi. **13** Pərwərdigarning sandukini kətürğənlər alta kədam mengip, xundaq boldiki, u bir buqa bilən bir bordak mozayni qurbanlik kildi. **14** Dawut bolsa kanəp əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida küqining bəriqə ussul oynaytti; **15** Dawut bilən İsrailning pütkül jəməti təntənə kilip warkirixip, kanay qelixip Pərwərdigarning əhdə sandukini elip qikiwatatti. **16** Pərwərdigarning əhdə sandukı Dawutning xəhərigə elip kirilginidə, Saulning kizi Mikəl derizidin kərap, Dawut padixahning səkrəp Pərwərdigarning aldida ussul oynawatkanlikini kərip, uni əz kənglidə mənəstimi. **17** Ular Pərwərdigarning əhdə sandukini elip kirip, Dawut uning üqün tiktürğən qədinning ottursida kəydi. Andin Dawut Pərwərdigarning aldida kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklərini sundi. **18** Dawut kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklərini kəltürüp bolup, halayikqa samawiy kəxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning namida bəht-bərikət tilidi. **19** U pütkül İsrail jamaitigə, ər bilən ayallarning hər birigə birdin kəturmaq, birdin horma poxkili wə birdin üzüm poxkilini təkşim kilip bərdi. Andin həlkning hər biri əz əyigə yenip kətti. **20** Dawut əz ailisidikilərnı mubərəkləx üqün yenip kəlgəndə, Saulning kizi Mikəl uning aldioqa qikip: Bığün İsrailning padixahı əzini xunqə xərəplik kərsəttimu, kəndəq? U huddi pəs bir ədəmning nomussizləqə əzini yalinqəqləyiniqə ohxax, hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldida əzini yalinqəqlidi! **21** Dawut Mikəlqə: Undəq [xadlanənim] Pərwərdigar aldida idi. U atang wə uning pütkül jəmətinı ərip, mənı Pərwərdigarning həlki boləqan İsrail üstigə baxlamqı kilip tiklidi. Xunga mən Pərwərdigarning aldida ussul oynaymən! **22** Əməliyəttə mən özümni təhimu ərziməs kilip, əz nəzirimdə əzüm təwən boluxkə razimən. Ləkin sən eytkən u dedəklərnıng nəziridə bolsa, hərmətkə sazawər bolimən — dedi. **23** Saulning kizi Mikəl bolsa, əlidioqan küngiqə bala tuqımdı.

7 Padixah əz ordısında turatti, Pərwərdigar uningə ətrapidiki barlik duxmənliridin aram bərgəndin keyin, **2** padixah Natan pəyoğəmbərgə: Məna kəra, mən kədir yəyoğiqidin yasaloqan əyde olturimən, Ləkin Hudaning əhdə sandukı bir qidirming iqidə turuwatidu — dedi. **3** Natan padixahqa jawap berip: Kənglündə nəmə oyliqəning bolsa, xuni kiləyin; qünki Pərwərdigar sening bilən billidur — dedi. **4** Ləkin kəqidə xundaq boldiki, Pərwərdigarning səzi Natanoqə kelip mundaq deyildi: **5** — Berip kulum Dawutkə degin: «Pərwərdigar: — «Sən dərwəkə Manga turidəyənəqə əy salmaqımsən?» — dəydi. **6** — «Mən İsrailni Misirdin qikəroqandin tartip, bu küngiqə bir əyde olturmidim, bəlkı bir qədirmi makan kilip, kəzip yürdüm. **7** Mən Əzüm barlik İsrailar bilən yürgən həmmə yərlərdə, həlkim İsrailni pədiqı bolup bəkkıxə əmr kiləqanlarəqə, yəni İsrailning hər kəndəq kəbilisining bir [yetəkisigə]; Nəmixkə Manga kədir yəyoğıqtin bir əy yasımaysılər? — dəp bəkkənmu? **8** Əmdı kulum Dawutkə mundaq degin: — Samawiy kəxunlarning Sərdari

boləqan Pərwərdigar: — Seni həlkim İsrailəqə baxlamqı kilip tikləx üqün seni yaylaqlardın, kəy bəktixin elip kəldim, — dəydi, **9** — wə məyli kəyərğə barmioqin, Mən həman sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barlik duxmənliriniqni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə boləqəndəq seni uluqlar nam-xəhrətkə sazawər kildim. **10** Mən həlkim boləqan İsrailəqə bir jayni bəkitip, ularni xu yərdə tikip əstürimən; xuning bilən ular əz zeminidə turidəyən, parakəndiqiliklə uqrimaydian bolidu. Rəzilərlə dəsəptidiki dək, xundaqla Mən həlkim İsrail üstigə həküməranlik kilixkə həkimlərnı təyineligən künlərdikidəq, ularəqə kəyitdin zulum salmaydu. Mən həzir sanga həmmə duxmənlirindin aram bərdim. Əmdı Mənki Pərwərdigar sanga xuni eytip kəyayki, Mən sening üqün bir əyni kurup bərimən!» — dəydi. **12** «Künlirində toxup, atə-bowiliring bilən [əlümdə] uhləyiniqə, Mən əz puxtingdin boləqan nəslingni sening onrugdə turəyən, padixahlikini məzmut kilimən. **13** Məning namim üqün bir əyni yəyoğıqı u bolidu, wə Mən uning padixahlik təhtini əbədigəqə mustəhkəm kilimən. **14** Mən uningəqə atə bolimən, u Manga oşul bolidu. Əgər u kəbihləq kilsə, uningəqə insanlarning təyiki bilən wə ədəm balilirining sawəq-dumbalaxlıq bilən tərbiyə bərimən. **15** Əmma Mən sening aldingdə ərwiwətkən Sauldin məhır-xəpkitimni juda kiləyiniqə, xuningdin məhır-xəpkitimni juda kiləymən. **16** Xuning bilən sening əyüq wə sening padixahliking aldingdə həmmixə məzmut kilinidu; təhting əbədigəqə məzmut turəyuzulidu». **17** Natan bu barlik səzlər wə barlik wəhijni həqnemə kaldurməy, Dawutkə eytip bərdi. **18** Andin Dawut padixah kirip, Pərwərdigarning aldida olturup mundaq dedi: «İ, Rəb Pərwərdigar, mən zadi kim idim, məning əyüm nəmə idi, Sən mənı muxu dərijigə kəturğəndəq? **19** Ləkin, i Rəb Pərwərdigar, [məning bu mərtiwəm] Sening nəzirində kikiqkənə bir ix həsəbləndi; qünki Sən mən kəlungning əyining yirək kəlgüsü toşruləq səzliding; bu həmmilə ədəmğə daim bolidəyən ixmu, i, Rəb Pərwərdigar? **20** Əmdı Dawut Sanga yənə nəmə desun? Sən Əz kəlungni tonuysən, i, Rəb Pərwərdigar! **21** Sən səz-wədəwə wəjidin, Əz kənglündikigəq əsənən bu uluqlar ixning həmmisini kəlung bilsun dəp bəkitip kiləyənən. **22** Xunga Sən uluqləyən, i Pərwərdigar; kuləklirimiz barlik angləyiniqə, Sening təngdixing yok, Səndin bəxkə həqkəndəq ilah yoktur. **23** Həlking İsraildəq yənə bəxkə bir əl barmu, ular jəhəndə aləhdə turidu? — Qünki [Sən] Huda uluqlar Misirdin kutkuzup Əzimgəqə has bir həlk kilix üqün, xundaqla nam-xəhrətkə igə bolux üqün, Əzimgəqə barding; Sən Əzimgəqə üqün Misirdin, əllərdin wə ularning iləhliridin kutkuzup qikəqan həlking aldida zəmining üqün uluqlar wə dəxətlik ixlərnı kilding. **24** Sən həlking İsrailni Əzimgəqə üqün əbədigəqə bir həlk boluxkə bəkitting; Sən, i Pərwərdigar, ularning Hudasi boldung. **25** Əmdı həzir, i Pərwərdigar Huda, Əz kəlung wə uning əyi toşrisidə eytkən wədəngəqə əbədigəqə məzmut əməl kiləyin; Sən dəgenliring boyiqə ixni ədə kiləyən! **26** Sening naming əbədigəqə uluqlinip: — Samawiy kəxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar İsrailning üstidə turidəyən Hudadur, dəp eytilsun, xundaqla Əz kəlungning əy-sulalisi sening aldingdə məzmut turəyuzulsun. **27** Qünki Sən, i samawiy kəxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, İsrailning Hudasi Əz kəlungəqə: Mən sanga bir əy-sulalə kurup bərimən, dəp wəhij kilding; xunga kəlung bu duanı sening aldingdə kilixkə jür'ət kildi. **28** Əmdı sən, i Rəb Pərwərdigar, birdinbir Hudadursən, Sening səzling həkəktətur wə Sən bu bəht-iltipətni Əz kəlungəqə wədə kilding; **29** xunga kəlungning əy-jəmətinı Sening aldingdə mənggü turuxkə nəsip kilip bərikətligəyən; qünki Sən, i Rəb Pərwərdigar, buni wədə

kiloqansən; bu bəht-iltipating bilən Əz kulgungning öy-jəməti əbdəqiqə bəht-iltipatqə nesip bolidu».

8 Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyərgə hujum kilip, ularni boysundurdi. Xundak kilip, Dawut Filistiyələrnin kolidin mərkiziy xəhərnin hokukini aldı. **2** U həm Moabiyələrgə hujum kilip, ularnimu məoqlup kildi. U ularni yərgə yatkuzup, tana bilən elqap, ikki tana kəlgənləni ɵltürdi, bir tana kəlgənləni tirik qaldurdi. Moabiyar bolsa Dawutqə bekinip, uningə əliq tapxurdi. **3** Andin Zəbahning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'əzər Əfrat dəryasıqə qıqıp, xu yərdiki həkimiyyətni əzigə qaytidin tartiwalmaqı boləqanda, Dawut uningə hujum kilip, məoqlup kildi. **4** Dawut uning koxunidin bir ming yəttə yüz atlıq əskərnı wə yigirmə ming piyədə əskərnı əsir kildi; Dawut hərwa atlırining piyini kəstürdi, ləkin əzigə yüz hərwilik atni qaldurup koydi. **5** Dəməxtiki Suriylər Zəbahning padixahı Hədad'əzərgə yərdəm berix üçün qıqtı, ləkin Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming adəmnı ɵltürdi. **6** Andin Dawut birnəqəqə bargah əskərlərnı Dəməxtiki Suriylərnin zeminidə turozıddi; xuning bilən Suriylər Dawutqə bekinip uningə əliq tapxurdi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningə nusrət berətti. **7** Dawut Hədad'əzərnin oqlamlirioqə təminləngən altun qalkənnı tartiwelip, Yerusalemoqə kəltürdi **8** wə Hədad'əzərnin xəhərliri boləqan Bitah bilən Birotay xəhərliridimə intayin kəp misni kəloqə quxürdi. **9** Hamatning padixahı Toy Dawutning Hədad'əzərnin pütün koxunini məoqlup kiləjnini anglap, **10** əz oqlı Yorəmnı Dawutning həlini soraxqə wə Dawutning Hədad'əzər bilən jəng kilip uni məoqlup kiləjniniqə uni təbrikləxkə əwətti. Qünki Hədad'əzər daim Toy bilən jəng kilip kəliwatətti. Yorəm bolsa kümüx, altun wə mis qəqə-buyumlarnı elip kəldi. **11** Dawut padixah muxulərnı wə əzi bekinduroqan həmmə əllərdin, jümlidən Suriylərdin, Moabiyələrdin, Ammoniyələrdin, Filistiyələrdin wə Amaləklərdin olqə aləqan altun-kümüxlərnı Pərwərdigarəqə atəp beoqlıddi. Bular Zəbahning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'əzərdin aləqan oljini əz iqigə alidu. **13** Dawut Suriylərnı məoqlup kilip, yəni on səkkiz ming adəmnı «Xor wadisi»də ɵltürüp yanəqanda, uning nam-dəngki heli qıqkanədi. **14** U Edomda əskər bargahlırini turozıddi; pütün Edomda bargahlırini qurdi. Xuning bilən Edomiyələrnin həmmisi Dawutqə bekindi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningəqə nusrət berətti. **15** Dawut pütkül İsrail üstigə səltənət kildi; u pütkül həlkini sorap, adil həkümlər qıqırıp adalət yürüzətti. **16** Zəruyaning oqlı Yoab koxunung sərdari boldi; Ahiludning oqlı Yəhəoxafət mirza boldi; **17** Ahitubning oqlı Zadək bilən Abiyatarning oqlı Ahimələk kahin boldi; Seraya diwan begi boldi. **18** Yəhəyadaning oqlı Binaya Kəratiyələr bilən Pələtiylərnin yolbaxqisi boldi; Dawutning oqullirimu kahin boldi.

9 Dawut: Saulning əyidin tirik qəloqan birərsi barmikin, bar bolsa mən Yonatanning hərmitidə uningəqə xapaət kərsitəy? — dedi. **2** Əmđi Saulning ailisidiki Ziba degən bir hizmətkər qəloqanədi. Ular uni Dawutning kəxiqə qakirdi. Kəlgəndə, padixah uningdin: Sən Zibamı? dedi soridi. U: Pəkir mən xul — dedi. **3** Padixah: Saulning ailisidin birərsi tirik qaldimu? Mən uningəqə Hudaning xapaətini kərsitəy dəwatimən, — dedi. Ziba padixahqə: Yonatanning bir oqlı tirik qaldı; uning ikki puti aksaydu — dedi. **4** Padixah uningdin: U kəyərđə, dedi soridi. Ziba padixahqə: U Lo-Dibarda, Ammiəlning oqlı Makirning əyidə turidu — dedi. **5** Xunga Dawut padixah kixi əwətip uni Lo-Dibardin, Ammiəlning oqlı Makirning əyidin elip kəldi. **6** Saulning nəwrəsi, Yonatanning oqlı Məfiboxət Dawutning

aldioqə kəlgəndə, yüzini yərgə yiqip, təzim kildi. Dawut: [Sən] Məfiboxətmu? — dəp qakiriwidi, u: Pəkir xul — dəp jawap kəyturdi. **7** Dawut uningəqə: Kərkmiəjin, atəng Yonatan üçün, sangə xapaət qılmağ qəlməymən; bowəng Saulning həmmə yər-zeminlirini sangə qəyturup berəy, sən həmixə mənəy dastihinimdin oqızalinəsən — dedi. **8** Məfiboxət təzim kilip: Kulung nəmə idi, məndək bir ələk it aliyliri qədirligüdək nəmə idim? — dedi. **9** Andin padixah Saulning hizmətkəri Zibani qakirip uningəqə: Saulning wə pütkül ailisining həmmə təəllukatini manə mən oqjangning oqlirning qəloqə bərdim. **10** Sən bilən oqullirning wə hizmətkərlirning uning üçün xu zemində terikqilik kilip, qıqkan məhsulatlırini oqjangning oqlıqə yeyixkə tapxurunglar. Oqjangning oqlı Məfiboxət mən bilən həmixə həmdastihən bolup oqızalinidu, — dedi (Zibaning on bəx oqlı wə yigirmə hizmətkəri bar idi). **11** Ziba padixahqə: Oqjam padixah kullirioqə buyruqəjənnin həmmisigə kəminiliri əməl kildü, — dedi. Padixah Dawut [yənə]: Məfiboxət bolsa padixahning bir oqlıdək dastihinimdin taam yesun — [dedi]. **12** Məfiboxətnin Mika degən kiqik bir oqlı bar idi. Zibaning əyidə turuwatqanlarınin həmmisi Məfiboxətnin hizmətkərliri boldi. **13** Əmđi Məfiboxət Yerusalemda turattı; qünki u həmixə padixahning dastihinimdin taam yəp turattı. Uning ikki puti aksak idi.

10 Keyin xundak ix boldiki, Ammoniyələrnin padixahı əldi wə uning Hənanun degən oqlı ornında padixah boldi. **2** Dawut bolsa: Uning atisi mənəy iltipət kərsətkəndək mən Nəhəxning oqlı Hənanuqə iltipət kərsitəy, — dedi. Andin Dawut atisining pətişigə [Hənanung] kənglini soraxqə əz hizmətkərliridin birnəqəqini məngurdı. Dawutning hizmətkərliri Ammoniyələrnin zeminioqə kəlgəndə, **3** Ammoniyələrnin əməldərliri oqjisi Hənanuqə: Sili Dawutni rastla atiliriling hərmiti üçün qaxlırioqə kəngül sorap adəm əwətip, dəp qaramla? Dawutning hizmətkərlirini qaxlırioqə əwətkini xəhərnı paylap uningdin məlumat elix, andin bu xəhərnı əqdurux üçün əməsmu? — dedi. **4** Xuning bilən Hənanun Dawutning hizmətkərlirini tutup, saqallirining yerimini qəxürüp, kiymilrining bəldin təwinini kəstürüp, kətni eqip kətküzüwətti. **5** Bu həwər Dawutqə yətküzüldi; u ularni kütüwelixkə aldioqə adəm məngurdı; qünki ular intayin nomus həs kiləqanədi. Padixah ularəqə: Saqal-burutunglar əskiqlik Yeriho xəhiridə turup, andin yenip kelinglar, — dedi. **6** Ammoniyələr əzlırining Dawutning nəpəritigə uqriəjanlıqini bilip, adəm əwətip Bəyət-Rəhəbdiki Suriylər bilən Zəbahdiki Suriylərdin yigirmə ming piyədə əskər, Maakahning padixahıdin bir ming adəm wə Tobdiki adəmlərdin on ikki ming adəmnı yallap kəldi. **7** Dawut bunı anglap, Yoabning pütkül jənggiwər koxunini [ularning aldioqə] məngurdı. **8** Ammoniyələr qıqıp xəhərnin dərwasizining aldidə səp tüzidi; Zəbah bilən Rəhəbdiki Suriylər wə Tob bilən Maakahning adəmliri daladə səp tüzidi; **9** Yoab jəngning əldi həm kəynidin bolidəjanlıqioqə kəzi yetip, İsraildin bir qisim sərhəl adəmlərnı iləqap, Suriyələrgə qarxi səp tüzidi; **10** qəloqanlarnı Ammoniyələrgə qarxi səp tüzəjin dəp inisi Abixayning qəloqə tapxurp, uningəqə: **11** — Əgər Suriylər manəgə küqlük kəlsə, sən mənə yərdəm bərgəysən; əmma Ammoniyələr sangə küqlük kəlsə, mən berip sangə yərdəm berəy. **12** Jür'ətlik boləqın! Əz həlkimiz üçün wə Hudayimizning xəhərliri üçün baturluk qıləyli. Pərwərdigar Əzigə layik kərugənimni qıloqay! — dedi. **13** Əmđi Yoab wə uning bilən boləqan adəmlər Suriylərgə hujum kiləjili qıqtı; Suriylər uning aldidə qaqtı. **14** Ammoniyələr Suriylərnin qəqkinini kərgəndə, ularnu Abixaydin kəqip, xəhərgə kiriwaldi. Yoab

bolsa Ammoniyalar bilan jang qilixtin qekinip, Yerusalemoja yenip keldi. **15** Suriylar bolsa ezlirining Israilarning alda maolup bolojinini kerganda, yona jam boluxti. **16** Hadad'ezar adamlarni awatip, [Əfrat] deryasining neri tæripidiki Suriylarni [yardemgæ] qakirip, ularni yotkæp keldi; ular Helam xæhirigæ kalganda, Hadad'ezarning xoxuningin særdari Xobak ularoja baxqilik kildi. **17** Bu hæwar Dawutka yotkænda, u pütkül Israilni yioqdurup, Iordan deryasidin etüp, Helam xæhirigæ bard. Suriylar Dawutka qarxi sæp tizip, uningoja hujum kildi. **18** Suriylar yona Israildin kaçti. Dawut bolsa yotta yüz jeng hawilikni, kirik ming atlik askæri kirdi hém xoxuningin særdari Xobakni u yerdæ eltürdi. **19** Hadad'ezargæ bekinojaan hæmma padixahlar ezlirining Israil alda yengiliginini kerganda, Israil bilæn süll kiliqip ularoja bekindi. Xuningdin keyin Suriylar Ammoniyalaroja yona yardam birixkæ jür'æt kilalmidi.

11 Xundak boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar jenggæ atlanojaan waqitta Dawut Yoabni adamliri bilæn hæmdæ hæmma Israilni jenggæ mangdurd; ular Ammoniyarning zeminini wayran kilip, Rabbaħ xæhirini muhasirigæ aldi. Lekin Dawut Yerusalemda kald. **2** Bir küni kaçta Dawut kariwattin kopup, padixah, ordisingin eǵzisinde aylinip yürætti; eǵzidin u munqida yuyuniwatkan bir ayalni kerd. Bu ayal bak qiraylik idi. **3** Dawut adam awatip, ayalning hæwirini soridi; birsi uningoja: — Bu Eliamning kizi, Hittiy Uriyanning ayali Bat-Xeba æmæsmu? — dedi. **4** Dawut kixi awatip, uni kexioja ækæltürdi (u waqitta u adættin pakliniwatkanidi). U uning kexioja kalganda, Dawut uning bilæn billæ boldi; andin u öz eyigæ yenip kætti. **5** Xuning bilæn u ayal hamilard boldi, hæm Dawutka: Mening boyunda kaçtu, dæp hæwar awætti. **6** Xuning bilæn Dawut Yoabka hæwær yotküzip: Hittiy Uriyani mening keximoja awætinglar, dedi. Yoab Uriyani Dawutning kexioja mangdurd. **7** Uriya Dawutning kexioja kalganda, u Yoabning halini, hælkning halini wæ jeng aħwalini soridi. **8** Andin Dawut Uriyoja: Eǵ eyüinggæ berip putlirngni yuqin, dedi. Uriya padixahning ordisingin qikkanda, padixah kænynidin uningoja bir sowoja awætti. **9** Lekin Uriya öz eyigæ barmay, padixahning ordisingin darwazisida, oqojisingin baxka kul-hizmetkarlirining arisida yatti. **10** Ular Dawutka: Uriya öz eyigæ barmidi, dæp hæwar bard. Dawut Uriyadin: Sæn yirak sæpærdin kælding æmæsmu? Nemixkæ öz eyüinggæ kætmidig? — dæp soridi. **11** Uriya Dawutka: Mana, æhdæ sanduqi, Israilar wæ Yæhudalar bolsa kæpilærdæ turup, oqojam Yoab bilæn oqojamning hizmetkarliri oquq dalada qedir tikip yetiwatsa, mæn yær-iqip, ayalim bilæn yetixkæ eyüinggæ baraymu? Sening jening bilæn wæ hayating bilæn kæsæm kilimænki, mæn undak ixni kilmaymæn — dedi. **12** Dawut Uriyoja: Bügün bu yerdæ kælqin, ætæ seni kætküzwetimæn, — dedi. Uriya u küni wæ ötisi Yerusalemda kald. **13** Dawut unu qakirip hæmdastihan kilip, yær-iqküzüp mæst kildi. Lekin xu keqisi Uriya öz eyigæ barmay, qikip oqojisingin kul-hizmetkarlirining arisida öz kariwitida uhlidi. **14** Etsi Dawut Yoabka hæt yezip, Uriyanning alojaq ketixigæ bard. **15** Hætta u: Uriyani soqux æng kæskin bolidojan aldinki sæpta turuwozin, andin uning eltürülüxi üqün uningdin qekinip turunglar, dæp yazojanidi. **16** Xuning bilæn Yoab xæhærn kæzitip, Uriyani palwanlar [kæskin soquxkan] yergæ mangdurd. **17** Xæhærdiki adæmlær qikip, Yoab bilæn soquxkanda hælkting, yani Dawutning adæmliridin birnæqqisi yikildi; Uriyamu ældi. **18** Yoab adam awatip jengning hæmma wækælriridin Dawutka hæwær bard. **19** U hæwærqigæ mundak tapildi: Padixahkæ jengning hæmma wækælrini dæp bolojiningda, **20** ægær padixah oqæzæplinip seningdin: Soquxkanda nemixkæ xæhær sepilioja xundak yekin bardinglar? Ularning sepilidin ya atidojanlikini

bilmæmtinglar? **21** Yærubbæxætning oqjli Abimælækni kim eltürginini bilmæmsæn? Bir hotun sepildin uningoja bir parqæ yaroquqak texini etip, u Tæbæz xæhiridæ ælmidimu? Nemixkæ sepilioja undak yekin bardinglar? — Desæ, sæn: Silining kulliri Hittiy Uriyamu ældi, dæp eytkin — dedi. **22** Hæwærqæ berip Yoab uningoja tapxurup awætkæn hæwærnning hæmmisini Dawutka dæp bard. **23** Hæwærqæ Dawutka: Düxmænlar bizdin küqlük kelip, dalada bizgæ hujum kildi; lekin biz ularoja zærbæ berip qekindürüp, xæhærnning darwazisioja qoqliduk. **24** Andin ya atkuqular sepildin kul-hizmetkarlirinoja ya etip, padixahning kul-hizmetkarliridin birnæqqini eltürdi. Kulliri Uriyamu ældi — dedi. **25** Dawut hæwærqigæ: Yoabka mundak dedi: — Bu ix næziringdæ eoqir bolmisun, kiliq ya uni ya buni yoydu; xæhærgæ bolojan hujuminglarni kaçtik kilip, uni oqulitnglar, dæp eytip uni jür'ætlændürgin — dedi. **26** Uriyanning ayali eri Uriyanning elginini anglap, eri üqün matæm tutti. **27** Matæm künliri etkændæ Dawut adam awatip uni ordisioja kæltürdi. Xuning bilæn u Dawutning ayali bolup, uningoja bir oqul tuojdi. Lekin Dawutning kilojan ixni Pærwærdigarning næziridæ ræzil idi.

12 Pærwærdigar Natanni Dawutning kexioja mangdurd. U Dawutning kexioja kelip uningoja mundak dedi: «Bir xæhærdæ ikki adæm bar bolup, birsi bay, yona birsi kæmbæoqal idi. **2** Bayning intayin tola koy wæ kala padiliri bar idi. **3** Lekin kæmbæoqalning ezi setiwelip bakkan qikiq bir saylik kozidin baxka bir nærsisi yok idi. Kozæ kæmbæoqalning eyidæ baliliri bilæn tæng esüp qong boldi. Kozæ uning yeginidin yær, uning iqkinidin iqip, uning kuqikida uhlidi; uning næziridæ u öz kizidæk idi. **4** Bir küni bir yoluqi bayningkigæ kald. Etmæ u ezigæ kalgæn mehman üqün ezingin koy yaki kala padiliridin birini yegüzüxkæ tæyyarlawkæ kezi kiyamay, bæki kæmbæoqalning kozisini tartiwelip soyup, kalgæn mehman üqün tæyyarlidin». **5** Dawut buni anglap u kixigæ kaçtik oqæzæplændi. U Natanoja: Pærwærdigarning hayati bilæn [hæqæm kilimænki], xuni kilojan adæm ælümgæ layiktur! **6** U kës ræhimdilik kærætmay bu ixni kilojini üqün kozioja tet hæssæ tælæm tælisun — dedi. **7** Natan Dawutka: Sæn dæl xu kixidursæn! Israilning Hudasi Pærwærdigar mundak dæydu: «Mæn seni Israilning üstidæ padixah bolojili mæsh kildim wæ Saulning kolidin kutkuzdum; **8** Mæn oqojangning jæmætini sanga berip, oqojangning ayallirini kuqikinoja yatkuzup, Israilning jæmæti bilæn Yæhudaning jæmætini sanga bærdim. Eǵær sæn buni az kergæn bolsang, Mæn sanga yona hæssilæp berættim; **9** Nemixkæ Pærwærdigarning sæzini kezgæ ilmay, uning næziridæ ræzil bolojanini kilding? Sæn Hittiy Uriyani kiliq bilæn eltürgüzüp, uning ayalini ezinggæ ayal kilding, sæn uni Ammoniyarning kiliqi bilæn kæt kilding. **10** Emdi sæn Meni kezgæ ilmay, Hittiy Uriyanning ayalini ezinggæ ayal kilojingni üqün, kiliq sening eyüingdin ayrilmaydu». **11** Pærwærdigar mundak dæydu: — «Mana öz eyüingdin sanga yamanlik kæltürüp, kezliringning alda ayallirngni elip, sanga yekin birsigæ berimæn, u bolsa küpkündüzdæ ayalliring bilæn yatidu. **12** Sæn bolsang u ixni mæhpiy kilding, lekin Mæn bu ixni pütkül Israilning alda kündüzdæ kilimæn» — dedi. **13** Dawut Natanoja: — Mæn Pærwærdigarning alda gunah kildim — dedi. Natan Dawutka: Pærwærdigar hæm gunahingdin etti; sæn ælmæysæn. **14** Halbuki, bu ix bilæn Pærwærdigarning düxmænligigæ kupurluk kilixkæ pürsæt bærgining üqün, seningdin tuqulojan oqul bala qokum elidu, — dedi. **15** Xuning bilæn Natan öz eyigæ kaytip kætti. Pærwærdigar Uriyanning ayalidin Dawutka tuqulojan balini xundak urdiki, u kaçtik kësæl boldi. **16** Dawut bala hækkidæ Hudadoja yelindi. U rozæ tutup, keqilærdæ iqkirigæ kirip yerdæ düm yatatti. **17** Uning jæmætining aksakalliri kopup

uning kexioja berip, uni yerdin qopurmakqi boldi; lekin u unimidi wə ular bilan tamak yeyixni rət kildi. **18** Yəttingi küni bala əldi. Dawutning hizmətkarlıri bala əldi, degən həwərnı uningə berixtin qorqup: «Bala tirik waqıtıda padıxaş bizning səzlırimıgə kulək salmıdı, əmđı biz qandaqmı uningə bala əldı, dəp həwər berımız? U ezını zəhlımləndürıxi mumkın!» — deyıxtı. **19** Lekın Dawut hizmətkarlırınıng piqırlaxkınıni kərıp, balınıng əlgınıni uktı. Xunga Dawut hizmətkarlırınıng: Bala əldımu? dəp sorıdı. Ular: Əldı, — dəp jawab bərdı. **20** Xuning bılən Dawut yərdın qopup, yuyunup, [huxbuy] may bılən məşlıhlınıp, kiyımlırını yəngüxləp, Pərwərdıgarnıng əyigə kırıp ıbadət kıldı; andın öz əyigə kəyıtıp əzıgə tamak əkəltürüp yedı. **21** Hizmətkarlıri uningə: Silınıng bu nemə kıləlanlırı? Bala tirik qaşda roza tutup yıqlıdıla, lekin bala əlgəndın keyın qopup tamak yedıla, — dedı. **22** U: Mən: «Kım bılın, Pərwərdıgər manga xapaət kərsıtıp, balını tirik kəldürəmkın» dəp oylap, bala tirik waqıtta roza tutup yıqlıdım. **23** Lekın əmđı u əlgəndın keyın nemıxka roza tutay? Mən unı yandurup alalaymənmu? Mən unıng yenıəja bərimən, lekin u yenıəja yenıp keləlməydu, — dedı. **24** Dawut ayalı Bat-Xebaşə təsəllı bərdı. U unıng kexıəja kırıp unıng bılən yattı; u bır oşul tıəwıwıdı, Dawut unı Sulayman dəp atıdı. Pərwərdıgər unı səydı, **25** wə Natan pəyətəmbər arklılık wəhiy yətküzüp, uningəja Pərwərdıgər üqün «Yəđıdıya» dəp ısım qoydı. **26** Yoab Ammonıylarnıng xahənə pəytəhtı Rabbahka hujum kılıp unı aldı. **27** Andın Yoab həwərqılərnı Dawutnıng kexıəja mangdurup: Mən Rabbahka hujum kılıp, xəhərnıng su bar kışınıni aldım. **28** Həzır sən kələjan əskərlərnı yıəyıp, xəhərnı kəmal kılıp, unı ıxəqəl kıləjın; bolmısa mən xəhərnı alsam, menıng ısım bılən atılıxı mumkın — dedı. **29** Xunga Dawut həmmə həlkni jəm kılıp, Rabbahka hujum kılıp unı aldı. **30** U ularnıng padıxahınıng tajını unıng bexıdın aldı. Unıng üstıdıkı altunıng əşırılıəjı bır talant ıdı, wə unıng kəzıdə bır gəhər bar ıdı. Kıxılər bu tajını Dawutnıng bexıəja kiygüzdı, Dawut bəla u xəhərdın ınrəşun olja aldı. **31** Əmma u yərdıkı həlkni xəhərdın qıkırıp ılarıni hərə, haman pədıdəjan tırnılər wə təmür paltılar bılən ıxləttı yakı humdanda kattık əmgəkke saldı; Dawut Ammonıylarnıng həmmə xəhərlırıdə xundək kıldı; andın Dawut bərlık həlk bılən Yerusəleməja yenıp kəldı.

13 Dawutnıng oşlı Abxalomnıng Tamar degən qıraylık bır sınglısı bar ıdı. Bu ıxlərdın keyın, Dawutnıng oşlı Amnon uningəja axık bolup kəldı. **2** Amnon sınglısı Tamarnıng ıxkıda xunqə dərd tarttıki, u kesəl bolup kəldı. Əmma Tamar tehi kız ıdı; xuning bılən Amnonəja unı bır ıx kılıx mumkın bolmaydıəndək kəründı. **3** Lekın Amnonnıng Yonadab ısımlik bır dostı bar ıdı. U Dawutnıng akısı Xımeahnıng oşlı ıdı. Bu Yonadab tolımu hıylıgər bır kızı ıdı. **4** U Amnonəja: Sən padıxahnıng oşlı turup, nemıxka kündın küngə bundək jüdəp ketısən? Kəni, manga eytıp bər, dedı. Amnon uningəja: Mən ınım Abxalomnıng sınglısı Tamarəja axık boldum, dedı. **5** Yonadab uningəja: Sən aşırıp orun tutup, yetıp kələjan boluwal; atəng seni kərgılı kəlgəndə uningəja: Sınglım Tamar kelıp manga tamak bərsun; unıng tamak ətkınıni kərüxım üqün, aldıməda tamak etıp bərsun, mən unıng kəlıdın tamak yəy, dəp eytkın, dedı. **6** Xuning bılən Amnon yetıwəlıp ezını kesəl kərsəttı. Padıxaş unı kərgılı kəlgəndə, Amnon padıxaşka: Ətünımən, sınglım Tamar bu yərgə kelıp, manga ıkki qoturmaq təyyar kılıp bərsun, andın mən unıng kəlıdın elıp yey, dedı. **7** Xuning bılən Dawut ordısıəja ədəm əwətıp Tamarəja: Səndın etünımənki, akəng Amnonnıng əyigə berıp, uningəja yegüdək bır nemə təyyarlap bərgın, dəp eyttı. **8** Tamar Amnonnıng

əyigə bərdı; u yatkanıdı. U un elıp yuəşurup, qoturmaqlarıni kəz əldıda əttı. **9** Andın u qoturmaqni kazəndın elıp, unıng əldıəja qoydı. Lekın u yigılı unimidi; u: — Həmmə ədəm menıng kexımđın qıkıp kətsun, dedı. Xuning bılən həmmə kıxılər unıng kexıdın qıkıp kəttı. **10** Andın Amnon Tamarəja: Taamni ıqırıkı hıjırıəja elıp kırıgın, andın kolungđın elıp yəymən, — dedı. Tamar əzi ətkən qoturmaqni ıqırıkı hıjırıəja, akısı Amnonnıng kexıəja elıp kırdı. **11** Tamar ularni uningəja yegüzüp koymaqqi boluwıdı, u unı tutuwəlıp: I sınglım, kə! Mən bılən yatkın! dedı. **12** Lekın u uningəja jawab berıp: Yə! İ aka, menı nomuska koymıəjın! İsrəılda bundək ıx kəy, sən bundək pəskəxlık kılınıəjın! **13** Mən bu xərməndıqılıknı qandaqmı kəttürıp yürələymən?! Sən bolsəng İsrəılınıng arısıdıkı əhməklərdın bolup kəlısən. Əttünıp kəlay, pəkət padıxaşka desəngla, u menı səngə təwə boluxtıni tosımaydu, — dedı. **14** Lekın u unıng səzıgə kulək salmıdı. U unıngđın küqlük kelıp, unı zorlap əyət əstı kılıp unıng bılən yattı. **15** Andın Amnon uningəja ıntayın kattık nəprətləndı; unıng uningəja boləjan nəprıtı uningəja boləjan əslıdıkı muhəbbıtıdın zıyada boldı. Amnon uningəja: Qopup, yəqəl! — dedı. **16** Tamar uningəja: Yə! Menı həyđıgən gunahıng sən həlı manga kıləjan su ıxtın bəttərdur, dedı. Lekın Amnon uningəja kulək salmıdı, **17** bəlki hızmıtıdıkı yax ıyıtını qakırıp: Bu [hotunni] manga qaplxatırmay, sırtka qıkırıwət, andın ıxıkni takəp qoy, dedı. **18** Tamar tolımu rəngdar bır kənglək kiygənıdı; qünki padıxahnıng tehi yatlık bolmıəjan kızırlı xundək kiyım kıyəttı. Amnonnıng hızmətkarı unı qoşlap qıkırıp, ıxıkni takıwəldı. **19** Tamar bexıəja kül qeqıp, kiygən rəngdar kənglıkını yırtıp, kəlını bexıəja koypup yıqlıəjan petı ketıwəttı. **20** Akısı Abxalom uningəja: Akəng Amnon sən bılən yattımu? Həzırqə jım turojın, sınglım. U sening akəng əməsmu? Bu ıxni kənglıggə əlmıəjın, — dedı. Tamar akısı Abxalomnıng əyıdə kənglı sunuk həlda turup kəldı. **21** Dawut padıxahmu boləjan bərlık ıxlərnı əngləp ıntayın əqqıklandı. **22** Abxalom bəla Amnonəja ya yaxı, ya yaman həq gəp kılımdı. Qünki Abxalom sınglısı Tamarnı Amnonnıng hırlıəjanlıkđın unı əq kərəttı. **23** Toluq ıkki yıl etüp, Əfrəıməja yekın Baal-Həzorda Abxalomnıng kırkışuqılırı qoylırını kırkışwatattı; u padıxahnıng həmmə oşullırını təklıp kıldı. **24** Abxalom padıxahnıng kexıəja kelıp: Mana kullırını qoylırını kırkışwatıdı, padıxaş wə hızmətkarlırınıng sılınıng kullırını bılən bılə berıxını etünımən, — dedı. **25** Padıxaş Abxaloməja: Yəq, oşlum, bız həmmımız bərməylı, səngə əşırılık qıxıtıp kəlımsun, — dedı. Abxalom xunqə desımu, u bəroşılı unimidi, bəlki uningəja əmət tıldı. **26** Lekın Abxalom: Əgər bərxıka unımısıla, akəng Amnonni bız bılən bəroşılı koysıla, — dedı. Padıxaş unıngđın: Nemıxka u sening bılən bərdımu? — dəp sorıdı. **27** Əmma Abxalom unı kəp zorlıəjını üqün u Amnonnıng, xundəkla padıxahnıng həmmə oşullırınıng unıng bılən bılə berıxıəja koxuldı. **28** Abxalom əz oşulamlırıəja buyrup: Səgək turunglar, Amnon xarab ıqıp hux kəyp boləndə, mən sılgərgə Amnonni urunglar desəm, unı dərhal əltürünglar. Kırkışanglar! Bularnı sılgərgə buyruşuqı mən əməsmu? Jırətlik bolup bətulək kərsıtınglar — dedı. **29** Xuning bılən Abxalomnıng oşulamlırı Amnonəja Abxalom əzi buyruşuqəndək kıldı. Xuan padıxahnıng həmmə oşullırını qopup, hər bırı əz kəqırıəja mınır kaqıtı. **30** Xundək boldıkı, ular tehi yolda kəqıp ketıwətkəndə, «Abxalom padıxahnıng həmmə oşullırını əltürdı. Ularnıng həq bırı kəlımdı» degən həwər Dawutka yətküzıldı. **31** Padıxaş qopup kiyımlırını yırtıp yərdə düm yattı; unıng həmmə kıl-hızmətkarlırı bəla kiyımlırını yırtık həlda yenıdə turəttı. **32** Əmma Dawutnıng akısı Xımeahnıng oşlı Yonadab uningəja: — Oşəjan, ular

padixahning oqulliri bolojan h mm  yigitlarni  lt rdi, d p hiyal kilmisila. Q nki p k t Amnon  ldi; u ix Amnonning Abxalomning singlisi Tamarni har k lojan k ndin baxlap Abxalomning aqzidin q karmiojan niyiti idi. **33**  m di  tojam padixah «Padixahning h mm  oqulliri  ldi» deg n oyda bolup kəngüllirini biaram kilmisila. Q nki p k t Amnonla  ldi — dedi. **34** Abxalom bolsa keqip k tkanidi. [Yerusalemdiki] kəzətqi  julam kariwidi, mana,  j rb t ripidin taqoning yenidiki yol bilən nuroqun ad ml r keliwatatti. **35** Yonadab padixahka: Mana, padixahning oqulliri k ldi. D l kulliri deg nd k boldi — dedi. **36** Sezini tügitip turiwidi, padixahning oqulliri kelip kəttik yioja-zar kildi. Padixah bilən hizmatkaririmu kəttik yiojlaxti. **37** Lekin Abxalom bolsa G xurning padixahi, Ammihudning oqlli Talmayning kexioja bardi. Dawut oqli  q n hər k ni h za tutup kayqurdi. **38** Abxalom keqip, G xuroja berip u y rd   q yil turdi. **39** Dawut padixahning kəlbi Abxalomning yenioja berixka intizar boldi; q nki u Amnonja nisbat n tassilli tapkanidi, q nki u  lgenidi.

14  m di Z ruianing oqli Yoab padixah k lbining Abxalomoja t lmiriwatkanlikini baykidi. **2** Xuning  q n Yoab T koaoja ad m  w tip u y rdin danixm n bir hotunni  k ld r p uningoja: S ndin  t n y, ezüngni matəm tutkan kixidək kersitip karilik kiymi kiyip, ezüngni  tirlik may bilən yaojlimay, balki ezüngni  lg uqi  q n uzun waqit h zidar bolojan ayaldək kilip **3** [Dawut] padixahning kexioja berip uningoja mundək degin, — dedi. Xundək kilip, Yoab dem kqi bolojanlirini u ayaloja eg tti. **4** Xuning bilən Təkoalik bu ayal padixahning aldioja berip, təzim kilip, bax urup: I padixahim, meni k tkuziwalojaya, — dedi. **5** Padixah uningdin: Nema darding bar? d p soridi. U jawap berip: Mən d rw k  bir tul hotunm n! Erim  l p k tti; **6** Ded klirining ikki oqli bar idi. Ikkisi etizlikta uruxup kelip, arioja qüxidojan adam bolmiojaqqa, biri y n  birini urup  lt r p koydi. **7** Mana, h zir pi t n  ydikil r ded klirig  karxi k rup, inisini  lt rginini bizg  tutup bergin; inisining jenini elip, k t k lojini  q n biz janoja jan alimiz. Xuning bil nmu miras alojuqini yokitimiz, dawatidu. Ular xundək kilip yalojuz k lojan qoqumni  q r p, erimg  n  nam n  y r y zid   wladmu kaldurojili koymaydu, — dedi. **8** Padixah ayaloja:  y ngg  barojin, mən  hwaloja karap sən tojruluk h k m qikirimən, — dedi. **9** Təkoalik ayal padixahka: I,  tojam padixah, bu ixta gunah bolsa, h mmisi mening bilən munasiw tsiz bolsun, padixah w  uning t hti bilən munasiw tsiz bolsun, — dedi. **10** Padixah: Bir r kim sanga [bu tojruluk] g p kilsa, uni mening keximoja elip kəlgin, u seni y n  awar  kilmaydiojan bolidu, — dedi. **11** Ayal jawap berip: Undakta padixah P rw rdigar Hudalirini yad kilojaya, kənoja k n intikam alojuqilarning oqllumni yokatmasliki  q n, ularning həlak kilixioja yol koymiojaya, — dedi. Padixah: P rw rdigarning hayati bilən k s m kilm nki. Sening oqlungning bir tal qeqi y rg  q x maydu, — dedi. **12** Lekin ayal: Dedəkliri  tojam padixahka y n  bir s zni degili koyojaya, dewidi, u: Eytkin — dedi. **13** Ayal y n  mundək dedi:  m di sili nemixka Hudaning həlkigə xuningoja ohxax ziyalik bir ixni niy t kildila? Padixah u gepi bilən  zni gunahkar kilip bekitiwatidu, q nki u ezi paliojan kixini kayturup  k lmidi. **14** D rw k  h mmimiz qoqum  l p, y rg  təkülgən, kaytidin yiojwalojili bolmaydiojan sud k bolimiz. Lekin Huda ad mning jenini elixka  m s, b lki  z palanojinini  zig  kayturup  kilixk  ilaj kildidu. **15**   liyo tt , mening  tojam padixahka u ix tojrusidin s z kiliojili keliximning s wabi, h k men i korqatti. Lekin dedəkliri: Bu g pni padixahka

eytay! Padixah b lkim  z q risining iltimasini b ja k lt r , deg n oyda boldi. **16** Q nki padixah anglix i mumkin, qərisini həm oqllumni Hudaning mirasidin t ng yokatmaq i bolojan kixining kolidin kutkuzup qalar. **17** Xunga dedəkliri,  tojam padixahning s zi manga aramlık ber , d p oyldim. Q nki  tojam padixah Hudaning bir p rixtsid k yahxi-yamanni p rk  tk qidur. P rw rdigar Hudaliri sili bilən billo boloy! **18** Padixah ayaloja jawap berip: S ndin  t nim nki, mən səndin sorim kqi bolojan ixni m ndin yoxurmiojays n, dedi. Ayal:  tojam padixah s z kilsila, dedi. **19** Padixah: Bu g plirning h mmisi Yoabning k rs tmisimu, k ndak? — dedi. Ayal jawap berip: I,  tojam padixah, silining janliri bilən k s m kilm nki,  tojam padixah eytkanliri ongojimu, solojimu kaymaydiojan h kik ttur. D rw k  silining kulliri Yoab manga xuni tapilap, bu s zl rni dedəklirining aqzioja saldi. **20** Yoabning bundək kilixi bu ixni h l k lix  q n idi.  tojamning danaliki Hudaning bir p rixtsiningkid k ik n, zeminda yüz beriwatkan h mm  ixlarni bilidikən, — dedi. **21** Xuning bilən padixah Yoabka: Makull! Mana, bu ixka ijaz t b rdim. Berip u yigit Abxalomni elip kəlgin, dedi. **22** Yoab y rg  yikilip bax urup, padixahka b ht-bərikət tilidi. Andin Yoab: I  tojam padixah,  z k lungning təlipigə ijaz t b rginingdin,  z k lungning sening aldingda iltipat tapkinini b g n bildim, — dedi. **23** Andin Yoab kəzojilip, G xuroja berip Abxalomni Yerusalemoja elip k ldi. **24**  mma padixah: — U mening y z mni kərməy,  z  yig  barsun, degonidi. Xunga Abxalom padixahning y zini kərməy,  z  yig  k tti. **25**  m di pi tk l Israil taw sida Abxalomd k qiraylik d p mahtalojan ad m yok idi. Tapinidin tartip qoqusiojig  uningda h q ayib yok idi. **26** Uning qeqini q x rg nd  (u hər yilning ahirida qeqini qüxürətti; qeqi  ojirlixip k tk k , xunga uni qüxürətti), qeqini padixahning « lq m taraza»si bilən tartsa ikki yüz x k l qikatti. **27** Abxalomdin  q  ul w  Tamar isimlik bir k z tuojuldi. K zi tolimu qiraylik idi. **28** Abxalom padixahning y zini k rmay, Yerusalemda toptojoja ikki yil toxkuja turdi; **29** Abxalom Yoabka ad m mangdurup,  zini padixahning kexioja  w tixini  t ndi,  mma u kəlgili unimidi. Abxalom ikkinqi ketim uning yenioja adam  w tti, lekin Yoab kelixni halimidi. **30** Xuning bilən Abxalom  z hizmatkarlioja: — Yoabning meningkiga yandax arpa teriklik bir parqa etizlik bar. Berip uningoja ot koyunglar, d p buyrudi. Xundək kilip, Abxalomning hizmatkarliri Yoabning bu bir parqa etizlikioja ot koydi. **31** Andin Yoab kəzojilip Abxalomning  yig  kirip uningdin: Nemixka hizmatkarliring etizlikioja ot koydi! — d p soridi. **32** Abxalom Yoabka jawap berip: Mana, mən sanga ad m  w tip: Keximoja k lsun, andin padixahning kexioja manga wakalit n barojuzup uningoja: Mən nemixka G xuridin yenip k lg ndim n? U y rd  kılsam, yahxi bolattik n, d p eytkuzmaq i idim.  m di padixah bilən didarlaxsam dəymən; məndə k biqlik bolsa, u meni  lt rsun, — dedi. **33** Xuning bilən Yoab padixahning kexioja berip, uningoja bu h w rni y tk zdi. Padixah Abxalomni qəkirdi; u padixahning kexioja kelip, padixahning aldid  təzim kilip bax urdi; padixah Abxalomni s ydi.

15 Bu ixlardin keyin Abxalom  zig  j ng h rwisi bilən atlarni t yyarlatti həm  z aldid  y g ridiojan  llik  sk rni bekitti. **2** Abxalom tang sh rd  k rup, d rwazioja baridiojan yolning yenida turatti. Kaqan birsi dəwayimni k ssun d p, padixahka ərz tutkili k s , Abxalom uni qakirip: Sən k ysi xəhərdin k lding, — d p soraytti. U kixi: K lung Israilning palanqi k bilisidin k ldi, desə, **3** Abxalom uningoja: Mana, d wayinglar durus w  h k ik n, lekin padixah taripidin  zig 

wakaliten ərzingni anglaxka qoyulojan adəm yok, dəytti. **4** Andin Abxalom yonə: Kaxki, mən zeminda soraxqı kılınsam'idi, hər kimning ərzi yaki dəwayi bolup, mening keximoğa kəlsə, uningə adalat kersitəttim! — dəytti. **5** Birkim uningə təzim kılıqlı aldioğa barsa, Abxalom kolini uzutup, uni tutup seytəti. **6** Abxalom xundak kılıp padixahning həküm qikırixioğa kəlgən İsrailning hərbi adəmlirining kengüllirini utuwalattı. **7** Tət yil ətəkəndə, Abxalom padixahka: Mening Həbronda Pərwərdigarə iqkən kəsimimni ada kılıxim üqün, xu yərgə bərixə ijazət bərsəng; **8** qünki kulung Suriyadəki Gəxurda turojnimda kəssəm iqip: Əgər Pərwərdigar meni Yerusalemə qaytursa, mən Pərwərdigarə ibadət kılılman, dəp eytkənidi, — dedi. **9** Padixah uningə: Tinq-aman berip kəlgin, dewidi, u kəzəyilip Həbronağa kətti. **10** Lekin Abxalom İsrailning həmmə kəbililirigə məhpiy əqliləni mandurup: Buroğa awazini angliojininglardə: «Abxalom Həbronda padixah boldi!» dəp elan kilinglar, dedi. **11** Əmđi ikki yüz adəm təkli bılən Abxalom bılən birgə Yerusalemđin barəjanidi. Ular həkikiy əhwaldin bihəwər boləyaqqa, saddilik bılən barəjanidi. **12** Abxalom kurbanlık ətəküzgəndə, u adəm əwətip Dawutning məslihetqisi boləjan Gilohluk Ahitofəni əz xəhri Gilohđin elip kəldi. Xuning bılən kəst barəjanseri kükəydi, Abxaloməgə əgəxkənlər barəjanseri kəpüyəwatattı. **13** Dawutka bir həwərqı kelip: İsrailning adəmlirining kəngülliri Abxaloməgə mayil boldi, — dedi. **14** Xuning bılən Dawut Yerusalemda uning bılən boləjan həmmə kul-hizmətkarlırioğa: Kəpup qaçaylı! Bolmisa, Abxalomđin kutulmaymiz. İttik ketəyli; bolmisa, u tuyuksüz üstimizgə besip kelip, bizgə bala kəltürüp xəhər həlkini kılıq bisi bılən uridu, dedi. **15** Padixahning kul-hizmətkarlıri padixahka: Ojojam padixah nemə bekitse, xuni kılımiz, dedi. **16** Xuning bılən padixah pütün ailisidikiləni elip, qikip kətti; əmma padixah kenizəkliřidin onni ordioğa kəraxka qoydi. **17** Padixah qikip kətkəndə həmmə həlk uningəgə əgəxti; ular Bəyt-Mərhəktə turup kəldi. **18** Həmmə hizmətkarlıri uning bılən bılə [Kidron ekininin] ətüwatattı; barlık Kərtəyilər, barlık Pələtiylər, barlık Gatliklər, yəni Gat xəhriđin qikip uningəgə əgəxkən altə yüz adəm padixahning aldidə mangattı. **19** Padixah, Gatlik İttayəgə: Sən nemixka biz bılən barisən? Yenip berip padixahning kəxida turojin; qünki sən əz yurtungđin musapir bolup palənoğansən. **20** Sən pəkət tünügəünlə kəlding, mən bügün kəndəksigə seni ezüm bılən bılə sərsən kılıy? Mən bolsam, nəgə baralisam, xu yərgə barimən. Kərinəxlirigəni elip yenip kətkin; Hudaning rəhım-xəpkiti wə həkikiti sanga yar boləy! — dedi. **21** Lekin İttay padixahka jawab berip: Pərwərdigarning həyati bılən wə ojojam padixahning həyati bılən kəssəm kılımənkı, məyli həyat yaki mamət bolsun, ojojam padixah kəyərədə bolsə, kulung xu yərdimu bolidu! — dedi. **22** Dawut İttayəgə: Əmđi sənmu berip [əkındin] ətkin, dedi. Xuning bılən Gatlik İttay həmmə adəmliri wə uning bılən mangojan barlık bala-qaçkılıri ətüp kətti. **23** Həmmə həlk ətüwətkəndə, pütkül u yurttikilər kattik awaz bılən yioqlidi. Padixah ezimu Kidron ekininin ətəkəndə, barlık həlk qəllük tərıpigə kərap yol aldı. **24** Wə mana, Zadok bılən Lawiylarmu Hudaning əhdə sandukını kətürüp bılə kəldi; ular Hudaning əhdə sandukını yərdə koydi. Barlık həlk xəhərdin qikip ətüküqə Abiyatar bolsə, kurbanlıkını sunup turattı. **25** Padixah Zadokka: Hudaning əhdə sandukını xəhərgə yandurup elip kirgin. Mən əgər Pərwərdigarning kəzliřidə iltipət tapsam, U qokum meni yandurup kelidu wə U mənə əhdə sandukını wə Əz məkanını yənə kərgüzidu; **26** lekin U mening toğramda: Səndin hursənlikim yok, desə, mən; U meni kəndək kılıxni layik kərsə, xundək kılısun, — dedi. **27** Padixah kahin Zadokka:

Sən aldın kərgüqi əməsmu? Sən wə əz oçlung Ahimaaz wə Abiyatarning oçli Yonatan, yəni ikkinglarning ikki oçlunglar sanga həmrəh bolup tinq-aman xəhərgə kəytkin. **28** Mana, mən silərdin həwər kəlgüqə qəldiki ətəklərdə kütüp turay, — dedi. **29** Xuning bılən Zadok bılən Abiyatar Hudaning əhdə sandukını Yerusaleməgə qayturup berip, u yərdə kəldi. **30** Lekin Dawut Zaytun təojoğa qikqəndə, bəxini yepip yalang ayaq bolup yioqləwatattı; uning bılən boləjan həmmə həlkning hərbi bəxini yepip yioqlap qikıwatattı. **31** Birsı kelip Dawutka: Ahitofəlmü Abxalomning kəstigə kətnaxkənlər iqidə ikən, dedi. Xuning bılən Dawut dua kılıp: I Pərwərdigar, Ahitofəlning məslihetini əhməkənilikə aylandurəyəsən, dedi. **32** Dawut təoşning qokkisiəgə, yəni adəttə u məhsus Hudaəgə ibadət kildiojan jayoğa yətkəndə, Arkilik Huxay toni yirtik, bəxiəgə topa-qəng qəqilojan həlda uning aldioğa kəldi. **33** Dawut uningə: Mening bılən barsang, mənəgə yük bolup kəlisən; **34** lekin xəhərgə kəytip berip Abxaloməgə: I padixah, mən bügüngə kədar atangning kul-hizmətkari boləjəndək, əmđi sening kul-hizmətkaring bolay, disəng, sən mən üqün Ahitofəlning məslihetini bikər kılıwetələysən. **35** Mana Zadok wə Abiyatar dəgən kahinlarmu u yərdə sən bılən bılə bolidu əməsmu? Padixahning ordisidin nemə anglisəng, Zadok bılən Abiyatar kahinlarəgə eytkin. **36** Mana, ularning ikki oçli, yəni Zadokning oçli Ahimaaz bılən Abiyatarning oçli Yonatanmu xu yərdə ularning yenidə turidu. Hərnemə anglisəng, ular arqilik mənəgə yətküzgin — dedi. **37** Xuning bılən Dawutning dosti Huxay xəhərgə bardı; Abxalommu dəl xu qəoqda Yerusaleməgə kirdi.

16 Dawut təoşning qokkisiđin əmđidə ətüxigə Məfiboxətning hizmətkari Ziba ikki yüz nən, bir yüz kixmix poxkili, yüz yazlık mēwə poxkili wə bir tulum xərabni ikki exəkkə artıp uning aldioğa qikti. **2** Padixah Zibəgə: Bularnı nemə üqün əkəlding? dedi. Ziba: Exəkləni padixahning ailisidikilər nemixi üqün, nənlər bılən yazlık miwiləni oçlamlarning yeyixi üqün, xərabni qəldə hərıp kətkənlərnin iqixi üqün əkəldim — dedi. **3** Padixah: Ojojangning oçli nədə? — dəp soridi. Ziba padixahka jawab berip: U yənilə Yerusalemdə kəldi, qünki u: Bügün İsrail jəmətidikilər atmaning padixahlıkını mənə yandurup beridu, dəp əturidu — dedi. **4** Padixah Zibəgə: Mana Məfiboxətning həmmisi sanga təwə bolsun, dewidi, Ziba: Mən siligə təzim kılımən; silining aldiridə iltipət tapsam, i ojojam padixah, — dedi. **5** Dawut padixah Bəhuriməgə kəlgəndə, mənə Saulning jəmətidin boləjan, Geraning oçli Ximəy isimlik bir adəm xu yərdin uning aldioğa qikti; u bu yəqka kəlgəq kimdu birini kəroğəwatattı. **6** U Dawutning əzīgə wə Dawut padixahning barlık hizmətkarlırioğa kərap taxlarnı attı; həmmə həlk bılən barlık palwanlar padixahning oğ tərıpədə wə sol tərıpədə turattı. **7** Ximəy kəroğəp: Yoqal, yoqal, həy sən kənhor, ıpləs! **8** Sən Saulning ornida padixah boldung, lekin Pərwərdigar uning jəmətining kəni sening bəxiəgə qayturdi; əmđi Pərwərdigar padixahlıkını oçlung Abxalomning kəlioğa bərdi; mənə, əztingning rəzillikning sening üstünggə qüxti, qünki sən bir kənhorsən! — dedi. **9** Zəruyaning oçli Abixay padixahka: Nemixka bu əlük it ojojam padixahni kəroğisun? U yərgə berip uning bəxini kəskili mənəgə ijazət bərgəysən! — dedi. **10** Lekin padixah: I Zəruyaning oçulliri, mening bılən nemə karinglar? U kəroğisə kəroğisun! Əgər Pərwərdigar uningə, Dawutni kəroğiojin, dəp eytkən bolsə, undəktə kim uningə: Nemixka bundək kılısən? — dəyəlisun? **11** Dawut Abixayəgə wə barlık hizmətkarlırioğa: Mana əz puxtumđin boləjan oçlum mening jənimni izdigan yərdə, bu

Binyamin kixi uningdin artukrak qilmamdu? Uni qarøiojili qoyojin, qünki Pärwærdigar uningøja xundak buyruptu. **12** Pärwærdigar bælkin mening dærdlirimni næzirigæ elip, bu adæmning bügün meni qarøiojanlirining ornida manga yahxilik yandurar, dedi. **13** Xuning bilæn Dawut ez adæmliri bilæn yolda mengiwærdi. Ximæy bolsa Dawutning udukdiki taøj baørida mangojaq qarøiyatti hæm tax etip topa-qang qaçatti. **14** Padixah wæ uning bilæn boløjan hælkning hæmmisi herip, mænzilgæ barøjanda u yærdæ aram aldi. **15** Æmndi Abxalom barlik Israillar bilæn Yerusalemøja kældi; Ahitofæl uning bilæn billa idi. **16** Dawutning dosti arkilik Huxay Abxalomning xexioja kælgænda, u Abxalomøja: Padixah yaxisun! Padixah yaxisun! — dedi. **17** Abxalom Huxayøja: Bu sening dostungøja kersitidiojan himmitingmu? Nemixka dostung bilæn barmiding? — dedi. **18** Huxay Abxalomøja: Yak, undak æmæs, bælki Pärwærdigar wæ bu hælk hæmdæ Israillarning hæmmisi kimni tallisa, mæn uningøja tæwæ bolay wæ uning yenida turimæn. **19** Xuningdin baxka kimning hizmitidæ bolay? Uning ooqlining kexida hizmæt qilnamdim? Sening atangning kexida hizmæt qiløandæk, æmndi sening kexingda hizmæt qilay, — dedi. **20** Andin Abxalom Ahitofælgæ: Mæshlihtelixp yol kersitinglar; kændak kilsak bolar? — dedi. **21** Ahitofæl Abxalomøja: Atangning ordisioja qarøiojili qoyøjan kenizækliri bilæn billa yatkin; xuning bilæn pütkül Israil sening øzüngni atangøja næprætlik qiløanliqningni anglyaydu; xundak kiliþ sanga ægæxkænlerning kølliri küqlændürtilidu, dedi. **22** Xuning bilæn ular Abxalom üqün ordining øgzisidæ bir qedir tikt; Abxalom hæmma Israillning køzleri aldidæ ez atising kenizækliri bilæn billa boldi. **23** U künlærdæ Ahitofælning bærgæn mæshlihtæi huddi kixi Hudadin sorap erixkæn sèz-kalamdæk hæسابlinatti. Uning Dawutka wæ Abxalomøja bærgæn hæmma mæshlihtæimu hæm xundak qarilatti.

17 Ahitofæl Abxalomøja: Manga on ikki ming adæmni talliwelixka ruhsæt børsang, mæn bügün keqæ køzøjilip, Dawutni qøoylay; **2** Mæn uning üstigæ qüxkinimidæ u herip, kølliri ajiz bolidu; mæn uni alakzadæ kilwetimæn, xundakla uning bilæn boløjan barlik hælk qaçidu. Mæn pækæt padixahnila urup øltürimæn, **3** andin hæmma hælkni sanga bekündurup qayturimæn. Sæn izdigæn adæm yokalsa, hæmma halk sening kexingøja kaytidu; xuning bilæn hæmma hælk aman-esæn kælidu, dedi. **4** Bu mæshlihtæ Abxalomøja wæ Israillning barlik aksåkallirioja yaqti, **5** lekin Abxalom: Arkilik Huxaynimu qakiringlar; uning sèzinimu anglyayli, — dedi. **6** Huxay Abxalomning kexioja kælgænda, Abxalom uningøja: Ahitofæl mundak-mundak eytti; u degændæk kilaylimu? Bolmisa, sæn bir mæshlihtæ bærgin, — dedi. **7** Huxay Abxalomøja: Ahitofælning bu waqitta bærgæn mæshlihtæi yahxi æmæs, — dedi. **8** Huxay yønæ mundak dedi: «Sæn atang bilæn adæmlirini bilisænoju — ular palwanlardur, hazir daladiki baliliridin juda kilinojan qixi eyiktæk pæyli yaman. Atang bolsa hækiqiy jængqidur, øz adæmliri bilæn birgæ qønmaydu. **9** Mana u hazir bir øjarda ya baxka bir yærdæ mækünüwaløjan bolsa keræk. Mubada u awwal hælkimiz üstigæ qüxsæ xuni angliøjan hærkim: Abxalomøja ægæxkænler kirojinqilikka uqraptu, — daydu. **10** U waqitta hætta xir yüræk palwanlarning yüræklirimu su bolup ketidu; qünki pütkül Israil atangning batür ikænlikini, xundakla uningøja ægæxkænlerningmu palwan ikænlikini bilidu. **11** Xunga mæshlihtæim xuki, pütkül Israil Dandin tartip Bæær-Xebaøiqæ sening kexingøja tez yiojilsun (ular dengizdiki kumlardæk køptur!). Sæn øzüng ularni baxlap jænggæ qikkin. **12** Biz uni kæyærdæ tapsak, xæbnæm yærgæ qüxkændæk uning üstigæ qüxæyli.

Xuning bilæn uning øzi wæ uning bilæn boløjan kixilærdin heq kimmu kalmaydu. **13** Ægær u bir xæhærgæ kiriwalsimu, pütkül Israil xu yærgæ arojamqilarni elip kelip, xæhæрни hætta uningdiki kikiq xeoþil-taxlarnimu kaldurmay sèræp økilip, dærya jilojioja taxliwetimiz». **14** Abxalom bilæn Israillning hæmmæ adæmliri: Arkilik Huxayning mæshlihtæi Ahitofælning mæshlihtæidin yahxi ikæn, deyixtti. Qünki Pärwærdigar Abxalomning bexioja bala kælsun dæp, Ahitofælning yahxi mæshlihtæining bikar kilinixini bekitkænidi. **15** Huxay Zadok bilæn Abiyatar kahinlarøja: Ahitofælning Abxalom bilæn Israillning aksåkallirioja bærgæn mæshlihtæi mundak-mundak, æmma mening mæshlihtæim bolsa mundak-mundak; **16** hazir silær dærhæl adæm æwøtip Dawutka: Bu keqidæ qelning keqikliridæ qønmay, bælki tez øtüp ketinglar, bolmisa padixah wæ uning bilæn boløjan hæmmæ hælk hælak boluxi mumkin, dæp yøtküzinglar — dedi. **17** U waqitta Yonatan bilæn Ahimaaz æn-Rogældæ kütüp turatti; ular baxkilarning kørip kalmasliki üqün xæhærgæ kirmidi; bir dedækning qikip ularøja hæwær berixi bekitildi. Ular berip Dawut padixahka hæwærni yøtküzdi. **18** Lekin bir yax yigit ularni kørip kelip, Abxalomøja dæp qoydi. Æmma bu ikkiylæn ittik berip, Bahurimdiki bir adæmning øyigæ kirdi. Bu adæmning hoýlisida kudæk bar idi; uning xuningøja qixüp yoxurundi. **19** Uning ayali kudukning aøzioja yapquqini yepip üstigæ sokulojan buødayni tøküp koydi; xuning bilæn heq ix axkarlanmide. **20** Abxalomning hizmætkarliri øygæ kirip ayalning kexioja kelip: Ahimaaz bilæn Yonatan kæyærdæ? — dæp soridi. Ayal: Ular erikün øtüp kætti, dedi. Kælgænler ularni izdæp tapalmay, Yerusalemøja kaytip kætti. **21** Ular kætkændin keyin, bu ikkiylæn kuduktin qikip, berip Dawut padixahka hæwær bærdi. Ular Dawutka: Køpup, sudin øtkin; qünki Ahitofæl seni tutux üqün xundak mæshlihtæ beriptu, — dedi. **22** Xuning bilæn Dawut wæ uning bilæn boløjan barlik hælk køzøjilip Iordan dæryasidin øtti; tang atkuqæ Iordan dæryasidin øtmigæn heqkim kalmide. **23** Ahitofæl øz mæshlihtæini qøbul qilmiøjanliqini kørip exikini tokup, øz xæhiridiki øyigæ berip, øyidikilærgæ wæsiyæt tapxurojandin keyin, esilip øliwaldi. U øz atisingin kæbrisidæ dærnæ kilindi. **24** Xu arilikta Dawut Mahanaimøja yetip kælgænidi, Abxalom wæ uning bilæn boløjan Israillning hæmmæ adæmlirimu Iordan dæryasidin øtüp boløjanidi. **25** Abxalom Yoabning ornida Amasani koxunning üstigæ særdar kiliþ qoydi. Amasa bolsa Yitra isimlik bir Israillik kixining ooqli idi. U kixi Nahaxning kizi Abigail bilæn yekinçilik qiløjanidi. Nahax Yoabning anisi Zæruiya bilæn aqa-singil idi. **26** Israil bilæn Abxalom Gileadning zeminida bargah tikt. **27** Dawut Mahanaimøja yetip kælgænda, Ammoniylarning Rabhah xæhiridin boløjan Nahaxning ooqli Xobi bilæn Lo-Dibarlik Ammiælning ooqli Makir wæ Rogelimidin boløjan Gileadlik Barzillay degænlar **28** yotқан-kørpæ, das, qaqa-kuqa, buøday, arpa, un, komaq, purqak, kizil max, kuruøjan purqaklar, **29** hæsal, qaymak wæ koylarni kæltürüp, kala sütidæ kilinojan kurut-irimqik qatarliklarni Dawut bilæn hælkka yeyix üqün elip kældi, qünki ular: Xühhisizki, hælk qældæ herip-eqip, ussap kætkændu, dæp oýliøjanidi.

18 Dawut øzi bilæn boløjan hælkni yiojip editlidi wæ ularning üstigæ mingbexi bilæn yüzbexi koydi. **2** Andin Dawut hælkni üq belækkæ bølüp jænggæ qikardi; birinçi belækni Yoabning køl astida, ikkinçi belækni Zæruiyaning ooqli, Yoabning inisi Abixayning køl astida wæ üqinçi belækni Gatlik Ittayning køl astida koydi. Padixah hælkka: Bærhæk, mænmu silær bilæn jænggæ qikimæn, dedi. **3** Lekin hælk: Sili qikmisila, ægær biz qaqsak düxmæn bizgæ pærwa kilmaydu; hætta yerimimiz ølup kætsækmü bizgæ pærwa kilmaydu. Qünki øzliri bizning on mingimizgæ

barawər təhlilə. Yahxisi sili xəhərdə turup bizgə həmdəm boluxça tayar turoqayla, dedi. **4** Padixah ularoq: Silərgə nema layik kərnə, xuni kəlimən, — dedi. Xuning bilən həlk yüzidin, mingdin bolup xəhərdin qikiwatqanda, padixah dərwarzining yeneda turdi. **5** Padixah Yoab bilən Abxay wə Ittayoq: Mən üqün Abxalomoqə yahxi muamilədə bolup ayanglar, dedi. Padixahning [həmmə sərdarlırioq] Abxalom toorisisda xundak tapilojinida, barlik həlk tapilojinini anglidi. **6** Andin həlk İsrail bilən soquxkəli məydanə qıktı; soqux Əfrainning ormanlıqida boldi. **7** U yərdə İsrail Dawutning adəmliridin məşulup boldi. U küni ular kattik kirojin kilindi — yigirmə mingi ɛldi. **8** Soqux xu zeminəqə yeyildi; ormanlık yəwətkənlər kiliqta əlgənlərdin kəp boldi. **9** Abxalom Dawutning oqulamli bilən tuyuksiz uqrixip qaldı; Abxalom əz keqirioqə minip, qong dub dərhiqing koquyk xahlirining tegidin ətkəndə, uning bexi dərəh xəhioqə kəplixip kəlip, u esilip qaldı; u mingən keqir bolsa aldioqə ketip qaldı. **10** Birsı buni kərüp Yoabqə həwər berip: Mana, mən Abxalomning bir dub dərhiədə sanggilap turojinini kərdüm, dedi. **11** Yoab həwər bərgən adəmgə: Nəmə! Sən uni kərüp turup, nemixkə uni urup əltürüp yərgə qüxürmiding? Xundak kəloqan bolsang, sanga on kümüx tənggə wə bir kəməz bəratəm, — dedi. **12** U adəmi Yoabqə: Kəlumoqə ming kümüx tənggə təgsimu, kolumni padixahning oqloqə uzatmayttim! Qünki padixahning həmmimiz aldida sanga, Abixayoqə wə Ittayoqə: Xuning üqün hər biringlar Abxalomni ayanglar, dəp buyruqini angliduk. **13** Əgər mən əz jenimni təwəkkul kəlip, xundak kəloqan bolsam (hərkəndak ix padixahning yoxurun qəlmaydu!) sən meni taxlap, düxmining qatarida kəratting, — dedi. **14** Yoab: Sening bilən bundak deyixixkə qolam yoq! — dedi-də, kəloqə üq nəyzini elip dərəhta sanggiləklilik həlida tirik turoqan Abxalomning yürükigə sanjidi. **15** Andin Yoabning yəraəz kəttürgüqisi boləqan on oqulam Abxalomning qərisigə yiojilip, uni urup əltürdi. **16** Andin Yoab kanay qaldı; həlk İsrailni kəloqaxtin yandı; qünki Yoab koqxunni qekinixkə qakirdi. **17** Ular Abxalomni ormanlıktiki qong bir əzgaləqə taxlap üstigə nuroqun taxlarni dəwəlap koydi. İsrailər bolsa keqip hər biri əz makənoqə kətti. **18** Abxalom tirik wəqətdə padixah wəwadisida əzigə bir abidə turoquzəjanidi. Qünki u: Mening namimni qaldurdioqənoqə oqulum yoq dəp, u tax abidini əz nami bilən atioqənanidi. Xuning bilən bu tax bügüinq kədəz «Abxalomning yadikari» dəp atilidu. **19** Zadokning oqlı Ahimaaz [Yoabqə]: Pərwərdigar seni düxmənlirəgindin kətkuzup sən üqün intikəm aldi, dəp padixahqə həwər berixkə meni dərhal mangoquzəjoqin, — dedi. **20** Ləkin Yoab uningə: Sən bügün həwər bərməysən, bəlkı baxkə bir küni həwər berisən; padixahning oqlı əlgini tüpəylidin, bügün həwər bərməysən, dedi. **21** Xuning bilən Yoab Kuxiyə: Berip padixahqə kərgininqni dəp bərgin, dedi. Kuxiylik Yoabqə təzim kəlip yügürüp kətti. **22** Ləkin Zadokning oqlı Ahimaaz Yoabqə yənə: Qəndəklə bolmisun bu Kuxiyning kəynidin yügürüxkə mənə ijazət bərgin, — dedi. Yoab: I oqulum, sanga heqəqəndak səyüinq bərgüdək həwər bolmisə, nemixkə yügürüxni halayəsən? — dedi. **23** U yənə: Qəndəklə bolmisun, meni yügürgüzgün, dedi. Yoab uningə: Mang, yügür, dewidi, Ahimaaz İordan dərəyasidiki tüzənglik bilən yügürüp Kuxiygə yetixip uningdin ətəp kətti. **24** Dawut iqqi-taxki dərwarzining oturisida olturattı. Kəzətiq dərwarzining əgzisidin sepilning üstigə qikip, bəxini kəttürüp qəriwidi, mənə bir adəmninq yügürüp kəliwatqinini kərdi. **25** Kəzətiq warkirap padixahqə həwər bərdi. Padixah: Əgər u yəloquz bolsa uningdə qəqum həwər bar, dedi. Həwərqi bolsa yekinxip kəliwatattı. **26** Andin kəzətiq yənə bir adəmninq yügürüp kəlgini kərdi. Kəzətiq

dərwarzinogə: Mana yənə bir adəm yəloquz yügürüp kəliwatidu, — dedi. Padixah: Bumu həwərqi ikən, dedi. **27** Kəzətiq: Awwalkisining yügürüxi mənə Zadokning oqlı Ahimaazning yügürüxədə kərdüdi, — dedi. Padixah: U yahxi adəm, hux həwər yətküzidu, — dedi. **28** Ahimaaz padixahqə kəlip: Salam! dəp padixahqə yüzini yərgə təgküzüp təzim kəloq: Oqojam padixahqə ziyən yətkürüxkə kəllirini kəttürgən adəmlərnı məşulubiyətə muptila kəloqan Pərwərdigar Hudaliri mubərəkture! — dedi. **29** Padixah: Abxalom salamətmu? — dəp soridi. Ahimaaz jawab berip: Yoab padixahning kuli wə pekiririni mangduruqəndə, pekir kixilərninq qong kalaymikanqılıqini kərdüm, ləkin nəmə ix boləqanlıqini bilmidim, — dedi. **30** Padixah: Boldi, buyaqta turup turoqin, dedi. U bir tərəpkə berip turdi. **31** Wə mənə, Kuxiy yetip kəldi; Kuxiy: Oqojam padixah hux həwərnı anglioqayla. Pərwərdigar bügün əsiylik kəlip kəzoqəloqan həmmisidin silini kətkuzup, ularidin intikəm aldi, dedi. **32** Padixah Kuxiyə: Yigit Abxalom salamətmu? dəp soridi. Kuxiy: Oqojam padixahning düxmənləri wə silini kəstləxkə kəzoqəloqanlarning həmmisi u yigitkə ohxax bolsun! — dedi. **33** Padixah tolimu əzablinip, dərwarzining təpəsidiki balihanioqə yiojioqan peti qıktı; u mangoqə: I oqulum Abxalom! I oqulum, oqulum Abxalom! Kaxki, mən sening ornungdə əlsəm bolmasmidı! I Abxalom, mening oqulum, mening oqulum! dedi.

19 Birsı Yoabqə: Padixah Abxalom üqün yioqlap matəm tutmaqta, dəp həwər bərdi. **2** Xuning bilən xu kündiki nusrət həlk üqün musibətə əylədi; qünki həlk xu künidə: Padixah əz oqlı üqün kəyoqun-həsərət tartiawatidu, dəp anglidi. **3** U küni həlk sokuxtin keqip hijaləttə kəloqan adəmlərdə, oqurilikqə xəhərgə kirdi. **4** Padixah yüzini yərip: I, oqulum Abxalom, i Abxalom, mening oqulum, mening oqulum! — dəp kattik əwaz bilən pəryad kəttürdi. **5** Ləkin Yoab padixahning əyigə kirip, uning kəxioqə kəlip: Əz jeningni, oqullirning bilən kizirirning jəninı, ayallirning jəni bilən kənzəkərlirning jəninı kətkuzəqən həmmə hizmətkərlarning yüzini sən bügün hijaləttə kəldurdung! **6** Sən əzünggə nəprətlinidioqanlarnı səyisən, sənı səyidioqanlarəqə nəprətlinidioqəndə kəlisən! Qünki sən bügün sərdərlirning yəki hizmətkərlarning nəzirəngdə heqərnəsə əməz dəgəndək kilding! Qünki bügün Abxalom tirik kəlip, biz həmmimiz əlgən bolsək, nəzirəngdə yahxi boləttikən, dəp bilip yəttim. **7** Əmdi qikip hizmətkərlirning kəngligə təsəlli bərgin; qünki mən Pərwərdigar bilən kəşəm kəlimənki, əgər qikmisəng, bügün keqə heq adəm sening bilən kəlməydu. Bu bala yaxlıqingdin tartip bügünki küngiqə üstünggə qüxəkən hərəkəndə baladin əqir bolidu, — dedi. **8** Xuning bilən padixah qikip dərwarzida olturdi, həmmə həlkə: Mana, padixah dərwarzida olturidu, dəgən həwər yətküzülgəndə, ularning həmmisi padixahning kəxioqə kəldi. Əmmə İsrailər bolsa həmmisi keqip, əz əyigə qəytip kətti. **9** Əmdi İsrail kəbilisidiki həmmə həlk oquloqə kəlixip: Padixah bizni düxmənlirəmizning kəlidin əzad kəloqan, bizni Filistylərninq kəlidin kətkuzəqənanidi. Əmma, u həzır Abxalom tüpəylidin zəmindin əzini qəquruwatidu. **10** Ləkin biz üstimizgə padixah boluxkə məşih kəloqan Abxalom bolsa jəngdə əldi. Əmdi nemixkə padixahni yəndurup elip kəlixkə gəp kilməyisilə? deyixti. **11** Dawut padixah Zadok bilən Abiyatar kəhınlarəqə adəm əwətip: Silər Yəhudaning əksəkəllirioqə: [Padixah mundaq dəydu]: — Həmmə İsrailarning padixahni ordisioqə qəyturep kəlayli, deyixkən ətlirirning həmmisi padixahning kulikioqə yətkən yərdə, nemixkə silər bu ixtə ularidin kəyin qəlisilə? **12** Silər mening kərinədxirəm, mening ət-ustihənlirəm turup, nemixkə padixahni elip kəlixkə həmmisidin kəyin qəlisilə?! —

dənglar. **13** Wə xundaqla yənə Amasaqim: Padixah mundak daydu: — Sən mening et-ustihanlirim əməsmüsən? Əgər seni Yoabning ornida mening qeximda daim turidoğan qoxunning sərdari kilmisən, Huda meni ursun həm uningdin artuk jazalisun — dənglar, — dedi. **14** Buning bilən u Yəhudadiki adəmlərnin kəngillirini bir adəmnin kənglidək özigə mayil kildi. Ular padixahqa adəm mangdurup: Sən əzing bilən həmmə hizmətkarlırın birgə yenip kelinglar, dəp həwər yətküzdi. **15** Xuning bilən padixah yenip İordan dəryasıoğiqə kəldi. Yəhudadiki adəmlər padixahni İordan dəryasidin etküzimiz dəp, padixahning aldioğa Gilgaloğa barəjanidi. **16** Bahurimdin qıkkən Binyaminlik Geraning oqlı Ximəy aldirap kelip, Yəhudadiki adəmlər bilən qüxüp, padixahning aldioğa qıktı. **17** Ximəyge Binyamin kəbilisidin ming adəm əgəxti; ular bilən Saulning jəmətidə hizmətkar boləjan Ziba, uning on bəx oqlı wə yigirmə hizmətkarimu uningoğa qoxulup kəldi; bularning həmmisi İordan dəryasidin etüp padixahning aldioğa qıktı. **18** Bir kəmə padixahning ihtiyarioğa qoyulup, ailə tawabiatlırini etküzüx üqün uyan-buyan etüp yürətti. Padixah İordan dəryasidin etkəndə, Geraning oqlı Ximəy kelip uning aldida yikilip turup **19** padixahqa: Oqjom küllirioğa kəbihlik sanimioğayla; oqjom padixah Yerusalemdin qıkkən kündə küllirinin qıləjan kəbihlikini əslirigə kəltürmigəyła; u padixahning kəngligə kəlmisun. **20** Qünki külliri özining gunah qıləjini obdan bilidu; xunga mana, mən Yüstipnig jəmətidin həmmidin əwwal bügün oqjom padixahni qarxi elixkə qıktimən, — dedi. **21** Zəruyaning oqlı Abixay bunı anglap: Ximəy Pərwərdigarning məsih qıləjini qarəjoğan tursa, ölümə məhkum kılınix lazim bolmamdu? — dedi. **22** Lekin Dawut: İ Zəruyaning oqulliri, silərnin mening bilən nemə karinglar? Bügün silər mənə qarxi qıkkəqimuisilər? Bügünki kündə İsraildə adəmlər ölümə məhkum kılınixi kerəkmu? Bügün İsrailoğa padixah ikənlikimni bilməymənmu? — dedi. **23** Andin padixah Ximəyge: Sən əlməysən, — dedi. Padixah uningoğa kəsəm kildi. **24** Əmdi Saulning nəwrisi Məfiboxət padixahni qarxi alojli kəldi. Padixah kətkən kündin tartip saq-salamət kaytip kəlgən küngə, u ya putlırining tirnikini almioğan ya saqlini yasimioğan wə yaki kiyimlırini yumioğanidi. **25** U padixahni qarxi alojli Yerusalemdin kəlgəndə, padixah uningdin: İ Məfiboxət, nemixkə mening bilən barmidigə? — dəp soridi. **26** U: İ, oqjom padixah, külliri aqsak boləoğaq, exikimni toqup, minip padixah bilən billə baray, dedim. Əmma hizmətkarim meni aldap qoyuptu; **27** u yənə oqjom padixahning aldida küllirinin oğaywitin kildi. Lekin oqjom padixah Hudaning bir pərixtsidəktur; xuning üqün siligə nemə layik kərtinsə, xuni qıləyła. **28** Qünki atamning jəmətinin həmmisi oqjom padixahning aldida əlgən adəmlərdək idi; lekin sili əz küllirini əzliri bilən həmdastihan boləjanlar arisida kəydila; mening padixahning aldida pəryad qıləjili nemə həkkim bar? — dedi. **29** Padixah uningoğa: Nemixkə ixliring toqrisida səzliwerisən? Mening həkümüm, sən bilən Ziba yərləni bəlxüwelinglar, — dedi. **30** Məfiboxət padixahqa: Oqjom padixah aman-esən əz əyigə kəlgəndin keyin, Ziba həmmisini alsimu razimən! — dedi. **31** Gileadlik Barzillaymu Rogelimdin qıxüp padixahni İordan dəryasidin etküzüp qoyuxkə kelip, padixah bilən billə İordan dəryasidin etti. **32** Əmdi Barzillay heli yaxanoğan bir adəm bolup, səksən yaxkə kirgənidi. Padixah Məhanaimda turoğan waqıtta, uni kəmdioğan dəl muxu adəm idi; qünki u heli katta bir kixi idi. **33** Padixah Barzillayoğa: Mening bilən barəjin, mən səndin Yerusalemdə özümningkidə həwər alimən, dedi. **34** Lekin Barzillay padixahqa: Mening birnəqqə

künlik əmrüm qəloğandı, padixah bilən birgə Yerusalemoğa baramdim? **35** Külliri səksən yaxkə kirdim. Yaxxi-yamanni yənə pərk etələymənmu? Yəp-iqinimning təmini tetalamdim? Yigit nəoqmıqlar bilən qız nəoqmıqlərnin awazini angliyalamdim? Nemixkə külliri oqjom padixahqa yənə yük bolimən? **36** Külliri pəkət padixahni İordan dəryasidin etküzüp andin əzrak uzitip qoyay degən; padixah buning üqün nemixkə mənə xungə xapaət kərsitidila? **37** Küllirinin əlgəndə əz xəhirimdə, atam bilən anamning kəbrisinin yenida yetixim üqün kaytip ketixigə izəət bərgəyła. Əmdi mana, bu yərdə əz külliri Kimhəm bar əməsmu? U oqjom padixah bilən etüp barsun, uningoğa əzligə nemə layik kərtinsə xuni qıləyła, — dedi. **38** Padixah: Kimhəm mening bilən etüp barsun; sənə nemə layik kərtinsə uningoğa xuni qıləy, xundaqla sən məndin hər nemə sorisəng, sənə qıləmə, — dedi. **39** Andin həlkning həmmisi İordan dəryasidin etti, padixahmu etti. Andin padixah Barzillayni səyüp uningoğa bəht tilidi; Barzillay əz yurtioğa yenip kətti. **40** Padixah Gilgaloğa qıktı, Kimhəm uning bilən bardi. Yəhudadiki barlik adəmlər bilən İsrailning həlkning yerimi padixahni dəryadin etküzüp uzitip qoyəjanidi. **41** Andin mana, İsrailning barlik adəmliri padixahning kəxioğa kelip: Nemixkə kərinədxilirimiz Yəhudadning adəmliri oogrıliqə padixahni wə padixahning ailə-tawabiatlırini, xundaqla Dawutkə əgəxkən həmmə adəmləni İordan dəryasidin etküzüxkə müyəsər bolidu? — dedi. **42** Yəhudadning həmmə adəmliri İsrailning adəmlirigə jawap berip: Qünki padixah bilən bizning tuşqanqılıkimiz bar, nemixkə bu ix üqün bizdin hapa bolisilər? Biz padixahningkidin bir nemini yidukmu, yaki u bizgə bir in'am bərdimu? — dedi. **43** İsrailning adəmliri Yəhudadning adəmlirigə jawap berip: Qəbilə boyiqə aloğandı, padixahning [on ikki] ülüxtin oni bizgə təwadər, silərgə nisbətən bizning Dawut bilən tehimu qongraq buradərqılıkimiz yoq! İ İsrail, hərбірirlinglar əz əyünglərgə yenip ketinglar, — dedi. **2** Xuning bilən İsrailning həmmə adəmliri Dawuttin yenip Bikrining oqlı Xəbaəğa əgəxti. Lekin Yəhudadning adəmliri İordan dəryasidin tartip Yerusalemoğiqə əz padixahioğa qing baəlinip, uningoğa əgəxti. **3** Dawut Yerusalemoğa kelip ordisioğa kirdi. Padixah ordioğa qaraxkə qoyup kətkən axu on kenizəkni bir əyğə qamap koydi. U ularni bakti, lekin ularoğa yəqinqilik kilmidi. Xuning bilən ular u yərdə tul ayallardək əlgiqə qamaloğan peti turdi. **4** Andin padixah Amasaəğa: Üq kün iqidə Yəhudadning adəmliri qəkirip, yiojip kəlgən; əzümgu bu yərdə həzir boləjin, dedi. **5** Xuning bilən Amasa Yəhudadning adəmlirini qəkirip yiojki bardi. Lekin uning undək qilixi padixah bektikən waqıttin keyin qaldı, **6** u waqıtta Dawut Abixayəğa: Əmdi Bikrining oqlı Xəba bizgə qıxtiridionin apət Abxalomning qıxtiridionin tehimu yaman bolidu. Əmdi oqjangning hizmətkarlırini elip ularni qoşlap barəjin. Bolmisa, u mustəhkəm xəhərləni igliwəlip, bizdin əzini qəquruxi mumkin, — dedi. **7** Xuning bilən Yoabning adəmliri wə Kərotiyələr, Pələtiyələr, xundaqla barlik palwanlar uningoğa əgixip qıktı; ular Yerusalemdin qıqıp, Bikrining oqlı Xəbani qoşloqlı bardi. **8** Ular Gibeondiki qoram taxkə yəkin kəlgəndə Amasa ularning aldioğa qıktı. Yoab üstibəxioğa jəng libasini kiyip, beligə oşlaplik bir qiləqini asqan

kamər baqilqanidi. U aldioja mengiwidi, qiliq oqilaptin qixüüp katti. **9** Yoab Amasadin: Tinqlikmu, inimi? — döp soridi. Yoab Amasani seymäqçi bolojandäk ong koli bilän uni saqlilidin tutti. **10** Amasa Yoabning yonä bir kolida qiliq barliqioja dikktät qilmidi. Yoab uning qorsikioja xundak tiktiki, üqöyliri qikip yergä qüxti. Ikkinqi ketim selixning hajiti qalmiojanidi; qünki u eldi. Andin Yoab bilän inisi Abixay Bikrining oqli Xebani qoqliqijili kätti. **11** Yoabning oqulamiridin biri Amasaning yenida turup: Kim Yoab täräptä turup Dawutni kollisa, Yoabka ägäxsun, äytti. **12** Ämma Amasa өз kenida yumilinip, yolning ottursida yatatti; uni kergän hälkning härbiri tohtaytti. U kixi hämmä hälkning tohtiojini körüp, Amasaning jositini yoldin etizlikka tartip koydi häm bir kiyimni uning üstigä taxlidi. **13** Jäsät yoldin yetkälgändin keyin hälkning hämmisi Bikrining oqli Xebani qoqliqijili Yoabka ägäxti. **14** Xeba bolsa Bəyt-Maakaħdiki Abəlgiqä wə Beriyliklarning yurtining hämmä yärlirini kezip Israilning hämmä qabililiridin otti. [Beriyliklärmu] jəm bolup uningöja ägixip bardı. **15** Xuning bilän Yoab wə adamliri kelip, Bəyt-Maakaħdiki Abəldə uni muħasirigə aldı. Ular xəhərning qərisidiki sepilning udulida bir istihkəm saldı; Yoabka ägəxkənləring hämmisi kelip, sepilni ərüxkə bazəlanlawatqanda, **16** Danixmən bir hotun xəhərdin towlap: Qulaq selinglar! Qulaq selinglar! Yoabni bu yərgə qakirip kelinglar, mening uning bilən sezləxməqçi boləjiminimi uningöja eytinglar, — dedi. **17** U yekin kəlgəndə hotun uningdin: Sili Yoabmu? — döp soridi. U: Xundak, mən xu, dedi. Hotun uningöja: Dedəklirining sezinə angliqayla, dedi. U: Anglawatimən, dedi. **18** Hotun: Konilarda Abəldə məslihət tapkın, andin məsilələr həl kilinidu, degən gəp bar; **19** Israilning tinq wə məmin bəndiliridin birimən; sili həzir Israildiki ana kəbi qong bir xəhərni harap kilwatidila; nemixkə Pərwərdigarning mirasini yoqatmaqçi bolıla? — dedi. **20** Yoab jawap berip: Undək ix məndin neri bolsun! Məndin neri bolsun! Mening heqnemini yutuwalqum yaki yoqatqum yoktur; **21** ix undək əməs, bəlki Əfrəimdiki edirliqtin Bikrining oqli Xeba dəgən bir adəm Dawut padixahkə qarxi kolini kətürüptü. Pəqət uni tapxursanglar, andin xəhərdin ketimən, dedi. Hotun Yoabka: Mana uning bexi sepildin siligə taxlinidu, — dedi. **22** Andin hotun öz danaliki bilən hämmä hälkə məslihət saldı; uar Bikrining oqli Xebaning bexini kesip, Yoabka taxlap bardı. Yoab kanay qaldı, uning adamliri xuni anglap, xəhərdin ketip, härbiri өз eyigə kaytti. Yoab Yerusalemoja padixahning kexioja bardı. **23** Əmdi Yoab pütkül Israilning qoxunining sərdari idi; Yəhöyadaning oqli Binaya bolsa Karətiylər bilən Pəlatiyləring üstigə sərdar boldı. **24** Adoniram baj-alwanöja bax boldı, Ahiludning oqli Yəhöxafaf bolsa diwan begi boldı; **25** Xewa katip, Zadok bilən Abiyatar kaħin idi; **26** Yairlik İra bolsa Dawutka has kaħin boldı.

21 Ämma Dawutning künliridä uda üq yil aqarqilik boldı. Dawut uning toqruluk Pərwərdigardın soridi. Pərwərdigar uningöja: Aqarqilik Saul wə uning kaħnor jəmətidikilər səwəbidin, yəni uning Gibeonluklarni kirojın kiləjoidin boldı, dedi. **2** Padixah Gibeonluklarni qakirip, uar bilən sezləxti (Gibeonluklar Israilardin əməs idi, bəlki Amoriylarning bir kəldisi idi. Israil əslidə uar bilən əhdə kilip kəsəm iqtənidı; ləkin Saul Israil wə Yəhüdalaröja boləjan kizəjoidinlik bilən ularni öltürüxkə intilgənidı). **3** Dawut Gibeonluklaröja: Silərgə nemə kilip berəy? Mən kəndək kilip bu gunaħni kafarət kilip yapsam, andin silər Pərwərdigarning mirasioja bəht-bərikət tiliyəlsilər? — dedi. **4** Gibeonluklar uningöja: Bizning Saul wə uning jəmətidikilərdin altun-kümüx

sorax həkkimiz yok, wə bizning səwəbimizdin Israildin bir adəmnimu өлümgə məhkum kildurux həkkimiz yok, dedi. Dawut: Silər nemə desənglar, mən xundək kilay, dedi. **5** Ular padixahkə: Burun bizni yoqatmaqçi boləjan, bizni Israilning barlik pasilliri iqidə turəjudək yeri qalmisun döp, bizni həlak kilixkə kəstligən həliki kixining, **6** həzir uning ərəkə nəslidin yəttisi bizgə tapxurup berilsun, biz Pərwərdigarning talliojini boləjan Saulning Gibeah xəhəridə, Pərwərdigarning aldida ularni öltürüp, esip koyayli, dedi. Padixah: — Mən silərgə qoqum tapxurup berimən, dedi. **7** Ləkin Dawut bilən Saulning oqli Yonatanning Pərwərdigar aldida iqxkən kəsimi wəjidin padixah Saulning nəwrisi, Yonatanning oqli Məfiboxətni ayidi. **8** Padixah Ayahning kizi Rizpahning Saulöja tuəqup bərgən ikki oqli Armoni wə Məfiboxətni wə Saulning kizi Mikal Məholətlük Barzillayning oqli Adriəl üqün bekiwaləjan bəx oqulni tutup, **9** Gibeonluklarning kioxja tapxurdi. Bular ularni dəngdə Pərwərdigarning aldida esip koydi. Bu yəttəylən bir kündə öltürüldi; ular öltürülgəndə arpa ərmissi aldidiki künlər idi. **10** Andin Ayahning kizi Rizpah bəz rəhtni elip, qoram üstigə yeyip saldı. U orma baxlanəjandən tartip asmandin yəmoqur qüxkən waqtikqə, u yərdə öltürüp kündizi quxlarning jəsətləring üstigə qonuxioja, keqisi yirtquqlarning ularni dəsəp qəylixigə yol koymidi. **11** Birsı Saulning keniziki, Ayahning kizi Rizpahning kiləjanlırini Dawutka eytti. **12** Xuning bilən Dawut Yabəx-Gileadtiləring kexioja berip, u yərdin Saulning wə uning oqli Yonatanning səngəklirini elip kəldi (Filitiylər Gilboada Saulni öltürgən kündə ularning jəsətlirini Bəyt-Xəndiki məydanda esip koyəjanidi; Yabəx-Gileadtilər əslidə bularni xu yərdin oqrilikqə elip kətkənidı). **13** Dawut Saul bilən uning oqli Yonatanning səngəklirini xu yərdin elip kəldi; ular esip öltürülgən yəttəyləning səngəklirini mu yərdin koydi, **14** andin xularni Saul bilən oqli Yonatanning səngəkliri bilən Binyamin zeminidiki Zelada, atisi kixning kəbrisidə dəpnə kildi. Ular padixah əmr kiləjandək kildi. Andin Huda [həlkning] zemin toqqruluk dualirini ijabət kildi. **15** Filitiylər bilən Israilning ottursida yəne jəng boldı, Dawut өз adamliri bilən qixüüp, Filitiylər bilən soquxti. Ämma Dawut tolimu qarqap kätti; **16** Rafahning əwladlıridin boləjan İxbi-Binob Dawutni öltürməqçi idi; uning mis nəyzisining əojirlikü üq yüz xəkəl idi; uningöja yəne yengi sawut baəlaqlık idi. **17** Ləkin Zaruiyaning oqli Abixay uningöja yərdəməgə kelip Filitiyni kiləqlap öltürdi. Xu küni Dawutning adəmləri uningöja kəsəm kilip: Sən yəne biz bilən jənggə qikmiojın! Bolmisa Israilning qirojı qətip qalidu, — dedi. **18** Bu ixtin keyin xundək boldiki, Gəbta Filitiylər bilən yəne jəng boldı; u waqıtta Huxatlık Sibbikay Rafahning əwladidin boləjan Safni öltürdi. **19** Gəbta yəne bir kətim Filitiylər bilən jəng boldı; u qəqdə Bəyt-Ləhəmlük Yairning oqli Əl-Hənan Gatlık Goliyatning inisini öltürdi. Uning nəyzisining sepi bəpkarling hadisidək idi. **20** Yəne bir jəng Gatta boldı; u yərdə əgiz boyluk bir adəm bar idi, kollirining altidin barmaklırı, putlirining altidin barmaklırı bolup jəmiy yigirmə tət barmiki bar idi. U həm Rafahning əwladı idi. **21** U Israilarning aldida turup ularni mazaq kildi; ləkin Dawutning akisi Ximiyaning oqli Yonatan uni öltürdi. **22** Bu tət kixi Gatlık Rafahning əwladı bolup, hämmisi Dawutning kolida yaki uning hizmətkarlırining kolida öltürüldi.

22 Pərwərdigar uni barlik düxmənlıridin həm Saul padixahning kolidin kutqozgan küni, u Pərwərdigaröja bu küyni eytti: — **2** U mundaq dedi: — Pərwərdigar mening hadə teqim, mening korəjimin, mening niyatkarımdur! **3** Huda mening qoram teximdur, mən Uningöja tayinimən — U mening

kalkinim, mening kutkuzoquçi münggüzüm, Mening egiz munarim wə baxpanahim, mening kutkuzoquçimdur; Sən meni zorawanlardan kutkuzisən! **4** Mədhijilərgə layik Pərwərdigarəja mən nida kılimən, Xundak kılip, mən düxmənlimirdin kutkuzulimən; **5** Qünki ölümining asarətliəri meni qorxiwaldi, İhlassizlarning yamrap ketixi meni qorxiwətti; **6** Təhtisaraning taniliri meni qirmiwaldi, Ölüm sirtmaqliri aldimoğa kəldi. (Sheol h7585) **7** Kıynalojiniında mən Pərwərdigarəja nida kıldim, Hudayimoğa pəryad kətürdü; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening pəryadim Uning kuliqioğa kirdi. **8** Awdin yər-zemin tərwrəp silkinip kətti, Asmanlarning ulliri dəhxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oçəzəpləndi. **9** Uning dimiojidin is ərləp turatti, Aozzidin qıkkən ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmtür qooqliri qıkkı; **10** U asmanlarni engixtürüp egip qüxti, Puti astida tum karəngəşulək idi. **11** U bir kerub üstidə pərwəz kıldi, U xamalning kənatlırida kərtündi. **12** U karəngəşuləkni, xundakla yiojiloğan sularni, Asmanlarning kəyuk bulutlırini, Öz ətrapıda qədiri kıldi. **13** Uning aldidə turoğan yorukluqtn, Otluk qooqlar qıkkıp ötti; **14** Pərwərdigar asmanda güldürlidi; Həmmidin aliş Boloquçi awazini yangrattı; **15** Bərhək, U oklırini etip, [düxmənlimirimi] tarkitiwətti; Qakmaqlarni qakturup, ularni kıykas-sürəngə saldi; **16** Xuning bilən dengizning təkti kərtünüp qaldı, Aləmning ulliri axkariləndi, Pərwərdigarning tənbihli bilən, Dimiojining nəpəsining zərbisi bilən. **17** U yukiridin kəlini uzitip, meni tutti; Məni uloş sulardın tartıp aldı. **18** U meni küqlük düxmənimdin, Məngə eqmənlərdin kutkuzdi; Qünki ular məndin küqlük idi. **19** Külətkə uqrioğan künümədə, ular mənə karxi hujuməğa ötti; Biraq Pərwərdigar mening tayanqım idi. **20** U meni kəngri-azadə bir jayoğa elip qıkkardı; U meni kutkuzdi, qünki U məndin hürsən boldi. **21** Pərwərdigar həkkanıyılıqimoğa qarap mənə iltəpat kərsətti; Kolumning həlalılıqını U mənə kayturdi; **22** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzilikk kılip Hudayimdin ayrılıp kətmidim; **23** Qünki uning barlık həkümliəri aldimdidur; Mən Uning bəğilimiliridin qətnəp kətmidim; **24** Mən Uning bilən oğbarsiz yürdü, Özümini gunahntın neri kıldim. **25** Wə Pərwərdigar həkkanıyılıqimoğa qarap, Kəz aldidə boləjan həlalilikim boyiqə kıloğanlimirimi kayturdi. **26** Wapadar-mehribanlarəja Özüngni wapadar-mehriban kərsitisən; Oğbarsizlarəja Özüngni oğbarsiz kərsitisən; **27** Sap dilliklarəja Özüngni sap dillik kərsitisən; Təhtilərgə Özüngni təhtil kərsitisən; **28** Qünki Sən əjiz məmin həlkni kutkuzisən; Biraq kəzlırningni təkəbbur üstigə tikip, Ular ni xərməndə kılisən; **29** Qünki Sən Pərwərdigar mening qiraçimdirsən; Pərwərdigar mən başkən karəngəşuləkni nurlənduridi; **30** Qünki Sən arkişik düxmən kəxuni arisidin yügürüp öttüm; Sən Hudayim arkişik mən səpildin atlap öttüm. **31** Təngrim — Uning yoli mukəmməldur; Pərwərdigarning sözi sinap ispatlanəjandur; U Özigə tayanəjanlarning həmmisigə kalkəndur. **32** Qünki Pərwərdigardin başkə yənə kim ilahtur? Bizning Hudayimizdin başkə kim qoram taxtur? **33** Təngri mening mustəhəkəm qəroçimimdur; U yolumni mukəmməl, tüp-tüz kılidu; **34** U mening putlırimni keyikningkidək kılidu; U meni yukiri jaylıriməğa turoşuzidi; **35** Kollirimi urux kılixkə oğitidu, Xunglaşkə biləklirim mis kamanni kəreləydu; **36** Sən mənə nijatingdiki kalkənni bərding, Sening mulayim kəmtərliking mən uloş kıldi. **37** Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng kılding, Mening putlırim teyilip kətmidi. **38** Mən düxmənlimirimi qooşlap yoqattim, Ular həlak bolmioşuqə heç yanmidim. **39** Kayta turalmioşudək kılip, Ular ni həlak kılip yanjidim, Ular putlırim astida yikildi. **40** Sən jəng kılixkə kıük bilən belimni baqliding;

Sən mənə hujum kıloğanlarni putum astida egildürdü; **41** Düxmənlimirimi mənə arkişik kılip kaçkuzdung, Xuning bilən mən mənə eqmənlərnə yoqattim. **42** Ular təlmürdi, biraq kutkuzidioğan heçkim yoq idi; Həttə Pərwərdigarəja kəriwidi, Umu ularəja jawab bərmidi. **43** Mən ularni soçup yərdiki topidək kıliwəttim; Koqidiki patkəktək mən ularni qəyliwəttim; Ularıning üstidin petikdiwəttim. **44** Sən mənə həlkimning nizaliridin kutkuzənsən; Sən mənə əllərnin bəxi boluxkə saklıding; Mənə yat boləjan bir həlk hizmitimədə bolmaqta. **45** Yat əldikilər mənə zəplixip təslim bolidu; Anglixi bilənla ular mənə itaət kılidu; **46** Yat əldikilər qüxkünlixip ketidu; Ular öz istihkəmliridin titrigən həlida qıkkıp kelidu; **47** Pərwərdigar həyattur! Mening Kəram Texim mubərkəlsən; Nijatim boləjan qəram tax Huda alişdur, dəp mədhijilənsən! **48** U, yəni mən iquün toluq kısas əloquçi Təngri, Həklərnə mənə boysunduroşudur; **49** U mənə düxmənlimirimi arisidin qıkarəjan; Bərhək, Sən mənə mənə hujum kıloğanlardın yukiri kətürdü; Zorawan adəmdin Sən mənə kütuldurdung. **50** Muxu səwəblik mən əllər arisida sənə təxəkkür eytimən, i Pərwərdigar; Nəmingni uloşlap küylərnə eytimən; **51** U bolsa Özi tiklign padixəhkə zər kutkuzularni beoşixlaydu; Özi məsih kıloçinoğa, Yəni Dawutkə həm uning nəsligə mənggügə əzgərməs muhəbbətni kərsitidu.

23 Təwəndikilər Dawutning ahirki səzlıridur: — Yəssəning oqlı Dawutning bəxariti, Yukiri mərtiwigə kətürilgən, Yəqubning Hudasi tərapidin məsihləngən, İsrailning səyimlik küyqisining bəxarət səzlıri mənə: — **2** Pərwərdigarning Rohi mən arkişik səz kıldi, Uning səzlıri tilimdidur. **3** İsrailning Hudasi səz kıldi, İsrailning Kəram Texi mənə xundak dedi: — Kimki adəmlərnin arisida adalət bilən səltənət kılsa, Kimki Hudadin kərkux bilən səltənət kılsa, **4** U kıyax qıkkəndiki tang nuridək, Bulutsiz səhərdək bolidu, Yəmoşurdin keyin asman süzük boluxi bilən, Yumran məysilar tupraktn qıkkidu, mənə u xundak bolidu. **5** Bərhək, mening eyüm Təngri aldidə xundak əməsmu? Qünki U mən bilən mənggüllük əhdə tüzdi, Bu əhdə həmmə ixlarda mupəssəl həm mustəhəkəmdur; Qünki mening barlık nijatlık ixlirimi, Həmmə intizarlıkımı, U bərk uroşuzımdu? **6** Ləkin iplaslarning həmmisi tikənlərdək, Həçkim kılmada turalmioşuqə, qəriwətilidu. **7** Ularəja kol uzatquçi əzini təmür kəral wə nəyza səpi bilən kəraləndurmisa bolmaydu; Ular həmən turoğan yeridə otta kəydürüwətilidu! **8** Dawutning palwanlırining isimliəri təwəndikidək hatiriləngəndur: — Tahkimonluk Yoxə-Bəxsəbat sərdarlarınin bəxi idi. U bir kətimlik jəngdə nəyza oynitip, səkkiz yüz adəmnə öltürgənidi. **9** Keyinkisi Ahəhiy Dodoning oqlı Əliazar idi; Filistiyələr yioşilip jəng kılməqçi boldi; xu wəqıttə Dawut wə uningəja həmrəh bolup qıkkən üq palwan ularni jənggə qəkkardı; Əliazar xu üqtin biri idi. Ləkin İsrailar kəkindi; **10** u kəzoşilip, takı beliki telip, kolı kıliqkə qəplixip kəloşuqə Filistiyələrnə kirdi. U küni Pərwərdigar İsrailarni qəng nusrətkə erixtirdi. Həlk uning kəxişəja kaytkəndə pəkkət olja yioşix ixila kəloğanidi. **11** Wə uningdin keyinkisi Hərarlık Ağyning oqlı Xəmmah idi. Bir küni Filistiyələr kəxun bolup yioşiloğanidi; yekin ətrapta kəyuk əskən bir kizil məxlik bar idi. Kixilər Filistilərnin aldidin kaçkənidi, **12** Xəmmah bolsa kizil məxlik otturisida məzmut turup, uni kəzoşdap Filistiyələrnə kirdi; xuning bilən Pərwərdigar [İsrailarəja] oşayət zər nusrət əta kıldi. **13** Orma wəqıttə ottuz yolbaxçı iquidin yənə üqi Adulləmnin oşarəja qüxüp, Dawutning yənişəja kəldi. Filistiyələrnin kəxuni Rəfayim wədisiəja bərgəh kuroğanidi; **14** u qəoşda Dawut kəroşanda idi, Filistiyələrnin kərawulğəhi bolsa Bəyt-Ləhəmdə idi. **15** Dawut ussap: Ah, birsə mənə Bəyt-

Lahəmning dərwasizining yenediki kuduktin su əkilip bərgən bolsa yaxhi bolatti! — dewidi, **16** bu üq palwan Filistiylərnin ləxkərgahidin bəsüp ötüp, Bəyt-Ləhəmning dərwasizining yenediki kuduktin su tartti wə Dawutka elip kaldı; lekin u uningdin iqliki unimidi, bəlki suni Pərwərdigarəya atap təküp: **17** — I Pərwərdigar, bundak ix məndin neri bolsun! Bu üq adəmning əz həyatıqə təwəkkul kılıp berip əkalgən bu su ularning kəniqə ohxax əməsmu! — dedi. Xuning üqün u iqxkə unimidi. Bu üq palwan kıləjan ixlar däl xular idi. **18** Zaruıyaning oqlı Yoabning inisi Abıxay bu üqünin bexi idi. U üq yüz adam bilən kərxılıxip nəyzisini pıkrıtıp ularni öltürgən. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qıkkənidi. **19** U bu üqaylənning iqidə əng hərmətliki idi, xunga ularning bexi idi; lekin u awwalkı üqayləngə yətməytti. **20** Yəhoyadaning oqlı Binaya Kabzəaldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp kəltis ixlarni kıləjan. U Moabiy Ariəlnin ikki oqlını öltürgən. Yəne kəp yaqkən bir küni azgalə qüxüp, bir xirni öltürgənidi. **21** U həm kəqtünggür bir misirlikni öltürgənidi. Misirlikning kəlidə bir nəyzə bar idi, lekin Binayaning kəlidə bir hasilə bar idi. U misirlikning kəlidin nəyzisini tarttiwəlip, əz nəyzisi bilən uni öltürdi. **22** Bu ixlarni Yəhoyadaning oqlı Binaya kıləjan bolup, u üq palwan arisida nam qıkarəjanidi. **23** U ottuz yəlbaxqı iqidə hərmətlik idi. Lekin u awwalkı üq palwanəya yətməytti. Dawut uni əzining pasiban begi kildi. **24** Ottuz yəlbaxqı iqidə Yoabning inisi Asahəl, Bəyt-Ləhəmlik Dodoning oqlı Əl-Hənan bar idi. **25** [Buningdin baxkə]: Hərodruk Xammah, Hərodruk Elika, **26** Patilik Hələz, Təkoalik İkkəxning oqlı İra, **27** Anatotluk Abiezər, Huxatlik Mıbonnay, **28** Ahoşluk Zalmon, Nitofatlik Maşaray, **29** Nitofatlik Baanahning oqlı Hələb, Binyaminlardin Gibeahlık Ribayning oqlı İttay, **30** Piratonluk Binaya, Gaax wadiliridin Hıdday, **31** Arbatlik Əbi-Albon, Barhəmmək Azmawət, **32** Xaalbonluk Əliyahba, Yaxənnon oqlıllıri, Hərarlik Xammahning [oqlı] Yonatan, Hərarlik Xararning oqlı Ahiyam, **34** Maakatiy Ahasbayning oqlı Əlifələt, Gilonluk Ahişofəlnin oqlı Eliyam, **35** Karməllik Həzray, Arbilik Paaray, **36** Zəbahdin boləjan Natanning oqlı İgal, Gadlik Banni, **37** Ammoniy Zələk, Bəərotluk Naşaray (u Zaruıyaning oqlı Yoabning yaraş kətürğıqisi idi), **38** Yitirlik İra, Yitirlik Garəb **39** wə Hıttiy Uriya katarliklər bolup, ularning həmmisi ottuz yəttə kixi idi.

24 Pərwərdigarning qəzipi İsrailəya yənə kəzəjəldi. Xuning bilən U ularni jazalax üqün Dawutni kəzəjəwidi, u adam qıkirip, ularəya: — İsrailar bilən Yəhədaliklərnin sanini al, dedi. **2** Padixah əz yenida turoqan kəxun sərdari Yoabka: Barəjin, Dandin tartip Bəər-Xəbaşiqə İsrailning həmmə kəbililirining yurtlirini kezip, həlkni sanap qıkkən, mən həlkning sanini biləy, dedi. **3** Yoab padixahkə: Bu həlk həzir məyli kənzilik bolsun, Pərwərdigar Hudaying ularning sanini yüz həssə axuroqay. Buni oqjam padixah əz kezi bilən kərgəy! Lekin oqjam padixah nemixkə bu ixtin hux bolidikin? — dedi. **4** Əmma Yoab bilən kəxunning baxkə sərdarlıri unimisimu, padixahning yarlıkı ularin küqlük idi; xuning bilən Yoab bilən kəxunning baxkə sərdarlıri İsrailning həlkni sanıqlı padixahning kəxidin qıkti. **5** Ular İordan dəryasidin ötüp Yaazərgə yekın Gad wadisida Aroərdə, yəni xəhərnin jənob təripidə bargah tikti. **6** Andin ular Gileadkə wə Tahtim-Hədxinin yurtıqə kəldi. Andin Dan-Yaanoqə kelip aylinip Zidonəya bardı. **7** Andin ular Tur deqan kəroqanlık xəhərgə, xundakla Hiwiylar bilən Kənaanıylarning həmmə xəhərlirigə kəldi; andin ular Yəhəda yurtining jənob təripigə, xu yərdiki Bəər-Xəbaşiqə bardı. **8** Xundak kılıp ular pütkül zeminni kezip, tokkuz ay yigirmə kün ətkəndin keyin, Yerusaleməya yenip kəldi. **9** Yoab padixahkə

həlkning sanini məlum kılıp: İsrailda kılıq kətürələydiqan baturdin səkkiz yüz mingi, Yəhədadada bəx yüz mingi bar ikən, dedi. **10** Dawut həlkning sanini aloqandin keyin, wijdani azablandı wə Pərwərdigarəya: Bu kıləninim əqir gunah boluptu. I Pərwərdigar, kəlungning kəbihlikini kətürüwətkəysən; qünki mən tolimu əhməkənilik kıptimən, dedi. **11** Dawut ətigəndə turoqanda Pərwərdigarning səzi Dawutning aldin kərgüqisi boləjan Gad pəyoəmbərgə kelip: **12** — «Bərip Dawutkə eytkin, Pərwərdigar: — Mən üq [bala-kəzani] aldingəya kəyımən, ularning birini tallıwaləjin, mən xuni üstüngə qüxürimən, ədəyü — deyin» — deyildi. **13** Xuning bilən Gad Dawutning kəxiqə kelip buni uningəya dedi. U uningəya: «Yəttə yiləqə zəminingdə aqarqilik sanga bolsunmu? Yəki düxmənlirining üq ayıqıqə seni kəoqlap, sən ularin kəqamsən? Wə yəki üq künigəyə zəminingdə wəba tarkalsunmu? Əmđi sən obdan oylap, bir nemə deyin, mən meni Əwtəkküqigə nemə dəp jawap bəryə?» — dedi. **14** Dawut Gadkə: Mən tolimu tənglikə kəldim! Səndin ətünəyki, biz Pərwərdigarning kəliqə qüxəyli; qünki Uning rəhımdillikı zordur; insanning kəliqə pəkət qüxüp kəlmioqaymən! — dedi. **15** Xuning bilən Pərwərdigar ətigəndin tartip bəkilətinə wəktikqə wəba qüxürdi. Dandin tartip Bəər-Xəbaşiqə yətmix ming adəm əldi. **16** Əmđi pərixətə kəlini Yerusaleməya uzutup xəhərnə hələk kıləy deqəndə, Pərwərdigar əqir həkəmidin puxayman kılıp, həlkni hələk kılıwatkən Pərixtigə: Əmđi boldi kıləjin; kəlungni yioqkin, — dedi. U wakıtta Pərwərdigarning Pərixitisi Yəbusiy Arawnahning haminining yenida idi. **17** Dawut həlkni yəqıttıwatkən pərixitini kərgəndə Pərwərdigarəya: Mana, gunah kıləjan mən, kəbihlik kıləşuqi məndürmən. Lekin bu kəylər bolsa nemə kildi? Səning kəlung mening üstümgə wə atamning jəmətənin üstigə qüxsun! — dedi. **18** Xu küni Gad Dawutning kəxiqə kelip uningəya: Bərip Yəbusiy Arawnahning haminiqə Pərwərdigarəya atap bir kurbangah yasioqin, dedi. **19** Dawut Gadning səzi boyıqə Pərwərdigar buyruəşandək kildi. **20** Arawnah kərap padixah bilən hizmətkərlarning əz təripigə kəliwatkəninini kərtip, aldıqə qıkip padixahning aldisa yüzini yərgə təküzüp, təzim kildi. **21** Arawnah: Oqjam padixah nemə ix bilən kullirining aldıqə kəldilikin? — dəp soridi. Dawut: Həlkning arisida wəbani tohtitix üqün, bu hamanni səndin setiwəlip, bu yərdə Pərwərdigarəya bir kurbangah yasioqlı kəldim, — dedi. **22** Arawnah Dawutkə: Oqjam padixah əzlıri nemini halisila xuni elip kurbanlık kilsila. Mana bu yərdə kəydürmə kurbanlık üqün kalılar bar, otun kılıxkə haman tepidiqan tırnılar bilən kalilarning boyunturuklıri bar. **23** I padixah, buning həmmisini mənki [Arawnah] padixahkə təkdim kıləy, dedi. U yənə padixahkə: Pərwərdigar Hudaliri silini kəbul kılıp xəpəkət kərsətkəy, dedi. **24** Padixah Arawnahəya: Yə, kəndakla bolmisun bularni səndin əz nərhidə setiwəlmisam bolmaydu. Mən bədəl təliməy Pərwərdigar Hudayıməya kəydürmə kurbanliklərnə hərgiz sunmaymən, — dedi. Andin Dawut haman bilən kalilarni əllik xəkəl küməxkə setiwəldi. **25** Andin Dawut u yərdə Pərwərdigarəya bir kurbangah yasap, kəydürmə kurbanliklər bilən inəlik kurbanliklıri kildi. Pərwərdigar zəmin üqün kıləjan dualarni kəbul kılıp, wəba İsrailning arisida tohtidi.

Padixahlar 1

1 Dawut padixah heli yaxinip kalojanidi; uni yotkan-adiyal bilən yapsimu, u issimaytti. **2** Hizmatkarliri uningoa: — Ojojam padixah ezliri üqün, aldirida turidojan bir pak kız tapkuzayli; u padixahın hawer elip, silining kuqaklirida yatsun; xuning bilən ojojam padixah issiya — dedi. **3** Ular pütkül Israil zeminini kezip güzel bir kızni izdp yürüp, ahiri Xunamlik Abixagni tepip padixahning aldioja elip keldi. **4** Kız intayin güzel idi; u padixahın hawer elip uning hizmitida bolatti, amma padixah uningoa yekinlik kilmaytti. **5** Emma Haggitning oojli Adoniya martiwisini ketürmekçi bolup: «Mən padixah bolman» dedi. U ezige jeng harwiliri bilən atliklarni wə aldiya yüridojan əllik eskərnı tayyar kildi **6** (uning atisi heqqaqan: «Nemixka bundak kilison?») dəp, uningoa tənbihtərbiyə beripmu bakmiojanidi həm u nahayiti kelixkən yigit bolup, anisi uni Abxalomdin keyin tuojkanidi). **7** U Zaruyaning oojli Yoab wə kahin Abiyatar bilən məslihət kilixip turdi. Ular bolsa Adoniyaəoa əgixip uningoa yardəm berətti. **8** Lekin kahin Zadok wə Yəhoyadaning oojli Binaya, Natan pəyoəəmbər, Ximəy, Rəy wə Dawutning öz palwanliri Adoniyaəoa əgəxmidi. **9** Adoniya koy, kala wə bordiojan torpaqlarni Ən-Rogəlning yenidiki Zoəəlat degen taxta soydurup, həmmə aka-ukilirini, yəni padixahning oojulliri bilən padixahning hizmitida boləjan həmmə Yəhəudalarni qakçirdi. **10** Lekin Natan pəyoəəmbər, Binaya, palwanlar wə ez inisi Sulaymanni u qakçirmidi. **11** Natan bolsa Sulaymanning anisi Bat-Xəbaəoa: — «Anglimidingmu? Haggitning oojli Adoniya padixah boldi, lekin ojojimiz Dawut uningdin həwərsiz. **12** Əmdi mana, ez jening wə oojlung Sulaymanning jəninı kutkuzuxka mening sanga bir məslihət beriximka ijazət bərgəysən. **13** Dawut padixahning aldioja berip uningoa: — Ojojam padixah ezliri kəsəm kilip ez kaminilirigə wədə kilip: «Sening oojlung Sulayman məndin keyin padixah bolup təhtimdə olturidu» degən əməsmidilə? Xundak turukluk nemixka Adoniya padixah bolidu? — degin. **14** Mana, padixah bilən səzlixip turojiningda, mənmu sening kəyningdin kirip səzlingni ispatlaymən, — dedi. **15** Bat-Xəba iquiri eygə padixahning kəxioja kirdi (padixah tolimu kerip kətkəndi, Xunamlik Abixag padixahning hizmitidə boluwatatti). **16** Bat-Xəba padixahka əgixip təzim kildi. Padixah: — Nəmə təliping bar? — dəp soridi. **17** U uningoa: — I ojojam, sili Pərwədigar Hudaliri bilən ez dedaklirigə: «Sening oojlung Sulayman məndin keyin padixah bolup təhtimdə olturidu» dəp kəsəm kiləjanidila. **18** Əmdi mana, Adoniya padixah boldi! Lekin i ojojam padixah, silining uningdin həwərliri yok. **19** U kəp kalilarni, bordak torpaqlar bilən koylarni soydurup, padixahning həmmə oojullirini, Abiyatar kahinini wə koxunning sərdari Yoabni qakçirdi. Lekin kulliri Sulaymanni u qakçirmidi. **20** Əmdi, i ojojam padixah, pütkül Israilning kezliri siligə tikilməktə, ular ojojam padixahning ezliridin keyin təhtliridə kimning olturidojanliki toorhisida ularəoa hawer berixlirini kutixiwatidu; **21** bir qarəoa kəlmisilə, ojojam padixah ez ata-bowiliri bilən billə uhlxakə kətkəndin keyin, mən bilən oojlung Sulayman gənahkar sanilip kalərimizmikin, — dedi. **22** Mana, u tehi padixah bilən səzlixip turojında Natan pəyoəəmbərmu kirip keldi. **23** Ular padixahka: — Natan pəyoəəmbər kəldi, dəp hawer bərdi. U padixahning aldioja kiriplə, yüzini yərgə yekip turup padixahka təzim kildi. **24** Natan: — I ojojam padixah, sili Adoniya məndin keyin padixah bolup mening təhtimdə olturidu, dəp eytkənilimü? **25** Qünki u bəgün quxüp, kəp buka, bordiojan torpaqlar

bilən koylarni soydurup, padixahning həmmə oojullirini, koxunning sərdarlırini, Abiyatar kahinini qakçirdi; wə mana, ular uning aldiya yəp-iqip: «Yaxisun padixah Adoniya!» — dəp towlaxmaktə. **26** Lekin kulliri boləjan meni, Zadok kahinini, Yəhoyadaning oojli Binayani wə kulliri boləjan Sulaymanni u qakçirmidi. **27** Ojojam padixah kimning ezliridin keyin ojojam padixahning təhtida olturidojanlıkini ez kulliriəoa ukturmay u ixni buyrudilimü? — dedi. **28** Dawut padixah: — Bat-Xəbani aldiməoa kiqçiringlar, dedi. U padixahning aldioja kirip, uning aldiya turdi. **29** Padixah bolsa: — Jenimni həmmə kiyinqiliktin kutkuzəjan Pərwədigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, **30** mən əslidə Israilning Hudasi Pərwədigar bilən sanga kəsəm kilip: «Sening oojlung Sulayman məndin keyin padixah bolup ornumda mening təhtimdə olturidu» dəp eytkənimdək, bəgünki kündə mən bu ixni qokum wujudka qiqçirmən, — dedi. **31** Wə Bat-Xəba yüzini yərgə yekip turup padixahka təzim kilip: — Ojojam Dawut padixah əbədi yaxisun! — dedi. **32** Dawut padixah: — Zadok kahinini, Natan pəyoəəmbərni, Yəhoyadaning oojli Binayani aldiməoa qakçiringlar, dedi. Ular padixahning aldioja keldi. **33** Padixah ularəoa: — Ojojanglarning hizmatkarlırini ezünglarəoa koxup, Sulaymanni ez keqirimgə mindürüp, Gihənoəa elip beringlar; **34** u yərdə Zadok kahin bilən Natan pəyoəəmbər uni Israilning üstigə padixah boluxka məsih kilsun. Andin kanay qelip: — Sulayman padixah yaxisun! dəp towlanglar. **35** Andin u təhtimdə olturuxka bu yərgə kəlgəndə, uningoa əgixip mēnginglar; u mening ornumda padixah bolidu; qünki mən uni Israil bilən Yəhəudaning üstigə padixah boluxka təyinlidim, — dedi. **36** Yəhoyadaning oojli Binaya padixahka jawab berip: — Amin! Ojojam padixahning Hudasi Pərwədigarmu xundak buyrusun! **37** Pərwədigar ojojam padixah bilən billə boləjandək, Sulayman bilən billə bolup, uning təhtini ojojam Dawut padixahningkidin tehimu uluə kiləyay! — dedi. **38** Zadok kahin, Natan pəyoəəmbər, Yəhoyadaning oojli Binaya wə Kərtəyylər bilən Pələtiylər quxüp, Sulaymanni Dawut padixahning keqirioja mindürüp, Gihənoəa elip bardi. **39** Zadok kahin ibadət qediridin may bilən tolojan bir mūnggüzni elip, Sulaymanni məsih kildi. Andin ular kanay qaldi. Həlkning həmmisi: — Sulayman padixah yaxisun! — dəp towlaxti. **40** Həlkning həmmisi uning kəynidin əgixip, sunay qelip zor xadlik bilən yer yeriləjudək təntənə kilixti. **41** Əmdi Adoniya wə uning bilən jəm boləjan məhmanlar oəjaliniq qikçanda, xuni anglidi. Yoab kanay awazini angliəanda: — Nemixka xəhərdə xunə qiykas-sürən selinidu? — dəp soridi. **42** U tehi səzini tūgətməyilə, mana Abiyatar kahinning oojli Yonatan keldi. Adoniya uningoa: — Kirgin, kəysər adəmsən, qokum bizgə hux hawer elip kəlding, — dedi. **43** Yonatan Adoniyaəoa jawab berip: — Undak əmə! Ojojimiz Dawut padixah Sulaymanni padixah kildi! **44** Wə padixah əzi uningoa Zadok kahinini, Natan pəyoəəmbərni, Yəhoyadaning oojli Binayani wə Kərtəyylər bilən Pələtiylərni həmrəh kilip əwitip, uni padixahning keqirioja mindürdi; **45** andin Zadok kahin bilən Natan pəyoəəmbər uni padixah boluxka Gihəonda məsih kildi. Ular u yərdin qiqip xadlik kilip, pütkül xəhərni kiykas-sürən bilən lərzigə saldi. Siz anglawatkan sada dəl xudur. **46** Uning üstigə Sulayman həzir padixahlik təhtidə olturawatidu. **47** Yənə kəp padixahning hizmatkarlıri kelip ojojimiz Dawut padixahka: «Hudaliri Sulaymanning namini siliningkidin əwzəl kilip, təhtini siliningkidin uluə kiləyay!» dəp bəht tiləp mubərkəlxəkə kelixti. Padixah əzi yatkan orunda səjdə kildi **48** wə padixah: — «Bəgün mening təhtimə olturəuqi birsini təyinlən, ez kəzliməgə xuni

kergüzgän Israilning Hudasi Pärwärdigar mubaräklänsun!» — dedi — dedi. **49** Xuni anglap Adoniyaning barlik mehmanliri hoduqup, ormidin köpup hərbiri öz yoliqta kätti. **50** Adoniya bolsa Sulaymandin körkup, ormidin köpup, [ibadet qedirioq] berip qurbangahning münggüzilirini tutti. **51** Sulayman ota xundak hawer berilip: — «Adoniya Sulayman padixahning körkidu; qünki mana, u qurbangahning münggüzilirini tutup turup: — «Sulayman padixah bügün manga xuni kəsäm kilsunki, u öz kulini kiliq bilän öltürmaslikkə wadə kiliqay» dedi», — deyildi. **52** Sulayman: — U durus adəm bolsa bexidin bir tal qağ yergə qüxmäydu. Lekin uningda rəzillik tepilsa, elidu, dedi. **53** Sulayman padixah adəm əwitiw uni qurbangahdin elip keldi. U kelip Sulayman padixahning aldida engixip təzim kildi. Sulayman uningota: — Öz eyüngə kətkin, — dedi.

2 Dawutning elidiotan wahti yekinlaxkanda, oqli Sulayman ota tapilap mundak dedi: — **2** «Əmdi yər yüzidikilarning həmmisi baridiotan yol bilən ketimən. Yürəklik bolup, ərkəktək bolojin! **3** Sən barlik kiliwatkan ixliringda həmdə barlik niyət kiliqan ixliringda rawaj tepixing üqün Musa ota qüxürülgen kanunda pütülgəndək, Pärwərdigar Hudayingning yollirida mengip, Uning bəlgilimiliri, Uning əmliri, Uning həkümliri wə aqah-guwaqliklirida qing turup, Uning tapxurukini qing tutkin. **4** Xundak kilojanda Pärwərdigar manga: «Əgər əwladliring öz yoliqta kengül bəlip, Mening aldimda pütün kəlbə wə pütün jeni bilən həkikəttə mangsa, sanga əwladindin Israilning təhtidə olturuxka bir zat kəm bolmaydu» dəp eytkan seziga əməl kilidu. **5** Əmma Zəruiyaning oqli Yoabning manga kilojinini, yəni uning əzi kəndak kilip Israilning köxunidikil ikki sərdarni, yəni Neriyanning oqli Abnər bilən Yətərnig oqli Amasani urup öltürüp, tinq məzgildə jəngdə təkülgəndək qan təküp, beliga baqiljoan kəmərgə wə putioqta kiygan kəxiga jəngdə təkülgəndək qan qeqip, daq kiljoanlikini bilisən. **6** Sən uni danalikingota muwəpik bir tərəp kilip, uning ak bexining gərgə salamət qüxüziga yol köymioqaysən. (Sheol **h7585**) **7** Lekin Gileadlik Barzillayning oqullirioqta mehribanlik körsitip, dastihiningdin nan yegüzgin; qünki mən akang Abxalomdin kaqkinimda, ular yenimota kelip manga xundak kiljoan. **8** Wə mən Bahurimdin kəlgən Binyamin kəbilisidin Geraning oqli Ximəy yeningda turidu. U mən Mahanaimota baridiotanda, əxəddiy lənət bilən meni kərojidi. Keyin u İordan dəryasiota berip mening aldimota kəlgəndə, mən Pärwərdigarning [nami] bilən uningota: «Səni kiliq bilən öltürməymən» dəp kəsəm kildim. **9** Əmma həzir uni gunahsiz dəp sanimioqin. Özüng dana kixi boljoqandin keyin uningota kəndak kilixni bilisən; hərhalda uning ak bexini kənitip gərgə qüxürgin». (Sheol **h7585**) **10** Dawut öz ata-bowliri bilən bir yərdə uhlidi. U «Dawutning xəhəri» [dəgən jayda] dəpənə kilidi. **11** Dawutning Israilota səltənət kiljoan wahti kirik yil idi; u Həbronda yəttə yil səltənət kilip, Yerusalemda ottuz üq yil səltənət kildi. **12** Sulayman atisi Dawutning təhtidə olturdi; uning səltəniti heli mustəhkəmləndi. **13** Əmma Həggitning oqli Adoniya Sulaymanning anisi Bat-Xebaning kəxioqta bardi. U uningdin: — Tinqlik məksitidə kəldingmu? — dəp soridi. U: — Xundak, tinqlik məksitidə, dedi. **14** U yəne: — Sanga bir səzüm bar idi, dedi. U: — Səzüngni eytkin, dedi. **15** U: — Bilisənki, padixahlik əslidə meningki idi, wə pütün Israil meni padixah bolidu dəp, manga karaytti. Lekin padixahlik rəndin ketip, ininning ilkigə otti; qünki Pärwərdigarning iradəsi bilən u uningki boldi. **16** Əmdi sanga bir iltimasim bar. Meni yandurmioqin, dedi. U: — Eytkin, dedi. **17** U: — Səndin ötünimən, Sulayman padixahka mən üqün eytkinki — qünki u sanga yak deməydu! — U

Xunamlik Abixagni manga hotunlukka bərsun, dedi. **18** Bat-Xeba: — Maqul; sən üqün padixahka səz kilay, dedi. **19** Bat-Xeba Adoniya üqün səz kilojili Sulayman padixahning aldioqta bardi. Padixah köpup aldioqta berip, anisioqta təzim kildi. Andin təhtigə berip olturup padixahning anisioqta bir təhtni kəltürdi. Xuning bilən u uning ong yenida olturup, uningota: — **20** Sanga kikiqkinə bir iltimasim bar. Meni yandurmioqin, dedi. Padixah uningota: — I ana, sorawərgin, mən seni yandurməymən, dedi. **21** U: — Akang Adoniyaota Xunamlik Abixagni hotunlukka bərgüzgin, dedi. **22** Sulayman padixah jawab berip anisioqta: — Nemixka Adoniya üqün Xunamlik Abixagni soraysən? U akam bolojanikən, uning üqün, Abiyatar kahin üqün wə Zəruiyaning oqli Yoab üqün padixahliknimu sorimamsən! — dedi. **23** Sulayman padixah Pärwərdigar bilən kəsəm kilip mundak dedi: — Adoniya xu səzni kilojini üqün əlmisə, Huda meni ursun yaki uningdin artuk jazalisun! **24** Mening ornümü mustəhkəm kiljoan, atamning təhtidə olturuqozojan, Öz wədisi boyiqə manga bir əyni kuroqan Pärwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, Adoniya bügün əlümgə məhküm kilinidu, dedi. **25** Xuning bilən Sulayman padixah Yəhoyadaning oqli Binayani bu ixka əwətti; u uni qepip öltürdi. **26** Padixah Abiyatar kahinota: — Mang, Anatottiki öz etizlikingota barojin. Sən əlümgə layiksən, lekin sən Rəb Pärwərdigarning əhdə sandukini atam Dawutning aldida kətürgənliking tūpəylidin, wə atamning tartkan həmmə azab-oqubətliridə uningota həmdərd bolojining üqün, mən həzir seni əlümgə məhküm kiliməymən, dedi. **27** Andin Sulayman Abiyatarni Pärwərdigarota kahin boluxtin juda kilip həydidi. Xuning bilən Pärwərdigarning əlining jəməti toqruluk Xilohda eytkan səzi əməlgə axurildi. **28** Buning həwiri Yoabka yətkəndə (qünki Yoab Abxalomota əgəxmigən bolsimu, Adoniyaota əgəxkənidi) Yoab Pärwərdigarning qedirioqta kəqip qurbangahning münggüzilirini tutti. **29** Sulayman padixahka: «Mana, Yoab Pärwərdigarning qedirioqta kəqip berip, qurbangahning yenida turidu» dəgən hawer yətküzüldi. Sulayman Yəhoyadaning oqli Binayani xu yərgə əwətip: — Mang, uni öltürüwətkin, dedi. **30** Binaya Pärwərdigarning qedirioqta berip uningota: — «Padixah seni buyakka qixsun!» dedi, dedi. U: — Yak, muxu yərdə əlimən, dedi. Binaya padixahning yenioqta kaytip uningota hawer berip: — Yoab mundak-mundak dedi, manga xundak jawab bərdi, dedi. **31** Padixah uningota: — U əzi dəgəndək kilip, uni qepip öltürgin wə uni dəpənə kilojin. Xuning bilən Yoab təkən nahəq kən məndin wə atamning jəmətidin kətürülüp kətkəy. **32** Xundak kilip atam Dawut bishəwər əhwaldə u əzidin adil wə esil ikki adəmnə, yəni Israilning köxunining sərdari nərning oqli Abnər bilən Yəhudaning köxunining sərdari Yətərnig oqli Amasani kiliqliqini üqün, Pärwərdigar u təkən kənni öz bexioqta yanduridu. **33** Ularning keni Yoabning bexi wə nəslining bexioqta mənggü yanoyay; lekin Dawut, uning nəslə, jəməti wə təhtigə əbədi əbədgioqta Pärwərdigardin tinq-hatirjəmlilik boloyay, dedi. **34** Yəhoyadaning oqli Binaya qikip uni qepip, əlümgə məhküm kildi. Andin u qeldiki ez əyidə dəpənə kilindi. **35** Padixah Yəhoyadaning oqli Binayani uning ornioqta köxunning sərdari kildi; padixah Abiyatarning ornioqta Zadokni kahin kilip təyinlidi. **36** Andin keyin padixah Ximəyni qakirip uningota: — Yerusalemdə əzünggə bir ey selip u yərdə olturoqin. Baxka həq yərgə qixma. **37** Əgər sən qikip Kidron jiliosidin ətsəng, xuni enik bilip koyki, xu kündə sən xəksiz əlisən. Səning kəning öz bexingota qixidu, dedi. **38** Ximəy padixahka: — Oqojamning səzi bərhəktur. Oqojam padixah eytkəndək kulliri xundak kilidu, dedi. Xuning bilən Ximəy uzun waqitkiqə Yerusalemdə turdi.

39 Üç yildin keyin xundaq boldiki, Ximayning kulliridin ikkisi keqip Maakaḥning oqli, Gatning padixahı Aqixning qexioja bardi. Ximayga: — Mana kulliring Gat xahirida turidu, degan hawer yatkuzildi. 40 Ximay exikini tokup kullirini izdigili Gatka, Aqixning yenioja bardi. Andin u yenip ez kullirini Gattin elip keldi. 41 Sulaymanoqa: — Ximay Yerusalemdin Gatka berip keldi, dap hawer yatkuzildi. 42 Padixah Ximayni qakirtip uningoja: — Men seni Pərwərdigar bilən kəsəm kildurup: — Xuni enik bilip koyki, sən kaysi küni qikip birer yərgə baroʻan bolsang, sən xu künidə xəksiz əlisən, dap agahlandurup eytmiʻoʻanmidim? Əzlingmu, mən angliʻoʻan səz bərhək, deganidingoju? 43 Xundaq bolʻoʻanikən, nemixka əzing Pərwərdigar aldidə kילוan kəsamingni buzup, mən sanga buyruʻoʻan buyrukumnimu tutmidim? — dedi. 44 Padixah Ximayga yəne: Sən atam Dawutka kילוan həmmə rəzillikni obdan bilisan, u kənglūngə ayandur. Mana Pərwərdigar rəzillikningni əz bexingoja yanduridu. 45 Lekin Sulayman padixah bolsa bərikətinip, Dawutning təhti Pərwərdigarning aldidə əbədil’əbəd mustəhəkəm kilinidu, dedi. 46 Andin padixahning buyruki bilən Yəḥoyadaning oqli Binaya qikip uni qepir oltürdi. Padixahlik bolsa Sulaymanning qolida mustəhəkəm kilindi.

3 Sulayman Misirning padixahı Pirəwn bilən ittəpək tüzüp Pirəwnning kizini hotunlukka aldi. Əz ordisi, Pərwərdigarning eyi wə Yerusalemming qerisidiki sepilni yasap pütüzgüqilik u uni «Dawutning xəhiri»gə apirip turojuzdi. 2 Xu waqitlarda Pərwərdigarning nami üqün bir ibadathana yasalmiʻoʻini üqün həlk «yukiri jaylar»da qurbanliklerini kilatti. 3 Sulayman Pərwərdigarni səyüp, atisi Dawutning bəlgiligənliridə mangatti. Pəkət «yukiri jaylar»da qurbanlik kiliş huxbuy yaqatti. 4 Padixah qurbanlik kילוli Gibeonoja bardi; qünki u yar «uluş yukiri jay» idi. Sulayman u yərdiki qurbangahda bir ming keydürmə qurbanlik sundi. 5 Pərwərdigar Gibeonda Sulaymanoja keqisi qüxidə köründi. Huda uningoja: — Mening sanga nemə beriximni layik tapsang, xuni tiligin, dedi. 6 Sulayman jawabən mundak dedi: — Kulung atam Dawut Sening aldingda həkikət, həkkaniylik wə kənglining səmimiyligi bilən mangoʻanliki bilən Sən uningoja zor meħribanlikni kərsətkəniding; wə Sən xu zor meħribanlikni dawam kiliş, bügünki kündikidək əz təhtidə olturojili uningoja bir oşul bərding. 7 Əmđi i Pərwərdigar Hudayim, kulungni atam Dawutning ornida padixah kilding. Əmma mən pəkət bir gedək bala halas, qikix-kirixnimu bilməymən. 8 Əz kulung Sən tallioʻan həlking, kəplükidin sanap bolmaydioʻan həsabz uluş bir həlk arisida turidu. 9 Xunga Əz kulungoja həlkingning üstidə həküm kilixka yahxi-yamanni pərk etidioʻan oyoşak bir kəlbni bərgəysən; bolmisa, kim bu uluş həlking üstiga həküm kılalisun? — dedi. 10 Sulaymanning xuni tilikini Rəbni hux kildi. 11 Huda uningoja: — Sən xuni tiligining üqün — Ya əzing üqün uzun emür tiliməy, ya əzing üqün dələt-baylik tiliməy, ya düxmənlirningning janlirini tiliməy, bəlki toojra həküm kילוli oyoşak boluxka əzing üqün aqil-parasətni tiligining üqün, 12 mana, səzing boyiqə xundaq kilding. Mana sanga xundaq dana wə yorutuloʻan kəlbni bərdimki, səndin ilgiri sanga ohxaydioʻini bolmioʻan, səndin keyinmu sanga ohxaydioʻini bolmaydu. 13 Mən sən tilimigən nərsinimu, yəni dələt-baylik wə xan-xəhrətni sanga bərdim. Xuning bilən barlik künlirində padixahlarning arisida sanga ohxax bolidioʻini qikmaydu. 14 Əgər atang Dawut mangoʻanədə Mening yollirimda mengip, bəlgilimilirim wə əmrlirimni tutsang künlirini uzartiman, dedi. 15 Sulayman oyoşanoşanda, mana bu bir qüş idi. U Yerusalemoja kelip Pərwərdigarning əhdə sandukining aldioʻa

kelip, oə turup kəydürmə qurbanliklarni kiliş, təxəkkür qurbanliklirini otküzüp, həmmə hizmətkarlırioja ziyapət kiliş bərdi. 16 Xuningdin keyin ikki pəhixə ayal padixahning qexioja kelip uning aldidə turdi. 17 Birinqi ayal: — I oşojam! Mən wə bu hotun bir eydə olturimiz; u mən bilən eydə turojində bir balini tuşudm. 18 Mən balini tuşup üq kündin keyin u hotummu bir bala tuşdi. Biz ikkiylən u yərdə olturdük; eydə bizdin baxka həq yat adəm yok idi, yaloşuz biz ikkiylən eydə idük. 19 Xu keqida bu hotunning balisi əldi; qünki u balisini besip oltürüp koyoşanidi. 20 U yerim keqidə kərup dedəkləri uhlap kəloşanda, yenimdin oşlumni elip əz kuşiqioja selip, əzning olgən oşolini mening kuşiqimoja selip koyuptu. 21 Ətisi kərup balamni emitəy desəm mana əlük turidu. Lekin ətigəndə kərisam, u mən tuşoşan bala əməs idi, dedi. 22 Ikkinqi ayal: — Yak, undak əməs. Tirik kəloşini mening oşlum, olgini sening oşlung, dedi. Lekin birinqi ayal: — Yak, olgini sening oşlung, tirik kəloşini mening oşlum, dedi. Ular xu haləttə padixahning aldidə talixip turatti. 23 Padixah: — Biri: «Tirik kəloşini mening oşlum, olgini sening oşlung» dəydu. Əmma yəne biri: «Yak, olgini sening oşlung, tirik kəloşini mening oşlum» dəydu, dedi. 24 Padixah: Manga bir kילוli elip kelinglar, dedi. Ular kילוli padixahka elip kəlgəndə 25 padixah: Tirik balini otturidin kesip ikki pərgə kiliş yerimini birigə, yəne bir yerimni ikkinqisigə beringlar, dedi. 26 U waqitda tirik balining anisi əz balisioja iqini aşritip padixahka: — Aş oşojam! Tirik balini uningoja bərsilə, hərgiz uni oltürmigəylə! — dəp yalwurdi. Lekin ikkinqisi: — Uni nə meningki nə seningki kilmay, otturidin kesinglar, dedi. 27 Padixah jawabən: — Tirik balini uningoja beringlar, uni həq oltürmənglar; qünki bu balining anisi xudur, dedi. 28 Pütkül İsrail padixahning kילוan həkümü tooşrisida angliđi wə ular padixahın korqti, qünki ular Hudaning adil həküməlni qikirix danalikinging uningda barlikini kerdi.

4 Sulayman padixah pütkül İsrailoja padixah boldi. 2 Uning qong əməldarlıri munular: — Zadokning oqli Azariya kaħin idi; 3 Xixaning oşulliri Elihorəf wə Ahiyah katiplar idi; Aħiludning oqli Yəḥoxafat diwanbegi idi; 4 Yəḥoyadaning oqli Binaya koxunning bax sərdari idi. Zadok bilən Abiyatar kaħinlar idi; 5 Natanning oqli Azariya nazarət begi, Natanning yəne bir oqli Zabud həm kaħin wə padixahning məşlöhəqisi idi. 6 Aħixar ordining oşojidari, Abdanning oqli Adoniram baj-alwan begi idi. 7 Pütkül İsrail zeminida Sulayman padixahning ezi üqün wə ordidikiliri üqün yemək-ıqmək təminləydioʻan, on ikki nazarətqi təyinlənənidi; ularning hərberi yilda bir aydin yemək-ıqmək təminləxkə məs’ul idi. 8 Ularning ismi təwəndə hatiriləngən: Əfraim taşliq rayonioja Bən-Hur; 9 Makaz, Xaalbim, Bəyt-Xəməx wə Elon-Bəyt-Hənanajoja Bən-Dəkər; 10 Arubotka Bən-Həsəd; u yəne Sokoh wə Həfar degan barlik yurtqimu məs’ul idi; 11 yəne Nafat-Doroja Bən-Abinadab (u Sulaymanning kizi Tafatni hotunlukka alojan); 12 Taanək, Magiddo wə Yizrəəlning təwəni təripidiki Zarataning yenida boləjan pütkül Bəyt-Xanoja, xundaqla Bəyt-Xandin tartip Abəl-Məḥoləhoşiqə, Jokneamdin otküqə boləjan zeminlaroja Aħiludning oqli Baana; 13 Ramot-Gileadka Bən-Gəbər; u yəne Gilead yurtioja jaylaxkan, Manassəhning oqli Yairoja təwə boləjan kəntlər wə həm Baxandiki yurt Argob, jümlidin u yərdiki sepili, mis baldaklık kowuklıri boləjan atmix qong xəhərgimu məs’ul idi. 14 Maħanaimoja Iddoning oqli Aħinadab; 15 Naftalioja Ahiməaz (u Sulaymanning kizi Basimatni hotunlukka alojanidi). 16 Aħir wə Alotka Huxayning oqli Baana; 17 Issakarəja Paruahning oqli Yəḥoxafat; 18 Binjamin zeminioja Elaning oqli Ximəy; 19 Gilead zeminioja (əslidə Amoriylarning

padixahı Siyon wə Baxanning padixahı Ogning zemini idi) Urining oqılı Gəbər. U xu yurtka birdinbir nazarətqi idi. **20** Yəhuda bilən İsrailning adamliri dengiz sahilidiki kumdək nuroşun idi. Ular yəp-iqip, huxallik kılattı. **21** Wə Sulayman bolsa [Əfrat] dəryasidin tartıp Filistilərnin zeminiya wə Misirning qeçralirioyqa bolşun həmmə padixahlıqlarning üstidə səltənət kılattı. Ular ulpan kəltürüp Sulaymanning pütün ömridə uning hizmitidə bolattı. **22** Sulaymanning ordisiya ketidiyaşun künlük təminat üqün ottuz kor tasqioşun aq un, atmix kor kara un, **23** on bordioşun uy, yaylaktin kəltürülğə yigirmə uy, yüz koy ketattı; buningdin baxça buoşlar, jəranlər, kiyiklər wə bordioşun tohular lazim idi. **24** Qünki u Tifsahdin tartıp Gazaşiqə, [Əfrat] dəryasining bu tərpidiki həmmə yurtlarning üstidə, yani [Əfrat] dəryasining bu tərpidiki barlık padixahlarıning üstidə həküm sürətti; uning tət ətrapı tinq idi. **25** Sulaymanning pütükl künlridə Dandin tartıp Bəər-Xebaşiqə Yəhuda bilən İsrail adamlirining hərberi ez üzüm teli wə ənjür dərihining tegidə aman-esən olturattı. **26** Sulaymanning jəng hərwilirining atlırı üqün tət ming athanisi, on ikki ming qəwəndzi bar idi. **27** Məzkur nazarətqilərnin hərberi özigə bekitilğə ayda Sulayman padixahka wə uning dastihiniya kəlgənlərnin həmmisining yemək-iqməklirini keməytməy təminləytti. **28** Həlkə bolsa hərberi özigə bekitilğə norma boyiqə at-keçqirlər üqün arpa bilən samanları [nazarətqilər bar] yərgə elip kelətti. **29** Huda Sulaymanoşa dengiz sahilidiki kumdək danalik, intayin mol pəm-parasət ata kılıp, uning kəlbini kəng kılıp zor yoruttı. **30** Xuning bilən Sulaymanning danaliki barlık xərktikilərnin danalikişin wə Misirdiki barlık danaliktin axtı. **31** Qünki u barlık adəmlərdin, jümlidin əzrahlik Etan bilən Maholning oşulliri Həman, Kalkol wə Darda degənlərdin dana idi; wə uning əhriti ətrapidiki həmmə əllər arisida yeyildi. **32** U eytkən pənd-nəsihət üq ming idi; uning xəir-küyliri bir ming bəx idi. **33** U Liwandiki kədir dərihidin tartıp tamda əsidioşun lepəkgilgəyqə dərəh-giyahlarıning həmmisini bayan kılıp hatirilgenidi; u yənə mal wə haywanlar, quxlar, haxarət-əmiligüqilər wə beliklər toqrisida bayan kılıp hatirilgenidi. **34** Sulaymanning danalikişin anglişili kixilər barlık əllərdin kelətti, xundakla uning danalikiş toqşuruluq həwər tapşun yər yüzidiki həmmə padixahlardin kixilər kəlməktə idi.

5 Turning padixahı Hiram Sulaymanni atisining ornioya padixah boluxka məsih kiliyoşun dəp anglap, əz hizmətkarlırini uning kəşioya əwətti; qünki Hiram Dawutni izqil səyğüqi idi. **2** Sulayman Hiramoya adəm əwitip mundak uqurni yətküzdı: — **3** «Əzüng bilənsəki, atam Dawutning düxmənlirini Pərwərdigar uning puti astioya kəşioyqa, u ətrapida hər tərəptə jəng kiliyoşunlik tūpəylidin Pərwərdigar Hudasing namioya bir ibadəthana yasıyalmidi. **4** Əmdi hazır Pərwərdigar Hodayim mənə həmmə tərəptin aram bərdi; heqbir düxmənim yok, heqbir bala-kəza yok. **5** Mana, Pərwərdigarning atam Dawutka: «Mən sening ornunyoşa əz təhtingəy olturuşunyoşa oşlung bolsa, u mənning namimyoşa bir ibadəthana yasaydu» dəp eytkinidək, mən Pərwərdigar Hodayimning namioya bir ibadəthana yasay dəp niyətk kıldim; **6** əmdi mən üqün [adəmlirिंगə] Liwandin kədir dərəhlirini kesinglər, dəp yarlık qixürşin; mənning hizmətkarlırim sening hizmətkarlıringyoşa həmdəmdə bolidu. Sening bekitkining boyiqə hizmətkarlıringyoşa berilidiyaşun ix həkşini sanga təlaymən; qünki əzüngə ayanki, dərəh kesixtə arimizda heqkim Zidondikilərdək usta əməş». **7** Hiram Sulaymanning səzini angliyoşunda intayin huxal bolup: — Büğün bu uluq həlk üstigə həküm sürüxkə Dawutka xundak dana bir oşul bərgən Pərwərdigaroya təxəkkür eytilsun! —

dedi. **8** Hiram Sulaymanoşa adəm əwitip: — Sən mənə kəşioşun tələplirini anglap qəbul kıldim. Mən sening kədir yəşiqi wə arqa yəşiqi toqşuruluq arzu kiliyoşunlirining həmmisini ada kiliyəm; **9** Mənning hizmətkarlırim xularni Liwandin dengizyoşa apiridu; mən xularni sal kılıp baolşap, dengiz bilən sən mənə bekitkən yərgə yətküzimən, andin xu yərdə xularni yəxküzimən. Xuning bilən sən xularni tapxuruwelip, elip ketisən. Buning həsabioya sən tələplirim boyiqə ordidikilirim üqün yemək-iqmək təminatigəyşən, — dedi. **10** Xundak kılıp, Hiram Sulaymanoşa barlık təlipi boyiqə kədir yəşiqiləri wə arqa yəşiqilirini bərdi. **11** Sulayman Hiramoya ordidikilirining yemək-iqmikigə yigirmə ming kor buoşday wə yigirmə bat sap zəytun meyini əwətip bərdi. Hər yili Sulayman Hiramoya xundak berətti. **12** Pərwərdigar Sulaymanoşa wədə kiliyoşandək uningyoşa danalikiş bərgənidi. Hiram bilən Sulaymanning arisida inaklık bolup, ikkisi əhdə tüzixti. **13** Sulayman padixah pütün İsraildin haxaroya ixləmqilərnə bekitti, ularning sani ottuz ming idi. **14** U bularni nəwət bilən hər ayda on mingdin Liwanoşa əwətətti; xundak kılıp, ular bir ay Liwanda tursa, ikki ay əyidə turdi. Adoniram haxarqiləning üstidə turattı. **15** Sulaymanning yətmix ming hammili, taolarda ixləydiyən səksən ming taxşisi bar idi. **16** Uningdin baxça Sulaymanning mənəpdarlıridin ix üstigə kəşioşun üq ming üq yüz ix bəxi bar idi; ular ixləmqilərnə baxşurattı. **17** Padixah yarlık qixürşix bilən ular ibadəthanining ulini selixka yonuloşun, qong wə kimmətlik taxlarni kesip kəltürdi. **18** Wə Sulaymanning tamqiliri bilən Hiramning tamqiliri wə Gəballiklər kəşioşun taxlarni oyup, eyni yasax üqün yəşiqə həm taxlarni təyyarlap koydi.

6 İsrailar Misirdin qikşandin keyinki tət yüz səksininqi yili, Sulaymanning İsrailning üstidiki səltənətinin tətinqi yilining ikkinqi eyida, yani Zif eyida u Pərwərdigarning eyini yasaxça baxlıdi. **2** Sulayman padixah Pərwərdigaroya yəşioşun ibadəthanining uzunluqi atmix gaz, kəngliki yigirmə gəz wə egziliki ottuz gəz idi. **3** İbadəthanidiki «mukəddəs jay»ning aldidiki aywanning uzunluqi ibadəthanining kəngliki bilən barawər bolup, yigirmə gəz idi. İbadəthanining aldidiki aywanning kəngliki on gəz idi. **4** U ibadəthanioşa rojeklik derizə-pənjirilərnə ornattı. **5** İbadəthana temioya, yəni mukəddəs jay wə «kalamhanə»ning temioya yandax [üq kəwətlə] bir imarətəni saldi wə uning iqigə hujirlərnə yasidi. **6** [Taxşiriki imarətnin] təwənkə kəwətinin kəngliki bəx gəz, ottura kəwətinin kəngliki alta gəz, üqinqi kəwətinin kəngliki yəttə gəz idi. Qünki ibadəthanining taxşiki temida limlarni ornətkən təxükələr bolmasliki üqün u tamyoşa təkqə qikiriyoşanıdi. **7** İbadəthana pütünləy təyyar kılıp elip kelingən taxlardin bina kiliyoşanıdi. Xundak kiliyoşanda, uni yəşioşun wakitta nə bolka nə pəltə nə baxça təwəri əswablarning awazi u yərdə heq anglanmaytti. **8** Təwənkə kəwətinin hujirilirining kirix ixi ibadəthanining on tərpidi idi; bir ayylanma pələmpəy ottura kəwətkə andin ottura kəwətinin üqinqi kəwətkə qikatti. **9** Xundak kılıp [Sulayman] ibadəthanini yasap pütürdi. İbadəthanining üstigə har-limlarni bekitip, uni kədir tahtaylar bilən kəplidi. **10** U ibadəthanioşa yandax imarətnin kəwətlirining egzilikini bəx gəzdin kildi. Xu imarətnin kəwətliri ibadəthanioşa kədir limlari arkişik tutuxukluk idi. **11** Pərwərdigarning səzi Sulaymanoşa kelip mundak deyildiki: — **12** «Sən Mənə yasawətkən bu ibadəthanioşa kəlsək, əgər sən bəlgilimilirimdə mengip, həkümlirimgə riayə kılıp, barlık əmrlirimi tutup ularda mangsang, Mən atam Dawutka sən toqşuruluq eytkən səzümgə əməl kiliyəm; **13** Mən İsrailarning arisida mənə kılıp əz həlkim İsrailni əsla taxliməyən». **14** Sulayman ibadəthanini

yasap püttürdi. **15** Ibadəthanining tamlirining iq tərpinini u kedir tahtayliri bilən yasap, ibadəthanining tegidin tartip torusning limliriojiqə yaojaq bilən qaplidi; wə arqa tahtayliri bilən ibadəthanioja pol yatquzdi. **16** U ibadəthanining arka temidin yigirmə göz əlqəp ara tam yasap, iqqiriki hanini hasil kildi; u tegidin tartip torus limliriojiqə kedir tahtayliri bilən qaplidi. Bu əng iqqiriki hana bolup, yəni «kalamhana», «əng muqəddəs jay» idi. **17** Uning aldidiki əy, yəni muqəddəs hanining uzunluğu kirik gaz idi. **18** Ibadəthanining iqqi tamlirioja kapaq wə qeqəknug nushiliri nəxiş kılinojanidi. Ibadəthana pütünləy kedir tahtaylar bilən qaplanojanidi. Heq taz kərinməytti. **19** Pərwərdigarning əhdə sanduqini u yərdə koyux üqün, u ibadəthanining iqqiridiki kalamhanini yasidi. **20** Kalamhanining uzunluğu yigirmə göz, toqrisi yigirmə göz, egizliki yigirmə göz idi; u uni sap altundin qaplidi, xundakla uning aldidiki kedir yaojaqlik qurbangahnimu xundak qaplidi. **21** Sulayman ibadəthanining iqini sap altun bilən qaplidi; u iqqi kalamhanining aldinu altun zənjirlər bilən tosididi; kalamhanini altun bilən qaplidi. **22** Xu tərkiqədə u pütkül ibadəthanini, yəni pütkül ibadəthanining iqini altun bilən toluk qaplıojanidi. Kalamhanioja təəlluk boləjan qurbangahnimu pütünləy altun bilən qaplıojanidi. **23** Kalamhanioja u zəytun yaojiqidin ikki kerubning xəklini yasidi. Hər birining egizliki on göz idi. **24** Bir kerubning bir qanitining uzunluğu bəx gaz wə yəne bir qanitining uzunluğu həm bəx gaz bolup, bir qanitining uqidin yəne bir qanitining uqiojiqə on göz idi. **25** Ikkinji kerubning ikki qaniti xoxulup on göz idi. Ikki kerubning qong-kikiqliki wə xəkli ohxax idi. **26** Bir kerubning egizliki on göz bolup, ikkinji kerubningkimu həm xundak idi. **27** U kerublarni iqqiriki hanida koydi. Kerublarning qanatlıri yeyilip turatti. Birsining bir qaniti bir tamoja tegip, ikkinqisining qaniti udulidiki tamoja tegip turatti; ikkisinining iqqidiki qanatlıri hanining otturisida bir-birigə tegixip turatti. **28** U kerublarni altun bilən qaplidi. **29** U ibadəthanining tamlirining pütkül iq qərsini, yəni iqqiriki hanining wə həm taxkiriqə hanining qərsini kerub bilən horma dərəhlirining xəkilliri wə qeqək nushiliri bilən nəxiş kildi. **30** Ibadəthanining polini, yəni iqqiriki hanining həm taxkiriqə haniningqini altun bilən qaplidi. **31** Kalamhanining kirix eojozioja u zəytun yaojiqidin etilgən qox ixikləni yasidi. Ixiklərnug kexəkliri wə bexi əyning toqrisining bəxtin bir kismi idi. **32** Bu qox ixiklər zəytun yaojiqidin etilgənidi; u ixiklərnug üstigə kerublar, horma dərəhliri wə qeqək nushiliri nəxiş kilinip zinnətləngənidi; u ixikləni, jümlidin kerub bilən horma dərəhlirining nəxişlirini altun bilən qaplidi. **33** Ibadəthanining taxki hanisining ixikining kexəklirini zəytun yaojiqidin yasidi; ular əyning toqrisining təttin bir kismi idi; **34** qox qanatlik ixik bolsa arqa yaojiqidin yasaldi. Bir qaniti yeyilip katlinatti, ikkinji qanitim u yeyilip katlinatti. **35** U ularning üstigə kerublar, horma dərəhliri wə qeqək nushilirini nəxiş kildi; andin ularning üstigə, jümlidin nəxişlər üstigə altun qaplidi. **36** Iqqiriki həyolining temini bolsa u üq kəwət yonulojan tax bilən bir kəwət kedir yaojiqidin yasidi. **37** [Sulaymannug səltnətinining] tətəjini yilining Zif eyida Pərwərdigarning ibadəthanisining uli selindi. **38** Wə on birinji yilining Bul eyida, yəni səkkizinci ayda ibadəthanining həqyeri qaldurulmay, layihə boyiqə pütünləy tamam boldi. Xundak qilip uning əyni yasixioja yəttə yil kətti.

7 Sulayman əz ordisini bolsa, on üq yilda yasap püttürdi. **2** U yasiojan bu «Liwan ormini sariyi»ning uzunluqini yüz göz, kənglikini əllik göz wə egizlikini ottuz göz kildi. Kedir yaojiqi tüwrukidin tət qatar wə tüwruklərnug üstigə kedir limliri qoyulojanidi. **3** Tüwruklərnug üstidiki lim kətürüp

turojan əgzisimu kedir yaojiqidin idi. Limlar jəmiy kirik bəx bolup hər qatarda on bəxtin idi. **4** Uning üq kəwət derizisi bar idi, üq kəwəttiki derizilər bir-birigə udulmu'udul idi. **5** Barlik ixiklər wə kexəklər tət qasilik kılinojandi; ixiklər üq kəznəklilik bolup, ixiklər bir-birigə udulmu'udul idi. **6** U uzunluqini əllik göz, toqrisini ottuz göz kiliq, tüwruklik bir dəhliz yasidi; uning aldidida yəne bir dəhliz bar idi, wə uning aldidida yəne tüwruklik aywan bar idi. **7** Andin keyin u sorəq soraydiojan təhti üqün «Sorəq dəhlizi» dəp atalojan yəne bir dəhlizni yasidi. U dəhlizning tegidin tartip torusning limliriojiqə kedir yaojiqi bilən qaplanojanidi. **8** [Sulayman] əzi olturidiojan saray, yəni dəhlizning arqa həyolisoja jaylaxəjan sarayning layihisi «[sorəq] əyi»ningkigə ohxax idi. Sulayman əz əmrigə alojan Pərwənnug kizi üqün xu dəhlizgə ohxax bir sarayni yasatti. **9** Bu imarətlərnug həmmisi iqqiriki tamliridin tartip qong həyolining tamliriojiqə, ulidin tartip egzining pəwəzioja kimmət taxlardin, yəni ələm boyiqə oyulup andin iq-texi hərə bilən kesilgən taxlardin yasalojanidi. **10** Ulliri bolsa qong wə kimmət taxlardin, uzunluğu on göz wə səkkiz göz boləjan taxlardin kılinojanidi. **11** Ullarning üstigə yəne bekitilgən ələm boyiqə oyulojan kimmət əsi taxlar wə kedir limliri qoyulojanidi. **12** Qong həyolining qərsidiki tam üq kəwət oyulojan tax wə bir kəwət yonulojan kedir limliridin yasalojanidi. Pərwərdigarning ibadəthanisining iqqiriki həyolisining temi wə yəne ordidiki dəhlizning temimu xundak yasalojanidi. **13** Sulayman padixah adəm əwətip Hıramni turdin kəltürdi. **14** U kixi Naftali kəbilisidin boləjan bir tul hotunning oqılı bolup, atisi turluk bir miskər idi. Hıram miskərqiliklə türük ixlarni kilişqə tolimu usta, pəm-parasətlik wə bilimlik idi. U Sulayman padixahning kexioja kelip, uning həmma ixini kildi. **15** U əzi ikki tüwrukni mistin yasidi. Hər bir tüwrukning egizliki on səkkiz göz bolup, aylannisi on ikki göz idi. **16** Bu tüwruklərnug üstigə koyux üqün mistin ikki tajni kuyup yasap, uning üstigə koydi. Bir tajning egizliki bəx gaz, ikkinji tajning egizlikimu bəx gaz idi. **17** Tüwruklərnug tepsidiki tajlar torlarəja ohxax zinnətlinip, zənjirlər wə torlanəjan həlkilar bilən tokukluq idi. Bir tajning xundak yəttə qatar tor həlkiliri bar idi, ikkinji tajningmu həm xundak yəttə qur tor həlkiliri bar idi. **18** U yəne anarlarni, yəni tüwruklərnug üstidiki hər bir tajni yepip turidiojan tor həlkilarning üstigə ikki qatar anarni yasidi. U birinji wə ikkinji tajojimu ohxaxla xundak kildi. **19** Aywandiki tüwruklərnug üstidiki tajliri nilupər xəkillik bolup, egizliki tət gəzdin idi. **20** Ikki tüwrukning tajliridiki tor həlkilirioja yeqin tompiyip qikqan jayning üstidə kəwətmə-kəwət qəridigən ikki yüz anar nushisi bar idi. Ikkinji tajning qərsimu ohxax idi. **21** U tüwruklərnug ibadəthanining aldidiki aywanəja tiklidi. Ong tərpiyə birni tikləp namini «Yakin», sol tərpiyə birni tikləp, namini «Boaz» atidi. **22** Tüwruklərnug üsti nilupər xəklidə yasalojanidi. Buning bilən tüwruklərnug ixiliri pütəkəndi. **23** U mistin «dengiz» dəp atalojan yoojan das yasidi. Uning bir girwikidin yəne bir girwikigə on göz kəltətti. Uning aylamisi ottuz göz idi. **24** Dasning girwiki asti qəridəp kapaq nushiliri bilən zinnətləngənidi. Bular dasning qərsining hər bir gezigə undin, ikki qatar qoyulojan idi. Ular das bilən bir wəqəttə kuyup qikirilənojanidi. **25** Das on ikki buqa xəkli üstidə turoquzulojanidi. Bularning üqi ximal tərəpkə, üqi oşəb tərəpkə, üqi jənub tərəpkə, üqi xərək tərəpkə yüzləngənidi. «dengiz» bularning üstidə idi; ularning arkisi iq tərpidə idi. **26** Dasning kelinlikli alikənnug kənglikidə bolup, uning girwiki piyalining girwikidə, xəkli eqilojan nilupərdəkdir. Uningəja ikki ming bat su siojatti. **27** Uningdin bəxəja u mistin on təglikni yasidi. Hər bir

təglikning uzunluki tət gəz, kənglikli tət gəz bolup, egizliki üq gəz idi. **28** Bu təgliklər xundaq yasaqanidik, ularning [rəsimlik] tahtiliri bar idi; tahtiliri ramkilar iqigə ornitiloqanidi. **29** Ramkilarning otturisidiki rəsim tahtaylirida wə ramkilarning əzidimu xirlar, buqılar wə kerublarning sürətlik zinnətliri bar idi; xirlar wə buqılarning əsti wə üsti zənjirsiman gül qəmbirək xəklidə zinnətləngənidi. **30** Hər bir təglikning mis okliri bilən tət qəqi bar idi; təglikning dasni kətürüp turidioqan tət burjikidə jazisi bar idi; das astidiki putlirining hər tərəpidə torlanoqan kuyma gül xahliri ornitiloqanidi. **31** Hər təglikning iqidə qoŋgkurluqi bir gəz kelidioqan «kiqik təglik» bolup, əozini dügələk idi; kiqik təglikning uzunluki bir yerim gəz idi; əozining ətrapida nəxixlər bar idi; ularning ramkiliri dügələk əməs, bəlki tət qasilik idi. **32** Tət qəqi rəsimlik tahtayliri astida bolup, ularning okliri təglikkə bəkitilgənidi. Hər bir qəqning egizliki bir yerim gəz idi. **33** Qəqlarning kurulumisi jəŋg hərwilirining qəqliridəkdir. Ular ning kəzanliri, kəşkanliri, qətiqliri wə oklirining həmmisi mistin kuyuloqanidi. **34** Hər bir təglikning tət burjikidə birdin tət tutkuqi bar idi; ular təgliktin qiqip turattı wə ular təglik bilən təŋg kuyuloqan. **35** Hər bir təglikning tətəpidə egizliki yerim gəz kelidioqan bir yumilik jəza bar idi. Hər bir təglikning tətəpidə tirək wə rəsimlik tahtaylar bar idi. Ular təglik bilən təŋg kuyuloqan. **36** U muxu tirək wə rəsim tahtayliridiki box orunlaroq kerub, xir wə horma dərəhlirining nushilirini wə qərisigə torlanoqan gül xahlirini nəxix kildi. **37** Xu tərəkidə u muxu on təglikni yasap boldi. Həmmisi bir nushida kuyulup, ohxax qoŋgluqta wə xəkildə idi. **38** U mistin on das yasioqan bolup, hər bir daska qirik bat su siqətti; hər bir dasning tooqrisi tət gəz idi. On təglikning hər birining tətəpidə birdin das bar idi. **39** U bəx dasni ibadəthanining ong yenisidə wə bəxni ibadəthanining sol yenisidə qoydi; mis dengizni ibadəthanining ong tərəpigə, yəni xərkiy jənub tərəpigə qoydi. **40** Hiram xularoqə təəlluq das, kürək wə qəqa-kuçilarnimu yasap təyyar kildi. Xundaq kılıp Hiram Sulayman padixah üqün Pərwərdigarning əyining barlik kurulusu hizmitini pütküzdı: — **41** ikki tüwrük, ikki tüwrükning üstidiki apqursiman ikki bəx wə bu ikki bəxni yepip turidioqan ikki tori yasitip püttürdi, **42** xu ikki tor üstigə qayqilaxturuloqan tət yüz anarni yasatti. Bir torda ikki qətar anar bolup, tüwrük üstidiki; apqursiman ikki bəxni yepip turattı. **43** U on das təglikni wə das təglikigə kuyulidioqan on «yuyux desini», **44** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis buqini yasatkuzdi, **45** kəzanlarni, kürəklərnəni wə qəqa-kuçilarnimu təyyar kildi. Hiram Pərwərdigarning əyi üqün Sulayman padixahning əmri bilən yasioqan bu həmmə nərsilər parkiraydioqan mistin idi. **46** Padixah ularni lordan tüzəŋglikidə, Sukkot bilən Zarətaning otturisida, [xu yərdiki] seozizlayda kəlip yasap, kuqdurup qıktı. **47** Bu nərsilər xunqə kəp boləqəqka, Sulayman ularning eoqirlikini əlqimidi. Xuning bilən misning eoqirlik mələm bolmidi. **48** Sulayman yənə Pərwərdigarning əyi iqidiki barlik əswablarni yasatti: — yəni altun huxbuyahqni, «təkdım nan» kuyulidioqan altun xirəni, **49** Kalamhana aldidə turidioqan sap altun qıraoqdanlarni (bəxni ong yenida, bəxni sol yenida) yasatti; wə xularning gilsiman zinnətlirini, qıraoqlirini, qıraoq kışkuqlirini altundin yasatti; **50** das-piyalilirini, piqəqlirini, qaqilirini, təhsilirini wə küldanlarning həmmisini sap altundin yasatti; u iqirikli hanining, yəni əŋg muqəddəs jəyning qatlinidioqan, qox qənatlik ixiklərnəning girəlrini wə əydiki muqəddəs jəyning [ixiklirining] girəlrini altundin yasatti. **51** Sulayman padixah Pərwərdigarning əyi üqün kılduridioqan həmmə kuruluslar tamam boləqanda, u atisi Dawut [Hudaqə] atioqan nərsilərnəni

(yəni kümüx, altun wə türlük bəxka buyumlarini) əkəltürüp Pərwərdigarning əyining həzinilrigə koydurdi.

8 Xu qəoqda Sulayman Pərwərdigarning əhdə sanduqini «Dawut xəhəri»din, yəni Ziondin yətkəp kelix üqün Israil əksəqallirini, qəbila bəglirini wə Israil jəmətlirining bəglirini Yerusalemə öz yenioqə yioqilixkə qəkirdi. **2** Buning üqün Israilning həmmə adamliri Etanim eyida, yəni yəttinqi aydiki bəkitilgən heyəta Sulayman padixahning qəxiqə yioqildi. **3** Israilning həmmə əksəqalliri yetip kəlgəndə Lawiyalar əhdə sanduqini kətürüp [mangdi]. **4** Ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini, jəmət qədri bilən uning iqidiki barlik muqəddəs buyumlarini kətürüp elip qıktı. Kaqınlar bilən Lawiyalar muxularni elip qıktı. **5** Sulayman padixah wə uning aldioqə yioqiloqan barlik Israil jəməti əhdə sanduqining aldidə mengip, kəplikidin sanini elip bolmaydioqan san-sənsəks qoy bilən kalilarni kurbanlik kılıxattı. **6** Kaqınlar Pərwərdigarning əhdə sanduqini öz jəyioqə, ibadəthanining iqki «kalamhana»sioqə, yəni əŋg muqəddəs jəyioqə elip kirip, kerublarning qənatlirining astioqə koydi. **7** Qünki kerublarning yeyilip turoqan qənitə əhdə sanduqining ornə üstidə boləqəqka, əhdə sanduqi bilən uni kətürüp turidioqan baldəqlarni yepip turattı. **8** Bu baldəqlar nəhəyiti uzun boləqəqka, kalamhanining aldidiki muqəddəs jəyda turup, əhdə sanduqining yenediki ikki baldəqning uqlirini kərgili bolattı, biraq əyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldəqlar taki bütüŋgə qədər xu yərdə turmaqta. **9** Əhdə sanduqining iqidə Musa pəyoqəmbər Hərəb təoqida turoqanda iqigə saləqan ikki tax tahtidin bəxka həq nərsə yok idi (Israilar Misir zeminidin qıkkəndin keyin Pərwərdigar ular bilən hərəbdə əhdə tüzgənidi). **10** Wə xundaq boldiki, kaqınlar muqəddəs jəydin qıqxioqila, bir bulut Pərwərdigarning ibadəthanisini qəpliwaldi. **11** Kaqınlar bulut tüpəylidin öz wəzilirini etəxkə erə turalmaytti; qünki Pərwərdigarning julasi Pərwərdigarning əyini tolduroqanidi. **12** Bu pəytə Sulayman: — Pərwərdigar tum kərangəşuluq iqidə turimən, dəp eytkəndi; **13** lekin, [i Pərwərdigar], mən dər wəxə Səning üqün bir həyətlik məkən bolsun dəp, Sən məŋgü turidioqan bir əyni yasidim, dedi. **14** Andin padixah burulup barlik Israil jəmətigə bəht tilidi; Israilning barlik jəməti uning aldidə turattı. **15** U mundaq dedi: — «Israilning Hudasi Pərwərdigarə təxəkür-mədhijə boləy! U Əz əozi bilən atam Dawutka wəddə kılıqanidi wə Əz kəli bilən uni əməlgə axurdi. U Dawutka yənə: — **16** «Mən Əz həlkim Israilni Misir zeminidin elip qıkkən kündin buyan namim üqün bu yərdə bir əy salay dəp Israilning hər kəysi kəbililirining xəhərliridin həq kəyisini tallimidim; biraq həlkim boləqan Israilə qəkürmənlilik kılısun dəp Dawutni tallidim» degənidi. **17** Əmdi atam Dawutning Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioqə atəp bir əy selix arzu-niyiti bar idi. **18** Biraq Pərwərdigar atam Dawutka: «Kəŋlündə Məning namimoqə bir əy yasəxka kılıqan niyiting yəhxidur; **19** əmma xu əyni sən yasiməysən, bəlki səning puxtungdin bolidioqan oşlung, u Məning namimoqə atəp xu əyni salidun», degənidi. **20** Mana əmdi Pərwərdigar Əz seozigə əməl kildi. Mən Pərwərdigar wəddə kılıqinidək, atəmning ornini besip, Israilning təhtigə olturdum; Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioqə atəp bu əyni saldim. **21** Əyde əhdə sanduqi üqün bir jəyni rastlidim; əhdə sanduqi iqidə Pərwərdigarning atəbowlirimizni Misir zeminidin elip qıkkəndə, ular bilən tüzgən əhdə [tahtiliri] bardur». **22** Andin Sulayman Israilning barlik jəmətigə yüzlinip, Pərwərdigarning kurbəŋahning aldidə turup, kəllirini asmanə qəritip kətürüp **23** mundaq dua kildi: — «I Israilning Hudasi Pərwərdigar! Nə yukirikə asmandə

nə təvənkə yərdə səndək Huda yoxtur; aldingda pütün kəlbə bilən mangidoqan kulliring üqün əhdəngdə turup əzğərməs muhəbbitingni kərsətküqisən. **24** Qünki Sən Öz kəlung atam Dawutka bərgən wədədə turdung; Sən Öz aqzinq bilən eytkən səzünggə mana bəgündək Öz kəlung bilən əməl kəilding. **25** Əmdi həzir, i İsrailning Hudasi Pərwərdigar, Öz kəlung atam Dawutka: — «Əgər sening əwladliring əz yollirioqə sagək bolup sən Mening aldimda mangojandək mangidoqan bolsa, sanga əwladindin İsrailning təhtidə olturidoqan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turəyoysən. **26** Əmdi həzir, i İsrailning Hudasi, Sən kəlung Dawutka eytkən səzling əməlgə axuruoqay, dəp etüminən! **27** Ləkin Huda Əzi rastla yər yüzidə makan kəlamdu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asmini seni siqduralimioqan yərdə, mən yasioqan bu əy kəndəkmu Sening makaninq bolalisun?! **28** Ləkin i Pərwərdigar Hudayim, kəlungning duasi bilən iltijasioqə kulək selip, kəlungning bəgün Sanga ketürən nidası wə tilikini anglioqaysən; **29** xuning bilən Öz kəzlingni keqə-kündüz bu əygə, yəni Sən: «Mening namim u yərdə ayan bolsun» dəp eytkən jayoqə keqə-kündüz tikkəysən; **30** kəlungning u jayoqə karap kəloqan duasioqə kulək saləyoysən. **30** kəlung wə həlkinq İsrail bu jayoqə karap dua kəloqan qəoqə, ularning iltijasioqə kulək selip, Öz makaninq kəloqan asmanlardin turup anglioqaysən, anglioqaningda ularni kəqürəyoysən. **31** Əgər birsə əz kəoxnisioqə gunah kəilsə wə xundakla ixning rast-yəloqanlikini bəkitiz üqün kəşəm iqqüzilsə, bu kəşəm bu əydiki kəurbəngəhingning aldioqə kəlsə, **32** Sən kəşəmmi asmanda turup anglap, əməl kəlip əz bəndiliring otturisida həküm qəkarəyoysən; gunahı bar adəmmi gunahkə tartip, əz yolini əz bəxioqə yəndurup, gunahsız adəmmi aqlap, əz adilikioqə karap uningə həkəini bərgəyoysən. **33** Əz həlkinq İsrail Sening aldingda gunah kəloqini üqün düxməndin yəngilsə, Sanga kəytip bu əyda turup, namingni etirap kəlip, Sanga dua bilən iltija kəilsə, **34** Sən asmanda anglap, Əz həlkinq İsrailning gunahini kəqürüp, ularni Sən ata-bowilirioqə təkdım kəloqan zəminioqə kəyturup kəlgəyoysən. **35** Ular Sanga gunah kəloqini üqün asman etilip yəmoqur yəoymaydioqan kəliwətiling bolsa, ləkin ular bu jayoqə karap Sanga dua kəlip namingni etirap kəlip, Sening ularni kəyinqilikə saləjining tūpəylidin əz gunahidin yənip towa kəilsə, **36** Sən asmanda turup kulək selip, kulliringning wə həlkinq İsrailning gunahini kəqürəyoysən; qünki Sən ularoqə mengix kerək boləyan yəhxi yolni əgitisən wə Əz həlkinqgə miras kəlip bərgən zəminning üstigə yəmoqur yəoqürisən! **37** Əgər zəmində aqarqilik yə wəba bolsa, yə ziraətlər Dan almisa yə hal qəixsə yə uni qəkətkilər yəki qəkatkə liqinkiliri bəsiwəlsə, yə düxmənlər ularning zəmindiki xəhərlirining kəwükilirioqə hujum kəlip kəxiwəlsə, yə həkəndək apət yə kəsəlik bolsa, **38** Sening həlkinq boləyan İsraildiki həkəndək kixi əz kənglidiki wəbani bilip, ulardin həkəyisi kixi kəllirini bu əygə sunup, həkəndək dua yəki iltija kəloqan bolsa, **39** əmdi Sən turuwatkan makaninq asmanda turup anglap, kəqürüm kəloqaysən; Sən hər bir adəmming kəlbini bilgəoqə, əməl kəlip əzining yollirini əzigə yəndurəyoysən (qünki Sənla, yəloqə Sənla həmmə insan balilirining kəlbilirini bilgəüqdursən); **40** xundək kəlip, ular Sən ata-bowilirimioqə təkdım kəloqan zəmində olturup əmrining həmmə künliridə səndin kərkidoqan bolidu. **41** Əz həlkinq İsraildin bolmioqan, Sening uloqə naminq tūpəylidin yirək-yirəklardin kəlgən musapir bolsa **42** (qünki ular Sening uloqə naminq, kədrətlik kəlung wə sozoqan bilikinq toqrisida angliyaydu), — undək birsə kəlip bu əy tərəpkə karap dua kəilsə, **43** Sən turuwatkan makaninq boləyan asmanlarda uningə kulək selip, u musapir Sanga nida kəlip tiliginining həmmisigə

muwəpik kəloqaysən; xuning bilən yər yüzidiki barlik əllər namingni tonup yətip, Əz həlkinq İsraildək Səndin kərkidoqan bolup, mən yasioqan bu əyning Sening naminq bilən atəloqinini bilidu. **44** Əgər Sening həlkinq Sening tapxuruqung bilən düxməni bilən jəng kəlixkə qikkənda, Sən tallioqan bu xəhərgə, xundakla mən namingə atəp yasioqan bu əy tərəpkə karap Sən Pərwərdigarə dua kəilsə, **45** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijasioqə kulək selip, ularni nusrətə kərixəyoysən. **46** Əgər ular sanga gunah sadir kəloqan bolsa (qünki gunah kəilmaydioqan həkəixi yoxtur) Sən ularoqə oqəzəplinip, ularni düxmənlirining kəlioqə tapxuruqung bolsang, bular ularni yirək-yəkinqə, əzlrining zəminioqə sürgün kəlip elip barəyan bolsa, **47** ləkin ular sürgün kəlinioqan yurttə əs-həoxini tepip towa kəlip, əzi sürgün boləyan yurttə Sanga: — Biz gunah kəlip, kəbəlilkə berilip Səndin yüz ərüp kəttük, dəp yəlinə, **48** — əgər ularni sürgün kəloqan düxmənlirining zəminidə pütün kəlbə wə pütün jəmidin Sening tərpinggə yənip, Sən ularning ata-bowilirioqə təkdım kəloqan zəminioqə, Sən tallioqan xəhər tərəpkə wə mən namingə atəp yasioqan bu əy tərəpkə yüzini kəlip, Sanga karap dua kəilsə, **49** Sən turuwatkan makaninq boləyan asmanlarda turup ularning duasi wə iltijasinə anglap ular üqün həküm qəkirip, **50** Əz həlkinqning Sanga sadir kəloqan gunahini, Sanga ətküzəng həmmə itətsizlikirini kəqürüm kəloqaysən wə ularni sürgün kəloqanlarning aldidə ularoqə rəhim tapkəzoqaysənki, xular ularoqə rəhim kəilsun **51** (qünki ular Əzling Misirdin, yəni təmir tawlx peqidin qəkarəyan Əz həlkinq wə Əz mirasingdur); **52** Sening kəzling Əz kəlungning iltijasioqə wə Əz həlkinqning iltijasioqə oqək boləy, ular hər ixtə sanga nida kəlip tiliginidə ularoqə kulək saləyoysən; **53** qünki Sən ata-bowilirimizni Misirdin qəkarəjiningda Əz kuləng Musa kərikil eytkəningdək, Sən həlkinqni Əzlinggə bə mirasing bolsun dəp, yər yüzidiki həmmə əllər arisidin ularni ayrim elip talliding, i Rəb Pərwərdigar!». **54** Sulayman Pərwərdigarə xu barlik dua wə iltijalarini kəlip boləqanda, kəllirini asmanəy karap kətirüp Pərwərdigarning kəurbəngəhing aldidə tilzinip turəyan yərdin kəpət, **55** əz turup İsrailning barlik jəməitigə yukiri əwəzda bəht tiləp mundaq dedi: — **56** «Uning barlik wədə kəloqini boyiqə Əz həlkinq İsrailəy aram bərgən Pərwərdigar mubərəkurl! U Əz kəli Musaning wasitisi bilən kəloqan həmmə məhrəbanə wədəllərninq həkəiri yərdə kəlmidi! **57** Pərwərdigar Hudayimiz ata-bowilirimiz bilən boləndək biz bilən billə boləy; U nə bizdin wəz kəqmisun nə bizni taxlimisun; **58** buning bilən U kəlbimizni Uning yolliridə mengixkə, Əzi ata-bowilirimizəyə buyruəyan əmlər, bəlgilimilər wə həkümlərnini tutuxkə Əzigə mayil kəloqay; **59** mening Pərwərdigarning aldidə iltija kəloqan bu səzlim keqə-kündüz Pərwərdigar Hudayimizning yənidə tursun; xuning bilən Əz kəlung üqün toqra həküm kəlip, həlkinq İsrail üqün toqra həküm kəlip, hər kəndiki dərdigə yətkəysən; **60** xuning bilən yər yüzidiki həmmə əllər Pərwərdigar Əzi Hudadur, Uningdin bəxkisi həkəyisisi yoxtur dəp bilgəy, **61** xundakla bəgün kəloqaninglarəy əhxax Uning bəlgilimilridə mengixkə wə əmlirini tutuxkə kəlbinglər Pərwərdigar Hudayimizəyə mukəmməl boləy!». **62** Wə padixah pütün İsrail bilən billə Pərwərdigarning aldidə kəurbanliklarni kəildi. **63** Sulayman Pərwərdigarə inəlik kəurbanliki süpitidə yigirmə ikki ming kala wə bir yüz yigirmə ming koy kəurbanlik kəildi. Padixah bilən barlik İsrailnar xundək kəlip Pərwərdigarning əyini uningə bəoqixlidi. **64** Xu küni padixah Pərwərdigarning əyining aldidiki həyilisinin otturisini ayrip mukəddəs kəlip, u yərdə kəyüdmə kəurbanliklər, axlik həyiyəliəri wə inəlik kəurbanliklirining yəoqlirini sundi; qünki Pərwərdigarning

aldida turoqan mis qurbangah keydürmə qurbanliklar, axliq hədiyələri və inaklik qurbanliklirining yaqlirini qobul kilixka kicik kəldi. **65** Xuning bilən u waqıtta Sulayman və uning bilən boləqan pütin İsrail, yəni Hamat rayoniqə kirix eoqizidin tartip Misir ekiniqə həmmə yərlərdin kəlgən zor bir jamaət Pərwərdigar Hudayimizning aldidə yəttə kün və yəna yəttə kün, jəmyi on tet küngiqə hətət ötküzdi. **66** Səkkizinq künidə u həlkni kayturdi; ular padixahning bəhtini tilidi; andin ular Pərwərdigarning Öz kuli Dawutka və həlki İsrailoqə kiləqan yaxhiliqliri üqün kəlbidə xad-huram bolup öz əy-qedirlirigə kaytip kətti.

9 Sulayman Pərwərdigarning əyi, padixah ordisi və xundakla kuruxni arzu kiləqan baxka quruluqlarni kənglidikidək pütküziq boləqanda, **2** Pərwərdigar Sulaymanoqə Gibeonda kəringəndək əmdi ikkinqi kətim uningəyə kərtindi. **3** Pərwərdigar uningəyə mundək dedi: — «Sən Mening aldimda kiləqan dua və iltijayingni anglidim; Mening namim uningda əbədgiqə ayan kilinixi üqün, sən yasioqan bu əyni Əzümgə mukəddəs kildim. Mening kəzlim və kənglüm xu yərdə həmixə bolidu. **4** Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangojnidək, sənmu sanga buyruqinimning həmmisigə muwapik əməl kilix üqün, bəlgilimilirim və həkümlirimni tutup, pak kəngül və durusluq bilən aldimda mangsang, **5** Mən əmdi atang Dawutka: «İsrailning təhtidə sanga əwladingdin olturuxka bir zat kəm bolmaydu» dəp wəda kiləqinimdək, Mən padixahlik təhtingni İsrailning üstidə əbədgiqə məhkəm kilimən. **6** Ləkin əzüng ya oşullirig Manga əgixixtin waz kəqip Mən aldinglarda kəyoqan əmrlirim bilən bəlgilimilirimni tutmay, bəlki baxka ilahlarınig kulluqə kirip ularəqə səjdə kilsanglar, **7** xu qəoqda Mən İsrailni ularəqə təkdim kiləqan zeminidin üzüp qikirimən; və Öz namimni kərsitixkə Əzümgə mukəddəs kiləqan bu əyni nəzirimdin taxlaymən və İsrail həmmə həlklər arisida səz-qəqək və təpə-təningni obyekt bolidu; **8** Bu əy qərqə həzir kərkəm kəriñsimu, xu zamanda uningdin ətkənlərnig həmmisi zor həyrən kəlixip üxkirtip: «Pərwərdigar bu zeminəyə və bu əygə nemixka xundək kilidi?» dəp soraydu. **9** Kixilər: — Qünki [zeminidiki həlklər] əz ata-bowilirini Misir zeminidin qikəroqan Pərwərdigar Hudasi taxlap, əzilirni baxka ilahlarəqə baolap, ularəqə səjdə kilip kullukida boləqanliki üqün, Pərwərdigar bu pütkül külpətni ularning bəxiqə qüxürüptu, dəp jawab beridu. **10** Xundək boldiki, yigirmə yil ətüt, Sulayman u ikki əyni, yəni Pərwərdigarning əyi bilən padixah əyini yasap boləqandin keyin, **11** Turning padixahı Hiram Sulaymanoqə barlik təplərliri boyiqə kədir dərəhliri, arqə dərəhliri və altun təminligini üqün Sulayman padixah uningəyə Galiliyə əlksididin yigirmə xəhərnə bərdi. **12** Hiram Sulayman uningəyə bərgən xəhərlərnə kəriuxkə Turdin qikip kəldi; ləkin ular uningəyə həc yəqmidi. **13** U: — Həy buradirim, sən muxu manga bərgining zadi kəndək xəhərlər?! — dedi. U ularni «Kabulning yurti» dəp ətidi, və ular bügünki küngiqə xundək atilidu. **14** Hiram bolsa padixahka bir yüz yigirmə talant altun əwətkəndi. **15** Sulayman padixah Pərwərdigarning əyini, əz əyini, Milloni, Yerusalemnig sepilini, Həzorni, Məgiddoni və Gəzər xəhərlirini yasax üqün həxəroqə tutkən ixligüqilərnig ixliri mundək; — **16** (Misirning padixahı Pirəwn qikip Gəzərgə hujum kilip elip, uni otta kəydürüp, xəhərdə turuwatqan Kənaaniylarni kirip, xəhərnə toy sowoqisi stüpitidə Sulaymannig hotuni boləqan əz kizioqə bərgənidi) **17** Sulayman Gəzər bilən təwənkə Bəyt-Həronni bina kildi; **18** u Baalat bilən əz zeminidiki qəlgə jaylaxkən Tadmornimu yengidin yasidi, **19** xundakla əziga həs həmmə ambar xəhərlirini, «jəng hərwisə xəhərləri»ni, «atliklər

xəhərləri»ni və Yerusalemda, Liwanda və əzi soraydioqan barlik zeminida halioqinini bina kildi. **20** İsrailardin bolmioqan Amoriylar, Hittiylar, Pərizziylər, Hiyiylar və Yəbusiylardin [İsrail] zeminida kəlip qəloqanlarning həmmisini bolsa, **21** Sulayman bularni, yəni İsrailar pütinləy yəqəltalmioqan əllərnig kəldük əwladlirini kulluk həxəroqə tutti. Ular bügünki küngiqə xundək bolup kəldi. **22** Ləkin Sulayman İsrailardin həc kimni kul kilməy, bəlki ularni ləxkər, hizmətkər, həkümdar-əməldar, hərwa bilən atliklarning sərdarlıri kildi. **23** Bulardin Sulaymannig ixlirini baxkəridioqan, yəni ixligüqilərnig üstigə kəyoqəqan qong nəzarətkilər bəx yüz əllik idi. **24** Pirəwnning kizi Dawutning xəhəridin kəqip Sulayman uning üqün yasioqan əyde olturojini, u Millo kəl'əsini yasidi. **25** Sulayman Pərwərdigarəyə yasioqan qurbangahda yilda üq kətim kəydürmə qurbanliklər bilən inaklik qurbanliklirini sunatti və Pərwərdigarning aldidiki [huxbuygahə] huxbuy yaqətti. Xu tərəkidə u ibadəthanining ixlirini pütküzdü. **26** Sulayman padixah Ezion-Gəbərdə bir türkümlərnə yasidi. U yər bolsa Edom zeminida, Kizil dengiz boyidiki Elatning yenida idi. **27** Hiram əz hizmətkərliri, yəni dengizqilikni obdan bilidioqan nəqqə kəmiqlərnə Sulaymannig hizmətkərlirioqə qoxulup kəmilərdə ixləxkə əwətti. **28** Ular Ofiroqə bərip, u yərdin tet yüz yigirmə talant altunni elip kəlip, Sulayman padixahka apardi.

10 Xəbaning ayal padixahı bolsa Sulaymannig Pərwərdigarning nami bilən baolixlik boləqan dangk-xəhritini anglap, uni kiyin qigix-soallar bilən sinqilə kaldi. **2** U huxbuy buyumlar, intayin tola altun və yaqut-gəhərlər artiloqan təgilərnə elip, qong dəbdəbə bilən Yerusalemoqə kaldi. Sulaymannig kəxiqə kəlgəndə əz kəngligə pütkül həmmə ix toşruluk uning bilən səzləxti. **3** Sulayman uning həmmə sorioqanlirioqə jawab bərdi. Həqnemə padixahka karəngəyə əməs idi, bəlki həmmisidə uningəyə jawab bərdi. **4** Xəbaning ayal padixahı Sulaymannig danalikiqə, yasioqan orda-sarayəyə, **5** dastihəndiki taamlarəqə, əməldarlarınig kətar-kətar olturuxlirioqə, hizmətkərlirining kətar-kətar turuxlirioqə, ularning kiygən kiyimlirigə, uning səkiylirioqə və uning Pərwərdigarning əyidə atəp sunəqan kəydürmə qurbanliklirioqə karəp, üni iqigə qüxüp kətti. **6** U padixahka: — Mən əz yurtumda silining ixliri və danalikiqliri toşrisida anglioqan həwər rast ikən; **7** Əmma mən kəlip əz kəzlim bilən kərmigüqə bu səzlərgə ixənmigənidi; və mana, mən yeriminimu anglimioqan ikənmən; silining danalikiqliri bilən bərikət-bayaxatlikliri mən anglioqan həwərdin ziyadə ikən. **8** Silining adəmliri nemidəgən bəhtlik-həl! Həmixə silining aldiridə turup danalikiqlirini anglaydioqan bu hizmətkərlər nəqədər bəhtlikur! **9** Silidin səyüngən, silini İsrailning təhtigə olturojuzəqan Pərwərdigar Hudaliri mubərkut! Pərwərdigar İsrailəyə mənggilitik baolioqan muhəbbiti üqün, U silini toşpə həküm və ədalət sürgili padixah kildi, dedi. **10** U padixahka bir yüz yigirmə talant altun, intayin kəp huxbuy buyumlar və yaqut-gəhərlərnə sowəqə kildi. Xəbaning ayal padixahı Sulayman padixahka sunəqan xunqə zor miqdardiki huxbuy buyumlar uningdin keyin həc kəriəngən əməs **11** (Hiramning Ofirdin altun əpkəldioqan kəmilirimu Ofirdin yəna intayin zor miqdardiki səndəl yaqıqi və yaqut-gəhərlərnə elip kaldi. **12** Padixah səndəl yaqıqidin Pərwərdigarning əyi üqün və padixahning ordisi üqün tələmpəy-salasunlar yasatti həmmə nəqəmə-nəwəqəyə üqün qiltarlar və sazları xuningdin yasatti. Xu waqıttin keyin xundək zor miqdardiki esil səndəl yaqıqi bu waqıtkiqə həc kəltürülmidi ya kəriülüp bəqmidi). **13** Sulayman padixah Xəbaning ayal padixahioqə əz xəhəna səhawitidin

bərgəndin baxka, ayal padixahning kengli tartkan həmmi — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmətkarlıri bilən yoləqa qikişp öz yurtioqa kaytip kətti. **14** Sulaymanəqa hər yili kaltürülgen altuning ezi altə yüz atmix altə talant idi. **15** Bu kirimdin baxka, tijaqtəqilərdin, oqətqilərnəng sodisidin, barliq Əbəybi padixahliridin wə əz zeminidiki əməldərlərdin həmə altun kaltürüldi. **16** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni soqturdi wə hər siparəqa altə yüz xəkəl altun kətti; **17** xundakla üq yüz kəlkanmi yapılaklanəjan altundin yasidi; hərbi kəlkanmi yasaxka üq mina altun ixlitildi; padixah ularni «Liwan ormini sariyi»əqa esip koydi. **18** Padixah pil qixliridin qong bir təhnti yasip, uni tawlanəjan altun bilən kaplattı. **19** Təhtning altə kəwətlik pələmpiyi bar idi. Təhtning bax yələnqūki yumilak bolup, orundukning ikki yenida tayanəquqisi bar idi, hərbi tayanəquqning yenida birdin erə turojan xirning həykili bar idi. **20** Altə kəwətlik pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərpidə erə turojan on ikki xirning həykili bolup, hərbi basquqning ong-sol tərpidə birdin bar idi; baxka həqkəndəkd əldə uningəqa ohxax yasalojini yok idi. **21** Sulayman padixahning barliq jampiyaliliri altundin yasalojan; «Liwan ormini sariyi»diki barliq qaqa-kuqilar tawlanəjan altundin yasalojan; ularning həqkəyssi kümüxtin yasalmiojan; Sulaymanning künliridə kümüx həqnemigə ərziməytti. **22** Qūnki padixahka qaraxlik dengizda yüridiojan, Hıramning kemilirigə qoxulup «Tarxix kemə» ətriti mu bar idi; «Tarxix kemə ətriti» üq yilda bir kətim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə əzlarni əkelətti. **23** Sulayman padixah yər yüzidiki barliq padixahlərdin baylikta wə danalixta üstün idi. **24** Huda Sulaymanning kəngligə saləjan danalixni anglax üqtin yər yüzidiki kəlm həmmisi uning bilən didarlixix arzusi bilən kelətti. **25** Kəlgənlərnəng həmmisi əz sojəwitiñ elip kelətti; yəni kümüx qaqa-kuqilar, altun qaqa-kuqilar, kiyim-keqəklər, dubuloja-sawutlar, tetitkuqlar, atlar wə keqirlarni elip kelətti. Ular hər yili bəlgilik miqdarda xundak kılattı. **26** Wə Sulayman jəng hərwiliri wə atliq əskərləni yioqdi; uning bir ming tet yüz jəng hərwisı, on ikki ming atliq əskiri bar idi; u ularni «jəng hərwisı xəhərliri»gə wə əzi turuwatkan Yerusalemoja orunlaxturdi. **27** Padixah Yerusalemda kümüxni taxtək kəp, kedir dərəhlirini jənuubi tüzləngliktiki üjmə dərəhlirigə ohxax nuroqun kildi. **28** Sulayman alojan atlar Misirdin wə Kuwədin idi; padixahning tijaqtəqiliri ularni Kuwədin bekitilgen bəhadə alatti. **29** Misirdin elip kəlgən bir jəng hərwisining bahəsi altə yüz kümüx tənggə, hər at bolsa yüz əllik tənggə idi; wə ular yənə Hıttiyaların padixahliri həmə Suriyə padixahliri üqtin mu ohxax bəhadə elip qikti.

11 Lekin Sulayman padixahning kengli Pirəwning kizidin baxka kəp qətəllik ayalləroja, jümlidin Moabi, Ammoniy, Edomiy, Zidoni, Hıttiy ayallirioja qüxkənidi. **2** Pərwədigar əslidə muxu əllər toqrulux İsrailəroja: «Uların qizlirini izdəp barmanglar, wə ularni silənməngkilərgə kirgüzmənglar; qūnki ular kəngüllirənglarni qoqum əz məbudlirioja azdurid» dəp aghəlandurojan. Biraq Sulaymanning kengli dəl xularəqa baqləndi. **3** Uning yəttə yüz ayali, yəni hanixi wə üq yüz keniziki bar idi; ayalliri uning kənglini azdurup buriwətkənidi. **4** Xundək boldiki, Sulayman yaxanojanda, uning ayalliri uning kənglini baxka iləhləroja azdurup buruwətti; xuning üqtin uning kengli atisi Dawutningkidək Pərwədigar Hudasioja mutlək sadik bolmıdi. **5** Xunga Sulayman Zidoniylərnəng məbudi Axtarotni, Ammoniyaların yirginlik məbudi Milkomni izdidi; **6** Xuning bilən Sulayman Pərwədigarın nəziridə rəzillik kildi; u atisi Dawut Pərwədigarəqa əgəxkəndək izqillik bilən əgəxmıdi. **7** Andin Sulayman Yerusalemda aldidiki edirlikta

Moabiylərnəng yirginlik məbudi Kemox həmə Ammoniyaların yirginlik məbudi Milkom üqtin bir «yukiri jay»ni yasidi; **8** xuningdək əzining məbudlirioja huxbuy yəkidiojan wə kurbanlik kildiojan hərbi yat əllik ayali üqtin mu xundək kildi; **9** Xunga Pərwədigar Sulaymandin rənjidi; gərqə U uningəqa ikki kətim kəringən bolsimu, xundakla uningəqa dəl muxu ix toqruluk, yəni baxka iləhlərnəng izdiməslikini tapiliojan bolsimu, uning kengli İsrailning Hudasi Pərwədigardin aynip kətti; u Pərwədigarın tapiliojiniəqa əməl kilmıdi. **11** Xuning üqtin Pərwədigar Sulaymanəqa mundaq dedi: — «Sən xundək kiliwerip, Mening sanga buyruəjan əhdəm bilən bəlgilirmiñ tutmiojining üqtin, Mən jəzmən padixahlıknı səndin yirtiwetip hizmətkaringəqa berimən. **12** Lekin atəng Dawutning wəjidin sening əz künlirəngdə Mən xundək kilməymən, bəlkı oqlungning kolidin uni yirtiwetimən. **13** Lekin pütün padixahlıknı uningdin yirtiwətməymən, bəlkı kulum Dawutning wəjidin wə Əzüm talliojan Yerusalemda üqtin oqlungəqa bir kəbilini kəldurup koyimən». **14** Əmma Pərwədigar Sulaymanəqa bir duxmən, yəni Edomluk Hədadni kozojdi, u kixi Edomning padixahning nəslidin idi. **15** Əslidə Dawut Edom bilən [jəng kijojan] wakıttə, qoxunning sərdari Yoab Edomning həmmə ərlirini yokətkənidi (qūnki Edomdiki həmmə ərləni yokətkəqə, Yoab bilən barliq İsrailar u yərdə altə ay turojanidi); u eltürülgenlərnəng kəmgili qikkənda **17** Hədad atisining birməqə Edomiy hizmətqiliri bilən Misiroja keqip kətkənidi. Hədad u qaətdə kikiq bala idi. **18** Ular Midiyan zeminidin qikişp Paranoja keldi. Ular Parandin birməqə adəmi elip əzliqigə qoxup Misiroja, yəni Misirning padixahı Pirəwning kəxioja keldi. Pirəw uningəqa bir əy təksim kilişp, ozuk-tülükmu təminlidi həmdə bir parqə yərnımı uningəqa təkdim kildi. **19** Hədad Pirəwning nəziridə kəp iltipə tapkan bolup, u əz hotunining singlisini, yəni Təhpənəs hanixning singlisini uningəqa hotun kilişp bərdi. **20** Təhpənəsning singlisi uningəqa bir oqul, Genubatni tuəqup bərdi. Təhpənəs Pirəwning ordisida uni əzi qong kildi. Andin Genubat Pirəwning ailisi, yəni Pirəwning oquilliri arisida turdi. **21** Hədad Misirdə: «Dawut ata-bowilirning arisida uhlap kəldi» wə «Qoxunning sərdari Yoabmu əldi» dəp angliojana Pirəwngə: — Mening əz yurtumoja beriximoja ijazət kijoqayla, dedi. **22** Pirəw uningəqa: — Sening əz yurtumoja baray degining nemə degining, mening kəximda sanga nemə kəmlik kildiu? — dedi. U jawəbən: — Həq nərsə kəmə əməs, əmma nemilə bolmisun meni kətkili kəyoqayla, dedi. **23** Huda Sulaymanəqa yənə bir duxminini kozojdi; u bolsa ojojisi, yəni Zəbahning padixahı Hədad'əzərnəng yenidin keqip kətkən Eliadaning oşli Rəzon idi. **24** Dawut [Zəbahliklarni] kətl kijojana Rəzon ulardin bir top adəmi əzizə toplap ularning sərdari boldi. Andin keyin bular Dəməxkə bərip u yərdə turup, Dəməxk üstidin həküm sürdi. **25** Xuning bilən Hədad İsrailəqa awariqlik tuəqdurojan baxka, Rəzon Sulaymanning barliq künliridə İsrailning duxmini idi; u İsrailni əq kəreətti, əzi Suriyə üstidə padixah idi. **26** Sulaymanning Yəroboam dəgən bir hizmətkari bar idi. U Zərədahding kəlgən əfraimiy Nibatning oşli bolup, anisi Zəruah isimlik bir tul ayal idi. Yəroboammu padixahka karxi qikti. **27** Uning padixahka karxi qikişitki səwəbi mundaq idi: Sulayman Millo kəl'əsinini yasəjojana, atisi Dawutning xəhridiki sepilning bir bəşükini yasawatatti; **28** Yəroboam qawul kəysəg yigit idi; Sulayman yigitning ixqan wə qəkkən ikənlikini kərip, uni Yüstipning jəmətigə buyruləjan ixning üstigə koydi. **29** Xu künlərdə Yəroboam Yerusalemdin qikiwatkanənda, uni izdəwatkan Xiləhluq Ahiyah pəyojəmbər uni yolda uqrattı. Ahiyah piyengı bir

tonni kiywalojanidi. Ikki dalada yaloqiz qaloqanda **30** Ahiyah üstidiki tonni koloqja elip, uni yirtip on ikki parqə qilip **31** Yəroboamoja mundak dedi: — «Əzünggə on parqini alojin; qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, padixahlıknı Sulaymanning kolidin yirtiwetip on qəbilini sanga berimən. **32** Biraq Kulum Dawutning wəjdin wə Yerusalem, yəni Israilning həmmə kəbililiridin tallioqan xəhər üqün bir kəbila uningə qalidu. **33** — Qünki ular Meni taxlap Zidoniylarning ayal məbudı Axtarotqə, Moabiyllarning məbudı Kemoxqə wə Ammoniylarning məbudı Milkomoja səjdə qilip, uning atisi Dawutning qilinöjünidək qilmay, Mening bəlgilimilirim bilən həkümilirimgə əməl qilmay, nəzirimdə durus bolojanni qilmidi, Mening yollirimda mangmidi; **34** lekin pütkül padixahlıknı uning kolidin tartiwalmaymən; qünki Mən tallioqan, Əz əmlirim wə bəlgilimilirimni tutkan kulum Dawutni dəp, uning əmrining barlık künliridə uni həküm sürgüqi qilip kaldurimən. **35** Əmma padixahlıknı uning oqlining kolidin tartip elip, sanga berimən, yəni on qəbilini berimən. **36** Lekin Mening namimning xu yərdə boluxioqə Əzüm tallioqan xəhər Yerusalemda, Mening aldimda kulum Dawut üqün həmixə yoruk bir qiraşq bolsun dəp, uning oqlioqja bir qəbilini bəroy. **37** Mən seni tallap, seni barlık haloqan yərlər üstidə həküm sürgüzimən, sən Israiloqja padixah bolisən. **38** Wə xundak boliduki, əgər sən həmmə buyruqanlirimni anglap, Mening yollirimda mengip, nəzirimdə durus bolojanni qilip, kulum Dawut qiloqandək Mening bəlgilimilirim bilən əmlirimni tutsang, əmdi Mən sən bilən billə bolimən wə Dawutqə bir jəmət tikliginimdək, sangimu mustəhəkəm bir jəmət tikləymən wə Israilni sanga təkdim qilimən. **39** Dawutning nəslini xu ixlar tüpəydidin harlap pəs qilimən, lekin manggüllük əməs»». **40** Xuning üqün Sulayman Yəroboamni əltürüxkə pürsət izdəytti. Lekin Yəroboam keqip Misirning padixahı Xixakning qəxiqə bardi; Sulayman əlgüqə u Misirda turdi. **41** Sulaymanning baxqə ixliri, uning həmmə qiloqan əməlliri wə uning danalıqi bolsa «Sulaymanning əməlliri» degən kitabqə pütülgən əməsmidi? **42** Sulaymanning Yerusalemda Israilning üstidə həküm sürgən waqti kirik yil boldi. **43** Sulayman ata-bowilirining arisida uhlidi wə atisi Dawutning xəhiridə dəpnə qilindi. Andin oqlı Rəhoboam ornida padixah boldi.

12 Rəhoboam Xəxəmgə bardi; qünki pütkül Israil uni padixah tikligili Xəxəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning oqlı Yəroboam xu ixni angliqanda, xundak boldiki, u tehi Misirda idi (qünki Yəroboam Sulayman padixahın keqip Misirda turuwatatti). **3** Əmdi ular adəm əwətip uni qəqirtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israil jamaiti kelip Rəhoboamoja səz qilip: **4** — Silining atiliri boynimizə salojan boyunturukini eoqir qildi. Sili əmdi atilirining bizgə qoyojan kattik tələpliri bilən eoqir boyunturukini yeniklitip bərsila, silining hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularoqja: — Həzirəqə qaytip üq künidin keyin andin kəximəqə yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. **6** Rəhoboam padixah öz atisi Sulayman həyat waqtida uning hizmitidə turoqan moysipitlardin məslihət sorap: — Bu həlkkə beridoqan jawabim toqrisida nemə məslihət kərsitisilar? — dedi. **7** Ular uningə: — Əgər sili razilik bilən bəgün bu həlknıng hizmitidə boliman desilə, (wə dərwəqə ularning hizmitidə bolsila) ularoqja yaxxi səzlər bilən jawab qilsila, ular silining barlık künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Lekin u moysipitlarning kərsətkən məslihətini kayrip koyup, əzi bilən qong bolojan, aldidə hizmitidə boluwatqan yaxlardin məslihət sorap **9** ularoqja: — Manga «Silining atiliri bizgə salojan boyunturukni yeniklətkəylə» dəp tiligən bu həlkkə

jawab beriximiz toqrluk kəndək məslihət berisilər? — dedi. **10** Uning bilən qong bolojan bu yaxlar uningə: — «Silining atiliri boyunturukimizni eoqir qildi, əmdi sili uni bizgə yenik qiloqayla» dəp eytkən bu həlkkə səz qilip: — «Mening qimqilək barmikim atamning belidin tomraktur. **11** Atam siləgə eoqir boyunturukni salojan, lekin mən boyunturukunglarni tehimu eoqir qilimən. Atam siləgə kamqilar bilən tənbiş-tərbiyə bərgən bolsa, mən siləgə «qayanlık kamqilar» bilən tənbiş berimən», degəylə, — dedi. **12** Rəhoboam padixah ularoqja: «Üq künidin keyin andin kəximəqə yənə kelinglar» deginidək, Yəroboam wə barlık həlk üqinqi küni uning kəxiqə kəldi. **13** Padixah moysipitlarning uningə bərgən məslihətini taxlap, həlkkə kattiklik bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning məslihəti boyiqə ularoqja: — Atam siləgə eoqir boyunturukni salojan, lekin mən boyunturukunglarni tehimu eoqir qilimən. Atam siləgə kamqilar bilən tənbiş-tərbiyə bərgən bolsa mən siləgə «qayanlık kamqilar» bilən tənbiş-tərbiyə berimən, dedi. **15** Xuning bilən padixah həlknıng səzini anglimidi. Bu ix Pərwərdigar tərpidin bolojan; qünki buning bilən Pərwərdigarning Xilohluk Ahiyahning wasitisidə Nibatning oqlı Yəroboamoja eytkən səzi əməlgə axurulidigən boldi. **16** Pütkül Israil padixahning uningə səzīgə kulək salmiojinini kərgəndə həlk padixahqə jawab berip: — Dawuttin bizgə nemə nesiwə bar? Yəssəning oqlida bizning həq mirasimiz yoxtur! Əz eoq-diriliringlaroqə kaytinglar, i Israil! I Dawut, sən əz jəmətingilə igə bol, — dedi. Xuning bilən Israilər əz eoq-diriliringoqə kaytip ketixti. **17** Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoqan Israilaroqə bolsa, Yəroboam ularning üstigə həküm sürdi. **18** Rəhoboam padixah baj-alwan begi Adoramni Israilaroqə əwətti, lekin pütkül Israil uni qalma-kesək qilip əltürdi. U qaqda Rəhoboam padixah aldirap, əzining jəng hərwisioqə qikip, Yerusalemoqə tikiwətti. **19** Xu tərəkida Israil Dawutning jəmətinin yüz erüp, bügüngə kədar moqaj uningə karxi qikip kəldi. **20** Israilning həmmisi Yəroboamning yenip kəlgənlikini angliqanda, adəm əwətip uni həlknıng jamaitigə qəqirdi. Ular uni pütkül Israilning üstigə rəsmiy padixah qildi. Yəhuda qəbilisidin baxqə həqkim Dawutning jəmətigə əgəxmidi. **21** Rəhoboam Yerusalemoqə kaytip kelip, Israilning jəməti bilən jəng qilip, padixahlıknı Sulaymanning oqlı bolojan əzīgə qayturup əkilix üqün Yəhudaning pütkül jəmətidin wə Binyamin qəbilisidin bir yüz səksən ming hillaqojan jənggiwar əskərnı toplidi. **22** Lekin Hudaning səzi Hudaning adimi Xemayoqə kelip: — **23** «Yəhudaning padixahı, Sulaymanning oqlı Rəhoboamoqə, pütün Yəhuda bilən Binyaminning jəmətigə wə həlknıng qaloqlirioqə səz qilip: — **24** «Pərwərdigar mundak dəydu: — Hujumoqə qikmanglar, kərinədxaliringlar Israilər bilən jəng qilmanglar; hərbinglar əz eoqunglaroqə kaytip ketinglar; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Ular Pərwərdigarning səzīgə kulək saldi. Pərwərdigarning səzi boyiqə ular eoqlirigə kaytip kətti. **25** Yəroboam bolsa Əfraim taolıkdiki Xəxəni xəhərinı yasap xu yərdə turdi; keyin u yərdin qikip Pənuəlni yasidi. **26** Rəhoboam kənglidə əz-əzigə: — Əmdi padixahlıq Dawutning jəmətigə yenixi mumkin. **27** Əgər bu həlk Pərwərdigarning eyidə kurbanlık qilixqə Yerusalemoqə qiksa, bu həlknıng kəlbı əz oqojisi, yəni Yəhuda padixahı Rəhoboamoqə yənə mayil bolidu, andin ular meni əltürüp yənə Yəhuda padixahı Rəhoboamning tərpiqə yanarmikin, dedi. **28** Padixah məslihət sorap, altundin ikki moqaj həkimlini yasitip həlkkə: — Yerusalemoqə qikix siləgə eoqir kelidu. I Israil, mana silərnı Misir zeminiyin qikarəqan ilahlar! — dedi. **29** Birini u Bəyt-Əldə, yənə birini Danda turoquzup koydi. **30** Bu ix gunahqə səwəb boldi, qünki həlk mozayilirining birining aldidə

bax urojlari hatta Danojiga baratti. **31** U ham «egiz jaylar»da [ibadət] eylirini yasidi va ham Lawiydin bolmioqan adamlarni kahin kilip tayinlap koydi. **32** Yeroboam yana sakkizinqi ayniq on baxinqi kuni huddi Yehudaning zeminidiki heytkə ohxax bir heytkə kilip bekkiti. U ezi kurbangah üstigə kurbanlik kilijli qikti. Xundak kilip u Bayt-Əldə ezi ətküzgən mozay məbudlirigə kurbanlik ətküzdü. U yana Bayt-Əldə salduroqan xu «egiz jaylar» üqün kahinlarni tayinlidi. **33** U Bayt-Əldə yasioqan kurbangah üstigə sakkizinqi ayniq on baxinqi kuni (bu ay-künni u əz məyliqə tallioqanidi) kurbanliklarni sunuxka qikti; u bərikidə u Israillaroqan bir heytkə yaratti; u ezi kurbangah üstigə kurbanliklarni sundi və huxbuy yaqti.

13 Wə mana, Pərwərdigarning buyruki bilən Hudaning bir adimi Yəhudadin qikip Bayt-Əlga kəldi; xu pəytta Yəroboam huxbuy yekixka kurbangahning yenida turatti; **2** xu adəm kurbangahəja qarap Pərwərdigarning əmri bilən qakirip: — I kurbangah, i kurbangah! Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana Dawutning jəmətidə Yosiya isimlik bir oqul tuşulidu. U bolsa sening üstüngdə huxbuy yaqkan «yukiri jaylar»diki kahinlarni soyup kurbanlik kilidu; xundakla sening üstüngdə adəm səngəkliri köydürüldü! — dedi. **3** U küni u bir bəxarətlik əlamətni jakarlap: Pərwərdigarning muxu səzini ispatlaydioqan əlamət u boliduki: — Mana, kurbangah yerilip, üstidiki küllər təküliip ketidu, — dedi. **4** Wə xundak boldiki, Yəroboam padixah Hudaning adimining Bayt-Əldiki kurbangahka qarap jakarlioqan səzini anglioqanda, u kurbangahəta turup kolini sozup: — Uni tutunglar, dedi. Ləkin uningəja qaritip sozoqan kəli xuning bilən u peti kurup kətti, uni əzigə yana yioqlalmidi. **5** Andin Hudaning adimi Pərwərdigarning səzi bilən eytkən məjizilik əlamət yüz bərip, kurbangah həm yerilip üstidiki küllər təküliip kətti. **6** Padixah Hudaning adimidin: — Pərwərdigar Hundayingdin mening həkqimdə eətüngəsenki, kolumni əsligə kəltürgəy, dəp yalwurdı. Hudaning adimi pərwərdigarning iltipatinə eətünginidə, padixahning kəli yana əzigə yioqilip əsligə kəltürüldü. **7** Padixah Hudaning adimigə: — Mening bilən öyümgə bərip əzüngni kütlanduroqin, mən sanga in'am bəray, dedi. **8** Ləkin Hudaning adimi padixahka jawab bərip: — Sən mənə ordangning yerimini bərsəngmu, sening bilən barmaymən yaqi bu yərdə nən yəp su iqməymən. **9** Qünki Pərwərdigar Əz səzini yətküzüip mənə buyrup: «Sən nə nən yemə nə su iqmə, baroqan yolung bilən kaytip kəlmə» degən, dedi. **10** Xuning bilən u Bayt-Əlgə kəlgən yol bilən əməs, bəli baxka bir yol bilən kaytip kətti. **11** Ləkin Bayt-Əldə yaxanoqan bir pəyoqəmbər turatti. Uning oqulliri kelip Hudaning adimining u küni Bayt-Əldə kiləjan barlik əməllirini uningəja dəp bərdi, xundakla uning padixahka kiləjan səzilirinimu atisioqə eytip bərdi. **12** Atisi ulardin, u kəysi yol bilən kətti, dəp soridi; qünki oqulliri Yəhudadin kəlgən Hudaning adimining kəysi yol bilən kətkinini bərganidi. **13** U oqullirioqə: — Mənə exəkni tokup bəringlar, dəp tapilidi. Ular uningəja exəkni tokup bərgəndə u uningəja minip **14** Hudaning adimining kəynidin koqulap kətti. U uni bir dub dərihining astida olturoqan yeridin təpəp uningdin: — Yəhudadin kəlgən Hudaning adimi sənmu? — dəp soridi. U: — Mən xu, dəp jawab bərdi. **15** U uningəja: — Mening bilən öyümgə bərip nən yəgin, dedi. **16** U jawabən: — Mən nə sening bilən kaytalmaymən, nə seningkigə kirəlməymən; mən nə bu yərdə sening bilən nən yəp su iqməlməymən; **17** qünki Pərwərdigar əz səzi bilən mənə tapilap: «U yərdə nən yemə, su iqmigin; baroqan yolung bilən kaytip kəlmigin» degən, dedi. **18** [Kəri pəyoqəmbər] uningəja: — Mən həmə səndək bir pəyoqəmbərdurmən; wə bir pərixətə Pərwərdigarning səzini

mənə yətküzüip: — «Uningəja nən yegürüp, su iqməzgilə özüng bilən əyünggə yandurup kə» dedi, dəp eytti. Ləkin u xuni dəp uningəja yaloqan eytiwatatti. **19** Xuning bilən [Hudaning adimi] uning bilən yenip eydə nən yəp su iqmə. **20** Ləkin ular dastihanda olturoqinidə, Pərwərdigarning səzi uni yandurup əkəlgən kəri pəyoqəmbərgə kəldi. **21** U Yəhudadin kəlgən Hudaning adimini qakirip: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən Pərwərdigarning səzigə itaətsizlik kilip, Pərwərdigar Hundayingning buyruoqan əmrini tutmay, **22** bəliki yenip, U sanga: — Nən yemə, su iqmə, dəp mən'i kiləjan yərdə nən yəp su iqməning tūpəylidin, jəsitəng ata-bowilirəngning kəbrisidə kəməlməydu», dəp tovlidi. **23** Wə xundak boldiki, Hudaning adimi nən yəp su iqmə boləqanda, uningəja, yəni ezi yandurup əkəlgən pəyoqəmbərgə exəkni tokup bərdi. **24** U yoloqə qikti. Ketiwatkinidə, yolda uningəja bir xir uqrap, uni əltürüwətti. Xuning bilən uning əlüki yolda taxlinip kəldi, exiki bolsa uning yenida turatti; xirmu jəsitəng yenida turatti. **25** Mana birnəqqə adəm eətüp ketiwətip, yolda taxlinip kəloqan jəset bilən jəsitəng yenida turoqan xirni kərdi; ular kəri pəyoqəmbər turoqan xəhərgə kelip u yərdə xu həwərnə yətküzdi. **26** Uni yoldin yanduroqan pəyoqəmbər buni anglap: — U dəl Pərwərdigarning səzigə itaətsizlik kiləjan Hudaning adimidur. Xunga Pərwərdigar uni xiroqə tapxurdi; Pərwərdigar uningəja kiləjan səzi boyiqə xir uni titma-titma kilip əltürdi, dedi. **27** U oqullirioqə: — Mənə exəkni tokup bəringlar, dedi; ular uni tokup bərdi. **28** U yolda taxlaklik jəset bilən jəsitəng yenida turoqan exək wə xirni tapti. Xir bolsa nən jəsitəni yemigənidi nən exəknimu talimioqanidi. **29** Pəyoqəmbər Hudaning adimining jəsitini elip exəkkə artip yandı. Kəri pəyoqəmbər uning üqün matəm tutup uni dəpnə kilijli xəhərgə kirdi. **30** U jəsitəni əz kəbristanlikdə koydi. Ular uning üqün matəm tutup: — Ah buradirim! — dəp pəryad kəttürdi. **31** Uni dəpnə kiləjanidin kəyin u əz oqullirioqə: — Mən əlgəndə mənə Hudaning adimi dəpnə kilinoqan gərgə dəpnə kilinglar; mening səngəkliriminə uning səngəklirining yenida koqunglar; **32** qünki u Pərwərdigarning buyruki bilən Bayt-Əldiki kurbangahka kərioqan wə Samariyədiki xəhərlərləning «yukiri jay»liridiki [ibadət] eylirigə kərioqan, uning jar kiləjan səzi əməlgə axurulmay qəlməydu, — dedi. **33** Ləkin Yəroboam bu wəqədin kəyinmu əz razil yoldin yanmay, bəliki «yukiri jaylar»əja hərhil həlktin kahinlarni tayinlidi; kim halisa, u xuni «mukəddəs kilip» [kahinlik mənsipigə] beoqixlaytti; xuning bilən ular «yukiri jaylar»də [kurbanlik kilixka] kahin bolatti. **34** Xu ix tūpəylidin Yəroboam jəmətəning həsəbioqə gunah bolup, ularning yəp yüzidin üzüp elinip həlak boluxioqə səwəb boldi.

14 U wəqəttə Yəroboamning oqili Abiyah kəsəl bolup kəldi. **2** Yəroboam ayalioqə: — Ornungdin koqup, həqkim sening Yəroboamning ayali ikənlikingni tonumioqudək kilip əz kiyapitingni əzgərtip, Xilohka barəjin. Mana mənə: «Bu həlktəng üstidə padixah bolisən» dəp eytkən Abiyah pəyoqəmbər u yərdə olturidu. **3** Kolungəja on nən, birnəqqə pəxkal, bir kuta həsəlni elip uning kəxioqə barəjin. U yigitimizing nənə bolidioqanlikini sanga dəp bəridu, dedi. **4** Yəroboamning ayali xundak kilip, Xilohka bərip Abiyahning öyigə kəldi. Abiyahning kəzli kəriliktin kor bolup kəralməytti. **5** Ləkin Pərwərdigar Abiyahka: — Mana, Yəroboamning ayali əz oqili toqprisidə sandin sorioqili kelidu, qünki u kəsəldur. Uningəja mundak-mundak degin; qünki u kəlgəndə baxka kiyapətkə kiriwəloqan bolidu, dəp eytkənidi. **6** U ixiktin kərgəndə Abiyah ayəq tiwixini anglap mundak dedi: — «Həy, Yəroboamning ayali, kirgin; nemixka baxka kiyapətkə kiriwəldin? Sanga bir xum həwərnə bərix mənə buyruldi. **7** Bərip Yəroboaməja

mundak degin: — «Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak daydu: — «Mən seni həlkning arisidin elip kətürüp, ez həlkim Israiloşa həkümrən kilip **8** Padixahlıknı Dawutning jəmətidin yirtiwetip, sanga bərdim; lekin sən Mening əmrlirimni tutup, nəzirimdə pəkət durus bolojannila kilixta pütün kəlbidin manga əgəxkən kulum Dawutka ohxax bolmiding, **9** Bəlki əzüngdin ilgiri kəlgənlərnin həmmisidin artuk rəzillik kilip, mening oşəzipimni kəzoşəp, Meni arqəngəşa taxlap, berip əzünggə oşəyriy ilahlarni, kuyma məbudlarni yasatting. **10** Xuning üqün Mən Yəroboamning jəmətiğə bala qüxürüp, Yəroboamning Israildiki handanidin həmmə ərkəknı, hətta ajiz yaki meyip bəlsimu həmmisini üzüp taxlaymən, adəmlər pək-təzəklərnı süpürgəndək Yəroboamning jəmətidin kəloşinini yək boləuqə süpürimən. **11** Yəroboamdin boləqlərdin xəhərdə əlginini itlar yəydu; səhrada əlginini asmandiki kuxlar yəydu. Qünki Pərwərdigar xundək səz kiləqəndur. **12** Əmdi sən bəlsang, kəpəp ez əytinggə barəşin; ayioşing xəhərgə kirgən həman, bala əlidu. **13** Pütün Israil uning üqün matəm tutup uni dəpnə kılıdu. Qünki Yəroboamning jəmətidin kəbrığə koyulidəşən yəloşuz xula bolidu; qünki Yəroboamning jəmətinin arisida Israilning Hudasi Pərwərdigarning aldidə pəkət xuningda pəzilət tepildi. **14** Əmdi Pərwərdigar Əzığə Yəroboamning jəmətinı üzüp taxlaydışən, Israilning üstığə həküim süridışən bir padixahni tikləydu. Dərhəkəkət, u pət arida bolidu! **15** Pərwərdigar Israilni urup, huddi suda lingxip kəloşən kumuxtək kilip koyidu, ata-bowilirinoşa təkdim kəloşən bu yaxni zemindin kəmurup, ularni [Əfrat] dəryəsinin u tərığığə tartkidu; qünki ular əzığə «Axərah butlar»ni yasap Pərwərdigarning oşəzipini kəzoşəjidi. **16** Yəroboamning sadir kəloşən gunahliri tütəyilidin, uning Israilni gunah kılduroşini tütəyilidin, Huda Israilni taxlap beridul». **17** Xuning bilən Yəroboamning ayali kəpəp, yoloşa qikip Tirzahka kəytip kəldi. U əyoning bosuşisidin atlixoşa bala əldi. **18** Ular uni dəpnə kılıdi. Pərwərdigarning Əz kuli Ahiyah pəyoşəmbər arkilik yətkən səzidək, pütün Israil uning üqün matəm tutti. **19** Əmdi Yəroboamning baxka ixliri, yəni jəngliri wə kəndək səltənət kəloşanliri toşrisida mana, «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **20** Yəroboamning səltənət kəloşən waqti yigirmə ikki yil bolup, u ez ata-bowilirining arisida uhlidi. Oşli Nadab uning ornida həküim sürdi. **21** Wə Sulaymanning oşli Rəhəboam bolsa Yəhəudaning üstığə həküim sürdi. Rəhəboam padixah boləqanda kirix bir yaxka kirganidi; u Pərwərdigarning Əz namini ayan kilix üqün, Israilning həmmə kəbililiri arisidin tallışən Yerusalemlə xəhəridə on yəttə yil həküim sürdi; uning anisining ismi Naamah bolup, Ammoniy idi. **22** Yəhəudalar bolsa Pərwərdigarning nəziridə yamanlık kılıdi; ular ez ata-bowiliri sadir kəloşanliridin ziyadə gunahlarni kilip, uning həsətlik oşəzipini kəzoşəjanidi. **23** Qünki ular «yukiri jaylar»ni, «but tüwrük»lərnı wə həm hər bir egiz dənglar üstidə, hər bir kək dərləhlərnin əstidə «Axərah» butlarni yasidi. **24** Wə zeminda kəşpiy bəqqiwazlarnı bar idi. Ular Pərwərdigar əslidə Israilning aldidin həydəp qikəroşən əllərnin barlık yirginlik hərəm ixlirini kılatti. **25** Rəhəboam padixahning səltənətinin bəşinqi yilida xundək boldiki, Misirning padixahı Xixax Yerusalemoşa hujum kılıdi. **26** U Pərwərdigarning eyidiki gəhər-bəyliklarni həm padixahning ordisidiki gəhər-bayliklarni elip kətti; u həmmisini, jümlidin Sulayman yasatkan altun siparlarnimu elip kətti. **27** Ularınin ornida Rəhəboam padixah mistin birmunqə sipar-kəşkanlar yasitip, ularni padixah ordisining kirix yolini saklaydışən pasiban bəglirining kəlioşa tapxurdi. **28** Xundək kilip, padixah hər kətim Pərwərdigarning

əyigə kiridışən qəoşa, pasibanlar u sipar-kəşkanlarni kətürüp qikatti, andin ularni yənə pasibanhanioşa əkirip koyuxatti. **29** Əmma Rəhəboamning baxka ixliri wə kəloşinining həmmisi «Yəhəuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **30** Rəhəboam bilən Yəroboam barlık künliridə bir-biri bilən jəng kilixip turojanidi. **31** Rəhəboam ez ata-bowilirining arisida uhlidi wə «Dawutning xəhəri»də dəpnə kılındi. Uning anisining ismi Naamah bolup, bir Ammoniy idi. Rəhəboamning oşli Abiyam atisining ornida padixah boldi.

15 Nibatning oşli Yəroboam padixahning səltənətinin on səkkizinçi yilida Abiyam Yəhəudaning üstığə padixah bolup **2** Yerusalemdə üq yil səltənət kılıdi. Uning anisining ismi Maakah bolup, Abixalomning kizi idi. **3** Abiyamning kəlbı bəwisi Dawutning kənglidək Hudasi Pərwərdigaroşa pütünləy beoxilənoşən əməs idi, bəlki atisi Rəhəboamning uningdin ilgiri kəloşən barlık gunahlirida mangatti. **4** Xundəktimu Dawutning səwəbidin Hudasi Pərwərdigar Yerusalemdə uningəşa [yoruk] bir qiraşini kəldurux üqün, Dawutning əwladini uningdin keyinmu tikləp turoşuzdi wə Yerusalemlni kəşojidi. **5** Qünki Dawut Pərwərdigarning nəziridə durus boləqanni kilip, Hittiy Uriyaşa kəloşanliridin baxka əmrining həmmə künliridə Pərwərdigar uningəşa əmr kəloşanliridin qikimdi. **6** Əmdi [Abiyamning] pütün əmrində Rəhəboam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng kilixip turdi. **7** Abiyamning baxka ixliri wə kəloşanlirining həmmisi «Yəhəuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? Abiyam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng kilixip turatti. **8** Abiyam ez ata-bowilirining arisida uhlidi; ular uni «Dawutning xəhəri»də dəpnə kılıdi. Andin oşli Asa ornida padixah boldi. **9** Israilning padixahı Yəroboam səltənətinin yirginçiqi yilida Asa Yəhəudaning üstığə padixah bolup **10** Yerusalemdə kirix bir yil səltənət kılıdi. Uning qong anisining ismi Maakah bolup, Abixalomning kizi idi. **11** Asa atisi Dawut kəloşəndək Pərwərdigarning nəziridə durus boləqanni kılıdi. **12** U kəşpiy bəqqiwazlarnı zemindin həydəp, ata-bowiliri yasatkan həmmə yirginçik məbudlarni yəkətiwətti. **13** U yənə qong anisi Maakahni yirginçik bir «Axərah» tüwrükni yəşojini üqün hanixlik mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa bu yirginçik butni kəşip Kidron jiloşisida kəydirüwətti. **14** «Yukiri jaylar» yəkətilmisimu, Asaning kəlbı əmrining barlık künliridə Pərwərdigaroşa pütünləy beoxilənoşanidi. **15** Həm atisi həm u əzi [Pərwərdigaroşa] atəp yəşojən nərsilərnı, jümlidin kümüş bilən altunni wə türlik kaqa-kuqlarni Pərwərdigarning əyigə kəltirdi. **16** Əmdi Asa wə Israilning padixahı Baaxa barlık künliridə bir-biri bilən jəng kilixip turdi. **17** Israilning padixahı Baaxa Yəhəudaşa kərxı hujum kılıdi; həqkim Yəhəudaning padixahı Asa bilən bardi-kəldi kilmisun dəp, Ramaş xəhərinı məhkəm kilip yasidi. **18** U waqıtta Asa Pərwərdigarning eyidiki hazinilərdə kəloşən barlık altun-kümüşni elip hizmətkərlirining kəlioşa tapxurdi; andin Asa padixah ularni Dəməxkətə turuxluk Suriyə padixahı Həzionning nəwrisi, Tabrimmonning oşli Bən-Hədadkə əwətti wə xular bilən bu həwərnı yətküzüpi: — **19** «Mening atam bilən silining atirining arisida boləqəndək mən bilən silining arilirida bir əhdə bolsun. Mana, siligə kümüş bilən altundin hədiyə əwəttim; əmdi Israilning padixahı Baaxa bilən boləqən əhdiliridin kəllirini üzsilə; xuning bilən u meni kamal kılıxtin kəş üzsun» — dedi. **20** Bən-Hədad Asa padixahning səzığə kirip, ez kəşunining sərdərlirini Israilning xəhərlirigə hujum kilixkə əwətip, Ijon, Dan, Bəyt-Maakaşdikı Aşəl, pütükül Kinnəxət yurti bilən Naftalining pütükül zemini bəkındurdi. **21** Baaxa bu həwərnı

anglap, Ramah istihkamini yasaxtin kolini yiojip, Tirzaħka berip turdi. **22** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adamlirini heqbirini koymay qakirip yiojdi; ular Baaxa Ramah xəhirini yasaxka ixlətəñ taxlar bilan yaqoqlarni Ramaħtin toxup elip kətti. Asa padixah muxularni ixlitip Binyamin zeminidiki Gebani wə Mizpaħni məhkəñ kilip yasidi. **23** Əmđi Asaning baxka ixliri, uning zor kudriti, uning kəlojiniñing həmmisi, xundakla yasioħan xəhərlər tootrisida «Yəħuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» deħan kitabta pütülgən əməsmidi? Ləkin kəriqonda, uning putida bir kesəl pəyda boldi. **24** Asa ez ata-bowiliri arisida uhlidi wə Dawutning xəhiridə dəpnə kılındi. Andin uning oolji Yəħoxafat ornida padixah boldi. **25** Yəhudaning padixahı Asaning səltənitiñing ikkinqi yilida Yəroboamning oolji Nadab İsrail üstigə həküm sürüxkə baxlıdi; u İsrailoħa ikki yil padixah boldi. **26** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilip atisining yolida mengip, atisining İsrailni gunahka putlaxturoħan gunahlırida mangdi. **27** Ləkin İssakar jəmətidin bolojan Ahiyahning oolji Baaxa uningoja kəst kilip, uni Filistiylərnin təwasidiki Gibbetonda eltürdi. Xu qaojda Nadab pütün İsrailar bilən birliktə Gibbetonoħa qorxap hujum kiliwatatti. **28** Yəħuda padixahı Asaning səltənitiñing üqinqi yilida Baaxa Nadabni eltürüp, əzi uning ornida padixah boldi. **29** Wə xundak boldiki, u padixah bolojanda Yəroboamning pütkül jəmətini qepip eltürdi; Pərwərdigarning quli Xilohluk Ahiyahning wasitisi bilən eytkən səzi əməlgə axururup, u Yəroboamning jəmətidin nəpisi barlni birinimu koymay pütünlay yokatti. **30** Bu ix Yəroboamning sadir kilojan gunahlıri həm uning İsrailni gunahka putlaxturoħan gunahlıri tūpəylidin boldi; u xular bilən İsrailning Hudasi Pərwərdigarning oħəzipini kəttik kəzojioħanidi. **31** Nadabning baxka ixliri bilən kəlojanlırining həmmisi «İsrail padixahlırining tarix-təzkiriliri» deħan kitabta pütülgən əməsmidi? **32** Asa wə İsrailning padixahı Baaxa barlık künliridə bir-biri bilən jəng kiliqip turdi. **33** Yəħudaning padixahı Asaning səltənitiñing üqinqi yilida Ahiyahning oolji Baaxa pütün İsrail üstigə Tirzaħta həküm sürüxkə baxlıdi; u yigirmə tət yil səltənət kildi. **34** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kildi; u Yəroboamning yolida yürüp, İsrailni gunahka patkuzojan gunahıda mangdi.

16 Pərwərdigarning səzi Ĥananining oolji Yəħuħoja kelip Baaxani əyibləp mundak deyildi: — **2** «Mana, Mən seni topa-qang iqidin qikriqip, həlkim İsrailoħa həkümran kilip koydum. Ləkin sən Yəroboamning yolida yürüp həlkim İsrailni gunahka putlaxturdung, ular gunahlıri bilən oħəzipimni kəzojidi. **3** Mana, Mən Baaxani ez jəməti bilən süpürüp yokitip, jəmətingni Nibatning oolji Yəroboamning jəmətigə ohxax kiliməñ. **4** Baaxadin bolojanlardın xəhərdə elginini itlar yaydu; səhrada elginini asmandiki kuqlar yaydu». **5** Baaxaning baxka ixliri wə uning kəlojanlıri bilən kudriti tootrisida «İsrail padixahlırining tarix-təzkiriliri» deħan kitabta pütülgən əməsmidi? **6** Baaxa ez ata-bowiliri arisida uhlidi wə Tirzaħta dəpnə kılındi; andin uning oolji Elah ornida padixah boldi. **7** Baaxaning Pərwərdigarning nəziridə kəlojan barlık rəzililəni tūpəylidin, Pərwərdigarning Baaxaning bəxiħoja wə uning jəmətiñing bəxiħoja qüxürgini tootruluk səzi Ĥananining oolji Yəħu pəyoħəmbər arkilik berilgəñidi. Qünki u Yəroboamning jəməti kəlojinoħa ohxax kilip ez kolliřining ixliri (jümlidin Yəroboamning jəmətini qepip eltürgəñliki) bilən Pərwərdigarning oħəzipini kəzojidi. **8** Yəħuda padixahı Asaning səltənitiñing yigirmə altinqi yilida, Baaxaning oolji Elah Tirzaħta İsrailoħa padixah bolup, ikki yil səltənət kildi. **9** Ləkin uning jəng hərwilirining yerimioħa sədar bolojan hizmətkari Zimri uningoja kəst kildi; [Elah]

Tirzaħta Tirzaħtikiki ordisdidiki oħojidar Arzaning eyidə xarab iqip məst bolojanda **10** Zimri kirip uni qepip eltürdi. Bu wakit Yəħudaning padixahı Asaning səltənitiñing yigirmə yəttinqi yili idi. Zimri Elahning ornida padixah boldi. **11** U padixah bolup ez təhtidə olturuxi bilənla u Baaxaning barlık jəmətini qepip eltürdi; u uning uruq-tuoħanlıri wə dostlıriniñ bir ərkəñimu tirik qaldurıdı. **12** Xundak kilip Zimri Pərwərdigarning Yəħu pəyoħəmbər arkilik Baaxani əyibləgən səzini əməlgə axurup, Baaxaning pütkül jəmətini yokatti. **13** Bu ix Baaxaning barlık gunahlıri bilən uning oolji Elahning gunahlıri, jümlidin ularning İsrailni gunahka putlaxturoħan gunahlıri, ərziməs butliri bilən İsrailning Hudasi Pərwərdigarning oħəzipini kəzojap, xundak boldi. **14** Elahning baxka ixliri wə kəlojanlırining həmmisi «İsrail padixahlırining tarix-təzkiriliri» deħan kitabta pütülgən əməsmidi? **15** Yəħudaning padixahı Asaning səltənitiñing yigirmə yəttinqi yilida Zimri Tirzaħta yəttə kün səltənət kildi. Həlk Filistiyəlgə təwə bolojan Gibbetonni qorxiwelip bargah tikkəñidi. **16** Bargahda turoħan halayik; — «Zimri kəst kilip padixahni eltürdi» dəp anglidi. Xuning bilən pütkül İsrail xu küni bargahda kəoxunning sərdari Omri İsrailoħa padixah kildi. **17** Andin Omri İsrailning həmmisini yetəkəlp, Gibbetondin qikrip, Tirzaħni qorxıdı. **18** Wə xundak boldiki, Zimri xəhərnin elinöjanlıkını kəriup, padixah ordisdidiki kəzojanoħa kirip, ordioħa ot koyuwatti, əzi kəyüp öldi. **19** Bu ix əzining gunahlıri üqün, yəni Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kilip, Yəroboamning yolida yürüp, İsrailni gunahka putlaxturoħan gunahka mangojini üqün xundak boldi. **20** Zimriñing baxka ixliri wə kəst kəlojini tootrisida «İsrail padixahlırining tarix-təzkiriliri» deħan kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Əmma İsrail həlkə ikki gə belünüp, ularning yerimi Ginatning oolji Tibni padixah kilixkə uningoja əħəxti; baxka yerimi bolsa Omri gə əħəxti. **22** Əmđi Omri gə əħəxtən həlk Ginatning oolji Tibni gə əħəxtən həlkətn küqlük qikti. Tibni öldi; Omri padixah boldi. **23** Yəħudaning padixahı asaning ottuz birinqi yilida Omri İsrailoħa padixah bolup on ikki yil səltənət kildi. U Tirzaħta alta yil səltənət kildi. **24** U Xəmərdin Samariyə egizlikini ikki talant kümüxkə setiwelip, u egizlik üstigə kuruluqlarni selip bir xəhər bina kilip, uni egizlikning əsliy igisi Xəmərnin nami bilən «Samariyə» dəp atidi. **25** Omri Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kildi, əzidin ilğiriki padixahlarınin həmmisidin bəttər bolup yamanlık kildi. **26** U Nibatning oolji Yəroboamning həmmə yollirida, xundakla jümlidin uning İsrailni gunahka putlaxturoħan gunahı iqidə mangdi; ular ərziməs butliri bilən İsrailning Hudasi Pərwərdigarning oħəzipini kəzojidi. **27** Omriñing baxka ixliri, uning kəlojanlırining həmmisi, kərsətkən kudriti tootrisida «İsrail padixahlırining tarix-təzkiriliri» deħan kitabta pütülgən əməsmidi? **28** Omri ata-bowiliri arisida uhlidi wə Samariyədə dəpnə kılındi. Andin uning oolji Aħab ornida padixah boldi. **29** Yəħuda padixahı Asaning səltənitiñing ottuz səkkizinqi yilida Omriñing oolji Aħab İsrailoħa padixah boldi. Omriñing oolji Aħab Samariyədə yigirmə ikki yil İsrailning üstidə səltənət kildi. **30** Əmma Omriñing oolji Aħab Pərwərdigarning nəziridə əzidin ilğirikilərnin həmmisidin axurup yamanlık kildi. **31** Wə xundak boldiki, u Nibatning oolji Yəroboamning gunahlırida yürüx anqə eoħir gunah əməstək, u Zidoniylarning padixahı Bəalning kizi Yizəbəlni hotunlukka aldı wə xuning bilən u Baal deħan butriñing kullukıda bolup, uningoja səjda kildi. **32** U Samariyədə yasioħan Baalning buthanisi iqigə Baaloħa bir kurbangah yasidi. **33** Aħab həm bir «Aħərah but»nımı yasatti; Aħab xundak kilip uningdin burun ötkən İsrailning həmmə padixahlırining İsrailning Hudasi Pərwərdigarning oħəzipini

koʻzoqjan ixliridin axurup yamanlik kildi. **34** Uning künlirida Bayt-Əllik Hial Yeriho xəhirlini yasidi; lekin u uning ulini saloʻjanda tunji oʻqli Abiram eldi; wə dərwezilirini saloʻjanda uning kənji oʻqli Səgub eldi; xuning bilən Pərwardigarning nunning oʻqli Yəxua arkilik [Yeriho tooʻruluk] eytkan sezi əməlgə axuruldi.

17 Əmdi Gileadda turuwatqanlardan bololan Tixbilik Iliyas Aħabka: — Mən hizmitidə turuwatqan Israilning Hudasi Pərwardigarning hayati bilən kəsəm kilimənkı, mening sezsimsiz bu yillarda nə xəbnəm nə yamoʻjur qüxməydu, dedi. **2** Andin Pərwardigarning sezi uningə kelip: — **3** Bu yərdin ketip, məxriq tərəpkə berip, Iordan dəryasining u tərıpidiki kerit ekıning boyida ezsüngni yoxurəjin; **4** wə xundak boldiduk, sən ekıning süyidin iqsən; mana, sanga u yərdə ozuk yətküzüp berixkə kaʻşa-quzoʻunlarnı buyrudum, deyildi. **5** Xuning bilən u Pərwardigar buyruoʻjandək kilip, Iordan dəryasining u tərıpidiki kerit ekınoʻja berip, u yərdə turdi. **6** Kaʻşa-quzoʻunlar ətigəndə nan bilən gəx, hər kaqta yənə nan bilən gəx yətküzüp berətti. U ezi ekıning süyidin iqətti. **7** Lekin zeminda yamoʻjur yaoʻjmoʻjini üqün birməzgildin keyin ekın su kurup kətti. **8** U wakıтта Pərwardigarning sezi uningə kelip: — **9** Ornungdin turup Zidondiki Zarəfatka berip, u yərdə turoʻjin; mana, Mən u yərdiki bir tul hotunni seni bekkıxə buyrudum, deyildi. **10** U ornidin turup Zarəfatka berip, xəhərnıng dərwezisioʻja kəlgəndə, mana u yərdə bir tul hotun otun terip turatti. U tul hotunni qakirip: — Ətüniman, kaqida manga iqliki azrak su elip kəlgəysən, dedi. **11** U su alojili mangəʻjanda, u yəna: — Ətüniman, manga kolungda bir qıxləm nanu aloʻjaq kəlgəysən, dedi. **12** Əmma u: — Pərwardigar Hudayingning hayati bilən, sanga kəsəm kilimənkı, məndə heq nan yok, pəkət idixta bir qanggal un, kozida azoʻjinə may bar, mana ikki tal otun teriwatimən; andin berip ezsüm bilən oʻqlumoʻja nan etip, uni yəp elimiz, dedi. **13** Iliyas uningə: — Kərkəmioʻjin; berip eytkiningdək kiloʻjin; lekin awwal bir kıqik toʻkaq etip, manga elip kəlgin; andin ezsüng bilən oʻqlungə nan ətkin. **14** Qünki Israilning Hudasi Pərwardigar mundaq daydu: — «Pərwardigar yəp yuzigə yamoʻjur yaoʻduridoʻjan küngıqilik idixtiki un tügiməydu wə kozidiki may keməyməydu», dedi. **15** Xuning bilən u berip, Iliyasning eytkinidək kildi wə u, Iliyas wə ayalning eydikilər heli künlərgiqə yedi. **16** Pərwardigarning Iliyas arkilik eytkan sezi boyiqə, idixtiki un tügimidi wə kozidiki maymu keməymidi. **17** Xu ixlardin keyin xundak boldiki, eynıng igisi bololan bu ayalning oʻqli kesəl boldi. Uning kesili xundak eoʻjirlixip kəttiki, uningda nəpas kəlmidi. **18** Ayal Iliyas: — I Hudaning adimi, mening sən bilən nemə aləkəm bar idi? Sən gunahıjni yadka kəltürüp, oʻqlumning jenoʻja zamin boluxka kəldingmu? — dedi. **19** U uningə: — Oʻqlungni kolumoʻja bərgin, dəp uni uning kuqıqidin elip ezi olturoʻjan balihanoʻja elip qıqip ezi ornioʻja koyp, **20** Pərwardigarə pəryad kilip: — I Hudayim Pərwardigar, mən mehman bololan bu tul hotunning oʻqlini ełtürtix bilən uning bexioʻjimu bala qüxürdungmu? — dəp nida kildi. **21** U balıng üstigə üq ketim ezi qaplap, Pərwardigarə pəryad kilip: — I Pərwardigar Hudayim, bu balıning jeni ezigə yəna yenip kirsun! — dəp nida kildi. **22** Pərwardigar Iliyasning pəryadini anglidi; balıning jeni uningə yənip kirixi bilən u tirildi. **23** Iliyas balini balihanidin elip qüxüp, eygə kirip, anisioʻja tapxurup bərdi. Iliyas: — Mana oʻqlung tiriktur, dedi. **24** Ayal Iliyas: — Mən xu ix arkilik əmdi sening Hudaning adimi ikənlikini, əoʻzıngdin qıqıkan Pərwardigarning sezi həkikət ikənlikini bildim, dedi.

18 Uzun wakıt ełüp, Pərwardigarning sezi [kuroʻjaqkilikning] üqinqi yilida Iliyaska kelip: — Sən berip ezsüngni Aħabning aldidə ayan kiloʻjin, wə Mən yəp yuzigə yamoʻjur yaoʻdurimən, deyildi. **2** Xuning bilən Iliyas ezi Aħabning aldidə ayan kiloʻjili qıqip kətti. Aqarqilik bolsa Samariyədə kəttik idi. **3** Aħab ordisdiki oʻjojdar Obadiyani qakirdi (Obadiya tolimu təkwadar kixi bolup Pərwardigardin intayin korqatti. **4** Yizəbəl Pərwardigarning pəyoʻjəmbərlirini ełtürüp yökıtiwatqanda Obadiya yüz pəyoʻjəmbərnı elip əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oʻjaroʻja yoxurup, ularnı nan wə su bilən bakkanıdi). **5** Aħab Obadiyas: — Zemini kezip həmmə bulak wə həmmə jiləjaroʻja berip bakkin; u yərlərdə at-keqirlarnı tirik saklıoʻjudək ot-qəp tepilərmikın? Xundak bolsa bizning uləoʻjirimizning bir kismını soymay turalərmiz, dedi. **6** Ular hərbiri jaylarəja bəlinüp mangdi; Aħab ezi əldioʻja mangdi, Obadiyamı ezi əldioʻja mangdi. **7** Obadiya ezi yolida ketip barəʻjanda, mana, uningə Iliyas uqrıdi. U uni tonup yərgə yikilip düm yetip: Bu rast sən, oʻjoram Iliyasmu? — dəp sorıdi. **8** U uningə: — Bu mən. Berip ezi oʻjorangə: — Iliyas kaytip kəldi! dəp eytkin, dedi. **9** U Iliyaska mundaq dedi: — «Sən kəndəksigə kəminəngni ełtürgili Aħabning kiloʻja tapxurmakı bolısən, mən zadi nemə gunah kildim? **10** Əz Hudaying Pərwardigarning hayati bilən kəsəm kilimənkı, oʻjoram adəm əwətip seni izdimigən heq əl wə məmlikət kəlmidi. Xu əl, məmlikətlər: «U bu yərdə yok» desə, padıxah ularəja seni tapalmıoʻjanoʻja kəsəm iküzıdi. **11** Lekin sən manga həzir: — «Berip oʻjorangə: — Iliyas kaytip kəldi! degin» — daysən! **12** Mən kəxingdin kətkəndin keyin, Pərwardigarning Rohı seni mən bilmigən yərgə elip barıdu; xundakta mən Aħabka həwə yətküzüp, lekin u seni tapalmısa, meni ełtürıdu. Əməliyəttə, kəminəng yaxlikimdin tartip Pərwardigardin korkup kəlgənmən. **13** Yizəbəl Pərwardigarning pəyoʻjəmbərlirini ełtürgəndə mening kəndək kiloʻjinim, yəni mən Pərwardigarning pəyoʻjəmbərliridin yuzni əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oʻjaroʻja yoxurup, ularnı nan wə su bilən təminləp bakkanlıkim sən oʻjoraməja məlum kilinoʻjan əməsmu? **14** Əmdi sən həzir manga: — «Berip oʻjorangə: — Mana Iliyas kəldi degin», — deding. Xundak kilsam u meni ełtürıdu!». **15** Lekin Iliyas: — Mən hizmitidə turuwatqan samawi koʻxunlarning Sərdari bololan Pərwardigarning hayati bilən kəsəm kilimənkı, mən jəzmən bügün uning aldidə ayan bolımən, dedi. **16** Xuning bilən Obadiya Aħabning kəxioʻja berip uningə həwə bərdi. Iliyas bilən kərxıkili bardi. **17** Aħab Iliyasni kərgəndə uningə: — Bu sənmu, i Israiləja bala kəltürgüqi?! — dedi. **18** U jawab berip: — Israiləja bala kəltürgüqi mən əməs, bəlki sən bilən atangning jəmətidikilər! Qünki silər Pərwardigarning əmlirini taxlap Baal degən butlarəja tayinip əgəxkənsilər. **19** Əmdi adəm əwətip Kərməl teoʻjıda pütkül Israilni yenimoʻja jəm kil, xundakla Yizəbəlning dastihinidin oʻjızalınidoʻjan Baalning tət yüz əllik pəyoʻjəmbiri bilən Axərahning tət yüz pəyoʻjəmbirini yioʻjdur, — dedi. **20** Xuning bilən Aħab Israilarning həmmisigə adəmlərnı əwətip, pəyoʻjəmbərlərnı Kərməl teoʻjıda yioʻjdurdi. **21** Iliyas barlık həlkəkə yekın kelip: — Kaqanoʻjıqə ikki pikir arisida arısalı turısılər? Əgər Pərwardigar Huda bolsa, uningə əgıxinglar; Baal Huda bolsa, uningə əgıxinglar, dedi. Əmma həlk uningə jawab bərməy, ün-tın qıkarımdi. **22** Iliyas həlkəkə: — Pərwardigarning pəyoʻjəmbərliridin pəkət mən yəloʻjuz kəldim. Əmma Baalning pəyoʻjəmbərliri tət yüz əllik kixıdu. **23** Əmdi bizgə ikki buka berılsun. Ular ezi rigə bir bukini tallap, soyup pərqılap otunning üstigə koysun, əmma ot yəkmısun. Mənmu bəxka bir bukini təyyar kilip ot yəkmay otunning

üstiga qoyay. **24** Silər bolsanglar, öz ilahlırlarning namini qakirip nida kilinglar. Mən bolsam, Pərwərdigarning namini qakirip nida kilimən. Kaysi Huda ot bilən jawab bərsə, xu Huda bolsun, dedi. Həmmə həlk; — Bu obdan gap, dəp jawab bərdi. **25** Iliyas Baalning pəyoqəmbərlirigə: Silər kəp boləqə awwal əzünglər üçün bir bukini tallap təyar kilinglar; andin heq ot yakmay əz ilahinglarning namini kikiqirip nida kilinglar, dedi. **26** Ular uning degini boyiqə əzlrigə berilgən bukini elip uni təyar kildi. Ətigəndin qüxkiqə ular Baalning namini kikiqirip: — I Baal, bizgə jawab bərgin! dəp nida kildi. Lekin heq awaz yakı heq jawab bolmıdi. Ular raslanəqə kurbangah qərisidə tohtımay sakrəytti. **27** Qüx kirgəndə Iliyas ularni zanglik kilip: — Ünlükrək kikiqiringlar; qünki u bir ilah əməsmu? Bəlkim u qongkur hiyaləqə qəmiüp kətkəndü, yakı ix bilən qikiq kətkəndü, yakı bir səpərgə qikiq kətkəndü? Yakı bolmısa u uhlawatkan boluxi mumkin, uni oyoqitixinglar kerək?! — dedi. **28** Ular tehimu ünlük qakirip əz kaidisi boyiqə kənoqə milinip kətküqə əzlrini kiliq wə nəyza bilən tilatti. **29** Qüxtin keyin ular «bexarət beriwatkan» həlatkə qüxüp kəqlik kurbanlik waktiqəqə xu həlatte turdi. Lekin heq awaz anglanmıdi, yakı jawab bərgüqi yakı ıjabət kiliqəqə malum bolmıdi. **30** Iliyas həmmə həlkqə: — Yeniməqə yekin kelinglar, dedi. Həmmə həlk uningəqə yekin kəlgəndin keyin u Pərwərdigarning xu yərdiki yikiqitəlan kurbangahini kəyitidin kurup qikti. **31** Iliyas on ikki taxni aldı. Bu taxlarning sani Pərwərdigarning «Naming Israil bolsun» degən səzini tapxuruwaləqə Yakupning oqulliridin kikiqən kəbilərləning sani bilən ohxax idi. **32** Xu taxlardin u Pərwərdigarning nami bilən bir kurbangahni yasıdi. U kurbangahning qərisidə ikki səh dan patkudək azgal kolıdi. **33** Andin u otunni rastlap, bukini parqilap otuning təpisigə koydi. **34** U: — Tət idixni suəqə toxkuzup uni kəydürmə kurbanlik wə otuning üstigə təkünglar, — dedi. Andin: Yəne bir kətim kilinglar — dewıdi, ular xundək kildi. U yəne: — Üqinqi mərtiwə xundək kilinglar, dedi. Ular üqinqi mərtiwə xundək kiliqəndə **35** su kurbangahning qərisidin ekip qüxüp, kolanəqə azgalnimu su bilən taldurdi. **36** Kəqlik kurbanlikning wakti kəlgəndə Iliyas pəyoqəmbər kurbanlikqə yekin kelip mundək dua kildi: — Əy Pərwərdigar, İbrahim bilən İshək wə Israilning Hudasi, Əzüngning Israilda Huda boləqəningni axkara kiliqəysən, xundəklə mening Sening kulung bolup bulərləning həmmisini buyrukung bilən kiliqənlərimni bügün bildürgəysən. **37** Manga ıjabət kiliqəysən, əy Pərwərdigar, ıjabət kiliqəysən; xuning bilən bu həlkqə sən Pərwərdigarning Huda ikənləkingni həmdə ularning kəblirini toəqra yələqə yəndürəqəqə əzüng ikənləkingni bildürgəysən, dedi. **38** Xuning bilən Pərwərdigarning otı qüxüp kəydürmə kurbanlikni, otunni, taxlarni wə topini kəydürip əzgaldikı sunimu yəkiqitəwıttı. **39** Həlkərləning həmmisi buni kəriplə, ular düm yikiqilip: — Pərwərdigar, u Hudadur, Pərwərdigar, u Hudadur, deyixti. **40** Iliyas həlkqə buyrup: — Baalning pəyoqəmbərlirini tutunglar, heqkəysini koyup bərmənglar, — dedi. Ular ularni tutkəndə Iliyas ularni kixun jiləqisəqə elip berip, u yərdə kətl kildurdi. **41** Iliyas Ahabkə bolsa: — Qikiq yəp-iqin. Qünki kattik yəmoqurning xaldirliəqə awazi anglanmakta, — dedi. **42** Ahab kəpup yəp-iqix üçün qikti. Əmma Iliyas Kərməlning qəkqisəqə qikiq yərgə engixip, bəxini tizining otturisəqə koyup tizlinip **43** hizmətkərioəqə: — Qikiq dengiz tərəpkə kərioəqin, dedi. U qikiq səselip kərap: — Heqnərsə kərinməydu, dedi. U jəmiy yəttə kətim: — Berip kərap bəkkin, dəp buyrudi. **44** Yəttinqi kətim kəlgəndə u: — Mana, dengizdin qikiqəwatkan, adəm alikindək kikiq bir bulutni kərdum — dedi. Iliyas uningəqə: — Qikiq Ahabkə: — «Hərwini

ketip təwəngə qüxkin, bolmısa yəmoqur seni tosuwalıdu», dəp eytkin, — dedi. **45** Angəqəqə asman bulut bilən tutulup, boran qikiq kattik bir yəmoqur yəoədi. Ahab hərwiəqə qikiq Yizrəəlgə kətti. **46** Pərwərdigarning kəli Iliyasning wujudida turoəqə, u belini baəqlap Ahabning əldidə Yizrəəlning kirix əyoəziəqə yügürüp mangdi.

19 Lekin Ahab İliyasning həmmə kiliqəninini, jümlidin həmmə pəyoqəmbərləni kiliqiləp əltürəginini Yizbəəlgə eytip bərdi. **2** Yizbəəl bolsa Iliyasqə bir həwərgi əwəti: — Əgər ətə muxu wakitkəqə sən xularning janlırioəqə kiliqəningdək mən sening jeningni ohxax kiliqiməsən, ilahlar mangimu xundək kilsun həmdə uningdinmu ziyadə kilsun! — dəp eytkuzdi. **3** U buni biləndə, əz jəni kütəkmək üçün kəqip Yəhuda təwəsidiki Bəər-Xəbəqə bərdi. U u yərdə əz hizmətkərinini kaldurup koyup, **4** Əzi qəlning iqigə kərap bir kün yol mangdi. U u yərdiki bir xiwəknig kəxiəqə kelip uning əstidə olturup, əzining əltümigə tilək tiləp: — I Pərwərdigar əmdı boldı, jənimni ələqin; nemilə degənbilən mən ətə-bowilirimdin artuk əməsmən, — dedi. **5** U u xiwək əstidə yetip ulur kəldi. Mana bir pərixətə uni noqup uningəqə: — Kəpup, nən yegin, dedi. **6** U kərisə bəxidə kizik qoqlarda pixiwatkan bir poxkal wə bir kozə su turatti. U yəp-iqip yəne uhliəqili yətti. **7** Andin Pərwərdigarning pərixəti yəne kelip ikkinqi kətim uni noqup uningəqə: — Kəpup nən yegin. Bolmısa yolungning əyoərinı kətiərəlməysən, dedi. **8** U kəpup yəp-iqti. Xu taamdin ələqən kuwwət bilən u kiriq kəqə-kündüz mengip Hudaning teəqi Hərbəgə yetip bərdi. **9** U u yərdiki əqəroəqə kirip kəndi. Wə mana, Pərwərdigarning səzi uningəqə kelip mundək deyildi: — I Iliyas, bu yərdə nemə kiliwətsən? **10** U jawab berip: — Samawı kəxunlarning Sərdari boləqən Huda Pərwərdigar üçün zor otluk muhəbbət bilən həsət kildim. Qünki Israilar Sening əhdəngni taxlap kurbangahlırlingni yikiqitip, Sening pəyoqəmbərlirəningni kiliq bilən əltürdi. Mən, yəloəz mənə kəldim wə ular mening jənimni ələqili kəstləwətidu, dedi. **11** U uningəqə: — Qikiq, Pərwərdigarning əldidə taəqdə turoəqin, dedi. Mana, Pərwərdigar ətəp ketiwəttəti; [uning əldidə] zor küllük bir xamal qikiq, taəqlarni sundurup, koram taxlarni parqilap qəkiwəttı. Lekin Pərwərdigar xamaldə əməs idi. Xamaldin keyin bir yər təwrək boldı. Lekin Pərwərdigar yər təwrəkətə əməs idi. **12** Yər təwrəxtin keyin bir lawuldəqən ot kətiürildi. Lekin Pərwərdigar otta əməs idi. Ottin keyin boəqinə, mulayim bir awaz anglandı. **13** Wə xundək boldiki, Iliyas xuni ənglap, yüzini yepinqisi bilən orap əqərləning əqəziəqə berip turdi. Mana, bir awaz qikiq uningəqə: — I Iliyas, sən wə yərdə nemə kiliwətsən? — dedi. **14** U jawab berip: — Samawı kəxunlarning Sərdari boləqən Huda Pərwərdigar üçün zor otluk muhəbbət bilən həsət kildim. Qünki Israilar Sening əhdəngni taxlap kurbangahlırlingni yikiqitip, Sening pəyoqəmbərlirəningni kiliq bilən əltürdi. Mən yəloəz mənə kəldim wə ular mening jənimni ələqili kəstləwətidu, dedi. **15** Pərwərdigar uningəqə mundək dedi: — Barəqin, kəlgən yolung bilən kəytip, andin Dəməəknig qəligə barəqin. U yərgə barəqəndə Həzəəlni Suriya üstigə padixəh boluxkə məsih kiliqin. **16** Andin Nimxining oəqli Yəhuni Israilning üstigə padixəh boluxkə məsih kiliqin; əz ornungəqə pəyoqəmbər boluxkə Abəl-Məhəlahləhlik Xəfatning oəqli Elixanimu məsih kiliqin. **17** Wə xundək bolıduki, Həzəəlning kiliqidin kəqip kütələqən hər birini Yəhu əltüridu; Yəhuning kiliqidin kəqip kütələqən hər birini Elixə əltüridu. **18** Lekin Israilda yəttə ming kixini, yəni Baalning əldidə tizlirini pükmişən wə uningəqə əqəzini səyüzmişən hər birini əzümgə saklap kaldurdum, — dedi. **19** U u yərdin qikiq, Xəfatning oəqli Elixani taptı. U qəoəqdə u yər həydəwəttəti; uning əldidə on ikki jüp

uy bar idi, u on ikkinchisi bilan koʻx h y dawatatti. Ilyas kelip uning  stiga  z yepinqisini taxlap artip koydi. **20** U ularni taxlap Ilyasning kaynidin yug rtip kelip: — Meni berip atam bilan anamni sevgili koyoqin, andin men kelip sanga agixay, — dedi. U uningoa: — Kaytkin; men sanga nema kildim? — dedi. **21** U uningdin ayrilip,  zi ixlatk n bir jup uyni soyup, ularning jabdudini otun kilip, g xini pixurup halkka beriwidi, ular yedi. Andin u ornidin kopup Ilyasning kaynidin agixip, uning hizmitida boldi.

20 Suriyoning padixahi B n-Hadad p tk l ko xunini j m kildi; u ottuz ikki padixahni at w  j ng harwiliri bilan elip qikip, Samariyaga ko rap hujum kildi. **2** U  lqilarni x h rga kirg z p Israilning padixahi Ahabning kexioja awotip uningoa: — **3** «B n-Hadad mundak d ydu: — Sening k m x bilan altunug, sening  ng qiraylik hotunliring bilan baliliringmu meningkidur» d p y tk zdi. **4** Israilning padixahi uningoa: — **1** Ojojam padixah, sili eytkanliridak men ez m w  barlikim siliningkidur, d p jawab berdi. **5**  lqil r y n  kelip: — «B n-Hadad s z kilip mundak d ydu: — Sanga darw k : — Sening k m x bilan altunugni, sening hotunliring bilan baliliringni manga tapxurup beris n, deg n h w rni aw ttim. **6** Lekin  t  muxu wak tlarda hizmatkarlirimni yeningoa awotim n; ular ordang bilan hizmatkarliringning  ylirini ahturup, sening k zlingid  nema  ziz bolsa, ular xuni kolioja elip kelidu» — dedi. **7** U wak tta Israilning padixahi zemindiki h mm  aksakallarni qakirip ularoa: — Bu kixining kandak awariqilik qikarmakqi bolojanlikini bilip kelinglar. U manga h w r awotip mandin hotunlirim bilan balilirim, k m x bilan altunlirimni t l p kilojinida men uningoa yak demidim, dedi. **8** Barlik aksakallar bilan halkning h mmisi uningoa: — Kulak salmioqin, uningoa maqul demigin, dedi. **9** Buning bilən u B n-Hadadning  lqiliriga: — Ojojam padixahka, sili adem awotip,  z kəminiliridin dəsləptə soriojanning h mmisini ada kilim n; lekin keyinkisiga makul deyalm ym n, d p beringlar, — dedi.  lqil r yenip berip xu sezni y tk zdi. **10** B n-Hadad uningoa y n  h w r awotip: — «Pütkül Samariya x h rid  manga  g xk nl rning kollirioja oqumliqudak topa kelip kılsa, ilahlar mangimu xundak kilsun w  uningdin axurup kilsun!» — dedi. **11** Lekin Israilning padixahi jawab berip: — «Sawut-korallar bilan jabdunoquqi sawut-korallardin yexing y q d k mahtinip katmisun!» d p eytinglar, — dedi. **12** B n-Hadad bu sezni angliojanda hərkaysi padixahlar bilan qedirilirida xarab iqixiwatatti. U hizmatkarlirioja: — S pk  tizilinglar, dedi. Xuni dewidi, ular x h rg  hujum kilixka tizilixti. **13** U wak tta bir p yoj mb r Israilning padixahi Ahabning kexioja kelip: — P rw rdigar mundak d ydu: — «Bu zor bir top ademni k rd ngmu? Mana, Mən bu k ni ularni sening kolungoa tapxurim n; xuning bilan sən Mening P rw rdigar ikonlikimni bilis n», dedi. **14** Ahab: — Kimning wasitisi bilan bolidu? d p soridi. U: — P rw rdigar mundak d ydu: «Waliylarning oqulamliiri bilan bolidu», dedi. U y n : — Kim hujumni baxlaydu? — d p soridi. U: — Sən  z ng, dedi. **15** U wak tta waliylarning oqulamliirini saniwidi, ularning sani ikki yüz ottuz ikki n p r qikti. Andin keyin u h mm  halkni, yəni barlik Israilarni saniwidi, ularning sani y tt  ming n p r qikti. **16** Israilar xəhərdin q x wak tida qikti. B n-Hadad bilan xu padixahlar, yəni yardəmgə k lg n ottuz ikki padixah bolsa qedirilirida xarab iqip məst boluxkanidi. **17** Waliylarning oqulamliiri y r xt  awwal mangdi. B n-hadad adem awotiwidi, ular uningoa h w r berip: — «Samariyədin ad ml r keliwatidu» — dedi. **18** U: —  gar sil hi t z xk  qikqan bolsa ularni tirik tutunglar,  gar sokuxkili qikqan bolsimu ularni tirik

tutunglar, dedi. **19**  mdi waliylarning bu oqulamliiri w  ularning kaynidiki ko xun xəhərdin qikip, **20** h rbiri  ziga uqriojan ademni qepip  lt rdi. Suriyl r qaqt; Israil ularni ko ljidi. Suriyoning padixahi B n-Hadad bolsa atka minip atliklar bilan keqip k tuld . **21** Israilning padixahi qikip həm atliklarni həm j ng harwilirini bitqit kilip Suriylarni kattik kir-qap kildi. **22** P yoj mb r y n  Israilning padixahining kexioja kelip uningoa: —  z ngni must hk ml p,  z ngni obdan d ngs p, nema kilixing keraklikini oylap bakqin. Q nki kelar yili atiyazda Suriyoning padixahi sən bilan j ng kilojili y n  qikidu, dedi. **23** Suriyoning padixahining hizmatkarliiri uningoa mundak dedi: — «Ularning ilahi taoj ilahi bolojaqqa, ular bizga k l tik k ldi. Lekin biz t zl nglik  ular bilan sokuxsak, j zm n ularoa k l l k kelimiz. **24**  mdi xundak kilojayliki, padixahlarning hərbirini  z mansipidin q x r p, ularning ornida waliylarni tiklajayla. **25** Andin sili məhrum bolojan ko xunlirioja baraw r bolojan y n  bir ko xunni, y ni atning ornioja at, harwining ornioja harwa t yyar kildurup  ziliriga yiojqayla; biz t zl nglik  ular bilan sokuxayli; xuning bilan ularoa k l l k k lm mduk?». U ularning sezag  kulak selip xundak kildi. **26** Keyinki yili  tiyazda B n-Hadad Suriylarni editlap toluk yiojip, Israil bilan j ng kilojili Af k x h rig  qikti. **27** Israilarmu  zilirini editlap, ozuk-t l k t yyarlap, ular bilan j ng kilixka qikti. Israilar ularning udulida bargah tikliwidi, Suriyl rning aldida huddi ikki top kikiq oqjak padisid k köründi. Lekin Suriyl r pütkül zeminni kapliojanidi. **28**  mma Hudaning adimi Israilning padixahining kexioja kelip uningoa: — P rw rdigar mundak d ydu: — «Suriyl r: P rw rdigar taoj ilahidur, jilojilarning ilahi  m s, d p eytkini  q n, M n bu zor bir top ademning h mmisini sening kolungoa tapxurim n; xuning bilan sil r Mening P rw rdigar ikonlikimni bilip yetisil r», dedi. **29** Ikki t rap y tt  k n bir-birining udulida bargahlidirida turdi. Y ttingi k ni sokux baxlandi. Israilar bir k nd  Suriylərdin yüz ming piyad  askarni  lt rdi. **30** Kalojanlar Af k x h rig  keqip kiriwaldi; lekin sepili  r l p ulardin yigirma y tt  ming ademning  stiga q x p besip  lt rdi. B n-Hadad  zi b dar keqip x h rg  kirip iqiridiki bir  yg  m k waldi. **31** Hizmatkarliiri uningoa: — Mana biz Israilning padixahliirini r h mlik padixahlar d p angliduk; xuning  q n b lirimizg  b z boqlap baxlirimizg  kula y g p Israilning padixahioja t sling  qikayli. U silining janlirini ayarmikin? — dedi. **32** Xuning bilan ular b liriga b z boqlap baxlirioja kula y g p Israilning padixahining kexioja berip uningoa: — Kəminiliri B n-Hadad: «Jenimni ayiojayla», d p iltija kildi, dedi. U bolsa: — U tehi hayatmu? U mening buradirim, dedi. **33** Bu ad ml r bu sezni yaxhilkning alamiti, d p oylap, d rhalla uning bu sezini qing tutuwelip: — B n-Hadad silining burad rliridur! — dedi. U: — Uni elip kelinglar, d p buyrudi. Xuning bilan B n-Hadad uning kexioja qikti; xuning bilan u uni kolidin tartip j ng harwisioja qikardi. **34** B n-Hadad uningoa: — Mening atam silining atilirdin alojan x h rlarni siligə kayturup beray. Atam Samariyad  rast -bazarlarni tiklig nd k sili əzliiri  q n D m xk t  rast -bazarlarni tikl yla, — dedi. Ahab: — Bu x rt bilan seni koyup beray, dedi. Xuning bilan ikkisi  hd  kilixti w  u uni koyup b rdi. **35** P yoj mb rl rning xagirtlirining biri P rw rdigarning buyruk  bilan y n  biriga: — S ndin  tinim n, meni uroj n, dedi. Lekin u adem uni urojili unimidi. **36** Xuning bilan u uningoa: — Sən P rw rdigarning sezini anglimiojining  q n mana bu y rdin k tkiningd  bir xir seni boq p  lt ridu, — dedi. U uning yenidin qikqanda, uningoa bir xir uqrap uni  lt rdi. **37** Andin keyin u y n  bir ademni

teyip uningoya: — Səndin ətünimən, meni uroqin, dedi. U adəm uni kəttik urup zəhimləndürdi. **38** Andin pəyoqəmbər berip öz kıyapitini əzgərtip, kəzlrini tengik bilən tengip yol boyda padixahni kütüp turdi. **39** Padixah xu yərdin ətəkəndə u padixahni qakirip: — Kəminiliri kəskin jəng məydəniyə qikkənədim, wə mana, bir adəm mənə burulup, bir kixini tapxurup: «Bu kixigə qing kəriqin, həkəndək səwəbtin u yoqap kətsə, sən əz jeningni uning jeningning orniyə tələysən; bolmisa bir talant kümüx tələysən», dedi. **40** Ləkin mən kəminiliri u-ix bilən bənd bolup ketip, uni yoqitip koymdum, dedi. Israilning padixahı uningoya: — Əziğz bəkitkinəngdək sənə həküm kilimid! — dedi. **41** U dərhal kəzlrindin tengikni eliwətti; Israilning padixahı uni tonup uning pəyoqəmbərlərdin biri ikənlikini kərdi. **42** Pəyoqəmbər uningoya: — Pərwərdigar mundək dəydu: — «Mən haləkətkə bəkitkən adəmini kəlungədin kütöləyli kəyojining üqün sening jening uning jeningning orniyə elinid; sening həkling uning həklingning orniyə elinid», dedi. **43** Xuning bilən Israilning padixahı hapa bolup, oşəxlikkə qəmgən həlda Samariyəgə kəytip ordisiyə kirdi.

21 Bu ixlərdin keyin xundək boldiki, Yizrəəllik Nabotning Yizrəəldə, Samariyəning padixahı Aħabning ordisiniyənida bir üzümzarlıq bar idi. **2** Aħab Nabotkə sez kilip: — Əz üzümzarlıqningni mənə bərgin, mening əyümgə yəkin boləyək, uni bir səy-kəktlik bəy kilay. Uning orniyə sənə obdanrak bir üzümzarlıq bəyək yəki layik kərsəng bəhasini nək bərimən, dedi. **3** Əmma Nabot Aħabkə: — Pərwərdigar meni ata-bowilirimning mirasini sənə setixni mənədin neri kilsun, dedi. **4** Aħab Yizrəəllik Nabotning: «Ata-bowilirimning mirasini sənə bərməymən» dəp eytkən sənədin hapa bolup oşəxlikkə qəmgən həlda ordisiyə kəytti; u kariwəta yetip yüzini [tam] tərəpkə ərüp nanmu yemidi. **5** Hotuni Yizəbəl uning kəxiyə kəlip: Rohiy kəypiyatəng nemixkə xunqə təwən, nemixkə nan yeməysən? — dedi. **6** U uningoya: — Mən Yizrəəllik Nabotkə sez kilip: «Üzümzarlıqningni mənə puləyə bərsəng, yəki layik kərsəng uning orniyə bəxkə üzümzarlıq bəyək» dedim. Ləkin u: «Sənə üzümzarlıqningni bərməymən» dedi, — dedi. **7** Hotuni Yizəbəl uningoya: — Sən həzir Israilning üstigə səltənət kiləyək əməsmu? Kəpup nan yəp, kənglüngni hux kiləyək; mən sənə Yizrəəllik Nabotning üzümzarlıqningni erixtirimən, dedi. **8** Andin u Aħabning namidə bir hət yezip, üstigə uning məhürini besip, hətəni Nabotning xəhəridə uning bilən turuwatqan aqşakallar wə mətiwərlərgə əwətti. **9** Hətə u mundək yəzojanidi: — «Rəza tutux kərek dəp buyrup, həkling arisidə Nabotni tərde olturoqəzin; **10** ikki adəmini, yəni Bəliyalning balisini uning udulidə olturoqəzup, ularni Nabotning üstidin ərz kiləyək: «Sən Hudaşəyə wə padixahkə lənət okudung» dəp guwəhlik bərgüzünglər. Andin uni elip qikip qalma-kesək kilip ətürünglər. **11** Xəhərnəng adəmliri, yəni uning xəhəridə turuwatqan aqşakallar bilən mətiwərlər Yizəbəlning ularəyə əwətkən hətədə pütülgəndək kildi; **12** ular rozini buyrup, həkling arisidə Nabotni tərde olturoqəzdi. **13** Andin u ikki adəm, yəni Bəliyalning baliliri həkling aldidə Nabot üstidin ərz kilip: «Nabot Hudaşəyə wə padixahkə dəxnəm kildi» dəp guwəhlik bərdi. Xuning bilən ular Nabotni xəhərnəng taxkiriyə sərəp elip qikip, taxlar bilən qalma-kesək kilip ətürdi. **14** Andin ular Yizəbəlgə adəm əwətip: «Nabot qalma-kesək kilip ətürüldi» dəp həwə bərdi. **15** Yizəbəl Nabotning qalma-kesək kilinip ətürülgənlikini angliyəndə Aħabkə: Kəpup, Yizrəəllik Nabotning sənə puləyə bərgili uniməqan üzümzarlıqningni tapxurup əlojin; qünki Nabot həyat əməs, bəki ətədi, dedi. **16** Xundək boldiki, Aħab Nabotning ətəngənlikini

anglap, Yizrəəllik Nabotning üzümzarlıqningni igiləx üqün xu yərgə bərdi. **17** Ləkin Pərwərdigarning səzi Tixbilibik İliyəskə kəlip mundək dəyildi: — **18** «Kəpup bərip, Samariyədə əturuxluk İsrail padixahı Aħab bilən uqraxkən; mənə u Nabotning üzümzarlıqında turid; qünki uni igiləwəlx üqün u yərgə bərdi. **19** Uningoya: — «Adəm ətürdüngmu, yerini igiləwəlxingmu?» — dəgin. Andin uningoya yənə sez kilip: — Pərwərdigar mundək dəydu: — «Nabotning kəninə itlar yəliyəqan jaydə sening kəningnimu itlar yəlaydu» — dəgin». **20** Aħab İliyəskə: — İ duxminim, mənə taptıngmu? — dedi. U jawəbən mundək dedi: — Rast, mənə sənə taptim; qünki sən Pərwərdigarning nəziridə razillik kilix üqün əziğzni sətəwəttəng. **21** Pərwərdigar: «Mənə, Mən üstünggə bələ quxürüp nəsləngni yoqitip, sən Aħabning İsraildə kəloqan jəmətidiki həmmə ətəkəni, hətə əziğz yəki meyip bolsun, həmmisini üzüp yoqitəng; **22** wə sənə Mening əziğzini kəzoqap İsrailni gunəhkə əzdurəjəning üqün sening jəmətəngni Nibatning oqlı Yəroboamning jəməti wə Ahiyahning oqlı Baaxəning jəmətiyə oħxək kilimən» — dəydu, — dedi. **23** — Yizəbəl toqrisidimə Pərwərdigar sez kilip: «Yizrəəlləng səpilingni təkidə itlar Yizəbəlni yəydu. **24** Aħabning jəmətidikilərdin xəhərdə ətənglərnəni itlar yəydu; səhrədə ətənglərnəni bəlsə əsməndiki kuxlar kəydu» dedi **25** (Bərhək, hotuni Yizəbəlning kətritixliri bilən Pərwərdigarning nəziridə razillik kiləyli əzini sətəkən Aħabkə həkim yoq idi. **26** U Pərwərdigar İsrailning aldidin həydep kəyoqiwətkən Amoriyləning kəloqinidək kilip, yirginqlik butlarəyə təyinip əgixip, nələtik ixlərnəni kiləttili). **27** Ləkin Aħab bu səzlərnə angliyəndə əz kiymilirinə yirtip bədinə bəz yəgəp, rozə tutti. U bəz rəhtə yətətti, jimjit mənətti. **28** U wəktidə Pərwərdigarning səzi Tixbilibik İliyəskə kəlip: — **29** «Aħabning Mening aldidə əzini kəndək təwən tutuwatqanlikini kərdüngmu? U əzini Mening aldidə təwən tutuwatqanlikni tūpəydidin, bu balani uning künliridə kəltürməymən, bəki uning oqlining künliridə uning jəmətiyə kəltürimən» — dəyildi.

22 Üq yiləyək Suriyə bilən Israilning əturidə jəng bolmıyək, ular tinqlikdə ətətti. **2** Üqinqi yildə bəlsə Yəhədaning padixahı Yəhəxəfat İsrailning padixahini yoqlək bərdi. **3** İsrailning padixahı əz hizmətkərliriyə: — Gileədtiki Ramot bizningki ikənlikini bilislorəy? Xundək ikən, nemixkə biz jim əturup, tēhiyə Suriyəning padixahning kəlidin uni əlməyimiz? — dedi. **4** U Yəhəxəfatkə: — Jəng kiləyli mening bilən Gileədtiki Ramotkə bərixkə məqul boləmdilə? — dəp soridi. Yəhəxəfat İsrailning padixahıyə jawə bərip: — Biz silinəng-mening dəp əriməyimiz; mening həkim əzlrinəng həkjidur, mening ətirim silinəng ətiridur, dedi. **5** Ləkin Yəhəxəfat İsrailning padixahıyə: — Ətünimənki, bügün əwəwəl Pərwərdigarning səzini sorəp kərgəylə, dedi. **6** Xuning bilən Israilning padixahı pəyoqəmbərlərnəni, yəni tət yüzək adəmini yioqdurup ularin: — Sokuxkili Gileədtiki Ramotkə qikşəm boləmdu, yoq? — dəp soriwidi, ular: — Qikşin, Rəb uni padixahning kəliyə bəridu, dəyixti. **7** Ləkin Yəhəxəfat bəlsə: — Bulərdin bəxkə, yol soriyədək Pərwərdigarning birək pəyoqəmbiri yoqmu? — dəp soridi. **8** İsrailning padixahı Yəhəxəfatkə jawə bərip: — Pərwərdigarning din soraydiyəqan yənə bir adəm bə; ləkin u mening toqramidə kütlukni əməs, bəki balayı'əpətni kərsitip bəxərat bərgəqək, mən uni əq kərimən. U bəlsə İmləhning oqlı Mikayadur, dedi. Yəhəxəfat: — İ əliyliri, sili undək demigəylə, dedi. **9** Andin Israilning padixahı bir qakirini qakirip uningoya: — Qakşən bərip, İmləhning oqlı Mikayani qakirtip kəl, dəp buyrudi. **10** Əmdi İsrailning padixahı bilən Yəhədaning padixahı Yəhəxəfat xəhənə kiymilirinə

kiyixip, Samariyoning dərwasisining aldidiki hamanda hərbi ozi təhtidə olturuxti. Ularning aldidə pəyoəmbərləning həmmisi bexarət bərməktə idi. **11** Kənanahning oşli Zədəkiya bolsa əzi tēmürdin münggüzləni yasap qıqip: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Muxu münggüzlər bilən Suriyləni yoqatkuqə üsür ursila», dedi. **12** Həmmə pəyoəmbərlər xuningoə ohxax bexarət berip: «Gileadtiki Ramotka qıqip səzsiz muwəppəkiyət qəzinila; qünki Pərwərdigar uni padixahning kəliə tapxuridikən», deyixti. **13** Mikayani qıqip qıroşli barəjan həwərqı uningə: — Mana, həmmə pəyoəmbərlər bərdək padixahqə yaxhi həwə bərməktə; əmđi etünimən, sening səzüngmu ularning səzi bilən bərdək bolup, yaxhi bir həwərnı bərgin, dedi. **14** Əmma Mikaya: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, Pərwərdigar manganə nēmə eytsa, mən xuni eytimən, dedi. **15** U padixahning aldiə kəlgəndə padixah uningdin: I Mikaya, jəng kılqılı Gileadtiki Ramotka qıqşak bolamdu, yoq? — dəp soriwidi, u uningəni jawab berip: — Qıqip muwəppəkiyət qəzinisən; qünki Pərwərdigar xəhərnı padixahning kəliə beridu, dedi. **16** Ləkin padixah uningə: — Mən sanga kəncə kətim Pərwərdigarning namida rast gəptin bəxqisini manganə eytməslikkə kəsəm iqqüzüxüm kerək?! — dəp. **17** Mikaya: — Mən pütkül İsrailning taqlarda padiqisiz koylardək tarilip kətkənlikini kərdüm. Pərwərdigar: «Bularning igisi yoq; bəralarning hərbi tinq-aman əz əyigə kəytsun», dedi, — dedi. **18** İsrailning padixahı Yəhəxafatka: — Mana, mən siligə «U mening toqramda kətlükni əməs, bəlki haman balayı apətni kərsitip bexarət beridu», demigənmidim? — dedi. **19** Mikaya yənə: — Xunga Pərwərdigarning səzini angliətin; mən Pərwərdigarning əz təhtidə olturəjanlikini, asmannıng pütkül koxunliri uning yenida, ong wə sol tərpidə turojanlikini kərdüm. **20** Pərwərdigar: «Kim Ahəbni Gileadtiki Ramotka qıqip, xu yərdə həlak boluxkə aldaydu?» — dedi. Birsı undak, birsı mundak deyixti; **21** xu wəktəta bir roş qıqip Pərwərdigarning aldidə turup: «Mən berip alday», dedi. Pərwərdigar uningdin: «Kəndək usul bilən aldaysən?» — dəp soriwidi, **22** u: — «Mən qıqip uning həmmə pəyoəmbərləning əozidə yalojanqı bir roh bolimən», dedi. Pərwərdigar: — «Uni aldap ilkinggə alalaysən; berip xundək kıl» — dedi. **23** Mana əmđi Pərwərdigar sening bu həmmə pəyoəmbərləning əozidə yalojanqı bir roşni saldi; Pərwərdigar sening toşrangdə balayı apət kərsitip səzidi. — dedi. **24** Xuni anglap Kənanahning oşli Zədəkiya kəlip Mikayanıng kəqitəni birni selip: — Pərwərdigarning Rohi kəysi yol bilən məndin etüp, sanga səz kılaxkə bardı?! — dedi. **25** Mikaya jawab berip: — Əzüngni yoxurux üqün iqqiridiki eygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **26** İsrailning padixahı əmđi: — Mikayani elip kəyturnup berip, xəhər həkimi Amon bilən padixahning oşli Yoaxka tapxurup, **27** ularə: tapilap: «Padixah mundak dəydu: — Uni zindanoə solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kıynap nan bilən suni az-az berip turunglar» — dēgin, dəp buyrudi. **28** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərwərdigar mening wasitə bilən səz kilmiojan bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaət, hərbinglar anglanglar, dedi. **29** İsrailning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Yəhəxafat Gileadtiki Ramotka qıqti. **30** İsrailning padixahı Yəhəxafatka: — Mən bəxkə kiyapətkə kirip jənggə qıqay; sili bolsila əz kiyimlirini kiyip qıqkayla, dedi. İsrailning padixahı bəxkə kiyapət bilən jənggə qıqti. **31** Suriyəning padixahı jəng hərwiliri üstidiki ottuz ikki sərdarə: — Qongliri yaki kiqikliri bilən əməs, pəkət İsrailning padixahı bilən soquxunglar, dəp buyrudi. **32** wə xundək boldiki, jəng hərwilirining sərdarlıri Yəhəxafatni kərgəndə: — Uni qoqum

İsrailning padixahı dəp, uningəni hujum kıləqili buruldi. Ləkin Yəhəxafat pəryad kətürdi. **33** jəng hərwilirining sərdarlıri uning İsrailning padixahı əməslikini kərgəndə uni koşlimay, burulup ketip kəlixti. **34** Əmma birəyən kərisioqla bir oqya etiwidı, oq İsrailning padixahıning sawutining mürisidin təwənkı ulıqidin etüp tēgdi. U hərwikəgı: Hərwinı yandurup mənı səptin qıkarətin; qünki mən yaridar boldum, dedi. **35** U künı jəng barəjaneri kəttik boldı. Padixah bolsa Suriyləning udulida əz jəng hərwisioqə yəlinip ərə turdi. Zəhmidin kəni hərwinıng tēgıgıqə ekip, kəq kırgəndə u əldi. **36** Kün patarda koxun arisida bir kəttik sada anglinip: — Hər adam əz xəhırgıə yansun! Hərbi əz yurtioqə yenip kətsun! — deyildi. **37** Padixah əldi, kixilər uni Samariyəgə elip kəldi; ular padixahni Samariyədə dəpnə kildi. **38** Birsı padixahning hərwisini Samariyəning kəlidə [yuoqanda] (bu kəl pəhıxə ayallar yuyunidojan jay idi), Pərwərdigarning eytkən səzi əməlgə axurulup, itlar uning kəni yalidi. **39** Ahəbning bəxkə ixliri, kıləjanlırining həmmisi, jümlidin uning yasiojan «pıl qix sariyi» wə bina kıləjan həmmə xəhərlər toşruluk «İsrail padixahlırining tarix-təzkiriliri» dēgin kitabta pütülgən əməsmidi? **40** Ahəb ata-bowiliri arisida uhlidi. Andin uning oşli Ahəziya ornida padixah boldı. **41** Asanıning oşli Yəhəxafat İsrailning padixahı Ahəbning səltənitining tətinqi yilida Yəhəxafat padixahı boldı. **42** Yəhəxafat padixahı boləjanda ottuz bəx yaxta idi, u Yerusalemdə yigirmə bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhıning kızı idi. **43** U hər ixta uning Asanıning barlık yollirida yürüp, ulardin qıqmay Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanı kılatti. Pəkət «yukiri jaylar»lə yoqitilmiojanı; halayik yənıla «yukiri jaylar»də kurbanlık kılip huxbuy yakatti. **44** Wə Yəhəxafat bilən İsrailning padixahı otturisida tinqlik boldı. **45** Yəhəxafatning bəxkə ixliri, uning kərsətkən kudriti, kəndək jəng kıləjanlıri toşrisida «Yəhəxafat padixahlırining tarix-təzkiriliri» dēgin kitabta pütülgən əməsmidi? **46** U atisi asanıning künliridə zemindin koşliwətilmıgən kəspi y bəqqıwazlamı zemindin həydəp qıqardi. **47** U wəktəta Edomning padixahı yoq idi, bəlki bir waliy həküm sürətti. **48** Yəhəxafat Ofirdin altun elip kəlix üqün bir «Tərxix kəmə» ətritinı kurdi. Ləkin kəmilər həqyergə bəralmıdi; qünki ular Əzıon-Gəbərdə urulup wəyran boləjanıdi. **49** U wəktəta Ahəbning oşli Ahəziya Yəhəxafatka: — Mening hizmətkarlırim sening hizmətkarlırining bilən kəmilərdə barsun, dedi. Ləkin Yəhəxafat unimidi. **50** Yəhəxafat əz ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhıri»də ata-bowilirining kəbrisidə dəpnə kılindi. Andin oşli Yəhəoram ornida padixahı boldı. **51** Ahəbning oşli Ahəziya Yəhudaning padixahı Yəhəxafatning səltənitining on yəttinqi yilida Samariyədə İsrailning üstidə padixahı bolup ikki yil səltənət kildi. **52** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanı kılip atisining yolida wə anisining yolida yürüp, xundəkə İsrailni gınaqkə putlaxturojan Nibatning oşli Yarobəamning yolida mandı; **53** u atisi kıləjanıng həmmisini kılip, Baalning kullukıda bolup, uningəni səjdə kılip, İsrailning Hudasi Pərwərdigarning əozipini kozoqıdi.

Padixahlar 2

1 2 Ahaziya Samariyada turojanda [ordisidiki] balihanining pənjirisidin yiqilip qūxūp, kesəl bolup qaldı. U həwərqiləni əwətip ularoşa: — Əkrən xəhīridiki ilah Baal-Zəbubdin mening tooşramda, kesilidin saqiyamdu, dəp soranglar, dedi. **3** Lekin Pərwərdigarning Pərixisti bolsa Tixbilik İliyaska: — Ornungdin tur, Samariya padixahning əqlirining aldioşa berip, ularoşa: — Israilda Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol soriqili mangdinglarmu? **4** Xuning üqün Pərwərdigar hazir mundak dediki: «Sən qikқан kariwattin qūxəlməysən; sən qoqum əlisən» degin, — dedi. Xuning bilən İliyas yoləşa qikti. **5** Həwərqilər padixahning yenioşa kaytip qaldı; u ulardin: Nemixka yenip kəldinglar, dəp soridi. **6** Ular uningəşa: — Bir adəm bizgə uqrap bizgə: — Siləni əwətkən padixahning yenioşa kaytip berip uningəşa: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilda Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol soriqili adəmləni əwəttinqmu? Xuning üqün sən qikқан kariwattin qūxəlməysən; sən qoqum əlisən!» dənglar, — dedi. **7** Padixah ulardin: Silərgə uqrap bu səzləni kילוan adəm qandak adəm ikən? — dəp soridi. **8** Ular uningəşa: U tüklük, beligə tasma başlıqan adəm ikən, dedi. Padixah: U Tixbilik İliyas ikən, dedi. **9** Andin padixah bir əllikbexini qol astidiki əllik adimi bilən İliyasning kəxioşa mangdurdı; bu kixi İliyasning kəxioşa barəşanda, mana u bir dengning üstida olturatti. U uningəşa: I Hudaning adimi, padixah seni qūxūp kəlsun! dəydu, dedi. **10** Lekin İliyas əllikbexioşa: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qūxūp sən bilən əllik adiminqni keydürsun, dəp jawab bərdi. Xuan asmandin ot qūxūp, uning əzi bilən əllik adimini keydürüiwətti. **11** Xuning bilən padixah yəne bir əllikbexini uning qol astidiki əllik adimi bilən uning kəxioşa mangdurdı. U uningəşa: I Hudaning adimi, padixah eytti: Seni dərhal qūxūp kəlsun! — dedi. **12** Lekin İliyas əllikbexioşa: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qūxūp sən bilən əllik adiminqni keydürsun, dəp jawab bərdi. Xuan Hudaning oti asmandin qūxūp uning əzi bilən əllik adimini keydürüiwətti. **13** Padixah əmdi üqinqi bir əllikbexini qol astidiki əllik adimi bilən uning kəxioşa mangdurdı; əllikbexi berip İliyasning aldioşa qikqip, tizlinip uningəşa yalwurup: I Hudaning adimi, mening jenim bilən sening bu əllik kulungning janliri nəziringdə əziz bolsun! **14** Dərwəqə, asmandin ot qūxūp, ilgiriki ikki əllikbexini ularning qol astidiki əllik adimi bilən keydürüiwətti. Lekin hazir mening jenim sening nəziringdə əziz bolsun, dedi. **15** Pərwərdigarning Pərixisti İliyaska: Sən qūxūp uning bilən barəşin; uningdin qorqimioşin, dedi. U ornidin turup uning bilən qūxūp padixahning kəxioşa berip **16** padixahka: Pərwərdigar səz kilip: «Israilda həşiy soriqili bolidioşan Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol soriqili əqliləni əwəttinqmu? Xuning üqün sən qikқан kariwattin qūxəlməysən; sən qoqum əlisən!» dəydu, — dedi. **17** Xuning bilən İliyas degəndək, Pərwərdigarning səzi boyiqə Ahaziya əldi. Uning oşli bolmioşaqka, Yəhəram uning ornida padixah boldi. Bu Yəhərafatning oşli, Yəhəda padixahı Yəhəramning ikkinqi yili idi. **18** Əmdi Ahaziyaning baxka ixliri, uning kילוan əmālliri bolsa, ular «İsraıl padixahlırining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi?

2 Pərwərdigar İliyasni qara kuyunda asmanoşa kətürməqki boləşan waqıtta İliyas bilən Elix Gilgaldin qikqip ketiwattı. **2** İliyas Elixəşa: — Səndin etünimən, bu yərdə qəloşin; qünki Pərwərdigar meni Bəyt-əlgə mangoşuzdi. Elix: Pərwərdigarning

hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrılmaymən dedi. Xuning bilən ular Bəyt-əlgə qūxūp kəldi. **3** U waqıtta Bəyt-əldiki pəyoşəmbər xagirtliri Elixaning kəxioşa kelip uningəşa: Biləmsən, Pərwərdigar bugin oşjangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **4** İliyas Elixəşa: — Səndin etünimənki, bu yərdə qəloşin; qünki Pərwərdigar meni Yerihodə mangoşuzdi. Elix: Pərwərdigarning hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrılmaymən, dedi. Xuning bilən ular ikkisi Yerihodə bardi. **5** U waqıtta Yerihodiki pəyoşəmbər xagirtliri Elixaning kəxioşa kelip uningəşa: Biləmsən, Pərwərdigar bugin oşjangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **6** İliyas Elixəşa: — Səndin etünimənki, bu yərdə qəloşin; qünki Pərwərdigar meni İordan dəryasioşa mangoşuzdi, dedi. Elix: Pərwərdigarning hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrılmaymən, dedi, xuning bilən ular ikkisi mengiwərdi. **7** Əmdi pəyoşəmbər xagirtliridin əllik kixi berip, ularning udulida yiraktin qarap turatti. Əmma u ikkiylən İordan dəryasining boyida tohtap turdi. **8** İliyas yepinqisini qatlap, uning bilən suni uriwidi, u ikkigə bəlinüip turdi; ular ikkisi kuruk yoldin idi. **9** Ətüp boləşandin keyin İliyas Elixəşa: Mən səndin ayrılməsta, sening əzüng üqün məndin nemə tiliking bolsa, dəwərgin, dedi. Elix: Sening üstingdə turoşan Rohning ikki həssisi üstümgə kənsun, — dedi. **10** U: Bu tilikingə erixmək qiyindur; mən səndin elip ketilgən waqıtında, meni kərip tursang, sanga xundak berilidu; bolmisa, berilməydu, — dedi. **11** Wə xundak boldiki, ular səzlixip mangoşanda, mana, otluk bir jəng hərwisi bilən otluk atlar namayan boldi; ular ikkisini ayrıwatti wə İliyas qara kuyunda asmanoşa kətürülüp kətti. **12** Elixə buni kərip: I atam, i atam, İsrailning jəng hərwisi wə atlık askarlıri! — dəp wərkiridi. Andin u uni yəne kərelmidi. U əz kiyimini tutup, ularni yirtip ikki pərqə kiliwətti. **13** Andin u İliyasning uqisidin qūxūp qəloşan yepinqisini yərdin elip, İordan dəryasining kiroşiqioşa kaytip qaldı. **14** U İliyasning üstidin qūxūp qəloşan yepinqisi bilən suni urup: «İliyasning Hudasi Pərwərdigar nədidur?», dedi. Elixə suni xundak uroşanda u ikkigə bəlundı; Elixə sudin ətüp kətti. **15** Yerihodiki pəyoşəmbər Xagirtliri qarxi kiroşaqta turup uni kərdi wə: «İliyasning rohi Elixaning üstididur» dəp uning aldioşa berip, bax urup təzim kildi. **16** Ular uningəşa: Mana sening kəminiliring arisida əllik əzimət bar; etünimiz, bular oşjangni izdigili barsun. Pərwərdigarning Rohi bəlkim uni kətürüp taşlarning bir yeridə yaki jiloşlarning bir təripidə taxlap qoydimiki, dedi. Lekin u: Silər həq adəmni əwətmənglar, dedi. **17** Əmma ularning uni kistawerixi bilən i hijalət bolup: Adəm əwətinglar, dedi. Xunga ular əllik kixini əwətti; bular üq kün uni izdidi, lekin həq tapalmidi. **18** Ular Elixaning yenioşa kaytip kəlgəndə (u Yerihoda turuwatatti) u ularoşa: Mən dərwəqə silərgə «İz dəp barmanglar!» demidimmu? — dedi. **19** Xəhərdiki adəmlər Elixəşa: Oşojam kərgəndək, xəhər əzi obdan jaydidur, lekin su naqar wə tuprak turoşmastur, dedi. **20** U: Yengi bir koza elip kelip, i iqqə tuz koyp, manga beringlar, dedi. Ular uni elip kelip uningəşa bərdi. **21** U bulakning bexioşa berip uningəşa tuzni təkti wə: Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən bu sularni saqayttim; əmdi ulardin kayta əlüm bolmaydu wə yərninq tuqmasliq bolmaydu» — dedi. **22** Huddi Elixaning eytkən bu səzidək, u su tuki buginəgə qədar pək bolup kəldi. **23** Elixə Yerihodin qikqip Bəyt-əlgə bardi. U yolda ketip barəşanda, bəzi balilar xəhərdin qikqip uni zangliq kilip: Qikqip kət, i takir bax! Qikqip kət, i takir bax! — dəp wərkiraxti. **24** U burulup ularoşa qarap Pərwərdigarning nami bilən ularoşa lənət okudi;

xuning bilan ormanliqning ikki qixi eyik qiqip, balilardin kirik ikkini yirtiwatti. **25** U u yerdin ketip, Karmal teoqioqa berip, u yardin Samariyogə yenip bardı.

3 Yəhuda padixahı Yəhoxafatning səltnitining on səkkizinci yili, Aħabning oqlı Yəhoram Samariyədə Israiloqa padixah bolup, on ikki yil səltnət kildi. **2** U əzi Pərwərdigarning nəziridə rəzil boloqanni kılattı, lekin atisi bilan anisi kılolan dərijidə əməs idi. U atisi yasatkan «Baal tüwrüki»ni elip taxlıdı. **3** Lekin u Israilni gunahqa putlaxturıoqan Nıbatning oqlı Yəroboamning gunahlırida qing turup, uların heq yanmıdı. **4** Moabning padixahı Mexa nahayıti qong koyqı idi; u Israilning padixahıoqa yüz ming koza həm yüz ming koqkarning yungini olpan kılattı. **5** Əmđi xundaq boldiki, Aħab ölüp kətkəndin keyin Moabning padixahı Israilning padixahıoqa yüz erüdi. **6** U waqıtta Yəhoram padixah Samariyədin qiqip həmmə Israilni [jəng üqün] editlıdı. **7** U yənə adəm əwıtip Yəhüdaning padixahı Yəhoxafatka həwər berip: Moabning padixahı məndin yüz erıdı; Moab bilan soquxqılı qıqamsən? — dedi. U: Qıqımən; bizdə mening-sening dəydoqıan gəp yoxtur, mening həlkim sening həlkingdur, mening atlırım sening atlıringdur, dedi. **8** U yənə: Kaysı yol bilan qıqaylı, dəp sorıdı. Yəhoram: Biz Edom qəlining yoli bilan qıqaylı, dəp jawab bardı. **9** Andin Israilning padixahı bilan Yəhüdaning padixahı Edomning padixahıoqa qoxulup mangdı. Ular yəttə kün aylinip yürüx kılolanın keyin, koxun wə ular elip kəlgən at-ulaqlarına su kəlmıdı. **10** Israilning padixahı: Apla! Pərwərdigar biz üq padixahni Moabning koloqıa qüxsun dəp, bir yərgə jəm kılolan ohxaydu, dedi. **11** Lekin Yəhoxafat: Pərwərdigardin yol soriximiz üqün bu yərdə Pərwərdigarning bir pəyoqəmbiri yokmu? — dedi. Israilning padixahının qakarlırındin biri: İlyasning koloqıa su quyup bərgən Xafatning oqlı Elix bu yərdə bar, dedi. **12** Yəhoxafat: Pərwərdigarning səz-kalamı uningda bar, dedi. Xuning bilan Israilning padixahı bilan Yəhoxafat wə Edomning padixahı uning kəxioqa qüxüp bardı. **13** Elix Israilning padixahıoqa: — Mening sening bilan nemə karim! Əz atangning pəyoqəmbərliri bilan anangning pəyoqəmbərlirining kəxioqa baroqın, dedi. Israilning padixahı: Undaq demigin; qünki Pərwərdigar bu üq padixahni Moabning koloqıa tapxurux üqün jəm kılolan ohxaydu, — dedi. **14** Elix: Mən hizmitidə turuwatqan Pərwərdigarning həyati bilan kəsəm kılımənkı, əgər Yəhüdaning padixahı Yəhoxafatning hərmitini kılmiqan bolsam, seni kəzğə ilmiqan yaqi sanga qarımıqan bolattım. **15** Lekin əmđi berip bir saqzını manga elip kelinglar, — dedi. Saqı saz qaloqanda, Pərwərdigarning kəli uning üstigə qüxtı. **16** U: Pərwərdigar səz kılıp: «Bu wadining həmmə yerigə ora kolanglar» dedi, — dedi andin yənə: **17** — Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: «Silər ya xamal ya yamşur kərmisənglarmu, bu wadi suqıa toluq, əzınglar bilən at-ulaqlırlınglar həmmisi u iqisilər». **18** Lekin bu Pərwərdigarning nəziridə kikiq ix bolup, u Moabnimu silərnıng kəllirınglarına tapxurıdu. **19** Silər barlıq mustəhkəm xəhərlərnı wə barlıq esil xəhərlərnı bəstüp ətüp, barlıq yaxı dərhərlərnı kesip taxlap, həmmə bulaklarnı tindurup, həmmə mumbət ekinzarlıqnı taxlar bilən kaplap harab kılisilər» — dedi. **20** Wə ətisi ətigənlik kurbanlık sunuloqan waqıtıda, mana, su Edom zemini tarəptin ekip kelip, həmmə yərnı suqıa toxkuzdı. **21** Əmma Moablarning həmmisi: Padixahlar biz bilən jəng kıləjli qıqıptu, dəp angliqan bolup, sawut-kalkan kətürəligüdək qong-kikiq həmmisi qəgrada tizilip səptə turdı. **22** Ular ətisi səhərdə qopup qarisa, kün nuri ularning udulidiki su üstigə qüxkəndi; künnıng xolisida su ularına kəndək kəründi. Ular: — **23** Bu kən ikən! Padixahlar

uruxup bir-birini kiroqan ohxaydu. I Moablar! Dərhəl oljining üstigə qüxüp bəlixıwalaylı! dedi. **24** Lekin ular Israilning ləxkərgahıoqa yətkəndə, Israilar ərnidin kopup Moablarına hıjım kılıxi bilan ular bədar qaqtı. Israilar ularni süürüp-toqay kılıwatti. **25** Ular xəhərlərnı wəyrən kılıp, hərbir adəm tax elip, həmmə mumbət ekinzarlıqnı tolduruwətküqə tax taxlıdı. Ular həmmə bulak-quduqlarnı tindurup, həmmə yaxı dərhərlərnı kesiwatti. Ular Kir-Hərəsət xəhıridiki taxlardin baxka heq nemini kaldurımdı. Xu xəhərgə bolsa, saloqa atkuqılar uningqıa qərgiləp hıjım kildi. **26** Moabning padixahı jəngning əzigə ziyad kattik kəlginin kərüp əzi bilan yəttə yüz kiliqıwazni elip Edomning padixahıoqa hıjım kılıp bəstüp ətüxkə atlandı; lekin ular bəstüp ətəlmıdı. **27** Xuning bilan təhtigə warislik kıləuqı tunji oqlını elip, sepilning təpısıdə uni kəydürmə kurbanlık kildi. U waqıtta Israil Pərwərdigarning kattik kəhrigə uqırioqanıdı. Xuning bilan bu üq padixah Moab padixahın ayırılıp, hərkaysisi əz yurtioqa ketixtı.

4 Pəyoqəmbər xagırtlırındin birining tul kəloqan hotuni Elixoqa pəryad kılıp: Sening kulung bolqan mening erim ölüptu. Bilisənkı, sening kulung Pərwərdigardin kərkəkan adəm idi. Əmđi kərz igisi mening ikki oqlımnı kulluqqa aloqlı kəldi. **2** Elix uningdin: Sening üqün nemə kıləy? Dəginə, əyüngdə neməng bar? — dəp sorıdı. U: Dədikingning əyidə kikiq bir koza maydin baxka heqnersə yok, — dedi. **3** U: Berip həmmə koxnilirıngdin qəgün-koza, yəni box qəgün-kozilarnı ətəə aloqın, ular az bolmisun. **4** Andin əzüng bilan oqullırlıng əyğə kirgin, ixikni yepip həmmə qəgün-koziləroqa may kaqılıoqın. Toxkanlırını bir qətkə elip koyoqın, — dedi. **5** Xuning bilan u u yərdin ayırılıp oqullırlı bilan əyğə kirip ixikni yaptı. Oqullırlı qəgün-kozilarnı uning aldıoqa elip kəlgəndə, u may kuydı. **6** Wə xundaq boldiki, qəgün-kozilarning həmmisi toloqanda u oqlıoqa: Yənə bir koza elip kəl, dedi. Əmma oqlı: Əmđi koza kəlmıdı, dedi. U waqıtta may tohtap kəldi. **7** Əmđi u berip Hudaning adimigə həwər yətküzdi. U: Berip mayni setiwət, kərzıngni tügətkin; andin kəloqan pul bilan əzüng wə oqullırlıngning jenini bəkinglar, dedi. **8** Bir küni Elix Xunəm xəhırigə bardı. U yərdə bir bay ayal bar idi wə u uni əz əyidə tamakka tutup kəldi. Xuningdin keyin hərəkəqan u yərdin ətəp mangsa, u uning əyigə kirip şızalınatı. **9** Bir küni u öz erigə: Bu yərdin daim ətidoqan kixi Hudaning bir mukəddəs adimi ikənlikini bilip yəttim. **10** Biz əgzidə uningqıa bir kikiqrək əy salaylı. Uningqıa əyde kariwat, xıra, orunduk wə qıraqdan tayyarlap bəryəli; wə xundaq bolsunki, u kaqanla yenimizqıa kəlsə xu əyde tursun, — dedi. **11** Əmđi pəyoqəmbər bir küni u yərgə kəlgəndə, xu balihanoqıa kirip yetip kəldi. **12** U əz hizmətkari Gəhəzioqa: Sən u Xunəmlik ayalni qakıroqın, dedi. U uni qakıroqanda, ayal uning kəxioqa kəldi. **13** Pəyoqəmbər hizmətkarioqa: Sən uningqıa: «Sili bizning qəmimizni yəp muxundaq əzlırını kəp awarə kıldıla; mən sili üqün nemə kılıp berəy? Padixahka yaqi koxun sərdarioqa birər tələplirini yətküzəymu?» — dəgin, dedi. **14** Ayal buningqıa jawab berip: — Mən əz həlkim arisida yaxawatımən, boldi! dedi. **14** Əmđi Elix Gəhəzıdın, uningqıa nemə kılıp berix kərək? — dəp sorıdı. Gəhəzi: Uning oqlı balisi yok ikən, wə erimu kəri ikən, dedi. **15** U: Uni qakıroqın, dedi. Ayalni qakırwıdı, ayal ixiklə kelip turdı. **16** Pəyoqəmbər uningqıa: Kələr yili təhminən muxu waqıtta kuqaklırıda bir oqullırlı bolıdu, dedi. U: Yak, i oqjam! I Hudaning adimi, dedikinggə yaloqan eytmıoqın, dedi. **17** Əmđi Elix uningqıa dəgəndək u ayal həmilıdar bolup, ikkinqı yili bəkitilgən waqıtta oqlı tuşdı. **18** Bala əsüp qong boldi. Bir küni xundaq boldiki, u atisi bar yərgə, ormiqlarning kəxioqa qikiq kətti. **19** U atıoqa:

Way bexim, way bexim, dər waysidi. U hizmətkariga, uni anisining xəxiqə elip barəjin, dedi. **20** U uni kətürüp anisining yenioğa apirip koydi. Bala anisining etikidə qüxkiqə olturdi, andin elüp kaldi. **21** Andin anisi qikiq, uni Hudaning adimining əydidə kariwatka yatquzup koyup, ixikni yepip qikiq kətti. **22** U erini qakirip uningoğa: Ojulamlardin birini mangduruqin, u bir exəkn elip kəlsun; mən uni qapturup, Hudaning adimining xəxiqə dərhal berip keləy, dedi. **23** Eri uningoğa: Nemixka uning xəxiqə bügün barisən? Bügün ya yengı ay ya xabat küni bolmisa, dedi. Ayali uningoğa, Həmmə ix tinqlik — dedi. **24** U exəkn tokutup oqulamiqə: Ittik həydəp mang; mən demigüqə tohtimioqin, dedi. **25** Xuning bilən u Karməl teoşioğa berip Hudaning adimi aldioğa kəldi. Wə xundak boldiki, Hudaning adimi uni yiraktinla kərüp öz hizmətkari Gəhaziqə: Mana Xunəmlik ayal keliwatidu; **26** Sən uning aldioğa yügürüp berip uningdin: Sili tinqlikmu? Əliri tinqlikmu? Baliliri tinqlikmu? — dər sorioqin, dedi. — Həmmə ix tinqlik, dər eytti ayal. **27** Əmdi taşqə qikiq Hudaning adimining xəxiqə kəlgəndə, u uning putlirini kuqaklıdi. Gəhazi uning yenioğa berip uni ittiriwətməqı boldi; ləkin Hudaning adimi: — Uni öz ihtiyariqə koyoyin; qünki uning kəngli intayin sunuk wə Pərwərdigar bu ixni manga demay yoxuruptu, dedi. **28** Ayal: Mən oqojamdin bir oqul tilidimmu? Manga yaloğan səz kilmioqin, dər səndin etünmidimmu? — dedi. **29** Pəyoğəmbər Gəhaziqə: — Belingni qing başlap, mening hasamni elip mangoqin. Birsəg uqrisang, uningoğa salam kilmioqin, birsı sanga salam kilsə, sən uningoğa jawab bərmigın. Mening hasamni balining yüzigə koyoyin, dedi. **30** Balining anisi: Pərwərdigarning həyati bilən wə sening həyatıng bilən kəsəm kilmənki, səndin ayrılmaymən, dedi. Elixə ornidin turup uning kəynidin əğəxti. **31** Gəhazi ulardin burun berip həsini balining yüzigə koyoyanidi. Əmma heq awaz yaki tiwix qikmidı. Xuning bilən u yenip Elixaning aldioğa berip uningoğa: Bala oyoğanmidi, dedi. **32** Elixə eygə kelip kərisə, mana, bala uning kariwitida elük yatattı. **33** U bala bilən əzini ayrim kəldurup, ixikni yepiwetip Pərwərdigarə dua keldi. **34** Andin u kariwatka qikiq balining üstigə əzini koyup əqzini uning əziqə, kəzlini uning kəzliqə, kollarini uning kollarioğa yekip yattı. Xuning bilən balining bədini issixka baxlıdi. **35** U qüxüp eydə u yak-bu yakka mengip andin yənə kariwatka qikiq yənə balining üstigə egildi. U wakıtta bala yəttə kətim qüxkürdi, andin kəzlini aqti. **36** Pəyoğəmbər Gəhazini qakirip uningoğa: Xunəmlik ayalı qakirioqin, dedi. U uni qakirip koydi. U Elixaning yenioğa kəlgəndə. U uningoğa: Oqullirini kətürüp alsila, dedi. **37** U eyigə kiripla uning ayioji aldioğa yikilip düm yattı, bəri yərgə təgküdə təzim kildi. Andin əz oqlini kətürüp qikiq kətti. **38** Elixə Gilqəyə yenip bardı. Xu qojda yurta aqarqılık boləjanidi. Pəyoğəmbərləning xagirtliri Elixaning yenida olturoqanda u öz hizmətkarioğa: Sən qoq kəzanni esip pəyoğəmbərləning xagirtlirioğa xorpa pixurup bərgin, dedi. **39** Ulardin birsı otyax tərgili dalaqə qikiq yawa kəpək pelikini tepip, uningdin yawa kəpək üzüp etikini toldurup kelip, toqrap kəzanəqə saldi; qünki ular bularning ziyanlık ikənlikini bilməytti. **40** Andin ular yənglar dər adəmlərgə usup bardı. Ləkin ular tamakni yegili baxlıqanda: I Hudaning adimi, kəzanda elüm bar, dər warkiraxti. Heqkim uningdin yeyəlmidi. **41** Elixə: Azraqkənə un elip kelinglar, dedi. U xuni kəzanəqə taxlap: Həlkəqə usup bərgin, yesun, dedi. Wə mana, kəzanda heq zəhər kəlmidi. **42** Əmdi Baal-Xalixəhdin bir adəm kelip, Hudaning adimigə arpa həsulining tunji mewisidin ax-nan, yəni yigirmə arpa nanni wə bir halta kək baxni elip keliwidi, u: Həlkəqə yegili aldioğa koyoyin, dedi. **43** Uning hizmətkari:

Xuni bir yüz adəming aldida kəndək koyalaymən? dedi. Elixə: Həlkəqə yegili bərgin; qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: Ular yəydu wə uningdin exip kəlidu, dedi. **44** Xuning bilən u xuni ularning aldida koydi; ular yedi wə dəl Pərwərdigarning deginidək, uningdin exip kəldi.

5 Suriyə padixəhining koxun sərdari Naaman öz oqojisining aldida tolimu kədirləndi wə izzətəndi, qünki Pərwərdigar uning kəli arkiqlik Suriyəgə nusrətərlə bərgənidi. U batur jəngqi boləjini bilən, ləkin mahaw kesilig gıriptar bolup kəloqanidi. **2** Əmdi Suriylər top-top bolup, buləngqilikka qikiq İsraildin bir kikiq kizni tutup kəlgənidi; bu kiz Naamanning ayalining hizmitini kilatti. **3** U hanimoğa: Kaxki, mening oqojam Samariyədikə pəyoğəmbərnəng kəxida bolsidi! U uni mahaw kesilidin sakaytadı, dedi. **4** Naaman berip hojisiqə: — İsrailning yurtidin boləjan kikiq kiz mundaq-mundaq eytti, dedi. **5** Suriyə padixəhi: Yahxi! Sən barəjin, mən İsrailning padixəhioğa bir məktup əwətimən, dedi. Naaman on talant kümüx bilən altə ming xəkəl altun wə həm on kixilik kiyimni elip İsrailəqə bardı. **6** U məktupun İsrailning padixəhioğa apirip tapxurup bardı. Məktupta: — «Bu məktup sanga yətkəndə bilgəysənki, mən öz hizmətkarim Naamanni sening kəxingəqə mangdurdum. Sən uni mahaw kesilidin sakaytkəysən», dər pütülgənidi. **7** İsrailning padixəhi hətni oqup bolup, əz kiyimlirini yirtip-yirtiwətti wə: — Mən Hudamu? Kixini eltürüp həm tirildürələymənmu? Nemixka u kixi: — Bu adəmni mahaw kesilidin sakaytkin, dər həwalə kildidu? Kəni, oylinip kəringlar, u dər wəkə mən bilən jəng kiləjli bəhanə izdaydu, dedi. **8** Wə xundak boldiki, Hudaning adimi Elixə İsrailning padixəhining öz kiyimlirini yirtkənini angliqanda, padixəhka adəm əwitip: Nemixka əz kiyimlirini yirtting? U kixi həzir bu yərgə kəlsun, andin u İsrailda bir pəyoğəmbər bar ikən dər bilidu, dedi. **9** Naaman atliri wə jəng hərwişi bilən kelip, Elixaning əyning ixiki aldida tohtidi. **10** Elixə bir həwərqini mangdurup Naamanoğa: — Berip İordan dəryasida yəttə kətim yuyunup kəlgin; xundak kilsang ətliring əsligə kelip pakiz bolisən, dedi. **11** Ləkin Naaman aqqiklinip yenip kelip: — Mana, u qokum qikiq, mening bilən kərixidu, əra turup Hudasi Pərwərdigarning namiqə nida kılıp, [yara] jayning üstidə kəlini silkip, mahaw kesilini sakaytidu, dər oylap kəlgənidi. **12** Dəməxkəning dəryaliri, yəni Abarna bilən Farpar [dəryasining suliri] İsrailning həmmə suliridin yahxi əməsmu? Mən ularda yuyunsam pakiz bolmamdim? — dedi. U kattik qəzəplinip bəxurup yoləqə qikti. **13** Ləkin uning hizmətkariliri uning xəxiqə berip: — I atam, əgər pəyoğəmbər siligə əojir bir ixni tapiləqən bolsa, kilməsmidila? Undak boləjan yərdə, u siligə suqə qüxüp yuyunup, pakiz bolisila, degən bolsa xundak kilmamla? — deyixti. **14** Xunga u qüxüp, Hudaning adimining səzigə binəən İordan dəryasida yəttə kətim qəməldi. Xuning bilən uning eti paklinip, kikiq balining etidək bolup sakaydi. **15** Xuning bilən u barlik həmrəhliri bilən Hudaning adimining xəxiqə kaytip kelip, uning aldida turup: — Mana əmdi pütkül yər yüzidə İsraildin baxka yərdə Huda yok ikən, dər bilip yəttim; əmdi həzir, əz kəminəngdin bir sowəjatni kəbul kiləqin, dedi. **16** Ləkin Elixə: Mən hizmitida turuwatkan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilmənki, heq nemini kəbul kilməsmən, dedi. [Naaman] tola qing turuwalsimu, heq kəbul kilmidi. **17** Andin Naaman mundaq dedi: — Əgər kəbul kilməsəng, kəminənggə topidin ikki kəqir yük berilsun; qünki kəminəng bundin keyin Pərwərdigardin baxka heqəndək ilahlarəqə keydürmə kurbanlik yaki inəqlik kurbanlikini kəltüməydu. **18** Ləkin Pərwərdigar kəminəngning xu bir ixini kəqürüm kiləqay: oqojamning əzi Rimmonning

buthanisoqja səjdə kilmək üçün kirgəndə, mening qolumoqja yəlanə mən Rimmonning buthanisida tiz püksəm, muxu amalsiz tiz pükkinim üçün Pərwərdigar mən kəminəngni kəqürgəy, dedi. **19** Elixə uningə: — Sən aman-hatirjəmlitkə kətkin, dedi. U uningdin ayrilip əzəinə yol mangdi. **20** Ləkin Hudaning adimi Elixaning hizmətkəri Gəhəzi kənglidə: — Mana, u Suriyalik Naaman elip kəlgən nərsiləridin oqjam həcnemini almay, uni bikar kətküzüwetiptu. Ləkin Pərwərdigarning həyatı bilən kəsəm kilimənkə, mən uning kəynidin yügürüp berip, uningdin əzrak bir nərsə alay, dəp oylidi. **21** Xuni dəp Gəhəzi Naamanning kəynidin bardı. Naaman bir kimning kəynidin yügürüp kəliwatkinini kərip, hərwisidin qüxüp uning aldioqja berip: Həmmə ix tinqlikmü? — dəp soridi. **22** U: — Tinqlik, — dedi, — əmma oqjam meni mangdurup: Mana əmdi Əfraim taqlıqidin pəyoqəmbərlərnəng xagirtliridin ikki yigit kəximəqja kəldi. Buləroqja bir talant kümüx bilən ikki kixilik kiyim bərsilə, dəp eytti, — dedi. **23** Naaman: — Ikki talant kümüxni qəbul kiləqin, dəp uni zorlap ikki talant kümüxni ikki haltioqja qəqip, ikki kixilik kiyimni qikşirip bardı. Bularni Naaman oqulamiridin ikki yigitkə yüdküzdi; ular Gəhəzining aldidə bularni kətürüp mangdi. **24** U turoqjan dənggə yətkəndə bularni ularning qolliridin elip əyigə tikip koydi; andin bu adəmlərnə kətküzüwətti. **25** Andin u oqjisining aldioqja kirip turdi. Elixə uningdin: — I Gəhəzi, nəgə berip kəlding? — dəp soridi. U jawab berip: Qulung həcyrəgə barmidi, — dedi. **26** Elixə uningə: — Məlum bir kixi hərwisidin qüxüp, kəynigə yenip, sening aldingə qəlgəndə, mening rohim xu qəqdə sening bilən birgə bəroqjan əməsmü? Bu kixilər kümüx bilən kiyim, zəytun baqliri bilən üzümzarlar, qoy bilən kala, malaylar bilən kənzəklərnə qəbul kilidioqjan wəqitmu? **27** Ləkin həzir Naamanning mahaw kəsili sanga həm nəslinggə mənggügə qəplixidu, — dedi. Xuning bilən u Elixaning kəxidən qikşanda kərdək ək bolup kəldi.

6 Pəyoqəmbərlərnəng xagirtliri Elixə: — Mana bizgə sening aldingdə turuwatqan yerimiz tar kəldi. **2** Iordan dəryasining boyioqja berip, hər birimiz birdin yəoqjaq elip, xu yərdə turidioqjanə bir turaləqə əy yasayli, — dedi. — Beringlar, dəp jawab bərdi u. **3** Ularning biri yənə: — Iltpat kilip kəminiliring bilən birgə bəroqjan, dedi. U: — Billa baray, dedi. **4** U ular bilən mangdi. Ular Iordan dəryasioqja berip, dərəh kəsikə baxlidi. **5** Ləkin ularning biri dərəh kəsawatqanda paltining bəxi suqja qüxüp kətti. U wərkirap: — Way oqjam, bu ətnə aloqjan palta idi, dedi. **6** Hudaning adimi: Nəgə qüxti, dəp soridi. U qüxxən yərnə kərsitip bərdi. U bir xahni kəsip, uni suqja taxliwidi, Paltining bəxi ləyləp qikti. **7** U: Uni qolungə aloqin, dewidi, u kixi qolını uzutup uni tutuwaldi. **8** Suriyəning padixahı İsrail bilən jəng kiliwatattı. U əz hizmətkarlıri bilən məsləhətlixip, palanqi-pokunqi yərdə bargahə tikimən, dəp bəkitətti. **9** Hudaning adimi İsrailning padixahioqja həwər əwitip: — Sən palanqi-pokunqi yərgə bərxitən ehtiyat kiləqin, qünki Suriylər u yərgə qüxməqci, dedi. **10** U wəqitlarda İsrailning padixahı Hudaning adimi əzigə kərsətkən jayəqja adəm əwətip u yərdiki adəmlirigə ehtiyat kilixni aqahlandırdı. Bundək ix birkənəq kətim bəldi. **11** Buning səwəbidin Suriyəning padixahı kənglidə kəttik əqqiklinip, əz hizmətkarlıri qəkirip ulardin: — Arimzidin kimning İsrailning padixahı təripidə turidioqjanlıqini mənə kərsitip bərməmsilər?! — dəp soridi. **12** Ləkin hizmətkarlırinəng biri: — I oqjam padixah undək əməs; bəlkə İsraildə turidioqjan Elixə dəgən pəyoqəmbər sən yətkən hujrangda kiləqən səzlingni İsrail padixahioqja eytip bərdi, — dedi. **13** U: Berip uning nədə ikənlikini paylap kəlinglar,

mən adəm mangdurup uni tutup kələy, dedi. Ular: — U Dotan xəhiridə ikən, dəp həwər kildi. **14** Xuning bilən u xu yərgə atliklar, jəng hərwiliri wə zor bir qəxunni mangdurdi. Ular kəqisi yetip kəlip xəhərnə qərxiwaldi. **15** Hudaning adiminəng maliyi səhərdə turup qiksə, mana, bir atliklar wə jəng hərwiliri qəxunni xəhərnə qərxiwəloqjanidi. Malay uningə: Apla, i oqjam, kəndək kilərmiz? — dedi. **16** Ləkin u: Qərkmiəqin; mənə biz bilən birgə boləqjanlar ular bilən birgə boləqjanlardin kəptur, dedi. **17** Əmdi Elixə dua kilip: I Pərwərdigar, malayimning kəzlırini kəraləydioqjan kilip əqkəysən, dedi. U wəqəttə Pərwərdigar yigitnəng kəzlırini aqti wə u əyni əhwalni kərdi; mana, pütkül taəq Elixani qəridəp turoqjan yəlkunluk əz wə jəng hərwiliri bilən toloqjanidi. **18** Suriylər qüxüp u tərapkə kəlgəndə, Elixə Pərwərdigarəqja dua kilip: Bu həkni korluk bilən uroqin, dedi. Xuning bilən u Elixaning tiliki boyiqə ularni korluk bilən urdi. **19** Elixə ularəqja: Bu [silər izdigən] yol əməs wə [silər izdigən] xəhər əməs; mening kəynimdin əgixinglar, silərnə silər izdigən adəmnəng kəxioqja baxlap baray, dəp ularni Samariyəgə baxlap bardı. **20** Wə xundək boldiki, ular Samariyəgə kirgəndə Elixə: I Pərwərdigar, ularning kəzlırini kəraləydioqjan kilip əqkəysən, dedi. Pərwərdigar ularning kəzlırini aqti; wə mana, ular Samariyəning otturisida turattı. **21** İsrailning padixahı ularni kərgəndə Elixadin: I atam, ularni əltürüwəyəmu? Ularni əltürüwəyəmu? dəp soridi. **22** U: — Sən ularni əltürmə; hətta əzüng kiliq wə okyayning bilən əsir kiləqjanlırinəni əltürməydioqjan yərdə, bularni əltürüxkə bolamti? Əksiəq, ularning aldioqja mən, su kəyoqin; xuning bilən ular yəp-iqip əz oqjisioqja yenip kətsun, dedi. **23** Xundək kilip, u ularəqja qəng ziyapət bərdi; ular yəp-iqip boləqjandin kəyin, andin ularni yuloqja saldi. Ular oqjisioqjan yənioqja qəyattı. Xuningdin kəyin Suriyədin buləngqilar xəykiliri İsrailning zəminioqja qəyta bəsip kirmidi. **24** Kəyin xundək boldiki, Suriyəning padixahı Bən-Hədad pütkül qəxunini yioqip Samariyəni muhasirigə aldi. **25** Xuning bilən Samariyədə zor əqarqilik boldi. Ular uni xunəqə uzun kamal kildiki, bir əxək bəxi səksən xəkəl kümüxkə, wə kəptər mayikening bir qinisining təttin biri bəx xəkəl kümüxkə yaraytti. **26** İsrailning padixahı səpiləning üstidin ətkəndə, bir ayal uningə: I oqjam padixah, yərdəm bərginə! dəp pəryad kəttirdi. **27** U: Əgər Pərwərdigar sanga yərdəm bərmisə, mən sanga kəndək yərdəm kiləy? Ya haməndin ya üzüm kəlkəqidin yərdəm təpəlamdu?, — dedi. **28** Padixah əmdi uningdin yənə: Nəmə dərding bar? dəp soridi. U: Mana bu hotun mənə: Oqlungni bərgin, biz uni bəgün yəyli. Ətə bolsa mening oqlumni yəymiz, dedi. **29** U wəqəttə biz mening oqlumni kəynitip pixurup yəduk, ətisi mən uningə: Əmdi sən oqlungni bərgin, uni yəyli dəsəm, u əz oqlını yoxurup koydi, — dedi. **30** Padixah əyalning səzini ənglap kiyimlirini yirtip-yirtiwətti. U səpildə kətiwatqanda, hək uning kiyiminəng iqiğə, yəni etigə bəz kiyənlənikini kərip kəldi. **31** [Padixah]: — Əgər Xafətnəng oqlı Elixaning bəxi bəgün tenidə qəlsa, Huda mening bəximni əlsun wə uningdinmu artuk jəzalisun! — dedi. **32** Əmma Elixə əz əyidə olturattı; əksəqallarumu uning bilən billa olturoqjanidi. Padixah uning aldioqja bir adəmnəng mangduroqjanidi. Ləkin u həwərqı u yərgə yetip barmayla, Elixə əksəqallarəqja: — Mana bu jəllatnəng balisening bəximni əloqin adəm mangduroqjanlıqini kərdünglarmu? Əmdi həwərqı kəlgəndə ixikni qing takəp iqidin tiriwəlinglar. Mana uning kəynidin kəlgən oqjisining kədiminəng əwazi əngliniwətməmdü? — dedi. **33** U ular bilən səzlixiwətkəndə, mənə həwərqı uning kəxioqja qüxüp kəlip: «Padixah: «Mana bu balayı'əpətnəng əzi Pərwərdigar

təripidin kəldi; mən zadi nemə dəp Pərwərdigarəyə yənə ümid baqlıyalarmən?» dəydu, dedi.

7 Elixə: Pərwərdigarning sezini anglanglar! Pərwərdigar mundak dəydu: — Ətə muzu waqitlarda Samariyəning dərwasısında bir halta aq un bir xəkəlgə wə ikki halta arpa bir xəkəlgə setilidu, — dedi. **2** Əmma padixah belikini tutup mangojan koxun əməldari bolsa, Hudaning adimigə: Mana, həttə Pərwərdigar asmanəyə tünqlük aqsımu, undak ixning boluxi mumkinmu?! dedi. U: — Sən əz kəzüng bilən kərisən, ləkin xuningdin yeməysən, dedi. **3** Əmdi dərwasizing tüwidə tət mahaw kesili bar adəm olturatti. Ular bir-birigə: Nema üqün muzu yərdə elümmi küttip olturimiz? **4** Xəhərgə kirəyli desək, xəhərdə aqarqılıq boləqaqqa, u yərdə əlimiz; bu yərdə oltursakmu əlimiz. Qopur Suriylərnin ləxkərgahioja ketəyli. Ular bizni ayisa tirik qalimiz; bizni ɵltürəyli desə əlimiz, halas, — deyixti. **5** Xuni dəp ular kəqkurun Suriylərnin ləxkərgahioja barəjili qəpti. Ləxkərgahining kəxioja yetip kəlgəndə, mana heq kixi yəq idi. **6** Qünki Pərwərdigar Suriylərnin ləxkərgahioja jəng hərwiləri, atlar wə zor qəng koxuning sadasini anglatkanidi. Xuni anglar ular bir-birigə: Mana, Israilning padixahı bixək Hıttiyərnin padixahlirini wə Misirliklərnin padixahlirini üstimizgə hujum kiləjili yalliwaptu, deyixti; **7** kəqkurun kəzəjilip qədirlirini, at bilən exəklirini taxlap ləxkərgahni xu peti koyup, əz janlirini kütquzux üqün bədar kəqkanidi. **8** Mahaw kesili bar adəmlər ləxkərgahning yenioja kelip, bir qədiorə kirip, yəp-iqip uningdin kümüx bilən altunni wə kiyimlərni elip yoxurup koyuxti. Andin ular yenip kelip, yənə bir qədiorə kirip u yərdiki oljinimu elip yoxurup koyuxti. **9** Andin ular bir-birigə: Bizning bundak kiləjinimiz durux əməs. Bügün kütqul həwər bar kündür, ləkin biz tinmay turuxwatimiz. Səhərgioqə qalsak bu yamanlıq bəximioja qüxidu. Uning üqün əmdi berip padixahning ordisdikilərgə bu hawərnı yətküzəyli, dedi. **10** Xuning bilən ular berip xəhərnin dərwasidiki pasibanlarnı qakirip ularəyə: Biz Suriylərnin ləxkərgahioja qıksak, mana heqkim yəq ikən, həttə adəmining xəpasımu yoxtur; bəki atlar baqləqlik, exəklər baqləqlik bolup, qədirlər əyni peti turidu, dedi. **11** Dərwasidiki pasibanlar xu hawərnı towlap elan kilip, padixahning ordisioja hawə yətküzdi. **12** Padixah kəqisi qopur hizmətkarlırioja: — Mən Suriylərnin bizgə nemə kilmaqı biləlojini silərgə dəp bəray. Ular bizning aqarqılıqta kəlojiniimizni bilip, ləxkərgahdin qıqip dalada məkünüwəlip: — Israilər xəhərdin qıksa, biz ularni tirik tutup, andin xəhərgə kirələymiz, deyixkən gəp, dedi. **13** Hizmətkarlıridin biri jawab berip: — Birnaqqə kixini xəhərdə kəlojan atlardin bəxni elip (ularning əkiwiti bu yərdə kəlojan Israilning barlıq kixiliringkidin, həttə həlak boləjanlarningkidin bəttər bolmaydu!), ularni kərup kelixkə əwəyəyli, dedi. **14** Xuning bilən ular ikki jəng hərwisi bilən ularəyə kətidiojan atlarnı tayyar kildi. Padixah ularni Suriylərnin koxuning kəynidin əwətip: — Berip əhwalni kərip kəlinglər, dəp buyrdu. **15** Bular ularning izdin lordan dəryasiojiqə kəoqlap bardı; wə mana, pütküil yol boyı Suriylər aldirap kəqkəndə taxliwətkən kiyim-kəqək wə hərhil əswab-üskünilər bilən tolojanidi. Əqlilər yenip kelip padixahqa xuni hawər kildi. **16** U waqıtta həlk qıqip Suriylərnin ləxkərgahidin oljilarnı talidi; xuning bilən Pərwərdigarning eytkən sezidək, bir halta aq un bir xəkəlgə, ikki halta arpa bir xəkəlgə setildi. **17** Əmdi padixah bilikini tutup mangojan həliki əməldarnı dərwasini baxquruxkə təyinləp koyəjanidi. Əmdi halayik dərwasidin [etilip qıqkəndə] uni dəssəp-qəyliwətti wə xuning bilən u əldi. Bu ix padixah Hudaning adimini tutmaqı bolup, uning aldioja barəjanda, dəl Elixə eytkəndək boldı. **18** Xuning

bilən Hudaning adimi padixahqə eytkən xu səz əməlgə axuruldi: «Ətə muzu waqitlarda Samariyəning dərwasısında ikki halta arpa bir xəkəlgə wə bir halta aq un bir xəkəlgə setilidu». **19** Əmma həliki əməldar Hudaning adimigə: — «Mana, həttə Pərwərdigar asmanəyə tünqlük aqsımu, undak bir ixning boluxi mumkinmu?!» degənidi. U: — «Sən əz kəzüng bilən kərisən, ləkin xuningdin yeməysən», degənidi. **20** Uningəyə həm dəl xundak boldı; qünki həlk uni dərwasida dəssəp ɵltürgənidi.

8 Elixə əzi oqlini tirildürgən ayaloja nəsihət kilip: — Sən wə əz eydikiliring bilən berip, kəyərdə olturojadək jay tapsang, u yərdə turojin; qünki Pərwərdigar: — Aqarqılıq bolsun, dəp bəkkitti. Bu aqarqılıq zəmində yəttə yiləjiqə tüğiməydu, dedi. **2** Xuning bilən u ayal Hudaning adimi eytkəndək əz eydikiliri bilən berip, Filistiyərnin yurtida yəttə yiləjiqə turdu. **3** Wə xundak boldiki, yəttə yil ətəndə, ayal Filistiyərnin yurtidin yenip kəldi; u padixahın əyi bilən zəminini əzəgə kayturup bərxini iltimas kiləjili bardı. **4** Xu waqıtta padixah Hudaning adimining hizmətkari Gəhazi bilən səlzixip uningəyə: — Elixə kiləjan həmmə uluq əməllərnı manga bayan kilip bərgin, dəwatatti. **5** Wə xundak boldiki, u padixahqə Elixəning kəndək kilip bir əliki tirildürgənlikini dəp bəriwətkəndə, Elixə oqlini tirildürgən xu ayal padixahın əz əyi wə zəminini kayturup bərxini iltimas kiləjili kəldi. Gəhazi: — I padixah ətəjom, mana, bular mən eytkən ayal wə Elixə əliumdin tirildürgən oqlı dəl xu, dedi. **6** Padixah ayaldin soriwidi, u xu wəkəni uningəyə dəp bərdi. Xuning bilən padixah bir əqwatni bəlgiləp: — Uning həmmə təəllukatlırini yəndurup bərgin wə xuningdək əz yurtidin kətkən kündin tartip bu waqitkiqə yeridin qıqkən həsulning barlıq kirimini uningəyə bərgin, dedi. **7** Əmdi Elixə Suriyəning padixahı Bən-Hədad kəsəl yatkinida Dəməxkə kəldi. Padixahqə: Hudaning adimi bu yərgə kəldi, dəp həwər bəridi. **8** Padixah Həzaəlgə: — Əzüng bir sowəyə elip, Hudaning adimining aldioja bərip uning bilən kərixüp, u arqılıq Pərwərdigardin mening toqramda: «U bu kəsəldin sakiyəmdu, sakəyməydu» dəp soriojin, — dedi. **9** Xuning bilən Həzaəl uning bilən kərixütxkə bardı. U əzi bilən Dəməxkəti hərhil esil mallardin kirik təgə sowəyə elip, uning aldioja bərip: «Oqling Suriyəning padixahı Bən-Hədad mənı əwətip, bu kəsəldin sakiyəmmə, sakəyməmmənmu?» dəp soraydu, — dedi. **10** Elixə uningəyə: — Bərip uningəyə: — Qokum sakiyisən, dəp eytkin. Ləkin Pərwərdigar manga kəndəklə bolmisun u qokum əlidu, dəp wəhiy kildi, dedi. **11** Hudaning adimi takı Həzaəl hijil bolup kətküqə uningəyə tikilip kərap turdu, andin Hudaning adimi yioqlaxkə baxlıdi. **12** Həzaəl: — Oqojam nemixkə yioqlayla! dəp soridi. U: — Mən sening Israiləroja kilidiojan yaman ixliringni bilimən; qünki sən ularning kərojanlırini kəydürüp, yigitlırini kilip bilən ɵltürüp, uxək balilirini qərup taxlap, həmilidar ayallirining kərnini yeriwətsən, dedi. **13** Həzaəl: — Mənki ittək bir kəlung nemə idim, undak uluq ixlarnı kilalamtim? Elixə: — Pərwərdigar manga sening Suriyəning padixahı bolidiojanlıkingni məlum kildi, dedi. **14** U Elixəning kəxidın qıqip oqojisining yenioja bardı. Bən-Hədad uningdin: — Elixə xəngə nemə dedi, dəp soridi. U: — U manga silining toqrilirida, qokum sakiydu, dəp eytti, dedi. **15** Ətisi Həzaəl bir parqə bəzni elip, suəyə qilap padixahning yuzini ətti. Xuning bilən u əldi; wə Həzaəl uning ornida padixah boldı. **16** Israilning padixahı, Aqəbning oqlı Yoramning səltənitining bəxinə yilida, Yəhəxafat tēhi Yəhədaning padixahı waqıtida, Yəhəxafatning oqlı Yəhoram Yəhədaning padixahı boldı. **17** U padixah boləjanda ottuz ikki yaxta bolup, Yerusalemə səkkiz yil səltənət kildi. **18**

U Ahabning jamati qilqandak Israil padixahlirining yolida yirdi (qunki uning ayali Ahabning kizi idi); u Pərwərdigarining nazirida rəzil bolojanni kildi. **19** Lekin Pərwərdigar Dawutka: — Sening bilan oqulliringoqa «manggū eqmāydiqan qiraq» berimən degən wədisi tūpūylidin u Yəhudani harab kilixni halimidi. **20** Uning künliridə Edom Yəhudaning idarə kilixioja isyan ketürüp, azad bolup əz aldioja bir padixahlik tiklidi. **21** Xuning bilan Yoram həmmə jəng hərwiliri bilan yoləja qikqir Zair xəhriyə etti. U keqisi ornidin turup, əzini wə jəng hərwilirining sərdarlarini korxiwaləqan Edomlarəja hujum kilip, ularni məojlup kildi; lekin ahirida [Yəhuda] ləxkərliri əz eyilrigə keqir kətti. **22** Xuning bilan Edomlar Yəhudaning həkümranlikidin bügüngiqə azad boldi. U waqıtta Libnahmu isyan ketürüp azad boldi. **23** Əmdi Yoramning baxka ixliri həm kiləjanlirining həmmisi bolsa «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **24** Yoram əz ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhri»də ata-bowilirining yenida dəpnə kilindi. Ooqli Ahaziya uning ornida padixah boldi. **25** Israilning padixahi, Ahabning ooqli Yoramning səltənitingin on ikkinə yili, Yəhuda padixahi Yəhoramning ooqli Ahaziya Yəhudaəja padixah boldi. **26** Ahaziya padixah boləqanda yigirma ikki yaxta bolup, Yerusalemda bir yil səltənət kilidi. Uning anisining ismi Ataliya idi; u Israil padixahi Omrining kizi idi. **27** [Ahaziya] Ahabning jamatining yolida yürüp Ahabning jamati qilqandak, Hudaning nəziridə rəzil bolojanni kildi; qunki u Ahabning küy'ooqli bolup uningəja həmjəmət idi. **28** Ahabning ooqli Yoram Suriyaning padixahi Həzəəl bilan Gileadtiki Ramotta soquxkanda Ahaziya uningəja həmdəmlixip soquxka qikkənidi. Suriylər Yoramni zahimləndürdi. **29** Yoram padixah Ramahda Suriyə padixahi Həzəəl bilan soquxkanda Suriylərdin yegən zəhmini dawalixit üqün, Yizrəəlgə yenip kəldi. Ahabning ooqli Yoram kəsəl boləqəqka, Yəhudaning padixahi, Yəhoramning ooqli Ahaziya uni yokliojili Yizrəəlgimu bardi.

9 Elixə pəyojəmbər pəyojəmbərlərnin xagirtliridin birini qaqirip, uningəja: — «Belingni baolap bu may kaqisini kolungəja elip, Gileadtiki Ramotka barəjin. **2** U yərgə barəqanda Nimxing nəwrisi, Yəhəxafatning ooqli Yəhəzuni tepip, əyigə kirip, uni əz buradərliri arisidin ornidin turozəqup, iqqiriki əyigə baxlap kir. **3** Andin kaqidiki mayni bexioja quyup: Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən seni Israiləja padixah boluxka məsih kildim, degin; xuni dəp bolupla ixikni eqip, keqir qikkən, həyal bolma» — dedi. **4** Xuning bilan xu yax pəyojəmbər yigit Gileadtiki Ramotka bardi. **5** U yərgə kəlgənda, mana, koxunning sərdarlıri u yərdə olturatti. U: — I sərdar, sanga bir səzüm bar, dedi. Yəhu: — Kaysimizə? — dəp soridi. U: — Sanga, i sərdar, dedi. **6** U qorup əyigə kirdi. Yigit bexioja mayni quyup uningəja mundak dedi: Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən seni Pərwərdigarining həlkiyə, yəni Israiləja padixah boluxka məsih kildim. **7** Sən əz oqojang Ahabning jamətini yokitəsen; qunki əz kullirim pəyojəmbərlərnin keni üqün wə Pərwərdigarining həmmə kullirining keni üqün Yizəbəldin intəkam alay. **8** Ahabning pütüklə jaməti yokilidu; Ahabning jəmətidin Israildiki həmmə ərkəkləni hətta əjiz yaki meyip bolsun həmmisini həlak kilimən. **9** Mən Ahabning jamətini Nibatning ooqli Yəroboamning jəmətidək wə Ahiyahning ooqli Baaxaning jəmətidək yok kilimən. **10** Itlar Yizəbəlni Yizrəəldiki u parqə yərdə yəydu. Həqkim uni dəpnə kilmaydu». Xuni dəp bolupla yigit ixikni eqip keqir kətti. **11** Yəhu əz oqojisining hizmətkərlirining kəxioja yenip qikkənda, ular uningdin: — Həmmə ix tinqlikmu? Bu təlwə seni nemə ix

bilən izdəp kəptu? — dəp soridi. U ularəja: Silər xu kixi wə uning səpsətalirini bilisilər, — dedi. **12** Ular: Yəlojan eytma! Bizgə dəp bərginə! dewidi, u: — U munga mundak-mundak dəp, Pərwərdigar mundak dəydu: — «Seni Israilning üstidə padixah boluxka məsih kildim» dəp eytti — dedi. **13** Xuning bilan ularning həmmisi tonlirini selip, pələmpəyde yeyip uningəja payəndəz kildi. Ular kanay qelip: «Yəhu padixah boldi!» dəp jakarlasti. **14** Xuning bilan Nimxingin nəwrisi, Yəhəxafatning ooqli Yəhu Yoramni kəstliməkəji boldi. U waqıtta Yoram bilan barlik Israillar Gileadtiki Ramotta turup, u jayni Suriyaning padixahi Həzəəlnin hujumidin muhəpizət kiliwattati. **15** Əmdi Yoram padixah Suriyaning padixahi Həzəəl bilan soquxkanda Suriylərdin yegən zəhmidin sakiyix üqün Yizrəəlgə yenip kəlgənidi. Yəhu bolsa [əzīgə əgəxkənlərgə]: Silərgə layik kərənsə, Yizrəəlgə bərip həwər bərgüdək həqkimni xəhərdin qaqurmanlar, degənidi. **16** Yəhu bir jəng hərwisini həydəp Yizrəəlgə bardi, qunki Yoram u yərdə kəsəl bilan yatқанidi (Yəhudaning padixahi Ahaziya Yoramni yokliojili qüxüp kəlgənidi). **17** Əmdi kəzətəji Yizrəəlnin munarida turup, Yəhu kətarlik bir top adəmlərnə kərdi. U: «Bir top adəmlərnə kərdüm» dedi. Yoram: Bir atlik kixini ularning aldioja əwətinglar, u ularidin: — Həmmə ix tinqlikmu? — dəp sorisun, dedi. **18** Xuning bilan atlik bir kixi ularning aldioja bərip: — Padixah, həmmə ix tinqlikmu, dəp soridi, dedi. Yəhu: — Tinqlikmu, əməsmu, buning bilan nemə karing? Burulup mening kəymnidin mang, — dedi. Kəzətəji [padixahka] həwər bərip: — Həwərqə ularning kəxioja bardi, lekin kaytip kəlmidi» — dedi. **19** Xuning bilan u yənə bir atlik kixini mangdurdı. U ularning aldioja bərip: — Padixah, həmmə ix tinqlikmu, dəp soridi, dedi. Yəhu: — Tinqlikmu, əməsmu, buning bilan nemə karing? Burulup mening kəymnidin mang, dedi. **20** Kəzətəji [padixahka] həwər bərip: — Həwərqə ularning kəxioja bardi, lekin kaytip kəlmidi. Əmdi ularning hərwa həydxini Nimxingin ooqli Yəhuning həydxidək ikan, qunki u təwlilərə həydəydu, dedi. **21** Yoram: — Hərwinə kətinglar, dəp buyruwidi, uning jəng hərwisini ketip təyyarlidi. Andin Israilning padixahi Yoram bilan Yəhudaning padixahi Ahaziya, hərbi əz jəng hərwisioja olturup, Yəhuning aldioja berixka qikti; ular uning bilan Yizrəəlik Nabotning etizlikida uqrxatti. **22** Yoram Yəhuni kərgəndə, «I Yəhu, həmmə ix tinqlikmu? dəp soridi. U: — Anang Yizəbəldin kiləjan buzəqkiliqliri wə jadugərliki xunə jik tursa, kəndəkmə tinqlik bolidu?! — dedi. **23** Xuning bilan Yoram hərwinə yandurup Ahaziyaəja: «I Ahaziya, asiylik!» dəp warkirap bədər kaqti. **24** Yəhu okyasini kolioja elip, ok selip Yoramning [kəyni təripidin] uning ikki mürisining arilikidin atti. Ya oki uning yürükidin texip qikti wə əz hərwisioja yikilip qüxti. **25** Yəhu əz yenidiki əməldari Bidkarəja: Uni elip Yizrəəlik Nabotning etizlikioja taxliojin. Yadingda bolsunki, mən bilan sən uning atisi Ahabning kəymidin billə mangoqanda, Pərwərdigar uning tuorısında mundak bir həküm-wəhiyni eytkən: — **26** «Mən tünügün Nabotning keni bilan uning oqullirining kəyni kərdüm, dəydu Pərwərdigar: Mana bu [kan kəzini] dəl bu etizlikta sanga yandurimən, dəydu Pərwərdigar». Əmdi Pərwərdigarining xu səzi boyiqə, uni elip xu yərgə taxliojin, — dedi. **27** Yəhudaning padixahi Ahaziya buni kərgəndə «Baodiki rawək yoli» bilən kaqti. Lekin Yəhu uning kəymidin koqolap: «Uni etinglar!» dəp buyruwidi, ular uni lbleamning yenida, Gur egizlikigə qikkən yolda atti. U Məgiddoojiqə keqir u yərdə əldi. **28** Xuning bilan uning hizmətkərliri uning jəsitini jəng hərwisioja selip, Yerusalemoja elip bərip, «Dawutning xəhri»də ata-bowilirining yenioja əz kəbrisidə dəpnə kildi

29 (Aħabning oqli Yoraming seltanining on birinchi yilida Ahaziya Yohudaroq padixah bolojanidi). 30 Yohu omidi Yizrælgæ kaldi, Yizæbæl xuni anglap kœzilirigæ sürmæ sürüp, qaqlirini tarap, derizidin qarap turatti. 31 Yohu dærwazidin kirgænda u uningoja: I Zimri, øz øjojangning katili, hœmmæ ix tinqlikmu? — dæp soridi. 32 Yohu bexini kœtürüp, derizigæ qarap turup: — Mæn tæræptæ turidjojan kim bar? dæp soriwidi, ikki-üq aøjwat derizidin uningoja qaridi. 33 U: Xu ayalni tœwængæ taxlanglar, deyixigila, ular uni tœwængæ taxlidi. Xuning bilæn uning kœni hœm tamøja hœm atlarøja qœqildi. U uni atlirioja dæssitip üstidin etüp kœtti. 34 Andin u øyga kirip yœp-iqkœndin keyin: Bu lœniti ayalning jœsيتينi tœkœürüp, uni dœpnæ kilinglar. Qœnki nemila bolmisun u padixahning mœlikisidir, dedi. 35 Lekin ular uni dœpnæ kiliwetœyli dœp beriwidi, uning bax sœngiki, ayaøjliiri wæ kœlining alkinidin baxka heq yerini tapalmidi. 36 Ular yenip kelip bu hœwœrni uningoja degænda — Bu ix Pœrwærdigar Öz kuli Tixbilib Iliyas arkilich eytkæn munu sœzining œmœlgæ axuruluxidir: — «Itlar Yizrældiki xu parqæ yœrdæ Yizæbœlning gœxini yœydu. 37 Yizæbœlning œlœuki sirtta, Yizrældiki xu parqæ yœrdæ kiøjdak yeyilip ketidu wæ xuning bilæn heqkim: «U Yizæbœl iken» deyœlmœydu» — dedi.

10 œm̄di Samariyædæ Aħabning yœtmix oøjli bar idi. Yœhu hœtlœrni yezip Samariyogæ, yœni Yizrældiki œmœldar-aksakallarøja wæ Aħabning jœmœtidiki pasibanlarøja œwœtti. Hœtlœrdæ mundak deyildi: — 2 «Silœr bilæn billæ øjojanglarning oøjulliri, jœng hœrwiliri bilæn atlar, kœrøjanlik xœhœr wæ sawut-kœrallarmu bardur; xundak boløandin keyin bu hœt silœrgæ tœgkœndæ, 3 øz øjojanglarning oøjulliridin œng yahxisini tallap, øz atisingœ tœhtigæ olturojuzup, øjojanglarning jœmœti üqün soxuxka qikinglar!». 4 Lekin ular dœkkæ-dœkkigæ qœxüp intayin kœrkœxup: Mana ikki padixah uning aldidæ put tirœp turalamiojan yœrdæ, biz kandaqmu put tirœp turalaymiz? — deyixiti. 5 Xuning bilæn orda bexi, xœhœr baxlikli, aksakallar bilæn pasibanlar Yœhuøja hœwœr yœtküzüp: Biz sening kœllirimgiz; sœn hœrnemæ buyrusang xuni kilimiz; heqkimni padixah kilmaymiz. Sanga nemæ muwapik kœrœnsæ xuni kiløjin, dœp eytti. 6 Yœhu ikkinçi hœtni yezip, hœttæ: — «œgœr mæn tæræptæ bolup, mening sœzilirimgæ kirixkæ razi bolsanglar øz øjojanglarning oøjullirining baxlirini elip, œtæ muxu wakitta Yizrælgæ, mening kœximøja ularni kœltüringlar. œm̄di padixahning oøjulliri yœtmix kixi bolup, œzilirini bakqan xœhœrning uluøjirining kœxida turatti. 7 Hœt ularøja tœgkœndæ ular xahzadilœrni, yœtmixœylœnning hœmmisini œltürüp, baxlirini sœwtœlœrgæ selip, Yizrælgæ Yœhuøja œwœtti. 8 Bir hœwœrçi kelip Yœhuøja: Ular xahzadilœrning baxlirini elip kaldi, dœp hœwœr bœrgœndæ, u: Ular ni ikki dœwæ kilip, dœrwazining aldidæ œtæ øtigangiqæ kœyunglar, dedi. 9 øtigœndæ u qikip, u yœrdæ turup pœtkœl halayikqæ: Silœr bigunahsilœr; mana, mæn œzœm øjojamoja kœst kilip uni œltürdœm; lekin bularning hœmmisini kim qœpip œltürdi? 10 œm̄di xuni bilanglarki, Pœrwærdigarning heq sœzi, yœni Pœrwærdigar Aħabning jœmœti toœqrisida eytkinidin heqbir sœz yœrdæ qalmaydu. Qœnki Pœrwærdigar Öz kuli Iliyas arkilich eytkinioja œmœl kildi, — dedi. 11 Andin keyin Yœhu Yizrældæ Aħabning jœmœtidin qaløjanlarning hœmmisi, uning tœripidiki barlik œrbablar, dost-aøjniliri wæ kahinlirini heq kimni kaldurmay œltürdi. 12 Andin u ornidin turup, Samariyogæ bardu. Yolda ketiwetip «padiqilarøja tœwæ Bœyt-œkœd»kæ yœtkœndæ 13 Yœhu Yœhudæ padixah Ahaziyangning kerindaxliri bilæn uqraxti. U ulardin: Silœr kim? — dœp soridi. «Ahaziyangning kerindaxliri, padixahning oøjulliri wæ hanixning oøjulliridin hal sœrioøjli barimiz, dedi. 14 U: Ular ni tirik tutunglar! dœp buyrudi. Andin

adœmliri ular ni tirik tutti, andin hœmmisini Bœyt-œkœdning kœdukingin yenida œltürüp, ularning heq birini koymidi. Ular jœmiy kirik ikki adœm idi. 15 U u yœrdin ketip barøjanda uning aldioja qikqan Rakabning oøjli Yœhœnadabka yolœkti. U uningoja salam kilip: Mening kœnglœmunga sadiq boløandæ, sening kœnglœngmu manga sadiqmu? — dedi. Sadiq, dedi Yœhœnadab. Yœhu: — Undak bolsæ kolungni manga bœrgin, dedi. U kolini beriwidi, Yœhu uni jœng hœrwisioja elip qikip, øz yenida jay berip 16 uningoja: Mæn bilæn berip, Pœrwærdigarøja boløan qaløjilikimni kœrgin, dedi. Xuning bilæn u uni jœng hœrwisioja olturojuzup hœydœp mangdi. 17 U Samariyogæ kœlgœndæ Aħabning jœmœtidin Samariyædæ qaløjanlarning hœmmisini kirip tœgœtkœqæ œltürdi. Bu ix Pœrwærdigarning Iliyaska eytkæn sœzining œmœlgæ axuruluxi idi. 18 Andin Yœhu hœmmæ halayikni yiojdurup, ularøja mundak dedi: — Aħab Baalning hizmitini æz kiløjan, lekin Yœhu uning hizmitini kœp kilidu. 19 Buning üqün Baalning barlik pœyøjœmœrlirini, uning kullukida boløjanlarning hœmmisi bilæn barlik kahinlirini manga qakiringlar; heqkim qalmisun, qœnki Baaløja qong kœrbanlik sunojuq bar; hœrkim hœzir bolmisæ jenidin mœhrum bolidu, dedi. Lekin Yœhu bu ixni baalpœrœslœrni yœkœtitix üqün hœyiligrœlik bilæn kildi. 20 Xuning bilæn Yœhu: Baaløja has bir hœyt beketinglar, dewidi, ular xundak elan kildi. 21 Yœhu pœtkœl Israiløja tœklip œwœtkœndæ, barlik baalpœrœslœr kaldi; ulardin heqbirni kœm kalmay kaldi. Ular Baalning buthanisioja kirdi; xuning bilæn Baalning buthanisi bu bexidin yœnæ bir bexiojqæ liq taldi. 22 U [murasim] kiyimi begigæ: Hœmmæ Baalpœrœslœrgæ [ibadœt] kiyimlirini œqikip bœr, dewidi, u kiyimlœrni ularøja œqikip bardu. 23 Yœhu bilæn Rœkabning oøjli Yœhœnadab Baalning buthanisioja kirip baalpœrœslœrgæ: Tœkœürüp beketinglar, bu yœrdæ Pœrwærdigarning bœndiliridin heqbirni bolmisun, balki pœkœt baalpœrœslœr bolsun, dedi. 24 Ular tœxœkkœr kœrbanlikliri bilæn kœydœrmæ kœrbanliklœrni œtkœzgili kirdi. Yœhu sœksœn adimini texida kœyup ularøja: Mæn silœrning ilkinglarøja tapxurojan bu adœmlœrdin birsti kolunglardan kœqip kœtsæ, jenining ornida jan berisilœr, dedi. 25 Ular kœydœrmæ kœrbanlikni œtkœzœp boluxiojqæ, Yœhu orda pasibanliri wæ sœrdarlarøja: Kirip ular ni kœtl kilip, heqkimni qikqili koymanglar, dœp buyrudi. Xuning bilæn orda pasibanliri bilæn sœrdarlar ular ni kilij bisi bilæn kœtl kilip, œlœklœrni xu yœrgæ taxliwœtti. Andin Baalning buthanisining iqkœrigæ kirip 26 but tœwrœklœrni Baalning buthanisidin elip qikip kœydœrœwœtti. 27 Ular yœnæ Baalning tœwrœk-hœykilini qœqip, Baalning buthanisini yœkitip uni bœgœngæ qædœr hœjœthænioja aylandurdi. 28 Yœhu xu yol bilæn Baalni Israil iqidin yok kildi. 29 Yœhu Nibatning oøjli Yœroboamning Israilni gunaħka putlaxturojan gunahliridin, yœni Bœyt-œl bilæn Dœndiki altun mozay butliridin ezini yiojœm̄di. 30 Pœrwærdigar Yœhuøja: Sœn obdan kilding; Mening nœzirimgæ muwapik kœrœnginini ada kilip, Aħabning jœmœtigæ kœnglœmdiki hœmmæ niyœtni bœja kilip pœtkœzœngiz üqün, sening oøjullirining tœtinqi nœsliqigæ Israilning tœhtida olturidu, dedi. 31 Lekin Yœhu pœttün kœlbidin Israilning Hudasi Pœrwærdigarning mukœddæs kanunida mengixkæ kœngöl bœlmidi; u Israilni gunaħka putlaxturojan Yœroboamning gunahliridin neri turm̄di. 32 Xu kœnlœrdæ Pœrwærdigar Israilning zemini kesip-kesip azayitxka baxlidi. Qœnki Hæzæl Iordæn deryasining mœxrœk tœripidin baxlap Israilning qœgraliridin bœsœp etüp ularøja hœjuj kimdi; u barlik Gilead yurtini, Arnon jilojœsining yenidiki Aroœrdin tartip Gileadtin etüp Baxænojqæ, Gad, Rubœn wæ Manassœhning barlik yurtlirini ixœqal kildi. 34 œm̄di Yœhuning baxka œmœlliri hœm kiløjanlirining hœmmisi, jœmlidin sœltœnitining hœmmæ

kudriti «Israil padixahlirining tarix-tazkirliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **35** Yəhu ez ata-bowiliri arisida uhlidi wə Samariyədə dəpnə kilindi. Andin oqılı Yəhoahaz uning ornida padixah boldi. **36** Yəhuning Israilning üstida Samariyədə səltənət kılğan waqti yigirmə səkkiz yil idi.

11 Əmdi Ahaziyaning anisi Ataliya oqılıning ölginini kərgəndə, barlık xah nəslini eltürüxkə qozqaldı. **2** Lekin Yoram padixahning kızı, yəni Ahaziyaning singlisi Yəhoxeba eltürülitix aldda turqan padixahning oqullirining arisidin Ahaziyaning oqılı Yoaxni oqırlıqə elip qıqıp, uni wə inik anisini yastuq-kirlik ambiriqə yoxurup qoydı. Yoax xu yol bilən Ataliyadin yoxurup kelinip eltürülmidi. **3** Andin keyin [inik anisi] bilən Pərwərdigarning eyidə altə yiloiqə yoxurunur turdı. Xu waqıtlarda Ataliya zeminda səltənət kıldı. **4** Yəttinqi yili Yəhoyada adam əwətip Kariylar həm orda pasibanlirining yüzbexilirini Pərwərdigarning eyigə qakirtip kelip, ular bilən əhdə kılıxtı. U ularoqə Pərwərdigarning eyidə kəsəm iqqüzitip, padixahning oqılıni kərsətti. **5** Andin ularoqə buyrup: Mana silər kılıxınglar kerək bolqan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik nəwiti kəlgən üqtin biri padixahning ordisida pasibanlik kəziti kilsun. **6** Üqtin biri Sür degən dərwazida tursun wə üqtin biri orda pasibanlar həylosining kaynidiki dərwazida tursun; xundak kılıp silər orda üqtin pasibanlik kılısilər. **7** Xabat künidə pasibanlik nəwitini kılıp bolqan üqtin ikki qismi Pərwərdigarning eyidə padixahning kexida pasibanlik kilsun. **8** Silər padixahning ətrapida turup, hərbinglar qolunglaroqə ez qoralınglari elip, kimdəkim sepinglardin ötkili urunsa uni eltürünglar; padixah qıqıp-kirsə uning bilən billə yürünglar, dedi. **9** Yüzbexilər kahin Yəhoyada barlık tapılıqlarini bəja kəltürüxti; hərbir yüzbexi ez adəmlirini, həm xabat künidə pasibanlik nəwitigə kəlgənlərni həm pasibanlik nəwitidin yanqanlarni kaldurup kaldı; andin Yəhoyada kahinning kexioqə kəldi. **10** Kahin balsa Dawut padixahning Pərwərdigarning eyidə saqlaklık nəyzə wə kalqanlirini yüzbexilaroqə tarkitip bərdi. **11** Orda pasibanliri tizilip, hərbi ez qolida qoralini tutup, ibadəthanining ong tərəpidin tartip sol tərəpigiqə qurbangah bilən ibadəthanini boylap padixahning ətrapida turdı. **12** Yəhoyada xahzadini otturiqə qıqirip uning bexioqə tajni kiygüzitip, uningqə guwahnamiləri berip, padixah boluxqə [huxbuy may bilən] məsih kıldı. Həmməylən qawak qelip: — «Padixah yaxısun!» dəp towlaxtı. **13** Ataliya orda pasibanliri bilən həlkning towlaxlirini angliqanda, Pərwərdigarning eyigə kirip, kəpqlikling arisioqə kəldi. **14** U kəriwidə, mana padixah kaidə-rəsim boyiqə tüwrükning yenida turattı. Padixahning yenida əməldarlar bilən kanayqılar tiziloqanıdi; barlık yurt həlki xadlinip, kanay qelixatti. Buni kərgən Ataliya kiyimlirini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkırdı. **15** Əmma Yəhoyada kahin qoxunioqə məs'ul bolqan yüzbexilaroqə: Uni səplirnglar otturisidin sirtqə qıqiriwetinglar; kimdəkim uningqə əgəxsə kılıqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — U Pərwərdigarning eyidə eltürülmisun, dəp eytkanıdi. **16** Xuning bilən ular uningqə yol boxitip bərdi; wə u padixah ordisioqə kiridiqan at yolioqə yetip kəlgəndə, ular u yərdə uni eltürdi. **17** Yəhoyada: — «Pərwərdigarning həlki bolaylı» dəp Pərwərdigarning wə padixah bilən həlkning otturisida bir əhdə tohtattı; padixah bilən həlkning otturisida həm bir əhdə baqlandı. **18** Andin barlık zemindiki həlk Baalning buthanisioqə berip uni buzup taxlidi; uning qurbangahliri bilən məbudlirini qekip pərə-pərə kılıp, Baalning kahini Mattanni qurbangahlarıning aldidə eltürdi. Andin keyin [Yəhoyada] kahin Pərwərdigarning eyigə pasibanlarni təyinlidi. **19** Andin u yüzbexilar, Kariylar, orda

pasibanliri wə yurtning həmmə həlkini ezi bilən elip kelip, padixahni Pərwərdigarning eyidin baxlap qüxüp, ordidiki «Pasibanlarning dərwazisi»din padixahning ordisioqə kirgüzdi; Yoax padixahlik təhtigə olturdi. **20** Yurtning barlık həlki xadlinatti; ular Ataliyanı padixahning ordisining yenida kılıqlap eltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup kaldı. **21** Yəhoax yəttə yaxqə kirgəndə padixah boldi.

12 Yəhuning səltənətinin yəttinqi yilida Yəhoax padixah boldi; u kirik yil Yerusalemda səltənət kıldı. Uning anisi Bəər-Xebalik Zibiyah idi. **2** Yəhoax Yəhoyada kahin uningqə nəsihət kılıp turqan barlık künlərdə, Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanıni kıldı. **3** Pəkət «yuqiri jaylar»la yoqıtilmidi; həlk yənilə «yuqiri jaylar»oqə qıqıp qurbanlik kılıp huxbuy yaqattı. **4** Yəhoax kahınlaroqə: — Pərwərdigarning eyigə Hudaqə ataloqan həmmə pul, jümlidin royhəttin ötküzülgən hər kixining baj puli, kəsəm iqqənlərnin puli wə hərkim ihtiyari bilən Pərwərdigarning eyigə beoqıxlap əkoləgən həmmə pulni **5** kahınlar həziniqlərdin tapxuruwelip Pərwərdigarning eyining qaysi yeri buzuloqan bolsa, xu pulni ixlitip xularni ongxısun, dedi. **6** Lekin Yəhoax padixahning səltənətinin yigirmə üqinqi yiloiqə, kahınlar ibadəthanining buzuloqan yərlirini təhiqə onglimioqanıdi. **7** Andin Yəhoax padixah Yəhoyada kahin wə baxqə kahınlarni qakirip ularoqə: — Nemixqə ibadəthanining buzuloqan yərlirini ongximidinglar? MUNDIN KEYIN HƏZINIQLƏRDIN PUL ALMANGLAR WƏ ƏZÜNGLAR İBADƏTHANINING BUZULOQAN YƏRLIRINI ONGLATMANGLAR, dedi. **8** Xuning bilən kahınlar maqul boluxup: Biz buningdin keyin həlktin pul almaymiz həm əzimiz ibadəthanining buzuloqan yərlirininimu ongximaymiz, dedi. **9** Əmdi Yəhoyada kahin bir sanduqni elip qıqıp, yapquqidin bir təkük texip uni qurbangahning yenioqə qoydı; kixilər Pərwərdigarning eyigə kirgəndə, u ong tərəptə turattı. Dərwazioqə karaydiqan kahınlar Pərwərdigarning eyigə kəltürülgən barlık pulni uningqə salatti. **10** Wə xundak bolattiki, ular sanduqta kəp pul qüxkənlikini kərsə, padixahning katipi bilən bax kahin ibadəthanioqə qıqıp, Pərwərdigarning eyidiki pulni haltioqə qigip, sanap qoyattı. **11** Andin ular Pərwərdigarning eyini ongxaydiqan ix baxlirioqə əlqəp-həsablap bəretti. Ular balsa uni Pərwərdigarning eyini ongxaydiqan yaqəqqi bilən tamqılar, **12** taxqılar bilən taxtixaxlaroqə bəretti. Ular muxu pulni Pərwərdigarning eyining buzuloqan yərlirini ongxaxqə lazim bolqan yaqəqq bilən oyuloqan taxlarni setiwelixqə, xuningdək ibadəthanini ongxaxqə wə həmmə baxqə qıqimoqə ixlitətti. **13** Lekin Pərwərdigarning eyigə kəltürülgən pul ibadəthanioqə atilidiqan kümix qaqa-qıqlar, piyalilər, kanaylar, ya altundin yaki kümüxtin yasaloqan baxqə hərəkəndə nərsiləni yasitixqə ixlitilməytti. **14** Ular bəlkə xu pulni ix bexilirioqə berip, Pərwərdigarning eyini ongxitatti. **15** Ular pulni ix bejirigüqlərnin ixləmqilərgə təksim kılıp bərxiz üqtin tapxurattı; lekin uning həsawatini kilmaytti; qünki bular insap bilən ix kılattı. **16** Lekin itaətsizlik qurbanlik puli bilən gunah qurbanlikioqə munasiwətlik pullar Pərwərdigarning eyigə elip kelinməytti; u kahınlaroqə təwə idi. **17** U waqıtta Suriyə padixahı Həzəəl Gat xəhriqə hujum kılıp, uni ixoql kıldı. Andin Həzəəl Yerusalemoqə hujum kılıxqə yüzləndi. **18** Xuning bilən Yəhudaning padixahı Yəhoax ez ata-bowiliri bolqan Yəhuda padixahliri Yəhoaxafat, Yoram wə Ahaziya Pərwərdigarioqə təkdin kılqan həmmə muqəddəs buyumlarni, wə ezi təkdin kılqanlirini Pərwərdigarning eyi həm padixahning ordisining həziniqliridin idərdə tapqan barlık altunioqə qoxup, həmmisini Suriyəning padixahı Həzəəlgə əwətti; andin Həzəəl Yerusalemdin qekindi. **19** Yoaxning baxqə

amalliri ҳам qilolanlirining hëmmisi «Yëhuda padixahlirining tarix-tëzkiriliri» degan kitabda pütülgän amësmidi? **20** Æmdi [Yëhoaxning] hizmëtkarliri uningöja këst kiliþ Silla dawini tãripidiki Millo käl'asida uni ëltürdi. **21** Uning hizmëtkarliridin Ximeatning oqli Yozakar wë Xomërnig oqli Yëhozabad uni zëhimlëndürdi, xuning bilën u ëldi. U ëz ata-bowilirining arisida «Dawutning xëhri»dä dëpnë kiliñdi. Oqli Amaziya uning ornida padixah boldi.

13 Ahaziyaning oqli, Yëhudaning padixahi Yoaxning sëltnëtinig yigirmë üqinqi yili, Yëhuning oqli Yëhoahaz Samariyädä Israilöja padixah bolup, Samariyädä on yëttë yil sëltnët kildi. **2** U Përwërdigarning nãziridä rãzil bolöjanni kiliþ, Israilni gunaþka putlaxturojan Nibatning oqli Yëroboamning gunaþlirioja egixip mangdi; u ularidin heq çiqkmi. **3** Buning üqün Përwërdigarning öjãziþi Israilöja közojaldi; u ularni Suriyëning padixahi Hãzãlning wë Hãzãlning oqli Bën-Hãdadning kolioja tapxurup bërdi. **4** Yëhoahaz Përwërdigardin rëhim tilidi; wë Përwërdigar Israilning kisilip kãlojanlikini kertüp duasioja kulak saldi. Qünki Suriyëning padixahi ularöja zulum kilawatatti. **5** Përwërdigar Israilöja bir kutkuzojuqi tøyinlidi; xuning bilën ular Suriylërnig kolidin azad bolup kutuldi. Keyin Israil yänë burunkidäk ëz öy-qedirliridä makanlaxti. **6** Lekin ular Israilni gunaþka putlaxturojan Yëroboam jëmätining gunaþliridin çiqkmi; ular yënila xu yolda mangatti. Hëtta Samariyädä bir «Axaräh» butmu kãlojanidi. **7** [Suriyëning padixahi] Yëhoahazöja pëket ëlik atlik lëxkërn, on jëng harwisi bilën on ming piyadë askirinila kãldurojanidi. Qünki u Yëhoahazning [koxxunini] yökitiþ hamandiki topaqandäk kiliwëtkënidä. **8** Æmdi Yëhoahazning baxka ixliri hëm kiliolanlirining hëmmisi, jümlidin sëltnëtinig hëmmë kudriti «Israil padixahlirining tarix-tëzkiriliri» degan kitabda pütülgän amësmidi? **9** Yëhoahaz ata-bowilirining arisida uhliði wë Samariyädä dëpnë kiliñdi. Andin oqli Yoax ornida padixah boldi. **10** Yëhudaning padixahi Yoaxning sëltnëtinig ottuz yëttinqi yilida Yëhoahazning oqli Yëhoax Samariyädä Israilöja padixah bolup, on altë yil sëltnët kildi. **11** U Përwërdigarning nãziridä rãzil bolöjanni kildi; u Israilni gunaþka putlaxturojan, Nibatning oqli Yëroboamning gunaþlirining heqkaysisini taxlimidi; u xu yolda mangatti. **12** Æmdi Yoaxning baxka ixliri hëm kiliolanlirining hëmmisi, jümlidin uning Yëhudaning padixahi Amaziya bilën jëng kiliþ kersëtkön kudriti «Israil padixahlirining tarix-tëzkiriliri» degan kitabda pütülgän amësmidi? **13** Yoax ata-bowilirining arisida uhliði wë Yëroboam uning tãhtigë olturdi. Yoax Samariyädä Israilning padixahliri arisida dëpnë kiliñdi. **14** Elixã öz öjilini yëtküzidiojan kesäl bilën yatti. Israilning padixahi Yoax uning kexioja kelip uning yüzigë engixip yiojlap: I atam, i atam, Israilning jëng harwisi hëm atlik askërliri» dëp përyad këtürdi. **15** Elixã uningöja: Bir ya bilën ya oklirini kãltürgin, dedi. U ya bilën ya oklirini kãltürgendä **16** Elixã Israilning padixahioja: Kolungni yãoþa selip tutkin, dedi. U kolini köyojanda Elixamu köllirini padixahning köllirining üstigë köyup, uningöja: **17** — Mëxriþ tãrãptiki derizini aqkin, dedi. U ni aqkanda Elixã: Atkin, dedi. U etiwidi, Elixã uningöja: Mana bu Përwërdigarning nusrät ya oki, yëni Suriyëning üstidin nusrät kãzinidiojan ya okidur. Sën Suriylërnë yoþatkuqë Afëktë ular bilën jëng kilisän, dedi. **18** Andin u: — Ya oklirini kolungöja alojin, dedi. Ular ni alojanda, Elixã Israilning padixahioja: Ular bilën yergë urojün, dedi. U üq këtüm urup tohtidi. **19** Hudaning adimi uningöja aqqiklinip: Sën bax-altë këtüm uruxungöja toþra kelatti. Xundäk kiliolan bolsang, sën Suriylërnë urup yökitiþ üzül-kesil mæojlup kilatting; lekin

æmdi Suriylërnë urup, pëket üq këtüm mæojlup kilalayësän, dedi. **20** Elixã ëlöp dëpnë kiliñdi. Æmdi hãr yili, yil bexida Moablardin top-top bulangqilar yurtka parakëndiqilik salatti. **21** Bir küni xundäk boldiki, hãk bir ëlgän adëmnë yërligigë koyuwatqanda, mana, ular bir top bulangqilarnë körtüp kãldi, ular jësätni Elixaning gerigë taxlidi. Jësät Elixaning ustihinoja tëgkëndä, u tirilip, köpüp tik turdi. **22** Æmma Suriyëning padixahi Hãzãl bolsa Yëhoahazning hëmmë künliridä Israilöja zalimlik kiliatti. **23** Lekin Përwërdigar ularöja mëlhiban bolup üq açritatti; Ibrahim bilën Ishak wë Yakupka baoljojan ehdisi tïpëyilidin U ularöja iltipat kiliþ, ularni bügüingë kãdär hãlak kilmay, Öz huzuridag çiqiriwetixni halimiojanidi. **24** Suriyëning padixahi Hãzãl ëldi wë oqli Bën-Hãdad uning ornida padixah boldi. **25** Andin keyin Yëhoahazning oqli Yëhoax Hãzãlning oqli Bën-Hãdadning kolidin Hãzãl öz atisi Yëhoahazdin jëngdä tartiwalöjan xëhërlërnë yanduruwaldi. Yëhoax uni urup, üq këtüm mæojlup kiliþ, xuning bilën Israilning xëhërlirini yanduruwaldi.

14 Israilning padixahi Yëhoahazning oqli Yoaxning sëltnëtinig ikkinqi yilida [Yëhudadiki] Yoaxning oqli Amaziya Yëhudäjoja padixah boldi. **2** Padixah bolöjanda u yigirmë bax yaxka kirgënidä; u Yerusalemda yigirmë tokküz yil sëltnët kildi. Uning anisi Yerusalemlik Yëhoaddan idi. **3** Amaziya Përwërdigarning nãziridä durus bolöjanni kilatti, lekin ejdadi Dawut kiliqandäk amës, bëlki atisi Yoaxning barlik kiliolanliri boyiqë ix këratti. **4** Pëket «yukiri jaylar»la yökiltimidi; hãk yënila «yukiri jaylar»öja çiqir kurbanlik kiliþ huxbuy yaqatti. **5** Wë xundäk boldiki, sëltnëti uning kolida mukim bolöjanda, u padixah atisini ëltürgän hizmëtkarlirini tutup ëltürdi. **6** Lekin Musaöja çüxürlügë kanun kitabida Përwërdigarning: «Atilarni oqullirni üqün ëlümgë mëlþkum kilixka bolmaydu ya oqullirini atiliri üqün ëlümgë mëlþkum kilixka bolmaydu, bëlki hërbiri ëz gunaþi üqün ëlümgë mëlþkum kilinsun» dëp pütülgän æmri boyiqë, u ëltürgüqilërnig balilirini ëlümgë mëlþkum kilmidi. **7** U «Xor wadisidä Edomiylardin on ming askërnë ëltürdi wë jëng kiliþ Selani ixoþal kiliþ uni Yoþtäl dëp atidi; bügüingë u xundäk atilip kalmakta. **8** Andin keyin Amaziya Israilning padixahi Yëhuning nãwrisi, Yëhoahazning oqli Yëhoaxning aldioja ëlqilërnë mangdurup: «Këni, [jëng maydanida] yiz turanë kërüxëyli» dedi. **9** Israilning padixahi Yëhoax Yëhudaning padixahi Amaziyoja ëlqi ëwätip mundäk sezlërnë yëtküzdi: — «Liwandiki tikän Liwandiki kedir dërihigë seþ ëwätip: Öz kizingni oqulumöja hotunlukka bërgin, dedi. Lekin Liwandiki bir yawayi haywan ëtip ketiwetip, tikanni dëssiwätti. **10** Sën dërwëkä Edomning üstidin öjëlübë kilding; kënglüngdë öz-özüngdin mæojrulinip këtting. Æmdi yayrap pëhirlän, birak eydë kãlojin; nemixka bexingöja kilipät kãltürüp, ezüngni wë ezüng bilën Yëhudani balaöja yikitsisän?»). **11** Æmma Amaziya kulak salmidi. Israilning padixahi Yëhoax jënggë çiqti; xuning bilën u Yëhudaning padixahi Amaziya bilën Yëhudadiki Bëyt-Xëmæxtë uqrixip soþxuti. **12** Yëhudaning adëmliri Israilning adëmliri tãripidin tiripirän kilinip, hërbiri öz öyigë keqir këtti. **13** Wë Israilning padixahi Yëhoax Bëyt-Xëmæxtë Ahaziyaning nãwrisi, Yëhoaxning oqli, Yëhudaning padixahi Amaziyanë äsir kiliþ, Yerusalemoja ëlip bardi; u Yerusalemnig sepilining ëfraim dërwazisidin tartip burjak dërwazisiojqë bolöjan tët yüz gazlik bir belikini ëriwätti. **14** U Përwërdigarning eyidin hëmdä padixahning ordisidiki hëzinidin tepilojan barlik altun-kümmü, hëmmë kaqa-kuqilarnë buliwaldi wë kepillik süpitidä birnæqqë tutkunni ëlip Samariyägë yenip këtti. **15** Æmma Yëhoaxning baxka ixliri hëm kiliolanlirining

həmmisi, jumladin uning Yəhudaning padixahi Amaziya bilan jəng kilip kərsətkən kudriti «İsrail padixahlirining Tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **16** Yəhoax öz ata-bowilirining arisida uhliidi wə Samariyədə İsrailning padixahlirining arisida dəpnə kilindi. Ooqli Yəroboam uning ornioğa padixah boldi. **17** İsrailning padixahi Yəhoahazning ooqli Yəhoax elgəndin keyin, Yəhoaxning ooqli, Yəhudaning padixahi Amaziya on bəx yil emür kərdi. **18** Əmdi Amaziyaning baxka əməlliri həm kilənlirining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **19** U Yerusalemda bazilar uni qəstləxə kirixkənidi, Lakix xəhriyə qeqip kətti; ləkin kəstligüqlər keynidin Lakixka adam əwətip u yərdə uni əltürdi. **20** Andin ular uni atlaroğa artip Yerusalemoğa elip bardı. U Yerusalemda ata-bowilirining arisida «Dawutning xəhiri»də dəpnə kilindi. **21** Yəhudaning barlik həlki uning on altə yaxka kirgən ooqli Azariyani tikləp, uni atisi Amaziyaning ornida padixah kildi **22** (padixah atisi ata-bowilirining arisida uhliəqəndin keyin, Elat xəhriini kəytidin yasap, Yəhudağa yənə təwə kiləuqu dal Azariya idi). **23** Yəhudaning padixahi Yoaxning ooqli Amaziyaning səltənitining on bəxinqi yilida, İsrailning padixahi Yəhoaxning ooqli Yəroboam həküm sürüxkə baxlap, Samariyədə kirik bir yil səltənət kildi. **24** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kildi; u İsrailni gunahka putlaxturoqan Nibatning ooqli Yəroboamning gunahlirining heqbirini taxlimidi. **25** İsrailning Hudasi Pərwərdigarning öz kuli Gat-Həfərlək Amittayning ooqli Yunus [pəyojəmbər] arkilik eytkən səzi əməlgə axurulup, u [ximalda] Hamat rayoniəğa kirix əojizidin tartip [jənuhta] «Arabah dengizi»oğqə İsrailning qeqralirini kengəytip əsligə kəltürdi. **26** Qünki Pərwərdigar İsrailning tartkən azablirining intayin kəttik ikənlikini kərdi; ajizlar həm meyiqlaridin baxka heqkim kəlmidi, İsrailoğa mədətəkə yok idi. **27** Pərwərdigar: «İsrailning namini asmanın astidin yökətimən» degən əməs idi; xunga U Yəhoaxning ooqli Yəroboamning kəli bilan ularni kutkuzdi. **28** Əmdi Yəroboamning baxka ixliri həm kilənlirining həmmisi, jumladin uning səltənitining kudriti wə kəndək jəng kilip, əslə Yəhudağa təwə boləqan Dəməxk bilan Hamatni yanduruwaləqanlıki «İsrail padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **29** Yəroboam ata-bowiliri, yəni İsrailning padixahlirining arisida uhliidi wə ooqli Zəkəriya uning ornida padixah boldi.

15 İsrailning padixahi Yəroboamning səltənitining yigirmə yəttinqi yilida Amaziyaning ooqli Azariya Yəhudaning padixahı boldi. **2** On altə yaxka kirgəndə padixah bolup Yerusalemda əllik ikki yil səltənət kildi. Uning anisinin ismi Yəkoliya bolup, u Yerusalemlək idi. **3** U atisi Amaziyaning barlik kilənliridək Pərwərdigarning nəziridə durus boləqanni kildi. **4** Pəkət «yuqiri jaylar»la yökətimidi; həlk yənəla «yuqiri jaylar»oğa qiqip kurbanlık kilip luxbuy yəqatti. **5** Əmma Pərwərdigar padixahni urup, uning əlümigəni uni mahaw kesiligə muptila kiləoq, u ayrim əydə turatti wə padixahning ooqli Yotam ordini baxkurup yurtning həlkining üstigə həküm sürətti. **6** Azariyaning baxka əməlliri həm kilənlirining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **7** Azariya ata-bowilirining arisida uhliidi; kixilər uni «Dawutning xəhiri»də ata-bowilirining arisida dəpnə kildi. Ooqli Yotam uning ornida padixah boldi. **8** Yəhuda padixahi Azariyaning səltənitining ottuz səkkizinqi yilida, Yəroboamning ooqli Zəkəriya Samariyədə İsrailoğa padixah bolup, altə ay səltənət kildi. **9** U ata-bowiliri kiləqəndək Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kilatti; u

İsrailni gunahka putlaxturoqan Nibatning ooqli Yəroboamning gunahliridin qiqimidi. **10** Yəbəxning ooqli Xallum uningəoğa kəst kilip, uni həlkning aldida urup əltürdi wə uning ornida padixah boldi. **11** Zəkəriyaning baxka ixliri həm kilənlirining həmmisi «İsrail padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **12** [Uning əltürüluxi] Pərwərdigarning Yəhoax: — Sening oquullirine tətinqi nəsligəo İsrailning təhtidə olturidu, degən səzini əməlgə axurdi. Dərwəxə xundək boldi. **13** Yəbəxning ooqli Xallum Yəhuda padixahi Azariyaning səltənitining ottuz tokkuzinqi yilida padixah bolup, Samariyədə toluk bir ay səltənət kildi. **14** Gadingning ooqli Mənahəm Tirzahdin qiqip, Samariyəgə kelip, Yəbəxning ooqli Xallumni xu yərdə urup əltürdi wə uning ornida padixah boldi. **15** Xallumning baxka ixliri, jumladin uning kəst kilixliri, mana «İsrail padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndür. **16** Xu qəoğa Mənahəm Tipsah xəhriyə hujum kilip, u yərdə turuwatkanlarning həmmisini əltürdi; u yənə Tirzahdin tartip uningəoğa təwə barlik zeminlirini wəyran kildi. Ular tən berip darwazini aqmiojini üqün xəhərgə xundək hujum kildiki, hətta uningdiki jimi həmilidar ayallarning kərnini yirtip əltürdi. **17** Yəhuda padixahi Azariya səltənitining ottuz tokkuzinqi yilida, Gadingning ooqli Mənahəm İsrailoğa padixah bolup, Samariyədə on yil səltənət kildi. **18** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kilip, pütün əmridə İsrailni gunahka putlaxturoqan Nibatning ooqli Yəroboamning gunahliridin qiqimidi. **19** Asuriyaning padixahi Pul İsrail zeminioğa təjawuz kildi; u wəqəttə Mənahəm: «Padixahlikimning mustəhəkamliki üqün manga yərdəm kiləoqayla» dəp uningəoğa ming talant kümüx bərdi. **20** Mənahəm Asuriyaning padixahioğa beridoqan xu pulni İsrailning həmmə bay adəmlirigə baj selix bilan aldi; u hərbidirin əllik xəkəl kümüx aldi. Xuning bilan Asuriyaning padixahi kaytip kətti wə bu zeminda turup kəlmidi. **21** Mənahəmmning baxka ixliri həm kilənlirining həmmisi «İsrail padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **22** Mənahəm ata-bowilirining arisida uhliidi wə ooqli Pəkəhiya ornida padixah boldi. **23** Yəhuda padixahi Azariyaning səltənitining əllikinqi yilida, Mənahəmmning ooqli Pəkəhiya Samariyədə İsrailoğa padixah bolup, ikki yil səltənət kildi. **24** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kilip, İsrailni gunahka putlaxturoqan Nibatning ooqli Yəroboamning gunahliridin qiqimidi. **25** Wə uning sərdari Rəmalıyaning ooqli Pikaş uningəoğa kəst kilip uni Samariyədə, padixah ordisdiki kəl'ədə əltürdi; xu ixtə Argob bilan Ariyə wə əllik Gileadlık kixi Pikaş tərəptə turdi; u Pəkəhiyani əltürüp uning ornida padixah boldi. **26** Pəkəhiyaning baxka ixliri həm kilənlirining həmmisi bolsa, mana «İsrail padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndür. **27** Yəhudaning padixahi Azariyaning səltənitining əllik ikkinqi yilida, Rəmalıyaning ooqli Pikaş Samariyədə İsrailoğa padixah bolup, yigirmə yil səltənət kildi. **28** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kilip İsrailni gunahka putlaxturoqan Nibatning ooqli Yəroboamning gunahliridin qiqimidi. **29** İsrailning padixahi Pikaşning künliridə Asuriyaning padixahi Tiglat-Piləsər kelip İyon, Abəl-Bəyt-Maakah, Yanoah, Kədəx, Həzor, Gilead, Galilyə, jumladin Naftalining pütükl zeminini ixəoq kilip, xu yərdiki həlkni tutkun kilip, Asuriyəgə elip bardı. **30** Əlahning ooqli Həxiya Rəmalıyaning ooqli Pikaşoğa kəst kilip uni əltürdi. Uzziyaning ooqli Yotamning səltənitining yigirminqi yilida, u Pikaşning ornida padixah boldi. **31** Pikaşning baxka ixliri həm kilənlirining həmmisi bolsa, mana «İsrail padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndür. **32** İsrailning padixahi Rəmalıyaning ooqli

Pikahning seltanining ikkinchi yilida, Uzziyaning oqli Yotam Yehudaqoq padixah boldi. **33** U padixah bolqanda yigirma bex yaxka kirkon bolup, Yerusalemda on alta yil seltanot kildi. Uning anisining ismi Yeruxa idi; u Zadokning kizi idi. **34** Yotam atisi Uzziyaning barlik qilolanliridok Pervardigarning nazirida durus bolojanni kilatti. **35** Pəxə «yukiri jaylar»la yokitilmidi; halk yanila «yukiri jaylar»qoqa qikip kurbanlik kilip huxbuy yakatti. Pervardigarning oyining «Yukiriki derwaza»sini yasioquqi xu idi. **36** Yotamning baxka ixliri ham kilolanlirining hammmisi «Israil padixahlirining tarix-tazkiriliri» degon kitabta putilgon amesmidiki? **37** Xu qaoqlarda Pervardigar Suriyaning padixah Razin bilan Romaliyaning oqli Pikahni Yehudaqoqa hujum kilixka kozojidi. **38** Yotam ata-bowiliri arisida uhlidi wa ata-bowilirining arisida atisi Dawutning xehirida dərpnə kilindi. Oqli Ahaz ornida padixah boldi.

16 Romaliyaning oqli Pikahning on yettinqi yilida, Yotamning oqli Ahaz Yehudaqoqa padixah boldi. **2** Ahaz padixah bolqanda yigirma yaxka kirkon bolup, Yerusalemda on alta yil seltanot kilojanidi. U atisi Dawut kilojandok ames, aksiqə Pervardigarning nazirida durus bolojanni kilimidi. **3** U Israilning padixahlirining yolida mangatti, hatta Pervardigar Israilning aldidin haydop qikarqon əllerning yirginqlik gunahlirioqa əgixip, ez oqlini ottin etkuzup keydirdi. **4** U «yukiri jaylar»da, denglarda wa hər bir kək dərəhlərnin astida kurbanlik kilip, kujə keyduretti. **5** Xu wakitta Suriyaning padixah Razin bilan Israilning padixah, Romaliyaning oqli Pikah Yerusalemoqa hujum kilip, [padixah] Ahazni muhasirigə elip korxiwalojini bilan, lekin uni maoplup kilalmidi. **6** Axu wakitta Suriyaning padixah Razin Elat xehirini Suriyogə qayturuwaldi wa xu yerdə turuwatqan Yehudalarni haydiwatti. Andin Suriylər kelip u yerdə olturaklaxti; ular biygungiqə xu yerdə turmakta. **7** Ahaz Asuriyaning padixah Tiglat-Pilesergə əqlilərnə əwətip: Mən silining kulliri, silining oqulliri bolimən; manga hujum kiliwatqan Suriyaning padixahning kolidin wa Israilning padixahning kolidin kutkuzuxka qikkayla, dedi. **8** Xuni eytip Ahaz Pervardigarning eyi wa padixahning ordididiki həzinilərdiki kumux bilan altunni sowoqa kilip, Asuriyaning padixahioqa əwatti. **9** Asuriyaning padixahni uning təlipigə koxxuldi; xuning bilan Asuriyaning padixah Dəməxkəkə hujum kilip uni ixoqal kildi; uningdiki ahalini tutkun kilip Kir xehirigə elip bardi wa Rəzinni eltirdi. **10** Ahaz padixah əmdi Asuriyaning padixah Tiglat-Pileser bilan keriwxkili Dəməxkəkə bardi wa xundakla Dəməxktiki kurbangahni kerdi. Andin Ahaz padixah xu kurbangahning rəsimini, uning barlik yasilix təpsilatirining layihisini sizip, uni Uriya kahinoqa yetkuzdi. **11** Xuning bilan Uriya kahin Ahaz padixah Dəməxktin əwətkən barlik təpsilatlar boyiqə bir kurbangah yasidi. Ahaz padixah Dəməxktin yenip kəlməstə, Uriya kahin uni xundak təyər kilojanidi. **12** Padixah Dəməxktin yenip kelip, kurbangahni keriup, kurbangahka berip, uning üstigə kurbanlik sundi; **13** u kurbangahning üstigə keydurmə kurbanlik wa axlik hədiyasini keydureup, «xarab hədiyə»sini təkup, «inaxlik kurbanliki»ning kenini qafti. **14** Xundak kilip u Pervardigarning huzurining aldidiki mis kurbangahni elip uni Pervardigarning eyi bilan ezining kurbangahning otturisidin etkuzup, ez kurbangahning ximal tərpiigə koydirdi. **15** Ahaz padixah Uriya kahinoqa buyruk kilip: Muxu qong kurbangah üstigə ətigənlik keydurmə kurbanlik bilan kəqlik axlik hədiyasini, padixahning keydurmə kurbanliki bilan axlik hədiyasini, həmmə yurtning pütün həlkining keydurmə kurbanliki, axlik hədiyə wa xarab hədiyələrini keydureup sunisən. Keydurmə kurbanliklarning barlik kanliri

wa baxka kurbanliklarning barlik kanlirini uxbu kurbanlikning üstigə tekisən. Mis kurbangah bolsa mening yol sorixim üqün bolsun, dedi. **16** Xuning bilan Uriya kahin Ahaz padixah buyruqaning həmmisini ada kildi. **17** Ahaz padixah das təgliklirigə bekitilgon tahtaylarni kesip ajritip, daslarni təglikliridin eliwatti; u mis «dengiz»ni tegidiki mis uylarning üstidin ketureup elip, uni tax tahtaylik bir məydanqo koydirdi. **18** U Asuriyə padixahini razi kilix üqün Pervardigarning eyigə tutixidioqan «Xabat künidiki aywanlik yol» bilan padixah taxkiridin kiridioqan yolni etiwatti. **19** Ahazning baxka ixliri ham kilolanlirining hammmisi «Yehuda padixahlirining tarix-tazkiriliri» degon kitabta putilgon amesmidiki? **20** Ahaz ez ata-bowiliri arisida uhlidi; u ata-bowilirining arisida «Dawutning xehiri»də dərpnə kilindi; oqli Həzəkəiya ornida padixah boldi.

17 Yehudaning padixah Ahazning seltanining on ikkinqi yilida, Elahning oqli Hoxiya Samariyada Israilqoqa padixah bolup, tokkuz yil seltanot kildi. **2** U Pervardigarning nazirida rəzil bolojanni kilatti; lekin uningdin ilgiri etkən Israilning padixahliridok undak rəzillik kilmaytti. **3** Asuriyaning padixah Xalmanəzər uningqoqa hujum kilojili qikkanda, Hoxiya uningqoqa bekinip sowoqa-salam bardi. **4** Əmma Asuriyaning padixah Hoxiyaning asiqlik kilmaqki bolojinini baykidi; qünki Hoxiya burunkidok Asuriyaning padixahioqa yillik sowoqa-salam yollimay, balki Misirning padixah soqə əqlilərnə mangdurejanidi. Uning üqün Asuriyaning padixahni uni tutup, baqlap zindanoqa soliwatti. **5** Andin Asuriyaning padixahni qikip pütkül [Israil] zemini talan-taraj kilip, Samariyanı üq yilqoqa kəmal kildi. **6** Hoxiyaning seltanining tokkuzinqi yilida, Asuriyaning padixah Samariyanı ixoqal kilip, Israilarni Asuriyogə sürgün kilip, ularni Halah xehiri, Gozandiki Habor dəryasining boyliri wa Medialarning xəhərlirigə orunlaxturdi. **7** Mana, xundak ixlar boldi; qünki Israilər əzlrini Misirning padixah Pirəwnning kolidin kutkuzup, Misir zemini qikarqon Pervardigar Hudasioqa gunah kilip baxka ilahlardin korkup **8** Pervardigar Israilarning aldidin haydiwətkən yat əlliklərnin kaidə-bəlgilimilirida, xundakla Israilning padixahliri əzlrini qikarqon kaidə-bəlgilimilirida mangojanidi. **9** Wa Israilər ez Pervardigar Hudasioqa kərxix qikip, yoxurunlarqə toqra bolmioqan ixlarni kildi; ular barlik xəhərliridə kezət munaridin mustəhkəm koroqanoqə «yukiri jaylar»ni yasidi. **10** Ular həmmə egiz denglarda wa həmmə kək darəhlərnin astida «but tüwruk» wa «Axarah» buti turoquzdi. **11** Pervardigar ularning aldidin haydop qikarqon [yat] əlliklər kilojandok, ular həmmə «yukiri jaylar»da huxbuy yakatti wa Pervardigarning oqəzəpini kəltureidioqan hərhil rəzil ixlarni kilatti. **12** Gərqə Pervardigar ularqə: — «Bu ixni kil manglar!» degon bolsimu, ular butlarning kulluqioqa berilip kətkənidi. **13** Pervardigar həmmə pəyoqəmbərlər bilan həmmə aldin kərgüqilərnin wasitisi bilan həm Israilni həm Yehudani aqahlandurup: Rəzil yollirigərdin yenip, ata-bowilirigərdə tapilanoqan wa kullirim bolqan pəyoqəmbərlər arkilik silərgə təstiklqon pütün kanunoqa boysunup, Mening əmrlirim wa Mening bəlgilimilirimni tutunqar, degənidi. **14** Lekin ular kulək salmay, Pervardigar Hudasioqa ixənmişən ata-bowiliri kilojandok, boyunlirini kattik kildi. **15** Ular Uning bəlgilimilirini, xundakla U ularning ata-bowiliri bilan tüzgan əhdini wa ularqə tapxuroqan aqah-guwaqlarni qətkə kəkkən; ular əzrimə nərsilərgə əgixip, əzlrini əzrimə bolup qikti; Pervardigar ularqə: — Ətrəpirlərdiki əlliklərnin kilojindok kil manglar, degon dəl xu əllərgə əgixip, rəzillik kilatti. **16** Ular Hudasi bolqan Pervardigarning barlik əmrlirini taxlap, əzlrini üqün kuymə məbudlarni, yəni ikki

mozayni quyurdirdi, bir «Axərah but» kildirdi, asmandiki nuroşunliqan ay-yultuzlarğa bax urdi wə Baalning kulluqıǵa kirdi. **17** Ular öz oşulliri bilən kızirini ottin etküzdı, palqılık wə jadugarlık ixlätti, xundakla Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kılıx üqün, əzlririni setip Uning oşəzipini koşojıdı. **18** Xuning üqün Pərwərdigar İsrailoǵa intayin aqqılıqip, ularni Öz nəziridin neri kıldı; Yəhudaning kəbilisidin baxka heqkaysisi öz [zeminida] kaldurulmıdı. **19** Lekin Yəhudamu öz Hudasi Pərwərdigarning əmrlirini tutmıdı, bəlki İsrail qıkarəjan kaidə-bəlgilimilər iqidə mangdı. **20** Uning üqün Pərwərdigar İsrailning barlık nəslini qətkə kəkkti; ularni Öz nəziridin taxlıqan küngiqə [zeminida] harlıkka kaldurup, bulanqılarning koloǵa tapxurup bərdi. **21** U İsrailni Dawutning jəmətidin tartıwaləjanıdı. Ular Nıbatning oşlı Yəroboamni padıxah kıldı wə Yəroboam bolsa İsrailni Pərwərdigarning yoldın yandurup, ularni eşjir bir gunahka patkuzup azdurdı. **22** İsrailar Yəroboamning kıləjan həmmə gunahlırida yürüp, uların qıkmıdı. **23** Ahir berip Pərwərdigar Öz kulliri boləjan pəyojəmbərləning wastısı bilən etykəndək, İsrailni Öz nəziridin neri kıldı; İsrailar öz yurtidin Asuriyəǵə elip ketilip, u yərdə bügüngə kədər turup kəldi. **24** Əmma Asuriyəning padıxahı Babil, Kuttaħ, Awwa, Hamat wə Səfarwaimdin həlknı yetkəp İsrailning ornıoǵa Samariyəning xəhərlirigə makanlaxturdı. Ular xuning bilən Samariyəǵə igidarlılıq kılıp xəhərlərdə olturdı. **25** Wə xundak boldiki, ular u yərdə dəsləptə olturojınida Pərwərdigardin kərkmiəjanıdı; Pərwərdigar ularni kiymanjıma kıldiojan birməqqa xirlarnı ularning arısoǵa əwətti. **26** Xuning bilən Asuriyəning padıxahıoǵa həwər yətküzülüp: — Sili yetkəp Samariyəning xəhərliridə makanlaxturojan həlklər xu yurtning ilahıning kaidə-yosunlirini bilməydu; xunga U ularning arısoǵa xirlarnı əwətti; mana bular ularni əltürməktə, qünki həlk yurtning ilahıning kaidə-yosunlirini bilməydu, deyildi. **27** Xuning bilən Asuriyəning padıxahı əmr kılıp: — Silər u yərdin elip kəlgən kahınlarning birini yənə u yərgə apiringlərdi, u u yərdə turup, ularoǵa u yurtning ilahıning kaidə-yosunlirini əgətsun, — dedi. **28** Uning buyruqı bilən ular Samariyədin yetkigən kahınlarning biri kelip, Bayt-əldə turup Pərwərdigarning kərkunqini ularoǵa əgətti. **29** Lekin xu həlkləning hərberi ez ilahlırının butlirini yasap, Samariyəliklər saləjan «yukiri jaylar»diki ibadətğahlar iqigə turəuzdı; hərber hək əzi turojan xəhərdə xundak kıldı. **30** Babildin kəlgənlər Sukkot-Binot değən məbudni yasıdı, Kuttin kəlgənlər Nərgal butni, Hamattin kəlgənlər Axima butni, **31** Awwiyar Nıbhaz bilən Tartak butlarnı yasıdı; Səfarwiylar Səfarwaimdiki butliri boləjan Adrammələk bilən Anammələkkə ez balilirini atp otta keydürdi. **32** Ular əmđi muxundak hələttə Pərwərdigardin kərkup, öz arısıdiki hər türtlük adəmlərnı əzlrı üqün «yukiri jaylar»diki buthanılarda kurbanlıqlarnı sunıdojan kahın kılıp bəkitkən. **33** Ular Pərwərdigardin kərkətti wə xuning bilən təng kaysı əldin kəlgən bolsa, xu əlning kaidə-yosunliridə ez ilahlırının kullukıdimu bolattı. **34** Bügüngə kədər ular ilgiriki adətlər boyıqə mənqip kəlməktə; ular Pərwərdigardin kərkəp, Pərwərdigar İsrail dəp atıojan Yəqubning əwladlırioǵa tapılojan bəlgilimilər wə həkümlər, kanun wə əmrlərgə muwapiq ix kərməydu. **35** Pərwərdigar ular bilən bir əhdə kılıxip ularoǵa buyrup: — «Baxka ilahlırdın kərkəp, ularoǵa səjdə kılma yaki ularoǵa bax urmay wə ularoǵa kurbanlıq kılmanlar — **36** pəkət zor kudrət wə uzatқан biliki bilən silərnı Misir zeminidin qıkarəjan Pərwərdigardinla kərkunqlar, uningə səjdə kilinglar wə uningə kurbanlıq sununqlar. **37** U silər üqün pütküzgən bəlgilimilər, həkümlər, kanun wə əmri bolsa, ularni əbdəqiqə

kəngül bəlip tutunqlar; baxka ilahlırdın kərkəmanlar. **38** Mən silər bilən kıləjan əhdini untumanglar ya baxka ilahlırdın kərkəmanlar, **39** bəlki Hudayinglar Pərwərdigardin kərkunqlar; wə U silərnı həmmə dıxmənırlinglarning kolidin kütkezıdu» — değənıdı. **40** Lekin ular kulaq salmay, ilgiriki kaidə-yosunlarnı yürğüzətti. **41** Muxu əllər xu tərıkidə Pərwərdigardin kərkətti həm oyma məbudlarning kullukıda bolattı; ularning baliliri bilən balilirinin balilirimu xundak kılattı; öz ata-bowiliri kəndək kıləjan bolsa, ularmu bügünki küngiqə xundak kılıp kəldi.

18 Elahning oşlı, İsrailning padıxahı Həxiyaning səltənıtının üqinqi yilida, Yəhudaning [səbik] padıxahı Ahazning oşlı Həzəkıya Yəhudədoğ padıxahı boldi. **2** U padıxah bolənda yigirmə bəx yaxta bolup, Yerusalemdə yigirmə tokkuz yıl səltənət kıldı. Uning anısıning ismi Abi idi; u Zəkəriyaning kızı idi. **3** Həzəkıya bolsa atisi Dawutning barlık kıləjimidək, Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanı kılattı. **4** U «yukiri jaylar»ni yökıttip, «but tüwürlər»ni qəkıp «Axərah»larnı kesip taxlap, Musa yasatқан mis yilənni qəkıp parə-parə kılıp (qünki u qəoşlıq İsrailar uningə huxbu yakkətti), uningə «Nəħuxtan!» dəp isim koydı. **5** Həzəkıya İsrailning Hudasi Pərwərdigarə tayandı. Bu jəhəttə nə uningdin keyin kəlgən nə uningdin ilgiri etkən Yəhuda padıxahlırının arısıdiki heqbirı uningə yətməytti. **6** U Pərwərdigarə qə baolınip uningə əgixıxtın qıkəp, bəlki Pərwərdigar Musəoǵa buyruəjan əmrlərnı tutattı. **7** Pərwərdigar uning bilən billə idi; u kaysıla ixka qıksa xuningda rawajlık bolattı. U Asuriyə padıxahıning həkimiyitigə karxi qıkıp uningə bəkındi boluxtin yandı. **8** U Filistiyərgə hujum kılıp ularni Gaza xəhəri wə uning ətrapıdiki zeminlırioǵə, kəzət munaridin mustahkəm kərojanəoǵə besip məşlup kıldı. **9** Wə xundak boldiki, Həzəkıya padıxahning səltənıtının tətinqi yilida, yəni İsrailning [səbik] padıxahı Elahning oşlı Həxiyaning səltənıtının yəttinqi yilida, Asuriyəning padıxahı Xalmanəzər Samariyəǵə hujum kılıp uni kamal kıldı. **10** Qü yildin keyin ular xəhərnı aldı; Həzəkıyaning səltənıtının tokkuzinqi yili, yəni İsrail padıxahı Həxiyaning səltənıtının tokkuzinqi yilida, Samariyə ixəjal kılındı. **11** Andin Asuriyəning padıxahı İsrailarnı Asuriyəǵə elip ketip, ularni Halahda, Gozandiki Həbor dəryasınıning boylıridə wə Medialarning xəhərliridə makanlaxturdı. **12** Qünki ular ez Hudasi Pərwərdigarning awəzioǵa itaət kilmıdı, bəlki Uning əhdısıgə, yəni Pərwərdigarning kuli Musa buyruəjanın həmmısıgə hiləplik kıldı; ular yaki kulaq salmıdı, yaki əməl kilmıdı. **13** Həzəkıya padıxahning səltənıtının on tətinqi yili, Asuriyəning padıxahı Sənnaherib Yəhudaning barlık kərojanlık xəhərlirigə hujum kılıp qıkıp, ularni ixəjal kıldı. **14** U wəqıtta Yəhudaning padıxahı Həzəkıya Lakıxka adəm əwətip, Asuriyəning padıxahıoǵa: Mən gunahkar! Məndin qəkıngəyła, üstümgə hərnemə qıxürsilə xuni [təloyən], — dedi. Asuriyəning padıxahı Həzəkıyaəoǵa üq yüz talant kımüx bilən ottuz talant altun tohtıtip koydı. **15** Həzəkıya Pərwərdigarning əyidiki wə padıxahning ordısının həzınısıdiki barlık kımüxnı elip bərdi. **16** Xuning bilən bir wəqıtta Yəhudaning padıxahı Həzəkıya Pərwərdigarning əyining ixikliridin wə əzi əslidə qəplətkən ixik kexəkliridin altunni əjritip elip, Asuriyəning padıxahıoǵa bərdi. **17** Xu qəoşda Asuriyə padıxahı Sənnaherib Tartan, Rab-Saris wə Rab-Xəhəlrini qəng koxun bilən Lakıx xəhıridin Yerusalemoǵa, Həzəkıyaning yenioǵa əwətti. Ular Yerusalemoǵa qıkıp kəldi. Qıkkənda, ular kir yuoşlıqlarning etizining boyıdiki yolda, yukiri kəlgəkning norıning bexioǵa kelip turdı. **18** Ular padıxahni qəqıroşanda,

Hilkiyaning oqli, ordini baxkuridoyan Eliakim, ordining diwanbegi Xəbna wə Asafning oqli, orda mirzibegi Yoahlar ularning yenioqə kəldi. **19** Wə Rab-Xakəh ularoqə mundək dedi: — «Silər Həzəkiayoqə: — «Uluq padixah, yani Asuriyə padixahı sanga mundək dedi, dənglar: — Sening muxu ixəngən tayanqəng zadi nemidi? **20** Sən: «Urux kiliqkə tədbir-masliħətimiz həmə küqimiz bar, dəysən — bu pəkət bir kuruq gəp, halas! — Sən zadi kimgə tayinip manga kərxı ektə kəpısən? **21** Mana əmdi sən yerikı bar axu kəmxu həsə, yəni Misiroqə tayinısən. Birsı uninoqə yələnsə, uning kəlioqə sanjip kiridu; Misir padixahı Pirəwəngə tayanoyanlarning həmmisi xundək bolidu! **22** Əgər silər mənə: «Biz Hudayimiz boloyan Pərwərdigaroyə tayinimiz» — desənglar, Həzəkiaya əzi Yəhədadikilərgə wə Yerusalemdikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətqah aldila ibadət kilixinglar kerək» dəp, uninoqə atəloyan «yukiri jaylar»ni həmə kurbəngəhləmi yəq kiliwəttioqə? Ular axu Pərwərdigarning yukiri jaylari əməsmidi? **23** Əmdi həzir hojayinim Asuriyə padixahı bilən bir tohtəmoqə kelinglar: — «Əgər silərdə ularoqə minəligidək əskərlinglar bolsa, mən silərgə ikki ming atni bəkarəy bərey!» **24** Silərdə undəklar bolmisa, hojayinimning əməldarlıning əng kiqiki boloyan bir ləxkər bəxini kəndəkmə qekindürəyləsilər?! Gərqə silər jəng hərəwiliri wə atları elix üqün Misiroqə tayinilsilər! **25** Mən muxu yəni həlak kilix üqün Pərwərdigərsiz kəldimmu? Qünki Pərwərdigar mənə: «Muxu zeminni həlak kilixkə çiqkın» — dedil». **26** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhə: — Pəkirlirioqə aramiy tilidə səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibranıy tilidə səzlimisilə, gəpləri sepildə turoyanlarning kulikioqə kirmisun! — dedi. **27** Biraq Rab-Xakəh: — Hojayinim meni muxu gəpni hojayinimglaroyə wə silərgilə eytixkə əwətkənmu? Muxu gəpni silər bilən birliktə sepildə ultiroyanlaroyə deyixkə əwətkən əməsmu? Qünki ular əz pəkini yeqidi həmə əz süydükimni iqtüqi bolidu!» — dedi. **28** Andin Rab-Xakəh ibranıy tilidə yukiri awaz bilən: «Uluq padixah, yani Asuriyə padixahining səzlini anglap koyunglar!» — dəp warkiridi. **29** — «Padixah mundək dəydu: — Həzəkiaya siləni aldap koymsun! Qünki u siləni [padixahning] kəlidin kutkuzalmaydu. **30** Uning siləni: — «Pərwərdigar bizni jəzmən kutkuzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahining kəlioqə qüxüp kətməydu» dəp Pərwərdigaroyə tayənduruxioqə yol koymənglar! **31** Həzəkiayoqə kulək salmənglar; qünki Asuriyə padixahı mundək dəydu: — Mən bilən sühlilixip, mən tərəkə ətünglar; xundək kilsənglar hərbiringlar əzünglarning üzüm bəringidin həmə əzünglarning ənjür dərihidin məwə yəysilər, hərbiringlar əz su kəliqinglərdin su iqtisilər; **32** ta mən kelip siləni buoyəylik həmə xarəblik bir zeminoqə, neni, üzümzarlıri wə zəyutn dərhəhliri bar, həsəl qikiridoyan bir zeminoqə, yəni zemininglaroyə ohxax bir zeminoqə apirip koyoyuqə yəp-iqiweringlar! Xuning bilən silər tirik kelip, əlməysilər! Həzəkiaya silərgə: — «Pərwərdigar bizni kutkuzidu» desə uninoqə kulək salmənglar! **33** Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri əz zemini Asuriyə padixahning kəlidin kutkuzoyanmu? **34** Hamat wə Arpad dəgən yurtlarning ilah-butliri kəni? Səfarwaim, Həna wə İwəhə xəhərlirining ilah-butliri kəni? Ular Samariyəni mening kolumdin kutkuzoyanmu?! **35** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin əz zemini kutkuzoyan zadi kim bar? Xundək ikən, Pərwərdigar Yerusalemini mening kolumdin kutkuzalamdu?» — dedi. **36** Əmma hək süküt kilip uninoqə jawəb həqəkəndək bir səz kilmidi; qünki padixahning buyruki xuki: — «Uninoqə jawəb bərmənglar». **37** Andin Hilkiyaning oqli, ordini baxkuridoyan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafning oqli, orda mirzibegi

Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkiayaning yenioqə kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uninoqə ukturdi.

19 Xundək boldiki, Həzəkiaya buni anglioyanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bəz bilən kaplap Pərwərdigarning ibadətəhanisioqə kirdi. **2** U Hilkiyaning oqli, ordini baxkuridoyan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kaħinlarning əksəkəllirini bəz kaplanoyan peti Amozning oqli Yəxəyə pəyoyəmbərgə əwətı. **3** Ular uninoqə: — Həzəkiaya mundək dəydu: — «Balilar tuoyulay dəp kəlioqəndə anining turoqkudək həli kəlmioyandək, muxu kün awariqəlik, rəsəwə kilinidoyan, mazaq kilinidoyan bir künidur. **4** Əz hojayini boloyan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazaq kilixkə əwətkən Rab-Xakəhning muxu barlik gəplirini Pərwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisə, buləmi anglioyan Pərwərdigar Hudaying wə gəplər üqün uning dəkisini bərməmin? Xunga kelip kəloyan kəldisi üqün awazingni kəturip, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkiayaning hizmətkərliri Yəxəyaning əldioqə kəldi. **6** Yəxəyə ularoqə: — «Hojayinginglaroyə: — Pərwərdigar mundək dedi: — «Asuriyə padixahning qəpərmənlirining sən anglioyan axu Manga kupurəlik kəlioqə gəpliridin kərkə; **7** Mana, Mən uninoqə bir roħni kirgüzimən; xuning bilən u bir ioqəwani anglap, əz yurtioqə kəytidu. Mən uni əz zemində turoqzup kiliq bilən əltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh əzi kəlgən yəni bilən kəytip məngoyanda, Asuriyə padixahining Ləkiş xəhəridin qekingənlikni anglap, Libnəh xəhərigə kərxı jəng kiliwətkən padixahning yenioqə kəldi. **9** Qünki padixah: «Mana, Efiopiya padixahı Tirhəkəh sigzə kərxı jəng kilməkqi bolup yoloqə qikti» dəgən həwəni anglioyanidi. Ləkin u yəni Həzəkiayoqə əqliləmi mundək hət bilən əwətı: — **10** «Silər Yəhəda padixahı Həzəkiayoqə mundək dəngarisəldir: — «Sən tayinidoyan Hudayingning sanga: «Yerusalemlə Asuriyə padixahining kəlioqə tapxurulmaydu» dəginigə əldənmə; **11** mana, sən Asuriyə padixahilərinə həmmə əl-yurtları nənə kəloyanlirini, ularni əz ilah-butlirioqə atar həlak kəloyanlikini anglioyansən; əmdi əzting kutkuzuləmsən? **12** Ata-bowilirim həlak kəloyan əllərinə əz ilah-butliri ularni kutkuzoyanmu? Gozan, Həran, Rəzəf xəhəridikilərnəniq, Tələsərdə turoyan Edənlərnəniq? **13** Hamat padixahı, Arpad padixahı, Səfarwaim, Həna həmə İwəhə xəhərlirining padixahliri kəni?»». **14** Xuning bilən Həzəkiaya hətəni əskəliqlərinə kəlidin elip oqup qikti. Andin u Pərwərdigarning əyigə kirip, Pərwərdigarning əldioqə hətəni yeyip koydi. **15** Wə Həzəkiaya Pərwərdigaroyə dua kilip mundək dedi: — «I kerublar otturisidə turoyan Pərwərdigar, İsrailning Hudasi: — Sən Əzüngdursən, jəhəndiki barlik əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Əzüngdursən; əsmən-zeminni Yarətkəyisən. **16** I Pərwərdigar, kulikingni təwən kilip anglioyəysən; kəzüngni əqəyəsən, i Pərwərdigar, kərgəyəsən; Sənnəheribning ədəm əwətip mənggü həyat Hudani həkərləp eytkən gəplirini anglioyəysən! **17** I Pərwərdigar, Asuriyə padixahliri həkəyətən həmmə yurtları, xuloqə bəkəndi boloyan yurtlənimi harəbə kilip, **18** ularning ilah-butlirini otkə təxliwətkən; qünki ularning ilahliri ilah əməs, bəki insan kəli bilən yasalənlari, yəyoqə wə tax, halas; xunga asuriylar ularni həlak kildi. **19** Əmdi, i Pərwərdigar Hudayimiz, jəhəndiki barlik əl-yurtlaroyə Səning, pəkət Səninglə Pərwərdigar ikənlikingni bildürux üqün, bizni uning kəlidin kutkuzoyəysən!». **20** Xuning bilən Amozning oqli Yəxəyə Həzəkiayoqə səz əwətip mundək dedi: — «İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundək dəydu: — «Səning Manga Sənnəherib toquruk kiləyan duayingni anglidim. **21** Pərwərdigarning uninoqə kəritə dəgən səzi xudurki: — «Pək kiz, yəni Zionning kizi seni kəmsitidu, Seni

mazak kilip kilid; Yerusalemlning kizi kəyninggə qarap bexini qayqaydu; **22** sən kimni mazak kilip kupurluk kilding? Sən kimgə qarxi awazingni ketürüp, Nəziringni üstün kilding? Israildiki Mukəddəs Boluqujoqa qarxi! **23** Əqliliring arkilik sən Rəbni mazak kilip; — «Mən nuroqunloqan yetip hərwilirim bilən taq qoqqisiyoqa, Liwan taq baqriliriyoqa jəng kəldimki, Uning egiz kedir darəhlirini, esil qarioqaylirini kesiwetimən; Mən uning əng qət turaloqsiyoqa, Uning əng bük-barəksən ormanzarlikioqa kirip yetimən. **24** Əzüm quduk kolap yaka yurtning süyini iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barlik dərya-əstənglirini kurutiwəttim — deding. **25** — Sən xuni anglap kəkimioqanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bəbəkənmənkə, Kədimdin tartip xəkilləndürgənmənkə, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kəl'ə-qorəjanlik xəhərlərni harəbilərgə ayləndurdung; **26** Xuning bilən u yərdə turuwatqanlar kəqsiszinip, Yərgə karitip koyuldi, xərməndə kilindi; Ular əsiwatqan ot-qəptək, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy kərup kətkəndək boldi. **27** Biraq sening olturoqini, ornungdin turoqini, qikip-kirgini, wə Manga qarxi oqaljirlixip kətkinini bilimən; **28** Sening Manga qarxi oqaljirlixip kətkənlilikning, həkawurlixip kətkənlilikning kulikimioqa yətkənliki tūpəylidin, Mən kərmikimni burniding etkizimən, Yüginimni aozingə salimən, Wə əzüng kəlgən yol bilən seni kayturimən. **29** I [Həzəkia], xu ix sanga əlamət bəxarət boliduki, Muxu yili əzlükidin əskən, İkkinqi yili xulardin qikkənlərmu silərnin rəzqilərg bolidu; Üqinqi yili bolsa teriyəsər, orisələr, üzüm kəqətlirini tikisilər; Uqinqi yildin qikkən mēwilərni yəysilər. **30** Yəhuda jəmətining kəqip kutuloqan kəldisi bolsa yənə təwəngə qarap yiltiz tartidu, Yüqiriyoqa qarap mēwə beridu; **31** Qünki Yerusalemdin bir kəldisi, Zion teojidin kəqip kutuloqanlar qikidu; Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning otluq muhəbbiti muxuni ada kilidu. **32** Xunga, Pərwərdigar Asuriyə padixahı toquruluk mundək dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningəya bir tal okmu atmaydu; Nə kəlkənni ketürüp əldioqa kəlməydu, Nə uningəya karitə kəxəlnimni yasimaydu. **33** U kəysi yol bilən kəlgən bolsa, U yol bilən kaytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar, **34** — Qünki Əzüm üqün wə Mening kulum Dawut üqün uni ətrapidiki sepildək qoqdap kutkuzimən». **35** Xu keqə xundək boldiki, Pərwərdigarning Pərixtsi qikip, Asuriyəliklərnin bargahıda bir yüz səkən bəx mēng əskərnə urdi; mana, kixilər ətigəndə ormindin turoqanda, ularning həmmisining əlgənlirini kərdi! **36** Xunga Asuriyə padixahı Sənnahərib qekinip, yoləqa qikip, Ninəwə xəhirigə kaytip turdi. **37** Wə xundək boldiki, u əz buti Nisroqning buthanisida uningəya qokunuwatqanda, oqulliri Adrammələk həm Xəzəz uni qiliqlap əltürüwətti; andin ular bolsa Ararat dəgən yurtkə kəyip kətti. Uning oqlı Esarhəddon uning ornida padixah boldi.

20 Xu künlərdə Həzəkia əjəl kəltürgüqi bir kəsəlgə muptila boldi. Amozning oqlı Yəxaya pəyojəmbər uning kəxioqa berip, uningəya: — «Pərwərdigar mundək dəydu: — Əyüng toquruluk wəsiyət kiləqin; qünki əjəl kəldi, yaximəysən» — dedi. **2** [Həzəkia] bolsa yüzini tam tərəpkə kilip Pərwərdigəyoqa dua kilip: — **3** Pərwərdigar, Sening əldingdə mening həkəqət wə pak did bilən mēngip yürgənlikimni, nəziring əldingdə durus boləjan ixlərnə kiləjanlikimni əsləp kəyoqəysən, — dedi. Wə Həzəkia yioqlap ekip kətti. **4** Yəxaya qikip ordidiki ottura həyloqə yətməstə, Pərwərdigarning səzi uningəya yetip mundək deyildi: — **5** Yenip berip həkəqətning bəxləmqisi Həzəkiayoqa mundək dəgin: — «Pərwərdigar, atang Dawutning Hudasi mundək dəydu: — «Duayingni anglidim, kəz yaxliringni kərdüm; mana,

Mən seni saqaytimən. Üqinqi künidə Pərwərdigarning əyigə qikisən. **6** Künliringgə Mən yənə on bəx yil koximən; xuning bilən Mən seni wə bu xəhərnə Asuriyə padixahining kolidin kutkuzimən; Əzüm üqün wə kulum Dawut üqün Mən bu xəhərnə ətrapidiki sepildək qoqdaymən. **7** (Yəxaya bolsa: — «Ənjür poxkili təyyarlanglar, dedi. Ular uni elip kəlip, yərisioqa qəpliwidi, u saqaydi. **8** Həzəkia Yəxayadin: Pərwərdigar meni saqaytip, üqinqi küni uning əyigə qikidiojanlikimni ispatlaydioqəyoqa kəndək bəxarətlik əlamət bolidu? — dəp sorioqanidi. **9** Yəxaya: — Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəzmən kilidiojanlikini sanga ispatləx üqün Pərwərdigardin xundək bəxarətlik əlamət boliduki, sən kuyaxning pələmpəy üstigə qüxkən sayisining on bəskəq əldioqa mēngixi yaki on bəskəq kəynigə yenixini halamsən? — dedi. **10** Həzəkia: Kuyax sayisining on bəskəq əldioqa mēngixi asan; sayə on bəskəq kəynigə yənsun, dəgənidi. **11** Xuning bilən Yəxaya pəyojəmbər Pərwərdigəyoqa nida kilidi wə U kuyaxning Aħaz padixahı kuroqan pələmpəy bəskəqiliri üstigə qüxkən sayisini yəndurup, on bəskəq kəynigə mēngidurdi. **12** Xu pəyttə Baladanning oqlı Babil padixahı Merodək-Baladan, Həzəkia yini kəsəl bolup yetip qəptu, dəp anglap, hətlər hədiyə bilən əwətti. **13** Həzəkia bolsa əqlilərnin gəpini tinxəp, ularəqa barlik həzinə-əmbərlirini, kümüxni, altunni, dora-dərmanlarni, sərhil maylarni, sawut-qorallar əmbiridiki həmmi wə bayliklirining barlikini kərsətti; ordisi wə pütkül padixahliki iqidiki nərsilərdin Həzəkia ularəqa kərsətməgən birimu kəlmidi. **14** Andin Yəxaya pəyojəmbər Həzəkia yini əldioqa berip, uningdin: — «Muxu kixilər nemə dedi? Ular seni yoqlaxkə nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkia: — «Ular yirək bir yurttin, yəni Babilin kəlgən» dedi. **15** Yəxaya yənə: — «Ular ordəngdə nemini kərdi?» dəp soridi. Həzəkia: — «Ordəmdə bar nərsilərnə ular kərdi; bayliklirinin ərisidin mən ularəqa kərsətməgən birimu kəlmidi» — dedi. **16** Yəxaya Həzəkiayoqa: Pərwərdigarning səzini anglap kəyoqin: — **17** — Mana xundək künlər kəliduki, ordəngdə bar nərsilər wə bügüngə kədət ətə-bowiləring toqlap, saqlap kəyoqan həmmə Babiləqa elip ketilidu; həqnersə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar. **18** — Həmdə Babilliklər oqullirini, yəni əzüngdin boləjan əwədlirini elip ketidu; xuning bilən ular Babil padixahining ordisida aqwat bolidu. **19** Həzəkia əmdi əz-əzigə «Əz künlirimdə bolsa əman-tinqlik, Hudaning həkəqət-wəpaliki bolmamdu?», dəp Yəxayaəya: — «Siz eytkən Pərwərdigarning muxu səzi yaxhi ikən» — dedi. **20** Həzəkia yini bəxkə əməlliri, jümlidin uning səltənətinin kudriti, uning kəndək kilip xəhərgə su təminləx üqün kəl, xundəkla su əpirdioqan nor yəsiəjanliki «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» dəgən kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Həzəkia ətə-bowilirining ərisida uhli; oqlı Manassəh ornida padixah boldi.

21 Manassəh padixah boləqanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemdə əllik bəx yil səltənət kilidi. Uning ənisining ismi Həfzibah idi. **2** U Pərwərdigar Israillarning əldidin həydəp qikiriwətkən yat əlliklərnin yirginqlik ədətlirigə ohxax ixlər bilən Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kilidi. **3** U ətisi Həzəkia bəzup yəqətkən «yüqiri jaylar»ni kaytidin yasətti; u Baaloqa ətəp kurbəngəhlərnə saldurup, Israillərnin padixahı Aħab kiləqəndək bir Axərah məbud yasidi; u əsməndiki nuroqunloqan ay-yultuzlarəqa bəx urdi wə ularning kullukioqa kirdi. **4** U Pərwərdigarning əyidimu kurbəngəhlərnə yasətti. Xu ibadəthəna toquruluk Pərwərdigar: Mən Yerusalemdə Mening namimni kəyomən, dəgənidi. **5** U Pərwərdigarning əyining ikki həyylisida «asmənnin koxuni»əqa kurbəngəhlərnə ətəp yasətti.

6 Өz oqilini ottin etküzdü; jadugərqlik bilən palqilik ixlätti, özigə jinkəxlar bilən əpsunqılarını bekkitti; u Pərwərdigarning nəziridə san-sanaksız rəzillikni kılıp uning özəzipini kəzojədi. 7 U yasatқан «Axərah» oyma məbudni [Hudaning] öyigə kəydi. Xu əy tooıruqluq Pərwərdigar Dawutқа wə uning oqlı Sulaymanə: — «Bu əyde, xundakla İsrailning həmmə kəbibilirining zemirliri arisidin Mən talliojan Yerusalemde Өz namimni əbədgiqə kəldürimən; 8 əgər İsrail pəkət Mən ularəja tapiliojan barlik əmlərgə, yəni Өz kulum Musa ularəja buyruəjan barlik kənunəja muwapik əməl kılıxқа kəngül kəysila, Mən ularning putlirini ata-bowiliriəja təkسيم kiliojan wə zemindin kaytidin neri kilyamaymən», degəndi. 9 Lekin ular kulak salmaytti; xunglaxkimu, Manassəh ularni xundak azdurdiki, ular Pərwərdigar İsrailarning aldidin həlak kiliojan yəz əlliklərdin axurup rəzillik kılıttı. 10 Xunga Pərwərdigar Өz kulliri boləjan pəyoəəmbərləning wasitisini arkilik mundak dedi: — 11 Yəhudaning padixahı Manassəh bu yirginqlik ixlarni kılıp, hətta uningdin ilgiri etkən Amoriylar kiliojan barlik rəzillikdin ziyadə rəzillik kılıp, uning butliri bilən Yəhudanimu gunahқа azdurəjini üqün 12 İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Yerusalem bilən Yəhudaning üstigə xundak balayı apət kultürimənki, kimki uni anglisila kulakliri zingildap ketidu. 13 Mən Samariyəni əlqigən tana wə Ahabning jamətini təkxiürgən tik əlqigüq yip bilən Yerusalemni təkxiürtimən; kixi kəqini qayqap sürtkəndin keyin düm kəmtürüp kəyoəandək, Yerusalemni qayqap əriymən. 14 Mən mirasimning kəlojanlırdinimu wəz kəqip, düxmənirining kəlioəja tapxiurimən; ularni həmmə düxmənirigə bulang-talang obyektı wə olja kılıp berimən; 15 Qünki ular Mening nəzirimdə kənd biləjəni kılıp, ularning ata-bowiliri Misirdin qikkən ruzin tartip büngüngiqə özəzipimni kəzoəap kəldi». 16 Manassəh əmdi pütkül Yerusalemni bir qetidin yəna bir qetigiqə kənoəja toldurup, kəp nahək kən təkxiüzdə wə ohxaxla əzi kiliwatқан gunahı bilən Yəhudalarni azdurup, ularning Pərwərdigarning nəziridiki rəzillikni kiliəjoəja səwəb boldi. 17 Manassəhning baxқа ixliri həm kiliojanlırining həmmisini, jümlidin u sadir kiliojan gunah «Yəhuda padixahlırining tarihtəzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? 18 Manassəh ata-bowilirining arisida uhlidi wə əz əyining beəjida, yəni Uzzahning beəjida dəpnə kilindi. Andin oqlı Amon uning ornida padixah boldi. 19 Amon padixah boləjənda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemde ikki yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Məxulləmət idi; u Yotbahlik Həruznıng kizi idi. 20 Amon atisi Manassəh kilioəandək Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjəni kılıttı. 21 U atisi mangoəjan barlik yollarda mangatti; u atisi kullukıda boləjan butlarning kullukıda bolup, ularəja səjdə kılıp, 22 Pərwərdigarning yolida yürməy, əz ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarni tək kildi. 23 Əmdi Amonning hizmətkərliri padixahni kəstləp, uni əz ordisida əltürdi. 24 Lekin yurt həlki Amon padixahni kəstligənləning həmmisini əltürdi; andin yurt həlki uning ornida oqlı Yosiyani padixah kildi. 25 Amonning baxқа ixliri həm kiliojanlırining həmmisi «Yəhuda padixahlırining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? 26 U Uzzahning beəjida əz kəbrisidə dəpnə kilindi. Andin oqlı Yosiyani uning ornida padixah boldi.

22 Yosiyani padixah boləjənda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemde ottuz bir yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Yədidah idi; u Bozkatlik Adəyanning kizi idi. 2 Yosiyani Pərwərdigarning nəziridə durus boləjəni kılıp, hər ixta atisi Dawutning barlik yolida yürüp, nə ongəja nə soləja qətnəp kətmədi. 3 Padixah Yosiyani səltənətinəning on səkkizinci yilida, padixah Məxullamning

nəwrisi, Azaliyaning oqlı katip Xafanni Pərwərdigarning öyigə əwətip: 4 «Bax kahin Hilkıyaning kəxiəja qikip xuni buyruəjinki, u Pərwərdigarning öyigə elip kəlingən, dərwəziwənlər həlktin yioəjan pulni sanisun. 5 Andin ular Pərwərdigarning əyini ongxiydiəjan ixlarni nəzarət kilioəuqi ixqilarəja tapxiurup bərsun. Bular həm Pərwərdigarning eyidiki buzuloəjan yərləni ongxiəxқа əyde ixligüqilərgə, yəni yəzoəqıqlar, tamqılar wə taxtixaxlarəja bərsun. Ular muxu pul bilən əyini ongxiəxқа lazim boləjan yəzoəq bilən oyuloəjan taxlarni setiwalsun, degin» — dedi. 7 Lekin ularning kəlioəja tapxiuruloəjan pulning hesabı kilinmidi. Qünki ular insap bilən ix kilətti. 8 Bax kahin Hilkıya katip Xafanoəja: — Mən Pərwərdigarning əyidə bir Təwrat kitabini taptim, dedi. Xuni eytip Hilkıya kitabni Xafanoəja bərdi. U uni okudi. 9 Andin keyin katip Xafan padixahning kəxiəja berip padixahқа həwər berip: — Hizmətkərliri ibadəthanidiki pulni yioəip Pərwərdigarning əyini ongxiydiəjan ix bexilirining kolliriəja tapxiurup bərdi, dedi. 10 Andin katip Xafan padixahқа: Hilkıya manga bir kitabni bərdi, dedi. Andin Xafan padixahқа uni okup bərdi. 11 Wə xundak boldiki, padixah Təwrat kitabining səzlırini anglioəjənda, əz kiyimlirini yirtti. 12 Padixah Hilkıya kahin bilən Xafanning oqlı Ahikəmoəja, Mikəyaning oqlı Akbor bilən Xafan katipқа wə padixahning hizmətkəri Asayəja buyrup: — 13 Berip mən üqün wə həlk üqün, yəni pütkül Yəhudadikilər üqün bu tepilioəjan kitabning səzlıri tooırisida Pərwərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabning səzlırigə, uningdiki bizlərgə pütülgənlirigə əməl kiliəxқа kulak salmioəjanlik tūpəylidin Pərwərdigarning bizgə kəzoəjəloəjan özəzipi intayin dəlxətlik, dedi. 14 Xuning bilən Hilkıya kahin, Ahikam, Akbor, Xafan wə Asayalar Hərhəshning nəwrisi, Tikwahning oqlı kiyim-kəqək begi Xallumning əyalı ayal pəyoəəmbər Huldahning kəxiəja berip, uning bilən səzlətti. U Yerusalem xəhırlirining ikkinji məhəllisidə olturatti. 15 U ularəja mundak dedi: — İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sılərni əwətkən kixigə mundak dənglar: — 16 Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana Mən Yəhudaning padixahı okuoəjan kitabning həmmə səzlırini əməlgə axurup, wə jəyoəja wə bu yərdə turoəqıqlarəja səzlıri apət qüxiürimən. 17 Qünki ular Meni taxlap, baxқа ilahlarəja huxbuy yekip, kollirining həmmə ixliri bilən Mening əqqikimni kaltürdi. Uning üqün Mening kəhırim bu yərgə kərap yəndi həm əqürülməydu. 18 Lekin siləni Pərwərdigardin yol sorioəjı əwətkən Yəhudaning padixahıəja bolsa xundak dənglar: Sən anglioəjan səzlar tooırisida İsrailning Hudasi Pərwərdigar xundak dəydu: — 19 Qünki kənglüng yumxək bolup, muxu jay wə uningda turoəqıqlarning wəyranə wə lənətkə aylandurulidəjanlik tooırisida ularni əyibləp eytkən səzlırini anglioəjıngda, Pərwərdigarning aldidə əziəngni təwən kılıp, kiyimliriniəni yirtip, Məning aldimda yioəjioəning üqün, Mənmə duəyiniəni anglidim, dəydu Pərwərdigar. 20 Buning üqün seni ata-bowiliring bilən yioəjilixқа, əz kəbrənggə aman-hatirjəmlik iqidə bərixқа nesip kilyimən; sening kəzlırning Mən bu jay üstigə qüxiüridəjan barlik külpətlərni kərməydu». Ular yenip berip, bu həwərnə padixahқа yətküzdü.

23 Padixah ədəmlərni əwətip, Yəhuda bilən Yerusalemning həmmə əksəqallirini əz kəxiəja qəkirtip kəldi. 2 Padixah Pərwərdigarning öyigə qikti; barlik Yəhudadiki ər kixilər wə Yerusalemde turuwatқанlarning həmmisi, kahinlar bilən pəyoəəmbərlər, yəni barlik həlk, əng kikiqidin tartip qongioəja həmmisi uning bilən billə qikti. Andin u Pərwərdigarning əyidə tepilioəjan əhda kitabining həmmə səzlırini ularəja okup bərdi. 3 Padixah tüwrukning yenida turup Pərwərdigarning aldidə: — Pərwərdigarəja əgixip pütün kəlbim wə pütkül jenim bilən

Uning omrlirini, hëküm-guwañlikliri wë bëlğilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgän ähdigë ämël kilimän dëp ähdigë özini baqlidi. Xuning bilän hälkning hämmisimu ähdä aldida turup uningöça özini baqlidi. **4** Andin keyin padixah bax kahin Hilkija bilän orun basar kahınlaröça wë häm dërwaziwänlärgë: — Baaloça, Axërah butioça wë asmannıng barlık köxunioça atap yasalöjan barlık äswab-üşkünilärläni Përwërdigarning eyidin qikiriwetinglar, dëp ämr kildi; u bulärläni Yerusalemning sirtida, Kidron etizlikida köydürdi wë küllirini Bät-Älgë elip bardı. **5** U Yëhüda padixahlırining Yëhüda xähärliridiki «yukiri jaylar»da hämdä Yerusalemning ätraplıridiki «yukiri jaylar»da huxbuy yanduruwxä tiklignön but kahinlırini, xuningdök Baaloça, kuyaxkä, ayöça, yultuz türkümlirigë hämdä asmannıng barlık köxunioça huxbuy yakkuqlärläni ixtin häydiwätti. **6** U Përwërdigarning eyidin Axërah butni elip qikip Yerusalemning sirtioça elip berip, Kidron jilöjisioça aripur xu yärdä köydürüp kukum-talkan kilip ezip, topisini addiy puqrälarning käbriliri üstigë qeqiwätti. **7** Andin u Përwërdigarning öyigë jaylaxқан baqqiwazlarning turalöjiliri qeqip öjulätti; bu öylärdä yөнә ayallar Axërah butkä qedir tokuytti. **8** U Yëhüda xähärliridin barlık kahınları qakirtip, hüzüg yöjdi. Andin u Gëbadin tartip Bëär-Xëbaöjçä kahınlar huxbuy yakdıojan «yukiri jaylar»ni buzup bulöjiwätti; u «dërwazilardiki yukiri jaylar»ni qeqip buzdi; bular «Xähär baxlık Yëxuanıng küwikü»ning yenida, yөнә xähär küwiküçä kirix yolining sol tärıpidä idi **9** (ämdi «yukiri jaylar»diki kahınların Yerusalemä Përwërdigarning kurbangahioça qikixi qөлğänigä; lekin uları dawamlık öz kërindaxlırı bilän birgë pitir nanlardın yeyixigë muyössär idi). **10** Yosiya heqkim öz oqlı yaki kizini Molëkkä atap ottin ötküzmisun dëp, Hınnonıng oqlining jilöjisidiki Tofëtnimu buzup bulöjiwätti. **11** Përwërdigarning öyigë kiridiojan yolning öjizidä Yëhüda padixahlırı kuyaxkä təkdim kilip köyojan atları xu yërdin yөtkëp, «kuyax härwiliri»ni otta köydürdi (ular jıbadethanining] höyliliriöça jaylaxқан, Natan-Mөлëk dëgön aqwatning öyining yenida turatti). **12** Padixah yөнә Yëhüda padixahlırı Ahazning balihanisining ögzisidä saldurojan kurbangahlärläni wë Manassäh Përwërdigarning öyining ikki höylisioça yasatқан kurbangahlärläni qeqip kukum-talkan kiliwätti; u ularning topisini u yërdin elip, Kidron jilöjisioça qeqiwätti. **13** Israilning padixahı Sulayman Yerusalemning mährik tärıpigë wë «Hälak teoçı»ning jөнubioça Zidoniylarning yirginqlik buti Axtarot, Moabiylarning yirginqlik buti Kemox wë Ammonlarning yirginqlik buti Milkomoça atap yasatқан «yukiri jaylar»nimu padixah buzup bulöjiwätti. **14** U but tüwrüklärläni parqılap, Axërah butlırini kesip yikitip, ular turojan yärläni ädäm sөngäkliri bilän toldurdi. **15** U yөнә Israilni gunahkä putlaxturojan, Nibatning oqlı Yëroboam Bät-Äldä saldurojan kurbangah bilän «yukiri jay»ni, ulärläni buzup qaktı, andin keyin «yukiri jay»ni köydürüp kukum-talkan kiliwätti, Axërah butinimu köydürüwätti. **16** Yosiya burulup karap, taodiki käbrilärläni kërüp, ädäm äwätip käbrilärdiki sөngäklärläni kolap qikiritip, kurbangah üstidä köydürdi, u yol bilän uni bulöjiwätti. Bu ixlar Përwërdigarning kalamini yatküzüp, däl ulärläni aldın ala bexarät kilip jakarlıojan Hudaning adimining sөzining ämälgë axuruluxı idi. **17** Andin Yosiya: Kөz äldimdiki bu käbrä texi kimning? — dëp soridi. Xähärdikilär uningöça: Bu Yëhudadin kälğön, siliming Bät-Äldiki kurbangahni buzojan muxu ixlırini bexarät kilöjan Hudaning adimining käbrisi ikän, dedi. **18** Yosiya: — Uni köyunglar, heqkim uning sөngäklirini midirlatmisun, dëp buyrudi. Xuning bilän ular uning sөngäkliri bilän Samariyadin kälğön päyoçämbärläni

sөngäklirigä heqkimni tögküzmidi. **19** Andin Yosiya Israilning padixahlırı Përwërdigarning öjözipini közojojan, Samariyöning xähärliridä yasatқан «yukiri jaylar»diki barlık öylärläni qaktı; u ulärläni Bät-Äldä kilöqandök kilip, yөkätti. **20** U yärlärdiki «yukiri jaylar»öça hä bolöjan hämmä kahınları kurbangahning üstidä öltürüp, kurbanlık kildi, andin ularning üstigë ädäm sөngäklirini köydürdi; u ahirdä Yerusalemöça yenip bardı. **21** Padixah barlık hälkkä yarlık qükürüp: — Bu ähdä kitabida pütülgändök, Hudayinglar Përwërdigaroça «ötüp ketix heyti»ni ötküzünglar, dëp buyrudi. **22** «Batur häkimlar» Israilning üstidin hëküm süröjan künlärdin tartıp, nä Israil padixahlırining waqitliridä nä Yëhüda padixahlırining waqitliridä undäk bir «ötüp ketix heyti» ötküzülüp baqmiojanidi; **23** Yosiya padixahning sältänitining on sakkizinçı yilida, Përwërdigaroça atap bu «ötüp ketix heyti» Yerusalemä ötküzildi. **24** Xuningdök Yosiya Yëhüda yurtda wë Yerusalemä payda bolöjan jinkaxlar wë palqlärläni, tarafim mäbudlırı, härkandäk butlar wë barlık baxkä lənätlik nersilärläni zemindin yөkätti. Uning xundäk kilixining mäksiti, Hilkija kahin Përwërdigarning eyidin tapқан kitabta hatirilöngön Tëwrattiki sөzlörgä ämël kilixtin ibarät idi. **25** Uningdök Musaöça qükürülögnön kanunioça intilip pütün kälbı, pütün jeni wë pütün küqi bilän Përwërdigaroça kaytıp, özini beoçixlojan bir padixah uningdin ilgiri bolmiojanidi wë uningdin keyinmu uningöça ohxax birsi bolup baqmidi. **26** Lekin Përwërdigarning aqqiki Manassähning Özini rənjitkän barlık rözillikliri tüpöylidin Yëhüdaöça tutaxkandin keyin, Özining xiddätlik öjözipidin yanmıdi. **27** Përwërdigär: — Israilni taxlıoqandök Yëhudanimu Öz közümdin neri kilimän wë Özüm talliojan bu xähär Yerusalemni wë Män: — «Mening namım xu yärdä bolidu» dëgön xu ibadethanini tärk kilimän, dedi. **28** Yosiyaning baxkä ämälliri häm kilöjanlırining hämmisi «Yëhüda padixahlırining tarih-täzkiriliri» dëgön kitabta pütülgön ämäsıdi? **29** Uning künliridä Misirning padixahı Pirëwn-Näko Asuriyöning padixahioça hujum kilöjili Əfrat deryasioça bardı. U qaoçda Yosiya padixah Pirëwn bilän söxuxkä qikti; lekin Pirëwn uni kërüp Məğiddoda uni öltürdi. **30** Hizmatkarlırı uning ölükinı jöng härwisioça selip Məğiddodin Yerusalemöça elip kelip, uni öz käbrisidä dəpnä kildi. Yurt hälkı Yosiyaning oqlı Yəhoahazni məsih kilip, atasining ornida padixah kildi. **31** Yəhoahaz padixah bolöjanda yigirmə üq yaxta bolup, üq ay Yerusalemä sältənət kildi. Uning anisining ismi Həmatul idi; u Libnahlik Yərsəmiyaning kızı idi. **32** Yəhoahaz bowiliri barlık kilöjanlıridäk, Përwërdigarning nəziridä rəzil bolöjanni kildi. **33** Əmdi Pirëwn-Nəko uning Yerusalemä sältənət kılmaslıkı üqün, uni Həmat yurtdiki Riblahda solap koydı wë [Yəhüda] zeminiöça yüz talant kümüx bilän bir talant altun selik qükürdi. **34** Andin Pirëwn-Nəko Yosiyaning oqlı Eliakimni atasining ornida padixah kilip, ismini Yəhoakimoça əzgartti. U Yəhoahazni əzi bilän Misiroça elip kətti; Yəhoahaz Misiroça kelip xu yərdä öldi. **35** Yəhoakim kümüx bilän altunni Pirəwngə bərdi; lekin Pirəwning xu buyrukını jıra kilip pulni tapxurux üqün yurtka hər bir ädəmming qamioça karap baj-alwan köyojanidi; altun wë kümüxni u yurtning hälkidin, hər birigä salöjan ölqəm boyiqə Pirəwn-Nəkoöça berixkä yioçkanidi. **36** Yəhoakim padixah bolöjanda yigirmə bəx yaxta bolup, on bir yil Yerusalemä sältənət kildi. Uning anisining ismi Zibadah idi; u Rumahlik Pədayaning kızı idi. **37** Yəhoakim bowiliri barlık kilöjanlıridäk Përwërdigarning nəziridä rəzil bolöjanni kılattı.

24 Uning künliridä Babilning padixahı Nebokadnəsar [Yəhüdaöça] hujum kilixkä qikti; Yəhoakim uningöça

uq yiloiqə bekidni boldi, andin uningdin tenip uning həkümranliqioğa qarxi qikti. **2** Xu waqıtlarda Pərwərdigar uningioğa hujum kilixka Kaldiylər bulangqılar xaykisi, Suriylər bulangqılar xaykisi, Moabiylar bulangqılar xaykisi, wə Ammoniyar bulangqılar xaykilirini qozojdi; u ularni Yəhudani həlak kilix üqün qozojdi. Bu ixlar Pərwərdigar Əz kulliri boləjan pəyoğəmbərlər arkiqlik ağah kıləjan səz-kalamining əməlgə axuruluxi idi. **3** Dərwəxə Pərwərdigarning eytkinidək, Manassəhning gunahlıri tūpəylidin Yəhudani Əz kezliridin neri kilix üqün, bu ixlar ularning bexioğa üxiti. **4** Qünki [Manassəhning] nahəq kan təküp, Yerusalemmi nahəq kanlar bilən toldurojini tūpəylidin, Pərwərdigar [Yəhudalarni] əpu kıləxka kəngli unimaytti. **5** Yəhoakimning baxka ixliri həm kıləjanlırining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **6** Yəhoakim ata-bowilirining arisida uhildi; oəpli Yəhoakin uning ornida padixah boldi. **7** Misirning padixahi bolsa əz yurtidin ikkinqi qikmidi. Qünki Babilning padixahi «Misir ekini»din tartip Əfrat dəryasioqıqə boləjan Misir padixahioğa təwə zeminni tartiwaləjanidi. **8** Yəhoakin padixah boləjanda on səkkiz yaxta bolup, üq ay Yerusalemda səltənət kildi. Uning ənsining ismi Nəhuxta idi; u Yerusalemlik Əlnataning kızı idi. **9** Yəhoakin atisining barlik kıləjanlıridək Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi. **10** Babilning padixahi Nebokədnəsarning sərdarlıri Yerusalemoğa jəng kıləjili qikip, xəhərnə kamal kildi. **11** Uning sərdarlıri xəhərnə kamal kilip turoğanda Nebokədnəsar əzimu xəhərnəning arisida qikti. **12** Andin Yəhudaning padixahi Yəhoakin bilən anisi, barlik hizmətkarlıri, əməldarlıri wə aqwatlıri Babil padixahning aldioğa qikip uningioğa tən bərdi. Xundək kilip Babilning padixahi əz səltənətinəg səkkizinqi yilida uni əsir kilip tutti. **13** Nebokədnəsar Pərwərdigarning eyidiki barlik həzinilər bilən padixahning ordisidiki həzinilərnəni elip kətti; Pərwərdigar ağah bərginidək, u Israilning padixahi Sulayman Pərwərdigarning ibadəthanisi üqün yasatқан həmmə altun qaqa-əswablarni kesip səkti. **14** Yerusalemməng barlik əhalisini, jümlidin həmmə əməldarlar, həmmə batur palwanlar, jəmiy bolup on ming əsirni wə barlik hünərwənlər wə təmürqilərnəni elip kətti; yurttiki həlktin əng namratlardin baxka heqkim kalmidi. **15** U Yəhoakinni Babiloğa elip kətti wə xuningdək padixahning anisini, padixahning ayallirini, uning aqwatlıri wə yurttiki mətiwərlərnəni əsir kilip Yerusalemdin Babiloğa elip bərdi. **16** U batur-palwanlarning həmmisini (yəttə ming idi), hünərwən wə təmürqilərnəni (jəmiy bir ming idi) — bularning həmmisi jənggiwar adəmlər bolup, Babilning padixahi ularni əsir kilip, Babiloğa elip kətti. **17** Andin Babilning padixahi Yəhoakinning taqisi Mattaniyani uning ornida padixah kilip, uning ismini Zədəkiyağa əzgərtti. **18** Zədəkiya padixah boləjanda yigirmə bir yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda səltənət kildi. Uning anisi Libnahlik Yəreəmiyaning kızı bolup, ismi Həmutal idi. **19** Zədəkiya Yəhoakimning barlik kıləjanlıridək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni qilattı. **20** Pərwərdigarning Yerusalemoğa həm Yəhudağa karatқан oğəzipi tūpəylidin, Pərwərdigar ularni Əz huzuridin həydiwətkiçə boləjan arilikta, təwəndiki ixlar yüz bərdi: — əwwal, Zədəkiya Babil padixahioğa isyan kətürdi.

25 Andin xundək boldiki, uning səltənətinəg tokkuzinqi yili, oninqi ayning oninqi künidə Babil padixahi Nebokədnəsar pütkül qoxunioğa yetəkçilik kilip Yerusalemoğa hujum kilixka kəldi; həmədə uni qorxiwelip bargah kurup, uning ətrapida qaxa-potəylərnəni kuruxtti. **2** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinqi yiloiqə muhasiridə turdi. **3** Xu yili tətinqi ayning

tokkuzinqi künü xəhərdə əojir kəhətçilik həmmi bəskən wə zemindikilər üqünmü heq ax-ozuk kəlmioqanıdi. **4** Xəhər sepili bəsüldi; barlik jənggiwar ləxkərlər qaçmaqçı bolup, tün keqidə bədər tikiwəxti. Ular padixahning baqçisioğa yekın «ikki sepil» arilikidiki dərwəzidin ketixti (kaldiylər bolsa xəhərnəning həryeniada turatti). Ular [Jordan jiləjisidiki] «Arabah tüzlənglikini» boylap qəçixti. **5** Ləkin kaldiylərnəning qoxumi padixahni qooqlap Yeriho tüzlənglikidə Zədəkiyağa yetixti; uning pütün qoxuni uningdin tarkilip kətkəndi. **6** Wə ular padixahni tutup, Riblah xəhriçə, Babil padixahning aldioğa apardi; ular xu yərdə uning üstigə həküm qikardi. **7** [Babil padixahi] Zədəkiyaning oqullirini uning kez aliddə kətl kildi; andin Zədəkiyaning kezlirini oyuwətti; u uni mis kixənlər bilən baqılap, Babiloğa elip bərdi. **8** Wə bəxinqi ayning yəttinqi künidə (bu Babil padixahi Nebokədnəsarning on tokkuzinqi yili idi) Babil padixahning hizmətkarı, pasiban begi Nebozar-Adan Yerusalemoğa yetip kətti. **9** U Pərwərdigarning eyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barlik əylərnəni keydüriwətti; barlik bəhəywat imarətlərgə u ot koyup keydüriwətti. **10** Wə pasiban begi yetəkçilikidiki kaldiylərnəning pütkül qoxumi Yerusalemməg ətrapidiki pütkül sepilini ərəwətti. **11** Pasiban begi Nebozar-Adan xəhərdə kəloqan baxka kixilərnəni, Babil padixahi tərəpkə qəqip təslim boləjanlarni wə kəloqan hünərwənlərnəni əsir kilip ularni elip kətti. **12** Ləkin pasiban begi zemindiki əng namratlarning bir kismini tüzümzarlıqlarni pərwix kilixka wə tərkiçilik kilixka kəldurdi. **13** Kaldiylər Pərwərdigarning eyidiki mistin yasaləjan ikki tüwrükni, das təgliklirini wə Pərwərdigarning eyidiki mistin yasaləjan «dəngizni» qəqip, barlik mislirini Babiloğa elip kətti. **14** Ular yəne [ibadətə itxilitidioqan] idixlar, gürjək-bəlgürjəklər, lahxiğirlər, piyalə-təhsilər həm mistin yasaləjan barlik əswablarni elip kətti; **15** huxbuydanlar wə qaqılarni bolsa, altundin yasaləjan bolsimu, kümüxtin yasaləjan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **16** Wə Sulayman [padixah] Pərwərdigarning əyi üqün mistin yasatқан ikki tüwrük wə «dəngizni», xundəklə das təgliklirini elip kətti; bu mis saymanlarning əojirlikini eləxə mumkin əməs idi. **17** Birinqi tüwrükning egizliki on səkkiz gəz, uning üstidiki taji bolsa mis bolup, egizliki üq gəz idi; uning pütün aylanmisi tor xəklidə həm anar nushisida bezağəndi, həmmisi mistin idi; ikkinqi tüwrükmu uningioğa ohxax bolup, umu anar nushisida bezağəndi. **18** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kahin Seraya, orumbasar kahin Zəfaniya wə ibadəthanidiki üq nəpəx ixikbəqərnəni əsirgə aldı. **19** U xəhərdin ləxkərlərnəni baxquridioqan bir aqwat əməldarni, xəhərdin tapқан orda məslihətçiliridin bəxini, yərlik həlknəni ləxkərlikkə tizimlıquqi, yəni qoxunning sərdarining katipini wə xəhərdin atmx nəpəx yərlik kixini tutti. **20** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularni Babil padixahning aldioğa, Riblahoğa elip bərdi. **21** Babil padixahi Hamat zemindiki Riblahda bu kixilərnəni kiliqlap əltüriwətti. Xu yol bilən Yəhuda əz zemindin sürgün kilindi. **22** Yəhuda zemində kəloqan kixilərnəni, yəni Babil padixahi Nebokədnəsar kəlduroqan kixilərnəni bolsa, u ularni idarə kilix üqün, ularning üstigə Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqılı Gədəliyani təyinlidi. **23** Dalada kəloqan Yəhudaning ləxkər baxlıqliri həm ləxkərliri Babil padixahning Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqılı Gədəliyani zemin üstigə həkümranlik kilixka bəlgilənglikini anqlap kəldi; xuning bilən [bu ləxkər baxlıqliri adəmliri bilən] Mizpah xəhriçə, Gədəliyaning yenioğa kəldi; baxlıqlar bolsa Nətanianing oqılı İxmail, Kareahning oqılı Yoəhanan, Nətofatlik Tanhumətning oqılı Seraya wə Maakat jəmətidin birsining oqılı Jaazaniya idi. **24** Gədəliya ular wə

adamlirigə: «Kaldiylərgə bekinixtin qorkmanglar; zeminda olturaklixip Babil padixahioja bekininglar, xundak qilsanglar silərgə yahxi bolidu» dəp kəsəm kildi. **25** Əmdi yəttinqi ayda xundak boldiki, xahzadə Əlixamaning nəwrisi, Nətaniyaning oqlı İxmail on adəm elip kelip, Gədaliyani həm Mizpahda uning yenida turojan Yəhudiylar wə Kaldiylərnı urup əltürdi. **26** Xuning bilən barlık həlk, kiqik bolsun, qong bolsun, wə ləxkər baxlıqliri ornidin turup Misiroja kirdi; qünki ular Kaldiylərdin qorkattı. **27** Wə xundak boldiki, Yəhuda padixahı Yəhoakin sürgün boləjan ottuz yəttinqi yili on ikkinqi ayning yigirmə yəttinqi küni munu ix yüz bərdi; əwil-Merodak Babiləja padixah boləjan birinqi yili, Yəhuda padixahı Yəhoakinning kəddini kətürüp, uni zindandin qıqardı; **28** U uningəja mulayim səz qılıp, uning ornini əzi bilən birgə Babilda turojan baxqa padixahlarning ornidin yukiri qildi; **29** Xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlirini seliwetip, əmrining qalojan hər bir künidə hərdəim padixah bilən billə həmdastihan boluxka muyəssər boldi. **30** Uning nesiwisi bolsa, [Babil] padixahining uningəja beqixliojan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni uningəja əmrining hər bir küni muyəssər qilinəjan.

Tarih-təzkirə 1

1 Adəm'ata, Xet, Enox, **2** Kenan, Maħalələ, Yarəd, **3** Ğanoh, Mətuxələh, Ləmäh, **4** Nuħ, Nuħtin Xəm, Ğam, Yafətlər təralğən. **5** Yafətning oqulliri Gomar, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **6** Gomərning oqulliri Axkinaz, Difət wə Togarmah idi. **7** Yawanning oqulliri Elixah, Tarxix idi, Kittiyar bilən Rodaniyar uning əwladliri idi. **8** Ğamning oqulliri kux, Misir, Put wə Qanaan idi. **9** Kuxning oqulliri Seba, Ğawilah, Sabtah, Raamah wə Sabtki idi. Raamaning oquli Xeba wə Dedan idi. **10** Kuxtın yənə Nimrod təralğən; u yər yüzidə naħayiti zəbərədəs bir adəm bolup qikti. **11** Misirning əwladliri Ludiylar, Anamiylar, Ləħabiylar, Naftuħiyar, **12** Patrosiylar, Kasluħiyar (Filistiylar Kasluħiyarlardan qikқан) wə Kaftoriylar idi. **13** Kanaandın tunji oquul Zidon tərilip, keyin yənə Ğət təralğən. **14** Uning əwladliri yənə Yəbusiylar, Amoriylar, Girgaxiylar, **15** Ğiwiylar, Arkiylar, Siniylar, **16** Arwadiylar, Zamariylar wə Hamatiylar idi. **17** Xəmning oqulliri Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; [Aramning oqulliri] Uz, Ğul, Gətar, Məxək idi. **18** Arfahxadın Xelaħ təraldı, Xelaħtin Ebər təraldı. **19** Ebərdin ikki oquul təralğən bolup, birining ismi Pələg idi, qünkü u yaxıoğan dəwrədə yər yüzi belünüp kətkənidi; Pələgning inisining ismi Yoxtan idi. **20** Yoxtandın Almodad, Xələf, Ğazarmawət, Yerah, **21** Ğadoram, Uzal, Diklah, **22** Ebal, Abiməal, Xeba, **23** Ofir, Ğawilah, Yobab təraldı. Bularning Ğəmmisi Yoxtanning oqulliri idi. **24** Xəm, Arfahxad, Xelaħ, **25** Ebər, Pələg, Rau, **26** Serug, Naħor, Tərah, **27** andın Abram dunyaoğa kəldi (Abram bolsa İbraħimning ezi). **28** İbraħimning oqulliri İshək bilən İsmail idi. **29** Təwəndikilərn uning əwladliri: İsmailning tunji oquul Nebayot bolup, qalqanliri Kedar, Adbəal, Mihsam, **30** Mixma, Dumah, Massa, Ğadad, Tema, **31** Yatur, Nafix, Qədəmah; bularning Ğəmmisi İsmailning oqulliri idi. **32** İbraħimning tokili Kəturahdın təralğən oquullar Zimran, Yoħxan, Medan, Midiyan, İxbak wə Xuah idi. Yoħxanning oqulliri Xeba bilən Dedan idi. **33** Midiyaning oqulliri Əfah, Əfər, Ğanoh, Abida, Əldaah idi. Bularning Ğəmmisi Kəturahning əwladliri. **34** İbraħimdin İshək təraldı. İshəkning oqulliri Əsaw bilən İsrail idi. **35** Əsawning oqulliri Elifaz, Reuəl, Yəux, Yaalam wə Korah idi. **36** Elifazning oqulliri Teman, Omar, Zəfi, Gatam, Kenaz, Timna wə Amalak idi. **37** Reuəlning oqulliri Naħat, Zərah, Xammaħ bilən Mizzah idi. **38** Seirning oqulliri Lotan, Xobal, Zibion, Anah, Dixon, Ezər wə Dixan idi. **39** Ğori bilən Ğomam Lotanning oqulliri idi (Timna Lotanning singlisi idi). **40** Xobalning oqulliri Alyan, Manaħat, Əbal, Xəfi bilən Onam idi. Zibionning oqulliri Ayaħ bilən Anah idi. **41** Anahning oquli Dixon idi. Dixonning oqulliri Ğamran, Əxban, İtran bilən Keran idi. **42** Ezərning oqulliri Bilħan, Zaawan, Yaakan idi. Dixanning oqulliri uz bilən Arran idi. **43** İsrailarəğa Ğəkümrənlik kildioğan padixah bolmioğan zamanlarda, Edom zeminioğa padixah boləğanın muru kixilər: Beorning oquli Bela; ularning paytəhti Dinħabah dəp atilatti. **44** Bela əlgəndin keyin Bozraħlik Zərahning oquli Yobab uning ornioğa padixah boldi. **45** Yobab əlgəndin keyin Tamanlarnıng yurtidin boləğan Ğuxam uning ornioğa padixah boldi. **46** Ğuxam əlgəndin keyin Bedadning oquli Ğadad uning ornioğa padixah boldi; Ğadad degən bu adəm Moab dalasida Midiyanlarnı tarmar kıləğan, uning paytəhtining ismi Awit idi. **47** Ğadad əlgəndin keyin Masrakahlik Samlah uning ornioğa padixah boldi. **48** Samlah əlgəndin keyin dərya boyidiki Rəħəbottin kəlgən Saul uning ornioğa padixah boldi. **49** Saul əlgəndin keyin Akborning oquli Baal-Ğanan uning ornioğa padixah boldi. **50** Baal-Ğanan

əlgəndin keyin Ğadad uning ornioğa padixah boldi. Uning paytəhtining ismi Pay idi. Uning ayalining ismi Məħetəbəl bolup, Məy-Zaħabning nəwrisi, Matrədning kızı idi. **51** Andın Ğadad əldi. **52** Edomluklarnıng qəbilə baxlıkliri: Qəbilə baxlıki Timna, qəbilə baxlıki Aliya, qəbilə baxlıki Yəxət, qəbilə baxlıki Oħolibamah, qəbilə baxlıki Əlah, qəbilə baxlıki Pınon, **53** Qəbilə baxlıki Kenaz, qəbilə baxlıki Teman, qəbilə baxlıki Mibzar, **54** Qəbilə baxlıki Magdiyəl, qəbilə baxlıki İram; bularning Ğəmmisi Edomdiki qəbilə baxlıkliridur.

2 İsrailning oqulliri Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəħuda, İssakar, Zəbulun, **2** Dan, Yüsiüp, Binyamin, Naftali, Gad wə Axirdin ibarət. **3** Yəħudaning oquli Er, Onan wə Xilah idi. Bu üçəylən Qanaanlik Xuyaning kizidin boləğan. Yəħudaning tunji oquli Er Pərwərdigarnıng nəziridə rəzil bolənlükidın Pərwərdigar uning jenini aloğan. **4** Yəħudaəğa kelini Tamardin Pəraz bilən Zərah təralğən. Yəħudaning jəmiy bəx oquli boləğan. **5** Pərazning oqulliri Ğəzron bilən Ğamul idi. **6** Zərahning oqulliri Zimri, Etan, Ğəman, Kalkol bilən Dara qatarlık bəx idi. **7** Karmining oquli Akar idi. Akar bolsa Huda lənət kıləğan nərsini elip, «İsrailəğa bala-qaza kaltürgüç» bolup qikti. **8** Etanning oquli Azariya idi. **9** Ğəzronđın təralğən oquullar Yərahmiyə, Ram wə Kaləb idi. **10** Amminadab Ramđın təralğən; Naħxon Amminadabđın təralğən; Naħxon Yəħuda qəbilisining baxlıki boləğan. **11** Salmon Naħxonđın təralğən; Boaz Salmonđın təralğən. **12** Obad Boazđın təralğən; Yəssa Obadđın təralğən. **13** Yəssəning oquullirining tunjisi Eliab, ikkinqisi Abinadab, üçinqisi Ximiya, **14** tətinqisi Natənel, bəxinqisi Radday, **15** altinqisi Ozəm, yəttinqisi Dawut idi. **16** Zəruiyə bilən Abigail ularning singlisi idi. Zəruiyəning Abixay, Yoab wə Asaħəl degən üç oquli bar idi. **17** Amasa Abigailđın təraldı; Amasaning atisi İsmailardin boləğan Yətər idi. **18** Kaləb Azubah (Yeriot dəpmu atilidu)tin oquul kərdi; [Azubaħtin] boləğan oqulliri Yəxər, Xobab wə Ardon idi. **19** Azubah əlgəndin keyin Kaləb yənə Əfratni aldı; Əfrat uningəğa Ğurni tuşup bərdi. **20** Ğurdin Uri təraldı; Uridin Bazəlal təraldı. **21** Keyin Ğəzron Gileadning atisi Makirning kizini elip bir yastuqqa bəx qoyuwidi (u atmix yaxqa kirgənda uni aloğan), uningdin Səğub təraldı. **22** Səğubtin Yair təraldı; Yairning Gilead zeminidə yigirmə üç xəħiri bar idi. **23** Ğəxur bilən Aram xu yurttikilərdin «Yairning yeza-kixlakliri»ni, Kinatni wə uningəğa qaraxlık yeziyar jəmiy atmix yeza-xəħərnı tartıwaldi. Yüqirikilərnıng Ğəmmisi Gileadning atisi Makirning əwladliridur. **24** Ğəzron Kaləb-Əfrataħdə əlgəndin keyin, ayali Abiyah uningəğa Axhornı tuşdı; Axhor Təkoaning atisi idi. **25** Ğəzronning tunji oquli Yərahmiyəning oqulliri Ram, Bunah, Orən, Ozəm wə Ahiyah idi. **26** Yərahmiyəlning Atarah degən yənə bir ayali bar idi, u Onanning anisi idi. **27** Yərahmiyəlning tunji oquli Ramning oqulliri Maaz, Yamin wə Ekar idi. **28** Onanning oqulliri Xammay bilən Yada idi; Xammayning oqulliri Nadab bilən Abixur idi. **29** Abixurnıng ayalining ismi Abihayil bolup, Abihayildin uningəğa Aħban bilən Molid təraldı. **30** Nadabning oqulliri Sələd bilən Appayim idi; Sələd tə əlgüçə oquul pərzənt kərmigən. **31** Yixi Appayimning oquli; Xəxan Yixining oquli; Aħlay Xəxanning oquli idi. **32** Xammayning inisi Yadaning oqulliri Yətər bilən Yonatan idi; Yətər taki əlgüçə oquul pərzənt kərmigən. **33** Pələt bilən Zaza Yonataning oqulliri idi. Yüqirikilərnıng Ğəmmisi Yərahmiyəlning əwladliridur. **34** Xəxan kiz pərzənt kərip, oquul pərzənt kərmigənidi; Xəxanning Misirlik Yarha dəydoğan bir maliyi bar idi. **35** Xəxan kizini maliyi Yarhaəğa hotunluqqa bərgən, uningdin Yarhaəğa Attay təralğən. **36** Attayđın Natan; Natandın Zabad təralğən. **37**

Zabadtin Iflal; Iflaldin Obəd tərəlgən. **38** Obəadtin Yəhu; Yəhudin Azariya tərəlgən. **39** Azariyadin Həlaz; Həlazdin Əlasah tərəlgən. **40** Əlasahın Sismay; Sismaydin Xallum tərəlgən. **41** Xallumdin Yəkamiya; Yəkamiyadin Əlixama tərəlgən. **42** Yərahmiyəning inisi Kaləbning oqulliri təwəndikilər: Mixa uning tunji oqli bolup, Zifning atisi idi; Marixahmu uning oqli bolup, Həbronning atisi idi. **43** Həbronning oqulliri Korah, Tappuah, Rəkəm wə Xema idi. **44** Xemadin Raħam tərəlgən; u Yorkeanning atisi idi; Xamma Rəkəmdin tərəlgən. **45** Maon Xammayning oqli; Maon Bəyt-Zurning atisi idi. **46** Kaləbning tokili Əfahdin Haran, Moza wə Gazəz tərəlgən. Hərāndin Gazəz tərəlgən. **47** Yahdayning oqulliri Rəgəm, Yotam, Gəxan, Pələt, Əfah wə Xaafar idi. **48** Kaləbning tokili Maakahdin Xebər bilən Tirhanah tərəlgən; **49** Uningdin yənə Madmannahning atisi Xaaf, Makbinaning atisi wə Gibeahning atisi Xiwa tərəlgən. Aksah Kaləbning kizi idi. **50** Yürikiklarning həmmisi Kaləbning əwladliri. Əfratahning tunji oqli Hurning oqulliri: Kiriat-Yearimning atisi Xobal, **51** Bəyt-Ləhəmmning atisi Salma, Bəyt-Gədnoring atisi Harəf idi. **52** Kiriat-Yearimning atisi Xobalning əwladliri: Haroah həmdə Manahatlarning yerimi idi. **53** Kiriat-Yearim jəmətliridikilər itriylər, putiylar, xumatiylar, mixriylar bolup, bu jəmətlərdin yənə zoratilyar bilən əxtayoliylar ayrılıp çikқан. **54** Salmanın əwladliri Bəyt-Ləhəm bilən Nitofatlar, Atrot-Bəyt-Yoablar, Manahatlarning yerim kismi, zoriylar, **55** Yabəzdə olturaklıxip qalojan Təwrat həttatlıri, yəni tiratiylar, ximiyatiylər bilən sükatiylar idi. Bularning həmmisi keniylər bolup, Rəkəb jəmətining bowisi Hamatning əwladliridin idi.

3 Dawutning Həbronda tuqulojan oqulliri: tunji oqli Amnon bolup, Yizrəəlik Ahinoəmdin bolojan; ikkinçi oqli Daniyal Karməlik Abigaildin bolojan; **2** üçinçi oqli Abxalom Gəxurning padixahı Talmayning kizi Maakahdin bolojan; tətinqi oqli Adoniya bolup, Həggittin bolojanidi; **3** bəxinçi oqli Xəfatiya bolup, Abitaldin bolojanidi; altinqi oqli Itriyan bolup, uning ayali Əglaħdin bolojanidi. **4** Bu altə oqul Dawuttin Həbronda tərəlgən; u Həbronda yəttə yil altə ay, Yerusalemda bolsa ottuz üç yil səltənət kilojan. **5** Yerusalemda uningə Ammiyəning kizi Bat-Xuadin bu tətəyən tərəlgən: ular Ximiya, Xobab, Natan wə Sulayman idi. **6** Yənə İbhar, Əlixama, Əlifələt, **7** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **8** Əlixama, Əliyada, Əlifələt qatarlık tokkuz oqul bolojan. **9** Bularning həmmisi Dawutning oqulliri idi; uningdin baxқа tokəlliridin bolojan oqullar bar idi; Tamar ularning singlisi idi. **10** Sulaymanning oqli Rəhəboam, Rəhəboamning oqli Abiya, Abiyanning oqli Asa, Asaning oqli Yəhoxafat, **11** Yəhoxafatning oqli Yoram, Yoranning oqli Ahaziya, Ahaziyaning oqli Yoax, **12** Yoaxning oqli Amaziya, Amaziyaning oqli Azariya, Azariyaning oqli Yotam, **13** Yotamning oqli Ahaz, Ahazning oqli Həzəkiya, Həzəkiyaning oqli Manassəh, **14** Manassəhning oqli Amon, Amonning oqli Yosiyada idi. **15** Yosiyanning oqulliri: tunji oqli Yohanan, ikkinçi oqli Yəhoakim, üçinçi oqli Zədəkiya, tətinqi oqli Xallum idi. **16** Yəhoakimning oqulliri: oqli Yəkoniyaħ bilən oqli Zədəkiya. **17** Sürgün kilinojan Yəkoniyaħning oqulliri: — Xəaltəl uning oqli idi; **18** yənə Malkiram, Pədayah, Xənazzar, Yəkamiya, Həxama wə Nəbadiya idi. **19** Pədayahning oqulliri Zərubbabəl bilan Ximay idi; Zərubbabəlning pərzəntliri: — Məxullam bilən Hənaniya wə ularning singlisi Xelomit idi; **20** Uning yənə Həxubah, Ohəl, Bərəkiya, Həsadiya, Yuxab-Həsəd qatarlık bəx oqli bar idi. **21** Hənaniyanning oqulliri Pilatiya wə Yəxaya idi; uning əwladliri yənə Refayanning oqulliri, Arnanning oqulliri, Obadiyaning oqulliri wə Xekaniyaning oqulliri idi. **22** Xekaniyaning əwladliri munular: uning oqli Xemaya; Xemayaning oqulliri Həttux, Yigeal, Bariya, Nəriya,

Xafat bolup jəmiy altə idi. **23** Nəriyaning oqulliri Əlyoyinay, Həzəkiya, Azrikam bolup jəmiy üç idi. **24** Əlyoyinayning oqulliri Hodawiya, Əliyaxib, Pəlaya, Akkub, Yohanan, Delaya, Anani bolup jəmiy yəttə idi.

4 Yəhudaning oqulliri Pəraz, Həzron, Karmi, Hur wə Xobal idi. **2** Xobalning oqli Reayadin Jahat tərəldi; Jahattin Ahumay bilən Lahad tərəldi. Bular Zoratıy jəmətidin idi. **3** Etamning oqulliri Yizrəəl, İxma, İdbax idi; ularning singlisining ismi Həzilliponi idi. **4** Gədnoring atisi Pənuəl; Huxahning atisi Ezər idi; bularning həmmisi Bəyt-Ləhəmmning atisi bolojan Əfratahning tunji oqli Hurdin tərəlgən. **5** Təkoaning atisi Axhurning Həlah wə Naarah degən ikki ayali bar idi. **6** Naarah Axhuroğa Ahuzzan, Həfər, Təməni, Ahaxtarini tuşup bərdi; bularning həmmisi Naarahning oqulliri. **7** Həlahning oqulliri Zərət, Zoħar bilən Ətnan wə **8** Koz idi; Kozdin Anob, Həzzibiba bilən Harumning oqli Aharhəlning jəmətliri tərəldi. **9** Yabəz əz kerindaxliri iqidə həmmidin bək hərəmətik idi, anisi: «Tuquti üstidə bək azaplandım» dəp uningə Yabəz degən ismini koyojan. **10** Yabəz İsrailning Hudasioğa nida kilip: «Meni nəhayiti kəp bərikətligən bolsang, zeminimni kengəytsəng, qolung bilən meni yələp, bala-qazadin saqlap, manga azab-oqubətni kərsətmigəysən!» — dəp tilidi. Huda uning tiligini ijabət əylidi. **11** Xuhahning inisi Kelubtin Məhir tərəlgən; Məhir Extonning atisi idi. **12** Extondin Bəyt-Rafa, Pəsəah wə İr-Nahaxning atisi Tehinnah tərəldi; bularning həmmisi Rikahliklar idi. **13** Kenazning oqli Otniyəl bilən Seraya idi; Otniyəlning oqli Hatat bilən Meonotay idi. **14** Meonotaydin Əfrad tərəldi. Serayadin «Hünərəwənlər jiləjisi»dikiləring ojadı bolojan Yoab tərəldi (ular əslidə hünərəwənlər idi). **15** Yəfunnəhning oqli Kaləbning oqulliri Iru, Elah bilən Naam idi; Elahning oqli Kenaz idi. **16** Yəhəlliləlning oqulliri Zif bilən Zifah, Tiriya bilən Asariyal idi. **17** Əzraning oqulliri: — Yətər, Mərad, Efər wə Yalonlar; Mərad Pirəwning kizi Bitiyani aldı; u hamilidar bolup Məriyəm, Xamma bilən Extemoaning atisi İxbahni tuşdı. Bular Bitiyadin bolojan oqullar. Məradning Yəhudalardin bolojan ayali bolsa Gədnoring atisi Yərədni, Sokohning atisi Həbər bilən Zanoahning atisi Yəkutiyəlni tuşdı. **19** Nahəmmning singlisi Hodiyaning ayalidin Garmilək Keilahning atisi bilən Maakat jəmətidin bolojan Extemoaning atisi tərəlgən. **20** Ximoning oqulliri Amnon wə Rinnah, Bən-Hənan bilən Tilon idi. Yixining oqulliri Zohət bilən Bin-Zohət idi. **21** Xelaħ Yəhudaning oqli idi; uningdin tərəlgən Lekahning atisi Er, Mərahəning atisi Laadaħ wə Bəyt-Axbiyada olturaklıxan qəkmən tokuşuqılarning jəmətliri **22** wə yənə Yokim, Kozibəliklar, Yoax bilən Saraf (bular ikkisi Moab yurtioğa həkümranlık kilojan) wə Yaxubi-Ləhəmlərmu bar idi (bularning həmmisi kədimki hatirilardur). **23** Bular Netayim wə Gədəraħda olturaklıxan bolup, kulalqılar idi; ular xu yərdə turup padixahning hizmitidə bolatti. **24** Nəmuəl wə Yamin, Yarib, Zərah bilən Saul Ximeonning oqulliri idi. **25** Xallom Saulning oqli; Mibsam Xallomning oqli, Mixma Mibsamning oqli idi. **26** Mixmaning əwladliri təwəndikilər: — Mixmaning oqli Hammuil; Hammuilning oqli Zakkur; Zakkurning oqli Ximay idi. **27** Ximayning on altə oqli, altə kizi bar idi; uning akilirlirining pərzənti kəp bolmioqıqka, ularning hərəkəyisining jəmətining pərzəntliri Yəhuda jəmətiningkidək undək kəp bolmioqıq. **28** Ular Bəər-xəba, Moladaħ, Həzar-Xual, **29** Bilhaħ, Ezəm, Tolad, **30** Bətuəl, Hormah, Ziklag, **31** Bəyt-Markabot, Həzar-Susim, Bəyt-Biri wə Xaaraimoğa makanlaxkanıdi. Taki Dawut padixahning dəwrigəçə bularning həmmisi ularning xəhərliri idi. **32** Ular olturaklıxan jaylar Etam, Ayin, Rimmon,

Tokan wə Axan qatarlik bəx xəhərnimu əz iqiğə alojan. **33** Wə bu xəhərlərnin əpquřisidiki barlik yeza-kəntlar taki Baaloja kədər xularoja qaraytti. Bular bolsa ular makanlaxkan jaylar bolup, ularning əz nəsbənamilirimu bar idi. **34** [Ularning jəmət baxliri] Mexobab, Yamlək, Amaziyaning oqli Yoxah, **35** Yoel, Yosibiyaning oqli Yəhu (Yosibiya Serayaning oqli, Seraya Asialning oqli idi), **36** Əlyoyinay, Yaakobah, Yəxohaya, Asaya, Adial, Yəsimial, Binaya **37** wə Xifining oqli Zizalar idi (Xifi Allonning oqli, Allon Yədayaning oqli, Yədaya Ximrining oqli, Ximri Xemayaning oqli idi). **38** Yuqirida hatiriləp ətülgən isimlarning həmmisi hərəkəsi jəmət baxliri idi; bularning jəmətlirining həmmisi nəhayiti gülləngənidi. **39** Ular qoy padiliriyoja otlak izləp taki Gədor eoziyoja, yəni jiləjining kün qixix tərpiğıqə barəjanidi. **40** Ular xu yərdə yəpəyexil, nəhayiti münbət bir otlak tapkan; u yer tolimu kəng, həm taza həm tin qı. Ilgiri xu yərdə olturaklaxkanlar Həmdikilərdin ikən. **41** Yuqirida tiloja elip ətülgən kixilər Yəhudaning padixahı Həzəkianing zamanida xu [Həmdikilərnin] qədirliriyoja wə u yərlərdə olturuxluk Mionluklaroja hujum kilip ularni tamamən yokatkanidi, taki bəgüngə kədər; ular xularning yərlirigə makanlaxti, qünki u yərlərdə padiliri ni bəkkədə otlak bar idi. **42** Xu qənlərdə Ximeonlardin yənə bəx yüz kixi Seir teojoja qarap mangdi, ularning yolbaxqiliri Yixining oqulliri Pilatiya, Neariya, Refaya bilən Uzriəl idi; **43** ular kəqip tirik qəlojan Amaləklərnimu ətürtüp, bəgüngə kədər xu yərdə makanlixip ətüwatidu.

5 Israilning tunji oqli Rubənnin oqulliri munular: — (Rubən gərqə tunji oqul boləjini bilən, ləkin [atising tokili bilən] zina kilənləki qüün, uning qong oqulluk həkuki Israilning oqli boləjan Yüsüpning oqulliriyoja ətüzkiwətilgən. Xunga nəsbənamə boyiqə u qong oqul həsəblanmaydu. **2** Yəhuda kərindaxliri iqidə üstünlukkə igə boləjan bolsimu wə idarə kiləjuqi uningdin qixkan bolsimu, ləkin qong oqulluk həkuki Yüsüpkə təwə bolup kətkən): — **3** Israilning tunjisi Rubənnin oqulliri munular: — Hənoh wə Pallu, Həzron wə Karmi. **4** Yoelning əwladliri munular: — [Yoelning] oqli Xemaya, Xemayaning oqli Gog, Gogning oqli Ximəy, **5** Ximəyning oqli Mikah, Mikahning oqli Reaya, Reayaning oqli Baal, **6** Baalning oqli Bəərah; Bəərah Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər tərpidin tutkum kilip kətilgən. U qəođda u Rubən kəbilisining baxliki idi. **7** Uning iniliri nəsbənamisidə hatiriləngəndək, jəmətlirining tarihi boyiqə yolbaxqi boləjan Jəiyal, Zəkəriya wə Bela dəp pütülgənidi **8** (Bela Azazning oqli, Azaz Xemaning oqli, Xema Yoelning oqli idi). Yoellər Aroərdə, Nebo wə Baal-Meonjoja sozuləjan jaylarda tuuratti. **9** Ular yənə kün qixixkə qarap taki Əfrat dəryasining bu tərpidiki qəlnin kirix eoziyoja kədər olturaklaxti; qünki ularning Gilead yurtidiki qarwa malliri hərpiyip kətkənidi. **10** Saulning səltənitingin künliridə ular Həgariylar bilən uruk xilixti; Həgariylar ularning kolida məqlup boləqəndin keyin ular Gileadning kün qixix tərpidiki pütün zeminda Həgariylarning qədirlirida makanlaxti. **11** Ularning udulida Gədnin əwladliri taki Salikaqəja kədər Baxan zəminioja makanlaxkanidi. **12** Baxanda makanlaxkanlardin kəbilə baxliki Yoel, muawin kəbilə baxliki Xafam bar idi; yənə Yanay bilən Xafatmu bar idi. **13** Ularning uruk-tuoqanliri jəmətnamilər boyiqə Mikail, Məxullam, Xeba, Yoray, Yakan, Ziya wə Ebər bolup, jəmiy yəttə idi. **14** Yuqiridikilərnin həmmisi Abihəyilning oqulliri idi. Abihəyil Hurining oqli, Huri Yarəyahning oqli, Yarəyah Gileadning oqli, Gilead Mikailning oqli, Mikail Yəxixayning oqli, Yəxixay Yəhədnin oqli, Yəhədo buznin oqli idi; **15** Gunining nəwrisi, Abdəlnin

oqli Ahi ularning jəmət bəxi idi. **16** Ular Gileadkə, Baxanoja wə Baxanoja təwə yeza-kəntlərgə, xundakla pütkül Xaron yayliqioja, taki tət qetiqə makanlaxkanidi. **17** Bularning həmmisi Yəhuda padixahı Yotam wə Israil padixahı Yəroboamning səltənitingin künliridə nəsbənamilərgə pütülgənidi. **18** Rubən, Gad kəbililirining wə Manassəh yerim kəbilisining batur, kalқан-kilik turalaydiojan, okya atalaydiojan həm jənggə mahir kirik tət ming yəttə yüz atmix jənggiwar adimi bar idi. **19** Ular Həgariylar, Yəturilər, Nafixlar wə Nodablar bilən jəng kiləjan. **20** Ular jəng kiləqənda mədət tepip, Həgariylar wə ular bilən ittəpəkdaxlarning həmmisi ularning kolioja tapxurulojan; qünki ular jəng üstidə Hudaqəja nida kiləjan; ular Uningəja tayanəjaqkə, Huda ularning tiligini ijəbət kiləjan. **21** Ular yənə duxmənnin qarwa-mallirini, jümlidin əllik ming təgə, ikki yüz əllik ming qoy, ikki ming exikini olja alojan wə yüz ming janni əsir alojan. **22** Bu urux Hudaning niyitidin boləjaqkə, duxməndin əlgənlər nəhayiti kəp boləjan; sürgün kilinojuqə ular xularning yerini ixəjal kilip turojan. **23** Manassəhning yerim kəbilisidikilər Baxandin Baal-hərmən, Senir, Hərmən teojoja kədər boləjan zeminda yeyilip makanlaxti. Ular zor kəpəyən. **24** Ularning jəmət baxlikliri Efər, Ixi, Əliyəl, Azriəl, Yərimiya, Hodawiya wə Yəhədiyəl idi; ularning həmmisi nəhayiti batur jəngqilər, məxhur mətiwərlər, xundakla hərəkəysi əz jəmətigə jəmət bəxi idi. **25** Ular ata-bowilirining Hudasinin yüz ətürp, buzukluk kilip Huda əslidə əzlini aldida yokatkan xu yərdiki tapilərnin ilahiliriyoja əgixip kətti. **26** Xuning bilən Israilning Hudasi Asuriyə padixahı Pul (yəni Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər)ning rohinə kozojixi bilən, u ularni, yəni Rubən kəbilisidikilərnə, Gad kəbilisidikilərnə wə Manassəh yerim kəbilisidikilərnə Hələh, Həbor wə Həraqəja həm Gozan dəryasi boyioja sürgün kilip elip kətti; ularning əwladliri taki bəgüngə kədər teliqə xu yərdə makanlixip turmaqta.

6 Lawiyning oqulliri Gərxon, Kohat wə Mərari. **2** Kohatning oqli Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **3** Amramning pərzəntliri Harun, Musa wə Məryəm idi. Harunning oqli Nadab, Abihə, Əliazar wə Itamar idi. **4** Əliazardin Finihəs, Finihəstin Abixua, **5** Abixuadin Bukki, Bukkidin Uzzi, **6** Uzzydin Zərahija, Zərahiyadin Merayot, **7** Merayottin Amariya, Amariyadin Ahitub, **8** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Ahimaaz, **9** Ahimaazdin Azariya, Azariyadin Yəhanan, **10** Yəhanandin Azariya (bu Azariya Yerusalemdə Sulayman saləjuzojan mükəddəs əyde kahinlik hizmitidə boləjan), **11** Azariyadin Amariya, Amariyadin Ahitub, **12** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Xallum, **13** Xallumdin Hilkija, Hilkiyadin Azariya, **14** Azariyadin Seraya, Serayadin Yəhəzadak tərəldi; **15** Pərwərdigar Nebokədnəsarning wastisi bilən Yəhədadikilər bilən Yerusalemdikilərnə sürgün kilidəjan qəođda, bu Yəhəzadakmu sürgün kilinojan. **16** Lawiyning oqli Gərxon, Kohat wə Mərari. **17** Gərxomning oqullirining ismi Libni wə Ximəy idi. **18** Kohatning oqulliri Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **19** Mərarining oqulliri Mahli wə Muxi idi. Bular Lawiyəroja mənəsup hərəkəysi jəmətlər iqidiki aililər idi. **20** Gərxomning əwladliri təwəndikiqə: Gərxomning oqli Libni, Libnining oqli Jaħat, Jaħatning oqli Zimmah, **21** Zimmahning oqli Yoah, Yoahning oqli Iddo, Iddoning oqli Zərah, Zərahning oqli Yiyatiray idi. **22** Gohatning əwladliri təwəndikiqə: Gohatning oqli Amminadab, Amminadabning oqli Korah, Korahning oqli Assir, **23** Assirning oqli Əlkanah, Əlkanahning oqli Ebiəsaf, Ebiəsafning oqli Assir, **24** Assirning oqli Taħat, Taħatning oqli Uriəl, Uriəlning oqli Uzziya, Uzziyaning oqli Xaul idi. **25** Əlkanahning oqulliri Amasay wə Ahimot, **26** Ahimotning oqli Əlkanah, Əlkanahning oqli Zofay,

Zofayning oqli Nahat, 27 Nahatning oqli Eliab, Eliabning oqli Yeroham, Yerohamning oqli Əlkanah idi. 28 Samuilning oqulliri tewardikiq: tunji oqli Yoel, ikkinji oqli Abiya idi. 29 Mərarining əwladliri tewardikiq: Mərarining oqli Mahli, Mahlining oqli Libni, Libnining oqli Ximəy, Ximəyning oqli Uzza, 30 Uzzaning oqli Ximiya, Ximiyaning oqli Həggiya, Həggiyaning oqli Asaya idi. 31 Dawut əhdə sanduki obdan orunlaxturulojandin keyin Pərwədigarning eyidə nəoqmıqilik ixlirioqə məs'ul boluxkə tewardiki kixiləni koydi. 32 Ular taki Sulayman Yerusələmdə Pərwədigarning eyini yasatqanoqə kəday, «jamaət qedirini» aldidə küy eytiz hitimzini etəp kəldi. Ular wəzipsini bəlgiləngən tərtpi bilən etigənidi. 33 Tewardikilər wəzipə etigən adəmlər wə ularning əwladliri: — Kohatning əwladliri iqidə: — nəoqmıq Həman bar idi. Həman Yoelning oqli, Yoel Samuilning oqli idi. 34 Samuil Əlkanahning oqli, Əlkanah Yerohamning oqli, Yeroham Əliyəning oqli, Əliyəl Toahning oqli, 35 Toah Zufning oqli, Zuf Əlkanahning oqli, Əlkanah Mahatning oqli, Mahat Amasayning oqli, 36 Amasay Əlkanahning oqli, Əlkanah Yoelning oqli, Yoel Azariyaning oqli, Azariya Zəfaniyaning oqli, 37 Zəfaniya Tahatning oqli, Tahat Assirning oqli, Assir Ebiasafning oqli, Ebiasaf Korahning oqli, 38 Korah İzharning oqli, İzhar Kohatning oqli, Kohat Lawiyning oqli, Lawiy Israilning oqli idi. 39 [Həmanning] ong tərpidə hizməttə turoqan kərinidixi Asaf idi. Asaf bolsa Bərakıyaning oqli, Bərakıya Ximiyaning oqli, 40 Ximiya Mikailning oqli, Mikail Baasiyaning oqli, Baasiya Malkiyaning oqli, 41 Malkiya Etnining oqli, Etni Zərahning oqli, Zərah Adayaning oqli, 42 Adaya Etanning oqli, Etan Zimmahning oqli, Zimmah Ximəyning oqli, 43 Ximəy Jahatning oqli, Jahat Gərxomning oqli, Gərxom Lawiyning oqli idi. 44 [Həman bilən Asafning] sol tərpidə hizməttə turoqan kərinidaxliri Mərarining əwladliridin Etanlar idi. Etan bolsa Kixining oqli idi, Kixi Abdining oqli, Abdi Mallukning oqli, 45 Malluk Həxabıyaning oqli, Həxabıya Amaziyaning oqli, Amaziya Hilkıyaning oqli, 46 Hilkıya Amzining oqli, Amzi Banining oqli, Bani Xemərnıng oqli, 47 Xemər Mahlining oqli, Mahli Muxining oqli, Muxi Mərarining oqli, Mərari Lawiyning oqli idi. 48 Ularıning kəloqan Lawiy kərinidaxliri bolsa həmmisi Hudaning eyi, yəni ibadət qediridiki [baxkə] hizmətləni bejirixkə ataloqanidi. 49 Hərun wə uning əwladliri bolsa Hudaning hizmətkari Musaning tapiloqinidək keydirmə kurbanlık sunulidoqan kurbangahta kurbanliklər sunup, huxbuygahda huxbuy yeqip, mukəddəsgahdiki barlık hizmətləni ada kılatti, xundakla Israilər üqün kəqürüm-kafəət ixlirini kılatti. 50 Hərunning əwladliri tewardikiqə: Hərunning oqli Əliazar, Əliazarning oqli Finihəs, Finihəsning oqli Abixuya, 51 Abixuyaning oqli Bukki, Bukking oqli Uzzi, Uzzining oqli Zərahıya, 52 Zərahıyaning oqli Merayot, Merayotning oqli Amariya, Amariyaning oqli Ahitub, 53 Ahitubning oqli Zadok, Zadokning oqli Ahiməz idi. 54 Tewardikilər Hərunning əwladlirining öz zemini iqidə məkən tutup olturoqan yərliri: — Kohat jəmətining yərliri bolsa (muxu yərlər qək taxlax arkilik ularoqə təksim kılinoqan): — 55 Yəhuda zemindiki Həbron wə Həbronning tət ətrapidiki etizlikliri ularoqə təksim kılinoqan 56 (lekin bu xəhərnıng ətrapidiki otluqlar wə xəhərgə qaraxlik yeza-kəntlər bolsa Yəfumnəhning oqli Kaləbkə berildi). 57 Hərunning əwladliri «panahlik xəhiri» Həbron berildi; buningdin baxkə Libnah bilən uningə təwə etizliklər, Yattir, Extemoa wə uningə təwə etizliklər, 58 Hılən wə uningə təwə etizliklər, Dəbir wə uningə təwə etizliklər, 59 Axan wə uningə təwə etizliklər,

Bəyt-Xəməx wə uningə təwə etizliklarmu təksim kılinoqan; 60 Yənə Binyamin kəbilisidiki zemindin Geba wə uningə təwə etizliklər, Alləmət wə uningə təwə etizliklər, Anatot wə uningə təwə etizliklər bəliup berilgən. Ular jəmətliri boyiqə erixkən xəhər jəmiy on üq boldi. 61 Kohatning baxkə əwladliriqə bolsa taxlanoqan qəkkə qıkkını boyiqə, Manassəh yerim kəbilisining zemindin on xəhər bəliup berildi. 62 Gərxomning əwladliriqə, jəmətigə qarap, Issakar kəbilisi, Axir kəbilisi, Naftali kəbilisi wə Baxan yurtidiki Manassəh yerim kəbilisining zemindin on üq xəhər bəliup berildi. 63 Mərarining əwladliriqə, jəmətigə qarap, taxlanoqan qəkkə qıkkını boyiqə, Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Zəbulun kəbilisidin on ikki xəhər bəliup berildi. 64 Israilər xundak kılıp bu xəhərləni wə ularoqə təwə etizliklərnıng həmmisini Lawiyələrə bəliup bərdi. 65 Ular taxlanoqan qəkkə qıkkını boyiqə, yənə yukiridə nami ataloqan xəhərləni Yəhuda kəbilisidin, Ximeon kəbilisidin wə Binyamin kəbilisidin elip ularoqə bərdi. 66 Kohatning əwladliridin boləqan bəzi jəmətlərgə Əfrim kəbilisining zemini təwəsidiiki xəhərlərdin bəliup berilgənlirimu boldi. 67 Israilər ularoqə [yənə ikki] «panahlik xəhiri», yəni Əfrim taolıkiqə jaylaxkən Xəkəm wə uningə təwə etizlikləni wə Gəzər wə uningə təwə etizlikləni bərdi; 68 Yənə Yokmiyam wə uningə təwə etizlikləni, Bəyt-Həron wə uningə təwə etizlikləni, 69 Ayjalon wə uningə təwə etizlikləni, Gat-Rimmon wə uningə təwə etizlikləni ularoqə bərdi. 70 [Israilər yənə] Manassəh yerim kəbilisidin Aner wə uningə təwə etizlikləni, Bileam wə uningə təwə etizlikləni Kohatning kəloqan jəmətlirigə bərdi. 71 Gərxomning əwladliriqə Manassəh yerim kəbilisidiki jəmətlərnıng zemindin Baxandiki Golan wə Golanə təwə etizliklər, Axtarot wə uningə təwə etizliklər berildi; 72 Issakar kəbilisidin Kədex wə uningə təwə etizliklər, Dəbirat wə uningə təwə etizliklər, 73 Ramot wə uningə təwə etizliklər, Anəm wə uningə təwə etizliklər berildi; 74 Axir kəbilisidin ularoqə Maxal wə uningə təwə etizliklər, Abdon wə uningə təwə etizliklər, 75 Hukok wə uningə təwə etizliklər, Rəhəb wə uningə təwə etizliklər berildi; 76 Naftali kəbilisidin Galiliyədiki Kədex wə uningə təwə etizliklər, Həmmon wə uningə təwə etizliklər, Kiriətayim wə uningə təwə etizliklarmu berildi. 77 Mərarining kəloqan əwladliriqə bolsa Zəbulun kəbilisidin Rimmono wə uningə təwə etizliklər, Təbor wə uningə təwə etizliklər berildi; 78 Yənə Rubən kəbilisiningkidin, İordan dəryasining u tərpidin, Yerihoing xərkıy udulidiki, yəni İordan dəryasining künqıx boyidiki yərlərdin qəldiki Bəzər wə uningə təwə etizliklər, Yəhzaq wə uningə təwə etizliklər, 79 Kədəmot wə uningə təwə etizliklər, Məfaət wə uningə təwə etizliklər berildi; 80 Gad kəbilisidinmu bolsa ularoqə Gileadtiki Ramot wə uningə təwə etizliklər, Mahənam wə uningə təwə etizliklər, 81 Həxbon wə uningə təwə etizliklər, Yaazər wə uningə təwə etizliklər berildi.

7 Issakarning oqulliri: — Tola, Puaq, Yaxub wə Ximron dəgən tətəylən idi. 2 Tolaning oqulliri: — Uzzi, Refaya, Yeriyaq, Yəhəmay, Yıbsam wə Samuilin ibarət, bularning həmmisi jəmət bexi idi. Dawutning zamanida Tolaning adəm sani nəsəbnamılərdə yigirmə ikki ming altə yüz batur jəngqi dəp hatiriləngən. 3 Uzzining oqli İzraqıya idi, İzraqıyaning oqulliri Mikail, Obadiya, Yoel wə İxiya idi. Bu bəxəylərnıng həmmisi jəmət bexi idi. 4 Nəsəbnamılər boyiqə ular bilən bilə həsəblənoqanlardin jənggiwər ottuz altə ming adəm bar idi; qünki ularning hotun, bala-qəqiliri nahayıti kəp idi. 5 Bularning İssakarning barlık jəmətliri iqidiki batur jəngqi kərinidaxliri

bilən koxulup, nəsəb boyıqə tiziməja elinojan jəmiy səksən yəttə ming adimi bar idi. **6** Binyaminning Bela, Bakər wə Yədiyayəl degən üq oşlı bar idi. **7** Belaning Ezbon, Uzzi, Uzziəl, Yərimot wə Iri degən bəx oşlı bolup, həmmisi jəmət bexi idi; ularning nəsəbnamilirigə tiziməja elinojan jəmiy yigirmə ikki ming ottuz tət batur jəngqi bar idi. **8** Bəkərning oşulliri Zemirah, Yoax, Əliezər, Əlyoyinay, Omri, Yərəmot, Abiya, Anatot wə Alamət idi. Bularning həmmisi Bəkərning oşulliri bolup, **9** Jəmət baxlıri idi; ularning nəsəbnamilirigə tiziməja elinojan jəmiy yigirmə ming ikki yüz batur jəngqi bar idi. **10** Yədiyayəlning oşlı Bilhan idi; Bilhanning oşulliri Yəux, Binyamin, Əhud, Kənaanah, Zetan, Tarixx wə Ahixahar idi; **11** Bularning həmmisi Yədiyayəlning əwladlıri, jəmət baxlıri wə batur jəngqilər idi. Ularning nəsəbnamilirigə tizimlanəjanların jənggə qikilaydiəjanlıri jəmiy on yəttə ming ikki yüz idi. **12** Xuppiylar wə Huppiylar bolsa yənə İrning əwladlıri idi; Huxiylar Ahərning əwladlıri idi. **13** Naftalining oşulliri: Yahziəl, Gumi, Yəzər, Xallom; bularning həmmisi Bilhahning oşulliri idi. **14** Manassəhning oşulliri: — Uning Suriyəlik tokilidin Asrial tərəlgən; uningdin yənə Gileadning atisi Makir tuşuləjan. **15** Makir Xuppiylar wə Huppiylar arisidinmu ayal əlojan (Makirning singlisining ismi Maakah idi). Makirning yənə bir əwladining ismi Zəlofihad idi, Zəlofihadning pəkət birnəqqə kizila boləjan. **16** Makirning ayali Maakah oşul tuşup, uningəja Pərax dəp at kəyojan; Pəraxning inisining ismi Xərax idi; Xəraxning oşlı Ulam wə Rakəm idi. **17** Ulamning oşlı Bedan idi. Bularning həmmisi Gileadning əwladlıri; Gilead Makirning oşlı, Makir Manassəhning oşlı idi. **18** Gileadning singlisi Həmmoləkəttin İxhəd, Abiezər wə Mahalah tuşuləjan. **19** Xemidaning oşulliri Ahiyan, Xəkəm, Likki wə Aniam idi. **20** Əfrainning əwladlıri: Uning oşlı Xutilah, Xutilahning oşlı Bərəd, Bərədning oşlı Tahət, Tahətniing oşlı Eliadah, Eliadahning oşlı Tahət, **21** Tahətniing oşlı Zabad, Zabadning oşlı Xutilah idi (Ezər bilən Eliad Gatlikların qarwa mallirini bulang-talang kıləqli qixkəndə, xu yərlik Gatliklər tərpidin əltürülgən. **22** Ularning atisi Əfraim bu baliliri üqün heli künlərgiqə matəm tutkaqqa, uning burađərliri uningəja təsəlli bərgili kəlgən. **23** Əfraim ayali bilən billə kəyta bir yastukqa bəx kəyojan. Ayali həmilidar bolup, bir oşul tuşqan; Əfraim uningəja ailəm bala-kəzaəja yoluqtı dəp, Bəriyah dəp isim kəyojan. **24** Uning kizi Üstün Bəyt-Həron bilən Təwən Bəyt-Həronni wə Uzəən-Xəərləni bina kıləjan). **25** Bəriyahning oşlı Refah bilən Rəxəf idi; Rəxəfning oşlı Telah, Telahning oşlı Tahən, **26** Tahətniing oşlı Ladan, Ladanning oşlı Ammihud, Ammihudning oşlı Əlixama, **27** Əlixamaning oşlı Nun, Nunning oşlı Yəxua idi. **28** Əfrainning zemini wə makanlaxkan yərliri Bəyt-Əl wə uningəja təwə yeza-kəntlər bolup, küñqikix tərpidə Naraan, küñpetix tərpidə Gəzər bilən uningəja təwə yeza-kəntlər; Xəkəm wə uningəja təwə yeza-kəntlər, tək Gaza wə uningəja təwə yeza-kəntlərgiqə sozulatti. **29** Manassəh kəbilisining zeminiəja tutaxkan yənə Bəyt-Xəan wə uningəja təwə yeza-kəntlər; Taanak wə uningəja təwə yeza-kəntlər; Məgiddo wə uningəja təwə yeza-kəntlər; Dor wə uningəja təwə yeza-kəntlərmu bar idi. İsrailning oşlı Yüsüpnig əwladlıri mana muxu yərlərgə makanlaxkanidi. **30** Axirning oşulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Bəriyah; ularning Serah degən singlisimu bar idi. **31** Bəriyahning oşlı Həbər bilən Malkiəl bolup, Malkiəl Birzawitning atisi idi. **32** Həbərdin Yafət, Xomər, Hotam wə ularning singlisi Xuya tərəlgən. **33** Yafətnig oşulliri Pasak, Bimhal wə Axwat; bular Yafətnig oşulliri idi. **34** Xəmərning oşulliri Ahi, Rohgah, Hubbah wə Aram idi. **35** [Xəmərning] inisi Hələmning

oşlı Zofah, Yimna, Xələx wə Amal idi; **36** Zofahning oşlı Suah, Hərnəfər, Xual, Beri, İmrah, **37** Bezər, Hod, Xamma, Xilxah, İtran wə Bəərah idi. **38** Yətərning oşulliri Yəfunnəh, Pispah wə Ara idi. **39** Ullaning oşulliri Arah, Hanniəl wə Riziya idi. **40** Bularning həmmisi Axirning əwladlıri bolup, hər kəyisi jəmət baxlıri, alamət batur jəngqilər, yəlbəxqilər idi; ularning jəmətliri boyıqə nəsəbnamigə tizimlanəjana, jənggə qikilaydiəjanlıri jəmiy yigirmə altə ming idi.

8 Binyaminning tunji oşlı Bela, ikkinji oşlı Axbəl, üçinji oşlı Aharah, **2** tətinqi oşlı Nohah, bəxinqi oşlı Rafa idi. **3** Belaning oşulliri Addar, Gera, Abihud, **4** Abixua, Naaman, Ahoah, **5** Gera, Xefufan wə Huram idi. **6** Təwəndikilər Əhudning əwladlıri: — Naaman, Ahiyah wə Gera (əslidə ular Gebalikların jəmət bexi idi. Gebaliklar Manahatqa kəqürtiwətilgənidi. Bularni kəqürüwətküqi bolsa Gera idi; uningdin Uzza bilən Ahihud tərəlgən). **8** Xaharaim Huxim bilən Baara degən ikki ayalini kəyowətkəndin keyin Moab diyarida oşul pərzənt kərgən. **9** Uning Hodax degən ayalidin Yobab, Zibiya, Mexa, Malkam, **10** Yauz, Xakıya, Mirmah degən oşullar tərəlgən; uning bu oşullirining həmmisi jəmət bexi boləjanidi. **11** Huximdinmu uningəja Abitub, Əlpaal degən oşullar tərəlgən. **12** Əlpaalning oşulliri Ebar, Mixam wə Xeməd (Xeməd Ono bilən Lod degən ikki xəhərnəni wə ularəja təwə yeza-kəntləni bina kıləjan), **13** Bəriyah wə Xema idi. U ikkisi Ayjaləndikilər iqidə jəmət baxlıri bolup, Gat əhəlisini kəoşliwətkənidi. **14** Ahiyo, Xaxak, Yərəmot, **15** Zəbadiya, Arad, Edər, **16** Mikail, İxpah wə Yoha bolsa Bəriyahning oşulliri idi. **17** Zəbadiya, Məxullam, Hizki, Həbər, **18** İxməray, Yəziya wə Yəbabların həmmisi Əlpaalning oşulliri idi. **19** Yakim, Zikri, Zabdi, **20** Əliyənay, Ziltay, Əliyə, **21** Adaya, Bəriyah wə Ximratlar Ximəyning oşulliri idi. **22** İxpan, Ebar, Əliyə, **23** Abdon, Zikri, Hənan, **24** Hənanıya, Elam, Antotıya, **25** Efdeah wə Pənuəllər Xaxakning oşulliri idi. **26** Xamxiray, Xehariya, Ataliya, **27** Yaarexiya, Əliya wə Zikrilar Yərəhəmming oşulliri idi. **28** Yuxirikilarning həmmisi nəsəbnamilerdə hatiriləngən jəmət bexi idi; bular həmmisi mətiwərlər bolup, Yerusaleməja makanlaxkanidi. **29** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonəja makanlaxkanidi; uning ayalining ismi Maakah idi. **30** Uning tunji oşlı Abdon, kəlojan oşulliri Zur, Kix, Baal, Nadab, **31** Gedor, Ahiyo, Zəkər wə Miklot idi; **32** Miklottin Ximeya tərəlgən. Bularmu kərinəxliri bilən Yerusalemda kəoxna olturuxatti. **33** Nərdin Kix tərəlgən; Kixtin Saul tərəlgən; Sauldin Yonatan, Malkixua, Abinadab wə Ex-Baal tərəlgən. **34** Merib-Baal Yonatanning oşlı idi; Mikah Merib-Baaldin tərəlgən. **35** Mikahning oşulliri Piton, Mələk, Tariya wə Ahəz idi. **36** Ahəzədin Yəhoəddah tərəlgən; Yəhoəddahdin Aləmət, Azməwət wə Zimri tərəlgən; Zimridin Moza tərəlgən; **37** Mozadin Bineə tərəlgən; Bineaning oşlı Rafa, Rafaning oşlı Eliasah, Eliasahning oşlı Azəl idi. **38** Azəlnig altə oşlı bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, İxmail, Xəariya, Obadiya wə Hənan idi; bularning həmmisi Azəlnig oşulliri idi. **39** Azəlnig inisi Yexəkning tunji oşliling ismi Ulam, ikkinji oşliling ismi Yəux, üçinji oşliling ismi Əlifələt idi. **40** Ulamning oşullirining həmmisi batur jəngqi, okyaqi idi; ularning oşulliri wə nəwərliri nəhayiti kəp bolup, jəmiy bir yüz əllik idi. Yuxirikilarning həmmisi Binyamin əwladlıridin idi.

9 Pütkül İsrailar nəsəb boyıqə tiziməja elinojanidi. Mana, ular «İsrail padixəhərlirining hatirisi» degən kitabəja pütülgəndur. **2** Yəhədalər bolsa əsiyik kıləjanlikidin Babiləja sürgün kılinojan. Həmmidin əwwal kəytip kəlip əz zemini wə əz xəhərlirigə makanlaxkanlar bolsa bir kışim İsrailar, kəhənlər, Lawiylar wə

ibadathana hizmatkarlari idi. **3** Yerusalemoja makanlaxkanlar bolsa Yohuda kəbilisi, Binyamin kəbilisi, Əfraim kəbilisi və Manassəh kəbilisidin bir qisimlari idi. **4** Ularning iqida Yəhudaning oqli Pərazning əwladliridin Utay bar idi; Utay Ammihudning oqli, Ammihud Omrining oqli, Omri Imrining oqli, Imri Banining oqli idi. **5** Xilohning əwladliri iqida uning tunji oqli Asaya və uning oquullari bar idi. **6** Zərahning əwladliridin Yəuel və ularning uruq-tuqşanlari bolup jəmiy altə yüz tokşan adam bar idi. **7** Binyaminning əwladliri iqida Həssinuahning əwrisi, Hədiyanning nəwrisi, Məxullamning oqli Sallu bar idi; **8** yəne Yəroħanning oqli Yibniya, Mikrining nəwrisi, Uzzining oqli Elah və Ibbinyaning əwrisi, Reuəlning nəwrisi, Xəfatiyaning oqli Məxullam **9** həmdə ularning uruq-tuqşanlari bar idi; ular nasəbnamisi boyiqə tizimlanoqanda jəmiy tokşuz yüz əllik altə adam idi. Yuqirida tiloja elinoqanlar ez jəmətigə jəmət bexi idi. **10** Kaħinlar iqida Yədaya, Yəhoiyarib, Yəqin və **11** Azariya bar idi. Azariya Hudaning əyini baxxuroquqi bolup, Hilkıyaning oqli, Hilkıya Məxullamning oqli, Məxullam Zadokning oqli, Zadok Merayotning oqli, Merayot Ahitubning oqli idi. **12** Yəne Malkiyaning əwrisi, Paxhurning nəwrisi, Yəroħanning oqli Adaya həmdə Adiyəlning oqli Maasay bar idi; Adiyəl Yəhzerəhning oqli, Yəhzerəh Məxullamning oqli, Məxullam Məxillemnitning oqli, Məxillemit Immərnning oqli idi. **13** Ularning qerindaxliri həmmisi jəmət baxliri bolup, jəmiy bir ming yəttə yüz atmix adam idi; ularning həmmisi Hudaning əyidiki hizmətlərni kılıxka bekitilgen iktidarlik kixilər idi. **14** Lawiy kəbilisidin Məraraning əwladliri iqida Həxabinyaning əwrisi, Azrikamning nəwrisi, Həxxubning oqli Xemaya bar idi; **15** Yəne Baqbəkkar, Hərəx, Galal və Asafning əwrisi, Zikrining nəwrisi, Mikaning oqli Mattaniya; **16** yəne Yədutunning əwrisi, Galalning nəwrisi, Xemayanning oqli Obadiya həmdə Əlkanəhning nəwrisi, Asaning oqli Bərkəiya bar idi; bularning həmmisi Nitofatliklarning yeza-kəntlirigə makanlaxkanidi. **17** Dərwaziwənlər Xallum, Akqub, Talmon, Ahiman və ularning qerindaxliri idi; Xallum ularning bexi idi. **18** Ular taki həzirojqə xərktərtəpti «padixahning dərwazisi»da [dərwaziwənlilik] kılıp kəlməkte; ular ilgiri Lawiylarning qedirgahıda dərwaziwənlilik kılıoqanidi. **19** Korəning əwrisi, Ebiasafning nəwrisi, Korəhning oqli Xallum həmdə uning atisining jəmətidiki qerindaxliri boləjan Korəhiylar [Hudaning əyining] hizmitini baxxurattı, qedirming ixiklirini baqattı; ularning atə-bowiliri əslidə Pərwərdigarning qedirgahını baxxuruxka koyuloqan, [ibadət] qedirining ixikini baqkanidi. **20** Ilgiri Əliazarning oqli Finihas ularning yolbaxqisi boləjan; Pərwərdigar uning bilən billə boləjan. **21** Məxələmiyaning oqli Zəkəriya bolsa jəmət qediring dərwaziwəni boləjanidi. **22** Dərwaziwənlikkə tallanoqan bu kixilər jəmiy ikki yüz on ikki kixi idi; ular ez yeza-kəntliridə, nəsəbliri boyiqə tizimlanoqan (əslidə Dawut və aldin kərgitqi Samuil ularni amanət kılınoqan wəzipilirigə bekitkənidi). **23** Ular və ularning əwladliri Pərwərdigarning əyi, yəni muqəddəs qedirming ixik-dərwazilirini bekiyxka bekitilgenidi). **24** Xərqi, qərbiy, ximaliy və jənubiy ixik-dərwazilirida dərwaziwənlər bekitilgenidi. **25** Ularning yeza-kəntlərdə olturuxluk qerindaxliri bolsa hər yəttə kündə nəwət boyiqə kelip ular bilən birgə hizməttə bolattı. **26** Tət dərwaziwəni begi Lawiylardin idi; ularoqa tapxuruloqini Pərwərdigarning əyidiki ambar-həziniləni bekiydi. **27** Bekix məs'uliyiti ularning üstidə boləyoqqa, ular keqida Pərwərdigarning əyining atəpidiki orunlirida turattı həmdə hər küni ətigəndə ixik-dərwaziləni eqixka məs'ul idi. **28** Ulardin bir qismi [ibadethana] hizmitidə ixilitilidoqan əswab-

üşkünülgə məs'ul idi; ular sanap əpqiqip, sanap əpkiqip koyattı. **29** Ularning yəne bir qismi tapxuruloqini boyiqə kaqa-kuqilar və muqəddəs jaydiki barlik əswab-üşkünülgə, xundakla aq un, xarab, zəytun meyi, məstiki və huxbuy buyumlaroqa məs'ul idi. **30** Kaħinlarning oquulliridin bəzilər huxbuy buyumlardin ətir yasayttı. **31** Lawiylardin Mattitiyah, yəni Korəhiylardin Xallumning tunji oqlining wəzipisi kəzan neni etixkə məs'ul idi. **32** Ularning qerindaxliri, Kohətning əwladliri iqidə «təkdim nan»oqa məs'ul bolup, hər xabat küni tizidoqanoqa nanlarni təyyarlayttı. **33** Lawiylarning jəmət baxliri boləjan nəqmətiqlər ibadethanidiki yətlərdə turup, bəxka hizmətləni kılıyay, keqə-kündüz ez ixliri bilənla bolattı. **34** Yuqiridiki kixilərnin həmmisi Lawiylar iqidiki yolbaxqilar bolup, həmmisi ez nəsəbi boyiqə jəmət bexi idi; bularning həmmisi Yerusalemdə turattı. **35** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonoja makanlaxkanidi. Uning ayalining ismi Maakah idi. **36** Uning tunji oqli Abdon, kaqəjan oquulliri Zur, Kix, Baal, Nar, Nadab, **37** Gedor, Ahiyo, Zəkəriya və Miklot idi. **38** Miklottin Ximeyam tərəlgen. Bularmu əzliyrining qerindaxlirining yenidə Yerusalemdə koxxa olturuxattı. **39** Nərdin Kix tərəlgen, Kixtin Saul tərəlgen, Sauldin Yonatan, Malkixuya, Abinadab və Ex-Baal tərəlgen. **40** Merib-Baal Yonataning oqli idi; Merib-Baldin Mikah tərəlgen. **41** Mikahning oquulliri Piton, Mələk, Tahriya və Ahaz idi. **42** Ahazdin Yarah tərəldi; Yarahdin Aləmət, Azməwət və Zimri tərəlgen. Zimridin Moza tərəlgen; **43** Mozadin Binea tərəlgen; Bineaning oqli Refaya, Refayanning oqli Eliasah, Eliasahning oqli Azəl idi. **44** Azəlnin altə oqli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmail, Xəriya, Obadiya və Hənan idi; bularning həmmisi Azəlnin oquulliri.

10 Filistiyələr Israilləroja hujum kiliwidi, Israillər Filistiyələrnin aldidin qaqtı, ular Gilboa təqida kirip yokitildi. **2** Filistiyələr Saul bilən uning oquullirini tap besip koqlidi; ular ahiri Saulning oquulliridin Yonatan, Abinadab, malki-xualarni urup əltürdi. **3** Sauloqa kərxı jəng intayin xiddətlik boldi; okyaqılar Sauloqa yetixip okya etip uni yarilandurdi. **4** Andin Saul yəraoq kətürgüqisigə: Kiliqingni suqurup meni sanjip əltürüwətkin; bolmisə bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horluqqa koyuxi mumkin, dedi. Lekin yəraoq kətürgüqisi intayin korqup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul kiliqni elip üstigə əzini taxlidi. **5** Yəraoq kətürgüqisi Saulning əlginini kərip, umu ohxaxla əzini kiliqingni üstigə taxlap uning bilən təng əldi. **6** Xuning bilən Saul, üç oqli həp pütün ailisidikilər xu kündə biraqla əldi. **7** Əmdi wadida turoqan Israillər əskərlirining kaqkanlikini və Saul bilən oquullirining əlginini kərginidə, ular xəhərlirini taxlap qaqtı, Filistiyələr kelip u jaylarda orunlaxtı. **8** Əmdi xundak boldiki, ətisi Filistiyələr əltürülgənlərnin kiyim-keqəklirini salduruwəloqli kəlgəndə Gilboa təqida Saul bilən oquullirining əlük yatkanlikini kərdidə, **9** kiyimlirini saldurup, kallisini və sawut-yəraqlirini elip kətti həmdə bularni Filistiyələrnin zeminining həmmə yərlirigə apirip, ez butlirioja və həlkə hux həwər yətküzdi. **10** Ular Saulning sawut-yəraqlirini ularning buthanisidə koyup, kallisini Dagon buthanisioja esip koydi. **11** Əmdi Yəbəx-Gileadda olturoquqlar Filistiyələrnin Sauloqa barlik kılıoqlirini anglijoqanda **12** ularning iqidiki həmmə baturlar atlinip, Saul bilən oquullirining jəstlirini elip, ularni Yəbəxkə qayturup kelip, Yəbəxtiki dub dərihining tüwəgə dəpnə kildi və yəttə kün roza tutti. **13** Xuning bilən Saul Pərwərdigəroja kılıoqan wəpazisliki tiqün əldi; u Pərwərdigarning sez-kalamioja kirmey və həttə Pərwərdigardin yol sorimay, bəlki palqi jinkəxnin

yenioq berip uningdin yol soriojanidi. Xunga Pärwärdigar uni oltürüp, padixahlikini Yässening oqli Dawutqa etküzüp bardı.

11 U qaoqda barlik Israil jamaiti Hebronqa kelip Dawutning kexioqa yiojilixip: «Karisila, biz ezlirining et-sengakliridurmiz! **2** Burun Saul bizning üstimizde seltänet kıljoqandimu Israil halkigä jönggä qikiq-kirixkä yolbaxqi bolojan ezliri idila. Ezlirining Hudaliri bolojan Pärwärdigarmu ezliriga: — Sän Mening halkim Israilning padiqisi bolup ularni bakisän wä Israilning amiri bolisän, degendü!» — dedi. **3** Xuning bilän Israil askakallirining hämmisi Hebronqa kelip padixah Dawutning kexioqa kelixti; Dawut Hebronda Pärwärdigarning aldida ular bilän bir ähdä tüzüxti. Andin ular Pärwärdigarning Samuilning wastisi bilän eytkini boyiqä, Dawutni Mäsih kılıp, Israilni idarä kılıxkä padixah kılıp tiklidi. **4** Dawut bilän barlik Israil halki Yerusalemoqa keldi (Yerusalem xu qaoqda «Yabus» döp atilatti, zemindiki ahalä bolojan Yabusiyalar xu yerdä turatti). **5** Yabus ahalisi Dawutqa: «Sän bu yergä heqkqaqan kirälmäysän!» dedi. Biraq Dawut Zion degän köröjanni aldi (xu yär «Dawutning xähiri» döpmu atilidu). **6** Dawut: «Kim aldi bilän Yabusiyalarqa hüjum kilsa, xu kixi yolbaxqi wä särdar bolidu» dedi. Zaruianing oqli Yoab aldi bilän atlinip qikiq, yolbaxqi boldi. **7** Dawut köröjanda turatti, xunga kixilär u köröjanni «Dawut xähiri» döp ataxti. **8** Dawut xähärni Millodin baxlap tet ätrapdiki sepiliojqä yengiwaxtin yasatti; xähärning kälöjan kisimini Yoab yasatti. **9** Dawut kündin küngä küdrät tapti, qünki samawi köxunlarning Särdari bolojan Pärwärdigar uning bilän billä idi. **10** Tewändikilär Dawutning palwanliri iqidä yolbaxqilar idi; ular Pärwärdigarning Israiloqa eytkän sezi boyiqä pütükli Israil bilän birlixip, Dawutning padixahlikini müstähkäm kılıp, birliktä ünä padixah kılıxkä küqidi. **11** Tewändikilär Dawutning palwanlirining tizimlik boyiqä hatirilängändur: — Häkmoniyarlardin bolojan Yaxobiam yolbaxqilar iqidä bexi idi; u näyisini pikiritip bir ketimdila üq yüz adämmi oltürgän. **12** Uningdin kälä Ahoiy Dodoning oqli äliazar bolup, u «üq palwan»ning biri idi; **13** İlğiri Filistiyälär Pas-Dammimda jöng kılıxkä yiojilöjanda, u Dawut bilän u yerdä idi. U yerdä arpa ösüp kötkän bir etizlik bolup, halk Filistiyälarning aldidin bädär kaçkanidi; **14** ular bolsa etizlikning otturidä turuwelip, häm etizlikni köşöjöjan, häm Filistiyälärni tarmar kılöjan; Pärwärdigar önä xu yöl bilän ularni öjätöz zor öjälöbigä erixtürgän. **15** Öttüz yolbaxqi iqidin [yönä] üqöylän Köram taxlikiki Adullarning öjarioqa qüküp Dawutning yenioqa keldi. Filistiyälarning köxuni bolsa «Rəfayim jilöjisi»da bargah körojanidi. **16** Bu qaoqda Dawut köroqanda, Filistiyälarning kärawulğahı Bəyt-Ləhəmdə idi. **17** Dawut ussap: «Ah, birsi manga Bəyt-Ləhəmnıng dərwasisining yenidiki küduktin su akilip bərgən bolsa yaxı bolattı!» dewidi, **18** bu üq palwan Filistiyälarning ləxkərgahidin bəsüp ötüp, Bəyt-Ləhəmnıng dərwasisining yenidiki küduktin su tarttı wə Dawutqa elip keldi; lekin u uningdin iqtılı unimidi, belki suni Pärwərdigarqa atap köüp: **19** «Hudayim bu ixni məndin neri kılsun! Mən həyatining həwptə kəlixioqa kərimioqan bu kixilərnıng kənini iqsəm kəndək bolidu? Qünki buni ular həyatining həwptə kəlixioqa kərimay elip kəlgən!» dedi. Xunga Dawut bu suni iqtılı unimidi. Bu üq palwan kılöjan ixlər däl xular idi. **20** Yoabning inisi Abixay üqining bexi idi; u üq yüz adəm bilən kərxilixip näyisini pikiritip ularni oltürdi. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidä nami qıkkənidi. **21** U muxu «üq palwan» iqidä hämmidin bək hərmətək sazawər bolöjan bolsimu, lekin yanıla awwalkı üqöyləngə yətməytti. **22** Yəhöyadaning oqli Binaya Kabzəldin bolup, bir batur palwan idi; u köp kəltis

ixlarni kılöjan. U Moabiy Ariälning ikki oqlını oltürgän. Yөнä kər yaqkän bir küni azğaloqa qüküp, bir xirmi oltürgənidi. **23** U yөнä kolidä bapkarning ökidək bir näyisi bar, boyining egizliki bəx gəz keldioqan bir Misirlikni kətl kildi; u bir həsa bilən uningöqa hüjum kılıp, uning näyisini kolidin tartiwelip öz näyisi bilən oltürdi. **24** Yəhöyadaning oqli Binaya mana bu ixlarni kılöjan. Xuning bilən üq palwan iqidä nam qıkaröjanidi. **25** Mana, u həliki öttüz palwandinmu bəkrək xəhrət kəzənoqan bolsimu, lekin aldinki üq palwanöqa yətməytti. Dawut uni özining pasiban begi kılıp təyinlän. **26** Köxundiki palwanlar bolsa: — Yoabning inisi Asahäl, Bəyt-Ləhəmlik Dodoning oqli Əlhənan, **27** Hərorluk Xammot, Pilonluk Hələz, **28** Təkoalik İkkəxnıng oqli İra, Anatotluk Abiezər, **29** Huxatlık Sibbəkay, Ahohluk İlay, **30** Nitofatlık Maharay, Nitofatlık Baanahning oqli Hələb, **31** Binyamin əwladliridin Gibeahlık Ribayning oqli İttay, Piratonluk Binaya, **32** Gaax wadiliridin kəlgən Huray, Arbatlık Abiyal, **33** Baharumluk Azmawət, Xalbonluk Elyahba, **34** Gizonluk Həxəmnıng oqulliri, Hərarlık Xəgining oqli Yonatan, **35** Hərarlık Sakarning oqli Ahijam, Urning oqli Elifal, **36** Məkəratlık Həfər, Pilonluk Ahijah, **37** Kərməllik Həzro, Əzbayning oqli Naaray, **38** Natanning inisi Yoel, Həgrining oqli Mibhar, **39** Ammonluk Zələk, Zaruianing oqli Yoabning yaraş kötürgüqisi bolöjan Bəərotluk Naharay, **40** İtrilik İra, İtrilik Garəb, **41** Hittiy Uriya, Ahlayning oqli Zabad, **42** Rubən kəbilisidin Xizaning oqli, Rubənlər iqidä yolbaxqi bolöjan Adina wə uningöqa əgəxkən öttüz adəm, **43** Maakahning oqli Hənan, Mitnilik Yoxafat, **44** Axtaratlık Uzziya, Aroerlik Hotanning oqli Xama bilən Jəiyəl, **45** Ximrining oqli Yediyəyəl bilən uning inisi tizilik Yoha, **46** Mahəwilik Əliyəl, Ənaamning oqulliri Yəribay bilən Yoxawiya, Moablık Yitma, **47** Əliyəl, Obəd wə Məzobalik Yaasiyälərdin ibarət idi.

12 Dawut kixning oqli Saulning besimi säwəbidin Ziklagda yoxurunup yatқан qaoqda munu kixilär Dawutning yenioqa kelixti (ularning hämmisi Dawutqa jöng kılıxta yərdəm bərgən baturlardin idi; **2** okya bilən körallənoqan bolup, öng köli bilənmu, sol köli bilənmu okya wə saloqa atalaytti; ular Saulning Binyamin kəbilisidin bolöjan tuşqanliri idi): **3** — ularning yolbaxqisi Ahiezər, andin kälä Yoax bolup, ikkisi Gibeahlık Xemaahning oqli idi; yөнä Azmawətnıng oqli Yəziyəl bilən Pələtmu; yөнä Barakahl bilən Anatotluk Yəhu, **4** Gibeonluk Yixmayamu bar idi. Yixmaya «öttüz palwan» iqidä batur bolup xu öttüzioqa yetəkqilik kılöjuqi idi; yөнä Yərəmiya, Yəhəziyəl, Yohənan wə Gədəratlık Yozabad, **5** Əluzay, Yərimot, Bialiya, Xəməriya, Harufuk Xəfətiya, **6** Korahlıqlardin bolöjan Əlkanah, Yixiya, Azarəl, Yoezər wə Yəxobiamlar; **7** yөнä Gədorluk Yərohamning oqli Yoeləh bilən Zəbadiya bar idi. **8** Gad kəbilisidin bəzilər qəldiki körojanöqa berip Dawutqa bəkındi. Ularning hämmisi jönggə mahır, kəlkan wə näyze bilən körallənoqan batur jöngqilər idi; ularning turki bəəyni xiroqa, qakқанliki bəəyni taodiki bəkəngə öhxaytti. **9** Ularning birinqisi Ezər, ikkinqisi Obadiya, üqinqisi Eliab, **10** tətinqisi Mixmannah, bəxinqisi Yərəmiya, **11** altinqisi Attay, yəttinqisi Əliyəl, **12** səkkizinqisi Yohənan, tokkuzinqisi Əlzabad, **13** oninqisi Yərəmiya, on birinqisi Makbannay idi. **14** Bularning hämmisi Gad kəbilisidin, köxun iqidä särdarlar idi; öng kikiqi yüz ləxkərgə, öng qongi ming ləxkərgə yetəkqi idi. **15** Birinqi ayda, İordan dəryasi texpir kiroqaktin axқан qaoqda, dəryadin ötüp, xərkkə wə öərbəkə kəraydioqan barlik jilöjildikilərnı tiripirən kılıp kəqurojanlar däl muxu adəmlər idi. **16** Binyamin kəbilisi bilən Yəhuda kəbilisidinmu kixilər körojanöqa kelip

Dawutka bekiyojan. **17** Dawut qiqip ularni qarxi elip: «Əgər silər tinqlik niyitida manga yordam berixkə kəlgən bolsanglar, silər bilən bir jan bir dil bolimən, lekin kollirimda heq nahəklək bolmiojan meni düxmənlimingə setiwatməkqi bolsanglar, atabowilirimning Hudasi buni nəzirigə elip həküüm qikaroyay!» — dedi. **18** Bu qaojda Hudaning Rohi heliki ottuz palwaning yolbaxqisi Amasayoja qüxiwidi, u: «Aħ Dawut, biz sangə bekindükimiz; Aħ Yəssəning oqli, biz sən bilən billidurmiz; Əzünggə aman-tinqlik, aman-tinqlik boloyay! Sanga yordam bərgüqilərgimu aman-tinqlik boloyay! Qünki sening Hudaying sangə mədətəkdur» Xuning bilən Dawut ularni elip kəlip, «Zərbidar ətrət baxlikliri» kildi. **19** Dawut ilgiri Filistiyələr bilən birliktə Sauloja qarxi uruxka atlanoyanda, Manassəh kəbilisidiki bazilər Dawut tərəpkə otti (lekin ular [Filistiyəlgə] yordam bərmidi, qünki Filistiyələring əmiriliri: «Dawut əz oyojsi Saul tərəpkə ottüp ketixi mumkin, undakta beximiz kətməy qalmaydu!» dəp məshihətlixip ularni kayturup kətməkqi boloyanidi). **20** Dawut Ziklagka kaytip baroyanda, Manassəh kəbilisidiki Adnah, Yozabad, Yədiyayal, Mikail, Yozabad, Elihu, Ziltaylar kəlip uningoga qoxuldi. Bularning həmmisi Manassəh kəbilisining mingbexiliri idi. **21** Ular Dawut qaraxqileroja qarxi jəng kiloyanda uningoga yordəmləxti; ularning həmmisi batur palwanlar, qoxundiki yolbaxqilar idi. **22** Qünki xu künlərdə Dawutka yordəmə berix üqün hər küni adəmlər kəlip qoxulup, huddi Hudaning qoxunidək zor bir qoxun bolup kətkənidi. **23** Pərwərdigarning səz-kalami əməlgə axurulup, Saulning padixahlıqini Dawutka elip bərməkqi boloyan qorallanojan jəngqilər yolbaxqiliri bilən Həbronoja, uning yenioja kəldi. Ularining sani təwəndikiqə: — **24** Yəhudalardin kałkan wə nəyze bilən qorallanojanlar jəmiy altə ming səkkiz yüz kixi bolup, həmmisi jənggə təyyarlanoyanidi. **25** Ximeonlardin jənggə təyyarlanoyan batur jəngqilər jəmiy yəttə ming bir yüz kixi, **26** Lawiyulardin jəmiy tət ming altə yüz kixi; **27** Yəhoyada Hərunlarning jəmət bexi bolup, uningoga əgəxkanlər jəmiy üq ming yəttə yüz kixi idi. **28** Yəne yax bir batur jəngqi Zadok wə uning jəmətidin yigirmə ikki yolbaxqi bar idi. **29** Binyaminlardin, Saulning uruk-tuqanliridimnu üq ming kixi bar idi; xu qaojka kədar bularning kəpinqisi Saul jəmətini qollap kəlməktə idi. **30** Əfraitlardin, əz jəmətliridə yüz-abroy tapkan batur əzimətlər jəmiy yigirmə ming səkkiz yüz kixi idi. **31** Manassəh yerim kəbilisi iqidə nami pütülən, Dawutni padixah kəlip tikləxkə kəlgənlər jəmiy on səkkiz ming kixi idi. **32** Issakarlardin zaman-wəziyətini qüxinidojan, Israilning kəndək kəlix kerəklirini bilidojan yolbaxqilar jəmiy ikki yüz kixi idi; ularning həmmə kərinədxiliri ularning əmrigə boysunatti. **33** Zəbulunlardin jənggə təyyarlanoyan, hərhil qoral-yaraojlar bilən qorallanojan, ala kəngüllük kilmaydiojan, Dawutning yordəmigə kəlgən jəmiy əllik ming kixi idi. **34** Naftalilardin yolbaxqi boloyan ming kixi bar idi; ularoja əgixip qolioja kałkan wə nəyze alojanlar jəmiy ottuz yəttə ming kixigə yəttətti. **35** Danlardin jənggə təyyarlanoyan jəmiy yigirmə səkkiz ming altə yüz kixi idi. **36** Axirlardin jənggə qiqip qoxun sepigə atlinixka təyyar boloyan jəmiy kirik ming kixi idi. **37** İordan dəryasining xərk tərpidiki Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim kəbilisidin qolioja hərhil qoral-yaraoj elip jənggə təyyarlanoyan jəmiy bir yüz yigirmə ming kixi idi. **38** Yüqirida tiloja elinojan bu əzimətləring hərbiy yürüxi təkxi bolup, Dawutni pütkül Israil üstigə padixah kəlip tikləx üqün bir jan bir dil bolup, Həbronoja kəlixkanidi; qəlojan Israillarmu bir niyət bir məxsəttə Dawutni padixah kəlip tikləməqqi boluxkanidi. **39** Ular xu yərdə Dawut bilən üq kün

billə yəp-iqip oqizalandi, qünki ularning kərinədxiliri ularoja təyyarlap qoyuxkanidi. **40** Ularining əpquşisidiki həlklər, həttə Issakar, Zəbulun wə Naftalilarning zeminidikilər exək, tögə, kəqir wə kalilaroja artip ularoja nəhayiti kəp ozukluk elip kəlgən; ular zor miqdarda un, ənjür poxkili, züzüm poxkili, xarab, zəyturn meyi wə nurojan qoy-kalilarni yətküzüp berixkanidi; pütkül Israil xad-huramlıqka gəngənidi.

13 Dawut mingbexi, yüzbexi wə barlık yolbaxqilar bilən məshihətəxti; **2** andin pütün Israil ammisioja: «Əgər silər maqul kərsənglar, xundakla bu ixni Hodayimiz Pərwərdigardin dəp bilsənglar, biz Israilning zeminlirining hərəkəysi jaylirioja xu yərdə qəlojan kərinədxilirimizoga həmdə ular bilən billə xəhərlərdə wə etizliklirida turuwatkan kałhin həm Lawiyuleroja muxu yərgə yiojlix toqruluk adəm əwətyayli. **3** Biz Hodayimizning əhdə sandukini məxəgə yətkəp kəlayli; qünki Saulning künliridə heqəysimiz [əhdə sandukil] aldidə Hudadin yol sorap bəkmidük» dedi. **4** Bu ixni pütün amma toşra tapkaqka, həmməyən maqul boluxti. **5** Xunga Dawut Misirning Xiħor dəryasidin tartip Hamat əqiziojəq boloyan pütkül Israil həlqini qəkitirip kəlip, Hudaning əhdə sandukini Kiriat-Yearimdin yətkəp kəlməkqi boldi. **6** Andin Dawut bilən pütkül Israil Hudaning əhdə sandukini yətkəp kəlix üqün Baaləhka, yəni Yəhudaqə təwə boloyan Kiriat-Yearimoja kəldi; ikki kerubning otturisida oltoşuq Pərwərdigar bu əhdə sandukil üstigə Əz namini qoyoyanidi. **7** Ular Hudaning əhdə sandukini Abinadabning əyidin elinojan yəngi bir hərwiqə koydi; Uzzaħ bilən Ahiyo hərwinə həydi. **8** Dawut bilən barlık Israil jəməti Hudaning aldidə hə dəp nəqmə-nawa kəlip, qiltar, təmbur, dəp, qənglar wə kanay-sunaylar qalatti. **9** Ləkin ular Kidon haminioja kəlgəndə kalilar aldioja müdürəp kətip yikiloyanda Uzzaħ əhdə sandukini yəliwalay dəp qolini uningoga sozdi. **10** Uzzaħning əhdə sandukioja qoli təkənlilik üqün, Huda uningoga əzəpliniy uni urup əltürdi. Xuning bilən Uzzaħ xu yərdə Hudaning aldidə əldi. **11** Ləkin Dawut Pərwərdigarning Uzzaħning tenini bəskənlilikə əqqiklandı wə u yərnə «Pəraz-Uzzaħ» dəp atidi; u yəz taki həzirojqə xu nam bilən atilip kəlməktə. **12** Xu küni Dawut Hudadin qorqup: «Mən zadə kəndək kəlip Hudaning əhdə sandukini bu yərgə yətkəp kələyəmən?» dedi. **13** Xunga Dawut əhdə sandukini əzi turuwatkan «Dawut xəħiri»gə yətkəp kəlməy, Gatlik Obəd-Edomning əyigə apirip koydi. **14** Hudaning əhdə sandukil Obəd-Edomning əyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edomning ailisini wə uning barlık təəllukatlırini bərikətli. **14** Tur padixahı Hiram Dawut bilən kərtəxüxkə əqlilərnə, xundakla uning üqün orda selixka kədir yəyojqı, taxqi wə yəyojqaklarni əwətti. **2** Bu qaojda Dawut Pərwərdigarning əzini Israil üstigə həkümranlık kilidojan padixah boluxka jəzmən tikləydiyənlikini kərup yətti; qünki Pərwərdigar Əz həlqi Israil üqün uning padixahlıqini gülləndürgənidi. **3** Dawut Yerusəlemdə yəne birmunqə hotun aldi həmdə yəne oşul-kizlarni kərdi. **4** Təwəndiklər uning Yerusəlemdə kərgən pərzəntlirining isimliri: Xammuya, Xobab, Natan, Sulayman, **5** İbħar, Əlixuya, Əlpəlat, **6** Nogah, Nəfəg, Yəfiya, **7** Əlixama, Bəəliyada wə Əlifəlat. **8** Dawutning məshih kəlinip pütkül Israilning üstigə padixah kilinojanlikini angliqan Filistiyələring həmmisi Dawut bilən kərxilixix pürsitiini izləp kəldi; Dawut buni anglap ularoja qarxi jənggə atlandı. **9** Filistiyələr «Rəfayim jiləjisi»oja bulang-talang kiləjili kirdi. **10** Dawut Hudadin: «Mən Filistiyəlgə qarxi jənggə qışam bolamdu? Ular ni mening koluməja tapxuramsən?» dəp soriwidi, Pərwərdigar uningəja:

«Jənggə qik, Mən ularni səzsiz kolungoşa tapxurimən» dedi. **11** Filistiyələr Baal-Pərazimoşa hujum qiləjili kəlgənda, Dawut ularni xu yərdə məşlup kildi wə: «Huda mening kolum arkilik düxmənlirim üstigə huddi kalkün yarni elip kətkəndək bəşüp kirdi» dedi. Xunga u yər «Baal-Pərazim» dəp atalojan. **12** Filistiyələr əzlrining bətlirini xu yərgə taxlap qaçqanlıktin, Dawut adəmlirigə ularni keydürüwetixni tapilidi. **13** Filistiyələr yənə həliki jilojioşa bulang-talang qiləjili kiriwidi, **14** Dawut yənə Hudadin yol soridi. Huda uningə: «Ular ni arkisidin koşlimay, əgip ətüp, ularoşa üjmilikning udulidin hujum qiləjil. **15** Sən üjmə dərəhlirining üstidin ayaş tiwixini anglinx bilənla jənggə atlan; qünki u qəşda Huda sening aldingda Filistiyələrnin kəxunioşa hujuməşa qikқан bolidu» dedi. **16** Xuning bilən Dawut Hudaning degini boyiqə ix tutup, Filistiyələrnin kəxunioşa Gibeondin Gəzərgiqə koşlap zərbə bərdi. **17** Xu səwəbtin Dawutning xəhriti barlik yurtzəminlarəşa pur kətti, Pərwərdigar uning kərkunqini barlik əllərnin üstigə saldi.

15 Dawut Dawut xəhridə əzigə əy-ordilar saldurdi, həm Hudaning əhdə sanduqioşa jay hazirlidi wə uningə qədir tiktürdi. **2** U qəşda Dawut: «Hudaning əhdə sanduqini Lawiyələrdin bəlek kixilərnin kətürüxigə bolmaydu, qünki Pərwərdigar uni kətürüxə wə mənggü əzining hizmitidə boluxka xularni talliojanidi» dedi. **3** Andin Dawut Pərwərdigarning əhdə sanduqini hazirlap qəyojan yərgə yətkəx üqün pütkül Israillarni Yerusalemoşa yiojdi. **4** Dawut yənə Hərunning əwladlirini wə Lawiyələrnin yiojdi: **5** Kohətnin əwladliri jəmət bəxi boləjan Uriyə wə uning kərandaxliri bir yüz yigirmə kixi; **6** Mərarə əwladliridin jəmət bəxi boləjan Asaya wə uning kərandaxliridin ikki yüz yigirmə kixi; **7** Gərxomning əwladliridin jəmət bəxi boləjan Yoel wə uning kərandaxliri bir yüz ottuz kixi; **8** Əlifafanning əwladliridin jəmət bəxi boləjan Xəmayə wə uning kərandaxliri ikki yüz kixi; **9** Həbronning əwladliridin jəmət bəxi boləjan Əliyə wə uning kərandaxliri səksən kixi; **10** Uzziyəlnin əwladliridin jəmət bəxi boləjan Amminadab wə uning kərandaxliri bir yüz on ikki kixi idi. **11** Dawut kəhnlərdin Zadək bilən Abiyatarni, xuningdə lawiylərdin Uriyə, Asaya, Yoel, Xəmayə, Əliyə wə Amminadabni qəkirtip kelip ularəşa: **12** «Silər Lawiy jəmətinin bəxlirilsilər; əzünlarni wə silərnin kərandaxliringlearni Israilning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini mən təyyarlap qəyojan yərgə kətürüp kelix üqün pak qilinglar. **13** Qünki ilgiri silər xundək qilmay, bəlgiləngə tərtpi boyiqə uningdin yol sorimiojimizdin Huda yimiz Pərwərdigar bizgə zərbə bərgən» dedi. **14** Xuning bilən kəhnlər bilən Lawiyələr Israilning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp mənxiş üqün əzlrini pak kildi. **15** Lawiyələr əmdi Musaning Pərwərdigarning səz-kalamini bilən tapiliojini boyiqə, Hudaning əhdə sanduqini baldək bilən mürisigə elip kətürdi. **16** Dawut yənə Lawiyələrnin yolbaxqilərioşa əzlrining kərandaxliridin nəşmiqilərnə təyinləxni buyrudi; ular jümlidin təmbur, qiltar, jənglər kətarlik hərhil sazlar ni qəlip əwazini yukiri kətürüp xad-huramlik iqidə küy eytixka təyinlədi. **17** Xunglaxka, Lawiyələr Yoelning oşli Həmanni wə uning jəmətidiki Bərekiyaning oşli Asafni həm ularning kərandaxliridin boləjan Mərarələrdin Kuxayəhning oşli Etanni bəlgilidi. **18** Ular bilən birliktə yənə kərandaxliridin Zəkəriya, Bin, Yaaziyə, Xəmiramot, Yəhiyə, Unni, Eliab, Binayə, Maaseyah, Mattitiyah, Əlifələh, Məkniaya həm dərəwəwən Obəd-Edom bilən Jəiyəlni ikkinqin dərjilik ətrət qilip təxkillidi. **19** Nəşmiqi Həman, Asaf wə Etanlar mis qənglər qəlip, yəngrak

awaz qikəratiti; **20** Zəkəriya, Yaaziyə, Xəmiramot, Yəhiyə, Unni, Eliab, Maaseyah wə Binayələr təmbur qəlip «Alamot uslubi»də təngkəx qilətti; **21** Mattitiyah, Əlifələh, Məkniaya, Obəd-Edom, Jəiyə wə Azaziyələr qiltar qəlip bəxləmlilik qilip, «Xəminit uslubi»də təngkəx bolətti. **22** Lawiyələrnin yolbaxqisi Kənaniaya muzikioşa nəhayiti pıxik boləqəqka, məhsus nəşmə-nəwəqiləqka məs'ul bolup muzika əgəttiti. **23** Bərekiya bilən Əlkanah əhdə sanduqioşa məs'ul ixikbəqərlər idi. **24** Xəbania, Yəhəxəfat, Nətanəl, Amasay, Zəkəriya, Binaya wə Əliezər kətarlik kəhnlər Hudaning əhdə sanduqini aldida kanay qalətti; Obəd-Edom bilən Yəhiyəhmu əhdə sanduqioşa məs'ul ixikbəqər qilənip qəyulojanidi. **25** Xuning bilən Dawut Israil əksəkəlləri wə mingbexi kətarliklər bilən birgə Obəd-Edomning əyidin huxəllikə qəmgən həlda Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp qikqili bərdi. **26** Wə xundək boldiki, [Dawutlar] Huda Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp məngəjan Lawiyələroşa yərdəm bərgənlirini kərup, yəttə buka wə yəttə koşqər kərbənlilik kildi. **27** Dawut wə xundək əhdə sanduqini kətüridəjan Lawiyələr həm də nəşmiqilər həm nəşmə-nəwə bəxi boləjan Kənaniyələrnin həmmisi kanap libas kiyixkənidi; Dawut uning üstigə yənə kanap əfəd kiygənidi. **28** Pütkül Israil həlki əmdi xu tərəkidə təntənə qiləp, burəşa, kanay, jəngjəng, təmbur, qiltar kətarlik türük sazlar bilən yukiri əwazda muzika qəlip, Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp kelixti. **29** Pərwərdigarning əhdə sanduqini Dawut xəhriyə yətip kəlgənda Saulning kizi Mikəl pənjirdin təwəngə qərap turətti; u Dawutning səkrəp oynap-qəlip təntənə qiləwatqinini kərup iqidə uni zənglik kildi.

16 Ular Hudaning əhdə sanduqini kətürüp kirip Dawut uningə hazirlap qəyojan qədirning otturisioşa qəyup, andin Hudaning aldida kəydürmə kərbənlilik bilən inəklilik kərbənlilik sündi. **2** Dawut kəydürmə kərbənlilik bilən inəklilik kərbənlilik sunup boləjanidin kəyin Pərwərdigarning namida həlqə bəht tilidi. **3** U yənə əy-əyal kəyup Israillərnin hər birigə birdin nan, birdin horma poxkili, birdin üzüm poxkili üləxtürüp bərdi. **4** Dawut bir kəsim Lawiyələroşa Pərwərdigarning əhdə sanduqini aldida hizməttə bolux, yəni dua-tiləwət okux, Israilning Hudasi Pərwərdigaroşa təxəkkür-rəhmət eytix wə küy-munajət okuxni buyrudi. **5** Ularınin yolbaxqisi bolsa Asaf, andin Zəkəriya idi; bəxliləri bolsa Jəiyə, Xəmiramot, Yəhiyə, Mattitiyah, Eliab, Binaya, Obəd-Edom wə Jəiyəllər idi. Ular təmbur-qiltar qəlixka qəyuldi; Asaf bolsa qənglərnə qalətti. **6** Binaya bilən Yəhəziyəldin ibarət ikki kəhni Hudaning əhdə sanduqini aldida hərdəim kanay qəlixka qəyuldi. **7** Xu küni Dawut Asaf wə kərandaxlirini Pərwərdigaroşa təxəkkür-rəhmət eytixka bəlgiləp ularəşa birinqidin munu küyni tapxurdi: — **8** «Pərwərdigaroşa təxəkkür qilinglar, uning namini qəkirip nida qilinglar, Uning qiləjanlirini əllər arisida ayan qilinglar! **9** Uningəşa nəhxlər eytip, Uni küylənglar, Uning pütkül kəramət məjiziləri üstidə seşinip oylinqlar. **10** Muqəddəs namidin pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarni izdigilərnin kəngli xadlansun! **11** Pərwərdigarni wə Uning kudritini izdənglar, Uning yüz-huzurini tohtimay izdənglar. **12** Uning yarətkən məjizilirini, Kəramət əlamətlirini həm əozjədin qikқан həkümlirini əstə tutunglar, **13** I uning küli Israilning nəslə, Əzi talliojanliri, Yəqubning oşulliri! **14** U, Pərwərdigar — Huda yimiz, Uning həkümləri pütkül yər yüzididur. **15** U Əzi tüzgən əhdini əbədi yəzənglarda tutunglar — Bu uning ming əwladqə wədiləxən səzidur — **16** İbrahəim bilən tüzgən əhdisi, Yəni İshəqka iqkən kəsimidur. **17** U buni Yəqubkəmu nizam dəp jəzmləxtürdi, Israiləşa əbədi əhdə qilip bərip: — **18** «Səngə

Kanaan zeminini berimən, Uni mirasing boləjan nesiwəng kili-mən» — dedi. **19** U qəoqda silər əjiz idinglar, adiminglar az həm u yərdə musapir idinglar; **20** Bu əldin u əlgə, bir kəbilidin yanə bir kəbiligə kəqūp yürgən. **21** Pərwərdigar həkəndək adəmning ularni bəzək kili-xioqə yol koymidi, Ular ni dəp padixahlarəjimu tənbi-hə berip: — **22** «Mən məsih kili-olanlarəja təgma, Pəyojəmbərlirimgə yaman ix kilmə!» — dedi. **23** Pütün jaħan, Pərwərdigarni küylənglar, Nijatini hər küni elan kilinglar! **24** Uning julasini əllərdə bayan kilinglar, Uning məjizilirini barlik həlkələr arisida jakarlanglar. **25** Qünki Pərwərdigarimiz uluqdur, Zor həmdusanaqə layiktur; U barlik ilahlərdin üstün, Uningdin kərkux kerəktur; **26** Qünki barlik əllərnin ilahləri — butlar halas, Birək Pərwərdigar asman-pələkni yaratkəndur. **27** Xanuxəwkət wə həywət Uning əldida, Kudrət wə huxluk Uning jayididur. **28** Pərwərdigarəja təallukuni bərgəysilər, i əl-kəbililər, Pərwərdigarəja xan-xə-rəp wə kudrətni bərgəysilər! **29** Pərwərdigarning namiəja layik boləjan xan-xəhrətni Uningəja bərgəysilər; Sowəja-salam elip Uning əldioqə kiringlar, Pərwərdigarəja pak-mukəddəslikning güzəllikidə səjdə kilinglar; **30** Pütkül yər-yüzi, Uning əldida tivrənglar! Dunya məzmut kili-olan, u təwrənmə əsla. **31** Asmanlar xadlansun, wə yər-jaħan hux bolsun, Əllər arisida elan kilinsun: — «Pərwərdigar həküm süridul!». **32** Dengiz-okyan wə uningəja toləjan həmmə qukan selip jux ursun! Dalilar həm ulardiki həmmə yayrisun! **33** U qəoqda ormandiki pütkül dərəhlər Pərwərdigar əldida yanğritip nahxa eytidu; Qünki mana, U pütün jaħanni sorək kili-xə kəlidul! **34** Pərwərdigarəja təxəkkür eytinglar! Qünki U məhribəndur, Əbədiydur Uning məhİR-mu-həbbiti. **35** Wə: Bizni kütquzəjin, i nijatimiz boləjan Huda! Bizni [yeningəja] yətiwəloqaysan, Mukəddəs namingəja təxəkkür kili-xə, Yayrap Seni mədhijiləxkə, Bizni əllərdin kütquzup qikkəysən! — dənglar! **36** İsrailning Hudasi boləjan Pərwərdigarəja, Əzəldin ta əbədgiqə təxəkkür-mədhijə kayturulsun! Pütkül həlk «Amin!» dedi həmdə Pərwərdigarəja həmdusana okuxti. **37** [Dawut] xu yərdə, yəni Pərwərdigarning əhdə sanduqi əldida hər kündiki wəzi-pəgə muwəpik, əhdə sanduqi əldidiki hizməttə dawamlik boluxkə Asaf bilən uning kərindaxlirini kəldurup qoydi; **38** Ularınin iqidə Obəd-Edom bilən uning kərindaxliridin atnix səkkiz kixi bar idi; xuningdək Yədutunning oqlı Obəd-Edom bilən Hosah dərwəziwənləkkə qoyuldi. **39** Kaħin Zadok bilən uning kaħin kərindaxliri Gibəon egizlikidiki Pərwərdigarning qədri əldida, **40** Pərwərdigarning İsrailəja tapilioqan kanun-əhkəmlirida barlik yezilojini boyiqə, hər küni ətisi-ahximi keydürmə kurbənlük kurbəngəhi üstidə Pərwərdigarəja atəp keydürmə kurbənlükə xənuxkə qoyuldi. **41** Ular bilən billə boləjanlar, yəni Həman, Yəduətan wə kałəjan tallənoqanlar, xundəklə barlik ismi tiziloqanlar Pərwərdigarəja təxəkkür-rəhmət eytxkə qoyuldi (qünki Uning əzgərməs mu-həbbiti əbədgiqidur!). **42** Həman wə Yəduətan bolsa nəoşimqiliklə, jümlidin kanəy, jəng-jəng wə barlik mədhijə sazlırini qəlixkə məs'ul kilindi. Yəduətanning oqulliri dərwəziqə qarəxkə qoyuldi. **43** Bu ixlərdin keyin barlik həlkə əz əylirigə kaytixti; Dawutmu əz əyidiki-lərgə bəht tiləxkə kaytti.

17 Dawut əz əyidə turuwatqan qəoqida, Natan pəyojəmbərgə: «Kəra, mən kədir yəoqıqıdın yasaləjan əyde turuwatımən, Pərwərdigarning əhdə sanduqi bolsa qədir pərdiliri astida turuwatıdu» dedi. **2** Natan Dawutkə: «Kənglūngdə pütkülirənggə əməl kili-olan; qünki Huda sən bilən billidur!» — dedi. **3** Xu küni kəqıdə Hudaning səzi Natənoqə kelip yətti: **4** «Sən berip kulum Dawutkə mundək dəgin: — Pərwərdigar mundək dəydu: Sən Mən üqün turaloq əy salsəng bolməydu. **5**

Qünki mən İsrailarni bəxlap qikkən kündin tartip bügüngə kədar bir əyde turup bəkmioqanmən, pəkət bu qədirdin u qədiroqə, bir qədiringə bəxkə birigə yətkilip yürdüüm, halas. **6** Mən İsrail həlkı bilən billə məyli kəyərgə bərməy, həkəqan İsrailning birəz həkimioqə, yəni Mening həlkimni bəxkni tapilioqan birərsigə: Nəmixkə silər Manga kədir yəoqıqıdın əy selip bərməysilər? — dedimmu? **7** Əmđi sən kulum Dawutkə mundək dəgin: — Saməwi koxunlarınin Sərdari boləjan Pərwərdigar eytiduki, Mən seni əmđi yaylaklardin, qoylarınin arkisidin elip, həlkim İsrailning üstigə əmir bolux üqün qəkırtip qıktım. **8** Məyli kəyərgə bərmioqin, Mən haman sening bilən billə boldum wə sening əldingdin barlik düxmənlirəngni yətkitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nəm-xəhrətkə igə boləjəndək seni nəm-xəhrətkə sazəwər kildim. **9** Mən həlkim boləjan İsrailəja bir jəy ni bəkitip, ularni xu yərdə tiki-p əstürimən; xuning bilən ular əz zeminida turidioqan, parəkəndiqiliklə uqriməydidəjan bolidu. Rəzillər dəsləptidiki-dək wə mən həlkim İsrail üstigə həkümranlik kili-xə həkimlarni təyinligən künlərdiki-dək, ularəja kaytidin zulum salməydu. Mən barlik düxmənlirəngni səngə bəkindürdimən. Wə mənki Pərwərdigar səngə xuni eytip kəyayki, mən sening üqün bir əy ni yasəp berimən! **11** Sening künlirəng toxup, atə-bowiliringning yəniəja kaytkən wəktəngdə sening nəsləngdin, yəni oqullirəngdin birini sening ornəngni basidioqan kili-mən; Mən uning padixahləğini mətəhəkəm kili-mən. **12** U Manga bir əy yasəydu, Mən uning padixahlək təhtini mənggü mətəhəkəm kili-mən. **13** Mən uningəja atə bolimən, u Manga oqlı bolidu; məhri-xəpkitimni seningdin əwwəl ətkən [idarə kili-olan] judə kili-olan mətəhəkəm uningdin hərgiz judə kilməymən; **14** uni Mening əyümdə wə Mening padixahləkimdə mənggü turəquzimən; uning təhti mənggü məzmut bolup turəquzulidu. **15** Natan bu barlik səzlər wə barlik wəhijəni həkənmə kəldurməy, Dawutkə eytip bərdi. **16** Xuning bilən Dawut kirip Pərwərdigarning əldida olturup mundək dedi: «İ Huda Pərwərdigar, mən zədi kim idim, mening əyüm nəmə idi, Sən mənə muxu dərijigə kəturgüdək? **17** Ləkin i Huda Pərwərdigar, [bu mərtiwigə kəturgingin] sening nəzirəngdə kiki-kinə bir ix həsəbləndi; qünki Sən mən kuluməngni əyining yirək kəlgüsi toquruluk səzlidəng wə mən uluq mərtiwilik zət dəp kəridəng, i Huda Pərwərdigar! **18** Sən kəminəng üstigə qüxürgən xundək xən-xə-rəp toquruluk Dawut Səngə nəmə diyəlisun? Qünki Sən dərwəxə Əz kuluməngni Əzünig bilisən. **19** Aħ Pərwərdigar, pəkİR kulum üqün həmdə Əz kənglūngdiki niyiting boyiqə bu barlik uluqlukni kərsitip, bu qəng ixlərnin həmmisini ayan kilding. **20** Aħ Pərwərdigar, kulikimiz toluq əngliəjini boyiqə Səngə təng kəlgüdək həkəkim yəq; Seningdin bələk həkəbir ilah yəktur. **21** Dunyada kəysi bir əl həlkim İsrailəja təng kəlelisun? Ular ni Əzünigə has bərdin bir həlkə bolux üqün kütulduruxkə bərdəng həmdə Misirdin kütuldurup qikkən həlkim əldidin yət əlləni kəoqlap qikİRip, uluqlar wə bəhəywət ixlər arkilik Əz nəminəni tikliding! **22** Sən həlkim İsrailni mənggü Əzünigning həlkim kilding; aħ Pərwərdigar, Sənmə ularning Hudasi boldung. **23** Aħ Pərwərdigar, əmđi pəkİR kulum wə uning əyi toquruluk kili-olan wədəng mənggügə əməl kilinsun; Sən dəgənlirəng boyiqə ixni ədə kili-olan! **24** Amin, wədəng əməl kilinsun, xundəklə nəminəng mənggü uluqlansun, kixilər: «Saməwi koxunlarınin Sərdari Pərwərdigar İsrailning Hudasi, həkikətən İsrailəja Hudədur!» desun; wə xundək bolup, pəkİR kulum Dawutning əy-jəməti Sening əldingdə məzmut turəquzulsun. **25** Aħ Huda yim, Sən pəkİR kuluməngə səngə əy yasəymən, dəgən wəhijə kəltürdüng; xungə kuluməng Sening əldingdə muxundək dua kili-xə jür'ət kildi. **26**

Ah Pərvərdigar, Sən birdinbir Hudadursən, Sən pekir kұлunğoşa muxundaq amətni berixni wəda kılding; **27** Əmdi pekir kұлunğning əy-jəmətigə iltipət kılıp, uning Sening aldingda mənggü turuxioğa saqlıoıyasən. Qünki Sən, ah Pərvərdigar, [pekirning əy-jəmətigə] iltipət kılding wə xuning bilən u mənggüə bəht-iltipatka nesip bolidu».

18 Xu ixtin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyəlgə hujum kılıp ularnı boysundurup, ularning kolidin Gatni wə uningə tawə yeza-kəntləri tartıwaldi. **2** U yəna Moabiyəlaroşa hujum kıldı; Moabiyəlar uningə bekinip, olpan tələydiəjan boldi. **3** Zohəning padixahı Hədad'əzər öz təwəsini Əfrat dəryasiətiqə kengaytixkə atlinip qıkkanda, Dawut taki Hamatka kədar uningə hujum kıldı. **4** Dawut uning ming jəng hərəwisi olja aldı, yəttə ming atlık ləxkirini, yigirmə ming piyədə ləxkirini əsir aldı. Dawut barlık jəng hərəwilirining atlırining peyini kirkitiwətip, pəkət yüz hərəwioğa koxkidək atnila elip kaldi. **5** Dəməxktiki Suriyələr Zohəning padixahı Hədad'əzərgə yərdəm berixkə kəldi; Dawut Suriyələdin yigirmə ikki ming əskərnı ɵltürdi. **6** Dawut Suriyədiki Dəməxk rayoniəğa kərawul ətrətlirini turozuwidi, Suriyələr Dawutka bekinip, uningə olpan tələydiəjan boldi. Dawut kəyərgə [jənggə] qıkmisun, Pərvərdigar uni koođdap turdi. **7** Dawut Hədad'əzərnıng hizmətkərliri ixlitidiəjan altun kəlkanlarning həmmisini Yerusalemoğa elip kəytti. **8** U yəna Hədad'əzərgə təwə Tibhət bilən kundin ibarət ikki xəhərdin nuroşun mis olja aldı; keyinki zamanlarda Sulayman muxu mislarnı ixlitip mis kəl, mis tüwrtiklər wə baxka barlık mis əswəblərnı yasatkan. **9** Hamat padixahı Tow Dawutning Zohə padixahı Hədad'əzərnıng pütün koxunini məoşlup kiəjanlikini anglap, **10** Əz oşli Hədorərnı Dawutka salam berip, uning Hədad'əzər bilən jəng kılıp, uni məoşlup kiəjan oşlibisini təbrikləxkə əwətti. Qünki Tow əslidə Hədad'əzər bilən daim uruxup turatti. Hədorərn hərəhil altun, kümüx, mis əswəb-jəbduklarnı sowəğa kılıp əkəldi. **11** Dawut padixah bu əswəb-jəbduklarnı hərəkəysi əllərdin, jümlidin Edom, Moab, Ammonlardin, Filistiyələrdin wə Amaləklərdin olja əloşan altun-kümüxlər bilən koxup həmmisini Pərvərdigarə bəoşixlidi. **12** Zəruıyaning oşli Abixay «Xor wədisi»da Edomiylərdin ol sakkiz ming ədəmni ɵltürdi. **13** Dawut Edomda kərawul ətrətlirini turozıdı; Edomlarning həmmisi Dawutka bekindi. Dawut kəyərgə jənggə qıkmisun, Pərvərdigar uni koođdap turdi. **14** Dawut padixah bolup pütün İsrail üstigə həkümrənlık kılıp, barlık həkigə ədalət wə həkkanıylik bilən muamilə kıldı. **15** Zəruıyaning oşli Yoab koxunəğa sərdar, Ahiludning oşli Yəhoşafat mirza, **16** Ahitubning oşli Zadək bilən Abiyatarning oşli Abimələk [bax] kəhin, Xəwxə katip, **17** Yəhoşafadning oşli Binaya Kərətiyələr bilən Pələtiyələrnıng yolbaxqisi idi; Dawutning oşulliri uning yənidiki əmədlərlər boldi.

19 Keyinki wəqitlərdə xundak boldiki, Ammonlarning padixahı Nahax əldi; oşli Hənan ornioğa padixah boldi. **2** Dawut: «Nahax mənə iltipət kərsətkini üqün, uning oşli Hənanəğa iltipət kərsitimən» dəp, ətəsining pətəsigə uning kənglini soraxkə Hənanning yəniəğa əqlilərnı əwətti. Dawutning əqliliri Ammonlarning zəminəğa yətip kəlip, kənglini sorioşli Hənan bilən kəruxməkəqi boldi. **3** Ləkin Ammonlarning əmədlərliri Hənanəğa: «Dawutni rastla atlırining izzət-hərmitini kılıp siligə kəngül sorioşli ədəm əwətiptu, dəp kəramla? Uning hizmətkərlirining əzlırining əldiliriəğa kəlixı bu yərnı küzitix, əoşdurmiqilik kılıx, qərləx üqün əməsmidu?» — dedi. **4** Xuning bilən Hənan Dawutning hizmətkərlirini tutup,

ularning saqal-burutlırini qüxürgüzüwətip həm kiyimlirining bəldin təwinini kastürüwətip andin ularni kəyüwətti. **5** Bəzilər kəlip Dawutka əqlilərnıng əhwalini ukturdi; u ularni kütüwəlixkə əldioğa ədəm əwətti, qünki ular tolimu iza-ahənəttə kəloşanıdi. Xunga padixah ularəğa: «Saqal-burutınglar əskiqlik Yəriho xəhəridə turup andin yənip kəlinglar» dedi. **6** Ammonlar əzlırining Dawutning nəpəritigə uqriəjanlikini bildi, Hənan wə Ammonlar Aram-Nahəraim, Aram-Maakəh wə Zohəhdin jəng hərəwisi wə atlık ləxkər yalləxkə ədəm əwətip ming talant kümüx bərdi. **7** Ular ottuz ikki ming jəng hərəwisi, xundəklə Maakəh padixahı bilən uning koxunini yallıwaldi; ular Mədəbaning əldioğa kəlip bargəh kurdi. Ammonlarnı jəng kılıx üqün hərəkəysi xəhərliridin kəlip jəm boluxti. **8** Dawut bunı anglap Yoab bilən barlık əskər koxunini [ularning əldioğa] qıkkardı. **9** Ammonlar qıqip xəhər dərwəzəsining əldidə səp tüzüp turdi; jənggə atlinip qıqqan padixəhərlarnı dalada ayrım səp tüzüp turuxti. **10** Yoab əzərnıng əldi-kəynidin hujuməğa uqraydiəjanlikini kəruş, pütün İsrəildin bir kışim sərəhil ədəmlərnı tallap, Suriyələr bilən jəng kılıxkə ularni səptə turozıdı; **11** u kəloşan ədəmlirini inisi Abixayəğa təpxurdi, xuningdək ular əzlırini Ammonlar bilən jəng kılıxkə səp kılıp təyyarlıdi. **12** Yoab Abixayəğa: «Əgər Suriyələr mənə küqlik kəlsə, sən mənə yərdəm bərgəysən; əmma Ammonlar sənə küqlik kəlsə, mən bərip sənə yərdəm bəray. **13** Jür'ətlik boləjin! Əz həkımız üqün wə Hədayimizning xəhərliri üqün bətlərlək kiləyli. Pərvərdigar Əzigə layik kəruşingini kiəloşay! — dedi. **14** Əmdi Yoab wə uning bilən boləjan ədəmlər Suriyəlgə hujum kiəloşli qıkti; Suriyələr uning əldidin qaçti. **15** Suriyələrnıng kəqkanlikini kərgən Ammonlarnı Yoabning inisi Abixayning əldidin kəqip, xəhərgə keriwaldi. Andin Yoab Yerusalemoğa kəytip kəldi. **16** Suriyələr bəlsə əzlırining İsrəillarning əldidə məoşlup boləjini kərgəndə, əlqi əwətip, [Əfrat] dəryəsining u təripidiki Suriyələrnı qəkırtip kəldi. Hədad'əzərnıng koxunining sərdari boləjan Xofək ularəğa yətkəqi idi. **17** Buningdin həwər tapkan Dawut pütükül İsrail həkini yioşip İordən dəryəsidin ətüp, Suriyələrnıng yəniəğa kəlip ularəğa kərxı səp tüzüp turdi. Dawutning səp tüzəjanlikini kərgən Suriyələr jənggə atlandı. **18** Suriyələr İsrəillarning əldidin qaçti; Dawut Suriyələrdin yəttə ming jəng hərəwilikni wə kirik ming piyədə ləxkərnı ɵltürdi wə yəna Suriyələrnıng sərdari Xofəkni ɵltürdi. **19** Hədad'əzərnıng əmədlərliri İsrail əldidə yəngilərnıng kərgəndə, Dawut bilən sülh kılıp uningəğa bekindi; xuningdin keyin Suriyələr ikkinqi Ammoniyləroğa yərdəm berixni haliməydiəjan boldi.

20 Xundak boldiki, yəngi yilning bəxidə, padixəhərlər jənggə atlanəjan wəqitdə, Yoab küqlik kışimni bəxləp kəlip, Ammonlarning yərlirini wəyrən kılıp, andin Rəbbəhni muhasirəgə əldi. U qəoədə Dawut Yerusalemdə turuwətatıdi. **2** Yoab Rəbbəhəğa hujum kılıp xəhərnı wəyrən kılıp təxłidi. **2** Dawut ularning padixəhənin bəxidin təjni eliwidi (altunıning eoşirlikı bir talant qıkti, uningəğa yəqutlar konduruloşanıdi), kixilər bu təjni Dawutning bəxiəğa kiydirüp koydi. Dawut xəhərdin yəna nuroşun jəng oşniyəmlirini elip kətti. **3** U yəna xəhərdiki həkni elip qıqip hərə, jotu wə palta bilən ixləxkə səldi; Dawut Ammonning hərəkəysi xəhərliridiki həkklərnımu xundək ixlətti; andin Dawut kəpqlik bilən Yerusalemoğa kəytti. **4** Xu wəqədin keyin [İsrəillər] Gəzərdə Filistiyələr bilən soşuxti; u qəoədə Huxətlik Sibbikay Rəfəyiyərdin boləjan Sippay isimlik birini ɵltürüwətti, Filistiyələr tiz pükti. **5** Keyinqə [İsrəillər] bilən Filistiyələr yəna soşuxti; Yərnıning oşli Əlhənan Gatlik Goliyatning inisi Lahmini ɵltürdi; bu ədəmning nəyisizining dəstisi bəpkərnıng əkədək tom idi. **6** Keyinki wəqitlərdə Gəttə

yənə soxux boldi; u yərdə nəhayiti bəstlik bir adam bar idi, uning kolidimu, putidimu altidin barmak bolup, jəmiy yigirmə tət barmiki bar idi; umu Rəfəyiyarlardin idi. **7** Bu adam Israillarni tillioyli turuwidi, Dawutning akisi Ximiyaning oqli Yonatan qikiq uni ɵltürüwətti. **8** Bular Gatlik Rafaning əwladliri bolup, həmmisi Dawut wə uning hizmətkarlırining kolidə ɵldi.

21 Xəytan Israillaroqə zərbə berix üqün, Dawutni Israillarni sanaktin ɵtküzüxkə eziktürdi. **2** Xunga Dawut Yoabkə wə həkning yolbaxqiliroqə: «Silər Bəər-Xəbadin Danociqə arilap Israillarni sanaktin ɵtküzüp kelip mening bilən kərixüinglar, ularning sanini biləy» dedi. **3** Ləkin Yoab jawabən: —«Pərwərdigar Əz həklini hazir mayli qanqilik bolsun, yüz həssə axuruwətkəy. Ləkin i hojam padixahim, ularning həmmisi ɵzüngning hizmitingdə turuwatqanlar əməsmu? Hojam bu ixni zadi nemə dəp tələp kiliidu? Hojam Israilni nemixkə gunahkə muptila kiliidila?» — dedi. **4** Ləkin padixahning sezi Yoabning sezini besip qixiti; xunga Yoab qikiq pütün Israil zeminini arilap Yerusalemoqə kaytip kəldi. **5** Yoab sanaktin ɵtküzülgən həkning sanini Dawutkə məlum kildi; pütün Israildə kolida kiliq kətürələydiqən adəmlər bir milyun bir yüz ming; Yəhudalardin kolida kiliq kətürələydiqən adəmlər tət yüz yətmix ming bolup qikti. **6** Birəq Lawiyalar bilən Binyaminlarla sanakqə kirmidi; qünki padixahning bu buyruqi Yoabning nəziridə yirginqlik idi. **7** Huda bu ixni yaman kərgəqkə, Israillaroqə zərbə bərdi. **8** Dawut Hudaqə: «Mən bu ixni kiliq qong gunah ɵtküzüptimən; əmdi mənki kulungning bu qəbihlikini kəqürüxingni tiləymən, qünki mən tolimu əhmikəna ix kiptimən» — dedi. **9** Pərwərdigar Dawutning aldin kərgüqisi bolqən Gadkə: **10** Sən berip Dawutkə eyti: «Pərwərdigar mundaq dəyduki, Mən sanga üq bala-qazani aldingdə qoyimən; xuningdin birini talliwal, Mən xuni bəxinglaroqə qüxürimən» degin, — dedi. **11** Xuning bilən Gad Dawutning yəniqə kelip: «Pərwərdigar mundaq dəydu: **12** «Kəni tallioqin: Ya üq yil aqarqiliktə kəlixitin, ya üq ay düxmənlərnəng aldin qəqip, yawliring tərpidin qoqlap kiliqlinixidin wə yaki üq kün Pərwərdigarning kiliqining uruxi — yəni waba kesilining zeminda tarkilixi, Pərwərdigarning Pərixitsining Israilning pütün qəgrisini harab kilixidin birini tallioqin». Əmdi oylinip kər, bir nemə degin; mən meni əwətküqigə nemə dəp jawap bərey?» dedi. **13** Dawut Gadkə: «Mən bək qəttik təngliktə qəldim; əmdi Pərwərdigarning kolioqə qüxəy dəymən, qünki U tolimu xəpətklitkur. Pəkət insanlarning kolioqə qüxnisəm, dəymən» dedi. **14** Xu səwəblik Pərwərdigar Israiloqə waba tarkətti; Israillardin yətmix ming adəm ɵldi. **15** Huda Yerusalemini wəyrən kiliq taxlar üqün bir Pərixitini əwətti; u wəyrən kiliwatqanda, Pərwərdigar əhwalni kərüp ɵzi qüxürqən bu bala-qazadin puxayman kiliq kəldi-də, wəyrən qiləuqi Pərixitigə: «Bəs! Əmdi kolungni tart!» dedi. U qərdə Pərwərdigarning Pərixitsi Yəbusiy Ornaning haminining yəni təratti. **16** Dawut bəxini kətürüp, Pərwərdigarning Pərixitsining asman bilən yərnəng arilikida, kolidiki oqlaptin suqoroqən kiliqini Yerusalemoqə təngləp turəqlanlikini kərdi. Dawut bilən əksəkəllarning həmmisi bəz rəhtək oraloqən haldə yərgə düm yikiydi. **17** Dawut Hudaqə: «Həkning sanini elip qikiqini buyruqəyqi mən əməsmu? Gunah kiliq bu rəzillik ɵtküzüqi məndurmən; bu bir pada qoylar bolsa, zadi nemə kildi? Ah, Pərwərdigar Hudaqim, kolung Əz həkninggə əməs, bəlki mənə wə mening jəmətingə qüxkəy, wabani Əz həkningning üstigə qüxürmigəysən!» dedi. **18** Pərwərdigarning Pərixitsi Gadkə: Sən berip Dawutkə eytkin, u Yəbusiy Ornaning haminioqə qikiq Pərwərdigarə bir kurbəngah salsun, dewidi, **19** Dawut Gadning Pərwərdigarning

namidə eytkini boyiqə xu yərgə qikti. **20** U qərdə Ornan buqday tepiwatətti; Ornan burulup Pərixitini kərüp, ɵzi tət oqli bilən məküwəloqənidi. **21** Dawut Ornaning yəniqə kəlgəndə, u bəxini kətürüp Dawutni kərüp, hamandin qikiq kəldi-də, bəxini yərgə təgküdək egip Dawutkə təzim kildi. **22** Dawut Ornanə: «Hək iqidə taraloqən wabani tosup kəlix üqün, muxu hamanni wə ətrapidiki yərnə mənə setip bərsəng, bu yərdə Pərwərdigarə atəp bir kurbəngah salay dəymən. Sən toluq bəhə qoyup bu yeringni mənə setip bərsəng» dedi. **23** — Alsila, oqəjam padixahning kəndəq kiliqusi kəlsə xundək kiliqəy; kərisila, kurbənlilik kiliqkə kalilarni bərey, hamən tepidiqən tirnilarni otun kiliq kəlisila, buqdayni ax hədiyəsigə ixlətsilə; bularning həmmisini mən ɵzlirogə tuttum, dedi Ornan Dawutkə. **24** «Yək», — dedi Dawut Ornanə, — «kəndəklə bolmisun mən toluq bəhəsi boyiqə setiwəlimən; qünki mən seningkini eliwəlip Pərwərdigarə atisəm bolmaydu, bədəl təlīməy kəydürmə kurbənlilikni hərgiz sunmaymən». **25** Xuning bilən Dawut altə yüz xəkəl altunni əlqəp Ornanə berip u yərnə setiwəldi. **26** Dawut u yərgə Pərwərdigarə atəp bir kurbəngah saldi wə kəydürmə kurbənlilik wə inəkləq kurbənlilik sunup, Pərwərdigarə nida kildi; Pərwərdigar uning tiligini kəbul kərüp, jawabən asmandin kəydürmə kurbənlilik kurbəngahəy qə ot qüxtürdi. **27** Pərwərdigar Pərixitsini buyruwidi, U kiliqini kəytidin oqlipioqə saldi. **28** U qərdə, Dawut Pərwərdigarning Yəbusiyarlardin boləqən Ornaning haminidə uning tilikigə jawab bərgənlilikni kərüp, xu yərdə kurbənlilik sunuxkə bəxliidi. **29** U qərdə, Musa qəldə yasətkən Pərwərdigarning qədri wə kəydürmə kurbənlilik kurbəngahə Gibeonning egizlikidə idi; **30** ləkin Dawut Pərwərdigarning Pərixitsining kiliqidin qorkup, u yərnəng aldiqə berip Hudaqin yol soraxkə jür'ət kiliqəyetti.

22 Xunga Dawut: «Mana bu Pərwərdigar Hudaning ɵyi bolidiqən jay, mana bu Israil üqün kəydürmə kurbənlilik sunidiqən kurbəngah bolidu» — dedi. **2** Dawut Pərwərdigarning ɵyini saldurux üqün Israil zeminidiki yat əldikilərnə yioqini buyrudi hən taxlarni oyuxkə taxqilarni təyinliidi. **3** İxik-dərwəziləroqə ilixitəxə miq wə girə-bəldək yasax üqün nuroqun təmür təyyarlıdi; yənə nuroqun mis təyyarlıdiki, uning ɵqirlikini tarizəlap bolmaytti; **4** u yənə san-sənəksiz kədir yəyiqi təyyarlıdi, qünki Zidonluqlar bilən Turluqlar Dawutkə nuroqun kədir yəyiqi yətküzüp bərgənidi. **5** Dawut kənglidə: «Oqlum Sulayman tehi yax, bir yumran kəqət halas, Pərwərdigarə selinidiqən ɵy nəhayiti bəhəyət wə kəttə boluxi, xən-xəhriti bərlək yurtlarəy yeyilixi kərey; xuning bilən bu ɵygə ketidiqən materiyəllərnə hazirlap qoyuxum kərey» dəp ɵylidi. Xunga Dawut ɵlüxtin ilgiri nuroqun materiyəy hazirlap qoydi. **6** Dawut oqli Sulaymanni kikiqirip uningəy Israilning Hudasi boləqən Pərwərdigarə ɵy selixni tapildi. **7** Dawut Sulaymanə mundaq dedi: «I oqlum, mən əslidə Pərwərdigar Hudaqimning namioqə atəp bir ɵy selixni ɵyliqən, **8** ləkin Pərwərdigarning mənə: «Sən nuroqun adəmning kəninə təkting, nuroqun qong jənglərnə kilding; sening Mening namioqə atəp ɵy selixioqə bolmaydu, qünki sən Mening aldimə nuroqun adəmning kəninə ɵygə təkting. **9** Kərə, seningdin bir ɵqul tərüliidu; u aram-tinqlik adimi bolidu, Mən uni hərə tərəptiki düxmənliridin aram tapküzimən; uning ismi dərwəkə Sulayman atilidu, u təhtiki künliridə Mən Israiləy aram-tinqlik wə əsayixlik atə kiliqimən. **10** U Mening namioqə atəp ɵy salidu; u Mənə ɵqul bolidu, Mən uningəy atə bolaymən; Mən ɵy Israil üstidiki padixəhlik təhtini mənggü məzmüt kiliqimən» deqən sez-kəlamı mənə yətti. **11** I ɵqlum, əmdi Pərwərdigar sening bilən billə boləy! Xuning bilən yolung rawan bolup, Uning sening toquruluk

bərgən wədisi boyıqə Pərwərdigar Hudayingning eyini salisan. **12** Pərwərdigar sanga pəm wə əkil bərgəy wə Israilni idarə kılıxka kərsətmə bərgəy, seni Pərwərdigar Hudayingning mukəddəs kərunioja əməl kılıdiojan kılıqay. **13** Xu waqıtta, Pərwərdigar Israıllar üqün Musəoja tapxurıdan bəlgilimə-həkümlərgə əməl kılıs, yolung rawan bolıdu. Kəysər, batur bol! Korkma, hodukupmu kətmə. **14** Kara, mən Pərwərdigarning eyi üqün japa-müxəkkətlirim arkilik yüz ming talant altun, ming ming talant kümüx wə intayın kəp, san-sanaksız mis, tēmür təyyarlıdim; yənə yaşoq wə tax təyyarlıdim; buningəyə yənə sən kəxsang bolıdu. **15** Buningdin baxka seningdə yənə tax kəsküqi, tamqi, yaşoqqı həm hərhil baxmətləni kılalaydiojan nuroşun ustılar bar; **16** altun-kümüx, mis, tēmür bolsa san-sanaksız; sən ixka tutuxuxka ornungdin tur, Pərwərdigarim sening bilən billə boləy!» **17** Dawut yənə Israıldiki əməldarlarə oqlı Sulaymanoja yərdəm bərxini tapılar: **18** «Hudayinglar boləjan Pərwərdigar silər bilən billə əməsmu? Hər ətrapinglarda silərgə tinq-aramlik bərgən əməsmu? Qünki U bu zemindiki ahalını qoluməyə tapxurdi; zəmin Pərwərdigarning aldidə wə həkining aldidə tizginləndi. **19** Əmđi silər pütün kəlbınglar, pütün jeninglar bilən kəy'iy niyətkə kelip, Hudayinglar boləjan Pərwərdigarni izlənglar; Pərwərdigarning əhdə sandukını wə Hudaning mukəddəshanisidiki qaqa-əswablırını Uning namioja atəp selinojan əyigə apirip qoyux üqün, Pərwərdigar Hudaning mukəddəshanisini selixka ornunglardın qopunglar!» dedi.

23 Dawut kərip künliri toxay dəp qəlojanda, oqlı Sulaymanni Israıl üstigə padixah kılıp tiklidi. **2** Dawut Israıldiki əməldarlarni, kaşınlarni wə Lawıylarni yiođi. **3** Lawıyların otuz yaxtin axkanlarning həmmisi sanəktin ətküzildi; tizimlanəyini boyıqə, ularđın ərlər jəmiy ottuz səkkiz ming kixi idi. **4** Dawut: «Bularning iqidə yigirmə tət ming kixi Pərwərdigarning eyini baxqurux hizmitigə, altə ming kixi əməldar wə sotqılıkka, **5** tət ming kixi dərəwəziwənlikkə wə yənə tət ming kixi mən yəşoqan sazlar bilən Pərwərdigarəyə həmdusana kəx ixioja qoyulsun» — dedi. **6** Dawut ularni Lawıyning oqlı Gərxon, Koşat wə Mərarı jəmətliri boyıqə guruppılarəyə bəldi: — **7** Gərxoniyların Ladan bilən Ximəy bar idi; **8** Ladanning oqlı: tunji oqlı Yəhiyəl, yənə Zitəm bilən Yəldin ibarət üç kixi idi; **9** Ximəyning oqlıdin Xəloom, Həziyəl wə Hərandın ibarət üç kixi idi; yuqırıkılər Ladanning jəmət baxlıqliri idi. **10** Ximəyning oqulliri Jaşat, Zina, Yəux wə Bəriyah, bu tətəyləning həmmisi Ximəyning oqlı idi. **11** Jaşat tunji oqlı, Ziza ikkinqi oqlı idi; Yəux bilən Bəriyahning əwladliri kəp bolmiojaqqa, bir [jəmət guruppisi] dəp hesablanəjan. **12** Kohatning oqulliri Amram, İzhar, Həbron wə Uzziyəldin ibarət tət kixi idi. **13** Amramning oqlı Hərun bilən Musa idi. Hərun bilən uning əwladliri əng mukəddəs buyumların pəklax, Pərwərdigarning aldidə mənggügə [qurbanlıqlarni] sunux, uning hizmitini kılıx, məngügi uning namidin bəht tiləp dua bərixkə ayriəjanidi. **14** Hudaning adimi Musəoja kəlsək, uning əwladliri Lawıy kəbilisidin dəp hesablinip pütülgən. **15** Musaning oqlı Gərxom bilən Əliəzər idi. **16** Gərxomning oqulliridin Xəbuyəl qong oqlı idi. **17** Əliəzərnin oqlı Rəhəbiyə oqlı Əliəzərnin baxka oqlı bolmiojan, lekin Rəhəbiyəning oqulliri nəhayiti kəp idi. **18** İzharning tunji oqlı Xəloom idi. **19** Həbronning oqulliri: tunji oqlı Yeriya, ikkinqi oqlı Amariya, üqinqi oqlı Yəhəziyəl, tətinqi oqlı Jəkamiyam idi. **20** Uzziyəlnin oqulliri: tunji oqlı Mikah, ikkinqi oqlı Yixiya idi. **21** Mərarining oqlı Mahlı bilən Muxi idi; Mahlıning oqlı Əliəzar bilən Kix idi. **22** Əliəzar əlgəndə oqlı yok, kizlirila bar idi; ularning tuəqanliri, yəni Kixning oqulliri u kizlarni

əmrigə aldı. **23** Muxining Mahlı, Edər wə Yəramot degən üçlə oqlı bar idi. **24** Yuqırıkılərnin həmmisi Lawıyning əwladliri bolup, jəmətliri boyıqə, yəni jəmət baxlıri boyıqə yigirmə yaxtin axkan ərkəklər royhatkə elinojan; ular Pərwərdigarning eyidiki wəzipilərnə ətəxkə ismiliri boyıqə tizimlanəjanidi. **25** Qünki Dawut: «Israılnin Hudasi Pərwərdigar Əz həkigə aram bərip, Əzi mənggü Yerusəlemdə makan kılıdu; **26** xuning bilən Lawıyların mukəddəs qədirmi wə uning iqidiki həkəysi qaqa-əswablırni kətürüp yürükning həjiti yok» degənidi. **27** Xunga Dawutning jan üzük aldidiki wəsiyiti boyıqə, Lawıyların yigirmə yaxtin yuqırilərnin həmmisi sanəktin ətküzülgənidi. **28** Uların wəzipisi bolsa Hərunning əwladlirinin yenidə turup, Pərwərdigarning eyining ixlirini kılıx idi; ular həyolaramlarni baxqurux, barlik mukəddəs buyumların pakiz tutux, kışkisi, Pərwərdigarning eyining hizmət wəzipilərnə bejirixkə məs'ul idi; **29** yənə «tizlojan təkđim nən», ax hədiyə unlıri, petir koturmaqlar, qazan nənliri wə maylik nənlarəyə, xundakla hərhil əlqəx əswablırioja məs'ul idi; **30** ular yənə həkünü ətigəndə ərə turup Pərwərdigarəyə təxəkkür eytip həmdusana oquytti, həkünü kəqlikimu xundak kılattı. **31** Yənə xabat küni, hər yengi ayda, xuningdək bekitilgen həyt-bayramlarda sunuldiojan barlik keydürmə kurbanlıqlarəyə məs'ul idi. Əzligə karitlojan bəlgilimə boyıqə, ular daim Pərwərdigarning aldioja bekitilgen sani wə nəwiti bilən hizməttə turattı. **32** Ular jəmət qədirini həm mukəddəs jəyni bəqattı, xundakla əzlırining Pərwərdigarning eyidiki hizməttə boluwatqan kərinəxliri, yəni Hərunning əwladlırioja kəraytti.

24 Hərun əwladlirinin nəwətqılıkkə bəlünixi təwəndikiqə: Hərunning oqlı Nadab, Abihu, Əliəzar wə Itamar. **2** Nadab bilən Abihu atisidin burun əlöp kətkən həm pərzənt kərmigənidi; xunga Əliəzar bilən Itamar kaşınlıknı tutattı. **3** Dawut wə Əliəzarning əwladliridin Zadok wə Itamarning əwladliridin Ahimələk ularning kərinəxlirini guruppılarəyə bəlip, wəzipisi boyıqə ixka qoydi; **4** Əliəzarning əwladliridin jəmət bəxi boləjanlar Itamarning əwladliridin jəmət bəxi boləjanların kəp ikənlikini bilip, ularni xuningəyə əsasən ayrip nəwət-guruppılarəyə bəldi. Əliəzarning əwladliridin jəmət bəxi boləjanlar on altə kixi idi, Itamarning əwladliridin jəmət bəxi boləjanlar səkkiz kixi idi; **5** ular qəq taxlax yoli bilən təngxəp nəwət-guruppılarəyə bəlündi. Xundak kılıp mukəddəshanidiki ixlarəyə məs'ul boləjanlar wə Hudaning aldidiki ixlarəyə məs'ul boləjanlar həm Əliəzarning əwladliridinmu həm Itamarning əwladliridinmu boldi. **6** Lawıy Nətanəlnin oqlı Xəməyə katip bolsa padixah, əməldarlar, kaşın Zadok, Abiyatarning oqlı Ahimələk, xundakla kaşınlarning wə Lawıyların jəmət baxlıqliri aldidə ularning ismini pütüp qoydi. Əliəzarning əwladliri iqidin bir jəmət tallandı, andin Itamarning əwladliri iqidinmı bir jəmət tallandı. **7** Birinqi qəq Yəşoqarıbka, ikkinqi qəq Yadəyaoja, **8** üçinqi qəq Həriməy, tətinqi qəq Seoriməy, **9** bəxinqi qəq Malkiyəyə, altinqi qəq Miyaminəyə, **10** yəttinqi qəq Həkkəzoja, səkkizinqi qəq Abiyəyə, **11** tokkuzinqi qəq Yəxəuəyə, oninqi qəq Xəkaniyəyə, **12** on birinqi qəq Əliyaxıbka, on ikkinqi qəq Yakiməyə, **13** on üçinqi qəq Həppəəyə, on tətinqi qəq Yəxəbiəbka, **14** on bəxinqi qəq Bilgəhka, on altinqi qəq İmmərgə, **15** on yəttinqi qəq Həziyəyə, on səkkizinqi qəq Həppəzəzə, **16** on tokkuzinqi qəq Pitahiyəyə, yigirminqi qəq Yəhəkəlgə, **17** yigirmə birinqi qəq Yəkinəyə, yigirmə ikkinqi qəq Gamuloja, **18** yigirmə üçinqi qəq Deləyəyə, yigirmə tətinqi qəq Maaziyəyə qıxtı. **19** Mana bu ularning hizmət tərtpi; bu Israılnin Hudasi Pərwərdigar ularning atisi Hərunning wəstisi bilən buyruəjan nizam boyıqə, Pərwərdigarning əyigə

kirix nōwiti idi. **20** Lawiyning kaļoļan əwladliri munular: Amramning əwladliridin Xubayəl; Xubayəlniŋ əwladliri iqida Yəhdeya bar idi. **21** Rəhəbiyaəqa kəlsək, uning oqulliri, jümlidin tunji oqli Yixiya bar idi. **22** Izħarning oqulliri iqida Xelomot; Xelomotniŋ oqulliri iqida Jaħat bar idi. **23** Həbrōnning oqulliri: tunji oqli Yəriya, ikkinqisi Amariya, üqinqisi Yəhaziyal, tətinqisi Jəkamiyam idi. **24** Uzziyəlniŋ oqulliri: Mikah; Mikahniŋ oqulliridin Xamir bar idi. **25** Mikahniŋ inisi Isxiya idi; Yixiyaniŋ oqulliri iqida Zəkəriya bar idi. **26** Mərariniŋ oqulliri: Maħli wə Muxi; Yaaziyaning oqulliri Beno idi. **27** Mərarining oqli Yaaziyaadin bolōan əwladliri Beno, Xoħam, Zakkur wə İbri bar idi. **28** Maħliniŋ oqli Əliazar idi; Əliazarniŋ oqli yok idi. **29** Kixkə kəlsək, uning oqulliri iqida Yərahmiyəl bar idi. **30** Muxiniŋ oqulliri Maħli, Edər wə Yərimot idi. Yukirikilarniŋ həmmisi Lawiyning əwladliri bolup, jəmətliiri boyiqə pütülgəni. **31** Ular mu ularniŋ kərindaxliri Ĥarunning əwladliriəqa ohxax, Dawut padixah, Zadok, Ahimələk wə xuningdək kaħinlar wə Lawiyarniŋ jəmət baxlikliriniŋ aldida qək tartti; Ĥərqaysi jəmət baxliri wə ularniŋ tuoĵkanliridin əng kiqiklirimu ohxaxla qək tartti.

25 Dawut bilən koħunniŋ sərdarliri Asaf, Həman wə Yədutunlarniŋ oqulliriəoĵmu wəziyə yükləp, ularni qiltar, təmbur wə jaŋg-jaŋglar qelip, bəxarət berix hizmitigə koĵdi. Ular din wəziyəgə koĵuloĵanlarniŋ sani təwəndikiqə: **2** Asafniŋ oqulliridin Zakkur, Yüsüp, Nitaniya wə Axarilah bar idi; Asafniŋ oqulliriniŋ həmmisi Asafniŋ kərsətmisigə karaytti; Asaf padixahniŋ kərsətmisi boyiqə bəxarət berip səzläytti. **3** Yədutunoĵa kəlgəndə, uning Gədalıya, Zeri, Yəxaya, Ximəy, Ĥaxabiya wə Mattitiyaħ deĵan alta oqli bolup, atisi Yədutunniŋ kərsətmisigə karaytti. Yədutun Pərwerdigarəqa təxəkkür eytip mədhıya oĵux üqün qiltar qelip bəxarət berətti. **4** Həmanniŋ bolsa, uning Bukkiya, Mattaniya, Uzziyal, Xəbuyəl, Yərimot, Ĥananiya, Ĥanani, Əliyata, Giddalti wə Romanti-Ezər, Yoħbikaxa, Malloti, Ĥotir wə Mahaziot deĵan oqulliri bar idi. **5** Bularniŋ həmmisi Həmanniŋ oqulliri bolup, Hudaəqa bolōan mədhıyisini yangritix üqün koĵuloĵan (Həman bolsa padixahka Ĥudaniŋ sez-kalamini yətküzidiəolan aldin kərgüqi idi); Huda Həmanoĵa on tət oqul, üq kiz ata kiļoĵanidi. **6** Bularniŋ həmmisi atiliriniŋ baxlamliqida bolup, Pərwerdigarniŋ əyidə nəoĵmə-nəwa kilix üqün, jaŋg-jaŋg, təmbur wə qiltar qelip Ĥudaniŋ əyidiki wəziyisini ətəytti. Asaf, Yədutun wə Həman [bu ixlarda] padixahniŋ kərsətmisigə karaytti. **7** Ular wə ularniŋ kərindaxliriniŋ sani jəmiy ikki yüz səksən səkkiz idi (ular həmmisi Pərwerdigarni mədhıyiləx nəoĵmə-nəwalıqida alaħidə tərbiyə kərgən, küy eytixka usta idi). **8** Bular qoŋg-kıqıqigə, ustaz-xagirtliqəqa karımay həmmisi birdək qək tarttip guruppılaraəqa bəlüŋəni. **9** Birinqi qək Asafniŋ oqli Yüsüpkə, ikkinqi qək Gədalıyaəqa qıkti; u, uning iniliri wə oqulliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **10** üqünqi qək Zakkurəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **11** tətinqi qək İzriəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **12** bəxiŋqi qək Nətanıyaəqa qıkti; u uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **13** alтинqi qək Bukkiyaəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **14** yəttinqi qək Yəxarilahka qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **15** səkkizinqi qək Yəxayaəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **16** toĵkuzinqi qək Mattaniyaəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **17** oninqi qək Ximəyəgə qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **18** on birinqi qək Azarəgə qıkti; u wə uning oqulliri, iniliri bolup

jəmiy on ikki kixi idi; **19** on ikkinqi qək Ĥasabiyaəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **20** on üqünqi qək Xubayəlgə qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **21** on tətinqi qək Mattitiyaħka qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **22** on bəxiŋqi qək Yərimotka qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **23** on alтинqi qək Ĥananiyaəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **24** on yəttinqi qək Yoħbikaxaəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **25** on səkkizinqi qək Ĥananiəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **26** on toĵkuzinqi qək Mallotiəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **27** yigirminqi qək Əliyataəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **28** yigirmə birinqi qək Ĥotiroĵa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **29** yigirmə ikkinqi qək Giddaltiəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **30** yigirmə üqünqi qək Mahaziotka qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **31** yigirmə tətinqi qək Romanti-Ezərgə qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi.

26 Dərwaziwənlərnin guruppilini xi təwəndikidək boldi: Korah jəmətidikilərdin Asafniŋ əwladliri iqida Korəning oqli Məxələmiya bar idi. **2** Məxələmiyaning birnəqəqa oqli bolup, tunjisi Zəkəriya, ikkinqisi Yədiyayəl, üqünqisi Zəbadiya, tətinqisi Yatniyəl, **3** bəxiŋqisi Elam, alтинqisi Yəħoħanan, yəttinqisi Əlyoyınay idi. **4** Obəd-Edomniŋ oqulliri: tunji oqli Xemaya, ikkinqisi Yəħozabad, üqünqisi Yoah, tətinqisi Sakar, bəxiŋqisi Nətanəl, **5** alтинqisi Ammiyal, yəttinqisi İssakar, səkkizinqisi Peultay; dərwəxə Ĥuda Obəd-Edomoĵa bəht-saadət ata kiļoĵanidi. **6** Uning oqli Xəmayamu birnəqəqa oqul pərzənt kərgən bolup, həmmisi ata jəməti iqida yolbaxqi idi, qünki ular batur əzimətlər idi. **7** Xəmayaniŋ oqulliri: Otni, Refayal, Obəd wə Əlzabad idi. Əlzabadniŋ iniliri Elihu bilən Səmakıyaning ikkisi batur idi. **8** Bularniŋ həmmisi Obəd-Edomniŋ əwladliri bolup, ular wə ularniŋ oqulliri, kərindaxliriniŋ həmmisi [Ĥudaniŋ] hizmitidə kolidin ix kelidiəolan adəmlər idi. Obəd-Edomniŋ əwladi jəmiy atnix ikki adəm idi. **9** Məxələmiyaning oqulliri wə kərindaxliri bar idi; həmmisi batur bolup, jəmiy on səkkiz adəm idi. **10** Mərariniŋ əwladi bolōan Hosahniŋ birnəqəqa oqli bar idi, qoŋg oqli Ximri (Ximri əslidə tunji oqul bolmisimu, atisi uni qoŋg oqul kilip tiklən), **11** ikkinqi oqli Ĥılkiya, üqünqisi Təbaliya, tətinqisi Zəkəriya idi. Hosahniŋ oqulliri wə kərindaxliri jəmiy bolup on üq adəm idi. **12** Yukirikilarniŋ həmmisi jəmət baxliri boyiqə dərwaziwənlərnin guruppılaraəqa bəlüŋüxi idi; ularniŋ həmmisigə kərindaxliri bilən billə Pərwerdigarniŋ əyidiki hizmət wəziyisi tapxuruloĵanidi. **13** Ular, mayli qoŋg bolsun yaqi kiqik bolsun, əz jəməti boyiqə qək tarttip Ĥərbiy dərwaziəqa bəlgiləndi. **14** Xərkiy dərwazida dərwaziwənlilik kilixka qək qıkkını Xələmiya boldi; andin ular uning oqli Zəkəriya (aĵilənə məslıħətqi idi) üqün qək tartti; uningəqa ximaliy dərwaziniŋ dərwaziwənlilik qeki qıkti. **15** Jənubiy dərwaziniŋ qeki Obəd-Edomoĵa qıkti. Uning oqulliri ambar-həzinilərgə məs'ul boldi. **16** Xuppim bilən Hosahka oĵərbıy dərwaziniŋ wə xuningdək dawan yolidiki Xalləkət dərwazisiniŋ qeki qıkti; dərwaziwənlər yəndixip turattı. **17** Xərkiy dərwaziəqa Ĥərküni altə Lawiy dərwaziwənl məs'ul idi; ximaliy dərwaziəqa Ĥərküni tət adəm, jənubiy dərwaziəqa Ĥərküni tət adəm məs'ul idi; ambar-həzinilərnin Ĥərbirigə ikki adəm bir guruppa bolup karaytti. **18** Oĵərb tərəptiki

dəhlizning aldidiki yolda tət kixi, dəhlizning əzidə ikki kixi pasibanlıq kılattı. **19** Yoquridiki kixilər dərwezivonlarning guruppilini bolup, Korahning wə Mərarining əwladliridin idi. **20** Ularning [baxka] Lawiy qerindaxliridin Hudaning əyidiki hazinilərnə wə mukəddəs dəp beoxıxlanoçan buyumlar hazinisinə baxkuruxka Ahıyaq koyuldi. **21** Gərxon jəmətidiki Ladanning əwladliridin, Gərxoniy Ladan jəmətiğa yolbaxçı bolojini: Jəhiyəli idi; **22** Jəhiyəlining oçulliri Zetam bilən uning inisi Yoel idi; ular Pərwərdigarning əyidiki hazinilərgə məs'ul idi. **23** Amram jəməti, İzhar jəməti, Həbron jəməti wə Uzziyə jəmətidikilərnə [wəzıpığa koyuldi]: **24** Musaning nəwrisi, Gərxomning oçli Xıbuəl bax həziniçi boldi. **25** Uning Əliezərdin bolojan qerindaxliri: Əliezərnəning oçli Rəhəbiya, Rəhəbiyaning oçli Yəxaya, Yəxayaning oçli Yoram, Yoramning oçli Zikri, Zikrining oçli Xelomit idi. **26** Muxu Xelomit bilən uning qerindaxliri mukəddəs dəp beoxıxlanoçan buyumlar saklındioçan barlık hazinilərnə baxkurattı; bu buyumları əsıdə Dawut padıxah, jəmət baxlıkliri, mingbexilar, yüzbexilar wə qoxun sərdarlıri beoxıxloçanıdi. **27** Ular jənggəhərdə bulangtalang kılıp kəlgən mal-mülükərdin wə oljadin Pərwərdigarning əyini puhta kılıxka beoxıxloçanıdi. **28** [Bularning iqidimu] aldin kərgüçi Samuil, Kixning oçli Saul, Nərnəning oçli Abnər wə Zəruıyaning oçli Yoablar mukəddəs dəp ayriçojan nərsilər bar idi; barlık mukəddəs dəp ayriçojan nərsilərnə Xelomit bilən uning qerindaxliri baxkurattı. **29** İzhar jəmətidin Kenaniya wə uning oçulliri [mukəddəs əyning] sirtidə İsraildə mənəspərdə wə soçqalar kılıp koyuldi. **30** Həbron jəmətidin Haxəbiya wə uning qerindaxliri, həmmisi batur bolup, İordən dəryasining oçərbıy tərıpidə İsraildə mənəspə tutup, Pərwərdigarning hizmitiğə wə padıxahning ixlirioçə məs'ul boluxka koyuloçan. Ular jəmiy birməng yəttə yüz kixi idi. **31** Həbron jəməti iqidə, jəmətning nəşəbnamisi boyıqə Yəriya jəmət bexi idi. Dawutning səltənətinə kirikinqi yili [nəşəbnamılərnə] təxürüx arklıq Gileadning Yaazər degən yeridə bu jəmətinmu batur əzimətlər tepildi. **32** Yəriyaning qerindaxliridin yənə jəmiy bolup ikki ming yəttə yüz kixi bar idi; ularning həmmisi batur bolup, u jəmət baxliri idi; padıxah Dawut ularni Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim kəbilisidiki Hudaçə wə padıxahning hizmitiğə dair barlık ixlarni baxkuruxka koydi.

27 Təwəndikilər İsrailar iqidə padıxahning hizmitidə hərbiy kısımlarçə məs'ul bolojan hərəkəysi jəmət baxliri, mingbexi, yüzbexi wə barlık mənəspərdarlar idi. Ular sanioçə qarap kısımlarçə bəlungənidə. Ular hər yili ay boyıqə nəwətlıxip turattı, hər kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **2** Birinçi aydiki birinçi nəwəti qoxunoçə Zabdiyəlnəning oçli Yaxobiam məs'ul bolojan, uning axu kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **3** U Pəraz əwladliridin bolup, birinçi aydiki axu qoxun kısımining sərdarlırini baxkurattı. **4** İkkinçi aydiki nəwəti qoxunoçə məs'ul kixi Ahəhluq Doday bolup, uning qoxunining orunbasar sərdari Miklot bar idi; bu kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **5** Üçinçi aydiki üçinçi nəwəti qoxunning sərdari kəhın Yəhoyadaning oçli Binaya idi; u uning axu qoxunioçə bax bolup, uningdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **6** Bu Binaya «ottuz palwan»ning biri bolup, axu ottuz adəmnə baxkurattı; uning kısımdə yənə uning oçli Ammizabad bar idi. **7** Tətinçi aydiki tətinqi nəwəti qoxunning sərdari Yoabning inisi Asahəl idi; uningdin keyin oçli Zəbadiya uning ornini basti. Uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **8** Bəxinçi aydiki bəxinçi nəwəti qoxunning sərdari İzrahlik Xamhut idi, uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **9** Altinqi aydiki altinqi nəwəti qoxunning sərdari Təkoalik İkkəxning oçli İra idi,

uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **10** Yəttinqi aydiki yəttinqi nəwəti qoxunning sərdari Əfraim əwladliri iqidiki Pilonluk Hələz bolup, uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **11** Səkkizinçi aydiki səkkizinçi nəwəti qoxunning sərdari Zərah jəmətidiki Huxatlık Sibbıyay bolup, uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **12** Tokkuzinçi aydiki tokkuzinçi nəwəti qoxunning sərdari Binyamin kəbilisidiki Anatotluk Abiəzər bolup, uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **13** Oninqi aydiki oninqi nəwəti qoxunning sərdari Zərah jəmətidiki Nitofatlık Maħaray bolup, uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **14** On birinçi aydiki on birinçi nəwəti qoxunning sərdari Əfraim kəbilisidiki Piratonluk Binaya bolup, uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **15** On ikkinçi aydiki on ikkinçi nəwəti qoxunning sərdari Otmiyal jəmətidiki Nitofatlık Həlday bolup, uning kısımdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **16** İsrailning hərəkəysi kəbililirini idarə kılıp kəlgənər təwəndikilər: Rubəniylar üçün Zikrining oçli Əliezər kəbilə baxlıkçı idi; Ximeoniylar üçün kəbilə baxlıkçı Maakahning oçli Xəfətiya; **17** Lawiy kəbilisi üçün Kəmuəlnəning oçli Həşəbiya kəbilə baxlıkçı idi; Həruıniylar üçün jəmət bexi Zadok; **18** Yəşay kəbilisi üçün Dawutning akisi Elihu kəbilə baxlıkçı idi; İssakariylar üçün Mikailning oçli Omri kəbilə baxlıkçı idi; **19** Zəbuluniylar üçün Obadiyaning oçli Yıxmaya kəbilə baxlıkçı idi; Naftali kəbilisi üçün Azriyəlnəning oçli Yərimot kəbilə baxlıkçı idi; **20** Əfraimiyar üçün Azaziyaning oçli Həxiya kəbilə baxlıkçı idi; Manassəh yerim kəbilisi üçün Pidayaning oçli Yoel kəbilə baxlıkçı idi; **21** Gileadta məkənləxkan Manassəh yerim kəbilisi üçün Zəkəriyaning oçli İddo kəbilə baxlıkçı idi; Binyamin kəbilisi üçün Abnərnəning oçli Yaasiyəl kəbilə baxlıkçı idi; **22** Dan kəbilisi üçün Yəroħəmnəning oçli Azarəl kəbilə baxlıkçı idi. Yukiridikilər İsrail kəbililiri üçün kəbilə baxlıkçı idi. **23** Dawut İsrailar iqidə yigirmə yəxtin təwənlərnə tizimlioçan; çünki Pərwərdigər İsrailərnəning sanini asmandiki yultuzdək kəp kılımən degənidə. **24** Zəruıyaning oçli Yoab sanini elixka kırıxkan, ləkin tügimigən; çünki muxu ix wəjidin [Hudaning] çəziyi İsrailərnəning bəxiçə yəçürdurułoçan; xu səwəbtin İsrailərnəning sani «Dawut padıxahning yilnamıləri» degən hatirigə kirgüzülmigən. **25** Padıxahning ambar-həziniçilirini baxkuroçuçi Yəsiyəlnəning oçli Azməwət idi; dala, xəhər, yeza-kənt wə munarlardiki ambar-həziniçilərnə baxkuroçuçi Uzziyaning oçli Yonatan idi. **26** Etiz-eriklərdə tərıqlilik kılıçuqilərnə baxkuroçuçi Kelubning oçli Əzri idi; **27** Üzümlərliklərnə baxkuroçuçi Ramahlık Ximəy; üzümzərliklərdiki xarab ambarlırini baxkuroçuçi Xifmilik Zabdi; **28** Xəfələh tüzlənglikidiki zəytun wə üjmə dərəhlirini baxkuroçuçi Gədərlək Baal-Hənan idi; may ambarlırini baxkuroçuçi Yoax; **29** Xaronda beklidioçan kala padilirini baxkuroçuçi Xaronluk Sitray; jiloçıldiki kala padilirini baxkuroçuçi Adlayning oçli Xafat; **30** tögilərnə baxkuroçuçi İsmailərdin Obil; exəkərnə baxkuroçuçi Mironotluk Yəhdiya; **31** koy padilirini baxkuroçuçi Hagarlık Yaziz idi. Bularning həmmisi Dawut padıxahning mal-mülkini baxkuroçuçi əməldarlar idi. **32** Dawutning təoçisi Yonatan məşihətçi bolup, danixmən həm Təwrat həttatqisi idi; Həkmonining oçli Yəhiyəl padıxahning oçullirininə ustazi idi. **33** Ahitofəlmə padıxahning məşihətqisi idi; Arklıq Huxay padıxahning jan dosti idi. **34** Ahitofəldin keyin Binayaning oçli Yəhoyada bilən Abiyatar uning ornioçə məşihətçi boldi; Yoab padıxahning qoxun sərdari idi.

28 Dawut İsraildiki barlık əməldarları, hərəkəysi kəbilə baxlıkliri, nəwətlıxip padıxahning hizmitini kılıdioçan qoxun bexi, mingbexi, yüzbexi, padıxah wə xəhəzadilərnəning barlık mal-mülük, qarwa mallirini baxkuridioçan əməldarları,

xuningdök məhrəm-oqoidarlar, palwanlar wə barlik batur jəngqilərnı Yerusalemoğa qəkırtıp kəldı. **2** Padıxah Dawut ornıdın turup mundək dedi: — İ buradərlırım wə həlkım, gəpımgə kulaq selınglar: Kənglumdə Pərwərdıgarnıng əhdə sandukı üqün bır aramgah, Hudayımızın təhtıperısı bolıdıoğan bır ey selıx arzuym bar ıdı həmdə unı selıxkə təyyarlıkm kərtıp koyoanıdım. **3** Lekın Huda mąga: «Sən Menıng namımoğa atəp ey salsang bolmaydu, qünki Sən jəngqı, adəm öltürüp kən təkənsən» dedi. **4** İsrailnıng Hudası boləoğan Pərwərdıgar atamning pütün jəmətədn menı əbədil'əbəd İsrailəoğa padıxah boluxkə tallıdı; qünki U Yəhudanı yolbaxqı boluxkə tallıoğan; U Yəhudə jəmətı ıqıdə atamning jəmətını tallıoğan, atamning oqullırı ıqıdə məndın razi bolup, menı pütün İsrailəoğa padıxah kılıp tiklıgən; **5** menıng oqullırım ıqıdn (Pərwərdıgar dərwəkə mąga kəp oqul atə kılıoğan) U yənə oqulum Sulaymanı Pərwərdıgarnıng padıxahlıknıng təhtıgə olturup, İsrailəoğa həkümran boluxkə tallıdı. **6** U mąga: «Sening oqulung Sulayman bolsa Menıng öyüm wə həylılrımnı saloquı bolıdu; qünki Mən unı Özümgə oqul boluxkə tallıdım, Mənmü unıngə atə bolımən. **7** U Menıng əmr-bəlgılımlırımgə bügünkıdək qıng turup riayə kılıdıoğan bolsa, unıng padıxahlıknı mənggü mətəhəkəm kılımə» degənıdı. **8** Xunga bügün Pərwərdıgarnıng jaməıtı pütkül İsrail həlkıng, xundakla Hudayımızın əldıdə [xunı eytmən]: — Bu yaxı yurtkə ıgıdarlık kılıx üqün wə kəlgüsıdə balılrınglarəoğa mənggılık miras kılıp kaldıruw üqün, sılr Hudayıng Pərwərdıgarnıng barlık əmlrını ızdəp tutınglar. **9** — İ, sən oqulum Sulayman, atəngning Hudası boləoğan Pərwərdıgarı bil, səp dil wə pidakarlık bilən Unıng hızmıtıdə boləın. Qünki Pərwərdıgar jəmi adəmning kənglını kəzıtıp turıdu, barlık oy-nıyətlrını pəki etıdu. Sən Unı ızdıəsng, U Özını sanga tapkuzıdu; Unıngdn tenıp kətsəng, seni mənggü üzüp taxlaydu. **10** Əmđı sən kəngül koyəın, Pərwərdıgar mukəddəshana kılıx üqün bır əynı selıxkə seni tallıdı; batur bol, unı ada kıl!». **11** Dawut [mukəddəsəgəhning] dəhlızı, hanılrı, həznılrı, balıhanılrı, ıqı eylırı wə kafarət təhtıdıkı əynıng layıhsınıng həmmısını oqılı Sulaymanoğa tapxurdı; **12** [Hudanın] Rohıdn tapxuruwaləını boyıqə U Pərwərdıgarnıng əynıng həylılrı, tət ətrapidıkı kıkıq əylər, mukəddəshanıdıkı həznılr, mukəddəs dəp beoxılanəoğan buyımlar koyulıdıoğan həznılrnıng layıhlılrını kaldıruw unıngə kəzıtıdı. **13** Yənə kahınlar bilən Lawıylarnıng guruppılınıxı, Pərwərdıgarnıng əyıdıkı hərhl wəzıplər, xuningdök Pərwərdıgarnıng əyıgə ehtıyajlık barlık əswablar toqrisıdıkı bəlgılımlərnı kərsəttı; **14** wə hərhl ıxləroğa kerəklık altun əswablarnı yasıtıxkə ketıdıoğan altun, hərhl ıxləroğa kerəklık kımüx əswablarnı yasıtıxkə ketıdıoğan kımüx, **15** altun qıraođanlarəoğa, ularəoğa təwə altun qıraođlarəoğa, yənı hərбір qıraođdan wə qıraođlarəoğa ketıdıoğan altun; kımüx qıraođanlarəoğa, yənı hərбір qıraođdan wə xuningəoğa təwə qıraođlar üqün ketıdıoğan kımüxnı tapxurup bərdı. U hərбір qıraođanoğa ıxlıtıx ornıoğa qarəp kerəklıkını bərdı; **16** nan tızıdıoğan altun xırlərnı yasıtıxkə, yənı hərбір xırlə üqün kerəklık altun bərdı; kımüx xırlərnı yasıtıxkə kerəklık kımüx bərdı; **17** wılka-ılməklar, təhsə-piyalə wə qəgünlərnı yasaxkə, altun qınılr, yənı hərhl qınını yasaxkə kerəklık boləoğan səp altun bərdı; kımüx qınılərnı yasaxkə, yənı hərбір qınə üqün kerəklık kımüx bərdı; **18** huxbuygəh yasaxkə kerəklık esil altun bərdı. U yənə qanatlırnı kerıp Pərwərdıgarnıng əhdə sandukını yepıp turıdıoğan altun kerublar qaraydıoğan [kafarət] təhtıng nushısını tapxurup bərdı. **19** «Bularnıng həmmısı, Pərwərdıgar Öz kəlnı üstümgə koyəoğanda

mąga kərsətkən barlık nushə-əndızılr boləoqəkə, mən yezıp koydum» dedi Dawut. **20** Dawut yənə oqılı Sulaymanoğa: «Sən batur wə jasərlık bol, bunı ada kıl; kərkəmə, aləxzadımu bolup kətmə; qünki Pərwərdıgar Huda, menıng Hudayım senıng bilən billə bolıdu; takı Pərwərdıgarnıng əyıdıkı keyınkı ıbadət hızmıtı üqün təyyarlık ıxlrı tügıgəngə kəđər U səndın həq ayrılmaydu yakı taxlaprımu koymaydu. **21** Kara, Hudanın əyıdıkı barlık hızmıtını bejırıdıoğan kahınlar wə Lawıylarnıng guruppılrı təyyar turıdu; senıng yeningdə hərhl hünərgə usta, hərбір hızmətəkə təyyar turoğan hünərwənlərmü razılık bilən turıdu; unıng üstıgə əməldarlar wə barlık həlk senıng əmrıngnı kütıdu» dedi.

29 Dawut pütkül jaməatkə səz kılıp mundək dedi: — Huda Əzi tallıoğan oqulum Sulayman tehi yax, bır yumran kəqət, halas, bu kurulux bolsa tolımu qəng; qünki bu mukəddəs orda insan üqün əməs, bəlkı Pərwərdıgar Huda üqün yasılıdu. **2** Mən Hudayımın əyı üqün pütün kütümnı qıkırıp, altun bilən yasılıdıoğanlıroğa altun, kımüx bilən yasılıdıoğanlıroğa kımüx, mis bilən yasılıdıoğanlıroğa mis, təmür bilən yasılıdıoğanlıroğa təmür, yaqəq bilən yasılıdıoğanlıroğa yaqəq təyyarlar koydum; yənə ək həkık, kəzlük yaqut, rənglık tax wə hərhl esil taxlarnı, yənə nahayıtı kəp mərmərnı yotıp koydum. **3** Mən Hudayımın əyıdn səyünıdıoğanlık üqün Hudayımın əynı selıxkə təyyarlan barlık nərsılərdın bəxkə, əzümning təllukatıdn altun-kımüxlərnı Hudayımın əyıgə atıdım; **4** yənı əynıng tamlırını kəpləx üqün Ofır altunıdn üq mıng talant, səp kımüxtın yəttə mıng talant təkdım kıldım; **5** altundın yasılıdıoğanlıroğa altun, kımüxtın yasılıdıoğanlıroğa kımüx wə hünərwənlərnıng qəlı bilən hərhl yasılıdıoğanlıroğa kerək boləınını təkdım kıldım. Bügün yənə kımılərnıng Pərwərdıgarəoğa bırnemə atıqısı bar?». **6** Xuning bilən İsrail kəbilılrıdıkı hərəkəyı jamət bəxlırlı, kəbilə bəxlıklırlı, mıngbexı, yüzbexı wə padıxahıng ıxlrıoğa məs'ul boləoğan oqoidarlarəoğa beoxılxəxkə kırıxtı. **7** Ular Hudanın əyıdıkı ıbadət hızmətlrı üqün bəx mıng talant altun wə on mıng darık altun, on mıng talant kımüx, on səkkız mıng talant mis wə bır yüz mıng talant təmür təkdım kıldı. **8** Yakutı barlar yaqutnı Pərwərdıgarnıng əynıng həznısgə, yənı Gərxonıy Yəhıyəlnıng kəloğa tapxurdı. **9** Halayık kıxlərnıng mundək əz ıhtıyarlıkı bilən təkdım kılıoğanlıklırdın huxal bolup ketıxtı; qünki ular qın kəlbıdn Pərwərdıgarəoğa təkdım kılıxkənıdı. Dawutmu əlamət hux boldı. **10** Xunga Dawut pütkül jaməat əldıdə Pərwərdıgarəoğa təxəkkür-mədhıyə eytıp mundək dedi: — «Ağ Pərwərdıgar, bowımız İsrailnıng Hudası, Sən əbədil'əbədıqə həmdusənoğa layıksən. **11** İ Pərwərdıgar, uluqluk, kük-kudrət, xan-xərəp, xanu-xəwəkət wə həywət Səngə mənəsupur; əsməndıkı wə yərdıkı bar-yokı Seningkıdur; İ Pərwərdıgar, padıxahlık Seningkıdur, həmmıdn üstün boləoğan ıdarə kılıoquısən. **12** Dələt bilən ızzət Seningdn kəlıdu, Sən həmmıgə həkümədsən. Kıtıq bilən kudrət Sening kəlungdə; hərkımnı uluq wə kudrətlik kılıx pəkət kəlungındır. **13** Əmđı, ağ Hudayımız, bız Səngə təxəkkür oquymız, xan-xərəplik nəmıngəoğa mədhıyə oquymız! **14** Mana muxundək əzlükümızdn təkdım kılalayıoğan boləoğan mən kım ıdım, həlkım nemə ıdı? Qünki barlık nərsə Səndın kəlıdu, bız pəkət Əz kəlungdn kəlgıdnıdn Özüngə qayturduq, halas! **15** Bız Sening əldıngdə yakə yurtluqlar, barlık ata-bowılrımmızəoğa ohxax musapırmız, halas; yər yüzıdıkı künlırımız goya bır sayə, ümıdsız ötküzılıdu. **16** İ Hudayımız Pərwərdıgar, bız Sening nəmıngəoğa atəp əy selıxkə təyyarlar yonqən bu baylık-dunyanıng həmmısı Sening kəlungdn kəlgən, əslı Seningkıdur. **17** İ Hudayım, xunı bılımənkı, Sən insanıng kəlbını sınaq,

durusluqtin hursən bolisən; mən bolsam durus kəlbimdin bularni ihtiyarən təkdım kıldım; wə bu yərdə hazır turəjan həlkingningmu Sanga təkdım kıləjinini huxal-huramlik bilən kərdüm. **18** I Pərwərdigar, ata-bowilirimiz boləjan İbrahim, İshak wə İsrailning Hudasi, Əz həlkingning kənglidiki bundak oy-niyətni mənggü mustəhkəm kıləjaysən, kənglini Əzınggə tartkuzəjaysən! **19** Ooqlum Sulaymanoja Sening əmrliring, agah-guwahlikliring wə bəlgilimiliringni tutup, həmmimi ada kılıp, mən hazırlap kəyojanlirimni ixlitip ordini yasaxka durus bir kəlb bərgəysən». **20** Dawut pütün jamaətkə: «Silər Hudayinglar boləjan Pərwərdigaroja təxəkkür-həmdusana okup mədhiyələnglar!» dewidi, pütün jamaət ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigaroja təxəkkür-mədhijə okup səjdə kildi; ular Pərwərdigar həm padixah aldida bax urdi. **21** Ətisi ular Pərwərdigaroja atap kurbanliklar wə kəydürmə kurbanliklarni kəltürdi; xu küni ular ming buka, ming koqkar, ming kozini xarab hədiyəliri bilən koqox təkdım kildi, xundakla yəne pütün İsrail üqün nurojun kurbanliklarni təkdım kildi. **22** Ular xu küni Pərwərdigarning aldida alamət huxal bolup oşızalandi. Ular Dawutning ooqli Sulaymanni ikkinqi ketim padixah tikləx murasimi etküzdı; uni Pərwərdigarning aldida xah boluxka, Zadokni kahin boluxka məsilə kildi. **23** Xuningdin keyin Sulayman Pərwərdigaroja təwə təhtə olturup, atisi Dawutning ornioja padixah boldi wə intayin rawaj tapti; pütkül İsrail həlki uningəja itaət kildi. **24** Barlik əməldarlar, palwanlar wə xundakla padixah Dawutning ooqullirining həmmisi Sulaymanoja bekinip boysundi. **25** Pərwərdigar Sulaymanni İsrail həlki aldida nəhayiti uluq kildi; U uningəja ata kıləjan xahənə həywət xundak yukiriki, uningdin ilgiri etkən hərəkəndak İsrail padixahlırida həq bolup bakkan əməs. **26** Yəssəning ooqli Dawut pütün İsrailəja xundak padixah boləjanidi. **27** Uning İsrailəja həkümranlik kıləjan waqti jəmiy kirik yil boldi; u Həbronda yəttə yil, Yerusalemda ottuz üq yil səltənət kildi. **28** U uzun əmür, dələt-baylik wə izzət-hərmət kərüp, heli kəp yaxap, ələmdin etti; ornioja uning ooqli Sulayman padixah boldi. **29** Padixah Dawutning barlik ixliri, baxtin ahiriəjiqə mana əldin kərgüqi Samuilning hatiriliri, Natan pəyojəmbərnin hatiriliri wə əldin kərgüqi Gadning hatiriliridə pütülgəndur. **30** Uning səltəniti, kərsətkən küq-kuwwiti, xundakla uning, İsrail wə hərəkəysi dələt-məmlikətlərnin bəxidin etkən wəkələrmu xu hatirilərdə pütülgəndur.

Tarih-təzkirə 2

1 Dawutning oşli Sulaymanning həkümranliki mustəhkəmləndi; çünki uning Hudasi Pərvərdigar uning bilən billə bolup, uni bək büyük kildi. **2** Sulayman pütkül Israillarni, mingbexi, yüzbexi, sorakçı və pütkül Israillning kəbila-jəmət baxlıkliri boləjan əməldarları qakirtip ularəja sez kildi. **3** Sulayman barlik jamaət bilən birliktə Gibeonning egizlikigə bardi; çünki u yərdə Hudaning «jamaət qediri», yəni Pərvərdigarning küli Musa bayawanda yasatkan qedir bar idi. **4** Hudaning əhdə sandukini bolsa Dawut Kiriət-Yearimdin elip qikiş, əzi uningəja təyyarlıəjan yərgə əkəlgənidi; çünki u Yerusalemda əhdə sandukı üqün bir qedir tiktürgənidi. **5** Hurning nəwrisi, Urining oşli Bəzalə yasioəjan mis kurbangah bolsa [Gibeonda], yəni Pərvərdigarning jamaət qediri aldidə idi; Sulayman jamaət bilən birliktə berip, xu yərdə [Pərvərdigardin] tilək tiliidi. **6** Sulayman jamaət qedirining aldidiki mis kurbangahning yenioəja, Pərvərdigarning aldioəja kelip, kurbangahəja ming malni keydürmə kurbanlik kildi. **7** Xu keqisi Huda Sulaymanəja ayan bolup, uningəja: — Sən nemini tilisəng, xuni berimən, dedi. **8** Sulayman Hudaəja: — Sən atam Dawutka zor mehır-muəbbət ata kileəjan, meni uning ornioəja padixah kilding. **9** I Pərvərdigar Huda, əmdi Sən atam Dawutka bərgən wədəngni puhta orunlioəjaysən; çünki Sən meni yərdiki topidək nuroəjan həlkəə həkümranlik kildioəjan padixah kilding. **10** Əmdi Sən manga bu həlkəə yetəkçilik kileəjadə danalix wə bilim bərgəysən; undək bolmisa Sening munqiwala qong bu həlkəngə kim həküm sürəlisun? — dedi. **11** Huda Sulaymanəja: — Mən seni həlkəngə padixah kileş kilip tiklidim. Əmdi sən muxundək niyətkə kelip, nə baylik, mal-mülük, nə izzət-hərmət wə düxmənlirəngning janlirini tiliməy, nə uzun ömür kəruəxni tiliməy, bəki bu həlkəngə həküm sürətkə danalix wə bilim tiləng ikənsən. **12** Danalix wə bilim sanga təkdım kilindi; wə Mən sanga baylik, mal-mülük wə izzət-hərmətmə bəreş; xundək bolidiki, seningdin ilgiri etkən padixahlarning heqbiridə undək bolmioəjan, seningdin keyin boləjusi padixahlardimu undək bolmaydu, dedi. **13** Bu ixtin keyin Sulayman Gibeon egizlikidiki «jamaət qediri»din Yerusalemoəja kaytip kelip, Israil üstidə səltənət kildi. **14** Sulayman jəng hərwiliri bilən atlik ləxkərləni toplidi: — uning bir ming tət yüz jəng hərwisi, on ikki ming atlik ləxkiri bar idi; u bularni «jəng hərwisi xəhərliri»gə həm padixahning yenidə turux üqün Yerusalemoəja orunlaxturdy. **15** Padixah Yerusalemda altun-kümüxləni taxlardək kəp, kedir dərəhlirini tüzləngliktiki üjmə dərəhliridək kəp kildi. **16** Sulaymanning atliri Misirdin həm kuwədin kəltürölətti; padixahning sodigərliri kuwədin tohtitiloəjan bahasi boyiqə setiwalatti. **17** Ular Misirdin setiwaləjan hərbir hərwining bahəsi altə yüz kümüx tənggə, hərbir atning bahəsi bir yüz əllik kümüx tənggə idi; at-hərwillar yəne Hittiyarning padixahliri wə Suriya padixahlirioəjimu ənə xu [sodigərləning wastisi] bilən setiwelinatti.

2 Sulayman Pərvərdigarning namioəja atəp bir əy həm padixahlığı üqün bir orda selix niyitigə kəldi. **2** Xuningdin keyin Sulayman yətmix ming adəmnı həmməllikə, səksən ming adəmnı taəjə tax kesixə, üq ming altə yüz kixini nazarətçilikə təyindli. **3** Sulayman Tur padixahı Hüramoəja adəmə əwətip: «Əzliri atam Dawutning turaləjusi bolsun dəp orda selixioəja kedir yəojıqı yətküzüp bərgən idilioəju, mangimu xundək kileəjə. **4** Mana, mən əmdi Pərvərdigar Hudayimning

namioəja atəp bir əy salmaqimən; əy uning aldidə huxbu yekix, «təkdım nənlar»ning üzülməy kəyuluxi, hərəküni ətə-ahxamliridə, xəbat künliridə, yəngi ayning birinçı künidə wə Pərvərdigar Hudayimiz bekitip bərgən heyt-ayamlardə keydürmə kurbanliklərnəning sunuluxi üqün bolidu. Bu ixlər Israil həlkəngə mənggülik bir bəlgilimə bolidu. **5** Mən salmaqçı boləjan əy əjayib həyətlik bolidu; çünki bizning Hudayimiz həmmə ilahlardin üstündür. **6** Ləkin asmanlar wə asmanlarning üstidiki asmanmu Uni siəjduralmaydioəjan tursa, kim Uningəja əy salisun? Mən kim idim, kəndəkmə Uningəja əy salduəjəyəkdə kudrətkə həy bolay? Mən pəkət Uning aldidə kurbanlikləni keydürgüdəklə adəmmən, halas! **7** Əmdi əzliri manga atam Dawut Yəhudada wə Yerusalemda təyyarlap kəyöəjan ustilar bilən billə ixlə üqün, altun-kümüxtə, mis wə təmərdə ixləxə pixxik, səsin, tok kizil wə kək rənglik yip ixləxə puhta həm nəkkəxlikni bilidioəjan bir ustamni əwətkəy. **8** Həm manga Liwandin kedir, arəja-kərioəja wə səndəl dərəhlirini yətküzüp bərgən bolsila; çünki əzlrinəning hizmətkərlirəning Liwanda yəojəqni kesixkə ustilikini bilimən; mana, manga kəpləp yəojəqləni təyyarlap bərix üqün mening hizmətkərlirim əzlrinəning hizmətkərliri bilən bilən ixlisun; çünki mən salidioəjan əy intayin həyətlik wə əjayib kəramət bolidu. **10** Mana, mən əzlrinəning yəojəq kesidioəjan hizmətkərlirioəja yigirmə ming kor buəjəy, yigirmə ming kor arəja, yigirmə ming bat xarəb, yigirmə ming bat zəytun meyi berimən — dedi. **11** Turning padixahı Hüram Sulaymanəja jawəbən məktup yollap: «Pərvərdigar Əz həlkəni səyğəqə U əzlrini ularning üstigə padixah kildi» — dedi. **12** Hüram yəne: «Asman-pələk bilən yər-zeminni yarətkən Israilning Hudasi Pərvərdigarəja Həmdusana boləy! Qünki U padixah Dawutka yorutuloəjan, pəm-parasətdik, Pərvərdigar üqün bir əy, uning padixahlığı üqün bir orda salalaydioəjan bir danixmən oşul bərdi. **13** Mana mən hazır əzlrigə hünərdə kamalətkə yətkən, əkil-parasət bilən yorutuloəjan, Hüram-Abi degen bir adəmnı əwətəy. **14** Uning anisi Dan kəbilisilik bir ayal, atisi Turluk ikən. U altun, kümüx, mis, təmər, taxlar, yəojəqçilik ixlirioəja məhır, səsin, tok kizil, ak wə kək rənglik yip ixləxə puhta, hərhlir nəkkəxlik ixlirioəjimu usta, tapxuruloəjan hərəkəndək layihigə əmalini kileəydu. Bu kixi əzlrinəning hünərwənliri bilən wə atiliri boləjan hojəm Dawutning hünərwənliri bilən billə ixlisun. **15** Əmdi hojəm tiləəja əloəjan buəjəy, arəja, may wə xarəb bolsa, bularni əz hizmətkərlirioəja yətküzüp bərgəy. **16** Biz bolsək siligə kənjə kerək bolsa Liwanda xunqə yəojəq kesip, sal kilip bəojlap, dengiz arkilik Yoppəojə yətküzüp berimiz; andin sili u yərdin Yerusalemoəja toxup kətsəlbə bolidu» dedi. **17** Atisi Dawut Israil zemində turuxluk yəka yurtluklarni sanəktin etküzgəndək, Sulaymanmu ularni sanəktin etküzdi. Ular jəmiy bir yüz əllik üq ming altə yüz adəmə qikti. **18** U ular din yətmix ming kixini həmməllikə, səksən ming kixini taəjə tax kesixkə wə ix kilewatkanlar üstidin nazarət kilip turuxkə üq ming altə yüz kixini təyindli.

3 Sulayman Yerusalemda Pərvərdigar atisi Dawutka ayan boləjan Morya təojəy, yəni Yəbusiy Ormanning haminidə, Dawut təyyar kilip kəyöəjan yərdə, Pərvərdigarning əyini selix ixini baxlidi. **2** Sulaymanning səltənətinəning tətinqi yili, ikkinçı ayning ikkinçı küni u kuruluəxni baxlidi. **3** Sulayman saləjan Hudaning əyining uli mundaq: — uzunlukı (kədimki zamanda kəllənoəjan əlqəm boyiqə) atmıx gəz, kənglikı yigirmə gəz idi. **4** Əyning aldidiki aywanning uzunlukı yigirmə gəz bolup, əyning kənglikigə toəjə kelətti; egizlikı yigirmə gəz idi; u iqini sap altun bilən kaplattı. **5** U əyning qong zəlinəning

tamlirini arqa-qarhojay tahtayliri bilan qaplattı, andin keyin sap altun qaplattı wə üstigə horma dərinihning xəlki bilan zənjir nəxirlirini oyduardı. **6** U əyni əlamət qıraylık kılıp tamlirini yənə esil tax-yakutlar bilan zinnətlətti. U ixlətkən altunlar pütünləy parwayim altuni idi. **7** U pütün əyni, əyning limliri, ixik bosuoja-kexəkliri, barlık tamliri wə ixiklirini altun bilan qapladı; u tamoja kerublarning nəxirlirini oyduardı. **8** Sulayman yənə əng mukəddəs jayni yasattı; uning uzunluğu yigirmə gəz bolup (əyning kəngliki bilən təng idi), kənglikimu yigirmə gəz idi; u uning iyni pütünləy sap altun bilən qaplattı; altun jəmiy bolup alta yüz talalındı. **9** Altun mikəning əojirliki jəmiy əllik xəkəl boldı. Balihənilirining iqimu altun bilən qaplandı. **10** Əng mukəddəs jay iqidə u ikki kerubning həykilini yasap, ularni pütünləy altun bilən qapladı. **11** Ikki kerubning kənitining uzunluğu jəmiy yigirmə gəz idi; bir kerubning bir kənitining uzunluğu bəx gəz bolup, əyning temioja tegip turattı; ikkinqi tərəptiki kənitining uzunluğu bəx gəz bolup, ikkinqi bir kerubning kənitioja yetətti. **12** Yənə bir kerubning kənitining uzunluğu bəx gəz bolup, umu əy temioja tegip turattı; ikkinqi bir kənitining uzunluğu bəx gəz bolup, aldinki bir kerubning kənitioja yetətti. **13** Bu ikki kerubning kənatliri yeyiləon həlda bolup, uzunluğu jəmiy yigirmə gəz kəlattı; ikkila kerub əra turozulojan bolup, yuzliri əyning iqiğə kərayttı. **14** Sulayman yənə kək rənglik, səsün rənglik, tok kizil wə ak rənglik yip tokulmiliridin wə nəpis kənapntin [əyning iqidiki] pərdisini yasattı, uning üstigə kerublarni kəxtə kılıp tokuttı. **15** Əyning əldioja yənə egizliki ottuz bəx gəz kəldiojan ikki tüwrük yasap koyduardı; hər tüwrükning bəxining egizliki bəx gəz kəlattı. **16** U yənə (iqki kalamhanidikidək) marjansiman zənjir yasitip, tüwrük baxliri üstigə ornattı; u yüz danə anar yasitip ularni zənjirlərgə ornattı. **17** U bu ikki tüwrükni əyning əldioja, birsini ong tərəpidə, birsini sol tərəpidə turozuddı; u ong tərəptikisini Yəkin, sol tərəptikisini Boaz dəp atıdı.

4 Uzunluğu yigirmə gəz, kəngliki yigirmə gəz, egizliki on gəz kəldiojan bir mis kurbəngəh yasattı. **2** U mistin «dengiz» yasattı; uning xəlki dügilək bolup, u girwikidin bu girwikigiqə on gəz kəlattı; egizliki bəx gəz, aylənmisi ottuz gəz idi. **3** «Dengiz»ning sirtki asta kismi bukining xəlki bilən qərdürüp bəzəlgən bolup, buqılar hərbi gəzəgə ondin, ikki kətar kəlinip, mis «dengiz» bilən təng kuyup qikiləjanıdı. **4** Mis «dengiz»ni on ikki mis buka kəturüp turattı; uning üçi ximaloja, üçi qərbkə, üçi jənubkə, üçi xərkəkə kərap turattı. «dengiz» bukining dümbisigə yatkuzuləon bolup, buqılarning kuyruki iqi tərəptə idi. **5** Mis dengizning kəlinliki bir alkan bolup, qərisi qinining girwikidək nilupər xəklidə kəlinəon, uningəja üç ming bat su patattı. **6** U yənə on «yuyux desi» yasitip, bəxini mis dengizning ong tərəpigə, bəxini sol tərəpigə koyozuddı; kəydürmə kurbənliləroja ixlitidəon buyum-əswəblirining həmmisi u daslarda yuyulattı; «dengiz» bolsa kəhənlarning yuyunuxi üçün ixlitilətti. **7** U yənə bəlgiləngən xəkildə on altun qıraoqdan yasitip mukəddəs jayning iqiğə ornattı; uning bəxini ong tərəpkə, bəxini sol tərəpkə koyduardı. **8** Yənə on xira yasitip mukəddəs jayning iqiğə koyozuddı; uning bəxini ong tərəpkə, bəxini sol tərəpkə koyozuddı. U yənə yüz danə altun qina yasattı. **9** U yənə «kəhənlər həyylisi», qəng həyyla wə qəng həyylining dərəwəzilirini yasattı wə dərəwəziləning həmmisini mis bilən qaplattı. **10** U mis «dengiz»ni ibadəthanining ong tərəpigə, yəni xərkij jənub tərəpigə koyozuddı. **11** Həram yənə kəzan, kürək wə qaqa-quqılarni ətküzdi. Həram u tərəkədə Sulayman padixah üçün Hudaaning əyning barlık quruluş hizmitini pütürdi, **12** Yəni ikki tüwrük, ikki tüwrükning üstidiki

apqursiman ikki bəx wə bu ikki bəxni yepip turidəon ikki torni yasitip pütürdi. **13** Xu ikki tor üstigə kəyqiləxturulojan tət yüz anarni yasattı; bir torda ikki kətar anar bolup, tüwrük üstidiki apqursiman ikki bəxni yepip turattı. **14** U on das təglikli wə das təglikigə koyulidəon on «yuyux desi»ni, **15** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis bukini yasatkuzdu. **16** Kəzan, kürək, wilka-ilməklər, wə munasiwətlik barlık əswəblarni Həram-Abi Pərwərdigarning əyini dəp Sulayman padixahqa parkıraydian mista yasitip bərdi. **17** Padixah bularni İordan tüzənglikidə, Sukkot bilən Zərədatah otturisdə, [xu yərdiki] seozij layda kəlip yasap, kuyduarup qikti. **18** Sulayman yasatkuzuləon bu əswəblarning sani intayin kəp idi; kətkən misning əojirlikini əlqəp bolmayttı. **19** Sulayman yənə Hudaaning əyi iqidiki barlık əswəblarni yasattı — yəni altun huxbuycəhni, «təkdim nan» koyulidəon xirələrnəni **20** wə sap altunda kəlinəon qıraoqdanlar bilən qıraoqlirini yasatkuzdu; wə qıraoqlar bəlgilimə boyiqə iqi «kalamhana» əldida yəndurux üçün boldı. **21** U yənə qıraoqdanning gülliri, qıraoq wə pilik kəyqilirining həmmisini altundin kildurdi (ular sap altundin idi). **22** U yənə pəqəqlər, tawaqlar, piyalə-qaqa wə küldənləning həmmisini sap altundin kildurdi. U əyning ixiklirini, yəni iqidiki əng mukəddəs jayəja kiridəon iqi kətlima ixiklər wə əyning «mukəddəs jay»ining taxkiriği ixiklirini altundin kildurdi.

5 Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning əyi üçün kildidəon barlık quruluşlar tamam boləonda, u atisi Dawut [Hudaəja] atap bəojixləon nərsilərnəni (yəni kümüx, altun wə həmmə bəxkə buyumlarni) elip kəlip, Pərwərdigarning əyning həzinilirigə koyduardı. **2** Xu qəojda Sulayman Pərwərdigarning əhdə sandukini «Dawut xəhəri»din, yəni Ziondin yətkəp kəlix üçün İsrail əksəkəllirini, kəbilə bəglirini wə İsrail jəmətlirining bəglirini Yerusaləmoja yioqilixkə qakirdi. **3** Buning üçün İsrailning həmmə adəmliri Etanım eyida, yəni yəttinqi ayda, bəkitilgən həytta padixəhning kəxioja yioqildi **4** İsrailning həmmə əksəkəlliri yetip kəlgəndə Lawiylər əhdə sandukini kəturüp [mangdi]. **5** Ular əhdə sandukini, jəmət qədri bilən uning iqidiki barlık mukəddəs buyumlarni kəturüp elip qikti. Kəhənlər boləon Lawiylər muxularni elip qikti. **6** Sulayman padixəh wə barlık İsrail jəməti əhdə sandukining əldida mēngip, kəplikidin sanini elip bolmaydian san-sənəksiz koy bilən kalini kurbənlilik kiliwatattı. **7** Kəhənlər Pərwərdigarning əhdə sandukini əz jəyoja, ibadəthanining iqi «kalamhana»siəja, yəni əng mukəddəs jəyoja elip kirip kerublarning kənatlirining astioja koydi. **8** Kerublarning yeyilip turojan kənitə əhdə sandukining ornə üstidə boləoqəqə, əhdə sandukə bilən uni kəturüp turidəon baldəklərnəni yepip turattı. **9** Bu baldəklər sandukning tutkuqliridin nəhayiti uzun qikip turojaqəqə, kalamhanining əldida turup əhdə sandukning yənidiki ikki baldəkləning uqlirini kərgili bolattı, biraq əyning sirtida ularni kərgili bolmayttı; bu baldəklər taki bügünəgə kədar xu yərdə turməktə. **10** Əhdə sandukining iqidə Musa pəyojəmbər Hərəb təojida turojənda iqiğə saləon ikki tahtaydin bəxkə həqənsə yok idi (İsraillər Misir zəminidin qikəndin keyin Pərwərdigər ular bilən Hərəbdə əhdə tüzəjanıdı). **11** Kəhənlər mukəddəs jaydin qikixti (xu yərdə həzir boləon barlık kəhənlər, əz nəwətigə kəriməy əzlrini Hudaəja atap pakizləjanıdı); **12** nəoymə-nəwaqi barlık Lawiylər, jümlidin Asaf, Həman, Yəduətin wə ularning oquqliri həm kərinədxəkliri qəkmən tonlirini kiyixip, kurbəngəhning xərkidə turup qəng, təmbür wə qiltərlər qəlixəwtəkanıdı; ular bilən billə kanay qəliwatqən yənə bir yüz yigirmə kəhən bəridi) **13** wə xundək bolduki, kanayqılar bilən nəoymə-nəwaqılar həmmisi bərdək qəlip, bir əwaz bilən Pərwərdigəroja

təxəkkür-həmdusana eytiwatqanda, yəni kanaylar, janlar wə hərəhil sazlarını qelip, yukiri awaz bilən «Pərwərdigar meħribandur, əzgərməs muħəbbiti əbədil'əbədgiqidur» dəp Pərwərdigarni mədhiyələwatqanda — xu həman ibadəthana, yəni Pərwərdigarning əyi bir bulut bilən toldurildi; **14** kaħnılar əxu bulut tūpəylidin wəziplərini etüxkə turalmaytti, qünki Pərwərdigarning julasi Hudaning eyini toldurduqanıdi.

6 Bu pəytte Sulayman: — Pərwərdigar tum qarangoşuluk iqidə turımən, dəp eytkanıdi; **2** Lekin, [i Pərwərdigar], mən Sening üqün bir həyətlik makan bolsun dəp, Sən mənggü turıdıoğan bir əyni yasıdim, dedi. **3** Andin padixah burulup barlık İsrail jamaıtığə bəht tildi; İsrailning barlık jamaıtı üner alıda turattı. **4** U mundak dedi: — İsrailning Hudasi Pərwərdigarə təxəkkür-mədhıya boləy! U Əz aozı bilən atam Dawutka wədə kıləjanıdi wə Əz kəli bilən uni əməlgə axurdi. U əslidə Dawutka: — **5** «Mən Əz həlkim İsrailni Misir zemınıdin elip qıkkən kündin buyan namim üqün bu yərdə bir əy salay dəp İsrailning həkəysi kəbilirining xəhərliridin heqəysısını tallimıdim, yaħi həlkim İsrailə həkümran boluxka heqəysi adəmni tallimıdim; **6** həlbuki, Mən namim xu yərdə bolsun dəp Yerusalemini tallim wə həlkim boləoğan İsrailə həkümranlık kılusun dəp Dawutni tallim» degənıdi. **7** Əmdi atam Dawutning İsrailning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atap bir əy selix arzu-niyiti bar idi. **8** Biraq Pərwərdigar atam Dawutka: «Kənglündə Mening namimoğa bir əy yasaxka kıləoğan niyiting yahxidur; **9** əmma xu əyni sən yasıməysən, bəki puxtungdin bolıdıoğan oşlung, u Mening namimoğa atap xu əyni salıdu», degənıdi. **10** Mana əmdi Pərwərdigar Əz səzıgə əməl kıldı. Mən Pərwərdigar wədə kıləjınıdək, atamning ornını besip, İsrailning təhtidə olturdum; İsrailning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atap bu əyni saldim. **11** Mən bu eydə əhdə sandukını koydum; əhdə sandukı iqidə Pərwərdigarning İsrailar bilən tüzəoğan əhdə [tahtiliri] bardur» dedi. **12** Andin Sulayman İsrailning barlık jamaıtığə yüzlinip, Pərwərdigarning kurbangahınıoğan alıda turup kollarını kətürüp: — **13** (qünki baya Sulayman mistin uzunluku bəx gəz, kəngliki bəx gəz, egizliki üq gəz kelıdıoğan bir pəxtak yasıtıp, taxkırıki həyolıning otturısoğa jaylaxturəjanıdi. U əna xu pəxtak üstıgə qıkip turup, pütük İsrail jamaıtı alıda yükünüp olturup, asmanəğa qarap oşluqını yayoğanıdi) **14** — u mundak dua kıldı: — I İsrailning Hudasi Pərwərdigar! Nə asmanda nə zemında Səndək Huda yoktur; Sening alıdıoğan pütün kəli bilən mangedioğan Əz kulliring üqün əhdəngdə turup əzgərməs muħəbbıtınıoğan kərsıtısən. **15** Qünki Sən Əz kұлung atam Dawutka bərgən wədədə turdung; Sən Əz aozıng bilən eytkən səziungni mana bügünkıdək Əz kólung bilən wujudka qıkardıng. **16** Əmdi hazır, i İsrailning Hudasi Pərwərdigar, Əz kұлung atam Dawutka: — «Əgər sening əwladliring əz yollırısoğa səgək bolup sən Mening alıdıma mangoşandək, kanunumoğa əməl kılıp mangsıla, sanga əwladıngın İsrailning təhtidə olturıdıoğan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turojaysən. **17** Əmdi hazır, i İsrailning Hudasi, Sən kұлung Dawutka eytkən səzliring əməlgə axuruloğay, dəp etünimən! **18** Lekin Huda Əzi rastla yer yüzidə insanlar bilən makan kılamdu? Mana, asmanlar bilən asmanların asmini Seni sıoquralmaydıoğan yərdə, mən yasioğan bu əy kəndəkmə Sening makanıng bolalısun?! **19** Lekin i Pərwərdigar Hodayim, kұлungning dua wə iltıjasioğa kұлak selip, kұлungning Sanga kətürəoğan nıdası wə tilikini anglıoğaysən. **20** Xuning bilən Əz kəzlırınıoğan keqə-kündüz bu əyğə, yəni Sən: «Mening namımni u yərdə ayan kılımən» dəp eytkən jayoğa keqə-kündüz tikkəysən; Əz kұлungning u jayoğa qarap kıləoğan duasioğa kұлak saləjaysən. **21** Kұлung wə həlkıng İsrail

bu jayoğa qarap dua kıləoğan qəoğda, ularning iltıjalırıoğa kұлak selip, Əz makanıng kıləoğan asmanların turup anglıoğaysən, anglıoğıningda ularni kəqürəyəsən. **22** Əgər bırı əz koxnısoğa gunah kılsa wə xundakla ixning rast-yaloğanlıkını bekıtıx üqün kəsəm iküzülsə, bu kəsəm bu eydikı kurbangahıngning aldıoğa kəlsə, **23** Sən kəsəmni asmanda turup anglap, amal kılıp Əz bəndırlıng otturısıda həküm qıkarəjaysən; gunahı bar adəmning gunahını əzıgə kəyturup, əz yolını əz bexıoğa yandurup, gunahsız adəmni aqlap əz adillıkoğa qarap unınoğa həkkını bərgəysən. **24** Əz həlkıng İsrail Sening alıdıoğan gunah kıləjını üqün düxmənıng yəngılsə, yamanlıkını kəytıp bu eydə turup, namıngni etırap kılıp sanga dua bilən iltıja kılsa, **25** Sən asmanda anglap, Əz həlkıng İsrailning gunahını kəqürüp, ularni Sən ata-bowılırıoğa wə əzlırıgə təkdım kıləoğan zemınoğa kəyturup kəlgəysən. **26** Ular Sanga gunah kıləjını üqün asman etilip yamoqur yaoşmaydıoğan kılıwetıləoğan bolsa, lekin ular bu jayoğa qarap Sanga dua kılıp namıngni etırap kılıp, Sening ularni kıyınqılıkka saləjıng tūpəylidin əz gunahıdin yenıp towa kılsa, **27** Sən asmanda turup kұлak selip, kullırlıngning wə həlkıng İsrailning gunahını kəqürəyəsən; qünki Sən ularəğa mēgıx kerək boləoğan yahxi yolni egıtısən wə Əz həlkınggə miras kılıp bərgən zemınnıng üstıgə yamoqur yaoqurısən! **28** Əgər zemında aqarqılık ya waba bolsa, ya zıraətlər dan almısa ya həl qıxısa ya uni qekətkılar yaħi qekətkə lıqınkılıri besıwısa, ya düxmənələr ularning zemındıki xəhərlırlıng kowuklırıoğa həjım kılıp korxıwısa, ya həkəndək apət ya kesəllık bolsa, **29** undəktə barlık həlkıng İsrail bolsun, həkəndək kixi bolsun, əzıgə kəlgən apətnı wə əz dərdını bılıp, kollarını bu əyğə sunup, məyli kəndək dua yaħi iltıja kılusun, **30** əmdi Sən turuwatqən makanıng asmanda turup anglap, kəqürüm kıləoğaysən, Sən hərbır adəmning kəlbını bıləoğkə, əzıng yollırını əzıgə yanduroğaysən (qünki Səmla, pəkət Səmla həmmə insan balırlırlıng kəlbırlını bıləoğıdursən); **31** xundək kılıp, ular Sən ata-bowılırımızoğa təkdım kıləoğan zemında olturup əmrıngıng həmmə künlırıdə Səndın korqıp yollırlıng mangedioğan bolıdu. **32** Əz həlkıng İsrailın bolmıoğan, Sening uluoğ namıng, kudətlık kólung wə sozoğan bılıng tūpəylidin yırək-yırəklərdın kəlgən musapır bolsa, u kelıp bu əy tərəpkə qarap dua kılsa, **33** Sən turuwatqən makanıng boləoğan asmanlarda unınoğa kұлak selip, u musapır Sanga nıda kılıp tilıgıngıng həmmısgə muwapık kıləjaysən; xuning bilən yer yüzıdıkı barlık əllər namıngni tonup yetıp, Əz həlkıng İsraildək Səndın korkıdıoğan bolup, mən yasioğan bu əyning Sening namıng bilən atəloğınını bılıdu. **34** Əgər Sening həlkıng Sening tapxurukıng bilən düxmını bilən jəng kılıxka qıkkəndə, Sən talıoğan bu xəhərgə, xundakla mən namınoğa atap yasioğan bu əy tərəpkə qarap Sən Pərwərdigarəoğa dua kılsa, **35** Sən asmanlarda turup ularning duası bilən iltıjasioğa kұлak selip, ularni nusətkə erıxtırgəyəsən. **36** Əgər ular Sanga gunah sadır kıləoğan bolsa (qünki gunahı kılmaydıoğan heqkixi yoktur) Sən ularəğa oşəzəplınlıp, ularni düxmənlırlıng kólıoğa tapxurəoğan bolsang, bular ularni yırək-yəkınoğa, əz zemınoğa sürgün kılıp elıp barəoğan bolsa, **37** lekin ular sürgün kılınəoğan yurtta əs-hoxını tepıp towa kılıp, əzi sürgün boləoğan yurtta Sanga: — Biz gunah kılıp, kəbıhlıkkə berılıp Səndın yüz örüp kəttuk, dəp yelınsa, **38** — əgər ularni sürgün kıləoğanların zemında pütün kəli wə pütün jenıdin Sening tərıpınggə yenıp, Sən ularning ata-bowılırıoğa təkdım kıləoğan zemınoğa, Sən talıoğan xəhər tərəpkə wə mən namınoğa atap yasioğan bu əy tərəpkə yüzını kılıp dua kılsa, **39** Sən turuwatqən makanıng boləoğan asmanlarda turup ularning duası wə iltıjalırını anglap ular üqün

höküm qikirip, Öz hălkingning Sanga sadir kılöjan gunahini kaçürüm kılöjaysen; **40** əmdi i Hudayim, Səndin etünimən, bu yərdə kılöjan dualaröja kezüng oquk, kılıking ding bolöy! **41** Əmdi ornungdin turöjin, i Pərwədigar Huda, Sən küdringning ipadisi bolöjan əhdə sanduqıng bilən, Öz aramgahıöja kirsəysən! Kañinliring həkkanıyılık bilən kiydürülsun, Memin bəndiliring yaxhılıkingdin xadlansun! **42** I Pərwədigar Huda, Özüng məsih kılöjiningning yüzini yandurmıöjaysen; Kılung Dawutka kərsətkən əzgərməs muhəbbitingni esingdə tutkaysən!.

7 Sulayman duasini tügitixigila, asmandin ot qüxüp keydürmə kurbanlık həmdə baxka kurbanlıklarnı koymay keydürüwətti; Pərwədigarning xan-xəripi öyni tuldurdi. **2** Pərwədigarning xan-xəripi öyni tolduruwətkəqə, kañınlar Pərwədigarning eyigə kirəlmidi. **3** Ot qüxənlikini wə Pərwədigarning xan-xəripi öyning üstidə tohtiojanlıkını kərüp, Israillarning həmmisi tax yatkuzulöjan məydanda yükünüp bax urup: «Pərwədigar məhribandur, Uning əzgərməs muhəbbiti mənggüigə turidu!» dəp Pərwədigaröja ibadət kılıp təxəkkür-mədhıyə okuxti. **4** Padixah wə pütkül hək Pərwədigarning aldidə kurbanlıklarını sundi. **5** Sulayman padixah yigirmə ikki ming kala, bir yüz yigirmə ming köyni kurbanlık kılıp sundi. Xundak kılıp padixah wə pütkül hək Hudaning öyni [Hudaöja] beyxıladı. **6** Kañınlar wə xundakla Pərwədigaröja atiojan sazarnı tutkan Lawıylar əz orunlıridə turatti (padixah Dawut bu sazarnı Pərwədigarning mədhıyisidə ixlətkili yasiojanıdi, [u Pərwədigaröja]: «Uning əzgərməs muhəbbiti əbadgıqıdur» dəp mədhıyə okuöjınidə ularnı ixlətətti); kañınlar Lawıylarning udulidə turup kanay qelixatti; Israillarning həmmisi u yərdə ərə turuxkanıdi. **7** Sulayman Pərwədigarning eyining aldidiki həylisining otturısını ayrip mukəddəs kılıp, u yərdə keydürmə kurbanlıklar wə inaklık kurbanlıklarınıning yaqlırını sundi; qünki Sulayman yasatkan mis kurbangah keydürmə kurbanlıklar, ax hədiyiliri wə kurbanlıqlarning yaqlırını köbul kılıxka kikiq kəldi. **8** Xuning bilən u waqtında Sulayman wə uning bilən bolöjan pütün Israil, yəni Hamat rayonioja kirix eöjızidin tartip Misir ekinioja həmma yərlərdin kəlgən zor bir jaməət həyt ötküzdi. **9** Səkkizinqi küni kün təntənilik bir ibadət yaqlıyı ötküzdi; ular yəttə tün kurbangahını Hudaöja öyöj bəyxılxıjanıdi andin ular yəne yəttə kün həyt ötküzdi. **10** Yəttinqi aynıng yigirmə üqinqi küni padixah həkni əz öy-qedirlirigə kəyturdi; ular Pərwədigarning Dawutka, Sulaymanoja wə Öz həkki Israilöja kılöjan yaxhılıklırı üqün kəlbidə xad-huram bolup kəytip kətti. **11** Xundak kılıp Sulayman Pərwədigarning öyni wə padixahning ordısını yasap pütürdi. Sulaymannıng kəngligə Pərwədigarning öyidə wə əzining ordısında nəmə kılıx kəlgən bolsa, xu ixlarning həmmisi onguxluk pütüti. **12** Andin Pərwədigar keqidə Sulaymanoja ayan bolup uningöja: «Mən sening duayınğıng anglıdim wə Özümgimü wə jayni «kurbanlık öyi» boluxka tallıdim. **13** Əgər Mən asmanni yamoqur yaoqmaydıöjan kılıp etiwətsəm yaki qekətkilərgə zemindiki məhsulatarnı yəp taxlaxni buyrusam wə yaki həkım arisioja waba tarkitiwətsəm, **14** [xu qaoqda] namim bilən atalojan bu həkım özini kəmtər tutup, dua kılıp yüzümnı izləp, rəzil yollıridin yansa, Mən asmanda turup anglap, ularning gunahını kaçürimən wə zeminini saqaytimən. **15** Əmdi bu yərdə kılınöjan dualaröja Mening kezlırim oquk wə kulaqlırim ding bolıdu. **16** Mən əmdi namim mənggü bu yərdə ayan kılınusın dəp bu öyni tallap, uni Özümgə mukəddəs kıldim; közümmü, kəlbimmü həmixə xu yərdə bolıdu. **17** Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangojınidək sənmu

sanga buyruojınimning həmmisigə muwapıq əməl kılıx üqün bəlgilimilirim wə həkümlirimni tutup aldimda mangsang, **18** Mən əmdi atang Dawutka: «Israilning təhtidə sanga əwladıngdin olturuxka bir zat kəm bolmaydu» dəp əhdə kılöjınimdək, Mən sening padixahlık təhtingni Israilning üstidə məhkəm kılımə. **19** Bıraq əgər silər Meningdin yüz ərəp, Mən silərnıng aldinglarda jakarlıöjan bəlgilimilirim wə əmrlirimni taxlap, baxka ilahlarning kulluköja kirip qokunsanglar, **20** xu qaoqda Mən Israilni ularöja təkdım kılöjan zeminidin yulup taxlaymən; wə Öz namimni kərsitixkə Özümgə mukəddəs kılöjan bu öyni nəzirımdin taxlaymən wə Israilni həmmə həkələr arisidə səz-qəqə wə tapa-təninəp obyektı kılımə; **21** bu öy gəqə hazır uluöj bolsimu, xu zamanda unıngdin etkənlərnıng həmmisi kattik həyran kılıxi: «Pərwədigar bu zeminöja wə bu öygə nemişka xundak kılöjanıdu?» dəp soraydu. **22** Kixilər: — Qünki [zemindiki həkələr] ata-bowiliring Hudası, yəni ularni Misir zeminidin qıkaröjan Pərwədigarnı taxlap, əzlırını baxka ilahlaröja başlap, ularöja səjdə kılıp kullukıda bolöjanlıki üqün, U bu pütkül külpətni ularning bəxioja qüxürüptü, dəp jawab berıdu.

8 Xundak boldiki, yigirmə yil etüp, Sulayman Pərwədigarning öyi bilən padixahning öyni yasap bolöjandın keyin, **2** u Hıram əzigə sowöja kılöjan xəhərlərnı kaytidin kurup qıkti; Israillar xu yərdə olturakıxıti. **3** Sulayman Hamat-Zobah xəhırigə berip uni ixöjal kıldı. **4** U yəne qəldiki Tadmorni wə əzining Hamatta kurojan barlık həzınə xəhərlirini yəne onxıtip kurdi. **5** U yəne Üstünki Bəyt-Horon bilən Astınki Bəyt-Horonni sepil, baldaklık köwuklıri bolöjan korojanlık xəhərlərgə aylandırdı; **6** Baalatni, xundakla əzigə has həmmə həzınə xəhərlirini, «jəng hərəwisi xəhərləri»ni, atlıklarnı orunlaxturojan xəhərlərnı wə Yerusalemdə, Liwanda wə əzi soraydıöjan barlık zemində halojınını bina kıldı. **7** Israildin bolmiojan Hıttıylar, Amoriylar, Pərizziylar, Hıwiylar wə Yəbusıylardın [Israel] zemində kəlip kəlojanlarning həmmisini bolsa, **8** Sulayman bularnı, yəni Israillar pütünləy yəkatmiojan əllərnıng kəlojan əwladlırını kulluk haxəsoja tutti. Ular bügünki kungıqə xundak bolup kəldi. **9** Ləkin Israillərdin Sulayman əz ixlırı üqün həqkımnı kul kılmay, bəlki ularnı ləxkər, həkümdar-əməldər, hərəwa bilən atlıklarning sərdarlırı kıldı. **10** Bulardın padixah Sulaymannıng ixligüqılərnıng üstigə koyöjan qong nazarətqiliri bolup, ikki yüz əllik idi. **11** Sulayman Pırwənnıng kızıni «Dawutning xəhıri»din əzi uningöja saldurojan ordioja əkəltürdi; qünki u: «Ayalimning Israil padixahı Dawutning ordısında turux muwapıq əməs; qünki Pərwədigarning əhdə sanduqi barəjanlıki jaylarning həmmisi mukəddəstur», — dedi. **12** Sulayman bu qaoqda Pərwədigarning kurbangahıda, yəni [mukəddəs jayning] aywanıning aldioja saldurojan kurbangahı Pərwədigaröja atap keydürmə kurbanlık təkdım kılatti; **13** — yəni Musa pəyoqəmbərnıng tapxuruki boyıqə, hər küni, xabat künliridə, aynıng birinqi künliridə wə hər yildə üq kətim ötküzülıdıöjan alahıdə həyt künliridə — «petir nan həyti», «həptilər həyti» wə «kəpilər həyti»diki künlərdə bekitiləng burıluq kurbanlıklarnı kılatti. **14** Sulayman yəni atıdi Dawutning bəlgiləp bərgini boyıqə kañınlarning hizmətlirining wə Lawıylarning burqlirining ada kılınixi üqün nəwət-guruppılarnı bekitti; Lawıylarning hər küni mədhıyə okux wə kañınlarning aldidə hizmətlərnı ada kılıx burqi bər idi. Sulayman yəne dərwəziwənlərnı nəwiti boyıqə hər dərwəzining hizmətinini kılıxka bekitti; qünki Hudaning adımı Dawutning buyruki xundak idi. **15** [Kañın-lawıylar] padixahning kañınlaröja wə Lawıylaröja buyruojıniridin, məyli kəndək ix

bolsun yaki hazineilerga dair ix bolsun heq bax tartmaytti. **16** Pərwərdigarning öyini selixta, ey uli selioqan künden tartip pütükqə Sulaymanning barliq quruluş ixliri puhta tamamlandı. Xundak kılıp Pərwərdigarning öyi pütüti. **17** Andin Sulayman Edom zeminida [Kizil] dengiz boyidiki Əzion-Gəbərgə wə Elatqa qarap mandı. **18** Hürəm [padixah] əz hizmətkarlıri arkiqlik kemilər wə dengiz yollirioqa pixxiq adəmlirini Sulaymanning yenioqa əwətti. Ular Sulaymanning hizmətkarlıri bilən billə Ofirioqa berip, u yərdin tet yüz əllik talant altun elip, uni padixah Sulaymanning kexioqa yətküzüp kəldi.

9 Xebaning ayal padixahı bolsa Sulaymanning dangk-xəhritini anglap, uni kiyin qigix-soallar bilən siniojili Yerusalemoqa kəldi. U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yaqut-gəhərlər artioqan təgiləri elip, qong dəbdəbə bilən kəldi. Sulaymanning kexioqa kəlgəndə əz kəngliyə pükkan həmma ix toqruluk uning bilən səzləxti. **2** Sulayman uning həmma soriqanlırioqa jawab bərdi. Heqnemə Sulaymanoqa karangıju əmas idi, bəlki həmmisidə uningioqa jawab bərdi. **3** Xebaning ayal padixahı Sulaymanning danalıqioqa, yasioqan ordarayoqa, **4** dastihandiki taamlarqə, əməldarların qatar-qatar olturuxlırioqa, hizmətkarlırining qatar-qatar turuxlırioqa, ularning kiygən kiyimlırigo, uning sakıyliri wə ularning kiygən kiyimlırigo wə uning Pərwərdigarning əyidə atap sunoqan keydürmə kurbanlıqlirioqa qarap, üni iqigə quxüp kətti. **5** U padixahqa: — Mən əz yurtumda silining ixliri wə danalıqliri toqrısida angliqan həwər rast ikən; **6** əmma mən kelip əz kezirim bilən kərmigüqə bu səzlərgə ixənmişidim; wə mana, mən hətta yeriminimu angliqan ikənmən; silining danalıqliri bilən bərikət-bayaxatlıqliri mən angliqan həwərdin ziyadə ikən. **7** Silining adəmliri nemidegən bəhtlik-həl Həmişə silining aldilirida turup danalıqlirini anglydioqan bu hizmətkarlıri nəqədər bəhtlik! **8** Silidin səyügan, silini əzi üqün Israilning təhtigə olturojuzoqan Pərwərdigar Hudaliri mubərəkət! Hudaliri Israilioqa bəşliqan muhəbbiti üqün, ularni manguđi məzmut tursun dəp U silini toqra həküm wə adalət sürgili ular üstigə padixah kildi, dedi. **9** U padixahqa bir yüz yigirma talant altun, intayin kəp huxbuy buyumlar wə yaqut-gəhərləri sowoqa kildi. Xebaning ayal padixahı Sulayman padixahqa sunoqan xunqə zor miqdardiki huxbuy buyumlar xuningdin keyin heq kərtiğən əməs **10** (Ofirdin altunları əpkelidioqan Hürəmning hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkarlıri yənə intayin zor miqdardiki səndəl yaoşiqini wə yaqut-gəhərlərimu elip kəldi. **11** Padixah səndəl yaoşiqidin Pərwərdigarning öyi üqün wə padixahning ordisi üqün pələmpəylər yasap həm nəşmə-nəwaqılar üqün qiltarlar wə sazları xuningdin yasatti. Xundak esil səndəl yaoşiqi Yəhuda zeminida bu waqitkiqə heq kərtilip bakmiojanidi). **12** Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioqa uning əzigə kılıqan sowoşilirdin axurup sowoqa tutti, ayal padixahning kengli tartkan həmmi — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmətkarlıri bilən yoloqa qikip əz yurtioqa kaytip kətti. **13** Sulaymanoqa hər yili kəltürilgən altunning əzi altə yüz atmix altə talant idi. **14** Bu kirimdin baxqa, oqəti-tijarətiqlər, barliq ərəb padixahlar wə əz zeminidiki əməldarlar mu altun-kümüxləri elip Sulaymanoqa tapxuratti. **15** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni sokturdi wə hər siparəqa altə yüz xəkəl altun kətti. **16** Xundakla üq yüz kəlkanı yapilaklanəqan altundin yasidi; hər bir kəlkanı yasaxqa üq yüz xəkəl altun ixlitildi; padixah ularni «Liwan ormini sarıyoqa» əsip koydi. **17** Padixah pil qixliridin qong bir təht yasap, uni sap altun bilən kəplatti. **18** Təhtning altə kəwətlik pələmpiyi bar idi, uning bir altun

putpərisi təht bilən tutixip turatti; orundukning ikki yenida tayanəqisi bar idi, hər bir tayanəquning yenida birdin ərə turoqan xirning həykili bar idi. **19** Altə kəwətlik pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərəpidə ərə turoqan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərəpidə birdin bar idi; baxqa heqəqandək əldə uningə ohxax yasaloşini yok idi. **20** Sulayman padixahning barliq jam-piyaliliri altundin yasaloqan; «Liwan ormini Sarayı»diki barliq qaqa-kuqılar tawlanəqan altundin yasaloqan; Sulaymanning künliridə kümüx heqnemə hesablinatti. **21** Qünki padixahning kemiliri Hürəmning hizmətkarlıri bilən billə Tarxiqqa berip turatti; «Tarxiq kəmə»lər hər üq yilda bir kətim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarni əkelətti. **22** Sulayman padixah yər yüzidiki barliq padixahların bayliqta wə danalıqta üstün idi. **23** Hudaning Sulaymanning kəngliyə saləqan danalıqini anglax üqün yər yüzidiki barliq padixahlar uning bilən didarlıxix arzusi bilən kələtti; **24** kəlgənlərnin həmmisi əz sowoşitini elip kələtti; yəni kümüx qaqa-kuqılar, altun qaqa-kuqılar, kiyim-keqəklər, dubuloqa-sawutlar, tetitkular, atlar wə keqirlarni elip kələtti. Hər yili ular bəlgilik miqdarda xundak kılıtti. **25** Wə Sulaymanning jəng hərwişioqa kətidioqan atlıri üqün tet ming eoşli bar idi, xuningdək on ikki ming atlık əskiri bar idi; u ularni «jəng hərwişi xəhərliri»gə wə əzi turidioqan Yerusalemoqa orunlaxturdi. **26** Sulayman [Əfrat] dəryasidin Filistiyə zeminioqıqə taki Misirdin qəgrisiqə kədəp boləqan barliq padixahlıqlar üstidin hər küküranlıq kildi. **27** Padixah Yerusalemda kümüxni taxtək kəp, kedir dərhərlirini jənubiy tüzlənqliktiki üjmə dərhərligə ohxax nuroşun kildi. **28** Kixilər atları Misirdin wə hər kəysi yurtların Sulaymanoqa yətküzüp berip turatti. **29** Sulaymanning baxqa əməlliri baxtin ahirioqıqə «Natan pəyoşəmərnin bayanlıri», «Kilohlək Ahiyahning bixariti», xundakla Nibatning eoşli Yəroboam toqruluk «Aldin kərgüqi İddo kərgün əlamət kərtünüxlər» degən kitablarəqa pütülgən əməsmidi? **30** Sulayman Yerusalemda turup pütün Israilning üstidin kirik yil səltənət kildi. **31** Sulayman atabwiliri arisida uhliidi; halayik uni atisi Dawutning xəhəridə dəpnə kildi; uning eoşli Rəhəboam uning ornioqa padixah boldi.

10 Rəhəboam Xəkəmgə bardi; qünki pütkül Israil uni padixah tikligili Xəkəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning eoşli Yəroboam xu ixni angliqanda xundak boldiki, Misirdin kaytip kəldi (qünki u Sulayman padixahın keqip Misirdə turuwatatti). **3** Əmdi halayik adəm əwətip uni qakirtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israil kelip Rəhəboamoqa: — **4** Silining atiliri boynimioza saləqan boyunturukini eoşir kildi. Sili əmdi atilirining bizgə koyəqan kəttik tələpliri bilən eoşir boyunturukini yeniklitip bərsilə, silining hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularəqa: — Həzirəqə kaytip üq künden keyin andin keximəqa yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. **6** Rəhəboam padixah əz atisi Sulayman həyat waqtda uning hizmitidə turoqan moysipitların məslihət sorap: — Bu həlkə beridioqan jawabim toqrısida nemə məslihət kərsitisilə? — dedi. **7** Ular uningəqa: — Əgər sili razilik bilən bğün wə həlkni hux kılıp ularəqa məhraban muamilə kərsitip, ularəqa yaxsi səzlər bilən jawab kilsilə, ular silining barliq künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Ləkin u moysipitların kərsətkən məslihətini kayrip koyup, əzi bilən qong boləqan, aldidə hizmitidə boluwatqan yaxların məslihət sorap **9** ularəqa: — Manga «Silining atiliri bizgə saləqan boyunturukini yeniklətkəylə» dəp tiligən wə həlkə jawab beriximiz toqruluk kəndək məslihət berisilə? — dedi. **10** Uning bilən qong boləqan bu yaxlar uningəqa: — «Silining atiliri boyunturukimizni eoşir kildi, əmdi sili uni bizgə yenik

kişoqlayla» dəp eytkən bu həlkə sөz kilip: — «Mening qimqilak barmikim atamning belidin tomraqtur. **11** Atam silərgə eoјir boyunturukni saloјan, lekin mən boyunturukunglarni tehimu eoјir kili mən. Atam silərgə kamqilar bilən tənbihtərbiiyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanlik kamqilar» bilən tənbihtərbiiyə berimən, degölay, — dedi. **12** Rəhəboam padixah ularoјa: «Üq kündin keyin andin kəximöya yəna kelinglar» deginidək, Yəroboam wə barlik həlk üqinqi küni uning kəxiöya kəldi. **13** Rəhəboam padixah moysipitlarning məšlihətini taxlap kəpçilik kəttiklik bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning məšlihəti boyiqə ularoјa: — Atam silərgə eoјir boyunturukni saloјan, lekin mən uni tehimu eoјir kili mən. Atam silərgə kamqilar bilən tənbihtərbiiyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanlik kamqilar» bilən tənbihtərbiiyə berimən, dedi. **15** Xuning bilən padixah həlkning sezini anglimidu. Bu ix Huda tərpidin boləjan; qünki buning bilən Pərwərdigarning Xilohəlik Ahiyahning wasitisidə Nibatning oqlı Yəroboamoјa eytkən səzi əməlgə axurulidoјan boldi. **16** Pütkül İsrail padixahning ularning sezigə kulak salmiöjini kərgəndə həlk padixahqə jawab berip: — Dawuttin bizgə nemə nesiwə bar? Yəssəning oqlıda bizning həq mirasimiz yoxtur! Hərbiringlar öz öy-qedirli ringlaroјa kəytinglar, i İsrail! Dawut, sən öz jəmətinggila iqə bol — dedi. Xuning bilən İsrailar öz öy-qedirli riqə kəytip ketixti. **17** Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoјan İsrailaröya bolsa, Yəroboam ularning üstigə həküüm sürdi. **18** Rəhəboam padixah baj-alwan begi Adoramni İsrailaröya əwətti, lekin pütkül İsrail uni qalmaqesək kilip oltürdi. U qəoјda Rəhəboam padixah aldirap, əzining jəng hərwisioјa qikiq, Yerusalemoјa tikiwətti. **19** Xu tərəkidə İsrail Dawutning jəmətidin yüz örüp, bügüingə kədər uningöya kərxı qikiq kəldi.

11 Rəhəboam Yerusalemoјa kelip, İsrail bilən jəng kilip padixahlikni əzigə kəy turup əkiliz üqün Yəhuda bilən Binyamin jəmətidin bir yüz səksən ming hillañojan jənggiwar əskərnı toplıdi. **2** Lekin Hudaning səzi Hudaning adimi Xemayoјa kelip: — **3** «Yəhudaning padixahı, Sulaymanning oqlı Rəhəboamoјa, Yəhuda bilən Binyaminidiki İsrailaröya sөz kilip: — **4** «Pərwərdigar mundək dəydu: — Hujumöya qikmanglar, kərxindaxliringlar bilən jəng kilmanglar; hərbiringlar öz öytinglaröya kəytip kətinglar; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Wə ular Pərwərdigarning səzli rigə kulak saldı, Yəroboamoјa hujum kilixtin yandı. **5** Rəhəboam Yerusalemda turatti, wə Yəhudada kərojanlik xəhərlərnı saloјuzanıdi. **6** U Bəyt-Ləhəm, Etam, Təkoa, **7** Bəyt-Zur, Sokoh, Adullam, **8** Gat, Mərexah, Zif, **9** Adorayim, Lakix, Azikah, **10** Zorah, Ayjalon, Həbronni yasatti; bularning həmmisi kərojanlik xəhərlər bolup, Yəhuda wə Binyaminning zeminida idi. **11** U barlik kəl'ə-kərojanlarnı mustəhkəmlidi wə ulara sərdərlarnı təyinlıdi, zapas ənlı, may wə xarəblarnı təyyarlıdi. **12** U yəno hərkaysı xəhərlərnı kəpligən kəlkən wə nəyzilər bilən kərəllandurup, əlamət mustəhkəmliwətti. Yəhuda bilən Binyamin uning tərpidə turatti. **13** Pütkül İsrailda turuwatқан kəhınlar bilən Lawiyalar kəysi yurttə bolmisun uning tərpidə turatti. **14** Qünki Yəroboam bilən uning oqullıri Lawiyalarnı qətkə kəqip, ularning Pərwərdigarning hizmitidə bolup kəhınlik etküzüxini qəkligənlik üqün, ular əzli rining otlaklıri wə mal-mülkini taxlap Yəhuda zeminöya wə Yerusalemoјa kelixkanıdi **15** (qünki Yəroboam «yukıri jaylar»diki hizmət üqün «tekə ilahlıri» wə əzi yasiojan mozay məbudlirining kullukıda boluxkə əzi üqün kəhınlarnı təyinləanıdi). **16** Wə bu [Lawiyalaröya] əgixip, İsrailning həmmə kəbililiridin kənglidə İsrailning Hudasi Pərwərdigarnı seöjınip-izdənkə iradə tikligənlər ata-

bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigaröya kurbənilik kilix üqün Yerusalemoјa kelixti. **17** Xundək kilip ular Yəhuda padixahlikning küqini axurup, Sulaymanning oqlı Rəhəboamni üq yil küqləndürdi; qünki [Yəhudadikilər] üq yil Dawutning wə Sulaymanning yolıda məngoјanıdi. **18** Rəhəboam Mahəlatni məngə aldı. Mahəlat Dawutning oqlı Yərimotning kızı; uning anisi Yəssəning oqlı Eliabəng kızı Abihəyil idi. **19** Mahəlatın Rəhəboamoјa Yəux, Xəməriya wə Zəhəm degən oqullar tərəldi. **20** Keyinki waqıtlarda Rəhəboam yəno Abxəlomning [nəwrə] kızı Maakahni əmrigə aldı; u uningöya Abiya, Attay, Ziza wə Xəlomitlarnı tuşup bərdi. **21** Rəhəboam Abxəlomning [nəwrə] kızı Maakahni əmrigə əlojan barlik ayallıri wə kenizəkliridin bəkrək səyətı; qünki u jəmiy on səkkiz ayal wə atmx kenizəkni əmrigə əlojan; u jəmiy yigirmə səkkiz oqul, atmx kiz pərzənt kərgən. **22** Rəhəboam Maakahdin boləjan oqlı Abiyani kərxindaxlıri iqidə həmmidin qəng xəhzədə kilip tiklıdi, qünki u uni padixahlikqə waris kilmaqçı idi. **23** Rəhəboam aqılənilik bilən ix kərtüp, oqullirini Yəhudaning barlik zeminlıri wə Binyaminning barlik zeminlıridiki barlik kərojanlik xəhərlərgə orunlaxturup, ularni nəhayiti kəp zapas ozuk-tülük bilən təminlıdi; u yəno ularöya nuroјun hotun elip bərdi.

12 Rəhəboamning padixahlikı mustəhkəm boləjanda, xundək küəyğəndə, xundək boldiki, u Pərwərdigarning kənun-əhkəmlirini tərək kildi wə pütkül İsrailarnı uningöya əgixip kətti. **2** Wə ularning Pərwərdigaröya wəpasizlik kişöjini tüpəylidin, Rəhəboam səltənitining bəxinqi yilıda xundək boldiki, Misirning padixahı Xixak Yerusalemoјa hujum kəzoјıdi. **3** Xixak bir ming ikki yüz jəng hərwisı, atmx ming atlık əskərnı bəxlap kəldi; u əzi bilən sənə Misirdin elip qıkkən ləxkərlər, jümlidin Liwiyəliklər, Sukkiylər wə Efiopiylər san-sanəksiz idi. **4** U Yəhudaöya təwə boləjan kərojanlik xəhərlərnı ixəqal kildi, andin Yerusalemoјa hujum kilixkə kəldi. **5** Bu qəoјda Xixak səwəbidin Yəhuda əməldərliri Yerusalemoјa yioylıxkanıdi; Ximaya pəyoјəmbər Rəhəboam wə əməldərlarning yenioјa kelip ularöya: — Pərwərdigar mundək dəydu: — «Silər meningdin wəz kəqkininglar üqün, Məmmu silərdin wəz kəqip Xixakning kəlioјa tapxurdum» dəydu, dedi. **6** Xuni ənglap, İsrail əməldərliri bilən padixah əzli rini təwən kilip: — Pərwərdigar adıldur, deyixti. **7** Pərwərdigar ularning əzli rini təwən kişöjanlıkını kərtüp Pərwərdigarning səzi Ximayoјa yetip kelip: — «Ular əzli rini təwən kişöjanikən, Mən ularni həlak kilməy, bəlkı ularöya əzoјinə nijət kərsitəman wə Mening kəynəp turojan əzoјipim Xixakning kəli bilən Yerusalemoјa təkülməydu. **8** Həlbuki, ularning Manga bəkinix bilən dunyadiki padixahliklaröya bəkinixning kəndək pərkı barlıkını bilip yetixi üqün, ular Xixakqə bəkindi bolıdu» — deyildi. **9** Xuning bilən Misir padixahı Xixak Yerusalemoјa hujum kilip, Pərwərdigarning əyidiki həzinə-baylıqlar bilən padixahning ordisidiki həzinə-baylıqlarnı elip kətti. U həmmisini, jümlidin Sulayman yasatқан altun sipər-kəlkənlarnı koyməy elip kətti. **10** Ularning ornıda Rəhəboam padixah mistin birmunqə sipər-kəlkənlər yasitip, ularni padixah ordisining kirix yolını saklaydojan pasıban bəglirining kəlioјa tapxurdi. **11** Padixah hər kətim Pərwərdigarning əyigə kiridojan qəoјda, pasıbanlar u kəlkənlarnı elip tutup turatti, andin ularni yəno pasıbanhanioјa əkelip koıyuxatti. **12** Xuning bilən padixah əzini təwən kişöjəndin keyin, Pərwərdigarning əzoјipi uningdin yenip, uni tamamen yokitwətmidi; Yəhudadikilər iqidimu əz-təlahə xəhərlər tepildi. **13** Padixah Rəhəboam Yerusalemda əz-təlahə kərdəp tepip, əz səltənitini sürtədi. Rəhəboam təhtkə qıkkən qəoјıda kırık bir yaxta idi; u Yerusalemda, yəni Pərwərdigar Əz namını tikləx üqün pütkül İsrail kəbililiri iqidin talliojan

xəhərdə on yəttə yil səltənət kildi; Rəhoboamning anisining ismi Naamaḥ bolup, u Ammoni yidi. **14** Rəhoboam kənglidə Pərwərdigarni izdəxni niyət kilmioqanlıqı tūpəyilidin rəzillik kildi. **15** Rəhoboamning barlik kילוan ixliri baxtin-ahiriyoqə nəsəb hatiriliridiki «Ximaya pəyoqəmbərning səziri» wə «Aldin kərgüqi İddoning səziri»də pütülgən əməsidi? Rəhoboam bilən Yəroboam otturisida uruxlar tohtimay bolup turattı. **16** Rəhoboam ata-bowiliri arisida uhliidi, «Dawutning xəhiri»gə dəpnə kılındi. Ooqli Abiya uning ornioqa padixah boldi.

13 Padixah Yəroboamning səltəniti on səkkizinqi yili Abiya Yəhüdaning üstigə padixah boldi. **2** U Yerusalemda üç yil səltənət kildi; uning anisining ismi Mikaya bolup, u Gibeahlik Uriyəlning kızı idi. Abiya bilən Yəroboam otturisida urux boldi. **3** Abiya jəng kılıx üçün hillanoqan jəngqılərdin tət yüz mingni baxlap qıktı; Yəroboamu hillanoqan batur jəngqılərdin səkkiz yüz mingni baxlap qıqıp, Abiyaqə qarxi səp tüzüip turdi. **4** Abiya Əfraim taolıq rayonidiki Zəmarayim teoqıqə qıqıp mundək dedi: — «I Yəroboam wə İsrail həlqi, gəpimigə kulak selinglar! **5** Bilməmsilər, İsrailning Hudasi Pərwərdigar «tuzluk əhdə» kılıp, İsrailning üstidiki padixahlıknı Dawutka wə uning əwladlırioqə mənggügə təkdım kילוanoqə? **6** Ləkin Dawutning ooqli Sulaymanning kuli, Nibatning ooqli Yəroboam kəzoqılıp əz oqıjisidin yüz əridi. **7** Xuning bilən bəzi muttəhəmlər, «Bəlyalning baliliri» uning yənioqə yioqılıp, Sulaymanning ooqli Rəhoboam bilən kərxilixixkə əzlrini küqləndürdi; Rəhoboam u qəoqda tehi yax, səbiy balidək boləoqəqə, ularqə təng keləlmidi. **8** Əmđi silər Pərwərdigarning Dawutning əwladlırinin kילוqə tapxuroqan padixahlıqıqə qarxi qıqıp «əzimizni kərsitimiz» dəysilər; silərnin ədiminglar dərwəxə kəptur; silərdə yənə Yəroboam silərgə yasap bərgən, ilahlar dəp qarilidoqan altun mozaylar bar. **9** Silər Pərwərdigarning kahinliri boləoqan Hərunning əwladlıri bilən Lawiylarni kooqliwetip, yər yuzidiki baxkə əllər kילוənidək əzlrinqəroqə [halioqanqə] kahin tikliwaləoqan əməsmidinglar? Kimdəkim bir torpaq wə yəttə kəzini elip kəltir pəşəmnı [kahinlikkə] beoqıxlayman əsə, u Huda bolmıoqan butlarqə kahin bolalaydu! **10** Ləkin biz bolsaq, Pərwərdigar bizning Hudayimizdur, biz uningdin wəz kəqmıduq; Pərwərdigarning hizmitidə boləoqan kahinlar bolsa Hərunning əwladlıridur, Lawiylar ularning hizmitidə turmaqta. **11** Ular hər küni atisi-ahximi Pərwərdigarqə keydürmə kurbanlıklarni sunup, esil huxbuy yakıdu. Pakiz xirəgə «təkdım nanlar»mu tizip koyulıdu, hər küni kəqtə ular altun qıraoqdan üstidiki qıraoqlarni yəndurulıdu; qünki biz Hudayimiz Pərwərdigarning tapxurıqıqə əməl kılıp kəliwəngiz. Bırak silər bolsanglar uningdin wəz kəqtinqlar. **12** Qaratımlar, Huda bizni Baxlıoquqı bolup biz bilən billıduq; kollırioqə kanay aloqan, silərgə hujum kılıxkə signal qılıxkə tayyar turıdoqan uning kahinlirimu biz bilən billıduq. I İsrail baliliri, ata-bowanglarning Hudasi boləoqan Pərwərdigar bilən jəng kilmanglar; qünki silər hərgiz oqılıbə kəzinalməysilər». **13** Ləkin Yəroboam ularning arqısidin hujum kılmaq üçün bəktürmə kəyoqanıdi. Xundakki, İsrailar Yəhüdalarning əldi tərıpidə idi wə bəktürmə kəoxun ularning arka tərıpidə saqlap turattı. **14** Yəhüdalar burulup karisa, mana əzlıri əldi-arkıdin hujumqə uqrawatattı; ular Pərwərdigarqə pəryəd kətürdi, kahinlarnu kanaylarnı qaldı. **15** Buning bilən Yəhüdalar kəttik quqan kətürxüxti; wə xundək boldiki, Yəhüdalar kəttik quqan kətürxüxwatqanda, Huda Yəroboam bilən barlik İsrailarni Abiya bilən Yəhüdalarning əldidin urup tərı-pəroqə kıldı. **16** İsrailar Yəhüdalarning əldidin qaqtı; Huda ularni Yəhüdalarning kילוqə tapxurdi. **17** Abiya bilən uning ədəmliri İsrailarni kəttik kירוqin kildi; İsrailardin hillanoqan

bəx yüz ming əskər kətl kılındi. **18** Bu qəoqda İsrailar təwən kılındi; Yəhüdadikilər ata-bowilirinini Hudasi Pərwərdigarqə tayanəoqanlıqı üçün oqılıbə kəzandı. **19** Abiya Yəroboamning kəynidin kooqlap mangdi; u uning ilkidin birkənqə xəhirini, yəni Bəyt-Əl wə uningqə karaxlık yeza-bazarlarni, Yəxanah wə uningqə karaxlık yeza-bazarlarni, Əfron wə uningqə karaxlık yeza-bazarlarni tartıwıdı. **20** Yəroboam Abiyaniq künliridə kəytidin küqlinəlmidi. Pərwərdigarning uni uruxi bilən u əldi. **21** Abiya bolsa əzini küdrət tapkuzdi; u on tət hotun elip, yigirmə ikki ooqul, on əltə kəz pərzənt kərdi. **22** Abiyaniq baxkə ixliri, uning mangoqan yolliri wə eytkən səziri «İddo pəyoqəmbərning təhliili»də pütülgəndur.

14 Abiya ata-bowiliri arisida uhliidi, kixilər uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə kildi. Ooqli Asa uning ornioqa padixah boldi. Asa padixah boləoqan künlərdə on yil tinq ətti. **2** Asa Hudasi Pərwərdigarning nəziridə durus wə toqıra boləoqanı kildi. **3** U yat əllərdin kəlgən bət kurbangahlirini wə «yukiri jaylar»ni yokitip, «but tüwrük»larni erüp qekip, Axərə butlirini kısıp taxlıdı, **4** Yəhüdaləroqə ata-bowilirinini Hudasi boləoqan Pərwərdigarni izdəxni, mukəddəs kanun-əmrəlarni tutuxni əmr kildi. **5** U yənə Yəhüda zeminidiki hər bir xəhərlərdin «yukiri jaylar»ni wə «kün tüwrükli»ni yokətti. U qəoqda pütin padixahlıq uning həkümranlıqda tinq-asayixlikta ətti. **6** U yənə Yəhüda zeminida bırnəoqə kəroqanlıq xəhərlərnı saldırdı, qünki yurt-zəmin aramlikta boldi; Pərwərdigar uningqə aramlik bərgəoqə, xu yillarda həq urux bolmıdı. **7** U Yəhüdaləroqə: — Zəmin əldimizdə tinq turoqanda, bu xəhərlərnı sepil bilən kərxaloqan, munarlıq, baldaklık kəowuklıri boləoqan xəhərlər kılıp kuraylı; qünki biz Hudayimiz Pərwərdigarni izdiginimiz üçün U tinqlik bərdi; biz Uni izdəp kəlduk wə U bizning tət ətrapimizdə bizgə aramlik bərdi, dedi. Xuning bilən ular kuruluxni baxlıdı wə ixliri onquluxkə boldi. **8** Asanın kəoxuni bar idi; Yəhüda kəbilisidin kəlkən wə nəyze bilən kəoralanoqan üç yüz ming əskiri, Binyamin kəbilisidin sipar wə okya bilən kəoralanoqan ikki yüz səksən ming kixilik; ularning həmmisi batur əzımətlər idi. **9** U qəoqda Zərəh isimlik bir Efiopi y milyon kixilik kəoxuni bilən üç yüz jəng hərwisini baxlap, [Asaqə] hujum kəzoqəp Marəxəhəqə kəldi. **10** Asa uning bilən kərxilixixkə atlandı; ular Marəxəhəqə yekin Zəfatah jılojıoqə kəlip, bir-birigə qarxi səp tüzüip turuxtı. **11** Asa Hudasi Pərwərdigarqə nıda kılıp: — I Pərwərdigar, Əz bəndənggə yərdəm bərsəng, u küqlük bolsun, əjiz bolsun Sən üçün həqənəqə ix əməs. I Pərwərdigar Hudayimiz, bizgə yərdəm kילוəysən; qünki biz Səngə tayinimiz wə Səning namingda bu zor kəoxunqə qarxi atlinip qıktuk. I Pərwərdigar, Sən bizning Hudayimizdursən, insanlar Səningdin oqalıp kəlmısın! — dedi. **12** Xuning bilən Pərwərdigar Asa wə Yəhüdalar əldida Efiopiyərnı urup tıripərn kılıwətti, Efiopiyələr qaqtı. **13** Asa əz ədəmliri bilən birlikte ularni taki Gərarəoqıqə kəoqlıdı; Efiopiyələr xundək yikıtilidiki, uların bir ədəmmu tirik kəlmıdı; qünki ular Pərwərdigarning əldida wə uning kəoxuni əldida kukum-təlkən kılındi. Yəhüdalar oqayət zor jəng oqənimətlirini kילוqə elip kətti. **14** Ular yənə Gərar ətrapidiki barlik xəhərlərgə hujum kılıp ixəoal kildi; qünki Pərwərdigardin zor bir kərkunqə muxu xəhərlərdikilərnı bəskanıdi. Yəhüdalar yənə həmmə xəhərnı bırnımu kəoymay bulang-talang kıldı, qünki ular əldə tolimu kəp mal-mülük bar idi. **15** Ular yənə mal bəkkən qarwiqlarning qədir-kətanlırioqımu zərb kılıp, nəhayiti kəp koy wə təgilərnı elip Yerusalemqə kəytti.

15 Hudaning Rohı Odədnin ooqli Azariyaning üstigə qüxti. **2** Xuning bilən u Asa bilən kərxüxkə qıqıp uningqə: — I

Asa, pütkül Yəhudalar wə Binyaminlar, manga kulak selinglar! Silər Pərwərdigar bilən billə bolōjninglarda, Umu silər bilən billə bolidu. Silər Uni izlisənglar U silərgə tapkuzulidu; lekin silər Uningdin waz kəqsənglar U silərdin waz keqidu. **3** Israillar uzun künlərgiqə həkikijiy Huda, təlim beridoğan kahin wə kanun-əhkamlardin juda bolup yürdi; **4** Lekin ular kıyinqılıqtə qəloğan waqitlarda Israilling Hudasi Pərwərdigarōja kaytip, Uni izdidi wə U ularōja əzini tapkuzdi. **5** U waqitlarda qikip-kirip turojanlarōja heq aramlıq bolmiojan, qünki hərkaysi əl-yurtlar malimanqılıq iqidə turatdi. **6** Huda ularni hərhil kıyinqılıq-malimanqılıq iqidə qaldurojaqqa, məmlikət bilən məmlikət, xəhər bilən xəhər əzara soxuxup wayran boldi. **7** Lekin silər bolsanglar, kəysər bolunglar, məzmut turup qolliringlarni boxatmanglar, qünki əməlliringlarning əjir-inami bardur, dedi. **8** Asa bu gəplərni wə Odəd pəyojəmbərg bərgən bexarətni angliojanda u dadillixni, pütin Yəhuda wə Binyamin zeminlirida, xundakla Əfrayimning taoliq rayonlirida qəloja qüxürgən hərkaysi xəhərlərdiki yirginqlik butlarni yoqatti wə yəne Pərwərdigarning əyidiki aywan aldidə turojan Pərwərdigar qurbangahini yengibaxtin yasatti. **9** U barlik Yəhudalar wə Binyaminlarni, xuningdək ularning arisida olturaklxaxkan barlik Əfrayimiy, Manassehijiy, Ximeoniy musapirlirini yoqdi (qünki nurojun Israillar Asaning Hudasi Pərwərdigarning uning bilən billə ikənlirini kərgən bolup, Israildin qikip Asa tərəpkə ətkənid). **10** Asaning səltənitining on bəxinqi yili iqləni ayda ular Yerusalemōja yiojildi. **11** Xu küni ular elip kəlgən jəng oqənimətliridin yettə yüz buka wə yettə ming koyni Pərwərdigarōja atap qurbanlik kıldi. **12** Ular yəne atəbowillirining Hudasi boləjan Pərwərdigarni pütin kəlbi wə bütin jeni bilən izdəkkə bir əhdə tüzüxti; **13** əhdidə, Israilling Hudasi boləjan Pərwərdigarni izdimigən kəri-yax, ər-ayal deməy həmmisi əltürülsun, deyildi. **14** Ular yukiri awaz bilən warkirax wə kanay həm burōja qelix bilən Pərwərdigarōja kəsəm berixti. **15** Pütkül Yəhuda jamaiti iqkən kəsimidin xadlandi; qünki ular pütin kəlbi bilən kəsəm iqkən bolup, Pərwərdigarni tolimu təlmürüp izdidi; wə U ularōja Əzini tapkuzdi. Pərwərdigar ularōja tet ətrapida aramlıq ata kıldi. **16** Asa padixah yəne qong anisi Maakahni yirginqlik bir «axerah» tüwrükni yasiojini üqün hanixlik mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa bu yirginqlik butni kesip, ayaq astida qəylidi wə Kidron jiləjisidə keydürüwətti. **17** «Yukiri jaylar» yoqitilmisimu, Asaning kəlbi [Pərwərdigarōja] pütinləy beoixlanəjanidi. **18** Həm atisi həm u əzi Pərwərdigarōja atap yasiojan nərsilərnə, jümlidin kümüx bilən altunni wə türlük qaqa-kuqilarni Hudaning əyigə kəltürdi. **19** Xu waqittin tartip taki Asaning səltənitining ottuz bəxinqi yiləjojqə urux bolup baqmidi.

16 Asaning səltənitining ottuz altinqi yili, Israilling padixahı Baaxa Yəhudaōja qarxi hujum kıldi; heqkim Yəhudaning padixahı Asa bilən bardi-kəldi kılmisun dəp, Ramah xəhərinə məhkəm kılip yasidi. **2** U waqittə Asa Pərwərdigarning əyidiki həzinilərdin wə padixahning ordisidiki həzinilərdin altun-kümüxni elip ularni Dəməxktə turuxluk Suriyə padixahı Bən-Hadadka əwətip wə bu həwərnə yətküzüp: — **3** «Mening atam bilən silining atilirining arisida boləjəndək mən bilən silining arilirdə bir əhdə bolsun. Mana, siligə kümüx bilən altun əwəttim; əmdi Israilling padixahı Baaxa bilən boləjan əhdiliridin kollirini üzsile; xuning bilən u meni kəmal kilixtin qol üzsun» — dedi. **4** Bən-hadad Asa padixahning səzigə kirip, əz koxuningin sərdarlırini Israilling xəhərlirigə hujum kılxıxa əwətip, İjon, Dan, Abəl-mayim, Naftalidiki barlik ambar

xəhərlirini bekindürdi. **5** Baaxa bu həwərnə anglap, Ramah istihkamini yasaxtin qolını yiojip, kuruluqlarning həmmisini tohtatti. **6** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini baxlap, Baaxa Ramah xəhərinə yasaxka ixlətkən taxlar bilən yaəjaqlarni Ramahtin toxup elip kətti. U muxularni ixlitip Gəbani wə Mizpahni məhkəm kılip yasidi. **7** U qəojda, aldin kərgüji Hanani Yəhuda padixahı asaning yenioja kelip uningōja: — Özüng Pərwərdigar Hudayingōja əməs, bəki Suriyə padixahıōja tayanəjanlıqıng üqün Suriyə padixahıning koxuni əz kolungdin kutuldi. **8** Əfiopiylər bilən Liwiyəliklər qong bir koxun əməsmidi? Jəng hərwiləri wə atlik əskərləri intayin kəp əməsmidi? Lekin sən pəkət Pərwərdigarōja tayanəjənda, u ularni kolungōja tapxurojanidi. **9** Qünki Pərwərdigar kəngli Manga tamamən sadıq boləjanlarōja yardəmdə bolup, Özümnə kudrətlik kərsitəy dəp, kəzilirini pütin yər yüzidə uyan-buyan yügürtidu. Sən bu ixta bək əhməklık kılding. Əmdi buningdin keyin uruxlardin halas bolalmaysən, dedi. **10** Buni anglapla Asa aldin kərgüjqə intayin oşəzəplinip, uni zindanoja solap koyni; uning bu səzigə kəhri kaynap kətti. U xu waqitlarda həlktin bəzilirigə əzlim selixkə baxlıojanidi. **11** Mana, Asaning kılojan ixliri baxtin ahiriojqə «Yəhuda wə İsrail padixahlırining tarixnamisi»də pütülgəndur. **12** Asaning səltənitining ottuz tokkuzinqi yilidə putida bir kesəl pəyda boldi; wə kesilə barənsəri eoirlirixip kətti; lekin u aqrıojəndimu Pərwərdigarni izdimidi, bəki pəkət tewiplərdinlə yardəm izdidi. **13** Asa səltənitining kirik birinqi yilidə əldi, atə-bowiləri arisida uhldi. **14** Həlkələr uni «Dawut xəhəri»də əzigə atap tayarlitip koliojan kəbrigə dəpnə kıldi. Ular uni əttarlarning usuli bilən təngxəlgən hərtürlük dora-dərmandin boləjan bir arilaxma pürkəlgən jinəzioja yatkuzdi həmdə uningōja atap nurojun huxbuy yandurdi.

17 Oqlı Yəhəxafat Asaning orniōja padixah boldi; u İsrail padixahlıqıōja təkəbil turux üqün əzlini küqəytti. **2** U hərbiy küqlirini Yəhudaning həmmə kərojanlıq xəhərlirigə orunturıldı həmdə Yəhuda zeminioja wə atisi Asa ixəja kılojan Əfrayimiki hərkaysi xəhərlərgə mudariə küqlirini turojuzdi. **3** Pərwərdigar Yəhəxafat bilən billə boldi, qünki u atisi Dawutning baxta yürgüzgən yollirida mənqip Baal butlirini izdimidi, **4** bəki atisingin Hudasinilə izdəp, Uning əmrliridə mənqip, Israillarning kılmixlirini dorimidi. **5** Xunga, Pərwərdigar uning padixahlıqtiki həkümranlıqını mustəhkəmlidi; pütkül Yəhudadikilər uningōja salam-sowojlarni sunup turdi; xuning bilən uning mal-mülki nəhayiti kəp, xan-xəhriti nəhayiti yukiri boldi. **6** U Pərwərdigarning yollirida mangəjaqqa, oşəyrətlik boldi; uning üstigə u Yəhuda zeminidin «yukiri jaylar»ni wə Axərəh butlirini yoqatti. **7** Uning səltənitining üqinqi yili əzining əməldarlıridin Bən-Həyil, Obadiya, Zəkəriya, Nətanəl, Mikayalarni Yəhudaning xəhərliridə həlkə təlim bərixkə əwətti. **8** Ular bilən billə barəjanlardin yəne Xəmaya, Nətaniya, Zəbadiya, Asahəl, Xəmirəmot, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tob-Adoniya katarlık birkanqə Lawiylər, xundakla yəne Əlixama bilən Yəhəoram degən ikki kahinmu bar idi. **9** Ular Pərwərdigarning Təwrat kənunə kitabini aloqə berip, Yəhuda zeminidiki barlik xəhərlərnə arilap yürüp həlk arisidə təlim bərattdi. **10** Yəhudaning ətrapidiki məmlikətlərnəning həmmisini Pərwərdigarning korqunqi basti wə ular Yəhəxafat bilən urux kilixkə petinalmaytti. **11** Filistiyələrdin bəziləri Yəhəxafatka sowəja-salamlar wə kümüx olpanlırini tapxurdi; Ərəblərmu padiliridin uningōja yəttə ming yəttə yüz koqkar, yəttə ming yəttə yüz tekə sowəja kıldi. **12** Yəhəxafat barənsəri karamət

kudrät tepir, Yəhudada birnəqqə qorojan wə ambar xəhiri bina kildi. **13** U Yəhudaning hərəkaysi xəhərliridə nuroqun maddiy əxya zəpisi təyyarlıdı; Yerusalemdimu uning zəbərədə batur jəngqiliri bar idi. **14** Jəmətliri boyiqə ularning sani təwəndikiyə: — Yəhuda kəbilisidiki mingbaxliri iqidə Adnəh sərdar bolup, batur jəngqilərdin üq yüz minqəyə baxlamqılık kılattı; **15** Adnəhning kol astida Yəhoəhanan sərdar bolup, ikki yüz səksən ming adəmgə baxlamqılık kılattı; **16** Yəhoəhananning kol astida Zikrining oqlı Amasiya bar idi; u Pərwərdigarəyə özini atiwətkən adəm bolup, ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqılık kılattı. **17** Binyamin kəbilisi iqidə Eliyada degən batur bir jəngqı bolup, okya wə kəlkan bilən korallanojan ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqılık kılattı; **18** Eliyadaning kol astida Yəhoəzabad bolup, jənggə təyyar qoxundin bir yüz səksən ming adəmgə baxlamqılık kılattı. **19** Bularning həmmisi padixahning hizmitidə hazır turattı; padixahning yənə pütün Yəhuda zeminidiki qorojanlık xəhərləgə orunlaxturulojan adəmliri bolsa, ularning sirtida idi.

18 Yəhoəxəfatning mal-mülki nəhayiti kəp, xan-xəhriti nəhayiti yukiri boldı; u Ahab bilən kudilixip ittipaklaxtı. **2** Birnəqqə yildin keyin u Ahab bilən kərixüxkə Samariyəgə bardı. Ahab bolsa uningə wə uning həmrəhlirioja atar nuroqun kala, koy soydi; andin u uni Gileadtiki Ramotka billə hujum kılaxkə unatti. **3** Israil padixahı Ahab Yəhuda padixahı Yəhoəxəfattin: — Əzliri mening bilən billə Gileadtiki Ramotka berixkə maqul bolamdila? — dəp soriwidi, u: — Biz silining-mening dəp ayrimaymız; mening halkim əzlrining həlkidur. Mən əzliri bilən billə jəng kılaxkə barmay turmaymən, dəp jawap bardı. **4** Ləkin Yəhoəxəfat Israilning padixahıydı: — Ətünimənki, bütgün awwal Pərwərdigarning səzini sorap kərgəyła, dedı. **5** Xuning bilən Israilning padixahı pəyojəmbərləri, yəni tət yüz adəmmi yiojdurup ulardin: — Biz jəng kıləyli Gileadtiki Ramotka qıxsaq bolamdu, yok? — dəp soriwidi, ular: «Qıkkın, Huda uni padixahning kəlioja beridu, deyixti. **6** Ləkin Yəhoəxəfat bolsa: — Bulardin baxkə yol soriojduq, Pərwərdigarning birə pəyojəmbiri yokmidu? — dəp soridi. **7** Israilning padixahı Yəhoəxəfatkə jawap berip: — Pərwərdigardin yol soraydiojan yənə bir adəm bar; ləkin u mening toqramda kutlukni əməs, bəlkı daim balayı'apətni kərsitip bəxarət bərgəqkə, mən uni əq kərimən. U bolsa İmlahning oqlı Mikayadur, dedı. Yəhoəxəfat: — İ aliyli, sili undək demigəyła, dedı. **8** Andin Israilning padixahı bir qakirini kıkqirip uningəyə: — Qakkan berip, İmlahning oqlı Mikayani qakirtip kəl, dəp buyrudi. **9** Əmdi Israilning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Yəhoəxəfat xahənə kiyimlirini kiyixip, Samariyəning dərwasisining aldidiki hamanda hərbi əz təhtidə olturuxtı; ularning aldidə pəyojəmbərləring həmmisi bəxarət bərməktə idi. **10** Kənanahning oqlı Zədəkiya bolsa ezi təmürdin münggüzləri yasap: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Muxu münggüzlər bilən Suriyləri yokatkuqə üsüp ursıla», dedı. **11** Həmmə pəyojəmbərlər xuningəyə ohxax bəxarət berip: «Gileadtiki Ramotka qıkip səzsiz muwəppəkijət kəzinila; qünki Pərwərdigar uni padixahning kəlioja tapxuridikən», deyixti. **12** Mikayani kıkqirəyli barəjan həwərqı uningəyə: — Mana, həmmə pəyojəmbərlər birdək padixahkə yaxhi həwər bərməktə; əmdi ətünimən, sening seziğmu ularningki bilən birdək bolup, yaxhi bir həwərnı bərgin, dedı. **13** Əmma Mikaya: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kılilmənki, Hodayim manga nemə eytsə, mən xuni eytimən, dedı. **14** U padixahning aldioja kəlgəndə padixah uningdin: — İ Mikaya, jəng kıləyli Gileadtiki Ramotka qıxsaq bolamdu, yok? — dəp soriwidi, u uningəyə jawap berip: — Qıkip muwəppəkijət kəzinisilər; qünki [dixminənglar]

kolliənglarəyə tapxurulidu, dedı. **15** Ləkin padixah uningəyə: — Mən sanga kəngə qətim Pərwərdigarning namida rast gəptin baxkisini manga eytmaslıkka kəsəm iqküzüxüm kərk?! — dedı. **16** Mikaya: — Mən pütkül Israilning taqlarda padiqisiz koylardək tarilip kətkənlikini kərdüm. Pərwərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbi tinq-aman əz əyigə kəytsun», dedı, — dedı. **17** Israilning padixahı Yəhoəxəfatkə: — Mana, mən siligə «U mening toqramda kutlukni əməs, bəlkı həman balayı'apətni kərsitip bəxarət beridu», demigənmidim? — dedı. **18** Mikaya yənə: — Xunga Pərwərdigarning səzini angliojan; mən Pərwərdigarning Əz təhtidə olturojanlikini, asmanning pütkül koxunliri uning yenidə, ong wə sol tərəpidə turəjanlikini kərdüm. **19** Pərwərdigar: «Kim Ahabni Gileadtiki Ramotka qıkip, xu yərdə həlak boluxkə aldaydu?» — dedı. Birsı undək, birsi mundaq deyixti; **20** xu wəktidə bir roh qıkip Pərwərdigarning aldidə turup: «Mən berip alday» dedı. Pərwərdigar uningdin: «Kəndək usul bilən aldayəsən?» dəp soriwidi, **21** u: «Mən qıkip uning həmmə pəyojəmbərlirining əozidə yəlojanqı bir roh bolimən», dedı. Pərwərdigar: «Uni aldap ilkinggə alalayəsən; berip xundək kıl» — dedı. **22** Mana əmdi Pərwərdigar sening bu həmmə pəyojəmbərlirining əozioja bir yəlojanqı rohnı saldi; Pərwərdigar sening toqramda balayı'apət kərsitip səzlidı — dedı. **23** Xuni anglap Kənanahning oqlı Zədəkiya kelip Mikayaning kaqitioja birni selip: — Pərwərdigarning Rohı kəysi yol bilən məndin ətəp sanga səz kıliləkkə bardı?! — dedı. **24** Mikaya jawap berip: Əzünəni yoxurux üqün iqliridiki əyge yügürgən künidə xuni kərisən, dedı. **25** Israilning padixahı əmdi: — Mikayani elip kəyrturup berip, xəhər həkimi Amon bilən padixahning oqlı Yoaxkə tapxurup, **26** Ularəyə tapılav: «Padixah mundaq dəydu: — Uni zindanoja solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kəynap, nən bilən suni əz-əz berip turunglar» — dənglər, dəp buyrudi. **27** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərwərdigar mening wasitəm bilən səz kılmiəjan bolidu, dedı. Andin u yənə: — Əy jaməət, hərbiənglər anglanglar, dedı. **28** Israilning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Yəhoəxəfat Gileadtiki Ramotka qıkti. **29** Israilning padixahı Yəhoəxəfatkə: — Mən baxkə kiyapətkə kirip jənggə qıqay; sili bolsila əz kiyimlirini kiyip qıksila, dedı. Israilning padixahı baxkə kiyapət bilən jənggə qıkti. **30** qünki xundək boldiki, Suriyəning padixahı jəng hərwisı sərdarlırioja: — Qongliri yaki kıkiliri bilən əməs, pəkət Israilning padixahı bilən sokuxunglar, dəp buyrudi. **31** Wə xundək boldiki, jəng hərwilirining sərdarlıri Yəhoəxəfatni kərgəndə: — Uni qokum Israilning padixahı dəp, uningəyə olıxip hujum kılmaqı boldi; ləkin Yəhoəxəfat pəryad kəturdi, Pərwərdigar uningəyə yərdəm bərdi. Huda ularni uningdin yiraklaxturdi; **32** qünki xundək boldiki, jəng hərwilirining sərdarlıri uning Israilning padixahı əməslirini kərgəndə uni kooqlimay, burulup ketip kəlixti. **33** Əmma biraylən kərisiojıla bir okya etiwidı, oq Israilning padixahning sawutining mürisidin təwənki ulikidin ətəp təgdi. U hərwikəyigə: Hərwinı yandurup mənı səptin qıkarəjan; qünki mən yaridar boldum, dedı. **34** U künı jəng barəjanseri kattik boldi. Padixah kəqkiqə Suriyləning udulidə əz jəng hərwisioja yəlinip erə turdi. Kün petixi bilən u öldi.

19 Yəhuda padixahı Yəhoəxəfat aman-esən Yerusalemdiki ordisioja kəytip kəldi. **2** Aldin kərgüqi Hənananing oqlı Yəhu padixah Yəhoəxəfatning aldioja qıkip: — Sening rəzilləring yərdimidə bolup, Pərwərdigarəyə əq boləjanlari səygining durusmu? Xu səwəbtin Pərwərdigarning əozəri bəxinoja qüxidiojan boldi. **3** Həlbuki, sən axarəh butlirini zemindin yəkitip taxliojaning wə Hudani izdəkkə niyə kıləjaning

üqün sändimu yaxhilik tepildi, dedi. **4** Yəhoxafat Yerusalemda olturatti; keyinki waqıtlarda u həlk arisioğa qikiş, Bəər-Xebadin tartip Əfrain taqlirioqə səpər kiliş, həlkni towa kıldurup atabowilirining Hudasi Pərwərdigarğa yandurdi. **5** U yəna Yəhuda təwəsidikey barliq korojanliq xəhərlərdə sorəqkiləri təyinli; **6** u sorəqkiləroğa: — Əz kılolaninglaroğa ehtiyatqan bolunglar; qünki silərnin həküm qikrixinglar insan üqün əməs, bəlki Pərwərdigar üqündur; silər həküm qikərojaninglarda u qoqum silər bilən billə bolidu. **7** Əmdi Pərwərdigarning wəhimisi kəz aldinglarda bolsun; əz kılolaninglaroğa ehtiyatqan bolunglar; qünki Pərwərdigar Hudaıyimizda nəhəklilik yok, yüz-hatir kiliş yok, para yeyixmu yoktur, dedi. **8** Yəhoxafat Lawiyaların, kaşınların wə Israil jəmətlirining baxlıridin bəziləri Yerusalemoğa qaıtturup kelip, ularni Yerusalemdimu Pərwərdigarning həkümlirini qikirix wə həlkning ərz-dəwalirini bir tərəp kilişə təyinli. **9** Yəhoxafat ularoğa: — Silər bu ixləri Pərwərdigarning korqunında bolup sadəkətlik bilən qin kənglünglərin bejiringlar. **10** Hərkaysi xəhərlərdə turidioğan kərinədxilərlərnin aldinglaroğa elip kəlgən barliq ərz-dəwəsi, məyli u hun dəwəsi bolsun, kaşun-əmr wə həküm-bəlgilimilər toqrisidiki ərz-dəwa bolsun, ularning Pərwərdigar aldidə gunəhkar bolup kəlməsliki üqün, xundəklə Pərwərdigarning oşəzipi əz bexinglaroğa wə kərinədxilərlərnin bexioğa kelip kəlməsliki üqün, ularni həman aqaşlandırup turunglar; xundəklə silənglar, gunəhkar bolmaysilər. **11** Pərwərdigarğa təəlluk ixlərdə siləri bax kilişə Amariya baxkuridu; padixəhka dair ixlərdə, siləri Yəhuda jəmətinin yolbaxqisi İsmailning oşli Zəbadiya baxkuridu; silərnin hizmitinglərdə turidioğan Lawiyələr bar. Jəsəratlik bolup ixlirəngləri kilinglar wə Pərwərdigar ixni durus kıləuqular bilən billə bolidu! — dedi.

20 Keyinki waqıtlarda xundəklə boldiki, Moabiylar, Ammoniyələr wə Maoniyələrin bəziləri birlixip kelip Yəhoxafatka hujum kilişə qikti. **2** [Qaparmənlər] kelip Yəhoxafatka: — [Əlük] dengizning u kətinidin, yəni Edomdin siligə hujum kıləuqili zor bir kəxun qikiş kəldi; mana, ular Həzazon-Tamarda, dedi (Həzazon-Tamar yəna «Ən-Gədi» dəpmu atilidu). **3** Buni angliyoğan Yəhoxafat korqup, Pərwərdigarni izdəxkə niyə bəqəlp, pütün Yəhuda təwəsidi «roza tutuximiz kerək» dəp jakarlıdi. **4** Yəhūdalar əmdi Pərwərdigardin yərdəm tiligili yioşildi; həlk Yəhudaning hərkaysi xəhərliridin qikiş Pərwərdigardin yərdəm tiləxkə kelixti. **5** Yəhoxafat Yəhuda wə Yerusalemdiki jəmət arisioğa qikiş, Pərwərdigar öyining yəngi həyolisining aldidə əz turup **6** hundəklə dua kiliş: — «I Pərwərdigar, ata-bowilirimizning Hudasi, Sən ərxətə turoşuqi Huda, barliq əl-məmləkətlərnin üstidin həküm sürgüci əməsmiding? Səning qolung kük-qudərtkə toləşandur, həqkim Seni tosalmaydu. **7** I Hudaıyimiz, Sən bu zemindiki əhalini Əz həlkning Israilərin aldidin kooşlap, uni Əz dostung İbrahəmining nəsligə mənggülik miras kiliş bərgən əməsmiding? **8** Ular xü yərdə turdi həm xü yərdə Səning nemişoğa atəp bir mukəddəshana selip: **9** «Mubada beximioğa birə» balayı'apət kəlsə, məyli u kiliş, jəza, wəba, aqarqilikə bolsun, kiyinqlikta kəloğan waqıtimizdə, muxu öy, yəni Səning aldingdə turup, Səngə murajət kilişə (qünki Səning nemiş muxu öydidur), Sən anglyəsən wə kutkuzisən» degənidi. **10** Əmdi mana, bu yərgə Ammoniyələr, Moabiylar wə Seir teoşidikilər besip keliwatidu! İlgiri Israilərin Misir zemindin qikişən qəşdə Sən Israilərnin ularoğa təjawuz kilişoğa yol koymioğaniding; u qəşdə Israilərlərnin ularni yokətməy u yərdin aylinip otkən. **11** Əmdi kəra, həzir ularning yaxhilikimizni kəndəklə yol bilən qaıtturmakəqi boluwatkinioş! Ular bizni Sən bizgə miras kiliş

bərgən bu zemindin kooşlap qikərməkləqi boluwatidu. **12** I Hudaıyimiz, Sən ularning üstidin həküm qikərmənsən? Qünki bizning bizgə hujum kilişə keliwatqan bu zor kəxun bilən kərxiləxkəndəklə kükimiz yok; nemiş kilişimimizni bilməy kəldük; ləkin bizning kəzimiz Səngə tikilip turmakta» — dedi. **13** Bu qəşdə pütün Yəhuda həlkli, ularning kuqəktiki baliliri, hotun bala-qəkilirining həmmisi Pərwərdigarning aldidə turatti. **14** Wə xü pəyittə Pərwərdigarning Rohi jəmətning otturisida turoşan Lawiyələrin Asafning əwladi boləğan Mattaniyaning qəwrisi, Jəiyəlnin əwrisi, Binayaning nəwrisi, Zəkəriyaning oşli Yəhəziyələ qüxti; **15** U: — I pütün Yəhuda həlkli, silər Yerusalemdə turuwatqanlar wə padixəh Yəhoxafat, kulaş selinglar! Pərwərdigar silərgə mundəklə dəydu: — «Silər bu zor kəxundin korqup kətmənglər wə aləxzədə bolup kətmənglər; qünki bu jəng silərnin kəzi əməs, bəlki Hudaning Əziningkidur. **16** Ətə ularoğa hujum kilişə qikişinglar; mana, ular Zid dawanidin qikiş kelişu wə silər ularni Yəruəş qəlining aldidiki jiloğa eoşzida uqritisilər. **17** Silər bu dərəm jəngdə uruxuxunglərnin həjiti bolmaydu; pəkət səpkə tizilip turunglar, silər bilən billə boləğan Pərwərdigarning niyət-nusritini kərişinglar! I Yəhuda, i Yerusalemdikilər, korqənglar, aləxzədümü bolup kətmənglər; ətə ularoğa hujum kilişə qikişinglar, Pərwərdigar qoqum silər bilən billə bolidu!» — dedi. **18** Bu gəpni anglap Yəhoxafat bexini yərgə təgküzüip tizləndi wə barliq Yəhuda həlkli həm Yerusalemdikilər Pərwərdigar aldidə düm yikişip Pərwərdigarğa səjdə kildi. **19** Kohət əwladi wə Korah əwladi iqidiki Lawiyələrin boləğanlar orunliridin turuxup intayin küşlük əwəz bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarni mədhəyiləxti. **20** Pütün həlk oşisi kəş səhərdə turup Təkoə qəligə kərap atlandı; ular atlinip ketiwatqanda, Yəhoxafat ornidin turup ularoğa: — I Yəhuda həlkli, i Yerusalemdikilər, gəpimə kulaş selinglar! Hudaıyinger Pərwərdigarğa təyininglar, qoqum məzmut turoşuzulisilər; Uning pəyoşəməbəlirigə ixininglar, yolunglar qoqum rawan bolidu! — dedi. **21** Andin u həlk bilən obdan məşlihetlixip, Pərwərdigarning mukəddəs bəhəyətlikini mədhəyiləp, Uningoşa atəp oşəzəl-küy eytidioqanlari: «Silər Pərwərdigarğa rəhmət-təxəkkür eytinglar, qünki Uning əzğərməs muhəbbiti mənggüliktur!» dəp oşuxkə təyinləp, kəxunning aldidə məngdurdı. **22** Ular təntəna kiliş həmdusana oşuxi bilən, Pərwərdigar Yəhuda həlkigə hujum kilişə qikişən Ammoniyələr, Moabiylar wə Seir teoşidikilərgə pistirma kəxunni əwətip, ularni tarmar kıldurdı. **23** Xuning bilən Ammoniyələr bilən Moabiylar Seir teoşidikilərgə hujum kilişə oşti, ularni birini koyməy kiriwatı; ular Seir teoşidikiləri kiriş tügətkəndin keyin yəna əzliəri bir-birini kiroşin kilişə qüxkənidi. **24** Yəhūdalar qəldiki kəzətgəhka kelip xü zor kəxun tərəkə kərisə, mana kəşip kütuloğan birmu ədəm oş bolup, həmmə yəni əlük kəpləp kətkənidi. **25** Yəhoxafat əzining ədəmliri bilən düxməndin olja buləng-taləng kilişə kəlgəndə, ular əlüklər bilən bilə nuroşun mal-mülük wə kəp kimmətlik buyumları tapti. Ular salduruwəloşirining tolişikidin elip kitəlməy kəldi; olja xunqə wə boləşəqka, uni yioşiwəlixkə üq kün kətti. **26** Ular tətinqi küni Bərakəş jiloşioğa yioşilip, Pərwərdigarğa həmdusana oşup mubərekli; xunqə u yərtəki bəgüngə kədəş «Bərakəş jiloşisi» dəp atilip kəlməktə. **27** Andin barliq Yəhūdādikilər wə Yerusalemdikilər Yəhoxafatning bəxləmqilikdə huxal-huram bolup Yerusalemoğa qaıtti; qünki Pərwərdigar ularni düxmənliəri üstidin oşalib kiliş huxallikə qəmdürəgenidi. **28** Ular Yerusalemoğa təmbur, qiltar wə kanaylar qəlip kelip, Pərwərdigarning öyigə kirdi. **29** Barliq əl-məmləkətlər Pərwərdigarning Israilning düxmənliərgə kərx

qikip jəng kıləjanlıkını angliəjanda, Hudaning wəhimisi ularning üstigə basti. **30** Xuning bilən Yəhoxafatning padixahlıki tinq-asayixlikta boldi; uning Hudasi uning tət ətrəpini tinq kıləjanidi. **31** Xundak kılıp Yəhoxafat Yəhuda üstigə həkim sürdi. U təhtək qikkən qaşda ottuz bəx yaxta idi; u Yerusalemda yigirmə bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Asabuh bolup, u Xilhning kizi idi. **32** Yəhoxafat qaymay atisi Asaning yolida mengip, Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanni kildi. **33** Pəkət «yukiri jaylar»la yökiltimiojanidi; həlk təhiqə kəngüllirini ata-bowiliring Hudasiəja mayil kilmiojanidi. **34** Yəhoxafatning kaləjan ixliri bolsa, mana baxtin ahiriəjiqə «Yəhuda wə Israil padixahlirining tarihnəmisioja kirqüzüləg» «Hananing oşli Yəhuning bayan səzliri»də pütülgəndur. **35** Bu ixlardin keyin Yəhuda padixahlı Yəhoxafat tola rəzil ixlarnı kıləjan Israil padixahlı Aħaziya bilən ittəpak tüzdi. **36** Yəhoxafat Tarixxka baridoəjan kemilərnı yasaxka uning bilən xirixləxti; xu kemilərnı ular Əzion-Gəbərde yasati. **37** U qaşda Marəxahlıq Dodawəhuning oşli Əliezər Yəhoxafatni əyibləp uningə bəxarət berip: — Aħaziya bilən ittəpak tüzgining üqün Pərwərdigər wəking yasioənliriningni buzuwətidu» dedi. Dərwəkə, keyniki wəqətlərdə u kemilər buzoəjunilikə uqrap Tarixxka mangalmidi.

21 Yəhoxafat ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawut xəhiri»də dəpnə kılindi; oşli Yəhoram uning ornioəja padixahlı boldi. **2** [Yəhoramning] birnəqqə inisi, yəni Yəhoxafatning Azariya, Yəhiyə, Zəkəriya, Azariya, Mikail wə Xəfatiya degən oşulliri bar idi; ularning həmmisi Israil padixahlı Yəhoxafatning oşulliri idi. **3** Ularning atisi ularəja nuroəjun altun, kümiü wə kimmətlilik buyumları, xundakla Yəhuda zeminidiki birkanəqə qorəjanlik xəhərnı sowəja kildi; pəkət padixahlıknı bolsa, Yəhoram qong oşli boləjaqqa, uningəja bərdi. **4** Yəhoram atisining padixahlıq təhtigə qikip həqūkını mustəhkəmlidi. Andin u barlik inilirini, xundakla Yəhudadiki birkanəqə əməldərlərnı kiliqləp kətl kildi. **5** Yəhoram təhtək olturoəjında ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kildi. **6** U Aħab jəmətidikilərgə ohxax, Israilning padixahliri mangoəjan yolda mangdi, qünki u Aħabning kizini əmrigə aloəjanidi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi. **7** Birək Pərwərdigər Dawut bilən tüzgən əhdisi səwəblik, Dawutka wə uning əwladlirioəja mənggü əqməydoəjan bir qiraş qalduray dəp, wəda kıləjini boyiqə Dawutning jəmətinı yok kılıp taxlaxni halimidi. **8** [Yəhoramning] səltənətidiki künlərdə Edomlar Yəhudadin ayirilip qikip, əz aldioəja əzligigə həkümranlik kiliədoəjan bir padixahlı tiklidi. **9** Yəhoram, sərdərliri wə barlik jəng hərwiliri [Jordan dəryasidin] ətəp, keqidə kəzoəjilip qikip, əzlrini kərxiwəloəjan Edomiyələrgə wə jəng hərwisı sərdərlirioəja həjuəm kılıp əyalib kəldi. **10** Həlbuki, Edomiyələr xuningdin etiwarəng Yəhudaəja kərxı qikip, təkı büəgüəgə kəder Yəhudaning həkümranlikidin ayirilip turdi. Yəhoram ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigərnı taxloəjini üqün Libnəhlıqlərmu xu qaşda uningəja kərxı qikip uning kəlidin ayirilip qikti. **11** Uning üstigə, Yəhoram yənə Yəhudaning təəjliridə «yukiri jaylar»ni yasitip, Yerusalemda turuwatkanları buzukqilikə putlaxturdi, Yəhudalərnımu xundak əzdurdi. **12** Xu wəqətlərdə İliyas pəyoəmbər təripidin yeziloəjan bir məktup Yəhoraməja təgdı, uningdə mundaq deyildi: «Səng bowəng Dawutning Hudasi Pərwərdigər mundaq dəydu: «Sən atəng Yəhoxafatning yolliridə mangmay, xuningdək Yəhuda padixahlı Asaningmu yollirini tutmay, **13** bəlkı Israil padixahlirining yolliridə mengip, Yəhudalərnı wə Yerusalemda turuwatkanları huddi Aħab jəmətidikilər buzukqiliklər kıləjandək buzukqiliklərgə

putlaxturoəjanlikəng üqün, xundakla atəngning jəmətidikilərnı, yənə əzəngdin yaxhi boləjan iniliriningni kətl kıləjining üqün, **14** Pərwərdigər sening həlkəngni, hotun bala-qakiliringni wə barlik mal-mülkənggə əlamət zor zərb bilən uridu. **15** U senimu eoəjr wəbalar bilən urup, üqəy-baoəjringni eoəjr kəsəlgə muptla kiliəduki, kəsiling kündin küngə eoəjrilixip, üqəyiliring ekip qikidu» deyilgənidi. **16** Keyniki wəqətlərdə Pərwərdigər Filistiyələrnı wə Efiopiylərnı yənidiki Ərəblərnıng roəjini Yəhoraməja kərxı kəzoəjattı. **17** Xuning bilən ular Yəhuda zeminioəja zərb kılıp besip ətti wə padixahlı ordisidiki barlik malmülkünü buləng-taləng kılıp, oşulliri bilən hotunlirini tutkun kılıp elip kətti; ular kənji oşli Yəhoəhəzədin bələk oşulliridin birinimu qaldurmidi. **18** Bu wəqədin keyin Pərwərdigər Yəhoramni urup, üqəylirini sakəymas eoəjr kəsəlgə giriptər kildi. **19** Wə xundak boldiki, uning kəsili kündin-küngə eoəjrilixip, ikki yil wəkt əttüxə əz kəloənda, kəsiling tüpəylidin üqəyliri texitip qüxti, u tolimu əzəblinip əldi; uning həlkı ata-bowilirini izzətləp ularəja huxbuy yakəndək, uningəja həqəndək huxbuy yekip olturmidi. **20** Yəhoram təhtək qikkən qəşda ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kildi wə u dunyadin kətkəndə həqkim uningəja kəyoəju-həsərət qəkmidi. Halayik uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə kildi, ləkin padixahlər kəbristanlikəja dəpnə kilmidi.

22 Yerusalemda turuwatkanlar Yəhoramning kənji oşli Aħaziyanı uning ornioəja padixahlı kılıp tiklidi; qünki Ərəblər bilən bilə bargahka besip kirgən kəraqqılar Aħaziyaning akilirini koymay əltürüwətkənidi. Xuning bilən Yəhuda padixahlı Yəhoramning oşli Aħaziya səltənət kildi. **2** Aħaziya təhtək qikkən qəşda yigirmə ikki yaxta idi; u Yerusalemda bir yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Ataliya bolup, Omring [nəwrə] kizi idi. **3** Aħaziyanı Aħab jəmətinəng yollirioəja mangdi; qünki uning anisi uni rəzilikəgə ündəytti. **4** U Aħab jəməti kıləjindək, Pərwərdigərnıng nəziridə rəzil boləjanni kildi; qünki uning atisi əlgəndin keyin Aħab jəmətidikilər uni həlakətkə elip baridoəjan rəzil nəsihətlərnı bəreətti. **5** U ularning nəsihətiqə əgixip, Israil padixahlı Aħabning oşli Yəhoram bilən birlikə Gileadiki Ramotka berip Suriyə padixahlı Həzəəl birlən sokutxi; xu qaşda Suriylər Yəhoramni zəhimləndürdi. **6** Andin Yəhoram Ramahda Suriyə padixahlı bilən sokuxkən qaşdiki jarəhətlirini dawəlitix üqün Yizrəəlgə kəytti. Andin Yəhoramning oşli Yəhuda padixahlı Azariya Aħabning oşli Yəhoramning kəsəl bolup kəloəjanlikı səwəbidin uni yökliəjli Yizrəəlgə bardı. **7** Həlbuki, Aħaziyaning Yəhoramni yökliəjli barəjini dəl əzini həlakətkə elip baridoəjan, Huda bəkitkən ix idi. Qünki u barəjəndin keyin Yəhoram bilən birlikə Nimxinəng oşli Yəhoəja kərxı sokuxuxka qikti. Muxu Yəhu əslidə Pərwərdigər təripidin Aħabning jəmətinı yökətitix üqün məşih kilingəjanidi. **8** Wə xundak boldiki, Yəhu Huda bəkitkən həkümüni Aħab jəmətinəng üstigə yürgüzəng wəqətdə, u Yəhudadiki əməldərlərnı wə Aħaziyaning hizmitidə boləjan kərinədxilirining oşullirini uqritip, ularni koymay əltürüwətti. **9** Yəhu Aħaziyanımu izdidi; kixilər uni tutuwəldi (u Samariyəgə yoxurunuwəloəjanidi). Ular uni Yəhuning əldioəja əpirip əltürdi. Ular uni dəpnə kildi, qünki kixilər: «Bu degən Pərwərdigərnı qin kənglidin izdigən Yəhoxafatning nəwrisidur» degənidi. Aħaziyaning jəmətidə padixahlıknı kəloəja aloəjudək birər ədəm kəlmidi. **10** Əmdı Aħaziyaning anisi Ataliya oşliəng əlgəninı kərgəndə, Yəhuda jəmətidiki barlik xəh nəslini əltürüxkə kəzoəjaldı. **11** Ləkin padixahlıning kizi Yəhoəbiyat əltürüləx əldidə turoəjan padixahlıning oşullirining arisidin Aħaziyaning oşli Yoaxni oşrilikəgə elip qikip, uni wə inik anisini yastuk-kirlik

ambirioja yoxurup koydi. Xundak kilip padixah Yəhoramning kizi, (yani Ahaziyaning singlisi), [bax] kahin Yəhuyadaning hotuni Yəhoxebiyat Yoaxni Ataliya oltürwətmisun dəp Ataliyadin yoxurup koydi. **12** Andin keyin Yoax ular bilan Pərwərdigarning eyidə alta yil yoxurunup turdi; u qaşda Ataliya Yəhuda zeminida səltənət kilatti.

23 Yəttinçi yili, Yəhoyada jasarətkə kelip, Yərohamning oşli Azariya, Yəhohananing oşli Ismail, Obədnig oşli Azariya, Adayaning oşli Maaseyah wə Zikrining oşli Əlixafat katarlik birkanqə yüzbexini qakirip ular bilan əhdə tüzdü. **2** Ular Yəhuda zeminini arilap, Yəhudadiki həkaysi xəhərlərdin Lawiyarlarnı wə Israildiki qəng yolbaxqilarnı yioydi; ular Yerusalemoğa kelixti. **3** Pütkül jamaət Hudaning eyidə padixah bilan əhdiləxti. Yəhoyada ularoşa: — Padixahning oşli Pərwərdigarning Dawutning əwladlari toşruluk wəda kilətinidək qoqum səltənət kilidu. **4** Mana silər kilixinglar kerək boləjan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik nəwiti kəlgən kahinlar bilan Lawiyarlarning uştin biri həkaysi dərwasilarnı muhəpizət kilsun; **5** uştin biri padixah ordisini, uştin biri «Ul dərwasisi»ni muhəpizət kilsun; baxqilarning həmmisi Pərwərdigar əyining hoylilirida bolsun. **6** Lekin kahinlar həmmə wəziyə ətəyidəjan Lawiyarlardin belək həkəkimni Pərwərdigarning əyigə kirgüzmisun (kahin-lawiyalar pak-mukəddəs dəp hesablanəyoqqa kirixigə bolidu). Baxka həkənim hərbiri Pərwərdigar əzizə bekitkən jaylarnı kəzət kilsun. **7** Lawiyarlarning hərbiri kolioja korallirini elip padixahni orap tursun; əz mayliyə mukəddəs əyigə kirixkə urunojan həkəkim oltürilsun; silər padixah kirip-qikip yürginidə uning yenidin ayrimanglar, — dedi. **8** Lawiyalar bilan Yəhudalarning həmmisi kahin Yəhoyadaning barlik tapiləjanlirini bəja kəltürüxti. Lawiyarlarning hərbiri xabat küni nəwətilikkə kirgən wə nəwətiliktin qüxkənlərnı əz yenidə qaldurup kaldı; qünki kahin Yəhoyada həkəkimni nəwətiliktin qüxixkə koymidi. **9** Andin Yəhoyada kahin Dawut padixahning Pərwərdigarning eyidə saklaklik nəyza wə kalkan-siparlirini yüzbexilaroşa tarkitip bərdi. **10** U yənə kəpçilikni, hərbiri kolioja əz nəyzisini tutkan halda, ibadəthaning ong tərpidin tartip sol tərpidigə, qurbangah bilan ibadəthanini boylap padixahning ətrapida turozdu. **11** Andin ular xahzadini elip qikip, uning bəxiyoja tajni kiygüzüp, uningə guwahnamilərnı berip, uni padixah kildi; Yəhoyada wə uning oşulliri [huxbuy may bilan] uni masih kildi wə «Padixah yaxisun!» dəp towlaxti. **12** Ataliya həkəllərnıng qəpəxip yürgənlikini wə padixahni təripləwətkənlikini anglap, Pərwərdigarning əyigə kirip, kəpçilikning arisəyoja kəldi. **13** U qarisa, mana padixah əyning dərwasisida, tüwrükning yenidə turattı; padixahning yenidə əməldarlar bilan kanayqilar tiziləjanidi, barlik yurtning həkə xadlinip kanay qəlixattı, nəşmişqilə hərbil səzlərnı, jamaətni baxlap mədhəyə okutuwatatti. Buni kərgən Ataliya kiyimlirini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkirdi. **14** Əmma Yəhoyada kahin qoxunoşa mas'ul boləjan yüzbexilərnı qakirtip ularoşa: — Uni səpliringlar otturisdin sirtka qikiriwətinglar; kimdəkim uningə əgəxsə qiliqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — Uni Pərwərdigarning əyi iqidə oltürmənglar, dəp eytkənidi. **15** Xuning bilan ular uningə yoş boxitip bərdi; u ordining «At dərwasisi» bilan padixahning ordisəyoja kirgəndə [ləxkərlər] uni xu yərdə oltürdi. **16** Yəhoyada, pütkül jamaət wə padixah birlikdə: «Pərwərdigarning həkə bolayli» dəgən bir əhdini tüzüxti. **17** Andin barlik həkə Baalning buthansioja berip uni buzup taxlidi; uning qurbangahlıri bilan məbudlirini qəqip parə-parə kilip, Baalning kahini Mattanni qurbangahlarıning aldidə oltürdi.

18 Andin keyin Yəhoyada kahin Pərwərdigarning əyidiki barlik mas'uliyətlərnı Lawiy kəbilisining kahinlirining kolioja tapxurdi. Kahinlarnı bolsa, əslidə Pərwərdigarning əy ixlirioja nəwət bilan qaraxka, Pərwərdigarəyoşa atəp kəyduərmə qurbanlik sunuxka Dawut təyinləgənidi. Ular qurbanliklarnı Dawutning kərsətmiliri boyigə, huxal-huramlik iqidə nəşmə-nəwa okuəjan halda Musəyoja tapxurulojan Təwərt-kanunida pütülgənidək sunuxka mas'ul idi. **19** [Yəhoyada] yənə Pərwərdigar əyining həkəysi dərwasilirioja dərwasiwənlərnı təyinlədik, həkəndək ixlardin napak kiliojan adəmlər kirgüzülməyetti. **20** U yənə yüzbexiliri, aksəngəklər, həkə iqidiki yolbaxqilar wə yurtning həmmə həkəni baxlap kelip, padixahni Pərwərdigar əyidin elip qüxüp, «Yükiriki dərwasə» arkilik ordioja əkirip, padixahlik təhtigə olturozdu. **21** Yurtning barlik həkə xadlinattı; ular Ataliyani qiliqlap oltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup kaldı.

24 Yoax təhtkə qikқан qəşidə yəttə yaxta idi, u Yerusalemda kirik yil səltənət kildi. Uning anising ismi Zibiyah bolup, Bəər-Xəbalik idi. **2** Yəhoyada kahin hayat künliridə Yoax Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanı kilatti. **3** Yəhoyada uningəyoşa ikki hotun elip bərdi, u birkanqə oşul-qiz pərzənt kərdi. **4** Xuningdin keyin Yoax Pərwərdigarning əyini qayta yasitix niyitigə kəldi, **5** u kahinlarnı wə Lawiyarlarnı yioyip ularoşa: — Hudayinglarning əyini onglitip turux uştin Yəhuda xəhərlirigə berip, barlik Israillardin yillik ianə toplanglar; bu ixni tezdin bejiringlar! — dedi. Lekin Lawiyalar bu ixni bejirixkə anqə aldirap katmıdi. **6** Buni ukқан padixah bax kahin Yəhoyadani qakirtip uningəyoşa: — Əzliiri nemixka Lawiyalarəyoşa Pərwərdigarning kuli Musa Israil jamaətigə Hudaning guwahlikni saklaklik qədir uştin bəlgiləgən bajni Yəhuda wə Yerusalemdin elip kelixkə buyrumidila? — dedi **7** (qünki əslidə rəzil hotun Ataliya wə uning oşulliri Hudaning əyigə bəştip kirip, Pərwərdigarning əyidiki barlik mukəddəs buyumlarnı elip Baal butlirioja atəp təkdəim kiləwətkənidi). **8** Xuning bilan padixah buyruk qüxürtüp, bir sanduk yasitip Pərwərdigar əyining dərwasisining sirtioja qoyozdu; **9** andin: «Hudaning kuli Musa qəldə Israillərnıng üstigə bekitkən bajni yioyip əkilip Pərwərdigarəyoşa tapxurunglar» dəgən bir ukuturux Yəhuda bilan Yerusalemdə wəsisidə qikirildi. **10** Barlik əməldarlar wə barlik həkə huxal halda bajni əkilip sanduk toloquə uningəyoşa taxlidi. **11** Lawiyalar pul sandukini padixah bu ixka mas'ul kiləjan kixining aldioja əkəlgəndə, ular baj pulining kəp qüxkənlikni kərsə, andin padixahning katipi bilan Bax kahinning adimi kelip pul sandukini ongtürüp kurukdiojandin keyin, yənə əslı ornioja apirip qoyatti. Həkəni xundak bolup turdi; nahəyiti kəp pul yioşildi. **12** Padixah bilan Yəhoyada pulni Pərwərdigar əyidiki ix bejirgüqilərgə tapxurdi; ular [buning bilan] Pərwərdigarning əyini ongxax wə əşligə kəltürüx uştin taxqilar bilan yoşaqqilarnı, təmürqilərlərnı miskəllərnı yallidi. **13** Ixləmqilərlə tohtimay ixlidi, ongxax ixı ularning kolida ongxuluk elip berildi; xundak kilip ular Pərwərdigarning əyini əşlidiki ələqm-lahiyəsi boyigə yasidi, xundakla uni tolimu puhta kilip yasap qikti. **14** Ular ixni pütürgəndin keyin exip qəlojan pulni padixah bilan Yəhoyadaning aldioja əkilip tapxurdi. Ular buning bilan Pərwərdigarning əyi uştin hərbil əswab-buyumlarnı, jümlidin ibadət hizmitidiki hərbil buyumlər, kəyduərmə qurbanlikləroşa munasiwətlək qaqa-çuqa, qazan-təhsilər wə hərbil altun-kümüx baxka buyumlarnı yasatti. Yəhoyadaning barlik künliridə, ular Pərwərdigarning əyidə kəyduərmə qurbanlikni daim sunup turdi. **15** Yəhoyada qərip, yaxaydiojan yexi toxup əldi; u əlgən qəşidə bir yüz ottuz yaxta idi. **16** Ular uni «Dawut xəhəri»də padixahlar qataridə dəpnə

kildi, qünki u Israiloqa ҳам Hudaqqa wə uning oyigə nisbətən nahayiti qong tēhpə kərsətkənidi. **17** Yəhoiyada elgəndin keyin Yəhudadiki yobxahqilar padixahning aldioqja kelip uningqja bax urdi; padixah ular kərsətkən məsləhətni maqul kərdi. **18** Ular ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning eyidin waz keqip, Axərəh wə butlarning kulluqloqja kirixti. Ularining bu gunahı səwəblik Hudaning qəzəpi Yəhuda bilən Yerusalemdikilərləning bexioqja kəldi. **19** Xundak bolsimu, Pərwərdigar ularni Əzigə yandurux üqün yanila ularning arisioqja pəyoqəmbərlərnı əwətti; bu pəyoqəmbərlər gərqə ularni aqahlanduroqjanı bolsimu, lekin ular yənıla kulak salmıdi. **20** U qoqda Hudaning Rohı bax kahın Yəhoiyadaning oqılı Zəkəriyaqqa qüxti, u həkning aldida ərə turup ularqja: — Huda mundak dəydu: «Silər nemixkə Pərwərdigarning əmirliqigə hilaplik kilisilə? Silər hēq rawajlik kərməyisilər, qünki silər Pərwərdigardın waz kəqtinglar wə Ūmu silərdin waz kəqti», — dedi. **21** Halayik [Zəkəriyani] əltürüxkə kəstlidi; ahir ular uni padixahning əmri boyiqə Pərwərdigar əyining hōyisidə qalma-kesək kilip əltürüwətti. **22** Padixah Yoax Zəkəriyaning atisi Yəhoiyadaning əzigə kərsətkən xəpkitini yad ətmək tūgöl, əksiqə uning oqılıni əltürüwətti. Zəkəriya jan üzüz aldida: — Pərwərdigar bu ixni nəzirigə elip, uning hesabını alsun! — dedi. **23** Xu yilning ahiridə Suriyaning qoxuni Yoaxkə hujum kilip kəldi; ular Yəhudaqqa wə Yerusalemoqja tajawuz kilip kirip, hək iqidiki yobxahqilarnı əltürüp, uların aloqjan pütün urux qəniyatlırını Dəməxk padixahning aldioqja elip bardı. **24** Dərwəqə Suriyə qoxunidin pəkət az bir kəsim əskərlər kəlgən bolsimu, lekin Yəhudadlar ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigardın waz kəqkənlik üqün Pərwərdigar qong bir qoxunni ularning kəlioqja tapxurdi; ular Yoaxkə jaza ijrə kildi. **25** Suriylər Yoaxni taxlap kətkən qoqda (qünki u kəttik əoirip kəlioqjanı) uning əz hizmətkarlırını bax kahın Yəhoiyadaning oqılıning kəni üqün intikam elix kərek dəp uni kəstlidi; ular uni kariwitidila əltürüwətti. U xu yol bilən əldi; kixilər uni Dawut xəhiridə dəpnə kəlioqjanı bilən, birək padixahlarıning kəbristanliqioqja dəpnə kilmıdi. **26** Uni kəstligənlər munular: — Ammoniy ayal Ximiyatnıng oqılı Zabad bilən Moabiy ayal Simritnıng oqılı Yəhozabadi. **27** Yoaxning oqullıri, uningqja kəritiləqjan kəttik wə nuroqjan agah bəxərlər, xundakla uning Hudaning əyini yengibaxtin selixkə dair ixlıri «padixahlarıning təzkiriliri» dəgən kitabnıng izahlırioqja pütülgəndur. Yoaxning oqılı Amaziya uning ornioqja padixah boldı.

25 Amaziya təhtkə qıkkən qeoqda yigirmə bəx yaxta idi, u Yerusalemdə yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Yəhoaddan bolup, Yerusalemlik idi. **2** Amaziya Pərwərdigarning nəziridə toqra boləqjan ixlarnı kildi, lekin pütün kəngli bilən kilmıdi. **3** Wə xundak boldiki, u padixahlıkını mustəhkəmliwəloqjanın keyin padixah atisini əltürgən hizmətkarlırını tutup əltürdi. **4** Ləkin Musaqa qoxullırləgən qanun kitabıda Pərwərdigarning: «Nə atılarnı oqullıri üqün əlümgə məhkum kilixkə bolmaydu nə oqullıri atiliri üqün əlümgə məhkum kilixkə bolmaydu, bəlkı hərbiri əz gunahı üqün əlümgə məhkum kilinsun» dəp pütülgən əmri boyiqə, u əltürgiqilərnıng balilirini əlümgə məhkum kilmıdi. **5** Amaziya Yəhudadlarnı yioqip, jəmətirigə kərar pütün Yəhudadlarnı wə Binyanlarnı mingbexi wə yüzbexilər astioqja bekitti; u uların yigirmə yaxtin axqanlarıning sanını eliwıdi, jənggə qıqalaydıqjan, qəlioqja nəyza wə kalqan alalaydıqjan hil ləxkərdin üq yüz ming əldin qıkti. **6** U yənə bir yüz talant kümüx sərp kilip Israildin yüz ming batur jəngqi yallıwaldı. **7** Ləkin Hudaning bir adımı uning aldioqja kelip: — I padixahım, Israil qoxunini əzlıri bilən billə barəoqzmiqoyla;

qünki Pərwərdigar Israilar yaki Əfrayimylərnıng hēqkaysisi bilən billə əməs. **8** Həttə sili qoqum xundak kəlimən, baturanə kürəx kəlimən desilimu, Huda əzlırını dūxmən aldida yikıtidu, qünki Huda insanqja yərdəm berixkımı qadirdur, insanıni yikıtixkımı qadirdur, dedi. **9** Amaziya Hudaning adimigə: — Əmisə mən Israilning yallanma qoxunioqja bərgən yüz talant kümüxnı qandək kilsam bolıdu? — dəp sorıwıdi, Hudaning adımı uningqja: — Pərwərdigar əzlırigə buningdinmu ziyadə kəp berixkə qadirdur, dəp jawab bardı. **10** Xuning bilən Amaziya Əfrayimdin kəyqə kəltürülgən yallanma qoxunni ayırıp qıqip, əylirigə qayturuwətti; xu səwəbtin ular Yəhudadlarqja bək qəzəplıniq, kəttik kəhr iqidə əylirigə kaytıp ketixti. **11** Amaziya jasaritini urəqutup, əzining həkını baxlap «Xor wadisi»qja berip Seirlərdin on ming adəmni yokətti. **12** Yəhudadlar yənə on ming adəmni tirik tutuwəlip, tik yarəning lewioqja apirip, yərdin ittirıwıdi, ularning həmmisi parə-parə kılınıp taxlandı. **13** Həlbuki, Amaziya əzi bilən billə jəng kılıxkə ruhəst kilmay kayturuwətkən yallanma əskərlər Samariyadın Bəyt-Həronioqja boləqjan Yəhudaning həkaysi xəhərlirigə hujum kilip kirip üq ming adəmni kırıp taxlıdi həm nuroqjan mal-mülükni buləp kətti. **14** Ləkin xundak boldiki, Amaziya Edomiyılarnı məşuləp kilip kaytıp kəlgən qoqda u Seirləning butlirınımu elip kelip, ularni əzi üqün məbud kilip, ularqja bax urdi wə ularqja huxbuy yakti. **15** Xu səwəbtin Pərwərdigarning qəzəpi Amaziyaqja kəzoqjaldı, U uning aldioqja bir pəyoqəmbərnı əwətti. Pəyoqəmbər uningqja: — Əz həkını sening kəlungdin kətkuzəlmioqjanı bə həkning iləhlırını zadi nemə dəp izdəysən? — dedi. **16** Wə xundak boldiki, u padixahkə tehi səz kılıwatqanda, padixah uningqja: — Biz seni padixahning məsləhətsisi kilip tikligənmü? Qoy, bu gepingni! Əlgüng kəldimu nemə? — dedi. Xuning bilən pəyoqəmbər gəptin tohtıdi-də, yənə: — Bu ixni kəlioqjaning həm nəsihətimgə kulak salmioqjaning üqün Pərwərdigar sənı yokıtixni kərar kildi, dəp bilimən, — dedi. **17** Xuningdin keyin Amaziya məsləhətlıxip, Israilning padixahı Yəhuning nəwrısı, Yəhoahəzning oqılı Yoaxning aldioqja əqlilərnı mandururup: «Kəni, [jəng məydanıda] yüz turanə kərixəyli» dedi. **18** Israilning padixahı Yoax Yəhudaning padixahı Amaziyaqja əlqi əwətip mundak səzlərnı yətküzdi: «Liwandiki tikən Liwandiki kedir dərihigə səz əwətip: «Əz kizingni oqılumoqja hotunlukqja bərgin!» — dedi. Ləkin Liwandiki bir yəwayi həywan ətup ketiwətip, tikənni dəsıwətti. **19** Sən dərwəqə Edomning üstidin qəlibə kilding; kənglüngdə əz-əzıngdin məoqırlıniq yayrap kəttıng. Əmđi əyüngdə kəlioqjaning yahxi; nemixkə bexingqja külpət kəltürüp, əzıngni wə əzıng bilən Yəhudanı baləqja yikıtisən?»). **20** Əmma Amaziya kulak salmıdi. Bu ix Hudadin kəldi; qünki ular Edomning iləhlırını izdigəndi, Huda ularni [Yoaxning] kəlioqja qüxsun dəp ənə xundak orunlaxturoqjanıdi. **21** Xuning bilən Israil padixahı Yoax jənggə atlıniq qıkti; ikki tərəp, yəni u Yəhuda padixahı Amaziya bilən Bəyt-Xəməxtə, jəng məydanıda yüz turanə uqırxıti. **22** Yəhudaning adəmliri Israilning adəmliri tərıpidin tıripərin kılınıp, hərbiri əz əyigə keqip kətti. **23** Israil padixahı Yoax Bəyt-Xəməxtə Yəhoahəzning nəwrısı, Yoaxning oqılı Yəhuda padixahı Amaziyanı əsir kilip Yerusalemoqja elip bardı; wə u Yerusalemining sepilining Əfrayim dərwəzısıdin tartıp burjək dərwəzısioqja boləqjan tət yüz gəzlik bir belikini ərūwətti. **24** U Hudaning əyidə, Obəd-Edom məs'ul bolup saqlawətkən wə padixahning ordisidiki həzinidin tēpiloqjan barlik altun-kümüx, qaqa-kuqılarnı bulıwaldı wə kepillik süpitidə birməqqə tutkunnı elip Samariyəgə yəniq kətti. **25** Israil padixahı Yəhoahəzning oqılı Yoax əlgəndin keyin, Yoaxning oqılı, Yəhudaning padixahı Amaziya on bəx yil əmür

kærdi. **26** Amaziyaning qaloqan æmælliri bolsa, mana ularning hæmmisi baxtin ahiriyoqæ «Yæhuda wæ Israil padixahlining tarihnamisida»da pütülgæn æmæsmidi? **27** Amaziya Pærwærdigardin waz kæqkændin baxlapla Yerusalemde bæzilær uni kæstlæxkæ kirixkænidi; xuning bilæn u Lakix æxhærigæ qæqip kætti; lekin kæstligüqilær kæynidin Lakixkæ adæm æwætip, u yærdæ uni æltürdi. **28** Andin ular uni atlaroqæ artip Yerusalemoqæ elip bardî. U Yerusalemde ata-bowilirining arisida «Yæhudaning xæhiri»da dæpnæ kilindi.

26 Yæhudaning barlik hælki uning on altæ yaxkæ kirkæn ooqli Uzziyani tiklæp, uni atisi Amaziyaning ornida padixah kildi **2** (padixah atisi ata-bowilirining arisida uhliqandin keyin, Elat xæhîrini qaytidin yasap, Yæhudaqoqæ yonæ tæwæ kילוquq dal Uzziya idi). **3** Uzziya tæhtkæ qikkæn qeoqida on altæ yax idi; u Yerusalemde jæmiy ællik ikki yil padixahlik kildi. Uning anisining ismi Yækoliya bolup, Yerusalemlik idi. **4** U atisi Amaziyaning barlik kילוqanliridæk Pærwærdigarning næziridæ durus bolojanni kildi. **5** Huda bærgæn alamæt kærünüxlær bilæn yorutuloqan Zækæriya Uzziyoqæ tælim bærgæqkæ, u hayat waqtida Uzziya Hudani izdidi; wæ u Pærwærdigarni izdigæn künlærdæ Huda uning ixlirini rawan kildi. **6** U qikip Filistiylærgæ hujum kildi wæ Gatning sepilini, Jabnæhning sepilini wæ Axododning sepilini qakturuwætti. Yonæ Axodod ætrapida, xundakla Filistiylær asida birnæqqæ xæhær bæra kildi. **7** Huda uning Filistiylær wæ Gur-baalda turuwatqan æræblær bilæn Maonlaroqæ qarxi uruxioqæ yardæm bærdi. **8** Ammoniylær Uzziyoqæ olpan tældi; Uzziya tolimu kudrætlük bolup, nam-xæhriti taki Misirning qeçrisioqæ tarkaldi. **9** Uzziya Yerusalemdeki «Burjæk dærwazisi»da, «jilqoqæ dærwazisi»da wæ sepilning qayrilidioqan yeridæ munarlar saldi wæ ularni ajayip mustæhkæm kildi. **10** U yonæ qællærdæ birmunqæ kezæt munarlarini saloquzdi wæ kœp kuduklarni kolatti; qünki uning Xæfælæh tüzlænglikidæ wæ egizliktæ nuroqun qarwisi bar idi; u yonæ terikqilikqæ amrak boloaqqa, taqolarda wæ etiz-baqlarda [nuroqun] baqowænlærni wæ üzümqilærni yallap ixlætti. **11** Uzziyaning yonæ uruxkæ mahîr xoxuni bar idi. Xoxun katip Jøiyæl wæ æmældær Maaseyah enikliqoqan sanoqæ asasæn kism-kisimler boyiqæ belünüp, padixahning særdarlaridin biri bolqan Hænanianing yetækqiliki astida sæp bolup jønggæ qikatti. **12** Bu batur jøngqilær iqidiki hærqaysi jætæk baxliri jæmiy ikki ming altæ yüz kixi idi. **13** Ularning yetækqiliki astidiki xoxun jæmiy üq yüz yøtmix yættæ ming bæx yüz bolup, hæmmisi ixta kabil, jøngdæ mahîr idi, ular padixahqæ yardæmlixip düxmængæ hujum kilalaytti. **14** Uzziya pütükil xoxunidiki læxkærlirini kalkan, næyzæ, døbuloqæ, sawut, okya wæ salojlar bilænmu qorallanduroqanidi. **15** U yonæ Yerusalemde ustilar ijad kילוqan ok bæxi wæ yooqan taxlarni atkuqi üskünilærni yasitip, ularni sepil munarlarioqæ wæ burjækligæ orunlaxturoqanidi. Uning nam-xæhriti yiræk-yiræklarqoqæ kætænidi, qünki u alamæt yardæmlærgæ erixæqkæ, karamæt kudræt tapkænidi. **16** Lekin u kילוqæygændin keyin, maqurulinip kætti wæ bu ix uni hælækætkæ elip bardî. U Hudasi Pærwærdigarqoqæ itaætsizlik kilip, huxbuygah üstidæ huxbuy yakimæn dæp Pærwærdigarning øyigæ kirdi. **17** Kahin Azariya bilæn Pærwærdigarning baxkæ kahinlaridin sæksæn æzimæt uning arkidin kirdi; **18** Ular padixah Uzziyani tosup: — I Uzziya, Pærwærdigarqoqæ huxbuy yekix sangæ tæwæ ix æmæs, bæki huxbuy yekixkæ mukæddæs hizmætkæ ataloqan kahinlar bolqan, Hærunning æwladlarioqæ mænsuptur; mukæddæshanidin qikkîn, qünki itaætsizlik kilip qoydung; sæn Huda Pærwærdigardin izzæt tapalmaydioqan bolup qalisen, dedi. **19** Uzziya kættik qøzæplændi; u huxbuy yakqili turoqan hælætæ, qolida bir huxbuydanni tutup turatti; u Pærwærdigarning øyidiki huxbuygahning yenida turup

kahinlarqoqæ qøzæpliniwatqan qeoqæ, kahinlarning aldidila uning pixanisoqæ mahaw erlæp qikti. **20** Bax kahin Azariya bilæn baxkæ kahinlar qarisa, mana, birdinla uning pixanisoqæ mahaw erlæp qikkænidi; ular dærhæl uni qikiçirwetixkæ ittardi; u øzimu qikip ketixkæ aldiridi, qünki Pærwærdigar uni urøqanidi. **21** Padixah Uzziyani taki ølgüqæ mahaw kesili qirmiwaldi; u mahaw kesili boloaqqa, ayrim bir øydæ turdi; xuning bilæn u Pærwærdigarning øyigæ kirixtin mæhrum kilindi. Uning ooqli Yotam ordining ixlirini baxqurup, yurt soridi. **22** Uzziyaning baxkæ æmælliri bolsa baxtin ahiriyoqæ Amozning ooqli Yæxaya pæyojæmbær tæripidin zehir kalduruloqandur. **23** Uzziya øzining ata-bowiliri arisida uhliidi; bæzilær: — «U mahaw bolqan adæm» degæqkæ, u ata-bowiliri qatarida yatquzuloqan bolsimu, padixahlar kæbristanlikioqæ tæwæ [qatræk] bir yarlikkæ dæpnæ kilindi. Andin ooqli Yotam uning ornioqæ padixah boldi.

27 Yotam tæhtkæ qikkæn qeoqida yigirmæ bæx yaxta idi; u Yerusalemde on altæ yil sæltænæt kildi; uning anisining ismi Yæruxa bolup, Zadokning kizi idi. **2** U atisi Uzziyaning barlik kילוqanliridæk Pærwærdigarning næziridæ durus bolojanni kildi (lekin u Pærwærdigarning mukæddæshanisoqæ kirmidi). Lekin hælæk yenila buzuk ixlarni kiliwardi. **3** Pærwærdigar øyining yukiriki dærwazisini yasatkuqi Yotam idi; u yonæ Ofældiki sepilidimu nuroqun kuruluqlarni kilidi. **4** U Yæhudaning taqlik rayonida xæhærlærni bina kildi, ormanliklardimu kæl-æ-koroqanlar wæ kezæt munarlarini yasatti. **5** U Ammoniylarning padixahî bilæn urux kilip ularni yangdi; xu yili Ammoniylær uningqoqæ üq talant kümüx, ming tonna boqday, ming tonna arpa olpan bærdi; Ammoniylær ikkinqi wæ üninqi yilimu uningqoqæ ohxax olpan elip kældi. **6** Yotam Hudasi Pærwærdigar aldidæ yollirini tosqæ kילוqini üqün kudræt tapti. **7** Yotamning qaloqan ixliri, jümlidin kילוqan jøngliri wæ tutqan yollirining hæmmisi mana «Yæhuda wæ Israil padixahlining tarihnamisida»da pütülgændur. **8** U tæhtkæ qikkæn qeoqida yigirmæ bæx yaxta idi; u Yerusalemde on altæ yil sæltænæt kildi. **9** Yotam ata-bowiliri arisida uhliidi wæ «Dawutning xæhiri»gæ dæpnæ kilindi; ooqli Ahaz uning ornioqæ padixah boldi.

28 Ahaz tæhtkæ qikkæn qeoqida yigirmæ yaxta idi; u Yerusalemde on altæ yil sæltænæt kildi. U atisi Dawutkæ ohxax Pærwærdigarning næziridæ durus bolojanni kilmay, **2** Bæki Israilning padixahlining yolioqæ kirip mangdi; u hætta Baallarqoqæ atap mæbudlarni quydirdi; **3** Pærwærdigar Israilær zeminidin høydæp qikarøqan ællærning yirginqlik gunahlarini dorap, Hinnom jiløjisida küjæ køydürdi, øzining pæzantlarini ottin øtküzüp køydürdi; **4** Yonæ «yukiri jaylar»da, dønglærdæ wæ hærqaysi kækærgæn dærhæt astida køydürmæ kurbanlik kildi wæ küjæ køydürdi. **5** Xunga, uning Hudasi Pærwærdigar uni Suriyæ padixahining qolioqæ tapxurdi; Suriylær uni tarmar kæltürüp, Yæhudadin nuroqun halkni tutqun kilip Dæmæxkæ elip kætti. Huda yonæ uni Israil padixahining qolioqæ tapxurdi, Israil padixahî [Yæhudada] qong kiroqinqlik elip bardî. **6** Rømalianing ooqli Pikaq Yæhudada bir kün iqidæ bir yüz yigirmæ ming adæmni øltürdi, ularning hæmmisi æzimætler idi; buning sæwæbi, ular ata-bowilirining Hudasi Pærwærdigardin waz kæqkænidi. **7** Zikri isimlik bir øfraimiy æzimæt bar idi; u padixahning ooqli Maasiyahani, ordining bax øjojidari Azrikam wæ padixahning bax wæziri Ølkanaqni kæt kildi. **8** Israilær øz kærindaxlaridin ikki yüz ming ayal, ooqul-kiz balilarni tutqun kilip elip kætti; ular yonæ Yæhudadin nuroqun urux øjæniymætlirini bulang-talang kilip Samariyægæ ækætti. **9** Lekin u yærdæ Pærwærdigarning Odæd isimlik bir pæyojæmbæri bar

idi; u Samariyogə kaytip kəlgən qoxunning aldioqə qikip ularoqə: — Karanglar, ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigar Yəhudalarni aqqikida silərnin kolunglaroqə tapxurdi wə silər pələkkə yətkən kəhri-əqəzəp bilən ularni oltürdünglar. **10** Əmđi silər yənə Yəhudalar bilən Yerusalemliklarni məjburiy əzünglaroqə kul-didak kilməqə boluwətisilər. Ləkin silər əzünglarnu Hudaqinglar Pərwərdigar aldida gunah-itaətsizliklər otküzdünglaroqə? **11** Əmđi gepimgə kulak selinglar! Kərinđaxliringlardin tutkun kilip kəlgənlərnə kayturuwətinglar, qəinki Pərwərdigarning kattiq oqəziqə bəxinglaroqə qūyxə dəp kəldi, dedi. **12** Xuning bilən Əfrailarning birkanqə yolbaxqiliri, yəni Yohananning oqəli Azariya, Məxillimotning oqəli Bərkəziya, Xallunning oqəli Həzəkziya wə Hədlayning oqəli Amasa kəzəzilip qikip jəngdin kaytip kəlgən qoxunni tosuwelip **13** ularoqə: — Bu tutkunlarni bu yərgə elip kirsənglar bolmaydu; bizning Pərwərdigarning aldida gunahimiz turup, yənə təhimu kəp gunahlar wə itaətsizliklərnə aynitmaqimusalər? Qəinki bizning itaətsizlikimiz həlimu intayin əqərdur, Israilning bəxiqə otluk kəhri-əqəzəp qūyxə dəp kəldi, dedi. **14** Xuning bilən ləxkarlər tutkunlar bilən urux oqəniymətlirini yolbaxqilar wə pütkül jamaət aldida kəldurup koydi. **15** Yukirida ismi tiləqə elinoqan kixilər kəzəzilip, tutkunlarni baxlap qikti, urux oqəniymətliri iqidin kiyim-keqək wə ayaqlarni ularning arisidiki barlik yalinqaq, yalang ayaq turoqanlaroqə kiygüzüp, həmmisini yemək-iqmək bilən oqəzalandurdi, üstibaxlirini maylidi, barlik ajizlarni exəklərgə mindürüp, həmmisini «Horma dərəhliri xəhəri» dəp atilidoqan Yerihoqə, əz kərinđaxlirining kəxiqə apirip koydi, andin Samariyogə kaytti. **16** Bu qəqəda Ahəz padixah Asuriyəninq padixahlirioqə yərdəm tiləp adəm əwətti, **17** qəinki Edomiylar yənə Yəhudaqə hujum kilip nuroqan adəmnə tutkun kilip kətkənidə. **18** Filistiyərnə Xəfələh tüzənglikidiki wə Yəhudaning jənbubidiki xəhərlərgə tajawuz kilip kirip, Bəyt-Xəməx, Ayjalon, Gədarot, Sokoh wə Sokohqə təwə yeza-kixlaklarni, Timnah wə Timnahqə təwə yeza-kixlaklarni, Gimzo wə Gimzoqə təwə yeza-kixlaklarni ixoqal kilip, xu yərlərgə jaylaxkənidi. **19** Pərwərdigar Yəhudaning padixahı Ahəz təpəyilidin Yəhudani horlukqə kəldurdi; qəinki Ahəz Yəhudani itaətsizlikkə əzikturdi wə əzi Pərwərdigaroqə əqəir əsiylik kildi. **20** Asuriyəninq padixahı Tiglat-Pilnəsər dərwəkə uning yenioqə kəldi, ləkin yərdəm bərixning orniqə, uningə kəp əwariqiliklərnə kəltürdi. **21** Qəinki Ahəz Pərwərdigarning əyidin, padixahning ordisidin, xundaklə əməldarlarıninq əyliridin kəp məl-dunyani qikirip, Asuriyə padixahlirioqə bərgən bolsimu, ləkin uningə qə heq paydisi bolmıdi. **22** Muxundəq intayin müxköl pəyttə bu padixah Ahəz Pərwərdigar aldida təhimu əqəir kəbilhlikkə qəküp kətti. **23** U əzini məqəslup kiləqan Dəməxkninq ilahlirioqə kurbənlək sundi, qəinki u: «Suriyəninq padixahlirining ilahliri ularoqə yərdəm kildi, xungə mənmu ularoqə kurbənlək sunup, ularni mangimu yərdəm bəridioqan kəlimən» dedi. Ləkin əksiqə bu butlar uning əzini, xundaklə bərilik Israilarni həlakətkə elip bərdi. **24** Ahəz Pərwərdigarning əyidiki əswab-buyumlarni yioqip elip qikip, ularni kesip-əzıp parə-parə kiliwətti; wə Pərwərdigarning əyining dərwəzilirini pəqətliwətti. Həm əzi üqün Yerusalemninq hər bir dokmuxida kurbəngahlarni saləquzdi. **25** U yənə Yəhudaning hər kəysi xəhərliridə bəxkə ilahləroqə huxbuy yəkiş üqün «yukiri jaylar»ni saləquzdi, xundəq kilip ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning oqəziqə kəzəqaldı. **26** Mana, uning qəloqan ixliri, jümlidin barlik tutqan yolliri bəxtin-ahiriqə «Yəhuda wə Israil padixahlirining tarixnamisi»da pütülgəndür. **27** Ahəz ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni Yerusalemlə xəhriqə dəpnə

kildi, ləkin uni Israil padixahlirining kəbristanlikioqə dəpnə kilmıdi. Oqəli Həzəkziya uning orniqə padixah boldi.

29 Həzəkziya təhtkə qikqan qəqəda yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemdə yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Abiya bolup, Zəkəriyaninq kizi idi. **2** [Həzəkziya] atisi Dawut barlik kəloqanliridə, Pərwərdigarning nəziridə durus boləqanni kildi. **3** U təhtkə qikqan birinqi yilining birinqi əyida Pərwərdigar əyining dərwəzilirini aqturup, yengibəxtin yasətti. **4** U kəhınlar bilən Lawiyarni [Hudaning əyigə] qəkiriq kilip, [aldinkil] həyilisinin məydanining xərk təripigə yioqip, **5** ularoqə: — I Lawiyar, gepimgə kulak selinglar; əzünglarni Hudaqə atəp pakizlanglar wə ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigarning əyini uningə muqəddəs kilip pakizlanglar, muqəddəshanidin barlik pəskəna nərsilərnə qikiriq taxlanglar. **6** Qəinki bizning ata-bowilirimiz əsiylik kilip, Hudaqə Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kilip, Uningdin wəz kəqti, Pərwərdigarning turaləqəusidin yuzini ərüp, Uningə arqini kildi. **7** Ular aywanning ixiklirini ətiwətkən, qiraqərnə qəwəriwətkən, huxbuy yəkişqənidə wə muqəddəshanida Israilning Hudaqə heq kəyduzmə kurbənləklərnə sunmaydioqan bolup kətkənidi; **8** Xu səwəbtin Pərwərdigarning oqəziqə Yəhuda bilən Yerusalemdikilərninq üstigə qūxüp, huddi əz kəzünglar bilən kərtip turoqəninglərdə, ularni dəlxətkə selip, wəhəimə boluxkə həm zənglik kilip ux-ux kəlinidioqan obyektə əyləndurup koydi. **9** Xu səwəbtin ata-bowilirimiz kiliq əstida kəldi; oqəul-kizlirimiz wə hotunlirimizmu tutkun kəlinidi. **10** Əmđi mən Israilning Hudasi Pərwərdigarning oqəziqə bizdin yənduruluxi üqün, Uning bilən əhdilix nitigə kəldim. **11** I balilirim, oqəbil bolmanglar; qəinki Pərwərdigar silərnə Əz aldida turup hizmitidə boluxkə, Uning hizmətkari bolup huxbuy yəkişkə tallioqan, dedi. **12** Xuning bilən Lawiyarlardin təwəndikilər ormidin turup otturioqə qikti: — Kohətlardin boləqan Amasayning oqəli Məhətt wə Azariyaning oqəli Yoel, Mərarilardin Abdingning oqəli Kix, Yəhəllələning oqəli Azariya, Gərxonlardin Zimmahning oqəli Yoah, Yoahning oqəli Edən, **13** Əlizafanning əwladliridin Ximri bilən Jəyil, Asafning əwladliridin Zəkəriya bilən Mattaniya; **14** Həmanninq əwladliridin Yəhəyil bilən Ximər, Yəduatunning əwladliridin Xəməya bilən Uziyylər. **15** Ular kərinđaxlirini yioqip, əzilirini [Hudaqə] atəp pakizdi, padixahning tapxuruki, Pərwərdigarning əmri boyiqə Pərwərdigarning əyini pakizlaxkə kirdi. **16** Kəhınlar Pərwərdigarning əyining iqkirisigə pakizlaxkə kirdi; ular Pərwərdigarning muqəddəs jəyidin tapqan barlik napak-nijis nərsilərnə Pərwərdigar əyining həyilisiqə toxup qikti; andin ularni Lawiyar elip qikip, [xəhər sirtidiki] Kidron jiləqisiqə apirip təkdi. **17** Ular birinqi ayning birinqi künidin bəxlap, əyini kaytidin Hudaqə atəp pakizlaxkə kirixip, səkkizinci künə Pərwərdigar əyining aywiniqə qikti; ular [yənə] səkkiz kün wəqit sərəp kilip Pərwərdigar əyini pakizlap, birinqi ayning on altinqi künigə kəlgəndə ixni tügətti. **18** Andin ular Həzəkziya padixahning aldioqə kirip: — Biz Pərwərdigarning pütkül əyini, jümlidin kəyduzmə kurbənlək kurbəngəhini wə uningdiki barlik kəqə-kəqə, əswablarni, «təkdim nə» tizilidoqan xirəni wə xirə üstidiki barlik kəqə-kəqə, əswablarni pakizliwəttük; **19** Ahəz padixah təhttiki qəqəda əsiylik kilip taxliwətkən barlik kəqə-kəqə, əswablarni təyyarlap təh kilip, pakizlap koyduk; mana, ular həzir Pərwərdigarning kurbəngəhı aldioqə koyuldi, dedi. **20** Həzəkziya padixah ətigəndə tang səhər ormidin turup xəhərdiki əməldarlarni yioqip Pərwərdigarning əyigə qikti. **21** Ular padixahlək üqün, muqəddəshanə wə pütün Yəhudalar üqün gunah kurbənlək kilixkə yəttə buqə, yəttə kəqəqə, yəttə

koza wə yəttə tekə elip kəldi; [padixah] Hərun əwladliri boləjan kaħinlarəja bularni Pərwərdigarning qurbangahəja sunuxni buyrudi. **22** Ular buqilarni boquzlıdi, kaħinlar kəninini elip, qurbangahka səpti; andin ular koqkarlarnimu boquzlap, kəninini qurbangahka səpti; qozilarnimu boquzlap, ularning kəninimu qurbangahka səpti. **23** Ahirida gunah qurbanlıki kilinidoəjan tekilərnı padixah wə jamaət aldoəja yetiləp kelıwıdi, [padixah wə jamaət] kollirini tekilər üstigə koyuxti. **24** Kaħinlar tekilərnı boquzlap, kəninini barlık İsrailarning gunahı üqün kaqürüm-kafarət süpitidə qurbangahka səpti; qünki padixah: «Keydürmə qurbanlık wə gunah qurbanlıki barlık İsrailar üzün sunulsun» degenıdi. **25** Padixah yəne Lawıylarnı Pərwərdigar öyidə Dawutning, [Dawut] padixahning aldin kərgüqisi gadning wə Natan pəyoəambərnıng buyruəjınıdək jangjang, tambur wə qiltar katarlık sazlarıni tutup, səp bolup turuxka təyinlıdi (qünki əslidə bu əmr Pərwərdigardin, əz pəyoəambərlirine wastisi bilən tapılanəjanıdi). **26** Xuning bilən Lawıylar Dawutning sazlırını, kaħinlar kanaylarıni tutkan halda turuxti. **27** Həzəkıya keydürmə qurbanlık qurbangah üstigə sunulsun, dəp buyrudi. Keydürmə qurbanlık sunuloəjan həman, Pərwərdigarəja ataloəjan nəoəmə-nawa kilinixka, kanaylar qelinixka wə İsrailning padixahı Dawutning sazlırı təngəxə kilinixka baxlıdi. **28** Pütkül keydürmə qurbanlık ötküzülüp boləjuə, pütkül jamaət səjdıgə olturuxti, nəoəmə-nawaqılar nəoəmə-nawa kılıxtı, kanayqılar kanay qelip turdi. **29** Keydürmə qurbanlık ötküzülüp boləqanda, padixah wə uning bilən hazır boləjanlarıning həmmisi tizlinip səjdə kılıxtı. **30** Həzəkıya padixah wə əməldarlar yəne Lawıylarəja Dawutning wə aldin kərgüqı Asafning xəirliri bilən Pərwərdigarəja Həmdusana oquxni buyrudi; xuning bilən ular huxal-huramlik bilən Pərwərdigarəja həmdusana oquxup, bax egip səjdə kılıxtı. **31** Həzəkıya: — Silər əmdi əzünglarni Pərwərdigarəja mukəddəs boluxka beoəjlıəjanikənsilər, aldoəja kelinglar, qurbanlıklar, təxəkkür qurbanlıqlirini Rəbning öyigə kaltürüp sununglar, dewıdi, jamaət qurbanlıklar wə təxəkkür qurbanlıqlirini kaltürüxti; halioəjanlar keydürmə qurbanlıkını təwəndıkiqə: — yətmix elıqə, yüz koqkar, ikki yüz koza; bularning həmmisi Pərwərdigarəja atap keydürmə qurbanlıkka əkilinganıdi. **33** Bulardın baxka Pərwərdigarəja ataloəjan altə yüz buka, üç ming koyımu bar idi. **34** Kaħinlar bək əz boləjaqka, keydürmə qurbanlık mallirine terisini soyuxka ülgürəlməytti; xunga Lawıy kərinaxlırı taki mallar soyulup boləjuə həm baxka kaħinlar əzlırını [Hudaəja] atap paklap boləjuə yərdəmləxti (qünki Lawıylar əzlırını [Hudaəja] atap paklap ixida kaħinlarəja nisbətən bəkrək ihlasməni idi). **35** Uning üstigə keydürmə qurbanlıklar nəhayiti kəp idi, xundakla inaklık qurbanlıqlirine meyi wə keydürmə qurbanlıklarəja qoxuloəjan xarab hədiylirimu nəhayiti kəp idi. Xundak kılıp Pərwərdigar öyidiki ibadət hizmətliri yengibaxtin əsligə kaltürüldi. **36** Huda Əz həlkigə bu ıxlarnı orunlaxturəjanlıki üqün Həzəkıya wə pütkül həlk tolımu huxal boluxti; qünki bu ıxlar bək tezla bəjirilip boləjanıdi.

30 Həzəkıya pütün İsrailəja wə Yəhudaəja adəm əwətip həmdə Əfraımlar bilən Manassəhlərgə hət yezip, ularni İsrailning Hudasi boləjan Pərwərdigarnı seəjınip «ətup ketix heytni» ötküzüx üqün Yerusaleməja, Pərwərdigarning öyigə yəjilixni kaqırdı **2** (Padixah, əməldarlırı wə Yerusalemdiki barlık jamaət bilən billə məslıhətlıxip, ikkinqi ayda ətup ketix heytni ötküzüylı dəp kararəja kəlıxtı. **3** Ləkin paklanəjan kaħinlar yetixmigəqə, həlkımu Yerusaleməja yioəjilip bolmioəqka, heytni waqıtıda ötküzəlmıdi). **4** Padixah wə pütkül jamaət

bu pilanni nəhayiti yaxhi bəptu, dəp kəridi. **5** Xuning bilən ular pütkül İsrailning Bəə-Zəbadın Danəjiqə barlık həlkını Yerusaleməja kelip, İsrailning Hudasi Pərwərdigarnı seəjınip ətup ketix heytni ötküzüxə kaqırıknamə əwəyəyli, dəp bəkıttı; qünki ular heytni unızun waqıtlardın buyan pütülgən bəglımə boyıqə ötküzülmədi. **6** Qaparmənlər padixah bilən əməldarlarıning hətlirini elip, pütün İsrail wə Yəhuda yurtını kezip, padixahning yarlıki boyıqə mundaq həwərnı jakarlıdi: «İ İsrailar, İbraħim, İshaq wə İsrailning Hudasi boləjan Pərwərdigarəja yenip kelinglar, xundak kılsanglar U Asuriyə padixahlırine qanggilidin kutuloəjan kaqınglarıning yenioəja yenip kelıdu. **7** Ata-bowanglar wə kərinaxinglarəja ohxax bolmanglar; ular əz ata-bowilirine Hudasi Pərwərdigarəja asiylık kıləjaqka, U huđdi silər kərgəndək ularni harabiqlıkkə tapxuroəjan. **8** Ata-bowanglarəja ohxax boynunglarnı kattık kiltmanglar; Pərwərdigarning otluq əzoəjıne silərdin kəttürülüp ketixi üqün, əmdi silər Pərwərdigarəja bəkinginlar, U mənggügə Əzigə has dəp atioəjan mukəddəshanoəja kelip, Hudaınglar boləjan Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar. **9** Əgər silər Pərwərdigarəja kaytsanglar, kərinaxinglar wə bala-qaqılırlinglar əzlırını tutkun kıləjanlarıning aldidə rəħim-iltıpatka erixip, bu yurtka kaytıp kelıdu; qünki Hudaınglar boləjan Pərwərdigar xapaətlik wə rəħimlıktur; silər Uning tərıpiğə ətsənglar, U silərdin yüz əriməydu». **10** Qaparmənlər xəħərmu-xəħər bərip, taki Zəbulunəjiqə Əfraım wə Manassəhning yurtlırını kezip qıktı; ləkin u yərdikilər ularni zanglik kılıp məshırə kıltdı. **11** Həlbuki, Axır, Manassəh wə Zəbulunlardın bəziliri əzlırını təwən tutup Yerusaleməja kəldi. **12** Uning üstigə, Hudaning qılı Yəhudalarıning üstidə bolup, ularni bir niyəttə padixahning wə əməldarlarıning Pərwərdigarning səzigə əsasən qıkarəjan əmrini ıxka axuruxka bir jan bir dil kıldı. **13** Xuning bilən ikkinqi ayda nuroəjan kixilər petir nan heytni ötküzüx üqün Yerusaleməja yioəjılanıdi; toplanəjan həlk zor bir türküm adəm idi. **14** Ular kozoəjilip Yerusalem xəħıridiki qurbangahlarıni buzup yokıtip, isrikqahlarını elip qıqip, Kidron jıloəjınoəja apırıp taxlıdi. **15** Ular ikkinqi aynıng on tətinqi küni etıp ketix heytnioəja ataloəjan [kozilarnı] soydı. Kaħinlar bilən Lawıylar bunınoəja karap hijil bolup, əzlırını [Hudaəja] mukəddəs boluxka paklap, keydürmə qurbanlıqlarnı Pərwərdigarning öyigə elip kəlıxtı. **16** Ular Hudaning adımı boləjan Musaoəja qıxürülgən Təwrat kənunioəja əsasən, bəglımə boyıqə əz orunlırioəja kelip turuxti. Kaħinlar Lawıylarlarıning kolidin kənni elip [qurbangahka] səpti. **17** Jamaət iqıdə paklınip bolmioəjan heli boləjaqka, Lawıylar paklanmioəjan barlık kixılərnıng ornıda ətup ketix heytnioəja beoəjılxanoəjan qozılarnı Pərwərdigarəja atax üqün soyuxka məs'ul idi. **18** Qünki Əfraım wə Manassəh, İssakar wə Zəbulundın kəlgən kəpinqisi, heli kəp bir türküm kixilər paklanmay turupla, Təwrat bəglımisigə hilap halda etıp ketix heytnioəja atap soyuləjan koza gəxlirini yeyıxkə kirıxtı; biraq Həzəkıya ular həkkıdə dua kılıp: — Kimki əz ata-bowisining Hudasi boləjan Pərwərdigarnı qım kənglıdın ıxləz niyitigə kəlgən bolsa, gərqə ular mukəddəshanoəja ait paklınix bəglımisigə muwəpiq pak kılınmisimu, məħrıban Pərwərdigar ularni əpu kıləja, dedi. **20** Pərwərdigar Həzəkıyanıng duəjioəja kulək selip həlkını əpu kıldı. **21** Yerusalemdə turuwatkan İsrailar petir nan heytni yəttə kün xundak huxallık iqıdə ötküzdi; Lawıylar bilən kaħinlar hər küni Pərwərdigarəja ataloəjan mədħıyə sazlırı bilən Pərwərdigarəja həmdusana oquxtı. **22** Həzəkıya Pərwərdigarning wəhiylirini qıxəndürüxkə məħır Lawıylarəja ilham bərip turdi; həlk yəttə kün heyət qurbanlıqlirini yedi;

ular inaklik qurbanliklarini sunup, ata-bowilirining Hudasi boʻlgan Pərvərdigarni mədhijilidi. **23** Barlik jamaət yəna yəttə kün heyət ötküzüx toʻqʻruluk məslihətləxip, yəna huxal-huramlikka qəmgən haldə yəttə kün heyət ötküzdi. **24** Qünki Yəhudaning padixahi Həzəkiya jamaətkə ming buka wə yəttə ming koy hədiyə kildi; əməldarlar mu jamaətkə ming buka, m ming koy hədiyə kildi. Nuroʻun kaħinlar əzlini [Hudaə] atap paklidi. **25** Pütkül Yəhuda jamaiti, kaħinlar, Lawiyalar, Israildin qikkən barlik jamaət, jümlidin Israilda turuwatқан musapirlar həmdə Yəhudada turuwatқан musapirlarning həmmisi alamət huxal boluxti. **26** Yerusalemini əjayət zor huxallik kəyiyat kaplidi; qünki Israilning padixahi Dawutning oʻqli Sulaymanning zamanidin buyan, Yerusalemda mundak təntəna bolup baqmioqanidi. **27** Ahirida Lawiyarlardin boʻlgan kaħinlar ornidin qopup, həlkkə bəht-bərikət tilidi; ularning sadasi Hudaə qəngandi, duasi asmanlarə, Uning muqəddəs turaloqsiə yətti.

31 Bu ixlarning həmmisi tügəndin keyin, bu yərdə hazır boʻlgan Israillarning həmmisi Yəhudaning həkaysi xəhərlirigə berip, u yərlərdiki «but tüwritkə»lərnə qəqip, Axərah butlini kesip taxliwətti; yəna Yəhuda wə Binyamin zeminda, xundakla Əfraim wə Manassəh zeminining həkaysi yərliridiki «yukiri jaylar» wə qurbangəhlərnə, həmmisini buzup yəkatkəy əsəkip taxlidi. Xuningdin keyin Israil həkəyining həkaysi əz təwəlikigə, əz xəhərlirigə kaytip ketixti. **2** Həzəkiya kaħinlar bilən Lawiyarlarni nəwət-guruppilarə bəlup, kaħinlar bilən Lawiyarlarning həkəyisini əzigə has hizmitigə bəkitip, kəyduərmə qurbanlik wə inaklik qurbanliklari sunup, Pərvərdigar əyining hoylilirida, ixik-dərwəziyni iqidə wəzəpə ətəp, Pərvərdigarə təxəkkür-mədhiyə əkuyidion kildi. **3** Padixah yəna əz melidin bir ülüxni elip kəyduərmə qurbanliklar üqün ixlitixkə buyrudi; bular Pərvərdigarning Təwrat kanunida pütülgini boyiqə ətigənlə wə kaqlik kəyduərmə qurbanliklar, xabat küni, yəngi ay wə heyət-bayram künliridiki kəyduərmə qurbanliklar üqün ayridi. **4** Padixah yəna kaħinlar bilən Lawiyarlarning Pərvərdigarning Təwrat kanunini qing ijra kilixi üqün, təkdim kilixkə tegixlik ülüxini ularə beringlar, dəp Yerusalemda turuxluk həlkkə buyrudi. **5** Bu buyruk qikirilixi bilənla, Israillar həsul-məhsulatlarining həsləpki elioqan kismi axlik, yəngi xarab, [zaytun] meyi wə həsəllərnə həmdə etizliktin qikkən hərhil məhsulatlarining həsulliridin əkilixti, yəna hərhil nəsilirining ondin birini əxrigə türkümləp əkilixti. **6** Yəhudaning həkaysi xəhərliridə turuwatқан Israillar bilən Yəhudalarnu koy-kalilirining ondin birini əxrigə wə Pərvərdigar Hudasiə ataloqan muqəddəs buyumlarining ondin birini əxrigə əkilip, dəwə-dəwə dəwiliwətti. **7** Üqinqi aydin baxlap dəwiliyip, yəttinqi ayə qəlgəndə tohtidi. **8** Həzəkiya əməldarlar bilən billə kelip, dəwə-dəwə boʻlgan bu məhsulatlarni kərip Pərvərdigarə təxəkkür-mədhiyə əkudi wə Uning həkəy boʻlgan Israillarə bəht-saadət tilidi. **9** Həzəkiya kaħinlar bilən Lawiyarlardin bu dəwə-dəwə məhsulatlar toʻqʻruluk soriwidi, **10** Zadok jamətidin boʻlgan bax kaħin Azariya uningə jawap berip: — Həlk Pərvərdigarning əyigə hədiyə kəltürgili baxliəndin buyan toyoqudək yeduk, yəna nuroʻun exip qaldi. Qünki Pərvərdigar Əz həkəy bərikətligən, xunga exip qəlojinimu xunqə kəp, dedi. **11** Həzəkiya Pərvərdigarning əyidə ambarlarni tayyarlanxi buyruwidi, ular xundak kildi. **12** Ular səmimiy-sadakətlə bilən hədiyələrnə, ondin bir əxra wə Hudaə qəlahidə ataloqan nəsilərnə ambarlarnə əkirdi. Lawiyarlardin boʻlgan Kononiya bax ambarqi, inisi Ximəy muawin bax ambarqi boldi. **13** Kononiya wə inisi Ximəyning qol astida Yəhiyə,

Azariya, Nahat, Asahəl, Yərimot, Yozabab, Əliyəl, Yismakiya, Mahat wə Binayalar nazarət kilix hizmitigə məs'ul boldi; bularning həmmisini Həzəkiya padixah bilən Hudaning əyining baxkuroqusi Azariyaning kərsətmisi bilən ixləytti. **14** Xərkəy dərwəzining dərwəziwini Lawiy Yimnahning oʻqli Korə Hudaə qə halis kilinoqan hədiyə-sowoqatlarə məs'ul idi; u Pərvərdigarə sunuloqan wə «əng muqəddəs» boʻlgan nəsilərnə təksim kilatti. **15** Edən, Minyamin, Yəxua, Xemaya, Amariya wə Xekaniyalar uning qol astida bolup, ular kaħinlarning həkəysi xəhərliridə, qong-kiklikigə qaralmay, nəwət boyiqə əz kəringdaxlirioq bularni üləxtürüp berixkə təyinləndi; **16** Buningdin baxkə, ular nəsbənamigə tizimlanə qün yəxtin yukiri ərkəklərdin, hər küni nəwiti boyiqə Pərvərdigarning əyigə kirip, yülkəngən wəzəpisini orunlaydionlarning həmmisigimu təksim kilip bəretti. **17** Ular nəsbəni tizimlanə qün jamətləri boyiqə kaħinlarəjimu həmdə yigirmə yəxtin axkən Lawiyalarə nəwiti wə wəzəpisigə qarap təksim kilip bəretti; **18** nəsbənamida «[Lawiy jamaiti]» [dəp], pütülginigə qarap bularning barlik kəyik balilirioq, hotunliri wə oʻqul-kiz pərzəntlirigimu təksim kilip bəretti; qünki ular sadakətlə bilən əzlini Hudaə qə atap paklini, muqəddəs boluxkə beoxliəndi. **19** Həkəysi xəhərlərnə ətrəpliridə olturaklxəqan, Harunning əwladiri boʻlgan kaħinlarə qolsa, hər bir xəhərdə məhsul tizimlanə adəm koyuloqanidi; ular kaħinlar iqidiki barlik ərkəklərgə wə xundakla nəsbənamidə pütülgən barlik Lawiyalarə tegixlik ülüxlirini bəretti. **20** Həzəkiya pütün Yəhuda zeminda xundak kildi; u əz Hudasi boʻlgan Pərvərdigar aldidə yaxhi, durus wə hək boʻlganini kildi. **21** Məyli Pərvərdigarning əyidiki hizmətlərgə ait ixta bolsun, məyli Təwrat kanuniə qə hən əmrlirigə əməl kilix niyitidə Hudasi izdəxtə bolsun, u pütün qəlbil bilən kildi wə ronək tapti.

32 Bu barlik ixlarni wə sadakətlə əməllərnə bejirgəndin keyin, Asuriya padixahi Sənnahərib Yəhudaə qə tajawuz kilip, qoroʻanlik xəhərlirigə hujum kilip bəsup kirip, ularni ixəjal kilix üqün ularni qorxiwəldi. **2** Həzəkiya Sənnahəribning kəlgənlikini kərip, uning Yerusalemoqə hujum kilix niyitining barlikini bilgəndə, **3** əməldarliri wə batur əzimətliri bilən xəhər sirtidiki bulək-eriklarni tosuwətxit toʻqʻruluk məslihətləxti; ular uni kəllidi. **4** Xuning bilən nuroʻun kixiləp yioqilip: «Nəmə üqün Asuriya padixahlirioq mol su mənbəsinə tepiwelirioq qalduridikənmiz?» dəp barlik bulək kəzlini etiwətti wə u yurt otturisidin ekip ətidion erikni tosuwətti. **5** Həzəkiya əzini əjayətləndürüp, buzulup kətkən sepillarni yəngibaxtin onglatti, üstigə qarawulhanilarni saldurdi, yəna bir taxki sepilmu yasatti həmdə Dawut xəhiridiki «Millo» kəl'əsinə mustəhkəmlidi; u yəna nuroʻun qoral-yarə qə qalkənlarni yasatti. **6** U həkəyning üstigə sərdarlarni təyinlidi andin ularni xəhər dərwəzidiki məydanə, əz aldioqə yioqdurup, ularə ilham-riəbət berip: **7** — İradənglarni qing kilip batur bolunglar, Asuriya padixahlirioq wə uningə qə əgəxək zor qoxundin qorqmənglar yəki əlakzadə bolup kətmənglar; qünki biz bilən birgə boləuqilar ular bilən birgə boləuqilardin kəptur. **8** Uning bilən birgə boləqini nəhayiti bir insaniy ətik bilək, halas; lekin biz bilən billə boləuqiz bolsə bizgə mədətkar bolup, biz üqün jəng qəloquqı Hudaəyim Pərvərdigar bardur! — dedi. Həlk Yəhudaning padixahi Həzəkiyaning səzligigə ixinip tayandi. **9** Xuningdin keyin Asuriya padixahi Sənnahərib pütkül küq-qoxuni bilən Lakix xəhirini muħəsirigə aldi; xu qəoqda u hizmətkarlarini Yerusalemoqə, Yəhudaning padixahi Həzəkiyaə, xundakla Yerusalemda turuwatқан barlik

Yəhudalaroşa əwətip, ularoşa mundak sözlərni yətküzüp: — **10** «Asuriyə padixahı Sənnaherib: «Yerusalem muhasira içidə turukluk, silər zadi nemigə tayinip uningda tehiqə turuwatisilər? **11** Həzəkəiya silərgə: «Pərwərdigar Hudayimiz bizni Asuriyə padixahining qanggilidin kütulduridu», dəp ixəndürüp, silərni aqlik wə usuzluklın əlümigə tapxurmakçı boluwatmamdu? **12** Xu Həzəkəiya Pərwərdigaroşa atalojan «yukiri jaylar»ni həm kurbangahlarni yok kiliwəttioşu? Andin Yəhudadiki wə Yerusalemdikilərgə: — «Silər birlə kurbangah aldida səjdə kılısilər wə xuning üstigilə huxbuy yakisilə» dəp əmr kילוan əməsmidi? **13** Mening wə mening ata-bowilirimning barlik əl həklirigə nemə kילוanlikini bilməmsilər? Əl-yurtlarning ilah-butliri öz zeminini mening kolumdin kütquzuxka birər amal kילוanmu? **14** Mening ata-bowilirim üzül-kesil yokatkan əxu əl-yurtlarning but-ilahlirining kaysibiri öz həlkini mening kolumdin kütquzalioşu? Undakta siləriming Hudayinglar silərni mening kolumdin kütquzalamti? **15** Silər əmdi Həzəkəiyaşa aldanmanglar, silərni xundak kayil kילוioxə yol koymanglar yaki uningəşa ixinipmu olturmanglar; qünki mayli kaysi əlning, kaysi padixahlikning ilahi bolsun, heqkaysi öz həlkini mening kolumdin yaki mening ata-bowilirimning kolidin heq kütquzup qikalmdi; siləriming Hudayinglar silərni mening qanggilimdin tehimu kütulduruwalalmaydu əməsmu? — dəydu» — dedi. **16** [Sənnaheribning] hizmətkarleri dawamlıq yəna Pərwərdigar Hudani wə Uning hizmətkari Həzəkəiyani haqarətləydiğəşan gəplərimni kildi. **17** Andin Sənnaherib tehi həz yezip, Israilling Hudasi boləjan Pərwərdigar haqarətləp, zanglik kילוip: «Huddi hərəkaysi əl-yurtlarning ilahliri öz həlkini mening qanggilimdin kütquzalmioşandək, Həzəkəiyanning Hudasi mu Uning həlkini mening qanggilimdin kütquzalmaydu» dedi. **18** Ular xəhərni elix oşerizidə Yerusalem sepilədə turuwatқан həlkni kərkuşup, pətiparəkilixka qəmdürük üqün Yəhüdiy tilida ünlük towlap turdi. **19** Ular Yerusalemning Hudasi huddi yər yüzidiki yat həklərnin insanning kolida yasaloşan ilahlirioşa oħxitip səzledi. **20** Xuning tüpəylidin Həzəkəiya padixah wə Amozning ooşli Yəxaya pəyoşəmbər dua kילוip asmanoşa karap nida kילוiwdi, **21** Pərwərdigar bir Pərixə əwətti, u Asuriyə padixahı koxunining ləxkəgəşioşa kirip, pütkül batur jəngqilərnə, əməldalar wə sərdarlarni koymay kiriwətti. Xuning bilən Asuriyə padixahı xərməndə bolup əz yurtioşa kaytip kətti. Əzining buthanisioşa kərgən qəşidə əz puxtudin boləjan ooşulliri uni kילוip bilən qərip oltürdi. **22** Ənə xu tərəkida, Pərwərdigar Həzəkəiyani wə Yerusalem ahalisini Asuriyə padixahı Sənnaheribning wə baxka barlik düxmənlərnin qanggilidin kütquzup kaldı wə ularni hər tərəptə koşoidi. **23** Nuroşun kixilər hədiyələrnə Pərwərdigarəşa atax üqün Yerusaleməşə əkəldi, xundakla nuroşun esil nərsilərnə əkilip Yəhuda padixahı Həzəkəiyaşa sundi; xuningdin etiwərn Həzəkəiya barlik əl-yurtlarning izzət-hərmitigə sazawər boldi. **24** Xu künlərdə Həzəkəiya kesəl bolup sakratka qüxüp kaldı; u Pərwərdigarəşa tilawət kildi wə Pərwərdigar səz kילוip, uningəşa bir məjizilik əlamət kərsətti. **25** Lekin Həzəkəiya əzigə kərsətilgən iltipatka muwəpik təxəkkür eytmidi; u kənglidə təkəbburlixip kətti. Xunga Hudaning oşəzipi uningəşa wə xuningdək Yəhuda wə Yerusalemdikilərgə koşoşaldı. **26** Lekin Həzəkəiya wə Yerusalemdikilər təkəbburlikidin yenip əzlrini təwən tutup yürgəqə, Pərwərdigarning oşəzipi Həzəkəiyanning künliridə ularəşa qüxmidi. **27** Həzəkəiyanning dunyasi tolimu kəp, izzət-hərmiti kəwətlə yukiri idi; u əzigə altun, kümüx, gəhər-yakut, huxbuy dora-dərmək, kalkan wə hərhil kimmətlik buyumları saklaydiğəşan həzinilərnə saldurdi; **28** u yəna əxlik, yengi xarab wə zəytun meyi saklaydiğəşan ambarlarni, yəna

hər türlik mallar wə padiliri üqün eoşil-kotanlarni saldurdi. **29** U əzigə xəhərlər bina kıldurdi wə nuroşun koy-kalilarəşa igə boldi, qünki Huda uningəşa oşəyət kəp dəpina-dunya ata kילוanidi. **30** Həzəkəiyadin ibarət bu kixi Gihon əkinining yukiri ekimidiki suni toşup, suni toptooşra Dawut xəhiring künpetix tərripigə ekip kelidəjan kילוanidi. Həzəkəiya barlik kילוan əməlliridə ronak tapti. **31** Halbukı, Babil əmirilirining əqliliri kelip Həzəkəiya bilən kəritüp, Yəhuda zeminida yüz bərgən bu məjizilik əlamət toşruluk gəp sərioşan qəşidə, uning kənglidə nemə barlikni məlum kילוixka sinimakçı, Huda uni yəloşuk kaldurup, uningdin kətti. **32** Həzəkəiyanning kəlojan ixliri wə yaxxi əməlliri bolsa, mana ular «Yəhuda wə Israill padixahirining tarihnəmisidə», Amozning ooşli Yəxaya pəyoşəmbərnin kərgən wəhəylik hatirisidə pütülgəndur. **33** Həzəkəiya ata-bowiliri arisida uhliidi; ular uni Dawut əwladliri kəbristanlik egizlikidə dəpna kildi; u əlğən qəşidə barlik Yəhuda həlkı bilən Yerusalemdikilər uningəşa hərmət bildirdi. Uning ornioşa ooşli Manassəh padixahı boldi.

33 Manassəh padixahı boləşanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemde əllik bəx yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigar Israillarning aldidin həydəp qikiriwətkən yat əlliklərnin yirginlik adətlirigə oħxax ixlar bilən Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləşanni kildi. **3** U atisi Həzəkəiya qekip taxlioşan «yukiri jaylar»ni kəyitdin yasatti; u Baalləroşa atəp kurbangahlarni saldurup, axərəh məbudlarni yasidi; u əsməndiki nuroşunlioşan ay-yultuzlarəşa bəx urdi wə ularning kullukioşa kirdi. **4** U Pərwərdigarning əyidimu kurbangahlarni yasatti. Xu ibadəthəna toşruluk Pərwərdigar: «Yerusalemde Mening namim mənggü kalidu» degənidi. **5** U Pərwərdigarning əyinin ikki həyilsidə «əsmənnin koxunioşa» kurbangahlarni atəp yasatti. **6** U Bən-Hinnomning jiləşidə əz balilirini ottin etküzdi; jadugəşilik, palqilik wə dəmidilik ixlətti, əzigə jinkəxlər bilən əpsunqilərnə bekkitti; u Pərwərdigarning nəziridə san-sanəksiz rəzilnikni kילוip Uning oşəzipini koşoşidi. **7** U yasatkan oymə məbudni Hudaning əyigə tiklidi. Xu ey toşruluk Pərwərdigar Dawutka wə uning ooşli Sulaymanəşa: — «Bu əydə, xundakla Israillning həmmə kəbililirinin zeminliri arisidin Mən tallioşan Yerusalemde Əz namimni əbədgiqə kaldurimən; **8** Əgər İsrail pəkət Mən Musaning wasitisi bilən ularəşa tapilioşan barlik əmrlərgə, yəni barlik kənan, bəlgimilər wə həkəmlərgə muwəpik əməl kילוixka kəngül koysila, Mən ularning putlirini ata-bowilirioşa bekkitkən bu zemindin kəyitdin neri kilməymən» — degənidi. **9** Lekin Manassəh Yəhudalarni wə Yerusalemdikilərnə xundak əzdurdiki, ular Pərwərdigar Israillarning aldidin həlak kילוşan yat əlliklərnin kילוşinidimə axurup rəzillik kילוatti. **10** Pərwərdigar Manassəh wə uning həlkigə əgəşlandurup səzligən bolsimu, lekin ular kuloş salmidi. **11** Xu səwəbtin Pərwərdigar Asuriyə padixahining koxunidikə sərdarlarni ularning üstigə hujuməşa saldurdi. Ular Manassəhni ilmək bilən elip, mis zənjir bilən baqlap Babiləşa əkəldi. **12** Manassəh muxundak əzəbka qüxkəndə Hudasi Pərwərdigarəşa yəlwurup, ata-bowilirinin Hudasi aldida əzini bək təwən tutti. **13** U dua kילוiwdi, [Pərwərdigar] uning duasioşa kuloş selip, tilikini kəbul kילוip, uni Yerusaleməşa kəyiturup, padixahlikioşa kəyitdin igə kildi. Manassəh xu qəşidə Pərwərdigarningla Huda ikənlikini bilip yətti. **14** Bu ixlardin keyin Manassəh «Dawut xəhəri»ning sirtioşa, jiləşa otturisidiki Gihonning künpetix tərripidin taki Belik dərwəzisi əzoşioşqə, Ofəlni qəridəp səpil yasatti wə uni nəhəyiti egiz kildi; Yəhudadning hərəkaysi kəroşəşan xəhərliridə koxun sərdarlrini təyinlidi. **15** U yəna Pərwərdigar əyidin yat əlliklərnin məbudliri bilən [əzi kəyoşan] butni, əzi

Pərvərdigar öyining teoiji bilən Yerusalemda yasatqulojan barlik qurbangahlarini eliwetip, xəhər sirtioğa taxlatqulawətiti. **16** [Manassəh] Pərvərdigar qurbangahini yengibaxtin tiklitip, qurbangahqa inaklik qurbanliqi bilən təxəkkür qurbanliklirini sundi wə Yəhūdalaroğa Israilning Hudasi Pərvərdigarning hizmitigə kirixini buyrudi. **17** Xundaktimu, həlk qurbanliqni yənla «yukiri jaylar»da etküzətti; lekin ularning qurbanlikliri ezlirining Hudasi Pərvərdigarjoğa sunulatti. **18** Manassəhning qaləjan ixliri, jümlidin uning Hudasiəğa kıləjan duasi wə aldin kərgüqilərnig Israilning Hudasi Pərvərdigarning namida uningəya eytkən gəpliri bolsa, mana ular «Israilning padixahlarining hatirilirini» degən kitabta pütülgəndür. **19** Uning duasi, Hudaning uning tiləklirini kəndək ijəbət kıləjanliqi, uning özini təwən kılıxidid ilgiri kıləjan barlik gunahı wə wəpasizliqi, xundakla uning kəyərdə «yukiri jaylar» salduruəjanliqi, Axərah məbudliri həm oyma məbudlarni tikligənlikli bolsa, mana həmmisi «Aldin kərgüqilərnig hatirilirini» pütülgəndür. **20** Manassəh ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni öz ordisiəğa dəpnə kildi; oqlı Amon ornioğa padixah boldi. **21** Amon təhtkə qikkən qeəjida yigirmə ikki yaxta idi; u Yerusalemda ikki yil səltənət kildi. **22** U atisi Manassəh kıləjini dək Pərvərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi. U atisi Manassəh yasatqən barlik oyma məbudlarəğa qurbanliq sundi wə ularning kullukioğa kirdi. **23** U özini Pərvərdigar aldidə atisi Manassəh özini təwən tutkəndək təwən tutmidu; wə Amonning bolsa gunah-kəbihlikliri barəjanseri exip bardı. **24** Keyin uning hizmətkarliri uni kəstləp öz ordisida öltürüwətiti. **25** Lekin Yəhuda zeminidikilər Amon padixahni kəstligənərnig həmmisini öltürdi; andin yurt həlki uning ornida oqlı Yosiyani padixah kildi.

34 Yosiya padixah boləjanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil səltənət kildi. **2** U Pərvərdigarning nəziridə durus boləjanni kılıp, hər ixta atisi Dawutning yollirida yürüp, nə onəğa nə soləğa qətnəp kətmidi. **3** Uning səltənətinig səkkizinqi yili, u tehi güdək qeəjida, atisi Dawutning Hudasını izləkə baxlidi; səltənətinig on ikkinqi yilioğa kəlgəndə Yəhuda bilən Yerusalemdiki «yukiri jaylar», axərah məbudliri, oyma butlar wə kuyma butlarni yoqitip, zəminni pakizlahkə kirixiti. **4** Həlk uning kəz aldidila «Baallar»ning qurbangahlarini qeqip taxlidi; u qurbangahlarining üstigə egiz kılıp orunlaxturulojan «kün tüwrükli»larni kesip taxlidi; u yənə Axərah məbudliri, oyma kuyma butlarni qeqip, uning topisini bu məbudlarəğa qurbanliq sunəjanlarning kəbrilirigə qeqiwətiti. **5** [But] kahinlirining ustihanlirini qurbangahlarining üstidə kəydürüwətiti; xundək kılıp, u Yəhuda bilən Yerusalemnı pakizlidi. **6** U Manassəh, Əfraim, Ximeon hətta Naftaliojə ularning hərkaysi xəhərlidə wə ətrapidikli harabilərdə xundək kildi; **7** U qurbangahlarini qeqip, axərah məbudliri wə oyma butlarni kokum-talkən kılıwətiti, pütün Israildiki «kün tüwrükli»ning həmmisini kesip taxlap, Yerusalemoğa kaytti. **8** Uning səltənətinig on səkkizinqi yili Yəhuda zeminini wə muqəddəshanini pakizlap boləjandin keyin, Azaliyaning oqlı Xafan, xəhər baxliqi Maaseyah wə Yoahazning oqlı təzkiriqi Yoahni Hudasi boləjan Pərvərdigarning öyini onglaxkə əwətiti. **9** Xuning bilən ular bax kahin Hilkijyaning aldioğa kelip, uningəya Pərvərdigarning öyigə beəjixlap əkəlgən pulni tapxurdi. Bu pulni əslidə dərwasiwən Lawiylar Manassəh, Əfraim wə Israilning kəldisidin, xuningdək Yəhuda wə Binyamin zeminidikilər wə Yerusalemdikilərdin yioqkanidi. **10** Ular Pərvərdigarning öyini onəyadiojan ixlarni nazarət kıləjoq iqxilarəğa tapxurup bardı. Bular həm pulni Pərvərdigarning öyini onəxax wə mustəhkəmləxkə ixligüqilərgə bardı; **11** ular bolsa pulni Yəhuda padixahliri

harabiləxtürgən öy-imarətlərgə lazimlik kesip-oyulojan taxlarni wə tüwrük-limlarəğa yaəqəq setiwəlixkə yaəqəqqlar bilən tamqilarəğa tapxurup bardı. **12** Bu adəmlər sadəkətlik bilən ixlidi. Ularni baxquridiojan, nazarətkə məs'ul Lawi Mərarining əwladliridin Jəhat bilən Obadiya, Kohətnig əwladliridin Zəkəriya bilən Məxullam bar idi; bu Lawiylarning həmmisi hərhil sazlarəjimu məhir idi; **13** ular yənə həmməllər wə hərhil ixlar üstidiki nazarətkilərnı baxquratti; Lawiylardin pütüqilərnı, əməldarlarnı, dərwasiwənlərnı bar idi. **14** Ular Pərvərdigar öyigə beəjixlap əkəlgən pullarni elip qikidiojan qəjida, Hilkija kahin Pərvərdigarning Musaning wastisi bilən bərgən Təwrat kanuni kitabini tepiwaldi. **15** Hilkija katip Xafanoğa: — Mən Pərvərdigarning öyidə Təwrat-kanuni kitabini tepiwaldim, dedi. Xuni eytip, Hilkija kitabni Xafanoğa bardı. **16** Xafan uni padixahning yenioğa apardi wə uningəya: «Hizmətkarliri tapxurulojan ixlarni bolsa, həmmisini ada kiliwatidu. **17** Ular Pərvərdigar öyigə [beəjixlanəjan] pullarni təküp, uni nazarətkilər wə ixqlarning kəlioğa tapxurup bardı» dəp məlumat bardı. **18** Xafan katip yənə padixahkə: — Hilkija kahin yənə mənə bax kitab bardı dəp uni padixah aldidə okudu. **19** Wə xundək boldiki, padixah Təwrat kanunidiki səzlərnı anəlap, öz kiymilirini yirtti. **20** Padixah Hilkija bilən Xafanning oqlı Ahikəmoğa, Mikahning oqlı Abdən bilən Xafan katipkə wə padixahning hizmətkari Asayaəğa buyrup: — **21** Berip mən üqün wə Israilda həm Yəhudadə kalduruəjan həlk üqün wə tepilojan kitabning səzliri toqrısida Pərvərdigardin yol sorənglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabta barlik pütüqilərgə əməl kilməy, Pərvərdigarning səzini tutmiojanliqi tūpəylidin, Pərvərdigarning bizgə təküldiojan qəzipi intayin dəxətlik boldi, dedi. **22** Xuning bilən Hilkija wə padixah təyinləgən kixilər ayal pəyoəmbər Huldahning kəxioğa bardı; Huldah Hasrahning nəwrisi, Tokihatning oqlı kiym-keqəq begi Xallumning ayali idi; u əzi Yerusalemə xəhərinig ikkinqi məhəllisidə olturatti. Ular uning bilən bu ixlar toqruluk səzləxti. **23** U ularəğa mundək dedi: — Israilning Hudasi Pərvərdigar mundək dəydu: — «Silərnı əwətkən kixigə mundək dənglar: — **24** Pərvərdigar mundək dəydu: — Mana Mən Yəhudaning padixahı aldidə okulojan bu kitabiki barlik lənətlərnı əməlgə axurup, bu jayoğa wə bu yərdə turoquqilarəğa balay'apət qüxürimən. **25** Qünki ular Mənə taxlap, baxkə ilahlarəğa huxbu yeqip, kəllirining həmmə ixliri bilən Mening əqəqimni kəltürdi. Uning üqün Mening kəhrim bu yərgə təküldü, əqürilməydu. **26** Lekin silərnı Pərvərdigardin yol soriojili əwətkən Yəhudaning padixahioğa bolsa, mundək dənglar: — Sən angliojan səzlər toqrısida Israilning Hudasi Pərvərdigar mundək dəydu: — **27** Qünki kənglüng yumxək bolup, Hudaning muxu jay wə uningda turoquqlarnı əyibləp eytkən səzlirini angliojiningda, Uning aldidə əzünəni təwən kilding, xuningdək əzünəni xundək təwən kıləjiningda, kiymilirini yirtti, Mening aldimda yioqlojining üqün, Mənnu duayingni anglidim, dəydu Pərvərdigar. **28** Mana, sənə ata-bowiliring bilən yioqlixkə, öz kəbrənggə aman-hatirəjmlik iqidə berixkə nesip kiliyən; sening kəzlirig Mən bu jay üstigə qüxüridiojan barlik külpətlərnı kərməydu». Ular yenip berip, bu hawərnı padixahkə yətküzdü. **29** Padixah adəm əwətip, Yəhuda bilən Yerusalemming həmmə əksəkəllirini qəkitirp kəldi. **30** Padixah Pərvərdigarning öyigə qikti; barlik Yəhudadiki ər kixilər wə Yerusalemda turuwatqanlarning həmmisi, kahinlar bilən Lawiylar, xundəkla barlik həlk, əng kikiqidin tartip qongiojəqə həmmisi uning bilən billə qikti. Andin Pərvərdigarning öyidə tepilojan əhdə kitabining həmmə səzlirini ularəğa oqup bardı. **31** Padixah əz

ornida turup Pärwərdigarning aldid: — Pärwərdigarəja əgixip pütün kəlbim wə pütkül jenim bilən Uning əmlirini, həküm-guwahlikliri wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgən əhdigə əməl kīlimən dəp əzini əhdigə baəjlidi. **32** Xuning bilən həlkning həmmisimu əhdə aldid turup uningəja əzini baəjlidi. U yənə Yerusalemda turuwatkanlarning həmmisini wə Binyamindiki həlkni mu bu əhdə aldid turuzup uningəja əzini baəjlatti. Xuning bilən Yerusalemda turuwatkanlar Hudaning, yəni ata-bowilirining Hudasing əhdisi boyiqə ix kīlidiəjan boldi. **33** Yosiya Israilləroja qaraxlik yurtlardan barlik yirginlik nəsərləni qikirip taxlap, Israildə turuwatkanlarning həmmisini Pärwərdigar Hudasingə xizmitigə kiridiəjan kildi. [Yosiyaning] barlik künliridə həlk ata-bowilirining Hudasi boləjan Pärwərdigarəja əgixixitin heq yanmidi.

35 Yosiya Pärwərdigarni seəjinip etüp ketix heytni Yerusalemda etküzməkqi boldi; birinqi ayning on tətinqi küni ular etüp ketix heytiəja atəlan qozilarni soydi. **2** Padixah kahinlarning wəzipilirini bəlgildi, ularni Pärwərdigarning eyidiki xizmətni kīlxka riqəbətəndürdi. **3** U yənə pütkül Israil həlkigə əzlrini Pärwərdigarəja atəp pak-mukəddəs boluxka təlim bərgüqi Lawiyləroja: — Silər mukəddəs əhdə sanduqini Israil padixahı Dawutning oqlı Sulayman salduruəjan eyəg əkirip orunlaxturunglar; əmđi uni mürənglərdə kətürüp yürük wəzipisi kəlmidi. Əmđi silər Hudayinglar Pärwərdigarning xizmitidə, xundakla Uning həlki Israilning xizmitidə bolunglar. **4** Xuning üqün jəmitinglar wə nəwət-guruppanglar boyiqə, Israilning padixahı Dawutning yazəjini wə uning oqlı Sulaymanning yazəjiniəja asasən, əzūnglarni obdan təyyarlanglar. **5** Silər əz ata jəmətlirənglarning nəwət-guruppa tərtpi boyiqə kərindaxlirənglardin ibarət xu addiy həlk-puqralar jəmət-jəmətlirigə wəkil bolup, mukəddəsəgəhta turisilər; hər bir guruppida Lawiy jəmətidən birnəqqə adəm bolsun. **6** Silər etüp ketix heytiəja atəlan qozilarni soyusilər, əzūnglarni paklanglar, [Israildiki] kərindaxlirənglar üqün, yəni ularning Pärwərdigar Musaning wastisi bilən tapiləjan səz-kalamioja bəkinixi üqün, həmmə ixni təyyar kilinglar, dedi. **7** Yosiya xu yərdə hazır boləjan barlik həlk-puqralarning etüp ketix heytiəja atəlan qurbanlikli bolsun dəp, jəmiy ottuz ming kəza wə oqlak, wə yənə üq ming bəksə hədiyə kildi; bu mallarning həmmisi padixahning melidin qikiriəjanidi. **8** Uning əməldərlirimu əz ihtiyarlikli bilən həlkə wə kahinlar bilən Lawiyləroja qurbanlik meli «kətürmə hədiyə» kildi; Pärwərdigarning eyini bəxkurojuqlardan Hilkija, Zəkəriyə wə Yəhiyəlmə ikki ming əltə yüz kəza-əqkə bilən üq yüz bukini kahinləroja etüp ketix heytiəja atəp qurbanlik kīlix üqün hədiyə kīlip tapxurdi. **9** Lawiylarning yolbaxqiliri boləjan Konaniya wə uning kərindaxliridin Xəməya bilən Nətanəl, xundakla Həxəbiya, Jəiyəl wə Yəzəbadmə bəx ming kəza bilən bəx yüz bukin Lawiylarning heytkə atəp qurbanlik kīlixioja «kətürmə hədiyə» kildi. **10** Xundak kīlip, etilidiəjan wəzipilər orunlaxturup bolunəjandin keyin, padixahning tapiləjini boyiqə, kahinlar əz ornida turdi, Lawiylarmu əzlrining nəwət-guruppa tərtpi boyiqə turuxti. **11** Lawiylər etüp ketix heytiəja atəlan qozilarni boəquzldi; kahinlar ularning kolidin kanni elip kurbəngəhka səpti wə xuning bilən bir wəqitdə Lawiylər qurbanlik malning terisini soydi. **12** Keydürmə qurbanlikka sunulidiəjan mallarni bolsa, ular həlk-puqraləroja wəkil boləjan jəmətlər boyiqə həlkə bəlip bərip, ularni Musaning kitabida yeziləjiniəja muwəpiq, Pärwərdigarəja sunuxka təyyarldi. Sunulidiəjan bukilərnimu xundak kildi. **13** Andin bəlgilimə boyiqə ular etüp ketix heytiəja atəlan kəza-əqkələri otka kəqləp kawəp kildi;

bəxka kurbanliklərdin kələjan, yəni Hudaəja atəlan kisimlarni kazanda, dangkənda yəki dasta pixurup təzdin həlk-puqraləroja üləxtürüp bərdi; **14** xuningdin keyin əzlrigə wə kahinləroja kurbanliklərdin təyyarldi, qünki kahinlar, yəni Hərunning əwladliri kəq kīrgüqə kəydürmə qurbanlik kīlix wə maylarni kəydürük bilən əldirəx bolup kətəkəndi; xunga Lawiylər əzlrigə wə kahinlar boləjan Hərunning əwladlirijimə qurbanliklərdin [gəx] təyyarlap kəyuxti. **15** Nawa-nəəmiqilər, yəni Asafning əwladliri Dawut, Asaf, Həman wə [Dawut] padixahning əldin kərgüqisi Yəduəttuning tapxurukı boyiqə əz orunliridə turuxti; dərəwəziwənlər hərəkəyis əz dərəwəzi əldidə turdi; ularning ix ornidin əjrixining həjiti bolmidi, qünki ularning kərindaxliri boləjan Lawiylər qurbanliklərdin təyyarlap kəyuxti. **16** Xundak kīlip, xu bir kün iqidə Yosiya padixahning tapxurukı boyiqə, etüp ketix heyti etküzülp, Pärwərdigarning kurbəngəhioja kəydürmə qurbanlikliri sunuluxi bilən Pärwərdigarəja bəəxlap etküzülgən ibadət toluq orunlandi. **17** Xu qəzədə hazır boləjan Israillər etüp ketix heytni etküzüp boləjandin keyin, yəttə kün pətir nan heytni etküzdü. **18** Samuil pəyətəmbərnəning zamanidin buyan Israildə etüp ketix heyti mundaq etküzülp bəkməjanidi; Israil padixahlirining heqkəyisimə Yosiya, kahinlar, Lawiylər wə xu yərdə hazır boləjan Yəhəudalar bilən Israillər wə Yerusalemda turuwatkanlar etküzgəndək mundaq etüp ketix heyti etküzüp bəkməjanidi. **19** Bu kətimki etüp ketix heyti Yosiyaning səltəntining on səkkizinqi yili etküzüldü. **20** Yosiya [mukəddəs] əyning həmmə ixini muxundak tərtpəkə selip boləjandin keyin, Misir padixahı Nəko Əfrat dərəyasing boyidiki Karkemix xəhridə uruxka qikti, Yosiya uning əldini toskili qikti. **21** Nəko Yosiyaning əldioja əqlilərnə əwətip uningəja: «I Yəhəda padixahı, əzlrining mening bilən nəsə karliri bar? Būgün mən sili bilən uruxkili əməs, bəlki mening bilən urux kiliwətkən jəmət bilən uruxkili qikkənmən; yənə kəlip, Huda mənə tez hujum kīl, dedi; Hudaning silini həlak kiliwətməsliki üqün, Uning ixioja kaxila kīlmisila, qünki U mening bilən billidur» dedi. **22** Ləkin Yosiya uning bilən kərxilixixitin yanmidi, əksiqə əzini nikaəlap uningəja jəng kīlojili qikti; u Hudaning Nəkonəning wastisi bilən eytkən gəpige kulak salmay, Magiddo tüzənglikigə kəlip Nəko bilən tutuxti. **23** Okyaqılar Yosiya padixahka oq etip uningəja [təgküzdü]; padixah xizmətkarlıroja: — Mən əqir yarilandim, mənə elip kətinglar, dedi. **24** Uning xizmətkarlıri uni jəng hərwisidin yələp qüxürüp, uning ikkinqi jəng hərwisioja yətküzup Yerusaleməəja elip mēngiwidi, u xu yərdə əldi. U ata-bowilirining kəbristanlikioja dəpnə kīlindi; barlik Yəhəda wə Yerusalemdikilər Yosiyaəja təziyə tutuxti. **25** Yərimiya [pəyətəmbər] Yosiya üqün mərsiyə oqudi; nəəqmə-nawaqi ə-yəyallarning həmmisi takı bəgüngiqə Yosiyanı tərpləp mərsiyə oqup kəlməkte; u ix Israildə bəlgilimigə aylandı. Mana bular «mərsiyələr» dēgan kitabka pütülgəndur. **26** Yosiyaning kələjan ixliri, uning Pärwərdigarning Təwrat kitabida yeziləjanlıroja əgəxkən yəhxi əməlliri, **27** kīləjanlıri bəxtin-ahiriəjoja həmmisi «Yəhəda wə Israil padixahlirining Tarih-Təzkiriliri» dēgan kitabta pütülgəndur.

36 [Yəhəda] zemindiki həlk Yosiyaning oqlı Yəhəhəzəni tallap, Yerusalemda atisining ormioja padixah kīlip tikldi. **2** Yəhəhəz təhtkə qikkən qəzidə yigirmə üq yaxta idi; u Yerusalemda üq ay səltənət kildi. **3** Misir padixahı uni Yerusalemda padixahlıktin bikar kildi wə Yəhəda zeminiəja bir yüz talant kümük, bir talant əltun jərimənə koydi. **4** Andin Misir padixahı Yəhəhəzəning ormioja uning inisi Eliakimni Yəhəda bilən Yerusalemə üstigə padixah kīlip, uning ismini Yəhəoakimioja əzgartti; andin Nəko inisi Yəhəhəzəni Misiroja elip kətti. **5**

Yəhoakim təhtkə qikkən qeşjida yigirmə bəx yaxta bolup, u Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; u Pərwərdigar Hudaning nəziridə rəzil boləşanni kildi. **6** Babil padixahı Nebokədnəsar uningəşə hujum kiləşjili qikiş, uni mis zəşşir bilən başşap Babiləşə elip kəşti. **7** Nebokədnəsar yənə Pərwərdigar əyidiki bir kışim əşşwab-buyumları Babiləşə apiriş, əşşzining Babilidiki buşşhanisioşə kəşydi. **8** Yəhoakimning kəşləşən işşliri, uning yirginlik işşliri, uningdiki əyiblər bolsa mana, «İsrail wə Yəşşhuda padixahlırining tarix-təşşkiriliri» degən kitabta pütülgəşndur. Uning oşşli Yəhoakin uning ornioşə padixah boldi. **9** Yəhoakin təhtkə qikkən qeşjida on səkkiz yaxta bolup, u Yerusalemda üşş ay on kün səltənət kildi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləşanni kildi. **10** Yengi yil ətkəndə, Nebokədnəsar adəm əwəşşip Yəhoakinni Pərwərdigar əyidiki esil buyumlar bilən birlikdə Babiləşə əkəşşdürüşşp, Yəhoakinning taşşqisi Zədəkiyani Yəşşhuda wə Yerusalemləşş üşştigəşş padixah kilişş tiklidi. **11** Zədəkiya təhtkə qikkən qeşjida yigirmə bir yaxta bolup, Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; **12** u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləşanni kildi; Yərəşşmiya pəşşyəşşəmbər uningəşə Pərwərdigarning səşşzirini yəşştküzgəşşə bolsimu, u Yərəşşmiyaning aldida əşşzini təwən kilişşmidi; **13** u əşşzini Hudaning namida [bəkinişş] kəşşsimini işşküşşzəşşgəşşəşş Nebokədnəsardin yüz əşşridi; boynini kəşşttik kilişşp, İsrailning Hudasi Pərwərdigarəşşə towa kilişşp yenixkə kəşşnglini jəşşşil kildi. **14** Uning üşştigəşş, kəşşşinlarning barlik bəşşxliri bilən həşşlkning həşşmmisi yat əşşllikləşşning həşşmməşş yirginlik işşlirini dorəşşp, əşşyiliklırini əşşxurdi; ular Pərwərdigar Yerusalemda Əşşzigəşş əşşp muşşkəşşdəşş kilişşləşşn əşşni buləşşiwəşşti. **15** Ularning əşşta-bowilirining Hudasi boləşşən Pərwərdigar Əşş həşşlkigəşş wə turaləşşuşşioşəşş işşqini əşşqritkəşşqəşş, tang səşşhərdəşş ornidin turup əşşqilirini əşşwəşştip ularni izqil əşşgəşşşlandurup turdi. **16** Biraşş ular Hudaning əşşqilirini mazaşşk kilişşp, səşşz-kalamlırini məşşnsitməşşyetti, pəşşyəşşəşşmbərlişşrini zəşşnglik kilişştəşşti; əşşhir bərişşp Pərwərdigarning kəşşşhəri əşşrləşşp, kütquzəşşjili bolməşşydiəşşşən dəşşrijidəşş həşşlkining üşştigəşş qüşşxti. **17** Pərwərdigar xuning bilən kaldiyləşşning padixahını ularəşşə hujuməşşəşş seliwidi, padixah ularning muşşkəşşdəşş əyidəşş yaxlırini kilişşqlidi; kiz-yigitlər, kərişşlar, bəxi əkarəşşşanlarəşşə hēq iq əşşqritip olturməşş, həşşmmini əşşltürüwəşşti; [Huda] bularning həşşmmisini [Kaldiyə] padixahining kəşşlioşəşş tapxurdi. **18** Kaldiyəşş padixahı Hudaning əyidiki qong-kikişş deməşş, barlik kəşşqəşş-buyumlarıni, xundakla Pərwərdigar əyidiki həşşziniləşşni, xuningdəşşk padixahning wə əşşməşşdarlırining həşşzinilirini kəşşyməşş, Babiləşşə elip kəşşti. **19** Kaldiyələr Hudaning əşşyini kəşşydürüwəşşti, Yerusalemləşşning səşşpilini qəşşkiwəşşti, xəşşhərdiki həşşmməşş orda-kəşşşəşşşanlarəşşə ot kəşşyup kəşşydürüşşp, Yerusalemdiki barlik kimmətlik kəşşqəşş-buyumlarıni qəşşqip kukum-təşşşkən kildi. **20** Kilişşqtin əşşşan kəşşləşşşanlarning həşşmmisini [Kaldiyəşş padixahı] Babiləşşə tutkən kilişşp əkəşşti; ular təki Pars padixahlıkining səltənitişşkişşqəşş Babil padixahı wə əşşwəşşladlırining kullukida bolup turdi. **21** Bularning həşşmmisi Pərwərdigarning Yərəşşmiyaning wəşşşisi bilən [aldin] əyşştkən [əşşgəşş] səşşzi işşxəşş əşşxurulux üşşqün boldi. Xuning bilən zəşşmin əşşzigəşş təşşgixlik xəşşbat künlişşrigəşşşəşşşəşşş bolđi; qünki zəşşmin yəşştmix yil toxkəşşqəşş harabilişşktəşş turup «xəşşbat tutup» dəşşm elip rəşşhətłəndi.

Əzra

1 Pars padixahi Korəxning birinchi yili, Pərwərdigarning Yəramiyaning aozji arkiqlik eytkan sözi əməlgə axurulup, Pərwərdigarning Pars padixahi Korəxning rohinii qozojixi bilən pütün padixahliki təwəsidi u mundak bir jakarnama qikardi, xundakla uni yazma kilip püküp: — **2** «Pars padixahi Korəx mundak dəydu: — Asmanlarning Hudasi Pərwərdigar yər yuzidiki barlik padixahliklarning igidarqilicini manga bardi; u xundakla meni Yəhuda zeminoqja jaylaxkan Yerusalemda Əzigə bir əy selixka buyrudi. **3** Xuning üçün aranglarda Hudaning həlki bololanlardin hərəkəysinglaroqa bolsa, uning Hudasi [Pərwərdigar] uning bilən billə boloyaj, u Yəhuda zeminiidiki Yerusalemoqa qiksun, Israilning Hudasi Pərwərdigarning eyini salsun! U bolsa Hudadur, makani Yerusalemdidur! **4** [Sürgünlüktə] qalozan həlk kəyərlərdə makanlaxkan bolsa, [u Yerusalemoqa qiksun]; xu yərdiki adəmlər ularoqa altun, kümüx, mal-mülük, qarpaylarni təminləp yərdəm bərsun wə xuningdək Yerusalemda jaylaxkan Hudaning xu əyi üçün halis hədiyələrnii təkdim qilsun» — dedi. **5** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki qəbilə baxlikliri, kašinlar, Lawiylar, xundakla Huda tərripidin rohi kozoqitilozan barlik həlk orunliridin qopup Yerusalemdiki Pərwərdigarning eyini [yengiwaxtin] selixkə berixka tayarlandi. **6** Ətraptiki kixilərnning həmmisi kümüx qaqa-çuqa, altun, mal-mülük, qarpaylar wə kimmət bahalik buyumlar bilən ularni kollap kuwwətlidi, buningdin baxka sunulidoqan hərhil ihtiyariy hədiyə-qurbanlik süpitidə hərhil sowaqlarni təkdim kildi. **7** Padixah Korəx Pərwərdigarning eyidiki qaqa-kuqilirinimu, yani ilgiri Nebokadnəsar Yerusalemdin əkilip əz ilahining buthanisioqa koyup koyozan qaqa-kuqilarnimu elip qikti. **8** Pars padixahi Korəx həzinə begi Mitradatni buyrup bu qaqa-kuqilarni aldurup qikti; Mitradət ularni Yəhudaning əmiri Xəzbazaroqa sani boyiqə snap tapxurup bərdi. **9** Qaqa-kuqilarning sani mundak: — altun das ottuz, kümüx das ming, piqak yigirmə tokkuz, **10** altun piyalə ottuz, bir-birigə ohxax bolozan kümüx piyalə tət yüz on; baxka qaqa-kuqilar bir ming. **11** Barlik altun-kümüx qaqa-çuqa, bəx ming tət yüz. Sürgün kilirozan həlk Babildin Yerusalemoqa elip kelingən qozojda, Xəzbazar bu qaqa-kuqilarning həmmisini elip kəlonədi.

2 Təwəndikilər Nebokadnəsar tərripidin Babiloqa sürgün kilirozan [Yəhudiya] əlksidikilərdin, ularning əwladliri kaytip kelip, Yerusalemlə wə Yəhudiyəgə qikqip, hər biri əz xəhirlirigə kətkənlər: — **2** — ular Zərubabəl, Yəxua, Nəhəmiya, Seraya, Rəilaya, Mordikay, Bilxan, Mispar, Bigway, Rəhəm wə Baanahlar bilən billə kaytip kəldi. Əmđi Israil həlkining iqidiki ərkəklərnning sani təwəndikey: — **3** Paroxning əwladliri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **4** Xəfatiyanning əwladliri üç yüz yətmix ikki kixi; **5** Arahning əwladliri yəttə yüz yətmix bəx kixi; **6** Paħat-Moabning əwladliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladliri ikki ming səkkiz yüz on ikki kixi; **7** Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **8** Zattuning əwladliri tokkuz yüz kirik bəx kixi; **9** Zakkayning əwladliri yəttə yüz atmix kixi; **10** Banining əwladliri altə yüz kirik ikki kixi; **11** Bibayning əwladliri altə yüz yigirmə üç kixi; **12** Azgadning əwladliri bir ming ikki yüz yigirmə ikki kixi; **13** Adonikanning əwladliri altə yüz atmix altə kixi; **14** Bigwayning əwladliri ikki ming əllik altə kixi; **15** Adinning əwladliri tət yüz əllik tət kixi; **16** Həzəkiyaning jəmətidin bolozan Aterning əwladliri tokxan səkkiz kixi; **17** Bizayning əwladliri üç yüz yigirmə üç kixi;

18 Yorahning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **19** Haxumning əwladliri ikki yüz yigirmə üç kixi; **20** Gibbarning əwladliri tokxan bəx kixi; **21** Bəyt-Ləhəmliklər bir yüz yigirmə üç kixi; **22** Nitofaliklər əllik altə kixi; **23** Anatotluqlar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **24** Azmawətliliklər kirik ikki kixi; **25** Kiriət-Arimliklər, Kəfirahliklər wə Bərotluqlar bolup jəmiy yəttə yüz kirik üç kixi; **26** Ramahliklər bilən Gebaliklər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **27** Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **28** Bəyt-Əlliklər bilən ayiliklər jəmiy ikki yüz yigirmə üç kixi; **29** Neboliklər əllik ikki kixi; **30** Magbixning əwladliri bir yüz əllik altə kixi; **31** ikkinji bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **32** Hərimning əwladliri üç yüz yigirmə kixi; **33** Lod, Hədid wə Ononing əwladliri jəmiy yəttə yüz yigirmə bəx kixi; **34** Yeriholuklar üç yüz kirik bəx kixi; **35** Sinaahning əwladliri üç ming altə yüz ottuz kixi. **36** Kašinlarning sani təwəndikey: — Yəxua jəmətidiki Yədayaning əwladliri tokkuz yüz yətmix üç kixi; **37** Immərnning əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **38** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kirik yəttə kixi; **39** Hərimning əwladliri bir ming on yəttə kixi. **40** Lawiylarning sani təwəndikey: — Hodawiyanning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəning əwladliri yətmix tət kixi; **41** Ojəzəlxəlxərdin: — Asafning əwladliri bir yüz yigirmə səkkiz kixi. **42** Dərwəziwənlərnning nəslidin: — Xallumning əwladliri, Aterning əwladliri, Talmonning əwladliri, Akkubning əwladliri, Hatitaning əwladliri bilən Xobayning əwladliri jəmiy bir yüz ottuz tokkuz kixi. **43** İbadəthana hizmətkarliri təwəndikey: — Zihaning əwladliri, Həsafuning əwladliri, Tabbaotning əwladliri, **44** Kirostning əwladliri, Siyahəning əwladliri, Padonning əwladliri, **45** Libanahning əwladliri, Həgabəning əwladliri, Akkubning əwladliri, **46** Həgabning əwladliri, Xamlayning əwladliri, Hənaning əwladliri, **47** Giddəlning əwladliri, Gəhərnning əwladliri, Reayahning əwladliri, **48** Rəzinning əwladliri, Nikodəning əwladliri, Gazzamning əwladliri, **49** Uzzaning əwladliri, Pasiyaning əwladliri, Bisayning əwladliri, **50** Asnahning əwladliri, Məunimning əwladliri, Nəfussimning əwladliri, **51** Bəkbukning əwladliri, Həkfufaning əwladliri, Harhurning əwladliri, **52** Bazlutning əwladliri, Məhədaning əwladliri, Harxəning əwladliri, **53** Barkosning əwladliri, Sisəraning əwladliri, Temahning əwladliri, **54** Nəziyaning əwladliri bilən Hatifaning əwladliri. **55** Sulaymanning hizmətkarlirining əwladlirining sani təwəndikey: — Sotayning əwladliri, Sofərtəning əwladliri, Pirudaning əwladliri, **56** Yaalahning əwladliri, Darkonning əwladliri, Giddəlning əwladliri, **57** Xəfətiyaning əwladliri, Həttilning əwladliri, Pəkəət-Həzzibaimning əwladliri bilən amining əwladliri. **58** İbadəthana hizmətkarliri wə Sulaymanning hizmətkari bolozanlarning əwladliri jəmiy üç yüz tokxan ikki kixi. **59** Təwəndiki kixilər Təl-Melah, Təl-Harxa, Kerub, Addan wə Immərdin kəlgən bolsimu, lekin ular əzlririning ata jəmətinəng yəni nəsəbinəng Israil adimi ikənlikini ispatlap bəralmidi. **60** Bular Dəlayanning əwladliri, Tobiyaning əwladliri wə Nikodəning əwladliri bolup, jəmiy altə yüz əllik ikki kixi; **61** kašinlarning əwladliri iqidə Həbayanning əwladliri, Kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileadlik Barzillayning bir kizini aloqaqka ularning eti bilən ataloqanidi. **62** Bular jəmətinəng nəsəbnəmisini izdəp tapalmidi; xunga ular «napak» həsəblinip kašinliklərnii qalduruldi. **63** Waliy ularoqa: — Urim wə tummimni kətürgüqi kašin arimizdə hizməttə bolozuqə «əng mükəddəs yiməkliliklər»gə eojiz təgküzməysilər, dedi. **64** Pütün jəmət jəmiy kirik ikki ming üç yüz atmix kixi; **65** buningdin baxka ularning yəni yəttə ming üç yüz ottuz yəttə kul-dedik

bar idi; yənə ikki yüz ər-ayal oqəzəlqisi bar idi. **66** Ularning yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz kırık bəx keqiri, **67** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **68** Jəmət kəttiwaxlıridin bəziliri Yerusalemoqə wə Pərwərdigarning əyigə kəlgən qəoqda, Hudaning xu əyi əsli orniqə yəngiwaxtin selinixi üqün qin kənglidin sowəqətlarni təkdim kildi. **69** Ular əzlrining kurbioqə qarap kəruulux həzənisigə atmix bir ming darik altun, bəx ming mina kümüx wə yüz qur kahin toni təkdim kildi. **70** Xuningdin keyin kahinlar, Lawiylar wə bir kişim həlk koxulup, oqəzəlxəlxər, dərwəziwənlər, ibadəthana hizmətkarliri əz xəhərlirigə məkənləxti; kəloqan Israil həlkəning həmmisi əz xəhərlirigə məkənləxti.

3 Israil həlki hərkəyisisi əz xəhərliridə məkənləxkanidi; yəttinqi ayoqə kəlgəndə, həlk bir adamdək bolup Yerusalemoqə yojildi. **2** Yozadakning oqqli Yəxua bilən uning kahin kərinəxliri, Xəaltənləning oqqli Zərubəbəl wə uning kərinəxlirining həmmisi orunliridin kərup, Hudaning adimi Musa pütəkən kanun kitabida pütülginidək Pərwərdigəroqə keydəmiz kərbənləx sunux üqün Israilning Hudasingin kərbəngəhəni selixkə kirixti. **3** Gəroq ular xu yərlək həlkərdin kərkəsimu, ləkin kərbəngəhəni əslidiki uli üstigə selip, uningdə Pərwərdigəroqə atəp atigənlək wə kəqlik kəyduərmə kərbənlək ətküzüxkə kirixti. **4** Ular yənə [mukəddəs kənanuda] pütülgini boyiqə «kəpərlə heyti»ni ətküzüp, hər künə bəlgiləngən tələpkə muwəpəq san boyiqə künlək kəyduərmə kərbənləkni sunuxatti. **5** Xuningdin keyin ular yənə hər künlək kəyduərmə kərbənləklər, yəngi ay kərbənləkləri wə Pərwərdigəning bərlək mukəddəs dəp bəkitilgən həytliri üqün təkdim kəlinidioqan kəyduərmə kərbənləkləri, xuningdək hər bir kixəning kənglidin Pərwərdigəroqə atəp sunidioqan ihtiyari kərbənləklirini sunup turatti. **6** Xundək kəlip ular yəttinqi ayning birinqi künidin bəxləp, kəyduərmə kərbənləkləri Pərwərdigəroqə atəp sunuxkə bəxlidi; ləkin Pərwərdigəning əyining uli tēhi selinidiki. **7** Ular təxqilər bilən yəoqəqqləroqə pul təpxurdi wə xundəklə Pars padixəhi Kəroxnəning ijəziti bilən Zidonlūklər bilən Turulūkləroqə kədir yəoqiqini Liwandin [Ottura] dengiz arkiyəlik Yoppəroqə əkəldürüx üqün ularoqə yimək-ıqmək wə zəytun meyini təminidiki. **8** Jəmət Yerusalemdiki Hudaning əyigə kəlgəndin keyin ikkinqi yili ikkinqi ayda Xəaltiyənləning oqqli Zərubəbəl, Yozadakning oqqli Yəxua wə ularning kahin wə Lawiy kərinəxlirining kəldisi, xuningdək sürgünluktin kəytip Yerusalemoqə kəlgənlərləning həmmisi kəruuluxkə ix bəxlidi; ular yənə yigirmə yəxtin axkən Lawiyləri Pərwərdigəning əyini selix kəruuluxioqə nəzarətqilikkə kəydi. **9** Yəxua wə uning oqulliri həm kərinəxliri, Kədmiyəl bilən uning oqulliri, yəni Yəhudaning əwədliri Hudaning əyidə ixləyidioqan ixqiləri nəzarət kəlixkə bir niyəttə atlandı; Hənədadning oqulliri, ularning oqullirimu wə kərinəx Lawiylar ularoqə yərdəmləxti. **10** Tamqilər Pərwərdigəning əyigə ul salidioqan qəoqda kahinlar həs kiyimlirini kiyip, kanaylirini qəlip, Asafning əwədliri boləqan Lawiylar jəngjəng qəlip, həmmisi kətar-kətar səp bolup turəqzuldiki; ular Dawut bəlgiləngən kərsətmilər boyiqə Pərwərdigəroqə Həmdusəna oqxti. **11** Ular Pərwərdigəroqə atəp əzəra: — «Pərwərdigər məhribəndur, uning Israiloqə boləqan məhİR-muəbbiti mənggülyəktur» dəp həmdusəna wə rəhmət-təxəkkür eytixti. Bu qəoqda Pərwərdigəning əyining uli selinip boləqəqkə, haləyik Pərwərdigəni mədhiyiləp tovləp təntənə kəlixti. **12** Ləkin kahinlardin, Lawiylərdin wə jəmət bəxləkliridin nuroqunliri, yəni əslidə ilgiriki əyini kərgən nuroqun kəri adəmlər kəz əldidə selinəqan bu əyning ulioqə qarap, ün selip yojləp kətxiti; nuroqun bəxkə kixilər huxal bolup təntənə kəlip

towləxti; **13** wə həlk həttə kimlərləning təntənə kəlixiwətkənlikini bilən kimlərləning yojləwətkənlikini ayriwəlməy kəldi; qünki jəmət təntənə kəlip kəttik tovləxti; wə bu əwəz yirəq-yirəqləroqə ənglinətti.

4 Yəhuda wə Binyəmidiki rəkiyələr sürgünluktin kəytip kəlgənlər Israilning Hudasi Pərwərdigəroqə atəp əyini yəngiwəxtin səlməqkəqən, dəgən gəpni əngləp, **2** Zərubəbəl wə jəmət bəxləkliri bilən kəruəxip: — Biz silər bilən billə səlayli; qünki bizmu silərgə əhxəxlə silərləning Hudayingləri izləp, bizni bu yərgə əkəlgən Asuriyə padixəhi Esar-Həddonning künliridin tartip ulioqə kərbənlək sunup kəliwətimiz, dəyixti. **3** Ləkin Zərubəbəl, Yəxua bilən Israilning bəxkə jəmət bəxləkliri ularoqə: — Hudayimizoqə əy selixtə silərləning biz bilən həqkəndək ələngərlər yok; bəli Pars padixəhi Kərox bizgə buyruəjəndək, rəqət biz əyimizlə Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigəroqə əy salimiz, dəyixti. **4** Xuningdin keyin xu yərdiki əhələ Yəhudalərləning kəlini əjiz kəlip, ularning kəruulux kəlixioqə kəxilə tuəqdurup turdi. **5** Ular yənə Pars padixəhi Kəroxnəning bərlək künliridin təkli Pars padixəhi Dərius təhtkə oltuəqan wəktikqə, daim məsləhətqiləri sətiwəlip, Yəhudalər bilən kərixip, kəruulux nixəninə buzuxkə urunup turdi. **6** Əhəxwəroqə təhtkə qixkən dəsəlpki wəktilərdə ular uningə Yəhudiyə wə Yerusəlem əhəlisi üstidin bir ərznamə yazdi. **7** Xuningdək Artəhxəxtə künliridə Bixləm, Mitridat, Təbəl wə ularning kəloqan xərikirimu Pars padixəhi Artəhxəxtəroqə arəmiy tilidə bir ərz hətini yazdi; hət arəmiy tilidin tərcimə kəlinidiki. **8** Wəliy Rəhəm bilən diwən begi Ximxəy padixəh Artəhxəxtəroqə Yerusəlem üstidin təwəndikidək ərznamə yazdi: — **9** «Məzkur məktupni yəzəqənlərdin, wəliy Rəhəm, kətip begi Ximxəy wə ularning bəxkə həmrəhliri boləqan sorəqqlər, mupəttixlər, mənsəpdərlər, kətiplər, arkiwəliklər, Bəbiliklər, Xuxənləklər, yəni Eləmiylər **10** wə uluəq jənbəy Osnəppər Səməriyə xəhərigə wə [əfrat] dəryəning muxu təripidiki bəxkə yərlərgə orunləxturoqan əhəlimu bar **11** (məna bu ularning padixəhə kəruulux hətəning kəqürülmisi) — əzlrining dəryəning muxu təripidiki hizmətkərliridin padixəh əliliri Artəhxəxtəroqə səlm! **12** Padixəh əliyirigə məlum bəlsunki, əzli ri təəptin biz tələpkə kəlgən Yəhudiyələr Yerusəleməqə kəlixti; ular əxə asiy wə səsiq xəhəri kəruwətidu, ulini yəsəp pütütdür, səpilni yəsəp qixti wə səpilning ullirini bir-birigə ulap yəsəwətidu. **13** Əmdə uluəq padixəh əliyirigə xu məlum boləqəyki, mubədə bu xəhər ənglənsə, səpil pütükdüzlə, ular bəj təpxurməyidioqan, olpən təliməyidioqan wə parək təpxurməyidioqan boluwəlidu, bundək ordinəwə padixəhlərləning həzənisigə səziq ziyən bolidu. **14** Biz ordinəwə tuzini yəp turup, padixəhimizning bundək bihərmət kəlinixioqə qarap turuximizoqə kət'iy toəqə kəlməydu, xu səwəbtin padixəhimizoqə məlum kəlixkə jür'ət kilduk, **15** Xuning üqün [əliyirigə] atə-bowilərləning tərihnəmisini sürixtə kəlixlirini təxəbbus kəlimiz; sili tərihnəmidin bu xəhərləning əhəwalini bilip, uning padixəhləroqəmu, hərkəysi əlkilərgəmu ziyən yətküzüp kəlgən əsiy bir xəhər ikənlikini, kədimdin tartip bu xəhərdikilər əqdurmiqəlik tərioqənlərləni bilgəylə; dəl xu səwəbtin bu xəhər wəyən kəlinəjanidi. **16** Xungə biz əliyirioqə xuni ukturməqimimizki, əgər bu xəhər kəruulux, səpilliri pütükdüzlə, undəktə silinəwə dəryəning muxu təripidiki yərlərgə həqkəndək igidərləylikli bolməy kəlidu. **17** Padixəh mundaq jəwəb yollidi: — «Wəliy Rəhəm, diwən begi Ximxəyəroqə wə Səməriyə həm Dəryəning xu təripidiki bəxkə yərlərdə turulux həmrəhlirəngəroqə səlm! **18** Silərləning bizgə yəzəqən ərz hətənglərlərlə məniq əldimdə əniq kəlip oqup bərlidi. **19** Təxkürüp kəruəxni buyruwidim, bu xəhərləning dərəkə

kədimdin tartip padixahlaroşa qarxi qikiş isyan qozoşoşan, xəhərdə daim asiylük-qozoşilang kətürüxtək ixlarning bolup kəlgənliki məlum boldi. **20** Ilgiriki waqitlarda kudrətlik padixahlar Yerusalemoşa həkümranlik kilip, Dəryaning xu tərpidiki pütün yərləni idarə kilip kəlgən, ular xularoşa bekinip baj, olpan wə parikəni tapxurup kəlgənlik. **21** Əmdi silər buyruq qixürüp u həlknə ixtin tohtitnglar, məndin baxxa yarlik qixürülmigüqə, bu xəhəmi yengiwaxtin kurup qixixkə bolmaydişanlıki ukturunglar. **22** Bu ixni ada kilmay kəlixitin pəhas bolunglar; padixahlaroşa ziyan kəltüridişoşan apət nemixkə küşiyiwəridikən?». **23** Padixah Artaxaxtaning yarlikning keqürülmisi Rəhəmuşa, diwan begi Ximxay həm ularning həmrahlirioşa oşup berilixi bilənla, ular alman-talman Yerusalemdiki Yəhədalarning kəxişoşa qikiş, hərbiy küş ixlitip, ularni ixni tohtitixkə məşbur kilidi. **24** Xuning bilən Yerusalemdiki Hudaning əyidiki ixlər tohtidi; ix taki Pars padixahı Darius təhtkə qikiş ikkinqi yilişiqə tohtaşliq kəldi.

5 Bu qəşda pəşoşəmbərlər, yəni Həşay pəşoşəmbər bilən Iddoning oşli Zəkəriya pəşoşəmbər Yəhudiyə wə Yerusalemdiki Yəhədiyləroşa beşarət berixkə baxlidi; ular İsrailning Hudasining namida ularoşa beşarət berixti. **2** Xuning bilən Xəaltiyəşning oşli Zərubbəbəl wə Yozadakning oşli Yəşua kəşup Yerusalemdiki Hudaning əyini yengiwaxtin selixkə baxlidi; Hudaning pəşoşəmbərliri ular bilən billə bolup ularoşa yərdəm bərdi. **3** Xu qəşda Dəryaning qəşb tərpining bax wəliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrahliri ularning yenioşa kelip: «Kim silərgə bu əyini yengiwaxtin selixkə, bu kuruluşni pütürüxtək buyruq bərdi?» dəş soridi. **4** Ular yənə: «Bu kuruluşkə məş ul boluqularning ismi nemə?» dəş soridi. **5** Ləkin Hudaning nəzirə Yəhəda əşakəllirining üstidə idi, xunga bax wəliş kətarliklər padixah Dariuskə məlum kəşoşuqə, xundakla uningdin bu həktə birəş jawab yarlik kəlgüqə ularning kuruluş ixini toşmidi. **6** Dəryaning qəşb tərpining wəliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrahliri, yəni Dəryaning qəşb tərpidiki afəşakəlliklər padixah Dariuskə həş əwətti; hətning keqürülmisi mana təwəndikidək: **7** Ular padixahkə əwətkən məlumatta mundak deşilgən: «Darius aliylirioşa qəşqur amən-əsənlik boluqay! **8** Padixahimizioşa xu ix yetip məlum bolsunki, biz Yəhudiyəgə, uluş Hudaning əyigə bərip kərdükki, xu əy yooşan taxlar bilən yəşiliwatidu, tamlişioşa limlar ətküzülüp selinməktə; bu kuruluş tez sürəttə onğuxluk elip berilwətiptə. **9** Andin biz u yərdiki əşakəllərdin: — Kim silərgə bu əyini selixkə, bu kuruluşni pütürüxtək buyruq bərdi? — dəş soriduk. **10** Wə aliylirioşa məlum bolsun üqün ularning isimlirini soriduk, xuningdək ularning bəşliklirining ismilirini pütüp hatiriliməkəy iduk. **11** Ular bizgə: «Biz asman-zeminning Hudasining kulliri, biz həşir buningdin uzun yillər ilğiri selinşoşan əyini yengiwaxtin seliwətimiz. Muxu əyini əşlida İsrailning uluş bir padixahı şalduruşanidi. **12** Ləkin ata-bəwəlimiz əşmandiki Hudaning qəşzəpini kəltürüp kəşoşaqkə, Huda ularni Kəldiyəşlik Babil padixahı Nebokədnəşarning kəşioşa tapxurşoşan; u bu əyini qəkturuwətiş, həlknə Babiloşa tutkun kilip kəşətkən. **13** Ləkin Babil padixahı Kəşəşning birinqi yili padixah Kəşəş Hudaning bu əyini yengiwaxtin selixkə yarlik qixürgən. **14** Wə Nebokədnəşar Yerusalemdiki bu ibadətəhanidin elip Babil buthanisioşa apirip kəşoşoşan Hudaning əyidiki altun-kümüş kəşə-kəşilənimu padixah Kəşəş ularni Babil buthanisidin əşqikturup, Xəşbazar isimlik bir kixigə tapxurşoşan; u uni bax wəliş kilip təyineligənidi **15** həş uningəşa: — Bu kəşə-kəşilərimi elip ularni Yerusalemdiki ibadətəhanioşa apirip kəşoşin; Hudaning əyini əşli jəşioşa yengiwaxtin selinsun, dəş buyruşoşan.

16 Andin xu Xəşbazar deşən kixi kelip, Yerusalemdiki Hudaning əyigə ul şaloşan; ənə xu waqitdin bəşləp həşirioşa yəşiliwatidu, tehi pütümdə» dəş jawab bərdi. **17** Əmdi aliylirioşa ləşik kəşünəş, padixahimizning xu yərdə, yəni Babiliki həşinini ahturup beşixini, u yərdə padixah Kəşəşning Yerusalemdiki Hudaning əyini yengiwaxtin selix toşrisida qixürgən yarlikning bəşoşlukini təkşürüp beşixini şorəymiz həm padixahimizning bu ix toşrisida əz iradisini bizgə bildürüp kəşoşuxini etünimiz».

6 Andin padixah Darius Babiliki dəşət-bəşliklər şakəşoşoşan «Arhiplar əyini»ni təkşürüp qixixkə yarliklərimi qixürdi. **2** Media əlkişidiki Ahmetə kəşəşidin bir oram kəşəş təşlidi, uningdə mundak bir hatirə pütülgən: **3** «Padixah Kəşəşning birinqi yili, padixah Kəşəş Yerusalemdiki Hudaning əyigə dair mundak bir yarlik qixüridi: — «Kurbanlik şunulidişoşan orun bolux üqün bu əy yengiwaxtin selinsun; uli puhta selinsun, əyning igizliki atmiş gəş, kəşliki atmiş gəş bolsun. **4** Üq kəşəş yooşan tax, bir kəşəş yəngi yəşəş bilən selinsun, bəşlik hirəşət padixahlik həşinidin qikiş kilinsun. **5** Əşlida Nebokədnəşar Yerusalemdiki ibadətəhanidin elip Babiloşa apirip kəşoşoşan, Hudaning əyidiki altun-kümüş kəşə-kəşilərləning həşmisi kəşurup kəlinip, Yerusalemdiki ibadətəhanioşa kəştidin kəşküzülüp, həşbiri əş jəşioşa kəşulsun; ular Hudaning əyigə kəşulsun!». **6** [Dariusin yarlik qixürülüş]: «— Xunga, i dəryaning xu tərpining bax wəliysi Tattinay wə Xetar-Boznay həm silərləning həmrahlirilinglar, yəni Dəryaning xu tərpidiki afəşakəlliklər, əmdi silər u yərdin neri kəşinglar! **7** Hudaning əyining kuruluş bilən kəşinglər bolmishun; Yəhədiylərləning bax wəliysi bilən Yəhədiylərləning əşakəllirining Hudaning bu əyini əşlidişoşan kəşioşa yol kəşunglar. **8** Xuningdək mən Hudaning bu əyining selinixi üqün Yəhədalərləning əşakəlliri toşuruluk silərgə buyruq qixürdümki: — Dəryaning qəşb tərpidin, padixahlik həşinisişəş tapxuruloşan baj kirimidin silər keqiktərməş u adəmləşgəş toluk hirəşət əşritip bəşinglar, kuruluş həş tohtəş kəşmishun. **9** Ularoşa nemə kəşək bolsəş, jümlidin asmandiki Hudaşoşa kəşdürməş kurbanlik şunuxkəş, məşli əşkək toşpək bolsun, kəşqəş yəki kəşzilər bolsimu, xular bəşilsun; yənə Yerusalemdiki kəşinlərləning bəşligilini boyiqə şoşday, təş, xarəş yəki zəşytun məşylər bolsun xularning birimu kəş kəşinməş, hər küni təşmin etip turulsun. **10** Xuning bilən ular asmandiki Hudaşoşa huxşuy kurbanliklərimi kəştürüp, padixahkəş wə padixahning əşwadlişioşa uzun əşmir tilisun. **11** Mən yənəş buyruyməni, kimki bu yarlikni əşgərtəş, xu kixining əşyining bir tal limi şoşuruwəlinip tikləngəşdin keyin, xu kixi uningəşa əşip mihləş kəşulsun, əyini əşlətəhanioşa əşlanduruwətilsun! **12** Wə Əşzining namini xu yərdə kəşduruşan Hudaşoşa muxu Yerusalemdiki əyini əşgərtixkəş yəki buşuxkəş kəş uzartkən hərəkəndək padixah yəki həlknəş həşək kəşilsun! Mən Darius muxu yarlikni qixürdüm, əştayidilik bilən bəşəş kəştürülsun!» deşildi. **13** Andin Dəryaning qəşb tərpining bax wəliysi Tattinay, Xetar-Boznay wə ularning həmrahliri padixah Dariusning əwətkən yəşoşuqi boyiqə əştayidilik bilən bu ixni bəşəş kəşürdi. **14** Yəhədiylərləning əşakəlliri kuruluşni dawəmləşturup, Həşay pəşoşəmbər wə Iddoning oşli Zəkəriyaning beşarət berilixi bilən xu ixta rəşək təşpti. Ular İsrailning Hudasining əşmi boyiqəş, xundakla Kəşəş, Darius wə Artəşaxta kəşarlik Pars padixahlirining əşmi boyiqəş ixləş, əyini yengiwaxtin kurup qixix ixini pütürdi. **15** Bu əy Darius padixahı şəşlənitişing altinqi yili, Adar əşyining işinqi küni pütüküzildi. **16** İşraillər — kəşinlər, Wəşiyələr wə kəşoşan şürgünlükün kəştip kəşlgən həlklərləning həşmisi Hudaning bu əyini uningəşa atəş muraşimini huxal-hurəmlik

bilən etküzdü. **17** Əyni Hudaning Əzigə atax murasimida ular yüz torpaq, ikki yüz qoçkar və tet yüz koza sundi həm Israil kəbililirining sani boyiqə barlik Israil üçün gunah kurbanliqi süpitidə on ikki tekini sundi. **18** Ular yənə Yerusalemdiki Hudaning ibadət-hizmitini etəxkə, Musaning kitabida yezilojni boyiqə, kaħinlarndi əz nəwiti boyiqə, Lawiyarni guruppiliri boyiqə turəquzdü. **19** Birinqi ayning on tetinqi küni sürgünliktin kaytip kəlgənlər «ətüp ketix heyti»ni etküzdü. **20** Qünki kaħinlar və Lawiyalar bir niyət bilən birlikta paklinix rəsimlirini etküzüp, həmmisi paklandı; andin ular barlik sürgünliktin kaytip kəlgənlər və ularning kərixindi boləjan kaħinlar və həm əzleri üçün etüp ketix heytiyə atiojan [kəzilirini] soydi. **21** Sürgünliktin [yengilə] kaytip kəlgən Israillar və xuningdək Israilning Hudasi Pərwərdigarni izdəp, əzlerini zemindiki yat əlliklərninğ buləqaxliridin ayrip qıkkən barlik kixiləz koza xəxlirini birliktə yeyixti. **22** Ular petir nən heyitini huxal-huramliq iqdə yəttə kün etküzdü; qünki Pərwərdigar ularni huxallıqkə qəmdürdi həm Asuriyə padixahining kənglini ularəya mayil kılıp, Əzining əyini — Israilning Hudasing eyini kuruxkə ularning kolini mustəhkəmlidi.

7 Xu ixlardin keyin Pars padixahı Artaxaxta səltənət sürgən məzgilə Əzra degən kixi [Babildin Yerusalemoğa qıkti]. U Serayaning oqlı, Seraya Azariyaning oqlı, Azariya Hılkıyaning oqlı, **2** Hılkıya Xallumning oqlı, Xallum Zadokning oqlı, Zadok Ahitubning oqlı, **3** Ahitub Amariyaning oqlı, Amariya Azariyaning oqlı, Azariya Merayotning oqlı, **4** Merayot Zarahiyahning oqlı, Zarahiyah, Uzzining oqlı, Uzzı Bukkining oqlı, **5** Bukki Abixuaning oqlı, Abixua Finihasing oqlı, Finihəs Əliazarning oqlı, Əliazar bolsa bax kaħin Hərunning oqlı idi; **6** — Əzra degən bu kixi Babildin kaytip qıkti. U Israilning Hudasi Pərwərdigar Musaəya nazil kiləjan Təwrat kanunioğa pixkən təwratxunas idi; uning Hudasi boləjan Pərwərdigarning kəli uningda boləqəqkə, u nemini tələp kilsə padixah xuni bərgənidi. **7** Padixah Artaxaxtaning yettinqi yili bir kisi Israillar, kaħinlar, Lawiyalar, oşəzəlkəxlər, dərwəziwənlər və ibadətəhana hizmətkarlıri uning bilən birliktə Yerusalemoğa kaytip qıkti. **8** [Əzra] əmdi padixahning səltənətininğ yettinqi yili bəxinqi ayda Yerusalemoğa yetip kəldi. **9** Birinqi ayning birinqi küni u Babildin qıkkə təyarlandı; Hudaning xəpkətlilik kəli uningda boləqəqkə, u bəxinqi ayning birinqi küni Yerusalemoğa yetip kəldi. **10** Qünki Əzra kəngül koyup Pərwərdigarning Təwrat-kanunini qüxinip təhsil kilixkə həm uningə əməl kilixkə və xuningdək Israil iqdə uningdiki həküm-bəlgilimilərnə oğitixkə niyət kiləjanidi. **11** Mana bu padixah Artaxaxta kaħin həm Təwratxunas Əzraəya tapxurojan yarlık hetining kəqürülmisi: — (Əzra Pərwərdigarning əmrlirigə ait ixlarəya həm Uning Israillarəya tapxurojan bəlgilimilirigə pixkən təwratxunas idi) — **12** «Mənki padixahlarınğ padixahı Artaxaxtadin asmanlardiki Hudaning mukəmməl Təwrat-kanunioğa pixkən təwratxunas kaħin Əzraəya salam! **13** Əmdi mən xundək yarlık qıxürimənki, padixahlıqimda turuwatқан Israillardin, xundəklə ularning kaħin və Lawiyaliridin kimlər Yerusalemoğa berixni halisə, həmmisi sening bilən billə barsə bolidu. **14** Qünki sən padixah və uning yəttə məsliəhtəqisi təripidin təyinlənğən ikənsən, kəlungdiki Hudaning qanun kitabida eytilənliri boyiqə, Yəhudiyə və Yerusalemoğa təxürüx-həl soraxkə əwətəlgənsən. **15** Sən padixah və uning məsliəhtəqiliri ez ihtiyari bilən Israilning Hudasioğa sunəjan altun-kümüxlərnə kətürüp berip uningəya təkdin kil (uning makani Yerusalemidur); **16** Xuningdək kəlung pütkül Babil əlksidə qənzilik altun-kümüxlərnə tapalisə, xuni həlk və kaħinlar Yerusalemdiki

Hudaning əyigə təkdin kilixkə ez ihtiyari bilən bərgən sowəjatlarəya koxup aparəqin. **17** Sən bu pullarəya ehtiyatqanlıq bilən kurbanlıqlar üçün torpaq, qoçkar, koza və koxumqə axliq hədiyəliri həm xarab hədiyəliri setiwəlip, bularni Yerusalemdiki Hundayinglarning əyidiki kurbəngahkə sunəqin. **18** Kəlojan altun-kümüxlərnə sən və jəmətingdikilərgə kəndək kilix muwapik kərtinsə, Hundayinglarning iradisi boyiqə xundək kilinglar. **19** Sening Hundayingning əyidiki ixlarəya ixlitixkə sənə bərgən qaça-kuqlarni Yerusalemdiki Hudaning aldioğa koy. **20** Əgər xuningdək sənə Hundayingning əyidiki kəlojan ixlarəya qıkkən kilidioğanə nəmə hirəjət kərek bolsa, sən padixah həzinsidin elip ixlətkin. **21** Xuning bilən mənki padixah Artaxaxtadin dəryaning xu oşərb təripidiki barlik həzinə bəglirigə xundək buyruk qıxürimənki, asmandiki Hudaning Təwrat-kanunining alimi boləjan kaħin Əzra sələrdin nemini tələp kilsə, silər əstayidillik bilən uning deginidək bejiringlar. **22** Uning aldioğini kümüx yüz talantkəqə, buəday yüz koroqəqə, xarab yüz batkiqə, zəytun meyi yüz batkiqə bolsun, tuzəya qək koyulmisun. **23** Asmanlardiki Huda nemini əmr kilsə, xu asmanlardiki Hudaning əyi üçün əstayidillik bilən bejirilsun; nemixkə [Hudaning] oşəzipini padixah və oşullirining padixahlıqioğa qıxürigədəkmiz? **24** Biz xunimu silərgə məlum kilingizki, omumən kaħinlar, Lawiyalar, oşəzəlkəxlər, dərwəziwənlər, ibadətəhana hizmətkarlıri və Hudaning bu əyidə hizmət kilidioğanlarning həqəqsəsidin baj, olpan və parək elixkə bolmaydu. **25** Əmdi sən əy Əzra, Hundayingning sənə boləjan həkmitigə əsasən, Dəryaning xu oşərb təripidə Hundayingning Təwrat-kanunini bilğən, barlik həlkning dəwasini soraydiojan, ularni idarə kilidiojan sorəqəqi və həkimlarni təyinligin; və Təwrat-kanunini biləydiojanlarəya bolsa, ularəya bularni oğitinger. **26** Hundayingning kanunioğa və padixahlıqning kanunioğa riayə kilməydiojanlar bolsa, uning üstidin ədalətlik bilən həküm qıkkirilsun; u əlümgə, yəki sürgüngə yəki məlmülkini musadira kilixkə və yəki zindanoğa taxlaxkə həküm kilinsun». **27** [Əzra mundaq dedi] — Ata-bowilirimizning Hudasi boləjan Pərwərdigarəya Həmdusana boləyay! Qünki U padixahning kəngligə, Yerusalemdiki Pərwərdigarning əyini xundək kərkəm bəzəx niyitini saldi, **28** yənə meni padixah və məsliəhtəqiliri aldidə həm padixahning məlhətəmə əmirliri aldidə iltipatkə erixtürdi. Pərwərdigar Hundayimning kəli mənə bolup, U meni oşəyrətləndürğəqəqə, əzüm bilən billə [Yerusalemoğa] qıkkə Israillar iqidin birnəqəqə mətiwərlərnə yiojdim.

8 Padixah Artaxaxta səltənət sürüp turojan wəqıttə, Babildin mening bilən billə kaytkanlarning ata jəmət baxlıqliri və ularning nəsəbnamiliri təwəndikiqə: — **2** Finihəsning əwladliridin Gərxon, Itamarning əwladliridin Daniyal, Dawutning əwladliridin Həttux, **3** Xekaniyaning əwladliridin, yəni Paroxning əwladliridin Zəkəriya və uning bilən nəsəbnamidə tizimlənojan ərkəklər jəmiy bir yüz əllik kixi; **4** Paħət-Moabning əwladliridin Zarahiyahning oqlı Əlyoyinay və uning bilən billə kaytkan ərkəklər ikki yüz kixi; **5** Xekaniyaning əwladliridin boləjan Yəhəziyənləning oqlı və uning bilən billə kaytkan ərkəklər üç yüz kixi; **6** Adinning əwladliridin Yənatanning oqlı Əbəd və uning bilən billə kaytkan ərkəklər əllik kixi; **7** Elamning əwladliridin Ataliyaning oqlı Yəxaya və uning bilən billə kaytkan ərkəklər yətmix kixi; **8** Xəfatiyaning əwladliridin Mikailning oqlı Zəbadiya və uning bilən billə kaytkan ərkəklər səksən kixi; **9** Yoabning əwladliridin Yəhəziyənləning oqlı Əbadiya və uning bilən billə kaytkan ərkəklər ikki yüz on səkkiz kixi; **10** Xelomitning əwladliridin Yosifiyaning

oqli wə uning bilən billə kaytқан әrkәklәр bir yüz atmix kixi; **11** Bibayning әwladliridin Bibayning oqli Zәkariya wə uning bilən billə kaytқан әrkәklәр yigirmә sәkkiz kixi; **12** Azgadning әwladliridin Hakkatanning oqli Yoһanon wə uning bilən billə kaytқан әrkәklәр bir yüz on kixi; **13** Adonikamning әwladliridin әng ahirida kaytқанlarning isimliri Әlifәlәt, Jәiyәl wə Xemaya bolup, ular bilən billə kaytқан әrkәklәр atmix kixi; **14** Bigwayning әwladliridin Utay bilән Zabud wə ular bilән billə kaytқан әrkәklәр yәtmix kixi. **15** — Mән ularni Ahawaqa aқidioqan Dәryaning boyoјa yiqdim; biz u yerdә qedir tikip үq күn turduk. Hәkni wə kaһinlarni arlap қarisam u yerdә Lawiylar yoқ ikән. **16** Xunga mән baxliklardin Әliezәр, Ariyәl, Xemaya, Әlnatan, Yarib, Әlnatan, Natan, Zәkariya bilән Mәxullamlarni wə ularoјa koхup okumuxluk alimlardin Yoarib bilән Әlnatanni qақirtip kelip, **17** ularoјa hawalә kiliр Kasifiya degән yergә, Iddo degән Ataman bilән kәrүxүkә әwәttim. Mән Kasifiya degән yerdә Iddoqa wə uning ibadәthana hizmatkarliri bolоqan kerindaxlirioјa dәydioqan gәplәrni aсzioјa selip, ularning bu yergә Hudayimizning eyi үqün hizmat kili dioqan hizmatqilәrni bizgә әkelixni әtүndum. **18** Hudayimizning xapaәtlik kәli bizdә bolоqаqka, ular bizgә Israilning әwrisi, Lawiyning nәwrisi Maһlning әwladliri iқidin okumuxluk bir adәmni, yәni Xәрәbiyani wə uning oқulliri hәм kerindaxliri bolup jәmiy on sәkkiz kixini baxlap kәldi. **19** Ular yәnә Haхabiya wə uning bilән billә Mәрarining әwladliridin Yәxaya hәм uning kәridaxliri hәм ularning oқulliri bolup, jәmiy yigirmә kixini, **20** Yәnә ilgiri Dawut wə uning әmirliri Lawiyarning hizmitida boluxqa tәyinligән «Nәtiniylar»din ikki yüz yigirmә kixini baxlap kәldi, bularning hәmmisi isimliri bilән tizimlandi. **21** Xu qaoјda Ahawa dәryasi boyida mән Hudayimizning aldida әzүmizni tәwән kiliр, әzimiz wə kiiq balilirimiz hәм barlik malmүkimiz үqün Hudayimizdin aқ yol tilәxka roza tutayli, dәp jakarlidim. **22** Qünki biz әslidә padixahqa: «Hudayimizning kәli Uni barlik izdigәnlәrning üstigә iltipat kәrsitixkә koयulidu; lekin Uning kudriti bilән әzәpi Әzini taxlioqanlarоa zәrbә berixkә tәyyardur» deganiduk, әmdi yәnә uningdin yoldiki dүxmәnlәrgә taқabil turuxqa piyadә wә atliқ lәxkәrlәр tәyinlәр berixni tәlәp қiloqanliқimdin hijil bolup қaldim. **23** Xuning bilән biz roza tutup Hudayimizdin xu ix тоoқruluk әtүnduk, u duayimizni iјabәt kildi. **24** Mән kaһin baxliri iқidin on ikki adәmni wә Xәрәbiya, Haхabiya wә ular bilән billә bolоqan aka-ukiliridin on adәmni tallap, **25** ularoјa altun, күmүx wә қақа-қuқilarni, yәni padixah, uning mәslihәtqiliri, әmirliri wә xuningdәk xu yerdә turuwatқан barlik Israillar «keydүrmә hәdiya» süpitidә Hudayimizning әyigә hәdiya қiloqan sowoqtalrni tapxurdum. **26** Mән күmүxtin altә yüz әllik talant, yüz talant әojirliktiki күmүx қақа-қuqa, yüz talant altunni ularning қolioja әlqәp tapxurdum. **27** Ularоja tapxuroqanlirimdin yәnә altun das yigirmә bolup, қimmiti ming darik, süpәtlik wә walildap parkiraydoqan mis qong das ikki bolup, altundәқ қimәtlik idi. **28** Mән ularоja: — Silәр Pәрwәrdigaroja mukәddәstisilәр, қақа-қuқilarnu mukәddәstur, altun-kүmүxlәр ata-bowanglarning Hudasi Pәрwәrdigaroja ihtiyariy hәdiya қilinoqan sowoqtattur. **29** Taki Yerusalemdiki Pәрwәrdigarning әyidiki ambar-hәzinilәrgә yәtküzüp, kaһinlar wә Lawiyarning baxliri wә Israillarning kәbilә-jәmәt baxliқlirining aldida tarazidin әtküzgүgә ularni obdan karap қоoқdanglar, dedim. **30** Xuning bilән kaһinlar bilән Lawiylar Yerusalemdiki Hudayimizning әyigә apiridioqan, tarazidin әtküzilgән xu altun-kүmүx wә қақа-қuқilarni tapxuruwaldi. **31** Xuning bilән birinқi аyning on ikkinқi күni biz Ahawa dәryasining boyidin қоzоқilip Yerusalemoja қiqixka

mangduk, Hudayimizning kәli üstimizdә bolоqаqka, u bizni dүxmәnlirimizdin wә yolda paylap turоqan қaraqқilardinmu kutқuzdi. **32** Biz Yerusalemoja kelip u yerdә үq күn turduk; **33** tәtinқi күni Hudayimizning әyidә altun-kүmүx wә қақа-қuқilar tarazida әlқinip kaһin Uriyaning oqli Mәрәmotning қolioja tapxuruldı; uning yenida Finiһasning oqli Әliazar, yәnә Lawiyarlardin Yәxuaning oqli Yozabad bilән Binnuiyning oqli Noadiyahlar bar idi. **34** Hәmmә nәrsә sani boyiqә wә әojirliқi boyiqә әlqәndi wә xuning bilән billә hәrbirining әojirliқi pütip koयuldi. **35** Xu qaoјda әsli elip ketilgәnlәrning әwladliri, yәni sürgünliktin kaytқанlar Israillarning Hudasioja «keydүrmә қurbanliқ» süpitidә pütkiül Israil үqün on ikki torpaқ, toқsan altә koққar, yәtmix yәttә қоza sundi, yәnә gunah қurbanliқi süpitidә on ikki tekә sundi; bularning hәmmisi Pәрwәrdigaroja ataloqan keydүrmә қurbanliқi idi. **36** Ular padixahning yarliқ hәtlirini padixahning waliylioјa wә Dәryaning bu әjәrb tәripidiki hәkүmdarlarоja tapxuruwidi, ular hәlқkә wә Hudaning әyining ixlirioja izqil yardәм bәrdi.

9 Bu ixlar pütkәndin keyin әmirләр mening bilән kәrүxkili yenimoja kelip: — Israillar, kaһinlar wә Lawiylar әzlrini muxu zeminlardiki таipilәrdin, yәni ularning yirginliқ adәtliridin ayrip turmidi, — demәk, ular Kanaaniylar, Hittiyar, Pәrizziylar, Yәbusiylar, Ammoniyar, Moabiylar, Misirliқlar wә Amoriylarоja әgixip mangdi. **2** Qünki ular bu yat таipilәrdin әzlrigә wә oқullirioja hotun elip berip, [Hudaоja] has mukәddәs nәsilni muxu zeminlardiki таipilәр bilән arilaxturuwәtti; uning üstigә, әmirләр bilән әmәldarlar bu sadaқәtsizliқning baxlamqilirdur, — deyixti. **3** Mән bu ixni anglapla kengläk bilән tonumni yirtip, qaқ-sakallirimni yulup oјam-kayoјuоja қuқup olturup kәttim. **4** Wә Israilning Hudasing әzlrininin kәrkup titrigәnlәrning hәrbiri sürgünliktin kaytip kәlgәnlәrning sadaқәtsizliқi түpәylidin yenimoja kәldi. Mән taki kәqliқ қurbanliқ sunuloјuә oјam-kayoјuоja qәmүp olturdum. **5** Kәqliқ қurbanliқ waқtida mән әzүmni tәwән қiloqan hәlәttin turup, kengläk wә tonum yirtik halda Hudayim Pәрwәrdigaroja yüzlinip tizlinip olturup, қollirimni yeyip, **6** dua қilip: — «Aһ Hudayim, xәрmәndilikta yüzümni sanga қaritixtin izla tartmaqtimәn, i Hudayim; qünki қәbihliklirimiz toliқikidin baxlirimizdin axti, asiyliқ-itaәtsizlikimiz asmanlarоja taқaxti. **7** Ata-bowilirimizning күnliridin tartip bügүngә kәdәр zor itaәtsizliktә yürүp kәlduk, xunga қәbihliklirimiz түpәylidin biz, bizning padixahlirimiz wә kaһinlirimiz huddi бүgүnki күndikidәk hәrkaysi yurtlardiki padixahlarning қolioja қuқup, қiliқka, sürgünlikkә, bulang-talangoja, nomuska tapxurulduk. **8** Әmdi haзir azoјnә waқit Hudayimiz kәzlrimizni nurlandurup, қulluқimizda bizgә azoјna aram berilsun dәp, keqip kutuloqan bir kaldini saқlap kelip, bizgә әzining mukәddәs jayidin huddi kaққан қоzuқtәk mukim orun berip, bizgә Hudayimiz Pәрwәrdigardin iltipat kәrsitildi. **9** Qünki biz haзir қullarmiz; halbuki, Hudayimiz muxu қulluқimizda yәnila bizni taxliwәtmәy, bәlki Pars padixahlirining aldida rәһimә erixtүrip, Hudayimizning әyini selip, harabilәkәn jaylirini yengiwaxtin onglaxka bizni roһlandurdi, xundaqla bizni Yәһudiya wә Yerusalemda sepilliқ kildi. **10** i Huda, biz bu [iltipatlar] aldida yәnә nәmә deyәloyimiz? Qünki biz yәnila Sening mөmin bәndiliring bolоqan pәyoјәmbәrlәр арkilik tapiloqan әmrliringni taxliwәttuk; Sән [ular арkilik]: «Silәр kirip miras қilip igilәydioqan zemin bolsa, xu zemindiki таipilәrning niјisliқi bilән bulоqanlar bir zemin; qünki ular tәrlük napakliқlarni қilip, yirginliқ adәtliri bilән bu zeminni bu qәttin u qetioјiqә tolduruwәtti. **12** Xunga silәр қizliringlarni

ularning oqullirioḡa bərmənglar, oqulliringerloḡa ularning kizlirini elip bərmənglar; silər küqiyip, zeminning nazu-nemətliridin yeyixkə, zeminni əbədil'əbəd əwladliringlaroḡa miras kiliḡ kəldurux üqün mənggü ularning aman-tinqliḡi yəki mənəpəitini ḡərgiz izdimənglar» — deḡeniding. **13** Bizning rəzil kilmixlirimiz wə naḡayiti əqir itaətsizlikimiz tüpəylidin bu ḡəmmə bala-ḡaza bəximizoḡa kəlgənidi wə Sən, i Hudayimiz, kəbihliklirimizḡə tegixlik boləḡan jazayimizni yeniklitip, bizḡə bügünkidək niḡatliḡ iltipatni kərsətkən turukluk, **14** biz ḡəndəḡmu yənə əmrliringḡə hiləplik kiliḡ, bündəḡ yirginliḡ kəidilərnə tutḡan bu taipilər bilən nikahliniwərimiz? Mubada xundəḡ kilidioḡan bolsək, Sən bizḡə səḡəzəpliniḡ, bizḡə bir kəldi yəki ḡutuləḡdəḡ birsinimu ḡəldurmay yəḡətkəy ḡəlaməsən? **15** I Israilləning Hudasi boləḡan Pərwərdigər, Sən ḡəḡḡəniydursən! Xu səwəbtin biz bügünkidək ḡutulup ḡəloḡan bir ḡəldimiz. ḡəra, biz Səning əldingdə itaətsizliklirimizdə turuwətimiz, xungə Səning əldingdə ḡəḡḡəyimiz tik turalmay ḡəlduk» — dedim.

10 Əzra dua kiliḡ, ḡənaḡini tonup yioḡlap Hudaning əyi əldida yikiliḡ düm yətkən ḡəoḡda, Israillərdin naḡayiti qoḡ bir jəməət, ə-yəllər wə bəlilər uning yəniəḡə kəlip yioḡlidi; kəḡḡilikmu ḡəttik yioḡlap ketixti. **2** Eləmning əwladliridin, Yəḡiyəlniḡ oḡli Xəkəniya əzraoḡa: — Biz Hudayimizəḡə sədəḡətsizlik kiliḡ bu zemindiki yə taipilərdin hotun əḡtək, ḡəlbuki, İsrail üqün yənilə ümid bar; **3** biz əmđi Hudayimiz bilən əḡḡilixəyli, ḡəojəmning wə Hudayimizning əmrliridin kəḡḡup titrigənlərnə ḡəsiḡitigə əsasən bu hotunlarni wə ularđin tərəḡḡən pərzəntlərnə yoḡəḡə selip ḡəoyayli. ḡəmmə ix Təwrat ḡənuni boyiḡə ḡilinsun. **4** Tur! Bu ix səngə bəoḡliḡtur, biz sənə ḡəoyaymiz; jür'ətlək bolup ixni ədā ḡiləḡin, — dedi. **5** Xuning bilən əzra ornidin ḡəḡup, ḡəḡənlərnəng Lawiyələrnəng wə pütkül İsrail jəməitiniḡ bəxliḡlirini xu səz boyiḡə ix ḡilimiz, dəḡ ḡəməm iḡixkə ündidi, ular ḡəməm iḡti. **6** Əndin Əzra Hudaning əyi əldidin ḡəḡup Əliyaxibniḡə oḡli Yəḡəḡənanəning əyiḡə kirdi; u u yərgə kəlgəndə oḡjamə yemidi, sumu iḡmidi, ḡünki u sürgünlüktin ḡəytip kəlgənlərnəng sədəḡətsizliki üqün əḡinatti. **7** Xuning bilən Yəḡədiyə wə Yerusəlemdə sürgünlüktin ḡəytip kəlgənlərnəng ḡəmmisigə ḡəkarliniḡ, Yerusəleməḡə yioḡilinglar, **8** əmirlər wə əḡsəḡəllərnəng ḡəsiḡiti boyiḡə, ḡimki üḡ kün iḡidə yətip kəlmisə, uning pütün mal-mülki musədirə ḡilinidi, sürgünlüktin ḡəytip kəlgənlərnəng jəməitidinnu ayriḡlidi, dəḡ, ḡəkarḡəmə ḡiḡirildi. **9** Xuning bilən Yəḡəda wə Binyəmindiki bərlək ərlər üḡ ḡüḡḡiḡə Yerusəleməḡə yioḡilip boldi. U tokḡuzinḡi əyning yigirminḡi küni idi; bərlək ḡəḡḡ Hudaning əyiniḡ ḡəyilidiki məydanəḡə kəlip olturdi, kəḡḡilik bu ixtin kəḡḡəḡəḡə, xuningdəḡ ḡəttik yəoḡḡan yəmoḡur tüpəylidin, titrəḡ ketixti. **10** ḡəḡin Əzra ornidin ḡəḡup ularəḡə: — Silər Hudəḡə sədəḡətsizlik kiliḡ yə taipilərnəng kizlirini hotunlukḡə elip Israillərnəng itaətsizlikini əxurdunglar. **11** Əmđi silər ətə-bəwəḡlərnəng Hudasi boləḡan Pərwərdigər əldida ḡənaḡinglərnə tonup, uning nəziridə durus boləḡanni kiliḡ, əziḡlarni bu zemindiki taipilərdin wə bu yə əllik hotunliringlərdin arini oḡḡ ḡilinglar, dedi. **12** Pütün jəməət yuḡiri əwəzda jəwəp bərip: — Məḡul, biz əzlriniḡ xu ḡəḡliri boyiḡə ix kərimiz. **13** Biraḡ ədəmlər bək kəḡ, yənə kəlip yəmoḡur pəsli boləḡəḡəḡə ḡəladə turalmaymiz; uning üstigə bu deḡən bir-ikki kündə pütidiəḡan ix əməs, ḡünki bizdə bu ixtə itaətsizlik ḡiləḡənlər naḡayiti kəḡtur! **14** Hudaning muḡu ix tüpəyli kəlgən ḡəttik oḡəzəpiniḡ bizdin kəḡḡiḡə, bəxliḡlirimiz pütkül jəməətə wəkil bolup Pərwərdigərnəng əldida tursun; bizniḡ ḡəḡḡəysi xəḡərlirimizdə yə əllərdin hotun əloḡanlarnu bəḡḡiləḡən wəḡḡitə xu xəḡərnəng əḡsəḡəḡə wə ḡəḡimliri bilən birlitkə kəlip bu ixni bir tərəḡ ḡilsun, — dedi. **15** Bu ixḡə pəḡət

Asəḡəlniḡə oḡli Yənatən bilən Tikwəḡniḡə oḡli Yəḡziyə ḡəḡri ḡiḡti, Məxullam bilən Lawiy Xəbbitay ularni kollidi. **16** Xuning bilən sürgünlərnə ḡəytip kəlgənlər ənə xundəḡ ḡildi. ḡəḡin Əzra wə ətə jəmətliriniḡ bəxliḡliri boləḡənlər jəməti boyiḡə bu ixḡə ayriḡdi; ularniḡ ḡəmmisi ismiliri boyiḡə tizimləndi. Ular oninḡi əyning birinḡi küni bu ixni təkḡürüp bir tərəḡ ḡilixḡə kirixti. **17** Ular yə əllik hotunlarni əloḡan ərlərnəng sorikini birinḡi əyning birinḡi küni tügətti. **18** ḡəḡinlərnəng əwədliri iḡidə yə əllik hotunlarni əloḡənlərdin muḡulər ḡiḡti: — Yəzəḡəḡniḡə oḡli Yəxuanəng wə uning ḡəndəḡliriniḡ əwədliridin: — Maəseyəḡ, Əliəzər, Yərib, ḡədəliyə. **19** Ular hotunlirimizni yoḡəḡə selip ḡəoyimiz dəḡ [ḡəməm kiliḡ] ḡəl bərixti wə ḡənaḡi üqün itaətsizlik ḡurbanliḡi süpitidə ḡəy pədisidin bir ḡəḡḡərnə sundi. **20** İmmərnəng əwədliridin ḡənanə bilən Zəbədiyə; **21** ḡərimniḡə əwədliri iḡidə Maəseyəḡ, Əliyəḡ, Xəməyə, Yəḡiyəḡə wə Uzziyə; **22** Pəxḡurnəng əwədliridin Əlyəyiniḡə, Maəseyəḡ, İsməil, Nətənəl, Yəzəḡəḡə wə Ələsəḡ. **23** Lawiyələr iḡidə Yəzəḡəḡə, Ximəy, Kəyəyə (Kəlitə)mu deyiḡlidi, Pitəḡiyə, Yəḡəḡə bilən Əliəzər; **24** oḡəzəḡəḡəḡəḡə iḡidə Əliyəḡəḡə; dərəwəziwənlər iḡidə Xəllum, Tələm, Uri. **25** Israillərdin: — Pəroxniḡə əwədliridin Rəmiyə, Yizziyə, Məḡkiyə, Miyəmin, Əliəzər, Məḡkiyə, Binəyə; **26** Eləmniḡə əwədliridin Məttəniyə, Zəḡəriyə, Yəḡiyəḡə, Əbdi, Yərimot bilən Əliyəḡə; **27** Zəttuniḡə əwədliridin Əlyəyiniḡə, Əliyəḡəḡə, Məttəniyə, Yərimot, Zəḡəḡə bilən Əziyə; **28** Bəbəyiniḡə əwədliridin Yəḡəḡəḡəḡəḡə, ḡənanəniyə, Zəḡəḡəḡə bilən Ətləy; **29** Bəniḡə əwədliridin Məxullam, Məlluk, Ədəyə, Yəxub, Xəal bilən Rəmot; **30** Pəḡəḡə-Məobəniḡə əwədliridin Ədnə, Jiləḡ, Binəyə, Maəseyəḡ, Məttəniyə, Bəzələḡ, Binnuiy bilən Mənasəḡəḡə; **31** ḡərimniḡə əwədliridin Əliəzər, Yixiyə, Məḡkiyə, Xəməyə, Ximəon, **32** Binyəmin, Məlluk wə Xəməriyə; **33** ḡəxumniḡə əwədliridin Məttəniy, Məttəḡəḡə, Zəḡəḡə, Əlifləḡəḡə, Yəḡəməy, Mənasəḡəḡə wə Ximəy; **34** Bəniḡə əwədliridin Məḡəy, Əmram, Uəl, **35** Binəyə, Bədiyə, Kəluḡəy, **36** Wəniyə, Məḡəmot, Əliyəḡəḡə, **37** Məttəniyəḡə, Məttəniy, Yəəsü, **38** Bəni, Binnuiy, Ximəy, **39** Xələmiyə, Nətən, Ədəyə, **40** Məḡnəḡəḡəḡə, Xəxəy, Xəḡəy, **41** Əzərəḡə, Xələmiyə, Xəməriyə, **42** Xəllum, Əməriyə, Yüsüp; **43** Nəbənəng əwədliridin Jəiyəḡə, Məttitiyəḡə, Zəḡəḡə, Zəbənə, Yəḡəḡə, Yəəl wə Binəyə. **44** Bularniḡə ḡəmmisi yə əllik hotunlarni əloḡənlər idi, wə xuningdəḡ ularđin bəzilərnəng hotunliri pərzəntmu kəḡḡənidi.

Nəhəmiya

1 Həqaliyaning oqli Nəhəmiya xundak bayan kildiki: — Yigirminqi yili Kisləw eyida, mən Xuxan kəl'əsida turattım, **2** Öz kərindaxlirimdin biri boləjan Hənanı bilən birnəqqə kixi Yəhəduiyədin qıqip kəldi; mən ulardın sürgünlüktin kutulup qaləjan Yəhudalar wə Yerusaleem toqrisida soridim. **3** Ular mənə: — Sürgünlüktin kutuləjan həkning kəldisi [Yəhəduiyə] əlkisida kəttik jəpə-muxəkəkət astida wə əhanət iqidə kəldi. Yerusaleming sepili bolsa eruwətildi, kowuklirimə köydürüwetildi, dəp eytip bərdi. **4** Mən bu gəplərnı anglap olturup yiqəlap kəttim, birnəqqə küngiqə nalə-pəryad kətürüp, asmanlardiki Huda aldida roza tutup, dua kılıp **5** mundak dedim: — «I asmandiki Huda Pərwədigar, Əzini səyüp, əmlirini tutkanlarəja əzğərmə mehır kərsitip əhdisida turəquqi uluə wə dəhətlik Təngri, **6** əmđi Səning aldingda muxu pəyttə kulliring Israilar üqün pekır kұлungning keqə-kündüz kılıwatқан bu duasioja kұлıqıng selinojay, kəzüng oquk boləjay! Mən biz Israilarning Səning aldingda sadır kıləjan gunahlırimizni etirap kılıman; mənmu, atamning jəmətimu gunah kılduk! **7** Biz Səning yolunəja tətür ix kılıp, Sən kұлung Musəja tapilojan əmlriling, bəgilimiliring wə həkümliringni heq tutmiduk. **8** Səning Əz kұлung Musəja tapılar: «Əgər silər wəpasizlik kılısanglar, silərnı pütün tapılərnıng arisioja tarkıtiwetimən; lekin Manga yenip kelip, Məning əmlirimni tutup əməl kılısanglar, gərə aranglardın hətta asmanlarning əng qetigə koşliwetilənlər bolsimu, Mən ularnı xu yərdin yiqəp, Məning namimni tikləxə talliojan jəyəja elip kelimən» degen səzüngni yad kıləjaysən, dəp ətünimən. **10** Bularning həmmisi Səning kulliring wə Səning həkning, Əzüngning zor kúdriting wə küqlük kolung bilən hərəlikkə kütqəzdung. **11** I Rəbbim, kұлungning duasioja həm Səning namingdin əyminixtin səyüngən kulliringningmu duasini kұлıqıng tingəjojay; bğün kұлungning ixlirini onğuxluk kıləjaysən, uni xu kixining aldida iltipatkə erixtürgəysən». Xu wəqıttə mən padixahning sakıysi idim.

2 Wə xundak boldiki, padixah Artəhxaxtaning yigirminqi yili Nisan eyi, padixahning aldioja xarəb kəltürülgənidi; mən xarəbni elip padixahkə sundum. Buningdin ilgiri mən padixahning aldida heqəqaqan ojməkin kərüngən əməs idim. **2** Xuning bilən padixah meningdin: — Birər kesiling bolmisa, qıraying nemixkə xunə ojməkin kərünüdu? Kənglündə qəqum bir dərd bar, dewidi, mən intayin kərkup kəttim. **3** Mən padixahkə: — Padixahim mənəy yəxiəyayla! Ata-bowilirimning kəbriliri jəyləxkən xəhərgə harəbilikkə aylənojan, dərwəzə-kowuklıri köydürüwetiləng tursa, mən kəndəkmə ojməkin kərünməy? — dedim. **4** Padixah meningdin: — Səning nemə təliping bar? — dəp soriwidi, mən asmandiki Hudaəja dua kılıp, **5** andin padixahkə: — Əgər padixahimning kəngligə muwəpik kərünsə, kulliri əzlrining aldida iltipatkə erixkən bolsa, mən Yəhəduiyəgə əwətkən bolsila, ata-bowilirimning kəbriliri jəyləxkən xəhərgə bərip, uni yəngiwəxtin kұrup qıqsam, dedim. **6** Padixah (xu qəjdə hanix padixahning yenida olturattı) məndin: — Səpiringə qənglik wəqət kitudu? Qəqan kəytip kelisən? — dəp soridi. Xuning bilən padixah mənə əwətxni muwəpik kərdi; mənmu uningəja kəytip kelidiojan bir wəqitni bəkkittim. **7** Mən yənə padixahın: — Aliylirioja muwəpik kərünsə, mənə [əfrat] dəryəsining u kətidiki waliyləroja mənə taki Yəhəduiyəgə bərojuə ətkili kəyux toqruluk yərlik hətlirini pütüp bərgən bolsila; **8** Wə yənə padixahlik ormanlikioja kəraydiojan Asəfkə mukəddəs əyğə təwə boləjan kəl'əning

dərwəziliri, xuningdək xəhərnıng sepili wə əzüm turidiojan əyğə kətidiojan limlarnı yasəxkə kərəklik yəqəqlarnı mənə bərix toqrulukmu bir yərlikni pütüp bərgən bolsila, dedim. Huda yimning xəpkətlük kəli üstümdə boləqəqə, padixah iltipət kılıp bularning həmmisini mənə bərdi. **9** Xuning bilən mən dəryəning u kətidiki waliylərnıng yenioja bərip padixahning yərlikliğini tapxurdum. Padixah yənə birnəqqə kəxun sərdərliri bilən atlik ləxkərlərnimu mənə həmrəh boluxkə orunləxturojanidi. **10** Həronluk Sanballat bilən Ammoniy Tobiya degen əməldər Israilarning mənəpətinə izdəp ədəm kəptu, degen həwərnı anglap intayin nərəzi boldi. **11** Mən Yerusalemoja kəlip üq kün turdum. **12** Andin kəqisi mən wə mənə həmrəh boləjan birnəqqə ədəm ornimizdin turduk (mən Huda yimning kənglümə Yerusaleem üqün nemə ixlarnı kilixni saləjanlik toqrisida heqkimə birər nemə demigənidi). **13** Əzüm mənəng uləojdin bəxkə heqkəndək uləojmı almay, **13** kəqisi «Jiləja kowukı»din qıqip «Əjdihə buliki»əja kərap mənəp, «Təzək kowukı»əja kelip, Yerusaleming buzuwetiləng sepillirini wə köydürüwetiləng kowuk-dərwəzilirini kəzdin kəqürdüm. **14** Yənə aldioja mənəp «Bulək kowukı» bilən «Xəhanə kəlgə» kəldim; lekin xu yərdə mən mənəng uləojning əxtixikə yol bək tar kəlgəqə, **15** kəqidə mən jiləja bilən qıqip sepilni kəzdin kəqürüp qıktım. Andin yenip «Jiləja kowukı»din xəhərgə kirip, əyğə kəyttim. **16** Əməldərlarning heqkəyisisi mənəng nəgə bərojanlikimni wə nemə kıləjanlikimni bilməy kəlixti, qünki mən yə Yəhəduyləroja, kəhınlarəja, yə əmir-həkimlarəja wə yəki bəxkə hizmət kildiojanlarəja heqnemə eytmiojanidim. **17** Keyin mən uləroja: — Silər bəximizəja kəlgən balayı apətni, Yerusaleming harəbigə aylənojanlikini, sepil kowuklirining köydürüwetilənglikini kərdinglər; kəlinglər, həmmimiz həkərtkə kəliwəməsləkimiz üqün Yerusaleming sepilini kəytdin yasəp qıqaylı, — dedim. **18** Mən yənə uləroja Huda yimning xəpkətlük kəlinəng mənəng üstümdə boləjanlikini wə padixahning mənə kıləjan gəplirini eytiwidim, ular: — Ornumizdin turup uni yasaylı! — deyixip, wə yəxhi ixni kilixkə əz kollirini kuwətləndürdi. **19** Ləkin Həronluk Sanballat, hizmətkər Ammoniy Tobiya həm ərəb boləjan Gəxəm bu ixni anglap bizni zənglik kılıp mənəsitməy: — Silərnıng bu kıləjəninglər nemə ix? Silər padixahkə asiylük kılmaqımsulər? — deyixti. **20** Mən uləroja jəwəb bərip: — Asmanlardiki Huda bolsa bizni oşlibigə erixtürüdu wə Uning kulliri boləjan bizlər kərup kərimiz. Ləkin silərnıng Yerusalemdə heqkəndək nesiwənglər, həkukunglər yəki yədnəmənglər yok, — dedim.

3 Xu qəjdə bəx kəhın Əliyəxib wə uning kəhın kərindaxlıri kərup «Kəy kowukı»ni yəngiwəxtin yasəp qıkti; ular kowukning kənatlırini ornitip, uni [Hudaəja] atəp mukəddəs dəp bəkkitti; ular «Yüzning mənəri» bilən «Hənaniyəlning mənəri»əjqə boləjan arilikti sepilni onğəp, uni mukəddəs dəp bəkkitti; **2** Uningəja tutəx kışimini Yəriholuklar yəsidi; yənə uningəja tutəx kışimini Imrining oqli Zakkur yəsidi. **3** «Bəlik kowukı»ni Sənaahning oqulliri yəsidi; ular uning lim-kəxəklirini selip, kənatlıri, təkəkliri wə baldəklirini ornattı. **4** Uningəja tutəx kışimini Həkozning nəwrəsi, Uryianing oqli Məmət yəsidi; uningəja tutəx kışimini Məxəzəbəlning nəwrəsi, Bərakıyaning oqli Məxullam yəsidi. Uningəja tutəx kışimini Baənaahning oqli Zadək yəsidi. **5** Uningəja tutəx kışimini Təkoalıklar yəsidi; lekin ularning qəngliri əz həjisinəng ixini zimmisigə ilixkə unimidi. **6** «Kona kowukı»ni Pəsiyaning oqli Yəhəda bilən Bəsodıyaning oqli Məxullam yəsidi; ular uning lim-kəxəklirini selip, kənatlıri, təkəkliri wə baldəklirini ornattı. **7** Ularning yənidiki tutəx kışimini Gibeonluk Məlatiya,

Meronotluk Yadon h md  Dəryaning bu o rbiy t ripidiki waliylarning baxkuruxi astidiki Gibeonluklar bilan Mizpahliklar yasidi. **8** Ularning yenediki tutax k smini z rg rl rdin bolojan Har ayaning oolli Uzziyal yasidi. Uningo  tutax k smini huxbuy buyum yasaydiojan  tirqil rdin H naniya yasidi. Ular Yerusalem [sepilini] taki «Kelin tam»oqi a onxap yasidi. **9** Ularning yenediki tutax k smini Yerusaleمنىning yerimining  akimi bolojan Hurning oolli Refaya yasidi. **10** Ularning yenida, Harumafning oolli Yadaya  zining  yining udulidiki k smini yasidi. Ularning yenediki k smini Haxabniyaning oolli Hattux yasidi. **11** Harimning oolli Malkiya bilan Pahat-Moabning oolli H xsub sepilning bax a bir beliki bilan «Humdanlar munari»ni yasidi. **12** Ularning yenediki tutax k smini Yerusaleمنىning yerimining  akimi Halloh xning oolli Xallom  zi w  uning k zlini yasidi. **13** «Jilola kowuki»ni H nun bilan Zanoah xəhirining a alisi yasidi. Ular uni yasap, uning kanatlini, takaklini w  baldaklinini ornatti w  yon  «Tezak kowuki»oqi a ming g z sepilnimu yasidi. **14** «Tezak kowuki»ni Bayt-H kk r m yurtining baxlikli Rakabning oolli Malkiya yasidi; ular uni yasap, uning kanatlini, takaklini w  baldaklinini ornatti. **15** «Bulak kowuki»ni Mizpah yurtining baxlikli Kol-Hoz hning oolli Kallum yasidi. U uni yasap,  gzisini yepip, uning kanatlini, takaklini w  baldaklinini ornatti w  yon  xahan  baoning yenediki Siloam kelining sepilini «Dawutning x hiri»din q xidiojan p l mp yiq a yengiwaxtin yasidi. **16** Uningdin keyinki tutax k smini Dawutning k brilirining udulidiki w  uningdin keyinki s n'iy kelg  h m uning kaynidiki «Palwanlarning  yi»g  k d r Bayt-Zur yurtining yerimining  akimi, Azbukning oolli N h miya yasidi. **17** Uningdin keyinki tutax k smini Lawiylar — Yəni Banining oolli R hum yasidi, uning yenediki tutax k smini Keilahning yerim yurtining  akimi Həxabiya  z yurtio a wakaliten yasap qi ti. **18** Uning yenediki tutax k smini ularning kerindaxlini — Keilahning ikkinji yerimining  akimi, H nadadning oolli Baway yasidi. **19** Uning yenida, Mizpahning  akimi Y xuyaning oolli Ez r koral-yarao  ambirio a qikix yolining udulida, sepilning do moxidiki yon  bir belikini yasidi. **20** Zabbayning oolli Baruk uningdin keyinki yon  bir belikini, yon  sepilning do muxidin taki bax ka in Əliyaxibning  yining d rwazio iq a bolojan belikini kengil koyup yasidi. **21** Uning yenida H kozning n wrisi, Uriyaning oolli M r mot sepilning Əliyaxibning  yining d rwazisidin taki Əliyaxibning  oylisining ahirio iq a bolojan yon  bir belikini yasidi. **22** Bulardin keyinki bir k smini Iordan t zl nglikidiki, ka inlar yasidi. **23** Bularning yenida, Binyamin bilan H xsub  z  yining udulidiki belikini yasidi. Ulardin keyin Ananiyaning n wrisi, Maaseyahning oolli Azariya  z  yining yenediki k smini yasidi. **24** Uning yenida, Azariyaning  yidin taki sepilning do muxio iq a bolojan yon  bir belikini H nadadning oolli Binnuiy yasidi. **25** [Uning yenida], Uzayning oolli Palal padixah ordising do muxi, xuningd k ordidiki qo qiyip turojan, zindan  oylisining yenediki egiz munarning udulidiki belikini yasidi. Uningdin keyinki bir belikini Paroxning oolli Pidaya yasidi. **26**  mdi Of ld  turidiojan ibad thana hizmatkarlini k nqikix t r ptiki «Su kowuki»ning udulidiki w  qo qiyip turojan munarning udulidiki sepilni yasidi. **27** Qo qiyip turojan qong munarning udulida T koaliklar taki Of l sepilio iq a bolojan ikkinji bir belikini yasidi. **28** «At kowuki»ning yukiri bir belikini ka inlar h rbiri  z  yining udulidiki k smini yasidi. **29** Imm nning oolli Zadok ularning yenida, keyinki k smini,  z  yining udulidiki bir belikini yasidi. Uning yenediki tutax k smini «x rkiy d rwaza»ning d rwaziwani Xekaniyaning oolli

Xemaya yasidi. **30** Uning yenida, X lemiyaning oolli H naniya bilan Zalafning altinqi oolli H nun ikkinji bir belikini yasidi; ularning yenida, B r kiyaning oolli Məxullam  z korusing udulidiki bir bel kni yasidi. **31** Uning yenida, xu y rdin tartip ibad thana hizmatkarlini bilan sodig rl rning koruliridin  t p, «T kx r x kowuki»ning udulidiki sepil do muxining balihansio iq a bolojan belikini z rg rl rdin bolojan Malkiya yasidi. **32** Do muxning balihanisi bilan «Koy kowuki»ning arilikidiki bel kni zərgərlər bilan sodigərlər yasidi.

4 Xundak boldiki, Sanballat bizning sepilni yengiwaxtin onxawatkanlikimizni anglap o z p linip, k hri bilan Yəhudalarni mashir  kildi. **2** U  z kerindaxlini w  Samariya koxuni aldid : — Bu z ip Y hudalar nem  kiliwatidu? Ular  zlini xundak must hk mlimk qimu? Ular k rbanliklarni sunmakqimu? Ular bir k n iqid  p tt r xm kqimu? Topa d wiliri iqidin koy p k tk n taxlarni kolap qikirip ularo a jan kirg z mdik n? — dedi. **3** Uning yenida turuwatkan Ammoniy Tobiya: — Ular h rkan q yasisimu, bir tülkü sepilning  stig  yamixip qiksa, ularning tax temini  r wetiduku! — dedi. **4** — I Hudayiyuz, kulak selip anglioy s n, k msitilm ktimiz, ularning k lojan  kar tlini  z bexio a yanduro aysun; ularni tutkun kilip elip berilojan yaka yurtta həkning oljio a aylanduro aysun! **5** Ularning k bi likini yamio ays n, gunahlini aldinginmu  q r wetilmisun; q nki ular sepilni onxawatkanlarning kenglig  azar b rdi! **6** Xundaktimu sepilni yengiwaxtin onxaw rduk; uni ulap, egizlikini yerimio a y tk zduk; q nki kəpqlik kengil koyup ilxidi. **7** Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya,  r bl r, Ammoniyalar, Axdodluklar Yerusalem sepillirini yengiwaxtin onxax koruluxining y nila elip beriliwatkanlikini, sepil bes klingirning etiwetilgenlikini anglap kattik o z p k  kelixti-d , **8** birlikt  Yerusalemo a hujum kilip uningda kalayimik nqilik tuo duruxni k stl xti. **9** Xunga biz Hudayimizoşa iltija kilduk həm ularning s w bidin keq -kündüz k z ti koyup, əzlimiz ulardin mudapi nduk. **10** Bu qao a Y hudiyaedikil r: — Ixqi-hammallar halidin k tti, xuningd k qalma-kesak  hl tl r y nila nahayiti k p, biz sepilni onxaxka hətta sepilo qimu yekinlixalmiduk! — deyixti. **11** Xuning bilan bir waqitta d xm nlimiz: — Ular s zm st , ular k rm st , ularning ariso a kiriweli ularni  lt r p, koruluxni tohtiwetimiz! — deyixti. **12** W  xundak boldiki, ularning  trapida turuwatkan Y hudalarnu yenimizo a on ketim kelip: — Kaysi t r pk  karisanglar, ular xu t r ptin kelip silerg  hujum kilmaqil! — d p h w r y tk zixti. **13** Xunga m n h kni j m t-j m t boyiq , kolio a kilip, n yza w  okyalirini elip, sepili pas bolojan yaki hujumio a oq k turojan y rl rd  sepilning ar sida karawullukta turuxka koydum. **14** K zdin k q r p qikkandin keyin ornumdin kopup m tiw rl r bilan  m ldarlar w  bax a h lk : — Ulardin k rkmanlar; uluq w  d hx tlik R bni esinglarda tutunglar,  z kerindaxlinglar, oqul-k zlinglar, ayallinglar w   y-makaninglar uq n j ng kilinglar, dedim. **15** Xundak boldiki,  zlingining suyik stini bilip k lojanlikimiz d xm nlarning kulio a yetip baro aq, xuningd k Huda ularning suyik stini bitqit kilooq, biz h mmimiz sepilno a kaytip, h rbirimiz  sli ix ornimizda ixni dawamlaxturiw rduk. **16**  n  xu qao din baxlap hizmatkarlimning yerimi ix bilan boldi, yerimi kolio a n yza, kəlkan, okya tutkan, dobulo a-sawut kiyg n halda y r xti. Sardar- m ldarlar sepilni onxawatkan barlik Y huda j m tdikil rning ar sida turdi. Həm y kl rni toxuwatkanlar həm ularo a y k artiwatkanlarnu bir kolida ixlap, bir kolida yaro lirini qing tutuxkanidi. **18** Tamqilarning h rbiri b lliriga

qiliq-hanjorlarini askan halda [sepilni] yasawatatti; kanayqi bolsa yenimda turatti. **19** Mən mətiwərlər, əməldarlar və baxça həlkkə: — Bu quruluş nəhayiti qong, dairisi kəng; biz həmmimiz sepilda bələk-bələklər boyiqə tarkilip ixləp, bir-birimizdin yiraq turuwatimiz. **20** Xunga məyli kəyərda bolinglar, kanay awazini anglisanqlarla, biz bar xu yərgə kelip yiojilinglar; Hudayimiz biz üqün jəng qilidu, — dedim. **21** Biz ənə xu tərəkidə ixliduk; həlknin yerimi tang atkəndin tartip yultuz qikkuqə nəyilirini qing tutup turuxti. **22** U qaoqda mən yənə həlkkə: — Həmməylən əz hizmətkari bilən keqini Yerusalemoğa kirip etküzsun, xundak bolsa ular keqisi bizning muhəpizəttəqilikimizni qilidu, kəndüzi ixləydu, dedim. **23** Xundak kilip ya mən, nə kerindaxlirim, ya hizmətkarlimirim yaqi manga əgəxkən muhəpizəttəqlərnin heqəyisii kiyimlirini selixmidi; hər biri hətta suqə barəandimu əzining yaraqlirini eliwalatti.

5 U qaoqda halayik və ularning hotunliri əz kerindaxliri boləqan Yəhudalar üstidin xikayət kilip kattik dad-pəryad kətürüxti. **2** Bəzilər: — Biz wə oqul-qizlirimizning jan sanimiz kəp, kün kəqiriximiz üqün toyoqudək axlik almisək bolmaydu, deyixti. **3** Yənə bəzilər: — Biz aqarqiliktə qəloqan waqtimizda axlik elip yəymiz dəp etizlirimiz, üzümzarliklirimizni wə eylirimizni rənigə berixkə məjbur bolduk, deyixti. **4** Wə yənə bəzilər: — Padixahning etizlirimiz wə üzümzarliklirimiz üstigə saləqan baj-selikin tapxuruxkə pul kəzər alduk. **5** Gərqə bədənlirimiz kərinaxlirimizning bədənlirigə, pərzəntlirimiz ularning pərzəntlirigə ohxax bolsimu, lekin oqul-qizlirimizni qul-dədək boluxkə tapxuruxmay amalmiz bolmide; əməliyəttə qizlirimizdin bəziləri allikəqan dedək bolupmu kətti; ularni bədəl tələp hərlikkə qikrixkə kurximiz yətmide, qünki bizning etizlar wə üzümzarliklirimiz hazır baxqilarning kolididur, — deyixti. **6** Mən ularning dad-pəryadlirini wə eytkən bu gəplirini angliqəndin keyin kattik oşəzəpləndim. **7** Kənglümdə birər kur oyliniwaləqəndin keyin, mətiwərlər bilən əməldarlarni əyibləp: — Silər əz kərinaxliringlarəqə kəzər bərip ularin əsüm alidikənsilər-hə! — dəp tənbiş bərdim. Andin ularning səwəbidin qong bir yiojün eqip **8** ularni: — Biz küqimizning yetixiqə yat tapilərgə setiwetilgən kərinaxlirimiz Yəhudalarni kəyturup setiwalduk, lekin silər bizni ularni kəyturup setiwalsun dəp kərinaxliringlarni yənə setiwətməqə boluwatamsilər? — dəp əyibliwidim, ular dəydiqə qəp tapalmay, xük turup qaldı. **9** Andin mən ularəqə yənə: — Silərnin bu kiləqinlar kəmlaxmaptu. Silər düxmənlirimiz boləqan tapilər aldida bizni ahanətkə qaldurmay, Hudayimizning qorqunqida mangsanglar bolmasmidi? **10** Mənmü, kərinaxlirim wə hizmətkarlimirim ularəqə pul wə axlik ətnə bərip turup əsüm əlsək alattuk! Silərdin ətünimən, mundaq əsüm elixtin wəz keqəyli! **11** Ətünip qalay, silər dəl bəgün ularning etizlirini, üzümzarlik, zəytunzarlik wə əylirini kəyturup beringlar, wə xuningdək silər ularin ündürüwaləqan pul, axlik, yengi məy-xarab wə yengi zəytun maylirining əsümini ularəqə kəyturup beringlar, dedim. **12** Ular: — Kəyturup bərimiz, əmdi ularin heq əsüm əlməymiz; sili nemə desilə, biz xundak qilimiz, deyixti. Mən kahinlarni qəkirtip kelip, ularni bu wədə boyiqə xundak ijrə kilixkə kəsəm iqküzdü. **13** Mən tonumning pəxini kəqip turup: — Kim muxu wədini ədā qilmisə, Huda xu yol bilən uning əzini əz əyidin wə mal-mülkidin məhrum kilip kəkiwətsun! Xu yol bilən uning həmmə nemisi kuruqdilip qəloqə qəkiwətilsun! — dedim. Pütkül jamaət birdək: «Amin!» deyixti həm Pərwərdigarəqə Həmdusana oquxti. Andin kəpqlik wə wədisi boyiqə deginidək

qilixti. **14** Xuningdək, Yəhudiə zeminida ularəqə waliy boluxkə tikləngən kündin buyan, yəni padixah Artəhxaxtaning yigirminqi yilidin ottuz ikkinqi yiliojiqə boləqan on ikki yil iqidə nə mən, nə mening uruk-tuqənlirim waliylik nenini heq yemiduk. **15** Məndin ilgiri waliy boləqanlar həlkkə əojirqilik selip, ularin [kündilik] axlik, məy-xarab wə xuningdək kirik xəkəl kümüx elip kəlgənikən; hətta ularning hizmətkarlimirim həlknin üstidin həqəkwəzlik kilip kəlgənikən. Lekin mən Hudadin qorqidiqənim iquün undək qilmidim. **16** Mən dərwəqə sepilning quruluxiqə bilən berilgəqə, biz hətta birər etiznimu setiwalmiduk; mening barlik hizmətkarlimirimmu quruluxtə ixləxkə xu yərgə yiojilatti. **17** Ətrəpimizdikə yat əllərdin bizning yenimizəqə kəlgənlərdin bələk, mening bilən bir dastihanda oşizə yəydiqənlər Yəhudiylər wə əməldarlardin bir yüz əllik kixi idi. **18** Hərküni bir kala, hillənoqan altə koy təyyarlinatti, yənə mənə bəzi uqar kuxlar təyyarlinatti; hər on künde bir kətim hərhil mol məy-xarab bilən təminlənətti. Xundək bolsimu mən yənə «waliy neni»ni tələp qilmidim; qünki quruluş İxi həlknin üstidiki əojir yük idi. **19** — Aş Hudayim, mən muxu həlq iquün kiləqan barlik iximni yad atkəysən, manga xapaət kərsətkəysən!

6 Xundək boldiki, Sanballat, Tobiya, əərb boləqan Gəxəm wə düxmənlirimizning qəloqan kiximi mening sepilni yengiwaxtin onqax qikqanlikimni, sepilning əmdi bəsiqlirining kəlmənoqlikəni anglap (lekin u qaoqda mən tehi sepil kəwəqlirining qənatlirini ornətmənoqandim), **2** Sanballat bilən Gəxəm mənə: — Kəsilə, biz Ono tüzənglikidiki Kəfirim kəntidə kərxəyli! — dəp ədəm əwəptu. Əməliyəttə ular mənə kəst kiləmqəni iken. **3** Xungəlxəkə mən əqlirəni əwətip: — Mən uluq bir ix bilən xuəqulliniwatqanlikimdin silər tərəpkə qüxməymən. Mən kəndəqmü silərnin kəxinglarəqə barimən dəp, ixni taxlap uni tohtitip qoyay? — dedim. **4** Ular udə tət kətim muxu tərəkidə ədəm əwətti, mən hər kətim xundək jawap bərdim. **5** Andin Sanballat bəxinqi kətim xu tərəkidə əz hizmətkariəqə pəqətlənmigən hətni qəloqə tutkuzup əwətiptu. **6** Hətta: «Hərkəysi əllər arisidə mundaq bir gəp tarkilip yüridu, wə Gəxəmmu xundək dəydu: — Sən wə Yəhudalar birgə isyan kərtürməqəni ikənsilər; xunga sən sepilnimu yengiwaxtin onqaxkə kirixipsən; eytxilarəqə kərioqanda sən əzüngni ularəqə padixah kiləmqənikənsən. **7** Sən yənə Yerusalemdə əzüng toqrluk; «Mana, Yəhudiyədə əzimizning bir padixahimiz bar!» dəp jar selip təxwəq kilixkə birnəqə pəyoşəmbər koyupşən. Əmdi bu gəplər səzsiz padixahning kulixiqə yetip bayan qilinidu. Xunga, kəlgin, biz birlikte məslihtəlixiwəlayli» deyilgənikən. **8** Mən uningə: «Sən eytkən ixlər heqəqəqan kilinoqan əməs; bular bəki əz kənglüngdin oyduqəp qikəroqin, halas» dəp jawap kəyturdu. **9** Əməliyəttə, ular: «Muxundək qilsək ularning qəli məşqursizlinip, quruluş ixi ədā qilinmay qalidu!» dəp oylap bizni qorqətməqəni idi. — «Əmdi mening kolunni ixtə tehimu küqləndürgəysən!». **10** Məhətabəlnin nəwrisi, Deləyaning oqjli Xəməyə əzini əz əyigə qəmiwaləqəndi; mən uning əyigə kəlsəm u: — Biz Hudaning əyidə, ibadəthanining iqidə kərxəyli wə ibadəthanining dərwəza qənatlirini etip koyayli; qünki ular seni əltürgəli kelidu; xühhisizki, keqisi kelip seni əltürməqəni boldi! — dedi. **11** Mən: — Manga ohxax bir ədəm kəndəqmü kəqip kətsun? Məndək bir ədəm jenimni kutkuzimən dəp kəndəqmü ibadəthanioqə kiriwəloqədkəmən? Mən hərgiz u yərgə kiriwəlməymən! — dəp jawap bərdim. **12** Qünki mən qərisəm, uning Huda tərpidin əwətilgən əməs, bəki Tobiya bilən Sanballat tərpidin setiwəlinip, manga zəyan yətküzməqəni bolup bu bəxəət bərgənləqigə kəzüm yətti. **13**

Uni setiwelixediki məqsət, meni qorqutub, xularning deginidək qiloquzup gunah kilduruxtin ibarət idi. Xundak qilojan bolsam, namimni buloqap meni qarilaxka xikayat qilalaydiojan bolatti. **14** — «Aḥ Huda, Tobiya bilan Sanballatni esingda tutub, ularning qilojanlirioqça yarixa ez bexiqoç yanduroqaysən, xundakla meni qorqatmaqçı boloxan ayal pəyoqəmbər Noadiya bilan baxka pəyoqəmbərləningmu qilojanlirini ez bexiqoç yanduroqaysən!». **15** Elul eyining yigirmə bəxiqçi küni sepil pütüti, pütün qurulukça əllik ikki kün wəqit kətti. **16** Xundak boldiki, düxmənlirimiz buningdin həwər taptı wə ətrapimizdiki barlıq əllər qorqub ketixti; ez nəziridə həywti bək qüxüp kətti wə bu [quruluxni] Huda yimizing Özı elip baroqan ix ikənlikini bilip yətti. **17** Xu künlərdə Yəhudiyədiki mətiwərlər Tobiyaqoç nuroqun hət yazdı, Tobiya mu ularoqça jawabən daim hət yezip turdı. **18** Qünki Yəhudiyədə Tobiyaqoç baqşilini qelip, qəsəm iqqən nuroqun kixilər bar idi; qünki u Arahning oqılı, Xəkanianing küy'oqılı idi, həmədə uning oqılı Yohanan Bərxianing oqılı Məxullarning qizini hotunluqqa aloqanidi. **19** Xuningdək ular yənə mening aldımda pat-pat Tobiyaning yaxxi ixlirini tiloqça elip qoyuxatti həm mening gəplirimnimu uningqoç yətküzüp turuxatti; Tobiya bolsa manga pat-pat təhdit selip hət yezip turatti.

7 Sepil onqxilip bolub, mən dərwezilarni ornitip, dərwezawənlərnə, oqəzəlkəxlərnə wə Lawiyərnə bekixip təyinligəndin keyin xundak boldiki, **2** Mən inim Hənanı bilən qəl'e sərdari Hənanianı Yerusalemnı baxkuruxqça koydum; qünki Hənanıya ixənqlik adəm bolub, Hudadin qorquxta kəp adəmlərdin exip ketətti. **3** Mən ularoqça: — Kün issioqçu Yerusalemnıng kowuqlıri eqilmisun; kowuqlarınng qanatlıri etilgəndə, baldaklar taqaloqan wəqitliridimü dərwezawənlər yenidə turub kəzət qılısun; xuningdək Yerusalemdə turuwatqanlardın qarawullar kəzət nəwətlirigə koyulub bektilisun; hər bir adəm əzəning bir kəzətiğə məs'ul bolsun, xundakla hər birinin kəzəti ez əyininə udulidə bolsun, dəp tapilidim. **4** Xəhər qoqç həm kəngri boləjini bilən aḥalə az, əylər təhi selinmioqanidi. **5** Huda yim kənglümgə mətiwərlər, əmədarlar wə həlkning hər birini nəsbənamisi boyiqə royhətkə elixka ularni yəyoqç niyitini saldı. Mən əwəw birinçi kətim qaytip kəlgən adəmlərinng nəsbənamisini aptım, uningdə mundak pütülgənidi: — **6** Təwəndikilər Yəhudiyə əlksidikilərdin, əsli Babil padixahı Nebokadnasar tərpidin sürgün qilinioqanlardın, Yerusalemdə Yəhudiyəgə qikip, hər biri ez xəhirlirigə kətti: — **7** Ular Zərubbabəl, Yəxua, Nəhəmiya, Azariya, Raamiya, Nahamani, Mordikay, Bilxan, Mispəət, Bigway, Nəhəm wə Baanahlar billə qaytip kəldi. Əmđi İsrail həlkning iqidiki ərkəklərinng sani təwəndikiqə: — **8** Paroxning əwladlıri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **9** Xəfatianing əwladlıri üç yüz yətmix ikki kixi; **10** Arahning əwladlıri altə yüz yətmix bəx kixi; **11** Pahat-Moabning əwladlıri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladlıri ikki ming səkkiz yüz on səkkiz kixi; **12** Elamning əwladlıri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **13** Zattuning əwladlıri səkkiz yüz qırık bəx kixi; **14** Zakkayning əwladlıri yəttə yüz atmix kixi; **15** Binnuiyning əwladlıri altə yüz qırık səkkiz kixi; **16** Bibayning əwladlıri altə yüz yigirmə səkkiz kixi; **17** Azgadning əwladlıri ikki ming üç yüz yigirmə ikki kixi; **18** Adonikamning əwladlıri altə yüz atmix yəttə kixi; **19** Bigwayning əwladlıri ikki ming atmix yəttə kixi; **20** Adinning əwladlıri altə yüz əllik bəx kixi; **21** Həzəkianing jəmətidin boləjan Aternə əwladlıri toqşan səkkiz kixi; **22** Həxumning əwladlıri üç yüz yigirmə səkkiz kixi; **23** Bizayning əwladlıri üç yüz yigirmə tət kixi; **24** Hərifning əwladlıri bir yüz on ikki kixi; **25** Gibeonning əwladlıri

toqşan bəx kixi; **26** Bəyt-Ləhəmliklər bilən Nitofaliklər jəmiy bir yüz səksən səkkiz kixi; **27** Anatotluqlar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **28** Bəyt-Azməwətlilər qırık ikki kixi. **29** Kiriət-yearimliklər, Kəfirahliklər wə Bəərotluqlar bolub jəmiy yəttə yüz qırık üç kixi; **30** Ramahliklər bilən Gebaliklər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **31** Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **32** Bəyt-Əlliklər bilən ayiliklər jəmiy bir yüz yigirmə üç kixi; **33** İkinçi bir Nebodikilər əllik ikki kixi; **34** İkinçi bir Elamning əwladlıri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **35** Hərimning əwladlıri üç yüz yigirmə kixi; **36** Yeriholuqlar üç yüz qırık bəx kixi; **37** Lod, Hədid wə Ononing əwladlıri jəmiy yəttə yüz yigirmə bir kixi; **38** Sinaahning əwladlıri üç ming toqquz yüz ottuz kixi. **39** Kaḥinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədəyaning əwladlıri toqquz yüz yətmix üç kixi; **40** İmməning əwladlıri bir ming əllik ikki kixi; **41** Paxhurning əwladlıri bir ming ikki yüz qırık yəttə kixi; **42** Hərimning əwladlıri bir ming on yəttə kixi. **43** Lawiyərnəning sani təwəndikiqə: — Hodwahning əwladlıridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəning əwladlıri yətmix tət kixi. **44** Oqəzəlkəxlərdin: — Asafning əwladlıri bir yüz qırık səkkiz kixi. **45** Dərwəziwənlərinng nəslidin: — Xallumning əwladlıri, Aternə əwladlıri, Talmonning əwladlıri, Akkubning əwladlıri, Hatitaning əwladlıri bilən Xobayning əwladlıri jəmiy bir yüz ottuz səkkiz kixi. **46** İbadəthana hizmətkarlıri təwəndikiqə: — Zihaning əwladlıri, Hasufaning əwladlıri, Tabaotning əwladlıri. **47** Kirosoning əwladlıri, Siyaning əwladlıri, Padonning əwladlıri, **48** Libanahning əwladlıri, Həgabahning əwladlıri, Xalmayning əwladlıri, **49** Hənanning əwladlıri, Giddəlning əwladlıri, Gaḥarning əwladlıri, **50** Reayahning əwladlıri, Rəzinning əwladlıri, Nikodaning əwladlıri, **51** Gazzamning əwladlıri, Uzzaning əwladlıri, Pasiyaning əwladlıri, **52** Bisayning əwladlıri, Məunimning əwladlıri, Nəfussəsimning əwladlıri, **53** Bəkbukning əwladlıri, Həkufaning əwladlıri, Harhurning əwladlıri, **54** Bazlitning əwladlıri, Məḥidəning əwladlıri, Harxaning əwladlıri, **55** Barkosning əwladlıri, Siseraning əwladlıri, Temahning əwladlıri, **56** Nəziyaning əwladlıri bilən Hatifaning əwladlıridin ibarət. **57** Sulaymanning hizmətkarlırinng əwladlırinng sani təwəndikiqə: — Sotayning əwladlıri, Sofəətning əwladlıri, Peridaning əwladlıri, **58** Yaalaning əwladlıri, Darkonning əwladlıri, Giddəlning əwladlıri, **59** Xəfətiyaning əwladlıri, Hattilning əwladlıri, Poqəət-Həzəibaimning əwladlıri bilən Amonning əwladlıridin ibarət. **60** İbadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkari boləjanlarning əwladlıri jəmiy üç yüz toqşan ikki kixi. **61** Təwəndiki kixilər Təl-Melah, Təl-Harxa, Kerub, Addon, İmmərdin kəlgən bolsimu, ləkin ular əzlinəng atla jəmətinəng yəki nəsbəninng İsrail adimi ikənlikini ispatlap bərləmdi. **62** Bəyt Dəlayaning əwladlıri, Tobiyaning əwladlıri wə Nikodaning əwladlıri bolub, jəmiy altə yüz qırık ikki kixi; **63** Kaḥinlardın Habayaning əwladlıri, kozning əwladlıri bilən Barzillayning əwladlıri bar idi; Barzillay Gileadlık Barzillayning bir qizini aloqəqka ularning eti bilən atloqanidi. **64** Bular jəmətinəng nəsbənamisini izdəp tapalmıdı; xunga ular «napak» hesablinip kaḥinliktdin kalduruldı. **65** Waliy ularoqça: — Urim wə tummimni kətürgüçi kaḥin arimızda hizməttə boləquqə «əng muqəddəs yiməklilər»gə əoçiz təgküzməysilər, dedi. **66** Pütün jəmət jəmiy qırık ikki ming üç yüz atmix kixi; **67** Buningdin baxka ularning yənə yəttə ming üç yüz ottuz yəttə qul-dedik bar idi; yənə ikki yüz qırık bəx ər-ayal oqəzəlqisi bar idi. Ularınng yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz qırık bəx qeqiri, **69** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **70** Jəmət kattıwaxlıridin bəziliri [İbadəthana] quruluxi üçün

hadiyalarini takdim kildi; waliy hazinega ming darik altun, aʼllik das wa bax yuz ottuz kur kahin toni takdim kildi; **71** jomat kattiwaxliridin baziliri quruxul hazinisiga yigirma ming darik altun, ikki ming ikki yuz mina kumux; **72** halkning qalojini yigirma ming darik altun, ikki ming ikki yuz mina kumux, atmix yetta kur kahin tonini takdim kildi. **73** Xuningdin keyin kahinlar, Lawiyalar, darwaziwonlar, ojazelxoxlar wa bir kism halk qoxulup, ibadethana hizmatkarliri, xundakla qalojan Israil halkining hammissi ez xaharlirigə makanlasti.

8 Yettinchi ayoga kalganda, Israillarning hammissi ez xaharligə kelip orunlixip boldi. Bu qaoqda pütün halayik huiddi bir adamdak bolup «Su kowuki» aldidiki maydanoga yiojilip, tawratxunas Əzradin Pərwədigarning Musaning wastisi bilən Israiloqa tapiloyan Təwrat-kanun kitabini kultürxni tələp kildi. **2** Yettinchi ayning birinchi kuni kahin Əzra Təwrat-kanun kitabini jamaatka, yəni ər-ayallar, xundakla anglap qüxinələydiyan barlik kixilarning aldioga elip qikti; **3** «Su kowuki»ning aldidiki maydanda, ətigəndin qüxkiqə, ər-ayallaroga, xundakla anglap qüxinələydiyan kixilərgə oqup bərdi. Pütkül jamaatning kulakliri Təwrat-kanun kitabidiki sezlərdə idi. **4** Təwratxunas Əzra məhsus muxu ixka hazirlənoyan yaqsaq munbərgə qikipturdi; uning ong təripidə turəjini Mattitiya, Xema, Anayah, Uriya, Hilkija bilən Maaseyahlar idi; sol təripida turəjini Pidaya, Mixael, Malkiya, Haxom, Haxbaddana, Zəkəriya bilən Məxullam idi. **5** Əzra pütkül halayiqning kez aldidiki kitabni aqti, qünki u pütün halayiqtin egizdə turatti; u kitabni aqkanda, barlik halayik ormidin kopti. **6** Əzra uluq Huda boləjan Pərwədigaroga mədhiyələr oquwidi, barlik halayik kollirini ketürüp jawaban: «Amin! Amin!» deyixti; andin tizlinip, pixonisni yərgə yeqip, Pərwədigaroga səjdə kildi. **7** Andin keyin Lawiyalardin Yəxuya, Bani, Xəbəbiya, Yamin, Akkub, Xabbitay, Hodiya, Maaseyah, Kelita, Azariya, Yozabad, Hənan wa Pelayalar halayiqka Təwrat qanunini qüxəndürdi; jamaət erə turatti. **8** Ular jamaatka kitabtin Hudaning Təwrat-kanunini jaranglik oqup bərdi wa oquloqəni qüxinəwəlixə üqün uning mənisni wa əhmiyiti toqrisida enik təbir bərdi. **9** Waliy Nəhəmiya bilən tawratxunas kahin Əzra wa həlkə qanunning mənisini əgitiydiyan Lawiyalar pütkül jamaatka: — Bügün Hudayinglar boləjan Pərwədigaroga atəlojan muqəddəs kündür, yioja-zar kilmanglar! — dedi. Qünki halayiqning hammissi Təwrat qanunidiki sezləni anglap yioja-zar kiliptetixkənidi. **10** Andin [Nəhəmiya] ularoga: — Silər berip nazu-nemətləni yəp, xərbətləni iqinglar, əzigə [yiməq-iqmək] təyyarliyalmiyojanlaroga yemək-iqmək bəlipt beringlar; qünki bügün Əbbəmisigə atəlojan muqəddəs bir kündür. Ojəmkin bolmanglar; qünki Pərwədigarning xadliki siləring küqünglardur, dedi. **11** Lawiyalarmu: — Bügün muqəddəs kün boləqaqka, tinqlininglar, ojəmkin bolmanglar! — dəp jamaətni tinqləndürdi. **12** Jamaət qaytip berip, yəp-iqixti, baxqilarojimu yimək-iqmək üləxtürüp bərdi, xad-huramlikka qəmdə; qünki ular berilən təlim sezlirini qüxəngənidi. **13** Ətisi halayik iqidiki kəbilə kattiwaxliri, kahinlar wa Lawiyalar tawratxunas Əzraning yenioqa yiojilip, Təwrat qanunidiki sezləni təhimu qüxinip pəm-parəsətkə erixməki boldi. **14** Ular Təwrat qanunida Pərwədigar Musaning wastisi bilən Israillaroga yettinchi aydiki heyttə kəpilərdə turuxi kerəkliki pütülgənlikini ukti, **15** xundakla əzliiri turuwatqan barlik xəhərlərdə wa Yerusalemdə: «Silər taqjka qikipt, zəytun xehi bilən yawa zəytun xahlirini, hadas əjmə xahlirini, horma dərəhlirining xahlirini wa yopurmakliri barəksən dərəh xahlirini əkilip, Təwratqa yeziləjindək kəpiləni yasanglar» degənlikini tarkipt jarakalaxni buyrojanlikini ukti. **16** Xuning bilən halayik qikipt

xah əkilip əzliiri üqün, hərbi əylirining əgzilirdə, hoylilirdə, Hudaning eyidiki hoylilərdə, «Su kowuki»ning qong maydanida wa «Əzraim dərəwazisi»ning qong maydanida kəpiləni yasap tiktə. **17** Sürğünlükün qaytip kəlgən pütkül jamaət kəpiləni yasap tiktə wa xundakla kəpilərgə jaylasti; Nunning oşli Yəxuaning künliridin tartip u küngiqa Israillar undak kilipt bəqmiojanidi. Həmməylən kattik huxal boluxti. **18** Birinchi kündin ahirki küngiqa [Əzra] hərkiuni Hudaning Təwrat-kanun kitabini oqudi. Ular yetta kün heyttə otküzdi; səkkizinchi küni bəlgilimə boyiqə təntənəlik ibadət yiojilixi otküzüldi.

9 Xu ayning yigirma tətinqi küni Israillar roza tutup, boz kiyip, üsti-bexioqa topa qaqqan halda yiojildi; **2** Israil nəslə əzliirini barlik yat tapilərdin ayrip qikti, andin erə turup əzliirining gunahlirini wa ata-bowilirining otküzəgə bəhliklikirini etirap kildi. **3** Ular u künnig tətinq biridə əz yeridə turup əzliirining Hudasi boləjan Pərwədigarning Təwrat-kanun kitabini oqudi; künnig yəna tətinq biridə əzliirining gunahlirini tonudi wa Hudasi boləjan Pərwədigaroga səjdə kildi. **4** Lawiyalardin Yəxua, Bani, Kadmiyəl, Xəbəniya, Bunnə, Xəbəbiya, Bani wa Kenanilar pələmpəylərdə turup əzliirining Hudasi boləjan Pərwədigaroga ünlik awaz bilən nida kildi. **5** Lawiyə Yəxua, Kadmiyəl, Bani, Haxabiniya, Xəbəbiya, Hodiya, Xəbaniya wa Pitahiyalar: «Ornunglardin qopur Hudayinglar boləjan Pərwədigaroga əbədil-əbədigə təxəkkür-mədhiyə kayturunglar» — dedi wa mundak [dua-həmdusana uqudi]: — «[I Huda], insanlar Sening xanu-xəwəkətlik naminəni uluqlisun! Bərhək, barlik təxəkkür-mədhiyələr naminəni yetixməydu! **6** Sən, pəqət Sənla Pərwədigardursən; asmanlarni, asmanlarning asminini wa ularning barlik koxunlirini, yəp wa yəp üstidiki həmmiini, dengizlər wa ular iqidiki həmmiini yaratqıqudursən; Sən bularning həmmisigə həyatlik bərgüqisən, asmanlarning barlik koxunliri Səngə səjdə kılıoqudu. **7** Sən bərhək Pərwədigar Hudadursən, Sən Abramni talliding, uni Kaldiyəning Ur xəhəridin elip qiktinq, uninoqə İbrahəim degən nəmi ata kilding. **8** Sən uning kəlbining Əzünggə sadik-ixənqilik ikənlikini kərtüp, uning bilən əhdə tüzüp Kanaaniylarning, Hittiyalarning, Amoriylarning, Pərizziyləning, Yəbusiyalarning wa Girgaxiyalarning zemini uning əwladlirioqta təkdim kilipt berixni wəhdə kilding; Sən həkkəni boləjanlikding, sezlirini ixka axurdung. **9** Sən ata-bowilirimizning Misirdə jəbir-zulum qəkiwatqanlikini kərtüp, ularning Kizil dengiz boyidiki nalisioga kulak salding. **10** Sən Misirliklarning ularoga qandak yooqanqilik bilən muamilə kılıoqanlikini bilginəndin keyin Pirəwn, uning barlik hizmətlirini wa uning zemindiki barlik həlkə məjizilik aləmətə wa karamətləni kərsitip, Əzüng üqün bügüngə qədar səklinip keliwatqan uluq bir nam-xəhərtəni tikliding. **11** Sən yəna [ata-bowilirimiz] aldidə dengizni bəlipt, ular dengizning otturisdin kuruq yəp üstidin mənəp otti; ularni qooqlap kəlgənləni qongkur dengiz tegigə taxlap oşərk kiliwəttinq, huiddi juxkuluq dengizoga taxlanəjan taxtək oşərk kilding. **12** Sən ularni kündüzi bulut tüwruki bilən, keqisi ot tüwruki bilən yetəkliding, bular arqilik ularning mangidiyan yolini yorutup bərdinq. **13** Sən Sinay təşioqə qixitüp, asmanda turup ular bilən sezləxip, ularoga toşra həküm, həkiki yəxənqilik qanunlar, yaxhi bəlgilimilər wa əmrləni ata kilding. **14** Sən ularoga Əzüngning muqəddəs xabat künnəni tonuttinq, kulung Musaning wastisi bilən ularoga əmrlər, bəlgilimilər wa Təwrat qanunini tapiliding. **15** Sən ularoga aq qaloqanda yesun dəp asmandin nan, ussioqanda iqsun dəp qoram taxtin su qikipt bərdinq; Sən ularoga bərxəkə kolungni kərtitüp qəsəm kılıoqan əxu zemini kirip iglənglar, dedinq. **16** Lekin ular, yəni ata-bowilirimiz məşurulinipt,

boyni kattiklik kilip əmrliringgə kulak salmidi. **17** Ular itaət kilixni rət kildi, Sening ularning otturidida yaratkan karamət mejjiliringni yad ətmidi, bəlki boyni kattiklik kildi, asiylilik kilip, kul kilinoqan jayoqa kətməkqi bolup, öz aldioqa yolbaxqi tiklidi. Lekin Sən əpuqan, mehİR-xəpəklik həm rəhİmdil, asan qəzəplənməydoqan, zor mehİR-muħəbbətlik Təngridursən; xunga Sən ularni taxliwətmiding. **18** Ular hətta tehi əzliřigə bir kuyma mozayni yasap: «Mana bu silərni Misirdin elip qıkkən ilaħ!» deřan waqtida həm kattik kupurluk kılıoqında, **19** Sən tolimu rəhİmdil bolənlıřiqing üqün ularni yənila bayawanda taxlap koymiding; kundüzi bulut tüwrüki ularning üstidin neri kətməy, ularoqa yul baxlidi; keqisi ot tüwrükümü ularđin neri kətməy, ularoqa nur berip, mangidoqan yolini kərsətti. **20** Sən Əzüngning mehİribanə Rohıngni qıxürüp ularoqa təlim bərding; Sən ularning yeyiçi üqün «manna»ni ayimiding, usuzlukıni kandurux üqün suni bərding. **21** Sən ularni bayawanda kirik yil kəmpad kəlding; heqnemisi kəm bolmıdı, kiyimliri konirimidi, putlirimu ixximidi. **22** Sən padixahlıqlar wə taipiləni ularning kılıoqa bərding, buləni ularning zeminiə qəqralar kilip bərding. Xuning bilən ular Siħon padixahıng zeminiə, Həxbonning padixahıng zeminiəni wə Baxan padixahı Ogning zeminiəni ıgildi. **23** Sən ularning pərzənt-əwladlirini asmandiki yultuzlardək awuttung; Sən ularni atə-bowiliriəqa: «Silər bu zeminiə ıgıləxkə uningə qiringlar» dəp təkdım kiləoqan zeminoqa baxlap kirding. **24** Ularning əwladliri kirip u zeminiəni ıgildi; Sən u zeminda turuwatkan Kənaan əhalisini ularoqa bəkindurdung həm zemindiki padixahləni wə ularning kəbilə-qowmlirini: «Silər ularoqa halioqanqə muamilə kilinglar» dəp ularning kılıoqa tapxurdung. **25** Ular mustəhkəm xəhərləni, munbət yərləni ixoqal kilip, hərhil esil buyumlaroqa toloqan əylərgə, kolap koyuloqan kuduklaroqa, üzümzarlıqlar, zəytnuluklar wə intayin kəp mewilik dərəhlərgə ıgə boldi; yəp-iqıp səmrip, Sening zor mehİribanlıřıgındin səyünüxtil **26** Lekin ular gədənəkəxlilik kilip Seningdin yüz örüp, Təwrat qanunungni arkiəsoqa taxlidi, ularni yeningəqa yandurmək üqün əgəh-guwaħlık yətküzgən pəyoqəmbərliriniğni öltürüp əxəddi kupurluk kildi. **27** Xunga Sən ularni jəbir-zulum saləoqılarıning kılıoqa tapxurdung, dərwaqə ular ularni kiyimidi; ular kiyələoqan waqtılirida Sanga yalwuruxqanıdi, Sən asmanlarda turup ularoqa kulək salding, zor rəhİmdillıřıqing boyiqə ularoqa kutkuzoquqıləni əwəttəting, ular buləni əzgüqıləning kolidın kutkuzatti. **28** Lekin ular aramlıqkə erixkəndin keyin yənə Sening aldingda rəzililik kilixkə baxlıwidi, Sən ularni yənə dıxmənliriniğni kılıoqa tapxurdung, ular ularning üstidin həkümranlık kildi; ular yənə Sening aldingda nalə-pəryət kilixıwidi, Sən asmanlarda turup kulək selip, rəhİmdillıřıqing boyiqə ularni yenix-yenixlap kutkuzding. **29** Sən ularni Əzüngning Təwrat-qanunungə qaytxıka əgəħlandurdung; lekin ular məořurlinip, əmrliringgə kulək salmidi, həkümliriniğ aldidə gunaħ kildi (insan həkümliriniğgə əməl kilsə, ular xu səwəbtin həyatta bolidu). Ular jahillik bilən boynini toloqap, gədənəkəxlilik kilip sanga kulək selixni rət kildi. **30** Ularoqa uzun yil səwr-təkət kilding, Rohıng pəyoqəmbərliriniğning wastisi bilən əgəh-guwaħlık bərgən bolsimu, ular yənila kulək salmidi; xunga Sən ularni hərkəysi əl-yurtlardiki taipiləning kılıoqa tapxurdung. **31** Ĥalıbuki, Sən zor rəhİmdillıřıqing tüpəylidin ularning nəslini pütünləy qurutuwatmiding həm ularni taxliwətmiding; qünki Sən mehİR-xəpəklik həm rəhİmdil Təngridursən. **32** Əmdi aħ Hudayimiz, əhdəngdə turup əzgerməs muħəbbitingni kərsitidoqan uluq, kudrətlik wə dəħxətlik Təngri, əmdi Seningdin bizning, padixahlirimizning

wə əmiririmizning, kaħinlirimizning, pəyoqəmbərlirimizning, atə-bowilirimizning xundakla Əzüngning barlık həlkingniğni Asuriyə padixahıning zamanidin buyan bügüingə bəximizoqa qıxkən barlık əzab-oqubətləni kiçik ix dəp karımaslıkingni etünimiz. **33** Bəximizoqa kəlgən barlık ixta Sən adilsən; qünki Sening kılıoqning həkikət boyiqə boldi, bizning kılıoqimiz rəziliktur. **34** Padixahlirimiz, əmiririmiz, kaħinlirimiz bilən atə-bowilirimizning həmmisi Sening Təwrat qanunungə əməl kilməy, əmrliringgə wə Sening ularoqa ispatlap bərgən əgəh-guwaħlıqliriniğə heq kulək salmidi. **35** Ular Sən ularoqa muyəssər kılıoqan padixahlıqta turuxtin, ularoqa atə kılıoqan zor məmurqılıqtın wə xuningdək ularning aldioqa yayoqan bu kəng munbət zemindiki turmuxtin bəħrimən boluwatqan bolsimu, lekin ular Sening ibadət-hizmitingdə bolmıdı yaqi əzlriniğ rəzil kilmixliridin yanmıdı. **36** Mana, biz bügün kullarmız! Sən mewisi bilən nazu-nemətliridin yeyixkə atə-bowilirimizə təkdım kilip bərgən zeminda tursakmu, biz mana uningda kul bolup kəldük! **37** [Zemin] Sən bizning gunaħlirimiz üqün bizni idarə kilixkə bəkitkən padixahləroqa mol məħsulatlirini berip turidu; ular bədənirimizni həm qarwa mallirimizni əz məyliqə bəxkurup kəliwətdi; biz zor dərə-ələmdə boldük». **38** «— Biz mana muxu barlık ixlar tüpəyli muķim bir əħdini tüzip yezip qıktuk; əmiririmiz, Lawiylirimiz bilən kaħinlirimiz buningə əz məħürilirini bastı».

10 Buningəqa birinçi bolup məħür bəskənlər Ĥaqałıyaning oqılı, waliy Nəħəmiya bilən Zədəkiya idi; **2** Andin [kaħinlardın] Seraya, Azariya, Yərəmiya, **3** Paxhur, Amariya, Malkiya, **4** Hattux, Xəbaniya, Malluk, **5** Ĥarim, Mərəmot, Obadiya, **6** Daniyal, Ginnin, Baruk, **7** Məxullam, Abiya, Mıyamin, **8** Maaziyah, Bilgay, Xemayalar; ular kaħinlar idi. **9** Lawiylərdin: — Azamiyaning oqılı Yəxua, Ĥenadadning əwladliridin Binnui bilən Kadmiyə **10** wə ularning kərinədxliridin Xəbaniya, Hodiya, Kelita, Pelaya, Ĥanan, **11** Mika, Rəhob, Ĥaxabiya, **12** Zakkor, Xərəbiya, Xəbaniya, **13** Hodiya, Bani, Beninu idi. **14** Jamaət bəxliliridin: Parox, Paħat-Moab, Elam, Zattu, Bani, **15** Bunni, Azgad, Bibay, **16** Adoniya, Bigway, Adin, **17** Ater, Ĥəzəkiya, Azzur, **18** Hodiya, Ĥaxum, Bizay, **19** Ĥarif, Anatot, Nebay, **20** Mağpiyah, Məxullam, Ĥəzir, **21** Məxəzəbəl, Zadok, Yaddu, **22** Pilatiya, Ĥanan, Anaya, **23** Ĥoxiya, Ĥananiya, Ĥaxxub, **24** Ĥalloħəx, Pilla, Xobək, **25** Rəħum, Ĥaxabnah, Maaseyah, **26** Ahiyah, Ĥanan, Anan, **27** Malluk, Ĥarim, Baanaħlar idi. **28** Kəloqan həlk: — Kaħinlar, Lawiylər, dərəwəziwənlər, oqəzalkəxlər, ibadəthanining hizmətkərliri wə xuningdək əzlrini zeminlardiki taipilərdin ayrip qıqip, Hudaning Təwrat qanunioqa qaytkənləning hərbi wə ularning ayalliri wə oqul-kiz pərzəntliri qatarlık Ĥidayət tepip yorutulənləning həmmisi **29** əz kərinədxliri boləoqan mətiwərlər bilən koxulup: «Əzimizi kəroqıx qəsimi bilən əħdigə baolap, Hudaning kuli Musa arkiłi jakarlık Təwrat qanunida meņip, Rəbbimiz Pərwərdigarning barlık əmirliři, həküm-bəlgilimilirini tutup əməl kilimiz; **30** kizlirimizni bu yurttiki yat əlliklərgə yatlık kilməyimiz həm oquullirimizə qimü ularning kizlirini elip bərməyimiz; **31** bu yurttiki yat əlliklər xabat künidə mal-tawar wə axliklirini əkilip satmaqqi bolsa, xabat künliri yaqi hərəkəysi bəxkə muķəddəs künlərdimu ularđin kət'iy heqnemə setiwalməyimiz; hər yəttiņqi yili yərnı terikšiz aq kəldurimiz həm barlık kəzrləni kəqürüm kilimiz» — deyixti. **32** Biz yənə özimizgə hərbi adəm hər yili Hudayimizning əyining hizmət hirajiti üqün üqtin bir xəkəl kümüx bərixkə bəlgilimiləni bəkittik; **33** bu pul «tizilidioning təkdım nan»lar, daimiy axlik hədiyələr, daimiy kəydürmə

qurbanliklar, xabat küni bilan yengi aylardiki keydürmə qurbanliklar, kəräli bekitilgän heytlarda kilinidioqan keydürmə qurbanliklar üqün, hërhil muqəddəs buyumlar üqün, Israiloqa kafarət költüridioqan gunah qurbanlikliri üqün, xuningdək Hudayimizning eyidiki barlik hizmatlarning hirajiti üqün ixlitilsun dəp bəlgiləndi. **34** Biz yəna ata jəmətlirimiz boyiqə kaħinlar, Lawiyalar wə hək arisida qək taxlap, hər yili bəlgiləngən kərəldə Hudayimizning eyigə Təwrat qanunida pütülginidək Pərwərdigar Hudayimizning qurbangahida qalax üqün otun yətküzüp berix nəwətlirini bekittuk; **35** yəna hər yili etimizidiki tunji pixkan hösulni, həmmə mewilik dərəhlərnin tunji pixkan mewilirini Pərwərdigarnin eyigə yətküzüp berixni, **36** xundakla Təwrat qanunida pütülginidək, tunji oşlimizni wə kala, koy-oşlak padiliridin tunji qarpiyimizni Hudaning eyigə apirip, u eydə wəziyə etəwətkan kaħinlaroqa əpkelixni, **37** hərbir yengi hemirning dəsəp pixkan nanliridin birni, xundakla barlik «kəttürmə hədiyə»lirimizni təkdim kilixni, hərbil dərəhlərdin dəsəpki pixkan mewilərnə, yengi xarab, yengi zəytun meyini Hudayimizning eyining həzinə-ambarliriqə apirip berixni, yəni kaħinlaroqa yətküzüp berixni, xuningdək etizlirimizdin qikkən hösulning ondin biri boləqan əxrini Lawiyalaroqa berixni bekittuk; Lawiyalar bizning terikqilikqə tayinidioqan xəhərlirimizdin qikkən hösulning ondin biri boləqan əxrini tapxuruwalsun dəp bekittuk; **38** xuningdək, Lawiyalar qikkən hösulning ondin birini tapxuruwaləqan qəşdə Hərurning əwladliridin kaħin boləqan birni ular bilan başə bolsun, Lawiyalar əxu ondin bir ülüxning yəna ondin bir ülüxini ayrip Hudaning eyigə, uning həzinə-ambarliriqə saqlaxqə tapxursun dəp bəlgiliduk. **39** Israilar bilən Lawiyalar axliktin, yengi xarabtin, yengi zəytun meyidin «kəttürmə hədiyə» kilip muqəddəs jaydiki əswab-üskünilər saqlinidioqan həzinə-ambarlaroqa, yəni wəziyə etəyidioqan kaħin, dərəwizwən wə oşəzəlkəxlər turidioqan jayoqa tapxuruwi kerək. Biz Hudayimizning eyining həjətliridin hərgiz əzimizni tartmaymiz!

11 U qəşdə hək iqidiki əmirələr Yerusalemda turatti; qəşə puqralar qək taxlinix bilən ondin biri muqəddəs xəhər Yerusalemda olturaklixip, qəşə ondin tokkuzi baxqə xəhərlərdə olturaklaxti. **2** Əz ihtiyari bilən Yerusalemda olturaklixixkə otturiloqa qikkənləroqa bolsa, jamaət ularoqa bəht-bərikət tilidi. **3** Yəhudiya əlksisidin, Yerusalemoqa makanlixip qəşə bəg-əmirələr təwəndikidək (Israilar, kaħinlar, Lawiyalar, ibadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkarlırining əwladlıri Yəhudiya xəhərliridə, hərbiri əz təwəlikidə makanlaxqan bolsimu, Yəhudadardin wə Binyaminlardin bəziliri Yerusalemda makanlaxti): — Bularning iqidə, Yəhudadardin: — Pəwəznin əwladidin boləqan Uzziyaning oşli Ataya; Uzziya Zəkəriyaning oşli, Zəkəriya Amariyaning oşli, Amariya Xəfatiyaning oşli, Xəfatiya Maħaləlnin oşli idi. **5** Yəna Barukning oşli Maaseyah; Baruk Kol-Həzəhning oşli, Kol-Həzəh Həzayaning oşli, Həzaya Adayaning oşli, Adaya Yoaribning oşli, Yoarib Zəkəriyaning oşli, Zəkəriya Xiloning oşli. **6** Yerusalemoqa makanlaxqan barlik Pəwəz jəmətidikilər jəmiy tət yuz atmic səkkiz kixi bolup, həmmisi əzimətlər idi. **7** Binyaminning əwladliridin: — Məxullamning oşli Sallu; Məxullam Yoədnin oşli, Yoəd Pidayaning oşli, Pidaya Kolayaning oşli, Kolaya Maaseyahning oşli, Maaseyah İtiyalning oşli, İtiyal Yəxayaning oşli. **8** Uningoqa əgəxənlər, Gəbbay wə Səllay idi; xularoqa munasiwətlək jəmiy tokkuz yüz yigirmə səkkiz kixi idi. **9** Zikrining oşli Yoel ularni baxquridioqan əməldər idi; Sinuahning oşli Yəhuda xəhərnin muawin həkimi idi. **10** Kaħinlardin: — Yoaribning oşli Yədaya

bilən Yəkin, **11** xundakla Hudaning eyining bax oşjidari Seraya; Seraya Hilkıyaning oşli, Hilkıya Məxullamning oşli, Məxullam Zadokning oşli, Zadok Merayotning oşli, Merayot Ahitubning oşli idi; **12** yəna uning kərindaxliridin ibadəthanidiki hizmətə boləqanlardin jəmiy səkkiz yüz yigirmə ikki kixi bar idi; yəna Yəroħamning oşli Adaya bar idi; Yəroħam Pelaiyaning oşli, Pelaiya Amzing oşli, Amzi Zəkəriyaning oşli, Zəkəriya Paxhurning oşli, Paxhur Malkiyaning oşli idi; **13** uning kərindaxlirining həmmisi jəmət baxlıki bolup, jəmiy ikki yüz kırık ikki kixi idi; yəna Azarəlnin oşli Aməxsay bar idi; Azarə Ahzayning oşli, Ahzar Məxillimotning oşli, Məxillimot İmməning oşli idi; **14** yəna ularning kərindaxliridin, palwan-əzimətlərdin, jəmiy bir yüz yigirmə səkkiz kixi bar idi; Gedolimning oşli Zabdiyə ularni baxquridioqan əməldər idi. **15** Lawiyalardin: — Həxxubning oşli Xəmayə bar idi; Həxxub Azrikamning oşli, Azrikam Həxabiyaning oşli, Həxabiya Bunnining oşli idi; **16** yəna Lawiyalarning qəbilə baxlıkliri boləqan Xəbbitay bilən Yəzəbad bolup, Hudaning eyining texidiki ixlaroqa məs'ul idi. **17** Yəna Mikaning oşli Mattaniya dua wəqitliridə təxəkkür-rəhmətlər eytixqə yətəqəlik kilatti; Mika Zabdin oşli, Zabdi Asafning oşli idi; Bakkubiya kərindaxliri iqidə muawinlik wəziyisini etaytti; yəna Xəmmuaning oşli Abda bar idi; Xəmmua Galəlnin oşli, Galal Yədutunning oşli idi. **18** Muqəddəs xəhərdə turuwətkan Lawiyalarning həmmisi ikki yüz səksən tət kixi idi. **19** Dərəwizwənlərdin: — dərəwizwənlərdə kəzəttə turidioqan Akkub bilən Talmon wə ularning kərindaxliri bar idi; ular jəmiy bir yüz yətmix ikki kixi idi. **20** Qəşə Israilar, kaħinlar, Lawiyalar Yəhudiya xəhərliridə, hərbiri əz mirasida makanlaxti. **21** İbadəthanining hizmətkarlıri bolsa Ofəl dengigə makanlaxti; ibadəthanining hizmətkarlıri Zihə bilən Gixpa baxqurdi. **22** Yerusalemda Lawiyalari baxquruqı Banining oşli Uzzi idi; Bani Həxabiyaning oşli, Həxabiya Mattaniyaning oşli, Mattaniya Mikaning oşli idi — demək, Uzza Asafning əwladliridin, yəni Hudaning eyidiki hizmətə məs'ul boləqan oşəzəlkəxlərdin idi. **23** Qünki padixah ular toşruluk yarlık qüxürgən bolup, oşəzəlkəxlərnin hər künlük ozuk-tülükini, xundakla etəyidioqan wəziyisini bekitkəndi. **24** Yəhədaning oşli Zərahning əwladliridin Məxəzəbəlning oşli Pitahıya puqralarınin barlik ixliridə padixahning məsiləhtəqisi idi. **25** Yeza-kixlarklar wə ularoqa təwə ətrapidiki jaylarda Yəhudadardin bəziliri turatti; Kiriət-Arba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Dibon wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Yəkəzbiyə wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **26** xundakla Yəxua, Moladah, Bəyt-Pələt, **27** Həzar-Xual, Bəer-Xəba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **28** Ziklag, Mikona wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **29** Ən-Rimmon, Zorah, Yərmut, **30** Zənoah, Adullam wə bu ikki yərgə təwə kixlarklar, Laqix wə uningoqa təwə yərlərdə, Azikah wə uningoqa təwə yeza-kəntlərdə makanlaxti; ular makanlaxqan yərlər Bəer-Xəbadin taki Hinnom jiləşioqə qədər sozuldi. **31** Binyaminlar bolsa Gəba, Mikmax, Ayja, Bəyt-Əl wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **32** bəziliri Anatot, Nob, Ananiya, **33** Həzor, Ramah, Gittaim, **34** Hədid, Zəboim, Niballat, **35** Lod, Ono, xundakla Hünərwənlər jiləşisidə makanlaxqanıdi. **36** Əslidə Yəhudiyəgə təyinlənən Lawiyalar kişimliridin bəziliri Binyamin qəbilisining zeminiqə makanlaxti.

12 Xəltiyəlnin oşli Zərubbəbəl wə Yəxua bilən birlikdə [sürğünliktin] qikkən kaħin wə Lawiyalar təwəndikilər: — [kaħinlar] Seraya, Yəwəmiya, Əzra, **2** Amariya, Malluk, Həttux, **3** Xəkaniya, Rəħum, Məwəmot, **4** İddo, Ginnitoy, Abiya, **5** Miyaamin, Maadiya, Bilgah, **6** Xəmayə, Yoarib, Yədaya, **7** Sallo, Amok,

Hilkiya wə Yədaya. Bular bolsa Yəxuaning künliridə kahin bolqanlar wə ularning qerindaxlirining jəmət baxlıqliri idi. **8** Lawiylardin bolsa Yəxua, Binnui, Kadmiyə, Xərəbiya, Yəhuda, Mattaniyal; Mattaniya wə uning qerindaxliri təxəkkür-rəhmətlər eytixə məs'ul boldi. **9** Ularning qerindaxliri Bakkukiya bilən Unni nəwiti boyiqə ular bilən udulmu'udul hizməttə turatti. **10** Yəxuanin Yoyakim tərəldi, Yoyakimdin Əliyaxib tərəldi, Əliyaxibtin Yoyada tərəldi, **11** Yoyadadin Yonatan tərəldi, Yonatanin Yaddua tərəldi. **12** Yoyakimning künliridə kahinlardin jəmət baxlıqi bolqanlar munular: — Seraya jəmətigə Meraya; Yərəmiya jəmətigə Həhaniya; **13** Əzra jəmətigə Məxullam; Amariya jəmətigə Yəhəhanan; **14** Meliku jəmətigə Yonatan; Xəbaniya jəmətigə Yüsüp; **15** Hərim jəmətigə Adna; Mərayot jəmətigə Həlkay; **16** Iddo jəmətigə Zəkəriya; Ginniton jəmətigə Məxullam; **17** Abiya jəmətigə Zikri; Minyamin bilən Moadiyalarning jəmətigə Piltay; **18** Bilgəh jəmətigə Xammua; Xemaya jəmətigə Yəhəhanan; **19** Yoirib jəmətigə Mattinay; Yədaya jəmətigə Uzzi; **20** Sallay jəmətigə Kallay; Amok jəmətigə Ebor; **21** Hilkiya jəmətigə Həsabiya; Yədaya jəmətigə Nətanəl. **22** Əliyaxib, Yoyada, Yoəhanan wə Yadduaning künliridə Lawiylarning jəmət baxlıqliri tizimlanqan wə ohxaxla, Pars padixahi Darius təhttikki qaoşloriqə kahinlarnu tizimlinip kəlgən. **23** Jəmət baxlıqi bolqan Lawiylar taki Əliyaxibning nəwrisi Yoəhananning waqtioyiqə təzkirinamidə tizimlinip kəlgən. **24** Lawiylarning jəmət baxlıqi bolqan Həsabiya, Xərəbiya, Kadmiyəning oqli Yəxualar qerindaxliri bilən udulmu'udul turup, Hudaning adimi Dawutning əmri boyiqə nəwətləxip mədhijə-munajat, təxəkkür-rəhmətlər eytip turatti. **25** Mattaniya, Bakkukiya, Obadiya, Məxullam, Talmon bilən Akkublar dərwaziwənlər bolup, sepil qowuqlirining ambarlirioə qarayatti. **26** Bu kixilər Yozadaxning nəwrisi, Yəxuaning oqli Yoyakimning künliridə, xuningdək waliy Nəhəmiya bilən təwratxunas kahin Əzraning künliridə wəzipigə təyinləngən. **27** Yerusalemlə sepilini [Hudaəqa] atap tapxurux murasimi ətküzüldiənin qaoşda, jamaət Lawiylarni turəjan hərəqəsi jaylardin idəp tepip, ularni təxəkkür-rəhmətlər eytix, oşəzəl oşux, qang, təmbur wə qiltarlarni qelixkə, huxal-huramlik bilən atap tapxurux murasimi ətküzüxkə Yerusalemoə elip kəldi. **28** Oşəzəlxaxlar Yerusalemləning ətrapidiki tüzləngliktin, Nitofatliklarning yeza-kəntliridin, **29** Bəyt-Gilgaldin, Geba bilən Azməwət etizlikliridin yoiqolqanidi; qünki oşəzəlxaxlar Yerusalemləning tət ətrapioə əzliqə məhəllə-kixlaklar quruwəloqanidi. **30** Kahinlar bilən Lawiylar əzliqini paklidi, andin həkni wə sepil dərwazilirini həm sepilning əzinimu paklidi. **31** Mən [Nəhəmiya] Yəhudaning əmirilirini baxlar sepiloə qiqip, təxəkkür-həmdusana oşuydioənin ikki qong ətrət adəmini uyuxturdim, bir ətrət sepilning ong taripidə «Tezək qowuqi»oə qarap mangdi, **32** ularning arxisidin Hoxaya bilən Yəhudaning əmirilirining yerimi mangdi; **33** yənə Azariya, Əzra, Məxullam, **34** Yəhuda, Binyamin, Xemaya, Yərəmiyamu mangdi; **35** xuningdək kahinlarning oşulliridin bəziliri kollirioə kanay əloənin həlda mangdi: — Ulardin Yonataning oqli Zəkəriya bar idi (Yonatan Xemayaning oqli, Xemaya Mattaniyaning oqli, Mattaniya Mikayaning oqli, Mikaya Zakkurning oqli, Zakkur Asafning oqli idi). **36** Uning qerindaxliridin Xemaya, Azarəl, Milalay, Jilalay, Maayi, Nətanəl, Yəhuda, Həbaniyalar bar idi; ular kollirioə Hudaning adimi Dawutning sazliqini elixkanidi; təwratxunas Əzra ularning bexida mangənanidi. **37** Ular «Bulək qowuqi»oə kelip «Dawutning xəhəri»ning pələmpiyigə qiqip, «Dawutning ordisi»din ətiup, künqixix tərəptiki «Su qowuqi»oə kəldi.

38 Təxəkkür-həmdusana oşuydioənin ikkinqi ətrət sol tərəp bilən mangdi, mən wə jamaətning yerimi ularning arkidin mengip, sepil üstidə «Humdanlar munari»din ətiup, udul «Kəng sepil»oşiqə mengip, **39** «əfrim qowuqi», «Kona qowuqi», «Belik qowuqi» üstidin ətiup, «Həhaniya munari» wə «Yüzning munari»din ətiup, udul «Qoy qowuqi»oə kelip, andin «Karawullar qowuqi»da tohtiduk, **40** Andin təxəkkür-həmdusana oşuydioənin ikki ətrət adəm Hudaning əyidə əz orunlirida turdi; mən bilən əməldarlarning yerimimu xu yərdə turduk; **41** kahinlardin Eliakim, Maaseyah, Minyamin, Migaya, Əlyoyinay, Zəkəriya bilən Həbaniyalar karnaylirini elip turuxti; **42** yənə Maaseyah, Xemaya, Əliazar, Uzzi, Yəhəhanan, Malkiya, Elam bilən Ezərmu turuxti; oşəzəlxaxlar Yizraqiyaning yetəkqilikida jaranglik oşəzəl oşuxti. **43** Xu küni jamaət nəhayiti qong kələmlik qurbanliklarni sundi həm bək huxal bolup ketixti, qünki Huda ularni zor xadlik bilən xadlanduroqanidi; ayallar bilən balilarnu xundək xadlandi; Yerusalemdiki bu huxallik sadaliri yirək-yirəkəloə anglandı. **44** U qaoşda bir kism kixilər kətiurmə qurbanliklər, dəsəpki pixqan həsullar wə əxriləni saqlaydioənin həzinə-əmbərlərdə məs'ul boluxkə təyinləndi; hərəqəsi xəhərlərdiki etizliklardin, Təwrat kanunida kahinlaroə wə Lawiylarəloə berixkə bəlgiləngən üliuxlər xu yərdə saqlinatti. Qünki Yəhuda həlki əz hizmitidə turuwatqan kahinlar bilən Lawiylardin huxal idi. **45** [Kahinlar bilən Lawiylar], oşəzəlxaxlar bilən dərwaziwənlərmu, əz Hudasingin tapilioənin wəzipisini wə xuningdək paklax wəzipisining həmmisini Dawutning wə uning oqli Sulaymaning əmri boyiqə ətəytti. **46** Qünki kədimdə, Dawutning wə Asafning künliridə, oşəzəlxaxlərgə yetəkqilik kixixkə həm Hudaəloə təxəkkür-həmdusana küylirini oşuxkə yetəkqilər bolənanidi. **47** Zərubbəbəlning künliridə wə Nəhəmiyaning künliridə oşəzəlxaxlərnə wə dərwaziwənlərnə üliuxlirini, hər künlük təminatini pütkül İsrail həlki bəreətti; ular yənə Lawiylar üqün muqəddəs həsablanənin nərsiləni üləxtürüp bəreətti; Lawiylarnu muqəddəs həsablanənin nərsilərdin Hərunning əwladlirioə berip turatti.

13 Xu kündə Musaning kitabi jamaət aldidə oşup bərdi, kitabta: Ammoniyar bilən Moabiyar mənggü Hudaning jamaətigə kirmisun, **2** Qünki ular İsrailarni ozuqluk wə su əkilip qarxi almay, əksiqə ularni qarəoxəxkə Balaamni yalliwalənin; həlbuki, Huda yimiz u qarəoxəxlarni bəht-bərikətkə ayləndurəwətkən, dəp yezilənin səzlər qixti. **3** Xundək boldiki, jamaət bu kanun səzliqini anglap barlik xələt qixiləni iləp qikiriwətti. **4** Bu ixtin əwwal, Huda yimizning əyining həzinisini baxquruxkə məs'ul kahin Əliyaxib Tobiyaning tuəqini bolup, **5** uningəloə kəngri bir əyni təyyarlap bərganidi. Xu əyidə ilgiri axlik hədiyələr, məstiki, kaqə-kuqa, xuningdək Lawiyar, oşəzəlxaxlar wə dərwaziwənlərgə berixkə buyruloənin axlik əxrilər, yengi xarab wə yengi zəyturn meyi, xundək kahinlarəloə atəloənin «kətiurmə qurbanlik»lər saqlinatti. **6** Bu waqitlarda mən Yerusalemdə əməs idim; qünki Babil padixahi Artəxaxtaning ottuz ikkinqi yili mən padixahning yenioə qaytip kətkənidim; bir məzgildin keyin mən yənə padixahnin ruhsət elip **7** Yerusalemoə qaytip barsam, Əliyaxibning Hudaning əyidiki həyilərdə Tobiyəloə əy hazirlap bərgənlikdək rəzil ixni uqtum. **8** Bu ix meni kəttik əzablıdi, mən Tobiyaning əyidiki barlik əy həzəzliqini qoymay tələloə taxlatkuzəwəttim. **9** Mən yənə əmr kilip, u əyləni paklatkuzup, andin Hudaning əyidiki kaqə-kuqa, axlik hədiyələr bilən məstikni u yərgə əkürgüzüp koydum. **10** Mən yənə həklərnə Lawiylarning elixkə tegixlik üliuxlirini bərmigənlikini, həttə wəzipigə qoyuloənin Lawiylar

bilən oşəzəlkəxlərləning hər birinining öz yər-etizlikioşə qəqip kətkənlənikini bəykidim; **11** xungə mən əməldərlər bilən sokuşup, ulərləni əyibləp: — Nemixkə Hudəning əyi xundək təxliwətildi?! — dəp, [Lawiyərləni] yioşip ulərləni ilğiriki ornioşə yəngiwəxtin turoşudum. **12** Andin bərlək Yəhudiyə həlki əxlik əxrisini, yəngi xərab wə yəngi zəytun meyini həzinə-əmbərlirioşə elip kəlip təpxurdi. **13** Mən həzinə-əmbərləroşə məs'ul boluxkə həziniqi-əmbərqilərləni təyinlidim; ulər kəhən Xələmiyə, təwərxunas Zadək bilən Lawiyərlədin boləşən Pidayə idi; ulərləning kəl əstidə Mattəniyəning nəwrisi, Zakkurning oşəli Hənan bəridi; qünki bulərləning həmmisi sadiq, ixənqlik dəp həsəblinatti; ulərləning wəzipisi kərinəxlirioşə təgixlik ülüxlərləni üləxtürüp bərix idi. **14** — «Aş Hudəyim, muxu ix yüzisidin mənə yəd əyigəysən, Hudəyimning əyi wə uningəşə ait hizmətlər üçün kərsətkən məhrimni əqürwətmigəysən!» **15** Xu künlərdim mən Yəhudiyədə bəzilərləning xəbat künliridə xərab kəlqəklirini qəyləwətkinini, ənqilərləni bəşləp, bulərləni wə xuningdək xərab, üzüm, ənjür wə hərhil yülkərləni əxəklərgə artip, toxup yürgənlikini kərdüm; ulər bulərləni Yərusəleməşə xəbat künidə elip kirdi; ulərləning muxu əx-tülükərləni sətəp yürgən künə mən ulərləni guwəhlik bərip əgəhləndurup koydum. **16** Yənə Yəhudiyədə turuwətkən bəzi Turluklər bəlik wə hərhil məl-təwərlərləni toxup kəlip xəbat künə Yəhudiyəliklərgə sətədikən, yənə kəlip bulərləni Yərusəlemdə sətədikən! **17** Xu səwəbtin mən Yəhudiyə əmirliri bilən sokuşup, ulərləni əyibləp: — Silərləning xəbat künini buləşəp, rəzil ix kəlqəşəninglərlə nemiş? **18** Ilğiri atəwənglərlə ohxəşə xni kəlqəşə əməsmu, xuning bilən Hudəyimiz bəşning bəximioşə wə bu xəhərgə həzirki bu bəlayi'əpətni yəşəduşən əməsmu? Əmđi silər xəbat künini buləşəp, İsrəilning bəşioşə Hudəning oşəzipini təhimu yəşəduridəşən boldunglərlə, dedim. **19** Xungə, xundək boldiki, xəbat künidin ilğiri, gugum səyisi Yərusəlem kəwəklirioşə qüxkən wəktidə, mən xəhər kəwəklirini etixni bəşrudum wə xuningdək xəbat künə ətəp kətküqə kəwəklərləni əqməşlik təşərisidə bəşruşə qüxürdüm. Mən yənə həqkəndək yülkəning toxulup kəwəklərlədin kərgüzülməşəlikə üçün hizmətkərlirimning bəzilərləni xəhər kəwəklirioşə kəzətqi kəlip turoşuzup koydum. **20** Xundək bəşsimu sədigərlər wə hərhil məl-təwərlərlə sətədioşənlər bəş-ikkə kətim Yərusəlemning sirtidə tünidə. **21** Mən ulərləni əgəhləndurup: — Silər nemişkə səpilning əldidə tünəşəsilər? Yənə xundək kəlidəşən bəşşənglərlə, mən üstəngləroşə kəl salimən, dəwidim, ulər xuningədin bəşləp xəbat künidə kəlmidə. **22** Andin xəbat küninining məkəddəşəlikini səkəşləşə üçün, mən Lawiyərləroşə: — Əzənglərləni pəkəşlənglərlə; andin kəlip səpil dərəwəzilirini bəşinglərlə, dedim. — «İ Hudəyim, muxu ix yüzisidin mənə yəd əyigəysən, Əzəngning zər əzğərməş mənəşəbbiting bilən mənə ayioşəysən!» **23** Xu künlərdə mən yənə Axdod, Ammon wə Moab kəzilirini hotunlukkə ələşən bəzi Yəhudərləni bəykidim. **24** Ulərləning pərzəntlərləning yərimi Axdodqə səzləydidən (wə yəki yülkərikə əllərləning birinining tilidə səzləydidəşən) wə Yəhudiyə tilidə xəzliyəlməydidən. **25** Mən ulərləni [sokuşup] əyiblidim, ulərləni kəşəşəşəşim, bəş nəqqisini urup qəş-səkəllirini yuldum, Hudəning nəmi bilən kəşəşəşim išküzüp: — Silərləning kəzilərlənglərləni ulərləning oşəşəşəşim bəşməşəşilərlə, oşəşəşəşimlərlənglərləngim, əzənglərləngim ulərlədin kəş əlməşəşilərlə! **26** İsrəil pəşəşəşəşim Suləymən muxundək ixlərdə gunəş səşir kəlqəşən əməsmu? Nuroşən əllər ərisidə uningəşə ohxəşə həqkəndək pəşəşəşəşim yək idi; u əz Hudəşə təripidin səyülgən, Huda uni pütkül İsrəil üstigə pəşəşəşəşim kəlip tikligən bəşsimu, ləkin həttə uniməş yət əllik əyəllər əşdurup gunəşkə pəşkəşəşəşim. **27** Əmđi silərləning gəşinglərləroşə kərip bəşdək qəşng rəziləş kəlip, yət əllik kəzilərləni elip Hudəyimioşəşəşim wəşəşəşəşim kəlimizməş? — dedim. **28** Bəş kəhən

Əliyəşibning nəwrisi, Yoyəşəning oşəşəşəşim birini Həronluk Sənbəllətning küy'əşəşim idi; mən uni yəniməşim kəşəşəşim. **29** — «İ Hudəyim, Sən ulərləni yəşəşəşim tətəkəşən, qünki ulər kəşəşəşim kəşəşəşim dəşəşəşim təgkəşəşim, kəşəşim hən Lawiyərləroşə təwə əşdiniməş buləşəşimlərlə!» **30** Xuning bilən mən ulərləni yət əlliklərləning buləşəşimlərlədin nəri kəlip pəkəşəşim wə kəşəşim bilən Lawiyərləning wəşəşimlərlənimu [yəngiwəxtin] bəşəşim, hərkimni əşşəşim ixişəşim igəş kəşim. **31** Mən yənə əz wəktidə otun-yəşəşim elip kəşəşim wə dəşləpki həşəşim yətəküzüp turuxkiməş ədəm orunəşəşim. «Aş Hudəyim, mənə yəşəşim tətəp, mənəşəşim kəşəşəşim!».

Əstər

1 Ahaxwerox (Hindistandın Həbəxistanəyiqə bir yüz yigirma yəttə əlgiyə həkümranlıq kıləjan Ahaxwerox)ning təhttikü künliridə xundəq bir wəqə boldi: — **2** Xu künlərdə, u padixah Ahaxwerox Xuxan kəl'əsidiki xahənə təhtidə olturojınida, **3** u səltənət sürüp üqinqi yili barlıq əmirliři wə bəg-hakimliriə qə ziyapət bərdi; Pars wə Medianing koxuni, xuningdək hərəkəysi əlkiərləning esilzədiliri wə bəglirining həmmisi uning huzuriəyə hazır boldi. **4** U səltənətinəng baylıqinəng xanu-xəwkiti wə həywitining katta julasini kəp künlər, yəni bir yüz səksən künlərgəz wə kildi. **5** Bu künlər etüp kətkəndin keyin padixah yənə Xuxan kəl'əsidiki barlıq həkəkə qong-kikiq deməy, ordining qarbəşidiki həyridə yəttə künlə ziyapət bərdi. **6** U yər aq wə kək kəndir yiptin toqulojan pərdilər bilən bezəlgən bolup, bu pərdilər mərmər tax tüwriklərgə bəkitilgən kümüx həkərləyə aq rənglik kəndir yip wə səsun yungluk xoynilar bilən esiləjanidi; aq xəxtax wə aq mərmər taxlar, sədəp wə kara mərmər taxlar yətkuzulojan məydan üstigə altun-kümüxtin yasaləjan diwanlar qoyulojanidi. **7** Iqimliklər altun jamlarda tutup iqlətti; jamlar bir-birigə ohximaytti; xahənə məy-xarəblar padixahning səltənitiyə yərixə mol idi. **8** Xarəb iqi xəidisi boyiqə, zorlaxkə ruhsət kilinmaytti; qünki padixah ordidiki barlıq əşojdarlarəyə, həkimməng iqi xə həxi boyiqə bolsun, dəp bəkitip bərgənidi. **9** Hanix Waxtım padixah Ahaxweroxning ordisida ayallar üqün ziyapət bərdi. **10** Yəttinqi küni Ahaxwerox padixah xarəbtin kəypi qəş boləjında, aldidə hizmitidə turəjan Məhəman, Bizta, Hərbəna, Bigta, Abagta, Zetar, Karkas degən yəttə hərəm'əşjisi **11** hanix Waxtining pəkralar wə əmirləning aldidə güzəllikini kərsətsun dəp, uni hanixlik təjini kiyip kəlixkə qarkirojili əwətti; qünki u tolimu qiraylık idi. **12** Ləkin hərəm'əşjiliri hanix Waxtiyə padixahning əmrini yətküzgəndə, u kəlixni rət kildi; xuning bilən padixah intayin əşəplənin, uning kəhri ərlidi. **13** Xu wəqitlərdə padixahning ixliri toşuruluq kənan-əhkəmləni pixxiq bilgənlərdin məsləhət sorax aditi bar idi; xungə padixah wəziyəni pixxiq qüxinidəjan danixmənlərdin soridi **14** (u qəşdə danixmənlərdin uning yənida Kərxina, Xətar, Adməta, Tarxi, Mərəs, Marsəna, Məmkənan kətarlik yəttə Pars bilən Medianing əmirliři bar idi; ular daim padixah bilən kərixüp turətti, padixahliktə ular aldinqi kətarə turətti). **15** Padixah ularidin: — Hanix Waxti mənki padixah Ahaxweroxning hərəm'əşjiliri arkiq yətküzgən əmrin boyiqə ix kilməjini üqün uni kənan boyiqə kəndəq bir tərəp kəlix kərek? — dəp soridi. **16** Məmkənan padixah wə əmirləning aldidə jawə bərip: — Hanix Waxti aliylirining zitiyə tegiplə qəlməy, bəlkə padixahimiz Ahaxweroxning hərəkəysi əlkiəridiki barlıq əmirlər wə barlıq pəkraləningmə zitiyə təgdi. **17** Qünki hanixning xu kəlojini barlıq ayalləning kəlikliyə yətsə, ular «Padixah Ahaxwerox: «Hanix Waxtini yəniməyə elip kəlinglər» dəp əmr kilsə, u kəlməptu!» dəp əz ərlirini mənsitməyidəjan kəlip qoyidu. **18** Pars wə Mediadiki məlikə-hənimlər hanixning bu ixini əngləp, bügünlə padixahning barlıq bəg-əmirliyə xuningəyə ohxə dəyidəjan bolidu, xuning bilən mənsitməslik wə həpilik üzülməydu. **19** Padixahiməyə muwəpik kərinə, aliyliridin mundaq bir yərik qüxürülsun, xuningdək u Parslar wə Medialəning mənggü əzğərtilməyidəjan kənan-bəlgilimiliri iqiyə pütülgəyki, Waxti ikkinqi padixah Ahaxweroxning huzuriyəyə kəlmigəy; uning hanixlik mərtəwisi uningdin yəhri birsigə bərilgəy. **20** Aliylirining jakərləjan yərik pütün səltənitiyə yetip əngləyəjan həman (uning səltənitiyəng zəmini

bipəyan bolsimu), ayalləning hərəbiri əz erigə, məyli qong bolsun kikiq bolsun ularəyə hərəmt kəlidəjan bolidu, — dedi. **21** Məmkənaning bu gəpi padixah bilən əmirliřini hux kildi; padixah uning gəpi boyiqə ix kərdi. **22** U padixahning barlıq əlkiərligə, hərəbiri əlgiyə əz yəziqi bilən, hərəkəysi əl-millətkə əz tili bilən hətlərin əwətip: «Hərəbiri ər kixi əz əlisi iqiə həjəyin bolsun, xundəklə əz əna tili bilən səzlisun» degən əmrni qüxtürdi.

2 Bu ixlər etüp, padixah Ahaxweroxning əşəzi besiləyəndə, u Waxtini səşjini, uning kəlojini həm uning üstidin qikiriəjan yərik həkəkdə əsləp oylini qəldi. **2** Xu səwəbtin padixahning hizmitidə turəjan əşojdarlar uningəyə: — Aliyliri üqün səhəbjəmal yəx kizləni izdəp təpik kəltürəy; **3** aliyliri padixahlikidiki hərəkəysi əlkiərdə barlıq güzəl kizləni yəşjip, Xuxan kəl'əsidiki hərəmsarayəyə kəltürüxkə əmədlərləni təyinqəy; kizlər ordidiki kiz-ayalləyə məs'ul boləjan hərəm'əşjisi Həgəyning kəlojəyə təpxurulojəy; ularəyə kəreklik upa-əngliklər təminləngəy. **4** Aliylirini səyündirgən kiz Waxtining ərnini besip hanix bolsun, dedi. Bu gəp padixahni hux kildi wə u xundəq kildi. **5** Xuxan kəl'əsədə Binyamin kəbilisidin, Kixning əwrisi, Ximəyning nəwrisi, Yairning əşjili Mordikay isimlik bir Yəhudiə bar idi **6** (Kix bolsa Babil padixahı Nəbəkədnəsə Yəhudiə padixahı Yəkoniyah bilən bir toq kixiləni tutkun kəlip Yerusəlemədin əkətkəndə, ular bilən billə əsir kəlinip kətilgənidi). **7** Mordikay əzining təşjisinin kizi Hədasəhəni (yəni Əstər) bəkip qong kəlojəni, qünki uning ata-anisi yək idi. Bu kiz güzəl, təki-turki kəlixkən idi; ata-anisi elip kətkən boləyəqkə Mordikay uni əz kizi kətaridə bəkip qong kəlojəni. **8** Padixahning əmrini wə yərik jakərləyəndin keyin nurojan kizlər Xuxan kəl'əsigə kəltürülüp Həgəyning kəlojəyə təpxuruldu; xundəq boldiki, Əstərni ordiəyə kəltürülüp ordidiki kiz-ayalləyə məs'ul boləjan Həgəyning kəlojəyə təpxuruldu. **9** Əstər Həgəyəyə yəkkən bolup, u uningəyə iltipət kərsətti; u təzlə uningəyə upa-ənglik wə təgixlik yeməkliləni təminlədi həm ordidin uningəyə talləyəjan yəttə kənikəni bərdi; andin uni kənikəkliri bilən hərəmsarayəning əng əsil jəyidin ərnə bərdi. **10** Əstər əzining milliti wə təgi-təktiri həkəkimgə etymidi, qünki Mordikay uningəyə buni əxkariliməslikni təpiliəjanidi. **11** Mordikay Əstərning həl-əhwalidin həwər təpik wə uningəyə kəndəq muamilə kəlinidəjanliqini bilix üqün, hərəkəni hərəmsarayəning həyilisi aldidə aylinip yürətti. **12** Kizləyəyə ayt rəsmiyət boyiqə, hərəbiri kizning ordiəyə kərip padixah Ahaxwerox bilən billə bolux nəwidin əwwal, ən ikki ay bədinini təzilixi kərek idi, qünki kizləning «təzilinix künliri» mundaq yol bilən ədə kəlinətti: — altə ay mürməki meyi bilən, altə ay ətir-ənglik wə xundəklə kizləning bədinini pəkizləyidəjan bəxəyumlər bilən pərdəz kəlinixi kərek idi. **13** Kiz padixahning huzuriyəyə kəridəjan qəşdə mundaq kəidə bar idi: — Ordəyə kərgəndə uning nəmə təlipi bolsa, xulər hərəmsarayədin uningəyə bərilətti. **14** Kiz əhxi kərip kətip, ətisi ətigəndə kəytip qikkəndə hərəmsarayəning «ikkinqi bələm»igə kəyturuluq, tokal-kənikəklərgə məs'ul boləjan padixahning hərəm'əşjisi Xəxəzəning kəlojəyə təpxurulətti; padixah u kizəyə əmrək bolup kəlip, ismini ətəp qəkəriməy, u ikkinqi ordiəyə kərip padixah bilən billə boluxkə kərix nəwidə kəlgəndə, u kizləyəyə məs'ul boləjan padixahning hərəm'əşjisi Həgəy əzigə təyyərləp bərgən nərsilərdin bəxəyə həkənsini tələp kilmidi. Əstərni kərgənləning həmmisi uni yəkturup qəlati. **16** Padixah Ahaxwerox səltənət sürüp yəttinqi yiləning oninqi

eyioja, yəni Təbət eyioja kəlgəndə, Əstər uning bilən billə boluxkə xahənə ordioja baxlap kirildi. **17** Padixah Əstərni baxkə barlik qizlardin yaxhi kərüp qalojaqqa, xundakla Əstər uning iltipati həm amrakliqioja erixkən bolojaqqa, padixah hanix tajini uning bexioja kiydürüp, uni Waxtning ornioja hanix kiliq tiklidi. **18** Andin padixah əzining barlik əmirlixi wə bəg-hakimlirioja əstərning izzət-hərmiti üçün katta ziyapət bərdi; u yənə hərəkəysi əlkiyə bə baj-alwandin azad məzgil bolsun dəp elan qikardi həmdə xahənə baylikliridin sehilyik bilən in'amlarini bərdi. **19** Ikkinqi kətim qizlar xundak yiojilojan waqtta Mordikayning orda dərwasidisda olturidojan ornı bar bolojanidi **20** (Əstər Mordikayning tapiliojini boyiqə, əzining milliti wə tegi-təktini yənila baxkilaroja eytmiojanidi; qünki Əstər Mordikayning gepini ilgiri bəkkən waqtida angliqandək anglaytti). **21** U künlərdə, Mordikay orda dərwasidisdi orni da olturojan waqtida, padixahning Bigtan wə Tərex degən ikki dərwasiwən hərəm'əojisi padixah Aħaxweroxkə qəzəpliniq, uningəja kol selixni kəstləwatkanidi. **22** Bu suyiəkəstni Mordikay sezib kəlip, uni hanix Əstərgə eytti; Əstər bu ixni Mordikayning namida padixahkə səzləp bərdi. **23** Bu ix sürüxtə kiliniwidi, rast bolup qikti wə u ikkisi daroja esildi. Bu wəqə padixahning kez alvida tarix-təzkira kitabida pütüldi.

3 Bu ixlardin keyin padixah Aħaxwerox Agagiylardin bolojan Həmmidatəning oquli Həmanning mənəsinini estürdi; padixah uning ornini estürüp, əzi bilən billə ixləyidojan barlik əmirləringkidin yukiri kildi. **2** Padixah uning həkkidə əmr kiləjaqqa, orda dərwasidisda turojan padixahning barlik əməldarlıri Həmanning alvida təzim kilip bax uratti; ləkin Mordikay bolsa Həmanoja nə təzim kilmidi, nə bax urmidi. **3** Orda dərwasidisda turojan padixahning hizmətkarlıri Mordikaydin: — Sili nemixkə padixahning əmrigə hiləplik kilidila? — dəp soraytti. **4** Xundak boldiki, ular hər küni nəsihət kilixkən bolsimu, u kulək salmiqəndin keyin, ular: — Keni, Mordikayning kiləjan bu ixioja uq koyuləmdu-yok, bir kərəyliq, dəp buni Həmanoja eytti; qünki u ularəja əzining Yəhədiy ikanlikini eytkənanidi. **5** Həman Mordikayning əziqə bax urup təzim kilmiojanlikini kərüp kattik qəzəpləndi. **6** Ləkin u «Mordikayning üstigə kol selixni kiqikkinə bir ix» dəp hesablıdi; qünki ular Mordikayning millitini uningəja dəp koyojanidi; xunga Həman Aħaxweroxning pütkül padixahlikidiki Yəhədiylarini, yəni Mordikayning həlkini birakla yokitix yolini izdəp yürdi. **7** Padixah Aħaxweroxning on ikkinqi yili birinqi ayda, yəni Nisan eyida, birsi Həmanning alvida [kutluk] ay-künni bəkitix üçün hər kün, hər ay boyiqə «pur», yəni qək taxlıwidi, on ikkinqi ayoja, yəni «Adar eyi»əja qikti. **8** Həman padixah Aħaxweroxkə: — Padixahliklirining hərəkəysi əlkiyiridiki əl-millətlər arisida qəzilip yaxawatkan bir həlk bar; ularning qənun-bəlgilimiliri bəxkə həlkərləningkigə ohximaydu, ular alyilirining qənun-bəlgilimilirigimu boysunmaydu; xunga ularning yaxixioja yol koyux alyilirioja həq payda yətküzməydu. **9** Əgər padixahiməja layik kərünsə, ularni yokitix toqruluk yarlik pütüp qüxürgəyla; mana mən əz yenimdin on ming talant kümüxni alyilirining həzinilirigə selix üçün padixahlikning ixlirini bəxkuridojan hadimləring qəlioja tapxurimən, dedi. **10** Xuning bilən padixah əzining barmikidin üzükni siyrip qikiriq, Yəhədiylarining rəqibi, Agagiy Həmmidatəning oquli Həmanoja berip: **11** — Xu kümüxlərni əzüniggə in'am kildim, u həlkənimə sanga tapxurdu, ularni kəndək kilixni halisəng, xundək kil! — dedi. **12** Andin birinqi ayning on üçinqi küni padixahning mirziliri qəqirilib, yarlik Həmanning barlik tapiliojini boyiqə pütüldi; u hərəkəysi əlkiyəgə əz yezikidə,

hərəkəysi əl-millətkə əz tilida yazduruluq, hər bir əlkiyərləning waliyilirioja, hər bir əl-millətləning əmirilirigə əwətildi; yarlik padixah Aħaxweroxning namida pütülgən bolup, uning üzük məhüri bilən qəqətləndi. **13** Yarlik məktupliri qəpərmənləning kol bilən padixahlikning hərəkəysi əlkiyərgə yətküzüldi; uningda bir kün iqidə — On ikkinqi ayning, yəni Adar eyining on üçinqi küni kəri-yax, balılar wə ayallar deməy, barlik Yəhədiylarini koymay kirip, əltürüp, nəslilə qurutuwetilsun, ularning məl-mülki olja kilinsun, deyilgənidi. **14** Xu yarlik hər bir əlkiyə jakarlinix üçün, xundakla xu küni hər bir həlk xundək kilixkə təyyar bolup turuxi üçün, məktupning kəqürmə nushiliri hər bir əl-millətkə elan kilinməqti boldi. **15** Qəpərmənlər padixahning əmri boyiqə dərhal yoləja qikti; yarlik Xuxan kəl'əsining əzidimu elan kilindi. Bu qəojda padixah Həman bilən xarəb iqxkə olturojanidi. Ləkin Xuxan xəhəridikilər dəkkə-dükkigə qəmüp ketixti.

4 Mordikay boluwatқан ixlardin həwər tapkəndin keyin əginilirini yirtip, üstigə bəz artip, wə usti-bexioja kül qəqip, xəhərləning otturioja qikiq nəhayiti kattik wə ələmik pəryad kərtürdi. **2** U orda dərwasidis aldioja kəlip tohtap kaldi; qünki boz yepinojan hərəkəndək adəmləning orda dərwasidisin kirixigə ruhsət yok idi. **3** Padixahning əmri wə yarlik yətküzülgən hərəkəysi əlkiyərdə Yəhədiylar arisida kattik nalə-pəryad kərtürdi; ular roza tutup, kəz yexi kilip, yioja-zar kildi; nurojan kixilər boz yepinip küldə əojnap yetixti. **4** Əstərning hizmitidə boləjan dedəkliri wə hərəm'əojiliri bu ixni uningəja eytiwidi, hanixning kəngli intayin əojir boldi; Mordikayning bozni taxlap, kiyiwelioxioja kiyim-keqək qikartir bərdi, ləkin Mordikay qəbul kilmidi. **5** Xuning bilən Əstər əzining hizmitidə boluxkə padixah təyinləp əwətkən hərəm'əojiliridin Hətaq isimlik birini qəkirip, uni Mordikayning kəxioja berip, bu ixning zadi kəndək ix ikanlikini, nemə səwəbtin boluwatqanlikini ting-tinglap kəlixkə əwətti. **6** Xuning bilən Hətaq orda dərwasidis aldidiki məydanəja kəlip Mordikay bilən kərxüti. **7** Mordikay bəxioja kəlgən həmmə ixni, Həman Yəhədiylarining nəslini qurutuwetix üçün padixahning həzinilirigə tapxuruxkə wədə kiləjan kümüxning sanini kaldurmay eytip bərdi. **8** Mordikay yənə Hətaqkə Xuxanda jakarlanəjan, Yəhədiylarini yokitix toqrisidiki yarlikning kəqürməsinə Əstərning kərüp bəxioja yətküzüp bərixkə tapxurdi həmdə uningəja Əstərgə əhwalni qüxəndürüp, ordioja kirip padixah bilən kərxütip əz həlkə üçün padixahın ətünüp iltija kilip bəxixkə ündəxni tapildi. **9** Hətaq qaytip kəlip Mordikayning gəplirini Əstərgə yətküzdi. **10** Əstər Hətaqkə Mordikayəja eytidiojan gəplərni tapxurup, uni Mordikayning yenioja yənə əwətti: — **11** «Padixahning barlik hizmətkarlıri wə hərəkəysi əlkə həlkiliri, məyli ər bolsun ayal bolsun, qəqirtilməy turup iqi həylioja, padixahning huzurioja əz məyliqə kirsə, padixah uningəja iltipət kərsitip altun həsinini təngləp əlümdin kəqürüm kilmisa, undakta u kixigə nisbətən bəxioja qixidiojan birlə qənun-bəlgilimə bardur: — u əlüm jəzasini tartidu. Həzir mənəng padixah bilən kərxüxkə qəqirtilmiojinimoja ottuz kün boldi». **12** Əstərning səziliri Mordikayəja yətküzülüwidi, **13** Mordikay munu gəplərni Əstərgə yətküzüxni həwalə kildi: — «Sən kənglüngdə mən ordida yaxawatimən, xunga bərixkə bəxkə Yəhədiylardin bihətər bolup qutulimən, dəp hiyal əylimə. **14** Əgər bu qəojda sən jim turuwəlsəng, Yəhədiylarəja bəxkə tərəptin mədət wə nijat qixixi mumkin; ləkin u qəojda sən əz ata jəməting bilən koxulup yokitilisən. Kim bilsun, sənəng hanixlik mərtəwisigə erixkinəng dəl bügünki muxundək pəyt üçün boləjanmu?». **15**

Əstər Mordikayoğa mundaq dəp jawab qayturdi: — **16** «Sən berip, Xuxandiki barlıq Yəhudiylarını yiqin; mening üçün roza tutup, üç keqə-kündüz heq yemənglar, heq iqmənglar; mən həm dedəklirimmu xundaq roza tutimiz. Andin keyin mən kəlanuñoğa hilaplık kılip padixahning huzuriñoğa kirimən, manga elüm kəlsə, ələy!» **17** Xuning bilən Mordikay u yərdin ketip, əstərning tapılıoğınidək kildi.

5 Üçinqi küni Əstər xahənə kiyimlirini kiyip, ordning iqririki həylisioğa kirip, padixahning əylirining udulida turdi; padixah bolsa öz xahənə əyidiki təhtidə, əyidin dərwaziñoğa qarap olturatti. **2** Padixah hanix Əstərning həylida turəjini kerd; hanix uning nəziridə iltipat tapqəq, u kolidiki altun həsisini uningə təngliidi. Əstər aldioğa kelip xahənə həsining uqioğa kolini təgküzdü. **3** Padixah uningdin: — I hanixim Əstər, birər ixing barmidi? Nemə təliping bar? Həttə padixahlıqimning yerimini tələp kılsangmu xu sanga berilidu, dedi. **4** — Əgər əlyiliriñoğa layik kərünsə, padixahimning Həmanni elip əzəzirigə təyyarlıoğan ziyapitigə dahil bolup kədəm təxrip kılxılrini etünimən, — dedi Əstər. **5** Padixah: — Tez berip Həmanni kıqkırıp kelinglar, Əstərning deginidək kılinusun, — dedi. Xuning bilən padixah Həmanni elip Əstər təyyarlıoğan ziyapətkə bardı.

6 Dastihan üstidə xarab iqiliwatqanda padixah Əstərgə: — Nemə təliping bar? U sanga berilidu; nemə iltijayib bar? Həttə padixahlıqimning yerimini tələp kılsangmu xundaq kılinidu, dedi. **7** Əstər uningə jawab berip: — Mening təlipim wə iltijayim bolsa, — **8** Mubada mən əlyilirining nəziridə iltipatqə erixkən bolsam, xundaqla padixahıñoğa mening təlimni ijabət kılix həm iltijayimni orundax muwapik kərünsə, əlyilirining Həmanni birgə elip ətə silərgə təyyarlıoğan ziyapitigə yənə bir ketim dahil boluxlirini etünimən; ətə mən qoqum padixahimning əmri boyiqə ix kilimən, — dedi. **9** Xu küni Həman kənglidə yayrap, huxal-huram qaytip qıktı; lekin Mordikayning orda dərwazisida uning aldidə nə ornidin qopmay nə midrilmay olturəjanlıkını kərgənda, kəngli uningə qattik kəhr-əzəpəkə toldı. **10** Lekin Həman əzəzipini besiwelip, əyigə kəldi-də, dost-əojinlirini wə hotuni Zərəxni qakirtip, **11** əzəzinin baylıqlirining xan-xərip, pərzəntlirining kəplükti, xundaqla padixahning əzini kəndək əstürüp barlıq hərmət-izzətkə sazawər kılojanlık, əzini kəndək kılip padixahning həmmə əmirli rı wə əmədarlıridin üstün mərtiwigə igə kılojanlık toqrisida bir-birləp sezləp kətti. **12** Həman yənə: — Silərgə desəm, hanix Əstər meningdin baxkə mehman qillimay, pəkət padixah bilən ikkimiznilə əzi təyyarlıoğan ziyapətkə qillioqanıdi, etümü meni padixah bilən billə əzi [təyyarlıoğan ziyapətkə] qillidi. **13** Xuəjini, orda dərwazisida olturəjan həliki Mordikay degen Yəhudiyni kərginimdə, bularning həmmisi manga tolimu mənisiz tuyulidu, dedi. **14** Andin ayali Zərəx wə barlıq dost-əojinliri uningə jawab berip: — Əllik göz egizliktiki darın birni təyyarlap, ətə ətigəndə padixahın Mordikayni daroğa esixni tələp kılsıla bolmidimu, xuningdin keyin huxal yayrıoğan həlaldə padixah bilən billə ziyapətkə baridilə, deyixti. Bu gəp Həmanni hux kıliwətti, xuning bilən u dar yasitip qoydi.

6 Xu küni keqisi padixahning uyqusi keqip, tarix-təzkirinamini əkəldürdi wə bular uning aldidə okup berildi. **2** Bir yərdə: «Padixahning Bigtana, Tərəx dəydiyoğan orda dərwazisini bəkidioğan ikki hərəm'əojisi bar idi, ular padixah Aħaxweroxkə kol selixkə kəstligəndə, Mordikay bu ixni pax kılip həwər yatküzgən, dəp pütülgənidi. **3** Padixah: — Bu ix üçün Mordikayoğa kəndək nam-xəhrət wə izzət-ikram nail kılinidi? — dəp soridi. — U heq nemigə erixmidi, — dəp jawab berixti

padixahning yenidiki hizməttə boləjan oqulamli rı. **4** — Orda həylisida kim bar? — dəp soridi padixah. Bu qəoğda Həman padixahın Mordikayni əzi təyyarlap qəoğan daroğa esixni tələp kılojili kelip, ordning taxkıririki həylisioğa kirganidi. **5** — Mana, Həman həylida turidu, — deyixti padixahning oqulamli rı uningə. — Kirsun, — dedi padixah. **6** Həman kiriwidi, padixah uningdin: — Padixah izzət-hərmitini kılxini yaxhi kərgən kixigə nemə ixlarni kılxini kerək? — dəp soriwidi, Həman kənglidə: «Padixah izzət-hərmitini kılxini yaxhi kərgən kixi meningdin baxkə yənə kim bolatti?» — dəp oyliidi-də **7** padixahkə: — Padixah izzət-hərmitini kılxini yaxhi kərgən kixigə **8** padixahim daim kiyidiyoğan xahənə kiyim-keqəq wə daim minidiyoğan arojimak, yəni bexioğa xahənə taj-bəlgə takəloğan arojimak elip kelinip, **9** xahənə kiyim bilən arojimakni padixahning əng muhtərəm əmirilirdin birigə tutkuzsun, u kiyimni padixahim izzət-hərmitini kılxini yaxhi kərgən kixigə kiyügüzüp wə uni arojimakkə mindürüp xəhər məydan-koqlirini aylandursun wə uning aldidə: «Kəranglar! Padixah izzət-hərmitini kılxini yaxhi kərgən kixigə muxundaq muamilə kılinidu!» dəp jakarlap mangsun, — dedi. **10** Xuning bilən padixah Həmanə: — Tez berip deginingdək xahənə kiyim bilən arojimakni əpkəl, orda dərwazisining aldidə olturəjan awu Yəhudi Mordikayoğa dəl səzüngdək kılojin; sening degənlirning birərsimu kəm bolup qəlmisun! — dedi. **11** Xundaq kılip Həman xahənə kiyim bilən arojimakni əkelip, aldi bilən Mordikayoğa xahənə kiyimni kiyügüzdi, andin uni arojimakkə mindürüp, xəhər məydan-koqlirini aylandurdi wə uning aldidə: — «Mana, padixah izzət-hərmitini kılxini yaxhi kərgən kixigə muxundaq muamilə kılinidu!» dəp jakarlap mangdi. **12** Mordikay yənilə orda dərwazisining aldioğa qaytip bardı; Həman bolsa oşəm-kəyoşuğa petip, bexini qümkiğən həlaldə aldirap-tənəp əz əyigə qaytip kətti. **13** Həman hotuni Zərəxkə wə barlıq dost-əojinlirigə bexioğa kəlgənlirining həmmisini eytip bərdi. Andin uning danixmənliri bilən hotuni Zərəx buni anglap uningə: — Mordikayning aldidə yengilixkə baxlaptıla; u əgər Yəhudiylarning nəslidin bolsa, uni yəngəlməyilə, əksiqə səsiz uning aldidə məoşul bolidilə, deyixti. **14** Ular tehi Həman bilən səzlixiwatqan qəoğidə, padixahning hərəm'əojiliri kelip Həmanni Əstər təyyarlıoğan ziyapətkə berixkə aldiratti.

7 Xuning bilən padixah bilən Həman hanix Əstərning ziyapitigə dahil boluxkə kəldi. **2** Padixah ikkinqi kətimlik ziyapət üstidə xarab iqiliwatqanda Əstərdin: — I hanix Əstər, nemə təliping bar? U sanga ijabət kılinidu. Nemə iltimasing bar? Həttə padixahlıqimning yerimini iltimas kılsangmu xundaq kılinidu, — dedi. **3** — Əgər nəzərlidə iltipatqə erixkən bolsam, i əlyiliri, wə padixahıñoğa muwapik kərünsə, mening iltimasim əz jenimni ayioqayla, xuningdək mening təlipim əz həlkimni saklıoqayla; **4** qünki biz, yəni mən wə mening həlkim birgə yökütilip, kırilip, nəslimizdin kurutuluxkə setiwetildük. Əgər biz kol wə dedəklikkə setiwetilgan bolsaq, sükiit kıloğan bolattim; lekin padixahimning tartidiyoğan ziyininimu duxmənləp tələp bərləməytti, — dəp jawab bərdi Əstər. **5** Padixah Aħaxwerox hanix Əstərdən: — Bundaq kılixkə petinoğan kixi kim ikən? U kəyərdə?! — dəp soridi. Əstər jawabən: — **6** Bu duxmənləp wə zəhərəndə mana muxu rəzil Həman! — dewidi, Həman padixah bilən hanix aldidə xu zamətlə dəkkə-dükkigə qüxti. **7** Xuning bilən padixah kəhri-əzəpəkə kelip ziyapət-xarab üstidin turdi-də, qaribaqkə qikip kətti; Həman bolsa hanix Əstərdin jenini tiləxkə kəldi; qünki u padixahning əzigə jəza bərməy koymaydiyoğan ziyətkə kəlgənlirini kərip yətkənidi. **8** Padixah qaribaqdin ziyapət-xarab dastihiniñoğa qaytip kəlginidə

Hamanning özini Əstər yөлəngən diwanəy taxliəjiniqə turojini kerdi-de: — Kara, uning ordida mening aldimila hanixka zorluk kiləjiləwatkinini?! — dewidi, bu səz padixahning əozəzidin qikixi bilənla adəmlər Hamanning bax-kəzini qümkəp koydi. **9** Padixahning aldidə turəwatқан hərəm'əojiləridin Hərbəna ismlik bərsi: — Yənə bir ix bər, manə, Həman aliyiləridin həyati üqün gəp kiləjan Mordikayni esix üqün, əllik gəz igizlikte yasatқан dar təyyar turidu, u dar həzir muxu Həmanning həyolısında, dewidi, padixah: — Həmanni uningəy əsinglər! — dedi. **10** Xuning bilən ular Həmanni u Mordikayəyə təyyarlap koyəjan darəyə əsti; xuning bilən padixahning əzəzipi bəsilidi.

8 Padixah Aħaxwerəx xu küni Yəhudiylərdə duxməni Həmanning əy-zəminini iltipət kilip hanix Əstərgə bərdi; Mordikaymu padixahning huzuriəyə kəltürüldi, qünki Əstər əzining Mordikay bilən tuəşkan ikənlikini padixahka dəp bərgənidi. **2** Padixah əzining Həmandin kayturuwəlojan üzükini qikirip Mordikayəyə bərdi, Əstərmu Mordikayni Həmanning əy-jayini baxkəruwxka koydi. **3** Əstər yənə padixahning aldidəy kilip ayəiojəyə yikilip, kəzəyə yax əlojan həlaldə padixahətin Agəyilərdin boləjan Həman kəltürüp qikқан balay'əpətni həm uning Yəhudiyləri yəyokitix suyikəstini bikar kilixni yəlinip etündi. **4** Padixah altun həsisini Əstərgə təngliwidi, Əstər ornidin kəpəp padixahning aldidə turdi. **5** — Əgər əyliyəri məkul kərsə, əgər mən padixahning aldidə iltipətka ərixkan bolsam, əgər padixahim bu ixni tojra dəp kərisə, xuningdək mənədin məmnun bolsa, yarlik qüxürüp Agəyilərdin Həmmidatəning oqlı Həman yazəjan məktəpləri, yəni padixahning həkəysi əlkisidiki Yəhudiyləri yəyokitix tojrisidiki məktəpləri bikar kilidəjan bir yarlik yəzilixini tilyəmm. **6** Qünki mən əz həlkəngə qüxidəjan bu balay'əpətkə kəndəkmə qidap kərap turalaymən? Əz tuəşkanlirəmming yəyokitilixəyə kəndəkmə qidap kərap turalaymən? — dedi Əstər padixahka. **7** Padixah Aħaxwerəx hanix Əstər bilən Yəhudiylərdə Mordikayəyə: — Manə, Həman Yəhudiyləyəyə ziyənkəhlik kilməqəy boləyəqka, mən uning əy-zəminini Əstərgə bərdim wə uning əzini ular darəyə əsti. **8** Əmdi silər əzünərləning tojra tapkəni boyiqə mening namimda Yəhudiylər üqün bir yarlik yəzib, mening üzük məhürümni bəsinglər; qünki padixahning namidə yəziləjan, padixahning üzük məhürüni bəsiəjan yarlikni həqkim bikar kiləlməydu, dedi. **9** Xu qəozdə, üqünqə ayda, yəni Siwan əyining yigirmə üqünqə küni, padixahning mirzilirəning həmmisi qəkirip kəlindi. Ular Mordikayning bərlək buyruəjini boyiqə yarlik yazdi; yarlik Yəhudalərdin ix tojruyluk Həndistəndin Həbəxstənojəyə bir yəzib yigirmə yəttə əlkilərdiki wəliyiləyə, əlkə bəxlək wə bəglirigə yəziləjan bolup, məktəplər həkəysi əlkigə əz yəziki bilən, həkəysi əl-millətlərgə əz tili bilən, xundəklə Yəhudiyləyəyə əz yəziki bilən, əz tilidə pütülgənidi. **10** Mordikay yarlikni padixah Aħaxwerəxning namidə yəzib, uningəyə padixahning üzük məhürüni bəsti; yarlik məktəpləri padixahlikning atlikliri bilən, yəni tojparləyəyə, at kəqirləyəyə wə təgilərgə mingən qəwəndəzilər ərkilik həkəysi jəyləyəyə yollidi. **11** Yarlikta: «Padixah həkəysi xəhərlərdiki Yəhudiylərdin uyuxup, əz həyatini kəozdixəyə, xundəklə əzligirə duxmənlək kilidəjan hər millət wə hər kəysi əlkilərdiki küqləri, jümlədin ularning bəla-qəkilirini kəyməy yəyokitixəyə, kixixəyə, nəslini kurutuxəyə, xundəklə māl-mülkəni oljə kilixəyə ijazət bərdi; **12** bu ix bir künde, yəni on ikkinqə ayning, yəni Adar əyining on üqünqə küni padixah Aħaxwerəxning həkəysi əlkiləridə ijra kilinsun» dəp pütülgənidi. **13** Yarlik həkəysi əlkigə əwətilip, pərman sipitidə elən kilinsun, Yəhudiylərdin əxu küni duxmənliridin intikəm əlixkə təyyarlinip koyuxi üqün yarlikning kəqürülməsi həkəysi

əl-millətlərgə ukturulsun, dəp bəkitildi. **14** Xuning bilən qəwəndəzilər tojparləyəyə wə kəqirləyəyə minip padixahning buyruki boyiqə jiddiyə yoləyə atlandı; yarlik Xuxan kəl'əsidimə jakərlandı. **15** Mordikay kək wə ək rənglik xəhənə kiym kiyp, bəxiəyə kəttə altun təjni təkap, səsün rəng kəndir yəpinqini yəpinip, padixahning huzuridin qikti; Xuxan xəhərdiki həlk huxəllikə qəməp təntənə kilixti. **16** Yəhudiylər yorukluk, xad-hurəmlək wə izzət-ikrəməyə muyəssər boldi. **17** Həkəysi əlkə, həkəysi xəhərlərdə, padixahning əm-rəylikli yətip bərojanliki yərlərdə, Yəhudiylər xad-hurəmləkəyə qəməp, ziyəpət kilip mubərkəp bir künni etküzüxti; nurojun yarlik əhəliyərlər əzilirini Yəhudiylər yəyixiwəldi; qünki Yəhudiylərdin kərkux wəhəmmisi ularni bəsiwəlojanidi.

9 On ikkinqə ay, yəni Adar əyining on üqünqə küni, padixahning əmri bilən yarlikli ijra kilinixkə az kəlojan qəozdə, yəni Yəhudiylərdin duxmənliri ularning üstidin əqəlib kəlixkə ümid kilip kütək küni, əksiqə Yəhudiylərdin əz duxmənlirəning üstidin əqəlib kəlidəjan künəgə əylinip kətti. **2** Yəhudiylər padixah Aħaxwerəxning həkəysi əlkiləridiki əzliəri turuxluk xəhərlərdə ularəyə kəst kilməqəy boləjanləyəyə hujum kilix üqün yəyöjilixkə bəxlidi; həqkim ularning aldidə turaləmməytti; ularidin boləjan kərkunq hər bir əl-millətni bəskənidi. **3** Həkəysi əlkilərdiki bəglər, wəliyər, əlkə bəxləkliri, xundəklə padixahning ixlirini ijra kiləyüqləning həmmisi Yəhudiyləri kəllidi; qünki Mordikaydin boləjan kərkunq ularni bəskənidi. **4** Qünki Mordikay dəgən kixi ordidə intəyən nəpuzluk bolup, nəm-xəhriti həmmə əlkilərgə tərəkəlojanidi; uning həkəy kərojanərsi qəngiyip kətiwəttətti. **5** Xuning bilən Yəhudiylər əzilirəning həmmə duxmənlirini kiləyiləp, kərojin kilip yəyokətti; əzligirəy əq boləjanləyəyə kəndəklə kilixni halisə xundəklə kildi. **6** Xuxan kəl'əsidilə Yəhudiylər bəx yüz adəmnə kətl kilip yəyokətti. **7** Ular yənə Pərxəndəy, Dəlfon, Əspəy, **8** Pəroyə, Adəliyə, Aridəy, **9** Pərməxtəy, Arisəy, Aridəy wə Wəyətəyənə kətl kildi; **10** bu on adəm Həmmidatəning nəwərsi, Yəhudiylərdin duxməni boləjan Həmanning oqlı idi; ləkin ular ularning māl-mülkəni oljə kilixkə kəl salmidi. **11** Xu küni Xuxan kəl'əsidə kətl kilinəjan adəm sənə padixahkə məlum kilindi. **12** Padixah hanix Əstərgə: — Yəhudiylər Xuxan kəl'əsidə bəx yüz adəmnə kətl kilip yəyokitiptə, yənə Həmanning on oqlını kətl kiptə; ular padixahning bəxkə əlkiləridə nəmə kildikin? Əmdi nəmə iltiməsin bə? U sənə bərlidə. Yənə nəmə təliping bə? Umu bəyə əylinidə, — dedi. **13** — Aliylirəyəyə muwəpik kərunsə, Xuxəndiki Yəhudiylərdin ətimə bügünki yarlikdə dəyiləgəndəklə ix kilixəyə həmdə Həmanning on oqlınıning [jəsətlirini] darəyə əsib koyuxkə ijazət bərgəyilə, dedi Əstər. **14** Padixah xundəklə kilixkə buyruk qüxürdi; yarlik Xuxan kəl'əsidə qikiriləyəyə, kixilər Həmanning on oqlını darəyə əsib koyuxti. **15** Adar əyining on tətinqə küni Xuxəndiki Yəhudiylər yənə yəyöjilip üq yüz adəmnə öltürdi; ləkin ularning māl-mülkəni oljə kilixkə kəl salmidi. **16** Padixahning həkəysi bəxkə əlkiləridiki kəlojan Yəhudiylər yəyöjilip əz janlirini səkəlxkə səptə turup əzligirəy əq boləjanlərdin jəmiy yətmix bəx ming adəmnə öltürdi, əmmə ularning māl-mülkəni oljə kilixkə kəl salmidi. Xuning bilən ular duxmənliridin kəttulup əramlikkə muyəssər boldi. **17** Bu Adar əyining on üqünqə künidiki ix idi; on tətinqə küni ular əram əldi, xu künni ziyəpət bərip xədlinidəjan kün kilip bəkitti. **18** Ləkin Xuxəndiki Yəhudiylər bəlsə on üqünqə, on tətinqə künliri tojlipix jəng kildi; on bəxiqə küni ular əram əldi, xu künni ziyəpət bərip xədlinidəjan kün kilip bəkitti. **19** Xu səwəbtin səhrədikə Yəhudiylər, yəni yəzə-kixləklərdə turəwatқан Yəhudiylər Adar əyining on tətinqə künni ziyəpət

berip xadlinidoyan mubarak kün bekitip, bir-birigə sowoqa-salam berixidoyan boldi. **20** Mordikay bu wəxələri hatiriləp həmdə Aħaxweronning hərəkəsi ölkilirining yirək-yekin jaylirida turuwatqan barlıq Yəhudiylarğa məktupları yollidi. **21** Xundak kılıp u ularning arisida həyili Adar eyining on tət, on bəxinqi küni bayram kılıp ötküzülsun dəp bekitti; **22** u bu ikki küni Yəhudiylarning düxməndin kutulup aramlıqqa erixkən küni süpitidə, xu ayni ularning qayoju-həsriti xadlıqqa, yioja-zarliri mubarak küngə aylanoyan ay süpitidə əsləp, bu ikki küni ziyapət kılıp xadlinidoyan, kərpqilik bir-birigə salam-sowoqa beridoyan, kəmbəoəllərgə həyr-ehşan kılıdoyan kün kılıxqa buyrudi. **23** Xu səwəbtin Yəhudiylar dəslep baxlıoyan xu [heytni] dawamlaxturuxqa wə xuningdək Mordikayning ularoja yazoyanlirinimu orunlaydoyanowa wədə berixti. **24** Qünki əslidə barlıq Yəhudiylarning küxəndisi boloyan Agagiy Həmmidataning oqlı Həman Yəhudiylarıni həlak kılıxni kəstligən, xundakla ularni nəslidin kurutup yoxatmaqçı bolup «pur», yəni qək taxlıoyanidi. **25** Ləkin bu ix padixahning kılıqioja yətkəndə, padixah məktuplarıni yezip, Həman kəstligən rəzil ix, yəni uning Yəhudiylarıni kəst kılıoyan ix uning öz bəxioja yansun, dəp yarlık qüxürdi; həm kixilər uni wə uning oqullirini daroja asti. **26** Xunglaxqa, kixilər «pur» (qək) degən isim boyiqə bu ikki küni «Purim bayrimi» dəp atidi; xunga Yəhudiylar əxu həttə pütülgənliri boyiqə, həm kərgən, həm baxtin ötküzgənlirigə asəsən, **27** əzliri, əwladlıri həmdə əzliri bilən birləxkən barlık kixilərnin pütülgən əhəkəmnı tutup, bəlgiləngən wəqıtta əxu ikki küni hər yili mənggü üzüldürməy bayram kılıxini qarar kıldı, **28** xundakla bu ikki kün hər bir dəwrədə, hər bir jəmət-ailidə, hərəkəsi ölkə, hərəkəsi xəhərdə hatirilini təbrikli nip tursun wə «Purim bayrimi» bolidoyan muxu künlərnin təbriklinixi Yəhudiylar həlki iqidə mənggü üzülip qəlmisun, hatiriləx paaliyətliri ularning uruk-nəslı arisidinmu yoxəp kətmisun, dəp qarar kıldı. **29** Andin Abihəilning kızı, hanix Əstər wə Yəhudiylar Mordikay Yəhudiylarowa yazoyan «Purim bayrimi» toqrisidiki xu ikkinji hətni toluq həkəkə bilən təkətləp, yəne bir hətni yollidi. **30** Mordikay hatirjəmlik wə həkəkətning səzlırini yətküzidoyan məktuplarıni Aħaxweronning padixahlikidiki bir yüz yigirmə yəttə ölkidiki barlıq Yəhudiylarowa əwətip, **31** Xu «Purim» künliri bəlgiləngən wəqıtlirida ötküzülsun, xuningdək Yəhudiylar Mordikay wə hanix Əstərning tapıloyanliri boyiqə, xundakla ularning öz-əzigə wə nəsligə bekitkənliri boyiqə ayni wəqıttiki tutuloyan rozılar wə kətürülgən nida-pəryadlar əsləp hatirilənsun, dəp təkətlidi. **32** Əstərning yarlıqı «Purim bayrimi»diki xu ixləri bekitip bərdi; bu ix tarihnəmiqımı pütüldi.

10 Padixah Aħaxweron kurukluk wə dengiz aralliridiki əhəlilərnin həmmisigə alwan təlīgüzətti. **2** Uning nopuz-həywi wə kudritini ayan kılıoyan barlıq kılıoyan-ətkənliri, xundakla Mordikayning padixahning əstürixi bilən erixkən katta xəhriti toqrisidiki təpsilatlar Media wə Pars padixahlırining tarix-təzkiriliridə pütülgən əməsmu? **3** Qünki Yəhudiylar Mordikayning mərtiwisi padixah Aħaxweronning keyinli ikkinji orunda turatti; u daim öz həlk-millitining bəhtini kəzləp, barlıq nəslidkilərgə aman-esənlik tilək səzlırini kılıtti, Yəhudiylarning arisida zor izzət-hərmət tēp, kərindaxlırining kədirlixigə erixkanidi.

Ayup

1 «Uz» degən yurtta, Ayup isimlik bir adəm yaxıoanıdı. Bu adəm bolsa kususırsı, durus, Hudadin korkıdıoan, yamanlıqtın ezini yırak tutıdıoan adəm idi. **2** Uningdin yəttə oqul wə üq kız tuquldu. **3** Uning yəttə ming koy, üq ming tögə, bəx yüz jüp kala, bəx yüz mada exək katarlık mal-mülki bar idi. Uning malayliri bəkk kəp idi; u xərklıklər iqidə həmmidin uluı idi. **4** Uning oqulliri nəwət boyıqə bektıkn kündə öz eyidə baxkılər üqün dastıhan selıp ziyapət kılattı. Bu künlərdə ular adəm əwətip üq singlisini ular bilən billə tamaklinixkə qakıritattı. **5** Ularning xu ziyapət künliri ayaqlıxi bilən Ayup adəm əwətip ularni Huda aldıda paklinixkə orunlaxturattı. U tang səhərdə ornidin turup ularning xanıoə asasən köydürmə kurbanlıklarnı kılattı. Qünki Ayup: «Ballılrım gınah kılip koyup, kənglidə Hudaoəə bihərmətlik kılip koyamdıkn» dəp oylayttı. Ayup hərdaim ənə xundak kılip turattı. **6** Bir küni, Hudaning oqulliri Pərwərdıgarning huzurıoəə hazır boldı. Xəytanmu ularning arıoəə kirıwaldı. **7** Pərwərdıgar Xəytandin: — Nədin kəldıng? — dəp sorıdı. Xəytan Pərwərdıgaroəə jawabən: — Yər yüzini kezıp paylap, uyak-buyaklarnı aylinıp qərgiləp kəldim, — dedi. **8** Pərwərdıgar uningoəə: — Məning kulum Ayupkə dikəkət kıloəənsən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin korkıdıoan həm yamanlıqtın yırak turıdıoan adəm yok, — dedi. **9** Xəytan Pərwərdıgaroəə jawabən: — Ayup Hudadin bikardın bikar kərkımoəəndu? **10** Əzüng uning əzi, ailisidikiliri həm uning həmmə nərsisining ətrıoəəə qaxa koyoəan əməssmu? Sən uning koloəəə bərikət ata kıldıng, xuning bilən uning təlluəkəti tərəp-tərəptin güllinip awumakta. **11** Əgər Sən kəlungni sozup, uning həmmə nərsilirigə tegıp koəsang, u Səndin yüzı erüp, Seni tillimisa [Xəytan bolmay ketəy!] — dedi. **12** Pərwərdıgar Xəytanoəə: — Mana, uning həmmə nərsisini sening kəlungoəəə tutkuzdum! Bıraq uning əzigə təgküqı bolma! — dedi. Xundak kılip Xəytan Pərwərdıgarning huzuridin qıqıp kəttı. **13** Bir küni, Ayupning oqul-kızliri qong akısining eyidə tamak yəp, xarab iqıp olturattı. **14** Bir həwərqı Ayupning yenıoəəə kelıp uningoəə: — Kalılar bilən yər həydəwatattuk, exəklər ətrapta otlawatattı; **15** Xəbalıklar hujum kılip kala-exəklərnı bulap kəttı. İxləwətkan yaxlarnı kıliqlap əltürıwəttı. Yaloəuz mənla kütulup kəlap, siligə həwər yətküzüxkə nesıp boldı, — dedi. **16** Bu adəmning gəpi tehi tügiməy turupla, yənə bırsı yügürüp kelıp Ayupkə: — Asmandın Hudaning oti qüxüp koylar wə ixləwətkan yaxlarnı köydürıwəttı; yaloəuz mənla kütulup qaldım, siligə həwər yətküzüxkə nesıp boldum, — dedi. **17** Bu adəmning gəpi tehi tügiməy turupla, yənə bırsı yügürüp kelıp Ayupkə: — Kaldıylər üq tərəptin hujum kılip tögılərnı bulap elıp kəttı, ixləwətkan yaxlarnı kıliqlap əltürıwəttı; yaloəuz mənla kütulup qaldım, siligə həwər yətküzüxkə nesıp boldum, — dedi. **18** Bu adəmning gəpi tehi tügiməy turupla, yənə bırsı yügürüp kelıp Ayupkə: — Oqulliri wə kızliri qong akısining eyidə tamak yəp, xarab iqıp olturojınida, **19** tuyuksız, qəldın kəttik bir boran qıqıp əyning tət bulungini kəttik soəup, əy oəulap qüxüp yaxlarnı əltürıwəttı; yaloəuz mənla kütulup qaldım, siligə həwər yətküzüxkə nesıp boldum, — dedi. **20** Ayup bolsa bunı anəlap ornidin dəs turup, tonını yırtıp, qeqını qüxürıwetıp, ezini yərgə taxlap Hudaoəəə ıbadət kıldı: — **21** Mən apamning kərsikıdın yalingaq qıxkən, u yərgimü yalingaq kaytıməni; həmmını Pərwərdıgar [manga] bərgən, əmdi Pərwərdıgar [məndın] elıp kəttı; Pərwərdıgarning nənıoəəə təxəkkür-mədhıyə kayturulsun! — dedi. **22** Bularning həmmısıda Ayup gınah kılmıd wə yəki Hudanı heəqəndak nalayıklık bilən əyiblimıdı.

2 Yənə bir küni, Hudaning oqulliri Pərwərdıgarning huzurıoəəə hazır boluxkə kəldı. Xəytanmu ularning arıoəəə kirıwaldı. **2** Pərwərdıgar Xəytandin: — Nədin kəldıng? — dəp sorıdı. Xəytan Pərwərdıgaroəəə jawabən: — Yər yüzini kezıp paylap, uyak-buyaklarnı aylinıp qərgiləp kəldim, — dedi. **3** Pərwərdıgar uningoəəə: — Məning kulum Ayupkə dikəkət kıloəənsən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin korkıdıoan həm yamanlıqtın yırak turıdıoan adəm yok. Məyli sən Meni unı bikardın-bıkar yutuwetıxkə dəwət kıloəan bolsangmu, u yənıla sadəkətlikidə qıng turuwatıdu, — dedi. **4** Xəytan Pərwərdıgaroəəə jawabən: — Hər adəm əz jenini dəp tərsisini berıxkımü razi bolıdu, həttə həmmə nemisinimu berıxkə təyyardur; **5** Bıraq Sən hazır kəlungni sozup uning səngək-ətlirigə təgsəng, u Səndin yüz erüp tillimisa [Xəytan bolmay ketəy!] — dedi. **6** Pərwərdıgar Xəytanoəəə: — Mana, u hazır sening kəlungda turuwatıdu! Bıraq uning jenıoəəə təgmə! — dedi. **7** Xundak kılip Xəytan Pərwərdıgarning huzuridin qıqıp, Ayupning bədinini tapınidin bəxıoəıqə intayın azablık hürrək-hürrək yarılar bilən toxkuzıwəttı. **8** Ayup bolsa bədinini tatılxə-əjırdax üqün bir sarı parqısını koloəəə elıp, küllükkə kirıp olturdı. **9** Ayalı uningoəəə: — Əjbəbə sən tehiqə əz sadəkətlıngdə qıng turuwatamsən? Hudanı kəroəəə, əlıpıla tıgəx! — dedi. **10** Ləkin Ayup uningoəəə: — Sən həmakət ayallərdək gəp kıliwətsən. Biz Hudaning yahxilıknı qəbul kıloəanıkənmız, əjbəbə unıngdin kəlgən külpətnımu qəbul kıliximiz kərek əməssmu? — dedi. İxlərdə Ayup əojıda heəqəndak gınah ətküzımdı. **11** Ayupning dostlırınin üqaylən uningoəəə qıxkən külpəttın həwərdar boldı. Ular, yəni Temanlık Elifaz, Xuhalik Bildad wə Naamatlık Zofar degən kixilər bolup, əz yurtlırınin qıqıp, Ayupkə həsdaxlık bıldürtıx həm təsəlli berıx üqün uning yenıoəəəə berıxkə billə kelıxkəndı. **12** Ular kelıp yıraxtınlə uningoəəəə kəriwıdı, unı tonıyalmay kəldı-də, awazlırını kəttürüp yıoəlap taxlıdı. Hərbiri əz tonlırını yırtıwetıp, topa-qanglarnı asmanoəəəə etıp əz baxlıroəəəə qeqıxtı. **13** Ular uning bilən billə dək yərdə yəttə keqə-kündüz olturdı, uningoəəəəə heəqım gəp kılmıdı; qünki ular uning dərd-ələmining intayın azablık ikənlikini kərup yətkəndı.

3 [Yəttə kündın] keyin, Ayup əojız eqıp [əhwəlıoəəəə kərita] əzınıng kəruwətkən küniğə lənət oəup mundak dedi: — **3** «Mən tuoəuloəan axu kün bolmıoəan bolsa boptıkn! «Oəul bala apırıdə boldı!» deyılən xu keqə bolmıoəan bolsa boptıkn! **4** Xu künni zulmət kəploəan bolsa boptıkn! Ərxtə turəən Təngri kəz əldidin xu künni yəkıtıwətkən bolsa boptıkn, Kuyax nuri uning üstıgə qüxürılmsıə boptıkn! **5** Xu künni kərangəuləxkə həm əlümning kələnggisi əz koynıoəəəə əlsə boptıkn! Bulutlar unı yutup kətsə boptıkn, Xu künni kün kərangəulətkıquılar kərkıptı kətküzıwətkən bolsa boptıkn! **6** Xu kəqni — Zulmət tutup kətsə boptıkn; Xu kün yil iqidiki [baxkə] künlər bilən billə xatlanmsıə boptıkn! Xu kün aynıng bir küni bolup sanalmısa boptıkn! **7** Mana, xu keqidə tuoəut bolmsıə boptıkn! U keqidə heəqəndak xad-huramlık əwaz yangrımsıə boptıkn! **8** Künlərgə lənət kıloəuquılar xu künğə lənət kılsa boptıkn! Lewıatannı koəəaxkə petınalaydıoəanlar xu künğə lənət kılsa boptıkn! **9** Xu kün tang səhərdiki yultuzlar kərangəuləxsa boptıkn! U kün kuyax nurını bıhudə kütsə boptıkn! Xu kün sübhınıng kəpəklırınıng eqılıxını bıhudə kütsə boptıkn! **10** Qünki xu kün menı kəttürən bəlyatıqunıng ıxıklırını ətmıgən, Məning kəzlırımni dərd-ələmnı kərelməs kılmıoəan. **11** Ah, nemıxkə ananıng kərsıkıdın qüxıpla əlıp kətmıgəndımən?! Nemıxkə kərsəktın qıkkəndıla nəpəstın kəlmıoəəəndımən? **12** Nemıxkə menı qəbul kılıdıoəan etəklər boləəəndu? Nemıxkə

meni emitidjojan əmqəklər bolojandı? **13** Muxlar bolmiojan bolsa, undakta mən mənggü tinq yetip kalattim, Mənggülik uyquoja kətkən bolattim, xu qaojda aram tapқан bolattim. **14** Xu qaojda əzliri üqünla hilwət jaylaroja mazar salojan yər yuzidiki padixahlar həm məslihətqilər bilən, **15** Yaki altun yiojan, Əyliri kümüxkə tolojan bəg-xahzadələr bilən bolattim; **16** Korsaktin məzgisiz qüxüp kətkən yoxurun balidək, Nurni kərməy qaqrap kətkən balidək həyat kəqürmigən bolattim. **17** Axu yərdə rəzilərlər awariqiliktin haliy bolidu, Axu yərdə halidin kətkənlər aram tapidu; **18** Axu yərdə əsirlər rəhəttə jəm bolidu, Ular əzgüqilərnin əwazini anglımaydu; **19** Əjeribrlarmu həm uluqlarmu axu yərdə turidu, Kül bolsa hojayininin azad bolidu. **20** Japa tartqujoja nemə dəp nur berilidu? Nemixka dərd-ələmgə qəmgənlərgə həyat berilidu? **21** Ular təxnəlik bilən əlümnü kütidu, Biraq u əlməydu; Ular əlümnü yoxurun gəhərnü kəzip izdigəndinmu kəwlə bilidu, **22** Ular gərnü tapkənda zor huxal bolup, Xad-huramliqka qemidu. **23** Əz yoli enişsiz adəmgə, Yəni Təngrinin tosiqi selinojan adəmgə nemixka [nur wə həyat] berilidu? **24** Xunga tamikimning ornioja nalilirim ketidu; Mening kəttik pəryadlirim xarkixatimidək xarkiraydu. **25** Qünki mən dəl kərkkən wəhəxt əz bəximəjo qüxti; Mən dəl kərkiđiojan ix manga kəldi. **26** Məndə heq aramliq yoktur! Həm heq hatirjəm əməsmən! Heq tinq-amanliqim yoktur! Biraq parakəndiqilik həman üstümgə qüxməktə».

4 Temanliq Elifaz jawabən mundək dedi: — **2** «Birsi sən bilən səzləxməqci bolsa, eoçir alamsən? Biraq kim əsojioja kəlgən gəpni yutuwatelaydu? **3** Kərə, sən kəp adəmlərgə təlim-tərbiyə bərgən adəmsən, Sən jansiz qollaroja küq bərgənsən, **4** Səzlirin dəldəngixp aram mangidjojanlarni riqəbətəndürgən, Tizliri pütülgənlərnü yeligənsən. **5** Biraq həzir nəwət sanga kəldi, Xuningliq bilən həlingdin kəttin, Balay'apət sanga tegixi bilən, Sən əlakzadə bolup kəttin. **6** İhləsənliqing tayanqing bolup kəlmigənmü? Yolliringdiki dursuluk ümidinğning əsasi əməsmidi? **7** Esinggə al, kim bigunah turup wəyrən bolup bəkkən? Dursularning həyati nədə üzülitip kəlojan? **8** Mən kərginimdək, gunah bilən yər əoçdurup awariqilik tərjojanlar, Ohxaxla həsul alidu. **9** Təngrinin bir nəpisi bilənla ular gumran bolidu, Uning oçəzirlinin partlixi bilən ular yokilip ketidu. **10** Xirning hərkərləri, Həm əxəddiy xirning əwazi [bar bolsimu], Xir ərsənlirinin qixliri sundurulidu; **11** Batur xir bolsa ow tapalmay yokilixka yuzlinidu, Qixi xirning küqükliri qeqilip ketidu. **12** — Mana, manga bir sez oçayibənə kəldi, Küklikmoja bir xiwirliojan əwaz kirdi, **13** Tün keqidiki oçayibənə kərunüxlərdin qikkən oylarda, Adəmlərnü qongkur uyku bəskənda, **14** Kərkunq wə titrəkmə meni basti, Səngək-səngəklirimni titritiwətti; **15** Kəz əldimdin bir roç etüp kətti; Bədinimdiki tükürim hürpiyip kətti. **16** U roç ornida midirlimay turdi, biraq turkəni kərelmidin; Kəz əldimda bir gəwədə turuptu; Xiwirliojan bir əwaz angladi: — **17** «İnsan balisi Təngridin həkkəniy bolalamdu? Adəm əz Yaratquçisidin pak bolalamdu? **18** Mana, U Əz küllirioja ixənmigən, Həttə pərixtilirnimu «Nadanliq kəlojan!» dəp əyibligən yərdə, **19** Uli topilərdin boləjan insanlar, Laydin yasaləjan oylərdə turoquqilər kəndək bolar!? Ular pərwənininmu əsanla yanjilidu! **20** Ular tang bilən kəq arilikda kükum-talkən bolidu; Ular həqkim nəzirigə əlmiojan həlda mənggügə yokilidu. **21** Ularning qədir tanisi yulup taxlanojanənu? Ular heq danalixka tehi erixməyła əlüp ketidu!».

5 Kəni, iltija kilip bək, sanga jawab kəloquci barmikin? Mükəddəslərninğ kəyisidin panah tiləysən? **2** Qünki

əhməkning əqqici əzini əltüridu, Kəhri nadənninğ jənoja zəmin bolidu. **3** Mən əz kəziim bilən əhməkning yiltiz tartқанlikini kərgənmən; Ləkin xu həman uning məkanini «Lənətkə uqraydu!» dəp bildim, **4** Uning baliliri əmanliqitin yirəktur; Ular xəhər dərwəzisiəda sot kilinojənda basturuldu; Ularəja həqkim həmayici bolmaydu. **5** Uning həsulini əqlər yər tügətidu; Ular həttə tikən ərisida kəlojanlirnimu əlip tügətidu; Kiltəqçim uning mal-mülüklerini yutuwelixka təyyar turidu. **6** Qünki awariqilik əzəldin topidin ünüp qikmaydu, Külpətmə yərdin əsüp qikkənmə əməs. **7** Biraq uqçun yukiçioja uqidojəndək, İnsan külpət tartixka tuqulojəndur. **8** Ornungda mən bolsam, Təngriəjla murəjət kilattim, Mən iximni Hudəyimoçila tapxuriwəttim. **9** U həsəbsiz kərəmətlərnü, Sən-sənəksiz məjizilərnü yəritidu. **10** U yərgə yəmoçur təkdin kilidu; U dala üstigə sən əwətip beridu. **11** U pəs orunda turidjojanlarning mərtiwisini üstün kilidu; Mətmə tutқанlar əmanliqka kətürilidu. **12** U həyilgərlərnin niyətlirini bikar kiliwətidu, Nətijidə ular ixini pütürəlməydu. **13** U məkkərlərnü əz həyilgərlərdin tuzəkkə alidu; Əgrilərnin nəyrəngliri əkitip ketidu. **14** Kündüzdə ular kərəngəjuluxka uqraydu; Qüxtə tün keqidək siləxturup mangidu. **15** Biraq u miskinlərnü məkkərlərnin qiliqi wə əoçidin kütqüzidu, Ularni küqlüklərnin qənggilidin küdrətlik kəli bilən kütqüzidu. **16** Xunga, əjizlər üqün ümid tuqulidu, Kəbiqlik əoçini yumidu. **17** Kərə, Təngri ibrət bərgən adəm bəhtliktur, Xunga, Həmmigə Kədirning tərbisəisəg səl kərimə jumu! **18** Qünki U adəmnü yarilanduridu, əndin yərnin tangidu; U sanjyidu, biraq Uning kolliri yənə səkəytidu. **19** U sənə altə kiyinqiliktin kütqüzidu; Həttə yəttə külpəttə həqkəndək yəmanliq sanga təgməydu. **20** Aqarqilikta U sening ülüminggə, Uruxta U sanga urulojan qiliq tərbisəigə nijətkar bolidu. **21** Sən zəhərlək tillərninğ zərbisidimni bəxpənəhlik iqigə yoxurunisən, Wəyrənqlik kəlgənda umingdin heq kərkəmaydjojan bolisən. **22** Wəyrənqlik wə kəhətqilik əldida külüplə kəyisən; Yər yuzidiki həywanlərdinmu heq kərkəməysən. **23** Sən dalədikə taxlar bilən əhdidə bolisən; Yəwəy həywanlarmu sən bilən inək etidu. **24** Sən qədirinğning tinq-əmanliqta bolidjojanliqini bilip yetisən; Mal-mülküngni əditlisəng, həmmə nəməngning təl ikənlikini bəyəkəysən. **25** Nəslinğ kəp bolidjojanliqini, Pərzəntlirinğning ot-qəptək kəp ikənlikini bilisən. **26** Sən əz wəktidəla yetilip yiojilojan bir bəoç buoçdaydək, Pəkət wəkt-saiting pixip yetilgəndəla yərlinggə kirisən. **27** Biz əzimiz bəni təkürüp kərgənmiz — ular həkikətən xundəktur. Xunga əzüng əngləp bil, bulərnü əzünggə tətbikləp oylap bək».

6 Ayup jawabən mundək dedi: — **2** «Ah, mening dərdlik zərlirim tarəzidə əlqənsə! Ah, bəximəjo qüxkən bərlək bəlakəza bulək bilən billə tarəzilənsə! **3** Xundək kilinsə u həzir dēngizdiki kəundin eoçir bolup qikidu; Xuning üqün səzirim təwlilərəq boluwətidu. **4** Qünki Həmmigə Kədirning okliri manga sanjilip iqimdə turuwətidu, Ularning zəhirlirini roçim iqməktə, Təngrinin wəhimiliri manga kərxə səp tüzüp həjüm kiliwətidu. **5** Yəwə əxək ot-qəp tapkənda həngərandu? Kəla bolsa yəm-həxək üstidə mərəmdu? **6** Tuz bolmisə təmsiz nərsini yegili bolamdu? Həm tuhumunin ekiniğ təmi barmu? **7** Jənim ularəja təgsimə səkəninip ketidu, Ular manga yirginqlik təmək bolup tuyulidu. **8** Ah, mening təxnə boləjinim kəlsidi! Təngri intəzarimni ijəbət kilsidi! **9** Ah, Təngri meni yanjip taxlisun! U kolini koyuwətip jənimni üzüp taxləxka muwəpik kərsidi! **10** Xundək bolsa, manga təsəlli bolətti, Həttə rəhimsiz əoçriklərdə kiyənsəmmu, xədlinəttim; Qünki Mükəddəs Boləjuqinğ səzirlidin tənmiojan bolattim! **11** Məndə əlümnü kütküdək

yonə qanqilik maqdur kaldı? Mening səwr-takətlik bolup hayatimni uzartiximning nemə natjisi bolar? **12** Mening küqüm taxtək qingmu? Mening ətlirim mistin yasaloqanmidi? **13** Özümgə yarıdam bərgüdək maqdurum kalmıdı əməsmu? Hərəkəndək əkil-tədbir mənədin qoqlıwətiləgən əməsmu? **14** Ümidsizlinip ketiwatqan kixigə dostı mehribanlık kərsətmiki zərürdür; Bolmisa u Həmmigə qadırdin qorquxtin waz keqixi mumkin. **15** Bırak buradərlirim waqitlik «aldamqi erik» süyidək, Manga həligərlilik bilən muamilə kilmakta; Ular suliri ekıp tügigən erikğa ohxaydu. **16** Erigən muz suliri erikğa kirgəndə ular qarıdap ketidu, Karlar ularning iqidə yökilip ketidu, **17** Ular pəsilning illixi bilən qurup ketidu; Hawa issip kətkəndə, izidin yökilip ketidu. **18** Səpərdaxlar mangoqan yolidin qıqip, erikğa burulidu; Ular erikni boylap mēngip, qəldə zəp əlidu. **19** Temalix karwanlarmu erik izdəp mangdi; Xəbalix sodigərlərmu ularoqə ümid bilən qaridi; **20** Bırak ular ixənginidin ümidsizlinip nomusta kaldı; Ular axu yərgə kelixi bilən parakəndiqilikkə uqridi. **21** Mana silər ularoqə ohxax [manga tayini] yök bolup qaldinglar; Silər qorqunqluk bir wəhəmini kərupla qorqup ketiwatisilər. **22** Mən silərgə: «Manga beringlar», Yaki: «Manga mal-mülükliringlərdin hədiyə qilinglar?» — degənni qaçan dəp baqqan? **23** Yaki: «Məni ezitquqining qolidin kutquzunglar!» Yaki «Zorawanlarning qolidin gəruğə pul bərsənglar!» dəp baqqanmu? **24** Manga əgətip qoyunglar, süküüt kilmən; Nədə yoldin qıqqanlıkimni manga kərsətip beringlar. **25** Toqra səzler nemidegən ətkür-həl Bırak əyibliringlar zadi nemini ispatlayaydu? **26** Ümidsizləngən kixining gəpləri etüp ketidoqan xamaldək tursa, Pəqət səzlərnila əyibləməqimusalər? **27** Silər yetim-yesirlarning üstidə qək taxlixisilər! Dost-buradiringlar üstidə sodilixisilər! **28** Əmđi manga yüz turanə qarap beqinglar; Aldinglərdilə 28 yəloqan səz qılaləmdim? **29** Ətünimən, bolđi qilinglar, gunağ bolmisun; Rast, qaytidin oylap beqinglar, Qünki ezümning toqırilikim [tarazidə] turidu. **30** Tilimda hatalix barmu? Tilim yamanlıkni zadi tetiyalməsmu?

7 Insañoqə zeminda jawrə-japa qekidəqan turmux bekitilgən əməsmu? Uning künliri bir mədikarningkigə ohxax əməsmu? **2** Kıl qəqküruning sayisigə təxna boləqəndək, Mədikər əz əmgikining həkqini kütəkəndək, **3** Manga bihüdə aylar manga bekitilgən, Oqəxlikkə toloqan keqilər manga nesip qilinoqan. **4** Mən yatqinimda: «Qaçan qoparmən?» dəp oylaymən, Bırak kəq uzundin uzun bolidu, Tang atquqə pütün bir keqə mən toloqinip yatimən. **5** Ətlirim qurtlar həm topa-qanglar bilən qaplandı, Terilirim yerilip, yiringləp kətti. **6** Künlirim bəpkarning mokisidinnu ittik etidu, Ular ümidsizlik bilən ayaqlixay dəp kaldı. **7** [Ağ Huda], mening jenim bir nəpəsə halas. Kəzüm yaxxilikni qaytidin kərməydoqanlık esingdə bolsun; **8** Məni Kərgüqining kəzi ikkinqi ketim manga qarimaydu, Sən nəziringni üstümgə qüxürgingində, mən yokaləqan bolimən. **9** Bulut oqayib bolup, qayta kərünmigəndək, Ohxaxla təhtisəraoqə qüxkən adəm qaytidin qıqmaydu. (Sheol h7585) **10** U yonə əz əyigə qaytmaydu, Əz yurti uni qayta tonumaydu. **11** Xunga mən əozimni yummay, Rohimning dərd-əlimi bilən səz qilay, Jenimning əzabidin zarlaymən. **12** Nemixka Sən üstündin kəzət qilisən? Mən [hətərlük] bir dengizmu-ya? Yaki dengizdiki bir əjdihəməmə? **13** Mən: «Ağ, yatqan ornun manga rahət beridu, Kərpəm nalə-pəryadimoqə dərman bolidu» — desəm, **14** Əmđi Sən qüxlər bilən mən qorqutiwatisən, Oqayibana əlamətlər bilən manga wəhəmiə salisan. **15** Xuning qün boquluxumni, əlümni, Bu səngəklirmigə qarap olturuxtin artuq bilimən. **16** Mən əz jenimdin toydum; Mening mēngügə

yaxioqum yok, Məni məylimgə qoyiwətkin, Mening künlirim bihüdidur. **17** Insañ balisi nemidi? Sən nemixka uni qong bilisən, Nemə dəp uningəqə kəngül berisən? **18** Hər ətigəndə uni sürüxtürüp kelisən, Hər nəpəs uni sinaysən! **19** Qaçañoqəqə meningdin nəziringni almaysən, Manga qaçañoqəqə əozimdikə serik suni yutuwaləqudək aram bərməysən? **20** Mən gunağ qiloqan bolsam, i insaniyətni Kəzətküqi, Sanga nemə qiliptimən?! Mən Sanga yük bolup qaldimmu? Buning bilən mən Əzünggə zərbə nixani qiloqansənmu? **21** Sən nemixka mening itətsizlikimni kəqürüm qilip, Gunağimni saqit qilməysən? Qünki mən pat arida topining iqidə uhlaymən; Sən mən izdəp kelisən, ləkin mən məwjet bolmaymən».

8 Andin Xuhalik Bildad jawabən mundək dedi: — **2** «Sən qaçañoqəqə muxularni səzläysən? Aozingdikə səzlər küqulik xamaldək qaçañoqəqə qikidu? **3** Təngri adalətni burmiloququmu? Həmmigə Qadir adillikni burmiləmdü? **4** Sening baliliring Uning aldidə gunağ qiloqan bolsa, U ularnimu itətsizlikining jazasiqə tapxuroqan, halas. **5** Bırak əgər əzüg həzir qin kənglügdin Təngriñ izdisəngla, Həmmigə Qadiroqə iltija qilsəngla, **6** Əgər sən sap dil həm durus boləqan bolsang, Xübhəsiszki, U sən üqün oyoqinidu, Qoqum sening həkqaniyilikingə toloqan turaləqungni gülləndiridu. **7** Sən dəsləptə etibərsiz qaraləqan bolsangmu, Bırak sən ahiridə qoqum təhimu güllinisən. **8** Xunga səndin etünəyki, ətkənki dəwrlərdin sorap baqqin, Ularınəg ata-bowiliringning izdinixlirigimu kəngül qoyəqin **9** (Qünki biz bolsək tünügünla tuquloqanmiz; Künlirimiz pəqət bir sayə boləqəqə, həqnemini bilməymiz). **10** Sanga kərsətmə bərip əgətəlaydoqan ular əməsmu? Ular əz kənglidikini sanga səzliməmdü? **11** Latka bolmisa yekənlər əgiz əsələmdü? Qomuxlukti ot-qəplər susiz əsələmdü? **12** Ular yexil peti bolup, təhiqə orulmıqan bolsimu, Hərəkəndək ot-qəptin tez tozup ketidu. **13** Təngriñi untuqan kixilərnəg həmmissining əkiwətliri mana xundəktür; Ipləslarning ümidə mana xundək yökə ketər. **14** Qünki uning tayanəqini qürük bir nərsə, halas; Uning ixəngini bolsa əmüqükning toridur, halas. **15** U əz uwisioqə yəlinidu, bırak u məzmut turmaydu; U uni qing tutuwaləqan bolsimu, bırak u bərdəxlük bərləməydu. **16** U kuyax astidə kəkləgən bolsimu, Uning piləkliri əz beoqini kaplioqan bolsimu, **17** Uning yiltizliri tax-dəwisigə qirmixip kətkən bolsimu, U taxlar arisidə orun izdigən bolsimu, **18** Ləkin [Huda] uni ornidin yuliwətsə, Axu yər uningdin tenip: «Mən seni kərmigən!» — dəydu. **19** Mana uning yolining xadlikil Uningdin keyin ornioqə bəxkiliri tupraqtin ünidu. **20** Qara, Huda durus adəmini taxlimaydu, Yaki yamanlık qiloqularning qolini tutup ularni yəliməydu. **21** U yonə sening əozingni külkə bilən, Ləwliringni xadlik awazliri bilən tolduridu, **22** Sanga nəpərləngənlərgə xərməndilik qaplinidu, Əskilərnəg qədri yöktilidu».

9 Ayup jawabən mundək dedi: — **2** Way, seninglə toqra, [dunyani] həkqikətən sən degəndək dəp bilimən! Bırak insañ balisi kəndək qilip Təngriñ aldidə həkqaniy bolalisun? **3** Hətta əgər birsə uning bilən dəwalixixka pətinəlisə, Xu [kixi] məsililərnəg mingdin birigimu jawab bərləməydu. **4** Uning kəlbidə qongkur danalix bardur, U zor küq-qudərtkə igidu; Kimmu Uningəqə qarxi qıqip, yürükini tom qilip, Keyin tinqan qəloqan? **5** U təqlərnəg əzəzidə qulatqəndə, Ularoqə həq bildürməylə ularni yulup taxlaydu. **6** U yər-zeminni təwritip əz ornidin kəzəqitidu, Xuning bilən uning tüwrukliiri titrəp ketidu. **7** U kuyaxka kətürülmə dəp səz qilsilə, u qopmaydu; U [halisə] yultuzlarningmu nurini pəqətləp qoyalaydu. **8** Asmanlarni

kəng yayojuqi pəkət udur, U dengiz dolqunliri üstigə dəssəp yürüdü. **9** U yettə karakçı yultuz, Orion yultuz türkümi wə kəlb yultuz topini, Jənuviy yultuz türkümlirininim yaratqan. **10** U həsabliqusiz uluq ixlarni, Sanap tügitalməydiqan karamət ixlarni kılıdu. **11** Kara, U yenimdin etüdü, biraq mən Uni kərməymən; U etüp ketüdü, biraq Uni baykiyalmaymən. **12** Mana, U elip ketüdü, kim Uni Öz yolidin yanduralisun? Kim Uningdin: «Nemə kiliwatisən» dəp soraxqa petinalisun? **13** Təngri qəzəpini qayturuwalmaydu; Rahəbning yardəmqiliri Uning ayioşqa bax egüdü. **14** Xundək turukluk, mən kəndəkmü uninoğa jawab berələyttim. Mənə munazirə kılıquduq kəndək səzləni tallıyalayttim? **15** Mubada mən həkqaniy bolsammü, Mən yənıla Uningoğa jawab berələyttim; Mən pəkət sotqimoğa iltijala kılalayttim. **16** Mən Uningoğa iltija kılıqan wə U manga jawab bərgən bolsümü, Mən tehi Uning sadayimini angliqonlikioğa ixəng kılalmioğan bolattim; **17** U boran-qapqunlar bilən meni ezüdü, U yarilirimni səwəbsiz awutmaqta. **18** U manga həttə nəpəs elixkimü ruhsət bərməydu, Əksiqa U manga dard-ələmni yüklüwətti. **19** Küq-kudrat toqrisida gəp kılısaq, mana, Uningdin küqlük [yənə baxqa kim] bar? Adalətə kəlsək, kim Uni sotqa qakiralisun?! **20** Mən özümni aklamıqı bolsam, əz əozim özümni gunahqa paturar, Korsuzsi boləqan bolsam, U yənıla meni əgri dəp bekitər. **21** Biraq mən əslidə eyibsid idim. Məyli, özümning kəndək bolıdıqonlikim bilən pərwəyim pələk! Öz jenimdin toydum! **22** Həmmə ix ohxax ikən; xunga mən dəymənkü, U duruslarımı, yamanlarımı ohxaxla yökıtidü. **23** Tuyüksiz bəxiqə qaza kelip əlsə, U bigunahlaroğa kılinoğan bu sinəqqa qarap kılıdu. **24** Yər yüzi yamanların qolioğa tapxuruldı; Biraq U sotqılarning kəzlırını bən adalətsizlikni kərməydiqan kılıp koyıdu; Muxundək kılıquqi U bolmay, yənə kim bolsun? **25** Mening künlirim yəltapanıng yügürüxidimnə tez etüdü; Ular məndin kəqıp ketüdü, Uların qəqkəndək yəhxilikı yoktur. **26** Ular kəmux kemilərdək qapsan etüp ketüdü; Aloqr bürküt owni tutkili xungətoşandək tez mangıdu. **27** Əgər: «Nalə-pəryadın tohtap, Qırayımnı tutuldurmay hux qıray bolay» dəsəmmü, **28** Mən yənıla azablırımın qəmmisidin kərkəp yürimən; Qünki Seni meni bigunah hesablımaydu dəp bilimən. **29** Mən həman əyiblik adəm bolsam, Mən bılıhədə jəpa tartıp nemə kıləy? **30** Həttə qar süyi bilən yuyunup, Kolumni xunqə pakizliqan bolsammü, **31** Sən yənıla meni əwrəzə qəmlüdürisənki, Öz kiyimimmü məndin nəpərlinidioğan bolıdu! **32** Qünki U mən Uningoğa jawab berəligüdək, manga ohxax adəm əməs. Mening Uning bilən sotta dəwalaxquçilikim yoktur. **33** Otturimizda hər ikkimizni əz kəli bilən təng tutıdıqan kelixtürgüqi bolsıdı! **34** U Əzining tayıqını məndin yırək kılısun, Uning wəhımisı meni kərkətmisun; **35** Xundıla mən Uningdin kərkəmay səziyəlyəyttim; Biraq əhwalim undək əməstür!

10 Mən əz jenimdin nəpərlinimən; Əz dərdimni təküwalay; Kəlbimdiki aq-zarımni səzlıwalay. **2** Mən Təngriqə: «Mening gunahımni bekitmə; manga kərsətkinki, Sən zadi nemə üqün mən bilən dəwalixisən? **3** Adəmni əzgıning, Əz kəlung bilən yaratqıningni qətkə kəqkınıng Sanga paydılikmu? Yamanların suyıkəstıgə nur qəqkınıng yəhximü? **4** Sening kəzıng insannıqıdək əjizmu? Sən adəmlər kərgəndək hırə kəməmsən? **5** Sening künliring əlıdıqan insannıng künliridək qəklıkmü? Sening yilliring insannıng yilliridək kışkimü? **6** Sən mening rəzil adəm əməslikimni bilip turup, Sening kəlungdin kutuldurəduqəqə həqkimning yoklukını bilip turup, Nemixka mening hatalıkimni sorap yürısən? Nemixka mening gunahımni sürüxtürısən?» — dəymən. **8** — Sən Əz kəlliring

bilən meni xəkilləndürüp, bir gəwdə kılıp yaratqansən; Biraq Sən meni yokətməqsən! **9** Sən layni yasioqandək meni yasioqıningni esingdə tutkaysən, dəp yelinimən; Sən meni yənə tuprakqa qayturəmsən? **10** Sən [ustilik bilən] meni süttək kuyup qaykəp, Məni irimıqtək uyutqan əməsmü? **11** Sən tərə həmə et bilən meni kiündürgənsən, Ustihan həmə pəy bilən birləxtürüp meni tokıuoğan. **12** Sən manga həyat həmə mehir-xəpəkət təkdım kılıqənsən, Sən səygüng bilən rohimdin həwər əlding. **13** Biraq bu iqlar Sening kəlbıngdə yoxurukluk idi; Bularning əslidə kəlbıngdə püküklıknı bilimən. **14** Gunah kılıqan bolsam, Sən mən kəzıptı yürgən bolattıng; Sən mening kəbılıkımni jazaliməy koyımayttıng. **15** Rəzil həsablanəqan bolsam, manga bala kələtti! Həmə yəki həkqaniy həsablınsammü, kəttik nomusqa qəmtıp, əzabka qəmgimində, Bəximni yənıla kətürüxkə jür'ət kılalmayttim; **16** Həttə [bəximni] kətürüxkə jür'ət kılısammü, Sən əxəddiy xırdək mening pəyimgə qüxəttıng; Sən manga karamət küqüngni arka-arkıdin kərsıtəttıng. **17** Sən meni əyibləydiqan guwahqılırınıngni qaytidin əldımoğa kəltürısən; Manga qəritiləqan qəzıpingni zor kılısən; Küqliring manga qarxi dolqunlap kəlməktə. **18** Sən əslidə nemixka mənı balıyatqıdin qıkarənsən? Kəxki, mən qəqrəp kətkən bolsam, həq adəm mənı kərməs idi! **19** Mən həqqaqan bolmioğan bolattım! Balıyatqıdin biwasıtə gərgə apiriləqan bolattım! **20** Mening əzojınə künlirim tügəy dəgən əməsmü? Xunga mən barsa kəlməs yərgə barəjuqə, — Karəngəşulək, əlım sayə boləqan zəminəqə, — Zulmət bı zəminəqə, yənı karəngəşuləkning əzining zəminəqə, əlım sayısınıng zəminəqə, Tərtıpsiz, həttə əz nuri kəpkarəngəşu kılinoğan xu zəminəqə barəjuqə, Manga əzrak jan kırıx üqün, İxıngni bir dəkikə tohtat, məndin neri bol!».

11 Andin Naamatlık Zofar jawabən mundək dedi: — **2** «Gəp mundək kəp tursa, unı jawəbsiz qəldurəşılı bolmas? Səzmən kixi əzini əklıla boləmdü? **3** Sening səpsətəlırındə kəpqlıknıng əozını tuwaklısa boləmdü? Sən məzak kılıp səzlıgəndin keyin, həqkim bu ixni yüzünggə salmisunmu? **4** Qünki sən: «Mening əkdilirim saptur, Mən sən [Hudaning] əldıda pakmə» — deding. **5** Ah, Təngri gəp kılıdı! Aozını eqip sənı əyiblısıdı! **6** Xundək kılıp U danalıknıng sırlırını sanga eqip bərsıdı! Qünki danalıq ikki tərəplıktür! Təngrining gunahıngning heli bir kışimini kətürıwetip, ulardın etıdıqonlikını obdan bilip koy! **7** Sən Təngriini izdıgən təkdırdımdı Uni tüptin tonuyaləmsən?! Həmmıgə Qədirning qəksızlıknı qüxinip yetələmsən? **8** [Bundək danalıq] əsməndin əgıdzür, [uningoğa erixıxkə] nemə əmalıng bar? U təhtısəradın qongkurdur, sən nemini bilələysən? (Sheol h7585) **9** Uning uzunluqi yər-zemindin uzundur, Kəngliki dengiz-okyanlardın kəngdur. **10** U etüp ketıwetip, adəmni kəmisə, unı sorəqqa qəkırısə, kimmü Uni tosəlısın? **11** Qünki U səltə adəmlərnı obdan bilüdü, U təkxürməy turupla əldəmqılnı əllıqəqan kərup boləqan. **12** «İnsan tuşulup bir yawa əxəkning təhiyigə əylənoşuqə, Nadən adəm dana bolur!». **13** Biraq sən bolsəng, əgər kəlbıngni toqırılətsəng, Kəlungni Hudəqə qarəp sozsəng, **14** Kəlungdiki kəbılıkını əzüngdin neri kılısəng, Qədirlırındə həq yamanlıknı turəqzımsənglə, **15** Sən u qəqdə yüzüngni kūsursiz kətürüp yürısən, Təwrənməs, kərkəunqsız bolısən; **16** Jəpəyıngni untuyısən, Həttə eqıp etüp kətkən sunı oyliqəndək ulərnı əsləysən; **17** Künliring qüxtiki nurdin yoruk bolıdu, Sənı həzir karəngəşulək bəskını bilən, təngdək parlak bolısən. **18** Ümıding bir boləqəqə, sən hımayıgə igə bolısən, Sən ətrəpıngəqə hatırjəm qarəp arəm elip olturısən. **19** Rəst, sən yatqıningdə, həqkimning wəswəsisı bolımaydu, Əksiqa

nuroqunliqan kixilar sening h mmitingni izd p kelidu. **20** Biraq razillarning kezliri nuridin ketidu, Ularoqa keqixka heq yol qalmaydu, Ularning ümidi n pisi tohtaxtin ibar t bolidu, halas.

12 Ayup jawab n mundak dedi: — **2** Sil r b r k k  l- hlisil r!  lsanglar hekm tmu sil r bilan bill  ketidu! **3** Meningmu sil rd k  z  qlim bar,  kild  sil rdin qalmaym n; Bunqilik ixlarni kim bilmaydu?! **4** Mən  z dostlirim jo mazaq obyekt boldum; Məndək T ngri g iltiji kilipl, duasi ijabat bolojan kixi, H kkaniy, durus bir ad m mazaq kilindi! **5** Ra t ta olturojan kixilar k nglid  h rkandak külpətni n zirig  almaydu; Ular: «Külpətlər putliri teyilix aldidu turojan kixigila təyyar turidu» d p oylaydu. **6** Karakqilarning qedirli ri awatlixidu; T ngri g h kar t k ltiridioxanlar aman turidu; Ular  zining ilahini  z alkinida kətiridu. **7**  mdi haywanlardinmu sorap baq, Ular sanga  gitudu, Asmandiki uqar-kanatlar mu sanga d ydu; **8** W  yaki y r-zeminjo g p kilsangqu, Umu sanga  gitudu; Dengizdiki beliklar sanga s z kilidu. **9** Bularning h mmisini Parwardigarning koli k lojanlikini kim bilmaydu? **10** Barlik jan igiliri, barlik  t igiliri, Jümlidin barlik insanning n pisi uning kolididur. **11** Eoqizda taamni tetioqand k, Kulakmu sezining toqrilikini sinap bakidu  m smu? **12** Yaxanoqanlarda danalik rast tepilamdu? K nirining k p boluxi bilan yorutulux kelamdu? **13** Uningdila danalik h m kudr t bar; Uningdila yolyoruk h m yorutux bardur. **14** Mana, U harab kilsa, heqkim kaytidin kurup qikalmaydu; U kamap koyojan ad mni heqkim koyuwetelm ydu. **15** Mana, U sularni tohtitwalsa, sular kurup ketidu, U ularni koyup b rsa, ular y r-zeminni besip wayran kilidu. **16** Uningda k q-kudr t, qin hekm tmu bar; Aldioq , aldanoqumu uningoa taw dur. **17** U m slih tqilarni yalingaq kildurup, yalap elip ketidu, Sorakqilarni r swa kilidu. **18** U padixahlar [ l- hlig ] saloqan kix nlarni yexidu, Andin xu padixahlarni yalingaq, qatraklirini lata bilanla kaldurup [x rm nd  kilidu]. **19** U kahinlarni yalingayaoq mandurup elip ketidu; U k q-hoq kdarlarni aoduridu. **20** U ix nqlik qaralojan zatlarining aozini etidu; Aqsakallarining  klini elip ketidu. **21** U aqs ng klarning  stig  h kar t t kidu, U palwanlarning b lweoqini yexip [ularni k qsiz kilidu]. **22** U karang juluktki qongkur sirlarni askarilaydu; U  l mning sayisini yorutidu. **23** U  l-yurtlarni uluqlaxturidu h m andin ularni gumran kilidu;  l-yurtlarni keng ytidu, ularni tarkitidu. **24** U zemindiki  l-jama tning kattiwaxlirining  klini elip ketidu; Ular ni yolsiz d xt-bayawanda s rsan kilip azduridu. **25** Ular nursizlandurulup karang julukta yolni silaxturidu, U ularni m st bolup qalojan kixid k galdi-guldung mangduridu.

13 Mana, mening k z m bularning h mmisini k r p qiqkan; Mening kulikim bularni anglar qixxang n. **2** Sil rning bilg nliriglarini m nmu bilim n; Mening sil rdin kelixquqilikim yok. **3** Biraq mening arzuym H mmig  kadir bilan sezlaxitur, Mening Huda bilan munazira kilijum kelidu. **4** Sil r bolsanglar tehm t qaplioqular, H mninglar yaramsiz tewipsil r. **5** Sil r p k tla s kitt  turojan bolsanglar idi! Bu sil r  qin danalik bolatti! **6** Mening munazir mg  kulak selinglar, L wlimdik muhakimilarni anglar bekinglar. **7** Sil r Hudaning wakaletqisi s pitid  boluwelip biadil s z kilamsil r? Uning  qin hiyl -mikirlik g p kilmakqimusal r? **8** Uningoa yüz-hatira kilip [huxam t] kilmakqimusal r?! Uningoa wakaletin d wa sorimakqimusal r? **9** U iq-baoqringlarni ahturup qiks , sil r  qin yaxhi bolattimu? Insan balisini aldioqand k uni aldimakqimusal r? **10** Sil r yüz-hatira kilip yoxurunqə huxam t

kilsanglar, U qoqum sil rni  yiblaydu. **11** Buningdin k r  Uning h ywisining sil rni korqatkini, Uning w himisining sil rg  q xkni t z k  m smu? **12** P nd-n sih tinglar p k t k lg  ohxax s zlar, halas; Sil r [ix nq baqlioqan] istihkaminglar p k t lay istihkamlar, halas. **13** Meni ihtiyarimjo koyuwetip zuwan s rmanglar, meni g p kilojili koyunglar. Beximjo h rnem  k ls  k lsun! **14** Kandakla bolmisun, jenim bilan t w kkul kilim n, M n jenimni alkinimjo elip koyim n! **15** U jenimni alsimu mən y nla Uni k t m n, Uningoa tayinimən; Biraq kandakla bolmisun mən tutkan yollirimi Uning aldidu aklamakqim n; **16** Bunday kilixim moga nijatlik bolidu; Q nki iplas bir ad m uning aldioja baralmaydu. **17** Sezlimni dik t bilən anglanglar, Bayanlimjo obdan kulak selinglar. **18** Mana, mən  z dəwayimni t rtiplik kilip təyyar kildim; Mən  z mning h kik t n  klinidioxanlikimni bilim n. **19** M n bilan b s-munazira kildioxan k ni kim barkin? H zir s k t kilojan bolsam, tiniqin tohtiojan bolattim! **20** [A! Huda!] Manga p k t ikki ixnla kilip b rgin; Xundak bolojandila, m n  z mni S ndin q qurmam n: **21** — Kolungni m ndin yirak kilojin; — W him ng meni korqatmisun. **22** Andin meni sot kilixka q qir, m n sanga jawab berim n; Yaki m n Sanga [d wayimdin] s z kilsam, S nmu manga jawab beris n. **23** Mening k bihlikirim həm gunahlim zadi kanqilik? It tsizlikim həm gunahimni manga k rsitip bar! **24** Nemixka didaringni m ndin yoxuris n? Nemixka meni  z d xmining d r bilding? **25** Uyak-buyakka uquruwetildioxan anqiki bir yopurmakni wəhimigə salmakqim smu? Kurup k tk n pahalni koqlimakqim smu? **26** Q nki Sən mening üstümdin zah rd k  rl rni yazis n, Sən yaxlikimdiki k bihlikirimni manga kayturuwatis n. **27** Mən qirip k tk n bir n rs , Mən p k t k y  yeg n bir kiyimla bolojinim bilan, Lekin Sən mening putlirimni kix nlays n, H mmo yollirimi kezitip y ris n; Tapanlimjo mangmaslik  qin q k sizip koyojans n.

14 Anidin tuqulojanlarning künliri azdur, Palak t uningoa yardur. **2** U g ld k dunyaoqa kelip andin tozuymu, U [kuyax aldidin] sayig  ohxax keqip ketidu. **3** Biraq Sən tehi xundak bir ajiz bolujoqo keziungni tikip, Meni  z aldingoa sorakka tartiwatams n? **4** Kim napak n rsil rdin pak nərsini qikiralaydu? — heqkim! **5** [Insanning] künliri bekitilg ndikin, Uning aylirining sani Sening ilkingda bolojandikin, Sən uning  ts  bolmaydioxan q klirini bekitk ndikin, **6** Uning bir'az d m elixi  qin uningdin keziungni elip kaqkin, Xuning bilan m dikard k uningoa  z künliridin s y n x nesip bolsun! **7** Q nki d r h kesiwetilg ndin keyin, kayta  s xtin ümid bar; Buninglik bilan uning yumran bihliri t g p k tmaydu; **8** Uning yiltizi y rd  kurup k tk n bolsimu, Uning k tki topida  l p k tk n bolsimu, **9** Biraq suning puriki bilanla u y n  kekiridu, Yumran ot-qəptək yengi bilharni qikiridu. **10** Biraq ad m bolsa elidu, ilajsiz onga yatihdu, b r k, Insan nəpəstin kalidu, andin n d  bolidu? **11** Dengizdiki sular paroja aylinip t g p kətkəndək, Dəryalar kaqjirap kurup kətkəndək, **12** Ohxaxla ad m yetip k lsila kaytidin turmaydu; Asmanlar yokimioqo, ular oyojanmaydu, uyukdin turmaydu. **13** A!h, t htisaraoqa meni yoxurup koysang idi, Oj zipping  t p k tk q  meni m hpiy saklap koysang idi, Meni esinggə alidioxan bir waqit-sa tni manga bekitip b rsang idi! (Sheol h7585) **14** Ad m  ls , kayta yaxamdu? Xundak bolsa manga xundak əzgirix wakti k lg q , Muxu japaoja tolojan künlirim  tk q , s wr-t k t bilan k t ttim! **15** Xundak bolsa Sən meni q kirsang, jawab berattim; Sən  z kolung bilan yaratkiningoa ümid-arzuymu bolatti. **16** Biraq Sən h zir h rbir d ssig n kədəmlirimni

sanap, Gunahimni kezitwatisənoql. **17** Itaatsizlikim haltioja selinip peqətləndi, Gunahlirimni dəwə-dəwə kilip saqlap qoydung. **18** Dərwəkə taojmu yimirilip yoqalojandək, Tax əz ornidin təwrinip kətkəndək, **19** Sular tax-xeojillarni upritip yoqatkəndək, Topanlar zemindiki topini süpürüp kətkəndək, Sən admənnig ümidini yoq kəlisən. **20** Sən mənəggügə uning üstidin oqalib kəlisən, Xunga u dunyadin ketidu; uning qirayini tutuldurisen, Uni Əz yeningdin yirək kəlisən. **21** Uning oqulliri hərmətkə erixidu, birək u buni bilməydu; Ular pəs kəlinsimu, Birək uning bulardinnmu həwiri bolmaydu. **22** U [pəkət] əz tenidiki əopriqədinla azablinidu, U kənglidə əzi üqünla həsrət-nadamətə kekidu.

15 Temanlik Elifaz buningəja jawabən mundək dedi: — **2** Danixmən kixining quruk xamaldək səpsəta bilən jawab berixi toojrimu? [Danixmən] kərsikini issik məxriək xamili bilən toyojuzsa bolamdu? **3** Paydisiz səzlər bilən, Tayini yoq gəplər bilən munazirlixixi muwəpikmu? **4** Bərhək, sən iman-ihlasni yoq kəliwətməkqisən, Hudaning aldidə dua-istikəmətkə tosaləju bolisen. **5** Qünki kəbiqlikə aozjingəz səz salidu, Sən məkkarların tili tallap kollinisen. **6** Mən əməs, bəki əz aozjing əzüngning gunahingni bekitidu, Əz ləwliring sanga kərxə guwahlik beridu. **7** Sən insanlar iqidə tunji bolup tojujolanmu? Sən taoj-dawanlardin awwal apiridə boləjanmu? **8** Təngrining məhpiy kəngixini anglar kəlgənməsən? Danalək sən bilənla qəklinəmdu? **9** Sən bilgənlərnə bizning bilməydiəjanlirimiz barmu? Sən qüxəngənni bizning qüxənməydiəjinimiz barmu? **10** Aksəkəllər həm kərilər bizning təripimizdə turidu, Ular sening atəngindmu yaxta qongdur. **11** Təngrining təsəlliliri, Yəni sanga mulyəimlik bilən eytkən muxu səz sən üqün əzlik kəlamdu? **12** Nemixkə kəngülning kəynigə kirip kətisən? Kəzüngni nemigə parkiritisen? **13** Xundək kilip sən rohingni Təngrigə kərxə turəjuzdung, Eojizingdin xundək səzlərnin qikixioja yol koyuwatisən! **14** İnsan nemə idi? Əz-əzini pakliyaliojudək? Anidin tojujolan ədəm balisi nemə idi? Həkkəniy bolaliojudək? **15** Kərə, [Huda] Əz mukəddəsirigimə ixənmigən yərdə, Asmanlarmu uning nəziridə pak bolmiojan yərdə, **16** Yirginqlik boləjan, sesip kətkən, Kəbiqlikni su iqqəndək iqidiəjan insan balisi zadi kəndək bolar? **17** Mən sanga kərsitəy, mənə kulək sal; Kezüm kərgənni bayan kəlməkqimən. **18** Danixmənələr ata-bowilirdin bularni angləjan, Yoxurmay bularni bayan kəlojan: — **19** [Pəkət xularəjila, [yəni ata-bowiliriəjila] yər-zemin tapxurulojanidi, Ularning arisidin yat ədəm ətöxkə pətinəlmaytti) **20** — Rəzil ədəm barlik künliridə azablinidu, Zalim kixigə yillar sanəkləklə bekitilgəndur. **21** Uning kəlikioja wəhimilərnin əwazi kiridu, Bayaxətləkidə buləngqi uning ustigə besip qüxidu. **22** Kərangəjujuluktin kutuluxkə uning kezi yətməydu, U kəlik bilən qəpəlixkə saqlənojəndur. **23** U ax izdəp: «Zadi nədin təpilar?» dəp yolda tənəp yüridu, U zulmət künninun uningəja yəkinləxkəlikni bilidu. **24** Dərd-ələm həm əzab uningəja wəhimə kəlidu, Hujuməja təyyar boləjan padixəhtək uning üstidin oqəlib kəlidu. **25** Qünki u Təngrigə kərxə kəlini kətürgən, Həmmigə kədirəja kük kərsətməkqi boləjan, **26** Xunga u boynini kəttik kilip, Kəp kəwətlək kəlkənni kətürüp uningəja kərap etilidu. **27** Yüzini yəq bəskən bolsimu, Bəkinliri səmrəp kətkən bolsimu, **28** U harabə xəhərlərdə, Ədəm kənoqəsi kəlməydiəjan, Kesək düwiliri boluxkə bekitilgən əylərdə yaxaydu; **29** U həq beyimaydu, Uning mal-mülki bolsa üzülip kalidu, Uning təəllukatliiri zemin üstidə kəngəyməydu. **30** U kərangəjujuluktin kəqip kutuləlməydu, Yəlkun uning xəhlirini kəydürüp kurutidu, [Hudaning] bir nəpisi bilən u [dunyadin] ketidu. **31** U sahtiliklə tayanmisun! U

aldinip kətkən, xunga sahtilikning əzi uning in'ami bolidu; **32** Uning küni tehi toxmay turupla, Uning xəhi tehi kəkirip bolmayla, bu ixlər əməlgə axurulidu. **33** Üzüm teli silkinip, tong üzümlər qüxürüwətilgəndək, Zəytun dərihining qəqiki eqiqliplə təkülüp kətkəndək bolidu. **34** Qünki ipləslərnin jəməti tuojmas bolidu, Ot para yəganlərnin qədirilini kəydürüwətidu. **35** [Birək] ular [hərdəim] yəmanlikni oylap, kəbiqlik tuojduridu, Kənglidə həman hiylə-mikir təyyarlaydu.

16 Andin Ayup jawabən mundək dedi: — **2** Mən muxundək gəplərnə kəp angləjanmən; Silər həmminglər əzab yətküzidiəjan əjayib təsəlli bərgüqi ikənsilər-hə! **3** Mundək watildap kəlojan gəplirəngların qeki barmu? Silərgə mundək jawab berixkə zadi nemə kətratkuluk kəldi? **4** Halisəmlə əzüm silərgə ohxax səz kəlaləytm; Silər mənəng ornudmə bolidiəjan bolsənglər, Mənmu səzlərnə bəoləxturup eytip, silərgə zərbə kəlaləytm, Bəximnimu silərgə kəritip qəyqiyaləytm! **5** Həlbuki, mən əksiqə əozjim bilən silərnə riəbətəndürəttim, Ləwliriminə təsəllisi silərgə əzə-dərman bolattı. **6** Lekin mənəng səzlixim bilən əzabim dora-məyməydu; Yəki gəpimni iqimə yutuwalisəmmu, mənə nemə arəmqilik bolsun? **7** Birək U mənə həlsizləndürüwətti; Xundək, Sən pütkül əiləmmə wəyrən kəliwəttim! **8** Sən mənə kəmallidəng! Xuning bilən [əhwalim mənə] guwahlik kəlməktə; Mənəng oruk-kəlxal [bədinim] ornidin turup əzümni əyibləp guwahlik kəlidu! **9** Uning əzəpini mənə titmə kilip, Mənə ow oljisi kəlidu; U mənə kərap qixini ojuqurlitidu; Mənəng duxminimə kəzini əlayitip mənə kəlidu. **10** [Adəmlər] mənə kərap [məzak kəlixip] əozjini əqidu; Ular nəprət bilən mənəngimə kəqətləydu; Mənə hujum kəlay dəp səp tüzidu. **11** Huda mənə əskilərgə tapxurəjan; Mənə rəzillərnin kəloja təxləwətkənikən. **12** Əslidə mən tinq-əmanliklə turəttim, birək u mənə pəqəklidi; U boynumdin silkip bitqit kəliwətti, Mənə Əz nixani kəlojanikən. **13** Uning okyəqiliri mənə kəpsiwəldi; Həq əyimay U üqə-bəqirminni yirtip, Ətümni yərgə təküwətti. **14** U u yər-bu yeriməgə üst-iüstiləp zəhim kilip bəsiip kiridu; U palwəndək mənə kərap etilidu. **15** Təmənnin üstigə bəz rəht tikip koydum; Əz izzət-hərmətimni topa-qənoja səlir koydum. **16** Gərqə kəolumdə həqəndək zəwanəlik bolmisimu, Duayim kin dilimdin boləjan bolsimu, Yüzüm yioja-zaridin kəzirip kətti; Kəpəkliriminə əlüm sayisi bastı. **18** Ah, yər-zemin, kənimni yəpmiojin! Nalə-pəryədim tohtaydiəjanəja jay bolmiojay! **19** Birək mənə, asmanlarda həzirru mənə xəhit Boləjuqi bar! Ərxlərdə mənə kəpələt Boləjuqi bar! **20** Əz dostlirim mənə məzak kəlojini bilən, Birək kəzüm tehiqə Təngrigə yəx təkəməktə. **21** Ah, insan balisi dosti üqün kəlixitürgüqi boləndək, Təngri bilən ədəm otturisidimə kəlixitürgüqi bolsidi! **22** Qünki yənə birnəqəqə yil ətöxi bilənla, Mən barsə kəytməs yolda mənəngip kəlimən.

17 Mənəng rəhim sunək, Künlirim tügəy dəydu, Gərlər mənə kütəməktə. **2** Ətrapimdə əldəmqi məzak kəlojuqlar bəz əməsmu? Kəzümning ularning eqitkuləkiəja tikiplə turuxtin bəxkə əməli yəoktur. **3** Ah, jənim üqün Əzüng haliojan kəpələtni əlip Əzüngning əldidə mənə borun boləyəsən; Səndin bəxkə kim mənə kəlləp borun bolsun? **4** Qünki Sən [dostlirimning] kənglini yorukluktin kəldurojənsən; Xunga Sən ularni oqəlibidinnmu məhərum kəlisən! **5** Ojəniymət əlay dəp dostliriəja pəxwə atkən kixining bolsa, Həttə balilirinin kəzilirimə kor bolidu. **6** U mənə əl-yurtlarning əldidə səz-qəqəkkə koydi; Mən kixilər yüzüməgə tüküridiəjan ədəm bolup kəldim. **7** Dərd-ələmdin kəzüm tərlixip kətti, Bərlək əzalirim kələnggəndək bolup kəldi. **8** Bu ixlarni kəriip duruslar

həyranuħəs bolidu; Bigunaħlar iplaslaroħa ħarxi turuxħa ħozolidu. **9** Biraħ ħaħħaniy adəm öz yolida ħing turidu, Ķoli pak yüridoħan adəmning ħüqi toħtawsiz uloħiyidu. **10** Əmdi ħeni, ħəmminglar, yəna ħelinglar; Aranglardin birmu dana adəm tapalmaymən. **11** Ķünlirim ahirlıxay dəp ħaptu, Muddialirim, ħəngləmdiki intizarlar üzölü. **12** Bu adəmlər ħeqini ħündüzgə aylandurmakqi; Ular ħarəngoluluxħa ħarap: «Nur yəħinlixiwatidu» deyixiwatidu. **13** Əgər ħütsəm, öyüm təħtisara bolidu; Mən ħarəngoluluxħa ornumni raslaymən. (Sheol h7585) **14** «Qirip ketixni: «Sən mening atam!», Ķurtlarni: «Apa! Aqa!» dəp ħaqirimən! **15** Undakla ümidim nədə? Xundak, ümidimni kim ħerölösün? **16** Ümidim təħtisarasəng təmür pənjirilirı iħigə ħüxüp ketidu! Biz birliktə topioħa ħirip ketimiz! (Sheol h7585)

18 Xuħalik Bildad jawabən mundak dedi: — **2** Səndak adəmlər ħaqanoħiqə mundak səzləni toħtatmaysılar? Silər obdan oylap bekinglar, andin biz səz ħilimiz. **3** Biz nemixħa silərnəng ađinglarda ħaywanlar ħəsablinimiz? Nemixħa ađinglarda əhmək tonulimiz? **4** ħəy əzüngning oħəzipida əzüngni yirtħüqi, seni dəpla yər-zemin taxliwətiləmdü?! Taoħ-taxlar öz ornidin ħetürölüp ketəmdü?! **5** Ķandakla bolmisun, yaman adəmning qiroħi oħürölidu, Uning ot-uħqunliri yalħunlimaydu. **6** Qediridiki nur ħarəngoluluxħa aylinidu, Uning üstigə asħan qiroħi oħürölidu. **7** Uning məzmut ħədəmliri ħisilidu, Əzining nəsiħətłiri əzini mollak atħuzidu. **8** Qünki öz putłiri əzini toroħa əwətədu, U dəl torning üstigə dəsəydoħan bolidu. **9** Ķiltak uni tapinidin iliwəlidu, Tuzak uni tutuwəlidu. **10** Yərdə uni ħütidoħan yoxurun aroħamqa bar, Yolida uni tutmakqi boləjan bir ħapħan bar. **11** Uni ħər tərəptin wəħimilər besip ħorħiwatidu, ħəm ular uni iz ħooħlap ħooħlawatidu. **12** Maoħdurini aqarħilik yəp tügətti; Palakət uning yenida paylap yüridu. **13** Əlümnəng qoħg balisi uning terisini yəwətidu; Uning əzalirini xoraydu. **14** U əz qediridiki amanliħin yulup taxlinidu, [Əlümnəng tunjisi] uni «wəħimilərnəng pədxıħı»ning əldioħa yalap apiridu. **15** Öyidikiłər əməs, bəlki baxħılar uning qedirida turidu; Turaloħusining üstigə ħünggürt yəoħdurulidu. **16** Uning yiltizi tegidin ħurutulidu; Üstidiki xahliri ħesilidu. **17** Uning əslimisimu yər yüzidikiłərnəng esidin ħetürölüp ketidu, Sirtlarda uning nam-abruyi ħalmaydu. **18** U yoruħluħtin ħarəngoluluxħa ħooħliwətiləng bolup, Bu dunyadin ħəydiwətilidu. **19** Əl-yurtta ħeqħandak pərzəntlıri yəki əwladlıri ħalmaydu, U musapir bolup turoħan yərlərdimu nəslı ħalmaydu. **20** Uningdin ħeyinliłər uning ħünigə ħarap əlakəzə bolidu, ħuddi əldinliłarmu qəoħp ħətkəndək. **21** Mana, ħəbiħ ədəmnəng məkanlıri xübhısiz xundak, Təngrini tonumaydoħan ħixiningmu orni qoħum xundakħur.

19 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** «Silər ħaqanoħiqə jenimni əzəbliməħqisilər, Ķaqanoħiqə meni səz bilən əzməħqisilər? **3** Silər meni on ħetim ħarlıdinglar; Manga uwal ħilixħa nomus ħilmaysılar. **4** Əgər mening səwənlikim bolsa, Mən əmdi uning [dərdini] tartımən. **5** Əgər silər meningdin üstünlił talaxmakqi bolsanglar, Yüzüm əldida xərm-ħayani ħərsitip meni əyibliməħqi bolsanglar, **6** Əmdi bilip ħoyunglarki, manga uwal ħiloħan Təngri iħən, U tori bilən meni qirməxturup tartti; **7** Ķara, mən nalə-pəryad ħetürtip «Zorawanlık!» dəp wərħıraymən, Biraħ ħəqkim ənglimaydu; Mən wərħıraymən, biraħ manga ədalət ħəlməydu. **8** U yolumni meni ətiwəlmisun dəp qit bilən tosup ħoydi, Ķədəmlirimgə ħarəngoluluxħa saldı. **9** U məndin xan-xəripimni məħrum ħildi, Bəximdin təcni tartıwəldi. **10** U manga ħər tərəptin buzoħunqılık ħiliwətidu,

mən tügəxtim; Ümidimni U dərəhni yuloħəndək yuluwəldi. **11** Oħəzipini mənə ħaritip ħozoħıdı, Meni Əz duxmənliridindin ħəsəblidi. **12** Uning ħoxunliri səp tüzüp atlandı, Pələmpəylirini yasap mənə ħuyum ħildi, Ular qədirimni ħorħəwoħa əlip bargəħ tikiwəldi. **13** U ħerındaxlırimni məndin neri ħildi, Tonuxlırimning məħrini məndin üzdi. **14** Tuoħħanlırim məndin yatlıxıp ħətti, Dost-burədarlırim meni unuttı. **15** Öyümdə turoħan musapirlar, ħəttə dədəklirimmu meni yat adəm dəp ħəsəblaydu; Ularınəng nəziridə mən musapir bolup ħaldım. **16** Mən qədirimni qəħırsam, u mənə jawab bərməydu; Xungə mən uningoħa əozım bilən yelinixim ħerək. **17** Tiniħımdin əyalimning ħusħusi ħelidu, Aka-ukilirim səsiħliħımdin bızar. **18** ħəttə ħıqıħ balılar meni ħəmsitidu; Ornumdin turmakqi bolsam, ular meni ħəħarətəydu. **19** Mening sirdax dostlırimning ħəmmisi məndin nəprətlinidu, Mən səyğənlər məndin yüzit əridi. **20** Ət-terilirim ustıhanlırimoħa qaplıxıp turidu, Jenim ħil üstidə ħaldı. **21** Ah, dostlırim, mənə iħinglar əoħrisun, iħinglar əoħrisun! Qünki Təngrining ħoli mənə ħelip təgdi. **22** Silər nemixħa Təngridak mənə ziyənxəliħ ħilısilər? Silər nemixħa ətlirimgə xunqə toymaysılar! **23** Ah, mening səzłirim yezilsidi! Ular bir yəzmioħa pütüklük boləjan bolattı! **24** Ular təmür ħələm bilən ħooħuxun iħigə yezilsidi! Əbədil'əbəd tax üstigə oyup pütülgən bolattı! **25** Biraħ mən xuni bilimənki, əzümnəng ħəmjəmət-Ķutħuzoħqım ħayəttur, U ahırət ħünidə yər yüzidə turup turidu! **26** ħəm mening bu tərə-ətlirim buzoħlanındin ħeyin, Mən yənıla tenimdə turup Təngrini ħerimən! **27** Uni əzümlə əyni ħəlda ħerimən, Bəħħə ədəmnəng əməs, bəlki əzümnəng ħezi bilən ħaraymən; Ah, ħəlbim buningoħa xunqə intızardur! **28** Əgər silər: «İxning yiltizi uningdidur, Uni ħəndək ħilip ħıstap ħooħliwətləymiz?!» — dəsənglar, **29** Əmdi əzünglər ħilıqıtn ħorħıqıninglər tüzükl! Qünki [Hudaning] oħəzipi ħilıq yazasını əlip ħelidu, Xuning bilən silər [Hudaning] sotining ħuruk gəp əməsliħini bilısilər».

20 Andin Naamatlık Zofar jawabən mundak dedi: — **2** «Məni biaram ħiloħan ħiyallar jawab bərixkə ündəwətidu, Qünki ħəlbim biaramlıkta ərtənməktə. **3** Mən mənə ħəħarət ħəltürüp, meni əyibləydoħan səzləni ənglıdidim, Xungə mening rəħ-zəħnimni meni jawab bərixkə ħıstıdı. **4** Sən xuni bilməmsənki, Yər yüzidə Adəm'atimiz apirədə boləjəndin bəri, **5** Rəzilərnəng oħalıbə tənənisi ħıskıdur, İpləslərnəng ħuxəllıki bırdəmlıktur. **6** Undak ħixining xan-xəripı əsmənoħa yətkən bolsimu, Bəxi bulutlaroħa təħəxsimu, **7** Yənıla əzining pəħidək yoħap ketidu; Uni ħərgənlər: «U nədidur?» dəydu. **8** U ħüxtək ulup ketidu, Ķayta tapħili bolmaydu; Ķeqidiki oħayıbənə əlaməttək u ħəydiwətilidu. **9** Uni ħərgən ħək iħinqi uni ħərməydu, Uning turoħan jayı uni ħayta uqratmaydu. **10** Uning oqulliri misħinlərgə xəpħət ħilixħa məjburlinidu; Xuningdək u ħəttə öz ħoli bilən baylılırını ħayturup bəridu. **11** Uning ustıhanlıri yəħliħ məoħdurioħa toħəjan bolsimu, Biraħ [uning məoħdurı] uning bilən billə topa-qəngdə yətip ħalidu. **12** Gərqə rəzililik uning əoħzidə tatlık tətioħan bolsimu, U uni til əstioħa yoxuroħan bolsimu, **13** U uni yutħusi ħəlməy məħrini üzələmisimu, U uni əoħzidə ħəldursimu, **14** Biraħ uning ħarnidiki tamıki əzgirip, Ķobra yilənnəng zəħərigə aylinidu. **15** U baylılırını yutuwətidu, biraħ ularni yənduridu; ħuda ularni əħħəzinidin qıħiriwətidu. **16** U ħobra yilənnəng zəħərinı xoraydu, Qar yilənnəng nəxtiri uni əltüridu. **17** U ħaytidin erik-əstənglərgə ħəwəs bilən ħariyalımaydu, Bal wə serik may bilən əħdioħan dərəyalardın ħuzurlınalımaydu. **18** U erixkənni yutəlməy ħayturidu, Tıjarət ħiloħan pəydisidın u ħeq ħuzurlınalımaydu. **19** Qünki u misħinlərni əzip, ularni

taxliwatkən; U əzi salmioqan əyni igiliwaloqan. **20** U aqçəkzülükün əsla zərəkmaydu, U arzulioqan nərsiliridin heqçəyisini saqlap qalalmaydu. **21** Uningoqə yutuwaloqədək heqənərsə qalmaydu, Xunga uning bayaxatliki mænggülik bolmaydu. **22** Uning tokkuzi təl bolojanda, tuyuksiz kışilqlikka uqraydu; Hərbir ezilgüqining kōli uningoqə qarxi qikidu. **23** U kōrsikini toyozuwiwatkinda, Huda dəhətlik oqəzini uningoqə qüxüridu; U oqəzalinuwatkanda [oqəzini] uning üstigə yaqduridu. **24** U tēmür kōraldin qeqip kutulsimu, Birak mis oqya uni sanjiydu. **25** Təgkən oq kəynidin tartip qikiriwəginidə, Yaltirak oq uqı ettin qikiriwəginidə, Wəhimilər uni basidu. **26** Zulmət karəngözülk uning bayliqlirini yutuwetixka təyyar turidu, İnsan püwlimigən ot uni yutuwalidu, Uning qedirida kəlip qəloqanlirininu yutuwetidu. **27** Asmanlar uning kəbihlikini axkarilaydu; Yər-zeminnu uningoqə qarxi qozojilidu. **28** Uning mal-duyəsini elip ketilidu, [Hudaning] oqəzəplik künidə kəlkün ulojuyi əy-bisatini oqulitidu. **29** Hudaning rəzil adəmgə bəlgiligən nesiwişi mana xundəktur, Bu Huda uningoqə bəkitkən mirastur».

21 Ayup jawabən mundək dedi: — **2** «Gəplirimgə kulək selinglar, Bu silərnin mənə bərgən «təsəlliliringlar»ning ornida bolsun! **3** Səz kiliximəqə yol qoysanglar; Səz kiləqinimdin keyin, yənə mazaq kiliweringlar! **4** Məning xikayitim bolsa, insanəqə karitilwatamdu? Rohim kəndəkmə bitəkət bolmisun? **5** Mənə obdan karəngarlarqu? Silər qoqum həyran kəlisilər, Qolunglar bilən əozinglarni etiwalisilər. **6** Mən bu ixlar üstidə oylansamla, wəhimigə qənimən, Pütün ətlirimin titrək basidu. **7** Nəmixkə yamanlar yaxiweridu, Uzun əmür kəridu, Həttə zor kütq-hoqukluk bolidu? **8** Ularning əsliri əz əldidə, Pərzəntliri kəz əldidə nəznət əsidu, **9** Ularning nəyli wəhimidin əman turidu, Təngriyə tayiki ularning üstigə təgməydu. **10** Ularning kaliliri jüplənsə uruklimay qalmaydu, İniki mozaylaydu, Moziyininu taxlimaydu. **11** [Rəzillər] kiqik balilirini qoy padisidək talaəqə qikiriweridu, Ularning pərzəntliri taqlap-səkrəp ussul oynap yüridu. **12** Ular dəp həm qiltarəqə təngkəx kilidu, Ular nəynap əwazidin xadlinidu. **13** Ular künlirini əwatqilik iqidə ətküzidu, Andin kəzni yumup aqçuqla təhtisərəqə qüxüp ketidu. (Sheol h7585) **14** Həm ular Təngriyə: «Bizdin neri bol, Bizniyə yolliring bilən tonuxkimiz yoqtur!» — dəydu, **15** — «Həmmigə Qadirning hizmitidə boluxning ərzigədək nəri bardu? Uningoqə dua kışsak bizgə nemə payda bolsun?!». **16** Karənglar, ularning bəhti əz kolidə əməsmu? Birək yamanlarning nəsihəti məndin neri bolsun! **17** Yamanlarning qiriəqə kənəq kətim əqidu? Ularni əzlirogə layik külpət basamdu? [Huda] oqəzpidin ularəqə dərdlərnə bəlpər bərmədu? **18** Ular xamal əldidiki engizəqə ohxax, Qara kuyun uqurup ketidəqan pəhaləqə ohxaxla yoqamdu? **19** Təngri uning kəbihlikini baliliriəqə qüxürüxkə qəlduramdu? [Huda] bu jazani uning əzigə bərsun, Uning əzi buni tetisin! **20** Əzining həlakitini əz kəzi bilən kərsun; Əzi Həmmigə Qadirning kəhrini tetisin! **21** Qünki uning bəkitilgən yil-ayliri tügəndin keyin, U kəndəkmə yənə əz əydkiliridin həzür-hələwət əlalisun? **22** Təngri kattilərgən üstidinmə həküm kiləqəndin keyin, Uningoqə bilim əgətləyidəqan adəm bərmidur?! **23** Birsə sak-salamət, pütünləy oqəm-əndixsiz, əzədihtikə yilliri toxkəndə əlidu; **24** Bəkinliri süt bilən semiz bolidu, Ustihanlirining yiliki heli nəm turidu. **25** Yənə birsə bolsa aqçiq ərmandə tügəp ketidu; U heqəkəndək rəhət-pəraqəət kərmigən. **26** Ular bilən billə topa-qəndə təng yatidu, Kuturlar ularəqə qəplixidu. **27** — Mana, silərnin nemini oylawatkənlikinglarni, Məni karilax niyətliringlarni bilimən. **28** Qünki silər məndin: «Esilzədinəg əyi nəgə kətkən? Rəzillərnin turoqan qədiriliri nədidur?» dəp

sorawatisilər. **29** Silər yoluqilərdin xuni sorimidinglarmu? Ularning xu bayanliriəqə kəngül qoymidinglarmu? **30** [Dəmək], «Yaman adəm paləkət künidin saqlinip qalidu, Ular oqəzəp künidin kütulup qalidu!» — [dəydu]. **31** Kim [rəzilning] tutkən yolini yüz turənə əyibləydu? Kim uningəqə əz kilmixi üqün təgixlik jazasini yegüzidu? **32** Əksiqə, u həywət bilən yərligə kəttürüp mēngilidu, Uning kəbrisi kəzət əstidə turidu. **33** Jiləqining qəlmiliri uningəqə tatlik bilinidu; Uning əldidimə sansiz adəmlər kətkəndək, Uning kəynidinmə bərlək adəmlər əgixip bəridu. **34** Silər nəmixkə mənə quruk gəp bilən təsəlli bərməkqi? Silərnin jawəbliringlarda pəkət sahtiliklə tepilidu!

22 Andin Təmanlik Elifəz mundək dedi: — **2** Adəm Hudaəqə kəndəkmə payda kəltürəlisun? Dana adəmlərmə Uningəqə nemə payda kəltürəlisun? **3** Sən həkəniyə bolsangm, Həmmigə Qadirəqə nemə bəhrə bərləyitting? Yolliring əyibsiz boləqan təkdirdim, sən Uningəqə nemə oqəniyətlərnə elip kələləysən? **4** Uning sənə əyibləyidəqanliki, Wə Uning sənə xikayətlər yətküzidəqini sening ihlasmən boləqinəg üqünmə-yə? **5** Sening rəzillikəng zor əməsmu? Sening gunəhliring həsəbsiz əməsmu? **6** Sən kərinədxliringdin səwəbsiz kəpillik ələqənsən; Sən yaləngtülərnə kiyim-kəqəkliridin məhrum kiliwətkənsən. **7** Həlsizlənoqanlarəqə xu bərmiding, Aq qəloqanlarəqə axnimə ayap bərmiding, **8** Gərqə sən yər-zeminlik boləqan kōli uzun adəm bolsangm, Yər-zemin tutup hərmətlinip kəlgən adəm bolsangm, **9** Sən tul hotunlarnimə kuruk qol yəndurəqənsən, Yetim-yəsirlərnin qolinimə yanjitiwətkənsən. **10** Mana xu səwəbtin ətrəpingdə tuzəklər yatidu, Uxtumtut pəyda boləqan wəhimimə sənə basidu. **11** Xu səwəbtinimə sənə karəngəqölük bəsp kəralməş kildi, Bir kəlkün kəlip sənə oqərk kildi. **12** Təngri ərxaləning qəkkisidə turidu əməsmu? Əng egiz yultuzlarning nəkədər əliy ikənlikigə qarap bəq! **13** Birək sən: «Təngri nemini bilidu? U rəst xunəqə zilmət karəngəqölükə bərnemini pərk ətələmdu?» dəwətisən. **14** Yənə: «Qoyuk bulutlar uni towsalidu, Xunga U pələk üstidə əylinip mənəqinidə bizni kərməydu!» — dəysən. **15** Yaman adəmlər mənəqəni kəna yolni sənəmə tutiwərəmsən? **16** Ular wəkti toxmay turupla elip kətilgən, Ularning ulliri kəlkün tərəpidin əkətilip kətilgən. **17** Ular Təngriyə: «Bizdin neri bol!» Həmmigə Qadir bizni nemə kiləlisun?» — dəytti. **18** Birək ularning əylirini əzi nərsilər bilən toldurəqan dəl Uning Əzidur, Mən bəlsəm yamanlarning nəsihətidin yirəkəlxənmən! **19** Həkkəniyələr ularning bərbət boləqanliqini kərtip xadlinidu; Bigunəhlər ularni mazaq kiliq: — **20** «Bizgə qarxi qikquqilər xübhəsis wəyran bolidu, Ot ularning bayliqlirini yutuwtəməmdu?» — dəydu. **21** [Xunga] Hudaəqə boysunup Uni tonusəng, Xu qəqənilə sən əman bolisən; Xuning bilən sənə əmət kəlidu. **22** Uning əozidən kəlgən nəsihətinimə qəbul kıl, Uning səzliyinə kənglünəgə püküp qoy. **23** Sən Həmmigə Qadirning yəniəqə kaytip kəlsəng, mukərrəriki, Kaytidin kurulup qikaləysəng; Əgər sən kəbihlikni qədirilingdin yirəkəlxənsəng, **24** Əgər sən əltunəngni topa-qəng üstigə taxliyalisəng, Ofirdiki əltunəngni xiddətlik əkəning taxliiriəqə qoxuwətsəng, **25** Undəqə Həmmigə Qadirning Əzi sənə əltun bolidu. Sening üqün sərhil kümüxmə bolidu. **26** U qəqəndə sən Həmmigə Qadirin səyünisən, Yüzünəngni Təngriyə qarap kəttürələysən. **27** Sən Uningəqə dua kışsəng, U kulək salidu, Xundəklə sənəmə iqkən kəsəmliringgə əməl kışisən. **28** Sən qarap kiləqan ix əməlgə əxidu, Yolliring üstigə nur qixidu. **29** Adəmlər pəs kilinəqəndə, sən ularəqə: «Ornunglərdin turunglar!» dəysən, Xuning bilən [Huda] qirayni sunəqanlarni kutküzidu. **30** U həttə gunəhi bəz adəmnimə kutküzidu, U kəlungdəki həlaləliktin kutküzulidu.

23 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** «Bügünmu xikayitım aqqıktur; Uning meni baskan kōli aḥ-zarlırımđınmu eojırdur! **3** Aḥ, Uni nədin tapalaydıoanlıkımmı bilgən bolsam'ıdı, Undakta Uning olturıdıoan jayıoḡa barar idim! **4** Xunda mən Uning aldda dawəyımını bayan kılatım, Aozımmı munazırılər bilən toldurattım, **5** Mən Uning manganə bərməkəḡı boləoan jawabını biləyattım, Uning manganə nemını deməkəḡı boləoanlıkını qüxinələyttım. **6** U manganə qarxi turup zor küqi bilən mening bilən talıxamtı? Yaḡ! U qoḡkum manganə kulak salattı. **7** Uning huzurıda ḡəḡkanıy bir adəm uning bilən dəwalıxalayttı; Xundak bolsa, mən əz Soḡım aldda mənḡḡüḡıḡə aḡlanəoan bolattım. **8** Əpsus, mən aloḡa qarap mangsamın, lekin U u yərdə yoḡ; Kəyningə yansammı, Uning sayısınımı kəralməymən. **9** U sol tərəptə ix kıliwatḡanda, mən Uni baykıyalmaymən; U ong tərəptə yoxuruəoanḡanda, mən Uni kəralməymən; **10** Bırak U mening mangıdıoan yollını bilip turıdu; U meni tawlıoanđın keyin, altundak sap bolımən. **11** Mening putlırım uning kədəmlırıḡə qıḡə əḡəxkən; Uning yolını qıḡə tutup, ḡəḡ qətnımdım. **12** Mən yənə Uning ləwlırınınıḡ buyruḡıđın bax tartımdım; Mən Uning əozıdıkı səzlərni əz kəḡḡıldıkılırımđın kımmətlık bilip kədırləp kəldım. **13** Bırak Uning bolsa birlə muddıası bardur, kimmı Uni yoldın buruyalısun? U kəḡlıdə nemını arzu kıloḡan bolsa, xunı kılıdu. **14** Qünki U manganə nemını iradə kıloḡan bolsa, xunı bərḡəḡ wıjuḡḡa qıḡırıdu; Mana muxu hıldıkı ıxlar Uningda yənə nuroḡundur. **15** Xunga mən Uning aldda dakkə-đükkıḡə qüximən; Buları oyılısamlə, mən Uningđın kərḡup ketımən. **16** Qünki Təḡrı kəḡḡlmmı ajız kıloḡan, ḡəmmıḡə Kədir meni sarasımıḡə salıdu. **17** ḡəlbukı, mən karəḡoḡulıḡ ıqıdə uḡḡturulmıđım, Wə yaḡı yüzümni orıwaləoan zulmət-karəḡoḡulıḡkımmı ḡəḡ süküət kılmıđım.

24 — Nemıxḡa ḡəmmıḡə Kədir [sorak] künlırını bekıtməydu? Nemıxḡa Uni tonuəoanlar Uning xu künlırını bıkarđın-bıkar kütıdu? **2** Mana, adəmlər pasıl kılınoḡan taxlarıni yetkıwetıdu; Ular zorawanlık bilən baxkılarınḡ padılrını bulap-talap əzlırı [oḡuḡ-axkara] baḡıdu; **3** Ular yetım-yesırlarınını exıkını bulap ḡəyḡəp ketıdu; Ular tul hotunnnıḡ kalısını kepillık üqün elıwalıdu. **4** Ular mısınlərni yoldın neri ıtıttıwetıdu; Xuning bilən zemındıkı ezılḡnlərning ḡəmmısı meküxütwalıdu. **5** Mana, ular dəxt-bayawanlardıkı yawayı exəklərdəḡ, Təḡ səḡərdə olḡa ıxdəḡ «ḡızmitı»ḡə qıḡıdu; Jəḡḡal ular wə ularnıḡ balılrını üqün yeməklık təmınləydu. **6** Ular yamanınḡ [kalılrı] üqün dalada ot-qəp orıdu, Uning üqün axḡan-taxḡan üzümılrını tərıydu; **7** Ular keḡını kıyımısız yaləḡ ətküzıdu, Soḡḡḡa bolsa yepınəḡḡəḡ kıyımı yəḡḡur. **8** Ular taəḡḡa yəoḡḡan yəmoḡurlar bilən süzmə bolup ketıdu, Panəḡsızlıḡıđın taxnı kḡəḡḡıḡıdu. **9** Adəmlər atısız balılrını əḡḡəḡtın bulap ketıdu, Ular mısınlərđın [bowəḡlārını] kepillıkkə alıdu. **10** [Mısınlər bolsa] kıyımısız, yelıḡə etıdu, Baxkılar üqün buḡḡḡə baəlılrını kətırsımı, yənilə aḡ ḡalıdu; **11** Ular baxkılarınḡ əyıda zəytunlarıni qəyləp yəoḡ qıḡəroḡan bolsımı, ḡoylılrıda xarab kəḡḡıḡını qəylıḡən bolsımı, Yənilə ussuzluḡta ḡalıdu. **12** Xəḡərdın adəmlərning aḡ-zarlırı qıḡıp turıdu, Kılıḡ yegənlərning janlırı nalə-pəryad kətırdı; Bırak Təḡrı ḡəḡkımmı ıpləslikını əyıblıməydu. **13** — Nuroḡa qarxi isyan kətırdıoanlarımı bar; Ular nurnıḡ yollırını bılməydu, Uning tərıkılırıda turmaydu. **14** ḡəḡıl tang nuri kelıxı bilən ornıđın turup, Kəmbəoḡəllər wə mısınlərni əltırdıdu; Keḡıdə u oərırdəḡ yürıdu. **15** Zınəhorımu «Menı ḡəḡ kəz kərməydu» dəḡ zəwal wəḡtını kütıdu, Baxkılar meni tonumısın dəp əyalnıḡ qümbılını yüzıḡə tartıwalıdu. **16** Karəḡoḡulıḡta [oərırlar] əyning tamlırını kolap texıdu; Kündüzdə ular əzlırını əz əyıḡə ḡəmap ḡoyıdu; Ular nurnı

tonuməydu. **17** Ular üqün tang səḡər əlüm sayısıdəḡ tıyulıdu; Ular ḡap-karəḡoḡulıḡnıḡ wəḡımılırını dost tutıdu. **18** Ular sularınını yüzıdıkı kəḡḡıklərdəḡ yəḡəḡ kətsun! Ularınḡ yər-zemındıkı nesıwısı lənət kılınoḡanı, Xunga ularđın ḡəḡkımm üzümzarlıḡḡa yənə mangmısın! **19** Kuroḡəḡḡıḡḡ ḡəḡ tomuz ıssık ḡar sulırınımı yəḡ tüḡıdu; Təḡtısarəmu ohxaxla ḡunəḡ kıloḡanlarıni yəḡ tüḡətsun! (Sheol h7585) **20** Uni, tuəḡḡan anısımı untusun! Kurt xəḡḡaylırını ekıtıp unı yesun! Əskə ḡəḡ elınmısın! Xuning bilən ḡəḡḡanıyısızlıḡ dəḡəḡtək kesılsun! **21** U balısı yəḡ tuəḡmaslardın olḡa alıdu, U tul hotunlarəoḡımı ḡəḡ xəḡḡət kərsətməydu. **22** Bırak [Huda] Əz kudrıti bilən mundak kıḡ-ḡoḡḡıḡı bərlərning [kününi] uzartıdu; Ular ḡəḡta ḡəḡıdıđın ümıdsızlənsımı ḡəḡıdıđın ornıđın turıdu. **23** [Huda] yənilə ularnı amanlıkta muḡımləxturıdu, Xunga ular ḡəḡıḡəm bolıdu; U ularnıḡ yollırını kəzədə tutḡan əməsmu? **24** Ularınḡ məḡtıwısı bırdəmlıḡə əstürılıdu, Andın ular yəḡ bolıdu; Ular onḡda ḡəḡdurlıdu, andın baxḡa adəmləḡə ohxaxla yıoḡıp elıp ketıdu; Ular pəḡəḡtə pıxḡan səḡḡıl buəḡḡay baxḡılrıdəḡ kesılıp ketıdu. **25** Bu ıxlar mundak bolmısa, ḡəni kim meni yaləoḡanı dəp ıspatlıyalaydu. Mening ḡəḡlırımını kim kuruḡ ḡəḡ dəyələydu?».

25 Xuḡalıḡ Bıldad jawabən mundak dedi: — **2** «Uningda ḡəḡkürənlık ḡəḡ ḡəyḡwət bardur; U asmanlarınḡ kərıdıkı ıxlarınımu tərtıpkə salıdu. **3** Uning ḡoxunlırını sanap tüḡətkılı boləmdı? Uning nuri kımmıḡ üstıḡə qüxməy ḡəlar? **4** Əmđı insan balısı kəndəḡkımmı Təḡḡrınnıḡ aldda ḡəḡḡanıy bolalısun? Ayal zatıđın tuəḡuloḡanlar kəndəḡkımmı pak bolalısun? **5** Mana, Uning nəzırıda ḡəḡta ayımu yoruḡ bolmıoḡan yərdə, Yultuzlarımı pak bolmıoḡan yərdə, **6** Kurt boləoan insan, Sazəḡ boləoan adəm balısı [uning aldda] kəndəḡ bolar?».

26 Ayup [Bıldadḡa] jawabən mundak dedi: — **2** «Məoḡdursız kixıḡə ḡəḡtıis yərdəmlərni bərıwəḡtıḡ! Bıləklırı küḡsız adəmni karamət ḡutḡuzuwəḡtıḡ! **3** Əḡlı yəḡ kixıḡə ḡəḡtıis nəsıḡətlərni kılıwəḡtıḡ! Wə unıḡoḡa əlamət bılımlərni namayan kılıwəḡtıḡ! **4** Sən zadı kımmıḡ məđıtı bilən bu səzlərni kıldıḡ? Səndın qıḡıḡwatḡını kımmıḡ roḡı? **5** — «Əḡḡəḡar, yəni su astıdıklılar, Xundakla u yərdə bərlık turuwəḡḡanlar toloḡınıp ketıdu; **6** Bəḡḡək, [Hudanıḡ] aldda təḡtısarəmu yepınḡısız kərıınıdu, ḡəḡləḡəḡnıḡımmı yəḡḡḡıḡı yəḡḡur. (Sheol h7585) **7** U [yərning] xımalıy [ḡutupını] ələm boxluḡıoḡa soḡoḡan, U yər [xərinı] boxluḡ ıqıdə muəllək kıloḡan; **8** U sularıni ḡoyuḡ bulutlırı ıḡıḡə yıoḡıdu, Bulut ularnıḡ əoḡırılıḡı bılənmı yırılıp kətməydu. **9** U ayning yüzını yəpıdu, U bulutlırı bilən unı tosidu. **10** U sularınını üstıḡə ḡəḡbər sızıp ḡoyəoḡan, Buning bilən U yoruḡluḡ ḡəḡ karəḡoḡulıḡnıḡ qəḡrasını bekıttən. **11** Asmanlarınḡ tıwıḡrıklırı təwḡəp ketıdu, Uning əyıbını əḡḡəḡlə ələḡzadə bolup ketıdu. **12** U deḡızını kudrıti bilən tıḡḡəḡlāndırdı; Əz ḡəḡkımtı bilən Rəḡəḡnı parə-parə kılip yanjıwetıdu. **13** Uning Roḡı bilən asmanlar bəzəḡḡən, Uning kōli təz ḡəḡḡan əđıḡḡanı sanjıydu. **14** Mana, bu ıxlar pəḡət unıḡ kıloḡanlırınınıḡ kıḡıḡkınnə bıḡ kısmıdu, ḡəlas; Uning səz-kəlamıđın əḡḡəḡḡımmı nəḡəyıtı pəs bıḡ xıwırlax, ḡəlas! Uning pütḡkıl zər kudrıtnıḡ ḡüldürməmmısını bolsa kimmı qüxinəlısun!?».

27 Ayup bayanını dawəmləxturup mundak dedi: — **2** «Mening ḡəḡkımmı tartıwaləoḡan Təḡḡrınnıḡ ḡəḡıyıtı bilən, Jenımını əoḡrıḡḡan ḡəḡmmıḡə Kədırmıḡ ḡəḡkı bilən kəssəm kılımənkı, **3** Tenımdə Nəpəs bolsıla, Təḡḡrınnıḡ bəḡḡən Roḡı đımıoḡımdə tursıla, **4** Əwlırımđın ḡəḡḡanıyısız səzlər qıḡıḡıḡımmı, Tılım əldəḡḡıḡıḡı bilən ḡəḡ xıwırlıḡımmı! **5** Sılərningını toḡrıḡa dəyix məndın yırəḡ tursun! Jenım kıḡḡəḡḡə kəḡḡər

duruslukumni özüm din ayrimaymən! **6** Adillikimni qing tutuwerimən, uni koyup bərməymən, Wijdanim yaxioqan heqbir künüm də meni əyiblimisun! **7** Mening duxminim rəzillərgə ohxax bolsun, Manga qarxi qikkənlər heqkanıyisiz dəp karalsun. **8** Qünki Təngri iplas adəmni üzüp taxlıoqanda, Uning jenini aloqanda, Uning yəne nəmə ümidi qalar? **9** Balayı'apət uni besip qüxkəndə, Təngri uning nalə-pəryadini anglamdu? **10** U Həmmigə Qadirdin səyünəmdü? U hərdaim Təngrigə iltija kılaləmdü? **11** Mən Təngrinin kəlining kıləlanlıri toqrisida silərgə məlumət berəy; Həmmigə Qadirda nəmə barlıkını yoxurup yürməymən. **12** Mana silər əlliburun beləni kərüp qıtkınglar; Silər nemixkə axundək pütünlöp kuruk hiyalıkk bolup qaldınglar? **13** Rəzil adəmlərinin Təngri bekitkən əkiwiti xundakki, Zorawanlarınin Həmmigə Qadirdin alidoqan nesiwisi xundakki: — **14** Uning baliliri kəpəysə, kılıqlinix üqünlə kəpidü; Uning pərzəntlırinin neni yetixməydu. **15** Uning əzidin keyin qaloqan adəmliri ölüm bilən biwasətə dəpnə kılinidu, Buning bilən qaloqan tul hotunlıri matəm tutmaydu. **16** U kümüxləni topa-qangdək yiojip dewilisimu, Kiyim-keqəkləni laydək kəp yiojsimu. **17** Bularning həmmisini təyyarlısimu, Biraq kiyimləni heqkanıylər kiyidu; Bigunəhlarımu kümüxləni belixidü. **18** Uning yasioqan əyi pərwəninin əpəzisdək, Üzümzarning kəzətqisi əzigə saloqan kəpidək box bolidu. **19** U bay bolup yetip dəm aloqini bilən, Biraq əng ahirkı kətim keliduki, Kəzini aqkanda, əm di tügəxtim daydu. **20** Wəhjimilər kəlkündək bexioqə kelidu; Kəqtə qara kıyuyı unı qanggilioqə alidu. **21** Xərk xamili unı uqurup ketidu; Xiddət bilən unı ornidin elip yirəkka etip taxlaydu. **22** Boran unı heq ayimay, bexioqə urulidu; U uning qanggilidin kutlulux üqün hə dəp urunidu; **23** Biraq [xamal] uningə qarap qawak qalidu, Uni ornidin «ux-ux» kılip koşliwetidu.

28 — «Xübhəsisizki, kümüx tepilidoqan kanlar bar, Altunning tawlinidoqan əz ornı bardur; **2** Təmür bolsa yər əstidin kəziwelinidu, Mis bolsa taxtin eritilip elinidu. **3** İnsanlar [yər əstidiki] karangəşlülükə qə koyidu; U yər kərigiqə qarlap yürüp, Karangəşlülükə təwə, ölümning sayisidə turoqan taxlarıni izdəydu. **4** U yər yüzidikilərdin yirək jayda tik boləqan kudukni kolaydu; Mana xundək adəm ayuq basmaydıqan, untuloqan yərlərdə ular əroqamqini tutup bəxolukə pulanglap yüridu, Kixilərdin yirək əsilip turidu. **5** Axliq qıkiqidoqan yər, Təkti kolanoqanda bolsayalkundək kərinidu; **6** Yərdiki taxlar arisidin kək yaqutlar qıkiqıdu, Uningda altun rudisimu bardur. **7** U yolni heqkəndək aloqur kux bilməydu, Həttə sarning kəzimu uningə yətmigən. **8** Həkawur yirtkuqlarmu u yərni heq dəssəp bəkmioqan, Əxəddiy xirumu u jaydin heqkaqan etüp bəkmioqan. **9** İnsan balisi kəlini qəkmək texining üstigə təgküzüdu, U taoqlarni yiltizidin komuriwetidu. **10** Taxlar arisidin u qanallarni qapidu; Xundək kılip uning kəzi hərhil kımmətlik nərsiləni kəridü; **11** Yər əstidiki əkinləni texpir kətmisun dəp ularni tosuwalidu; Yoxurun nərsiləni u axkarılaydu. **12** Biraq danalıq nədin tepilar? Yurutuluxning makani nədidü? **13** İnsan baliliri uning kımmətliklikini heq bilməs, U tiriklərinin zeminidin tepilmas. **14** [Yər] tegi: «Məndə əməs» daydu, Dengiz bolsa: «Mən bilənmu billə əməstur» dəydu. **15** Danalıqni sap altun bilən setiwaləşli bolmaydu, Kümüxnimu uning bilən bir tarazida tartkili bolmas. **16** Həttə Ofirda qıkiqidoqan altun, aq heqikə yaqi kək yaqut bilənmu bir tarazida tartkili bolmaydu. **17** Altun wə hrustalnimu uning bilən selixturoqili bolmaydu, Esil altun qaqa-kuqilar uning bilən heq almaxturulmas. **18** U ünqə-marjan, hrustalni adəmning esidin qıkiqıdu; Danalıqni elix kızil yaqutlarıni elixtin

əwzəldür. **19** Efiopiyədəki serik yaqut uningə yətməs, Serik altunmu uning bilən bəslixəlməydu. **20** Undakta, danalıq nədin tepilidu? Yurutuluxning makani nədidü? **21** Qünki u barlık həyat igilirininin kəzidin yoxuruləqan, Asmandiki uqar-kənatlırdinmu yoxurun turidu. **22** Həlakət wə ölüm pəqətlə: «Uning xəhritidin həwər aldük» daydu. **23** Uning mangoqan yolini qüxinidoqan, Turidoqan yerini bilidoqan pəqətlə bir Hudadur. **24** Qünki Uning kəzi yərning kərigiqə yetidu, U asmanning əstidiki barlık nərsiləni kəridü. **25** U xamallarning küjini tarazioqə saloqanda, [Dunyaning] sulirini əqligəndə, **26** Yamoqurlarə qənanıyət qüxürginidə, Güldürməminin qəkmioqə yolini bekitkinidə, **27** U qaoqda U danalıqə qarap uni bayan kıloqan; Uni nəmunə kılip bəlgiligən; Xundək, U uning bax-ayioqə qarap qıkiqı, **28** İnsanə: «Mana, Rəbdin kərkux danalıktur; Yamanlıqtın yirəklixix yurutuluxtur» — degən.

29 Ayup bayanini dawamlaxturup mundək dedi: — **2** «Ah, əhwalim ilgiriki aylardikidək bolsidi, Təngri məndin həwər aloqan künlərdikidək bolsidi! **3** U qaoqda Uning qiriqi beximoqə nur qəkkəqan, Uning yorukluğu bilən karangəşlülükün etüp kətkən bolattım! **4** Bu ixlar mən kiran waqtimda, Yəni Təngri qədirimda mənə sirdax [dost] boləqan waqtimda, Yəni Həmmigə Qadir mən bilən billə boləqan, Mening yax balilirim ətrapimda boləqan; **6** Mening başkən kədəmlirim serik mayoqə qəmülgən; Yenimdikə tax mən üqün zəytun may dəryasi bolup aqkən; **7** Xəhər dərwəzasioqə qıkkən waqtimda, Kəng məydanda ornüm təyyarlanəqanda, **8** Yaxlar mənə kəripla əymini əzilirini qətkə alattı, Qerilər bolsa ornidin turattı, **9** Xəzadilərmu gəptin tohtap, Kəli bilən əozjini etiwəllətti. **10** Aqşəngəklərmu tinqlinip, Tilini tangliyioqə qaplıwalətti. **11** Kulək səziimni anglisila, mənə bəht tiləytti, Kəz mənə kərsila mənə yaxhi guwahlik bərətti. **12** Qünki mən mənə himayə bol dəp yelinoqan əzilgüqiləni, Panəhsiz qaloqan yetim-yesirlərimni kütquzup turattım. **13** Həlak bolay degən kixi mənə bəht tiləytti; Mən tul hotunung kənglini xadlandurup nahxa yangratkuzattım. **14** Mən heqkanıylikni ton kılip kiyiwəldim, U mənə öz gəwdisi kildi. Adalətlikim mənə yepinqə həm səllə boləqan. **15** Mən koroqə kəz bolattım, Tokuroqə put bolattım. **16** Yoksullarəqə ata bolattım, Manga natonux kixininin dəwasinimu təkxürüp qıkkattım. **17** Mən adalətsizning hingəyaoqan qixlirini qekip taxlayttım, Oljisini qixliridin elip kəttəttim. **18** Həm: «Mening künlirim kumdək kəp bolup, Əz uwamda rəhət iqidə əlimən» dəyttim; **19** Həm: «Yiltizim sularoqəqə tartilip baridu, Xəbnən pütün keqiqə xehimoqə qaplıxip yatidu; **20** Xəhritim hərdaim mənə yengilinip turidu, Kolumdikə okyayim hərdaim yengı bolup turidu» dəyttim. **21** Adəmlər mənə kulək salattı, kütüp turattı; Nəsihətlirini anglay dəp sükiüt iqidə turattı. **22** Mən gəp kıloqandin keyin ular kəyta gəp kılməytti, Səzirim ularning üstigə xəbnən bolup qüxətti. **23** Ular yamoqurlarıni kütəkəndək mənə kütətti, Kixilər [waqtimda yəoqan] «keyinki yamoqur»ni qarxi aloqəndək səzirimni əozjini eqip iqətti! **24** Ümidsizlənginidə mən ularəqə qarap külümsirəyttim, Yüzümdiki nurni ular yərgə qüxurməytti. **25** Mən ularəqə yolini tallap kərsitip bərəttim, Ularınin arisida kattıwax bolup olurtattım, Qoxunlıri arisida turoqan padıxəndək yaxayttım, Biraq buning bilən matəm tutidoqanlarəqə təsəlli yətküzgüqim bolattım».

30 — «Biraq hazır bolsa, yaxlar mənə mazaq kılidu, Ularınin dadilirini həttə padəmni bəkiqidoqan itlər bilən billə ixləxə yol koyuxnimu yaman kərəttim. **2** Ularınin məojduri

kətkəndin keyin, Kolidiki küç manga nemə payda yetküzəlisun? **3** Yoqsuzluk həm aqlıqtın yigləp kətkən, Ular uzundin buyan qəldərəp kətkən dəxt-bayawanda kuruk yərnə oşajaydu. **4** Ular əmən-xiwakni qatqallar arisidin yulidu, Xumbuyining yiltizlirininu terip əzligə nan kilidu. **5** Ular əl-yurtlardin həydiwetilgən bolidu, Kixilər ularni kərüpla oçrini kərgəndək warkırap tillaydu. **6** Xuning bilən ular sürlük jiløjilarda konup, Taxlar arisida, oşarlar iqidə yaxaxka məjbur bolidu. **7** Qatqallik arisida ular haqrap ketidu, Tikanlər astida ular dügdiyip olturixidu; **8** Nədanlarning, nam-abruyisizlarning baliliri, Ular zəmindin sürtökay həydiwetilgən. **9** Mən hazır bolsam bularning həjwi nahxisi, Həttə səz-qəqikining dəstiki bolup qaldim! **10** Ular məndin nəprətlinip, Məndin yirək turup, Yüzümgə tükürüxtinmu yanmaydu. **11** Qünki [Huda] mening həyat rixtimni üzüp, meni jaraşa qəmdürgən, Xuning bilən xu adəmlər aldimda tizginlirini eliwətkən. **12** Ong yenimda bir top qıprəndə yaxlar ornidin turup, Ular putumni turoşan yeridin ittiriwətməkqi, Ular sepilmoşa hujum pələmpəylirini kətürüp turidu; **13** Ular yolumnı buzuwetidu, Ularning heq yələnqūki bolmisimu, Həlakitimni ilgiri sürməktə. **14** Ular sepilning kəng bəsük jayidin bəsüp kirkəndək kirixidu; Wəyranilikimdin pəydiliniq qong taxlardək domilap kirixidu. **15** Wəhimilər burulup meni əz nixani kıləjan; Xuning bilən hərmitim xamal ətūp yoq boləjandək həydiwetildi, Awatqilikimmu bulut ətūp kətkəndək ətūp kətti. **16** Həzir bolsa jənim qəqidin təkilüp kətkəndək; Azablık künlər meni tutuwaldi. **17** Keqilər bolsa, mənə songəklirimgişa sanjimaqta; Aşriklirim meni qixləp dəm almaydu. **18** [Aşriqlər] zor küqi bilən mənə kiyim-keqikimdək boldi; Ular kənglikimning yakisidək mənə qəplixiwaldi. **19** Huda meni sazliqka taxliwətkən, Mən topaqəşə wə külgə ohxax bolup qaldim. **20** Mən Səngə nələ-pəryad kətürməktimən, Biraq Sən mənə jawab bərməysən; Mən ornudmın tursam, Sən pəkətlə mənə qarapla qoyisən. **21** Sən əzgirip mənə bir zalim boldung; Qolungning küqi bilən mənə zərbə kiliwətisən; **22** Sən meni kətürüp Xamaloşa mindürgənsən; Bənan-qəpkunda təəllukatimni yoq kiliwətkənsən. **23** Qünki Sən meni ahrida olümge, Yəni bərlək həyat iglirinin «yöjlix öyi»gə kəltürüwətisən. **24** U həlak kıləjan waktida kixilər nələ-pəryad kətürsimu, U qolini uzatqanda, duaning dərwekə heqkəndək nəjisi yoq; **25** Mən künliri təs kixi üqün yəşləp [dua kıləjan] əməsmu? Namratlar üqün jənim əzablanmidimu? **26** Mən ezüm yaxhılık kütüp yürginim bilən, yamanlık kelip qaldi; Nur kütkinim bilən, qarəngəşulək qaldi. **27** İqim qəzandək qəynap, aramlıq tapmaywatidu; Azablık künlər mənə yüzləndi. **28** Mən kuyax nurini kərməymu karidap yürməktimən; Halayik arisida mən ornudmın turup, nələ-pəryad kətürimən. **29** Mən qılberilərgə kərindax bolup qaldim, Həwəxularning həmrəhi boldum. **30** Terəm qariyip məndin əjrap ketiwatidu, Səngəklirim qizikhtin kəyüp ketiwatidu. **31** Qiltarimdin matəm mərsiyəsi qıqıdu, Neyimning awazi həza tutquqılarning yioşisioşa aylinip qaldi».

31 «Mən kəzüm bilən əhdiləxkən; Xuning üqün mən qəndəkmə kizlarəşə həwəs kilip kəz taxlap yürəy? **2** Undək kilsam üstümdiki Təngridin aldioşan nəsiewə nemə bolar? Həmmigə qədirdin alidioşan mirasim nemə bolar? **3** Bu gunahning nəjisi həqkəniysizlarəşə bala-qəza əməsmu? Qəbilhlik kıləjanlarəşə küləp əməsmu? **4** U mening yollirimni kətürp turidu əməsmu? Həz bir qədəmlirimni sanap turidu əməsmu? **5** Əgər sahtiliklə həmrəh bolup mangoşan bolsam? İdi! Əgər putum əldəmqilik bilən billə boluxka əldirioşan bolsa, **6** (Mən adillik mizaniəşə qoyuloşan bolsam? İdi! Undək Təngri

əyibsizlikimdin həwər əlalayttı!) **7** Əgər qədimim yoldin qışqan bolsa, kənglüm kəzümge əgixip mangoşan bolsa, əgər kolumoşa hərkəndək dəş qəpləxkan bolsa, **8** Undək mən terioşanni baxqə birsı yesun! Bihlirim yulunup taxliwətilsun! **9** Əgər kəlbim məlum bir ayaldin əzdüruloşan bolsa, Xu niyəttə koxnamning ixik əldida paylap turoşan bolsam, **10** Əz ayalim baxqılarning tügmünini tartidioşan künge qalsun, Baxqılar uni ayak asti kilsun. **11** Qünki bu əxəddiy nomusluk gunahdır; U sorəşqilər tərpidin jazalinixi kerəktur. **12** [Bu gunah] bolsa adəmnı həlak kıləyoqı ottur; U mening bərlək tapkanlirimni yulup əloşan bolattı. **13** Əgər kulumning yaki dedikimning mənə karitə əzi boləjan bolsa, Ularning dəwasini kəzümge ilmioşan bolsam, **14** Undək Təngri mənə sorəşqə tartixkə ornidin turoşanda qəndək kilmən? Əgər U məndin soal-sorəşqə alimən dəp kəlsə, Mən Uningəşə qəndək jawab bərimən? **15** Mənə bəliyatqıda əpiridə kıləyoqı ularnımı əpiridə kıləjan əməsmu. Mən bilən u ikkimini anilirimizning bəliyatqısında tərəldürgüqi bir əməsmu? **16** Əgər miskinlərimi əz arzu-ümidliridin toşkan bolsam, Əgər tul hotunning kəz nurini qarəngəşuləxturoşan bolsam, **17** Yaki ezümning bir qixləm nemimni yəloşup yegənə bolsam, Uni yetim-yesir bilən billə yemigən bolsam **18** (Əməliyətə yax waktimdin tartip oqlı ata bilən billə boləjandək umu mən bilən billə turoşanıdi, Apamning qərsikidin qışqəndin tartiplə tul hotunning yələnqūki bolup qaldim), **19** Əgər kiyim-keqək kəmlikidin həlak bolay dəgen birigə, Yaki qəpənsiz bir yoqsuləşə qarap olturoşan bolsam, **20** Əgər uning bəlliri [kiyimsiz kelip] mənə bəht tilimigən bolsa, əgər u kəzilirimning yungida issinmıoşan bolsa, **21** Əgər xəhər dərwezisi əldida «[Həküm qışqəranlar arisida] mening yələnqūkim bar» dəp, Yetim-yesirlərəşə ziyənxəlik kıləxkə kol kətürgən bolsam, **22** Undək mürəm təşiqidin əjrılıp qıxsun! Bilikim ügisidin sunup kətsun! **23** Qünki Təngri qūxiürgən balayı apət mənə kərkunqka salmaqta idi, Uning həywididin undək ixlarnı kət iy kıləlmayttim. **24** Əgər altunoşa ixinip uni əz tayanqım kıləjan bolsam, Yaki şap altunoşa: «Yələnqūksən!» dəgen bolsam, **25** Əgər bayliqlirim zor boləjanlıkidin, Yaki kolum əloşan oşəniyməttin xadlinip kətkən bolsam, **26** Əgər mən kuyaxning julasini qəşqənləşini kətürp, Yaki ayning aydingda mangoşanlığıni kətürp, **27** Kənglüm əstirtin əzdüruloşan bolsa, Xundəklə [bularəşə qəkonup] əozim kolumnı səygenə bolsa, **28** Bumu sorəşqı əldida gunah dəp həsəblinatı, Qünki xundək kıləjan bolsam mən yukirida turoşuqi Təngrigə wəpəsizlik kıləjan bolattim. **29** Əgər mənə nəprətləngən kixining həlakitigə qərişinimda xadlinip kətkən bolsam, Bəxiəşə küləp qışkənləkdin huxal boləjan bolsam — **30** (Əməliyətə u tığəxsun dəp qarəşp, uning əlümini tiləp əozimni gunah ətküzüxkə yol kəymioşanmən) **31** Əgər qədirdimdikilər mən toşruluk; «Hojayimimizning dastihinidin yəp toyunmıoşan qəni kim bar?» demigən bolsa, **32** [Musapırlardin qoşida qəloşini əzəldin yəktur; Qünki ixikimni hərdəim yoluqılərəşə eqip kəlgənmən) **33** Əgər Adəm? İtimizdək itaətsizlikirimni yapkan, Qəbilhlikimni kənglümgə yoxuroşan bolsam, **34** Həmdə xuning üqün pütkül halayik əldida uning əxkarilinixidin kərkəşp yürgən bolsam, jəmiyətning kəmsitixliri mənə wəhımə kıləjan bolsa, Xuning bilən mən taləşə qışqımay yürgən bolsam, ... **35** — Ah, mənə kulək saləyoqı birsı bəlsidi! Mana, imzayimni kəyup bəşə; Həmmigə Qədir mənə jawab bərsun! Rəşqibim mening üstümdin əz yazsun! **36** Xu əzrni zimməmgə ərtəttim əməsmu? Qokum təjlərdək bəximəşə kiyiwəlattim. **37** Mən Uningəşə qədəmlirimning pütün sanini həsəblap bərettim; Xəzədidək mən Uning əldioşə bəratim. **38** Əgər əz etizirim

manga qarxi guvah bolup qukan ketürsə, Uning qünəkliri bilən birgə yiqılaxsa, **39** Qünki qıkarəon mewisini hək təliməy yegən bolsam, Həddigərləni həlsizlandurup nəpisini tohtatқан bolsam, **40** Undakta buqdayning ornida xumbuya əssun! Arpining ornida məstək əssun. Mana xuning bilən [mən] Ayupning səzliri tamam wassalam!»

32 Xuning bilən bu üç kixi Ayupka jawab berixtin tohtidi; qünki uni Ayupning qarixida əzini həkkanıy dəp tonuydioqanlıqini bildi. **2** Andin Buzilik Ramning ailisidin boləon Barahəlning oşli Elihu isimlik yigitning əzəzi kəzoşaldı; Uning əzəzi Ayupka qarita kəzoşaldı, qünki u Hudani əməs, bəlki əzini toşra həsəbioqanıdi; **3** Uning əzəzi Ayupning üç dostlirioqimu karitildi, qünki uni Ayupka rəddiyə bərgüdək sə tapalmay turup, yenili uni gunahkar dəp bəkitkənidi. **4** Birək Elihu bolsa Ayupka jawab berixni kütəkənidi, qünki bu tətəyləning kərgən künliri əzidin kəp idi. **5** Elihu bu üç dostning əozida həqkəndək jawabi yuqlukini kərgəndin keyin, uning əzəzi kəzoşaldı. **6** Xuning bilən Buzilik Barahəlning oşli Elihu əoziz eqip jawabən mundək dedi: — «Mən bolsam yax, silər bolsanglar yaxanoşansilər; Xundək boləoaşka mən tartinip, bilgənlirimni silərgə ayan kilixitin qorqup kəldim. **7** Mən: «Yexi qong boləonlar [awwal] səzlix kerək; Yillar kəpəysə, adəmgə danalıklıni əgətim», dəp karəyattım; **8** Birək hər bir insanda roh bar; Həmmigə Qadirning nəpisi uni əkil-idraklik kəlip yorutidu. **9** Ləkin qonglarning dana boluxi natayin; Kərilarning toşra həküm qıkaraliximu natayin. **10** Xunga mən: «Məngə kulək selinglar» dəymən, Mənmə əz bilginimni bayan əylər. **11** Mana, silər toşra səzləni izzəp yünginglərdə, Mən səzlingləri kütəkənmən; Siləring mənəzirəngləroşə kulək salattım; **12** Xundək, silərgə qin kənglümədin kulək saldim; Birək silərdin həqkəysinglar Ayupka rəddiyə bərmidinglar, Həqkəysinglar uning səzlinglə jawab bəralmidinglarki, **13** Silər: «Həkikətən danalik taptu!» dəyləməysing; İnsan əməs, bəlki Təngri uningə rəddiyə kəlidu. **14** Uning jənggə tiziloşan hujum səzliri mənə qaritiloşan əməs; Həm mən bolsam silərləning gəpliringlar boyiqə uningə jawab bərməymən **15** (Bu üçəylən həyrənuhəs bolup, kəyta jawab berixmidi; Həmmə səz ulardın uqup kətti. **16** Mən kəttə turattım, qünki ulər gəp kəlmidi, bəlki jimjit ərə turup kəyta jawab bərmidi); **17** Əmđi əzümning nəwitidə mən jawab bərey, Mənmə bilginimni kərsitip bərey. **18** Qünki dəydioşan səzlim lək toldi; Iqimdiki Roh mənə türtkə boldi; **19** Mana, kərsikim eqilmioşan xarəb tulumioşə ohxaydu; Yəngi xarəb tulumliri partlap kətidioşandək partlaydioşan boldi. **20** Xunga mən səz kəlip iqimni boxitay; Mən ləwlrimni eqip jawab bərey. **21** Mən həqkimgə yüz-hatirə kəlməymən; Wə yəki həq adəmgə huxamət kəlməymən. **22** Mən huxamət kilixni əgənmigənmən; undək bolidioşan bolsa, Yarətkuqum qokum tezla mənə elip kətidu».

33 «Əmdilikdə, i Ayup, bayanlirimoşə kulək saləoyəsən, Səzlimning həmmisini anglap qıkkəysən. **2** Mana hazır ləwlrimni aqtim, Aozimda tilim gəp kəlidu. **3** Səzlim kənglümədk durus bolidu, Ləwlrim sap boləon təlimni bayan kəlidu. **4** Təngri Rəhi mənə yaratқан; Həmmigə Qadirning nəpisi mənə janlanduridu. **5** Jawabing bolsa, mənə rəddiyə bərgin; Səzlingni əldimoşə səpkə koyup jənggə təyyar turoşin! **6** Mana, Təngri əldida mən sənə ohxək bəndimən; Mənmə laydin xəkəlləndürülüp yasəloşənmən. **7** Bərhək, mən sənə həq wəhimə salmaqı əməsmən, Wə yəki mən saləon yük sənə besim bolmaydu. **8** Sən dərwəkə kulikimoşə gəp kildingki, Əz əwazing bilən: — **9** «Mən həq itətsiz bolmay pak bolimən; Mən

sap, mənə həq gunah yok... **10** Mana, Huda mənə səwəb tēpib hujum kəlidu, U mənə Əz dūximni dəp qarəydu; **11** U putlirimni kixənlərgə salidu, Həmmə yollirimni kəzitip yūridu» — dēgənləkingni anglidim. **12** Mana, mən sənə jawab bərayki, Bu ixta geping toşra əməs; Qünki Təngri insəndin uluədu. **13** Sən nemixkə uning bilən dəwalixip: — U Əzi kiləon ixliri toşrulək həq qūxənqə bərməydu» dəp yūrisən? **14** Qünki Təngri həkikətən gəp kəlidu; Bir kətim, ikki kətim, Ləkin insan buni səzməydu; **15** Qūx kərgəndə, kəqidiki qəyibənə əlaməttə, — (Kəttik uyku insənləni bəskəndə, Yəki orun-kərpiləridə ügdək bəskəndə) — **16** — Xu qəolərdə U insənləning kulikini əqidu, U uləroşə bərgən nəsihətni [ulərləning yūrikigə] mēhūrləydu. **17** Uning məksiti adəmləni [yaman] yolidin yənduruxtur, Insənni təkəbburluktin səkləxtur; **18** Buning bilən [Huda] adəmming jəninə kəz yətməs həngdin yəndurup, səkləydu, uning həyatini kəliqlinixtin kəşəydu. **19** Yəki bolmisa, u orun tutup yətip kəloşinidə əozik bilən, Səngəklirini əz-ərə səkəxturup biaram kəlix bilən, Tərbiyə kəlinidu. **20** Xuning bilən uning pütin wujudi taəmdin nəprətlinidu, Uning jəni hərhil nəzə-nəmətlərdin qəqudu. **21** Uning eti kəzədin yokilip kətidu, Əslidə kərimməydioşan səngəkliri bərtip qikəidu. **22** Buning bilən jəni kəz yətməs həngəşə yəkin kəlidu, Həyatı həlak kəloşuqi pərixtilərgə yəkinlixidu; **23** Birək, əgər uning bilən bir tərəptə turidioşan kəlixitürgüqi bir pərixlətə bolsa, Yəni mingining iqidə bərsi bolsa, — İnsan balisioşə toşra yolni kərsitip bərdioşan kəlixitürgüqi bolsa, **24** Undəkta [Huda] uningə xəpkət kərsitip: «Uni həngdin qūxətip kətitxin kətkuzup koyojin, Qünki Mən nijət-kətuluxkə kapələt əldim» — dəydu. **25** Buning bilən uning ətliri balilik wəktididədin yumrən bolidu; U yaxliqioşə kəytidu. **26** U Təngriyə dua kəlidu, U xəpkət kəlip uni qəbul kəlidu, U huxal-huram təntənə kəlip Uning dədarini kəridu, Həmdə [Huda] uning həkkanıylikini əzīgə kəyturidu. **27** U adəmlər əldidə küy eytip: — «Mən gunah kəldim, Toşra yolni burmilioşənmən, Birək tēgixlik jəzə mənə bərilmid! **28** U roşimni həngəşə qūxūxtin kətkuzdu, Jənim nurni huzurlinip kəridu» — dəydu. **29** Mana, bə əməlləning həmmisini Təngri adəmnə dəp, ikki həttə üç mərəm ayan kəlidu, **30** Məksiti uning jəninə həngdin yəndurup kətkuzuxtur, Uni həyatlik nuri bilən yorutux üçündür. **31** I Ayup, mənə kulək saləoyəsən; Üniğni qıkarma, mən yənə səz kilay. **32** Əgər səzling bərsə, mənə jawab kəliwərgin; Səzigin! Qünki imkanıyət bolsilə mənə sənə əklioşum bərs. **33** Bolmisa, mənəngini anglap oltur; Süküt kəloşin, mən sənə danalıklıni əgətip koyay».

34 Elihu yənə jawabən mundək dedi: — **2** «I dənixmənlər, səzlimni anglanglar, I təjiribə-səwəklək adəmlər, mənə kulək selinglar. **3** Əoziz taəm tētip bəkkəndək, Kulək səzning təmini sinəp bəqudu. **4** Əzimiz üçün nəmining toşra bolidioşanlıqini bəykar tallayli; Arimizdə nəmining yaxhi bolidioşanlıqini biləyli! **5** Qünki Ayup: «Mən həkkanıyduymən», Wə: «Təngri mənə həkkimni bulap kətkən» — dəydu. **6** Yənə u: «Həkkimə ziyan yətküzidioşan, yəloşan gəpni kəlixim toşrimu? Həq əsiylikim bolmioşini bilən, mənə sanjiloşan ok zəhmigə dawa yok» — dəydu, **7** Kəni, Ayupkə ohxaydioşan kim bərs?! Uningə nisbətən bəxkiləni həkərləx su iqkəndək əddiy ixtur. **8** U kəbişlik kəloşuqləroşə həmrəh bolup yūridu, U rəzillər bilən billə mənəydu. **9** Qünki u: «Adəm Hudədin səyünsə, Bu uningə həqkəndək pəydisi yok» dedi. **10** Xunga, i dənixmənlər, mənə kulək selinglar; Rəzillik Təngridin yirəktə tursun! Yəmənlək Həmmigə Qədirin neri bərsun! **11** Qünki U adəmming kəloşanlirini əzīgə kəyturidu, Hər bir adəmgə əz yolu boyiqə tēgixlik nəsivə tapkuzidu. **12** Dərhəkikət,

Təngri heç əskilik kilmaydu, Həmmigə Qadir həkümni hərgiz burmilimaydu. **13** Kim Uningoşa yər-zeminni amanət kıljoan? Kim Uni pütkül jaħanni baxkıruxka təyinlidi? **14** U pəkət kenglidə xu niyətni kilsila, Əzining Rohini həm nəpisini Əzigə kəyturuwalsila, **15** Xuan barlık ət igiliri birgə nəpəstın kalıdu, Adəmlər topa-qangoşa kəytıdu. **16** Sən danıxım bolsang, buni angla! Səzlrımning sadasoşa kulak sal! **17** Adalətkə eq bolıjuqi həküm sürələmdu? Sən «Həmmidin Adil Bolıjuqi»ni gunahkar bektəmsən?! **18** U bolsa padıxahni: «Yarımasi», Mətiwərlərni: «Rəzillər» degüqidur. **19** U nə əmirlərgə heç yüz-hatıra kilmaydu, Nə bayları kəmbəjoəllərdin yukiri kərməydu; Qünki ularning həmmisini U Əz qoli bilən yaratkandır. **20** Kəzni yumup aqkuqə ular ətüp ketıdu, Tün yerimida həlkərmu təwrınıp dunyadın ketıdu; Adəmnıng qolisiz uluqlar elip ketilıdu. **21** Qünki Uning nəzəri adəmnıng yollırining üstıdə turıdu; U insanning bar ədəmlərini kərüp yüridu. **22** Xunga kəbihlik kılıjuqlaroşa yoxurunıdukdə heç karəngöluk yoktur, Həttə əlümning sayısidımu ular yoxurunalmaydu. **23** Qünki Təngri adəmlərni aldıoşa həküm kılıxka kəltürüx üqün, Ularnı uzunojıqə kəzıtıp yürüxıngə həjıti yoktur. **24** U küqlüklərnı təkxürüp olturmayla parə-parə kılıwetıdu, Həm baxkılarnı ularning ornıoşa koyıdu; **25** Qünki ularning kılıjanlırı unıngoşa enik turıdu; U ularnı keqıdə ərıwetıdu, xuning bilən ular yanjılıdu. **26** U yamanlarnı halayik aldıda kaqatlıoşandak ularnı urıdu, **27** Qünki ular unıngoşa əgıxıtın bax tartkən, Uning yollırıdın həqbirini heç ətıwarlımoşın. **28** Ular xundak kılıp mısılərnıng nalə-pəryadını Uning aldıoşa kırıgüzıdu, Xuning bilən U ezilgüqılərnıng yalwuruxını anglaydu. **29** U sükütta tursa, kim aqrınıp kəlxısın. Məyli əldın, məyli xəstın bolsun, əgər U [xəpkıtını kərsətməyi] yüzını yoxuruwalsa, kim Uni kərsəlisun? **30** Uning məksəti ıplaslar həkümranlık kılımsun, Ular əl-əhlını damıoşa qüxürmısın degənliktur. **31** Qünki buning bilən ularđın bırı Təngriğə: «Mən təkəbburluk kılıjoanmən; Mən toqrını yənə burmilimaymən; **32** Əzüm bilmıgınımnı manga ęıtıp koyoyəsən; Mən yamanlık kılıjoan bolsam, mən kəyta kilməymən» — desə, **33** Sən Uning bektısınını rət kılıjoanlıkıng üqün, U pəkət senıng pikrıng boyıqıla insanning kılıjoanlırını Əzigə kəyturuxı kerəkmu. Mən əməs, sən qarar kılıxıng kerəktur; Əmdı bılğənlırıngnı bayan kılsangqu! **34** Əkli bar adəmlər bolsa, Gəpımnı anglıoşın dana kixi bolsa: — **35** «Ayup sawatsızdək gəp kıldı; Uning səzlıridə əkil-parəsəttın əsar yokı» — daydu. **36** Ayup razıl adəmlərdək javab bərgənlikidin, Ahırıoşqə sınılsun! **37** Qünki u əz gunahjıng üstıgə yənə asiylıknı qoxıdu; U arımızda [aħanət bilən] qawak qelip, Təngriğə qarxi səzlərni kəpəytməktə».

35 Elihu yənila javab berip mundak dedi: — **2** «Sən muxu gəpıngni, yəni «Həkkəniylikim Təngriıngkidin üstındur» degıningni toşra dəp karəmsən? **3** Xundak bolıjoanlıkı üqün sən: «Həkkəniylikning manga nemə paydısı bolsun? Gunah kılımoşınımning gunah kılıjoınımoşa karıoşanda artuqıqlıkı nədə?» dəp sorıding. **4** Əzüm səzlar bilən sanga [javab bərey], Sanga həm sən bilən bılə bolıjoan ılıpətlırınggə javab bərey; **5** Asmanlaroşa qarap bəkkın; Pələktiki bulutlaroşa səpsəlojn; Ular səndın yukıridur. **6** Əgər gunah kılıjoan bolsang, undakta Təngriğə kəysi ziyənkəxlıknı kılaləyıtting? Jinəyətlırıng kəpəysımu, undakta unıngoşa kəndək ziyənlərnı salalar ıding? **7** Sən həkkəniy bolıjoan təkdırdımu, Uningoşa nemə bərləyıtting? U senıng kəlungđın nemımu alar-hə? **8** Senıng əskılıklırıng pəkət səndək bırı insanıoşla, Həkkəniylikıng bolsa pəkət insan balılırıoşla təsır kılıdu, halas. **9** Adəmlər zulum kəpiyip kətkənlıkdın yalwurıdu; Küqlüklərnıng besımı tıpəylıdın

ular nalə-pəryad kətıridu. **10** Bırak həqkımn: «Kəqılərdə insanlaroşa nahxa ata kılıjuqi yaratkuqum Təngriını nəđın ızdıxım kerək?» deməydu. **11** Uning bızgə ęıtıdıoşını yər-zemındıki həywanlaroşa ęıtıdıoşınıđın kəp, Həm asmandıki uqar-kanatlaroşa ęıtıdıoşınıđın artuq əməsmu? **12** Ular nalə-pəryad kətıridu, bırak razıl adəmlərnıng hakawurlukıngə nasırı tıpəylıdın, Uını Huda ıjabət kılımaydu. **13** Bərhək, Təngri kuruq duaşa kulak salmıoşın yərdə, Həmmigə Qadir muxularoşa əhmiyəť bərmıgən yərdə, **14** Sən: «Mən Uni kəralımaymən» desəng, [U kəndək kulak salsun]? Dəwayıng təzi Uning aldıda turıdu, Xunga Uni kütüp turıoşın. **15** Bırak U həzi [towa kılıx pırsıtı berıp], Əz ęəzıpını tehi tekmıgən əhwalda, Ayup ęzıng təkəbburlukını bılməmdıoşandı? **16** Qünki Ayup kuruq gəp üqün aqrını aqkən, U tuturuksız səzlərni kəpəytkən».

36 Elihu səzını dawamləxturup mundak dedi: — **2** «Məni bırdəm səzlıgılı koysang, Mən yənə Təngriğə wakalıtın kılıdıoşın səzımning barlıknı sanga ayan kılımn. **3** Bılımnı yıraklırdın elıp kəltürımən, Adəmlərnı Yaratkuqımnı həkkəniy dəp həsəbləyışın kılımn. **4** Məning gəpım həkıkətnə yəlojan əməstur; Bılını mukəmməl bırı sən bilən bılə bolıdu. **5** Mana, Təngri degən uluqdur, Bırak U həqkımnı kəmsıtımaydu; Uning qüxınıxı qongkurdur, məksıtıdə qıng turıdu. **6** U yamanlarnı həyat saqlımaydu; Bırak ezılğənə üqün adalət yüzgüzdü. **7** U həkkəniylərdın kəzını elıp kətməydu, Bəli ularnı mənggügə padıxahlar bilən təhtə olturoşuzıdu, Xundak kılıp ularning mərtıwısı üstün bolıdu. **8** Wə əgər ular kixənləngən bolsa, Japənıng asarıtıgə tutuloşın bolsa, **9** Undakta U ularoşa kılıjoanlırını, Ularınıg ıtəatsızlıklırını, Yəni ularning kərnəgləp kətkənlıknı ızlırıgə kərsətkən bolıdu. **10** Xuning bilən U kulaklırını tərbıyıgə eqıp koyıdu, Ularnı yamanlıktın kəytıxka buyruydu. **11** Ular kulak selıp Uningoşa boysunsıla Ular [kəlojan] künlırını awatqılıqta, Yıllırını huxlukta ətüzıdu. **12** Bırak ular kulak salmısa, kılıqlınlıp dunyadın ketıdu, Bılımsız həlda nəpəstın tohtap kalıdu. **13** Bırak kənglıgə ıplasıknı pütkülərn yənila adawət saqlaydu; U ularoşa asarət qüxürgəndımu ular yənila ıtıləwət kilməydu. **14** Ular yax turupla jan üzıdu, Ularınıng həyatı bəqqıwazlar arısdə tügəydu. **15** Bırak U azab tartkuqılarnı azablırdın bolıjoan tərbıyə arklıq kütkuzıdu, U ular har bolıjoan waktıda ularning kulıknı aqıdu. **16** U xundak kılıp senımu azarınıng aqrızın kıstəngıqlıkı yok kəng bırı yərgə jəlp kılıjoan bolattı; Undakta dastıhıning mayoşa toldurulojan bolattı. **17** Bırak sən hazır yamanlaroşa karıtıloşın tegıxlık jazalaroşa tolduruloşansın; Xunga [Hudanını] həkümü həm adalıtı seni tutuwaldı. **18** Oşəzıpıngning kəynəp kətxıngın seni mazakka bəxləp koyuxıdın huxyar bol; Undakta həttə zor kapalətmu seni kütkuzalımaydu. **19** Yəki baylıklırıng, Yəki küqüngning zor tırıxıxlırı, Əzüngni azab-okubəttın neri kılalamdu? **20** Keqıgə ümıd bəoşıma, Qünki u qaşda həlk ęz ornıdın yökılıp ketıdu. **21** Huxyar bol, əskılıkka bərusulup kətmə; Qünki sən [kəbihlıknı] dərdkə [səwr boluxning] ornıda tallıoşansın. **22** Mana, Təngri küq-kudrıti tıpəylıdın üstındur; Uningdək ęətküqi barmu? **23** Kim Uningoşa mąngıdıoşın yolnı bektıp bərgəndı? Wə yəki Uningoşa: «Yaman kıldıng?» deyıxka pətinalaydu? **24** İnsanlar təbrıklaydıoşın Hudanın əməllırını uluqlaxnı untuma! **25** Həmmə adəm ularnı kərgəndur; İnsan balılırı yıraktın ularoşa qarap turıdu». **26** « — Bərhək, Təngri uluqdur, bız Uını qüxınəlməymız, Uning yıllırınıng sanını təkxürüp enıklıoşılı bolımaydu. **27** Qünki U sunı tamqılardın xümürüp qıkırdı; Ular parəşa ayılınp andın yəmoşur bolup yaşıdu. **28** Xundak kılıp asmanlar [yamoşurlarnı] kuyup berıp, İnsan balılırı üstıgə molqılıq yaşadırdıdu. **29** Bırak kim

bulutlarning tokluluxini, Uning [samawi] qedirining gümbür-gümbür kildioqanlikini qixinelisun? **30** Mana, U qakmiki bilan atrapini yoruk qilidu, Hætta dengiz taktinimu yoruk qilidu. **31** U bular arqlik hëlkler üstidin hëküm qikiridu; Hëm ular [arkhlikmu] mol axlik beridu. **32** U kollirini qakmaq bilan tolduridu, Uningoqa uridioqan nixanni buyruydu. **33** [Hudaning] güldürmamisini uning keldioqanlikini elan qilidu; Hætta kalilarmu sezip, uni elan qilidu.

37 Xundak, yürikimmu buni anglap tawrinip ketiwatidu, Yürikim kepidin qikip ketay, dedi. **2** Mana anglijoinal Uning hërkirigen awazini, Uning aozidini qikiwatkan güldürmama awazini angla! **3** U awazini asman astidiki pütükül yergë, Qakmikini yerning korigiya yëtküzidu. **4** Qakmaktin keyin bir awaz hërkiraydu; Öz hëywitining awazi bilën u güldürleydu, Awazi anglinixi bilënla hëq ayanmay qakmaklirininu koyuwetidu. **5** Tëngri awazi bilën karamät güldürleydu, Biz qixinelmaydioqan nurozun kältis ixlarni qilidu. **6** Qünki u qaröja: «Yergä yaol!», Hëm hël-yëqinoja: «Küqlük yamoqur boll» daydu. **7** U barlik insanni ezining yaratkanlikini bilsun dëp, Hëmmä adëmning kolini bular bilën tosüp koyidu; **8** Yawayi hëywanlar ez uwisoja kirip ketidu, Öz qonalojusida turozuzulidu. **9** Boran-qapkun kohikaptin kelidu, Hëm sooq-kizimistan taratkuqi xamallardin selidu. **10** Tëngrining nëpisi bilën muz hasil bolidu; Bipayan sular ketip kalidu. **11** U yonë koyuk bulutlaröja mol nëmlik yükläydu, U qakmaq këtüridioqan bulutni kang yeyip koyidu. **12** Ular pütükül yër-zemin yüzida U buyruoqan ixni ijra kilix üyün, Uning yolyorukliri bilën hëryakka burulidu. **13** Yaki tërbiya tayiki boluxi üqün, Yaki Öz dunyasi üqün, Yaki Öz rëhimdillikini kërstitix üqün U [bulutlirini] kältüridu. **14** I Ayup, buni anglap koy, Tëngrining karamät amällirini tonup yetip xük tur. **15** Tëngrining bulutlarni kändak sëptä turozujöqanlikini bilëmsän? Uning bulutining qakmikini kändak qakturidioqanlikininu bilëmsän? **16** Bulutlarning kändak kilip boxlukta muelläk turidioqanlikini, Bilimi mukëmmäl Bolöjuqining karamätlirini bilëmsän? **17** Hëy, Uning kändak kilip yër-zeminni jënubidiki xamal bilën tinqlandurup, Seni kiyim-keqingningning ottak issitkinini bilëmsän? **18** Sän Uningöja hëmräh bolup asmanni huddi küyup qikaröjan äynëktäk, Mustähkëm kilip yayoqanmiding?! **19** Uningöja nemini deyiximiz keräklilikini bizgë ögitip koyöjin! Karangöjulukimiz tüpëylidin biz dawayimizni jayida sëpkä koyalmaymiz. **20** Uningöja «Mening Sanga gepim bar» deyix yaxximu? Undak degüqi adëm yutulmay kalmaydu! **21** Ömdi xamallar kelip bulutlarni tarkitiwamdu, Biräk bulutlar arisidiki küyax nuriöja adëmlär biwasitë qarap turalmaydu. Küyaxning altun rënggi ximal täräptinmu päyda bolidu; Tëngrining huzurida dëhxëtklik hëywät bardur. Hëmmigä Qadirni bolsa, biz Uni mëlqeriyëlmëymiz; Kudriti kältistur, Uning adaliti uluoq, hëkkaniylik qongkur, Xunga U adëmlärgä zulum kilmaydu. **24** Xunga adëmlär Uningdin qorkidu; Kenglidä ezini dana qaoqlaydioqanlaröja U hëq etibar kilmaydu.

38 Andin Pärwardigar qara küyun iqidin Ayupka jawab berip mundaq dedi: — **2** «Nësihätini tuturuksiz sözlär bilën hirälëxtürgän zadi kim? **3** Örkëktäk belingni qing baqla; Xunda Män sändin soray, Andin sän Meni hëwërdar kil! **4** Män yër-zeminni apiridä kilöjinimda, sän zadi nädä iding? Bularni qixangän bolsang, bayan kiliwër. **5** Kim yër-zeminning elqimini bekitkän? — Sän buni bilmëmsän? Kim uning üstigä tana tartip elqigan? **6** Tang sähärdiki yultuzlar bilë küy eytixkan waqtida, Hudaning oqulliri huxalliktin tëntönä kilixkan waqtida, Yër-zeminning ulliri nögä päturuloqan? Kim uning burjak texini

salöjan? **8** Baliyatküdin qikkändäk, dengiz süyi besüp qikkanda, Kim uni dërwazilar iqigä bënd kilöjan? **9** Män bulutni dengizning kiyimi kilöjanda, Wë qap-qarangöjuni uning zakisi kilöjanda, **10** Män uning üqün pasil kaskän wakitta, Uni qëklöp baldaqlarni hëm dërwazilarni salöjanda, **11** Yëni uningöja: «Muxu yergäqë barisän, pasildin ötmä, Sening təkëbbur dolqunliring muxu yerdä tohtisun» degandä, sän nädä iding? **12** Sän tuöjulojandin beri sähärni «Qik» dëp buyrup bakkanmusän? Sän tang sähärgä ezi qikidioqan jayini kërsetkanmusän? **13** Sän xundak kilip sähärgä yër yüzining kërinitimu yorutkuzup hëküm sürgüzüp, Xundakla räzilarni titritip yër-zemindin koöjlatkuzöjanmusän? **14** Xuning bilën yër-zemin seöjiz layöja besilöjan mähür izliridäk özgärtilidu; Kiygän kiyimdäk hëmmä enik bolidu; **15** Hëm xuning bilën räzilarning «nur» ulardin elip ketilidu; Këtürülgän bilëklär sundurulidu. **16** Dengizdiki bulaklaröja sëpër kilip yëtkänmusän? Okyanlarning kërindä mengip bakkanmusän? **17** Ölümnüning dërwaziliri sanga axkarilanoqanmu? Ölüm sayisining dërwazilirini kergänmusän? **18** Äkling yër-zeminning qonglukioja yëtkänmu? Hëmmisini bilgän bolsang enik bayan kil! **19** Nur turuxluk jayoqa baridioqan yol nädä? Karangöjulukning bolsa, äsliy orni nädä? **20** Sän [buni bilip] ularni öz qebrasioja apiralamsän? Ularning eyigä mangidioqan yollarni bilip yetalëmsän? **21** Hëä, rast, sän bilisän, qünki sän ularning qaoqliridin ilgiri tuöjuloqansän, Künliringning sani dërhäqikät këptin köptur! **22** Kar qaqilanoqan hëzinilärgä kirip kerdüngmu. Mëldür ambirlirininu kërüp baktिंगmu? **23** Bularni azab-oqubëtklik zamanöja kaldurdum, Jëng wë urux küni üqün tàyyarlap koydum. **24** Qakmaq degän kändak yol bilën yerilidu? Xärk xamili yër yüzidä kändak yol bilën tarkitilidu? **25** Yamoqur këlkünining qüxidioqan qanilini qepip tàyyarlioqan kimdu? Güldürmaminig qakmiki üqün yol tàyyarlioqan kimdu? **26** Xundak kilip yamoqur hëq adëmi yok bolöjan yër yüzigä, Hëq adëmsatsiz dëxt-bayawanoja yaoçdurulmamdu? **27** Xuning bilën qellëxkän, kurojaq tupraqlar kandurulidu, Ot-qöp bih urup këklöp qikmamdu? **28** Yamoqurning atisi barmu? Xëbnëmni kim tuöjökändu? **29** Muz bolsa kimning baliyatküsidin qikidu? Asmandiki äk kirawni bolsa kim dunyaoja kältüridu? **30** Xu qaoqda su ketip taxtak bolidu, Qongkur dengizlarning yüzi ketip tutaxturulidu. **31** «Kälb yultuzlar tori»ning baöjilimini baöjilyalamsän? Orionning rixtilirini boxitalamsän? **32** «On ikki Zodiak yultuz türkümlirini» öz pëslidä elip qikiralamsän? «Qong Eyik türkümi»ni Küqükliri bilën yetakliyälëmsän? **33** Asmanning kanuniyätlirini bilip yëtkänmusän? Asmanning yër üstigä süridioqan hëkümlirini sän bëlgiölöp koyoqanmu? **34** Sän awazingni këtürüp bulutlaröjqä yëtküzüp, Yamoqur yaoçdurup ezüngni kiyän-taxkınlaröja basturalamsän? **35** Sän qakmaklarni buyrup ez yolioqa mangduralamsän? Uning bilën ular: «Mana biz!» dëp sanga jawab berämdü? **36** Adëmning iq-baoqioja danalik beoçixlap kirgüzgän kimdu? Äkligë qüxinix kabilyitini bërgän kimdu? **37** Bulutlarni danalik bilën sanioqan kim? Asmanlardiki su tulumlrini təkidioqan kim? **38** Buning bilën topa-qanqlarni katurup uyul kılduroqan, Qalmlarni bir-birigä qaplasturozöjan zadi kim? **39** «Qixi xir üqün ow owlap yürämsän, Xir küqüklirining ixtihäsini känduramsän? **40** Ular uwilirida zongziyup yürgän waqtida, Qatqallik iqidä turup tuzak koyup, [sän ularoq olja berälëmsän]? **41** Yemi këmçil bolup, ezip ketip yirakqa ketip qaloqanda, Baliliri Tëngrigä iltija kilip nalë-përyad këtürgändä, Taoç qaoqliri hëm baliliri üqün yëmni tëminligän kimdu?

39 Sän taödiki yawa eqkilärning qaçan tuöjidoqanlikini bilëmsän? Jëränlarning balioqanlikini këzitip

bakqanmusən? **2** Ularning boʻqaz bolajili naqqa ay bolajonlikini saniyalamsən? Ularning balilaydigan waqtidin hawiring barmu? **3** Ular kaddini püküp, yetip balilirini tuojidu, Ular ezidiki toloqakni qikirip taxlaydu; **4** Ularning baliliri küqlinip yetilidu, Ular dalada ösüp, [anising] yenedin qikip kaytip kəlməydu. **5** Yawa exakni dalaqa koyuwetip arkinlikkə qikarajan kim? Xax exakning nohtilirini yexiwatkan kim? **6** Qel-bayawanni uning eyi kilojanmən, Xorluqnimu uning turaloqsi kilojanmən. **7** U xəhəring kiyqas-sürəniridin yirak turup uni mazak kilidu; U exakning warkirixinimu anglimaydu. **8** U taoljari öz yaylikim dəp kezidu, Xu yərdiki həmmə gül-giyahni izdəp yüridu. **9** Yawa kala bolsa hizmitinggə kirixkə razi bolamdu? Sening okurungning yeneda turuxka unamdu? **10** Yawa kalini tana bilən baolap, tapka qixürələmsən?! U sanga əgixip jiloljarda mengip tirna tartamdu? **11** Uning küqi zor bolojanliki üqün uningoja tayinamsən? Əmgikingni uningoja amanət kilamsən? **12** Danliringni eygə kətürüp əkilixni uningoja tapxuramsən? «[Danlirimni] haminimoja yiojixturidu» dəp uningoja ixənəmsən? **13** Təgikux kanatlrini xadlik bilən kaqidu, Biraq bular ləyləkning kanat uqliri həm pəylirigə yetəmdu? **14** U tuhumlirini yərgə taxlap koyidu, Tuhumlirim topida issitilsun, dəydu. **15** Ularning tasadipiy dəssilip yanjilidijonlikini, Dalidiki birə həywaning asanla ularni dəsəp-qəyləydijonlikini untuydu. **16** Balilirni özining əməstək baorini kəttik kilidu; Uning tuojutining əjri bikaroja ketidu, Biraq u pisənt kilmojandək turidu. **17** Qünki Təngri uni kəm əkil kilojan, Uningoja danaliki bərmigən. **18** Həlbuki, u yügürüx aldida məydisini yukirioja kətürginidə, At həm atliklarni kəmsitip mazak kilidu. **19** Sən atka küq beoyxliojanmiding? Sən uning boynioja yəlpünüp turidijon yaylini kiygüzgənmiding? **20** Sən uni həywətlük purkuxliri bilən adəmmi korqutidijon, Qekətkidək səkrəydijon kilaləmsən? **21** U əxəddiylik bilən yər tatiləp-zohqup, Öz küqidin xadlinip ketidu, Korəllik koxun bilən jəng kilixka atlinidu. **22** U korqunqqa nisbətən kültüpla koyidu, Həqnemidin korqmaydu; Kiliqning bisidin u yanmaydu. **23** Okdan, julalik nəyza, Gərzimu uning yeneda xarakxiydu, **24** U yərnə aqqik həm ojezəp bilən yutuwetidu, [Jəng] kanayini bir anglapla həyajanlinip kin-kinioja patmay ketidu. **25** Kanaylarning əwazi bilənla u: «Ayhay!» dəydu, U jəngni yirakting purap bolidu. U sərkərdiləring towlxərlirini, jəngqiləring warkiraxlirini huxallik bilən anglaydu. **26** Sar sening əkling bilən uqamdu, Kanatlrini janubka qarap kerəmdu? **27** Bürküt buyrukung bilən yukirioja pərwəz kilip kətürüləmdu, Uwisini yukirioja salamdu? **28** U korəm taxning üstidə makanlixidu, U taorjning qokkijioja konidu, Tik kiyanimu turalojis kilidu. **29** Xu yərdin u owni paylap baykiwalidu, Kəzliri yirək-yirəklarni kəzitudu. **30** Uning baliliri kan xoraydu; Öltürüləngənlər nədə bolsa, u xu yərdə bolidu».

40 Pərwərdigar Ayupka yənə jawabən: — **2** «Həmmigə Kadir bilən dəwalaxidijon kixi uningoja tərbiyə kilmaqimiu? Təngri ni əyibligüqi kixi jawab bərsun!» — dedi. **3** Ayup bolsa Pərwərdigarəja jawabən: — **4** «Mana, mən həqnemigə yariməymən; Sanga kəndək jawab bəreləymən? Kolum bilən əozimni etip gəptin kalay; **5** Bir kətim dedim, mən yənə jawab bərməymən; Xundək, ikki kətim desəm mən kayta səzliməymən» — dedi. **6** Andin Pərwərdigar kara kuyun iqidin Ayupka jawab berip mundaq dedi: — **7** «Ərkəktək belingni qing baolja, Andin Mən səndin soray; Sən Meni həwərdar kilojin. **8** Sən dərwəkə Mening həkümimni pütünlay

bikaroja kətküzməqimusan? Sən özünigə həkkaniy kilimən dəp, Meni natojra dəp əyibliməqimusan? **9** Sening Təngri ning bilikidək [küqlük] bir biliking barmu? Sən Uningdək əwaz bilən güldürliyələmsən? **10** Kəni, həzir əzünigə xan-xəzəp həm saləpət bilən beziwal! Həywət həm kərkəmlik bilən əzünigə kiyindürüp, **11** Ojezəpingning kəhrini qeqip taxlojin, Xuning bilən hər bir təkəbburning kəzigə tikilip qarap, Andin uni pəsləxtürgin. **12** Rast, hər bir təkəbburning kəzigə tikilip qarap, Andin uni boysundurojin, Rəzilarni öz ornida dəsəp yər bilən yəksan kil! **13** Ularni birgə topioja kəmiüp koy, Yoxurun jayda ularning yuzlirini kəpən bilən etip koyojin; **14** Xundək kilalisang, Mən seni etirap kilip mahtaymənki, «Ong kolung əzünigə kutkuzidul!». **15** Mən sening bilən təng yaratkan begemotni kərip koy; U kalidək ot-qəp yəydu. **16** Mana, uning belidiki küqini, Korsəq muskulliridiki kudritini həzir kərip koy! **17** U kuyrukini kədir dərhidək egidu, Uning yotiliridiki singirliri bir-birigə qing tokup koyulojan. **18** Uning səngəkliri mis turubidəktur, Put-kolliri təmür qokmaqloja ohxaydu. **19** U Təngri yaratkan janilərning bexidur, Pəkət uning Yaratqusisla uningoja Əz kiliqini yəkinlaxturalaydu. **20** Taolj arningoja yeməlik təminləydu; U yərdə uning yeneda dalidiki hər bir həywanlar oynaydu. **21** U sədəpgül dərləhlikining astida yatidu, Komuxluk həm sazlikning salkinida yatidu. **22** Sədəpgüllüklər öz sayisi bilən uni yapidu; Əstəngdiki tallar uni orap turidu. **23** Kara, dərya texip ketidu, biraq u heq hodukmaydu; Həttə Lordəndək bir dəryamu uning əozioja ərkəxəp urulsimu, yənəla hatirjəm turirivedu. **24** Uning aldioja berip uni tutkili bolamdu? Uni tutup, andin burnini texip qülük etküzgili bolamdu?

41 Lewiatanni qarimak bilən tartaləmsən? Uning tilini arəqamqa bilən [baolja] basaləmsən? **2** Uning burnioja komux qülükni kirgüzələmsən? Uning engikini təmür nəyza bilən təxələmsən? **3** U sanga arka-arkidin iltija kilamdu? Yaki sanga yawaxlik bilən sez kilamdu? **4** U sən bilən əhdə tüzüp, Xuning bilən sən uni mənggü malay süpitidə kobul kilaləmsən? **5** Sən uni kuxkaqni oynatkəndək oynitəmsən? Dedəkliringning huzuri üqün uni baolja korəmsən? **6** Tijaətqilər uning üstidə sodilixamdu? Uni sodigərlərgə bəlxütürüp bəremdu? **7** Sən uning pütükül terisigə atarnəyini sanjiyaləmsən? Uning bəxioja qənggak bilən sanjiyaləmsən?! **8** Kolungni uningoja birlə təgküzgəndin keyin, Bu jəngni əsləp ikkinqi undək kiləuqi bolməysən! **9** Mana, «[uni boysundurimən]» dəgən hərəkəndək ümid bihudiliktur; Həttə uni bir kəripla, ümidsizlinip yərgə qarap kalidu əməsmu? **10** Uning jenioja tēgixkə pətinəlaydijon həqkim yoktur; Undəktə Mening aldimda turmaqji boləjan kimdur? **11** Asman astidiki həmmə nərsə Mening tursa, Mening aldiməja kim kelip «manga tēgixlikini bərginə» dəp bakqan ikən, Mən uningoja kayturuxka tēgixlikmu? **12** [Lewiatanning] əzaliri, Uning zor küqi, Uning tüzülükning güzəlliki toqruluk, Mən sükt kilip turaləymən. **13** Kim uning sawutluk tonini salduruwetəlisun? Kim uning kox engiki iqigə kiriwəlisun? **14** Kim uning yüz dərwəzilirini aqaləlisun? Uning qixliri ətrapidə wəhimə yatidu. **15** Kasirəklirining səpliri uning pəhridir, Ular bir-birigə qing qaplxaturulojan, **16** Bir-birigə xamal kirməs yəkin turidu. **17** Ularning hər biri öz həmrəhlirioja qaplxəndur; Bir-birigə ziq yepixturaləjan, heq ayrilməstür. **18** Uning qüxkürüxliridin nur qəqnaydu, Uning kəzliri səhərdiki kəpəktəktur. **19** Uning əozidin otlar qikip turidu; Ot uqunliri səkrəp qikidu. **20** Komux gülləhanəja koyəjan kəynəwətkən kəzəndin qikqan hordək, Uning burun tēxükidin tütün qikip turidu; **21** Uning nəpisi kəmiürənləri

tutaxturidu, Uning aqzidin bir yalkun qikidu. **22** Boynida zor küq yatidu, Wəhimə uning aldida səkrixip oynaydu. **23** Uning ətliri kət-kət birləxtürülüp qing turidu; Üstidiki [kəsarəkliri] yepixturulup, midirlimay turidu. **24** Uning yüriki bəyni taxtək mustəhkəm turidu, Həttə tügmanning asti texidək məzmut turidu. **25** U ornidin qozəalsa, palwanlarmu qorqup qalidu; Uning tolojinip xawkunlixidin alakzadə bolup ketidu. **26** Birsı kılıqni uningəyə təgküzsimu, heq ünümi yok; Nəyzə, atarnəyzə wə yaki qanggək bolsimu bəribir ünümsizdur. **27** U tēmürni samandək, Misni por yaəaqtək qəşlaydu. **28** Okya bolsa uni qorkitip kaqkuzalmaydu; Saləyə taxliri uning aldida pahaləyə aylinidu. **29** Tokmaklarmu pahalədek heqnemə hesablanmaydu; U nəyzə-xəxbərning tənglinixigə qarap kültip qoyidu. **30** Uning asti kismi bolsa ötkür sapal parqiliridur; U lay üstigə qong tırna bilən tatilojandək iz qalduridu. **31** U dengiz-okyanlarni qazandək kaynitiwetidu; U dengizni qazandiki məlhəmdək warəqxitidu; **32** U mangsa mangojan yoli parkiraydu; Adəm [buzojunlarni kərüp] qongkur dengizni ap'ək qaqlik boway dəp oylap qalidu. **33** Yər yüzidə uning təngdixi yoqtur, U heq qorkmas yaritilojan. **34** U büyüklərnin hərəkəndikiojə [jür'ət bilən] nəzər selip, qorkmaydu; U barlik məşrur haywanlarning padixəjidur».

42 Ayup Pərwərdigarəyə jawab berip mundək dedi: — **2** «Həmmə ixni qiləydiyoiningni, Hərəkəndək muddiayingni tosiwaləjili bolmaydiyoinini bildim! **3** «Nəsihətni tuturuksiz səzlər bilən hirələxtürgən kim?» Bərək, mən özüm qüxənmigən ixlarni dedim, Mən əklim yətməydiyən tilsimat ixlarni eyttim. **4** Anglap baqqəysən, səzləp bəyə; Mən Səndin sorəy, Sən meni həwərdar qilojəysən. **5** Mən kulikim arkilik həwiringni angliojanmən, Biraq həzir kəzüm Seni kəriwatidu. **6** Xuning üqün mən öz-özümün nəprətlinimən, Xuning bilən topaqənglər wə küllər arisida towa qildim». **7** Pərwərdigar Ayupka bu səzlərnı qilojəndin keyin xundək boldiki, Pərwərdigar Temanlik Elifəzəyə mundək dedi: — «Məning qəzəpim sanga həm ikki dostungəyə qarap qozəjəldi; qünki silər Məning toqramda Öz kulum Ayup toqra səzligəndək səzlimidinglər. **8** Biraq həzir əzünglər üqün yəttə torpək həm yəttə qoqkərnı elip, kulum Ayupning yeniojə berip, öz-əzünglər üqün keydürmə qurbanlik sununglər; kulum Ayup silər üqün dua qilidu; qünki Mən uni qəbul qilimən; bolmisa, Mən öz nədanlikliringlərnı əzünglərojə qayturup bəyə; qünki silər Məning toqramda kulum Ayup toqra səzligəndək toqra səzlimidinglər». **9** Xuning bilən Temanlik Elifəz, Xuhalik Bildad wə Naamatlik Zofar üqəylən berip Pərwərdigar ularəyə deginidək qildi; həmdə Pərwərdigar Ayupning duasini qəbul qildi. **10** Xuning bilən Ayup dostliri üqün dua qiliwidi, Pərwərdigar uni azab-qiyinilikliridin qayturup, əsligə kəltürdi; Pərwərdigar Ayupka burunqidin ikki həssə kəp bərdi. **11** Xuning bilən uning barlik aka-uka, aqə-singil wə uningəyə ilgiri dost-aqinə boləjanlarning həmmisi uning yeniojə kəldi. Ular uning əyidə olturup uning bilən billə tamaklandı; uningəyə həsdəxlik qilixip, Pərwərdigar uningəyə kəltürgən barlik azab-oqubətlər toqrisida təsəlli bərixti; həmdə hər bir adəm uningəyə bir tənggidin kümüx, birdin altun həlka bərixti. **12** Pərwərdigar Ayupka keyinki künliridə burunqidin kəprək bəht-bərikət ata qildi; uning on tət ming qoyi, altə ming təgisi, bir ming qoxluk kalisi, bir ming mada exiki bar boldi. **13** Uningdin yənə yəttə oşul, üq kiz tuşuldi. **14** U qizlirining birinqisinin ismini «Yemimah», ikkinqisinin ismini «Kəziyə», üqinqisinin ismini «Kəən-hapuk» dəp qoydi. **15** Pütkül zeminda Ayupning qizliridək xunqə güzəl qizlarni tapkili bolmaytti; atisi ularni aka-ukiliri

bilən ohxax mirashor qildi. **16** Bu ixlardan keyin Ayup bir yüz kirik yil yaxap, öz oşullirini, oşullirining oşullirini, həttə tətinqi əwladkioqə, yəni əwrilirininimə kərgən. **17** Xuning bilən Ayup yaxinip, künliridin qənaət tepip ələmdin ötti.

Zəbur

1 Rəzillərnin gepi boyıqə mangmaydıoqan, Gunahkarlarınin yoldı turmaydıoqan, Məshirə kıləuquninq ornıda olturmaydıoqan adəm bəht tapur! **2** Uning hursənlikı pəkət Pərwərdigarınin təwrat-kanunıdılıdur; U Pərwərdigarınin kanunını keqə-kündüz seojınıp oylaydu. **3** U huddı erik boyıqə tikilgən, Əz pəsılda mewısını berıdıoqan, Yopurmaklırı solaxmaydıoqan dərəhtəktur; U nemıla kılısa ronak tapıdu. **4** Rəzil adəmlər bolsa undək bolmas; Ular huddı xamal quıruwətkən tozandəktur. **5** Xuning üqün rəzillər sorak künıdə tik turalmaydu, Gunahkarlar həkkanıylarınin jamaitıdə heq bexını ketürüp turalmaydu. **6** Qünki Pərwərdigar həkkanıylarınin yolını kenglıgə pükkan; Rəzillərnin yoli bolsa yokılıdu.

2 Əllər nemıxəkə qukan salıdu? Nemə üqün həlkələr bikardin-bıkar suyıkəşə oylaydu? **2** Duniyadiki padıxahlar səpkə tızılıp, Əməldarlar qara niyət əylıxıp, Pərwərdigar wə Uning Məshıhı bilən kərxılıxıp: — **3** «Ularınin qəklımılrını qərıwətəyli, Ularınin asarətlirını buzup taxlaylı!» — deyıxıdu. **4** Asmanda olturojuqi külıdu, Rəb ularını mazaq kılıdu; **5** Həm aqqıkıda ularoqa sezləp, Kəhri bilən ularını wəhımıgə selip: — **6** «Əzüm bolsam Zıonda, yəni mukəddəs teojımda, Əzüm məshıh kıləoqan padıxahını tiklıdim». **7** «Mən [ərxıtıkı] pərmannı jakarlaymənki, Pərwərdigar mangan: — «Sən Meninq oşulm; Əzüm seni bügünki kında tuşuldurdum; **8** Məndin sora, Mən sanga miras boluxka əllərnı, Təəllukıng boluxka yər yüzını qət-qətlırıgıqə berımən; **9** Sən təmür tayak bilən ularını bıtqıt kılıwətısən; Sapal qınıni kukum-talkan kıləoqandək, sən ularını parə-parə kılıwətısən» — dedi». **10** Əmdi, həy padıxahlar, əkıldar bolunglar! Jahandiki sorakqılar sawak elınglar; **11** Pərwərdıgardın qorqux bilən unıng hızmıtıdə bolunglar; Tıtrək ıqıdə huxallınglar! **12** Oşulning oşəzıpıng qozəqalmalıqı üqün, Unı seyüling; Qünki unıng oşəzıpı səlla kaynısa, Yolunglardıla halak bolıslır; Uningoqa tayanəoqanlar nəkədər bəhtlıktur!

3 Dawut öz oşlı Abxaləmdın kəqıp yürgən künlərdə yazoqan küy: — I Pərwərdigar, meni kışawatqanlar nəkədər kəpiyip kətkən, Mən bilən kərxılıxıwatqanlar nemıdegən kəp! **2** Nuroşunlar mən toşruluk: — «Hudadın unıngoqa heq nıjat yoktur!» deyıxıwatıdu. (Selah) **3** Bırak Sən, i Pərwərdigar, ətrəpımdıki kəlkəndürsən; Xan-xəripım həm bexımını yəlıgıqudırsən! **4** Awazım bilən mən Pərwərdıgaroqa nıda kılıməni, U mukəddəs teojıdın ıjəbət berıdu. (Selah) **5** Mən bolsam yattım, uhlıdım; Oyoşandı, qünki Pərwərdigar mangan yar-yələk bolıdu. **6** Meni qorxap səp tüzgən tımənılgən adəmlər bolsımu, Mən uların qorqmıymən! **7** I Pərwərdigar, ornungdın tur! Meni kütqüz, i Hudayım! Meninq barlık düxmənılrımınin təstıkıgə saləoşısən; Rəzillərnin qıxlırını qəkıwətəşısən! **8** Nıjatlık bolsa Pərwərdıgardındır; Bərikıtıng Əz həlkıngdə bolsun! (Selah)

4 Nəojmıqılərnıng bexıoqa tapxuruluq, tarlık sazlar bilən okulsun dəp, Dawut yazoqan küy. — Mən nıda kıləojınımda, mangan jawab bərgəşısən, I mangan həkkanıylıkımın ata kıləojuqi Huda! Besım astıda kəloqanda Sən meni kəngrıqılıkkə qıkərdıng; Mangan mehr-xəpkət kərsıtıp, duayımını angla! **2** I insan balılırı, sılər meninq xan-xəripımını kəqənoşıqə ahanətkə kəldurıslır? Kəqənoşıqə bıhıdıklını seyüp, Yaləomın ızdəp yürıslır? (Selah) **3** Bırak xunı bılıp kəyunglarkı, Pərwərdigar ıhləsmənlərnı Əzıgə has kıləoqan; Mən Uningoqa nıda kıləojınımda, Pərwərdigar anglyaydu. **4** Aqqıkınglaroqa berılıp, gunah kıləmgılar; Əz

ornunglarda yetip, kəbınglarda qongkur oylınıp, Süküt kılınglar. (Selah) **5** Həkkanıylık bilən kurbanlıklarıni kılınglar, Wə Pərwərdıgaroqa tayınınglar. **6** Kəp həlk; — «Kim bızgə yaxlık kərsıtılısun?» — dəp sorıməktə; Jamalıngnıng nurı üstımızgə quşsun, i Pərwərdigar! **7** Axlık wə yengı xarəblırı molqılık boləoqanlarınin huxallıkıdımın, Meninq kəbımını bəkrək huxallıkka toldurdıng. **8** Mən yətat, həm hatırəmılkə uhlıwalay; Qünki meni bıhətərlıkkə yaxatkuqı pəkətlə Sən, i Pərwərdigar!

5 Nəojmıqılərnıng bexıoqa tapxuruluq, nəylər bilən okulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Meninq sezlırıməgə kulək saləoşısən, i Pərwərdigar, Meninq əhlırıməga kəngül bəlgəşısən. **2** Kəttürgən pəryadlırımını angla, meninq Padıxahım, meninq Hudayım, Qünki sanga ıla dua kılıməni. **3** I Pərwərdigar, səhərdə Sən awazımını anglyasın; Mən səhərdə əzımını Sangan kəritımən, Yükrıoqa kəz tikımən. **4** Qünki Sən rəzılıkkın huzur alojuqi ıla əməşdürsən; Yamanlık hərgız Sən bilən bıllə turmaydu. **5** Poqi-təkəbburlar kəzüng əldıdə turalmaydu; Kəbıhlık kıləojuqılərnıng həmmısı Sangan yırınqılıktur. **6** Yaləoqan sezlıgılərnıng həmmısını halak kılısən; Pərwərdigar kənhor, əldəmqi kıxılərgə nəprət kılur. **7** Bırak mən bolsam, mehrı-xəpkıtıngnıng kəngrıqılıkındın əyünggə kırımən; Sangan boləoqan əymınxıtın mukəddəs ıbadəthənanəoqa kərap səjdə kılıməni; **8** Meni əq kərgənlər tıpəylıdın Əz həkkanıylıkıng bilən meni yetəklıgəşısən, i Pərwərdigar; Yolungnı əldımda tüz kıləojın. **9** Qünki ularınin əoşzıdə heqkəndək səmımiylik yoktur; Ularınin ıqkı dunyasi bolsa pasıklıktur, Ularınin gallırı eqıloqan kəbrıdək sesıktur, Ular tılı bilən huxamət kılıwatıdu. **10** Ularınin gunahını bəkıtəşısən, i Huda; Ular əz pilanları bilən əzlırı mollək ətsun; Uların əzlırınıng nuroşunlıoqan ıtəətsizlıklırı bilən həydəp qıkəroşısən; Qünki ular Sangan asıylık kıldı. **11** Xundək kıləoqanda Sangan tayanəoqanlarınin həmmısı xadlınidı; Ular mənggı xadlık bilən təntənə kılıdu; Sən ularını kəşəoşısən; Senıng namıngnı seygənlər senıngdın yayraydu. **12** Qünki Sən, i Pərwərdigar, həkkanıy ədəmgə bəht ata kılısən; Unı xəpəıtıng bilən kəlkən kəbi orəşısən.

6 Nəojmıqılərnıng bexıoqa tapxuruluq, tarlık sazlar həm səkkız tarlık arfa bilən okulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar, oşəzıpıng tutkəndə meni əyıblımə; Kəhrtıng kəlgəndə meni ədəpılmə. **2** Mangan xəpəət kıləojın, i Pərwərdigar, qünki mən zəıplıxıp kəttım; I Pərwərdigar, meni sakaytkın, qünki menıng ustıhanlırımın wəhımıgə qıxtı. **3** Meninq jenım dəlxətlik dəkkə-dükkıgə qıxtı; I Pərwərdigar, kəqənoşıqə xundək bolıdu? **4** Yenıməga kəyt, i Pərwərdigar, jenımını əzəd kıləoşısən, Əzgərməs muhəbbıtıng üqün meni kütqüzojın. **5** Qünki əlımdə bolsa Sangan seojınıxlar yok; Təhtısəradə kım Sangan təxəkkürlərnı eytsun? (Sheol h7585) **6** Meninq uş tartıxlırımındın məoşdurlar kəlmıdı; Tın boyı orun-kərpəmmı kəlkək kılıməni; Yaxlırım bilən kərwıtımını qəktürımən. **7** Dərdlərdın kəzım hıralıxıp kətti; Barlık küxəndılrımın tıpəylıdın kəzım kərdın qıkıwatıdu. **8** I kəbıhlık kıləojuqılər, həmmınglar məndın neri bolunglar; Qünki Pərwərdigar yıoqa awazımını anglıdı. **9** Pərwərdigar ıtəwıtımını anglıdı; Pərwərdigar duayımını ıjəbət kılıdu; **10** Düxmənılrımınin həmmısı yərgə kərap qalıdu, ular zor parəkəndıqılıkkə duqar bolıdu; Tuyukşız kəynıgə yenıp hıjaləttə kəlıdu.

7 Dawutnıng «Xıggaon»: — Kux ısımlık bır Bınyamınlıkınıng sezlırı toşruluk eytkən küy: — I Pərwərdigar, meninq Hudayım, mən Sangan tayandı; Uların bırı xırdək meni ıtıma-

titma kiliwätmisun, Kutkuzojuqi yoklukidin paydilinip meni ezüwätmisun, Meni barlık qoşılıqılardan kutkuzojın, Ulardın halas kılıojın; **3** I Pärwərdigar Hudayim, əgər kolumda kəbihlik kılıojan bolsam, əgər xundak kılıojan bolsam: — **4** Əgər mən bilən inak etküqigə yamanlık qayturojan bolsam, — (Əksiyoq mən bilən bikardin-bikar düxmənəlxənnimni kutkuzdum) — **5** — Undaқта, düxmən meni qoşılrap tutuwalsun, U jenimni qəyləp yər bilən yəksan kilsun, Xəhritimni tuprakқа kəmsun! **6** I Pärwərdigar, qəzəpinq bilən ornungdin turoqin, Meni əzgenlərninq kəhrigə təkəbil turuxқа kəddingni rusiojın, Wə mening üqün oyojanojın; Sən sor wə həkümni bekitkəndingəju! **7** Həlkərdin boləjan jamaət atirəpingəja olxidur; Sən ular üqün pələktiki ornungəja qəytip barəjəysən. **8** Pärwərdigar həlkələrninq üstidin həküm qikiriidu; I Pärwərdigar, əz həkəkəniylikim boyiqə, Wə əzümde boləjan duruslikim boyiqə, Manga həküm qikərojəysən. **9** Ah, rəzillərninq yamanlık əhirləxsun! Həkəkəniy adəmni qinq turozəjəysən; I, adəm kəblirini həm iqlirini siniojuqi həkəkəniy Huda! **10** Mening kəlkənim bolsa, Durus niyətləklərnə kutkuzəjuqi Hudadidur; **11** Huda adil sətqidur, U kün boyi gunəhtin rənjyidəjan İlahtur; **12** Birs i [yaman] yolidin yənmisa, U kiliqini biləydu, Ya okini tartip bətləp koyidu. **13** Xundak adəmlər üqün U əlüm qorəllirini təyərliidu; U oklirini kəydürgüqi ok qıldı. **14** Mana, muxundak kixilər toləjəktə kəbihlik turomaqqi, Uning boyida kəloqini yamanlıktur; Uning turoqini bolsa sahtiliktur. **15** U bir orini kolap, uni qongqar kildi; U əzi koləjan orioja yikilip qüxti. **16** Əzining yamanlık bəxioja qəytip kelidü, Əz zorəwanlık bolsa əz üstigə qəytip qüxidü. **17** Mən Pärwərdigərnə həkəkəniylik bilən mədhijələymən, Həmmidin yukiri turojuqi Pärwərdigərnə namini yangritip, küy kilip eytimən.

8 Nəoşiqilərninq bəxioja tapxurulup, «Gittif»ta orunlansun dəp, Dawut yəzojan küy: — I, Əz həywəngni əsmənlərdinmu yukiri tikligən Pärwərdigar Rəbbimiz, Pütkül yər yüzidə nəming xunqə xərəpliktur! **2** Əz rəkiqlirning tūpəylidin, Düxmən wə kəsəşqilərninq əozjini etixkə, Bowəklər wə əmgüqilərninq əozjidin küq tiklidingsən. **3** Mən bərməklirningning yəşiojini boləjan əsmənlirningəja, Sən məzmut bekitkən əy-yultuzləroja kəriojini, **4** Sən insəni sətəjindikənsən, Əmdə adəm degən nəmə idi? Sən uning yənioja kelip yokləydikənsən, İnsən balisi kəncəlik nəmə idi? **5** Qünki Sən uning ormini pərixtilərninqkidin əzojina təwən bekittingsən, Sən uningəja xən-xərəp wə xəhətlərnə təj kilip bərding. **6** Uni kəlungning yəşiojanlirini idarə kiliwxə tikliding; Sən barlık nərsilərnə uning puti astioja kəyojənsən, **7** Jümlidin barlık koy-kəlilər, Daladiki barlık janıwarlar, **8** Asməndiki uqar-qənatlar, Dəngizdiki beliklər, Dəngizlərninq yolliridin etküqilərninq barlıkını puti astioja kəydu. **9** I Pärwərdigar Rəbbimiz, pütkül yər yüzidə nəming nəmədegən xərəplik-həl

9 Nəoşiqilərninq bəxioja tapxurulup, «Mut-Ləbbən» degən əhangda okulsun dəp, Dawut yəzojan küy: — Mən Sən Pärwərdigərnə pütin kəlbim bilən mədhijələymən; Mən Səning kılıojan barlık kəramətlirningni bəyan kilyə; **2** Mən Səndin huxal bolup xədlinimən; Səning nəmingni nəhxa kilyip eytimən, i Həmmidin Aliy! **3** Mening düxmənlimning kəynigə yənixliri bolsa, Dəl ulərninq səninq didəring əldidə yikilip, yoklixididn ibarət bolidu. **4** Qünki Sən mening həkəkərninq həm dəwayimni soriding; Sən təhtkə olturup, həkəkəniylərqə sətliđing. **5** Sən əllərgə tənbih bərip, rəzillərnəni həlak kilding; Sən ulərninq namini mənggügə əqürüwətkənsən. **6** I düxmənim! Həlakətlirning mənggülik boldi! Sən xəhərlirini yulup taxliwəttinq, Həttə ulərninq nəmlirimu yokəp kətti; **7** Biraq Pärwərdigar mənggügə

olturup [həküm süridu]; U Əz təhtini sət kiliwxə təyərəlap bekitkən; **8** Aləmnəni həkəkəniylik bilən sət kılıjuqi Udur; Həlkələrninq üstidin U adillik bilən həküm qikiriidu; **9** Həm U Pärwərdigar əzilgüqilərgə əgiz panəh, Xundəklə azəblik künlərdə əgiz panəhətur. **10** Nəmingni bilənlər bolsa Səngə təyinidü; Qünki Sən, i Pärwərdigar, Əzünqni izdigənlərnəni hərgiz taxliojan əməssən. **11** Zionda turojuqi Pärwərdigəroja küylərnəni yangritinglar! Uning kılıojanlirini həlkələr ərisidə bəyan kilinglar; **12** Qünki [təkülgen] kənninq sorikini kılıjuqi udur, U dəl xundak kixilərnəni əsləydu, Har kiliəjanlərninq nələ-pəryədlirini U untəjojan əməs. **13** Manga xəpəkət kərsətkən, i Pärwərdigar, Mening əqmənlərdin kərgən horluqlirimoja nəzər sələjinki, Meni əlüm dərwəziliri əldidin kətürgəysən; **14** Xundəklə kılıojanda mən Zion kizining dərwəziliridə turup, Səngə təllük barlık mədhijilərnəni jəkərləymən; Mən niyatlık-kutkuzəxundəni xədlinimən. **15** Əllər bolsa əzliəri koləjan orioja əzliəri qüxüp kətti, Əzliəri yoxurup kəyojan torəja puti qəpsilip qəldi. **16** Pärwərdigar qikərojan həkümü bilən tonular; Rəzil adəmlər əz kolidə yəşiojini bilən ilinip qəldi. Higəon (Selah) **17** Rəzillər, Yəni Hudəni untəjojan barlık əllər, Yəndururup, təhtisərəjoja taxlinidü. (Sheol h7585) **18** Qünki nəmrətlərninq mənggügə əstinq qikirilməydu; Məminlərninq ümidə mənggü əqməy, turiridü. **19** I Pärwərdigar, ornungdin turoqin; Adəm bəllirining əjəlibə kiliwxəjoja yol kəyojənin; Huzurung əldidə barlık əllər sətəlsən. **20** Ulərnəni dəkkə-dükügə qüxür, i Pärwərdigar; Əllər əzliərnəni biz pəkət adəm bəlliri halas, dəp bilsun! (Selah)

10 Nəmixkə, i Pärwərdigar, yirəktə turəsən? Nəmixkə azəblik künlərdə əzünqni yoxurısən? **2** Rəzil adəmlər təkəbburluki bilən əjiz məminlərnəni tap bəstəturup qoşılrap yuridü; Ulər əzliəri tapkən hiylilər bilən ilinip, bəblinidü. **3** Qünki rəzillər əz arzu-həwəsliri bilən məhtinidü; Aq kəzlər üqün bəht tiləydu; Pärwərdigərnəni bolsa kəzigə ilməydu. **4** Ulər qirayidin həkəwərlük yəozdurup, Hudəni izdiməydu; Ulər barlık hiyalliridə: «Həqəbir Huda yoktur!» dəydu. **5** Ulərninq yolliri həmixə rawən bolidu; Səning həkümənlirning ulərninq nəziridin yirək wə üstün turidü; Ulərninq rəkiqlirni bolsa, uləroja kərap «tufi!» dəp məzak kilyidu. **6** [Rəzil adəm] kənglidə: «Mən həq təwənməy turirərimən! Dəwrədin-dəwrgə həq muxəkkətkə uqriməymən» — dəydu. **7** Uning əozji kərojax, əldəməlik həm zuluməja toləjan; Tili əstidə əskilik wə kəbihlik yətidü. **8** U məhəllilərdə yoxurunqə mərap olturidü; U pinhən jəylərdə gunəşizlərnəni əltürüwətidü; Kəzliri yoxsullərnəni kəzləydu; **9** U qətkəllikidə yətkən xirdək yoxurunqə pəyləp yətidü; U məminlərnəni tutuwəlix üqün yoxurunqə mərap yətidü; Məminlərnəni tutuwəlix, ulərnəni əz torəja qüxüridü. **10** [Yoxsullər] əzilidü, pükülidü; Dərdmənlər uning yəwuzlukliri bilən yikilidü. **11** U kənglidə: «Təngri buni untəp qəldi, U yüzini yəpəwəlix, kəriməydu; Buni hərgiz kərməydu» — dəydu. **12** Ornungdin turoqin, i Pärwərdigar; I Təngrim, kəlungni kətiürgin; Əzilərninq məminlərnəni untəma! **13** Rəzil adəm nəmixkə [Sən] Hudəni kəzigə ilməydu? U kənglidə: «[Huda] buni sürüxtürməydu!» — dəydu. **14** Sən buni kərgənsən; Sən Əz kəlung bilən yəmanlık həm zulumni əzliərgə qəyturux üqün, Əzüng bəllirini kəzləp yürisən; Dərdmənlər əzliərnəni Səngə əmənət kilidü; Qünki Sən yətim-yəsirlərgə yər-yələk bolup kəlgənsən; **15** Rəzil, yəman adəmning bilikini sundurəwətkəysən; Uning rəziləklirini birməbir sürüxtürüp, üzül-kesil yokətkəysən. **16** Pärwərdigar əbədil-əbədigə pədxəhdur; [İmansız] əllər bolsa [Pärwərdigərninq] zəminidin yokilər. **17** Pärwərdigar, Sən əjiz məminlərninq ərəmlirini əngləysən; Ulərninq dilini tok kilsən; **18** Yətim-yəsirlər wə əzilgüqilər üqün ədalətnəni qəkləp,

Yer yuzidiki insanlarning [ajiz-möminlarga] kaytidin wahima saloquqi bolmasliqi üqün, Kulikingni ding tutisän.

11 Naoqmiqilarning bexioja tapxurulup okulsun döp, Dawut yazojan küy: — Pärwärdigarni baxpanahim kildim; ämdi silär kandaqmu manga: «Kuxtök öz teojingöja uqup qaql! **2** Qünki mana, rəzillər kamanni tartip, Qarangojuluktin kengli duruslaröja karitip atmaqki bolup, Ular ökni kiriqqa selip koydi; **3** «Ullar halak kilinsa, ämdi häkkaniylar nemimu kilar?» — döwatisilär? **4** Pärwärdigar Özining mukəddäs ibadəthanisidur, Pärwärdigarning təhti asmanlardidur; U nəzər salidu, Uning səzgür közliri insan balilirini közitip, sinaydu. **5** Pärwärdigar häkkaniy adəmmi sinaydu; Razillərgə wə zorawanlikka huxtarlaröja u iq-iqidin nəprətlinidu. **6** U rəzillərgə kapkanlar, ot wə günggürtini yaqduridu; Pizojirim kizik xamal ularning kədəhädiki nesiwisi bolidu. **7** Qünki Pärwärdigar häkkaniydu; Häkkaniylik Uning amrikidur; Kengli duruslar Uning didarini keridu.

12 Naoqmiqilarning bexioja tapxurulup, xeminit bilən okulsun döp, Dawut yazojan küy: — Kutkuzojaysän, Pärwärdigar, qünki ihlasmən adəm tügöp kötti; Adəmlər arisidin sadik möminlər öjayip boldi. **2** Hərbirsi öz yekinlirioja yalojan eytidu; Huxamətqi ləwərdə, alikəngüllük bilən səzlixidu. **3** Pärwärdigar barlik huxamətqi ləwlərnə, Həkawurlarqə səzləydiyöjan tilni kesiwətkay! **4** Ular: «Tilimiz bilən öjalibə kilimiz; Ləwlimimiz bolsa özimizningkidur; Kim bizgə Rəb bolalisun?» — döydu. **5** «Ezilgüqi ajizlarni baskan zulum wəjodin, Miskinlarning əhuzarlıri wəjodin, Həzirlə ornundin turay» — döydu Pärwärdigar, «Mən ularöja, ular zarikip kütəkən azadlikni yatküzimən». **6** Pärwärdigarning səzliri bolsa sap səzlərdur; Ular yəttə ketim saplaxturulojan, Sapal kazanda tawlanöjan kümüxtəktur. **7** Sən Pärwärdigar, ularni saklaysən; Sən [mөminlərnə] muxu dəwrdin mənggügə qoşdayəsən; **8** [Qünki] rəzil adəmlər həryanda öjadıyıp yürüxidu, Pəskəxlik insan baliliri arisida alıyanablik döp mahtalmaktal!

13 Naoqmiqilarning bexioja tapxurulup okulsun döp, Dawut yazojan küy: — I Pärwärdigar, qaqanojiqə? Sən meni mənggügə untumsən? Qaqanojiqə didaringni məndin yoxurisən? **2** Qaqanojiqə hərəküni qayoyurup, kəlbimdə? Qaqanojiqə düxminim məndin xadlinip öjalib yürüdu? **3** Manga qara, manga jawab bərgin, i Pärwärdigar Hudayim! Ölüm yəkusi meni besip kəlgüqə, Kəzümnə yorutkaysən, **4** Düxminimning: «Mən küyiyip uning üstidin öjalibə kildim» deməsliki üqün, Rəqiblərim səntürtülgənlükimni kərtip xadlanmasliqi üqün, [kəzümnə yorutkaysən]! **5** Biraq mən bolsam Sening əzgərməs muhəbbitingə özümni tapxurdum; Yürükim Sening nijatlikingdin xadlinidu; **6** Mən Pärwärdigaröja nahxa eytimən; Qünki U manga zor məhrıbanlikni kərsətti.

14 Naoqmiqilarning bexioja tapxurulup okulsun döp, Dawut yazojan küy: — Əhmək kixi kənglidə: «Həqbir Huda yok» — döydu. Ular qiriklixip, Yirginqlik kəbihlikni kilixti; Ularıning iqidə məhrıbanlik kılöquqi yoktur; **2** Pärwärdigar ərxta turup, adəm balilirini közitip: «Bu insanlarning arisida insapni qüxinidöjan birərsi barmidu? Hudani izdəydiyöjanlar barmidu? **3** Həmmə adəm yoldin qikti, Həmmə adəm qiriklixip kötti, Məhrıbanlik kılöquqi yok, hətta birimü yoktur. **4** Nanni yegəndək Mening həlkəmini yutuwalöjan bu kəbihlik kılöquqılar həqnemini bilməmdü?» — döydu. Ular Pärwärdigaröja həqbir iltija kılmaydu. **5** Mana ularni öjayət zər kərququb basti; Qünki Huda häkkaniylarning dəwrididur. **6** «Silər ezilgənlərnə kəngligə

pükkən ümidini yok kılmaqki bolisilər; Biraq Pärwärdigar uning baxpanahidur!» **7** Ah, Israilning nijatlikli Ziondin qikip kəlgən bolsa idi! Pärwärdigar Öz həlkəni asarəttin qikirip, Azadlikkə erixtürgən qaşda, Yaqup xadlinidu, Israil huxallinidu!

15 Dawut yazojan küy: — Pärwärdigar, kim qediringda turalaydu? Kim pak-mukəddəs teojingda makanlixidu? **2** Kimki tamamən duruslukta mangsa, Həkkaniylikni yürügüzsə, Kənglidə həkikətəni səzlisə; **3** Tili bilən gəp toxumisa, Öz yekiniöja yamanlik kilmisa, Koxnisining əyibini kolap aqmisa, **4** Pəs adəmnə kəzğə ilmisa, Pärwärdigardın əyminidöjanlarni hərmətlisə, Özigə ziyanlik bolöjan təkdirdimü iqkən kəsimini əzgərtmisə, **5** Pulni həklərgə esümgə bərmisa, Bigunahlarning ziyiniöja para almisa; Kimki muxularni kılsa, Mənggügə təwrənməs.

16 Dawut yazojan «Mihtam» küy: Meni saklıöjin, i Təngri, Qünki mən Sanga tayininəm. **2** Mening jenim Pärwärdigaröja: «Sən mening Rəbbimdursən; Səndin baxka mening bəht-saaditim yoktur» — dedi. **3** Yer yuzidiki mukəddəs bəndiliring bolsa, Ular alıyanablardur, Ular mening həmmə huxallikimdur. **4** Kim baxka ilahni izdəxka aldirisa, Ularıning dərdliri köyiyip ketidu. Öjayriy ilahləroja atəp hədiyə kənlirini təkməymən, Ularıning namlırini tilimöjümü alməymən. **5** Pärwärdigar bolsa mening mirasim həm kədəhimdiki nesiwəmdur; Qək taxlinip erixkən nesiwəmnə eziing saklaysən; **6** [Nesiwəmnə bəlgiligan] siziklar manga güzəl yərlərnə bekitkəndur; Bərhək, mening güzəl mirasim bardur! **7** Manga nəsihət bərgən Pärwärdigaröja təxəkkür-mədhijə kayturimən; Hətta keqilərdimü wijdanim manga əgitudi. **8** Mən Pärwärdigarni hərdaim kəz aldimdin kətküzməymən; U ong yenimda boləqəqka, Mən hərgiz təwrənməymən. **9** Xunga mening kəlbim xadlandi, Mening rohim təhimü kətkürilidu, Mening tenim aman-esənlikte turidu; **10** Qünki jenimni təhtisarada kaldurmaysən, Xundakla Sening Mukəddəs Boləquqingni qirixtin saklaysən. (Sheol h7585) **11** Sən manga həyat yolini kərsitisən; Huzurungda tolup taxkən xad-huramlik bardur; Ong kolungda mənggülik bəhrə-ləzzətlərmü bardur.

17 Dawutning duasi: — Həkkaniy tələpni angla, i Pärwärdigar, mening nidayimöja kəngül köyöjin; Mening duayimöja kulək salöjin, U yalojanqi ləwərdin qikқан əmas. **2** Huzurungdin həkümüim qikirilöjay! Kəzüng nəmə dumas ikənlikini pərk ətkəy! **3** Sən mening kəlbimni sinojansən, Sən keqidimü manga yekinlixip kəzəttin; Sən meni tawlap kəzüngdin kəqürdingsən, Meningdin həqbir səwənlük tapalmiding; Kənglümdə: Aozim itətsizlik kilmisun! — döp niyət kildim. **4** Adəm balilirining həyattiki ixlirida, Ləwliringdin qikқан səzlər bilən zorawanlarning yolliridin özümni neri kildim. **5** Mening kədəmlirim yolliringdin qikқанöjan, Putlirim teyilip kətmigən. **6** Mən Sanga iltija kildim, Qünki tiləklirimni ijəbət kılisan, i Təngrim; Manga kulək salöjin, Səzlimni angliöjin. **7** I, Özünggə tayanöjanlarni karxi qikқанuilardan ong kolung bilən Kutkuzoquqi, Karamətlirini kərsitip, əzgərməs muhəbbitingni ayan kılöjaysən! **8** Meni kəz kəriququngdək saklıöjaysən; Kənatliring sayisida meni yoxurojaysən; **9** Meni buliməqki bolöjan rəzil adəmlərdin, Meni kərxıwalöjan əxəddiy kuxəndilirimdin yoxurojin; **10** Ularıning bəqrini may kaplap, ketip kətkən; Ularıning eoziliri təkəbburlarqə səzləydu; **11** Ular yolimizni toriwelip, Bizni yərgə uruxka kəzini alaytip, **12** Oljiöja aq kəzlük bilən tikilgən xirdək, Yoxurun jaylarda marəp yürüdiyöjan yax xirdəktur. **13** Ornungdin turojaysən, i

Pərwərdigar, Uning yolini tosüp, yər bilən yəksan kıləyəsən, Jenimni rəzil adamdin kütəzəyən, kılıqıng bilən; **14** [Meni] Əz kəlung bilən kixilərdin, Yəni muxu dəwərdiki kixilərdin kütəzəyən; Ularning nesiwisi bolsa muxu dunyadiladur; Sən ularning kərnini nemətləring bilən toldurisən; Ularning kengli pərzəntliri bilən qəndi, Baliliriya baylıqlirini qalduridu. **15** Mən bolsam, həqqaniylikta yüzünggə kəriyoquçı bolmən; Oyoqanojnimda, Sening didaringdin səyünimən!

18 Nəoqmıqlərnıng bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Pərwərdigarning kuli Dawut yazəjan küy; Pərwərdigar uni barlık düxmənliridin həm Saul padixahning qolidin kütəzəyən küni, U Pərwərdigarə munu küyning səzlrini eytti: — Ah, Pərwərdigarim, mening küç-küdritim, Mən seni səyimən! **2** Pərwərdigar mening hada təoçim, mening kəroçinim, mening nijatkarimdur! Mening Təngrim, mening kəoram texitim, mən Uningdin himayə tapimən; U mening kəlkinim, mening kütəzəyən münggüzüm, mening egiz munarimdur! **3** Mədhijiyərgə layıq Pərwərdigarə nida kılınən, Xunda düxmənlirimdin kütəzulimən; **4** Əlümnıng asarətliri meni kərxiwaldi, İhləssizlərnıng yamrap ketixi meni kərkətiwətti; **5** Təhtisəranıng taniliri meni qırmiwaldi, Əlüm sırtmaqliri aldimoça kəldi. (Sheol h7585) **6** Kiyinalojnimda mən Pərwərdigarə nida kıldim, Hudayimoça pəryad kətürdü; U ibadəthanisidin awazını anglıdı, Mening pəryadim Uning huzuriyə kəldi, Uning kulikiyə kirdi. **7** Xu qəoç yər-zemin təwəp, silkinip kətti, Təoçlərnıng ulliri dəlxətlək təwəndi, silkinip kətti; Qünki U oçəzəpləndi. **8** Uning dimioçidin is ərləp turattı, Aqəzidin qıqқан o həmmisini yutuwtı; Uningdin kəməür qooçliri qıqti; **9** U asmanlari təzim kıldurup qıxtı, Puti asti tum kərangəçulək idi. **10** Bir kerubni minip pərwəz kildi, Xamalning kənatlirida oçuyuldap uqup kəldi. **11** U kərangəçuləkni əzining yoxurunidiyəjan jayı kildi, Sularning kərangəçusini, Asmanlarning kəyuk bulutlirini, Əz ətrapida qədiri kildi. **12** Uning əldidiki yorukluqın, Kəyuk bulutlar, məldür, otluq qooçlar qıqti; **13** Pərwərdigar asmanda güldürildi; Həmmidin Aliy Boləuquçı awazini yangrattı, Məldür wə otluq qooçlar bilən. **14** Bərhək, U oklirini etip, [düxmənlərnıng] tarkitiwətti; Qakmaqlərnı qakturup, ularni kiykə-qaklanəni saldı; **15** Xuning bilən dengizlərnıng təkəti kərünüp qaldı, Aləmning ulliri axkarılandı, Tənbihing bilən, Dimioçingdin qıqқан nəpəsning zərbisi bilən, i Pərwərdigar. **16** U yukiridin kəlini uzitip, meni tutti; Məni uluq sulardın tartıp əldi. **17** U meni küçlük düxminidim, Həm mənə eqmənlək kıləuqılərdin kütəzəyən; Qünki ular məndin küçlük idi. **18** Külpətkə uqriyəjan künümə, ular mənə kərxı hujuməyə ətti; Biraq Pərwərdigar mening təyanqım idi. **19** U meni kəngriyəzadə bir jəyoçə elip qıqardı; U meni kütəzəyən, qünki U məndin hürsən boldı. **20** Pərwərdigar həqqaniylikimə kərap mənə iltipət kərsətti; Kəlungning həlalilikni U mənə kəyurtı; **21** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzilək kılıp Hudayimdin ayrılıp kətmədim; **22** Qünki Uning barlık həkümiliri əldimdidur; Mən Uning bəğilimilirini əzümənd neri kilmədim; **23** Mən Uning bilən oçbarsız yürdüm, Əzümnı gınahtın neri kıldim; **24** Xuning üqün Pərwərdigar həqqaniylikimə kərap, Kəz əldidiki kəlungning həlalilikimə kərap, kıləqanlirimni kəyurtı. **25** Wapadar-məhrıbanlarəyə Əzüngni wapadar-məhrıban kərsitisən; Oçubarsızlarəyə Əzüngni oçbarsız kərsitisən; **26** Sap dilliklərəyə Əzüngni sap dillik kərsitisən; Tətürlərgə Əzüngni tətürlər kərsitisən; **27** Qünki əjiz məmin həkəni kütəzəyən Əzüngdursən; Biraq təkəbbur kəzlərnı xərməndə kılisen; **28** Qiriyoçimni julalək kıləjan

Səndursən; Pərwərdigar Hudayim mənə bəskən kərangəçuləkni nurlənduridu; **29** Qünki Sən arkilək [düxmən] kəoxuni arisidin yügürüp əttüm; Sən Hudayim arkilək mən səpildin atlap əttüm. **30** Təngrim — Uning yoli mukəmməldur; Pərwərdigarning səzi sinap ispatlanəyandur; U Əzığə təyanəjanlarning həmmisigə kəlkəndur. **31** Qünki Pərwərdigardın bəxkə yənə kim iləhtur? Bəzıng Hudayimzidin bəxkə kimmu kəoram taxtur? **32** Yəni belimni küç-küwəwət bilən orioquçı Təngri, Yolumni tüptüz, mukəmməl kıləuquçı Təngridur; **33** U mening putlirimni keyikningidək [uquq] kılıdu, Xuning bilən meni egiz jaylirimda turozuzidu; **34** Kəllirimni urux kılıxkə əğitidu, Xunglaxkə biləklirimi mis kamənni kəreləydu; **35** Sən mənə nijatlıkıng boləjan kəlkənni ata kılding, Nening ong kəlung mənə yəldi; Sening mələyim kəmtərlilikıng mənə uluq kildi. **36** Sən kədəmlirim əstidiki jayni kəng kılding, Mening putlirim təyilip kətmədi. **37** Mən düxmənlirimni kəoçlap yəttim; Ular həlak bolmıoquçə həq yamnidim. **38** Kəyitidin ornidin turalmas kılıp ularni yanjiwəttim, Ular putlirim əstida yikildi. **39** Sən jəng kılıxkə küç bilən belimni bəoçlıding; Sən mənə hujum kıləqanlari putum əstida əgilədürdü; **40** Düxmənlirimni kəz əldimda arkişioçə yəndurup kəqkuzıng, Xuning bilən mənə eqmənlərnı yokəttim. **41** Ular pəryad kətürdi, biraq kütəzəyən həqkim yok idi; Həttə Pərwərdigarə nida kildi, Umu ularəyə jəwab bərmədi. **42** Mən ularəyə sokkə bərip, xamal uqurojan topidək kılıwəttim; Kəqidiki patkəktək, ularni təküwəttim. **43** Sən mənə həlkəning nizaliridin kütəzəyən; Sən mənə əllərnıng bəxi kıləyən; Mənə yat boləjan bir həlkə hizmitimdə bolmaktə. **44** Səzümnı anglapla ular mənə itəət kılıdu; Yat əldikilər mənə biqarılərqə təslim bolidu; **45** Yat əldikilər qüçkünlixip ketidu; Ular əz istihkəmliridin titrigən həlda qıqti kəlidu; **46** Pərwərdigar həyattur! Mening Kəoram Təxim mubərkəlsun! Nijatlıkım boləjan Huda [həmmidin] əlyəydu, dəp mədhijiyəlsun! **47** U, mən üqün tolək kisas əloquçı Təngri, Həlkərnı mənə boyşundurojan [Hudadur]; **48** U mənə düxmənlirimdin kütəzəyən; Bərhək, Sən mənə mənə hujum kıləqanlardin yukiri kətürdü; Zəwan ədəmdin Sən mənə kütəldurdıng. **49** Xuning üqün mən əllər arisida Sənə rəhmət eytimən, i Pərwərdigar; Nəmingni uluqlap küylərnı eytimən; **50** [Pərwərdigar] Əzi tikligən padixəhkə zor nəsətlərnı bəoçılaydu; Əzi məsih kıləyən, Yəni Dawutkə həm uning nəsligə mənggügə əzğərməs muhəbbitini kərsitidu.

19 Dawut yazəjan küy: — Ərxlər Təngriyə uluqçuləkni jakarlaydu, Asman gümbəzi Uning kəli yəşiojanlirini nəmayən kılıdu; **2** Ularning səzlrini kün-künlər dəryadək əkiwatidu; Kəqə-keqiləp ular bilimni ayan kılıwatidu. **3** Tilsiz həm əwəzsiz bolsimu, ularning sadası [aləmgə] anglanmaktə. **4** Ularning əlqəm tanisi yər yüzidə tartılmaktə; Ularning səzlrini ələmnıng qetigiqə yətməktə. Ularlığın iquçidə [Huda] kuyax üqün qədər tikkan, **5** [Kuyax] hujrisidin toyəyə qıqқан yigittək qıqıdu, Bəyigə qıxidiyəjan palwandək xadlinidu; **6** Asmanlarning bir qetidin ərləydu, Jəhənnəg u qetigiqə qərgiləydu, Uning hərəritidin həqkəndək məhləkət yoxurunəlməydu. **7** Pərwərdigarning təwərat-kənanı mukəmməldur, U insan wujudinə yengiləydu; Pərwərdigar bərgən həküm-guwəhlər mukim-ixənglik, U nədanlari dana kılıdu. **8** Pərwərdigarning kərsətmiliri durus, U kəlbni xadlanduridu; Pərwərdigarning pərmanliri yorukluqdur, U kəzlərnı nurlənduridu. **9** Pərwərdigardın əyminix pak ixtur, U mənggü dawamlıxidu; Pərwərdigarning həkümiliri həqur, Hərbiri tamənnə həqqaniyəttur. **10** Ular əltundin, bərhək kəp sap əltundin kimmətlıktur; Həsəldin, həsəl jəwhiridin

xerindur; **11** Ular bilən kұлung oyotilidü; Insan ularoja riayə kılıxta qing tursa qong mukapat bardur. **12** Kim ez hataliklerini bilip yetelisun? Meni bilip-bilməy kılolan gunahlırimdin sakit kılqaysən; **13** Öz kul-qakarıngni baxbaxtaq gunahlardın tartqaysən; Bu gunahlırını manga hojayın kıldurmioyaysən; Xuning bilən mən kılırsız bolımən, Eojır gunahıtın haliy bolujaymən. **14** I Pərwərdigar, mening Koram Texim wə Həmjəmət-Nijatkarim, Aozımdiki sezlər, kəlbimdiki oylinixlar nəzirıngdə məkbul bolujay!

20 Nəoımiqılərnıng bexioja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan küy: — Kılpatlık kında Pərwərdigar sanga ıjabət kılujay! Yakupning Hudasıning nami seni egızda aman saklıujay! **2** U Öz mukəddəs jayıdın sanga mədət əwətkəy, Zıondın sanga küq-kuwəwət bərgəy; **3** Barlık «axilik hədiyə»lirıngni yad kılujay, Keydirmə kurbanlıkıngni qobul kılujay! (Selah) **4** Kənglıngdiki təxnalıklarnı sanga ata kılujay, Kənglınggə pükkən barlık arzulirıngni əməlgə axurojay. **5** Bizlər oşəlibəngni təbrıkləp təntənə kılımız, Hudayimizning namıda tuoqlirimizni tikləymiz; Pərwərdigar barlık tələplirıngni əməlgə axurojay! **6** Həzır bıldimki, Pərwərdigar Əzi məşih kıləjını kütqızıd; Mukəddəs ərxlıridin uningəyə kudrətlik kütqızıjuqı kolını uzartıp jawab berıd. **7** Bəzilər jəng harwilirioja, Bəzilər atlarəy [tayınıdu]; Bırək biz bolsək Pərwərdigar Hudayimizning namını yad etimız; **8** Ular tizi püklinıp yikildi; Bırək biz bolsək, kəddimizni ruslap tik turimız. **9** I Pərwərdigar, padıxahqa oşəlibə bərgəysən; Nida kıləjınımızda bizgə ıjabət kılujaysən!

21 Nəoımiqılərnıng bexioja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan küy: — Padıxah kudritıngdın xadlınidü, i Pərwərdigar; Oşəlibə-nijatlıkıngdın u nəkədər hursən bolıd! **2** Sən uning kəngül tilikini uningəyə ata kılding, Ləwlırining təlipini rət kılolan əməssən. (Selah) **3** Qünki Sən esil bərikətlər bilən uni qarxi aldıng; Uning bexioja sap altun taj kıldürdüng. **4** U Səndin emür tilisə, Sən uningəyə bərding, Yəni uzun künlərnı, taki əbədil-əbədigiqə bərding. **5** U Sening bərgən oşəlibə-nijatlıkıngdın zor xəre p kuqti; Sən uningəyə ızzət-həy wət həm xanu-xəwək kəndurdung. **6** Sən uning əzini mənggülik bərikətlər kılding; Didarıngning xadlık bilən uni zor hursən kılding; **7** Qünki padıxah Pərwərdigarəyəy tayınidü; Həmmidin Aliy Boləjuqıning əzğərməs muhəbbiti bilən u heq təwrənməydu. **8** Sening kəlung barlık düxmənlirıngni tepip, axkarə kıldıd; Ong kəlung Sanga eqmənilik kılolanlarnı tepip axkarə kıldıd; **9** Sening didarıng kəringən kündə, ularnı yalkunluk humdanəyə saləndək keydürisən; Pərwərdigar dərojəzəp bilən ularnı yutuwetidü; Ot ularnı keydürüp tügıtidü. **10** Ularınıng tuhumını jəhəndin, Nəsillirini kixilik dunyadın kiritisən; **11** Qünki ular Sanga yamanlık kılıxka urundi; Ular rəzil bir nəyrəngni oylap qikkini bilən, Əmma oşəlibə kıldalmıd. **12** Qünki Sən ularnı kəynigə buruluxka məjbur kılding; Sən ularnıng yüzigə qarap okyayıngni qənləysən. **13** I Pərwərdigar, Əz küqıng bilən uləjuqıngni namayan kılujaysən; Xuning bilən biz nahxa eytip kudritıngni mədhıyiləymiz.

22 Nəoımiqılərnıng bexioja tapxurulup, «Ayjələt-haxxahar» (tang səhərdə kəlgən mədət) degən ahəngdə okulsun dəp, Dawut yazojan küy: — «Ah İlahim, İlahim, nemixka məndin waz kəqting? Sən nemixka meni kütqızıxtın xunqə yırəkşən? Nemixka kəttik pəryadlırimdın xunqə yırək turısən, **2** Hudayim, kündüzdə nida kıldim, lekin Sən heq jawab kılmaısən; Keqidimu mən xundək pəryad kılıxtın aram alalmaymən. **3** Bırək i İsrailning mədhıyilirini ez makaning kıləjuqı, Sən degən

pak-mukəddəstursən! **4** Ata-bowlırimiz seni tayanqı kılolan, Ular sanga tayanəjan, sən ularnı kütqızojan. **5** Ular Sanga nida kılıxliri bilən kütulojan; Sanga tayinix bilən ularnıng ümıd i heq yərdə kəlojan əməs. **6** Bırək mən bolsam adəm əməs, bir kurtmə, Insan təripidin [təhmət bilən] rəswayialəm kıləjanmə, Halayik təripidin kəmsitilgənmən. **7** Meni kərgənlərnıng həmmisi mazaq kılıp kıldıd, Baxlırını silkixip aozlırını pürüxtürüp: **8** «U Pərwərdigarəyəy əzini tapxurojan əməsmü?! Ənd i Pərwərdigar uni kütqızısun! Pərwərdigar uningdın hursən bolsa əgər, Uni kütuldursun!» — deyıxidü. **9** Bırək meni apanıng kərsikidin qıkarəjuqı əzıngdursən; Həttə əmqətkiti waqtımdımu meni əzınggə tayandurojaysən; **10** Tuəjuqınimdın tartıpla, mən əzımnı koynungəyə taxlıojanmə; Ananıng baliyatqısidiki waqtımdıla, Sən mening Təngrim bolup kəlgənsən. **11** Məndin yırəkılxama; Qünki riayətə meni kıştəp kəldi; Manga yərdəmdə boləjuqı yoktur. **12** Nurojuqun buklar meni kərxıwaldi; Baxanıng küqlük buklirini meni oriwaldi; **13** Ular adəmni titmə kıləjuqı hərkırəwətkən xırdək, Aozlırını qong eqip manga tikilip turıd. **14** Mən təküləgan sudək boldum, Həmmə səngəklirim izidin qikip kətti; Yürükim momdək erip kətti, İq-baqrımda məndin erip kətti. **15** Kəojırap kətkən sapal pərxısidək məoqdurum kəlmıd, Tilim tanglıyimoja qaplıxıp kətti, Sən [Pərwərdigar] meni əlümning topa-qanglırioja kojoqansən. **16** Ojaljır itlər manga olaxtı, Bir toq rəzilər meni kıştəp kelip, Mening kəlung wə putumni sanjıp təxti. **17** Səngəklirimning həmmisi naniyaləymən, [Ustıhanlırim] manga tikilip qarap turəndək kıldıd. **18** Ular kiyimlırimni ez arısıda uləxtürəwatıd, Kənglıkımgə erixix üqün qək taxlıxiwatıd. **19** Bırək, i Pərwərdigar, məndin yırəkılxama! I Küq-Kudritim boləjuqım, yərdəmgə tez kəlgəysən! **20** Jenimni kılıqtın kütqızojın, Mening yəlojuz jenimni itning qənglıdın kütuldurojın. **21** Meni xırning aozıdın kütqızojın; Xundək, Sən iltjalirımnı ıjabət kılıp yawa kalılarnıng mınggüzliridin kütqızoqansən! **22** Mən Sening namıngni kəridaxlıriməyə elan kılımə; Qong jamaət ıqıdə turup Sanga boləjan mədhıyilirını jakarlaymən; **23** Pərwərdigardın əyməngüqılər, Uni mədhıyılənglar! Yakupning barlık nəsilliri, Uningəyə xan-xəre p kəltürınglar! İsrailning pütün əwladlırı, Uningdın əyminınglar. **24** Qünki U ezilgüqıning axu harlınixlırını nəziridin sakit kılolan əməs, Yaki Uningdın heq yırəngən əməs; Uningdın Əz wisalini heq yoxurojan əməs; Bəlki U iltija kılıp əwazını kəttirgındə, Uningəyə kulək selip anglıojan. **25** Qong jamaət ıqıdə manga okulojan mədhıyilər Əzıngındur, Hudadın əyməngüqılərnıng aldidə ıqən kəşəmlirını ixka axurımən; **26** Ajiz məminlər kərsiki toyojuqə tamaklınidü; Pərwərdigarnı ızdıgənlər Uni mədhıyələydu; Silərnıng kəlbınglar mənggü yaxnaydu! **27** Zeminıng əng qetidikilərmə bu ıxni kəlbidə tutup, towa kılıp Pərwərdigarnıng aldioja kelidü; Əl-millətlərnıng barlık jəmətlirini aldingdə ıbadət kıldıd; **28** Qünki padıxahlık Pərwərdigarəyəy təwədu; U əl-millətlər arısıda həküm sürgüjdin. **29** Jəhəndiki baylarmı Uning aldidin yəp-ıqı, ıbadət kıldıd; Tuprakka kirəy dəp kəlojanlarmı, həttə ez jenini saklıyalmaydıojanlarmı Uningəyə səjdə kıldıd; **30** Kəlgüsidiki bir əwlad Uning hizmitidə bolıd; Bu əwlad Rəb üqün Əz pərzəntlırı həsəblınidü. **31** Keyin ular kılər, u qəoıdə tuəjuqıdın bir kəwməyə Uning həkkəniylikini jaxkarlap xuni elan kıldıd; «U bunı əməlgə axurıd!»

23 Dawut yazojan küy: — Pərwərdigar meni bakkuqi Padiqımdur, Mohtaj əməsmən heq nərsigə; **2** U meni yumran qəplərdə yatqızup dəm aldurar; Tıng akıdiojan sularnı

boylitip bakidu; **3** U wujudumni yengilaydu; U həkəkaniylik yolida Öz nami üqün yetəkləydu; **4** Həttə mən elüm sayisi boləjan jiləjədin ötsəmmu, Heq yamanliqin qorkmaymən; Qünki Sən mən bilan billidursən; Sening hasang həm tayiķing manga təsəllidur. **5** Meni hər kəloquqlarning kəz aldida manga kəng dastihan salisən; Mening bəximni may bilən məsih kəlisən; Kədəhəm taxidu; **6** Bərħək, barliķ künlirimə yəhxilik wə əzgərməs xəpkət manga əgixip həmrəh bolidu; Mənggüdin-mənggügə Pərwərdigarning dərgahida yaxaymən!

24 Dawut yazojan küy: — Pərwərdigaroja mənəüptur, jəhan wə uningoja tolojan həmmə məwjudatlar; Uningoja təəllüktur yər yüzi wə uningda turawatkanlarmu; **2** Qünki jəhəning ulini qongkur dengizlar üstigə orunlaxturup, Yəni sular üstigə ornatkan Udur. **3** Pərwərdigarning teojoja kim qikalaydu? Uning mukəddəs jəyoja kim kirip turalaydu? **4** — Kolliri gunəhtin pakiz, dili sap, Quruķ nərsilərgə təlmürüp kərimiojan, Yalojan kəsəm kəlmiojan kixi kirələydu. **5** Bunday kixi bolsa Pərwərdigardin bəhtni, Əz niyatliķi boləquķ Hudadin həkəkaniylikni tapxuruwalidu wə [uni] kətürüp yüridu; **6** Bu dəwr Uni izdigüqi dəwrdu, Yəni Sening didaringni izdigüqilər, i Yakupning [Hudasi]! (Selah) **7** I kəwuklar, bəxinglarni kətürünglar! [Kəng eqilinglar]! I mənggülik ixiklər, kətürülünglar! Xuning bilən xan-xərap igisi Padixah kiridu! **8** Xan-xərap igisi Padixah dəgən kim? U Pərwərdigardur, u küqlik wə kudrətlüktur! Pərwərdigar, jəng məydanida kudrətlüktur! **9** I kəwuklar, bəxinglarni kətürünglar! Kəng eqilinglar! I mənggülik ixiklər, bəxinglarni kətürünglar! Xuning bilən xan-xərap igisi Padixah kiridu! **10** Xan-xərap igisi Padixah dəgən kim? Samawiy kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar bolsa, xan-xərap igisi Padixah tur! (Selah)

25 Dawut yazojan küy. Pərwərdigar, jənim Sanga təlmürüp kəraydu; **2** Sanga tayinimən, i Hudayim; Meni yərgə kəritip hijaləttə kəldurmiojaysən; Wə yəki duxmənlirimni üstümdin əjalib kəlip xadlandurmiojaysən; **3** Bərħək, Seni kütüküqlərdin heqkəyisə xərməndə bolmas; Biraķ heqbir səwəbsiz hainliķ kəloquqlar xərməndə bolidu. **4** Meni Sening izliringni bilidiojan kəlojaysən, i Pərwərdigar; Yolliringni manga əgətip kəyojaysən. **5** Meni həkəkitəngdə mangdurup, manga əgətkəysən; Qünki əziung mening niyatliķim boləjan Hudayimdursən; Mən kün boyi Sanga kərap təlmürimən; **6** Əz rəhəmdillikliringni, əzgərməs məhirliringni yadingoja kəltürgəysən, i Pərwərdigar! Qünki ular əzəldin tartip bar bolup kəlgəndur; **7** Mening yaxliķimdiki gunəhlirimni, Xundakla itaətsizliklirimni esinggə kəltürmigəysən; Əzgərməs muhəbbəting, məhribanliķing bilən, meni esinggə kəltürgəysən, i Pərwərdigar; **8** Pərwərdigar məhriban wə dərurust; Xunga U gunəhkarlarni dərur yoloja salidu. **9** Məminlərnə yaxhiyamanni pərk etixkə U yetəkləydu; Məminlərgə Əz yolini əgətidu. **10** Uning əhdisi wə həküm-guəwəhlirini tutkanlarning həmmisigə nisbətən, Pərwərdigarning barliķ yolliri əzgərməs muhəbbət wə həkəktətur. **11** Əz nəming üqün, i Pərwərdigar, Kəbihliķim intayin əqir bolsimu, Sən uni kəqüriwətkənsən. **12** Kimki Pərwərdigardin əymənsə, Huda Əzi talliojan yolda uningoja [həkəktəni] əgətidu; **13** Uning jəni azadə-yəhxilikta yaxaydu, Uning nəslə yər yüzigə miras bolidu. **14** Pərwərdigar Əzidin əyminidiojanlar bilən sirdaxtur; U ularoja Əz əhdisini kərsətip beridu. **15** Mening kəzilirim həximə Pərwərdigaroja tikilip kəraydu; Qünki U putlirimni tordin qəqiriwetidu. **16** Manga kərap məhİR-xəpkət kərsətkəysən; Qünki mən əjeribənə, dərdməndurmən. **17** Kənglümning azarliķi kəpəyip kətti; Meni

bəskən kismaklərdin qəkərojaysən. **18** Dərdlirimni, azablimni nəziringgə əlojən, Barliķ gunəhlirimni kəqürgəysən! **19** Mening duxmənlirimni nəziringgə əlojən, Qünki ular kəptur; Ular manga qongkur əqmənliķ bilən nəprətlinidu. **20** Jənimni sakliəjaysən, meni kutkuzojaysən; Meni xərməndilikə kəldurmiojaysən; Qünki mən Səni bəxpanəhəm kəldim. **21** Kəngilə sapliķi wə dərurliķ meni kəoqidoja; Qünki mən Sanga ümid bəoqlap kütüwatimən. **22** I Huda, Israilni barliķ külətliridin kutkuzup hərəlkə qəkərojaysən!

26 Dawut yazojan küy: — Mən üqün həküm qəkərojaysən, i Pərwərdigar; Qünki mən əz dərurliķumda turup mangdim; Mən Pərwərdigaroja tayinip kəlgənmən; Mən teyilip kətməymən. **2** Meni sinap bəkkəysən, i Pərwərdigar; meni təxkürüp bəkkən; Wijdanimni, kəlbimni tawliəjaysən; **3** Qünki əzgərməs muhəbbətingni kəz aldida tutkanmən; Mən həkəkitəngni əziungə yetəki qəlip mangdimən. **4** Mən yalojanqılar bilən həmdastihan olturmidim; Sahtipəzlərgə həmrəh boluxkə kirməymən. **5** Yamanliķ kəloquqlar jəmaətidin yirginimən; Rəzilə bilənmu olturməymən. **6** Kollirimni gunəhsizliķta yuyimən; Xunda, kərbəngəhəngni aylinip yürəlmənmən. **7** Wə həmə təxəkkürlərnə anglitimən; Barliķ kəramətliringni jakərləymən. **8** I Pərwərdigar, məkaning boləjan əyni, Xan-xəriping turojan jəyini səyüp kəldim; **9** Jənimni gunəhkarlar bilən, Həyatimni kənhərlər bilən billə elip kətmigəysən; **10** Ularning kəlidə suyiķəstlər bərdur, Ong kəli pərilərgə toldi. **11** Mən bolsam, dərurliķumda məngip yüriwərimən; Meni hərəlkə qəkərojaysən, Manga məhİR-xəpkət kərsətkəysən. **12** Putum bolsa tüptüz jəyda turidu; Jəmaətlər arisida turup Pərwərdigaroja təxəkkür-mədhəyiləp kəyturimən.

27 Dawut yazojan küy: — Pərwərdigar mening nurum wə niyatliķimdur; Mən yənə kimdin kərkəy? Pərwərdigar həyatimning kəroqinidur; Mən kimning aldida titrəy? **2** Yamanliķ kəloquqlar «Uning ətlirini yəyli» dəp manga hujum kəloqanda, Rəqəbilirim, duxmənlirim manga yəqinlaxkənda, Putlixip, yəkilidi ular. **3** Zor kəxun bərgəh kərup meni kərxəwoja əlsimu, Kəlbimdə heq kərkəq yok; Manga urux kəzojəsimu, yənəla hatirjəm turiwərimən. **4** Pərwərdigardin birlə nərsini tiləp kəldim; Mən xuningoja intiliməktimənki: — Əmür boyi Pərwərdigarning əyidə bolsam, Pərwərdigarning güzəllikgə kərap yürsəm, Uning ibadəthanisida turup, yetəkləxigə muyəssər bolsam, dəymən. **5** Bəximəja kün kəzəkənda, U meni sayiwini astioja əlidu; Meni qədirining iqidə əman saklap yoxuruwalidu. U meni uyultax üstigə muķim turojuzidu. **6** Xunga həzir ətrapimdiki duxmənlirim aldida bəxim yukiri kətürülidu. Uning mukəddəs qədiridə təntənə kəlip kərbənlərlə sunimən; Nahəkiylər eytimən, munəjatlarni eytimən Pərwərdigaroja! **7** Nidə kəloqinimda əwazimni angliəjaysən, i Pərwərdigar; Manga məhİR-xəpkət kərsətip, ijəbat kəlojaysən. **8** Əz kənglüm: «Uning didarini izdənglar!» dəydu; Didaringni, i Pərwərdigar, əzüm izdəymən. **9** Məndin Əziungni qəqurmiojaysən! Əzəpəngəndə kəlungni nəri kəoqlimiojaysən; Sən meningdin yərdiməngni ayiməy kəlding; Sən məndin ayrimiojaysən, meni taxliwətmigəysən, i Nijətkərim Huda! **10** Ata-anam meni taxliwətsimu, Pərwərdigar meni kuqikəjoja əlidu. **11** Manga Əz yolungni əgətkəysən, i Pərwərdigar; Kuxəndilirim [pəylap yürməktə], Meni tüz yoloja bəxliəjaysən. **12** Meni rəqəbilirimning məyliğə tapxurmiojaysən, Qünki manga kəra qəpləxməki boləjan yalojanqılar heli kəptur, Ularning nəpəslirimu zorəwanliķtur. **13** Ah, Pərwərdigarning məhribanliķini tiriklərnəng zəminidə kərixkə kəzüm yətmigən

bolsa...! 14 Pärwərdigarni talmürüp kütkin! Jigarlik bol, kəlbəng mərđana bolsun! Xundak kıl, Pärwərdigarni talmürüp kütkin!

28 Dawut yazojan küy: — I Pärwərdigar, Sanga nida kılınmən; I mening Koram Texim, manga sükit kılmiyojaysən; Qünki Sən jimjit turuwalisang, Mən qongkur hangoşa qüxidojanlaroşa ohxaxla bolimən. 2 Sanga pəryad kətürginimdə, Sening mukəddəs kalamhanangoşa qolumni kətürginimdə, Mening iltijalirimning sadasini angliyojan. 3 Meni rəzillər wə kəbihlik kılouqılar bilən billə taxlıwətmigəysən; Ular əozida yekınliri bilən dostanə sezləssimu, Kənglidə əqmənlık bardur. 4 Ularıning kılmixlirioşa qarap, Ixlirining yamanlikioşa qarap ix tutkaysən; Qolining kılouqanliri boyiqə əzlırığə yandurojaysən; Tegixlik jazani əzlırığə kayturojaysən. 5 Qünki ular nə Pärwərdigarnıng kılouqanlirini, Nə kollarining ixliranlirini heq nəzirigə almaydu, [Pärwərdigar] ularni oqulitip, kaytidin bax kətürgüzmaydu. 6 Pärwərdigaroşa təxəkkür-mədhıyoşa kayturulsun; Qünki U mening iltijalirimning sadasini angliyojan. 7 Pärwərdigar mening küqüm, mening kəlkınimdur; Mening kənglıüm uningəşa ixəndi, Xuning bilən yardəm taptim; Xunga kənglıüm zor xadlinidu, Əz küyüm bilən mən Uni mədhıyıləymən. 8 Pärwərdigar Əz [həlkıning] küqidur, Xundakla məsih kıloujinoşa kutkuzoquqı qoroşandur. 9 Əz həlkıngni kutkuzojaysən, Mirasingni bərikətlik kıloujaysən; Ular ni padıqidək bekıp ozuklandurojaysən, Mənggügə ularni kətürüp yürgəysən.

29 Dawut yazojan küy: — Pärwərdigarəşa bərgəysilər, i Kudrətlik Bolouqıning pərzəntliri, Pärwərdigarəşa xanu-xəwkət, küq bərgəysilər! 2 Pärwərdigarəşa Əz namioşa layık xanu-xəwkət bərgəysilər; Pärwərdigarəşa pak-mukəddəslikning gızəllikidə səjdə kilinglar! 3 Pärwərdigarnıng sadasi qongkur sular üstidə həküm süridu; Xan-xərap ıgisi boləjan Təngri güldürmənilərni yangrididu; Pärwərdigar büyük dengizlər üstidə həküm süridu. 4 Pärwərdigarnıng sadasi küqlüktur; Pärwərdigarnıng sadasi həywətkə toloşandur; 5 Pärwərdigarnıng sadasi kedir dərəhlirini sunduriwetidu; Bərhək, Pärwərdigar Liwandiki kedirlərni sunduriwetidu. 6 U ularni mozay oynaklawatkəndək oynaklitidu; Yawa kalining balisi oynaklawatkəndək, U Liwan wə Sirion teoşini oynaklitidu. 7 Pärwərdigarnıng sadasi qakmaklarıning yalkunlirini xahlitwetidu; 8 Pärwərdigarnıng sadasi qəl-jəzirini zilziligə salidu; Pärwərdigar Kədəxtiki qəl-jəzirini zilziligə salidu; 9 Pärwərdigarnıng sadasi dər dərəhlirini həryəjan toloşitidu, Ormanlıklarni yalingaqılaydu; Uning mukəddəs ibadəthanisida boləjan həmmisi «xanu-xəwkət!» dəp təntənə kılidu. 10 Pärwərdigar topan üstigə həkümranlık kılıp olturidu; Bərhək, Pärwərdigar mənggügə padixək bolup həküm sürüp olturidu. 11 Pärwərdigar Əz həlkığə kudrətni bəhx etidu; Əz həlkını aman-hatırjəmlık bilən bərikətləydu.

30 Mukəddəs ibadəthanini Hudaəşa ataxni təbrıkləp, Dawut yazojan küy: — Mən Seni aliy dəp uluəşaymən, i Pärwərdigar, Qünki Sən meni pəstin yukiri kətürdüng, Dıxmənilirimi üstümdin huxallandurmiding. 2 I Pärwərdigar Hudaşim, mən Sanga nalə kətürdü, Sən meni sakayttıng. 3 I Pärwərdigar, Sən təhtisardin jenimni elip kıqtıng, Həngoşa qüxidojanlar arisidin manga həyat bərip saklıding. (Sheol h7585) 4 Pärwərdigarəşa küy eytinglar, i Uning ihlasmən bəndiliri, Uning pak-mukəddəslikini yad etip təxəkkür eytinglar. 5 Qünki Uning əozəpi dəkıkidə etüp ketidu, Xapaiti bolsa əmirwayət bolidu; Yioşa-zar keqioş konup kəlsimu, Huxallık tang səhər bilən təng kelidu. 6 Mən bolsam əz rəhət-paraəojitimdə: «Mənggügə təwrəmməy mukım turimən» —

dedim. 7 Pärwərdigar, xapaiting bilən, mening teojimni mustəhkəm turəşozəjaniding; Əmma Sən didaringni qaşurup yoxurdung; Mən alakzadə bolup kəttim; 8 Mən Sanga nalə-pəryad kətürdü, i Pärwərdigar; Mən [Sən] Rəbkə iltija kıldim: — 9 — Mening kənim təkülüp, hangəşa kirsən nemə paydisi bardur? Topa-qang Sən mədhıyıləmdu? U həkıkıtingni jakarlıyaləmdu? 10 Angliyoşən, i Pärwərdigar, manga xəpkət kərsətkəysən; I Pärwərdigar, manga yardəmdə boləşəysən! 11 Sən matəm kayoşisini usul oynaxlarəşa aylandurdung; [Həzilik] bəz kiyimimni salduriwetip, Manga huxallıkni bəlwəş kılıp bəqliding; 12 Xunga mening rəhim sükit kılmay, Sanga küylər okusun! I Pärwərdigar, mening Hudaşim, Sanga əbədil-əbadgıqə təxəkkürlərni eytimən!

31 Nəojimqılərnıng bəxioşa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazojan küy: — Sən Pärwərdigarni, mən baxpanah kıldim; Meni həqkaqan yərgə kəritip koymioşəysən; Əz həkkanıyılık bılən meni azad kılıp kutkuzojaysən; 2 Manga kulak saləşəysən, meni tezrək kutkuzuwəloşəysən; Manga koram tax, Özümni koşədaydoşan qoroşanlık kə'ə boləşəysən. 3 Qünki Sən mening uyultexim, mening qoroşinimdursən; Xunga Əz naming üqün meni yetəkligəşəysən, meni baxlıojəşəysən. 4 Manga yoxurun selinoşan tuzaktin kədəmlirimni tartkəysən; Qünki Sən mening baxpanahımdursən. 5 Mən rəhimni kolungəşa tapxurdum; Sən manga nijətlık kılıp hərlükə qıkarəşənsən, i Pärwərdigar, hək Təngri. 6 Yəloşan iləhləroşa qokunidoşanlardın yirginip kəldim; Mən bolsam Pärwərdigarəşa etikad kılınmən. 7 Əzgərməs muhəbbiting bilən huxal bolup xadlinimən; Qünki mening harlıkımni kərdüngsən; Jenimning əzap-əqubətliridin həwər taptıng. 8 Meni dıxmənilirinining kolioşa qüxtürmiding, Bəlkı putlirimni kəngri jəyoşa turəşozdung. 9 I Pärwərdigar, manga rəhim-xəpkət kərsətkəysən, Qünki bəximəşa kılıpət qüxti; Dərd-ələmdin kəzüm təğtuxay dəp kəldi, Jenim, wujudummu xundak. 10 Həyatim kəyoş-həsərt bilən, Yıllirim oşəm-oşussə bilən uprawatidu. Gunaşım təşpəylidin məşdurum ketəş dəp kəldi, Ustihanlirim sızıp kətti. 11 Mən rəkbilirimning iza-əhanitigə kəldim, Yekınlirimn aldida təhimu xundak; Tonuxliriməşimni bir wəhimə boldum; Koqida meni kərgənlərmu məndin dəşip kaqıdu. 12 Həmməylən meni əlgən ədəmdək, kənglidin qıqırıp taxlasti; Puqək qınıdək bolup kəldim. 13 Qünki nurəşunlarıning təhmətlirini angıldim, Wəhimə tərəp-tərəplərdə turidu; Ular manga hıjım kılıxkə məslıhətlixiwatidu, Jenimni elixkə kəş kılıxiwatidu. 14 Bırək mən Sanga tayinimən, i Pärwərdigar; «Sən mening Hudaşim!» — dedim. 15 Mening künlirim Sening kolungdidur; Meni dıxmənilirimning kəlidin həm manga ziyənkəxlik kılouqılərdin kutkuzojəşəysən. 16 Kulungəşa didaringning jilwisini qüxürgəşəysən; Əzgərməs muhəbbiting bilən manga nijətlık ata kılouşəysən. 17 I Pärwərdigar, meni yərgə kəritip koymioşəysən; Qünki mən Sanga iltija kıldim; Rəzillər yərgə qarap kəlsun; Ularıning təhtisarda zuwani tutulsun; (Sheol h7585) 18 Yəloşan ləwlər zuwandın kəlsun! Ular həkkanıylərni halioşanqə mazaş kılıp təkəbburluk bilən seşliməktə! 19 Əzüngni baxpanah kılouşanlar üqün insan balilirining kəz aldida kərsətkən iltipatlıring, Yəni Əzüngdin kərkidoşanlar üqün, saklıəjan iltipat-nemətlirning nəkədar moldur! 20 Sən ularni insanlarıning suyıkəştliridin Əz huzurungdiki yoxurun daldə jəyoşa alısən; Sən ularni til-əhanətlərdin sayiwiningdə yoxurup koyısən. 21 Pärwərdigarəşa təxəkkür-mədhıyilər yollansun! Qünki U əzgərməs muhəbbitinı zulmətlik bir xəhərdə əşayib niməyan kıldi! 22 Qünki mən dəkkə-dükkidə hodukup: — Seni, meni kəzidin qıqırıp koydimikin, dəp kərkəşəndim; Həlbuki, mən nalə kətürüp yelinoşinimdə, pəryadiməşa kulak salding.

23 Pərvərdigarni səyüŋlar, i Uning barlik məmin bəndiliri! Pərvərdigar Əziga sadıqlarni qoşdaydu, Həm təkəbburluk bilan ix kılöquqılarning kılmiqlirini öz bexioğa həssiləp qayturidu! 24 I Pərvərdigarni təlmürüp kütəkənlər, Jigərlük bol, kəlbıng mərdanə kılınsun!

32 Dawut yazoqan «Maskıl»: — Itaətsizlikliri kəqürüm kılinoqan, Gunahlıri yepiloqan kixi bəhtliktur! 2 Pərvərdigar rəzililikliri bilan həsəblaxmaydıoqan, Rohıda heqkəndəq hıylilik yök kixi bəhtliktur! 3 Mən [gunahımmi ikrar kılmay], süküttə turuwaləjanidim, Kün boyi ahu-pioqan iqidə, Səngəklirim qirip kətti; 4 Qünki meni başqan kolung manga keqə-kündüz eöjir boldi; Yazdiki qurəqəqılıktək yilikim kəojırap kətti. (Selah) 5 Əmdi gunahımmi Sening aldingda etirap kıldim, Kəbihlıkmıni Səndin yoxuriwarmaydıoqan boldum; Mən: «Pərvərdigarəya asiylıqlirımmi etirap kılımə» — dedim, Xuning bilan Sən mening rəzil gunahımmi kəqürüm kılding. (Selah) 6 Xunga Seni tapalaydıoqan pəyttə, Hər bir ihlasəm Səngə dua bilan iltija kılısun! Qong topanlar ərəlp, texpir kətkəndə, [sular] xu kixigə hərgiz yəkınlaxmaydu. 7 Sən mening dalda jayımdursən; Sən meni zulumdin saqlaysən; Ətrapımmi nijatlık naxlıliri bilan kəplaysən! (Selah) 8 — «Mən sən mengixkə tegixlik yolda seni yetəkləymən həm tərbiyləymən; Mening kəzüm üstündə boluxi bilan səngə nəsihət kılımə. 9 Əkli yok boləqan at yaki exəktək bolma; Ularni qəkləxkə tizginləydiyən yügən bolmisa, Ular hərgiz səngə yəkın kəlməydu». 10 Rəzillərgə qüxüdiyən kəyoju-həsərtlər kəptur, Bırək mehır-xəpətlər Pərvərdigarəya tayanəqan kixini qəridəydu; 11 I həkkanıylar, Pərvərdigar bilan xadlinip hürsən bolunglar; Kəngli duruslar, huxallıqtın təntənə kilinglar!

33 Əy həkkanıylar, Pərvərdigar üqün təntənə kilinglar! Mədhıyləx duruslar üqün güzəl ixtur. 2 Rawab bilan Pərvərdigarni mədhıylənglar; Ontarəya təngkəx bolup, uningəya küyləri eytinglar. 3 Uningəya atap yengi bir munajat-naxxini eytinglar; Mahırlık bilan qelip, awazinglarni yukıri yangritinglar. 4 Qünki Pərvərdigarning sezi bərhəktur; Uning barlik ixliri wədilirigə sadəqətlıktur. 5 U həkkanıyət həm adalətni yaxhi kərgüdüdur; Yər-zəmin Pərvərdigarning mehribanlıki bilan tolanədur. 6 Pərvərdigarning sezi bilan asmanlar yarıtıləqan, Uning əozıdiki nəpəs bilan ularning barlik kəoxunlirimuyarıtıləqandur; 7 U dengızdiki sularni bir yərgə yiojip dəwiləydu; U okyanlarni ambarlar iqidə saqlap turidu; 8 Pütkül yər yüzidikilər Pərvərdigardin əymənsun; Dunyadiki pütün jan igiliri Uningdin qərkup, hərəmtlisun; 9 Qünki Uning bir sezi bilənla ix pütürüləndi; Uning bir əmri bilənla dəgənliri bərpə kılinoqanı. 10 Pərvərdigar əllərnin pilanini tosiwetidu; U kəowmlarning hiyalirini bəkar kılıwetidu. 11 Pərvərdigarning nəsihəti mənggüə turidu; Kəlbidiki ulyiri dəwərdin-dəwrgə ixkə axurulidu. 12 «Pərvərdigar bizning Hudayimızdur» dəydiyən kəowm bəhtliktur! Yəni Əz mirasi boluxkə tallioqan həlk bəhtliktur! 13 Pərvərdigar ərtin yərgə nəzar salidu, U pütkül insanlarni kərup turidu. 14 Turaləyusidin yər yüzidikilərnin həmmisigə kəraydu; 15 U ularning hərbirininin kəlbirini Yasioqıdu; Ularning barlik ixlirini dəngsəp qıkkıqudu. 16 Padıxə bolsa kəoxunlirininin kəplüki bilan əjalib bolalmaydu; Palwan əzining zor küqi bilan əzini kütquzalmaydu; 17 Tolparəya tayınip həwp-hətərdin kütquzulux bihudiliktur, U zor küqi bilan heqkımmi kütquzalmaydu; 18 Mana, ularning jəmini əlümdin kütquzux üqün, Kəhətqılıktə ularni həyat saqlax üqün, Pərvərdigarning kəzi Əzidin əyminidoyanlarning üstidə turidu, Əzining əzğərməs muhəbbitigə ümid bəqılıoqanlarning

üstidə turidu. 20 Bizning jənimiz Pərvərdigarəya təlmüridu; Bizning yərdəmqimiz, Bizning kəlkünimiz U bolidu. 21 Xunga Uning bilan kəlbimiz xadlinip ketidu; Qünki Uning muqəddəs namioğa tayınip ixəndük. 22 I Pərvərdigar, biz Sangıla ümid bəqılıoqınımızdək, Səning əzğərməs muhəbbitigə üstimizdə boləy!

34 Dawut yazoqan küy: — (Dawut Abimələk [padıxəning] aldida yürüx-turuxini bəxkiqə kılıwaləqanda, [Abimələk] uni həydiwətkən wəqıtta yazoqan) Mən həkəndəq wəqıtlarda Pərvərdigarəya təxəkkür-mədhıya kəyturimən; Uni mədhıyləx əozımdin qüxməydu. 2 Kəlbim Pərvərdigarni iptiharlinip mədhıyləydu, Məminlər bunı ənglap xadlıkə bolidu. 3 Mən bilan billə Pərvərdigarni uluəqlar, Bırilkə Uning namioğa mədhıyləyər yangritaylı. 4 Pərvərdigarni izdidim, U mening duayımmi ijabət kıldı, Meni başqan barlik wəhımə-kərkunqlirimdin kütquzdı. 5 [Məminlər] Uningəya təlmürüp nurlandı; Yüzliri yərgə kəritilmidi. 6 [Mən] pəkır-bıqərə [Uningəya] nida kıldı, Pərvərdigar ənglap, meni həmmə awariqılıklərdin kütquzdı. 7 Pərvərdigarning Pərixıti Uningdin əyminidoyanlarni kəojdap ətrəpioğa qədırini tikidu, Ularni kütquzidu. 8 Pərvərdigarning mehribanlıkını tetip, bilgin, Uningəya ixinip tayanəqan ədəm nəmidəgən bəhtliktur! 9 I Uning muqəddəs bəndiliri, Pərvərdigardin əymininglar! Qünki Uningdin əyminidoyanlarning heq nərsisi kəm bolmas. 10 Küqlük arslanlar ozuksiz kəlip əq kəlsimu, Əmma Pərvərdigarni izdigüqılərnin heqbir yaxhi nərsisi kəm bolmas. 11 Kelinglar balilirim, manga kulək selinglar; Mən silərgə Pərvərdigardin əyminixni əgitip koyay. 12 Həyatni ətiwarlaydıoqan kixi kim? Kimmıng uzun wə yaxhi künləri kərgüsi bar? 13 Undəktə tilingni yamanlıqtın tartıp yür, Ləwliring məkkarlıqtın neri bolsun; 14 Yamanlıqtın ayrılıp yırək bolup, güzəl əməlləri kılıp yür; Aman-hatırjəmlıknı izdəp, uni kəojlap yür. 15 Pərvərdigarning kəzi həkkanıylarning üstidə turidu, Uning kılıki ularning iltıjalıoğa oquk turidu; 16 Pərvərdigarning qırayi rəzillik kıləyqıləroğa kərxı qıkar, Ularning həkəndəq nam-hatırilirini yər yüzidin elip taxlar; 17 Həkkanıylar iltija kılıdu, Pərvərdigar ənglaydu, ularni barlik əzab-muxəkkətliridin kütquzidu; 18 Pərvərdigar kəngli sunukləroğa yəkındur, Rohı əziləngləri kütquzidu. 19 Həkkanıylar duq kəlgən awariqılıklər kəptur; Bırək Pərvərdigar ularni bularning həmmisidin kütquzidu. 20 [U həkkanıyning] səngəklirini sak kəlduridu, Ularđin birsimu sunup kətməydu. 21 Yamanlıknıng əzi rəzilləri əltüridu; Həkkanıyləroğa nəprətlinidoyanlar gunahta kalidu. 22 Pərvərdigar Əz kullirininin janlırini bədəl tələp hərəllükə qıkiridu; Uningəya tayanəqanlardin heqkımgə gunağ bəkıtlımaydu.

35 Dawut yazoqan küy: — I Pərvərdigar, mən bilan elixəklər bilan elixəysən; Manga jəng kıləqanlarəya jəng kıləyəsən! 2 Kolungəya sipar wə kəlkən əlojin; Manga yərdəmgə ornungdin turoqəsən; 3 Nəyzini suəqurup, meni kəojlawətkanlarning yolını toskəysən; Mening jəniməyə: «Mən səning nijatlıkgıdurmənl!» — dəğəysən! 4 Mening həyatımməyə qəng salmaqı boləqan yərgə kəritilip xərməndə boləy; Manga kəst əyligənlər kəynigə yənduruluq rəsəwə boləy. 5 Ular goya xamaldə uqkan saməndək tozup kətkəy; Pərvərdigarning Pərixıti ularni təkıtiwətkəy! 6 Ularning yoli kərangəy wə təyiləqə boləy, Pərvərdigarning Pərixıti ularni kəojlıwətkəy! 7 Qünki ular manga orunsız ora-tuzək təyyarlıdı; Jənimni səwəbsiz elixkə ular uni kolidi. 8 Həlakət tıyduurməstın ularning bexioğa qıxkəy, Əzi yoxurun kuroqan torəya əzi qıxkəy, Həlakətkə yıqıləy.

9 U qaoqda jenim Pərwərdigardın səyünidü, Uning nijatlık-kütquzxidın xadlinidü! 10 Mening həmmə ustıhanlırım: — «İ Pərwərdigar, kimmu Sanga təngdax keləlisün?» — dəydu, — «Sən ezilgən meminlarnı kiqlüklərnıng qanggilidın, Ezilganlar həm yoksullarnı ularnı bulıoquqlardın tartıwelip kütquzisən». 11 Yawuz, yalojan guwahqılar qopup, Həwirim bolmiojan gunahlar bilən üstümdin xıkayət kılmaqta. 12 Ular mening yaxılıkımioja yamanlık kılıp, Meni panahsız yetim kılıp qoyqanidü! 13 Lekin mən bolsam, ular kesəl bolqanda, Bəzni yөгəp kııwıaldım; Uların dəp roza tutup, özümni təwən kıldım; Əmđi duayım bolsa həznı baqırımoja yenip kəldi! 14 Mən bu ixlardan dost yaki qerındiximning bexioja qıxkən ixka ohxax mayüslinip yürdü, Mən öz xasioja həza tutkandək, beximni selip yürdü. 15 Bıraq mən putlıxıp kətkinimdə, Ular huxal boluxup kətkənıdı, Bır yөгə jəm boldı; Dərwəqə jəm boluxup muxu zəwanlar mənqa qarxi qıxıxtı, Bıraq həwirim yok idi. Ular meni parə-parə kılıx üqün tohtımay zərbə berıxtı. 16 Huddı bır qıxləm poxkal üstıdə qaqqax wə talax kılqan hudasızlardək, Ular mənqa qıxlırını ojuqurlıtip hırıs kılıxtı. 17 İ Rəb, qaqanojıqə pərwə kılmaysən? Jenimni ularnıng həlakıtidın kütquzıyəsən, Mening bırdınbır həyatımni [muxu] yırtkıq xırlərnıng əojızın tartıwalıyəsən! 18 Zor jamaət arısıda mən Sanga təxəkkür eytımə; Nurojunlıojan həlk arısıda Seni mədhıyıləymən. 19 Yalojan səwəb bilən mənqa rəkbı bolqanlarnı üstümdin xadlandurmıoyəsən; Məndın səwəbsız nəprətləngənlərnı əzərə kəz kıxıxturmıoyəsən! 20 Ular dostanə sez kılmaıydu, Zemındıki tınlıkqıparwərlərgə pıtınə-ıoıwə tokumakta. 21 Ular mənqa qarap əojızını yoojan eqıp: «Way-way! Kütkünimizni əz kəzimiz bilən kəruıwıaldı!» — deyıxıdu. 22 İ Pərwərdigar, Sən ularnı kərtıp qıktıng, süküt kılmıoyəsən; İ Rəb, məndın Əzüngni yıraqıxturmıoyəsən; 23 Qozqaloıyəsən, Mən üqün həküm qıqırıxka oıyoıanoıyəsən, İ mening Hıdayım — Rəbbım! 24 Mening ixım üstıdə əz həkkanıyılıkıng boyıqə həküm qıkarıoyəsən, İ Pərwərdigar Hıdayım; Uların mening [ongıxsızlıkımđın] xadlandurmıoyəsən! 25 Ular kənglıdə: «Wah! Wah! Əjəb obdan boldı!» — deyıxmısın; Yaki: «Unı yutuıwəttük!» — deyıxmısın. 26 Mening ziyınımđın huxal bolqanlar yərgə qarıtılıp xərməndə bolıy; Meningđın əzlırını üstün tutkılqılarnıng kıyım-kəqıki hıjalət wə nomussızlık bolsun! 27 Mening həkkanıyılıkımđın səyüngenlər təntənə kılıp xadlıansun! Ular həmıxə: «Əz kılınıng aman-əsənlikıgə səyüngen Pərwərdigar ulıoıqlansun!» — degəy. 28 Xu qaoqda mening tılım kün boyı həkkanıyılıkıng toırluluk səzlıydu, mədhıyılərnı yangrıtdı.

36 Nəojmiqılərnıng bexioja tapxurıulup oıksun dəp, Pərwərdıgarnıng kılı Dawut yazqan küy: — Rəzil ədəmning asıyılıkı mening kəlbımdə bır bexarətnı pəyda kıldı: — «Uning nəzırdı Hudadıın kərkıdıoıjan ix yoktı!» . 2 Qünki u əz-əzını məhtayduki, U əz-əzıgə: — «Məndə gunah tepılmas, kılıojınıng yırgınlık ix əməstur!» — dəydu. 3 Aoızıdıkı səzlər kəbıhlık wə hıyılıgərıktır; Pəzilətlık ix kılıx parasıtıdın u allıburun məhrumdır. 4 U ornıda yatqandımu gunahı kəzlıydu; U durus bolmiojan yoloja mənıxını ıradə kıldı; Yamanlıktın həq nəprətlənməydu. 5 İ Pərwərdigar, əzgərməs muhəbbıtıng ərxlərgə takıxıdu; Həkıqət-sadıklıkıng bulutlarıoja yetıdu! 6 Həkkanıyılıkıng büyüük taqlardək, Həkümlırıng tılısmatlık qongqur səzlızardəktır. İ Pərwərdigar, Sən ədəmlər wə həywanlarnı saklııyoıqdırsən; 7 Senıng əzgərməs muhəbbıtıng nəkəđər kımmatlıktır, İ Hıdıl! Xungə insan balılırı kənatlırıng sayısıda panahlınıdu. 8 Ular əyüngdıki mol dastıhandın toıyoıqə bəhırımən bolıdu; Sən ularıoja hızur-

halawətlırıngning dəryasıdın ıqküzısən. 9 Qünki Səndıla bardır həyatlık bulıkı; Nurıngda bolup nurı kərimız. 10 Ah, Əzüngni tonup, bılgənlərgə muhəbbıtıngni, Kənglı duruslarıojımu həkkanıyılıkıngni kərsıtıxını dawamlaxtıuroıyəsən. 11 Təkəbburlarnıng putınıng mənqa hıjım kılıxıoıja yol koımıoyəsən; Rəzilərnıng kılı menı ornımdın qooılıwətmısın; 12 Mana, yamanlık kılıoıqılər yıkıldı! Oıulıtıwətıldı, ornıdın kayta turalmaıydu!

37 Dawut yazqan küy: — Yamanlık kılıoıqılər tüpəylıdın əzüngni kəyđürmə, Nakəslərgə həsət kılma. 2 Qünki ular ot-qəplərdək tezla üzıp taxlınıdu, Yumran əsümlüklərgə ohxax tozup ketıdu. 3 Pərwərdıgarıoja tayan, tırxıp yaxılık kıl, Zemında məkanlıxıp yaxap, Uning wəpə-həkıqıtını ozuk bılıp hızurıan. 4 «Pərwərdıgarını hırsənlikım» dəp bılgın, U arzu-tıləklırınggə yətküzıdu. 5 Yolıngni Pərwərdıgarıoja əmanət kıl; Uningıoja tayan, U qokqum [tılıkıngnı] ıjabət kıldıdu. 6 U həkkanıyılıkıngni nurdək, Adalıngnı qüxtıki kuyaxtıək qəknıtıdu. 7 Pərwərdıgarnıng əldıda tınq bolup, Unı səwrqanlık bılən küt; Həramdın ronak tapqan ədəm tüpəylıdın, Yaman nıyətlırı ıxka axıdıoıjan kıkı tüpəylıdın əzüngni kəyđürmə. 8 Aqqıkingđın yan, qəzəptın qayt, Əzüngni kəyđürmə; U pəkət seni yamanlıkka elıp barıdu. 9 Qünki yamanlık kılıoıqılər zemındın üzıp taxlınıdu; Pərwərdıgarıoja təlmürıp kütkənlər bolsa, Zemınoja ıgıdarqılık kıldıdu. 10 : Kəzını yumıup aqkılqıla, rəzil ədəm həlak bolıdu; Uning məkanıoja səpselıp qarısang, u yok bolıdu. 11 Bıraq yawax-məminlər zemınoja mıraslık kıldıdu, Wə qəksız arambəhxlıktın hızurılnıdu. 12 Rəzil ədəm həkkanıyıla kəst kıldıdu; Uningıoja qıxlırını oıqurlıtip hırıs kıldıdu; 13 Lekin Rəb unınoja qarap kıldıdu; Qünki [Rəb] unıng bexioja kelıdıoıjan künnı kərıdu. 14 Yawaxlar wə yoksullarnı yıkıtıx üqün, Yoli duruslarnı kırıp taxıax üqün, Rəzıllər kılıqını oılıpıdın suıqıurıp elıp, Okıyasıng kırıqını tartıp təyyarlıdı. 15 Lekin kılıqı bolsa əz yürıkıgə sanjılıdu, Okıyalırı sundurwətılıdu. 16 Həkkanıylərdıkı «az», Kəplıgən yamanlarnıng bıyılıkırıdın əwzəldır. 17 Qünki rəzilərnıng bıləklırı sundurılıdu; Lekin Pərwərdıgar həkkanıylərnı yələydu; 18 Pərwərdıgar kənglı duruslarnıng künlırını bılıdu; Ularıng mırası mənggügə bolıdu. 19 Ular əojır künlərdə yərgə qarap kılmaıydu; Kəhətqılıktımu ular tok yürıdu. 20 Bıraq rəzıllər həlak bolıdu; Pərwərdıgar bılən qarxılaxkılqılər qımənzardıkı gül-gıyahdək tozup ketıdu; Ular tügəydu; Is-tütündək tarkılıp tügəydu. 21 Rəzil ədəm etnə elıp kaytıurmaıydu; Əmma həkkanıy ədəm məhırıbanlık bılən etnə berıdu; 22 Qünki [Pərwərdıgar] rəhmət kılqanlar zemınoja ıgə bolıdu, Bıraq unıng lənitıgə uqrıoıqanlar üzıp taxlınıdu; 23 Mərdənə ədəmning kəđəmlırı Pərwərdıgar tərıpıdındır; [Rəb] unıng yolıdın hırsən bolıdu. 24 U teyılıp kətsımu, yıkılıp qüxməydu; Qünki Pərwərdıgar unıng kılını tutup yələp turıdu. 25 Mən yax ıdım, həzır kərip kəldım; Lekin həkkanıylərnıng taxlıwətılıgənlıkını, Yaki pərzəntlırınıng nan tılıgənlıkını əslə kərgən əməsmən; 26 U kün boyı mərd-məhırıban bolup etnə berıdu; Uning əwladlırımı həlkə bərikət yətküzıdu. 27 Yamanlıkını taxıanglar, yaxılık kılınglar, Mənggü yaxaysılər! 28 Qünki Pərwərdıgar ədalətnı səyıdu, U Əz məmin bəndılırını taxlımaıydu; Ular mənggügə saqlınıdu; Lekin rəzilərnıng əwladlırı üzıp taxlınıdu. 29 Həkkanıylər yə-r-jəhanıoja ıgə bolıdu, əbədıl-əbədıgı əunıngda məkan tutup yaxaydu. 30 Həkkanıy ədəmning əojız ıdanalık jakarlaydu; Uning tılı ədil həkımlərnı səzlıydu; 31 Kəlbıdə Hudanıng [mıxəđəds] kənanı turıdu; Uning kəđəmlırı teyılıp kətməs. 32 Rəzıllər həkkanıy ədəmni payıap yürıdu; Ular unı oltürgüdək pəytnı ızdəp yürıdu. 33 Lekin Pərwərdıgar unı dıxmənnıng qanggılıoıja qıxıurməydu;

Yaki həkəmdə uni gunahқа pütməydu. **34** Pərwərdigarni təlmürüp küt, Uning yolini qing tutkin; U sening mərtiwəngni kətürüp, zeminoğa igə kılıdu, Rəzillər həlak kılınoğanda, Sən buni kərisən. **35** Mən rəzil adəmning zomigerlik kiliwatkinini kərdüm, U huddi aynioğan baraksan yapyexil dərəhtək ronak tapkan. **36** Biraq u etüp kətti, Mana, u yok boldi; Mən uni izdisəmmu, u tepilməydu. **37** Mukəmməl adəmgə nəzər sal, Durus insanoğa qaral! Qünki bundak adəmning ahir kəridiojini arambəlx hatirəmlik bolıdu. **38** Itaətsizlər bolsa birlikta həlak bolixidu; Ularning kələqi üzülıdu; **39** Biraq həkkanıylarning nıjatlıqi Pərwərdigarındur; U eojır künlərdə ularning küqlük pənahıdu. **40** Pərwərdigar yərdəm kılıp ularni saklaydu; U ularni rəzillərdin saklap kutkuzıdu; Qünki ular Uni baxpanahı kılıdu.

38 Dawut yazoğan küy: — (Əslimə üqün) I Pərwərdigar, qəzıpingdə tənbiş bərmigəysən, Kəhringdə meni jazalimioğaysən! **2** Qünki oklıring meni zəhımləndürüp sanjıdi, Kolung üstümdin kəttik basti. **3** Kəttik özəpıng tıpəylidin ətlirımdə həq saklık yok, Gunahım tıpəylidin ustıhanlırimda aram yoktur. **4** Qünki gunahlırim boyumdin taxti; Ular kətürəlmıgısız eojır yüktək meni besıwaldi. **5** Əhməklıkimdin jarahətlirim sesıp, xəlwerəp kətti. **6** Azabtin bəllirim tolımu pükülıüp kətti, Kün boyı oğmgə petıp yürımən! **7** Qatıraklırim otka toldı, Ətlirımmı saq yeri yoktur. **8** Mən tolımu həlsırap, ezılıp kəttim; Kəlbımdıki azab-ğayojı tıpəylidin hərkıraymən. **9** Rəb, barlık arzuyum kəz aldingdidur; Uğ tartıxlirim Səndin yoxurun əməs; **10** Yürıkim jıoqlıdap, həlımdın kəttim; Kəzlırimning nuri eqtı. **11** Yar-buradərlırimmu meni uroğan waba tıpəylidin, əzlırını məndın tarttı; Yekınlırimmu məndın yırək qaçtı. **12** Jenımmı almaqçı bolojanlar tuzak kırıdu; Manga ziyannı kəstlıgənlər zəhırlını qaçmaktə; Ular kün boyı hıylə-mıkerlırını oylımaktə. **13** Lekin mən gas adəmdək anlımaymən, Gəqa adəmdək əozımmı aqmaymən; **14** Bərhək, mən anlıyalmaydıoğan gaslarədə bolup kəldim; Aozımda kılıdıoğan rəddıyə-tənbiş yok. **15** Qünki ümidımmı Sən Pərwərdigaroğa baolıdım; Rəb Hudayım, Sən ılıtjayımoğa ıjabət kılısən. **16** Qünki mən: — «Ular mening üstümgə qıqıp mahtanıoğay; Bolmısa, putlırim teyılıp kətkəndə, ular xadlınidu» — dedım mən. **17** Qünki mən dəldəngəp, tügıxəy dəp kəldim, Azabım kəz alımdın kətməydu. **18** Qünki mən əz yamanlıkımmı ıkrar kılıman; Gunahım üstıdə qayojurıman. **19** Lekin düxmənlırim juxkən həm küqlıktur; Kara qaplap, manga nəprətləngənlərnıng sani nuroğundı. **20** Wapəoğa japa kılıdıoğan bolsa, mən bılan kərxılıxıdu; Qünki mən yahlılıkıni kəzləp, ıntılımən. **21** I Pərwərdigar, məndın waz kəqmıgəysən! I Hudayım, məndın yırəklaxmıoğaysən! **22** I Rəb, mening nıjatlıkımm, Manga qapsan yərdəm kılıoğaysən!

39 Nəoqmıqılərnıng bexi Yədutunoğa tapxuruloğan, Dawut yazoğan küy: — «Tilim gunah kılımsun dəp, Yollırimoğa dıkkət kılıman; Rəzillər kəz alımda bolsa, mən əozımoğa bır kəxək salımən» — dөгəndım. **2** Mən süküt kılıp, zuwan sürmıdim, Həttə yahlılık toqrısidıki səzlərnımu əozımdın qıkarımdım; Biraq dil azabım tehimu kəzoğaldı. **3** Kənglümde zərdəm kaynıdı, Oylanəqanseri ot bolup yandı; Andın tilim ihtıyarsız səzləp kətti. **4** I Pərwərdigar, əz əjılımmı, Künlırimning kənqılık ikənlıkıni manga ayan kılıoğan; Ajız insən balısı ikənlıkımmı manga bıldırgın. **5** Mana, Sən künlırimnı pəkət nəqqə qerıqlə kılding, Sening aldingdə əmrüm yok hesabıdıdu. Bərhək, barlık insənlər tik tursımu, pəkət bır tınıqlə, halas. (Selah) **6** Bərhək, hərбір insənnıng həyatı huddı bır

kələngıdu, Ularning aldirap-saldırxlırı bıhədə awarıqılıktur; Ular baylıklarıni toplaydu, lekin keyin bu baylıklarıni kımıng koloğa juoqlınıdıoğanlıkıni bılməydu. **7** I Rəb, əmdı mən nemını kütımən? Mening ümidim sangıla baolıktur. **8** Meni barlık asıyılıklırimdin kutkuzəoğaysən, Meni haməkətlərnıng məshırsıgə kəldurımıoğaysən. **9** Süküt kılıp zuwan sürmıdim; Qünki mana, muxu [jazani] Əzüng yürügüzgənsən. **10** Meni saləoğan wabayıngnı məndın neri kılıoğaysən; Qünki kəlungnıng zərbısı bılan tügıxəy dəp kəldım. **11** Sən tənbişlıring bılan kixını kəz yamanlıkı üqün tərbıyılıngındə, Sən huddı nərsılərgə küyə eurtı qıxxəkəndək, ınıng ızət-əjururını yok kılıwetısən; Bərhək, hərбір adəm bır tınıqlə, halas. (Selah) **12** I Pərwərdigar, duayımmı anlıoğaysən, Pəryadımoğa kulək saləoğaysən! Kəz yaxlırimoğa süküt kılımoğaysən! Qünki mən pütkül ata-bowlırimdək, Sening aldingdə yaqə yurtluk, musapırmən, halas! **13** Manga tıkkən kəzüngnı məndın neri kılıoğaysənki, Mən barsa kəlməs jayəoğa kətküqə, Meni bır az bolsımu rahəttın bəhrıman kılıoğaysən.

40 Dawut yazoğan küy: — Pərwərdigarə təlmürüp, küttüm, küttüm; U manga egılıp pəryadımmı anlıdı. **2** U meni həlakət orıkidin, Xundakla patkək laydın tartıwaldi, Putlırimnı uyultax üstıgə turoğuzup, Kədəmlırimnı mustəhkəm kıldı. **3** U əozımoğa yengı nahxa-munajətnı, Yəni Hudayımmıni mədhıyıləxlərnı saldı; Nuroğun həlk buni kətürp, kərkıdu, Həm Pərwərdigarəoğa tayınıdu. **4** Təkəbburlardın yərdəm ızdımaydıoğan, Yaloğanlıkka ezıp kətməydıoğan, Bəlki Pərwərdigarnı əz tayanqısı kılıoğan kixı bəhtlıktur! **5** I Pərwərdigar Hudayım, Sening biz üqün kılıoğan kəramətlıring wə oy-nıyətlıringnı barəqanseri kəpəytip, san-sanəksız kılıəansən, Kımmu ularnı bır-bırləp həsəbal Əzünggə [rəhmət kayturup] balısalın! Ular nı səzlər baxtıın-ahır bayan kılıy dəsəm, Ular nı sanap tügıtıx mımkin əməs. **6** Nə kurbanlık, nə ax hədıyələr Sening tələp-arzuyung əməs, Biraq Sən manga [səzgür] kuləklarıni ata kılding; Nə kəyduırma kurbanlık, nə gunah kurbanlıkıni tələp kılımding; **7** Xunga jawab bərdımkı — «Mana mən kəldım!» — dedım. Oram yazma dəsturda mən toqruluk pütülgən: — **8** «Hudayım, Sening kənglüngdıkı ıradəng mening hursənlıkımdur; Sening Təwrat qanunung kəlbımgə pütüklıktur». **9** Büyüq jamaət arısdə turup mən həkkanıyılıkıni jakarlıdım; Mana bularnı əzımdə kılqə elıp kəloğum yoktur, I Pərwərdigar, Əzüng bılısın. **10** Həkkanıyılıkıngnı kəlbımdə yoxurup yürımdım; Wapadarlıkıngnı wə nıjatlıkıngnı jakarlıdım; Əzgərməs muhəbbıtıng wə həkıkıtingnı bıyüq jamaətkə həq yoxurməstın bayan kıldım. **11** Pərwərdigar, məhrıbanlıklıringnı məndın ayımıoğaysən; Əzgərməs muhəbbıtıng wə həkıkıting hərdəım meni saklıoğadı. **12** Qünki sansız külpətlər meni orıwaldı; Kəbıhlıklırim meni besıwelıp, kərləməydıoğan boldım; Ular bexımdıki qeqımdın kəp, Jasarıtım tügıxıp kətti. **13** Meni kutkuzıx nı toqra tapkəysən, i Pərwərdigar! I Pərwərdigar, tez kelıp, manga yərdəm kılıoğaysən! **14** Mening həyatımoğa qang salmaqçı boləoğanlar bıraqla yərgə qarıtılıp raswa kılınsun; Mening ziyınimdin hursən boləoğanlar kəynıgə yanduruluq xərməndə boləoğay. **15** Meni: — «Wah! Wah!» dəp məshırə kılıoğanlar əz xərməndılıkđın aləzadə bolup kətsun! **16** Biraq Seni ızdıgüqılərnıng həmmısı Səndə xadlınıp huxal boləoğay! Nıjatlıkıngnı səyğənlər həmıxə: «Pərwərdigar uluəoğansun» deyıxkəy! **17** Mən ezılıgən həm yəksul bolsəmmu, Biraq Rəb yənilə meni yad etıdu; Sən mening Yərdəmqım, mening azad kılıəoqım; I Hudayım, kəqıkməy kəlgəysən!

41 Nəoqmıqılərnıng bexıoğa tapxuruluq oğulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — Qerıb-ajızlarəoğa oğəmhərlək kılıoğan kixı

nakədar bəhtlik-hə! Eoʻr künlərdə Pərwərdigar uningə panah bolidu. **2** Pərwərdigar uni qoʻqdap, uni aman saklaydu; U zeminda turup bəhtiyar yaxaydu; Sən uni düxmənirining ihtiyarigə qixürməysən! **3** Orun tutup zəiplixip yatkinida, Pərwərdigar uningə dərman bolidu; Sən uning yatqan orun-kerpillirini raslap tüzəxtürüp turisən. **4** Mən iltija kili: — «I Pərwərdigar, manga mehribanlik kərsətkəysən, Jeniməğa xipalik bərgəysən; Qünki mən aldingda gunah kildim» — dedim. **5** Düxmənlim mən toʻqruluk: — «U qaçanmu ölüp, nami-nəslı kuxur ketər?» — dəp manga yamanlik tılaydu. **6** Bırsı meni kərgılı kəlgən bolsə, U aldamqı səzlərni kılıdu; Bıru kaynimdin kenglıdə xumluq topla, Andın sırtlarəğa qıqip xu ixlarnı tarkitip pə atıdu; **7** Manga əq boləqanlarning həmmısı manga karıta əzərə kusurlıxıdu, Ular manga ziyənkəxlık kəstıdə bolıdu. **8** Ular: «Uning bexıoğa jin-xəytandin bı kəsəl qaplastı; Əmđı u orun tutup yetip kəldı; U kaytıdın turalmaydu» — deyıxıdu. **9** Həttə sırdıxım dəp ıxəngən kəđınas dostum, Mən bılən həmdastıhan bolup tuzumni yegənmü manga put attı. **10** Bıraq Sən Pərwərdigar, manga rəhım kıləyəsən; Düxmənlimdin ıntıkam elıxkə, Menı turozuoyəysən; **11** Düxmənımning üstümdın ələbə kılıp xadlanmıoğınıdın, Senı mənđın səyünıd, dəp bıləm. **12** Bıraq manga kəlsək, durus boləqanlıkımdın, sən meni yələysən; Sən meni mənggü Əz huzurungda kəd kətürütüküzıp turozıısən. **13** İsrailning Hudası Pərwərdigarəğa əbədil-əbədıgı təxəkkür-mədhıya kəyturuloğay! Amin! Amin!

42 Nəoqmıqılərnıng bexıoğa tapxuruluq oğulsun dəp, Korahning oqullırı üqün yezıləqan «Maskıl»: — Keyık erıqlərdıkı suoğa təxnə boləqəndə, Jenım sangə təxnədu, i Huda. **2** Menıng jenım Hudaəğa, həyat Təngrıgə ıntızardur; Ah, mən qaçanmu Hudaning huzurıdä kərünüxkə müyəsər bolımən? **3** Menıng keqə-kündüzı yegınım kəz yaxlırim bolup kəlgən; Həklər kün boıı mənđın: «Hudaying kəyərde?» dəp soraydu. **4** Ətkən künlərni əsləp, Jenımning dərđlrını təküwatımən (Mən kəpquık bılən ketıwetıp, Hudaning eyğə təntənə kılıp mengıp, Huxallıkta Həmdusana oqup, nahxa eytıp, Həytnı təbrıkılğən top-top qoxundək, jamaat bılən bılla barattım!). **5** — I Jenım, Sən tenımdə nemıxkə bundək kayəurısən? Nemıxkə ıqımdə bundək məyüslınıp kəttıng? Hudaəğa ümıd baqla; Qünki Uning jamalıdın qıkkən nıjatlıktın, Mən Unı yənıla uluşlaymən, — Menıng Hudaıymnı! **6** Jenım ıqımdə məyüslınıp kəttı; Xunga mən Senı seoqınımən; Həttə musapırılıkta İordan dəryası boyıdıkı wadılarda, Hərmən taşlırıdä, Mızər teoqıdım Senı seoqınımən. **7** Senıng xarkıratmırlıngning əwazlırıəğa, Qongkur həng bılən qongkur həng maslıxıp həkırırməktə. Senıng həmmə dolqunlıng həm kaynam-taxkınlıng menı oçək kıldı. **8** Kündüzı Pərwərdigar əzgermə muhəbbıtını [manga] buyruydu, Keqılır Uning nahxısı, Wə həm həyatım boləqan Təngrıgə kıləqan dua mənə həmrəh bolıdu. **9** Mən Koram Təxim boləqan Hudaəğa: — «Menı nemıxkə untup kəldıng? Mən nemıxkə düxmənning zulumıəğa uqrap, Həmiyə əzab keqip yürüwatımən?» — dəymən. **10** Səngəklırımni əzgəndək rəkıblırım menı məshırə kılıp əyıbləydu; Ular kün boıı mənđın: «Hudaying kəyərde?» — dəp sorıməktə. **11** I Jenım, tenımdə nemıxkə bundək kayəurısən? Nemıxkə ıqımdə bundək məyüslınıp kəttıng? Hudaəğa ümıd baqla; Qünki mən Unı yənıla mədhıyıləymən, Yənı qırayıməğa salamətlik, nıjatlık ata kıləquqı Hudaıymnı mədhıyıləymən! U menıng Hudaıymdur!

43 I Pərwərdigar, mən toʻqruluk həküm qıkarəyəsən, Dəwayımnı əkısız bı rəlk əldıdä sorıəyəsən; Menı

hıylıgər həm kəbıh ədəmdın kutuldurəoyəsən. **2** Qünki Sən panahəğım boləqan Hudadursən; Nemıxkə menı taxlawətkənsən? Nemıxkə düxmənning zulumıəğa uqrap, Həmiyə əzab keqip yürıwatımən?» — dəymən. **3** Əz həkıqıtıng wə nurungni əwətkın, Ular menı yetəklıgəy! Menı muqəddəs teoşıəğə, Makanıəğə elıp kəlgəy! **4** Xuning bılən mən Hudaning kurbəngəhı əldıəğa baray, Yənı menıng qəksız huxlukum boləqan Təngrıning yenıəğa baray; Bərhək, qıltar qelıp Senı mədhıyıləymən, i Huda, menıng Hudaıym! **5** I Jenım, sən nemıxkə bundək kayəurısən? Nemıxkə ıqımdə bundək bıaram bolup ketısən? Hudaəğa ümıd baqla! Qünki mən Unı yənıla mədhıyıləymən, Yənı qırayıməğa salamətlik, nıjatlık ata kıləquqı Hudaıymnı mədhıyıləymən!

44 Nəoqmıqılərnıng bexıoğa tapxuruluq oğulsun dəp, Korahning oqullırı üqün yezıləqan «Maskıl»: — I Huda, əz kuləklırımız bılən ənglıduq, Atılırimız bıəgə bayan kılıp, Əz künlırıdä, yənı kəđımkı zamanlarda Senıng kıləqan zor ıxlrıngni ukturozanıd; **2** Sən [ata-bowılırimızning əldıdä] Əz qolung bılən yat əllərni qoşlıwetıp, Ularınıng [zemınıəğa ata-bowılırimızni] orunlasturdıng; Yat kəwmlarəğa apət qüxürüp, ularnı tarkıtıwatıng. **3** Bərhək, bowılırimız zemını əz kılıqı bılən ələqını yok, Əz bılıkı bılən əzlırını kutkuzəyınımı yok; Bu bəlkı Senıng ong qolung, Senıng bılıkıng wə jamalıngning nurıng kıləqınıd; Qünki Sən ularđın hursənlik taptıng. **4** Sən Əzüng menıng pəđıxəğımđursən, i Huda, Sən Yəqub üqün ələbılər buyruşuquđursən. **5** Sən arkılık bıə rəkıblırımızni həyđıwetımız; Nəming bılən əzımızgə karxı turoqanlarnı qəyləymız; **6** Qünki əz okyayıməğa tayanmaymən, Kılıqımmü menı kutkuzalmaydu. **7** Qünki Sən bıznı rəkıblırımızđın kutkuzduq, Bıəgə əq boləqanlarnı yərgə kəratıng. **8** Hudanı kün boıı ıptıharlınıp mahtaymız; Nəmingni əbədil-əbədıgı mədhıyıləymız. (Selah) **9** Bıraq Sən [həzır] bıznı taxlawetıp əhanətkə kəldurdıng; Koxunlırimız bılən jənggə bıllə qıkməysən. **10** Sən rəkıblırımız əldıdä bıznı qekındürdüng; Bıznı əqmənlərgə halıəqanqə talan-taraj kıldurdıng. **11** Soyuxkə tapxuruloqan koylardək, bıznı ularəğa tapxurdıng, Əllər arısıəğa bıznı tarkıtıwatıng. **12** Sən Əz həlkıngni bıkarəğa setıwatıng, Uning kımıtıdın Əzüng həq beypı kətmıdıng; **13** Sən bıznı koxnə əllərning məshırısıəgə kəlduroqansən; Ətrapımızdıklərgə əhanət, zənglık obyektı kıldıngsən. **14** Sən bıznı əllər arısıdä səz-qəqəkkə koyduqsən, Yat kəwmlar bıəgə bax qaykixıp kəraxmakta. **15** Məshırə həm kupurlıq eytkuqılərnıng əwazı tūpəylıdın, Düxmənlər wə əq ələquqılər tūpəylıdın, Kün boıı uyatım əldımdın kətməydu, Yüzümning nomusı menı qırımwaldı. **17** Mana bulərnıng həmmısı bexımızəğa qıxtı; Bıraq bıə Senı untumıduq, Yəkı əhdəngə həq əsıylık kıldıduq; **18** Kəlbımız həq yanmıdı, Səngə sadəkətsızlık kıldıduq, Kədəmlırımız yolundın həq əzıp kətmıdı. **19** Bıraq Sən bıznı qıləbılər məkanıdä əzđıng, Bıəgə əlüm sayısını qaplasturdıng. **20** Əgər bıə Hudaıymızning nəmını untuqan bolsək, Yəkı yat bıə ıləhkə kəl kətürgən bolsək, **21** Huda Sən qokum bunı sūrıxət kılmas ıdıngmu, Kəlbıtı sırlarnı bılıp turıdıəqan tursəng? **22** Bıraq Sən tūpəylı bıə kün boıı kırılmaqtımız; Boşquzılını kütüp turoqan koylar kəbı həsəblanmaqtımız. **23** Oyoqan, i rəb! Nemıxkə uhlap yatısən? Ornungđın tur, bıznı mənggüə taxlawətmıəğəysən! **24** Nemıxkə yüzüngni bızdın yoxurısən? Nemıxkə kıləpətlırımızgə, uqrıəqan zulumlırimızə pisənt kılmayşən? **25** Kərıəqına, jenımız tuprakta beoqırlap yürıdu; Tenımız yərgə qaplastı; **26** Ornungđın turup bıəgə yərdəmdə

bolojaysan! Özüngning özgermäs muhəbbiting säwəbidin, Bizlärni hərlükə qıkarojaysan!

45 Nəoqmıqılärning bexioja tapxurulup, «Nilupərlər» degən ahəngdə oqulsun dəp, Korahning oqullirioja tapxurulojan, «səyümlük yar üqün» degən «Maskıl» munajat-nahxa: — Kəlbimdin güzəl ix toqrisida sözlər urojuq qıkmakta; Padixahqa beoixliqjan munajitimi eytimən; Tilim goya mahır xairning kəlimidir; **2** İnsan baliliri iqidə sən əng güzəldürsən; Ləwling xapaət bilən toldurulojandur; Xunga Huda sanga mənggügə rəhmət kildi. **3** I büyük boluquci, Qılıqning askin yeningoja, Həywiting wə xanu-xəwkiting bilən! **4** Həqikət, kəmtərlik həm adalətni aloja sürüxə atlanojiningda, Xanu-xəwəkət iqidə oşəlibə bilən aloja bas! Xuning bilən ong kolung özünggə karamət kərkonluq ixlarni kərsitidu! **5** Sening okliring ekürdür, Ular padixahning düxmənlirining yürükigə sanjilidu; Pütün əllər ayiojingoja yiktilidu. **6** Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədlikdur; Padixahlıqingdiki Xahəna həsang, adalətning həsisidur. **7** Sən həkkanıyliqni səyüp, rəzillikə nəprətlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni sening Hudaying, seni həmrahliringdin üstün kılıp xadlık meyi bilən məsih kildi. **8** Sening kiyimliringdin murməkki, muəttər wə darqin hidi kelidu; Pil qixi sarayliridiki sazəndilərnin tarlık sazlıri seni hursən kılıdu. **9** Padixahlarning məlikiliri hərmətlik kenizəkliringning qətaridur; Hənixing Ofirdiki sap altun [zibu-zinətərnə] taqap ong kolungda turidu; **10** «Angliojin, i kizim, kərgin, sözliringə kulək saləjin; Əz kəbiləng wə ata jəmətingni untup qal! **11** Xuning bilən padixah güzəl jəmalingoja məptun bolidu; U sening hojəng, sən uningoja səjdə kıl». **12** Tur xəhiringni kizi [aldingda] sowəja bilən hazır bolidu; Həlayik arisidiki baylar sening xəpaitingni kütüdu; **13** Xahəna kizning iqki dunyasi pütünləy parlaqtur, Uning kiyimlirimu zər bilən kəxtiləngən; **14** U kəxtilik kiyimlər bilən padixahning huzurioja kəltürilidu; Kəynidin uningoja koldax kenizəklərmu billə yeningoja elip kelinidu; **15** Ular huxal-huram, xadlık iqidə baxlap kelinidu; Ular birliktə padixahning ordisioja kirixidu. **16** «Ata-bowiliringning ornioja oqulliring qikidu; Sən ularni pütkül jəhanəja hakim kilisən. **17** Mən sening namingni əwləddin-əwlədkə yad ətküzimən; Xunglaxkə barlık kowmlar seni əbədil'əbədigi qə mədhijiləydu».

46 Nəoqmıqılärning bexioja tapxurulup, «Pak kizlar üqün» degən ahəngdə oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yezilojan küy: — Huda panahgəhimiz wə kudritimizdur; Külpətlər qüxkən həman hazır bolidojan bir yərdəmqidur. **2** Xunga yər-zəmin əngtürülüp, taqlar gümürülüp dengiz təglirigə qüxüp kətsimu, Uning dolğunliri xawkunlinip kəyənəm bolsimu, Ərkəxliri bilən taqlar silkinip kətsimu, Qərkəyməyiz. (Selah) **4** Hudaning xəhiringni — Yəni Həmmidin Aliy Boluquci məkanlaxkən mukəddəs jəyni, Hursən kılıdojan əkinliri xəhlojan bir dəryə bardur. **5** Huda uning otturisidur; U yər hərgiz təwriməydu; Huda tang etix bilənla uningoja yərdəmgə kelidu. **6** [Barlık] əllər kəyənəp, padixahlıqlar titrəp kətti; U əwazini qoyuwətkən həman, Yər erip ketidu. **7** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar biz bilən billə; Yəqupning Hudasi egiz qərojinimizdur! (Selah) **8** Kelinglar, Pərwərdigarning qilojanlirini kəringlar! U yər yüzidə qilojan karamət wəyənəqlikliarni kəringlar! **9** U, jəhəning u qetigəje boləjan uruxlarni tohtitidu; U oqyalarni sunduridu, Nəyzilərnə oxtuwetidu, Jəng hərwilirini otta keydüriwetidu. **10** U: «Tohtax, mening Huda ikənlikimni bilip qoyux! Mən pütkül əllər arisida uluqlinimən; Mən yər yüzidə «büyük» dəp kərilimən» — dəydu.

11 Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar biz bilən billə, Yəqupning Hudasi bizning egiz qərojinimizdur!

47 Nəoqmıqılärning bexioja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yezilojan küy: — Barlık kowmlar, Hudani alixlanglar! Uningoja yükiri awazling bilən huxallıq təntənisini yangritinglar! **2** Qünki Həmmidin Aliy Boluquci, Pərwərdigar, dəhşətlik wə həywətlıktur, Pütkül jəhənnə soriəjuqi büyük Padixahdur. **3** U bizgə həkklərnə boysundurup, Bizni əl-millətlər üstigə hakim kılıdu. **4** U biz üqün mirasimizni tallap, Yəni Əzi səygen Yəqupning pəhri boləjan zəminni bəkitip bərdi. (Selah) **5** Huda təntənə sadasi iqidə, Pərwərdigar sunay sadasi iqidə yükiriəja kətürüldi; **6** Hudaəja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! Padixahimizəja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! **7** Huda pütkül jəhənnəng padixahidur; Zəhninglar bilən uningəja nahxa-küy eytinglar! **8** Huda əllər üstidə həküm süridu; U Özining pak-mukəddəslikining təhtidə olturidu. **9** Əl-yurtlarning kattiliri jəm bolup, İbrahəmining Hudasingin həkqigə koxuldu; Qünki jəhəndiki barlık kəlkənlər Hudaəja təwədur; U nəkədər aliydur!

48 Nəoqmıqılärning bexioja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yezilojan küy: — Uluqudur Pərwərdigar, Hudayimizning xəhridə, Uning mukəddəsliki turəjan taəda, U zor mədhijilərgə layıqtur! **2** Egizlikidin kərkəm, Zion teəji, Pütkül jəhənnəng hursənlikidur; Ximaliy tərəpliri güzəldur, Büyük padixahning xəhridur! **3** Huda qərojanlirida turidu, Bu yərdə U egiz panahgə dəp tonulidu; **4** Mana, padixahlar yuşıldi, Ular xəhərnə besip ətüp, jəm boldi. **5** [Xəhərnə] kərupəla ular əlakzadə boldi; Dəkkə-dükkigə qüxüp bədər kəqixti. **6** U yərdə ularni titrək basti, Toləqə yəgən ayaldək ular əzablandı; **7** Sən Tarixitiki kəmilərnə xərk xamili bilən wəyənəp kiliwəttəng. **8** Kulikimiz anglioqanni, Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning xəhridə, Hudayimizning xəhridə, Biz hazır əz kəzimiz bilən xundək kərdük; Huda mənggügə uni mustəhkəm kılıdu. (Selah) **9** Biz sening mukəddəs ibadəthanəng iqidə turup, i Huda, Özgerməs muhəbbitingni seəjukdur. **10** Namingəja layıqtur, Jəhənnəng qət-qətlirigəyə yətküzülgən mədhijiliring, i Huda; Sening ong kolung həkkanıyliq bilən toləjan. **11** Sening adil həkümiliringdin, Zion teəji xadlanəjay! Yəhuda kizliri huxal boləjay! **12** Zion teəjini aylinip mənəp, Ətrapida səyli kilinglar; Uning munarlırini sanəp bəkinglar; **13** Keyinki əwlədkə uni bayan kılıx üqün, Sepil-istihkəmlirini kəngül qoyup kəzitinglar, Qərojanlirini kəzidin kəqürümlər. **14** Qünki bu Huda əbədil'əbəd bizning Hudayimizdur; U əmürwəyət bizning yətkəqimiz bolidu!

49 Nəoqmıqılärning bexioja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yezilojan küy: — I barlık həkklər, kəngül qoyup anglanglar! Yər yüzidə turuwatkanlar, kulək selinglar! **2** Məyli əddiy puokra, ya esilzadilar, Ya bay, ya gadaylar bolsun, həmminglar anglanglar! **3** Aəziz danalıknı sezləydu, Dilim əkilgə uyojun ixlarni oylap qikidu. **4** Kulikim həkəmətlik təmsilni zən qoyup anglaydu, Qiltar qelip sirlək sözni eqip bərimən. **5** Eqir künlərdə, meni kiltəkkə qüxürməqci boləjanlarning kəbihlıkliri ətrapimda bolsimu, Mən nemixkə kərkidikənmən? **6** Ular baylıqlirioja tayinidu, Mal-mülükiliringin zorluq bilən qəngqilik kılıdu; **7** İnsan mənggügə yaxəp, Gər-həngni kərməsliki üqün, Həqkim əz buradərinəng həyatini pul bilən kəyturuwaləmaydu; Wə yəki Hudaəja uning jənni kütuldurədukdək bəhəni bəməməydu;

(Qünki uning jenining bahasi intayin kimmət, Wə bu baħa boyiqə bolojanda, mænggügə kərz tapxuruxi kerəktur) **10** Həmmigə ayanki, danixmən adəmlərmu əlidu; Həmmə adəm bilən tæng, nadan wə ħamaqətlər billə ħalak bolidu, Xundakla ular mal-dunyasini əzgilərgə qalduru ketidu. **11** Ularning kənglidiki oy-pikirlər xundakki: «Əy-imaritimiz mænggügə, Məkan-turaloqulirimiz dəwrin-dəwrgiqə bolidu»; Ular əz yərlirigə isimlirini nam kiliy qoyidu. **12** Biraq insan əzining nam-izzitidə turiwərməydu, U ħalak bolojan ħaywanlardək ketidu. **13** Ularning muxu yoli dəl ularning nadanliqıdu; Lekin ularning kəynidin dunyoğa kəlgənlər, yənila ularning eytkən səzilirigə apirin okuydu. (Selah) **14** Ular koylardək təhtisaraoğa yatquzulidu; Əlüm ularni əz ozuki kilidu; Ətisi səħərdə duruslar ularning üstidin ħəktim yürgüzidu; Ularning güzəlliki qiritilixka tapxurulidu; Təhtisara bolsa ularning ħəywətlək makandidur! (Sheol **h7585**) **15** Biraq Huda jenimni təhtisarəning ilkidin kutquzidu; Qünki U meni qəbul kilidu. (Selah) (Sheol **h7585**) **16** Birsı beyip ketip, ailə-jəmətining abruyi əsüp kətsimu, Kərkma; **17** Qünki u əlgəndə ħəqnərsisini elip kətməydu; Uning xəhriti uning bilən billə [gərgə] qüxməydu. **18** Gərgə u əmür boyi əzini bəhtlik qəoqlıojan bolsimu, (Bərhək, kixilər ronək tapkingında, əlwəttə seni ħəman mahtaydu) **19** Ahiri berip, u yənila ata-bowilirining yenioğa ketidu; Ular mænggügə yorukluqni kərməydu. **20** İnsan izzət-abruyda bolup, lekin yorutulmisa, ħalak bolidoqan ħaywanlaroğa ohxax bolidu, halas.

50 Asaf yəzojan küy: — Qadir Huda, yəni Pərwədigar əojiz eqip, Künqixitın künpətxixqə yər yüzidikilərgə murajət kilidi. **2** Güzəllikning jəwhiri bolojan Zion teojidin, Huda julalidi. **3** Hudayimiz kelidu, U ħərgizmu stüküt iqidə turmaydu; Uning aldidə yəwətküqi ot kelidu; Uning ətrapida zor boran-qəpkan qaynaydu. **4** Əz ħalkıni sorək kilix üqün, U yukiridin asmanları, Yərnimu guwaħliqka qakiridu: — **5** «Mening məmin bəndilirimni, Yəni Mən bilən qurbanlik arkiplik əhdə tüzgüqlərni ħuzurumoğa qakirip yioqlıqlar!» **6** Asmanlar uning ħəkkaniylikini elan kilidu, Qünki Huda Əzi sorək kiləuqidur! (Selah) **7** «Anglalar, i ħəlkim, Mən səz kilay; I Israil, Mən sanga ħəkkətni eytip koyayki, Mənki Huda, sening Hudayıdurman. **8** ħazir əyibligimni sening qurbanlikliring səwəbidin, Yaki ħəmixə aldimda sunulidoqan keydürmə qurbanlikliring səwəbidin əməs; **9** Mən sening əqilingdin ħəqbir əküzni, Kətanliringdin ħəqbir tekini əlməkqi əməsmən. **10** Qünki ormanliklardiki barlik ħaywanatlar Manga mənsuptur, Miqlıojan taqdiki mal-wəranlar mu Meningkidur; **11** Taqlardiki pütün uqar-qanatları bilimən, Daladiki barlik janıwarlar Meningkidur. **12** Kənim aqsimu sanga eytməymən; Qünki ələm wə uningə toloqan ħəmmə nərsilər Meningkidur. **13** Əjəbə, Mən əküzning gəxini yəmdimən? Tekining kəniyi iqmədimən? **14** Qurbanlik süpitidə Hudaoğa təxəkkürlərni eyt; Həmmidin Aliy Boləuqioğa kiləjan wədəngə wəpa kil. **15** Bəxingə küni qüxkəndə Manga murajət kil; Mən seni kutuldurimən, Sən bolsang Meni uləuqlıojaysən». **16** Lekin rəzillərgə Huda xundək dəydu: — «Mening əmiririmni bayan kilixka nəmə ħəkkıng bar? Əhdəməni tiləoqə ələmdək sən kim iding? **17** Sən Mening təlimlirimdin yirgənding, Səzlimni rət kilding əməsmu? **18** Oqlrini kərsəng, sən uningdin zoq əlding, Zinəhorlar bilən xerik boldung; **19** Aqlıngdin yaman gəp qüxməydu; Tiling yəloqanqilıni tokuydu. **20** Əz kəringdingning yaman gəpini kiliy əturlisən, Anəngning oqlıoğa tələmtə kilisən. **21** Sən bu ixlarni kiləojıngında, Mən ün qıqarmidim; Dərwəqə, sən Meni əzünggə ohxax dəp oyliding; Lekin Mən seni əyibləp,

Bu ixlarni kəz əldingdə əyni boyiqə sanga kərsitimən. **22** — I, Təngrini untuoqanlar, buni kəngül koyup anglanglar! Bolmisa, silərni parə-parə kiliwetimən; ħəqkim silərni kutquzalmaydu. **23** Biraq qurbanlik süpitidə rəhmət eytkənlarning ħərkəysisi Manga xərəp kəltüridu; Xundək kiliy, uningə Əz niyatliqimni kərsitixingə yol təyyarlıojan bolidu.

51 Nəomiqlərnin bəxioğa tapxurulup oqlusun dəp, Dawut yəzojan küy. Bu [küy] Natan pəyoğəmbər uning yenioğa kelip, uni Bat-Xəba bilən boləjan zinəhorluqi toqruluq əyibligəndin keyin yeziləjan: — Əzgərməs muħəbbiting bilən, i Huda, manga məhır-xəpək kərsətkəysən! Rəhimdillikliringning kəplüki bilən əsiyliklirimni əqüriwətkəysən! **2** Meni kəbiħlikimdin yiltizimioqə yuwətkəysən, Gunəħimdin meni taziləojaysən. **3** Qünki mən əsiyliklirimni tonup ikrar kildim; Gunəħim ħəmixə kəz əldimda turidu. **4** Sening əldingdə, pəkət Sening əldingdə gunəħ ətküzüp, Nəziringdə razil boləjan ixti sadir kildim; Xu wəjidin, Sən [meni əyibləp] səzlisəng, ədillikning ispatlinidu; [Meni] sorək kiləojıngında, Əzüngning pakliqi ispatlinidu. **5** Mana, mən tuquləojımdila, yamanlikta idim, Anəmming kərnida pəyda boləojımdila mən gunəħta boldum. **6** Bərhək, Sən adəmlərnin qin kəlbidin səmimiylık tələp kilisən; İqimdiki yoxurru jaylirimda Sən mənə danalıqni bildürisən. **7** Meni [gunəħlirimdin] zofa bilən taziləojaysən, Həmmən pak bolimən; Meni pakpakiz yuoqaysən, mən kərdimmu ək bolimən. **8** Manga xad-ħuram əwazları anglatqaysən; Xuning bilən Sən əzğən ustıħanlirim yəne xadlinidu. **9** Gunəħlirimdin qirayingni yoxurup, Yamanliklirimni əqüriwətkəysən. **10** Məndə pak kəlb yaratqaysən, i Huda; Wujumdiki sadik roħimni yengiləojaysən. **11** Meni ħuzurıngdin qikiriwətmigəysən; Meningdin Mukəddəs Roħingni kayturuwalmıojaysən. **12** Ah, niyatliqıngdiki xadliqni manga yengibəxtin ħəs kilduroqaysən; İtaətmən roħ arkiplik meni yəlgəysən. **13** Buning bilən mən itəətsizlərgə yolliringni egitəy, Wə gunəħkarlar yenioğa kaytidu. **14** Kən təküx gunəħidın meni kutulduroqaysən, i Huda, manga niyatliq bərgətiqi Huda, Xuning bilən tilim ħəkkaniylikıngni yangritip küyləydu. **15** I Rəbbim, lawlirimni əqəysən, Aqlım mədhıyiliringni bayan kilidu. **16** Qünki Sən qurbanlikni ħux kərməysən; Bolmisa sunar idim; Keydürmə qurbanliklirdim mu ħursənlik tapmaysən. **17** Huda qəbul kilidoqan qurbanliklirdin sunuq bir roħtur; Sunuq wə əzilgən kəlbni Sən kəmsitməysən, i Huda; **18** Xəpəiting bilən Zionoğa məħribanlikni kərsətkəysən; Yərusəlemning səpillirini yengibəxtin bina kiləojaysən! **19** U qəoqda Sən ħəkkaniyliktin boləjan qurbanliklirdin, keydürmə qurbanliklirdin, Pütünləy keydürləng keydürmə qurbanliklirdin ħursənlik tapısən; U qəoqda adəmlər qurbəngəningə buqə-əkülərnı təkdım kilixidu.

52 Nəomiqlərnin bəxioğa tapxurulup oqlusun dəp, Dawut yəzojan «Maskil»; Edomluq Doəg Saul padixəning yenioğa berip: «Dawut Ahimələknin əyigə kirdi» dəp ayəqəqilik kiləojandın keyin yeziləjan: — I noqi batur, Nəmə üqün rəzillikıngdin mahtinısən? Təngrining əzgərməs muħəbbiti mænggüliktur. **2** Ətkür ustira kəbi, Tiling zəħər qəqmaqıqi, U yəloqanqilik tokuwatidu. **3** Sən yaxilikıngning ornida yamanlikni, ħək səzləxning ornida yəloqanqilikni yaxi kərisən; **4** ħəman adəməni nabut kilidoqan səzlərni yaxi kərisən, i əldəmqi til! **5** Bərhək, Təngri ohxaxla seni mænggügə yoqıtidu; U seni tutuwəlidu, yəni əz qədiringdin tartıp qikidu; Tiriklərnin zeminidin seni yiltizıngdin kəmurup təxlaydu. (Selah) **6** ħəkkaniylar buni kərtip qərkuxidu, Wə uni məshırə kiliy küliy: — **7** «Kəranglar, Hudani əz yəloqənsı qilmıojan adəm, Pəkət

öz bayliklirining ko'plükigə tayanəjan adəm; U aq közlüki bilən kiçiləndi» — dəydu. **8** Mən bolsam Hudaning öyidə əskən barəksən zəytun dərəhtəkmən, Mən Hudaning özgərməs muhəbbitigə mənəggügə tayinimən. **9** Mən Sanga əbədil'əbəd təxəkkür eytimən; Qünki Sən bu ixlarni kıldingsən; Məmin bəndilirə aldidə nənəyoğa təlmürüp kütimən; Muxundək kılıx əladur.

53 Nəo'miqilərnin bəxioğa tapxurulup oқulsun dəp, Mahalat aħangidə Dawut yazəjan «Maskil»: Əhmək kixi kənglidə: «Həqbir Huda yok» — dəydu. Ular qiriklixip, Nəprətlik kəbih ixlarni kılıxti; Ularning iqidə mēhribanlik kילוquqi yoktur. **2** Huda ərxət turup, insan balilirini kəzitip: «Bu insannlarning arisidə, insəni qūxinidəjan birərsi barmidu? Hudani izdəydidəjanlar barmidu? **3** Həmmə adəm yoldin qikti, Həmmə adəm qiriklixip kətti, Mēhribanlik kילוquqi yoktur, hətta birimu. **4** Nanni yegəndək Mening həkimni yutuwaləjan, Kəbihlik kילוquqlarning bilimi yokmidu?» — dəydu. Ular Pərwərdigarəğa həqbir iltija kilmaydu. **5** Korkkudək həq ix bolmisimu, Mana ularni oյatət zor korkunq basti; Qünki Huda seni korkxawəğa aloyanlarning ustihənlirini pərqiləp qeqiwətti; Sən ularni hijillikqə koydung; Qünki Huda ularni nəziridin səkət kildi. **6** Ah, Israilning nijətləki Ziondin qikiq kəlgən bolsa idi! Huda Əz həkini əsaritidin qikiqirip, əzadlikqə erixtürgən qəoյdə, Yəqup xadnidu, Israil huxal bolidu!

54 Nəo'miqilərnin bəxioğa tapxurulup, tarlik sazlar bilən oқulsun dəp, Dawut yazəjan «Maskil» (Zif xəhridikilər Saul padixəhning yenioğa bərip: «Dawut bizning muxu yurtimizəyə məkūwaləjan, sili bilməmdilə?» dəp ayəqəkilik kילוqəndin keyin yeziləjan): I Huda, Əz nənəng bilən meni kūtuzəyoysən; Zor kudriting bilən dəwayimni soriəyoysən. **2** I Huda, duayimni angliəyoysən; Aəzimdiki səzlərgə kulək saləyoysən. **3** Qünki yat adəmlər mənə hujum kiliqə ornidin turdi; Zomigərlər mənə jenimni owləqə; Ular Hudani nəzirigə həq ilmaydu. (Selah) **4** Kara, Huda mənə yərdəm kילוquqidur; Rəb jenimni yələydidəjan arisididur. (Selah) **5** U dūxmənlimning yamanlikini əzəgə kayturidu; [I Huda], Əz həkikiting bilən ularni üzüp taxliəyoysən. **6** Mən Sanga halis kurbənləklər sunimən; Nənəngni mədhəyələymən, i Pərwərdigar; Xundək kiliq əladur. **7** Qünki U meni barlik baləkəzalərdin kūtquzdi; Dūxmənlimning məoլubiyitini əz kəzum bilən kərdüm.

55 Nəo'miqilərnin bəxioğa tapxurulup, tarlik sazlar bilən oқulsun dəp, Dawut yazəjan «Maskil»: — I Huda, duayimni angliəyoysən; Tilikimdin əzūngni qəqurmioysən. **2** Manga kulək selip, jəwab bərgəysən; Mən dad-pəryad iqidə kezip, Aħzər qekip yūrimən; **3** Səwəbi dūxmənning təhditliri, rəzillərnin zulumliri; Ular bəxioğa əwariqilikləni təkidi; Ular oյəzəpliniq mənə ədawət səklaydu. **4** Iqimdə yūrikim toloyinip kətti; Əlüm wəhəxtliri wujudumni kəplidi. **5** Korkunq wə titrək bəxioğa qūxti, Dəhşət meni qemkūwaldi. **6** Mən: — «Kəptərdək kənitim bolsiq kaxki, Uqup bərip araməgə tapar idim» — dedim. **7** — «Yirək jaylarəyə qeqip, Qəl-bayəwanlarda məkənləxər idim; (Selah) **8** Borən-qəpқunlərdin, Kara kuyundin qeqip, panəhəgəyə aldirar idim!». **9** Ularni yutuwatəysən, i Rəb; Tiliirini bəluwatəysən; Qünki xəhər iqidə zoranənləklər hən jedəlhərlukni kərdüm. **10** Ular kəqə-kündüz səpillər üstidə oյadiyip yūrməktə; Xəhər iqini kəbahət wə xumluk kəplidi. **11** Həram arzu-həwəslər uning iqidə turidu, Sahtilik wə hiylə-mikirlik, koqilərdin kətməydu. **12** Əgər dūxmən meni məshirə

kילוqə bolsa, uningəyə səwr kilattim; Birək meni kəmsitip, əzini mahtioqən adəm mənə əqmənlərdin əməs idi; Əgər xundək boləjan bolsa, uningdin əzūmni qəquratim; **13** Ləkin buni kילוqən sən ikənlikingni — Mening buradirim, sirdixim, əziz dostum bolup qikixingni oyliməptimən! **14** Haləyikqə kətəlip, Hudaning əyigə ikkimiz bilə mənəyoaniduk, Əzərə xerini pəranglarda boləjaniduk; **15** Muxundək [satқunlarni] əlüm tuyuqsiz qeqitiwətsun! Ular təhtisərəyə tirik qūxkəy! Qünki ularning məkənliridə, ularning arisidə rəzillik turməktə. (Sheol h7585) **16** Ləkin mən bolsam, Hudaəyə nida kiliwən; Pərwərdigarəni kūtquzdu. **17** Ətigini, əhxiimi wə qūxtə, Dərdimni təküp pəryad kətirimən; U jəzmən sadəyoymə kulək salidu. **18** U mənə kərxə kiliwəjan jəngdin mənə əmən kilidu; Gərgə kəp adəmlər mənə korkxawəğa aloyan bolsimu. **19** Təngri — əzəldin təhtə olturup kəlgūqi! [U nələmni] anglar ularni bir tərəp kilidu; (Selah) Qünki ulardə həq əzgirixlər bolmidi; Ular Hudadin həq korkmaydu. **20** [Həlikə buradirim] əzi bilən dost boləjanlarəyə muxt kətürdi; Əz əhdisini buzup taxlidi. **21** Aəzəri sərək məydimmu yumxək, Birək kəngli jəngdūr uning; Uning səzliri yəoյdinmu silik, Əməliyətə suoyurup aloyan kiliqlərdur. **22** Yūkiingni Pərwərdigarəyə taxlap koy, U seni yələydu; U həkkanilərnin hərgiz təwrətməydu. **23** Birək, sən Huda əxurəzilləni həkəkət hənəyoğa qūxürisən; Kənhərlər wə hiyligərlər əmrining yeriminimə kərməydu; Birək mən bolsam, sənə tayinimən.

56 Nəo'miqilərnin bəxioğa tapxurulup, «Hilwəttiki dūb dərahilridiki pəhtək» dənə hənəgdə oқulsun dəp, Dawut yazəjan «Mihtam» kūyi (Filistiyələr Gat xəhridə uni əsirgə aloyanda yeziləjan): — I Huda, mənə xəpək kərsətkəysən, Qünki insannlarning nəsi yoojinəp mənə koqiləməktə; Kūn boyi ular mən bilən jəng kiliq mənə basməktə; **2** Mən kəzligən rəkiblimning nəsi yoojinəp kūn boyi mənə koqiləməktə; Mənə həywe kiliq jəng kילוquqlar intayin kəptur! **3** Mən korkqən kūnəmdə, Mən Sənə tayinimən. **4** Mən səz-kəlamini uluə dəp mədhəyələydidəjan Hudaəyə, Hudaəyələ tayinimən; Mən korkməymən; Nəhəyiti bir ət igisi mənə nemə kiləlisun? **5** Ular kūn boyi səzlimni burmiləydu, Ularning barlik oyi mənə ziyənkəxlik kilixtur; **6** Ular toluq adəmni kəstəlixip, yoxurunid; Peyməgə qūxup, jenimni elixni kütidu. **7** [Gunah] bilən gunəhni yepip qəqsə boləmdu? Oյəzəp bilən əllərnə yərgə uroyəysən, i Huda! **8** Mening sərsənliklimni əzūng sənəp kəlgən; Kəzədin əkqən yaxlimni tulumungəyə topla səkliəyoysən; Bular dəptiringdə pütüklük əməsmu? **9** Xuning bilən mən Sənə nida kילוqən künde, Dūxmənlim qekinidu; Mən xuni bildimki — Huda mən tərəptidur! **10** Hudani — Uning səz-kəlamini uluəyələmə! Pərwərdigərnə — Uning səz-kəlamini uluəyələmə! **11** Hudənilə tayanqim kildim — Mən korkməymən, nəhəyiti xə bir insan mənə nemə kiləlisun? **12** Sənə kילוqən wədiliriməgə wəpə kiliwən, i Huda; Sənə təxəkkür kurbənləklirini sunimən. **13** Qünki Sən jenimni əlūmdin kūtuldurəjənsən; Sən putlimni putlixixtin səklimənsən? Xuning bilən mən Hudaning huzuridə, tiriklər turidəjan yoruklukta mənənimən.

57 Nəo'miqilərnin bəxioğa tapxurulup, «Həkək kiliwəyoysən» dənə hənəgdə oқulsun dəp, Dawut yazəjan «Mihtam» kūyi, (u Saul padixəhtin qeqip, əngkürdə yoxurunuwaləjan qəoյdə yeziləjan): — I Huda, mənə xəpək kərsətkəysən, Mənə xəpək kərsətkəysən, Qünki jenim Sənə panəhim kildi. Muxu baləy'əpət oյəp kətkūqə, kənatlirinq sayisidə panəh tapimən. **2** Hudaəyə, yəni Həmmidin Aliy

Bolojuqioqa, Өzüm üqün hëmminni orunlaydioyan Tëngrigë nida këlilmän; **3** U ärxtin yardëm äwätip meni kütqüzidu; Manga qarap näpsi yoojınap, meni qooşlawatqanlarnı U rəswa kılıdu; (Selah) Huda Öz mehır-xəpkiti wə həkikitini äwätidu! **4** Jenim xırlar arisida kaldi; Män näpisi yalkun kəbi bolojanlar arisida yatımän! Adəm baliliri — Ularning qixliri näyza-oklardur, Ularning tili — etkür kiliqtur! **5** I Huda, äxlärdin yukiri uluşlanojaysən, Xan-xəriping yər yüzini kaplıojay! **6** Ular qädämlirimgë tor kurdı; Jenim egilip kätti; Ular mening yolumoqa orak koliojanidi, Lekin özliri iqigë qüxüp kätti. **7** İradəm qing, i Huda, iradəm qing; Män mädhiyə nahxilarnı eytip, Bərhək Seni küyläymän! **8** Oyojan, i rohim! I nəojmäsazlırim, oyojan! Män səhər quyaxinimu oyojıtımän! **9** Män hälk-millätlar arisida seni uluşlaymän, i Rab; Əllar arisida Seni küyläymän! **10** Qünki özgərmäs muhəbbiting ärxlərgə yatküüdük uluşdur; Həkikiting bulutlaroqa taqaxtı. **11** I Huda, ärxlärdin yukiri uluşlanojaysən, Xan-xəriping yər yüzini kaplıojay!

58 Nəojmiqilərnin bexioqa tapxurulup, «Hälak kilmiojaysən» degän ahangda oqulsun döp, Dawut yazojan «Mihtam» küyi: — I kudrat igiliri, silər həkikətän adalətni sözləwatamsilər? I insan baliliri, adil həküm qikirsilər? **2** Yak, silər kenglünglərdə yamanlık təyyarlaysilər; Yər yüzidə öz kolunglar bilən kilidiojan zoranalıqnı elqəwatisilər. **3** Rəzilərn anisining kərsikidila ezip ketidu; Ular tuşuqlupla yoldin adixip, yalojan sözləydu. **4** Ularning zəhiri yilanning zəhiridur; Ular öz kulikini pütük kilojan gas kobra yilandak, **5** Mayli yilañqılar xunqə qiraylık sehirlisimu, U nəy awazioqa kət'iy kulak salmaydu. **6** I Huda, ularning aozdik qixlirini sunduruwətkəysän! Muxu yax xırlarning tongkay qixlirini qəwiwətkəysän, i Pərwədigar! **7** Ular ekıp kətkən sulardək ötüp kətkəy; Ular oklarnı qənləp atqanda, Okliri uqsız bolup kətkəy! **8** Kululə yol mangoqanda izi yokilip kətkəndək, Ular yokap kətsun; Ayalning qixüp kətkən həmilisidək, Ular kün kərmisun! **9** Qazan yantaklarning issikini səzgüqə, (Məyli ular yumran peti, yakı ot tutaxkan bolsun) U ularni tozutiwetidu. **10** Həkkəniy adəm [Hudaning] intikamini kərgəndə huxal bolidu; Öz izlirini rəzilərnin kənidə yuyidu. **11** Xunga adəmlər: «Dərwəkə, həkkəniylar üqün in'am bardur; Dərwəkə yər yüzidə həküm yürgüzgüqi bir Huda bardur» — dəydu.

59 Nəojmiqilərnin bexioqa tapxurulup, «Hälak kilmiojaysən» degän ahangda oqulsun döp, Dawut yazojan «Mihtam» küyi; (bu [küy] Saul padixah Dawutning öyini kəzləxkə paylaqlıqlarnı äwätip, uni öltürüwətməkqi bolojan qaoqda yeziojan): — I Hudayim, düxmənlimrimning qanggilidin kütquzojaysən; Manga qarxi turojanlardin meni egizdə aman saklıojaysən. **2** Meni yamanlık kilojuqlar qanggilidin kütquzuwəlojaysən, Qanhor adəmlərdin meni kütquzojaysən. **3** Qünki mana, ular jenimni elix üqün paylimakta, Zoranlanlar manga qarxi top boluxup kəstləxməktə; Bu [kilojini] mändə bolojan birər asiylük üqün əmas, Yakı gunahım üqün əmas, i Pərwədigar; **4** Məndə heq səwənlik bolmisimu, ular yügürüp manga qarxi səp salidu; Mening yardimimgə kelixkə oyojan, [Həlimni] nəziringgə alojaysən. **5** I Pərwədigar, samawiy koxunlarning Sərdari bolojan Huda, İsrailning Hudasi, Barlık əl-yurtlarnı sotlap-jazalaxkə ornungdin turojaysən; Kəstləxni niyət kilojuqlarning heqkaysioqa rəhim kilmiojaysən. (Selah) **6** Ular keqisi kaytip kelip, oqaljir ittək oqaz-oqaz kilip, Xəhərnı aylinip laojaylap yürməktə. **7** Qara, ularning aozdın ekiwatqan xəlgəylirini!

Ləwlıridin kiliqlar qikiptur; Ular: «Kim angliyalaydu?» — dəydu. **8** Lekin Sən Pərwədigar ularni məshirə kilisən; Barlık əllərnı mazək kilisən! **9** I mening küqüm Bolojuqi! Mən Sanga təlmürüp qarap yürimən; Qünki Huda mening yukiri panahgahımdur. **10** Manga özgərməs muhəbbitini kərsətküqi Huda mening aldimda mandu; Huda manga düxmənlarning məojlubiyitini kərsitidu. **11** Birak, [i Huda], bularnı kətl kilmay turojaj; Bolmisa mening həlkim Seni untuydu. Öz küqüng bilən ularni sərsən kilojaysən, Ularning bexini eojirlaxturojaysən; I Rəb, bizning kəlkinimiz! **12** Ularning aozzining buzukluğu tüpəylidin, Ləwlıridin səzliri tüpəylidin, Ularđın qikiwatqan qaraxlar həm aldamqiliqlar tüpəylidin, Ular öz təkabburluğu iqidə tuzakka qüxkəy! **13** Ojəzipping bilən bu ixlaroqa hatimə bərgəysən, Hatimə bərgəysən! Xuning bilən ular yok bolidu; Xuning bilən yər yüzining qət-qətlirigiqə Hudaning həkikətən Yaxupka həkümdarlık kilidiojanlıki ayan bolojay! (Selah) **14** Dərwəkə, ular həzəriqə keqisi kaytip kelip, oqaljir ittək oqaz-oqaz kilip, Xəhərnı aylinip laojaylap yüridu. **15** İtlərdək ular ozuk izdəp hər yərdə kətraydu; Kərnı toymioquqə huwlap yürməktə; **16** Lekin mən bolsam kudritingni küyləymən, Bərhək, səhərlərdə özgərməs muhəbbitingni nahxa kilip yarıgıtımən; Qünki Sən mən üqün yukiri korojan, Eojir künlirimdə panahgah bolup kəlgənsən. **17** I mening küqüm Bolojuqi, Sanga küylərnı eytimən; Qünki Huda mening yukiri korojinimdur, Manga özgərməs muhəbbət kərsətküqi Hudayimdur.

60 Nəojmiqilərnin bexioqa tapxurulup, «Guwahlik nilupəri» degän ahangda oqulsun döp, Dawut yazojan «Mihtam» küyi: — (Dawut Aram-Naharim wə Aram-Zobahdikı Suriyalıklar bilən jəng kilojanda, [uning sərdari bolojan] Yoab jənggə kayta berip, «Xor wadisi»da Edomdikilərdin on ikki ming əskərnı kilijlojan qaoqda yeziojan) I Huda, Sən bizni qətkə kəkting; Bizni parə-parə kiliwətting, Sən bizdin rənjiding; Əmdi bizni yəningoqa kayturojın! **2** Sən zeminni təwritip yeriwətkənding; Əmdi uning besüklirini sakaytkəysən; Qünki u dəldəngxip kətti! **3** Sən Öz həlkinggə külpət-harlıqlarnı kərgüzdüng; Sən bizgə alağzadilikning xarabini iqukdüng. **4** Sən Əzüngdin əyminiđiojanlaroqa tuş tikləp bərgənsən; U həkikətəni ayan kilixkə kətürüldin. (Selah) **5** Öz səyğənlirning nijatlık tēpexi üqün, Ong kolung bilən kütquzojaysən, [Duayimni] ijabət kilojaysən. **6** Huda Öz pak-mukəddəslikidə xundak degən: — «Mən təntənə kiliמן, Mən Xəkəm diyarini belüp berimən, Sukkot wadisini [təksim kilixkə] elqəymən. **7** Gilead Manga mənsuptur, Manasəhmu Manga mənsuptur; Əfrain bolsa beximdikı dubuloqəmdur, Yəhuda Mening əmr-pərman qikərojuqımdur; **8** Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edomoqa qorukumni taxlaymən; Filistiya, Mening səwəbimdin təntənə kilinglar!» **9** Kim Meni bu mustəhkəm xəhərgə baxlap kirəlisun? Kim Meni Edomoqa elip barəlisun? **10** I Huda, Sən bizni rastnila qətkə kəktingmu? Koxunlimiz bilən billə jənggə qikmənsən? **11** Bizni zulumlardin kutuluxkə yardəmləxkəysən, Qünki insanning yardimi bikardur! **12** Huda arkilik biz qokum baturluk kərsitimiz; Bizgə zulum kilojuqlarnı qayligüqi dəl U Əzidur!

61 Nəojmiqilərnin bexioqa tapxurulup, tarlık sazlar bilən oqulsun döp Dawut yazojan küy: — I Huda, pəryadimni angliojaysən; Duayimoqa kulak salojaysən! **2** Yərnin qət-qətliridə turup, Yüririkim zəiplixip kətkəndə, Mən Sanga murajiat kilimən: — Sən meni özimdin yukiri Koram Taxka yetəkləysən! **3** Qünki Sən manga panahgah, Düximnim aldimda mustəhkəm

munar bolup kalgansən. **4** Mən qediringni mænggülik turaloqum kilimən; Kanatling sayisida panah tapimən. (Selah) **5** Qünki Sən, i Huda, kəsəmlirimni angilding; Özüngdin əyminidjoqlarğa təwə mirasni mangimu bərdingsən. **6** Padixahning künlirigə kün köxup uzartisən; Uning yilliri dəwrdin-dəwrgiqə bolidu. **7** U Hudaning aldida mænggü həküm süridu; Uni aman saklaxka muhəbbət wə həkikətəni bekitip təminligəysən; **8** Xuning bilən aldingda iqkən kəsəmlirimegə hər küni əməl kilimən; Mən namingni mænggü küyləymən!

62 Nəomiqilərnin bexi Yədutunoğa tapxuruloğan, Dawut yazoğan küy: — Jenim Hudağıla qarap süküttə kütidu; Mening niyatlikim uningdindur. **2** Pəkət Ula mening koram texim wə mening niyatlikim, Mening yukiri korəjnimdur; Mən unqilik təwrinip kətməymən. **3** Silər qağanəyiqə u ajiz bir insanəğa hujum kilisiler? Həmminglar qingəyiyip qaloğan tamni, İroqanglap qaloğan qaxani oqulatqandak, uni oqulatmaqisiler? **4** Uni xəhrət-həywididin qüxürtüwetixitin baxka, ularning heq məslihəti yoktur; Yaloğanqiliklərdin hursən ular; Aozida bəht tiligini bilən, Ular iqidə lənət oquydu. (Selah) **5** Jenim, Hudağıla qarap süküttə kütin; Qünki mening ümidim Uningdindur. **6** Pəkət U mening koram texim həm mening niyatlikim, Mening yukiri korəjnimdur; Mən təwrinip kətməymən. **7** Niyatlikim həm xan-xəhritim Hudağa baolıqtur; Mening küqüm boləğan koram tax, mening panahgahim Hudadidur. **8** I halayik, Uningəğa hərdəim tayininlar! Uning aldida iq-baqringlarni təkünglar; Huda bizning panahgahimizdur! (Selah) **9** Addiy bəndilər pəkət bir tinik, Esilzadilərmu bir aldam söz halas; Tarazəğa selinsa ularning qılqə salmıki yok, Bir tiniktinmu yeniktur. **10** Zomigərlikkə tayanmanglar; Bulangqiliktin ham hiyal qilmanglar, Baylıqlar awusimu, bularəğa qenglänglarni koymanglar; **11** Huda bir kətim eytkənk, Mundak deginini ikki kətim anglidimki: — «Küq-kudrət Hudağa mənsuptur». **12** Həm i Rəb, Səngə əzgərməs muhəbbətmu mənsuptur; Qünki Sən hər bir kixigə əz əmiligə yarixə kayturisən.

63 Dawut yazoğan küy (u Yəhudadiki qəl-bayawanda boləğan qaəda yeziqən): — I Huda, Sən mening ilahimdursən, Təxnalik bilən Sən izdidim! Mən qurojaq, qəngqak, susiz zeminda turəp, Jenim Səngə intizar, ətlirim təlmürüp intilarki — **2** Mukəddəs jayingda Səngə kəz tikip qarəjnimdək, Mən yənə zor kudriting wə uluqlukungni kərsəm! **3** Əzgərməs muhəbbiting həyatinnu əzizdur; Ləwlim Seni mədhijiləydu; **4** Xu səwəbtin tirik bolsamla, Səngə təxəkkür-mədhijə oquymən, Sening namingda kollirimi kətürimən. **5** Jenim nazunemətlərdin həm maylik gəxlərdin kənaətləngəndək kənaətləndi; Aozim eqilip hux ləwlim Səngə mədhijilərnin yangritidur; **6** Ornumda yetip Seni əsliginimda, Tün keqilərdə Seni seəjnin oylinimən. **7** Qünki Sən mənə yərdəmdə bolup kalgənsən; Səngə kaniting sayisida xad-huramliktə nahxilarni yangritimən. **8** Mening jenim Səngə qing qarplixip mangidu, Sening ong qolung meni yəliməktə. **9** Birək jenimni yokitixkə izdəwatqanlar yər təktilirigə qüxüp ketidu. **10** Ularning kəni qiliq tijaqda təkülidu, Ular qilbələrğə yəm bolidu. **11** Ləkin padixah Hudadin xadlinidu; Uning nami bilən kəsəm qiloğanlarning həmmisi rəhlinip xadlinidu; Qünki yaloğan səzligüqilərnin zuwani tuwaqlinidu.

64 Nəomiqilərnin bexiəğa tapxuruluq okulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — I Huda, ahlırimni kətürgəndə, meni angliəyəsən! Həyatinnu duxmənnin wəxhlikidin kuədiəyəsən! **2** Qara niyətlərnin yoxurun suyikəstliridin,

Yamanlık əyligüqi qəoğa-quzoqlaridin aman qiloəyəsən. **3** Ular tillirini qiliqtək ətkür bilidi; Mukəmməl adəmi yoxurun jaydin etix üqün, Ular oqini bətligəndək zəhərlik seəzini təyyarlıdi. Ular qilqə əymənməy tuyuksiz ok qikiridu. **5** Ular bətniyəttə bir-birini riəqətləndürüp, Yoxurun tuzak quruxni məslihətləyix, «Bizni kim kəreləytti?» — deyixməktə. **6** Ular kəbihləkkə intilip: — «Biz izdinip, ətrəplik yər tədbir tepip qiktuk!» — dəydu; İnsanning iq-baqrı wə kəlbı dəwəqə qongkur wə [bilip bolmas] bir nərsidur! **7** Ləkin Huda ularəğa oq atidu; Ular tuyuksiz zəhimlinidu. **8** Ular əz tili bilən putlidu; Ular ni kərgənlərnin həmmisi ezini neri tartidu. **9** Həmmə adəmi korqunq basidu; Ular Hudaning ilxirini bayan qilidu, Bərhək, ular uning qiloğanlirini oylinip sawak alidu. **10** Həkkəniylar Pərwərdigarda huxal bolup, Uningəğa tayinidu; Kəngli durus adəmlər rəhlinip xadlinidu.

65 Nəomiqilərnin bexiəğa tapxuruluq okulsun dəp, Dawut yazoğan küy-nahxa: — Zionda, mədhijə süküt iqidə Seni kütidu, i Huda; Səngə qiloğan wədə əmələgə axurulidu. **2** I, dua Angliəyiqi, Sening aldingəğa bərlək ət igiliri kelidu. **3** Gunahlık iqlar, asiylıqlirimiz, [Kəlkün baskəndək] məndin oqalip kelidu; Ləkin Sən ularni yepir kəqürüm kilisən; **4** Sən tallap Əzünggə yəkinlaxturoğan kixi nemidəgən bəhtlik! U hoqlirigda məkənlidux; Bizlər Sening məkəninging, yəni mukəddəs ibadəthanəngning bərikitidin kənaət tapimiz; **5** Sən həkkəniyliqni namayan qilidjoğan kəramət wə dəlxət iqlar bilən bizgə jawab, I niyatlikimiz boləğan Huda, Pütkül yər-dengizlarning qət-qətliridkilərgiqə tayanqi Boləqu! **6** Beling kudrət bilən baqlənoğan bolup, Küqünq bilən taqlarni bərpə qiloənsən; **7** Dengizlarning ərkəxligən xawqunlirini, Dolqunlarning xawqunlirini, Həmdə əllərnin qıqanlirini tinjıtuqisən! **8** Jəhənnin qət-qətliridə turuwatqanlar kəramətlirigdin korqıdu; Sən künqıxıxtikilərnı, künpəxtikilərnı xadlandurisən; **9** Yər yüzining [qəmini yər] yoqlap kelip, uni suəjrisən, Uni tolimu munbətəlxəturisən. Hudaning dəryə-erikliri suəğa toləndur; Xundak qilip sularni təyyarlap, Kixilərnı axlık bilən təminləysən. **10** Teriloq etizlarning qənaklirini suəğa qandurisən, Qirilirni taraxləysən, Tuprakni mol yeəqlar bilən yuxxitisən; Uningda üngənlərnı bərikətləysən. **11** Sən nemətlirigini yilning hoşuloğa təj qilip köxup berisən; Kədəmlirigdin bayaxatlık həryənoğa tamidu; **12** Daladiki yaylaqlarəjimu tamidu; Taəq-dawanlar xat-horamliqni ezlirigə bəlwəəq qilidu; **13** Kəkləmlər koy padiliri bilən kiyingən, Jiloqlar maysilarəğa qəplinidu; Ular huxalıq bilən təntənə qilidu, Bərhək, ular nahxilarni yangritidux!

66 Nəomiqilərnin bexiəğa tapxuruluq, tarlık sazlar bilən okulsun dəp, küy-nahxa: — Pütkül jəhən, huxalıq bilən Hudağa təntənə qilinglar! **2** Uning namining uluqlukini nahxa qilip jakarlanglar, Uning mədhijilirini xərpəlik qilinglar! **3** Hudağa: «Sening qiloğanlirine nəkədər korqunqluktur! Kudriting zər boləəq, Duxmənlirig aldingda zəiplixip təslim bolidu; **4** Bərlək yər yüzidikilər Səngə səjda qilip, Seni küyləp, nahxa eytidux; Ular namingni küyləp nahxa qilip eytidu» — dənglar! (Selah) **5** Kelinglar, Hudaning qiloğanlirini kəringlar; İnsan baliliri aldida qiloğan kəramətliri korqunqluktur. **6** U dengizni kurukluqkə aylandurdi; [Əjdədlirimiz] dəryadinnu piyədə ətti; Biz u yərdə uningdin hursən bolduq. **7** U kudriti bilən mænggü həküm süridu; Uning kəzliri əllərnı kəzətip turidu; Asiylıq qiloquqilar məəjurlanmısın! (Selah) **8** I qowmlar, Hudaəyimizə təxəkkür-mədhijə eytinglar; Uningəğa boləğan mədhijə-həmdusanalarnı yangritinglar! **9** U jenimizni həyatlik

iqigə tikkən, Putlirimizni teyilduruxlaroşa yol qoymaydu. **10** Qünki Sən, i Huda, bizni siniding; Kümüxnı otta tawliqandək bizni tawlidıng. **11** Sən bizni toroşa qüxürdung; Belimizgə eoşır yükni yükliding. **12** Həklərni beximizəşa mindürdüng; Biz ot wə kəlküni besip ətük; Sən ahir bizni kəngriqlikkə qıqardıng. **13** Mən köydürmə qurbanlıqlarıni elip eüyüggə kirəy; Sanga kıləjan kəşəmlirimgə əməl kılımən; **14** Bərħək, beximoşa kün qüxkəndə ləwlırim qıqaroşan, Eoşizim eytқан wədilirimni əməlgə axurimən. **15** Mən Sanga bordək mallarıni köydürmə qurbanlık kılıp sunimən, Koşqarlarınıng yeoşini hux puritip köydürimən; Əküüz wə əqkılərni əkilip sunimən. (Selah) **16** Hudadın əymıngüqi həmminglar, kelinglar, kulək selinglar! Uning mən üqün kıləjan karamətlerini bayan kılımən; **17** Aozim eqip uningəşa pəryad kətürdü, Uning uluqluqını jakarlıəjan mədhıyılər tilimda boldi. **18** Kənglüməda gunahni kəzləp yürgən bəlsəm, Rəb [duayimni] anglimioşan bolatti. **19** Bırək Huda angldi; U duayimoşa kulək saldi. **20** Hudaəşa təxəkkür-mədhıya yaəşdurulsun! U mening duayimni yandırımıdi, Həm mənədin özgerməs muhəbbitinı elip kətmədi!

67 Nəoşmiqılərning bexioşa tapxuruluq, tarlık sazlar bilən qelinsun, dəp yeziləjan küy-nahxa: — Huda bizgə məhir-xəpək kərsitip, bizni bərikətləp, Əz jamalining nurini üstimizgə qaşqay! (Selah) **2** Xundək kıləjana yolung pütkül jaşanda, Qatuldurux-nıjatlıkıng bərlik əllər arisida ayan bolıdu. **3** Bərlik kəwmlar Seni mədhıyılıgəy, i Huda; Bərlik kəwmlar Seni mədhıyılıgəy! **4** Jimi kəwmlar huxallık bilən təntənə kılıp küyligəy, Qünki Sən hək-millətərgə adillik bilən həküm qıqırısən, Yər yüzidiki taipılərni, Sən yetəkləysən; (Selah) **5** Bərlik kəwmlar Seni mədhıyılıgəy, i Huda; Bərlik kəwmlar Seni mədhıyılıgəy! **6** Wə yər-zemin kəklirini ündürıdu; Huda, bizning Hudaşimiz, bizni bərikətləydu; **7** Huda bizni bərikətləydu; Xuning bilən yər yüzdikilər qət-yakıləroşəş uningədin əymınoxıdu!

68 Nəoşmiqılərning bexioşa tapxuruluq okulsun dəp, Dawut yəzoşan küy-nahxa: — Huda ərminədin turdi, düxmənlerini tiripirən kılıwetıdu! Uningəşa əqmənər Uning aldidin bədəş kəşıdu! **2** Is-tütək uquruloşandək, ularni uqurup yəkitısən, Mom otta eritilgəndək, Rəzillər Hudaning aldidə həlak bolıdu. **3** Bırək həşqaniylar huxallınıdu, Ular Huda aldidə rohlınıp, Təntənə kılıp xadlinıdu. **4** Hudaəşa küylər eytinglar, Uning namini nahxa kılıp yangritinglar; Qəl-bayawamlarəşa Mingüqigə bir yolni kətürüp yasanglar; Uning nami «Yəş»dur; Uning aldidə xadlinınglar. **5** Yetimlarəşa ata boləşuqi, Tul hotunlarınıng dəwasını sorıəşuqi, Əz mükəddəs məkanıda turəşan Hudadır. **6** Huda şerıblarıni əy-oşaklık kılıdu; U məşbuslarıni awatlıkka qıqırıdu; Ləkin asiylarıni kəşojırək yərdə kəldurıdu. **7** I Huda, Əz həşkınıng aldidə mangoşınıngda, Qəl-bayawandın eütəş səpər kıləşınıngda, (Selah) **8** Hudaning huzurı aldidə, Yəni Israilning Hudaşınıng huzurı aldidə, Yər-jaşan təwrınıp, Asmanlarmu yeoşın yaəşdurdi; Awu Sinay teoşımı təwrınıp kətti. **9** Sən, i Huda, əz mirasıng [boləşan zemin-həlk] üstigə hasiyətlik bir yəmoşur yaəşdurdüng; Ular həşızlanəşanda ularni küqləndürdüng. **10** Sening bəşşan padang u yərgə məkanlaxtı; Məhrıbanlıkıng bilən məmınlər üqün təyyarlık kılıding, i Huda! **11** Rəb əmr kıldı; Uni jakarlıəşuqi kız-ayallar nemiđegan zər bir qəşundı! **12** «Padıxahlar həş qəşunlırı bədəş kəşıxtı, bədəş kəşıxtı!» — [deyixtı]; Əydə olturoşan kız-ayallar bolsa oljılardıni bəşıxwalıdu; **13** Silər kəy bəşşanda padılar arisida yatқан bəşşanglarmu, Zemınınglar əmədi kənatlırıəşa kümüş səpkən, Pəylırı parkırək altun bilən bəşəlgən pahtəktək

bolıdu; **14** Həşmıgə Qadıir Huda padıxahlarıni zemında tiripirən kılıwetkənda, Yər Zalmon teoşıdiki kərdək akırıp kətti. **15** Bəşşan teoşı qüdrətlik bir taəş, Bəşşan teoşı egiz qəşkılırı kəp bir taəşdur; **16** Əy egiz qəşkılık taəşlar, Nəmə üqün Huda Əz məkanı kılıxni həlioşan taəşka həşət bilən kəşaysılər? Dərwəkə, Pərwərdıgar xu taəşda məşşü turıdu! **17** Hudaning jəng hərılırıni tükən-tükən, Milyon-milyondur; Rəb ular arisida turıdu; Sinay teoşıdiki mükəddəs jayda turıdu. **18** Sən yukırıəşa kətürüldüng, İnsanlarıni tutқан kıləşuqlarıni Əzüng əşır elip kəşting; Yəş Huda ularning arisida turuxı üqün, Həşta əşıylık kıləşanlar [arisida turuxı] üqünüm; Sən insan arisida turup iltıpatlarıni kəşul kılıding. **19** Rəb mədhıyılənsun; Qünki U hər künü yuklirimizni kətürməktə; Yəni nıjatlıkımız boləşan Təngri! (Selah) **20** Bizning Təngrimiz bırdınbır nıjatkar Təngrıdur; Rəşgə, yəni Pərwərdıgarəşıla, əlümgə bəşşık ıxlar təwədu. **21** Bərħək, Huda Əz düxmənlarınıng bexını yarıdu, Əz gunahlırıda dawamlık ketıwerıdíoşanlarınıng qəşlık kallısını U qəşıdu. **22** Rəb mundaş dedi: «[Əz həşkımni] Bəşşan diyarındınmu, Dəngızlarınıng qəşşur jaylırındınmu kəşıturup kəlimən; **23** Xundək kılıp [sən həşkım]ning putı kəşəş, Yəni düxmənlarınıng kəşıəşə mılınıdu, İtlırlıngning tılı bunıngdınmu nəşıwınısi [yalaydu]. **24** Ular Sening mangoşanlırıngni kərdi, i Huda; Yəni mening İlahım, mening Padıxahınıng mükəddəs jayıəşa kırıp mangoşanlırıngni kərdi; **25** Aldıngda munajətqılər, kəşıngdə qəşəşuqlar məşşıdi, Otturısida dəşşı kızlar bər ıdi: **26** «Jamaətərdə Huda Rəşgə təxəkkür-mədhıya eytinglar, — I Israil bulaklırındın qışşanlar!» — deyixtı. **27** U yərdə ularning bəşşaxlamızi boləşan kıkıq Bınyamin kəşılısi məşşıdi; Yəşəşda əmərlırı, zər bər top adəmlər, Zəbulunning əmərlırı, Naftalınıng əmərlırimu bər. **28** Sening Hudaşıng kəşşüğüni buyrup bəşıkən; Əzüng biz üqün kıləşınıngni mətəşşəkəşıgəşən, i Huda! **29** Yerusalemđiki mükəddəs ıbadəşhanang wəşşıdin, Padıxahlar Sanga atəş həşıyələrıni elip kəşıdu; **30** Ah, həşıkı kəşıxluqtıki [yırıtquş] janıwarıni, Küqlüklərning topını, Taipılərdiki torpaqlarınımu əşıblıgəşən; Andin ularning hər bırı kümüş təşşıglərni əkilip Sanga təz püküxıdu; Uruxhumar həşklərni tiripirən kılıwetkəşən! **31** Mətiwər əşqılər Misırdın kəşıdu, Efiopiya bolsa Hudaəşa kəşı kəşılırıni təşşın kətürıdu. **32** I yər yüzidiki ə-yurtlar, Hudanı nahxa bilən mədhıyıləşlar; Rəşni mədhıyıləş küylərni eytinglar! (Selah) **33** Asmanlarınıng üstigə, Qəşımdın bər boləşan asmanlarınıng üstigə Mingüqi toşuruluş küy eytinglar! Mana, U awazını anglıtıdu, Uning awazı küqlüktür! **34** Hudanı küqlük dəş bilip jakarlanglar, Uning həşıwısi Israil üstıde, Uning küqi bulutlarda turıdu; **35** I Huda, mükəddəs jaylırıngdın sürlük kəşınısən! Israilning bırdınbır Təngrısi! Həşşəş küq-küdrət bəşşıgı bolsa, Udur! Hudaəşa təxəkkür-mədhıya okulsun!

69 Nəoşmiqılərning bexioşa tapxuruluq, «Nilupərlər» değən ahangda okulsun dəp, Dawut yəzoşan küy: — Məni kütqəşəşən, i Huda! Sular jənimdın eтті; **2** Turəşudək jay yok qəşşur patkəşıkıkkə qəşıp kəşıttim; Suning qəşşur yerigə qüxüp kəşıttim, Kəlkün məni şəşək kıldı. **3** Pəryadlırımdın həşımdın kəşıttim; Gallırıng kırup kəşıttim; Hudaşımoşa təlmürtüp, kəşımdın kəşı dəş kəşımdın; **4** Səwəşız mənəş eq boləşanlar qəşırlımdınmu kəşıttim; Məni yəşatmakəşı boləşanlar, Kara qəşılap mən bilən düxmənlıxıdíoşanlar küqlüktür; Xu qəşıde eziüm bulımoşan nəşınıni kəşıturımən. **5** I Huda, mening nədanlıkım ezişşəş ayan; Mening kəşıhlıklırıng Səşşın yəşurun əməşıtur. **6** Mening səwəşımdın, i Rəb, samawıy kəşıxunlarınıng Səşşarı boləşan Pərwərdıgar, Əzüşşəş umıd bəşılap kütkənlər yərgə kəşı kəşımoşay; I Israilning Hudası, Əzüşşıng izdıgüqlər

mening sawəbimdin xərməndə bolmiojay; 7 Qünki Seni dəp mən rəswəqilikkə uqridim; Xərməndilik yüzümgə qaplandi. 8 Mən ez kərin daxlirimə yə, Anamning baliliriə yəka yurtluk boldum. 9 Qünki meni [mukəddəs] əyünggə boləjan otluk muhəbbət qulojuwaləjanidi; Sanga həkərt kəlojanlarning həkərtlirimə mening üstümgə qüxti; 10 Mən yuqlidim, jenim roza tutti, Bumu mənə əyib dəp karaldi. 11 Mən bəzni kiyimim kəlip kiysəm, Xuning bilən ularning səz-qəqikigə qaldim. 12 Xəhər kəwukidə olturojanlarning tənə gepigə qaldim, Məyhərlarning nahxisining temisi boldum. 13 Biraq mən xəpkingimni kərsətkən waqtingdə duayimni sanga nixanlidim, i Pərwərdigar; i Huda, əzgermə muhəbbitingning zorlukidin, Nijatlik ixənqidə mənə jawab bərgəysən; 14 Meni patkəkliktin kutkuzuwəloyəsən, Meni qəktürmigəysən; Manga əqmən boləjanlardin, Suning qongkur yeridin kutludurojəysən; 15 Kəlkün suliriə mənə ojar kəldirmiojəysən; Dengiz təglirigimni meni yutkuzmiojəysən; [Tegil] yok hangning meni həp etip əozini yumuwelioxə yol kəymiojəysən! 16 Duayimni ijəbət kəlojəysən, i Pərwərdigar, Qünki əzgermə muhəbbiting yaxxidur; Mol rəhimdillikig bilən mənə yuzləngəysən; 17 Jamilingni kulungdin yoxurmiojəysən; Qünki bəximə kün qüxti; Tezdin mənə jawab bərgəysən. 18 Jenimə yəkinləxəysən, Uningə həmjəmət-kutkuzojuq boləjəysən; Düxmənlim aldida meni hərlükkə qikərojəysən; 19 Əzüm mening raswəlikə həm hərmətsizlikə kəlojinimni, Qəndə həkərtlənginimni bilisən; Rəkilbirimning həmmisi Əzünggə ayandur. 20 Həkərt kəlbimni parə kildi; Mən kəyojuə qəməp kəttim; Azəjnə həsədxlikə təlmürəng bəlsəmmu, yok boldi; Təsəlli bərgüqilərimni izdidim, ləkin birsinimni uqritəlmidim. 21 Bərhək, ular ozukuməyə ət süyi, Ussuzlukuməyə sirkini bərdi. 22 Ularning dastihini əzligigə kəltək, Ularning həlawiti kəpkan boləjəy. 23 Kəzliri torlixip kərməyiojan bolup kətkəy; Bəl-putlirini titrəkə saləjəysən; 24 Kəhriəngni ularning üstigə qüxürgəysən, Əzəzipingning otli ri ularəyə tutəxkəy; 25 Ularning makani harəbə boləjəy, Qədirliri qəldərəp kəlojəy; 26 Qünki ular Sən urojanəyə təhimu ziyənkəxlik kəlməktə; Sən zəhimləndürənglərimə əzəbiojəyə gəp bilən əzəb kəoxməktə. 27 Ularning gunəhəyə gunəh kəoxkəysən, Həkəkəniylikingning nəsəwisigə ularni erixtürmigəysən. 28 Ular həyatlik dəptiridin əqürüləy; Həkəkəniylarning kətariojə pütülmigəy. 29 Biraq mən bəlsəm bir əziləng dərdmən; Nijatlikig, i Huda, meni yukiriəyə kəttürüp kutkuzəjəy; 30 Mən munəjat oqup Hudaning namini mədhijiləymən; Təxəkkürlər bilən uni uluəjəlmən; 31 Bu bolsa Pərwərdigarni hursən kəlix üqün, Əküz təkdəim kəlojəndin əwəldur; Münggüz-tuyəkliri sək torpək bərgəndinmu artuqter. 32 Yəwax məmənilər buni kərip huxal bolidu; Hudani izdigənlər — Kəlbənglər yəngilidü. 33 Qünki Pərwərdigar yəksullarning iltijəsini əngləydu, Əzigə təwə əsir kəlinəjanlarni u kəmsitməydu; 34 Asmən-zəmin Uni mədhijilisun! Dengiz-okəyanlar həm ular də yürgüqə barlik jəniwarlar Uni mədhijiligəy! 35 Qünki Huda Zionni kutkuzidü; Yəhudəning xəhərlirini kəyta bina kəlidü; Ular əxu yərdə olturəkləxip, igilik tikləydu. 36 Uning kullirining nəsilliri uningəyə mirəs bolidu, Uning namini səyğənlər u yərlərdə məkənlidü.

70 Nəoqmiqulərləning bəxiojə tapxuruluq, «əslitix üqün» oqulsun dəp, Dawut yəzojan küy: — Pərwərdigar, meni kutkuzuxkə aldiriəjəysən! Pərwərdigar, tez kəlip mənə yərdəm kəlojəysən! 2 Mening jenimni izdəwətkənlər yərgə kəritilip rəswə kəlinisun; Mening ziyənimdin hursən boləjanlar kəynigə yənduruluq xərməndə boləjəy. 3 Meni: — «Wəh! Wəh!» dəp məshirə kəlojanlar əz xərməndilikidin kəynigə yənojəy! 4 Biraq

Seni izdigüqilərləning həmmisi Səndə xədlinip huxal boləjəy! Nijatlikingni səyğənlər həmixə: «Huda uluəjəlsun» dəyixkəy. 5 Biraq mən əziləngmən, həm yəksulmən; Yəniməyə təzdin kəl, i Huda! Sən mening yərdəmqim, mening əzəd kəlojuqim; i Pərwərdigar, kəqikməy kəlgəysən!

71 Səndin, Pərwərdigardin panəh tapimən; Meni hərgiz yərgə kəratmiojəysən. 2 Əz həkəkəniylikingdə meni kutludurojəysən; Manga kulək saləjəysən, Mən kutkuzəjəysən! 3 Manga əzüm daim panəhlinidurojan turaləju qorəm təx boləjəysən; Sən meni kutkuzuxkə buyruk qüxürgəysən; Qünki Sən əgiz təxim, kərojinimdursən. 4 Hudəyim, meni razillərləning kəolidin, Həkəkəniyətsiz, rəhimsiz ədəmdin əzəd kəlojəysən; 5 Qünki Sən mening ümidimdursən, i Rəb Pərwərdigar, Yəxlikimdin tartiplə mening təyanqimdursən; 6 Bəliyətəkdiki wəqittin bəxlər mənə Sanga təyinip kəldim, Əzüm meni anamning kərnidin qikərojuqisən; Mədhijəmning temisi bolsa hərdəim Sən toərukluktur. 7 Mən nurojənlərəyə qəyriy yəki kəramət sənaldim; Qünki Sən mening mətəstəhkəm panəhəgəhimdursən. 8 Aəzüm kün boyi mədhijilərim həm xənxəripinggə tolidü; 9 Əm diki kəriənimdə meni təxlimiojəysən; Məqdurum kətkinidə, məndin wəz kəqmigəysən. 10 Qünki düxmənlim mənə kərxə səzlixidü; Jenimni əlixkə kəzəlwətkənlər kəstlixip: — «11 «Huda uningdin wəz kəqti; Uni kəoqlər tutuwəlinglar, Qünki kutludurojənlər yəktur» — dəyixidü. 12 I Huda, məndin yirəkləxmiojəysən; i Hudəyim, mənə yərdəmgə təz kəlgəysən! 13 Jeniməyə küxəndə boləjanlar xərməndə bolup yəkitiləysən; Ziyəniməyə intilənglər rəswəlik həm xərməndiqilik bilən kəplənsun; 14 Biraq mən bəlsəm, izqil ümididə bolimən, Seni təhimu mədhijiləymən. 15 Həkəkəniylikig, nijatlikig əozim də kün boyi bəyan kəlinidü; Bular sən-sənəksizdur, bilginimdin kəp artuqter. 16 Mən Rəb Pərwərdigərləning büyük ixlirini kəjarliəjan həldə kəlimən; Səning həkəkəniylikingni yəd etip jəkərləymən — Pəkət Səningkinilə! 17 I Huda, Sən yəxlikimdin tartip mənə əgətip kəlgənsən; Bügümgə kədərlə Səning kəlojan kəramət ixlirəngni jəkərləp kəliwətimən. 18 Əm diki həzirlə mən kərip, ək qəqlik boləjinim də, i Huda, Mən bu dəwərgə [küqilük] bilikəngni [jəkərləjuqə], Kələr əwəladning həmmisigə kudritəngni əyan kəlojuqə, [Məni təxliwətmigəysən!]. 19 I uluəy kəramət ixlərnə kəlojan Huda, Həkəkəniylikig pələkkə təxəxti; Sanga kimmu əhxək boləlisun! 20 Sən mənə kəp həm əojir külpətlərnə kərsətkənəkənsən, Meni kəytdin yəngiləysən, yərlə təgliridin kəyturup elip qikənsən; 21 Sən mening izzət-hərmətimni təhimu yukiri kəlip, Hər təərtin mənə təsəlli bərisən. 22 Mən Seni yəwəb qəlip mədhijiləymən, Səning həkəkitəngni mədhijiləymən, i Hudəyim; Qiltar qəlip Seni küyləymən, i Sən, İsrəiləng Məkəddisilə! 23 Sanga küylər yətkinim də, ləwərlim təntənə kəlidü, Əzüm hərlükkə qikərojan jenimmu xundək rəhlinip yətidü; 24 Təlim kün boyi həkəkəniyliking toəprisidə səzləydu; Qünki mənə yəmənləy kəlməqki boləjanlar yərgə kəritilip rəswə kəlinidü.

72 Suləyman üqün: — I Huda, pədxəhəkə həkəmlirəngni tapxurojəysən; Pədxəhəning oqləyə Əz həkəkəniylikəngni bərgəysən. 2 Xundək boləjəndə u Əz həlking üqün həkəkəniylik bilən, Sanga təwə əziləng məmənilər üqün ədillik bilən həkəim qikəridü; 3 Təoqlər həlkkə tinq-əmənləy elip kəlidü, Ədirliklərimdə həkəkəniylik bilən xundək kəlidü. 4 Pədxəhə həl kərlisidiki əzilənglərgə ədil həkəmlərnə qikəridü; U namərləning balilirini kutkuzidü, Zəlimlərnə bitqit kəlidü. 5 Xundək boləjəndə kün wə əy yok bolup kətməsilə, Əwəladtin-əwəladkə həl kə Səndin

ayminidu. **6** U bolsa goya yengidin orojan otlakka yaqoan yamoqurdak, Yər suojiridojan hel-yeojinlardak quxidu. **7** Uning kunlirida haqkanilyar ronak tapidu; Ay yok boluqqa tinq-amanlik texip turidu. **8** U dengizdin-dengizlaroqqa, [Əfrat] dəryasidin yər yuzining qetlirigiqə həküm süridu. **9** Qel-bayawanda yaxawatkanlar uning aldidə bax qoyidu; Uning düxmənli ri topilarni yalaydu. **10** Tarxi xning wə arallarning padixahliri uningə hədiyələr təkdin kilidu, Xeba wə Sebaning padixahlirimu sowoqatlar sunidu. **11** Dərwəka, barlik padixahlar uning aldidə səjdə kilidu; Pütkül əllər uning hizmitidə bolidu; **12** Qünki u pəryad kətürgən yoqsullarni, Panahsiz ezilgənləri kutuluridu; **13** U yoksul-əjizlarə iqi aqiritidu, Yoksullarning jenini kutkuzidu; **14** Ularning jenini zulum-zomigərliktin hərlikkə qikiritidu, Ularning keni uning nəziridə kimmətliktur. **15** [Padixah] yaxisun! Xebaning altunliridin uningə sunulidu; Uning üqün dua tohtawsiz kilinidu; Uningə kün boyi bəht tilinidu; **16** Yər yuzidiki həsul mol bolidu, Həttə taq qoqkili ridimu xundak bolidu. [Miə-miə] qüxkən mewilər Liwandiki ormanlardak təwrinidu; Xəhərdikilər bolsa daladiki ot-yexilliktək güllinidu; **17** Uning nami mənggügə oqməydu, Uning nami kuyax yokalouq turidu; Adəmlər uning bilən əzli rīgə bəht tiləydu, Barlik əllər uni bəhtlik dəp atixidu. **18** Israilning Hudasi, Pərwədigar Hudaəqa təxəkkür-mədhiyə boləy! Karamət ixlarni Yaratkuqi yaləy Udu! **19** Uning xərəplik namioqqa mənggügə təxəkkür-mədhiyə oqulsun! Uning xan-xəhriti pütkül dunyani qarlioqay! Amin! Wə amin! **20** Yəssəning oqlı Dawutning dualiri xuning bilən tamam boldi.

73 Asaf yazojan küy: — Dərwəka Huda Israiləqa, Kəbi sap boləjanlarəqa mehribandur; **2** Ləkin ezüm bolsam, putlixip yikilip qüxüxkə tasla qaldim; Ayaqlirim teyilip kətkili kil qaldi; **3** Qünki rəzillərnin ronak tapkanlikini kərip, Həkwurlarəqa həsət kildim; **4** Qünki ular ölümidə azablar tartmaydu, Əksi qə teni məzmut wə saqlam turidu. **5** Ular insanəqa has jəpani kərməydu, Yəki həklərdə balayı apətkə uqriməydu. **6** Xunga məqrurluk marjandək ularəqa esilidu, Zorluk-zomigərlik tondək ularəqa qaplixidu. **7** Ular səmrip kətkənlilikidin kəzli ri tompiyip qikti; Ularning kəlibidiki hiyələtlər həddidin exip ketidu. **8** Baxkilarni məshirə kilip zəhərlik səzləydu; Həlini üstün kilip diwinip, dok kilidu. **9** Ular əozjini paləkkə qoyidu, Ularning tilliri yər yuzini kezip yüridu. **10** Xunga [Hudaning] həlki muxularəqa mayil bolup, Ularning degənlirini su iqnəndək ahiriəoqqa iqip: — **11** «Təngri kəndək biləyətmi?», «Həmmidin Aliy Boləuqida bilim barmu?» — dəydu. **12** Mana bular rəzillərdur; Ular bu dunyada rəhət-pərəoətəni kəridu, Bayliklarni toplaydu. **13** «Ah, həkikətən bikardin-bikar kənglümni paklanduruptiman, Gunahsiz turup kolumni artuqə yuyup kəptimən; **14** Bikarəqa kün boyi jəpa qekiptimən; Xundimu hər səhərdə [wijdanning] əyibigə uqrap kəldim!». **15** Bira k mən: — «Bundak [dəsəm], Bu dəwrdiki pərzəntlirinegə əsiylik kiləjan bolmamdimən?» — dedim. **16** Ular ni kallamdin etküəz dəsəm, Kəzüm gə xundək eo jir kəründi. **17** Təngri nining mukəddəs jayliriəqa kirgü qə xundək oylidim; Kirgəndilə [yamanlarning] əkiwitini qüxəndim. **18** Dərwəka Sən ularni teyiləq yərləgə orunlaxturisən, Ular ni yikitip parə-parə kiliwətisən. **19** Ular kəzni yumup əqkuqilə xunqə parakəndə bolidu, Dəhxtlər ularni besip yoqitidu! **20** Sən i Rəb, qüxtin oyojanəndək oyo jini p, Ornungdin turup ularning siyakini kəz gə ilməysən. **21** Yürəklirim kəy nap, Iqlirim sanjiləndək boləjan qəoqda, **22** Əzümni həqnemə bilməydiəjan bir həmakət, Aldingdə bir həywan ikənlikimni bilip yəttim. **23** Həlbuki, mən həmixə Sən bilən bilə; Sən meni ong kolumdin tutup yəlidin; **24** Əz nəsihəting bilən meni yetəkləysən, Xan-

xəripnini namayan kiləjəndin keyin, Ahirida Sən meni əzüm gə kobul kilisən. **25** Ərxətə Səndin baxkə mening kimim bar? Yər yuzidə bolsa Səndin baxkə həqkingə intizar əməsmən. **26** Ətlirim həm kəlbim zəpəlixidu, Ləkin Huda kəlbimdiki koram tax həm mənggülik nesiwəmdur! **27** Qünki mana, Səndin yira kə turəjanlar həlak bolidu; Wəpasizlik kiləjan pəhixə ayaldək Səndin wə kəqkanlərnin hərbirini yoqitəsən. **28** Bira k mən üqün, Hudaəqa yəkinlixix əwzəldur! Uning barlik kiləjan ixlirini jakarlaw üqün, Rəb Pərwədigarni tayanqim kildim.

74 Asaf yazojan «Maskil»: — I Huda, Sən nemixkə mənggügə bizni taxliwəttin? Nemixkə əzəpini tütün qikəroəndək Əz yaylikingdiki kəyilərinə qikirisən? **2** Əzüm rənə tələ azad kiləjan jəmaitingni, Yəni Əz mirasing boluxkə kədimdə ularəqa həmjəmət bolup kutkuzəjan kəbilini, Əzüm məkan kiləjan Zion teojini yadingə kəltür gəysən! **3** Kədəmlirini muxu mənggülik harabliklarəqa kəratkəysən, Duxmənələr mukəddəs jayingdə gumran kiləjan barlik nəsiləgə [kərioəysən]; **4** Rəkilərin jəmaətgəhingning otturisida hərəp kəlidu; Məjizətlər saklanəjan orunoqqa ular əz tuəjlirini tiktə. **5** Hər biri əzli rini kərsitixip, palta oynitir orman kəsküqidək, **6** Ular həzir [mukəddəs jayingdiki] nəxixləri ala koymay, palta-bolqilər bilən qekiwətti; **7** Ular mukəddəs jayingə ot ko ydi; Əz nagingdiki makanni buləy, yər bilən təng kiliwətti. **8** Ular kənglidə: «Biz bulərnin həmmisini yo kəytayli» dəp, Təngri nining zəmindiki jəmaətgəhli rining hər birini kəydürüwətti. **9** Biz gə əslətmə boləjan məjizətləri nə kərləməyimiz; Pəyo jəmbərlərmu kəlməskə kətti; Arimizdimu bu ixlərnin qəqənoq qə bolidəjanlikini bilidəjan birsə yo ktu r. **10** Qəqənoq qə, i Huda, rəkilərin Seni məshirə kilidu? Duxmən nagingni mənggügə həkarətləmdü? **11** Sən kəlungni, yəni ong kəlungni nemixkə tartiwəlisən? Kəlungni koynungdin elip, ularni yo kətkəysən! **12** Bira k Huda kədimdin padixəhim bolup kəlgən, Yər yuzining otturisida kutkuzəxlarni elip barəuqi Udu. **13** Sən dengiz süyini kütüq bilən bəldung, Sulərdiki əjdəhəlnin bəxlirini yərdin. **14** Dengizdiki lewiətnin bəxlirini qəkip, Uning gəxini ozuk kilip qəldiki yəwayiləroqqa bəlüp bərdin. **15** Yəni yerip buləkləri, erikləri akkuzdu ng, Sən tohtimay kəkiwatkan dəryaləri kəru tuwəttin. **16** Kün Səning, tünmu Səningkidur; Ay bilən kuyaxni orunlaxturdu ng. **17** Yər yuzining qəzəralirini bəlgiliding; Yaz bilən kixni — Sən xəkilləndürdü ng. **18** Xuni esingdə tutkəysən, i Pərwədigar: — Bir duxmən Seni məshirə kildi, Həmakət bir həlk nagingni həkarətlidi. **19** Pahtikingni yirtkəq həywanlarəqa tutup bərmigəysən; Eziləng məminlirining həyatini mənggü untumioəysən. **20** Əz əh dəng gə kərioəysən, Qünki zəmindiki kəranəoq bulung-puqəklər zorluk-zumbulukning turaləoliri bilən toldi. **21** Ezilgüqiləri nomus bilən yandurmioəysən; Ezilənlər, yoksullar nagingni mədhilyigəy. **22** Ornungdin turəjan, i Huda, Əz dəwayingni sərioəysən; Həmakət kixining əzümni kün boyi məshirə kiliwətkəyini esingdə tutkəysən. **23** Duxmən liringning qukanlirini untumioəysən; Səngə kərxə kəzoəloəjanlarning dəwəngliri tohtimay kəturülməktə.

75 Nəoqmiquəlnin bəxiəqa «Həlak kilimioəysən» dəgən əhəngdə oqulsun dəp tapxuruləjan, Asafning küy-nəxsi: — Səngə təxəkkür eytimiz, i Huda, təxəkkür eytimiz! Qünki naging biz gə yəkindur; Buni, kiləjan kəramətlirining ispatlap jakarlaydu. **2** [Mənik Pərwədigar]: — «Mən bəkitkən wəktini ihtiyariməqa əlojinimda, Adəltə bilən sorəq kilimən; **3** Yər həm yərnin üstidə turuwətkənlər təwrinip tursimu, Uning tüwrükli rini turəuəzoq qə Əzüm durmən» — dēdi. (Selah)

4 Mahtanoqanlaroq: — «Mahtanmanglar», Həm rəzillərgə «Müנגgüzüingni kətürmə» — dedim; 5 «Müנגgüzüingni yukiri kətürmə; Boynungni kəttik kılıp oqadiyip sözlim!» 6 Qünki kətürülüx xərkətin yaki oqarbtin əməs, Yaki jənuubtinmu kəlməydu; 7 Qünki Huda sətqidur; U birsini kətüridu, birsini qüxüridu. 8 Qünki Pərwərdigarnıng kılıb bir kədəh turidu; Uningdiki xarab kəpüklüxiwatidu; U əbjəx xarab bilən toldi; Huda unıngdin təkidu; Dərwəkə yər yüzidiki barlik rəzillər unıng duoqini koymay iqwıwıwıdu; 9 Mən bolsam, mənggügə guwahlik berimən: — Yaqupning Hudasiya küylərni eytimən. 10 «Mən rəzillərning müנגgüzülrıngıng həmmısini kesip taxlaymən; Bırək həkəyanıylarning müנגgüzülrı kətürülıdu».

76 Nəoqmıqılərning bexioqə, tarlik sazlarıda qelınsun dəp tapxuruloqan, Asafıng küy-nahıxısı: — Yəhudada Huda tonuloqandur; Uning nami Israılda uluqdur. 2 Uning panahıy jayı Salemda, Zion teoqıda Uning makani bar. 3 U yərdə U otluq okları, Kalkən, kılıq həm jəng qorallırını qeqıp taxlıdı. (Selah) 4 Özüng ow-olqa taorılrın nəkədər xəroplık, nəkədər ələsn! 5 Bəturlar bulandı; Ular uzun uykıoqa kətti; Palwanlarning heqkaysısı öz kolini kətürələmıdı. 6 Sening əyiblıxıng bilən, i Yaqupning Hudasi, jəng hərıwısı həm atlar əlüktək uhlitıldı. 7 Səndin, Səndin kərkux kerəktur; Oqəzəpləngıngıngdə kim aldingda turalısın? 8 Yər yüzidiki barlik yawax məmınlərni kətkuzux üqün, Sən Huda sorək kılıxka ornungdin turəqan waqıngda, Asmandin həkümmi qıqırıp anglatkuzdug; Yər bolsa wəhımigə qüxüp, süküt kıldı. (Selah) 10 Qünki insanlarning kəhri Sanga xəhrət kəltürıdu; Ularning kəloqan kəhri Sanga bəlwəoq bolıdu. 11 Pərwərdigar Hudayinglaroqə kəsəm kılıp, əməl kılınglar; Uning ətrapidiki yurttikilər kərkux kerək boləuqıoqə hədıyələr sunsun; 12 U əmirlərnıngmu rohını sundurıdu; U yər yüzidiki padıxəhlaroqə dəhxətıktur.

77 Nəoqmıqılərning bexi Yədutunoqa tapxuruloqan, Asaf yazoqan küy: — Awazım Hudaqə kətürıldı, mən pəryad kılımə; Awazım Hudaqə kətürıldı, U mənə kulak salıdu. 2 Bexımoqə kün qüxkəndə, mən Rəbni izdım; Keqıqə kolumni [duaqə] kətürüp, box koymıdım; Jənim təsəllini halımay rət kıldı. 3 Mən Hudanı əsləp seoqındım, ah-zər kıldım; Seoqınıp oylınıp, rohım parakəndə boldı. (Selah) 4 Sən mənıng kəzımmı yumdurmıdım; Qongkır oqəxlık ilkidə boləqanlıqımdın seziyələmıyttım. 5 Mən: «Kona zamandiki künlərni, Kədimki yılları hiyal kılımə; 6 Keqılərdə eytkən nahxamni əsləymən; Kənglımdə qongkır hiyal sürımən» — [dedim]; Rohım intilip izdiməktə idi; 7 — «Rəb mənggügə taxlıwətəmdü? U kaytıdın iltıpat kərsətməmdü? 8 Uning əzgarıms muhəbbıti əmdı mənggügə tügəp kəttımu? Uning wədısı əwladtın-əwladkıqə ınawətsiz bolamdu? 9 Təngrı mehrı-xəpkitını kərsıtıxni üntudımu? U oqəzəplınp Öz rəhımdılıkını tohtıtwıttımu?». (Selah) 10 Andın mən mundək dedım: — «Bundək desəm bolmaydu, bu [etıkadımmıng] əjızıkı əməsmü! Həmmıdın Alıy Boləuqıngıng ıng qolıngıng yıllırını, Yəni Yəhıng kıləqanlırını — yad etımən; Kədimdın buyanqı karamətlırıngni əsləymən. 12 Sening barlık ıxlıgənlırıng üstıdə seoqınıp oylınımən; Sening kıləqanlırıng üstıdə ıstıqamət kılımə; 13 İ Huda, yolung bolsa pak-muqəddəslikıdu; Hudadək uluq bir ilah barmıdu? 14 Mejızılər Yaratkuqı İlahdırsən; Əl-mıllətlər ara Sən küqüngni namayan kıldıng. 15 Öz bılıkıng bilən Öz həlqıngni, Yəni Yaqup wə Yüsüpnıng pərzəntlırını hərlükə qıkarəoqənsən; (Selah) 16 Sular Seni kərdı, i Huda, sular Seni kərdı; Tıtrək uları bastı, Dəngız təglırı patıparək boldı. 17 Qara bulutlar sularni təküwətti; Asmanlar zor sadasını anglattı; Bərhək, Sening

oklırıng tərəp-tərəkə etıldı. 18 Güldürməməngıng awızı kara kuyunda idi, Qakmaqlar jəhənnı yoruttı; Yər yüzı aləkdədə bolup təwrəndı. 19 Sening yolung okyan-dəngızlarda, Kədəmlırıng qongkır sularıdu; Ayəq ızlırıngni tapkılı bolmaydu. 20 Sən koy padısını bakkəndək, Musa wə Hərınnıng qolı bilən Öz həlqıngni yetəklıdım».

78 Asaf yazoqan «Maskıl»: — İ Məning həlkım, tələmımmı anglanglar, Aqzımdıki səzlərgə kulək selınglar. 2 Mən əozımmı bir təmsıl bilən əqımən, Kədimki tıpxımaqlarıni elan kılımə. 3 Biz bularıni angloqan, bılgən, Atə-bowılırımız ularıni bızgə eytıp bərgən. 4 Biz bularıni ularıng əwladlırındın yoxurmaymız, Kelıdoqan dəwrgə Pərwərdıgarnıng mədhıylırını, Uning küq-kudrıtnı, Uning kıləqan karamət ıxlırını bayan kılımmız. 5 Qünki U Yaqupta bir əgəh-guwaqını bekitkən, Israılda bir qanunni ornətkən; U atə-bowılırımızoqə bularıni öz pərzəntlırıgə əgıtıxni buyruqan; 6 Xundək kılıp kələw dəwr, Yəni tuqulıdoqan balırları bularıni bılsın, Ularımu örnəndın turup öz balılırıoqə bularıni əgətsın; 7 Pərzəntlırı ümıdını Hudaqə baqlısın, Təngrıng kıləqanlırını untımsın, Bəlki Uning əmrlırıgə kirsın; 8 Ular atə-bowılırıoqə ohxımısın dəp, Yəni jəhlıl həm əsıy bı dəwr, Öz kəlbını durus kılımoqan, Rohı Təngrıgə wəpalıkta turmıoqan bı dəwrgə ohxımısın dəp, U xundək [buyruqandur]. 9 Mana Əfrəımmıng əwladlırı, Kəralloqan oqıyqılar bolsımu, jəng künıdə əptın yandı. 10 Ular Hudanıng əhdısını tutmıdı, Bəlki Uning Təwrat-kənunıda məngıxni rət kıldı. 11 Ular Uning kıləqanlırını, Özlırıgə kərsətkən karamətlırını untıdı. 12 U Mısırnıng zemınıda, Zoannıng daləsıdıda, Ularıng atə-bowılırıng kəz alıdıda mejızılərni kərsətkəndı; 13 U dəngızını belıwətıp, Uları otturısındın ətküzgən; Sularni dəwə-dəwə kılıp tıklıdı. 14 U kündüzdə bulut bilən, Keqıdə ot nurı bilən ularıni yetəklıdı. 15 Qel-bayawanda taxlarıni yerıwətti, Qongkır surlardın uruqup qıkkəndək ıqımlıkni mol kıldı; 16 U hadə taxtın əstəng-əkinlarnı həsil kıldı, Sunı dəyarləndək əkkuzdı. 17 Bırək ular yəne Uning alıdıda gunəh kılıwərdı, Qəldə Həmmıdın Alıy Boləuqıoqə əsıylık kıldı. 18 Ular kənglıdə Təngrıni sınıdı, Nəpsını kənduruxka yeməklıkni tələp kıldı. 19 Ular Hudanı həkərləp: — «Təngrı qel-dəxttə dəstıhən salalamdu? 20 Mana U qorəm taxni uruwıdı, Sular uruqup, Ekinlər buləktək tıxıp qıktı; Əmdı U bızgə nanmu berələmdü? Öz həlkını gəx bilən təmınılıyələmdü?» — deyıxtı. 21 Xuning bilən Pərwərdıgər əngləp, oqəzəpləndı; Yaqupka ot tutəxtı, Israıloqə əqqıki kətürıldı; 22 Qünki ular Hudaqə ıxənmıdı, Uning nıjatlıkıoqə ular tayanmıdı, 23 U ərxtn bulutlarıni buyrup, Asmən dərwazılırını əqkanıdı; 24 U ular üstıgə «manna»ni yaqıdurup, Ularoqə ərxtkı əxlıkni bərgənıdı; 25 Xuning bilən insanlar küq ıgılırınıng nənını yegənıdı; U ularoqə qənoqəuqə ozukni əwətkənıdı. 26 Əmdı U əsmənda xərk xamılı qıqırıp, Küqı bilən jənuub xamılımmı əlip kəldı; 27 U gəxni qəng-tozəndək ular üstıgə qüxürdı, Dəngızlar səhılıdıkı kumlardək toqar-qənatlarıni yaqıdurdı. 28 U bularıni ularıng bərgəhıngıng otturısıoqə, Qedırlırınıng ətrəpıoqə qüxürdı. 29 Ular boluxıqə yəp toxyxtı, Qünki ularıng nəpsı tartkınıni [Huda] ularoqə kəltürgənıdı. 30 Ləkin ular nəpsı tartkınındın tehi zərıkməylə, Gəxni əojızlırıda tehi qaynawətkınıdıla, 31 Hudanıng oqəzıpi ularoqə kərita kəzoqıldı; U ularındın əng kəmətlıkılrını kırıwətti, Israılınıng sərhıl yaxlırını yərgə uruwətti. 32 Mana, xundək bolsımu, Ular yənilə dawamlık gunəh kılıwərdı, Uning mejızılırıgə tehiqılı ıxənmıdı; 33 Xunga U ularınıng künlırını bıhıduklıkta, Yıllırını dəkkə-dükkıklik ıqıdə tügətküzdı. 34 U ularni əltürgılı turoqəndə, Andın ular Unı izdıdı; Ular yolıdın yenıp, intilip Təngrıni izdıdı; 35 Ular Hudanıng

ularning uyultexi ikonlikini, Həmmidin Aliy Bolocuqi Təngrining ularning həmjəmət-kütquzocuqi ikonlikini esigə kəltürdi. **36** Birak ular aozji bilən Uningoça huxamat kildi, Tili bilən Uningoça yalojan sez kildi; **37** Qünki ularning kengli Uningoça sadik bolmidi, Ular Uning əhdisini qing tutmidi. **38** Birak U yənilə rəhımdil idi; Kəbihlikini kəqürüp, ularni yokatmıdı; U kayta-kayta Əz oşəzipidin yandı, U kəhrini koşoqojını bilən həmmını təkımdı. **39** U ularning pəkət ət igiliri, Kətsə kaytip kəlməs bir nəpəs ikonlikini yad ətti. **40** Ular qel-dəxtə xunqə kəp kətim Uning aqqikini kəltürdi. Xunqə kəp kətim bayawanda kəngligə əzar bərdi! **41** Bərhək, Ular kaytidin yoldin qətnəp Təngrini sinidi, Israildiki Məkəddəs Bolocuqıning yürükini zədə kildi. **42** Ular Uning kəlini [əslimidi]; Uları zomigərnıng qənggilidin hərlükə kütquzojan künnini, Qəndak kilip Misirdə kəramətlərnı yaritip, Zoan dalasida məjizilərnı kərsətkinini esidin qikardı. **44** U [Misirliklərnıng] dəryalirini, ekinlirini kənoça aylandurup, Uları iqəlməs kilip koydı; **45** Ularıng arisioça nəxtərlık qiwınları top-topı bilən əwətti, Həlak kilar pəkilərnı mangurdı; **46** Ularıng zirətlirini kəpinək kurtlirioça tutup bərip, Məşsulatirini qəkətkilərgə bərdi; **47** Üzüm tallirini məldür bilən urdurup, Ənjürilirini kiraw bilən üxxütiwətti. **48** U kalilirini məldürgə soqturup, Mallirini qəkmək otlirida [kəydüriwətti]. **49** U ularoça oşəzipining dəlxətlikini — Kəhrini, aqqikini həm eoşir külətlərnı, Balayı' apət elip kəlidiojan bir türküm pərixtilərnımı qixürdi. **50** U Əz oşəzipi üqün bir yolni təbzəp koydı; Ularıng jənini elümdin ayımaq, Bəlki həyatini wəbaça tapxurdi; **51** U Misirdə bərlık tunji tuqulojan balilərnı, Həmmıng qədirlirida ularning oşururi bolojan tunji oşul balilirini kiriwətti. **52** U padıqıdək Əz həlkini Misirdin səpərgə atlandurup, Qel-bayawəndin ularni koy padisidək bəxləp mangdi; **53** Ularıni əman-əsən yetəkligəqə, Ular kərkünqün haliy bolup mangdi; Duxmənlirini bolsa, dengiz yutup kətti. **54** U ularni Əz məkəddəs zeminining qəgrasioça, Ong kəli igilıwəlojan bu taolıqkə elip kəldi. **55** U əllərnı ularıng aldidin koşliwətip, Zəmin üstigə tana tartkuzup ələqə, ularoça təksim kildi; Israil kəbililirini ularıng qədirlirioça olturəqləxturdi. **56** Birak ular Hudani, Həmmidin Aliy Bolocuqını sinəp aqqıkləndurdi, Uning tapxurojan guwah-əgəhlirini tutmıdı; **57** Bəlki ata-bowlıridək yoldin teyip asiylık kildi, Hain okyadək kəyip kətti. **58** Ular egizlikdə kurojan ibadətəgəhlər bilən Uning oşəzipini kəzoşıdı, Oyma butliri bilən Uning yürükini ertıdı. **59** Huda ularni ənglap oşəzəpləndi, Israildin intayın yirgəndi. **60** U Xiləhdiki məkanini, Yəni U insan arisida turojan qədirmi təxləp kətti, **61** Əzining kudrət bəlgisini bulap ketixkə, Xan-xəripini oxşaliyətlərnıng kəlojaça bərdi; **62** Əz həlkini kiliqkə tapxurdi, İzəning mirasi bolojanlardın intayın oşəzəpləndi. **63** Ot ularıng yigiltirini yəlmıdı, Kizliri toy nəxhilirida məhtəlməytti. **64** Ularıng kəhınliri kiliq əstida yikildi, Ləkin tul hotunliri həzə tutmıdı. **65** Andin Rəb bərsi uykuđın oyoqəndək oyoqəndi, Xərabtin jəsərləngən palwəndək towlıdı. **66** U rəkilirini urup qekındürüp, Ularıni tıgıməs rəswəoça kəldurdi. **67** Yüsüpnıng qədirini xalləp, rət kildi; Əfrəim kəbilisini tallimidi; **68** Bəlki Yəhuda kəbilisini, Yəhxi kərgən Zion teojını tallıdı. **69** [Xu yərdə] məkəddəs jayini taq qəkkiliridək, Yəz-zəminni əbədiy ornatkəndək məzmət bina kildi; **70** U Əz kuli Dawutni talləp, Uni koy kətanlıridin qəkiriwəldi; **71** Kozilirini emitidiojan saolıqlərnı əğixip bəkixtin ayrip, Uni Əz həlkı Yakupni, mirasi bolojan Israilni bəkixtə qikardı. **72** Dawut ularni kəlbidiki duruslukı bilən bəkti, Kəlining əpquilliki bilən ularni yetəkliđi.

79 Asaf yəzojan küy: — I Huda, əllər Əz mirasingoça bəsuş kirdi; Ular Səning məkəddəs ibadəthanəngni bulojıdı;

Yerusalemni dəwə-dəwə harabilərgə aylandurdi. **2** Ular kullirıngning jəsətlirini asmandiki uqar-kənatlaroça yəm kilip, Məmin bəndilirıngning ətlirini daladiki həywanətləroça təxləp bərdi. **3** Ular həlkıngning kənlirini Yerusalem ətrəpida sudək əkkuzdı, Jəsətlirini kəmgili birər ədəmmu kəldurmıdı. **4** Koxnilirimiz əldida rəswəoça kəlduk, Ətrəpimizdikilərgə məshirə wə məkək obyektı bolduk. **5** Kaqənoşoqə, I Pərwərdigar? Sən mənggügə oşəzəplinəmsən? Səning yüriking ot bolup ertiniwərdəmu? **6** Kəhrıngni Səni tonumiojan əllər üstigə, Nəmgıni bilmıgən padixəhliklər üstigə təkəyəsən! **7** Qünki ular Yakupni yalmaq, Uning məkanini harəbilikkə aylandurəwətti. **8** Ata-bowlırimizıng kəbihliklirini bizgə hesablimioşəyəsən; Rəhımdilliklirıng bizning yenimioçə qəpsən kəlgəy! Qünki biz intayın pəs əhwəloça qixürülduk. **9** Əz nəmgıngning kəhrıti üqün bizgə yərdəm kiləşəyəsən, i nıjatlıkimizıng Hudasi, Nəmgı üqün bizni kütquzəşəyəsən, gınahlırimizni kafərat kilip kəyürgəyəsən; **10** Əllər nəmıxtə: «Ularıng Hudasi kəyərda?» dəp məkək kılıxıdu? Kullirıng təkəkən kənzıngın hesabı əllər arisida, kəz əldimizda kilinsun. **11** Əşirlərnıng əh-zərliri əldingəçə kəlgəy; Bilikıngning uluolukı bilən, əlümğə buyrulojanları saklıəşəyəsən. **12** I Rəb, yat koxnilirimizıng Səngə kiləjan zor həkəritini yəttə həssə koşup əzlırgə, Yəni ularıng iqi-bəolıroça kəyturoşəyəsən; **13** Xundək kilip, Səning həlkıng — Əzüng bəkkən koylirıng bolojan bizlər, Səngə mənggügə təxəkkürlər eytimiz, Əwladtın əwladkıçə Səning mədhıylirıngni ayan kılımiz.

80 «Nilupərlər» dəgən əhəngdə; bir guwahlik; Asaf yəzojan küy: — Kulək saləşəyəsən, i Israilning padıqisi, Yüsüpnı koy padisidək bəkip yetəkligüqi; I kerublar otturısida Olturoşuqi, Nurlənoşəyən! **2** Əfrəim, Binyəmin, Mənasəhlərnıng əldida kudritıngni koşoşəyəsən, Bizlərnı kütquzojılı kəlgəyəsən! **3** I Huda, bizni Əz yeningəçə kəyturoşəyəsən! Jaməlingning nurini qəqkəyəsən, xundə biz kütquzulimiz! **4** I Pərwərdigar, saməwiy koxunlarıng Sərdari bolojan Huda, Həlkıngning duəlıroça bolojan oşəzipıng kaqənoşıqə yəlkunlap turıdu? **5** Sən kəz yaxlırını ularoça ozuk ornidə kildıng, Kəz yaxlırını kaqə-kaqıləp ularoça iqküzdung. **6** Bizni koxnilirimizə taləxtə koydung; Duxmənlirimiz bizni məshirə kılıxıdu. **7** I saməwiy koxunlarıng Sərdari bolojan Huda, Bizni Əz yeningəçə kəyturoşəyəsən! Jaməlingning nurini qəqkəyəsən, xundə biz kütquzulimiz! **8** Sən Misirdin bir tüp üzüm kəqitini elip kəldıng; Yat əllərnı həydiwətip, orniəçə uni tikting. **9** Uning əldida yərnı kəng əqting; U qongqur yiltiz tartip, pütün zəminəçə yeyildi. **10** Uning sayisi taolərnı kəplıdı; Oşolliri kudrətlik kədir dərəhliridək əsti; **11** U xahlirini dengizəqıçə, Piləklirini [Əfrat] dəryasi boylıroşəqə uzarttı. **12** Sən nəmıxtə unıng kəxalirini buzup, Məwisini etüüp ketiwətkənlərnıng üzüp elixioça yol koydung? **13** Mana ormanlıktiki yəwə tongguzlar uni yəwəwatıdu, Daladiki həywanətlər unıngdin ozuklınıdu. **14** I saməwiy koxunlarıng Sərdari bolojan Huda, Səndin etünimizki, Yenimioçə kəytəyəsən! Ərtxin həlimioçə nəzər saləşəyəsən, Kəlip bu üzüm telidin həwər ələşəyəsən! **15** Yəni onğ kəlung tikkan bu yiltizdin, Əzüng üqün məzmət yetixtürgən bu oşlungdin həwər ələşəyəsən! **16** Mana u otta kəydürüldi, Kesiwətildi; Yüzügdiki tənbihiy kərixıngni kəriüp ular həlak bolməktə; **17** Kəlungni onğ kəlungdiki ədəməgə, Yəni Əzüng üqün məzmət yetixtürgən İnsan oşlıoça kənduroşəyəsən; **18** Xundək kiləqəndə biz Səndin hərgiz qekınnəymiz; Bizni yəngiləşəyəsən, xundə biz nəmgıni qəkirip Səngə iltıyə kılımiz. **19** I Pərwərdigar, saməwiy koxunlarıng Sərdari bolojan Huda, Bizni Əz yeningəçə kəyturoşəyəsən! Jaməlingning nurini qəqkəyəsən, xundə biz kütquzulimiz!

81 Nəomiqilarning bexioja tapxurulup «Gittifta qelinsun dəp, Asaf yazoqan küy: — Küq-kuwwitimiz bolojan Hudaqo küy eytip yangritinglar, Yakupning Hudasioja xadlinip tantəna qilinglar! **2** Nahxini yangritip, dapni elip, Yekimlik qiltar həm rawabni qelinglar! **3** Yengi ayda, bəlgiləngən waqıtta, Bayram-heyət künimizdə naqra-sunay qelinglar! **4** Qünki bu Israil üçün bekitilgən bəlgilimə, Yakupning Hudasing bir pərmanidur. **5** U Misir zeminida yürüx qilojanlirida, (Xu yərdə biz qüxənməydiqan bir tilni anglap yürəttük) U buni Yüsüpke guwah kilip bərdi; **6** — «Uning mürisini yüktin sakit kildim, Uning kəli sewət kətürüxtin azad bolidi; **7** Kistəqilikləta nida kilding, Mən seni azad kildim; Güldürməmə qıqқан məhpiy jaydin sanga jawab bərdim; «Məribah» suliri boyida seni sindim». (Selah) **8** — «Tingxa, həlkim, Mən seni guwahlar bilən ağahlandırım; I Israil, Manga kulək salsang idi! **9** Arangda yat ilah bolmisun, Yat əldiki ilahəka bax əgmigin! **10** Seni Misirdin elip qıqқан Pərwərdigar Hudayingdurmən; Aozingni yoşan aq, Mən uni toldurimən. **11** — Birək həlkim sadayimoja kulək salmidi, Israilling Manga baqlojanqusi yok idi; **12** Xunga Mən ularni öz tərsəlikjoja koyuwəttim; Ular öz məslihətliri bilən mengiwərtti. **13** — Ah, Mening həlkim Manga kulək salsə idi I Israil Mening yollirimda yürədi! **14** Ularning düxmənlirini tezla egildürər idim, Kolumni rəkbilrigə burap, ularni basar idim. **15** Pərwərdigarə nəprətləngüqilər Uning aldida zəiplixip boysunar idi; Ularning xu ahiriti mənggügə bolatti; **16** Sanga ax-buoqdayning əng esilini yegüzər idim, Bərhək, koram taxtin həsəl əkkuzup seni qəndurar idim».

82 Asaf yazoqan küy: — Huda Əz ilahiy məjlisidə turup riyasətqilik kilidu, U ilahlar arisida həküm qikiridu; **2** — Qaqanoqə silər nahək həküm qikirisilər, Qaqanoqə rəzillərgə yüz-hatirə kilisilər? (Selah) **3** Gadaylar wə yetim-yesirlarning dawasini soranglar, Eziləngələr həm həjətmənlərgə adalətni kərsitinglar; **4** Misinlər həm namratlarni kutkuzunglar, Ular nə rəziləring qənggildidin azad qilinglar! **5** Ular bularni bilməy wə qüxənməy zulməttə kezip yürəməktə, Xunga yərning ulliri təwrənməktə. **6** Mən eyttim: — «Silər ilahlərsilər, Həmminglar Həmmidin Aliy Boləuqining oşulliri silər; **7** Xundək bolsimu silər insanoja ohxax əlisilər, Hərkəndək əmir-bəgkə ohxaxla yikilisilər». **8** — Turəjin, i Huda, yər-yüzini sorək qilojaysən! Qünki Sən barlik əllərgə waris boləuqisən!

83 Asafning küy-nahxisi: — I Huda, ün qikərmay turuwalma, Jim turuwalma, süküt kilip turuwalma, i Təngrim! **2** Qünki mana, Sening düxmənliring dawrang kilməktə, Sanga əqmənlər bax kətürməktə. **3** Ular kuwluk bilən Sening həlkinggə suyikəst kilidu, Sening himayə kilip kədiriləngilərin bilən kərxilixini məslihətləxidü. **4** Ular: — «Yürünglar, ularni millət kətaridin yok kilayli! Israilling nami ikkinqi tiləja elinmisun!» — deməktə. **5** Ular həmməpəs, həmdil məslihətləxti; Ular Sanga kərxə ittipək tüzdi. **6** Mana, Edom wə Ismailərin qədirliri, Moab həm Həgriylər; **7** Gəbal, Ammon, wə Amalak; Filistiyə həmde Tur əhaliliri, **8** Asuriyəmu ularəja qoxuldi; Ular Lut oşullirioja yar-yələk bolup kəlgən. (Selah) **9** Sən Xixon dəryasida Midiyaniyləroja, Sisərəjoja wə Yabinəjoja kəndək təqəbil turəjan bolsang, Ularəjimu xundək qilojaysən; **10** Bular Ən-Dor yezisida qiriləjanidi, Yər üçün tizək-oşutkə aylanəjanidi. **11** Ularəng əmirilirini Orəb wə Zeəbka, Ularəng dəhilyilirini Zəəbh həm Zalmunnaəjoja ohxax qilojaysən; **12** Qünki ular: «Hudaning qimən-yaylaklirini əzimizgə mülük kiləwalayli!» — dəp eytkən. **13** I Hudayim, ularni domilindiqan kəməjəktək, Xamalda uqurulojan saman kəbi soruwətkəysən. **14**

Ot ormanlikkə tutaxkənoja ohxax, Yəlkun təojlarni kəydürgəngə ohxax, **15** Sən yəne ularni borining bilən koşlojəyəsən, Kara kuyuning bilən wəhimigə saləjəyəsən; **16** Ularəng Sening namingni izdixi üçün, Ularəng yüzlirini xərm-həya bilən qəmdürgəysən, i Pərwərdigar! **17** Ular nomustin əbədiy xərməndə bolsun, Jahənoja rəswə bolup yokitilsun. **18** Ular bilsunki, Naming Pərwərdigar boləjan Sənlə pütəkil jahəndiki Əng Aliy Boləuqidürsən.

84 Nəomiqilərin bexioja tapxurulup, «Gittifta qelinsun dəp, Korahning oşulliri üçün yeziləjan küy: — Məkanliring nəkədə əzizdur, Samawə koşunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; **2** Jenim Pərwərdigarning hoylirioja təxna bolup, Seəjinip həttə həladin kətədu, Dilim wə ətlirim həyat Təngrigə təlmürüp nida kilidu; **3** Mana, həttə mubərək kuqkaqmı bir makanni tapkən, Qarliojaqmı əzigə həm bala tuşidiqan uwa yasaydiqan jayni tapkən, — Yəni Sening kurbəngəhilingdin, I samawə koşunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — Mening Pərdixənim, mening Hudayim! **4** Sening eyngdə turuwatqanlar bəhtliktur! Ular üzliksiz Səni mədhəyiləydu. (Selah) **5** Küq-kudriti Səndin boləjan kixi bəhtliktur — Kəlbida kətürilmə yollar boləjanlar; **6** Yioja wəwadisin ətkəndə, Ular uni buləkləkkə ayləndurər; Bərhək, küz yəmoquliri uni bərikətlərgə tolduridu. **7** Ular küqigə-küq ulap mengiwəridü; Hərbiri Zionəja yetip kəlip, Hudaning huzurida həzir bolidu. **8** I samawiy koşunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, duayimni angliəjəyəsən; I Yakupning Hudasi, kulək saləjəyəsən! (Selah) **9** Kara, i kəlkənimiz boləjan Huda, Əzüing məshiq kəlojəninging yüzigə iltipət bilən kərojin! **10** Qünki Sening hoylirilingdə ətkən bir kün Bəxka yərdə ətkən ming kündin əladur; Rəzillərin qədirliridə yaxiəjəndin kərə, Hudayiməning əyining bosuqisida turəjinim yaxsidur. **11** Pərwərdigar Huda kuyax wə kəlkəndur, Pərwərdigar xapaət wə xən-xəhrət bəhx etidü; Durus məngəjanlardin U hərəkəndək iltipətni həq ayımaydu; **12** Samawiy koşunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Bəhtliktur Sanga tayanəjan insan!

85 Nəomiqilərin bexioja tapxurulup oşulsun dəp, Korahning oşulliri üçün yeziləjan küy: — Sən Əz zəminəjoja iltipət kərsitip, Yakupni sürgünlükün kəyturojaniding, i Pərwərdigar. **2** Həlkəningin kəbihlikini kəqürüm kilip, Barlik gunəhlirini yapkəning. (Selah) **3** Sən pütün kəhringni iqinggə kəyturuwəlip, Oşəzəpəningin əxəddiylikidin yanəjanidəngən. **4** Əmdi bizni Əz yeningəja kəyturojəyəsən, i nijatlikimiz boləjan Huda! Bizgə boləjan aqqiqəngə həy bərgəyəsən! **5** Sən bizgə əbədiy oşəzəplinəmsən? Əwladin-əwladkə oşəzəpəningni sozəmsən? **6** Həlkəng Əzüngdin xadlinixi üçün, Bizni kəyitidin yengilimənsən? **7** Bizgə əzgərməs muhəbbətingni kərsətkəyəsən, i Pərwərdigar, Bizgə nijatlikəngni ata kəlojəyəsən! **8** Təngri Pərwərdigarning nemiləni dəydiəjanlikəja kulək salay; Qünki U Əz həlkəgə, Əz məmin bəndilirigə aman-hatirjəmləknə səzləydu; Ular yəne hənəkətləkkə kəytmisun! **9** Zəminimizdə xən-xəhrəting turuxi üçün, Dərhəkiqət, Uningdin əyminidiqanlarəja Uning nijatlikə yekindur; **10** Əzgərməs muhəbbət wə həkiqət əzərə kərtixti; Həkkəniyə wə aman-hatirjəmləknə bir-birini səyuxti; **11** Həkiqət yərdin ünüp qıqmaqta, Həkkəniyə ərlərdin kəraydu. **12** Pərwərdigar bərikət bəridü, Zəminimiz həsulini bəridü; **13** Həkkəniyə Uning aldida məngidü, Uning kədəmlirigə yol həzirəydu!

86 Dawutning duasi: Kulikəngni mən tərəpkə tutkən, i Pərwərdigar, mənə jawab bərgəyəsən; Qünki mən ezilən

wə həjətməndurmən. **2** Jenimni saqlıoşaysən, Qünki mən Sanga məmindurmən; **1** Sən Hudayim, Sanga tayanıqan külungni kütüzöşaysən; **3** Manga mehır-xəpəkət kərsətkəysən, i Rəb, Qünki mən kün boyi Sanga nida kılimən. **4** Külungning jeni xad kılın, Qünki jenim Sanga təlmürüp karaydu; **5** Qünki Sən Rəb, mehriban, kaqürümqan Sən! Əzəngə iltija kılınların həmmisigə zor mehır-muhəbbət kərsətküqidürsən! **6** Mening duayiməyə kulaq salojin, i Pərwərdigar, Yelini xilirimning sadasini anglişaysən; **7** Beximəyə kün qıxkəndə, Mən Sanga iltija kılimən, Qünki Sən manga jawab berisən. **8** İlahlar arisida Sening təngdixing yoxtur, i Rəb; Kılın xilirimning təngdixi yoxtur. **9** Sən yaratqan barlıq əllər kelip sening aldingda səjdə kılidu, i Rəb, Nəmingni uluqlaydu. **10** Qünki Sən nəhayiti bütüksən, Məjiziləni Yaratquqidürsən; Sən Hudadürsən, yaloş Sənla. **11** Əz yolungni manga egətkəysən, i Pərwərdigar, Wə Sening həkikətingdə yürimən; Nəmingəyə hərmət-əyminixtə boluxum üqün, kəlbimni pütün kılıoşaysən. **12** Ya Rəbbim Huda, pütün kəlbim bilən Seni mədhıyıləymən, Əbədil'əbəd nəmingni uluqlaymən. **13** Qünki manga bolıqan mehır-muhəbbəting zordur, Sən təhtisəraning təgliridin jenimni kütüzısən; (Sheol h7585) **14** İ Huda, təkbəburlar manga karxi kətürildi, Əxaddıylərnıng jamaiti jenimni izdiməktə, Ular Seni nəzirigə alməydu! **15** Əmma Sən, Rəb, rəhımdil wə xəpəkətlik İlahşən, Asanlıqəyə aqqıqlanmaysən, Mehır-muhəbbət həm həkikət-sadikliking texpir turidu. **16** Mən tərəpkə burulup, xəpəkət kərsətkəysən; Əz külungəyə küqünigni bərgəysən, Dedikəngning oşılını kütüzöşaysən! **17** Manga eqmənlərnıng uni kərtüp hijil boluxi üqün, İltipatingni kərsitidıqan bir əlamətni manga kərsətkin; Qünki Sən Pərwərdigar, manga yərdəm kılding, Manga təsəlli berip kəlgənsən.

87 Korahning oşulliri üqün yeziləqan küy-nahxa: — Uning uli bolsa mukəddəs təqlardıdu. **2** Pərwərdigar Zıonning dərwasılirini səydu, Yəqunıng barlıq məkan-jaylıridinmə əwzəl kəridu; **3** Sening xəripinggə uluq ixlar eytilməktə, i Hudaning xəhıri! (Selah) **4** «Məni tonup bilgənlər arisida Rəhəb bilən Babilni tiləqə alimən; Mana Filistiya, Tur bilən Efiopiya; Mana bu adəm xu yərdə tuşuləqan» — dəymən. **5** Bərəkək, Zion toşurluk xundək eytilidu: — «Bu adəm, palanqı-pəncunqi uningda tuşuləqan, Həmmidin Aliy Boləşuqıning Əzi uni mustəhkəmləydu». **6** Həlk-qowmlarni hatiriliginidə Pərwərdigar: — «Bu kixi bu yərdə tuşuləqan» — dəp əlahidə hatirigə yezip qoyidu. (Selah) **7** Nahxiqlar, ussulqılar xuni təng eytilidu: — «Mening barlıq bulək-mənbəlim seningdidur!»

88 Korahning oşulliri üqün yeziləqan küy-nahxa: — Nəşimqılərnıng bexioyə tapxuruluq, «Mahalat-leanot» əhangidə oşulsən dəp, Əzralıq Həman yazəqan «Maskıl»: — İ Pərwərdigar, nijatlikim boləqan Huda, Keqə-kündüz Sanga nalə kılıp kəldim. **2** Duayim Sening aldingəyə kirip ijabət bolsun; Nidayiməyə kulaq saləşaysən; **3** Qünki dərldərdin jenim toyoşan, Həyatim təhtisəraşəyə yekinlaxqan, (Sheol h7585) **4** Hangəyə qıxıwətkanlar kataridə həsəblinimən; Küq-madarı kuruşan adəmdək bolup kəldim. **5** Əliüklər arisioşə taxlanəqanmən, Kirilip kəbrida yatqanlardək; Sən ularni yənə əsliməysən, Ular kəlungdin tüzüp elinip yırək kılınəqan. **6** Sən meni hangning əng tegigə, Zulmətik jaylarəyə, dengizning qəngkür yərlirigə qəmdürdüng. **7** Kəhəring üstümgə eqır yuktək basti, Barlıq dolqunliring bilən meni kiyniding. **8** Məndin dost-buradərlirimni yırəkəxturdung; Ular ni məndin yirgəndürdüng; Mən kəmaləqanmən, heq qıqalməymən. **9** Kəzlim azab-əqubəttin hirələxti; Hər küni Sanga nida kılimən,

i Pərwərdigar, Kollirimni Sanga kətürüp kəldim. **10** Əliüklərgə məjizə kərsitərsənəm? Mərhımlar ornidin turup Sanga təxəkkür eytərmu? **11** Əzgərməs muhəbbəting kəbridə bayan kılınərmu? Həlakət diyaridə sadiklik-həkkikəting mahtılərmu? **12** Karamətliring zülməttə tonularmu? Həkkəniyliking «untulux zəmini»də bilinərmu? **13** Bırək mən bolsam, Pərwərdigar, Sanga pəryəd kətürimən, Tang səhərdə duayim aldingəyə kiridu. **14** İ Pərwərdigar, nemigə jenimni taxlıwəttəng? Nemigə jamalingni məndin yoxurdung? **15** Yaxlıkımdin tartip mən eziləgim, bimarədmən; Wəhəxtərliringni kərtüwerip heq həlim kəldim. **16** Kəhəring üstümdin etti; Wəhimiliring meni nabut kildi. **17** Ular kün boyi taxkın suliridək mən orawaldi, Tamamən meni qəmdürdi. **18** Jan dostlirimni, aşınilirimni meningdin yırəkəxturdung, Mening əziz dostum bolsa kərangəşuləktur!

89 Əzrahlik Etan yazəqan «Maskıl»: — Pərwərdigarning əzgərməs muhəbbətinə əbədıy küyləymən, Aşızimda dəwərdin-dəwərgiqə həkikət-sadəkətingni ayan kılimən. **2** Qünki mən: Əzgərməs muhəbbət məngügə tiklinip mangidu, Sən həkikət-sadəkətingni ərxiləda mustəhkəmləwətsən — dəp bildim; **3** Sən dedingki: — «Mən tallıwəloşim bilən əhdə tüzgənmən; Kulum Dawutka kəşəm kıldim: — **4** Sening əwladəngni məngügə dawam kıldurimən, Təhtingni əwladtın-əwladka kurup qıqımən». (Selah) **5** Həm asmanlarnı Sening məjiziliringni təbrikləydu, i Pərwərdigar, Mukəddəslərnıng jamaitidə ular həkikət-sadəkətingni mədhıyıləydu; **6** Qünki asmanlarda Pərwərdigarning təngdixi bərmu? Kudrət İgisining oşulliri arisida Pərwərdigarəyə ohxaydıqan kim bar? **7** Təngrining həywisı mukəddəslərnıng məjlisidikilərnı kəttik titritidu, Uning ətrapidikilərnıng həmmisi üqün U kərkunqləktur. **8** İ Pərwərdigar, samawiy kəşunlarning Sərdari boləqan Huda, Kudrətlik Yah, Sanga ohxaydıqan kim bar? Ətrapidingə həkikət-sadəkəting turukləktur. **9** Dengizning məşurlukı üstidin həküm sürisən, Dolqunliri ərkəxləgəndə, sən ularni tinqlandurısən; **10** Rəhəbni əlgüdək yanjıdısən, Küqük biliking bilən düxmənliringni tiripən kılıp tərkitiwəttəng. **11** Asmanlar seningki, yərmu Seningkidur, Jəhan həm uningəyə töləqan həmmini bərpə kılding. **12** Ximal wə jənunbi, ularni yaratqansən, Təbor wə Hərmən qəkkilərnı nəmingni yanğitrip küylər. **13** Kudrətlik bilək seningkidur; Küqükəltur Sening kəlung, əng kəlung həm kətürükəktur. **14** Təhtingning uli həkkəniylik həm adaləttur, Muhəbbət həm həkikət-sadəkət daim didaring aldidə mangidu. **15** Təntənə sadasini bilgən həlk bəhtlikur; Ular Sening jamalingning nurida mangidu, i Pərwərdigar! **16** Ular nəmingdə kün boyi xad bolar, Həkkəniylikəngdə ular kətürildi. **17** Qünki ularning küqünig xən-xəripə əzüngdürsən, Sening iltipating bilən münggüzimiz kətürüldü. **18** Qünki Pərwərdigar bizning kəlkənimiz, İsraildikə Mukəddəs Boləşuqı Xəhimizdur. **19** Sən burun Əz məmin bəndənggə əşayibən əlaməttə kətürüp səz kılıp xuni dəgəndıngsən: — «Mən bir əzimat üstigə yərdimimni kəndurdum, Əl arisidin mən tallıwəloşan birsini kətürdü; **20** Kulum Dawutni tapdim, Mukəddəs meyim bilən Mən uni məsih kılıp tiklidim. **21** Kolum uningəyə yar boluxkə bəkitaləng, Bilikim uni küqləndürdü. **22** Düxmən uningdin heq əlwən-səlik alməydu, Pəşək adəm uni kıştimaydu; **23** Bəlkə Mən rəkilirini uning aldidə yanjıymən, Uni əq kərgənlərnı yər bilən yəksən kılimən; **24** Əz həkikət-sadəkəting həm mehır-muhəbbətim uningəyə yar bolar, Həm Mening nəmim bilən uning münggüzü kətürüldü. **25** Mən uning kəlini dəngiz üstidə, Əng kəlini dəryalər üstidə qoyımən. **26** U Məni qəkirip dəyduki: — «Sən mening Atam, mening Təngrim, Nijatlikim boləqan kəram texitdürsən!». **27** Mən yənə uni Mening tunji oşulum dəp, Dunya

padixahliridin eng yukurisi qilimən. **28** Mening muhəbbitinni uning üçün əbədiy kaldurimən, Mening əhdəm uning bilən məhkəm turidu; **29** Mən uning nəslini əbədiyləxtürimən, Uning təhtini asmanning künliridək dawam kıldurimən. **30** Mubada oçulliri Təwrat-kanunumdin çəqip, Həkümlirim boyıqə yürmisə, **31** Bəlgilimilirimni buza, Əmlrimingə itaət kılmisə, **32** — U waqıtta itaətsizlikini tayak bilən, Gunahını yara-jarahət bilən jazalaymən. **33** Ləkin muhəbbitinni uningdin üzüp qoymaymən, Həqiqət-sadaqitimgə hiyanət kılmaymən; **34** Mən üzgən əhdəmni əsla buzmaymən, Ləwlimrim qıkkənlirini heq əzğərtməymən. **35** Mən bir qetim pak-muəkdəslikimgə kəşəm iqtim — Dawuətka kəti yaloqan səzliməyən: — **36** «Uning əvladi əbədiy dawamlıxar; Uning təhti kəz aldımdeki kuyax kəbi turar; **37** U ay kəbi mənggüllük mustəhkəmlinar, Asmandiki turəqun guwahqıdək məzmut turar». (Selah) **38** Biraq Sən bularni qətkə kəqip, tenip kəttinq; Sən məsih kıloqan padixahqə kəttik şəzəpləndinq. **39** Kulung bilən tüzgən əhdidin waz kəqting, Uning təcini yərgə taxlap daq təgküzdung. **40** Uning barlık tam-pasillirini yikıtip, Kəl'əlrini harabilikkə aylandurdung. **41** Yoldin etüwatqanlarning həmmisi uni buliməktə, U barlık qənxiliri aldidə rəswa boldi. **42** Uni əzğənlərninq ong qəlini yukiri kətürdüng, Pütkül düxmənlirini huxal kıldinq. **43** Bərhək, Sən uning kıliqining bisini kəyriwəttinq, Jəngdə uni tik turəquzmidinq. **44** Uning julalıqini yökıtip, Uning təhtini yərgə erüwəttinqsən. **45** Yaxlık künlirini Sən kıskərtting, Uni hijalətkə qəmdürdüng. (Selah) **46** Qəanoqıqə, i Pərwərdigar? Özüngni əbədiy yoxurirəmsən? Qəhrinq ot kəbi mənggü yanarmu? **47** Manga nisbətən, emürning kis ikənlikini əstə tutqın! Nemixkimu barlık insan balilirini bihudiliklə yaratqansən? **48** Kəni, kəysi adəm yaxap ölümni kərməydikən? U jəni təhtisarəning qənggılıdin kutqızalmədikən? (Selah) **(Sheol h7585)** **49** Sən həqiqət-sadaqitinqdə Dawuətka kəşəm iqnən, Awwalkı mehir-muhəbbətlər kəyərdə qəldi, ya Rəbbim? **50** Kulliring uqrawatqan məshirilərnini yad atqəysən, i Rəb — Mən iqimdə pütkül küqlük əllərninq mazaqlirini kətürüp yürimən — **51** Düxmənlirinqning Özüng məsih kıloqanning qədəmlirini qəngqilik məshiriligini, i Pərwərdigar, yad atqəysən! **52** Pərwərdigarə qə mənggügə təkəkür-mədhıyə kəyturulsun! Amin! Amin!

90 Hudaning adimi boləqan Musaning duasi: — Ya Rəbbim, Sən barlık dəwrdə bizgə məkən bolup keliwətsən; **2** Taoqlar wujudkə kəlməstin burun, Sən yər wə ələmni xəkılləndürməstin burun, Əzəldin əbədıqə Təngridürsən. **3** Sən insanni tupraqkə aylandurup: — «Həy, insan baliliri, kəytinglar!» — dəysən. **4** Mana, Səning nəziringdə ming yil — Ətüp kətkən tünügünki bir kün, Tündiki bir jəsəktur, halas. **5** Sən adəmlərnini su taxkinidək elip kətsən, Ular etüp kətkən bir uyqudək, Tang səhərdə ünüp qıkkən ot-qəpkə ohxaydu — **6** Ətigəndə ular kəkirip ünüdu, Kəqisi bolsa kesilip, solixip kətar. **7** Qünki biz şəzəpinq bilən yəqəymiz, Kəhrinq bilən dəkkə-dükkidə qəlimiz. **8** Sən kəbihlikirimizni kəz aldingəqə, Yoxurun kılmixlirimizni jəpəlingning nuri aldioqə qoydung. **9** Barlık künlirimiz dəroəzəpinq astidə etüp kətidu, Yillirimizni bir uñ taxtıw bilənla tügıtimiz. **10** Əmrimizning yilliri yətmix yil, Maoqdurimiz bar bolsa səksən yil; Biraq ularning pəhri jəpə wə bihudiliktur; Həyat tezlik bilən üzər, Mana, biz uqup kəttük. **11** Səngə boləqan hərəmət-əyminxning az-kəplükigə qarap həsəblinidioqan, Aqqıqıngning xıdditini kim bilsən? **12** Xungə kənglimizni danalıkkə qoyuximiz üqün, Künlirimizni sanaxni bizgə əgətkəysən! **13** Yenimizə qəytqəysən, i Pərwərdigar, Seni kəqanoqıqə...?! Kulliringə rəhim kıloqəysən! **14** Bizni ətigəndə əzğərməs muhəbbəting bilən kəndurəqəysən; Undəktə barlık

künlirimizdə küylərnini yangritip xadlinimiz. **15** Sən bizni jəpəqə qəmgən künlərgə əsasən, Külpatni kərgən yillirimizəqə əsasən yənə hürsən kıloqın! **16** Uluq ixliring kulliringəqə kərugəy, Xanu-xəwkiting ularning oçullirioqımu axkara boləqay! **17** Pərwərdigar Hudayimizning xerin mərhəmiti üstimizdə boləqay, Kəlimizning ixlirini üstimizgə bərikətlək kıloqəysən, Bərhək, kəlimizning ixlirini bərikətlək kıloqəysən!

91 Əng Aliy Boləqıning məpıyı jəyidə turəqıqı, Həmmigə kədirning sayisidə aramhuda yaxaydu. **2** Mən Pərwərdigarni: — «Məning bəxpanahım, Məning qəroqınim; Məning Hudayim, Uningəqə tayinimən» — dəymən. **3** Bərhək, U kıltəqıning tozıkidin seni qutulduridu, Xum wəbə-qəzadin həm halas etidu. **4** U pəyliri bilən seni yapıdu; Qənatliri astidə panah tapısən; Uning həqiqiti səngə kəlkən həm istihkamdur. **5** Sən nə kəqidiki wəhimidin, Nə kündüzi uquwatqən oqtin, **6** Nə kərangəquluktə kəzgüqi wəbadin, Nə qıx wəktidə wəyranqıllık kıloqıqı həlakəttin qərkəmsən. **7** Səning yəningdə mingi yikilip, Ong yəkingdə on mingi oqılap qıxsimu, Ləkin baləka səngə yəkinləxməydu. **8** Sən pəkət kəzlıring bilən bəqip, Pasıqlarəqə berilgən jazani kərisən. **9** Pərwərdigarni panahım dəp bilgininq üqün, Həmmidin Aliy Boləqıni məkən kıloqıning üqün, **10** Bəxingəqə heq paləkət qıxməydu, Heq wəbə qədiringəqə yəkinləxməydu. **11** U Əz pərixtilirigə səning həkqıngdə əmr kılidu, Xuning bilən ular pütkül yollirində seni səkılaydu. **12** Ayioqıng taxqə urulup kətməslikü üqün, Ular seni kəlliridə kətürüp yüridu. **13** Xir wə kəbra yilan üstidin bəsip etisən, Arslan wə əjdihani dəssəp-qəyləysən. **14** «U Manga muhəbbitini bəqloqanlıki üqün, Mən uni qutuldurimən; U namimni tən əqlini üqün yukiridə səkılaymən. **15** U Manga nida kılidu, Mən uningəqə jəwab berimən; Eoqir kün uni bəskəndə uning bilən billə bolimən; Mən uni halas kılip, izzət-hərmetkə sazawər kılimən. **16** Uzək emür bilən uni kəndurimən, Həm nijətlıkimni uningəqə kərsitimən».

92 Xəbat küni üqün bir küy-nəhxə: — Pərwərdigarəqə təkəkür eytix, Nəmingni küyləx əladur, i Həmmidin Aliy Boləqıq! **2** Əzğərməs muhəbbitinqni səhərdə, Kəqilərdə bolsa, həqiqət-sadaqitinqni jəkarlax, **3** On tarlık saz wə rawəbni qəlip, Qiltar bilən mungluk əhangdə qəlix əladur! **4** Qünki Sən Pərwərdigar, Əz kıloqıning arqılık məni hürsən kıldinq, Qəllirinqning kıloqənliri bilən mən rəholinip nəhxə eytimən. **5** Pərwərdigar, kıloqan ixliring nədəging uluoqdur! Oyliring nəhayiti qəngkurdur! **6** Biqəm kixi buni bilməs, Həməkət buni qıxənməs, **7** Rəzillər ot-qəptək aynioqəndə, Kəbihlik kıloqıqlarıninq həmmisi gülləngəndə, Mənggü həlak bolup kətidioqənlər xulardur! **8** Ləkin Sən, i Pərwərdigar, əbədil'əbəd üstün turısən. **9** Qünki mənə düxmənlirinq, i Pərwərdigar, Mənə düxmənlirinq yökılidu; Barlık kəbihlik kıloqıqlar tiripirən kıliwətilidu! **10** Münggüzümni yəwayi buqıningkidək kətürısən; Bəxim yəngi may sürkəp, məsih kılinidu. **11** Məni kəst kıloqənlarning [məqlubiyitini] əz kəzum kəridu; Məngə kərxilixikkə qəzoqəloqan rəzillik kıloqıqlarıninq [tən bərgənlikimim] kəlikim ənglaydu. **12** Həqkanıy adəm horma dərihi kəbi gülləp-yəxnaydu; U Liwandiki kədr dərihidək esidu. **13** Pərwərdigarninq əyigə tikilgənlər, Hudayimizning həyiliridə güllinidu; **14** Ular kərioqəndimü yənə məwə beridu, Suluk həm yexil ular; **15** Xuning bilən ular Pərwərdigar durustur, dəp ispatlaydu; U məning koram təximdur, Uningdə heq nəhəklük yəktur!

93 Pərvərdigar həküm sürüdü! U həywətni kiyim kilip kiygən; Pərvərdigar kiyingən, U belini kudrət bilən baoljoan; Bərhək, xunga dunya məzmut kilinoan, U təwrənməs əsla. **2** Sening təhting qədimdila bərpa kilinoan; Sən əzəldin bar boluquşən! **3** Kəlkün-taxkinlar öz sadasini kətürdi, i Pərvərdigar, Kəlkün-taxkinlar öz sadasini kətürdi! Kəlkün-taxkinlar uroquqi dolkunlirini yukiri kətürdi! **4** Kəp salarning xawkunliridin, Dengiz-okyandiki kudrətlik dolkunlardin, Üstün turoan Pərvərdigar kudrətliktur! **5** Sening agah-guwaahlıklarining nemidegən ixənqliktur! Künlər yoq boluquqa, i Pərvərdigar, Öyünggə pak-mukəddəslək əbədil'əbəd rawadur.

94 I itikamlar aloquqi Təngri, Pərvərdigar! I itikamlar aloquqi Təngri, parlioaysən! **2** Kətürülgin, Özüngni kətürgin, i Jahanni Sorak Kiloquqi, Məqrurlaroqa jazasini bargin! **3** Qaçanojqə rəzillər, i Pərvərdigar, Qaçanojqə rəzillər təntənə kilip yüriweridu? **4** Qaçanojqə həkawurlarqə sezlep waləqxiydu, Kəbihlik kiluquqlarning həmmisi yoşan gəp kilip yüridu? **5** Ular həlkingni ezidu, i Pərvərdigar, Sening mirasingoqa jəbir-japa salmaqta. **6** Tul ayal wə qerip-musapirlarni kirip, Yetim-yesirləni öltürüp: — **7** «Yah kərməydu», «Yakupning Hudasi kəngül bəlməydu», — dəydu. **8** Silər kəngül koyunglar, i əlning həmakətlirli! Əhməklər, qaçan dana bolisilər? **9** Kulakni tikligüqining Əzi anglimamdu? Kəzi Yasiuquqining Əzi kərməydu? **10** Əllərnə tərbiyiligiği, Insanəqa əkil-bilim egətküqining Əzi adəmnə ayiblimamdu? **11** Pərvərdigar insanning oy-hiyallirining tutami yoklukini bilidu. **12** Sən tərbiyiligin adəm bəhtliktur, i Yah, Yəni Sən Təwrat-qanunungdin əkil egitidojan kixi bəhtliktur! **13** Xundək kilip, taki pasiklar üqün orək kolanoquqə — Sən uni yaman künlərdin hatirjəm saklayşan. **14** Qünki Pərvərdigar Əz həlkinə tərək ətməydu, Yaki Əz mirasidin waz kəqməydu. **15** Qünki həküm-pərman həkukə haman adalətkə qaytidu, Barlik dili duruslar bolsa, uning əyynidin mangidu. **16** Mən üqün yamanlar bilən kərxilixixə kim ormidin turidu? Mən üqün kəbihlik kiluquqlar bilən kərxilixixə kim məydanəqa qikidu? **17** Əgər Pərvərdigar mənə yardəmdə bolmiojan bolsa, Jenim baldur qikip süküt diyaridə yatar idi. **18** Ayəojim putlixay deginidə, Əzgərməs muhəbbitin, i Pərvərdigar, mənə yəliidi. **19** Iqimdiki kəpligən oqəm-əndixilər arisida, Sening təsəlliliring jenimni səyündürdi. **20** Insapizlikni qanunoqa əsəlanduridəjan, Aq kəz olturojan bir təht, Sən bilən alakidə bolamdu? **21** Ular həkqaniylarning jənoqa həjüm kilixə qiyəjidu, Bigunah kənni təkidojan həkümlərnə qikərməydu. **22** Biraq Pərvərdigar mening egiz qərojnim bolidu; Hə, mening Hudayim panah Qoram Teximdur. **23** U ularning kəbihlikini öz bəxioqa salidu, Ularning öz yawuzlukliri bilən ularni üzüp taxlaydu, Bərhək, Pərvərdigar Hudayimiz ularni üzüp taxlar.

95 Kelinglar, Pərvərdigarni yangritip küyləyli, Nijatlikimiz boləjan Qoram Teximizəqa təntənə kilayli! **2** Taxəkkürlər bilən uning əldioqa kəlayli, Uningəqa küylər bilən təntənə kilayli! **3** Qünki Pərvərdigar — büyük bir ilahtur, Pütkül ilahlar üstidiki büyük bir Padixahdur. **4** Yərnəng təgliri Uning qəlididur, Taoqlarning qəkqilirimu Uningkidur. **5** Dengiz Uningki, U uni yaratqan; Kuruklukni Uning qəlliri xəkilləndürdi. **6** Kelinglar, Uningəqa bax urup səjdə kilayli, Pərvərdigar Yaratquqimiz əldida tiz pükəyli! **7** Qünki U bizning Hudayimizdur, Biz bəlsək Uning yaylikidiki həlk, Uning qəli bəkidəjan qoylarmiz. Bügün, əgər Uning awazini anglisanglar, **8** Əyni qəoljarda Məribəhdə boləqandək, qəl-bayawandiki Massahdə boləjan kündək, Yürikinglarni jahil kilmanglar! **9** Mana xu yərdə

ata-bowiliringlar Məni sinidi, ispatlidi həm kiləojinimni kərdi. **10** Mən kirik yil xu dəwərdin bizar bolup: — «Bular kənglidə adaxkan bir həlktur, Mening yollirimni həq bilip yətmigən» — dedim. **11** Xunga Mən oqəzəpliniq kəsəm iqip: — «Ular hərgiz Mening aramgəhiməqa kirməydu» — dedim.

96 Pərvərdigarəqa atap yəngi nahxa eytinglar! Pütkül yər yüzi, Pərvərdigarni küylənglar! **2** Pərvərdigarəqa nahxa eytinglar, namioqa təxəkkür-mədhijə qayturunglar, Nijatlikini hər küni elan kilinglar! **3** Uning xan-xəhrisini əllər arisida, Uning məjzilirini barlik həlklər arisida jakarlanglar! **4** Qünki Pərvərdigar uluq, zor mədhijəyəlgə layiktur! U barlik ilahlardin üstün, Uningdin qərkux kəraktur; **5** Qünki barlik həlklərnəng ilahləri — Butlar halas, Biraq Pərvərdigar asman-pələkni yaratkəndur. **6** Xanu-xəwək wə həywət Uning əldida, Mukəddəs jayida kudrət wə güzəllik kətinidü. **7** Pərvərdigarəqa [təllükini] bərgəysilər, i əl-kəbililər, Pərvərdigarəqa xan-xəhrət wə kudrətni bərgəysilər! **8** Pərvərdigarəqa Əz namioqa layik xan-xəhrətni bərgəysilər; Sowəqa-salam əlip həyoliliroqa kiringlar! **9** Pərvərdigarəqa pak-mukəddəsləknəng güzəllikidə səjdə kilinglar; Pütkül yər-yüzi, Uning əldida titrənglar! **10** Əllər arisida elan kilinglar: — «Pərvərdigar həküm sürüdü! Xunga mana, dunya məzmut kilinoan, u təwrənməs əsla. U adillik bilən həlklər üstidə həküm qikirdi. **11** Asmanlar xadlansun, yər-jahan hux bolsun, Dengiz-okyan wə uningəqa tolojan həmmə qukan selip jux ursun! **12** Dalalar həm ulardiki həmmə yayrisun! U qəoqda ormandiki pütkül dərəhlər Pərvərdigar əldida yangritip nahxa eytidu; **13** Qünki mana, U kelidu! U jahanni sorək kilixə kelidu; U əlməni adillik bilən, Həlkəlnəni Əz həkəqət-sadakətidə sorək kilidu.

97 Pərvərdigar həküm sürüdü! Yər-zəmin hux bolsun, Kəpligən arallar xadlansun! **2** Bulutlar wə kərangəyoluk Uning ətrəpididur, Həkkəniyə wə adalət təhtining ulidur; **3** Uning əldida ot yəlkuni yüridu, Ətrəptiki düxmənlirini kəydürüp taxlaydu; **4** Uning qəkmaqliri jahanni yorutti, Yər buni kərip titrəp kətti; **5** Pərvərdigarning əldida, Pütkül zəminəng igisingin əldida, Taoqlar momdək ərip kətidu. **6** Asmanlar Uning həkqaniyatini jakarlaydu, Barlik həlklər Uning xan-xəripini kəridu. **7** Oyma həykəllərgə qəqunəjanlar, Butlar bilən mahtinip yürgüqilərnəng həmmisi uyatta kalidu. Barlik ilahlar, Uningəqa səjdə kilinglar! **8** Sening həkümlirəng səwəbidin, i Pərvərdigar, Zion ənglap xadlandi, Yəhuda kizliri hux boldi. **9** Qünki Sən Pərvərdigar pütkül yər yüzi üstidiki əng aliyisidursən; Sən barlik ilahlardin nəkədar yukiridursən! **10** Pərvərdigarni səyənələr, yamanlikdin nəprətlininglar! U məmin bəndilirining jənidin həwər alidu, Rəzilərnəng qənggilidin halas kilidu. **11** Həkkəniylər üqün nur, Dili duruslar üqün xadlik təriloqandur; **12** Pərvərdigarəqdin xadlinglar, i həkkəniylər, Uning pak-mukəddəsləknəng etip təxəkkür eytinglar!

98 Dawut yəzojan küy: — Pərvərdigarəqa atap yəngi nahxa eytinglar; Qünki U kəramət məjzilərnə yaratti; Uning əng qəli həm mukəddəs biliki Əzigə zəpər-nijat kəltürdi. **2** Pərvərdigar Əz nijatlikini ayan kildi; Həkkəniyatini əllərnəng kəz əldida axkara kərsətti. **3** U Israil jəmətəgə boləjan məhirmuhəbbitini həm həkəqət-sadakətinə esigə əldi, Zəminəng qəy-kəqilirimu Hudayimizning nijatlikini kərdi. **4** Pərvərdigarəqa awazinglarni kətüringlar, pütkül yər yüzi; Təntənə kilip awazinglarni kətüringlar, nahxa eytinglar! **5** Pərvərdigarəqa qiltar qəlip nahxa eytinglar, Qiltar bilən, küyning sadasi bilən! **6** Kanay həm sunay awazliri bilən, Padixah boləjan Pərvərdigar

ohxaydu, Daladiki güldək üniþ qikiþ qeqəkləydu; **16** Uning üstidin xamal uquþ etidu, U yoþ bolidu, əsliý makanimu uni kayta tonumaydu. **17** Lekin Əzidin kərkiðiojanlaroþa, Əz əhðisigə wəpə kiðoþanlaroþa, Kərsətmilirini orunlax üqin ularni esidə tutkanlaroþa, Pərwərdigarwning meþir-muþəbbiti əzəldin əbədgiqə, Həkkəniýiti əwladtin əwladlirigiqidur. **19** Pərwərdigar təhtini ərxə kuroþan, Uning səltəniþi həmming üstidin həküm süridu; **20** I səzigə kulək saloþuqi, Kalamini ijra kiðoþuqi, kudriti zor boloþan Uning pərixtiliri, Pərwərdigaroþa təxəkkür-mədhəyə kayturuþlar! **21** I silər, Uning barliq koxunliri, Iradisini ada kiðoþuqi hizmətkarliri, Pərwərdigaroþa təxəkkür-mədhəyə kayturuþlar! **22** I, Uning barliq yasioþanliri, Həkümranliqi astidiki barliq jaylarda Pərwərdigaroþa təxəkkür-mədhəyə kayturuþlar! I mening jenim, Pərwərdigaroþa təxəkkür kaytur!

104 Pərwərdigaroþa təxəkkür-mədhəyə kaytur, i jenim! I Pərwərdigar Hudayim, intayin uluþsən; Xanu-xəwəkət wə həywət bilən kiyingsən; **2** Libas bilən pürkəngəndək yorukluqkə pürkəngənsən, Asmanlarni qedir pərdisi kəbi yayoþsən. **3** U yukiriki rawəklirining limlirini sularoþa ornatkan, Bulutlarni jəng hərwi si kilip, Xamal kanatliři üstidə mangidu; **4** U pərixtilirini xamallar, Hizmətkarlırini ot yalkuni kilidu. **5** Yərnı U ulliri üstigə ornatkan; U əsla təwrinip kəlməydu. **6** Libas bilən orloqəndək, uni qongkür dengizlar bilən orioþsən, Sular taoljar qoþkılıri üstidə turdu. **7** Sening tənbihing bilən sular bədar qaþti, Güldürməməngning sadasidin ular tezdin yandı; **8** Taoljar ərləp qikti, Wadılar qüxüp kətti, [Sular] Sən bəkitkən jayoþa qüxüp kətti. **9** Ular texip, yərnı yəna kəplimisin dəp, Sən ularoþa qoþkılıri kəyoþsən. **10** [Təngri] wadılarda bulaklarni eqip orqutidu, Suliri taoljar arisida akıdu. **11** Daladiki hərber janiwaroþa ussuluk beridu, Yawayi exəklər ussulukını kənduridu. **12** Kəktiki kuxlar ularning boyida kənidu, Dərəh xahliri arisida sayraydu. **13** U yukiridiki rawəkliridin taoljarni suoþiridu; Yər Sening yasioþanlingning mewiliridin kənduridu! **14** U mallar üqin ot-qəplərnı, İnsanlar üqin kəktatları üstüridu, Xundakla nanni yərdin qikiřidu; **15** Adəmnıng kənglini hux kilidioþan xarabni, İnsan yüzini parkiritidioþan mayni qikiřidu; İnsanning yurikigə nan bilən kuwwət beridu; **16** Pərwərdigarning dərəhliri, Yəni Əzi tikkən Liwan kedir dərəhliri [su iqip] kənaətlinidu. **17** Ənə axular arisioþa kuxlar uwa yasaydu, Ləylək bolsa, arqa dərəhlirini makan kilidu. **18** Egiz qoþkılar taol eqkilirining, Tik yarlar suoþurlarning panahı bolidu. **19** Pəsillərnı bəkitmək üqin U ayni yaratti, Kuyax bolsa petixini bilidu. **20** Sən kərangəşuluk qüxürisən, tün bolidu; Ormandiki janiwarlarning həmmisi uningda xipir-xipir kezip yüridu. **21** Arslanlar olja izdəp hərkiřaydu, Təngridin ozuk-tülük sorixidu; **22** Kuyax qikipla, ular qekinidu, Kaytip kirip uwilirida yatidu. **23** İnsan bolsa əz ixioþa qikiđu, Ta kəqkiqə mehnəttə bolidu. **24** I Pərwərdigar, yasioþan hərhil narsiliring nəkədar kəptur! Həmmisini həkəmət bilən yaratkənsən, Yər yüzi ijat-bayliqliring bilən toldi. **25** Ənə büyük bipayan dengiz turidu! Uningda san-sanaşsiz oþuz-oþuz janiwarlar, Qong wə kikiq haywanlar bar. **26** Xu yərdə kemilər kətnaydu, Uningda oynaklısın dəp sən yasioþan lewiatanmu bar; **27** Waqıtida ozuk-tülük bərgin dəp, Bularning həmmisi Sanga kəraydu. **28** Ularoþa bərginingdə, teriwalidu, Kəlungni aqkiningdila, ular nazunəmətlərgə toyidu. **29** Yüzüingni yoxursang, ular dəkkə-dükkigə qüxidu, Rohlırini alsang, ular jan üzüp, Yənə tuprakka kaytidu. **30** Rohıngni əwətkiningdə, ular yaritilidu, Yər-yüzi yengı [bir dəwr bilən] almıxidu. **31** Pərwərdigarning xan-xəhriti əbədiydu, Pərwərdigar Əz yaratkanlıridin hursən bolidu. **32** U yərgə bəkkinida, yər

tıtrəydu, Taoljaroþa təgkinidə, ular tütün qikiřidu. **33** Hayatla bolidikənmən, Pərwərdigaroþa nahxa eytman; Wujudum bolsila Hudayimni küyləymən. **34** U sürgən oy-hiyallirimdin səyünsə! Pərwərdigarda huxallinimən! **35** Gunaþkarlar yər yüzidin tügitilidu, Rəzillər yoþ bolidu. I jenim, Pərwərdigaroþa təxəkkür-mədhəyə kaytur! Həmdusana!

105 Pərwərdigaroþa təxəkkür eytinglar, Uning namini qakirip iltija kilinglar, Uning kiðoþanlirini həlklər arisida ayan kilinglar! **2** Uningoþa nahxilər eytip, Uni küylənglar; Uning pütkül kəramət mejjiliri üstidə seojinip oylininglar. **3** Mukəddəs namidin pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarni izdigüqilərnıng kəngli xadlısansu! **4** Pərwərdigarni həmdə Uning küqini izdənglar, Didar-huzurini tohtimay izdənglar. **5** Uning yaratkan mejjilirini, Kəramət-alamətlirini həmə əozıdin qikқан həkümlirini əstə tutunglar, **6** I Uning küli İbrahım nəslı, Əzi tallioþanliri, Yaþupning oqulliri! **7** U, Pərwərdigar — Hudayimiz, Uning həkümliri pütkül yər yüzidur. **8** Əzi tüzgən əhðisini əbədiy yadida tutidu — Bu Uning ming əwladkiqə wədxiləxkən səzidu, — **9** Yəni İbrahım bilən tüzgən əhðisi, İşakka iqkən kəsimidur. **10** U buni Yaþupkimu nizam dəp jəzmləxtürdi, İsrailoþa əbədiy əhdə kilip berip: — **11** «Sanga Kənaən zeminini berimən, Uni mirasing boləjan nəsiwəng kilimən», — dedi, **12** — Gərqə xu qəoþda ularning sani əz, Etiwarəþa elinioþan, xu yərdiki musapirlar bolsimu. **13** Ular u yurttin bu yurtka, Bu əldin u kəbiligə kezip yürdi; **14** U həkqimning ularni ezixigə yol koymidi, Ular ni dəp padixəhləroþimu tənbih berip: — **15** Mən məsih kiðoþanliriməþa təgmə, Pəyoþəmbərliriməþa yaman ix kilma! — dedi. **16** U axu yurtka əqarqılıknı buyruđi, Tirək boləjan ax-nanni kurutuwwətti. **17** U ulardin burun bir adəmnı əwətkənidi, Yüsüp kül kilip setilənanidi. **18** Uning putliri zənjirdə əoþridi, Uning jeni təmürgə kirip kisiđi; **19** Xundakla ta əzigə eytləjan wəhəy əməlgə axuruluqə, Pərwərdigarning səz-kalami uni sinap talwidi; **20** Pirəwn adəmlirini əwətip uni boxatkuzdi, Kowmlarning həkümdari uni hərlikkə qikardı. **21** Uni əz ordisioþa oþojidar kilip koydi, Pütün mal-mülkigə baxlık kilip təyinləp, **22** Əz wəzilirini uning ihtiyarida bolup tərbiyilinixkə, Akşakallirioþa danalix əgitixkə tapxurdi. **23** Xuning bilən İsrail Misiroþa kəldi, Yaþuplar Həmnıng zeminida musapir bolup yaxidi. **24** [Pərwərdigar] Əz həlkini kəp nəsilik kilip, əzgüqiliridin küqlük kildi. **25** U [Misirliklarning] kəlbidə Əz həlkigə nəpəət hasil kildi, Ular ni Əz kullirioþa hiylə-mikirlik boluxka mayil kildi. **26** U Əz küli boləjan Musani, Əzining tallioþini Hərunni yollidi. **27** Ular [Misirdə] ilahiy alamətlərnı ayan kilip, Həmə zeminida uning mejjilirini ornatti. **28** Pərwərdigar kərangəşulukni əwətip, [Zeminni] zulmətkə kəplitiwətti; [Misirliklar] Uning əmrigə kərxı turoþan əməsus; **29** U ularning sulirini kənoþa aylandurdi, Beliklirini kurutiwətti. **30** U ularning yərlirini miz-miz pəkilər basti, Xəh-əmirilirining hujrilirioþimu ular toluþ kətti. **31** U bir səz bilənla, oþuz-oþuz qiwınlar besip kəldi; Həmmə bulung-puqkaqlarda oþing-oþing uqar qümülilər. **32** U yaməşurning ornioþa məldür yaqdurup, Bu zeminəþa yalkunluk ot qüxürdi. **33** U üzüm tallirini, ənjur dərəhlirini urdi, Zemindiki dərəhlərnı sunduruwətti. **34** U bir səz kilixi bilənla, qəaktilər kəldi, Sansız yutkür haxarətlər mizıldap, **35** Zeminida bar boləjan giyahları yutuwwətti, Etizlarning barlık hosullirini yəp tügətti. **36** [Ahirda] zeminidiki barlık tunji tuşuloþanlarnı, U ularning oþurı boləjan birinqi oşul balilirini kiriwətti. **37** Əz həlkini bolsa, altun-kümüxlərnı ketürgüzüp qikardı, Kəbiliridə birsimu yikilip qüxüp kəloþini yoþ. **38** U ularning qikqinioþa Misir huxal boldi, Qünki ularning wəhəmisini [Misirliklarəþa]

üxüti. **39** U ularoşa bulutni sayiwən boluxka, Otni tündə nur boluxka bərdi. **40** Ular soridi, U bədimilərnı qıqardı, Ularını samawiy nan bilən kəndurdi. **41** U taxni yardi, sular buldukdap qıktı; Kaqasliqta dəryədək aqti. **42** Qünki U bərgən mukəddəs səzini, Əz kuli İbrahımnı əstə tutti. **43** U həlkini xad-huramlik bilən, Əz talliojnını xadiyanə təntənilər bilən [azadlikka] qıqardı. **44** U ularoşa əllərnıng zeminlinirini berip, Ularını həlklərnıng əjir-məhnətlirigə muyəssər kildi, **45** Bu, ularınıng Uning bəlgilimilirini tutup, Kanunlirioşa itaət kilixi üqün idi! Həmdusana!

106 Həmdusana! Pərwərdigarəşa təxəkkür eytinglar! Qünki U məhribandur, əbədiydur Uning məhır-muəbbıti. **2** Pərwərdigarıng küdrətlik kiləqlərnirini kim səzəp bəreləydu? Uning bar xan-xəhritini kim jakarlap bəreləydu? **3** Bəhltliktur adalətni tutkan, Daim haqqaniylıknı yürügzəgn kixi! **4** Həlkınggə boləjan hımmıting bilən meni əsligəysən, i Pərwərdigar; Nijatlikıng bilən yenimoşa kelip həwər aləqin! **5** Xuning bilən, Sən tallioşanlirıngnıng bərikitini kəroy, Əz elıngnıng xadliki bilən xad bolay, Əz mirasıng [boləjan həlkıng] bilən pəhirlinip, yayrap yürəy! **6** Biz ata-bowilirimiz katarida gunah ətküzduk, Kəbihlik kilduk, yamanlik əyilduk. **7** Misirda turojan ata-bowilirimiz məjiziliringnı nəzirigə almay, Kəp məhribanlikliringnı esigə əlmidı; Bəliki dengizda, Kızıl Dengiz boyıda isyan kəttürdi. **8** Biraq U küdrıtini namayan kilay dəp, Əz nami üqün ularını kutkuzdi. **9** Uning Kızıl Dengizəşa tənbih berixi bilən, U kupkuruq boldi; Huddi kaşjirak qəllüktin yetəkləp mangoşandək, U ularını dengiz təgliridin [kuruk] ətküzdi. **10** Ularını əq kərgənərnıng qolıdin hərlükkə qıqardı, Ularoşa həmjəmət bolup düxmən qanggilidin kutkuzdi. **11** Yawlarını sular bastı, Uning heqbirsi saq kəlmidi. **12** Xundıla ular Uning səzlırigə ixənəq kildi; Ular Uni küylidi. **13** Ular Uning kiləqlərnirini xunəq tez untudi, Nəsihətini kütmidi; **14** Bəliki dalada aq kəzlükkə baladək berildi, Qəl-bayawanda Təngrini biridi. **15** Xunga U sorojnını ularoşa bərdi, Biraq jüdətküqi bir kəsəlni janlirioşa təgküzdi. **16** Ular bərgəşda Musəşa həsət kildi, Hudanıng mukəddəs bəndisi Hərunnımu kəralmıdi. **17** Yər eqilip Datannı yutuwətti, Abıramnı adamlıri bilən kəpsiwaldi. **18** Əgəxküqiliri arisida ot yekildi; Yalkun rəzillərnı kəydürıwətti. **19** Ular Hərəb teojıda mozay butni yasıdi, Kuyma həykalgə səjda kilip, **20** Əzlırınıng pəhır-xəhriti boləquqıning ornioşa, Ot-qəp yəydiəjan əküznıng süritini alməxturdi. **21** Misirda uluəş ixlərnı kərsətkən Nijatkarı Təngrini ular untudi. **22** Dərwəqə, Həm diyarida məjizilər yaratkan, Kızıl Dengiz boyıda kərkunluq ixlərnı kərsətkən Hudanı [untudi]. **23** U ularını həlak kilimən deganıdi — Əz talliojnını Musa kəhırini yandurux üqün Uning əldida ariqi bolup tik turmioşan bolsa, — Dərwəqə xundək kiləjan bolar idi. **24** Ular yənə güzəl zemınnı kəmsıtip rət kildi, Uning wədisigə ixənəmidı; **25** Bəliki qədirlirida kəşxap yürüp, Pərwərdigarıng awəzioşa kulək salmıdi. **26** Xunga U ularoşa kəşəm kilip kəl kəttürdi: — Silərnı qəldə yikıtip tügəxtürimən — **27** Əwladliringlarnımu əllər arisida yikıtip tügəxtürüp, Yaşa yurtlar ara tarkıtiwetimən» — dedi. **28** Ular Baal-Peor butka əzini etip qəkunup, Əlüklərgə atioşan kurbanliklarnı yedi. **29** Ular kiləmlirini bilən Uning əqiqini kəltürdi, Ular arisida wəba kəzoşaldı; **30** Finiəş turdi-də, həküm yürügzıdi, Xuning bilən wəba tosuldi; **31** Bu ix [Finiəşka] haqqaniyə dəp hesablandı, Uning nəsligımu əwladıdin əwladioşiqə, əbədiy xundək hesablandı. **32** Ular yənə [Pərwərdigarın] məribahı suliri boyıda qəzəpkə kəltürdi, Ularınıng səwəbini Məsəuqımu zərər yətti; **33** Qünki ular unıng roşını teriktürdi, Uning ləwlıri bihəstilikdə gəp kilip

saldı. **34** Ular Pərwərdigarıng əmrigə hiləplik kilip, [Xu] yərdiki kəwmlərnı yəkatmıdi; **35** Bəliki yət əllər bilən arilixip, Ularınıng kiliklirini əgəndi; **36** Ularınıng butlirioşa qəkundi, Bular əzlırigə bir tuzək bolup qıktı; **37** Qünki ular əz oşul-kizlirini soyup, jinlarəşa kurbanlikka bəoşıxıdi. **38** Xundək kilip ular bigunəh kannı, Yəni Kəşadnıki butlarəşa atəp kurbanlik kilip, əz oşul-kizlirining kənnini tekti; Zəmiri kanəşa bolıjınip kətti. **39** Ular əz kiləmlirini bilən buləşandı; Kilikliri bilən pəhıxə ayaldək buzuldi. **40** Xunga Pərwərdigar Əz həlkıdin kattıq kəzoşəpləndi, U Əz mirasidin yirgəndi; **41** Ularını yət əllərnıng kiləşioşa bərdi, Ularəşa əqmənlər ular üstidin həkümranlik kildi. **42** Düxmənlirini ularını əzdi, Ular yaw kəli astıda egilip püküldi. **43** Kəp qətim [Pərwərdigar] ularını kutkuzdi; Biraq ular bolsa, əz həlixlıri bilən Uningəşa asiylık kildi, Ular əz kəbihlikli bilən pəs həloşa qüxti. **44** Xundəktımu U ularınıng nalə-pəryadını angliəşanda, Ularınıng jəbir-japalirioşa etibar bərdi; **45** Həm ular bilən tüzgən əhdısını əslidi, Zor məhır-xəpkəti bilən, qəzipidin yandı, **46** U ularını sürgün kiləqlərnıng kəlbidə rəhim oyoşatti. **47** Bizni kutkuzəyoşaysən, i Pərwərdigar Hudaşimiz! Mukəddəs namıyoşa təxəkkür eytixka, Təntənə kilip Seni mədhıyıləkkə, Bizni əllər arisidin yeningəşa yioşıləyoşaysən! **48** İsrailin Hudaşı boləjan Pərwərdigarəşa, Əzəldin ta əbdəşiqə təxəkkür-mədhıya kəyturnulsun! Pütkül həlk «Amin» desun! Həmdusana!

107 Ah, Pərwərdigarəşa təxəkkür eytinglar! Qünki U məhribandur, əbədiydur Uning məhır-muəbbıti! **2** Pərwərdigar yaw kəlidin kutkuzəşanlar, U həmjəmət bolup kutkuzəşan həlkı buni dawamlik bayan kılusun — **3** Yəni U xərk bilən oşərbtin, ximal bilən jənobtin, Hərkəysi yurtlardın yioşiwelinoşanlar buni eytsun! **4** Ular qəl-bayawannı kezip pinhan yolda adaxtı, Adəm makanlaxkan heqbir xəhərnı tapalməstin. **5** Aq həmdə usuz bolup, Jəni qıqay dəp kəldi. **6** Andin Pərwərdigarəşa pəryad kildi, U ularını mukəşkətliridin azad kildi. **7** Makanlaxkudək xəhərgə yətkiəşə, U ularını tüz yolda bəxlidi. **8** Ular Pərwərdigarəşa təxəkkür eytsun! Uning əzğərməs muəbbıti üqün, İnsan balilirioşa kərsətkən məjiziliri üqün! **9** Qünki U qəngkioşan kəngülni kəndurdi, Aq kəloşan jənni esil nemətlər bilən təldurdi. **10** Zülməttə, Əlüm kəlongşidə yaxioşanlar, Təmtür kixən selinip, azab qəkkənlərnı bolsa, **11** (Qünki ular Təngrining əmirilirigə kəbxilik kildi, Həmmidin Aliy Boləquqıning nəsihətini kəmsıtti) **12** — U ularını jəpa-muxəşkəttə tartkuzup kəmtər kildi, Ular putlixip yikildi, ularəşa yərdəmgə birsımu yək idi. **13** Andin Pərwərdigarəşa yelinip pəryad kildi, U ularını mukəşkətliridin azad kildi. **14** Ularını zülmət həm əlüm sayisidin qıkirip, Ularınıng zənjir-əsərtlirini sundurup taxlıdi. **15** Ular Pərwərdigarəşa təxəkkür eytsun! Uning əzğərməs muəbbıti üqün, İnsan balilirioşa kərsətkən məjiziliri üqün! **16** Mana U mis dərwəzilərnı parə-parə kilip, Təmtür takəklərnı kesip taxlıdi. **17** Həmakətlər əz itəatsizlik yolliridin, Kəbihlikliridin əzəbləroşa uqraydu; **18** Kənglidə hərhil ozuk-tülükün bızır bolup, Əlüm dərwəzilirioşa yəkinlixidu. **19** Andin Pərwərdigarəşa yelinip pəryad kildı, U ularını mukəşkətliridin azad kildı. **20** U səz-kalamını əwətip, ularını sakaytıdu, Ularını zəwəllikliridin kutkuzıdu. **21** Ular Pərwərdigarəşa təxəkkür eytsun! Uning əzğərməs muəbbıti üqün, Adəm balilirioşa kərsətkən məjiziliri üqün! **22** Kurbanlik süpitidə təxəkkürlər eytsun, Uning kiləqlərnirini təntənilik nəhxilər bilən bayan kılusun! **23** Kəmilərdə deşioşa qüxüp kətnioşuqlar, Uluəş sularda tiriklik kiləquqlar, **24** Bular Pərwərdigarıng ixlirioşa guwahqidur, Qongkur okyanda kərsətkən kəramətlərnı kərgüqidur. **25** Qünki U bir səz bilənla xiddətlük xəmalni qıkirip, Dolğunlirini ərkəxlitidı; **26** Kəmiqlər əsmən-pələk

erlaydu, Sularning tæhtilirigæ qüxidu, Dæhxattin ularning jeni erip ketidu. **27** Ular mast adamdæk ælæng-sælæng irönganglaydu, Hærkandæk ækil-qaris tügæydu; **28** Andin Pærwædigaröja yelinip pæryad kîlidu, U ularni muxækqætîliridin azad kîlidu. **29** U boranni tinqitidu, Su dolkunlirimo jim bolidu. **30** Xuning bilên ular tinqlikîdin xadlinidu; U ularni tæxna bolöan aramghajöja yetakläp baridu. **31** Ular Pærwædigaröja taxækkür eytsun! Uning ezigermæs muhæbbiti üqün, Insan balilirioja kersætkæn mejjiziliri üqün! **32** Ular hælkning jamaitidimu Uni uluölisun, Akşakallar mejjisida Uni mædhiyilisun. **33** U dæryalarni qөлge, Bulaklarni kækaslikkæ aylanduridu. **34** Ahalising yamanlikî tüpüylidin, Höşulluk yarni xorluk kîlidu. **35** U yөнә qel-bayawanni kөлge, Qangkak yærni bulaklaröja aylanduridu; **36** Aqlarni xu yergæ jaylaxturup, Ular olturaklaxқан bir xæhærni bærpa kîlidu; **37** Ular etizlarni hæydæp-terip, üzümzarlarni bærpa kîlidu; Bular hösul-mæhsulatni mol beridu. **38** U ularöja bæræk beridu, Xuning bilên ularning sani helila exip baridu, U ularning mal-waranlirini hæq azaytmaydu. **39** Ular yөнә jæbir-zulum, bala-kaza hæm dærd-ælmægæ yolukup, Sani aziyip, pükülidu. **40** U esilzadilær üstigæ kæmsitixlirini tækidu, Yolsiz dæxt-sæhrada ularni særgærdan kîlidu; **41** Lekin miskin adamni jæbir-zulumdin yukiri kettürüp şaklaydu, Uning ailæ-tawabatini koy padisidæk köp kîlidu. **42** Buni kængli duruslar kærtüp xadlinidu; Pasiqlarning aozji etilidu. **43** Kimki dana bolsa, bularni bayqîsun, Pærwædigarning mejjir-xækpætîlirini qüxænsun!

108 Dawutning küy-nahxisi: — Iradæm qing, i Huda, iradæm qing; Mæn mædhiya nahxilirini eytip, Bærhæk, Seni küylæyman, pütin rohim bilæn! **2** I næomæ-sazlirim, oyoqan! Mæn sæhær küyaxinimu oyojitimæn! **3** Hælk-millætlær arisida Seni uluölayman, i Pærwædigar; ællær arisida Seni küylæyman! **4** Qünki ezigermæs muhæbbiting ærxlærgæ yætküdæk uluöqtur; Hækiqiting bulutlaröja takaxti. **5** I Huda, xan-xæhring ærxlærdin yukiri uluölanöjay, Xan-xæriping yær yüzini kapliöjay! **6** Öz sæygænlingningni nijatlik tepixi üqün, Ong kolung bilæn kutkuzöjæysæn, Duayimni ijabæt kilöjæysæn. **7** Huda Öz pak-mukæddæslidikæ xundæk degæn: — «Mæn tæntænæ kilimæn, Mæn Xækæm diyarinini belüp berimæn, Sukkot wadisini [tæksim kilixkæ] ælöjæymæn. **8** Gilead Manga mænsuptur, Manassæhmu Manga mænsuptur; æfraim bolsa beximdiki dubulojamdur, Yæhuda Mening æmr-pærman qizæroquqimdur; **9** Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edomöja qoruöjumni taxlaymæn; Mæn Filistiya üstidin tæntænæ kilimæn!». **10** Kim Meni bu mustæhkæm xæhærgæ baxlap kirælisun? Kim Meni Edomöja elip baralisun? **11** I Huda, Sæn bizni rasttinla qætkæ qæktingmu? Qoxunlirimiz bilæn bilæ jönggæ qikmæmsæn? **12** Bizni zulumlardin kutuluxkæ yardæmlæxkæysæn, Qünki insanning yardimi bikardur! **13** Huda ærkilik biz qokum baturluk kersitimiz; Bizgæ zulum kilöjuqlarni qeyligüqi dæl U Özidur!

109 Næoqimqilærnig bexioja tapxurulup okulsun dæp, Dawut yazoqan küy: — I mædhiyæmning Igsi Hudayim, jim turmal! **2** Mana ræzillærnig aozji, mækkarlarning aozji kez aldimda yoöjan eqli; Ular yaloqanqi til bilæn manga kærxi sözlidi. **3** Næprætlik sözlær bilæn meni qulojap, Ular bikardin-bikar manga zarbæ bærmæktæ. **4** Muhæbbitim üqün ular manga kærxi kiyæyæti boldi, Mæn bolsam — duaöja berildim. **5** Yahxilikim üqün yamanlik, Sæyging üqün næpræt kærturdi. **6** Hærbirining üstidæ ræzil bir adam tæyinligæysæn, Uning ong yenida bir dæwagær tursun. **7** U sorak kilinöjanda æyibdar bolup qikşun, Duasi gunah dæp hæsablsun. **8** Künliri kiskæ bolsun, Mænsipini baxkisi igilisun. **9** Baliliri yetim

kalsun, Hotuni tul bolsun. **10** Ooqulliri særgærdan tilæmqi bolsun, Turoqan harabilikliridin nan izdæp. **11** Jazanihor uning igiliki üstigæ tor taxlisun, Mejjæt æjrini yatlar bulap-talisun. **12** Uningöja mejjirbanlik kersitidöjan birsi bolmisun, Yetim kælöjan balilirioja iltipat kilöjuqi bolmisun. **13** Uning næsli kurutulsun; Kelær æwladida namliri eöqürilsun. **14** Atabowilirining kæbihlikining æyibliri Pærwædigarning yadida kalsun, Anising gumaqi eöqürilmisun. **15** Bularning æyibliri daim Pærwædigarning kez aldida bolsun, Xuning bilæn U ularning nam-æmilini yær yüzidin eöqürüp taxlaydu. **16** Qünki [ræzil kixi] mejjirbanlik kersitixni hæq esigæ kæltürmidæ, Bæki ezigæn, yoksul hæm dili sunuklarni æltürmækkæ qoşlap kældi. **17** U lænæt okuxkæ amraq idi, Xunga lænæt uning bexioja kelidu; Bæht tilæxkæ rayi yoq idi, Xunga bæht uningdin yirak bolidu. **18** U lænætlærni ezigæ kiyim kilip kiygæn; Xunga bulær akşakan sudæk uning iq-bæoqriöja, Maydæk, sængækliirigæ kiridu; **19** Bular uningöja yepinöjan tonidæk, Hærdaim bæoqlanöjan bælwæojidæk qaplansun. **20** Bular bolsa meni æyibligüqilærgæ Pærwædigarning bekitkæn mukapati bolsun! Mening yaman gepimni kilöjanlarning in'ami bolsun! **21** Birak Sæn, Pærwædigar Ræbbim, Öz naming üqün mening tæripimdæ bir ix kilöjæysæn, Mejjir-muhæbbiting æla bolöjaqkæ, Meni kutkuzöjæysæn; **22** Qünki mæn ezigæn hæm hæjæt-mændurmæn, Kælbim hæstæ boldi. **23** Mæn kuyax uzartkæn kælönggidæk yokilay dæp kaldim, Qekætkæ kæküwetilgændæk qætkæ kæküwetildim. **24** Roza tutkinimdin tizlirim ketidu, ætlirim sizip ketidu. **25** Xunglaxkæ mæn ular aldida raswa boldum; Ular manga kæraxkanda, bexini silkimæktæ. **26** Manga yardæmlæxkæysæn, i Pærwædigar Hudayim, Ezigermæs muhæbbiting boyiqæ meni kutkuzöjæysæn; **27** Xuning bilæn ular buning Sening kolungdiki ix ikenlikini, Buni kilöjuqining Sæn Pærwædigar ikenlikini bilsun. **28** Ular lænæt okuwarsun, Sæn bæht ata kilöjæysæn; Ular hüjum kilixkæ turoqanda, hijalættæ kalsun, Birak kulung xadlansun! **29** Meni æyibligüqilær hijalæt bilæn kiyinsun, Ular öz xærmendilikini ezigæ ton kilip yepinsun. **30** Aoqimda Pærwædigaröja zor taxækkür-mædhiya kærtürimæn; Bærhæk, kerpqilik arisida turup Uni mædhiyilæyman; **31** Qünki hæjæt-mænnig jeni gumaqkæ bekitmækqi bolöjanlardin kutkuzux üqün, [Pærwædigar] uning ong yenida turidu.

110 Dawut yazoqan küy: — Pærwædigar mening Ræbbimögæ: — «Mæn sening düxmænlingni tæhtipæring kilöjuqæ, Ong yenimda olturoqin» — dedi. **2** Pærwædigar kudritingni kersitidöjan xahænæ hæsangni Ziondin uzitidu; Düxmænling arisida hæküm sürgin! **3** Küqüngni kersitidöjan kündæ, Öz hælkning halis kurbanlik kæbi pida bolidu; Mukæddæs hæywingidæ, Xu yaxlik dæwringdikidæk, Sanga hæzirmu xæbnæmlær sæhærnig baliyatkusidin yengi qikşandæk qüxidu; **4** Pærwædigar xundæk kæsem iqtî, Hæm buningdin yanmaydu: — «Sæn æbædil'æbædgöje Mælkizædkning tipidiki bir kaşindursæn». **5** Ong tæripingdæ bolöjan Rab öjæpini kersætkæn kündæ padixahlarni urup pærapæ kiliwetidu; **6** U ællær arisida sotlaydu; Jay-jaylarni jæsætlær bilæn tolduridu; Kæng zeminning bexini yaridu; **7** U yolda eriktin su iqudu; U xunga kixining bexini yeligüqi bolidu.

111 Hæmdusana! Kængli duruslarning mæxripidæ, Hæm jamættæ turup, Pærwædigaröja pütin kælbim bilæn tæxækkür eytmæn. **2** Pærwædigarning yasioqanliri uluöqtur; Bulardin hürsæn bolöjanlar izdin ularni süürxütmæktæ. **3** Uning æjri xæræp wæ hæywættur, Uning hækkaniyliki mænggügæ turidu. **4** U Öz mejjizilirini yad ætküzidu; Pærwædigar muhæbbætlik hæm ræhimdilliktur. **5** U Özidin ayminidöjanlarni

ax bilan taminlaydu; Öz əhdisini həmixə yad etidu. **6** U əmälliridiki kudritini Öz həlkığə kərsitip, Baxka əllərnin miras-zeminini ularoşa təkdim kildi. **7** Uning kəli kəlojanliri həkikət-sadaqət wə adilliktur; Uning barlik kərsətmiliri ixənqliktur. **8** Bular əbədil'əbədığə inawətliktur; Həkikəttə həm durusluqta qikiriləyandur. **9** U Öz həlkığə nijatlik əwətti; Öz əhdisini əmr kəlip mənggügə bekitti; Muxəddəs həm sürlüktur Uning nami. **10** Pərwərdigardin kərkux danalığnıng baxlinixidur; Uning həkümlirini tutkanlarning həmmisi yorutuləjan adəmlərdur; Uning mədhıyisi mənggü turidu.

112 Həmdusana! Pərwərdigardin əyminidəjan, Uning əmlirini zor hursənlik dəp bildidəjan adəm bəhtliktur! **2** Uning nəslı zemında turup kuy-kudrətlik bolidu; Duruslarning dəwri bəhtlik bolidu. **3** Uning eydə dələt həm baylıklar bolidu; Həkkanıylik mənggügə turidu. **4** Karəngəyulukta turojan durus adəmgə nur pəyda bolidu; U xəpəkətlik, rəhımdil həm həkkanıydu. **5** Həyrhah, etnə bəriy turidəjan adəmning bəhti bolidu; U əz ıxlirini adillik bilən yürgüzidu. **6** Bərhək, u əbədiy təwritilməydu; Həkkanıy adəm mənggügə əslinidu. **7** U xum həwərdin kərkmaydu; Uning kəngli tok həlda, Pərwərdigəroşa tayanəjan. **8** Dili məhkəm kəlinəjan, u kərkmaydu; Ahirida u rəkiblirining məqlubiyitini kəridu. **9** U əziningkini mərdlərqə tarkatқан, Yəksulləroşa bəridu; Uning həkkanıylik mənggügə turidu; Uning munggüzi izzət-xəhrət bilən kətürüldü. **10** Rəzil adəm buni kərip qidımaydu, Qıxlirini oşujurlitidu, u erip ketidu; Rəzillərnin arzu-həwisi yökətilidu.

113 Həmdusana! Mədhıyilənglar, i Pərwərdigarning külliri, Pərwərdigarning namini mədhıyilənglar! **2** Həzirdin baxlap, əbədil'əbədığə, Pərwərdigarning namioşa təxəkkür-mədhıyə kəyturulsun! **3** Kün qikərdin kün patəroşa, Pərwərdigarning nami mədhıyilənixkə layıktur! **4** Pərwərdigər əllərdin yükəri kətürüldi; Xan-xəripi ərxlərdin yükiridu. **5** Kimmu Pərwərdigər Hudayiməzəroşa təng bolalisun — Öz makani yükirida bolsimu, **6** Asmanlaroşa həm yərgə kərax üqün, Əzini təwən kəloşuqoşa? **7** Namrat kixini U topa-qəngdin kətüridu; Kəyliktin yökəsulni yükirilitidu; **8** Uni esilzadilə kətarioşa, Yəni Öz həlkığnıng esilzadiliri arisioşa olturoşuzidu; **9** U tuəşmas əyalni əygə orunlaxturup, Uni oşujullarning huxal anisi kəlidu. Həmdusana!

114 İsrail Misirdin, Yəqub jəməti yat tillik əllərdin qikəqanda, **2** Xu qəoşda Yəhuda [Hudaning] mukəddəs jayı, İsrail uning səltinini boldi, **3** Dəngiz buni kərtip bədər kaqti, İordan dəryasi kəynigə yandı; **4** Təoşlar koşkarlardək, Dənglər kəzildərk oynaklıdi. **5** Əy dəngiz, sən nemə boldung, kaqkili? İordan dəryasi, yolundin yanəşli? **6** Təoşlar koşkarlardək, Dənglər kəzildərk oynaklıdi? **7** I yer yüzi, Rəbning jamalidin, Yəqubning Hudasingin jamalidin təwərn; **8** U kəram taxni kəlqəkkə, Qəqmaq texini mol bulak suliroşa aylanduridu.

115 Bizgə əməs, i Pərwərdigər, bizgə əməs — Əzgərməs muhəbbiting üqün, həkikət-sadaqəting üqün, Əz namingəroşa xan-xərəp kəltürgəysən. **2** Əllər nemixkə «Ularınin Hudasi kəyərdə?» dəp [mazak] kəlixidu? **3** Biraq Hudayimiz bolsa ərxlərdidur; Nemini halisa, U xuni kəloşandur. **4** Ularınin butliri bolsa pəkət kümüx-altundin ibarət, İnsanınin kəlliri yəşoşinidur, halas. **5** Ularınin əozi bar, biraq səzliyəlməydu; Kəzliri bar, kərməydu; **6** Kulaklıri bar, anglımaydu, Burni bar, puriyəlməydu; **7** Kəlliri bar, siliyəlməydu; Putliri bar, mangəlməydu; Kaniyidin həqbir sada qikərməydu. **8**

Ularınin yəşoşanlar ularoşa ohxəxtur, Ularoşa tayanəjanlarmu xundəktur. **9** I İsrail, Pərwərdigəroşa tayininglar; U silərgə yərdəm kəloşuqınglar həm kəlkəninglardur. **10** I Hərun jəməti, Pərwərdigəroşa tayininglar; U silərgə yərdəm kəloşuqi həm silərnin kəlkəninglardur. **11** Pərdərdigardin əyminidəjanlar, Pərwərdigəroşa tayininglar; U silərgə yərdəm kəloşuqi həm kəlkəninglardur. **12** Pərwərdigər bizni əsləp kəldi; U bəht ata kəlidu; U İsrail jəmətiyə bəht ata kəlidu; U Hərun jəmətiyə bəht ata kəlidu; **13** Pərwərdigardin əyminidəjanlaroşa, Qəngliri həm kəyiklirigimu bəht ata kəlidu. **14** Pərwərdigər silərgə kəoxlar bəridu, Silərgə həm pərzəntlirənglaroşa; **15** Silərgə Pərwərdigər tərıpidin bəht ata kəlinəjan, Asman-zeminni Yarətquqidin bərikətləngən! **16** Asmanlar bolsa Pərwərdigərnin asmanlıridur; Biraq zeminni bolsa insan baliliroşa tapxuroşandur. **17** Əlüklər Yəhni mədhıyiləyməydu, Süküt diyariyoşa qüxüp kətkənərmu xundak; **18** Biraq bizlər həzirdin baxlap Yəhka əbədil'əbədığə təxəkkür-mədhıyə kəyturimiz! Həmdusana!

116 Mən Pərwərdigərnı seyimən, Qünki U mening əwazimni, yelinixlirimni əngləjan. **2** Qünki U kulikini mənə saldı, Xunga mən barlik künlirimdə Uningəroşa iltija kəlip qəkirimən. **3** Əlüm əsarətli məni qirəmwəldi; Təhtisəraning dərdli məni tutuwəldi; Mən pəxəlikkə yoluktu, ələm tarttim; (Sheol w7585) **4** Xuning bilən mən Pərwərdigərnin namioşa tohtimay nida kəldim: — «Səndin etünimən, i Pərwərdigər, Jenimni kütulduroşaysən! **5** Xəpəkətliktur Pərwərdigər, həkkanıydu; Hudayimiz rəhımdildur. **6** Pərwərdigər nadənni səkləydu; Mən harab əhwaləşa qüxürüldüm, U məni kətkuzdi. **7** Həy jenim, kəydidin hatirjə bol; Qünki Pərwərdigər səhiylik, məhribanlik kərsətti; **8** Qünki Sən jenimni əlümdin, kəzlimni yaxlardin, Ayaşlirimni putlixixtin kətkuzəşənsən. **9** Mən Pərwərdigər əldida tiriklərnin zemində mənəngən; **10** İxənginim üqün mundək səz kəloşanmən: — «Mən kəttik hər kəlinəjanmən». **11** Jiddiyəlxnimdin: — «adəmlərnin həmmisi yəloşanqi!» — Dəgənmən. **12** Mənə kərsətkən barlik yəxhiklirini mən nemə bilən Pərwərdigəroşa kəyturimən? **13** — Nijatlik kədəhini koluməşa əlimən, Wə Pərwərdigərnin namini qəkirip iltija kəlimən; **14** Mən kəloşan kəşəmlirimni Pərwərdigər əldida ədə kəlimən; Bərhək, Uning barlik həlkə əldida ularni ədə kəlimən. **15** Pərwərdigərnin nəziridə, Əz məmin bəndilirining əlümi kimmətlik ixtur! **16** Ah Pərwərdigər, mən bərhək Sənin kulungdurmən; Mən Sənin kulungdurmən, dedikingning oşlı ikənmən; Sən mening əsarətlirimni yəxkənsən; **17** Mən Səngə təxəkkür kərbanliklirini sunimən, Pərwərdigərnin namini qəkirip iltija kəlimən; **18** Mən kəloşan kəşəmlirimni Pərwərdigər əldida ədə kəlimən; Bərhək, Uning barlik həlkə əldida ularni ədə kəlimən; **19** Pərwərdigərnin əyining həyolilirida, Sənin oşturungda turup, i Yerusəlem, [Kəşəmlirimni ədə kəlimən!] Həmdusana!

117 Pərwərdigərnı mədhıyilənglar, barlik əllər; Həmmə həklər, Uni mahtənglar! **2** Qünki bizgə bəoşlarning əzgərməs muhəbbiti qəlibiliktur; Həm Pərwərdigərnin həkikət-sadaqəti mənggüliktur! Həmdusana!

118 Pərwərdigəroşa təxəkkür əytinglar, qünki U məhribəndur; Uning məhır-muhəbbiti mənggüdur! **2** İsrail: «Uning məhır-muhəbbiti mənggüdur» — desun! **3** Hərun jəməti: «Uning məhır-muhəbbiti mənggüdur» — desun! **4** Pərwərdigərnin kərkidəjanlar: «Uning məhır-muhəbbiti

mənggüdur» — desun! **5** Kistakta kəlip Yahəqa nida kildim; Yah jawab berip, meni kəngri-azadilikta turquzdi. **6** Pərwərdigar mən tərəptidur, mən kərkəymən; İnsan meni nemə kılalisun? **7** Pərwərdigar manga yardəm kıləuqlar arisida bolup, mening tərripimidur; Əqmənlimriming məşlubiyyətini kərimən. **8** Pərwərdigarni baxpanahim kılıx, İnsanəqa tayinixtini əwzəldur; **9** Pərwərdigarni baxpanahim kılıx, Əmirlərgə tayinixtini əwzəldur. **10** Barlıq əllər meni kərxiwaldı; Biraq Pərwərdigarning nami bilən ularni həlak kılımən; **11** Ular meni kərxiwaldı; bərhək, kərxiwaldı; Biraq Pərwərdigarning nami bilən mən ularni həlak kılımən; **12** Ular hərlərdək meni kərxiwaldı; Ular yekiləqan yantək otidək tezla əqürüldü; Qünki Pərwərdigarning nami bilən mən ularni həlak kılımən. **13** Sən [düxmən] meni zərb bilən ittərding, Yikiləqılı tas kəldim; Biraq Pərwərdigar manga yardəmdə boldı. **14** Küqüm wə nahxam bolsa Yahdur; U mening nıjatlıqim boldı! **15** Həkkəniylarning qədirilərda xadlık wə nıjatlıqning tənəniliri yangritilməktə; Pərwərdigarning ong kəli zəpər kuqmaqtə! **16** Pərwərdigarning ong kəli egiz kətürilgən! Pərwərdigarning ong kəli zəpər kuqmaqtə! **17** Mən əlməymən, bəlki yaxəymən, Yahning kıləqlarıniri jakarlaymən. **18** Pərwərdigar manga kəttik tərbiyə bərgən bolsimu, Biraq U meni əlümgə tapxurמיד. **19** Həkkəniyət dərwazilərinə manga eqip beringlar; Mən kirimən, Yahni mədhıyləymən. **20** Bu Pərwərdigarning dərwazisidur; Həkkəniylar buningdin kiridü. **21** Mən sanga təkəkür eytimən; Qünki Sən manga jawab kəyurdəng, Həm mening nıjatlıqim boldung. **22** Tamqılar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. **23** Bu ix Pərwərdigardındur, Bu kəzimiz aldidə kəramət boldı. **24** Bu Pərwərdigar yaratqan kündur; Biz uningda xadlinip hursən bolimiz. **25** Kutkuzəyəsən, i Pərwərdigar, Səndin ətünimən; Səndin ətünimən, bizni yaxnatkəysən! **26** Pərwərdigarning namidə Kəlgüqigə mubərek bolsun! Biz Pərwərdigarning əyidə turup sanga «Mubərak!» dəp towliduk. **27** Pərwərdigar Təngridur; U üstimizgə nur bərgən; Həytlək kürbanlıqni tanılar bilən baəqlanglar, — Kərbangahning münggüzilərgə ilip baəqlanglar. **28** Sən mening ilahımdursən, Mən Sanga təkəkür eytimən; Mening Hudayim, mən Seni uluəyımən. **29** Pərwərdigarəqa təkəkür eytinglar; Qünki U məhribandur; Uning məhr-muəhbəbbi mənggüdur!

119 (Aləf) Yolda mukəmməl boləqanlar, Pərwərdigar Təwrat-kanunida mangidəqanlar bəhtliktur! **2** Uning aqah-guwaəhlirini tutqanlar, Uni qin kəlbə bilən izdigənlər, **3** Həqəbir həksizlikni kılmiəqanlar bəhtliktur! Ular uning yollirida mangidu. **4** Kərsətmiliringgə əstayidil əməl kılıximiz üqün, Əzüng ularni bəktikənsən. **5** Ah, yollirimning yənilixi bəlgilimiliringgə əməl kılıxqə bəktilgəy! **6** Xuning bilən barlıq əmr-pərmanlıringni ətiwarlısam, Mən yərgə qarap kəlməymən. **7** Sening həkkəniy həkümiliringni əginip, Durus kəngüldin Sanga təkəkür eytimən. **8** Mən bəlgilimiliringni qəqum tutimən; Məni pütünləy taxliwatmıgəysən! **9** (Bət) Yax bir yigıt kəndək kılıp əz yolini pak tutalaydu? Sening səz-kəlamingni anglap əməl kılıx bilənla. **10** Pütün kəlbim bilən mən Seni izdidim; Məni əmliringdin adaxturmiəqəysən; **11** Gunah kılıp Sanga karxi qikmaslıqim üqün, Səzüngni kənglümgə məhkəm püküiwaldim. **12** Mubərkərsən Pərwərdigar, Manga Əz bəlgilimiliringni əgətkəysən. **13** Ləwlim bilən mən bəyan kılımən, Aəzıngdiki barlıq həkümiliringni. **14** Türlük baylıqlardın xadlanəqəndək, Aqah-guwaəhliliringəqa əgəxkən yolda xadladim. **15** Mən kərsətmiliring üstidə seəjinip oylinimən; Izliringəqa qarap oylinimən. **16** Bəlgilimiliringni hursənlik dəp bilimən; Səz-kəlamingni untuməymən. **17** (Giməl)

Kulungəqa məhrıbanlıqni kərsətkəysən, xuning bilən mən yaxəymən, Kəlamingəqa boysunimən. **18** Təwrat-kanunungdin kəramət sirlərnə kərxüüm üqün, Kəzlırimni aqkəysən! **19** Mən bu dunyada musapırmən; Əmlrlingni məndin yoxurmiəqəysən. **20** Həkümiliringgə hərəkəqan intizar bolup, Yürükim ezilip kətəy dəp kəldi. **21** Sən lənətkə buyruəqan təkəbburləqqa tənbiə bərisən, Ular əmlrlingdin adixip kətədu. **22** Məndin ahanət həm məşirini yırəkqə kətküzgəysən; Qünki aqah-guwaəhliliringni tutimən. **23** Əmlrlər olturup yaman gəpimni kılıxməktə; Sening kulung bolsa bəlgilimiliring üstidə seəjinip oylaydu. **24** Sening aqah-guwaəhliliring mening hursənlikim, Mening məşliəqtəqilirdur. **25** (Dalət) Mening jenim tuprakqə yepixkan; Səz-kəlaming boyiqə meni yengiləndurəqəysən. **26** Əz yollirimni aldingda oquk bəyan kıldim, Sən manga jawab bərding; Manga bəlgilimiliringni əgətkəysən. **27** Məni kərsətmiliringning yolini qünixindəqan kıləyəsən, Andin mən kəramətliring üstidə seəjinip oylinimən. **28** Jenim kəyəqə bilən erip kətədu; Səz-kəlaming boyiqə meni küqləndürgəysən. **29** Məndin aldamqi yolni neri kıləyəsən; Xəpəkət kılıp manga Təwrat-kanunungni beəjixliəqəysən; **30** Mən həkikət-sadəkət yolini tallıwaldim; Həkümiliringni aldidə koydum. **31** Aqah-guwaəhliliringni qing tutimən; Pərwərdigar, məni uyatqə kəldurmiəqəysən. **32** Sən mening kəlbimni kəng-azadə kılıxing bilən, Əmlrliring yoliəqa əgixip yügürimən. **33** (He) I Pərwərdigar, bəlgilimiliringning yolini manga ayan kıləyəsən; Mən uni ahıroiqə tutimən. **34** Məni yorutkəysən, mən Təwrat-kanunungni tutimən, Xundəklə pütün kəlbim bilən uningəqa əməl kılımən. **35** Məni əmlrliringning yolida mangidəqan kıləyəsən; Qünki ularni hursənlik dəp bilimən. **36** Mening kəlbimni xəsiy mənpəətkə əməs, Bəlki aqah-guwaəhliliringəqa mayıl kıləyəsən. **37** Kəzlırimni sahtini kərxüxtin yəndurəqəysən; Məni yolungda janlandıurəqəysən; **38** Sən kulungəqa boləqan wədəngni əməlgə axurəqəysən; Xuning bilən həklər Səndin əyminidü. **39** Mən kərkəqan xərməndilikni neri kətküzgəysən; Qünki Sening həkümiliring əladur. **40** Mana, mən kərsətmiliringgə təxna bolup kəldim; Əz həkkəniyitəngdə mən janlandıurəqəysən; **41** : (Waw) Wə məhr-muəhbəbtəqliring yəniməqa kəlsun, i Pərwərdigar; Wədəng boyiqə nıjatlıqning yəniməqa kəlsun; **42** Xunda məndə meni məşirə kıləuquiqə bərgüdək jawab bolidü; Qünki seəzınggə tayinimən. **43** Wə aəzımdin həkikətning seəzini elip taxlimiəqəysən; Qünki həkümiliringgə ümid baəqlidim; **44** Xunda mən Sening Təwrat-kanunungni hər kəqan tutimən, Bərhək, əbədil-əbədgiqə tutimən; **45** Xunda mən azadilikdə mangimən; Qünki kərsətmiliringni izdidim. **46** Xunda mən padıxəhlər aldidə aqah-guwaəhliliring toərluluk seəzlyəmən, Wə ixlarda mən yərgə qarap kəlməymən. **47** Wə əmlrlingni hursənlik dəp bilimən, Qünki ularni seəyüp kəldim; **48** Mən seəyüp kəlgən əmlrliringgə kollirimni sozup intilimən, Wə bəlgilimiliring üstidə seəjinip oylinimən. **49** (Zain) Sən kulungəqa bərgən seəzıngni, Yəni manga ümid beəjixliəqan kəlamingni əsligəysən. **50** U bolsa dərdiməgə boləqan təsəllidur; Qünki səz-wədəng meni janlandıur. **51** Təkəbburlar əxəddi həkəratlıgini bilən, Ləkin Təwrat-kanunungdin həq qətnimidim. **52** Qədimdə bəktilgən həkümiliringni yadiməqa kəltürdüm, i Pərwərdigar, Xundək kılıp əzümgə təsəlli bərdim. **53** Təwrat-kanunungni taxliwətkən rəzillər wəjədin, Otluq əzəp məndə kəynap taxtı. **54** Musapir bolup turəqan jəyimdə, Kərsətmiliring mening nahxılim boldı. **55** Kəqidə, i Pərwərdigar, namingni əsləp yürdüm, Təwrat-kanunungni tutup kəldim. **56** Mən buningəqa nesip boldum, Qünki mən kərsətmiliringkə itəət kılıp kəldim. **57** (Hət) Əzüng mening nesiwəmdursən, i

Pərvərdigar; «Sening səz-kalamingni tutay» — dedim. **58** Mən pütün kəlbim bilən didaringoşa intilip yelindim; Wədəng boyiqə manga xapaət kərsətkəysən. **59** Mən yolliring üstidə oylandim, Ayaqlirimi agah-guwaqlikliringoşa qaritip buridim. **60** Mən aldiridim, heq keqikmidim, Sening əmrliringgə əməl kilişkə. **61** Rəzillərning asarətliqri meni qirimiwalojini bilən, Mən Təwrat-kanunungni heq untumidim. **62** Həqəkəniyə həkümliring üqün, Tün keqidə təxəkkür eytkili köpimən. **63** Mən Səndin qorkidioanlarning, Kərsətmiliringgə əgəxkənlərnin həmmisining ülpitidurmən. **64** Jaħan, i Pərvərdigar, Sening əzgərməs muhəbbiting bilən toldi; Manga bəlgilimiliringni egətkəysən. **65** (Tət) Səz-kalaming boyiqə, i Pərvərdigar, Əz kəlungoşa meħribanliqni kərsitip kəlgənsən. **66** Manga obdan pərk etixni wə bilimni egətkəysən; Qünki mən əmrliringgə ixəndim. **67** Mən azabka uqrxatin burun yoldin azoqan, Birəq həzir səziingni tutimən. **68** Sən meħribandursən, meħribanliq kilişən, Manga bəlgilimiliringni egətkəysən. **69** Təkəbburlar manga qərlaxti; Birəq kərsətmiliringgə pütün kəlbim bilən itaət kilimən. **70** Ularning kəlbə tuymas bolup kətti; Birəq mən bolsam Təwrat-kanunungni hursənlik dəp bilimən. **71** Azabka uqriojinim yaxhi boldi, Xuning bilən bəlgilimiliringni egəndim. **72** Mən üqün əozingdiki kanun-təlim, Mingloşun altun-kümüx tənggidin əwəldur. **73** (Yod) Sening kolliring meni yasioqan, meni mustəhkəmlidi; Meni yorutkəysən, əmrliringni əginimən. **74** Səndin əyminidioanlar mən kəriup xadlinidu; Qünki mən səz-kalamingoşa ümid baolup kəldim. **75** I Pərvərdigar, Sening həkümliringning həqəkəniyə ikənlikini, Wapadarliqingdin meni azabka salojinini bilimən. **76** Ah, kəlungoşa bərgən wədəng boyiqə, Əzgərməs muhəbbiting təsəliiyim bolsun. **77** Mening yaxixim üqün, Rəħimdililiring yəniməoşa kəlsun; Qünki Təwrat-kanunung mening hursənlikimdur. **78** Təkəbburlar hijaləttə kəlsun; Qünki ular manga yaloqanliq bilən tərtürlik qiloqan; Mən bolsam, kərsətmiliring üstidə seojinip oylinimən. **79** Səndin əyminidioanlar mən tərəpkə burulup kəlsun; Agah-guwaqlikliringni bilgənlərmu xundəq bolsun. **80** Kənglüm bəlgilimiliringdə mukəmməl bolsun; Xuning bilən yərgə qarəp kəlməymən. **81** (Kaf) Jenim nijatliqingoşa təlmürüp halidin ketəy dəwatidu; Mən səz-kalamingoşa ümid baolqidim. **82** Kəziüm səz-wədənggə təlmürüp tügixəy dedi, «Sən qaəanmu manga təsəlli bərsənsən» — dəp. **83** Qünki mən islinip kərup kətkən tulundək boldum, Birəq bəlgilimiliringni untuməymən. **84** Kuləngning künliri kəraq bolidu? Manga ziyənkəxlik qiloqanlarni qaəan jazaləysən? **85** Təkəbburlar manga orilarni kəloqan; Bu ixlər Təwratinqoşa muhəliptur; **86** Sening barliq əmrliring ixənqliktur; Ular yolsizlik bilən meni qistiməktə; Manga yərdəm qiloqəysən! **87** Ular meni yə yüzidin yəkatkili qil kəldi; Birəq mən bolsam, kərsətmiliringdin wəz kəqmidim. **88** Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroqəysən, Wə əozingdiki agah-guwaqlikliringni tutimən. **89** (Laməd) Mənggügə, i Pərvərdigar, Səz-kalaming ərlərdə bəkitilgəndur. **90** Sening sadəkiting dəwrdin-dəwrgiqidur; Sən yəz-zeminni mukim bəkitənsən, u məwjut bolup turidu. **91** Sening həküm-kanuniyətliring bilən bular bügünki kündimu turidu; Qünki barliq məwjudatlar Sening hizmitingdidur. **92** Sening Təwrat-kanunung hursənlikim bolmioqan bolsa, Azabinda yəqəp ketər idim. **93** Mən Sening kərsətmiliringni hərgiz untuməymən; Qünki muxulər arqiliq manga həyatlik bərding; **94** Mən Seningkidurmən, meni kutkəzoqəysən; Qünki mən kərsətmiliringni izdəp kəldim. **95** Rəzillər meni həlak qilixni kütməktə; Birəq mən agah-guwaqlikliringni kənglümdə tutup oyləymən. **96** Mən həmmə mukəmməllikning qəki

bar dəp bilip yəttim; Birəq Sening əmr-kalaming qəksiz kəngdur! **97** (Məm) Ah, mening Təwrat-kanunungoşa boləqan muhəbbitim nəkədar qəngkurdur! Kün boyi u mening seojinip oylaydiojinimdur. **98** Əmrliring hərdəim mən bilən bilə turoqəqka, Meni düxmənlimrdin dənə kəlidu; **99** Barliq ustəzlimrdin kəp yorutuloşmən, Qünki agah-guwaqlikliring seojiniximdur. **100** Mən kərlardin kəprək qüxinimən, Qünki kərsətmiliringgə itaət qilip kəldim. **101** Səz-kalamingoşa əməl kilixim üqün, Ayaqlirimi həmmə yaman yoldin tarttim. **102** Həkümliringdin heq qəkmidim; Qünki xunə əgətkən Sən əziingdursən. **103** Səzling tiliqoşa məngə xərin tetiydu! Aozimda həsəldin tatliktur! **104** Kərsətmiliringdin mən yorutuldum; Xunə barliq sahta yolni əq kərimən. **105** (Nun) Səz-kalaming ayioqim aldidiki qiraə, Yoluməoşa nurdur. **106** Kəşəm iqtim, əməl qilimənkə, Mən həqəkəniyə həkümliringni tutimən. **107** Zor azəb-okuəbətəlni qəktim, i Pərvərdigar; Səz-kalaming boyiqə mənə janlanduroqəysən. **108** Qəbul qiloqəysən, i Pərvərdigar, əozimdiki halis kəurbanliqlarni, Manga həkümliringni egətkəysən. **109** Jenimni aliqinimda dəim elip yürimən, Birəq Təwrat-kanunungni pəkət untuməymən. **110** Rəzillər mən üqün qiltək kurdü; Birəq kərsətmiliringdin adəximdim. **111** Agah-guwaqlikliringni miras qilip mənggügə qəbul qildim; Qünki ular kənglümning xadliqidur. **112** Mən kənglümni bəlgilimiliringgə mənggügə [əməl kilişkə], Yəni aħiroqə əməl kilişkə mayil qildim. **113** (Samək) Ala kəngüllərnə əq kəriup kəldim; Səyginim bolsa, Təwrat-kanunungdur. **114** Sən mening dalda jəyim, mening kəlkənimdursən; Səz-kalamingoşa ümid baolqidim. **115** Mən Hudəyimning əmrlirigə əməl kilixim üqün, Məndin neri bolunglar, i rəzillik qiloqular! **116** Yəxixim üqün, Wədəng boyiqə meni yəligəysən; Ümidimning aldidə meni yərgə qəratmioqəysən. **117** Meni kəlləp kuwətligəysən, xundə mən əmən-əsən yürimən; Wə bəlgilimiliringni hərdəim kədirləymən. **118** Bəlgilimiliringdin əzoqanlarning həmmisini nəziringdin səkət qilding; Qünki ularning əldəmlilik quruktur. **119** Sən yə yüzidiki barliq rəzillərnə dəxəlkəddə xəlləp təziləysən; Xunə mən agah-guwaqlikliringni səyimən. **120** Ətlirim Səngdin boləqan əyminixtin titraydu; Həkümliringdin qərkəp yürimən. **121** (Ayin) Mən durus həkümlərnə wə ədalətni yürgüzdüm; Meni əzgiqilərgə təxləp qəymioqəysən; **122** Əz kuləng üqün yəxixilikə kəpələt boləqəysən; Təkəbburləroşa meni əzgizmigəysən. **123** Kəziüm nijatliqingoşa təxna bolup, Həmə həqəkəniyətin toqruqluk wədənggə təlmürüp tügixəy dəp kəldi; **124** Əzgərməs muhəbbiting bilən kəlungoşa muəmilə qiloqəysən; Bəlgilimiliringni manga egətkəysən. **125** Mən Sening kuləngdurmən; Agah-guwaqlikliringni bilip yəxtim üqün meni yorutkəysən. **126** Pərvərdigar hərikətkə kəlix wəkti kəldi! Qünki ular Təwrat-kanunungni bikər qiliwətidu. **127** Xu səwəbtin əmrliringni altundin artuk səyimən, Səp altundin artuk səyimən; **128** Xunə həmmə ixlərnə bəxquridioqan barliq kərsətmiliringni toqra dəp bilimən; Barliq sahta yolni əq kərimən. **129** (Pe) Agah-guwaqlikliring kəraməttur; Xunə jenim ularəoşa əgixidu. **130** Səzlingning yəximni nur elip kəlidu; Nədanlarnimu yorutidu. **131** Aozimni eqip həsərap kəttim, Qünki əmrliringgə təxna bolup kəldim. **132** Nəmingni səyğənlərgə boləqan əditing boyiqə, Jəmalingni mən tərəpkə qaritip xəpəkət kərsətkəysən. **133** Kədamlirimi səziing bilən toqriqiloqəysən; Üstümgə heq qəbiħliqni həküm sürgüzimigəysən. **134** Meni insənnin zulumidin kutulduroqəysən, Xuning bilən Sening kərsətmiliringgə itaət qilimən. **135** Jəmalingning nurini kuləngning üstigə qəqturoqəysən; Manga bəlgilimiliringni egətkəysən. **136** Kəzilirimdin yax ərikliəri aqidu, Qünki

insanlar Təvrat-kanunungoşa boysunmaydu. **137** (Tsadə) Həkkaniydursən, i Pərwərdigar; Həkülmliring toşridur. **138** Sən agah-guwahlikliringni həkkaniyliqta buyruoşan; Ular tolimu ixənqliktur! **139** Otluq muhəbbitim özümni yokitidu, Qünki meni har kılıoşular səzliringgə pisənt kılmaydu. **140** Səzüng toluq sinap ispatlanoşandur; Xunga kulung uni səyidu. **141** Mən tərİktərtürmən, kəmsitilgənmən, Biraq kərsətmiliringni untumaymən. **142** Səning həkkaniyiting əbədİy bir həkkaniyettur, Təvrat-kanunung həkİkəttur. **143** Pəxəllİk wə əzab mangu qİrmixiwaldı; Biraq əmlrliring məning hursənlikrimdur. **144** Səning agah-guwahlikliringning həkkaniyliki əbədİydu; Yaxİoşın dəp, meni yorutkəysən. **145** (Kof) Mən pütün kəlbim bilən Sangu nida kıldim, i Pərwərdigar; Mangu jawab bərgəysən; Mən bəlgilimiliringni tutiman. **146** Mən Sangu nida kılimən; Meni kütquzəyoşən; agah-guwahlikliringəə əğİximən. **147** Mən tang atmay ornumdin turup pəryad kəttürimən; Səz-kalamingəə ümid başlıdim. **148** Wədİliring üstİdə seşİnin oylinix üqün, Tündiki jesəklər alməxməy turup kəzüm eqİlidu. **149** Əzgərməs muhəbbiting boyiqə awazimni anglİyoşəysən; i Pərwərdigar, həkülmliring boyiqə meni janlanduroşəysən. **150** Kəbiş niyətkə əgəxənlər mangu yeğinaxtı, Ular Təvrat-kanunungdin yirəktur. **151** i Pərwərdigar, Sən mangu yeğin turisən; Barlık əmlrliring həkİkəttur. **152** Uzundin beri agah-guwahlikliringdin əgəndimki, Ular ni mənggügə İnawətlİk kıloşənsən. **153** (Rəx) Məning har boləşimni kərgəysən, meni kütulduroşəysən; Qünki Təvrat-kanunungni untumidim. **154** Məning dəwayimni sorİyoşənsən, həmjəmət bolup meni kütquzəyoşənsən; Wədəng boyiqə meni janlanduroşəysən. **155** Nİjatlık rəzilərdin yirəktur; Qünki ular bəlgilimiliringni İzdiməydu. **156** Rəhimdillikliring kəptur, i Pərwərdigar; Həkülmliring boyiqə meni janlanduroşəysən. **157** Mangu ziyənkəxlİk kıloşular həm meni har kıloşular kəptur; Biraq agah-guwahlikliringdin heq qətnimidim. **158** Mən asiylİk kıloşularəə karəp yirgəndim, Qünki ular səziנגni tutmaydu. **159** Səning kərsətmiliringni xunqə səyğənlikimni kərgəysən; Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroşəysən, i Pərwərdigar. **160** Səz-kalamingni mujəssəmlİgəndə andin həkİkət bolur; Səning hər bir adİl həkümüng əbədİydu. **161** (Xiyən) Əmirilər bikardin-bikar mangu ziyənkəxlİk kılidu; Biraq yürükim kaləming adİlidə titrəydu. **162** Birsİ zor olja tapkəndək, Wədəngdin huxallİnimən. **163** Sahtilİktİn nəprətlİNİp yirginimən; Seyginim Təvrat-kanunungdur. **164** Həkkaniy həkümliring tüpəylidin, Kündə yəttə kətim Seni mədhİyİlaymən. **165** Təwratingni səyğənlərimng tur hatirjəmlİkİ bar; Heq nərsə ularni putlİyalmas. **166** Mən niyatlıkİngəə ümid bəşləp küttüm, i Pərwərdigar, Əmlrliringəə əməl kılip. **167** Jenim agah-guwahlikliringəə əğİxidə, Ular ni İntayİN səymən. **168** Barlık yollirim əldİngdə boləşəq, Kərsətmiliring həm agah-guwahlikliringəə əğİximən. **169** (Taw) Məning pəryadim əldİngəə yeğin kəlsun, i Pərwərdigar; Kaləming boyiqə meni yorutkəysən. **170** Yelinixim əldİngəə kəlsun; Wədəng boyiqə meni kütulduroşəysən. **171** Mangu bəlgilimiliringni əğİtxİng üqün, Ləwlirimdin mədhİyİlər uroşup qİkidu. **172** Tilim səziנגni küyləp nəhxa eytidu, Qünki əmlrliringning həmmİsİ həkkaniydu. **173** Kəlung mangu yərdəməgə təyyar bəlsun; Qünki mən kərsətmiliringni tallİwaldim. **174** Mən niyatlıkİngəə təlmürüp təxnə bolup kəldim, i Pərwərdigar; Səning Təwrating məning hursənlikimdur. **175** Jenim yaxİsın, u Seni mədhİyİləydu, Səning həkümliring mangu yərdəm kılsun. **176** Mən yəldin ədaxkən kəydək təmtirəp kəldim; Kulungni İzdigəysən; Qünki əmlrliringni untup kəloşimni yok.

120 «Yükiriəə qikix nahxisi» Beximəə kün qixkəndə mən Pərwərdigarəə nida kİldim; U mangu jawab bərdi. 2 i Pərwərdigar, jənimni yəloşan səzləydoşan ləwərdin, Aldəmqi tildin kütulduroşəysən. 3 Sangu nəmə bərilidu, Sangu nəmə koxuluxi kərək, Əy əldəmqi til? 4 — Palwan atkən ətkür oklar, Arqə qoşliri sangu təğsun. 5 Məxək diyardə musəpir bolup yaxİoşiniməə, Kədar qədirliri arisidə turoşiniməə həliməəə way! 6 Mən tinqlikkə əqlər arisidə uzundin buyan turuwatimən; 7 Mən tinqlikpərwərmən; Biraq gəp kılsam, ular uruximizlə, dəydu.

121 «Yükiriəə qikix nahxisi» Kəzlirimni təşəqlər tərəpkə kəttürüp karəymən; Məning yərdimim kəşərdin kəllur? 2 Məning yərdimim Pərwərdigarİndur; Asman-zəminni Yaratkəşəİndur. 3 U putuڭni heq tēyildurmaydu; Seni səkİəşəİ qİ heq mügdiməydu! 4 Mana, karə, İsrailni səkİəşəİ qİ həm mügdiməydu, həm uhliməydu! 5 Pərwərdigar səning səkİəşəİ qİndur; Pərwərdigar ong yeningdiki sayiwəndur. 6 Kuyax kündüzdə, ay keqİdə sangu zərəşə yətküzməydu; 7 Pərwərdigar barlık yamanlıktİNİ seni səkİəşəİ du; U jəningni səkİəşəİ du; 8 Pərwərdigar qikixİngni, kirixİngni, Buningdin keyin əbədİl əbədİgəşəİ səkİəşəİ du.

122 «Yükiriəə qikix nahxisi» Ular mangu: «Pərwərdigarİng əyigə qikəyli» — dēginidə, Xadlandı. 2 Putlirimiz dərwəziliring iqidə turuxkə nesip boldi, i Yerusəlem! 3 i Yerusəlem, sən jİpsİlaxturulup ratlık selinoşan bir xəhərdursən; 4 Kəbililər u yərgə qikidu, Yəhning kəbililiri qikidu; İsrəiləə bərləng kərsətmə boyiqə, Pərwərdigarİng nəmiəə təxəkkir eytx üqün qikidu. 5 Qünki u yərdə həküm qikirixkə təhtlər selindi, Dawutning jəmətikilərgə təhtlər selindi. 6 Yerusəlemning əmən-hatirjəmlikini İzdp əuə kilinglər; Seni səyğənlər ronək tapidu. 7 İstihkəmliring iqidə əmən-hatirjəmlik bəlsun, Ordiliring iqidə əwət-aramlık bəlsun! 8 Kərimdxilrim həm yar-burədlərlirim üqün, Mən: «Aman-hatirjəmlik iqingdə bəlsun» — dəymən. 9 Pərwərdigar Hudayimizİng əyi üqün, Səning ronək tēpİxİngəə İntilimən!

123 «Yükiriəə qikix nahxisi» i Ərlərdə Turoşuqİsən, Sangu beximni kəttürüp karəymən; 2 Mana, kuliringning kəzi əz hojayinİng kolliroşəə kəndək kəşəİng bəlsə, Dedəkləring kəzi əz səhİbəsİng kolliroşəə kəndək kəşəİng bəlsə, Bizİng kəzimiz Pərwərdigar Hudayimizəə xundək karəydu. Ta bizgə xəpkət kərsətküəşəİ karəydu. 3 Bizgə xəpkət kərgüzgəysən, i Pərwərdigar, Bizgə xəpkət kərgüzgəysən; Qünki biz yətküəşəİ horluk tartkənmiz. 4 Jənimiz əşəmlərləring məkəklirini, Həkwurlərləring horluklirini yətküəşəİ tartkəndur.

124 «Yükiriəə qikix nahxisi» Əgər biz tərəptə turoşini Pərwərdigar bolmoşan bəlsə, — Ah, İsrəil xundək desun — 2 Biz tərəptə turoşini Pərwərdigar bolmoşan bəlsə, Kixilər bizgə həşuməəə kəzoşəəəşəİndə, 3 Ulərləng əşəzİpi bizgə tutaxkəndə, — Xu qəşdə ular bizni tirik yutuwetətti; 4 [Xu qəşdə] sular bizni əşəşəİ kiliwetətti; Kəlkün bəximizdin etətti; 5 Dawəloşəəəşəİ sular bəximizdin etətti! 6 Pərwərdigarəə təxəkkir-mədhİyə boləşəİ! Ulərləng qixlriəəəəə boluxkə bizni kəyup bərmidi. 7 Jənimiz tutkəşəİrlərləng basmikİdin keqİp qikəşəİ quxtək qaçti; Bəsmək sundurulup, biz qaçtuk! 8 Erişəşəİ yərdimimiz Pərwərdigarİng nəmididur, Asman-zəmin Yaratkəşəİng nəmididur!

134 «Yukirioja qikix nahxisi» Mana, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar, 1, keqicə Pərwərdigarning əyidə turidiojan, Pərwərdigarning barlik külliri! 2 Muqəddəs jayda turup kölliringlarni kətürüp Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar! 3 Asman-zeminini Yarətquci Pərwərdigar siləni Ziondin bərikətligəy!

135 Həmdusana! Pərwərdigarning namini mədhijilənglar, Uni mədhijilənglar, Pərwərdigarning külliri! 2 Uni mədhijilənglar, Pərwərdigarning əyidə turojanlar, Hodayimizning həyililirida turojanlar! 3 Yahni mədhijilənglar, qünki Pərwərdigar mehribandur; Uning namioja küy eytinglar; Qünki muxundəq kilix xerindur; 4 Qünki Yah Yakupni Əziningki boluxka, Israilini Əz mirasi boluxka talıwallıdı. 5 Qünki ezim biliməni, Pərwərdigar uluoqdur; Rəbbimiz barlik ilahlardin üstündur. 6 Pərwərdigar nemə ixni muwapik kərgən bolsa, U asmanlarda, Zeminda, Dengizlarda həm uning barlik təgliridimu xuni kəlojəndur. 7 U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; Yamoqurlarəja qəmkəklərnəni həmhəh kilidu; Xamalni Əz həzniliridin qikəridu. 8 U Misirdiki tunji oqullarni həlak kilidi, İnsanlarning bolsun, həywanlarning bolsun həmməni urup həlak kilidi. 9 U alamətlərnəni, məjizilərnəni aranglarəja əwətti, i Misir; Pirəwn wə uning həmmə külliri üstigə əwətti. 10 U uluoq əllərnəni uruwətti, Kudrətlik padixahlarni əltürüwətti; 11 Amoriylarning padixahı Siħonni, Baxanning padixahı Ognı, Qənaandiki barlik padixahlıqlarni uruwətti. 12 Ularning zeminini miras kilip, Əz həlki Israiləja miras boluxka təkdım kilidi. 13 Səning naming, Pərwərdigar, mənggüğü, Xəhrət-hatirəng dəwərdin-dəwrgiqidur. 14 Qünki Pərwərdigar Əz həlkining dəwasini soraydu; Əz küllirioja rəhım kilidu. 15 Əllərnəning butliri bolsa pəkətlə kümüx-altundin ibarəttur, Ularni insanning kölliri yasiojəndur, halas. 16 Ularning əozi bar, biraq sezliməydu; Kəzli ri bar, biraq kərməydu; 17 Kuləkliri bar, biraq anglıməydu, Aozıda həq nəpəs yəktur. 18 Ularni yasiojanlar uləroja ohxap kalıdu, Uləroja tayanəjanlarmu xundəktur. 19 Israil jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar; Hərun jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar; 20 Lawiy jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar; Pərwərdigardin kərkidəjanlar, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar! 21 Yerusalemda makanlaxkən Pərwərdigarəja Ziondin təxəkkür-mədhijə eytilsun! Həmdusana!

136 Pərwərdigarəja təxəkkür eytinglar, U mehribandur; Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 2 ilahlarıning ilahioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 3 Rəblərnəning Rəbbigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 4 Zor karamətlərnəni birdinbir Yürgüzgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 5 Əkil-parasət arkilik asmanlarni Yasiojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 6 Zemini sular üstidə sozup Turozuojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 7 Uluoq nur jisimlirini Yasiojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 8 Kündüzni baxkuridəjan kuyaxni Yasiojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 9 Keqini baxkuridəjan ay həm yultuzlarni Yasiojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 10 Ularning tunjilirini urup, Misiroja zərb bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 11 Israilni ular arisidin qikərojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 12 Küqlük kol həm uzatqən bilək bilən ularni

Qikərojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 13 Kizil dengizni belək-belək Bəlgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 14 Həm Israilni uning ottarisidin Ətküzgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 15 Kizil dengizda Pirəwnni koxunliri bilən süpürüp taxlıojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 16 Əz həlkinə qəl-bayawandin Yetəkligüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 17 Büyük padixahlarni Uruwətküqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 18 Həm məxhür padixahlarni Əltürgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 19 Jümlidin Amoriylarning padixahı Siħonni Əltürgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 20 — Həm Baxan padixahı Ognı Əltürgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 21 Ularning zeminini miras üqün Bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 22 Buni bəndisi Israiləja miras kilip bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 23 Həlimiz harab əhwalda, bizlərnəni Əsligüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 24 Bizni əzganlərdin kətuldurojuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 25 Barlik ət igilirigə ozuk Bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur; 26 Ərxlərdiki Təngrigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüglüktur!

137 Babilidiki dəryə-eriklər boyıda biz olturdük; Zionni əsliginimizda, bərhək yioja kətürdük; 2 Qiltarimizni arisidiki səgetlərgə əsip koydük. 3 Qünki bizni sürgün kəlojanlar bizdin nahxa tələp kilidi; Bizni zarlatquqilər bizdin tamaxa tələp kilip: — «Həy, Zion nahxiliridin birni bizgə eytkinə» — deyixti. 4 Yaqa yurtta turup Pərwərdigarning nahxisini kəndəktu eytaylı? 5 Əy Yerusalemlə, mən seni untusam, Ong kolum [məharitini] untusun! 6 Seni əslimisəm, — Yerusalemləni əng qong hursənlikimdin əwəl kərmisəm — Tilim tanglayımıqə qəplixip kəlsun! 7 I Pərwərdigar, Edom baliliridin həsəb aləjənda, Yerusalemləni bəxioja qüxkən küni yadingəja kəltürgəysən; Qünki ular: «Uni yər bilən yəksan kilinglar, Uliojuqə yər bilən yəksan kilinglar!» deyixti. 8 I bulinix əldidə turojan Babil kizi, Bizgə kəlojan kilmixlirini əzünge qayturəjuqı bəhtliktur! 9 Bəwəklirini elip taxka atquqı kixi bəhtliktur!

138 Dawut yəzojan küy: — Pütün kəlbim bilən Səngə təxəkkür eytimən; Barlik ilahlar əldidə Seni küyləymən. 2 Pak-muqəddəslikning ibadəthanisioja qarap bax urimən, Əzğarməs muhəbbiting həm həkikət-sadəkiting üqün namingni təbrikləymən; Qünki Sən pütün nam-xəhritəngdinmu bəkrək, wədəngdə turidiojiniqni uluoq kəlojanənsən. 3 Səngə nida kəlojan künidə, mənə jawab bərgənsən; Jeniməja küq kirgüzürip, mənə riqəbətəndürğənsən. 4 Aozingdiki səzlərnəni angliqənda, i Pərwərdigar, Jəhəndiki barlik xahlər Seni mədhijiləydu; 5 Ular Pərwərdigarning yollirida yürüp nahxa eytidu, Qünki uluoqdur Pərwərdigarning xan-xəripə. 6 Qünki Pərwərdigar aliydur; Biraq U həli boxlarəja nəzər salıdu; Təkəbbullarni bolsa U yirəktin tonup yetidu. 7 Zulmət-muxəkkətlər arisida mənəjan bolsammu, Sən mənə janlandurisən; Duxmənlirinning ojezipini tosuxka kolungni uzartısən, Ong kolung mənə kütqüzidu. 8 Pərwərdigar mənə təwə ixlərnəni pütqüzidu; MəhİR-muhəbbiting, i Pərwərdigar, mənggüglüktur; Əz köllirini yasiojənni taxlap kətmigəysən!

139 Nəoymiqilərnin bexioğa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — I Pərwərdigar, Sən meni təkxürüp qıqting, Həm meni bilip yətting; **2** Özüng olturojnimni, turojnimnimu bilisən; Yırakta turukluk kenglimdikini bilisən. **3** Baskan kədəmlirimni, yatkanlirimni ətəkəmgəndin ətüküzüng; Barlik yollirim Sanga ayandur. **4** Bərħək, tilimoğa bir söz kələ-kəlməstinla, i Pərwərdigar, Mana Sən bən əyni boyiqə bilməy qalmaysən. **5** Sən meni aldi-kəynimdin orap turisən, Qolungni mening üstümgə qondurojansən. **6** Bundaq bilim manga xunqlik tilsimat bilinidu! Xundəq yüksəkki, mən uni bilip yətməydiğənmən. **7** Rohingdin neri boluxğa nələrgimu baralayttim? Huzurungdin ezimni qaçurup nələrgə baralayttim? **8** Asmanlaroğa qıqşam, mana Sən axu yərdə; Təhtisarada оруn salsammu, mana Sən xu yərdə; **(Sheol h7585)** **9** Səhərning kanatlini elip uqup, Dengizning əng qət yərliridə tursan, **10** Həttə axu jayda kolung meni yətkəlaydu, Ong kolung meni yəlaydu. **11** Mən: «Qarangoçuluk meni yapsa, Ətrapimdeki yorukluk qoçum keqə bolidu» — desəm, **12** Qarangoçulukmu Səndin yoxurunalmaydu, Keçimu Sanga kündüzdək aydingdur, Qarangoçulukmu [Sanga] yoruktəktur. **13** Bərħək, Sən mening iqlirimni yasioğansən; Anamning korsiğida meni toçuğansən; **14** Mən Seni modhıyıləymən, Qünki mən sürlük wə karamət yasaləjanmən; Sening kıləjanliring karamət tilsimattur; Buni jenim obdan bilidu. **15** Mən yoxurun jayda yasaləjinimda, Yər təgliridə əpçillik bilən toçurup xəkilləndürilginimda, Ustihənlirim Səndin yoxurun əməs idi. **16** Əzalirim tehi apirədə bolmoçan künlərdə, Ular yasiliwatқан künlərdə, Kəziğ tehi xəkillənmigən jismimni kəriup yətkənidi; Ularning həmmisi alliburun dəptiringdə yezilojanidi. **17** Ah, Təngrim, oyliring manga nəkədar kimmətliktur! Ularning yəjindisi xunqə zordur! **18** Ular ni sanay desəm, ular dengizdiki kumlardinnu keptur; Uyqudin kəziğni aqşam, mən yənilə Sən bilən billidurmən! **19** Ah, Sən rəzilərnə ətürüwətsəng iding, i Huda! Qanhor kixilar, məndin yiraq bolux! **20** Qünki ular Sening toçuruluk hıylilik bilən səzləydu; Sening xəhərliring ular tərpidin əzduruldu. **21** Sanga əqmən boləjanlaroğa, i Pərwərdigar, mənmu əçku? Sanga qarxi qıqқанlaroğa mənmu yirginimənoçu? **22** Ularoğa qix-tirnikimioçiqə əçturmən; Ularni əz düxmənlim dəp həsablaymən. **23** Meni kəziğni təkxürgəysən, i Təngrim! Mening kəlbimni bilip yətkəysən! Meni sinap, çəmlik oylirimni bilgəysən; **24** Məndə [Əzünggə] azar bərgüdək yolning bar-yoklukni kərgəysən; Wə meni mənggülik yolungda yətkəlgəysən!

140 Nəoymiqilərnin bexioğa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — Rəzil adəmdin, i Pərwərdigar, meni azad kıləğəysən; Zorawan kixidin meni saçlıəğəysən. **2** Ular kənglidə yamanlıqlarni oylimakta; Ular hər küni jəm boluxup urux qıqmaqçı. **3** Tilini yilanningkidə ittik kıldı; Kobra yilanning zəhəri lawlri astida turidu; (Selah) **4** Rəzil adəmnin kəlliridin meni aman kıləğəysən, i Pərwərdigar; Putlirimni putlaxni kəstləydiğəjan zorawan kixidin saçlıəğəysən. **5** Təkəbburlar mən üçün kiltak, tanilarni yoxurup təyyarlıdi; Yol boyıda tor yaydı, Mən üçün tuzaklarni saldı; (Selah) **6** Mən Pərwərdigaroğa: «Sən mening Təngrimdursən» — dedim; Yelinixirim sadasioğa kulak saləğəysən, i Pərwərdigar; **7** Pərwərdigar Rəb niçatlikimning küqidur; Sən jəng künidə beximni yepir çəoçdiğənsən. **8** Rəzil adəmnin ümidini ijabət kilmioğəysən, i Pərwərdigar; Ularning hıylilirini akçuzimioğəysən; Bolmisa əzilrini qong tutuwalidu. (Selah) **9** Meni qorxiwaləjanlarning bolsa, Lawliridin qıqқан xumluk ularning əz bexioğa qüxsun; **10** Üstige qoçlar

yəoçdurulsun; Ular otқа, Qaytidin qıqalmioçudək hanglaroğa taxliwətilsun; **11** Tili qəkimçi adəmnin yər yüzidə orni bolmisun; Balayi'apət zorawanlarni tügəçküqə owlaydu; **12** Mən biliməni, Pərwərdigar əzilgənlərnin dəwasini soraydu, Yəçsulning həçkçini elip beridu; **13** Bərħək, həçkanıylar namənoğa təxəkkiri eytidu; Kəngli duruslar huzurungda yaxaydu.

141 Dawut yazoğan küy: — Pərwərdigar, mən Sanga nida kıldim; Yenimoğa tezdin kəlgəysən; Sanga nida kıləjinimda awazimni angliəğəysən. **2** Duayimni angliəjiningda, Sanga sunuloğan huxbuydək yekimlik bolsun, Qolumning kətürilüxi sunuloğan kəçlik qurbanlıqtək qəbul bolsun. **3** Aozim aldidə kəzəçi turoçuzəğəysən, i Pərwərdigar; Ləwirim dərwəzisini saçlıəğəysən; **4** Kənglümnə həçqəndəç yaman ixka, Kəbiçlik kıləçularoğa xerik bolup, rəzillik kıləçka mayil kilmioğəysən. Meni ularning nemətliridin heç yegüziməğəysən! **5** Həçkanıy adəm meni ursun — Bu manga məhrəbanlıqtur; Manga tənbiç bərsun — Bu bolsa, bəxim rət kilməydiğəjan, kuyluloğan esil maydək bolidu. Qünki mening duayim yənilə xularning rəzilliklirigə qarxi bolidu. **6** Ularning həkimliri tik yarladin taxliwətilgəndə, [Həç] mening səzlimni anglaydu; Qünki bu səzlər xerindur. **7** Birs otun yəroğanda yərgə qəçliəjan yerindilərdək, Mana, ustihənlirimiz təhtisarə ixiki aldidə qəçiwətildi; **(Sheol h7585)** **8** Bərħək, kəzlrin Səngilə tikilip karaydu, Pərwərdigar Rəbbim; Sanga tayinimən; Jenimni harab kılıp taxliwətməğəysən. **9** Ularning manga saləjan kiltiqidin, Kəbiçlik kıləçularning tuzakliridin meni saçlıəğəysən; **10** Rəzilərnə əzining torlirioğa yikilsun, Mən bolsam — ətüp ketimən.

142 Dawut çarda yoxurunup turoğan wakitta yazoğan «Maskıl»: — Mən Pərwərdigarə awazimni anglitip nalə-pəryad kətirimən; Pərwərdigarə awazim bilən yelinimən; **2** Uning aldidə dad-zarlırimni təkimən; Uningə awariçilikimni eytimən. **3** Rohim iqimdə tügixəy dəp kəloğanda, Xu qəoçda baskan yolumnə bilgənsən; Mən mangoğan yolda ular manga kiltak saldı. **4** Ong yenimoğa qarap baçkəysən; Ətrapimda meni tonuydiğəjan adəm yəoktur; Panahəç yəokar kətti; Həç adəm jenimoğa kəyünməydu. **5** Mən Sanga pəryad kətürdü, i Pərwərdigar; Sanga: «Sən mening Bəxpanəhimsən, Tiriklərnin zeminidə boləjan Nəsiwəmdursən» — dedim. **6** Mening pəryadimoğa kulak saləğəysən; Qünki mən itayin harab əçwaləğa qüçürüldüm; Meni qəoçlıçularimdin kutuldurəğəysən; Qünki ular məndin küçlüktur. **7** Sening namingni təbriləxim üçün, Jenimni türmidin qıqarəğəysən; Həçkanıylar ətrapimda olixidu; Qünki Sən manga zor məhrəbanlıq kərsitəsən.

143 Dawut yazoğan küy: — Pərwərdigar, duayimni angliəğəysən; Yelinixirimə kulak saləğəysən; Həçkəçət-sadaçitində həç həçkanıyitingdək manga jawab bərgəysən. **2** Əz kılungni sorakça tartixça turmioğəysən; Qünki nəziğdə tiriklərnin həçqiri həçkanıy ispatlanmaydu. **3** Qünki düxmən jenimoğa ziyəkəçlik kilməçta, U həyatimni dəpsəndə kıldı; Meni huddi əlgili uzun boləjanlardək, Qarangoçu jaylarda turuxça məjbur kıldı. **4** Xunga rohim iqimdə tügixəy dəp kıldı; Iqimdə kəlbim sundi. **5** Mən kədimki künlərnə əsləymən; Sening barlıç kıləjanliring üstidə seəçinip oylinimən; Kəlliring ixliçənlirini hiyalimdin ətüküzimən. **6** Kəllirimni Sanga qarap sozup intilimən; Jenim qəngkiçəjan zeminədə Sanga təxnadur. (Selah) **7** Manga tezdin jawab bərgəysən, i Pərwərdigar; Rohim həlidin ketidu; Didaringni məndin yoxurmioğəysən; Bolmisa

mən hangoʻja qūxidoʻjanlardək bolimən. **8** Mehīr-muḥəbbitingni tang səḥərdə anglatkaysən; Qūnki tayanōjinim Sən; Mengixim kerək bolōjan yolni manga bildürgəysən; Qūnki jenim Sanga təlmürüp karaydu; **9** Meni kūtuldurōjaysən, i Pərwərdigar, dūxmənlirimdin; Baxpanah izdəp Sening yeningoʻja qaçimən. **10** Ɖz iradəngə əməl kīliximka meni əgətkəysən; Qūnki Sən mening Hudayimdirsən; Sening mehriban Roḥing meni tüptüz zeminda yetəkligəy; **11** Ɖz nam-xəḥriting üçün meni janlandurōjaysən, i Pərwərdigar; Ɖz ḥəkkəniyitingdə jenimni awariqiliktin azad kīlojaysən. **12** Həm mehīr-xəpkitingdə dūxmənlirimni üzüp taxlīwatkəysən; Jenimni ḥ kīlojanlarning ḥəmmisini ḥalak kīlojaysən; Qūnki mən Sening kulungdurmən.

144 Dawut yazoʻjan küy: — Kollirimōja jəng kīlixni, Barmaklirimōja uruxni əgītidoʻjan, Mening Koram Texim Pərwərdigarōja təxəkkūr-mədhīyə qaçturulsun! **2** Mening əzgərməs xəpkitim wə mening korōjinim, Mening egiz munarim wə nijatkarim, Mening kəlkīnim wə tayanōjinim, mən Uningdin ḥimayə tapimən; U Ɖz ḥəlkimni kōl əstimda boysundurōjuçidur! **3** I Pərwərdigar, Sən uningdin ḥəwər alidikənsən, adəm degən zadi nemə? Uning toʻqrulik oylaydikənsən, insan balisi degən nemə? **4** Adəm bolsa bir nəpəsturla, ḥalas; Uning künliri etüp ketiwatқан bir kəlunggidur, ḥalas. **5** I Pərwərdigar, asmanlarni egildürüp qūxkəysən; Taōjlarōja tegip ulardin is-tütək qīkarōjaysən; **6** Qəqmaklarni qəkkuzup ularni tarkītiwətkəysən; Okliringni etip ularni kīyqas-sürəngə salōjaysən; **7** Yuçiridin kolliringni uzitip, Meni azad kīlojaysən; Meni uluʻj sulardin, Yaqa yurttikilərnəng qənggilidin qīkarōjaysən. **8** Ularning əozi kuruq gəp səzlaydu, Ong kōli aldamqī kōldur. **9** I Huda, mən Sanga atap yəngi nahxa eytimən; Ontarōja təngkəx bolup Sanga küylərnə eytimən. **10** Sən padixəḥlarōja nijatlik-əjəlibə beoçixləysən; Kūlung Dawutni əjəllik kīliqin kūtuldirisən. **11** Meni kūtuldurōjaysən, yat yurttikilərnəng kolidin azad kīlojaysən; Ularning əozi kuruq gəp səzlaydu, Ong kōli aldamqī kōldur. **12** Xundək kīlip oçullirimiz yaxlıkida puhta yetilgən kəqətlərgə ohxaydu, Kīzlimiz ordiqə nəçixləngən tüwrüklərdək bolidu; **13** Axlik ambarlimiz toldurulup, Türlük-türlük ozuqlar bilən təminləydoʻjan, Koylirimiz otlaklirimizda minglap, tūmənləp qozilaydoʻjan; **14** Kalilirimiz boçaz bolidoʻjan; Ḥəçkim besip kirməydoʻjan, ḥəçkim [jənggə] qīçmaydoʻjan; Koçilirimizda ḥəç jedəl-oçowōja bolmaydoʻjan; **15** Əḥwali xundək bolōjan ḥəlk nemidegən bəḥtlikdur! Hudasi Pərwərdigar bolōjan ḥəlk bəḥtlikdur!

145 Mədhīyə: Dawut yazoʻjan küy: — Mən Seni mədhīyiləp uluʻjlaymən, Hudayim, i Padixəḥ; Nəmingōja əbədil-əbədgiqə təxəkkūr-mədhīyə qaçturimən. **2** Ḥərkūni Sanga təxəkkūr-mədhīyə qaçturimən, Nəmingōja əbədil-əbədgiqə təxəkkūr-mədhīyə qaçturimən! **3** Uluʻjdur Pərwərdigar, zor mədhīyilərgə layıktur! Uning uluʻjluçini sürüxtürüp bolōjili bolmas; **4** Bir dawr yəngi bir dəwrgə Sening kīlojanliringni mahtaydu; Ular kudrətlik kīlojanliringni jakarlaydu; **5** Mən ḥəywitingning xərpəlik julalikini, Wə kəramət məjziliringni seoçinip səzlaymən; **6**: Xuning bilən ular kōrkunluç ixliringning kudritini bayan kīlidu; Məmmu uluʻj əmalliringni jakarlaymən! **7** Ular zor mehribanliçingni əsləp, uni mubəkləp tarkitidu, Ḥəçkanliylıçing toʻqrulik yuçiri awazda küyləydu. **8** Pərwərdigar mehīr-xəpətklik ḥəmə rəḥimdidur; Asan oçəzəplənməydu, U zor mehīr-muḥəbbətlikdur; **9** Pərwərdigar ḥəmmigə mehribandur; Uning rəḥimdidillıçiri barqə yaratқанliringning üstididur; **10** Sening

barlik yasoʻjanliring Seni mədhīyiləydu, i Pərwərdigar, Sening məmin bəndiliring Sanga təxəkkūr-mədhīyə qaçturidu. **11** Ular padixəḥliçingning xəripidin ḥəwər yətküzidu, Küç-kudritingni səzlaydu; **12** Xundək kīlip insan baliriōja kudrətlik ixliring, Padixəḥliçingning xərpəlik ḥəywisi ayan kīlinidu. **13** Sening padixəḥliçing əbədīy padixəḥliçitir, Səltəning əwladtin-əwladkiçidur. **14** Pərwərdigar yīkilyar degənlərnəng ḥəmmisini yələydu, Egilip kəlojanlarning ḥəmmisini turoçuzidu. **15** Ḥəmməylərnəng kəzliiri Sanga tikilip kütidu; Ularōja əz waktida rizkini təksim kīlip berisən; **16** Kəlungni eqixing bilənla, Barlik jan igilirina arzusini kəndurisən. **17** Pərwərdigar barlik yollirida ḥəçkanıydu, Yasoʻjanliringning ḥəmmisigə muḥəbbətlikdur. **18** Pərwərdigar Ɖzigə nida kīlojanlarning ḥəmmisigə yekindur, Ɖzigə ḥəçkiçəttə nida kīlojanlarning ḥəmmisigə yekindur; **19** U Ɖzidin əyminidoʻjanlarning arzusini əməlgə axuridu; Ularning pəryadini anglar ularni kūtçuzidu. **20** Pərwərdigar Ɖzini seygənlərnəng ḥəmmisidin ḥəwər alidu; Rəzillərnəng ḥəmmisini yoçitidu. **21** Aozim Pərwərdigarning mədhīyisini eytidu; Barlik ət igiliri əbədil-əbəd uning mukəddəs namioja təxəkkūr-mədhīyə qaçturōjay!

146 Ḥəmdusana! I jenim, Pərwərdigarni mədhīyilə! **2** Mən ḥəyat bolsamla, Pərwərdigarni mədhīyiləymən; Wujudum bar bolsila Hudayimōja küy eytimən. **3** Esizadilərgimü, Insan balisioçimü tayananglar, Ularida ḥəç mədət-nijatlik yoçtur. **4** Mana, uning nəpisi ketidu, U əz tupriçioja qaçtip ketidu; Xu kündila arzu-niyətliri yoçap ketidu. **5** Yaçupning Təngrisi mədətkar bolōjan adəm, Pərwərdigar Hudasini əz ümidi kīlojan adəm bəḥtlikdur! **6** U asmanlarni, zeminni, Dengizni ḥəmə uningda bar məwjudatlarni yaratçandur; U ḥəçkiçət-sadakəttə mənggü turidu; **7** Ezilgüçilər üçün U ḥəküm süridu; Aq kəlojanlarōja nan beridu. Pərwərdigar məḥbuslarni azad kīlidu; **8** Pərwərdigar korlarning kəzliirini aqidu; Pərwərdigar egilip kəlojanlarni turoçuzidu; Pərwərdigar ḥəçkanıylarni seyidu. **9** Pərwərdigar musapirlardin ḥəwər alidu; Yetim-yesirlərnə, tul hotunni yələydu; Biraç rəzillərnəng yolini əgri-büçri kīlidu. **10** Pərwərdigar mənggüçə ḥəküm süridu; I Zion, sening Hudaying dəwrdin-dəwrgiçə ḥəküm süridu! Ḥəmdusana!

147 Ḥəmdusana! Yahni mədhīyilənglar! Bərhəç, bundək kīlix xerindur; Hudayimizni küylənglar! Mədhīyə okux insanōja yarixidu. **2** Pərwərdigar Yerusalemmi bina kilməktə; Israilning sürgün kīlinojanlirini U yioçip kelidu; **3** U kəngli sunuqlarni dawalaydu; Ularning yarilirini tangidu. **4** U yultuzlarning sanini sanaydu; Ularning ḥəmmisigə bir-birləp isim qoyidu. **5** Uluʻjdur Rəbbimiz, zor kudrətlikdur; Uning qūxinixi qəçsizdur. **6** Pərwərdigar yaxaw məminlərnəni yələp kəttüridu; Rəzillərnəni yərgiçə təwən kīlidu. **7** Pərwərdigarōja təxəkkürlə bilən nahxa eytinglar; Küylərnə qiltarōja təngxəp eytinglar! **8** U asmanni bulutlar bilən qaçlitidu, Zeminoja yamoçurni bəkitidu, Taōjlarda ot-qəplərnə estüridu; **9** Mallarōja ozuk, Taōj qaçisining qūçiliri zarliçoçanda, ularōja ozuk beridu; **10** At küçidin U zoç almaydu; Adəmnəng qəbdəs putlirini hursənlik dəp bilməydu; **11** Pərwərdigar bəki Ɖzidin əyminidoʻjanlarni, Ɖzining əzgərməs muḥəbbitigə ümid baçoçlojanlarni hursənlik dəp bilidu. **12** Pərwərdigarni mahtanglar, i Yerusalemm; Hudayingni mədhīyilə, i Zion. **13** Qūnki U derwaziliringning takaklirini məḥkəm kīlidu; Seningdə turuwatқан pərzəntliringgə bəḥt-bərikət bərdi. **14** U qəç-qəçraliringda aram-tinçliç yürgüzidu, Seni buoçdayning esili bilən kənaətləndüridu. **15** U əz əmr-bəxərlirini yər yüzigə

əwətidu; Uning söz-kalami intayin tez yügürüdü. **16** U aq karni yungdək beridu, Kırawni küllərdək tarqıtıdı. **17** Uning muzini nan uwaklırırdək kılip parqiliwetidu; Uning soojuqi aldidə kim turalısun? **18** U səzini əwətip, ularni eritidu; Uning xamilini qıqırıp, sularni aqkuzıdı. **19** U Əz söz-kalamini Yaqupka, Bəlgilimilirini həm həkümlirini İsrailoğa ayan kılıdı; **20** U baxka həqbir əlgə mundak muamilə kılmıoğandır; Uning həkümlirini bolsa, ular bilip baqqan əməs. Həmdusana!

148 Həmdusana! Pərwərdigarni asmanlardın mədhıyılənglar; Yukıri jaylarda Uni mədhıyılənglar; **2** Uni mədhıyılənglar, barlık pərixtiliri; Uni mədhıyılənglar, barlık qoxunliri! **3** Uni mədhıyılənglar, i kuyax həm ay, Uni mədhıyılənglar, həmmə parlak yultuzlar; **4** Uni mədhıyılənglar, asmanlarning asmanlıri, Asmandın yukıri jaylaxkan sular! **5** Bular Pərwərdigarning namini mədhıyılısun; Qünki U buyruoğan haman, ular yaratiloğandır; **6** U ularni əbədil'əbədgıqə turoşuzdı; Ular üqün waqti ətməydoğan bəlgilimini buyruoğan. **7** Pərwərdigarni zemindın mədhıyılənglar, Dengızdiki barlık əjdihalar, dengızning barlık təgliri; **8** Ot, möldüz, qar, tuman, Uning səzıgə əməl kılıdoğan judunluk xamal; **9** Taoqlar həm barlık dənglər, Mewilik dərəhlər, barlık kedir dərəhliri, **10** Yawayı həywanlar, barlık mal-waranlar, Əmiligüqilər həm uqar-kanatlar; **11** Jahən padixahliri wə barlık qowmlar, Əmirlər həm yər yüzidiki barlık həkim-sotqılar; **12** Həm yigitlər həm kızlar, Bowaylar wə yaxlar, — **13** Həmmisi Pərwərdigarning namini mədhıyılısun; Qünki pəkətla Uning nami aliıdır; Uning həywi yər həm asmandın üstün turıdı. **14** Həm U Əz həlkıning münggüzini, Yəni barlık muqəddəs bəndilirining mədhıyısını egiz kətürgüzgən; Ular İsrail baliliri, Əzıgə yəqin bir həlktur! Həmdusana!

149 Həmdusana! Pərwərdigaroğa atap yengi bir nahxini oqunglar; Məmin bəndilərnin jamaitidə Uning mədhıyısını eytinglar! **2** İsrail əz Yaratkuqısidsin xadlansun; Zion ooşulliri əz Padixahıdın hux boləjay! **3** Ular Uning namini usul bilən mədhıyılısun; Uningoğa küylərnı dap həm qiltarəğa təngxəp eytsun! **4** Qünki Pərwərdigar Əz həlkıdın səytınər; U yawax məminlərnı nıjatlık bilən bezəydu; **5** Uning məmin bəndiliri xan-xərapətə rohlinip xad boləjay, Orunliridə yetip xad awazini yangratkay! **6** Aşızidə Təngriğə yüksək mədhıyiliri bolsun, Qolliridə qox bislik kıliq tutulsun; **7** Xuning bilən ular əllər üstidın kısas, Həklərgə jaza bəja yürgüzıdı; **8** Əllərnin padixahlirini zənjirlər bilən, Aqsəngəklirini təmür kixənliri bilən baolaydu; **9** Ularning üstigə pütülgən həkümni bəja kəltürıdı — Uning barlık məmin bəndiliri muxu xərpəkə nesip bolıdı! Həmdusana!

150 Həmdusana! Təngrini Uning muqəddəs jayidə mədhıyılənglar; Kudriti parlap turıdoğan ərxlərdə Uni mədhıyılənglar; **2** Uni kudrətlik ixliri üqün mədhıyılənglar; Oğayət uluşlukı üqün Uni mədhıyılənglar; **3** Uni burəğa sadası bilən mədhıyılənglar; Uni rawab həm qiltar bilən mədhıyılənglar; **4** Uni dap həm usul bilən mədhıyılənglar; Uni tarlık sazlar həm nəy bilən mədhıyılənglar; **5** Uni jaranglik qanglar həm yangraq qanglar bilən mədhıyılənglar; **6** Barlık nəpəs igiliri Yəhni mədhıyılısun! Həmdusana!

Pənd-nəsihətlər

1 Israil padixahı Dawutning oqli Sulaymanning pənd-nəsihətliri: — **2** Bu pənd-nəsihətlər sanga əkil-parasət, ədəp-əhlakni oğitip, seni ibrətlik səzlərnü qüxinidiyoqan qilidu; **3** sanga danalikh, həkəkaniylik, pəm-parasət wə durusluqning yolyoruk-tərbiyisini kobul qilduridu. **4** Bu [pənd-nəsihətlər] nadanlarni zərək qilip, yaxlarni bilimlik wə səzgür qilidu; **5** bularöjə kulək selixi bilən danalar bilimini axuridu, yorutulöqan kixilər tehimu dana məsləhətəkə erixidu, **6** xundakla pənd-nəsihətlər həm təmsillərnin mənisini, danixmənlərnin həkəmləri həm tilsim səzlrini qüxinidiyoqan kilinidu. **7** Pərwərdigardın kərkux bilimning baxlinixidur; Əhməklər danalikhni wə tərbiyini kəzge ilmaydu. **8** I oşlum, atəngning tərbiyisig kulək sal, anangning səz-nəsihətidin ayirlma; **9** qünkü ular sening bexingöjə takaloqan güil qəmbirək, boynungöjə esiloqan marjan bolidu. **10** I oşlum, yamanlar seni azdursa, ularöjə ağəxmigin. **11** Əgər ular: — Yür, tuzak kurup adəm öltürayli; Yoxuruniwelip, birər bigunah kəlgəndə urayli! **12** Təhtisaradək ularni yutuwetayli, Saq bolsimu, həngöjə qüxkənlərdək ularni yikıtayli; **(Sheol h7585)** **13** Ulardın hilmuhil kımmətlik mal-dunyaöjə igə bolup, Öylirimizni olja bilən toldurimiz. **14** Biz bilən xerik bol, Həmyanimiz bir bolsun, desə, — **15** I oşlum, ularöjə yoldax bolma, Əzüngni ularning izidin neri kıll! **16** Qünkü ularning putliri rəzilliklə yügüridu, Qolını kan kılix üqün aldiraydu. **17** Hərəkəndək uqar qanat tuyup qələjəndə tuzak koyux bikar awariqiliktur; **18** Ləkin bular dəl əz kəninini təküx üqün saqlaydu; Əz janlırioqə zamin boluxni kütidu. **19** Nəpsi yoşınap həkəran hərbi adəmning yollirining əkiwiti mana xundək; [Həram mal-dunya] əz igilirining jəninı alidu. **20** [Büyük] danalikh koqida oquq-axkara hitab kılməqta, Qong məydanlarda sadasini anglatməqta. **21** Koqə dokmuxlirida adəmlərnı qakırməqta, Xəhər dərwazilirida səzlrini jakarliməqta: — **22** I saddilar, qaqanojiqə muxundək nadanlıkka berilislər? Məshirə kılojuqlar qaqanojiqə məshiriliktin huzur alsun? Əhməklər qaqanojiqə bilimdin nəprətlənsun?! **23** Tənbihlirimigə kulək selip mangoqan yolunglardın yanöqan bolsanglar idil Roħimni silərgə təküip bəratəm, Səzlrimni silərgə bildürgən bolattım. **24** Ləkin qakırsam, anglimidinglar; Kolumni uzartsam, həkəqsinglar qarimidinglar. **25** Nəsihətlirimning həmmisigə pərwa kılmidinglar, Tənbihimni anglaxni kılqə halimidinglar. **26** Xunga, bexinglaröjə bala-qəza kəlgəndə külimən, Wəhimə silərgə yetixi bilən məshirə kılimən. **27** Həlakət elip kəlgən wəhimə üstünglərgə qüxkəndə, Wəyrənqilik silərgə kuyuntəzdek kəlgəndə, Silər eojr kəyoqəwə wə azabka muptila bolöjininglarda — **28** U qəoqda muxu kixilər məndin ötünüp qakiridu, Mən pərwa kılməymən, Meni təlmürüp izdisimu, tapalmaydu. **29** Ular biliməg nəprətlənginidin, Pərwərdigardın əyminixnı tallimioşinidin, **30** Mening nəsihətimni kılqə kobul kıloqusi yokluküdin, Tənbihingimü pərwa kılmioşinglardın, **31** Ular əz bəxini yöydu, Əz kəstliridin toluq əzab tartidu; **32** Qünkü saddilərnin yoldın qikixi əz jeniöjə zamin bolidu; Əhməklər rəhətlik turmuxidin əzlrini həlak qilidu. **33** Ləkin mənə kulək salöqan aman-esən yayaydu, Bala-qəzalardın, qəmə-əndixlərdin halıy bolup, hatirjəm turidu.

2 I oşlum, əgər səzlrimni kobul kılsang, Nəsihətlirimni kəlbənggə püksəng, **2** əgərdə danalikhka kulək salsang, Yoruklukka erixixkə kəngül bərsəng, **3** əgər əkil-parasətka təxna bolup iltija kılsang, Yoruklukka erixix üqün yukiri awazda yelinsang, **4** əgər kümüxkə intilgəndək intilsəng, Yoxurun

gəhərnı izdigəndək izdisəng, **5** Undakta Pərwərdigardın [həkikiy] kərkuxni bilidiyoqan bolisən, Wə sanga Hudanı tonux nesip bolidu. **6** Qünkü Pərwərdigar danalikh bərgüqidur; Uning əozidin bilim bilən yorukluk qikidu. **7** U durus yaxawatkanlar üqün mol həkəmə təyyarlap koyöqandur, U wıjdanlık adəmlər üqün qalkandur. **8** U adillik kılojuqlarning yollirini əsraydu, İhlasmən bəndilirining yolını koşdaydu. **9** U qəoqda həkəkaniylik, adillik wə durusluqni, Xundakla hərəkəndək güzəl yolni qüxinidiyoqan bolisən. **10** Danalikh kəlbənggə kirixi bilənla, Bilim kənglünggə yekixi bilənla, **11** Pəm-parasət seni koşdaydu, Yorukluk seni saqlaydu; **12** Ular seni yaman yoldın, Tili xəhər adəmlərdin kütüzaydu; **13** Yeni toqra yoldın qətnigələrdin, Qarəngöjə yollarda mangidiyoqanlardın, **14** Rəzillik kılixni huzur kəridiyoqanlardın, Yamanlıqning ziyənlirini huxallik dəp bilidiyoqanlardın, **15** Yeni əgri yollarda mangidiyoqanlardın, Kınjoşir yolda mangidiyoqanlardın kütüzaydu. **16** [Danalikh] seni buzuk ayaldın, Yeni xirin səzlər bilən azdurməqki bolöqan nəməhrəm ayallardın kütüzaydu. **17** [Bundək ayallar] yax wəktida təgkən jorisini taxlap, Huda aldidiki nikah qəsimini untuoqan wəpəsizlardındur. **18** Uning öyigə bəridiyoqan yol ölümgə apiridiyoqan yoldur, Uning mangoqanı yolliri adəmni ərwəhlar məkaniöjə baxlaydu. **19** Uning kəxiöjə bəroqanlarning birimu kaytip kəlgini yok, Ulardın birimu həyatlik yollirioqə erixkini yok. **20** [Xulərnı qüxənsəng] yaxılarning yolida mangisən, Həkəkaniylərnin yollirini tutisən. **21** Qünkü durus adəm zemində yaxap qələlaydu, Mukəmməl kixi bu yərdə məkanlıxalaydu. **22** Ləkin rəzillər zəmindin üzüp taxlinidu, Wəpəsizlər uningdin yuluwetilidu.

3 I oşlum, təlimimni untuma, Dəgənlirimni həmixə kənglüngdə qing tut. **2** Qünkü u sanga bərikətlik künlər, uzun əmür wə hatirjəmlik koşup beridu. **3** Məhrəban wə hək-səmimi y boluxtin wəz kəqmə, Bulərnı boynungöjə esiwəl, Kəlbənggə pütiwəl. **4** Xundək kılojəndə Huda wə bəndilərnin nəziridə iltipətkə layik bolisən, danixməni həsəblisən. **5** Əz əklinggə tayanmay, Pərwərdigaröjə qin kəlbəng bilən tayanöjin; **6** Qandakla ix kılsang, Pərwərdigarnı tonuxka intil; U sanga toqra yollərnı kərsitidu. **7** Əzüngni əkillik sanima; Pərwərdigardın əyminiy, yamanlıqtin yirək bol. **8** Xundək kılojəndə, bu ixlar dərdinggə dərmən, Ustihanlıringöjə yilik bolidu. **9** Pərwərdigarning hərmitini kılip mal-dunyayəngdin hədiyələrnı sunöjin, Etizingdin tunji qikқан məhsulatlıringdin Uningöjə atioqin; **10** Xundək kılojəndə, ambarlıring əxlikka toluq taxidu, Xarab kəlkəklirəngdə yəngi xarab əxip-təxip turidu. **11** I oşlum, Pərwərdigarning tərbiyisigə bəpərwəlik kıлма, Uning tənbihidin bəzmə. **12** Qünkü, ata əziz kərgən oşlıöjə tənbih-tərbiyə bərgəndək, Pərwərdigar kimmı səyğən bolsa uningöjə tənbih-tərbiyə beridu. **13** Danalikhka müyəsər boləqan kixi, Yoruklukka igə boləqan kixi nemidəngə bəhtlik-həl! **14** Qünkü danalikhning paydisi kümüxning paydisidin kəptur, Kimmıti sap altunningkidinmu ziyadidur. **15** U ləəl-yəqutlardın kimmətliktur, İntizar boləqan hərəkəndək nərsəngdin həkəbirimu uningöjə təng kəlməstür. **16** Danalikhning ong qolida uzun əmür, Sol qolida baylık wə xəhərt bərdur. **17** Uning yolliri sanga hux purək tuyulur, Uning bərik tərikiliri seni aram tapkuzur. **18** U əzini tapkən adəmgə «həyatlik dərihi»dur, Uni qing tutkən kixi nemidəngə bəhtlik! **19** Pərwərdigar danalikh bilən yər-zemini bərpə kildi, Həkəmə bilən əsmanni ornətti. **20** Uning bilimi bilən yərnəng qəngkur qatlamlıri yəridi, Həmdə bulətlərdin xəbəmə qüxti. **21** I oşlum! [Danalikh bilən bilimni] kəzüngdin qikarma, Pixkən həkəmə wə pəm-parasətni qing tut. **22** Xuning bilən ular jeniöjə jan koxidu, Boynungöjə esiloqan

esil marjandək sanga güzəllik qoxidu. **23** Xu qaojda yolungda aman-esən mangalaysən, Yolda putlaxmaysən. **24** Yatqanda heq nemidin korkmaysən, Yetixing bilənla tatlik uhlaysən. **25** Bexingoja dəhşətlik wəhīmə güxkəndə korkmioqin, Rəzillərnin wəyranqiligidin ojam kilmioqin! **26** Qünki Pərwərdigar sening tayanqingdur, U putungni qapkanlardin neri kılıdu. **27** Pəkət qolungdin kalsila, həjətmənlərdin yaxhiliğini ayimioqin. **28** Qolum-qoxnilirning seningdin etnə sorap kirsə, «Qaytip ketip, etə kəlgin, etə beray» — demigin. **29** Qoxnangoja ziyankəxlilik niyitidə bolma, Qünki u sanga ixinip yeningda hatirəm yaxaydu. **30** Birsı sanga zıyan yətküzimigən bolsa, Uning bilən səwəbsiz məjiralaxma. **31** Zulumor kixigə həsət kılma, Uning yol-tədbirliridin heqnemini tallima. **32** Qünki qingojir yollarni mangidioqanlar Pərwərdigarnin nəziridə yirginliktur, Ləkin Uning sirdax dostlukı durus yaxawatkan adəmgə təəlluktur. **33** Pərwərdigarnin ləniti rəzillik qiloquqining eyuidir, Ləkin U həqqaniy adəmnin eyigə bəht ata kılır. **34** Bərhək, məshirə qiloquqilarni U məshirə kılıdu, Ləkin kikiq peil kixilərgə xəpəkət kərsitidu. **35** Danalar xəhrətkə warislik kılıdu, Ləkin həməqətlər rəswa kılınıdu.

4 I oşullar, atanglarnin nəsihətlirini anglanglar, Kəngül koysanglar, Yoruklukqa erixisilar. **2** Qünki silərgə eğıtidioqanlirim yaxhi bilimdur, Kərsətmilirimdin waz kəqmənglar. **3** Qünki mənmu atamning yumran balisi idim, Anamning arzuluk yaloquz oşli idim, **4** Atam manga eğıtip mundak dedi: — Səzlimni esingdə tut; Kərsətmilirimgə riayə kıl, Xuning bilən yaxnaysən. **5** Danalığın aloqin, əkil tap, Eytkan səzlimni untuma, ulardin qıqma. **6** [Danalığın] waz kəqmə, u seni saqlaydu; Uni səygin, u seni qoşdaydu. **7** Danalığ həmmə ixnib bexidur; Xunga danalığın aloqin; Barlığingni sərp kılıp bolsangmu, əkil tapkın. **8** [Danalığın] əzizligin, u seni kətüridu, Uni qing kuqaklıqında, seni hərmətkə sazawə kılıdu. **9** Bexingoja taqaloqan gül qəmbirətkət [sanga güzəllik elip kelidu], Sanga xəhrətkik taj in'am kılıdu. **10** I oşulum, kulak saloqin, səzlimrinni qəbul kılqin, Xunda əmrüingning yilliri kəp bolidu. **11** Mən sanga danalığ yolini eğıtəy, Seni durusluk yolliriqə baxlay. **12** Mangoqiningda kədəmlirning qəklənməydu, Yügürsəng yikilip qüxməysən. **13** Aloqan tərbiyəngni qing tut, Kolungdin kətküzimigin; Obdan saqlıoqin uni, Qünki u sening həyatıngdur. **14** Yaman adəmlər mangoqan yoloqə kirmə, Rəzillərnin izini basma. **15** Ularning [yolidin] əzüngni qaçur, [Yolioqə] yekın yolima; Uningdin yandap etüp kət, Neri kətkin. **16** Qünki [yamanlar] birər rəzillik kilmioquqə uhliyalmas, Birərsini yikıtmioquqə uyqusı kəlməs. **17** Yamanlıq ularning ozuqidur, Zorawanlıq ularning xarabidur. **18** Ləkin həqqaniylarning yoli goya tang nuridur, Kün qüx boluquqə baroqanseri yoruydu. **19** Yamanlarning yoli zulmat keqidek qapkarangoq, Ular yikilip, nemigə putlixip kətkinini bilməydu. **20** I oşulum, səzlimrinni kəngül qoyub angla, Gəplirimgə kulak sal. **21** Ularni kəzüngdə tutkın, Yürikingning kətida kədirləp saqlıoqin. **22** Qünki səzlim tapkanlar üqün həyattur, Ularning pütün tenigə salamətkiktur. **23** Qəlbıngni «həmmidin əziz» dəp sap tut, Qünki barlık həyat ixliri kəlbtin baxlınidu. **24** Aozıngni əgri gəptin yirək tart, Ləwiring ezitkuluqtin neri bolsun. **25** Kəzüngni aldingoja tüz tikkin, Nəziringni aldingoja toşra taxla; **26** Mangidioqan yolungni obdan oylanqin, Xundak kılısang ixliring puhta bolidu. **27** Ongoja, soloqə kaymioqin; Kədəmlirningni yamanlıq yolidin neri tart.

5 I oşulum, danalığımə kəngül qoyojin, İdraklık səzliməgə kulak salojin. **2** Xundak qiloqiningda ixkə səzgürlük bilən

karaydioqan bolisən, Ləwiring pəm-parasəttin ayrılmaydu. **3** Qünki buzuk hotunning əozıdin həsəl tamidu, Ləwliri zaytun yeojidin siliktur; **4** Ləkin uning əkiwiti kəkridik əqqik, İkki bislik kiliqtək ötkür. **5** Uning kədəmliri ölüm girdawioqə elip baridu, Tutkan yoli gərgə baxlaydu. (Sheol h7585) **6** Həyatlıq yolini kılqə bilgümi yoq dəp, Baskan kədəmliri turaksız bolidu, Nəgə baridionanlıqini heq bilməydu. **7** Xunga, i oşullirim, səzlimrinni kəngül koyup anglanglar, Mening degənlirimdin qıkmanglar. **8** Undak hotundin yirək qağ! İxiki aldioqımı yekın yolima! **9** Bolmisa, izzət-abruyungni baxkilaroja tutkuzurp koyisən, [Yaxlık] yillirningin rəhımsızlırnin qəlioqə tapxurısən! **10** Yat adəmlər baylıqlirning bilən ezini tolduridu, Japalıq əjirlirningning mewisi yaqə yurtlukning eyigə etüp ketidu; **11** Əjilingdə nalə-pəryad kətüringində, Əzayi-bədnin yəm bolqanda, **12** Xu qaojda sən: — «Ah, nəsihətlərdin nemanqə nəprətləngəndimən! Kənglümdə tənbihlərin nemanqə kəmsitkəndimən! **13** Nemixkə ustaylirimning səzini anglimioqandimən? Manga tərbiyə bərgənlərgə kulak salmıoqandimən? **14** jəmiyəttimu, jamaət aldidimu hərhil nomuska qaloqandək boldum!» — dəp qəlisən. **15** Əzüingning kəlqıngdikini suni iqtin, Əz bulıqingdin ekıwatkan sudin huzurlan. **16** Bulaklıring uruşup hər yərgə tarkilip kətə [bolamdu]? Eriqlirningdikini sular qoqlarda ekıp yürsə bolamdu? **17** Bular sangıla has bolsun, Yat kixilərgə təgmisun! **18** Bulıqing bəht-bərikətklik bolqay! Yaxlıqingda aloqan hotunung bilən huzurlan. **19** U qixi keyiktək qiraylık! Jərdək səyümlük! Uning baozridin həmişə kənaəttə bolqaysən, Uning kəynək muhəbbitidin daim huxallıqqa patkaysən. **20** I oşulum, nemixkə yat ayaloqə xəyda bolisən? Nemixkə yat hotunning koynioqə əzüngni atısən? **21** Qünki insanning həmmə qiloqanliri Pərwərdigarning kəz aldidə axkaridur, U uning həmmə mangoqan yollirini tarzioqə selip turidu. **22** Yaman adəmnin əz kəbihlikliri ezini tuzakqa qüxüridu, U əz gunahı bilən sirtmakqa elinidu. **23** U yolyoruktin məhrum bolqanliqıdin jənidin ayrilidu, Qekidin axkan həməqətkliki tüpəyildin yoldin ezip ketidu.

6 I oşulum, əgər dostungoja borun bolqan bolsang, Yat kixining kərzini tələxkə qol berixip wadə bərgən bolsang, **2** Əgər əz səzüingdin ilinoqan bolsang, Əz wadə bilən baolıqip kəlsang, **3** U yekıngning qəlioqə qüxkənliking iqtin, Amal kılıp əzüngni uningdin kutkuz — Dərhal yekıngning yənioqə berip, əzüngni kəmtər tutup [xu ixtin] həyli kılıxini otünüp sora. **4** Jərdən xıkarqıning qolidin kutuluxka tırixkəndək, Qux owqıning qolidin qıxıxka tırixkəndək, Kutulmioquqə uhlap yatma, Həttə ügdəp arammıq alma. **6** I hurun, qəməlining yənioqə berip [uningdin əgən], Uning tıriqlilik yolliriqə karap dana bol. **7** Ularning baxlıqı, əməldari, həkümdari yoq bolsimu, **8** Ləkin ular yəzdə yilning ehtiyajı üqün ax toplıwalidu, Həsul pəslidə ozuqə təyyarlıwalidu. **9** I hurun, kaqanojqə uhlap yatısən? Kaqan ornungdin turısən? **10** Sən: — Birdəm kəz yumuwalay, birdəm uhliwalay, Birdəm kolunni koxturup yetiwalay, — dəysən. **11** Ləkin uhlap yatqanda, miskinlik karəqıdek kelip seni basidu, Yoqsulluk huddi qoralıq bulangqidək hujumjoqə etidu. **12** Ərziməs, pəyli buzuk adəm həmmıla yərdə yaloqan eytip, pəslıknı səzləydu. **13** U kəz kısıp, Putliri bilən ixarə kılıp, Barmaklıri bilən kərsitidu; **14** Kənglidə aldamqılıqla yatidu, U daim rəzillikning koyida bolidu, Həmmıla yərdə jedəl-majira teriydu. **15** Xunga uningoja bekitilgən bala-kəza uni tuyuksız basidu, U biraqla dawalıoqusiz yanjilidu. **16** Pərwərdigar nəprətlindioqan altə nərsə bar, Bərhək, yəttə nərsə Uningoja yirginliktur. **17** Ular bolsa, Təkəbburluk bilən karaydioqan kəz, Yaloqan səzləydioqan til,

Bigunah'larning kenini t kuzidiojan kol, **18** Suyik st oylaydiojan kengil, Yamanlik kilixka tez yugiraydiojan putlar, **19** Yalojan sezlaydiojan sahta guwahqi, Buradar-kerindaxliri arisioja belg nqilik saloquqi kixidur. **20** I oqulum, atangning  mrig   mal qil; Anangning kers tmisidin qiqka. **21** Ularning sezini k lbingg  tengip, Ular ni boynungoja marjand k kilip esival. **22** Yoloja qiqkiningda ular seni yet klaydu, Uhlioningda ular seni saklaydu, Uykudin oyoqanojiningda ular seni h w rl ndiridu. **23** Q nki [Hudaning] p rmani yoruk qiraq, Uning muk dd s kanuni nurdur; T rbiyoning t nbihliri bolsa hayatlik yolidur. **24** Ular seni buzuk hotundin sakliouquqi, U hotunning xerin sezliridin yirak qilouqudur. **25** Uning yuz lliklig  kengl ngni baqlimiojin, Uning kax-k z oynitixi seni  sirg  almisin. **26** Q nki buzuk ayallar t p ylidin ad ml r bir parqa nanojimu zar bolidu, Yat ad mning [zinahor] ayali bolsa kixining kimm tlik jenini  zig  wo kiliwalidu. **27** Ot ni koynungoja salsang,  z kiyimingni keydurm ms n? **28** Qooqning  stid  d ss p mangsang putungni keydurm ms n? **29** Baxkilarning ayali bilən bir orunda yatidiojan kixi xundək bolidu; Kim uningoja tepip k ts  akjwitidin kutulalmaydu. **30** Aq qalojanda korsikini toyozuqx  qin o rlik kilojan kixini baxkilni k msintmaydu; **31** Xundək turukluk u tutulup qalsa, Igisig  yettini t l xk  toqra kelidu; U  z  yidiki h mm  nərsisini tapxuridu. **32** H lbuki, baxkilarning hotuni bilən zina qilouqu uningdinmu [b tt r bolup], tolimu o p l tlaktur; Und k qilouqu  z- zini həlak kilidu. **33** U zəhmət yaydu, x rm nd  bolidu, Uning raswasi heq  q r lmaydu. **34** Q nki k nlex  t  rni d r q z pk  kaltüridu, Intikam alojan k nidd  u heq r him kilmaydu. **35** T l m puli ber y des ngmu u qobul kilmaydu, H rkanq  sowoqa-salam b rs ngmu uni besikturojili bolmaydu.

7 I oqulum, sezlirimg  əmal qil, Tapxuruklirimni y rkingda sakla. **2** Tapxuruklirimgoja  mal kilsang, yaxnaysən; T limlirimni kez kariqukungni asriojand k asra. **3** Ular ni barmakliringoja tengip koy, Q lb tahtangoja yeziwal. **4** Danalikni, sən hədə-singlim, degin, P m-paras t ni «tu qinim» d p q qir. **5** Xundək kilsang, ular seni yat hotundin yiraklaxturidu, Aozjidin silik sez qiqkidiojan yoqun ayaldin neri kilidu. **6** [Bir ketim]  yning deriz  zn kliridin taxkirioja kariqinimda, **7** Birn qq  yax, sadda yigitl rni k rd m, Ularning iqidin bir  kilsizni kərtip kaldim, **8** U koqa boylap buzuk [hotun turuxluk] doqmuxtin  t p, Andin uning  yi t r pk  qarap mangdi. **9** Kəqkurun karangoja q xxk nd , Zulmət keq , ay karangojusida [ixiki aldidin  tti]. **10** Mana,  ydin bir hotun qiqip uni k t walidi; Kiyimi pahixə ayallarningkid k bolup, Niyiti hiyl -mikir idi. **11** Aozji bix m-hayasiz, nahayiti jahil bir hotun, U  yid  turmaydu, **12** Bird  m h llid , bird  maydanlarda, U koqilardiki hər doqmuxta paylay yuridu. **13** Həliki yax yigitni tartip, uni s y p, Nomussizlarq  uningoja: — **14** « y md  «inaqlik qurbanliki» g xi bar, Mən b g n Hudaqja k s m kilojan qurbanliki kildim, **15** Xunga mən sizni q qirojili qiqtim, Didaringioja təlpünüp izdidim.  mdi sizni tepiwaldim! **16** Karwitimoja Misirning kəxtilik, yolluk libas yapkuqlirini yaptim. **17** Orun-k rpilirimg  hux purak murm kki, muatt r w  kowzak darqinlari qaqtim. **18** Keling, tang atkuq  muh bb tl xyli, oynap h zurlinayli, K nglimiz qanoquq   zara ayx-ixr t kilayli, **19** Erim  yda yok, yirak s p rg  qiqip k tti. **20** U bir h myan pul elip k tti, ay toloquq  u  ygg  k lmaydu» — dedi. **21** Ayal k p xerin sezliri bilan rasa qizikturdi, Qiraylik gəpliri bilən uni  sir kiliwalidi. **22** Soyuxka elip mangojan  k zdk , H mak t kixi kix n bilən jazaqja mangojand k, Kiltakka q xxk  kuxt k, Yigit uning k ynidin

mangdi. Jigirini o  texip  tmiguq , U bu ixning hayatioja zamin bolidiojanlikini heq bilmaydu. **24** I oqullirim, sezlirimni k ng l koyup anglanglar, Deg nlimig  kulak selinglar, **25** K lbinglarni bundak hotunning yoloja k tk zm nglar; Uning aldam haltisioja q x p kətmənglar. **26** Bundak ayal nurojil kixil rni yiqitip yarilandurojan, Uning boozuziojan ad mliri tolimu k ptur, **27** Uning  yi bolsa t htisaraming kirix  qizidur, Ad mni «h lak t mehmanhanisi»oja qüxürüx yolidur. (Sheol h7585)

8 [Kulak sal,] danalik q qiriwamdamdu? Yorukluk sada qiqiriwamdamdu? **2** Yollarning egiz jayliridin, Doqmuxlardin u orun alidu, **3** X h rg  kiridiojan kowuklarning yenida, H rkanq k d rwaza  ojizlirida u muraj t kilmakta: — **4** «I m tiw rl r, sil rg  muraj t kilim n, H y, ad m baliliri, sadani sil r  q n kilim n, **5** G dak bolojanlar, zer klikni  giniwelinglar,  hm k bolojanlar, yoruklukka erixinglar! **6** Manga kulak selinglar, Q nki guz l n rsil rni d p berim n, Aozjimini eqip, durus ixlarni [silarg ] y tk zim n. **7** Eytkanlirim h kik ttur, Aozjim raziliktin n pratliniduk; **8** Sezlirimning h mmisi h k, Ularda heqkanq k hiylig rlik yaki  gitmilik yoqtur. **9** Ularning h mmisi q x ng nl r  q n enik, Bilim alojanlar  q n durus-toqridur. **10** K m xka erixk ndin k r , n sih tlirimni qobul kilinglar, Sap altunni elixtin k r  bilimni elinglar. **11** Q nki danalik l l-yakutlardin  w l, H rkanq k  tiwarlik n rsangmu uningoja t ng k lm stur. **12** M n bolsam danalikhm n, Zer klik bil n bill  turim n, Istikam ttin kelip qiqkan bilimni ayan kilim n. **13** P rw rdigardin  yminix — Yamanlikka n pratlinix dem ktur; T k bburluk, m qrurluk, yaman yol h m xum  ojizni  q k rim n. **14** M nd  obdan m shih tl r, pixkan h km t bar; M n d g n yorukluk, kudr t m ndidur. **15** Padixahlar m n arkilik h k m s ridu, M nsiz h kimlar adil h k m qiqarmas. **16** M n arkilikla  mirler idar  kilidu, Aliyanablar, yar yuzidiki barlik sorakqilar [toqra] h k m kilidu. **17** Kimki meni s ys , m nmu uni s yim n, Meni t lm r p izdig nl r meni tapalaydu; **18** M nda baylik, x hr t, H tta konirimas, k qm s d l t w  h kkaniy tmu bar. **19** M ndin qiqkan mewa altundin, H tta sap altundin kimm tlaktur, M ndin alidiojan daramat sap k m xtinmu  st ndur. **20** M n h kkaniy t yoloja mangim n; Adal t yolinging  tturisida y rimanki, **21** Meni s yg nl rni  meliy n rsil rg  miras kildurim n; Ularning h zinilirini toldurim n. **22** P rw rdigar ixlirini baxlixidila, K dimd  yasioqanliridin burunla, M n uningoja t w durm n.  z ldin tartipla — muk dd md , Y r-zemin yaratilmastila, M n t kl ng mm n. **24** Qongkur hanglar, dengiz-okyanlar apirid  buloxtin awwal, M n maydanqja qiqirilojanm n; Mol su uroqup turidiojan bulaklar bolmastinla, **25** Egiz taqlar [ z orunlirioja qoyulmastinla, t piliklar x kill nmastinla, [P rw rdigar] bipayan zemin, k ng dalalarni, Al mning  sliyidiki topa-qanglirininimu tehi yaratmastinla, M n maydanqja qiqirilojanm n. **27** U asmanlarni bina kiliwatkinida, Dengiz yuzig  upuk sizikini siziwatkinida,  rxt  bulutlarni orunlaxturup, Qongkur dengizdiki bulak-m nb l rni must hk ml watkinida, Dengiz sulirini bekitkan dairidin exip kətmisin d p p rman q x riwatkinida, Bipayan zeminning ullirini quruwatkinida, Mən u y rd  idim; **30** Xu qaoqda goya usta bir h n rw nd k Uning yenida turojanidim, Mən h rdaim Uning aldid  xadlinattim, mən Uning kündilik dil'arami idim; **31** Mən Uning alimidin, y r-zeminidin xadlinip, Dunyadiki insanlardin hursənlik tepip y r ttim, **32** Xunga i balilar,  mdi manga kulak selinglar; Q nki yollirimin qing tutkanlar nəkədər b ht tapar! **33** Alojan n sih tk  əmal kilip,

Dana bolqin, uni rət kılma. **34** Sözümgə kulak selip, Hər küni darwazilirim aldidin katmay, İxikirim aldidə meni kütidoğan kixi nəkədər bəhtliklir! **35** Kimki meni tapsa həyatni tapidu, Pərwərdigarning xəpkitigə nesip bolidu. **36** Ləkin manga gunah kılqan hər kim öz jeniqə ziyan kəltiridu, Meni yaman kərgənlər ölümnü dost tutqan bolidu».

9 Danalix əzizə bir əy selip, Uning yəttə tüvrükini ornatti. **2** U mallirini soyup, Esil xarablrini arilaxturup təyyarlap, Ziyapət dastihlinini yaydi; **3** Dedəklirini [mehman qakirixkə] əwətti, Əzi xəhərnin əng egiz jaylirida turup: **4** «İ saddilar, bu yərgə kelinglar, — dəp qakirawatidu; Nadanlarqə: **5** Kəni, nanlirimdin əojiz tegip, Mən arilaxturup təyyarlıqan xarablaridin iqinglar; **6** Nadanlar kataridin qıyır, həyatqə erixinglar, Yorukluk yolida mendinglar», — dəwatidu. **7** Həkawurlarqə tənbiş bərgüqi ahanətkə uqraydu, Kəbihlərnü əyibligüqi əzizə daq kəltiridu. **8** Həkawurlarnı əyiblimə, qünki u sanga əq bolup kalidu; Həlbuki, dana kixini əyiblisəng, u seni səyidu. **9** Dana adəmgə dəwət kilsəng, əqli tehimu toluk bolidu; Həkqaniy adəmgə durus yol kərsətsəng, Bilimi tehimu axidu. **10** Pərwərdigardin əyminix danalixning baxlinixidur, Mükəddəs boluqunı tonux yorukluktur. **11** Mən [danalix] səndə bolsam, künlirinqni u pazardimən, Əmrüinqning yilliri kəpiyə. **12** Səndə danalix bolsa, yaztini kəridioğan əzüngsən, Danalixni məzak kilsəng ziyan tartidioğanmu əzüngsən. **13** Nadan hotun əojzi bisərəmjən, əkilsizdur, Həqənemə bilməstur. **14** U ixik aldidə olturup, Xəhərnin əng egiz jaylirida orun elip, **15** Udul etüip ketiwatqanlarqə: **16** «Kimki sada bolsa, bu yərgə kəlsun!» — dəwatidu, Wə əkilsizlərnü: **17** «Oşqirliqə iğkən su tatliq bolidu, Oşqirlap yəgən nan təmlik bolidu!» — dəp qarqiwatidu. **18** Ləkin qakiriloquqi ölüklərnin uning əyidə yatqanliqidin bihəwərdur, Uning [burunkij] mehmanlirining allıkaqan təhtisarənin taglirigə qüxüp kətkənlikini u səzməs. (Sheol h7585)

10 Padixah Sulaymanning pənd-nəsihətliiri: — Dana oşul atisini xad kilar; Əkilsiz oşul anisini qəyoju-həsərtkə salar. **2** Həram bayliqlarning heq paydisi bolmas; Həkqaniyətt insanni ölümdin kütuldur. **3** Pərwərdigar həkqaniy adəmninğ jeniini aq koymas; Ləkin u kəbihlərnin nəpsini boşup koyar. **4** Hürunluk kixini gaday kilar; İxənlilik bolsa bayaxat kilar. **5** Yazda həsulni yoiwəloquqi — dana oşuldur; Ləkin orma waktida uhlap yatquqi — hijalətkə kəlduridioğan oşuldur. **6** Bərikət həkqaniy adəmninğ bəxiqə qüxər; Əmma zorəwanliq yamanlarning əojziqə urar. **7** Həkqaniy adəmninğ yadikari mubəraktur; Yamanlarning nami bolsa, sesik qalar. **8** Dana adəm yolyoruk-nəsihətlərnü kəbul kilar; Kot-kot, nadan kixi əz əyioji bilən putlixar. **9** Oşubarsiz yürgən kixininq yürüx-turuxi turakliqtur, Yollirini əgri kılqaninq kiri ahiri axkarilimidu. **10** Kəz ixaritini kılıp yürüidioğanlar adəmnü daqda kəldurar; Kot-kot, nadan kixi əz əyioji bilən putlixar. **11** Həkqaniy adəmninğ əojzi həyatliq bulikidur, Əmma zorəwanliq yamanning əojziqə urar. **12** Əqmənlik jedəl kəzojar; Mehriq-muhəbbət həmmə gunahlərnü yapar. **13** Əkil-idrakliq adəmninğ əojzidin danalix tepilar; Əkilsizning dümbisigə palək tegər. **14** Dana adəmlər bilimlərnü ziyadə toplar; Ləkin əhməkning əojzi uni həlakətkə yekinlaxturar. **15** Mal-dunyaliiri goya məzmüt xəhərdək bayning kapalitidur; Miskinni həlak kılıdidoğan ix dəl uning namratliqidur. **16** Həkqaniylarning əjirliri janqə jan xəoxar, Kəbihlərninğ həsulni gunahnilə kəpəyitixtur. **17** Nəsihətnü ənglap uni sakliqəy qəyatliq yoloqə mangar; Tənbişlərnü rət kılqan kixi yoldin əzojanlardur. **18** Adəwət sakliqan kixi yaloqan səzliməy kalmas;

Təhmət qapliqanlar əhməktur. **19** Gəp kəp bolup kətsə, gunahnin haliy bolmas, Ləkin əojziqə iğə bolqan əkiliktur. **20** Həkqaniy adəmninğ səzi huddi sap kümüx; Yamanning əyiliri tolimu ərziməstur. **21** Həkqaniy adəmninğ səziliri nuroqun kixini kuwwətlər; Əhməklər əqli kəmlikidin ələr. **22** Pərwərdigarning ata kılqan bərikiti adəmnü dələtmən kilar; U bərikitigə həqbir japa-muxəkkəf koymas. **23** Əhmək kəbihlikni tamaxa dəp bilər; Əmma danalix yorutulqan kixininq [hürsənlikidur]. **24** Yaman kixi nemidin kərkəsa xuningəy qurər; Həkqaniy adəmninğ arzusı əməlgə axurur. **25** Yaman adəm kuuyndək etüip yokər; Ləkin həkqaniy adəm mənggülik uldəktur. **26** Adəm aqqik su yutuwaloqandək, Kəzizə is-tütək kirip kətkəndək, Hürun adəmnü ixkə əwətkənmu xundək bolar. **27** Pərwərdigardin əyminix əmürünü uzun kilar, Yamanning əmri kışkartilar. **28** Həkqaniy adəmninğ ümidü hürsənlik elip kələr; Ləkin rəzilinq kütkini yokqə qikər. **29** Pərwərdigarning yoli durus yaxawətkanlarqə baxpanahdur; Kəbihlik kılqoqularqə bolsa həlakəttur. **30** Həkqaniylarning ərnü mustəhkəmdur; Yamanlar zeminda uzun turmas. **31** Həkqaniy adəmninğ əojzidin danalix qikər; Ləkin xumluk til kesip taxlinar. **32** Həkqaniy adəmninğ səzi kixigə mək huxyakar; Yaman adəmninğ əojzidin xumluk qikər.

11 Yaloqan taraza Pərwərdigarqə yirginliqtur; Adil jinq texi Uni hürsən kilar. **2** Təkəbburluk bilən birgə xərməndiqilik əgixip kələr; Ləkin danalix kiçik peillarqə həmrəh bolar. **3** Toşqirilarning səmimiyligi əzini yetəklər; Ləkin kəzəplarning əgrilikini əzini payıran kilar. **4** Hudaning əojzəp künida mal-dunyayinq paydisi bolmas; Ləkin həkqaniyətt adəmnü ölümdin kütquzar. **5** Kamil adəmninğ həkqaniyligi əzini tüz yoloqə baxlar; Yaman adəm əz yamanliqidin yikilar. **6** Durus adəmlərninğ həkqaniyligi əzilirini kütquzar; Ləkin kəzəplər əz hiylə-nəyirinqidin tutular. **7** Rəzil adəm əlsə, uning ümidü yokqə qikər; Gunahkarning ümidü ahiri quruk qalar. **8** Həkqaniy adəm kiyinqiliqtin haliy kılınar; Rəzil adəm uning orniqə tutular. **9** Munəpiklər əz əojzi bilən yekinini buzar; Ləkin həkqaniylar bilimi bilən kütquzular. **10** Həkqaniy adəm ronək tapsa, xəhər hux bolar; Rəzil adəm həlakətkə bolsa, həlk təntənə kilar. **11** Toşqirilarning bərikət tiləxliri bilən xəhər güllinər; Ləkin rəzilərninğ tili bilən wəyran bolar. **12** Əz yekinini səkidioğan kixi — əkilsizdur; Əmma yorutulqan adəm əojzini yiojar. **13** Gəp toxuşuqi məhpiyətlərnü axkarilar; Sadik adəm amanətkə hiyanət kılmas. **14** Yolyoruk kəm bolsa, əl-yurt yikilar; Uluq bir məsiləhtəqi bolsa, əl niqat tapar. **15** Yatqə borun bolqan kixi ziyan tərtnəy kalmas; Kəl bərixip kəpil boluxni yaman kərgən kixininq kuliki tinq bolar. **16** Xəpəatlik əyal izzət-hərmətnü kəldin bərməs; Zorəwanlar bayliqni kəldin bərməs. **17** Rəhimdil əz-əzizə bəht yaritar; Rəhimsiz əz tenini əojritar. **18** Yaman adəmlərninğ əloqan ix həkqi ularnı aldar, bərikətsiz bolar; Əmma həkqaniyətt təriouqi adəm əməliyi 'n' am alar. **19** Həkqaniyətt adəmgə həyatliq tapquzar; Yamanliqni kəzləp yürüidioğan kixi ölümgə yüz tutar. **20** Niyiti buzuk kixi Pərwərdigarqə yirginliqtur; Əmma yoli diyanətlik kixilər uning hürsənlikidur. **21** Kəl tutuxup birləxsimu, yamanlar jəzoqə tartilməy kalmas; Ləkin həkqaniylarning nəsi niqat tapar. **22** Qiraylik əmma tətiksiz hotun, Qoxqininq tumxukioqə altun həlakə saloqandəktur. **23** Həkqaniylarning arzusı pəkət yaxi mēwə elip kələr; Yamanlarning kütkini əojzəp-nəpərttur. **24** Birəw mərdlərqə tarqətsimu, güllinər; Yənə birəw bərixkə tēgixlikini ayisimu, pəkət namratlixar. **25** Mərd adəm ətlinər; Baxqilarnı suqəroquqi əzimu suqirilar. **26** Axliqni satmay bəsiwəloqan kixi əlninğ lənitigə uqraydu; Ləkin axliqni setip bərgüqigə bərikət tilinər. **27** Yaxxilikni izdəp intilqan adəm

xapaət tapar; Yamanliqni izdigən adəm ezi yamanliq körer. **28** Öz mal-duniyasioğa tayanocuqi yiqilar; Həkkaniy kixi yopurmaktək kökirer. **29** Öz öyigə azarqilik saloğan kixi xamaloğa miras bolar; Əkilsiz adəm aqilanining kuli bolup kalar. **30** Həkkaniyning beridoğan mewisi «hayatliq dərhi»dur; Dana kixi kengüllərni [hayatliqqa] mayil kılar. **31** Karanglar, həkkaniy adəm bu dunyada [səwənliki üqün] bədəl təligən yərdə, Rəzillər bilən gunahkarlarning aqiwiti qandaq bolar?

12 Kimki tərbiyini qədirlisə, bilimnimu səyğüqidur; Ləkin tənbihkə nəprətləngən nadan-həmakəttur. **2** Yahxi niyatliq adəm Pərwərdigarning iltipatioğa erixər; Əmma Pərwərdigar hıylə-mikirlik adəmning gunahını bekitər. **3** Adəmlər yamanliq kılıp amanliq tapalmas; Ləkin həkkaniylarning yiltizi təwrənməs. **4** Pəzilətlək ayal erining təcridur; Əmma uni uyatqa salocuqi hotun uning ustihinini qiritər. **5** Həkkaniy adəmning oy-pikri durus həküm kıqırar; Yamanlarning nəsihətləri məkkarlıqtur. **6** Yamanlarning səzləri kan təkidiəqan kıltaktur; Ləkin durusning səzi adəmni kıltaktın kutuldurar. **7** Yamanlar aqıdurulup, yoqılar; Ləkin həkkaniylarning öyi məznut turar. **8** Adəm öz zərikliki bilən mahtaxka sazawər bolar; Əgri niyətlək kixi közgə ilinmas. **9** Pəkir turup hizmətkari bar kixi, Özini qoq tutup aq yürgən kixidin yaxhidur. **10** Həkkaniy adəm öz uloqinimu asrar; Əmma rəzil adəmning bolsa həttə rəhimdillikimu zalimlıqtur. **11** Tirixip terikqilik kıloğan dehqanning korsiği tok bolar; Əmma ham hiyallarəğa berilgən kixining əkli yoqtur. **12** Yaman adəm yamanliq kıltikini közləp olturar; Əmma həkkaniy adəmning yiltizi mewa berip turar. **13** Yaman adəm öz aozjining gunahidın tutular; Həkkaniy adəm muxəkkət-kiyinqilikdən kutular. **14** Adəm öz aozjining mewisidin qanaət tapar; Öz kəli bilən kıloqanliridin uningəğa yandurular. **15** Əhmək öz yolını toqra dəp bilər; Əmma dəwətkə kulək saloğan kixi aqilanidur. **16** Əhməkning aqıqı kəlsə, tezla bilinar; Zərək kixi hakarətkə səwr kılar, sətqilini axkarilimas. **17** Həkiqətni eytqan kixidin adalət bilinər; Yaloğan guwahliq kıloquqıdın aldəmqlik bilinər. **18** Bəzilərnin yenikliki bilən eytqan gəpi adəmə sanjiloqan kıliqqa ohxar; Biraq aqilanining tili dərdək dərmandır. **19** Rastqıl məngü turəqzulidur; Lawzi yaloğan bolsa bərdəmlikdur. **20** Yamanliqning koyida yürgüqünin kenglidə hıylə saqlanoğandır; Amanliqni dəwət kıloquqılar huxallıqqa qəmər. **21** Həkkaniy adəmning bəxiəğa həq kıləpət qıxmas; Kəbihlər bala-kazaəğa qəmülər. **22** Yaloğan səzəydoqanning ləwləri Pərwərdigarəğa yirginlıqtur; Ləkin ləwzədi turoqanlarəğa U apirin eytar. **23** Pəmlək adəm bilimni yoxtur; Biraq əhmək nadanliqni jakarlar. **24** Tirixqan kol həkuk tutar; Hırun kol alwanəğa tutular. **25** Kəngülning oqəm-əndixisi kixini mülqəytər; Ləkin məhrıbanə bir səz kixini roqlandırur. **26** Həkkaniy kixi öz dosti bilən bərgə yol izdər; Biraq yamanlarning yoli əzlrini adakturar. **27** Hırun ezi tutqan owni pixurup yeyəlməs; Biraq ətiwarliq bayliqlər tirixqanoğa mənəuptur. **28** Həkkaniylikning yolida həyat tepilar; Xu yolda əlüm kərünməstür.

13 Dana oqul atisining tərbiyisigə kəngül koyar; Məshirə kıloquqi tənbihkə kulək salmas. **2** Adəm durus eoqizining mewisidin hızurular; Tuzkorlar zorawanlıqqa həwəs kılıp zorawanlıqqa uqrar. **3** Səzdə ehtiyatqan kixi jenini saqlap qalar; Aozı ittik həlakətkə uqrar. **4** Hırunning arzu-tiliki bar, ləkin erixəlməs; Ləkin tirixqan ətlinər. **5** Həkkaniy adəm yaloqanliqkıdın yirginar; Kəbih bolsa sesip, xərməndə bolar. **6** Yoli durusni həkkaniyə qoqdar; Ləkin gunahkarni rəzillik yiqıtar. **7** Bəzilər özini bay kərsətkini bilən əməliyəttə kuruk

sələttur; Bəzilər özini yoqsul kərsətkini bilən zor bayliqliri bardur. **8** Öz bayliqi gərigə tutuloqan bayning jeniəğa ara turar; Biraq yoqsullar həq wəhimini anglımas. **9** Həkkaniy adəmning nuri xadlinip parlar; Biraq yaman adəmning qiriəqi eqürülər. **10** Kibirlikdən pəkət jedəl-majırala qıkar; Danalıq bolsa nəsihətni angliəqan bilən billidur. **11** İxliməy tapqan hərəm bayliq bərikətsizdur; Tər təküp halal tapqan güllinər. **12** Təlmürginigə kütüp erixəlməslik kəngülni sunuq kılar; Ləkin təxnalıqta erixkini «hayatliq dərhi»dur. **13** [Hudaning] kalam-səzigə pisənt kılmioqan adəm gunahning təlimigə kərdzar bolar; Ləkin pərmanni kədirligən adəm yaxhılık körər. **14** Aqilanining təlimi hayatliq bərgüqi bulaktur, U seni əlüm tuzaklıridin kutuldurar. **15** Aqilanilik adəmni iltipatqa erixtürər; Biraq tuzkorlarning yoli əgri-bügri, japalıq bolar. **16** Pəm-parasətlək adəm bilimi bilən ix körər; Həmakət öz nadanliqni axkarilar. **17** Rəzil əlaqıqi bala-kazaəğa uqrar; Sadıq əliqi bolsa dərdək dərmandır. **18** Tərbiyəni rət kıloqan adəm namratlıxip uyatqa qalar; Əmma tənbiqni qobul kıloqan hərmətkə erixər. **19** Əməlgə axkan arzu kixigə xerın tıyular; Ləkin əhməklər yamanliqni taxlaxni yaman körər. **20** Aqilanilə bilən billə yürgən Dan. bolar; Biraq əhməklərgə həmrəh boləqan nalə-pəryadta qalar. **21** Bala-kaza gunahkarlarning kaynidin besip mangar; Ləkin həkkaniylər yaxhılıqning əjrini tapar. **22** Yahxi adəm pərzəntlirining pərzəntlirigə miras qaldurar; Gunahkarlarning yiqqan mal-dunyaliri həkkaniylər üqün toplınar. **23** Yoqsulning taxlanduq yeri mol həsul bərgər; Ləkin adalətsizliktin u wayran bolar. **24** Tayaqni ayioqan kixi oqlını yaxhi kərməs; Balini səyğən kixi uni əstayidil tərbiyiləp jazalar. **25** Həkkaniy adəm kəngli qanaət tapquqə ozuk yar; Yamanning korsiği aq qalar.

14 Hər bir dana ayal öz ailisini awat kılar; Əhmək ayal ailisini öz kəli bilən wayran kılar. **2** Durusluq yolida mangidiəqan kixi Pərwərdigardin qorqar; Kinqoşir yolda mangoqan kixi [Hudani] közgə ilmas. **3** Əhməkning təkbəbur aozı əzigə tayaq bolar; Aqilanining ləwliri özini qoqdar. **4** Ulaəq bolmisa, eoql pak-pakiz turar; Biraq əküzning küqi boləqandıla [sangəğa] axliq tolar. **5** Xanliq guwahqi yaloqan eytmas; Sahta guwahqi yaloqan gəpni nəpəstək tinar. **6** Həkawurlar danalıq izdər tapalmas; Biraq yorutuloqan adəmə bilim elir asanoğa qıxər. **7** Birawning əzoqida bilim yoqlukını bilip yətkəndə, Uningdin əzıngni neri tart. **8** Əqil-parasətlək kixining danalıq öz yolını oylinixtidur; Əhməklərnin əkilsizliki bolsa əzlrining aldinixidur. **9** Əhməklər bolsa «itaətsizlik qurbanliqı»ni közgə ilmaydu, Həkkaniylər arisida bolsa iltipat tepilar. **10** Kəngüldiki dərđni pəkət əzila kəttirələr; Kəngüldiki huxluqkimu baxkılar xerik bolalmas. **11** Yamanning öyi ərülüp qıxər; Həkkaniy adəmning qediri güllinip ketər. **12** Adəm balisioğa toqridək kərünidiəqan bir yol bar, ləkin aqiwiti həlakətkə bəridioqan yollardur. **13** Oyun-külkə bolsa kəlbtki oqəm-kayəqıni yapar, Huxallıq bətilüp kətkəndə, oqəm-kayəqı yənilə qoqlur. **14** Toqra xoldin etulur yaloqan adəm həman öz yolidin toyar; Yahxi adəm öz ixidin qanaətlinər. **15** Saddilar həmma gəpkə ixinip ketər; Ləkin pəm-parasətlək kixi hər bir kədəmni awaylap basar. **16** Dana adəm ehtiyatqan bolup awariqliktdin neri ketər; Əhmək hakawurluq kılıp, əzigə ixinip aldiəğa mangar. **17** Terikkək əhməqlik kılar; Nəyrəngwaz adəm nəprətkə uqrar. **18** Saddilar əhməqlikqa warisliq kılar; Pəm-parasətləklər bilimni öz taji kılar. **19** Yamanlar yaxhılarning aldidə igilər; Kəbihlər həkkaniyning dərwarziliri aldidə [bax urar]. **20** Namrat kixi həttə öz yekiniəqımo yaman kərünər. Bayning dosti bolsa kəpər. **21** Yekinini pəs kərgən gunahkardur; Ləkin miskinlərgə rəhim kıloqan bərikət tapar. **22** Yamanliq oyliəqanlar yoldin adaxkanlardin əməsmu? Biraq yaxhılıq

oyliqlar rəhim-xəpəkət, həkikət-sadiklikka muyassar bolar. **23** Həmmə mehəttin payda qıkar; Biraq kuruk paranglar adamni mohtajlikta kaldurar. **24** Aqilanilər üqün bayliklar bir tajdur; Əhməklərnin nadanlikidin pəkət yəna xu nadanlikla qıkar. **25** Həkkaniy guwahlik bərgüqi kixilərnin həyatini kütquzar; Yalojan-yawidak səzəydiəjan [guwahqı] yalojan gəpni nəpəstək tinar. **26** Pərwərdigardin kərkidəjaning kitiqlik yəlonəuki bar, Uning balilirimu hımayigə igə bolar. **27** Pərwərdigardin kərkux həyatning bulikidur; U kixini əjallik tuzaklardin kütquzar. **28** Padixahning xan-xəripi pukrasining kəplikidindur; Pukrasining kəmliki əmirning həlakitidir. **29** Eojir-besik kixi intayin aqil kixidur; Qeqiloqə əhməkləknı uluolar. **30** Hatirjəm kəngül tənning saklikidur; Həsət qekix bolsa səngəklərnı qiritar. **31** Miskinni bozak kıləuqi — Pərwərdigarəqa həkərat kıləuqidur; Həjətmənəlgə xapaət kılıx Uni hərmətligənlıktur. **32** Yaman əz yamanlikı iqidə yiktilar; Həkkaniy adəm həttə səkratta yatqandimu hatirjəm bolar. **33** Yorutulojan kixining kənglidə danalilik yatar; Biraq əhməknin kənglidikisi axkara bolmay kəlmas. **34** Həkkaniyəət həkəysi əlni yukiri kətürə; Gunah həkəndak millətni nomuska kaldurar. **35** Padixahning iltipati əkillik hizmətkarning bexioə qıxər; Biraq uning əjəzipi nomusta kalduroquqi uyatsiz hizmətkarining bexioə qıxər.

15 Mulayim jawab əjəzəpni basar; Kəpal səz aqıknı kəzoqar. **2** Aqilanilərnin tili bilimni jari kilar; Əhməknin əozqi kuruk gəp təkər. **3** Pərwərdigarning kəzi hər yərdə yürər; Yahxi-yamanlarnı kərip turar. **4** Xipa yətküzüqi til huddi bir «həyatlik dərihi»dur; Tili əgrilik kixining rəhni sundurar. **5** Əhmək atisining tərbiyisigə pisənt kılmas; Ləkin atisining tənbihiyə kılak saləjan zərək bolar. **6** Həkkaniyəning eydə gəhərlər kəptur; Biraq yamaning tapawiti əzigə awariqlilik tapar. **7** Dananing ləwliri bilim tərkitər; Əhməknin kənglidin hək bilim qıkmas. **8** Yamanlarning kurbanlikı Pərwərdigarəqa yirginliktur; Duruslarning duasi Uning hursənlidur. **9** Yamanlarning yoli Pərwərdigarəqa yirginliktur; Ləkin həkkaniyətni intilip izdigüqini U yahxi kərər. **10** Toəra yoldin qıkkanlar azablik tərbiyini kərər; Tənbiyə əq boləuqi ələr. **11** Təhtisara wə həlakət Pərwərdigarning kəz əldida oquk turojan yərdə, İnsan kənglidiki oy-pikirni kəndəkmə Uningdin yoxuralisun?! (Sheol h7585) **12** Həkawur tənbiş bərgüqini yakturmas; U aqilanilərdin nəsihət əlixka barmas. **13** Kəngül xad bolsa, hux qiray bolar; Dərd-ələm tartsa, rəhni sunar. **14** Yorutulojan kəngül bilimni izdər; Əkilsizning əozqi nadanlikni ozuk kilar. **15** Əzilənlərnin həmmə künliri təstə ətər; Biraq xad kəngül həkününi həyttək ətküzər. **16** Zor baylik bilən biaramlik tapkəndin, Azoqa xükür kılıp, Pərwərdigardin əyməngən əwzəl. **17** Nəpət iqidə yəgən bordak gəxtə kılinojan katta ziyapəttin. Mehır-muhəbbət iqidə yəgən kəktat əwzəl. **18** Terikkək kixi jedəl qıkar; Eojir-besik talax-tartixlarnı tinqlandurar. **19** Hürunning yoli tikənilik kaxadur, Durus adəmnin yoli kətüriləng yoldək daədamdur. **20** Dana əozul atisini xad kilar; Əkilsiz adəm anisini kəmsitər. **21** Əkli yok kixi əhməkləknı bilən huxtur; Yorutulojan kixi yolini toərilap mangar. **22** Məshihətsiz ix kıləanda nixanlar əməlgə axmas; Məshihətqi kəp boləanda muddialar əməlgə axurular. **23** Kixigə jayida bərgən jawabidin hux bolar, Dəl waktida kıləjan səz nəkədər yahxidur! **24** Həyatlik yoli əkillik kixini yukiriəqa baxlayduki, Uni qongkur təhtisaradin kütquzar. (Sheol h7585) **25** Pərwərdigar təkəbburning əyini yuluwətar; Biraq U tul hotunlarəqa pasillarnı turozuar. **26** Yamanlarning oy-pikiri Pərwərdigarəqa yirginliktur; Biraq sap diling səzliri səyümlüktur. **27** Aq kəz kixi əz ailisigə awariqlilik kəltürər; Para əlixka nəpətləngən kixi kün kərər. **28** Həkkaniy adəm

kəndak jawab bərixta kayta-kayta oylinar; Yaman adəmnin əozidin xumluk təkülər. **29** Pərwərdigar yaman adəmdin yiraqtur; Biraq U həkkaniyəning duasini anglar. **30** Hux kəzlər kəngülni xadlandurar; Hux həwər ustihanlarəqa gəx-may kəndurar. **31** Həyatlikka əlip bəridəjan tənbiyə kılak saləjan kixi danalarning kətaridin orun əlar. **32** Tərbiyəni rət kıləjan əz jənni har kilar; Tənbiyə kılak saləjan yorutular. **33** Pərwərdigardin kərkux adəmgə danalilik əgitər; Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəhrət kələr.

16 Kəngüldiki niyətlər insanəqa təwədur; Biraq tilning jawabi Pərwərdigarning ilkididur. **2** İnsan əzining həmmə kıləjan ixini pak dəp bilər; Ləkin kəlbdkiki niyətlərnı Pərwərdigar taraziəqa selip tartip kərər. **3** Niyə kıləjan ixilərnin Pərwərdigarəqa tapxuroqini, Xundak kıləanda pəlanilərnin pipix qıkar. **4** Pərwərdigar bərlək məjudiyətnin hərbinini məlum məksət bilən apiridə kıləjan; Həttə yamanlarnimu balayi'apət küni üqün yaratkəndur. **5** Təkəbburlukka toləjan kəngüllərnin hərbi Pərwərdigarəqa yirginliktur; Kəl tutuxup bərləksimu, jazasiz kəlmas. **6** Muhəbbət-xəpəkət wə həkikət bilən gunahlar kafərat kılərip yepilar; Pərwərdigardin əymənin adəmlərnı yamanliktin haliy kilar. **7** Adəmnin ixliri Pərwərdigarnı hursən kilsa, U həttə düxmənlirininimu uning bilən inaklxatur. **8** Həlal ələjan əz, Həram ələjan kəptin əwzəldur. **9** İnsan kənglidə əz yolini tohtitar; Əmma kədamlirini toərilaydiəjan Pərwərdigardur. **10** Həttə padixahning ləwlirigə kəritip əpsun oqulsimu, Uning əozqi toəra həkümdin qətniməs. **11** Adil tarazamizanlar Pərwərdigarəqa hastur; Taraza taxlirining həmmisini U yasıəndur. **12** Padixah rəzillik kilsa yirginliktur, Qünki təht həkkaniyə bilənəla məhkəm turar. **13** Həkkaniy səzləng ləwərlə padixahlarning hursənlidur; Ular durus səzligüqlərnı yahxi kərər. **14** Padixahning kəhri goya əlümning əlqisidur; Biraq dana kixi [uning əjəzipini] tinqlandurar. **15** Padixahning qirayining nuri kixigə jan kirgüzər; Uning xəpkiti waktida yaoqan «keyinki yamoqur»dur. **16** Danalilik əlix əltun əlxitin nəkədər əwzəldur; Yorutuluşin tallax küməxni tallaxin xunqə üstündür! **17** Durus adəmnin egiz kətüriləng yoli yamanliktin ayrilixtur; Əz yoliəqa əhtiyat kıləjan kixi jənni saklap kalar. **18** Məozrurluk həlak boluxtin awwal kələr, Təkəbburluk yikilixtin awwal kələr. **19** Kəmtər bolup miskinlər bilən bardi-kəldidə bolux, Təkəbburlar bilən həram mal bəlxündənin əwzəldur. **20** Kimki ixni pəmpərasət bilən kilsa payda tapar; Pərwərdigarəqa tayanəjan bolsa, bəht-saadət kərər. **21** Kəngli dana kixi səgək atilar; Yekimlik səzlər adəmlərnin bilimni axurar. **22** Pəmpərasət əzigə igə boləjanlarəqa həyatlikning bulikidur; Əkilsizlərgə təlim bərməknin əzi əkilsizliktur. **23** Aqilana kixining kəlbə əozidin əkil qıqırar; Uning ləwzigə bilimni ziyadə kilar. **24** Yekimlik səzlər goya həsəldur; Kəngüllərnı hux kılıp tənqə dawadur. **25** Adəm balisiəqa toəridək kətüridiəjan bir yol bar, Ləkin aqiwiti həlakətkə bəridəjan yollardur. **26** Ixligüqining ixtiyi uni ixka salar; Uning kərnı uningəqa həydəkqilik kilar. **27** Muttəhəm kixi yaman gəpni kolap yürər; Uning ləwliri lawuldap turojan otka əhər. **28** Əgri adəm jedəl-majira tuəduroquqidur; Ojəwətpi yekün dostlarnı ayriwətar. **29** Zorawan kixi yekün adimini əzdurar; Uni yaman yoliəqa baxlap kirər. **30** Kəzini yamuwaləjan kixi yaman niyətni oylar; Lewini qixligən kixi yamanlikka təyyardur. **31** Həkkaniyəət yolida akərojan qəq, Adəmnin xəhrət tajidur. **32** Asan aqıqlımaydiəjan kixi palwandin əwzəldur; Əzini tutuwaləjan xəhər ələqəndimu üstündür. **33** Qək ətkəkə taxlanəjnı bilən, Ləkin nətijəsi pütünləy Pərwərdigardindur.

17 Kurbanlik goxirigə tolojan jedöllik eydin, Bir qixləm kuruq nan yəp, kəngül tinqlikta boləjan əwzəl. **2** Hizmətkar qewər bolsa, hojisininə nomusta qoyəyüqü ooljini baxkürar; Kəlgüsədə u hojining oolli katarida turup uning mirasini təkşim kilar. **3** Sapal qazan küümüxi tawlar, qanak altunni tawlar, Biraq adəmnig kəlbini Pərwərdigar sinar. **4** Kəbih kixi yaman səzlərgə ixinər; Yalojanqı pitniqilərnig səzigə kulaq salar. **5** Miskinlərnə məşirə kילוquqı, əzini Yaratkuqini həkərləgüqıdud; Baxkılərnig bəhtsizlikidin huxal boləjan kixi jazasiz kalmas. **6** Kərilərnig nəwəriləri ularning tajidur; Pərzənlərnig pəhri ularning atilidur. **7** Əhmək yarıxik gəp kilsa uningəyə yaraxmas; Mətiwər yalojan səzlisə uningəyə tehimu yaraxmas. **8** Para — uni bərgüqining nəziridə esil bir gəhərdur; Goya uni nəgila ixlətsə muwəppəkiyətkə erixidioqandək. **9** Baxkılərnig hətəlikini yoputup kəqürgən kixi məhİR-muħəbbətni kəzlər; Kona hamanni soriəjan kixi yekin dostlarını düxmən kilar. **10** Aqılərnigə singəən bir eojiz tənbiħ, Əhməkqə urulojan yüz dərridin ünümlüktur. **11** Yamanlar pəkət asiyləknə kəzlər; Uni jazalaxqə rəħimsiz bir əlqi əwətilər. **12** Əhmikanə ix kiliwatkan nadan kixigə uqrəp kəloqəndin kərə, Balliridən ayiriləjan eyikqə yolukup kəlojan yaxhi. **13** Kimki yaxhiliqkə yamanlik kilsa, İxikidin bala-kəza neri kətməs. **14** Jedəlning baxlinixi tosmiני su elip kətkəngə ohxaydu; Xunga jedəl partlaxtin əwəl talax-tartixtin kəl üzgin. **15** Yamanni aqilojan, Həkkanioyə qara qəpilojan, Ohxaxla Pərwərdigarəyə yirginliktur. **16** Əhməkning kəngli danəlikni ətiwarlimisa, Kəndəkmə uning kəlidə danəlikni sətialəyodək puli bolsun? **17** [Həkikiy] dost hərdəim sangə muħəbbət kərsitər, [Həkikiy] kərinədx yaman kintüning üqün yardəmgə dunyayə kəlgəndur. **18** Əkilsiz kixi kəl berip, Yekini üqün kəpil bolidu. **19** Jedəlgə əmrək gənəhə qəmraktur; Bosuojnəni egiz kילוəjan həkətkəni izdə. **20** Niyiti buzulojan yaxhiliq kərməs; Tilidə hək-nəhəkni astin-üstün kילוquqı balaəyə yolukar. **21** Bala əhmək bolsa, ata oəm-kəyoəyə patar; Həməkətnig atisi huxallik kərməs. **22** Xad kəngül xipalix dəriddək təngə dawadur; Sunuq roħ-dil adəmnig yilikini kurutar. **23** Qirik adəm yəng iqidə parini kəbul kilar; U adəlnəning yolini burmilar. **24** Danəlik yorutulojan kixining kəz əldidə turar; Biraq əkilsizning kəzi hiyakəlxlik kילוəp kutupta yürər. **25** Galwang bala atini əzabəyə salar; Uni tuəqquqiningmu dərdi bolar. **26** Həkkaniyəlarəyə jərimənə qoyuxqə kət'iy bolmas; Əmirlərnə ədalətni kəlləojini üqün dumbəlxəlx kalmas. **27** Bilimi bar kixi kəm səzlik bolar; Yorutulojan adəm kəltis eojir-besik bolar. **28** Hətta əhməkmu əz səzlisə dana həsəblinar; Tilini tizginligən kixi danixmən sanilar.

18 Kəpqliktən ayirilip yəloquz yürgən kixi həman əz nəpsigə qoq tartar; Həkəndək qin həkətkə həman jan-jəhli bilən kərxə qikar. **2** Əhmək yorituluxqə kizikmas; Kizikidəojini pəkət əz oyləojənlirini kərsitəlxə, halas. **3** Yaman kixi kəlsə, nəpərtmə pəyda bolar; Nomussiz ix iza-əhənəttin ayirilmas. **4** Adəmnig səzliri qongkur sularəyə ohxar; Danəlik buliki erik süyidək ərəkəxlər akar. **5** Yamanojə yan besikqə, Soraktə həkkanioyə uwal kிலixqə kət'iy bolmas. **6** Əhməkning ləwliri uni jedəlgə baxlar; Uning əojiz «Meni dumbəla» dəp təkliپ kilar. **7** Əhməkning əojiz əz bəxiəyə həkətkətur; Uning ləwliri əz jeniəyə kəpқəndur. **8** Ojəyəwəthorning səzliri hərhil nəzunəmətlərdək, Kixining kəlbigə qongkur singdürülər. **9** İxida hurun boləjan kiximu, Buzəyənqı bilən ülpətdəx bolidu. **10** Pərwərdigərnig nami məzmət munardur; Həkkaniyəlar uning iqigə yügürüp kirip yukridə aman bolar. **11** Bay adəm mal-dunyasinə «müstəhkəm xəhirim» dəp bilər; Nəziridə əzini sakləydidəjan egiz sepildək turar. **12** Bitqit boluxtin əwəl, kəngülgə təkəbburluk kələr;

Əwəl kəmtərlik bolsa, andin xəhrət kələr. **13** Səzni anglimay turup, əldirəp jəwəb bərgən, Əhməklikini kərsitip əzini hijəlləttə kəldurur. **14** Təndiki əojiz əzəbiojə adəmnig əz roħi bərdəxlik bərgüzər; Biraq roħi sunəjan bolsa uni kim kəttürər? **15** Yorutulojəning kəlbə bilimgə erixməktə, Aqılərnig kulaqləri bilimni izdiməktə. **16** Səwəjət əz igisigə ixikni dəojdəm eqip bərər; Uni qong ərbəblər əldiojə yətküzər. **17** Dəwa kילוənda, əwəl səzligüqining səzləri orunluk kərtünər; Ləkin kərxə tərəp soal qoyup ixni sürüxtürər. **18** Qək taxləx jedəllərnə tügitar; Ojəjilərnig ərisidiki ixnimə həl kilar. **19** Rənjigən kərinədxning kənglinə elix müstəhkəm xəhərnə elixtinmu tas; Jedəl-majira kərojaning təkəq-bəldəkliriojə ohxəxtur. **20** Adəm [durus] səzligənlikidin kərsikə tok bolar; Əz kənglidin qikqən səzlidiridin mol həsul alar. **21** Həyat-mamat tilning ilkididur; Kimki uning təsirini ətiwarlisa uning mewisidin yər. **22** Hətonni talləp əlojan kixi yaxhiliq tapidu, U Pərwərdigərnig mərhiməttigə erixkən bolidu. **23** Miskinlər pəs əwəzda yelinip səzlər; Bay bolsa kəpəllik bilən jəwəb bərər. **24** Dostni kəp tutqən kixi harəb bolar; Ləkin kərinədxinmu yekin bəojlanəjan bir dost bərdur.

19 Pəzilətləlik yoldə mənəojəjan kəmbəojəl, Hiyiligər səzlik əhməkətin yaxhidur. **2** Yənə, ojəyriti bə kixi bilimsiz bolsa bolmas; Əldirəngəyə yoldin qikar. **3** Kixining əhməklikə əz yolini astin-üstün kילוətar; Xundək turukluk u kənglidə Pərwərdigərnig rənjip əojrinar. **4** Baylik dostni kəp kilar; Miskinlər bərdəstinmu ayirilip kəlar. **5** Yəlojan guwəhlik kילוəjan jəzalanəyə kalmas; Yəlojan eytkuqumu jəzədin kutulalmas. **6** Tola adəm səhiyidin iltipət kəzlər; Səwəjət bərip turojəyə həmmə kixi dosttur. **7** Namratləxəndin kərinədxlirimə zerikər; Uning dostliri tehimu yirək qəqər; Yəlwurup kəojlisimu, ular təpilmas. **8** Pəm-parəsətkə erixküqi əzīgə kəyünər; Nurni sakləojən kixining bəhti bolar. **9** Yəlojan guwəhlik kילוəjan jəzalanəyə kalmas; Yəlojan eytkuqumu həkəl bolar. **10** Həxəmətləlik turmux əhməkqə yaraxmas; Kulning əməldərlər üstidin həküm sürüxi tehimu kəmləxmas. **11** Danixmənləlik igisini əsanliqə əqıqıqlanməydidəjan kilar; Hətəlikni yoputup kəqürüx uning xəhrətidur. **12** Pədxəlxəning əojizipi xirning həwləxiəyə ohxə dəhəxtəlik bolar; Uning xəpkiti yurnən ot-qəpkə qixkən xəbnəmdək xərinədur. **13** Əhmək oqul atisi üqün bala-kəzədur; Uruxkəq hotunning zərləxliri tohtiməy təmiپ qixkən tamqə-tamqə yəojinojə ohxəxtur. **14** Əy bilən mal-mülük ətə-bowilərdin mirəstur; Biraq pəm-parəsətləlik hotun Pərwərdigərnig iltipətididur. **15** Hurunluk kixini əojlət uykuəyə əojək kilar; Bikar tələp əqərqilikning dərdini tartar. **16** [Pərwərdigərnig] əmrigə əməl kילוəjan kixi əz jəninə saklar; Əz yolliridən həzi bolmiojəjan kixi ələr. **17** Kəmbəojəllərgə rəhəmdillik kילוəjan, Pərwərdigərnə kəz bərgən bilən bərawərdur; Uning xəpkitini [Pərwərdigərnig] kəyrtur. **18** Pəzəntəningning tərbiyəni kəbul kילוəxiəyə ümidwər bolup, Uni jəzaləp tərbiyə bərip turojən; Ləkin uni əlgüqə hərə bolsun degüqi bolma. **19** Kəhrlik kixi jəzə tartar; Uni kutkuzməkqi bolsəng, kəyətə-kəyətə kutkuzuxung kərək. **20** Nəsihətni əngliəojin, tərbiyəni kəbul kילוəjan, Undək kילוəjəndə yekinki künlirində dəna bolisən. **21** Kixining kənglidə nuroqun niyətlər bər; Ahiridə pəkət Pərwərdigərnig dələlət-həyayitidin qikqən ix akar. **22** Kixining yekimlikə uning məhİR-muħəbbətididur; Miskin bolux yəlojanqilikətin yaxhidur. **23** Pərwərdigərnin əymənix kixini həyatqə erixtürər; U kixi hətirjəm, tok yaxəp, bala-kəzə qixkürülxidən həliyə bolar. **24** Hurun kəlini sunup kəqiojə tikqini bilən, Ojizəni əojizəyə selixkimu hurunluk kilar. **25** Həkəwurojə kילוəjanəyə tayək jəzasi səddiojə kילוəjanəyə

ibrattur; Yorutulojan kixigə berilgən tənbiḥ, Uning bilimini tehimu ziyadə kılar. **26** Atisining melini buliojan, Anisini eyidin ḥəydəp qıkarojan, Rəsvalıq, iza-aḥanət kəldurojuqi oquldu. **27** I oqul, nəsıḥətə kulikıngni yupuruwalsang, Əkilning təlimliridin yıraqlaxkıningdur. **28** Pəskəx guwahqi adalətni məzak kılojuqidur; Yaman adəmnıng əozi rəzillikni yutar. **29** Ḥakawurlar üqün jazalar təyyardur, Əhməklərnıng dümbisigə urıdıojan kəmqa təyyardur.

20 Xarab kixini rəswa kılar, Ḥarak kixini ojaljirlaxturar; Kimki unıngoja berilip ezıp kətsə, əkilsızdur. **2** Padıxahning ojezıpi xirning ḥərkirixigə ohxax kərkuqlıktur; Uning aqqikini kəltürgən, əz jenioja jaza qüxürə. **3** Əzini majiradin neri kılx kixining izzitidur; Bırak ḥərbir əhmək əzini basalmas. **4** Ḥurun adəm kixta yər ḥəydiməs; Yıoıim waqtıda yoklukta kelip axlık tılər. **5** Kixining kənglidiki oy-niyətliri qongkur suoja ohxaxtur; Yorutulojan adəm ularni tartıp alalaydu. **6** Əzini sadıq daydıojanlar kəptur; Bırak ixənqlik bir adəmnı kim tapalisun? **7** Ḥəkkaniy adəm diyanətlik yolda mangar; Uning pərzəntlırigə bəht-bərikət kəldurular! **8** Padıxah adalət təhtidə öltürənda, Ḥəmmə yamanlıqni kəzi bilən koşlaydu. **9** Kim əzini gunahdın tazılandım, Wıdjıdanım paklandı, deyələydu? **10** İkki hil taraza texi, İkki hil kürə ıxlitix, Ohxaxla Pərwərdigarəja yirginqliktur. **11** Ḥəttə bala əz hisiliti bilən bilinər; Uning kılojanlırining pak, durus yaqi əməslik ḥərikətliridin kərtünüp turar. **12** Kəridiojan kəzni, anglyadıojan kulakni, Ḥər ikkisini Pərwərdigar yarattı. **13** Uyquoja amrak bolma, namratlıkka uqrayəsən; Kəziungni eqıp oyojaq bol, nening mol bolar. **14** Heridar mal alojanda: «Naqar ikən, naqar ikən!» dəp kəqxaydu; Elip kətkəndin keyin [«Esil nərsə, ərzan aldım» dəp] mahtinidu. **15** Altun bar, ləəl-yakutlarmu kəptur; Bırak bilimni beşixlıojan ləwlər nemidegən kimmətlik gəḥərdur! **16** Yatka kepil boləjan kixidin kərzgə tonini tutup alojin; Yat hotunoja kapalət bərgən kixidin kapalət puli al. **17** Aldap erixkən tamak tatlıktur; Keyin, uning yegəti xoşil bolar. **18** Pılanlar məslıḥət bilən bekıtilər; Pıxkan kərsətmə bilən jəng kılojin. **19** Gəp toxuquqi sırlarnı axkarılar; Xunga waləktəkkür bilən arılxama. **20** Kimki ata-anisini ḥakarət kılsa, Uning qirioqi zılmət kərangəjusıda əqər! **21** Tez erixkən miras ḥaman bərikətlik bolmas. **22** Yamanlıkka yamanlık kəyturay demə; Pərwərdigarəja tayinip küt, U dərđingə yetər. **23** İkki hil taraza texi Pərwərdigarəja yirginqliktur; Sahta əlqəm kət'iy yarımas. **24** İnsanning ḥayətlik kədəmlirini Pərwərdigar bəlgələydu; Undəktə insan əz musapisini nədin bilsun? **25** Bir nərsisini yeniklik bilən [«Hudaəja atalojan!» dəp wadə berix, Kəsəmlərdin keyin ikkilinip kəyta oylınix, Əz jenini kıltaqka qüxürgəngə barawər. **26** Dana padıxah yamanlarnı topanni soruqəndək soruwetidu, Ḥaman tapkəndək tuluk bilən yanjiwetər. **27** Adəmnıng roḥ-wıjdani — Pərwərdigarıng qiriojidur, U kəlbning ḥərbir təglirini təkkürüp pərk etər. **28** Mehır-xəpkət wə ḥəkiqət padıxahni saqlaydu; U mehır-xəpkət bilənlə əz təhtini mustəḥkəmləydu. **29** Yax yigitlərnıng kəwullıqi ularning pəhrıdur; Kərilərnıng izziti aq qaqliridur. **30** Tərbıyə yariliri yamanlıqni tazılap qıkirar, Tayaq izliri iqbəoıjimi taza kılar.

21 Padıxahning kəngli eriklərdiki sudək Pərwərdigarıng kəlididur; [Pərwərdigar] kəyərgə toqrılısa, xu tarəpka mangıdu. **2** İnsan əzining ḥəmmə kılojan ixini toqra dəp bilər; Ləkin Pərwərdigar kəlbdikini niyətlərnı tarəzioja selip tartıp kərər. **3** Pərwərdigarıng nəziridə, Ḥəkkaniylik bilən adalət yürügüzüx kurbanlıq kılıxtin əwəldur. **4** Təkəbbur kəzlər, məoırrur kəlb, yamanlarnıng qirioqi — ḥəmmisi gunahqtur. **5**

əstayıdil kixilərnıng oyliri ularni pəkət bayaxatlıkka yetəklər; Qeqıləngəjulərnıng oyliri bolsa, ularni pəkət yoksuzlukka yetəklər. **6** Yaoqlıma til bilən erixkən baylıklar, Ölümnı izdəp yürənglər koşlap yirgən bir tütünlə, halas. **7** Yamanlarnıng zalımlıqi əzilirini qırmıwalər; Qünki ular adalət yolıda mengixni rət kılojan. **8** Jinayətḥər mangıdıojan yol nəḥayiti əgridur; Sap dil adəmnıng ḥərikiti tüptüzdur. **9** Sokuxkaḥ hotun bilən [azadə] eydə billə turojandin kərə, Əgzining bir bulungıda [yaləjuz] yetıp kəpkən yaqxı. **10** Yaman kixining kəngli yamanlıkka ḥərisməndur; U yekınıoıjımu xapaət kərsətməs. **11** Ḥakawurnıng jazoja tartılıxi, bilimsizgə ıbrət bolar; Dana kixi kəbul kılojan nəsiḥətlərdin tehimu kəp bilim alar. **12** Ḥəkkaniy Boləjuqi yamanıng əyini kəzlər; U ḥaman yamanlarnı yamanlıkka koyp yikıtar. **13** Miskinlərnıng nalısioja kulikini yoputup kari bolmiojuqi, Ḥəriri əzi pəryad kərtürər, Bırak ḥəqkim pərwə kılas. **14** Yoxurun sowojaət ojezərnı basar; Yəng iqidə berilgən para kəḥr-ojezərnı pasəytər. **15** Adalətni bəja kəltürıx ḥəkkaniylərnıng huxallıkidur, Bırak yamanlık kılojuqıləroja wəḥimidur. **16** Ḥəkmət yolidin ezıp kətkən kixi, Ərwahlarınıng jaməiti iqıdikilərdin bolup kəlar. **17** Tamaxəoja berilgən kixi namrat kəlar; Yao qəynaxka, xarab iqıxə amrak bəyimas. **18** Yaman adəm ḥəkkaniy adəm üqün gəri pulining ornıda kəlar; [Ezilgən] duruslarnıng ornioja ıpləsar kəlar. **19** Sokuxkaḥ wə terikkək ayal bilən ortaq turojandin, Qəl-bayawanda yaləjuz yaxıojan yaqxıdur. **20** Aqılanıng eydə baylık bar, zəytun may bar; Bırak əhməklər tapkırnı utturluk buzup-qaqar. **21** Ḥəkkaniyət, məḥribanlıqni izdigıqi adəm, Ḥayət, ḥəkkaniyət wə izzət-ḥərmətkə erixər. **22** Dana kixi küqlüklər xəḥirıngni sepiləoja yamıxar, Ularıng tayanqi boləjan kərojinini oqlıtar. **23** Əz tiləoja, əoziəoja igə boləjan kixi, Jenini awariqıliklərdin saqlap kəlar; **24** Qongqılık kılojanlar, «Ḥakawur», «ḥəli qong», «məzakqi» atılar. **25** Ḥurun kixi əz nəpsidin ḥalak bolar, Qünki uning kəli ıxka barmas; **26** Nəpsi yaman bolup u kün boyi təmə kilip yürər; Bırak ḥəkkaniy adəm ḥəqnemini ayımay sədikə kılar. **27** Yaman adəmnıng kurbanlıq Pərwərdigarəja yirginqliktur; Rəzil ojezədə əpkeləngən bolsa tehimu xundaktur! **28** Yalojan guwahlık kılojuqi ḥalak bolar; Əyni əḥwalni anglap səzilgən kixining səzi əbədgiqə aqar. **29** Yaman adəm yüzini kəlin kılar; Durus kixi yolını oylap puhta basar. **30** Pərwərdigarəja kərxı turalaydıojan ḥəqkəndək danalıq, əkil-parasət yaqi tədbir yəktur. **31** Atlar jəng küni üqün təyyar kılojan bolsımu, Bırak ojeḥibə-nıjat pəkət pərwərdigardındur.

22 Yaqxı nam zor baylıkka igə boluxtin əwəzə; Kədir-kimmət altun-kümüxtin üstündə. **2** Gəday bilən bay bir zemində yaxar; Ḥər ikkisini yaratkan Pərwərdigardur. **3** Zərək kixi bala-kəzani aldın kərtüp qaqar; Saddılar aldioja berip ziyan tartar. **4** Əzini təwan tutup, Pərwərdigardın əymınixıng bərikiti — bayaxatlık, izzət-ḥərmət wə ḥayattur. **5** Ḥıyilgərlərnıng yolıda tıknələr, tuzaklar yatar; Əz yoloja ḥəzi boləjan kixi uların yıraqlı bolar. **6** Balioja kikiqıdə mıjəzığə qarap durus tərbıyə bərsəng, Qong boləjanda u xu yoldin qıqmas. **7** Baylar miskinlərnı bəxkurur; Kərzdar kərz igesinin qulıdur. **8** Nəḥəklıq urukını qaqqanınıng alıdıojan ḥosuli balayı'apəttur; Uning ojezəp-ḥəywisi qüxər. **9** Seḥiy adəm bərikət tapar; Qünki u miskinlərgə əz nenidin bəlıp bərgüqidur. **10** Ḥakawurnı koqıliwətsəng, jedəl-majıra besılar; Kelıxməsliklər wə xərməndiqıliklər tügər. **11** Pak niyətni kədirləydojan kixining səzlıri güzəldur; Xunga padıxah uning bilən dost bolar. **12** Pərwərdigarıng kəzi ilim-ḥəkiqətni saqlar; U ıpləslərnıng səzlırını eqıp taxlap bıkar kılar. **13** Ḥurun adəm: «Taxkıridə bir xir turıdu, Koqioja qıqsam öltürülimən!» — daydu. **14** Zınəhor ayalning əozi qongkur

bir oridur; Pərvərdigar narazi boləjan kixi uningəja qüxüp ketar. **15** Nadanlik səbiy balilarning qəlbigə baəqləqliktur; Biraq tərbiyə tayiği buni uningdin yirək kilar. **16** Miskinlərnı ezix bilən bay boləjan, Wə baylarəja sowəjat sunidioəjan kixi, Ahiri pəkət yoksullukta qalar. **17** Kulək sal, sanga aqilanlərnıng sezlirini əgıtəy; Kəngül köyup bilimimni əgəngin. **18** Ularnı qəlbində qing tutsang, Ular sanga xerin bolar, Ləwlingdə səp bolup təyyar turidu. **19** Qin qəlbəng bilən Pərvərdigarəja tayinixing iquın, Bügün [bu həkəmlək sezlərnı] baxka birsigə əməs, Bəlki sanga yətküzədm. **20** Uningdin mana ottuzni yazdim, Buning iqudə nəsihətlər həm bilim bar. **21** Bular bilən həkikətnıng sezlirining dərweək həkikət ikənlikini bilələysən, Wə xundək kilip seni əwətküqilərgə həkikətnıng sezliri bilən jawab qayturalaysən. **22** Yəksuldin bulap alma, u kəmbəəjə tursa, Ajiz məminlərnı sorək ornida bözək kilma. **23** Qünki Pərvərdigar ularning dəwasini kətürər, Ulardın bulap əlqanlardın bulap alar. **24** Mijəzi ittik adəm bilən dost bolma, Qəhrlik adəm bilən arilaxma, **25** Bolmisa, uning yaman yolini əginip kelip, kiltakka qüxisən. **26** Baxkilarəja [kepil bolup] kol bərgüqilərdin bolma, Qəzrlərnı tələxə kapalət bərgüqilərdin bolma; **27** Sening kayturalioqudək nərsəng boləjan bolsa, Ular orun-kərpilərnıngi bikardin-bikar astingdin elip kətmigən bolatti! **28** Ata-bowiləring pasilni bəlgiləp bərgən kona qəgra taxlirini yətkimə. **29** İxni əstayidil wə qakqan bejiridioəjan kixini kərgənmiding? U pəs adəmlərnıng hizmitidə bolmas; Padixahlərnıng aldidə turar.

23 Katta ərbab bilən həmdastihən bolsang, Aldingdiki kim ikənlikini obdan oylan. **2** İxtiyah yaman bolsa, Gəlingəja piqək təngləp turəjəndək əzüngni tart. **3** Uning nazunəmətlirini tama kilma, Ular adəm aldaydioəjan tamaklardur. **4** Bay bolimən dəp əzüngni upratma; Əzüngning zəhningni bu ixka qaratma. **5** [Bayliklərlə] kəz tikixing bilənla, ular yəq bolidu; Pul-mal dərweək əzigə qənat yasap, Huddi bürküttək asmanəja uqup kətər. **6** Aq kəzning nenini yəmə, Uning esil nazunəmətlirini tama kilma; **7** Qünki uning kəngli qəndək boləjəndək, əzimu xundək. U əozida: — Kəni, alsila, iqsilə! — desimu, Biraq kənglidə seni oyliəjini yəq. **8** Yəgən bir yutum taammimu kusuwetisən, Uningəja kiləjan qiraylik sezliringmu bikarəja kətkən bolidu. **9** Əhməkkə yol kərsitip salma, Ulnı u əkil sezlirini kəzge ilmas. **10** Qədimdə bekitkən yərnıng pasil taxlirini yətkimə, Yetimlərnıng etizlirioəjimu ayaə basma; **11** Qünki ularning Həmjəmət-Kutkuzəjuqisi intayin küqlüktur; U Əzi ular iquın üstingdin dəwa kilar. **12** Nəsihətə kəngül köy, İlim-bilimlərgə kulək sal. **13** Balangəja tərbiyə bərxitın erimə; Əgər tayək bəlan ursorang, u əlöp kətməydu; **14** Sən uni tayək bilən ursorang, Bəlkim uni təhtisaradin kutkuziwəlisən. **(Sheol h7585)** **15** I oəqlum, dana bolsang, Mening qəlbim qəngə hux bolar idi! **16** Aozingdə orunluq sezlər bolsa, iq-iqimdin xadlinimən. **17** Gunah sadir qirəyqilarəja rəxk kilma, Hərdəim Pərvərdigardın əyminxətə turəjin; **18** Xundək kiləjəndə jəzmən kəridioəjan yaxhi künəng bolidu, Arzu-ümidəng bikarəja kətməs. **19** I oəqlum, sezümgə kulək selip dana bol, Qəlbəngni [Hudaning] yoliəja baxliəjin. **20** Məyhorlarəja arilaxma, Nəpsi yaman gəxhorlar bilən bardi-kəldi kilma; **21** Qünki hərəkkəx bilən nəpsi yaman ahirida yəksullukta qalar, Oəplət uykuəja patkanlarəja jəndə kiyimni kiyüzər. **22** Seni tapqan atəngning sezinı angla, Anəng qəriəjəndə uningəja hərmətsizlik kilma. **23** Həkikətni setiwəl, Uni hərgiz setiwətmə. Danalək, tərbiyə wə yorutuluxnimu al. **24** Həkqaniyi balining atisi qəng huxallık tapar; Dana oəqlunı tapqan atisi uningdin hursən bolar. **25** Atanəngni səyündürtüp, Seni tuəqjan anəngni hux kil. **26** I oəqlum,

qəlbəngni məngə tapxur; Kəzliəringmu həyatlik yollirimoəja tikilsun! **27** Qünki pəhixə ayal qəngqur oridur, Buzuk yat ayal tar zindandur; **28** Ular qəraqqidək məküwelip, İnsaniyət arisidiki wəpasizlərnı kəpəytar. **29** Kimdə azab bar? Kimdə dərd-ələm? Kim jedəl iqudə qalar? Kim nalə-pəryəd kətürər? Kim səwəbsiz yarilinar? Kimning kəzi kizirip kətər? **30** Dəl xarab üstidə uzun oltuəjan, Əbəx xarabın tətixka aldirioəjan məyhorlar! **31** Xarabning əjayib qizillikəja, uning jəmdiki julalikəja, Kixining gəlidin xundək silik ətkənlikigə məptun bolup qalma! **32** Ahirida u zəhərlik yilandək qəkiwalidu, Ok yilandək nəxtirini sanjiydu. **33** Kəz əldində qəlitə mənzirilər kərididu, Aozingdin kalayimkən sezlər qikidu. **34** Huddi dengiz-okyanlarda ləyləp qəloəndək, Yəlkənlik kəminəng moma yaəjiq üstidə yatqəndək bolisən. **35** Sən qəqum: — Birsı meni urdi, ləkin mən yarilanmıdim! Birsı meni tayək bilən urdi, biraq aəriqini səzmidim! — dəysən. Biraq sən yənə: «Hoxumoəja kəlsəmlə, mən yənəla xarabni izdəymən! — dəysən.

24 Yamanlarəja rəxk kilma, Ular bilən bardi-kəldi kilixni arzu kilma; **2** Qünki ularning kəngli zərawanliknəla oylar; Ularning əozı azar yətküzüxnı sezlər. **3** ailə bolsa danalək əsasidə bərpə kilinar; Qüxinix bilən mustəhkəmlinər. **4** Bilim bilən əyning haniliri hərhil kimmətlək, esil gəhərlərgə toldurular. **5** Dana adəm zor kütqək igidur; Bilimi bar adəm kudritini axurar. **6** Puhta nəsihətlər bilən jəng kiləjin; Oəlibə bolsa Birdinbir Uluə Məshihəti bilən bolar. **7** Danalək əksiz adəmgə nisbətən tolimu əgiz, qüxiniksizdur; [Qənglar] xəhər dərwezisi aldioəja yioəjiləndə u zuwan əqalmas. **8** Əskilikni niyətləng adəm «suyikəstqi» atilar. **9** Əhməklıktın boləjan niyət gunahdur; Həkwur kixi adəmlərgə yirginliktur. **10** Bəxingəja əojır kün qakawidə jəsərsiz bolsang, Kütqiz həsəblinəsən. **11** [Səwəbsiz] əlümgə tartiləjanlərnı kutkuzəjin; Boəjuzlinix həwpidə turəjanlardın yərdəm qəlungni tartma; **12** Əgər sən: «Bu ixtin hawirimiz yəktur» desəng, Hər adəmming kənglini tarzioəja Saləquqi buni kərməsmu? Jəningni həyat Sakliəquqi uni bilməsmu? U hər bir insan bəlsinəng əz kiləjanlıri boyiqə ularning əzigə yəndurməsmu? **13** I oəqlum, həsəl [tapsang] istimal kil, u yaxhidur. Hərə kənəkidin ələjan həsəl bolsa tatlik tətıydu; **14** Danalək bilən tonuxsang, umu kənglūngə xuningdək bolar; Uni tapqinında jəzmən yaxhi kəridioəjan künəng bolidu, Arzu-ümidəng bikarəja kətməs. **15** I rəzil adəm, həkqaniyning əyigə yoxurun hujum kilixni kütmə, Uning turaləjusini buliəquqi bolma! **16** Qünki həkqaniy yəttə kətim yikilip qüxər, Biraq ahiri yənə ornidin turar. Ləkin rəzil kixi küləp iquə putlixip qüxər. **17** Rəkiəng yikilip kətsə hux bolup kətmə, Duxminəng putlixip qüxsə xadlanma; **18** Pərvərdigar buni kərgəndə, Bu kilikəngni yaxhi kərməy, Bəlkim oəzıpini rəkiənggə qüxürməsliki mumkin. **19** Yamanlar [rawaj tapsa], biaram bolup kətmə; Rəzillərgə rəxk kilma. **20** Qünki yamanlərnıng kələqiki yəktur, Uning qirioəjimu əqürülər. **21** I oəqlum, Pərvərdigardın qərkqin, padixahnımı hərmət kil. Kutratqəqilar bilən arilaxma. **22** Bundək kixilərgə kəlidioəjan balayı'əpət uxumtut bolar, [Pərvərdigar bilən padixahning] ularnı qəndək yəkitidioəjanlikini biləmsən? **23** Bularmu aqilanlərnıng sezliridur: — Sot kiləjəndə bir tərəpkə yan bəsx kət'iy bolmas. **24** Jinayətqigə: «Əybsiz sən» dəp həküm qikəroəjan kixigə, Həklər lənət eytar; Əl-yurtlar uningdin nəpərlinər. **25** Biraq ular jinayətqinəng gunahını eqip taxliəjan kixidin hursən bolar, Ular uningəja bəht-saadət tilixər. **26** Durus jawab bərgüqi, Goyak kixining ləwliərgə səyüqidur. **27** Awwal sirtta ixliəringning yolini həziləp, Etiz-əriklirini təyyarla, Andin əyüngni saləjin. **28** Yəqinəngə qərxı əsasiz guwahlık

kilma; Aozjindin heq yaloqançilik qikarma. **29** «U manga kandaq kילוan bolsa, mænmu uningoa xundak kilimæn, Uning manga kילוinini öziga yandurimæn», degüqi bolma. **30** Mæn hurunning etizlikidin ettim, Äkilsizning üzümarlıki yenidin mangdim, **31** Mana, her yeridin tikänler ösüp qikkän, Hohilar yer yüzini besip kötkän, Korku temi örülüp kötkän! **32** Ularni kergög, obdan oyladim; Kerginimdin sawak aldım: — **33** Sän: «Yänä birdäm közümnü yumuwalay, Yänä birdäm uhliwalay, Yänä birdäm put-kolumni almıy yetiwalay» — desäng, **34** Namratlik bulangqidäk seni besip kelär, Häjätmänlik kalkänlik äskärdäk sangä hujum kilär.

25 Tewändä bayan kilinidoqanlirimu Sulaymanning pënd-näsihätleri; bularni Yähudaning padixahı Həzəkıyaning ordisidikilär keqürüp hatirilgän: — **2** Pärwardıgarnıng uluşluqi — Özining kילוan ixini axkarilimiojınida; Padixahlarning uluşluqi — bir ixning sirini yexeliginidä. **3** Ərxning egizlikini, Zeminning qongkurluqını, Wə padixahlarning könglidikini mөлqərləp bilgili bolmas. **4** Awwal kümüxning poki ayırılıp tawlansa, Andin zargər nəpis bir qaqa yasır qikar. **5** Awwal padixahning aldidiki rəzil hizmetkarlırı koşılıwetilsə, Andin uning təhti adalət üstigə kurular. **6** Padixahning aldidä özünigüni həmmining aldi kilip körsətmə, [Uning aldidiki] ərablarning ornida turuwalma; **7** Örnügnü özünigüni yukıri janabka berip, uning aldidä pəğahka qüxürilgüningidin kərə, Əzgüilərnigüni seni tərgə təklip kילוini yaxxidur. **8** Aldırap dəwaşə barmiojın, Mubada berip, yeķining [üstün qikip] seni lət kilisə, kandaq kilisən? **9** Yeķining bilən munaziriləxsəng, Baxkılarning sirini aqma. **10** Bolmisa, buni bilgüqilər seni əyibləydu, Sesik namdin kütulalmaysən. **11** Waķti-jayıda kילוınan söz, Kümüx ramkıləroqə tiziloqan altun almlıardur. **12** [Kulakka] altun halka, nəpis altundin yasaləqan zinnət buyumi yaraxkandək, Akılanıning agahlənduruxi köngül köyoqanning kילוiqoşə yarixar. **13** Huddi orma waķtidiki tomuzda [iqəkn] kar süyidək, İxənqlik əlqi ezini əwətküqilərgə xundak bolar; U hojayanlırınıning keksi-karını yaxartar. **14** Yamoquri yoķ bulut-xamal, Yaloqan sowoşatni wədə kilip mahtanoşuqioşə ohxaxtur. **15** Uzunəqioşə səwr-təqət kilinsa, həkümdarmu qayıll kilinar, Yumxak til səngəklərdinmu etər. **16** Sən həsəl tepiwaldingmu? Uni pəkət toyoşuqla ye, Kəp yəsəng yanduruwetisən. **17** Koşnangning bosoşuqioşə az dəssa, Ular səndin toyup, əq bolup kəlmisun. **18** Yaloqan guwahlik bilən yeķinioşə kara qaplıoşuqi, Huddi gürzə, kiliq wə etkür okka ohxaxtur. **19** Sunuq qix bilən qaynax, Tokur put [bilən mengix], Külpət künidə wəpəsiz kixigə ümid başlıoşəndək. **20** Kix künidə kixilərnigüni kiymini salduruwetix, Yaki suda üstigə aqqıq su kuyux, Qayoşuluk kixining aldidä nahxa eytkəndəktur. **21** Duxminingning qorsıki aq bolsa, Nan bər; Ussioqan bolsa su bər; **22** Xundak kilsang, bexioşə kömür qoşını toplaş saləqan bolisən, Wə Pərwərdıgar bu ixni sənə yanduridur. **23** Ximal tərəptin qikkän xamal kattıq yamoşur elip kəlgəndək, Qeqimqi xum qırayni kəltürər. **24** Soķuxkək hotun bilən [azadə] əydə billə turoşəndin kərə, Əgzınigüni bir bulungıda [yaləş] yetip-kəpkan yaxhi. **25** Ussap kötkən kixigə muzdək su berilgəndək, Yıraq yurttin kəlgən hux həwərmu anə xundak bolar. **26** Pətiķdiləp süyi leyip kətkən bulak, Süyi buləşiwetilgən kuduk, Razillərgə yol köyoşan həkkanıy adəmgə ohxaxtur. **27** Həsəlni həddidin ziyadə yeyix yaxhi bolmas; Bırək uluşlukni izdəxning ezi uluş ixtur. **28** Özini tutalmıydoşan kixi, Wəyran boləqan, sepilsiz kəloşan xəhərgə ohxaydu.

26 Yazda kar yeoşix, Orma waķtidä yamoşur yeoşix kəmləxmioşəndək, İzzət-hərmət əhməkka layik əməstur. **2** Ləyləp uqup yürgən kuqkaqtək, Uqkan karlıoşəq yərgə kənmioşəndək, Səwəbsiz karəşix kixigə ziyən kəltürəlməs. **3** Atka kamqə, exəkkə nohta lazim boləşındək, Əhməkning dümbisigə tayak layiktur. **4** Əhməkning əhmikənə gepi boyıq uningoa jawab bərmigün, Jawab bərsəng əzıng uningoa ohxap kəlixing mumkin. **5** Əhməkning əhmikənə gepi boyıq uningoa jawab bərgin, Jawab bərmisəng u əzıning əhməklikini əkillik dəp qaoşlar. **6** Əz putini kəşlətkəndək, Əz bexioşə zulmət tiligəndək, Əhməkting həwər yoşəlxumu xundak bir ixtur. **7** Tokurnig karəşə kəlmigün putliridək, Əhməkning aozşioşə selinoşan pənd-nəsihətmu bikar bolur. **8** Saləşioşə taxni başlap atkəndək, Əhməkka hərmət bildürüxmü əhmikənə ixtur. **9** Əhməkning aozşioşə selinoşan pənd-nəsihət, Məstning kəlioşə sanjiloşan tikəndəktur. **10** Əz yeķinlirini karisioşə zəhimləndürgən okyaqidək, Əhməkni yaki udul kəlgən adəmnü yallap ixlətkən hojayanımu ohxaxla zəhimləndürgüqidur. **11** İt aylinip kelip əz kusukini yalıoşəndək, Əhmək əhməklikini kaytilar. **12** Özini dana qaoşlap məmnun boləqan kixini kördümgümu? Uningoa ümid başlımaktın əhməkka ümid başlımaq əwzəldur. **13** Hurun adəm: — «Taxkırıda dəhşətlik bir xir turidur, Koqıda bir xir yüridul!» — dəp [əydin qikmas]. **14** Əz mujukıda eqilip-yepilip turoşan ixikkə ohxax, Hurun karıwatta yetip u yak-bu yaķka örülməktə. **15** Hurun kolını sunup qaşioşə tikkinı bilən, Oļizani aozşioşə selixtinumu erinər. **16** Hurun ezini pəm bilən jawab bərgüqi yəttə kixidinnu dana sanar. **17** Koqıda keliwetip, əzigə munasiwətsiz majıraşə arılaxkan kixi, İtning kulikini tutup sozoşənoşə ohxax hətərgə duqar bolar. **18** Əz yeķinlirini aldap «Pəkət qəqəq kilip koşdum!» dəydoşan kixi, Otkaşlarnı, oklarnı, hərhil əjəllik korallarnı atkan təlwigə ohxaydu. **19** Otun bolmisa ot eqər; Oļəywət bolmisa, jedəl besilər. **21** Qoşlar üstigə qaşkan kömürdək, Ot üstigə köyoşan otundək, jedəlqi jedəlni uləşaytar. **22** Oļəywəthorning səzlıri hərhil nazunəmətlərdək, Kixining kəlbigə qongkur singdürülər. **23** Yalkunluk ləwlər rəzil köngüllərgə koşuloşəndə, Sapal qaşioşə kümüx həl bərgəngə ohxaxtur. **24** Adawət saklaydoşan adəm eqını gəpıri bilən yapsımu, Könglidə kət-kət suyıkəst saklaydu. **25** Uning səzi qıraylık bolsımu, ixinip kətmigün; Kəlbidə yəttə kət ıplasılik bardur. **26** U eqmənlilikni qıraylık gəp bilən yapsımu, Lekin rəzililikni jamaətnigüni aldidä axkarılınur. **27** Kixigə ora kolioşan ezi qüxər; Taxni domılətkən kixini tax dumılap kaytıp kelip uni yanjar. **28** Sahta til ezi ziyənəklik kילוan kixilərgə nəprətlinər; Huxamət kילוəqi eoşiz adəmnü həlakətkə ittirər.

27 Ətiki küning toşuruluk mahtanma, Qünki bir küni nemi bolidioşiningnımu bilməysən. **2** Seni baxkılar mahtısun, əz aozşing mundak kilmısun, Yat adəm seni mahtısun, əz lwırling undak kilmısun. **3** Tax eoşir, qum heli jing basar, Bırək əhmək kəltüridoşan hapıqıllık ikkisidin təhimi eoşirdur. **4** Oļəzəp rəhımsızdur, Kəhr bolsa kəlkündək adəmnü eqitip kətar, Bırək kim həsəthorluk aldidä takabil turalısun? **5** Axkara əyibləx yoşurum muhəbbəttin əladur. **6** Dostning kolidin yegən zəhimlər sadıķlıktın bolıdu; Bırək düxmənnig səyüxliri hiyligərlıktur. **7** Tok kixi həsəl kənikidinnu bizardur, Aq kixigə hərəkəndək aqqıq nərsımu tatlık bilinər. **8** Yurt makanidin ayıriloşan kixi, Uwisidin ayırılıp yürgən kuşka ohxar. **9** Ətir wə huxbuy gəngülünı aqar, Jan keyər dostning səmimiy məslihəti kixini rişbətəndürər. Jan keyər dostning səmimiy, huxhuy məslihəti kixini hux kilur. **10** Əz dostunigüni, atəngning dostinımu untuma; Bexingəşə kün qüxkəndə kərindixingning eyigə kirip yelinma; Yeķindiki dost, yıraktiki kərindaxtin əla.

11 I oqilum, dana bol, kenglumni hux kil, Xundayd qilöjiningda meni mashirä kilidöjanlaröja jawab berölöymän. 12 Zeräk kixi bala-kazani aldın körüp qaçar; Saddilar aldöja berip ziyan tartar. 13 Yatka kepil bolöjan kixidin kærzge tonini tutup alöjan; Yat hotunöja kapalät bærge kixidin kapalät puli al. 14 Kaç säherdä turup, yukiri awazda dostöja bëht tiligänlik, Özini kæröjäh hesäblinar. 15 Yamoçluluk kündiki tohtimay qüxkän tamqä-tamqä yeöjin, Wä soçuxkaç hotun bir-birigä ohxaxtur. 16 Uni tizgänläh boranni toskanoja, Yaki yaöjni ong kol bilän qanggallojanöja ohxaxtur. 17 Tömürni tömürge bilisä etkürläxkändäk, Dostlarmu bir-birini etkürläxtürär. 18 Änjür keqitini pærwx kilöquç ümügingdän änjür yaydu; Hojayinini asrap kütkän kul izzät tapidu. 19 Suda adömming yüzi äks atkändäk, Insanning kälbining qandaklikü öz yenediki kixi arkililik bilinär. 20 Tähtisara wä halakät härgiz toymiojandäk, Adömming [aq] kezliri kanaät tapmas. (Sheol h7585) 21 Sapal qazan kümüxni, qanak altunni taplar, Adäm bolsä mahtalojanda sinilar. 22 Ähmäkni buöjday bilän birgä sändäldä talkan kilip soçsangmu, Ähmäklikü yanila ümügingdä turar. 23 Padiliringning ähwalini obdan bilip tur, Mal-waranliringdin yahxi häwær al; 24 Qünki baylikning mönggü kapalati bolmas, Taj-tähtmu dæwrind-dæwrigä turamdu? 25 Kuruöja qöplär orulöjandin keyin, Yumran qöplär esüp qikkanda, Taoç baöridinmu yawayi qöplär yiojilöjanda, 26 Xu qaoçda kozilarning yungliri kirqilip kiyimig bolar; Öqkilärni satkan pulöja bir etiz kelär, 27 Hämde öqkilarning sütliri kening häm ailidikiliringning ozukluküni, Dedäklingning sorsikini täminläxkimu yetär.

28 Yamanlar heqkim qoçilimisimu qaçar; Biraç häçkaniylar xir yüräk batur kelär. 2 Yurtta gunahlar köpöysä, ümüg ämiriliri köp almixar, Lekin uni sorioquçi yorutulojan wä bilimlik bolsa, yurt aman-mükim uzun turar. 3 Miskinlögä zulum seliwatқан bir kömböçöl, Huddi [zirätlärni] yatquzup denini qoymaydöjan kara yamoçuroja ohxaydu. 4 Tæwrät kanunidin waz kaqқанlar yamanlarni yahxi döp mahtar; Biraç kanunni tutquçilar ularöja karxi küräh kilär. 5 Rözillär adalätni qüxänmäs; Biraç Pærwærdigarni izdigüqilär hämmä ixni qüxinär. 6 Pæzilätlik yolda mangojan miskin kixi, Sahta, ikki yüzlümä bay adömdin yahxidur. 7 Tæwrät-kanunioja itaät qilöjan yigit äkillik oçuldu; Biraç nan kepilöjaraç hämrah bolöquçi atisini nomuska qaldurar. 8 Jazanihorluk kilip yukiri esüm arkililik bayliklar tapқан kixi, Ahirida bularni miskinlögä häyrihählik qilöquçining koloja ötküzüx qütün toplöjandur. 9 Kimki Tæwrät-kanunini anglmaymän döp kulikini yopursa, Hætta dualirimu laniti bolup qalar. 10 Kimki duruslarni yaman yoloja azdursa, Özi kolojan orisioja özi qüxär; Biraç pak-diyänätlik adäm yahxilikkä mirashor bolar. 11 Bay dærwäçä özini dana sanar; Biraç yorutulojan miskin uni häman körüp yetär. 12 Häçkaniylar qoçalibiyätlik bolsa, Jahänni täntänä qaçlar; Biraç yamanlar martiwigä qiksä, halayik ezilrini qaçurar. 13 Öz gunahlirini yoxurojan kixi ronak tapmas; Biraç ularni tonup ikrar kilip, ulardin waz kaqқан kixi rähim-xærkätkä erixär. 14 [Pærwærdigardın] härdaim korqup yürgän kixi xunqä bëhtliktur! Biraç könglini tax kilöjan balayı'apätkä qalar. 15 Hærkiröp turojan xir, Yaki [owni izdöp] keziwatқан eyik xandak bolsa, Yöksul puçralarning üstidiki rözil häkimmu xundaktur. 16 Yorutulmiojan ämir häman zor bir zalim bolup qıçar, Biraç häram bayliklaröja nærätlensä, tähtidä uzun ultiurar. 17 Kan tökkän kixi kærz bilän hanöja yarpa yügürär; Uni heqkim tosmisun! 18 Säminiy, diyänätlik yolda mangojan kutular; Ikki yolda mangojan sahta kixi ularning biridä häman yikilip qüxär. 19 Öz yerigä tirixip ixligän deçkanning neni yetip axar; Biraç

bikaç yürüp ham hiyallarni qoçilöjan kixining yöksulluki mol bolar! 20 Rastqil kixining bëhti köpiyär; Biraç bay boluxka aldirdöjan kixi jazadin keqip kutulalmas. 21 Birigä yan besix kät'iy bolmas; Qünki bazilar hætta bir burda nan üqünmu gunah etküzär. 22 Näpsi toymas kixi bayliklarni közlär aldirdaydu, U namratlikning öz bexioja qüxidöjindin bihäwærdur. 23 Baxkilarning hatalikini oquç äyibligän kixi, Häman huxamät kilöjuqioja kariojanda köpräk iltipat tapar. 24 Ata-anisining tällukkatini oçirilap, «Bu heçkändäk gunah amäs» degän kixi, Hälak qilöquçining xeridur. 25 Näpsi toymioçur kixi jedäl-majira teriydu; Biraç Pærwærdigaroja tayanöjan kixi etlinär. 26 Özining köngligä ixängän kixi ähmäktur; Biraç danalilik bilän mangojan nijat tapar. 27 Namratlaröja häyrihählik kilidöjan kixi mohtajlik tartmas; Lekin häçtömänni kersimu körmaska salöjan kixi köpligän kæröjixka uqrar. 28 Yamanlar märtiwigä qiksä, halayik ezilrini qaçurar; Lekin ular zawal tapsa, häçkaniylar rawaj tapar.

29 Kayta-kayta äyiblinip turup yөнä boyni kattiklik kilöjan kixi, Tuyuksizdin dawaloçusiz yanjilar. 2 Häçkaniylar güllensä, puçralari xadlinar, Käbilhär hökuç tutsa puçra nalä-pæröyad kötürär. 3 Danalikhni säygeän oçul atisini hux kilär; Biraç pahixilögä hämrah bolöjan ümüg mal-mülkini buzup-qaçar. 4 Padixah adalät bilän yurtini tinq kilär; Biraç baj-selik salöjan bolsa, uni wærwan kilär. 5 Öz yekiniöja huxamät kilöjan kixi, Ümüg putliröja tor täyyarlap qoyöjandur. 6 Rözil adömming gunahı özige kapқан yasap kurar; Biraç häçkaniy kixi nahxilar bilän xadlinar. 7 Häçkaniy kixi miskinning dæwasioja köngül bëlü; Biraç yamanlar bolsa bu ixni qüxänmäs. 8 Häkawur kixilär xähärni kutritip dawaloçtur; Biraç aqılanilär aqıç öjæzäplärni yandurar. 9 Dana kixi ähmäk bilän dæwalaxsa, Ähmäk hürpiyidu yaki külidu, nätijisi häman tinqlik bolmas. 10 Kanhorlar pak-diyänätliklögä nærätlinär; Duruslarning jenini bolsa, ular kästlär. 11 Ähmäk härdaim iqidiki hämmäni axkara kilär; Biraç dana özini besiwalar. 12 Hükümdar yalojan sözlögä kulak salsä, Ümüg barlik hizmätkarliri yaman ögänmay qalmas. 13 Gaday bilän uni äzgüçi kixi bir zeminda yaxar; Hær ikkisinin kezini nurlanduroquçi Pærwærdigardur. 14 Yöksullarni diyänät bilän soriojan padixahning bolsa, Tähti mönggügä mähkäm turar. 15 Tayaç bilän tänbih-näsihät balilaröja danalilik yetküzär; Biraç öz mäyligä köyup berigän bala anisini hijalötkä qaldurar. 16 Yamanlar güllinip kätsä, nahäçlik köpiyär; Lekin häçkaniylar ularning yikilöjini kærär. 17 Oçlungni tarbiyalisäng, u seni aram tapқuzar; U könglüngni säyündürär. 18 [Pærwærdigarning] wähjisi bolmiojan älning puçraliri yoldin qikip baxpanahsiz qalar; Lekin Tæwrät-kanunioja ömäl kilidöjan kixi bëhtliktur. 19 Kulni söz bilänlä tüzätkili bolmas; U söziüngni qüxängän bolsimu, etibar kilmas. 20 Aözini basalmaydöjan kixini körgänmu? Ümügdin ümid kütkändin, ähmäktin ümid kütüx äwzöldur. 21 Kimki öz kulini kixikidin tartip öz mäyligä köyup bærsä, Künlärning biridä ümüg bexioja qıçar. 22 Terikkäk kixi jedäl-majira közoçar turar; Asan aqıçkilinidöjan kixining gunahlıri köptur. 23 Mærörlük kixini päs kilär, Biraç kämtärlük kixini härmätkä erixtürär. 24 Oçrı bilän xerik bolöjan kixi öz jenioja düxmändur; U sorakning [guwah berixkä] ağahländuruxini anglmisim, lekin rast göp kilixka petinalmas. 25 İnsan balisidin korqux adömmi tuzakka qüxüridu; Biraç kimki Pærwærdigaroja tayanöjan bolsa, u bihätar kötürülär. 26 Köp kixilär häkümdardın iltipat izdöp yürär; Biraç adömming häç-rizki pækät Pærwærdigarningla kolididur. 27 Nahäçklär häçkaniylaröja yirginqliktur; Durus yolda mangojan kixilär yamanlaröja yirginqliktur.

30 Təwəndikilər Yakəhning oqli Aguroja wəhij bilən kəlgən səzlərdur: Bu adəm İtiyəlgə, yani İtiyal bilən Ukaloja mundak səzlərnı degən: — **2** Mən dərwəkə insanlar arisidiki əng nadini, həywanoja ohxaxurtmən; Məndə insan əkli yok. **3** Danalıklıni heq əgenmidim; Əng Pak-Muqəddəs Boloquqi həqkədimu sawatim yaktur. **4** Kim ərxəkə kətürülgən, yaki ərxtin qüxkən? Kim xamalni qollirida tutkan? Kim slarnı Əz tonioja yəgəp koyojan? Kim yər-zeminning qeğralirini bəlgilgən? Uning ismi nemə? Uning Oqlıning ismi nemə? Biləmsən-yok? **5** Təngrining hər bir səzi sinilip ispatlinip kəlgəndur; U Əzige tayanolanların həmmisini qooğaydiojan kəlgəndur. **6** Uning səzliyə heq nərsə koxma; Undək kilsang, U seni əyibləydu, Sening yalojanqılıqıng axkarilidid. **7** I [Hudayim], Səndin ikki nərsini tiləymən; Mən əlgüqə bularnı mənədin ayimiojaysən: — **8** Sahtilik wə yalojanqılıqlıni mənədin yirək kıløjaysən; Məni gadaymu kilmay, baymu kilmay, bəlkı ehtiyajimoja layikla riziq bərgəysən. **9** Qünki ziyadə toyup kətsəm, Səndin yenip: «Pərwərdigar degən kim?» — dəp kəlixim mumkin. Yaki gaday bolup qalsam, oqrilik kılıp, Sən Hudayimning namioja daoğ kəltürüxim mumkin. **10** Hojayinining aldidə uning küli üstidin xikayət kılma, Bolmisa u seni qarəp lənət kılıdu, əyibkar bolisən. **11** Əz atisini qarəyaydiojan, Əz anisioja bəht tiliməydiojan bir dəwr bar, **12** Əzini pak qaoğlaydiojan, əməliyəttə məynətqilikidin heq yuyulmiojan bir dəwr bar, **13** Bir dəwr bar — ah, kibirlikidin nəzirı nemidegən üstün, Həkawurluküdin həli nemidegən qong! **14** Uning əjizlər wə yoksullarnı yalmap yutuwetidiojan qıxliri kılıqtək, Əziq qıxliri piqaktək boləjan bir dəwr bar! **15** Zülükning ikki kızı bar, ular hərdaim: «Bərgin, bərgin» dəp towlıxar. Hərgiz toyunmaydiojan üç nərsə bar, hərgiz kənaətlənməydiojan tət nərsə bar, ular bolsimu: — **16** Gər, tuqmas hotunning kərnı, Suoja toyunmiojan kurəqəq Yər. Wə hərgiz «boldi, toydum» deməydiojan ottin ibarət. (Sheol h7585) **17** Atisini məshirə kılıdiojan, Anisini kəmsitidiojan kəzni bolsa, Qəoja-kuzoqunlar qokular, Bürkütning balilirimu uni yər. **18** Mən üçün intayin tilsamt üç nərsə bar; Xundak, mən qüxinəlməydiojan tət ix bar: — **19** Bürkütning asmandiki uqux yoli. Yilanning taxta beoirlap mangidiojan yoli, Kemining dengizdiki yoli wə yigitning kızıoja axik boluxtiki yolidur. **20** Zinahor hotunning yolimu xundaktur; U bir nemini yəp bolup əozini sürtiwətkən kixidək: «Mən heqəqəndək yamanlıknı kılımidim!» — dəydu. **21** Yər-zemin üç nərsə astida biaram bolar; U kətürəlməydiojan tət ix bar: — **22** Padixah boləjan kü, Tamakəqa toyojan həmakət, **23** Nəprətkə patkan, ərgə təgkən hotun, Əz hanimining ornini başkan dedək. **24** Yər yüzidə teni kiqik, lekin intayin əkillik tət hil janiwar bar: — **25** Qəmülilər küqlük həlk bolmisimu, birək yazda ozuk təyyarliwelixni bilidu; **26** Suoqlar əzi əjiz bir kəwm bolsimu, hada taxlarning arisioja uwa salidu; **27** Qekətkilərnıng padixahı bolmisimu, lekin qatar tizilip rətlik mangidu; **28** Kəsləngükni qol bilən tutuwaləjli bolidu, lekin han ordilirida yaxaydu. **29** Kədəmliri həywətlik üç janiwar bar, Kixigə zok bərip mangidiojan tət nərsə bar: — **30** Həywanatlar iqidə əng küqlük, heq nemidin kərkəmas xir, **31** Zilwa bəyğə iti, Tekə, Wə puqraliri qollaydiojan padixahdur. **32** Əgər sən əhməklik kılıp əzüngni bək yukiri orunoja koyuwaləjan bolsang, Wə yaki təlwə bir oyda boləjan bolsang, Qolung bilən əozingni yum! **33** Kala süti qoqulsa serik may qıkar; Birining burnı mijilsa, qan qıkar; Adawət kəzoqəp intikəm oylisa jedəl-majira qıkar.

31 Təwəndikilər, padixah Ləmuəlgə uning anisi arklilik wəhij bilən kəlgən səzlərdur; anisi bu səzlərnı uningə oğətkən: 21 oqlum, i mening əmrıkim, kəsəmlər bilən tiligən ərzulukum,

mən sanga nemə dəy? **3** Küq-küwwitingni əyal-hotunlar tərpiyə sərp kilmiojn; Yaki padixahlarınmu wayran kılıdiojan ixlarəja bərilgüqi bolma! **4** I Ləmuə, xarab iqix padixahlarəja layik əməs, Əmirlərgimu hərəkəqa humar bolux yaraxmas. **5** Bolmisa ular xarab iqip, [muqəddəs] bəlgilimilərnı untup, Bozək bəndilərnıng həqkını astin-üstün kılıwetixi mumkin. **6** Küqlük hərək əlgüsi kəlgənlərgə, həsrətkə qəmgənlərgə bərilsum! **7** Ular xarabni iqip, miskinlikini untup, Qaytidin dərd-əlimini esigə kəltürmisun! **8** Əzliři üçün gəp kılalməydiojanlarəja əozingni əqkin, Həlak bolay degənlərnıng dəwasidə gəp kıl. **9** Süküt kılma, ular üçün lilla həkəm kıl, Ezilənlərnıng wə miskinlərnıng dərdigə dərman bol. **10** Pəzilətklik əyalni kim tapalaydu? Uning kımmiti ləl-yəqutlardinmu zor əxip qüxidu. **11** Erining kəngli uningə tayıni p hatirjəm turidu, U boləqəqə erining əlojan oljisi kəm əməstur! **12** U əmür boyi erigə wəpadər bolup yaxılık kılıdu, Uni ziyənoja uqrətməydu. **13** U koy yungı wə kəndir tēpi, Əz kəli bilən jan dəp əjir kılıdu. **14** U soda kemilirigə ohxax, [ailini bəkixtiki] ozuk-tülükərnı yirək jaylardin toxuydu. **15** Tang yorumašta u ornidin turidu, ailisidikilərgə yeməklilik təyyarlaydu, Hızmətkar-dədəklərgə nəsəwisini təksim kılıdu. **16** U bir parə qəzini əzi kərip alidu; Kəli bilən yioqan dərəməttin u bir üzümzar bina kılıdu. **17** [İxka qarap] u belini küq bilən baqılar, Biləklirini küqləndürə; **18** Əz ixining paydılıkılıqəja kəzi yəqər, Keqiqə qiriqini əqürməy ix kılar. **19** U kəlliri bilən qakni qərər, Barmaklırı yip urquqini tutar. **20** Əjizlarəja yərdəm kəlini uzitar; Həjətmənlərgə kəllirini sozar. **21** Qar yəoqkanda u ailisi toqruluk əndixə kılmaıdu, Əyidikilərnıng həmmisigə kızı kiyimlər kiydürülgən. **22** Kariwat yapkuqlirini əzi tokuydu; Əzining kiyim-keqəkliri kanap wə səsiün rəhttindur. **23** Erining xəhər dərwazilirida əbruyi bar; Xu yərdə u yurttiki əksəqallar qataridin orun alidu. **24** U nəpis kanapın kiyim-keqək tikip uni satidu; Bəlwəqlərnı tikip sodigərlərnı təminləydu. **25** Kiyimi küq-kudrət wə izzət-hərməttur; U kəlaqəkkə ümid bilən külip qaraydu. **26** Əozini əqsila, dana səz kılıdu, Tilida məhrıbanə nəsihətlər bar. **27** Ailisidiki ixlardin daim həwər alidu, Bikaəja nan yəməydu. **28** Pərzəntliři ornidin turup uningəja bəht-bərikət tiləydu; Erimu mubərakləp uni mahtap: — **29** «Pəzilət bilən yaxiojan əyallar kəptur, Biraq sən ularning həmmisidinnmu əxip qüxisən» — dəydu. **30** Güzəllik səhri əldəmqidur, Həsən-jamalmu pəkət bir kəpük, halas, Pəkət Pərwərdigardin kərkidiojan əyalla məhtilidü! **31** U əz məhənitning məwiliridin bəhrimən bolsun! Əjirliři uni dərwazilərdə hərmət-xəhrətkə ərixtersun!

Hekmät toplıoquı

1 Yerusalemda padıxah bolıoan, Dawutning oqlı «Hekmät toplıoquı»ning sezlırı: — **2** «Bimənilik üstige bimənilik!» — daydu «Hekmät toplıoquı» — «Bimənilik üstige bimənilik! Həmmə ix bimənilik!» **3** Kuyax astıda tartqan jəpalıridin insan nemə paydıoqa erixər? **4** Bir dəwr etidu, yənə bir dəwr kelidu; Bırak yər-zemin mənnggügə dawam kılıdu; **5** Kün qıkidu, küni patıdu; Wə qıkidıoqan jayoqa qarap yənə aldırar mangıdu. **6** Xamal jənubka qarap sokıdu; Andin burulup ximaloqa qarap sokıdu; U aylinip-aylinip, Hərdaim ez aylanma yolioqa qayıdu. **7** Barlık dəryalar dengizə qarap akıdu, bırak dengiz tolmaıdu; Dəryalar kaysı jayoqa aqqan bolsa, Ular yənə xu yərgə qayıdu. **8** Barlık ixlar jayoqa toloqandur; Uni eytip tügətküqi adəm yoktur; Kez kəruıxtin, Kulak anglastin hərgiz toymaydu. **9** Boləoan ixlar yənə bolıdıoqan ixlardur; Kıləoan ixlar yənə kılınıdu; Kuyax astıda heqkəndək yengilik yoktur. **10** «Mana, bu yengı ix» degili bolıdıoqan ix barmu? U bəribir bizdin burunkı dəwrlərdə allıkaqan bolup otkən ixlardur. **11** Burunkı ixlar həzir heq əslənməydu; Wə kəlgüsıdə bolıdıoqan ixlar mu uların keyin yaxaydıoqların esigə heq kəlməydu. **12** Məni hekmät toplıoquı Yerusalemda İsrailəoqa padıxah boləoanmən; **13** Mən danalıq bilən asmanlar astıda barlık kılinoqan ixları ketirkinip izdənkə kəngül koydum — Hulasəm xuki, Huda insan balilirining əz-əzini bənd kılıp upritix üqün, ularəo bu eoır jəpani təkdım kıləoan! **14** Mən kuyax astıdiki barlık kılinoqan ixları kəruıp qıktım, — Mana, həmmisi bimənilik wə xamalni koşlıoqandək ixtin ibarəttur. **15** Əgrini tüz kıləoqıli bolmas; Kənni toluk dəp sanioqıli bolmas. **16** Mən ez kənglümdə oylinip: «Mana, mən uluoqılinip, məndin ilgiri Yerusalemda üstige barlık həküim sürgənlərdin kəp danalıqka erixitim; xuning kənglüm nuroqun danalıq wə bilimə erixiti» — dedim. **17** Xuning bilən danalıqni bilixkə, xuningdək təwilik wə əhmikanilikni bilip yetixkə kəngül koydum; muxu ixnimu xamal koşlıoqandək ix dəp bilip yəttim. **18** Qünki danalıqning kəp boluxi bilən azab-okubətmu kəp bolıdu; bilimini kəpəytküqining dərd-əlimimu kəpiydu.

2 Mən kənglümdə: «Kəni, mən ezümgə tamaxining təmini tetioquzup bəkimən; kənglüm eqilsun!» — dedim. Bırak mana, bumu bimənilikdur. **2** Mən külkə-qəqəqə «Təwilik!» wə tamaxioqa «Uning zadi nemə paydisi?» — dedim. **3** Kənglümdə ez bədinimni xarab bilən kəndək rohlənduroqıli bolıdıoqların (danalıq bilən ezümmi yetəkligən həlde) bilixkə berilip izdəndim, xuningdək «sanaklık künliridə insan balilirioqa yaxxilik yətküzidıoqan nemə paydılık ixlar bar?» deqan tügünni yəxsəm dəp əhmikanilikni kəndək tutup yetixim kəreklikini intilip izdidim. **4** Mən uluoq kuraluxlarəo kirixitim; ezüm üqün oyləni saldim; ezüm üqün üzümzarları tiktım; **5** Ezüm üqün xahənə baq-baqılarnı yasıdim; ularda hərhil məwə beridıoqan dərəhləni tiktım; **6** Ezüm üqün ormandiki barəksən dərəhləni obdan suoırıx üqün, kəlkəkləni yasap qıktım; **7** Kullarəo wə dedəklərgə iga boldum; eymədə uların tuşloqlarınmu meningki idi; Yerusalemda məndin ilgiri boləoqların həmmisiningkidin kəp mal-waranlar, koy wə kala padilirim bar boldi. **8** Əz-əzümgə altun-kümüxləni, padıxahların həm hərkəysi əlkiləring hərhil ətiwarlık əlahidə gəhərlirini yiojdım; kiz-yisi nəhxıqlarəo həmdə adəm balilirining dilkəyərliyə, yəni kəpligən güzəl kənzəklərgə iga boldum. **9** Uluoq boldum, Yerusalemda məndin ilgiri boləoqların həmmisidin ziyadə ronək taptım; xundək

boləoqıni bilən danalıqim məndin kətmidi. **10** Kəzlırimə nemə yəqkan bolsa, mən xuni uningdin ayimdim; ez kənglümgə heqkəndək huxallıqni yəq demidim; qünki kənglüm barlık əjrimdin xadlandı; mana, bular ez əjrimdin boləoan nesiwəm idi. **11** Andin ez kolum yasioqların həmmisigə, xundək singdürgən əjrimning nətijisigə qarışam, mana, həmmisi bimənilik wə xamalni koşlıoqandək ix idi; bular kuyax astıdiki heq paydisi yok ixlardur. **12** Andin zəhnimni yiojıp uni danalıqka, təwilik wə əhmikanilikka qarəxka koydum; qünki padıxahın keyin turidıoqan adəm nemə kıləlaydu? — kılsumu allıkaqan kılinoqan ixların ibarət bolıdu, haləs! **13** Xuning bilən nur kərangəoluxkıtin əwzəl boləoqandək, danalıqning biojəzəliktin əwzəllikini kəruıp yəttim. **14** Dana kixining kəzlıri bexididur, əhmək bolsa kərangəoluxkıta mangıdu; bırak ularəo ohxax birlə ixning bolıdıoqların qüxinip yəttim. **15** Kənglümdə: «Əhmək bolıdıoqan ix mangımu ohxax bolıdu; əmdi mening xundək dana boluxumning zadi nemə paydisi?» — dedim. Andin mən kənglümdə: «Bu ixmu ohxaxla bimənilikdur!» — dedim. **16** Qünki mənngügə dana kixi əhməkka nisbətən heq artuq əslənməydu; qünki kəlgüsıdiki künlərdə həmmə ix allıkaqan untulup ketıdu; əmdi dana kixi kəndək əlıdu? — Əhmək kixi bilən billə! **17** Xungə mən həyatka eq boldum; qünki kuyax astıda kılinoqan ixlar mənə eoır kələtti; həmmisi bimənilik wə xamalni koşlıoqandək ix idi. **18** Xuningdək mən kuyax astıdiki barlık əjrimə eq boldum; qünki buni məndin keyin kəlgən kixigə kəldurmaslıqka əmalım yok idi. **19** Uning dana yəki əhmək ikənlilikni kim bilıdu? U bəribir mən jəpalıq bilən singdürgən həmdə danalıq bilən ada kıləoan kuyax astıdiki barlık əjrim üstigə həküim sürıdu. Bumu bimənilikdur. **20** Andin mən rayımdin yandım, kənglüm kuyax astıdiki jəpa tartqan barlık əjrimdin ümıdsızlınıp kətti. **21** Qünki əjrini danalıq, bilim wə əp bilən kıləoan bir adəm bar; bırak u əjrini uningəo heq ixlimigən bəxka birsining nesiwisi boluxka kəlduruxi kərek. Bumu bimənilik wə intayın aqqıq külpəttur. **22** Qünki insan kuyax astıda əzini upritip, əzining barlık əmgikidin wə kənglining intilixiridin nemigə iga bolıdu? **23** Qünki uning barlık künliri əzablıktur, uning əjri əqəxlıktur; həttə keqıdə uning kəngli heq aram tapmaydu. Bumu bimənilikdur. **24** İnsan üqün xuningdin bəxka yaxxi ix yokki, u yeyxi, iqixi, ez jəni ez əjridin həzur alduruxidin ibarəttur; buni Hudaning kolıdındur, dəp kəruıp yəttim. **25** Qünki uningsiz kim yeyəlisun yəki besip ixliyəlisun? **26** Qünki u ez nəzirigə yəqıdıoqan adəmgə danalıq, bilim wə xadlıqni ata kılıdu; bırak gunəhkar adəmgə u mal-mülük yiojıp-toplaxka jəpalıq əmgəkni berıdu, xuningdək u yiojıp-toplıoqların Hudaning nəziridə yaxxi boləoqəo tapxurıdıoqan kılıdu. Bumu bimənilik wə xamalni koşlıoqandək ixtin ibarəttur.

3 Hər bir ixning muwəpik pəslı bar, asmanlar astıdiki həmmə ərzuning ez waqtımu bar; **2** Tuşloqluxning bir waqtı bar, əlixningmu bir waqtı bar; Tikix waqtı bar, tikilənni səkiwə waqtı bar; **3** Əltürux waqtı bar, saqaytix waqtı bar; Buzux waqtı bar, kuxux waqtı bar; **4** Yioqlax waqtı bar, küliux waqtı bar; Matəm tutux waqtı bar, ussul oynax waqtı bar; **5** Taxları qəriwetix waqtı bar, taxları yiojıp-toplax waqtı bar; Kuqəqlax waqtı bar, kuqəqlaxın əzini tartix waqtı bar; **6** İzdəx waqtı bar, yoqəldi dəp wəz keqıx waqtımu bar; **7** Yirtix waqtı bar, tikix waqtı bar; Süküt kəlix waqtı bar, səz kılıx waqtı bar; **8** Səyux waqtı bar, nəprətlənix waqtı bar; Urux waqtı bar, tinqlik waqtı bar. **9** İxligən ez ixligindin nemə payda əlıdu? **10** Mən Huda insan balilirioqa yıklıgən, ixləp jəpa tartix kərek boləoan ixni kərgənmən. **11** U hər bir ixning waqtı kəlgəndə güzəl

bolidoqanlikini bektikən; u yonə mænggülikni insanlarning kengligə saloqan; xunga, insan Hudaning öz hayatiqə baxtin ahiriqəqə nemini bektikənlikini bilip yotmæstur. **12** Insanlarqə hayatida xadlinix wə yaxhiliq kilixtin baxkə əwzəl ix yoq ikon dæp bilip yættim. **13** Xundakla yonə, hərbir kixining yeyix-iqixi, özining barliq əjridin huzur elixi, mana bu Hudaning sowoqisidur. **14** Hudaning qilqolanirining hëmmisi bolsa, mænggülik bolidu, dæp bilimən; uningqə heqneqnsini koqxuxkə wə uningdin heqneqnsini eliwetixkə bolmaydu; Hudaning ularni qilqolanirining səwəbi insanni Əzidin əymindürüxtur. **15** Həzir bolqanliri etkændimu bolqandur; kəlgüsiðə bolidoqan ix allikaqan bolqandur; Huda etkən ixlarni soraydu. **16** Mən kuyax astida yonə xu ixni kerdümki — sorak ornida, xu yerdə hëlihəm rəzillik turidu; həkəqaniyliq turux kerak bolqan jayda, mana rəzillik turidu! **17** Mən kenglümdə: «Huda həkəqaniy hëm rəzil adəmni sorakqə tartidu; qünki hərbir arzu-məksət wə hərbir ixning ez waqti bar» — dedim. **18** Mən kenglümdə: — Bundak boluxi insan balilirining səwəbidindur; Huda ularni sinimaqçi, [bu iqlar] ular əzlrining pəkət haywanlarqə ohxax ikənlikini këruxi üqün bolqan, dæp oylidim. **19** Qünki insan balilirining bexioqə kelidiojini haywanlarqəjimu kelidu, ularning kerediojini ohxax bolidu. Ularidin aldinqisi qəndak elqən bolsa, keyinkisimu xundak elidu, ularda ohxaxla birlə nəpəs bardur. Insanning haywanlardin heq artuqkiliqçi yoq; qünki hëmmə ix biməniliktur. **20** Ularning hëmmisi bir jayoqə baridu; hëmmisi topa-qangdin qikkən, hëmmisi topa-qangoqə kaytidu. **21** Kim adəm balilirining rohinu bilidu? U yuqirioqə qikamdu, buni kim bilidu? Haywanlarning rohi, u yər tegigə qüxəmdu, kim bilidu? **22** Xuning bilən mən insanning öz əjridin huzurlinixidin artuq ix yoqtur, dæp kerdum; qünki mana, bu uning nesiwisidur; qünki uni əzidin keyin bolidoqan ixlarni kërüxkə kim elip kelidu?

4 Andin mən kaytidin zəhnimni yiojip kuyax astida daim boluwatqan barliq zorluq-zumbuluqni kerdüm; mana, ezilqənlarning kez yaxliri! Ularqə heq təsəlli bərgüqi yoq idi; ularni əzqənlarning küqlük yələnqüki bar idi, biraq ezilqənlərgə heq təsəlli bərgüqi yoq idi. **2** Xunga mən allikaqan elüp kətkən elgüqilərnə tehi hayət bolqan tiriklərdin üstün dæp tərplidim; **3** xundakla bu ikki hil kixilərdin bəhtliki tehi apiridə bolmioqan kixidur; qünki u kuyax astida qilinoqan yamanliqlarni heq kərüp bəqmioqan. **4** Andin mən barliq əjir wə barliq hizmətning utuqliridin xuni kərüp yəttimki, u insanning yeqinini kərməslilikdin bolidu. Bumu bimənilik wə Xamalni koqloqandək ixtur. **5** Əhmək kol koxturup, ez gəxini yəydu. **6** Japə qekip xamalni koqqlap oqumini toxkuzimən degəndin, qənggilini toxkuzup hatirjəmliktə bolux əladur. **7** Mən yonə zəhnimni yiojip, kuyax astidiki bir bimənilikni kerdum; **8** birsi yaloquz, tikəndək bolsimu, xundakla nə oqpli nə akukisi bolmisimu — biraq uning japəsining ahiri bolmaydu, uning kəzi bayliqlarqə toymaydu. U: «Mən bundak japalik ixləp, jenimdin zadi kimgə yaxhiliq qaldurimən?» — degənni sorimaydu. Bumu bimənilik wə eoqir japadin ibarəttur. **9** Ikki birdin yaxidur; qünki ikki bolsa əmgikidin yaxhi in'am alidu. **10** Yikilip kətsə, birsi həmrəhini yələp kətüridu; biraq yaloquz hələttə yikilip kətsə, yeligüdək baxkə birsi yoq bolsa, bu kixining həlioqə way! **11** Yonə, ikkisi billə yatsa, bir-birini illitidu; ləkin birsi yaloquz yatsa qəndak illitilsun? **12** Yonə, biraw yaloquz bir adəmni yengiyəloqan bolsa, ikkisi uningqə təkabül turalaydu; xuningdək üq qat arəmaqqa asan üzülməz. **13** Kəmbəoqəl əmma aqil yigit yonə nəshəatning ətiwarini qilmaydioqan kəri əhmək padixahntin yaxidur; **14** Qünki gərqə

u bu padixahning padixahliqida kəmbəoqəl bolup tuquloqan bolsimu, u zindandin təhtkə olturuxkə qiktı. **15** Mən kuyax astidiki barliq tiriklərnəng axu ikkinqini, yəni [padixahning] ornini baskuqini, xu yigitni koqlaydioqanlikini kerdum. **16** Barliq həlk, yəni ularning aldidə turoqan barliq puqrakar sanaksiz bolsimu, biraq ularidin keyinlikar yigitimnu razi bolmaydu; bumu bimənilik wə xamalni koqloqandək ixtur.

5 Hudaning eyigə baroqanda, awaylap yürgin; əhməklərgə kurbanliklarni sunux üqün əməs, bəki anglap boysunux üqün yekinlaxkin; qünki əhməklər rəzillik kiliwatqini bilməydu. **2** Aqozingni yeniklik bilən aqma; kənglüng Huda aldidə birnemini eytixkə aldirmisun; qünki Huda ərlərdə, sən yər yüzididursən; xunga səzlring əz bolsun. **3** Qünki ix kəp bolsa qüxəmu kəp bolqandək, gəp kəp bolsa, əhməkning gəpi bolup qəlidu. **4** Hudaqə qəsəm iqsəng, uni ada kilixni keqiktürmə; qünki U əhməklərdin huzur almaydu; xunga qəsimingni ada qilqin. **5** Qəsəm iqip ada qilmioqandin kərə, qəsəm iqməsliking tüziktur. **6** Aqozing teningni gunahning ihtiyarioqə koqywətmisun; pərixta aldidə: «Hata səzlər saldim» demə; nemixkə Huda gepingdin oqəzəpliniq kollirineq yasioqanni həlak kilidu? **7** Qünki qüx kəp bolsa bimənilikmu kəp bolidu; gəp kəp bolsimu ohxaxtur; xunga, Hudadin kərkqin! **8** Sən namratlarning ezilqənlikini yaki yərlük mənəspərdarlarning hək-adalətə zorəwanlarqə kayrip koqyoqanliqini kərsəng, bu ixlardin həyran qəlma; qünki mənəspərdardin yuqiri yonə birsi kəzliməktə; wə ularidimnu yuqirisimu bardur. **9** Biraq nemilə bolmisun yər-tupraq hëmmə adəmgə paydiliktur; hətta padixahning əzimu yər-tupraqkə tayinidu. **10** Kümüxkə əmrək kümüxkə qəmmas, bayliqlarqə əmrək əz kirimigə qəmmas; bumu biməniliktur. **11** Mal-mülük kəpəysə, ularni yegüqilərmu kəpiyidu; mal igisigə ularni kəzləp, ularidin huzur elixtin baxkə nemə paydisi bolsun? **12** Az yesun, kəp yesun, əmgəqning uykuşi təlitiktur; biraq bayning tokluqni uni uhlətmə. **13** Mən kuyax astida zor bir külpətni kerdüm — u bolsimu, igisi əzigə ziyən yətküzidioqan bayliqlarni toplaxtur; **14** xuningdək, uning bayliqliri balay' apət tüpəylidin yoqilixidin ibarəttur. Undak adəmnəng bir oqpli bolsa, [oqplining] qolioqə qalduroqədək heqnemisi yoq bolidu. **15** U apəsining kərsikidin yalinqaq qikip, kətkəndimu yalinqaq peti ketidu; u özining japalik əmgikidin qolioqə aloqədək heqnemini epəkətməydu. **16** Mana bumu eoqir ələmlik ix; qünki u qəndak kəlgən bolsa, yonə xundak ketidu; əmdi uning xamalqə erixix üqün əmgək qilqinining nemə paydisi? **17** Uning barliq künliridə yəp-iqkini karəngəquləkə bolup, oqəxliki, kəsəlliki wə hapilik kəp bolidu. **18** Mana nemining yaramliq wə güzəl ikənlikini kerdum — u bolsimu, insanning Huda uningqə təkdim qilqan əmrining hərbir künliridə yeyix, iqix wə kuyax astidiki barliq məhənitidin huzur elixtur; qünki bu uning nesiwisidur. **19** Huda hərbirsini bayliqlarqə, mal-dunyaqə igə boluxkə, xuningdək ularidin yeyixkə, əz rizkini qəbul qilixkə, əz əmgikidin huzur elixkə muyəssər qilqan bolsa — mana bular Hudaning sowoqitidur. **20** Qünki u əmridikə tez etidioqan künliri üstidə kəp oylanmaydu; qünki Huda uni kənglining xadliki bilən bənd kilidu.

6 Kuyax astida bir yaman ixni kerdum; u ix adəmlər arisida kəp kərülidu — **2** Huda birsigə bayliqlar, mal-dunya wə izzət-hərmət təqsim kildi, xuning bilən uning əz kəngli haloqinidin heqneqnsisi kəm bolmidı; biraq Huda uningqə bulardin huzur elixkə muyəssər qilmidi, bəki yat bir adəm ularidin huzur alidu; mana bu bimənilik wə eoqir əzəbtur. **3** Birsi yüz bala kərüp kəp yil yaxixi mumkin; biraq uning yil-künliri xunqilik kəp bolsimu, uning jeni bəhtni kərmisə, hətta gərnə kərmigan

bolsimu, tuqulup qaqrab kətkən bowak uningdin əwzəldur daymən. **4** Qünki qaqrıoan bala bimənilik bilən kelidu, qarangoşulukta ketidu, qarangoşuluk uning ismini qaplaydu; **5** U künnimu körmigən, bilmigən; biraq heq bolmioqanda u birinçiqə nisbətən aram tapqandur. **6** Bərħək, heliki kixi hətta ikki həssa ming yil yaxioqan bolsimu, biraq bəhtni kermisa, əħwali ohxaxtur — hər bir kixi ohxax bir jayoja baridu əməsmu? **7** Adəmning tartqan barlik japasi əz aozı üündur; biraq uning itxihəsi hərgiz qanmaydu. **8** Xundakta dana kixining əhməktin nemə artuqçılıqı bolsun? Namrat kixi baxkılar aldida kəndək mengixni bilgən bolsimu, uning nemə paydisi bolsun? **9** Kəzning kərtixi arzu-həwasning uyan-buyan yürüxidin əwzəldur. Bundaq kixixmu bimənilik wə xamalni koşlıoqandək ixtur. **10** Ətüp kətkən ixlarning bolsa allıkaqan nami bəkitilip atalojan; insanning nemə ikənlikimu ayan bolojan; xunga insanning əzidin küdrətlik boluquı bilən qarxilixioqə bolmaydu. **11** Qünki gəp qanqə kəp bolsa, bimənilik xunqə kəp bolidu; buning insanoja nemə paydisi? **12** Qünki insanning əmrıda, yəni uning sayidək tezla ətideojan mənəsis əmrıdiki barlik künliridə unioqə nemening paydilik ikənlikini kim bilsun? Qünki insanoja u kətkəndin keyin quyax astida nemə ixning bolideojanlıqını kim dəp berəlisun?

7 Yahxi nam-abroy kımmətlik tutiyadin əwzəl; adəmning əliux küni tuqulux künidin əwzəldur. **2** Matəm tutux əyigə berix ziyapət-toy əyigə berixdin əwzəl; qünki axu yərdə insanning aqıwiti ayan kılınıdu; tirik bolojanlar buni kəngligə püküxi kerək. **3** Oşəxlik külkidin əwzəldur; qünki qırayning pərixanlığı bilən kəlb yaxhılinidu. **4** Dana kixining kəlbı matəm tutux əyidə, biraq əhməkning kəlbı tamaxining əyidur. **5** Əhməklərnıng nahxisini anglioqandin kərə, dana kixining tənbiħni anglioqın; **6** Qünki əhməkning külkisi qazan astidiki yantaklarınıng paraslıxidək, halas; bumı bimənilikur. **7** Jəbir-zulum dana adəmni nadanoja aylandırıdu, Para bolsa kəlbni həlak kılıdu. **8** İxning ayioı bəxidin əwzəl; Səwr-təkətlik roħ təkəbbur roħtin əwzəldur. **9** Rohıngda hapa boluxqə aldirıma; Qünki hapilik əhməklərnıng baqrıda qonup yatıdu. **10** «Nemixqə burunki künlər hazırkı künlərdin əwzəl?» — demə; qünki sening bundaq sorioqıning danalıqtın əməs. **11** Danalığ mirasqə ohxax yahxi ix, quyax nuri kərgüqilərgə paydilikur. **12** Qünki danalığ pul pənəh bolojandək, pənəh bolıdu; biraq danalıqning əwzəlliki xuki, u əz igilirini həyatqə erixtürıdu. **13** Hudaning kıljoanlırını oylap kər; qünki U əgri kıljoanı kim tüz kılalisun? **14** Awat künidə huzur al; wə yaman künidimu xuni oylap kər: — Huda ularning birini, xundakla yənə birinimu təng yaratqandur; xuning bilən insan əzi kətkəndin keyin bolideojan ixlarnı bilip yetəlməydu. **15** Mən buning həmmisini bimənə künlirimdə kərup yəttim; həqqanıy bir adəmning əz həqqanıyılıqı bilən yoqilip kətkənlikini kərdüm, xuningdək rəzil bir adəmning əz rəzilliki bilən əmrini uzaratqanlıqını kərdüm. **16** Əzüngni dəp həddidin ziyadə həqqanıy bolma; wə əzüngni dəp həddidin ziyadə dana bolma; sən əz-əzüngni əlakzadə kılmaqımusən? **17** Əzüngni dəp həddidin ziyadə rəzil bolma, yakı əhmək bolma; əz əjiling toxmay turup əlməqımusən? **18** Xunga, bu [agahnı] qıng tut, xuningdin u [agahnımu] kəlungdin bərmigining yahxi; qünki Hudadin kərkideojan kixi hər ikkisi bilən utukluq bolıdu. **19** Danalığ dana kixini bir xəhəni baxqurıdeojan on həkəmrandin ziyadə küqlük kılıdu. **20** Bərħək, yər yüzidə daim məhrıbanlıq yürüzıdeojan, gunah sadır kılmayıdeojan həqqanıy adəm yoqtur. **21** Yənə, həklərnıng həmmıla gəp-səzlırigə anqə dikqət kılıp kətmə; bolmisa, əz hızmətkarınıng sanga lənət okuqanlıqını angılap kəlixing

mumkin. **22** Qünki kənglıngdə, əzüngningmu xuningəja ohxax baxkıləroja kəp ketim lənət kıljoanlıqınıgı obdan biləsən. **23** Bularning həmmisini danalığ bilən sinap bəktim; mən: «Dana bolımən» desəmmu, əmma u məndin yırək idi. **24** Barlıq yüz bərgən iklar bilən əzəlmizdin yırək, xuningdək intayın sırlıktur; kim uni izdəp bilip yetəlisun? **25** Mən qın kənglımdin danalığ wə əklıy bilimni bilixkə, sürüxtürıxkə wə izdəxkə, xundakla rəzillikning əhməklıqını, əhməklıqning təwılik ikənlikini bilip yetixkə zəhnimni yioqdim. **26** Xuning bilən kəngli tor wə kıltaq, kəlliri asarət bolojan ayalning əlümədin aqqıq ikənlikini baykıdim; Hudani hursən kılideojan kixi uningdin əzini qaqurıdu, biraq gunahkar adəm unioqə tutulup qalıdu. **27** Bu baykıoanlırımioja qara, — dəydu həkmət toplıoquı — pakıtlarnı bir-birigə başlıap selixturup, əkil izdidim; **28** mening kəlbim uni yənıla izdıməktə, biraq təhi tapalmıdim! — Ming kixi arısidə bir durus ərkəni tapıtm — biraq xu ming kixi arısidin birmu durus ayalni tapalmıdim. **29** Mana kərgin, mening baykıoanlırım pəkət muxu birlə — Huda adəmni əsli durus yaratqan; biraq adəmlər bolsa nuroşunlıojan hıylə-mikirlərnı izdəydu.

8 Kim dana kixigə təng kələləydu? Kim ixlarnı qüxəndürıxni bilıdu? Kixining danalıqı qırayını nurluk kılıdu, yüzıning sürini yoritıdu. **2** Padıxahning pərmınoja kulak selixingni dəwət kılımən; bolupmu Huda aldida iqənə qəsəm tütəyıldin xundək kıljoın. **3** Uning əldidin qıqıp ketixkə aldirıma; yaman bir dəwani kollaxta qıng turma; qünki padıxah nemini halısa xuni kılıdu. **4** Qünki padıxahning səzi hoquktur; kim unioqə: «Əzlıri nemə kılıla?» — deyəlisun? **5** Kim [padıxahning] pərmanıni tutkən bolsa heq yamanlıqını kərməydu; dana kixining kəngli həm pəytıni həm yolni pəmliyələydu. **6** Qünki hər bir ix-arzunıng pəytı wə yoli bar; insan keyinki ixlarnı bilmıgəqə, uning dər-dəlimi əzini kəttik basıdu. Kim unioqəja qəndək bolıdeojanlıqını eytalısun? **8** Həqkim əz roħioja igə bolalmas, yəni həqkimning əz roħını əzidə kaldurux hoqukı yoqtur; həqkimning əliux küni əz kəlıda tutux hoqukı yoqtur; xu jəngdin kəqıxqə ruhsət yoqtur; rəzillik rəzilikkə berilgüqılərnı kütqızmas. **9** Bularning həmmisini kərup qıktım, xundakla quyax astida kılinojan hər bir ixkə, adəmning adəm üstigə hoquq tutkənlikı bilən ularoja ziyən yətküzıdeojan muxu wəktıqta kəngül koydum. **10** Xuningdək rəzilərnıng dəpnə kılinojanlıqını kərdüm; ular əslidə muqəddəs jayoja kirip-qıqıp yürətti; ular [muqəddəs jaydin] qıqıpla, rəzil ixlarnı kıljoan xu xəhər iqidə mahtılıdu təhi! Bumı bimənilikur! **11** Rəzillik üstidin həküm tezdin bəja kəltürülmıgəqə, xunga insan balilirıning kəngli rəzilikni yürüzüxkə pütünləy berilip ketıdu. **12** Gunahkar yüz kətim rəzillik kılıp, künlirini uzartsımu, Hudadin kərkideojanlarınıng əħwali uların yahxi bolıdu dəp bilımən; qünki ular uning əldida kərkıdu. **13** Biraq rəzilərnıng əħwali yahxi bolmaydu, uning künliri sayidək tezla ətüp, künliri uzartılmıydu, qünki u Huda əldida kərkımaydu. **14** Yər yüzidə yürüzülgən bir bimənilik bar; bəxioja rəzilərnıng kıljoını boyıqə kün qüxıdeojan həqqanıy adəmlər bar; bəxioja həqqanıy adəmlərnıng kıljoını boyıqə yaxhılik qüxıdeojan rəzil adəmlərmu bar. Mən bu ixnimu bimənilik dedim. **15** Xunga mən tamaxını tərıplıdim; qünki insan üqün quyax astida yeyix, iqıx wə huzur elixtin yahsi ix yoqtur; xundək kılıp uning əmgikidin bolojan mēwə Huda təkdim kıljoan quyax astidiki əmrıning barlıq künliridə əzıgə həmrəh bolıdu. **16** Kənglımni danalıqını wə yər yüzidə kılinojan ixlarnı bilip yetix üqün qoyojanda, xundakla Huda kıljoan barlıq ixlarnı kərginimdə xuni baykıdim: — İnsan hətta kəqə-kündüz kəzlırigə uyqını kərsətmısimu, quyax astidiki barlıq

ixni bilip yetalmaydu; u uni qūxinixkə qanqə intilsə, u xunqə bilip yetalmaydu. Həttə dana kixi «Buni bilip yəttim» desimu, əməliyəttə u uni bilip yətməydu.

9 Mən xularning həmmisini eniklax üqün kəngül köydum; xuni baykədimki, mayli həkkanıy kixi yaki dana kixi bolsun, xundaqla ularning barlik kəlojanlıri Hudaning kəlididur, dəp baykədim; insan əzigə muhəbbət yaki nəprətning kəlidiojanlıkını heq bilməydu. Uning aldidə hərəkəndəq ix boluxi mumkin. **2** Həmmə adəmgə ohxax ixlar ohxax peti kelidu; həkkanıy wə rəzil kixigə, məhrıban kixigə, pak wə napak, kərbanlık kəlojuqi wə kərbanlık kəlmiojuqiojumu ohxax kəsmət bolidu; yahxi adəmgə kəndəq bolsa, gūnahkəroja xundəq bolidu; kəsəm iqukiqigə wə kəsəm iqıxtin kərkəjuqiojumu ohxax bolidu. **3** Mana həmmigə ohxaxla bu ixning kəlidiojanlıkı kuyax astidiki ixlar arisidə külpətlık ixtur; uning üstigə, insan balilirining kəngülliri yamanlıkka tolojan, pütin həyatidə kənglidə təlvilik turidu; andin ular əlgənərgə kəoxulidu. **4** Qünki tiriklərgə kəoxuləjan kixi üqün bolsa ümid bar; qünki, tirik it əlgən xirdin əla. **5** Tiriklər bolsa əzlırining əlıdiojanlıkını bilidu; biraq əlgənələr bolsa heqnemini bilməydu; ularning heq in'ami yənə bolmaydu; ular həttə adəmnıng esidin kətürülüp ketidu, kəyta kəlməydu. **6** Ularning muhəbbiti, nəpriti wə həsəthorlukımu allıkaqan yokaləjan; kuyax astidə kəlınojan ixlarning heqkaysisidin ularning məngügə kəyta nesiwisə yəktur. **7** Barəqin, neningni huxallık bilən yəp, xarabıngni huxhuyluk bilən iqukin; qünki Huda allıkaqan mundəq kəlıxingdin razi boləjan. **8** Kiyim-kəqəklirıng hərdəim ap'ak bolsun, huxbuy may bəxingdin kətmisun. **9** Huda sanga kuyax astidə təksim kəlojan bımənə əmrüngnıng barlik künliridə, yəni bıməniliklətkətküzəng barlik künliridə, səyümlük ayaling bilən bılə həyatın huzur əlojin; qünki bu sening həyatıngdiki nesiwəng wə kuyax astidiki barlik tartkən jəpayıngnıng əjridur. **10** Kəlung tutkənni barlik kəuqıng bilən kəlojin; qünki sən baridəjan təhtisarada heq hızmət, məksət-pilan, bilim yaki hekmət bolmaydu. **(Sheol h7585)** **11** Mən zəhnimni yiojıp, kuyax astidə kərdumki, musabikidə əjalibə yəltapanəja bolmas, ya jəngdə əjalibə palwanəja bolmas, ya nan dana kixigə kəlməs, ya baylıklar yorutuləjanlarəja kəlməs, ya iltəpat bilimliklərgə bolmas — qünki pəyt wə təsadıpiylik ularning həmmisigə kelidu. **12** Bərhək, insanmu əz wəktisəitini bilməydu; beliklər rəhimsiz torəja əlınojəndəq, kuxlar tapan-tuzakka ilinojəndəq, bularəja ohxax insan baliliri yaman bir kündə tuzakka ilinidu, tuzak bexioja qūxidə. **13** Mən yənə kuyax astidə danalıqning bu misalini kərdum, u menı qəngkür təsirləndürdi. **14** Kiqik bir xəhər bar idi; uninoja kərxı büyük bir padixah qikıp, uni kərxəp, uninoja hujum kəlıdiojan yəojan potəyləni kürdi. **15** Biraq xəhərdin namrat bir dana kixi tepilip kəldi; u uni əz danalıki bilən kutuldurdi; biraq keyin, heqkim bu namrat kixini esigə kəltürmıdi. **16** Xuning bilən mən: «Danalıq kəuq-kudrəttin əwzəl» — dedim; biraq xu namrat kixining danalıki keyin kəzğə ilinmaydu, uning səzlıri anglanmaydu. **17** Dana kixining jimjitlikta eytkən səzlıri əhməklər üstidin həkuk sürgüqıning wərkərxəxliridin enik anglınar. **18** Danalıq urux kəralırliridin əwzəldur; biraq bir gūnahkər zor yahxilikni həlak kəlidu.

10 Huddi əlük qıwinlər əttarning ətirini sesitwetidəjəndəq, əzrakinə əhməklık tarazidə danalıq wə izzət-hərməttinmu əojır tohtaydu. **2** Danalıqning kəngli onjoja mayil, əhməknıngki soləja. **3** Əhmək kixi həttə yolda mēngiwətkəndim, uning əkli kəm boləjaqka, u əhmək ikənlikini həmmigə ayan kəlidu. **4** Həkümdərnıng sanga

aqıqı kəlsə, ərnungdin istepə bərmə; qünki tıng-səwriqanlık hata-səwənliktin boləjan zor həpilikni tıngitidu. **5** Kuyax astidə yaman bir ixni kərdumki, u həkümdərdin qikqan bir hata ixtur — **6** əhməklər yukiri mənsəptə, xuning bilən təng baylar pəs ərnunda olturidu; **7** mən kullarning atka mēngənlikini, əmirlərnıng kullardəq piyadə mēngəjanlıkını kərdum. **8** Orini kəlojan kixi uninoja yikilixi mumkin; tamni buzojan kixini yılan qəqixi mumkin; **9** taxlarnı yətkigən kixi tax tərıpidin yarılınixi mumkin; otun yaridəjan kixi həwpəkə uqrəydu. **10** Palta gal bolsa, bırsi tıojını bilimısə, pəltını küqəp qəpıxka tojra kelidu; biraq danalıq adəmnı utuk-muwəppəkəyətəkə erixtüridu. **11** Yılan oynitilməy turup, yılanqını qaksa, yılanqioja nēmə payda? **12** Dana kixining səzlıri xəpkətliktur; biraq əhməknıng ləwlıri əzini yutidu. **13** Səzlırining bexi əhməklık, ayioji rəzil təlviliktur; **14** əmmə əhmək yənilə gəpni kəpəytidu. Biraq heqkim kəlgüsini bilməydu; uningdin keynik ixlarnı kim uninoja eytalısun? **15** Əhməklər jəpasi bilən əzlırini upritidu; qünki ular həttə xəhərgə baridəjan yolnımu bilməydu. **16** I zemin, padixahıng bala bolsa, əmirirling səhərdə ziyapət ətküzəsə, həlıngəja way! **17** I zemin, padixahıng mətiwərnıng oqlı bolsa wə əmirirling kəyp üqün əməs, bəlki əzini kuwəwtəlx üqün muwəpik wəktidə ziyapət ətküzəsə, bu sening bəhtıng! **18** Hırunlukıtnı əyning torusı qulay dəp kəlidu; kəllarning boxlukıdin əydin yəmojır ətidu. **19** Ziyapət külkə üqün təyyarlınar, xarəb həyatni hux kilar; lekin pul həmmə ixni həl kilar! **20** Padixahkə lənət kılma, həttə oyungdimu tillima; hujrangdimu baylarnı tillima; qünki asmandiki bir kux əwazıngni taritidu, bir kənat igisi bu ixni ayan kəlidu.

11 Nanlırıngni sularəja əwət; kəp künlərdin keyin uni kəytidin tapısən. **2** Bir ilüxni yəttə kixigə, səkkizigimu bərgin; qünki yər yüzidə nēmə yamanlık bolidəjanlıkını bilməysən. **3** Bulutlar yəmojuroja tolojan bolsa, əzlırini zemin üstigə bəxıtidu; darəh ximal tərəpkə erilsə, yaki jənub tərəpkə erilsə, kəysi tərəpkə qūxkən bolsa, xu yərdə kəlidu. **4** Xəmalni kəzitidəjanlar tərıqıllık kılmaydu; bulutlarəja qəraydəjanlar orma ormaydu. **5** Sən xəmalning yolını bilmiginingdəq yaki boyda bərnıng həmilisining ustıhanlırining balıyatkıda kəndəq əsıdijənlıkını bilmiginingdəq, sən həmmını yəsıəjuqi Hudaning kəlojinini bilməysən. **6** Səhərdə urukungni tərıojın, kəqtımu kəlungni itxin kəldurma; qünki nēmə ixning, u yaki bu ixning paydilik bolidəjanlıkını wə yaki hər ikkısining ohxaxla yahxi bolidəjanlıkını bilməysən. **7** Nur xerın bolidu, aptəpnı kərxımu huzurluk ixtur. **8** Xunga bırsi kəp yil yəxıəjan bolsa, bularning həmmisidin huzur əlsun. Həlbuki, u yənə kərangəjuluk künlirini esidə tutsun, qünki ular kəp bolidu; kəlgüsıdiki ixlarning həmmisi bıməniliktur! **9** Yəxlıkungdin huzur əl, i yigit; yəxlıkung künliridə kənglüng əzınggə huxallıknı yətküzəy; kənglüng həlıojını boyiqə wə kəzlırıng kərgini boyiqə yürgin; biraq xuni bılginiki, bularning həmmisi üqün Huda seni sorakka tartidu. **10** Əmdi kənglüngdin əxəlıknı elıp taxla, xuningdin yamanlıknı neri kıl; qünki bəililik wə yəxlıkmı bıməniliktur.

12 Əmdi yaman künlər bəxingəja qūxmıgüqə, xundaqla sən: «Bulərdin heq huzurumu yəktur» degən yıllar yəkınılxımoqə yəxlıkungdə Yaratkūqıngni esıngdə qıng tut; **2** kuyax, yorukluk, ay wə yultuzlar kərangəjulıxıp, yəmojurdin keyin bulutlar kəytip kəlmıgüqə uni esıngdə tutkın. **3** Xu küni «əyning kəzətqılıri» titrəp ketidu; palwanlar əgilidu, əzgüqılər əzlıkıdin tohtəp kəlidu, derizılərdin sırtka kərap turojuqılar əjuwalıxıp ketidu; **4** koqioja qəraydəjan ixiklər

etilidu; tügmønning awazi pəsiydu, kixilər kuxlarning awazini anglisila qeqüp ketidu, «nahxiqi kızlar»ning sayraxliri sus anglinidu; **5** kixilər egizdin korkıdu, koqılarda wəhımilər bar dəp korkup yürıdu; badam dərıhi qıqəkləydu; qekətkə adəmgə yük bolıdu, xındır mewisi solıxıdu; qünki insan mənəggülük makanıoğa ketıdu wə xuning bilən təng, matəm tutkuqılar koqıda aylinip yürıdu; **6** kümüx tana üzülgüqə, altun qına qekıloquqə, aptuwa bulak yenıda parə-parə bolıquqə, kuduqtiki qak kardin qıkkıqə, **7** topa-qang əsli tuprakğa qaytkıqə, roh özını bərgən Hudaoğa qaytkıqə — Uni esıngdə tutkın!
8 Bımənılik üstıgə bımənılik! — dəydu həkmət toplıoquı — «Bımənılik üstıgə bımənılik! Həmmə ıx bımənıliktur!»
9 Xuningdək, həkmət toplıoquı dana bolupla qalmastın, u yanə həlkə bilim өгitətti; u oylınıp, kəp pənd-nəsihətlərni tarazıoğa selip, rətləp qıkti. **10** Həkmət toplıoquı yekimlik səzlərni tepixğa intilgən; uxbu yeziləjini bolsa durus, həkikət səzlıridin ıbarəttur. **11** Dana kixining səzliri zıhğa ohxaydu, ularning yiojındisi qing bekitilgən mihtəktur. Ular Bırla Padiqi tərıpidin berilgəndur. **12** Uning üstıgə, i oqlum, bulardın sirt hərəkəndə yeziləjanlardın pəhəs bol; qünki kəp kitabların yezilixining ayioji yok, xuningdək kəp өгinix tənıi upritıdu. **13** Biz pütün ıxka dıkkət kılaylı; Hudadin kərkkin wə uning əmr-pərmanlırioğa əməl kılojin; qünki bu insanning toluk məjburiyitıdu; **14** qünki adəm kılojan hər bir ıx, jümlidin barlık məhpiy ıxlar, yahxi bolsun, yaman bolsun, Huda ularning sorikini kılıdu.

Küylarning küyi

1 «Küylarning küyi» — Sulaymanning küyi. **2** «U otluk a'oz bilan meni saysun; Qünki sening muhəbbiting xarabtin xerindur. **3** Huxpuraqtur sening atirliring; Quyuloqan puraklik may sening namingdur; Xunglaxka qizlar seni sayidu. Kenglümmi ezingga mahliya qilqaysən — Biz sanga əgixip yügürayli! — Padixah meni ez hujrilirioja əkirgəy!» **4** «Biz səndin huxal bolup xadlinimiz; Sening muhəbbətlingni xarabtin artuq əsləp tapilaymiz». **5** «Ular seni durusluk bilən sayidu». — «Kara tənlik bolojinim bilən qiraylikmən, i Yerusalem qizliri! Bərhək, Kedarliklarning qedirlikdək, Sulaymanning pərdiliridək qarimən. **6** Manga tikilip qarimanglar, Qünki qaridurmən, Qünki aptap meni keydüdi; Ananning oqulliri məndin rənjojən; Xunga ular meni üzümzarlarni baqquci qildi; Xunga öz üzümzarimni baqalmioqanmən». **7** «Həy, jenim seygini, degina, Padangni kəyərda bakisən? Uni kün kiyamida kəyərda aram aloquzisən? Həmrəhlingingning padiliri yenida qümpərdilik ayallardək yürüümning nemə həjiti?» **8** «I kiz-aylari arisidiki əng güzili, əgər sən buni bilmisən, Padanning başkan izlirini besip mengip, Padiqining qediri yenida öz oqlakliringni ozuklandurojın». **9** «I səyümlüküm, mən seni Pirəwning jəng hərwilirioja qetiloqan bir baytaloja ohxattim; **10** Sening məngziliring tiziloqan munqaqlar bilən, Boynung marjanlar bilən güzəldür. **11** Biz sanga kümüz kezlər quyuloqan, Altundin zibu-zinnətlərnı yasap berimiz». **12** «Padixah toy dastihinida olturojında, sumbul məlhimim purak qaqudu; **13** Mening səyümlüküm, u manga bir monək murməkkidür, U kəkslirim arisida konup kalidu; **14** Mening səyümlüküm manga Ən-Gədidiki üzümzarlarda əskən bir oşuqə hənə gülidəktür». **15** «Mana, sən güzəl, amrikim! Mana, sən xundək güzəl! Kəzliring pahtəklərnıkidəktür!» **16** «Mana, sən güzəl, səyümlüküm; Bərhək, yekimlik ikənsən; Bizning orun-kərpimiz yexildür; **17** Əyimizdiki limlar kedir dərihidin, Wasilirimiz arqilardindur.

2 Mən bolsam Xarun otlikdiki zəpıran, halas; Jilojılarda əskən bir nilupər, halas!» **2** «Tikən-jioqanlar arisidiki nilupərdək, Mana insan kizliri arisida mening amrikim xundəktür!» **3** «Ormandiki dərəhlər arisida əskən alma dərihidək, Oşul balılar arisididür mening amrikim. Uning sayisi astida dilim ələmqə səyünüp olturdum; Uning mewisı manga xerin tetidi; **4** U meni xarabhənoja elip kirdi; Uning üstümdə kətürəng tuoji muhəbbəttür. **5** Məni kiximix poxkallar bilən quwətlənglar; Almilar bilən meni yengilandurunglar; Qünki muhəbbəttin zəiplixip kəttim; **6** Uning sol kəli bəxim astida, Uning ong kəli meni silawatidu. **7** I Yerusalem kizliri, Jərənlər wə daladiki marallarning hərmiti bilən, Silərgə tapilaymənki, Muhəbbətning waqit-saiti bolmioquqə, Uni oyoqatmanglar, kəzojımganglar!» **8** «Səyümlükümning awazi! Mana, u keliwatidu! Taojlardin səkrəp, Edirlərdin oynaklap keliwatidu! **9** Mening səyümlüküm jərən yaki yax buojidəktür; Mana, u bizning əyning temining kəyində turidu; U derizlərdin karaydu, U pənjirə-pənjirilərdin marap baqudu». **10** «Mening səyümlüküm manga sez kılıp mundak dedi: — «Ornungdin tur, amrikim, mening güzylim, mən bilən kətkin; **11** Qünki mana, kix etüp kətti, Yamoqur yəojip tügidi, u ketip kaldı; **12** Yər yuzidə güllər kəründi; Nahxilər sayrax waqti kəldi, Zeminizdə pahtəkning sadasi anglanmaqta; **13** Ənjür dərihi kixlik ənjürlerini pıxurmaqta, Üzüm talliri qəqəkləp öz purikini qaqmaqta; Ornungdin tur, mening amrikim, mening güzylim, mən bilən kətkin! **14** Ah mening pahtikim,

Koram tax yeriki iqudə, Kıya daldisida, Manga awazingni anglatkaysən, Qünki awazing xerin, jamaling yekimliktür!» **15** «Tülkilərnı tutuwalayli, Yəni üzümzarlarnı buzoquci kikiq tülkilərnı tutuwalayli; Qünki üzümzarlirimiz qəqəkliməktə». **16** «Səyümlüküm meningkidür, mən uningkidurmən; U nilupərlər arisida padisini bekiwatidu». **17** «Tang atquqə, Kələnggilər keqip yəojıquqə, Manga karap burulup kəlgin, i səyümlüküm, Hıjranlik taojliri üstidin səkrəp keliđoqan jərən yaki buojidək bolojın!».

3 «Orun-kərpəmdə yetip, keqə-keqilərdə, Jenimning seygini i izdəp təlmürüp yattim; İzdidim, biraq tapalmayttim; **2** Mən hazır turup, xəhərnı aylinay; Koqılarda, maydanlarda, Jenimning seygini izdəymən» — dedim; İzdidim, biraq tapalmayttim; **3** Xəhərnı qarlıoquci jəsəkqilər manga uqridi, mən ulardin: — «Jenimning seygini kərdüinglarmu?» — dəp soridim. **4** — Ulardin ayrılıpla jenimning seygini taptim; Uni ananning əyigə, Əz kərsikida meni həmilidar bolqanıning hujrisioja elip kirmigüqə, Uni tutuwelip kət'iy koyup bərmayttim». **5** «I Yerusalem kizliri, Jərənlər wə daladiki marallarning hərmiti bilən, Silərgə tapilaymənki, Muhəbbətning waqit-saiti bolmioquqə, Uni oyoqatmanglar, kəzojımganglar». **6** «Bu zadi kim, qəl-bayawandin keliwatkan? İstətək tüwrukliridək, Mürməkki həm məstiki bilən puritiloqan, Ətirpuruxning hərhil ipar-ənbərliri bilən puritiloqan?» **7** «Mana, uning təhtirawani, U Sulaymanning eziningdur; Ətrapida atmix palwan yürüdü, Ular İsraildiki baturlardindur. **8** Ularning həmmisi əz kiliqi tutukluk, Jəng kılıxka tərbiyləngənlərdür; Tünlərdiki waswəsilərgə təyyar turup, Həmmisi əz kiliqini yanpıxioja asidu». **9** «Sulayman padixah əzi üqün əlahidə bir xahənə sayiwənlik kariwat yasioqan; Liwandiki yəojıqlardin yasioqan. **10** Uning tüwrukliri kümüxtin, Yələngüki altundin, Selinqisi bolsa səsün rəhttin; İqi muhəbbət bilən bezəlgən, Yerusalem kizliri tərpidin. **11** Qıkinglar, i Zion kizliri, Sulayman padixahka karap bekinglar, Toy bolqan künidə, Kəngli huxal bolqan künidə, Anisi uningəja tajni kiyügüzgən kiyapəttə uningəja karap bekinglar!»

4 «Mana, sən güzəl, səyümlüküm! Mana, sən güzəl! Qümpərdəng kəyində kəzliring pahtəklərdək ikən, Qaqliring Gilead teoji baqrida yatkan bir top əqkilərdəktür. **2** Qixliring yengila yuyuluxtın qıqkan kirkiloqan bir top qoylardək; Ularning həmmisi kəxkezək tuqəkanlardin, Ular arisida heqbiri kəm əməstur. **3** Ləwliring pərang tal yıptək, Gəpliring yekimliktür; Qümbiling kəyində qekiliring pərqə anadur. **4** Boynung bolsa, Koralhəna boluxka təyyarlıoqan Dawutning munaridəktür, Uning üstigə ming qalkan esikliktür; Ularning həmmisi palwanlarning siparlıridür. **5** İkki kəksüing huddi ikki maraldür, Nilupər arisida ozukliniwaqtan jəronning kəxkezəkliridəktür; **6** Tang atquqə, Kələnggilər keqip yəojıquqə, Mən əzümmi murməkkə teojioja, Məstiki dəngigə elip ketimən. **7** Sən pütünləy güzəl, i səyümlüküm, Səndə heq daş yəoktur». **8** «Liwandin mən bilən kəlgin, i jərəm, Mən bilən Liwandin kəlgin — Amanah qokkısidin kara, Senir həm Hərmon qokkıliridin, Yəni xirlər uwiliridin, Yilpizlarning taojliridin karal!» **9** «Sən kənglümmi əlamət səyündürdüng, i singlim, i jərəm, Kəzüngning bir ləp kılıp karixi bilən, Boynungdiki marjanning bir tal halkisi bilən, Kənglümmi səyündürdüng. **10** Sening muhəbbəting nemidegən güzəl, I singlim, i jərəm! Sening muhəbbətliring xarabtin xunqə xerini Sening atirliringning puriki hərəkəndək tetitkudin pəyızidür! **11** Ləwliring, i jərəm, hərə kənikidək temitidu, Tiling astida bal wə süit bar; Kiyim-

keqakliringning puriki Liwanning purikidur; **12** Sən peqetlängən bir baqdursən, i singlim, i jərəm! Etiklik bir bulak, yepiklik bir fontandursən. **13** Xahliring bolsa bir anarlik «Erən baqçisi»dur; Uningda kimmətlik mewilər, Hənə sumbul esümlükliri bilən, **14** Sumbullar wə iparlar, Kalamus wə kowzakdərqin, Hərhil məstiki dərəhliri, Murmakkə, muəttər həmmə esil tetitkular bar. **15** Baojlarda bir fontan sən, Həyatlik sulirini beridoğan, Liwandin akidoğan bir bulaksən». **16** «Oyoğan, ximaldiki xamal; Kəlgin, i jənubtiki xamal! Mening beqim üstidin uquq otkay; Xuning bilən tetitkuliri sirtka purak qaqidu! Seyümlüküm öz beojoğa kirsun! Özining kimmətlik mewilirini yesun!»

5 «Mən öz beojoğa kirdim, Mening singlim, mening jərəm; Murmakkəmni tetitkulirim bilən yioqdim, Hərə kənikimni həsilim bilən yedim; Xarabimni sütlirim bilən iqtim». «Dostlirim, yanglar! Iqinglar, kenglünglər halioğanqə iqinglar, i axik-məxuklar!» **2** «Mən uhawatattim, birək kenglüm oyoqak idi: — Seyümlükümning awazi! Mana, u ixikni kekiwatidu: — «Manga eqip bər, i singlim, i amrikim; Mening pahtikim, mening oqbarsizim; Qünki bexim xəbnəm bilən, Qaqlirim keqidiki nəmlik bilən həl-həl bolup kattı!» **3** «Mən təkəz kiyimlirimni seliwətkən, Qandaqmu uni yənə kiyiwalay? Mən putlirimni yudum, Qandaqmu ularni yənə buloqay?» **4** Seyümlüküm kolini ixik tüküidim tiktı; Mening iq-baqliririm uningda təlmürüp kattı; **5** Seyümlükümgə eqixka koptum; Kollirimdin murmakkı, Barmaklirimdin suyuq murmakkı temidi, Taqakning tutkuqliri üstigə temidi; **6** Seyümlükümgə aqtım; Birək seyümlüküm burulup, ketip qaloğanidi. U səz kijoğanda rohim qikiq kətkənidi; Uni izdidim, birək tapalmidim; Uni qakirdim, birək u jawab bərmidi; **7** Xəhəri aylinidoğan jesəkötür meni uqritip meni urdi, meni yarilandurdi; Sepillardiki keqəzqilər qümpərdəmni məndin tartiwaldi. **8** I Yerusalem kızliri, seyümlükümni tapsanglar, Uningoğa nemə dəysilər? Uningoğa, səygingin: «Mən muhəbbəttin zəiplixip kattım! — dedi, dənglar». **9** «Sening seyümlüküngning baxka bir seyümlükün qandaq artuq yeri bar, I, ayallar arisidiki əng güzili? Sening seyümlüküngning baxka bir seyümlükün qandaq artuq yeri bar? — Sən bizgə xundak taplijoğanu?» **10** «Mening seyümlüküm ap'ak wə parkirak, yürəklik əzimət, On ming arisida tuodək kərtinərlikur; **11** Uning bexi sap altundir. Budur qaqliri atning yaylidək, Taoq kaqoisidək qara. **12** Uning kezliri eqınlar boyidiki pahtaklərdək, Süt bilən uyuloğan, Yarixikida koyuloğan; **13** Uning məngziliri bir təkək puraklik esümlüktəktur; Aynioğan yekimlik güllüktək; Uning ləwliri nilupər, Ular suyuq murmakkini temitidu; **14** Uning kolliri altun turubilar, Iqigə beril yaqutlar kuyuloğan. Qorsiki nəxixlik pil qixliridin yasaloğan, Kək yaqutlar bilən bezəlgən. **15** Uning putliri mərmər tüwrüklər, Altun üstigə tiklängən. Uning salapiti Liwanningkidək, Kedir dərəhliridək kərkəm-həywətlıktur. **16** Uning aqzi bəkmü xerindur; Bərhək, u pütünləy güzəldur; Bu mening seyümlüküm, — Bərhək, bu mening amrikim, I Yerusalem kızliri!»

6 «Sening seyümlüküng nəgə kətkəndü, Kız-ayallar arisida əng güzəl boluqı? Sening seyümlüküng kəyergə burulup kattı? Biz sən bilən billə uni izdəyli!» **2** «Mening seyümlüküm öz beojoğa qüxti, Tetitku otyaxliklaroğa qüxti. Baojlarda ozuklinixka, Nilupərləni yioqixka qüxti. **3** Mən mening seyümlükümningkidurmən, Wə seyümlüküm meningkidur; U öz padisini nilupərlər arisida bakidu» **4** «Sən güzəl, i seyümlüküm, Tirzəh xəhridək güzəl; Yerusalemdək yekimlik, Tuqlarni kətiürgən bir qoxundək həywətlıktursən; **5** Ah, kezliringni məndin kətküzgin! Qünki ular mening üstümdin

oqalib keliwatidu; Qaqliring Gilead teoqi baqrida yatkan bir top eqakilərdəktur. **6** Qixliring yengila uyuluxstin qikkən kirkiloğan bir top koylardək; Ularning həmmisi koxkezək tuoqkanlardindur; Ular arisida heqbiri kəm əməstur; **7** Qümbiling kəynidə keqiliring parqə anardur. **8** Atmix hanix, səksən kenizəkmu bər; Kızlar sanaksız; **9** Birək mening pahtikim, oqbarsizim bolsa birdinbirdur; Anisidin tuoquloğanlar iqidə tangdaxsiz boluqı, Özini tuoqquqining talliojınidur. Kızlar uni kətiür, uni bəhtlik dəp ataxti, Hanixlar wə kenizəklərmü kətiür uni mahtaxti». **10** «Tang səhər jahanoğa karioğandək, Aydək güzəl, aydingdək roxən, İllik kuyaxtək yoruk, Tuqlarni kətiürgən koxunlardək həywətlık boluqı kimdur?» **11** «Meoqlar beojoğa qüxtüm, Jiloqidiki gül-giyahlarni kətiürkə, Üzüm telining bilhoğan-bihlimioğanlikini kətiürkə, Anarlarning qeqakligə- qeqaklimioğanlikini kətiürkə; **12** Birək bilə-bilməy, Jenim meni kətiürüp, Esil həlkimning jəng hərwiliri üstigə koyoğanikən». **13** «Qaytkin, kaytkin, i Xulamit — Kaytkin, kaytkin, bizning sanga karioqumiz bardur!» «Silər Xulamitning nemisigə karioqunglar bar?» «İkki bargah» ussuləğa qüxkən wahtididikidək uningə qaraymiz!»

7 «I xahzadining kızı, Kəxliringdə sening kədəmliring nemidegən güzəl! Tolojoğan yampaxliring gəhərlərdək, Qewər hünərwn kolining hüniridur. **2** Kinding yumulaq bər kədəhtur; Uning əbhəx xarabi kəm əməs; Korsiqing buoqday dəwisidur, Ətrəpioğa nilupərlər olixidu. **3** İkki kəksüing ikki maraldək, jərənning koxkezekidur; **4** Boynung pil qixliridin yasaloğan munardur; Kezliring Bat-Rabbim kowuqi boyidiki Həxbon kəloqaklırdək, Burnung Dəməxkəkə karaydioğan Liwan munaridur; **5** Üstingdə bexing Kərməl teoqidək turidu; Bexingdiki ərümə qaqqliring səsün rəngliktur, Padixah büdür qaqqliringning məhbusidur. **6** I səyginim, huzurlar iqın xunqə güzəl, xunqə yekimlikursən! **7** Sening boyung palma dərhihdək, Kəksüing üzüm oqunqilirdəktur. **8** Mən: — «Palma dərhi üstigə qikiqimən, Xahlirini tutup yamiximən; Kəksiliring dərwekə üzüm tal oqunqilirdək, Burnungning puriki almırdək, tanglayliringning təmi əng esil xarabdəktur...». **9** «...mening seyümlükümning gelidin silik ətüp, Ləwlər, qixlardin teyilip qixsun...! **10** Mən mening seyümlükümningkidurmən, Uning taqazzasi manga karitilidu». **11** «I seyümlüküm, kəlyəli, Etizlaroğa qikiqayli; Yezilarda tünəp kəlyəli, **12** Üzümzarlikka qikiqixka baldur orundin turayli, Üzüm tallirining bilhoğan-bihlimioğanlikini, Qeqəklərnəing eqilənoğan-eqilmioğanlikini, Anarlarning bərk uroğan-urmioğanlikini kəryəli; Axu yərdə muhəbbətlirini sanga beoqixlaymən. **13** Muhəbbətgüllər axu yərdə öz purikini puritidu; İxiklirimiz üstidə hərhil esil mewə-qiwilər bardur, Yengi həm konumu bardur; Sən üqün ularni toplap təyyarlidim, i seyümlüküm!»

8 «Ah, palamning kəksini xorioğan inimdək bolsang'idil Seni talada uqritar bolsam, səyəttim, Wə heqkim meni kəmsitməytti. **2** Mən seni yetaklıyttim, Apangning əyigə elip kirəttim; Sən manga təlim bərəttim; Mən sanga tetitku xarabidin iqküzəttim; Anarlirinning xərbetidin iqküzəttim. **3** Uning sol kəli bexim astida bolatti, Uning ong kəli meni silaytti!». **4** «Siləgə tapilaymənki, i Yerusalem kızliri — «Uning waqit-saiti bolmioqə, Silər muhəbbətni oyojatmanglar, kəzojımaglar!» **5** «Daladin qikiwatkan bu zadi kim? Öz seyümlükigə yəlinip?» «Mən alma dərhi astida seni oyoqatqanidim; Axu yərdə apang toloqak yəp seni dunyoğa qikəroğanidi; Axu yərdə seni tuoqquqi toloqak yəp seni

qikarajanidi». **6** «Meni kenglunggə məhürdək, Bilikinggə məhürdək baskaysən; Qünki muhəbbət əlumdək küqlüktur; Muhəbbətning kizojinixi təhtisaradək rəhimsiz; Uningdin qikқан ot uqқunliri, — Yahning dəhхətlik bir yalkunidur! **(Sheol h7585)** **7** Kəp sular muhəbbətni eqürəlməydu; Kəlkünlər uni ojarқ kılalmaydu; Birsı: «Əy-təllukatlırimning həmmisini berip muhəbbətkə eriximən» desə, Undaқта u adəm kixining nəziridin pütünləy qüxüp ketidu». **8** «Bizning kiqik singlimiz bardur, Biraқ uning kəksi yoқtur; Singlimizə qəqilər kəlgən künidə biz uning üqün nemə kılımiz?» **9** «Əgər u sepil bolsa, Biz uningə qümüx munar salimiz; Əgər u ixik bolsa, Biz uni kedir tahtaylar bilən qaplaymız». **10** «Əzüm bir sepildurmən, Həm mening kəksilirim munarlardəktur; Xunga mən uning kəz aldida hatirjəmlik tapқан birsidək boldum». **11** «Sulaymanning Baal-Hamonda üzümzari bar idi, Üzümzarini baəwənlərgə ijarigə bərdi; Ularning həmmisi mewisi üqün ming tənggə apirip berixi kerək idi; **12** Əzümning üzümzarim mana mening aldimda turidu; Uning ming tənggisi sanga bolsun, i Sulayman, Xuningdək ikki yüz tənggə mewisini baққuqilarə qə bolsun». **13** «Həy baəqlarda turoquqi, Həmrəqlər awazingni angliə qusi bar; Mangimu uni anglatқuzə qaysən». **14** «I səyümlüküm, tez bolə, Jərən yaki yax buəqidək bol, Tetitқular taoqliri üstidə yügürüp!»

Yəxaya

1 Uzziya, Yotam, Ahaz wə Həzəkaiyalər Yəhudaqə padixah boləjan waqitlarda, Yerusalem wə Yəhuda toorısında, Amozning oqli Yəxaya kərgən qəyibənə wəhiy-alamətlər: — **2** «I asmanlar, anglanglar! I yər-zemin, kulak sal! Qünki Pərwərdigar səz eytti: — «Mən balilarni bəkip qong kildim, Biraq ular Manga asiylik qildi. **3** Kala bolsa igisini tonuydu, Exəkmü hojayinining okuriqə [mangidiyojan yolni] bilidu, Biraq İsrail bilməydu, Əz həlkim heq yorutulojan əməs. **4** Ah, gunahkar «yat əl», Kəbihlikni toplap əzigə yükligən həlk, Rəzillərnin bir nəsl, Nijis bolup kətkən balilar! Ular Pərwərdigardin yiraqlixip, «İsraildiki Muxkəddəs Boluquci»ni kezigə ilmidu, Ular keynigə yandi. **5** Nemixka yənə dumbalanuqənglar kelidu? Nemixka asiylük kiliwersisilər? Pütin baxliringlar açrip, Yüringlar pütünləy zəirlixip kətti, **6** Bexinglardin ayiojənglarəjiqə sak yeringlar kəlmidi, Pəkət yara-jarahət, ixixik wə yiring bilən toldi, Ular tazilanmiqəjan, tengilmiqəjan yaki ularəja heq məlhəm sürülmigən. **7** Wətinglar qəlləxti; Xəhərliringlar köyüp wəyrənə boldi; Yər-zeminlarni bolsa, yatlar kəz aldinglardila yutuwelwatidu; U yatlar tərripidin dəpsəndə kəlinip qəllixip kətti. **8** Əmdu üzümzarəja selinojan qəllidək, Tərhaməklikkə selinojan kəpidək, Muhasirigə qüxkən xəhərdək, Zionning kəzi zəip kəlduruldı. **9** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar bizgə azojinə «kəldisi»ni kəldurmiqəjan bolsa, Biz Sodom xəhərigə ohxap qəlattuk, Gomorra xəhərinin həlioja qüxüp qəlattuk. **10** I Sodomning həkümranliri, Pərwərdigarning səzini anglap kojuonglar, «I Gomorraning həlki, Hudaayimizing kənan-nəsihitigə kulək selinglar! **11** Silər zadi nemə dəp Manga atap nurojunliqəjan kurbəniliklarni sunisilər?» — daydu Pərwərdigar. — «Mən keydürmə koqkar kurbəniliklarningdin, Bordək malning yaqliridin toyup kəttim, Bukilar, paklanlar, tekilərnin qənliridin heq hürsən əməsmən. **12** Silər Mening aldiməja kirip kəlgininglarda, Silərdin hoyla-aywanlirimni xundək dəsəp-qəyləxni kim tələp kəliqəjan? **13** Bilhədə «axlik hədiyə»lərnə elip kelixni boldi kilinglar, Huxbuy bolsa Manga yirginlik bolup qəldi. «Yengi ay» heytli ri wə «xabat künlirigə, Jamaət ibadət sorunliriəja qəkirilixlarəja — Kiskisi, kəbihlikte ətküzülgən daəjuəjilik yiojilixlarəja qidojuəjilikim qəlmidi. **14** «Yengi ay» heytlinglardin, bəkitilən heyt-bayriminglardin kəlbim nəprətinidü; Ular manga yük bolup qəldi; Ularni kətürüp yürüxtin qarqap kəttim. **15** Qolunglarni kətürüp duaəja yayəjiniqlarda, Kəzümnə silərdin elip qəqiman; Bərhək, kəplər dualarni kəliqoininglarda, anglimaymən; Qünki kəlliringlar qənoja boyaldi. **16** Əzünglarni yuyup, paklilinglar; Kilmixliringlarning rəzillikini kəz aldimdin neri kilinglar, Rəzillikni kəlixitin qəlunglarni üzünglar; **17** Yahxilik kəlixni əgininglar; Adillikni izdənglar, Zomigərlərgə tənbiş beringlar, Yetim-yesirlərnə nəhəkliklin halas kilinglar, Tul hotunlarning dawasini soranglar. **18** Əmdu kelinglar, biz munazira kəlixayli, daydu Pərwərdigar, Silərnin gunahinglar kəp-kəzil bolsimu, Yənilə kardək akiridu; Ular kəzil kuruttək tok kəzil bolsimu, Yungdək ap'ək bolidu. **19** Əgər itaətmən bolup, anglisanglar, Zemindiki esil məhsulattin bəhrimən bolisilər; **20** Biraq rət kəlip yüz ərisənglar, Kəliq bilən ujukturulisilər» — Qünki Pərwərdigar Əz əozi bilən xundək degən. **21** Sadik xəhər kəndəkmü pahixə bolup qəldi? Əslidə u adalət bilən tolojanidi, Həkkəniylik unı məkən kəliqəjanidi, Biraq həzir kətilar uningda taniwatidu. **22** Kümüxingə bolsa daxkəloja aylinip qəldi, Xarəbingəja su arilixip qəldi; **23** Əmirling ayiylik kəliqəjilar, Oqirilarəja ülpət boldi; Ularning hərbi ri

parioja amrak bolup, Sooja-salamlarni kəzləp yürməktə; Ular yetim-yesirlər üçün adalət izdimaydu; Tul hotunlarning dəwəsi ularning aldiəja yətməydu. **24** Xunga — daydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar — Yəni İsraildiki kudrət igisi eytidu: — Mən küxəndilirimni [jazalap] puhadin qikimən, Düxmənilirimnin kəsas alimən; **25** Kolumni üstinggə tagküzüp, Seni twlap, səndiki daxkəli tələkəs tazilaymən, Səndiki barlik ariləxmilarni elip taxlaymən. **26** Həkimran-sorəkqiliringlarni awwəlkidək, Məsihətpəliqilinglarni dəsləptikidək həloja kəltürimən. Keyin sən «Həkkəniylikning Makani», «Sadik Xəhər» — dəp atilisən. **27** Əmdu Zion adillik bilən, Wə uningəja kaytip kəlgənlər həkkəniylik bilən kutkuzulup hər kəlinidü. **28** Biraq asiylər wə gunahkarlar birdək ujukturulidu, Pərwərdigardin yüz ərigəjilər bolsa həlak bolidu. **29** Xu qəođa silər təxna boləjan dub dərhəlrinin nomus kəlisilər, Talliojan baərlərdin hijil bolisilər. **30** Qünki əzünglar huddi yopurmaklıri qurup kətkən dub dərihidək, Susiz kuruk bir baəjdek bolisilər. **31** Xu küni küji barlar otka xam piliki, Ularning əjri bolsa, uqkun bolidu; Bular hər ikkisi tənglə köyüp ketidu, Ularni əqürüxkə heqkim qikmaydu.

2 Bular Amozning oqli Yəxaya Yerusalem wə Yəhuda toorısında kərgən kəlamdur: — **2** Ahir zamanlarda, Pərwərdigarning əyi jaylaxkən taəj taəjiləning bəxi bolup bəkitilidu, Həmma dəng-əgizlktin üstün kəlip kətürülidu; Barlik əllər uningəja qarap ekip kelixidu. **3** Nurojun həlk-millətlər qikip bir-birigə: — «Kelinglar, biz Pərwərdigarning teəjoja, Yəkupning Hudasing əyigə qikəyayli; U Əz yolliridin bizgə əgətidü, Biz Uning tərəkilridə mangimiz» — deyixidu. — Qünki kənan-yoləyruk Ziondin, Pərwərdigarning səz-kəlamı Yerusalemdin qikidojan bolidu. **4** U əllər arisida həküm qikiridu, Nurojun həlkərnin hək-nəhəkəligə kesim kilidu; Buning bilən ular kəliqlirini sapan qixliri, Nəyilirini orəqək kəlip sokuxidu; Bir əl yənə bir əlgə kəlik kətməydu, Ular həm yənə uruxni əgənməydu. **5** — «I Yəkup jəmətidikilər, Kelinglar, Pərwərdigarning nurida mangayli». **6** — Sən Əz həlkəng boləjan Yəkup jəmətini taxlap kojudəng; Qünki ular xərtiki hurəpatlar bilən tolduruldı; Ular Filistiylərdək pal salidu; Ular qətləklilər bilən kol tutuxidu; **7** Zemini bolsa altun-kümüxkə toluq kətti; Bayliqliri tügiməs; Yər-zemini atlarəjimu toluq kətti, Jəng hərwiliri həm tügiməs; **8** Zemini butlar bilənmü lik bolup kətti; Ular əz kəlliri bilən yəsojanliriəja, Barmaklıri bilən xəkilləndürgənlirigə səjdə kəlixidu. **9** Xuning bilən puqralar egildürülidu, Mətiwərlərmü təwən kəlinidü; Sən ularning qəddini rusliməysən həm heq kəqürüm kilməysən. **10** Əmdu Pərwərdigarning wəhxtidin, Həywisining xən-xəripidin əzüngni qəqur, [Hada] taxlar iqigə kiriwəl, Topa-qənglar iqigə məküwal! **11** Qünki adəmnin təkəbbur kəzli ri yərgə qəritilidu, İnsanlarning həkəwurluqi pəs kəlinidü; Xu künidə yəloəuz Pərwərdigarla üstün dəp mədjiyilidü. **12** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning xundək bir küni təyyar turidu: — Xu küni hərbi təkəbbur wə məmədanlarning üstigə, Əzini yukiri sənəjanlarning üstigə qüxidu (Xuning bilən ularning həmmisi pəs kəlinidü), **13** Xuningdək Liwaning egiz, pələkkə yetidojan barlik kədir dərhəlrinin üstigə, Bəxəndiki barlik dub dərhəlrinin üstigə, **14** Egiz taəjarning həmmisigə, Yukiri kətürülgən barlik dənglərnin üstigə, **15** Hərbi həyətlik munarning üstigə, Hərbi məstəhkəm səpiling üstigə, **16** Tərxitiki hərbi soda kəmisining üstigə, Xundəklə barlik güzəl kəmə gəwədisining üstigə xu küni qüxüxkə təyyar turidu. **17** Adəmlərnin kərgəngliki təwən kəlinip qüxürülüp, İnsanlarning təkəbburliqi pəs kəlinidü, Xu

künidə yaloquz Pərvərdigarla üstün dəp mədhıyilidü. **18** Butlar bolsa həmmisi kəzidin yokılıdu. **19** Pərvərdigar yərnı dəhətlik silkindürüxkə ornidin turidoğan qaşda, Ular əzlrini Uning wəhıtidin, Uning həywisining xan-xəripidin qaşurup, Hada tax ojarliridin iqiğə, Yər yüzidiki əngkürlərgə kirivalidü; **20** Xu künidə kixilər əziğə qoqunuxkə yasioğan kümüx butliri wə altun butlirini qarışu qaxkanlaroğa wə xəpəngəlgə taxlap beridü; **21** Pərvərdigar yərnı dəhətlik silkindürüxkə ornidin turidoğan qaşda, Ular əzlrini Uning wəhıtidin, Uning həywisining xan-xəripidin qaşurup, Hada tax qaklirining iqiğə, Yərlarning yeriklirioğa kirivalidü; **22** Ümidinglarnı nəpisi dimiojidila turidoğan insandın üzünglar, Qünki insan zadi nema idi?!

3 Qünki, kara! Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərvərdigar, Yerusalem wə Yəhudaəja küwwət wə yələnqük boləjan [barlik nərsilərnı yok kilidü], — Yəni küwwət boləjan pütkül ax-nan, Yələnqük boləjan həmmə su, **2** Palwan wə ləxkər, Sotqi wə pəyoğəmbər, Palqi wə aqsakal, **3** Əllik bexi, metiwər wə məşlihetqi, Hünərwan ustilar wə jadu qılıpquqlarnı yok kilidü. **4** — «[Ularınə ornioğa] yaxlarnı əməldər kılımən, Bathuy balilar ularning üstidin idarə kilidü. **5** Pukralar bir-birini ezidü, Hərbiri koxnisi tərpidin ezilidü; Balilar kərilaroğa, Muttəhəmlər metiwərlərgə ədəpsizlik kilidü; **6** Xu küni birsi ata jəmətidiki kərindixinı tutuwelip, uningə: — «Sizing kiyim-keqikingiz bar; bizgə yetəkqi bolung, bu harabilər kəlingiz astida bolsun», — dəydu; U jawabən kəlini kətürüp [kəsəm iqip]: «Dərdinglaroğa dərman bolalmaymən; Öyüdimü ya axnan ya kiyim-keqəq yok; Meni həlkəyə yetəkqi kilmanglar!» — dəydu. **8** Qünki Yerusalem putlixidü-qüxkünülxidü, Yəhuda bolsa yikilidü; Səwəbi, ularning tili wə illətli ri Pərvərdigarəja kərxi qikip, Xərap İgisining kəzli ri aldida isyankarlik kilidi. **9** Ularınə qirayı əzlrigə kərxi guwahlik beridü; Ular Sodom xəhridək gunahını heq yoxurmay, Oquk-axkara jakarlaydu. Ularınə jenioğa way! Ular yamanlikni əz bexioğa qüxürgən! **10** Həkkaniylarəja eytkinki, Ular aman-esənlikte turidü, Ular əz əmlirininə mewisini yəydu; **11** Rəzillərgə way! Bexioğa yamanlik qüxidü, Qünki əz kəli bəni kıləjanliri əziğə yanidü. **12** Mening həlkimdə bolsa, balilar ularni har kilidü, Ayallar ularni idarə kilidü; I halkini! Silərnı yetəkəlwatqanlar silərnı azduridü, Ular mangidoğan yolliringle rni yok kilidü. **13** Pərvərdigar Əz dəwasini soraxkə orun alidü, Həlk-millətlər üstidin həküm qikirixkə erə turidü; **14** Pərvərdigar Əz həklining əksakalliri wə əmiriliri bəni dəwalixip, ularə: — Üzümzarnı yəp tügətkənlər silər əzünglar, Ajiz məminlərdin aloğan olja əyünglarda yatidü, dəydu. **15** — Silərnəng həlkimni axundək ezip, Ajiz məminlərnəng yüzlirigə dəssəp zadi nemə kıləjeninglar? — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərvərdigar. **16** Pərvərdigar yənə mundək dedi: — «Zion kiz-ayalliri təkəbburuk kılıp, Kəx-kirpiklirini süzüp, Kəzlrini oynitip, naz kılıp taytanglixip, Putlirini jildirilitip mengip yürixidü; **17** Xunga Rəb Zion kiz-ayallirininə bax qokkılirini taz kilidü, Pərvərdigar ularning uyat yərlirini eqiwetidü». **18** Axu küni Rəb ularni güzəllikidin məhrum kilidü; — Ularınə oxuk jildiraklirini, Bax jiyəklirini, ay xəkillik marjanlirini, **19** Həlkilirini, biləzükilirini, qümpərdə-qaqwanlirini, **20** Romallirini, oxuk zənjirilirini, potilirini, atirdanlirini, tiltumarlirini, **21** Üzükilirini, burun həlkilirini, **22** Həyətlik tonlirini, yopuklirini, pürkənjilirini, həmyanlirini, **23** Əynəklirini, ap'ak iq keynəklirini, səllilirini wə tor pərdilirininə həmmisini elip taxlaydu. **24** Əmđi xundək boliduki, Ətir purikining ornioğa bətbodyluk; Potining ornida arəjamqa, Qirayilik yasioğan qaklirining ornida taz bexi, Kelixkən tonning

ornida bəz rəhtlər, Güzəllikining ornida daəqmal taməjisi bolidü. **25** Sening yigitlirine kılıqlinip, Baturlirine jəngdə yikilidü. **26** [Zionning] kəwukliri zar kətürüp matəm tutidü; U yalingaqlənoğan həlda yərgə olturup kəlidü.

4 Xu küni yəttə ayal bir ərni tutuwelip, uningdin: — «Biz əz nemimizni yəymiz, əz kiyim-keqəklirimizni kiyimiz; pəkət bizni rəswəliktin halas kılıx üqün, bizni namingizəja təwə kılıxingizni etünimiz!» — dəydu. **2** Xu küni «Pərvərdigarning xehi» uning güzəlliki həm xəripini kərsətküqi bolidü, Zemin bərgən məwə bolsa, Keqip kutuloğan İsraildikilərgə xəhrət wə güzəllik kəltüridü. **3** Həm xundək ix boliduki, Zionda kəloğanlar, Yerusalemda tohtitilənoğan, Yəni Yerusalemda həyat dəp tizimlanəjanlarning həmmisi pak-mukəddəs dəp atilidü. **4** Xu qaşda Rəb ədalət yürgüzgüqi roh həm keydürgüqi roh bilən, Zion kizlirine pasikikini yuyup, Yerusalemmə kən daəqlirini tazilaydu. **5** Xu qaşda Pərvərdigar kündüzdə Zion teəjidiki hərbir əy, Xundəklə barlik ibadət sorunlarning üstigə is-tütək wə bulut, Kəqtə bolsa ot yalkuning julasini yaritidü; Qünki xan-xərapning üstidə sayiwan bar bolidü. **6** Xu küni, kündüzdə tomuz issikqə sayə kılidoğan, Hətərdin panahlinidoğan, boran-yamoqurlarəja dalda bolidoğan bir sayiwanlık kəpə bolidü».

5 Mən əz səyğən yarimoğa, Mening səyümlüküm üqün əz üzümzari toqruluk bir küy eytip bəray; Səyümlükümning munbət bir dəng üstidə üzümzari bar idi; **2** U həmmə yerini kolap taxlarnı elip taxlidı, Əng esil üzüm teli tikti; U üzümzar otturisoğa kəzitic munari saldı, Üzümzar iqidimə xarap kəliqi kəzdi, Andin üzümdin yaxhi həsul kütüti; Biraq bunəng ornioğa, üzümzar aqqik üzümlərnəni bərdi. **3** Kəni, i Yerusalemdikilər wə Yəhudaning adəmliri, Mən bilən üzümzarimnəng otturisdin həküm qikiringlar! **4** Mening üzümzarimda kıləqudək yənə nemə ixim kəldi? Yaxhi üzümlərnı kütkinimdə, Nemixkə pəkət aqqik üzümni qikirip bərdi? **5** Əmđi həzir Əz üzümzarimni nemə kılidojiminəni silərgə eytip bəray: — Uning qitlaklirini elip taxlaymən, u yutuwetilidü; Uning tamlirini qekip oqulitəmən, u qəylinidü. **6** Mən uni qəllükkə aylandurimən; Həqkim uni qatap-putap, pərwix kıləmaydu; Jioğanlar wə tikənlər uningdə əsüp qikidü; Bulutlarəja uning üstigə heq yamoqur yəydu rnmanglar dəp buyuyomən. **7** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigarning üzümzari — İsrail jəməti, Uning huxalliki boləjan əsümlük bolsa — Yəhudadikilərdür; U ədalət mewisini kütkən, Biraq mana əmđi zulum kərdi; Həkkaniylikni kütkən, Biraq mana əmđi nalə-pəryad boldi! **8** Həklərgə heq orun kəldurməy əyni-əyğə, etizni-etioğa ulioğanlarəja way! Əzünglarnı yaloquz zeminda kəldurməqimusalər? **9** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar mening kulikimoğa mundək dedi: — «Kəpligən əylər, Dərwəqə həywətlik, həxəmətlik əylər ədəmzətsiz, harab bolidü. **10** Bərhəq, kirik moluk üzümzar pəkət əltə küp xarab beridü, Ottuz kürə dan bolsa pəkət üq kürə həsul beridü. **11** Məy iquxkə aldirap tang atqanda ornidin turəjanlarəja, Karəngəju qüxixigə kərimay, xarabtin kəyp boluquə bəsi p olturoqanlarəja way! **12** Ularınə ziyəptliridə qiltar wə lira, təmbur wə nəy, xarabmu bar; Biraq ular Pərvərdigarning kıləjanlirioğa wə kol ixlirioğa heq etiwər kıləmaydu. **13** Xu səwəbtin əz həlkim bilimdin həwərsiz boləjanlık tüpəylidin sürgün bolup ketidü; Esilzadiliri eqirqixip, Pukraliri usuzluqtin kurup ketidü. **14** Xunga təhtisara nəpsini yoəjinitip, Aozjini həng əqidü; Ularınə xəhrətliri, top-top adəmliri, kıkas-sürən kəttirgüqliri wə nəəqmə oyoñoquqliri biraqlə iqiğə qüxüp ketidü. (Sheol h7585) **15** Pukralar egildürüldü, Metiwərlərmu təwən kılidü, Təkəbburlarning kəzli ri yərgə

karitilidu; **16** Biraq samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar adalət yürügzüginədə üstün dəp mədhijiliniidu, Pak-mukəddəs bolocuqi Təngri həkkanilikidin pak-mukəddəs dəp biliniidu. **17** Xu qaoqda qozilar öz yaylaklirida turəpandək otlaydu, Musapirlarmu baylarning wəyrənə əyliridə ozuklinidu. **18** Kəbihlikni aldamaqilıknıng yipliri bilən, Gunahnı hərwa aroqamqışı bilən tartkanlarəwa way! **19** Yəni: «[Huda] aldirisun! İxlirini Əzi ittikrək ada kılsun, Xuning bilən biz uni kərələymiz! «İsrailidiki Mukəddəs Bolocuqı»ning niyət kiləqini yeklinlixip ixka axuruloqay, Biz uni biliwalayli!» — degənlərgə way! **20** Yamanni yahxi, yahxini yaman degüylərgə, Qarangojulukni nurning, nurni qarangojulukning ornioqə qoyocuqilarəwa, Aqqikni tatlikning, tatlikni aqqikning ornioqə qoyocuqilarəwa way! **21** Əzilirini dana dəp qaoqlıoqanlarəwa, Əz nəziridə əzilirini əkillik dəp qarıoqanlarəwa way! **22** Xarab iqxkə batur boləjanlarəwa, Hərakni əbjax kilixta kəhriman boləjanlarəwa, **23** Yəni para üçün razilləri aqlap, Xuning bilən həkkanıylarning adalitini rət kiləqularəwa way! **24** Xunga, ot yalkunliri samanlarni yutuwtəkəndək, Yalkunlarda məngganələr solixip yəqaloqandək, Ularning yiltizliri qirip ketidu, Gül-qeqəkliri qəng-tozəndək toz ketidu; Qünki ular samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning yolyoruk-kənanuni qətkə kəkkan, İsrailidiki Mukəddəs Bolocuqıning səz-kalamini kəzgə ilmiəjanidi. **25** Xunga Pərwərdigarning oşəzipi Əz həlkigə qarap kaynaydu, U ularəwa qarap kolini kətürüp, ularni urup yitkididu. Taqlar təwrinip ketidu; Əlüklər əhlətlərdək qoqlar ottirisidə dəwə-dəwə bolidu. Muxundək ixlər bolsimu, Uning oşəzipi yənıla yanmaydu, Sozoqan kəli yənıla kayturulmay turidu. **26** U yirəktiki əllərnı qakirip tuəqni kətüridu, U yər yüzining qət yəqisidin bir əlni üxkirtip qakiridu; Mana ular tezdin aldirap kelidu! **27** Ulardin heqбири qarap kətməydu, Putlixipmu kətməydu. Heqбири mügdiməydu, uhlımaydu, Baoqlıoqan bəlwəqliridin heqбири boxımaydu, Qoruklirining boşquqliridin heqбири üzülməydu; **28** Ularning oklıri ittik, Barlik okyalirining kiriqliri tartilip təyyar turidu, Atlirining tuyaqliri qəmkək texidək bolidu, [Jəng hərwilirining] qaklıri qoyuntəzək aylinidu; **29** Ularning hərkirəxliri xirningkidək bolidu, Ular arslanlardək hərkirixidu, Dərwəqə, ular owoqə erixkəndə oşəz-kəşkilip hərpiyixidu; Owni kütquzəndək heqkim bolmay, Ular uni elip ketidu. **30** Xu küni ular dengizlər hərkiürgəndək owoqə hərkirixidu; Əgər birəsi yər-zeminə qəriəqudək bolsa, Pəkət karəngəquluk, dərd-ələmnıla kəridul Hərəkəndək nur bulut-tuman təripidin oşuwalixidu.

6 Uzziya padixah ələmdin otkən yili mən Rəbni kərdüm; U intayin yukiri kətürülgən bir təhtə olturatti; Uning toni mukəddəs ibadethanıəwa bir kəlgənidi. **2** Uning üstidə sarafılar pərwəz kilip turatti; Hərbirining altə tal kənitə bar idi; İkki kənitə bilən u yüzini yapatti, İkki kənitə bilən u putini yapatti. Wə ikki kənitə bilən u pərwəz kilip turatti. **3** Ulardin biri baxka birsigə: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstür! Barlik yər yüzü uning xan-xəripigə toloqan!» — dəp tolawlatatti. **4** Towlıoqıning awazidin dərwəzining kəxəkliri təwrinip kətti, Əy is-tütək bilən qəplandi. **5** Xuning bilən mən: — «Əzimgə way! Mən tügəxtim! Qünki mən ləwliri napak adəmmən həm napak ləwlik həlk bilən arilixip turup, öz kəzüm bilən Padixahka, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarəwa qəridim!» — dedim. **6** Xuning bilən sarafılardin biri kolida kurbəngəhtin bir qooqni lahxiqigəwa kişip elip, yəniməwa uqur kəldi; **7** u uni aoziməwa təgküzüp: — «Mana, bu ləwlinggə təgdi; sening kəbihliking elip taxlandi, gunahıng kafərat bilən

kəqürüm kilindi» — dedi. **8** Andin mən Rəbning: — «Mən kimni əwətimən? Kim Bizgə wəkil bolup baridu?» degən awazini anglidim. Xuning bilən mən: — «Mana mən! Məni əwətkəysən» — dedim. **9** Wə U: «Barıqın; muxu həlkəkə mundaq dəp eytkin: — «Silər anglaxni anglaysılar, biraq qüxənməysilər; Kərixni kərisilər, biraq bilip yətməysilər. **10** Muxu həlkəning yüririkini tax kiləqin; Ularning quləqlirini eoqır, Kəzilirini kor kiləqin; Bolmisa, ular kəzliiri bilən kərələydiəjan, Kulik bilən anglıyalaydiəjan, Kəngli bilən qüxinəlaydiəjan kilinip, Yolidin yandurulup sakəytiləjan bolatti». **11** Andin mən: — «Rəb, bu əhwal kəqənoqıqə dawamlıxidu?» — dəp sorıwidim, U jawəbən: — «Ta xəhərlər harəb kilinip əhalisiz, Əylər adəmsətsiz, Zəmin pütünləy qəlgə aylinip boləquqə, **12** Pərwərdigar adəmlirini yirəkləyəwə yətkəp, Zəmindiki taxlıwətilgən yərlər kəp boləquqə bolidu» — dedi. **13** «Həlbuki, zəmində adəmlərnıng ondin birilə qalıdu; Ular [zəminə] kaytip kelip yənə yutuwtelidu, Kesilgən bir dub yaki arar dərihining kətikidək bolidu; Kətkə bolsa «mukəddəs nəsil» bolur.

7 Yəhuda padixahı Aşəz (Uzziyaning nəwrisi, Yotəmning oşli) təhtə olturəjan künliridə, mundaq ix boldi: — Suriyaning padixahı Rəzin wə İsrail padixahı Rəmalıyaning oşli Pikaq Yerusəleməwa qarxi jəng kildi, ləkin üstünlükə erixəlmidi. **2** Dawutning jəmətigə: — «Suriyə Əfrəim bilən ittəpəkləxip birləxmə qoxun kürdi» — degən həwə kəldi. Xuning bilən padixah jəmətidikilərnıng kəngli wə həlkəning kəngli ormanlar xamaldə silkinip kətkəndək silkinip kətti. **3** Andin Pərwərdigar Yəxəyəwa mundaq dedi: — «Sən wə oşlung Xəar-Jəxub qikip, kir yuəquqlərnıng etizining boyidiki yoloqə, yukiri kəlkək noring bəxiəwa berip, axu yödə Aşəz bilən kəriwxkin. **4** Sən uningəwa: — «Sən ehtiyat bilən kənglüngni tok tut! Bu ikki kəyməs otkəxning kətikidin, yəni Rəzin həm Suriyaning wə Rəmalıyaning oşlining dəxti-oşəzəpliridin qorqma, yürəkzadi bolup kətmə! **5** Qünki Suriyə, Əfrəim wə Rəmalıyaning oşli seni kəstləp: — «Biz Yəhudaəwa besip kirip, parəkəndiqilik tuəduqur, əzimiz üçün talan-taraj kilip, uningəwa bir padixahni, yəni Tabəəlning oşlini tikləyli!» degənidi. **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Bu səz əkməydu, heq əməlgə axmaydu; **8** Qünki Suriyaning bəxi Dəməxk xəhəri wə Dəməxk xəhərinə bəxi Razidur, halas; Wə atmıx bəx yil iqidə Əfrəim xundək bitəq boliduki, ularni «bir həlk» degili bolmaydu; **9** Wə Əfrəimning bəxi Samariyə xəhəridur, Samariyə xəhərinə bəxi Rəmalıyaning oşlidur, halas; Silər bularəwa ixənmişənglər, mustəhkəmlənməysilər» — degin». **10** Pərwərdigar yənə Aşəzəwa səz kilip: — **11** «Əzüzün qüqin bəxərat sora; məyli yərnıng tegidə yaki pələkəning kəridə bolsun sorawə» — dedi. **(Sheol h7585)** **12** Biraq Aşəz jawəbən: «Mən həm sorımaymən həm Pərwərdigarni sinəktə qoymaymən» — dedi. **13** Andin [Yəxəwa]: — Əmdi **1** Dawut jəmətidikilər, anglap qoyunglar, adəmlərnıng səwr-təqitini qoymioqınglarnı az dəp, silər Hudayimning səwr-təqitini qoymioqıllıwatəmsilər? **14** Xunga Rəb Əzi silərgə bir bəxərat beridu: — Mana, pək kız həmilidar bolup bir oşul tuəqıdu; u uning ismini «İmmanuel» dəp ataydu. **15** Yəxilikni tallap, yamanlikni rət kilixni bilgüqə u pıxlək wə bəl yəydu. **16** Qünki bu yax bala yəxilikni tallap, yamanlikni rət kilixni bilgüqə, sən nəprətlinidəjan bu ikki padixahning yər-zeminliri taxlinip qalıdu. **17** Qünki Pərwərdigar sening wə atəngning jəmətigə Əfrəim Yəhudadin ayriəlan kündin buyan bolup bəkmioqan kəttik künlərnı qüxüridu. U künlər bolsa Asuriyaning padixahidin ibərttür! **18** Xu küni Pərwərdigar Misirning pinhəx erikliridiki paxıllarnı wə Asuriyədiki hərilərnı üxkirtip qakiridu; **19** ularning həmmisi kelip hərbiir hilwət

jiloqlar o'ra, taxlarning harbir araqilri o'ra, hammam yantaklar o'ra va hammam yaylaklar o'ra o'quzida konuxidu. **20** Axu kuni, Rab Efrat daryasining nerisidin ijarigaloan bir ustira bilan, yani Asuriya padixahi bilan qaq qixuridu; muxu ustira baxning qeqini, putning tiklirini va saqalnimu qixurip o'jridaydu; **21** Xu kunlarda bir kixi yax bir siyir va ikki koy bakidu, **22** ularning xunqo kop sut berginidin u serik may yaydu; darwaka, zeminda qaloanlarning hammisi serik may va bal yaydu. **23** Wa xundak boliduki, har teli bir kiumix tenggiga yaraydioan, ming teli bar yuzimzarlik bololan harbir jay jioanlikka va tikkankikka aylinip ketidu; **24** Axu yergo adamlar pekat okya koturup kelidu, qunki putkul zemin jioanlikka va tikanlarni aylinip ketidu. **25** Ilgiri katman qepiloan harbir taoqlik jiloqlar o'ra bolsa, — ular u yergo jioanlarning va tikanlarning korqub barmaydu; Bu yergo pekat kalilarni otlitidion, Koylar dassap-qoylaydioan jaylar bolup kalidu, halas.

8 Pärwardigar manga: — «Qong bir tahtayni kolungo'ra elip, enik harplar bilan: — «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dep yazo'jin» — dedi. **2** Men xundak kilip ozimgo' «ixonqlik guwahqilar» supitda muxuni hatirilaxka kahin bololan Uriya wa Yarabakiyaning o'pli Zakeriyani qakiriwaldim. **3** Andin men ayal payo'jambor bilan billa yattim. Xundak kilip u hamilidar bolup, bir o'qul tu'qdi. Xuning bilan Pärwardigar manga: — «Uning ismini «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dep atio'jin; **4** qunki bala «Dada, apa» dep qakirixni bilgüqa, Damaxk baylikliri wa Samariyadiki olja Asuriya padixahi taripidin bulap elip ketilidu» — dedi. **5** Pärwardigar yana manga sez kilip mundak dedi: — **6** «Muxu halk Xiloah estingidiki loran ekiwatkan sularni rat kilip, Ularining ornida Razin wa Rämaliyaning o'plidin hursen boloaqqa, **7** Xunga mana, Rab ularning üstiga dolkunlap akidion, olwak Efrat daryasining sulirini, — Yani Asuriyaning padixahini toluk haywa-xehriti bilan elip kelidu; U deryadak barlik erik-estangliridin texip ketidu, Hammam kir'oqklarini besup taxlaydu; **8** U taki Yahuda o'qqa xiddat bilan texip, hatta boynio'q kelidu; U kanatlarini yayoqanda putkul zeminio'qqa sayo bolup qixidu, i Immanuel! **9** — O'jzapliniweringlar, i ellar, birak sundurulisil! Jahanning barlik qot jayliri kulak selinglar! [Jong u'qin] belinglarni ba'olaweringlar, sundurulisil! [Jong u'qin] belinglarni ba'olaweringlar, sundurulisil! **10** Pilaninglarni tuziweringlar, u bikar o'q kelidu; Masiho'nglarni kiliweringlar, umu akmaydu; Sawabi — Immanuel!». **11** Qunki Pärwardigar kiuqlik kolini manga tegkuzup, Mening bu halkning yolida mangmaslikio'qqa yoloruk berip, mundak sez kilidi: — **12** «Muxu kixilar kop ixlarda «suyikast bar» desa, siler bolsanglar «suyikast bar» dep yurmanglar; Ularining korqqinidin siler korqmanglar, Yaki heq wahimiga quxmanglar; **13** Pekat samawi koxunlarning Sardari bololan Pärwardigarnila hammidin üstun dep bilinglar; U silarning Korqido'ninglari bolsun, Silarning wahimanglar bolsun! **14** U bir mukaddes panahgah bolidu, Hemde Israildiki ikki jemat uqun putlikaxang tax, adanni yikididion koram tax, Yerusalemdikiler uqunmu kiltak wa tapantuzak bolidu; **15** Ulardin koplər [Uningo'ra] putlixip, yikilip, yanjilip, kiltakka quxup, sirsgo elinidu». **16** — «Bu guwahnamini yego, Tawrat kanunini mening muhlisirim arisida peqatlep koyojin. **17** Men bolsam, yuzini Yakup jamatidin yoxuruwatkan Pärwardigarni kutiman; Wa men Uni talmurup saklayman. **18** Karanglar, manga wa Pärwardigar manga bergon balilaro'q, Biz Zion teo'jini Oz makani qilolan samawi koxunlarning Sardari bololan Pärwardigar Israilda namayan qilolan bexarat wa karamatlarining supitidurmiz». **19** —

Baxkilar silergo: — «Biz wiqir-wiqir, gudung-gudung kilidion «erwahlarini qakiro'quq»lar wa dahanlardin yol sorayli» — desa, siler jawab berip: — «Bir halkning oz Hudisini izdap yol sorixi kerak amasmu? Tiriklarning oluklardin yol sorixi to'ojrimu?!» — denglar. **20** — Tawrat kanuni wa guwahnamam asos kilinsun! Muxularni asos kilip sez kilimsa, ularo'q tang nuri quxmoydu! **21** Eksiqo, ular kisiolan, aq halda zeminni kezip yurixidu; aq qaloan qao'qda, ular o'jzaplinip asman o'q karap, padixahini ham Hudisini qaropqat tillaydu; **22** ular yergo karisa, mana, japa-muxakkat, karango'u-zulmat, hasrat-nadamat wa parakandiqlik turidu; Ular kap-karango'qulukka haydiwetilidu.

9 Birak, hasrat-nadamatka qaloanlaro'q zulmat boliwermoydu; U etkan zamanlarda Zebulun zeminini wa Naftali zeminini har kilduroan; Birak kelgusida U muxu yorni, yani «yat ellarning makani» Galiloyaga, jumlidin «dengiz yoli» boyidiki jaylar wa Iordan daryasining karxi kiro'qklario'qqa xan-xehrat kalturidu; **2** Karango'qulukta mengip yurgon kixilar zor bir nurni kordi; O'lim sayisining yurtida turo'qularo'qqa bolsa, Dal ularning üstiga nur parlidi. **3** — Sen elni awuttung, Ularining xadliqini ziyada kilding; Halklar hosul waqtida xadlanoadak, Jong oljisini ulexturgon waqtida huxallikka qomgondak, Ular aldingda xadlinip ketidu. **4** Qunki Midiyanning [ustidin o'qilib qilolan] kungo ohxax, Sen uning o'q selinoan boyunturukni, Mürisiga quxkax epkaxni, Ularni azgüqining tayikini sundurup taxliwattung. **5** Qunki [laxkalarining] uruxta kiygon harbir etukliri, Qano'q milangon harbir tonliri bolsa peqatla ot u'qin yeklo'q bolidu. **6** Qunki biz u'qin bir bala tu'quldu; Bizgo bir o'qul ata kilindi; Hekümrantik bolsa uning zimmissiga koyuldu; Uning nomi: — «Karamat Masiho'qti, Kudratlik Tøngri, Mengüllük Ata, aman-hatirjamlik Igsi Xahzad» dep atilidu. **7** U Dawutning tæhtiga olturoqanda wa padixahlikio'qqa hekümrantik qilqanda, Xu qao'qin baxlap ta abedil'æbadigqa, Uni adalat ham hækkaniylik bilan tiklaydu, xundakla mazmut saklaydu, Uningdin keldionan hekümrantik wa aman-hatirjamlikning exixi putmas-tugimas bolidu. Samawi koxunlarning Sardari bololan Pärwardigarning otluk muhæbbiti muxularni ada kilidu. **8** Rab Yakup jamatiga bir sez awætti, U pat arida Israilo'qqa quxidu, **9** Barlik halk, yani Ofraim wa Samariyadikilar Xu [sezning] to'ojrilikini bilgon bolsimu, Lekin konglidæ takæbburlixip yooanqlik kilip, ular: — **10** — «Hixlar quxup kætti, Birak ularning ornio'qqa yonuloan taxlar bilan kayta yasaymiz; Eron darahliri kesilip boldi, Birak ularning ornida kedir darahlirini ixlitimiz» — deyixidu; **11** Xunga Pärwardigar Razinning kuxandilirini [Israilo'q] karxi kiuqlendürdi, [Yakupning] düxmænlirini kozojdi. **12** Xarktin Suriyaliklar, o'jæbta Filistiyalar, Ular aozini hangdak eqip Israilni yutuwalidu. Ixlar xundak deyilgondak bolsimu, Uning o'jæzipi yanila yanmaydu, Sozoan koli yanila kayturulmay turidu. **13** Birak halk ezlirini Uro'quqining yenio'qqa tehi yenip kælmidi, Ular samawi koxunlarning Sardari bololan Pärwardigarni izdimaywatidu. **14** Xunga Pärwardigar bir kün iqida Israilning bexi wa kuyrukini, Palma xehi wa komuxini kesip taxlaydu; **15** Moysipit wa mehtærmælar bolsa baxtur; Yaloqanqlik egitidionan payo'jambor — kuyrukatur. **16** Qunki muxu halkning yetakqiliri ularni azduridu, Yetaklengüqiler bolsa yutuweliniy yokilidu. **17** Xunga Rab ularning yigitliridin hursenlik tapmaydu, Yetim-yesirliri wa tul hotunlirio'qqa ræhim kilmaydu; Qunki harbiri iplas wa ræzillik qilqo'qti, Hæmma eo'ziddin qikqini pasiklyktur. Hæmmisi xundak bolsimu, Uning o'jæzipi yanila yanmaydu, Sozoan koli yanila kayturulmay turidu. **18** Qunki ræzillik ottak keyidu, U jioan wa tikanlarni

yutuwalidu; U ormanniing baraksan jayliri arisida tutixidu, Ular is-tütöklük tüwrük bolup purkirap yukiriqoǵa ǵalaydu; **19** Samawi qoxunlarning Sǵdari bolǵan Pǵrwardigarning dǵroǵezipi bilǵn zemin köydürüp taxlinidu, Hǵlk bolsa otning yekilǵosu bolidu, halas; Heqkim öz kerindixini ayap rǵhim qilmaydu. **20** Birsı ong tǵrǵtǵp gǵx kesip yǵp, toymaydu, Sol tǵrǵptin yalmap yǵpmu, qanaǵtǵlǵmaydu; Hǵrkim ǵz bilikini yǵydu; **21** Mǵnassǵh ǵfraimni, ǵfraim bolsa mǵnassǵhni yǵydu; Uning üstigǵ ikkisimu Yǵhudaǵa qǵrxı turidu. Hǵmmisi xundǵ bolsimu, Uning ǵezipi yǵnila yanmaydu, Sozǵan kǵli yǵnila qǵyturulmay turidu.

10 Qǵbihlik qanunlirini tüzgüqilǵrǵ, Azablık pǵrman-hǵkümlǵrni yazoqunlarǵa way! **2** Tul hotunlarni oljimiz kilaylı, Yetim-yesirlarni bulap-talaylı dǵp, Ular miskinlǵrgǵ adalǵtnı bǵrmay, Hǵlkımdiki ajız-beqarılǵrdın hǵqıknı bulap ketidu. **3** Hǵsabat alidiǵan künidǵ, Yǵni yirǵktın kǵlǵn tıyukısız balayı'apǵt künidǵ, Nema kilisilǵr? Kimdin baxpanahlık ızdǵp yürisilǵr? Baylık-xǵhritinglarni nǵgǵ amanǵt köyisilǵr? **4** Ularǵa asırlǵr arisida zongziyıp oltıruxtın, Yaki ǵltürüqǵnǵlǵr arisida yikilixitın baxqa heqnemǵ qǵlmidı! Hǵmmisi xundǵ bolsimu, Uning ǵezipi yǵnila yanmaydu, Sozǵan kǵli yǵnila qǵyturulmay turidu. **5** Kǵliǵa ǵezipimning tokmıki tutkuzulǵan, ǵzümming dǵroǵezipimning tayıki bolǵan Asuriyǵlikkǵ way! **6** Mǵn uni hudasız bir «yat ǵlǵgǵ, Dǵroǵezipim qǵritilǵan hǵlkımgǵ zǵrbǵ berixǵ ǵwǵtımǵn; Uningǵa olja tutuwelıxǵa, Oǵniymǵtnı bulaxǵa, [Hǵlkımnı] koqılardiki lay-patqǵklarni dǵssigǵndǵk dǵssǵxǵa buyrıymǵn. **7** Bırǵk [Asuriyǵlikning] közdǵ tutkını muıyǵ amas, U xundǵ heq oyılǵan ǵmas. Uning oyılǵını wayran kilix, Kǵp dǵlǵtlarnı yokıtıxtın ıbarǵttur. **8** U: — «Mening sǵrdarlırimningmu hǵmmisi padıxǵhlarǵa barawǵr ǵmǵsmu? **9** Kalno xǵhıri Karkemıx xǵhırigǵ, Hamat xǵhıri Arpad xǵhırigǵ, Samariyǵ xǵhıri Dǵmǵxǵ xǵhırigǵ ohxax ǵmǵsmu? **10** Mǵbudlıri Samariyǵning wǵ Yerusalemmningkidın uluǵ bolǵını bilǵn, Mening qǵlum muıyǵ mǵbudqǵ tǵwǵ bolǵan padıxǵhlıqlarǵa igǵ boluxǵa yǵtküddǵk tursa, **11** Samariyǵ wǵ uning mǵbudlırini qǵndǵk kilǵan bolsam, Yerusalem wǵ uning mǵbudlırini ohxaxla xundǵ qılmǵmdımǵn?» — dǵydu. **12** Bırǵk Rǵb Zion teǵıjı wǵ Yerusalemdǵ pütükül jaza ıxını pütüküzıp bolǵandın keyin, U: — «Mǵn Asuriyǵ padıxǵhıning kǵnglidiki baxbaxtaklıkning aqıwıtını [uningǵa qıxürimǵn], Uning kǵzlıridiki kibirlik nǵzǵrlirini jazalaymǵn» dǵydu. **13** Qıñki u: — «Bu ıxlarnı ǵz kǵlumning küqı bilǵn, ǵz danalıqım bilǵn mǵn kilǵanmǵn; Qıñki mǵn ǵkilliktırmǵn; Mǵn ǵllǵrning pasillirini yokattım, Ularǵnıng hazinilirini bulıwaldım, Tǵhtǵa oltıruǵnarnı batur kǵbi qıxürüp taxlıdimmǵn; **14** Mǵn qǵlumni bir kux uwisıǵa uzatqǵndǵk ǵllǵrning baylıqlıriǵa uzattım, Birsı taxlıwetilǵn tuhumlarnı tǵrgǵndǵk mǵn pütükül dunyani yıǵıqanmǵn; Ularđın heqbirimu qǵnatlırini palǵktımdı, Tunıxıknı aqmıdı, Yaki qıq-qıq kilıp awaz qıqǵrmdı» — dǵydu. **15** Palta ǵzını ıxlǵtküqısigǵ lap atsa bolamdu? Hǵrǵ hǵridıgüqıgǵ poqılık qılsa bolamdu? Xundǵ ıx ıknǵ, huddı tayǵk ǵzını kǵtürgüqısinı oynıtılisa bolidiǵandǵk, Huddı hǵsa yaoǵaq ǵmǵs bolıuqını kǵtürgǵndǵk bolattı ǵmǵsmu?! **16** Xunga samawi qoxunlarning Sǵdari bolǵan Rǵb Pǵrwardıgǵar xu [Asuriyǵlkning] palwanlıri arisıǵa oruklitix kesilini ǵwǵtıdu, Uning xan-xǵripining astida lawulǵdap yalqunlaydıǵan bir otıni yǵkıdu. **17** «Israilning Nuri»ning ǵzi ot, Uningdiki Mukǵddǵs Bolıuqı yalqun bolidu, U bir kün ıqıdǵ uning jıǵıǵanlıri wǵ tikǵnırlını köydürüp, yutuwalidu. **18** Hǵm uning ormanzarlık wǵ baǵ-ǵtizlırining xan-xǵripini, jan wǵ tenini köydürüp kük kilıwetidu; Ular bǵyǵni

jüddǵ ketıwatqǵn kesal adǵmdǵk bolup qalıdu. **19** Buning bilǵn ormanzarlıktiki dǵrǵhlǵrning kǵp qǵloqını xunqǵ az bolıduki, Kıqıq bala ularni sanap hatiriliyǵlaydu. **20** Xu küni xundǵk bolıduki, Israilning kaldı hǵlkı, yǵni Yakupning jǵmǵtidin qǵqıp qǵytkǵnlar ǵzlırını urıuqıǵa ıkkıñki tayanmaydu; bǵlki ular hǵkıkǵtǵn Pǵrwardıgǵar, yǵni «Israildiki Mukǵddǵs Bolıuqı»ǵa tayınidu. **21** Barhǵk, bir «qǵldı» qǵytip kelidu, Yǵni Yakupning «qǵldisi» küdrǵtlık Tǵngıringning yenıǵa qǵytip kelidu. **22** I Israil, hǵlkıng dengizdiki kumǵdǵk kǵp bolǵını bilǵn, Pǵkǵt bir kaldisi qǵytip; [Qıñki] hǵkǵnıyılık bilǵn yürgüzüqǵn, bir hǵlakǵtnıng texıp üstınglarǵa qıxüxi bekitilǵndı; **23** Qıñki bir hǵlakǵtnı — bekitilǵn bir hǵlakǵtnı samawi qoxunlarning Sǵdari bolǵan Pǵrwardıgǵar pütükül yǵr yüzidǵ ǵmǵlǵgǵ axuridu. **24** Xunga samawi qoxunlarning Sǵdari bolǵan Rǵb Pǵrwardıgǵar mundǵk dǵydu: — « — I Zion teǵıjıǵa turoǵan hǵlkım, Asuriyǵdın kǵrkǵma! U seni tayǵk bilǵn urıdıǵan, Wǵ Misirliklardǵk sangǵa qǵrap hǵsısını kǵtürıdıǵan bolsimu, **25** Pǵkǵt azǵıñǵ wǵkıt ǵtöxi bilǵnla, Silǵrgǵ qǵratqǵn muıyǵ dǵroǵezipim tǵgǵp, Oǵezipimni ularǵa hǵlakǵt qıxısun dǵp qǵritımǵn. **26** Samawi qoxunlarning Sǵdari bolǵan Pǵrwardıgǵar bolsa, ularǵa qǵmǵa bilǵn hıjıyǵ koıyǵaydu; Ularǵnı hǵli «ǵrǵbning kǵromı texıwıda bolıyǵn Midiyǵn kıroıñqılıkǵdǵk hǵlǵtǵ bolıdu; U hǵsısını dengizǵa qǵritıp, Uni Misirliklarning üstıgǵ kǵtürgǵndǵk kǵtürıdu; **27** Andın xu künidǵ xundǵk bolıduki, Uning yüki mürǵngdin, Boyunturuqı boynungdin elıp taxlinidu; Maylıring sǵwǵbidın, Boyunturuqı sundurup yokıtılıdu. **28** Mana, ular Ayatǵa yetip, Migırdın ǵtkǵn, Mihmǵxta yük-tǵklirini koıyup koıydu; **29** Ular bosuǵa-dawandın ǵtkǵn, Gebada konup qalıdu; Ramǵt titǵp ketidu; Saulning yurtı Gıbeǵdikilǵr bolsa qǵqıp kǵtkǵn; **30** I Gallimning kızı, pǵryadingni kǵtürı! Hǵy Laix, angılap koy! I bıqǵrǵ Anatol! **31** Madmanǵh bolsa qǵqı; Gebımdikilǵr badǵr qǵqı; **32** Xu kün ǵtmǵıgüqı ular Nob dengıdǵ tohtap qalıdu; Axı yǵrdǵ u Zion kızıning teǵıjıǵa, Yǵni Yerusalemdiki dengǵgǵ qǵrap muıxtını oynıtıdu. **33** Mana, samawi qoxunlarning Sǵdari bolǵan Rǵb Pǵrwardıgǵar qǵng xǵhlarnı xiddǵt bilǵn kǵstüwin; Xuning bilǵn egız ǵskǵnǵr kǵp yikıtılıdu; Hǵli üstünlǵr pǵslǵxtürülıdu. **34** U temür [kǵrallar] bilǵn ormanlıkning Barǵksan yǵrlirini kesip qǵkaslık kilıwetidu; Liwan bolsa uluǵ birsı tǵripidin yikıtılıdu.

11 Wǵ bir tal nota Yǵssǵning dǵrǵhıning kǵtikidin ünüp qıqıdu; Uning yiltızidin ünüp qıqǵn bir xǵh kǵp mewǵ beridu. **2** Wǵ Pǵrwardıgǵarning Rohı, Yǵni danalıqning wǵ yorıtuxning Rohı, Nǵsıhǵt wǵ küq-küdrǵtning Rohı, Bilim wǵ Pǵrwardıgǵardın ǵymınıxning Rohı uning üstıgǵ qıxürüp turidu; **3** Uning hırsǵnıliki bolsa Pǵrwardıgǵardın ǵymınix ıbarǵt bolıdu; U kǵzi bilǵn kǵrgıñıgǵ ǵsasǵn hǵküim qıqǵrmaydu, Yaki kulıki bilǵn angıloıñıǵa ǵsasǵn kesim qılmaydu. **4** U namratlarǵa hǵkǵnıyılık bilǵn hǵküim qıqırıdu, Yǵr yüzidiki miskin-mǵmınlǵr üqün adalǵt bilǵn kesim qılıdu. U jahǵnı aǵzıdiki zakon tayıki bilǵn urıdu, Rǵzıllarnı lǵwlıridın qıqǵn nǵpǵsi bilǵn ǵltürıdu. **5** Uning bǵlweǵı hǵkǵnıyılık, Qǵtraklıkǵ bolsa sadıklık bolıdu. **6** Berǵ bolsa kǵza bilǵn billǵ turidu, Yılıpız oıqlǵk bilǵn billǵ, Mozay, arslǵn wǵ bordǵk kala bilǵn billǵ yatıdu; Ularǵnı yetilıgüqı kıqıq bir bala bolıdu. **7** Kala eyik bilǵn billǵ ozuklıñıdu, Ularǵnıng balılrı billǵ yetıxıdu, Xır bolsa kalıdık saman yǵydu. **8** ǵmmǵydıǵan bala kǵbra yilǵnning tǵxüikǵgǵ yekın oynaydu, ǵmqǵktın ayrıǵan bala kǵlini zǵhǵrlık yilǵnning owisıǵa tıqıdu; **9** Mening mukǵddǵs teǵıjıñıng hǵmma yerıdǵ heq ziyǵnkǵlık bolmaydu; Heq buzoıñqılık bolmaydu; Qıñki huddı sulǵ dengizni qǵplıǵandǵk, Pütükül jahǵn Pǵrwardıgǵarnı bilix-tonuz bilǵn qǵplıñıdu. **10** Xu künidǵ «Yǵssǵning Yiltızı»

hərəkəysi əl-millətlər üçün tuq süpitədə kətürülüp turidu; Barlik əllər Uni izdəp kelip yiojilidu; Wə U aramgaħka talliojan jay xan-xərəpkə tolidu. **11** Xu küni Rəb ikkinji kətim Öz həlkining saklanojan kəldisini kayturux üçün, yəni Asuriyə, Misir, Patros, Kux, Elam, Xinar, Hamat wə dengizdiki yirək arallardin kayturux üçün Öz kolini yəna uzartidu. **12** U əllərni qəqirix üçün bir tuq kətüridu; xundək kəlip U yər yüzünün qət-qətliridin Israilning ojeriblrini jəm kəlip, Yəhudadin tarkəlip kətkənlərni yiojidu. **13** Xuning bilən Əfraimoqa boləjan həsəthorluk yokaydu, Yəhudani harliojanlaru üzüp taxlinidu; Əfraim Yəhudaəja həsət kilmaydu, Yəhuda bolsa Əfraimni horlimaydu. **14** Birək ular ojerb tərəptə Filistiyənlərnin mürisiga uqup qūxidu; Ular birliktə xərktiki həlkərdin olja alidu; Ular Edom wə Moab üstigə kəllirini uzartidu; Ammoniyəlaru ularəja bekənidu. **15** Pərwərdigar Misirdiki dengizning «tili»ni yök kəlidu; U küqlük puzoqirin xamal bilən [Əfrat] dəryasining üstigə kolini beoqirliup uzuridu, Uni adəm ayioji kuruk həlda mēngip etkədək yəttə erik kəlip uridu; **16** Xuning bilən Öz həlkining kəldisi üçün, Misirdin qikkən künidə Israil üçün təyyarliojan yoloja ohxax, Asuriyədə kəlojanlar üçün axu yərdin kelidəjan bir kətürülgən egiz yol bolidu.

12 — Wə xu küni sən: — I Pərwərdigar, mən Seni mədhıyiləymən; Sən mənə ojezəpləngining bilən, Ojeziping mənədin yətkilip kətti, Wə sən mənə təsəlli bərding. **2** Mana, Təngri mening nijatimdur; Mən Uningəja tayininən, kərkəymən, Yah Pərwərdigar mening küqüm wə nahxamdur; U yəna mening nijatim boldi, — daysən. **3** — Xadlik bilən silər nijatlik kudukliridin su tartisilər. **4** Xu künidə silər: — «Pərwərdigarəja rəhəmət eytinglar, Uning namini qəqirip nida kəlinglar; Uning əməllirini həlkələr arisida ayan kəlinglar, Uning namining zor əbruy tapkanlikini jakarlanglar. **5** Pərwərdigarəja küylər eytinglar, Qünkü U uluq ixlarni kəlojan; Mana bu pütkül jaħənoja ayan kəlinsun! **6** Ziondikilər, təntənə kəlip jər selinglar; Qünkü aranglarda turəjan Israildiki Məkəddəs Boləjuqi büyükür!» — dəysilər.

13 Amozning oqılı Yəxaya kərgən, xundəkla uningəja yükləngən Babil toqrisidiki wəhıy: — **2** [Babil] aksəngəklirining kəwuklərdin etüp kirixi üçün, Kaqəs təoq üstidə tuq kətüringlar, Ular ni yükiri awazda qəqirnglar, Kəllənlarni pulanglitip ixarət kəlinglar. **3** Mən bolsam, məhsus talliojanliriməja buyruk qūxürəngmən, Öz pəlwənlirimni, yəni təkəbburluktin yayrap kətkən adəmlirimni ojezipimni bəja kəltürüxkə qəqirdim. **4** Anglanglar, büyük bir əlning adəmliridək top-top adəmlərnin təoqlarda yangratkan kiyqəs-sürənlirini, Həmmə əl-yurtlar wə padixahlıklar [jənggə] yiojlip dolqunlatkan kaynam-təxkinlikni! Samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar kəoxunlarni jənggə yiojidu. **5** Ular, yəni Pərwərdigar wə Öz ojezipining koralliri, Yirək yurttin, həttə asmanlarning kəridinmu pütkül jaħənni həlak kəlixkə kəlgən. **6** Pəryad qəqip hūwlanglar! Qünkü Pərwərdigarning küni yəkinlaxtı; U Həmmigə qədiridin kelidəjan həlakəttək kelidu. **7** Buningdin hər bir kəl boxixip ketidu, Həmmə adəmnin yüriki erip ketidu. **8** Ular wəhımigə qūxidu; Azab-oqubət wə kayəju-həsət ularni kaplaydu, Toləjiki tutkan ayaldək ular toləjinip ketidu, Ular bir-birigə wəhımə iqidə tikilip qərixidu; Yüzliri bolsa yalkundək kəzirip ketidu. **9** Mana Pərwərdigarning küni kelidu, Xu kün jimi yər-jaħənni wəyran kəlixkə, Rəhımsiz bolup, ojezəp wə kəhr bilən toləjandur; U gunəhkarlarni jaħəndin yökıtidu. **10** Qünkü asmandiki yultuzlar həm yultuz türkümliri nurini bərməydu; Kuyax bolsa qikipla kərangəulixidu, Aymu

həq yorımaydu. **11** Mən dunyani rəzilliki üçün, Kəbıhlərnı gunəhliri üçün jazalaymən; Həkawurlarning təkəbburlukini tūgəl yökıtimən; Zorawanlarning kibirlirini pəs kəlimən. **12** Mən insanlarni sap altundin az kəlimən, Adənni həttə Ofirdiki altundin az kəlimən. **13** Xunga samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning ojezipidə, Uning kaynojan kəhrlik künidə, Mən [Huda] asmanlarni təwritimən, Yər bolsa əz ornidin yətkilidu; **14** Xunga owlanəjan bir jərəndək, Həqkim yiojmaydıəjan bir pədidək, Hərbirsı əz əl-jaməitini izdəp kətməqci bolidu, Hərbirsı əz yurt-məkanioja kəqmaqci bolidu; **15** Kəqip tutulojanlarning həmmisi sanjip əltürüldü; Əsirgə qūxkənlərnə kəliqlinidu. **16** Ulaning balirimu kəz əldidə pərapə kəlinidu; Ulaning əyliri bulang-talang kəlinidu, Ayallirimu ayaq əsti kəlinidu. **17** Mana, Mən ularəja qarxi turuxkə Medialıklarni kəzojəymən, Ular kümüxlərgə həq kərimaydu, Altundin bolsa ular zək əlmaydu. **18** Ulaning okyaliri yigitlərnı etmə-təxük kəliwətidu, Ular bəliyətəking mewisigə həq rəhım kilmaydu, Kəzliri balilarni həq ayımaydu. **19** Padixahlıklarning gəhıri, Kəldiyələrnin pəhirliridinəjan güzəlliki boləjan Babil bolsa, Hudaning Sodom wə Gomorra xəhərlirini ərtiwətkinigə ohxax bolidu. **20** U yərdə həqkim hərgiz turımaydu, Dəwərdin-dəwərgiqə u adəməzsiz kəlidu. Ərəblər bolsa xu yərdə qədir tikməydu, Malqılar pədilirini xu yərdə yatqızımaydu. **21** Birək qəl-bayawandiki janıwarlar xu yərdə kənidu, Ulaning [harab] əylirigə hūwlaydıəjan məhluklar tolidu, Hūwkuqlar xu yərdə məkanlıxidu, «Əqkə jin»lar səkərpə oynaklıxidu. **22** Yəwayi itlər kəl'ə-qərojanlarda, Qılberlərnı uning həxəmətlik ordilridə hūwlıxidu, Bərhək, uning wakti toxuxkə az kəldi, Uning künliri uzunoja bərmaydu.

14 Qünkü Pərwərdigar Yəqupka rəhımdillik kərsitidu, Yəna Israilni tallaydu; U ularni əz yurt-zeminidə məkanlaxturidu. Xuning bilən yat adəmlər ular bilən birlixip, Yəqup jəmətigə kəxulidu. **2** Hərkəysi əl-millətlər ularni elip əz yurtioja apiridu; Israil jəməti bolsa Pərwərdigarning zeminidə ularəja kəl wə dedək süpitədə igidarqilik kəlidu; Ular əzlrini tutkun kəlojanlarni tutidu; Əzlrini əzgenlərnin üstidin idarə kəlidu. **3** Wə xundək boliduku, Pərwərdigar silərgə əzəbtin, sarasimidin wə əsir bolup məjburlənojan muxəkəttlik kəllükün arəmlik bərgən kümidə, **4** Silər Babil padixahi toqrisidə mundaq məkal-təmsilni eytisilər: — «Kəra, bu jazanihor kəndək həlak boldi, Talan-taraj kəlip altun topləjuqi kəndək yokaldi! **5** Pərwərdigar rəzilələrnin həsisini, Həkimlarning zakon tayikini, **6** Yəni həlk-millətlərnı aqqıki bilən üzüksiz urəjanni, Əllərgə ojezəp kəlip tizginsiz ziyənkəxlik kəlojanni sunduruwətti. **7** Pütkül yər yüzi aram tepip tinqlinidu; Ular nahxa eytip təntənə kəlidu. **8** Kərioqaylar bolsa həlingdin xadlinidu, Liwandiki kedirlərnı: — «Sən gəringdə yatqızulojəndin keyin, Həqbir kəsküqi bizni kərkətməydu!» — dəydu. **9** Sən qūxüxüing bilən təhtisəradiklər seni kəni elixkə sarasimə bolup ketidu; Sən üçün əlüklərnin rohliri, Jaħəndiki jimiki «əqkə jinlar» kəzojilidu; Əllərnin həmmə padixahliri təhtliridin turəjuzulidü; **(Sheol h7585)** **10** Ulaning həmmisi sangə kərap mundaq dəydu: — «Sening həlingmu bizlərnin kədikək bəxap kəttimu? Bizgə ohxax bolup kəldingmusan?!» **11** Sening xənu-həyiwiting qıltilirilingning əwazlıri bilən billə təhtisəraəja qūxürülüp tūgidi; Astingdə qiwın kürti mizildap ketidu, Üstüngni sazanglar kaplap ketidu. **(Sheol h7585)** **12** I Qəlpən, Səhər balisi, Sən kəndək kəlip asmandin yikilip qūxkənsən! I tehi etkəndilə əllərni yərgə yikətquqi, Sən yər yüzigə taxlıwətiliding! **13** Sən əslidə kənglūngdə: — «Mən asmanlarəja qikimən, Təhtimni Hudaning yultuzliridin üstün kəlimən; Mən jəməətnin teəjida,

Yeni ximal tərəplərdimü olturimən; **14** Mən bulutlarning egiz jayliridin yukirioja erləymən; Həmmidin Aliy bilən təng bolimən!» — deding. **15** Həlbuki sən təhtisaraoja, Qongkur hangning tegilirigə qüxürüldung». (**Sheol h7585**) **16** Seni kərgənlər sanga yekindin sinqilap qarap: — «Jaħanni zilzilgə kəltürgən, padixahlıqlarını titrətkən adəm muxumidu? **17** Yər yüzini qel-bayawan kilip, Uningdiki xəhərlərni oqulatqan, Tutqan əsirlərni əz yurtioja heq koyup bərmigən muxumidu?» — deyixidu. **18** Mana əllərning xəhliri birimü qalmaq «xan-xərap»tə, [karangojuluktiki] əz əyidə yetixidu. **19** Birək sən kəmsitilgən [qirigən] bir xah kəbi, Əltürüləngən dəwis astida, Kiliq bilən sanjiloan, hangning təhtigə qüxidoqanlaroja ohxax, Ayaq astida dəssəp-qəyləngən əlüktək, Əz gərüingdin məhrum bolup taxliwətilding. **20** Sən axu padixahlar bilən birgə dəpnə kilimnaysən, Qünki əz yurtungni wəyran qilojansən, Əz həlkingni əltürüwətkənsən; Rəzillik qiloquqilarning nəslı hərgez yəna tiloja elinmaydu. **21** Ata-bowilirining kəbiqlikliri tüpəylidin, Uning oqullirini kətl kilixkə təyyar qilinglar; Xundak qiloqanda, ular ornidin turup yər-jahanni ixəqal kilmaydu, Yər yüzini xəhərgə toxkuzuwətməydu. **22** Qünki Mən ularoja kərxı qəħimən, — dəydu samawı koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — Mən Babildin uning namini wə uning qalduklirini, nəsil-pərzəntlirini üzüp taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar. **23** — Wə uni hıwqıxuning makanioja, sazliklaroja aylandırımən; Həlakət süpürgisi bilən uni süptürüp taxlaymən, — dəydu samawı koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **24** Samawı koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak kəsəm iqkəni, — Mən kəndək oylisəm, xundak bolidu; Kəndək məksətni kənglümgə püksəm, xu tiklinidu, **25** Məksitim Əz zeminimda Asuriyəlikni kıyma-qıyma kilixtin ibarət; Əz taqlirimda uni dəssəp-qəyləymən; U saləjan boyunturuk həlkimning boynidin, U artqan yük mürisidin elip taxlidim. **26** Mana bu pütkül yər yüzı toqruluk iradə kilinojan məksəttur, Mana bu barlik əllərning üstigə uzartiləjan qoldur. **27** Pərwərdigar mundak məksətni pükkanək, Kim uni tosalisun? Uning koli uzartiləjanikən, kim uni yənduralisun? **28** Ahaz padixah əlgən yilida mundak wəhiy yülkəndi: — **29** I Filistiya, həmminglar, «Bizni urojan tayak sundi» dəp xadlanmanglar; Qünki yilanning yiltizidin zəhərlik bir yılan qikidu, Uning nəslı bolsa dəlxətlək uqar yılan bolidu. **30** Xuning bilən yoksullarning tunji baliliri ozuklinidu, Məminər bolsa tinq-amanlikta yatidu; Birək Mən yiltizingni aqarqılıq bilən yokitimən Qəlojan kismingmu u tərəptin əltürüldü. **31** Xunga i kowuk, nalə kətürgin, I xəhər, pəryad qəkkini! I Filistiya, sən bolsang erip kətkənsən! Qünki ximal tərəptin is-tütəklək bir tüwrük ələydu; Uning yiojloan koxunlirida heqkim səpsiz kalmaydu. **32** Əmdi bu əlning əqlirigə kəndək jawab bərix kərek? — «Zionni tikligüqi Pərwərdigardur; Uning həlki iqidiki əzilgüqilər uningdin baxpanah tapidu» — degin!»

15 Moab toqrisida yülkəngən wəhiy; Həlakətlik bir kəqtilə, Moabtiki Ar xəhiri wəyran kilinidu; Həlakətlik bir kəqtilə, Moabtiki Kir xəhiri yok kilinidu; **2** Yioja-zarlar kəttürix üqün, Mana u buthanisioja, Dibonjoja, xundakla [barlik] egizliklirigə qikti; Moab Nebo wə Mədəba xəhərliri üqün pəryad kətüridu; Həmmə baxlar taqir kərinidu, Jimiki saqallar kəsilib qüxürüldi. **3** Koqılarda ular bəz kiyidu; Əgziliridə, məydanlirida, hər bir adəm kəz xəhərlirini yaqdurup pəryad kətüridu. **4** Həxbonjoja, Elealəh xəhərlirigə yioja olixidu, Awazliri Yahəz xəhərigimü yetip baridu. Xunga Moabning əskərlirimü nida kilidu; Uning wujud-baqrını titrək basidu. **5** Mening kəlbimnida Moab üqün yioja-zar kətüridu; Ularning kaqkunliri Zoaroja həm əglət-Xeli-

Xijəjoja bəder kaqidu; Mana ular toplixip, yiojlojan peti Luhtıka qikidojan dawan yoli bilən yukirioja mangidu, Höronaimoja qüxidojan yolda turup həlakəttin nalə-zar kətüridu. **6** Qünki Nimrimdiki sular qurup ketidu, Ot-qəplər solixip, Gül-giyah tügəp ketidu; Heq yap-yexilik qalmaydu. **7** Xunga ular baylikliri, tapqan-tərginini yiojip «Tərek wadisi»din ətməqki bolidu; **8** Ularning kətürgən yiojisi Moabning qəgrasioja, Ahuzarliri əglaimoja, Piojanliri Bəer-elimoja yetidu. **9** Dimonning suliri qanoja toluq ketidu, Qünki Dimonning üstigə təhimü kəp balayı apətni toplaymən; Qünki Moabning kaqkunliri həm zeminida qəlojanliriningmu üstigə bir xirni əwətimən.

16 «Əmdi [qəllə-parak] kəzisini Sela [rayondin] elip, Qel-bayawandin ətüp zeminlarning həkümranioja, Yeni Zion kizining təojioja əwətkin!» **2** Uwisidin quwulup patiparaq bolup kətkən kuxlardək, Moab kizliri Arnon dəryasining kəqjlikridə [alakzadə] yüridu. **3** «Parasət bilən həküm kilinglar!» **4** «[I Zion kizi], sayingizni qüxtirüp qüxtiki yoruklukni tün karangojusidək kiling, Xu ojeriblarnı yoxurup koyojaysiz; Koqulanlarnı axkarilap koymiojaysiz! Mening Moabdiki masapirlirimi əzingiz bilən billə turuqzujaysiz, Ular üqün wəyran qiloquqining aldidə baxpanah bolojaysiz!» **5** «[Ətünüxünglər toqra], qünki əzgüqi yokilidu, Həlakət yok bolidu, əzgüqilərnin həmmisi zemindin yokilidu. Əzgerməş məhir-xəpək bilən bir təht tiklinidu; «Dawutning qədiri» iqidiki xu təht üstidə birsı olturidu. U bolsa, həkəqətən adalət yürğüzidojan, xundakla adalətni izdəyidojan, Həkkəniylikni ilgiri süridojan bolidu. **6** — Biz Moabning həkawurluqi toqrisida angliduk (u intayin həkawur!), Yeni uning həkawurluqi, təkəbburluqi, noqilik kilidojanliqi toqrisida angliduk; Birək uning qong gəpliri bikar bolidu! **7** Xunga Moab Moab üqün zar yiojlaydu; Ularning həmmisi zar-zar yiojlaydu; Kayoju-həsətkə qəmüp Kir-Hərasətnin «kixmix poxkalliri» üqün zar-zar yiojlanglar! **8** Həxbon rayonidiki etizlar, Sibmahdiki üzüm tallirimu yigləp ketidu; Əllərnin əmiriliri uning sərhil əsümlükilirini buzup qəyləydu; Ular əslidə Yaazərgiqə yetip, qel-dəlalarnı kəzğəndi; Peləkliri sozulup, «[Əlük] Dengiz»ning nerişioja yətti. **9** Xunga Mən Yaazərnin zar-yiojisi bilən billə Sibmahning üzüm teli üqün yiojlaymən; I Həxbon, Elealəh, Əz kəz yaxlirim bilən siləni süojirimən! Qünki yazlık mewiliringgə, hosulung üstigə təntəna bir sada yangritilidu. **10** Huxallıq mewilik baqjardın məhrum kilinip, Xadlıqmü yok kilinidu; Üzümzarlıqlarda nə nahxa awazliri anglanmaydu, Nə təntəna kilinmaydu; Dəssigüqilər üzüm kəlqəklirini qəyilməydu. Qünki Mən üzüm kəlqəkliridiki huxal warkırxənlarnı tohtattim. **11** Xunga iq-baqrilirim Moab üqün qəlojan qiltardək əoirip mungluk yangraydu, Iqim Kir-Hərasədikilər üqünmu xundak; **12** Xundak boliduki, Moab əzini upritip dua kilojili əzining «yukiri ornı»oja qikip kəlgəndə, Yaki dua kilojili «mukəddəs əyi»gə kirgəndə, U muwəppəkiyətkə erixəlməydu. **13** Mana muxu səzlərdə Pərwərdigar Moab toqruluk burun eytkən. **14** Birək hazır Pərwərdigar xundak dəydu: — «Üq yil iqidə mədikar həsəbiojandək, Moabning kəpligən koxun-ahalisı bolojini bilən, Uning pəhirləngən xəhriti yəksən bolidu; Ularning kaldukliri bolsa intayin az wə həlsiz bolidu».

17 Dəməxk toqruluk yülkəngən wəhiy: — Mana, Dəməxk xəhər bolup turuwərməy, nəhayiti bir dəwə hərabilikqə aylandırulidu. **2** Arərdiki xəhərlər adəmzətsiz bolup, Koy padilirioja qaldurulidu, Ular tinq-aman yatidu, Ularnı kərkətkudək heqbir adəmmü kərinmaydu. **3** Əfrayimda bolsa, kərojanlıq xəhərlər yokilidu, Dəməxkning xahəno həkukı,

Suriyoning qaldukliri yoqilidu; Ular «Israilning xohriti»dek yoq bolidu. — daydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar. **4** Xu küni xundak boliduki, Yaqupning xohriti suslixip, Tenidiki semiz etlar sizip ketidu. **5** Ularning hali bolsa ormiqi buyday orojandin keyin, Yəni biliki bilan yioyip orojandin keyin, Hətta Rəfayim jilojisida adamlər baxaklarni tərgəndin keyinki hāletkə ohxax, [kəlojini yoq deyərlik bolidu]; **6** Həlbuki, yəne azrak tərgüdək baxak, Zəytun dərihi silkingəndin keyin, əng uqida ikki-üq tal mewa, Kəp mewiligən xahlirida tət-bax tal mewa qaldurulidu, — daydu Israilning Hudasi bolqan Pərwərdigar. **7** — Xu küni insan bolsa Yaratküqisioja nəzirini tikidu, Kəzi Israildiki Muqəddəs Boluqçida bolidu. **8** Ular əz qurbangahlirioja, yəni əz kəli bilan yasiojanlirioja, Yaki barmakliri bilan xəkilləndürgənligigə heq qarimaydu, Nə «Axərah»laroja nə «küin tüwrükleri»gə heq ümid baolimaydu. **9** Xu künidə uning qoroqanlik xəhərliri, Əslidiki Israilning aldidə qatqalklikka wə takir taqlarolja aylandurulojan harabə xəhərlərdək, Həmmisi wəyran bolup ketidu. **10** Qünki nijating bolqan Hudani untup qalding, Küqüng bolqan «Qoram Tax Boluqu»ni əslimiding; Xunga sən «sərhil» əsümlüklərnə tikip qoyoqning bilən, Wə yaqa yurttiki üzüm tallirini tikkingin bilən, **11** Ularni tikkən künilə yaxartkingin bilən, Tikkən ətisilə ularni qeqəklətkining bilən, Həsulioja erixkən künidə, u pəkət bir patman dawaliqusiz qayocu-həsərət bolidu, halas! **12** Həy! Kəp həlkərləning qukan-sürənliri! Ular dengiz-okyanlarni urotup dolqunlardək xawkunlarni kətürüdü, Ah, əllərnəng qaynam-taxkinliri! Dolqunlanqan külük sulardək ular qaynam-taxkinlarni kətürüdü. **13** Əllər uluq sularning qaynam-taxkinliridək dolqunlinip ketidu; Biraq U ularning dəkisini berixi bilənla, ular yirakla bədər kəqip ketidu. Ular taodiki ot-qəplərnəng topa-topanliri xamaldə yiraklarolja uquruwetiləndək, Kara kuyun aldidə qang-tozanglar kuyun boluqandək həydiwetilidu! **14** Kəqtə — wəhəimə! Tang səhərdə — yoq biraq! Mana bizni bulap kətkənlərnəng nesiwisi, Bizdin olja-qəniymət eliwəlojanlarning aqiwitidur!

18 Ah, Efiopiya dəryalirininə boyiliridiki qanatlarning wizildiojan awazliri bilən kaplanqan yər-zemin! — Sən qomux kemilər üstidə əlqiləni dengizdin ətküzüp əwətsən; — I yəl tapan hawərqilər, Egiz boyluq həm silik terilik bir əlgə, Yirək-yeqinlarolja qorkunq bolidiojan bir millətkə, Zemini dəryalar tərripidin bəlungən, Küqlük, təjawuzqi bir əlgə [kaytip] beringlar! **3** Jahandə turuwatqanlarning həmmisi, Jimiki yər yüzidikilər! Taqlarda bir tuq kətürülgəndilə, Kəringlar! Kanay qelinqəndilə, Anglanglar! **4** Qünki Pərwərdigar manganə mundaq dedi: — Mən tinqlikta turimən, Nur üstidə yalildap turojan issikək, Issikə həsul məzgilidiki xəbnəmlik buluttək, Əz turaluqumda kəzətimən; **5** Qünki həsul elix aldidə, Üzüm qeqəkligəndin keyin, Qeqəklər üzüm boluqanda, U putiojuqi piqəqlər bilən bihlarni kesip, Həm xahlirini kesip taxlaydu. **6** Ular yiojixturulup taodiki alojur kuxlarolja, Yər yüzidiki həywanlarolja qaldurulidu. Alojur kuxlar ulardin ozuklinip yazni ətküzidu, Yər yüzidiki həywanlar ular bilən xixni ətküzidu. **7** Xu künidə samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarolja bir sowəjat elip kelinidu; Yəni egiz boyluq həm silik terilik bir milləttin, Yirək-yeqinlarolja qorkunq bolidiojan bir əldin, Zemini dəryalar tərripidin bəlungən, Küqlük, təjawuzqi bir milləttin berilidu; Samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigarning nami boluqan jayolja, Yəni Zion tətojoja elip kelinidu.

19 Misir toqruluk yülkəngən wəhiy: — Mana, Pərwərdigar tez uqidojan bulut üstigə minip, Misiroja yetip kelidu;

Misirdeki butlar uning aldidə təwrinip ketidu, Misirning yürüki bolsa iqidin erip ketidu. **2** — «Wə Mən Misirliklarni bir-birigə qarxi kutritimən; Ularning həmmisi əz kəringdaxlirioja qarxi turixidu, Əz qoxniliri bilanmu soqixidu; Xəhər bilan xəhər, Padixahlük bilən padixahlük bir-birigə qarxi urixidu; **3** Wə Misirning rohi əz iqidin yopak ketidu; Mən ularni məshihətsiz qaldurimən; Xunga ular butlarni wə ərwahlarni, Ərwahlarni qəqirojuqilarni həm pəlqilarni izdəp məshihət soraydu; **4** Mən Misirliklarni rəhəmsiz bir həkümraning kəlioja tapxurimən; Əxəddiy bir padixah ularning üstidin həkümranlik kəlidu» — dəp jakarlaydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Rəb Pərwərdigar; **5** Həm sular «dengiz»din yökaydu, Dəryasi kəojirap pütünləy qurup ketidu; **6** Dəryalarni sesikqilik kaplaydu, Misirning əstəng-qanalliri kəojirap tügəydu; Qomuxlar həm yekənələr solixidu; **7** Nil dəryasi boyidiki yərlər, Nil dəryasining quyulux əozidiki yərlər giyahsiz qalidu, Nil dəryasi boyidiki zirətlərnəng həmmisi qurup, tozup, yökilidu. **8** Belikqilər bolsa zar qəqxaydu; Nil dəryasioja qarmak taxliojuqlarning həmmisi nalə kətürüdü; Sularning üstigə tor yayojuqlarning bəxi qənggilap ketidu. **9** Ziojirqlar həm libas toqjuqlar hijəltəqiliklə kəlidu, **10** jəniyətnəng «tüwrük»liri parə-parə bolup, Mədikərlarning kənglimu yerim bolidu. **11** Tolimu əhmək Zoan xəhərinəng əmədarliri! Pirəwnning əng dana məshihətgəqiliridin əhmikənə məshihətlər qikidu! Silər kəndəkmə Pirəwngə: — «Mən bolsam danalarning əwladı, Qədimki padixahlərnəng nəslidurmən!» — dəwatqənsilər tehi? **12** [Misir], sening danixmənləringə hazir kəni? Ular danixmənə bolsa, samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarning Misir toqruluk nemilərnə kəngligə pükkanlikini sangə ayan kilsun! **13** Zoan xəhərinəng əmədarliri nadanlaxti, Məmfis xəhərinəng əmədarliri aldinip kətti; Misir kəbililirininə «burjək tax»liri bolsa ularni ezikturup koydu. **14** Pərwərdigar ularning arisioja bir qaymukturojuqi rohni arilaxturiwətti; Xunga birsi məst bolup əz kusuqida teyilip ələng-ələng boluqandək, Ular Misirdikilərnə hər bir ixidə ələng-ələng kəliwətti. **15** Xuning bilən Misiroja, Bax, kuyruk, palma xəhi yaki qomuxlar kəliojuqdək həqəqəndək əmal kəlmaydu. **16** Xu küni Misirdikilər kiz-ayallarolja ohxap qalidu, Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar kolini ularning üstigə tənglixə bilən titrəp qorkidu, **17** Həmdə Yəhuda zemini bolsa Misiroja wəhime bolup qalidu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Rəb Pərwərdigarning bəkitkan iradisə tūpəylidin, Yəni Uning əzligigə kəritiojan iradisə tūpəylidin, Kimgə Yəhudaning gepi kəlinsilə xu qəqüydu. **18** Xu küni Qənaanəng tili səzləydojan, Wə samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarolja bəkinip sadiklik qəsimi kəlidiojan Misirning bəx xəhiri bolidu; Ularidin biri «Həlak xəhiri» dəp atilidu. **19** Xu küni Misirning zemini otturisida Pərwərdigarolja atalojan bir qurbangah, Həm qəgrasida Pərwərdigarolja atalojan bir tüwrük bolidu. **20** Bular bolsa samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarolja həm bəlgə həm xəhit bolidu; Qünki əzgiqilər tūpəylidin ular Pərwərdigarolja nalə kətürgən bolidu; U ularni ərkinlikkə qikiridojan bir kutkuzojuqi həm kəojiojuqini əwətidu. **21** Pərwərdigar Misirliklarolja tonutlup ayan kəlinidu; Xu küni Misir Pərwərdigarni tonuydu; Ular uningolja qurbanlik axlik hədiyəliri bilən ibadət kəlidu; Ular Pərwərdigarolja qəsəm iqidu wə uningolja əməl kəlidu. **22** Pərwərdigar Misirni uridu; U ularni uridu həm saqaytidu; U xuning bilən ular Pərwərdigarning yenioja qaytidu, U ularning dua-tilawitini qəbul kilip ularni saqaytidu. **23** Xu küni Misirdin Asuriyəgə mangidojan, egiz kətürülgən təz yol eqilidu; Asuriyəliklər Misiroja kiritidu, Misirliklər Asuriyəgə

kiridu; Misir Asuriya bilan billə [Hudaning] hizmət-ibaditida bolidu. **24** Xu küni Israil Misir wə Asuriya bilan bir bolup, Üqisi, yər yüzidikilərgə bəht yatküzgüqilər bolidu. **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ularəja bəht ata kilir: — «Həlkim boləjan Misiroja, Əz kolumning ijadi boləjan Asuriyəgə Wə Əz mirasim boləjan Israiləja bəht yar bolsun!» — daydu.

20 Asuriyəning [sərdari boləjan] «Tartan» Axdod xəhərigə kelip muhasirə kiləjan yili Asuriya padixahı Sargon uni əwətkən (u Axdodkə qarxi jəng kilip uni ixəjal kildi): — **2** — Xu qəqəda Pərwərdigar Amozning oqılı Yəxaya arkilik səz kiləjanidi. U uningəja: — «Qatrikingdin bəz iqə tambilingni seliwət, putungdiki kəxingni seliwət» — degənidi; U xundak kildi; yalingaq wə yalang ayaq mengip yürdi. **3** Wə Pərwərdigar ahirida mundak dedi: — «Mening kulum Yəxaya Misir wə Efiopiya toqruluk həwər beridojan bəxarət həm karamət süpitida bolux üqün yalingaq həm yalang ayaq üq yil mengip yürgəndək, **4** Ohxaxla Misirlik əsirlər wə Efiopiyəlik sürgünlər yax bolsun, kəri bolsun, yalingaq həm yalang ayaq, kasisi oquq həlda Asuriya padixahı tərpidin Misirni xərməndilikdə qaldurup, yalap epketilidu. **5** Ular bolsa qorqxup, əz tayanqisi boləjan Efiopiyədin wə pəhri boləjan Misirdin ümidisizlinip ketidu. **6** Xuning bilən bu dengiz boyidikilər: — «Mana bu Asuriyə padixahining waswasidin qorqup baxpanahlik izdəp barəjan tayanqimizoju, bizlər əmdi kəndəkmə kutulalaymiz?» — deyixidu».

21 «Dengizning qəl-bayawini» toqrusida yükləngən bir wəhiy: — «Jənub tərəptə qoyuntazlar etüp ketiwatkəndək, Dəhxətlik zemindin bir nemilər keliwatidu!» **2** — Azablik bir wəhiy-kөрünux manga ayan kilindi; Hain hainlik kiliwatidu, Buləngqi buləngqilik kiliwatidu. «I Elam, ornungdin tur, qikl Media, muhasirə kilip korxiwall» Uning səwəbidin kətüriləngən həmmə nalə-pəryadlarıni tügitiwəttim. **3** — Xunga iq-bəqrim aqrık-azab bilən toldi, Toləqiki tutkan ayalning azablıridək, Kərgənlirimdin toləjinip kəttim, Angliənimdin parakəndə boldum. **4** Xunga kəngülün parakəndə bolup həsırap kəttim, Meni dəhxət qorqxup basti; U mən zək alidojan keqini sarasimə bolidojan keqigə ayləndurdi. **5** Ular dastihan wə giləm-kerpilərnimu salidu; Ular yeyixidu, iqxixidu; «Həy esizadilər, ornunglardin turup qəlkənni maylanglar!» **6** Qünki Rəb mənə: — «Barəjin, kərgənlirini əyni boyiqə eytidiojan bir kəzətqini təhləp koyojin» — degənidi. **7** — «U jəng hərwilirini, jüp-jüp atlik əskərləni, jəng hərwilirini exəklər bilən, jəng hərwilirini təgilər bilən kərgəndə, U dikqət bilən, nəhayiti dikqət bilən kəzətsun!» **8** U jawabən xirdək toldi: — «Rəb, mən kəzət munarida üzüksiz kün boyi turimən, Hər keqidə kəzəttə turimən; **9** — Wə mənə, u jəng hərwiliri jüp-jüp atlik əskərlər bilən keliwatidu!» Wə yənə jawab berip xundak degən: — Babil bolsa yikildi, yikilip qixti, Wə U ularning iləhlirining hər bir oyma məbudlırini yərgə taxlap parə-parə kiliwəttil. **10** — I Mening tepilgən danlırim, Mening haminimdiki buədaylırim, Israilning Hudasi, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin angliəjanni silərgə eytip bərdim! **11** «Dumah» toqruluk yükləngən wəhiy; Birsı Seirdin kelip məndin: — «I kəzəttə, keqining qanqılliki etti? I kəzəttə, keqining qanqılliki etti?» — dəp soraydu. **12** Kəzəttə jawabən mundak dəydu: — «Səhər kelidu, keqimu kelidu; Yənə soriojəng bolsa, yənə kelip sora; Yolungdin qaytip mənə yəkin kəl!» **13** Ərəbiyəning keqisi toqruluk yükləngən wəhiy: — «I Dedanliklarning karwanlıri, silər Ərəbiyədiki jənggəldə qonup qalisilər; **14** Ussap kətkənlərgə su apirip beringlar! I

Temadikilər, nanlırlinglarıni elip qəqənləni kütüwəlinglar! **15** Qünki ular kiliqlərdin, Ojılapdin elinojan kiliqtin, Kerilgən okyadin, Uruşning azabidin qəqidu. **16** Qünki Rəb mənə xundak degən: — Bir yil iqiə mədikar həsəbliəqəndək, Andin Kədarıng bar xəripə yokilidu, **17** Okyaqılarning qəlduklıri, Yəni Kədarıng palwan-batur boləjan oqulliri az qəldu; Qünki Pərwərdigar, Israilning Hudasi xundak səz kiləjan».

22 Aləmət kөрünux berilgən jiloja toqrusida yükləngən wəhiy: — Silər həmminglər əgziləning üstigə qikiwaləjoninglar zadi nəmə kiləjoninglar? **2** Silər huxallik dəbdəbisini kətüridojan, Warəng-qurungəja toləjan yurt, Xadlinidojan xəhər; Silərdin əltüriləngən kiliq bilən qepiləni əməs, Yaki jənglərdə əlgən əməs; **3** Əmirilərləning həmmisi birakla qəxiqti; Ular okyasiz əsir boldi; Yirəkkə qəqən bəlsimu, Silərdin tepiwəlinəjanlarning həmmisi biriktə əsir boldi. **4** Xunga mən: — «Nəzirəngləni mənəngdin elinglar; Mənə qəttik yiojəlxə koyunglar; Həlkimning bulinip ketixi toqruluk mənə təsəlli birəkə əldirəp əzūngləni upratmənglar» — dedim. **5** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigardin «Aləmət kөрünux berilgən jiloja»ning bəxiəja bir kün qüxidu, U bolsa awariqilik bolidojan. Ayaq asti kilinip petikdiliojan, Adəmlər qaymukturulojiojan, Sepil sokulup qəkilidojan, Təjojəja qərap yalwuru qirkiraydiojan bir küni bolidu. **6** Elam jəng hərwiliri wə adəmliri bilən, atlik əskərliri bilən okdənni kətürüp kelidu, Kir bolsa qəlkənni eqip təyyar kilidu. **7** Wə xundak boliduki, əng güzəl jilojiləring jəng hərwiliri bilən tolup ketidu, Atlik əskərlər dərwəzəng əldidə səp tartip turidu. **8** Ular Yəhudaning üstidiki qəlkənni elip taxlaydu; Biraq sən [Zion] xu künidə «Orman sarayı»diki qorallərgə ümid bəojəjənsən; **9** Silər Dawutning xəhərinəng bəsüləngə jaylırining kəp ikənlikini kətüp, Pəstiki kəlkək sulirini bir yərgə yiojip su ambiri kildinglar; **10** Yerusəlemdiki əyləni sanəp, uların bəzilirini buzup sepilni məstəhkəmləx üqün ixəttənglar, **11** Xundakla kəna kəlkəktiki sularni ikki sepil oturisioja yiojip ambar kildinglar; Biraq muxuləni Yaratqioja həq qərimidinglar, Burundin burun bulənni Xəkiləndürüp Bəkkitqigə həq ümid bəojlimidinglar! **12** Xu küni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar siləni yiojlap mətəm tutuxkə, Qəqni qüxürüp pəynəkbəx boluxkə, Bəz kiyim kiyixkə murəjət kildi. **13** Biraq bulərləning ornida, mənə huxallik wə xadlik, Kaliləni soyux, koyləni boəquzlaş, Gəxləni yeyix, xərabləni iqxix, «yəyli, iqəyli, qünki ətə dnyadın ketimiz» — deyixlər boldi! **14** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar tərpidin kulikiməja ayan kilindiki, «Bərhək, muxu gənəh, silər əlmigüə kəqürilməydu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar. **15** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar mənə xundak dəydu: — «Barəjin, muxu ojojdar, Ordini bəxquridojan muxu Xəbnəning yəniəja kirgin, uningəja: — **16** Səngə muxu yərdə nəmə bar? Yaki muxu yərdə kiming bar? Birsı egizlikkə əzi üqün bir gər qəzojəndək, Əzi qəram taxtin bir kənaləquni yonəqəndək, Əzūng üqün bir gər kolidingmu? **17** Mənə həy palwan, Pərwərdigar sənə əz qənggilioja elip, qing sikiməp, **18** Andin pomdəktək sən bipəyan, yirək bir zəminəja taxliwəttidu. Sən axu yərdə əlisən, Həm axu yərdə həywətlik jəng hərwilirəngmu qəlidu, I ojojəngning jəmətigə xərməndilik kəltürgüqil! **19** Mən sənə mənəpingdin eliwəttimən, Xuning bilən sənə ornungdin qüxüriwəttimən. **20** Xu künimu xundak boliduki, Mən Hilkilyəning oqılı Əz kulum boləjan Eliakimni qəkirimən; **21** Səning tonungni kiydürimən, Səning potəng bilən uning belini qing kilimən; Həqümranlıqingni uning kəlioja tapxurimən; Xuning bilən u Yerusəlemdikilərgə

wə Yəhuda jəmətigə ata bolidu. **22** Dawut jəmətining aqquçini mən uning mürisidə qoyimən; U aqsa, heqkim etəlməydu, Ətsə, heqkim aqalmaydu. **23** Mən uni muqim bir jayoqa kozuq kılıp bekitimən; U bolsa atasing jaməti üqün xərəplik hokuq-təht bolidu; **24** Həlk uning üstigə atising jəmətining barlık xəhrətlirini yükleydu; Yəni barlık uruq-nəsilirini, Barlık kiçik qaqa-kuqılarnı, Piyalə-jamların tarıq barlık küp-idixlaroqiə asidu. **25** Xu künidə — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar: — muqim jayoqa bekitilgən kozuq bolsa, egilip ketidu wə kesip taxlinidu; Uning üstigə esiləjan yüklər üzüp taxlinidu», — Qünki Pərwərdigar xundak degənidi.

23 Tur toqruluk yılkləngən wəhiy: — I Tarxixtiki kemilər, ah-zar kətüringlar! Qünki u harab kılındi, Xu yərdə əy yok, portmu yok. Seprus arilidin bu həwər [kemidikilər]gə ayan kılındi. **2** Zidondiki sodigərlər dengizdin ötüp silərnı təminləp kəldi, i araldikilər, Əmdi xük bolunglar! **3** Xiħordiki bipayan sular üstidin yətkigən danlar, Yəni Nil dəryasining həsuli Turning daramiti boləjanidi; U əllərnigə baziri boləjanidi! **4** I Zidon, hijalət bol, Qünki dengiz — yəni Turəja qorəjan boləjan dengiz dəyduki: — «Məndə heq toloqək bolmıdi, heq tuqmıdim, Yigitlərnı yaqi kızlarnı heq bəkmioqəndəkmən!» **5** Muxu həwər Misiroja yətkəndə, Ularnı bu həwər huddi turəja kəlgəndək kəttik azablinidu. **6** — Silər dengizdin ötüp Tarxixka ketinglar! I dengiz boyidikilər, ah-zar kətüringlar! **7** Silərnigə kədim əyyamdin bar boləjan, Xad-huramlikla toləjan xəhiringlar muxumu?! Mana ularning putliri əzlrini musapir kılıxka yıraklarəja kətürüp barıdu! **8** Tajlarnı iltipət kılıquqi boləjan, Sodigərləri əmirlər boləjan, Dəllalləri jaħanda abruyluqlar həsəblənojan turning bu təqdirini kim bekitkə? **9** — Bularnı bekitkūqi samawi koxunlarning Sərdari Pərwərdigarıdu! Məksiti bolsa xan-xəhrəttin kelip qikқан jimi təkəbburluqni rəswa kılıx, Jaħandiki jimiki yüz-abruyluqlarnı pəsləxtürüxtin iberət! **10** Tarxixning kızı, Nil dəryasidək əz zeminigə dərkan-azadə yayra! Qünki [Turidin] kəlgən tizgin həzır yok. **11** Qünki Pərwərdigar qolını dengiz üstigə uzıtip, Dələtlərnı təwritidu. U Kənaan toqruluk əmr kıləjan, Uningdiki kəl'ə-qorəjanlarnı yokutulsun dəp pərman qixürgən. **12** Wə: — «I baskunqılıkka uqriəjan Zidon kızı, Sən ikkinqi heq təntənə kılmaysən, Ornungdin turup, Seprus ariloqa etüp kətkin, Həttə xu yərdə sən heq aram tapmaysən» — dedi. **13** Karanglar, Babil-kaldiyərnig zeminini! Bu yərnig həlqi bolup bəkmioqəndək kılıdu; Asuriya uni qəl-bayawan janıwarlırı üqün makan kıləjan; Potəylərnı yasap, ularning saray-ordilirini wəyrən kılıp, harabilikka aylanduruwətkən. **14** I Tarxixtiki kemilər, ah-zar kətüringlar! Qünki qorəjınglar harab kılındi. **15** Wə xu küni bolıduki, Padıxəhning künlərnı həsəblojınidək, Tur yətmix yil untulıdu. Yətmix yil ötkəndin keyin, Turning əhwalı pəhixə ayalning nahxisidək bolıdu; **16** Qiltarnı elip, xəhərnı aylinıp yarı, I untulojan pəhixə ayall Özünggə yənə həkning dikqıtnı tartay desəng, Yekimlik bir pədə qelip, kəprək nahxlarnı eyt! **17** Əmdi xundak bolıduki, Yətmix yilning ötüxi bilən, Pərwərdigar Turnı yoklaydu; Xuning bilən u yənə əzini ıjarigə bərip, Yər yüzidiki həmmə padıxəhliklər bilən yənə buzukqılık kılıdu; **18** Xuning bilən uning malları wə əzini setip, tapқан puli bolsa Pərwərdigarəja atılıp muqəddəs bolıdu; U həzıngə selinmaydu yaqi toplanmaydu, Qünki uning muxu sodisi bolsa Pərwərdigarning alıdda turəjanlar üqün ayrim kılındi; U ularəja kənoquqə yəp-ıxıkə, xundakla ularning esil kiyim-keqəkləri üqün ıxıtlıdu.

24 Mana, Pərwərdigar yər yüzini bərbat, wəyrən kılıp, Uni astin-üstün kılıwetip, Uningda turuwatқanlarnı tərəp-tərəpkə tarkıtidu; **2** Xu wəqıtta xundak bolıduki, Həklər kəndək bolsa, kəhın xundak bolıdu; Kıl kəndək bolsa, hojayını xundak bolıdu; Dədək kəndək bolsa, ayal hojayını xundak bolıdu; Setıwaləquqi kəndək bolsa, setıwətkūqi xundak bolıdu; Ətnə aloquqi kəndək bolsa, etnə bərgūqi xundak bolıdu; Əsüm aloquqi kəndək bolsa, əsüm bərgūqi xundak bolıdu. **3** Yər yüzı pütünləy bərbat kılındi, Pütünləy bulang-talang kılındi; Qünki Pərwərdigar muxu səzni kıldı. **4** Yər yüzı matəm tutıdu, u zıplıxıdu, Jaħan həlsızlinıp zıplıxıdu, Yər yüzidiki bəg-tərilərnı halıdin ketıdu. **5** Yər-zemin əzıdə turuwatқanlar tərıpidin buləjındi; Qünki ular kərsətmə-kənanıdin qətlıgən; [Təbiətnıng] kənuıyət-tərtıpinı əzgərtıwətkən, Mənggūlık əhdınımu yokka qıqırıwətkən. **6** Xunga lənət yər yüzını yutuwalıdu, Uningda turuwatқanlar «gunahı bar» dəp həsəblındi, Xunga yər yüzıdikilər yutuwelındi, İnsanlar əz kəlıdu. **7** Yəngi xarab tūgəy dəp kəldi, Üzüm tallırı bolsa solıxıp ketıdu; Kəypliktin kəngli hux adəmlərnı uħ tartıxıdu; **8** Dəplərnıng xoh sadalırı tohtaydu, Kəngül eqıwatқanlarning warəng-qurunglırnı tūgəydu, Qiltərnıng xadlık munglırını tohtaydu. **9** Xarab ıqkənlərnıngmu nahxısı yokaydu; Həraq ıqkənlərgə həraq aqqıq tıyulıdu. **10** Tərtıpsız, mənisız xəhər buzulıdu; Heqkim kırımsun dəp həmmə əylər etilıdu; **11** Koqılarda xarab üqün nalə-pəryad kətürülıdu; Bar xad-huramlik tütəkkə aylinıdu; Yər-zemındiki xadlık yokaydu. **12** Xəhərdə pəkət wayranqılıkla kəlıdu, Dərwəza bolsa qəkiəjan, Həmmısı — harab bolıdu! **13** Qünki həlk-millətlərnıng arısıda, Yər-jaħanning otturısıda xundak bolıduki, Zəytun dərihını kaqқandın keyin kəp kəlojan zəytunlardək, Üzüm həsulını yojiwaləqəndın keyin tərgüdək bırınaqıla üzüm kəlojəndək, bırı kəldısı kəlduruıdu. **14** [Kəldırlı] bolsa əwazlırnı yuqırı kətürıdu; Pərwərdigarning həywisigə kərap təntənə kılıdu; Ular dengiz tərəptin sürən salıdu. **15** Xunga Pərwərdigarnı xərkıtmı, İsrailning Hudası Pərwərdigarning namını oərbtki yırak arallərdımu uluəjanlar; **16** Jaħanning qət-qətlıridin bız nahxlarnı anglıdu; — «Həqқanıy Boləqujoqa xan-xərəp bolsun!» Bıraq mən xundak dedim: — «Ah, mənıng yadəngəşuləqum! Mənıng yadəngəşuləqum! Həlımoja way! Qünki hainlar hainlik kılıwatıdu; Bərhək, hainlar nomusızlarə qə hainlik kılıwatıdu. **17** I yər yüzıdə turuwatқan insanlar Wəhıma, ora wə tuzək bəxıngəja qūxıdu; **18** Wə xundak bolıduki, Wəhımə sadasıdin kaqқanlar orioja qūxıdu, Orıdin qikқан bolsa tuzəkka tutulıdu. Qünki asmandiki derizlər eqılıdu, Yər ullırı təwrəp ketıdu. **19** Yər mtlək dəzlinıp ketıdu, Yər pütünləy parə-parə bolup ketıdu, Yər dəhşətlık təwrınıdu. **20** Yər məst adəmdək iləng-siləng məngıdu; Huddi lapastək ırojanxıp kəlıdu. Qünki unıngdiki asiylık gunahı əzını kəttik basıdu, U yıkılıp, ikkinqi turalmaydu. **21** Xu künidə xundak bolıduki, Pərwərdigar yuqırıda turəjan koxunlarnı yuqırıda, Wə yər yüzidiki padıxəhlarnı yər yüzıdə jazalıdu. **22** Ular orəkkə yojiıldıəjan bırı top əsirlərdək yojiwelındi, Gundıhanioja solap koyulıdu. Nurojun künlərdın keyin ular jazalındı. **23** Ay uyatlıkta kəlıdu; Künmu hijil bolup kərünməydu; Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Zion teəjıdə, yəni Yerusaləmdə səltəntını yürgüzıdu; Uning xan-xəripı Əz əksəqallırı alıdda pərlayıdu!

25 Pərwərdigar, Sən mənıng Hudayım; Mən Seni üstün dəp mədhıyiləymən, Mən Səning namıngni mubərkələymən, Qünki Sən kəramət ıxlarnı, Sadıqlık wə həqıqət ıqıdə kədimdin buyan kəlbınggə pıkkənlırnıngni bəja kəltürgənsən. **2** Qünki

Sən xəhərni harabilik, Kəl'ə-қoroqanlik yurni harab, Yatlaming ordisini xəhər bolalmas қiloqansən, U ikkinqi хərgiz kurulmaydu. **3** Xunga хəliқи küqlük хəlk Seni uluqlaydu, Əхəddiy əllərnin хəliқи xəhiri Səndin қorқidu; **4** Qünki Sən miskinlərgə қoroqan, Yoқsullərnin dərди-хəjitigə қoroqan, Boranoqə dalda, Issiқkə sayə boloqansən; Qünki əхəddiylərnin zərbə bəlkuni tamoqə uruloqan borandək, Қaoqirəк yərnə bəskən issiқ хəwadək boldi. Birəк issiқ хəwə bulut sayisi bilən tosuloqandək, Sən yatlaming қuқan-sürənlirini pəsaytısən; Əхəddiylərnin qəlibə nahxisi pəs қiliniду. **6** Wə muxu taoqda samawı qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar Barliқ kowmlar uqün ziyapət қilidu — Mayliқ yeməklilər, Süzdürülgən xonə xərablar, Yiliki tok mayliқ yeməklilər, Süzdürülgən, yahxi saқlanoqan xonə xərablardin boloqan ziyapət bolidu; **7** Wə U muxu taoqda хəmmə qowmlarnı yapidiоqan qümpərdini, Barliқ əllərnı yapidiоqan yəpquқni yoқitidu; **8** U əllümini mənggiügə yutup yoқitidu! Rəb Pərwərdigar хərbir yüzdiki yaxlarnı sürtiwetidu; Pütkül yəzemin aldida Əz хəlkining хərməndilikini elip taxlaydu; Qünki Pərwərdigar xundək eytkən. **9** Wə xu күnidə deyiliduki: — «Mana, Hудayimiz muxu, biz Uningoqə təlmürtip kəlgən, U bizni қutқuzidu; Mana, muxu Pərwərdigar, biz Uningoqə təlmürtip kəlgən, Biz xadlinip Uning niјat-қutluduruxidin hürsən bolimiz». **10** Qünki muxu taoqkə Pərwərdigarning қoli қonup turidu; Wə saman əzgaldə tezəк bilən қəyləngəndək, Moab Uning putliri əstida қəylinidu; **11** [Moab] axu [tezəкlik] əzgaldin üzүp қiқix uqün қolini keridu, Birəк uning қoli qewər bolojini bilən, [Rəb] uning təкəbburluқini pəs қilidu. **12** U sepillirning egiz mudapiəlik қoroqanlirini oқulitip, Yər bilən yaxsən қilip, Topa-қangoqə aylanduridu.

26 Xu күnidə Yəhudaning zeminida munu nahxa eytilidu: — «Mustəхkəm bir xəhirimiz bar; U niјatliқni uningoqə sepil wə tirəklər қilip bekитip yoқidu. **2** Wəpadarliқtə qing turoqan хəққaniy əlning kirixi uqün, Dərwazilərnı eqip beringlar! **3** Kim əzining əқidə, oy-hiyali Sanga baoljoqan bolsa, Sən uni mutləк hatirjəmliktə saқlaysən; Qünki u Sanga ixənq-etikad baoljoqandur. **4** Mənggiügə Pərwərdigarоqə tayininglar; Qünki Yəh Pərwərdigar хəқikətən əbədil'əbədlik bir қoram taxtur. **5** Qünki U yuқirida turoqanlarnı pəskə qüхüridu; Axu alyi xəhərni, U pəs қilidu; Uni yərgə qüхürüp, Topa-қangoqə aylanduridu. **6** U put bilən қəylinidu; U mөminlərnin putliri, Miskinlərnin қədəmliri bilən қəylinidu! **7** Хəққaniyning yoli bolsa түздur; I Əng Tüz Yolluқ Boloquқи, Sən хəққaniy ədəm uqün uning yolini onг қilisən. **8** I Pərwərdigar, biz dərхəқikət Sening хəқimlirningning yolida mөngip, Seni күtүp kəlduk; Jenimizning təхnaliki xudurki, nəming wə xəhriting əxsun! **9** Wujudum bilən keqilərdə Sanga taxnə boldumman; Bərhəк, tang səhərlərdimu roқim bilən iq-iqimdin Seni izdidim; Qünki хəқimlirning yər yüzidə kərtəngən bolsa, Yər yüzidikilər хəққaniylikni əginidu. **10** Rəzil ədəmgə rəhim kərsitilsimu, U yənilə хəққaniylikni əgənməydu; Həttə durusluқ turoqan zemindimu u yənilə adilsizliқ қiliweridu, Pərwərdigarning xanu-xəwkитini kərməydu. **11** I Pərwərdigar, қolung kəturildi, Birəк ular kərməydu. Həlbuki, Əz хəlkining bəloqan otluқ muhəbbitingni əyler keridu хəм hijil bolidu; Kүxəndiliring uqün [təyyarlanoqan] ot ularni bərhəк yutuwetidu. **12** I Pərwərdigar, Sən bizgə hatirjəmlik nesip қilisən; Qünki bizning əməllirimizning хəmmisini əzüing wujuқə қiқarоqansən. **13** Dərwəкə, i Pərwərdigar Hудayimiz, ilgiri Səndin bəхkə «rəblər» üstimizdin хəқimranlik қiloqan; Əmdiliktə pəкət Sanga tayinipla nəmingni əsləp tiloqə alimiz. **14** Ular bolsa əldi, қaytidin yaximaydu; Ərwəh bolup kətti, қaytə tirilməydu; Qünki Sən

ularni jazalap yoқatting, Ularnı ədəmlərnin esidimu қiloqə kaldurmiding. **15** Sən əlni uloqaytkansən, i Pərwərdigar; Əlni uloqaytkansən, Əzünggə xan-xərəp kəltürgənsən; Zeminning qeғralirini хərtərpəкə uzartқansən. **16** I Pərwərdigar, ular dərd-ələm iqidə қaloqanda, Seni izdidi; Tərbiyilik jazalixing ularning bexioqə қiқxandə, Ular aқ urup, piқirləp bir duani қildi: — **17** «Boxinix aldida turoqan, toloқiki tutup, aqrıқtin warkirioqan bir хəmilidar ayaldək, Biz Sening aldinda xundək bolduk, i Pərwərdigar. **18** Biz ikki қat bolup, Toloқkə qüxtuk, Birəк pəкət yəlla қizarduk; Yər yüzidikilər uqün heq niјat-қutқuzxni yoқituzmiduk; Dunyadiki ədəmlər heq tuoқulmidu. **19** «Sanga təwə əlgən ədəmlər yaxaydu; Mening jəsitimning [tirilixi bilən təng] ularnu tirilidu. I topa-қangda yatқanlar, oyoқinip nahxa yangritinglar! Xəbnimning tang səhərninг xəbniməkdatur; Yər-zemin əzidə əlgənlərnı tuoқup beridu. **20** I хəlkim, kelinglar, Əyünglarоqə kirip, қəyninglardin ixiklərnı etip қoyunglar; Mening dəroqizipim ətküqə, əzüngni bir dəmlik yoxuruwal. **21** Qünki қarə, Pərwərdigar Əz jayidin қiқip, Yər yüzidikilərnin gunəhini əzligə қayturmaqқи; Yər bolsa üstigə təkürgən қanlarnı əxkarilaydu, Əzidə əltürülgənlərnı хəmmə yepiwərməydu.

27 Xu күnidə Pərwərdigar Əzining dəхxətlik, büyüк wə küqlük xəmxiri bilən uқkur yilan lewiatanni, Yəni toloqanoquqi yilan lewiatanni jazalaydu; U yənə gengizdə turoqan əjdihani əltüridu. **2** Xu күni sap xarab beridioqan bir üzüмzar bolidu! U tooқruluқ nahxa eytinglar! **3** Əzüм Pərwərdigar uni saқlaymən; Mən хər dəқikə uni suqirimən; Birsı uningoqə ziyə yoқtüzmisun dəp keqə-kündüz saқlaymən. **4** Oqəzəp Məndə қalmidı; Ah, Məngə қarxi jəng қilidioqan tikənlər yaki jioqanlar bolsaidi! Undək bolsa Mən ularоqə қarxi yürүx қilattim, Ularnı yoqıxturup kəydürüwetəttim! **5** Bolmisə u Məni bəxpanəhliқ қilip tutsun; U Mən bilən birliktə hatirjəmliktə bolsun, Dərhəқikət, u Mən bilən birliktə hatirjəmliktə bolsun! **6** Kəlgüsi күnlərdə, Yəқup yiltiz tartidu; Israil bihlinip, qeқəkləydu, Ular pütkül yər yüzini mөwə-qewə bilən қaplaydu. **7** [Pərwərdigar Israilni] uroqanlarnı uroqanliқ [Israilni] urup baққанmu? U қiroqanlardək [Israil] қirilip baққанmu? **8** Sən ularni əyibligəndə əlqəmdin төwən jazalap ularni paliwətkənsən; Xərk xamili қiққан күnidə U Uning zərblik xamili bilən ularni қoşliwətkən. **9** Əmdi xu yol bilən Yəқupning қəbihliқi kəqürtüm қiliniдуki, — Uning gunəhininг elip taxlanoqanliқining pixlən mөwisı u boliduki: — U қurbəngəhtiki хəmmə taxlarnı kukum-talkən қilidu, «Axərəh»larnı wə «kүн tüwriқliri»ni zadila turoqumaydu. **10** Qünki mustəхkəmləngən xəhər şerib bolup қalidu, Adəmsizsiz makan хəм taxliwətilgən bayawandək bolidu; Xu yərdə mozay ozuқlinidu, Xu yərdə yetip, uning xahlirini yəydu. **11** Uning xahliri solixix bilən üzülidu; Ayallar kelip ularni otun қilip kəydüriwetidu. Qünki bu bir yorutulmıoqan хəlk; Xunga ularni Yaratquқи ularоqə rəhim kilmaydu; Ularnı Xəkilləndürgüqi ularоqə xəpкət kərsətməydu. **12** Wə xu күni xundək boliduki, Pərwərdigar Əfrat dəryasining eqimliridin tartip Misir wədisioqə хər yərnı silkiydu, Wə silər bir-birləp terip yoқiwelinisilər, I Israil baliliri! **13** Wə xu күni xundək boliduki, Büyüк kanay qelinidu; Xuning bilən Asuriyə zeminida tügixəy dəp қaloqanlar, Wə Misir zeminida musapir boloqanlar kelidu; Ular Yerusalemdə muқəddəs taoq üstidə Pərwərdigarоqə ibadət қilidu.

28 Əfrəimdiki məyhorlarning bexidiki təkəbburluқ bilən təkiwəloqan güllük tajoqə way! Munbət jiloqining bexioqə

taqiwaloqan, Yəni ularning solixip qaloqan «pəhri» bolojan giligə way! 1 xarabning asiri bolojanlar! 2 Mana, Rəb bir küq wə kudrət igisini hazirlidi; U bolsa, möldürlük judun həm wayran qiloquci borandək, Dəhxət bilən taxkan kəlkün suliridək, Əxəddiylərqə [tajni] yərgə uridu. 3 Əfraimdikki məyhorlarning bexidiki təkəbburluk bilən taqiwalojan güllük taji ayaq astida qəylinidu; 4 Wə munbət jilojining bexida taqiwalojan, Ularning «pəhri» bolojan solixip qaloqan gili bolsa, Baldur pixkan ənjürdək bolidu; Uni kərgən kixi kərtiplə, Qəliqə elip kap etip yutuwalidu. 5 Xu künidə, samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar Əz həlkining kəldisi üqün xərpəlik bir taj, Xundakla kərkəm bir qəmbərik bolidu. 6 U Yəni həküm qikirikxə olturoqanlarə toqra həküm qikəroquci Roh, Wə dərəwazidə jəngni qekindürgüqigə kütü bolidu. 7 Biraq bularmu xarab arkiplik hatəlxəti, Həraq bilən ezikiq kətti; — Həm kahin həm pəyoqəmbər həraq arkiplik ezikiq kətti; Ular xarab tərpidin yutuwalinoqan; Ular həraq tūpəyolidin ələng-sələng bolup ezikiq kətti; Ular aldin kərtüxtin adaxti, Həküm kilixta ezikiqti; 8 Qünki həmmə dastihən box orun qəlmay kusuq wə nijasət bilən toldi. 9 «U kimgə bilim əgətməqədu? U zadi kimni muxu həwəni quxinidioqan qilməqədu?» 10 Eoqizlanduruloqanlarə əməsmu?! Əmqəktin ayriqə bowaqlarə əməsmu?! Qünki həwər bolsa wəzmuwəz, wəzmuwəzdu, Qurmukur, qurmukurdur, Bu yərdə əzrak, Xu yərdə əzrak bolidu... 11 Qünki duduklaydioqan əlwəlr wə yat bir til bilən U muxu həlkkə səz kilidu. 12 U ularə: — «Mana, aram muxu yərdə, Həli yoklarni aram aldurunglar; Yəngilinix muxudur» — degən, Biraq ular həqənemini anglaxni halimioqan. 13 Xunga Pərwərdigarning səzi ularə: — «Wəzmuwəz, wəzmuwəzdu, Qurmukur, qurmukurdur. Muxu yərgə əzrak, Xu yərgə əzrak bolidu; Xuning bilən ular aldioqə ketiwətip, Putlixip, ongda qūxidə, Sunduruluq, Tuzəqə qūxūp tutuluq kalidu. 14 — Xunga həy silər mazaq qiloquqilar, Yərusalemdə turoqan muxu həlknə idarə qiloquqilar, Pərwərdigarning səzini anglap qoyunglar! 15 Qünki silər: — «Biz əlüm bilən əhdə tūzduq, Təhtisara bilən billə bir kelixim bekittuq; Qəmqaq taxkəndək ətup kətkəndə, U bizgə təgmaydu; Qünki yaloqanqilixni baxpanahimiz qilduk, Yaloqan səzlər astida məkünüwalduk» — dedinglar, (Sheol h7585) 16 Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Zionda ul bolux üqün bir Tax, Sinəktin ətküzülgən bir tax, Qimmətlik bir burjək texi, İxənləqin həm mukim ul texini saloquci Mən bolimən. Uningə ixinip tayanəqan kixi həq hədukmaydu, aldirimaydu. 17 Wə Mən adalətnə əlqəm tanisi qilimən, Həqkanıylikni bolsa tik əlqigüqə yip kilimən; Möldür baxpanahə bolojan yaloqanqilixni süpürüp taxlaydu, Wə kəlkün məküwalojan yayini tēxip əpəktidu. 18 Xuning bilən əlüm bilən tūzgən əhdənglar bikar qiliwətilidu; Silarning təhtisara bilən bekitkən keliximinglar aqmaydu; Qəmqaq taxkəndək ətup kətkəndə, Silər uning bilən qəyliwətilisilər. (Sheol h7585) 19 U ətup ketixi bilənla silərnə tutidu; Həm səhər-səhərlərdə, Həm keqə-kündüzlərdimə u ətup turidu, Bu həwərnə pəkət anglap qūxinixning əzila wəhimigə qūxūx bolidu. 20 Qünki kariwat sozulup yetixə qiskilik kilidu, Yotkan bolsa adəm tūgūlup yatsimu tarlik kilidu. 21 Qünki Pərwərdigar Əz ixini, Yəni Əzining əyayriy əmilini yürgüzüx üqün, Əzigə yat bolojan ixni wujudqə qikirik üqün, Pərazim teqidə turojnidək ornidin turidu, U Gibeon jiləsidə əzəplənginidək əzəplinidu; 22 Xunga mazaq qiloquqilar bolmanglar; Bolmisa, kixənliringlar qing bolidu; Qünki mən samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigardin bir həlakət toqrisida, Yəni pütkül yər yūzigə kət'yilik bilən bekitkən bir həlakət toqrisidiki həwərnə

angliqanmən. 23 — Kulak selinglar, awazimni anglanglar; Tingxanglar, səzirimni anglanglar. 24 Yər həydgüqə dəhkan terix üqün yərnə kün boyi həydamdu? U pütün kün yərnə aqdurup, Qalmilarni ezamdu? 25 U yərnəg yūzini təkxiləgəndin keyin, Karəkəz bədiyanni taxlap, Zirini qeqip, Buşədayni taplarda selip, Arpini terixkə bekitilgən jayoqə, Kara buşədayni etiz qirliroqə terimamdu? 26 Qünki uning Hudasi yəni toqra həküm kilixkə nəsihət kilidu, U uningə əgətidu. 27 Bərhək, karəkəz bədiyan qixlik tirna bilən tepilməydu; Tuluk zirə üstidə həydaməydu; Bəlki karəkəz bədiyan bolsa qəmqaq bilən soqulidu, Zirə bolsa təmür-tayək bilən urulup dən ajritilidu. 28 U tartixkə danni ezix kerək, əmma [dəhkan] unni mēnggügə tepewərməydu; U hərwa qəkliri yəki at tuyəkliri bilən unni mēnggügə tepewərməydu; 29 Muxu ixmu samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigardin kelidu; U nəsihət bərixət karamət, Danəliklə uluqdur.

29 Ariəlgə, Dawut əz makani qiloqan Ariəlgə way! Yəni bir yil yillarə qoxulsun, Həyt-bayramlar yəni aylinip kəlsun; 2 Biraq Mən dər-dələmni Ariəlgə kəltürimən; Dad-pəyadlar kəttürilüp anglinidu; U Manga həqikətən bir «Ariə» bolidu. 3 Qünki Mən seni qəpsap qedirlər tiktürüp, Seni kəmal qilip muhəsirə istihkamlirini salimən, Potəyliri bilən seni qorxiwalimən. 4 Xuning bilən pəs qilimən, Sən yər tegidin səzləydioqan, Əqliring pəstin, yəni topa-qəngdin kelidioqan, Awazing ərwəhəlni qəqiroqūqinidək yər tegidin qikidu, Səzliring topa-qəngdin xiwirlap qikkəndək bolidu; 5 Xu qəqəda dūxmənlingning topi huddi yumxək topa-qənglərdək, Yawuzlarning topi xamal uqurup taxlaydioqan topanək tozup ketidu. Bu ix bərdinla, tuyuksiz bolidu! 6 Əmđi samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar sening yeningə kelidu; Güldürməmə, yər təwrəx, küqlük xawkūn, kuyuntəz, boran wə yutuwaləquci ot yəlkunlar bilən səndin hesab alidu. 7 Xundək qilip Ariəlgə qarxi jəng kilidioqan, Yəni uningəwə wə kəl'ə-koroqanlik mudapiəlgə jəng qiliwətkən bərlək əllərnə nuroqunioqan qoxunliri keqisi kərgən qūxtiki kərtinüxtək yəqək ketidu. 8 Aq qəloqan bərsi qūx kərgəndə, Qūxidə bir nemə yəydu; Biraq oyoqansa, mana qorsiki kuruk turidu; Qəngqioqan bərsi qūx kərgəndə, Qūxidə su iqudu; Biraq oyoqansa, mana u həlaldin ketidu, U yənilə usuzlukqə təxna bolidu; Mana Zion teqioqə qarxi jəng qiliwətkən əllərnə nuroqunioqan qoxunliri dəl xundək bolidu. 9 Əmđi arisəldi boliwərip, Qəymukup kətinglar! Əzūnglarni kərioqə qilip, kərioqə bolunglar! Ular məst boldi, biraq xarəbtin əməs! Ular ilənglixip qəldi, biraq həraqətin əməs! 10 Qünki Pərwərdigar silərgə əjəplət uykusə bəskuqi bir rohnə təküp, Kəzūnglarni etiwətti; U pəyoqəmbərlər wə bax-kəzūnglar bolojan aldin kərgüqilərnimə qūmkiwətti. 11 Muxu kərgən pütkül wəhiy bolsa, silər üqün pəqətliwətilgən bir yəgimə kitabdək bolup kaldi; Hək kitabni sawatlik bərsigə bərip: — «Okup bərixingizni ətünimən» — desə, u: — «Okuyalməymən, qünki pəqiti bərikən» — dəydu. 12 Kitab sawatsiz bərsigə bərilip: — «Okup bərixingizni ətünimən» — deyilsə, u: — «Mən sawatsiz» — dəydu. 13 Wə Rəb mundaq dəydu: — «Muxu hələk əqzi bilən Manga yəqinləxkəndə, Tili bilən Meni hərmətligəndə, Biraq qəlbi bolsa Məndin yirək turoqəqə, Məndin bolojan qorxuxi bolsa, pəkət insan balisining pətiwaliridinla bolidu, halas; 14 Xunga mana, Mən muxu hələk arisidə yəni bir karamət kərsitimən; Karamət bərixəni karamət bilən qilimən; Xuning bilən ularning danixmənlirining danəlikə yəqilidu; Ularning əqillirining əqilliri yoxurunuwəloqan bolidu». 15 Əzining pütkülə niyətlirini

Pərvərdigardın yoxurux üçün astin yərgə kiriwalojan, Əz ixlirini karangojulukta kilidiojan, Wə «Bizni kim kəridu» wə «Kim bizni bilgən» degənlərgə way! **16** Ah, silərning tətürlükünglar! Sapalqini seojiz layoqa ohxatqılı bolamdu? Xundakla ix ezini İxligüqigə: «U meni ixlimigən», Yaki xəkilləndürülgən ezini Xəkilləndürüqigə: «Uning əkli yoki» desə bolamdu?! **17** Qünki kışka wəqit iqidila, Liwan mewilik baqoqa aylandurulmamdu? Mewilik baq bolsa orman hesablanmamdu? **18** Xu künidə gaslar xu yegimə kitabning səzlinini anglaydiojan, Qariqular zulumət həm karangojuluqtın qıqır közlini kəridiojan bolidu; **19** Məminlər bolsa Pərvərdigardın təhimu hürsən bolidu; İnsanlar arisidiki misinlər İsraildiki Muxəddəs Boləjuqidin xadlinidu. **20** Rəhimsiz boləjuqi yəqaydu, Mazak qıləjuqi ojayib bolidu; Qəbihlik pürsütini kütüdiojanların həmmissi həlak qilinidu; **21** Mana [muxundak adəmlər] adəmnı bir səz üqünla jinayətqi kılıdu, Dərwazida turup rəzilikkə tənbih bərgüqi üqün tuzak təyyarlap qoyidu, Həqkanıy adəmnıng dəwasını səwəbsiz bikar kiliwetidu. **22** Xunga İbrahim üqün bədəl tələp qutkuzojan Pərvərdigar Yəqupning jəməti toqruluk mundak dəydu: — «Həzir bolsa Yəqub hijillikkə qalmaydu, Həzir bolsa u tit-tit bolup qirayı tətirip kətməydu; **23** Qünki [Yəqub] qolunning ixligən əmili boləjan, əz arisida turəjan əwladlinini kərgən wəktidə, Ular namimni muxəddəs dəp uləjuqlaydiojan, Yəqupning Muxəddəs Boləjuqisini pak-muxəddəs dəp bilidiojan, İsrailning Hudəsadin kərkiidiojan bolidu. **24** Rohi ezip kətkənələr yorutulidiojan, Qəqxap yürənglər nəsihət-bilim qəbul kiliidiojan bolidu.

30 «Asiy oqullarning əhwəlioqa way!» — dəydu Pərvərdigar, — «Ular pılanlarını tüzməqə, birak Məndin almaydu; Ular mudapirə toşukini bərpə kılıdu, Birak u Məning Rohim əməs; Xundak qılıp ular gunahı üstigə gunah qəxuwəlidu. **2** Ular Məndin heq sorimayla Misiroqa yol aldı; Pirəwning qənitə astidin panah izdəp, Misirning sayisigə ixininə tayinidu yəni! **3** Qünki Pirəwning qənitə bolsa siləni yərgə taxlap lət kılıdu. Misirning sayisigə ixininə tayinix silərgə bax kətimqilik bolidu. **4** Pirəwning əmirliri Zoan xəhiridə bolsimu, Uning əqliliri Hənas xəhirigə hərdəim kəlip tursimu, **5** Awam həmmissi əzigə paydisi bolmaydiojan, Heq yərdimi wə paydisi təgmaydiojan, Bəki lət kılıp yərgə taxlaydiojan, Həttə rəswə kiliidiojan bir həlktin nomus kiliidiojan bolidu. **6** Nəgəwdiki uləşlər toqrısida yülkəngən wəhiy: — Ular jəpalik, dərd-ələmlik zemindin otidu; Xu yərdin qixi xirlar wə ərkək xirlar, Qər yilan wə wəxhiy uqar yılanmu qikidu; Ular baylıqlirini əxələrnıng dümbisigə, Gəhərlirini təgə lokkilirioqa yülkəp, Əzlırigə heq payda yətküzməydiojan bir həlknıng yenioqa kətürüp baridu. **7** Misir!? Ularning yərdimi bikar həm kuruktur! Xunga Mən uni: «Həqnemni kılıp bərməydiojan Rəhəb» dəp atiojanmən. **8** — Əmdu bu səznıng kəlgüsü zamanlar üqün, Gəwəhlik süpitidə əbədli əbədğə turuwerixi üqün, Həzir bərip buni həm tax tahtioqa həm yegimə kitabkə yezip qoyojın. **9** Qünki bular bolsa asiy bir həlk, Nəhli oqullar, Pərvərdigarning Təwrat-tərbiyisini anglaxni halımaydiojan oqullardur. **10** Ular əldin kərgüqilərgə: — «Wəhiyni kərmənglar!», Wə pəyoqəmbərlərgə: «Bizgə toqra bəxarətlərnı kərsətmənglar; Bizgə adəmnı azadə kiliidiojan, yəlojan bəxarətlərnı kərsətmənglar; **11** Sənlər [durus] yəldin qikix, Toqra tərəkidin ayırlıx! İsraildiki Muxəddəs Boləjuqini əldiməzidin yəq kılıx!» — dəydu. **12** — Əmdu İsraildiki Muxəddəs Boləjuqi mundak dəydu: — «Qünki silər muxu həwərnı qətkə kəqip, Zulumnı yəlanqıq kılıp, burmilənojan yəloqa tayanəjınglar tūpəylidin, **13** Xunga muxu qəbihlik silərgə egiz tamning bir yərikidə bolidu,

Tam pultiyip qəlojan, u birakla uni qəkiwetidu; **14** Huddi sapal qinə heq ayımay qəkiwetiləngdək U uni qəkiwetidu; Uningdin həttə oqəktin qoş qəlojadək, Bəktin su uskudək birəp parqisimu kəlməydu». **15** Xunga Rəb Pərvərdigar, İsraildiki Muxəddəs Boləjuqi mundak dəydu: — «Yenimoqa towa bilən qəytip kəlip aram tapisilər, qutkuzulisilər; Hatirjəmliktə həm əman-əsənlikə küq əlisilər!», — Birak silər rət qiloqansilər. **16** Silər: — «Yak, biz atlarəqa minip qəqimız» — dedinglar, Xunga silər rast qəqisilər! Wə «Biz qəpqr uləşlərə minip kətimız» — dedinglar; — Xunga silərnı kəşioqləjuqlarmu qəpqr bolidu. **17** Minginglar birining wəhəmisidin qəqisilər; Bəxining wəhəmisidə [həmminglar] qəqisilər; Qəqip, təq üstidiki yegənə bayraq hədisidək, Dəng üstidiki tuşdək qəlisilər. **18** Wə xunga silərgə mehir-xəpəkət kərsətmən dəp, Pərvərdigar kütidu; Xunga U silərgə rəhim qilimən dəp ornidin kəzojilidu; Qünki Pərvərdigar həkəm-həqikət qıkarəjuqi Hudədur; Uni kütəkənlərnıng həmmissi bəhtliktur! **19** Qünki halayik yəniəla Zionda, yəni Yerusalemə turidu; Xu qəşdə silər yənə heq yioqlıməyisilər; Kətürğən nələngdə U Əzini sanga intayin xəpəkətlik kərsətidu; U nələngni anglisila, jəwab bəridu. **20** Rəb silərgə nən üqün müxküllüknı, Su üqün əzab-əqubətni bərsimu, Xu qəşdə sening Ustəzing yənə yoxurunıwərməydu, Bəki kəzıng Ustəzingni kəridu; **21** Silər ong tərəkə burulsənglar, Yaki sol tərəkə burulsənglar, Quliking kəyningdin: — «Yol mənə muxu, uningdə mēnginglar!» değən bir əwəznı angləysən. **22** Xu qəşdə silər oyulojan məbudirınglarəqa bərilğən küümə həlgə, Quyəmə məbudirınglarəqa bərilğən əltun həlgimə dəş təğküzisilər; Silər ulərnı adət latisini taxlıəğdək taxlıwetip: — «Neri tur» — dəyisilər. **23** U sən teriyidəjan urukung üqün yəmoqr əwətidu; Yərdin qikidəjan əxlik-məşulət həm küq-kəwətlük həm mol bolidu; Xu küni məlling kəng-azadə yaylaklarda yaylaydu; **24** Yərd həydidən kəla wə əxəklər bolsa, Gürjək wə əra bilən soruəjan, tuzlanəjan hələp yəydu. **25** Qəng kirojnıqlık boləjan küni, Yəni mənərlər ərülğən küni, Hərbir uləş təşdə wə hərber egiz dēngə bolsa, Ənhərlər wə eriklər bolidu. **26** Pərvərdigar Əz həlknıng jərəhətinə tangidəjan, Ularning kəmqə yarisini sakəytkən xu künidə, Ay xolisı kuyax nüridək bolidu, Kuyax nuri bolsa yəttə həssə küqlük bolidu, Yəni yəttə kündiki nuroqa barəwər bolidu. **27** Mana, Pərvərdigarning nəmi yirəktin kəlidu, Uning qəhrı yətkunlinip, Koyuk istütəkliri kətürüldü; Ləwlıri əzəpəsi talup, Tili yutuwaləjuqi yənojin ottək bolidu. **28** Uning nəpəsi huddi təxip boyunəqa yətidəjan kəlkündək bolidu, Xuning bilən U əllərnı bımənilikni yəqətkəjuqi qəlwir bilən taskəydu, Xundakla həlk-millətlərnıng əşzioqa ulərnı əzduridəjan yəng salidu. **29** Muxəddəs bir həyt ətküzülgən qədikidək, kənglūnglərdin nəhə urəşip qikidu, İsrailəyo yultax boləjan Pərvərdigarning təşzioqa nəy nəwəsi bilən qikqən birsining huxəllikidək, kənglūnglər huxal bolidu. **30** Pərvərdigar həyətlik əwəznı yangritidu; U kəynojan qəhri, yutuwaləjuqi yətkunluk ot, güldürməmilik yəmoqr, borən-xəwkn, məldürlər bilən Əz bilikini sozup kərsətidu. **31** Qünki Pərvərdigarning əwəsi bilən Asuriyə yənjilidu, — Bəxkilərnı urux təyiki [boləjan Asuriyə] yənjilidu! **32** Wə Pərvərdigar təyyarlıəjan kəltək bilən hər kətim uni urəğəndə, Buningəqa dəplər həm qiltərlər təngkəx qilinidu; U qəlini oynitip zərb kılıp uning bilən kürəx kılıdu. **33** Qünki Tofət qədimdin tərtp təyyar turojanidi; Bərhək, padixəh üqün təyyarlanəjan; [Pərvərdigar] uni qəngkur həm kəng qilojan; Otunlıri kəp yətkunluk bir güllən bəp, Pərvərdigarning nəpəsi bolsa gūnggürt əkimidək uni tutaxturidu.

31 — Yardəm izdöp Misiroja baroqlanlarning haliyoja way!
Ular atlaroja tayinip, Kəp bolojanlikidin jəng hərwilirioja,
Intayin küqlik bolojanlikidin atlik əskərlərgə ixinip kəttil! Birək
Israildiki Muqəddəs Boləuqioja qərimaydu, Pərwərdigarni
izdiməydu. **2** Birək Umu danadur! U külpət elip kelidu,
Dəğəlririni kayturuwalmaydu; U buzuklarning jəmətigə,
Xundaqla kəbihlik kəlojuqlarəja yardəmdə bolojanlarəja kərx
ornidin kəzojilidu. **3** Misirliklər Təngri əməs, adəmlər halas;
Ularınəg atlıri bolsa rohtin əməs, əttin halas; Pərwərdigar
bolsa kəlini uzartidu, Yardəm bərgügi bolsa putlixidu; Yardəm
berilgügi bolsa yikilidu; Ular həmmisi birəklə yəkilidu.
4 Qünki Pərwərdigar manga mundək dəğən: — «Owni
tutuwaləjan xir yaki arslanni bir tərəp kəlixkə top-top padiqilər
qəkiriləjənda, Xir yaki arslan ularning awazlıridin heq kərkəmay,
Xawkūnliridin heq hədukməy, Bəlki owni astioja besiwelip
əxər-əjur taliojinidək, Samawi kəxunlarning Sərdari boləjan
Pərwərdigarnu ohxaxla Zion teoju wə egzilikliri üqün qəxütp
jəng kəlidu. **5** Üstidə pərwəz kəlidiojan kuxlardək samawi
kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz kənitə astioja
Yerusalemni alidu; Kənitə astioja elip, Zionni kətkəzidu; Uning
«ətiup ketixi» bilən Zion nijatlikkə erixidu. **6** Silər dəhxətlik
asiylik kəlojan İgəniləring yenioja towa kəlip kaytinglar, I İsrail
baliliri! **7** Qünki xu künidə insanlar hərbiəri əzi üqün əz kəli bilən
yasiəjan kəmtix butlarni wə altun butlarni: — «Gunahtur!» dəp
taxliwetidu». **8** «Xu qəməs Asuriyə kəliq yitən yikilidu, Birək
baturning kəliq bilən əməs; Bir kəliq uni utuwalidu, birək kəliq
ədəttiki adəmninğə bolmaydu; U jəninə elip kəliqtiin qəqmaqçi
bolidu, Arisidiki yigitliri alwanəja selinidu. **9** Wəhəmidin uning
«ul texi» yəqəydu; Uning sərdarlıri jəng tuəjədin aləkəzədilixidu»
— dəp jakarlaydu Zionda oti kəyiwatқан, Yerusaleməda humdeni
yalğunlawatқан Pərwərdigar.

32 Mana, həkəqaniylik bilən həkəumranlik kəlojuqi bir
padixah qəkidu; Əmirələr bolsa toqra həkəum qəkirip
idarə kəlidu. **2** Həmə xamaloja daldə boləjəduək, Borənoja
panah boləjəduək, Kəojirək jəyoja erik-sulardək, Qəngkəp
kətkən zeminoja qəram taxning sayisidək boləjan bir adəmə
qəkidu. **3** Xuning bilən kərgəjuqlərnin kəzlıri heq torlaxmaydu,
Əngləydiojanlarning kəlikli enik tingxaydu; **4** Bəngbaxning
kəngli bilimni tonup yetidu, Kəəqning tili tez həmə enik
səzləydu. **5** Pəsəndilər əmdi pəzilətlik dəp atalmaydu, Pişik
iplaslar əmdi mərd dəp atalmaydu, **6** Qünki pəsəndə adəmə
pəsilikni səzləydu, Uning kəngli buzukqilik təyyarlaydu, İpləlik
kəlixkə, Pərwərdigarəja daə kəltürükə, Aqlarning qərsikini
aq kəlduruxkə, Qəngkəjojanlarning iqimlikini yəkitiwetixkə
niyətlinidu. **7** Bərhək, iplə adəmninğə tədbirliri kəbihtur;
U kəstlərnə pəmləp olturidu, Məminlərnə yaləjan gəp bilən,
Yəksulning dəwasidə gəp kəlip uni wəyran kəlixni pəmləp
olturidu. **8** Pəzilətlik adəmninğə kəlojan niyətliri bərhək
pəzilətlikdur; U pəziləttə mukim turidu. **9** Ornunglərdin
turup, i hatirjəm ayallar, awazimni ənglanglar! I əndixisiz
kəzlar, səzliməgə kəlak selinglar! **10** Bir yil ətə-ətməy, i
biəjəm ayallar, Parakəndə kəlinisilər! Qünki üzüm həsuli
bikəroja ketidu, Məwə yiojix yəq bolidu. **11** I hatirjəm ayallar,
titənglər! I əndixisiz kəzlar, patiparək bolunglar! Kiyiminglərnə
seliwetinglar, əzənglərnə yaləng kəlinglar, qətrikəngləroja
bəz baəqlanglar! **12** Güzəl etiz-baəqlər üqün, Məwilik üzüm
təlliri üqün məydəngləroja urup həsrət qəkinglar! **13** Üstidə
tikən-yantəklər esidiojan əz həlkimning zemini üqün, Xad-
huram əylər, warəng-qurung kəlip oynaydiojan bu xəhər üqün
kəyojurunglar! **14** Qünki orda taxlinidu, Adəmlər bilən lik

toləjan xəhər adəməzatsiz bolidu, İstihkəm wə kəzət munarlıri
uzun zamanəjoqə pəkətlə yəwayi əxəklər zək alidiojan, Kəy
padiliri ozuklinidiojan boz yərlər bolidu. **15** Təki Rəh bizgə
yukiridin təkəlgüqə, Dalalar məwilik baəq-ətizlər boləjuqə,
Məwilik baəq-ətizlər ormanzər dəp həsablanəjuqə xu peti
bolidu. **16** Xu qəmədə adələt dalani, Həkəqaniylik məwilik baəq-
ətizlərnə məkən kəlidu. **17** Həkəqaniyliktin qəkidiojni hatirjəmlik
bolidu, Hatirjəmlikning nətijəsi bolsa mənggügə bolidiojan
aram-tinqlik wə amən-əsənlik bolidu. **18** Xuning bilən məninğ
həlkim hatirjəm məkanlarəda, İxənqlik turaləjuqlarəda wə tinq
aramgəhlarəda turidu. **19** Orman kəsilip yikətiləjənda məldür
yəqsimu, Xəhər pütinləy yər bilən yəksən kəliwetilsimu, **20**
Su boyidə uruk tərəjuqilər, Kələ wə əxəklərnə kəng daləjoja
kəyuwetidiojanlar bəhtlikdur!

33 I əzünğ buləng-taləng kəlinimiojan, bəxkəilərnə buləng-
taləng kəlojuqi, Bəxkəilər sənə asiylük kəlimiojan, Əzünğ
asiylük kəlojuqi, Səninğ halingəja way! Sən buləng-taləngni boldi
kəlixing bilən, Əzünğ buləng-taləng kəlinisən; Sən asiylükni boldi
kəlixing bilən, Əzünğ asiylükə uqrayəsən; **2** I Pərwərdigar, bizgə
məhər-xəpəkət kərsətkəysən; Biz Səni ümid bilən kəütür kəldük;
Ətünimizki, Sən hər səhər [İsrailəju] küqlik bilək-qəl, Kəiyinqilik
pəytlıridə nijatimiz boləyəsən. **3** Top-top adəmlərninğ əjoja-
qəkanlıridin həlkələr bədəp qəkidu; Sən [Huda] kəddinğni tik
kəlixing bilən əllər pitirəp ketidu; **4** Qəkətkə liqinkiliri ot-
kəklərnə yiojip yəwaləjəndək, Silərgə bəkitip bəriləng olja
yiojəwelinidu; Qəkətkilər uyan-buyən yügürəndək adəmlər
olja üstidə uyan-buyən yügürəxidü. **5** Pərwərdigar üstün
turidu, Bərhək, Uning turaləjuqi yukiridurdu; U Zionəja adələt
wə həkəqaniylik taldurdu; **6** U bolsa künlirənglərninğ tinq-
amənlik, nijatlik, danəlik wə bilimning baylıkliri bolidu;
Pərwərdigardin kərkux Uning üqün gəhərdur. **7** Mana, ularning
palwanlıri sirtə turup nalə-pəryad kəturidü; Sülh-əhdə təzəng
əqlilər kəttik yiojixidu; **8** Yollar adəmsiz qəldi; Ətkünqi
yoqlılar yəq boldi; U əhdini buzup taxlidi; Xəhərlərnə kəzəgə
ilmaydu, Adəmlərnə heq ətiwarlimaydu. **9** Zəmin matəm tutidu,
zəplixidu; Liwan hijələttin solixidu; Xəron qəl-bayawənoja
aylandı; Bəxan wə Kərməl bolsa kərip taxlandı. **10** Mana
həzir ornundin turimən, — dəydu Pərwərdigar, — Həzir
Əzümni üstün kərsətimən, Həzir kəddimni kəturimən. **11** —
Silərninğ boyunglərdə kəruk ot-qəplə bar, Pəhal tuəjisilər;
Əz nəpəslirənglər ot bolup əzünğlərnə yutuwetidu; **12** Əllər
bolsa həkə keydürəlgəndək keydürilidu; Orulojan jiojan-
tikənlərdək otta keydürəwetilidu. **13** — I yirəktikilər, Məninğ
kəlojanlırimni ənglanglar; Yekindikilər, Məninğ kəy-qudritimni
tonup yetinglar. **14** Ziondiki gənahkərlər kərkədu; Wəhəmə
iplaslar ni besiwəlidu. [Ular]: «Arimizdiki kim mənggülik
yutkur Ot bilən billə turidu? Kim əbədil-əbəd yalğunlar bilən
bir makəndə bolidu?» — dəydu. **15** — «Həkəqaniylik yolidə
məndiojan, Durus-lilla gəp kəlidiojan, Zalimliktin kəlgən
həram pəydioja nəprətlinidiojan, Pərilərnə sunəjuqlərnə kəlini
pulangxitip rət kəlidiojan, Kənninğ gəpi bolsilə kəlikini yopurup
ənglimaydiojan, Pəsilik-rəzilikkə kəraxni rət kəlip, kəzini
kəquridiojan; **16** U yukirini məkən kəlidu; Kəram taxlar
uning kərojnə bolup, Yukirə uning bəxpanəhi bolidu; Əz
riski uningə bərilidu, Uning süyi kəpalətlik bolidu». **17** —
«Kəzlırinğ Padixəhni güzəllikidə kəridu; Kəzlırinğ uzunəja
sozuləjan zeminoja nəzər salidu. **18** Kənglünğ wəhəmə toqrisidə
qəngkur oyoja pətidu; Royhətqi bəg kəni? Oljini əlqəydiojan
tarəziqi bəg kəni? İstihkəm-munarlırnə saniojuqi bəg kəni? **19**
Kəytidin əxəddiy həlkəni kərməysən, — Sən əngkərimaydiojan,
boəzidə səzləydiojan, Dudukləp gəp kəlidiojan, gəpini

qūxinəlməydiəqan bir həlkni ikkinqi kərməysən. **20** İbadət həyltirimiz ötküzüldiəqan xəhər Zionəqa kara; Sening kezüing Yerusalemining tinq-aman makan boləqanlikini, Kozukliri hərgiz yulunmaydiəqan, Taniliri hərgiz üzülmaydiəqan. İkkinqi yetkəlməydiəqan qedir boləqanlikni kəridu; **21** Xu yərdə Pərwərdigarning xan-xəripi bizgə kərinidu, — U Əzi dəryalar, kəng estənglər ekip turidiəqan bir jay bolidu; Paləqlar bilən həydəlgən heqkəndək kəmə u jayda kətnimaydu, Wə yəki heq həywətlik kəmə u jaydin ötməydu; **22** Qūnki Pərwərdigar bizning nijatkar-həkimimiz, Pərwərdigar bizgə qənun Bərgüqidur, Pərwərdigar — bizning Padixəhimiz, U bizni kütqüzidu! **23** Sening tana-arəqamqiliring boxioqan bolsimu, [İsrail] yəlkən hadisining turumini mustəhəkmə kılalmisimu, Yəlkənni yeyip qikiralmisimu, U qəqəda zor bir olja üləxtürüldü; Həttə akşək-tokurlarmu oljini alidu. **24** Xu qəqəda xu yərdə turəqı: «Mən kəsəl» deməydu; Xu jayni makan kıləqan həlkning gunəhliri kəqürüm kılınıdu.

34 Yəkin kelinglar, i əllər, anglanglar! I kəwm-həlkələr, kulaq selinglar! Yər-zemin wə uningdiki barlik məvjudatlar, Jimi ələm wə uning iqidin qikkən həmmə məvjudatlar, Tingxanglar! **2** Qūnki Pərwərdigarning barlik əllərgə kərita şəzəpi bar, Uning dəroşəzəpi ularning barlik kəxunliriəqə karxi turidu; U ularni həlakətə pütüp koyəqan, Ularni kiroşinqiliklə tapxuruwətkən; **3** Ulardın öltürülgənlər sirtkə taxliwətilidu, Jəsətliridin sesikqilik puraydu, Təoqlar ularning kəni bilən ertilidu; **4** Asmanlardiki jimiki jisim-kəxunlar qirip yok bolidu, Asmanlar yəgimə kitabdək türüldü; Üzüim telining yopurməkliri hazan bolup, solixip qūxkəndək, Yigləp kətkən ənjür xehidin qūxkəndək, Ularning jimiki jisim-kəxunliri yikilidu; **5** Qūnki xəmxirim asmanlarda [kan bilən] suəquruldı; Karanglar, xəmxirim Mening həlakət lənitiməgə uqriəqan həlkəgə, Yəni Edom üstigə jəzalax üqün qūxidü; **6** Pərwərdigarning bir xəmxiri bar; U kənoqə boyaldı; U yəqəlik nərsilərnin yəoş bilən, Ətkə-qəzilərnin kəni bilən, Qəqkar bərikəning yəoş bilən ozuklənduruloqan; Qūnki Pərwərdigarning Bozrah xəhəridə bir kurbənlilik, Edomda zor bir kiroşinqilik bar. **7** Muxu kiroşinqiliklər bilən yəwəyi kalilər, Torpəqlər wə küqlük bukilaru yikilidu. Ularning zemini kənoqə qəməldü, Topa-qangliri yəoş bilən maylixip ketidu. **8** Qūnki Pərwərdigarning kəşas əlidiəqan bir küni, Zion dəwasidiki həşab əlidiəqan yili bar. **9** [Edomdiki] əkinlər kəriməyəqə, Uning topiliri günggürtkə aylandurulidu; Zemini bolsa keyüwətkən kəriməy bolidu. **10** Uning otı keqə-kündüz əqürilməydu; İt-tütəkliri mənggügə ərləydu; U dəwrəndəwərgiəqə hərəbiliktə turidu; Həqəkim ikkinqi u yərgə əyəş bəşməydu. **11** Qəl hūwəxuxi wə qirkişioqı hūwəxuxlar uni igiliwalidu; Qəng hūwəxux wə kənoqə-kuzəqunlar xu yərdə uwilaydu; Huda uningə «tərtipsizlik-bimənəlikni əlqəydiəqan tana»ni, Wə «kəp-kuruklūknı əlqəydiəqan tik əlqigūq»ni tartidu. **12** Birsı kelip [Edomning] esilzadilirini padixəhlikni [idəgə kılaxkə] qəqirsə, Ulardın həqəkim bolmaydu; Uning əmiriliri yok kılıwətilgən bolidu. **13** Ordiliridə tikənlər, Kəl'ə-kəroqənliridə qəkkək-jioqanlar əsüp qikidu; U qilbəlirərnin makəni, «Hūwəxuxlarning ordisi» bolidu. **14** Xu yərdə qəl-bəyawəndiki jəniwarlar, yəwəyi itlər jəm bolidu; Hərbir «əqə jın» əz kərinidiəqə towlaydu; Tün məhlukliri xu yərdə makanlixidu, Uni əzigə arəmgəh kılıp turidu. **15** «Ok yilan» xu yərdə uwilaydu, Uning sayisidə tuhumlaydu, Balilirini yioşip bəkidü. Kərolutəz-təpəquxlar hərəbiri əz jüpi bilən xu yərdə toplınıdu; **16** Pərwərdigarning yəgimə kitabidin idzəp əqub bəkkən; Ulardın həqəbiri qūxıp kəlməydu; Həqəkəysisining əz jorisı kəm bolmaydu; Qūnki Əzining əoşzi ularəqə buyruəqan;

Uning Əz Rohi ularni toplioqan. **17** Qūnki [Pərwərdigar] Əzi ular üqün qək taxlap, Əz kəli bilən zeminoqə tana tartip ularəqə təksim kılıp bərgən; Ular uningəqə mənggügə igidarlik kılıdu, Dəwrəndəwərgiəqə xu yərnı makan kılıdu.

35 — Dala həm kənoşirəp kətkən jaylar ular üqün huxal bolidu; Qəl-bəyawan xadlinip zəpirəndək qəqəkləydu; **2** U bərk urup qəqəkləydu, Xadlikkə xadlik kəxulup təntənə kılıdu; Liwənnin xan-xəripi, Kərməl wə Xərondikı güzəllik wə süir uningəqə berilidu; Ular Pərwərdigarning xan-xəripini, Hudəyimizning güzəllik wə həywətinı kəridü. **3** Ajiz kəllərnı küqələndüringlar, Egilip məngidiəqan tizlərnı qingitinglar, **4** Yüriki əoşkənləroqə: — «Qing turunglar! Kərkəmgənlər! Mana, Hudəyinqləroqə kərap bəkinglar; Kəşas kəlidü — Hudəning həşab əlix küni kəlidü U Əzi kəlidü, silərnı kütqüzidu!» — dəng! **5** Andin kərioşing kəzi əqilidu, Gəşning kulaqliri əoşk kılınıdu, **6** Andin akşək-tokurlar keyiktək əynəkləp səkrəydu; Gəqinqing tili nəhəx əritidu; Qūnki dalada sular, Qəl-bəyawanlarda dəryə-əkinlər uruqup taxidu; **7** Pizəqirin qəl-jəzire kəlkəkkə, Qəngkənoş yərlər bulakləroqə aylinidu; Qilbəlirərnin makəni — ular yətkən jay, Kəomux wə yəkənlər əsüp, qimənlikkə aylinidu. **8** Xu yərdə əgiz kətürülgən bir yol, Tüptüz bir yol bolidu; U «pə-k-mukəddəslikning yoli» dəp atilidu; Nəpəklər uningdin ətüxkə bolmaydu, Xu ul məhsus xular üqün bəkitilip yəşəloqənkı, — Həttə nədanlərmu uningdə əzıp kətməydu; **9** Xu yərdə xir bolmaydu, Uning üstigə heq yirtküzə həywan qikməydu; (Ular xu yərdə heq tēpilməydu) — Nijət kərilik hərlükkə qikkənlər xu yərdə məngidu! **10** Pərwərdigarning bədəl tələp kütqüzənliri kəytip kəlidü, Küylərnı eytip Zionəqa yətip kəlidü; Ularning bəxliriəqə mənggülitək xad-hurəmlik kənidü; Ular huxəllik wə xadlikkə qəmgən bolidu; Kəyoşu-həşrət həm uş-nədəmətlər bədəp kəqidü.

36 Həzəkəyənəng on tətinqi yili xundək boldiki, Asuriyə padixəhi Sənnəherib Yəhudəning bərlük kəl'ə-kəroqənlük xəhərlirigə həqum kılıp qikip, ularni ixəşəl kildi. **2** Andin Asuriyə padixəhi «Rəb-Xəkhə» [dəgən sərdərnı] qəng bir kəxun bilən Ləqix xəhəridin Yerusəleməqə əwəttı. U Kir yəyoşqulərnin ətizining boyidiki yolda, yukiri kəlkəknin nəroşing bəxioqə kəlip turdi. **3** Xuning bilən Hilkəyənəng əoşli, ordini bəxkuridiəqan Eliakim, ordining diwənbəgi boləqan Xəbnə wə Asəfning əoşli, orda mirzibəgi boləqan Yəoşlar uning yənioqə kəldi **4** wə Rəb-Xəkhə ularəqə mundaq dēdi: — Silər Həzəkəyəqə: — «Uluş padixəh, yəni Asuriyə padixəhi səngə mundaq dēdi, dənglər: — «Səning muxu ixəngən təyanqinq zədi nēmiti? Sən: (u pəkət gəplə, haləs!) — «Uruş kılıx tədbir-məsləhətimiz həm kərimiz bər» — dəysən; sən zədi kimgə təyinip məngə kəxi əktə kəpəşən? **6** Mənə, sən yərikə bər əxu kəomux həşə, yəni Misiriəqə təyinisən! Birsı uningəqə yələnsə, uning kəlioqə sənşip kiridu; mənə Misir padixəhi Pərwəngə təyanəqlərnin həmmisi xundək bolidu! **7** Əgər sən mənə: «Biz Hudəyimiz boləqan Pərwərdigəroqə təyininiz» — dəşəng, Həzəkəyə əzi Yəhudədikilərgə wə Yerusələmdikilərgə: «Silər pəkət Yerusələmdiki muxu ibadətğəh əldidilə Pərwərdigəroqə ibadət kılıxinglər kərek» dəp, xu [Pərwərdigəroqə] atəloqan «yukiri jaylar»ni həm kurbəngəhlərnı yok kılıwəttioqı? Ular əxu Pərwərdigarning yukiri jayliri əməsəmədi? **8** Əmđi həqəm Asuriyə padixəhi bilən bər tohtəməqə kəl: — «Əgər sənđə atkə mənəlgidiki əskərlirəng bəşə, mən sənəgə ikki mənəng atni bəkarəqə bəre!» **9** Sənđə undəklər bəlmisə, həqəmning əməldərlirəng əng kiqiki boləqan bir ləxkər bəxini kəndəkmə qəkəndürəyləsilər?! Sən jəng hərəwiliri wə atlərnı əlix üqün

Misiroja tayinisan tehi! **10** Mən əmdi muxu zeminni halak kiliş üqün Pərwərdigarsiz kəldimmi? Pərwərdigar dərwəka manga: «Muxu zeminni halak kilişka qikkini!» — dedi!» **11** Eliakim, Xəbna və Yoah Rab-Xakəhgə: — «Pekirlirioja aramiy tilida səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibraniy tilida səzlisilə, gəpliri sepilda turojanlarning kulioja kirmisun!» — dedi. **12** Biraq Rab-Xakəh: — «Hojam meni muxu gəpni hojlangaroja və silərgila eytxka əwətkənmu? Muxu gəpni silə bilən birlikte sepilda olturojanlaroja deyixka əwətkən əməsmu? Qünki ular silə bilən birlikte əz pokini yegüqi həm əz süydükini ičküqi bolidu!» — dedi. **13** Andin Rab-Xakəh ibraniy tilida yukiri awaz bilən: — «Uluq padixah, yəni Asuriyə padixahining səzlini anglap koyunglar!» — dəp warkiridi. **14** «Padixah mundak dəydu: — «Həzəkija siləni aldap koymisun! Qünki u siləni kutkuzalmaydu. **15** Uning siləni: — «Pərwərdigar bizni jəzmən kutkuzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahining kəlioja qüxtip kətməydu» dəp Pərwərdigaroja tayanduruxioja yol koymanglar!». **16** Həzəkija qulak salmanglar; qünki Asuriyə padixahı mundak dəydu: — «Mən bilən süllhixlip, mən tərəpkə ötinglar; xundak kilsanglar hərbiringlar özünglarning üzüm baringidin həm özünglarning ənjür dərihidin məwə yaysilə, hərbiringlar əz su kəlqikinglardin su iqisilar; **17** ta mən kelip siləni buqdaylik həm xarablik bir zeminoja, neni bar həm üzümzarlıri bar bir zeminoja, — zemininglaroja ohxax bir zeminoja apirip koyuqoja yəp-iqiweringlar! **18** Həzəkijaniyən silərgə: — «Pərwərdigar bizni kutkuzidu» dəp ixəndürüxigə yol koymanglar! Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri əz zemini Asuriyə padixahining kəlidin kutkuzojanmu? **19** Hamat və Arpad degən yurtlarning ilah-butliri kəni? Səfarwaim xəhərinin ilah-butliri kəni? Ular Samariyəni mening kolumdin kutkuzojanmu? **20** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin əz zemini kutkuzojan zadi kim bar? Xundak ikən, Pərwərdigar Yerusalemini mening kolumdin kutkuzalamdu?» **21** Angliqaylar sükküt kilip uningə jawabən heqkəndək bir səz kilmidi; qünki padixahning buyruki xuki: — «Uningə jawab bərmənglar». **22** Andin Hilkijaniyən oqli, ordini baxkuridiojan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna və Asafning oqli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkijaniyən yenioja kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningə ukturdi.

37 Xundak boldiki, Həzəkija buni angliqanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bəz bilən kaplap Pərwərdigarning əyigə kirdi. **2** U Hilkijaniyən oqli, ordini baxkuridiojan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna və kahinlarning əksəkəllirini bəz yepinqəliqian peti Amozning oqli Yəxaya pəyğəmbərgə əwətti. **3** Ular uningə: — «Həzəkija mundak dəydu: — «Balir tuşulay dəp qəloja anining tuşkudək həli kəlmiojəndək, muxu kün külpət qüxidiojan, rəswa və mazaq kəlinidiojan bir kündür. **4** Əz hojisi boləjan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazaq kilişka əwətkən Rab-Xakəhning gəplirini Pərwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisa, bularni angliqan Pərwərdigar Hudaying xu gəplər üqün uning dəkksisini bərmənikin? Xunga kəp qəlojan kəldilər üqün əwəzini kətiürüp, bir duayingni barsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkijaniyən hizmətkərliri Yəxayaniyən aldioja kəldi. **6** Yəxaya ularə: — «Hojayinlarə: — «Pərwərdigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahining qəpərmənlirining sən angliqan axu manga kupurluk kəliojuqi gəpliridin kərkəma; **7** Mana, Mən uningə bir rohni kərgüzimən; xuning bilən u iqwani anglap, əz yurtioja kaytidu. U əz zemini turojanda uni kiliş bilən öltərgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh kəlgən yoli bilən kaytip mangojanda, Asuriyə padixahining Lakix xəhəridin qəkingənlikini anglap,

uning yenioja kəldi; Asuriyə padixahı Libnah xəhərigə kərxı jəng kiliwatkanidi. **9** Andin padixah: «Əfiopiya padixahı Tirhakah sizgə kərxı jəng kilməqi bolup yoloja qikti» degən həwəni angliidi. Xu həwəni angliqanda u yəna Həzəkijaniyən əlqiləni mundak hət bilən əwətti: — **10** «Silə Yəhuda padixahı Həzəkijaniyən mundak dənglar: — «Sən tayinidiojan Hudayingning sanga: «Yerusalem Asuriyə padixahining kəlioja tapxurulmaydu» deginigə aldanma; **11** Mana, sən Asuriyə padixahirining həmmə əl-yurtlarni nemə kəliojanirini, ularni ilah-butlirioja atəp halak kəliojanlikini angliqansən; əmdi özüng kəndəkmə kutkuzulsən? **12** Ata-bowilirim halak kəliojan əlləni bolsa, ularning ilah-butliri kutkuzojanmu? Gozan, Haran, Rəzaf xəhəridikiləniq? Telassarda turojan Edənləniq? **13** Hamat padixahı, Arpad padixahı, Səfarwaim, Həna həm İwəh xəhərlirining padixahiri kəni?» **14** Həzəkija hətni əkəgüqiləning kəlidin elip oqup qikti. Andin u Pərwərdigarni əyigə kirip, Pərwərdigarning aldioja hətni yeyip koydi. **15** Həzəkija Pərwərdigarə dua kilip mundak dedi: — **16** «I kerublar otturisida turojan, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, İsrailning Hudasi: — Sən Özüngdursən, jəhandiki barlik əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Özüngdursən; asmanzemini Yarətküqisən. **17** I Pərwərdigar, kulikingni təwən kilip angliqaysən; kəzüngni əqkaysən, i Pərwərdigar, kərgəysən; Sənnaheribning adəm əwətip mənggü hayat Hudani həkərtləp eytkən həmmə gəplirini angliqaysən! **18** I Pərwərdigar, Asuriyə padixahiri həkəkitəh həmmə yurtlarni və xularəja bəkindi boləjan yurtlarnimo harabə kilip, **19** Uralning ilah-butlirini otka taxliwətkən; qünki ularning ilahiri ilah əməs, bəki insan kəli bilən yasəlojanlar, yəqəq və tax, halas; xunga Asuriyəliklər ularni halak kildi. **20** Əmdi, i Pərwərdigar Hudayimisi, jəhandiki barlik əl-yurtlarə Səning, pəkət Səninglə Pərwərdigar ikənlikini bildürüx üqün, bizni uning kəlidin kutkuzojaysən!». **21** Xuning bilən Amozning oqli Yəxaya Həzəkijaniyən səz əwətip mundak dedi: — «İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən Manga Sənnaherib toşurluk dua kilişing bilən, **22** Pərwərdigarning uningə karitə degən səzi xudurki: — «Pak kiz, yəni Zionning kizi seni kəmsitidu, Seni mazaq kilip külidu; Yerusalemning kizi kəyninggə kərap bəxini qaykaydu; **23** Sən kimni mazaq kilip kupurluk kilding? Sən kimgə kərxı əwəzini kətiürüp, Nəziringni üstün kilding? İsraildiki Məkəddəs Boləqujoja kərxı! **24** Kullirning ərkilix sən Rəbni mazaq kilip: — «Mən nurojunliqan jəng hərwilirim bilən təq qəkəliroja, Liwan təq bəqərlirioja yetip kəldimki, Uning egiz kədir dərahirini, esil kəriojayirini kəsiwətimən; Mən uning əng yukiri egizlikigə yamixip qikip, Uning əng bük-barəksən ormanzarlikioja kirip yetimən. **25** Özüüm kuduk kolap su iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barlik dəryə-əstənglirini kurutuwəttim — deding. **26** — Sən xuni anglap bəkmiojanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bəkitkənmənkə, Qədimdin tartip xəkilləndürgənmənkə, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kə'l-ə-qərojanlik xəhərləni haribərgə aylandurdung; **27** Xuning bilən u yərdə turuwatkanlar küqsizlinip, Yərgə kəritip koyuldi, xərməndə kilindi; Ular etizdiki ottak, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy kurup kətkəndək boldi. **28** Biraq sening olturojiniyən, ormundin turojiniyən, qikip-kirginiyən və Manga kərxı əjaljirlixip kətkiniyən bilimən; **29** Manga kərxı əjaljirlixip kətkənlikningning, həkawurlixip kətkənlikningning kulikiməja yətkini tütəylydin, Mən kərmikimni burningdin ətküzimən, Yüginimni əqzinqəja salimən, Özüng kəlgən yol bilən seni kayturimən. **30** I [Həzəkija], wə ix sanga əlamət

bexarət boliduki, — Muxu yili oʻzlükidin oʻskən, Ikkinchi yili xulardin qıkkānlarmu rizkinglar bolidu; Üçinchi yili bolsa teriysilär, orisilär, üzüm kəqətlirini tikisilär; Ulardin qıkkān mewilärni yaysilär. **31** Yəhuda jəmətidiki qutuləqan kaldisi bolsa yənə təwəngə qarap yiltiz tartidu, Yuqirioşa qarap mewə beridu; **32** Qünki Yerusalemdin bir kəldisi, Zion teoqidin kəqip qutuləqanlar qıkidu; Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning otluq muhəbbiti muxuni ada kilidu. **33** Xunga Pərwərdigar Asuriyə padixahı toqruluk mundak dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningəy bir tal okmu atmaydu; Nə kəlkanıni kətürüp aldioşa kəlməydu, Nə uningəyə qarita qaxalarımı yasimaydu. **34** U qaysi yol bilən kəlgen bolsa, Xu yol bilən kaytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu, — dəydu Pərwərdigar. **35** — Qünki Əzüm üqün wə Mening kulum Dawut üqün bu xəhərnı atrapidiki sepildək qoşdaq kutkuzimən». **36** Xuning bilən Pərwərdigarning Pərixisti qıqip, Asuriyalıklərnin bargahıda bir yüz səkən bəx ming əskərnı urdi. Mana, kixilär ətigəndə ornidin turoqanda, ularning həmmisining əlgənlirini kerdil! **37** Xunga Asuriyə padixahı Sənnahərib qekinip, yoloşa qıqip, Ninəwə xəhərigə kaytip turdi. **38** Xundak boldiki, u əz buti Nisroqning buthanisida uningəyə qoqunuwatqanda, oqulliri Adrammələk həm Xarezar uni qılıqlap əltürüwətti; andin ular Ararat degən yurtqa kəqip kətti. Uning oqjli Esarhaddon uning ornida padixah boldi.

38 Xu künlərdə Həzəkəiya əjəl kəltürgüqi bir kesəlgə muptila boldi. Amozning oqjli Yəxaya pəyojəmbər uning kəxiəyə berip, uningəy: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Öyüing toqruluk wəziyət kiləqin; qünki əjəl kəldi, yaximaysən, — dedi. **2** Həzəkəiya yüzini tam tərəpkə kilip Pərwərdigarəyə dua kilip: **3** — I Pərwərdigar, Səning aldingda həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlikimni, nəzirəing aldingda durus boləqan ixlarnı kiləqanlikimni əsləp qoyəqaysən, — dedi. Wə Həzəkəiya yioqlap ekıp kətti. **4** Andin Pərwərdigarning sezi Yəxayaəyə yetip mundak deyildi: — **5** Berip Həzəkəiyaəyə mundak degin: — Pərwərdigar, atang Dawutning Hudasi mundak dəydu: — «Duayingni anglidim, kəz yaxliringni kərdüm; mana, künliringəy yənə on bəx yil qoximən; **6** Xuning bilən Mən seni wə bu xəhərnı Asuriyə padixahining kolidin kutkuzimən; Mən sepil bolup bu xəhərnı qoşdaymən. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəzmən kilidəqanlikini sənə ispatlax üqün Pərwərdigardin mundak bexarətlik əlamət boliduki, **8** Mana, Mən kuyaxning Ahaz padixahı qurəqan pələmpəy üstigə qıxxən sayisini on kədəm kəynigə yandurimən». Xuning bilən kuyaxning qıxxən sayisi on baskuq kəynigə yandi. **9** Yəhuda padixahı Həzəkəiya kesəl bolup, andin kesilidin əsligə kəlgəndin keyin mundak hatirilərnı yazdi: **10** — «Mən: «Əmrümning otturisida təhtisaraning dərəzilirioşa beriwatimən, Qələqan yillirimdin məhrum boldum» — dedim. (Sheol h7585) **11** Mən: — «Tiriklərnin zeminida turup Hudayim Yahni, Yahni kərəlməydiəqan, Xundakla «həmmə nərsə yök boləqan» jayda turoqanlar bilən billə turup, insannimu kərəlməydiəqan boldum» — dedim. **12** Mening turaləqum qarwiqining qədiridək ezümdin yetkilip kətti; Mən bapkar əz tokuqinini türüwətkinidək həyatimni türüwəttim; U meni tokux dəstəghəhdin kesiwətti; Tang bilən kəq arilikida Sən [Huda] jenimni alisən; **13** Tang atkuqə mən kütüp, ezümnı tinqləndurup yürimən, Biraq U xiroşa ohxax həmmə səngaklirimni sunduroqandək kilidu; Tang bilən kəq arilikida Sən [Huda] jenimni alisən. **14** Mən qarlioşaq yaki turnidək wiqirlap yürimən; Pahtəktək ah-uh urimən; Kəzlimim yuqirioşa qarax bilən əjizilix ketidu; I rəb, mən zulum basti! Jenimoşa kepil boləqin! **15** Nəmə desəm

bolar? Qünki U manga səz kildi wə Əzi muxu ixni kildi! Jenim tartқан əzab tüpəylidin mən bar yillirimda kədəmlirimni sanap besip əwaylap mangimən. **16** I Rəb, adəmlər muxundak sawaklar bilən yaxixi kərək; Rohim muxu sawaklardin həyatini tapidu; Sən mənı əslimgə kəltürüp, mənı həyat kilding! **17** Mana, ezümnin bəht-tinqlikim üqün əzab üstigə əzab tarttim; Manga boləqan səyğünğ tüpəylidin jenimni həlakət hangidin qıqardingsən; Sən həmmə gunəhlirimni kəyninggə qerüwəttingsən. **18** Qünki təhtisara Səngə rəhmət eytəlməydu; Əlüm Seni mədhıyiliyalməydu; Hangəyə quxiwatqanlar Səning həkikət-wəpalikingəyə ümid baqlıyalməydu. (Sheol h7585) **19** Əzüm bügün kiləqinimdək Səngə rəhmət eytidəqanlar tiriklər, tiriklərdur; Ata boləquqi oqullirioşa həkikət-wəpalikingni bildüridu. **20** Pərwərdigar mənı kutkuzuxka niyət baqlıəqandur; Biz bolsaq, qələqan əhrimizdə hər küni Pərwərdigarning əyidə səz qəlip mədhıyə nəhlirimni eytimiz. **21** (Yəxaya bolsa: — «Ənjür poxkili təyyarlap, yarisiəyə qaplanglar, u əsligə kelidu», degənidi **22** wə Həzəkəiya: — «Məning Pərwərdigarning əyigə qıkdıəqanlikimni ispatlaydiəqan qandək bexarətlik əlamət berilidu?» dəp sorioqanidi).

39 Xu pəyttə Baladanning oqjli Babil padixahı Merodək-Baladan Həzəkəiyaning kesəl bolup yetip qələqanlikini həm əsligə kəlgənlirini anglıəqəqka, Həzəkəiyaəyə hətlərnı hədiyə bilən əwətti. **2** Həzəkəiya əqlilərnı huxallıq bilən kütüp, uning həzinə-ambarlirida saqləqan nərsilirini kərsətti; yəni kümüxnı, altunni, dora-dərmanlarnı, sərhil maylarnı, sawut-korallarnı saqlaydiəqan əyning həmmisini wə baylıqlirining barlıkını kərsətti; uning ordisi wə yaki pütükl padixahliqi iqidiki nərsilərdin Həzəkəiya ularəyə kərsətməgən birimu kəlmidi. **3** Andin Yəxaya pəyojəmbər Həzəkəiyaning aldioşa berip, uningdin: — «Muxu kixilär nəmə dedi? Ular seni yoqlaxka nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkəiya: — «Ular yirək bir yurttin, yəni Babilidin kəlgən», dedi. **4** Yəxaya yənə: — «Ular ordangda nemini kərdi?» dəp soridi. Həzəkəiya: — «Ordamda bə nərsilərnı ular kərdi; baylıqlirimning arisidin ularəyə kərsətməgən birimu kəlmidi» — dedi. **5** Yəxaya Həzəkəiyaəyə mundak dedi: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning seziəing anglap kəyöyün: — **6** — Mana xundak künlər keliduki, ordangda bə nərsilər wə bügüngə kədəm ata-bowiliring toplaş, saqlap kəyöyən həmmə nərsə Babiləyə elip ketilidu; heqənsə qəlməydu — dəydu Pərwərdigar, **7** — həmdə [Babilliklər] oqulliringni, yəni ezüingdin boləqan əwladliringni elip ketidu; xuning bilən ular Babil padixahining ordisida əqwat bolidu. **8** Xuning bilən Həzəkəiya əz-əzige: «Əz künlirimdə bolsa aman-tinqlik, [Hudaning] həkikət-wəpaliki bolidikənəy» dəp, Yəxayaəyə: — «Siz eytkən Pərwərdigarning muxu sezi yaxixi ikən» — dedi.

40 Həlkimgə təsəlli beringlar, təsəlli beringlar, dəpla yüridu Hudayinglar; **2** Yerusalemming kəlbigə səz kilip uningəyə jakarlanglarki, Uning jəbir-jəpalıq waqti ahirlaxti, Uning kəbihlikə kəqürüm kilindi; Qünki u Pərwərdigarning kolidin barlıq gunəhliringning ornioşa ikki həssiləp [məhır-xəpkitini] aldi. **3** Anglanglar, dalada birsining towloəqan əwazini! «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Qəl-bayawanda Hudayimiz üqün bir yolni kətürüp tüptüz kilinglar! **4** Barlıq jilojılar kətürüldü, Barlıq taq-dənglər pəs kilinidu; əgritəkoqaylar tüzlinidu, Ongəqul-dongəqul wərlər təksilinidu. **5** Pərwərdigarning xan-xəripri kərunidu, Wə barlık tən igiliri uni təng kəridu; Qünki Pərwərdigarning Əz əqzi xundak səz kiləqan!». **6** — Anglanglar, bir əwaz «jakarlar» dəydu; Jakarlioşuqi bolsa mundak sorap: — «Mən nemini jakarlaymən?» — dedi.

[Jawab bolsa: —] «Barlik tan ilgiri ot-qeptur, halas; Wə ularning barlik wapaliki daladiki gulgə ohxax; 7 Ot-qep solixidu, gül hazan bolidu, Qünki Pərwərdigarning Rohi üstigə püwlaydu; Bərhək, [barlik] həlkmu ot-qeptur! 8 Ot-qep solixidu, gül hazan bolidu; Biraq Hudayimizning kalam-sezi mənggügə turidu!» 9 — I Zionəja hux həwəp elip kəlgüqi, yukiri bir taqqa qikkın; Yerusalemoja hux həwərnı elip kəlgüqi, Awazingni küqəp kətürgin! Uni kətürgin, korkmiojin! Yəhudaning xəhərlirigə: — «Mana, Hudayinglarəja karanglar» degin! 10 Mana, Rəb Pərwərdigar küq-kudritidə keliwatidu, Uning biliki Əzi üqün həqük yürgüzidu; Mana, Uning əlwanı mukapatı Əzi bilən billə, Uning Əzining in'ami Əzığə həmrəh bolidu. 11 Koyqıdək U Əz padisini bəkidü; U kəzilarnı bilək-kəlioja yojıdu, ularni kuqaklap mangıdu, Emitkiqilərnı U mulayimlik bilən yetəkləydu. 12 Kim dəryə-okyanlarning silurini oqumida əlqəp bəlgiligən, Asmanlarnı oşeriqlap bektikən, Jahanning topa-qanglirini mişqallap saləjan, Taolarnı tarazida tarazılap, Dənglərnı jingda tartip ornatkən? 13 Kim Pərwərdigarning Rohioja yolyoruk bərgən? Kim Uningəja məsləhətqi bolup əgətkən? 14 U kim bilən məsləhətəlxəkən, Kim Uni əkillik kilip tərbiyəligən? Uningəja həküm-həkkikət qikirik yolida kim yetəkligən, Yaki Uningəja bilim əgətkən, Yaki Uningəja yorutulux yolini kim kərsətkən? 15 Mana, Uning əldida əl-yurtlar Uningəja nisbətən qeləktə kəlojan bir tamqa sudək, Tarazida kəlojan topa-qangdək həsablinidu; Mana, U arallarnı zərriqə nərsidək kəlioja əlidü; 16 Pütkül Liwan bolsa [kurbangah] otioja, Uning həywanlırni bolsa bir keydürmə kurbanlıqqa yətməydu. 17 Əl-yurtlar uning əldida həqənərsə əməstür; Uningəja nisbətən ular yökning arilikida, Kuruq-mənisiz dəp həsablinidu. 18 Əmđi silər Təngri ni kimə ohxatmaqisilər? Uni nemigə ohxitip selixturisilər? 19 [Bir butkımı?!] Uni hünərwən kəlipka kuypur yasaydu; Zərgər uningəja altun həl beridu, Uningəja kümüx zənjirlərnı soqup yasaydu. 20 Yoksullarning beoxliqıudək undək hədiylirni bolmisa, qiriməydiəjan bir dərəhni tallaydu; U lingxip kəlmiojudək bir butni oyup yasaxka usta bir hünərwən izdəp qakiridu. 21 Silər bilməsilər? Silər anglap bəkmiojanmusilər? Silərgə əzəldin eytilmiojanmidü? Yər-zemin apiridə boləjandin tartip qüxənməywatamsilər? 22 U yər-zeminning qəmbirikining üstida olturidu, Uningda turuwatqanlar uning əldida qəkqikirlərdək turidu; U asmanlarnı pərdidək tartidu, Uning huddi makan kilidiojan qedirdək yayıdu; 23 U əmirlərnı yökka qikiridu; Jahandiki sotqı-bəglərnı artuqə qilidu. 24 Ular tikildimü? Ular terildimü? Ularıning əqli yiltiz tarttımu? — Biraq U üstigilə püwlap, ular solixip ketidu, Kuypun ularni topandək elip taxlaydu. 25 Əmđi Meni kimə ohxatmaqisilər? Manga kim təngdəx bolalisun?» — dəydu Mukəddəs Boləuqi. 26 Kəzlinglarnı yukirioja kətürüp, karanglar! Muxu məwjudatlarnı kim yaratqandı? Ular ni kim türkü-m-türkü-m qoxunlar kilip tərtilik əpqiğidu? U həmmisini nami bilən bir-birləp qakiridu; Uning küqining uluqluqi, kudritining zorluqi bilən, Ulardın birimu kəm kəlməydu. 27 — Nemixka xuni dəwerisən, i Yəqub? Nemixka mundək səzləwerisən, i Israil: — «Mening yolum Pərwərdigardin yoxurundur, Hudayim mening dəwayimoja ərən kilməy ətiweridu!»? 28 Silər bilmiojanmusilər? Anglap bəkmiojanmusilər? Pərwərdigar — əbədil'əbədlik Huda, Jahanning qarilirini Yaratqıquidur! U ya həlsizlanmaydu, ya qarqımaydu; Uning oy-biliminin tegigə hərgiz yatkili bolmaydu. 29 U həlidin kətkənlərgə kudrət beridu; Məqdursizlarəja U bərdaxlıknı həssiləp awutidu. 30 Həttə yigitlər həlidin ketip qarqap kətsimu, Baturalar bolsa putlixip

yikilsimu, 31 Biraq Pərwərdigarəja təlmürüp kütənlərnıng küqi yengilidü; Ular bürkütlərdək kanat kerip ərləydu; Ular yügürüp, qarqımaydu; Yolda mengip, həlidin kətməydu!

41 — «I arallar, sükit kilip Mening əldimoja kelinglar; Həklərnı küqini yengilisun! Ular yekin kəlsun, səz kilsun; Toqra həküm kilix üqün əzərə yekinlixayli!» 2 «Kim xərtiki birsini oyoqtip, Uni həkkaniylik bilən Əz hizmitigə qakirdi? U əllərnı uning kəlioja tapxuridu, Uni padixahlar üstidin həkkəmranlıq kilduridu; Ular ni uning kilioja tapxurup topa-qangəja aylanduridu, Ular ni uning okyasi əldida xamal uqurojan pahal-topandək kilidu. 3 U ularni kəqliwetip, Putini yərgə təgküzməy degidək mangıdu, aman-esənlik iqidə ətiweridu; 4 Əməsaktın tartip dəwrlərnı «Barlikka kə» dəp qakirip, Bulərnı bəkitip ada kəlojan kim? Mən Pərwərdigar Awwal Boləuquidurmən, Ahiri boləjanlar bilənəmu billə Boləuquidurmən; Mən degən «U»durmən. 5 Arallar xu ixlarnı kərip kərkixidu; Jahanning qət-qetidikilər titrəp ketidu; Ular bir-birigə yekinlixip, Əzəja kelidu; 6 Ularıning hərbiri əz kəxnisioja yərdəm kilip, Əz kəridinxioja: «Yürəklük bol!» — dəydu. 7 Xuning bilən nəkkəxqi zərgərnı rişətləndüridu, Metalni yapılaklap bolka oynatkuqi səndəlni bəzojan bilən sokkuqini rişətləndürüp: «Kəpxarlıgini yaxlı!» dəydu; Xuning bilən uni lingxip kəlmisun Əz butni putini mihlər bilən bektidü. 8 Biraq sən, i kulum Israil, I Əzüm talliojan Yəqub, İbrahim Mening döstümning əwladı: — 9 Mən jahanning kəridin elip kəlgən, Yərnıng əng qətliridin qakiriojinim sən ikənsən; Mən sanga «Sən mening kulumdursən, Mən seni talliojan, Seni hərgiz qətkə qakmaymən» — degənidim. 10 — Kərkə; qünki Mən sən bilən billidurmən; Uyan-buyan kərap hədukənglar; Qünki Mən sening Hudayingdurmən; Mən seni küqəytimən, Bərhək, Mən sanga yərdəmdə bolimən! Bərhək, Mən Əzümning həkkaniylikimni bildürgüqi ong kolum bilən seni yələymən. 11 Mana, sanga kərap əjaljirlixip kətkənlərnıng həmmisi hijil bolup xərməndə bolidu; Sanga xikəyət kiləuqilər yök dəyərlik bolidu, həlak bolidu. 12 Sən ularni izdisəng, həq tapalməsən; Sən bilən dəwalaxkuqilər — Sanga qarxi urux kiləuqilər yök dəyərlik, həq bolup bəkmiojandək turidu. 13 Qünki Mən Pərwərdigar Hudaying ong kolungni tutup turup, sanga: — «Kərkə, Mən sanga yərdəmdə bolimən!» dəymən. 14 Kərkə, sən kurt boləjan Yəqub, Israilning baliliri! Mən sanga yərdəmdə bolimən!» — dəydu Pərwərdigar, yəni sening Həmjəmət-Kutkuzəuqıng, Israildiki Mukəddəs Boləuqi. 15 Mana, Mən seni kəp həm ətkür qixlik yengi bir dən ayriəuqi tirna kilimən; Sən taolarnı yanjip, ularni parə-parə kəliwətisən, Dənglərnımu kətküm-təlkənoja aylanduruwətisən. 16 Sən ularni soruysən, Xamal ularni uqurup ketidu, Kuypun ularni tərkitiwetidu; Wə sən Pərwərdigar bilən xadlinisən, Israildiki Mukəddəs Boləuqini iptiharlinip mədhıyələysən. 17 Bozəklər wə yoksullar sən izdəydu, lekin sən yök; Ularıning tili usuzluqın kəojirap ketidu; Mən Pərwərdigar ularni anglaymən; Mən Israilning Hudasi ulardın wəz kəqməymən. 18 Mən kəqəs egizliklərdə dəryalarnı, Jiləpələr iqidə buləklərnı əqimən; Dalani kəlpəkkə aylandurimən, Tatirang yərdin sularnı urəututup sən bilən kəlap berimən. 19 Dalada kedir, akatsiyə, hadas wə zəyturn dərəhlinini əstürüp berimən; Qəl-bayawanda arqa, kəriəja wə boksus dərəhlinini birgə tikimən; 20 Xundək kilip ular bularnı kərip, bilip, oylinip: — «Pərwərdigarning kəli muxularnı kəlojan, Israildiki Mukəddəs Boləuqi uni yaratqan!» dəp təng qüxinixidu. 21 — Muhəkamilirlərnı otturioja kəyonglar, dəydu Pərwərdigar; — Küqlük səwəblirlərnı qikiringlar, dəydu Yəqubning Padixahı. 22 — [Butlirləng] elip

kirilsun, Bizgə nemilarning yüz beridoqanlikini eytsun; Ilgiri ixlarni, ularning üjür-büjürlirigiqə kez aldımızda kərsətsun, Xundakla bulardin qikidoqan nətijilərnı bizgə bildürüx üçün eytip bərsun; — Yaki bolmisa, kəlgüsidiki ixlarnı anglap biləyli; **23** Silərnıng ilahıxi ikənlikinglarnı biliximiz üçün, Keyinki yüz beridoqan ixlarnı bizgə bayan kilinglar; Kandakla bolmısun, Bizni hang-tang kılıp uni təng keridoqan kılıx üçün, Birər yahxi ix yaki yaman bir ixni kilinglar! **24** Mana, silər yökning arilikida, İxligininglarnu yok ixtur; Silərnı tallioquqı bir lənitidur. **25** Birsini ximal tərəptin közojıdım, u kelidu; U küngikixitin Məning namimni jakarlap kelidu; U birsı hək layni dässigəndək, sapalqi lay qəyligəndək əməldarlarıning üstigə hujum kılıdu; **26** Bizgə ukturux üçün, kim mukəddəmdin buyan bunı eytkən? Yaki Bizni «U həkikəttur» degüzüp bu ixtin burun uni aldin'ala eytkən? Yək, həkqim eytmaydu; Bərhək, həkqim bayan kilmaydu; Səzünglarnı angliyalioquqı bərhək yoxtur! **27** Mən dasləptə Zionqa: — «Muxu ixlarqa kez tikip turunglar! Kez tikip turunglar!» dedim, Yerusalemqa hux həwərnı yatküzgüqini əwətip bərdim. **28** Mən kərisam, xular arisida həkqim yok — Məslıhət bərgüdək həkqim yok, Xularidin sorisam, jawab bərgüdək həkqimmo yok. **29** Karanglar, ular həmmisi kuruk; Ularıning yasıoqanliri yok ixtur, Quyma məbudliri kuruk xamaldək mənisizdur.

42 Karanglar, mana Mən yələydoqan Əz kulumoqa! Jenimning huxallıki boləon Məning talliojınim; Mən Əz Rohımni uning wujudioqa kondurimən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həkikətnı yatküzüp beridu. **2** U nə warkırap-jarkırimaydu, nə qukan kəturimaydu na awazini koqılarda anglatmaydu. **3** Taki u oşlibə bilən tooqra həkümlərnı qıkarəuqa, Yanjiloqan komuxni sundurmaydu, Tütəp əqəy dəp kəloqan pilikni əqürməydu; **4** Həküm-həkikətnı yər yüzida tiklimigüqə, U həlsizlanmaydu, kəngli yanmaydu; Arallarnu uning pərman-kanunini təlmürüp kutidu. **5** Asmanlarnı yaritip ularni kərgən, Yər-zeminni həm uningdin qıqkanlarnı yayoqan, Uningda turuwatqan həkqə nəpəs, Uning üstidə mengiwatqanlarəqa roh bərgüqi Təngri Pərwərdigar mundak dəydu: — **6** Məniki Pərwərdigar seni həkkanilyilik bilən xuningə qəkiroqanməniki, — Sening kəlungni tutimən, Seni koşqıd sapkaymən, Həm seni həkqə əhdə süpitidə, əllərgə bir nur kılıp berimən; **7** Kərioqu kəzlərnı eqixkə, Zindandin məhbəslərnı, Türmidə kərangəşulək iqidə olturoqanlarnı kutkuzuxkə seni [əwətimən]. **8** Mən Pərwərdigardurmən; Məning namim xudur; Xan-xəripimni bəxkə birsigə, Manga təwə boləon mədhıyini oyma məbudlarəqa bərməymən. **9** Mana, aldin'ki ixlər bolsa əməlgə axuruloqan; Silərgə yengi ixlərnı jakarlaymən; Ular tehi yüz bərmigüqə, Mən ularni silərgə bayan kilmən. **10** — Pərwərdigarəqa yengi nəhxa eytinglar, I dengizdə yürgənlər həm uning iqidiki həmmə məwjudatlar, Arallar həm ular turoqanlarnı, Jahənnıng qət-qətliridin Uni mədhıyilənglar! **11** Dala həm uningdiki xəhərlər, Kedar kəbilisidikilər turoqan kəntlər awazini kəturısun, Seladikilər yulkiri awazda nəhxa eytsun, Taoqlarning qokqiliridin təntənə kilsun! **12** Ular Pərwərdigarnı uluşlisun, Uning mədhıyiliri arallardımə jakarlınsun. **13** Pərwərdigar palwəndək qıqıdu, Batur ləxkərdək otluq muhəbbitinı közoşaydu; U warkıraydu, bərhək xirdək həkıraydu; Düxmənliri üstigə zor kük-qudritini kərsitidu. **14** — «Mən əbədil'əbəd sükitə turup kəldim; Jim turup əüzimni besiwelip kəldim; Bırək həzir toloqıki tutkən ayaldək inqıqlar tolawmən; Həm həsıraymən həm ingraymən! **15** Mən taoqlarnı həm dənglərnı qəldəritimən, Ularıning həmmə yexilliklirini kurutiwetimən; Dəryalarnı arallarəqa aylanduruwetimən; Kələqlərnımu kəşjiritimən.

16 Kərioqlarnı əzi bilmigən bir yol bilən apirip koyimən, Ular ni ular bilmigən yollarda yetəkləymən; Ularıning aldidə kərangəşuləkni nur, əgri-toqay yərlərnı tüptüz kılımə. Mən muxu ixlərnı kilməy kəlməymən, Ularıning hək waz kəqməymən. **17** Oyma məbudlarəqa tayoqanlar, Quyma məbudlarəqa: «Silər ilahlırimızdur» degənlər bolsa, Ular yoldin yandurulmay kəlməydu, Kəttik xərməndə kılınıdu. **18** — «Anglanglar, i gaslar! Kərioqlar, kəriux üçün kəranglar! **19** Məning kulumdin bəxkə yənə kim kərioqu? Məning əwətkən «əqim»din bəxkə yənə kim gas? Kim Mən bilən əhdiləxkəndək xunqə kərioqudu? Kim Pərwərdigarning kulidək xunqə kərioqudu? **20** Sən nuroqun ixlərnı kərgining bilən, Bırək nəziringə hək əlməysən; Uning kuliki eqilojini bilən, U anglimaydu». **21** Pərwərdigar Əz həkkanilyilik üçün layik kərdiki, Təwrat-kanunini uluş həm xan-xəraplık dəp kərsətti. **22** Bırək xular bolsa olja elinoqan həm buləng-taləng kılinoqan bir həkktur; Ularıning həmmisi ora-tuzəqta tutuloqan, Gündihanılarda kəmilip oşayib bolidu; Ular oşniymət bolidu, Həkqim kutkuzmaydu; Ular olja bolidu, Həkqim: «Kayturup berix!» deməydu. **23** Bırək aranglarda kim buningoqa kulək salsun? Kim bulərnı anglap kəlgüsi zamanlarəqa kəngüli kəulsun? **24** Əmdi kim Yəqubni olja kıləon? Kim İsrailni buləngqıləorəqa tapxurup bərgən? Buni kıləonı bolsa, biz gunəh kılıp kəmsitkən Pərwərdigar əməsmu? Qünki ular Uning yollirida mengixni halimaytti; Yaki Uning kanunioqa itaət kilmaytti. **25** Xunga U ular üstigə oşəp-kəhrini, Urxuning zoranənlıknı təküp qüxürdi; Bular uning ətrəpioqa ot tutaxturdi; Bırək u tonup yətmədi; Bular uni kəydürdi, bırək u hək sawək əlmidı.

43 Bırək həzir i Yəqub, seni Yaratkucı Pərwərdigar, I İsrail, seni Xəkilləndürgüqi mundak dəydu: — «Kərkma; qünki Mən sanga həmjəmət bolup seni kutkuzəon; Seni Əz namim bilən atioqanməni; Sən Məningkidürsən! **2** Sən sulardın etkingində, Mən sən bilən billə bolimən; Dəryalardin etkingində, ular seni oşərk kilmaydu; Sən otta mengip yürgingində, sən kəyməysən; Yalkunlar üstüngdə ot almaydu. **3** Qünki Mən bolsam Hudaying Pərwərdigar, İsraildiki Mukəddəs Boloquqi, Kutkuzəouquqındurmən; Seni qutuldurux İbən Misirni bədəl kılıp bərdim, Ornungəqa Efiopiyə həm Səbani əlmaxturdu. **4** Sən nəzirimda kimmətlik boləoşqə, Mən sanga izzət-hərmət kəltürgən həm seni səyğən; Xunga Mən yənə ornungəqa adəmlərnı, Jeningəqa həkklərnı tutup berimən; **5** Kərkma, qünki Mən sən bilən billədurməni; Mən nəslingni xərkətin, Seni oşərtin yioşip əpkelimən; **6** Mən ximaləqa: — «Tapxur ularni!» Wə jənobkə: — «Ular ni tutup kəlmə! Oşqullirimni yirəktin, kizlirimni jahənnıng qət-qətliridin əpkelip bər; **7** Məning namim bilən ataloqan hərbirsini, Mən Əz xan-xəripim üçün yaratqan hərbirsini əpkelip bər!» — dəymən, «Mən uni xəkilləndürdü, Mən uni apiridə kildim! **8** U «kezi bar» kərioqu həkni, Yəni «kulıki bar» gaslarnı aldioqa elip kəldi. **9** — «Barlık əllər yioşilsun, Həkklər jəm bolsun! Ularıning kimmu mundak ixlərnı jakarlıyalısun? Yəni kim muxundək «ilgiri ixlər»ni [aldin'ala] bizgə anglitip bəkkən? Bar bolsa, əzlrini ispatlaxkə guwahqilirini aldioqa kəltürsün; Bolmisa, ular bu ixlərnı angliqəndin keyin: — «Bu bolsa həkikətl!» dəp etirap kilsun! **10** Silər [həkqim] Məning guwahqilirim, Həm Mən tallioqan kulum [məni üçün] guwahqıdu, Xundək ikən, silər Məni tonup, Manga ixinip, Həm qüxinip yətkəysilərk: — «Mən degən «U»durmə, Məndin ilgiri hək ilah xəkillənməngən, Həm Məndin keyinmə hək xəkillənməydu; **11** Mən, Mən Pərwərdigardurmən; Məndin bəxkə Kutkuzəouquqi yoxtur». **12** — Aranglarda «yat ilah» bolmioqan wəqıtta, Mən [məksitimni] jakarlıoqan, Mən

kutkuzoqan ҳам xu ixlarning dangkini qikarojanmən; Xunga silər Mening Təngri ikənlilikgə guwahqisilər, — dəydu Pərwərdigar. **13** «Bərhək, əzəldin buyan Mən degən «U»durmən, Mening kolumdin heqkim heqkimni kutkuzalmazdu; Mən ix kılsam, kim tosalisun? **14** Həmjəmət-Kutkuzoquqinglar boləjan Pərwərdigar, Israildiki Mukəddəs Boləuqi mundak dəydu: — Silərni dəp Mən Babilni jazalatquzup, Ularıning həmmisini, jümlidin kaldiyəlni, Kaqkun süpitidə əzli huxallik bilən pəhirləngən kemilərgə olturuxqa qüxüriwetimən. **15** Mən bolsam Pərwərdigar, silərgə Mukəddəs Boləuqi, Israilni Yaratquqi, siləringə Padixahinglardurmən. **16** Dengizdin yolni qikaroquqi, Dawaloquqan sulardın yol aqquqi Pərwərdigar mundak dəydu: — **17** (U jəng hərwisini wə atni, koxun-küqlərni qikaroquqidur: — Ular birakla yikilidu, turalmaydu; Ular eqüp kəlojan, qiraəq pilikidə eqürüləg) **18** — Muxu etkən ixlarni əslimənglar, Kədimki ixlar toqruluxmo oylanmanglar; **19** Qünki mana Mən yengi bir ixni kılimən; U həzirlə barlıkka kelidu; Silər uni kərməy qalamsilər?! Mən hətta dalalardimu yol aqimən, Qəl-bayawanda dəryalarni barlıkka kəltürimən! **20** Daladiki həywanlar, qilbərilər həm hıwquxlar Meni uluşaydu; Qünki Mən Əz həlkim, yəni Əz talliojinəyqa iqmlik taminləxə, Dalalarda sularni, Qəl-bayawanalarda dəryalarni qikərip berimən. **21** Mən muxu həlkni Əzüm üqün xəkilləndürgənmən; Ular Manga boləjan mədhıyiləni eytip ayan kılidu. **22** Birək, i Yakup, sən namimni kaqirojining bilən Əzümni izdimiding, I Israil, əksiəq sən Məndin kənglüng yenip hərsinding; **23** Sən elip kəlgən «kəydürmə kurbanlık» koylirining Manga kılojan əməs, «İnak kurbanlık»liring bilən Meni hərmətligən əməssən; Mən «axlık hədiyə»ni kılix bilən seni «kulluq»ka koymaqqi əməsmən, Huxbu yəkəp sənə hərsindurmakqi boləjan əməsmən! **24** Sən pulni həjləp Manga heq egir elip kəlmigənsən, Sən «İnak kurbanlık»liringning yeoqi bilən Meni razi kılip kənaətləndürgən əməssən; Əksiəq sən gunaqliring bilən Meni kulluqka koymaqqi boləjənsən, Itaətsizliking bilən Meni hərsindurdung. **25** Mən, Mən Əzüm üqünlə sening asiylikliringni eqürüwətkükimən, Mən sening gunaqliringni esimgə kəltürməydim. **26** Əmdi etmüxəng toqrulux Məni əslitip kojoqin, Munazirə kılixayli, Əzüngni aklıojudək geping bolsa dəwərgin! **27** Birinqi atang gunaq kılojan; Sening xərhiqliring bolsa Manga asiylik kıldi. **28** Xunga Mən ibadətəhanamdiki yetəkligüqilərnə napak kılimən, Həmdə Yakupni həlak lənitigə uqraqxa, Israilni rəswəqılıkta kəlduruxka bəktitim.

44 Birək həzir, i Yakup Mening kulum, I Mening talliojinim Israil, anglə! — **2** Seni yasioqan, baliyatkuđin tartiplə seni xəkilləndürgən, sanga yardəmdə boləuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Korkma, i Mening kulum Yakup, I Mening talliojinim «Yəxurun», korkma! **3** Qünki Mən ussap kətkəning üstigə suni, Kaqjorak yərnig üstigə kəlkünlərnə kuyup berimən; Nəsling üstigə Rohimni, Pərzəntliring üstigə bərikitimni kuyimən; **4** Ular yumran qəplər arisidin, Erik-əstənglər boyidikə məjnun tallardək əsidu; **5** Birs: «Mən Pərwərdigarəwə təwəmə» — dəydu, Yənə birsi bolsa Yakupning ismi bilən əzini ataydu; Yənə baxqa birsi kəli bilən: «Mən Pərwərdigarəwə təwəmə» dəp yazidu, Xundakla Israilning ismini əzining ismiga yandax koξidu. **6** Israilning padixahı Pərwərdigar, Yəni Israilning həmjəmət-kutkuzoquqisi, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən bolsam Tunji həm Ahiridurmən; Məndin baxqa heq ilah yəktur. **7** Kəni, kim Mening kədimki həlkimni tikləp bəktitimindək bir ixni jakarlap, aldin'ala bayan kılip, andin uni Mening aldimoğa Məndək tikləp koyalaydu? Kəni, kim keyinki ixlarni, kəlgüsidə bolidoqan

ixlarni aldin'ala bayan kılilisun! **8** Korkmanglar, sarasimigə qüxüp kətmənglər! Mən ilgiri muxularni silərgə anglitip, aldin bayan kılojan əməsmu? Muxu toqrulux silər Mening guwahqilirməndursilər. Məndin baxqa ilah barmu? Bərhək, baxqa Koram Tax yok; heqbiridin həwirim yoktur. **9** Oyulojan məbudni xəkilləndürgənləringə həmmisining əhmiyiti yok; Ularıning ətiwarlıqan nərsilirining heq paydisi yoktur; Muxularəwə boləjan «guwahqılar» bolsa, əzliəri kərioq, heqnemini bilməs; Dərwəkə nətijisi ularning əzliərgə xərməndiliktur. **10** Kim bir «ilah»ni xəkilləndürgən bolsa, Heq paydisi yok bir məbudni kuyojan, halas! **11** [Məbudning] barlık həmrəhliri xərməndə bolidu; Məbudni yasioquqlar bolsa adəmdur, halas; Ularıning həmmisi yioqilip, ornidin turup kərsun, Ular korkuxup, xərməndiqilikdə qalidu. **12** Mana təmürqi saymanlırini [kəlioqə elip], Qooqlar üstidə [muxu nərsini] bazəqlirni bilən soqup xəkilləndüridu; Andin u küqlük kəli bilən uningəwə ixləydu; Biraq uning kərsiki eqip məođuridin qalidu; Su iqməy u həlsizlinip ketidu. **13** Yəsqəqqi bolsa yəsqəq üstigə əlqəx yipini tartidu; U kələm bilən üstigə əndizə sizidu; Uni rəndə bilən rəndiləydu; U yənə pərkə bilən sizip jıjaydu; Ahirdə u uni adəmnig güzəllikigə ohxitip insan tək-türkini xəkilləndüridu; Xuning bilən u əyde turuxqa təyyar kılinidu. **14** Mana u bir küni əzi üqün kədir dərəhlirini kesixkə qikidu! (U əslidə arqa wə dub dərəhlirini elip əzi üqün ormanlık arisoqə tikip qong kılojanidi; U kərioqaymu tikkənidi, yəmoqur uni ündürdi). **15** Muxu yəsqəqlərdin otun elinidu; Birs: uningdin elip, issinidu; Mana, u ot yəkəp, nan yəkəwatidu; U yənə uningdin elip bir ilahni yasaydu həm uningəwə ibadət kılidu; Uni oyulojan məbud kılip uningəwə bax uridu. **16** Demək, yerimini otta kəydüriwetidu; Yerimi bilən gəx yəydu; U kawab kılip kənoquqə yəydu; Bərhək, u issinip, əz-əzige: — «Ah, rəhətlənin issindimmən, otni kəruwatimən!» — dəydu. **17** Birək kəloqini bilən u bir ilahni yasaydu; Bu uning məbudi bolidu; U uning aldioqə yikilip ibadət kılidu; U uningəwə dua kılip: «Məni kutkuzoqəyən; Qünki sən mening ilahiməndursən» — dəydu. **18** Bu [kixilər] heq bilməydu, heq qüxənməydu; Qünki u ularni kərmisun dəp kəzlırini, Ularni qüxənmisun dəp kənglini suwəkə suwiwətkən. **19** Ulardin heqbiridə muxularni kəngligə kəltürüp: — «Yəsqəqning yerimini mən otta kəydürdü, Yeriminig qoqliri üstidə mən nan yaqtım; Mən kawabmu kılip yəwəldim; Kəloqini bir lənatlık nərsə kılamtim? Mən bir pərqə yəsqəqə bax uramtim!» — degudək heq bilim yəki yorutulux yoktur. **20** Uning yegini küllərdur! Uning kəngli ezikturulojan! U əzini azdurdı! Xuning bilən u əzining jenini kutkuzalmazdu, Yəki: «Mening oq kolumda bir sahtilik bar əməsmu?» — dəyalməydu. **21** Muxu ixlarni esingdə tut, i Yakup, I Israil, qünki sən Mening kulumdursən; Mən seni yasap xəkilləndürdü; Sən Mening kulumdursən, i Israil, Sən Mening esimdin heq qikməysən! **22** Itaətsizlikliringni bulutni eqürüwətkəndək, Gunaqliringni tumanni eqürüwətkəndək eqürüwəttim; Mening yəniməwə kaytıp kəl; Qünki Mən sənə həmjəmətlik kılip hərlükə setiwəldim. **23** I asmanlar, naxsa eytinglar, qünki Pərwərdigar xu ixni kılojan! I yərnig tegiliri, xadlinip, yangranglar! I taqlar, ormanlar wə ulardiki hər bir dərəhlər, Yangritip naxxilar eytinglar! Qünki Pərwərdigar Yakupni həmjəmətlik kılip hərlükə setiwəldi, U Israil kərilik güzəllikini kərsitidu! **24** «Sening Həmjəmət-Kutkuzoquqing boləjan, seni baliyatkuđa yasap xəkilləndürgən Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən bolsam həmmi Yaratquqi, Asmanlarni yəloquz kərgənmən, Əz-əzüməndinlə yər-zeminni yəyoqan Pərwərdigardurmən; **25** (U bolsa yəloqan [pəyoqəmərləring] bəxərlirini bikar kıloquqi,

Palqilarni kaymukturojuqi, Danalarni yolidin yandurojuqi, Ularning bilimlerini nadanlikka aylandurojuqi; **26** Öz kulining sezini amalga axurojuqi, Rosul-əqlilirining nəsihatlerini muvəppəqiyətlik qiljuqi, Yerusalemoja: «Sən ahalilik bolisən», Yəhuda xəhərlirigə: «Kaytidin kurulisilər; harabənglarni əsligə kəltürimən» – degüqi; **27** Qongkur dengizoja: «Kuruk bol, Dəryalirngni kurutimən» – degüqi; **28** Həm Korəx toqrisida: «U Mening koy padiqim, u Mening kənglümdikigə toluk əməl kəlip, Yerusalemoja: «Kurulisən», Həm ibadəthanoja: «Sening ulung selinidu» dəydu» – degüqidur): –

45 Pərwərdigar Əzi «məsih kilöjini»oja, Yəni əlləni uningöja bekindurux üqün Əzi ong kolidin tutup yeligen Korəxə mundak dəydu: – (Bərək, Mən uning aldidə padixahlarning təmbilini yəxtürüp yalingəqlitimən, «Kox kanatlik dərəwazilər»ni uning aldidə eqip berimən, Xuning bilən kəwəklər ikkinqi etilməydu) – **2** «Mən sening aldingdə mengip egizlikləni tüz kilimən; Mis dərəwaziləni qəqip taxlaymən, Təmür takəklirini sunduruwetimən; **3** Wə sanga karəngöjuluqtiki gəhərləni, Məhpiy jaylarda saklənojan yoxurun baylikləni berimən; Xuning bilən əzünggə isim koyup seni qəkirojuqini, Yəni Mən Pərwərdigarni Israilning Hudasi dəp bilip yetisən. **4** Mən Öz kulum Yəqub, Yəni Öz talliojinim Israil üqün, Ismingni əzüm koyojum; Sən Meni bilmigining bilən, Mən yənilə sanga isim koydum. **5** Mən bolsam Pərwərdigar, Məndin baxkə biri yok; Məndin baxkə Huda yoktur; Sən Meni tonumiojining bilən, Mən belingni baöjlap qingittimki, **6** Künqikixtin künpətxikqə boləjanlarning həmmisi Məndin baxkə heqkəndak birining yoklugini bilip yetidu; Mən bolsam Pərwərdigar, baxkə biri yoktur. **7** Nurni xəkilləndürgüqi, karəngöjuluqni Yaratkəquidurmən, Bəht-hatirjəmlikni Yəsiöjuqi, balayi'apətni Yaratkəquidurmən; Muxularning həmmisini kilöjuqi Mən Pərwərdigardurmən». **8** – «I asmanlar, yukiridin yaödurup beringlar, Bulutlarmu həqkanıylik təküp bərsun; Yər-zemin eqilsun; Nijat həm həqkanıylik məwə bərsun; Zemin ikkisini təng estürsun! Mən, Pərwərdigar, buni yaratmay koymaymən». **9** – «Əz Yaratkəqisining üstidin ərz kilmaqki bolənoja way! U yər-zemindiki qinə parqiliri arisidiki bir parqisi, halas! Seöjiz lay əzini xəkilləndürgüqi sapalqioja: – «Sən nemə yasawatisən?» dəso, Yəki yəsiöjining sanga: «Sening kolung yok» dəso bolamdu? **10** Əz atisioja: «Sən nemə tuödməqki?» Yəki bir ayaloja: – «Seni nemining tolojiki tutti?» – dəp soriojanəja way! **11** Israildiki Mukəddəs Bolöjuqi, yəni uni Yəsiöjuqi Pərwərdigar mundak dəydu: – Əmdi kəlgüsi ixlər toöjruluk soriməqkimusilər yənə? Əz oöjullirim toöjruluk, Əz kolumdə ixliginin toöjruluk Manga buyruk bərməqkimusilər!? **12** Mən pəkətlə yər-zeminni yəsiöjan, uningöja insanni Yaratkəquidurmən, halas! Əz kolum bolsa asmanlarni kərgən; Ularning samawi koxunlirininimə səpkə saləjanəm. **13** Mən uni həqkanıylik bilən turojuzan, Uning barlik yollirini tüz kildim; U bolsa xəhərimni kuridu, Nə hək nə in'am sorimay u Manga təwə boləjan əsilrəni koyup beridu» – dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **14** Pərwərdigar mundak dəydu: – «Misirning məhsulətli, Efiopiyaning wə egiz boyluklar boləjan Sabiyliklarning malliri sanga etidu; Ular əzli seningki bolidu, Sanga əgixip mangidu; Əzli kixən-zənjirləngən peti sən tərəpkə etidu, Ular sanga bax urup səndin iltija bilən etünüp: – «Bərək, Təngri səndə turidu, baxkə biri yok, baxkə heqkəndak Huda yoktur» dəp etirəp kilidu. **15** «I Israilning Hudasi, Nijatkar, dərəkəkiət Əzini yoxuruwəlojuqi bir Təngridürsən!». **16** Ular həmmisi istisnasiz hijil bolup, xərməndə bolidu; Məbudni yəsiöjanlar xərməndə bolup, birlikdə ketip kalidu; **17** Israil bolsa Pərwərdigar tərpidin

mənggülik nijat-kutulub bilən kutkuzulidu; Əbadil'əbədgiə hijil bolmaysilər, Heq xərməndiqilikni kərməysilər. **18** Qünki asmanlarni yaratkən, yər-zeminni xəkilləndürüp yəsiöjan, uni məzmut kiləjan Huda boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: – (U uni kuruk-mənisiz boluxkə əməs, bəki adəməzətning turalojsi boluxkə yaratkənidi) «Mən bolsam Pərwərdigar, baxkə biri yoktur; **19** – Mən məhpiy halda yəki zemindiki birər karəngöju jayda səz kiləjan əməsmən; Mən Yəqubkə: «Məni izdixinglar bihədilik» degən əməsmən; Mən Pərwərdigar hək səzläymən, Tüz gəp kilimən; **20** Yiojilinglar, kelinglar; I əllərdin kaqkanlar, jəm bolup Manga yəkinlixinglar; Əzi oyojan butni kətürüp, heq kutkuzalmaydiojan bir «ilah»kə dua kəlip yüridiojanlarning bolsa heq bilimi yoktur. **21** Əmdi ular əz gəplirini bayan kilix üqün yəkin kəlsun; Mayli, ular məsihətlixip bəksun! Kim muxu ixni qədimdinlə jakarliojanidi? Kim uzundin beri uni bayan kiləjan? U Mən Pərwərdigar əməsmu? Dərwəkə, Məndin baxkə heq ilah yoktur; Həm adil Huda həm Kutkuzöjuqidurmən; Məndin baxkə biri yoktur. **22** I yər-zeminning qət-yakiliridikilər, Manga təlpünüp kutkuzulunglar! Qünki Mən Təngridürmən, baxkə heqbiri yoktur; **23** Mən əzüm bilən kəssəm iqkənmən, Muxu əz həqkanıylik bilən əozimdin qiktə, hərgiz kaytmaydu: – «Manga barlik tizlar püküliidu, Barlik tillar Manga [itaət iqidə] kəssəm iqidu». **24** Xu qəojda: «Həqkanıylik wə ktiq bolsa pəkət Pərwərdigardidu» – deyilidu, Kixilər dəl Uninglə kəxiöja kelidu; Ojajlirixip, uningöja əwəzəpləngənləring həmmisi xərməndə bolidu. **25** Israilning əladlirining həmmisi Pərwərdigar tərpidin həqkanıy kilinidu, Wə ular Uni danglixidu.

46 Bəl bolsa tiz pükiti, Nebo engixiwatidu; Ularning məbudliri uləojlarning zemmisigə, kalilarning zimmisigə qüxti; Silər kətürgən nərsiliringlar əmdi uləojlarəja artiojan bolup, Həlsiz uləojlarəja eqir yük bolidu! **2** Ular engixidu, birlikdə tiz pükixidu; Ular muxu yükni kutkuzalmaydu, Bəki əzliri əsərgə qüxidu. **3** I Yəqubning jəməti, Xundaklə Israil jəmətinəng kəldisi, Ananglarning kərsikidiki qəojdin tartip üstümgə artiojanlar, Baliyatküdi qəojdin tartip kətürülüp kəlgənlər, – Manga kulək selinglar! **4** Silər keriöjuqumu Mən yənilə xundakturmən, Qeqinglar əkaröjuqumu Mən siləni yüdüp yürimən; Siləni yəsiöjan Məndurmən, siləni kətürimən; Siləni yüdüp kutkuzimən. **5** Əmdi Meni kimgə ohxatmaqki, Yəki kimni Manga təng kilmaqkisilər? Uni Manga ohxək dəp, Silər kimni Mən bilən selixturməqkisilər? **6** Ular bolsa həmyanidin altunni qeqip berip, Kümüxnimə tarəzioja salidu, Bir zərgəni yalliwalidu, U bir məbudni yasap beridu; Ular yikilidu, dərwəkə qokunidu! **7** Ular uni mürisigə artidu, Uni kətürüp, əz ornioja koyidu; Andin u axu yərdə ərə turidu; U ornidin kəzojilalmaydu; Birsə uningöja yelinip tiləydu, Ləkin u jawab bərməydu; U kixini awariqilidind kutkuzalmaydu. **8** Muxu ixləni esinglərdə tutunglar; Xundaklə əzüngləni həqkiy ərəkəklərdək kərsitinglar; I, itətsizlər, Buni esinglərdə kəltürünglar; **9** Ilgiriki ixləni, yəni qədimdin boləjan ixləni esinglərdə kəltürünglar; Qünki Mən Təngridürmən, baxkə biri yoktur; Mən Hudadurmən, Manga ohxəklər yoktur; **10** Mən: «Mening bekitkinim orunlinidu, Kənglümgə barlik pükənləni əməlgə axurməy koymaymən» dəp, Ixning nətijisini baxtilə, Aldin'ala tehi kilimiojan ixləni ayan kəlip eytkəquidurmən; **11** Künqikixtin yirtkəq bir kuxni, Yəni kənglümgə pükkinimni adə kilöjuqi bir adəmmi yirək yurttin qəkirojuqidurmən. Bərək, Mən səz kiləjan, Bərək, Mən uni qokum əməlgə axurimən; Buni niyət kiləjanmən, Bərək, Mən uni wujudkə qikirimən. **12** I həqkanıylikdin yirək kətkən jəhillər, Manga kulək selinglar:

— 13 Mən həqqaniylikimni yekin kəlimən, U yiraklaşmaydu; Xuningdək Mening nijatim həm keqikməydu; Mən Zionoqa nijat yətküzüp, Israiloqa julalik-güzəllikimni tikləp berimən».

47 «I Babilning pak kızı, kelip topa-qangoja oltur; I kaldiylarning kızı, təhtsiz bolup yərgə oltur! Qünki sən «latapətlük wə nazuk» dəp ikkinqi atalmaysən. **2** «Tügmən texini qertüp, un tart əmdi, Qümpərdəngni eqip taxla, Kənglikingni seliwət, Paqıqıningni yalingaqla, Dəryalardin su keqip et; **3** Uyatlılıq eqilidu; Bərhək, nomusungə tegilidu; Mən intikəm alimən, Heqkimni ayap qoymaymən. **4** Bizning Həmjəmət-Kütquzojuqimiz bolsa, «Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar» Uning nami; U Israildiki Muqəddəs Boləjuqidur. **5** I kaldiylərnin kızı, süktüt kelip jim oltur, Karəngəjulukka kirip kət; Qünki buningdin keyin ikkinqi «səltənlərnin hanixi» dəp atalmaysən. **6** Mən Əz həlkimdin əzəpləndim, Xunga Əzümning mirasimni buləjuwəttim, Xuning bilən ularni kəlungə tapxurup bərdim; Sən bolsang ularəja heqkəndək rəhim kərsətməding; Yaxənojanlarning üstigimə boyunturuklarni intayin eqir kəlip salding; **7** Xuning bilən sən: — «Mən mənggügə hanix bolimən» dəp, Muxu ixlarni kənglündin heq etküzməding; Ularning əkiwitini heq oylap bəkmədingsən. **8** Əmdi həzir, i əndixisiz yaxap kəlgüqi, Əz-əzigə: «Mənlə bərdurmən, məndin bəxkə heqkim yəktur, Mən hərgiz tul ayalning japasini yəki balilardin məhrum boluxning japasini tartmaymən» — degüqi, I sən əyx-ixrətkə berilgüqisən, Xuni anglap qoy: — **9** «Dəl muxu ikki ix, — Balilardin məhrum bolux wə tulluk — Bir dəkqədə, bir kün iqidila bəxingəja təng qüxidu; Nuroquniojan jadugərlikliring tüpəylidin, Bək kəp əpsunliring üqün ular tölək bəxingəja kelidu. **10** Qünki sən əzüngning rəzillikəgə tayanənsən, Sən «Heqkim meni kərməydu» — deding; Səning danalıqıng wə biliming əzüngni əzikturup, Sən kənglündə: — «Mənlə bərdurmən, məndin bəxkə biri yəktur» — deding. **11** Bərkə balayı'apət seni besip kelidu; Sən uning kelip qixixini bilməysən; Hələkət bəxingəja qüxidu; Sən heqkəndək «hamiy puli» bilən uni tosalaysən; Sən heq kütmiğə wəyranlılıq tuyuksiz seni besip qüxidu. **12** Əmdi kəni, yaxlıqıngdin tartip əzüngni upritip kəlgən əpsunliringni, Xundakla nuroquniojan jadugərlikliringni həzir oqur turıwə; Kim bilsun, sən uların payda kərip kaləmsən? Bərkə nemini təwirtip qoyalərsən hərqəqaq?! **13** Sən əlojan məsləhətliring bilən həlsizlinip kəttin; Əmdi əsmənləroja kərap təbir bərgüqilər, Yultuzləroja kərap pəqililik kəlojuqilər, Yəngi aylarni kəzitip munəjjimlik kəlip ixlarni «aldin'ala eytkuqılar» omidin təng turup bəxingəja qüxidiojanardin seni kütquzsun! **14** Mana, ular pahaldək bolup ketidu; Ot ularni kəydüriwetidu; Ular əzlrini yəlkuning kəlidin kütquzalmaydu; Bərkə ularda ədəmni issitkudək heq kəmə, Yəki ədəm issinoqudək heq güllən yəktur! **15** Seni awarə kəlojan, Yaxlıqıngdin tartip səndə səda kəlojanlar sanga muxundək paydisiz bolidu; Hərbiri əz yolini izdəp kətip kalidu; Seni kütquzodək heqkim yəktur.

48 I Yəqunıng jəməti, «İsraıl»ning ismi bilən atəlojanlar, «Yəhuda buləkli»din qıkkənsilər, Pərwərdigarning namini ixlitip kəəsən kəlojuqilər, İsrailning Hədasini tiləja əlojuqisilər, Bərkə bular həkəkət həm həqqaniylikdən əməs! Munularni anglap qoyunglar: — **2** (Qünki ular «muqəddəs xəhər»ning namini ixlitip əzlrigə isim kəlidu, Tehi İsrailning Hudasioja «taynar»mix! Uning nami bolsa samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar!) **3** Mən burunla «ilgirikə ixlər»ni əldin'ala bəyan kəldim; Ular Əz əozimdin qıkkən, Mən ularni anglatdim; Mən bularni tuyuksiz wujudkə

qıkirip, Ular əməlgə axuruldu; **4** Qünki Mən sening jəhillikıngni, boyunungning pəylirining təmür, Yüzüngning daptək ikənlikini bildim; **5** Səning: «Məning butum muxularni kəldi», Yəki «Oyma məbudum, kuyma məbudum bularni buyrudi» — deməsliking üqün, Xunga Mən baldur muxularni sanga bəyan kəldim; İx yüz bərgüqə ularni sanga anglitip turdum. **6** Sən bularni anglioqənsən; Əmdi ularning həmmisini kərip bə! Buni rast dəp etirap kəlməsilər? Mən bəyatın «yəngi ixlər»ni, yəni saklinip yoxurunəjan ixlarni bəyan kəldim, Sən bularni bilən əməssən. **7** Səning: «Dərwəkə, məning uların baldur həwirim bar idi» deməsliking üqün, Ular burun əməs, həzirəja yəritilidu; Muxu kündin ilgiri sən ularni anglap bəkməqənsən. **8** Bərhək, sən kulaq salməding, Bərhək, sən həwərmu əlməding, Bərhək, sening kuliqıng heli burunla eqilməy etiklik kəldi; Qünki Mən sening wəpəzizlik kəliweridiojanlıqıngni, Bəlyətkudiki qəoqıngdin tartip «asiy» dəp atilidiojanlıqıngni bildim. **9** Əz nəmim üqün əzəzimni kəqiktürimən, Xəhritim üqün seni üzüp taxliməymən dəp əzəzimni bəsiwəldim; **10** Kəra, Mən seni tawlidim, Bərkə küməxni tawlioqəndək tawlandurmədim; Mən əzab-oqubətning humdanida seni talliwəldim; **11** Əz səwəbmədin, Əz səwəbmədin Mən muxuni kəlimən; Məning nəmimoja dəqə təgə kəndək bolidu? Mən Əzümning xə-xəhritimni bəxkə bərsigə etküzüp bərməymən. **12** I Yəqur, I qəkirəjinim İsrail! Məngə kulaq saləjin; Mən «U»durmən; Mən Tunjidurmən, bərhək həm Ahirkidurmən; **13** Məning kolum yəz-zeminning ulini saləjan, Ong kolum əsmənlərnə kərgən; Mən ularni qəkirsəmlə, ular jəm bolup ornidin turidu. **14** Həmminglar, jəm bolup yioqilinglar, anglap qoyunglar; [Butlar] arisida kəyisəni muxundək ixlarni bəyan kəlojan? Pərwərdigar yəxhi kərgən kixi bolsa uning kənglidiki ixlarni Bəbildə ədə kəlidu, Uning bilək-kəli kaldiylərnin üstigə zərb bilən qüxidu; **15** Mən, Mən səz kəlojanmən; Dərhəkəkət, Mən uni qəkirdim; Mən uni əldioja qikiriwəldim; Uning yoli muwəppəkəyətlik bolidu. **16** — Məngə yekin kəlinglar, muxuni anglap qoyunglar; Mən əzəldin səzümni yoxurup kəlojan əməs; [Səzüm] əməlgə axurulojindimu yəniəlxə yərdə boləjanmən; Həzir bolsa Rəb Pərwərdigar wə Uning Rəhəi Məni əwətt! **17** Həmjəmət-nijətkəring Pərwərdigar, İsraildiki Muqəddəs Boləjuqi mundək dəydu: — «Əzüngə payda bolsun dəp sanga əgətəküqi, Səngə təgixlik boləjan yəlda seni yətkəlgüqi Mən Pərwərdigar Hudəyungdurmən; **18** Sən Məning pərmənlirimoja kulaq saləjan bolsang'idi! Undək boləjəndə bəht-hətirjəmliking dəryədək, Həqqaniyliking dengiz dölkunliridək bolətt! **19** Səning nəsling bolsa uning kumliridək, İq-kəringdin qıkkən pəzəntliring kum danqiliridək sənəz bolətt! Ularıning ismi Məning əldimdə hərgiz əqüriwətməydiojan yəki yəkitiwətməydiojan bolətt! **20** Bəbildin qıqınglar, kaldiylərdin keqip kətinglar! Nəxə awəzlrini yəngritip muxuni jakərlənglar, Bu həwərnə anglinglar, Jəhənning qət-yəkiliriojiə uni yətküzüp mundək dənglar: — «Pərwərdigar Əz kuli Yəqurni həmjəmətlük kəlip kütquzdi! **21** Ular qəl-bəyawanlardin etkəndə heq ɛssap kalmedi; U sularni taxtin əkkəzup bərdi; Bərhək, U taxni yərozuđi, sular uningdin urojuq qikti!». **22** «Rəzillər üqün» — dəydu Pərwərdigar, «bəht-hətirjəmlük yəktur».

49 «I arallar, məning gəpimni anglanglar, Yirəktiki ə-yurtlar, məngə kulaq səlinglar! Bəlyətkudiki qəoqımdin tartip Pərwərdigar mənə qəkirdi; Apəmnin qərsikidiki qəoqımdin tartip U məning ismimni tiləja əldi; **2** U əozimni etkür kiliqtək kəldi; Əz kəlinəng sayisə astidə mənə yoxurup kəldi, Mənə siliklənəjan bir oq kəldi; U mənə oqəndioja səliph saklıdi, **3** Wə məngə: «Sən bolsang əzüngdə Məning güzəllik-

julalikim ayan qilindioqan Öz kulum Israildursən» — dedi». **4** Əmma mən: — «Mening əjrim bikaroqə kətti, Həqnemigə erixməy küq-maəjdurumni kuruk sərp kildim; Xundaktimu bahalinixim bolsa Pərwərdigardindur, Mening əjrimnimu Hudayimoqə tapxurdu» — dedim; **5** Əmdi meni Öz küli boluxkə, Yakuqni towa kilip uning yenioqə kayturuqxə meni baliyatquda xəkilləndürqən Pərwərdigar mundak dəydu: — (Israil kayturuqulup yenioqə toplanmioqan bolsimu, Mən yənila Pərwərdigarning nazirida xan-xərapkə igə boldum, Xuningdək Hudayim mening kükümdur) **6** — U mundak dəydu: — «Sening Yakuq kəbililirini [gunahtin kutkuzup] turoqzuxkə, Həmdə Israildiki «saklanioqan sadiklar»ni bəhtkə kayturuqxə kulum boluxung sən üqün zərriqilik bir ixtur; Mən tehi seni əllərgə nur boluxkə, Yər yüzining qət-yakilirioqə nijatim boluxung üqün seni atidim». **7** Əmdi Israilning həmjəmət-kutkuzoquqisi, uningdiki Mukəddəs Boluquq Pərwərdigar mundak dəydu: — Adəmlər iq-iqidin nəprətlindioqan kixigə, Yəni kəpçilik lənitiy dəp kərioqan, Əmədarlaroqə kul qilinioqan kixigə mundak dəydu: — «Səzidə turoquq Pərwərdigar, Yəni seni tallioqan Israildiki Mukəddəs Boluququring səwəbidin, Padixahlar kəzilirini eqip kərip ornidin turidu, əmədarlarmu bax uridu; **8** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Xapaət kərsitilidioqan bir pəytə duayingni ijabət kilixni bekitkənmən, Nijat-kutkuzulux yətküzüldioqan bir küniyə Mən sanga yardəmdə boluxumni bekitkənmən; Mən seni qoşdaymən, Seni həlkigə əhdə süpitidə berimən; Xundak kilip sən zeminni əsligə kəltürisən, [Həlkimni] harabə bolup kətkən mirasliroqə warislik kildürisən, **9** Sən məhbuslaroqə: «Buyakqə kelinglar», Qarangoquluxta olturoqanlaroqə: «Nuroqə qikinglar» — dəysən; Ular yollar boyidimu otlap yürüdü, Həttə hər bir takir taqlardin ozuklək tapidu; **10** Ular aq kəlməydu, ۇssap kətməydu; Tomuz issikimu, ku yax təptimu ularni urmaydu; Qünki ularoqə rəhim Kiloquq ularni yetəkəydu, U ularoqə bulaklarni boylitip yol baxlaydu. **11** Xuningdək Mən barlik taqlirimi yol kilimən, Mening yollirim bolsa egiz kətürüldü. **12** Mana, muxu kixilər yiraktin keliwatidu, Mana, bular bolsa ximaldin wə əjərtin keliwatidu, Həm muxular Sinim zeminidimu keliwatidu. **13** Huxalliktin towlanglar, i asmanlar; I yər-zemin, xadlan; Nahxilarni yangritinglar, i taqlar; Qünki Pərwərdigar Öz həlkigə tasəlli bərdi, Özining har boləqan pəkir-məminlirigə rəhim kilidu. **14** Biraq Zion bolsa: — «Pərwərdigar əmədin wəz kəqti, Rəbbim meni untup kəttii!» — dəydu. **15** Ana əzi emitwatқан bowikni untuyalamdu? Öz kərsikidin tuoqan oqloqə rəhim kilmay turalamdu? Həttə ular untuoqan bolsimu, Mən seni untuyalməymən. **16** Mana, Mən seni Öz alkanlirimə oyp pütəkənmən; [Harabə] tamliring hərdəim kəz aldimdidur. **17** Oqul baliliring [kaytixkə] aldiriwatidu; Əslidə seni wayran qiloqanlar, harab qiloqanlar seningdin yirək ketiwatidu; **18** Bexingni egiz kətürüp ətrəpingoqə qarap baq! Ularning həmmisi jəm bolup kəxingoqə kaytip keliwatidu! Öz həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Pərwərdigar, Sən ularni əzünggə zibu-zinnətlər kilip kiyisən; Toyi bolidioqan kizdək sən ularni takəysən; **19** Qünki harabə həm qəldərap kətkən jayliring, Wəyran qilinioqan zeminig, Həzir kelip, turmaqki boləqanlar tüpəylidin sanga tarqilik kilidu; Əslidə seni yutuwaləqanlar yiraklap kətkən bolidu. **20** Seningdin juda qilinioqan baliliring bolsa sanga: — «Muxu jay turuxuməqə bək tarqilik kilidu; Manga turoqudək bir jayni boxitip bərsəng!» — dəydu; **21** Sən kənglində: — «Mən balilirimdin ayrilip qəloqan, Qerib-musapir wə sürgün bolup, uyan-buyan həydiwetilgən tursam, Kim muxularni manga tuoqup bərdi? Kim ularni bəkup qong kilidi? Mana, mən qerib-yaloquz kəldüruloqanmən; Əmdi

muxular zadi nədin kəlgəndür?» — dəysən. **22** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən əllərgə kolumni kətürüp ixarət kilimən, Əl-millətlərgə kərinidioqan bir tuoqni tikləymən; Ular oqullirigni kuqikida elip kelixidu; Ular kizlirigni həpax kilip kelidu. **23** Padixahlar bolsa, «Atək dadiliring, » Hanixlar bolsa inik'aniliring bolidu; Ular sanga bəxini yərgə təgküzüp təzim kilip, Putliring aldidiki qang-topinimu yalaydu; Xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisən; Qünki Manga ümid baqlap kütəkənlər hərgiz yərgə qarap qəlməydu. **24** Oljini baturlardin eliwəloqili bolamdu? Həqkanıyət jazasi səwəbidin tutkən qilinioqan bolsa kütulduroqili bolamdu? **25** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Həttə baturlardin əsilərnimü kayturuwaləqili, Əxəddiyələrdin oljini kutkuziwəloqili bolidu; Wə sən bilən dəwalaxqanlar bilən Mənmü dəwaliximən, Xuning bilən balilirigni kutkuzup azad kilimən. **26** Seni əzgüqiləni əz gəxi bilən əzini ozuklandurimən; Ular yengi xarab iqkəndək əz kəni bilən məst bolup ketidu; Xundak kilip barlik ət igiliri Mən Pərwərdigarning sening Kutkuzoquqing həm Həmjəmət-Nijatkarig, Yakuptiki kudrət Iqisi ikənlikimni bilip yetidu.

50 Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən koyuwətkən anqlarning talək hetə kəni? Manga kərz bərgüqilərnig kərsisioqə silərnə setiwətkənmən? Mana, silər əz gūnahliringlar arkilik əz-əzünglarni setiwətkənsilər; Silərnig əsiylikliringlar tüpəylidin anqlar koyuwətilgenidi. **2** Mən silərdinmu soraymən: Mən kəlginimdə, nemixkə həq adəm qikmidə? Mən qəkiroqinimdə, nemixkə həqkim «Mana mən» dəp jawab bərmidə? Hərlükə qikrixkə qolum kiskilik qilamdu? Kutkuzodək küküm yokmidə? Mana, Mən bir əyibləpə dengizni kurutup, Dəryalarni qəlgə aylanduruwetimən; Su bolmioqəqə ularning belikliri sesip ketidu, Ussuzluqtin əlidu; **3** Asmanlarni kərilik bilən kiydürimən, Ularning kiyim-keqəklirini [kəra] bəzdin kilimən». **4** «Rəb Pərwərdigar mening jəpə qəkkənlərnig kənglini yasaxni bilixim üqün manga təlim-tərbiyə aloquqlarining tilini təkdim kilidi; U meni hər səhər oyoqitip turidu, Tərbiyəngənlərnig kətarida mening kulikimni oyoqitidu. **5** Rəb Pərwərdigar kulikimni aqti; Mən bolsam itətsizlik kilmidim, Yaki yolidin bax tartmidim. **6** Dümbəmmi sawioquqlaroqə, Məngzilirimni tük yuloquqlaroqə tutup bərdim; Horluk həm tükürüxlərdin yüzümni qəqurmidim; **7** Biraq Rəb Pərwərdigar yərdimimdə bolidu; Xunga mən yərgə qarap qəlməymən; Xunga mən [niyitimni kət'iy kilip] yüzümni almastək qing kilidim; Hijillikqə kəldürulməydiyənlikimni bilimən. **8** Məni Aqlioquqə yənimdidur; Kim manga əz-xikəyət kəbalisun? Bar bolsa birlikdə dəwalixayli; Kim mening üstümdin əyibləməqki bolsa, Aldimoqə kəlsun! **9** Manga yərdəmdə boluquq Pərwərdigardur; Əmdi meni əz qilalaydioqan kimkən? Ularning həmmisi bir tal kiyimdək əskirəp ketidu; Pərwərdigar ularni yutuwatidu». **10** — «Aranglarda Pərwərdigardin kərkidioqan, Uning kulining səzigə itaət kildioqan kim bar? Qarangoquluxta mangidioqan, yoruqluq bolmioqan kixi bolsa, Pərwərdigarning namiqə ixininə hatirjəmlənsun, Hudasioqə yələnsun! **11** Mana, əzliqi üqün ot yakidioqan, Ətrəpinglarni məx'əllər bilən oraydioqan həmminglar! Kəni, əz otunglaring nurida, Özünglər yəqқан məx'əllər arisida mēnginglar; Biraq silər xuni kolumdin alisilərki: — «Azab-həsrət iqidə yatisilər!».

51 «I həqkanıylikqə intilgüqilər, Pərwərdigarni izdigüqilər, Manga kulək selinglar: — Silərnə yonup qikəroqan taxkə, Silərnə kolap qikəroqan orəkkə nəzər selinglar; **2** Atənglər İbrahimoqə, silərnə tuoqup bərgən Sarahkə nəzər selinglar; Qünki Mən uni yaloquz qeşidə qəqidim, Uningoqə bəht ata

kildim, Həm uni awundurdum. **3** Qünki Pərwərdigar Zionoşa təsəlli bərməy qoymaydu; Uning barlıq harabə yərlirigə qoqum təsəlli beridu; U qoqum uning janggallirini Erən bəoqsisidək, Uning qəl-bayawanlirini Pərwərdigarning bəoqidək kilidu; Uningdin huxallik həm xad-huramlik, Rəhəmətlər həm nahxa awazliri tepilidu. **4** Mening həlkim, gepimni anglanglar, Əz elim, manga kulək selinglar; Qünki Məndin bir kənut-təlim kelidu, Wə Mən həküm-həqikətimni əl-yurtlar üçün bir nur kilip tikləymən. **5** Mening həkkəniylikim silərgə yəkin, Mening nijatim yəlonə qıktı; Mening biləkirim əl-yurtlaroşa həküm-həqikətini elip kelidu; Arallar Məni kütüp umid bəoqlaydu, Ular Mening bilikimə tayinidu. **6** Bexinglarni kətürüp asmanlaroşa, Astinglarda turoşan yər-zeminəşimü qarap bəkinglar; Qünki asmanlar is-tütəktək oşayib bolidu, Yər-zemin bolsa bir tal kiyimək konirap ketidu; Uningda turuwatqanlarnu ohxaxla elidu; Biraq nijatim bolsa əbədil'əbədgiqidur, Mening həkkəniylikim hərgiz yanjilmaydu. **7** I həkkəniylikimni bilgənlər, Kəngligə kənut-təlimimni pükkən həlk, Manga kulək selinglar; İnsanlarning həqarətiridən qorqmanglar, Ulardiki kəpurlük wə oşajirlaxlardin patiparək bolup kətmənglar; **8** Qünki küyə ularni kiyimni yəwaləoşandək yəwalidu, Kurt yung yəwaləoşandək yəwalidu; Biraq həkkəniylikim əbədil'əbədgiqidur, Mening nijatim dəwərdin-dəwərgiqidur. **9** Oyoşan, oyoşan, küqni əzünggə kiyim kilip kiygəşən, i Pərwərdigarning Biliki! Kədimki wəqitlarda, Ətkən zamanlardiki dəwərlərdə oyoşanıningdək oyoşan! Rəhəbni kiymə-qiyma kilip qepiwətkən, əjdihəni sanjip zəhimləndirgən əsli Sən əməsmü? **10** Dengizni, dəhxətlik hənglardiki sularni kərutiwetip, Dengizning tegilirini Sən həmjəmətlik kilip kutkuzoşanlarning etix yoli kıləoşan Əzüng əməsmü? **11** Xunga Pərwərdigar bədəl tələp kutkuzoşanlar kəytip kelidu, Ular nahxilarni eytip Zionoşa yetip kelidu; Ullarning baxlirioşa məngəgülik xad-huramlik konidu; Ular huxallik wə xadliqkə erixidu; Kayoşu-həsərat həm uş-nadamətlər bədar kaqidu. **12** Silərgə təsəlli bərgüqi Əzüm, Əzümdurmən; Əlüx aldida turoşan bir insandin, Teni ot-qəplərgə aylinip ketidəoşan insan balisidin qorqup kətəkinəg nemişi? **13** Asmanlarni kərgən, Yər-zeminning ulini saləoşan Yəşioşuqıng Pərwərdigarni untup yürisən, Xundakla kün boyi həlakət yürgüzməki boləoşan zalimning kəhridin tohtawsiz qorqup yürisən; Əmdi zalimning kəhri kəni? **14** Bax əgkən əsir bolsa təzdin bəoxitilidu; U həngəşa qüxməydu, xuning bilən əlməydu, Uning riskimü tügəp kəlməydu. **15** Mən bəolsəm dengizni kəzoşap, dolqunlarni hərəkətküqi Pərwərdigar Hudayingdurmən; «Samawi kəoxunlarning Sərdari boləoşan Pərwərdigar» Mening namimdur; **16** Wə asmanlarni tikləxkə, Yər-zeminning ulini selixkə, Wə Zionoşa: «Sən Mening həlkimdur» deyixkə, Mən səzümi əozşingəşa kuyəoşanmən, Sən [kulumni] kolumning sayisi bilən yapkənmən. **17** I Pərwərdigarning kəlidiki kəhrlik kədəhni iqiwətkən Yerusalem, Oyoşan, oyoşan, ornungdin tur; Adəmnəni wəhəimigə saləoşuqi jam-kədəhni sən iqtinq, biraqla kətüriwəttinq; **18** Uning tuəşup bərgən barlıq baliliri arisida uni yetəkligədək həqkim yok, Uning bəkip qong kıləoşan barlıq baliliridin uning kəlini tutup yəligüdək həqbirimü yok, **19** Bu ikki ix bexingəşa qüxti — (Kim sən üçün iq əoyritip yioşlar?) — Buləngqilik həm wəyranqilik, Aqarqilik həm kılıq; Mənmü sanga təsəlli bəreləymənmikim? **20** Sening baliliring həlsizlinp həxidən kətti, Toroşa qüxkən jərəndək hər bir kəqning dokmuxida yatidu; Ular Pərwərdigarning kəhri bilən, Hudayingning tənbihi bilən tolduruldu; **21** Xunga hazır buni anglap koy, i har boləoşan, — Məst boləoşan, biraq xarab bilən əməs: — **22** Əz həlkəning dəwasini yürgüzgüqi Rəbbing

Pərwərdigar, Yəni sening Hudaying mundək dəydu: — «Mana, Mən kəlungdin adəmnəni wəhəimigə salidəoşan jam-kədəhni, Yəni kəhringə toləoşan kədəhni eliwaldim; Sən ikkinqi uningdin həq iqməysən; **23** Mən uni seni harliwətkanlarning kəlioşuqi tutkuzimən; Ular sanga: «Biz üstüngdin dəssəp ətimiz, egilip tur» dedi; Xuning bilən sən teningni yər bilən təng kilip, üstüngdin etkükülər üçün əzüngni kəqidiki yol kilding».

52 — Oyoşan, oyoşan, i Zion, küqüngni kiyiwal, I Yerusalem, mukəddəs xəhər, güzəl kiyim-keqəkliringni kiyiwal; Qünki bundin baxlap sünət kılınmıoşanlar yaki napaklar iqinggə ikkinqi kirməydu. **2** Topa-qəngdin qikip əzüngni silkiwət; Ornungdin tur, olturuwal, i Yerusalem; Əzüngni bəoyungdiki zənjirlərdin bəoxitwətkin, i tutkūn boləoşan Zion kizi! **3** Qünki Pərwərdigar mundək dəydu: — «Silər əzünglarni pulsiz setiwətkənsilər; Pulsiz kayturup setiwəlinisilər». **4** Qünki mundək dəydu Rəb Pərwərdigar: — Həlkim dəsləptə Misiroşa məsapir sipitidə qüxkənəkən, Xundakla yəkında Asuriyə ularni əzəgən yərdə, **5** Əmdi hazır həlkim pulsiz elip kelinginidə, — dəydu Pərwərdigar) Mening karim bolmamdikən? Ular üstidin həkümranlik kıləoşuqlar ularni zar kəqəxtəgən, — dəydu Pərwərdigar, — Xundakla namim bolsa kün boyi tohtawsiz həqarətləngən tursa, Mening karim bolmamdikən?!» **6** Xunga Əz həlkim Mening namimni bilidu; Xunga xu kümi uni Mening «U» ikənlikimni, xundakla ularoşa: «Kər, Meni!» dəydoşanlikimni bilidu. **7** Taoşlar üstidə hux həwər elip kəlgüqining ayaşliri nemidəgən güzəl-hə! U aram-hatirəmlikni jakarlaydu, Bəhtlik hux həwəni elip kelidu, Nijat-kutuluxni elan kiledu, U Zionə: «Hudaying həmmigə həküm sürüdu!» **8** Kətəzqiliringning awazini angla! Ular awazini kətürüdu, Nahxilarni yanğritip towlaydu; Qünki Pərwərdigar Zionni elip kəytkənda, ular əz kəzi bilən kəridu! **9** I Yerusalemining harabiliri, nahxilarni yanğritip tənəne kilinglar! Qünki Pərwərdigar Əz həlkigə təsəlli bərgən, U Yerusalemnəni həmjəmətlik kilip kutkuzəoşan! **10** Pərwərdigar əllərninğ həmmisining aldida Əz mukəddəs Bilikini eqip ayan kıləoşan; Xuning bilən yər-zeminning barlıq qət-yakiliri Hudayimizing niyat-kutuluxini kəridu. **11** Qikip kətinglar, qikip kətinglar; Həq napak nərsigə təgməy xu yərdin qikip kətinglar; Uning otturisidin qikip kətinglar; Pərwərdigarning mukəddəs kaqa-küqilirini kətürgüqilər, əzünglarni pak tutunglar. **12** Qünki silər aldirioşan peti əməs, Patiparək kaqқан peti əməs qikip ketisilər; Qünki Pərwərdigar aldinglarda mangidu, Israilning Hudasi arka muhəpizətənglən bolidu. **13** « — Kərtünglarki, Mening kulum danalik bilən ix kəridu, U [aləm aldida] kətürüliidu, yukiri orunoşa qikirilidu, nahayiti aliy orunoşa erixtürüliidu. **14** Ləkin nuroşun kixilər seni kərip, intayin həyran kəlixidu, — Qünki uning qirayi baxkə hərəkədikiningkidin kəp zəhimləngən, [Kulning] kiyapiti xu dərijidə bəzuwətilgənkə, uningda hətta adəm siyakimni kəlmioşan! **15** U xu yol bilən nuroşun əllərninğ üstigə [kən] qaqidu. Hətta xah-pədxahlarmu uning kəramitidin əozşini tutupla kəlidu; Qünki əzəzirigə əzəldin eytilmıoşanni ular kəreləydu, Ular əzəldin anglap bəkmıoşanni qüxinələydu.

53 Bizning həwirimizgə kimmu ixəngən? Həm «Pərwərdigarning Biliki» boləoşuqi kimingmu ayan kıləoşan? **2** U bolsa [Pərwərdigarning] aldida huddi yumran məysidək, Yaki huddi kəozjiraq tupraqta tərkan bir yiltizdək əsidu; Uningda jəzbidarlik yaki həywə yok bolidu, Biz uni kərginimizdə, uning bizni jəlb kıləoşuqdek təkə-turkimu yok bolidu. **3** U kixilər təripidin kəmsitilidu, ular uningdin yirəklixidu; U kəp dərd-ələmlik adəm bolup, Uningəşa əzab-

okubət yar bolidu; Xuning bilən uningdin yüzlər қақurulidu; U kəmsitilidu, biz uni heq nərsigə ərziməs dəp həsabluduq. **4** Biraq əməliyəttə bolsa, U bizning қаyoqu-həsrətimizni kətürdi, Azab-okubətəllirəmizni öz üstigə aldı. Biz bolsaq, bu ixlarni u wabaəuə uqrəoqanlıqəidin, Huda tərəpidin jazalinip uruloqanlıqəidin, Xundakla қiyin-қistaқkə elinoqanlıqəidin dəp қariduk! **5** Lekin u bizning əsiylikrimiz tüpəylidin yarlandı, Bizning gunahlırimiz üqün zəhimləndi; Uning jazalinix bədiligə, biz aram-hatirjəmlik taptuq, Həm қamқidin boloqan yariliri arқilik bə xipamu taptuq. **6** Həmmimiz huddi қoylardək yoldin əzip, Həbirimiz əzimiz halioqan yoloqə mangoqaniduk; Biraq Pərwərdigar həmmimizning қəbihlikini uning üstigə yioqip yuқkildi. **7** U қiyinlip, əzab qəkkən bolsimu əoјiz aqmidi; U huddi boozulxaқə yetiləp mengiloqan pəkləndək boozulxaқə elip mengildi, Xundakla yung қirқioquqlar aldidə qoy ün-tinsiz yatқandək, u zadilə əoјiz aqmidi. **8** U қamap қoyulup, həқ sorəқtin məhrum bolup elip ketildi, əmди uning əwladini kimmu bayan қiləlisun?! Qünki u tirikləarning zeminidin elip ketildi, Mening həlkimning əsiylik üqün u waba bilən uruldu. **9** Kixilər uni razillər bilən ortək yər gərgə bekitkən bolsimu, Lekin u əlümidə bir bay bilən billə bəldi, Qünki u heqқақan zoroqanlıq қilip bəқmioqan, Uning əoјzidin birə əoјzimu hiylə-mikirlik səz təpilməs. **10** Biraq uni əzixni layiқ kərgən Pərwərdigardur; U uni əzabқə qəməldürgüzdi. Gərqə u əz jəmini gunahni yuyidioqan қurbanlik қiloqan bolsimu, Lekin u əzining uruқ-əwladlirini qoқum kərip turidu, Xundakla uning kəridioqan күnliri əzartilidu; Wə Pərwərdigarning kəngli səyünidioqan ixlər uning ilkidə bolup, rawəj təpiz əməlgə əxurulidu. **11** U əzi tərқtan jəpaning mewisini kərip məmnun bolidu; Həққaniy boluoqı Mening қulum əzining bilimliri bilən nuroqun kixilərgə həққaniylikni yətküzidü. Qünki u ularning қəbihliklirini əzigə yuқliwalidu. **12** Bu ixliri üqün Mən xu «nuroqun kixilər»ni uningə hədiyə қilip nəsivisi қilimən, Xuning bilən u əzi күqliklərini qənimət süpitidə əlxəttürüp bəridioqan bolidu; Qünki u ta əlxəkkə қədər «xarəb hədiyə»ni təkəndək, əz jəmini tutup bərdi, Xundakla əzining əsiylik қiloquqlarning қətaridə sanilixioqı yul qoydi. Xuning bilən u nuroqun kixiləarning gunahini əz üstigə aldı, Əzini əsiylik қiloquqlarning ormioqə qoyup ular üqün dua қildi».

54 — Təntənə қil, i pərzənt kərmigən tuoqmas əyall Nahxilarni yangrat, xadlinip towla, i toloqək tutup bəқimioqan əyall! — Qünki qərib əyalning baliliri eri bə əyalningkidin kəptur! — dəydu Pərwərdigar, — **2** Qədiringning ormini kəngəytip, Turaloqluringning etiklirini ular yaysun; Küqüngni heq əyiməy qədir taniliringni əzartқin, Қozuқliringni қingaytқin; **3** Qünki sən ong wə səl tərəpkə kəngiyisən; Səning əwladin bəxқə əllərini igələydu; Ular qərib xəhərlərini əhalilik қilidu. **4** Қorқma, qünki sən heq hijaləttə bolmaysən, Heq uyatқə қaldurulmaysən, Qünki yərgə heq қaritilip қalmaysən, Qünki yaxliқingdikə hijilqanlıқni untuysən, Tulluқungning əhanitini heq əsinggə kəltürəlmaysən. **5** Qünki seni yaritip Xəkilləndürgüqing bolsa səning ering, Saməwi koxunlarning Sərdari boləuə Pərwərdigar Uning nami; Həmjəmət-Қutқuzoquqing bolsa İsrəildiki Mukəddəs Boluoquqı, U bərlik yər-zəminning Hudəsi dəp atilidu. **6** Qünki Pərwərdigar seni қakirdi, — Huddi eri əzidin wəz kəqkən, kəngli sunuқ bir əyaldək, Yaxliқidə yatliқ bolup əndin taxliwətiləngən bir əyalni қakirəyəndək қakirdi» — dəydu səning Hudəyinq; **7** Mən bir dəқikə səndin əyirliп kəttim, Biraq zor keyümqanlıq bilən seni yəniməyə yioqmən; **8** Qəzəpimning təxixi bilən Mən bir dəқikəyə yüzümni səndin yoxurup

қoydu; Biraq mənggüllük məhir-muqəbbətim bilən səngə keyümqanlıq kərsitimən» — dəydu Həmjəmət-Қutқuzoquqing Pərwərdigar. **9** Muxu ixlər huddi Nuq [pəyoqəmbər] dəwidiki topan suliridək bolidu — Mən Nuq dəwidiki sular ikkinqi yər yüzini bərip ətməydu dəp қəşəm iқqinimdək, — Mən xundək қəşəm iқqəmməni, Səndin ikkinqi qəzəplənməymən, Səngə ikkinqi tənbiş bərməymən. **10** Qünki taoqlər yoxilidu, Dənglərmu yətkilip ketidu, Biraq məhir-muqəbbətim səndin hərgiz kətməydu, Səngə aram-hatirjəmlik bərgən əhdəmmu səndin neri bolmaydu» — dəydu səngə keyümqanlıq қiloquqı Pərwərdigar. **11** I har boləuə, borəndə mən-əyən-əyən qəyқaloqan, heq təsəlli қilimioqan [қiz], Məna, Mən taxliringni rəngdər səmont lay bilən қirlaymən, Kəк yəқutlər bilən ulungni salimən; **12** Pərkirəq munarliringni ləəllərdin, Dərwəziliringni qəқnəq yəқutlərdin, Bərlik səpilliringni jawəhəratlərdin қilip yəsaymən. **13** Səning baliliringning həmmisi Pərwərdigar tərəpidin əgitilidu; Bəhilingning aram-hatirjəmliki zor bolidu! **14** Sən həққaniylik bilən tiklinisən; Sən zulumdin yiraқ, (Qünki sən heq қorқmaysən) Wəhəxtətinmu yiraқ turoquqı bolisən, Qünki u səngə heq yəқinləxməydu. **15** Məna, birəsi həman yioqilip səngə hujum қilsə, (Biraq bu ix Mening ihtiyarimda boləuə əməs), Kimki yioqilip səngə hujum қilsə səning səwəbingdin yuқilidu. **16** Məna, kəmətur otini yəlpütüp, Əzigə muwəpiқ bir қoralni yəsiəuqı təməürqini Mən yarətkənmən, Həmə har қilix üqün hələk қiloquqinimu Mən yarətkənmən; **17** Səngə қarxi yəsaləuə heqқandək қorə karəuə kəlməydu; Səngə ərz-xikəyət қiloquqı hərbir tili sən mat қilisən. Məna xulər Pərwərdigarning қullirining əlidioqan mirəsidur! Ularınq həққaniylikə bolsa məndindur!

55 Həy! Bərlik əssəp kətkənlər, Suoqə kəlinglər! Puli yoxlər, kəlinglər, əx-nən sətivəlip yənglər; Məna kəlinglər, nə pul nə bədəl təliməylə xarəb həmə sətivəlinglər; **2** Nəmixə həқikəy əx-nən bolmāydioqan nərsigə pul həjləysilər? Əjirənglarni ədəmni heq қanəttəndürməydioqan nərsilər üqün sərp қiləsilər? Gəpimni kəngül qoyup ənglānglər, yaxhisidin yənglər, Kənglūnglər molқiliktin қanəttinlidu; **3** Məngə қuləк səlinglər, yəniməyə kəlinglər; Ənglānglər, jəninglər həyatқə ərixidu; Wə Mən silər üqün mənggüllük bir əhdə tüzüp bərimən: — Xu əhdə — Dawutқə wədə қilinoqan məhir-xəpқətlərdur! **4** Məna, Mən uni əl-yurtləroqə guwəhəqi süpitidə, əl-yurtləroqə yətəқi həmə sərkərdə süpitidə təқdim қildim — **5** — «Məna, sən əzūnggə yət bərlni қakirisən, Seni bilmigən bərl əl yəningəyə yuqūrip kəlidu; Səwəbi bolsa Pərwərdigar Hudəyinq, İsrəildiki Mukəddəs Boluoquqing Əzidur; Qünki U seni uluoqləp səngə güzəllik-juləlikni yar қildi». **6** — İzdənglər Pərwərdigarni, U Əzini tapқuzməqı boləuə pəyttə; U yəқin turoqan wəқtidə uningəyə nida қilinglar! **7** Rəzil ədəm əz yolini, Nəhəқ ədəm əz oy-hiyəllirini taxlisun, Pərwərdigarning yəningəyə қaytip kəlsun, U uningəyə rəhəmdillik kərsətidu; Hudəyimizni yəningəyə қaytip kəlsun, U zər kəqūrtim қilidu. **8** Qünki Mening oylioqanlirim siləring oylioqanliringlər əməs, Mening yollirim bolsa siləring yolliringlər əməstür; **9** Qünki əsmən yərdin қanqə yuқiri boləuinidək, Məna Əz yollirim siləring yolliringlərdin, Mening oylioqanlirim siləring oylioqanliringlərdin xunqə yuқiridur. **10** Yəmoqur həmə қar əsməndin qūxtip, Yər yüzini suqirip uni kəkartip, qəqəklitip, Tərioquqioqə uruқni, yəyūqigə əx-nənni təminligəyə қaytməydioqəndəк, **11** Məna Mening əoјzimdin қiққən səz-kəlamim xundəktur; Əz kənglūmdikini əməlgə əxurmioquqə, Uni əwətxiz məқsətimgə toluқ yətmigəyə, U Əzūmgə bikərdin-bikər қaytməydu. **12** Qünki silər xədhurəmə həldə қiқsilər; Aram-hatirjəmliklə yətəқlinip қiқsilər;

Taolər həm dənglər silərning aldinglarda nahxa yangritidu, Dalalardiki barlıq däl-dərəhlər qawak qelixip tantənə kılıdu; **13** Yantaklıqning ornida qarıoqay, Jioanlıqning ornida hadas dərıhi əsıdu; Muxular bolsa Pərwərdigarğa bir nam kəltürıdu, Mənggügə üzülməs karamət bolıdu.

56 Pərwərdigar mundak dəydu: — Adalət həm hıdayəttə qing turunglar, Həkkaniylikni yürüzüweringlar; Qünki Mening nijatim yekinlastı, Həkkaniylikim ayan kılınay dəwatıdu, **2** Muxularni kılıoquı kixi, Muxularda qing turəoquı insan balısı — Xabat künini buləjımay pak-muqəddəs saklıoquı, Qolini hərəkandək rəzillıktin tartquı kixi nemıdegan bəhtlıktur! **3** Əzını Pərwərdigarğa baəlıoqan yat yurtluk adəm: — «Pərwərdigar qokum meni öz həlkidin ayırwetıdu!», Yaki aqwat boləjan kixi: — «Mana, kəxkal bir dərəhmən!» degüqi bolmisun. **4** Qünki Pərwərdigar: — Mən Əz «xabat künlirimni saklaydıoqan, Kənglümdiki ixlarnı tallıoqan, Əhdəmdə qing turıdıoqan aqwatlarğa mundak dəymənkı: — **5** Mən ularğa Əz öyümdə, Yəni Əz tamlırim ıqıdə orun həm nam-ataq ata kılıman; Muxu nam-ataq oqul-qızlırı barlarnıngkidin əzwəldur; Mən ularğa üzülməs, mənggülik namni berimən. **6** Pərwərdigarıng hizmitidə boluxkə, Pərwərdigarın namıoqə seəjınxkə, Uning kulliri boluxkə Pərwərdigarğa əzını baəlıoqan, Xabat künini buləjımay pak-muqəddəs saklıoqan, Əhdəmnı qing tutkan yat yurtlukning pərzəntlırını bolsa, **7** Ularımı Əz muqəddəs teəjımoqə elip kelimən, Mening duagah boləjan öyümdə ularni huxal kılıman; Ularıng kəydürmə kurbanlıklırı həm təxəkkür kurnanlıklırı Mening kurbangahım üstidə qəbul kılınıdu; Qünki Mening öyüm «Barlıq əl-yurtlar üqün du kılınıdıoqan öy» dəp atlıdu. **8** İsraildin tarklılıp kətkən əjerlırını yiojıp kayturıdıoqan Rəb Pərwərdigar: — Mən yənə uningə baxkılarnı, Yəni yiojılıp boləjanlarğa baxkılarnımu koxup yiojımən! — dəydu. **9** — I dalalardiki barlıq haywanlar, kelip ozuqın elinglar, Ormanlıktiki barlıq haywanlar, kelinglar! **10** [İsrailning] kəzətqiliri həmmisi qarıoqay; Ular heq bilməydu; Həmmisi kəwaxni bilməydıoqan gaqa itlar, Qüxəkəp yatıdıoqan, yuqşoqə amraklar! **11** Muxu itlar bolsa nəpsi yaman, toyoqanni bilməydu, Ular bolsa [həlkimni] «bakquqı»larmix tehil! Ular yorutuluxni heq bilməydu, Ularıng həmmisi halioqanqə yol tallar kəyip kətkən, Birsımu kəlmay hərberi öz mənəpəitini kəzəp yürügüqilar! **12** Ular: «Kəni, xarab kəltürimən, Hərakni kənoqə ıqəyli; Ətimu bolsa bügünkıdək bolıdu, Tehımu molqılık bolıdu yənə!» — dəwerıdu.

57 Həkkaniy adəm aləmdin ətidu, Həqkim buningə kəngül bəlməydu; Mehriban adəmlər yiojıp elip ketilıdu, Bıraq heqkim oylar qüxinəlməyduki, Həkkaniy adəmlər yaman künlərni kərmısın dəp yiojıp elip ketilıdu. **2** U bolsa aram-hatırjəmlik ıqıg kırıdu; Yəni əzlırıng durus yolıda mənəoqan hərberi kixi, Əz ornıda yetip aram alıdu. **3** Bıraq sənler, i jadugər ayalning baliliri, Zınahor bilən pəhıxə ayalning nəslı; Buyakqə yekin kelinglar; **4** Silər kimni mazaq kılıwatsılər? Yaki kimgə qarxi əozınglarnı kalqaytip, Tilinglarnı uzun qikirisılər? Silər bəlsənglar asıyılıktin tərəyləng balılar, Aldamqılıkning nəslı əməsmısılər? **5** Hərberi qong dərəh astıda, Hərberi yexil dərəh astıda xəhwaniylik bilən kəyüp kətküqi, Kiqik balılarnı jiləqıləroqə həm hada taxlarnıng yeriklırıoqə elip soyoquısılər! **6** Eriktiki siliklanəoqan taxlar arısidə sening nesiwəng bardur; Xular, xularla sening taksımatingdur; Xundak, sən ularğa atəp «xarab hədiyəsı»ni kuyup, Ularğa «axlık hədiyə»nımu sunup bərdingəoq; Əmdı muxularğa razi bolup Əzımıni besıwalsam bolamti? **7** Sən yukiri, egiz bir taə üstidə orun-kərpə selip koydung, Sən axu yərdımu kurbanlıklarnı

kılıxkə qıktıng. **8** İxlıklərning kəynigə wə kəyni kəxəkłirigə «əslətmiliring»ni bəkitip koydung, Qünki sən Məndin ayrılding, Sən yalınəqlınlip ornunəoqə qıktıng; Orun-kərpəngni kəngəytip [herıdarlırlıng] bilən əzüng üqün əhdıləxtıng; Ularıng orun-kərpəsigə kənglıng qıxtı, Sən ularıda kük-hokukni kərtip kaldıng. **9** Sən zəyturn meyi hədiyisini elip, Ətiriliringni üstibəxıngə boluxıoqə qəqip, Padıxahning əldioqə bardıng; Əqliliringni yırakqə əwətip, Həttə təhtısaraəoqə yətküqə əzüngni pəs kıldıng. **(Sheel h7585)** **10** Sən besip mənəoqan barlıq yolliringda qarqiojıng bilən, Yənə: «Pək yəptıman, boldı bəs!» dəp koyımıdng tehi, Ezıp yürüzkə yənilə küqüngni yiojıdng, Həq jak toymıdng. **11** Sən zədi kimdin yürəkzadə bolup, kərkup yürısən, Yaləjan gəp kılıp, Meni esınggə heq kəltürməy, Kənglıngdin heq ətküzımdıng. Mən uzunioqə süküttə turup kəldim əməsmu? Sən yənilə Məndin heq kərkup bakmıdng! **12** Sening «həkkaniylikəngni» həm «təhpiliringni» bayan kılıman: — Ularıng sanga heq pəydisi yoktur! **13** Qırkırioqanliringda sən yiojıp toplıoqan [butlar] kelip seni kutkuzsun! Bıraq xamal püw kılıp ularıng həmmısini uqurup ketıdu, Bir nəpəsla ularni elip ketıdu; Bıraq Manga tayanəoquı zeminəoqə miraslık kılıdu, Mening muqəddəs teəjımoqə ıgıdarqılık kılıdu. **14** [Xu qəoqda]: — «Yolni kəturınglar, kəturınglar, uni təyərəoqlar, Həlkimning yolini boxıtip barlıq putlıkaxənglarnı elip taxlanglar» deyilıdu. **15** Qünki nami «Muqəddəs» Boləoquı, Yukiri həm Aliy Boləoquı, Əbədil-əbədıgə həyat Boləoquı mundak dəydu: — «Mən yukiri həmdə muqəddəs jayda, Həm xundakla rohi sunuk həm kiqik peil adəm bilən billa turımənkı, Kiqik peil adəmnıng rohını yengiləymən, Dili sunukning kənglıni yengiləymən. **16** Qünki Mən hərgiz mənggügə ərz kılıp əyibliməymən, Həm əbədil-əbədıgə əzəpələnməymən; Xundak kılısam insannıng rohi Mening aldimda suslıxip yokaydu, Əzım yarətkan nəpəs ıglıri tügıxıdu. **17** Uning əz nəpsaniyətlık kəbihlikidə Mən unıngdin əzəpəlinip, uni urəjanmən; Mən unıngdin yoxurun turup, unıngə əzəpələngənlikim bilən, U yənilə arkısioqə qekinginiqə əz yolını mengiwərdı; **18** Mən unıng yollirını kərtip yətkən təkırdımu, Mən uni sakaytıman; Mən uni yetəkłəymən, Mən ləwlarıng mewısini yarıtımən, Uningə wə unıngdiki həsrət qəkküqılərgə yənə təsəlli berimən; Yırək turuwətkənoqə, yekin turuwətkənoqımu mutlək aram-hatırjəmlik bolsun! Wə Mən uni sakaytıman! **20** Bıraq rəzillər bolsa tınqılınixni heq bilməydıoqan, Dolkunlıri lay-latkılarnı orıtuwətkənoqə, Dawəlojuwətkənoqə dengızdəktur. **21** Rəzilərgə, — dəydu Hıdayım — heq aram-hatırjəmlik bolmas.

58 — Nıda kılıp jakarlıoqın, Awazıngni koyup berip boluxıqə towla, Awazıngni kanaydək kətur, Mening həlkimə ularıng asıyılıkını, Yakupning jəmətigə gunahlırını bayan kıləoqın. **2** Bıraq ular Meni hər künü ızdəydıoqan, Həkkaniylikni yürüzıdıoqan, Mening yollirını bilixni huxallık dəp bilıdıoqan, Hıdasıng həküm-pərmanlırını taxlıwətməydıoqan bir əlgə ohxaydu; Ular Məndin həkkaniylikni bəkitıdıoqan həküm-pərmanlarnı soraydu; Ular Hıdaəoqə yekinlıxıni hırsənlik dəp bilıdu. **3** [Andin ular]: — «Biz roza tuttuq, Əmdı nemıxkə sən kəzünggə ılmıdng? Biz jenımızni kiyıniduk, Əmdı nemıxkə buningdin həwiring yok?» — [dəp soraydu]. — Qəranglar, roza künü əz kənglūnglardıki kılıwerısılər, Hizmətqiliringlarnı kattık ıxltısılər; **4** Silərnıng roza tutuxlırlınglar jənggi-jedəl qikırix üqünmu? Kəbih kollırlınglar muxt bilən adəm uruxni məksət kıləoqan ohxımamdu? Həzırkı roza tutuxlırlıngning məksiti awazınglarnı ərxlərdə anglıtx əməstur! **5** Mən tallioqan xu roza tutux künü — Adəmlərnıng jenini kiyınaydıoqan künmu? Bəxini komuxtək egip, Astioqə bəz wə küllərni yeyix kərek

bolojan künmu? Silər muxundaq ixlarni «roza», «Pərwərdigar qəbul kılqudək bir kün» dəwatamsilər? **6** Mana, Mən talliojan roza muxuki: — Rəzilik-zulunning asarətlirini boxitix, Boyunturukning tasmlirini yexix, Ezilganlarni boxitip hər kılıx, Hərkanəq boyunturukni qeqip taxlaş əməsmidi? **7** Ax-neningni aqlaroşa üləxtürüxüq, Həjətmən masupirlarni himayə kılıp eyüggə apirixing, Yalingaqlarni kərginingdə, uni kiydürüxüq, Özüngni ezüq bilən bir jan bir tən bolojanlardin qaqurmaslıqıngdin ibarət əməsmu? **8** Xundak kılqənda nurung tang səhərdək wallidə eqilidu, Salamətlıqıng tezdin əsligə kelip yaxnaysən; Həkkəniylikıng aldingda mangidu, Arkanədikı muhəpizətgəq bolsa Pərwərdigarning xan-xəripi bolidu. **9** Sən qakırsang, Pərwərdigar jawab beridu; Nida kılısən, U: «Mana Mən!» dəydu. Əgər aranglardin boyunturukni, Tənglaydıqan barmakni, Həm təhmət əglirini yəq kılısang, **10** Jeningni aqlar üqün pida kılısang, Ezilganlarning həjətliridin qıksang, Xu qaqda nurung karangoşuluxta kətürüldü; Zulmiting qüxtək bolidu; **11** Həm Pərwərdigar sening daimlik yetəkligüqıng bolidu, Jeningni kuroşakqılık bolojan waqtidimu qamdaydu, Ustihənlirini küqəytidu; Sən suqirilidıqan bir baq, Suliri uroşup tügiməydiyən, adəmni aldiməydiyən bir bulək bolisən; **12** Səndin tərəglənlər kona harabiləni qaytidin kurup qıkidu; Nuroşun dəwrlər qalduroşan ullahni qaytidin kətürisən, Xuning bilən «Bəsüləqan tamlarni qaytidin yasıoşuqı, Koqa-yol wə turaloşularni əsligə kəltürgüqı» dəp atilisən. **13** Əgər sən xabat künidə kədəmlirini sanap mangsang, Yəni Mening mukəddəs künimdə ezüqningəki kənglüngdikiləri kılımay, Xabatni «huxallıq», Pərwərdigarning mukəddəs küni «hərmətlik kün» dəp bilsəng, Həm Uni hərmətləp, Əz yollirıngda mangmay, Əz bilginingni izdiməy, Kuruk parang salmisang, **14** Undakta Pərwərdigarni kənglüngning huxallıqı dəp bilisən, Həm Mən seni yər yüzidiki yukri jaylaroşa mingüzüpi mangdurimən; Atang Yaqupning mirasi bilən seni ozuklandırımən — Qünki Pərwərdigar Əz aqşiz bilən xundak səz kıldı.

59 — Karanglar, Pərwərdigarning qəli kutkuzalmioşudək küqsiz bolup qəloşan əməs; Yəki Uning kuliki anglimioşudək əşir bolup qəloşan əməs; **2** Birək siləring kəbihlikınglar siləri Hudayinglardin yirəklaxturdu, Gunaşinglar Uning yüzini silərdin qaqurup Uningoşa tilikınglarni anglatkuzmıdi. **3** Qünki qollirınglar kan bilən, Barmaklıringlar kəbihlik bilən miləngən, Ləwlirınglar yəloşan gəp eytkən, Tilinglar kaldirləp qerixip səziləng; **4** Həkkəniylik tərəptə səziləngüqı yəqtur, Həkkəniylik tərəptə turidıqan həküm sorişuqı yəqtur; Ular yəq nərəsigə tayinip, aldamqılık kılmaqta, Ullarning kərsikidiki ziyandax, Ullarning tuşuwatqını kəbihlik; **5** Ular qar yiləningni tuhumlirini tərəldüridu, Əmtiqüknıng torini torlaydu, Kim uning tuhumlirini yəsə əlidu; Ullardin biri qeqılısa zəhərlik yılan qıkidu. **6** Ullarning torliri kiyim bolalmaydu; Əzlixi ilxanlirini bilən əzlixi yəpalmaydu; İxlilənlirni bolsa kəbih ilxardur; Ullarning qolida zorəwanlık turidu; **7** Kədəmlirni yəmanlık tərəpkə yügüridu, Gunaşsiz qənni təküxkə aldiraydu, Ullarning oyliri kəbihlik toşrisidiki oylardur; Baroşanla yərdə wəyranqılıq wə həlakət tepilidu. **8** Tinqlik-aramlik yolini ular həq tonumaydu; Yürüxliridə həq həkkəniylik-ədələt yəqtur; Ular yollirini əgri-toşay kılıwaldi; Kim bularda mangoşan bolsa tinq-aramlikni kərməydu. **9** — Xunga həkkəniylik-ədələt bizdin yirək turidu; Həkkəniylik yetip bizni qümkiqən əməs; Nurni kütimiz, birək yənilə karangoşuluk! Birlə oşil-pal parlioşan yorukluqınımu kütimiz, Yənilə zulməttə mangimiz. **10** Kərioşulardək biz tamni silaxturup izdəymiz, Kəzsiz boloşandək silaxturimiz; Gugumda turoşandək qüxtimu

putlixip ketimiz, Qət yəkilərdə əlülkərdək yürimiz. **11** Eyiklərdək nərə tartimiz, Pahtəklərdək kattik aq urimiz; Biz həküm-həkkəniylikni kütüp qaraymiz, birək u yəq; Nijat-kutuluxni kütimiz, birək u bizdin yirəktur; **12** Qünki itaətsizliklirimiz aldingda kəpiyip kətti, Gunaşlirimiz bizni əyibləp gawaşlık beridu; Qünki itaətsizliklirimiz hərdəim biz bilən billidu; Kəbihliklirimiz bolsa, bizgə roşundur: — **13** Qünki Pərwərdigaroşa itaətsizlik kılmaqtimiz, wəpasizlik kılmaqtimiz, Xuningdin yüz əriməktimiz, Zulumni həm asiylıknı tərəşip kılmaqtimiz, Yəloşan səzləni oyduydu, iq-iqimızdin səzliməktimiz; **14** Adalət-halislik bolsa yoldin yenip kətti; Həkkəniylik yirəktə turidu; Qünki həkkəniylik koşida putlixip ketidu; Durus-diyənətningmə kirgüdək yeri yəqtur. **15** Xuning bilən həkkəniylik yəqay dəp qaldı; Özümmi yəmanlıknı neri kıləy dēqən adəm həkəniylik olja nixani bolup kaldı! **16** Həm Pərwərdigar kərdi; Həkküm-həkkəniylik yəquluq Uning nəzridə intayin yəman bilindi. Wə U [amal kılqudək] birmu adəmning yəquluqını kərdi; [Gunaşkarlaroşa] wəkil bolup dua kılquşuqı həqkimning yəquluqını kərtip, azablinip kəngli parakəndə boldı. Xunga Uning Əz Biliki əzīgə nijat kəltürdi; Uning Əz həkkəniylikni Əzini qollap qidamlik kıldı; **17** U həkkəniylikni qalkən-sawut kıldı, Bəxişə nijatlik dubuloşini kiydi; Kısas libasini kiyim kıldı, Muhəbbətlik kızıqınlıknı ton kılıp kiydi. **18** Adəmləning kılqənlirni boyiqə, u ularoşa qayturidu; Rəkkiblırığə qəhr qüxtüridu, Duxmənlirigə ixlirini qayturidu, Qət arallardikilərgimə u ixlirini qayturidu. **19** Xuning bilən ular oşərbət Pərwərdigarning namidin, Künqixəxtə Uning xan-xəripidin qorqıdu; Duxmənlər kəlkündək bəşip kirginidə, Əmdi Pərwərdigarning Rohi uningə qarxi bir tuşını kətürüp beridu; **20** Xuning bilən Həmjəmət-Kutkuzəşuqı Zionəşə kelidu, U Yaqup yəmətidikilər arisidin itaətsizlikni yenip towa kılqənləroşa yəkinlixidu, — dəydu Pərwərdigar. **21** Mən bolsam, mana, Mening ular bilən boloşan əhdəm xuki, — dəydu Pərwərdigar — «sening üstüggə qonup turoşan Mening Rohim, xundakla Mən sening aqşizingəşə kuyəşən səz-kalamim bolsa, Buningdin baxlap əbədil-əbədıqə əz aqşizingdin, nəslingning aqşizidin yəki nəslingning nəslingni aqşizidin hərgiz qüxməydu! — dəydu Pərwərdigar.

60 — Ornungdin tur, nur qaq! Qünki nurung yetip kəldi, Pərwərdigarning xan-xəripi üstüggə kətürüldi! **2** Qünki karangoşuluk yər-zeminni, Kapkəra zulmət əl-yurtlarni basidu; Birək Pərwərdigar üstüggə kətürüldü, Uning xan-xəripi seningdə kərimüdu; **3** Həm əllər nurung bilən, Padixəhlar sening kətürülgən yorukluqıng bilən mangidu. **4** Bəxingni kərtip, ətrəpingəşə qarəp bəq; Ullarning həmmisi jəm bolup yioşilidu; Ular yeningəşə kelidu, — Oşullirıng yirəktin kelidu, Kızlırıng yanpaxlarəşə artılıp kətürüp kelinidu. **5** Xu qaqda kərisən, Kəzlirıng qaqnap ketidu, Yürəkliirıng tıppəkləp, iq-iqıngə patmay kəlisən; Qünki dengizdiki bayıqlar sən tərəpkə burulup kelidu, Əllərnıng mal-dunyalıri yeningəşə kelidu. **6** Top-top bolup kətkən təgilər, Həm Midiyan həm Əfəhdiki taylaqlar seni qəplaydu; Xəbadikilərnıng həmmisi kelidu; Ular altun həm huxbuy elip kelidu, Pərwərdigarning mədhıyilirini jaraklaydu. **7** Kədarning barlık qoy padiliri yeningəşə yioşilidu; Nəbayotıng qoşkarlıri hizmitingdə bolidu; Ular Mening qəbul kılıximəşə erixip qurbangahıməşə qıqirilidu; Xuning bilən güzəllik-juləlikimni ayan kılıdioşan əyümmi güzəlləxtürimən. **8** Kəptərhənilirioşa qaytıp qəlgən kəptərlərdək, Uşup kəliwətkən buluttək kəliwətkən kimdu? **9** Qünki arallar Məni kütidu; Ular arisidin oşullirıngni yirəktin elip kəlixkə, Əz altun-kümüxlirini billə elip kəlixkə, Tarixitiki kəmilər birinçı bolidu. Ular Hudaying Pərwərdigarning namioşə, İsraildiki Mukəddəs

Boloqning yenoja kelidu; Qünki U sanga güzällik-julalik kältürdi. **10** Yat adamlarning baliliri sepilliringni küridu, Ularning padixahliri hizmitingdə bolidu; Qünki oşazipimə Mən seni urdum; Biraq xapaitim bilan sanga rəhim-məhrabanlıq kərsəttim. **11** Dərwaziliring hərdaim oquq turidu; (Ular keqə-kündüz etilməydu) Xundak kıljoəndə əlləring baylıklarini sanga elip kəlgili, Ularning padixahlirini aldingoə yetəkləp kəlgili bolidu. **12** Qünki sanga hizməttə boluxni rət kılidoəjan əl yaki padixahlıq bolsa yokilldu; Muxundak əllər pütünləy bərbat bolidu. **13** Mening muqəddəs jayimni güzəlləxtürüxkə, Liwanning xəripi, — Arqa, kariəy wə boksus dərəhlirining həmmisi sanga kelidu; Xundak kılıp ayioəim turujan yəni xəraplık kılımə. **14** Seni harlıəjanlarning baliliri bolsa aldingoə egilginiə kelidu; Seni kəmsitkənləring həmmisi ayioəingə bax uridu; Ular seni «Pərwərdigarning xəhiri», «İsraildiki Muqəddəs Boloəing Zioni» dəp ataydu. **15** Sən taxliwetilgən həm nəprətkə uqrioəanlıqıq iquən, Heqkim zemingindin ətmigən; Əmdilikə Mən seni mənggülik bir xan-xəhrət, Əwlad-əwladlarning bir hursənliki kılımə. **16** Əlləring sütinini emisən, Padixahlarning əmqikidin əmgəndək [məhir-xəpkitigə] erixsən; Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarni əzینگning Nijatkarıng həm Həmjəmət-Kutkuzoəing, «Yakuptiki kudrət İgisi» dəp bilisən. **17** Misning ornoəa altunni, Təmürning ornoəa kütümüni əpkelip almaxturimən; Yaoəaqning ornoəa misni, Taxlarning ornoəa təmürni əpkelip almoxturimən; Sening həkimliringni bolsa tinq-aramlık, Bəgliringni həkəniyəlik kılımə. **18** Zemingdə zorawanlıqning heq sadasi bolmaydu, Qəgraliring iqidə wəyranlıq wə həlakətmu yok bolidu; Sən sepilliringni «nijət», Dərwaziliringni «mədhıyə» dəp ataysən. **19** Nə kuyax kündüzdə sanga nur bolmaydu, Nə ayning julasi sanga yoruqluq bərməydu; Bəlki Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Sening Hudaying güzəl julalıqıng bolidu. **20** Sening kuyaxing ikkinqi patmaydu, Eying tolnuluəidin yanmaydu; Qünki Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Həsərət-kəyoəuluq künliringgə hatimə berilidu. **21** Sening həkəninging həmmisi həkəniyəlik bolidu; Yər-zeminoəa mənggüə igidarlıqıq kılıdu; Ularning Mening güzəl julalıqimni ayan kılıxi iquən, Ular Əz kolum bilən tikkən maysa, Əz kolum bilən ixliginim bolidu. **22** Səbiy bala bolsa mingə, Əng kikiqi bolsa uluə əlgə aylinidu, Məнки Pərwərdigar bularni əz waktida tezdin əməlgə axurimən.

61 «Rəb Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki Pərwərdigar meni əjiz əziləngərgə hux həwərlər yətküzüxkə məşihliəen. U məni sunuq kəngüllərnı yasap sakəytxıka, Tutkunlarəja azadlıqni, Qıxəp kəyoəulanlarəja zindanning əqiwetilidoəanlıqini jakarlawkə əwətti; **2** Pərwərdigarning xapaət kərsitidoəjan yilini, Həm Hudayimizning kisaslık küni jakarlawkə, Barlık kəyoəu-həsərət qəkkənlərgə təsəlli bərixkə meni əwətti. **3** Ziondiki həsrət-kəyoəu qəkkənlərgə, Külləring ornoəa güzəllikni, Həsərət-kəyoəuning ornoəa sürkilidoəjan xad-huramlık meyini, Oşəlik-məyüslük rohinəng ornoəa, Mədhıyə tonini kiydürüxkə meni əwətti; Xundak kılıp ular «həkəniyəlikning qong dərəhliri», «Pərwərdigarning tikkən maysiliri» dəp atilidu, Ular arkılık uning güzəllik-julalıqı ayan kılınıdu. **4** Ular kədimki harabzarlıqlarnı kaytidin küridu, Əslidə wəyran kılinoəjan jaylarnı kaytidin tikləydu, Harabə xəhərlərnı, dəwrdin-dəwrgə wəyranlıkta yatqan jaylarnı yengibaxtin küridu; **5** Yaka yurtluqlar turoəuzulup, padiliringni bəkidü; Yatlarning baliliri kəoxqiliringlar, üzümqiliringlar bolidu. **6** Biraq silər bolsanglar, «Pərwərdigarning kəhinliri» dəp atilisilər; Silər toəranglarda:

«Ular Hudayimizning hizmətkarlırı» deyilidu; Ozukliringlar əlləring baylıkliri bolidu, Silər ularning xan-xəraplırgə ortək bolisilər. **7** Horlinip, xərməndilikə kəloəinglarning ornoəa ikki həssə nesiwənglər berilidu; Raswa kılinoəanlıqning ornoəa ular təksimatida xadlinip təntənə kılıdu; Xuning bilən ular zeminoəa ularni həssiləp igidarlıqıq kılıdu; Mənggülik xad-huramlık ikkinqi bolidu. **8** Qünki Mən Pərwərdigar toəra həküm, həkəkətni əzizləymən; Kəydürmə kurbanlık kılıxta hərkəndək bulanglıq wə aldamqılıkka nəprətlinimən; Mən ularəja həkəkət bilən tegixlikni kayturup bərimən; Mən ular bilən mənggülik bir əhdini tüzimən. **9** Xundak kılıp ularning nəslining dangki əllər arisida, Pərzəntliringning dangki həkə-aləm arisida qıkidü; Ularnı kərgənləring həmmisi ularni tonup etirap kılıduki, «Ular bolsa Pərwərdigar bəht ata kıləjan nəsilür»». **10** — «Mən Pərwərdigarni zor xad-huramlık dəp bilip xadlinimən, Jenim Hudayim tüpəylinid huxallinidu; Qünki toy kılidoəjan yigıt əzığ «kəhinlik səllə» kiyiwəloəandək, Toy kılidoəjan kiz ləəl-yakutlar bilən əzini pərdəzlıəandək, U nijatlıqning kiyim-keqikini manga kiydürdi, Həkəkəniyəlik toni bilən meni pürkəndürdi. **11** Qünki zəmin əzining bihini qıkarəjındək, Baəz əzidə teriloəanlarnı ündüringindək, Rəb Pərwərdigar ohaxla barlık əlləring aldidə həkəkəniyəlikni həm mədhıyini ündüridu».

62 — «Taki Zionning həkəkəniyəlik julalinip qəknəp qıkkəuə, Uning nijati lawuldawatqan məx'əldək qıkkəuə, Zion iquən heq aram almaymən, Yerusəlem iquən hərgiz sükit kılmaymən; **2** Həm əllər sening həkəkəniyəlikningni, Barlık padixəhər xan-xəripingni kəridü; Həm sən Pərwərdigar Əz əəzi bilən sanga kəyoəidoəjan yəngi bir isim bilən atilisən, **3** Xundakla sən Pərwərdigarning kəlidə turoəjan güzəl bir təj, Hudayingning kəlidiki xəhanə bax qəmbirik bolisən. **4** Sən ikkinqi: «Ajraxkən, taxliwetilgən» dəp atalmaysən, Zeming ikkinqi: «Wəyran kılıp taxliwetilgən» dəp atalmaydu; Bəlki sən: «Mening huxallıqim dəl uningdə!» dəp atilisən, Həm zeming: «Nikəhlənoəan» dəp atilidu; Qünki Pərwərdigar səndin huxallıq alidu, Zeming bolsa yatlık bolidu. **5** Qünki yigıt kizəja baəjlanəandək, Oşulliring sanga baəjlinidu; Toy yigiti kizdin xadlanəandək, Hudaying seningdin xadlinidu. **6** Mən sepilliringdə kəzətzəqlərnı bəkitip kəydu, i Yerusəlem, Ular kündüzümü həm kəqisimü aram almaydu; i Pərwərdigarni əslətküqi bəloəjanlar, sükit kılmanğlar! **7** U Yerusəlemnı tikligüə, Uni yər-jəhəning oturısida rəhmət-mədhıyləring səwəbi kıləuə, Uningəja heq aram bərmənglar!». **8** Pərwərdigar ong kəli həm Əz küqi bəloəjan biliki bilən mundaq kəşəm iqtı: — «Mən ziraətliringni düxmənliringgə ozuk boluxkə ikkinqi bərməymən; Japə tartip ixligən yəngi xarəbnimü yatlarınəng pərzəntliri ikkinqi iqməydu; **9** Ziraətlərnı orup yioəkanlar əzilirə uni yəp Pərwərdigarni mədhıyləydu; [Üzümlərnı] üzənglər muqəddəs əyümning saynalırıda ulardin iqudu». **10** — Ətənglar, dərwəzilərnin ətənglar! Həlkəng yolini tüz kılıp təyyarlanglar! Yolni kətürənglar, kətürənglar; Taxlarnı elip taxliwetənglar; Həlk-millətlər iquən [yol kərsitidoəjan] bir tuəjni kətürənglar. **11** Mana, Pərwərdigar jəhəning qəy-kəjilərioəja mundaq dəp jakarlıdi: — Zion kizəja mundaq dəp eytkin: — «Kəra, sening nijət-kutuluəung kəliwatıdu! Kəra, Uning Əzi əloəjan mukəpiti Əzi bilən billə, Uning Əzining in'ami Əzığ həmərah bolidu. **12** Wə həklər ularni: «Pak-muqəddəs həlk», «Pərwərdigar həmjəmətlik kılıp kutkuzəjanlar» dəydu; Sən bolsang: «İntilip izdəlgən», «Heq taxliwetilməng xəhər» dəp atilisən.

63 «Bozrah xəhīridin qıkkən, üstibexi keniş kizil rənglik, Kiyim-keqəkliri kaltis-karamət, Zor küq bilən kol selip mengiwatqan, Edomdin muxu yərgə keliwatquci kim?» «Həkkaniylik bilən səzligüci Mən, Qutkuzuxka küq-kudrətkə İgə Boləjuqidurmən». **2** «Üstibexingdikisi nemixka kizil, Kəndəksigə kiyim-keqəkliring xarab kəlqikini qəyilgüqiningkigə ohxap kəldi?». **3** «Mən yəlojuz xarab kəlqikini qəyildim; Bar əl-yurtlardin heqkim Mən bilən billə boləjini yok; Mən ularni oşəzəpimdə qəyildim, Kəhrimda ularni dəssiawəttim; Ularning qanliri kiyim-keqəklirin üstigə qaqridi; Uning pütün üstibexim boyaldi; **4** Qünki kəlbimigə kisas küni pükülgənidi, Xundakla Mən həmjəmətlirimni kutkuzidioqan yil kəldi; **5** Mən kərisəm, yərdəm kiləjudək heqkim yok idi; Heqkimning qollimaydioqanlıkini kərup azablinip kənglüm parakəndə boldi; Xunga Əz bilikim Əzümgə nijat kəltürdi; Əz kəhrim bolsa, Məni kollap Manga qidam bərdi; **6** Xuning bilən əl-yurtlarni oşəzəpimdə dəssiawətkənmən, Kəhrimda ularni məst kiliwəttim, Qanlirini yərgə təküwəttim». **7** «Mən Pərwərdigarning xəpəktəlini toşuruluk əslitip səzləymən; Pərwərdigarning mədhijəyə layiq kiləqlirini, Uning rəhimdilliklirioşa əsasən, Uning nərşunliqian xəpəktəlini əsasən, Pərwərdigarning bizgə kiləqan iltipətiri, İsrail jəmətigə iltipət kiləqan zor yaxhilikliri toşuruluk əslitip səzləymən; **8** U ularni: — «Ular Məning həlkim, Aldamqilik kilməydioqan balilar» dəp, Ularning Kutkuzəjuqisi boldi. **9** Ularning barlik dərdlirigə Umu dərdədx idi; «Uning yüzidiki Pərixitisi» bolsa ularni kutkuzəjuqan, U Əz muhəbbiti həm rəhimdillik bilən ularni həmjəmətlik kilip kutkuzəjuqan; Axu kədimki barlik künlərdə ularni Əzigə artip kətürgən; **10** Biraq ular asiylik kilip Uning Mukəddəs Rohioşa azar bərdi; Xunga ular din yüz erüp U ularning düxminigə aylinip, Ularoşa kərxə jəng kildi. **11** Biraq U: — «Musa pəyoşəmbirim! Məning həlkim!» dəp əyni künlərnə əsləp tohtidi. Əmdi Əz [padisi boləjanlarni] padiqiliri bilən dengizdin qikiriwaləjuqci kəni? Əzining Mukəddəs Rohini ularning arisioşa turəjuzup kəyoşuqci kəni? **12** Uning güzəl xərəplik biliki Musaning ong kəli arqilik ularni yetəkligüci boldi, Əzi üqün məngüülük bir namni tikləp, Ular aldidə ularni beliwətküci, **13** Ular ni daladə ərkin kezip yüridioqan attək, Heq putlaxturmay ularni dengizning qongkur yarliridin ötküzgüci kəni? **14** Mallar jiloşioşa otlaşka qüxkəndək, Pərwərdigarning Rohi ularoşa aram bərdi; Sən Əzting güzəl-xərəplik bir naməşa erixis üqün, Sən muxu yollar bilən həlkingni yetəkliding. **15** Ah, asmanlardin nəzirini qüxürgin, Səning pak-mukəddəsliking, güzəllik-xəriping turəjan makaningdin [halimioşə] kərap bak! Kəni otluq muhəbbiting wə küq-kudriting!? İqingni əroxitlirigə, rəhimdillikliring kəni? Ular mənə kəlgəndə besilip kəldim? **16** Qünki gəroşə İbrahım bizni tonumisimə, Yaki İsrail gəroşə bizni etirəp kilmisimə, Sən həman bizning Atimiz; Sən Pərwərdigar bizning Atimizdursən; Əzəldin tartip «Həmjəmət-Kutkuzəjuqimiz» Səning namingdur. **17** İ Pərwərdigar, nemixka bizni yolliringdin əzdürənsən? Nemixka Əzüngdin kərkuxtin yəndurup kənglimizni tax kiləjənsən?! Kulliring üqün, Əz mirasing boləjan kəbililə üqün, Yenimioşəyə yenip kəlgəysən! **18** Mukəddəs həlking pəkət əzojinə wəqətilə [təwəlikigə] igə boləlioqan; Duxmənlirimiz mukəddəs jayingni əyoş asti kildi; **19** Xuning bilən biz uzundin buyan Sən idarə kilip bəkmioqan, Səning naming bilən atilip bəkmioqan bir həlktək bolup kəldük!

64 Ah, Sən asmanlarni yirtiwetip, Yərgə qüxkən bolsang'idil! Taqlar bolsa yüzüing aldidə erip kətəttil! Mana muxundək boləjanda tuturukka ot yakəndək, Ot suni kəyənəkəndək, Sən namingni düxmənliringgə ayan kiləjan bolatting, Əllər

yüzüingdinlə titrəp kətəttil! **3** Sən biz kütmigən dəhşətlik ixlarni kiləjan wəktingdə, Sən qüxkəniding; Yüzüingdin taqlar rastla erip kəttil! **4** Səndin başka Əzigə təlmürüp kütəkənlər üqün ixligüci bir Hudani, Adəmlər əzəldin əngləp bəkmioqan, Kuləşka yetip bəkmioqan, Kəz kərup bəkmioşandur! **5** Sən həkkaniylikni yürgüzüxnə hürsənlək dəp bilən adəming, Yəni yollirigdə mēngip, Səni seojioqanlarning həjətidin qikkuqci həmrahdursən; Biraq manə, Sən oşəzəptə boldung, Biz bolsaq gūnəştə bolduk; Undək ixlər uzun boliwərdi; Əmdi biz kutkuzəlamduq? **6** Əmdi biz napək bir nərsigə ohxək bolduk, Kiləwatqan barlik «həkkaniyatlirimiz» bolsa bir əwrot latisioşilə ohxəydu, halas; Həmmimiz yopurməktək hazən bolup kəttük, Kəbihliklirimiz xaməldək bizni uqurup taxliwətti. **7** Səning namingni qəkirip nida kiləjuqci, İltipatingni tutuxka kəzoşəjuqci heq yəktur; Qünki Sən yüzüingni bizdin kəşurup yoxurdung, Kəbihliklirimizdin bizni soləxturəjuzdung. **8** Biraq həzir, İ Pərwərdigar, Sən bizning Atimizdursən; Biz seojiz lay, Sən bizning sapəlmimizdursən; Həmmimiz bolsaq kəlungdə yasəloşandurmiz; **9** İ Pərwərdigar, bizgə kəratqan oşəzəpingni zor kilmioşənsən, Kəbihlikni məngügüqə əsləp yürimən; Mana, kərioşin, həmmimiz Səning həlkingdurmiz! **10** Mukəddəs xəhərliring jəngəllək, Zionmu jəngəllək bolup kəldi; Yerusəlem wəyran boldi; **11** Ata-bowimiz Səni mədhijiləgin jəy, Pak-mukəddəslik, güzəl-parlaklik turaləjuqisi boləjan əyimiz bolsa ot bilən kəyüp kül boldi; Kədir-kimmətlik nərsilirimizning həmmisi wəyran kiliwetildi. **12** Muxu ixlər aldidə Əzüngni qətkə əlaməsən, İ Pərwərdigar? Süküt kilip turəmsən? Bizni boluxiqə har kilip uriwərsən?»

65 Əzəldin Məni izdimigənlərgə Məni sorax yolini aqtım; Mən Əzümgə intilmigənlərgə Əzümnə tapkuzdum. Məning namim bilən atəlmioqan yat bir əlgə Mən: — «Məngə kəra, Məngə kəra» — dedim. **2** Biraq yəman yoldə mēngidioqan, Əzining pikir-hiyəlioşa əgixip mēngidioqan, Asiylik kiləjuqci bir həlkəkə bolsa Mən kün boyi kolumnə uzitip intilip kəldim. **3** Yəni bəşlərdə kurbənlək kilip, Ular ni hixlik supilər üstidimə kəydürüp, Kəz əldimlə zərdəmgə tegidioqan bir həlkək; **4** Ular kəbrilər arisidə olturidu, Məhpiy jəylərdimə tünəp olturidu; Ular qəşkə gəxini yəydu, Kəzən-kəqilridə həkəndək yirginqlik nərsiləriming xərpisi bə. **5** Ular: «Əzüng bilən bə, Məngə yəqinləşkəci bolmə; Qünki mən səndin pakmən» — dəydu; Muxular dimioşioşə kirgən is-tütək, Kün boyi əqməy turidioqan ottur! **6** Mana, Məning əldimdə pütüklük turiduki: — Mən süküt kilip turmaymən — dəydu Pərwərdigar — Bəlkə həm siləriming kəbihlikliringlarni, Xundakla təq qəkkilridə isrik yakqan, Dənglə üstidimə Məni həkəratlīgən ata-bowiliringlarning kəbihliklirini birliktə kəyturimən, — Xulərnə əz kuqəklirioşa kəyturimən; Bərhək, Mən ilgiriki kiləjanlirini əz kuqəklirioşa əlqəp kəyturimən. **8** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Sapək üzümning «sarəkəndi xirəwəsi» kəringəndə, Həkərding: «Uni qəyliwətip wəyran kilmisən, qünki uningdə bərikət turidu» deginidək, Mən Əz kullirimining səwəbidinlə xundək kilimənkə, Ularning həmmisini wəyran kilməymən. **9** Xundək kilip Mən Yəkuptin bir nəsilni, Yəhudədinmə təşlirimioşə bir igidərnə qikirmən; Xuning bilən Məning təllioşanlirim [zəminioşə] igə bolidu, Məning kullirim xü yərdə məkənləxidü. **10** Məni izdigən həlkim üqün, Xarən bolsa yənə kəy padilirioşa kətan, Ahor bolsa kələ padilirioşa kənaləju bolidu. **11** Biraq Pərwərdigarni təxləp, Mukəddəs təojimni untuəjuqci, «Tələy» [dəgən bət] üqün dəstihən saləjuqci, «Təkdir» [dəgən bət] üqünmü əbşək xarəbni kuyup qəqilərnə tolduroşuqisilə, **12** Mən silərnə kiliqkə «təkdir» kildim, Silərnəning həmminglə kiroşinqlikə bəx

egisilەر; Qünki Mән qaqırdım, silەر jawab bərmidinglar; Mән sez kıldım, silەر kulak salmidinglar; Əksiqə nəzirimdə yaman bolojanni kiliwatisilەر, Mән yaqturmaydijanni talliojansilەر. **13** Xunga, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mening kullirim yöydu, Silər aq qalisilər; Mana, Mening kullirim iqidu, Biraq silər usuz qalisilər; Mana, Mening kullirim xadlinidu, Silər xərməndilikta qalisilər; **14** Mana, kənglidiki xad-huramliqti kullirim nahxa eytidu, Silər kəngüldiki azabtin zar-zar yiojlaysilər, Roh-kəlb sunukluqıdin nalə-pəryad kətürisilər. **15** İsmingiləri Mening talliojanlırimoğa lənət boluxka qaldurısilər. Rəb Pərwərdigar seni öltüridu, Həm uning kullirioğa baxka bir isimni koyup beridu. **16** Xuning üqün kimki əzigə bir bəhtni tilisə, «Amin» degüqi Hudaning nami bilən axu bəhtni tiləydu; Kimki kəşəm iqməkqi bolsa, Əmdi «Amin» degüqi Hudaning nami bilən kəşəm iqidu; Qünki burunki dərd-əlämlər untuloğan bolidu, Qünki ularni kəzümdin yoxurdu. **17** Qünki karanglar, Mən yengi asmanlarnı wə yengi zeminni yaritimən; İlğiriki ixlar heq əslənməydu, Həttə əskə kəlməydu. **18** Əksiqə silər Mening yaritidijonliqimdin huxallininglar; Mənggüğe xad-huramliqta bolunglar, Qünki Mən Yerusaleمنى xad-huramliq, Uning həlkini huxallik bərgüqi kılıp yaritimən. **19** Özümnu Yerusalemdin xad-huramliqta bolimən, Xundakla Əz həlkimdin huxallinimən; Uningda nə yioğa awazi, Nə nalə-pəryadlar ikkinqi anglanmaydu; **20** Uningda yənə birməqqə künliq qaqrap kətkən bowəq bolmaydu, Yaki waqti toxmay kəwəksiz kətkən boway bolmaydu; Yüz yaxka kirgan bolsa «yigit» sanilidu, Xuningdək gunahkar yüz yaxka kirip ölgen bolsa «Hudaning lənitigə uqrijoğan» dəp həsəblinidu. **21** Ular öylərni salidu, ular da turidu; Ular üzümzarlarnı bərpa kılıdu, ular din mēwə yöydu; **22** Ular yasioğan əylərdə, baxka birsi turmaydu; Tikilgen üzümzarlardin, baxka birsi mēwə elip yeməydu; Qünki həlkimning künləri dərəhning əmridək bolidu; Mening talliojanlırim əzliri əz kəli bilən yasioğanlıridin əz əmridə toluk bəhrimən bolidu. **23** Ularning kılıjoğan əmgiki bikəroğa kətməydu; Yaki ularning baliliri tuqulojanda kəlaqiki tojruluk wəhımə məwjut bolmaydu; Qünki ular Pərwərdigar bəht ata kılıjoğan nəsilidu, Ularning pərzəntlırimu xundak. **24** Wə xundak boliduki, Ular nida kılıp qaqırmastinla, Mən ijəbət kılıman; Ular dua kılıp səzəwatqınıdila, Mən ularni anglaymən. **25** Bərə həm paqlan bilən billə ozuklinidu; Xir bolsa kalidək saman yöydu; Yilanning rizki bolsa topa-qangla bolidu. Mening mukəddəs teojimning həmmə beridə heq ziyənkəxlik bolmaydu; Heq buzoqunqılıq bolmaydu, dəydu Pərwərdigar.

66 «Pərwərdigar mundak dəydu: — «Asmanlar Mening təhtim, Zemin bolsa ayaqlirimoğa təhtipərimdur, Əmdi Manga kəndək əy-imarət yasiməqsisilər? Manga kəndək yər aramgağ bolalaydu? **2** Bularning həmmisini Mening kolum yaratkan, ular xundak boləjaqıla barliqka kəlgən əməsmidi? — dəydu Pərwərdigar, — Ləkin Mən nəzirimni xundak bir adəmgə salimən: — Məmin-kəmtər, rohi sunuk, Səzlırimni anglijoğanda kərkup titrək basidijon bir adəmgə nəzirimni salimən. **3** Kala soyoğan kixi adəmnimu öltüridu, Kəzini kurbanliq kılıjoğan kixi itning boynini sundurup öltüridu; Manga hədiyə tutkuqə qoxka keninimu tutup bərməkqidur; Dwasini əslitixə huxbuy yakkuqi məbudkımu mədhıyə okuydu; Bərhək, ular əzi yaqturidijon yollirini tallioğan, Kəngli yirginqlik nəsiliridin hursən bolidu. **4** Xunga Mənnu ularning külpətilirini tallaymən; Ular dəl kərkidijon wəhımilərnı bexioğa qüxürimən; Qünki Mən qaqırojmında, ular jawab bərmidi; Mən sez kılıojınimda, ular kulak salmıdi; Əksiqə nəzirimdə yaman bolojanni kıldı, Mən yaqturmaydijanni tallıdi». **5** «I Pərwərdigarning sezi

aldida kərkup titrəyidijonlar, Uning deginini anglanglar: — «Silərni namimoğa [sədik boləjanliqinglar] tüpəylidin qətkə kəkkənlər bolsa, Yəni silərdin nəprətilinidijon kərinəxliringlar silərgə: — «Kəni Pərwərdigarning uluqluqi ayan kılınsun, Xuning bilən xadliqinglarnı kəreləyidijon bolimiz!» — dedi; Biraq xərməndilikta kəloğan əzliri bolidu. **6** Anglanglar! — xəhərdin kəlgən qukan-sürənlər! Anglanglar! — ibadəthanidin qıkkən awazni! Anglanglar! — Pərwərdigar Əz düxmənliqigə [yamanliqlirini] kayturuwatidu!» **7** — Toləjiki tutmayla u boxinidu; Aqrıqi tutmayla, oşul bala tujoıdu! **8** Kimning muxundak ix tojruluk həwəri bardu? Kim muxundak ixlarnı kərup bəkkən? Zemin bir həlkni bir kün iqidila tujoıdijon ix barmu? Dəkiqə iqidila bir əlning tuşuluxi mumkinmu? Qünki Zionning əmdila toləjiki tutuxioğa, u oşul balilirini tujoıdi! **9** Birsini boxinix həlitigə kəltürgən bolsam, Mən balini qıkarəuzmay kəlamtim? — dəydu Pərwərdigar, Mən Əzüm tuqdurəuqi tursam, baliyatku ni etiwetəmdimən? — dəydu Hudaying. **10** Yerusalem bilən billə xad-huramliqta bolunglar; Uni səygüqilər, uning üqün huxallininglar! Uning üqün kayəju-həsərat qəkkənlər, Uning bilən billə xadliq bilən xadlinglar! **11** Qünki silər uning təsəlli bəridijon əmqikliridin emip kənaətliniləsilər; Qünki silər kənoşuqə iqip qəksilər, Uning xan-xəripining zorlukıdin kənglünglər hursən bolidu». **12** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən uningə qətaxkan dəryadək aram-hatirəmlikni, Təxip kətkən ekimdək əllərnə xan-xərpilirini sunup bərimən; Silər emisilər, Silər yanpaxka elinip kətürülisilər, Etəktə əkiltilisilər. **13** Huddi ana balisioğa təsəlli bərgəndək, Mən xundak silərgə təsəlli bərimən; Silər Yerusalemda təsəlligə igə bolisilər. **14** Silər bularnı kərgəndə kənglünglər xadlinidu, Səngəkliringlar yumran ot-qəptək yaxnap kətidu; Xuning bilən Pərwərdigarning kəli Əz kullirioğa ayan kılımidu, U düxmənliqigə kəhrini kərsitidu. **15** Qünki əzəzipini kəhr bilən, Tənbihini ot yalkunliri bilən qüxürüxi üqün, Mana, Pərwərdigar ot bilən kəlidu, U jəng hərwiliri bilən kuyundək kəlidu. **16** Qünki ot bilən həm kılıq bilən Pərwərdigar barliq əz igilirini sorəq kılıp həzəlaydu; Pərwərdigar ətürgənlər nuroğun bolidu. **17** «Başqılar» oğa kirix üqün pakizlinip, Əzlırini ayrim tutup, Otturida turoşuqining gəpiğə kirganlər, Xundakla qoxka gəxini, yirginqlik boləjanni, jümlidin qaxkanlarnı yöyidijonlar bolsa jimisi təng tügixidu — dəydu Pərwərdigar. **18** Qünki ularning kılıjoğanlıri həm oylojanlıri Mening əldimdidur; Biraq barliq əllər, həmma tilda səzləyidijonlarning yiojilidijon waqti kəlidu; Xuning bilən ular kəlip Mening xan-xəripimni kəridu; **19** Wə Mən ularning arisida bir karamət bəlgini tikləymən; Həm ular din kəqip kütulojanlarnı əllərgə əwətimən; Nam-xəhritimni anglimioğan, xan-xəripimni kərip bəkmioğan Tarxixka, Liwiyəgə, okyaqılıqta dangki qıkkən Ludka, Tubal, Gretsiyəgə həm yirək qətlərdiki aralləroğa ularni əwətimən; Ular əllər arisida Mening xan-xəripimni jakarlaydu. **20** Xuning bilən İsrailar «axliq hədiyə»ni pakiz qaqılaroğa koyup Pərwərdigarning əyigə elip kəlgəndək, Xular bolsa, Pərwərdigarə qəta bəojılxioğan hədiyə şüpitidə kərinəxliringlarning həmmisini əllərdin elip kəlidu; Ular ni atlarə qə, jəng hərwilirioğa, sayiwənlilik hərwa-zəmbillərgə, kəqirləroğa həm nar təgilərgə mindürüp mukəddəs teojimoğa, yəni Yerusalemoğa elip kəlidu, — dəydu Pərwərdigar. **21** Həm Mən ularədin bəzilirini kəhınlar həm Lawıylar boluxka tallaymən — dəydu Pərwərdigar. **22** Qünki Mən yaritidijon yengi asmanlar həm yengi zemin Əzümning əldida daim turoğəndək, Səning nəsling həm isming turup saqlinidu. **23** Həm xundak boliduki, yengi ay mu yengi ayda, Xabat künimu

xabat künidə, Barlıq ət igiliri Mening aldimoğa ibadət kılöjili kelidu — dəydu Pərwərdigar. **24** — Xuning bilən ular sirtқа qıqıp, Manga asiylik kılöjan adəmlərninğ jəsətliřigə karaydu; Qünki ularni yəwatқан kurtlar ölməydu; Ular ni keydürüwatқан ot eqməydu; Ular barlıq ət igiliriğə yirginlik bilinidu.

Yeremiya

1 Binyamin kəbilisi zeminidiki Anatot yezisida turuwatkan kaħnlaridin bolojan Ĥilkijaning oqlı Yeremiyaning sezliri [təwədə hatirilinidu]: — **2** Yəhuda padixahi, Amonning oqlı Yosiyaning künlirida, yəni u təhtkə olturojan on üqinqi yilida [Yeremiyaqa] Pərwərdigarning sezi kəldi; **3** Yəhuda padixahi Yosiyaning oqlı Yəhoakimning künlirida həmdə Yəhuda padixahi Yosiyaning oqlı Zədəkiyaning on birinqi yilining ahiriqoja, yəni xu yilning bəxinqi eyida Yerusalemdikilər sürgün kilinojuqə uningoja Pərwərdigarning sezi yənə kelip turdi. **4** Pərwərdigarning sezi manga kelip: **5** — Anangning kərsikida seni apiridə kilixtin ilgirila Mən seni biləttim; sən baliyatqudin qixixtin burun seni Özümgə atə, əllərgə pəyoəmbər boluxkə tiklidim, — deyildi. **6** Mən bolsam: — Apla, Pərwərdigar! Mən gəp kilixni bilməymən; qünki mən gədək balidurman, dedim. **7** Ləkin Pərwərdigar manga: — Özüngni gədək bala, demə; qünki Mən seni kimgə əwətsəm, sən xularoja barisən; wə Mən seni nemə də dəp buyrusam, sən xuni dəysən. **8** Ulardin kərkma; qünki seni kütquzux üqün Mən sən bilən billidurmən, — dedi. **9** Wə Pərwərdigar kolini sozup aoziməja təgküzd; Pərwərdigar manga: Mana, Əz sezlirimni aozingəja koydum; **10** Kara, muxu küni Mən seni yulux, səküx, həlak kilix wə ərüx, kurux wə terip estürüx üqün əllər wə padixahliklər üstigə tiklidim, — dedi. **11** Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip: «Yeremiya, nemini kəruwətsən?» — deyildi. Mən: «Badam dərihining xehini kəruwətimən» — dedim. **12** Pərwərdigar manga: «Kərgining yahxi boldi; qünki Mən sezümming əməliylaxi üqün sezümmi kəzətip turimən» — dedi. **13** Wə Pərwərdigarning sezi manga ilkinqi ketim kelip: «Nemini kəruwətsən?» — deyildi. Mən: «Poruk-poruk kaynawatkan, aozı ximal təripidin kiyəsojan bir kəzanni kərdüm» — dedim. **14** Pərwərdigar manga: — Külpət ximal tərəptin kelip bu zeminda turuwatkanlarning həmmisi üstigə bəsup kelidu — dedi. **15** — Qünki mana, Mən ximaliy padixahliklarning barlik jəmətlirini qəkirimən, — dəydu Pərwərdigar; — ular kelidu, padixahlar hərberi əz təhtini Yerusalemlə kowukliri aldiəja selip, həmmə sepillaroja wə Yəhüdaning barlik xəhərlirigə hujuməja təyyarlinidu; **16** xuning bilən Mən [Yəhüdadikilirmə] barlik rəzillikliri üqün ularning üstidin həkəmləri jəkarlaymən; qünki ular Məndin wəz keqir, baxkə ilahlarəja huxbuy yeqip, əz kolliri yəsojanlirəja qokundi. **17** Sən əmdi belingni baəlap ornungdin turup, sanga buyruəlanirimməng həmmisini ularəja eyt; ular aldidə hədukup kətmigin; bolmisə Mən seni ular aldidə hədukturimən. **18** Kara, Mən bügün seni Yəhüdaning padixahlirəja, əmirlirigə, kaħnılrirəja həm pütkül zemin həlkigə kərxı turojuqi mustəhkəm xəhər, təmür tüwrük wə mis sepillardək tiklidim. **19** Ular sanga kərxı jəng kilidu, ləkin sening üstüngdin oəlibə kiləlməydu — Qünki Mən seni kütquzux üqün sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar.

2 Əmdi Pərwərdigarning sezi manga kelip mundək deyildi: — **2** Berip Yerusalemdikilərməng kulaklirəja mundək jə salojin: — «Pərwərdigar mundək dəydu: — Mən sening yax waktıngdiki wapadarlikingni, yəni kizning axikəja boləjan muəbbəttidək sening qəl-bayawanda, yəni terilməjan yərlərdə Manga əgixip yürgənlirəngni sening üqün əsləymən. **3** Xu qəojda İsrail həlkı Pərwərdigarəja pak, əlahidə atəlojan, ular uning əz həsulining tunji mewisi dəp kəraləjanidi; ularni yəwəlməkkı boləjanlarning həmmisi gunəhkar dəp həsəblənojanidi həm ularning baxlirəja balayı apət qüxkənidi, — dəydu Pərwərdigar.

4 Pərwərdigarning sezi anglanglar, i Yakupning jəməti, İsrail jəmətinəng barlik ailə-tawəbiatlırı: — **5** Pərwərdigar mundək dəydu: — Ata-bowiliringlar Məndə zadi kəndək adalətsizlikləri baykəptu, ular Məndin xunqə yirəklixidu? Ular nemixkə bimənə butlarəja bax urup, əzliri bimənə bolup kətti? **6** Ular heqəqəjan: «Bizni Misir zeminidin kütquzup qikirip, bayawandin, yəni qəldəxt wə tik əzğallar bilən kaplanəjan jaylardin, kurojaqəlik wə əlüm sayisi orap turojan yərlərdin, adəməzət ətməydiəjan həmdə insan turməydiəjan xu bayawandin bizni ətküzəjan Pərwərdigar kəni?» dəp sorap qoyuxməptioju? **7** Mən siləri mewisi həm molqiliklirin huzurlinx üqün mumbət bir zeminoja elip kəlgənmən; silər kelip zeminimni buləjidinglar, Mening mirasimni yirginlik bir nərsigə aylandurup koydunglar. **8** Kaħnlar: «Pərwərdigar kəni?» dəp heq sorap koymidi; Təwratkanun ijrəqiliri meni heq tonumidi; həlkə padiqiliri manga asiylık kildi; pəyoəmbərlər bolsa Baalning namida bəxərət bərdi, ularning həmmisi heq paydisiz bimənə nərsilərgə əgixip kətti. **9** Xunga silər bilən dəwaləxməqimən, baliliringlar həm baliliringlarning baliliri bilən dəwaliximən, — dəydu Pərwərdigar; **10** — silər Siprustiki dengiz boylirəja ətəp bekinglar, Kedarəja təkxürükə adəm əwətip bekinglar — muxundək bir ix zadi bolup bəkkənmə-yok dəp kərip bekinglar — **11** Kəysi bir əl əz ilahlırini (ular heq ilah əməs, əlwəttə) əzgətkənmə? Ləkin Mening həlkim əzlırining xan-xəripi boləjuqisini bolsa paydisiz-bimənə bir nərsigə alməxturojan. **12** Buningəja əjbəlininglar, i asmanlar; hang-tang bolunglar! Sarasimigə qüxünglar! Qəqünglar! — dəydu Pərwərdigar, **13** — qünki Mening həlkim ikki rəzil ixni kildi; ular həyatlık su mənəsi boləjan Məndin wəz kəqti; andin əzliri üqün su əzğallirini, yəni su turməydiəjan yərik su əzğallirini yonup qikti. **14** İsrail əslı kulmidı? U hojayingning eyidə tuəjuəjan kulmidı? Nemixkə əmdi u oljoja aylinip kəldi? **15** Yax xirlar uni olja kilip hərkiridi; ular awazini koyuwətti; ular [İsrail] zeminini wəyrənə kildi; xəhərliri kəydürüldi, adəməzətsiz kəldi. **16** Uning üstigə həttə Nof wə Tahpanəs xəhəridikilərmə qəkkəngni yəriwətti. **17** Bu ixlari əzüng kəltürüp qikərojan əməsmə? — Qünki sanga yol bəxləwətkində Pərwərdigar Hudaingdin wəz kəqkəniding. **18** Əmdi bügünki kündə yənə Xiħər dəryasining süyini iqx üqün Misirəng yolini bəskinəng nemisi? [Əfrat] dəryasining süyini iqx üqün Asuriyəning yolini bəskinəng nemisi? **19** Əz rəziləng əzünggə sawək elip kelidu, əzüngning yənimdin qətnəp kətkining əzünggə tənbiħ bolidu; əmdi sening Pərwərdigar Hudaingdin wəz kəqkinəng wə Mening kərkunquməng sənə də bolməsləkinəng intayin rəzil həmdə zərdəpəka tolojan ix ikənlikini bilip koy, — dəydu Rəb, samay kəoxunlapəng Sərdari boləjan Pərwərdigar. **20** Qünki sən kədimdinla Mən sanga saləjan boyunturukni buzup, uning rixtini üzüp təxliwətkənsən; sən: «Kullukəngdə bolməymən!» deding. Qünki barlik dēng-egizliklə wə barlik yexil dərəh əstida sən pəhixə ayaldək kerilip yatkənsən. **21** Ləkin Mən bolsam seni əslı esil sirtlək üzüm telidin, sərhil uruktin tikkənədim; sən Manga nobətnəp kəndəkmə yat wə yawa bir sesik üzüm telioja aylinip kəlding? **22** Qünki sən xulta bilən yuyunsəngmə, kəp akərtkəq sopun ixlətsəngmə sening kəbiħlikəng Mening əldimda tehi daəj bolup turidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **23** Sən kəndəkmə: «Mən heq bulənojan əməsmən, mən «Baallar»əja heq əgəxmədim!» deyələysən? Jilojida mənəjan yoləngni kərip bə, kilmixlirəngni ikrar kil — sən əz yollirida uyan-buyan kətrəp yüridiəjan qəkkək hınggəndürsən! **24** Sən qəl-bayawənoja adətləngən, həwisi kəzojələjənda xamalni purap yüridiəjan bir yəwayi mada

exaksən! Küyligəndə kim uni tosalisun? Uni izdigən hanggilar özlerini heç upratmaydu; xu waqıtlarda uni izdöp tapmaq asandur. **25** [I Israil], [bikar yügürüp], putungni ayaqsız, gelingni ussuluksız kilip qoyma! Lekin sən buningoça: «Ya! Ham hiyal qılma! Qünki mən bu yat [ilahlarıni] yahxi kerüp kəldim, ularning kəynidin mangimən!» — deding. **26** Oçrı tutulup kəlip hijalətkə qaloqandək, Israil jəmətimu hijalətkə qalidu — yəni əzliri wə ularning padixahliri, kaşinliri wə pəyoqəmbərliri — **27** ular yaqoq kətikigə: «Atam!» wə taxka: «Sən meni tuodurdung!» dəydu; qünki ular yüzini Manga karatma, aksioç Manga arķisini kildi; lekin külpət bexioça qixkəndə ular: «Ornungdin turup, bizni kutquzoqaysən!» dəydu. **28** Əmdi özünggə yasioqan ilahlıring kenil? Külpət bexingə qixkəndə seni kutquzalaydioqan bolsa, ular ornidin tursun! — Qünki xəhərliring kanqə kəp bolsa bultringmu xunqə kəptur, i Yəhuda! **29** Nemixka silər Mən bilən dəwaqə qixməqisilər? Silər həmminglar Manga asiylik qiloqansilər, — dəydu Pərwərdigar. **30** Baliliringni bikardin bikar urup qoydum; ular heç tərbiyini kəbul qılmidi. Öz qiliqing yirtkuq xirdək pəyoqəmbərliringni yəwətti. **31** I bu dəwr kixiliri Pərwərdigarning səzigə kəngül qoyunglar! Mən Israiloqə qəlbayawan yaki qəpkarəngəqulək baskan zemin bolup baqqanmu? Mening həlķim nemixka: «Nəgila barsək öz ərkimiz; əmdi yeningəqə yənə kəlməymiz!» — dəydu? **32** Kiz zibu-zimətlirini untuyalamdu? Toy kiliديوqan kiz toy kiyimlirini untuyalamdu? Lekin öz həlķim sən-sənaqsız künliridə Meni untudi. **33** Sən ixk izdöp bariduoqan yollarə xunqə mahir bolup kətting! Bərhək, hətta əng buzuk ayallaroqə yolliringni kərsətting. **34** Uning üstigə tonungning pəxliridə gunahsız namratlarning keni bar! Sən ularni temingni texip oçrilikħa kirgini üqün əltürdingmu?! Ixlarning həmmisi xundək tursimu, **35** sən tehi: «Məndə gunah xəy; [Rəb] məndin rənjiwərməydu!» dəysən. Bilip qoy! Mən üstüngdin həküm qikirimən, qünki sən: «Mən gunah sadir qilmidim!» — dəwerisən. **36** Sən nemixka bunqiwala uyan-buyan qətrap ala kəngüllük kilisən? Sən Asuriyə tərpidin yərgə karitiloqandək Misir tərpidinmu yərgə karitilən. **37** Bərhək, sən Misirdin qolliringni bexingə aloqan peti qixisən; qünki Pərwərdigar sən yələnqük qiloqanlarni qətkə qakti; sən ularidin heç payda kərməysən.

3 Xundək deyiliduki, birsi ayalini qoyuwətsə, ayal uningdin əjrxasa wə keyin u baxka ərgə yatlik boləqan bolsa, birinqi eri uning bilən qayta yarixiwətsə bolamdu? Bundək ix bu zeminni mutlək buləqimamdu? Lekin sən xunqə kəp axniliring bilən buzukluk kilip turup yənə yenimoqə qayta dəwatəsən tehi? **2** Bexingni kətitürüp yuqirioqə qarap baq; — Sən zadi nədə yat ilahlar bilən buzukluk ətküzmiğənsən?! — Sən qəl-bayawanda kütüp olturoqan ərəbdək ularni yollar boyi kütüp olturoqənsən; zeminni buzuklukliring wə rəzililing bilən buləqənsən. **3** Xuning üqün qattik yamoqurlar tutup kəlinip sanga berilmidi həmdə «keyinki yamoqurlar» yaoqmidi. Lekin sənə tehi pahixə ayalning kəlin yüzü bar, iza tartixni heç bilgüing yoxtur. **4** Hətta sən bayatin Manga: «I Atam, yaxliqimdin baxlap manga yetəkqi həmrah bolup kəlding!» — dəysən, wə: — **5** «U hərdaim qəzəpini saqlamdu? U qəzəpini ahiriqəqə tutamdu?» — dəysən. Mana, sən xundək degining bilən, lekin sən qəlungdin kəlixioqə rəzililik qiloqənsən. **6** Yosiya padixahning künliridə Pərwərdigar mənə: «Wapasiz Israilning nemə qiloqanlikini kərdüngmu? U barlik egiz taqqa qikip həm barlik yexil darəh astioqə kirip xu yərlərdə pahixidək buzukluk qiloqan» — dedi. **7** — «Mən: U bularning həmmisini qiloqəndin keyin, qəqum yenimoqə qaytip kəldi, — dedim; lekin u qaytip kəlmidi. Uning asiy singlisi, yəni Yəhuda

buni kərdi; **8** lekin wapasz Israilning barlik zina qiloqanliri tūpaylidin uningəqə talək hetini berip uni qoyuwətkinimni kərup, asiy singlisi Yəhuda kərkəmidi, bəki ezimu berip pahixilik kildi. **9** Xundək boldiki, öz buzukqilikini xunqə kikiq ix dəp kərioqəqqa, u hətta yaqoq wə tax bilən zina kilip zeminni buləqiwətti. **10** Bularning həmmisigə karimay Israilning asiy singlisi Yəhuda tehi pütün kəngli bilən əməs, pəqət sahtilik bilən yenimoqə qaytip kəlgəndək boluwaldi, — dəydu Pərwərdigar. **11** Pərwərdigar mənə mundaq dedi: — «Wapasiz Israil özini asiy Yəhudadin həkkaniy kərsətti. **12** Barəqin, ximaloqə qarap bu səzlərnə jakarlap mundaq degin: — «Qaytip kəl, i yoldin qikkəqi Israil, — dəydu Pərwərdigar — wə Mən sanga kapikimni qayta tūrməymən; qünki Mən rəhəmdil, — dəydu Pərwərdigar — Mən qəzəpimni mənggügə saqlap turmaymən. **13** Pəqət sening kəbhilikingni, — Pərwərdigar Hudayingəqə asiylik qiloqanlikingni, uyan-buyan qətrap yürüp ezidingni hər bir yexil dərəh astida yat ilahlarəqə beoxiləqanlikingni, xuningdək awazimoqə heç kulək salmioqanlikingni ikrar kilsangla [Məndin rəhəim-xəpəkət kərisən] — dəydu Pərwərdigar. **14** Qaytip kelinglar, i yoldin qikkəqi balilar, — dəydu Pərwərdigar — qünki Mən silərnə həkikiyi səyğüidurmən; [silər xundək kilsanglarla] Mən silərdin tallioqanlarni, yəni hər kəysi xəhərdin birdin, hər kəysi jəməttin ikkidin puqrani Zionəqə qayturup kelimən. **15** Mən silərgə kənglümədikidək həlķ padiqilirini təkəsim qilimən; ular silərnə danalək-bilim, əkil-parasət bilən bəkip ozuklanduridu. **16** Xundək boliduki, xu künlərdə silər zemində kəpiyip, kəp pəzəntlik boləqiminglarda, — dəydu Pərwərdigar, — silər: «Pərwərdigarning əhdə sandukil!» dəp yənə tiləqə alməysilər; u heç esinglarəqə kəlməydu, uni heç əsliməysilər wə uni heç seojiniməysilər; silər baxka bir sandukmu yasiməysilər. **17** Xu taptə ular Yerusalemə «Pərwərdigarning tahti» dəp ataydu; barlik əllər uningəqə yiojilidu, — yəni Pərwərdigarning namioqə, Yerusaleməqə yiojilidu; ular kəlbidiki rəzil jəhəllikioqə qaytidin heç əgixip mangmaydu. **18** Xu künlərdə Yəhuda jəməti Israil jəməti bilən birliktə mangidu; ular ximal zemindin billə qikip Mən ata-bowilirioqə miras boluxkə təkədim qiloqan zeminoqə kəldi. **19** Mən: «Mən sən balilirim katirioqə qoyup, sanga güzəl zeminni, yəni kəpligən əllərnə zemindir arisidiki əng kərkəm jayni miras kilip ata kilixni xunqilik halayttim!» — dedim, wə: «Sən Meni «mening atam» dəysən, wə Məndin yüz ərtiməysən!» — dedim. **20** Lekin bərhək, asiylik qiloqan ayal əz jərisidin ayriqəndək, silər Manga asiylik qiloqansilər, i Israil jəməti, — dəydu Pərwərdigar. **21** Yukiri jaylardin bir awaz anglinidu! U bolsa Israil jəmətidikilərnə yioqə-pəryadliri; qünki ular əz yolini burmilioqan, Pərwərdigar Hudasini untuoqan. **22** — Qaytip kelinglar, əy yoldin qikkəqi balilar; Mən silərnə yoldin qikip ketixinglarəqə xipa bolimən. — «Mana, biz yeningəqə barimiz; qünki Sən Pərwərdigar Hudayimizdursən» — dənglar! **23** — Bərhək, egizliklərdə həm taqlarda anglitioqan [butpəraslikning] kiykas-sürənliri bihədə ixtur! Bərhək, Israilning kutquz-xinjati Pərwərdigar Hudayimizdinladur. **24** Lekin yaxlikimizdin tartiplə, ata-bowilirimizning əjri, yəni ularning kala-qoy padilirini, kiz-oçullirini axu uyat-nomus yəp kətkən; **25** Nətijidə biz uyat-hijillik iqidə yattuk, qalaymikanqilik wə əlakzadilik bizni kapliwaldi; qünki yaxlikimizdin tartip bugini künqə kədar biz wə ata-bowilirimizning həmmimiz Pərwərdigar Hudayimiz aldidə gunah sadir kilip kəlduk, Pərwərdigar Hudayimizning awazioqə heç kulək salmiduk.

4 — «Bu yollirimdin burulay!» desəng, i Israil — dəydu Pərwərdigar — Əmdi Mening yenimoqə burulup qaytip kəl! Əgər bu yirginlikliringni kəzüməndin neri kilsang, wə xundəkla

yoldin yəna tənəp kətmisəng, 2 — əgər sən: «Pərwərdigarning həyatı bilən!» dəp kəsəm iqtinında, u kəsəm həkikət, adalət və həkkanilik bilən bolsa, undaқта yat əllərmu Uning namida əzrligə bəht tilixidu wə Uni əzining pəhir-xəhriti kılıdu. 3 Qünki Pərwərdigar Yəhudadikilər wə Yerusalemdikilərgə mundak dəydu: — «Boz yerlaringni qepir aqdurunglar; tikenlik arisioğa uruk qaçmanglar! 4 Əzrlinglarni Pərwərdigarning yolida sünnət kilinglar; kəblinglarni sünnət kilinglar, i Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlar! — Bolmisa, Mening kəhrim partlap ot bolup siləni keydüriwetidu; kilmixlirnglarning razilliki tūpəylidin uni əqirələdioğan heqkim qıkmaydu. 5 — Yəhudada muxlarni elan kılıp, Yerusalemda: — «Zemin-zeminda kanay qelinglar!» — dəp jakarlanglar; «Yiojilinglar! Mustəhkəm xəhərlərgə keqip kirəyli!» — dəp nida kilinglar! 6 Zionni kərsitidoğan bir tuqni tiklənglar; dərhəl keqinglar, keqikip kəlmənglar! Qünki Mən kılıpat, yəni zor bir halakətni ximaldin elip kelimən. 7 Xir əz qatqallikidin qikti, «əllərnə yokatquq» yolə qikti; u əz jayidin qikip zeminəni wəyran kılıxkə kelidu; xəhərlirng wəyran kilingni, adəmzatsiz bolidu. 8 Bu səwəbtin əzrlinglarə bəz kiyim oranglar, dad-pəryad kətürüp nalə kilinglar! Qünki Pərwərdigarning kattik qəzipi bizdin yanmıd! 9 Xu küni xundak boliduki, — dəydu Pərwərdigar, — padixahning yüriki, əmirlərnəning yürikimu su bolup ketidu, kəhınlar alakzadə bolup, pəyoəambərlər təəjüplinidu. 10 — Andin mən: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Bərhək Sən bu həlkni, jümlidin Yerusalemi: «Silər aman-tinq bolisilər» dəp əldidng; əməliyəttə bolsa kiliq janəya yetip kəldi, dedim. 11 — Xu qaəda bu həlkə wə Yerusalemoğa mundak deyilidu: «Qəl-bayawandiki egizliklərdin qıqkan issik bir xamal həlkimning kizining yolioğa qarap quxidu; lekin u haman soruxkə yaqi dan ayrixkə muwapik kəlməydu! 12 — Buningdin əxəddiy bir xamal Məndin qıqdu; mana, Mən həzir ularəğa jəza həkümilərnəni jakarlaymən. 13 Mana, u top bulutlardək kelidu, uning jəng hərwiliri kara kuyundəktur, uning atlıri bürkütlərdin tezdur! — «Halimizoğa way! Qünki biz nabut bolduk!» 14 — «I Yerusalem, əz kutuluxung üqün kəlbəngni razilliklin yuyuwə; kaqanojiə kənglūnggə bihədu oy-hiyallarni püküp turisən? 15 Qünki Dan diyaridin, Əfrəimdikiki egizliklərdinmə azab-külpətni elan kılıdoğan bir awaz angilitilidu: — 16 Ular: Əllərgə elan kilinglar, Yerusalemojimu angilitinglar: — Mana, korxawoğa aloşuqılar yirək yurttin keliwatidu! Ular Yəhuda xəhərlirigə karxi jəng qukanlirini kətürüxkə təyyar! — dəydu. 17 Etizlikni mudapə kiliwatqanlardək, ular Yerusalemi korxiwalidu; qünki u Manga asiylük kılıoğan, — dəydu Pərwərdigar. 18 Sening yolung wə kilmixlirng muxlarni əz bəxingə quxürdi; wə razillikningni aqiwitidur; bərhək, u azabliktur, yürükinggimu sanjiydu!». 19 — [Mən]: «Ah, iq-baərim! Iq-baərim! Toləqakə quxtüm! Ah, kənglüm azablandı! Yürükim düpüldəwatidu, süküt kılıp turalmaymən; qünki mən kanayning awazini anglaymən; jəng qukanlıri jenimoğa sanjidi. 20 Apət üstəgə apət quxit! Pütkül zemin wəyran boldi; qədirlirnin dəkikidə barbat kilindi, pərdilirim həyt-huytning iqida yirtip taxlandı! 21 Kaqanojiə tuəqə qarap turuxum, jəng awazlirini anglixim kerək?» — [dedim]. 22 — «Qünki Mening həlkim nadandur; ular Məni heq tonumioğan; ular əqli yok balilar, ular heq yorutulmioğan; razillikkə nisbətən ular danadur, əmma yaxxilikkə nisbətən ular bilimsizdur». 23 — «Mən yər yüzigə qaridim; mana, u xəkilsiz wə kup-kuruk boldi; asmanlarəjimu karidim, u nursiz kaldı; 24 taəqlarəğa karidim, mana, ular zilziligə kəldi, barlik denglər əxəddiy silkinip kətti. 25 Qarap turuwərdim, wə mana, insan yok idi, asmandiki barlik uqar-kanatlarimu əzrlirini daldioğa aldı.

26 Mən karidim, mana, baə-ətizlar qəl-bayawanoğa aylandı, barlik xəhərlər Pərwərdigar əldida, yəni uning kattik qəzipi əldida wəyran boldi. 27 Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — «Pütkül zemin wəyran bolidu; əmma Mən uni pütünləy yokatmaymən. 28 Buning tūpəylidin pütkül yər yüzü matəm tutidu, yukirida asman karilik bilən kəplinidu; qünki Mən xundak səz kildim, Mən xundak niyətkə kəlgənmən; Mən uningdin ekünməymən, uningdin heq yanmaymən; 29 atliklər wə oqyaliklarning xawkən-sürəni bilən hərbi xəhərdikilər keqip ketidu; ular qatqalliklarə qarip məküwalidu, taxlar üstigə qikiwalidu; barlik xəhərlər taxlinip adəmzatsiz kalidu. 30 — Sən, i halak boləquq, nəmə kilməqkisən? Gərqə sən pərnəng kiyimlərnəni kiygən bolsangmu, altun zibu-zinnətlərnəni takioğan bolsangmu, kəz-kaxlirngni osma bilən pərdazlioğan bolsangmu, əzūngni yəasiojning bikardur; sening əxiklirng seni kəmsitidu; ular jeningni izdəwatidu. 31 Qünki mən toləqakə quxkan ayalningkidək bir awazni, tunji balini tuəqəndikidək azbada boləğan Zion kizining awazini anglawatimən; u kollarini sozup: «Halimoğa way! Bu kətilar tūpəylidin həlimdin kəttim!» dəp həsirimətkə.

5 [Pərwərdigar]: — Yerusalemining rəstə-koqilirida uyan-buyan aylinip yəgürünglar, obdan kətüp biliwelinglar; wəydanliridin izdəp kəruinglar; adalət bilən ix kəridoğan, wədisidə turuxkə intilidoğan birlə adəmnə tapsanglar, xunda mən bu [xəhərnə] kəqürimən! 2 Gərqə ular: «Pərwərdigarning həyatı bilən!» dəp kəsəm iqtən bolsimu, ular yəloəndin səzləydu, [dedi]. 3 — I Pərwərdigar, kəzūng adalət-bitərləplikni izdəp yürüdu əməsmu? Sən bularni urdung, lekin ular azablanmaydu; Sən ularni nabut kılıp tūgəxtürdüng, lekin ular tərbiyə qəbul kılıxni rət kılıp kəldi; ular yüzlirini taxtin kattik kildi, ular yolidin yenixni rət kılıdu» 4 — mən: «Xübhisizki, bundak kılıoğanlar pəkət namratlar, ular nadanlar; qünki ular Pərwərdigarning yolini, Hudasining həküm-kərsətmilirini biləydu» — dedim. 5 — «Mən metiwərlərnəning yenioğa bərip ularəğa səzləymən; qünki ular Pərwərdigarning yolini, Hudasining həküm-kərsətmilirini bilidu». Birək ularmu boyunturukni üzül-kesil buzup, rixtilirini üzüp taxlioğan. 6 — Xunga ormandin qıqkan bir xir ularni əltüridu, bayawandin qıqkan bir bəgə ularni wəyran kılıdu; yilpiz xəhərlərgə qarap paylaydu; xəhərlərdin qıqkan hərbi titmə-titmə kilingni; qünki ularning asiylükiləri kəpiyip, wəpəsizlikiləri awuydu. 7 Mən zadi nemigə asasen seni kəqürimən? Sening balirng Məndin wəz keqip, Huda əməslərgə kəsəm iqmətkə; Mən həmmə həjətliridin qıqkan bolsammə, lekin ular zinahorluk kılıp, pəhixilərnəning əyigə top-top bolup mengiwatidu. 8 Ular səmrigən ixkwaz ayəojirlar, ular hərbi əz yekininəng ayəlioğa həwəs kılıp kixnəwatidu. 9 Bu ixlar tūpəylidin ularni jazalimay koyamdim? — dəydu Pərwərdigar; — Mening jenim muxundək bir əldin kisas əlmay koyamdu? 10 Uning üzüm qünəkliridin etüp, tallirini wəyran kilinglar; lekin ularni pütünləy nabut kilmanglar; xahlirini kirip taxlanglar, qünki ular Pərwərdigarəğa təwə əməstuz; 11 qünki Israil jəməti wə Yəhuda jəməti Manga mutlək wəpəsizlik kildi, — dəydu Pərwərdigar. 12 Ular: «U həqnəmə kilmaydu! Bizgə heq apət quxmaydu; nə kiliq nə kəhətqilikni kərməymiz!» — dəp Pərwərdigardin tenip kətti. 13 Pəyoəambərlər bolsa pəkət bir xamaldin ibarət bolidu, halas; [Pərwərdigarning] səz-kalimi ularda yoktur; ularning səzləri əz bəxioğa yansun! 14 Xunga Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləğan Huda manga mundak dəydu: — Bu həlkə muxu səzni kılıojini üqün, mana, Mən əozingəğa saləğan səzlimni ot, bu həlkni otun kilmənki, ot ularni keydürüp taxlaydu. 15

— Mana, Mən yiraktin bir əlni elip keliman, i Israil jəməti, —
daydu Pərwərdigar, — U küçlük bir əl, qədimiy bir əl, tilini
sən bilməydiğan wə gəplirini sən heq qüxənməydiğan bir
əl bolidu; **16** ularning okdeni yooqan eqiləqan bir gərdur;
ularning həmmisi bətur palwanlardur. **17** Ular həsulingni wə
neningni yəp ketidu, ooqul-kizliringni yəp ketidu, kala-koy
padiliringni yəp ketidu, üzüm talliringni wə ənjur dərəhliringni
yəp ketidu; ular sən tayanəqan mustəhkəm xəhərliringni kiliq
bilən wəyran kilidu. **18** Həlbuki, — daydu Pərwərdigar, — xu
künlərdimu silərnı pütünləy tügəxtürməymən. **19** Xu qaoqda
[həlkig]: «Pərwərdigar Hudayimiz nemixka muxu ixlarning
həmmisini beximəzoqa qüxürəgn?» — dəp sorisa, əmđi sən
[Yərəmiya] ularəq: «Silər Məndin yüz ərüp, əz zeminəqlarda
yat iləhlarning küllükida boləjininglərdək, silər əz wətəninglar
bolmıoqan bir zeminda yat boləqanlarning küllükida bolisilər»
— degin. **20** — Yakupning jəmətidə xuni jakarlıoqinki wə
Yəhuda arisida xuni elan kıləjinki, **21** «Buni anglanglar, i
nadan wə əkli yok, kəzi turup kərməydiğan, kuliki turup
anglimaydiğan bir həlk: — **22** Məndin kərkəmsilər? —
daydu Pərwərdigar, — Dengiz süyi üqün sahılını mənəggülük
qəklime kılıp, «Bu yərdin ətmə» dəp bektikən Mening aldimda
təwrimsilər? Mana, dolğunliri ərəkəxlignı bilən ular sahlı
üstidin heq əjəlibə kılmaydu; xawkünüloqini bilən bu qəktin
hərgiz həlkəp ətəlməydu. **23** Ləkin bu həlkning jəhil wə asiylük
kəngli bardur; ular yoldin kıkıp əz beximqilik kılıp kətti. **24** Ular
kənglidə: «Əz wəktida yamoqurlarnı, yəni awwalkı həm keyniki
yamoqurlarnı Bərgüqi, bizgə həsul pəslını bektip aman-esən
Saklıoquqi Pərwərdigar Hudayimızdin əyminəyli» degənni heq
deməydu. **25** Silərnıng kəbilhikliringlar muxu ixlarnı silərgə
nesip kılmiəqan; silərnıng gunəhliringlar silərdin bərikətni
məhrum kıləqan. **26** Qünki həlkim arisida rəzillər bardur; ular
pistirmida yatqan kıltaqılərdək paylap yüridu; ular tuzak selip,
adəmlərnı tutuwalidu. **27** Tutqan kuxlarəqə toləqan kəpəstək,
ularning əyliri aldamqılıqtin erixkən mallar bilən toləqan;
ular xu yol bilən bəyüük həm bay bolup kətti. **28** Ular səmrip,
parkırap kətti; bərhək, ular rəzil ixlarnı kılıxkə məhır bolup
kətti; ular əz mənpəətini kəzləp həklərnıng dəwasını, yetim-
yesirlərnıng dəwasını sorımaydu; namratlarning həqükünü
qoşdaydiğan həkümüni ular qıqarmaydu. **29** Bu ixlar tütəyıldin
ularni jazalimay koyamdim?! — daydu Pərwərdigar, — Mening
jenim muxundək bir əldin kısas almay koyamdu? **30** Zeminda
intayin kərkənqulək wə yirginqilik bir ix sadır kılinoqankı — **31**
Pəyoəmbərlər yaləqan-sahta bexarətlərnı bərməktə; kəhınlar
bolsa əz həqük dairisini kəngəytip həkümranlık kılmaqta;
Mening həlkimmu bu ixlarnı yaqturidu. Ləkin bulərnıng
akıwitidə kəndək kılısılar?

6 Jeninglarnı kutkuzux üqün Yerusalemlə xəhıridin kəqinglar,
i Binyamin jəmətidikilər! Təkoa yezisida kanay qelinglar!
Bəyt-Həkkərəmdə is signalını kətüringlar! Qünki balayi'apət,
yəni dəhşətlik həlakət ximal tərəptin pəyda bolidu. **2**
Zion kızı, yəni nazinin sahıbjəmalni, mən nabut kılımən. **3**
Yerusalemoqə kərxı qıkiwatqan pada bəkküqılərnı əz padilirini
epkelidu; ular Yerusalemnı kərxawəqə elip qedilirini tikidu;
ularning həmmisi əzi igiləgn jayda pada bəkidu. **4** [Ular]:
«Uningə kərxı jənggə təyyarlıninglar! Turunglar, qıx wəktidin
paydılınıp hujum kıləyil!» «Apla! Kün patay dəp kəptu, kəqtiki
sayilər uzırawatidu!» — [daydu], [andın]: **5** «Xunga, kəqiqə
hujum kılıp qıkəyli, uning mustəhkəm ordilirini yokıtəyil!»
— daydu. **6** — Qünki samawi kəxunlarning Sərdari boləqan
Pərwərdigar ularəqə mundaq daydu: — Dərəhlərnı kesip, ular

bilən Yerusalemlə ətrəpida dəng-potəylərnı yasənglar; qünki
u jazalənmisa bolmaydiğan xəhərdur; uningda bərlük ixlar
zuləm-zomigərlıktur. **7** Kudük əz sulirini urəqutup qıkarəqandək,
umu rəzilliklirini urəqutup qıkarəmaqta; uningdin zulmət-
zorəwanlık wə həlakət sadaliri anglanmaqta; mening kəz
aldimda həmizə əqrık-kesəllər həm yarılənoqanlar pəyda
bolmaqta. **8** I Yerusalemlə, təlim-tərbıyə kəbul kıl; bolmisa jenim
səndin wəz kəqidu, — bolmisa, Mən seni harəbilik, adəmətsiz
bir zemın kılıwetimən. **9** Samawi kəxunlarning Sərdari boləqan
Pərwərdigar mundaq daydu: — Ular üzüm telini
pasəngidoqılərdək İsrailing kəldisini pasəngəydu; xunga
sən üzüm üzgüqidək üzüm telidiki xahlar üstidin yənə bir
kətim kolungni ətəküzgin! **10** [Mən]: — Mən həzir kimgə səz
kılıp aqəhlənduray? Ulərdin anglıoqudək zadı kim bə? Mana,
ularning kuləkliri sənətt kılınmıoqan, ular heq anglıyalmaydu.
Mana, Pərwərdigərnəg səzi ularəqə əojir kəlidu; ularəqə heq
huxyakmaydu, — [dedim]. **11** — Kəlbim Pərwərdigərnıng
əjəzəp ətłiri bilən toluq taxtı; unı iqimgə sıoqduruxtin
həlsirəp kəttim; unı koqidiki balılar, yigıtlərnıng məxəp
sorunlırioqə təkəksən. Ər-ayallar, kərilər həm yəxənoqanlarmu
bunıngdin mustəsna bolmısın! **12** — Ularning əyliri, etizliri
ayalliri bilən billə əzgilərgə tapxurulidu; qünki Mən kolunı
zemındikilərgə sozimən, — daydu Pərwərdigar. **13** — Qünki əng
kıkikidin qongıoqıq ularning həmmisi aqkəzülükə bəriləgn;
pəyoəmbərdin kəhınoqıqə həmmisi ohxaxla aldamqılık kılıdu;
14 ular: «Aman-esənlıq! Aman-esənlıq!» dəp həlkınnıng kızıning
yarısını susluk bilən kol uqıda qala tənəp koydı. Ləkin aman-
esənlük yoktur! **15** Ular yirginqilik ixlarnı sadır kıləjınıdin hijil
boldimu? — Yak, ular heq hijil bolmıdı, hətta kızırxınımu ular
heq bilməydu. Xunga ular yikilip əlgənlər iqidə yikilip əlidu;
ularni jazaləxkə kəlgınımdə ular putlıxıp kətidu, — daydu
Pərwərdigar. **16** Xunga Pərwərdigar [Əz həlkıgə] mundaq daydu:
— Silər tət əqə yolda turuwətisilər; xunga yolunglarnı obdan
kərtip koyunglar, kədimki, yaxxılıkqə elip bəroqan yollarnı
sorəp, ularda mēnginglar; xundək kıləqanda jeninglar obdan
aram tapıdu. Ləkin ular: «Biz xularda mangməyimiz!» — daydu.
17 Mən: Silərgə «Kənanıng aqəh sadəsoqə kulək selinglar!»
daydiğan aqəh bərgüqi kəzətqılərnı tiklidim; ləkin silər: «Kulək
salməyimiz» dedinglar. **18** Xunga i əllər, anglanglar; guwahılqar
bolup ular arisida bolıdiğan ixlarnı bilip koyunglar! **19** Angla, i
yər-zemini! Kəra, Mən bu həlkning bexioqə kıləp, yəni ularning
oy-hıyallirıng akıwitini qütürimən; qünki ular səzilirməgə
kulək salmıoqan; Mening Təwrat-kənunumni bolsa, ular qətkə
kəkkən. **20** — Əmđi zadı nemə məksəttə Xəbadin qıkkən
huxbu, yirək yurttin elip kəlingən egir Manga sunulidu?
Kəydürmə kurbanlıkliringlar kəbul kılərlük əməs, silərnıng
«təxəkkür kurbanlık»liringlar Məni hursən kıləydu. **21** Xunga
Pərwərdigar mundaq daydu: — Mana, Mən bu həlk aldoqə
putlıxənglarnı salımən; xuning bilən həm atılar həm oqullar
billə putlıxıdu; kəxnilər wə dostlar ohxaxla nabut bolidu. **22**
Pərwərdigar mundaq daydu: — Kəra, ximaliy zemindin bir həlk
kəlidu, yər yüzining əng kəriliridin uluq bir əl kəzoqılıdu; **23**
ular okya wə kiliq bilən kərollınıdu; ular zalim, heq rəhım
kıləydu; ularning əwazi dengiz dolkunidək xawkunlaydu;
ular atlarəqə minidu, jənggiwar adəmlərdək səp-səp bolup
turidu; ular sanga kərxı jəng kılıxkə kəlidu, i Zion kızı! **24**
«Biz ular toqruluk həwər anglıduk; kəlimiz boxızip kətti;
əjəxlük, toləqəktə kəloqan ayaldək əzəb bizni tutti» — [dedim].
25 «Daləoqə qıkmənglar, yollar bilən mənənglar, qünki
dükmənnıng kılıqi bə, tərəp-tərəplərnı wəhımə basıdu. **26** I
həlkınnıng kızı, sən əzünggə bəz kiyim kiyiwal, küllər iqidə

oqinap yat; özünning bir tal oqilungdin juda bolojandək kattik yioqlap matəm tut; qünki bulang-talang kילוquqi bizgə qarap tuyuksiz kelidu». 27 [Pərwərdigar manga]: — Mən seni roda siniqquqi kılıp tiklidim, həlkim bolsa huddi təkkürüldioqan rodidək bolidu; seni ularning yollirini kezitip sinaxka tiklidim, — [dedi]. 28 — Ularning hər biri asyoning asiysi, ular təhmət qaplap uyan-buyan katrap yürəktə; ular mis wə tēmürning əzidur, həmmisi qirip kətkəndur; 29 tēmürqining kərükimu keytip kətti, qoşuxun bolsa otta yəm boldi; rodini eritip tawlıx bikar boldi; həlkim yamanlardin haliy bolmidi. 30 Ular «daxkəl küümüx» dəp atilidu; qünki Pərwərdigar ularni rət kıldı.

7 Pərwərdigardın Yərəmiyaqə mundaq bir səz kəldi: — 2 Pərwərdigarning eyidiki dərwəzida turup muxu səzni jakarlap: «Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Pərwərdigarqə ibadət kılıx üqün muxu dərwəzilardin kiriwatqan barlık Yəhūdalar!» — degin. 3 — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Yolliringlar həm kilmixliringlarni tüzitinglar; xundək boləqanda Mən silərnı muxu yərdə muqim turuojuzimən. 4 «Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi dəl muxudur!» dəp aldamqi səzlərgə tayinip kətmənglar. 5 Əgər silər həkikətən yolliring həm kilmixliringlarni tüzətsənglar, — əgər kixilər wə qoxnanglar arisida adalət yürgüzsənglar, 6 — əgər silər musapir, yetim-yesir həm tul hotunlarni bəzək kılıxtin, muxu yərdə gūnahsız qanlarni təküxtin, — xundəkla əzünglarqə ziyan yətküzüp, baxka ilahlarqə əgixip ketixitin kəl üzsənglar, — 7 xundək kילוjininglarda Mən silərnı muxu yərdə, yəni Mən atabowiliringlarqə kədimdin tartip manguğiqə təkdim kילוqan bu zeminda muqim turidioqan kılıməni. 8 Lekin mana, silər həqkəndək payda yətküzməydioqan aldamqi səzlərgə tayinip kətkənsilər. 9 Əmdi nemə degülük?! Oqrılık, qatillik, zinahorluq kılıp, sahta kəsəm iqip, Baaloqə isrik yekip wə silər həq tonumioqan yat ilahlarqə əgixip, 10 andin Mening namimda ataloqan muxu eygə kirip Mening aldimda turup: «Biz kütquzuloqan!» dəmsilər?! Muxu lənətlık ixlarda turuwerix üqün kütquzuloqanmusilər?! 11 Mening namimda ataloqan muxu ey silərnıng nəziringlarda buləngqilərnıng uwisimu?! Mana, Mən Əzüm bu ixlarni kərgənmən, — dəydu Pərwərdigar. 12 Xungə, Mən əslidə Əz namimda turaloq kילוqan Xiloh degən jayqə berip, həlkim Israilning rəzilliki tūpəylidin uni nemə kiliwətkənlikimni kərip bekinglar! 13 Əmdi hazır, silər muxundək kilmixlarni sadir kילוjininglar tūpəylidin, — dəydu Pərwərdigar, — Mən silərgə tang səhərdə ornumdin turup səz kılıp kəldim, lekin silər həq kulək salmidinglar; Mən silərnı qakirdim, lekin silər Manga jawab bərmidinglar — 14 əmdi Mən Xilohdiki əyni kəndək kילוqan bolsam, silər tayanqəqan, xundəkla namim qoyuloqan bu əyni wə Mən silərgə həm atabowiliringlarqə təkdim kילוqan bu zeminnimu xundək kılıməni; 15 Mən silərnıng barlık kərinaxliringlar, yəni Əfrayimning barlık nəslini həydiwətkinimdək silərnimu kəzümədin yirək həydaymən. 16 Əmdi sən, [Yərəmiya], bu həlk üqün dua kılma, ular üqün nalə-pəryad kətürməni yəki tilək tilimə, Mening aldimda turup ularning [gūnahlirini] həq tilimə, qünki Mən sanga kulək salmaymən. 17 Ularning Yəhuda xəhərliridə wə Yerusalemlə koqilirida nemə kילוqanlirini kəruwatmamsən? 18 Balılar otun teridu, atılar ot qalaydu, ayallar kəstən Meni rənjitixkə «Asmanning Hanixi» üqün poxkallarni selixkə hemirni yuquridu, xuningdək yat ilahlarqə «xarab hədiyə»lərnı kuyidu. 19 Azablinip əzəplinidioqini Mənmu? — dəydu Pərwərdigar; — Əz yüzlirigə xərm qaplap, azablinidioqini əzli

əməsmu? 20 Xungə Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mening əzəzim wə qəhrim muxu jayqə təküldi; insan üstigə, həywan üstigə, daladiki dərhərlər üstigə, tupraktiki mewilər üstigə təküldi; u həmmi ni kəydürüdü, uni həq eqürəlməydu. 21 Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Beriweringlar, kəydürmə kurbanlıkliringlarni baxka kurbanlıklarqə qoxup qoyunglar, barlık gəxlirini yəwelinglar! 22 Qünki Mən ularni Misir zemindin kutkuzup qikəroqan künidə ata-bowiliringlarqə «kəydürmə kurbanlık»lar yəki baxka kurbanlıklar təoşrisida gəp kilmioqan wə yəki əmr bərmioqan; 23 bəlkı Mən ularqə mundaq əmr kılıp: «Awazimoqə kulək selinglar, xundək kılıp Mən silərnıng Hudayinglar bolimən, silər Mening həlkim bolisilər; Mən əzünglarqə yaxlılık bolsun dəp buyruqan barlık yolda mēnginglar» — dəp buyruqandim. 24 Lekin ular həq anglimioqan, Manga həq kulək salmioqan, bəlkı əz rəzil kənglidiki jahılılık bilən əz hiyal-həhixlirioqə əgixip mēngiwərgən; ular aldioqə əməs, bəlkı kəynigə mangəqan. 25 Ata-bowiliringlar Misir zemindin qikəqandın tartip bügünki künigə kədər Mən kullirim boləqan pəyoqəmbərlərnı yeninglarqə əwətip kəldim; Mən hər künı tang səhərdə ornumdin turup ularni əwətip kəldim. 26 Lekin həlkim anglimioqan, həq kulək salmioqan; ular boynini kattik kילוqan; rəzilliktə atabowiliridin exip kətkən. 27 Sən bu səzlərnı ularqə eytsən; lekin ular sanga kulək salmaydu; sən ularni [towa kılıxkə] qakirisən, lekin ular jawab bərməydu. 28 — Sən ularqə: — «Pərwərdigar Hudasingni awazini anglimioqan wə həq tüzitixni kəbul kilmioqan həlk dəl muxu!» — dəysən. Ulardin həkikət-wəpalık yokəp kətti; bu ularning eoşizidinnu üzülüp kətti. 29 Qeqingni qüxürtüp uni taxliwət; yukiri jaylarda bir mərsiyə oqoqin; qünki Pərwərdigar Əz əzəzini qüxürtməkqi boləqan bu dəwrni rət kılıp, uningdin wəz kəqti. 30 Qünki Yəhudadikilər kəz aldimda rəzillik kילוqan, — dəydu Pərwərdigar, — ular Mening namimda ataloqan eygə yirginlik nərsilərnı skirip uni buləjoqan; 31 wə əz oqul-kızlirini otta kurbanlık kılıp kəydürüx üqün «Hinnomning eoşlirning jiləzidiki Tofətnıng yukiridiki jaylarni kuroqan; bundək ixni Mən həq yəruymioqanmən, u oyumoqə həq kirip bəkmioqandur. 32 Xungə, mana, xundək künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Tofət» yəki «İbn-Hinnomning jiləzisi» əmdi həq tiləqə elinmaydu, bəlkı «Kətl jiləzisi» deyilidu; qünki ular Tofəttə jəsətlərnı yər qəlmioquqə kəmidu. 33 Bu həlkıng jəsətləri əsməndiki uqar-qənatlarning wə zemindiki janıwarlarning taami bolidu; ularni əlüklərdin kərkəwtup həydeydioqan həqkim bolmaydu. 34 Mən Yəhuda xəhərliridin həm Yerusalemlə xəhərliridin oyun-tamaxining sadasini, xad-huramlıq sadasini wə toyi boluwatqan yigit-kızining awazini məhrum kılıməni; qünki zemin wəyrənə bolidu.

8 Xu qəşdə, — dəydu Pərwərdigar, — ular Yəhüdaning padixəhlirining ustihənlirini, ularning əmirlirining ustihənlirini, kəhınlarning ustihənlirini, pəyoqəmbərlərnıng ustihənlirini wə Yerusalemda turoqanlarning ustihənlirini gərliridin elip qikiridu; 2 xundək kılıp ular bulərnı kuyax, ay wə asmanlardiki barlık jisimlər astida yayidu; qünki ular bulərnı səyğən, bulərnıng kullukida boləqan, bulərnəq əgəxkən, bulərnı izdigən, bulərnəq qokunoqan; ularning jəsətləri bir yərgə həq yioşilməydu, həq kəmiilməydu; ular zemin yüzidə oşut bolup yatidu. 3 Mən bulərnı kəloqanlirini həydigən jaylarda, bu rəzil jəməttin barlık tirik kəloqanlar həyatning ornioqə mamatni tallaydu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar. 4 Əmdi sən ularqə mundaq degin: Pərwərdigar mundaq dəydu: — Adəmlər yikilsə qaytidin turmamdu? Birsı

yoldin qikip kətsə kaytip kəlmədu? **5** Nemixka Yerusalemdiki bu həlk həmişə yoldin qikix bilənla yenimdin yiraklap ketidu? Ular aldamaqlıqni qing tutidu, yenimoğa kaytip kelixni rət kılidu. **6** Mən kəngül koyup anglidim; lekin ular duruslukni səzliməydu; ularning rəzillikliridin: «Mən zadi nemiləni kılip koydum?!» dəp towa kılidioğan heqkim yok; a jənggə burulup etilojəndək hərbişi öz yoloğa burulup etilidu. **7** Həttə asmandiki ləyləkmə özigə bekitilgən waqtilirini bilidu; pəhtək, qarlıoqə wə turnilarmu kəqüp kelidioğan waqtilirini esidə tutidu; lekin Mening həlkim Mən Pərwərdigarning ularoğa bektikənilirimi heq biləymü. **8** Silər kəndəkmü: «Biz danadurmiz, Pərwərdigarning Təwrat-kanuni bizdə bardur!» dəysilər? Mana, bərhək, əlimə-kəqürgüqilərnəng yaloğanqı qəlimi uni burmiloğan. **9** Danixmənlər hijil bolidu, ular yərgə qarap qaldı; mana, ular Pərwərdigarning səzini qətkə kəqkəndin keyin, ularada zad nemə danalix kəlidu? **10** Xunga Mən ularning ayallirini baxkilaroğa, ularning etizirini yengı ıgilirigə tapxurup berimən; qünki əng kikiqidin qəngioqə ularning həmmisi aqkəzlikkə berilgən; pəyoğəmbərdin kəhinoqıqə həmmisi sahta ix kəridu. **11** Ular: «Aman-esənlik! Aman-esənlik!» dəp həlkimning kizining yarisini susluk bilən kəl uqida qala təngip koydi. Lekin aman-esənlik yəktur! **12** Ular yirginlik ixlarni sadir kılojınidin hijil boldimu? — Yəq, ular heq hijil bolmıdi, həttə kizirixnimu ular heq biləymədu. Xunga ular yikilip əlgənlər iqidə yikilip əlidu; ularni jazalaxkə kəlginimdə ular putlixip ketidu, — dəydu Pərwərdigar. **13** Mən ularning həsulini elip taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar; üzüm telida üzümlər, ənjür dərihidə ənjürlər heq qəlmıdi; yopurmaklıri solixip kətti; Mən ularoğa nemə beqixlıoğan bolsam, əmdi xular ulardin ətküzüwəlinidu. **14** «Biz nemixka muxu yərdə bikar olturewimiz? Yioqlaylı, mustəhəkm xəhərlərgə kirip xu yərlərdə [kürəx kılip] tıgixaylı! Qünki Pərwərdigar Hundayimiz bizni tıgəxtürüp, bizgə ət süyini bərdi; qünki biz Pərwərdigar aldida gunah sadir kılduk, **15** Aman-tinqlikni ümid kılip kütüp kəlduk, lekin heq yaxlık bolmıdi; xıpa waqtini kütük, lekin mana, wəhime bastı! **16** Düxmən atlırining hartıldaxlıri Dan zeminidin tartip anglanmaqta; ayoqlırlirining kixnəxliri pütkül zeminni kərkətip təwrətməktə. Ular zemin wə uningda turuwatqan həmmini, xəhəni wə uningda turuwatqanlarıning həmmisini yokitəxkə kelidu!». **17** — Mana, Mən aranglaroğa yılanlarni, yəni heqkim səhriyləyməydoğan xəhərlik yılanlarni əwətimən, ular siləni qəkdü? — dəydu Pərwərdigar. **18** [Mən]: «Mening dərd-əlimim dawalıoqısz! Yürükim zəyiplixip kətti!» — [dedim]. **19** «Mana, həlkimning kizining intayin yirak yurttin kətürülgən pəryadining sadası! [Ular] — «Pərwərdigar Zionda əməsmü? Zionning padıxahı u yərdə turmamdu?!» — [dəydu]. «Nemixka əmdi ular Meni oyma məbudlıri bilən, ərziməs yat nərsilər bilən oğəzəpləndüridu?!» **20** — «Orma waqti ətüp kətti, yaz tıgıdi, lekin biz bolsaq yənilə kütqüzulmiduk!» **21** «Həlkimning kizining sunuk yarisi tüpəyildin əzüm sunukmən; matəm tutimən; Dəkkə-dükkə mənə besiwəldi, — **22** Gileadta tutıya tepilmədikən? U yərdə tewip yokmikən? Nemixka əmdi mening həlkimning kizioğa dawa tepilməydu?!».

9 Ah, mening bexim suning bexi, Kəzüm yaxning bulıqı bolsıidi! Undaқта həlkimning kizi arısidiki əltürülgənlər üqün keqə-kündüz yioqlayttım! **2** Ah, mən üqün qəlbəyawanda yoloğurlar qüxkidək bir turaloğu bolsıidi! Undaқта həlkimni taxlap, uların ayriyoğan bolattım! Qünki ularning həmmisi zinahorlar, Munapiklarıning bir jamaitidur!» **3** — Ular okyaqı ləxkərlər okyayini egildürgəndək tilini yaloğanlıqkə egildürüxkə təyyarlıoğan; ular zeminda üstinlik

kazanıoğan, biraq bu səmimiylük bilən bolıoğan əməs; ular rəzillik üstigə rəzillik kıloğan, Meni heq tonup bilmigən» — dəydu Pərwərdigar. **4** — Hərbiringlar öz yekininglərdin həzi bolunglar, kərinədxlırinqlaroğa heq tayanmanglar; qünki hərbiş kərinədx pəhtəla aldıoqlar, halas, hərbiş yekinliring bolsa təhəməthorlukta yürməktə. **5** Ular hərbiş öz yekinlirioğa aldamaqlıq kılməktə, heqkim həkikətni səzliməydu; ular öz tilini yaloğan səzləxkə əgıtıdu, ular kəbıhlikte əzlırini upritıdu. **6** Ular jəbir-zulum üstigə jəbir-zulum kılməktə, aldamaqlıqtın yənə bir aldamaqlıqkə etməktə; ular Meni tonuxni rət kılidu, — dəydu Pərwərdigar. **7** Xunga samawi koxunlarıning Sərdari bolıoğan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən ularni eritip tawlap sinaymən; həlkimning kizining rəzillikigə Manga baxkə yol qəlmıdimu? **8** Ularıning tili əjəl okıdur; u aldamaqlıqni səzlaydu; hərbiş eqiz səzıdə yekini bilən tinq-amanlıqni səzlaydu, lekin kənglıdə kıltəq təyyarlaydu. **9** Bu ixlər tüpəyildin ularni jazaliməy koyamdim? — dəydu Pərwərdigar, — Mening jenim muxundaq bir əldin kisas almay koyamdu? **10** «Təoqlardiki yaylaqlar üqün yioğa wə nalə-pəryad kətürimən, Daladiki otlaqlar üqün mərsiyə okuymən; Qünki ular kəyüp kəttiki, heqkim u yərdin ətməydu; Kalılarning hərkişəxliri anglanmaydu; Həm asmandiki uqarqanatlar həm həywanatarmu kəqip, Xu yərdin kətti!». **11** — Mən Yerusalemnı harablaxqan top-top dəwə, qılberilərnəng bir turaloqısi kılimən; Yəhuda xəhərlirini adəm turmaydıoğan dərijidə wayranə kılimən. **12** — Kim bu ixlarni qüxinixkə danixmənlər bolıdu? Kim Pərwərdigarning əozıdın səz elip bularni qüxəndürələydu? Nemixka zemin wəyranə, heqkim ətmigüdək, kəyüp qəlbəyawandək bolup kətti? **13** Pərwərdigar dəydu, — Qünki ular Mən ular aldıoğa koyoğan Təwrat-kanunni taxlıwətkən, Mening əwazımoğa kulək salmioğan wə uningda mangmioğan, **14** Bəlki öz kəbidiki həjillikə əgəxkən, ata-bowılıri ularoğa əgətkəndək Baallarning kəynigə əgixip kətkən, **15** Xunga samawi koxunlarıning Sərdari bolıoğan Pərwərdigar, İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən bu həlləkə kəkrini yegüzimən, ularoğa ət süyini iqküzimən, **16** ularni ular yaki ata-bowılıri ilgiri heq tonumaydıoğan əllər arısoğa tarqıtımən; Mən ularni yokatkuğa ularning kəynidin koqlaxkə kıliqni əwətimən. **17** Samawi koxunlarıning Sərdari bolıoğan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Kəngül koqunglar, matəmqi ayallarni kelixkə qəkiringlar, yioqlaxkə əng usta bolıoğan kizəyallarni qəkırıp kelixkə adəm əwətinglar! **18** — Bərhək, ular tez kəlsün, biz üqün zor yioğa kətürsünkə, bizning kəzlırimızdınmu yaxlar taramlap təkülsün, qanaqlirimızdınmu yax tamqiliri aqsun — **19** qünki Ziondin yioğa əwazi anglınıp: — «Biz kanqılik buləng-taləng kılınduk! Kanqılik xərməndə bolduk! Ular turaloqlurimizni ərwətti, wə zeminimizni taxlıduq!» — deyilidu. **20** Pərwərdigarning səzini anglanglar, i ayallar, Uning əozıdiki səzgə kulək selinglar; Kizinglaroğa yioqlaxni əgitinglar, Hərbiringlar yekiningləroğa mərsiyə okutunglar; **21** Qünki əlüm bolsa derizilirimizdin yaxıxip kırğən, Orda-istinləkamlirimizimioğa kırğən; U balıllarni koqlarınin, Yigitlərnin rəstə-məydanlırdın yulup taxlıoğan. **22** [Yekinliringlaroğa] ukturup: «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bərhək, jəsətlər dalada tezətkək yikilidu; Ular ormiqıning orojikıning əstioğa yikilıoğan, Lekin heqkim yioqmaydıoğan baxətkə yərgə qeqilidu!» — dənglar! **23** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Dana kixi danalıq bilən, küqlük kixi küqlüklük bilən, bay baylıqlıri bilən pəhirlinip mahtanmisun; **24** pəhirlinip mahtioquqi bolsa xuningdin, yəni Meni, yəz yüzidə məhır-muləbbət, adalət wə həkqaniylikni yürgüzgüqi Mən Pərwərdigarni tonup yətkənlikidin pəhirlinip mahtansun; qünki Mening hursənlikim dəl muxu izlardinur,

— dæydu Pærwærdigar. **25** Mana, xundak künlər keliduki, — dæydu Pærwærdigar, — Mæn hætne kılmioçanlarnı hætne kılmioçanlar bilən billə jazalaymən; **26** yəni Misir, Yəhuda, Edom, Ammoniylar wə Moabiylar, jümlidin qel-bayawanda turuwatқан, qekə qaqlirini qüxürüwätкən әllərni jazalaymən; qünki bu әllarning hәmmisi hәtnisizdur; Israilning barlık jәmәtimu kenglidә hәtnisizdur.

10 Pærwærdigarning silәrgә eytkän söziğә kulak selinglar, i Israil jәmәti: — **2** Pærwærdigar mundak dæydu: — Әllarning yollirini eгәnmәnglar; gәrәq әllәр asmandiki hadisә-alamәtlәrdin qorқup dәkkә-dükkigә qәmgән bolsimu, silәр bulardin һeқ qәtip kәtmәnglar. **3** Qünki әllarning kaidә-yosunliri bimәniliktur; һәmmisi ormanlıktı әsilning dәрәhtin, yaqәqqining iskinisi bilән oyoçan әnәrsigә asaslanoçandur. **4** Ular buni altun-kümux bilән һәllәydu; uni yikilmisun dәp ular bolқа, miһlar bilән bekitidu. **5** Bundaқ butlar tәрһәmaklıktә turidoçan bir қaranuқtur, halas; ular һeқ seziylәmәydu; ular baxқilar tәripidin kәtürüluxi kerәk, qünki ular mangalmaydu. Ularidin qorқmanglar; qünki ular razillik қilalmaydu, ularning қolidin yahxilik қilixmu kәlmәydu. **6** — Sanga ohxaydoçan һeқkim yok, i Pærwærdigar; Sән uluq, küq-қudriting bilән naming uluqdur. **7** Kim Sәndin qorқmay turalisun, i barlık әllәр üstigә һeқümran padixah!? Qünki bu Sanga tegixliktur; qünki әllәrdiki danixmәnlәр arisida wә barlık padixahlıklar arisida Sanga ohxax һeқkim yoқtur. **8** [Әllarning] һәmmisi istisnasiz әkli yok, nadanlardur; bu әrizmәslәр yaqәqatur, halas! Ular tәlim berәlәmdu!? **9** Soқup yalpaқlanoçan күmux Tarxixtin elip kelinidu; altunmu Ufadzin elip kelinidu; andin һünәrwән wә zәrgәrlәrning қoli bu yasioçiniqә kek wә seşün rәht bilән kiyim kiygüzidu — bularning һәmmisi xühşisizki, danixmән ustilarning әjridur! **10** Lekin Pærwærdigar Hudaning Özi һәқikәttur; U һayat Hudadur, mәnggülikning Padixahidur; Uning әzәpini aldida yә-zemin titrәydu; әllәр Uning қәһrini kәtürәlmәydu. **11** Ularoça mundak dәgin: «Asman bilән zeminni yaratmioçan ilahlar, ular zemin yuzidin wә asman astidin yoқaydu!». **12** [Pærwærdigar bolsa] yә-zeminni küq-қudriti bilән yasioçan, Alәmni danalıq bilән bәrpa қiloçan, Asmanlarnı әқil-parasiti bilән yayoқuidur. **13** U awazini қoyuwәtsә, asmanlarda sular xawқunlaydu; U yәr қәtliridin bulut-tumanlarnı әrlitidu; U yamoçurlaroça қaqmaқlarnı һәмrah қilip bekitidu, Wә xamalni öz һәziniliridin қikiridu. **14** Muxu kixilәrning һәrbiri әқilsiz, bilimdin mәһrumlardur; Zәrgәrlәrning һәrbiri әzliри oyoçan but tәripidin xәrmandigә kalidu; Qünki uning қuyma һәykili yaloçanқilik, ularnda һeқ tinik yoқtur. **15** Ular bimәnilәrdur, mazak obyektidur; Jazalinix waқti ularning üstigә kәlgәndә, ular yoқitilidu. **16** Yakupning Nesiwisi Boluқu bilardәk әmәstur, Qünki barlık mәwjudatni yasioçuqi Xudur; Israil bolsa Uning Öz mirasi boluçan қәbilidur; Samawi қoxunlarning Sәdari boluçan Pærwærdigar Uning namidur. **17** Zemindin қikixқа yük-tаkingni yioçixturup al, i muһasirigә elinoçuqi қiz; **18** qünki Pærwærdigar mundak dæydu: — «Mana, Mæn bu waқtitta zemindikilәrni elip u yәrdin qeriwetiman wә ularning kengli tonup yәtküçә azar berimән!». **19** Jarahitim üqün һәlimoça way! Mening yaram dawaliqusizdur! Biraқ әslida mæn: «Bu pәkәt bir kesәllik, halas, uningоça қidioçudәkmән» — dәptikәнmән. **20** Mening qedirim һalak boldi, barlık tanılim üzildi; balilirim mәndin juda bolup, ular yok boldi; qedirimni қaytidin sozup tikküdәk, qedir pәdilirini аsküdәk һeқkim қalmedi. **21** Qünki halk padiqiliri әқilsiz bolup, Pærwærdigarnı izdәp yol sorimaydu; xunga ular danixmәnlәrdәk ix kәrәlmәydu, ularning barlık padisi тарқilip kәtti. **22** Anglanglar! Bir gәpning xәpisi! Mana,

u kelidu, ximaliy zemindin қikқан zor bir қuқан-sürән! Yәһudaning xәһәrlirini bir wәyrana, қilbәrlәrning turaloçusioça aylanduroçuqi keliwatidu! **23** Bilimәnki, i Pærwærdigar, insanning ez yolini bekitixi öz kolida әmәstur; mengiwatқан adәmning ezidә қәdәmlirini halioçanqә taxlax қudriti bolmәstur; **24** Pærwærdigar, meni tüzigәysән, lekin әzәpning bilән әmәs, adil һeқüming bilән tüzigәysән; bolmisa Sән meni yoққа barawәr қilisән. **25** Қәһringni Seni tonumaydoçan әllәр һәmdә namingоça nida қilmaydoçan jәmәtlәр üstigә tәkkәysән; qünki uni Yakupni yәp kәtkән; bәrhәq, ular uni yutup tügәxtürüp, turоçan jayini mutlәk wәyran қiloçan.

11 Yәramiyaoça Pærwærdigardın kәlgән sez mundak idi: **2** — Bu әһdining sezirigә kulak selinglar; xundakla Yәhuda kixilirigә, Yerusalemda turuwatқанlarоça ularni yatküzinglar, **3** — sән Yәramiya ularоça mundak eytkin: — Pærwærdigar, Israilning Hudasi mundak dæydu: — Bu әһdining sezirigә kim boysunmisa u lәnәttә қalidu; **4** Mæn bu әһdini ata-bowiliringlarnı Misir zeminidin, yәni tәmür tawlaydoçan һumдandin kutқuzup қikәroçan күnidә ularоça tapilar: «Awazimoça kulak selip, bu sezlәrgә, yәni Mæn silәrgә tapxuroçan barlık әmrlәrgә әmәl қilinglar; xundak қiloçininglarda, silәр Mening halkim bolisilәр, Mæn silәrning Hudayinglar bolimән; **5** xundak boloinida Mæn ata-bowiliringlarоça: «Silәrgә süt һәм bal ekip turidoçan bir zemin tәқdim қilimән» dәp iқkән қәsәmni әmәlgә axurimән» — dәgenidim. Silәр бүgünki күndә dәl xu zeminda turuwatisilәр! Mæn bolsam jawabән «Amin, Pærwærdigar!» — dedim. **6** Pærwærdigar manga mundak dedi: — Yәһudaning xәһәrliridi, Yerusalemnıng koқilirida bu sezlәrni қiljarla: — Bu әһdining barlık sezirigә kulak selip әmәlgә axurunglar! **7** Qünki Mæn ata-bowiliringlarоça Misir zeminidin kutқuzup қikәroçan күnidin бүgünki күngiçә «Mening awazimoça kulak selinglar!» dәp jekilәp agahlandurup keliwatimән; Mæn tang sәһәrdә ornumdin turup ularni agahlandurup kәldim. **8** Lekin ular һeқ anglimioçan yaqi куlak salmioçan; ularning һәrbiri rәzil kәngülliridiki jәһillikқа әgixip mangoçan; xuning bilән Mæn bu әһdidiki barlık sezlәrni ularning bexioça qüxürdüm; Mæn bularning һәmmisini ularоça tapilioçanmән, lekin ular һeқ әmәlgә axurmioçan. **9** Pærwærdigar manga mundak dedi: — Yәһudadikilәр wә Yerusalemda turuwatқанlarning arisida bir suyikәst bayқaldi; **10** ular seziirimni anglaxni rәt қiloçan ata-bowiliringning қәbihliklirigә қaytip kәtti; ularning ibaditidә bolayli dәp baxқа ilahlarоça әgixip kәtti. Israil jәmәti һәм Yәhuda jәmәti ata-bowiliri bilән tüzgән әһdәmni buzdi. **11** Xunga Pærwærdigar mundak dæydu: — Mana, Mæn ularning üstigә һeқ қutulalmas әpәt qüxürimән; ular Manga pәryad kәturidu, lekin Mæn ularni anglimaymән. **12** Andin Yәһudaning xәһәrliri wә Yerusalemda turuwatқанlar isriқ yeқip qоқunоçan butlarnı izdәp ularоça pәryad kәturidu; lekin әpәt қüxкән waқtida ular bularnı һeқ kutқuzmaydu. **13** Qünki xәһәrling қanqә kәp bolоçanseri, butliring xunqә kәp boldi, i Yәhuda; Yerusalemnıng koқiliri қanqә kәp bolоçanseri, silәр «yirginlik boluқu»оça xunqә қurbangahları қurdunglar, yәni Baaloça isriқ yeқix üqün қurbangahları bәrpa қildinglar. **14** Әmdi sән, [i Yәramiya], ular һәқ üqün dua қilma, ular üqün һeқ pәryad yaqi tilawәt қilma; qünki әpәt bexioça qüxüxi bilән ular Manga nida қiloçan waқtida Mæn ularni anglimaymән. **15** — Mening seyiümlük һәқimning eyümdә turuxioça nәmә һәқki? Qünki kәpinqinglar әzünglarning rәzil mәksәtлirigә yetixкә orunisilәр; silәр rәzililinglar әmәlgә axkanda hursән bolsanglar, undaқta «mukәddәs gәxlәр» muxu asiyliқinglarnı silәrdin elip taxliyalamdu? **16** Pærwærdigar ismingni «Yapyxil, mol mewilik,

barakxan zəytun dərihi» dəp aqiqonidi; lekin [Pərwərdigar] dərəhə xawqunlaydigan zor bir otni salidu wə xahliri yok kəlinidu. **17** Qünki seni tikkən samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar sanga qarap külpat bekitip jakarlıoqan; səwəbi, Israil jəməti wə Yəhuda jəməti əzining mənəpətinini kəzləp rəzillik kəlip, Baaloja isrik yekip, Mening ojazipimni kəltürdi. **18** «Pərwərdigar manga həwə yətküzdi, xuning bilən mən qüxəndim; U manga ularning kilmixlirini ayan kildi; **19** mən bolsam huddi boquzlxakka yetiləp mangojan kəntük pakləndək idim; mən əsli ularning manga qarap: «Dərəhni mewisi bilən yokitayli, uning ismi kayta əskə heq kəltürülmisun, uni tiriklər zeminidin üzüp taxlayli» degen kətlirini heq bilməyttim; **20** lekin Sən, i adil həküm Qıkarəuqu, adəmnin wijdan-kəlbini Siniəuqu, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Sening ularning üstige qüxüridoqan kisasini əz kəzüm bilən kərtükə nesip kıləyoysən; qünki dəwayimni Sangila ayan kəlip tapxurdum». **21** Xuning bilən Pərwərdigar [manga] mundək dedi: — «Pərwərdigarning namida bexarət bərmə, bolmisa jening kəlimizda tügixidu» — dəp sanga dok kəlip yürgən Anatottiki adəmlər jeningni izzəp yüridu. Əmdi ular toqrisida mundək səzüm bar: — **22** — bu ixka qarap samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundək dedi: — Mana, Mən ularni jazalaymən; yigitlər kiliq bilən əlidu, oqul-kizliri bolsa kəhətqilik bilən əlidu. **23** Ulardin heqbir kəldisi kəlməydu; qünki Mən ular jazalinidoqan yilida, xu Anatottiki adəmlər üstige apət qüxürimən.

12 Mən dəwayimni aldingəja elip kəlsəm, adil bolup kəlding, i Pərwərdigar; lekin Sən bilən Əz həkümilring toqruluk səzləxməqimən; nemixka rəzillərnin yoli ronək tapidu? Asiylik kıləyoqlarning həmmisi nemixka kəngri-azadilikdə turidu? **2** Sən ularni yər yüzigə tikkənsən, ularnu yiltiz tartқан; ular əsüp güllinidu, ular mewiləydu; Sən ularning əzoqija yekin ohxaysən, lekin wijdanini yirəksən; **3** lekin Sən, i Pərwərdigar, meni bilisən; Sən meni kərtüp kəlgənsən, Əzünggə boləjan sadiklikimni siniəjənsən. Ular ni boquzlxakka bekitilgən kəylərdək ayrip sərəp qikkəysən, ularni kətl künigə ayrioqaysən. **4** Zemin kaqanoqiqə kaqojiraydu, etizdiki ot-qəplər kaqanoqiqə kurojan hələttə turidu? Zeminda turuwakanlarning rəzilliki tūpəylidin həywanlar həm uqar-kanatlar kaqanoqiqə yokəp tūgəydu? Qünki bu həlk: «[Huda] aqiwitimizni heq kərməydu» dəwatidu. **5** — Sən yügürgən ləxkərlər bilən bəsləxkəndə, ular seni həlsiratқан bolsa, əmdi sən atlar bilən bəsləxsəng kəndək bolar? Sən pəkət aman-tinqlikta turojan zemindila hatirjəm bolup [Manga] ixinisən, əmdi lərdan dəryasi boyidiki kəyoq qatqalliklarda kəndək yürisən? **6** Qünki hətta əz kərinədxliring, atangning jəmətimu sanga asiylik kıləjan. Ular nu seni yokitix üqün awazini kəyoq bərgən. Gərqə ular sanga mehriulik səzlərni kıləjan bolsimu, ularəja ixənməl!» **7** — Əzüm ailəmdin wəz kəqimən, mirasimni taxliwetimən, jan-jigirimni dūxmənlirining kəloqja tapxurimən. **8** Mening mirasim [boləjan həlk] bolsa Manga ormanliktiki bir xirgə ohxax bolup kəldi; ular Manga qarxi awazini kəttürdi; xunga Mən ularni yaman kərimən. **9** Mening mirasim Manga sar-bürküt yaki qilberidək bolup kəldi əmasmu? Lekin uning ətraqija bəxka sar-bürkütlər olaxmakta! Beringlar, ularni yowetixkə barlik daladiki həywanlarni yioqip kelinglar! **10** Nuroqunlıoqan həlk padiqiliri üzümzarimni həlak kəlidu, ular Mening nesiwəmmi ayaq asti kəlidu, ular Mening yekimlik nesiwəmmi qerib bir qel-bayawanda aylanduridu; **11** ular uni qerib kiliwetidu; u Mening aldimda qerib həm kaqojirək turidu; pütkül zemin qerib kəlidu; əmma heq adəm buningəja kənglini bəlməydu.

12 Qel-bayawandiki barlik egizliklər üstige həlak kıləyoqlar oquzldap qikip kəlidu; qünki Pərwərdigarning kiliqi zeminning bir qetidin yənə bir qetigiqə həmmi yutidu; heq ət igisining tinq-hatirjəmliki bolmaydu. **13** [Həlkim] buqədayni terioqan bolsimu, lekin tekənlərni oriydu; ular əzliniri upratkini bilən, payda kərməydu; xunga [naqar] məhsulatlıringlar tūpəylidin, Pərwərdigarning kattik ojazipi tūpəylidin, yərgə qarap kəlisilar. **14** Mənki Pərwərdigar Əz həlkim Israilni waris kıləjan miraska qanggal saləjan, zeminimning həmmə rəzil koxniliri toqruluk mundək dəymən: — Mana, Mən ularni əz zeminidin yulup alimən, xuningdək Yəhuda jəmətini ular arisidin yuluwalimən; **15** lekin xundək boliduki, ularni yuluwaləjəndin keyin Mən bu yoldin yenip, ularəja iqimni əqritimən, ularning hər birini əz mirasioqja, hər birini əz zeminioqja kayturimən. **16** Xundək kəlip, əgər (ular ətkəndə həlkiməgə Baalning ismioqja kəsəm ixini əgətkəndək) kəngül kəyoq həlkimning yollirini əgənsə, jümlidin Mening namioqja kəsəm ixini əgənsə, — əmdi ularəja həlkim arisidin [mukim] orun berilip, ular gülləndürüldü. **17** Biraq ular anglimisa, Mən xu əlni mutlək yulup taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar.

13 Pərwərdigar manga mundək dedi: — Barəjin, kanap iq tambalni al, belinggə baqja; lekin uni suqja qilima. **2** Xunga Pərwərdigar manga degəndək mən bir iq tambalni aldim wə belingə baqja koydum. **3** Əmdi Pərwərdigarning səzi ikkinqi ketim manga kəlip mundək deyildi: — **4** «Sən puləja aləjan, belinggə baqjəlanəjan iq tambalni elip, ornungdin tur, Fratka berip xu yərdə taxning yerikəja yoxurup koy». **5** Xunga mən bardim wə Pərwərdigar manga buyruəjəndək uni Fratka yoxurup koydum. **6** Kəp künlər ətkəndin keyin, Pərwərdigar manga: «Ornungdin tur, Fratka berip, Mən sanga xu yərgə yoxuruxka buyruəjan iq tambalni kəlungəja al» — dedi. **7** Xunga mən Fratka bardim; mən yoxurəjan yərdin iq tambalni kolap qikirip koloməja aldim; mana, iq tambal sesip qirip kətkəndi, pütünləy kiygüsüz boləjanidi. **8** Pərwərdigarning səzi manga kəlip mundək deyildi: — **9** Pərwərdigar mundək dəydu: — Mən Yəhudaning pəhrini wə Yerusalemnin qəng pəhrini muxu həlda yokitəmmən; **10** Mening səzlimni anglaxni rət kıləjan, kənglidiki jəhillikida mangidoqan, bəxka iləhərnin kullukida bolup, ularəja ibadət kılıxka intilidoqan bu rəzil həlk pütünləy kərdin qikkən bu iq tambaləja ohxax bolidu. **11** Qünki huddi iq tambal adəmnin qatirikəja qing baqjəlanəndək, ularnu Manga [yekin] bir həlk bolsun, Manga nam-abruy, mədhəya wə xan-xərap kəltürsən dəp, Mən Israilning pütkül jəmətini wə Yəhudaning pütkül jəmətini Əzümgə qing baqjəlanduroqanmən — dəydu Pərwərdigar, — lekin ular heq kulək salmidi. **12** Ularəja muxu səzni degin: — Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigar mundək dəydu: — «Həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kəlox». Ular sanga: «Əjəba, həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kəraklikini obdan bilməmdük?» — dəydu; **13** Sən ularəja mundək dəysən: «Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana, mən bu zeminda barlik turuwatқанlarni, Dawutka wəkil bolup uning təhtigə olturoqan padixəhlərnin, kəhnilərnin wə pəyoqəmbərlərnin həmdə Yerusalemda barlik turuwatқанlarni məstlik-bihəxlük bilən toldurimən. **14** Mən ularni bir-birigə, yəni əta bilən oqullirininimu ohxaxla bir-birigə sokuxka salimən, — dəydu Pərwərdigar; — Mən ularəja iqimni əqritmaymən, ularni ayiməymən, ularəja rəhim kilmənglar; ularni nabut kılıxka heq nərsə meni tosumaydu. **15** Anglanglar, kulək selinglar, həli qəng bolmanglar; qünki Pərwərdigar səz kıləjan. **16** Əmdi U bəxinglarəja zilmət qüxürgiqə, putunglar zawal qüxəkən taqlarda putlaxkəndək putlaxkuqə, U silər izdigan

nurni o'lim sayisioqa, kapkarangotulukka aylanduroquqə, Pərwərdigar Hudayinglaroqa layiq xan-xərap kayturuqlar! **17** Buni anglimisanglar, silərninq həkawurlukunglar tūpəyilidin jənim yoxurunqə yioqlaydu; aqqiq yioqlap kəz yaxlirim ekip taxidu; qūnki silər, i Pərwərdigarning padisi, sūrgūn kilinisilər. **18** Padixah wə hanixkə: «Təhtinglardin qūxūp yərgə olturunglar; qūnki kərkəm tajliringlar bəxinglardin qūxtūrūlūdu» — degin. **19** Jənubdiki xəhərlər kərxiwelnip takilidu; ularni aqidoqan hēqkim bolmaydu; pūtkūl Yəhūda sūrgūn bolidu; ularning həmmisi əsirgə qūxūp sūrgūn bolidu. **20** Bəxingni kətir, [i Zion], ximalidin qikkənləroqa kara; sanga taxxuruloqan pada, yəni yəkimlik padang nəgə kətkəndu? **21** [Pərwərdigar] seni baxxuruxkə dostliringni bəkitkinidə sən nemə deyələytting? Əsli əzūng ularoqa baxxuruxni əgətkən tursang! Xu tapta toloqəq tutkən ayaldə azab-əqubətlər seni tutmamdu? **22** Sən əgər kənglūngdə: Bu ular nemixkə bəxioqə qūxti? — dəp sorisang, bu ixlar kəbihliking intayin əojir boləqanlikidin boldi — kəyniking saldurup taxlandi, yotiliring zorawanlikta axkarilandi. **23** Efiopiyaq kəra terisini əzgərtələmdu? Yəki yilpiz qipar tənggilirini əzgərtələmdu? Undək boləqanda silər zəzilinkni kilixkə kəngənlərmə yaxxilinkni kilayədioqan bolisilər! **24** Əmdə qəl-bayawandiki xamal həydiwətkən samandək Mən silərnə həydəp qaqimən. **25** Bu sening aqiwitng bolidu, Mən sanga bəkitkən nesiwang, — dəydu Pərwərdigar; qūnki sən Meni untuqənsən, yaləqanqilikta təyoqənsən. **26** Xunga Mən kəynikingning pəxirini yūzūng ūstiqə kəttūrip taxlaymən, nomusung kərilidu. **27** Ah, sening zinaliring, ayəqimringkidək pəhur kixnəxliring, egizliklərdə wə etizlərdə boləqan buzūqquqliringning pəskəxlili! — Barliq yirginqliringni kərdum! Həlingə qə way, i Yerusalem! Sən pak kilinixni qəqənoqiqə rət kilməqisən?!

14 Yərəmiyaqə qūxkən, Pərwərdigarning kuroqəqquqliklar toquruluk səzi: — **2** Yəhūda matəm tutidu, uning dərważiliri zəwaləqə yūz tutmaqta, hək yərgə qəplixip karilik tutidu; Yerusalemdin nalə-pəryad kəttūrūlməktə. **3** Mətiwərliri qəpərmənlirini su əkilixkə əwətidu; ular su əzgəllirioqa baridu, ləkin hēq su tapalmaydu; ularning kūpliri kuruk kaytip kelidu; ular yərgə karəp qəlidu, sarasimigə qūxidu; ular bəxini yəyip təwən sanggilitidu. **4** Hēq yəmoqur bolmioqəqə yər yūzi yərilip kətti; yər həydgūqiləp yərgə karəp bəxini yəyip təwən sanggilitidu. **5** Maral bolsə dalada bala qozilaydu, andin qozisidin wəz kəqidu; qūnki ot-qəp yok, **6** Yəwə əxəklər egizliklərdə turup qilibərilərdək həsirəp kətidu; ozuq izdəp kəzliiri karəngəulixip kətidu, qūnki ozuq yok. **7** — I Pərwərdigar, kəbihlikirimiz bizni əyibləp gəwahlik bərgini bilən, Əzūngning naming ūqūn bir ixni kiləyəsən! Qūnki bizning yolungdin qikip kəximiz intayin kəptur; biz Sening aldingda gunah sadir kilduk. **8** I Israilning Arzusi, kūlpət qūxkəndə ularning kəttuzəyuisi Boləuqū, Sən nemixkə bizgə zeminimizdiki musəpirdək, bir kəqilə kənməqūq boləqan bir yəluqūdək bolisən? **9** Nemixkə hēq əmālsiz kixidək, hēqkimni kəttuzəlməyədioqan bir palwanəqə ohxəx bolisən? Ləkin Sən, i Pərwərdigar, arimizda turisən, biz Sening naming bilən ataləqandurmiz; bizdin wəz kəqip kətmə! **10** Pərwərdigar muxu həkəkə mundaq dəydu: — Ular dərəkəqə [məndin] təzip, kəzixkə əmrəktur; ular kədəmlirini [yaman yoldin] hēq tizginləməydu; Pərwərdigarning ulardin hēqkəndək hursənlikə yok; əmdə həzir ularning kəbihlikini esigə kəltūrip ularning gunəhlirini jazalaydu. **11** Andin Pərwərdigar mənə: — Bu həkəning bəht-bərikiti ūqūn dua kilmə — dedi. **12** — Ular rozə tutkəndə, pəryadini angliməymən;

ular kəydirmə kurbənlilərnə axlik həydiyələr bilən sunəqəndə, Mən ularni qəbul kilməymən; Mən ularni kiliq, kəhəttəqilik wə wəbalar arkilik yəkitimən. **13** Mən bolsam: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Mənə, pəyoqəmbərlər ularoqa: «Silər kiliqni hēq kərməysilər, kəhəttəqilikkimə duq kəlməysilər; qūnki Mən bu yərdə silərninq əmən-əsənlikinglarəqə kəpələttik kilimə» dəydu, — dedim. **14** Əmdə Pərwərdigar mənə mundaq dedi: — Pəyoqəmbərlər Məning namimda yaləqan bəxərtətlər bəridu; Mən ularni əwətmigənmən, ularni buyruqan əməsmən, wə ularəqə gəp kiləqimə yok, Ular silərgə sahta kərtinūx, palqilik, ərziməs nəsərlər toquruluk əz kənglədik ham hiyalirni eytip bəxərt bərməktə. **15** Xunga Pərwərdigar: — Məning namimda bəxərt bəriwətkən, Mən əwətmigən, yəni: «Kiliq wə kəhəttəqilik bu zeminəqə hēq kəlməydu» dəydioqan pəyoqəmbərlər toquruluk; — bu pəyoqəmbərlər kiliq wə kəhəttəqilik bilən yəkitilidu; **16** ular bəxərt bərgən həkəning bolsə, kiliq wə kəhəttəqilik tūpəyilidin jəsətliri Yerusalem qəqilərioqa taxliwətilidu; ularning əzliirni, ayallirini, kiz-ooqullirini kəmgūdək hēqkim qəlməydu; Mən ularning rəzilikkini əz bəxioqə təkimən. **17** Sən ularəqə xu səzni eytsən: — «Kəzliməndin kəqə-kūndūz yax tohtimisin; qūnki məninq pak kizim boləqan həkəim yaris bəsiləngəndək kəttik bir zərb yok, intayin əojir yarilandı», — dəydu. **18** Mən daləoqa qikkəsam, mənə kiliqtin əltūrūlgənlər; xəhərgə kirsəm, mənə kəhəttəqiliktin solixip kətkənlər! Qūnki pəyoqəmbər həm kəhən hərə ikkisilə bilimsiz-nadan bolup, ular zemində əz sodisi bilənə bolup kəttin. **19** Sən Yəhūdadin nemixkə wəz kəqting? Jəning Ziondin Zəriktimu? Sən nemixkə bizni xunqə dəwalioqəsiz dərjijidə urəqaniding? Biz aram-tinqlikni kūttuk, ləkin hēq kutluk kūnlər yoktur; xipəlik bir wəqitni kūttuk, ləkin mənə dəkə-dūkkə iqididurmiz! **20** I Pərwərdigar, rəzilikkimizni, əta-bowilirimizning kəbihlikirini tonup irkəp kilmiz; qūnki Sening aldingda gunah sadir kilduk. **21** Əzūng naming ūqūn [Yerusalemnə] kəzūnggə ilmay qəymioqənsən; xan-xəraplik təhting boləqan jəyni rəswə kilmioqənsən; əhdəngni esinggə kəltūrgənsən, uni buzmioqənsən. **22** Əllər qəkunədioqan «ərziməsələr» arisidə yəmoqur yəqəduroquq bərmidu? Yəojini əsmənlər əzliirilə bərmədu? [Bulərnə əməldə kərsətkūqū] Sən əməsmə, i Pərwərdigar Hudayimiz! Xunga Sənə təlpünip kūttim; qūnki Sənla bulərnə kiləqəqudursən.

15 Pərwərdigar mənə mundaq dedi: — «Musa yəki Samuil [pəyoqəmbərlər] aldimda turoqan bolsimə, kənglūm bu həkəkə hēq karimaytti. Ular ni kəz aldimdin kətkūziwət! Ular Məndin neri qikip kətsun! **2** Əgər ular səndin: «Biz nəgə qikip kətimiz?» desə, sən ularəqə: «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Əlūmgə bəkitilgənlər əlūmgə, kiliqə bəkitilgənlər kiliqə, kəhəttəqilikkə bəkitilgənlər kəhəttəqilikkə, sūrgūn boluxkə bəkitilgənlər sūrgūn boluxkə kətidu» — dəysən. **3** Qūnki Mən tət hil jəzə bilən ularning ūstiqə qūximən, — dəydu Pərwərdigar, — əltūrūx ūqūn kiliq, titmə-titmə kilix ūqūn itlər, yutux wə həkə kilix ūqūn əsməndiki uqar-qənatlar wə yər-zemindəki həywanətlərnə jəzə boluxkə bəkittim; **4** Yəhūda padixəhə Həzəkəyaning oqlu Mənasəhning Yerusalemdə kiləqənliri tūpəyilidin Mən ularni yər yūzidiki barliq padixəhəliklər arisidə wəhəmmigə saləuqū yər obyekt kilimə. **5** Qūnki kim sənə qini əqrətidu, i Yerusalem? Kim sən ūqūn əh-zar uridu? Kim əhwaləngni sorəxkə yoldə tohtəp yəningəqə baridu? **6** Sən Mənə taxliwətkənsən, — dəydu Pərwərdigar, — sən qəkinip kəttinq; Mən ūstūnggə qəlumni sozup sənə nabut kilixkə turdum; Mən [sənə] iqimni əqrətitixtin həsirəp kəttim. **7** Xunga Mən ularni zemindəki xəhəp kəwəquliridə yəlpūgūq bilən soriwətimən; Mən ularni balilərdin judə kilimə wə

halkimni nabut kilimən; ular ez yolliridin heq yanmidi. **8** Kəz aldimda ularning tul hotunliri dengiz kumlriridin köpiyip ketidu; qüx wahtida Mən ularoşa, yəni yigitləarning anisoşa bir həlak kıləuqını elip kelimən; Mən uxtumtut ularning bexioşa dərd wə wəhimə qüxürimən. **9** Yəttə balini tuşqan ana solixip tinikidin kəlay dəp kalidu; küpkündüzdə bu anining kuyaxi tuyuksız [məşripkə] patidu; u xərməndə bolup horluk-hakarətlərgə uqraydu. Ularidin kəloşanlarni bolsa Mən düxmənlər aldida kıləqka tapxurimən, — dəydu Pərwərdigar. **10** Ah, ana, həlimoşa way, qünki sən meni pütkül zemin bilən kərixilixidioşan bir adəm, ular bilən elixidioşan bir adəm süpitidə tuşqansən! Mən ularoşa esüməgə kərzmu bərmidim, yaki ularidin esüməgə kərzmu almidim; ləkin ularning hər biri meni kəroşaydu! **11** Pərwərdigar mundaq dedi: — Bərhək, Mən bəhtinggə seni azad kılimən; külpət wə balayi apət boləjan künidə Mən sanga düxməni qiraylıq uqraxturimən. **12** Təmur sunamdu? Ximaldin qıkkən təmur, yaki mis sunamdu? **13** Bəki kıləjan barlık gunaşlıring tüpəylidin, u qetingdin bu qetinggiqə Mən baylıkliring həm həznilirini olja boluxka həksiz tapxurimən; **14** Mən seni düxmənliring bilən billə sən heq bilməydiyən bir zeminə otəkiüzimən; qünki oşəpimdə bir ot közəşəldi, u üstinggə qüxiup seni köydüridu. **15** I Pərwərdigar, Sən həlimni bilisən; meni esingdə tutkaysən, manga yəkin kelip məndin həwər aloşaysən wə manga ziyankaxlık kıləuqlaridin intikamimni aloşaysən; Sən ularoşa səwr-təkət kərsətking bolsimu, meni yəkatmioşaysən! Mening Seni dəp horliniwakənlikimni bilgəysən. **16** Səzilinggə erixip, ularni yəwaldim; səziling həm meni xadlanduroşuqi wə kəlbimning huxallıq boləjan; qünki mən Sening naming bilən ataloşanmən, i Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda! **17** Mən bəzma kıləuqlarning sorunida oynap-küliup olturmıdim; Sening meni tutkan kəlung tüpəylidin yaloşuq olturdum; qünki Sən meni [ularning qıləjanliri bilən] kəttik oşəzəpləndürdüng. **18** Mening azabim nemixka tohtimaydu, mening yaramning dawasi yok, nemixka xipa tapmaydu? Sən manga huddi «aldamqi erik» wə tuyuksız oşayib bolidioşan sulardək bolmaqışən? **19** Xunga Pərwərdigar mundaq dəydu: — Sən həzirik həlitingdin yenip yenimoşa kəytsang, Mən kəytidin seni aldimdiki hizməttə turuxka yandurup kelimən; sən kimmətlik [səzlər] bilən ərziməs [səzlərn] pərkəndürəlisəng, sən yənə əozimdək bolisən; bu həlk sən tərəpkə kəytip kəlsun, ləkin sən ularning tərəpige hərgiz kəytsangliking kərak; **20** Wə Mən seni bu həlkə nisbətən mistin qəporuloşan, mustəhkəm bir sepil kılimən; ular sanga həjum kılidu, ləkin ular üstingdin oşəlib kılalmaydu; qünki Mən seni kutkuzuxka, ularidin halas kıləxka sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar. **21** — Bərhək, Mən seni rəziləring qanggilidin kutkuzimən; əxədiyləring qanggilidin kutkuzidioşan nijatkarıng bolimən.

16 Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **2** Sən ayal zatini əmringə əlmasən, xundakla muxu zeminda oşul-kəz pərzənt tapmayşən. **3** Qünki Pərwərdigar bu yərdə tuşuloşan oşul-kizlar, bu zeminda ularni tuşqan anilər wə ularni tuşdoroşan atılar toşrisida mundaq dəydu: — **4** Ular ələmik kesəllər bilən olidu; ular üqün heq matəm tutulmaydu, ular kəmiləyməydu; oləkliri tezəktək tuprak yüzidə yatidu, ular kılıq, kəhəqıllik bilən yəp ketilidu; jəsətliri əsməndiki uqar-kənatlar wə zemindiki həywanatlar üqün ozuk bolidu. **5** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Sən [Yərəmiya], həza boluwatқан həqbir əygə kirmə, yaki olgənlər üqün ah-zar kətiürük yaki əkünüxkə bərmə; qünki Mən bu həlktin hatir-xəmilikimni, məhİR-muəşbbitimni wə rəhimdilliklirimni elip taxlidim, — dəydu Pərwərdigar. **6** Uluşlardin tartip pəslərgiqə bu zeminda

olidu; ular yərgə kəmiləyməydu; həqkim ular üqün ah-zar kətiürməydu, yaki ularni dəp, ya otlirini tilməydu, ya qəqlirini qüxiürəwətməydu; **7** ular kərilik tutkanlarni yoklap, nan oxtumaydu, olgənlər üqün kəngil sorimaydu; ata-anisi olgənlər üqün həqkim təsəlli kədəhini sunmaydu. **8** Sən bolsang ə-yurt bilən billə yəp-iqxkə toy-bəzma boləjan əygimu kirmə; **9** qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən ez künliringlarda wə ez kəz aldinglarda, bu yərdin tamaxining sadasini, xad-huramlik sadasini wə toyi boluwatқан yigit-kizning əwəzlirini tohtitimən. **10** Xundak boliduki, sən bu həlkə wə səziling həmmisini eytkiningda, ular səndin: «Nemixka Pərwərdigar muxundaq zor bir külpətni bəximizəşa qüxiürükə bəkitkən? Bizning kəbihlikimiz zadi nemə? Pərwərdigar Huda yimiz aldida zadi sadir kıləjan nemə gunaşimiz bardu?» — dəp soraydu. **11** Əmdi sən ularoşa mundaq dəşsən: — Qünki bəwəwiliringlar Məndin wəz kəqkan, — dəydu Pərwərdigar, — həmədə bəxka iləşləroşa əşixip ularning kulluqida boləjan, ularoşa qokunəjan; ular Məndin wəz kəqkan, Təwrat-qənunumni heq tutmioşan; **12** silər bolsanglar, ata-bowiliringlardin təhimu bəttər kıləqansilər; mana, hərbiringlər əz rəzil kənglidiki jəhəllikning kəyngə kirip, Manga heq kulək salmioşansilər; **13** Xunga Mən silərnı bu zemindin elip, silər yaki ata-bowiliringlar heq bilməydiyən bəxka bir zeminə taxlaymən; silər xu yərdə kəqə-kündüz bəxka iləşləring kulluqida bolisilər; qünki Mən silərgə heq məhİRni kərsətməymən. **14** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «İsrailarni Misir zemindin kutkuzup qıkarəjan Pərwərdigarning həyati bilən!» dəgən kəşəm kəytidin ilxtilməydu, **15** bəki [xu künlərdə] «İsrailarni ximaliy zemindin wə Əzi ularni həydidən barlık zeminlardin kutkuzup qıkarəjan Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kəşəm iqliduk. Qünki Mən ularni ata-bowiliriəşa təkdim kıləjan zeminəşa kəyturimən. **16** Həlbuki, mana həzir bolsa, Mən nuroşun belikqılarni əwətip ularni kutkuzuxka qəkirimən, — dəydu Pərwərdigar; — andin nuroşun oşwilarni əwətip ularni qoşlap owlaxka qəkirimən; ular ularni hər bir taqədin, hər bir egizlikтин, kiya taxlarning oşar-qisiləqliridin tepiwəlidu. **17** Qünki kəzirim ularning barlık yolliri üstidə turidu; ular aldimda heq sukunalmidı, ularning kəbihlik kəzlimindin heq yoxurulmidı. **18** Ləkin Mən əwwal ularning kəbihlikini wə gunaşni bəxioşa həssiləp kəyturimən; qünki ular zeminimni yirginlik nərsiləring elikliri bilən buləjoşan, Mening mirasimni lənətlik nərsiliri bilən tolduroşan. **19** — I Pərwərdigar, Sən mening küqüm wə kəroşinimən, azab-oşubət künidə bəxpanəhimşən. Əllər bolsa yər yüzining qət-qətliridin yeningəşa kəladu wə: «Bərhək, ata-bowilirimiz yaloşanqıllik həm bimənilikkə mirəşorluk kıləjan; wə nərsilərdə heq payda yoktur. **20** İnsanlar əz-əzigə hudalarni yasiyalamdu?! Ləkin yəşoşini Huda əməstur!» — dəydu. **21** — Xunga, mana, Mən bu kətim [bu rəzil həlkə] xuni obdan bildürimən, — ularəşa Mening kəlum wə küq-kudritimni obdan bildürimən; xuning bilən ular Mening namıning Pərwərdigar ikənlikini bilidu!

17 Yəhudaning gunaşi əlmas uqluk təmur kələm bilən taxtahtay kəbi yürəkliğə wə kurbəngəhliridiki munggüzlərgə oşuloşan; **2** balilirimu yexil dərəhlər boyida tikləngən, egiz dənglər üstidə yəşoşan [butlirining] kurbəngəhlirini wə «Aşərəşlirini» hərdəim oşəşojinidu. **3** Mən təşliringlarda wə etizliringlarda, həm baylıklirini həm həznilirini, — sening «yukiri jaylar»ingmu buning sirtida əməs — bu qetingdin u qetinggiqə boləjan gunaşing tüpəylidin olja boluxka tapxurimən; **4** Əziingning xori, Mən

sanga tækdim qilõjan mirasing qolungdin ketidu; Mæn sæn tonumaydõjan bir zeminda seni düxmænliriningning kulluqioja tapxurimæn; qünki silær qezipimgæ ot yekip uni qozõjojan silær; u mænggügæ köyidu. **5** Pærwærdigar mundak dæydu: — Adæmga tayanõjan, adæmning æt-küqini tayanqî qilõjan, kælbî Pærwærdigardin qetnigæn adæmning hãlioja lænat bolsun! **6** U qel-bayawanda eskan qara arqa qatqilidæk bolidu; bæht-yahxilik kælsimu u buni kermæydu; u bælki qeldiki kaõjirak yærlærdæ, adæmzatsiz xorluk bir zeminda turidu. **7** Pærwærdigarõja tayanõjan, Pærwærdigarni tayanqî qilõjan adæm bæht-bærikætlik bolidu! **8** U sular boyida tiklængen, erik boyida kæng yiltiz tartkæn dærhæhdæk; pizõjirin issiktin u qorkmaydu; u yening yopurmakliri hãmixa yexildur; qurojaqçilik yili u solaxmaydu wæ mewæ berixtin kalmaydu. **9** Kælb hæmmidin aldæmqi, uning dawasi yõqtur. Kimmu uni qüxinælisun? **10** Mænki Pærwærdigar insan kælbini kezitip tæksürimæn; hærbirsigæ öz yolliri boyiqæ, qilõjan æmællirining mewisi boyiqæ tæksim kiliq üqün, insan wijdanini sinaymæn. **11** Huddi ezi tuõmiojan tuhumlarni besiwalojan kækliktæk, haramdin bayliklarõja erixkæn kiximu xundak bolidu; künlirining yerimi etmæyla erixkinidin ayrilidu, u ahirida æhmæk bolup qikidu. **12** Xan-xæraplik bir tæht, æzældin yuqirõja tiklængæn, dæl bizning baxpanahimiz bolõjan jaydur; **13** i Pærwærdigar, Sæn Israilning ümidisin! Sændin waz kækqæn hæmmæylan yergæ qarap kalidu; Sændin yiraqlaxqanlar tupraqta yatqanlar arisida tizimlinidu; qünki ular hayatlik sulirining mænbasî bolõjan Pærwærdigardin waz kækqæn. **14** Meni sakaytqin, i Pærwærdigar, mæn xuning bilæn jæzmæn sakaytilimæn! Meni kutkuzõjin, xuning bilæn jæzmæn kutkuzulimæn! — Qünki Özümgæ mening madhiyæmdursæn! **15** Mana, ular manga: — Pærwærdigarning sez-bexariti keni?! Keni, u æmælgæ axurulsun! — dæydu. **16** Lekin mæn bolsam, Sanga ægæxkinimdæ «pada bakquqi» boluxtin heq kaqkæn æmæsmæn, wæ æjæl künni heq arzu qilmiõjanmæn, — Sæn bilisæn! Aõzimdin barlik qikqanlar Sening yüz aldingda bolõjan. **17** Manga wæhimæ bolmiõjaysæn; külpætlik künidæ Sæn mening baxpanahimæmdursæn. **18** Manga ziyankæxlik qilõjuqlar yergæ qarap qalsun, lekin meni yergæ karatmiõjaysæn! Ular dækkæ-dükkigæ qüxsun, lekin meni dækkæ-dükkigæ qüxürmigæysæn; ularning bexioja külpæt künni qüxürgæysæn; ularni ikki hæssilik halakat bilæn üzül-kesil paqaklap taxliõjaysæn! **19** Pærwærdigar manga mundak degæn: — Barõjin, Yæhuda padixahliri xæhærgæ kiridõjan wæ qikidõjan «Hælkning baliliri» degæn dærwazida, hæmdæ Yerusalemning barlik dærwazilirida turojin, ularõja mundak degin: — **20** Pærwærdigarning sezini anglanglar, i muxu dærwazilardin kiridõjan Yæhudaning padixahliri, barlik Yæhuda wæ Yerusalemda turuwatqan halayik! **21** Pærwærdigar mundak dæydu: — Öz jeninglarõja hezi bolunglar! «xabat» künidæ heqkandæk yünki ketürmænglar, Yerusalemning dærwazilirdin heqnersini epkirmænglar; **22** xabat künliridæ eylinglardin heq yünki ketürüp elip qikmanglar, wæ heqkandæk æmgæk kilmanglar; bælki Mæn æta-bowiliringlarõja buyruõjnimdak, xabat künni Özümgæ atalojan muqæddas bir kün dæp qaranglar. **23** Lekin ular heq anglimiojan yaki kulak salmiõjan, bælki anglimasliqkæ hæm tærbiyini qõbul qilmasliqkæ boynini kattik qilõjan. **24** Xundak boliduki, silær awazimni kængül koyup anglisanglar, — dæydu Pærwærdigar, — yoni xabat künidæ xæhær dærwazilirdin heq yünki elip kirmisænglar wæ heq æmgæk qilmasliq arkilik xabat künni Manga pak-muqæddas bir kün hesablisanglar, **25** bu xæhær dærwazilirdin Dawutning tæhtigæ olturidõjan padixahliri wæ æmiriliri jæng harwilirioja olturup wæ atlarõja minip kiridu; ular, ularning æmiriliri,

Yæhudadakilær wæ Yerusalemda turuwatqanlarmu kirip-qikixidu; bu xæhær mænggü bolidu. **26** Xundak kilsanglar, hælkær Yæhuda xæhærliridin, Yerusalem ætrapidiki yezilardin, Binyaminning zemindin, [qarbtiki] «Xæfalæh» egizlikidin, jænubtiki [taõliktin], Yæhudadiki jænubiy bayawanlardin Pærwærdigarning eyigæ «kæydürmæ kurbanlik»lar, «inaklik kurbanlikliri», «axlik hædiyæ»lær wæ huxbuylarni tutup, [Pærwærdigarõja bolõjan] ræhmætliniri eytixkæ kiridõjan bolidu. **27** Lekin silær Manga kulak salmisanglar, yoni xabat künni Özümgæ pak-muqæddas hesablimay, xabat künidæ Yerusalemning dærwazilirdin yük ketürüp kirsænglar, æmdi Mæn dærwazilarõja bir dæ yakimæn, u Yerusalemdiki ordilarni yæwetidu, uni heq eqürælmæydu.

18 Bu sez Pærwærdigardin Yæramiyaõja kelip, mundak dæyildi: — **2** «Ornungdin tur, sapalqining eyigæ qüxkin, Mæn sanga sezilirimni anglitimæn». **3** Xunga mæn sapalqining eyigæ qüxtum; wæ mana, sapalqi oqaltæk üstidæ bir nersini yasawatkanidi. **4** U seõjiz laydin yasawatqan qaqa turup-turup qoli astida buzulatti. Xu qoqda sapalqi xu laydin ezi layik kergæn baxkæ bir qaçini yasaytti. **5** Wæ Pærwærdigarning sezi manga kelip mundak dæyildi: — **6** «I Israil jæmæti, bu sapalqi qilõqandæk Mæn sanga qilalmamdim? — dæydu Pærwærdigar. — Mana, seõjiz layning sapalqining kolida bolõjiniõja ohxax, silær Mening kolumdisilær, i Israil jæmæti. **7** Bæzidæ Mæn mælum bir æl, mælum bir mæmlikæt toõruluk, yoni uning yulunuxi, buzuluxi wæ hælæk kilinixi toõruluk sezlæymæn; **8** xu qaõq Mæn agahlandurojan xu æl yamanlikidin towa kilip yansa, Mæn ularõja kilmækqi bolõjan yamanliktin yanimæn. **9** Mæn yænæ bæzidæ mælum bir æl, mælum bir mæmlikæt toõruluk, yoni uning kurulusi wæ tikip estürülüxi toõruluk sezlæymæn; **10** xu qaõq xu æl kez aldimda yamanlik kilip awazimni anglimisa, Mæn yænæ ularõja wædæ qilõjan, ularni bærikætlimækqi bolõjan yahxiliktin yanimæn. **11** æmdi hæzir Yæhudadakilærgæ wæ Yerusalemda turuwatqanlarõja mundak degin: — «Pærwærdigar mundak dæydu: — Mana, Mæn silærgæ yamanlik tæyyarlawatimæn, silærgæ karxi bir pilan tüziwatimæn; xunga hæbiringlar ræzil yolunglardin yeninglar, yolliringlarni wæ kilmixliringlarni tüzitinglar. **12** — Lekin ular: «Yak! Ham hiyal kilma! Biz öz pilanlirimizõja ægixiwærimiz, æz ræzil kænglimizdiki jahillikimiz boyiqæ kiliwærimiz» — dæydu. **13** Xunga Pærwærdigar mundak dæydu: — ællær arisidin: «Kim muxundæk ixni anglap bakqan?!» dæp soranglar. «Pak kiz» Israil dæhxætlik yirginqlik ixni qilõjan! **14** Liwan karliri aydaladiki qiyaliktin yoqap ketæmdu? Uning yiraqtin qüxkæn muzdæk suliri qurup ketæmdu? **15** Lekin Mening hælkim bolsa Meni untuõjan; ular yoq bir nersilærgæ huxbuy yakidu; mana, bular ularni yaxawatqan yolidin, yoni kædimdin bolõjan yollardin tuplatxurup, ketürülüp tüz kilinmiõjan bir yolda mangdurojan. **16** Uning bilæn uning zeminini dæhxæt basidõjan hæm daim kixilær ux-ux qilidõjan obyekt kilidu; uningdin etüwatqanlarning hæmmisini dæhxæt besip, bexini qayqixidu. **17** Mæn huddi xærktin qikqæn xamaldæk ularni düxmæn aldimda tarkitiwætümæn; Mæn balayi'apæt künidæ ularõja yüzümni æmæs, bælki arkamni kilimæn». **18** Kixilær: «Kelinglar, Yæramiyaõja qæst kilayli; qünki ya kaqnlardin kanun-tærbiyæ, ya danixmænlerdin æqil-næsihæt ya pæyojæmbærlærdin sez-bexaræt kæmlik kilmaydu. Kelinglar, tilimizni bir kilip uning üstidin xikayæt kilayli, uning sezliridin heqkaysisioja kulak salmayli» — deyixti. **19** — i Pærwærdigar, manga kulak salõjaysæn; manga karxilixidõjanlarning dæwatqanlirini angliõjaysæn. **20** Yahxilikqæ yamanlik kiliq bolamdu? Qünki ular jenim üqün ora koliõjan; mæn ularõja yahxi bolsun dæp,

oʻzepingni ularning yandurux üqün Sening aldingda [dua kilip] turöjanlikimni esingde tutkaysän. **21** Xunga baliliringni kähätqilikkä tapxurojaysän, qiliqning bisioja elip bərgəysän; ayalliri baliliridin juda kilinip tul kalsun; ərliri waba-ölüm bilən yoqalsun, yigitlər jəngdə qiliqlansun. **22** Ularning üstigə basmiqilarni elip kəlginingdə əyliridin nalə-pəryad anglansun; qünki ular meni tutuxkä ora kolojan, putlirim üqün qismaklarni yoxurun salöjan. **23** Əmdi Sən, i Pərwərdigar, ularning meni kətl kilixkä bolöjan kəstlirining həmmisini obdan bilisən; ularning kəbihliklirini kəqürmigəysän, ularning gunahlirini közüng əldinin yumiojaysän; bəlkü ular Sening aldingda yikitilsun; oʻzeping qüxxən küniyə ularni bir tərəp kilöjaysän.

19 Pərwərdigar mundak dəydu: — Baröjin, sapalqidin bir sapal kozini alojin; andin əlning əksəkalliridin wə kahinlarning əksəkalliridin birnəqqini apirip, **2** «Sapal parqiliri» dərwasioja yekin bolöjan «Hinnomning oqilining jilöjisi»oja berip xu yərdə Mən sanga eytidiojan sözləni jakaröjojan. **3** Mundak degin: — Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Yəhüdaning padixahliri wə Yerusalemdikilə! Samawi köxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən muxu yərgə balayi'apətni qüxürimənkü, kimki uni anglisla kulakliri zingildap ketidu. **4** Qünki bu həlk Məndin wəz keqip, bu yərnü Manga «yat» kilöjan, uningda nə əzli, nə ata-bowiliri, nə Yəhüda padixahliri heq tonumiojan baxkä ilahləroja huxbuy yakkan; ular bu yərnü gunahsizlarning kanliri bilən toldurojan. **5** Ular Baaloja öz balilirini keydürmə kurbəniliklar stipitidə keydürtix üqün Baalning «yukiri jaylar»ini kurojan; Mən bundak bir ixni heqkaqan buyrup bakmiojan, heq eytmiojan, u hərgiz oyumöja kirip bakmiojan. **6** Xunga manga, xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — bu yər kəlgüsidə «Tofət», yaki «Hinnomning oqilining jilöjisi» dəp atalmaydu, bəlkü «Kətl jilöjisi» dəp atilidu. **7** Mən bu yərdə Yəhüda həm Yerusalemling pilan-tədbirlirini kuruk kiliwetimən; Mən ularni düxmənlirining qiliqi bilən, yəni janlirini izdigüqilərnəng kolida yikitimən; Mən jəsətlirini asmandiki uqar-kanatlaröja wə yər-zemindiki haywanatlaröja ozuk boluxkä beriwetimən. **8** Mən bu xəhərnü dəhxət basidiojan həm kixilər ux-ux kilidiojan obyekt kilimən; uningdin etüwatkanlarning həmmisi uning barlik yara-wabaliri tüpəylidin dəhxət besip üxkirtidu. **9** Mən ularni düxmənlirining həm janlirini izdigüqilərnəng kattik kistaydiojan korxawining besimi astida oqullirining gəxini həm kizlirining gəxini yəydiojan kilimən, ularning hərbiri öz yekininəng gəxini yəydu. **10** Əmdi sən əzüng bilən billə aparöjan həmrəhliriningəng kəz aldidə həliki kozini qəkiwətkin; **11** xundak kilip ularöja mundak degin: — Samawi köxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Birsü sapalqining kozisini kaytidin heq yasialmiojaduk dərijidə qəkiwətkinidək Mənmü bu həlk wə bu xəhərnü xundak qəkiwətimən. Ular jəsətlirini Tofəttə kemidu, həttə kəmgüdək yər kəlmioquə. **12** Mən bu yərnü wə buningda turuwatkanlarnimu muxundak kilimən, — dəydu Pərwərdigar, — bu xəhərnü Tofəttə ohxax kilimən. **13** Yerusalemdiki əylər wə Yəhüda padixahlirining əyliri, — yəni ularning əgziliridə turup asmandiki barlik yultuz-səyyarilərgə huxbuy yakkan wə Məndin baxkä yat ilahləroja «xarab hədiyə»lərnü təkəkən barlik əyliri huddi Tofət degən jaydək bulöjanöjan jaylar bolidu. **14** Wə Yəramiya Pərwərdigar uni bəxarət berixkä əwətkən Tofəttin kaytip kelip, Pərwərdigarning əyining həyolisioja kirip turup barlik həlkə mundak dedi: **15** — Samawi köxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən bu xəhər wə uning barlik xəhərlirigə karap

eytkən balayi'apətnəng həmmisini ularning bəxioja qüxürimən; qünki ular boynini kattik kilip Mening sözlirimni heqkaqan anglimiojan.

20 Əmdi Immərnəng oqli, kahin Paxhur — u Pərwərdigarning əyidə «amanlik saklax begi»mu idi, Yəramiyaning bu bəxarətlərnü bərgənlikini anglidi. **2** Paxhur Yəramiya pəyojambərnü uroquzdi wə uning putini Pərwərdigarning əyidiki «Binyaminning yukiri dərwasioja»ning yenediki takakka saldi. **3** Ikkinji küni, Paxhur Yəramiyəni takəktin boxatti; Yəramiya uningöja: — Pərwərdigar ismingni Paxhur əməs, bəlkü «Magor-missabib» dəp atidi, dedi. **4** — Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən seni əzünggə wə barlik aqiniliringgə wəhimə saloquqi obyekt kilimən; ular düxmənlirining qiliqi bilən yikilidu; sən öz közüng bilən bunü kərisən; Mən barlik Yəhüdanı Babil padixahining kolioja tapxurimən; u ularni Babilöja sürgün kilip elip ketidu həmdə ularni qiliq bilən uridu. **5** Mən bu xəhərnəng həmmə baylikliri — barlik məhsulatlıri, barlik kimmət nərsiliri wə Yəhüda padixahlirining barlik həzinilirini düxmənlirining kolioja tapxurimən; ular ularni olja kilip buliwelip Babilöja elip ketidu. **6** Sən bolsang, i Paxhur, həmmə eydikiliring birgə sürgün bolup ketisilər; sən Babilöja kelisən; sən xu yərdə dunyadin ketisən, xu yərgə kəmilisən; sən həm sening yalöjan bəxarətlirigə kulək salöjan aqiniliringmu xundak bolidu. **7** Pərwərdigar, Sən meni kayil kilip [pəyojəmbərlikkə] kəndürdüng, mən xundakla kəndürüldüm; Mən məndin zor kəlding, xundakla ojalibə kilding; mən pütün kün tapə-təninəng obyekt bolimən; həmmə kixi meni mazək kilidu. **8** Mən kaqanla səz kilsam, «Zorwanlik həm buləngqilik kelidu» dəp jakarlixim kerək; xunga Pərwərdigarning səzi meni pütün kün əhanət wə məshirining obyekt kilidu. **9** Ləkin mən: «Mən uni tilöja almaymən, wə yaki Uning nami bilən ikkinji səz kilməymən» desəm, Uning səzi kəlbimdə lawuldap ot bolup, səngəklirimgə kapsalöjan bir yalkun bolidu; iqimgə siqduruxkä həlim kəlmay, eytmay qidap turalməymən. **10** Xundak, kiliwerimən, gərqə mən nurojan kixilərnəng piqirlaxkan kəstlirini anglisammü; tərəp-tərlərnü wəhimə basidul! «Uning üstidin ərz qilinglar! Mən üstidin ərz kilayli!» dəp, barlik ülpət-həmrəhlirim putlixip ketiximni paylap yürməktə; ular «U bəlkim aldinər, xundak bolöyandə biz uning üstidin ojalibə kilimiz, uningdin intikəm alalaymiz» deyixiwatidu. **11** Ləkin Pərwərdigar bolsa kudrətlük wə dəhxətlik bir palwandək mən bilən billidur; xunga manga ziyənkəxlik kilöquqilar putlixip ojalibə kiləlməydu; ular muwəppəkiyət kəzanmiojaduk, kattik hijil bolup yərgə karap kalidu; ularning bu rəswəqiliki mənggülik bolup, hərgiz untulmaydu. **12** Əmdi Sən, i həkkaniylarni sinaydiojan, insanning wijdani wə kəlbini kəridiojan samawi köxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar, ularning üstigə bolöjan kinasingni mənə kərgüzgəysən; qünki mən dəwayimni aldingöja koyojanmən. **13** Pərwərdigarni küy eytip məhtanglar, Uni mədhijiyənlərgə; qünki U namrat kixini rəzillik kilöquqilərnin kutkuzöjan. **14** Mening tuşulöjan künümgə lənət bolsun; apam meni tuşkan küni mubərek bolmisun! **15** Atamöja həwər elip: «sənga oqul bala tuşuldi!» dəp uni alamət xadlanöjan adəmgə lənət bolsun! **16** Bu adəm Pərwərdigar rəhim kilmay oqulatkan xəhərlərdək bolsun; u ətigəndə nalə, qüxtə əlakzədilik quқанlirini anglisun — **17** qünki u meni baliyatqudin qüxxinimdila əltürüwətmigən; apam mening gərim bolsidi, uning kərsiki mən bilən təng həximə qong bolsidi! **18** Nəmixkä mən japa-muxəkkət, əzəb-ökubətni kərixkä, künlirimni hijalət-əhanət iqidə ətküzüxkä baliyatqudin qikkəndimən?

21 Padixah Zədəkiya Malkiyaning oqli Paxhurni ҳам Maaseyahning oqli, kahin Zəfaniyani əwətəndə, Yərəmiyağa Pərwərdigardin təwəndiki munu bir səz kəldi: — **2** ([Ular]: «Biz üçün Pərwərdigardin yardəm soriətin; qünki Babil padixahı Nebokadnesar bizğa hujum kilidi; Pərwərdigar Əzining [ətkənki] karamət kıləjan ixliri boyıqə, bizgimu ohxax muamilə kilip, uni yenimizdin yandurarmikin?» — [dəp soridi]. **3** Yərəmiya ularəja: — Zədəkiyağa mundak dənglar, — dedi) **4** — İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kolliringlar tutkan, silərdni korxiwaləjan dəydu: — Mana, Mən padixahı həm kaldiyəlgə sepil sirtida jəng kilixkə ixlitidojan, jəng koralliringlarni kayriwetimən wə bularni bu xəhərning otturısında yiojiwalimən; **5** Mən Əzüm mu sozuləjan kolum wə küqlük bilikim bilən, oqəzəpim bilən, kəhrim bilən wə həssiləngən aqqikim bilən silərgə jəng kilimən! **6** Mən bu xəhərdə turawutqanlarni, insan bolsun, həywan bolsun urimən; ular dəhxətlik bir waba bilən əlidu. **7** Andin keyin, — dəydu Pərwərdigar, — Yəhuda padixahı Zədəkiyani, hizmatkarlirini, həlkni, yəni bu xəhərdə wabadin, kiliqtin wə kəhətqilikin kəlip qəlojanlar bolsa, Mən ularni Babil padixahı Nebokadnesarning kəlioja, ularning düxmənilirining kəlioja wə jəni indiqitərləning kəlioja tapxurimən; Nebokadnesar ularni kiliq tijo bilən uridu; u nə ularni ayimaydu, nə ularəja iqini həq aqritmaydu, nə rəhim kilimaydu. **8** Ləkin sən bu həlkəqə mundak deyixing kerək: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən aldinglarda həyat yoli wə mamət yolini salimən; **9** kim bu xəhərdə kəlməqəni bolsa, kiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; ləkin kim xəhərdin qikiq, silərdni korxiwaləjan kaldiyəlgə təslim bolsa, u həyat kalidu; uning jəni əzigə aləjan oljidak bolidu. **10** Qünki Mən bu xəhərgə yaxhilik üçün əməs, bəlkə yamanlik kilix üçün yüzümni kəratkuzdum, — dəydu Pərwərdigar; U Babil padixahining kəlioja tapxurulidu, u uni ot selip kəydüriwetidu. **11** Wə Yəhuda padixahining jəməti toqruluk Pərwərdigarning səzini anglanglar: — **12** I Dawutning jəməti, Pərwərdigar mundak dəydu: — hər ətigəndə adalət bilən həküm qikiringlar, bulənojan kixini əzgüqining kəlidin kutkuzunglar; bolmisa, kiliqanliringlarning rəziliki tüpəylidin, kəhrim partlap, ottək həmmi kəydüridu; uni əqürəlyədojan həqkim bolmaydu; **13** Mana, Mən sanga kərxidurmən, i jiloja üstidə, tüzləngliktiki kiyada olturoquq, yəni «Kim üstimizgə qixüp hujum kilalisun, kim öylirimizgə bəsp kiralisin?!» degüq, — dəydu Pərwərdigar. **14** Mən silərnəgə kilximixlarning mewis boyıqə silərgə yəkinlixip jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar; wə Mən uning ormanlikida bir ot yəkimən, u bolsa uning ətrapidiki həmmi kəydürüp tügütidu.

22 Pərwərdigar manga mundak dedi: «Barəjin, Yəhuda padixahining ordisiəja qixüp wə səzni xu yərdə kiliətin: — **2** Pərwərdigarning səzini angla, i Dawutning təhtigə olturoquq, Yəhuda padixahı — Sən, əmədar-hizmətkarling wə muxu dərwasilərdin kirip-qikidojan həlkəng, — **3** Pərwərdigar mundak dəydu: Adalət wə həkəniylik yürüzüinglar; bulənojan kixini əzgüqining kəlidin kutkuzunglar; musapirlarni, yetim-yesirlərnə wə tul hotunlarni həq harlimanglar yəki bəzək kilmənglar, gənəhsiz kanlarni bu yərdə təkənglar. **4** Silər bu əmlərgə həkəniyət əməl kilsanglar, əmdi Dawutning təhtigə olturojan padixahlar, yəni ular, ularning əmədar-hizmətkarliri wə həlkə jəng hərwilirioja olturup wə atlarəja minip wə əyning dərwasiləridin kirip qikixidu. **5** Biraq silər bu səzlərnə anglimisanglar, Mən Əz namin bilən kəsəm iqqənki, — dəydu Pərwərdigar, — bu orda bir harabə bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar Yəhuda padixahining əyi toqruluk mundak dəydu:

— Sən Manga huddi Gilead, Liwaning qokkəsidək boləjining bilən, bərhək Mən seni bir qəl-bayawan, adəmlər wə kəqkan xəhərlərdək kilimən. **7** Mən hərbi yəxi qorallənojan wəyran kiləqilərnə sanga kərxə əwətimən; ular «sil kədirilərnə» kəsiwetip, otqə taxlaydu. **8** Nurojən əllər bu xəhərdin ətəp, hərbi yəkinidin: «Nemixkə Pərwərdigar bu uluq xəhərnə bundək kiləndu?» dəp soraydu. **9** Wə ular jawabən: «Qünki ular Pərwərdigar Hudasing əhdisidin wəz kəqip, bərkə iləhləroja qokunup ularning kullukioja kirgən» — dəydu. **10** Əlginə yiojilmənglar, uning üçün aq-zarlimənglar; bəlkə sürgün boləjini üçün kəttik yiojlanglar, qünki u əz yurtioja həqkəqan kaytip kəlməydu. **11** Qünki Yəhuda padixahı Yosiyaning oqli, yəni atisi Yosiyaning ornioja təhtigə olturojan, bu yərdin sürgün boləjan Xallum toqruluk Pərwərdigar mundak dəydu: U hərgiz bu yərgə kaytmaydu; **12** qünki u əsir kilinip apiriojan yurtta əlidu, u bu zemini ikkinj kərməydu. **13** Əyini adilsizlik bilən, balihana-rawaklirini adalətsizlik bilən kurojaning həlioja way! U koxnisini bikar ixlitip, əmgikigə həqkəndək hək bərməydu; **14** u: «Əzümgə kəngtaxa bir ordini, azadə rawaklar bilən koxup salimən; tamlirioja derizilərnə kəng qikirimən; tamlirini kədir tahtaylar bilən bəzəymən, öylirini pərang sirləymən» — dəydu. [Uning həlioja way!] **15** Sən kədir yəqitidin yasəlojan tahtaylarni qaplap, [ata-bowilərnə] bilən bəsləxsəng qəndəkmə padixah boluxkə layik bolisən? Səning atəng yəp-ixikə təxəkkür eytip, adalət wə durus ixlarni yürüzgən əməsmu? Xunga u buning yaxhilikini kərgən. **16** U mənəilərnə wə namratlarning dəwasini toqra soriətin; xunga həlkəning əhwali yəxi idi. Bundək ix Məni tonuxtin ibarət əməsmu?» — dəydu Pərwərdigar. **17** — Biraq kəziing wə kəngliing bolsa pəkət əz jazanə-mənəpətinggə erix, gənəhsizlarning kənni təkür, zorluk-zumbuluk wə buləngqilik kilix pəytini kəzəp tikiləndu. **18** Xunga Pərwərdigar Yəhuda padixahı Yosiyaning oqli Yəhoakim toqruluk mundak dəydu: — Həlk uning əlümidə: «Ah, akam! Ah, singlim!» dəp aq-zarlar kətürməydu; yəki uning üçün: «Ah, begim! Ah, uning həywisil!» dəp aq-zarlar kətürməydu; **19** u əxənkə dərnisidək kəmlidü, jəsiiti Yərusəlem dərwasilərnə sirtioja qərip taxlinidu. **20** Liwanəja qikiq pəryad kil, Baxanda awəzingni kətur, Abərimning qokkəniliridimə nalə kətur; qünki səning «axnilərnə»ning həmmisi nadub kilindi. **21** Mən amən-əsən turojində sanga aqahlandurdum; ləkin sən: «Angliməymən!» — deding. Yaxlikəndin tartipla bundək kiliq Mening awəziməja kulək salmaslik dəl səning yoləng bolup kəlgən. **22** Xəmal bərlək «bəkkuq»lirioja «bəkkuq» bolup ularni uqurup kətidu, xuning bilən axnilərnə sürgün boluxkə qikidu; bərhək, sən xu qərdə bərlək rəziləlik tūpəylidin hijil bolup rəswa bolisən. **23** I «Liwan»da turoquq, kədir dərəhliri üstigə uwiləquq, sən toləqə tutkan ayalning əzəbliridək, dərd-əməmlər bəxingəja qixkəndə kəngqilik ingrap kətersən! **24** Əz həyatim bilən kəsəm iqqənki, — dəydu Pərwərdigar, — sən Yəhoakimning oqli Koniya həttə ong kolumdiki məhürlik üzük bəlsəngmu, Mən seni xu yərdin yulup taxlaymən; **25** Mən seni jəningni indiqitərləning kəlioja wə sən kərkəkan adəmlərnəning kəlioja, yəni Babil padixahı Nebokadnesarning kəlioja wə kaldiyərnəning kəlioja tapxurimən. **26** Mən seni həm sən tūtoqkan anəng ikkinglarni əzlingə tūtoqlənojan yat bir yurtkə qəriwetimən; silər xu yərdə əlisilər. **27** Jəninglərnə kaytip kəlixkə xunqə təxna boləjan bu zeminoja bolsa, silər hərgiz kaytip kəlməmsilər. **28** Koniya dəgən bu kixi qəkiləjan, nəzərgə əlinməydojan sapal kozimu? Həqkim kəriməydojan bir kəqimu? Əmdi nemixkə ular, yəni u wə uning nəslə boləjanlar qəriwetilgən, ular tonuməydojan bir yurtkə

taxliwetilidu? **29** I zemin, zemin, zemin, Pərvərdigarning sezini angla! **30** Pərvərdigar mundaq daydu: — Bu adam «pərzantsiz, ez künidə heq ojalibə kılalmiojan bir adam» dəp yazojin; qünki uning naslidin heqkandak adam ojalibə kılıp, Dawutning təhtigə olturup Yəhuda arisida həküm sürməydu.

23 Mening yaylikimdiki koylarni halak kiloquqi wə tarkitiwətküqi pada bakkuqilarning haliqə way! — daydu Pərvərdigar. **2** Xunga Israilning Hudasi bolojan Pərvərdigar Öz halkini xundak bekiwatkan bakkuqilaroja mundaq daydu: «Silər Mening padamni tarkitiwətkənsilər, ularni həydiwətkənsilər wə ularni izdimigənsilər wə ulardin heq hawər almiqənsilər; mana, Mən silərnin kilmixliringlarning rəzillikini ez bexinglaroja qüxürimən, — daydu Pərvərdigar — **3** wə padamning kəldisini bolsa, Mən ularni həydiwətkən barlik padixahlıqlardin yiojımən, ularni ez yaylaklırioja kayturimən; ular awup kəpiyidu. **4** Mən ularning üstigə ularni həkikiy bakidiojan bakkuqilarni tikləymən; xuning bilən ular ikkinqi kərkəmaydu yaki parakəndə bolmaydu, ulardin heqkaysisi kəm bolmaydu, — daydu Pərvərdigar. **5** Mana, xu künlər keliduki, — daydu Pərvərdigar, — Mən Dawut üqün bir «Həkkəniy Xah»ni estürüp tikləymən; u padixah bolup danalik bilən həküm sürüp, zeminda adalət wə həkkəniylik yürügüzidu. **6** Uning künliridə Yəhuda kutkuzulidu, Israil aman-tinqliqta turidu; u xu nami bilən atiliduki — «Pərvərdigar Həkkəniylikimiz». **7** Xunga mana, xu künlər keliduki, — daydu Pərvərdigar, — «Israilarni Misir zeminidin kutkuzup qıkarəjan Pərvərdigarning həyati bilən!» degən kəsəm kaytidin ixtilməydu, **8** bəlki xu künlərdə «Israilarni ximaldiki zeminin wə Əzi ularni həydiğən barlik padixahlıqlardin kutkuzup qıkarəjan Pərvərdigarning həyati bilən!» dəp kəsəm iqilidu. Andin ular ez yurtida turidu. **9** Pəyojəmbərlər toqruluk: — Mening kənglüm iq-baqrında sunuktur; səngəkliriminin həmmisi titraydu; mən mast boləjan adam, xarab tərpidin yengilgən adəmgə ohxaymən; bundak boluxum Pərvərdigar wə Uning pak-muqəddəs seziri tüpəylidindur; **10** qünki zemin bolsa zinahorlarəja tolojan; ularning yügürüxliri toqra yolda əməs; ularning həkuki həkkəniylik yolida əməs. Xunga [Pərvərdigarning] lənit tüpəylidin zemin kaşojiraydu; daladiki ot-qəp solixidu; **11** qünki həm pəyojəmbər həm kahin hərəm boldi; hətta Əz öyüdimu ularning rəzil kilmixlirini baykidim, — daydu Pərvərdigar. **12** — Xunga ularning yoli əzlırigə karəngəqulukta mangidiojan, teyiloqak yollardək bolidu; ular bu yollarda putlixip, yikilidu; qünki ular jazalinidiojan yilida Mən ularning bəxiqə yamanlik qüxürimən, — daydu Pərvərdigar. **13** Mən awwal Samariyədiki pəyojəmbərlərdə əhməklikni kərgənmən; ular Baalning namida bəxarət berip, həkkim Israilni azdurojan; **14** biraq Yerusalemdiki pəyojəmbərlərdimu yirginqlik bir ixni kərdum; ular zinahorluk kilidu, yalojanliqta mangidu, rəzillik kiloquqilarning kolini kəqəytiduki, nətiğidə heqkaysisi rəzillikidin yanmaydu; ularning həmmisi Manga Sodomdək, [Yerusalemda] turuwatkanlar Manga Gomorrədək boldi. **15** Xunga samawi koğunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar pəyojəmbərlər toqruluk mundaq daydu: — Mana, Mən ularni əmən bilən ozuklandurimən, ularəja et süyini iqküzimən; qünki Yerusalemdiki pəyojəmbərlər hərəmlikning mənəbasi bolup, hərəmlik ulardin pütkül zeminəja tarkilip kətti. **16** Samawi koğunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar mundaq daydu: — Silərgə bəxarət beriwatkan pəyojəmbərlərnin sezlırigə kulək salmanglar; ular silarni bimoniliklə yetəkləydu; ularning sezłiri Pərvərdigarning aqızidin qikқан əməs, bəlki ez kənglidə təsəwwur kilojan bir kərunüxnə sezləwatidu.

17 Ular Pərvərdigarning sezini kəzigə ilmaydiojanlarəja: «Silər aman-tinqliqta turisilər» daydu wə ez kənglinin jahillikida mangidiojanlarning hərberigə: «Heqkandak yamanlik bexinglarəja qüxməydu» — daydu. **18** Biraq ulardin kaysi birsi Pərvərdigarning kəngxidə Uning sez-kalamini baykap qüxiniz wə anglax üqün turojan? Ulardin kim Uning sezini kulək selip angliojan? **19** Mana, Pərvərdigardin qikқан bir boran-qəpkun! Uningdin kəhr qikti; bərhək, dəlxətlik bir qara kuyun qikıp kəldi; u pirkirəp rəzillərnin bəxiqə qüxidu. **20** Uning kənglidiki niyətlirini ada kilip toluq əməl kiloquqə, Pərvərdigarning ojezi pi yanmaydu; ahirkı künlərdə silər buni obdan qüxinip yetisilər. **21** Mən bu pəyojəmbərləni əwətmigənmən, lekin ular həwəni jar kilixkə kətriojan; Mən ularəja səz kilmidim, lekin ular bəxarət bərgən. **22** Həlbuki, ular Mening kəngximdə turojan bolsa, Mening həkkimgə sezłirimni anglatkuzəjan bolsa, əmdi həkkimni rəzil yolidin wə kilmixlirinin rəzilikidin yandurojan bolatti. **23** Mən pəkət bir yerdila turidəjan Hudamu? — daydu Pərvərdigar, — Mən yirak-yiraklardiki hərjayda turidəjan Huda əməsmu? **24** Birsi yoxurun jaylarda məküwəlsa Mən uni kərelməmdimən? — daydu Pərvərdigar; — asman-zemin Mən bilən toldurulojan əməsmu? — daydu Pərvərdigar. **25** Mən Mening namında yalojan bəxarətlər beridəjan pəyojəmbərlərnin: «Bir qüx kərdüm! Bir qüx kərdüm!» degənlirini anglidin; **26** bundak pəyojəmbərlər yalojan bəxarətlərnə beridu, ular əzining kənglidiki ezitku təsəwwurliridin pəyojəmbərlər boluxiwaləjan. Əmdi ular bundak ixlarni kaqənojiqə kəngligə pükidu? **27** Ular hərberi kaqənojiqə ez yekiniqə eytқан qüxliri arkilik (huddi ata-bowilirinin Baaloja qokunup namimni untuəjiniqə ohxax) həkkimgə namimni untulduruxni pəmləydu? **28** Qüxnə kərgən pəyojəmbər, qüxnə eytip bərsun; Mening sezłimni angliojan kixi bu sezłimni əstaydidilik bilən sezłisun; pahalning buqday bilən selixturojuqlik nemisi bardu? — daydu Pərvərdigar. **29** — Mening sezłim huddi kəydürgüqi bir ot wə taxni qakidəjan bazəjan əməsmu? — daydu Pərvərdigar. **30** Xunga mana, Mən pəyojəmbərlərgə kərxidurmən, — daydu Pərvərdigar, — ularning hərberi ez yekininin «Mening sezłirimni»ni oqrilap doramqlik kilidu. **31** Mana, Mən pəyojəmbərlərgə kərxidurmən, — daydu Pərvərdigar, — ular ez tillirini qaynap: «[Pərvərdigar] daydu...» dəp bəxarət beridu. **32** Mana, yalojan qüxlərnə bəxarət kilip bularni yetküzüp, yalojanliqki wə bəxəxtəlikli bilən Mening həkkimni azdurojanlarəja kərxidurmən, — daydu Pərvərdigar; — Mən ularni əwətmigənmən, ularni buyruəjan əməsmən; ular bu həkkə heqkandak payda yetküzməydu, — daydu Pərvərdigar. **33** Əmdi yaki bu həlk, yaki pəyojəmbər, yaki kahin səndin: «Pərvərdigarning sanga yükligən səzi nemə?» dəp sorisa, sən ularəja: «Kaysi yük? Mən siləni Əzümdin yirək taxləymən, — daydu Pərvərdigar. **34** «Pərvərdigarning yükligən səzi» dəyidəjan hərkaysi pəyojəmbər, kahin yaki həlk bolsa, Mən bu kixini eyidiki bilən təng jazalaymən. **35** Əmdi silərnin hərbinglar ez yekininin wə hərbinglar ez kərinxididin muxundak; «Pərvərdigar nemə jawab bərdi?» wə «Pərvərdigar nemə dedi?» dəp sorixinglar kərek. **36** Silər «Pərvərdigarning yükligən səzi» degənni kaytidin aqzınglarəja almaysilər; qünki hərbinglarning ez səzi əzigə yük bolidu; qünki silər Hudayimiz, samawi koğunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, tirik Hudaning sezłirini burmiliojənsilər. **37** Hərbinglar pəyojəmbərdin muxundak; «Pərvərdigar sanga nemə dəp jawab bərdi?» wə «Pərvərdigar nemə dedi?» dəp sorixing kərek. **38** Ləkin silər: «Pərvərdigarning yükligən səzi» dəwərgininglar tüpəylidin, mana Pərvərdigar mundaq daydu:

Pərvərdigar. **30** Əmdi sən [Yərəmiya], ularoşa muxu bexarətning səzlrining həmmisini jakarlioqin: — Pərvərdigar yukiridin xirdək hərkirəydu, Əz mukəddəs turaloşusidin U awazini qoyuwetidu; U Əzi turuwatqan jayi üstigə hərkirəydu; U üzüm qoyliğıqilər towlioqandək yar yüzidə barlik turuwatqanlarni əybləp tolawdu. **31** Sadasi yer yüzining qətlirigiqə yetidu; Qünki Pərvərdigarning barlik əllər bilən dawasi bar; U ət igilirining həmmisi üstigə həküm qikiridu; Rəzillərni bolsa, ularni kiliqqa tapxuridu; — Pərvərdigar xundək dəydu. **32** Samawi xoşunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar mundək dəydu: — Məna, balayi' apət əldin əlgə həmmisi üstigə qikip tarkilidu; Yar yüzining qət-qətliridin dəlxətlik buran-qapqun qikidu. **33** Pərvərdigar əltürgənlər yərning bir qetidin yənə bir qetigiqə yetidu; ularoşa matəm tutulmaydu, ular bir yərgə yojilmaydu, heq kəmilməydu; ular yer yüzidə təzəttək yetidu. **34** I bakkuqilar, zarlanglar, nalə kətüringlar! Topa-qang iqidə eoqinglar, i pada yetəqiliri! Qünki kirəqin kilinix künliringlar yetip kəldi, Mən silərni tarkitiwetimən; Silər ərülgən esil qinidək parqə-parqə qekilisilər. **35** Pada bakkuqilirining baxpanahı, Pada yetəkqilirining qaqar yoli yokaq ketidu. **36** Bakkuqilarning azablik pəryadi, Pada yetəkqilirining zarlxarlı anglinidu; Qünki Pərvərdigar ularning yaylaqlirini wayran kilay dəwatidu; **37** Pərvərdigarning dəlxətlik əzəpzi tüpəylidin, Tinqlik qotanliri harabə bolidu. **38** Pərvərdigar Əz uwisini taxlap qikqan xirdəktur; Əzgüqining wəxıyikli tüpəylidin, Wə [Pərvərdigarning] dəlxətlik əzəpzi tüpəylidin, Ularning zemini wayranə bolmay kalmaydu.

26 Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Yəhoakim təhtkə olturojan məzgilning bexida xu səz Pərvərdigardin kelip mundək deyildi: — **2** Pərvərdigar mundək dəydu: — Sən Pərvərdigarning əyining həyolisida turup ibadət kilix üqün Pərvərdigarning əyigə kirgən Yəhudaning barlik xəhərliridikilərgə Mən sanga buyruoqan hərbi səzlərni jakarlioqin; əynən eytkin! **3** Ular bəlkim anglar qoyar, hərbi əz rəzil yolidin yanar; xundək kilsa, Mən kilimixlirining rəzilliki tüpəylidin bexioja külpət qüxürməqı boləjan niyitimdin yanimən. **4** Sən ularoşa mundək degin: — «Pərvərdigar mundək dəydu: — Məna kulək salmay, Mən silərning aldinglaroşa qoyoqan Təwrat-kanununda mangənsanglar, **5** Mən tang səhərdə ornumdin turup əwətkən hizmətkarlırim boləjan pəyojəmbərlərnin səzlrini anglimisanglar (silər ularoşa heq kulək salmay kəlgənsilər!), **6** undəktə, Mən Xilohni kəndək kiləjan bolsam, əmdi mə əynimə xuningə oħxax kilimən, bu xəhərni yar yuzidiki barlik əllərgə lənət səzi kilimən». **7** Xuning bilən kahınlar, pəyojəmbərlər wə barlik həlk Yərəmiyaning bu səzlrini Pərvərdigarning əyidə jakarlioqanlikini anglidi. **8** Xundək boldiki, Yərəmiya barlik həlkə Pərvərdigar uningə tapilioqan bu səzlərnin həmmisini eytip bərgəndin keyin, kahınlar wə pəyojəmbərlər wə barlik həlk uni tutuwelip: «Sən qoqum əlütüxing kerək! **9** Sən nemixkə Pərvərdigarning namida bexarət berip: «Bu əy Xilohdək bolidu, bu xəhər harabə, adəmzətsiz bolidu!» — deding?» — dedi. Xuning bilən Pərvərdigarning əyidiki barlik həlk Yərəmiyaqə dok kilip uni oriwelixti. **10** Yəhuda əmirli ri mə ixlarni anglidi; ular padixahlıq ordisidin qikip Pərvərdigarning əyigə kirdi, Pərvərdigarning əyidiki «Yengi dərwaza»da sotkə olturdi. **11** Kahınlar wə pəyojəmbərlər əmirlərgə wə həlkə səzlər: «Bu adəm əlüməgə layik, qünki silər əz kuləkliringlar bilən anglioqandək u muxu xəhərni əybləp bexarət bərdi» — dedi. **12** Andin Yərəmiya barlik əmirlərgə wə barlik həlkə səzlər mundək dedi: — «Pərvərdigar meni

bu əyni əybləp, bu xəhərni əybləp, silər anglioqan bu barlik səzlər bilən bexarət bərixkə əwətkən. **13** Həzir yolliringlarni wə kilmixinglarni tüzitinglar, Pərvərdigar Hundayinglarning awazini anglanglar! Xundək boləqanda, Pərvərdigar silərgə jakarlioqan külpəttin yanidu. **14** Ləkin mən bolsam, mənə, koliringlardimən; mənə kəzünğərgə nənə yaxhi wə durus kərtilsə xundək kilinglar; **15** pəkət xuni bilip koyunglarki, meni əltürwətsənglər gunəhsiz kənnin jəzasini əz bexinglaroşa, bu xəhərgə wə uningda turuwatqanlarning bexioja qüxürisilər; qünki deginin hək, Pərvərdigar həkikətnən bu səzlərnin həmmisini kuləkliringlaroşa deyixkə mənə əwətkən». **16** Əmirlər wə barlik həlk kahınlaroşa wə pəyojəmbərlərgə: «Bu adəm əlüməgə layik əməs; qünki u Pərvərdigar Hundayimizning namida bizgə səzildi» — dedi. **17** Andin zemindiki bəzi əksəqallar ornidin turup həlk kəngixigə mundək dedi: — **18** «Morəxətlik Mikah Yəhuda padixahı Həzəkəyaning künliridə barlik Yəhuda həlkəgə bexarət berip: — «Samawi xoşunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar mundək dəydu: — Zion təozi etizdək əoqdurulidu, Yerusəlem deng-təpilar bolup kalidu, «Əy jaylaxqan təozi» bolsa, Ormanlıqning otturidiki yukiri jaylarla bolidu, halas» — degenidi. **19** Yəhuda padixahı Həzəkəya wə barlik Yəhuda həlkə Mikahni əlüməgə məhkum kiləqanmu? Həzəkəya Pərvərdigardin kərkəp, Pərvərdigardin ətügən əməsmu? Wə Pərvərdigar ularoşa kilmaqı bolup jakarlioqan külpəttin yanəjan əməsmu? Biz [bu yoldin yanmasık] əz jənimiz üstigə zor bir külpətni qüxürəng bolmadimiz?». **20** (Pərvərdigarning namida Yərəmiyaning barlik degeniridək bu xəhərni wə bu zeminni əybləp bexarət bərgən, Kiriət-Yearimlik Xəmayaning ooqli Uriya isimlik yənə bir adəm bar idi. **21** Padixah Yəhoakim wə barlik palwanliri, barlik əmirli ri uning səzlrini anglioqanda, padixah uni əltürüxkə intilgən; ləkin Uriya bunı anglioqanda kərkəp, Misiroğa qaqtı. **22** Ləkin Yəhoakim qəpərmənlərni, yəni Akborning ooqli Əlnatan wə bəxkilarni Misiroğa əwətkən; **23** ular Uriyani Misirdin elip qikip padixah Yəhoakimning aldioja aparəjan; u uni kiliqlap, jəsitini puqralarning gərlikigə taxliwətkən.) **24** — Həlbuki, u qəoqda Xafanning ooqli Ahikam ularning Yərəmiyani əlüməgə məhkum kilip həlkəning kolioja tapxurmaslikı üqün, uni kollidi.

27 Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Zədəkiyaning təhtkə olturojan dəsəpki məzgilidə, xu səz Yərəmiyaqə Pərvərdigardin kelip mundək deyildi: — **2** Pərvərdigar mənə mundək dedi: — Asarətlər wə boyunturuqlarni yasap əz boynungə sal; **3** bu boyunturuqlarni Edomning padixahioja, Moabning padixahioja, Ammonylarning padixahioja, Turning padixahioja wə Zidonning padixahioja Yerusəlemə, Yəhuda padixahining aldioja kəlgən ularning əz əqlilirining kəli arkilik əwətkin; **4** hərbi ri nı əz hojayinlirioja xundək bir həwəni yetküzüxkə buyruoqin: — Samawi xoşunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundək dəydu: — Əz hojayinliringlaroşa mundək dənglar: — **5** Mən zemin wə zemin yuzidə turuwatqan adəmlər wə həywanlarni zor kudritim wə sozuləjan bilik bilən yarətkənmən; wə kim kəzünğə layik kərünsə, bularni xularəja təkdin kilimən. **6** Həzir Mən bu zeminlarning həmmisini Babil padixahı, Məning kulum boləjan Nebokədnəsarning kolioja tapxurdum; həttə daladiki həywanlarnimə uning kullukidə boluxkə təkdin kildim. **7** Barlik əllər uning, ooqlining həm nəwrisining kullukidə bolidu; andin əz zeminning wakti-saiti toxkanda, kəp əllər wə uloş padixahlar unimə kullukə salidu. **8** Xundək boliduki, kəysi əl yaki padixahlıq Babil padixahı Nebokədnəsarning kullukidə boluxni, yəni boynini Babil padixahining boyunturuqi astioja

koyuxni rət kilsa, Mən xu əlmi Nebokadnəsarning kəli arkişik yəkatkuzəuqə kiliq, kəhətqilik wə waba bilən jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar. **9** — Silər bolsanglar, «Babil padixahining küllükidə heq bolmaysilər» degən pəyojəmbərlirinqlarəja, palqiliringlarəja, qüx kərgüqiliringlarəja, rəm aqkuqiliringlarəja yəki jadugərliringlarəja külak salmanglar; **10** qünki ular silərgə yəlojanqilik kəlip bəxarət bəridu; [gəplirigə kirsənglar], silərnə əz yurtunglardin sürgün kəlidu; qünki Əzüm silərnə yurtunglardin həydaymən, silər nabut bolisilər. **11** Ləkin kəysi əl boynini Babil padixahining boyunturukü astioja koyup küllükioja kirsə, xu əlmi əz yurtida turəuzimən, ular uningdə terikqilik kəlip yaxaydu. **12** — Mən Yəhüdə padixahı Zədəkiyaqimə xu səzlər boyiqə mundak dedim: «Boynunglarni Babil padixahining boyunturukü astioja koyup uning wə uning halkining küllükidə bolsanglar, həyat kəlisilər. **13** Əmdi nemixkə Pərwərdigarning Babil padixahining küllükioja boyusunmioja həkəysi əllər toqrisida deginidək, sən wə həlking kiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlməkəqi bolisilər? **14** Pəyojəmbərlərnin: «Babilning küllükidə bolmaysilər» degən səzilirigə külak salmanglar; qünki ular silərgə yəlojanqiliktin bəxarət kəlidu. **15** Mən ularni əwətkən əməs, — dəydu Pərwərdigar, — ləkin ular Məning namında yəlojanqin bəxarət bəridu; bu səzlərnin əkiwiti xuki, Mən silərnə yurtunglardin həydiwetimən, xuningdək nabut bolisilər; silər wə silərgə bəxarət bərgən pəyojəmbərlər nabut bolisilər». **16** Andin Mən kəhinlarəja wə bu barliq həlkə mundak dedim: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərgə bəxarət bəridiojan pəyojəmbərlərnin: «Mana, Pərwərdigarning eyidiki kimmətlik qaqa-kuqilar pat arida Babildin kəyturulidu» degən səzilirigə külak salmanglar; qünki ular silərgə yəlojanqiliktin bəxarət kəlidu. **17** Ularəja külak salmanglar; Babil padixahining küllükidə bolsanglar, həyat kəlisilər; bu xəhər nemixkə wəyrən bolsun? **18** Əgər bular həkəqətən pəyojəmbərlər bolsa həm Pərwərdigarning səzi ularda bolsa, ular həzir Pərwərdigarning eyidə, Yəhüdə padixahining ordisisida wə Yerusalemming eyidə kəlojan kimmətlik qaqa-kuqilar Babiləja elip ketilmisən dəp samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarəja dua-tilawət kilsun! **19** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ikki [mis] tüwrük, [mis] «dəngiz», das hərwiliri wə bu xəhərdə kəlojan [kimmətlik] qaqa-kuqilar toqruqluk mundak dəydu: — **20** (bularni bolsa Babil padixahı Nebokadnəsar Yəhoakimning oqlı Yəhüdə padixahı Yəkoniyahni Yəhüdadiki wə Yerusalemdiki barliq esilzad-əmirilər bilən təng Yerusalemdin Babiləja sürgün kəlojanda u elip kətmigənidi) **21** Bərhək, Israilning Hudasi Pərwərdigarning eyidə, Yəhüdə padixahining ordisisida wə Yerusalemdə kəlojan [kimmətlik] qaqa-kuqilar toqruqluk samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — **22** ularnu Babiləja elip ketilidu; ular Mən ulardin kəytidin həwər alidiojan küngiqə xu yərdə turidu, — dəydu Pərwərdigar: — xu wəqit kəlgəndə, Mən ularni elip bu yərgə kəyturup bərimən.

28 Xu yilda, Yəhüdə padixahı Zəkəriya təhtkə olturojan dəsəlpki məzgilda, yəni tətinqi yili, bəxinqi ayda, Azzurning oqlı, Gibeon əhəridiki Hənanıya pəyojəmbər, kəhinlar wə barliq halayik əldida Pərwərdigarning eyidə manga: — **2** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — «Mən Babil padixahining boyunturuküni sunduriwəttim! **3** Babil padixahı Nebokadnəsar mən yərdin epkətkən, Babiləja aparəjan, Pərwərdigarning eyidiki qaqa-kuqilarning həmmisini bolsa, ikki yil etməyla Mən muxu yərgə kəyturup epkelimən; **4** wə Mən Yəhüdə padixahı, Yəhoakimning oqlı Yəkoniyahni Yəhüdadin Babiləja

sürgün kəlojanlarning həmmisi bilən təng muxu yərgə kəyturup bərimən, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən Babil padixahining boyunturuküni sunduriwəttim!» — dedi. **5** Andin Yəramıya pəyojəmbər kəhinlar wə Pərwərdigarning eyidə turojan barliq halayik əldida Hənanıya pəyojəmbərgə səz kildi. **6** Yəramıya pəyojəmbər mundak dedi: «Amin! Pərwərdigar xundak kilsun! Pərwərdigar sening bəxarət bərgən səzlingrni əməlgə axursunki, U Əzining eyidiki qaqa-kuqilar wə Yəhüdadin Babiləja sürgün kəlojanlarning həmmisini muxu yərgə kəytursun! **7** Ləkin əz külikinqəja wə barliq həlking külikioja selip kəyulidiojan məninq bu səzümni anglə! **8** — Məning wə seningdin burun, kədimdin tartip boləjan pəyojəmbərlərmu nurojun padixahliklər wə uluq dələtlər toqruqluk, urux, apət wə wabalar toqruqluk bəxarət bərip kəlgən; **9** tinqlik-awatlik toqruqluk bəxarət bərgən pəyojəmbər bolsa, xu pəyojəmbərnin səzi əməlgə axurulojanda, u həkəqətən Pərwərdigar əwətkən pəyojəmbər dəp tonulojandurl!». **10** Andin Hənanıya pəyojəmbər Yəramıya pəyojəmbərnin boynidiki boyunturuküni elip uni sunduriwətti. **11** Hənanıya həlk əldida səz kəlip: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən xuningəja ohxax, ikki yil etməyla Babil padixahı Nebokadnəsarning boyunturuküni barliq əllərnin boynidin elip sunduriwəttim!» — dedi. Xuning bilən Yəramıya pəyojəmbər qikip kətti. **12** Hənanıya pəyojəmbər Yəramıya pəyojəmbərnin boynidiki boyunturuküni elip uni sunduriwətkəndin bir'az keyin, Pərwərdigarning səzi Yəramıyaəja kəlip mundak deyildi: — **13** Barəjin, Hənanıyaəja mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən yəlojanqin yasaləjan boyunturuküni sundurojining bilən, ləkin uning ornioja tēmürdin boləjan boyunturuküni selip kəydung! **14** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mən xuningəja wə barliq əllərnin boynioja tēmürdin yasaləjan boyunturuküni salimənki, ular Babil padixahı Nebokadnəsarning küllükidə bolidu; bərhək, ular uning küllükidə bolidu; Mən uningəja hətta daladiki həywanlarnimu təkdin kəlojanmən». **15** Andin Yəramıya pəyojəmbər Hənanıya pəyojəmbərgə: «Külak sal, Hənanıya! Pərwərdigar seni əwətkən əməs! Sən bu halkni yəlojanqiliklə ixəndürgənsən! **16** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: Mana, Mən seni yər yüzidin əwətiwetimən! Sən dəl muxu yilda elisən, qünki sən adəmlərnəni Pərwərdigarəja asiylük kəlixkə dəwət kəlojənsən». **17** Hənanıya pəyojəmbər dəl xu yili yəttinqi ayda eldi.

29 Yəramıyaning Yerusalemdin sürgün boləjanlar arisidiki həyat kəlojan aksakallarəja, kəhinlarəja, pəyojəmbərlərgə wə Nebokadnəsar əsir kəlip Babiləja elip kətkən barliq həlkə Yerusalemdin yolliojan hetı: — **2** (hət padixah Yəkoniyah, hanix, wəzirilər, Yəhüdə wə Yerusalemdiki xəhzadə-əmirilər wə hünərwanlər Yerusalemdin kətkəndin keyin, **3** Xafanning oqlı Əlasahning wə Hilkıyaning oqlı Gəmarıyaning kəli bilən yollənojan — Yəhüdə padixahı Zədəkiya bu kixilərnəni Babil padixahı Nebokadnəsarning əldioja yolliojan). Yolliojan hət mundak: — **4** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi Yerusalemdin Babiləja sürgüngə əwətkənlərnin həmmisigə mundak dəydu: — **5** Əylərnəni kərunqlar, ularda turunglar; baqlərnəni bərpə kilinglar, ularning mewisini yənglar; **6** əylininglar, oqul-kizlik bolunglar; oquqiliringlar üqün kizlarni elip beringlar, kizliringlarni ərlərgə yatlik kilinglar; ularnu oqul-kizlik bolsun; xu yərdə kəyepinglarki, əziyip kətmənglar; **7** Mən silərnə sürgüngə əwətkən xəhərnin tinq-awatlikini izdənglar, uning üqün Pərwərdigarəja dua kilinglar; qünki uning tinq-awatlikəi bolsa,

silormu tinq-awat bolisilar. **8** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Aranglardiki pəyojəmbərlər wə silərnin palqiliringlar silərnə aldap qoymisun; silər ularqə kərgüzgən qüxlərgə kulaq salmanglar; **9** qünki ular Mening namimda yaloqandin bexarət beridu; Mən ularni əwətkən əməsmən, — daydu Pərwərdigar. **10** Qünki Pərwərdigar mundak daydu: — Babilqə bekitilgən yətmix yil toxqanda, Mən silərnin yeninglarqə kelip silərgə iltipət kərsitimənkə, silərnə muxu yurtqə kayturuşum bilən silərgə qiloşan xapaətlik wədəmni ada qilimən; **11** Qünki Özümnin silər toşruluq pilanlirimni, apət elip kelidioşan əməs, tinq-awatlik elip kelidioşan, ahirda silərgə ümidwar keləqənkə ata qilidioşan pilanlirimni obdan bilimən, — daydu Pərwərdigar. **12** Xuning bilən ilər Manga nida kiliş, yenimoşa kelip Manga dua qilisilər wə Mən silərnə inglaymən. **13** Silər Meni izdaysilər wə Meni tapisilər, qünki silər pütün kəşbinglar bilən Manga intilidioşan bolisilar. **14** Mən Özümnə silərgə tapquzimən, — daydu Pərwərdigar — wə Mən silərnə sürgünlüktin kayturup əsligə kəltürimən, Mən silərnə həydiwətkən barlik əllərdin wə həydiwətkən barlik jaylardin yioşimən, — daydu Pərwərdigar, — Mən silərnə elip, əslə sürgün kiliş ayrioşan yurtqə kayturimən. **15** Silər: «Pərwərdigar bizgə Babilda pəyojəmbərlərnə tiklidi» desənglar, **16** əmdi Pərwərdigar Dawutning təhtigə olturoşan padixah wə bu xəhərdə turuwatqan barlik hək, yəni silər bilən billə sürgün kilişimioşan qerindaxliringlar toşruluq xuni daydu: — **17** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak daydu: — Mana, Mən ularni əzablaydioşan qiliş, kəhətqilik wə waba əwətimən; xuning bilən ularni huddi sesioşan, yegili bolmaydioşan naqar ənjürlərdə kilişimən; **18** ularni qiliş, kəhətqilik wə waba bilən qoşlaymən, ularni yər yüzidiki barlik padixahliklarqə həydəp apirimən; ularni xu əllərgə wəhəmə, lənət, dəhşət, ux-ux kilişidioşan wə raswa kilişidioşan obyekt kilişimən. **19** qünki Mən tang səhərdə ornumdin turup, hizmatkarlirim bolqan pəyojəmbərlərnə əwətip səzlimni ularqə eytkimən bilən, ular kulaq salmioşan; silər [sürgün bolqanlarmu] heq kulaq salmioşansilər, — daydu Pərwərdigar. **20** Lekin i silər sürgün bolqanlar, Mən Yerusalemdin Babilqə əwətkənlər, Pərwərdigarning səzini anglanglar: — **21** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Mening namimda silərgə yaloqandin bexarət beridioşan Kolayaning oşli Ahab toşruluq wə Maaseyahning oşli Zədəkiya toşruluq mundak daydu: — Mana, Mən ularni Babil padixahı Nebokadnəsarning kolioşə tapxurimən, u ularni kəz aldinglarda ölümgə məhküm qilidi; **22** xuning bilən ular misal kilişin Babilda turoşan Yəhudadiki barlik sürgün kilişinolanlarning əozida: «Pərwərdigar seni Babil padixahı Nebokadnəsar otta kawab qiloşan Zədəkiya wə Ahabdak kilsun!» degən lənət səzi bolidi; **23** qünki ular Israil iqidə iplaslik qiloşan, qoxnilarning ayalliri bilən zina qiloşan wə Mening namimda yaloşan səzlərnə, Mən ularqə heq tapilmioşan səzlərnə qiloşan; Mən bularni Bilgüqi wə guwah Boluquqidurmən, — daydu Pərwərdigar. **24** «Sən Yəramiya Nəhələmlik Xəmayoşə mundak degin: — **25** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Qünki sən əz naminəda Yerusalemdiki barlik həkqə, kahin bolqan Maaseyahning oşli Zəfaniyaqə wə barlik kahinlarqə hətlər yollioşinin tūpəylidin, — **26** [sən Zəfaniyaqə mundak yazoşan]: «Pərwərdigar seni kahin Yəhuyadaning ornioşə kahin tikligən əməsmu? U seni Pərwərdigarning əyidə xuningqə nazarətqi qiloşanki, bexarət beridioşan pəyojəmbər boluwəloşan hər bir təlwini besix üqün puti wə boynioşə takəq selixing kerək.

27 Əmdi sən nemixkə silərgə əzini pəyojəmbər qiliwəloşan Anatotluq Yəramiyani əyiblimiding? **28** Qünki u həttə Babilda turuwatqan bizlərgimu: «Xu yərdə bolqan waqtinglar uzun bolidi; xunga eylərnə selinglar, ularda turunglar, baqlarni bərpə qilinglar, ularning mewisini yənglar» dəp hət yollidi!» **29** — Zəfaniya muxu hətni Yəramiya pəyojəmbər aldidə okidi. **30** Andin Pərwərdigarning səzi Yəramiyaqə kelip mundak deyildi: — **31** Barlik sürgün bolqanlarqə hət yollap mundak degin: — Pərwərdigar Nəhələmlik Xəmayə toşruluq munak daydu: Qünki Mən uni əwətmigən bolsammu, Xəmayaning silərgə bexarət berip, silərnə yaloşanqiliklə ixəndürgənlikni tūpəylidin, **32** Xunga Pərwərdigar mundak daydu: — Mana, Nəhələmlik Xəmayani nəsi bilən billə jazalaymən; muxu hək arisida uning heqqandəq nəsi tepilmaydu; u Mən Öz həlkim üqün qilmaqci bolqan yaxilikni heq kərməydu, — daydu Pərwərdigar: — qünki u adəmlərnə Manga asiylikqə qutratti.

30 Pərwərdigardin Yəramiyaqə kəlgən səz: — **2** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak daydu: — Mən sanga hazır dəydiqən muxu barlik səzlimni yəzmioşə yazoşin; **3** Qünki mana, xundak künlər keliduki, — daydu Pərwərdigar, — Mən həlkim Israil həm Yəhūdani sürgünlüktin kayturup əsligə kəltürimən, ularni ata-bowiliriqə təkdin qiloşan zeminoşə kayturimən, ular uningqə igə bolidi. **4** Pərwərdigarning Israil toşruluq wə Yəhuda toşruluq degən səzli təwəndikidək: — **5** Qünki Pərwərdigar mundak daydu: — Anglitilidə alakzədilik həm qorkunluqning awazi, Bolsun nədə aman-tinqlik! **6** Soranglar, xuni kərip bekinglarki, ər bala tuqəmdu? Mən nemixkə əmdi toloşqə qüxkən ayaldək hər bir ər kixining qatirikişni qoli bilən tutkanlikni kərimən? Nemixkə yuzliri tatirip kətkəndu? **7** Ayhay, xu küni dəhşətliktur! Uningqə heqqandək kün ohximaydu; u Yəqubning əzab-əqubət künidur; lekin u uningdin kutkuzulidi. **8** Xu künidə əməlgə axuruliduki, — daydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — Mən uning boyonturukini boynungdin elip sunduruwətimən, əsarətlingni buzup taxlaymən, yat adəmlər uni ikkinqi kulluqkə qüxürməydu. **9** Xuning ornida ular Pərwərdigar Hudasining həmdə Mən ular üqün kaytidin tikləyioşan Dawut padixahining kulluqida bolidi. **10** Əmdi sən, i qulum Yəqub, qorkma, — daydu Pərwərdigar; — alakzadə bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yirək yərlərdin, sening nəslingni sürgün bolqan zəmindin kutkuzimən; Yəqub kaytip kelidi, aram tepip əzadə turidu wə heqkim uni qorkutmaydu. **11** Qünki Mən seni kutkuzux üqün sən bilən billidurmən, — daydu Pərwərdigar; — Mən seni tarkitiwətkən əllərnin həmmisini tügəxtürsəmmu, lekin seni pütünləy tügəxtürməymən; pəkət üstüngdin həküm qikirip tərbiyə-sawaq berimən; seni jazalimay qoyup qoymaymən. **12** Qünki Pərwərdigar mundak daydu: Sening zədəng dawaliqusiz, sening yarang bolsa intayin eqirdur. **13** Sening dəwayingni soraydioşan heqkim yok, yarangni tangoşuqi yoktur; sanga xipalik dorilar yoktur; **14** sening barlik axnilingni seni untaoşan; ular sening həlingni heq sorimaydu. Qünki Mən seni duxməndək zərb bilən uroşanmən, rəhimsiz bir zalimdək sanga sawaq bolsun dəp uroşanmən; qünki sening kəbihliking həddi-hesabsiz, gunahlinging həddidin ziyadə bolqan. **15** Nemixkə zədəng tūpəylidin, dərd-əliming dawaliqusiz bolqanlikni tūpəylidin pəryad kəturisən? Kəbihlikingning həddi-hesabsiz bolqanlikidin, gunahlinging həddidin ziyadə bolqanlikidin, Mən xularni sanga qiloşanmən. **16** Lekin seni yutuwalqanlarning həmmisi yutuwelididi; sening barlik küxəndiliring bolsa sürgün bolidi; seni bulioşanlarning həmmisi bulang-talang kilişididi;

seni ow qiløjlanlarning hëmmisini owlinidiojan kilimën. **17** Qünki Mën sanga tengik tengip koyimën wë yariliringni saqaytimën — daydu Përwërdigar; — qünki ular seni: «Ojerib-biqarë, heqkim hãlini sorimaydiojan Zion däl muxudur» dëp hãkarãtligën. **18** Përwërdigar mundak daydu: — Mana, Mën Yakupning qedirlirini sürgünlükün qayturup asligë kältürimën, Uning turaløjuliri üstigë rëhim kilimën; Xëhër harabiliri ul kilinip kaytidin kuralidu, Orda-kël'ë öz jayida yënë adëmzatlik bolidu. **19** Xu jaylardin tãxakkür küyliri wë xad-huramlik sadaliri anglinidu; Mën ularni kerpëytimënki, ular ãmdi azaymaydu; Mën ularning hërmitini axurimën, ular heq päs bolmaydu. **20** Ularning baliliri kãmdidikäk bolidu; ularning jamaiti aldında mæzmut turojuzulidu; Ularni horlojanlarning hëmmisini jazalaymën. **21** Ularning bexi øzlidiridin bolidu, Ularning hëküm sürgütiqi øzliri otturisidin qikidu; Mën uni øz yenimoja kältürimën, xuning bilën U Manga yekin kelidu; Qünki yenimoja këlügü [jenini] tawëkkül qiløjquï amasmu? — daydu Përwërdigar. **22** — Xuning bilën silër Mening hãkëm bolisilër, Mën silërning Hudayinglar bolimën. **23** Mana, Përwërdigardin qikқан bir boran-qapқun! Uningdin kãhr qikti; Bãrhãk, dãhxãtlik bir қара кuyun qikip kaldi; U pirkãrãp rëzilëring bexiqo quxidu. **24** Kënglidiki niyatlarini ada kilip toluk amãl qiløjquë, Përwërdigarning kãttik øzëpi yanmaydu; Ahirkï künlërdë silër buni qüxinip yetisilër.

31 Xu wakıtta, — daydu Përwërdigar, — Mën Israilning jëmätlirining Hudasi bolimën, ular Mening hãkëm bolidu. **2** Përwërdigar mundak daydu: — Kiliqtin aman қalojan hãk, yëni Israil, qel-bayawanda iltipatқа igë bolojan; Mën kelip ularni aram tapkuzimën. **3** Përwërdigar yirak yurtta bizgë kerünüp: «Mën seni mænggü bir muhãbbät bilën seyüp kãldim; xunga Mën øzgërmäs mehribanlik bilën seni Özümgë tartip kãlgënman. **4** Mën seni kaytidin қurimën, xuning bilën sën қurulisën, i Israil kizil! Sën kaytidin dapliringni elip xad-huram qiløjlanlarning usullirioja qikisën. **5** Sën kaytidin Samariyëning taqõliri üstigë üzümzarlar tikisën; ularni tikküqiler øzliri tikip, mewisini øzliri yeydu. **6** Qünki ðfraimning egizlikidë turojan kezãtqiler: «Turunglar, Përwërdigar Hudayimizioja ibadät kilixқа Zionjo qikayli!» — dëp nida këtüridiojan küni kelidu. **7** Qünki Përwërdigar mundak daydu: — Yakup üqün xad-huramlik bilën nahxa eytinglar, ðllëring bexi boløjquï üqün ayhay këtüringlar; Jakarlanglar, mædhijë oқup: «I Përwërdigar, Sening hãkingni, Yëni Israilning kaldisini kutқuzojaysën!» — dënglar! **8** Mana, Mën ularni ximaliy yurtlardin epkelimën, Yar yüzinig qet-qetliridin yiojimën; Ular arisida amalar wë tokurlar bolidu; Hãmilidar wë tuojay degënlër billë bolidu; Ular uluoj bir jamaät bolup kaytip kelidu. **9** Ular yioja-zarlar këtürüp kelidu, Ular dua-tilawät qiløjanda ularni yeteklöymën; Mën ularni erik-östënglër boyida, heq putlaxmaydiojan tüz yol bilën yeteklöymën; Qünki Mën Israiljo ata bolimën, ðfraim bolsa Mening tunji oқlumdur. **10** Përwërdigarning sezini anglanglar, i øllër, Dengiz boyidiki yirak yurtlarjo: — «Israilni tarқatқuqi uni kaytidin yiojidu, Pada baққuqi padisini baққandäk U ularni baқidu; **11** Qünki Përwërdigar Yakupni bädäl tëlöp kutuldurojan, Uningjo Hëmjëmät bolup øzëdin zor küqlük boløjquining qanggilidin kutқuzojan!» — dëp jakarlanglar. **12** Ular kelip Ziondiki egizliklërdë xad-huramlikta towlaydu, Përwërdigarning iltipatidin, yëni yengi arabtin, zeytun meyidin, mal-waranning koziliridin bärk uridu; Ularning jeni huddi mol suojiriojan baqđak bolidu, Ular ikkinqi heq solaxmaydu. **13** Xu qaođa kizlar ussulda xadlinidu, Yigitlër wë moysiplarmu tæng xundak bolidu; Qünki Mën ularning ah-zarlarini xad-huramlikқа aylandurimën; Mën

ularjo tæsälli berip, dërd-ølimining ornioja ularni xadlikқа qëmdürimën. **14** Mën kañlarni molqilik bilën toyojuzimën, Hãkëm iltipatimioja қанаät kilidu, — daydu Përwërdigar. **15** Përwërdigar mundak daydu: — Ramañ xãhiridë bir sada, Aqqik yioja-zarning piojani anglinidu, — Bu Rañlëning öz baliliri üqün këtürgën ah-zarlırı; Qünki u baliliri bolmiojaqқа, tæsällini qobul kilmay piojan këtüridu. **16** Përwërdigar [uningjo] mundak daydu: — Yioja-zaringni tohtat, kezliringni yaxlardin tart; qünki munu tartқан japayingdin mewë bolidu, — daydu Përwërdigar; — ular düxmanning zeminidin kaytidu; **17** bärhãk, keløjiking ümidlik bolidu, — daydu Përwërdigar; — wë sening baliliring yënë öz qegrisidin kirip kelidu. **18** Mën dërwëkë ðfraimning øzi tooqruluk økünüp: «Sën bizgë xax torpaққа tãrbiyë bãrgëndäk sawak-tãrbiyë barding; ðmdi bizni towa kildurojaysën, Biz xuning bilën towa kilip kaytip kelimiz, Qünki Sën Përwërdigar Hudayimizdursën; **19** Qünki biz towa kilduruluximiz bilën hãkikatın towa kilduk; Biz øzimizni tonup yatkëndin keyin, yotimizni urduk; Biz yaxlikimizdiki [kilmixning] xarm-hayasi tüpëylidin nomus kilip, hijalëtta kalduk!» — degënlirini anglidim. **20** — ðfraim Manga nisbatën jan-jigër balam amasmu? Qünki Mën uni ayibligan tãkđirdim, uni hërdaim kënglümdë seojinimën; Xunga iq-baqrım uningjo aqrıwatidu; Mën uningjo rëhim kilmisam bolmaydu, — daydu Përwërdigar. **21** — Xunga øzünggë yol bëlğilirini bekitip koyojın; Sën sürgüngë mangojan yoloja, xu këtürilgën yoloja këngül koyup dikğët kilojın; Hãzir u yol bilën kaytip kël, i jan-jigirini Israil kizi, Muxu xãhãrliringğa karap kaytip kël! **22** Sën қақанoқiqë tənöp yürisën, i yoldin qikқuqi kizim? Qünki Përwërdigar yör yüzidë yengi ix yaritidu: — Ayal kixi baturning atrapida yepixip hãwër alidu! **23** Samawi қoxunlarning Sërdari bolojan Përwërdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Mën ularni sürgünlükün qayturup asligë kältürginimdë Yëhudaning zeminida wë xãhãrliridë hãklër yënë [Yerusalem tooqruluk]: «Përwërdigar seni bahtlik qiløjay, i hãkқaniylik turojan jay, pak-muқaddaslikning teojil!» daydiojan bolidu. **24** Xu yãrdë Yëhuda — xãhãrliridikilër, deñkanlar wë pada baққuqi këmøn qarwiqilar hëmmisi billë turoidu. **25** Qünki Mën hërip këtқан jan igilirining hãjitidin qikimën, hãrbir hãlidin këtқан jan igilirini yengilandurimën. **26** — Mën [Yeremiya] buni anglap oyojandim, atrapқа karidim, nahayiti tatlik uhlapimën. **27** Mana, xu künlër keliduki, — daydu Përwërdigar, — Mën Israil jëmätida wë Yëhuda jëmätidë insan nãslini wë haywanlarning nãslini terip østürimën. **28** Xundak boliduki, Mën ularni yulux, sëküx, halak kilix, aqđurux üqün, ularjo nazirimni salojandak, Mën ularni kurux wë tikip østürüx üqünmu ularjo nazirimni salimën, — daydu Përwërdigar. **29** Xu künlërdë ular yënë: «Atilar aqqik-qüqük üzümlëni yegën, xunga balilarning qixi kerik sezilidu» degën muxu maқalni heq ixlätmaydu. **30** Qünki hãrbirsı öz gunahı üqün ølidu; aqqik-qüqük üzümlëni yegënlerning bolsa, øzining qixi kerik sezilidu. **31** Mana, xu künlër keliduki, — daydu Përwërdigar, — Mën Israil jëmätı wë Yëhuda jëmätı bilën yengi əhdë tüzimën; **32** bu əhdë ularning ata-bowiliri bilën tüzgën əhdigë ohximaydu; xu əhdini Mën ata-bowilirini қolidin tutup Misirdin қutқuzup yetekliginimdë ular bilën tüzgënidim; gërqë Mën ularning yoldixi bolojan bolsammu, Mening ular bilën tüzüxkən əhdëmni buzojan, — daydu Përwërdigar. **33** Qünki xu künlërdin keyin, Mening Israil jëmätı bilën tüzidiojan əhdëm mana xuki: — Mën Öz Təwrat-қанunlirimni ularning iqiğë salimën, Həmdə ularning қəlbigimu yazimən. Mən ularning İlahı bolimən, Ular mu Mening hãkëm bolidu. **34** Xundin baxlap heqkim öz yekinioja yaki øz

kerindixioja: — «Pərwərdigarni tonuqin» dəp ɛgitiƨ yŭrmaydu; qŭnki ularning ɛng kikiqidin qongiojqə hɛmmisi Meni tonuƨ bolojan bolidu; qŭnki Mɛn ularning kɛbiħlikini kɛqŭrimɛn hɛmdɛ ularning gunahŭni hɛrgiz esigɛ kɛltŭrmɛymɛn, — dɛydu Pərwərdigar. **35** Kuyaxur kiŭndŭzdɛ nur bolsun dɛp bɛrgɛn, ay-yultuzlarni keqidɛ nur bolsun dɛp bɛlǵiligɛn, dolqunlirini xarkiritip dengizni koƨoƨaydiojan Pərwərdigar mundak dɛydu (samawi koƨunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar Uning namidur): — **36** — Muxu bɛlǵiligɛnirim Mening aldimdin yokap kɛtsɛ, — dɛydu Pərwərdigar, — ɛmɛdi Israilning ɛwladliriru Mening aldimdin bir ɛl boluxtin mangǵigɛ kɛlixu mumkin. **37** Pərwərdigar mundak dɛydu: — Yŭkirida asmanlar mɛlqɛrlɛnsɛ, tɛwɛndɛ yɛr ulliri tɛkxŭrŭlŭp bilinsɛ, ɛmɛdi Mɛn Israilning barliƨ ɛwladlirining kŭlojan hɛmmɛ kŭlmixliri tŭpɛylidin ulardin waz keqip taxliojuqi bolimɛn, — dɛydu Pərwərdigar. **38** Mana, xu kiŭnlɛr keliduki, — dɛydu Pərwərdigar, — xɛhɛr mɛhsus Manga atilip «Ĥananiyɛlning munari»din «Dokmux dɛrwazasi»oƨiqɛ kɛytidin kurulidu; **39** ɛlqɛm tanisi kɛytidin ɛlqɛx ŭqŭn xu yɛrdin «Garɛb dengiǵiqɛ, andin Goatƨa burulup sozulidu; **40** jɛsɛtlɛr wɛ [ƨurbanlik] kiŭlliri taxlinidiojan pŭtkŭl jilɛlɛ, xundakla Kidron dɛryasioƨiqɛ hɛm xɛrkɛƨa ƨaraydiojan «At dɛrwazasi»ning dokmuxioƨiqɛ yatƨan etizlarning hɛmmisi Pərwərdigarɛlɛ pak-muƨkɛddɛs dɛp hɛsablinidu; xɛhɛr kɛytidin hɛq yulup taxlanmaydu, hɛrgiz kɛytidin aqdururup taxlanmaydu.

32 Yɛħuda padixahŭi Zɛdɛkiyaning oninƨi yili, Yɛrɛmiyaɛl Pərwərdigardin kɛlǵɛn sɛz tɛwɛndɛ hatirilɛngɛn (xu yil Nebokadnɛsarning on sɛkkizinƨi yili idi; **2** Xu qaoƨda Babil padixahŭining koƨxuni Yerusalemni koƨxuwalojanidi; Yɛrɛmiya pɛyoƨɛmbɛr bolsa Yɛħuda padixahŭining ordisidiki ƨarawullarning hoƨylisida ƨamap koƨulojanidi. **3** Qŭnki Yɛħuda padixahŭi Zɛdɛkiya uni ɛyiblɛr: «Nemixƨa sɛn: «Mana, Mɛn bu xɛhɛrni Babil padixahŭining ƨoƨioƨa tapƨurimɛn; u uni ixoƨal kŭlidu; Yɛħuda padixahŭi Zɛdɛkiya kaldiyɛlarning ƨolidin keqip ƨŭtulalmaydu; qŭnki u Babil padixahŭining ƨoƨioƨa tapƨurulmay ƨalmaydu; u uning bilɛn yŭz turanɛ sɛzlidim, ɛz kezi bilɛn uning keziǵɛ ƨaraydu. U Zɛdɛkiyani Babilɛlɛ apiridu, u mɛn uningɛlɛ yekŭnlixip toluƨ bir tɛrɛp kŭlojuƨa xu yɛrdɛ turidu, dɛydu Pərwərdigar; silɛr kaldiyɛlɛr bilɛn ƨarxilɛsanglarnu oƨɛlibɛ ƨilalmaysilɛr! — dɛydu Pərwərdigar» — dɛp bɛxarɛt bɛrisɛn?» — dɛp uni ƨamap koƨyojanidi). **6** Yɛrɛmiya: — Pərwərdigarning sɛzi manga kelip mundak dɛyildi — dedi: — **7** Mana, taoƨang Xallumning oƨli Ĥanamɛl yeningoƨa kelip: «ɛzŭng ŭqŭn Anatottiki etizimni setiwal; qŭnki uni setiwelixɛa sening hɛmjɛmɛtlik hoƨƨuƨing bar» — dɛydiojan bolidu. **8** Andin Pərwərdigarning deginidɛk taoƨamning oƨli Ĥanamɛl, ƨarawullarning hoƨylisida yenimoƨa kelip manga: «Binyaminning zemindiki mening Anatottiki etizimni setiwalɛyoƨɛn; qŭnki hɛmjɛmɛt hoƨƨuƨi seningkidur; ɛzŭng ŭqŭn setiwal» — dedi; andin mɛn buning hɛƨikɛtɛn Pərwərdigarning sɛzi ikɛnlikini bilip yattim. **9** Xunga mɛn taoƨamning oƨli Ĥanamɛldin Anatottiki bu etizni setiwaldim; pulni, yɛni on yɛttɛ xɛkɛl kiŭmŭxni girǵɛ selip ɛlqidim. **10** Mɛn tohtam hetigɛ imza koƨup, ŭstige mɛhŭrni besip peƨɛtlidim; buningoƨa guwahƨqilarni guwahƨ bɛrgŭzŭmda, kiŭmŭxni tarazioƨa saldim; **11** tohtam hetini ƨolunɛlɛ aldım, — birsidɛ soda tŭzŭmi wɛ xɛtliri hatiriliniƨ peƨɛtlɛngɛn, yɛnɛ birsɛ peƨɛtlɛnmigɛnidi — **12** wɛ mɛn taoƨamning oƨli Ĥanamɛlning keƨ aldidɛ, bu soda hetigɛ imza koƨyoƨan guwahƨqilar wɛ ƨarawullarning hoƨylisida olturoƨan Yɛħudiyɛlarning hɛmmisi aldidɛ hɛtlɛrni Maaseyahning nɛwrisi, Neriyanning oƨli bolojan Barukƨa tapƨurdim. **13** Ulnarning aldidɛ mɛn Barukƨa mundak tapilap dedim: — **14** Samawi koƨunlarning

Sərdari bolojan Pərwərdigar — Israilning Ĥudasi mundak dɛydu: — Bu hɛtlɛrni, yɛni peƨɛtlɛngɛn wɛ peƨɛtlɛnmigɛn bu tohtam hɛtlirini elip, bular uzun waƨitƨiqɛ saƨlansun dɛp sapal idix iqigɛ saloƨin; **15** Qŭnki samawi koƨunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar — Israilning Ĥudasi mundak dɛydu: — Kɛlǵŭsidɛ bu zeminda hɛm ɛylɛr, hɛm etizlar, hɛm ŭzŭmzarlar kɛytidin setiwelinidu. **16** Mɛn tohtam hetini Neriyanning oƨli bolojan Barukƨa tapƨuroƨandin keyin, Pərwərdigarɛlɛ dua kŭlip mundak dedim: — **17** «Aħ, Rɛb Pərwərdigar! Mana, Sɛn asman-zeminni ɛzŭningŭn zor ƨŭkriditing wɛ sozulunɛ biliking bilɛn yasioƨansɛn; Sanga hɛƨƨandak ix tɛs ɛmɛstur; **18** Sɛn mingliɛlɛn kixilɛrgɛ rɛħim-xɛƨƨɛƨ kɛrsitisɛn hɛmdɛ atilarning kɛbiħlikining jazasinimu keyin balilirining koƨnioƨa kɛyturisɛn; aħ, Sɛn uluɛ, Ĥudrat Iǵisi Tɛnǵridursɛn — Samawi koƨunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar Sening namingdur; **19** oy-nixanlirinda uluɛ, kŭlojan ixlirindaƨa kudrɛtliksɛn; keƨliriling bilɛn insan balilirining ɛz yolliri wɛ kŭlojanlirining mewisi boyiqɛ hɛrbirigɛ [inam yaki jaza] kɛyturux ŭqŭn, ularning barliƨ yollirini keƨlǵŭgŭdursɛn; **20** — Sɛn bŭgŭnki kŭngiqɛ Misir zeminda, Israil iqidɛ hɛm barliƨ insanlar arisida meƨizlik alamɛtlɛrni hɛm karamɛtlɛrni yan kŭlip kɛlǵɛnsɛn; xunglaxƨa bŭgŭngiqɛ Sening naming etozidim-ɛoƨioƨa tarkilip kɛlmɛktɛ. **21** Sɛn meƨizlik alamɛtlɛr, karamɛtlɛr kudrɛtlik ƨolung, sozulɛlɛn biliking wɛ dɛħxɛtlik wɛħxɛt arƨilik ɛz hɛlƨing Israilni Misir zemindin ƨŭƨaroƨansɛn; **22** Sɛn ularɛlɛ ata-bowiliriɛlɛ tɛƨƨim kŭlimɛn dɛp ƨɛsɛm kŭlojan, sŭt hɛm bal ɛƨip turidiojan bu zeminni tɛƨƨim kŭlojansɛn. **23** Ular dɛrwɛƨa zeminoƨa kirip uningɛlɛ igɛ bolojan; lekin ular Sening awazingoƨa kulak salmiɛlɛn, Tɛwrat-ƨanunungda mangmiɛlɛn; ularɛlɛ ɛmr kŭlojanlarning hɛƨƨasisiɛlɛ ɛmɛl kŭlmiɛlɛn; xunga Sɛn bu kŭlpɛtlɛrning hɛmmisiɛni ularning bɛxioƨa qŭxŭrgɛnsɛn. **24** Mana, xɛhɛrni besip kirix ŭqŭn seƨiloƨa selip ƨŭƨirilɛlɛn dengliƨ-potɛylɛrgɛ ƨarioƨaysɛn! Kŭliq, kɛħɛtƨilik wɛ waba tŭpɛylidin xɛhɛr hŭjum kŭliwatƨan kaldiyɛlarning ƨoƨioƨa tapƨurulmay ƨalmaydu; Sɛn aldin'ala eytƨining hɛzir ɛmɛlǵɛ axurulidi; mana, ɛzŭng kɛrisɛn. **25** Lekin Sɛn, i Rɛb Pərwərdigar, gɛrƨɛ xɛhɛr kaldiyɛlarning ƨoƨioƨa tapƨurulidiojan bolsimu, manga: «ɛzŭng ŭqŭn etizni kiŭmŭxkɛ setiwal wɛ buni guwahƨqilarɛlɛ kɛrgŭzŭgin!» — deding». **26** Andin Pərwərdigarning sɛzi Yɛrɛmiyaɛlɛ kelip mundak dɛyildi: — **27** Mana, Mɛn Pərwərdigar, barliƨ ɛt igilirining Ĥudasidurmɛn; Manga tɛs qŭxidiojan birɛr ix barmidur? **28** Xunga Pərwərdigar mundak dɛydu: — Mana, Mɛn bu xɛhɛrni kaldiyɛlarning ƨoƨioƨa wɛ Babil padixahŭi Nebokadnɛsarning ƨoƨioƨa tapƨurimɛn; ular uni igiliwalidu. **29** Bu xɛhɛrgɛ hŭjum kŭliwatƨan kaldiyɛl uningɛlɛ besip kirip ot koƨup uni keydŭriwetidu; ular xɛhɛrdikilɛrning ɛylirini mu keydŭriwetidu; ular bu ɛylɛrning ɛgziliri ŭstidɛ Meni oƨɛzɛplɛndŭrŭp Baaloƨa isrik yakƨan, yat ilaħlarɛlɛ «xarab hɛdiyɛl»larni ƨuyɛlɛn. **30** Qŭnki Israilɛlɛ wɛ Yɛħudalar yaxliƨidin tartip keƨ aldimda pɛƨɛt rɛzillikla kŭlip kɛlmɛktɛ; Israilɛlɛ pɛƨɛtla ɛz ƨolliri yasioƨanlar bilɛn oƨɛzipimni koƨoƨioƨandin baƨƨa ix kŭlmiɛlɛn, — dɛydu Pərwərdigar. **31** Qŭnki bu xɛhɛr ƨuruloƨan kŭnidin tartip bŭgŭnki kŭngiqɛ Mening oƨɛzipim wɛ ƨɛħrimni xundak koƨoƨioƨuqi bolup kɛldiki, Mɛn uni ɛz yŭziŭm aldinɛlɛ yɛƨatmisɛm bolmaydu. **32** Israilɛlɛ wɛ Yɛħudalar — ular wɛ ularning padixahŭilri, ɛmiriliri ƨaħŭnliri, pɛyoƨɛmbɛrliri, Yɛħuda adɛmliri wɛ Yerusalemɛlɛ turuwatƨanlarning meni oƨɛzɛplɛndŭrgɛn barliƨ rɛzillik tŭpɛylidin [xɛhɛrni yɛƨitimɛn]. **33** Ular Manga yŭzini ƨaratƨan ɛmɛs, bɛlki Manga arƨisini kŭlip tɛtŭr ƨarioƨan; gɛrƨɛ Mɛn tang sɛħɛrdɛ ornundin turup ularɛlɛ ɛgɛtkɛn bolsammu, ular

anglimay təlim-tərbiyini qəbul kilixni rət kiloşu. **34** Ular Əz namim bilən ataloşan eydə yirginlik butlirini selip uni buloşoşan; **35** ular əz oşul-kizlirini ottin etküzüp «Molək»kə atap qurbanlik kilix üçün «Hinnomning oşlining jilöşisi»dikki, Baaloşu beoşxlanoşu «yukiri jaylar»ni kurup qikşan; Mən ularning bundak ix kilixini zadi buyrup bakmioşanmən; ularning Yəhudani gunahşu patkuzup, muxundak lənətlik ix kilşun degən oy-niyəttə heşqqaşan bolup bakmioşanmən. **36** Silər muxu xəşər toşruluk; «Dərşəkikət, u kiliş, kəşətlik wə waba arşilik Babil padixahining koloşu tapxurulidu!» — dəwatisilər; lekin Pərwərdigar — Israilning Hudasi muxu xəşər toşruluk hazir mundak dəydu: — **37** Mana Mən, Mən ularni oşəzipim, kəşrim wə zor aqqikim bilən həydiwətkən barlik padixahliklərdin yioşimən; Mən ularni kaytidin muxu yərgə epkelimən, ularni aman-tinqlikta turuoşizimən. **38** Ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **39** Mən ular wə ularidin keyin boləşan balilirini barlik künliridə Məndin əyminiş yəhxilik kərsun dəp, ularoşu bir kəlb, bir yolni ata kilimən. **40** Mən ularoşu iltipət kilixtin kolumni ikkinşu üzməslirim üçün ular bilən mənggüllük bir əhdə tüzimən; ularning kaytidin yenimdin qətliməsliki iştin Mən kəlbige kərkunqumni salimən. **41** Mən ularoşu yəhxilik ata kilixtin həzür elip xadlinimən wə pütin kəlbim, pütin jenim bilən ularni muxu zeminoşu tikip turuoşuzimən! **42** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən huddi bu həlkning beşioşu bu dəlxətlik külpətning həmmisini qüxürginimdək, Mən ular toşruluk wədə kiloşan barlik bəht-bərikətlərni ularning üstigə qüxürimən; **43** Silər muxu zemin toşruluk: «U wəyranə, adəməzsiz wə həywanəzsizdur; kaldiylərnin koloşu tapxuruloşan!» dəysilər. Lekin kəlgüşidə uningda etizlər kaytidin setiwelinidu! **44** Binyamning yurtida, Yerusalemming ətrapidikki yezilirida, Yəhudaning xəşərliridə, [jənubtikki] taşlik xəşərliridə, qərbtikki «Xəfələh» egizlikdikki xəşərlərdə, [Yəhudaning] jənubiy bayawānliridikki xəşərlərdimə kixilər kaytidin kümüxkə etizlərnə setiwəlidu, tohtam hətlirigə imza koyidu, məşürəp, guwahşilərnə guwahşu hazir kilidu; qünki Mən ularni sürgünlükün kayturup əsligə kəltürimən — dəydu Pərwərdigar.

33 Yəreşmiya tehi kərawullarning həyolışida kəmap koyuloşan wəktida, Pərwərdigarning sezi uningə ikkinşu kətim kelip mundak dəyildi: — **2** İxni kiloşuqi Mən Pərwərdigar, ixni xəkilləndürgüqi həm uni bekitküqi Məni Pərwərdigar mundak dəymən — Pərwərdigar Mening namimdur — **3** Manga iltija kil, Mən sanga jawab kayturimən, xundakşu sən bilməydoşan, büyüq həm tilsimat ixlərnə sanga ayan kilimən. **4** Qünki [düxmənnin] deng-potəylirigə həm kilişioşu təkəbil turuxşu istihkəmlər kilix üçün qəkiləşan bu xəşərdiki əylər wə Yəhudə padixahirining ordiliri toşruluk Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — **5** «Kaldiyər bilən kərxiliximən» dəp xəşərgə kirkənlərnin həmmisi, pəkət Mən oşəzipim wə kəşrimdə uriwətkənlərnin jəşətliri bilən bu əylərnə toldurux üçün kəlgənlər, halas. Qünki Mən ularning barlik rəzilili küpəylidin yüzümni bu xəşərdin əlrip yoxuroşanmən. **6** Həlbuki mana, Mən bu xəşərgə xipa kilip dərdigə dərman bolimən; Mən ularni saşaytimən, ularoşu qəksiz arambəlx həm həşikətni yexip ayan kilimən. **7** Mən Yəhudani həm Israilni sürgündin kayturup əsligə kəltürimən; ularni awwalkidək kurup qikşimən. **8** Mən ularni Mən bilən kərxilixip gunahşu pətip sadir kiloşan barlik kəbişlikidin paklandurimən, Mening aldimda gunahşu pətip, Manga asişlik kiloşan barlik kəbişlikirini kəqürimən; **9** yər yüzidikki barlik əllər Mən ularoşu yətküzgən barlik iltipətni angloydu, xuning bilən bu [xəşər] kixini xadlandurup, Əzümgə mədhiyələrnə

kəzoşup, xən-xəşər kəltürüp nən-xəşər həsil kilidu; əllər Mən ularoşu yətküzgən barlik iltipət wə arambəlxlikidin [Məndin] kərkup titrəydoşan bolidu. **10** Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər muxu yər toşruluk: «U bir harəbilib, adəməzsiz wə həywanəzsiz boldi!» dəysilər — durus. Lekin harabə boləşan, adəməzsiz, əhəlisiz, həywanəzsiz boləşan Yəhudaning xəşərliridə wə Yerusalemmə kəqilirida **11** yənə tamaxining sadasi, xad-hurəmlik sadasi wə toyi boluwatşan yigit-kizning awazi anglinidu, xundakşu Pərwərdigarning əyigə «təxəkkür qurbanlikliri»ni aparəşanlarınin «Samawı koxunlarınin Sərdari boləşan Pərwərdigarə təxəkkür eytinglər, qünki Pərwərdigar məşribəndur, uning məhəbbiti mənggüllüktür» dəydoşan awazliri kaytidin anglinidu; qünki Mən sürgün boləşanlarni kayturup zemindiki awatlişni əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Qünki samawı koxunlarınin Sərdari boləşan Pərwərdigar mundak dəydu: — Harabə boləşan adəməzsiz wə həywanəzsiz boləşan bu yərdə wə uning barlik xəşərliridə koy bakkuşlarınin əz padilirini yatkuşidoşan kətanliri kaytidin bar bolidu. **13** [Jənubiy] taşlikdikki xəşərlərdə, [qərbtikki] Yəhudaning «Xəfələh» egizlikdikki xəşərlərdə, jənubiy bayawānliridikki xəşərlərdə, Binyamning yurtida, Yerusalemming ətrapidikki yezilirida wə Yəhudaning xəşərliridimə koy padiliri ularni sənioşuqining kəli astidin kaytidin ətidu, — dəydu Pərwərdigar. **14** Mana, xu künlər keliduku, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəmətigə həm Yəhudə jəmətigə eytkən xəşəkətlik wədəməş əməş kilimən. **15** Xu künlər wə u qəşda Mən Dawut nəslidin «Həkkəniş Xəh»ni zeminda əstürüp qikşimən; U zeminda toşruşu həküm wə həkkənişlik yürgüzidu. **16** Xu künlərdə Yəhudə kutkuzulidu, Yerusalemmə arambəxtə turidu; [xu qəşda] Yerusalemmə: «Pərwərdigar həkkənişlikimizdur» degən nən bilən atilidu. **17** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Dawutning Israil jəmətining təhtigə olturuxşu ləyik nəşi üzülip kəlməydu, **18** yəki Lawiyələrnin boləşan kəşinlərnin, «kəydirmə qurbanlik», «axlik hədiyə» wə bəxşə qurbanliklərnə Mening aldimda daim sənidoşu adəm üzülip kəlməydu. **19** Pərwərdigarning sezi Yəreşmiyaşu kəp mundak dəyildi: — **20** Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər Mening kündüz bilən tüzgən əhdəmni wə kəqə bilən tüzgən əhdəmni buzup, kündüz wə kəqini əz wəktida kəlməydoşan kilip koşşanglar, **21** xu qəşda Mening Kulum Dawut bilən tüzgən əhdəm buzulup, uningə: «Əz təhtinggə həküm süridoşan bir oşlung daim bolidu» deginin əməlgə axurulməydu wə hizmətkərlirim, kəşinlər boləşan Lawiyələr bilən tüzgən əhdəm buzuloşan bolidu. **22** Asmanlərdiki koxunlar boləşan yultuzlarni sanap boləşli bolmioşandək, degizdikki kolumni ələp boləşli bolmioşandək, mən kulum Dawutning nəşlini wə Əzümgə hizmət kilidoşan Lawiyələrnə kəpəytimən. **23** Pərwərdigarning sezi Yəreşmiyaşu kəp mundak dəyildi: — **24** Bu həlkning: «Pərwərdigar Əzi tallioşan wə ikki jəməttin wəz kəqip, ularni taxlidi» degininə baykimidingmu? Xunga ular Mening həlkimni: «Kəlgüşidə həq bir əl-dələt bolməydu» dəp kəzğə ilməydu. **25** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mening kündüz wə kəqini bekitkən əhdəm əzgirip kətsə, yəki asman-zemindiki kənunioşətlərnə bekitmigen bolsam, **26** Mən Yəqubning nəşlini wə Dawutning nəşlinin wəz kəqip ularni taxlaydoşan bolimən, xuningdək İbrahimi, İşəş wə Yəqubning nəşli üstigə həküm sürüş üçün [Dawutning] nəşlinin adəm talliməydoşan bolimən! Qünki bərhək, Mən ularni sürgünlükün kayturup ularni əsligə kəltürimən, ularoşu rəşimdillik kərsitimən.

34 Babil padixahı Nebokadnəsar, pütün koxuni wə həkümranlıqıya bekiñojan barlıq padixahlıqlar wə əllərninğ həmmisi Yerusalemoja wə uning ətrapidiki barlıq xəhərlərgə jəng kıləjan waqtıda, Pərwərdigardin Yəramiyaoja kəlgən sez: — **2** İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Zədəqıyaning yenioja berip uningəja mundak dəgin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bu xəhərnı Babil padixahınıng kəlioja tapxurımən, u uningəja ot koyup keydüriwetidu. **3** Sən bolsang, uning kolidin qaqalmaysən; bəki sən tutulup uning kəlioja tapxurulisən; sening közlırning Babil padixahınıng kezlırığə qaraydu, uning bilən yöl turanə səzlıxısən wə sən Babiləja sürgün bolup ketisən. **4** Lekin, i Yəhuda padixahı Zədəkiya, Pərwərdigarning səzını angla; Pərwərdigar sening tuəjrangda mundak dəydu: — Sən kılıq bilən əlməysən; **5** sən aman-tinqlikta əlısən; ata-bowiliring boləjan əzüngdin ilgiriki padixahlar üqün matəm tutup huxbuy yaqqəndək ular əhxaxla sən üqünmu [huxbuy] yaqıdu; ular sən üqün: «Ah, xahım!» dəp matəm tutıdu; qünki Mən xundak wadə kıləjanmən, — dəydu Pərwərdigar. **6** Andin Yəramiya pəyojəmbər bu səzlərninğ həmmisini Yəhuda padixahı Zədəkiya Yerusalemda eytti. **7** Xu qəojda Babil padixahınıng koxuni Yerusalemda wə Yəhudadiki kəlojan xəhərlərdə, yəni Lakıxta wə Azikahta jəng kılıwatatti; qünki Yəhudadiki mustahkəm xəhərlər arısdin pəkət bularla ixəqal bolmiojanıdi. **8** Padixah Zədəkiya [kullirimojoja] azadlık jakarlaylı dəp Yerusalemdikilərninğ həmmisi bilən əhdini kesip tüzgəndin keyin, Pərwərdigardin təwendiki bu sez Yəramiyaoja kəldi **9** (əhdə boyıqə hərbiəri ez ibraniy kullirini, ər bolsun, kiz-ayal bolsun, koyuwetixi kerək idi; heqkaysisi ez kerindixi boləjan Yəhudiyni kullukta qaldurmaslık kerək idi. **10** Əhdığə koxuləjan barlıq əmirlər wə barlık həlk xuningəja, yəni hərkaysimız ez kuli yaki dedikini koyuwetəyli, ularni kullukta qaldurwərməyli degən səzığə boysundi. ular boysunup ularni koyuwətti. **11** Lekin uningdin keyin ular bu yoldin yenip koyuwətkən kul-dedəklərnı əzığə qayturwaldi. ular bularnı kaytidin məbjuriy kul-dedək kılıwadı. **12** — Xu qəojda Pərwərdigarning səzi Yəramiyaoja kelip mundak deyildi: — **13** İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən ata-bowiliringlarnı Misirning zemindin, yəni «kulluk əy»xdin qıkarəninimda, ular bilən əhdə tüzgəndi; **14** [xu əhdə boyıqə] hərbinginglar yəttinq yilıda silərgə əzini satkən hərkaysi kerindixinglar boləjan ibraniy kixilirini koyuwetixinglər kerək; u kullukında altə yil boləjəndin keyin, sən uni azadlıkqa koyuwetixing kerək, degənidim. Lekin ata-bowiliringlar buni anglimay heq kulək salmiojan. **15** Lekin silər bolsanglar, [xu yaman yoldin] yenip, kez aldimda durus ixni kərip, hərbinginglar ez yekiniəja «azad bol» dəp jakarlıdinglar, xuningdək Əz namim bilən atəlojan eydə əhdə tüzüdinglar; **16** lekin silər yənə yenip Mening namimoja daəj kəltürüp, hərbinginglar ez rayioja koyuwətkən kulni hən ihtiyarioja koyuwətkən dedəknı qayturwelip kaytidin əzüngləroja kul-dedək boluxqa məjburlidinglar. **17** Xəuja Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər manga kulək salmidinglar, hərbinginglar ez kerindixingləroja, hərbinginglar ez yekiningləroja azad bolunglar dəp heq jakarlımidinglar; mana, Mən silərgə bir hil azadlıknı — yəni kılıqqa, wabəoja wə kəhətqılıkka boləjan bir azadlıknı jakarlaymən; silərnı yər yüzidiki barlıq padixahlıqləroja bir wəhətə baskuqi kılıman. **18** Xuning bilən Mən əhdəmnı buzojan, kez aldimda kesip tüzgən əhdininğ səzlırığə əməl kılımojan kixilərnı bolsa, ular əzlıri soyup ikki parqə kılıp, otturısidin ətkən heliki mozaydək kılımən; **19** Yəhudaning əmirliəri wə Yerusaleminğ

əmirliəri, ordidiki ələmdarlar, kahınlər, xuningdək mozayning ikki parqısının otturısidin ətkən barlık həlknı bolsa, **20** Mən ularni düxmənlırining kəlioja, jenini izdigüqilərninğ kəlioja tapxurımən; xuning bilən jasətliəri asmandiki uqar-kənatlarəja wə zemindiki həywanlarəja əzək bolıdu; **21** Yəhuda padixahı Zədəkiya wə uning əmirlırınımu düxmənlırining kəlioja, jenini izdigüqilərninğ kəlioja, xundakla silərgə hujum kılıxtin qıkinip turojan Babil padixahınıng koxuninginğ kəlioja tapxurımən. **22** Mana, Mən əmr kılıman, — dəydu Pərwərdigar, wə ular bu xəhər əldioja yənə kelıdu; ular uningəja hujum kılıp ot koyup keydüriwetıdu; wə Mən Yəhudaning xəhərlirini wəyrənə, heq adəmzatsız kılıman.

35 Yəhuda padixahı Yosiyaning əoılı Yəhoakimning künlirıdə, Pərwərdigardin Yəramiyaoja sez kelip: — **2** «Rəkabning jəmətidikilərninğ yenioja berip ular bilən səzlıxip ularni Pərwərdigarning əyığə apirip, uning kikiq eylırining birığə təkliq kılıp ularning əldioja xarab tutkı» — deyildi. **3** Xuning bilən mən Habəzzıyaning nəwrısı, Yəramiyaning əoılı Jaazaniyanı, uning ukilirini wə barlık baləqakılirini, xuningdək Rəkabning pütkül jəmətini elip kelixkə qıktım; **4** Mən ularni Pərwərdigarning əyığə, İgdaliyaning əoılı, Hudaning adimi boləjan Hənaning əoıullirioja təwəlik əyğə apardım; bu əy əmirlərninğ əyining yenıda, Xallumning əoılı, ixikbakar Maəseyahning əyining üstıdə idi; **5** mən Rəkabning jəmətidikilərninğ əldioja xarabkə lıq toləjan piyalilər wə kədəhlərnı koyup ularəja: «Xarabkə əojız teginglar!» — dedim. **6** ular manga mundak dedi: «Biz xarabni iqməymiz; qünki əjadimiz Rəkabning əoılı Yonadab bizgə: «Silər wə əoıul-əwəladlıringlar zadi xarab iqmənglar; **7** yənə kelip əylərnı kurnanglar, nə uruk terimanglar, nə üzümzarlarnı tikmənglar, nə bulardin heqkaysisioja zadi igə bolmənglar; barlık künliringlarda qedirlarda turunglar; xuning bilən silər turuwatkən zemında uzun künlərnı kərisilər» — dəp əmr kaldurojan. **8** Xuning bilən bizning əjadimiz Rəkabning əoılı Yonadabning: «Barlık küniünglərdə zadi xarab iqmənglar» degən awəzioja kulək selip, biz wə bizning ayallirimız hən əoıul-kizlırimız uning əmrığə toluq əməl kılıp kəlgənmiz; **9** biz yənə turojudək əylərnı salmiojan; bizdə heq üzümzar, etiz, uruk degənlər yok; **10** bəki biz qedirlarda turup kəlduk, əjadimiz Yonadabning bizgə barlıq əmr kıləjanlıroja əməl kılıp kəlduk, **11** Lekin Babil padixahı Nebokadnəsar zeminoja besip kirgəndə, xundak ix boldiki, biz: «Baraylı, Kaldıylərninğ koxuni hən Suriyəninğ koxunıdin kəqip Yerusalemlə xəhərigə kirəyli» — deduk. Mana xu səwəbtin Yerusalemda turuwatımmız. **12** Andin Pərwərdigarning səzi Yəramiyaoja kelip mundak deyildi: — **13** «Samawı koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Barəjin, Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatkanlarəja mundak dəgin: — Buningdin tərbıyə almamsilər, xuningdək Mening səzlırimgə kulək salmamsilər?» — dəydu Pərwərdigar. **14** — Mana, Rəkabning əoılı Yonadabning əoıul-pərzəntlırığə «xarab iqmənglar» dəp tapılıəjan səzlırığə əməl kılınıp kəlgən; bügünki küngığə ular heq xarab iqip bəkmiojan, qünki ular atisinginğ əmrığə itəət kıləjan. Lekin Mən tang səhərdə ornumdin turup silərgə səz kılıp kəlgən bolsammu, silər Manga heq kulək salmiojansilər. **15** Mən tang səhərdə ornumdin turup kullirim boləjan pəyojəmbərlərnı əwətip: «Hərbinginglar hazır ez rəzil yolunglərdin yenip, kılımixinglarnı tüzıtinglar, bəxka iləhləroja əgixıp qokunmənglar; xundak kilsanglar Mən ata-bowiliringləroja təkdim kıləjan zemında turuwərisilər» dəp kəlgənmən; lekin silər Manga kulək salmay heq anglimiojansilər.

16 Bərəkət, Rəkabning oqli Yonadabning əwladlari atisining ularoqa tapiloqan əmrigə əməl qiloqan; lekin bu həlk Manga heq kulak salmiqoqandur. 17 Xunga samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən Yəhüdaning üstigə həm Yerusalemling üstigə Mən aldin'ala eytkan barlik balay'apətni qüxürimən; qünki Mən ularoqa sez qiloqan, lekin ular anglimioqan; Mən ularni qakiroqan, lekin ular jawab bərmigən». 18 Andin Yərəmiya Rəkab jəmətigə mundaq dedi: — Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Qünki silər atanglar Yonadabning əmrigə itaət qilip, barlik yoloruklirini tutup, silərgə tapiloqanlirining həmmisi boyiqə ix kərtip kəlgənsilər, — 19 əmdi samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Rəkabning oqli Yonadabning nəslidin aldimda hizmət qiloquqı hərgiz üzülip kəlməydu.

36 Yəhüda padixahı Yosiyaning oqli Yəhoakimning tətinqi yili, Yərəmiyoqa Pərwərdigardin təwəndiki sez kəldi: — 2 Özüngə oram kəşəz əloqin; uninoqə Yosiyaning künliridə sanga sez qiloqinimdin tartip bütgünki küngiqə Mən Israilni əyibligən, Yəhüdanı əyibligən həm barlik əllərnı əyibligən, sanga eytkən səzlərnıng həmmisini yazoqin. 3 Yəhüdaning jəməti bəlkim Mən bexioqa qüxürməqki bolqan barlik balay'apətni anglap, hər biri əzlrining rəzil yolidin yanarmikin; ular xundak qilsa, Mən ularning qəbihlikini wə gunahını kəqürüm qilimən. 4 Xuning bilən Yərəmiya Neriyaning oqli Barukni qakirdi; Baruk Yərəmiyaning əozzidin qıqkanlirini anglap Pərwərdigarning uninoqə eytkən səzlrining həmmisini bir oram kəşəzə yezip bərdi. 5 Yərəmiya Barukqa tapilap mundaq dedi: — Özüm qəmap qoyulənmən; Pərwərdigarning əyigə kiriximigə ruhsət yok; lekin əzüng berip kirgin; 6 Pərwərdigarning əyidə roza tutqan bir künidə, sən əozzimdin qıqkanlirini anglap yazoqan, Pərwərdigarning bu oram yazmida hatiriləngən səzlrini həlkning kulaklirioqa yətküzgin; həmmə xəhərlərdin kəlgən Yəhüdadikilərnıng kulaklirioqu yətküzgin. 7 Ular bəlkim Pərwərdigar aldioqa dua-tilawitini qilip hər biri əzlrining rəzil yolidin yanarmikin; qünki Pərwərdigarning bu həlkqə əgəhlənduroqan əozzipi wə kəhri dəhəxtliktur. 8 Neriyaning oqli Baruk Yərəmiya pəyoqəmbər uninoqə tapiloqinining həmmisini ada qilip, Pərwərdigarning əyidə Pərwərdigarning səzlrini oqup jakarlidi. 9 Yəhüda padixahı Yosiyaning oqli Yəhoakim təhtkə olturoqan baxinqi yili tokkuzinqi ayda xundak boldiki, barlik Yerusalemdikilər həmdə Yəhüda xəhərliridin qıqip Yerusalemoqa kəlgən barlik həlk üqün, Pərwərdigar aldidə bir məzgil roza tutuximiz kerək dəp elan qilindi. 10 Xu wəkt Baruk Pərwərdigarning əyigə kirip, pütütkqi Xafanning oqli Gəmarinyaning əyidə turup, Yərəmiyaning səzlrini barlik həlkning kulaklirioqa yətküzüp okudi; bu əy Pərwərdigarning əyining yurikiri həylisidiki «Yengi dərwaso»oqa jaylaxkanidi. 11 Xafanning nəwrisi, Gəmarinyaning oqli Mikah bolsa yazmizin Pərwərdigarning səzlrining həmmisigə kulak saldi. 12 Andin u padixahning ordisioqa qüxüp pütütkqining əyigə kiriwidi, mana, əmirlərnıng həmmisi xu yərdə olturrattı; pütütkqi Əlixama, Xəmayaning oqli Delaya, Akborning oqli Əlnatan, Xafanning oqli Gəmariya wə Hananiyaning oqli Zədəkiya qatarlik barlik əmirlər xu yərdə olturrattı. 13 Xuning bilən Mikah Barukning səzligənlirini həlkning kulaklirioqa yətküzüp okuqanda əzi anglioqan barlik səzlərnı ularoqa bayan qildi. 14 Xuning bilən barlik əmirlər Kuxining əwrisi, Xələmiyaning nəwrisi, Nətaniyaning oqli Yəhüdiyni Barukning yenioqa əwətip

uningoqa: «Sən həlkning kulaklirioqa yətküzüp okuqan oram yazmını kolungoqa elip yenimiozə kəl» — dedi. Xuning bilən Neriyaning oqli Baruk oram yazmını kolioqa elip ularning yenioqa kəldi. 15 Ular uninoqə: «Oltur, uni kulakimiozə yətküzüp oqup bər» — dedi. Baruk uni ularoqa anglitip okudi. 16 Xundak boldiki, ular barlik səzlərnı anglioqanda, aləxzadə bolup bir-birigə qarixip: «Bu səzlərnıng həmmisini padixahqa yətküzmisək bolmaydu» — dedi. 17 Andin Baruktin: «Bizgə degin əmdi, sən bu səzlərnıng həmmisini kəndək yazding? Ular ni Yərəmiyaning əz əozzidin anglingmu?» — dəp soridi. 18 Baruk ularoqa: «U bu səzlərnıng həmmisini əz əozzi bilən manga eytti, mən oram kəşəzə siyah bilən yazdim» — dedi. 19 Əmirlər Barukqa: «Baroqin, sən wə Yərəmiya məküwəlinglar. Kəyərde bolsanglar heqkimigə bildürmənglar» — dedi. 20 Xuning bilən ular oram yazmını pütütkqi Əlixamaning əyigə tikip koyup, ordioqa kirip padixahning yenioqa kəlip, bu barlik səzlərnı uning kulaklirioqa yətküzdi. 21 Padixah Yəhüdiyni yazmını elip kəlixkə əwətti, u uni Əlixamaning əyidin epkəldi. Yəhüdiy uni padixahning kulaklirioqa wə padixahning yenida turoqan barlik əmirlərnıng kulaklirioqa yətküzüp okudi. 22 Xu qəş tokkuzinqi ay bolup, padixah «qixlik əy»idə olturrattı; ular aldidiki oqəktə ot kəlaklik idi. 23 Xundak boldiki, Yəhüdiy uningdin üç-tət səhipini okuqanda, padixah kələmtiraxi bilən bu kismini kesip, yazmının həmmisini bir-birləp otta keyip yəqioquqə oqəktiki otqə taxlidi. 24 Ləkin bu barlik səzlərnı anglioqan padixah yəki hizmətkərlirining heqkaysisi kərkəmdi, ular din kiym-keqəklirini yirtkanlar yok idi. 25 Uning üstigə Əlnatan, Delaya wə Gəmariyalar padixahın oram yazmını kəydürməslilikini ettingenidi, lekin u ularoqa kulak salmıdi. 26 Padixah bolsa xəhzadə Yərahməəl, Azriəlning oqli Seraya wə Abdəəlning oqli Xələmiyanı pütütkqi Barukni wə Yərəmiya pəyoqəmbərnı koləqa elixkə əwətti; lekin Pərwərdigar ularni yoxurup saklıdi. 27 Padixah Baruk Yərəmiyaning əozzidin anglap yazoqan səzlərnı hatiriləngən oram yazmını kəydürüwətkəndin keyin, Pərwərdigarning səzi Yərəmiyoqa kəlip mundaq deyildi: — 28 Yənə bir oram kəşəzəni elip, uninoqə Yəhüda padixahı Yəhoakim kəydürüwətkən bəziri oram yazmida hatiriləngən barlik səzlərnı yazoqin. 29 Wə Yəhüda padixahı Yəhoakimoqa mundaq degin: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — Sən bu oram yazmını kəydürüwəttəng wə Mening toşruluk: Sən buningoqa: «Babil padixahı qoqum kəlip bu zemini wəyrən qilidi, uningdin həm insanni həm həywanı yokitidu» — dəp yezixkə kəndəkmu petinding?» — deding. 30 Xunga Pərwərdigar Yəhüda padixahı Yəhoakim toşruluk mundaq dəydu: — Uning nəslidin Dawutning təhtigə olturuxkə heq ədəm bolmaydu; uning siriti jərtkə taxliwəttip kündüzdə issikta, keqidə kirawda oquq yatidu. 31 Mən uning wə nəslining bəxioqa, hizmətkərlirining bəxioqa kəbihlikining jazasını qüxürimən; Mən ularning üstigə, Yerusalemdə turuwatkanlarning üstigə həm Yəhüdaning ədəmliri üstigə Mən ularoqa əgəhlənduroqan barlik külpətlərnı qüxürimən; qünki ular Manga heq kulak salmiqoqan. 32 Xuning bilən Yərəmiya bəxkə bir oram kəşəzəni elip Neriyaning oqli Barukqa bərdi; u Yərəmiyaning əozzioqa qarap Yəhüda padixahı Yəhoakim otta kəydürüwətkən oram yazmida hatiriləngən həmmə səzlərnı yazdi; ular bu səzlərgə ohxaydioqan bəxkə kəp səzlərnımu qoxup yazdi.

37 Babil padixahı Nebokədnəsər Zədəkiyani Yəhüdaning zeminiqə padixah qildi; xuning bilən u Yosiyaning oqli Yəhoakimning oqli Koniyaning ordioqa həküm süridi. 2 U, yəki hizmətkərliri, yəki zemindiki həlk Pərwərdigarning Yərəmiya pəyoqəmbər arkilik eytkən səzlrigə heq kulak salmıdi. 3

Padixah Zədəkiya Xələmiyaning oqli Yəhūkalni həm kahin Maaseyahning oqli Zəfaniyani Yərəmiya pəyoəmbərnin yenioə əwətip uningə: «Pərwərdigar Hudayimizə biz üqün dua kıləyəsən» — degüzdü **4** (xu qəşdə Yərəmiya zindanda kəmaklik əməs idi; u halk arisioə qikiş-kirikə ərkin idi. **5** Pirəwnning koxuni Misirdin qikkənidi; Yərusalemini kərxiwəlojan Kaldiylər bularning hawirini anglap Yərusalemdin qekinip kətkənidi). **6** Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiya pəyoəmbərgə kelip mundak deyilidi: — **7** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərni manga iltija kıldurup izdəxkə əwətkən Yəhuda padixahioə mundak dənglar: — Mana, silərgə yardəm berimiz dəp qikiş kəlgən Pirəwnning koxuni bolsa, əz zeminiə, yəni Misiroə qaytip ketidu. **8** Andin Kaldiylər bu xəhərgə qaytip kelip jəng kilişip uni ixəşal kılıdu, uni ot kəyup kəydürüwetidu. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz-əzünglarni aldap: «Kaldiylər bizdin qekinip kətkən» — demənglar; ular kətkən əməs! **10** Qünki gərgə silər əzüngləroə jəng kilişioəjan Kaldiylərnin toluk koxunini uruwətkən bolsanglarmu wə ularningkidin pəkət yarilanəjanlarla kəloəjan bolsimu, ularning hərbiəri yənilə əz qədirdin turup bu xəhəri ot kəyup kəydürüwətkən bolatti. **11** Pirəwnning koxuni tūpəylidin Kaldiylərnin koxuni Yərusalemdin qekinip turoəjan wəqəttə, xu wəxə yüz bərdi: — **12** Yərəmiya Binyamindiki zeminiə yol elip, xu yərdiki yurtədxliri arisidin əz nəsivisini igiləx üqün Yərusalemdin qikkənda, **13** u «Binyamin dərwezisi»ə yətkəndə, Hənanıyaning nəwrisi, Xələmiyaning oqli kəzət begi Iriya xu yərdə turatti; u: «Sən Kaldiylərgə qekinip təslim bolmaqisən!» dəp uni tutuwaldi. **14** Yərəmiya: «Yəloəjan! Mən Kaldiylər tərəpkə kəqip təslim bolmaqı əməsmən!» — dedi. Lekin u uningə kulaş salmıdi; Iriya Yərəmiyi kəloə elip uni əmirlər əldioə apardı. **15** Əmirlər bolsa Yərəmiyadin əzəplinişip uni urəşuzup, uni diwanbegi Yənatanning əyidiki kəmakhanioə solidi; qünki ular xu əyni zindanoə aylanduroəjanidi. **16** Yərəmiya zindandiki bir gundihaniə kəmilip, xu yərdə uzun künlər yatqəndin keyin, **17** Zədəkiya padixah ədəm əwətip xu yərdin ordisioə elip kəldi. U xu yərdə əstirtin uningdin: «Pərwərdigardin səz barmu?» dəp soridi. Yərəmiya: «Bar; sən Babil padixahining kəlioə tapxurulisən» — dedi. **18** Yərəmiya Zədəkiya padixahka iltija kilişip: — «Mən sanga yəki hizmətkərlirioə yəki bu həkəkə nemə gunaş kilişiniə, bu zindanoə kəmap kəydunglar? **19** Silərgə bəxarət bərip: «Babil padixahi sanga yəki bu zeminiə jəng kilişkə qikəmaydu!» degən pəyoəmbərlirioə kəni?» — dedi **20** — «Əmđi i padixah təkşir, səzilirimgə kulaş selixingni ətünimən; iltijayim əldingdə ijabət bolsun, dəp ətünimən; diwanbegi Yənatanning əyigə meni kəytküzmiəyəsən; sən undak kilsang, xu yərdə əlimən». **21** Zədəkiya padixah pərman qixürtip, Yərəmiyani kərawullarning həyolisida turoşuzuxni, xuningdək xəhərdiki həmmə nan tügəp kətmisila, uningə həküni «Nəway kəqisi»din bir nan bərilixni tapilidi; xuning bilən Yərəmiya kərawullarning həyolisida turdi.

38 Mattanning oqli Səfatiya, Paxhurning oqli Gədalıya, Xələmiyaning oqli Jukal wə Malkiyaning oqli Paxhurlar bolsa Yərəmiyaning həkəkə: — **2** «Pərwərdigar mundak dəydu: — Bu xəhərdə kəlip kəloəjan ədəmlər bolsa kiliş, kəhətqilik wə wəba bilən əlidu; ləkin kimki qikiş Kaldiylərgə təslim bolsa həyat kəlidu; jəni əzizə oljidək kəlidu; u həyat kəlidu. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: — Bu xəhər qəqum Babil padixahining koxunining kəlioə tapxurulidu, u uni ixəşal kılıdu» — dəwatqan səzilirini anglidi. **4** Əmirlər padixahka: «Silədin ətünimiz, bu ədəm əlümgə məhkum kilişsun; qünki

nemixkə uning bu xəhərdə kəlip kəloəjan jənggiwar ləxkərlərnin kollirini wə həkəning kollirini əjiz kilişioə yol qəyulsun? Qünki bu ədəm həkəning mənəpətinini əməs, bəki ziyinini izdəydu» — dedi. **5** Zədəkiya padixah: «Mana, u silərnin kollirioə tapxurulu; silərnin yolunglarni toşkudək mən padixah kəqilik bir ədəm idim?» — dedi. **6** Xuning bilən ular Yərəmiyani tutup kərawullarning həyolisidiki xəzədə Malkiyaning su əzgilioə taxliwətti; ular Yərəmiyani aroəmqilar bilən uningə qixərdi; əzğaldə bolsa su bolmay, pəkət patkəklə bar idi; Yərəmiya patkəklə pətip kətti. **7** Əmma padixahning ordisidiki bir əwəqət Efiopiya əbəd-Mələk Yərəmiyaning su əzgilioə kəmap kəyuloənləknini anglidi (xu qəşdə padixah bolsa «Binyamin dərwezisi»də olturatti). **8** Əbəd-Mələk ordidin qikiş padixahning yenioə bərip uningə: **9** «! padixahi! ələm, bu ədəmlərnin Yərəmiya pəyoəmbərgə bərlək kilişini, uni su əzgilioə taxliwətkini intayin əsəbi rəziliktur; u axu yərdə kəhətqiliklini əlup kəlidu; qünki xəhərdə əzək-tülik kəlmidi» — dedi. **10** Padixah Efiopiya əbəd-Mələkə buyruk bərip: «Muxu yərdin əttuz ədəmni əzüng bilən elip bərip, Yərəmiya pəyoəmbərnini əlup kətməsliki üqün su əzgilidin elip qikəroəjan» — dedi. **11** Xuning bilən əbəd-Mələk ədəmlərnini elip ularoə yətkəqilik kilişip, padixahning ordisidiki həzinining əstidiki əyigə kirip xu yərdin ləta-puta wə jul-jul kiyimlərnini elip, xulərnini tanılar bilən əzğaloə, Yərəmiyaning yenioə qixürtip bərdi. **12** Efiopiya əbəd-Mələk Yərəmiyaə: — Bu ləta-puta wə jəndək kiyimlərnini kəltuklirioə həm tanılar arisioə tikip kəyoəjan — dedi. Yərəmiya xundak kildi. **13** Xuning bilən ular Yərəmiyani tanılar bilən tartip, su əzgilidin qikərdi; Yərəmiya yənilə kərawullarning həyolisida turdi. **14** Padixah Zədəkiya ədəm əwətip Yərəmiya pəyoəmbərnini Pərwərdigarning əyidiki üqünki kirix ixikigə, əz yenioə aparəşuzdu. Padixah Yərəmiyaə: — Mən səndin bir ixni soriməqkimən; uni mənədin yoxurmiəyəsən — dedi. **15** Yərəmiya Zədəkiyaə: «Mən uni sanga ayan kilsam, sən mənə jəzmən əlümgə məhkum kilməmsən? Mən sanga məşliət bərsəm, sən angliməysən!» — dedi. **16** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaə əstirtin kəşəm iqip uningə: «Bizgə jan-tinik ətə kəloəjan Pərwərdigarning həyati bilən kəşəm iqip, mən seni əlümgə məhkum kilməymən, yəki seni jəningni izdigiği kixilərnin kəlioə tapxurməymən» — dedi. **17** Yərəmiya Zədəkiyaə: Saməwi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Sən ihtiyarən Babil padixahining əmiririoə yenioə qikiş təslim bolsang, jəning həyat kəlidu wə bu xəhər əttə kəydürüwetilməydu; sən wə əyidiki həyat kəlisilə. **18** Lekin sən qikiş Babil padixahining əmiririoə təslim bolmisang, bu xəhər kəyidiki kəlioə tapxurulidu, ular uningə ot kəyup kəydürüwetidu, sən ularning kəlidin kəqalməysən — dedi. **19** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaə: «Mən Kaldiylərgə qikiş təslim boləjan Yəhudiylərdin kərkimən; Kaldiylər bəlkim mənə ularning kəlioə tapxuruxi, ular mənə kiyin-kışək kilişimə» — dedi. **20** Yərəmiya mundak dedi: — ular seni tapxurməydu. Səndin ətünimənki, gəpimgə kirip Pərwərdigarning əwəzioə itəət kəloəyəsən; xundak kilsang sanga yəxsi bolidu, jəning həyat kəlidu. **21** Lekin sən qikiş təslim boluxni rət kilsang, Pərwərdigar mənə ayan kəloəjan ix mundak; — **22** mana, Yəhuda padixahning ordisida kəloəjan bərlək kiz-ayallar Babil padixahining əmiririoə aldioə elip kətilidu. Xuning bilən bu [kiz-ayallar] sanga [təş kilişip]: «Səning jan dostlirioə seni əzikərdi; ular səning üstingdin əşliyə kildi; əmđi həzir putlirioə patkəklə pitip kətkəndə, ular yüz ərüp sanga arkişini kildi!» — dəydu.

23 Sening barlik ayalliring həm baliliring kaldiy rg  elip ketilidu. Sən  z ng ularning qolidin qa almays n; q nki sən Babil padixahining qoli bilan tutuwelinis n, xundakla sən bu x h rning otta keyd r witilixiga saw bqi bolis n. 24 Z dakiya Y r miya qa mundak dedi: — Sən bu s h bitimizni baxka həqkingə qandurmioqin, xundila sən  lm ys n. 25  mir r mening sən bilan sezl kxinimni anglap yeningo a kelip səndin: «Sening padixahka nem  deg nliringni, xundakla uning sanga  andaq sezl rni qilolanliqini bizg  eyt; uni bizdin yoxurma; xundaq kilsang biz seni  ltirmaymiz» desə, 26 undakta sən ularo a: «Mən padixahning aldio a: «Meni Yonatanning  yig  kaytkuzmio ays n, bolmisa, mən xu y rd  elim n» — deg n iltijayimni koyo anm n» — dəysən. 27 D rw k   mir l rning h mmisi Yərəmiyaning yenio a kelip xuni soridi; u ularo a padixah buyruo an bu barlik sezl r boyiq  jawab b rdi. Xuning bilan ular jimip ketip uning yenedin qikip k tti; q nki bu ix həqkingə qandurulmioqanidi. 28 Xundak kilip Yerusalem ixo al kilino uq  Y r miya qarawullarning ho ylisida turdi.

39 Yerusalem ixo al kilino anda t wendiki ixlar yüz b rdi: — Y huda padixah  Z dakiyaning tokkuzinqi yili oninqi ayda, Babil padixah  Nebokədnəsar w  barlik ko xuni Yerusalemo a j ng kilixka kelip uni muhasirig  aldi; 2 Z dakiyaning on birinqi yili, tetinqi ayning tokkuzinqi k nida, ular x h r sepilidin bes p kirdi. 3 Xuning bilan Babil padixahining  mir lirining h mmisi, yəni Samgarlik N rgal-Xar z r, bax həziniqi Nebu-Sarsekim, bax seh rg r N rgal-Xar z r w  Babil padixahlikining baxka  m ldarleri kirip «Ottura d rwaza»da olturdi. 4 Y huda padixah  Z dakiya w  barlik j ngwiwar l xkarlar ularni k r p qa maqak bolup, t n keqida x h rdin b d r tikiwetixiti; u padixahning baoqisii arkilik, «ikki sepil» arilikidiki d rwazidin qikip [Jordan jilo isidiki] «Arabah t zl nglikig » qarap keqixti. 5 Kaldiy larning ko xuni ularni ko qlap Yeriho t zl nglikida Z dakiya qa yetixip uni kolo a elip Hamat zeminidiki Riblah x hirig , Babil padixah  Nebok dn sarning aldio a apardi; u xu y rd  uning  stidin h k m qikardi. 6 Babil padixah  Riblah x hirid  Z dakiyaning o ullirini kez aldida  lt r w tti; Babil padixah  Y hudadiki barlik m tiw rl rnimni  lt r w tti. 7 U Z dakiyaning ko zlrini oyup, uni Babilo a apirix  q n mis kix nl r bilan kix nl p ko ydi. 8 Kaldiy l padixahning ordisini w  pukralarning  ylirini ot koyup keydürüp Yerusalemnig sepillirini k m r p taxlidi. 9 Xah n  qarawul begi Nebuzar-Adan x h rd  kelip  alo an baxka h lkni,  zig  t slim bolup qik anlarni, yəni  alo an h lkning h mmisini kolo a elip, Babilo a s rg n kildi. 10 Halbuki, qarawul begi Nebuzar-Adan Y huda zeminida h q təwəliki bolmio an bəzi namratlarni  aldurdi; xu qao da u ularo a  z mzarlar w  etizlarni t ksimlap b rdi. 11 Babil padixah  Nebokədnəsar Y r miya toqruqluk qarawul begi Nebuzar-Adan arkilik: «Uni tepip uningdin h w r al; uningo a h q ziy n yatk zm ; u nemini halisa xuni uningo a kilip b r» — d p p rman q x rg nidi. 13 Xunga qarawul begi Nebuzar-Adan, xundakla bax həziniqi Nebuxabzan, bax seh rg r N rgal-Xar z r w  Babil padixahining baxka bax  m ldarlrining h mmisi ad m  wetip 14 Yərəmiyani «Qarawullarning ho ylisi»din elip Xafanning n wrisi, Ahikamning o li G daliyaning  z  yig  apirixi  q n uning kolo a tapxuro uzdi. Lekin Y r miya pukralar arisida turdi. 15 Y r miya «Qarawullarning ho ylisi»da  amap koyulo an waqtida, P rw rdigarning sezi uningo a kelip mundak deyilgənidi: — 16 Baro in, Efiopiya lik  b d-M lakka mundak degin: «Samaw ko xunlarning S rdari bolo an P rw rdigar — Israilning Hudasi mundak d ydu: — Mana, Mən

 z sezlirimni muxu x h r  stig  q x rim n; awat-halaw t  m s, balki balayi ap t q x rim n; xu k ni bu ixlar  z kez ng aldida yüz beridu. 17 Lekin xu k ni Mən seni kutkuzimən, — d ydu P rw rdigar; — Sən kor kido an ad ml rning kolo a tapxurulmays n; 18 q nki Mən qo qum seni kutkuzimən; sən kiliqlanmays n, balki  z jening  zingg  oljidak  alidu; q nki sən Manga tayinip kəlgənsən — d ydu P rw rdigar».

40 Qarawul begi Nebuzar-Adan uni Ramah x hiridin koyuw tkanda, P rw rdigar Y r miya qa s z kildi. U qao da Nebuzar-Adan Yerusalem həm Y hudadiki barlik  sir rni elip Babilo a s rg n kilmaqqi idi; Y r miyamu ularning arisida zənjir bilan bao lano an halda elip mengilo anidi. 2 Qarawul begi Yərəmiyani bir q tk  tartip uningo a mundak dedi: «P rw rdigar Hudayang muxu y rg  balayi ap t q x rim n dap agahlandurdi; 3 Mana, P rw rdigar  z degini boyiq  xundak kilip uni k ltirdi; q nki sil r P rw rdigar aldida gunah sadir kilio ansil r w  uning awazio a kulak salmio ansil r; xunga bu ix bexinglaro a q xti. 4 Lekin m n kolongni ixkallongan z njirl rdin yexip seni koyuw tim n; m n bilan bill  Babilo a berix sanga muwapik k r ns , küni k l, m n s ndin h w r alim n;  mma m n bilan bill  Babilo a berixni muwapik  m s dap  arisang, ker k yok, Mana, p rk l zemin aldingda turidu;  yergo  berix sanga layik, d rus k r ns  xu y rg  baro in». 5 Y r miya tehi yenedin mangmay turup, Nebuzar-Adan uningo a: «Boldi, Xafanning n wrisi, Ahikamning o li G daliyaning yenio a kayt; Babil padixah  uni Y hudadiki x h rl rg  h k mranlik kilixka b lgilg n; h lk arisida uning bilan bill  turiw r, yaki h r kanda baxka y rg  baray des ng xu y rg  baro in» — dedi. Xuning bilan qarawul begi uningo a ozuk-t l k h md  bir sowo at berip uni koyuw tti. 6 Xuning bilan Y r miya Mizpah x hirig , Xafanning n wrisi, Ahikamning o li G daliyaning yenio a k ldi; u uning bilan bill , pukralar arisida turdi. 7 Dalada  alo an Y hudaning l xkar baxlikliri h m l xkarliri Babil padixahining Xafanning n wrisi, Ahikamning o li G daliyani zemin  stig  h k mranlik kilixka b lgilganlikini, xuningdak uningo a Babilo a s rg n bolmio an zeminidiki yoxsul  r-ayallar bala-qakliri bilan tapxurulo anlikini anglap k ldi; 8 xuning bilan bu ləxkar baxlikliri ad mliri bilan Mizpah x hirig , G daliyaning yenio a k ldi; baxlikliri bolsa Nətaniyaning o li Ixmail, Kareahning o ulliri Yohanan həm Yonatan, Tanhum tnig o li Seraya, N tofatik  fayning o ulliri w  Maakatlik birsining o li Y zaniya idi. 9 Xafanning n wrisi, Ahikamning o li G daliya ular w  ad mlirig : «Kaldiy rg  bekinixtin kor manglar; zeminda oltur klixip Babil padixah qa bekininglar, xundak kilsanglar sil rg  yahxi bolidu. 10 M n bolsam Kaldiy l zeminio a k lg nd  [sil rg ] w kil bolup ularning aldida turux  q n Mizpah x hirid  turim n; sil r bolsanglar, xarab,  nj r-hormilar w  zaytun meyi m hsulatlirini elip k p-idxinglaro a koyunglar,  z nglar tutkan x h rl rd  turiweringlar» — dap k s m iqtii. 11 Ohxaxla Moabda, Ammoniyar arisida, Edomda h m baxka h rbir yurtlarda turo an Y hudiylarmu Babil padixah  Y hudada h lkning bir  aldisini  alduro an w  ular  stig  h k mranlik kilixka Xafanning n wrisi, Ahikamning o li G daliyani b lgilg n dap anglidi; 12 xuning bilan barlik Y hudiylar h yd p tarkitwetilg n h mm  jay-yurtlardin kaytip, Y huda zeminio a, Mizpah x hirig , G daliyaning yenio a k ldi. Ular xarab,  nj r-hormilarning m hsulatlirini zor kəngriqliktə aldi. 13 Kareahning o li Yohanan w  dalada  alo an l xkarl rning barlik baxlikliri Mizpah x hirig , G daliyaning yenio a kelip uningo a: 14 «Sən Ammoniyar

padixahji Baalis Nətaniyaning oqli Ixmailni seni oltürüxkə əwətkənlisini bilmənsən?» — deyixti. Ləkin Ahikamning oqli Gədalıya ularning gepigə ixənmidi. **15** Kareahning oqli Yohanan Mizpahda Gədalıyağa astirtin söz kilip: «Manga ruhsət kiləyəsən, baxkılar uningdin həwər tapkuqə mən berip Nətaniyaning oqli Ixmailni oltürəy; heqkim buni bilməydu. Uning seni oltürüp, xuning bilən ətrəpingəyə yiqiolojan Yəhudadakilərnəng həmmisi tarkitiwətilip, Yəhudaning kəldisi yökitiwətilixining nemə həjiti bar? — dedi. **16** Biraq Gədalıya Kareahning oqli Yohananəy: «Sən undək kilma; qünki sən Ixmail toşruşluq yalojan eytiwətsən» — dedi.

41 Əmdi yəttinqi ayda xundək boldiki, xahzadə, xundəkla padixahning bax əməldarlıridin biri boləjan Əlixamaning nəwrisi, Nətaniyaning oqli Ixmail on adəm elip Mizpahəy, Ahikamning oqli Gədalıyaning yəniəyə kəldi; ular x u yərdə, yəni Mizpahda nan oxup oşzalanəyanda, **2** Nətaniyaning oqli Ixmail həm u epkəlgən on adəm ornidin turup, Ahikamning oqli Gədalıyağa kilip qəpti; ularning xundək kilixi Babil padixahji Yəhuda zemini üstigə həkümrənlikkə bəlgiləgnəni oltürüxtin ibarət idi. **3** Ixmail Mizpahda Gədalıyağa həmrah boləjan barlik Yəhudıylar wə x u yərdə turuwatқан barlik Kəldiy jənggiwar ləxkərlərnəni oltürüwətti. **4** Xundək boldiki, Gədalıyanı oltürüwətkəndin keyin, ikkinji künigiqə heqkim tehi uningdin həwər tapmiəyanidi, **5** mana Xəkəm, Xiloh həm Samariyədin səksən adəm yetip kəldi. Ular səkilini qüxürgən, kiyimlirini yirtқан, ətlirini tiləjan, Pərwərdigarning əyigə sunuxkə kəlidə hədiyələrnəni həm huxbuyni tutқан həlaldə kəlgənidi. **6** Nətaniyaning oqli Ixmail ularni kərxi elixkə mənəyinqəyə yiqiolojanəyə selip Mizpahdin qikti; ularəy: «Mərhamət, Ahikamning oqli Gədalıya bilən kərtüxüxkə apirimən» — dedi. **7** Xundək boldiki, ular xəhər otturisiəyə yətkəndə, Nətaniyaning oqli Ixmail wə uning bilən billə boləjan adəmlər ularni oltürüp jəsətlirini x u azgilioə taxliwətti. **8** Həlbuki, ular arisidin on adəm Ixmailəy: «Bizni oltürüwətmə, qünki dalada bizning yoxurup qoyşan buqday, arpa, zəytn meyi wə həsəl kətarlik ozuk-tülükimiz bar» — dedi. Xunga u kəlini yiqip, buradərliri arisidin ularni oltürmidi. **9** Ixmail oltürəng adəmlərnəng jəsətlirini taxliwətkən bil əzgal bolsa, intayin qong idi; uni əsl padixah Asa İsrail padixahji Baaxadin kərkup kolap yasiəyanidi. Nətaniyaning oqli Ixmail bil əzgalni jəsətlər bilən toldurdi. **10** Ixmail Mizpahda turoşan həlkning kəldisining həmmisini, jümlidin kərawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning oqli Gədalıyağa tapxuroşan padixahning kizliri wə Mizpahda kəloşan barlik kixilərnəni əsirəy elip kətti; Nətaniyaning oqli Ixmail ularni əsirəy elip Ammoniylarning kəxiəyə ətixkə yol aldi. **11** Kareahning oqli Yohanan wə uning kəxidiki həmmə ləxkər baxlikliri Nətaniyaning oqli Ixmail sadir kəloşan barlik rəzilliktin həwər tapti; **12** xuning bilən ular barlik adəmlirini elip Nətaniyaning oqli Ixmailəyə jəng kilixkə qikti; ular Gibəndiki qong kəl boyida uning bilən uqrxaxti. **13** Ixmailning kəlidə turoşan barlik həlk Kareahning oqli Yohanan həm uning həmrahiliri boləjan barlik ləxkər baxliklirini kərgəndə huxal boldi. **14** Ixmail Mizpahdin elip kətkən barlik həlk yoldin yenip, Kareahning oqli Yohananing yəniəyə kəldi. **15** Ləkin Nətaniyaning oqli Ixmail səkkiz adimi bilən Yohananın kəqip, Ammoniylar tərəpigə ətəp kətti. **16** Andin Kareahning oqli Yohanan həm uning həmrahiliri boləjan barlik ləxkər baxlikliri Nətaniyaning oqli Ixmail Ahikamning oqli Gədalıyanı oltürəngdin keyin Mizpahdin elip kətkən həlkning kəldisining həmmisini əz kəxiəyə aldi; u ularni, yəni jənggiwar ləxkərlər, kiz-ayallar, balılar wə orda əməldarlırini Gibəndin elip kətti.

17 Ular Kəldiyələrdin əzlririni kaqurux üqün Misiroşəyə kərap yol elip Bayt-Ləhəmgə yəkin boləjan Gerut-Kimhamda tohtap turdi. **18** Səwəbi bolsa, ular Kəldiyələrdin kərkətti; qünki Babil padixahji zemin üstigə həkümrənlikkə bəlgiləgnə Ahikamning oqli Gədalıyanı Nətaniyaning oqli Ixmail oltürüwətkənidi.

42 Barlik ləxkər baxlikliri, jümlidin Kareahning oqli Yohanan həm Həxəyaning oqli Yəzaniya wə əng kikiqidin qongioşiqə barlik həlk **2** Yəməniya pəyətəmbərnəng yəniəyə kəlip uningdin: «Təlipimizni ijabat kəloşəsən, Pərwərdigar Hudaşəyəyə həlkning kəldisi boləjan bizlər üqün dua kəloşəsənki (kəzüng kərginidək burun kəp boləjan bizlər həzir intayin az kəldük), **3** Pərwərdigar Hudaşəyəyə bizgə mənəyinqəyə yol, kəlidioşan ixni kərsətkəy — dəp iltija kildi. **4** Yəməniya pəyətəmbər ularəy: «Məkul! Mana, mən Pərwərdigar Hudaşəyəyəyə səzlırinqar boyiqə dua kəlimən; xundək boliduki, Pərwərdigar silərgə kəndək jawab bərsə, mən uni silərgə heqnemisini kəldürməy toluq bilən bayan kəlimən» — dedi. **5** Ular Yəməniyaəy: «Pərwərdigar Hudaşəyəyə seni əwətip bizgə yətküzidioşan səznəng həmmisiyə əməl kəliməyək, Pərwərdigar bizgə həkikiy, gepidə turudioşan guwahji bolup əyiblisun!» — dedi. **6** «Biz seni Pərwərdigar Hudaşəyəyəyə mənəyinqəyə əwətimiz; jawab yaxhi bolsun yaman bolsun, uning awəziəyə itəət kəlimiz; biz Hudaşəyəyəyə mənəyinqəyə itəət kəloşanda, bizgə yaxhi boliduk». **7** Xundək boldiki, on kündin keyin, Pərwərdigarning səzi Yəməniyaəyə kəldi. **8** U Kareahning oqli Yohanan, ləxkər baxliklirining həmmisi wə əng kikiqidin qongioşiqə barlik həlkni kaqirip **9** ularəy mundaq dedi: — «Silər mənəyinqəyə təlipinqəyə İsrailning Hudasi Pərwərdigarning əldioşəyə yətküzüxkə əwətkənsilər. U mundaq dedi: — **10** «Silər yənilə muxu zemində turıwərsənglarla, Mən silərnəni kərup qikiyəy; silərnəni oşulatməymən; Mən silərnəni tikip əstürimən, silərnəni yulməymən; qünki Mən bəxingləroşəyə qüxürgən balayı apətkə ekünimən. **11** Silər kərkədioşan Babil padixahidin kərkənglar; uningdin kərkənglar, — daydu Pərwərdigar, — qünki Mən silərnəni kətküzux üqün, uning kəlidin kətuldurux üqün silər bilən billə bolimən. **12** Mən silərgə xundək rəhəmdillikni kərsitimənki, u silərgə rəhəmi kəlidu, xuning bilən silərnəni əz zeminqəyəyə kəytixkə yol kəyidu. **13** Biraq silər Pərwərdigar Hudaşəyəyəyə mənəyinqəyə kəlak salmay «Bu zemində kəy y turməymiz» — desənglar **14** wə: «Yək, biz Misir zeminiəyə barayli; x u yərdə nə uruxni kərməymiz, nə kanay-agaş signalini anglməymiz, nə nanoşəyə zar bolməymiz; x u yərdə yaxaymiz» — desənglar, **15** əmdi Pərwərdigarning səzini anğlanglar, i Yəhudaning bil kəldisi boləjan silər: Saməy kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq daydu: — «Silər Misiroşəyə kərip, x u yərdə olturaklixixkə kəy y niyətkə kəlgən bolsənglar, **16** əmdi xundək boliduki, silər kərkədioşan kəliq Misirəyə silərgə yətişəwalidu, silər kərkədioşan kəhətqilik Misirəyə silərgə əgixip kəloşan baridu; x u yərdə silər əlisilər. **17** Xundək boliduki, Misiroşəyə kərip x u yərdə turayli dəp kəy y niyətkə kəloşan adəmlərnəng həmmisi kəliq, kəhətqilik wə wəba bilən əlidu; ularning heqkəyisi tirik kəlməydu wə yəki Mən bəxiəyəyə qüxüridioşan balayı apəttin kətulalməydu. **18** Qünki saməy kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq daydu: — Oşəzirim wə kəhrim Yərusəlemdiklərnəng bəxiəyəyə qüxürülgəndək, silər Misiroşəyə kərginqəyəyə, kəhrim bəxingləroşəyə qüxürtilidu; silər lənətkə kəlidioşan wə dəhəxtə basidioşan obyekt, lənət səzi həm rəşəwəqilərnəng obyekt biləsilər wə silər bu zemini kəytidin heq kərməysilər. **19** Pərwərdigar silər, yəni Yəhudaning kəldisi toşruşluq; «Misiroşəyə barmənglar!» — degən. — əmdi xuni bilip

koyunglarki, mən bügünki künidə siləni ağahlandırdum!». **20** — Silərnin meni Pərwərdigar Hudayinglarning yəniyə əwətkininlar «Pərwərdigar Hudayimizə biz üqün dua kıləyəsən; Pərwərdigar Hudayimiz bizgə nemə desə, bizgə yətküzüp bərsəng biz xuning həmmisigə əməl kıləlimiz» degüzgininlar əzünqların aldap jeninglarəyə zəmin boluxtın ibarət boldi, halas. **21** Mən bügünki künidə silərgə Uning degininini eytip bərdim; ləkin silər Pərwərdigar Hudayinglarning awaziyə wə yəki Uning meni silərnin yeninglarəyə əwətkən heqəqsı ixta Uningə itaət kıləmidin. **22** Əmđi hazır xuni bilip koyunglarki, silər olturaklıxaylı dəp bəridiyan jayda kiliq, kəhətqilik wə wəba bilən əlisilər».

43 Xundak boldiki, Yərəmiyə ularning Hudasi Pərwərdigarning həmmə sezilərinə barlık həlkə eytip tügətti (Hudasi Pərwərdigar Yərəmiyəni ularəyə bu barlık səzlərinə eytx üqün əwətkən), — **2** xuning bilən Həxiyaning oqlı Azariyə wə Kareahning oqlı Yoħanan wə xundakla barlık həli qong adəmlər Yərəmiyəyə mundak dedi: — «Sən yəloyan eytiwətin! Hudayimiz Pərwərdigar seni bizgə: «Silər Misirdə olturaklıx üqün bərmənglar!» deyixə əwətkən əməs; **3** bəlki Neriyaning oqlı Baruk qoqum seni bizgə kərxilaxturup, bizni Kəldiyərnin kəliyə tapxuruxkə kükkürtməktə; xuning bilən ular bizni əlümgə məħkum kılıdu yəki bizni Bəbiləyə sürgün kılıdu». **4** Xuning bilən Kareahning oqlı Yoħanan, ləxkər bəxliklərinin həmmisi wə barlık həlkə Pərwərdigarning: «Yəħudə zəminidə turup kəlinglar» degən awaziyə kulak salmıdı; **5** bəlki Kareahning oqlı Yoħanan wə barlık ləxkər bəxlikləri həydiwətilgən barlık əllərin Yəħudə zəminidə olturaklıxkə kəytip kəlgən Yəħudəning pütün kəldisinə, **6** yəni ərlər, kiz-ayallar, balılar wə padixahning kizlərinə, jümlidin kərawul begi Nebuzar-Adan Ahikəmnin oqlı Gədalıyəyə tapxurəyan hər bir kixini həmdə Yərəmiyə pəyojəmbər həm Neriyaning oqlı Barukni elip, **7** Misir zəminiyə kirip kəldi; ular Pərwərdigarning əmrigə itaət kıldimdi. Ular Təħpanəs xəhirigə yetip kəldi. **8** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyəyə Təħpanəsə kəlip mundak deyildi: — **9** Yəħudiyərnin kəz aldidilə, kolungəyə birməqqə qong taxlarnı elip Pərwərdigarning Təħpanəsəti ordisinin kixi yəloyanin yənidiki hixlik yəldiki seojiz ləyəyə kəməp yoxurup, **10** ularəyə mundak degin: — Samawı qoxunlarning Sərdari boləyan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən Məning kulum boləyan Bəbil padixahı Nebokədnəsərnı qəkirip epkelimən, u mən kəməp yoxurəyan bu taxlar üstigə əz təhtini salıdu; ularning üstigə xəħanə qədərini yeyip tikıdu. **11** U kəlip Misir zəminidə jəng kılıdu; əlümgə bəkitalgənlər əlidu; sürgün boluxkə bəkitalgənlər sürgün bolıdu; kiliqkə bəkitalgənlər kiliqlinıdu. **12** Mən Misirdiki butlarning əylirigə ot yakturəyuzimən; u ularni kəydürüp, butlərinə elip sürgün kılıdu; koy padiqisi əz tonini kiyəndək Nebokədnəsərnı Misir zəminini əzigə kiyiwalıdu; u xı yərdin amən-əsən qikiđu. **13** U Misir zəminidiki «Kuyax ibadətəhanisi»diki tüwrukərnı qəkiwətidu; u Misirdiki butlərinin əylirigə ot koyup kəydürıwətidu.

44 Misirdə turəyan, yəni Migdolda, Təħpanəsə, Nofa wə [Misirning jənubiy tərıpi] Patros zəminidə turəyan barlık Yəħudiyərnin toqruluk bu səz Yərəmiyəyə kəlip mundak deyildi: — **2** «Samawı qoxunlarning Sərdari boləyan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Mən Yərusəlem həm Yəħudədikə həmmə xəhərlər üstigə qüxürgən barlık balayı'əpətni kərgənsilər; manə, ularning sadir kıləyan rəzillik tıpəylidin bügünki künidə ular harəbilik bolup, adəmzətsiz

kəldi; qünki ular nə əzləri, nə silər, nə ata-bowilərinlər bilməydiyan yətilərləyə qoqunuxkə, huxbuy yəkiyxə bərip, Mən oğəzəpləndürgən. **4** Mən tang səhərdə ornımdin turup kullirim boləyan pəyojəmbərlərnı silərgə əwətip: «Mən nəprətlinidəyan bu yirginlik ixti kıləyüqı bolmənglar!» — dəp ağahlandıruyanmən. **5** Ləkin ular itaət kıləyən, heq kulak salmıyan; ular rəzillikinidə, yətilərləyə huxbuy yəkiyxətni kolini zədi üzmiğən. **6** Xuning bilən kəħrim həm oğəzəpim [ularəyə] təkülgən, Yəħudədikə xəhərlərdə həm Yərusəlemdikə rəstə-koqılarda yəkiyəyan, kəyğən; ular bügünki künidə wəyranə wə harəbilik bolup kəldi. **7** Xungə samawı koxunlarning Sərdari boləyan Huda Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Silər nemixkə əz-əzünqləyə zər küləpəlt kəltürməqəqsilər, əzünqləyə heqkəndək kəldi kəldürməy əzünqlərdin, yəni Yəħudəning iqidin ər-ayal, balə- bowəklərnı üzməqəqsilər!? **8** Nemixkə əz kollirəlinglarning yəsiyəni bilən, silər olturaklıxkən Misir zəminidə yətilərləyə huxbuy yəkiyə Mən oğəzəpləndürsİLƏR? Xundak kılıp silər həlak bolup yər yüzidiki barlık əllər arisidə lənət səzi wə rəswə kılənidəyan bir obyekt bolisilər. **9** Silər Yəħudə zəminidə həm Yərusəlemning rəstə-koqılridə sadir kıləyan rəzillikni, yəni ata-bowilərinlarning rəzillikni, Yəħudə padixahlərinin rəzillikni wə ularning ayallirinin rəzillikni, silərnin əz rəzilliklərnı həm ayallirənlarning rəzillikni untup kəldinlarmı? **10** Bügünki küngə kədərlər həlkənlər əzini heq təwən tutmıdı, Məndin heq kərkəmdidə, ular Mən silərnin əldinləyə həm ata-bowilərinlarning əldiyəyə qoyəyan Təwrat-kənanumda yəki bəlgilimilərimdə heq mənəyən əməs. **11** Xungə samawı qoxunlarning Sərdari boləyan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən bəxingləyəyə küləpəlt qüxürüp, barlık Yəħudəni həlak kıləyüqə silərgə yüzümüni kəritimən; **12** Mən Misir zəminiyə xı yərdə olturaklıxaylı dəp kət'iy niyət kıləyan Yəħudəning kəldisiyəyə kol salımən, ularning həmmisi Misir zəminidə tügixıdu; Misir zəminidə yikilıdu; ularning əng kikiqidin qongiqəyə kiliq bilən, kəhətqilik bilən əlidu; ular kiliq bilən wə kəhətqilik bilən əlidu, ular lənət oqulidəyan wə dəhəxt bəskuqı obyekt, lənət səzi həm rəswə kılənidəyan bir obyekt bolıdu. **13** Mən Misir zəminidə turəwətkənlərnı Yərusəlemni jəzəliyəndək kiliq bilən, kəhətqilik bilən wə wəba bilən jəzəlaymən; **14** xuning bilən Misir zəminidə olturaklıxaylı dəp xı yərgə kıləyan Yəħudəning kəldisidin Yəħudə zəminiyəyə kəytxkə heqəqsisi qəqəlməydu yəki heqkim kəlməydu; xı yərgə kəytip olturaklıxkə intəzər bolsımu, qəqəliyan az bir kismidin bəxkiləri heqəqsisi kəytməydu». **15** Andin əz ayallirinin yətilərləyə huxbuy yəkiyəyanlıknı bilgən barlık ərlər, wə yənidə turəyan barlık ayallar, — zər bir top adəmlər, yəni Misirning [ximaliy tərıpi wə jənubiy tərıpi] Patrostin kəlgən barlık həlkə Yərəmiyəyə mundak jəwəb bərdi: — **16** «Sən Pərwərdigarning namidə bizgə eytkən səzəgə kəlsək, biz sandə heq kulak salmıymız! **17** Əksiyə biz qoqum əz əozimizdin qikkən barlık səzərgə əməl kıləlimiz; əzimiz, ata-bowilərimiz, padixahlərimiz wə əmirilərimiz Yəħudədikə xəhərlərdə həm Yərusəlemdikə rəstə-koqılarda kıləyənədək bizlər «Asmānlarning hanixi»yə huxbuy yəkiwərimiz wə uningəyə «xarəb hədiyə»lərnı kuyəwərimiz; qünki əyni qəyda bizning nənəim pütün bolup, toqkuzimiz təl, heq küləpətni kərməy ətkən. **18** Əmmə «Asmānlarning hanixi»yə huxbuy yəkiyxəni wə uningəyə «xarəb hədiyə»lərnı kuyuxni tohtətkinimizdin bəxləp, bizning həmmə nərsimiz kəm bolup, kiliq bilən həm kəhətqilik bilən həlak bolup kəldük. **19** Biz ayallar «Asmānlarning hanixi»yə huxbuy

yakkinimizda wə uningoa «xarab hədiyə»larni kuyojinimizda, bizning uningoa ohxitip poxkallarni etiximizni həm uningoa «xarab hədiyə»larni kuyuximizni ərlirimiz kollimiojanmu?».

20 Yərəmiya barliq halkkə, həm ərlər həm ayallarə, muxundək jawabni bərgənlərninğ həmmissigə mundək dedi: — **21** — «Pərwərdigarning esidə kəlnigə təgkən ix dəl silər, ata-bowiliringlar, padixahlinglar, əmirilinglar xundəkla zemindiki həlkning Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda yakkan huxbuyi əməsmu? **22** Ahirida Pərwərdigar silərninğ kilmixinglarning rəzililikigə həm sadir kiləjan birginqlik ixliringlarə qidap turalmiojan; xunga zemininglar bəgünki kündikidək harabilik, adəmmi dəlxət baskuqi, lənət obyektı wə adəmsatsiz boləjan. **23** Səwəbi, silər huxbuy yakkansilər, Pərwərdigarning aldidə gunah sadir kilip, Uning awaziə qulək salmay, Uning nə Təwrat-kanunida, nə bəlgimiliridə nə aqal-ğuwahlikliridə heq mangmioqansilər; xunga bəgünki kündikidək bu balayi'apət bəxinglarə qüxti». **24** Yərəmiya barliq halkkə, bolupmu barliq ayallarə mundək dedi: — «I Misirdə turojan barliq Yəhuda Pərwərdigarning səzini anglanglar! **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundək dəydu: — Silər ayallar əz əozinglar bilən: «Biz «Asmanlarning hanixi»ə huxbuy yekix, uningoa «xarab hədiyə»larni kuyux üqün iqkən kəsəmlirimizgə qokum əməl kilimiz» degənsilər wə uningoa əz kolliringlar bilən əməl kiləjənsilər. Əmdə kəsiminglarda qing turiweringlar! Kəsiminglarə toluq əməl kiliweringlar! **26** Lekin xundək boləjanda, i Misirdə turojan barliq Yəhuda Pərwərdigarning səzini anglanglar! Mana, Mən Əzümning uluq namim bilən kəsəm kiləjanmənki, — dəydu Pərwərdigar, — Misirning barliq zemində turuwatқан Yəhudadik heqkəysi kixi Mening namimni tiləə elip: «Rəb Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kəyitidin kəsəm iqmaydu. **27** Mana, Mən ularning üstigə awat-hələwət əməs, bəlki balayi'apət qüxürüx üqün ularni kəzləwatimən; xunga Misirdə turuwatқан Yəhudadiki barliq kixilərninğ həmmissi tügigüqə kiliq wə kəhətqilik bilən həlak bolidu. **28** Kiliqtin kutulup qaçkanlar bolsa intayın əz bir top adəmlər bolup, Misir zemindəni Yəhuda zeminiə qəytip kelidu; xuning bilən Misir zeminiə qolturaklixayli dəp kəlgən Yəhudaninğ kaldisi kimning səzining, Meningi yaki ularning inawətlik boləjanlikni ispatlap bilip yetidu. **29** Mening silərnə bu yərdə jazalaydiojanlikimə, Mening səlzirimininğ qokum silərgə külpət kəltürməy qoymaydiojanlikni bilixinglar üqün silərgə xu aldin'ala bəxarət boliduki, — dəydu Pərwərdigar, **30** — Mana, Mening Yəhuda padixahı Zədəkiyani uning duxmini, jenini qoşlap izdigən Babil padixahı Nebokədnəsarning kəlioja tapxurəjimədk Mən əhxaxla Misir padixahı Pirəwn Hofrani əz duxmənlirininğ kəlioja həmdə jenini izdigən kixilərninğ kəlioja tapxurimən — dəydu Pərwərdigar».

45 Yəhuda padixahı Yəhoakimning tətinqi yili, Neriyəninğ oqlı Baruk Yərəmiyaninğ əozioja qarap bu səzlərnə oram kəozəgə yazəjinida, Yərəmiya pəyojəmbər uningoa bu səzini eytkən: — **2** «Israilning Hudasi Pərwərdigar sən Baruk toşruluk mundək dəydu: — **3** Sən: «Həliməja way! Qünki Pərwərdigar kəyojəmuəda dər-ələm kəxup koydi; mən ah-zərlər kilixtin qarqidim, zadila aram tapalmidim!» — deding. **4** — [Yərəmiya], sən uningoa mundək degin: — Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana, Mən kurup qikқанlirimni həzir qulitimən, Mən tikkənlirimni, yəni bu pütkül jəhənnəmi həzir ulup taxlaymən. **5** Mən bundək kiləjan yərdə sən əzünğ üqün uluq ixlarni izdigingə toqra kələmdu? Bularni izdimə; qünki mana, Mən barliq ət igiliri üstigə balayi'apət qüxürimən, —

dəydu Pərwərdigar, — lekin jeningni sən baridiojan barliq yərlərdə əzünğə olja kilip berimən».

46 Yərəmiya pəyojəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning əllər toşruluk səzi təwəndə: — **2** Misir toşruluk; Əfrat dəryasi boyidiki Kərkəmix xəhiringni yenidə turuwatқан, Pirəwn-Nəqəning qoxuni toşruluk (bu qoxunni Babil padixahı Nebokədnəsar Yəhuda padixahı Yəhoakimning tətinqi yili bitqit kiləjan): — **3** «Kəlkən-sipərlarni elip səpkə qüxünglar! Jənggə qikixkə təyyarlinglar! **4** Atlarni hərwarlarə kətinglar! Atliringlarə mininglar! Bəxinglarə dubuloja selip səptə turunglar! Nəyziliringlarni biləp ittiklinglar! Sawut-kuyəklarni kiyiwelinglar! **5** Lekin Mən nemini kərimən?! — dəydu Pərwərdigar; — Mana, muxu [ləxkərlər] dəkkə-dükkiğə qüxüp qekinidu; batur-palwanliri bitqit kilinip kəynigə kariməy bədər qəqidul! Tərap-təraplarni wəhəimə basidu! — dəydu Pərwərdigar. **6** — Əmdə əng qəkkənlərmə qaçalmaydu, batur-palwanlarmu amən-əsən qutulup qalmaydu; mana, ximal təripidə, Əfrat dəryasi boyida ular putlixip yikilidu! **7** Suliri dəryalərdək əzlini dəkunlitip, Nil dəryasi [kəlkün kəbi] kətüriləndək əzini kətürəng kimdur!? **8** Suliri dəryalərdək əzlini dəkunlitip, Nil dəryasidək əzini kətürəng dəl Misir əzidur; u: «Mən əzümni kətürüp pütkül yər yüzini kaplaymən; mən xəhərlər həm ular də turuwatқанlarni yəkitimən!» — dəydu. **9** Etilinglar, i atlar! Hə dəp əlja besip qəpinglar, i jəng hərwiliri! Kəlkən kətürəng Efiopiya həm Liwiyaadikilər, oqyalirini egildürəng Lidiyaadikilər, palwan-baturlar jənggə qiksun! **10** Lekin bu kün bolsa samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning künidur; u kisaslik bir kün, yəni Əz yawliridin kisas alidiojan künə bolidu; Uning kiliqi kixilərnə toşuqə yutidu; u kənoşuqə ularning kanlirini iqudu; qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigarning ximaliy zemində, Əfrat dəryasi boyida kilməqəni boləjan bir qurbanlikə bar! **11** Gileadkə qikip tutiəyə izdəp tap, i Misirning kizi! Lekin sən əzünğə nurojan doriləni əlsəngmə bikar; sən üqün heq xipalik yoktur! **12** Əllər hijalitin toşruluk ənglaydu, sening pəryadiliring pütkül yər yüzigə pur ketidu; palwan palwanə qutlixidu, ikkisi təng məşlup bolup yikilidu! **13** Pərwərdigarning Babil padixahı Nebokədnəsarning Misir zeminiə təjawuz kilip kirixi toşruluk Yərəmiya pəyojəmbərgə eytkən səzi: — **14** Misirdə jakarla, Migdolda elan kil, Nofa wə Tahpanastimu elan kil: Kəng tur, jənggə bəl başla; qünki kiliq ətrəpəngdikilərnə yutuwatidu; **15** Sening baturliring nemixkə sipürüp taxlinidu? Ular qing turalmaydu; qünki Pərwərdigar ularni səptin ittirip yikitiwetidu. **16** U ularidin kəplirini putlaxturidu; bərhək, ular kəqənda bir-birigə putlixip yikilidu; xuning bilən ular: «Bələ, turayli, zomigərninğ kiliqidin kəqip əz həlkimizgə wə ana yurtimizə qəytip ketəytil!» — dəydu; **17** Xu yərgə [kəytkənda] ular: «Misir padixahı Pirəwn pəkət bir kiykəz-sürən, halas! U pəytni bilməy ətküzüwətti!» — dəydu. **18** Əz həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Padixah, nami samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — taşlar arisida Tabor teoqi boləjandək, Kərməl teoqi dengiz boyida [asmanə qəkixip] turojandək birsə kelidu. **19** Əmdə sən, i Misirdə turuwatқан kiz, sürgün boluxkə layik yük-taklarni təyyarlarə koy; qünki Nof hərəbə bolup kəydürüldü, heq adəmsatsiz bolidu. **20** Misir bolsa qiraylik bir inəktur; lekin uni nixən kiləjan bir kəküyün kəliwatidu, ximaldin kəliwatidu! **21** Uning arisidiki yallanna ləxkərlər bolsa bərdək torpaqlərdək bolidu; ularmu arkiəja burulup, birliklə qəqixidu; ular qing turuwalmaydu; qünki külpətlik kün, yəni jazalinix künə ularning bəxiəja qüxkən bolidu. **22** [Misirning] awazi yilənninğkidək «kix-kix»

kilip anglinidu; qünki [düxmən] qoxunlari bilən atlinip, otun kasküqilərdək uningə qarxi paltlarni kətürüp kelidu. **23** Ormanlik qoyuklukidin kirgüsiz bolsimu, ular uni kesip yikitudu, — daydu Pərwərdigar, — qünki kasküqilər qekətkə topidin kəp, san-sanaqsiz bolidu. **24** Misirning kizi hijaləttə kaldurulidu; u ximaliy əning kəlioğa tapxurulidu. **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Mana, Mən No xəhridiki but Amənni, Pirəwnni, xundakla Misir wə uning ilahliri bilən padixahlirini jazalaymən; bərhək, Pirəwn wə uningə tayanəjanlarning həmmisini jazalaymən; **26** Mən ularni ularning jəni idzigüqilər, yəni Babil padixahi Nebokadnasarning kəlioğa həmi hizmətkarlarining kəlioğa tapxurimən. Birək keyin, [Misir] kədimki zamanlardək qaytidin əhalilik bolidu — daydu Pərwərdigar. **27** Ləkin sən, i kulum Yəqub, kərkəma, əlakzadə bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yirək yurttin, nəsləning sürgün boləjan zəminin kətkuzup qikirimən; xuning bilən Yəqub qaytip, hatirəmilik wə arambəxtə turidu, həqkim uni kərkətmaydu. **28** Kərkəma, i kulum Yəqub, — daydu Pərwərdigar, — qünki Mən sən bilən billidurmən; Mən seni tarkitiwətkən əlləning həmmisini tügəxtürməmmu, ləkin seni pütünləy tügəxtürməmmən; pəkət üstüngdin həküm qikirip tərbiyə-sawək bərimən; seni jazalayməy koymaymən.

47 Pirəwn Gaza xəhriyə zərbə bərixtin ilgiri, Yərəmiyə pəyojəmbərgə kəlgən, Pərwərdigarning Filistiyəl toqrisidiki səzi: — **2** Pərwərdigar mundak daydu: — Mana, ximaldin [dolqunluk] sular ərləydu; bir texpir bi kəlkün bolidu; u zəmin wə uningdə turojan həmmiuning üstidin, xəhər wə uningdə turuwatqanlarning üstidin taxqin bolup basidu; xuning bilən uning adəmliri nalə-pəryad kətüridu, zəmində barlik turuwatqanlar [azabtin] nalə-zar kilidu; **3** tolparlirining tuyaklirining tarəqxixlirini, jəng hərwilirining tarəqlaxlirini, qaklirining guldürəxlirini anglap, atilar əz baliliridin həwər elixqimu kəlliri boxap, arqiojimu qarimaydu. **4** Qünki barlik Filistiyəlni nabut kilidiojan kün, həm Tur wə Zidonni ularəja yardəmdə boləjudək barlik qəlojan adəmlərdin məhrum kilidiojan kün yetip kəldi; qünki Pərwərdigar Filistiyəlni, yəni Kret arilidin qikip kəlgənləning kəldukini nabut kilidu. **5** Gazaning üsti takirlik bolidu; Axkelon xəhridikilər dang kətip kəldi; qəqanojəq ətliringlelni tilisilər, i Filistiyə küqliridin aman qəlojanlar? **6** Apla, i Pərwərdigarning kiliqi, sən qəqanojəq tinməysən? Əz kiningəja qaytkin, aram elip tinlənojan! **7** Ləkin u kəndakmu tohtiyalisun? Qünki Pərwərdigar uningəja pərman qüxürgən; Axkelon xəhriyə həm dengiz boyidikilərgə zərb kilixqə uni bəktikəndur!

48 Moab toqıruluk; Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Neboning həlioğa way! Qünki u harabə kilinidu; Kiriatayim hijalətkə kaldurulup, ixəjal kilinidu; yukiri kərojan bolsa hijalətkə kaldurulup əlakzadə bolup kətti. **2** Moab yənə həq məhtalmaydu; Həxbonda kixilər uningə: «Uni əl qataridin yəkitayli» dəp suyikəst kilidu; sənmu, i Madmən, tügəxtürülsən; kiliq seni kəoqlaydu. **3** Həronaimdin əh-zarlar kətürüldi: — «Ah!, wəyranqilik, dəhşətlik patiparəqkilik!» **4** Moab bitqit kilidi! Uning kixikliridin pəryadiri anglinidu. **5** Bərhək, Lühitqə qikidiojan dawan yolidin tohtimay yəqolar kətürüldi; Həronaiməja qüxidiojan yolda həlakəttin azablik nalə-pəryadlar anglinidu. **6** Kəqinglar, jeninglarni elip yügürüngle! Qəldiki bir qatqal bolunglar! **7** Qünki sən əz kiləjanliringəja wə baylikliringəja tayanəjanliking tūpəylidin, sənmu əsirgə

qüxisən; [butung] Kemox, uning kahinliri həm əmiriliri bilən billə sürgün bolidu. **8** Wəyran kiləuqi hərbi xəhərgə jəng kilidu; xəhərlərdin həqkəysi kəqip kutulalmaydu; Pərwərdigar degəndək jiləjimu harabə bolidu, tüzlənglikmu həlakətkə yüzlinidu. **9** Daldioğa bərip qəqiz üqün Moabqə kanatlarni bəringlar! Qünki uning xəhərliri harabilik, adəmsətsiz bolidu **10** (Pərwərdigarning hizmitini kəngül koyup kiliojan kixi lənətkə qəlsun! Kiliqini kən təküxtin kaldurojan kixi lənətkə qəlsun!). **11** Moab yaxliqidin tartip kəng-kuxadə yaxap arəzangliri üstidə tinojan xarəbtək əndixisiz bolup kəlgən; u həqəqəjan küptin küpkə kuyulojan əməs, yəki həq sürgün boləjan əməs; xunga uning təmi birhil bolup, puriki həq əzgərmigən. **12** Xunga, — daydu Pərwərdigar, — Mən uning yenioğa ularni əz küpidin təkidiəjan təkkiqilərnə əwətimən; ular uning küplirini kurukdaydu, uning qəgünlirini qəkwetidu. **13** Ətkəndə Israil jəməti əz tayanqisi boləjan Bəyt-Əl tūpəylidin yərgə qarap qəlojəndək Moabmu Kemox tūpəylidin yərgə karap kalidu. **14** Silər kəndakmu: «Biz batur, jənggiwar palwanmiz!» — dəyaləysilər? **15** Moabning zəmini harabə kilinidu; [düxmən] ularning xəhərlirining [sepillirioğa] qikidu; uning egi yigitliri kətl kilinixqə qüxidu, — daydu padixah, yəni nami samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **16** — Moabning həlakiti yəqinlaxti, uning külpiti bəxioğa qüxüxkə aldiraydu. **17** Uning ətrapidiki həmməylən uning üqün əh-zar kətürüngle; uning nam-xəhritini bilgənlər: «Küqlük xəhənə həsisi, güzəl tayqimu xunqə sunduruldio!» — dənglar. **18** Xən-xəhritəngdin qüxüp kəojirap kətkən yərdə oltur, i Dibonda turuwatqan kiz; qünki Moabni həlak kiləuqi sanga jəng kilixqə yetip kəldi; u istihkam-kərojanliringle bərbət kilidu. **19** Yol boyida kəzət kil, i Aroərdə turuwatqan kiz; bədər tikiwatqan ərdin wə qəqiwatqan kizdin: «Nəmə boldi?» dəp sora; **20** «Moab hijalətkə kəldi, qünki u bitqit kilindi!» [dəp jawab bərilidu]. Əh-zar tartip nalə-pəryad kətürüngle; Armondə: «Moab həlak kilindi» — dəp jakarlanglar. **21** Jəza həkümü tüzlənglik jayliri üstigə qikirilidi; Həlon, Yəhəz wə Məfaat üstigə, **22** Dibon, Nebo həm Bəyt-Diblatəim üstigə, **23** Kiriatayim, Bəyt-Gamul həm Bəyt-Məon üstigə, **24** Keriət, Bozrah həm Moabniki yirək-yəqin barlik xəhərləning üstigə qikirilidu. **25** Moabning Münggüzi kəsiwetilidu, uning biliki sundurulidu, — daydu Pərwərdigar. **26** — Uni məst kilinglar, qünki u Pərwərdigarəja aldida həkawurluq kiləjan; Moab əz kusuqida əojnap yətsun, xuning bilən rəswə kilinsun. **27** Qünki sən [Moab] Israilni mazaq kiləjan əməsmu? U oqrilar katarida tutuwəlinəjanmu, sən uni tiləğa əlsənglə bəxingni qaykəysən?! **28** Xəhərlərdin qikip tax-qiyalar arisini turaləju kilinglar, i Moabda turuwatqanlar; ojar əojzida uwiliojan pəhtəktək bolunglar! **29** Biz Moabning həkawurluqi (u intayin həkawurl!), yəni uning təkəbburluqi, həkawurluqi, kənglidiki məojrur-kərgənglik toqrisida angliduk. **30** Mən uning noqilik kilidiojanlikini bilimən, — daydu Pərwərdigar, — biraq [noqliki] karəja yarimaydu; uning qəng gəpliri bikar bolidu. **31** Xunga Mən Moab üqün zar yioqləymən, Moabning həmmisi üqün zar-zar kətürimən; Kir-Harəsttikilər üqün əh-piojan anglinidu. **32** I Sibməhtiki üzüm teli, Mən Yaazərnəng zar-yiojisi bilən təng sən üqün yioqləymən; sening peləkliringle sozulup, əslidə «Əlik dengiz»ning neriəja yətkənidi; ular əslidə Yaazər xəhriqimü yətkənidi. Ləkin sening yazlik mēwiliringle, üzüm həsulung üstigə buzojuqi bəsip kelidu. **33** Xuning bilən xadlik wə huxallik Moabning baq-ətizliridin wə zəminidin məhrum kilinidu; Mən üzüm kəlgəklərdin xarəbni yəkitimən; üzüm qəyilgüqilərnəng təntənə awazliri qaytidin yangrimaydu; awazlar bolsa təntənə awazliri əməs, jəng awazliri bolidu. **34** Qünki nalə-pəryadlar

Həxbondin kətürülüp, Yahəzojiqə wə Elealahojiqə yetidu; nalə awazlıri Zoardin kətürülüp, Həronaimojiqə wə Əğlat-Xelixiyəojiqə yetidu; hətta Nimrimdiki sularmu kərup ketidu. **35** Mən Moabta «yüki ri jaylar»da kurbanlık kiləuqılarni wə yat ilahlarəja huxbux yaqqıuqılarni yökıtimən, — dəydu Pərwərdigar. **36** — Xunga Mening kəlbim Moab üqün nəydək mungluk mərsiyə kətüridu; Mening kəlbim Kir-Hərestikilər üqünmu nəydək mungluk mərsiyə kətüridu; qünki u igiliwəlojan baylık-həzinilər yökəp ketidu. **37** Həmmə bax taqır kildurulojan, həmmə sakal qüxürüləz; həmmə kol titma-titma kesilgən, həmmə qatırakka bəz kiylilgən. **38** Moabning barlık öy əgziliri üstidə wə məydanlarda matəm tutuxtin baxka ix bolmaydu; qünki Mən Moabni həqkimgə yaqqımaydijan bir kəqidək kəqjip taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **39** — ular piəandin zarlıxidu; [Moab] xunqılık parə-parə kiliwetiliduki, u hijaləttin kəpqulikkə arqısını kılıdu; Moab ətrapidiki həmmə tərripidin rəsəwa kılınıdijan, wəhımə saləuqi obyekt bolidu. **40** Qünki Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana, birsi bürküttək kənatlırini kerip [pərwəz kılıp], Moab üstigə xungəp qüxidu. **41** Xəhərliri ixəjal bolidu, istihkamlar igiliweliniidu; xu küni Moabdikı palwanlarning yüriki toləqakka qüxkən ayalning yürikidək bolidu. **42** Moab əl kətaridin yökıtilidu; qünki u Pərwərdigar aldida həkawurluk kılıjan; **43** wəhəxət, ora wə kıltaq bəxinglarəja qüxixni kütməktə, i Moabda turuwatqanlar, — dəydu Pərwərdigar. **44** — wəhəxəttin kaqқан orioja yikilidu; oridin qikқан kiltakka tutulidu; qünki uning üstigə, yəni Moab üstigə jazalınix yilini qüxürimən — dəydu Pərwərdigar. **45** Kaqқанlar Həxbon [sepilining] daldisida turup əmamsız kalidu; qünki Həxbondin ot, həm [məhrum] Sihon [padixah]ning zemini otturisdin bir yalkun partlap qikidu wə Moabning qekilirini, soxuxkək həkling bax qökqilirini yutuwalidu. **46** Həlingəja way, i Moab! Kəmoxka təwə boləjan əl nabut boldi; oəpülliring əsirgə qüxidu, kizliring sürgün bolidu. **47** Ləkin, ahırki zamanlarda Moabni sürgünlükidin kayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. Moab üstigə qikiridijan həküm muxu yərgiqə.

49 Ammoniyalar toərluk. Pərwərdigar mundək dəydu: — Israilning pərzəntliri yökimək? Uning mirashorlıri yökımidu? Əmđi nemixka Milkom Gədnig zeminiəja warislik kildi, Milkoməja təwə boləjan hək kənemixka Gədnig xəhərliridə turidu? **2** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Ammoniyaların Rabba xəhəridə jəng sadalirini anglitimən; u harəbilib dəng bolidu; təwə xəhərliri ot kəyup küydürülidu; Israil kaytidin əzlırini igiliwəlojanlarəja igidarqılık kılıdu, — dəydu Pərwərdigar. **3** — Zarlanglar, i Həxbon! Qünki Ayi xəhəri harəbə kılinojan! Rabba xəhərliri, əzlinglarəja bəz rəhtni baəqlap matəm tutunglar; sepil iqidə uyan-buyan patiparak yögürtinglar; qünki Milkom wə uning kaqanlıri, uningəja təwəlik əmirłiri sürgün bolidu. **4** Nemixka kütə-həywingni danglaysən? Səning küküng ekjip ketiwatidu, i: «Kim mənə yəkinlixkə pətinəlisun?» dəp öz baylıkiringəja tayanəjan, asiylük kılıuqi kiz! **5** Mana, Mən barlık ətrapındikılərdin wəhəxət qikirip üstüנגgə qüxürimən, — dəydu samawi kəxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — xuning bilən silər hərbinglar həydiwetilisilər, əldi-kəybinggə kərimay kaqisilər; kaqқанları yənə yioəuqi həqkim bolmaydu. **6** Ləkin keyinki künlərdə, Ammoniyaları sürgünlükidin kayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. **7** Edom toərluk; Samawi kəxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundək dəydu: — Temanda hazır danalılık tepilmədu? Danixmənliridin nəsihət yökəp kəttimu? Ularning danalılığını

dat besip kəlojanmu?! **8** Burulup kəqinglar, pinhan jayların turəloju tepip turunglar, i Dedənda turuwatqanlar! Qünki Mən Əsəwoja tegixlik balayı'əpətni, yəni uni jazalaydijan küni bəxiəja qüxürimən. **9** Üzüm üzgüqilər yeningəja kəlsimu, ular əzrak wəsangları kəlduridu əməsmu? Oəqrılar kəqiləp yeningəja kirsimu, ular əzlırigə quxlukla buzup, oəqrılaydu əməsmu? **10** Mən Əsəwni yəlingəqilwetimən, u yoxurunoəudək jay kəlmioəuqə daldə jaylırini eqip taxlaymən; uning nəslı, kərinədxlıri həm kəxunlıri yökəydu; u əzi yok bolidu. **11** Ləkin yetim-yesirlirini kəldur, Mən ularning həyatını saklaymən; tul hotuninglar Manga tayansun. **12** Qünki Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana, [əzəzipimning] kəhəhdidin iqxkə tegixlik bolmiojanlar qəqum uningdin iqməy kəlməydidijan yərdə, sən jazalanmay kəlamən? Sən jazalanmay kəlməysən; sən qəqum uningdin iqsən. **13** Qünki Əz nəmin bilən kəşəm iqxənməni, — dəydu Pərwərdigar, — Bozrah dəlxət basidijan həm rəsəwa kılınıdijan bir obyektı, harəbilib wə lənət səzi bolidu; uning ətrapidiki xəhərliri daimlik harəbilib bolidu. **14** Mən Pərwərdigərdin xu bir həwəni angləkka muyəssər boldum, — wə bir əlqi əllər arisəja əwətilgənidi — U: «Uningəja hujum kılıxka yioqilinglar! Uningəja jəng kılıxka oruningərdin turunglar!» — dəp həwər beridu. **15** Mana, Mən səni əllər arisida kikiq, İnsanlar arisida kəmsitilgən kılımən. **16** Səning əzgilərgə dəlxət salidəjanlıqıng, Kənglingdiki təkəburlukəng əzüngni əldəp kəydi; Həy tik kiyəning yeriqliri iqidə turəuqi, Turəloju əzgilikning yükiri tərripidə boləuqi, Gərqə sən qəngəngni bürküttüningkidək yükiri yəsisəngmu, Mən xu yərdin səni qüxüriwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **17** — Wə Edom tolimu wəhimilik bolidu; Edomdin ətidəjanlarıning həmmisi uning barlık yara-wəbaliri tüpəylidin wəhimigə qüxüp, ux-ux kılıdu. **18** Sodom, Gomorra wə ularning ətrapidiki xəhərliri bilən birgə ərüwetilgəndək Edommu xundək bolidu, — dəydu Pərwərdigar, — həqkim xu yərdə turmaydu, insan baliliri xu yərdə olturəqlaxmaydu. **19** Mana, İordan dəryəsıdiki qawar-qatqallıktın qikiq, daim ekjip turidijan xu sular boyidiki yəylaktiki [kəyoları] tərəkətan bir xirdək Mən [Edomdikılərnı] bədar kəqquzımən. Əmđi kimni halısam Mən uni Edomning üstigə tikləymən; qünki Manga kim təng kələydu? Kim Meningdin hesab elixka Məni qəkirəlaydu? Mening əldimda turəydidijan pada bəkküqi barmu? **20** Xunga Pərwərdigərdin Edomni jazaləxtiki məksitini, xuningdək Teməndikılərnı jazalə niyitini anglanglar: ularning kikiqlirimu tartip epketilidu; bərhək, kilmixliri tüpəylidin Pərwərdigar uning yaylıqını wəyranə kılıdu. **21** Ularning yikiqilip kətkən sadasını əngləp yər yüzidikilər təwrinip ketidu; nalə-pəryədliri «Kizil dəngizəjiqə ənglinidu. **22** Mana, birsi bürküttək kənat yeyip pərwəz kılıp, Bozrah üstigə xungəp qüxidu. Xu küni Edomdikı palwanlarıning yüriki toləqakka qüxkən ayalning yürikidək bolidu. **23** Dəməxk toərluk: — Hamat, Arpad xəhəridikilər hijalətkə kəldurulidu; qünki ular xum həwər əngləydu; ularning yüriki su bolup ketidu; dawuloju kətkən dəngizdək ular həq tinqlinalmaydu. **24** Dəməxk zəipləxti, kəqixka burulidu; uni wəhimə basidu; əzəblər toləqakka qüxkən ayalni tutkəndək, əzəb wə dərd-kəyoju uni tutidu. **25** Nam-dəngki qikқан yurt, Mən huzur əlojan xəhər xu dərijidə taxlıwetilgən bolidu! **26** Xunga uning yigitlıri kəqilridə yikilidu, jənggiwar palwanlar xu küni yökıtilidu, — dəydu samawi kəxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar; **27** — həm Mən Dəməxkning sepiligə bir ot yəkimən, u Bən-Hədədnig ordilirini yutuwalidu. **28** Babil padixahı Nebəkədnəsər yənggən Kədar toərluk həm Həzorning padixahlıqliri tuəluqkə səz: — Pərwərdigar mundək

dəydu: — «Ornungdin tur, Kedarəja hujum kilip, xərtiki adəmlərni bulang-talang kıl!» — deyilidu; **29** Hujum kıləqlanlar ularning qedirliri həm padilirini elip ketidu; ularning qedir pərdiliri, barlık qaqa-çuqa, təgilirini bulap ketidu; hək ularəja: «Təpə-təpərlərni wəhimə basidu!» dəp warkıraydu. **30** Keqip kətinglar, bədər tikip pinhan jaylardin turaləja tepir turunglar, i Həzordikilər, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Babil padixahı Nebokədnəsar silərgə jəng kilixkə kəst kıləjan, silərgə qarap niyiti buzuləjan. **31** — Ornungdin tur, sepil-dərwəzilarəja igə bolmıəjan aramhuda yaxap, tinq-aman turoəjan əlgə jəng kilixkə qik; ular yaləz turidu — dəydu Pərwərdigar, **32** — ularning təgiliri olja, top-top mal-wəranliri oəniymət bolidu; Mən qekə qaqlirini qüxürgənlərni tət xamaləja tarkitimən, ularning bexiəja hər ətrapidin külət qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar; **33** — Həzər bolsa qılberilərnin turaləjisi, məngügə wəyrənə bəldur. Həqkim xu yərdə turmaydu, insan balirini xu yərdə olturakıxmaydu. **34** Yəhuda padixahı Zədəkiya təhtkə olturəjan dəsləpki wəktilirida, Yəramiya pəyoəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning səzi mundak idi: — **35** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Elamning əolluk küi boləjan okyasini sundurimən. **36** Asmanlarning tət qətidin tət xamalni qikiri Elamning üstigə qüxürimən; Mən ularni bu tət xamaləja tarkitimən; xuning bilən Elamdin həydəlgənlərnin barmaydiəjan əl-məmləkətlər kəlməydu. **37** Mən Elamni dükxmənliri aldida həm jəniini idzigüqilərnin aldida dəkkə-dükkiyə qüxürimən; dəhəxtlik oəzəpimni bəxiəja təküp, külətlərni qüxürimən; ularni bərbət kıləquə Mən kılıqni ularning kəynidin qəşləxkə əwətimən. **38** Mən Əz təhtimni Elamda tikləymən, xu yərdin padixahı wə xahzədilirini yok kılıməni, — dəydu Pərwərdigar. **39** — Ləkin ahirkı zamanlarda, Mən Elamni sürgünlükidin qəyturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar.

50 Pərwərdigar Yəramiya pəyoəmbər arklilik Babil toşruluk, yəni Kəldiyərnin zəmini toşruluk etyəkən səz: — **2** Əllərisida xu həwərnı elan kılıp jakarlanglar, tıq kətürünglar; jakarlanglar, uni yoxurmanglar! — «Babil ixəql kılındi; Bəl bolsa hijalətkə kəldurildi, Mərdük patiparak bolup kətti; Babilning oyma butliri hijalətkə kəldurildi, yirginlik nəsiliri patiparaqkilikə qüxti!» — dənglar. **3** Qünki ximaldin uningəja jəng kilməkə boləjan bir əl kəlidu; u uning zəminini wəyrən kılıdu, həqkim xu yərdə turmaydu; insan həm həywanmu keqip ketidu, ular yok bolidu. **4** Xu künlərdə, xu qəşdə, — dəydu Pərwərdigar, — İsrail həlki kəlidu, ular həm Yəhuda həlki bilən bilə kəlidu, ular yəqləjan həlda mēgip Pərwərdigar Hudasini idzəxkə kəlidu. **5** Ular Zəning yəlini soraydu, yuzlirini uningəja karitip: «Hərgiz untulmas mēngüglük bir əhdə bilən əzimizni Pərwərdigarəja bəşləyli» — dəydu. **6** — Məning həlkim əzoəjan koylardur; ularning bəkküqiliri ularni əzdurəjan, ularni təşlərdə tenitip yürgən; ular təşdin dēnggə kezip yürtip, əz araməhəni untuəqəndur. **7** Ularini uqrətkənlərnin həmmisi ularni yəp kətkən, küxəndiliri ular toşruluk: «Bizdə [bu ixlərdə] həq gənəh yok, qünki ular ata-bowilirinin ümidi boləjan Pərwərdigar, yəni həkəniylikning yaylək-turaləjisi boləjan Pərwərdigarning aldida gənəh sadir kıləjan!» — dēgən. **8** [I həlkim], Babil otturisidin qəşinglar, kəldiyərnin zəminini taxlap qikənglar, padini yətkəligüqi təkilərdə bolunglar. **9** — Qünki mana, ximaliy zəmindin Babiləja hujum kilməkə boləjan zor bir top uluə əllərni qəzoəymən; ular əzilirini uningəja kərxı səpkə kəxidü; xuning bilən Babil xu yərdin qikənkənlər tərpidin əsirgə qüxidü. Uların qəklirinin həmmisi batur mērgənlərnin kədikə bolidu; ularning həqkəyisi jəngdin kuruk

kəlməydu. **10** Kəldiyə bolsa olja bolidu; olja aləjan barlık buliəquqilar uningdin kənatlinidu, — dəydu Pərwərdigar; **11** — Qünki silər xədlənoənsilər, silər yayrap kətkənsilər, i mirasim boləjan [həlkimni] bulang-talang kıləquqilar! Qünki silər qəməndə turoəjan mozaylərdə səkrigənsilər, ayəqlərdə huxəlliktin kixniənsilər! **12** Əmdi ana [yurtung] zor hijalətkə kəldurildi; rəswəqilik seni tuəqləqini kəpləydu; mana, u əllərnin dəxkili, — bir jəngəll, kəşjirək yəp wə qəl-bayəwan bolup kəlidu. **13** Pərwərdigarning oəzəzi tūpəylidin, uning həq əhəlisi bolmaydu, bəlki toluk taxliwətilgən bolidu; Babilin etidiənlərnin həmmisi uning barlık yəra-wəbaliri tūpəylidin wəhimigə qüxip ux-ux kılıdu. **14** Babiləja jəng kılıx üçün uning ətrapida səpkə tizilinglar, barlık okyaqilar; uningəja etinglar, oklarni həq ayimənglar; qünki u Pərwərdigar aldida gənəh sadir kıləjan. **15** Uning ətrapida jəng qənkənlirini kətürünglar; u təslim bolup kəltüridu; mənərliri əridü, sepilliri oqlitildi; qünki bu Pərwərdigarning aləjan kışasidur. Uningdin kışas elinglar; u bəxkilarəja nēmə kıləjan bolsa uningəjimu xuni kilinglar. **16** Babilin uruk tərigoəqi həm həşul wəktidiki orəqək saləquqilarni yok kilinglar; zulumkərnin kiliqinin qərkunəqi tūpəylidin bulərnin hərbi əz eligə kəytip, hərbi əz ana yurtioəja qəqsun! **17** İsrail tərkitiwətilgən koy padisidur; xirlar ularni həydwətkən; dəsləptə Asuriyənin padixahı ularni yəp kətkən, ahirida bu Babil padixahı Nebokədnəsar uning ustihənlirini ezip oəşliləjan. **18** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasini mundak dəydu: — Mana, Mən Asuriyənin padixəhənin yəniəja kəlip, uni jazəlijinimədk, mən Babil padixəhəni həm zəminini jazəlaymən. **19** Mən İsrailni kəytidin əz yaylikəja qəyturimən, u Kərməl təşəjə, Bəxan zəminida oəşkəlinidu, uning jəni Əfrəim təşəjə üstidə həm Gilead zəminida kənatlinidu. **20** Xu künlərdə, xu qəşdə, — dəydu Pərwərdigar, — İsrailning kəbiəhlik idzəlsə, həq tēpilməydu; Yəhudanin gənəhliri idzəlsə, həq tēpilməydu; qünki Mən kəldurəjan kəldisini kəqürüm kilyməni. **21** — Məratəimning zəminioəja zərb bilən jəng kılıxkə, Pekodta turuwətkənlərimu həq kılıxkə qikənglar; ularni wəyrən kilinglar, kəldükünimu əllə kilinglar, — dəydu Pərwərdigar, — Mən nēmini sanga buyruəjan bolsam xuni adə kilinglar. **22** Jəng sadəli [Babil] zəminida ənglinidu; u zor hələkətnin sadəsidur! **23** Əşlidə pütükil yəp yuzini urəjan bəzoəjan u dərijidə sundurup qəkiwətiləydu! Babil əllər arisida xunəp bər dəhəxt bəsküqi bolup qikənkəntəydu. **24** Mən sanga tuzək kurdum; sən, i Babil, həq bilməyəla uningəja tutuldung; Pərwərdigar bilən kərxilixixing tūpəylidin sən tēpəlip tutuldung. **25** Pərwərdigar qəral əmbirini eqip, oəzəpidiki qəralirini elip qikərdi; qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar kəldiyərnin zəminida kiliədiəjan ixı bərdur. **26** Uning hər qət-qətliridin kəlip uningəja hujum kilinglar, əmbərlirini eqiwətinglar; ənqilərnə dəwiligəndə uni harəbə-harəbə kılıp dəwiləp wəyrən kilinglar; uning həqnəmisini kəldurmənglar! **27** Uning barlık toşraklirini əltürüwətinglar! Ular soyuluxkə qüxsun! Uların həlioəja way! Qünki ularning küni, həm jəzəlinin wəkti yəti kəldi. **28** Əngənglar! Zioəja kəlip, Pərwərdigar Hudəyimizning kışasini, yəni ibadəthənisini üçün aləjan kışasini jakərləydiəjan, Babil zəminidin kəqənan pənəh idzigüqilərnin əwəzini əngənglar! **29** Babiləja hujum kılıx üçün okyaqilarni, yəni barlık kəmməni əgküqilərnə qəkirənglar; Babilning ətrapida bərgəh kurup kərxiwətinglar; həqkimni kəqkuzmənglar; əz kilmixini əz bəxiəja qüxürünglar; u nēmilərnə kıləjan bolsa, uningəjimu xuni kilinglar; qünki u Pərwərdigarəja — İsrəildiki Mükəddəs Boləquəja kərxı kəwəngləp kətkənidi. **30** Xunga uning

yigitliri koqilirida yikilidu; xu künidä uning barlik jöngqi palwanliri yokitilidu, — döydu Pärwärdigar. **31** Mana, Män sanga karxidurmän, i keröngläp kätkuqi, — döydu samawi köxunlarning Särdari bolöjan Pärwärdigar, — qünki sening kününg, yöni Män yeningöja yekin kelip jazalaydiojan kün yetip keldi; **32** keröngläp kätkuqi putlixip yikilidu, heqkim uni kaytidin yeläp turözumaydu; bärhäk, Män uning xähärlirigä ot yakimän, u uning ätrapidikilarning hämmisini köydürüp yutup ketidu. **33** Samawi köxunlarning Särdari bolöjan Pärwärdigar — Israillning Hudasi mundak döydu: — Israillar Yähudalar bilän bilä ezilip horluknä körgän; ularni äsir kilöjanlar ularni kattik kamap tutkanidi; ularni köyüwetixni rät kilöjan. **34** Lekin ularning Hämjömät-Kütüzözüqisi küqlüktür; samawi köxunlarning Särdari bolöjan Pärwärdigar ularning döwasini ästayidillik bilän soraydu, xuning bilän U ularning zeminiöja äramlik beridu, Babildikilergä äramsizlik yatküzidu. **35** Kaldiyäl üstigä, Babilida turuwatkanlar üstigä hämdä Babilning ämirli ri wä danixmänli ri üstigä kilij qüxidu, — döydu Pärwärdigar; **36** kilij palqilar üstigä qüxkanda, ular hämakät-ähmäklärdäk körünidu; kilij ularning palwanliri üstigä qüxüp, ular patiparak bolup ketidu; **37** kilij ularning atli ri üstigä, jöng harwiliri üstigä, ularning säpliridä turöjan barlik yat löxkälär üstigä qüxidu, ular ayallardäk bolidu; kilij häziniliri üstigä qüxidu, ular bulang-talang kilinidu. **38** Küröqäqilik ularning suliri üstigä qüxüp, ular kürup ketidu; bularning säwäbi zemini öyma butlaröja tolup, ular körkünqulq mäbudlar tüpüyolidin tölxöwip kötkän. **39** Xunga qeldiki janivarlar wä qilbärlär birliktä xu yärdä turidu; xu yärdä hüwükxlar makanlixidu; u mänggügä adämzatsiz bolidu, döwrädin-döwrgä heq ähalilik bolmaydu. **40** Huda Sodom wä Gomorrani ätrapidiki xähärliri bilän bilä erüwätkinidäk, heqkim xu yärdä turmaydu, insan baliliri xu yärdä öltüräkläxmaydu, — döydu Pärwärdigar. **41** — Mana, ximaldin bir hälk, uluöj bir äl qikiq kelidu; yär yüzining qat-qätli ridin nuroqun padixählar közojilidu. **42** Ular ökyä häm näyzini tutup köralinidu; ular wähxiy, heq rähim körsätmäydiojan bolidu; atli riöja mingendä ularning awazli ri dengizdäk xawkunlaydu; ular jönggä atlan kan adämlärdäk säp-söp bolup, sanga hüjum kilmaqçi, i Babil kizi! **43** Babil padixäh ularning häwirini anglapla kölliri titräp boxap ketidu; öjäm-käyoju uni tutidu, toloqäqkä qüxkän ayaldik azablar uni besiwalidu. **44** Mana, Iordan döryasi boyidiki qawar-qatkälliktin qikiq, daim ekip turidöjan xu sular boyidiki yayläktiki köylarni tarqatkan bir xirdäk Män Babildikilärni bädär kaçqüzimän. Ämdi kimni halisam Män uni uning üstigä tikläymän; qünki Manga kim täng kelälaydu? Kim Meningdin häsab elixkä Meni qakiralaydu? Mening äldimda turalayöjan pada bakquqi barmu? **45** Xunga Pärwärdigarning Babilni jazalaxitki mäksitini, xuningdäk kaldiyälarning zeminini jazalax niyitini anglanglar: Ularining kiqiklirimu tartip epketilidu; bärhäk, kilmixli ri tüpüyolidin [Pärwärdigar] uning yayliqini wäyränä kilidu. **46** Babilning ixöjal kilinöjanliqini anglap yär yüzini tärwinip ketidu; uning nalä-päryadi barlik ällergiqä anglinidu.

51 Pärwärdigar mundak döydu: — Mana, Män Babilni sökidiojan häm «Läb-kamay»da turuwatkanlarni sökidiojan bitqit kilöjuqi xamalni közoqap qikiqimän; **2** Män Babilöja yat adämlärni äwätimän; ular uni soruwetidu, zeminini yä bilän yäksan kilwetidu; uning bexioja külpät qüxkän künidä ular uningöja täräp-täräptin karxilixixkä kelidu. **3** Uning ökyaqiliriöja kiriqni tartküdäk, ornidin turojuqilaröja dubulöja-sawut kiygüdäk pürsät bärmänglar; uning yigitli rining

heqkäysisini ayap köymanglar; uning pütkül köxunini bitqit kilinglar. **4** Kaldiyälarning zeminida sanjilöjanlar, koqilirida kililöjanlar yikilsun! **5** Qünki Israil yaki Yähudamu öz Hudasi tärpidin, yäni samawi köxunlarning Särdari bolöjan Pärwärdigar tärpidin taxliwetilgän ämäs; qünki [Babilning] zemini Israildiki Mukaddäs Bolöjuqi äldida äqidin kilöjan gunah bilän tolozandur. **6** [Barlik ällär], Babil iqidin keqinglar, öz jeninglarni elip bädär keqinglar! Uning köbihlikigä qetilib kelip hälak bolmanglar; qünki bu Pärwärdigarning kisäs alidöjan waqtidur; U kilmixini öz bexioja kayturidu. **7** Babil Pärwärdigarning kilidiki pütkül jahanni mäst kilöjuqi altun kädäh bolöjan; ällär uning xaribidin iqkä; ällär xuning bilän sarang bolup kötkän. **8** Babil tuyüksiz yikilip bitqit bolidu; uningöja ah-zar kötüringlar! Uning azabliri üqün tuti ya elinglar; u bälkim säkaytirmäkim? **9** — «Biz Babilni säkaytmaqçiduk, lekin u säkaymidi; uningdin waz keqip hämmimiz öz yurtimizöja kaytayli; qünki uning üstigä qikiqilidöjan häküm jazasi asmanöja takixip, kökkä yetidu». **10** — «Pärwärdigar häqkänyilikimizni barlikkä költürgändur; keläyli, Zionda Pärwärdigar Hudayimizning kilöjan ixini jakarlayli!» **11** — Öklarni uqlanglar! Kalkanlarni tutunglar! Pärwärdigar Medianing padixähli rining rohini uroqutti; qünki Uning niyiti Babilöja karxidur, uni bärbat kilix üqündur; bu Pärwärdigarning kisäsidiur, yäni Uning ibadätthanisi üqün löjan kisäsidiur. **12** Babilning sepilliriöja karitip jöng tuöjini kötüringlar; közäni tehimu qingrak kilinglar, közätqilärni [Babilni qeriditip] säptä turozuzunglar; bektürmä köyunglar; qünki Pärwärdigar Babildikilarning jazasi toöjrlük nemilärni degän bolsa, U xuni könglidä pämläp, uni äda kilidu. **13** — I älwäk sular üstidä turojuqi, bayliqliri nuroqun bolöjuqi, äjiling yetip keldi, jening elqinip üzilüx wahti toxti. **14** Samawi köxunlarning Särdari bolöjan Pärwärdigar Özi bilän käsam kilip: «Top-top qekätkilärdäk Män seni adämlär bilän toldurimän; ular sening üstüngdin öjlibä tantanilirini kötüridu» dedi. **15** — U bolsa yär-zeminni köq-küdriti bilän yasap, Alämnä danaliki bilän bärpa kilip, Asmanlarni äkil-parasiti bilän yayöjuqudu; **16** U awazini köyüwätsä, asmanlarda sular xawkunlaydu; U yär qätli ridin bulut-tumanlarni örlitidu; U yamoqurlaröja qakmaqkarni hämrah kilip bekitidu, Xamalni Öz häziniliri din qikiqiridu. **17** Bu [butpäräslarning] härbiri äkilsiz, bilimdin mährumlardu; Härbir zärgär öz öyojan bät tärpidin xörmändigä kalidu; Qünki uning küyma häykili yalöjanqilik, Ularda heq tinik yoktur. **18** Ular bimänilärdur, mazak obyektidur; Ularining üstigä jazalinix wahti kälgändä, ular yokitilidu. **19** Yakupning nesiwisi Bolöjuqi bulardäk ämästür; Qünki hämmini yasiojuqi Xudur; Israil bolsa Uning Öz mirasi bolöjan köbilisidur; Samawi köxunlarning Särdari bolöjan Pärwärdigar Uning namidur. **20** Sän [Israil] Mening görzäm, Mening jöng köralimdursän; Sening bilän Män ällärni bitqit kilimän, Sening bilän padixähliqlärni tarmar kilimän; **21** Sening bilän häm at häm at mingüqini bitqit kilimän; Sening bilän häm jöng härwisi häm häydigüqisini bitqit kilimän; **22** Sening bilän häm är häm ayalni bitqit kilimän; Sening bilän häm keri häm yaxlarni bitqit kilimän; Sening bilän häm yigit häm kizni bitqit kilimän; **23** Sening bilän häm padiqi häm köy padisini bitqit kilimän; Sening bilän häm dehqan häm boyunturuqkä ketilöjan kalilirini bitqit kilimän; Sening bilän häm waliylar häm häkümranlarni bitqit kilimän. **24** — Män köz äldinglarda Babilning häm barlik kaldiyälarning Zionda kilöjan barlik rözillikini öz bexioja qüxürüp yandurimän, — döydu Pärwärdigar. **25** — Mana, Män sän [Babilöja] karximän, i

putkül yor yuzini halak qiljoquqi taq; Mən kolumni üstüנגgə sozup, Seni tik yarlaridin oqulitip, Domilitip qüxürüp, seni keyüp tügigən bir yanar taq qilimən, — dəydu Pərwərdigar. **26** Xuning bilən ular sendin bürjək qikirix üqünmu tax tapalmaydu, Yaki ul üqünmu heqyerdin tax tapalmaydu; Qünki sən məנגgügə bir wəyrənə bolisən, — dəydu Pərwərdigar. **27** — Zeminda jəng tuojini ketürünger, əllər arisida kanay qelinglar; Babiloja jəng kilixka əllərni təyyarlanglar; Ararat, minni wə Axkinaz padixahlıklarini qakirip yioqinglar; Uningoja hujum qiljoquqi qoxunlaroja bir sərdar bekitinglar; Atlarni top-top qekətkə leqinkiliridək zeminoja türkümləp qikiringer; **28** Uningoja jəng kilixka əllərni təyyarlanglar, — Medialiklarıning padixahlirini, waliyliri wə barlik həkümdarlırini, xundakla u həküm sürgən zeminalarning barlik adəmlirini təyyarlanglar! **29** Xuning bilən yor yuzi təwrinip əzablinidu; qünki Pərwərdigarning Babiloja kərxi baoljojan niyətliri, yəni Babilning zeminiin heq adəm turmaydiojan qel-bayawan kiliwetix niyiti əməlgə axmay qalmaydu. **30** Babilniki palwanlar uruxtin kol üzidu; Ular qorojanlırida amalsiz olturidu; Ularning dərmani kalmaydu, Ular ayallardək bolup qalidu; Uning turalojuqlirioja ot koyulidu; Dərwaza salasunliri sundurulidu. **31** Yügürüp keliwatkan bir qaparmən yənə bir qaparməngə, bir həwərqı yənə bir həwərqıgə Babil padixahning aldidila uqrixip kelip uningoja: — «Silingin putkül xəhərliri u qəttin bu qətkiqə ixəqal kilindi; **32** Dərya keqikliri igiliwelindi, Qomuxluqlar otta keydürüldi, Palwanliri dəkkə-dükkigə qüxüxti!» — dəp jakarlıxidu. **33** Qünki samawi qoxunlarıning Sərdari bolojan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundək dəydu: — Babilning kizi təkxilini qingdilidiojan waqti bolojan hamandək besilidu; Birdəmdila, uning hosuli orulidiojan waqti yetip bolidu! **34** Zionda turojuqi kiz: — «Babil padixahı Nebokadnasar meni yutup, Meni oqajlap əzgen; U iqimni boxitilojan qaqidək kilip koyojan; U əjidihadək meni yutup, Özini nazu-nemətlirim bilən toyojuzojan, Meni kuruqdap pak-pakiz kiliwetkən. Manga, mening teniməgə kilojan zoranwanlıki Babilning bexioja qüxürülsun» — dəydu, Wə Yerasawem: «Mening kanlırin Kaldiyədə turojuqlarining bexioja təkülsun» — dəydu. **36** Xunga Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana, Mən sening dəwayingni soraymən, Sən üqün kisas alimən; Mən uning dengizini kuruitimən, bulikini kaqjiritimən. **37** Babil bolsa dəwə-dəwə harabilar, Qilberilərnining turalojusi bolidu; Zemini adəmni dəhxət basidiojan heq daim ux-ux kilinidiojan obyekt bolidu, Heq adəm xu yərdə turmaydu. **38** Ularning həmmisi yax xirlardək huwluxidu, Arslanlardək bir-biriga hiris kilixidu; **39** Ularning kəypiyati kizip katkəndə, Mən ularoja bir ziyarət təyyarlap koyimənki, ularni məst kiliwetimən; xuning bilən ular yayrap-yaxnap ketidu, — andin məנגgügə uykuoja oşərk bolup, kaytidin heq oyojanmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **40** Booşuzlaxka yetiligən kəzilardək wə billə yetiləngən qoqkarlar həm tekilərdək Mən ularni booşuzlaxka qüxürimən. **41** Xexakning ixəqal kilinojanlıkioja kara! Putkül yor yuzining pəhrining tutulojanlıkioja kara! Babilning əllər arisida adəmni dəhxət basidiojan obyekt bolojanlıkioja kara! **42** Dengiz Babil üstidin ərləp kətti; U nuroşunlojan dolqunlar bilən oşərk boldi. **43** Uning xəhərliri adəmni dəhxət basidiojan obyekt, Kaşirəq yor, bir qel, heqkim turmaydiojan zemin boldi; Heqkəndək insan balisi kaytidin xu yərlərdin otməydu. **44** Mən Babilda Bəlni jazalaymən; Mən uning aşozidin yutuwalojinini yanduriwalimən; Əllər kaytidin uningoja qarap ekij kelixməydu; Bərhək, Babilning sepili oqulap ketidu. **45** Uning otturisiyin qikinglar, i həkim! Hərbiringlar Pərwərdigarning kattik oşəzipidin öz jeninglarni

elip bədər keqinglar! **46** Silər zeminda angliniwatkan pitnə-iqwadın yürikinglarni su qilmanglar wə qorqmanglar; Bu yil bir pitnə-iqwa, kelər yili yənə bir pitnə-iqwa qikidu; Zeminda zulum-zorawanlık partlaydu, həkümdarlar həkümdarlaroja kərxi qikidu. **47** Xunga mana, xu künlər keliduki, Mən Babilniki oyma məbudlarni jazalaymən; Xuning bilən uning putkül zemini hijalətkə kaldurulidu, Uningda əltürülgənlər uning iqidə yikilidu; **48** Xuning bilən asman wə zemin wə ularda bar bolojanlar Babil üstidin xadliktin yangraydu; Qünki ximaldin halak qiljoquqlar uningoja jəng kilixka kelidu — dəydu Pərwərdigar. **49** Babil tüpəylidin putkül yor yuzidiki əltürülgənlər yikiləndək, Babil Israilda əltürülgənlər tüpəylidin Babil yikilməy qalmaydu. **50** Kiliqtin kaqkanlar, yirək ketinglar, həyal bolmanglar; Qəy yərlərdin Pərwərdigarni seojinglar, Yerasalemini esinglaroja kəltürtinglar. **51** «Biz hijalətkə kalduk, qünki həkəratkə uqriduk; Xərməndiqiliktin yuzimiz təküldi; Qünki yat adəmlər Pərwərdigarning əydidiki mukəddəs jaylaroja besip kirdi!». **52** Xunga xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən uningdiki oyma məbudlarni jazalaymən; Uning putkül zemini boyida yarilinjə jan həlkumida ingrixidu. **53** Babil asmanlaroja kətürülgən bolsimu, Uning yukiri istihkam-koroqini məstəhkəmləngən bolsimu, Ləkin Meningdin uningoja halak qiljoquqlar yetip baridiojan boldi, — dəydu Pərwərdigar. **54** Babilin nalə-pəryadning awazi, Kaldiyələrnin zeminidin zor haləkətnin sadasi kətürüldü. **55** Qünki Pərwərdigar Babilni halak kilmaqçı bolidu; U uningdin warəng-qurunglirini yokitidu; Ularning dolqunliri ərkəxləwatkan sulardək xərkaraydu, Ularning awazi xawkunlap kelidu. **56** Qünki halak qiljoquqi uningoja, yəni Babiloja jəng kilixka kelidu, Xuning bilən uning palwanliri əsirgə qüxidu; Ularning oqyaliri sundurulidu; Qünki Pərwərdigar — kisaslar alojuqi Təngridur; U yamanlıknı yandurmay qalmaydu. **57** — Mən uning əmiriliri, danixmənliri, waliyliri, həkümdarlıri wə palwanlırini məst kilimən; Ular məנגgügə uhlaydu wə kaytidin heq oyojanmaydu — dəydu Padixah, — Nami samawi qoxunlarıning Sərdari bolojan Pərwərdigar. **58** Samawi qoxunlarıning Sərdari bolojan Pərwərdigar mundək dəydu: — Babilning kəng sepilliri yor bilən yəksan kilinidu, Uning egiz dərweziliri pütinləy keydürüldü; Xuning bilən əllərnin jan tikip tapkan məhniyə bihədə bolidu, ə-yurlərnin əzrlirinin jaləpək əjiri pəkət otka yeqiləru bolidu. **59** Yəhuda padixahı Zədəkiya təhtkə olturojan tətinqi yili, Babiloja barojinida Mahseyahning nəwrisi, Neriyaning oşli Seraya Zədəkiyaoja həmrəh bolup barojan (Seraya bax oşojidar idi). Yərəmiya pəyoşəmbər uningoja səz tapiloidi. **60** Yərəmiya oram kəşəzəgə Babilning bexioja qüxidiojan barlik külpətlərnini, — wəni Babil toşuruluk pütüklük bu barlik səzlərnı yazojanidi; **61** wə Yərəmiya Serayaoja mundək dedi: — Sən Babiloja yetip barojanda, bu səzlərnin həmmisini oqup qikip wə: — **62** «Pərwərdigar, Sən bu jay toşuruluk; — Mən uni yəksan kilimənki, uningda heqkim, nə insan nə haywan turmaydiojan, məנגgügə bir wəyrənə bolidu — degənsən» — dəysən; **63** xundək kilip bu yazimini oqup qikəndin keyin, uningoja tax tengip, əfrat dəryasining otturisiyoja qəriwət, **64** wə: «Mən uning üstigə qüxürməkçi bolojan külpətlər tüpəylidin, Babil [xu taxka] ohxaxla oşərk bolup kaytidin əzliməydu; ular halidin ketidu» — dəysən. Yərəmiyaning səzli muxu yərdə tügidi.

52 Zədəkiya Yəhudaəja padixah bolojanda yigirmə bir yexida idi; u Yerasalemda on bir yil həküm sürdi. Uning anisi Libnahlık Yərəmiyaning kizi bolup, ismi Həmutal idi. **2** U [padixah] Yəhoakimning kilojinidək, Pərwərdigarning nəziridə

rəzil ixlarni kildi. **3** Pərwərdigarning Yerusalemoja həm Yəhudaqo karatқан оғзипи түпөйлidin, Pərwərdigar ularni Өz һузuridin һөyдиwətküqə болoјan аrilikта, төwəndiki ixlar yüz bərdi. Birinқidin, Zədəkiya Babil padixahioja isyan kətürdi. **4** Xundaқ boldiki, uning səltənatining tokқuzinқi yili oninқi аyning oninқi күnidə Babil padixahі Nebokədnəsar pütkül qоxunioja yetəқlik kіlip Yerusalemoja һujum kіlixқа kəldi; ular uni kоrxiwelip bargah қurup, uning ətrapidə қaxa-potəylərnі quruxti. **5** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinқi yiloiqə muһəsiridə турdi. **6** Xu yili tətinqi аyning tokқuzinқi күni xəhərdə еојir қəһətқilik һəmməni bəşqən wə zemindikilər üqürnmü һəq ax-ozuқ қalmiojanidi. **7** Xəhər sepili bəsilüdi; barliқ jənggiwar ləxkərlər қaqmaqқi bolup, tün keqidə xəhərdin bəдər tikiwetixti. Ular padixah bəoқisioja yeқin «ikki sepil» аrilikidiki dərwezidin ketixti (Kaldiylər bolsa xəhərninğ һəmmə təripidə bar idi). Ular [Jordan jiloişidiki] «Arabah түzləngliki»ni boylar qeқixti. **8** Lekin Kaldiylərninğ qоxuni padixahni qоoqlar Yeriho түzlənglikidə Zədəkiyoja yetixti; uning pütün qоxuni uningdin tarқilip kətkənidі. **9** Wə ular padixahni tutup, Hamat zemindiki Riblah xəhərigə, Babil padixahining aldioja apardı; u [xu yərdə] uning üstidin һөküm qіkardı. **10** Babil padixahі Zədəkiyaning оoқullirini uning kez aldida kət kildi; u Yəhudaning barliқ əmiririninimu Riblah xəhəridə kət kildi; **11** andin Zədəkiyaning kezirini оyuwətti; Babil padixahі uni mis kixənlər bilən bəoqlar Babiloja elip kelip, өlgüqə zindanoja қamap qoydi. **12** Bəxinқi аyning oninқi күnidə (bu Babil padixahі Nebokədnəsarning on tokқuzinқi yili idi) Babil padixahining hizmitidə болoјan, pasiban begi Nebuzar-Adan Yerusalemoja yetip kəldi. **13** U Pərwərdigarning өyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barliқ өylərnі kəydüriwətti; barliқ bəhəywət imarətlərgə u ot qoyup kəydüriwətti. **14** Wə pasiban begi yetəқlikidiki Kaldiylərninğ pütkül qоxuni Yerusalemninğ ətrapidiki pütkül sepilini өrүwətti. **15** Pasiban begi Nebuzar-Adan zemindiki əng namrat kixilərdin bir қismini, xəhərdə қaloјan baxқа kixilərnі, Babil padixahі təрəpkə qeқip təslim болoјanlarni wə қaloјan һünərwənlərnі əsir kіlip ularni elip kətti. **16** Lekin pasiban begi Nebuzar-Adan zemindiki əng namratlarning bir қismini üzümzarliқlarni pərwix kіlixқа wə teriқliқ kіlixқа қaldurdi. **17** Kaldiylər Pərwərdigarning өyidiki mistin yasaloјan ikki tüwrükni, das təgliklarini wə Pərwərdigarning өyidiki mistin yasaloјan «dengiz»ni qeқip, barliқ mislrini Babiloja elip kətti. **18** Ular yənə [ibadətə ixtilidioјan] idixlar, gürjəк-bəlgürjəklər, lahxiğirlar, қaqılar, piyalə-təhsilər һəм mistin yasaloјan barliқ əswablarni elip kətti; **19** daslar, һuxbuydanlar, қaqılar, күldanlar, qiraoјdanlar, piyalilər wə jam-қədəһlərnі bolsa, altundin yasaloјan bolsimu, күmüxtin yasaloјan bolsimu, ularning һəmmisini pasiban begi elip kətti. **20** Sulayman padixah Pərwərdigarning өyi üqün mistin yasatқан ikki tüwrük wə «dengiz», xundaқla uning təgiliki болoјan on ikki buқini u elip kətti; qünki bu mis saymanlarning еојirliқini өlqəx mumkin əməs idi. **21** Ikki tüwrük bolsa, һərbirining egizliki on səkkiz gəz, аylanmisi on ikki gəz kelətti; һərbirining iqi kawak bolup, misning кelinliқi tət barmaq idi. **22** Tüwrükning üstidiki bexi bolsa mis bolup, egizliki bəx gəz idi; uning pütün аylanmisi tor xəklidə һəм anar nushisi bilən bezəlgənidі, һəmmisi mistin idi; ikkinқi tüwrükmu uningə ohxax bolup, umu anar nushisi bilən bezəlgənidі. **23** Hərbir tüwrükning bəxining yanlirida tokşan altə anar nushisi bar idi; torda jəmiy bolup yüz anar nushisi bar idi. **24** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax қаһin Seraya, оруnbasar қаһin Zəfaniya wə ibadəthanidiki üq nəpər ixikbəqarnimu əsirgə aldi. **25** U xəhərdin ləxkərlərnі

baxқuridioјan bir аowat əməldarni, xəhərdin tapқан орda masliһətқiliridin yəttini, yərlik һəlkni ləxkərlikkə tizimlioқui, yəni qоxunning sərdarining katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlik kixini tutti. **26** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularni Babil padixahining aldioja, Riblahoja elip bardi. **27** Babil padixahі Hamat zemindiki Riblahda bu kixilərnі қiliqlar өltüriwətti. Xu yol bilən Yəhuda əz zemindin sürgün қilindi. **28** Nebokədnəsar sürgün қiloјan kixilərninğ sani mundaқ idi: — yəttinқi yili üq ming yigirmə üq Yəhudiy; **29** Nebokədnəsarning on səkkizinқi yili u Yerusalemdin səkkiz yüz ottuz ikki kixini sürgün қildi; **30** Nebokədnəsarning yigirmə üqinқi yili pasiban begi Nebuzar-Adan Yəhudiyarlardan yəttə yüz қiriқ bəx kixini sürgün қildi; jəmiy bolup sürgün қilinoјanlarning sani tət ming altə yüz kixi idi. **31** Xundaқ boldiki, Yəhuda padixahі Yəhoakin sürgün болoјan ottuz yəttinқi yili on ikkinқi аyning yigirmə bəxinқi күni xu ix yüz bərdi: Əwil-Merodaқ Babiloja padixah болoјan birinқi yili, u Yəhuda padixahі Yəhoakinning қəddini kətürüp, uni zindandin қiқardı; **32** u uningə mulayim sөz қilip, uning ornini Babilda uning bilən birgə turəјan baxқа padixahlarınğ ornidin yuқiri қildi; **33** xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlrini seliwetip, əmrining қaloјan һərbir күnidə һərdaim padixah bilən билə һəmdastihən boluxқа muyəssər boldi. **34** Uning nesiwisi bolsa, Babil padixahining uningə bəoқilioјan daimliқ iltipati idi; bu iltipat күndilik idi, yəni u uningə taki ələmdin өtkiқə əmrining һərbir күni muyəssər қilinoјan.

Yərəmiyaning yiqqazarliri

1 (Aləf) Ah! Ilgiri adəmlər bilən liq toloqan xəhər, Həzir xunqə yigənə olturidu! Əllər arisida katta boluquq, Həzir tul hotundək boldi! Əlkilər üstidin həküm sürgən məlikə, Həxarəqə tutuldi! **2** (Bət) U keqiqə aqqiq yiqə kətürməktə; Məngzidə kez yaxliri taramlimakta; Axniliri arisidin, Uningəqə təsəlli beridioqan həqbir yoxtur; Barliq dostliri uningəqə satkunluk kildi, Ular uningəqə düxmən bolup kətti. **3** (Giməl) Yəhuda jəbir-jəpə həm eəqir kulluk astida, Sürgünlükə qikti; U əllər arisida musapir boldi, Həq aram tapmaydu; Uni kəqoqluquqlarning həmmisi, Uningəqə yetixiwelip, uni tar yolda kistaydu; **4** (Dalət) Həqkim heytlarəqə kəlmigənliki tüpəylidin, Ziqəqə baridioqan yollar matəm tutmakta. Barliq kəwukliri qəldərəp qaldı, Kəhniliri ah-zar kətürməktə, Kizliri dərd-ələm iqididur; Əzi bolsa, Kəttik azablanmakta. **5** (Hə) Kixəndiliri uningəqə həjayin boldi, Düxmənli ri ronək tapmakta; Qünki uning kəpligən asiylikliri tüpəylidin, Pərwərdigar uni jəbir-jəpəqə qoydi. Uning baliliri kəlməskə kətti, Kixəndisigə əsir bolup sürgün boldi. **6** (Waw) Barliq hərmət-xəhriti Ziqəning kizidin kətti; əmiriliri yaylakni tapalmioqan kiyiklərdək boldi; Ularning əwəqidin əzini kəqurəqə həq dərmani kəlmidi. **7** (Zain) Harlanəqə, səgərdən boləqan künliridə, Həlkə kixəndisining kəlioqə qüxkən, Həqkim yərdəm kəlini sozmioqan qəqəda, Yerusəlem kədimdə əzigə təwə boləqanlirini, Kimmətlik bayliklirini yədioqə kəltürməktə; Kixəndiliri uningəqə məshirilik kəraytiti; Kixəndiliri uning nabut boləqanlikini məshirə kilitti. **8** (Hət) Yerusəlem əxəddiy eəqir gunah sadir kəlioqan; Xuning bilən u hərəm boldi; Uning yalinqəqlikini kərgəqə, Uni hərmətligənlər həzir uni kəmsitidu; Uyatta, uq tartkinqə u kəynigə buruldi. **9** (Tət) Uning əz həyzliri etəklirini buləqiwətti; U aqiwitini həq oylimioqandur; Uning yikilixi əjayib boldi; Uningəqə təsəlli bərgüqi yoxtur; — «Ah Pərwərdigar, harlanəqiməqə karal! Qünki düxmən [halimdin] məhtinip kətti!» **10** (Yod) Kixəndisi kəlini uning kimmətlik nəsiliri üstigə sozdi; Əzining mukəddəs jəyiqə əlləning besip kirqənlikini kərdi; Sən əsli ularni ibadət jəmatigəgə «kixəqə bolmaydu» dəp mən'i kəlioqəqə! **11** (Kaf) Bir qixləm nan izdəp, Uning həkining həmmisi uq tartmakta; Jenini saklap kəlix üqünla, Ular kimmətlik nəsilirini axliqkə tegixti. «Ah Pərwərdigar, karal! Mən əzimes sanaldim. **12** (Laməd) Əy etüp ketiwatqanlar, Bu silər üqün həq ix əməsmu? Kərap bəq, mening dərd-ələmimdək bəqə dərd-ələm bərmidu? Pərwərdigar otluq əzəzirini qüxürgən künidə, Uni mening üstigə yüklidi. **13** (Məm) U yukiridin ot yəqurdurdi, ot səngəklirimdin etüp kəydürdi. U ularning üstidin əqəlibə kildi. U putlirim üqün tor-tuzəqni kəyup qoydi, Məni kəyningə yandurdurdi, U mənə bəq kildi, Kün boyi U mənə zəpəltürdi. **14** (Nun) Asiyliklirim boyunturək bolup boynuməqə bəqəlandi; Kəhniliri tanini qing qigip qəmbərqəs kiliwətti; Asiyliklirim boynuməqə artildi; U dərmanimni mənə kətüküzdi; Rəb mənə mən kərxilik kərsitəlməydiyənləning kəllirioqə tapxurdi. **15** (Samək) Rəb barliq bəturilirimni otturumdila yərgə uruwətti; U mening hil yigilirimni əzixkə, Üstümdin həküm qikixəqə kəngəq qəkjirdi. Rəb goya üzüm kəqkikidiki üzümləni qəyliyəndək, Yəhudəning pak kizini qəyliwətti. **16** (Ayin) Muxular tüpəylidin taramlap yiqiliməktimən; Mening kəzlim, mening kəzlimdin su ekiwatidu; Məngə təsəlli bərgüqi, jenimni əsligə kəltürgüqi

məndin yiraqtur; Balilirimning kəngli sunəqur, Qünki düxmən əqəlibə kildi. **17** (Pe) Zion kəlini sozməqə, Ləkin uningəqə təsəlli bərgüqi yok; Pərwərdigar Yəqub toəqruluk pərman qüxürdi — Kəxniliri uning kixəndiliri bolsun! Yerusəlem unar arisida nijis nərsə dəp karaldi. **18** (Tsədə) Pərwərdigar həqkənyidur; Qünki mən Uning əmrigə hiləprik kildim! Əy, bərlək həlkəq, anglanglar! Dərdliriməqə karanglar! Pak kizlirim, yax yigilirim sürgün boldi! **19** (Kof) Axnilirimni qəkjirdim, Ləkin ular mənə aldioqandi; Jan sakliqəqə ozuk-tülük izdəp yürüp, Kəhnilirim həm əksəqəllirim xəhərdə nəpəstin qaldı. **20** (Rəx) Kəra, i Pərwərdigar, qünki əzəqəkwətimən! Həddidin ziyadə əsiylik kəlioqimni tüpəylidin, Iq-bəqrim kiyiniliwatidu, Yürükim ərtəlip kətti. Sirtta kiliq [anisini balisidin] judə kildi, Əylirimdə bolsa əlüm-wəbə həküm sürməktə! **21** (Xiyən) [Həklər] ah-zarlirimni ənglidi; Ləkin təsəlli bərgüqim yoxtur; Düxmənlimrimning həmmisi külpitimdin həwərdə bolup, Bu kəlioqimdin huxal boldi; Sən jəkarliqən künni ularning bəxioqə qüxürgəysən, Xu qəqəda ularning həli meningkidək bolidu. **22** (Taw) Ularning bərlək rəzillikini kez aldingəqə kəltürgəysən, Bərlək asiyliklirim üqün mənə kəndək kəlioqə bolsəng, Ularəqimə xundək kəlioqəysən; Qünki ah-zarlirim nuroqundur, Kəlbim əzəbtin zəpəlixip kətti!

2 (Aləf) Rəb əzəzəp buluti bilən Zion kizini xundək qəplidi! U Israilning xəzəp-julasini əsməndin yərgə qəruwətti, Əzəzəp qüxkən künidə Əz təhtipərini həq əsədə kəldurmidi. **2** (Bət) Rəb Yəqubning bərlək turaləqulirini yutuwətti, həq əyimidi; U kəhri bilən Yəhudəning kizining kə'ə-qəroqənlirining həmmisini əqəlatiti; U padixəhlikni əmiriliri bilən noməskə kəyup, Yər bilən yəksən kiliwətti. **3** (Giməl) U kəttik əzəzəpə Israilning həmmə münggüzilirini kəsiwətti; Düxmənni tosuəqən əng kəlini Uning əldidin tartiwəldi; Lawuldəp kəygen əz ətrapini yəp kətküqi ottək, U Yəqubni kəydürüwətti. **4** (Dalət) Düxməndək U əqəsinə kərdi; Uning əng kəli etixkə təyyarlanəndi; Kəzəgə issik kərugənənləning həmmisini kixəndisi kəbi kirdi; Zion kizining qədri iqidə, Kəhri ottək yəqurdurdi; **5** (Hə) Rəb düxməndək boldi; U Israilni yutuwalidi, Ordilirining həmmisini yutuwalidi; Uning kə'ə-qəroqənlirini yəqətti, Yəhudəning kizidə matəm wə yiqə-zarlari kəpəytti. **6** (Waw) U Uning kəpisini bəqəqini pəqəqətkəndək pəqəqətkətti; U ibadət sorunlirini yəqitiwətti; Pərwərdigar Ziqəda həyt-bəyramlar həm xəbatlari [həlkəning] əsidin qikiriwətti; Əzəzəp oti bilən padixəh həm kəhni qətkə kəkiwətti. **7** (Zain) Rəb kurbəngəhni taxliwətti, Mukəddəs jəyidin wəz kəqti; U Ziqədikini ordiləning səpilirini düxməning kəlioqə tapxurdi; Həttə Pərwərdigəning əyidə, Ular həyt-əyəm künidə təntənə kilixti! **8** (Hət) Pərwərdigar Zion kizining səpili qəkiwətxini kərar kəlioqan; U uningəqə [həlak] əlqəm tanisini tartip kəyqəqən; U kəlini qəkixtin həq üzmidə; U həm istihkəmlari həm səpili zərlətti; İkkisi təng həlsirəp kəyqəurməktə. **9** (Tət) Uning dərweziliri yər tegigə əqərk bolup kətti; U uning tēmür-təqəklirini pəra-pəra kiliwətti. Padixəh həm əmiriliri əllər arisioqə pəlandi; Təwrəttiki tərbiyə-yəlyorək yəqəp kəzdi, Pəyqəmbərliri Pərwərdigənin wəhij-kərunüxləni izdəp tapmalaydu. **10** (Yod) Zion kizining əksəqəlliri, Yərdə wəzən sürməy olturməktə; Ular bəxlirioqə topə-qəng qəqixti; Ular bəligə bəz yəqiwəlxiti; Yerusəlemning pak kizlirining bəxliri yərgə kirip kətküdək boldi. **11** (Kaf) Mening kəzlim taramliqən yaxlirimdin həlidin kətti; Iq-i-bəqirilirim zərdəqəqə toldi; Jigirim yər yüzigə təkülüp pəra-pəra boldi, Qünki həlkəning kizi nabut kildi, Qünki xəhər kəqiliridə narsidilər həm bəwəqlər həqsiz yatməktə. **12** (Laməd) Ular xəhər kəqiliridə yərilənoqanlərdək

halidin kətkəndə, Anilirining kuqikida yetip jan talaxkanda, Aniliriya: «Yemək-iqmək nədə?» dəp yalwuxmakta. **13** (Məm) Mən dərdingə guwahqi bolup, seni nemigə ohxitarman? Seni nemigə selixturarmən, i Yerusalem kizi? Sanga təsəlli berixət, nemini sanga tənq kilmən, i Zionning pak kizi? Qünki sening yarang dengizdək qəksizdur; Kim seni saqaytalisun? **14** (Nun) Pəyojəmbərlirining sən üçün kərgənli bimanilik həm əhməklıktur; Ular sening kəbihlikni heq axkarə kilmidi, Xundak kilip ular sürgün boluxungning aldini almidi. Əksiqə ularning sən üçün kərgənli yalojan bexarətlər həm ezitkuluqlardur. **15** (Samək) Yeningdin etüwətkənlarning həmmissi sanga karap qawaklıxidu; Ular üxkirtip Yerusalemning kizioja bax qayqaxmakta: — «Güzəllikning jəwhəri, pütkül jahəning hursənlik» dəp atalojan xəhər muxumidu?» **16** (Pe) Barlık düxmənlirining sanga karap əozini yoojan eqip [mazaq kilmakta], Ux-ux kilixip, qixlirni ojuqlatmakta; Ular: «Biz uni yutuwalduk! Bu bərhək biz kütəkən kündür! Biz buni əz kəzimiz bilən kərixkə muyəssər bolduk!» — deməktə. **17** (Ayin) Pərwərdigar Əz niyətlirini ixka axurdi; Qədimdin tartip Əzining bektikən səzige əməl kildi; U heq rəhim kilmay qulatti; U düxməni üstüngdin xadlandurdi; Kixəndiliringning münggüzini yukiri kəturdi. **18** (Tsədə) Ularning kəngli Rəbgə nida kilmakta! I Zion kizining sepili! Yaxliring dəryadək keqə-kündüz aqşun! Əzینگə aram bərmə; Yax tamqiliring taramlaxtin aram almisun! **19** (Kof) Tün keqidə ornungdin tur, Kaqtə jesək bəlxinixi bilən nida kil! Kənglüngni Rəbning aldioja sudək tek; Narsidiliringning həyati üçün uningəja kollirini kətur! Ular barlık koqiliring dokmuxida kəhəqtiliktin halidin kətməktə. **20** (Rəx) Kara, i Pərwərdigar, oylap bakqaysən, Sən kimgə muxundək muamila kilip bakqan? Ayallar əz mewiliri — ərkə bowaklirini yeyixkə bolamdu? Kaħin həm pəyojəmbəri Rəbning mukəddəs jayida əltürxkə bolamdu? **21** (Xiyin) Yaxlar həm kərilər koqilarda yetixmakta; Pak kizlirim wə yax yigitlirim kiliqilini yikildi; Ularni əzəziping qixkən künidə kirdingsən; Ularni heq əyimə soydungsən. **22** (Taw) Sən heyt-bayram künidə jamaətni qəqirojəndək, Meni tərəp-tərəplərdin bəsxikə wəħimlərni qəqirding; Pərwərdigarning əzəp künidə kaqқанlar yaqi tirik qəlojanlar yoq idi; Əzüm ərkilip qong kəlojanlarni düxmimin yəp kətti.

3 (Aləf) Mən uning əzəp tayikini yəp jəbir-zulum kərgən adəmdurmən. **2** Meni U həydiwətti, Nuroja əməs, bəlkə karənguluxkə mandurdur; **3** Bərhək, U kün boyi kolini mənə kaqta-kaqta həjüm kildurdi; **4** (Bət) Ətlirimni wə terilirimni kaqxal kilwətti, Səngəklirimni sunduruwətti. **5** U mənə muħəsirə kurdı, Ət süyi wə japa bilən meni kaqsiwaldı. **6** U meni əlgili uzun boləjanlardək kaqkarəngə jaylarda turuxkə məjbur kildi. **7** (Giməl) U meni qikəlməydiəjan kilip qitlap kərxiwaldi; Zənjirimi əoqir kildi. **8** Mən wərkirəp nida kilsəmmu, U duayimni heq ixtimidi. **9** U yollirimni jipsiləxən tax tam bilən tosuwaldı, Qəqir yollirimni əgri-təqay kiliwətti. **10** (Dalət) U mənə paylap yatqan əyiktək, Pistirmida yatqan xirdaktur. **11** Meni yollirimdin burəp tetmə-titmə kildi; Meni tığəxtürdi. **12** U okyasini kərip, Meni okining qarisi kildi. **13** (He) Okdenidiki oklarni bəəklirimə sanjittkuzdi. **14** Mən əz həlkimgə rəsə obyekt, Kün boyi ularning məshirə nəhxisinin nixani boldum. **15** U mənə zərdabni toyoquqə yutkuzup, Kəkrə süyini toyoquqə iqtüzdi. **16** (Waw) U qixlirimni xəqil taxlar bilən qəkiwətti, Meni küllərdə tığıldürdi; **17** Jenim tinq-hatirəmliktin yirəkləxturuldi; Arəməħning nemə ikənlikini untup kəttim. **18** Mən: «Dərmənim kəlmidi, Pərwərdigardin ümidim kəlmidi» — dedim. **19** (Zain) Məning har kəlinəqlirimin, sərgədan

boləqlirimin, Əmən wə ət süyini [yəp-iqkinimni] əsingə kəltürəyən! **20** Jenim bularni hərdəim əsləwatidu, Yərgə kirip kətküdək bolmakta. **21** Ləkin xuni kənglümgə kəltürüp əsləyməni, Xuning bilən ümid kaqtidin yanidu, — **22** (Hət) Mənə, Pərwərdigarning əzğərməs məhribanlikli! Xunga biz tığəxmidiq; Qünki Uning rəhimdilliklirining əyioji yoqtur; **23** Ular hər səhərdə yengilidur; Səning həkəqət-sədikliking tolimu moldur! **24** Əz-əzimgə: «Pərwərdigar məning nəsivəmdur; Xunga mən Uningəja ümid bəqləymən» — dəymən. **25** (Tət) Pərwərdigar Əzini kütəkənlərgə, Əzini izdignə jan igisigə məhribəndur; **26** Pərwərdigarning nijatini kütük, Uni süküt iqidə kütük yəhxidur. **27** Adəming yax waqtida boyunturukni kəturixi yəhxidur. **28** (Yod) U yeganə bolup süküt kilip oltursun; Qünki Rəb buni uningəja yıklidi. **29** Yüzini topə-tuprakka təgküzsun, — Əhtimal, ümid bolup kaqar? **30** Məngzini uruqioja tutub bərsun; Til-əhənlərnə toyoquqə ixtisun! **31** (Kaf) Qünki Rəb əbədil-əbəd insəndin wə kaqməyər; **32** Azar bərgən bolsimu, Əzğərməs məhribanliklirining molluqi bilən iqini əqritidu; **33** Qünki U insən balilirini har kilixni yaqi əzəbləxni həlojan əməstür. **34** (Laməd) Yəz yizidiki barlık əsilərnə əyoja əstida yənjixkə, **35** Həmmidin Aliy Boləquqing əldidə adəmnə əz həkəqədin məħrum kilixkə, **36** Insənoja əz dəwasida uwal kilixkə, — Rəb bularning həmmisigə guwahqi əməsmu? **37** (Məm) Rəb uni buyrumiojan bolsa, Kim dəginini əməlgə axuralisin? **38** Külətlər bolsun, bəht-saadət bolsun, həmmisi Həmmidin Aliy Boləquqing əozidin kəlgən əməsmu? **39** Əmđi tirik bir insən nemə dəp əqrinidur, Adə balisi gunəhlirining jazasidin nemə dəp wəyaydu? **40** (Nun) Yollirimizni təkxürüp sinəp biləyli, Pərwərdigarning yənioja yənə kaqta; **41** Kollirimizni kənglimiz bilən bilə ərtiki Təngriyə kəturəyli! **42** Biz itəətsizlik kilip səndin yüz əriduk; Sən kaqürüm kilmiding. **43** (Samək) Sən əzimgəni əzəp bilən kaqlap, bizni koqılding; Sən əltürdüng, heq rəhim kilmiding. **44** Sən Əzimgəni bulut bilən kaqləjənsənki, Dua-tiləwət uningdin heq ətəlməs. **45** Sən bizni həlkərlə ərisidə dəxkə wə nijəsət kilding. **46** (Pe) Barlık düxmənliriniz bigzə karəp əozini yoojan eqip [mazaq kildi]; **47** Üstimizgə qüxti əlakəzədik wə ora-tuzək, Wəyranqilik həm həlakət. **48** Həlkəmining kizi nabut boləqini üçün, Kəzümədin yaxlar əstəng bolup əqmakta. **49** (Ayin) Kəzüm yaxlarni üzümyə təküwatidu, Ular heq tohtiyalmaydu, **50** Təki Pərwərdigar əsmənlərdin təwəngə nəzər selip [həlimioja] kərioquqə. **51** Məning kəzüm Rohioja əzəp yətküzməktə, Xəhirimning barlık kizlirining Həli tūpəylidin. **52** (Tsədə) Mənə səwəbsiz düxmən boləqanlar, Meni kuxtək hədəp owlə kəldi. **53** Ular orida jenimni üzməkti bolup, Üstümgə taxni qəridi. **54** Sular bəximdin tēxip əqti; Mən: «Üzüp taxləndim!» — dedim. **55** (Kof) Həngning tūwərliridin nəmingni qəqirip nida kildim, i Pərwərdigar; **56** Sən əwəzimni əngliding; Kütulduruxkə nidayimoja kulikini yupuruwəlmioqin! **57** Sənə nida kəlojan künidə mənə yəkin kəlding, «Kərkə» — dēding. **58** (Rəx) I Rəb, jenimning dəwasini əziəng sorimə; Sən mənə həməmət bolup həyatimni kutkuzduq. **59** I Pərwərdigar, mənə boləjan uwallikni kərdungsən; Mən üçün həküm qikərojəysən; **60** Sən ularning mənə kəlojan barlık əqmənliklirini, Barlık kəstlirini kərdungsən. **61** (Xiyin) I Pərwərdigar, ularning əhənlirini, Meni barlık kəstlirini ənglidingən, **62** Mənə kərxitə turojanlarning xiwirləxlirini, Ularning kün boyi kəymindin kusur-kusur kilixkənlirini ənglidingən. **63** Olturojanlirida, turojanlirida ularəja kəriojəysən! Mən ularning [məshirə] nəhxisi boldum. **64** (Taw) Ularning kolliri kəlojanliri boyiqə, i Pərwərdigar, bəxioja jəza yəndurojəysən; **65** Ularning

kengüllirini kaj qiløjaysən! Bu sening ularoĝa qūxidoĝan lənitning bolidu! **66** Oĝazəp bilan ularni koqliqəysən, Ular ni Pərwərdigarning asmanliri astidin yokətkəysən!

4 (Aləf) Ah! Altun xunqə julasiz bolup kətti! Sap altun xunqə tutuĝ bolup kətti! Muĝəddəs əydiki taxlar hər bir koqining bəxiqə təkülüp qeqildi! **2** (Bət) Zionning oqulliri xunqə ĝimmətlək, Sap altunoĝa tegixküsi idi, Həzir sapal kozilərdək, Sapalqining kol i yasiqənliriqilikmu [ĝimmiti yok] dəp qariləwatidu! **3** (Giməl) Həttə qilbərilər əmqikini tutup bərip balilirini emitidu; Ləkin mening həlĝim qəldiki tēĝixularoĝa ohxax rəhimsiz boldi. **4** (Dalət) Bowəĝning tili usuzluĝtın tangliyiqə qəplixəwatidu; Kiĝik balilar nan tiləməktə, Həqkim ularoĝa oxup bərməyəwatidu. **5** (He) Nazunəmətlərni yəp kəngənəl koqilarda sarəjiy yūridu; Səsin kiyim kiydirülüp qong qilinoĝanlar tēzəklini kuqəĝlap yetiwatidu. **6** (Waw) Həlĝimning kizining kəbihlikigə qūxkən jaza Sodomning gunəhining jazasidin eojirdur; Qūnki Sodom birəĝlə erūwetiləĝəni, həq adəmning qoli uni ĝynimioĝanıdi. **7** (Zain) Həlĝimning «Nazariy»liri bolsa ĝərdin sap, süttin aĝ, teni kizil yakutlərdin pərkirəĝ idi, Təki-turki kək yakuttək idi. **8** (Hət) Həzir qirayliri qurumdin ĝərə; Koqilarda kixilər toniyəlmioĝudək bolup qəldi; Bir tərə-bir ustihən bolup qəldi; U ĝəĝxəllixip yəoqəĝtək bolup kətti. **9** (Tət) Qiliqta əltürüləĝənlər kəhətqiliktə əlğənlərdin bəhtlikur; Qūnki ular ĝəĝxəl bolup kətməktə, Tupraqning mēwiliri bolmioqəĝa yiqitilməktə. **10** (Yod) Baoĝri yumxəĝ ayallar əz kolliri bilən balilirini ĝəynitip pixurdi; Həlĝimning kizi nabut qilinioĝinida balilar ularning ĝəxi bolup qəldi. **11** (Kaf) Pərwərdigər ĝəhrini qūxürüp piqəndin qikti, Otluĝ oĝəzipini təkti; Zionda bir ot yekip, Uning ullirini yutuəwətti. **12** (Laməd) Yər yüzidiki padixəĝlar wə ĝəhənda bərlək turuwətkənlər bolsa, Nə kuxəndə nə düxmənning Yerusəlemning qowukliridin bəsüp kirdioĝanliqioĝa ixənməytti. **13** (Məm) Həlbuki, pəyoĝəmbərlirining gunəhliri tūpəylidin, Kəhnlirining kəbihlikliri tūpəylidin, Ularning [Zionda] həĝĝəniylərləning qənlirini təkənləliki tūpəylidin, — Bu ix [bəxiqə] qūxti! **14** (Nun) Həzir ular ĝəroĝulərdək koqilarda tənəp yūrməktə, Ular ĝənoĝa buloĝənoĝanki, Həqkim kiyimlirigə təĝküqi bolmaydu. **15** (Samək) Həĝ ularoĝa: «Yokulux! Napəklər! Yokulux! Yokulux, bizgə təĝküqi boluxmə!» dəp wərkirixməktə. Ular ĝəqip tərəp-tərəpkə sərgərdən bolup kətti; Ləkin əllər: «ularning arimizda turuxiqə bolmaydu!» — dəwatidu. **16** (Pe) Pərwərdigər Əzi ularni tərkitiwətti; U ularni ĝayta nəzirigə əlməydu; Kəhnlərləning ĝəhrini kilinmidi, Yəxənoĝanlarmu həq mēhrəbanliĝ kərmidi. **17** (Ayin) Kəzimiz yərdəmmi bihədə kütüp həlidin kətti; Dərwəĝə bizni kutquzəlmioĝan bir əlni kütüp kəzət munarlimizda turup kəlduĝ. **18** (Tsədə) Düxmənlimiz izimizdin koqəĝlap yūrdi; Xungə koqilarda yūrəlməyttuĝ; Əjilimiz yekınlaxti, künlirimiz toxti; Qūnki əjilimiz kəldi! **19** (Kof) Peyimizgə qūxkənlər əsməndiki bürkütlərdin ittik; Taoĝlardimu bizni koqəĝlap yūĝirdi, Bayawəndimu bizni bəktürmidə paylaxti. **20** (Rəx) Jenimizning nəpisi boləĝan, Pərwərdigərləning Məsih qiləĝini ularning ora-tuzəĝlirida tutuldi; Biz u toqrisida: «uning sayisidə əllər ərisida yəxəymiz» dəp oyliduk! **21** (Xiyn) I uz zeminida turoĝuqi, Edomning kizi, huxəl-huram yəyriqin! Ləkin bu [jaza] qədəhə sangimu ətidu; Sənmə məst bolisən, yəlingəqlinisən! **22** (Taw) Kəbihlikingning jazasiqə Hətimə bərilidu, i Zion qizi; U seni sürgünliktə ĝayta elip kətməydu; Ləkin, i Edom qizi, u sening kəbihlikingni jazəlaydu; U gunəhliriniĝni eqip taxlaydu!

5 Bəximioĝə qūxkənləri esinggə kəltürəĝəysən, i Pərwərdigər; ĝərə, bizning rəsəqəliklə qəloĝinimizni nəziringgə əloĝəysən! **2** Mirəsimiz yatlaroĝa, Əylirimiz yəĝə yurtluĝlaroĝa tapxuruldi. **3** Biz yetim-yəsirlər, atisizlər bolup qəlduĝ; Anilirimizmu tul qəldi. **4** Iqidoĝan suni setiwəliximiz kərek; Otunni pəĝət puloĝa əloĝli bolidu. **5** Bizni koqəliqəuqilər tap bəstərup kəliwatidu; Həlsirəp, həq əram tapəlməymiz. **6** Jan səĝliqəudək bir qixləm nanni dəp, Misir həm Asuriyəgə qol bərip boysunənoĝanmiz. **7** Ata-bowilirimiz gunəh sədir qilip dunyadin kətti; Biz bolsəĝ, ularning kəbihlikingni jazasini kəttürüxkə qəlduĝ. **8** Üstimizdin həĝim sürgəuqilər kullərdur; Bizni ularning qəldin əzə qiləuqi yoktur. **9** Dalada qiliq tūpəylidin, Nənimizni tēpixkə jenimizni təwəkkul qilməktimiz. **10** Terimiz tonurdək kizik, Aqliĝ tūpəylidin qizitmə bizni bəsməktə. **11** Zionda ayallar, Yəhədə xəhərliridə pək qizlər əyoĝ əsti qilindi. **12** Əmirlər qəldin dəroĝə esip qoyuldi; Aĝsəĝəllərləning ĝəhrimti həq qilinmidi. **13** Yəx yiqitlər yəroĝunqəĝtə jəpə tartməktə, Oqul balilirimiz otun yūkləri yūdüp dəldəĝxip məngməktə. **14** Aĝsəĝəllər xəhər dərwəzisisidə olturmas boldi; Yiqitlər nəoĝmə-nawədin qəldi. **15** Xəd-hurəmlək kənglimizdin kətti, Ussul oyniximiz mətəməgə əyləndi. **16** Bəximizdin təj yiqildi; Həlimizəĝə wəy! Qūnki biz gunəh sədir qilduk! **17** Buning tūpəylidin yūrəklirimiz muĝuldi; Bular tūpəylidin kəzlimiz qərangəuqulaxti — **18** — Zion tēoĝəĝə qərap kəzlimiz qərangəuqulaxti, Qūnki u qəldərəp kətti, Qilbərə uningdə payləp yūrməktə. **19** Sən, i Pərwərdigər, mənggəgə həĝim sürisən; Təhting dəwərdin-dəwərgə dəwəmlixidu. **20** Sən nemixkə bizni daim untuəysən? Nemixkə xunqə uzunoĝiqə bizdin wəz kəqisən? **21** Bizni yeningəĝə qəyturoĝəysən, i Pərwərdigər! Xundək boləĝanda biz qəytəlaymiz! Künlirimizni qədimmidək əsligə kəltürəĝəysən, **22** — Əgər sən bizni mutlək qətkə ĝəĝmioĝan bolsəng, Əgər bizdin qəksiz oĝəzəplənmigən bolsəng!

Əzakiyal

1 Ottuzinchi yili, tötinchi ayning bəxinqi künidə, mən Kewar dəryasıya sürgün kılinoqlar arisida turoqan məzgildə, mana asmanlar eqilib, mən Hudaning alamət kərünüxlirini kərdüm. **2** Tötinchi ayning bəxinqi küni — Yəhoakinning sürgün bololanlıqining bəxinqi yili idi — **3** Kaldiylarning zeminida, Kewar dəryasi boyda, Buzining oqlı Əzakiyal kahinoqə Pərwərdigarning səzi kəldi — xu yərdə Pərwərdigarning qoli uning wujudioqə kəndi. **4** Mən kərdüm, mana! Ximaldin boran-qapqun kətürüldi; yooqan bir bulut wə uni orap turoqan bir ot, uning ətrapida bir yorukluk julaliniq turatti; otturisidin, yəni xu ot iqidin, issiqtin julalanoqan parkirəq mistək bir kərünüx kəründi. **5** Yəna uning otturisidin, tət həyat məhluk kəründi; ularning kərünüxi xundək idiki: — ularda insaning kiyapiti bar idi; **6** ularning hər birining tətтин yüzi bar idi; hər birining tətтин qaniti bar idi. **7** Ularning tüptüz putliri bar idi; tapanliri bolsa mozaýning tuyakliriqə ohxaytti; ular parkiritiləqan mistək parlap turatti. **8** Tət yenida, qanatlıri astida insaningkidək birdin qoli bar idi; tətisining hər birining tətтин yüzi wə tətтин qaniti bar idi; **9** ularning qanatlıri bir-birigə tutax idi; ular yürgəndə heqyakqə burulmaytti; ular həm misə udul aldioqə yürətti. **10** Ularning yüz kərünüxliri insaningkidək idi; u tətisining ong tərripidə xirningkidək yüzi bar idi; tətisining sol tərripidə bukuningkidək yüzi bar idi; tətisining bürkütningkidək yüzümü bar idi. **11** Ularning yüzliri anə xundək idi. Qanatlıri yukirida kerilip turatti; hər birining ikki qaniti ikki tərripidiki məhlukning qanitiqə tutixatti; yəna ikki qaniti əz tenini yepip turatti. **12** Ularning hər biri uduloqə qarap mangatti; ularda boləqan roh nəgə barimən desə, ular xu yərgə mangatti; ular mangoqanda heqkaysi tərəpkə burulmaytti. **13** Həyat məhlukların qiyapiti bolsa, keyip yalkunlap turoqan otning qooşidək, məx'əllərdək idi; muxu ot uyan-buyan aylinip məhluklar arisida yürətti; ot intayin yalkunluk idi, ottin qakmaqlar qeqip turatti; **14** həyat məhluklar qakmaq tək pal-pul kilip uyaktin-buyakqə yügürüp turatti. **15** Mən həyat məhluklarəqə karidim, mana həyat məhlukların hər birining yenida yərdə turidioqan, ularning yüzigə udullanəqan birdin qak turatti; **16** qakların xəkli wə yasilixi beril yaktuning kərünüxidə idi; tətisining birhilla kərünüxi bar idi; ularning xəkli wə yasilixi bolsa, qakning iqidə qak bardək idi. **17** Məhluklar mangoqanda, ular yüzləngən tət tərripining həm misigə udul mangatti; mangoqanda ular heq burulmaytti. **18** Qakların ultangliri bolsa, intayin egiz həm dəhxətlik idi; ular tətisining ultanglirining pütün ətrapi kəzlər bilən toloqanidi. **19** Həyat məhluklar mangoqanda, qaklar ularəqə yandixip mangatti; həyat məhluklar yərdin kətürülgəndə, qaklarını kətürülətti. **20** Roh nəgə mang desə, ular xu yərgə mangatti — demək, ularning rohi [Rohka] əgixip mangatti. Qaklar ular bilən təng kətürülətti; qünki məhlukların rohi qaklirida idi. **21** Məhluklar mangoqanda, qaklarını mangatti; məhluklar tohtioqanda, qaklarını tohtaytti; ular yərdin kətürülgəndə, qaklarını ularəqə qoxulup təng kətürülətti; qünki həyat məhlukların rohi qaklarda idi. **22** Həyat məhlukların baxliri üstida bir yooqan kəz yətküsi gümbəzə ohxaydioqan bir nərsə turatti; u hrustaldək dəhxətlik parkirəq, ularning bexi üstida yeyilip turatti. **23** Bu gümbəzək nərsining astida ularning qanatlıri kerilip, bir-birigə tegixip turatti; hər bir məhlukning əz tenining ikki yenini yapidioqan ikkidin qaniti bar idi. **24** Ular mangoqanda, mən qanatlırining sadasini anglidim — u uluq sularning xarkirioqan sadasidək,

Həmmigə Qadirning awazidək — qoxunning yürük kiliwatqan qaoşidiki süran-xawkunlirining sadasidək idi; ular tohtap turoqan qaoşlarda, ular qanatlırini təwəngə qüxürətti. **25** Wə ularning bexi üstidiki gümbəzək nərsə üstidin bir awaz anglandi. Ular tohtap turoqan qaoşlarda, ular qanatlırini təwəngə qüxürətti. **26** Ularning bexi üstidiki gümbəzək nərsə üstidə, kək yaktuk kəbi bir təhtning siymasi turatti; bu təht siymasining üstidə, tolimu yukirida, insan kiyapitidə kərüngən bir zat turatti. **27** Wə mən bu zatni belining üsti tərripining turki mistək parkirəqan, ətrapini ot orap turoqan kiyapəttiki bir kərünüxtə kərdüm; wə belining asti tərripining turki, otning kiyapitidə idi, uning ətrapida küqlük yorukluk turatti. **28** Bu ətrapida turoqan küqlük yoruklukning kərünüxi bolsa, yamoqurluk künidiki bulutta pəyda boləqan həsən-həsənnin kərünüxidək idi. Bu bolsa Pərwərdigarning xan-xəripining kiyapitining kərünüxi idi. Buni kərüpla mən düm yikildim; wə mən səzləwatqan birsining awazini anglidim.

2 Wə U manga: I insan oqlı, ornungdin də tur, wə Mən sanga səz kilimən, — dedi. **2** U manga səz kıləqanda, Roh manga kirip, meni də turoqzdi; wə mən manga səz Kiloquqaning awazini anglap turdum. **3** Wə U manga: — «I insan oqlı, Mən seni Israil baliliriqə, yəni Manga asiylik kıləqan asiy «yat əllər»gə əwətimən; bügingə kədər həm ular həm ularning atabowlıri Manga yüz erüp asiylik kilip kəlməktə», — dedi. **4** — «Bu balilar bolsa nomussiz wə kəngli kattiktur; Mən seni ularəqə əwətimən; sən ularəqə: «Rəb Pərwərdigar xundək dəydu!» — degin — **5** xuning bilən ular məyli kulak salsun, salmisun (qünki ular asiylik kılıdioqan bir jəmət) — əzliri arisida həqikiq bir pəyojəmərnin turoqanlikini tonup yetidu. **6** Əmdid sən, i insan oqlı, gərqə sanga tikan-iyoqlar həmrah bolsimu, wə sən qayanların arisida tursangmu, uların qorkmə, wə səziridinmu qorkmə; xundək, ularning səziridin qorkmə, wə zərdilik qaraxliridin dəkkə-dükkigə qüxmə; qünki ular asiy bir jəməttur. **7** Sən ular tingxisun, tingximisun Mening səzirimni ularəqə yətküz; qünki ular asiylik kילוquqlardur. **8** Wə sən, i insan oqlı, sanga eytkən səzirimgə kulak sal; bu asiy jəməttək tətür bolmioqin; aqzıngni eqip, Mən sanga bərginimi yegin». **9** — Mən qarısam, mana manga sozuləqan bir kol turuptu; wə mana, uningda bir oram yazma turuptu. **10** U kəz aldimda uni eqip yepip koydi; uning aldi-kəynining həmme yerigə hət yeziloqanidi; uningəqə yeziloqanlıri mərsiyə, matəm səzliri wə dərd-əmlərdin ibarət idi.

3 Wə U manga: — I insan oqlı, erixiningni yegin; bu yazmini yəp, berip Israil jəmətigə səz kıləqin, dedi. **2** Xuning bilən mən aqzımini aqtim, U manga yazmini yegüzdi. **3** U manga: — I insan oqlı, korsiqingni tok kilip, iqi-bəqriqingni Mən sanga bərgən bu oram yazma bilən tolduroqin, — dedi. Xuning bilən mən yedim, aqzımda u həssəldək tatlık idi. **4** Wə U manga mundək dedi: «I insan oqlı, barəqin, Israil jəmətigə barəqin, Mening səzirimni ularəqə yətküzgin. **5** Qünki sən oqayri yeziktiki yaki tili təs bir əlgə əməs, bəki Israil jəmətigə əwətilding; **6** — oqayri yeziktiki həm tili təs, səzlirini qüxəngili bolmaydioqan kəp əllərgə əwətilmiding; Mən seni xularəqə ətətkən bolsam, ular sanga kulak salatti! **7** Biraq Israil jəməti sanga kulak salmaydu, qünki ularning heqbiri Manga kulak selixni halimaydu; qünki pütün Israil jəmətining kapiki tong wə kəngli kattiktur. **8** Mana, Mən yüzüngni ularning yüzlirigə qarxi taxtək, wə sening pexanəngni ularning pexaniliriqə qarxi taxtək kıldim. **9** Bərhək, sening pexanəngni qakmaq texidin kattik, hətta almastək kıldim. Uların qorkmə, wə

ular tüpaylidin dakkä-dükkigə qüxmə; çünki ular asiy bir jəməttür». **10** Wə U mənğa: — I insan oqılı, Mening sanga eytməqki boləjan həmmə səzlidirni kənglünggə püküp kəyojın, ularni kəngül koyup angləjın. **11** Wə hazır barəjın, sürgün boləjanlarəja, yəni ez elingdikilərgə səz kıl, ular anglisun, anglimisun ularəja: «Rəb Pərwərdigar xundak dəydu!» — deginl — dedi. **12** Xuning bilən Roh meni kətürdi, mən arqamdin zor xarkirəjan bir awazni anglidim — «Pərwərdigarning xan-xəripigə təkəkkür-mədhijə ez jaylirida okulsun!» — **13** — Həyat məhluklarıniqə qanatlirining bir-birigə tegixkən awazi, wə ularning yenidiki qaklarıning awazliri bəhəywət xarkirək bir sada idi. **14** Wə Roh meni kətürüp, yirəkkə apardi; wə mən kəttik əzab, rohimdiki oğəzəp bilən bardim, wə Pərwərdigarning qəli mening wujudumda küqlük idi. **15** Xuning bilən mən Təlabib xəhəridə sürgün boləjanlar, yəni Kewar dəryəsi boyida turəjanlarıniqə yenioja yetip kəldim; mən ular turəjan jayda olturdum, ularning arisida yəttə kün hang-tang qətip olturdum. **16** Mana yəttə kün toxup, Pərwərdigarning səzi mənğa kelip mundaq deyildi: — **17** «I insan oqılı, Mən seni İsrail jəməti üqün kəzətəki kəlip tiklidim; sən Mening əozjimdən səzi angləp, ularəja Məndin boləjan əgaħni yətküzgin. **18** Mən rəzillərgə: «Sən jəzmən əlisən» — desəm, biraq sən uni əgaħlandurmisang — yəni bu rəzil ədəmni həyatqə erixsun dəp rəzil yolidin yandurup, uni həyatqə erixsun dəp əgaħlandurmisang, xu rəzil ədəm ez kəbiħlikidə əlidu; biraq Mən uning qəni üqün səndin hesab əlimən. **19** Biraq sən axu rəzil ədəmni əgaħlandursangmu, u rəzillikidin, yəni ez rəzil yolidin yanmisa, u ez kəbiħlikidə əlidu; ləkin sən ez jeningni kətküzup qəlisən. **20** Yəki bolmisa bir həqkanıy ədəm ez həqkanıylikidin yenip, kəbiħlik kəlidəjan bolsa, ular əndioja qəmak salsam, u əlidu; çünki sən uni əgaħlandurmisang, u ez gunahida əlidu, wə u kiləjan həqkanıy ixlar əslənməydu; biraq uning qəni üqün səndin hesab əlimən. **21** Wə əgər sən həqkanıy ədəmni gunah sadir kılma dəp əgaħlandurup tursang, wə u gunah sadir kılmissa, u qəojda u jəzmən həyat qəlidu, çünki u əgaħqə kəngül koydi; xuning bilən sən ez jeningni kətküzup qəlisən». **22** Wə Pərwərdigarning qəli mening wujudumda turatı; U mənğa: — Ornungdin tur, tüzlənglikkə barəjın, Mən xu yərdə sən bilən səzliximən, — dedi. **23** Xuning bilən mən ornumdin turup, tüzlənglikkə qiktim; wə mana, mən Kewar dəryəsi boyida turup kərgən xan-xərpətkə, Pərwərdigarning xan-xəripə xu yərdə turatı; kəripla mən düm yikildim. **24** Wə Roh iqmigə kirip meni tik turəuzdi; U mənğa səz kəlip mundaq dedi: — «Barəjın, əyğə kirip əzünqni bənd kıləjın. **25** Wə sən, i insan oqılı, mana, ular əroqamqılarni üstünggə səlip, ular bilən sən baqlaydu; buning bilən sən taləoja qıqalmay, əl-yurt iqmigə heq kirəlməysən. **26** Xundakla ularəja tənbiħ bərgüqi bolmasliqing üqün, Mən seni gaqa kəlip, tilingni tangliyingəja qaplasturimən; çünki ular asiy bir jəməttür. **27** Wə Mən sən bilən səzlxkinimdə, əozjinqni eqip, sən ularəja: «Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu!» dəysən; kim angləymən desə anglisun, kim angləymənmən desə anglimisun; çünki ular asiy bir jəməttür.

4 Əmđi sən, i insan oqılı, bir kesəknı elip ez əldingəja kəyojın; uning üstigə bir xəhərnı — yəni Yerusalemnı oyup kəyojın. **2** Andin uni muħasirigə elip, uningəja potəylərnı kurup, sepiləja qikidiəjan bir dengliük yasap, uning ətrəpiəja bargəhlərnı tikip wə sepilni bəsküqi bəzoqanlarnı tikləp kəyojın. **3** Bir təmür tahtını elip, uni əzünq bilən xəhərnıng ərisioja tiklə; yüzünqni uningəja kəritip tiklə; u muħasirigə əlinidun, sən əzünq uni muħasirigə əlisən; bu ixning əzi İsrail jəmətigə bəxəret bolidu. **4** Wə sən, sol yeningəja yanpaxlap yatqın; İsrail

jəmətining kəbiħlikini ez üstünggə koy; soləja yanpaxlap kənqə kün yatsang, sən xunqə kün ularning kəbiħlikini kətürisən. **5** Mən sanga yetix kərak boləjan künlərnı ularning kəbiħlik kiləjan yilliri boyiqə, yəni üq yüz toqsan kün kəlip bəkitkənmən; xuning bilən sən İsrail jəmətining kəbiħlikini kətürisən. **6** Bu künlər tüzigəndin kəyin, sən yənə ong yanpaxlap yetip, Yəhuda jəmətining kəbiħlikini kətürisən; sanga kirik künnı bəkitkənmən, hər bir kün bir yilni ipadiləydu. **7** Wə sən yüzünqni Yerusalemnıng muħasirisigə kəritip, yengingni tüzəng həlda, uni əyibləp bəxəret bərisən; **8** wə mana, Mən üstünggə əroqamqılarnı saləməni, sən muħasirəning künlirini tüzətmigüqə uyan-buyənəja heq erülməysən. **9** Wə sən əzünqgə buəday, ərpa, purqak, kizil max terik wə qəra buədaylarnı elip bir idix iqmigə sal; wə buningdin əzünq üqün tamək tayyarləysən; sən buni yanpaxlap yatqən künlərdə, yəni üq yüz toqsan kündə yəysən; **10** sən yəydiyən tamək bolsa mikdari boyiqə hər küni yigirmə xəkəldin boluxi kərak; sən uni bəlgiləngən wəqitlərdə yəysən; **11** wə [hər küni] sunimu norma boyiqə, yəni əltdin bir hın iqmigə; [hər kündiki] bəlgiləngən wəqitlərdə iqmigə. **12** Sən uni ərpa kəmiqi xəklidə kəlip yəysən; sən uni ularning kəz əldida ənsən nijəstı üstidə pixurisən». **13** Pərwərdigar: «İsrailərlər Mən ularni həydəp qikirdiojan əllər ərisida turup xu haram yolda ez nənini haram yəydu» — dedi. **14** Andin mən: «I Pərwərdigar! Mən əzümni heqəqaqan buləqəp koymidim, wə yaxliqimdin tartip büğüngə kədar mən əzi əlgəndin, yəki yirtkuqlar boəup kəyojan nərsidın heq yeməngmən; heqəqandək yirginqlik gəxkə əozjim tegip bəqmiojan!» — dedim. **15** Wə U mənğa: «Mana, Mən sanga insənnıng nijəsitining ornioja kalining teziki bərdim; sən neningni xuning üstidə pixurisən» — dedi. **16** Wə U mənğa: «I insan oqılı, mana Mən Yerusalemdə ularəja yəlanəqik boləjan nənnı kurutiwetimən; ular nənnı tarzioja səlip, uni təxwix iqmigə yəydu, sən əlqəm bilən əlakzidilik iqmigə iqmigə; **17** çünki nən wə su uların qəlidu; ular bir-birigə kərixip dəhəxt bəsidu, ez kəbiħlikidin kurup ketidu».

5 «Wə sən, i insan oqılı, əzünq ətkür bir kiliqni əl; uni ustira süpitidə ixlitip, qeqing wə səkiləngəja sürtüp koy; andin tarzini elip əloqan qəqlərnı təng bəlgin. **2** Muħasirə künliri tüzigəndə, üqtin birini xəhər iqmigə kəydürgin; yənə üqtin birini elip xəhər ətrəpiəja qəpıwətkin; yənə üqtin birini xaməloja sorıwətkin; Mən bir kiliqni suəurup ularni koəlaymən. **3** Sən yənə uların birnəqqə talni elip tonungning pəxigə tikip kəyojın; **4** bulardın yənə nəqqə talni elip ot iqmigə taxlap kəydüriwətkin; bulardın pütün İsrail jəmətigə ot tutixip ketidu». **5** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, bu Yerusalemlər; Mən uni əllərnıng dəl oturısioja orunlasturdum; bəxkə məmləkətlər uning əpərisidə turidu; **6** Biraq u Mening həkümilirimə qərxilixip rəzillikkə əllərdinmu axuruwətti, bəlgilimilirimə qərxilixixta əpərisidiki məmləkətlərdinmu axuruwətti; çünki Mening həkümilirini ular rət kildi, Mening bəlgilimilirimə bolsa, ularda əqməydu. **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Çünki silər əpəqənglərdiki əllərdinmu bəxkə bəxəxtəklilik kiləjanlikingərdin, Mening bəlgilimilirimdə mangmasliqingərdin wə həkümilirimni tutmasliqingərdin, həttə əpəqənglərdiki əllərnıng həkümilirimdə mangmasliqingərlər tüpəylidin, **8** Əmđi Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mana, Mən Əzümki sanga kərximən, [i Yerusalemlər]; sening ərangəja əllərnıng kəz əldidə jazalərnı yürgüzimən; **9** Wə sening barliq yirginqliklirig tüpəylidin ərangə Əzüm kəlip bəqmiojan həmdə kəlgüsü ikkinqi kilməydiyən ixni kilmən. **10** Xuning bilən atilər ez balilirini yəydiyən bolidu, balilər ez atilirini yəydiyən bolidu;

wə Mən sanga jazalarni yürgüzimən, wə sening barliq qalojanliringning hammisini hər tərəptin qikqan xamaloja soriwetimən. **11** Xunga, Mən hayatim bilən kəsəm kilimänki, — daydu Rəb Pərwərdigar — qünki sən Mening mukəddas jayimni ezüingning barliq lənatlik nərsiliring həm barliq yirginqlikliring bilən buloqiojining tüpəylidin, bərhəq, Mən siləni kirojın kilimən; kəzüm sanga rəhim kilmaydu, iqimnimu sanga aqrıtmaymən. **12** Xəhərdikilərdin üqtin bir kismi waba kesili bilən əlidu həmdə aranglarda bolidojan aqarqılıqtin bexini yəydu; üqtin bir kismi epqərgənlərdə kiliqlinidu; wə Mən üqtin bir kismini hər tərəptin qikqan xamaloja soriwetimən, andin bir kiliqni ojlaptin suqurup ularni koqjaymən. **13** Xuning bilən Mening ojezipim besikidu, Mening kəhrimni ularning üstigə qüxürüp koqozup, piqəndin qikimən; Mən Əz kəhrimni ular üstigə teküp tügətəyandin keyin, ular Mən Pərwərdigarning rəzillikkə qidimaydiojan otumdin səz kijoqlanlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən sening epqərgəndiki əllər arisida həmdə etüp ketiwatqanlarning kəz aldida seni wəyrənə kilimən wə məshirə obyektı kilimən; **15** sening üstüinggə ojezəp həm kəhr wə kəhrlik əyiblər bilən jazalarni yürgüzginimdə sən epqərgəndiki əllərgə horluq wə tapənəning obyektı, bir ibrət həm əlakəzadilik qikəroquqi bolisan; qünki Mən Pərwərdigar xundak səz kildim! **16** Mən ularoqa həlakət elip kəlgüqi, aqarqılıq zəhərlək oklırini yaqdurəojinimda, silərnin üstüinglərdiki aqarqılıqni küəyətətim, wə yələnqük boləjan neningni kurutiwetimən. **17** Wə üstüingləroqa əz baliliringlarni ezüinglərdin juda kəlidəjan aqarqılıq həm yirtkəq haywanlarni əwətimən; waba kesiliri wə qan tekkiqilər aranglaroqa yamrap ketidu; üstüingləroqa kiliq qüxürimən; Mənki Pərwərdigar səz kildim!».

6 Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** İ insan oqlı, İsrailning taqlirioqa yüzüingni kəritip ularni əyibləp mundak dəp bəxarət bərgin: — **3** «İsrailning taqliri, Rəb Pərwərdigarning səzini anglap koqunglar: Rəb Pərwərdigar taqlər wə egizliklərgə, wadilər wə jilojələrə mundak dəydu: — Mana, Mən üstüingləroqa bir kiliqni qüxürüp, «yukiri jay»liringlarni wəyrən kilimən. **4** Xuning bilən silərnin kurbangəhliringlar wəyrənə bolidu, «kün tüwrük»liringlar buzulidu; silərdin əltürülənlərnin butliringlarning əldioqa taxlaymən. **5** İsrailardin boləjan əlüklərnin əz butliri əldioqa yatquzimən; kurbangəhliringlar ətrəpioqa ustihənlirini qeqiwetimən. **6** Silər turojan barliq jaylarda xəhərlər yər bilən yəksan kilinidu, «yukiri jaylar» wəyrənə bolidu; xuning bilən kurbangəhliringlar həlak bolidu, butliringlar qeqilip yokilidu, «kün tüwrük»liringlar kesilip oqulitilidu, wə həmmə yasiojininglar yok kiliwetilidu; **7** Wə əltürülənlər aranglarda yikilixi bilən, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **8** Biraq Mən silərdin bir kəldini kəldurimən; qünki yat məmlikətlərgə tərkiwitewilginginlarda, silərdin əllər arisida kiliqtin kutulup qalojanlar bolidu. **9** Wə silərdin [kiliqtin] kutulup qalojanlar sürgün kiliniojan məmlikətlərdə Məndin yənojan wəpasiz kəlbli wə butlirioqa pəhixiwəzərləkdək həwəs kijoqan kəzli ri bəojrimni parə-parə kijoqlanlikini esigə kəltüridu; xuning bilən ular kijoqan rəzillikliri həm yirginqlik kilmixliri tüpəylidin əz-əzlidirid nəprətinid. **10** Wə ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; Mən muxu külpətni silərnin bexingləroqa qüxürimən dəgənlikim bikardin-bikər əməs». **11** Rəb Pərwərdigar mundak deydu: — «Aliqiningni-alikiningə urup, putung bilən yərnı təkpin: «İsrail jəmətəning barliq kəbih, yirginqlik kilmixliri üqün way! Qünki ular kiliq, aqarqılıq wə waba kesili bilən yokilidu» — degin! **12** Yirakta

turojan wəbadin əlidu; yekində turojan kiliq bilən yokilidu; həm tirik qalojan, yəni muhasirigə qüxəkən kixi aqarqılıqtin əlidu; xuning bilən mening ularoqa boləjan kəhrimni qüxürüp piqəndin qikimən. **13** Əmdı uların əltürülənlər əz butliri arisida, ularning kurbangəhliri ətrəpida, əz butlirioqa huxbu yəqkan hər bir egiz dəng üstidə, taq qokkılırida, barliq yexil dərhə wə barəkəsan dub əstidə yatqan qəoqda, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən Əz kolumni ularning üstigə sozimən, ular hər turojan jaylirida zeminni Diblattiki qəl-bayawəndin bəttər wəyrən kiliwetimən. Andin ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

7 Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** «Sən əngla, i insan oqlı, Rəb Pərwərdigar İsrail zeminoqa mundak dedi: Hatimə! Zeminning tət bulungioqa hatimə berilidu! **3** Sanga hazır hatimə berilidu! Əz ojezipimni bexingəqa qüxürimən, əz yolliring boyiqə üstüinggə həküm qikirip jazalap, ezüingning barliq yirginqlik ixliringni əz bexingəqa yandurimən. **4** Mening kəzüm sanga rəhim kilmaydu həm iqimnimu sanga aqrıtmaymən; əksiəq əz yolliringni bexingəqa yandurimən, əz yirginqlikliring əz arangda bolidu; andin silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər». **5** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Balayı'apət! Həq bolup bəqmiojan balayı'apət kəlidu! Mana, u kəldi! **6** Hatimə, hatimə! U sanga kərxı kozeqaldi! Mana, u keliwatidu! **7** Həlakət yeningəqa kəldi, i zeminda turoquq; wəqit-saiti toxtı, axu kün yekinlaxtı; huxəllik wərkirəxliri əməs, bəlkı dawəlojuluk bir kiykəs-sürən taqlərdə ənglinidu. **8** Mən tezla kəhrimni üstüinggə teküp, sanga kəratəjan ojezipim bilən piqəndin qikimən; Mən əz yolliring boyiqə üstüinggə həküm qikirip jazalap, ezüingning barliq yirginqlikliringni bexingəqa kayturup qüxürimən. **9** Mening kəzüm sanga rəhim kilmaydu həm iqimnimu sanga aqrıtmaymən; Mən əz yolliringni bexingəqa yandurimən, wə əz yirginqlik ixliring əz arangəqa qüxidü; xuning bilən silər ezüinglarni uroquqining Mən Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** Mana, axu kün! Mana u kəldi! Həlakət qikip yüriwatidu! — tayək bihləndi, həkəwurluk qeqəkli! **11** Zorəwanlik yetilip rəzillik tayiki bolup qikti; ularningkidin həqərsə kəlməydu — ularning ədəmlər topidin, dələt-bəylilikliridin yaki həywisidin həqənemə kəlməydu. **12** Wəqit-saiti kəldi, kün yekinlaxtı; əloquqı huxəl bolup kətmisun, sətquqi matəm tutmisun; qünki kəttik ojezəp muxu bir top kixilərnin həmmisining üstigə qüxidu. **13** Qünki gərqə əloquqi bilən sətquqi tirik kəlsimü, sətquqi əzi setiwətkinigə kaytidin igə bolmaydu; qünki bu top kixilər toqruluk kəringə bəxarət inəwətsiz bolmaydu; uların həqəksaysi kəbihlik bilən əz həyatini səkliyalmaydu. **14** Ular kanəyni qelip həmmi təyyarlıdı, biraq həqkim jənggə qikməydu; qünki Mening ojezipim muxu bir top kixilərnin həmmisigə kəritiləjan. **15** Talada kiliq, iqidə wəba wə aqarqılıq turidu; dalada boləjan kixini kiliq, xəhərdə boləjan kixini bolsa, wəba wə aqarqılıq uni yutuwetidu. **16** Wə uların kutulup kəlip bulardin kaqkanlar taqlərdə yürüp hərbi əz kəbihlik üqün jiloidiki pəhtəklərdək bukuldap matəm tutidu. **17** Hərbirining kəli dərmənsizlinidu, tizliri süydük bilən qilik-qilik həl bolup ketidu; **18** Ular əzigə bəz kiyimini bəoqlaydu, wəhəxt ularni basidu; hərəkəysining yuzidə hijələt, bəxliri təkir kərunidu. **19** Ular əz kümüxlirini koqilaroqa taxlaydu, ularning əltunliri buləjanəjan nərsidək bolidu; ularning əltun-kümüxliri Pərwərdigar ojezipim kərsətkən künidə ularni kütqumaydu; wə uların əqlikini kəndəralmaydu, kərsikini təlduralmaydu, qünki bu nərsilər ularoqa ədəmlərnin putlaxturidəjan kəbihlik boldi. **20** U Uning

güzəl bezəkini həywə bilən tiklidi; biraq ular uning iqida yirginqlik məbudlarni həmdə lənətlik nərsilirini yasidi; xunga Mən uni ular üqün paskinqlikka aylandurimən. **21** Mən uni olja süpitida yat adəmləning kəliqə, qənimət kəlip yər yüzidiki rəzillərgə tapxurimən; ular buni buloqaydu. **22** Mən yüzümni uların erüymən, wə kixilər Mening əziz jayimni buloqaydu; zorawanlar kirip u yərnı buloqaydu. **23** Zənjirni təyyarlanglar; qünki zemin kənlük jinayətlərgə, xəhər zorawanlikka tolojan. **24** Xunga Mən əllər iqidiki əng rəzilini kəltürimən, ular ularning əylirigə igə bolidu; Mən zomigərləning həkawurlukını yökətimən; ularning «mukəddəs jaylari» bulojinidu. **25** Wəlxət kəliwatidul! Ular tinq-amanlikni izdəydojan bolidu, biraq heq tapalmaydu. **26** Apət üstigə apət, xum həwər üstigə xum həwər kəlidu; ular pəyoqəmbərdin bəxarət soraydu, biraq kəhinlardin Təwratning bilimi, aqsaqallardin, moysipitlərdin nəsihət yopak ketidu. **27** Padixah matəm tutidu, xahzadə ümidsizlikkə qəmulidu, zemindiki həlkərləning kolliiri titrəp ketidu; Mən ularni əz yolliri boyiqə bir tərəp kəlimən, əz həkümliri boyiqə ularoqə həküim qikərip jazalaymən; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu.

8 Altinqi yili, altinqi ayning bəxinqi künidə xundak əməlgə axuruldiki, mən əz öyümdə oltuorojinimda, Israilning aqsaqallirimu mening əldimda oltuorojinida, Rəb Pərwərdigarning kəli wujudumoqə qixti. **2** Mən karidim, mana, otning kiyapitida bir zatning kərunüxi turatti; belining təwini ot turkida turatti; belining üsti bolsa julaliqəjan yorukluk, kizitilojan mis parkiriozəndək kərunüx turatti. **3** U kolning kərunüxidək bir əkilni sozup, beximdikiri bir tutam qaqni tutti; Roh məni asman bilən zemin oturisiqə kəttürüp, Hudaning əlamət kərunüxliridə Yerusalemoqə, yəni ibadəthanining ximaloqə qaraydojan iqki dərwasisining bosuoqisiqə apardi. Axu yər «pak-mukəddəslikkə kərxaxkan məbud», yəni Hudaning pak-mukəddəs özəzipini qozoyaydojan məbud turojan jay idi. **4** Mana, mən tüzənglikkə kərgən əlamət kərunüxtək, Israilning Hudasing xan-xəripi xu yərdə turatti. **5** U munga: — I insan oqlı, bexingni kəttürüp ximal tərəpkə kərap bak, dedi. Mən beximni kəttürüp ximal tərəpkə kəridim, mana, kərbəngəhning dərwasisining ximaliy tərəpidə, bosuoqida xu «pak-mukəddəslikkə kərxilaxkan məbud» turatti. **6** Wə u munga: — I insan oqlı, ularning bundak kilmixlirini — Israil jəmətining Meni mukəddəs jayimdin yirək kətküzidojan, muxu yərdə kəlojan intayin yirginqlik ixlirini kərdüngsən? Biraq sən təhimu yirginqlik ixlarni kərisən, — dedi. **7** Wə U meni ibadəthana həylisining kirix əsoziqə apardi, mən kəridim, mana, tamda bir təkük turatti. **8** U munga: — I insan oqlı, tamni kolap təkkin, dedi. Mən tamni kolap təkxim, mana, bir ixik turatti. **9** U munga: — Kirgin, ularning muxu yərdə kəlojan rəzil yirginqlik ixlirini kərtüp bak, dedi. **10** Mən kirip kəridim, mana, ətrəpidiki tamlaroqə nəkiş kəlinojan hərhi əmiligüqə həm yirginqlik həywanlarni, Israil jəmətining həmmə butlirini kərdüm. **11** Wə bularning aldidə Israil jəmətining yətmix aqsaqili turatti. Ularning otturisiqə Xafanning oqlı Jaazaniya turatti; ularning hərbi kolida əz huxbuydenini tutup turatti; huxbuy kuyuk buluttək ərləp qikti. **12** Wə u munga: — I insan oqlı, Israil jəmətidiki aqsaqallarning kərangəqulukta, yəni hərbirining əz məbud nəkiş kəlinojan hujrisida nemə kəlojanlikini kərdüngmu? Qünki ular: «Pərwərdigar bizni kərməydu; Pərwərdigar zeminni taxlap kətti» — dəydu, — dedi. **13** Wə U munga: — Biraq sən ularning təhimu yirginqlik kilmixlirini kərisən, dedi. **14** U meni Pərwərdigarning əyining ximaliy dərwasisining bosuoqisiqə apardi; mana, xu yərdə «Tammuz üqün matəm

tutup» yioqlawatkan ayallar olturatti. **15** Wə U munga: — I insan oqlı, sən muxularni kərdüngmu? Biraq sən təhimu yirginqlik ixlarni kərisən, — dedi. **16** Wə U meni Pərwərdigarning əyining iqki həylisiqə apardi. Mana, Pərwərdigarning ibadəthanisining kirix yolida, pexaywan wə kərbəngəhning otturisiqə, yigirmə bəx adəm, Pərwərdigarning ibadəthanisiqə arkişini kəlip xərkəqə kərap kuyaxkə qokuniwatatti. **17** Wə U munga: — I insan oqlı, sən muxularni kərdüngmu? Yəhuda jəməti əzi muxu yərdə kəlojan yirginqlik kilmixlirini yenik dəp, ular yənə buning üstigə zeminni kəjbir-zulum bilən toldurup mening aqçikimni kayta-kayta qozəqətsə bolamdu? Wə mana, ularning yənə xahni burnioqə tutiawatkaniqə kəra! **18** Xunga Mən kəhr bilən ularni bir tərəp kəlimən; Mening kəzüm ularoqə rəhim kilmaydu, iqimnimu ularoqə aqrıtmaymən; ular kəlikimioqə yukiri awazda nida kəlsimu, ularni anglıməymən, — dedi.

9 U kəlikimioqə kütlük bir awazda towləp: — Yəkin kəlinglar, xəhərgə məs'ul boləuqlar, hərbirolar əz həlakət koralinglarni qolunglaroqə tutunglar, — dedi. **2** Wə mana, altə kixining [ibadəthanining] ximalioqə qaraydojan «Yükiri dərwasə» tərəptin kəliwatkinini kərdüm. Hərbirisi kolida bitqit kəloquqə qoralini tutkan; ularning otturisiqə yenioqə pütükqining siyahdeni esiklik turojan, kanəp kiyimləni kiygən birsi bar idi; wə ular [ibadəthanioqə] kirip, mis kərbəngəhning yenida turdi. **3** Xu qaqda Israilning Hudasing xan-xəripi əsli turojan kerubtin kəttürülüp əyning bosuoqisiqə turdi. Pərwərdigar yenioqə pütükqining siyahdeni esiklik turojan, kanəp kiyimləni kiygən kixini qakirip unioqə: — **4** Xəhəring otturisiqə, yəni Yerusaleming otturisiqə otüp, xəhər iqidə ətküzülgən barlik yirginqlik ixlar tüpəylidin ah-nadamət qəkkən kixiləning pəxanirigə bir bəlgə saləjin, — dedi. **5** Wə munga anglitip bəxkə kixilərgə: — Bu kixining kəynidin xəhərnə kəzib, adəmlərnə kəringlar; kəzünglar rəhim kilmisun, ularoqə iqinglarni aqrıtmanglar! **6** Birnimu koyməy həmmini — kərilər, yax yigit-kizlər, bowəq-balilər wə ayallarni koyməy əltürüwətinglar; pəkət bəlgə koqulojan kixilərgə yəkinlaxmanglar; bu ixni əz mukəddəs jayimdin bəxlənglar, — dedi. Xunga ular Hudaning əyidi aldidə turojan həliki aqsaqallardin bəxlənglar. **7** Wə U ularoqə: — Əyni buloqənglar, həylilirini əltürülgənlər bilən toldurunglar; əmdi beringlar! — dedi. Xuning bilən ular qikip xəhər boyiqə adəmlərnə kərixkə bəxlidi. **8** Wə xundək boldiki, ular adəmlərnə kəroqəjinida, mən yəloquz kəldim; əzümni yərgə düm taxlidim wə: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Sən Yerusalemoqə kəritilojan kəhringni təkəndə Israilning barlik kəldisini həlak kəlamənsən? — dedim. **9** Wə U munga: — Israil wə Yəhuda jəmətining kəbihlikli intayin rəzil; qünki ular: «Pərwərdigar zeminni taxlap kətti; Pərwərdigar bizni kərməydu» — dəydu. **10** «Mən bolsam, Mening kəzüm ularoqə rəhim kilmaydu, iqimnimu ularoqə aqrıtmaymən; Mən ularning yolini əz bəxiqə qixürimən, — dedi. **11** Wə mana, yenioqə pütükqining siyahdenini əskən, kanəp kiyimləni kiygən kixi kəlojan ixni məlum kəlip: «Munga Sən buyruoqəjan ixni ərundidim» — dedi.

10 Mən kəridim, mana, kerublarning bəxi üstidiki gümbəz üstidə, kək yaqutning kiyapitidək bir təhning kərunüxi turatti; **2** Wə [təhtkə Olturoquqə] kanəp kiyimləni kiygən kixigə: «Kerublarning əstidiki qəklərnin arisiqə kir, kəllirngni kerublər arisida kəyüwatkan qooqləroqə toldurup, ularni xəhər üstigə qəqiwət» — dedi. Mən kəridim, u xundək kəlixkə bəxlidi. **3** Bu kixi kərgəndə kerublər əyning ong tərəpidə turatti; [xan-xərpilik] bulut əyning iqki həylisini

toldurdi. **4** Wə Pərwərdigarning xan-xəripi kerub üstidin qikip, öyning bosuqisioja kəlgənidi; ey bulutka toldi, hoyla bolsa Pərwərdigarning xan-xəripining julalikiyoja qəmgən. **5** Kerublarning qanatlining sadasi həmmidin qadiringn səzligən qaoqdiki awazidək bolup, sirttiki hoyleyoja anglinip turatti. **6** Wə xundək boldiki, [Rəb] kanap kiyimləni kiygən kixigə: «Qaqlar arisidin, yəni kerublar arisidin ot alojn» — dəp buyruojinida, u kirip bir qakning yenida turdi. **7** Wə kerublardin biri öz qolnı kerublar otturisidiki otka sozup uningdin ot elip, kanap kiyimləni kiygən kixining kollirioja saldi; u buni elip qikip kattı **8** (kerublarning qanatlıri astida, adəmning kollirining qiyapiti kərütüp turatti). **9** Mən qaridim, mana, kerublarning yenida tət qak bar idi, bir kerubning yenida bir qak, yənə bir kerubning yenida yənə bir qak turatti; qaklarning qiyapiti bolsa beril yakutning kərünüxidə idi. **10** Ularning xəli bolsa, tətisilining ohxax idi, yəni qak iqidə qak bardək kərünətti. **11** Kerublar mangojanda, ular yüzlängən tətıla tərəpkə udul qarap mangatti; mangojanda ular heq burulmaytti, bəlki bexi kaysi tərəpkə qariojan bolsa, ular xu tərəpkə mangatti; ular mangojanda heq burulmaytti. **12** Ularning pütün teni, dümbiliri, kolliri, qanatlıri wə ularning qaklırimu, yəni tətisigə təwə qaklarning ətrapi kəzlər bilən tolojanidi. **13** Qaklarni bolsa: «pıkiraydiojan qaklar!» — dəp atioqini öz qulıkim bilən anglidim. **14** Hər bir kerubning tət yüzi bar idi; birinçisi kerubning yüzi, ikkinçisi adəmning yüzi, üçinçisi irning yüzi, tətinqisi bürkütning yüzi idi. **15** Kerublar yuqıriyoja erlidi. Bular dəl mən Kewar dəryasi boyida kərgən hayət məhluklar idi. **16** Kerublar mangojanda, qaklarmu ularoja yandixip mangatti; kerublar yərdin ərəlxəkə qanatlırini kətüriginidə, qaklarmu ularning yenidin burulup kətməytti. **17** Ular turojanda, qaklarmu turatti; ular kətürülgəndə, qaklarmu ular bilən kətürülətti; qünki hayət məhluklarning rohi qaklarda idi. **18** Wə Pərwərdigarning xan-xəripi öyning bosuqisi üstidin qikip, kerublar üstidə turdi; **19** Kerublar qanatlırini kerip, kəz aldimda yərdin kətürüldi; ular əydin qikkəndə, qaklarmu ularning yenida idi; ular Pərwərdigarning öyining xərkıy darwazisida turatti; Israilning Hudasining xan-xəripi ularning üstidə yuqiri turatti. **20** Bular bolsa dəl mən Kewar dəryasi boyida kərgən, Israil Hudasining astida turojan məhluklar idi; ularning kerublar ikənlikini bildim. **21** Ularning hər birining tətın yüzi, hər birining tətın kaniti, qanatlıri astida insan kəli siyakidiki kolliri bar idi. **22** Ularning yüzlırining qiyapiti bolsa, ular mən Kewar dəryasi boyida kərgən yüzlər idi; ularning turki wə yüzlıri mən kərgəngə ohxax idi; ularning hər biri öz udulioja qarap mangatti.

11 Roh meni kətürüp, Pərwərdigarning öyining xərkıy, yəni xərkəkə qaraydiojan darwazisioja apardi; wə mana, darwazining bosuqisida yigirma bəx adəm turatti; mən ularning otturisida awanning əksakılı bolojan, Azzurning oqlı Jaazaniya həm Bənyaning oqlı Pilatiyani kərdüm. **2** Wə U mən: — I insan oqlı, kəbihlikni oylap qikkəqi, muxu xəhərdə rəzil məsləhət bərgüti adəmlər dəl bulardur. **3** Ular: «Əyləni selix wakti yekınlaxtı əməsmu? Bu xəhər bolsa kəzan, biz bolsak, iqidiki gəx» — dəydu. **4** Xunga ularni əyibləp bəxərat bərgin; — Bəxərat bərgin, i insan oqlı! — dedi. **5** Xuning bilən Pərwərdigarning Rohı wujudmoja urulup quxup, mənə sez kıljojan: «Pərwərdigar mundək dəydu» — degin. «Silərnıng xundək deginınglarni, i Israil jəməti; kəngüünlərgə pikəkən oy-pıkrınglarni, Mən bilimən. **6** Silər muxu xəhərdə adəm əltürüxni kəpəytkənsilər; silər rəstə-koqılarni əltürülgənlər bilən toldurojansilər». **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundək

dəydu: — «Silər əltürgən kixilər bolsa, dəl xu gəxtur, xəhər bolsa kəzandur; biraq silərnı bolsa uningdin tartıwalımən. **8** Silər kılıqtın qorkup kəlgənsilər, wə Mən üstinglaroja bir kılıq quxürimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** «Xuning bilən Mən silərnı xəhərdin tartıwelip, yat adəmlərnıng kıljoja tapxurimən, silərnıng üstinglardın həküm qikırip jazalaymən. **10** Silər kılıqlınıp yikılısılar; Israil heqalırıda üstinglaroja həküm qikırip jazalaymən; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **11** Bu xəhər silər üçün «kəzan» bolmaydu, həm silərmu uningki «gəx»i bolmaysılar; Mən Israil heqalırıda üstinglardın həküm qikırip jazalaymən. **12** Wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər; silər Mening bəlgilimilirimdə yürmıgən, həkümліrim boyiqə mangıojansilər, bəlki əpəqənglardiki əllərnıng həkümліri boyiqə mangıojansilər». **13** Xundək boldiki, Mən bəxərat bəriwatkınimda, Bənyaning oqlı Pilatiya jan üzdi. Mən düm yikildim: «Ah, Rəb Pərwərdigar! Sən Israilning qaldısını pütünləy yokatmaqımusən?» — dəp kattıkə awazda nida kıldim. **14** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundək deyildi: — **15** I insan oqlı, Yerusalemda turuwatqanlarning: «Pərwərdigardın yiraq kətinglar! Qünki muxu zemin bizgıla miras kılıp təkdim kılınjojan!» degən gəpi, sening kərındaxlıring, yəni sening kərındaxlıring bolojan sürgünlərgə həm Israilning pütkül jəmətigə karitip eytilojan. **16** Xunga ularoja mundək degin: «Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: Gərqə Mən ularni yiraq yərlərgə, əllər arisioja yetkəwtəkn həm məmləkətlər iqigə tarkıtiwatkn bolsammu, ular barojan yərlərdimü Mən Əzüm ularoja kıkıkkınə bir pak-muqəddəs baxpanah bolımən». **17** Xunga mundək degin: «Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: «Mən silərnı əllərdin yiojımən, tarkıtiwetilgən məmləkətlərdin silərnı jəm kılımən, andin Israil zemini silərgə kayturup təkdim kılımən. **18** Xuning bilən ular u yərgə kaytıp kəlidu, ular barlık lənətlik nərsilərnı həm barlık yirginlik ixlırını u yərdin yök kıldı. **19** Mən ularoja bir kəlbni berimən, iqinglaroja yengi bir rohnı salımən; Mən ularning tenidin taxtəkə kəlbni elip taxlaymən, ularoja məhrlik bir kəlbni berimən. **20** Xuning bilən ular Mening bəlgilimilirimdə yürıdu, Mening həkümліrimni qing tutup ularoja əməl kıldı. Ular Mening həlkim bolıdu, Mən ularning Hudasi bolımən. **21** Biraq kəngülliri lənətlik nərsilərgə wə yirginlik kılmiqlirioja beojıxlanojanlar bolsa, Mən ularning yollirini əz bəxioja quxürimən», — dəydu Rəb Pərwərdigar». **22** Kerublar qanatlırini yaydı, ularning qaklıri əz yenida turatti; Israilning Hudasining xan-xəripi ular üstidə yuqiri turatti; **23** wə Pərwərdigarning xan-xəripi xəhərnıng otturisidin qikip, xəhərnıng xərkə tərıpidiki taq üstidə tohtıdi. **24** Xuning bilən Roh mənı kətürüp, Hudanıng Rohı bərgən bu kərünüxtə mənı Kaldıyogə, yəni sürgün bolojanlaroja apardi; xuan mən kərgən bu kərünüx məndin kattı. **25** Xuning bilən mən sürgün bolojanlaroja Pərwərdigar mənə kərsətkən barlık ixlarni səzləp bərdim.

12 Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundək deyildi: — **21** I insan oqlı, sən asiya bir jəmət arisida turısən; ularning kərxəkə kəzi bar əmma kərməydu, angıaxkə kuliki bar, əmma angılmaydu, qünki ular asiya bir jəməttur. **3** Wə sən, i insan oqlı, sürgün bolıuqıning yük-taklırını təyyarlap kəyojın; wə kündüzdə ularning kəz aldida sürgün bolıuqıdək əz jayıngdin baxkə jayogə barojın. Gərqə ular asiya bir jəmət bolsımu, ehtımallıki yök əməski, ular quxıniip yetıdu. **4** Kündüzdə ularning kəz aldida sürgün bolıuxkə təyyarlıojan yük-taklardək yük-taklırını elip qık; andin kəq kirəy degəndə ularning kəz aldida sürgün bolıdıojan kixılərdək jayıngdin qikıp kətkin; **5**

tamni kolap texip, yük-takliringni elip qıkkın; **6** ularning kez aldidu buni mürtüggä elip, gugumda kütürüp qıqip kötkin; yörni körälmäslıking üqün yüzüngni yapkın; qünki Män seni İsrail jәмätigä bexarät kıldım. **7** Wä män buyruloqan boyıqä xundak kıldım; kündüzdä män sürgün boluqı qixidäk yük-taklirimni elip qıqtım; wä kaq kirgändä qolum bilän tamni kolap texip, yül-taklirimni qıqırıp, gügümdä ularning kez aldidu mürämğä elip kütürüp mangdim. **8** Ötigändä Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **9** «I insan oqlı, İsrail jәмätı, yäni asiy bir jәмät, söndin: «Bu nemä kılojıning» döp sorıoqan ämäsmu? **10** Ularoqä: «Räb Pärwärdigar mundak daydu: Bu yüklängän wəhıyı Yerusalemdiki xahzadä häm xü yärdiki barlık İsrail jәмätidikilär toqıruqlıqtur» — degin. **11** Ularoqä: «Män silär üqün bexarät. Män qandak kıloqan bolsam, ämdi ularojımu xundak ıxlar kıldurulıdu; ular äsir bolup sürgün bolıdu» — degin. **12** Ular arisidiki xahzadä öz yük-taklirini gugumda mürisidä kütürüp qıqıdu; ular tamni kolap texip tüküktin närsilirini qıqırıdu; u öz yüzini yepip zeminni körälmäydiqan bolıdu. **13** Xuning bilän Öz torumni uning üstigä yayımän, u Mening kıltıkımda tutulıdu; Män uni Kaldıyläringni zemini boluqan Babiloqä apirimän, biraq u u yörni ez kezı bilän körmaydu; u xu yärdä elıdu. **14** Uningoqä yärdämläxkän öpqrösıdikiläring hämmisini häm barlık qoxunlırini Män barlık xamaloqä tarkıtiwetimän; Män kıliqni oqlaptin suqurup ularni qoqlaymän. **15** Män ularni öllär arısoqä tarkıtiwetkinimda, mämläktläp iqigä taratkinimda ular Mening Pärwärdigar ikänlikimni tonup yetıdu. **16** Biraq ularning iqıdiki az bir kısmını, kıliq, aqarqılık häm waba kesilidin halas kılimän; maqsitim xuki, ularoqä özliri barıdiqan ällärdä özlirigä yirginqlik kılmıxlirini etirap kılduruxitin ibarät; xuning bilän uni Mening Pärwärdigar ikänlikimni tonup yetıdu». **17** Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **18** «İnsan oqlı, öz neningni titrigän halda yegin, süyüngni dir-dir kılip änsirigän halda iqkın; **19** häm xu zemindiki kixilärgä mundak döp eytkin: «Räb Pärwärdigar Yerusalemdikilär wä İsrail zeminidä turuwatqanlar toqıruqlıq mundak daydu: «Ular öz nenini änsiräx iqidä yaydu, süyini däkke-dükkidä iqıdu; qünki zemindä turuwatqanların jəbir-zulumi tüpəylidin, u yər hämmisi yəksan kılinidu. **20** Ahalilik xəhərlər harabə bolup, zemin wəyrənə bolıdu; xuning bilän silär Mening Pärwärdigar ikänlikimni tonup yetisilär. **21** Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **22** «I insan oqlı, İsrail zeminidä: «Künlär uzartilıdu, hər bir əlamət kərünüx bikarəqä ketıdu» degän məkalni eytkini nemisi? **23** Əmdi ularoqä: — Rəb Pärwärdigar mundak daydu: «Mən bu məkalni yök kılimän; İsraildä bu məkal ikkinqä ixlitilməydu; sən əksiqä ularoqä: «Künlär yekınlastı, hər bir əlamət kərünüxning əməlgə axuruluxımu yekınlastı» — degin. **24** Qünki İsrail jəmätidä yaloqan «alamət kərünüx» yaki adəmmi uqurudıoqan pəlqılıqlar qayta bolmaydu. **25** Qünki Mən Pärwärdigardurmän; Mən söz kılimän, häm kıloqan sözüm qoqum əməlgə axurulıdu, yənə keqiktürülməydu. Qünki siləring künliringlarda, i asiy jəmät, Mən söz kılimän häm uni əməlgə axurımän» — daydu Rəb Pärwärdigar». **26** Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **27** «I insan oqlı, mana, İsrail jəmätidikilär sening toqırlıq; «U kərgän əlamət kərünüxlər uzun künlərdin keyinki wəqitlärni kərsitidu, u bizgä yirək kəlgüsü toqıruqlıq bexarət berıdu» — daydu. **28** Xunga ularoqä: — Rəb Pärwärdigar mundak daydu: «Mening səzlırimdin heqkaysisi yənə keqiktürülməydu, bəlki kıloqan sözüm əməlgə axurulıdu, daydu Rəb Pärwärdigar» — degin».

13 Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** «I insan oqlı, sən İsrailning bexarət bərgüqi pəyoqəmbərliri, yəni öz təsəwwuri bilän bexarət bərgüqilərnı əyibləp bexarət berip: «Pärwärdigarning sözini anglanglar!» — degin. **3** Rəb Pärwärdigar mundak daydu: — Öz rəhıqə əgixip mangıdiqan, heq wəhıyını kərmigän hämaqət pəyoqəmbərləring halıoqə way! **4** I İsrail, sening pəyoqəmbərliring huddi harabılər arısidä yürüwatqan tülkilərdək boldı. **5** Silər bəsülgän jaylarəqä qıkmıoqansılər, uning Pärwärdigarning künidä bolıdiqan jəngdə puhta turuxı üqün İsrail jəmätining buzuloqan temini heq yasimidinglar. **6** «Pärwärdigar mundak daydu» degüqilər bolsa pəkət sahta bir kərünüxni wə yaloqan palni kərgänlərdin ibarəttur; Pärwärdigar ularni əwətmigän; biraq ular öz səzining əməlgə axuruluxını ümid kılidu. **7** Silər «Pärwärdigar mundak daydu» degininglarda, Mən heq söz kıliməqan tursam, silər sahta bir «alamət kərünüx»ni kərgän, yaloqan palni eytkän əmäsmu? **8** Xunga Rəb Pärwärdigar mundak daydu: «Silər oydurma səzligininglar, yaloqan «alamət kərünüx»lərnı kərgeninglar tüpəylidin, əmdi mana, Mən silərgə qarximän, — daydu Rəb Pärwärdigar, **9** — Mening kolum sahta «alamət kərünüx»ni kərgän wə yaloqan palni eytkän pəyoqəmbərlər bilän qarxilıxıdu; ular ez həlkimning kengixidä olturmaydu, ular İsrail jəmätining nəsbənamısidä hatirilənməydu; ular İsrailning zeminiəqä heq kirgüzülməydu; xuning bilän silər Mening Rəb Pärwärdigar ikänlikimni tonup yetisilər. **10** Bərhək, ular tinq-amanlık bolmıoqandımu «tinq-amanlık!» döp jər selip, həlkimni əziqturoqanlıqı üqün, birsı nepiz əra tamni qorusa, ular kelip pəkət uni hək suwak bilän aqartıp qoyəqanlıqı üqün — **11** Tamni hək suwak bilän aqartıwatqanlarəqä: «Bu tam yikilidu!» degin! Kəlkündək bir yamoqur yaoidu! I yoqan mēldürlər, silər qüxisilər! Dəhşətlik bir xamal qıqıdu; **12** wə mana, tam erülüp qüxkəndä, hək silərdin: «Silər bu tamni suwıoqan hək suwak keni!» döp sorımamdu? **13** Xunga Rəb Pärwärdigar mundak daydu: «Əz kəhrim bilän dəhşətlik bir xamal partlitip qıqırımən; Mening aqıqlımdin kəlkündək bir yamoqur wə hämmini halak kilıdiqan kəhrlik mēldürlər yaoidu. **14** Xuning bilän Mən silər hək suwak bilän aqartqan tamni oqlıtip, uning ulını axkarə kılip, uni yər bilän yəksan kılimən; u oqlap qüxkəndä, silər uning arısidä halak bolısilər; wə Mening Pärwärdigar ikänlikimni tonup yetisilər. **15** Xundak kılip Mən kəhrimni tam häm uni hək suwak bilän aqartqanların üstigə qüxürüp piqəndin qıqımən; wə: «Tam yök boldı, xundakla uni hək suwak bilän aqartqanlar, yəni Yerusalem toqıruqlıq bexarət bərgüqi, heq tinq-amanlık bolmıoqandımu u toqıruqlıq tinq-amanlıknı kərsətkän «alamət kərünüx»ni kərgän İsrailning pəyoqəmbərlirimu yök boldı» — daymən. **17** «Əmdi sən, i insan oqlı, ez təsəwwuri boyıqə bexarət bərgüqi ez həlkıngning kızlirıəqä yüzüngni qarıtıp, ularni əyibləp bexarət berip mundak degin: — **18** Rəb Pärwärdigar mundak daydu: «Əz beqıxlirining hər birigə [sehırlık] biləzükilərnı qadap, janlarnı tuzakqä elix üqün hər kəndək egiz-pakar adəmləring bexıəqə pərhəngni yasıəqanlarəqä way! Əmdi silər ez həlkimning janlırını tuzakqä qüxürüp, janlırınıqlarnı sak qaldurımiz dəwatamsılər? **19** Naqqə tutam arpa, naqqə qıxləm nanni döp silər Manga kupurlıq kılip, yaloqan səzgə kulak salıdiqan Mening həlkıngə yaloqanlıqıqlar arklıq əlməsək tegixliklrini öltürüp, tirik kalmaslıqə tegixliklrini hayat qaldurməqimısılər? **20** Xunga Rəb Pärwärdigar mundak daydu: «Mana, Mən siləring kuxlarnı tuzakqä qüxürgəndək kixilərnı tuzakqä qüxürgütiq sehırlık «tengik»lırınlarəqä qarximən, Mən ularni bilikınglərdin yirtip taxlaymən; xuning bilän silər kuxlarnı tuzakqä qüxürgəndək

tutkan kixilarni erkinlikkə uquriwetimən. **21** Mən silərnin pərnəjiliringlarnimu yirtip taxliwetip, həlkimni kolunglardin kutkuzimən; ular yənə kolunglarda olja bolup turmaydu; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **22** Silər yalojanqılıq bilən, Əzüm azar bərmigən həkkəniyə adəmlərnin kəngligi azar bərgənlikinglar üqün, xundakla rəzil adəmlərnin həyatini saqlap kutkuzuxka ularni rəzil yolidin yandurmay, əksiqa ularning kolini küqəytkininglar üqün, **23** silər kuruk «alamət kəzütüx»lərnə ikkinqi bolup kərməysilər, yaki yalojan palqılıq kilməysilər; Mən Əz həlkimni kolunglardin kutkuzimən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər».

14 Israil aqsaqallirining bəziləri Mening yenimoja kelip aldimda olturuxti. **2** Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **3** «I insan ooqli, muxu adəmlər əz butlirini kəngligə tikləp, adəmlərnə putlaxturidiojan əz kəbihləknin kəz aldioja koyojanidi. Əmđi ularning Meni izdəp Məndin yol sorixini kəbul kilədimən? **4** Əmđi ularoja sez kəlip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Israil jəmətidiki kənglidə əz butlirini tikləp, adəmlərnə putlaxturidiojan əz kəbihləknin kəz aldioja koyup, andin pəyojəmbər aldioja kəlidiojan hər bir adəmnə bolsa, Mənkə Pərwərdigar uningəja butlirining kəplüki boyiqə jawab kəyturimən. **5** Xundak kəlip Mən Israil jəmətinə kənglinə Əzümə igildurimən; qünki ular bərlək butliri bilən Manga yat bolup kətti». **6** — Xunga Israil jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Towa kilinglar! Butliringlardin yenip [yeni moja] kəytip kəlinglar! Bərlək yirginqlik kilmixinglardin yüzünlərnə ərənglar! **7** Qünki Israil jəmətidiki əz lirinə Məndin ayrip, əz butlirini kənglidə tikləp, adəmlərnə putlaxturidiojan əz kəbihləknin kəz aldioja koyup, andin Məndin sorax üqün pəyojəmbərnin aldioja kəlidiojan hər kəysi adəmnə yaki xuningəja ohxax Israilda turuwatqan hər kəysi musapirlar bolsa, Mənkə Pərwərdigar Əzüm ularoja jawab kəyturimən; **8** Mən muxu kixini bir aqağ bəxariti kəlip uni səz-qəqəkkə kəlduruxka yüzümni uningəja kərxə kilimən; Mən həlkimning arisidin uni üzüp taxlaymən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **9** Bərkə pəyojəmbər əzi əzikturulup, bir bəxarətlik səz kəlojan bolsa, u qəođda Əzüm Pərwərdigar xu pəyojəmbərnə ezitkəjoja uqrətkənmən; Mən uningəja kərxə kolumnə uzartip, uni həlkim arisidin həlak kilimən. **10** Ular kəbihləknin jəzasini tartidu; pəyojəmbərgə bərlidiojan jəza bilən soriojuqəja bərlidiojan jəza ohxax bolidu. **11** Xuning bilən Israil jəməti yənə Məndin qətnəp kətməydu, yaki yənə asiylikliri bilən əz lirinə buləjimaydu; ular Mening həlkim, wə Mən ularning Hudasi bolimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar». **12** Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **13** «I insan ooqli, məlum bir zəmin Manga asiylik kəlip gunah kəlojənda, Mən xuning bilən kolumnə uningəja kərxə uzartip, ularning yələnqiki boləjan nənini kurutuwetip, uning üstigə aqarqılıknə əwətimən həm insan wə həywanlarnə uningdin üzimən; **14** əmđi u qəođda Nuh, Daniyal wə Ayuptin ibarət üq həzrət uningdə turuwatqan bolsimu, ular əz həkkəniyəliki tüpəylidin pəkət əz janlirinilə saqlıyalojan bolatti — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Əgər Mən zəmindin yirtkəp həywanlarnə ətkižsəm, ular uni baliliridin juda kilsə, həywanlar tüpəylidin uningdin ətkiži qəybir adəmnə bolmay, u wəyrənə bolsa, **16** əmđi Mən əz həyatim bilən kəsəm kilimənkə, — dəydu Rəb Pərwərdigar — muxu üq həzrət uningdə turuwatqan bolsimu, ular nə əz ooqulliri nə kizlirini kutkuzalmaytti; ular pəkət əz janlirini kutkuzalaytti, zəminning əzi wəyrənə peti kəlattti. **17**

Yaki bolmisa Mən xu zəminoja kiliqnə qüxürup, uningdin insan həm həywanı üziwətkən bolsam, **18** əmđi həyatim bilən kəsəm kilimənkə, — dəydu Rəb Pərwərdigar — muxu üq həzrət uningdə turuwatqan bolsimu, ular nə əz ooqulliri nə kizlirini saqlap kutkuzalmaytti; ular pəkət əz janlirini kutkuzalaytti. **19** Yaki bolmisa Mən xu zəminoja wəba kəsini qüxürup, Əz kəhrimni nə təkürüluxi bilən üstigə təkəsəm, uningdin insan həm həywanı üziwətkən bolsam, **20** əmđi həyatim bilən kəsəm kilimənkə, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Nuh, Daniyal wə Ayuptin ibarət üq həzrət uningdə turuwatqan bolsimu, ular nə əz ooqlini nə kizini kutkuzalmaytti; ular pəkət həkkəniyəliki bilən əz janlirini kutkuzalaytti. **21** Əmđi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Əmđi xundak boləjəndin keyin, insan həm həywanı üziwətkən üqün Yerusalemoja tət jəzayimni, yəni kiliq, aqarqılıq, yirtkəp həywan wə wəba kəsini qüxürsəm kəndək bolar? **22** Bərkə mana, uningdə kəlip kəlojanlar bolidu, yəni ooql-kizlar uningdin qikirilip kutkuzulidu; mana, ular silərnin yeninglarəja qikiq, silər ularning yolliri həm kilmixlirini kərip yetisilər; xuning bilən silər Mən Yerusalemoja qüxürgən küləp, yəni uningəja qüxürülgən bərlək ixlar toquruluk təsəlli alisilər; **23** əmđi silər ularning yolliri həm kilmixlirini kərgininglarda, ular silərgə təsəlli epkelidu; silər Mening uningdə bərlək kəlojan ixlirimni bikardin-bikar kilmiojanlikimni tonup yetisilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar».

15 Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** «I insan ooqli, üzüm teli yəoqiğinin bəxkə dərəh yəoqqliridin nəmə artuqılıqnə bar, uning xehininə ormandiki dərəhlər arisidə nəmə əlahidilik bar? **3** Uningdin bərkə jəbduknə yasaxkə materiyal əlojaningə paydisi bərmə? Uningdin qinilərnə əskudək kəzükni yəoqiğili bolamdu? **4** Mana, u otkə yəkiqəloja boləjənda, ot uning ikki uqini kəydujəgəndə, otturiximni yerim kəyğəndə, əmđi uni bərkə ixkə ixlətkili bolamdu? **5** Mana, u sağ boləjənda, həqkəndək ixkə ixlətkili bolmiojan yərdə, əmđi ot uni kəydujəp yəp kətkəndə, uni bərkə ixkə ixlətkili bolamdu? **6** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən ormandiki dərəhlər arisidiki üzüm təlinə yəoqiğini otkə tapxurəjnimdək, Yerusalemdə turuwatqanlarnə otkə tapxurimən. **7** Yüzümni ularəja kərxə kəlip kəritimən; ular bir ottin qiksə, bəxkə bir ot ularni yəwetidu. Əz yüzümni ularəja kərxə bolup kəratkənda, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **8** Ularınə kəlojan wəpasizlikliri tüpəylidin mən zəminni wəyrənə kilimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar».

16 Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooqli, əzining yirginqlik kilmixlirini Yerusalemnin yüzigə selip mundak degin: — **3** Rəb Pərwərdigar Yerusalemoja mundak dəydu: «Səning əsli yəzətin wə tuəquluxing kənanəylərnin zəminidə boləjan; səning atəng Amoriy, apəng Hittiy kiz idi. **4** Səning tuəquluxəjoja kəlsək, sən tuəqulojan kününgdə kindiking kəsilmigən, sən suda yuyulup pəzik kəlinmiojan; həqkim sənə tuz sürkmigən yaki sənə zakilimiojan. **5** Həqkimning kəzi muxu ixlar üqün sənə rəhəim kilmiojan yaki iqini sənə aqrətmiojan; əksiqa sən dalaəja taxliwetilgənsən, qünki tuəqulojan kününgdə kəmsitilgənsən. **6** Xu qəođda Mən yeningdin ətüp kətiwetip, sənə əz kəningdə əqinəp yətkinignə kərgən; wə Mən əz kəningdə yətkən həlitingdə sənə: «Yəxiəjn!» — dedim. Bərkək, sən əz kəningdə yətkən həlitingdə Mən sənə: «Yəxiəjn!» — dedim. **7** Mən sənə daladiki ot-qəpərləkdə aynittim; sən əsəp həli boy tartip qiraylıq bəzilip wəyoja yəttin; kəksiliring xəkilləndi, qəqliring üzün ətə; bərkə sən tənə tuəqma-yəlingəq

iding. **8** Mən yənə yeningdin ötüwetip sanga qaridim; mana, ixk-muhəbbət məzgiling yetip kəldi; Mən tonunning pexini üstünggə yeyip koyup, yalingaqlikingni ottim; Mən sanga kəsəm iqip, sən bilan bir əhdə tüzümd, dəydu Rəb Pərwərdigar, wə sən Meningki boldung. **9** Mən seni su bilən yuyup, keningni teningdin yuyuwetip, sanga puraklık mayni sürttüm. **10** Mən sanga kəxtilik kəngləkni kiygüzüp, ayioingəyə dəlfın terisidin tikkən kəxlərne saptim; seni nepis kanap bilən orap, yipək bilən yeyip koydum. **11** Seni zibu-zinnətlər bilən pərdazlidim, kollarıngəyə biləziqlərni, boynungəyə marjanni takap koydum; **12** burnungəyə həkini, kulaklıngəyə zirilərni, bexingəyə güzəl tajni kiygüzümd. **13** Xundak kılıp sən altun-kümüx bilən pərdazlanding; kiyim-keqəkliring nepis kapap, yipək wə kəxtilik rəhttin idi. Yegining aq un, bal həm zəytun meyi idi; sən intayin güzəl bolup, hanix mərtiwisigə kətürüldung. **14** Güzəlliking tüpəylidin əllərdə dangking qıktı; qünki Mən sanga kərkəmlikimni beoixlixim bilən güzəlliking kamalətkə yətti, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Biraq sən güzəllikinggə tayinip, dangkingdin paydilinip pəhixə boldung; sən hər bir ətküqi kixigə pəhixə muhəbbətliringni təkting; güzəlliking uning boldi! **16** Sən kiyim-keqəkliringdin elip əzüng üqün rənggərang beəlgən «yukiri jaylar»ni yasap, andin ularning üstidə buzukluk kılənsən. Bundak ixlar yüz berip bəkmiojan, wə ikkinqi yüz bərməydu! **17** Sən Mən sanga beoixliəjan güzəl zibu-zinnətlirəm wə altun-kümüxüm bilən ərkək məbudlarni yasap ular bilən buzukluk kılənsən. **18** Sən əz kəxtilik kiyimliringni elip ularəyə kiygüzüding; Mening meyim wə Mening huxbuyumni ularəyə sunup beoixliding; **19** Mən əzünggə bərgən nenimni, Mən sanga ozukka bərgən ak an, zəytun meyi wə balni bolsa, sən ularning əldioə huxpurak hədyətə süpidəyə atar sundung; ixlar dəl xundak idi! — dəydu Rəb Pərwərdigar. **20** — Uning üstigə sən Əzümgə tuəqup bərgən kiz-ooqulliringni elip, məbudlarning ozuki bolsun dəp ularni kurbənlilik kılding. Sening buzuklukung əzlik kıləndək, **21** sən Mening balilirimni soyup ularni ottin ətküzüp məbudlarəyə atar koydungəyə? **22** Sening barlik yirginqlik kilmixliring həm pəhixə buzuklukliringda, sən yaxlıkingdə tuəma-yalingaq bolup əz keningdə əojınap yatқан künliringni heqqaəan esinggə kəltürmiding. **23** Əmdi sening bu rəzililikliringdin keyin — (Way, halingəyə way! — dəydu Rəb Pərwərdigar) **24** sən yənə əzüng üqün bir pəxtək kurup, hər bir məydanəyə bir «yukiri jay»ni yasiding; **25** sən hər bir koqining bexidə «yukiri jay»ingni salding; sən əz güzəllikingni yirginqlik kılıp, teningni hər bir ətküqigə tutup, putungni eqip əzüngni berip pəhixə buzuklukungni kəpəyting. **26** Sən ixkwəz ərliki qong kəoxnang boləjan Misirliklər bilən buzukluk ətküzüding; Mening aqıqimni kəozəp, pəhixə buzuklukungni kəpəyting. **27** Wə mana, Mən Əz kolumni üstünggə uzartip, sening nesiwəngni azaytip koydum. Mən seningdin nəpərlimiojan, buzuk yolungdin nomus kılıp qəoigənlərnəng, yəni Filistiylərnəng kizliringni kəliəyə tapxurdu. **28** Sən yənə kənməyə Asuriyliklər bilən buzukluk ətküzüding; buzukluk ətküzəndin keyin yənə kənaət kilmiding. **29** Xunga sən sodigərnəng zemini, yəni Kəldiyə bilən boləjan buzuklukungni kəpəytip, buningdin yənə kənaət kilmiding. **30** Muxundak barlik ixlarni, yəni nomussiz pəhixə ayalning ixlirini kılısən, nemanəyə suyuk sening kəlbəng! — dəydu Rəb Pərwərdigar, **31** Əzüngnəng pəxtikingni hər koqining bexidə kurdiojan, hər bir məydanda «yukiri jay»ingni yasaydiojan! Uning üstigə sən pəhixə ayaldək əməs iding, qünki sən həkni nəziringgə almayting! **32** I wəpasiz ayal, erining ornida yat adəmlərgə kəngül beridiojan! **33** Həklər

pəhixə ayaləyə həm ix hək beridu; biraq sən axniliringni buzukluk muhəbbətliridin huzur elixkə həryəndin yeningəyə kəlsun dəp ularning həmmisigə üstək berip in'am kılısən; **34** buzuklukta sən bərkə ayallarning əksisən, qünki heqkim sening buzuk muhəbbitingni izdəp kəlmidi; sən üstək bərding, heq hək sanga berilmidi — sən həkikətən ularning əksisən! **35** Xunga, i pəhixə ayal, Pərwərdigərnəng sezini angla! **36** — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Sening tənggiliring təkülüp, axniliring bilən boləjan buzuklukliring bilən sening uyat yering axkarilənojanliqə tüpəylidin, barlik yirginqlik məbudliring tüpəylidin, ularəyə atar sunəjan baliliringning kəni tüpəylidin — **37** xunga mana, Mən sening əzünggə əyx-ixrət mənəsi kıləjan, barlik səygən həm barlik nəpərləngən axniliringni yiojımən — Mən ularni sanga kərxı qikiriəp ətirəpingdin yiojip, sening uyat yeringni ularəyə axkə kılımən, ular sening barlik uyat yeringni kəridu. **38** Xuning bilən sən buzukluk kıləjan həm kən təkən ayallarni jazalioəndək jazalaymən; Mən kəhr bilən, ottək əzəzipimning təlipi bilən üstünggə kənlilik jazani qüxürimən; **39** Wə Mən seni ularning kəliəyə tapxurimən; ular sening pəxtəkliringni əulitidu, sening «yukiri jay»liringni kəqip taxlaydu; ular kiyim-keqikəngni üstüngdin salduruə tapxap, güzəl zibu-zinnətliringni bulap-talap, seni tuəma-yalingaq kəlduridu. **40** Ular sanga kərxı bir top kixilərne yiojip epkelidu, ular sən qalma-kesək kılıdu həm sən kılıqliri bilən qəpiwetidu. **41** Ular əyliringni ot bilən kəydüring, kəp ayallarning kəz əldidə üstünggə jazalarni qüxüridu; xuning bilən Mən sən pəhixə ayal boluxtın kəldurimən; sən yənə heqkəndək «muhəbbət həkki»ni bərməysən. **42** Xuning bilən Mən sanga kəratқан kəhrimni tohtitimən, Mening mukəddəslikimdin qikқан əzəzəp səndin kətidu; Mən tinqlinip kəytə aqıqlanmaymən. **43** Sən yaxlık künliringni esinggə kəltürmiding, əksiəqə muxu kilmixliring bilən Məni əzəzəpləndürdüng; xunga mana, əz yolungni əz bexingəyə kəyturimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən bu buzuklukni bərkə yirginqlik kilmixliring üstigə kəoxup ikkinqi kilməysən. **44** Mana, məkəllərnəni ixlitidiojanlarning həmmisə sən toqruluk; «Anisi kəndək bolsa, kizi xundak bolar» degen bir məkəlni tiləyə əlidu. **45** Sən əz eri həm baliliridin nəpərləngən anəngnəng kizidursən; həm əz ərliri həm baliliridin nəpərləngən əqə-singilliringnəng ərilikidiksən; sening anəng bolsa Hittiy, sening atəng Amoriy idi. **46** Sening əqəng bolsa ol taripəndə turojan Samariyə, yəni u wə uning kizliri; singling bolsa onə taripəndə turojan Sodom wə uning kizliri. **47** Sən nə ularning yollirididə mangmiojan, nə ularning yirginqlik kilmixliri boyiqə ix kilmiojənsən; Yə! Bəlkə kiskiojəyə bir wəqit iqidə sən barlik yolliringdə uların buzuk bolup kətting. **48** Əz həyatim bilən kəsəm kilmənkə, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — singling Sodom, yəni u yəki kizliri sən yəki sening kizliringnəng kilmixliridək kilmidi; **49** Mana, muxu singling Sodomnəng kəbihlilik — u wə kizliringnəng təkəbbuluki, nənliri mol, əndixsiz əzədlilik künliridə əjiz-nəmrətlərnəng kəlini heq kəqəytmigənləki idi. **50** Ular təkəbburlixip, Mening əldimə yirginqlik ixlarni kildi; Mən buni kərginimdə, ularni yoqəttim. **51** Samariyə bolsa sening gunəhliringnəng yerimidəkmə gunəh sadir kilmidi; həlbuki, sən bolsəng yirginqlik kilmixliringni ularningkəndin kəp əwutup kılding; xundak kılıp sən yirginqlik kilmixliring tüpəylidin əqə-singlingni huddi həkkaniydək kərudürəngənding. **52** Sən əslidə əz əqə-singlingnəng üstidin həküm kıləjuqi iding; əmdi sənmu, əz xərməndiliknəngni kətürüp yür! Sening ularnəngkəndin təhimu nəpərlilik gunəhliring tüpəylidin ular səndin həkkaniy kərudidu; xunga sənmu əqə-singlingni həkkaniy kərsətkinəng

tüpaylidan hijalatkə kelip xərməndilikini kətürüp yür! **53** Wə mən ularni sürgündin, yəni Sodom həm kızirini sürgündin, Samariyə həm kızirini sürgündin qikirip, xundakla ularning arisiyoğa sürgün boləqanliringni qikirip sürgünlüktin əsligə kəltürimən; **54** xuning bilən ularoğa təsəlli bərginingdə, sən əz xərməndilikini kətürisən, sening barlık kilmixliring tüpaylidan hijalatkə kalisən. **55** Sening aqa-singling, Sodom həm kıziri əsli həlioğa, Samariyə həm kızirimu əsli həlioğa kelidu; sənmu wə sening kıziliring əsliy həlinglaroğa kelisilar. **56** Sening rəzilliking pax kılınma, təkəbburluqta yürgən kününgdə, singling Sodom aotzingdə sız-qəqək boləqan əməsidi? Əmdi hazır sən əzüng Suriyə kıziri wə uning ətrapidikilarning həmmisi həmdə Filistiya kıziri, yəni seni kəzgə ilymaydioğan ətrapindikilarning mazaq obyektini bolup qalding. **58** Sən buzukluykə, yirginlik kilmixliringning jazasini kətürisən, dəydu Pərwərdigar. **59** Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz kıləqanliring, yəni iqən kəsəmingni kəmsitip, əhdini buzoqanliqning boyiqə seni bir tərəp kılımən; **60** Həlbuki, Mən sening bilən yaxlık künliringdə tüzgən əhdəmni əsləymən, həm sən bilən mənggüllük bir əhdə tüzimən. **61** Xuning bilən sən əzüngdin qoq aqiliring həmdə seningdin kiqik singilliringni tapxuruwaləjiningdə, sən yolliringni esinggə kəltürüp hijalatkə kalisən; qünki muxu [aqa-singilliringni] sanga kızlar süpitidə tapxurimən; biraq bu ixlar seningdiki əhdə tüpaylidan bolmaydu. **62** Mən Əz əhdəmni sən bilən tüzimən, sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən; **63** xuning bilən sən kaqürüm kıləjinimdə, sən kilmixliringni esinggə kəltürüp hijil bolup, xərməndiliking tüpaylidan kaytidin aotzingni heq aqmaysən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

17 Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, bir tepixmakni otturiyoğa koyup, Israil jəmətigə bir təmsilni sızəp berip mundak degin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Kəng qanatlık, ziq rənggarəng uzun pəylik qoq bir bürküt Liwanəğa kelip, xu yərdiki egiz kedir dərühining uqidiki xahni aldi; **4** U əng yukiri yumran bihini üzüwelip, uni sodigarning zeminiyoğa apirip, tijarətgilarning xəhirigə tiktı. **5** U yənə zemindin baxxa urukni elip baqlıq bir etizəğa tiktı; uni mol sular boyıda selip, sügət telidək tiktidi. **6** U əsüp, kəng yeyilip, pəs boyluk üzüm teli bolup qıktı; uning xahliri [bürküt] tərəpkə qarap əsti, yiltizlirimu uning astioğa sozuldu. Xu yol bilən u üzüm teli bolup, xahlendi, bihlendi. **7** Əmdi kəng qanatlık, ziq pəylik yənə bir qoq bürküt pəyda boldı; wə mana, bu üzüm teli «U meni suəjarsun» dəp, tikiqən qənəkliridin yiltizlirini uningə qarap tartti, xahlirini uningə qarap sozdi; **8** Mana, u obdan xahlap mewa bərsun, esil üzüm teli bolsun dəp munbət etizdə, mol sular boyioğa tikiqənidi». **9** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «U ronak tapamdu? Uni kəqxal kiliwetix üçün [bürküt] yiltizlirini yulup, mewisini kəsəwtəməndu? Uning yumran yopurmaklıri hazan bolidu; xu qaotda uni yiltizliridin yuluwelixkə kiqlük bir bilək yaqi nuroqin həklərnin heq keriki bolmaydu. **10** Əmdi hətta kaytidin tikiqən bolsa, ronak tapamdu? Xərk xamili uningə təgkəndila taza kaəjirap kətməndu? U tikiqən qənəkliridə kaəjirap ketidu». **11** Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **12** «Asiy jəmətin: «Muxu ixlarning manisini biləmsilər?» dəp sorap, ularoğa mundak degin: «Mana, Babil padixahı Yerusalemoğa kelip, uning padixahı həm xahzadilirini elip əzi bilən Babiləğa kayturup apardı. **13** Xu wakıtta u padixahning naslidin bir kixini elip uning bilən əhdə tüzüp uningə kəsəm iqküzdi. U yənə zemindiki esil-mətiwər boləqanlarni uning bilən elip kətti;

14 məqsət, padixahliqning təwən ajiz hələttə bolup, kəddini rusliyalma, pəkət uning əhdisini tutuxi bilən jəni ni jan ətküzix üçün idi. **15** Biraq u Misir bizgə atlar həm qoq koxunni təminlisun dəp əqlilirini xu yərgə əwətip, uningəyə asiylik kildi. Əmdi u ronak tapamdu? Mundak ixlarni kıləquqi tirik kalamdu? U əhdini buzup tirik kalamdu? **16** Mən həyatim bilən kəsəm kılıməni, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — bərhək u əzini padixah kıləqan padixahning zemində, — yəni uning kəsimini kəmsitkən, əhdisini buzoqan həliki padixahning zemində, — uning yenidə, Babilning otturısında əlidu. **17** Bolidiyoğan jəngdə, ular kelip nuroqin kixilarni kirix üçün [sepləw] qikiqidiyoğan dəngliklərnini selip, potəylərnı kuroqanda, Pirəwn kiqlük koxun həm nuroqunliyoğan əskərlərnı baxlap kəsəsimu, uning üçün heqnemə kılıp bərləməydu. **18** U kəsəmni kəmsitip, əhdini buzdı; mana, u qol elixip sız bərdi, biraq u muxu ixlarni kildi; xunga u tirik keqip kutuləmaydu». **19** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən həyatim bilən kəsəm kılıməni, bərhək, u kəmsitkən kəsəsim həmdə buzoqan əhdəmni bolsa, bularni əz bəxiyoğa kiyyüzimən. **20** Mən Əz torumni üstigə yeyip taxlaymən, u Mening kiltikimda tutulidu; Mən uni Babiləğa apirimən həmdə xu yərdə Manga kıləqan mutlək wəpasizliki üçün uning üstigə həküm qikirip jazalaymən. **21** Uning bilən billə barlık kaqқанlar, barlık koxunliri kiliq bilən yikilidu; bulardın kaqқанlar hərbi xamaləğa tarkitilidu; xuning bilən silər Məni Pərwərdigarning sız kıləqanliqini tonup yetisilər». **22** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mənxən egiz kedirning uqidin bih elip tikimən; uning yəpəx xahqiliringning uqidin yumran birsini üzüp, egiz həyətlik taəz üstigə tikimən; **23** Israil egizlikidiki taəzə Mən uni tikimən; u obdan xahlap, mewa bərip, esil kedir dərhi bolidu; uning astioğa hərəkəndəq uqar-kanatlar qonidu; uning xahlirining sayisida ular konup turidu; **24** xuning bilən daladiki barlık dərəhlər bilidiki, Məni Pərwərdigar egiz dərəhni pəs kildim, pəs dərəhni egiz kildim, yexil dərəhni kaəjirattim, kaqخال dərəhni kəkərtip baraksən kildim; Məni Pərwərdigar mundak sız kildim wə xuni ada kılımən».

18 Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** «Israil zemini toəjruluk silər: «Atılar aqqıq-qüqük üzümlərnı yəsə, balilarning qixi kerik sezilidu» degən muxu məqaləni ixlitidiyoğan kixilər zadi nemə deməqəsisilər? **3** Mən həyatim bilən kəsəm kılıməni, dəydu Rəb Pərwərdigar, silər Israil iqidə muxu məqaləni kaytidin ixlətməysilər. **4** Mana, barlık janlar Meningkidur; atining jeni Meningkidək, balining jənimu Meningkidur; gunağ sadir kıləquqi jan igisi bolsa, u əlidu. **5** Birsı həqkanıy bolsa, adillik wə adalət yürgüzidiyoğan bolsa, **6** — u nə taəzlar üstidə butkə ataloğan taəmni yemigən, nə Israil jəmətidiki butlarəğa bax kətürüp ularidin tili migən, nə koxnisining ayalini heq buzmioğan, nə ay kərgəndə ayaləğa yəkin kəlmigən **7** nə heqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən, bəliki kəzardardin kapalət aloğanı kayturidiyoğan, bulangqilik kilmioğan, əz nenini aq kəloğanlarəğa təksim kılıp bərgən, yeling-yalingaqka kiyim kiyyüzgən; **8** pulni esümgə barmaydiyoğan, jazanə almaydiyoğan, bəliki kolini kəbihiqiktin tartip, ikki adəm arisida durus həküm qikiridiyoğan; **9** Mening bəlgilimilirimdə mangidiyoğan, baxkıləroğa adil muamilə kiliq üçün həkümilirimni tutidiyoğan bolsa — mana muxu kixi həqkanıy, u jəzmən həyat bolidu, dəydu Rəb Pərwərdigar. **10** Əgərdə əz puxti boləqan, zorawanlık kıləquqi, qan təkkiqi boləqan, xundak yaxanlıqlarning birini əz kərinidiyoğa kıləqan, həmdə yukiriki yaxlıliqning heqkəyisini kilmioğan, bir oqlı bolsa, — yəni taəzlar üstidə butkə ataloğan taəmni yəgən, koxnisining ayalini buzoqan, **12** ajiz-namratlarəğa

zulum-zumbuluk ixlətkən, bulangqilik kıləjan, kərzərdin kapalət aloqanni kayturmioqan, butlaroqə bax kəturip ular din tiligən, yirginqlik ixlarni kıləjan, **13** pulni əsümgə bərgən, jazanə aloqan bir oqlı bolsa — əmdi u həyat kalamdu? U həyat qalmaydu; u muxundək yirginqlik kilmixlarni kıləjini üqün u jəzmən əlidu; uning əz kəni əz bəxi üstigə qüxidu. **14** Biraq mana, muxu kiximu bir oqlu tapsa, u atisining sadir kıləjan barlik gunahlırini kərgən bolsimu, həm kərgini bilən xundək kilmisa **15** — yəni taqlar üstida butka ataloqan taamni yemigən, İsrail jəmətidiki butlaroqə bax kəturip ular din tilimigən, koxnisining ayalini buzmioqan, **16** heqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən, kərzərdin kapalət elixni heq əzigə tutmioqan, bulangqilik kilmioqan, əz nenini aq kəloqanlaroqə təksim kilip bərgən, yeling-yalingaqqə kiyim kiygüzgən, **17** əz kəlini kəbihlikin tartidioqan, pulni əsümgə bərmigən, əsüm-jazanə əlmioqan, bəki Mening həkümürimigə əməl kilidioqan, bəlgilimilirimdə mangidioqan bolsa — u əz atisining kəbihliki tüpəylidin əlməydu, u jəzmən həyat bolidu. **18** Uning atisi bolsa, zulum-zumbuluk ixlətkən, əz kerindixioqə bulangqilik kıləjan, əz həlki arisida natoqəra ixlarni kıləjanlıki tüpəylidin, mana u əz kəbihliki iqidə əlidu. **19** Silər: «Nemixkə oqlu atisining kəbihlikining jazasini kəturimaydu?» dəp soraysilər; biraq oqlu adillik həm adalətni yürgüzgən, Mening barlik bəlgilimilirimni tutup ularoqə əməl kıləjan; u jəzmən həyat bolidu; **20** gunah sadir kıləjuqi jan igisi əlidu. Oqlu atisining kəbihlikining jazasini kəturimaydu, wə yəki ata oqluning kəbihlikining jazasini kəturimaydu; həkəyani kixining həkəyaniyliki əz üstida turidu, rəzil kixining rəzilliki əz üstida turidu; **21** wə rəzil kixi barlik sadir kıləjan gunahlıridin yenip towa kilip, Mening barlik bəlgilimilirimni tutup, adillik həm adalətni yürgüzidioqan bolsa, u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu. **22** Uning sadir kıləjan barlik itaətsizlikliri uning hesabioqə əslənməydu; u kıləjan həkəyaniyliki bilən həyat bolidu. **23** Mən rəzil adəmnin əlümidin huzur əlamdimən? — dəydu Rəb Pərwərdigar. Əksiqə, məndiki huzur uning əz yolidin yenip towa kıləjanlıkədin əməsmu? **24** Həkəyani kixi əz həkəyaniylikidin yenip, kəbihlik kıləjan, rəzil adəmlərnin yirginqlik kilmixliri boyiqə ix kıləjan bolsa, u həyat kalamdu? Uning kıləjan həkəyaniylikliridin heqkəysisi əslənməydu; ətküzgən asiyliki, sadir kıləjan gunah iqidə, u əlidu. **25** Əmma silər: «Rəbning yoli adil əməs» dəysilər; əmdi, i İsrail jəməti, anglanglar; Mening yolum adil əməsmu? Silərnin yollirnglar adilsizlik əməsmu? **26** Həkəyani kixi həkəyaniylikidin yenip, kəbihlikni ətküzgən bolsa, u əlidu; ətküzgən kəbihliki bilən u əlidu. **27** Həm rəzil adəmə ətküzgən rəzillikidin yenip towa kilip, adillik həm adalət yürgüzidioqan bolsa, u əz jenini həyat saklaydu. **28** Qünki u oylinip, barlik ətküzgən itaətsizlikliridin yandı; u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu. **29** Ləkin İsrail jəməti «Rəbning yoli adil əməs» dəydu; i İsrail jəməti, Mening yollirim adil əməsmu? Adil bolmioqini silərnin yollirnglar əməsmu? **30** Xunga Mən üstinglaroqə, yəni hərbinglarni əz yollirnglar boyiqə həkəm qikrip jazalaymən, i İsrail jəməti, dəydu Rəb Pərwərdigar. Kaytip yenimoqə kelinglar, barlik itaətsizliklirnglardin yenip towa kilinglar; xuning bilən kəbihlik silərgə kiltak bolmaydu. **31** Əznglardin barlik ətküzgən itaətsizliklirnglarni taxliwetinglar, əznglaroqə yengi kəlb wə yengi rohni tiklənglar; nemixkə əlməkqisilər, i İsrail jəməti? **32** Qünki əlidioqan kixining əlümidin manga huzur yoxtur, dəydu Rəb Pərwərdigar; xunga yolunglardin yenip towa kilip həyat bolunglar!».

19 — «Əmdi sən, İsrail xahzadilirigə bir mərsiyəni aqzinqoqə elip mundək dəp oquqin: — **2** «Xirlar arisida anang

kandək bir qixi xir idi! U yax xirlar arisida yatqan, u arslanlirini bekip kuwwətlidi. **3** U arslanliridin birini qong kildi, u yax xir bolup qikti; U owni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərnimu yəwetətti. **4** Əllər uningdin həwər angldi; U ularning ora tozikida tutuwelindi; Ular uning burnioqə ilməkni selip, Misir zeminiqə epkətti. **5** Qix xir əzining arminin bikar kütinini, Ümidning yokaloqanlikini kəturip, U baxkə bir arslinini elip, Uni bekip yax xir kildi; **6** U xirlar arisida uyan-buyan kəzdi; U yax xir bolup, Owni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərnimu yəwetətti. **7** U ularning istihkamlirini buzup, Ularning xəhərlirini harabə kiliwətti; Zemin wə uning üstidiki həmmisi uning hərkingirgen awazi bilən dəkkə-dükkigə qüxti. **8** Andin əllər uning ətrapidiki rayonlardin kelip uningə qarxi qikti; Ular uning üstigə torini yeyip taxlidi; U ularning ora tozikida tutuwelindi. **9** Ular burnioqə ilmək selip kəpəskə solidi; Uni Babilning padixahioqə apardi; Ular uni torlirioqə eliwaldi; Xuning bilən uning awazi İsrail taqlirida kaytidin anglanmaydu. **10** Sening anang üzümzaringda bir üzüm teli idi; U su boyida tikləngəndi; Sularning molluqidin, U intayin mewiləp, kəp xahlilik boldi. **11** Uning küqlük xahliri bar idi, Həkəm sürgüqilərnin xahənə hasilirioqə layik idi; Uning boyi bulutlarnimu egiz kəkə takaxti, U egizliki wə xahlirining nuroqunliki bilən kərunərlilik idi; **12** Biraq u kəhr bilən yulundi, U yərgə taxlandi, Xərkə xamili mewisini kurutiwətti; Uning küqlük xahliri sunduruldi, kaqjirap kətti; Ot ularni yutuwalidi. **13** Həzir u qəl-bayawanda, Qangqak, susiz bir yərdə tikildi; **14** Uning xahlirining birsidin ot qikip, Uning birliri həm mewisini yutuwalidi; Xuning bilən uningda həkəmdarning xahənə həsisi boluqədək küqlük xehi kəlmidi. Bu səzlər mərsiyədur, bular pəkət mərsiyə üqünla ixlitilidu».

20 Yəttinqi yili, bəxinqi ayning oninqi küni xundək boldiki, İsrailning bəzi aqsakalliri Pərwərdigarni izdəp uningdin soriqjili mening əldimoqə kelip olturdi. **2** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundək deyildi: — **3** I insan oqlı, İsrailning aqsakallirioqə səz kilip mundək degin: — Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Silər Məndin soriqjili kəldinglar? Əz həyatim bilən kəşəm kilmənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mən silərnin Məndin sorixinglaroqə yoloqə koymaymən. **4** Əmdi ularning üstigə həkəm qikiramən, i adəmə balisi, həkəm qikiramən? Ularoqə ata-bowilirining yirginqlik kilmixlirini ayan kilip ularoqə mundək degin: — **5** Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Mən İsrailni tallioqan künidə, Yəqub jəmətinin nəsligə kol kəturip kəşəm kilip, Misir zeminidə Əzümni ularoqə ayan kıləjnimdə, yəni ularoqə kol kəturip kəşəm kilip ularoqə: «Mən Pərwərdigar sening Hudayingdurmən» deginimdə **6** — xu küni Mən ularni Misir zeminidin qikrip ular üqün əlahidə izdəp tapqan süit həm bal ekip turidioqan, həmmə zemin arisidiki əng güzəl zeminning güli boləjan zeminoqə kirgüzüz üqün, kol kəturip kəşəm kildim; **7** Mən ularoqə: «Hərbinglar əz kəznglar əldidiki nəprətlək nərsilərnə taxliwetinglar, Misirning butliri bilən əznglarni buləjimanglar; Mən Pərwərdigar Hudayinglardurmən» — dedim. **8** Ləkin ular Manga asiylək kilip Manga kulək selixni halimaytti; heqkəysisi nə əz kezi əldidiki nəprətlək nərsilərnə taxliwətmidi, nə Misirning butliridin heq ayrilmidi. Andin Mən kəhrimni Misir zemini iqidə ularoqə təküp, ularoqə qarətkan aqqikimni basimən, dedim — **9** həlbuki, naminning ular turoqan əllər arisida buləjanmasliki üqün, Əz namim üqün hərəkət kildim; qünki Mən bu əllərnin kəz əldida ularni Misirdin qikirixim bilən Əzümni ayan kıləjanidim; **10** xunga Mən ularni Misir zeminidin [toluk] qikrip, qəl-bayawanoqə apardim. **11** Wə

Mən bəlgilimilirimni berip, Öz həkümlirimni ularoşa ayan kildim — ularoşa əməl kildioğan kixi ularning səwəbidin həyatka erixidu. **12** Özüm həm ular arisidiki bexarət bolsun dəp, Mening ularni pak-mukəddəs kildioğan Pərwərdigar ikənlikimni bilixi üçün «xabat kün»lirimni ularoşa beoxixlidim; **13** lekin Israil jəməti qəl-bayawanda Manga asiylik kildi; qünki ular Mening bəlgilimilirimdə mangmid, Mening həkümlirimni qətkə qakti (əgər adəmlər bu əmrlərgə əməl kilsa, u ularning səwəbidin həyatka erixidu) wə Mening «xabat kün»lirimni kattik buloşidi; Mən ularning üstigə qəl-bayawanda ular həlak kiliñoşqə kəhrimni təkimən dedim — **14** həlbuki, namimning əllər arisida buloşanmasliki üçün, Öz namim üçün hərəkət kildim; qünki Mən bu əllərnin kəz aldida ularni Misirdin kütquzup qikarəşnəmən. **15** Mən yənə qəl-bayawanda ularoşa süt həm bal ekip turidioğan, həmmə zeminning güli boləşan zeminə kirgüzməymən dəp, kolumni kətürüp kəşəm kilişən dedim **16** (qünki ularning kəlbə butliriyoşa əgixip kətkəqə, Mening bəlgilimilirimni qətkə kəşən, Mening həkümlirimdə mangmioğan, Mening «xabat kün»lirimni buzoğan); — **17** həlbuki, kəzüm ularoşa rəhim kilip ularni həlak kildim yaki ularni qəl-bayawanda tügəştürdim. **18** Mən qəl-bayawanda ularning baliliriyoşa mundak dedim: «Ata-bowiliringlarning bəlgimilirimdə mangmanglar, nə ularning həkümlirini tutmanglar nə butliri bilən əzünglarni buloşimanglar. **19** Mən Pərwərdigar Hudayinglardurmən; Mening bəlgilimilirimdə mengip, Mening həkümlirimni tutup ularoşa əməl kilinglar; **20** Mening «xabat kün»lirimni pak-mukəddəs dəp ətiwarlanglar; u silərnin Mening Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikimni bilixinglar üçün Mən wə silər otturimizdiki bir bexarəttur. **21** Lekin balilirimu Manga asiylik kildi; ular nə Mening bəlgilimilirimdə mangmioğan ni Mening həkümlirimni tutmioğan (birsə ularoşa əməl kilsa, u ular bilən həyatka erixidu) ular Mening «xabat kün»lirimni buloşioğan; xunga Mən kəhrimni ular üstigə təküp ularoşa qarətkən aqqikimni qixürüp piqəndin qikimən, dedim; **22** lekin jazadin kolumni tartip, namimni əllərnin kəz aldida buloşanmisun dəp Öz namim üçün hərəkət kildim; Mən bu əllərnin kəz aldida ularni Misirdin kütquzup qikarəşnəmən. **23** Qəl-bayawanda Mən kolumni kətürüp ularoşa siləni əllər arisioşa tarqitimən, məmlikətlər iqigə taritimən dəp kəşəm kilişən, dedim; **24** qünki ular Mening həkümlirimni ada kilişioğan, bəlgilimilirimni qətkə kəşən, Mening «xabat kün»lirimni buzoğan; ular kəzlrini ata-bowiliringni butliriyoşa tikməktə idi; **25** xunga Mən ularoşa yahxi bolmioğan bəlgilimilərnə, ularni həyatka elip barmaydioğan həkümlərnə beoxixlidim; **26** wə ularni əz-əzidin səskəndürüp, Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetixi üçün, Mən ularni əz hədiyələri arqilik buloşidim, qünki ular hədiyə şüpitidə barlik tunji balilirini atəp koyatti. **27** Xunga, i insan oqli, Israil jəmətigə səz kilip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Ata-bowiliringlar u ixtimu Manga kupurluk kilişənki, ular Manga wəpasizlik kilişən; **28** ular Mən Öz kolumni kətürüp: «Muxu zemini silərgə berimən» dəp kəşəm kilişən yərgə kirgəndə, ular xu yərdiki udul kəlgən hər bir yukiri dəng həm barəşən dərəhni kəripla xu jaylarda ular kurbəniliklirini kilip, Meni aqqiklanduridioğan hədiyələri kilişti; ular xu yərdimu «huxpurak hədiyə»lirini puritip, «xarəb hədiyə»lirini təkətti; **29** xuning bilən Mən ularidin: «Silər qikidioğan bu yukiri jay degən nemə?» dəp soridim; xunga bügüngə kədar uning ismi «Bamahəpdu. **30** Xunga Israil jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər ata-bowiliringlarning yolida əzlinglarnimu buloşiməqimusalər? Ularning nəprətilik

kilmixliriyoşa əgixip buzukluk kilməqimusalər? **31** əmdi silər hədiyəlinglarni sunup, əz oqulliringlarni ottin ətküzgəndə, silər yənə bügüngə kədar əzünglarni barlik butliringlar bilən buloşawatisilər; əmdi Mən silərnin Meni izdəp sorixinglaroşa yol koyədimən, i Israil jəməti?! Mən həyatim bilən kəşəm kilişənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən silərnin Meni izdəp sorixinglaroşa yol koyəmaymən! **32** Xuningdək silərnin kənglünglərdiki «Biz yat əllərdə, baxka yurtlardiki jəmətlərdə yəqəşəm həm tax məbudlaroşa qokunimiz» degən koyunglar əməlgə axurulmaydu! **33** Mən həyatim bilən kəşəm kilişənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, Mən kəhrək küçlük kol, uzartkən bilikim həm təküp yəqduroğan kəhrim bilən üstinglərdin həkümrənilik kilişən. **34** Mən küçlük kol, uzartkən bilikim həm təküp yəqduroğan kəhrim bilən silərnə əllərdin qikirip epkelimən, tarqitioğan məmlikətlərdin silərnə yioşimən; **35** silərnə əllərgə təwə boləşən qəl-bayawanda kirgüzüp, xu yərdə üstinglərdin yüz turənə həkümlər qikirip jazalaymən; **36** ata-bowiliringlarning üstidin Misir zeminidiki qəl-bayawanda həkümlər qikirip jazaləşiməndə, silərnin üstinglərdin yüz turənə həkümlər qikirip jazalaymən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **37** Mən silərnə həsa astidin ətküzüp, əhdin rixtisigə bəqləndürimən. **38** Mən aranglərdin Manga wəpasizlik kilişən asiyərnə xalləp qikirimən; ularni turuwatkən jaylardin qikirimən, birək ular Israil zeminiyoşa kirməydu; xuning bilən silər Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **39** — əmdi silər bolsanglar, i Israil jəməti, Rəb Pərwərdigar silərgə mundak dəydu: — Manga kulək salmaymiz desənglar, bəriweringlar, hər biringlar əz butliringlaroşa qokuniweringlar! Birək silər yənə hədiyəlinglar həm məbudliringlar bilən Mening namimni ikkinqi buloşimaysilər! **40** Qünki Mening mukəddəs teoşimda, yəni Israilning egizlikidiki taqda, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — barlik Israil jəməti, ularning həmmisi Manga zemində turup hizmət kilişidu; Mən u yərdə ularni kəbul kilişən wə u yərdə Mən silərdin «kətürmə hədiyə»liringlarni, tunji həsul boləşən kəktə-mewiliringlarni, xundakla barlik mukəddəs dəp ayrip beoxilişən nəsiliringlarni tələp kilişən. **41** Mən silərnə əllər arisidin qikirip, məmlikətlərdin elip yioşimda, esil huxbuydək silərnə kəbul kilişən; xuning bilən əllərnin kəz aldida aranglarda Özümning pak-mukəddəs ikənlikimni kərsitimən. **42** Ata-bowiliringlaroşa kolumni kətürüp: «Muxu zemini silərgə berimən» dəp kəşəm kilişən Israil zeminiyoşa silərnə kirgüzgimda, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **43** Silər u yərdə əz yolliringlarni wə əzünglarni buloşioğan barlik kilmixliringlarni əsləysilər; xuning bilən ətküzgən rəzil ixliringlar tüşəylidin silər əz-əzünglarni kəzəgə ilməysilər, əz-əzünglərdin nəprətilinisilər. **44** Mən rəzil yolliringlaroşa əsasən əməş, yaki buzuk kilmixliringlaroşa əsasən əməş, bəlkə Öz namim üçün silərgə xəpətkilik muamilə kilişəndin keyin, i Israil jəməti, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **45** Pərwərdigarning səzi manga kəlip mundak deydi: — **46** I insan oqli, yüzüngni Təman xəhriyə kəritip, jənuhtikilərnə ayibləp, Nəgəw ormanlik dalasini ayibləydioğan bexarət berip, — **47** Yəni Nəgəw ormanlik dalasioşa mundak degin: — Pərwərdigarning səzini angla; Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən sanga bir ət yəkimən; u səndiki həmmə yexil dərəhni həmdə həmmə kəşək dərəhni yəwətidu; yəlkunluk ət həq əqməydu, jənuhtin ximaloşiqə pütkül yər yuzi uning bilən kəyüp ketidu; **48** barlik ət igiliri Menki Pərwərdigar uni yəkkənlikimni kəritip yetidu; u həqəşən əqürilməydu!». **49** Wə mən: — Ah, Pərwərdigar! Ular mən toşuruk; «U pəkət təmsillərnə ilə səzləwatidu» dəydu! — dedim.

21 Wə Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: —
2 I insan oqli, yuzingni Yerusalemoja karitip, «mukəddəs
jaylar»ni ayibləp, Israil zeminini ayibləp bexarət berip, **3** Yəni
Israil zeminioja mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu:
«Mana, Mən sanga qarxidurmən; kiliqimni ojlaptin suoyurup,
səndin həm həkkaniylar həm rəzillərni üzüp taxlaymən. **4**
Mən səndin həm həkkaniylar həm rəzillərni üzüp taxlimakqi
boləjnim üqün, kiliqim barlik ət igiliri, yəni jənubtin ximaləjoqə
boləjan həmməylən bilən karxilixioja ojlaptin qikidu; **5**
xuning bilən barlik ət igiliri Məni Pərwərdigarning Əz kiliqimni
ojlaptin suoyurojanlikimni tonup yetidu; kiliq ojlapka kəyitidin
yenip kirməydu. **6** Əmdi uş tartqin, i insan oqli; iq-bəoşing
eqixkudək dərd-ələm bilən ularning kəz aldida uş-zar kil. **7**
Wə xundak boliduki, ular səndin: «Nemixka uş tartisən?»
dəp soriojanda, sən ularoja: «Bolojan xum həwər tūpəylidin!
Mana, u kelidu! Barlik yürəklər erip, barlik kollar boxap ketidu,
barlik rohlər zəyiplixip, barlik tizlar süydük bilən qilik-qilik
həl bolup ketidu; mana u keliwatidu! U yetip kəldi! — dəydu
Rəb Pərwərdigar» — degin. **8** Wə Pərwərdigarning sözi manga
kelip xundak deyildi: — **9** I insan oqli, bexarət berip mundak
degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bir kiliq,
bir kiliq, bislanəjan, parkiritiləjan! **10** U zor kirojinqilik üqün
bislanəjan, uni yaltiraxka parkiratqan; Əz oşlumning xahəna
həsisə hərəkəndək addiy tayaqni kəmsitkənlik tūpəylidin, huxal
bolup ketiximizgə toşra kələmdü? **11** U kiliqni parkiritilixka,
kəl bilən tutuxka bekitkən; Kiliq biləngən, parkiritiləjan, Kətl
kilojuqining kəlioja tutkuzuxka təyyarlanəjandur! **12** Nələ-
pəryad kətürtüp piəjan qəkkin, i insan oqli, Qünki [kiliq]
Mening həlkimgə qarxi qikkən; U Israilning barlik xəzadilirigə
karxi qikkən; Ular Əz həlkim bilən təng kiliqə tapxurulojan;
Xunga yanpixingə kattik urup koyojin! **13** Qünki sinək kəldi;
əmdi bu «xahəna hasa» baxka yənoqlarni kəmsitkini bilən, u
bəribir tūgixidu əməsmü?! — dəydu Rəb Pərwərdigar. **14** —
Əmdi sən, i insan oqli, bexarət bərgin, qawak qalojin! Kiliq
ikkə kətim, üq kətim urup kirsun! U kirojoqi kiliq, ularni hər
tərpətin koxxiwaləjan zor kətl kilojuqi kiliqtur! **15** Ular
yürəklirini erisun dəp, ularidin nurojulirni putlixip kətsun
dəp, Mən ularning barlik dərwezilirioja təhdit saləjuqi kiliqni
karitip koydum. Way! U qakmakək parkiritiləjan, u kixirixka
suoyurulojan; **16** i kiliq, ong tərəpkə ötkür bol! Sol tərəpkə
burulup qar! Bisingni kəyergə karatqan bolsa xu yərgə qar!
17 Məni Pərwərdigar Əz kolum bilən qawak qalimən, Əz
kəhrimni təküp piəjandin qikimən; Məni Pərwərdigar xundak
sez kildim. **18** Wə Pərwərdigarning sözi manga kelip xundak
deyildi: — **19** Sən i insan oqli, Babil padixahining kiliqining
mexioja təyyarlanəjan ikki yolni bekitip koyojin; ikkilisi bir
zəmindin qikidiəjan bolsun; [Yerusale] xəhirigə mangidiəjan
yolning bexida bir yol bəlgisini tikləp koyojin; **20** yəni kiliqning
yetip kelixi üqün Ammoniyaların Rabbah xəhirigə bir yol
həmdə Yəhudaəja, yəni istihkəmi məstəhkəm Yerusale
m xəhirigə yəne bir yolni bekitip koyojin; **21** qünki Babilning
padixahə aqa yolda, yəni ikki yolning bexida pal aqkuzidu;
u oklarni silkiydu, «kəqmə məbudlar»din soraydu, jigərnə
təxüridu. **22** Əmdi sepilni bəsküqi bazəjanlarni tikləxni, kən
təxixkə pərman kilixni, jəng elan kilip toxlaxni, dərwezilarəja
urulojuq bazəjanlarni tikləxni, sepiloja qikidiəjan dəngliklərnə
yasaxni, potəylərnə kuxrxni, Yerusalemini [muhasirigə elixni]
kərsitidiəjan pal uning ong kəlioja qüxidu; **23** gərqə bu pal
ularəja yaləjan kəringini bilən, ular iqkən kəsmələr tūpəylidin,
Yəhudadikilərnə qənggilioja alsun dəp padixah ularning
kəbihlikini esigə kəltüridu. **24** — Xunga Rəb Pərwərdigar

mundak dəydu: Silərnəng asiylikənglar axkarilənip, barlik
kilmixlirənglarda gunəhlirənglar kəringəqəqə, kəbihlikənglarni
əskə kəltüringənglar tūpəylidin — yəni əzənglar pax kilinip
əskə elinənginglar tūpəylidin, silər kəlioja eliniləp. **25** Əmdi
sən, i Israilning munapik həm rəzil xəzadisi, kəbihlikəngning
jazalinix waqti-saiti toxkinida, kəridiojan künəng kelidu! **26**
Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Səllini uningdin eliwat,
tajni eliwat; ixlar əz petida turiwərməydu; pəs turojanni egiz
kil, egiz turojanni pəs kil; **27** uning [təhtini] erüwət, erüwət,
erüwət! Uning həküqining Igisi kəlmigüqə, u yəne məwjut
bolmaydu; Mən uni Uningəja təkədim kilimən. **28** Əmdi i
insan oqli, bexarət berip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar
Ammoniyar wə ularning mazakliri toşrisida mundak dəydu:
«Bir kiliq, bir kiliq kətl kixixka suoyurulojan; u adəmi yəwetixkə,
qakmakək yaltiraxka parkiritiləjan!» — degin! **29** Qünki
palqilər sən kiliq toşrugda kuruq aləmət kərunixlərnə kərtüp,
sən üqün yaləjandin bir pal salidu; rəzillərnəng kəridiojan
künü kəlgəndə, kəbihlikəngning jazalinix waqti-saiti toxkanda,
bular seni xu kiriləjan rəzillərnəng boyunliri üstigə koxup
yatkuzidu! **30** Bu kiliqni Əz ojləpioja kayturup sal! Mən sening
üstinggə əzəng yaritiləjan jayda, yəni sən tərüləngən jayda
həküm qikixip jazalaymən. **31** Xuning bilən Mən üstinggə
kəhrimni təküp yəojdurup, Oşəzipimning oti kilip püwəlmən;
Mən seni katillikə mahir yawuz adəmlərnəng kəlioja tapxurup
berimən; **32** Sən otkə yekiləju bolisən; Sening kəning əz
zəminəgdə təkülidü; Sən kəyitidin əslənməysən; Qünki Məni
Pərwərdigar sez kiləjan.

22 Pərwərdigarning sözi manga kelip xundak deyildi: —
2 Əmdi sən, i insan oqli, kənlək xəhər üstigə həküm
qikərməmsən? Həküm qikərməmsən? Əmdi uning yirginlik
kilmixlirini yuzigə selip mundak degin: — **3** Rəb Pərwərdigar
mundak dəydu: «Əz jəza künənging kelixi üqün əz iqidə kən
təkküqi xəhər, əzini buləjax üqün əzəng məbudlarni yəsiəjan
xəhər — **4** Sən təkən kən tūpəylidin gunəhkar boldung,
yəsiəjan məbudlar tūpəylidin əzəngni buləjiding; sən əz jəza
künlirəngni yekinxlaxturdu, yillirəngni toxturdu; xunga
Mən seni əllərgə rəswə, barlik məmləkətlərgə mazəkənging
obyekti kildim. **5** Səngə yekindikilər həmdə sən yirəktikilər
sən mazaq kilidu, i kiya-qiyəja toləjan bətnəmlək xəhər! **6**
Israilning xəzadiliri, hər birinəng həküqidin paydilinip
iqingdə kəndək kən təkənlikəgə kəra! **7** Sening iqingdə ular
ata-anisini kəzge ilmiyo; arənglarda musapirləroja zulum-
zumbuluk kiləjan, yetim-yəsirlər həm tul hotunlarəja uwal
kiləjan; **8** Mening pak-mukəddəs nərsilirini sən kəmsitkən,
Mening «xabat kün»lirini buləpə buzəjənsən; **9** sening
iqingdə kənoja təxna təhməthor adəmlər boləjan; ular təojlar
üstidə butpərəslək exini yəgən; sening iqingdə ular buzukluk
pəsəndilik kiləjan; **10** səndə əz atisining nomusioja təgkənlər
bar; ay kərgən kiz-ayallarni ayaq asti kiləjanlarmu bar. **11** Birsə
koxnisining ayali bilən yirginlik buzukluk kiləjan; yəne birsi
əz kelinini buzup xəhwaniyə t kiləjan; səndə boləjan yəne birsi
əz singlisioja, yəne atisining kizioja bəskunqilik kiləjan. **12**
Ular kən təküx üqün arəngda «səwojatlar»ni kəbul kiləjan; sən
esüm-jəzanə aləjan; sən əz koxnilirəngdin hərəmini məjburiy
yuluwelip, Meni untuəjənsən — dəydu Rəb Pərwərdigar. **13**
Wə mana, Mən hərəmni məjburiy yuluwelixingə wə sən əz
arəngdə təkən kənləroja kərap kolumni-koluməja urdum!
14 Mən seni bir tərəp kilidiojan künlərdimu yüringə yənilə
təz, kəllirəng qing turiwərmədu? Məni Pərwərdigar sez
kildim, Əzüm uni ada kilimən. **15** Mən seni əllər arisioja
tərkətimən, məmləkətlər iqigə taritimən, otturəngda boləjan

päsəndilikigə hatimə berimən. **16** Əmdi sən əzüng arķılık əllərninǵ kez əldida bulojınisan, andin Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisən. **17** Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **18** I insan oqılı, İsrail jəməti Manga huddi daxkal bolup qıktı; ularning həmmisi humdanda qəlojan mis, kəlay, tēmür wə koqoxunlardur; ular kımüxning pəkı bolup qıktı. **19** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak daydu: — Həmminglar daxkal bolup qıqkaqka, mana əmdi Mən silərnı Yerusalem otturisioja yiojımən; **20** kixilər üstigə ot püwlap, ularni eritip tawlx iquın kımüx, mis, tēmür, koqoxun wə kəlayni humdan iqigə yiojandək, Mən ojezipim wə kəhrim bilən silərnı yiojip [xəhər] iqigə selip silərnı eritimən. **21** Xundak, Mən silərnı yiojip, ojezipimning otini üstünlərgə püwləymən, silər uning otturisida erip ketisilər; **22** kımüx humdanda eritilgəndək, silər xəhər otturisida eritilisilər; wə silər Mənki Pərwərdigarning əz kəhrimni üstüngərləgə təkənlikimni tonup yetisilər. **23** Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqılı, xəhərgə mundak degin: — Ojezəp qüxkən kündə sən paklandurulmıojan, yaməqur qüxmıgən bir zeminəsən. **25** Əz oljisini titma kılıdiojan, həkırəydiojan xirdək ularning pəyojəmbərliri uningda suyikət ıxlitidu; ular janlarını yəwetidu; həzinilərnı, kıməttəlik nərsilərnı bulıwalıdu; ular uning otturisidiki tul hotunlarını kəpəytməktə. **26** Uning kəhınliri Təwrat-kanunumni buzup taxlap, pak-muqəddəs nərsilərnı bulıojan; ular pak-muqəddəs bilən addiy nərsilərnı pək kılmaydu; ular «xabat kün»liriməgə kəzini yumup yüridu; xuning bilən ular arisida Manga bətnəm qəplinidu. **27** Uning iqidiki xəhzadilər huddi oljisini titma kılıdiojan bərilərdək; ular qan təküxidu, janlarını nabut kılıxidu, haram mənəpətni bulıxidu. **28** Uning pəyojəmbərliri ularning [kılmixlirini] «hak suwak» bilən aqartқан, «Rəb Pərwərdigar mundak daydu!» dəp sahta kərünüxlərnı kərüwelip, pal selip yəlojanqılık yətküzidu; ləkin Pərwərdigar ularoja səz kılıojan əməs. **29** Zemindəki addiy puqralarmu jəbir-zulum kılıxip, bulang-talang kılıdu; ular ajiznamratlarını bozək kılıp, musapirlarəja zulum selip uwal kılıdu. **30** Mən ular arisidin tamni kəytdin yasitip beridiojan, Məni ularning zeminini wəyran kılıxımdin yanduridiojan, uning yerikini ətküdək, Mening əldimda turidiojan ariqi bir əzimətni izdəp kəldim; biraq heqbirni tapalmıdim. **31** Xunga Mən kəhrimni üstigə təkımən; ojezipimning oti bilən Mən ularni həlak kılımən; Mən ularning yollirini əz bəxioja kəyturnimən, — daydu Rəb Pərwərdigar.

23 Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqılı, bir anidin tuojulojan ikki ayal bar ikən; **3** ular Misir zeminidə pəhixilik kılıojan; ular yaxlıqta pəhixilik kılıojan; xu yərdə ularning kəksiliri mijiklinip, kizlik əmqək toqıqliri silənojan. **4** Ularning isimliri bolsa, qongining Oholah, kizikining Oholibah idi; ular Meningki idi; ular oqul-kizlarnı tuojkan. Samariyə bolsa Oholah, Yerusalem Oholibahdur. **5** Oholah Meningki boləjan təkirdimə yənə buzukluk kılıojan — u axiklirioja, yəni koxniliri boləjan Asuriylərgə pəs arzu-həwəsərdə boləjan; **6** kək kiyim kiygən, əməldar-həkümdarlar, həmmisi kelixkən yigitlər, atka mingən qəwəndazlar idi. **7** U əz buzuklukını ularning üstigə beojıxiojan; ularning həmmisi Asuriyəning esilzadlırı idi; əz arzu-həwəsərlirini barlık kozojatkanlar bilən wə ularning barlık məbudlırı bilən u əzini buləjojan. **8** U yənıla Misirdə boləjan pəhixilikliridin waz kəqmidi; qünki uning yaxlıqida əxu yərdikilər uning bilən billə yatti, kizlik kəksilirini siləp, əz buzukluklarını uning üstigə tekti. **9** Xunga Mən unı əz axnilirining, yəni uning arzu-həwəsərlirini kozojatkan Asuriyələrnin qəloja tapxurdum; **10** ular uning

nomusini axkarılap, uning oqul-kizlirini elip ketip, uni kılıqlap eltürüwətti; u ayallar arisida [yaman] atakka qaldı; uning üstigə həküm qikirilip jazalandı. **11** Uning singlisi Oholibah buni kərüp turupmu, arzu-həwəsərlidə hədisidin tehimu buzuk, pəhixilikliri hədisiningkidin kəp bolup kətti. **12** U əz koxniliri boləjan Asuriylərgə pəs arzu-həwəsərlərnı kozojatkan; ular əməldar-həkümdarlar, həxəməttik sawut, formalirni kiygən, atka mingən qəwəndazlar, ularning həmmisi kelixkən yigitlər idi. **13** Mən uning buləjojini kətkənlikini kərdum; ular ikkilisi bir yolluk idi. **14** U uning pəhixiliklirini axurdi; qünki u tamda pərnəg bilən sūrətləngən ədəmlərnı, yəni Kaldiyələrnin rəsımilirini kərđi; **15** ularning bəlliri potılar bilən oralojan, bəxioja kuyrukluq səllilər kiyilgən; ularning həmmisi ləxkər bəxidək, yəni tuojulojan yurti Kaldiyədəki Babilliklərnin kiyapitidə idi. **16** U xuan ularəja qarap ularning xəhwanıy həwsini kozojojan, xuning bilən ularni izdəp Kaldiyəgə əqlirəni əwətkən. **17** Xuning bilən Babilliklər uningəja, yəni uning axnilik orun-kərpilirigə yekın kelip, uni əz zinaliri bilən buləjojan; u əzini ular bilən billə buləjojanın keyin uların bizar boldı. **18** U əz buzukluklirini oquq kılıp, nomusini axkarilixi bilən, jenim hədisidin yirgəngəndək uningdinmu yirgəndi. **19** Biraq u yənə əzining yaxlık künlirini, yəni Misir zeminidə buzukluk pəhixilik kılıojan künlirini esigə kəltürüp əz buzukluklirini tehimu kəpəytti. **20** Uning ərliki əxək mədəkliridək, mənıysi atlarınkidək boləjan Babılning pəhixiwaz ərkəklirigə qarap həwəsərliri kozojaldı. **21** Sən yaxlıkındiki buzukluklirioja, yəni yaxlıqında Misirliklərnin əmqəklirini siliojinoja yənə təxna bolup təlmürdung. **22** Xunga, i Oholibah, — daydu Rəb Pərwərdigar — Mana, Mən jening hazir bizar boləjan axnilirini əzüngə qarxi kozojıtımən, ularni sən bilən kərxilixixka həmmə tərpingdin elip kelimən; **23** Babilliklər, barlık Kaldiyələr, Pekodlar, Xoallar, Koallar həmdə Asuriyələrnin həmmisini ular bilən təng kozojaymən; ularning həmmisi kelixkən yigitlər, əməldar-həkümdarlar, uluq bəglər wə janablar, həmmisi atka mingən qəwəndazlardur; **24** ular koral-yaraklar, jəng hərwiliri, yük hərwiliri həm zor bir ot həkklər bilən sanga karxi qıkidu; ular əzliniri həmmə tərpingdə sipar-kalkanlar wə dubulojalarnı kiyip sanga qarxi səpras bolıdu; bəxingəja qüxidojan tegixlik jazani ularəja tapxurımən, ular əz həkümliri boyiqə jazalaydu. **25** Mən mukəddəslikimdin qıkkən ojezəpni sanga karitımən; xuning bilən ular kəhr bilən seni bir tərəp kılıdu. Ular sening burnu wə kulaklirini kesiwetidu; səndin əhırki qəlojanlar kılıqlinidu; ular oqul-kizlirini elip ketidu, səndin yənıla qəlojanlar otta yutuwetilidu. **26** Ular səndin kiyim-keqəklirini eliwelip, güzəl zibu-zinnətlirini bulaydu. **27** Xuning bilən Mən səndə Misir zeminidə baxlanəjan buzukluklirini wə pəhixiliklirini tohtitımən; sən bu ıxlarəja yənə təlmürməysən, Misirni kəyta əsliməysən. **28** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak daydu: — Mana, Mən seni əzüng nəprətləngənlərnin qəloja, yəni jening yirgəngələrnin qəloja tapxurımən; **29** ular seni əmqənlik bilən bir tərəp kılıp, barlık əjirlirini elip ketip, seni tuojma-yalingaq qaldurup, pəhixiliklirini nomusini axkarılaydu. Sən əllər bilən pəhixilik kılıojanlığın, ularning məbudlırı bilən əzüngni buləjojanlıqın tıpəylidin, sening buzuklukliring həm pəhixilikliring bularnı bəxingəja qüxürdi. **31** Hədəngning yolida əzüng mangojənsən; xunga Mən uningdikı kədəhni sening qolungojımu tutkuzdum. **32** — Rəb Pərwərdigar mundak daydu: — Hədəngning kədəhni, qongqur wə qong bir kədəhni sənmu iqisən; sən rəsəwə bolup mazaq kılınısən, qünki uning həjimi qongdur; **33** sən dəhəxtlik wə həlakət kədəhi, yəni hədəng Samariyəning kədəhi bilən məstlik həm

dərd-ələmgə toldurulısən; **34** sən uni iqiwetip yəna yalaysən, hətta uning parqilirimni oqajilaysən, andin köksiliringnimu yulup taxlaysən; qünki Mən xundak söz kıldim, dəydu Rəb Pərwərdigar. **35** Xuning üqün Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki sən Meni untup arqangoşa taxliwətkənliking üqün, xunga öz buzukluqung həm pahixilikliringning jazasını ketürisən. **36** Wə Pərwərdigar munga mundak dedi: — I insan ooqli, sən Oholah wə Oholibamah üstigə həküm qikıramsən? Əmdi ularoşa öz yirginqlik kilmixlirini ayan kılip kərsətkin. **37** Qünki ular buzukluk kıldi; kölliri kan boldi; ular öz butliri bilən buzukluk kılip, uning üstigə Manga tuşqan öz balilirini ularning ozuki süpitidə qurbanlik kılip ötküzüp beoıxıldi. **38** Uning üstigə ular Manga xundak ix kıloşanki, ohxax bir kündə ular Mening muqəddas jayimni buloşaq, «xabat kün»lirimni buzoşan. **39** Qünki ular öz balilirimni butlirioşa soyoşan qaoşda, ular ohxax bir kündə muqəddas jayimni buloşaxka kırdi; mana, ular Mening eyüm otturısida xundak kıloşan. **40** Uning üstigə adəmləni yiraktin qakırdi, ularni elip kelixkə əlqi əwətti; mana, ular kəldi; sən ularni dəp yuyunup, kəz-kaxliringoşa osma koşup, özüngni zibu-zinnətlər bilən pardazlıding; **41** həxəmətlık bir diwanda olturdung, uning aldioşa üstigə Mening huxbuyum həm zəytun meyim koşuloşan dastihanni koşdung; **42** oşəmsiz yürgən bir top kixilərnıng awazi uningda anglandı; qüprəndə adəmlər bilən billə qel-bawawandin Sebayırlmu elip kelindi; ular [hədə-singilning] köllirioşa biləzükülər, bexioşa qıraylik tajlarni saldi. **43** Əmdi Mən zina-buzukluklar bilən uprap kərişan pahixə toşuruluş; «Ular əmdi uning bilən buzukluk kıliwərsun; qünki u həkikətən [pahixə]» — dedim. **44** — Xuning bilən ular pahixə ayaloşa yekinlaxkəndəq uningoşa yekin berip billə yatti; ular xundak kılip Oholah wə Oholibamah wə ikki buzuk ayaloşa yekinlixip billə yatti. **45** Bırak həkqaniy adəmlər ularni zinahor ayallarni wə kan təkkuşiy ayallarni jazalioşanoşa ohxax, ularning üstigə həküm qikırip jazalaydu; qünki ular zinahor ayallar, ularning kölliri kəndur. **46** Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Bir top adəmləni ularoşa kərxı qikırip elip kelimən, ularni həryanoşa həydiwetixkə wə bulangqılık kılixka tapxurimən. **47** Bu top kixilər ularni taxlar bilən qalma-kesək kılip, kıliqliri bilən qepip soyidu; ular ularning ooşul-kizlirini oltüridu, öylirini ot bilən köydüriwetidu. **48** Xuning bilən Mən zemində buzuklukka hatimə berimən; xuning bilən barlik ayallar silərdin sawək elip silərnıng buzuklukliringni dorimaydu. **49** Ular buzuklukungni öz bexingoşa kayturup quxüridu, wə silər məbudliringlaroşa qetixlik boləşan gunahlarıni ketürisilər; silər Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər.

24 Tokkuzinqi yili, oninqi aynıng oninqi künidə, Pərwərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooqli, bu künni, dəl munnı künnıng qislasini yerusaləşin; qünki dəl munnı kündə Babilning padixahı Yerusalemmi muhasirigə aldi. **3** Asiy jəmətnıng aldioşa bir təmsilni koşup mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Kazanni otıngning üstigə koşunglar, ot üstigə koşunglar, uningoşa su koşunglar; **4** gəx parqiliri, hər bir esil gəx parqilirini, put wə kolini uningoşa yioşip selinglar; esil ustihanlarnimu koşunglar; **5** koş padisidin əng esillirini elinglar; ustihanlarni pixuruxka uning astioşa otun toşlap koşunglar; uni kəttik kaynitınglar, uningdikı ustihanlar obdan kaynisun. **6** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Kanhor xəhərnıng həlioşa, yəni dat basqan kəzanoşa, həq deti kənməydişan kəzanoşa way! Uningdikı həmmi birdin-birdin al; uningoşa nesiwə qeki taxlanmisun! **7** Qünki u təkkan kan uning otturısida turidu;

u kanni topa bilən kəmgili boləşudək yərgə əməs, bəlki takir tax üstigə tekti. **8** Kəhrimni koşoşax, intikam elix üqün, u təkkan kanning yepilmaslıkı üqün takir tax üstigə kəldurdum. **9** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Kanhor xəhərnıng həlioşa way! Məmmu uning otun dewisini yoşşan kılimən! **10** Otunni dəwilənglar, otni yikip quhquənglar, gəx obdan pixsun, dora-dərməklərnı koşunglar, ustihanlar kəyüp kətsun! **11** Andin kəzanni kizitip, uningdikı misni kıpkizil kılinglar, iqidiki daş-kırlar eritilip, uning deti qikiriwetilix üqün uni kuruk peti qoşlar üstigə koşunglar! **12** Uning kıloşan awarişilikliri Meni upratti; Ləkin uning kəlin deti uningdin kətmidi; Xunga uning deti otta turıwərsun! **13** Sening paskinişilikıngdə buzuk pahixilik bardur; Mən seni pakizliməkqi boldum, ləkin sən paskinişiliktin pakizlandurulmaymən deding; əmdi kəhrimni üstünggə təküp tohtatmioşuqə sən paskinişiliktin pakizlandurulmaymən. **14** Məni Pərwərdigarning xundak səz kıldim; u əməlgə axurulidu, Mən uni ada kılimən; Mən nə buningdin yanmaymən, nə həq sanga iqimni aşritmaymən, nə uningdin ekünməymən; ular sening yollirıng wə kilmixlirıng boyıqə üstünggə həküm qikırip jazalaydu — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Wə Pərwərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **16** «I insan ooqli, Mən sening səyümlük kəz kərişukungni bir urux bilən səndin elip ketimən; bırak sən həq matəm tutma, həq yioşlima, həq kəz yexi kılma; **17** sükküt iqidə ul-zar tartısən; əlgüqi üqün həq həza tutma; səlləngni bexingoşa orap, kəxlirıngni putungoşa başlıoşın; yüzüngning təwinini yepiwətmə, adəmlər epbərgən nandin yemə». **18** Xuning bilən Mən ətigəndə həlkəkə səz kıldim; kəşqurunda ayalim əldi. İkkinqi küni ətigəndə mən buyruləşini boyıqə ix kıldim. **19** Əmdi halayik munga: «Sening bu kıloşan ixlirıngning nemini kərsətkənlikini deməmsən?» dedi. **20** Mən ularoşa mundak dedim: — Pərwərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **21** İsrail jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən Əz muqəddas jayimni, yəni sən pəhirləngən küq-tayanqıngni, kəşzünglarni huxal kıloşuqi, jeninglar təxna boləşan nərsini buləşay dəwatimən; silərnıng kəşninglarda kəloşan kız-ooşullar kıliş bilən yokilidu. **22** Xu tapta silər Mən [əzakıyal] hazır kıloşinimək kılısilər; silər yüzünglarning təwinini yapmaysilər, adəmlər epbərgən nandin yemaysilər; **23** səllənglar bexinglarda, kəşinglar ayaşlırında bolıweridu; silər həq matəm tutmaysilər yaki həq yioşlimaysilər; silər kəbişliklirınglar iqidə solixip, bir-birınglaroşa kərişip ul-zar tartısilər. **24** Xundak kılip əzakıyalning əzi silərgə bexarət bolidu; u kəndək kıloşan bolsa, silər xundak kılısilər; bu ix əməlgə axuruloşanda, silər Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **25** — Wə sən, i insan ooqli, Mən uların kıq-istihkamini, ular pəhirləngən güzək gəhrini, səyümlük kəz kərişuklirini, jan-jegiri boləşan kız-ooşullirini uların məhrum kıldioşan künidə, **26** — yəni xu künidə, sanga bu həwərnı kulikıngəşə yətküzüx üqün bir kəşqun yeningəşə kəlməmdü? **27** Xu künidə aşozıng eqiloşan bolidu, sən bu kəşqun bilən səlzisən, yəna həq gəqa bolməysən; xundak kılip ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu.»

25 Pərwərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **21** İnan ooqli, yüzüngni Ammonıylarəşə karitip, ularni əyibləp bexarət berip mundak degin: — **3** — Ammonıylarəşə mundak degin — Rəb Pərwərdigarning səzini anglanglar! Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mening muqəddas jayim buləşanoşanda, İsrail zemini wəyrən kılınoşanda, Yəhuda jəməti sürgün kılınoşanda sən ularəşə kərap: «Wah! Yahxi boldi!» degining tüpəylidin. **4** əmdi mana, Mən seni xərktiki əllərnıng

igidarqilikoja tapxurimən; ular sening arangda bargah kurup, arangda qedirilini tikidu; ular mewiliringni yap, sütüngni iqidu. **5** Mən Rabbah xəhirini tögülər üqün otlak, Ammoniylarning yerini koy padiliri üqün arangah kilimən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikonlikimni tonup yetisilər. **6** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki sən İsrail zeminiyoja qarap qawak qelip, putungni təpəqəklitip, kəlbəngdiki pütün eqmənlilik bilən hux boləjanliqning tüpəylidin, **7** əmdi mana, Mən üstüנגgə qolumni uzartip, seni əllərgə olja boluxka tapxurimən; Mən seni həlkər iqidin üzimən, məmlikətlər iqidin yokitimən; Mən seni həlak kilimən; xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikonlikimni tonup yetisən. **8** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki Moab wə Seirning: «Yəhuda pəkət barlik baxka əllər bilən ohxax, halas» degini tüpəylidin, **9** xunga mana, Mən Moabning yenini — qeğrasidiki xəhərlərni, zeminiyning pəhiri boləjan Bəyt-Yəximot, Baal-Meon wə Kiriatiayim xəhərliridin baxlap yərit əqimən; **10** ularni Ammoniylarning zemini bilən billə xərktiki əllərgə tapxurimən; Mən Ammoniylarning yənə əllər arisida eslənmasliki üqün, ularning igidarlikiyoja tapxurimən; **11** wə Moab üstigə həküm qikirip jazalaymən; ular Mening Pərwərdigar ikonlikimni tonup yetidu. **12** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — qünki Edom Yəhuda jəmətidin eq elip yamanlik kilip, xuningdək eqir gunahkar boləjini tüpəylidin, intikam ələjini tüpəylidin, **13** — əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Edoməja qolumni sozimən; xuning bilən uni zemindin adəmlər həm haywanlardan məhrum kilimən; Mən uni Teman xəhəridin tartip wəyrən kilimən; ular Dedan xəhərigiqə kilip bilən yikilidu. **14** Xuning bilən Mən həlkim İsrailning kəli arkilik Edom üstidin Əz intikamimni alimən; ular Mening aqqikim həm kəhrim boyiqə Edomda ix kilidu; Edomiylar Mening intikamimning nemə ikonlikini bilip yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Filistiyələr intikam niyiti bilən hərikət kilip, kona eqmənlilik bilən Yəhudani yokitayli dəp iq-iqidin eq ələjini tüpəylidin, **16** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Filistiyəning üstigə qolumni uzartimən; Mən Kərətiylərni kiriwetimən, dengiz boyidikilərləning kalduklariniwə wəyrən kilimən. **17** Mən ularning üstigə kəhrilik tənbihlərni qüxürüp kattik intikam alimən; ularning üstidin intikam ələjnimda ular Mening Pərwərdigar ikonlikimni tonup yetidu.

26 On birinçi yili, aying birinçi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** İ insan oşli, Turning Yerusalemlə toquruluk: «Wah! Yahxi boldi! Əllərləning dərwasizi boləjuq wəyrən boldi! U mənə qarap kayrilip eqildi; uning wəyrən kilinixi bilən ezümmi toyəuzimən!» degini tüpəylidin, **3** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, İ Tur, Mən sənə qarximən, dengiz dolğunlarni kəzojuqandək, kəp əllərni sən bilən qarxilixka kəzojuymən; **4** ular Turning sepillirini rəbat kilip, uning munarlarini qəqip yokitidu. Uning üstidiki topilirini kirip taxlap, uni təkir tax kilip koyimən. **5** U pəkət dengiz otturisdiki torlar yeyilidiojan jay bolidu; qünki Mən xundak sez kildim, dəydu Rəb Pərwərdigar; u əllər üqün olja bolup qalidu. **6** Uning kuruklukta qəlojan kizliri kilip bilən kirilidu; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikonlikimni tonup yetidu. **7** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Tur bilən qarxilixka Babil padixahi Nebokadnesar, yəni «padixahlarning padixahı»ni, atlar, jəng hərwiliri bilən, atlik qəwəndazlar, qoxun wə zor bir top adəmlər bilən ximal tərpidin qikirip epkelimən. **8** U kuruklukta qəlojan kizlirini kilip bilən soyidu, sənə muhasirə potəylirini kuridu, sepiloja qikidiojan dənglikni

yasaydu, sənə qarap qəlkənlirini kətüridu. **9** U sepillirinoja bəsküci bəzojanlarni qaritip tikləydu, kəral-paltiliri bilən munarlarini qəqip oşlitidu. **10** Uning atlarini kəplükidin ularning kətürəng qəng-topisi sənə qəplaydu; sepilliri bəsiləng bir xəhərgə bəstip kirgəndək u sening kəwuqlirindən kirgəndə, sepillirning atlik əskərlərləning, qəklarning həm jəng hərwilirini sadasi bilən təwrinip ketidu. **11** Atlarini tuyaqliri bilən u barlik rəstə-kəqiliringni qəyləydu; u puqralirini kilip bilən kiridu, küllük tüwrüklirini yərgə yikilidu. **12** Ular bayliqlirini olja, mal-tawarlarini qənimət kilidu; ular sepillirini buzup oşlitip, həxəmətik əylirini harabə kilidu; ular sening taxliring, yəoaq-qimlirini wə topa-qanglirini dengiz suliri iqigə taxlaydu. **13** Mən nahxlirning sadasini tügətimən; qiltarlarini awazi qəytidin anglanmaydu. **14** Mən seni təkir tax kilimən; sən torlar yeyilidiojan bir jay bolisən, halas; sən qəytidin kurulumaysən; qünki Mənki Pərwərdigar xundak degənəm, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar Turəja mundak dəydu: — Sən oşulap kətkingində, yarilanəjanlar aq-zarlioşinida, otturunda kirəojin-qəpkun kilinəqanda, dengizning qət yaqliri təwrinip kətməmdü? **16** Dengizdiki xəhzadilər təttiliridin qüxüp, tonlirini biryaqka taxlap, kəxtilik kiym-keqəklirini seliwetidu; ular əzlirini qərkun-qitək bilən pürkəydu; ular yərgə olturup, həq tohtawsiz titrəp, sənə qarap sarasimigə qüxidu. **17** Ular sən üqün bir mərsiyəni okup sənə mundak dəydu: — «İ aqələng dengizdikilərdin boləjan, dangki qikkən, Dengiz üstidin küllük həküm sürgən, Əz wəxətlirini barlik dengizdə turuwatqanlarəja saləjan xəhər! Sən wə sənə turuwatqanlar nəkədər həlak boləjan! **18** Həzir sening oşulap kətkən küningdə, Dengiz boyidikilər titrəp ketidu; Dengizdiki arallar wə kirəoqaktikilər sening yəq bolup kətkingindin dəkkə-dükkigə qüxüp qəldi». **19** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən seni adəmzatsiz xəhərlərdək, harabə xəhər kiləjinimda, Mən üstüנגgə dengiz qəngkuruklirini qikirip seni qəkürginimda, Uluəj sular sənə besip yapqanda, **20** Xu tapta Mən seni hənəjoja qüxəkənlər bilən billə qüxürimən, Qədimki zamandikilərləning qətarioja qüxürimən; Sənə yərnəng tegilridə turəuzimən; Seningdə qəytidin adəmzət bolmasliki üqün, Sənə qədimki harabələr arisəjoja, Hənəjoja qüxəkənlər bilən billə boluxka qüxürimən; Birək tiriklərləning zemində bolsa güzəllik tikləp koyimən; **21** Mən seni bəxqilarəjoja bir aqahi-wəxət kilimən; Sən qəytidin həq bolmaysən; Ular sənə izdəydu, birək sən mənəgügə tepilmaysən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

27 Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** Sən, İ insan oşli, Tur toquruluk bir mərsiyəni aqzəngəjoja elip uningəjoja mundak degin: — **3** İ dengizlarning kirix aqzida turukluk, dengiz boyilridiki kəp əllər bilən sodilaxkuqi, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «İ Tur, sən «Mening güzəllikim kamalətkə yəttil» deding. **4** Sening qəğralirning boləzəngizlarning otturisida idi; Sənə yəsojanlar güzəllikini kamalətkə yətkizdi. **5** Ular barlik tahtaylirini Sənirdiki qərioqaylardin yəsojan; Sənə moma üqün ular Liwandin kedir dərini epkəlgən; **6** Palaklirini Bəxandiki dub dərəhliridin yəsojan; Palubəngni səmxit dərəhliridin yasap, Kupros dengiz boyidiki pil qixi bilən nəxiqligən. **7** Yəlkining Misirdin kəltüriləng kəxtilik libəstin yəsojan, u sənə tuəq boləjan; Sayiwining bolsa dengiz boyidiki Elixəhdiki kək wə səstin rəhtlərdin idi; **8** Zondikilər həm Arwadtikilər sening palak uroquqlirini idi; Səndə boləjan danixmənlər, İ Tur, sening yəq bəxliəquqlirini idi. **9** Gəbaldiki aqsaqallar wə uning danixmənliri sənə bolup, kawaklirini etətti; Dengiz-okyandiki barlik kəmilər wə ularning dengizqiliri

mal almaxturuxka yeningoʻja kelotti. **10** Parslar, Ludtikilar, Liwiyedikilar qoxunoga tizimlinip, sening laxkarliring bologan; Ular kalqan-dubulojilirini ustungga esip, seni haywotlik qilogan; **11** Arwadtikilar qoxuning bilan har taripingda sepillirigda turup kezotta bologan; Gammadtikilermu munarlirigda turojan; Ular kalqan-qorallirini etrapingoga, sepillirigoga esip koyogan; Ular guzallikining kamalotka yotkuzgan; **12** Tawarliringning mol bologanlikidin Tarxix sanga heridar bologan; Mahsulatliringoga ular kumtux, temtur, kelay, koqoxun tegixip borgan. **13** Jawan, Tubal wə Məxək sən bilən soda qilogan; Ular tawarliringoga admlərning janliri, mis kaqa-qazanlarni tegixkən. **14** Torgamah jəmətidikilar məhsulatliring üçün atlar, jəng atliri wə qeqirlarni tegixip borgan. **15** Dedandikilar sən bilən sodilaxkan; Dengiz boyliridiki kəp halk sanga heridar bologan; Ular sanga dandan, əbnus yaotiqini təlign; **16** Suriyə qol hünərliringning mol bologanlikidin sanga heridar bologan; Ular məhsulatliringoga mawi yaqutlar, səsün rəhtlərni, kəxtilarni, nəpis kanap rəhtlərni, marjanlarni, kizil yaqutlarni tegixip borgan. **17** Yəhuda wə İsrail zemindikilərdinmu sən bilən sodilaxquqilar bologan; Tawarliringoga ular Minnitning buoqdayliri, peqinilər, həsəl, zəytun meyi, məlhəm dorilarni tegixip borgan. **18** Dəməxk qol hünərliringning mol bologanlikidin, Hərhil bayliqliring tüpəylidin sanga heridar bolup sanga Həlbənni xarabirini, ak yunglarni tegixip borgan. **19** Wedan wə Uzaldin qikkən Jawandikilar məhsulatliringoga soqulojan temtur, kozaqdarqin, egirni tegixkənidi. **20** Dedan sanga at tokumilirini tegixip borgan; **21** Ərəbistan wə Kədardiki barlik xahzadilər sanga heridar boldi; Sanga pahlanlar, koqkarlar wə eqkilərni tegixip borgan. **22** Xəba həm Raamahdiki sodigərlər sən bilən tijaət qilogan; Məhsulatliringoga ular hərhil sərhil tetitkular, kimmətlik jawahiratlar wə altun almaxturup borgan. **23** Həran, Kannəh, Edəndikilar wə Xəba, Axur, Hilmadtiki sodigərlər sən bilən tijaət qilogan; **24** Ular sanga həxəmətlik kiyim-keqək, səsün rəhtlər wə kəxtilər, rəngmurəng gilləmlərni tegixip borgan; Bularning həmmisi tügünəqlinip tana-aroqamqilar tawar qing baqolinip, bazarigoga kirdi. **25** Tarxixiki kemilər bəwərlirini kətürgən karwanlardək bologan; Xuning bilən sən dengiz-okyanning baqrida mal bilən toldurulup, intayin eoqirlixip kətkənsən; **26** Sening palak orəquqiliring seni uluq sularoga apardi; Xərk xamili seni dengiz-okyaning baqrida parə-parə qiliwətti; **27** Sening mal-mülükiliring, bazarliring, dengizqiliring wə yol baxliquliring, Kawakliringni ətküqilər, sən bilən sodilaxkan sodigərlər, səndə bologan barlik laxkarliring, Jümlidin arangda toplanoqan adəmləning həmmisi sən erülüp kətkən küningdə erülüp dengiz-okyaning qoynioga oərk bolup ketidu. **28** Yol baxliquliringning aq-zarliridin daladikilar təwərp ketidu. **29** Palak orəquqilarning həmmisi, Dengizqilar, dengizdə barlik yol baxliqulilar öz kemiliridin quxidu; Ular kuruqluqta turidu; **30** Ular sanga qarap awazini anglitip, Kattik aq-zar kətüridu; Ular topa-qang qikirip bexioga qaqudu; Ular küllər iqida eoqinaydu. **31** Ular seni dəp qaqlirini quxürüp ezlirini taz kilip, bəz kiyimlərgə oraydu; Ular kattik matəm tutup sən üçün zor dərd-ələm iqidə yioqlaydu. **32** Ular aq-zarlirini kətüriginidə sən üçün bir mərsiyani oqup, sən toquruluk həza kilip mundak dəydu: — «Tur dengiz-okyanlar otturisida, hazır jimjit kilinoqan! Əli kim uningoga təng keləyotti? **33** Məhsulatliring dengiz-okyanlardin etip kətkəndə, Sən kəp həlkərləni kənaətləndürgən; Bayliqliring wə tawarliringning molluqi bilən yər yuzidiki padixahlarni beyitkənsən. **34** Sən sularning qongkur tegidə dengiz-okyanlar tərpidin parə-parə kilinoqanda, Tawarliring həm arangda bologan top-top adəmlirigmu erülüp oərk bolup

kətti. **35** Barlik dengiz boyidikilar sanga qarap alaxzadə bologan; Ularning padixahliri dəlxət kərkup, ularning yuzlirini sur baskan. **36** Həlkərlər arisidiki sodigərlər sanga qarap «ux-ux» kildi; Sən ezüing bir wəlxət iding, əmdi kaytidin bolmaysən».

28 Pərwədigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooqli, turning xahzadisigə mundak degin: — Rəb Pərwədigar mundak dəydu: — «Sening ezüingni qong tutup: «Mən bir ilahturmən; Mən Hudaning təhtigə, yəni dengiz-okyanlarning baqrida olturimən, degənsən; (Biraq sən insan, Huda əməssən!) Sən əz kənglüngni Hudaning kəngli dəp oylap qalding. **3** Mana, sən Daniyalдин danasən; Həqəqandak sir səndin yoxurun əməs; **4** Danaliking wə əqling bilən sən bayliqlaroga igə bolding, Altun-kümüxni həziniliringgə toqlap koydu; **5** Tijaəttə bologan zor danaliking bilən bayliqliringni awuttug; Bayliqliring tüpəylidin ezüingni qong tuttu; — **6** Xunga Rəb Pərwədigar mundak dəydu: — Sən əz kənglüngni Hudaning kəngli dəp oylap kətkənlikingdin, **7** Əmdi mana, Mən yat adəmlər, Yəni əllərnəng dəlxətinə üstunggə epkelimən; Ular danalikingning parlakliqini yokitixka qiliqlirini soqurup, Xan-xəripingni buloqaydu; **8** Ular seni hangoga quxüridu; Xuning bilən sən dengiz-okyanlarning qoynida eltürülgənlərnəng elümidə əlisən. **9** Əmdi seni eltürügüqing aldida: «Mən Huda» — dəmsən? Biraq sən ezüingni sanjip eltürüdoqanning kəli astida Təngri əməs, insan bolup qikisən. **10** Sən yat adəmlərnəng kolida hətnə kilinmoqanlaroga layiq bologan elüm bilən əlisən; Qünki Mən xundak səz qilogan», — dəydu Rəb Pərwədigar. **11** Pərwədigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **12** I insan ooqli, Turning padixahı toquruluk awazingni kətürüp bu mərsiyəni auzingoga elip uningoga mundak degin: — Rəb Pərwədigar mundak dəydu: — «Sən, kamalətnəng jəwhiri bologan, Danalikka toloqan, guzəlliktə kamalətkə yətkəniding; **13** Sən Erəm baqiqisi, yəni Hudaning baqiqisida bolənsən; Hərbir kimmətlik taxlar, yəni kizil yaqut, serik gəhər wə almas, beril yaqut, ak həkik, anartax, kək yaqut, zumrət wə kək kaxtax sanga yəgək bologan; Yaqut kəzlring wə nəkkaxliring altun iqigə yasalogan; Sən yaritiloqan küningdə ular təyyarlanoqanidi. **14** Sən bolsang məsihləngən muhəpizətqi kerub idingsən, Qünki Mən seni xundak bekitkəniding; Sən Hudaning muqəddəs teyidə bolənsən; Sən otluq taxlar arisida yürəttig; **15** Sən yaritiloqan kündin bəri, səndə kəbihlük pəyda boləuqə, yolliringdə muqəmməl bolup kəlgəniding. **16** Qilogan sodiliringning kəp boləganlikidin sən zorluq-zumbuluk teyidin tolap, gunah sadir qilogan; Xunga Mən seni Hudaning teyidin haram narsə dəp taxliwətkənmən; Mən seni, i muhəpizətqi kerub, otluq taxlar arisidin həydəp yəqətkənmən; **17** Sening kənglüng guzəllik bilən təkəbburlixip kətti; Parlakliqing tüpəylidin sən danalikingni buloqoqansən; Mən seni yərgə taxliwəttim; Padixahlər seni kərup yetixi üçün Mən seni ular aldida yətkuzdu. **18** Sening kəbihlükiliringning kəplüki tüpəylidin, Qilogan sodangning adilsizliki tüpəylidin, Əz muqəddəs jayliringni buloqoqansən; Mən ezüingdin bir otni qikardim, U seni kəydürüp yawətti; Xuning bilən sanga qarap turoqanlarning həmmisining kəz aldida, Mən seni yərdə kəloqan küllərgə aylanduruwəttim. **19** Sən tonuqanlarning həmmisi sanga qarap sarasimidə kalidu; Sən ezüing bir wəlxət bolup kalding, əmdi kaytidin bolmaysən». **20** Pərwədigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan ooqli, yuzüingni Zidonoga qaritip uni əyibləp bəxərat berip mundak degin: — **22** Rəb Pərwədigar mundak dəydu: — «Mana, Mən sanga qarxi, i Zidon; Özüm arangda uluqolinimən; Mən uning üstigə həküm qikirip jazalioqinimda, Özümni uningdə pak-muqəddəs

ikönlimni kersätinimda, Ular Mening Pärwärdigar ikönlikimni tonup yetidu. **23** Män ularoqa wabani äwitip, rästä-koqilirida qan akkuzimän; Uningoqa qarxi qikkän qiliqning hər ätrapida bolöanlikidin otturisida öltürülğanlär yikilidu; Xuning bilän ular Mening Pärwärdigar ikönlikimni tonup yetidu; **24** Ular yänä Israil jämätni közgä ilmoqan ätrapidikilär arisida, Israil üqün adämni sanjiöuqi jioqan yaki dörd-älömlik tiken bolmaydu; Xuning bilän ular Mening Rəb Pärwärdigar ikönlikimni tonup yetidu». **25** Rəb Pärwärdigar mundak döydu: «Män ular tarkitilöan ällär arisidin Israil jämätni kaytidin yioqinimda, ular dälöläring köz aldida Özümming pak-mukäddäs ikönlikimni kersätinimda, ämdi ular Män Öz külum bolöan Yakupqa təkdim kilöqan, özining zeminida olturidu; **26** ular uningda tinq-amanlik iqidä yaxap, öylärni selip üzümlärlärni tikidu; Män ularni közgä ilmaydioqan ätrapidikilärning hämmisining üstigä həküm qikrip jazalöqinimda, ular tinq-amanlik iqidä turidu; Xuning bilän ular Mening Pärwärdigar, ularning Hudasi ikönlikimni bilip yetidu».

29 Oninqi yili, oninqi aying on ikkinqi künida Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooqli, yüzüngni Misir padixahi Pirəwngə karitip uni wə Misirning barlik əhlini ayibləp bexarət berip munu sözlərni degin: — **3** Rəb Pärwärdigar mundak döydu: — «I öz-özigə: «Bu dərya özümningki, mən uni özüm üqün yaratqanmən» degüqi bolöan, əz dəryaliri otturisida yatqan yooqan əjdihə Misir padixahi Pirəwn, mana, Mən sanga qarximən! **4** Mən qarmaklärni engäkliringgə selip, dəryaliringdiki beliklärni öz qasirakliringoqa qaplasturup seni dəryaliring otturisdin qikirimən; dəryaliringdiki barlik beliklär qasirakliringoqa qaplixidu. **5** Mən seni, yəni sən wə dəryaliringdiki barlik beliklärni qəl-bayawanoqa taxlaymən; sən dalaqqa qüxüp yiklisən. Həqkim seni yioqmaydu, dəpnə kilmaydu; Mən seni yər yüzdiki haywanlar, asmandiki uqar-qanatlarınəg ozuqi boluxqa təkdim kilimən. **6** Xuning bilən Misirdə barlik turuwatqanlar Mening Pärwärdigar ikönlikimni tonup yetidu; qünki ular Israil jämätigə «qomux hasa» bolöan. **7** Ular seni kol bilən tutqanda, sən yerilip, ularning pütkül mürlirini tiliwəttin; ular sanga tayanöqanda, sən sunup, pütkül bəllirini mitkut kiliwəttin». **8** Ämdi Rəb Pärwärdigar mundak döydu: «Mana, Mən üstünggə bir kiliq qikrip, söndiki insan wə haywanlärni kiriwetimən. **9** Misir zemini wəyrənə wə harabilər bolup qalidu; xuning bilən ular Mening Pärwärdigar ikönlikimni tonup yetidu; qünki Pirəwn: «Nil dəryasi meningki, mən uni yaratqanmən» degönidi. **10** Xunga mana, Mən sanga həm sening dəryaliringoqa qarximən; Mən Misir zeminini Migdoldin Səwəngiqə, yəni Efiopiyaning qeğrasioqıqə pütünləy harabə-wəyrənə kiliwetimən. **11** Kirik yil iqidə, insanning yaki haywanning ayioqi uni besip ötməydu wə uningda həq adəm turmaydu. **12** Mən Misir zeminini wəyrən kilinoqan zeminlar arisida wəyrən kilimən; wə uning xəhərliri harabə kilinoqan xəhərlər arisida kirik yil wəyrən bolidu; Mən Misirliklärni ällər arisioqa tarkitiwetimən, ularni məmlikətlər arisioqa taritimən». **13** Biraq Rəb Pärwärdigar mundak döydu: «Kirik yilning ahirida Mən Misirliklärni tarkitilöan ällərdin yioqip kayturimən; **14** Mən Misirni sürgündin əsligə költürüp, ularni Patros zeminioqa, yəni tuquloqan zeminioqa kayturimən; ular xu yərdə təwən dərijilik bir məmlikət bolidu. **15** U məmlikətlər arisida əng təwən turidu; u qaytidin özini baxqa ällər üstigə kötürməydu; Mən ularni pəsəyitiməni, kay qaytidin baxqa ällər üstidin həküm sürməydu. **16** [Misir] qaytidin Israil jämätinə tayanqisi bolmaydu; əksiqə ular daim Israil üqün uningdin panah idəxə gunahining əslətmisi bolidu; andin ular

Mening Rəb Pärwärdigar ikönlikimni bilip yetidu». **17** Yigirmə yəttinqi yili, birinqi aying birinqi künidə xundak boldiki, Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **18** I insan ooqli, Babil padixahi Nebokadnəsar Turöqə jəng kilixta köxunini kattik japalik əmgəkkə saldi; xuning bilən hərbi bax taqir bolup kətti, hərbi mürə sürkilip yeoqir bolup kətti; biraq nə u nə köxuni Tur bilən qarxilaxqan əmgəkkə həqkəndə hək əlmidə; **19** xunga Rəb Pärwärdigar mundak döydu: — Mana, Mən Misir zeminini Babil padixahi Nebokadnəsaroqa təkdim kilimən; u uning bayliqlirini elip, oljisini bulap, oqonimittini tutup elip ketidu; bular uning köxuni üqün ix həkki bolidu. **20** Mən uningöqa [Turöqə] jəng kilöqanning ix həkki üqün Misir zeminini təkdim kildim; qünki ular Meni dəp əjir kildi, — döydu Rəb Pärwärdigar. **21** — Mən xu künidə Israil jämäti üqün bir münggüz östürüp qikirimən, wə sən [əzakialning] əozingni ular arisida aqimən; xuning bilən ular Mening Pärwärdigar ikönlikimni bilip yetidu.

30 Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan ooqli, bexarət berip: — Rəb Pärwärdigar mundak döydu: — «Silər dad-pəryad selip: «Way xu küni!» — dənglar!» — degin. **3** Qünki kün yekinxlasti; bərhəq, Pärwärdigarning küni, bulutlar qaplanöqan kün yekinxlasti; u ällərnin bexioqa qüxidoqan kündür. **4** Xuning bilən bir kiliq Misir üstigə qüxidu; öltürülğanlär Misirdə yikilöqanda, uning zor bayliqliri bulinip kətkəndə, uning ulliri ertülüp qüxkəndə, Efiopiyaliklər dard-ələm tartidu. **5** Efiopiyə, Put, Lud, barlik Ərəbiyə, Liwiyə wə əhdə kilinoqan zemindikilərmu Misir bilən billə kiliqlinidu. **6** Rəb Pärwärdigar mundak döydu: — Misirni kollaydioqanlar yikilidu; uning küqidin bolöqan pəhri yərgə qüxidu; Migdoldin Səwəngiqə bolöqan hək kiliqlinidu, — döydu Rəb Pärwärdigar. **7** — Ular wəyrən kilinoqan zeminlar arisida wəyrən kilinidu; uning xəhərliri harabə kilinoqan xəhərlər arisida yatidu. **8** Xuning bilən, Mən Misiroqa öt salöqinimda, uning yardimdə bolöqanlar sunduruloqanda, ular Mening Pärwärdigar ikönlikimni tonup yetidu; **9** Xu küni əqlilər Efiopiyanı qorkitix üqün kemilərdə olturup mändin qikidu; Misirning bexioqa qüxkən kündək ularoqimu azab-öqubət qüxidu; mana, u keliwatidu! **10** Rəb Pärwärdigar mundak döydu: «Mən yənə Misirning top-top adəmlirini Babil padixahi Nebokadnəsarning qöli bilən tügitimən. **11** U wə uning bilən kalğən həkki, yəni ällərnin arisidiki əng dəhxətliki zemini həlak kilixqa elip kelinidu; ular Misir bilən qarxilixka kiliqlärni suqurup, zemini öltürülğanlär bilən tolduridu. **12** Mən Nil dəryalirini kurutimən, Wə zemini rəzil adəmlərnin kolioqa setiwetimən; Zemin wə uningda turöqan hämmiini yat adəmlərnin qolida wəyrənə kilimən; Mənki Pärwärdigar xundak sez kilöqan». **13** Rəb Pärwärdigar mundak döydu: «Mən Nof xəhiridin butlärni yoqitimən, oyoqan məbudlärnimu yoqitimən; Misir zeminidin kaytidin xahzadə bolmas; Mən Misir zeminini qorkunqqa qüxürimən. **14** Mən Patros xəhirini wəyrənə kilip, Zoan xəhridə öt salimən, No xəhiri üstidin həküm qikrip jazalaymən. **15** Misirning istihkəmi bolöqan Sin xəhirining üstigə qəhrimni tekimən; No xəhirining top-top adəmlirini kiriwetimən. **16** Mən Misirdə bir öt salimən; Sin azablardin tolojinip ketidu; No xəhiri bəsülidu, Nof xəhiri hər küni yawlaroqa yüzlinidu. **17** Awən wə Pibasət xəhərliridiki yigitlər kiliqlinidu; bu xəhərlər sürgün kilinidu. **18** Mening xu yərdə Misirning boyunturuklirini sunduroqinimda, Tahpanas xəhridə kün qarəngöqulixidu; uningda öz küqidin bolöqan pəhri yoqilidu; bir bulut uni qaplaydu; uning qizliri sürgün kilinidu. **19** Mən xundak kilip Misir üstidin həküm qikrip jazalaymən; wə xular Mening Pärwärdigar ikönlikimni

tonup yetidu». **20** On birinchi yili, birinchi aynning yettinchisi künidä xundak boldiki, Pärwärdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqli, Män Misir padixahı Pirawnning bilikini sundurdum; wə mana, u dawalinixka tenglimdi, yaki kiliq tutuxka tengik bilän küqəytilimdi. **22** — Xunga Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: «Mana, Män Misir padixahı Pirawnğa kərximən; Män uning biləklirini, həm küqlük bolojinini həm sundurulojan bilikini üzüwetimən; xuning bilän kiliqini qolidin qüxürmən; **23** Misirliklarni allərgə tarkitiwetimən, məmlikətlər arisioja taritimən. **24** Män Babil padixahining kolini küqəytip, kiliqimni uning kolioja tutkuziman; Män Pirawnning biləklirini sundurimənki, u Babil padixahı aldida əjili toxkan yarilanojan adəmdək aq-zarlar bilän ingraydu. **25** Män Babil padixahining biləklirini küqəytimən, wə Pirawnning biləkliri sanggilap qalidu; Män Öz kiliqimni Babil padixahining kolioja tutkuzojimida, u uni Misir zemini üstigə sozojinida, ular Mening Pärwərdigar ikənlimni tonup yetidu; **26** wə Män Misirliklarni allər arisioja tarkitimən, məmlikətlər iqiğə taritimən; wə ular Mening Pärwərdigar ikənlimni tonup yetidu».

31 On birinchi yili, üçinchi aynning birinchi künidä xundak boldiki, Pärwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqli, Misir padixahı Pirawnğa wə uning top-top adəmlirigə mundak degin: — Əmdi sən büyükliküngdə kim sən bilän täng bolalaydu? **3** Mana, Asuriyəmu Liwandiki bir kedir dərihi idi; uning ormanlikka sayə bərgən güzəl xahliri bolup, u intayin egiz boyluk idi; uning uqi bulutlaroja takaxkanidi; **4** Sular uni yoojan kilip, qongkur bulaklar uni egiz kilip estürgəndi; erikliri uning tüwidin, ətrapidin ekij otətti, ular ez estənglirini daladiki barlik dərəhlərgiqə əwətkənidi. **5** Xuning bilən, u bihlanojan wəqəttə, mol sular bilən egizlik barlik dərəhlərdin egiz bolojan, uning xahliri kəpəyğən wə xahqiliri uzun bolojan; **6** asmandiki barlik uqar-kanatlar uning xahlirida uwilojan, xahqiliri astida daladiki barlik janıwarlar balilojan; uning sayisi astida barlik uluq allər yaxiojan. **7** Xundak bolup uning xahliri kengiyip, u büyükliküdə güzəlləxkən; qünki uning yiltizliri mol sularoja yətkən. **8** Hudaning baqqsidiki kedir dərəhlərmu uni tosalımaytti; kəriojaylar uning xahliridək, qinar xahliliri uning xahqiliridəkmu kəlməytti; Hudaning baqqsidiki heqkəndək dərəh güzəlliktə uningə ohximaytti. **9** Mən uni xahlirining kəplüki bilən güzəl kiləjanmən; Hudaning baqqsida bolojan barlik dərəhlər, yəni Erəmdiki dərəhlər uningdin həsət kiləjanidi. **10** Xunga Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — Qünki u ezini egiz kətürüp, uqini bulutlaroja takaxturup uzartkanlik, egizlikidin kənglining təkəbburlaxkanlik tüpəylidin, **11** əmdi Mən uni üzül-kesil bir tərəp kilixka uni allərnin arisidiki mustəbitning kolioja tapxurdum; Mən uni razilliki tüpəylidin həydəp qətkə kəqkanidim. **12** Yat adəmlər, yəni allər arisidiki əng wəxılər uni kesip taxlidi. Xahliri təojlar wə barlik jiləjaroja yikilip, uning xahqiliri zemindiki barlik jiraləroja sundurulup yatidu; yər yüzidiki həklər uning sayisidin qikip uningdin neri kətti. **13** Uning yikiləjan oqoli üstigə asmandiki barlik uqar-kanatlar qonup yaxaydu; daladiki barlik janıwarlar xahliri üstidə turidu. **14** Buning məksiti, sulardin suojirilidəjan dərəhlərnin heqqbiri ezini egiz kətürmisun, yaki uqini bulutlaroja takaxturmisun, yaxı suojirilidəjan dərəhlərnin heqqbiri undək egizlikə kətürilmisun üqündur; qünki ularning həmmisi olüməg bəkitilən; qünki ularning heqqbiri undək egizlikə kətürilmisun üqündur; qünki ularning həmmisi olüməg bəkitilən — yərnin tegilirigə qüxüxkə bəkitilənlərnin, olidəjan adəm balilirinin, hangəja qüxidəjanlarnin qatarididur. **15** — Xunga Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — U təhtisarəja qüxkən künidə, Mən üning

üqün bir matəm tutkuzəjanmən; qongkur sularni etiwetip uning bulək-eriklirini tosuwətkənmən; xuning bilən uning uluq suliri tizginləngən. Mən Liwanni uning üqün kərilik kiygüzdüm; uning üqün daladiki barlik dərəhlər solixip kətti. **(Sheol h7585)** **16** Mən uni hangəja qüxidəjanlar bilən billə təhtisarəja taxliwətkinimdə, uning yikiləjan qəoqđiki sadasi bilən allərnı təwritiwəttim; xuning bilən Erəm baqqsidiki barlik dərəhlər, Liwandiki sərhil wə əng esil dərəhlər, yaxı suojiriləjan həmmə dərəhlər yər tegiliridə turup təsəlli tapkan. **(Sheol h7585)** **17** Uning sayisidə turəjanlar wə allər arisida uni qollaydəjanlar uning bilən täng təhtisarəja, kiliq bilən eltürülənlərnin yenioja qüxkən. **(Sheol h7585)** **18** Kəni eytə, Erəm baqqsidiki dərəhlərnin kəyisisi xan-xərop wə güzəlliktə sən [Misiroja] täng kələlyətti? Biraq sənmu Erəm baqqsidiki dərəhlər bilən täng yər tegilirigə qüxürülisən; sən hətnə kilinmiojanlar arisida, kiliq bilən eltürülənlər bilən billə yətisən; mana bu Pirawn wə uning top-top adəmlirinin həmmisining nesiwisidur, dəydu Rəb Pärwərdigar.

32 On ikkinchi yili, on ikkinchi aynning birinchi künidä xundak boldiki, Pärwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqli, Misir padixahı Pirawn üqün bir mərsiyəni aozingəja elip uningəja mundak degin: — Sən ezüngni allər arisida bir xiroja ohxatqansən, biraq sən dengiz-okyanlar arisidiki bir əjdihəsən, halas; sən paləqlixip eriklirini exip taxturup, sulirini ayoqlirig bilən qəloqđit, dəryalirini leyitip kəydung. **3** — Əmdi Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — Kəp allərnin top-top adəmliri aldida Öz torumni üstünggə yeyip taxlaymən; ular seni torumda tutup tartixidu. **4** Mən seni kuruqlukta kəldurup, dalaəja taxlaymən; asmandiki barlik uqar-kanatları üstünggə kondurup, yər yüzidiki janıwarları seningdin toyundurimən; **5** gəxüngni təojlar üstigə kəyimən, jiləjarları pütkül əzaying bilən toldurimən; **6** Mən kəningninq ekixliri bilən zemini hətta təojlaroqđimu suojirimən; jiralər sən bilən toxup ketidu. **7** Nurningni eqürginimdə, Mən asmanları tosuwətkimən, yultuzları kəra kəlimən; kuyaxni bulut bilən kəpləymən, ay nur bərməydu. **8** Asmanlardiki barlik parlaydəjan nurları üstünggə kəra kilip, zeminggə kərangəjulukni kəpləymən, dəydu Rəb Pärwərdigar. **9** Mən allər arisioja, yəni sən tonumiojan məmlikətlər arisioja sening həlaktin [kəlojan adəmlirini] elip kətkinimdə, kəp allərnin yürükini biaram kəlimən; **10** Mən kəp allərnı sən bilən aləkdə kəlimən, ularning padixahliri sanga kərap dəhxətlik kərkixidu; Mən kiliqimni ularning kəz aldida oynatqinimdə, yəni sening yikiləjan künində ularning hərbi əz jan kəyojusida hər dəkikə təwərinidu. **11** — Qünki Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — «Babil padixahining kiliqi üstünggə qikidu. **12** Palwanlarning kiliqliri bilən Mən sening top-top adəmlirini yikitimən; ularning həmmisi allər arisidiki mustəbitlərdur; ular Misirning pəhrini yəkitidu, uning top-top adəmliri kərutuwetlidur. **13** Mən zor sular boyidin barlik həywanlirini həlak kəlimən; insan ayiqi kəytidin ularni qəloqđatmaydu, həywanlarning tuyaqliri kəytidin ularni leyitmaydu. **14** Xuning bilən Mən ularning sulirini tindurimən; ularning eriklirini süpsüzük maydək akturimən, dəydu Rəb Pärwərdigar. **15** — Mən Misir zemini wəyrənə kiləojimida, zemin ezining barlikidin məhrən boləojimida, Mən uningdiki barlik turuwətkənlarni uruwətkinimdə, əmdi ular Mening Pärwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **16** — Bu bir mərsiyə; ular uni oquydu — allərnin kizliri matəm kilip uni oquydu; mərsiyəni ular Misir wə uning barlik top-top adəmlirigə oquydu, — dəydu Rəb Pärwərdigar. **17** On ikkinchi yili, aynning on bəxinchi künidə [yənə] xundak boldiki,

Pərvərdigarning sözi manga kelip xundak deyildi: — **18** I insan oqli, Misirning top-top adamliri üqün ah-zar qəkkin; xuningdək ularni, yəni uni küqlük əllərnin qizliri bilən billə təwəngə, hənqəyə qüxidoqanlarqə həmrəh boluxqə yər tegilirigə qüxürüp taxliwət; **19** güzəlliktə sən kimdin artuq iding? Əmdi qüxüp, hətnə qilinmioqan bilən billə yat! **20** Ular qiliq bilən əltürülənlər arisioqə yikilidu; qiliq suquruldu; u wə uning top-top adəmlirining həmmisi sərəp apiriwetilsun! **21** Əmdi palwanlarning arisidiki batur-əzimətlər təhtisaraning otturisida turup [Misir] wə uni kolloqanlarqə səz qilidu: — «Mana, ular qüxti, ular jim yatidu — hətnə qilinmioqanlar, qiliq bilən əltürülənlər!». (Sheol h7585) **22** — Mana, xu yərdidur Asuriyə wə uning yioqiloqan koxuni; uning gərliri əz ətrapididur; mana ularning həmmisi əltürülən, qiliqlənoqan. **23** Ularning gərliri qongqur hənqin tegidur; uning yioqiloqan koxuni əz gəri ətrapida turidu; ular tiriklərnin zeminida adəmlərgə wəhəxt saloqanlar — bularning həmmisi əltürülən, qiliqlənoqan. **24** Mana Elam wə uning gərnin ətrapida turoqan uning barliq top-top adəmliri; ularning həmmisi əltürülən, qiliqlənoqan, ular hətnə qilinmioqan peti yər tegilirigə qüxkənlər — yəni tiriklərnin zeminida adəmlərgə əz wəhəxtini saloqanlar! Biraq hazir ular hənqəyə qüxkənlər bilən billə iza-ahənətkə qəmidu. **25** Kixilər uning üqün əltürülənlər arisida, top-top adəmliri arisida bir orun rasloqan; həkini gərliri uning ətrapididur; ularning həmmisi hətnə qilinmioqanlar, qiliqlənoqanlar; xunga ular hənqəyə qüxkənlər bilən billə iza-ahənətkə kalidu; ular əltürülənlər arisioqə yatkuzulidu — gərqə tiriklərnin zeminida ularning wəhəxti adəmlərgə selinoqan bolsimu! **26** Mana xu yərdə Məxək bilən Tubal barliq top-top adəmliri bilən turidu; ularning gərliri əz ətrapididur; ularning həmmisi hətnə qilinmioqanlar, qiliqlənoqanlar — gərqə ular tirik turuwatqanlarning zeminida əz wəhəxtini adəmlərgə saloqan bolsimu! **27** Ular jəng qoralliri bilən təhtisaraqə qüxkən, qiliqliri əz bəxi astioqə koyuloqan, hətnə qilinmay turup yikiloqan palwanlar arisida yatmaydu; ularning qəbihlikliri əz ustihənliri üstida bolidu — gərqə ular tiriklərnin zeminida baturaroqimü wəhəxt saloqan bolsimu! (Sheol h7585) **28** Sən [Pirawnmu] hətnə qilinmioqanlar arisida tarmar bolup, qiliq bilən əltürülənlər arisida yatısən. **29** Mana xu yərdə Edom, uning padixahliri, barliq xahzadilirimü; ular küqlük bolsimu, qiliqlənoqanlar bilən billə yatkuzulidu; ular hətnə qilinmioqanlar arisida, hənqəyə qüxidoqanlar bilən billə yatidu. **30** Mana ximaldikiki xahzadilər, həmmisi; mana barliq Zidondikilər, əltürülənlər bilən billə qüxkən; gərqə əz küqi bilən wəhəxt saloqan bolsimu, ular hazir hijaləttə kaldı; ular hətnə qilinmioqan bolup, qiliqlənoqanlar arisida yetip, hənqəyə qüxidoqanlar bilən billə hijaləttə kalidu. **31** Pirawn bularni kəridu, xuningdək əzning qiliqlənoqan top-top adəmliri toqruluk, yəni əzi wə koxuni toqruluk ulardin təsəlli alidu, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **32** — Gərqə Mən uning wəhəxtini tirik turuwatqanlarning zeminioqə salduroqan bolsammu, biraq u hətnə qilinmioqanlar arisioqə, qiliq bilən əltürülənlər arisioqə yatkuzulidu, — yəni Pirawn wə uning barliq top-top adəmliri, — dəydu Rəb Pərvərdigar.

33 Wə Pərvərdigarning sözi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqli, əl-yurtungdikilərgə səz yətküzüp ularqə mundak dəgin: — Mən qiliqni məlum bir zemin üstigə qikəroqimimda, zeminidiki həlk əz arisidin bir ədmni tepip uni kəzətki beketşə, — **3** u qiliqning zemin üstigə qikənləlikini kərup, kanay qelip həlkni əgəhlandursə, **4** kimdikim kanay awazini ənglap, əgəhni almisa, qiliq kelip uni elip kətsə, əmdi uning kəni əz bəxi üstigə bolidu. **5** U kanay awazini ənglap,

əgəhni almioqan; xunga uning kəni əzigə bolidu; u əgəh əloqan bolsa, jenini kütquzoqan bolattı. **6** Biraq kəzətki qiliqning keliwatqinini kərup, kanay qalmay, həlkni əgəhlandurmisa, əmdi qiliq kelip ular arisidin birawni elip kətsə, undakta u əz qəbihlikidə elip kətilidu; biraq uning kəni üqün Mən kəzətkidin hesab alımən. **7** Əmdi, i insan oqli, Mən sənı Israil jəməti üqün kəzətki dəp bəkitkənən; sən Mening əozimdin həwər ənglap, ularqə Məndin əgəh yətküzısən. **8** Mən rəzil adəmgə: «I rəzil adəm, sən qokum əlisən» desəm, wə əzning bu rəzilni yolidin yanduruxqə səz qilmay uni əgəhlandurmısən, u rəzil əz qəbihlikidə əlidu; biraq uning kəni üqün səndin hesab alımən. **9** Biraq sən rəzilni yolidin yenix toqruluk əgəhlandursən, u yolidin yanmisa, u əz qəbihlikidə əlidu; biraq əzning əz jeningni kütquzup qəlisən. **10** Əmdi sən, i insan oqli, Israil jəmətigə səz qilip: — Silər: «Bizning itaətsizlikirimiz wə gunahlırimiz bəximizdidur, biz ular bilən zəiplixip kətiwatimiz; əmdi biz kəndəkmü həyatqə eriximiz?» dəysilər. **11** Ularqə səzümni yətküzüp: «Mən həyatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — Mən rəzil adəmnin əlümidin həq hürsənləkim yoktur; pəket ularni rəzil yolidin yenip həyatqə erixsun dəymən; rəzil yollirənglardin yeninqlər, yeninqlər! Nemixkə əlgünqlər kəlidu, i Israil jəməti?!» — dəgin. **12** Wə sən, i insan oqli, əl-yurtungdikilərgə mundak dəgin: — Həkkəniy adəmnin həkkəniyliki asiylük qiloqan künidə uni kütquzmaydu; hənqə rəzil adəm bolsa, u əz rəzillikidin yanoqan künidə rəzillikidin yikilmaydu; həkkəniy adəm gunah qəz kiloqan künidə, u əslidiki həkkəniyliki bilən həyatta turuwəməydu. **13** Mən həkkəniyoqə: «Sən bərhək həyatqə erixsən» dəginimdə, u əz həkkəniylikiqə tayinip qəbihlik sadir qilsə, əmdi uning həkkəniy ixliridin həqkənsisi əslənməydu; əksiqə u ətküzgən qəbihlikü tırpəyilidin əlidu. **14** Əmdi mən rəzilgə: «Sən qokum əlisən» desəm, biraq u gunahidin yenip, kəz əldimda adalət wə həkkəniylikni yürgürsə — **15** Rəzil adəm kəzrgə kapalətkə əloqan nərsini kayturup bərsə, — buləngqilikta əloqanı kayturup bərsə — qəbihlik sadir qilmay, həyat bəlgilimiliridə mangsa — əmdi u bərhək həyatqə igə bolidu, u əlməydu. **16** Uning sadir qiloqan gunahlidin həqkənsisi əslənməydu; u adalət wə həkkəniylikni yürgürgən — u bərhək həyatqə igə bolidu. **17** Biraq əl-yurtungdikilər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəydu; əməliyəttə ularning yoli bolsa həmmigə barawər əməs. **18** Həkkəniy adəm əz həkkəniylikidin yenip, qəbihlikni sadir qilsə, u buningda əlidu. **19** Rəzil adəm əz rəzillikidin yenip, adalət wə həkkəniylik yürgürsə, bu ixlardin həyatqə igə bolidu. **20** Ləkin silər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəysilər; i Israil jəməti, Mən hərəkəysinglarqə əz yollirənglap boyiqə üstünlgərgə həküm qikirimə! **21** Wə xundak boldiki, sürgün boloqan on ikkinqi yili, oninqi əyning bəxinqi künidə, Yerusalemidin kaqkan birsi yenimoqə kelip: «Xəhər bəsüldi!» — dedi. **22** Əmdi kaqkan adəmnin yetip kəlixining əldinki əhximida Pərvərdigarning kəli mening wujudumoqə kənoqanidi; xuning bilən U əozimni eqip koydi; əozim eqilip, mən yənə gəndəq bolimdin. **23** Wə Pərvərdigarning sözi manga kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqli, Israil zeminidiki harabə jaylarda turuwatqanlar: «Ibrahəim pəket bir adəm turupmu bu zeminioqə miras boləqanidi; biraq biz kəp adəmmiz; əmdi xunga bəribir bizgə təkdin qilindi» — dəp eytiwatidu. **25** Xunga ularqə mundak dəgin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Silər gəxni kən bilən yəysilər; silər əz məbudlirənlərnı bax kətürüp izdəysilər; silər kən təküwətsilər; əmdi silər zeminioqə miras boləmsilər? **26** Silər qiliqinglarqə tayinilsər, silər yirginqlik ixlarnı qikirisilər, hərbinglər əz kəxnisining əyalioqə buzukqilik qilidu. Əmdi

silər zeminə miras bolmasılar?». 27 Ularoşa mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, bərhək, harabə jaylarda turuwatqanlar kiliqlinip yiklildi; dalada kaləqanni yawayi həywanlarning yəwetixkə tapxurimən; istiħkamlar wə oqarlarda turoqanlarmu waba kəsəlidin əlidu. 28 Mən zeminni wəyrənə wə qəl-bayawan kəlimən; uning küqidin boləqan pəhri yoqilidu; Israilling taqliri wəyrənə boliduki, ulardin etküqi həqbir adəm bolmaydu. 29 Ularning yürgüzgən yirginlik kəlimixliri tüpəylidin Mən zeminni wəyrənə wə qəl-bayawan kəlimənida ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». 30 — Əmdi sən bolsang, i insan oqlı, əl-yurtungdiklər hərdaim seni aqziə qəlip əylirining tamlirining yenida wə dərwezilarda səzləp bir-birigə həm hərberi öz kerindixiə sən toqruluk: «Kəni berip, Pərwərdigardin nemə sez barkin, anglap kəlayli!» — dəydu. 31 Ular jamaət süpitidə yəninəqə kelip, Mening həlkimning süpitidə aldingda olturidu; ular səzlingini anglaydu, biraq ularoşa əməl kəlməydu; ular aqzi bilən sanga muhəbbət kərsitidu, biraq kəngli haram mənəpətkə tartidu; 32 mana, sən ular üqün pəkət yekimlik awaz bilən, səzliri obdan tənqilip eytiləqan muhəbbət nəhxisisən, halas; ular səzlingini anglaydu, biraq ularoşa əməl kəlməydu. 33 Əmdi buning həmmisi əməlgə axurulojinida (u bərhək əməlgə axurulidu!) ular bir pəyojəmbərning ularning arisida boləqanliqini tonup yetidu».

34 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundak deyildi: — 2 I insan oqlı, bəxarət berip Israilli bəkküqi pədiqilarni əyibləp mundak degin: — Pədiqilaroşa mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Əzlinirila bəkiwatqan Israilling pədiqirining həlioə way! Pədiqilarning padisini ozuklandurux kerək əməsmə? 3 Silər yeəqini əzlinglar yəysilər, yungini əzlinglar kiysilər; bordaloqan esil malni soyusilər; lekin kəylarni bəkməysilər. 4 Ajizlarni küqəytmidinglar, kəsəllərnə sakəytmidinglar, zəhimləngənlərnə tənqip kəymidinglar, tarkilip kətkənlərnə kayturup əkəlmidinglar, ezip kətkənlərnə izdəp bərmidinglar; əksiqə silər zorluk-zumbuluk wə rəhəmsizlik bilən ular üstidin həküm sürüp kəlgənsilər. 5 Ular pədiqisiz bolup tarkilip kətti; ular tarkilip ketip daladiki barlik həywanlaroşa ozuk bolup kətti. 6 Mening kəylirim barlik taqlar arisidin, hər yukiri egizlik üstidə tənəp kətti; Mening kəylirim pütkül yer yüzigə tarkip kətti, biraq ularni pəpikə tirixküqi yəki izdigüqi yoq idi. 7 Xunga, i pədiqilar, Pərwərdigarning səzini anglanglar: — 8 Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Kəylirimning pədiqisi bolmioəqəqə, ular ow bolup kəldi, daladiki hər bir həywanəqə ozuk boldi; qünki Mening pədiqilirim Əz padəmini izdiməydu, ular pəkət əzliniri bəkidu, Mening kəylirimni bəkməydu. 9 — Xunga, i pədiqilar, Pərwərdigarning səzini anglanglar! 10 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən pədiqilarəqə kərximən; Mən Əz kəylirimning həsəbini ulardin alimən, wə ularni padini bəxiktin tohtitimən; xuning bilən pədiqilar əzlinirini bəkməydu; wə Mən kəylirimni ularəqə yənə ozuk bolmisən üqün ularning aqzidin kutuldurimən. 11 Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əzüm əz kəylirimni izdəp ularning həlini soraymən; 12 pədiqi əzining kəyliri arisida, tarəp kətkən kəylarni tənqip bəkkəndək, Mənmə kəylirimni izdəp bəkmən; ular bulutluk kərangəqə kündə tarilip kətkən hər bir jaylardin Mən ularni kutuldurimən. 13 Mən ularni həklərdin epkelimən, ularni məmlikətlərdin yəqimən, əz zeminiəqə apirimən; Mən ularni Israill taqliri üstidə, erik-üstənglər boyida wə zemindiki barlik turəloqə jaylarda bəkmən; 14 Mən ularni esil qimənzarda bəkmən; Israill taqliri ularning yəyliki bolidu; ular xu yərdə

obdan yaylakta yatidu; Israill taqliri üstidə, mənəpət qimənzarda ozuklinidu. 15 Mən Əzüm Əz padəmini bəkimən, ularni yatquzimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar. 16 — Mən yoldin tənəp kətkənlərnə izdəymən, tarkilip kətkənlərnə kayturimən; zəhimləngənlərnə tənqip kəymimən, ajizlarni küqəytmimən; biraq səmrigənlər wə küqlüklərnə yəqitimən; padəmini adalət bilən bəkimən. 17 Əmdi silərgə kəlsəm, i Mening padəni, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kəy wə kəy arisida, kəqkarlar wə tekilər arisida həküm qikirimən. 18 Əmdi silərnə yəxi qimənzarni yegininglar əzlik kəlip, qiməndiki kaləqan ot-qəplərnə ayəqlirilinglar bilən qəyliwətxinglar kərkəmu? Silər səpsüzüki səulardin iqkəndin kəyin, kaləqinini ayəqlirilinglar bilən ləyitiwətxinglar kərkəmu? 19 Xunga Mening kəyliriməqə silərnə ayəqlirilinglar qəyliwətkənni yeyixtin, ayəqlirilinglar dəsəp ləyitiwətkənni iqxitin bəxkə amal yoq. 20 Xunga Rəb Pərwərdigar ularəqə mundak dəydu: — Mana Mən, Mən Əzüm səmrigənə kəylər wə oruk kəylər arisida həküm qikirimən. 21 Qünki silər mürə-yənpaxlirilinglar bilən ittirip, mütəgüzlinglar bilən ularni tarəp-tərəpkə tarkitiwətküqə üsisilər, 22 — Mən ularni yənə ow obyekt bolmisən dəp Əz padəmini kutquzimən; wə Mən kəy wə kəy arisida həküm qikirimən. 23 Mən ularning üstigə bir pədiqini tikləymən, u ularni bəkidu; u bolsa Mening kəlum Dawut; u ularni bəkip, ularəqə pədiqi bolidu; 24 wə Mənki Pərwərdigar ularning Hudasi bolimən, Mening kəlum Dawut ular arisida əmir bolidu; Mənki Pərwərdigar xundak səz kəldim. 25 Mən ular bilən amantirjəmlik bəqixləydingənlər əhdini tüzüp, yirtkəq həywanlarni zemindin tügətimən; ular bihətər bolup jənggaldə turidu, ormanliklarda kəqrup uhləydu. 26 Mən ularni həm egizlikim ətrapidiki jaylarni bərikətlik kəlimən; yəmoqur-yəqinlarni əz pəslidə yəqdurimən; bular bərikətlik yəmoqurlar bolidu. 27 Daladiki dərəhlər mēwilirini, tuprak ündürmilirini bəridu; ular əz zemində bihətər turidu; Mən ularning boyunturuk-əsəratlirini sundurup, ularni kullukqə tutqanlarning kəlidin kutuldurəqimida, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu. 28 Ular yənə əllərgə ow bolmaydu, yəz yüzidiki həywanlar yənə ularni yəwətməydu; ular bihətər turidu, həqkim ularni kərkətməydu. 29 Mən ular üqün dangki kəkkən əlahidə bir bəstanlik jəyini tənəmləymən; ular kəyitidin zemində əqərqəlikqə yigləp kəlməydu, yəki kəyitidin əllərnə yəzək obyekt bolmaydu. 30 Andin ular Mənki Pərwərdigar Hudasing ular bilən bilə bəliqəyənlikimni wə əzlingirini, yəni Israill jəmətəning Mening həlkim bəliqəyənlikini bilip yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. 31 — Əmdi silər bolsanglar, i Mening kəylirim, Mening qimənzariməndiki kəylirim, insanlardursilər, halas; Mən bolsam silərnəning Hudayinglardurmən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

35 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundak deyildi: — 2 I insan oqlı, yüzüqni Seir teəqioə karitip, bəxarət berip uni əyibləp mundak degin: — 3 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, i Seir teəqi, Mən sanga kərximən; Mən kəlumni üstüqgə əzartip, seni bir wəyrənə wə qəl-bayawan kəlimən. 4 Mən xəhərlirini harabə kəliwətimən, wə sən wəyrənə bolisən; andin sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisən. 5 Qünki sən mənqigüqə əqmənlik saqlap kəlgənsən, Israillarning bəxiəqə külpət qüxkən künidə, kəbilhəlikning jəzəlinix wəkti-saiti toxkəndə, ularni kəliq küqigə tapxurup bərgənlikning tüpəylidin, 6 Xunga Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sanga kan təkülxüni bəktim; wə sən kəqəydu. Sən kan təkülxün nəpərlənməngənlikning tüpəylidin, əmdi kan seni kəqəydu. 7 Mən Seir teəqini wəyrənə wə qəl-

bayawan kilip, uningdin besip o'tküqi ham uningöja kaytqucini üzüp taxlaymən. **8** Mən uning taqlirini eltürülgənli bilən toldurimən; sening egizlikliringdə, sening jiloqliringda, sening barlik jiraliringda kiliq bilən eltürülgənlar yikilidu. **9** Mən seni mænggügə wayrana kilimən; sening xəhərliring adəmzatsiz bolidu; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** — Qünki sən: «Bu ikki əl, ikki məmləkət Meningki bolidu, biz ularöja igə bolimiz» degining tüpəylidin — gərqə Mən Pərwərdigar xu yardə boləjan bolsammu —, **11** əmdi Mən həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sening nəpritingdin qikkən aqqiqing boyiqə wə həsiting boyiqə sanga muamilə kilimən; Mən üstünggə həküm qikrip jazalixim bilən, Mən ular arisida Özümmi kərsitimən. **12** Xuning bilən sening Israil taqlirioja karap: «Ular wəyran boldi, ular bizgə yəm boluxkə təkdin kilindi» degən barlik həkarətliringni Mən Pərwərdigarning angliojinimni sənler tonup yetisilər. **13** Uning üstigə aozjinglarda silər Manga karxi qikrip özümləni qong kərsitip, Manga kupurluk kiləjan sezüngləni kəpəytkənsilər; Mən ularni anglidim. **14** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Pütkül yer yüzü xadlinip kətkinidə, Mən seni wayrana kilimən. **15** Israil jəmətining mirasi wayran kilinojanda buningdin sən xadlanəjiningdək, Məmmu sanga xundak kilimən; sənmu, i Seir teoqi wə barlik Edom — silərnin barliqinglar wayrana bolidu; wə [Edomiylar] Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

36 Əmdi sən, i insan oqlı, Israil taqlirioja bexarət berip mundak degin: — Israil taqliri, Pərwərdigarning sezini anglanglar: — **2** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Düxmənning silərgə karap: «Wah! Mənggü yukiri jaylar bizgə təalluk boldi!» degini tüpəylidin, **3** xunga bexarət berip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Bərhək, qünki ular siləni wayrana kilip, əllərdin qələjanlirioja təwə kilixkə həryandin siləni əzganliki tüpəylidin, wə silər əllər arisida səz-qəqək wə təhmət obykti bolup qələjanliqinglardin, **4** əmdi xunga, i Israil taqliri, Rəb Pərwərdigarning sezini anglanglar: — Rəb Pərwərdigar əllərdin qələjanlirioja olja həm mazak obykti bolup qələjan taqlar, egizliklər, jiralar wə jiloqlaröja, wəyran boləjan harabilər wə taxliwetilən xəhərlərgə mundak dəydu: — **5** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Huxal boluxup qəlbidiki pütün eqmənliki bilən Mening zeminimni əzlige təalluk boluxkə bekitip, uni bulang-talang kilimalayli degən əllərdin qələjanlirioja wə Edomdikilərnin həmmisigə bərhək, Mən [Əz həlkimgə] boləjan kizəjnilikimdin qikkən aqqiq otida səz kildim: — **6** Israil zemini toqruluk bexarət berip, taqlar, egizliklər, jiralar wə jiloqlaröja səz kilip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əz [həlkimgə boləjan] kizəjnilikimdin kəhrim bilən səz kildim — qünki silər əllərnin mazak-ahənətlirini yegənsilər. **7** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən kolumni kətürüp xundak kəsəm iqənki, bərhək, ətrapinglardiki əllər əzining mazak-ahənətlirini əzi ixitidu. **8** Ləkin silər, i Israil taqliri, xəhlinsilər, həlkim Israilöja mewa berisilər; qünki ular pat arida kaytip kelidu. **9** Qünki mana, Mən silər tərpinglardidurman; Mən silərgə karaymən, silər yuxmitilisilər həm terilisilər. **10** Wə Mən üstünglərdə adəmləni, yəni Israilning pütkül jəmətini, ularning barliqini kəpəytimən; xəhərlər əhəlilik bolidu, harabilər kaytidin kurulidu. **11** Mən üstünglərdə adəm həm həywanlarni kəpəytimən, ular awup nəsil kəridu; Mən otkən zamanlardikidək siləni olturaklik kilimən; bərhək, həlinglarni əslikididin əwzəl kilimən; silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **12** Mən üstünglərgə adəmləni, yəni

həlkim Israilni mangdurimən; ular silərgə igidarqilik kilidu, silər ularning mirasi bolisilər; silər yəne ularni baliliridin juda kilmaysilər. **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki ularning silərgə: «Silər adəmləni yəysilər, əz elinglarni balilardin juda kilənsilər!» degini tüpəylidin, **14** əmdi silər yəne adəmləni yəməysilər, əz elinglarni baliliridin yəne juda kilmaysilər, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Mən silərgə yəne əllərnin mazak-ahənətlirini anglatkuzmaymən; silər əllərnin tapa-tənisini yəne kətürməysilər, silər əz elinglarni kaytidin yikitmaysilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Pərwərdigarning sətə manga kelip xundak deyildi: — **17** I insan oqlı, Israil jəməti əz zeminida turəjan qəqlarda, ular əz yoli həm kilmixliri bilən uni buləjojan; Mening əldimda ularning yoli ay kərgən ayalning napaklikioja ohxax. **18** Xunga zeminoja təkkən qan iqtün, zeminni məbudliri bilən buləjojanliki iqtün, Mən kəhrimni ular üstigə təktim; **19** Mən ularni əllər arisioja tərkitiwəttim, ular məmləkətlər iqiğə tarilip kətti; Mən ularning yolliri həm kilmixliri boyiqə ularning üstigə həküm qikardim. **20** Ular bəridiojan hərkəysi əllərgə kəlgənda, ular toqrısında: «Bular Pərwərdigarning həlqi, biraq ular Uning zeminidin qikkən!» — deyilənda, ular yənilə Mening pak-mukəddəs namimni buləjojan; **21** Biraq Mən Israil jəməti barəjan hərkəysi əllər arisida buləjojanəjan pak-mukəddəs namim iqtün kəngül bəldim. **22** Xunga Israil jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən bu ixni siləni dəp əməs, i Israil jəməti, bəki silər barəjan hərkəysi əllər arisida silər buləjojanəjan əz pak-mukəddəs namim iqtün kilimən. **23** Mən əllər arisida buləjojanəjan, Özümming büyük namimni pak-mukəddəs dəp kərsitimən; namimni dəl silər ular arisida buləjojan; ularning kəz əldida Mən Özümmi silərnin aranglarda pak-mukəddəs kərsətkinimda, əllər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **24** Mən siləni əllər arisidin elip, məmləkətlər iqidin yəjoqip, siləni əz zeminiglaröja kayturimən. **25** — Mən süpsüzük suni üstünglərgə qaqimən, buning bilən silər pak bolisilər. Siləni həmmə paskiniliqinglardin wə butliringlardin paklaymən. **26** Mən silərgə yəngi qəlb berimən, iqinglaröja yəngi bir rəh salimən; teninglardiki tax yürəkni elip taxlap, məhrlik bir qəlbni ata kilimən. **27** Mening Rəhimni iqinglaröja kirgüzüp, siləni əmr-pərmanlirim boyiqə mangozümən, həkümlirimni tutkuzimən, xuning bilən ularöja əməl kilisilər; **28** silər Mən ata-bowliringlaröja təkdin kiləjan zeminda yaxaysilər; Mening kəwmim bolisilər, Mən silərnin Hudayinglar bolimən. **29** Mən siləni barlik paskiniliqitkin kutkuzimən; Mən buəjdəyni awun boluxkə buyruymən; üstünglərgə həq aqarqiligni koymaymən; **30** Mən dərlərnin mewisini wə əzdidiki məşulətlarni awutimənki, silər aqarqilik tüpəylidin elidər arisida xərməndə bolmaysilər. **31** Silər rəzil yolliringlar wə naqar kilmixliringlarni əsləp, qəbihlikliringlar wə yirginlik kiləjanliringlar iqtün əz-özünglardin yirginisilər. **32** Silərgə məlum bolsunki, bu ixni kilmixim silər iqtün əməs, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — əz yolliringlar iqtün hijil bolup xərməndə bolunglar, i Israil jəməti. **33** — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən qəbihlikliringlardin pakliəjan künidə, Mən xəhərləni əhəlilik kilimən, harabə qələjan jaylarnu kaytidin kurulidu. **34** Wəyran kilinojan zemin otip ketiwatqən hərbirining kəz əldida wayrana kərünsim, u kaytidin terilidu. **35** Xuning bilən ular: «Bu wəyran kilinojan zemin huddi Erəm bəoqisidək boldi; harabə, wəyran kilinojan xəhərlər hazır məstəhkəmləndi, əhəlilik boldi» — dəydu. **36** Wə ətrapidə qələjan əllər Mənki Pərwərdigarning buzuləjan jaylarni kəruəquqi həm wayrana kilinojan yərləni kaytidin

terioquqi ikonlikimni bilip yetidu; Mänki Pärwərdigar sөz kildim, buningöa əməl kiliyən. **37** Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — Mən yənilə İsrailning jəmətining bu ixlarni tiləydiöjan dua-tilawətlirigə ijəbət kilöuqu bolimən; Mən koy padisidək ularning adəmlirini awutimən; **38** Mukəddəs dəp ayriöjan kürbanlik koy padisidək, bəkitilgen həyt-bayramlirigə beöjxlənojan koy padisi Yerusalemoğa tolduruləndək, harabə bolöjan xəhərlər kaytidin adəm padiliri bilən toldurulidu; ular Mening Pärwərdigar ikonlikimni bilip yetidu.

37 Pärwərdigarning kəli wujudmoğa köndi; Pärwərdigar meni Rohi bilən kötürüp qikiq, bir jilöjining otturisiöja turöuzdi; u yər səngəklərgə toldi. **2** U meni səngəklər ətrapidin uyak-buyaqkə ötküzdi; mana, bu oquq jilöjida [səngəklər] intayin nurojən idi; wə mana, ular intayin kurup kötkənidi. **3** U mənədin: — I insan oqli, bu səngəklər kaytidin yaxnamdu? — dəp soridi. Mən: — I Rəb Pärwərdigar, sən bilisən, — dedim. **4** U mənə: I insan oqli, bu səngəklər üstigə bəxarət bərip mundak degin: «I kuruk səngəklər, Pärwərdigarning səzini anglanglar! **5** Rəb Pärwərdigar bu səngəklərgə mundak dəydu: — Mana, Mən silərgə bir roh-nəpəs kirgüzimən, wə silər həyat bolisilər. **6** Mən üstünlərgə pəy-singirləni salimən, siləni tərə bilən yapimən, silərgə roh-nəpəs kirgüzimən; wə silər Mening Pärwərdigar ikonlikimni bilip yetisilər». **7** Xunga mən buyrulöjini boyiqə bəxarət bərdim; mən bəxarət bərixingə, bir xawkun kötürüldi, mana jalək-julək bir awaz angləndi, səngəklər jipsilixip, bir-birigə köxuldi. **8** Mən kördüm, mana, pəy-singirlər wə ət ularning üstigə kelip ularni kəplidi; birək ularda həq roh-nəpəs bolmidi. **9** U mənə: — I insan oqli, roh-nəpəskə bəxarət bərip mundak degin: «Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: Tət tərəptin xamal kəlgəysilər, I roh-nəpəs, wə muxd əltüriləngən tirilsun üqün ularning üstigə püwlənglər» — dedi. **10** Xunga mən buyrulöjəndək bəxarət bəriwidim, roh-nəpəs ularoğa kirdi-də, ular həyat bolup tik turdi — büyük bir köxunöja aylandı. **11** Wə U mənə: — I insan oqli, bu səngəklər bolsa İsrailning pütün jəmətidur. Mana, ular: «Bizning səngəklirimiz kurup kötti, ümidimiz üzüldi; biz tögəxtuk!» — dəydu. **12** Xunga bəxarət bərip ularoğa mundak degin: «Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən gerügləni eqip, siləni gerüglərdin qikiqimən, i Mening həlkim, siləni İsrail zəminioğa elip kirimən; **13** Mən gerügləni aqkınımda, siləni gerüglərdin qikiqojimda, i Mening həlkim, silər Mening Pärwərdigar ikonlikimni bilip yetisilər. **14** Wə Mən Əz Rohimni silərgə kirgüzimən, silər həyat bolisilər; wə Mən siləni əz zəmininglərdə turöuzimən; silər Mänki Pärwərdigarni xundak səzni kiliq, xuni adə kildi, dəp bilip yetisilər». **15** Pärwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **16** I insan oqli, bir tayakni elip, ularning üstigə «Yəhuda wə uning həmrəhliri bolöjan İsaillər üqün» dəp yazöjin; yənə bir tayakni elip, ularning üstigə «Əfrim wə uning həmrəhliri bolöjan pütün İsrail jəmətidikilər üqün» dəp yazöjin; **17** wə ularni bir-birigə ulap koy, ular kölungda bir bolsun. **18** Həlkimdikilər səndin: «Bu ixlər bilən nemini qixəndürməqci bizgə dəp bərməmsən?» dəp sorisa, **19** ularoğa: «Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən Əfrainning wə uningöja həmrəh bolöjan İsrail kəbililirining kəli tutkən Yüstüpnig tayikini elip, uni Yəhudaning tayiqoğa köxup ulap, ularni birlə tayak kiliyən; ular Mening kölumda bir tayak bolidu. **20** Sən yazöjan tayaklarni ularning köz aldida kölungda tutup ularoğa xundak degin: — **21** «Rəb Pärwərdigar xundak dəydu: «Mana, Mən İsrail balilirini baröjan əllər arisidin elip, ularni həryəndin yiojöp əz zəminioğa epkelimən. **22** Mən ularni İsrail təqlirining üstidə bir əl kiliyən; bir padixah ularning

həmmisigə padixah bolidu; ular kaytidin ikki əl bolmaydu, yaki kaytidin ikki padixahlıqkə həq bəlünməydu. **23** Ular əzilirini kaytidin ularning məbudliri, lənətlik ixliri yaki asiylıqlirining həqkayisisi bilən həq bulöjmaydu; Mən ularni gunah ötküzgən olturəkləxkən jayliridin kütqüzup, ularni paklandurimən; ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **24** Wə mənig kulum Dawut ularoğa padixah bolidu; ularning həmmisining birlə padiqisi bolidu; ular Mening həkümlirimdə mənig, Mening bəglilimilirimni tutup ularoğa əməl kiliidu. **25** Ular Mening kulum Yakupkə təkdim kiliöjan, ata-bowiliringlar turup kəlgən zəminəda turidu; ular uningda turidu — ular, ularning baliliri, wə balilarning baliliri mənigü turidu — Mening kulum Dawut ularning xəzadəsi bolidu. **26** Mən ular bilən aman-hatirjəmlik beöjixlaydiöjan bir əhdə tüzimən; wə ular bilən mənigülik bir əhdə bolidu; Mən ularni jayida mənəlxatirup awutimən, wə Mening mukəddəs jayimni ular arisiöja mənigügə tikləymən. **27** Mening turəloju jayim ularda bolidu; Mən ularning Hudasi bolimən, ular Mening həlkim bolidu. **28** Mening pak-mukəddəs jayim ular arisida mənigügə tikləngəndə, əmdi əllər Əzüm Pärwərdigarning İsrailni pak-mukəddəs kiliöquqi ikonlikimni bilip yetidu».

38 Pärwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** İnsan oqli, yüzüngni Magog zəminidiki Rox, Məxək wə Tubalning əmiri Gogkə karitip uni əyibləp bəxarət bərip xundak degin: — **3** Rəb Pärwərdigar xundak dəydu: «Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning əmiri, Mən sənə karximən; **4** Mən sənə arkingöja yandurup, engikingə ilməkləni selip, sən wə pütün köxunungni — atlar wə atlik əskərləni, həmmisi toluk kərallojanə, sipar-kəklənləni kötiürgən, kiliq tutkən top-top kixiləni jənggə qikiqimən; **5** Pars, Əfiopiya wə Put, həmmisi kəlkən-dubuloğa bilən kəralinidü **6** — Gomer wə uning barlik top-top adəmliri, ximalning əng kəridin kəlgən Torgamah jəməti wə uning barlik top-top adəmliri, bu kəp əllər sənə həmrəh bolup billə bolidu. **7** Özüngni tayyarla; sən wə sənə yiojilöjan barlik top-top adəmliring təyyarlanöjan petida bol; sən ularoğa nəzərətqilik kiliyən. **8** Kəp künlərdin keyin sən [jənggə] qəkirilən; sən ahirkə yillərdə kiliqitən kütqüzölöjan, kəp əllərdin yiojilöjan həlkəning zəminioğa, yəni uzundin bəri wəyrən kəlinip kəlgən İsrail təqlirioğa hujum kiliyən; uning həlkəni əllərdin yiojilöjan bolup, ularning həmmisi aman-esən turiveridu; **9** sən, barlik top adəmliring wə sənə həmrəh bolöjan nurojən əllər bilən billə əloğa besip, boran-qəpkundək kəlisən; sən yər yüzini kəplöjan buluttək bolisən». **10** — Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: «Xu küni xundak boliduki, kənglünggə bəxkiqə hiyallar kirip, sən rəzil hiylə-nəyrəngni oylap qikiyən; **11** sən: «Mən səpilsiz yəza-kəntlər jaylaxkən zəminioğa besip kirimən; mən aman-esən turuwatkən bir həlkəkə yəkinliximən — ularning həmmisi səpilsiz, təkəksiz wə dərwəzisi turuwatidü», dəysən, — **12** «Xuning bilən oljiləni elip, bulang-talang kiliyən; kölumni əslidə wəyrən bolup əmdilikə mənəlik bolöjan jaylaroğa, əllərdin yiojilöjan, mal-dunyaöja igə bolöjan, dunyaning kindikida yaxawatkən həlkəkə karxi kiliyən». **13** Xu tapta Xəba, Dədan, Tarxixitiki soidəglər barlik yax xirliri bilən səndin: «Sən olja elixkə kəldingmu? Sən top-top adəmliringni bulang-talang kiliwelixkə — altun-kümüxni elip ketixkə, mal-dunyanı elip ketixkə, zor bir oljioğa erixwelixkə yiojdingmu?» — dəp soraydu. **14** Xunga bəxarət bərgin, i insan oqli, Gogkə xundak degin: — Rəb Pärwərdigar xundak dəydu: — Mening həlkim İsrail aman-esən bolidöjan küni, sən bilip yətməmsən? **15** Sən əz jayigdin, yəni ximalning əng qət jayidin qikiyən, sən wə sənə həmrəh

bolojan nuroqun əllər, həmmisi atlik bolup, top-top adəmlər, qong qoxun bolisan. **16** Sən yər yüzini qapliqan buluttək həlkim Israiloqa qarxi qikisən — bu ahirki zamanlarda bolidu — Mən seni öz zeminimoqa qarxilixixka qikirimən; xundak kilip Mən sən arqilik, i Gog, əlləring kez aldida Əzümming pak-mukəddəs ikənlikimni kərsətəkənda, ular Meni tonuydu». **17** — Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: «Mən kədimki zamanlarda kullirim bolojan Israildiki pəyojəmbərlər arqilik bexarət kilojan birsə sən əməsmu? Ular xu künlərdə, xundakla kəp yillardin beri, Mening seni həlkimgə qarxilixixka qikiridiojanlikim torjuqluq bexarət bərgən əməsmu? **18** Wə xu küni, yəni Gog Israil zeminioqa qarxi qikikan küni xundak boliduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — oşəzipim bilən Mening kəhərim ərlep qikidu. **19** Mening [Əz həlkimgə] bolojan kizojinlikimdin, oşəzəp bilən xundak sez kilənmənki, Israil zeminida zor yər təwrəx bolidu; **20** xuning bilən dengizdiki beliklər, asmandiki uqar-kanatlar, daladiki haywanlar, yər yuzidiki əmiligüqi haywanlar wə yər yuzidə turojan barlik insanlar Mening yuzüm aldida təwrinip ketidu; taqolar ərülüp, tik yarlar oşulap ketidu, barlik tamlar yərgə ərülüp qixidu. **21** Mən barlik taqolirimda uning bilən qarxilixixka bir kilip qakirimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — hər birsining kiligüqi əz kərindixigə qarxi qikidu. **22** Mən waba kesili wə kan təküx bilən uningə həküm qikirip jazalaxka kiriximən; Mən uningə, uning qoxunliri üstigə, uningə həmrəh bolojan nuroqun əllər üstigə dəhətlik yamoşur, zor mēldür taxliri, ot wə güngürt yaojdurimən; **23** Mən Əzümmi uluqolap, Əzümmi pak-mukəddəs dəp kərsitimən; wə nuroqun əlləring kez aldida namayan bolimən, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

39 «Əmdi sən, i insan oşli, Gogni əyibləp bexarət berip xundak degin: — Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: — Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **2** Mən seni arkingə yandurup, yetkiləp, seni ximalning əng kəridin qikirimən, Israilning taqoliri üstigə tajawuz kildurimən; **3** Mən okyayingni sol kolungdin urup taxliquziwetimən, okliringni əng kolungdin quxiriwetimən; **4** sən Israil taqolirining üstigə yikilisən; sən wə sening barlik qoxunliring, sanga həmrəh bolojan əllər yikilisilər; Mən seni barlik yirtkuq uqar-kanatlarəqa gəx, daladiki barlik haywanlarəqa ow boluxka təkdin kildim. **5** Sən dalada yikilisən; qünki Mən xundak sez kildim, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **6** Mən Magog üstigə wə dengiz boyida aman-esən turojanlarəqa ot yaojdurimən; ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **7** Mening pak-mukəddəs namimni həlkim Israil arisida tonutimən; pak-mukəddəs namimning kaytidin bulojinixka kət'iy yol koymaymən; əllər Mening Pərwərdigar, Israilda turojan Mukəddəs Boluqisi ikənlikimni bilip yetidu. **8** Mana, u kəlidu! Bu ixlar qoşum bolidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — bu dəl Mən eytkən künidür. **9** Israil xəhərliridə turawatqanlar qikip korallarni, jümlidin sipar-qalkanlar, okyalar, tokmaklar wə nayzilərnə keydürüp ot kalaydu — ular bular bilən yəttə yil ot kalaydu. **10** Daladin heq otun elinmaydu, ormanlardin heq yəraq kesilməydu; qünki ular korallarni ot qalaxka ixlitidu; ular əzlriridin olja tutkanlarni olja tutidu, əzlririni bulang-talang kilojanlarni bulang-talang kilidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **11** Wə xu künidə xundak boliduki, Israil zeminidin, yəni dengizning xərkiyi kiroşiqidin etidiojanlarning jiləjisidin Gogka bir yərlək boluxi üqün bir orunni berimən; bu yərlək bolsa etkiqilərnəng yolini tosidu; ular xu yərdə Gog wə uning barlik top-top adəmlirini kəmidu; u «Həmon-Gog jiləjisi» dəp atilidu. **12** Israil jəməti zeminini həlal kilix üqün, ularni

yəttə ay kəmidu; **13** zeminidiki barlik həlk həlk ularni yərlikkə koyidu; xuning bilən Əzüm uluqolanojan muxu künidə bu ix ularəqa xərəp bolidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **14** Ular birtəqqə adəmmi zeminni dawamlıq arilap, tajawuzqilarning zemin yuzidə qalojan jəsətlirini kümüxtək əlahidə ixni kilix üqün ayriydu; ular xu yəttə ay tügigəndə, andin jəsətlərnə izdəx hizmitini baxlaydu. **15** Bu «zeminidin etkiqilər» aylinip yuridu; əgər birsə adəmming ustihinini kərgən bolsa, u uning yenioqa bir bəlgə tikləydu; «izdəp kəmgüqilər» uni Həmon-Gog jiləjisiəqa dərnə kiləuqə bəlgə turidu **16** ([jiləjida] «Həmonah» dəp atalojan bir xəhər bolidu). Ular xu yol bilən zeminni paklaydu». **17** — «Wə sən, i insan oşli, Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: — Hər kəndək uqar-kanatlar, daladiki barlik haywanlarəqa mundaq degin: «Yioşlixip kelinglar, Mən silərgə kilmaqqi bolojan qurbanlikimoqa, yəni Israil taqoliri üstidə kilinojan qong qurbanlikka həryandin jəm bolunglar! Silər xu yərdə gəx yəp, kan iqisilər. **18** Silər baturlarning gəxini, yər yuzidiki xahzadilarning kəninini — qoşqarlarning, əqkilərnəng, torpaklarning kəninini iqisilər — ularning həmmisi Baxandiki bordalojan mallardur! **19** Silər Mən silərgə kilmaqqi bolojan qurbanlikimdin, toyəuqə may yəp, toyəuqə kan iqisilər! **20** Silər dastihiminda atlar wə jəng hərwisidiklari, baturlar, barlik jəngqi palwanlar bilən toyunisilər» — dəydu Rəb Pərwərdigar. **21** — wə Mən Əz xən-xəripimni əllər arisioqa kərsitimən, barlik əllər Mening yürgüzgən jazalirimni wə ularning üstigə kəyojan kolunni kəridu. **22** Wə xu kündin tartip Israil jəməti Mening Pərwərdigar, ularning Hudasi ikənlikimni bilip yetidu. **23** Əllər Israil jəmətinəng kəbihlik, Manga asiylik kiləjanlik tūpəylidin sürgün boləjanlikini bilip yetidu; mana, Mən yuzümni ularin yoxurup, ularni duxmənlirining kolioqa tapxurdum; ularning həmmisi kiliqilinip yikildi. **24** Ularning paskiniqilki wə asiyliklari boyiqə Mən ularni bir tərəp kildim, yuzümni ularin yoxurdum». **25** Xunga Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: — Mən həzir Yakupni sürgün boləjanlikidin əsligə kayturup, pütükl Israil jəməti üstigə rəhim kilip, Əz pak-mukəddəs namim üqün otluq kizojinlikimni kərsitimən. **26** Əz zeminida aman-esən turojinida, heqkim ularni qorqutmaydijan qəş kəlgəndə, Mən ularni əllərdin kayturup, duxmənlirining zeminliridin yioşqinimda, wə kəp əllərnəng kez aldida Əzümming pak-mukəddəs ikənlikimni kərsətkinimda, u qəşda ular hijalitini wə əndin yüz ərüp kiləjan asiylikining barlik gənahini kəttüridu; **28** ular Mening ularni əllər arisioqa sürgün kildurojanlikim tūpəylidin, wə andin ularin heqkəyisini xu yərdə qaldurmay əz zeminioqa yioşqanlikim tūpəylidin, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu; **29** wə Mən yuzümni ularin kayta heq yoxurmaymən; qünki Mən Israil jəməti üstigə Əz Rohimni kuyəjan bolimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

40 Bizning sürgün boləjanlikimizning yigirmə bəxinqi yili, yilning bəxida, aying oninq künidə, yəni xəhər bəşügəndin on tət yil keyin — dəl axu künidə Pərwərdigarning kəli mening wujudimoqa kəndi, wə U meni [xəhərgə] apardi. **2** Hudaning əlamət kərinüxliridə U meni Israil zeminioqa apirip, intayin egiz taş üstigə orunlaxturdu; taşoşing jənuəbiy tərpidə xəhərdək bir quruluş turattı. **3** U meni xu yərgə apardi; mana qolida kanəp tanisi wə əlqəm hadisini tutqan, misning kərinüxida boləjan bir kixi; u darwazida turattı. **4** Bu kixi mənə: «İnsan oşli, kəziling bilən kərip, kuliqing bilən anglar, kənglüngni mən sanga kərsətidiojan barlik ixlarəqa başliqoş; qünki buning sanga kərsətilixi üqün sən muxu yərgə elip kəling. Israil jəmətigə barlik kərginingni ayan kil».

5 Wə mana, ibadəthanining həmmə tərpidə tam bar idi. U kixining kolida altə gözlik elqəm hadisi bar idi; xu qaoqdiki «bir göz» bir göz bir alıqanoja toojra kelətti. U tamning kənglikini elqidi, bir «hada» qıktı; egizliki bolsa, bir «hada» qıktı. 6 U xərkkə qarayoqan dərwaziqə kelip, uning pələmpəylirigə qıktı; uning busojuşining kənglikini elqidi, u bir hada qıktı. Yəna bir tərpining kəngliki bir hada qıktı. 7 [Dərważining iqidiki] hər bir «oyuk ey»ning uzunluqi bir hada, kəngliki bir hada idi; oyuk eylarning ariligi bəx göz idi; dərważining iqidiki busoju, yəni iqkirigə qarayoqan dahlizning aldidiki busojuşining [ikki tərpining] uzunluqi [ayrim-ayrim] bir «hada» qıktı; 8 u dərważining iqkirigə qarayoqan dahlizni elqidi, [uzunluqi] bir hada qıktı. 9 U dərważining dalinining uzunluqini elqidi, səkkiz göz qıktı; uning kexikining yenidiki tamning kəlinliki ikki göz qıktı. Muxu dalan iqkirigə qaraytti. 10 Xərkkə qarayoqan dərważining iqudu, u tərpidə üqtin, bu tərpidə üqtin oyuk eylar bar idi. Üqilisi ohxax elqəmdə idi; üq eyning ikki yan temi ohxax kəlinlikta idi. 11 U dərważini elqidi, kəngliki on göz qıktı; uning jəmiy uzunluqi on üç göz idi. 12 Bu yandiki oyuk eylarning alda bir göz kəlinliktiki bir tosmə tam bar idi, wə u yandiki oyuk eylarning alda bir göz kəlinlikta bir tosmə tam bar idi; hər yandiki oyuk eylarning kəngliki altə göz idi. 13 U dərważining jəmiy kənglikini, yəni bu tərəptiki oyuk eyning egzisining [arqa lewidin] u tərəptiki oyuk eyning egzisining [arqa lewiyoqə] yigirmə bəx göz qıktı; bu tərəptiki oyuk eyning ixiki bilan u tərəptiki oyuk eyning ixiki bir-birigə qarixatti. 14 U iqqi hojliyoja kirix eojuzidiki tüwruklərni elqidi; ularning egizliki atmix göz qıktı; dərważə temi bu hojlining tüwruklarini orap turojanidi. 15 Dərważining tüwidin dalanning iqqi eojuziyoqə əllik göz qıktı. 16 Oyuk eylarning hər birining udul temida, xundakla oyuk eylarning arilikida, dalanning yenida ohxaxla rojəklar bar idi; muxu rojəklar sirtioja qarap tariyip mangojan idi; hər bir ariliktki tam-tüwruklərgə palma dərəhliri nəqkixləngənidi. 17 U meni sirtki hojliyoja apardi; mana, kiqik hanilar, wə sirtki hojlini qeridəp yasaloqan tax tahtaylik supa; supining üstigə ottuz kiqik hana selinoqan. 18 Bu tax tahtaylik supa hojylidiki dərważilaroja tutaxkan, uning kəngliki ularning uzunluqioja barawər idi; bu «pəs tax supa» idi. 19 U təwanki dərważining iqi tərpidin iqqi hojlining sirtki temiojqə bolojan arilikni elqidi; xərək wə ximal tərəplərningmu yüz göz qıktı. 20 Andin sirtki hojliyoja kiridoqan, ximaloja qarayoqan dərważining uzunluqi wə kənglikini elqidi. 21 Uning bu tərpidə üqtin oyuk ey, u tərpidə üqtin oyuk ey bar idi; uning tüwrukliri, dalanliri birinqi dərważiningkigə ohxax idi; uning uzunluqi əllik göz, kəngliki yigirmə bəx göz. 22 Uning deriziliri, dalanliri, palma dərəh nəqixliri xərkkə qarayoqan dərważiningkigə ohxax idi; kixilər uning yəttə baskuqluk pələmpiwi bilən qıqatti; uning dalini iqkirigə qaraytti. 23 Iqqi hojylida ximal wə xərktiki dərważilaroja udul birdin dərważə turatti; u dərważidin dərważiojqə elqidi, yüz göz qıktı. 24 U meni jənob tərəpkə apardi; mana, jənobkimu qarayoqan bir dərważə bar idi; u uning tüwrukliri, dalanlirini elqidi, ular baxkiliroja ohxax idi. 25 Dərważining wə dalinining ətrapidiki derizilər baxkiliroja ohxax idi; uning uzunluqi əllik göz, kəngliki yigirmə bəx göz idi. 26 Uningoja qıkidioqan yəttə baskuq bar idi; uning dalini iqkirigə qaraytti; uning tüwruklarida palma dərəhinin nəqixi bar idi, u tərəptə biri, bu tərəptə biri bar idi. 27 Iqqi hojliyoja kiridoqan, jənobkə qarayoqan bir dərważə bar idi; u jənubiy tərəptə dərważidin dərważiojqə elqidi, yüz göz qıktı. 28 U meni iqqi hojliyoja jənubiy dərważidin əkirdi; wə jənubiy dərważini elqidi; uning elqəmliri

baxkə dərważiləringkigə ohxax idi. 29 Uning oyuk eyliri, arilik tamliri, dalinining elqəmliri baxkiliroja ohxax idi; uning wə dalinining ətraplirida derizilər bar idi; uning uzunluqi əllik göz, kəngliki yigirmə bəx göz idi. 30 Ətrapida uzunluqi yigirmə bəx göz, kəngliki bəx göz ətrapida dalini bar idi. 31 Uning dalini bolsa sirtki hojliyoja qaraytti; uning kirix eojuzidiki ikki yan tüwrukidə palma dərəhlərinin nəqixi bar idi; uning qıqix yolining səkkiz baskuqluk pələmpiwi bar idi. 32 U meni iqqi hojylida xərək tərəpkə apardi; u tərəptiki dərważini elqidi; uning elqəmliri baxkiliroja ohxax idi. 33 Uning oyuk eyliri, arilik tamliri, dalinining elqəmliri baxkiliroja ohxax idi; uning wə dalinining ətraplirida derizilər bar idi; uning uzunluqi əllik göz, kəngliki yigirmə bəx göz idi. 34 Uning dalini bolsa sirtki hojliyoja qaraytti; uning [kirix eojuzinin] u wə bu tərpidiki tüwrukidə palma dərəhlərinin nəqixi bar idi; uning qıqix yolining səkkiz baskuqluk pələmpiwi bar idi. 35 U meni ximaliy dərważioja apardi, wə uni elqidi; uning elqəmliri baxkiliroja ohxax idi. 36 Uning oyuk eyliri, arilik tamliri, dalanliri [baxkiliroja] ohxax idi; ətrapida derizilər bar idi. Uning uzunluqi əllik göz, uning kəngliki yigirmə bəx göz idi. 37 Uning dalinidiki tüwruklar sirtki hojliyoja qaraytti; uning [kirix eojuzidiki] ikki yan tüwrukidə palma dərəhlərinin nəqixi bar idi; uning qıqix yolining səkkiz baskuqluk pələmpiwi bar idi. 38 Hər bir dərważə [ikki] tüwrukinin yenida ixiklik kiqik ey bar idi; ular xu eylərdə köydürmə qurbanliklari yuyatti. 39 Dərważining dalinida uyanda xirə, buyanda ikkidin xirə bar idi; ular xirələrinin üstida köydürmə qurbanlik, gunah qurbanliki wə itaətsizlik qurbanliklirini soyidu. 40 Ximaliy dərważining dalinining kirix eojuzidiki pələmpəyning bir yenida ikki xirə bar idi; dalanning kirix eojuzinin yəna bir yenida ikki xirə bar idi. 41 Xuningdə dərważining u yenida tet xirə, bu yenida tet xirə bar idi — jəmiy səkkiz joza bar idi; ular ularning üstida qurbanliklari soyidu. 42 Yəna taxtin yonup yasaloqan, uzunluqi bir yerim göz, kəngliki bir yerim göz, egizliki bir göz kelidioqan tet xirə bar idi; ularning üstigə köydürmə qurbanliklar wə baxkə qurbanliklari soyidoqan qoral-əswablar qoyulidu. 43 Dərważə iqida, tamliri üstigə bir aliqan uzunluqtki jüp ilməklilik kanarlar bekutilgən. Xirələr üstigə qurbanlik gəxliri qoyulidu. 44 Iqqi hojyla iqidə wə iqqi dərważining sirtida mədhiyə nahxiqiliri üqtin ikki kiqik ey bar idi; biri ximaliy dərważining yenida, jənobkə yüzləngən; yəna biri jənubiy dərważining yenida, ximaloja yüzləngənidi. 45 U munga: «Jənobkə yüzləngən ey kaħinlar, yəni ibadəthanioja məs'ullar üqündur. 46 Jənobkə yüzləngən ey kaħinlar, yəni qurbangah wəzipsigə məs'ullar üqündur. Bular bolsa Zadokning jəmətinin oqul pərzəntliri; xularla Lawiy jəmətidilərisidin Pərwərdigərim yenioja hizmitidə boluxkə kirəlaydu» — dedi. 47 U hojlini elqidi; uzunluqi yüz göz, kəngliki yüz göz, tet qasilik idi; qurbangah bolsa muqəddəshana aldidə turatti. 48 U meni muqəddəshanining dalinioja apardi; u dalan eojuzinin ikki yenidiki tamlarning uzunluqini elqidi; bir tərəptikisi bəx göz, yəna bir tərəptikisi bəx göz qıktı; dalan eojuzinin [əzi on tet göz idi]; dalan eojuzidiki tamning [iqqi tərpinin] kəngliki bu tərpi üq göz, u tərpi üq göz idi. 49 Dalanning kəngliki yigirmə göz, uzunluqi on bir göz idi; uningoja qıkidioqan pələmpəy bar idi; tüwrukimu bar idi, u yenida biri, bu yenida biri bar idi.

41 U meni [muqəddəshanidiki] muqəddəs jayning aldioja apardi; u jayning kirix eojuzinin ikki tərpidiki yan tamni elqidi, hər ikkisinin kəlinliki altə göz qıktı. 2 Kirix eojuzinin kəngliki bolsa on göz idi; muqəddəs jayning kirix eojuzidiki toojra tamning iqqi tərpinin kənglikini elqidi, hər ikkisi bəx

göz qıktı; u mukəddəs jayning uzunluqini o'ldiqdi, qirik göz qıktı; uning kəngligi yigirmə göz qıktı. **3** U iqlirigə qarap mangdi, əng mukəddəs jayoqa kirix eo'jizidiki tooqra tamning kəngligi ikki göz; eo'jizining kəngligi altə göz idi; [ikki tərəptiki] tooqra tamning uzunluqi bolsa, yəttə göz idi. **4** U mukəddəs jayning kəynidiki «əng mukəddəs jay»ning uzunluqini o'ldiqdi, yigirmə göz qıktı; kənglikimu yigirmə göz idi. U manga: «Bu əng mukəddəs jay» — dedi. **5** U mukəddəshanining temini o'ldiqdi, kəlinliki altə göz qıktı; yandiki kikiq hanilarning bolsa, kəngliki tət göz idi; kikiq hanilar mukəddəshanini qeridəp selino'janidi. **6** Yenidiki kikiq hanilar üq kəwətlük, bir-birigə üstiləklilik idi, hər kəwəttə ottuzdin hana bar idi; kikiq hanilarning limliri mukəddəshanining temioqa qikiq qalmasliki üqün, limlar kikiq hanilarning sirtki temioqa bekitilgənidi. **7** Yukirilio'janseri mukəddəshanining ətrapidiki kikiq hanilar kengiyip baro'janidi; qünki mukəddəshanining ətrapida kurulux bolqanlıqtin bina egizliganseri hanilar kengəyogən. Xu səwəbtin mukəddəshanimu egizliganseri kengəyogən. Təwəndiki kəwəttin yukiridiki kəwətkiqə otturidiki kəwət arkilik qikiqido'jan pələmpəy bar idi. **8** Mən mukəddəshanining egiz ulluk supisi barliklini kərdum; u həm yenidiki kikiq hanilarning uli idi; uning egizliki toptooqra bir «hada» idi, yəni altə «qong göz» idi. **9** Yenidiki hanilarning sirtki temining kəlinliki bəx göz idi. Mukəddəshanining yenidiki kikiq hanilar bilən [kahinlarning] hujiriliri arilikidiki box yərning kəngligi yigirmə göz idi; bu box yər mukəddəshanining həmmə taripidə bar idi. **11** Yenidiki kikiq hanilaroqa kirix eo'jizi bolsa box yərgə karaytti; bir kirix eo'jizi ximaloqa, yəne biri jənobqə karaytti. Supa üstidiki hanilarni qeridigan box yərning kəngligi bəx göz idi. **12** Ojərbkə jaylaxqan, box yərgə qaraydo'jan binaning uzunluqi yətmix göz idi; uning sirtki temining kəlinliki bəx göz; uning kəngliki tokşan göz idi. **13** Həliki kixi mukəddəshanining ezini o'ldiqdi; uning uzunluqi yüz göz idi. Box yərning kəngligi [yüz göz idi], binaning tamliiri koxulup jəmiy kəngliki yüz göz idi. **14** Mukəddəshanining aldi tərpi wə xərkkə jaylaxqan hoylisining kəngliki yüz göz idi. **15** U [mukəddəshanining] kəynidiki box yərgə karaydo'jan binaning kənglikini, jümlidin u wə bu tərpidiki karidorni o'ldiqdi, yüz göz qıktı. Mukəddəshanining «mukəddəs jay» bilən iqlki «əng mukəddəs jay» wə sirtkə qaraydo'jan dalini bolsa, yəno'q tahtaylar bilən bezəlgən; uning bosuo'jiliri, iqidiki üq jayning ətrapidiki rojəkliri həm dəhlizliri bolsa, bosuo'jisidin tartip həmmə yər, poldin derizilərgiqə yəno'q tahtaylar bilən bezəlgən (derizilər əzi rojəklilik idi). **17** Dalandin iqlki «əng mukəddəs jay»o'jiqə bolqan torus, iqlki wə sirtki «mukəddəs jay»ning tamliirining həmmə yeri kerub wə palma dərəhliri bilən o'qləmlik nəxiqləngənidi. Hər ikki kerub arisida bir palma dərəhi nəxiqləngənidi; hərbir kerubning ikki yuzi bar idi. **19** Kerubning insan yuzi bu tərəptiki palma dərəhi nəxiqigə karaytti; xir yuzi u tərəptiki palma dərəhi nəxiqigə karaytti; pütkül mukəddəshanining [iqlki] həmmə tərpi xundəq idi; **20** dalanning poldin tartip torusio'jiqə, xuningdək «mukəddəs jay»ning tamliiroqa kerublar wə palma dərəhliri nəxiq qilinogən. **21** «Mukəddəs jay»ning ixik kexəkliri bolsa, tət qasilik idi; «əng mukəddəs jay» aldidiki ixik kexəklirimu ohxax idi. **22** «[Mukəddəs jay]»ning egizliki üq göz, uzunluqi ikki göz bolqan kurbəngəhi yəno'qta yasalogən; uning burjakliri, yuzi wə tamliirining həmmisi yəno'qta yasalogən; həliki kixi manga: «Bu bolsa Pərwədigarning aldidə turido'jan xirədur» — dedi. **23** [Mukəddəshanining] «mukəddəs jay» həm «əng mukəddəs jay»ning hərbirining kox kənatlik ixiki bar idi. **24** Hərbir kənitining ikki kətlimi bar idi; bu ikki kətlam kətlinatni; bu

tərəptiki kənitining ikki kətlimi bar idi; u tərəptikisiningmu ikki kətlimi bar idi. **25** Ularning üstigə, yəni «mukəddəs jay»ning ixikliri üstigə, tamlarning üstini nəxiqləngəndə, kerublar wə palma dərəhliri nəxiqləngənidi; sirtki dalanning aldidə yəno'qta yasalogən bir aywan bar idi. **26** Dalanning u wə bu tərpidə rojəklər wə palma dərəh nəxiqliri bar idi. Mukəddəshanining yenidiki kikiq hanilar wə aldidiki aywanning xəklimu xundəq idi.

42 U meni sirtki ho'ylioqa, ximal tərpiyə apardi; u meni yəne «box yər»gə tutaxqan, ibadəthanining ximaliy udulioqa jaylaxqan kikiq hanilaroqa apardi. **2** Hanilarning jəmiy uzunluqi yüz göz idi; ularning kirix yoli ximaloqa karaytti; [hanilarning] jəmiy kəngliki əllik göz idi. **3** Hanilar iqlki ho'ylioqa təwə yigirmə göz kəngliktiki «box yər»gə karaytti, xundəqlə sirtki ho'ylioqa təwə «tax tahtaylik supa»ning udulida idi. Üq kəwətlük hanilarning karidorining bir tərpidiki hanilar yəne bir tərpidiki hanilarning udulida idi. **4** Hanilarning aldidə on göz kəngliktə, yüz göz uzunluqta bir karidor bar idi. Hanilarning ixikliri ximaloqa karaytti; **5** yukiridiki hanilar təwəndiki wə otturisidiki oylərdin tar idi; qünki karidorlar kəp orunni igiliwalogənidi. **6** Hanilar üq kəwətlük idi; biraq ho'ylioqa tutax hanilarningkidəki tüwrikliri bolmio'jqə, üqünqə kəwətlük hanilar astiniki kəwətlük wə otturidiki hanilardin tar idi. **7** Sirttiki hanilarning yenidiki, yəni ho'ylini hanilardin ayrip turido'jan sirtki tamning uzunluqi əllik göz idi. **8** Sirtki ho'ylioqa tutaxqan hanilarning bolsa, jəmiy uzunluqi əllik göz idi; mana, mukəddəshanioqa qaraydo'jan tərpiyning uzunluqi yüz göz idi. **9** Bu hanilar astida, sirtki ho'ylidin kirido'jan, xərək tərəpkə karaydo'jan bir kirix yoli bar idi. **10** Ibadəthanining jənobiy tərpidə, xərkiy tərpiyə qaraydo'jan iqlki ho'ylidiki tamning kəngliki bilən təng bolqan, «box yər»gə tutaxqan, ibadəthanining ezigə qaraydo'jan hanilar bar idi; **11** Ularning aldidimu bir karidor bar idi; ular ximaloqa qaraydo'jan hanilaroqa ohxaytti. Ularning uzunluqi wə kəngliki, barlik qikiq yolliri, xəli wə ixikliri ohxax idi. **12** Jənobqə qaraydo'jan bir yürux hanilarning ixiki aldidiki karidorning bexida bir kirix yoli bar idi; bu kirix yolimu xərkkə qaraydo'jan tamning yenida idi. **13** Wə u manga: «[Ibadəthanining ho'ylidiki] «box yər»gə tutaxlik bu ximaliy wə jənobiy yürux hanilar bolsa, mukəddəs hanilardur; Pərwədigarə yəkinlixalaydo'jan kahinlar xu yərlərdə «əng mukəddəs hədiyələr»ni yəydu. Ular xu yərlərdə «əng mukəddəs hədiyələr»ni, yəni axlik hədiyələri, gənəh kurbənliliklerini wə itətsizlik kurbənliliklerini koyidu; qünki xu yərlər mukəddəstur. **14** Kahinlar Huda aldioqa kirgəndin keyin, ular «mukəddəs jay»din biwasitə sirtki ho'ylioqa qikmaydu, bəliki xu yərgə hizmət kiyimlini selip koyidu, qünki bu kiyimlər mukəddəstur. Ular pəkət baxqə kiyimləri kiyip, andin jəmət turo'jan yərgə qikədu» — dedi. **15** U xundəq kilip ibadəthanining iqlki kəlimini o'ldiqəndin keyin, u meni xərkkə qaraydo'jan dərwezidin qikardi wə ətrapidiki tamni o'ldiqdi. **16** U xərkiy tərpiyini o'lgəm hadisi bilən o'ldiqdi; u bəx yüz hada qıktı. **17** U ximaliy tərpiyini o'lgəm hadisi bilən o'ldiqdi; u bəx yüz hada qıktı. **18** U jənobiy tərpiyini o'lgəm hadisi bilən o'ldiqdi; u bəx yüz hada qıktı. **19** U o'jərbiy tərpiyə burulup, o'lgəm hadisi bilən o'ldiqdi; u bəx yüz hada qıktı. **20** U tət tərpiyini o'ldiqdi; ətrapida awam bilən pak-mukəddəs bolqan jaylarni ayrip turido'jan, uzunluqi bəx yüz [hada], kəngliki bəx yüz [hada] tam bar idi.

43 U meni dərwezioqa, yəni xərkkə qaraydo'jan dərwezioqa apardi; **2** Mana, Israilning Hudasing xan-xəripə xərək tərəptin kəldi; Uning awazi uluq sularning xərkiyogən sadasidək

idi; yər yuzi uning xan-xəripi bilən yorutildi. **3** Mən kərgan bu alamət kərinüx bolsa, u xəhərnı halak kılıxka kəlgən kətimda kərgan alamət kərinüxtək boldi; alamət kərinüxlər yənə mən Kewar dəryasi boyıda turup kərgan alamət kərinüxtək boldi; mən düm yikildim. **4** Pərwərdigar xan-xəripi xərkə qaraydioğan dərwaza arkilik ibadəthanioja kirdi; **5** Roh meni kəturüp, iqli hoylıoja apardi; mana, Pərwərdigarning xan-xəripi ibadəthanini toldurdi. **6** Həlikı kixi yenimda turoqanda, ibadəthanining iqidin Birsining səzligən awazini anglidim; **7** U manga: — I insan oşlı, bu Mening təhtim selinojan jay, Mən ayoql basidoqan, Mən Israillər arisida mənngügə turıdoqan jaydur; Israil jəmətidikilər — ularning əzlıri yaki padıxahlıri buzuklukı bilən yaki «yukıri jaylar»da padıxahning jəsətlıri bilən Mening pak-mukəddəs namimni yənə heq buloqımaydu. **8** Ular əz bosuoşını Mening bosuoşımning yenioja, ixik kexikini Mening ixik kexikimning yenioja saloqan, ular bilən Meni pəkət bir tamla ayır turatti, u Mening pak-mukəddəs namimni yirginqlıklıri bilən buloqıoqan. Xunga Mən oşəzıpım bilən ularni yoqıtiwəttim. **9** Əmđi hazır ular buzuklukını, padıxahlarning jəsətlırını Məndin yırak kılsın; wə Mən ular arisida mənngügə turımən. **10** — Əmđi sən, i insan oşlı, Israil jəmətınıng əz kəbihlikliridin hijalət boluxı üqün bu əyni ularoja kərsitıp bərgin; ular kallisida ibadəthanini əlqəp baksın. **11** Əgərdə ular əz kıloqanliridin hijil bolsa, əmđi sən muxu əynıng xəklını, unıng selınixını, qıxix yollırını, kirix yollırını wə barlık layihısını wə barlık bəlgilimilırını, — xundak, barlık xəklını wə barlık kənanlırını ayan kılıp bərgin; ularning pütkül xəklını esidə tutuxı həm unıng bəlgilimilırıgə əməl kılıxi üqün, unı ularning kez aldıoja yazoqın. **12** İbadəthanıng kənanı xundak bolıdu: U turoqan taşning qokşısınıng bəkitilgən pasıloqə boloqan dairisi «əng mukəddəs» bolıdu; mana, bu ibadəthanıng kənanıdur. **13** Kurbangahning «[qong] gəz»də əlqəngən əlqəmlıri xundak idi: — bu gəz bolsa bir gəz koxuloqan bir alıqan bolıdu. Kurbangahning ətrapıdiki ulıngıng egızlıki bir gəz, kənglıki bir gəz, ətrapıdiki girwıki bolsa bir alıqan idi. Mana bu kurbangahning ulı idi; **14** Unıng ulıdin astıngı təkqıgıqə ikki gəz, kənglıki bir gəz idi; bu «kıkıq təkqə»din «qong təkqə»gıqə tət gəz, kənglıki bir gəz idi; **15** kurbangahning ot supısınıng egızlıki tət gəz idi; ot supısıda tət münngüz qokqıyıp qıqıp turatti. **16** Kurbangahning ot supısınıng uzunlukı un ikki gəz, kənglıki un ikki gəz bolup, u tət qasılık idi. **17** Yukıri təkqıgıqımu tət qasılık idi, uzunlukı un tət gəz, kənglıki un tət gəz; ətrapıdiki girwıki bolsa yerim gəz idi; astıngı kənglıki bir gəz idi; unıngoja qıqıdıoqan pələmpıyı xərkə qaraytti. **18** U manga xundak dedi: — I insan oşlı, Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: Bu kurbangah üstıgə kəyduərmə kurbanlıklarıni sunux wə üstıgə qan səpix üqün unı yasioqan künıdə, ular unıng bəlgilimilıri bolıdu: — **19** sən Lawıy kəbilısıdin boloqan, yəni Mening hizmitımdə bolux üqün Manga yejinlıxıdıoqan Zadok nəslıdikılərdın boloqan kəhınlaroja gunah kurbanlıkı süpıtıdə yax bir torpaqni berısən; **20** sən unıng kənidin əzrak elıp kurbangahning münngüzlırıgə, qong təkqıngın tət burjıkgə həm ətrapıdiki girwəklıri üstıgə sürısən; xuning bilən sən unı pakızlap wə unıngoja kafarət kılısən. **21** Sən gunah kurbanlıkı boloqan torpaqni elıp unıng jəsıtını «mukəddəs jay»ning sirtıdə boloqan, ibadəthanıdıkı əlahıdə bəkitilgən jayda kəyduərsən; **22** ikkıngı künıdə sən gunah kurbanlıkı süpıtıdə bejirim bir tekını sunısən; ular kurbangahni torpak bilən paklandıroqandək tekə bilən unı paklaydu. **23** Sən unı paklıoqandıın keyın, sən bejirim yax bir torpak, koy padısıdin bejirim bir koqkərnı sunısən; **24** sən ularni Pərwərdigarning

aldıoja sunısən; kəhınlar ularning üstıgə tuz səpidu wə ularni Pərwərdigaroja atap kəyduərmə kurbanlık süpıtıdə sunıdu. **25** Yəttə kün sən hər künı gunah kurbanlıkı süpıtıdə bir tekını sunısən; ular bejirim yax bir torpaqni, koy padısıdin bejirim bir koqkərnımu sunıdu. **26** Ular yəttə kün kurbangah üqün kafarət kılıp unı paklaydu; xuning bilən ular unı pak-mukəddəs dəp ayrıdu. **27** Bu künlər tıgıgəndə, səkkızıngı künı wə xu künđin keyın, kəhınlar silərnıng kəyduərmə kurbanlıklırınglarnı wə inaklık kurbanlıklırınglarnı kurbangah üstıgə sunıdu; xuning bilən Mən silərnı koqul kılımən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

44 Wə u meni ibadəthanıng xərkə qaraydioqan dərwasıojoja apardi; u etıklık idi. **2** Pərwərdigar manga: — Bu dərwaza etıklık turıdu; u eqılmaydu, heqkım unıngđın kirməydu; qünkı Pərwərdigar, Israilning Hudası unıngđın kırgən; xunga u etıklık kalıdu. **3** Pəkət xəhzadə, xəhzədıklık süpıtı bilən xu dərwasıng [karıdorıda] olturup Pərwərdigar aldıda nan yeıyıkə bolıdu; u [dərwasıngıng] dalınıdin kırıdu wə xu yoldın qıkıdu, — dedi. **4** U meni xımalıy dərwasıng qıqırıp ibadəthanıng aldıoja apardi; mən kərdüm, mana, Pərwərdigarning xan-xəripi Pərwərdigarning əynı toldurdi; mən düm yikildim. **5** Pərwərdigar manga xundak dedi: — İnsan oşlı, Mening sanga Pərwərdigarning əynıng barlık bəlgilimilıri həm kənanlırı turoqluk eqıtdıoqanlırımning həmmsını kəngül koyp kəzünlən kər, kılıqıng bilən angla; ibadəthanıng kırıx yolu wə mukəddəs jayning qıxix yollırını kəngül koyp esıngdə tut. **6** Andın asiylaroja, yəni Israil jəmətıgə xundak degın: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Yirginqlık kılınlırınglaroja boldı bəs, i Israil jəməti! **7** Silər barlık yirginqlık kılınlırınglardın sirt, Manga nan, kurbanlık meyi wə kənnı sunoqınglardə, silər yat adəmlərnı, kəlbıdə hətnə kılınmıoqan, tenıdə hətnə kılınmıoqanlarnı mening mukəddəs jayımdə, yəni Mening əyümdə turup unı buloqaxka kırıgüzduqlar; ular əhdəmnı buzdı. **8** Silər Mening pak-mukəddəs nərsilırıngə məs'ulıyət bilən sadık bolmay, bəlki mukəddəs jayımdə əzünlarning ornıoja məs'ul boluxka [yat adəmlərnı] ıxka koyduqlar». **9** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Israil arisıdə turoqan yat adəmlərdın, yəni kəlbıdə hətnə kılınmıoqan, tenıdə hətnə kılınmıoqan hərəkəndək yat adəmnıng Mening mukəddəs jayımoja kırıxıgə bolmaydu **10** lekin Israilning Məndin əzıp ketıxi bilən, Məndin yıraklıxıp əzoqan, məbudlırıojaıntılğən Lawıy jəmətidikılər əz kəbihlikıngın jəzasını tartıdu; **11** həlbukı, ular yənilə mukəddəs ornımdə, əy dərwasılrıdınə nazarətqılık kılıdıoqan wə əy hizmitıdə bolıdıoqan hizmətkərlər bolıdu; ular həlk üqün kəyduərmə wə bəxka kurbanlıklarıni soıdu; ular həlkıng hizmitıdə bolup ularning aldıda turıdu. **12** Əmma həlk məbudlırıoja qokunoqanda, ular həlkning xu ıxlırıda, ularning hizmitıdə bolənlıkı, xuning bilən Israil jəmətını kəbihlikkə elıp barıdıoqan putlıkaxang bolənlıkı tıpəylıdin, xunga Mən ularoja kolımnı kəturüp kəsəm ıqkənənəkı, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — ular kəbihlikıngın jəzasını tartıdu. **13** Xunga ular Mən üqün kəhınlık wəzıpsını etəxkə Mening yenımoja yejin kəlməydu, yaki Mening mukəddəs nərsilırıngə, «əng mukəddəs» nərsilırıngə yejin kəlməydu; ular bəlki əz hijalıtını wə yirginqlık kılınlırıngın jəzasını tartıxi kərək. **14** Bırək Mən ularni əynıng əzıngın mulazımıtıgə, unıng barlık hizmitıgə wə unıngdə kılınıdıoqan barlık ıxlaroja məs'ul kılımən. **15** Bırək Israil Məndin əzıp kətkəndə, Əz mukəddəs jayımoja kəraxka sadık kəhınlar, yəni Lawıylar bolənlə Zadokning əwladılər — ular hizmitımdə boluxka yenımoja yejin kelıdu; ular kurbanlıklırıngın meyi wə kənnı sunuxka Mening aldımdə turıdu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Ular mukəddəs jayımoja

kiridu, Mening hizmatimda boluxka dastihiniyoja yekin kelidu; ular Mening tapxurukumoja mas'ul bolidu. **17** Wə xundak boliduki, ular iqki hoyla dərweziliridin kirgəndə, kanap kiyimni kiyixi kerək; iqki hoyla dərwezilirida yaki mukəddəshana aldida hizməttə bolojanda, ularda hərəkəndak yungdin bolojan nərsə bolmaydu; **18** bexioja kanaptin tikilgən səllə, belining təwiniga kanaptin tambal kiyidu; ular adamni tərlitidiojan heqkəndak nərsini kiyməsliki kerək. **19** Ular həlkning aldioja sirtki həylijoja qikkənda, ular hizmət kiyimlirini seliwetip, ularni mukəddəs «kiqik hanilar»oja koyup koyidu; ular həlkning bu kiyimlirining pak-mukəddəsligiga tegip ketip ziyanoja uqrimasliki üçün baxka kiyimlərni kiyixi kerək. **20** Ular qaqlirini qixürüwətləkəsliki, yaki qaqlirini uzun koyuwətməsliki lazim; ular pəkət kışka qaç koyuxi kerək. **21** Iqki həylijoja kirgəndə heqkəysi kaħin xarab iqməsliki kerək. **22** Ular tul yaki ajraxkan ayalni öz əmrigə almasliki kerək; ular Israil naslidin bolojan pak kizni, yaki kaħindin tul kałojan ayalni elixka bolidu. **23** Ular həlkimge pak-mukəddəs bilən addiyning pərkinini oğitidu, ularoja həlal bilən həramni kəndək pərək etixni kərsitidu. **24** Ərz-dawalarda ular həküm qikirix ornida bolidu; ular bularkning üstigə öz həkümilrim boyuqə həküm qikiridu; Mən bəktin barlik heytbayramlirim toqrisidiki kanun-bəlgilimilrimni tutidu; ular Mening «xabat künlirimi» pak-mukəddəs dəp ətiwarlixi kerək. **25** Özini napak kilməsliki üçün ular əlükning yenioja heq barmasliki kerək; həlbuki, əlgən atisi, anisi, oşli, kizi, aka-ukisi yaki eri yoq aqa-singlisi üçün ular əzini napak kilixka bolidu. **26** Özini paklandurojandin keyin, uninoja yəna yəttə kün sanilixi kerək; **27** u mukəddəs jayoja kirgəndə, yəni mukəddəs jayda hizməttə boluxka iqki həylijoja kirgən xu künidə, u əzi üçün gunaħ kurbənlirini sunuxi kerək, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **28** Bu ularoja miras bolidu: — Mən Əzüm ularoja miras bolimən; silər ularoja Israil zeminidin heqkəndək igilikni təksim kilməyisilər; Mən ularning igilixi bolimən. **29** Ular axlix hədiyə, gunaħ kurbənlirini wə itətsizlik kurbənliridən yəydu; Israilda məhsus Hudaoja atəlojan hərəkəndək nərsə ularningki bolidu. **30** Tunji qikikəndək məhsulatlarıning esili, barlik wə hərəkəndək «kətürmə hədiyə»lər kaħinlar üçün bolidu. Silər [arpa-buoqdiynglarning] həsulining tunji hemirini kaħinjoja təkdin kilixinglar kerək; xuning bilən bəht-bərikət əyünlərgə ata kilinidu. **31** Kaħinlar əzliğidin əlgən, yaki yirtkuqlar boqup koyojan heqkəndək həywan yaki uqar-kanatlardin yeyixkə bolmaydu.

45 Silər zeminni miras kilip bəlix üçün qək taxlap təksim kiləyinqlarda, silər «kətürmə hədiyə» süpitidə zemindeki mukəddəs bir ülüxni Pərwərdigaroja atəp sunisilər. Uning uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], kənglikı yigirmə ming [hada] bolidu. Bu pərqə yər hər tərapitki qigrisiojqə mukəddəs həsablinidu. **2** U yərdin bəx ming [hada] uzunlukti, bəx ming [hada] kənglikti tət qasilik yər mukəddəs jayoja ayirilidu; uning ətrapida box yər bolux üçün əllik gəzlik kənglikti yər bəlinidu. **3** Bu ülüxtin sən uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], kənglikı on ming [hada] bolojan yəzni əlqəp belisən; buning iqi mukəddəs jay, əng mukəddəs jay bolidu. **4** Bu yər zeminning mukəddəs ülüxi bolidu; u mukəddəs belining hizmitidə bolojan, yəni Pərwərdigarning hizmitidə boluxka yenioja yekin kelidiojan kaħinlar üçün bolidu; u ularning əyliri üçün, xundakla mukəddəs jayning orunlixixi üçün mukəddəs orun bolidu. **5** Uningdin sirt yəna uzunlukı yigirmə bəx ming gəz, kənglikı on ming gəz bolojan yər; əyning hizmitidə bolidiojan Lawiyalarıning igilikı, yəni əzliri turidiojan xəhərliri üçün bolidu. **6** Silər bu «kətürmə hədiyə» bolojan mukəddəs

ülünning yenidin xəhər üçün kənglikı bəx ming [hada], uzunlukı yigirmə bəx ming [hada] yəzni bəliup bəktisilər. Bu pütkül Israil jəməti üçün bolidu. **7** Xəhəzading ülüxi bolsa, bu mukəddəs ülüxning ikki təripigə tutixidu, xundakla xəhərgə təwə jayning ikki təripigə tutixidu, yəni qərbiy təripı qərbbkə qaraydiojan, xərək təripı xərkkə qaraydiojan ikki pərqə yər bolidu; bu pərqə yərlərnning jəmiy uzunlukı qəbililarning ülüxining uzunlukı bilən parallel bolidu. **8** Bu yər xəhəzading Israil zeminidiki igilikı bolidu; wə Mening xəhəzadilirim həlkimni yəna heq əzlməydu; zemin Israil jəmətigə, qəbililiri boyuqə bəliup təksim kilinidu. **9** Rəb Pərwərdigar xundək dəydu: — Boldi bəs, i Israil xəhəzadiliri! Jəbir-zulum wə bulang-təlangni əzlinglardin neri kilip, toqra həküm qikirip adalət yürgüzüinglar; Mening həlkimni kayta yeridin həydiwətkügi bolmanglar, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **10** Silərdə toqra mizan, toqra əfah, toqra «bat» bolsun. **11** «Əfah» wə «bat» bolsa bir əlqəm bolsun; xuning bilən bat homirning ondin birigə, əfah homirning ondin birigə barawər bolsun; homir bolsa ular ikkisi üçün əlqəm bolsun. **12** Bir xəkəl bolsa yigirmə «gərah» bolsun. Yigirmə xəkəl, yigirmə bəx xəkəl, on bəx xəkəl qoxulup silərgə «mina» bolidu. **13** Bu silərnning [xəhəzadə üçün] «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; bir «homir» buoqdaydin altidin bir əfah buoqday, bir «homir» arpidin altidin bir əfah arpa sunisilər; **14** zəytun meyi bolsa, «bat» bilən əlqinidu, hər bir «kor»din ondin bir bat sunisilər (bir «kor» on «bat» yaki bir «homir» bolidu, qünki on bat bir homir bolidu). **15** Israilning süyi mol yaylakliridin, hər ikki yüz tuyak padioja birdin pahlən sunisilər — bular bolsa, «axlix hədiyə», «kəydürmə kurbənlirini», «inaxlik kurbənlirini»lər bolup, Israilar üçün kafarət kilix üçün bolidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Zemindeki həlkning həmmisining Israilning xəhəzadisigə sunojan bu «kətürmə hədiyə»gə təhpişi bolidu. **17** Xəhəzading wəzipisi bolsa, heytlərgə, «yengi ay»laroja, «xabat künlərgə, jümlidin Israil jəmətinə barlik «ibadət sorun»lirioja kəydürmə kurbənlirini, axlix hədiyələr wə xarab hədiyələni təminləxtin ibarət; Israil jəməti üçün kafarət elip kelidiojan gunaħ kurbənlirini, axlix hədiyə, kəydürmə kurbənlirini wə inaxlik kurbənlirini təminliğıqi dəl xu bolidu. **18** Rəb Pərwərdigar xundək dəydu: — Birinji ayning birinji künidə sən bejirim yax bir torpaqni alisan, uning bilən sən mukəddəs jayni paklayson. **19** Kaħin bu gunaħ kurbənlirining kenidin elip ibadəthanining ixik kexaklirigə, kurbəngəhning yuqiri təksidiki tət burjəkkə wə iqki həylining dərwasizing kirix yolining kexaklirigə süridu; **20** xuningdək yoldin azəjanlar yaki nadanlar üçün sən xu ayning yəttinici künidə oxax ix kilixing kerək; xuning bilən sən ibadəthəna üçün kafarət kilisən. **21** Birinji ayning on tətinqi künidə silər «ətiup fetax» heyti, yəttə künlük bir heytni otküzisilər; petir nanni yeyix kerək. **22** Xu küni xəhəzadə əzi wə zemindeki barlik həlk üçün gunaħ kurbənlirini süpitidə bir torpaqni sunidu. **23** Heytning yəttə küningin hər biridə u Pərwərdigaroja kəydürmə kurbənlirini, yəni yəttə küningin hər biridə yəttə torpaq wə yəttə qoqkarni, həmmisini bejirim həlda sunidu; hər küni gunaħ kurbənlirini üçün bir tekini sunidu. **24** U hər bir torpaqka bir əfah axlix hədiyəni, hər bir qoqkaroja bir əfah axlix hədiyəni qoxup sunidu; hər bir əfah unoja u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **25** Yəttinji ayning on bəxinji künidə baxlanojan heyttə, heytning yəttə küningin hər biridə u muxundək gunaħ kurbənlirini, kəydürmə kurbənlirini, axlix hədiyələni wə zəytun meyi qatarlikləmi ohxax sunuxi kerək.

46 Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Iqki həylining xərkkə qaraydiojan dərwasisi altə «ix küni»də etiklik bolidu;

kirix eoiziqiqə bolidu; bu ojarbiy qegrisi bolidu. **21** Silər bu zeminni Israilning kəbilisi boyiqə ez-aranglarda ülüxüinglar kerək. **22** Xundak bolux kerəkki, silər ez-aranglar wə aranglarda olturaxlakkan, aranglarda balilik boləjan musapirlarəja uni miras boluxkə qək taxlap bəlisilər; ular silərgə nisbətən wətinədə tuşulojan Israillarəja ohxax boluxi kerək. Ular silər bilən təng qək taxlap Israil kəbililiri arisidin miras alsun. **23** Musapir kaysi kəbilə arisida olturaxlakkan bolsa, silər xu yərdin uningəja miras təksim kəlisilər, dəydu Rəb Pərwərdigar.

48 Təwəndə kəbililər nami boyiqə tizimlinidu; ximal tərpidə Dan kəbilisining bir ülüxi bar. Uning qegrisi Israil zeminining ximaliy qegrिसimu bolidu; u Hətlonning yolini boylap, Hamat rayonisəja kirix eoiziqiqə wə Həzar-Enan xəhərigiqə sozuləjan (Həzar-Enan Dəməxk qegrisisəja yandax bolup, Dəməxkning ximaliy tərpidiki Hamat xəhərinəning yenida). Uning ülüxi xərkətin ojarbkiqə sozuləjandur. **2** Danning qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Axir kəbilisining bir ülüxidur. **3** Axirning qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Naftali kəbilisining bir ülüxidur. **4** Naftalining qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Manassəh kəbilisining bir ülüxidur. **5** Manassəhning qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Əfraim kəbilisining bir ülüxidur. **6** Əfraimning qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Rubən kəbilisining bir ülüxidur. **7** Rubəning qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Yəhəda kəbilisining bir ülüxidur. **8** Yəhədaning qegrisisəja tutaxkan, xərkətin ojarbkiqə sozuləjan zemin, silərnəng «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; uning kəngliki yigirmə bəx ming [hada], uning uzunluqi kəbililərgə təksim kəlinəjan ülitətikidək bolidu; mukəddəs jay uning dəl otturisida bolidu. **9** Silər Pərwərdigarəja alahidə atiqəjan «kətürmə hədiyə» bolsa, uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolidu. **10** Bu mukəddəs «kətürmə hədiyə» kahilər üqün bolidu. Ximaliy tərpinəng uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], ojarbiy tərpinəng kəngliki on ming [hada], xərkəti tərpinəng kəngliki on ming [hada], jənubiy tərpinəng uzunluqi yigirmə bəx ming [hada] bolidu; Pərwərdigarnəng «mukəddəs jay» uning dəl otturisida bolidu. **11** Bu yər Zadək əwladliridin boləjan, pak-mukəddəs dəp ayriəjan kahinlar üqün bolidu. Israil ezip kətkəndə, ular Lawiyar ezip kətkəndək ezip kətmigən, bəlki Mən tapxurojan məs'uliyətəkə sadik boləjanidi. **12** Xuning bilən bu alahidə «kətürmə hədiyə» boləjan yər bolsa pütün «kətürmə hədiyə» boləjan zeminning iqidin bolup, ularəja nisbətən «əng mukəddəs bir nərsə» dəp bilinsun. U Lawiyarnəng ülüxigə tutaxkan bolidu. **13** Kahinlarnəng ülüxining qegrisisəja tutax boləjan yər Lawiyarnəng ülüxi bolidu. Uning uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada]. Pütkül uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolidu. **14** Ular uningdin yərnə heq satmaydu yəki alməxturmaydu. Ular bu zeminning esilini bəxkəlarəja heq ətküzməydu; qünki u Pərwərdigarəja mukəddəs dəp atəlan. **15** Qəlan yər, kəngliki bəx ming [hada], uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], adətiki yər bolup, xəhər üqün, yəni əylər wə ortək box yər üqün bolidu. Xəhər uning otturisida bolidu. **16** Xəhərnəng əlqəmliri mundaq bolidu; ximaliy tərpi tət ming bəx yüz [hada], jənubiy tərpi tət ming bəx yüz [hada], xərkəti tərpi tət ming bəx yüz [hada], wə ojarbiy tərpi tət ming bəx yüz [hada] bolidu. **17** Xəhərnəng box yərliri bolsa, ximaləja qaraydiəjan tərpi ikki yüz əllik [hada] kənglikdə, jənubkə qaraydiəjan tərpi ikki yüz əllik [hada] kənglikdə, xərkəkə qaraydiəjan tərpi ikki yüz əllik [hada] kənglikdə,

ojarbkə qaraydiəjan tərpi ikki yüz əllik [hada] kənglikdə bolidu. **18** Qəlan ikki parqə yər mukəddəs «kətürmə hədiyə» boləjan yərgə tutixip uningəja parallel bolidu. Ularning uzunluqi xərkəkə qaraydiəjan tərpi on ming [hada], ojarbkə qaraydiəjan tərpi on ming [hada]; bular mukəddəs «kətürmə hədiyə» boləjan yərgə tutixidu; bularnəng məhsulətliri xəhərnəng hizmitidə boləjanlarni ozuklanduridu. **19** Uni tərpidəjanlar, yəni xəhərnəng hizmitidə boləjanlar Israilning barlik kəbililiri iqidin bolidu. **20** Pütkül «kətürmə hədiyə» bolsa uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki yigirmə bəx ming [hada] bolidu; silər bu tət qasilək mukəddəs «kətürmə hədiyə»gə xəhərgə təwə jaylarnimu koxup sunisilər. **21** Mukəddəs «kətürmə hədiyə» bilən xəhərnəng igidarqilikidiki yərnəng u wə bu tərpidiki qəlan zeminlər xəhzadə üqün bolidu. «Kətürmə hədiyə»gə yandax xərkətin xərkəkə sozuləjan yigirmə bəx ming [hada] kənglikiki yər wə ojarbtin ojarbkə sozuləjan yigirmə bəx ming [hada] kənglikiki yər [kəbililərnəng] ülüxlirigə parallel bolup, bular xəhzadə üqündur; mukəddəs «kətürmə hədiyə», jümlidin ibadəthanining mukəddəs jayi ularning otturisida, **22** xuningdək Lawiyarnəng ülüxi wə xəhərnəng igilikimu xəhzadining təwəlikinəng otturisida bolidu. Yəhədaning qegrisi wə Binyaminning qegrisisəng otturisida boləjan bu zeminlər xəhzadə üqün bolidu. **23** Qəlan kəbililərnəng ülüxliri bolsa: — Binyamin kəbilisi üqün xərkətin ojarb tərəkə sozuləjan bir ülüxi bolidu. **24** Binyaminning qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Ximeon kəbilisining bir ülüxidur. **25** Ximeonning qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Issakar kəbilisining bir ülüxidur. **26** Issakarnəng qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Zəbulun kəbilisining bir ülüxidur. **27** Zəbulunning qegrisisəja yandax boləjan, xərkətin ojarbkə sozuləjan zemin Gad kəbilisining bir ülüxidur. **28** Gadning yan tərpi, yəni jənubiy tərpi, pütkül zeminning jənubiy qegrisi Tamar xəhəridin Meribəh-Qədx dəryasining ekinlirigiqə, andin [Misir] wadisini boylap «Ottura dengiz»ətiqə sozulidu. **29** Bu silər Israilning kəbililirigə miras boluxkə qək taxlap bəliədiəjan zemin bolidu; bular ularning ülüxliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **30** Təwəndə xəhərnəng qixə yolliri bolidu; uning ximaliy tərpinəng kəngliki tət yüz əllik [hada] bolidu; **31** xəhərnəng kəwukliri Israilning kəbililirine nami boyiqə bolidu; ximaliy tərpidə üq kəwuk bolidu; biri Rubəning kəwuki bolidu; biri Yəhədaning kəwuki bolidu; biri Lawiyning kəwuki bolidu; **32** xərkəti tərpinəng kəngliki tət yüz əllik [hada], uningdə üq kəwuk bolidu; biri Yüsüpning kəwuki bolidu; biri Binyaminning kəwuki bolidu; biri Danning kəwuki bolidu. **33** Jənubiy tərpinəng əlqimi tət yüz əllik [hada], uningdə üq kəwuk bolidu; biri Ximeonning kəwuki bolidu; biri Issakarnəng kəwuki bolidu; biri Zəbulunning kəwuki bolidu. **34** Xərkəti tərpinəng kəngliki tət yüz əllik [hada], uningdə üq kəwuk bolidu; biri Gadning kəwuki bolidu; biri Axirning kəwuki bolidu; biri Naftalining kəwuki bolidu. **35** jəmiy bolup uning aylanmisi on səkkiz ming [hada] bolidu; xu kündin bəxlap xəhərnəng nami: «Pərwərdigar xu yərdə» bolidu.

Daniyal

1 Yəhuda padixahı Yəhoyakim təhtkə olturup üqinçi yili, Babil padixahı Nebokədnəsar Yerusalemə hujum kilip uni muhəsirə kiliwaldi. **2** Rəb Yəhudaning padixahı Yəhuyakimni, xundakla Hudaning əyidiki qaqa-kuqilarning bir kışimini uning kolojə tapxurup bərdi. U əsilərnə Xinar zeminiyə, əzi qokunidiyə mabudning buthanisiyə elip bardı wə bulap kəlgən qaqa-kuqilarnı buthanining həzinsisə qoydı. **3** Padixah Nebokədnəsar bax əşwat oşjidari Axpinazəyə əsirgə qūxkən Israillər iqidin han jəmətədikilərdin wə esilzadə yigitlərdin birnəqqidin tallap elip qūxixni buyrudi. **4** Bu yaxlar nuksansiz, kelixkən, danixmən-ukumuxluk, mol bilimlik, mutəpəkkur, orda hizmitidə boluxkə layəqətlik, yənə kelip kaldiyələrnin ilim-pənlirini həm tilini əginələydioğan boluxi kerək idi. **5** Padixah ular toşrisida ular üç yiləşiqə hər küni padixah yəydiyə nazu-nemətlər wə xarablar bilən ozuklandırulsun, muddət toxkanda padixahning aldida hizməttə bolsun dəp bektitti. **6** Tallanoşan Yəhuda kəbilisidiki yaxlardin Daniyal, Hənanıya, Mixael wə Azariyalər bar idi. **7** Aşwat bexi ularəyə yengı isimler, yəni Daniyaləyə Bəltəxasar, Hənanıyaəyə Xadrak, Mixaeləyə Mixak, Azariyaəyə Əbədnego değan isimlərnə koydı. **8** Daniyal padixah bəlgiləgən nazu-nemətlər wə xahənə xarablıri bilən əzini [Huda aldida] napak kilmaslikkə bəl başlıdı; xunga u aşwat bexidin əzining napak kilimmaslikəyə yol koyxıni iltimas kildi. **9** Əmdı Huda aşwat bexini Daniyaləyə iltipət wə xapaət kərsitidiyən kiləjanıdı. **10** Ləkin aşwat bexi Daniyaləyə: — Mən əz oşjam padixahın kərkimən. Silərnin yemək-iqimiklərnəni u əzi bəlgiləgən, u əgər silərnə baxkə kurdax yigitlərdək saşqlan qıray əməs ixən dəp kərisə, undakta silər padixahkə mening kallamni alduruşuqi bolisilər, — dedi. **11** Xuning bilən Daniyal kelip aşwat bexi əzıgə wə Hənanıya, Mixael wə Azariyalərəyə təyinləgən oşjidardin tələp kilip: **12** — Kəminilirini umaq, kəktət wə su bilənla bekip on künlük sinək kilsilə. **13** Andin bizning qırayımı bilən padixahning esil tamikini yegən yigitlərnin qırayını selixturup baksilə, andin kəzıtixlıri boyiqə kəminilirigə ix kərgəyıl — dedi. **14** Oşjıdar ularning gepigə kirip, ularni on kün sinap kəruşkə məkul boldı. **15** On kündin keyin kərisə, ularning qıraylıri padixahning nazu-nemətlirini yegən yigitlərnin kəndimnu nurluk wə toləşən kəruşdi. **16** Xuningdin keyin oşjıdar ularəyə padixah bəlgiləgən nazu-nemətlərnə wə iqixkə bəlgiləgən xarabni bərməy, ularning ornıda umaq, kəktətlərnəni bərixkə baxlıdı. **17** Bu tət yigitni bolsa, Huda ularni hərhil ədəbiyət wə ilim-məripəttə danixmən wə ukumuxluk kildi. Daniyalmu barlik oşayıbanə alamətlər bilən qūxlərgə təbir bərixkə parasətlık boldı. **18** Padixah bəlgiləgən muddət toxkınıda, aşwat bexi yigitlərnin həmmisini Nebokədnəsarnin əldiəyə elip bardı. **19** Padixah ular bilən bir-birlər səzləxti; yax yigitlərnin həqəksisi Daniyal, Hənanıya, Mixael wə Azariyalərəyə yətmıdi. Xunga bu tətəylən padixahning hizmitidə kəldi. **20** Padixahkə danalilik-həkmət kerək boləşanda yəki yorutux kerək boləşən hərəkəndək məsiligə jawab izdigəndə, ularning jawabi uning səltənətidiki barlik rəmqi-palqi yəki pir-ustazlıriningkidin on həssə toşra qıqattı. **21** Daniyal Pars padixahı Korəx təhtkə olturuşən birinçi yiləşiqə ordıda dawamlik turdi.

2 Nebokədnəsar təhtkə olturup ikkinçi yili, birnəqqə qūx kərdi; uning rohi parəkəndə bolup, uykusı qaçtı. **2** Xunga padixah rəmqi-palqi, pir-ustaz, jadugər wə kaldiy mənəşimlərnəni qūxlirigə təbir bərixkə qakirixni buyrudi. Ular kelip padixahning

aldıda turdi. **3** Padixah ularəyə: — Mən bir qūx kərdüm, bu qūxning mənisini bilixkə kənglüm nəhayiti tit-tit boluwatıdu, — dedi. **4** Andin kaldiyələr padixahkə (aramiy tilıda): — Aliyliri mənngü yaxıoşayıl! Kəni kəminilirigə qūxlirini eytkəyıl, biz təbir bərimiz, — dedi. **5** Padixah kaldiyələrgə: — Məndin buyruq! Silər əwwal kərgən qūxümni eytip andin təbir bərixinglar kerək. Undək kilmisanglar kiymə-qiymə kilıwətilisilər, əyinglar həjəthaniyəyə aylanduruwətilidil! **6** Ləkin qūxümni eytip, uningəyə təbir bəralisənglar məndin sowəşatlar, in'amlar wə aliy izzəttin muyəssər bolisilər. Əmdı qūxümni eytinglar, təbir bərixinglar! — dedi. **7** Ular padixahkə yənə bir kətim: — Aliyliri qūxlirini eytkəyıl, andin əzilərgə təbirini eytip bərimiz, — dedi. **8** Bu qəşdə padixah jawabən: — Xūbhışiziki, silər pərmanimdin kaytmaydişinimni bilgəqkə, wakıtnı kəynigə sürtiwətilisilər. **9** Ləkin qūxümni eytip bərmisənglar, silərgə pəkət buyrukmla kalıdu. Qūnki silər wakıt əhwalni əzğərtidü, dəp bilip əzara tı biriktürüp, yaləşənlik kilip meni aldıməkqi bolisilər. Xunga qūxümni eytsanglar, andin qūxümgə həkikəttən təbir bəraləydiyənlikinglərnəni xu qəşdılə bilimən, — dedi. **10** Kaldiyələr padixahkə jawabən: — Duniyədə aliyilirining sorişən ixini eytip bəraləydiyən lıuə yəki adəm yoxtur. Həqəkəndək padixah, uning kəndək əşwat hər künlük boluxidin kət'ıynəzər, rəmqi-palqi, pir-ustaz yəki kaldiy mənəşimlərgə mundək tələpnə kəyoşən əməs. **11** Qūnki aliyilirining sorişənlikini həkikəttən alamət müxkıl, ilahlərdin baxkə həqkım uni ayan kiləlməydu. Ləkin ilahlərnin makani insanlar arisıda əməs, — dedi. **12** Padixah kəttik oşəzəplınər əqqikləşən halda, Babil ordısıdiki barlik danixmənlərnəni əltürüşni əmr kildi. **13** Xuning bilən padixahning barlik danixmənlərnəni əltürüş toşrisidiki buyruqı qūxürıldı. Xunga [hizmətkərliri] Daniyal wə uning dostlırınımu əltürüş üqün izdidi. **14** Xu qəşdə Daniyal Babıldiki danixmənlərnəni əltürüş əmrini işra kiləşli qıqkən padixahning hususiy muhəpizətqılər baxlıkı Ariokkə əkilənə wə danixmənlərəyə jawab kayturup **15** uningdin: — Padixahning qūxürəgən pərmani nemə üqün xunqə jiddiy? — dəp sorıdı. Ariok əhwalni Daniyaləyə eytip bərdi. **16** Daniyal dərhal padixah əldiəyə kirip, padixahın qūxigə təbir bərgədək wakıt bərixni tələp kildi. **17** Andin Daniyal əyigə kaytip, əhwalni dostlıri Hənanıya, Mixael wə Azariyalərəyə eytip bərdi. **18** U uların ərxətiki Hudadin bu qūxning siri toşruluk rəhim-xəpəkət iltija kilip, mən Daniyal wə dostlırim tətimizning Babıldiki baxkə danixmənlər bilən billə həlak kilinməslikimizni tilənglar, dəp tələp kildi. **19** Andin kəqidə Daniyaləyə oşayıbanə kəruşüxtə xu sirning yeximi wəhiy kilindi. Xuning bilən Daniyal ərxətiki Hudaəyə həmdusanalar okup mundək dedi: **20** «Hudaning nami əbəd! Əbəd mədhiyələngəy! Qūnki danalik wə kük-qudrət Uningkidur. **21** U wakıt, pəsillərnəni Əzğərtkūqidur; U padixahlarıni yikitidu, Wə padixahlarıni tikləydu; U danalarəyə danalilik, əkilənilərəyə həkmət bəridü. **22** U qongkur wə sirlik ixlərnəni əxkarılıoşqudu, Kəranəşolukkə yoxuruşən ixlərnəni yaxı bilgüqidur, Nur həmixə Uning bilən billidur. **23** I manga danalik wə kük bərgən əta-bowilrimning Hudasi, Səngə xükür wə həmdusanalar eytay! Sən həzilə biz dua kiləşən ixni manga əxkarılıdın, Padixahning sorişən ixini bizgə kərsitip bərdin. **24** Andin Daniyal padixah Babıldiki danixmənlərnəni əltürüşkə təyinləgən Ariokning əldiəyə bərip uningəyə: — Babıldiki danixmənlərnəni əltürümigəyıl. Məni padixahning əldiəyə baxlap kirgəyıl, mən padixahning qūxigə təbir bərey, — dedi. **25** Ariok xuan Daniyalni padixah Nebokədnəsarnin əldiəyə baxlap kirip, padixahkə: — «Mən Yəhudiy əsilərlər iqidin aliyilirining qūxigə təbir bəraləydiyən bir kixini taptım» —

dedi. **26** Padixah Daniyal (Bəltəxasar dəpnu atilidu) oja: «Sən mening kərgən qūxūmni ayan kilip, uning oja təbir berələmsən? — dedi. **27** Daniyal padixahning aldida turup xundak javab bardı: — I aliyliri, sili soriojan bu sirni danixmən, pir-ustaz, rəmqi-palqi wə munəjjimlar əzligigə yexip berəlməydu. **28** Biraq ərxtə sirlarni axkarliiojuqi bir Huda bar. U bolsa aliylirioja ahirki zamanning künliridə nema ixlarning bolidiojanlikini ayan kildi. Əmdi əzlorining qūxini, yəni aliyliri uhlawatqanda kərgən ojayibanə alamətlərnı eytip berəy: — **29** — I aliyliri, sili uhlaqə yatqanda kəlgüsidi ixlarnı oylap yattila. Sirlarni biridinbir Axkarliiojuqi əzligigə yüz beridiojan ixlarnı kərsətti. **30** Manga kəlsək, bu sirning manga ayan kilinojini mening baxka jan igiliridin artuq həkmətkə igə boliojanlikimdin əməs, bəki bu qūxning təbirini, xundakla xah aliylirining kəngülliridiki oylirini əzligigə məlum kilix üqündur. **31** — Əy aliyliri, sili ojayibanə alaməttə əzlorining aldilirida turojan gigant bir həykalni kərdilə. Bu həykal nəhayiti gəwdilik bolup, zor nur qəknəp turidiojan həy wətlək həm kərkunluq idi. **32** Həykalning bexi esil altundin, kəkriki wə kolliri kümüxtin, bəl wə saoriliri mistin, **33** Yuta-paqiqi tēmürdin, puti tēmür bilən layning arilaxmisidin yasalojan. **34** Əzliri uni kərtiwətkən qaoqlirida, adəm kəli bilən kəzilmiojan bir tax kelip həykalgə urulup uning tēmür bilən layning arilaxmisidin yasalojan putini qəkiwətti. **35** Uningdiki tēmür, lay, mis, kümüx, altunlar xuan parqə-parqə kilinip, xamal ularni bəəyni yazlık hamandiki topilarni uqorojandək, qayta heq təpilmiojudək kilip uquriwətti. Ləkin həliki tax yoojanap, pütkül jahənni qəplojan ojayət zor bir taojka aylandi. **36** Kərgən qūxliri mana xudur. Əmdi biz əzligigə bu qūxning mənisini yexip berimiz. **37** Əy aliyliri, əzliri pütkül padixahların bir padixahı, ərxtiki Huda siligə padixahlik, nopuz, küq wə xəhrət ata kildi. **38** Insan baliliri, həywanatlar, uqar-kənatlar məyili kəyərədə tursun, Huda ularni kollirioja tapxurup silini ularning həmmisigə həkim kildi. Sili u həykalning altun bexidursila. **39** Əzloridin keyin yənə bir padixahlik kelidu. Ləkin u silining padixahliklirioja yətməydu. Uningdin keyin üqinqi bir padixahlik, yəni mis padixahlik kelip pütkül yər yüzigə həkim bolidu. **40** Uningdin keyinki tətinqi padixahlik bolsa tēmürdək mustəhkəm bolidu. Tēmür barlik baxka nərsilərnı qəkiwetip boysundurojindək, xuning oja ohxax bu tēmür padixahlik əz aldinqi padixahların həmmisini ezip qəkiwetidu. **41** Əzliri kərgəndək tēmür bilən seojiz layning arilaxmisidin yasalojan put wə barmaklar bu padixahlikning bəlünmə bolup ketidiojanini kərsitidu. Biraq bu padixahlik tēmürdək küqə igə bolidu, qünki sili kərgəndək, tēmür bilən lay arilaxkan. **42** Tēmür bilən layning arilaxmisidin yasalojan putning barmakliri u padixahlikning bir kismning küqiyidiojanlikini, bir kismning ajizlixidiojanlikini kərsitidu. **43** Əzliri tēmür bilən layning arilaxkanlikini kərdilə. Bu u [padixahlikning həkümdarliri padixahlikning] pukraliri bilən ittəpaklxmaqıqi boliojanlikini kərsitidu. Ləkin tēmür lay bilən arilaxmiojandək, birlixip kətləməydu. **44** U [ahirki] padixahlar təhtə olturojan məzgilda, ərxtiki Huda yimirilməs bir padixahlik bərpə kilidu. Bu padixahlik hərgiz baxka bir həlqəyə ətəydu; əksiqə u bu baxka padixahliklarnı üzül-kəsil gumran kilip, əzi mənggü məzmut turidu. **45** Əzliri adəm kəli bilən kəzilmiojan bir taxning taodjin qıkkınıni wə uning həykaldiki tēmür, mis, lay, kümüx, altunni qəkiwətkənlikini kərdilə. Xunga uluq Huda aliylirioja kəlgüsida yüz beridiojan ixlarnı bildürgən. Kərgən qūxliri qəqum əməlgə axidu, berilgən təbir mutlək ixənqliktur. **46** Andin padixah Nebokədnəsar əzini yərgə etip Daniyal oja səjdə kildi wə uning oja hədiyə

berip huxpurak-isirik selixni əmr kildi. **47** Padixah uning oja: — Dərwəyə, sening Hudaying ilahlar iqidə əng uluq ilah, padixahların hojisi wə sirlarni axkarliiojuqi ikən, qünki sən bu sirni yəxtinq! — dedi. **48** Andin padixah Daniyalning mərtiwisini yukiri kilip, uning oja nurojun esil soxwatlarnı təkdım kildi. U uni pütkül Babil əlksigə həkim boluqə təyinlidi wə uni Babildiki danixmən-əqıldarların bax əksəqli kildi. **49** Daniyalning padixahın tələp kilixi bilən, padixah Xadrak, Mixak wə Əbədnəgolarnı Babil əlksisining məmuriy ixlirini idarə kilixkə təyinlidi. Daniyal əzi orda hizmitidə kaldı.

3 Padixah Nebokədnəsar altundin egizliki atmix gəz, kəngliki altə gəz kelidiojan bir həykal yasap, Babil əlksisining Dura tüzlənglikigə ornattı. **2** Padixah barlik wəzir, waliy, həkim, məslihətqi, həziniqi, sotqi, sorəqılarnı xundakla hərkəysi əlklərdiki baxkə əməldarların həmmisini padixah Nebokədnəsar ornatqan bu altun həykalni əz ilahioja atax murasimioja kətnixixkə pərman qıxırdı. **3** Xuning bilən wəzirlər, waliylar, həkimlər, məslihətqilər, həziniqilər, sotqılar, sorəqılar, xundakla hərkəysi əlklərdiki baxkə əməldarların həmmisi atax murasimioja jəm boldı. Ular həykalning aldida turdu. **4** Jakarqi yukiri awaz bilən: — Əy hərkəysi əl-yurt, hərkəysi taipilərdin kəlgənlər, hər hil tilda sezlidxidiojan kowmlar, **5** silər sunay, nəy, qəlun, lira, ziltar, bulman wə baxkə hərhil sazlarning awazini angliojan haman, yərgə bax urup padixah Nebokədnəsar ornatqan altun həykalgə səjdə kilinglar. **6** Kimki bax urup səjdə kilmisa, xuan dəlxətlik yalkunlap turojan humdan oja taxlinidu, — dəp jakarlidi. **7** Xunga, sunay, nəy, qəlun, lira, ziltar, bulman wə baxkə hərhil sazlarning awazini angliojan haman hərkəysi əl-yurt, hərkəysi taipilərdin kəlgən, hərhil tilda sezlidxidiojan kowm yərgə bax urup Nebokədnəsar ornatqan altun həykalgə səjdə kilixti. **8** U qaoqda, bəzi kaldiyələr aldioja qıqip Yəhudiyələr üstidin ərz kildi. **9** Ular padixah Nebokədnəsaroja: — I aliyliri, mənggü yaxiojəyala! **10** Aliyliri sunay, nəy, qəlun, lira, ziltar, bulman wə baxkə hərhil sazlarning awazini angliojan haman həmməylən yərgə bax urup altun həykalgə səjdə kilsun, **11** xundakla kimki yərgə bax urup səjdə kilmisa, u dəlxətlik yalkunlap turojan humdan oja taxlansun dəp pərman kiliojanidila. **12** Sili Babil əlksisining məmuriy ixlirini baxkuruxkə təyinlənən birməqə Yəhudiy, yəni Xadrak, Mixak, Əbədnəgol bar; i aliyliri, bu adəmlər siligə hərmətsizlik kiliwatidu. Ular padixahning ilahlorining ibaditidə bolmıdi yaki padixah ornatqan altun həykalgimu səjdə kilməydu, — dedi. **13** Xuni anglap padixah Nebokədnəsar dərəzəp bolup, Xadrak, Mixak, Əbədnəgolarnı əz aldioja kəltürüxni əmr kildi. Xuning bilən ular bu üqəylənni padixah aldioja əpkəldi. **14** Nebokədnəsar ular oja: — Xadrak, Mixak, Əbədnəgo, silər rasttin mening ilahlorinning hizmitidə bolmidinglarmu həm mən ornatqan altun həykalgə səjdə kilmidinglarmu? **15** Həzir silər sunay, nəy, qəlun, lira, ziltar, bulman wə baxkə hərhil sazlarning awazini angliojan haman, mən yasatqan həykalgə səjdə kilixkə təyyar tursanglar, yaxxi. Ləkin səjdə kilmisanglar, silər dərhal dəlxətlik yalkunlap turojan humdan oja taxlinisilər. Xu qaoqda kəndək ilah kelip silərnı qənggülmindin kutkuzuwəlidikin, kəni?! — dedi. **16** Xadrak, Mixak, Əbədnəgol padixahkə jawabon: — I Nebokədnəsar, bu ixta biz əzimizni əkliximiz həjətsiz. **17** Biz səjdə kilip keliwatqan Hudayimiz bizni dəlxətlik yalkunlap turojan humdandin kutkuzalaydu; i aliyliri, U qəqum əzlorining ilkindin bizni kutkuzidu. **18** Ləkin bizni kutkuzmiojan təkdirdimu, aliylirigə məlum bolsunki, biz yənilə ilahlorining hizmitidə bolmaymiz wə sili ornatqan altun həykalgə səjdə kilməymiz, — dedi. **19**

Buni angliyan hamon padixah Nebokadnesarning təri buzulup, Xadraq, Mixak, Əbədnegolaroqa kattik oqəzəpləndi. Xuning bilən adəmlirigə humdanni adətতিকidin yəttə həssə kattik kizitixni buyrudi. **20** U qoxunidik i əng qawul palwanlaroqa Xadraq, Mixak, Əbədnegolarni baolap, dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanəyo taxlanxi buyrudi. **21** Xuning bilən ular tonliri, ixtanliri, səlliliri wə baxqa libas kiyimliri selinmioqan haldə baolqinip dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanəyo taxlandi. **22** Padixahning əmrining kattiklik i bilən humdandiki ot intayin yalkunlap yenip turatti, xunglaxqa humdandin qikiwatqan yalkun Xadraq, Mixak, Əbədnegolarni kəturəqan əskərlərn i keydūrtip taxlidi. **23** Xundak kiliq Xadraq, Mixak, Əbədnegolar i qəyulən baolqan haldə dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanəyo qixūp kətti. **24** Andin Nebokadnesar qəqūqən haldə ornidin qaqrap turup, məslihətqi wəziliridini: — Biz baolap ot i qigə taxloqimiz i q adəm əməsuw? — dəp soridi. — Ular jawabən «Xundak, i aliyliri! — dedi. **25** Padixah jawabən: — Mana, mən tət adəmnin baolqasiz haldə ot i qidə ərkin mengip yūrtuwatqinini kərtuwatimənəy, ular kiliqə keygəndak əməs; həmdə tətinqi kixi ilahlarınin oqlidək turidu! — dedi. **26** Xuning bilən Nebokadnesar dəhxətlik yalkunlap turoqan humdandin əozioya yekin kelip: — Xadraq, Mixak, Əbədnegolar! Həmmidin Aliy ilahning kulliri, qikiqlar, mayakqa kelinglar! — dəp towlidi. Xuning bilən Xadraq, Mixak wə Əbədnegolar otin qikti. **27** Barlik wəzilərlə, waliylər, həkimlər wə padixahning məslihətqi wəziliri yioqlip kelixip bu i qəyuləngə tikilixip qaraxti; ularning kiliqə keygan yeri yoq idi, qaq-sakallirimu keymigen, kiyim-keqəklirimu xu peti idi, üsti-bexidimu is-tütünnin puriki yoq idi. **28** Nebokadnesar mundak dedi: — Xadraq, Mixak, Əbədnegolarning Hudasioya xikür-sanalar boləy! U Əz pərixətisini əwətip, Əzigə tayanəqan kullirini kutkuziwaldi. Ular əzilirinin ilahidin baxqa heqkəndak ilahqa hizmət kilməslək i qün wə yaki bax urup səjdə kilməslək i qün, pəkət əz Hudayimizingla ibaditidə bolimiz dəp padixahning pərmanioya hiləplək kiliq hayətini təwəkkul kildi. **29** Əmdi mən xundak mənə qixürimənkə: Kəysi əl-yurt bolsun, kəysi taipilərdin kəlgən bolsun, kəysi tilda səzlixidəqlər bolsun, Xadraq, Mixak, Əbədnegolarning Hudasioya qara qaplaydikən, pütün teni kiyimə-qiyimə kilinsun, əyliri həjəthənioya ayləndurulsun! Qünki bundak kutkuzalaydioqan baxqa ilah yoq. **30** Xuning bilən padixah Xadraq, Mixak, Əbədnegolar i qəyulənni əstürüp, Babil əlksidə yukiri mənəpkə tayinlidi.

4 «Mənki padixah Nebokadnesardin yər yuzidiki hər bir əl-yurtqa, hər kəysi taipilərgə, hər hil tillarda səzlixidəqlər qowmlarəy aman-esənlik exip-texip turoqay! **2** Həmmidin Aliy Huda manga kərsətkən əlamətlərn i wə karamətlərn i jakaraxni layik taptim. **3** Uning kərsətkən məjizlik əlamətliri nemidəgən uluq! Uning karamətliri nemidəgən kəltis! Uning padixahlik pütmas-tügəməstür, Uning həkimlik i dəwrədin-dəwrgiqə dawamlixidu! **4** Mənki Nebokadnesar əyümdə biharaman olturoqinimda, ordamda bayaxat turmux keqüriwatqinimda, **5** meni intayin qorqitəwətkən bir qixni kərdüm, ornunda yatkənimda beximidə oylar wə kalləmdiki oqayibana əlamətlər meni əlakzadə kildi. **6** Babildiki barlik dənəxmənlərn i əldiməy qəqirixkə pərman berip, ularning qixümgə təbir berixini buyrudim. **7** Xuning bilən barlik rəmqi-pəlqi, pir-ustaz, kaldiyələr wə munəjmlər kelixti. Mən qixümmi eytip bərdim, ləkin ular manga təbirini bərdim. **8** Ləkin ahirdə Daniyal kirdi (uning yənə bir ismi Bəltəxasar bolup, mənəy ilahimning nāmioya əsasən qoyuləqan). Məkəddəs ilahlarınin rohi uningda ikən. Mən qixümmi eytip, uningə: **9**

— Əy pəlqilərnin baxliki Bəltəxasar, məkəddəs ilahlarınin rohi səndə ikənlikini, sanga heqkəndak sir təs kəlməydioqanlikini bildim, xunga mənəy kərgən qixümdiki oqayibana əlamətlərn i qixəndürgəysən, xundakla uningə təbir bərgəysən, — dedim. **10** — Mən ornunda yatkənimda kalləmdə mundak oqayibana əlamətlərn i kərdüm: Mana, yər yuzining otirisida bir tūp dərəh bar ikən; u tolimu egizmix. **11** U barəqanseri qong həy məzmət əsüp, əsmənəy təkixiptu, u dunyaning qətlirigimə kərinidikən. **12** Uning yopurmaklıri qirayliq, mewisid intayin mol ikən. Uningda pütkül dunyayəy yətküdək əzək bar ikən. Uning əstida daladiki haywanlar sayidaxidixən, xahlirida əsməndiki uqar-qanatlar məkən kilidikən; mewisidin barlik ət igilirimu əzəklikidən. **13** Ornunda yetip, kalləmdə kərgən oqayibana əlamətlərn i kərwatimən, mana, əsməndin bir kəzətqi məkəkkəl, yənə məkəddəs bir pərixətə qixūp, **14** mundak jakarliki: — «Dərəhni kesip, xahlirini kirkip, yopurmaklırini wə mewilirini kəqip qixūrtip qəqiwətinglar. Dərəh tūwidiki yawayəy haywanlar uningdin yirəqləxsun, uning xahliridiki kuxlar təzip kətsun. **15** Yərdə pəkət kətküninlə yiltizi bilən, mis wə tēmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada kaldurunglar. U əsməndiki xəbənəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. Uning nesiwisi ot-qəp yəydioqan yawayəy haywanlar bilən billə bolsun. **16** Adəmiy əklidin məhrum kilinip, uningəy yawayəy haywanlarınin əkli berilsun, xundakla xu hələttə «yətə wəqət» tursun. **17** Dunyadiki jan igiliri Həmmidin Aliy Boləquqin inənsərlərnin padixahlikning həmmisini idarə kilidəqlənlik, xundakla uning padixahlik həkūqini əzi tallioqan kixi (məyli u heqnemigə əzimes adəm bolsim)gə beridəqlənlikini bilsun dəp, bu həkūm kərioquqi məkəllərnin pərmani bilən, yənə məkəddəs pərixətlərnin qərar buyruki bilən bəlgiləngəndür». **18** — Mən padixah Nebokadnesar mana xundak qəxni kərdüm. Əy Bəltəxasar, qixümgə təbir bərgəysən. Padixahlikimdeki danixmənlər i qidə mən i qün buningəy təbir bərləydioqan birimə adəm qikimdi. Ləkin sən təbir bərləysən, qünki əng məkəddəs ilahlarınin rohi səndə ikən. **19** Xuning bilən Bəltəxasar dəpmə atəqlən Daniyal bir həzəy həyranlikqə əlakzadə boldi wə qix təqrisida oylar tolimu biaman boldi. Padixah: — Əy Bəltəxasar, bu qix wə uning təbiri seni əlakzadə kilmisun, — dedi. Bəltəxasar jawabən: — I aliyliri, bu qix silidin nəpərləngənlərgə bolsun, uning təbiri əzilirigə əməs, dūxmənliyəy qixkəy! **20** Barəqanseri əsüp məzmət boləqan, egizliki əsmənəy təkixidəqlən, pütkül dunyayəy kərinidəqlən, yopurmaklıri qirayliq, mewisi intayin mol boləqan, pütkül dunyayəy yətküdək əzək bolidəqlən, sayisida yawayəy haywanlar turidəqlən, xahlirida uqar kuxlar məkən kilidəqlən dərəh bolsun, yənə sən kərgən dərəh — dəl əziliridur, i aliyliri! — Qünki sili qong wə məzmət əstila; silining həywtəli ri exip pəlakqə yətti; həkūmranlikli ri yər yuzining qətlirigə yetip bardı. **22** — Qünki sili qong wə məzmət əstila; silining həywtəli ri exip pəlakqə yətti; həkūmranlikli ri yər yuzining qətlirigə yetip bardı. **23** Aliyliri qərar turoqan wəqətlirida əsməndin bir kərioquqi, yənə bir məkəddəs pərixətə qixūp: «Bu dərəhni kesip, harab kilinglar. Halbuki, yərdə kətküninlə yiltizi bilən kaldururp, mis wə tēmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada kaldurunglar. U əsməndiki xəbənəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. «Yətə wəqət» bexidin ətkiəy uning nesiwisi ot-qəp yəydioqan yawayəy haywanlar bilən billə bolsun, — dəptu. **24** — I aliyliri, qixlirining mənisi mana xu — Bular bolsa Həmmidin Aliy Boləquqin pərmani bilən hojam padixahning bəxioya qixidəqlən iqlar — **25** Əzli ri kixilər ərisidin həydiwətilip, yawayəy haywanlar bilən billə yaxaydila, kalilərdək ot-qəp

qıxənməydiyoğan altun, kümüx, mis, tēmür, yaoçaq wə taxlardin yasaləjan butlarni mədhıyılıdılə. Həlbuki, silining nəpəsirini Əz kəlidə tutkən wə silining barlik hərəkətlirini Əz ilkidə tutkən Hudani uluqəlimidilə. **24** Xunga, Huda bu kəlning kərtüngən kışmini əwətip bu hətlərni yazdurdı. **25** Bu hətlər: «Mene, mene, təkəl, uphərsin» degəndin ibarət. **26** Buning qıxəndürülüşü: — «Mene» — Huda silining padixahlıklarining hesabini kılıp, uni ayaqəlxatırdı. **27** «Təkəl» — sili tarazidə tartılıwidilə, kəm qıktılə. **28** «Pəras» — padixahlıqlıri pərqilinip, Medialıqlar bilən Parslarəja təwə kılındı. **29** Xuning bilən Bəlxazar dərhal nəwəkərlirigə əmr kılıwidı, ular Daniyaləja səsün rənglik tonni kiydürüp, boynoja altun zənjirni esip qoydı; u u toşruluq: «Padixahlıq iqidə üçinqi dərijilik mərtəwigə igə bolsun» dəp jakarlıdı. **30** Xu keqə kəldiyələrin padixahlı Bəlxazar əltürüldi. **31** Padixahlıq bolsa Medialıq Dariusning qəliəja ətti. U təhminən atmix ikki yaxta idi.

6 Padixahlı Darius pütin padixahlıqni idarə kılıx üçün bir yüz yigirmə wəzirni hərəkəysi yurtlarni baxquruxka təyinləxni muwəpiq kərdi. **2** Buningdin baxka u bu wəzirlərni nazarət kılıp, bu wəzirlərin hesabini elix, xundakla padixahlıning həkuk-mənpəəti ziyanəja uqrimisun dəp Daniyal wə baxka ikki kixini nazarətqılıkka təyinlidı. **3** Daniyalda əlahidə bir rohiy hususiyət bar boləjaqka, u baxka nazarətqılərdin wə wəzirlərdin iktidarlik qıkti. Xunga padixahlı uni pütkül padixahlıqni idarə kılıxka təyinləməqə boldı. **4** Xuning bilən baxka nazarətqi wə wəzirlər uning padixahlıqti məmuriy ixliridin səwənlik izdidi. Ləkin ular ərz kıləudək həkəndək bəhanə-səwəb yəki səwənlik tapalmıdı. Qünki Daniyal diyanətlik wə ixənqlik bolup, uningdin kıləq kəmqlik yəki səwənlik qıqıralmıəjanıdı. **5** Xunga xu adəmlər əzərə: — Daniyalning Hudasingən qənunəja munsasiwətlik ixliridin baxka, uningdin əyibligədək həkəndək bəhanə tapalmaymız, — deyixti. **6** Xunga ular əzərə til biriktürüp padixahlıning əldioja kirip: — Padixahlı Darius əliyiləri mənggü yaxiojəylə! **7** Əliyilərinə padixahlıqlırdiki barlik nazarətqi, wəli, wəzir, məslıhətqi, həkım wə əməldarlar birliktə məslıhətləxtuk; hərəkəndək kixi ottuz kün iqidə hərəkəndək iləhka hərəkəndək dua-tilawət kılıxka wə yəki hərəkəndək kixidin bir nərsə tiləxkə ruhsət bolmısın, i əliyiləri, pəkət silidinlə tilixi ruhsət bolsun degən xəhanə yarlıkning qıxürülüşini layıq kərdük. Bu pərman kət'iy bolsun, kimki bu pərmanəja hiləplik kilsə, u xirlər əngkürigə taxlansun! **8** Əmđi, i əliyiləri bu pərmanı bəkitip qıxürgəylə, uning əzgərtilməslik i üçün yarlıknamigə imza qoyəjaqlə; qünki Media wə Pars qənuni boyiqə, pərman qıqırılıx bilənə əzgərtixkə bolmaydu, — dedi. **9** Xuning bilən Darius pərmanı bəkitip yarlıknamioja kəl qoydı. **10** Daniyal bu yarlıknamigə imza qoyuləjanlıqini əngləp, əyigə qaytti. Uning əyining əgzisidə bir balihana bolup, derizisi Yerusəleməja qarayiojan bolup, oquq turattı. U əditi boyiqə derizining əldidə tizlinip əturup, hər künü üç kətim Hudaəja dua-tilawət kılıp xükür əyattı. **11** Ləkin həlėk adəmlər billə kelip Daniyalning Hudaəja dua wə tilawət kiliwatqını kərdi. **12** Andin ular birliktə padixahlıning əldioja bərip pərman toqrisidə gəp əqip: — I əliyiləri, əzli: Ottuz kün iqidə əzliřidin baxka hərəkəndək iləhdin yəki hərəkəndək insandin birər nemini tiləng hərəkəndək kixi xirlər əngkürigə taxlansun, degən bir pərmanəja imza qoyəjan əməsmü? — dəp sorıdı. Padixahlı: — Dərwəkə xundək kıldim, Media wə Pars qənuni boyiqə pərmanı əzgərtikli bolmaydu, — dedi. **13** Andin ular padixahlıqəja jawəbən: — Yəhudadin əsir elip kəlingən kixilərdin həlėki Daniyal, i əliyiləri, silini wə sili imza qoyəjan pərmanı kəzğə ilmaydu,

bəlki hər kündə üç kətim əz dua-tilawitini kiliwatıdu, — deyixti. **14** Buni əngliəjan padixahlı əz-əzigə kayıp, kəngül koyup Daniyalni kütquruxka əmal tapmaqə bolup, u kün patkuqə hərhil kütqurux əmal i üstidə izdinip yürdi. **15** Ləkin əhirdə u kixilər yənə əzərə til biriktürüp padixahlıning əldioja jəm bolup uningəja: — I əliyiləri, əzliřigə məlumki, Medialar wə Parsların qənuni dəl xuki, padixahlıning bəkitkən hərəkəndək qərarı yəki pərmanı əzgərtixkə bolmaydu, — deyixti. **16** Xuning bilən padixahlıning əmr kılıxi bilən Daniyal tutup kəlinip, xirlər əngkürigə taxlandı. Padixahlı Daniyaləja: — Sən üzüldürməy ibadət kılıdiojan Hudaying sən kütqurıwalıdu! — dedi. **17** Bir tax elinip, əngkürigə əzəzi uning bilən etildi; Daniyalning ixlirioja həkım arılaxmısın dəp uni padixahlı əz məhür i wə uning əmir-əməldarlırinə məhür i bilən məhür i. **18** Andin padixahlı ordioja kaytip kəlip kəqini roza tutup ətküzdi; əzining toqəl-kənəzkliridin həkəyisini əz yenioja kəltürmıdı, u kəqio qıhıyalımdı. **19** Tang ətixi bilənə padixahlı ordinin turup, əldirəp xirlər əngkürigə bardı. **20** Padixahlı əngkürigə yəkinlixip əzəblənəjan haldə Daniyalni qakirip: — Əy Daniyal, Mənggü Həyat Hudaning kuli, sən üzülməs ibadət kılıdiojan Hudaying sən xirlərdin kütqurıwalımdımu? — dəp towlıd. **21** Daniyal jawəbən: — I əliyiləri, mənggü yaxiojəylə! **22** Hudayingnin pərixtsizini əwətip xirlərinə əzəzi yumduruxi bilən ular mənə hək ziyən-zəhmət yətküzəlmıdı; qünki U məndin həkəndək əyib kərdim. Əliyilərinə əldimə mən həkəndək ziyən yətküzgədək ix kıldimdin, — dedi. **23** Buni əngləp padixahlı itayin hıxal bolup, adəmlirini Daniyalni əngkürdin elip qıqıxni buyrudi. Xuning bilən ular Daniyalni əngkürdin elip qıkti. Uningdin kıləq zədə-zəhmət tapalmıdı; qünki u Hudasiəja tayanəjanıdı. **24** Andin padixahlı buyruq qıxürdi, [nəwəkərləri] Daniyalning üstidin xikayət kıləjanların həmmisini tutup, ularni bala-qakılıri wə hotunliri bilən koxup xirlər əngkürigə taxlıwətti. Ular əngkür tegigə qıxüp bolmayla xirlər etilip kəlip, ularning ustihənlirininə qaynap qıyma-qıyma kiliwətti. **25** Xu itxin keyin Darius padixahlı yər yüzidə turuwatqın hərəkəysi əl-yurt, həmmə tapılər, hər tildə səlxiziojan qowlarınə həmmisigə mundaq pütük qıxürdi: — «Həmminglərəja əmanlık əxip-təxip turəja! **26** Mən uxbu yarlıkni qıxürimənk i, padixahlıqimdik i hər bir yurttiki puqrələr Daniyalning Hudasi əldidə titrəp qorqsun! — Qünki U Mənggü Həyat Hudadır, Mənggü məstəhəkəm əzgərməstür, Uning padixahlıq i həkəl kılınmas, Uning həkimiyyəti əbədil'əbədigə bolıdu. **27** U bala-qazadin qoşdaydu wə kütqurıdu, U əsmənlərdim, yər yüzidim əlamət-karamətləni yaritıdu, U Daniyalni xirlərinə qənggildin kütqurıdu». **28** Daniyalning bolsa xu ixlərdin keyin Darius həküm sürgən məzgilə, xundakla Pars padixahlı Qurəx həküm sürgən wəqıtlərdə ixliri rawan yürüxti.

7 Bəlxazar Babiləja padixahlı boləjan birinqi yili Daniyal ordidə yetip qıxidə birnəqə ojayibənə əlamətləni kərdi. U qıxidə kərgənlirini mundaq yəkünləp hatiriliwəldi: — **2** Keqidə kərgən ojayibənə kərinüxtə mənki Daniyal xuni kərdümki, əsməning tət tərıpidin xaməl qıqıq, «Uluq Dengiz» yüzigə urulmaqta idi. **3** Dengizdin xəkılliri bir-birigə ohximaydiojan tət zor məhluq qıkti. **4** Birinqi məhluq xiroja ohxaytti, ləkin bürkütning qənitə bar idi. Mən uningəja qarəp turəjinimda, qənatlıri yulundi; andin u yərdin kətürülüp, ikki puti yərgə dəssitilip adəmdək turəquzulup, uningəja insaniy bir kəlb bəridi. **5** Mana yənə bir məhluq, yəni ikkinqisi eyikqə ohxaytti. Uning bir tərapi ikkinqi bir tərıpidin əgzitildi. Uning qıxliri üç kowuroqini qıxləp turattı, bir əwaz uningəja: «Ornungdin tur, gəxni yeyixingə yəwall!» — dedi. **6** Qarəp turəjinimda,

mana yəna bir məhluk qəyda boldi. U yilpizoğa ohxaytti, dümbisidə kuxningkidək tət qaniti bar idi; uning bexi tət idi. Uningoğa həkimlik həqūki berildi. **7** Uningdin keyin keqidiki oqayibana kərünüxlərdə qarap turojnimda, mana tətinqi bir məhluk pəyda boldi. U intayin qorkunqluk, dəhxətlik wə əjayib küqlük idi. U yoojan təmür qixliri bilən owni qaynap ezip yutup, kəldükini putliri bilən dəssəp-qayləytti. U aldinki barlik məhlukğa ohximaytti; uning on münggüzi bar idi. **8** Mən bu münggüzlərni kəzitiwatqinimda, mana münggüzlərnin arisidin yəna bir kiqik münggüz əsüp qikti. **9** Bu kiqik münggüzning aldidə əslidiki münggüzlərdin üqi yuluwetildi. **10** Bu kiqik münggüzning əslidiki münggüzning əsüdü wə qəyda səzləydiyoğan əozji bar idi. **11** Mən qarap turojnimda, u yərgə birnaqqə təhtning koyuloqanlikini kərdüm; ularning biridə, «Əzəldin Bar Boləuqi» orun elip olturuptu. Uning kiyimliri kardək ap'ak, qaqliri ap'ak koza yungidək idi. Uning təhti ot lawuldap turoyan yalkunlar bolup, lawuldap keyüwatqan ot qaqlirining üstidə idi. **12** Uning aldidin goya rawan ekij turojan dəryadək ot yalkuni lawuldap ekij turatti; Uning hizmitidə turoquqlar tümən mingliyojan idi, Uning aldidə yüz milyonliyoğan hazır turoquqlar bar idi. Sorək baxlanoqanliki jakarlinip, dəsturlar eqildi. **13** Həliki kiqik münggüzning yoojan gəplərni kiliwatqan awazidin dikqitim xuningoğa tartilip qarap turattim. Qarap turojnimda, tətinqi məhluk öltürülüp, uning jəsiti həlak kilinip, otqa taxlap keydürülükxə tapxurildi. **14** Kəlojan üq məhluk bolsa, həkimiyitidin məhrum kilindi, lekin ularning əmri yəna bir məzgi uzartildi. **15** Kəqidiki oqayibana kərünüxlərdə mana, mən goya İnsan Ooqlioğa ohxax bir zatning asmandiki bulutlar bilən kəlgini kərdüm. U «Əzəldin Bar Boləuqi»ning yenioğa berip, uning aldiyoğa hazır kilindi. **16** Hər əl-yurt, hər tairə, hər hil tilda səzlixdioğan kowmlar uning hizmitidə bolsun dəp, səltənət, xəhrət wə padixahlik həqūki uningoğa berildi. Uning səltəniti mənggü solaxmas səltənəttur, uning padixahlik mənggü həlak kilinmas. **17** Məni Daniyalning wujudum, dil-rohım bək biaramlikğa qəmdi, kallamdiki oqayibana əlamətlər meni intayin əlakzadə kildi. **18** Mən yəkin turoquqlardin birining aldiyoğa berip, bu oqayibana əlamətlərnin həkikiti toqruluk soridim. U manga təbir berip qüxəndürüp mundək dedi: — **19** «Bu tət zor məhluk kəlgüsədə dunyada bax kəttüridiyoğan tət padixahni kərsitidi. **20** Ləkin Həmmidin Aliy Boləuqiuning mukəddəs bəndiliri padixahlik həqūkini qəbul kilidu, ular uningoğa mənggü igidarqilik kilidu, əbədil'əbədgigə xundək bolidu». **21** Mən baxğa üq məhlukğa ohximaydiyoğan tətinqi məhluk, yəni zor qorkunqluk, təmür qixlik, mis tirnaklik, owni qaynap ezip yutup, andin kəldüklerini ayaqliri bilən dəssəp-qəyləydiyoğan həliki məhluk toqrisidiki həkikətni, **22** xundəkla uning bexidiki on münggüzining wə keyin əsüp qiqkan kiqik münggüz toqrisidiki həkikətni təhimu enik bilməkqi boldum — uning, yəni həliki kiqikining aldidə əslidə bar boləjan baxğa üq münggüz yuluwetilgən, kəzliiri wə yoojan gəp kilidiyoğan əozji bar bolup, **23** ənə baxğa münggüzlərgə qaridoqanda təhimu həywtəlik idi. **24** Karap turojnimda, u kiqik münggüz Hudaning mukəddəs bəndiliri bilən jəng kilip ularin üstünlükxə igə boldi; **25** «Əzəldin Bar Boləuqi» kəlgəndə, həküm kilix həqūki Həmmidin Aliy Boləuqiuning mukəddəs bəndilirigə berildi. Xuning bilən bəkitilgan waqti kelip, [Hudaning] mukəddəs bəndiliri padixahlik həqūkini ətküzialdi. **26** [Təbir bərgüqi] qüxəndürüp yəna mundək dedi: — «tətinqi məhluk kəlgüsi dunyada bax kəttüridiyoğan tətinqi bir padixahlik bolup, u baxğa hərəkəndək padixahliklaroğa ohximaydu. U pütkül dunyani yutup, uni ayaq asti kilip, kukum-talkan kilidu. **27** On münggüz

bolsa, bu padixahliktin qikidiyoğan həkümranlik kilidiyoğan on padixahni kərsitidi. Keyin yəna bir padixah məydanəy qikidu, u ilgiriki padixahlaroğa ohximaydu; u üq padixahni əzigə boysunduridu. **28** U Həmmidin Aliy Boləuqiyoğa qarxi kupurluk səzlərni kilidu həmdə Həmmidin Aliy Boləuqiuning mukəddəs bəndilirini həzizlanduridu. U kalendarni, həyt-ayəmlərni wə mukəddəs kanunlarni əzgərtiwetixni kəstləydu. Hudaning mukəddəs bəndiliri «üq yerim waqit» uning həkümranliqioğa tapxurulidu. **29** Andin Hudaning soti eqilidu, buning bilən uning idarə kilix həqūki tartiwelinip, mənggülik tüzil-kəsil yokitilidu. **30** Ləkin uning padixahlikning həqūki, yəni dunyadiki hərəkəsi padixahliklarning səltəniti wə xəhriti Həmmidin Aliy Boləuqiuning mukəddəs bəndilirigə, yəni Hudaning Əz həlkigə ətküzilidu. Uning padixahlik mənggü bir padixahliktur, dunyadiki pütün həkümdarlar Uning hizmitidə bolup uningəy itaət kilidu». **31** Bu ix mana muxu yərgiqə boldi. Məni Daniyal, əz oylirim əzümni əlakzadə kildi, qirayim tatirip kətti. Biraq bu ixni kəlbimdə püküp səklidim.

8 Padixah Bəlxazar təhtkə olturup iquinqi yili, məni Daniyal ikkinqi bir oqayibana əlamətni kərdüm. **2** Oqayibana kərünüxtə, əzümni Elam əlksidiki Xuxan kə'əsədə kərdüm. Kərünüxtə mən Ulay qəng əstingi boyida idim. **3** Bəximni kəttürüp qarışam, ikki münggüzi bar bir koqkarning qəng əstəng aldidə turoqanlikini kərdüm. Uning münggüzi egiz bolup, bir münggüz yəna biridin egiz idi; egizək boləjan münggüz yəna birsidin keyinrək əsüp qiqkanidi. **4** Mən koqkarning oərb, ximal wə jənub tərəplərgə üsüwatqinini kərdüm. Həqəkəndək həywan uningəy təng kəlməytti wə həqkim həqkimni uning qəngilidin kutkuzalmaytti. U nəmə kilixni halisa, xuni kilatti, barəanseri həywtəlik bolup ketiwatatti. **5** Mən bu toqruluk oylawatattim, mana, oərb tərəptin bir tekə putliri yərgə təgmigan həlda pütün jəhənnəm kəzip yügürüp kəldi. Uning ikki kəzi arisioğa kərünərlik qəng bir münggüz əsüp qiqkanidi. **6** U mən dəsləp kərgən həliki əstəng boyida turojan ikki münggüzlik koqkarəy qarap kəhri bilən xiddətlik etildi. **7** Mən uning koqkarəy yəkin kelip, oərbəp bilən koqkarni üsüp ikki münggüzini sunduriwətkənlikini kərdüm. Koqkarning qarxilik kərsətküdək madari kəlmiojanidi, tekə uni yərgə yiqitip, dəssəp-qəyildi, tekining qəngilidin uni kutkuzalidioğan adam qikmidi. **8** Tekə barəanseri həywtəlik bolup kətti; lekin u heli küyiyip boləqanda, qəng münggüzi sunup qüxüp, əslidiki jayidin asmandiki tət xaməloğa qarap turidiyoğan, kəzğə kərünərlik tət münggüz əsüp qikti. **9** Bu tət münggüzning iqidiki biridin yəna bir münggüz əsüp qikti. U kiqik münggüz əsüp intayin həywtəlik boldi, jənub, xərək tərəplərgə wə «güzəl zəmin»əy qarap təsir küqini kəngəytti. **10** U intayin həywtəlik bolup, həttə samawiy koqundikilərgə hujum kilədukdək dərijigə yətti, samawiy koqundikilərdin wə yultuzlardin birmunqisini yərgə taxlap, ularning üstigə dəssidi **11** (u tolimu məqrurlinip, həttə samawiy koqunxing Sərdari bilən təng bolmaqqi bolup, ibadəthanida Sərdarəy atəp kündilik kurbənlük sunuxni əməldin kəldurdi, həmdə Sərdarning ibadəthanisidiki «mukəddəs jay»ni wəyran kiliwətti. **12** Asiylik tüpəyidin Hudaning həlkə wə kündilik kurbənlük qəng münggüzgə tapxurulidu). U həkikətni ayaq asti kilidu; uning barlik ixliri nəhəyiti onquxluk boldi. **13** Kəynidin, bir mukəddəs [pərixitning] səz kiləjanlikini anglidim, xuning bilən yəna bir mukəddəs [pərixit] səz kiləjan [pərixitdin]: — Oqayibana əlaməttə kərtünəng bu wəxələ, yəni «wəyran kiləuqi» asiylik, kündilik kurbənlükning əməldin kəlduruxi, həmdə mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning həm Hudaning həlkəning ayaq asti kilinixi qənglik waqit dawamlixidu? — dəp

soʻrojanlikni anglidim. **14** Həlik pərixətə manga jawabən: — Bu ixlar ikki ming tiq yüz keqə-kündüz dawamlixidu. Bu məzgildin keyin muqəddəs ibadathanidiki «muqəddəs jay» pakizlinip əsligə kaltürüldü, — dedi. **15** Bu oqayibana körünüxni kergəndin keyin, mənki Daniyal uning mənisini oylawatqinimda, mana, aldimda ədmining kıyapitida birsi pəyda bolup ərə turdi. **16** Ulay estingining otturisidin: — Əy Jəbrail, bu ədəmge oqayibana əlamətəni qüxəndürüp bər, — degən bir ədəmning küqlük awazini anglidim. **17** [Jəbrail] yenimoqə kəldi. Kəlgəndə, mən nəhayiti qorqup ketip yərgə yikilip düm qüxtüm. U manga: — Əy insan oqlı, sən xuni qüxinixing kerəkki, bu oqayibana əlamət əhir zaman toqrisidur, — dedi. **18** U gəp kıliwatqanda mən bihöx həlda yərdə düm yatattim. Ləkin u manga xundak bir yenik tegipla meni turəuzdi və manga mundak dedi: — **19** «Mən həzir sanga [Hudaning] oqəzipi kəlgən məzgilədə keyinki ixlarning kəndak bolidiojanlikini kərsitip bəray. Qünki bu oqayibana əlamət zamanlarning bəkitilgən əhirki nuqtəsi toqrisidur. **20** Sən kərgən ikki münggüzlik qoqkar Media bilən Pars padixəhlini kərsitidu. **21** Yawa teke bolsa Gərsiyə padixəhlikı bolup, kəzining otturisidki kəzge körünəlik münggüz bolsa, uning birinqi padixəhkan. **22** U münggüz sunup kətkəndin keyin ornidin əsüp qilqan həliki tət münggüz bu əning tət padixəhlikqə bəlundiojanlikini kərsitidu. Biraq ularning küqi birinqi padixəhlikqə yətməydu. **23** Bu padixəhliklarning əhirki məzgilədə, əsilylik qiloquqlarning gūnahı toxuxi bilən tolimu nomussiz, qigix məsilələri bir tərəp kılalaydojan bir padixəh məydanəqə qikidu. **24** Uning küqi heli zor bolidu, ləkin əməliyəttə bu küq əzlükidin qikmaydu; u misli kərlümgə wəyranqılıqni kaltürüp qikiridu. Uning ixliri jəzmən onguxluk bolup, nemini halisa xuni kılalaydu. U küqlükləri wə [Hudaning] muqəddəs məmin həlkinı yökitudü. **25** Əz əstlatlı bilən uning nəzariti əstida hərəkəndak hylə-mikirlik heli ronək tapidu. U kənglidə təkəbburlixip əzini qong tutidu; baxkılarning əzlini bihətər həs qilojan waktidin paydiliniq tuyuksiz zərb kılip nuroqun kixiləri həlak kılidu; u həttə oquktin oquk «Əmirləring əmiri»gə qarxi qikidu. Ləkin u əhirda insanlarning kəolisiz həlak kılinidu. **26** Sanga ayan kılinəjan, əhxəmdin ətigəngiqə dawamlaxqan bu oqayibana əlamət əməlgə axmay kəlməydu. Ləkin sən uni waktinqə məhpiy tut. Qünki u kəp künlər keyinki kəlgüsü həkkidur». **27** Mənki Daniyal məqdurumdin kelip, birnəqə kün əsrip yetip kəldim. Keyin ornudim turup yenila padixəhning ixlirida boldum. Ləkin bu oqayibana əlamət kənglümni parakəndə kıliwətkənidi. Uning mənisini yexələydojan ədəm yök idi.

9 Medialik Əhəxwəroxning oqlı Dariusning birinqi yilida (u kaldiyələring zeminiqə padixəh kilindi) **2** Yəni təhtkə olturojan birinqi yili mənki Daniyal muqəddəs yazmiləri oquxum bilən Pərwərdigarning Yərəmiyə pəyoqəmbərgə yətküzgən kalam-bəxariti boyiqə, Yərusəlmning harab bolidiojan jəza məzgili yətmix yil ikənlikini qüxinip yəttim. **3** Xuning üqün mən Rəb Hudayimoqə roza tutup, bəz rəhtkə yəginip, kül-topida olturup, uningə yəlinip dua-tilawət kılix bilən izdinixkə bəl baqlidim. **4** Mən Pərwərdigər Hudayimoqə dua kılip, gūnahlırimizni ikrar kılip mundak dedim: — «Əh Rəb, i Seni Əz əmliringgə itaət qiloquqlarəqə wədə-əhdəngdə wəpədar bolup, əzğərməs məhringni üzlüksiz kərsətküqi uluq, sürlük Təngrim! **5** Biz gūnah sadir kılduk, kəbhilik kılduk; rəzillik bilən Səning əmr-həkümliringdin wəz keqip, Sanga əsilyik kılduk, **6** Xundakla Səning nəming bilən padixəhlimiz, əmiririmiz, ata-bowilirimiz wə pütkül zemindiki həlkəkə səz-kalamingni yətküzgən kulliring boləjan

pəyoqəmbərlərgə zədi kulək salmiduk. **7** I Rəb, həkkəniyəttə Səndila tēpildü, ləkin Sanga əsilyik wə wəpasizlik qilojanlikimiz tūpəyildin, bizgə, yəni Yəhūdalarəqə, Yərusəlmdikilərgə wə barlık İsrailarəqə, yəkında bolsun, yirəkta bolsun, Sən bizləni sürgünlikkə həydiməwətkən barlık yurtlarda bolsun, pəkət bəgünkidək yüzimizni kətürəlmigüdək xərməndiliklə kəldi. **8** I Rəb, bizgə, yəni padixəhlimizəqə, əmiririmizgə wə ata-bowilirimizəqə yüzimizni kətürəlmigüdək xərməndilik kəldi; qünki biz Səning əldingdə gūnah sadir kılduk. **9** I Rəb Hudayimiz, biz Sanga əsilyik qilojan bolsakmu, Səndin yənila rəhimdillik wə məəşirət-kəqürümlər tēpildü. **10** Biz Sən Pərwərdigər Hudayimizning əwəziqə kulək salmay, kulliring boləjan pəyoqəmbərlər arqılık əldimizəqə qoyəjan kənan-həkümliringdə həq mangmiduk, **11** Pütkül İsrail Səning Təwrat-kənanuningə hiləprik kılip, əwəziqəqə kulək salmay Səningdin yüz əridi. Dərwəxi, Səning kuləng Musəqə qüxürtilgən Təwrat-kənanida pütülgən lənət həmdə uning kəşəməydidiki jəzalar üstimizgə yəqduruldu; qünki biz Səning əldingdə gūnah sadir kılduk. **12** Sən Əzüng bizgə wə üstimizdin həkümdarlık qiloquqimizəqə kərita degənliringgə əməl kılip bizgə zor əsrip külpəti kəltürdüng; qünki Yərusəlməda kılinəjan ixlar əsmən əstidiki hərəkəndak bəxkə yurta əzəldin kılinəjan əməs! **13** Musəqə tapilənojan Təwrat-kənanida pütülgəndək, bu pütün külpət bizgə qüxürtilgən bolsimu, i Pərwərdigər Hudayimiz, ləkin biz kəbhilikirimizdin kol üzüp, həkikətingni qüxinip yətidiojan qiloqəysən dəp təhiqə Səndin iltəpingni ətünmiduk. **14** Dərwəxi Sən Pərwərdigər xu külpətni tayyarlap saklap, bizning üstimizgə qüxürdüng; qünki Sən Pərwərdigər Hudayimiz, barlık qilojan ixliringdə ədil bolup kəlding; biraq əwəziqəqə kulək salmiduk. **15** Əmdi, Əz küqlük qoləng bilən həlkəngni Misirdin əlip qiktəng, xunglakxə bəgünkidək Əzüngə nəm-xəhrət tikliding, i Rəb Hudayimiz, — biz gūnah sadir kılduk, biz rəzillik kılduk! **16** Ətünimən, i Rəb, pütkül həkkəniyətlərgəqə uyoqun, Yərusəlm xəhiringgə, yəni muqəddəs tējoingəqə boləjan kəhr-əzəpingni tohtəkəysən! Qünki bizning ətküzgən gūnahlırimiz wə ata-bowilirimizning qilojan kəbhilikliringning wəjədin, Yərusəlm wə həlkəng barlık ətrəptikilirimizning həkərat obyektı bolup kəlduk. **17** Əmdi i Hudayimiz, kuləngning dua wə tələpirligə kulək saləqəysən, Əzüng üqün wəyran kılinəjan muqəddəs jəyingni jəmaləngni kərsitip yorutqəysən. **18** I Hudayim, kulək səl əngliqəysən! Bizning wə Səning nəming bilən atəlojan əhərnəng bəxiqə kəlgən külpətlərgə nəzər saləqəysən! Bizning Sanga iltija qiloqimimiz əzimizning kəndəktur həkkəniyətlərgəqə qilojanlikimizdin əməs, bəlki Səning zor rəhimdillikliringəqə tayanəjanlikimiz səwəbidindur. **19** I Rəb, əngliqəysən! I Rəb, kəqürəysən! Kulək səl ənglap əməl qiloqəysən! Əzüngning nəm-xəhrəting üqün əmdi təhir kılmioqəysən! Qünki Səning bu xəhiring wə bu həlkəng Əz nəming əsasında atəlojanidi!». **20** Mən duayimni dawamləxturup, əzüm wə həlkəng İsrailning gūnahlırini ikrar kılip həmdə Hudayimning muqəddəs tējoü üqün Pərwərdigər Hudayimoqə yəlinip, **21** təhi dua kıliwətkinimda, dəsəptə manga oqayibana əlaməttə kəringən Jəbrail degən zət yenimoqə kelip manga kolini təgküzdü. Mən xu qərdə tolimu qarqap kətkənədim. U kəqlik qurbanlık sunux waktı idi. **22** Jəbrail manga əkil bərip mundak dedi: — «I Daniyal, mən sən yorutup, ixlari qongkur qüxinələydojan kılixkə kəldim. **23** Sən Hudaqə iltija kılixkə bəxləxing bilənla, jəwab-kalam bəridi; sən intəyin səyülgən ədəm boləqəqə, mən sanga uning jəwab-kalamini yətküzgili kəldim. Əmdi bu jəwab-kalam üstida puhta oylanəqin, oqayibana körünüxni kəngil qoyup qüxəngin: **24** — «[Huda] tərpidin

«yøtmix hæssə «yøtta waqit»» sening hælking bilən muqəddəs xəhiring üstigə bekitilgən. Bu waqitlar itaətsizlikləri tizginləx, gunahları tügitix, kəbihlik üqün kafarət kəltürüx, mænggülik həkkanilyikliki üstün orunoqa koyux, bu oqayibanə alamət bilən pəyoəmbərlərnin sez-kalamlıri ni əməlgə axurux həmdə muqəddəs ibadəthanidiki «əng muqəddəs jay» yengibaxtin məshilnix üqün bekitilgəndür. **25** Xuni bilixing wə qüxinixing kerəkki, Yerusalemi yengibaxtin əsligə kəltürüp bina kilix buyruki jakarlanəandin tartip, Məshil degən amir məydanəqa qıkkuqa yøtta hæssə «yøtta waqit» qoxuloqan atmix ikki hæssə «yøtta waqit» øtidü. Yerusalem xəhəri yengibaxtin bina kilinip, məydan-qoqlar wə sepil-istihkam barlıkqa kəltürüldü, əmma bu bisərəmjan künlərdə bolidü. **26** Bu atmix ikki «yøtta waqit» məzgilə øtkəndin keyin Məshil üzüp taxlinidü, uningda həqqrəsə qalmaydu. Kəlgüsüdə bolidüqan əmirning həkki bu xəhər bilən muqəddəs ibadəthanini gumran kilidü. Bu aqiwət kəlkündək besip kelidü; ahiriqigə jənglər dawamlixidü; u yərdə bolidüqan wəyranqiliklər bekitilgəndür. **27** U [əmir Hudaaning] həkkingin kəp qismi bilən ahirki bir «yøtta waqit»ta bir [dostluk] əhdisini takamul kilidü, lekin bu «yøtta waqit»ning yerimioqa kəlgəndə, u [ibadəthanidiki] qurbanlik wə axlik hədiyələri ni sunuxni əməldin qalduridü. U qəşdə «wəyran qiloquqi yirginqlik nomussizlik» [muqəddəs ibadəthanining] əng egiz jayıəqa qoyulidü. Taki balay'apət, [yani Huda] bekitkən külpət wəyran qiloquqi kixining bexioqa yəşduruluquqə xu yərdə turidü».

10 Kərəx Parsqa səltənət qiloqan üqinqi yili, Daniyal (yənə bir ismi Bəltəxasar boləqan)əqa bir həwər wəhiy kilindi. U həwər ixənqliktür — lekin nəhayiti kəttik jəng judunliri toqrisidür. Daniyal bu həwərni qüxəndi wə oqayibanə alamət toqrisidə qüxənqigə igə boldi. **2** U qəşdə mənki Daniyal toluk üq həptə aq-zar kətürüp matəm tuttum. **3** Üq həptigiqə həkqəndək nazu-nemət yemidim, gəx yemidim, xarab iqmidim wə tenimgə puraklik may süürmidim. **4** Birinqi aynin yigirmə tətinqi küni, mən uluq dərya, yəni Dijlə dəryasining boyida turup, **5** beximni kətürüp kəzümnü asmanoqa tiktim, kanap kiyip, beligə Ufəzdiki sap altun kəmər baqlıqan bir adəmnü kərdüm. **6** Uning teni serik yəktəttək julalinip, yüzliri qakmaqəttək yaltirlap, kəziri yenip turoqan ottək qaknaytti; uning put-kolliri parqirap turidüqan mistək walidaytti; awazi zor bir top adəmnin awazidək jaranglaytti. **7** Oqayibanə kərünüxni yəloquz mənki Daniyalla kərdüm, yenimdikilər alamətni kərmigəndi. Əmma zor bir wəhimə ularni besip, intayin titrəp ketixti, məkünüwəloqudək yərnü izdəp kəqip kətti. **8** U yərdə əzümi yəloquz kəlip bu karamət oqayibanə kərünüxni kərdüm. Qılqə məşdurum qəlmidi, qirayim kəttik əzgirip əlük adəmdək bolup qəldim, put-kollirimda bir'azmu məşdur qəlmidi. **9** Lekin uning awazini ənglidim. Uning awazini ənglioqan haman yərgə yikilip düm qüxtüdm, hoxumdin kəttim. **10** Məna, tuyuksiz bir qol mənə təgdi, meni xuan yələp yərgə tət putluk kilip turoquzdi. **11** Xu zat mənə: — Əy Daniyal, intayin səyülgən adəm! Səzirimni kəngil qoyup ənglap qüxəngin, ərgə turoqin! Qünki mən sening yeningəqa əwətildim, — dedi. U bu səzni kilix bilən, mən titrigən halda ornumdin turidüm. **12** Xuning bilən u mənə mundək dedi: — «Əy Daniyal, qorqma; qünki sən Hudaaningning aldidə qüxinixkə erixixkə, əzüngni təwən tutuxkə kəngül qoyəqan birinqi kündin buyan sening dua-təlawitning ijəbət kilindi; yətkənlirning üqün mən yeningəqa əwətildim. **13** Lekin, «Pars padixahlığining əmiri» mənə qərxı qıqip yolunni yigirmə bir kün tosuwaldi. Mən Pars padixahlirining yenidə əzümi yəloquz qəloqəqə, bax əmirlərdin

biri Mikail mənə yərdəm qiloqli kəldi. **14** Mən sənə ahirki zamanlarda həkkingin bexioqa kelidüqan ixlarni qüxəndürgili kəldim. Qünki bu oqayibanə alamət kəp künlər keyinki kəlgüsi toqrisidür». **15** U mənə bu gəpni qiliwatqənda, pəkətlə yərgə qəroqinimqə zuwan süəlməy turup qəldim. **16** Mənə, gəy adəmgə ohxaydimoq birsi kolini uzitip ləwlirimni siləp koywidü, mən əzümni eqip aldimda turoququqi: — Təksir, bu oqayibanə kərünüxtin iq-iqimdin azablinimən, məşdurumdin kəttim. **17** Təksirimning kəminə kulliri qəndəqmu sili təksirim bilən səzlixixkə pətinəlayttim? Qünki həzirlə məşdurum tügəp, nəpəsin üzüldü, — dedi. **18** Andin gəy adəmgə ohxaydimoq birsi meni yənə bir qətim siləp, məşdurum kirgüzdi **19** wə: — I intayin səyülgən adəm, qorqma! Sənə aman-hatirjəmlilik boləqay. Oqəyətlik bol, əmdü oqəyətlik bol! — dedi. U xu səzni deyixi bilənla mənəqə tehimu məşdurum kirdi. Mən: — Təksir yənə sez kiləqayla, qünki sili mənə məşdurum kirgüzdi, — dedi. **20** U mundək dedi: — «Məning qəxingəqa nəmgə kəlgənlikimni biləmsən? Mən əmdü qəytip berip, «Parstiki əmir» bilən jəng kilimən; mən u yərgə barəqəndin keyin, «Gretsiyədiki əmir» məydanəqa qıqıdü. **21** Lekin mən bərxitin əwwal həkqəttəning kitabidə pütülgən wəhiyləri mən sənə bayan kilimən. Bu ixlarda silərnin əmiringlər Mikaildin baxqə, mənə yərdəm bəridüqan həkqim yok.

11 Mən Medialik Darius padixah boləqan birinqi yilidilə, uni mustəhkəmləx həm küqəytx üqün ornumdin qozəloqanidim. **2** Əmdü mən sənə həkqəttəni eytip bərgə: — Bəningdin keyin Parsqa yənə üq padixah həkümranlikkə qıqıdü; keyin tətinqi padixah qıqip, baxkə padixahlardinnu kəptin kəp mal-dunyani toplaydu; u mal-dunyalaridin küdrət tēprip, həmmə yurtlarni Gretsiyəgə jəng kilixkə qozəyaydu. **3** Uningdin keyin küqlük bir padixah məydanəqa qıqıdü. U zor padixahlıqni idarə kilip, nemini halisə xuni kilidü. **4** Lekin u həkuk yürgüzüwatqimida, padixahlıqi parqilinip əsmanning tət xamal tēripigə bəlinüp ketidü. Uning təhtigə əwladliri warislik qiləlməydu, keyinki padixahlıq u həktüm sürgən waqtididək küqlük bolmaydu; qünki uning padixahlıqi əşdurulup, baxkılarəqa təwə bolup ketidü. **5** Uningdiki sərdərlarning iqidin biri «jənubiy padixah» bolup küqiyidü; lekin yənə bir sərdar uningdinmu küqlük bolidü wə əzining tehimu qong padixahlıqni soraydu. **6** Birnəqqə yil øtkəndin keyin, jənubiy padixah ximaliy padixah bilən ittəpək tüzidü; jənubiy padixahning qizi u ittəpəkni mustəhkəmləx üqün ximaliy padixahning yenioqa baridü. Lekin keyin bu qiz erixkən həkukidin məhrum kilinidü; ximaliy padixah əzimu həkukini kolida tutalmay, məzmut turalmaydu. Bu qiz wə uni elip kəlgənər, uning balisi həm xu waqitlarda uni kolliəquqilarning həmmisigə satkunluk kilinidü. **7** Həlbuki, uning [ata jəmət] turoqinidin biri qoxunning həkukini kolioqa elip [padixah bolup], ximaliy padixahning qoroqinioqa besip kirip, ularəqa qərxı hujum kilip qong əqlibə kilidü. **8** U ularning iləh-butliri, kuyma məbudliri wə buthaniliridiki altun-kümüxtin yasəloqan jam-qaqlarni Misiroqa elip ketidü. U birnəqqə yil ximaliy padixahnin ezini neri kilidü. **9** Ximaliy padixah jənubiy padixahning zeminiəqa besip kiridü, lekin ahiri əz yurtioqa qəkinidü. **10** Ximaliy padixahning xəzədiliri qozəjilip, zor qoxun təkıllaydu. Xəzədilərdin biri kəlkündək kəlip jənubkə besip kiridü. Keyin u yənə jəng kilip, düxmənə qoroqinioqimü besip kiridü. **11** Jənubiy padixah kəttik əzəpəta hoxun tartip jənggə atlinip, ximaliy padixahqə hujum kilidü. Ximaliy padixah zor bir qoxunni jənggə salidü, lekin uning xu zor qoxunni məşdur bolup əsirgə elinidü. **12** Xu zor qoxunning əsirgə elinixi

bilən jənuubiy padixah intayin məşqurulinidu. U tūmənligən adəmlərni yokitidu, biraq uning qəlibisi uzun dawamlaxmaydu. **13** Qünki ximaliy padixah yurtioğa qaytip, burunqindimə kəp wə küqlük koxun təkkilləydu. Bekitilgən yillar toxkandin keyin u zor qüdrətlik koxunni kəp təminatlar bilən koxup baxlap kelidu. **14** U qaoşda nuroqun kixilər jənuubiy padixahğa karxi turup uningöğa karxi qozojilang köttüridu. [I Daniyal —] sening həlqing iqidiki zorawanlar muxu oşayibənə alaməttiki bexarətni əməlgə axurməqki bolup, yooqanqilik kılıdu, lekin ular məşqlup bolidu. **15** Ximaliy padixah potəy selip mustəhkəm xəhərnə muhasirə hujumi kılıp besivalidu. Jənuubdiki küqlər, hətta əng hil koxunlarmu bərdaxlık bəreləmaydu, ularning karxilik kılıqudək küqi qalmaydu. **16** Ximaldikə təjawuzqi bolsa əzi haliqanqə ix kılıdu, uningöğa heqkim karxilik kılalmaydu. U «güzəl zemin»ni ixaləp kılıdu; uning kolida uni wəyrən kılıquqi küq bolidu. **17** [Ximaliy padixah] bəl baqlap padixahlıkdiki barlık küqlərni səpərwər kılıp [Misiröğa] yol alidu; u [Misir] bilən əhdə tüzidu, əzi əhdidə turoşandək kılıdu. Biraq [Misirning] həkimiyitini aqdrurux üqün u ayallirining bir kizini [Misir] padixahioğa beridu. Ləkin [kizi] atisi tərəptə turmaydu, uni kollimaydu. **18** Keyin u dengiz boyidiki yurtlaröğa hujum kılıp, nuroqun adəmlərni əsirgə alidu. Ləkin yat bir sərdar uning kixilərnə har kılıxlirini qəkləydu wə əksiqə, uning bu harlaxlirini əziga yanduridu. **19** U əz yurtidiki qoroşanlaröğa qekinip kelidu. Ləkin ahirida u putlinip yokilip ketidu. **20** Keyin uning ornioğa yənə bir padixah təhtək olturidu; u padixahlıqning əng xan-xərəplik jayioğa bir zalim alwangbegini əwətidu. Ləkin u uzun ətməyla, malimanqılıqmə bolmay, jəngmu bolmay əltürüldü. **21** — «Xuningdin keyin pəs bir adəm uning ornioğa qikiş ximaliy padixahlıknə alidu; əmma padixahlıqning hərmət-xəhriti uningöğa heq təwə bolmaydu, dəp qarilidu; ləkin u həlqning əsayixlik pəytidin paydilinip, yalaqçılıq wasitiliri bilən həkimiyətni tartıwalidu. **22** Zeminiöğa kəlkündək besip kirgən küqlərni u həm kəlkündək hujum kılıp yokitidu, xuningdək u həttaki «[Hudaning] əhdisidə bekitilgən əmir»nimu yokitidu. **23** Xərtnamə tüzüx arkilik u baxқа yurtlarni aldaydu; adəmliri kiçik bir koxun bolsimu, ləkin uning küqi awup-awup, qüdrət tapidu. **24** U halayiqning əsayixlik pəytidin paydilinip, əng bay əlkilərgə təjawuz kılıp kirip, atiliri yaki atilirining atiliri zadi kılıp baqmioşan ixlarni kılıdu, yəni u oljni, oşənimətlərnə wə nuroqun baylıqlarni qol əstidikilərgə üləxtürüp beridu; məlum bir məzgilgə qoroşanlaröşimə hujum kılıx kəstidə bolidu. **25** U əz küqini ixça selip qoşqə oşayrət bilən qozojilip, zor koxunni baxlap, jənuubiy padixahğa hujum kılıdu. Jənuubiy padixahmu nəhayiti zor qüdrətlik bir koxun bilən jənggə atlinidu. Ləkin jənuubiy padixah hainlarning yoxurun suyikəstigə uqrap, muwəppəkiyə təkazinalmaydu. **26** Qünki uning nazu-nemətlirini yegənələr uni yikittidu. Uning koxunni həmənə yərgə tarqilidu; nuroşunliri əltürüldü. **27** Keyin, u ikki padixah bir-birini kəstlixip, yaman niyət bilən bir dastihanda tamək yeyixip, bir-birigə yaloşan gəp kılıxidu; ləkin bu ixlər heqkimə pəyda yətküzmaydu, qünki bu ixlarning ahiri pəkət bəlgiləngən wəqittə bolidu. **28** [Ximaliy padixah] nuroşun mal-mülüklərnə elip əz yurtioğa qaytidu. U kənglidə Hudaning həlqi bilən tüzgən mukəddəs əhdigə karxi turidu; xuning bilən u əhdigə karxi hərikətlərnə kılıp, andin əz yurtioğa qaytidu. **29** Bəlgiləngən wəqittə ximaliy padixah yənə jənuubğa təjawuz kılıdu; ləkin bu kətimki əhwal ilgirikigə wə yənə kelip əng ahirki kətimkisidiki bilənmu ohximaydu. **30** Qünki Kittim arilidin qikқан kemilər hujum kılıp kelidu. Xunga u dərd-ələm bilən qekinidu wə [Hudaning] Əz həlqi bilən

tüzgən mukəddəs əhdisigə karap intayin oşəzəplinidu, uningöğa karxi haliqinini kılıdu; xundakla qekinip yanqanda mukəddəs əhdigə əsayixlik kılıquşılarni ətiwarlaydu. **31** Uning tərpidə turoşan birtəqə küqlər qoroşan bolqan mukəddəs ibadəthanini bulqaydu, «kündilik qurbanlıq»ni əməldin kalduridu wə «wəyrən kılıquqi yirginqlik nomussizlik»ni uning ornioğa koyidu. **32** U mukəddəs əhdigə hainlik kılıquşılarni huxamət-hiyilərlə bilən qirikləxtüridu; ləkin əz Hudasinə dost tutquqi həlq bolsa qəysarlık bilən hərikət kılıdu. **33** Həlq iqidiki aqıllar nuroşun qerindaxlirioğa təlim yətküzidu; ləkin birtəqə künlər ularning bəziliri kılıqta yikilidu, otta keydürülp əltürüldü, zindanoğa qızidu yaki bulang-talanoğa uqraydu. **34** Yikiləşən wəqitliridə, Hudaning həlqi azoşinə yərdəməgə igə bolidu. Əmma nuroşun kixilər ularning qatirioğa huxamət-hiyilərlə bilən sokunup kiridu. **35** Bəzi aqıllar yikilidu. Ləkin ularning yikilixi əzlririning similixi, talwinix-tazilwinix, qiyamət küniqə paklinixi üqündür. Qünki ahirət Huda bəlgiləngən wəqittə kelidu. **36** Ximaliy padixah əz məyliqə kılıweridu; u təkəbburlixip, əzini hərkəndək ilahlardimə uluqlap üstün koyup, hətta həmmə ilahlarning ilahi Boluquşioğa əjayib kupurluk səz kılıdu; tək Hudaning oşəzi toluq təkülgən küniqə u dawamlıq zor ronək tapidu. Qünki Hudaning bekitimni əməlgə axmay kalmaydu. **37** Bu padixah ata-bowiliri qokunqan ilahləroşimə pişənt kilmaydu, ayalləroşimə heqkəndək həwəs kilmaydu. Əməliyəttə u hərkəndək ilahni hərmətləiməydu, qünki u əzini hərkəndək ilahnin uluq dəp qaraydu. **38** Bularning ornida u «küqlər ilahini» hərmətləydu; uning ata-bowilirimə əzəldin qokunqan bu ilahni bolsa u altun, kümüx, yaqut wə baxқа kimmətlik sowəqatlarni təkdim kılıp hərmətləydu. **39** U əng mustəhkəm qoroşanlarni xundək bir oşəyri ilahğa tayinip igiləydu. Kimki uning həkümranlıqioğa bəkinsə, u xularöğa xərəplik mənşəp beridu, ularni kəpçiləknə baxquridqan kılıdu wə in'am süpitidə yər-zeminni təksim kılıp beridu. **40** Ahir zaman kəlgəndə, jənuubiy padixah əskər qikişip uningöğa hujum kılıdu. Ximaliy padixah jəng hərwiliri, atlik əskərlər wə nuroşun kemilər bilən kuyundək uningöğa qayturma zərbə beridu. U barlık yurtlaröğa təjawuz kılıp, kəlkündək təxip kəng yər-zeminlarni basidu. **41** U hətta «güzəl zemin»öğa besip kiridu; nuroşun əllər əzdurulup yikittilidu. Ləkin bular, yəni Edomlar, Moablar wə Ammonlarning qoşliri uning kolidin kutulup kalidu. **42** Ximaliy padixah barlık dələtlərgə kolini sozidu, Misir zeminimə qəqip kutulalmaydu. **43** U Misirning altun-kümüx baylıqliri wə baxқа kimmət bahalıq buyumlirini talan-taraj kılıdu. Liwiyaliklər wə Efiopiyaliklər uningöğa boysunup əgixidu. **44** Keyin xərwə wə ximaldin kəlgən xəpilər uni əlakzadə kılıdu. U təhimu dəroşəzəp bolup nuroşun kixini kiroşinqilik kılıp əltürimən dəp jəng qozojaydu. **45** Wə dengizlarning ətirissida, kərkəm mukəddəs təşə tərpidəgə orda qədirlirini tikidu. Ləkin uning əjili xu yərdə toxidu wə heqkim uni qutkuzmaydu».

12 — «U qaoşda, qerindaxlirini «kəşqoşduqu uluq əmir» Mikail məydanöğa qikqıdu. Bir əzəblək məzgil bolidu; yurt-dələt barlıqğa kəlgəndin buyan, xundək qoşqə balayı apətlik məzgil bolup baqmioşan. Biraq xu qaoşda həlqing kutkuzulidu; ularning iqidiki nami hayatlık dəptirigə pütülgənlərnin həmmisi niyatlıqğa erixidu. **2** Tupraqta yatқан əlüklərdin nuroşunliri tirilidu. Ular mənggülik həyattin bəhrimən bolidu; kəloşanliri nomusta həm mənggülik rəsəwəqilıqğa tirilidu. **3** Aqıllar əsməndiki gümbüzdək parlaq jəlalınidu; nuroşun kixilərnə həkəyanıylik yolioğa baxlap kirgənələr yultuzlaröğa ohxax əbədil'əbəd parlaq turidu». **4** U mənə yənə: — I Daniyal, sən əmdidə bu sözlərnə tohtat; məzkur kitabning taki

dunyaning ahirkı künlirigiqə xu peti turuxi üqün uni piqətləp meħürliwətkin. Nurojun kixilər uyan-buyan yüridu wə bilim axidu, — dedi. **5** Mənki Daniyal kərdümki, mana ikki zat, biri dəryaning bu tərripidə, yənə biri dəryaning u tərripidə turuptu. **6** Ulardın biri dərya süyi üstidə turojan aq kanap kiyim kiygən zattin: — Bu karamət ixlar tügigiqə qanqilik waqit ketidu? — dəp soridi. **7** U dərya süyi üstidə turojan, kanap kiyim kiygən zat ong wə sol qolini asmanoja qaritip kətürüp, Mənggü Həyat Boləquqining nami bilən kəsəm qilip: — Bir waqit, ikki waqit, qoxumqə yerim waqit ketidu. [Hudaning] mukəddəs həlkini parqilioquqi horluk ahirlaxkanda, bu ixlar tügəydu, — dedi. **8** Uning sözini angliojan bolsammu, mənisini qüxənmidim. Xunga mən: — Təqsir, bu ixlarning aqiwiti kəndək bolidu? — dəp soridim. **9** U manga mundaq dedi: — «Əy Daniyal, yolunqə mang, qünki bu səzlər ahir zamanəqiqə məhpiy tutulup yepiklik turidu. **10** Nurojun kixilər tazilinidu, pəklinidu wə tawlinidu. Rəzillər bolsa, dawamlıq rəzillik qiliweridu; ulardın heqkim buni qüxinəlməydu, biraq aqillar qüxinidu. **11** Kündilik qurbanlıq sunuxni əməldin qaldurojan kündin tartip, yəni «wəyran kiloquqi yirginqlik nomussizlik» qoyulojan waqittin baxlap, bir ming ikki yüz toqsan kün ətidu. **12** Ahiroqiqə sadıq bolup, bir ming üç yüz ottuz bəx künni kütüp ətküzgənlər nemidegən bəhtlik-hə! **13** Əmma sən bolsang, ahiroqiqə yolungda mengiwərgin. Sən aram tapısən, wə künləarning ahirida nesiwənggə muyəssər boluxka qayta tirilisən».

Hoxiya

1 Pərvərdigarning kalami — Uzziya, Yotam, Aház wə Həzakiyalar Yəhudaşo, Yoaxning oqli Yəroboam Israiloşa padixah bolqan waqitlarda, kalam Bəərining oqli Hoxiyaşo kaldi; **2** Pərvərdigarning Hoxiya arkişik kəlgən səzining baxlinixi — Pərvərdigar Hoxiyaşo: «Baroşin, pahixilikke berilgən bir ayalni əmringə aloşin, pahixiliktin bolqan balilarni ez kolungə aloşin; qünki zemin Pərvərdigardin waz keqip pahixilikke pütünlay berildi» dedi. **3** Xuning bilən u berip Diblainning kizi Gomərni əmrigə aldı; ayal uningdin həmilidar bolup bir oşul tuşdı. **4** Pərvərdigar uningə: «Uning ismini «Yizrəəl» dəp koyojin; qünki yənə azoşina waqit etkəndə, Mən «Yizrəəl»ning kəningin intikamini Yəhuning jəməti üstigə koyimən wə Israil jəmətinin padixahlişoşa hatimə berimən. **5** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, Mən Israilning okyasini Yizrəəl jiləşidə sundiruwetimən». **6** [Gomər] yənə həmilidar bolup, kiz tuşdı. Pərvərdigar Hoxiyaşo: «Uning ismini «Lo-ruhamah» dəp koyojin; qünki Mən Israil jəmətigə ikkinqi rəhim kilməyən, ularni kət'iy kəqürüm kilməyən; **7** Biraq Yəhuda jəmətigə rəhim kilmən wə ularning Hudasi bolqan Pərvərdigar arkişik ularni kutkuzimən; ularni okyasiz, kiliqsiz, jəngsiz, atlarsiz wə atlik əskərsiz kutkuzimən» — dedi. **8** Gomər Lo-ruhamahni əmqəktin ayrioşandin keyin yənə həmilidar bolup oşul tuşdı; **9** [Rob]: «Uning ismini: «Lo-ammi» dəp koyojin; qünki silər Mening həlkim əməs wə Mən silərgə [Pərvərdigar] bolmaymən» dedi. **10** — Biraq Israilning balilirining sani dengizdiki kumdək bolup, uni elqigili yaki sanoşili bolmaydu; «Silər mening həlkim əməsilər» deyilgən jayda xu əməlgə axuruliduki, ularə: «[Silər] tirik Təngrining oşulliri!» — deyilidi. **11** Israil baliliri wə Yəhuda baliliri birgə yioşilidi, əzlişigə birlə baxni tikləydu wə turoşan zemindin qikidu; qünki «Yizrəəlning küni» uluşdur! Aka-ukiliringlarə «Ammi! ([Mening həlkim!])» wə singiliringlarə «Ruhamah! ([rəhim kilinoşan!])» — dənglar!

2 — Ananglarə dəwayimni yətküzüp, uning bilən dəwalixinglar; qünki u Mening ayalim əməs wə Mən uning eri əməs; u pahixilik turkini qoyayidin, zinahorluk həlatlirini kəksining arisidin yaqətsun! **3** Bolmisa, Mən uni kip-yalingaq kilip koyimən, tuşuləşan künidikidək anidin tuşma kilip koyimən; Mən uni huddi qəl-bayawanoşa ohxax kilmən, Uni bir kaşjirak yərgə aylandurimən, Uni usszuluk bilən əltürimən; **4** Uning baliliroşa rəhim kilməyən, Qünki ular pahixiliklərdin tərəlgən balilardur. **5** Qünki ularning anisi pahixilik kiləşan, Ular ni kərnidə kətürigüqi nomussizlik kiləşan; Qünki u: «Mən manga nan wə süyümmi, yənə wə kanapirimi, zəytun meym wə iqimlik-xarablririmi təminligüqi axnilirimoşa intilip ularni koşliximən» — dedi. **6** — Xunga mana, Mən yolungni tikənjəşanliklər bilən qitlap korxiwalimən, [Israilning] ətrapini tam bilən tosımən, u qioşir yollirini tapalmaydişan bolidi. **7** Xuning bilən u axnilirini koşlaydu, biraq ularəşa yetixəlməydu; Ular ni izdəydu, tapalmaydu; Xunglaşxa u: «Mən berip birinqi erimni tepir, uning yenioşa kaytimən; qünki əşwalim bügünkidin yahxi idi» — dəydu. **8** — U ziraətlərni, yengı xarab wə zəytun meymni təminligüqining Mən ikənlikimni, Əzlişigə «Baal» butlarni yasaxka ixlətkən kümüx-altunni kəp kiləşuqining Mən ikənlikimni zadi bilmidi. **9** Xunga Mən kaytip kelimən, uningdiki ziraətlirimi ez waqitda, Yengı xarablririmi ez pəşlidə elip ketimən, Əzümdiki ularning yalingaqlişini yepixka kerəklik yung-kanaplririmi bərməy kayturup ketimən; **10** Həzir

Mən uning nomussizlikini axnilirining kəz aldida axkariləymən, Həqkim uni kolümdin kutkuzalməydu. **11** Xundək kilip uning tamaxalirioşa hatimə berimən; Uning həytlişioşa! Uning «yengı ay»lirioşa! Uning «xabat»lirioşa! Kışkisi, uning barlık «jəmaət ibadət sorun»lirioşa hatimə berimən! **12** Wə Mən uning üzüm talirini wə ənşür dərəhlirini wəyrən kilmən; U bularni: «Bular bolsa axnilirimi manga bərgən ix həkşilirimdur!» degenidi; Axnilirini qoşlixip, Meni untidu — dəydu Pərvərdigar. **14** Xunga mana, Mən uning kənglini alimən, Uni dalaşoşa elip kelimən, kəngligə səzlaymən. **15** Xundək kilip Mən uningəşa xu yərdə üzümzarlirini kayturimən, «Akor jiləşini» «ümid ixiki» kilip berimən; Andin u xu yərdə yaxlık künliridikidək, Misir zemindin qikşan künidək küy-nahxa eytidu. **16** Wə xu küni əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərvərdigar — «Sən Meni «erim» dəp qakirison, Ikkinqi Meni «Baal»im deməysən. **17** Qünki Mən «Baal»larning namlirini sening əzoşingdin elip taxlaymən, Ular bu nami bilən ikkinqi həqşandək əslənəməydu. **18** Xuning bilən Mən ular üçün daladiki haywanlar, asmandiki uqar-kanatlar wə yər yüzidiki əməligüqilər bilən əhdə tüzimən; Mən okya, kiliq wə jəngni sundurup zemindin elip taxlaymən; [həlkimni] aman-əsən yatkuzimən. **19** Xundək kilip Mən seni əbədi'əbəd Əzümgə başlaymən; həkşaniylikta, məhür-mühəbbəttə, rəhim-xəpəktərdə seni Əzümgə başlaymən; **20** Sadəkətliktə seni Əzümgə başlaymən, xuning bilən sən Pərvərdigarni bilip yetisən. **21** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, «Mən anglaymən» — dəydu Pərvərdigar, — «Mən asmanlarning təlipini anglaymən, bular yər-zeminning təlipini anglaydu; **22** Yər-zemin ziraətləşing, yengı xarab wə zəytun meymning təlipini anglaydu; wə bular «Yizrəəl»ning təlipini anglaydu! **23** Wə Mən Əzüm üçün uni zeminda teriyimən; Mən «Lo-ruhamah»əşa rəhim kilmən; Mən «Lo-ammi»əşa: «Mening həlkim!» dəymən; wə ular Meni: «Mening Hudayim!» — dəydu.

3 Wə Pərvərdigar manga: — Yənə barəşin, axnisi tərəpidin səyüləşən, zinahor bir ayalni səygin; gərgə Israilar yat iləşlər tərəpigə eoşip kətkən, «kixmix poxkal»larni səygen bolsimu, [Mən] Pərvərdigar ularəşa kərsətkən səyğümdək sən sən səygin, — dedi **2** (xunga mən on bəx kümüx tənggə, bir homir buşday wə yerim homir arpişoşa uni əzümgə kayturuwaldim; **3** Mən uningəşa: «Sən mən üçün uzun künlər kütisən; sən pahixilik kilməysən, sən baxka ərningdi bolməysən; mənmu sən üçün ohxaxla seni kütimən» — dedim). **4** — «Qünki Israilar uzun künlər padixahşiz, xahzadisiz, qurbanlikşiz, «təwrik»şiz, «əfod»şiz wə heq ey butliriziz kütüp turidu. **5** Wə keyinrək, Israil baliliri kaytip kelidu wə Pərvərdigar boləşan Hudasinı həm Dawut padixahını izdəydu; künləşing ahirida ular təwrinip əyminip Pərvərdigarning yenioşa, xundəkla Uning məhribanlikəşa qarap kelidu».

4 Pərvərdigarning səzini anglanglar, i Israil baliliri; qünki Pərvərdigarning zeminda turuwatşanlar bilən kilidişan dəwasi bar; qünki zeminda heq həkşikət, heq məhribanlik, Hudani heq bilix-tonux yoktur; **2** Karəşax-tillax, yolaşanqilik, katillik, oşirilik, zinahorluk — bular zeminda yamrap kətti; kan üstigə kan təkülişu. **3** Mana xu səwəbtin zemin matəm tutidu, uningda turuwatşanlarning həmmisi jüdəp ketidu; ular daladiki haywanlar həm asmandiki uqar-kanatlar bilən billə jüdəp ketidu; bərhək, dengizdiki beliklərmu yəp ketilidi. **4**

Əmdî heqkim dəwa kilixmisun, heqkim əyibləxmisen; qünki Mening dayayim dəl sən bilən, i kaħin! **5** Sən kündüzdə putlixip yikilisen; pəyöəmbərmu sən bilən keqidə təng putlixip yikilidu; wə Mən anangni həlak kilimən. **6** Mening həlkim bilimsizliktin həlak kilingi; wə sənmu bilimni qətkə kəkkənikənsən, Məmmu sən qətkə qəkimənkə, sən Manga yənə heq kaħin bolmayəsən; Hudaingning kanun-kərsətəmisini untuəjanliqəng tüpəylidin, Məmmu sening baliliringni untuymən. **7** Ular kəpəyğənsəri, Manga kərxə kəp gənəh sadir kildi; Mən ularning xən-xəripini xərməndiqlikkə aylanduruwetimən. **8** Ular həlkimning gənəhəni yəydiəjan boləuəqə, Ularning jeni [həlkimning] kəbiħlikigə intizar kilidu. **9** Wə həlkim kəndək bolsa, kaħinlarmu xundək bolidu; Mən [kaħinlarning] tutkən yollirini əz üstigə qixürimən, əz kilimixlirini bəxiəuə qəyturimən. **10** Ular yəydu, biraq toymaydu, Ular pəhixilik kiliidu, biraq heq kəpəyməydu; Qünki ular Pərwərdigarni tingxəni taxlap kətti, **11** Əzlini pəhixilik, xarəb wə yəngi xarəbkə bəoxilidi; Bu ixlar adəmnəng əkil-zəħnini bulap ketidu. **12** Həlkim əz tayikidin yəyörək soraydu, Ularning həsasi ularəuə yol kərsitərmix! Qünki pəhixilikning roħi ularni əzduridu, Ular Hudasingə ħimayisi astidin pəhixilikkə qikiq, **13** Təuə qəkkiliridə kurbənlilik kiliidu, Dəng-egizliklərdə, xundəklə sayisi yaxsi boləuəqə dub wə tərək wə kəriyəuəqlar astidimu isriq salidu; Xungə kizliringlar pəhixilik, kelinliringlarmu zinəhorluk kiliidu. **14** Mən kizliringlarni pəhixilikliri üqün, Yəki kelinliringlarni zinəhorlukliri üqün jazalimaymən; Qünki [atilir] əzlimu pəhixor bilən sirtkə qikiq, «Buthana pəhixə»liri bilən billə kurbənlilik kiliidu; Xuning bilən yorutulmıəjan bir həlk yikitilidu. **15** Sən, i Israil, pəhixilik kilixing bilən, Yəhuda gənəhəqə qətilip kəlmisun! Nə Gilgaləuə kəlmənglar, nə «Bəyt-Awən»gə qikmənglar, Nə «Pərwərdigarnəng həyatı bilən!» dəp kəsəm kilmənglar. **16** Qünki tərsa bir kisir inəktək, Israil tərsəlik kiliidu; Pərwərdigar kəndəkmə pəhlənni bəkkəndək, ularni kəng bir yaylakta ozukləndursun? **17** Əfrəim butlarəuə qəplaxti; Uning bilən heqkimning kari bolmisun! **18** Ularning xarəbi tügizi bilənə, Ular əzlini pəhixilikkə bəoxilaydu; Ularning esilzədiliri nomussizlikkə əsəbiylərqə məptun boldi. **19** Bir xaməl-roħ ularni kənatlıri iqigə oriwaldi, Ular kurbənlilikliri tüpəylidin izə-əhənətkə qəlidu.

5 Buni anglanglar, i kaħinlar, Tingxənglar, i Israil jəməti, Kulək selinglar, i padixəhning jəməti; Qünki bu həküm silərgə bəkitilgən; Qünki silər Mizpəh xəħiridə bir kiltək, Təbor təuəjdə yeyiləjan bir tor boləuənsilər. **2** Asiy adəmlərmu kirojın-qəpkunəuə qəqüp kətti; Biraq Mən ularning həmmisini jazəliəuəqi bolimən. **3** Əfrəimni bilimən, Israil məndin yoxurun əməs; Qünki i Əfrəim, sən həzir pəhixilik kilding, Israil buləuəjanəndur. **4** Ularning kilimixliri ularni Hudasingə yənəuə qəyixiəuə qəymaydu; Qünki pəhixilikning roħi ular arisididur, Ular Pərwərdigarni heq bilməydu. **5** Israilning təkəbburlukı əzigə kərxə guwəħlik bərməktə; Israil wə Əfrəim əz kəbiħlikı bilən yikilip ketidu; Yəhədamu ular bilən təng yikilidu. **6** Ular kəy padiliri wə kalə padilirini elip Pərwərdigarni izdəkə bəridu; Biraq ular Uni təpəlmaydu; qünki U Əzini tartip uların yirəkləxti. **7** Ular Pərwərdigarəuə asiylik kildi, Qünki ular balilarni ħərəmdin tuəduəuəjan; Əmdı «yəngi əy» ularni nesiwiliri bilən yəp ketidu. **8** Gibeəħta sunayni, Raməħdə kanayni qelinglar; Bəyt-awəndə agəħ signalini anglitinglar; Kəyningdə! Kərə, i Binaymin! **9** Əfrəim əyiblinidəjan künidə wəyrənə bolidu; Mana, Israil kəbililiri arisidə bəkitilgən ixni ayan kildim! **10** Yəhədanəng əmirilri pəsil təxlərnı yətkigigəuə əħxəxtur; Mən ular üstigə əzəpimni sudək təkəwetimən. **11**

Əfrəim ħorlanəjan, jazayimdə əzilgən, Qünki u əz bəximqilik kilip «pəskinilikni» kəuəqlap yürdi. **12** Xungə Mən Əfrəiməuə küyə kurti, Yəhəda jəmətəgə qiritkük bolimən. **13** Əmdı Əfrəim əzining kesilini, Yəhəda əz yarisini kərgəndə, Əfrəim Asuriyəlikni izdəp bərdi, «Jədəħor padixə»əuə təlipini yollidi; Biraq u ħəm silərnı səkəyalmaytti, ħəm yarənglarnimə dəwalıymaytti. **14** Qünki Mən Əfrəiməuə xirdək, Yəhəda jəmətəgə arsləndək bolimən; Mən, yəni Mənkı, ularni titmə-titmə kiliwetip, ketip qəlimən; Ular ni elip ketimən, kutkuzəlaydiəjan heqkim qikməydu; **15** Mən ketimən, ular gənəhəni tonup yetip, yüzümni izdimigigə əz jəyiməuə qəyit turimən; Bəxiəuə kün qüxkəndə ular Məni intilip izdəydu.

6 «Kelinglar, Pərwərdigarnəng yənəuə qəyətli; Qünki U titmə-titmə kiliwətti, biraq səkəyətdu; Uruwətti, biraq bizni tənqip kəyidu. **2** U ikki kündin kəyin bizni janlanduridu; Üqinqi küni U bizni tirildüridu, Biz Uning yüzi əldidə həyat yəxəymiz! **3** Wə biz Uni bilidıəjan bolimiz! Biz Pərwərdigarni tonux ħəm bilix üqün intilip kəuəqlaymiz! Uning bizni kutkuzəuəqə qikixi tang səħərnəng boluxidək məkərrə; U yenimizəuə yəməurdək, yər-zəminni suəqiridiəjan «keyinki yəməuə»dək qüxiq kəlidu». **4** I Əfrəim, sənı kəndək kilsəm bolar? I Yəhəda, sənı kəndək kilsəm bolar? Qünki yaxsiliklinglar səħərdiki bir pərqə buluttək, Təzdin yəkəp ketidiəjan əbənəmdəktur. **5** Xungə Mən pəyöəmbərlər ərkilik ularni qəpiwətkən; Aozizdikli səzlar bilən ularni əltürüwətkənmən; Mening həkümüm tang nuridək qikiqdu. **6** Qünki Mən kurbənliliklərdin əməs, bəlkı məħir-muħəbbəttin, Kəyduərmə kurbənliliklərdin kərə, Hudani tonux ħəm bilixitin ħursənlik təpimən. **7** Biraq ular Adəm'atidək əħdigə itətsizlik kiləjan; Ular manə xə yol bilən Manga asiylik kiləjan. **8** Gilead bolsa kəbiħlik kiləuəqilərnəng xəħiri; U kən bilən boyələjan. **9** Kərəkqilər adəmnı pəylioəndək, Kaħinlar təpi Xəkəməgə bəridəjan yəldə kətilik kilməktə; Bərhək, ular ipləslək kilməktə. **10** Israil jəmətidə yirginlik bir ixni kərdüm; Əfrəimning pəhixiliki xə yərdə təpildu, Israil buləuəndı. **11** Yənə sangimı, i Yəhəda, tərıəjan [gənəħliringning] ħəsuli bəkitilgəndur!

7 Mən Əz həlkimning əsaritini buzup taxlap, əzədlikkə ərixtüəy dēgəndə, Mən Israilni səkəyətəy dēgəndə, Əmdı Əfrəimning kəbiħlikı, Samariyəning rəzilikkimə əxkarilididı; Qünki ular əldəmlilik kiliidu; Ooqrılar bolsa bəstip kiriwətidu, Kərəkqilər təpi sirttə buləngqilik kiliwətidu. **2** Ular kənglidə Mening ularning bərlək rəzilikkilərnı esimdə tutkənlikkimni oylımaydu; Həzir ularning kilimixliri əzlini kistəwətidu; Bu ixlar kəz əldimidur. **3** Ular padixəhni rəzilikkiliri bilən, Əmirlərnı yələjan gəpliri bilən ħursən kiliidu; **4** Ularning həmmisi zinəhorlar; Ular nəwəy ot saləjan tonurdək; Nəwəy həmirni yəuəzurup, həmir boləuəqə ularning otini yənə uləyətəymaydu; **5** Padixəħimiz [təbrikləngən] künidə, əmirlər xarəbning kəyri bilən əzlini zəipləxtürdi; [Padixəħ] bolsa məkək kiləuəqilər bilən kəl elixikə intildi! **6** Qünki ular kənglini tonurdək kizitip suyikəst püküp kəyöjanidi; Kəqıəq ularning əzəpı qəuəqlinip turidu; Səħərdilə u yəuəjan ottək yəlkunlap ketidu. **7** Ularning həmmisi tonurdək kizitkur, ular əz sorəkqilərnı yəp ketidu; Ularning bərlək padixəħliri yikildi — Uların heqkim mənı nıdə kilip qəkirməydu! **8** Əfrəim yət kəwəmlər bilən arilixip kətti; U «ərtilməgən bir kəturməq»dəktur. **9** Yət adəmlər ularning küqini yəp kətti, biraq u heq səkəyməydu; Bərhək, [bəxining] u yər-bu yəridə əq qəqlər kərunidə, biraq u heq bilməydu; **10** Xuning bilən Israilning təkəbburlukı əzigə kərxə guwəħ bəridu; Ular Pərwərdigar Hudasingə yənəuə qəyətəymaydu; Yəki

dønglülargə: «Üstimizgə erülüp qüxünglar!» — döydu. **9** — I Israil, Gibealning künliridin baxlap sən gunah kılıp kəlding; Ixlar xu peti turiwərdi; Rəzillikning baliliri üstigə kılinojan jəng ularni Gibealhta besiwətmidimu? **10** Mən halioqinimda ularni jazalaymən; Ular ikki gunahı tüpəylidin əsirgə qüxüxkə toşra kəlgənda, Yat köwmlar ularoşa hujum kılıxka yojılıdu. **11** Əfraim bolsə kəndürilgən bir inəktur, U hamən tepixkə amrak; Mən uning qiraylık gədinini uprəxtin ayap kəldim; Biraq həzir uningə boyunturuk selip həydəymən; Yəhuda yər həydisul! Yakup əzi tıqün yərnı tirnilixi kerək. **12** Əzünglaroşa həkkanıylik bilən təringer, Mehır-muəbbət iqidə həsul əlisler; Boz yeringlari qanap eqinglar; Qünki Pərwərdigar ni izdəx waqti kəldi, — Ta U üstünglaroşa həkkanıylikni yaşduroşuq! **13** [Biraq] silər rəzillikni aşduurdunglar, Kəbihlik həsulini ordunglar, Yalojanqılıqning mewisini yedinglar; Qünki sən əz yulungə, yəni baturlirigning kəplükigə ixinip tayanding; **14** Kəwmlirig arisida qukan-sürən kətürüldi; Xalman jəng künidə Bəyt-Arbəlni bərbat kıləndək, Barlik qorojanlirig bərbat kılınıdu; (xu küni [Bayt-Arbəldiki] ana-balilar təngla parə-parə kılıwetilmigənmu?) — **15** Əmdi uqioşa qıkkan rəzillikning tüpəylidin, Ohxax bir kün sening bəxingəşa qixürüldi, i Bayt-əl! Tang səhərdila Israilning padixahı pütünləy üzüp taxlınidu.

11 Israil bala qəoşida, Mən uni səydüm, Xuning bilən oşlumni Misirdin qıkixka qakirdim. **2** Biraq ular [həlkimni] qakiriwidi, Ular dərhal huzurumdin qikiş kətti; Ular «Baal»larəşa kurbanlik kılıxka baxlidi, Oyma məbudlarəşa isrik taldu. **3** Əfraiməşa mengixni egətkişi Əzümi idim, Uning kolini sən wə yələp — Biraq ezini saşaytuquning Mən ikənlilikmini ular bilmidi. **4** Mən adimətkilikning keyünux rixtiliri bilən, Seygüning tarliri bilən ularning kənglini tartiwaldim; Mən ularəşa huddi engikidin boyunturukni eliwətkişi birsidək bolənmən, Egilip Əzümi ularni ozuklandıroşmən. **5** Ular Misiroşa kaytidəjan bolmamdu? Asuriyəlik dərwekə ularning padixahı bolidəjan əməsmu? — Qünki ular yeniməşa kaytixni rət kildi! **6** Kiliş uning xəhərliridə həryan oynitilidi; [Dərwəzidiki] tēmür baldaklarni wəyrən kılıp yəp ketidi; Bu əz əkiliirining kasapitidur! **7** Bərhək, Mening həlkim Məndin qətləp ketixkə məptun boldi; Ular Həmmidin Aliy Boləşuqioşa nida kılıp qakirsimu, Ləkin həqkim ularni kətürməydu. **8** Mən kəndəkmə seni taxlap kəyimən, i Əfraim? Mən kəndəkmə seni [düxməngə] tapxurimən, i Israil?! Kəndəkmə seni Admah xəhəridək kılıməni? Seni kəndəkmə Zəboim xəhəridək bir tərəp kılıməni? Kəlbim iq-baəşrimda kaynap ketiwatidu, Mening barlik rəhəmdillikim kəzoşiliwatidu! **9** Oşəzipimning kəhrini yürgüzməymən, İkinqı yəne Əfraimni yəkatmaymən; Qünki Mən insan əməs, Təngdirurmən, — Yəni arangda boləjan pak-məkəddə Boləşuqidurmən; Mən dərəşəzəp bilən kəlməymən. **10** Ular Pərwərdigarning kaynidin mangidu; U xirdək hərkirəydu; U hərkirigəndə, əmdi baliliri oşərbtin titrigən həlda kəlidu; **11** Ular Misirdin kuxtək, Asuriyə zeminidin pahtəktək titrigən həlda qikiş kəlidu; Xuning bilən ularni əz əylirigə məkanlaxturimən, — döydu Pərwərdigar. **12** Əfraim Məni yalojan gəpliri bilən kəmwətidu; Yəhudamu Təngrigə, yəni ixənqlik, Pak-Mukəddəs Boləşuqioşa tuturukşiz boldi.

12 Əfraimning yegini xamaldur, U xərk xamilini kəoşlap yüridu; U künləp yalojanqılık, zulum-zorlukni kəpəytməktə; Ular Asuriyə bilən əhdə tüzidu, Xuningdək Misiroşa may «soşiliri» kətürüp apirilidi. **2** Pərwərdigarning Yəhuda bilənmə bir dəwəsi bar; U Yakupni yolliri boyiqə

jazalaydu; Uning kilmixlirini əz üstigə kayturidu. **3** U baliyatkuda turup akisini tapinidin tutuwəlojan, Əz küqi bilən Huda bilən elixkan; **4** U bərhək Pərixətə bilən elixip, oşəlibə kildi; U yojılıdi, Uningəşa dua-tiləwət kildi; [Huda] uni Bəyt-əldə tepiwaldi, Wə xu yərdə bizgə səz kildi; **5** — Yəni Pərwərdigar, samawı kəoxunlirig Sərdari boləjan Huda, — «Pərwərdigar» bolsə Uning hatirə namidur! **6** Xunga sən, Hudaying arkilik, Uning yeniməşa kayt; Mehribanlik wə adalətni kolungdin bərmə, Hudayingəşa ümid bəoşlap, Uni izqil kütkin. **7** Mana bu sodigər! Uning kolida əldəməqilik tarazisi bar; U bəzək kılıxka amraktur. **8** Əfraim: «Mən dərwekə bəyidim, Əzümgə kəp baylıklarni toplidim; Biraq ular barlik əjirliridə məndin həq gunahıy kəbihlikni tapalmaydu!» — döydu. **9** Biraq Misir zeminidin tartip Mən Pərwərdigar sening Hudaying boləjanmən, Mən seni yəne «[kəpəli] həyti»dikidək qedirlərdə turuzimən! **10** «Mən pəyoşəmbərləgə səz kılənmən, Aləmət kərünüxlərnı kəpəytkənmən, Xundakla pəyoşəmbərlə arkilik təmsillərnı kərsətkənmən. **11** Gilead kəbihmu? Ular bərhək pəkət yarimaslardur! Ular Gilgaldə torpaqlarnı kurbanlik kılıdu; Ularning kurbəngəşliri dərwekə etiz kirliridiki tax dəwiliridək kəptur! **12** (Yakup Suriyəgə kəqip kəttir, Xu yərdə Israil hotun elix tıqün ixligən; Bərhək, hotun elix tıqün u kəylarnı bəkkənidi). **13** Pərwərdigar yəne pəyoşəmbə arkilik Israilni Misirdin qikişip kütquzəjan, Pəyoşəmbə arkilik uningdin həwərmə alojan. **14** Əfraim [Hudaning] kəhrini intayin kəttik kəzoşəjan; Uning Rəbbi u təkən kən kəznı uning gədinigə artidu, Xərməndilik-ahənətni əz bəxioşa kayturidu.

13 [Burun] Əfraim səz kılənda, kixilər hərmətləp titrəp kəttəti; U Israil kəbililiri arisida kətürülgən; Biraq u Baal arkilik gunah kılıp əldi. **2** Ular həzir gunahning üstigə gunah sadir kilməktə! Əzilirig kümüxliridin kuyma məbudlarnı, Əz əqli oylap qıkkan butlarnı yasidi; Bularning həmmisi hünərwəning əjri, halas; Bu kixilər toşruqluk: «Həy, insan kurbanlikni kıləşuqlar, mozaylarnı səyüp kəyunglar!» deyilidi. **3** Xunga ular səhərdiki bir parqə bulutək, Təzdin oşəyip bolidəjan tang səhərdiki xəbnəmdək, Həmandin kəra kuyunda uqkan pəhəldək, Tünglükün qıkkan is-tütəktək [tezdin] yəqəp kətidu. **4** Biraq Misir zeminidin tartip Mən Pərwərdigar sening Hudaying boləjanmən; Sən Məndin bəxkə həq ilahni bilməyidəjan bolisən; Məndin bəxkə kütquzəşuqi yəqtur. **5** Mən qəl-bayawanda, kuroşəqkilikning zeminida sən bilən tonuxtum; **6** Ular ozuklandıruşup, toyunəjan, Toyunəjəndin keyin kənglidə təkəbburlixip kətkən; Xunga ular Məni untuəjan. **7** Əmdi Mən ularəşa xirdək bolimən; Yilpizdək ularni yol boyida paylap kütimən; **8** Küqükilridin məhrum boləjan əyiktək Mən ularəşa uqrap, Yürək qawisini titiwetimən; Ular ni qixi xirdək nəq məydanda yəwətimən; Daladiki həywanlar ularni qitiwətidu. **9** Sening həlakitingə, i Israil, dəl Manga kəra qıkkanliking, Yəni Yərdəşinggə kərxı qıkkanlikingdin ibarəttur. **10** Əmdi barlik xəhərlirigdə sənə kütquzəşuqi bolidəjan padixahing kəni? Sening sorəqı-qəkimlirig kəni? Sən bular toşruqluk: «Məngə padixah wə xəhzadilarnı təkdim kıləşəşən!» dəp tiligən əməsmu? — **11** Mən oşəzipim bilən sənə padixahni təkdim kılənmən, Əmdi uni oşəzipim bilən elip taxlidim. **12** Əfraimning kəbihlikni qing orap-kəqılənanəjan; Uning gunahı juşlinip saqlənanəjan; **13** Toləşək başkən ayalning əzəbliri uningəşa qixidu; U əkilşiz bir oşuldur; Qünki baliyatkuning əoşı eqilənanəjan, u həzir bolmıjan! **14** Mən bədal tələp ularni təhtisaraning küqidin kütuldurimən; Ularəşa həmjəmət bolup əlümdin kütquzimən; Əy, əlüm, sening wəbalirig kəni?! Əy, təhtisara, sening həlakətlirig kəni?! Mən buningdin

puxayman qilmaymən! (Sheol h7585) 15 [əfrain] kerindaxliri arisida «mewilik» bolsimu, Xərktin bir xamal qıqıdu, Yəni Pərwərdigarning qəl-bayawandin qıqқан bir xamili kelidu; [əfrainning] bulıki qurup ketidu, uning su bexi qəşjirap ketidu; U [xamal] həzınisidiki barlık nəpis qaqa-qıqılarnı bulang-talang qılıdu. 16 Samariyəning əz gunahı əz zımmisigə qoyulidu; Qünki u əz Hudasioğa boynını qattıq qıloğan; Ular qiliq bilən yıqılıdu, Bowaqłiri parə-parə qilip qeqiwetilidu, Həmilidar ayalliri yeriwetilidu.

14 I Israil, Pərwərdigar Hudayingning yenioğa ikkilənməy qaytip kəl! Qünki əz qəbihliking bilən putlixip yıqıloğansən. 2 Əzünglar bilən billə səzlərnı epkelinglar, Pərwərdigarning yenioğa qaytinglar; Uningoğa: — «Barlık qəbihlikni kəqürgəysən, Xapaət bilən bizni qobul qıloğaysən, Xuning bilən biz Sanga ləwlirimizdiki «buqa [qurbanlıklar]»ni tutimiz — dənglar. 3 — «Asuriyə bizni qutquzmaydu, Atlaroğa minməymiz; Biz hərgiz əz qolimiz yasioqinioğa: — «Hudayimiz!» deməymiz; Qünki Səndinla yetim-yesirlər rəhim-xəpkət tapıdu». 4 — Mən ularni «arkioğa qekinixliri»din saqaytimən, Mən ularni qin kənglümdin halap səyimən; Qünki Mening oşəzipim uningdin yandı. 5 Mən Israiloğa xəbnəmdək bolimən; U nilupərdək bərk uridu, Yiltizliri Liwan [kedir] dərihidək yiltiz tartıdu; 6 Uning bihliri xahlap yeyilidu, Uning güzəlliki zəytun dərihidək, Purıki Liwan [kediriningkidək] bolıdu. 7 Həlk qaytip kelip, uning sayisi astida olturidu; Ular ziraətlərdək yaxnaydu, Üzümlə telidək qeqəkləydu; Liwanning xarabliri [aşzıda qaləandək], esidə xerin qalidu. 8 Əfrain: «Mening butlar bilən yənə nemə karim!» — dəydiqan bolıdu. «Mən uningəğa jawab berimən, uningdin həwər alimən! «Mən yapyexil bir qarioğaydurmən». «Sening mewəng Məndındur!» 9 Kim dana bolup, bu ixlarnı qüxinər? Qeqən bolup, bularnı bilər? Qünki Pərwərdigarning yolliri durustur, Həkkaniylar ularla mangıdu; Birək itaətsizlər ularla putlixip yıqılıdu.

1 Pərvərdigarning Petuelning oqili Yoelga qüxkən səzi: — **2** «I kerilar, anglanglar; Zeminda barlik turuwatkan həmməylən, kulaq selinglar; Öz künliringlarda yaki ata-bowiliringlarning künliridimu xundak bir ix bolup baqqanmu? **3** Baliliringlaroşa xuni eytip beringlar, Baliliringlar öz baliliriyoşa eytsun, Ualarmu kələr dəwrgə eytsun: — **4** «Qixligüqi kurt» qalduroşanni qekətkə yəp boldi, Qekətkə qalduroşanni qekətkə liqinkiliri yəp boldi, Qekətkə liqinkiliri qalduroşanni «wəyranqi kurt»lar yəp boldi. **5** Əy, harakkəxlər, oyoşinip kattik yioşlanglar, Huwlisinglar, i xarab iqqüqilər, Yengi xarab tüpəylidin — Qünki u aozjingdin elip taxlandi. **6** Qünki bir həlk, küqlük, sansizioşan həlk, Zeminim üstigə besip kəldi; Uning qixliri bolsa xirning qixliri, Uningda xirning hingəngə qixliri bardur; **7** U Mening üzüm tallirimni wəyranə kiliwətti, Ənjür dərihimning kowzaklirini siyriwətti, Ular ni yalingaqlap, taxliwətti; Ularning xahliri aqliwetildi. **8** Yaxlikidiki eri üzüm matəm tutup bez kiyimlərgə oranioşan nəwjuwandək kattik pioşan qeqinglar; **9** Pərvərdigarning əyi «axlik hədiyə»din həm «xarab hədiyə»lərdin məhrum kılındi; Kaşinlar, yəni Pərvərdigarning hizmətqiliri matəm tutidu. **10** Etizlar qəldarəp kətti, Zemin matəm tutidu; Qünki ziraətlər oşazan boldi, Yengi xarab kurup kətti, Zəytun meyi kaşojiridi. **11** Həy dehqanlar, uyulunglar; Buoydaylar həm arplar üqün yalwurunglar, i üzümqilər, Qünki etizlarning həsulliri kurup kətti. **12** Üzüm teli kaşojirap kətti, Ənjür dərihi solixip kəldi, Anar dərihi, horma palmisi həm alma dərihimu, Daladiki barlik darəhlər solixip kətti; Bərhək, xadliq adəm baliliriəda solixip kətti. **13** Belinglarni başlanglar, pəryad okunglar, i kaşinlar; Huwlanglar, i kurbangahning hizmətqiliri; Keqiqə bez kiyimləni kiyip düm yetinglar, i Hudaning hizmətqiliri; Qünki Hudayinglarning əyidin «axlik hədiyə» həm «xarab hədiyə» tüzülüp kəldi. **14** «Roza tutayli» dəp [Hudaşoşa] məhsus bir məzgilni ayinglar, Jamaətkə məhsus yioşlimiz, dəp jakarlanglar; Aqsakallarni, zeminda turuwatkanlarning həmmisini Pərvərdigar Hudayinglarning əyigə yioşip, Pərvərdigaroşa nalə ketüringlar! **15** «Ah, xu künl Qünki Pərvərdigarning küni yekinlaxti, U Həmmigə Qadir tərpidin həlakət bolup kəldi. **16** Mana, oşiza kəz aldimmizdin elip taxlandi əməsmu? Xadlik, huxallik Hudayimizning əyidin elip taxlandi əməsmu? **17** Uruqlar topa-qalmilar astida qirip kətti, Ambarlar harabilaxti, Boşuzhanilar oşulap qüxti; Qünki ziraətlər oşazang boldi. **18** Qarpaylar xundək hərkişirip kətti! Kala padiliri patiparək boldi, Otlakni tapalmioşaq; Koy padilirimu əzi «gnaşimiz bar» dəgəndək məyüsləndi; **19** Ah, Pərvərdigar, nida kiliwən Sanga; Qünki ot yalkunliri janggaldiki ot-qəpləni yəwətti, Yalkun daladiki barlik darəhləni keydürüwətti. **20** Daladiki həywanlarmu Sanga nida kılıdu, Qünki erik-östənglər kurup kətti, Ot-yalkun janggaldiki ot-qəpləni yəwətti.

2 Zion teşjida kanay qelinglar, Mukəddəs teşjimde agah signalini anglitinglar; Zeminda turoşuqi həmməylən dir-dir titrisun; Qünki Pərvərdigarning küni kəldi, u yekindioşan. **2** U künlə bolsa qarangoşu həm sür künl, Bulutlar qaplanioşan həm kapkarangoşu zulmət künl, — tang səhər taoşlar üstigə yeyiləndək, Zor həm küqlük bir həlk kəldi; Ularoşa ohxax boluqçular bolup bakmioşan, Ulardin keyinmu, dəwrdin-dəwrgə yənə bolmaydu. **3** Ularning əldida keydürüğüqi ot mangidu, Ularning kəynidə bolsa bir yalkun keydürüp etidu; Kelixtin burun zemin «Erən başqisi»dək, Birak ularning tapini təgkəndin keyin gül-giyahşiz qəl-bayawan bolidu; Bərhək,

ulardin heqnemə keqip kutulalmaydu. **4** Ularning kiyapiti atka ohxaydu, Atlik ləxkərdək qapidu. **5** Jəng hərwiliri güdürligəndək sada bilən ular taoş qoşkiliridin səkrəp etidu; Pəhəlni paraslap keydürəng ot awazidək taraslap mangidu, Dəbdəbilik səp tüzəp turoşan küqlük kəxundək yüridu, **6** Ularning əldida əllər kattik azablanidu, Həmmə qiray tatirip ketidu. **7** Ular palwanlərdək yügüridu; Jəngqilərdək sepildin artilip etidu; Həmmisi öz əldioşa qarap yürux kılıdu; Səplirini heq buzmaydu. **8** Heqkəyisi öz kəridinxini kistimaydu; Hərkəyisi öz yolida mangidu; Qorallaroşa etilsimu, yarılanmay etüp mangidu; **9** Xəhərnəng həmmə yerigə qepixidu; Sepil üstidə yügürüp yüridu; Əylərgə yamixip qıqıdu; Derizlərdin ooşridək kiridu. **10** Ular əldida yər-zeminni titrək basidu, Asmanlar təwrinip ketidu; Quyax həm ay qarangoşulixip ketidu, Yultuzlar julasini kayturuwalidu. **11** Pərvərdigar Əz kəxוני əldida awazini koyuwetidu, Qünki Uning bargahı payansizdur; Uning səzini orunlioşuqi küqlüktur; Qünki Pərvərdigarning küni uluoş, intayin dəlxətliktur; Kim uni kətürəlisun? **12** Birək hətta hazirmu, — daydu Pərvərdigar, — Qin kənglینگlər bilən, rozilar bilən, yioşlar bilən matəm tutup Mening yenimoşa kaştip kelinglar; **13** Kiyim-keqiklinglarni əməs, bəlkı yürək-bəşinglarni tilip, Pərvərdigar Hudayinglarning yenioşa kaştip beringlar; Qünki U mehır-xəpəkətlik həm rəhimdil, Asan oşəzəplənməydu, zor mehır-muhabəbtliktur, Yamanliktin yanidioşan [Hudaş]dur. **14** Kim bilidu, U jazalətin yenip, rəhim kılıp birək bərikətni, Pərvərdigar Hudayinglaroşa sunoşudək birək «axlik hədiyə» həm «xarab hədiyə»ni qaldurup ketəmdü tehi? **15** Zion teşjida kanay qelinglar, «Roza tutayli» dəp [Hudaşoşa] məhsus bir məzgilni ayinglar, Jamaətkə məhsus yioşlimiz, dəp jakarlanglar; **16** Əlni yioşinglar, jamaətni paklandurunglar, Aqsakallarni jəm kilinglar, baliliri, emiwatkanlarnimu yioşinglar; Toy kiliwatkan yigit əz əyidin, Yatlik bolidioşan kiz hujrisidin qıksun; **17** Kaşinlar, yəni Pərvərdigarning hizmətqiliri aywan bilən kurbangah otturisida yioşa-zar ketürsun, Ular eytsunki, «I Pərvərdigar, Əz həlkingə iqingni aşıritkəyşən, Əz mirasingni horluqtin saqlap, Ular əllərgə səz-qeqək boluxka koymioşayşən; Əl-yurtlar arisida: «Ularning Hudasi kəni?» deyilmisun». **18** Andin Pərvərdigar Əz zeminiyoşa otluq muhabəbtini, Əz həlkingə rəhim-xəpəkətni kərsətti; **19** Pərvərdigar jawabən Əz həlkingə mundək dedi: — «Mana, Mən silərgə buoyday, yengi xarab wə zəytun meyini əwətimən, Silər bulardin kandurulisilər; Wə Mən siləni kaytidin əllər arisida xərməndə kılıp koymaymən; **20** Həm ximaldin kəlgüqini silərdin yirək kılıp, Uning əldi kışimini xərkəy dengizoşa, Kəyni kışimini oşərbəy dengizoşa koşliwetimən; Uni qəl bir zeminiyoşa həydiwetimən; Uning sesiklikli purap turidu, Pasik hidi qıqıdu; Qünki u «qong ixlarni kılışuqimən» dəp əzini uluoş kilməşqi bolidu. **21** Korkma, i zemin; Xadlinip huxal bol; Qünki Pərvərdigar uluoş ixlarni kılışan. **22** I daladiki həywanlar, korkmanglar; Qünki qəllüktiki ot-qəplər bərk urmaşta; Dərəh mewisini bərməktə, Ənjür dərihi, üzüm teli toluq həsul beridu. **23** Həm silər, Zionning baliliri, xadlinip Pərvərdigar Hudayinglardin hursən bolunglar; Qünki U həkkanilylik boyiqə silərgə «awwalki yamoşurlar»ni beridu; U silərgə həl-yəşin beridu, Yəni baxta boləndək «awwalki yamoşurlar» həm «keyinki yamoşurlar»ni yaşduridu. **24** Həmanlar buoydayoşa toloşan bolidu, Idx-küplər yengi xarab həm maylaroşa toluq taxidu. **25** Wə Mən silərgə qekətkilər, qekətkə liqinkiliri, «wəyranqi kurt»lar, «qixligüqi kurt»lar, Yəni Mən aranglaroşa əwətkən uluoş kəxunumu yegən yillarni kayturuq berimən; **26** Silər boluxiqə yəp, kandurulisilər,

Xuningdäk silergä karamät ixlarni körsätkän Pärwərdigar Hudayinglarning namini madhijiyəlsilar; Xuning bilən Mening həkım hərgiz yənə hijalətkə qalmaydu. **27** Silər Mening İsrail iqidə turoqanlikimni, Xundakla Mənki Pärwərdigar silərning Hudayinglar ikənlikimni, Məndin baxka heqkim bolmaydioqanlikini bilisilər; Xuning bilən Mening həkım hərgiz yənə hijalətkə qalmaydu. **28** Həm keyin, Mən Əz Rohimni barlıq ət igiliri üstigə kuyimən; Silərning oqul-kizliringlar bexarət beridu, Qeriliringlar alamət qüxlərni köridu, Yigitliringlar oqayibanə alamət körünüxlərni keridu; **29** Bərħək, xu künlərdə kullar üstigimu, dedəklər üstigimu Rohimni kuyimən. **30** Mən asmanlarda, zemində karamətlərni, Qan, ot, is-tütək tüwruklirini körsitimən. **31** Pärwərdigarning uluq həm dəhşətlik küni kəlmigüqə, Kuyax karangoçulukqa, Ay qanoça aylandurulidu. **32** Həm xundak əməlgə axuruliduki, Pärwərdigarning namini qakirip nida kılqanlarning həmmisi kutkuzulidu; Qünki Pärwərdigar deginidək, Zion teoçida həm Yerusalemda, Həmdə Pärwərdigar qakirmakçi bolqan «kəldisi»lar üqün kutkuzux-nijat bolidu.

3 Qünki mana, xu künlərdə, xu pəytta, Mən Yəhuda həm Yerusalemnı asarəttin kutuldurup, azadlıqqa erixtürginimdə, **2** Mən barlıq əllərnimu yoiqıp, Ularnı «Yəhoxafat jiloçisi»oça qüxürimən; Xuning bilən ularning həkımni əllər arisoça tarkitiwətkənlikidin, Zeminimni bəlüp parqiliwətkənlikidin, Ularnı axu yərdə Mening mirasim, yəni həkım İsrail tüpəylidin sorakka tartimən. **3** Uning üstigə ular Mening həkımni doqça tikip qək taxlıqan; Bir yigitni bir paçixə ayaloça almaxturoqan, Bir kizni «xarab iqimiz» dəp xarab üqün almaxturoqan. **4** Həy, Tur həm Zidon, Filistiyəning barlıq rayonlırı, Mən silərni nemə kılıptimən? Silər Məndin eq almaqçimusilər? (Biraq Məndin eq alimiz desənglar, eqni tezla ez bexinglaroça kayturup berimən!) **5** Kümüxlirim, altunlirimni buliwalqininglar tüpəylidin, Güzəl gehərlirimni ez buthaniliringlaroça aparqininglar tüpəylidin, **6** Yəhuda baliliri həm Yerusalemnı balilirini ez qeğrasidin yirək kılmaq üqün ularni Greklaroça setiwetkininglar tüpəylidin, **7** Mana, Mən ularni silər setiwətkən jayda ornidin turoçuzimən, Həmdə kılqininglarnı ez bexinglaroça kayturimən. **8** Oqul-kizliringlarnı Yəhuda balilirining kılqoça setiwetimən, Ular xularni yirəktiki bir əlgə, yəni Xabiyalıklaroça setiwetidu; Qünki Pärwərdigar sez kılqan. **9** Xuni əllər arisida jakarlanglarki, «Jənggə təyyarlininglar, Palwanlarnı kozoçanglar, Jəngqilərnıng həmmisi yekınlaxsun, Jənggə hazır bolsun; **10** Sapan qixlirini kiliq kılıp, Oroçakliringlarnı nəyze kılıp soçuxunglar; Ajiz adəmmu: «Mən küqlük» desun; **11** Ətraptiki həmmə əllər, tezdin kelinglar, Həmminglar xu yərgə jəm bolunglar!». «Əzüngning küqlükliringni axu yərgə qüxürgəysən, ah Pärwərdigar!» **12** «Əllər kozoçılıp «Yəhoxafat jiloçisi»oça kəlsun; Qünki Mən xu yərdə olturup ətraptiki həmmə əllərni sorakka tartimən. **13** Oroçakni selinglar, Qünki ziraət pixti; Kelinglar, qüxüp qəylənglar, Qünki xarab kəlkəkliri liq tuxuqtur, İdix-küplər toluq taxidu. Qünki ularning rəzillicke zordur» **14** Ah, nuroçun, nuroçun kixilər «Qarar jiloçisi»da! Qünki Pärwərdigarning küni «Qarar jiloçisi»oça yekınlaxti. **15** Kuyax həm ay karangoçulixip ketidu, Yultuzlar ez julasini kayturuwalidu. **16** Pärwərdigar Zindin hərkiroydu, Yerusalemdin awazini qoyuwetidu; Asmanlar, zeminlar silkinidu; Lekin Pärwərdigar Əz həkıgə baxpanah, İsrail baliliriqə küq-hımaya bolidu. **17** Xuning bilən silər Mənki Pärwərdigarning silərning Hudayinglar ikənlikimni, Əz muqəddəs teoçim Zionda turidioqanlikimni bilisilər; Yerusalemlə pak-muqəddəs bolidu, Uningdin heq yat adəmlər yənə ötməydu. **18** Həm xu küni əməlgə axuruliduki, Taqıylar yengi xarabni

temitidu, Dəng-egizliklərdin sütləki, Yəhudadiki barlıq erik-estənglərdə liq xu akıdu; Pärwərdigarning əyidin bir bulak qıkıdu, Xittim jiloçisini suoçiridu. **19** Misir bolsa bir qəllük, Edom adəmsiz bir qəl-bayawan bolidu, Ularning Yəhuda baliliriqə kılqan zulum-zorawanlıqı tüpəylidin, Ular bularning zeminida bigunah kanlarnı təkkənlikə tüpəylidin. **20** Biraq Yəhuda mənggügə turidu, Yerusalemlə dəwrin-dəwrgiçə qalidu; **21** Həm Mən ularni təkkən kanlarning paklandurulmioqan gunahlıridin paklandurimən; Qünki Pärwərdigar Zionda makanlaxkandır.

Amos

1 Uzziya Yəhudaşa, Yoaxning oqli Yəroboam Israiloşa padixah bolqan vaqitlarda, yər təwrəxtin ikki yil ilgiri, Təkoadiki qarwiqlar arisidiki Amosning Israil toqruqluk eytkan sezliri: — **2** U: «Pərwərdigar Zion teojidin hərkirəydu, Yerusalemnin awazini kuyuwetidu; Padiqlarning otlaqliri matəm tutidu, Karməl qokkisi qjazanglixidu» — dedi. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Dəməxkning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningoşa qüxidiojan jazani yandurmaymən, Qünki ular Gileadtikilərnı tēmür tırnılık sərəmlər bilən soqkanidi; **4** Xundakla Həzaəlnıng əyigə bir ot əwətimən, U Bən-Hədadning ordilirini yutuwalidu. **5** Dəməxk dərwazisidiki tēmür baldakni sunduriwetimən, Awən jiləjisida turoşuqini, Bəyt-Edəndə xahənə həsinini tutkuqini üzüp taxlaymən; Suriyənıng halkı əsirgə qüxtip kiroşa elip ketilidu, — dəydu Pərwərdigar. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Gaza xəhirinıng üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningoşa qüxidiojan jazani yandurmaymən, Qünki ular Edoməşa tapxuru berixkə, barlık tutkunlarnı əsir kilip elip kətti. **7** Həm Mən Gazaning sepiləşa ot əwətimən, U unıng ordilirini yutuwalidu; **8** Mən Axdodta turoşuqini, Axkelonda xahənə həsinini tutkuqini üzüp taxlaymən, Əkron xəhirigə qarxi kol kətürimən; Filistiylərnıng kalduqi yokilidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Turning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningoşa qüxidiojan jazani yandurmaymən, Qünki ular barlık tutkunlarnı Edoməşa tapxuruwətti, Xundakla kərindaxlık əhdisini esigə almidi. **10** Həm Mən Turning sepiləşa ot əwətimən, Ot unıng ordilirini yutuwalidu. **11** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Edomning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningoşa qüxidiojan jazani yandurmaymən, Qünki u barlık rəhim-xəpəkətni taxliwetip, Kiliq bilən öz kərindaxını qoşlıqan; U yiriləşudək oşəzəptə bolup, Dəroşəziptə boləjan həliti ni həmişə saklaydu; **12** Həm Mən Teman xəhirigə ot əwətimən, Ot Bozrahning ordilirini yutuwalidu. **13** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ammonning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningoşa qüxidiojan jazani yandurmaymən, Qünki ular qəgrimizni kengəytimiz dəp, Gileadtiki həmilidar ayallarning kərsaklırini yeriwətti. **14** Həm Mən Rəbbahning sepiləşa ot yəkimən, Jəng künidə kiya-qiyalar iqidə, Kara kuyunıng künidə kattik boran iqidə, Ot unıng ordilirini yutuwalidu; **15** Həm ularning padixahı əsirgə qüxidu, — U əmiriliri bilən billə əsirgə qüxidu, — dəydu Pərwərdigar.

2 Pərwərdigar mundak dəydu: — «Moabning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningoşa qüxidiojan jazani yandurmaymən, Qünki u Edomning padixahıning ustihanlırini keydürüp hək kiliwətti. **2** Həm Mən Moab üstigə ot əwətimən, Ot Keriötning ordilirini yutuwalidu; Wə Moab quқан-sürənlər bilən, kiya-qiyalar bilən, kanay sadasi bilən əlidi. **3** Wə Mən ularning həkimini arisidin üzüp taxlaymən, Uning əmirilirini unıng bilən billə əltürüwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **4** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Yəhudanıng üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningoşa qüxidiojan jazani yandurmaymən, Qünki ular Pərwərdigarnıng Təwrat-kanunini kəmsitti, Uningdiki bəlgilimilərgə əməl kilmidi; Ularning sahtilikliri əzlrini adaxturup koydi; ularning ata-bowilirimu bularəşa əgixip mangojanidi. **5** Həm Mən Yəhuda üstigə ot əwətimən, Ot Yerusalemning ordilirini yutuwalidu. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Israilning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, unı jazasidin kayturmaymən, Qünki ular həkkanıylarnı kümüxkə setiwətti, Yoksul adəmnı bir jüp qorukqa setiwətti; **7** Ular

namratlarning bexidiki qang-topilirini box koyuwətməydu, Ajiz məminlərnıng nesiwisini kayriwalidu; Ata-bala ikkisi Məning mukəddəs namimni buləşəp, ohxax bir kizning yenioşa təng baridu. **8** Ular [kizlarnı] həmmə kurbangahning yenioşa elip berip, Kərzgə rəniqə koyəşən kiyim-keqəklər üstidə ular bilən yatidu; Ular əz ilahıning əyidə jərimənə bilən aloşan xarabni iqməktə. **9** Birak Mən Amoriylarnı ularning aldidin həlak kiləşən mən, Amoriylar kedir dərihidək egiz, dub dərihidək küllük boləşən bolşim, Mən üstidin unıng məwisini, astidin yiltizlirini həlak kildim. **10** Həm Amoriylarning zeminini iglixinglar üqün, Silərnı Misir zeminidin elip qikiş, Kirix yi qəlbəawanda yətkətildim. **11** Silərnıng oşuqliringlardin bəzilirini pəyoşəmbər boluxkə, Yigitliringlardin bəzilirini «Nazariy» boluxkə turoşuzdum. Xundak əməsnı, i Israil baliliri? — dəydu Pərwərdigar. **12** Birak silər Nazariyləroşa xarab iqtikizdunqlar, Həm pəyoşəmbərlərgə: «pəyoşəmbərlik kilmanglar» — dəp buyrudunqlar. **13** Mana, Mən silərnı basimən, Huddi liş ənqə besiləşən hərwə yərnı basqandək, silərnı besip turimən; **14** Həm qəpkurlarningmu qəşar yoli yokəydu, Palwan əz küqini ixlitəlməydu, Zəbərdəs batur əz jənini kütquzalmaydu. **15** Okyani tutkuqi tət turalmaydu; Yəltəpan qəşalmaydu, Atkə mingüqi əz jənini kütquzalmaydu. **16** Palwanlar arisidiki əng jigərlək baturmu xu künidə yalingəş qəşip ketidu, — dəydu Pərwərdigar.

3 Pərwərdigar silərnı əyibləp eytkən bu səz-kalamni anglanglar, i Israil baliliri, Yəni Mən Misir zeminidin elip qikəşən bu pütkül jəmət: — **2** «Yər yuzidiki barlık jəmətlər arisidin pəkət silərnı tonup kəldim; Xunga üstinglarəşa barlık kəbihlikliringlarning [jazasini] qüxürimən». **3** Ikki kixi bir niyəttə bolmisa, qəndəkmə billə mangalisun? **4** Oljisi yok xir ormanda hərkirəmdə? Arslan həqənemini almioşan bolsa uwisida huwlamdu? **5** Tuzakta yəmqük bolmisa kux yərgə yikiləmdə? Aloşudək nərsə bolmisa, kışmak yərdin etilip qikəmdə? **6** Xəhərdə [agah] kaniyi qelinsa, həlk qorqmamdu? Pərwərdigar kilmiəşən bolsa, xəhərgə yamanlık qüxəmdə? **7** Rəb Pərwərdigar Əz kulliri boləşən pəyoşəmbərlərgə əwwal axkarilimay turup, U həq ix kilmaydu. **8** Xir hərkirəşən tursa, kim qorqmaydu? Rəb Pərwərdigar səz kiləşəndə, kim [Uning] bəxaritini yətküzməy turalaydu? **9** Axdodtiki kəl'ə-ordilarda, Xundakla Misirdiki kəl'ə-ordilarda elan kiliş: — «Samariyə təşliri üstidə yioşilinglar, Uning otturisidiki zor kiyəkəs-sürənlərnı, Uning iqidiki jəbir-zulumlarnı kərüp bəkinglar» — dənglər. **10** — Ular həq ix kilixini bilməydu — dəydu Pərwərdigar, — Ular ordiliriəşa zulum-zoranlık bilən tartiwaləşən bilən oljilərnı juoşlıqunqlar! **11** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana bir yaw! U zeminni korxiwaldi! U mudariəngni elip taxlaydu, Kəl'ə-ordiliring buləng-talang kilinidu. **12** Pərwərdigar mundak dəydu: — Padiqi xirning əşzidin kəşəşən ikki putini yaki kiliqing bir parqisini kütquzup aloşəndək, Samariyədə oturoşan Israilarnı xundək kətkuzulidu, — Xəhərdə pəkət kariwatning bir burjiki, Diwandiki bir parqə Dəməxk libasila kalidu! **13** — Anglanglar, Yəşunıng jəmətidə guwahlik beringlar, — dəydu Rəb Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləşən Huda, **14** — Mən Israilning əşyiliklirini əz bəxiəşə qüxürgən künidə, Bəyt-əl xəhirinıng kurbangahlırinimu jazalaymən; Kurbangahning burjəkliridiki münggüzlər kesiwetilip yərgə qüxürülidu. **15** Mən «Kixlik Saray» wə «Yazlık Saray»ni birakla uruwetimən; Pil qixi əylərmu yokilip ketidu, Kəpligən əylər tügixidu, — dəydu Pərwərdigar.

4 I Baxandiki inaklär, Samariyə teoqida turup, namratlarni harlawatqan, miskinlerni eziwatqanlar, Hojiliriyoq: «[Xarabni] elip kelinglar, biz iqimiz» dæydoqanlar, Bu sözni anglanglar: — **2** Rəb Pərwərdigar Öz pak-mukəddəsliki bilən kəsəm iqnəni, Mana, bexinglaroşa xundak künlər qūxiduki, U siləni ilməklər bilən, Nəslinglarni qəngəklər bilən elip ketidu. **3** Həm silər [ayallar] hərbinglar sepilning xoraliridin kişilip etüp, Udul mengip tikiwetsilər; Wə silər Hərmon tərəpkə qertüwetilsilər, — dæydu Pərwərdigar. **4** Əmdi Bəyt-Əlgə kelinglar, asiylik qilinglar! Gilgaldimu asiylikni kəpəytinglar! Ətigəndə kurbənlərlərlənglarni, Hər iqnin qūni siləning «əndin bir» ülüx əxrilərlərlənglarni elip kelinglar, **5** «Təxəkkür kurbənlərlərlənglarni»ni hemirturuq bilən billə kəydüringlar — Silər «halis kurbənlərlərlənglarni jakarlap mahtinip yüringlar; Qūnki bundak kəlixkə amrəksilər, i Israillar! — dæydu Rəb Pərwərdigar. **6** «Mən həmmə xəhərlərlərlənglarni «qixning pakizlikni»ni qūxürdüim, Həmmə yeringlarni siləni ax-nanoşa boləjan həjətmən kildim; Biraq silər yənəni yenimoşa kəytmidinglar, — dæydu Pərwərdigar; **7** Həsuləşa üq ayla kəlojan bolsimu, silərdin yamoqurni tartiwelip bərmidim; Bir xəhər üstigə yamoqur yəqurdum, Yənə bir xəhərgə yəqurdumdim; Bir pərqə yər üstigə yamoqur yəqodi; Yənə bir pərqə yər yamoqursiz kəqojirap kaldi; **8** Xuning bilən ikki, üq xəhərnin [pukraliri] su tiləp bəxkə bir xəhərgə ələngxip bardi, Lekin kənmidi; Biraq silər yenimoşa yənəni kəytmidinglar, — dæydu Pərwərdigar; **9** Mən siləni judun həm həl apiti bilən urdum; «Ojajiliyoqı kurt»lar nuroqunliəjan bəqinglar, üzümzarlırlənglar; ənjür dərəhlərlərlənglar həm zəyitün dərəhlərlərlənglarni yəp kətti; Biraq silər yenimoşa yənəni kəytmidinglar, — dæydu Pərwərdigar; **10** Mən aranglaroşa Misiroşa qūxürüləng apətərdək apətni əwəttim; Yigitlirənglarni kiliq bilən əltürgüzüdm. Atlirənglarni olja boluxkə koyuwəttim; Mən kəragəhənglərdin [jəsətlərləng] sesikqilikni purutuwəttim, Uni dimiojənglaroşimu kərgüzüdm, Biraq silər yenimoşa yənəni kəytmidinglar, — dæydu Pərwərdigar; **11** Mən aranglārdin bəziləni Huda Sodom wə Gomorra xəhərlirini erūwatkinidək erūwəttim, Xuning bilən silər ottin tartiwelinojan bir ququla otundək bolup kəldinglar; Biraq yenimoşa yənəni kəytmidinglar, — dæydu Pərwərdigar; **12** Xunga Mən sanga xundak kəlixim kərak əwəttimən, i Israil; Mən buni sanga kiliqianlikim tūpəylidin, Hudaying bilən kərxūxkə təyərəlar, i Israil! **13** Qūnki mana, taqlarni Xəkilləndürgüqi, Xəmalni Yaratqūqi, Insanoşa əzlririning oy-pikrinin nəmə ikənlikini Ayan Kiloqūqi, Tang səhəni kərangəşuluxkə Aylanduroqūqi, Yər yüzidiki yukiri jaylarning üstidə dəsəp yürüğüqi dəl Xudur, Pərwərdigar, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Huda Uning namidir!

5 I Israil jəməti, bu sözni, Yəni Mən sən toqruqluk okuydojan bir mərsiyəni anglap koy: — **2** «Paq kiz Israil yikildi; U kəytdin ornidin turmaydu; U əz tuprikoşa taxlanəjan, Uni turoşuzup yəligüqi yoktur». **3** Qūnki Rəb Pərwərdigar mundaq dæydu: — [Israilning] ming [ləxkər] qikqan bir xəhirining yüz [ləxkirila] tirik kalidu; Yüz ləxkər qikqan bir xəhirining Israil jəməti üqün on [ləxkirila] tirik kalidu; **4** Qūnki Pərwərdigar Israil jəmətiqə mundaq dæydu: — Məni izdənglar, həyatqə erixisilər; **5** Bəyt-Əlni izdimənglar, Gilgaləşimu barmənglar, Bəər-Xəbaəşa səpər kilmənglar; Qūnki Gilgal əsirgə elinip sürgün kilinmay kəlməydu, Bəyt-Əl yokqə qikidu. **6** Pərwərdigarni izdənglar, həyatqə erixisilər; Bolmisa U Yūsüp jəməti iqidə ot kəbi pərləp, uni yəp ketidu, Həm Bəyt-Əldə otni əqürgüdək adəm tēpilməydu. **7** I adalətni əməngə

aylanduroqūqi, Həkkəniylikni yərgə taxliyoqūqilar, **8** Silər Orion yultuz türkūmi wə Kəlb yultuz topini Yaratqūqi, Əlüm kələnggisini tang nuriəşa Aylanduroqūqi, Kündüzni kərangəşulux bilən kəqigə Aylanduroqūqi, Dəngizdiki sularni qəkirip, ularni yər yüzigə Kuyəyoqūni izdənglar; Pərwərdigar Uning namidir. **9** U baturlar üstigə tuyuksiz halakətni partlitidu, Istihkəm üstigə halakət qūxüridu. **10** Xu [Israillar] xəhər dərəwəzidə tənbiş beridojanlaroşa əq, Durus səzəydojanlardin yirginidu. **11** Əmdi silər namratlarni ezip, Ulardin buədojə «hədiyə»lərnə aldinglar! Oyulojan taxlardin əylərnə saldinglar, Biraq ularla turmayisilər; Silər gūzəl üzümzarlırlərlənglar bərpə kijoşansilər, Biraq ularning xarabini iqəlməyisilər. **12** Qūnki siləning asiyliklirənglarning kənzilik kəplükini, Siləning gunəhənglarning kənzilik zor ikənlikini obdan bilimən; Ular həkkəniy adəmnə ezidu, Ular para yəydu, Xəhər dərəwəzidə miskinlərnin həkkəni kəyriwidu. **13** Xunga bundak dəwədə «pəmlək adəm» süküt kildu; Qūnki u rəzil bir dəwədur. **14** Həyat yaxax üqün yamanlikni əməs, məhribənlərlərləng-xəhərlərləng izdənglar; Xundak boləjan silər dēginənglərdək, Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar həkikətən silər bilən billə bolidu. **15** Yəmanliktin nəpərlərlənglarning, məhribənlərlərləng-xəhərlərləng sēyūnglar, Xəhər dərəwəzidə adalətni ornitinglar; Xundak kijoşanda Pərwərdigar, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Huda bəlkim Yūsüpnin kəldisioşa xəpəət kərsitər. **16** Xunga Pərwərdigar, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Huda Rəb mundaq dæydu: — «Barlik kəng rəstə-bazarlarda aq-zərlər anglinidu; Ular həmmə koqilarda «Way... way!...» dəp əwəzini kəttüridu; Ular dēhkanlarnimə matəm tutuxkə, Aq-zərlər kəttürgüqi «ustilər»ni yioşlaxkə qəkiridu. **17** Həm barlik üzümzarlırdimə aq-zərlər kəttürilidu; Qūnki Mən Əzüm aranglārdin etüp kətimən» — dæydu Pərwərdigar. **18** Pərwərdigarning künigə təkəzər boləjan silərgə way! Pərwərdigarning küni silərgə kəndək aqiwətlərnə kəltürər? U yorukluk əməs, bəlkə kərangəşuluxkə elip kelidu. **19** U küni bərsi xirdin kəqip, eyikqə uqrap, Andin əyigə kirip, kəli bilən taməşa yələngəndə, Yilan uni qəkkəndək bir ix bolidu! **20** Pərwərdigarning küni yorukluk əməs, bəlkə kərangəşuluxkə elip kelidu əməsmə? Uningda pəqət kərangəşuluxkə bolup, yorukluk həq bolmaydoqū?! **21** Həytlirənglaroşa nəpərlərlənglarni, ularin bəzar bolduim, İbadət sorunlirənglarning purikini purioşum yok, **22** Qūnki silər Manga «kəydyürmə kurbənlərlərlənglar həm «ax hədiyə»lirənglarni sunup atisənglarmu, Ular siləni qəbul kilməyən; Siləning bordak mallirənglar bilən kijoşan «inəklik kurbənlərlərlənglar»oşa kəriməymən. **23** Məndin munəjatlirənglarning sadalirini epkətinglar, Qiltarlirənglarning küylirini angliməymən; **24** Bilən ornidə adalət huddi xəkirətmidək, Həkkəniylik əbədiy aqidojan əkimdək dolkunlusun! **25** Silər qəl-bəyawəndiki kərik yilda kijoşan kurbənlərlərləng-hədiyələrnə Manga elip kəldinglarmu, i Israil jəməti?! **26** Bərhək, silər «Sukkot» dēgən padixənglar, həm «Kiun» dēgən butlirənglarni, yəni «Yultuz ilahə»nglarni kəttürüp manginglar! **27** Əmdi Mən siləni əsir kəlip, Dəməxktin yirəkləroşa sürgün kildurimən, — dæydu «Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Huda» dēgən nam bilən ataləjan Pərwərdigar.

6 I Zionda hatirjəm olturojanlar həm Samariyə teoqida tayinip aman-esən yaxiojanlar! I əllərnin kəttisining ərbəbliri! Israil jəməti siləni izdəp kelidu — Siləning həlinglaroşa way! **2** [Silər həlkəkə]: — «Kəlnəh xəhərigə bərip kəringlar; Xu yərdin «biyüq Hamat» xəhərigə bəringlar, Andin Filistiylərnin xəhəri Gatka qūxüp bəkinglar; Bular silərnin ikki padixəhliklənglərdin əwəzəlmə? Ularning qəgrisi silərnin kəldin kəngmə?» — [dəp mahtinip səzəysilər]. **3** I yilan künni

keqiktürmækqi bolojanlar! Silär jöbir-zulumniñ hékümranlıkıni ornıtıp, uni özinglaroqa yeķin kılmaqkı bolısılär, **4** Pil qıxıda näķıxlängän kariwatlar üstıde yatisılär, Diwanlıringlar üstıde kerılıp yatisılär, Pada topidin pählänlärni, Kala kótanlıridin mozaıni tallap yeıysılär, **5** Qıltar aħangioqa tängkəx kılıp eytisılär, Dawuttək özinglaroqa sazları ijad kılısılär, **6** Xarabni qınılap-qınılap iqısılär, Özünglaroqa sərhil maylık ətirlerni sürsılär; — Bıräk kənglünglar Yüsüp jəmətiniñ ziyan-zəhmiti üqün heq azablanmaydu! **7** Xunga ular tunji əsirgə qıxkänlər arısıda əsirgə elinidu; Kerılıp yatkanlarning ayx-ixriti ahırlıxıdu. **8** Rəb Pərwərdigar Əz həyati bilən kəsəm kıljoķanı, — dəydu Pərwərdigar, samawi koxunlarning Sərdari bolojan Huda, — Mən Yaķupning ojururidin bızar boldum, Uning orda-istihkamlıridin nəpərlinimən; Mən bu xəhərni, xundakla uningdiki həmmıni düxməngə təngla ötküzüp berimən; **9** Wə əməlgə axurulıduki, Bir eydə on adam bolup kəlsa, bu onəylənmü elıdu. **10** Əgər məlum bir əlgüqiniñ tuoķını, yəni əlgüqiniñ jəsitini köydürüxkə məs'ul kixi ustıhanları ketürüp eydin qıķiwetip, ey iqidiki yəne birsidin: — «Kexingda yəne birsı barmu?» dəp sorısa, u «Yök» dəydu, Andin [tuoķını] yəne: «Süküt! Pərwərdigarnıñ namını tiloqa eliximızoqa bolmaydu!» — dəydu. **11** Səwəbi, Pərwərdigar buyruķ qıxıruıdu, Wə qong əyni parə-parə kılıwetıdu, Kiqik əynimu qak-qekidin yerip qekıwetıdu. **12** Atlar tax üstıde qapalamdu? Adəmlər axu yərni kalılar bilən aotduralamdu? Bıräk silər adalətni et süyög, Həķķanıyılıķniñ mewisini əməngə aylandıruǵansılär — **13** — Yök bir nərsidin xadlınip kətkənsılär, «Əz küqimizgə tayınıp küdrətkə igə bolojanmız» — degənsılär. **14** Qünki mana, i İsrail jəməti, — dəydu Pərwərdigar, samawi koxunlarning Sərdari bolojan Huda, — Mən silər bilən qarxilixıdıojan bir əlni turoǵuzımən; Ular Hamat xəhıriniñ dawiniñdin Arabah ekimioıqə silərni harlaydu.

7 Rəb Pərwərdigar mənə kərsəttiki — Keykini ot-qəp bax tartkan waqtıda, mən U qekətkilərnı yəsidi (bu padıxah əzigə ot-qəp orqandın keykini, ikkinqi ketimlik ot-qəp əskən waķit idi) **2** həm xundak boldiki, qekətkilər zemindiki ot-qəpni kəldurməy yawətkəndin keyin, mən: — «İ Rəb Pərwərdigar, etünüp qalay, kəqürgəysən! Yaķup kəndəkmü qıdıyalaydu? U kiķik tursal!» — dedim. **3** Pərwərdigar əmđi undak kılıxtın yandı: «Əmđi undak bolmaydu» — dedi Pərwərdigar. **4** Rəb Pərwərdigar mənə kərsətti — Mana, Rəb Pərwərdigar [həlki] bilən küxəx kılıxkə otıni qakirdi; Ot hətta qongkur dengiznimü kūruttı, Miras bolojan zeminnimü yəp kətti; **5** Əmđi mən: — «İ Rəb Pərwərdigar, etünüp qalay, tohtioǵaysən! Yaķup kəndəkmü qıdıyalaydu? U kiķik tursal!» — dedim. **6** Pərwərdigar xundak kılıxtın yandı: «Əmđi undak bolmaydu» — dedi Rəb Pərwərdigar. **7** Əmđi U mənə [mundak bir ixni] kərsətti — Wə mana, Rəb tik əlqıgüq yip bilən qopuruloqın tam tüwıde, Kolidə tik əlqıgüq yipni tutkınıqə turatti; **8** Wə Pərwərdigar məndin: — «Amos, nemini kərdung?» dəp sorıdi. Mən: «Tik əlqıgüq yipni» — dedim. Rəb: «Mən yəne Əz həlķim İsrail otturisioqa tik əlqıgüq yipni tikləymən; Mən yəne ularni jazalıməy etüp kətməymən; **9** Həm İshakning «yukiri jaylırı» həlak bolıdu, İsrailning tawapğahlırı wəyran kılınidu; Yəroboam jəmətigə kılıq bilən hujum kılıxkə ornumdın turımən» — dedi. **10** Xuning bilən Bəyt-əldiki kahın Amaziya İsrail padıxahı Yəroboamoqa həwər yollap: — «Amos İsrail jəməti arısıda turupmu siligə suyıkəst kildi; zemin uning kıljoqınə barlık gəplirini kəttüriləymədu. **11** Qünki Amos: — «Yəroboam kılıqta elıdu, İsrail əsirgə elinip ez zeminiñdin sürgün bolmay kəlməydu!» — dəydu» — dedi. **12** Andin Amaziya Amosqa: — Həy aldın kərgüqil Bəs, yoķal,

Yəhuda zeminiqə kaq, axu yərdə bəxarət berip, xu yərdə nən tepir ye! **13** Bıräk Bəyt-əlda yəne bəxarət bərmə; qünki u padıxahning tawapğahı, xahlık eydur, — dedi. **14** Amos Amaziyoqa jawab berip mundak dedi: — «Mən əslı pəyoǵəmbər əməs idim, yaki pəyoǵəmbərning oqılımu əməsmən; bəlki mən bir qarwiq, xundakla erən dərəhliriniñ mewisini tərgüqı idim. **15** Bıräk pada bekiwatkan qeoqimda Pərwərdigar mənı Əz ilkiğə aldi wə mənə: «Baroĵin, həlķim İsrailoqa bəxarət bər» — dedi. **16** Əmđi, i Amaziya, Pərwərdigarning səzigə kulaķ sal! Sən mənə: «İsrailni əyibləyđiojan bəxarətlərnı bərmə, İshak jəmətini əyibləyđiojan səzlərnı eytmə», deding. **17** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sening ayaling xəhərdə pəhıxə bolıdu, oqul-kızlıring kılıq bilən kırılıdu wə zeminiñ əlqəx tanısı tartılıxı bilən pərqılinıdu; sən napak bir zemində əlisen; wə İsrail əsirgə elinip ez zeminiñdin sürgün bolmay kəlməydu»».

8 Rəb Pərwərdigar mənə mundak bir ixni kərsətti; mana, bir səwət yazlık məwə. **2** Andin U məndin: Amos, nemini kərdung? — dəp sorıdi. Mən: «Bir səwət yazlık mewini» — dedim. Pərwərdigar mənə: Əmđi həlķim İsrailoqa zawal yətti; Mən yəne ularni jazalıməy etüp kətməymən, — dedi. **3** — Xu küni ordidiki kizlarning nahxiliri kiya-qıyalaroqa aylinıdu, — dəydu Rəb Pərwərdigar; — Jəsətlər kəp bolıdu; ular jay-jaylarda sırtkə taxlınidu. Süküt! **4** Buni anglanglar, həy miskinlərnı əzgüqilər, Zemindiki əjiz məminlərnı yokatmaqkı bolojanlar — **5** «Axlıkimizni satmaqkı iduk, yengi ay qaçanmu ahırlıxar, Buođday yaymisini aqattuk, xabat küni qaçan tügər?» — dəyđiojanlar, — Xundakla «əfah»ni kiķik kılıp, «xəkəl»ni qong elip, Aldamqılık üqün tarazını yaloqın kılıqjanlar! **6** — Namratlarnı kümxüxkə, Miskin adəmnı bir jüp qorukqa setiwalməqkı bolojanlar, Buođdayni süpüründisi bilən koxup satmaqkı bolojanlar! **7** Pərwərdigar Yaķupning ojururu bilən xundak kəsəm kildiki, — Bərħək, Mən hərgiz ularning kılıqanlıridin heqbirini untuməymən! **8** Zemin bu ixlardın təwrinip kətməmdü? Wə uningda turuwatkanlarning həmmisi matəm tutmamdu? U Nil dəryasidək ərləp ketıdu, U Misir dəryasidək ərkəxləp, andın qəkiüp ketıdu. **9** Xu küni xundak əməlgə axurulıduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Kuyaxni qıxte patkuzımən, Zeminni xu oquk kündə kərangəuǵalaxturımən. **10** Heytlıringlarnı musibətkə, Həmmə nahxiliringlarnı aħ-zarlaroqa aylandıriwetımən; Həmmə adəmnıñ qatriki üstini bəz rəht bilən orıoquzımən, Hər bir adəmnıñ bexida təķirlik pəyda kılıməñ; Bu matəmni yəkkə-yegənə bir oqulning matimidək, Heytning ahirini dər-ələmlik bir kün kılıwetımən. **11** Mana, xundak künlər kelıduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, Zeminoqa kəhətqilikni əwətimən, — — Nənoqa bolojan kəhətqilik əməs, yaki suoqa bolojan qəngəxəmmə əməs, bəlki Pərwərdigarning səz-kalamını anglaxkə bolojan kəhətqilikni əwətimən. **12** Xuning bilən ular dengizdin dengizoqa, ximaldin xərkə kezip mangıdu, Ular Pərwərdigarning səz-kalamını ızdəp uyan-buyan yürüp, uni tapalməydu. **13** Xu küni güzəl kizlar həm yigitlərmü usuzluktnı həlıdin ketıdu; **14** Həm Samariyəning gunahıniñ [namı] bilən kəsəm iqkənlər, Yəni «İlahıngning tiriklikı bilən, i Dan», yaki «Bəər-Xəbadiki [iləhiy] tirik yol bilən!» dəp kəsəm iqkənlər bolsa — Ular yikılıdu, ornidin hərgiz kəytidin turalmaydu.

9 Mən Rəbning kurbəngəhning yenida turoqınıni kərdum; U mundak dedi: — — Tüwruklərnıñ baxlırını urunglar, bosuoqılar silkingiqə urunglar, Ularıni [ibadəthanidikilərnıñ] baxlırioqa qıxırüp, parə-parə kilinglar! Mən xu [butpərsələr]din əng ahirdə kəloqanlırinimü kılıq bilən əltürimən; Ularđın

қақай дегәнләр қақалмайду, Улардин қутулай дегәнләр қутулуп қиқалмайду. **2** Улар тәһтисара іқиғә тәхип кирсә, қолум аху яәрдин уларни тартип қиқириду; Улар асманоҗа яамixип қиқса, Мән ху яәрдин уларни тартип қүхүримән; (**Sheol h7585**) **3** Улар Кәрмәл қоққисioҗа мөкүwalsиму, Мән уларни издәп ху яәрдин алиман; Улар дөнгиз тегидә нәзиримдин юxурунуwалоҗан болсиму, Мән yиланни buyруymән, u уларни қақиду; **4** Дүхмәнлиригә әsirгә қүхкән болсиму, Мән ху яәрдә қилиқни buyруymән, u уларни өлтүриду; Мән яахилиқни әмәс, бәлки яаманлиқни яәtkүзүх үқүн көзлirimни улароҗа тикimән. **5** Samawi қоxунларning Sәdari болоҗан Rәb Pәrwәrdigar, Zeminoҗa тәgкүқи bolsa дәл Uning Өzидur; U тегixи биләнla, zemin erip ketidu, uningda turuwatқanларning һәmmisi matәм tutidu; Zemin Nil дәryasidәк өrlәp ketidu — Misirning дәryasidәк [өrkәxlәp], andin qөkүp ketidu. **6** Rawaқlirini әrxlәrgә selip, asman gümbizini yәр yüzигә bekitkүқи Xudur; Dengizdiki sulарни qақirip, уларни yәр yüzигә kuyоquқи Udur; Pәrwәrdigar Uning namidur. **7** Silәр Manga nisbәtән Efiopiya balilirioҗa ohxax әmәsmu, i Israil baliliri? Mән Israilni Misirdin elip qıkarоҗan әmәsmu? Filistiyәlәrni Kret arilidin, Suriyәliklәrni Kir xәhiridin qıkarоҗan әmәsmu? **8** Қarangлар, Rәb Pәrwәrdigarning көzi «gunahқar padixahlıқ» üstigә qүxti — Mән yәр yüzidin uni yokitimән; Lekin Mән Yақup jәмәtini toluk yokitiwәtmәymән, — дәydu Pәrwәrdigar. **9** Qünki қarangлар, Mән buyruk qүхүrimән, Xuning билән huddi birsi dannı qөлwirdә taskioҗandәк, Israil jәмәtini әllәр arisida taskaymән, Biraқ ulardın әng kiqikimu yәrgә qүхүp kәtmәydu. **10** [Ҳalbukı], һәлқimning барliқ gunahқarliri, yәni: «Kүlpәt bizgә һәrgiz yeqinlaxmaydu, beximizоҗa qүхmәydu» degүqilər kiliq tegidә әlidu. **11** Xu küni Mән Dawutning yikiloҗan kәpisini yengibaxtin tiklәymән, Uning yeriklirini etimән; Uni harabiliktin ongxap, Әyni zamandiki petidәk қurimән. **12** Xuning билән ular Edomning қaldisioҗa һәmdә namim билән ataloҗan барliқ әllәrgә igidarqilik қilidu, — дәydu buni bejirgүқи Pәrwәrdigar. **13** Mana xundak күnләр keliduki, — дәydu Pәrwәrdigar, — Yәр һәydigүқи һәsul yioҗquioҗa yetixiwalidu, Üzümlәrni qәyлиgүқи uruk qaqқuqioҗa yetixiwalidu; Taoqlar yengi xarabni temitip, Barliқ dөng-egizlikләр erip ketidu. **14** Wә һәлқim Israilni asarәttin қutuldurup, azadlıққа erixtүrimән; Ular harab xәһәrlәrni қayta қurup, ularda makanlıxidü; Ular үзümzarларни tikip, ularning xarabini iqidu; Ular baqlарни bәrpа қilip, mewisini yәydu. **15** Mән уларни өз zemini üstigә tikimән, Ular Mән ularоҗa ата қiloҗan zemindin һәrgiz қaytidin yuluwetilmaydu — дәydu Pәrwәrdigar sening Hudaying.

1 Obadiya kərgən aləmət kərtünüx: — Rəb Pərwərdigar Edom toqruluk mundak dəydu: — (Biz Pərwərdigardin bu hawərnı angıaxka muyəssər bolduk) — «Bir əlqi əllər arisioja əwətildi; U: «Ornunglardın turunglar, biz uningəja kərxi jəng kilix üqün turaylı!» — dəp hawər beridu. **2** Mana, Mən seni əllər arisida kiqik kildim; Sən [əllər arisida] kattik kəmsitilgən həlk bolısən! **3** Həy tik kıyaning yerikliri iqidə turojuqi, Turaləjusi yukiri boləjuqi, Kənglüngdə: «Kim meni yərgə qüxürəlisun?!» degüqi, Kənglüngdiki təkəbburluk əzüngni aldap koydi! **4** Sən bürküttək əzüngni yukiri kətürsəngmu, Qənggəngni yultuzlar arisioja tizsəngmu, Mən xu yərdin seni qüxürüwətimən, — dəydu Pərwərdigar. **5** Buləngqılar kəxingəja kəlsimu, Ooqrılar kəqiləp yeningəja kirsimu, (Həy, xunqə üzüp taxlinisən!) Ular əzlırigə quxluqla ooqrılaytti əməsmu? Üzüm üzgüqilər yeningəja kəlsimu, əzrak wasənglarnı kəlduridu əməsmu? **6** Birək əsawning təəllukəti kəndək ahturuldi! Uning yoxurun baylikliri kəndək tepip qikildi! **7** Barlik ittıpaqdaxlıring seni qəgrayıngəjuqə həydiwətidu; Sən bilən inək ötkənlər seni aldap, üstüngdin oşlibə kilidu; Neningni yəgənlər sanga kiltak kırıdu; [Sən] dərəkə yorutulmıoşandursən! **8** Mən xu küni, — dəydu Pərwərdigar, — Edomdin danixmənlərnı, əsawdin əkil-parəsətni yəkatmamdimən? **9** Xuning bilən palwanlıring parəkəndə bolıdu, i Teman, Xuning bilən əsawning teojidiki hər bir adəm kiroşinqilikta kətl kılınıdu. **10** Ukəng Yəkupka kıləjan zulum-zorəwanlıkəng tüpəylidin, İza-ahənət seni kəpılaydu; Sən mənggügə üzüp taxlinisən. **11** Sən bir qəttə [pərwəsiz] kərap turojan küni, Yəni yəka yurttikilər [buradiringning] mülkini bulap kətkən küni, Taipilər uning dərweziliridin kirip Yerusəlem üstigə qək taxlıəjan küni, Sən ularning bir əzasioja əhxəx boləjənsən. **12** Birək kərinđixingning apətlik künigə pərwəsiz kərap turmaslıkəng kərək idi, Yəhədaning balilirining həlakət künidə huxal bolup kətməslikəng kərək idi; Külpətlik künidə əozizingni yoojan kılmaslıkəng kərək idi; **13** Əz həlkimni apət bəşkan künidə, ularning dərwezisioja kirməslikəng kərək idi; Ularnı apət bəşkan künidə ularning dərd-ələmigə ərənsiz kərap turmaslıkəng kərək idi, Apət bəşkan künidə kəlungni mal-mülkigə sozmaslıkəng kərək idi; **14** Sən xəhərdin kəqip kutulojanlarnı üzüp taxlıx üqün əqa yolda turmaslıkəng kərək idi; Külpət bəşkan künidə uningdin kutulup kələjanlarnı düxməngə tapxurmaslıkəng kərək idi. **15** Qünki Pərwərdigarning küni barlik əllər üstigə qüxüxkə yəkin kələjəndur; Səning bəxkıləroja kıləjiningdək, səngimu xundək kılınıdu; Səngə tegixlik jəza əz bəxingəja qüxidu; **16** Qünki sən Əz mükəddəs teoјimda [əzəzipimni] iқkiningdək, Barlik əllərmu xundək tohtəwsiz iqidu; Bərhək, ular iqidu, yutıdu, Andin ular həq məwjut əməstək yəqəp kətidu. **17** Birək Zion teoји üstidə pənah-kutkuzulux bolıdu, Taoј pak-mükəddəs bolıdu; Yəkup jəmətining təəllukatlıri əzığə tawə bolıdu; **18** Wə Yəkup jəməti ot, Yüsüp jəməti yəlkun, əsaw jəməti ularəja pəhal bolıdu; [Ot wə yəlkun] əsaw jəməti iqidə yəkilip, ularni yutup kətidu; əsaw jəmətidin həqbirsi kəlməydu; Qünki Pərwərdigar xundək səz kıləjan. **19** [Yəhədaning] jənubidikilər əsawning teoјioja igə bolıdu; Xəfələh tüzlənglikidikilər Filistiyələning zeminoja igə bolıdu, Bərhək, ular əfrayimning daləsi həm Samariyəning daləsiəja igə bolıdu; Binyamin Gileadka igə bolıdu; **20** Sürgün boləjanlardın kəlip kələjan İsrailardın tərkiб tapқан bu kəoxun kənaəndikilərgə tawə boləjan zeminoja Zarəfatkiqə igə bolıdu; Səfaradta sürgündə turojan Yerusəlemdikilər bolsa jənubtiki xəhərlərgə igə bolıdu. **21** Andin Zion teoји üstigə kutkuzəjuqılar

Yunus

1 Pärwərdigarning sozi Amittayning oqli Yunuska yetip kelip mundak deyildi: — 2 «Ornungdin tur, dərhal Ninəwə degən axu büyük xəhərgə berip, awazingni kəttürüp u yərdikiləni aghalanduroqin; qünki ularning rəzillikliri Mening közümgə qadilip turidu». 3 Birak Yunus ornidin turup Pärwərdigarning yüzidin özini qaçurux üqün Tarxix degən yurtka kətməqki boldi. Xunga u Yoppa xəhriqə berip, Tarxixka baridoqan kəmə tepip, kirasini telap uningoga qüxti wə kəmiqilər bilən birliktə Tarxixka berip, Pärwərdigarning yüzidin özini qaçurmakqi boldi. 4 Pärwərdigar bolsa zor bir boranni dengizoğa taxlidi; xunga dengizda dəhşətlik qara boran qikiq, kəmə parqilinip kətkili tas qaldi. 5 Kəmiqilək bolsa bək kərkup ketip, həkaysisi ez ilahiriqoga hitab qilip dua qilixti; ular kemini yeniliksun dəp uningdiki yük-taklarni dengizoğa taxliwətti. Birak Yunus bolsa, kemining asti kəwitigə qüxüwelip, xu yərdə əlüktək uhlawatqanidi. 6 Kəmə baxliqi uning yenioğa kelip uningoga: «Əy, uhlawatqan kixi, bu qandak qiloiqining? Ornungdin tur, ilahingni seoiqin nida qil! Kim bilidu, ilahingning nəziri qüxüp bizni həlakəttin kütquzup qalamdu tehi?» — dedi. 7 Ular bir-birigə: — Kelinglar, bu külpətning kimning wəjdin bəximizoğa qüxkənlikini bəkitix üqün qək taxlayli, — deyixti. Xundak qilip ular qək taxlaxti; ahirda qəktə Yunus qikiq qaldi. 8 Ular uningdin: — Kəni, eyt, bəximizoğa qüxkən bu külpət kimning səwəbidin boluwatidu? Sening tirikqiliking nemə? Nədin kəlding? Kaysi əl, kaysi milləttin sən? — dəp soridi. 9 U ularoga: — Mən bolsam ibranıy millitidin, ərlərdiki Hudadin, yəni dengizni, yər-zeminni yaratqan Pärwərdigardin kərkəqimən, dedi. 10 Bu səz ularni intayin kərkətiwətti. Ular: «Sən zadi nemə ix qiloiqan?» — dəp soridi [qünki ular uning Pärwərdigarning yüzidin kaqқанlikini bilgənidə, qünki ular buni uning əz əoiqin anglioiqanidi]. 11 Ular uningdin: — Əmdi biz seni qandak kixsək dengiz biz üqün tinqlinidu? — dəp soridi; qünki dengiz dölquni baroiqanseri əwəj elip ketiawatidi. 12 U ularoga: — Meni kəttürüp dengizoğa taxliwətinglar, xu qəoqda dengiz silər üqün tinqlinidu; qünki bilimənkə, bu zor boran mening səwəbimdin silərgə qüxti, — dedi. 13 Birak wə adəmlər küqəp palak urup kiroqakka yetixə tirixti; əmma yetəlmidi, qünki dengiz kərixqandək tehimu dölqunlap ketiawatidi. 14 Ular Pärwərdigaroga iltija qilip pəryad kəttürüp: — Ah Pärwərdigar, Sandin etünimiz, bu adəmnin jenini aloqanlikimizni bizdin kərmigəysən! Bigunah bir adəmnin kənni təküxning gūnahini üstimizgə koymioqaysən! Qünki Sən Pärwərdigar Əzüngning halioqiningni qilding! — dəp nida qildi. 15 Xuning bilən ular Yunusni kəttürüp elip dengizoğa taxliwətti; dengiz dölqunlinixtin xuan tohtidi. 16 Xuning bilən bu adəmlər Pärwərdigardin kəttik kərkəti; ular Pärwərdigaroga atap qurbanlik qilip kəsəm bəlixi. 17 Birak Pärwərdigar Yunusni yutuwelixka yooqan bir belikni əwətkənidə. Yunus bolsa bu belikning qərnida üq keqə-kündüz turdi.

2 Yunus belikning qərnida turup Pärwərdigaroga mundak dua qildi: — 2 «Mən dərd-əlimimdin Pärwərdigaroga pəryad kəttürdüm, U manga ijabət qildi. Mən təhtisarəning təktidin pəryad qildim, Sən awazimoğa qulək salding. (Sheol h7585) 3 Qünki Sən meni dengiz təktigə, dengiz kərnioğa taxliwəting, Kəlkün əqinliri meni arisioğa eliwaldi, Sening barlik dölqunliring həm ərkəxliring üstümdin etüp kətti; 4 Wə mən: «Mən nəzirəngdin taxliwətilgənmən; Birak mən yənilə mukəddəs ibadəthanangoga qarap ümid bilən təlmürimən» — dedim. 5 Sular meni yutup

kətküdək dərijidə oriwaldi, Dengiz təkti meni kapsiwaldi; Dengiz qəpliri bəximioğa qirmixiwaldi. 6 Mən təoqlarning təglirigiqə qüxüp kəttim; Yər-zemin tegidiki takəqlar meni əbədil-əbədkiqə qəmap koydi; Həlbuki, Sən jenimni həng iqidin qikərding, i Pärwərdigar Hudayim. 7 Jenim iqimdə həladin kətkəndə Pärwərdigarni əsimgə kəltürdüm, Duayim Sənga yetip, Mukəddəs ibadəthanangoga kirip kəldi. 8 Bimənə ərziməs butlaroga qokunoiqanlar əzigə nesip boloiqan mēhrəbanliktin məhrum bolidu. 9 Birak mən bolsam təxəkkür sadayim bilən Sənga qurbanlik qilimən; Mən iqkən kəsəmlirimmə Sening aldingda ada kəlimən. Nijat-kütquzux Pärwərdigardindur!» 10 Pärwərdigar belikka buyrudi, belik Yunusni kərkətlukka qəy qildi.

3 Pärwərdigarning sozi ikkinqi kətim Yunuska yetip mundak deyildi: — 2 «Ornungdin tur, Ninəwə degən axu büyük xəhərgə berip, Mən sənga tapxuroqan həwərnə ularoga jakarla». 3 Yunus ornidin turup Pärwərdigarning sozi boyiqə Ninəwə xəhriqə bardi. Ninəwə bolsa nahayiti büyük bir xəhər bolup, xəhəring əzila üq künlük yol idi. 4 Yunus xəhər iqigə kirip bir kün mangdi, u: — Kiriq kündin keyin, Ninəwə xəhəri wəyran qilinidu! — dəp jakarledi. 5 Ninəwədikilər Hudaning səzigə ixəndi. Ular roza tutulsun dəp elan qilip, mətiwərlərdin tartip əng kikiqigiqə ularning həmmisi bəz kiyim kiydi. 6 Bu səz padixahka yətkəndə, umu təhtidin turup, tonini taxlap bəz kiyim kiyip küllükə kirip olturdi. 7 U yənə əmri arqilik pütkül Ninəwə xəhriqə munularni jakarledi: — «Padixah həm əksəngəklərnin yərliki boyiqə, Ninəwə xəhridiki həqkəndək adəm, at-ulaq, kala, koy padiliri həqərsigə əoiq təgmisun; həqərsni yemisun, sumu iqmisun. 8 Hərbir adəm wə həywan bəz kiysun, hərbiri Hudaoga kəttik pəryad kəttürsun; hərbiri yaman yoldin yansun, hərbiri kolini zorawanliktin üzsun; 9 kim bilidu, buning bilən Huda kəttik əzəzipidin yenip bizni həlak kilməsinik?» 10 Xuning bilən Huda ularning əməllirini, yəni yaman yollardin yənoqanlikini kərtüp, ularoga qərtəqan balakəzani qüxürüxtin yenip, xu baliyakəzani qüxürmidi.

4 Əmma bu ix Yunusni intayin narazi qilip, uni kəttik əzəpələndürdi. 2 U Pärwərdigaroga: — «Ah, Pärwərdigar, əz yurtumdiki qəoqda Sening xundak kildioqanlikingni demigənmidim? Xunga mən əslidə Tarxixka kaqmaqki boloiqanmən; qünki mən bilimənkə, Sən məhİR-kərkətlək, həhimdil, əsan əzəpələnməydoiqan, qongqur məhİRəbanlikka toloqan, kixilərnin bəxioga külpət qüxürüxtin yənoquqi Hudadursən. 3 Əmdi Pärwərdigar, jenimni məndin elip kət, əlüm mən üqün yaxaxtin əwzəl» — dedi. 4 Pärwərdigar uningdin: — Bundak əqiklanoiqning toqrimu? — dəp soridi. 5 Andin keyin Yunus xəhərdin qikiq, xəhəring xərkəy tərpiqə berip olturdi. U xu yərdə əzigə bir qəllə yasap, xəhərdə zadi nemə ixlar bolarkin dəp uning sayisidə olturdi. 6 Pärwərdigar Huda Yunusni əz parəkəndiqilikidin kütquzux üqün, uning bəxioga sayə qüxsun dəp uningoga bir kikiq dərəhni əstürüp təyyarledi. Yunus kikiq dərəhtin intayin hürsən boldi. 7 Birak ikkinqi küni tang atqanda Huda bir qurti təyyarlap əwətti. Kurt bu kikiq dərəhni pilikigə zərbə qilip uni kərutuwətti. 8 Kün qizarəqanda, Huda intayin issik bir xərk xamilini təyyarledi; kün təptini Yunusning bəxioga qüxürdi, uni həladin kətküdi. U əzigə əlüm tiləp: — Əlüm mən üqün yaxaxtin əwzəl, — dedi. 9 Birak Huda uningdin: — Sening axu kikiq dərəh səwəbidin xundak əqiklinixing toqrimu? — dəp soridi. U jawab berip: — Hə, həttə əlgüdək əqikim kəlgini toqridir, — dedi. 10 Pärwərdigar uningoga mundak dedi: — «Sən həq əjringni

singdürmigən həm özüng östürmigən bu kiqik dərəhkə iqingni aqritting; biraq u bir keqidila ezi ösüp, bir keqidila kurup kätti; **11** Əmdi Mening ong qoli bilən sol qolini pərək etəlməydiqan yüz yigirmə ming adəm olturaxlan, xundakla nuroqun mal-waranlirimu bolqan Ninəwədək bundak büyük xəhərdikilərgə iqimni aqritip rəhim qiliximqə toşra kəlməmdü?».

Mikah

1 Pərvərdigarning sözi — Yotam, Aħaz wə Həzəkıya Yəhudaəja padıxah boləjan künlərdə Morəxətlik Mikahəja kəlgən: — U bularnı Samariyə wə Yerusalemlə toqırısida kərgən. **2** Anglanglar, i həlkələr, həmminglar! Kulaq sal, i yər yüzi wə uningda boləjan həmminglar: — Rəb Pərvərdigar silərnı əyibləp guwahlık bərsun, Rəb muqəddəs ibadəthanısidsin silərnı əyibləp guwahlık bərsun! **3** Qünki mana, Pərvərdigar Əz jayidın qıkhıdu; U qıxtıp, yər yüzidiki yukiri jaylarnı qəyləydu; **4** Uning astida taqlar erip ketidu, Jiloqlar yerilidu, Huddi məm otning aldidə erigəndək, Sular tik yardin təkülgəndək bolıdu. **5** Buning həmmisi Yaqupning itaətsizliki, İsrail jəmətidiki gunahlar tıpəylidin bolıdu; Yaqupning itaətsizliki nədin baxlanəjan? U Samariyədin baxlanəjan əməsmu? Yəhudadiki «yukiri jaylar»[ni yasax] nədin baxlanəjan? Ular Yerusalemdin baxlanəjan əməsmu? **6** Xunga Mən Samariyəni etizdiki tax dəwisidək, Üzüm talliri tikixəkə layik jay kiliwetimən; Mən uning taxlirini jiloqləja domilitip taxlaymən, Uning ullirini yalingəqləymən; **7** Uning barlık oyma məbudliri para-para qəkiwetilidu; Uning pəhixilikdən erixəkən barlık hədiyələri ot bilən kəydürülidu; Barlık butlirini wəyrənə kiliwən; Qünki u pəhixə ayalning həkki bilən bularnı yiojip toplidi; Ular yənə pəhixə ayalning həkki bolup kəytip ketidu. **8** Bular üçün mən aħ-zar kətürimən, Mən hıwlaymən; Yalingayak, yalingaq degüdək yürimən; Mən qılberilərdək hıwlaymən; Hıwkuxlardək matəm tutup yürimən. **9** Qünki uning yariliri dawaliəsisizdu, U hətta Yəhudaəjıqımu yetip, Həlkimning dərwasizisəja, yəni Yerusaleməjəje yamridi. **10** Bu [apətni] Gat xəhiridə səzlimənglar, Kəp'iy yioqlımənglar; Bəyt-lə-Afrəh xəhiridə topa-qəngdə eəjinənglar! **11** I Xafirdə turuwatqan kiz, yalingaqlik wə xərməndilik qidə [əsirlikkə] et; Zaananda turuwatqan kizlar taləja heq qıqkan əməs; Bəyt-Ezəl aħ-zarlar kətürməktə; «[Huda] səndin mukim jayingni elip ketidu!» **12** Marotta turuwatqan kiz yaxhılıkqə təlmürüp tit-tit boluwatıdu; Biraq yamanlik Pərvərdigardin Yerusalemlə dərwasizisəja qüxti. **13** Tulparni jəng hərwasisəja kət, i Lakixta turuwatqan kiz; (Lakix bolsa, Zion kizisəja gunahning baxlanəjan yeri idi!) Qünki səndə İsrailning itaətsizliki tepilidu. **14** Xunga sən hulixix hədiyilirini Morəxət-Gat xəhirigə bərisən; Akzibning dukandarlıri İsrail padıxahlirisəja yaləjanqılık yətküzidu; **15** Mən tehi sanga bir «mirashor» əpkelimən, i Marəxah xəhiridə turuwatqan kiz; İsrailning xan-xəripri Adullaməjımu qüxtüp kelidu. **16** Əzüngni takırbaz kıl, Zokung boləjan balılar üçün qeqingni qüxürüwət; Qorultazdək əydingbəlxiqingni kəngəyt, Qünki ular səndin ayrilip sürgün boluxkə kətti.

2 Ornıda yetip kəbihlikni oylaydıəjanlarəja wə yamanlik əyligüqilərgə way! Pəkət ularning qolidin kəsilə, ular tang etixi bilənla uni ada kılıdu; **2** Ularınəng aqkəz kəzi etizlərəja qüxsilə, ular zərawanlik kılıp bulıwalıdu; Əylərgimü kizikiplə kəlsə, bularnımu elip ketidu; Ular batur kixinimü jəməti bilən bulaydu, Adəmmi əz miraslıri bilən koxup qəngilicəja kirgüzıwalıdu. **3** Xunga Pərvərdigar mundək dəydu: — Mana, Mən bu ailigə kərap, boyunliringlardin qıkiralmaydıəjan yaman bir [boyuntururkni] oylap təyyarlıwatimən; Silər əmdi gidiyip mangmaysilər; Qünki xu künlər yaman künlər bolıdu. **4** U künü ular silər toqranğlarda təmsilni tiləja elip, Eqinixlik bir zar bilən zarlaydu: — «Biz pütünləy bulang-talang kılınduk!; U həlkimning nesiwisini bəxkılarəja beliwətti; Uni məndin xunqə dəhətlik məhrum kıldı! U etizlirimizni munəpikqə

təksim kılıp bərdi! **5** Xunga Pərvərdigarning jamaiti arisidin, Silərdə qək taxlap zemin üstigə tana tartip nesiwə bəlgüqidin birsimü kəlməydu. **6** Ular: «bexarət bərmənglar!» — dəp bexarət beridu! Əgər [pəyoqəmbərlər] bu ixlar toqurluk bexarət bərmisə, əmdi bu ar-nomus bizdin hərgiz kətməydu! **7** I Yaqup jəməti, «Pərvərdigarning Rohi səwr-təkətsizmu? Bu ixlar rast Uning kıləjanlırimü?» — degili bolamdu? Məning səzlimim durus mangoquəja yaxhılık kəltürməmdü? **8** Biraq tünügünla Məning həlkim hətta dükməndək ornidin kəzəjaldı; Silər hatırjəmliktə yoldin etüp kətiwatqanlarınəng tonini iq kiymiliri bilən salduruwalımlərki, Ular huddi duruxtin kəytkənlərdək [kiyimsiz] qaldurısilər. **9** Həlkim arisidiki ayallarnı əzlimirəng illik əyliridin kooqlaysilər; Ularınəng yax balilirini silər Məning güzəl gəhiriməndin mənggügə məhrum kılısilər. **10** Ornunglardin turup neri kətinglar; Qünki həlakətəni, Yəni azablık bir həlakətəni kəltüridəjan napaklık tıpəylidin, Bu yər silərgə təwə araməh kəlməydu. **11** Əgər bihudiliklə, yaləjanqılıkta yürgən birsı yaləjan gəp kılıp: — «Mən xarab wə hərəkkə tayinip silərgə bexarət bərimən» — desə, Mana, u xu həlkə pəyoqəmbər bolup qalidu! **12** Mən qokum səni bir pütün kılıp uyuxturımən, i Yaqup; Mən qokum İsrailning kəldisini yiojımən; Mən ularnı Bozrahdəki koylardək, Əz yaylıkqə yioqləjan bir padidək jəm kiliwən; Ular adimining kəplükidin warəng-qurunglukqə tolıdu. **13** Bir «bəsüp etküqi» ularning aldiəja qıqıp mangıdu; Ular bəsüp qıqıp, kowukqə yetip bərip, uningdin qıkti; Ular bəsüp qıkti, Yəni kowukqə yetip bərip, uningdin qıkti; Ularınəng Padıxahı ularning aldidə, Pərvərdigar ularning aldiəja etüp mangıdu.

3 Mən mundək dedim: «Anglanglar, i Yaqupning həkimliri, İsrail jəmətinəng əmiriliri! Adil həkümni bilix silərgə has əməsmu? **2** I yaxhılıkni əq kərgüqi, Yamanlıkni yaxhi kərgüqilər — Silər Əz həlkiməndin terisini, Ustihanlıridin gəxini yulıdiəjan, Ularınəng gəxini yəydiəjan, Terisi soyuluqə üstidin sawaydıəjan, Ustihanlırini qəkidiəjan, Ular ni kəzanəja təyyarlıəjəndək, Daxkəzəndiki gəxni toqırıəjəndək toqırsilər! **4** Buningdin keyin ular Pərvərdigarəja nida kılıdu, Biraq U ularni anglimaydu; Ularınəng kilmixliridiki hər türlik kəbihlikni üçün, U qəşda U yüzini uların qəqurup yoxurıdu! **5** Pərvərdigar Əz həlkini əzduruəjuqi pəyoqəmbərlər toqurluk mundək dəydu: — (Ular qıxliri bilən qıxləydu, «Aman-tinqlik!» dəp warkıraydu, Kimərkim ularning gelini maylımısə, Xularəja kərxı urux həzirləydu!) **6** — Xunga silərnı «alamət kərinüx»ni kərməydiəjan bir kəqə, Pal saləjili bolmaydıəjan kəranəjuşluk bəsidü; Pəyoqəmbərlər üçün kuyax patıdu, Kün ular üstidə kəra bolıdu; **7** «Alamət kərinüxni kərgüqilər» xərməndə bolıdu, Palqılar yərgə kəritilidu; Ularınəng həmmisi kalpuklirini tosüp yüridu; Qünki Hudadin heq jəwab kəlməydu. **8** Biraq mən bərhək Pərvərdigarning Rohidin günəhə tolojanmən, Yaqupqə əzinəng itaətsizlikni, İsrailəja uning xunəhəni jakarlıx üçün, Toqıra həkümlərgə həm kədrətkə tolojanmən. **9** Buni anglanglar, etünimən, i Yaqup jəmətinəng həkimliri, İsrail jəmətinəng əmiriliri! Adil həkümgə əq boləjanlar, Barlık adalətni bərmilaydıəjanlar, **10** Ziönni kan təkük bilən, Yerusalemmi həkkəniyatsizlik bilən kəridiəjanlar! **11** [Ziönning] həkimliri parılar üçün həküm qıqıridu, Kəhınlar «ix həkki» üçün təlim beridu; «Pəyoqəmbərlər» pul üçün palqılık kılıdu; Biraq ular «Pərvərdigarəja tayınar»mix tehi, Wə: — «Pərvərdigar arimizdə əməsmu? Bizgə heq yamanlık qüxməydu» — deyixidu. **12** Xunga silərnəng wəjənglardin Zion teqi etizdək əqdurulıdu, Yerusalemlə dəng-təpilik bolup qalidu, «Əy jaylıxqan taqı» bolsa ormanlıqning otturısidiki yukiri jaylardəklə bolıdu, halas.

Sən ularning nəsihətliridə mangisən, Xuning bilən Mən seni harabə, Səndə turuwatqanlarning həmmisi iskırtix obyektı kılıman; Sən həlkimdiki xərməndiqilikni kətürisən.

7 Mening həlimoşa way! Qünki mən huddi yazdiki mewilər yiojlip, Üzüm həsulidin keyinki wasangdin keyin aq qalojan birsigə ohxaymən, Yegüdək sapak yoxtur; Jenim təxna bolojan tunji ənjür yoxtur! **2** Ihlasməni kixi zemindin yoxap kətti, Adəmlər arisida durus birsimu yoxtur; Ularning həmmisi qan təkixkə paylmaqta, Hərbiri öz kərindixini tor bilən owlaydu. **3** Rəzillikni puhta kilix üqün, Ikki kəli uningəşa təyyarlanojan; Əmir «inam»ni soraydu, Soraqqumu xundak; Mətiwər janab bolsa öz jenining nəpsini axkara eytip beridu; Ular jəm bolup rəzillikni toquxmaqta. **4** Ularning əng esili huddi jiojandək, Əng durusi bolsa, xohilik tosuqtin bəttərdur. Əmdi kəzətiqliring [qorqup] kütəkən kün, Yəni [Huda] sanga yeqinlap jazalaydijəni küni yetip kəldi; Ularning əlakzadə bolup ketidijəni waqti hazır kəldi. **5** Ülpitinggə ixənmə, Jan dostungəşa tayanma; Aozingning ixikini kuqıkingda yatkuqudin yepip yür. **6** Qünki oşul atisioşa bihərmətlik kılıdu, Kiz anisioşa, Kəlin keyn anisioşa kərxı kəzətilidu; Kixining düxmənliri öz əyidiki adəmliridin ibarət bolidu. **7** Birək mən bolsam, Pərwərdigarəşa qarap ümid başlaymən; Nijatimni bərgüqi Hudani kütimən; Mening Hodayim mənə kulək salidu. **8** Mənə qarap hux bolup kətmə, i düxminim; Gərqə mən yikilip kətsəmmu, yənə kərimən; Kərangəşulukta oltursam, Pərwərdigar mənə yorukluk bolidu. **9** Mən Pərwərdigarning oşəzipigə qıdap turimən — Qünki mən Uning əldida gunəh sadir kıldim — U mening dəwayimni sorap, mən üqün həküm qikirip yürgüzgüqə kütimən; U meni yoruklukka qikiridu; Mən Uning həkkanıylikini kərimən. **10** Wə mening düxminim buni kəridu, Xuning bilən mənə: «Pərwərdigar Hodaying kəni» degən əyalni xərməndilik basidu; Mening kəzüm uning [məşlubiyyətini] kəridu; U kəqidiki patkətkək dəsəp qəylinidu. **11** — Səning tam-sepilliring kəşulidijəni künidə, Xu künidə sanga bəkitilgən pasiling yıraklarəşa yətkilidu. **12** Xu künidə ular yeningəşa kəlidu; — Asuriyədin, Misir xəhərliridin, Misirdin [əfrat] dəryasioşiqə, dengizdin dengizəşiqə wə taşdin taşəşiqə ular yeningəşa kəlidu. **13** Birək yər yüzi bolsa əzining üstidə turuwatqanlar tüşpəylidin, Yəni ularning kilmixlirining mewisi tüşpəylidin harabə bolidu. **14** — Öz həkkingni, yəni ormanda, Kərməl otturisida yaloşuz turuwatqan Öz mirasing bolojan padini, Tayək-həsang bilən ozuklandurəşəşən; Kədimki künlərdikidək, Ular Bəxan həm Gilead qimənzərlirida kəytidin ozuklansun! **15** — Sən Misir zeminidin qikkən künlərdə boləşəndək, Mən ularəşa kəramət ixləni kərsitip bərimən. **16** Əllər buni kərip bərlək həywisidin hijil bolidu; Kəlini aozı üstigə yapidu, Kuləkli ri gas bolidu; **17** Ular yiləndək topa-qəngni yalaydu; Yər yüsidiki əmiligüqilərdək öz təkükiridin titrigən peti qikidu; Ular kərkup Pərwərdigar Hodayimzning yenioşa kəlidu, Wə səning tüşpəylingdinmu kərkidu. **18** Kəbəlilikni kəqüridijəni, Öz mirasi boləşənlarning kəldisining itaətsizlikidin ətidijəni Təngridursən, U aqqikini mənggügə saklawərməydu, Qünki U məhır-məhəbbətni huxallık dəp bilidu. Kim sanga təngdəx iləhdur? **19** — U yənə bizgə qarap iqini aozritidu; Kəbəlilirimizni U dəsəp qəyləydu; Sən ularning bərlək gunəhlirini dengiz təglirigə taxləysən. **20** — Sən kədimki künlərdin bəri ata-bowilirimizəşa kəsəm kəlojan həkikət-sadəkətni Yəşupka, Əzgərməs məhəbbətni İbrahimoşa yətküzüp kərsitəsən.

Nahum

1 Ninawə xəhəri toqrisida yökləngən wəhəy — Əlkoxluk Nahum kərgən əlamət kərinüx hatiriləngən kitab. **2** Pərwərdigar otluk muhəbbətlik, intikam aloquqi bir Hudadur; Bərhək, Pərwərdigar bir intikam aloquqi, Dəroçəzəp Igisidur; Pərwərdigar yawliridin intikam alidu, Düxmənliəri üqün adawət saklaydu. **3** Pərwərdigar asanliqə aqqiqlanmaydu, Küq-kudrəttə uluqudur, Gunahı barnı heq aqlımaydu; Pərwərdigar — Uning yoli kara quyunda wə borandidur, Bulutlar Uning ayaqliri purkiratqan qang-tozangdur. **4** U dengizəyə tənbiş berip uni kuruk kilidu, Barlik dəryalarnı kurutiwetidu; Baxan kaqjirap ketidu, Karməlmü həm xundaq bolidu; Liwandiki gül-giyahmu kaqjiraydu. **5** Taqlar uning aldidə titrəp ketidu, Dənglər erip ketidu, Yər yüzi Uning huzuri aldioğa kəturüldü, Jahan həm uningdə barlik yaxawatqanlarmu xundaq bolidu. **6** Kim Uning qəzipi aldidə tik turalisun? Kim Uning aqqiqlanmağ dəhəxtidə kəddini kerip turalisun? Uning dəroçəzipi ottək təküldü, Uning aldidə taxlar yerilidu. **7** Pərwərdigar məhribandur, külpətlük künde baxpanahdur; Əzigə tayanəqlarnı U bilidu. **8** Barik exip taxqan kəlkün bilən xu yərnı pütünləy tügəxtüridu, Karangövlük uning düxmənliəri qoşlaydu. **9** Silər Pərwərdigar bilən qarxilixip nemə oylawatisilə? U ixlirəqlarnı pütünləy tügəxtüridu; Yamanlik silərdin ikkinqi kətim qıkmaydu. **10** Ular kəmoqətkək bir-birigə qirmixiwəloqan bolsimu, Əz hərəqliridin süzmə bolup kətkən bolsimu, Ular kuruk pəhaldək pütünləy yəp ketilidu. **11** Səndin Pərwərdigarəyə rəzillik oyliqquqi qıkkənidi, U İblisning bir nəsihətqisidur. **12** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ularning təyyarlikliəri toluq, sani zor kəp bolsimu, Ular ohxaxla üzüp taxlinidu, Xundaqla kəlməskə ketidu; Mən sanga azar kəlojinim bilən, [i həklim], Kaytidin sanga azar kəilməymən. **13** Həzir Mən uning boyunturukini boynungdin sundurup eliwatimən, Wə asarətlirining bəsüp taxlaymən. **14** Pərwərdigar sən toqruluk pərman qüxürgənki, Sening naming kaytidin terilməydu; Butungning eyidin Mən oyma həykəl, kuyma həykəlni yokitimən; Mən kəbrəngni təyyarlawatimən, Qünki sən pəsəndidursən. **15** Mana taqlar üstidə, hux hawərnı elip kəlgüqünəng ayaqlirioğa, Aram-hatirjəmlikli jakarliəquqinəng ayaqlirioğa kara! Həytlirining təbriklə, i Yəhuda, i qəqən kəşəmlirini adə qil; Qünki u rəzil boluquqi zeminəngdin ikkinqi ətməydu; U pütünləy üzüp taxlanəqan bolidu.

2 Bitqit kilidioqan birsi kəz aldingöjlə kəldi; Əmđi istihkam üstidə kəzət kil, Yoloğa kara, belingni baqla, küqlirəngni yioqip tehimu küqəy! **2** (Qünki Pərwərdigar Yəqubning xan-xəripini əsligə kəltürdi, Uni İsrailəng xan-xəripigə layik dərijidə əsligə kəltürdi; Qünki kurukdiəquqlar ularni kurukdap kəyoqədu, Ularning üzüm tax xahlirini wəyran kəlojanidi). **3** [Bitqit kiləquqinəng] palwanlirining qəlkanliri kizil boyaldi, Uning baturliri pərgəndə kiygüzüldi; Təyyarlik künidə, jəng hərəwiliəri polatning julasida yaltirap ketidu, Nəyilər oynitilidu; **4** Jəng hərəwiliəri koqlarda güldürlixip qəpəxiwatidu; Kəng yollarda bir-birigə soquldu; Ularning kiyapiti məx'əllərdək bolidu, Ular qəkməqlərdək yügürüxidu. **5** [Sərdar] əmirliərigə əmr qüxüridu; Ular yürux kəlojinidə aldiriojindin bir-birigə pütlixip mangidu; Ninawəning sepiləyə qarap aldiraydu, [Baxlirioğa] bolsa «muhasirə qəlkinı» təyyarlinidu. **6** «Dəryalarning dərəwaziliri» eqilidu, [Padixahning] ordisi erip ketidu. **7** Huzabning bolsa uyatliri eqilidu — [Düxmən] tərpidin yalap epketilidu, Dədəkliri huddi pəhtəklərnəng sadasidək aq-uh

tartip, Məydilirini urup ketidu. **8** Ninawə apiridə boləndin beri kəl süyüdək [tinq] bolup kəldi, Barik ular həzir kəqip ketidu... Əy tohta! Əy tohta! — Barik həkim kəynigə qarimaydu. **9** Kümüxlərnı buliwəlinglar, altunlarnı buliwəlinglar; Qünki uning xəwkətlük həzinisidiki kimmət qaça-kuqlirining sani yəktur. **10** U kurukdaləqan, wəyran kilinoqan, bərbət boləqan; Yüriki erip ketidu, Tizliri bir-birigə jalaklap təgməktə; Bəlliri toloqak tutkəndək tolojinidu, Barlik yüzlər tatirip ketidu. **11** Kəni, xirlarning uwisi? Yax xirlər ozuklinidioqan jay, Xir, qixi xir, xir arslini həkimdin qorqməy yürgən jay kəni? **12** Xir əz arslanlirini qəmduruxkə owlarnı titmə-titmə kəlojanidi, Qixi xirliri üqün owlarnı booqənidi; Əngkürlirini ow bilən, uwilirini olja bilən toxkuzəqənidi. **13** Mana, Mən sanga qarximən, — dəydu saməwi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar; Mən sening jəng hərəwiliərnigni is-tütəkkə aylandurup kəydüriwetimən; Kiliq yax xirlirəngni yəwatidu, Owəngni yər yüzidin elip taxlaymən; əqlirəngning əwazliri kayta hək anqlanmaydu.

3 Kənlük xəhərgə way! U yəloqənlilik, zulum-zorəwanlik bilən toloqan, U olja elixitin hək qol üzgən əməs! **2** Ah, kəmqinəng qarxilixiliri! Qəqlirining dəkəngxiwatqan, Atlarning qəpəxiwatqan, Pingildap ketiwatqan jəng hərəwiliərnig sadaliri! **3** Kara, atlik ləxkərlərnəng kəngkixiliri, Kiliqlərnəng walidaxliri, Nəyzilərnəng palidaxliri, Əltürülənglərnəng kəplüki, Əlüklər dəwə-dəwə! Jəsətlərnəng sani yəktur; Ular jəsətlərgə pütlixidu. **4** — Şəhirlərnəng biri u, — Əllərnı pəhixiwəzlik, Jəmətlərnı şəhirliri bilən setiwetidu; Sən xerinsuhən pəhixinəng nuroqun pəhixilikliri tūpəylidin, **5** Mana, Mən sanga qarxilixip qıkkənəmən, — — dəydu saməwi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, Kənglikəngning etikini kayrip yüzüggə yəyip, Səni axkariləymən, Əllərgə uyat yərlirəngni, Padixahlilərgəyə nomusəngni kərsitimən. **6** Üstüggə nijasətni taxlaymən, Səni xərməndiqilikdə kəldurimən, Səni rəsəwə kəlimən. **7** Wə xundaq boliduki, Səni kərgənlərnəng həmmisi səndin kəqip: — «Ninawə wəyran kilindi! Uning üqün kim həza tutidu?» — dəydu; Mən sanga təsəlli bərgüqilərnı nədin tepir bərimən? **8** Sən dəryalərnəng otturisida turoqan, Ətrapida sular boləqan, İstihkami dengiz boləqan, Sepili dengiz boləqan No-Amon xəhridin əwəlməsən? **9** Efiopiəyənə, Misirmu uning küq-kudriti idi, Ularning küqi qəksiz idi; Put həm Liwiyləklər uningəyə yərdəməqi idi; **10** Umə elip ketilip, əsirlikkə qütxəkən; Barlik koqə bəxida bowəqliri qərtip taxliwetildi; Ular uning mətiwərliri üqün qək taxlidi, Uning barlik ərbabliri zənjirdə baqlənoqənidi. **11** Sənmə məst bolisən; Sən məkünüwəlisən; Sən düxməndin həmayə izdəp yürisən; **12** Sening barlik istihkəmlirəng huddi tunji mēwigə kərgən ənjür dərhihing ənjürliərigə ohxaydu; Birlə silkisə, ular yəgüqinəng əoziəyə qüxidu. **13** Mana, həkəng xəhirləngdə kiz-ayallərdək bolup kəldi; Zeminəngning kəwəqliri düxmənliərgə kəng iqlidu; Ot tēmür təkəqlirini yəp ketidu. **14** Əmđi muhasirigə təyyarlik kilip su tartip koy! Qoroqanlirini məstəhəkəml! Seoziz topidin lay etip, Hək layni qəyləp koy! Humdanni raslap koy! **15** Ot sən xu yərdə yəp ketidu; Kiliq sənı üzüp taxlaydu; U sənı qəkatkə liqinkisidək yəwatidu; Əmđi əzünəngni qəkatkə liqinkilirdək kəp kil, Qəkatkidək əzünəngni zor kəp kil! **16** Sən sodigərlirəngni əsməndiki yultuzlardin kəp kilding; Mana, qəkatkə liqinkisi kənat qikərip, uqup ketidu! **17** Sening ərbablirəng qəkatkilərdək, Sərdərlirəng mijir-mijir qəkəqizlərdək bolidu; Mana ular soquq künidə qitlər iqigə kiriwəlip məkən kilidu; Kuylax qıkkəndə, ular kəqip ketidu, Barəqan yerini tapkili bolmaydu. **18** Qəpanlirəng mığdəp kəldi, i Asuriyəning padixəhi; Sening əksəngəqlirəng jim yatidu; Həkəng taqlar üstigə tarkilip kətti, Həkim ularni

yoʻqmaydu; **19** Sening yarang dawasiz, Sening zəhming eoʻjirdur;
Həwiringni angliqanlarning həmmisi üstüingdin qawak qalidu;
Qünki tohtawsiz rəzilliking kimning bexioʻqa kəlmigəndü?

Habakkuk

1 Habakkuk pəyğəmbər kərgən, uningə yitkləngən wəhiy: —
2 Aħ Pərwərdigar, qaşanoqıq mən Sanga nida kilimən, Sən anglımaysən? Mən Sanga: «Zulum-zorawanlıq!» dəp nalə-pəryad kətürimən, Biraq Sən kütquzmaysən. **3** Sən nemixka manga kəbihlikni kərgüzisən, Nemixka japa-zuluməq karap turisən? Qünki bulangqılık, zulum-zorawanlık kəz aldimdidur; Jənggijedəllər bar, Dəwalar kəpəyməktə. **4** Xunga qanun paləq bolup kəldi, Adalət maydanəq heq qıkmaydu; Qünki rəzillər həkkanıy adəmni kistimakta; Xunga həkümlər burmilinip qikirilidu. **5** Əllər arisida bolidoqan bir ixni kəriup bəkinglar, obdan karənglar, həyranuhəs kelinglar! Qünki silərning dəwringlarda bir ix kilimənki, Birsı silərgə bayan kıləjan təşqirdimu silər ixənməytinglar. **6** Qünki mana, Mən heliki mijəzi osal həm aldiraxsan əl kaldıylərni ornidin turoquzimən; Əsli əzigə təwə əməs makanlarnı igiləx üqün, Ular yər yüzining kəngri jaylirini besip mangıdu; **7** Ular əzlrining deginini hesab kılıdu həm əzini haliojanəq yুকiri tutıdu; **8** Ularning atlırı yilpizlardin ittik, Kəqta owəqə qıqıdıqan bərilərdin əxadıydur; Atlık ləxkərlər atlırını məşqurənə qapqıdu; Atlık ləxkərlər yirəktin kelidu, Ular owəqə xungəşuqan bürküttək uqup yürıdu. **9** Ularning həmmisi zulum-zorawanlıqka kelidu; Ularning top-top adəmliri yüzlirini aldioqə bəkitip, aloyə basıdu, Əsirlərni kumdək kəp yiojıdu. **10** Bərhək, u padixahlarnı mazaq kılıdu, Əmirlərnimu nəzirigə almaydu; U həmmə istihkamlarnı məşirə kılıdu, Qünki u topa-tupraklarnı dəwə-dəwə kilip, ularni ixəqal kılıdu. **11** Xundək kilip u xamaldək oquyuldap ətudu, Həddidin exip gunahkar bolıdu; Uning bu küq-kudriti əzigə iləh bolup sanılıdu. **12** Sən əzəldin Bar Boləuqı əməsmu, i Pərwərdigar Hudayim, mening Mukəddəs Boləuqım? Biz əlməymiz, i Pərwərdigar; Sən uni jazayingni bəja kaltürüx üqün bəkitkənsən; Sən, i Koram Tax Boləuqı, uni [bizgə] ibrət kilip tüzitixkə bəlgilənsən. **13** Sening kəzüng xunəq şubarsız idiki, Rəzillikə karap turmayting; Əmđi nemixka Sən munapiklik kıləjanlarəqə karap turisən, Rəzillər əzidin adil boləjan kixini yutuwaləjinida, nemixka süküt kılısən? **14** Sən adəmlərni huddi dengizdiki beliklərdək, Huddi əzlıri üstidə heq yetəkligüqisi yök əmiligüqı həywanlarəqə ohax kılısən; **15** Xu [kaldıy kixi] ularning həmmisini qənggikəqə ilindiridu, Ularnı əz tori bilən tutuwalıdu, Ularnı yiojma torioqə yiojıdu; Xuning bilən huxal bolup xadlinidu; **16** Wə torioqə qurbanlık sunıdu, Yiojma torioqə isrik salıdu, Qünki xular arkılık uning nesiwisi mol, Nemətliri ləzzətlik boldi. **17** Əmđi u xu tərıkidə torini tohtawsız boxitwərsə, Xu tərıkidə əllərni heq rəhım kilmay qiriwərsə bolamdu?

2 «Əmđi mən əz kəzitimdə turıwerimən, Əzümni munar üstidə dəs tikləymən, Uning manga nemə dəydiyənlikini, Xuningdək əzüm bu dad-pəryadım toşruluk kəndək tegixlik jawab təpıxım kerəklilikni bilixni kütüp turımən». **2** Həm Pərwərdigar jawabə mənə mundaq dedi: — «Okuşəjanlar yüzürsun üqün, Bu kərüngən əlamətni yezıwal; Uni tahtaylar üstigə enik oyup qik; **3** Qünki bu kərüngən əlamət kəlgüsıdiki bəkitilgən bir wakit üqün, U adəmlərgə ahıratni təlpündürıdu, U yaloqan gəp kilmaydu; Uzunoqıqə kəlməy qəlsımu, uni kütkin; Qünki u jəzmnə yetip kelidu, heq kəqıkməydu. **4** Qara, təkəbburlıxıp kətküqin! Uning qəlbı əz iqıdə tüz əməs; Biraq həkkanıy adəm əz etıqad-sadiklikı bilən həyat yaxaydu. **5** Bərhək, xarəb uningəqə satkúnluq kılıdu, — U təkəbbur adəm, eydə tinim tapmaydu, Həwisini təhtısarədək

yoojan kılıdu; U əlümdək heqqaqan qanmaydu; Əzigə barlık əllərni yiojıdu, Həmmə həlkni əzigə qarıtiwalıdu. (Sheol h7585) **6** Bularning həmmisi keyin u toşruluk təmsilni səzləp, Kinayilik bir təpıxımaqni tiləqə alıdu: — «Əzining əməsni mening dəp qoxuwaləşuqıqə way! ([Bundək ıxlar] qaşanoqıqə bolıdu?)! Gəriğə qoyəjan nərsilər bilən əzini qıngıdıuqıqə way!» **7** Səndin jazanə-kərz əloşuqıqlar biraqla kəzəşəlməmdü? Seni titrətküqilər biraqla oyoşənməmdü? Andin sən ularəqə olja bolmamsən? **8** Sən nuroşun əllərni bulang-talang kıləjanlıqıng tıpəylidin, Həm kixilərnıng qanlırı, zemin, xəhər həm uningdə turıwatkan həmməyləngə kıləjan zulum-zorawanlıqıng tıpəylidin, Saklinip kəloqan əllər seni bulang-talang kılıdu; **9** Həlakət qənggilidin kütulux üqün, Uwamni yukiriəqə salay dəp, Nəpsi yooşınəp əz jəmətigə haram mənəpəət yioşkuqıqə way! **10** Nuroşun həlkəllərni wəyran kilip, Əz jəmətinggə əhanət kəltürdüng, Əz jəningəqə karxi gunah sadır kılding. **11** Qünki tamdin tax nida kılıdu, Yəşəqlərdin lim jawab berıdu: — **12** Yurtıni qan bilən, Xəhərni kəbihlik bilən kuroşuqıqə way!» **13** Mana, həlkəllərnıng jan tikip tapkan məhnitəning pəkət otkə yekılıqı kılinojanlıkı, Əl-yurtlarning əzlrini bilhədə həlsiratkanlıkı, Samawı koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarın əməsmü? **14** Qünki huddi sular dengizni kaplıqandək, Pütün yər yüzı Pərwərdigarıni bilip-tonux bilən kaplinidu. **15** Əz yekıningəqə hərəknı iğküzgüqigə — — Uning uyat yerigə qarıxıng üqün, Tulumungdin küyup, uni məst kıləuqı sanga way! **16** Xan-xərəpning ormidə xərnəmdıqılıkka tolısən; Əzüngmu iq, Hətnilikıng ayan bolsun! Pərwərdigarıng ong kolidiki kədəh sən tərəpkə burulıdu, Xan-xərıpingning üstini rəşwaypəşlik basıdu. **17** Liwanəqə kıləjan zulum-zorawanlık, Xundəklə həywanlarnı kərkıtip ularəqə yetküzgən wəyranqılıkmu, Kixilərnıng qanlırı, zemin, xəhər həm uningdə turıwatkan həmməyləngə kıləjan zulum-zorawanlık tıpəylidin, Bular sening mijikıngni qikirıdu. **18** Oyma məbudning nemə paydısi, Uni uning yasioşuqısi oyup qikkan tursa? Qıyuma məbudningmu wə uningəqə təwə sahta təlim bərgüqıning nemə paydısi — — Qünki uni yasioşuqı əz yasioşınoqı təyinidu, Demək, zuwənsız «yök boləjan nərsilər»ni yasaydu? **19** Yəşəqka «Oyoşan!» degən adəmgə, Zuwənsız taxka «Tur!» degəngə way! U wəz eytamdu? Mana, u altun-kümüx bilən həlləndi, Uning iqıdə heq nəpəs yoktur. **20** Biraq Pərwərdigar Əz mukəddəs ibadəthanısıdıdur! Pütkül yər yüzı Uning aldıda süküt kılısun!

3 Habakkuk pəyğəmbərnıng duasi, «Xiggaon» ahangıda: — **2** «Pərwərdigar, mən həwiringni anglıdim, əymınip kərkətdum. I Pərwərdigar, yıllar arisida ıxingni qayıtidin janlanduroşəyəsən, Yıllar arisida ıxingni tonutqəysən; Dəşəşəzəptə boləjıningdə rəhımdillikni esinggə kəltürgəysən! **3** Təngri Temandin, Pak-Mukəddəs Boləuqı Paran təşqidin kəldi; (Selah) Uning xan-xərıpi asmanlarnı kaplıdi, Yər yüzı uning mədhıyiliri bilən töldi; **4** Uning parkıraklıkıng təng nurıdək boldi, Kolidin qakmaq qakqəndək ikki nur qıkti; Xu yördə uning küq-kudriti yoxurunup turıdu. **5** Uning aldidin waba, Putliridin qoşdək yalqun qıqmaqta idi; **6** U turup yər yüzini mələqlırdi; U kəriwıdi, əllərni dəkkə-dükkigə saldı; «mənggü təşlar» parə-pərə kılındi, «əbədiy dəng-egizliklərgə» egildürıldı, Uning yollırı bolsa əbədiydu. **7** Mən Kuxan kəbilisening qədirlirning parakəndiqilikdə boləjanlıkını, Midiyan zeminidiki pərdilərnı titrək başkanlıkını kerdum. **8** Pərwərdigar dəryalarəqə aqqıqləndimikın? Sening əşəziping dəryalarəqə qarıtidimikın? Kəhring dengizəqə qarıtidimikın? Atlıringəqə, nijat-kütquzxıni epelidoqan jəng hərəwilirıngəqə minip kəlgənoşəsən! **9** Sening okyaying ayan kılındi, Səzüng boyıqə, [İsrail] kəbililirigə

iqkən kəsəmliring üqün ayan kılindi! (Selah) Sən yər yüzini dərya-kəlkünlər bilən ayrıwəttin. **10** Taoqlar Seni kərüp, azablinip tolojinip kətti; Dolğunlap aqқан sular kəlkündək ötüp kətti; Qongkur dengiz awazini qoyuwetip, Qollirini yukirioqa ərłətti. **11** Etiloqan oqliringning parkirak nurini kərüp, Palidioqan nəyzəngning yoruklukini kərüp, Kuyax həm ay öz turaloqusida jim turdi. **12** Sən aqqiqingda yər yüzidin ötüp yürüx kilding; Əllərni oqəzipingdə ziraətni soqkandək soqtung; **13** Öz həlkingning nijat-kutkuzuluxi üqün, Sən Öz Məsiqing bilən billə nijat-kutkuzux üqün qiqting; Ulini boyniojiqə eqip taxlap, Rəzilning jəmätining bexini urup-yanjip, uningdin ayrıwəttin; (Selah) **14** Sən uning nəyziliri bilən sərdarlırining bexioqa sanjiding; Ular dəhxətlik qara kuyundək meni tarkjitiwetixkə qikti, Ularning huxallikı ajiz məminlərni yoxurun jayda yalmap yutuxtın ibarəttur! **15** Sən atlıring bilən dengizdin, Yəni dəwə-dəwə kılinoqan uluq sulardın ötüp mangding! **16** Mən bularnı anglidim, iqi-baoqimni titrək bastı; Awazni anglap kalpuklırim dir-dir kildi, Ustihanlırim qirip kətkəndək boldi, Putlırimni titrək bastı; Qünki mən külpətlik künidə, Yəni öz həlqimə tajawuz kılouqı besip kirqən künidim, Səwr-hatirjəmliktə turuxum kerək. **17** Qünki ənjür dərihi qeqəklimisimu, Üzüm tallirida mewə bolmisimu, Zəytun dərihigə kıloqan əjir yokka qikқан bolsimu, Etizlar heq həsul bərmigən bolsimu, Qotandın qoy padisi üzülgən bolsimu, Eoqilda kala padisi yok bolsimu, **18** Mən haman Pərwərdigardın xadlinimən, Manga nijatimni bərgüqi Hudayimdin xadlıkka qemülimən, **19** Pərwərdigar, Rəb, mening küq-kudritimdur; U mening putlırimni keyikningkidək kildidu; Meni yukiri jaylırimda mangouzidu! (Bu kiy nəoqmiqilərnin bexioqa tapxurulup, tarlık sazlar bilən oqulsun).

Zafaniya

1 Amonning oqli Yosiya Yəhudaqa padixah bolgan vaqitlarda, Həzəkianing qəwrisi, Amariyaning əwrisi, Gadaliyaning nəwrisi, Kuxining oqli Zafaniyaqa yatkən Pərwərdigarning sozi: — **2** Mən yər yüzidin həmmini kuruwuwetimən, — dəydu Pərwərdigar; **3** — Insan həm haywanni kuruwuwetimən, Asmandiki uqar-kanatlar həm dengizdiki beliklarni, Barlik putlixaxanglarni rəzil adəmlər bilən tənq kuruwuwetimən, insaniyatni yər yüzidin üzüp taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar. **4** — Xuning bilən Mən Yəhuda üstiga, Barlik Yerusalemdikilar üstiga qolumni sozimən; Muxu yərdə «Baal»ning qalduqini, «Kəmar»larning namini kaħnilar bilən billə üzüp taxlaymən; **5** Xundakla əgzidə turup asmandiki jisimlarəqa bax uridiəqanlarni, Pərwərdigarəqa bax urup, xundakla Uning nami bilən kəsəm kilip turup, «Malkam»ning nami bilənmu kəsəm kilidioqanlarni, **6** Pərwərdigardin təzgənələri, Pərwərdigarni izdiməydiəqan yəri Uningdin yol soriməydiəqanlarni üzüp taxlaymən. **7** Rab Pərwərdigarning huzuri aldidə süküt kilinglar; Qünki Pərwərdigarning küni yekindur; Qünki Pərwərdigar qurbanlikni təyyarlidi, U mehmanlarni «taħarət kildurup» halal kildi; **8** Pərwərdigarning qurbanliqining künidə xundak boliduki, Mən əmirələri, padixahlarıning oəullirini wə yat əllərninng kiyimlirini kiyiwəloəqanlarning həmmisini jazalaymən; **9** Xu küni Mən bosuəjidin dəssiməy atlaydiəqanlarni, Yəni zulum-zorawanlik həm aldamqilikka tayininp, hojayinlirininng əylirini tolduridiəqanlarni jazalaymən. **10** Xu künidə, — dəydu Pərwərdigar, «Belik dərwazisi»din «Waydad», «Ikkinqi məhəllə»din hərkiərlər, Dəng-əgzizliklərdin əjayət zor «gum-gum» kilip wəyran kilinoəan awazlar anglinidu. **11** «Hərkiərlənglar, i «Oymanlik məhəllisi»dikilar; Qünki «sodigər həlk»ning həmmisi kiliqlandi, Kümütəx bilən qingdaləqanlar qiraoldi!» **12** — Wə xu qəoəda xundak boliduki, Mən Yerusalemmi qiraoldi bilən aħtirimən, Arzangliri üstidə tinəəan xarəbək turoəan əndixisiz adəmləri, Yəni kənglidə: «Pərwərdigar heq yaxxilikni kilməydu, yamanliknimu kilməydu» degənələri jazalaymən. **13** Əmdi baylikliri olja, əyliri bəbat bolidu; Ular əyləri saləjini bilən, Ularda turmaydu; Üzümlərləri bərpə kiləjini bilən, Ularning xarabini iqmaydu. **14** Pərwərdigarning uluə küni yekindur; Bərhək yekindur, intayin tez yetip kelidu; Angla, Pərwərdigarning künininng sadasi! Yetip kəlgəndə palwanmu ələmlik warkiraydu. **15** Xu küni kəhr elip kelidioəan bir kün, Külətlək həm dərd-ələmlik bir kün, Wəyranqilik həm bəbatlik qüxidioəan bir kün, Zulmətlək həm sürlük bir kün, Bulutlar həm qar-qarangoəuluk bilən qarlanəəan bir kün, **16** Istihkamlaxkan xəhərləgə, sepilning egiz potəylirigə hujum kilidioəan, Kanay qelinidioəan, aəah signali kəturüldioəan bir kün bolidu. **17** Mən adəmlər üstigə küləpləri ni qüxürimən, — Ular kariəulərdək yüridu; Qünki ular Pərwərdigarəqa qarxi gunah kildi; Ularning kaħnili topa-qangdək, Ularning üqəy-kərinli ri pəktək təküldü; **18** Pərwərdigarning kəhri qüxkən künidə altun-kümütəxliri ularni kutquzalməydu; Bəki pütkül jaəan Uning əzəpə oti təripidin yəwətilidu; Qünki U barlik yər yüzidikilərninng üstigə mutlək bir həlakət, dəhşətlik bir həlakət qüxüridu.

2 Yioəilinglar, əzulinglari yioəinglar, i nomussiz «yat əl», **2** Yarlik qikküqə, Kün topandək tez etüp kətküqə, Pərwərdigarning aqqik əzəpə üstünləgə qüxküqə, Pərwərdigarning əzəpəni elip kelidioəan kün üstünləgə

qüxküqə, **3** Pərwərdigarni izdənglar, i Uning həkümlirini ada kiləəan zemindiki kəmtərlər; Həkkəniylikni izdənglar, kəmtərlilikni izdənglar; Ehtimal silər Pərwərdigarning əzəpəni boləəan künidə panah tapkan bolisilar. **4** Qünki Gaza taxlanəəan bolidu, Axkelon wəyranə bolidu; Ular Axdodtikiləri ni qüx bolmayla həydiwətidu; Əkron yulup taxlindu. **5** Dengiz boyidikilər, yəni Kərat elidikilərgə way! Pərwərdigarning sozi sanga qarxidur, i Kanaan, Filistiylərninng zemini! Aħaləng kəlmioəuqə Mən seni həlak kilimən. **6** Dengiz boyi padiqilar üqün qimənzər, Koy padiliri üqün qətanlar bolidu; **7** Dengiz boyi Yəhuda jəmətininng kəldisi igidarqilikdə bolidu; Axu yərdə ular ozuklinidu; Axkelonning əyliridə ular kəq kirgəndə yatidu, Qünki Pərwərdigar Hudasi ularning yenioəa berip ulardin həwər elip, Ularni asarəttin azadlikka erixtüridu. **8** Mən Moabning dəxnimini, Ammoniyalarning haqəratlirini anglindu; Ular xundək kilip Mening həlkimni mazaq kilip, Ularning qəgalirini pəymal kilip maħtinip kətti. **9** Xunga Mən Əz həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu samawi kəoxunlarning Sərdari boləəan Pərwərdigar, Israilning Hudasi, Moab jəzəman huddi Sodəmdək, Ammoniyalar huddi Gomərradək bolidu — Yəni qəkkəqlər wə xorluqlar kaplanəəan jay, dair bir qəl-jəzirə bolidu; Həm həlkimninng kəldisi ulardin olja alidu, Kəowminning kəloəanliri bularəqa igə bolidu. **10** Ularning təkəbburlukidin bu ix bəxiəəa kelidu, Qünki ular samawi kəoxunlarning Sərdari boləəan Pərwərdigarning həlkini mazaq kilip maħtinip kətti. **11** Pərwərdigar ularəqa dəhşətlik bolidu; Qünki U yər yüzidiki butlarning həmmisini kuruwuwetidu; Xuning bilən əllər, barlik qət araldikilər hərbiəri öz jayida Uningəəa ibadət kilidu. **12** I Efiopiylər, silərmu Mening kiliqim bilən əltürülsilar. **13** U kolini sozup ximaləəa təgküzüp, Asuriyeni həlak kilidu, Ninəwə xəhəri ni wəyranə, qəl-bayawandək kəhətləqilik jay kilidu. **14** Uning otturisida qarwa padiliri, Xundakla haywanlarning hərhilliri yatidu; Qəl huwquxi, qirkiriəuəu huwquxlar uning tüwruk baxlirida qənidu; Derizilirdin sayraxlar anglinidu; Bosuəjilirida wəyranilik turidu; Qünki U buning kedir yəəəəq yaxxilirini oquqəliklə kəlduridu; **15** Mana bu əndixisiz xəxəp kəlgüəi xad-huram xəhər, Kənglidə: «Mənlə bardurmən, məndin baxka biri yəoktur» degən xəhər — U xunqilik bir wəyranə, haywanlarning bir qənaləəuəi bolup kəldioəu! Uningdin etiwatqanlarning həmmisi üxkirtidu, Kolini silkiydu.

3 Asiylik kiləuəu, buləəəəəan, jəbir-zulum yətküzgüəi xəhərgə way! **2** U awazni anglimidi, tərbiyini qəbul kilmidi; Pərwərdigarəqa tayanmidi, Hudasiəəa yəqinlaxmidi. **3** Uning otturisida boləəan əmirlirininng həmmisi hərkiəryədiəəan xirlar, Uning sorəqiliri bolsa kəəqliki owlaydiəəan, ətigini əajiliəuədək heqənrəəə kəldurməydiəəan bərilərdur; **4** Uning pəyəəambərliri wəzinsiz, asiy kixilər; Uning kaħnili ni mukəddəs ibadəəanini buləəydiəəanlar, Təwrat-qanunioəa buzoəunqilik kilidioəanlar. **5** Həkkəniy Pərwərdigar uning otturisidur; U heq həkkəniyətisizlik kilməydu; Hər ətigəndə adil həkümini ayan kilidu; Həkümidə kəmpilik yəoktur; Biraq namərd adəmə heq nomusni bilməydu. **6** — Mən əlləri ni üzüp taxliwətkənmən, Ularning istihkam potəyliri wəyranidur; Koqilirini heqəbir adəm ətmigüdək kilip harabə kiləəənmən; Xəhərləri adəmzətsiz, heq turəəəuəsi yəok kilinip həlak boləəan. **7** Mən: «Pəktə Məndin kərkənglar, tərbiyini qəbul kilinglar» — dedim. Xundək boləəəndə uningəəa həmmə bəkitkənlirim qüxürülməy, makani heq haniwəyran bolmas. Biraq ular baldurlə ornidin turup, həmmə ixlirini haram kiliwəttü. **8** Xunga Məni kütüənglar, — dəydu Pərwərdigar, Mən guwaħlik bərixə ornumdin kəzoəəəəan künqiqə — Qünki Mening kərarim — əlləri ni yioəix,

Padixahliklarni jəm kilixtin ibarətki, Ularning üstigə kəhrimni, Həmmə dəhxətlik aqqikimni bexioğa təküx üqündur. Qünki yər yüzining həmmisi aqqiq oşəzipimning oti bilən köydürüwetilidu.

9 Qünki xu tapta barlıq əllərnin Pərwərdigarining namioşa nida kılıp qakirixi üqün, Uning hizmitidə bir jan bir tən boluxi üqün, Mən ularning tilini sap bir tiloşa aylandırımən, **10** Qünki Efiopiyə dəryalirining nerisidin Mening dua-tilawətgilirim, Yəni Mən tarqatqanlarning kızı, Manga sunuloşan hədiyəni epkelidu. **11** Xu küni sən Manga asiylıq kılqan barlıq kilmixliring tüpəylidin iza tartıp qalmaysən; Qünki xu tapta Mən təkəbburluqungdin huxallinip kətkənlərni arangdin elip taxlaymən, Xuning bilən sən mukəddəs teojim tüpəylidin həlingni ikkinqi qong kilmaysən; **12** Wə Mən arangda kəmtər həm miskin bir həlkni qaldurımən, Ular Pərwərdigarning namioşa tayinidu. **13** Israilning qaldisi nə qəbihlik kilmaydu, Nə yaloşan səzliməydu, Nə ularning aqızidin aldamqi til tepilmaydu; Ular bəlki ozuklinip, yatidu, Həqkim ularni qorqutmaydu. **14** Yayrap-yaxna, i Zion kızı! Təntənə kılıp warkıra, i Israil! Pütin qəlbinq bilən huxal bolup xadlan, i Yerusalemining kızı! **15** Pərwərdigar seni jazalaydıoşan həkümlərni elip taxlıdi, Duxminingni kayturuwətti; Israilning padixahi Pərwərdigar arangdidur; Yamanlikni ikkinqi kərməysən. **16** Xu küni Yerusalemoşa eytiliduki, «Qorqma, i Zion! Kolliring boxap, sanggilap kətmisun! **17** Pərwərdigar Hudaying arangda, Qutkuzidıoşan kudrət İgisidur! U xadlıq bilən üstüngdə xadlinidu; Əz mehir-muhəbbitidə aram alidu; Üstüngdə nahxilar eytip yayrap-yaxnaydu. **18** jəmiyət sorunliridiki nomussiz ibadət tüpəylidin aranglardin azablanıoşanlarni yioşimən; Bularning xərməndilikliri ularoşa eoşir kelətti. **19** Mana, Mən xu tapta seni harlıoşanlarning həmmisini bir tərəp kılıp, Aqsak bolıoşan kızıni kutkuzimən; Taloşa həydiwetilgən kızıni yioşimən; Dəl ular horlanıoşan barlıq zeminlarda ularni [Əzümgə] mədhıya kəltürgüqi, xəhrət bolıoşuqi kılıp tikləymən. **20** Mən xu tapta, yəni silərni yioşqan waqıtta, silərni [əygə] epkelimən; Qünki Mən kəz aldınglarda silərni asarəttin azadlıkqa qıkarıojimında, Silərni yər yüzidiki barlıq əllər arisida xəhrətlik, [Əzəmgə] mədhıya kəltürgüqi kılıp, — dəydu Pərwərdigar.

Ҳағай

1 Darius padixahning ikkinqi yili, alтинqi аyning birinqi күni, Pәрwәrdigarning sezi Ҳағай пәyoғәмбәр арқиліk Xealtіәlning оoғli, Yәһudaning waliyisi Zәrubbabәlgә һәм Yәһozadakning оoғli, bax kaһin Yәxuaға kәldi: — **2** Samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar mundak dәydu: — Bu halk: «Wakti kәlmidі, Pәрwәrdigarning eyni қurux wakti teһi kәlmidі» — dәydu. **3** Wә Pәрwәrdigarning sezi Ҳағай пәyoғәмбәр арқиліk kelip mundak deyildi: — **4** Bu ey teһiqila harabә tursa, bu silәr tahtaydin bezәlgән eyliringlarda yaxaydiojan waқitmu? **5** Mana, Pәрwәrdigar mundak dәydu: — Kiliwatқininglar üstidә kengül қoyup oylininglar! **6** Terioјininglar көp, yioјwalidioјininglar az; Yәysilәr, biraқ toymaysilәr; Iqisilәr, biraқ қаnmaysilәr; Kiyisilәr, biraқ һәққандақ illimaysilәr; Ix һәққи aloқui bolsa, Huddi ix һәққini tәxük һәмyanoја saloјanoја ohxaxtur. **7** — Samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar mundak dәydu: — Kiliwatқininglar üstidә kengül қoyup oylininglar! **8** Taoјka қikip, yaoјаqni elip kelinglar, eyni kurunglar; xundak қilsanglar Mән uningdin hursән bolimән, xan-xәрәpkә eriximән, — dәydu Pәрwәrdigar. **9** — Silәr көpni күttunglar, mana, erixқininglar az boldi; uni eygә epkәlgininglarda, Mән uni piwләp yoқattim; bu nema üqün? — dәydu samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar — — Qünki Mening eymning haraba bolојinoја қarimay, ey eyinglarni [selixka] yügürüxüp yürüwatisilәr. **10** Xunga üstunglarda asmanlar xәbnәмni bәrmәydu, zeminmu һosulini bәrmәydu; **11** Mән zeminоја, taoјka, ziraәtlәrgә, yengi xarablarоја, zaytun meyoја, tupraqning ündürmilirigә, insanlarоја, mal-waranlarоја wә қollardiki barlık әjirlәrgә қurојақilіkni қaqirdim. **12** Xuning bilән Xealtіәlning оoғli Zәrubbabәl һәм Yәһozadakning оoғli bax kaһin Yәxua wә halkning қaldisining һәмmisi Pәрwәrdigar Hudasing awazioја, xuningdәk Pәрwәrdigar Hudasing Ҳағай пәyoғәмбәрni әwәtixi bilән, uning sezirigә қulak saldi; halk Pәрwәrdigar aldidа қorhti. **13** Andin Pәрwәrdigarning әlqisi Ҳағай Pәрwәrdigarning һәwirini һәлқкә yәtküzip: — «Mән silәr bilән billidurmән» — dәydu Pәрwәrdigar, — dedi. **14** Wә Pәрwәrdigar Xealtіәlning оoғli, Yәһudaning waliyisi Zәrubbabәlning roһini, xundakla Yәһozadakning оoғli, bax kaһin Yәxuaning roһini һәм һәлқ қaldisining һәрbirining roһini kоzoјidi; ular samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar Hudasing eyoғә kelip ixlidi. **15** Bu Darius padixahning ikkinqi yili, alтинqi аyning yigirmә tetinqi күni idi.

2 Yәttinqi аyning yigirmә birinqi күni, Pәрwәrdigarning sezi Ҳағай пәyoғәмбәр арқиліk kelip mundak deyildi: **2** — «Xealtіәlning оoғli, Yәһudaning waliyisi Zәrubbabәlgә, Yәһozadakning оoғli, bax kaһin Yәxuaға һәмdә һәлқning қaldisioја sez қilip ulardin: — **3** «Aranglardin eyni qaoјdiki xan-xәрәptә bolоjan bu eyni көrgәnlәrdin kim bar? Silәr һәzir uningоја қандақ қaraysilәr? Nәziringlarda u һeqnemigә әrзимәydu, xundakmu?» — dәp sorioјin. **4** — Biraқ һәzir, i Zәrubbabәl, jasarәtlіk bol, — dәydu Pәрwәrdigar, — Yәһozadakning оoғli, bax kaһin Yәxua, jasarәtlіk bol; zemindiki barlık һәлқ, jasarәtlіk bolup ixlәnglar, — dәydu Pәрwәrdigar. — qünki Mән silәr bilән billidurmән, — dәydu samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar. **5** — Misirdin қikқан waktینگlarda silәrgә әһdә қilojan sөzüm wә Mening Rohim aranglarda turup kәldi; һәrgiz қorқmanglar. **6** Qünki samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar mundak dәydu: — — Yәnә pәkәt azoјina waқittin keyin Mән asmanlar,

yәр yüzi, dengiz һәм қuruқlukni tәwritimән; **7** Mән barlık әlarni tәwritimән; nәtјidә әllәring sәrhil әtiwar nәsiliri elip kelinidu. Mән muxu eyni xan-xәрәpkә toldurimән, — dәydu samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar. **8** — Kümтix Meningki, altun Meningki, — dәydu samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar. **9** — Bu eyning keyinki xan-xәripi әslidikidin zor bolidu, — dәydu samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar, — wә Mән muxu yәrdә aramlіk-hatirjәmlikni ata қilimән, — dәydu samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar. **10** Darius padixahning ikkinqi yili, tokқuzinqi аyning yigirmә tetinqi күni, Pәрwәrdigarning sezi Ҳағай пәyoғәмбәр арқиліk kelip mundak deyildi: — **11** «Samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar mundak dәydu: — Kaһinlarоја sez қilip ulardin Tәwrat-қanuni toopruk; — **12** «Birsi tonining etikidә [Hudaоја] atalojan gөx»ni ketürip ketiwatқinida, uning etiki nanoја, umaқka, xarabka, zөytun meyoја yaki һәрқандақ ax-ozuқka mundakla tegip kәtsә, undakta u nәsilәr «[Hudaоја] atalojan» bolamdu?» — dәp sorioјin». Kaһinlar jawaban: «Yak» — dedi. **13** Wә Ҳағай: «Birsi jәsәtkә tegip «napak» bolоjan bolsa, u bu ax-ozuқning қaysibirigә tәgsә, undakta ax-ozuқ napak bolamdu?» — dәp soridi. Kaһinlar jawaban: «U napak bolidu» — dedi. **14** Andin Ҳағай jawabән mundak dedi: — «Pәрwәrdigar: «Әmdi bu һәлқ, bu «yat әl» Mening aldimdimu xundaktur, ularning қollirida ixlәngәlirining һәмmisiomu xundaktur, xuningdәk ularning xu yәrdә Manga һәрbir sunoјanlirimu napaktur» — dәydu. **15** — Әmdi һәzir kengül қoyup oylininglar — Bügündin baxlap, muxu waқittin tartip көringlar — taki Pәрwәrdigarning ibadәthanisidiki tax üstigә yәнә bir tal tax қoyuloқuqә, **16** xuningdin ilgiriki күnlәrdә, birsi «yigirmә күrә»lik bir dөwә axliқni aloјili kәlgәndә, mana pәkәt on күrila қikti; birsi xarab күpidin әllik komzәk aloјili kәlsә, mana pәkәt yigirmә komzәk қikti. **17** Mән қolliringlar bilән ixligән barlık ixliringlarda silәrni judun, һәл wә mөldür әpәtliri bilән urup kәldim; biraқ silәr yenimoја қaytmidinglar. **18** Әmdi әtünimәnki, kengül қoyup oylininglar — bu күn, yәni tokқuzinqi аyning yigirmә tetinqi күnidin baxlap, muxu waқittin tartip, — yәni Pәрwәrdigarning ibadәthanisining қayta қuruluxini baxliojan күnidin keyinki ixlarоја kengül қoyup oylininglar; **19** danlar ambarоја yioјildimu? Üzüm talliri, әnjür, anar һәм zөytun dәрәhliri һәq mewә bәrmidi. Biraқ Mән bu күnidin baxlap silәrni bәrikәtlәmән». **20** Wә Pәрwәrdigarning sezi xu аyning yigirmә tetinqi күni Ҳағайоја ikkinqi қetim kelip mundak deyildi: — **21** — Yәһudaоја waliy bolоjan Zәrubbabәlgә sez қilip mundak degin: — «Mән asmanlarni, zeminni tәwritixkә tәmxiliwatimән; **22** Padixahliқlarning tәhtini әrүwetimән, әllәring padixahliқlirining күpini yoқitimән; jөng һәрwiliri һәм uning üstidә olturojanlarni әrүwetimән; atlar wә atliқ әskәrlәr, ularning һәрбири өз қerindixining қiliqi bilән mollaқ atқuzulidu. **23** Xu күnidә — dәydu samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar — Mән seni, yәni Xealtіәlning оoғli Zәrubbabәlni alimән, — dәydu Pәрwәrdigar — andin seni huddi mөһürliқ üzükümdәk қilimән; qünki Mән seni talliwaldim, — dәydu samawi қoғunlarning Sәrdari bolоjan Pәрwәrdigar».

Zakariya

1 Darius padixahning ikkinchi yili sakkizinchi ayda, Pärwərdigarning sözi Iddoning nəwrisi, Bərkəyaning oqli Zakariya pəyoqəmbərgə kelip mundak deyildi: — **2** — «Pärwərdigar ata-bowiliringlardin intayin kattik oqəzəpləndi. **3** Xunga sən ularoqə: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar: — «Mening yenimoqə qaytip kelinglar, Mən silərnəg yeninglaroqə qaytip kelimən» dəydu», — degin. **4** — Ata-bowiliringlardak bolmanglar; qünki ilgiriki pəyoqəmbərlər ularoqə: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar: — Rəzil yolliringlardin, rəzil kilmixliringlardin yenip towa qilinglar, degən», — dəp jakarlioqə. Biraq ular Manga qulak salmioqə, boysunmioqə, — dəydu Pärwərdigar. **5** — Silərnəg ata-bowiliringlar hazir keni? Pəyoqəmbərlər bolsa, mənggü yaxamdu? **6** Lekin Mening pəyoqəmbərlərgə buyruoqə səzlim wə bəlgilimilirim, ata-bowiliringlarning bexioqimü qüxkən əməsmidi?». Xuning bilən ular yolidin yenip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar yollirimiz wə kilmixlirimiz boyiqə bizni kəndak qilimən desə, xundak kildi, — degən. **7** Darius padixahning ikkinchi yili, on birinchi ay, yəni «Xəbat eyi»ning yigirmə tətinqi küni, Pärwərdigarning kalami Iddoning nəwrisi, Bərkəyaning oqli Zakariya pəyoqəmbərgə kəldi. U mundak bəxəratni kərdi: — **8** Mən keqidə [alamət kərinüxlərnə] kərdüm; mana, toruq atə qə mingən bir adəmni kərdüm; u qongqur oymanliktiki hadas dərəhliri arisida turatti; uning kəynidə toruq, ala-təoqil wə aq atlar bar idi. **9** Mən uningdin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. Mən bilən səzlixiwatқан pərixətə mənə: «Mən sanga bularning nemə ikənlikini kərsitimən» — dedi. **10** Hadas dərəhliri arisida turoqəjan zat jawabən: «Bular Pärwərdigarning yər yüzini uyan-buyan kezixkə əwətkənli» — dedi. **11** Bu atlar hadas dərəhliri arisida turoqəjan Pärwərdigarning Pərixtisigə jawab qilip: «Biz yər yüzidə uyan-buyan kezip kəldük; mana, pütkül yər yüzü tiptinq, aramliqta turuwatidu» — dedi. **12** Pärwərdigarning Pərixtisi jawabən: «I samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar, qaqənoqiqə sən bu yətmix yildin beri aqqiklinip keliwatқан Yerusalemlə wə Yəhudaning xəhərlirigə rəhəim qilməysən?» — dedi. **13** Pärwərdigar mən bilən səzlixiwatқан pərixetigə yekimliq səzlər, təsəlli bərgüqti səzlər bilən jawab bərdi. **14** Xuning bilən mən bilən səzlixiwatқан pərixətə mənə mundak dedi: «Sən mundak jakarlioqin: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar: «Yerusalemlə wə Zionoqə boləjan otluq muhəbbitimdin yürükim lawildəp kəyidul **15** Xuning bilən Mən ərkin-azadiliklə yaxawatқан əllərgə kattik oqəzəplininən; qünki Mən [həlkimgə] səllə oqəzəpliniq qoyiwidim, ular həddidin exip [həlkimgə] zor azar kildi», dəydu. **16** Xunga Pärwərdigar mundak dəydu: «Mən Yerusalemoqə rəhəim-xəpkətlər bilən qaytip kəldim; Mening əyüm uning iqidə qurulidu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar, — «wə Yerusalemlə üstigə «ələqəm tanisi» yənə tartilidu». **17** — Yənə mundak jakarlioqin: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar mundak dəydu: Mening xəhərlirim yənə awatlixidu, Pärwərdigar yənə Zionoqə təsəlli beridu wə Yerusalemlə yənə talliwəlidu». **18** Andin mən bəximni kətürdüm, mana tət münggüzni kərdüm. **19** Mən bilən səzlixiwatқан pərixetidən: «Bular nemə?» dəp soridim. U mənə: «Bu Yəhuda, İsrail wə Yerusalemləni tarkitiwətkən münggüzlərdur» — dedi. **20** Wə Pärwərdigar mənə tət hünərwənni kərsətti. **21** Mən: «Bu [hünərwənlər] nemə ix kəloqili kəldi?» dəp soridim. U: «Mana bular bolsa Yəhudadikilərnə

həqkim kəddini rusliyalmoqədək dərjədə tarkitiwətkən münggüzlər; biraq bu [hünərwənlər münggüzlərnə] dəkkə-dükkigə qüxürgili, yəni əllərnəg Yəhudaning zeminini tarkitiwətx üqün kətürgən münggüzlirini yərgə taxliwətkili kəldi!» — dedi.

2 Andin mən bəximni kətürüp, mana kəlidə ələqəm tanisini tutқан bir adəmni kərdüm **2** wə uningdin: «Nəgə barisən?» dəp soridim. U mənə: «Mən Yerusalemləni ələqigili, uning kəngliki wə uzunluqini [ələqəp] bilgili barimən» — dedi. **3** Mana, mən bilən səzlixiwatқан pərixətə qikti; yənə bir pərixətə uning bilən kərxüixkə qikti **4** wə uningəja mundak dedi: — Yügür, bu yax yigitkə səz qil, uningəja mundak degin: — «Yerusalemləni zəxidə turuwatқан adəmlərnəg wə mallarning kəplükidin səpilsiz xəhərlərdək bolidu. **5** — wə Mən Pärwərdigar uning ətrəpioqə ot-yalkun səpili, uning iqidiki xan-xəripə bolimən. **6** — Həy! Həy! Ximaliy zemindin kəqinglar, — dəydu Pärwərdigar, — qünki Mən silərnəni asmandiki tət tərəptin qikkən xamalədk tarkitiwətkən, dəydu Pärwərdigar». **7** «— Həy! I Babil kizi bilən turoqəqi Zion, qəqin! **8** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar mundak dəydu: — Əz xan-xəripini dəp U Mən silərnəni buləng-taləng qiloqəjan əllərgə əwətti; qünki kim silərgə qəqilsə, xu Əzining kəz kəriqoqioqə qəqiloqəjan bolidu. **9** Qünki mana, Mən Əz kolumni ularning üstigə silkiyimən, ular əzlirgə qul qilinəqquqiləroqə olja bolidu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigarning Mənə əwətkənlikini bilisilər. **10** Nahxilərnəni yangritip xadlan, i Zion kizi; qünki mana, kəliwatimən, arangda məkənliximən, dəydu Pärwərdigar, **11** — wə xu künidə kəp əllər Pärwərdigarəja baqlinidu, Manga bir həlk bolidu; arangda məkənliximən wə silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigarning Mənə əwətkənlikini bilisilər; **12** xuningdək Pärwərdigar Yəhudəni Əzining «mükəddəs zemini»də nəsəwisi boluxkə miras qilidu wə yənə Yerusalemləni talliwəlidu. **13** Barliq ət igiliri Pärwərdigar əldidə süktü qilsun! Qünki U Əzining mükəddəs məkənidin qozəqəldi!»

3 Andin u mənə Pärwərdigarning Pərixtisi əldidə turuwatқан bəx kəhən Yəxuani, xuningdək Yəxuaning ong tərpidə uning bilən düxmənlixixkə turoqəjan Xəytənni kərsətti. **2** Pärwərdigar Xəytənoqə: «Pärwərdigar sənə əyiblisun, i Xəytənl! Bərhəq, Yerusalemləni talliwəloqəjan Pärwərdigar sənə əyiblisun! Bu [kixi] ottin tartiwəloqəjan bir quqə otun əməsmü?» — dedi. **3** Yəxua bolsa pəskina kiyimlərnəni kiygən həlda Pərixtingin əldidə turatti. **4** U Uning əldidə turuwatқанlaroqə: «Bu pəskina kiyimni uningdin salduriwətinglar» — dedi wə uningəja: «Kəra, Mən kəbəhlikingni səndin elip kəttim, sənə həytilik kiyim kiygüzdü» — dedi. **5** Mən: «Ular bəxioqə pəriz bir səllini orisun!» — dedim. Xuning bilən ular pəriz bir səllini uning bəxioqə orap, uningəja kiyim kiydürdi; Pərwərdigarning Pərixtisi bir yanda turatti. **6** Wə Pərwərdigarning Pərixtisi Yəxuətoqə mundak jekilidi: — **7** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar mundak dəydu: — Əgər yollirimdə mangsang, tapilioqinimni qing tutsang, Mening əyümni bəxqurisən, həyiliriməja kəraydioqə bolisən; sənə yenimdə turuwatқанlarning arisida turux həquqini bərimən. **8** — I bəx kəhən Yəxua, sən wə sening əldingdə olturoqəjan həmrəhərling anglənglar (qünki ular bəxəratlik adəmlər): — Mana, Mən «Xəh» dəp atəloqəjan kulumni məydənoqə qikirimən. **9** Mana, Mən Yəxuaning əldioqə qoyəjan taxkə kəra! — Bu bir taxning üstidə yəttə kəz bar; mana, Mən uning nəkixlirini Əzüm oyimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari

boloqan Pərwərdigar, — wə Mən bu zeminning kəbħilkinini bir kün iqidila elip taxlaymən. **10** Xu küni, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar, — hərbiringlar öz yekininglarni üzüm teli wə ənjür dərihi astioqə olturuxka təklip kılısilər».

4 Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixətə kaytip kelip meni oyojitiwətti. Mən huddi uykusidin oyojitiwetilgen adəmdək bolup qaldim; **2** U məndin: «Nemini kərdüŋ?» dəp soridi. Mən: «Mana, mən pütünləy altundin yasaləqan bir qiraəqdanni kərdüm; uning üsti tərripidə bir qaqa, yəttə qiriəqi wə yəttə qiraəqka tutixidioqan yəttə nəyqə bar ikən; **3** uning yenidə ikki zəytun dərihi bar, birsı on tərəptə, birsı sol tərəptə», dedim. **4** Andin jawabən mən bilən səzlixiwatqan pərixetid: «I təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Mən bilən səzlixiwatqan pərixətə mənə jawabən: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» — dedi. Mən: «Yək, təksir» — dedim. **6** Andin u mənə jawabən mundək dedi: «Mana samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigarning Zərubbabəlgə kıləqan səzi: «Ix küq-kuđrət bilən əməs, iktidar bilən əməs, bəlki Mening Rohim arkiplik pütüdü! — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar. **7** — I büyüik taə, sən zadi kim? Zərubbabəl aldida sən tüzlənglik bolisən; u [ibadəthanining] əng üstigə jipsima taxni qoyidu, xuning bilən uningə: «İltipətlik bolsun! İltipət uningə!» degen towlaxlar yangrap anglinidu». **8** Andin Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundək deyildi: — **9** «Zərubbabəlning kəli muxu əyning ulini saldi wə uning kəlliri uni pütüridu; xuning bilən silər samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər. **10** Kim əmdi muxu «kiqik ixlər boloqan kün»ni kəzğə ilmisun? Qünki bular xadlinidu, — bərhək, bu «yəttə» xadlinidu, — Zərubbabəlning kəli tutqan tik əlqəm texini kərgəndə xadlinidu; bu «[yəttə]» bolsa Pərwərdigarning pütükl yər yüzigə qəsəlip qarawatqan kəzlidir. **11** Mən jawabən pərixetid: «Qiraəqdanning ong wə sol tərripidə turoqan ikki zəytun dərihi nemə?» dəp soridim; **12** wə ikkinqi kətim soalni koyup uningdin: «Ularning yenidiki ikki altun nəyqə arkiplik əzlikidin «altun» kuyuwatqan xu ikki zəytun xehi nemə?» dəp soridim. **13** U məndin: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» dəp soridi. Mən: «Yək, təksir» — dedim. **14** U mənə: «Bular pütükl yər-zeminning İgisi aldida turuwatqan «zəytun meyida məsih kılinoqan» ikki oşul balidur» — dedi.

5 Andin mən yənə beximni kətürüp, mana bir uqar oram yazmini kərdüm. **2** U məndin: «Nemini kərdüŋ?» dəp soridi. Mən: «Bir uqar oram yazmini kərdüm; uzunlukı yigirma gəz, kəngliki on gəz ikən» — dedim. **3** U mənə: «Bu bolsa pütün zemin üstigə qikiriloqan lenəttur; qünki hərbir oşriplik kıləquqi bu tərripigə yeziloqini boyiqə üzüp taxlinidu; wə kəsəm iqqüqilərnəng hərbiri u tərripigə yeziloqini boyiqə üzüp taxlinidu». **4** — «Mən bu [yazmini] qikirimən» — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar, «wə u oşrining əyigə həmdə namim bilən yaloqandın kəsəm iqqüqinəng əyigə kiridu wə xu əyde kəonup uni yəqəq-taxliri bilən kəoxupla yəwetidu». **5** Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixətə qikip mənə: «Əmdi bəxingni kətürgin, nemening qikiwatqinini kərup bək» — dedi. **6** Mən: «U nemə?» — dəp soridim. U mənə: «Bu qikiwatqan «əfah» sewitidur, wə: «Bu bolsa [xu razillərnəng] pütün zemindiki kiyapitidur» — dedi. **7** Əfah sewitining aşzidin dumilək bir kəoxuxun kətürüldi, mana, əfah sewiti iqidə bir ayal olturatti. **8** U: «Bu bolsa, razillik»tur» — dəp, uni əfah sewiti iqidə kayturup taxlap, əfahning aşzioqə

əşir kəoxuxunni taxlap koydi. **9** Beximni kətürüp, mana ikki ayalning qikənlikini kərdüm; xamal ularning kənatlirini yəlpütüp turatti (ularning ləyləkningkidək kənatliri bar idi); ular əfahni asman bilən zeminning otturisoqə kətürdi. **10** Mən bilən səzlixiwatqan pərixetid: «Ular əfahni nəgə kətürüp mangidu?» — dəp soridim. **11** U mənə: «Ular əfah üqün «Xinar zemini»də bir əy selixka kətti; əy bərpə kılinoqandın keyin, əfah sewiti xu yərdə əz turaləşioqə koyulidu, — dəp jawab bərdi.

6 Andin mana, mən yənə beximni kətürüp, ikki taə otturisdin tət jəng hərbisining qikənlikini kərdüm. Taəqlər bolsa mis taəqlər idi. **2** Birinqi jəng hərbisidiki kizil atlar idi; ikkinqi jəng hərbisidiki qara atlar idi; **3** üçinqi jəng hərbisidiki aq atlar, tətinqi jəng hərbisidiki küqlük qipar atlar idi. **4** Mən jawabən mən bilən səzlixiwatqan pərixetid: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Pərixətə mənə jawabən: «Bular pütükl yər-zeminning İgisiəng huzuridin qikən asmanlarning tət rohi. **6** Qara atlar kətiloqan hərbə ximaliy zeminal tərəpkə kiridu; aqlar ularning kəynidin mangidu; qiparlər bolsa jənbüiy zeminal tərəpkə mangidu. **7** Andin muxu küqlük atlar qikip yər yüzidə uyak-buyək kəzixkə aldiraydu» — dedi. U ularə: «Mənginglar, yər yüzidə uyak-buyək mənginglar» — dedi; ular yər yüzidə uyak-buyək mangdi. **8** Wə U mənə ünlük awzadə: «Qara, ximaliy yər-zeminal tərəpkə mənəngənlər Mening Rohimdiki aqqikni ximaliy zemin tərəptə bəşikturdi» — dedi. **9** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundək deyildi: — **10** Sürgün bolup kəlgənlərdin, yəni Həlday, Tobiya wə Yədayadin sowəqatlarını kəbul kıləqin; xu küni ular Babildin kəlip qüxxək əyigə, yəni Zəfaniyanəng oşli Yosiyaniəng əyigə kirgin; **11** xundək, kütüx wə altunni kəbul kıləqin, bulardın qəmbərsiman bir təjni tokup wə təjni Yəhəzadəkning oşli bax kəhın Yəxuanəng bəxiəqə kiygüzgin; **12** wə Yəxuaə: «Samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar mundək dəydu: Kəranglar, «Xəh» dəp ataloqan insan! U əz tūwidin ornida xəhlinip, Pərwərdigarning ibadəthanisini kuridu» — degin. **13** «Bərhək, Pərwərdigarning ibadəthanisini kuroşuqi dəl xu bolidu; u xu xəhənə xən-xərpəni zimmisigə elip, əz təhtigə olturup həküm süridu; u təhtək olturiduoqan kəhın bolidu; hatirjəmlik-aramilik elip kəlidioqan həkərklik ular ikkisi arisida bolidu. **14** Muxu qəmbərsiman təj Pərwərdigarning ibadəthanisida Hələm, Tobiya, Yədayalarəqə wə Zəfaniyanəng oşliəng məhribanlikəqə bir əslətmə üqün koyulidu. **15** Wə yirəkta turuwatqan kelip Pərwərdigarning ibadəthanisini kurux hizmitidə bolidu; xuning bilən silər samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər; əgər Pərwərdigarning awazini kəngül koyup anglisanglar bu ix əməlgə axurulidu».

7 Darius padixahning tətinqi yili tokkuzinqi ay, yəni «Hisləw»ning tətinqi küni, Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaəqə kəldi. **2** Xu qəşdə Bəyt-əl xəhridikilər Xəzəzə wə Rəgəm-Mələklərin Pərwərdigardin iltipət soraxka əwətkənidi. **3** Bəyt-əldikilər: «Samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigarning əyidiki kəhınlardın, xuningdək pəyoəmbərlərdin: «Həbirimiz kəp yillardin beri kıləninimizdək, bəxinqi ayda hərbirimiz yənə əzimizni baxkılərdin ayrip, yioqə-zəroqə olturuximiz kəraknu?» — dəp soranglar» dəp təpəlioqanidi. **4** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundək deyildi: — **5** «Zemindiki bərlək turuwatqan həkəkə hən kəhınlarəqə səz kılip mundək sorioqin: — «Silər muxu yətmix yildin beri bəxinqi ay wə yəttinqi aylarda roza tutup yioqə-zar kıləqinğlarda, silər mənə, həkikətən mənə

roza tuttinglarmu? **6** Yegininglar, iқkininglar, bu pəkət özinglar üqünla yəp-iқkininglardin ibarət boldi əməsmu? **7** Bular Yerusalem wə uning ətrapidiki xəhərləri ahalilik boləjan, taza awatlxəkan qaoqlarda, jənuubiy Yəhuda wə təwən tüzlənglik ahalilik boləjan qaoqlarda, Pərwərdigar burunki pəyojəmbərlər arқkilik jəkarlıq səzlər əməsmu? **8** Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaqə kelip mundak deyildi: — **9** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Həkiqiy adalətni yürgüzinglar, bir-biringlarəja mehir-muəbbət wə rəhim-xəpəkət kərsitinglar, **10** tul hotun wə yetim-yesirləni, yat adəmlər wə namratlarni bəzək kilmanglar; heqkim ez kərandixioja kəngliəda yamanlik oylimisun. **11** Biraқ [ata-bowiliringlar] anglaxni rət kıləjan, ular jahillik bilən boynini toloqəp, anglimaska kulaqlirini eojir kıləjan; **12** ular Təwrat kanunini wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Əz Rohi bilən burunki pəyojəmbərlər arқkilik əwətkən səzlerini anglimaslik üqün kənglini almastək kattik kıləjanidi; xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin intayini kattik oşəzəp qüxkən; **13** xundak boldiki, Mən ularni qəqirojənda ular anglaxni rət kıləjəndək, ular qəqirojənda Mənmə anglaxni rət kıldim» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, **14** — «wə Mən ularni ular tonumaydiojan barlik əllər arisioja qəra kuyun bilən tarkitəwəttim; ularning ketixi bilən zəmin wəyran boləjan, andin uningdin etkənlərmu, qaytqanlarmu boləjan əməs; qünki ularning səwəbidin illik zəmin wəyranə kılınojan».

8 Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Mening Zionəja başlıəjan otluқ muəbbəbitim kaynap taxti; Mening uningəja başlıəjan otluқ muəbbəbitim tüpəylidin [uning düxmənlirigə] oşəzipim kaynap taxti. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Zionəja qəytip kəldim, Yerusəlemning otturisida məkənliximən; Yerusəlem «Həkiqət xəhiri» dəp atilidu, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning teojı «Muxəddəs Taoq» dəp atilidu. **4** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Kəri boway-momaylar yənə Yerusəlemning koqilirida olturidiojan bolidu; künləri uzun bolup, hərbiri həsisini qolida tutup olturidu; **5** xəhərnig koqiləri oynawatkan oşul-kiz balilar bilən lik tolidu. **6** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu ix xu künlərdə bu həlқning kəldisining kəzigə əjayib karamət kərunidiojini bilən, u Mening kəziümgə karamət kərunəmdu?» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **7** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən Əz həlқimni xərkij zəminlardin, oşərbiy zəminlardin kütqüzimən; **8** Mən ularni elip kelimən, ular Yerusəlemdə məkənlixidü; ular Mening həlқim, Mən həkiqət wə həkkanıylikta ularning Hudasi bolimən». **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyining uli selinojan künidə həzir boləjan pəyojəmbərlərnig əozjidin muxu künlərdə bayan kılıniwatqan munu səzləni ixitiwətiləp, muxəddəs ibadəthanining kərunluxioja kəlunglar küqlük kılınsun! **10** Qünki xu künlərdin ilgəri insan üqün ix həkki yok, at-ulaəj üqünmu ix həkki yok idi; jəbir-zulum tüpəylidin qıkkuqi yəki kirgüqi üqün amən-esənlük yok idi; qünki Mən hərbir adəmnə ez yekinioja düxmənəxtürdü; **11** biraқ Mən bu həlқning kəldisioja burunki künlərdikidək bolmaymən, dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; **12** qünki uruқ həsulluқ bolidu, üzüm telı

mewiləydu, tupraq ündürmilirini beridu, asmanlar xəbnəmlirini beridu; xuning bilən mən bu həlқning kəldisioja muxularning həmmisini igə kıldurimən. **13** Xundak əməlgə axuruliduki, silər əllər arisida lənət bolup kəlojeninglarning əksiqə, i Yəhuda jəməti wə İsrail jəməti, Mən silərnə kütqüzimən, silər [ularəja] bəht-bərikət bolisilər; kərkənglar, kəlliringlar küqlük kılınsun! **14** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərnig ata-bowiliringlar Mening oşəzipimni kəzojiojənda Mening silərgə yamanlik yətküzüx oyida boləjimin wə xu [jəza] yolidin yanmiojinimdək — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — **15** Mən həzir, muxu künlərdə yənə Yerusəlem wə Yəhuda jəmətigə yaxhilik yətküzüx oyida boldum; kərkənglar. **16** Muxu ixlarəja əməl kilinglar: — Hərbiringlar ez yekininglarəja həkiqətni səzləngar; dərwəziliringlarda həkiqətkə, amən-tinqlikkə uyoqun həküməlnəni yürgüzüinglar; **17** heqkim kəngliəda ez yekinioja yamanlik oylimisun; heqқəndəq jaləjan kəsəmgə xerik bolmanglar; qünki Mən dəl bularning həmmisigə nəpərlinimən, dəydu Pərwərdigar. **18** Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **19** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Tətinqi aydiki roza, bəxinqi aydiki roza, yəttinqi aydiki roza wə oninqi aydiki roza Yəhuda jəmətigə huxallik wə xad-huramlik, bəhtlik ibadət sorunliri bolidu; xunga həkiqət wə hatirjəmlük-tinqlikni səyüinglar. **20** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Nuroqun koqmlar wə kəp xəhərlərnig əhalisi yənə muxu yərgə kelidu; **21** bir xəhərdə turuwatqanlar bəxka bir xəhərgə bərip ularəja: «Pərwərdigardin iltipət tiləxkə, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarni izdəxkə tez barayli; mənmu barimən!» — dəydiojan bolidu. **22** Kəp koqmlar wə küqlük əllər Pərwərdigardin iltipət tiləxkə, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarni izdəxkə Yerusəleməja kelidu. **23** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Xu künlərdə hərhil tilda səzləydiojan əllərdin on nəpər adəm qıqip Yəhudi yir adəmnig tonining etikini tutuwəlip uningə: «Biz sən bilən barayli; qünki Hudani sən bilən billidur, dəp angliduk» — dəydu.

9 Pərwərdigarning səzidin yülkəngən bəxarət — Hədrək zəmini wə Dəməxk üstigə qonidu (qünki Pərwərdigarning nəziri adəmlər wə İsrailning barlik qəbililəri üstididur); **2** U bularəja qəgridax boləjan Hamatka, Tur wə Zidon üstigimə qonidu. Tur tolimu «dəna» boləjaqka, **3** əzi üqün qorojan kurojan, kümüxnə topidək, sap altunni koqilardiki patqaktək dəwiləp kəyojan. **4** Mana, Rəb uni mal-dunyəsidin ayriwətidu, uning küjini dengizdə yok kıldidu; u ot təripidin yəp ketilidu. **5** Axləkon buni kərip kərdiku; Gazamu kərip əzəblinip tolojınip ketidu; əkrənmux xundak, qünki uning arzu-ümidə tozup ketidu; padixah Gazadin yoqəp ketidu, Axləkon adəməzətsiz qalidu. **6** Xuning bilən Axdodta hərəmdin boləjan birsı turidu; Mən Filistiyərnig məojrurluqi wə pəhrini yokitimən. **7** Mən əozjidin kənlərnə, uning hərəm yəgən yirginliқ nərsilərnə qixliri arisidin elip ketimən; andin kəlip kəlojanlar bolsə, ular Hədayimizəja təwə bolup, Yəhudada yolbaxqi bolidu; əkrənnig ornı Yəbus kəbilisidikilərgə ohxəp bolidu. **8** Mən qoxun tüpəylidin, yəni oştip kətküqi wə qəytip kəlgüqi tüpəylidin Əz əyüm ətrapida qədirimni tiktürimən; əzgüqi qəytdin uningdin etməydu; qünki Əz kəziüm bilən kəziimən. **9** Zor xadlan, i Zion kizi! Təntənəlik nida kıl, i Yerusəlem kizi! Qəranglar, padixəhəng yeningəja kelidu; U həkkanıy wə nijatlik bolidu; Kəmtər-məmin bolup, Mədə əxəkkə, yəni əxək təhiyigə minip

kelidu; **10** Xuning bilən Mən jəng hərwilirini Əfraindin, Atlarni Yerusalemdin məhrum kilivetimən; Jəng okyasimu elip taxlinidu. U bolsa əllərgə hatirjəmlək-tinqlikni jakarlap yatküzidu; Uning həkümranliqi dengizdin dengizojıq, [Əfrat] dəryasidin yə yüzining qətlirigiqə bolidu. **11** Əmdi seni bolsa, sanga qüxürtilgən əhdə keni tüpəylidin, Mən arandiki məhbüslarni susiz ərəktin azadlikka qikirimən. **12** Mustəhkəm jayojə kaytip kelinglar, i arzu-ümidning məhbüsliri! Bügün Mən jakarlap eytimənki, tartkən jazaliringning əksini ikki həssiləp sanga kayturimən. **13** Qünki Əzüm üqün Yəhudani okyadə egildürdü, Əfrainmi ok kilip okyoja saldim; Mən oqul baliliringni ornidin turojuzimən, i Zion — ular sening oqul baliliringojə qarxi jəng kilidu, i Gretsiyə! I Zion, Mən seni palwannıg kolidiki kiliqtək kilimən. **14** Pərwərdigar ularning üstidə körünü; Uning oqi qakmaqtaq etilip uqıdu. Rəb Pərwərdigar kanayni qalidu; U jənbütiki dəlxətlik qara kuyunlarni billə elip yürüx kilidu. **15** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ular üqün mudapə bolidu; ular salojə taxlirini kukum kilip, dəssəp qəyləydu; ular iqiwelip, xarab kəypini sürgənlərdək kıyık-sürən kətüridu; ular [kənoja] miləngən qurbəngəhning bürjəkliridək, [kənoja] toldurułojan qəqilərdək bolidu. **16** Xu küni Pərwərdigar boləjan ularning Hudasi ularni Əzüm bəkkən padam boləjan həlkim dəp bilip kütüzidu; qünki ular taj gəhərliridək Uning zemini üstidə kətürüldü. **17** Xunqə zordur Uning məhrıbanliqi, xunqə kəltistur Uning güzəlliki! Ziraətlər yigıtlərnı, yəngi xarab kızlarnı yaxnitidu!

10 Pərwərdigardin «keyinki yamojur» pəslidə yamojurni tələp kilinglar; Pərwərdigar qakmaklarni qakturup, ularojə mol yamojurlarni, xuningdək hərberigə etizdə ot-qəplərnı beridu. **2** Qünki «ey butliri» bimənə gəplərnı eytkən, pəqılqar yaləjan «alamət»lərnı kərgən, tuturuksız qüxlərnı səziləng; ular kuruq təsəlli beridu. Xunga həlk yəq padisidə tənəp kətti; ular pədiqisi bolmioqəqə, azar kəyməktə. **3** Məning oəzıpım pədiqılərojə kəzojaldı; Mən muxu «tekə» [yətəkılərnı] jazalaymən; qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz padisidin, yəni Yəhuda jəmətidin həwər elixka dəldi; U jəngdə ularni Əzining həyətlik etidək kilidu. **4** Uningdin [yəni Yəhudadin] «Burjək Texi», uningdin «Kozuk», uningdin «Jəng Okyasi», uningdin «Həmmigə həkümranlik Kilojuqi» qikidu. **5** Xuning bilən ular jəngdə, [düxmənərnı] koqılərdiki patkəkni dəssigəndək qəyləydiəjan palwanlərdək bolidu; ular jəng kilidu, qünki Pərwərdigar ular bilən billidur; ular atlik əskərlərnı yərgə qəritip qoyidu. **6** Mən Yəhuda jəmətinı küqəytimən, Yüsüpning jəmətinı kütüzimən; Mən ularni kaytidin olturaklıxıkə kayturimən; qünki Mən ularojə rəhim-xəpkətnı kərsitimən. Ular Mən həqəqəjan taxlıwətmigəndək bolidu; qünki Mən ularning Hudasi Pərwərdigarmən; Mən ularojə jəwab berimən. **7** Əfraindikilər palwandək bolidu, kəngülliri xarab kəypini sürgənlərdək huxallinidu; ularning baliliri buni kərip huxallinidu; ularning kengli Pərwərdigardin xadlinidu. **8** Mən üxkirtip, ularni yiojımən; qünki Mən ularni bədal tələp hərülləkə qikirimən; ular ilgiri kəpıyıp kətkəndək kəpıyidu. **9** Mən ularni əllər arisidə uruktək qəqımən; andin ular Məni yırək jaylarda əsləydu; xuning bilən ular baliliri bilən həyat kəlip, kaytip kelidu. **10** Mən ularni kaytidin Misir zemindin elip kelimən, Asuriyədinmu qikirip yiojımən; ularni Gilead wə Liwan zeminojə elip kirgüzimən; yar-zemin ularni patkuzəlməy qalidu. **11** Xundək kilip, U jəbir-jəpə dengizidin ətüp, dengizdiki dölkunlarnı uridu; Nil dəryasining təgliri kuruq ketidu; Asuriyəning məojuruluqi wə

pəhri pəs kilinidu, Misirdiki xahənə həsimu yokilidu. **12** Mən ularni Pərwərdigar arkilik küqəytimən; ular Uning namida mangidu, dəydu Pərwərdigar.

11 I Liwan, ot sening kedir dərahlırını yəp ketixi üqün, dərwaziliringni aq! **2** Waysanglar, i kəriojəyalar, qünki kedir yikildi, esil dərahlər wəyran kilindi; waysanglar, i Baxandiki dub dərahlıri, qünki barəkən orman yikiltildi! **3** Pədiqılərnıng waysiojan awazini anglə! Qünki ularning xəripı [boləjan qımən-yaylak] wəyran kilindi; arslanlarning hərkirigən awazini anglə! Qünki İordan dəryasining pəhri boləjan [bük-barəkənlik] wəyran kilindi. **4** Pərwərdigar Hudayim mundək dəydu: — Booquzłaxkə bəkitilgən padini bəkkın! **5** Ularni sətıwəlojəjan ularni booquzlıwətkəndə həq gınəhkar dəp karəlməydu; ularni sətıwətkənlər: «Pərwərdigərojə xükrı! Qünki bəyıp kəttim!» — dəydu; ularning əz pədiqıləri ularojə iqini həq əqrıtımaydu. **6** Qünki Mən zemində turuwətkənlərojə yənə iqimni həq əqrıtımaymən, dəydu Pərwərdigar; — wə mənə, Mən adəmlərnı, hərbirini əz yekınıng kəlojə wə əz pədxahıning kəlojə təpxurımən; mənə, bulər zeminni harab kilidu, Mən ularni buləning kəlidin həq kütüzəymənmən. **7** Xunga mən «booquzłaxkə bəkitilgən padə»ni bəkip turdum, bolurmu padıning arisidiki miskin məminlərnı bəktim. Mən əzümgə ikki tayəkni aldım; birinqisini «xəpəət», ikkinqisini «rixət» dəp atıdım; xuning bilən mən padini bəktim. **8** Xuningdək Mən bir ay iqidə üq padini halək kildim; Məning jənim bu [həlkın] bızər boldı wə ularning jəni Məni əq kərdi. **9** Mən: «Mən silərnı bəkməymən; ələy dəp qəlojanlıri əlöp kətsun; halək bolay dəp qəlojanlıri halək bolsun; tirik qəlojanlarning həmmisi bir-birining gəxini yesun» — dedim. **10** Mən «xəpəət» dəgən tayikimni elip sundurıwəttim, xuningdək Məning barlık əllər bilən boləjan əhdəmnı sunduruwəttim. **11** Əhdə xu küni bikər kilıwəttildi; xunga padə arisidiki mənə dikqət kəlojan miskin məminlər buning Pərwərdigarning səzi ikənlikini bilip yətti. **12** Wə mən ularojə: «Muwəpik kərsənglar, məning ix həkkimni beringlar; bolmısə boldı kilinglar» — dedim. Xunga ular məning ix həkkimigə ottuz kümüx tənggini tarəziojə saldı. **13** Wə Pərwərdigar mənə: «Mənə bu ular Mənə bəkitkən qəltis bəhə! Uni səpalqıning əldiojə taxlap bər!» dedi. Xuning bilən mən ottuz kümüx tənggini elip bulərnı Pərwərdigarning əyidə, səpalqıning əldiojə qəriwəttim. **14** Andin mən Yəhuda bilən İsrailning kərinədxlikini üzüz üqün, ikkinqi tayikimni, yəni «rixət»ni sunduruwəttim. **15** Andin Pərwərdigar mənə mundək dedi: «Sən əmdi yənə ərziməs pədiqıning korallirini əl. **16** Qünki mənə, Mən zemində bir pədiqını ornidin turojuzimənki, u halək bolay dəgənlərdin həwər əlməydu, tənəp kətkənlərnı izdiməydu, yarılənojanlarnı səkəytməydu, səojlarnımu bəkməydu; u bəki səmrigənlərnıng gəxini yaydu, həttə tuyaklırını yirip yəydu. **17** Padini taxlıwətkən ərziməs pədiqıning həliojə way! Kılıq uning biliki wə ong kəzigə qüxidu; uning biliki pütünləy yigiləydu, uning ong kəzi pütünləy karəngölulixip ketidu.

12 Pərwərdigarning İsrail toqruluq səzidin yıkləngən bəxərat: — Asmanlarnı yəyojuqi, yərnıng ulını saləjuqi, adəmnıng rohını uning iqidə Yasıojıqi Pərwərdigar mundək dəydu: — **2** Mənə, Mən Yerusalemnı ətrəpidiki barlık əllərgə kixilərnı dəkkə-dükkigə salıdıəjan əpkur kilimən; Yerusalemojə qüxıdıəjan muhasirə Yəhudaojımu qüxidu. **3** Xu küni əməlgə axurulıdıki, Mən Yerusalemnı barlık əllərgə əojır yök boləjan tax kilimən; kim uni əzığə yıklısə yarılənməy qəlməydu; yə yüzidiki barlık əllər uningə jəng kılıxkə yiojilidu. **4** Xu küni Mən həmmə atlarnı sarəsımigə selip, atliklarnı sarəng kilip

urimən; biraq Yəhuda jəmətini közümdə tutimən; əllərdiki hər bir atni bolsa korluq bilən uruwetimən. **5** Xuning bilən Yəhudaning yolbaşqiliri könglidə: «Yerusalemde turuwatqanlar samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, ularning Hudasi arkiqik manga küq bolidu» dəydu. **6** Xu küni Mən Yəhudaning yolbaşqilirini otunlar arisidiki otdandək, əngqilər arisidiki məx'əldək kılimən; ular ətrapidiki barliq əllərni, yəni ong wə sol tərpidikilərni yəwetidu; Yerusalemdikilər yənə əz jayida, yəni Yerusalem xəhridə turidioqan bolidu. **7** Pərwərdigar əwwal Yəhudaning qədirlirini kütquzidu; səwəbi — Dawut jəmətining xan-xəripi həm Yerusalemde turuwatqanlarning xan-xəripi Yəhudaningkidin uluqlanmasliqı üqündur. **8** Xu küni Pərwərdigar Yerusalemde turuwatqanlarni qoşdaydu; ularning arisidiki əlengxip qaloqanlarmu xu küni Dawuttək palwan bolidu; Dawut jəməti bolsa Hudadək, yəni ularning əldidiki Pərwərdigarning Pərixtsidədek küqlük bolidu. **9** Xu küni əməlgə axuruliduki, Yerusalemə qəng kılixkə kəlgən barliq əllərni həlak kılixkə kiriximən. **10** Wə Mən Dawut jəməti wə Yerusalemde turuwatqanlar üstigə xapaət yətküzgüqi wə xapaət tiligüqi Rohni quyimən; xuning bilən ular əzliri sanjip əltürgən Manga yənə karaydu; birsining tunji oqlı üqün matəm tutup yioqə-zar kətgürəndək ular Uning üqün yioqə-zar kəturidu; yəkkə-yeganə oqlidin juda boluquqining dərd-ələm tartqinidək ular uning üqün dərd-ələm tartidu. **11** Xu küni Yerusalemde oqayət zor yioqə-zar kəturüldü, u Məgiddo jiloyisidiki «Hadad-Rimmon»da kəturülgən yioqə-zardək bolidu. **12** Zemin yioqə-zar kəturidu; hər bir ailə ayrim halda yioqə-zar kəturidu. Dawut jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; Natan jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; **13** Lawiy jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; Ximəy jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; **14** barliq tirik qaloqan aililər, yəni hər bir ailə ayrim-ayrim halda wə ularning ayalliri ayrim halda yioqə-zar kəturidu.

13 Xu küni Dawut jəməti həm Yerusalemde turuwatqanlar üqün gunaħni wə paskinilikni uyuidioqan bir bulək eqilidu. **2** Xu küni xundək boliduki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — Mən məbudlarning namirliri zemindin yökətimənki, ular yənə heq əslənməydu; wə Mən pəyoqəmbərlərni wə paskina rohlumı zemindin qikrişip yətkiwetimən. **3** Xundək əməlgə axuruliduki, birəylən yənilə pəyoqəmbərlik kılıp bexarət berəy desə, uning əzini tuşqan ata-anisi uningə: «Sən həyat qalmaysən; qünki Pərwərdigarning namida yaloqan gəp kıliwatisən» dəydu; andin əzini tuşqan ata-anisi uni bexarət beriwatqinidila sanjip əltüridu. **4** Xu küni xundək boliduki, pəyoqəmbərləning hər biri əzliri bexarət beriwatqanda kərgən kərünüxtin hijil bolidu; ular həkni əldax üqün ikkinqi qupurluq qapanni kiyməydu; **5** U: «Mən pəyoqəmbər əməs, mən pəkət tərıqimən; qünki yaxliqmıdin tartıp tuprak bilən tiriklikli kıliwatisəm» — dəydu. **6** Əmdi birsı uningdin: «Həy, əmdi sening məydəngdiki bu zəhmətlər nemə?» — desə, u: «Dostlirimning öyidə yarilınip qaldım» — dəp jawab beridu. **7** Oyoqan, i kıliq, Mening pədiqimoqə, yəni Mening xerikim boləjan adəmgə qarxi qik, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; — Pədiqini uruwət, qoqlar patiparaq bolup tarkitiwetilidu; Mən kolumni kıqik peillarning üstigə qüxürüp turoquzimən. **8** Zeminda xundək əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərwərdigar, — üqtin ikki qismi kirilip əlidu; biraq üqtin bir qismi uningda tirik qalidu. **9** Andin Mən üqünqi qismini otkə kirgüzimən, ularni kümüx tawlıoqəndək tawlaymən, altun sinaloqəndək ularni sinaymən; ular Mening namimni qakirip nida kılidu wə Mən

ularoqə jawab berimən; Mən: «Bu Mening həlkim» dəymən; ular: «Pərwərdigar mening Hudayim» — dəydu.

14 Mana, Pərwərdigarə qə has kün kelidu; [u küni] arangdin mal-mülküng bulang-talang kılınip bəlxütewelimidu. **2** Mən barliq əllərni Yerusalemə qəng kılixkə yioqimən; xəhər ixəşəl kılınidu, əylər bulang-talang kılınip, kız-ayallar ayaş-asti kılınidu; xəhərnıng yerimi əsirgə qüxüp sürgün kılınidu; tirik qaloqan həlk xəhərdin elip ketilməydu. **3** Andin Pərwərdigar qikip xu əllər bilən uruxidu; U Uning jəng kıloqan künididək uruxidu. **4** Uning putliri xu küni Yerusalemning xərkıy tərıpınıng əng əldi boləjan Zəytun təşidə turidu; xuning bilən Zəytun təşı otturidin xərk wə oşəb tərəpkə yerilidu; zor yooqan bir jiloqə pəyda bolidu; taşnıng yerimi ximal tərəpkə, yerimi jənub tərəpkə yətkilidu; **5** Wə silər Mening təşlirimning dəl muxu jiloşisi bilən qaqışılər; qünki təşlirning jiloşisi Azəlgıqə baridu; silər Yəhuda padixahı Uzziyanıng künliridə boləjan yər tawrəxtə qakqıninglərdək qaqışılar. Andin Pərwərdigar Hudayim kelidu; həmdə Sən bilən barliq «mukəddəs boluquqlar»mu kelidu! **6** Xu küni xundək boliduki, nur tohtap kalidu; parlak yultuzlarmu karəngöşlöp ketidu; **7** Biraq u Pərwərdigarə qə məlum boləjan əlahidə bir kün, ya keqə ya kündüz bolmaydu; xundək əməlgə axuruliduki, kəq kirgəndə, ələm yorutulidu. **8** Xu küni xundək boliduki, həyatliq suliri Yerusalemdin ekıp qikidu; ularning yerimi xərkıy dengizoqə, yerimi oşərbıy dengizoqə qarap akıdu; yazda wə kıxta xundək bolidu. **9** Pərwərdigar pütkül yər yüzi üstidə padixah bolidu; xu küni pəkət bir «Pərwərdigar» bolidu, [yər yüzidə] birdinbir Uningla nami bolidu. **10** Gebadin Yerusalemning jənubidiki Rimmonoşıqə boləjan pütün zemin «Arabah»dək tüzənglikkə aylandırulidu; Yerusalem bolsa «Binyamin dərwəzisi»din «Birinqi dərwəza»oşıqə wə yənə «Burjək dərwəzisi»oşıqə, «Hənanıyalnıng munarı»din padixahning xarab kəlqəklirigıqə yukiri kəturüldü, ləkin xəhər yənilə əz jayida xu peti turidu; **11** Adəmlər yənə uningda turidu. «Həlak pərmani» yənə heq qüxürülməydu; Yerusalem hatirəmliklə turidu. **12** Wə Pərwərdigar Yerusalemə qəng kıloqan barliq əllərni uruxkə ixlətkən wəba xundək boliduki, ular əra bolsıla gəxliri qirip ketidu; kəzlıri qanaklırida qirip ketidu; tilliri əozıda qirip ketidu. **13** Xu küni xundək boliduki, ularning arisoqə Pərwərdigardin zor bir əlakzətdilik qüxidu; ular hər biri əz yekınnıng kolumi tutuxidu, hər birinıng kolumi yekınnıng kolumi qarxi kəturüldü. **14** Yəhədamu Yerusalemde jəng kılidu; ətrapidiki barliq əllərnıng mal-mülükłiri jəm kılıp yioqilidu — san-sənəksiz altun-kümüx wə kıyım-keqəklər bolidu. **15** At, keqir, təgə, əxək, xundəklə ularning bargahlırida boləjan barliq mal-waranlar üstigə qüxkən wəba yukiriki wəbaşə oşxax bolidu. **16** Xundək əməlgə axuruliduki, Yerusalemə qəng kılixkə kəlgən həmmə əllərdin barliq tirik qaloqanlar hər yili Yerusalemə, padixahkə, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarə qə ibadət kılixkə wə «kəpilər həyti»ni təbrıkləxkə qikidu. **17** Xundək boliduki, yər yüzidiki kowm-jəmətlərdin padixahkə, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarə qə ibadətəkə qikimioqanlar bolsa, əmdi ularning üstigə yəmoşur yəmoşur yəmoşur bolmaydu; biraq Pərwərdigar «kəpilər həyti»ni təbrıkləxkə qikımaydıoqan barliq əllər üstigə qüxürıdıoqan wəba ularoşımı qüxürüldü. **19** Bu Misirning jazası, xundəklə «kəpilər həyti»ni təbrıkləxkə qikımaydıoqan barliq əllərnıng jazası bolidu. **20** Xu küni atlarning kəngəşuraklıri üstigə «Pərwərdigarə qə ayilip pək-mukəddəs bolsun!» dəp yezilidu; Pərwərdigarning əyidiki barliq qaqa-qıqlarmu qurbangah

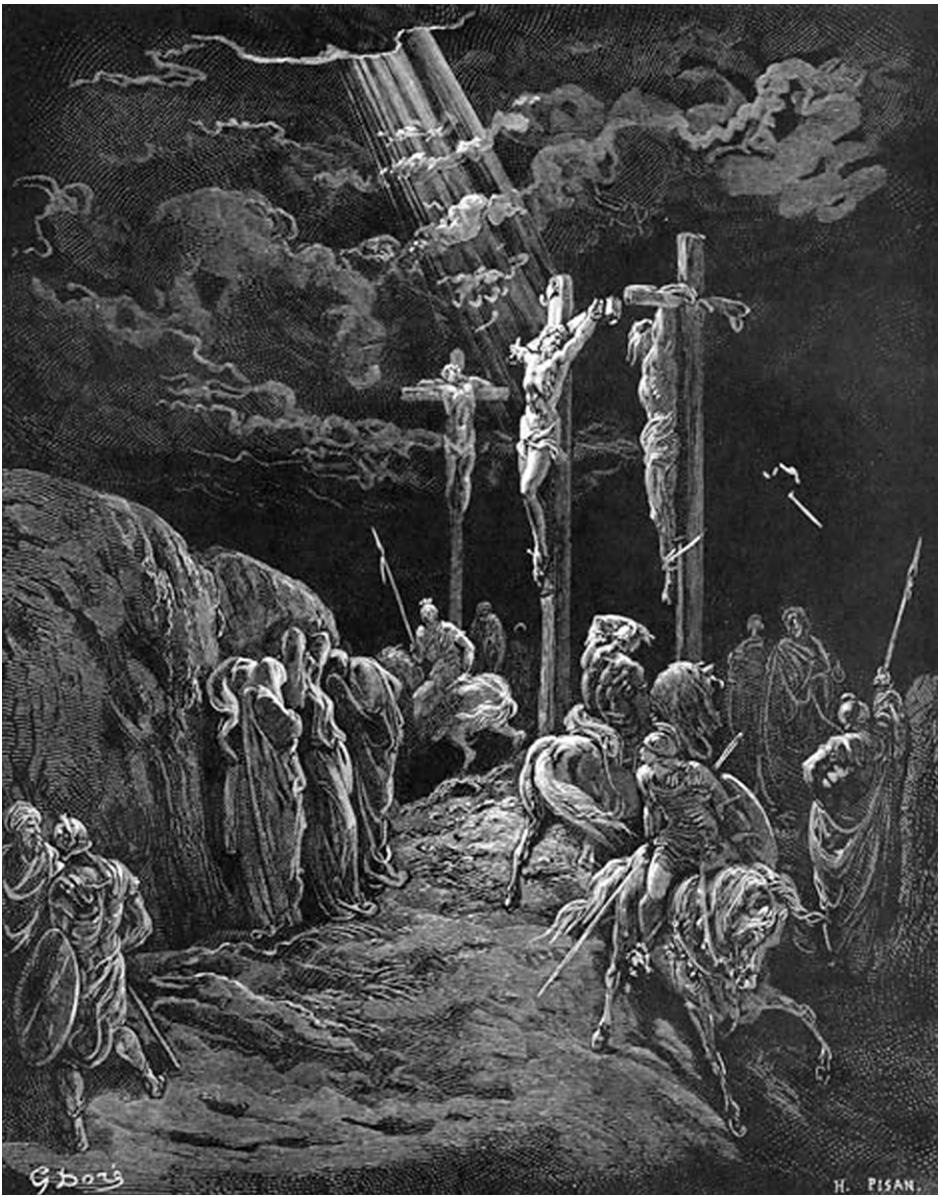
alddiki qaqlaroja ohxax hesablinidu; **21** Yerusalemdiki wə Yəhudadiki barliq qaqa-kuqilarmu Pərwərdigarəja atilip pak-mukəddəs bolidu; kurbanliq kילוquqilar kelip ularni elip kurbanliq gəxlirini pixuridu; xu küni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyidə «kanaanliq-sodigər» ikkinqi bolmaydu.

balilirini saplaxturidu, ularni altun-kümüxni tawloqandək tawlaydu; xuning bilən ular Pərwərdigarğa həkkaniylikta qilinon qurbanlik-hədiyoni sunidu. **4** Andin Yəhuda həm Yerusalemining qurbanlik-hədiyiliri Pərwərdigarğa kona zamanlardikidək, ilgiriki waqitlardikidək xerin bolidu. **5** Mən hesab elixka silərgə yəkin kelimən; Mən sehiringərlərgə, zinahorlarğa, yalojan kəşəm iqtüqilərgə, mədikarlarıning həkkini tutuwelip bəzək qiloquqilarğa, tul hotunlar həm yetim-yesirlarni harliouquqilarğa, yat adəmləni öz həkkidin ayriwətküqilərgə, xuningdək Məndin heq kərkmioujanlarğa tezdin əyibligüqi guwahqi bolimən, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **6** Qünki Məni Pərwərdigar əzgərməsturmən; xunga silər, i Yakupning oquulliri, tügəxmigənsilər. **7** — Ata-bowiliringlarıning künliridin tartip silər bəlgilimilirimdin qətnəp, ularni heq tutmioqansilər. Mening yenimoğa kaytip kelinglar, Mən yeninglarğa kaytimən, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — birək silər: «Biz kəndəkmu kaytip kelimiz?» — dəysilər. **8** Adəm Hudaningkini bulisa bolamdu? — Birək Manga Meningkini bulap kədinglar. Silər yənə: «Biz kəndəksigə Səngə bulangqilik qiliwatimiz» — dəysilər. Silər «ondin bir» ülüx əxriliringlarıning həm «kətürmə hədiyələr»ni sunoqninglarda xundək qilisilər! **9** Silər eoqir bir lənətkə kədinglar, qünki Manga bulangqilik qiliwatisilər — silər bu pütkül «yat əl» xundək qiliwatisilər! **10** Əmdi əyümdə axlik bolux üqün pütkül «ondin bir» ülüx əxriini ambarğa elip kelinglar wə xundəqlə Meni sinap bekinglar, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Mən asmanıning derizilirini qong eqip silərgə patkuzalmiojudək bir bərikətni təküp beridionanlikimni kərip bəkmamsilər? **11** Xundək boləndila Mən siləni dəp yənə yalmioquqini əyibləymən, u topriqinglardiki mewiləni wəyran kilməymən; siləning baq-ətziliringlardiki tal üzümlər waqitsiz təkülüp kətməydu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **12** — Xuning bilən barlik əllər siləni bəhtlik dəp ataydu, qünki yeringlar adəmni huzurlanduridionan bir zemin bolidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **13** — Siləning səzlinglar Manga kəttik təgdi, dəydu Pərwərdigar, — birək silər yənə: «Biz sən bilən kərxilixidionan nemə sez kilduk?» — dəysilər. **14** — Silər: «Hudaning hizmitidə bolux bihudiliktur» həm: «Uning tapxurukini qing tutuximiz wə samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar aldida matəm tutkan kixilərdək yürüximizning nemə paydisi?» — dəysilər, **15** həm xuningdək: «Təkəbburlarni bəhtlik dəp ataymiz; rəzillik qiloquqilar ronək tapidu; ular bərhək Hudani sinaydu, birək kutulup ketidu» — dəysilər. **16** Pərwərdigardin əyminidionanlar [buni anglap] pat-pat bir-biri bilən mungdaxti; Pərwərdigar uni nəzirigə aldi, səzilirini anglidi. Xuning bilən Pərwərdigarning aldida Uningdin kərkup, Uning namini seqinonanlar üqün əslətmə boləjan bir hatirə kitab yezildi. **17** — Bu kixilər bolsa Əzümning əlahidə gəhərimni yioqan künidə Meningki bolidu — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar — wə Mən huddi adəm öz hizmitidə boləjan oqliouğa iqini əqritkəndək ularğa iqimni əqritimən. **18** Silər kaytip kelisilər wə həkkaniylar bilən rəzilləni, Hudaning hizmitidə boləjanlar bilən bolmioqanlarni pərk etələysilər.

4 — Qünki mana xu kün, humdandək keydürgüqi kün kelidu; hər bir təkəbburluk qiloquqi həm hər bir rəzillik qiloquqi pəhaldək bolidu; xu kelidionan kün ularni keydüriwetidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — ularğa nə yiltiz nə xah kəldurulmaydu. **2** Lekin namimdin

əyminidionan silər üqün, kənatlirida xipa-dərman elip kelidionan, həkkaniylikni parlitidionan Kuyax ormidin turidu; silər taləğa qikip bordək mozaylərdək kiyoyitip oynaysilər; **3** silər rəzilləni qəyləp dəsiwetisilər; ular Mən təyyarlioujan künidə tapinglar astida küil bolidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **4** — Mən Hərab teoujda pütkül Israil üqün kulum Musəğa buyruoujan kanumni, yəni bəlgilimilər həm həküməlni yadinglarda tutunglar. **5** — Mana, Pərwərdigarning ulouq həm dəhəxtlik küni kelixtin əwwal Mən silərgə İlyas pəyoqəmbərnəni əwətimən. **6** U atilarning kenglini balilarğa mayil, balilarning kenglini atilarğa mayil kiledi; undək bolmioqanda Mən kelip yər yüzini kəroqax bilən uruwətimən.

NEW TESTAMENT

Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular özining nemə qiliwatqanlığını bilməydu, — dedi.

[Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlərini bəlüxüwəldi.

Luka 23:34

Matta

1 Bu Ibrahîmning oqli wə Dawutning oqli bolojan Əysa Məsihning nəsəbnamə kitabidur: — **2** Ibrahîmdin Ishak tərəldi, Ishakting Yaqub tərəldi, Yaqub Yəhuda wə uning aka-ukilirining atisi boldi; **3** Yəhudadin Tamar arkilik Pərez wə Zərah tərəldi; Pərezdin Həzron tərəldi, Həzronidin Ram tərəldi, **4** Ramdin Amminadab tərəldi, Amminadabdin Nahxon tərəldi, Nahxonidin Salmon tərəldi, **5** Salmonidin Rahab arkilik Boaz tərəldi, Boazdin Rut arkilik Obad tərəldi, Obadting Yassa tərəldi, **6** Yəssədin Dawut padixah tərəldi. Dawutting Uriyaning ayali arkilik Sulayman tərəldi, **7** Sulaymandin Rəhoboam tərəldi, Rəhoboamdin Abiya tərəldi, Abiyadin Asa tərəldi, **8** Asadin Yəhoxafat tərəldi, Yəhoxafatning Yəhoram tərəldi, Yəhoramdin Uzziya tərəldi, **9** Uzziyadin Yotam tərəldi, Yotamdin Ahaz tərəldi, Ahazdin Həzəkia tərəldi, **10** Həzəkia yadin Manassəh tərəldi, Manassəhdin Amon tərəldi, Amondin Yoxiya tərəldi; **11** Babiloja sürgün kilinoqanda Yoxiyadin Yəkoniyah wə uning aka-ukiliri tərəldi. **12** Babiloja sürgün bolojandin keyin, Yəkoniyahdin Xealtiel tərəldi, Xealtieldin Zərubbabəl tərəldi, **13** Zərubbabəldin Abihud tərəldi, Abihuddin Eliakim tərəldi, Eliakimdin Azor tərəldi, **14** Azordin Zadok tərəldi, Zadokting Akim tərəldi, Akimdin Əlihud tərəldi, **15** Əlihudting Əliazar tərəldi, Əliazardin Mattan tərəldi, Mattandin Yaqub tərəldi, **16** Yaqubting Məryəmming eri bolojan Yüsüp tərəldi; Məryəm arkilik Məsih atalojan Əysa tuojuldi. **17** Xundak bolup, Ibrahîmdin Dawutkiqə bolojan arilikta jəmiy on tət əwlad bolojan; Dawutting Babiloja sürgün kilinoqanda jəmiy on tət əwlad bolojan; wə Babiloja sürgün kilinixting Məsih kəlgüqə jəmiy on tət əwlad bolojan. **18** Əysa Məsihning dunyoqə kelixi mundak boldi: — Uning anisi Məryəm Yüsüpkə yatlik boluxkə wədə kilinojanidi; lekin tehi nikah kilinmayla, uning Mukəddəs Rohtin hamilidar bolojanliq məlum boldi. **19** Lekin uning [bolojusi] eri Yüsüp, durus kixi bolup, uni jəmiyət aldidə hijalətkə qalduruxni halimay, uningdin astirtin ajrixip ketixni niyətki kildi. **20** Əmma u muxu ixlarni oylap yürginidə, mana Pərwərdigarning bir pərixitsisi uning qüxidə kərinüp uningqə: — Əy Dawutning oqli Yüsüp, ayaling Məryəmmi əz əmringə elixtin kərkmə; qünki uningda bolojan hamilə Mukəddəs Rohtin kəlgən. **21** U bir oqul tuojudu, sən uning ismini Əysa dəp qoyojin; qünki u əz həlkini gunahlıridin kütquzidu» — dedi. **22** Mana bularning həmmisi Pərwərdigarning pəyojəmbər arkilik deganlirining əməlgə axurulux üqün bolojan, demək: — **23** «Pak kiz hamilidar bolup bir oqul tuojudu; ular uning ismini Immanuel (mənsi «Huda biz bilən billə») dəp ataydu». **24** Yüsüp oyojinip, Pərwərdigarning xu pərixitsisining degini boyiqə kilip, Məryəmmi əmrigə aldı. **25** Lekin Məryəm boxanoqə u uningqə yekinlaxmidi. Bu Məryəmming tunjisi idi; Yüsüp uningqə Əysa dəp isim koydi.

2 Əysa Hərod padixah həküm sürgən künlərdə Yəhudiya əlkisining Bəyt-Ləhəm yezisida dunyoqə kəlgəndin keyin, mana bəzi danixmənlər mərixiktin Yerusalemoqə yetip kelip, puqralardin: **2** Yəhudiylarning [yengidin] tuuloqjan padixahki kəyərə? Qünki biz uning yultuzining kətürülgənlikini kərdük, Xəyərə, uningqə səjdə kılqılı kəldük, — deyixti. **3** Buni anglojan Hərod padixah, xuningdək pütkül Yerusalem həlkimu alakzadilikqə qüxti. **4** U pütkül bax kaqınlar wə həlkning Təwrat ustazlirini qaqirip, ular din «Məsih kəyərə tuojuluxi kerək?» — dəp soridi. **5** Ular: «Yəhudiya yadiki Bəyt-Ləhəm yezisida boluxi kerək, — qünki pəyojəmbər arkilik xundak pütülgən: — **6** «I Yəhudiya zeminidiki Bəyt-Ləhəm, Həlkning

Yəhudiya yetəqilirining arisida əng kiqiki bolmaydu; Qünki səndin bir yetəqiki qiqidu, U həlkim Israillarning baqquqisi bolidu» — deyixti. **7** Buning bilən, Hərod danixmənləni məhpiy qaqirtip, yultuzning qaqan pəyda bolojanliqini sürüxtürüp biliwaldi. **8** Andin: «Bərip balini sürüxtə kilip tepinglar. Tapkan həman kaytip manga həwər kilinglar, mənmu uning aldoja bərip səjdə kilip kelay» — dəp, ularni Bəyt-Ləhəmgə yoloja saldi. **9** Danixmənlər padixahning səzini anglap yoloja qixti; wə mana, ular xərkətə kərgən həliki yultuz ularning aldidə yul baxlap mangdi wə bala turojan yərgə kelip tohtidi. **10** Ular həliki yultuzni kərginidin intayin kattik xadlinixti **11** həm əygə kirip, balini anisi Məryəm bilən kərip, yərgə yikilip uningqə səjdə kilixti. Andin, həzinilirini eqip, altun, məstiki, murməkki katarlik sowoqatları sunuxti. **12** Ularqə qüxidə Hərodning yenoja barmasliq toqrisidiki wəhiy kəlgənliki üqün, ular baxqə ul bilən əz yurtioja kaytixti. **13** Ular yoloja kətkəndin keyin, Pərwərdigarning bir pərixitsisi Yüsüpnung qüxidə kərinüp: Ornungdin tur! Bala wə anisi ikkisini elip Misiroja qaç. Mən sanga ukturojuqə u yərdə turojin. Qünki Hərod balini yoxitixkə izdəp kelidu — dedi. **14** Xuning bilən u ornidin turup, xu qizla bala wə anisi ikkisini elip Misiroja karap yoloja qixti. **15** U Hərod əlgüqə xu yərdə turdi. Xundak boldiki, Pərwərdigarning pəyojəmbər arkilik aldin eytkən: «Oqulmni Misirdin Mən qaqirdim» degən səzi əməlgə axuruldi. **16** Hərod bolsa danixmənlərdin aldanojanliqini bilip, kattik qəzəpləndi. U danixmənlərdin eniklojan waqtikə asasən, adəmləni əwətip Bəyt-Ləhəm yezisi wə ətrapidikini ikki yax wə uningdin təwən yaxtiki oqul balilarning həmmisini oltürguzdi. **17** Xu qaoqda Yəramiya pəyojəmbər arkilik eytlojan munu sez əməlgə axuruldi: — **18** «Ramah xəhəridə bir sada, Aqqik yioja-zarning piqani anglinar, Bu Raqliləning baliliri üqün kətürgən ah-zarlıri; Balilirining yəq kiliwetilgini tüpəydidin, Təsəllini kəbul kilmay piqan kəturidu». **19** Əmdi Hərod əlgəndin keyin, Hudaning bir pərixitsisi Misirdə turojan Yüsüpnung qüxidə kərinüp uningqə: — **20** Ornungdin tur! Bala wə anisini elip Israil zeminiqə kayt! Qünki balining jəmini almaqki bolojanlar əldi, — dedi. **21** Buning bilən Yüsüp ornidin turup bala wə anisini elip Israil zeminiqə kaytti. **22** U Arhelausning atisi Hərod padixahning ornioja təhtkə olturup Yəhudiya əlkisigə həkümranlik kiliwatqinidin həwər tepip, u yərgə kaytixtin kərkti; wə qüxidə uningqə bir wəhiy kelip, Gəliyozi zeminiqə bərip, **23** Nasarət dəp atilidojan bir yezida olturaklaxti. Xuning bilən pəyojəmbərlər arkilik: «U Nasarətlük dəp atilidu» deyilgini əməlgə axuruldi.

3 Xu qaoqlarda, qəməldürgüqi Yəhya Yəhudiya yadiki qəlbayawanoqə kelip **2** kixilərgə: — Towa kilinglar! Qünki ərx padixalik yekinlixip qaldı! — dəp jakarlaxkə baxlidi. **3** Qünki [qəməldürgüqi Yəhya] bolsa ilgiri Yəxaya pəyojəmbər bəxaritada kərsətkən kixining dəl əzi bolup: — «Bayawanda towlaydojan bir kixining: Rəbning yolini təyyarlanglar, Uning qiojir yollirini tüptüz kilinglar! — degən awazi anglinidux». **4** Yəhya [pəyojəmbər] təgə yungidin kilinojan kiyim kiygən, beligə kən tasma baqliojanidi. Yəydiqisini bolsa qəkətkilər bilən yawa hərə həsili idi. **5** Əmdi Yerusalem xəhəri, pütün Yəhudiya əlkisi wə pütkül İordan dərya wadisining ətrapidikini kixilər uning aldoja kelixip, **6** gunahlırini ikrar kilixti wə uning əzliniri İordan dəryasida qəməldürüxinini kəbul kilixti. **7** Lekin Pərisiy wə Saduqiylar məzhəpidikilərdin kəplirining uning qəməldürüxinini kəbul kılqılı kəlgənlikini kərginidə u ularqə: — Əy yılanlarning baliliri! Kim siləni [Hudaning] qüxi x aldidə turojan əqəzipidin kəqinglar dəp agahlandırdi?!

8 Əmdi towioğa layiq mewini kəltüringlar! 9 Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahimdur!» dəp hiyal kılıp yürmənglar; qünki Mən xuni silərgə eytip koyayki, Huda İbrahimioğa muxu taxlardinmu pərzəntlərni apiridə kılalaydu. 10 Palta allıkaqan dərəhlərnin yiltizioğa təngləp koyuldi; yaxni mewə bərməydoğan hərəkəsi dərəhlər kesilip otka taxlinidu. 11 Mən dərwəkə silərnə towa kılıxinglar üqün suoğa qəməldürimən. Ləkin məndin keyin kəlgüqi zat məndin küdrətliktur. Mən hətta uning kəxini kətürüxkimu layiq əməsmən; u silərnə Muxəddəs Rohda hərim otka qəməldüridu. 12 Uning soruocuqi küriki Roldu turdu; u əz haminini [topa-samandin] təltəküs tazilaydu, sap buoçdayni ambaroğa yioçidu, əmma topa-samanni eqməs otta köydürüwetidu, — dedi. 13 Xu wəqəttə, Əysa Yəhyadin qəməldürülüxni qəbul kılıx üqün Galiliyə elkisidin İordən dəryəsi boyioğa, uning yenioğa kəldi. 14 Biraq Yəhya qəməldürüxkə inimay uni tosup: — Əsli qəməldürülüxni mən səndin qəbul kılıxim kerək idi, biraq sən mening aldimoğa kəpsənoçu? — dedi. 15 Ləkin Əysa uningoğa jawabən: — Həzirə xuningoğa yol koyojin; qünki həkkəniqlikning barlik [tələplirini] əməlgə axurux üqün, xundak kılıximioğa toçoğa kelidu, — dedi. Xuning bilən, Yəhya uningoğa yol koydi. 16 Wə Əysa qəməldürülüp bolupla, sudin qıxti; u sudin qıxti bilən mana, ərxlər uningoğa eqilip, Hudaning Rohi kəptər kıyapitidə ərxtin qıxtip, üstigə konuwatqanlıqini kərdi. 17 Wə mana, ərxtin bir awaz: — «Bu Mening səyümlük oşlum, Mən uningdin toluq hursənmən!» — dəp anglandi.

4 Andin Əysa Rohning yetəkilikidə İblisning sinəq-azduruxlirioğa yüzlinəz üqün qəl-bayawanoğa elip berildi. 2 U kırık keqə-kündüz roza tutqandin keyin, uning kərsiki eqip kətkənidi. 3 Əmdi azdurucuqi uning yenioğa kelip uningoğa: — Əgər sən rasttinla Hudaning Oşli bolsang, muxu taxlarni nanoğa aylinixkə buyruojin! — dedi. 4 Ləkin u jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nan bilənla əməs, bəlki Hudaning əozidin qıqqan hər bir səz bilənmu yaxaydu» dəp pütülgən, — dedi. 5 Andin İblis uni muxəddəs xəhərgə elip berip, ibadəthanining əng egiz jayioğa turuozup uningoğa: 6 — Hudaning Oşli bolsang, əzüngni pəskə taxlap bəkkin! Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtilirigə sening həkkəngdə əmr kılıdu»; wə «putungning taxkə urulup kətməsliki üqün, ular seni kolliridə kətürüp yüridu» dəp pütülgən — dedi. 7 Əysa uningoğa: «Təwratta yənə, «Pərwərdigar Hudayingni sinioçuqi bolma!» dəpmu pütülgən — dedi. 8 Andin, İblis uni nəhayiti egiz bir taçoğa qıqirip, uningoğa dunyadiki barlik padixahlıqlarni xərapliri bilən kərsitip: 9 Yərgə yikilip manga ibadət kılısang, bularning həmmisini sanga beriwetimən, — dedi. 10 Andin Əysa uningoğa: — Yoqal, Xəytan! Qünki [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingoçla ibadət kıl, pəkət Uningla ibadət-hizmitidə bol!» dəp pütülgən, — dedi. 11 Buning bilən İblis uni taxlap ketip kəldi, wə mana, pərixtilər kelip uning hizmitidə boldi. 12 Əmdi [Əysa] Yəhyaning tutkum kılınoqanlıqini anglap, Galiliyəgə yol aldı. 13 U Nasarət yezisini taxlap, Zəbulun wə Naftali rayonidiki [Galiliyə] dengizi boyidiki Kəpərnaqum xəhərigə kelip orunlaxti. 14 Xundak kılıp, Yəxaya pəyoçəmbər arkiplik eytiloğan xu bəxarət əməlgə axurula, demək: — 15 «Zəbulun zemini wə Naftali zemini, İordən dəryasining neriki tərəpidiki «dengiz yoli» boyida, «Yat əllərnin makani» boloğan Galiliyədə, 16 Karəngöçlüktə yaxioğan həlkə parlaq bir nurni kərdi; Yəni əlüm kəlgəngsining yurtidə oltuoroçularioğa, Dəl ularning üstigə nər qüxti». 17 Xu wəqəttin baxlap, Əysa: «Təwa kilinglar! Qünki ərx padixahlıqi yeklinixip kəldi!» — dəp jar kılıxkə baxlıdi. 18 [Bir küni], u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, ikki

aka-uka, yəni Petrus dəpmu atiloğan Simon isimlik bir kixini wə uning inisi Andiriyasni kərdi. Ular beliqqi bolup, dengizə tor taxlawatatti; 19 u ularoğa: — Mening kəynimdin mēnginglar — Mən silərnə adəm tutkuqi beliqqi kılıman! — dedi. 20 Ular xuan belik torlirini taxlap, uningoğa əgixip mangdi. 21 U xu yərdin otüp, ikkinqi bir aka-ukini, yəni Zəbədiyning oçullirni Yaqup wə inisi Yuhənnani kərdi. Bu ikkisi kemida atisi Zəbədi bilən torlirini onxawatatti. U ularnimo qəkirdi. 22 Ular dərhal kemini atisi bilən kaldurup uningoğa əgixip mangdi. 23 Wə Əysa Galiliyəning həmmə yerini kezip, ularning sinəgöçliridə təlim berip, Hudaning padixahlıqing hux həwirini jakarlaytti, həlkə arisidə hərhil kesəllərnə wə əjiz-meyiplərnə sakaytti. 24 U toçoçuluk həwər pütkül Suriyə əlkisigə tərəkəldi; u yərdiki halayiq hərhil bimarlarini, yəni hərtürlik kesəllər wə əorıq-siləklərnə həmdə jin qaplaqxanlarini, tutkəklük wə paləq kesiligə giriptar bololanlarini uning aldioğa elip kəlxiti; wə u ularni sakaytti. 25 Galiliyə, «on xəhər» rayoni, Yerusəlem, Yəhudiyə wə İordən dəryasining u kətidin kəlgən top-top adəmlər uningoğa əgixip mangdi.

5 Muxu top-top adəmlərnə kətüp u bir taçoğa qıxti; u u yərdə oltuoroçinida, muhlisliiri uning yenioğa kəldi. 2 U əozini eqip ularoğa təlim berixkə baxlıdi: — 3 Mubarək, rohta namrat bololanlar! Qünki ərx padixahlıqi ularoğa təwədu. 4 Mubarək, piçoğan qəkkənlər! Qünki ular təsəlli tapidu. 5 Mubarək, yaxəmməminlər! Qünki ular yər yüzigə mirashordur. 6 Mubarək, həkkəniylikkə aq wə təxnalar! Qünki ular toluq toyunidu. 7 Mubarək, rəhimdillər! Qünki ular rəhim kəridu. 8 Mubarək, kəlbə pak bololanlar! Qünki ular Hudani kəridu. 9 Mubarək, tinlik tərəpdərlir! Qünki ular Hudaning pərzəntliri dəp atilidu. 10 Mubarək, həkkəniylik yolida ziyənkəxlikkə uqrioğanlar! Qünki ərx padixahlıqi ularoğa təwədu. 11 Mubarək, mən üqün bəxkəllərnin həqarət, ziyənkəxlük wə hərtürlik tələmtitigə uqrisanglar; 12 xad-huram bolup yayranglar! Qünki ərxlərdə katta in'am silər üqün saklanmıyalar; qünki silərdin ilgiriki pəyoçəmbərlərgimu ular muxundak ziyənkəxləklərnə kılıoğan. 13 Silər yər yüzidiki tuzdursilər. Həlbuki, əgər tuz əz təmini yoqətsa, uningoğa kəytidin tuz təmini qandəkmə kirgüzgəli bolidu? U qəoçda, u heqnemigə yarimas bolup, taxlinip kixilərnin ayioqi astida dəsillixidin bəxkə heq ixkə yarimaydu. 14 Silər dunyaning nuridursilər. Taq üstigə selinoğan xəhər yoxurunalmaydu. 15 Heqkim qiraəoni yekip koyup, üstigə səwətni kəmtürüp koymas, bəlki qiraəodanning üstigə koyidu; buning bilən, u ey iqidiki həmmə adəmlərgə yoruklək beridu. 16 Xu tərəkədə, silər nurunglari insanlar aldidə xundak qəknitnglarki, ular yaxni əməllirnglari kətüp, ərxteki atənglari uluqşisun. 17 Məni Təwrat kanunini yəki pəyoçəmbərlərnin yazoçanlirini bikar kılıojli kəldi, dəp oylap qəlmənglar. Mən ularni bikar kılıojli əməs, bəlki əməlgə axuroçli kəldim. 18 Qünki mən silərgə xuni bərhəq eytip koyayki, əsmən-zemin yökimioçuqə, uningdə pütülgənlər əməlgə axurulmıoçuqə Təwratiki «yoç» bir hərp, hətta birər qekitmu bikar kılınmaydu. 19 Xu səwəbtin, Təwrat kanunining əkdilirigə, hətta uning əng kiçikliridin birini bikar kılıp, wə bəxkəlləroğa xundak kılıxni əgətidioğan hərkim ərx padixahlıqidə əng kiçik hesablinidu. Əmma əksiqə, Təwrat kanuni əkdilirigə əməl kılıoğanlar wə bəxkəlləroğa xundak kılıxni əgətküqilər bolsa ərx padixahlıqidə uluq hesablinidu. 20 Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, həkkəniylikinglar Təwrat ustazliri wə Pərisiylərninğkidin axmisə, ərx padixahlıqioğa heqqaqan kirəlməysilər. 21 Burunkəlləroğa «Kətilik kılıma, kətilik kılıoğan hərəkəndə adəm sorəqkə tartilidu» dəp buyruloqanlıqini anglioqansilər. 22 Biraq mən özüm xuni silərgə eytip koyayki,

öz kerindixioğa bikardin-bikar aqqıqlanojanlarning hər birimu sorakka tartilidu. Öz kerindixini «əhmək» dəp tillioğan həkrim aliy kengaxmidə sorakka tartilidu; əmma kerindaxlırını «təlwə» dəp həkəratlığan həkrim dozahning otiyoğa layik bolidu. **(Geenna g1067)** 23 Xuning üqün, sən kurbangah aldioğa kelip [Hudaioğa] hədiyə atımakçı bolıojında, kerindixingning seningdin aqrinoğan yeri barlıq yadingoğa kəlsə, 24 hədiyəngni kurbangah aldioğa koyup turup, awwal kerindixing bilən yarixiwal, andin kelip hədiyəngni ata. 25 Əgər üstüngdin dəwa kılmakçı bolojan birsi bolsa, uning bilən birgə yolda bolojınıгда uning bilən tezdin yarixip, dost bolojın. Bolmisa, u seni sorakqioğa, sorakçı bolsa gundipayoğa tapxuridu, sən zindanoğa solitiwetilisən. 26 Mən sanga xuni bərhək eytip koyayki, [kərzingning] əng ahirkı bir tiyininimu koymay təlimigüqə, xu yərdin qıqalmaysən. 27 Silər «Zina kılmanglar» dəp buyrulojanlıkını angliojansilər. 28 Birək mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, birər ayaloğa xəhwaniy niyat bilən kərioğan kixi kenglidə u ayal bilən allıkağan zina kılojan bolidu. 29 Əgər əmdi ong kəzüng seni gunahka azdursa, uni oyup taxliwət. Qünki pütün bədinəngning dozahka taxlanojınidin kərə, bədinəngdiki bir əzaying yok kılınojnı kəp əwzəl. **(Geenna g1067)** 30 Əgər ong kəlung seni gunahka azdursa, uni kesip taxliwət. Qünki pütün bədinəngning dozahka taxlanojınidin kərə, bədinəngdiki bir əzaying yok kılınojnı kəp əwzəl. **(Geenna g1067)** 31 Yəna: — «Kimdikim ayalını talak kılsa, uningoğa talak hetini bərsün» dəpmu buyrulojan. 32 Birək mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, kimdikim öz ayalining buzukluk kılmixidin baxka [hərkəndək ixni bahəna kılip] uni talak kılsa, əmdi uni zinaoğa tutup bərgən bolidu; talak kılınojan ayalını əmrigə alojan kiximu zina kılojan bolidu. 33 Silər yəna burunkilaroğa «Kəsiməngdin yanma, Pərwərdigaroğa kılojan kəsimənggə əməl kil» dəp buyrulojanlıkını angliojansilər. 34 Birək mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, kət'iy kəsəm kılmanglar; ərxni tiloğa elip kəsəm kılmanglar, qünki ərx Hudaning təhtidur; 35 yaki yərnı tiloğa elip kəsəm kılmanglar, qünki yər yüzi Hudaning təhtipəridur. Yerusalemni tiloğa elipmu kəsəm kılmanglar, qünki u yər uluoq padixahning xəhiridur. 36 Həttə əgər əbexinglarnı tiloğa elipmu kəsəm kılmanglar, qünki silərnəng qeqinglarning bir telinimu ak yaki kərə rənggə əzgərtix kəlunglardin kəlməydu. 37 Pəkət degininglar «Bolidu», «bolidu», yaki «Yak, yak, bolmaydu» bolsun. Buningdin ziyadisi rəzil boləuquidin kəlidu. 38 Silər «Kəzgə kəz, qixka qix» dəp buyrulojanını angliojansilər. 39 Birək mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, əski bilən təng bolmanglar. Kimdəkim ong məngzənggə ursa, sol məngzəngnimu tutup bər; 40 wə birsi üstüngdin dəwa kılip, kənglikəngni almakçı bolsa, qapiningnimu bər. 41 Birsi sanga [yüik-təkini yüdküzü] ming kədam yol yürütxə zorlısa, uning bilən ikki ming kədam mən. 42 Birsi səndin tilisə, uningoğa bər. Birsi səndin ətnəyerim kılmakçı bolsa, uningoğa boynungni tolojıma. 43 Silər «Koxnəngni səygin, düxminənggə nəprətlən» dəp eytiloğanı angliojan. 44 Birək mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, silərgə düxmənlik boləuqanlaroğa mehir-muhabbat kərsitinglar, silərdin nəprətləngənlərgə yaxxilik kılinglar, silərgə ziyənkəxlik kılojanlaroğa dua kılinglar. 45 Xundək kılojanda, ərxniki Atanglarning pərzəntlıridin bolisilər. Qünki U kuyaxining nürini yaxxilaroqımu wə yamanlaroqımu qüxüridu, yəmoqurnimu həkkanıyləroqımu, həkkanıyətəszlərgımu yoquriduru. 46 Əgər silər əzünglaroğa muhabbat kərsətkənlərgə mehir-muhabbat kərsətsənglar, buning qəndəkmə in'əmoğa erixkiqılık bolsun? Həttə bajırlarmu xundək kıliwətməmdü? 47 Əgər silər pəkət kerindaxlırlar bilən salam-səhət kılixənglar, buning nəmə

pəziliti bər? Həttə yat əlliklərmu xundək kılidioqu! 48 Xunga, ərxniki Atanglar mukəmməl boləuqandək, silərmu mukəmməl bolunglar.

6 Həzi bolunglarki, həyr-sahawətlik ixlırlinglarnı baxkılarning aldidə kəz-kəz kılmanglar. Bundək kılsənglar, ərxniki Atanglarning in'əmoğa erixəlməysilər. 2 Xunga həyr-sahawət kılojınıгда, dawrang salma. Sahtipəzlərlə sinəoglarda wə koqılarda adəmlərnəng mahtixioğa erixix üqün xundək kılidu. Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, ular kəzligən in'əmoğa erixkən bolidu. 3 Ləkin sən, həyr-sahawət kılojınıгда ong kəlungning nəmə kıliwətkinini sol kəlung bilmisun. 4 Xuning bilən həyr-sahawəting yoxurun bolidu wə yoxurun ixlarnı kərgüqi Atang sanga buni kəyturidu. 5 Dua kəlojan waqtingda, sahtipəzlərdək bolma; qünki ular baxkılarda kəz-kəz kilix üqün sinəoglar yaki tət koqa əojizdə turuwəlip dua kılixkə əmraktur. Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, ular kəzligən in'əmoğa erixkən bolidu. 6 Ləkin sən bolsəng, dua kılojan waqtingda, iqiri əygə kirip, ixikni yepip, yoxurun turəuqi Atangoğa dua kılinglar; wə yoxurun kərgüqi Atang buni sanga kəyturidu. 7 Dua-tilawət kılojanda, [butpərəs] yat əlliklərdikidək kuruk gəplərnı təkərlawərmənglar. Qünki ular dəgənlirimiz kəp bolsa [Huda] tiliginimizni qoqum ijabət kılidu, dəp oylaydu. 8 Xunga, silər ularni dorimənglar. Qünki Atanglar silərnəng ehtiyajinglarnı siləri tiliməstən burunla bilidu. 9 Xuning üqün, mundaq dua kılinglar: — «I asmanlarda turəuqi Atimiz, Səning nəming mukəddəs dəp uluoqanoqay. 10 Padixahlikəng kəlgəy, İradəng ərxta ada kılınoqandək yər yüzidimu ada kılınoqay. 11 Bügünki nənimizni bügün bizgə bərgəysən. 12 Bizgə kəzdar boləuqanlarnı kəqürnimizdək, Sənmə kəzlırimizni kəqürəysən. 13 Bizni əzduruluqlaroğa uqratkuzmiojaysən, Bəlkı bizni rəzil boləuquidin kütuldurəojaysən». 14 Qünki silər baxkılarning gunah-səwənliklərnıni kəqürsənglar, ərxniki Atanglarmu silərnı kəqüridu. 15 Birək baxkılarning gunah-səwənliklərnıni kəqürmisənglar, ərxniki Atanglarmu gunah-səwənliklərnıni kəqürməydu. 16 Roza tutkan waqtinglarda, sahtipəzlərdək tətirəngəy kiyəpətkə kiriwəlmənglar. Ular roza tutkınıni kəz-kəz kilix üqün qiraylırını soləuqun kiyəpətkə kərsitidu. Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, ular kəzligən in'əmoğa erixkən bolidu. 17 Əmdi sən, roza tutkınıгда, qəqlirəngni maylap, yüzüngni yuyup yür. 18 Xu qəojda, roza tutkınıng insanlaroğa əməs, bəlkı pəkət yoxurun turəuqi Atangojıla kərinidu; wə yoxurun kərgüqi Atang uni sanga kəyturidu. 19 Yər yüzidə əzünglaroğa baylıqlarnı toplimənglar. Qünki bu yərdə ya küyə yəp kətidu, ya dat basidu yaki oqrılar tam təxip oqrılar kətidu. 20 Əksiqə, ərxte əzünglaroğa baylıqlar toplənglar. U yərdə küyə yeməydu, dat basmaydu, oqrımu tam təxip oqrılməydu. 21 Qünki baylıqəng kəyərdə bolsa, kəlbəngmu xu yərdə bolidu. 22 Tənnəng qiriqı kəzdu. Xunga əgər kəzüng sap bolsa, pütün wujudəng yorultıdu. 23 Ləkin əgər kəzüng yaman bolsa pütün wujudəng karəngəy bolidu. Əgər wujudəngdiki «yorukluk» əməliyəttə karəngəyulik bolsa, u karəngəyulik nəmədəng kərkənkəlik-hə! 24 Həqkim [birlə waqıtta] ikki hojayıning kullukıda bolmaydu. Qünki u yaki buni yaman kərup, uni yaxxı kəridu; yaki buningoğa baqlınlip, uningəy etibərsiz kəraydu. [xuningəy ohxax], silərnəng həmə Hudaning, həmə mal-dunyaning kullukıda boluxənglar mummkin əməs. 25 Xunga mən silərgə xuni eytip koyayki, həyatınglaroğa kərkəlik yemək-ıqmək yaki uqənglaroğa kiyidəuqan kiyim-kəqəknəng əjəminı kılmənglar. Həyatlık ozuktın, tən kiyim-kəqəktin əziz əməsmu? 26 Asməndiki uqar-kənatlaroğa karənglar! Ular teriməydu, orməydu, ambarlaroğa yioqməydu,

lekin ərxtiki Atanglar ularnimu ozuklanduridu. Silər axu kuxlardin kəp əziz əməsmu? **27** Aranglarda qaysinglar oəm-kəyoju bilən əmrünlarni birər saat uzartalaysilər? **28** Silərning kiyim-keqəkning ojemini kiliqinglarning nemə həjiti?! Daladiki nelupərlərnin qandək əsidoianliqioja qarap bekinglar! Ular əmgəkmü kilmaydu, qək egirməydu; **29** lekin silərgə xuni eytayki, hətta Sulayman toluk xan-xəreptə turoqandimu uning kiyinixi nilupərlərnin bir güliqilikmu yok idi. **30** Əmdi Huda daladiki bügün eqilsa, ətisi kipur oqakka selinidojan axu güliqlarni xunqə bezigan yərdə, silərni tehimu kiyindürməsmu, əy ixənqə ajizlar! **31** Xunga «nemə yəymiz», «nemə iqimiz», «nemə kiyimiz?» dəp oəm kilmanglar. **32** Qünki yat əldiklər mana xundək həmmə nərsigə intilidu, əmma ərxtiki Atanglar silərning bu həmmə nərsilərgə molhəjliqinglarni bilidu; **33** xundək ikən, həmmidin awwal Hudaning padixahliqi wə həkəyaniyliqioja intilinglar. U qaojda, bularning həmmisi silərgə koxulup nesip bolidu. **34** Xuning üqün, ətining ojemini kilmanglar. Ətining ojei ətigə kalsun. Hər künning dərdi xu künqə tuxluk bolidu.

7 Baxqilarning üstidin həküm kilip yürmənglar. Xundəkta [Hudaning] həkümigə uqrimaysilər. **2** Qünki silər baxqilar üstidin kandək baħa bilən həküm kilsanglar, [Hudamu] silərning üstidəlgardin xundək baħa bilən həküm qikiridu. Silər baxqilarni kandək əlqəm bilən əlqisanglar, [Hudamu] silərni xundək əlqəm bilən əlqəydu. **3** Əmdi nemə üqün buradiringning kezidiki kılını kərüp, əz kəzüngdiki limni baykiyalmaısən?! **4** Sən kəndəkmu buradiringjoja: «Kəni, kəzüngdiki kılını eliwetəy!» deyələysən? Qünki mana, əzüngning kezidə lim turidu!? **5** Əy səhtipəz! Awwal əzüngning kezidiki limni eliwet, andin enik kərüp, buradiringning kezidiki kılını eliwetələysən. **6** Mukəddəs nərsini itlaroja bərmənglar, yaki ünqə-mərwayitliringlarni tongguzlarning aldioja taxlap qoyanglar. Bolmisa, ular bularni putlirida dəssəp, andin burulup silərni talaydu. **7** Tilənglar, silərgə ata kılınıdu; izdənglar, tapisilər; ixikni qeqinglar, eqilidu. **8** Qünki hər bir tiligüqi tiliginigə erixidu; izdigüqi izdiginini tapidu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. **9** Aranglarda əz ooqli nan tələp kilsa, uningjoja tax beridiojanlar barmu?! **10** Yaki belik tələp kilsa, yilan beridiojanlar barmu? **11** Əmdi silər səzil turupmu əz pərzəntliringlaroja yahxi iltipatlarini berixni bilgən yərdə, ərxtiki Atanglar Əzidin tiligənlərgə yahxi nərsilərnə tehimu iltipət kilməsmu? **12** Xunga hər ixta baxqilarning əzünglaroja kandək muamila kılınıni ümid kilsanglar, silərmu ularoja xundək muamila kilinglar; qünki Təwrat kanuni wə pəyojəmbərlərnin təlimatlıri mana xudur. **13** Tar dərwəzidin kiringlar. Qünki kixini həlakətkə elip baridiojan dərwəza kəng bolup, yoli kəngtaxa wə daoqdamdur, wə uningdin kiridiojanlar kəptur. **14** Biraq həyatlıkka elip baridiojan dərwəza tar, yoli kıştang bolup, uni tapalaydionlarmu əz. **15** Aldinglaroja koy terisigə orinuwelip kəlgən, iqi yirtkuq qilberidək boləjan sahta pəyojəmbərlərdin həxyar bolunglar. **16** Silər ularni mewiliridin tonuwalalaysilər. Tikəndin üzümlər, kəmojqaktin ənjürələr aloqli bolamdu? **17** Xuningjoja ohxax, hər yahxi dərəh yahxi mewa beridu, por dərəh naqar mewa beridu. **18** Yahxi dərəh naqar mewa bərməydu, por dərəh yahxi mewa bərməydu. **19** Yahxi mewa bərməydojan hər bir dərəh kesilip otka taxlinidu. **20** Xuningdək, muxundək kixilərnə mewiliridin tonuwalalaysilər. **21** Manga «Rəbbim, Rəbbim» dəgənlərnin həmmisila ərş padixahliqioja kirəlməydu, bəki ərxtə turojuqi Atamning iradisini ada kıləjanlarla kirələydu. **22** Xu künidə nurojuq kixilər manga: «Rəbbim, Rəbbim, biz sening naming bilən wəhəy-bexarətlərnə yətküzduk, sening naming bilən jinlarnə

kooqliduk wə naming bilən nurojuq məjizilərnə kərsəttük» dəydu. **23** Həlbuki, u qaojda mən ularoja: «Silərnə əzəldin tonuməymən. Kəzümdin yokilinglar, əy itətsizlər!» dəp elan kılman. **24** Əmdi hər biri bu səzlırimni anglap əməl kıləjan bolsa, u əz əyini qoram tax üstigə saləjan pəm-parəsətlik kixigə ohxaydu. **25** Yamojuq yiojip, kəlkün kelip, boran qikip soksimu, u əy ərtilimdi; qünki uning uli qoram taxning üstigə seliojan. **26** Biraq səzlırimni anglap turup, əməl kilməydojan hər biri əyini kunning üstigə kurojan əhməkkə ohxaydu. **27** Yamojuq yaqkanda, kəlkün kəlgəndə, boran qikqanda xu əy ərtilüp kətti; uning ərülüxi intayin dəhəxtəlik boldi! **28** Wə xundək boldiki, əysa bu səzlırini ahirlaxturoqandin keyin, bu top-top haləyqi uning təlimlirigə həyranuħəs boluxti. **29** Qünki uning təlimliri Təwrat ustazlıriningkigə ohxmaytti, bəki tolimu nopuzluk idi.

8 U taojdin qüxkəndə, top-top kixilər uningjoja əgixip mangdi. **2** Wə mana, mahaw kesili bar boləjan bir kixi uning aldioja kelip, bəxini yərgə urup tizlinip: — Təksir, əgər halisingiz, mənə kesilimdin pak kılalaysiz! — dedi. **3** Əysa uningjoja kılını tagküzüp turup: — Halaymən, pak boləjin! — dewidi, bu adəmning mahaw kesili xuan pak bolup sakaydi. **4** Əysa uningjoja: — Həzir bu ixni həqkimgə eytma, bəki udul berip kəhinoja əzüngni kərsitip, ularda bir guwahliq bolux üqün, Musa bu ixta əmr kıləjan hədiyə-kurbanlıkni sunəjin, — dedi. **5** U Kəpərnaħum xəhriyə barəqanda, [rimlik] bir yüzbəxi uning aldioja kelip, uningdin yelinip: **6** — Təksir, qəkirim paləq bolup kelip, bək azablinip əyde yatidu, — dedi. **7** Mən berip uni sakaytip koyay, — dedi əysa. **8** Yüzbəxi jawabən: — Təksir, torusumning astioja kirixingizgə layik əməsmən. Pəqət bir əyojla səz kılip kəyosingiz, qəkirim sakijip ketidu. **9** Qünki mənmu baxka birsining həqkuqi astidiki adəmən, mening kol astimda laxkarlırim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu. Kuluməjoja bu ixni kıl desəm, u xu ixni kılidu, — dedi. **10** Əysa bu gərlərnə anglap, həyran boldi. Əzi billə kəlgənlərgə: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, bundək ixənqni hətta Israillər arisidimu tapalmiojanidim. **11** Silərgə xuni eytayki, nurojuq kixilər künqikix wə künpetixtin kelip, ərş padixahliqida İbraħim, İshək wə Yəkuqlar bilən bir dastihanda olturidu. **12** Lekin bu padixahliqning əz pərzəntlıri bolsa, sirtta karəngəqulukka taxlinip, u yərdə yioja-zarlar kəttiridu, qixlırini ojuqurlitidu, — dedi. **13** Andin, əysa yüzbəxiəja: — Əyünggə kayt, ixənginingdək sən üqün xundək kılınıdu, dedi. Həliki qəkərnin kesili xu pəyttə sakaytildi. **14** Əysa Petrusning əyigə barəqanda, Petrusning kəyananisining kizip orun tutup yetip kəlojinini kərdi. **15** U uning kılını tutiwidi, uning kizimisi yandi. [Ayal] dərhəl ornidin turup, əysani kütüxkə baxlıdi. **16** Kəq kirgəndə, kixilər jin qaplaşkan nurojuq adəmlərnə uning aldioja elip kelixti. U bir əyoj səz bilənla jinlarnə həydiyəttə wə barlik kəsəllərnə sakaytti. **17** Buning bilən, Yəxaya pəyojəmbərk arkiplik yətküzülgən: «U əzi əyriq-silaqlirimizni kəttiridi, kəsəllirimizni üstigə aldı» dəgən səz əməlgə axuruldi. **18** Əysa əzini oriwaləjan top-top kixilərnə kərüp, [muhlisliroja] dengizning u kətioja ətüp ketixni əmr kildi. **19** Xu qaojda, Təwrat ustazlıridin biri kelip, uningjoja: — Ustaz, sən kəyərgə barsang, mənmu sanga əgixip xu yərgə barımən, — dedi. **20** Əysa uningjoja: — Tülkilərnin əngkürliəri, əsməndiki kuxlarning uwiliri bar; biraq İnsan'oojlining bəxini koyəqudək yerimu yok, — dedi. **21** Muhlislıridin yənə biri uningjoja: — Rəb, mening awwal berip atamni yərlikkə koyuxuməjoja ijazət bərgəysən, — dedi. **22** Biraq əysa uningjoja: — Manga əgəxkin, wə ətiklər əz əlülkırini yərlikkə koyusun, — dedi. **23** U kəmigə qüxti, muhlislırimu qüxüp billə mangdi. **24** Wə mana, dengiz üstidə kəttik boran

qikip kätti; xuning bilən dolqunlar kemidin halkip kemini oʻrək kiliwetay döp kaldi. Lekin u uhlawatatti. **25** Muhlislar kelip uni oyojitip: — I ustaz, bizni kutuldurojaysän! Biz halakät aldida turimiz — dedi. **26** — Nemixkä qorkisilar, i ixänqi ajizlar! — dedi u wə ornidin turip, boran-qapqunoja wə dengizoja tänbih beriwidi, hämmisi birdinla tinqidi. **27** Muhlislar intayin hayran bolup, bir-biriga: — Bu zadi kända adämdü? Hätta boran-qapqunlar wə dengizmu uningoja boysunidikän-həl! — döp ketixti. **28** Äysa dengizning u ketidiki Gadaraliklarning yurtioja barojinida, jin qaplxanqan ikki kixi gөрliridin qikip uningoja aldioja kaldi. Ular xunqə wəhxiy idiki, heqkim bu yardin etüxkä jür'ät kilalmaytti. **29** Uni kergända ular: — I Hudaning Oqli, sening biz bilən nemə karing! Sän waqit-saiti kälmayla bizni kiyinöjili keldingmu? — döp towlidi. **30** Xu yardin heli yiräktä qong bir top tongguz padisi otlap yürätti. **31** Jinlar ämdi uningoja: — Ägər sän bizni qoşliwätmäkqi bolsang, bizni tongguz padisi iqigə kirgüzüwätkäysän, — döp yalwuruxti. **32** U ularoja: — Qikingar! — dewidi, jinlar qikip, tongguzlarning teniga kiriwaldi. Mana, pütkül tongguz padisi tik yardin etilip qüxüp, sularda oʻrək boldi. **33** Lekin tongguz baqquqilar bädər qeqip, xəhərgə kirip, bu ixning bax-ahirini, jümlidin jin qaplxanqan kixilərnin qəqürümixlirini halayikqä eytip berixti. **34** Wə mana, pütün xəhərdikilər Äysa bilən keriükili qikti. Ular uni kergända, uning özlirining xu rayonidin ayrilip ketixini ötündi.

9 Xuning bilən u kemigə qüxüp dengizdin ötüp, özi turojan xəhərgə kaytip kaldi. **2** Wə mana, kixilar zəmbilgə yatquzuləjan bir paləqni uning aldioja elip kaldi. Äysa ularning ixänqini keriüp heliki paləqə: — Ooşlum, yürəklik bol, gunahliring qəqürüm kilindi, — dedi. **3** Andin mana, Təwrat ustazliridin bəziliri kenglidə: «Bu adəm kupurluk kiliwatidul!» döp oylidi. **4** Ularning kenglidə nemə oylawatkanlikini bilgən Äysa ularoja: — Nemə üqün kenglinglarda rəzil oylarda bolisilar? **5** «Gunahliring qəqürüm kilindi» deyix asanmu yaki «Ornungdin tur, mang!» deyixmu? — dedi wə yənə ularoja: — **6** Ämma hazir silərnin Insan'ooşlönin yər yüzidə gunahlarni qəqürüm kilix hokukioja igə ikänlikini bilixinglar üqün, — u paləq kesəlgə: — Ornungdin tur, orun-körpəngni yiojixturup eyüנגgə kayt, — dedi. **7** Heliki adəm ornidin turup eyigə kaytti. **8** Buni kergən top-top adəmlər qorkuxup, insanlorja bundak hokukni bərgən Hudani uluolaxti. **9** Äysa u yərdin qikip aldioja ketiwetip, baj yiojidojan orunda olturojan, Matta isimlik bir [bajgirni] kerdi. U uningoja: — Manga əgəxkin! — dedi. Wə Matta ornidin turup, uningoja əgəxti. **10** Wə xundak boldiki, Äysa [Mattaning] eyidə mehman bolup dastihanda olturojana, nuroşun bajgirlar wə gunahkarlarmu kirip, Äysa wə uning muhlisiliri bilən həmdastihan boldi. **11** Buni kergən Pərisiyələr uning muhlisilirioja: — Ustaziding nemixkä bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yər-iqip olturidu?! — dedi. **12** Bu gəpni anglojan Äysa: — Saoşlam adəmlər əməs, bəki bimarlar tewipqə mohtajdur. **13** Silər berip [mukəddəs yazmildiki]: «Izdəydoşnim kurbanliklar əməs, bəki rəhəim-xəpəkət» deyilgən u səznin mənisini əgininglar; qünki mən həkəqaniylarni əməs, bəki gunahkarlarni qəqüröjili kəldim, dedi. **14** Xu waqitlarda, Yəhya [pəyoşəmbərnin] muhlisiliri əysaning yenioja kelip uningoja: — Nemixkä biz wə Pərisiyələr pat-pat roza tutimiz, lekin sizning muhlisiliringiz tutmaydu? — döp soraxti. **15** Äysa jawabən: — Toyi boluwatqan yigit tēhi toyda həmdastihan olturojan qəşda, toy mehmanliri həza tutup oltursa kända bolidu?! Əmma xu künlər keliduki, yigit ulardin elip ketilidu, ular xu kündə roza tutidu. **16** Heqkim

kona kengləkkə yengi rəhttin yamak salmaydu. Undak kilsa, yengi yamak [kixirip], kiyimni tartip yirtiwetidu. Nətijidə, yirtik tehimu yooşinap ketidu. **17** Xuningdək, heqkim yengi xarabni kona tulumlaraqa qaqilimaydu. Əgər undak kilsa, [xarabning eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu təkülip ketidu həm tulumlarmu kardin qikidu. Xuning üqün kixilər yengi xarabni yengi tulumlaraqa qaqilaydu; xundak qilojana, hər ikkilisi saklinip kalidu. **18** U [Yəhyaning muhlisilirioja] bu səzləni kiliwatqan waqtida, mana bir həkəmdar kelip, uning aldioja bax urup: — Mening kizim hazirlə ölüp kätti; əmma siz berip uningoja kolingizni təgkizilip koyisingiz, u tirilidu, dedi. **19** Äysa ornidin turup, muhlisiliri bilən billə uning kaynidin mangdi. **20** Wə mana, yolda hun təwərx kesiligə giriptar bolojinioja on ikki yil boləjan bir ayal əysaning arqisidind kelip, uning tonining pexini silidi. **21** Qünki u iqidə «Uning tonini silisalma, qoşum sakijip ketimän» döp oyloqandi. **22** Əmma Äysa kaynigə burulup, uni keriüp: — Kizim, yürəklik bol, ixənqing seni sakaytti! dedi. Xuning bilən u ayal xu saəttə sakaydi. **23** Ämdi Äysa heliki həkəmdarning eyigə kirgəndə, nəy qeliwatqan wə həza tutup waysawatqan kixilər topini keriüp, **24** ularoja: — Qikip ketinglar, bu kiz ölmidi, bəki uhlawatidu, dedi. [Xuni anglap] kəppilik uni məshirə kildi. **25** Kixilər qikiriwətilgəndin keyin, u kizning yenioja kirip, uning kolini tutiwidi, kiz ornidin turdi. **26** Bu toqrisidiki həwər pütün yurtta pur kätti. **27** Äysa u yərdin qikqanda, ikki qarioşu uning kaynidin kelip: — I Dawutning oqli, bizgə rəhim kiləysiz! — döp nida kilixti. **28** U eygə kirgəndin keyin, xu ikki qarioşu uning aldioja kaldi. Äysa ulardin: — Silər mening bu ixkä qadir ikänlikingə ixinəmsilər? — döp soridi. — I Rəbbim, ixinimiz, — döp jawab bərdi ular. **29** U kolini ularning kəzligigə təgküzüp turup: — Ixənqinglar boyoq bolsun! dewidi, **30** Ularning kəzligi eqildi. Äysa ularoja: Bu ixni heqkingə eytmanglar! döp kattik tapilidi. **31** Lekin ular u yərdin qikipla, uning nam-xəhritini pütkül yurtqə yeyiwatti. **32** Ular qikip ketiwatqanda, kixilər jin qaplxanqan bir gəqini uning aldioja elip kaldi. **33** Uningoja qaplxanqan jinning həydilixi bilənla, heliki adəm zuwanoja kaldi. Halayik intayin həyranuhas bolup: — Bundaq ix Israilda zadi keriülüp baqmiojan, — deyixti. **34** Lekin Pərisiyələr: — U jinlarni jinlarning əmirigə tayinin qoşlaydikan, deyixti. **35** Wə Äysa barlik xəhər wə yeza-kixlaklarni kezip, ularning sinagoglirida təlim berip, ərx padixahlikidiki hux həwərnə jakarldi wə hərhil kesəlləni wə hərhil meyip-ajzlarini sakaytti. **36** Lekin u top-top adəmləni keriüp ularoja iq aqritti, qünki ular harlinip padiqisiz koy padilirdək panəhsiz idi. **37** Xuning bilən u muhlisilirioja: — Həsol dərwekə kəp ikən, biraq [həsol elix üqün] ixləydoşanlar az ikən. **38** Xunga həsulning Igisidin, Əz həsulingni yiojiewlixkä ixləmqiləni jiddiy əwətkaysan, döp tilənglar, — dedi.

10 U on ikki muhlisini yenioja qakirip, ularoja meyak rohlarni qoşlak wə hərbir kesəllikni həm hərbir meyip-ajzini sakaytix hokukini bərdi. **2** On ikki rosulning isimliri təwəndikiqə: Awwal Petrus dəpəmu atilidojan Simon wə uning inisi Andiriyas, andin Zəbədiyning oqli Yəqub wə uning inisi Yuhanna, **3** Filip wə Bartolomay, Tomas wə bajgir Matta, Alfayning oqli Yəqub wə Ləbbaus dəpəmu atilidojan Taday, **4** millətpərwər dəp atalojan Simon wə keyin Äysəoja satkunluk kילוjan Yəhuda Ixkaripot. **5** Äysa bu on ikkisini [həlkning arisioja] mundaq tapilap əwətti: — Yat alliklərnin yollirioja qikmanglar, yaki Samariyəliklərnin xəhərlirigimü kirmənglar, **6** bəki tenigən qoy padiliri boləjan Israil pəmətidikilər arisioja beringlar. **7** Barəjan yeringlarda: «Ərx padixahlikni yeklinixip kaldil!» döp jakarlanglar. **8** Aqriq-silaklarni sakaytinglar,

өлüklarni tirildüringlar, mahaw kesällirini sakaytinglar, jinlarni haydiwetinglar. Silargə xapaat halis berilgəndür, silarmu halis iltipat qilinglar. **9** Bəlwəoqinglaroşa altun, kümüx wə mis pullarni baqılap elip yürmənglar. **10** Səpər üqün birlə yəktəktin baxka nə hurjun, nə kəx, nə həsa eliwalmənglar. Qünki hizmətkar öz ix həkkini elixkə həkliktür. **11** Hərəkəysi xəhər yaki yezioşa baroşan waqtınglarda, aldı bilən u yərdə kimning hərmətkə layik mətiwər ikənlikini sorənglar; xundək kixini tapkanda, u yərdin kətküqə uning eyidila turunglar. **12** Birər eygə kirgininglarda, ularoşa salam beringlar. **13** Əgər u ailidikilər [hərmətkə] layik mətiwər kixilər bolsa, tiligən amanlikinglar ularoşa ijabət bolsun; əgər ular layik bolmisa, tiligən amanlikinglar əzünglaroşa kaytsun. **14** Silərnə qəbul kilmioşan, səzlinglarni anglimioşan kimdəkim bolsa, ularning eyidin yaki xu xəhərdin kətkiniegarda, ayioşinglardiki topini qəkiwetinglar. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, kıyamət künidə Sodom wə Gomorra zeminidikiləringning həli xu xəhərdikiləringningkidin yenik bolidu. **16** Mana, mən silərnə koylarni bərilərnəning arisioşa əwətkəndək əwətimən. Xunga, yilandək səzgür, pahtəktək sap dillik bolunglar. **17** İnsanlardin pəhəs bolunglar; qünki ular silərnə tutuwelip sot məhkəmilirigə tapxurup beridu, sinagogilirida kəmqulaydu. **18** Ular wə xundəklə yat əlliklər üqün bir guwahlik boluxkə, silər mening səwəbimdin əmirələr wə padixahlar aldioşa elip berilip sorəkkə tartlisilər. **19** Ləkin ular silərnə sorəkkə tartkən waqtida, kəndək jawab berix yaki nemə jawab berixtin ənsirəgə kətmənglar. Qünki xu waqtı-saitida eytiz tēgixlik səzlər silərgə təminlinidu. **20** Qünki səzliqidi əzünglər əməs, bəki Atənglarning rohi silər arkilik səzlaydu. **21** Kərinde xərinde xərinde, ata balisioşa hainlik kilip, ölümgə tutup beridu. Balilərmu ata-anisioşa qarxi qikip, ularni ölümgə məhkum kildüridu. **22** Xundəklə silər mening namim tüpəyidın həmmə ədəmning nəpəritigə uqraysilər. Ləkin ahirioşiqə bərdəxlik bərgənlər bolsa kütquzulidu. **23** Ular silərgə bu xəhərdə ziyənkəxlik kilsə, yənə bir xəhərgə qeqip beringlar. Qünki mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, İnsan'ooşli kaytip kəlgüqə silər İsrailning bərlək hərlirini arilax [wəzipinglar] tūgiməydu. **24** Muhlis ustazidin, kü hojayinidin üstün turmaydu. **25** Muhlis ustazioşa ohxax bolsa, kü hojayinioşa ohxax bolsa razi bolsun. Ular öyning igisini «Bəlzibul» dəp tillioşan yərdə, uning eyidikilirini tehimu kəttik həkəratliməmdü? **26** Xunga ularidin kərkənglar; qünki həkərkəndək yepik koyuloşan ix əxkarilanmay qəlməydu, wə həkərkəndək məhpəyi ix ayan bolmay qəlməydu. **27** Mening silərgə kərangəşuda eytidioşanirəmni yorukta eytiweringlar. Kulikinglaroşa piqirlap eytiloşanlarni əgzilərdə jakarlanglar. **28** Tənni öltürsimu, ləkin ədəmning jan-rohini öltürəlməyioşanlardin kərkənglar; əksiqə, tən wə jan-rohini dozahta həlak kilixkə qar bir boluqquidin kərkənglar. (Geenna g1067) **29** İkki kuxəqni bir tiyinqə setiwəloşili boliduşu? Ləkin ularidin birimu Atənglarsiz yərgə qixməydu. **30** Əmma silər bolsənglar, həttə hər bir tal qeqinglarmu sanəloşandur. **31** Xunga, kərkənglar. Silər neqəşunlioşan kuxəqatinmu kimməliklursilər! **32** Xunga, meni insanlarning aldidə etirap kuloşanlarning hər birini mənmu ərxteki Atəmming aldidə etirap kilmən; **33** Biraq insanlarning aldidə mənidin tanəşanlarning hər biridin mənmu ərxteki Atəmming aldidə tanimən. **34** Mening dunyaoşa keliximni tinqlik elip kelix üqündür, dəp oylap qəlmənglar. Mən tinqlik əməs, bəki kiliqni yürgürüxkə kəldim. **35** Qünki mening kelixim «Ooşulni atisioşa, kizni anisioşa, kelinni kəşyanisioşa qarxi qikirix» üqün bolidu. **36** Xuning bilən «Ədəmning duxmənliri öz ailisidiki kixilər bolidu». **37** Atənisini mənindimu əziz kəridioşanlar mənə munəşip əməstür.

Əz ooşul-kizini mənindimu əziz kəridioşanlarmu mənə munəşip əməs. **38** Əzining krestini kəttürüp, mənə əgəxmigənlərmu mənə munəşip əməs. **39** Əz həyatini ayaydioşan kixi uningdin məhrum bolidu; mən üqün öz həyatidin məhrum boləşan kixi uningəşa erixidu. **40** Silərnə qəbul kuloşanlar mənimu qəbul kuloşan bolidu; mən qəbul kuloşan bolsa mənə əwətkünimü qəbul kuloşan bolidu. **41** Bir pəşəşəmərnəni pəşəşəmərlək saləhiyitidə qəbul kuloşan kixi pəşəşəmərgə has boləşan in'əmoşa erixidu. Həkəkəniy adəmmi u həkəkəniy ikən dəp bilip qəbul kuloşanlar həkəkəniy adəmgə has boləşan in'əmoşa erixidu. **42** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, mening bu xəkiqikilərimdin əng kiçiki birini mening muhlisim dəp bilip uningəşa həttə pəkət birər qinə soşuq su bərgən kiximu jəzmən əzizə layik in'əmdin məhrum bolmaydu.

11 Əysə on ikki muhlisioşa bu ixlərnə tapiləp boləşandin keyin, əzimu xu yərdiki hərəkəysi xəhərlərdə təlim berix wə [Hudaning kaləmini] jakarlaw üqün u yərdin kətti. **2** Zindənoşa solənoşan Yəhya [pəşəşəmərgə] Məşihning kiləşan əməllirini ənglap, muhlisilirini əwətip, ular arkilik əysadin: **3** «Kəlixik mukərrər zat əzüngmu, yaki bəxkə birsini kütüximiz kərkəmu?» — dəp soridi. **4** Əysə ularoşa jawab berip mundaq dedi: — Yəhyəning yenioşa kaytip berip, əz ənglawətkənləringlarni wə kəruwətkənləringlarni bayan kilip — **5** Korlar kəruəlydioşan wə tokurlar məngəlydioşan boldi, məhaw kesili boləşanlar sakaytildi, gaslar əngliyalaydioşan boldi, əlgənlərmu tirildürüldi wə kəmbəşəşəllərgə hux həwər jakarlandi» — dəp eytinglar **6** wə [uningəşa yənə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtlikür!» dəp koyunglar, — dedi. **7** Ular kətkəndə, əysə top-top adəmlərgə Yəhya toşuruk səzəlxə baxlidi: — «Silər əsli [Yəhyəni izdəp] qəlgə bəroşinglarda, zədi nemini kərgili bərdinglar? Xəmalda yəlpinüp turoşan kəmuxnimu? **8** Yəki esil kiyingən bir ərbəbnimü? Mana, esil kiyimlərnə kiyingənlər han ordiləridin tepiliduşu! **9** Əmdi silər nemə kərgili bərdinglar? Bir pəşəşəmərnimü? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip koyayki, [bu bolsa] pəşəşəmərdinmu üstün bir boləşuqidur. **10** Qünki [mukəddəs yazmılərdiki]: — «Mana, yüz əldingəşa əlgimni əwətimən; U sening əldingəşa yolungni təyyarlaydu» — dəp pütülgən səz dəl uning toşrisidə pütülgəndür. **11** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, ayallardin tuşuloşanlar arisidə qəməldürgüqi Yəhyədinmu uləşu turoşuzuləşini yok; əmma ərx padixahlikidiki əng kiçik boləşinimü uningdin uləşu turidu. **12** Əmma qəməldürgüqi Yəhya otturioşa qikəkən künlərdin bügünki künigə, ərx padixahlikioşa kirix yoli xiddət bilən eqildi wə kixilər xuni xiddət bilən tuşuwalidi. **13** Qünki bərlək pəşəşəmərlərnəning bəxərat berix hizmiti, xundəklə Təwəttiki yazmılar arkilik bəxərat yətküzüləş hizmiti Yəhya bilən ahirlixidu. **14** Wə əgər xu səzni qəbul kiləlisənglar, «[kaytip] kəlixik mukərrər boləşan İlyas [pəşəşəmərgə]» bolsa, [Yəhyəning] əzidür. **15** Ənglişudək kuliq barlar buni ənglis! **16** Ləkin bu dəwərdiki kixilərnə zədi kimlərgə ohxitay? Ular huddi rəstə-bəzarlərdə olturwəlip, bir-birigə: **17** «Biz silərgə sunay qəlip bərsəkmü, ussul oynimidinglar», «Mətəm pədisigə qəlip bərsəkmü, yioşa-zar kilmidinglar» dəp [kəxkəşaydioşan tururukisiz] baliləroşa ohxaydu. **18** Qünki Yəhya kəlip ziyəpəttə olturməytti, [xarəb] iqməytti. Xuning bilən, ular: «Uningəşa jin qərlixiptu» deyixidu. **19** İnsan'ooşli bolsa kəlip həm yəydu həm iqudu wə mana, ular: «Təza bir toyməs wə bir məyhər ikən. U bəjgirilər wə gūnahkərlərnəning dosti» deyixidu. Ləkin danəlik bəsa əz pəzəntiləri arkilik durus dəp tonulidu. **20** Andin u əzi kəp məjizilərnə kərsətkən xəhərlərdə turuwətkənlərnəni towa kilmioşanlikə üqün əyibləp, mundaq dedi: — **21** Həlinglaroşa

way, oy Korazinliklar! Halinglaroqay way, oy Bəyt-Saidaliklar! Qünki silarda kersitilgan mejzilər Tur wə Zidon xəhərliridə kersitilgan bolsa, u yərlərdikilər heli burunla bəz kiyimigə yəginip, külgə milinip towa kıləjan bolatti. **22** Mən silərgə xuni eytip koyayki, kiyamət künidə Tur wə Zidondikilərnin keriđiđini silərninkidim yenik bolidu. **23** Əy ərxə kətürülgən Kəpərnahumluklar! Silər təhtisarađa qüxürütilisələr. Qünki aranglarda yaritiləjan mejzilər Sodomda yaritiləjan bolsa, u xəhər bügingiqə həlak bolmıđan bolatti. **(Hadēs 986)** **24** Əmma mən silərgə xuni eytip koyayki, kiyamət künidə Sodom zemindikilərnin keriđiđini silərninkidim yenik bolidu. **25** Xu waqtılarda, Əysa bu ixlarəwa qarap mundađ dedi: — Asman-zemin Iğisi i Ata! Sən bu [həqikətlərnı] danixmən wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balılarəwa axkarlıəjanlıqıñ üqün Sanga mədhıyilər okuyməni! **26** Bərhək, i Ata, nəzirində bundak kılıx rawa idi. **27** Həmmə manga Atamdın təkdım kılındı; Oqulni Atidin başqa həqkim tonumaydu, wə Atinimu Oqul wə Oqul axkarılxni layik kərgən kixilərdin başqa həqkim tonumaydu. **28** Əy japakəxlər wə eđir yük yükləngən həmminglar! Mening yeniməwa kelinglar, mən silərgə aramlıq bərey. **29** Mening boyunturukumni kiyip, məndin əgininglar; qünki mən məmin wə kəmtərmən; xundađ kıləjanda, kənglünglar aram tapidu. **30** Qünki mening boyunturukumda bolux asan, mening artıđiđan yüküm yeniktur.

12 Xu qaoqlarda bir xabat küni, Əysa buođaylıqlərdin eđup ketiwatatti. Korsiki eqip kətkən muhlisiri baxaklarnı üzüp, yeyixkə baxlıdı. **2** Lekin buni kərgən Pərisiyələr uningəwa: — Kara, muhlisiring xabat küni Təwratta qəkləngən ixni kılıwatıdu, deyixti. **3** Birađ u ularəwa: — Dawut wə uning həmrəhlirining ađ qaləjanda nemə kıləjanlıknı [mukəddəs yazmılərdin] okumıəjanmusılər? **4** U Hudaning əyigə kirip, [Hudaəwa] ataləjan, xundađla ezi wə həmrəhlirıəwa nisbətən Təwrat kanuni boyıəwa yeyixkə bolmıđıđan «təkdım nanlar»ni [sorap elip], ularni [həmrəhlirı] bilən billə yegən. Əslidə bu nanlarnı pəket kəhınlarıning yeyixigilə bolatti. **5** Silər Təwratın xuni ođup bəkmıəjanılərki, ibadəthanidə ixləyđiđan kəhınlar xabat künliri ixləp xabat tərtipini buzsımu, gunahkə buyrulmıydu. **6** Birađ mən xuni silərgə eytip koyayki, bu yərdə ibadəthanidimni uluəw bırsi bər. **7** Əmdilikdə əgər silər [Hudaning] «[mukəddəs yazmılərdə]: «İzdəyđiđinim kurbənlıqlər əməs, bəlki rəhım-xəpəkət» deyilgən xu səzining mənisini bilgən bolsanglar, bigunah kixilərnı gunahkər dəp bəkitməyttinglar. **8** Qünki İnsan'ođlı xabat küningin Iğisidur. **9** U u yərdin ayrılıp, ularning sinagogıəwa kirdi. **10** Wə mana, u yərdə bir kəli yegiləp qaləjan bir adam bər idi. Ular uning üstidin ərz kılıxkə səwəb tapmaqı bolup uningdin: — Xabat küni kesəl sakəytix Təwrat kanunıəwa uyođunmu? — dəp sorıdı. **11** Lekin u ularəwa mundađ jawab bərdi: — Bırsinglarning koyı xabat küni orıəwa qüxtip kətsə, u nı dərhəl tartıp qikiriwalmıyđiđan adam bərmıdu? **12** İnsan bolsa koyđın xunəw ətibərliktur! Xunga, xabat küni yaxxilik kılıx Təwrat kanunıəwa uyođundur. **13** Andin u həliki kesəlgə: — Kolungni uzat, — dedi. U kolını uzıtixi bilənlə kəli ikkinə qəliəwa ohxax əsligə kəltürüldi. **14** Birađ Pərisiyələr taxkiriəwa qikip, u nı kəndəw yokıtix həqkidə məsiləhət kılıxti. **15** Əmma Əysa buni bilıwəlip u yərdin ayrıldı. Top-top kixilər uningəwa əgixip mangdı. U ularning həmmisini sakəytıti; **16** andin ularəwa əzining saləhyitini axkarlılaslıknı kəttik tapıldı. **17** Buning bilən Yəxəwa pəyoəmbər arqılık yətküzülgən munu səzlər əməlgə axurıldı: **18** — «Kəranglar, mana Mən tallıəjan Əz kulumi Mening səyümlükim, dilimning səyügnıni! Mən Əz Rəhımni uning wujıđıəwa kundurımən, Xuning bilən u əllərgə

həküim-həqikətnı jakarlaydu. **19** U nə talax-tartix kılmaydu nə qukan kətürməydu, Koqılarda uning kətürgən awazını həq angliəuqi bolmıydu. **20** Taki u əjəlib bilən toorəwa həkümlərnı qikəroquə, Yanjıləjan komuxni sundurmıydu, Tütəp əqay dəp qaləjan pilikni eqürməydu; **21** Wə əllər uning namıəwa ümid baəylıydu». **22** Xu qaođa, uning alđiəwa jin qaplıxıwaləjan kor wə gaqa biri elip kelindi. U unı sakəytıti, kor gaqını səzıyləyđiđan wə kəreləyđiđan kıldı. **23** Barlık halayik həyran boluxup: — Əjəba, bu Dawutning oqlimıdu? — deyixti. **24** Lekin Pərisiyələr bu səzni anglap: — U pəket jinlarning əmiri boləjan Bəəzilubkə tayinip jinlarnı koqlıwetıdikən, deyixti. **25** Lekin u ularning nemə oylawatkanlıknı bilip ularəwa mundađ dedi: — Əz iqidin bəlünıp əzərə sokuxkən həkəndəw padıxahlıq wəyran bolıdu; həkəndəw xəhər yaki aılə əz iqidin bəlünıp əzərə sokuxsa zawallıqkə yüz tutıdu. **26** Əgər Xəytan Xəytanni koqlısa, u əz-əzıgə karxi qıkkən bolıdu. Undəktə, uning padıxahlıqı kəndəkmə pət tırəp turalısın? **27** Əgər mən jinlarnı Bəəzilubəwa tayinip koqlısam, silərnin pərzəntliringlar kimgə tayinip jinlarnı koqlıydu?! Xunga ular silər toorluluk həküim qikərsın! **28** Lekin mən Hudaning Rəhıəwa tayinip jinlarnı koqlıəjan bolsam, undəktə Hudaning padıxahlıqı dərwəwə üstınglarəwa qüxtip namayan boldı. **29** Bir kixi küqtünggür bırsingni əyigə kirip, uning mal-mülkını kəndəw bulap ketəlısın? Pəket u xu küqtünggürni əwwal baəqlıyalısa, andin əyini bulang-talang kılalayıdu. **30** Mən tərəptə turmiəjanlar manga karxi turoquđur. Mən tərəpkə [adəmlərnı] yıqmıəwuqlar bolsa tozutuwađkúđıdu. **31** Xuning üqün mən silərgə xuni eytip koyayki, insanlarning eđküzgən hətürülük gunahlırı wə kıləjan kupurluklirining həmmisini kəqürüxkə bolıdu. Birađ Mukəddəs Rəhkə kupurluk kılıx həq kəqürülməydu. **32** İnsan'ođlıəwa karxi səz kıləjan kimdəkim bolsa kəqürüməw erixələydu; lekin Mukəddəs Rəhkə karxi gəp kıləjanlar bolsa bu dunyadımu, u dunyadımu kəqürüməw erixəlməydu. **(aiđn 9165)** **33** Dərah yaxhi bolsa, mewisımu yaxhi bolıdu — yaki dərah pər bolsa, mewisımu naqar bolıdu; qünki həkəndəw dərah əz mewisidin bilinıdu. **34** Əy ıylanlarning pərzəntliri! Silər rəzil tursanglar, əozjınglardin kəndəkmə yaxhi səz qıksın? Qünki adəmnin kəlbidə nemə toluq taxkən bolsa əozjıdin xu qıkıdu. **35** Yaxhi adəm əz yaxhi həzınısın yaxhi nərsilərnı qikırıdu. Yaman adəm yaman həzınısın yaman nərsilərnı qikırıdu. **36** Mən silərgə xuni eytip koyayki, insanlar kıləjan hərbir əozj kuruq səz üqün sorak küni hesab berıdu. **37** Qünki əz səzlıring bilən ya həkəniy ispatlınisən, ya səzlıringlar bilən gunahkər dəp bəkitilısən. **38** Xu qaođa bəzi Təwrat ustazlırı wə Pərisiyələr uningəwa jawabən: Ustaz, səndin bir mejjizilik əlamət kərgümız bər, — dedi. **39** Lekin u ularəwa mundađ jawab bərdi: — Rəzil hımd zinəhor bər dəwər bir «alamət»ning kərsıtılını istəp yürıdu. Birađ bu dəwrdikilərgə «Yunus pəyoəmbərdə kərułgən mejjizilik əlamət»tin başqa həqkəndəw mejjirilik əlamət kərsıtılmıydu. **40** Qünki Yunus pəyoəmbər yooəjan belikning kərsıkıdə üq kəqə-kündüz yatqəndəw, İnsan'ođlımu ohxax üq kəqə-kündüz yərnin bəođıdəwa yatıdu. **41** Sorak küni Ninawə xəhıridikilər bu dəwrdikilər bilən təng kopup, bu dəwrdikilərnin gunahlırını bəkitıdu. Qünki ular Yunus [pəyoəmbər] jakarlıəjan həwərnı anglap, [yamanlıkđın] towa kıləjan; wə mana, muxu yərdə Yunus [pəyoəmbər]dınmu uluəw bırsi turıdu! **42** Sorak küni «Jənbıtkı ayal padıxah»mu bu dəwrdikilər bilən təng tırılıp, ularning gunahlırını bəkitıdu. Qünki u Sulaymanning dana səzlırını angıax üqün yər yüzınin qetidin kəlgən; wə mana, həzir muxu yərdə Sulaymandınmu uluəw bırsi turıdu. **43** Napak rəh birawning tenidin qikiriwetilgəndin keyin, u

kuroqak dalalarni qoʻrgilap yürüp, birar aramgahni izdäydu, biraq tapalmaydu **44** wä: «Män qikқан makanimoğa kaytay» däydu. Xuning bilän kaytip kelip, xu makanining yänila box turoqanlikini, xundakla pakiz tazilanöqanlikini wä rötlängänlikini baykaydu-dä, **45** berip ezidinmu bättär yättä jinni baxlap keldü; ular kirip billä turidu. Buning bilän heliki ädömingän keyinki häli burunqidinmu tehimu yaman bolidu. Bu rözil däwrödikilärning hälimu mana xundak bolidu. **46** U toplaxқан halayikқа dawamlik sezlöwätkända, mana, anisi bilän iniliri kelip, uning bilän sezlöwämäqä bolup taxkirida turuxti. **47** Xuning bilän biräyäl uningöqä: — Aningiz wä iniliringiz siz bilän sezlöximiz döp taxkirida turidu, — dedi. **48** Lekin u jawabän xu häwäрни yätküzgän kixidin: «Kim mening anam, kim mening inilirim?» — döp soridi. **49** Andin u kölini sozup muhlislrini körsitip: — Mana mening anam, mana mening inilirim! **50** Qünki kim ärxitki Atamning iradisini ada kılsa, xu mening aka-inim, aqa-singlim wä anamdur, — dedi.

13 Xu küni äysa eydin qikip, dengiz boyida olturatti. **2** Äträpioğa top-top adömlär olixiwaloqaqқа, u bir kemigä qikip olturdi. Pütküil halayik bolsa dengiz boyida turuxatti. **3** U ularöqä tämsillär bilän nuroqun häkmätläri eytip birip, mundak dedi: — Mana, uruk qaqquci uruk qaqkili [etizöqä] qikiptu. **4** Uruk qaqqanda uruklardin baziliri qioqir yol üstigä qixüptu, kuxlar kelip ularni yöp ketiptu. **5** Böziliri texi köp, topisi az yärlöwäg qixüptu. Tupriki qongqur bolmioqaqқа, tezlä ünüp qikiptu, **6** lekin kün qixixi bilänla aptapta köyüp, yiltizi bolmioqaqқа kurup ketiptu. **7** Böziliri tikänläring arisioğa qixüptu, tikänlä ösüp maysilärni boşuwaytu. **8** Böziliri bolsa yahxi tuprakқа qixüptu. Ularning böziliri yüz hässä, böziliri atmix hässä, yänä böziliri ottuz hässä hösul beriptu. **9** Kuliği barlar buni anglisun! **10** Muhlisli kelip, uningdin: — Sän nemä üqün ularöqä tämsillär arkilik tälüm berisän? — döp soridi. **11** U ularöqä mundak jawab bärdi: — Silär ärx padixahlikning silirlini bilixkä muyəssär kılindinglar, lekin ularöqä nesip kılinmidi. **12** Qünki kimda bar bolsa, uningöqä tehimu köp berilidu, uningda molqilik bolidu; ämma kimdä yök bolsa, hätta uningda bar bolöqanlirimu uningdin mährum kılinidu. **13** Ularöqä tämsil bilän sezlöximning säwäbi xuki, ular kärisimu körmäydu, anglisimu tingximaydu häm häkiki qixänmaydu. **14** Buning bilän Yäxaya pəyoqəmbər eytkän bexarättiki munu sözlär əməlgə axuruldi: — «Silär anglaxni anglaysilər, biraq qixänmäysilər; Karaxni karaysilər, biraq körmäysilər. **15** Qünki muxu hälkning yürikini may қаplар көткөн, Ular angliöqanda külaklırini eşir kıliwaloqan, Ular közlrini uhliöqandök yumuwalöqan; Undak bolmisidi, ular közlrini bilän körüp, Kuliği bilän anglap, Köngli bilän qixinip, Öz yolidin yanduruluxi bilän, Män ularni säqaytkän bolattim. **16** Lekin, közlinglar bəhtliktur! Qünki ular köridü; küliklinglar bəhtliktur! Qünki ular anglaydu. **17** Män silöwə xuni bərhək eytip qoyayki, burunqi nuroqun pəyoqəmbərlər wə häkkanıy adömlär silärning körgininglärni köriükä intizar bolöqan bolsimu ularni körmigän; silärning angliöqaninglärni anglaxқа intizar bolöqan bolsimu ularni anglimioqan. **18** Əmđi uruk qaqquci toorjrisidiki tämsilning mänisini anglanglar: **19** Əgər biri [ərx] padixahlikning sez-kalamini anglap turup qixänmisä, Xəyтан kelip uning köngligä qeqilöqan sözni elip ketidu. Bu дәl qioqir yol üstigä qeqilöqan uruklardur. **20** Taxlik yärlöwäg qeqilöqan uruklar bolsa, ular sez-kalamni anglap, huxhalik bilän dərhal qobul kılöqanläri körsitidu. **21** Hälbuki, kälbidä häq yiltiz bolmioqaqқа, pəktät wəktitlik məwjut bolup turidu; sez-kalamning wəjädin kıyinqilik yaki ziyankəxlilik

uqriöqanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidu. **22** Tikänläring arisioğa qeqilöqini xundak adömlärni körsətkənki, ular sez-kalamni angliöqini bilän, lekin bu dunyaning ändixiliri wə baylikning ezikturuxi [kälbidiki] sez-kalamni boşuwetidu-dä, ular hösulsiz kalidu. (aion g165) **23** Lekin yahxi yöwəg qeqilöqan uruklar bolsa — sez-kalamni anglap qixəngän adömlärni körsitidu. Bundak adömlär hösul beridu, birsu yüz hässä, birsu atmix hässä, yänä birsu ottuz hässä hösul beridu. **24** U ularning aldida yänä bir tämsilni bayan kıldi: — Ärx padixahlik huddi etizioğa yahxi urukni qaqқан bir adömgä ohxaydu. **25** Əmma kixilär uykuğa qömgän qaşda, düxmini kelip buşday arisioğa kürmək uruklrini qeqiwetip, ketiptu. **26** Əmđi maysilar ösüp, baxaq qikaröqanda, kürməkmu axkarlinixқа baxlaptu. **27** Hojayinning qakarlıri kelip uningöqä: — Əpəndi, siz etizingizöqä yahxi uruk qaqқан əməsmidingiz? Kürməklər nədin kelip kaldı?» döptu. **28** Hojayin: «Buni bir düxmən kılöqan» — döptu. Qakarlar uningdin: «Siz bizni berip ularni otiwetinglar deməqimu?» — döp soraptu. **29** «Yak, » — döptu hojayin, «undak kılöqanda kürməklərni yulöqanda, buşdaylärnimu yuluwetixinglar mumkin. **30** Bu ikkisi orma wəktioqə bilä össun, orma wəktida, mən ormiqiləroqä: — Aldi bilän kürməklərni ayrip yioqir, baqlap köydürüxkä koyunglar, andin buşdaylärni yioqir ambirimöqä əkiringlar, dəymən» — döptu hojayin. **31** U ularöqä yänä bir tämsilni eytti: — Ärx padixahlik huddi bir adəm kılöqä elip etizioğa qaqқан kıqä urukioğa ohxaydu. **32** Kıqä urukı dərwekä barlik uruklarıning iqidä əng kıqik bolsimu, u härkəndak ziraəttin egiz ösüp, dərəh bolidu, hätta asmandiki kuxlarmu kelip uning xahlirida uwulaydu. **33** U ularöqä yänä bir tämsilni eytti: — Ärx padixahlik huddi bir ayal kılöqä elip üq jawur unning arisioğa yoxurup, taki pütün hämir bolöwəg säklioqan eqitküqə ohxaydu. **34** Əysa bu ixlärning hämmisini tämsillär bilän köpqilikқа bayan kıldi. U tämsilsiz häqқəndak tälüm bərməytti. **35** Buning bilän pəyoqəmbər arkilik aldın'ala eytilöqan munu sözlər əməlgə axuruldi: — «Aozimni tämsil sezləx bilän aqimən, Aləm apiridä bolöqandin beri yoxurunup kölgən ixlärni elan kılimən». **36** Xuningdin keyin, u köpqilikni yölöqä seliwetip öygä kirdi. Muhlisli yenioğa kelip uningdin: — Etizlikitki kürmək toorjrisidiki tämsilni bizgä xərhləp bərsəng, — döp ütündi. **37** U əmđi ularöqä jawab berip mundak dedi: — Yahxi urukni qaqқан kixi İnsan'oolqidur. **38** Etizlik bolsa — dunya. Yahxi uruk bolsa [ərx] padixahlikning pəzəntlidiridur, lekin kürmək rözil bolöquning pəzəntlidiridur. **39** Kürmək qaqқан düxmən — Iblisur. Orma örux wəkti — zaman ahiridur. Ormiqilar — pərixtilərdur. (aion g165) **40** Kürməklər yulunup, otta köydürüwetilginidök, zaman ahiridimu ənə xundak bolidu. (aion g165) **41** İnsan'oolji pərixtilərini əwətip, ular insanlärni gunaħқа azduroquqilärning hämmisini, xundakla barlik itaətsizlik kılöquqilärni öz padixahlikidin xallap qikip, **42** humdanning lawuldap turoqan otioğa taxlaydu. U yərdä yioqazlar kötürilidu, qixlrini otuqlitidu. **43** U qaşda häkkanıylar Atisining padixahlikida huddi küyaxtək juralimidu. Angliöjudök kuliği barlar buni anglisun! **44** — Ärx padixahlik huddi etizda yoxuruloqan bir həzinigə ohxaydu. Uni tepiwaloquci həzinini kaytidin yoxurup, həzinining xad-huramlikı iqida bar-yökini setiwetip, xu etizni setiwalidu. **45** Yänä kelip, ərx padixahlik esil ünqə-mərwayitlärni izdigän sodigərgə ohxaydu. **46** Sodigər nəhayiti kımmət bahalik bir mərwayitni tapқanda, kaytip berip bar-yökini setiwetip, u mərwayitni setiwalidu. **47** — Yänä kelip, ərx padixahlik dengizöqä taxlinip hərhil beliklärni tutidöqan toröqä ohxaydu. **48** Tor toxқanda, [belikqilar] uni kıroqaqқа tartip qikiridu. Andin olturup, yahxi beliklärni ilöwewelip,

qaqilaroqa qaqilap, ʻarzimaslarni taxliwetidu. **49** Zaman ahirida xundak bolidu. Parixtilar qikiq, rozil kixilarni haqqaniy kixilar arisidin ayriydu (**aiōn g165**) **50** wə humdanning lawuldap turoqan otiyoqa taxlaydu. U yordə yioqa-zarlar ketürülidu, qixlirini ojuqurlitidu. **51** Əysa ularidin: — Bu ixlarning həmmisini qixxəndinglarmu? dəp soridi. Qixxəndük, — dəp jawab bərdi ular. **52** Andin u ularoqa: — Xunga, ʻerx padixahlikining təlimigə muyəssər bolup muhlis boləjan hər bir Təwrat ustazi huddi həzinisidin yengi həm kona nərsiləni elip qikiq tarkatkuqi ʻey hojayinioqa ohxaydu, — dedi. **53** Əysa bu təmsilləni səzləp boləjandin keyin, xundak boldiki, u yərdin ayirilip, **54** ʻez yurtioqa kətti wə ʻez yurtidiki sinaogoga həlkkə təlim berixkə kirixti. Buni angliyoqan halayik intayin həyrən boluxup: — Bu adəmning bunqiwala danaliki wə mejiya-karamətliri nədin kəlgəndü? **55** U pəkət həliqi yaozaqqining oşli əməsmu? Uning anisining ismi Məryəm, Yakup, Yüsü, Simon wə Yəhəudalar uning iniliri əməsmu? **56** Uning singillirining həmmisi bizning arimizdioqu? Xundak ikən, uningdiki bu ixlarning həmmisi zadi nədin kəlgəndü? — deyixətti. **57** Xuning bilən ular uningə həsət-bizar bilən kərdi. Xunga Əysa ularəqa mundak dedi: — Hərəkəndək pəyoqəmbər baxka yərlərdə hərəmətsiz kalmaydu, pəkət ʻez yurti wə ʻez eyida hərəmətkə sazawər bolmaydu. **58** Ular nung iman-ixənqisizlikidin u u yərdə kəp mejiya kərsətmidi.

14 U qaoqlarda, Hərod haqim Əysaning nam-xəhritidin hawər tepip, **2** hizmətkarligə: — Bu adəm qəmüldürgüqi Yəhya bolidu, u ölümün tirilgən bolsa kerək. Xuning üqtin muxu alahidə küdrətlər uningda küqini kərsətmətkə, — dedi. **3** Hərodning bundak deyixining sawəbi, u [egəy] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjidin Yəhyani tutkun qilip, zindanoqa taxliqanidi. **4** Qünki Yəhya Hərodka [tənbih berip]: «Bu ayalni tartiwelixing Təwrat kanunioqa hilaptur» dəp kəlgənidi. **5** Hərod [xu sawəbtin] Yəhyani ʻöltürmətkə boləjan bolsimu, biraq halayiktin kərkənanidi, qünki ular Yəhyani pəyoqəmbər, dəp bilətti. **6** Əmma Hərodning tuşuloqan küni təbrikləngəndə, ayali Hərodiyəning kizi otturioqa qikiq ussul oynap bərdi. Bu Hərodka bək yakti; **7** xuning üqtin u uningə: — Hərnəmə tilisəng xuni sanga bəyər, dəp kəsəm kildi. **8** Ləkin kiz anisining küxkürtüxi bilən: — Qəmüldürgüqi Yəhyaning kallisini elip, bir təhsigə koyup əkəlsilə, — dedi. **9** Padixah buningə həsət qəkkən bolsimu, kəsəmliri tūpəylidin wə dastihanda olturoqanlar wəjidin, [kallisini] elip kelinglar, dəp buyrudi. **10** U adəm əwətip, zindanda Yəhyaning kallisini aldurdi. **11** Xuning bilən kallisi bir təhsigə koyulup, kizning aldioqa elip kelindi. Kiz buni anisining aldioqa apardi. **12** [Yəhyaning] muhlisli bəsa berip, jəsətni elip dəpnə kildi; andin berip Əysaqa bu ixlarni hawər kildi. **13** Əysa bu hawəni anglap, ʻezi yaloquz pinhan bir jayoqa ketəy dəp bir kəmigə olturup u yərdin ayridi. Halayik buning hawirini tapkanda, ətraptiki xəhərlərdin kelixip, uning kaynidin piyadə mangdi. **14** U [kiroqakqa] qikiq kətkinidə, zor bir top adəmləni kərwidi, ularəqa iq əşritip, ularning əşriqlirini sakaytti. **15** Kaq kirgəndə, muhlisli uning yenioqa kelip: — Bu qəl bir jay ikən, waqtimu bir yərgə berip kaldi. Halayikni yoloqa seliwətkən bolsang, andin ular kəntlərgə berip ʻezlirigə ozuk setiwalsun, — dedi. **16** Ləkin Əysa ularəqa: — Ular nung ketixining həjiti yok, ʻezinglar ularəqa ozuk beringlar, — dedi. **17** Ləkin muhlislar: — Bizdə bəx nan bilən ikki danə belixitin baxka həq nərsə yoq, — deyixti. **18** U: — Ular nung munga elip kelinglar, dedi. **19** U halayikni qəplüknig üstidə olturuşka buyruşqandin keyin, bəx nan bilən ikki belixitni kolioqa elip, asmanoqa qarap [Hudaəqa] təxəkkür eytti. Andin nanlarni oxtup muhlisliroqa bərdi, muhlisli halayikka üləxtürüp bərdi. **20**

Həmməylən yəp toyundi. [Muhlislar] exip kəloqan parqilarni lik on ikki sewətkə teriwaldi. **21** Ozuklanəjanlarning sani ayallar wə balilərdin baxka təhminən bəx ming kixi idi. **22** Arkjida, u muhlisliroqa: Əzim bu halayikni yoloqa seliwetimən, angəşuqə silər kəmigə olturup, dengizning qarxi kiroşkioqa ʻetip turunglar, dəp buyrudi. **23** Halayikni yoloqa seliwətkəndin keyin, u dua kiliş üqtin ʻezi həl wətəxə qakti. Kaq kirgəndimu u yərdə yaloquz kaldi. **24** Bu qaoşda, kəmə kiroşaktin heli kəp qakirim yürgənidi, ləkin xamal qarxi yenlixitin qikiwatkaşka, kəmə dolkunlar iqda qaykilip turatti. **25** Keqə tətinqə jəsək waqtida, u dengizning üstidə mengip, muhlisli tərəpkə kaldi. **26** Muhlislar uning dengizning üstidə mengip keliwatkanlikini kərip, aləzkadə bolup: — Alwasti ikən! — dəp kərkup quşan selixti. **27** Ləkin Əysa dərhal ularəqa: — Yürəkklik bolunglar, bu mən, kərkənglar! — dedi. **28** Petrus buningə jawabən: — I Rəb, bu sən bolsang, su üstidə mengip yeningəqa beriximioqa əmər kəloqaysən, — dedi. **29** Kəl, — dedi u. Petrus kəmidin qüxüp, su üstidə mengip, Əysaqa qarap ketiwatatti; **30** ləkin boranning kattik qikiwatkanlikini kərip kərkup, suqa qəkkə baxlidi: — Rəb, meni kutuzawəloqaysən! — dəp warkiridi. **31** Əysa dərhal kolini uzitip, uni tutuwaldi wə uningə: — Əy ixənqi ajiz bəndə, nemixkə guman kilding? — dedi. **32** Ular kəmigə qikkənda, xamal tohtidi. **33** Kəmidə olturoqanlar uning aldioqa kelip səjdə kiliş: — Bərhək, sən Hudaning Oşli ikənsən, — deyixti. **34** Ular dengizning qarxi tərəpigə ʻətkəndə, Ginnisarət yurtida [kuruqlukka] qikti. **35** U yərdiki adəmlər uni tonup kəlip, ətraptiki barlik jaylarəqa hawər əwətti; xuning bilən kixilər barlik bimarlarni uning aldioqa elip kaldi; **36** ular uningdin bimarlarning həqbolmioqanda uning tonining pəxigə bolsimu kolini təgküziwəlixioqa yol koyuxini ʻətündi. Uningə kolini təgküzgənlərnig həmmisi səllimaza sakaydi.

15 Bu qaoşda, Təwrat ustazliridin wə Pərisylərdin bəziliri Yerusalemdin kəlip Əysaning aldioqa berip: **2** — Muhlisling nemixkə ata-bowilirimizning ənʻənilirigə hilaplik kilidu? Qünki ular kollirini yumay tamaqə yəydikənoqu, — dedi. **3** Ləkin u ularəqa mundak jawab bərdi: — Silərqu, silər nemixkə ənʻənimizni saklaymiz dəp Hudaning əmrigə hilaplik kilisilər? **4** Qünki Huda: «Ata-anangni hərəmət qil» wə «Atisi yaki anisini haqarətligənlər ʻölümə məhkum kilinsun» dəp əmər kəloqan. **5** Ləkin silər: — Hərəkəndək kixi «Atisi yaki anisioqa: — Mən silərgə yərdəm bərgüdək nərsiləni allikaqan [Hudaəqa] atiwəttim — desilə, **6** uning ata-anisioqa hərəmət-wapadarlik kiliş məjburiyiti kalmaydu, — dəysilər. Buning bilən ənʻəngənləni dəp, Hudaning əmrini yokka qikişwəttinglar. **7** Əy sahtipəzlər! Yəxaya pəyoqəmbər bərgən muxu bəxarət toptəoşra silər toşruluk ikən: — **8** «Muxu həlq əşzida meni hərəmətligini bilən, Biraq kəlbə məndin yirək, **9** Ular munga bihudə ibadət kilidu. Ular nung ʻəgətkən təlimli pəkət insanlardin qikkən pətiwalərala, halas». **10** Andin u halayikni yenioqa qakirip, ularəqa: — Kulək selinglar həm xuni qixixinglarki, **11** İnsanni napak kilidijini əşzidin kiridijini əməs, bəlkə əşzidin qikidijinidur, — dedi. **12** Keyin muhlisli uning aldioqa kelip: — Səning bu səzüngni Pərisiyələr anglap, uningdin bizar bolup rənjigənlirini bildingmu? — dedi. **13** Ləkin u mundak jawab kayturdi: — Ərxiki Atam tikmigən hərəkəndək ʻesümlük yiltizidin yulunup taxlinidu. **14** Silər ularəqa pisənt qilmənglar; ular korlarəqa yol baxlaydioqan korlardur. Əgər kor korəqa yol baxlisa, hər ikkisi orioqa qüxüp ketidu. **15** Ləkin Petrus uningə: — Baya eytkən təmsilni bizgə qixxəndürüp bərgəysən, — dedi. **16** Ləkin u: — Silərmu təhiqə qixxəniqə eriximidinglar?! — dedi. **17**

Eoziyoja kirgan barlik narsilarning axkazan arkilik tarot bolup qikip ketidioanlikini tehi qixonmamsilar? **18** Lekin eoizdin qikidiojni kalbtin qikidu, insanni napak kilidiojinimu xudur. **19** Qunki yaman oylar, katillik, zinahorluk, buzukqilik, ooirlik, yalojan guwahlik wə təhmət katarliklar kalbtin qikidu. **20** Insanni napak kilidiojanlar mana xulardur; yuyuliojan kollar bilən tamak yeix insanni napak kilmaydu. **21** Əysa u yərdin qikip, Tur wə Zidon xəhərlirining ətrapidikidi yurtlarəja bard. **22** Mana, u qət yərlərdin kəlgən kananiy bir ayal uning aldioja kelip: — I Rəb! Dawutning oqli, həliməja rəhim kiləyaisiz! Kizimoja jin qaplixəwəlanəkan, kijnilip ketiwatidui! — dəp uningəja nida kilip zarlid. **23** Lekin u u ayaləja bir eoizmu jawab bərmidi. Muhlisiri uning yenioja kelip: — Bu ayalni yoləja salsang! Qunki u kəynimizdin əgixip yalwurup nida kiliwatidui, — dedi. **24** Əmdi u jawab berip: — Mən pəkət yoldin tenigən koy padiliri boləjan Israil jəmətdikilərgə əwtəlgenmən, — dedi. **25** Əmma heliki ayal uning aldioja kelip səjdə kilip: — Rəb, mənəja yərdəm kiləyəsən! — dəp yalwurd. **26** U uningəja: — Balilarning nenini kikiq itlarəja taxlap berix yahxi əməs, — dedi. **27** Lekin heliki ayal: — Durus, i Rəb, birək həttə itlarmu hojayinining dastihininidin qixəkən uwaqlarni yəydiəju, — dedi. **28** Xuning bilən Əysa uningəja: — Əy hanim, ixənəqning küqlük ikən! Tiliginəgdək bolsun! — dedi. U ayalning kizi xuan sakiyip kətti. **29** Əysa u yərdin qikip, Galiliyə dengizining boyidin otiəp, taəqka qikip olturdi. **30** Uning aldioja top-top halayik yiojildi. Ular tokur, kəriəju, qaqa, qolək wə nuroqun baxka hil kesəllərnimu elip kelip, uning ayioji aldioja koyuxt; u ularni sakaytti. **31** Xuning bilən halayik gaqilarning səziyələydiəjan boləjanlikini, qoləklarning sakayəqini, tokurlarning mangəjanlikini wə kəriəjuqlarning keridiojan boləjanlikini kəriəp, həyrən boldi wə Israilning Hudasini uləuđidi. **32** Andin Əysa muhlisirini yenioja qakirip: — Bu halayikka iqim əəriydu; qunki ular üç kündin beri yenimda boldi, yegüdək bir nərsisimu qəlmidi. Ular ni əylirigə əq kayturuxni haliməymən, yolda həlidin ketixi mumkin, — dedi. **33** Muhlisir uningəja: — Bu qəldə bunqiwala adənni toyoəzudək kəp nanni nədin tapimiz? — deyixti. **34** Əysa ularidin: Kənə neninglar bar? — dəp soridi. — Yəttə nan bilən birnəəqqə tal kikiq belik bar, — deyixti ular. **35** Buning bilən u halayikni yərdə olturuxka buyrudi. **36** Andin, yəttə nan bilən beliklarni kəlioja elip [Hudaəja] təkəkkiəy eyp, ularni oxup muhlisirioja bərdi, muhlisir halayikka iləxtürdi. **37** Həmməylən toyoəqə yedi; andin [muhlisir] exip qəlojan parqilarni yiojip yəttə qong səwətni toxkuzdi. **38** Tamak yeganlərnin sani balilar wə ayallardin baxka tət ming kixi idi. **39** U halayikni yoləja saləjandin keyin, kəmigə qixup, Magadan yurtining qət yərlirigə bard.

16 Əmdi pərisiyələr bilən Saduqiylar uni sinax məksitidə yenioja kelip, uningdin bizgə əsmandin məjizilik bir əlamət kərsətsən, dəp tələp kilixti. **2** Birək Əysa ularəja mundak dedi: — Kəqkurun silər kizil xəpəkəni kərgininglarda, «Hawa ətə oquk bolidu» dəysilər **3** wə ətiəgəndə: «Bügün boran qikidu, qunki əsmanning rənggi kizil həm tutuk», dəysilər. Əsmən rənggiroyini pəkət ələyisilər-yu, lekin bu zamanda yüz beriwatқан əlamətlərnəni pəkət ələməysilər! **4** Rəzil həm zinahor bu dəwə «məjizilik bir əlamət»ning kəristilixini istəp yüridu. Birək bu [dəwərdikilərgə] «Yunus pəyəəmbərdə kəriəlgən məjizilik əlamət»din baxka həqkəndək məjizilik əlamət kərsitilməydu. Andin u ularni taxlap qikip kətti. **5** Muhlisiri [dengizning] u kətiəja ətkinidə, nan eliwəlxini untuəjanidi. **6** Əysa ularəja: — Həxyar bolunglar, Pərisiyələr bilən Saduqiylarning eqitkəusidin

ehətiyət kilinglar, — dedi. **7** [Muhlisir] əzərə muləhizilixip: — Nan əkəlmigənləkimiz üçün buni dawatsə kerək, — deyixti. **8** Əysa ularning nemə [deyixiwatқанlikini] bilip mundak dedi: — Əy ixənəqi əjizlar! Nemə üçün nan əkəlmigənləkinglar toərisidə muləhizə kilisilər? **9** Təhiqə qixənəmidinglarmu? Bəx nan bilən bəx ming kixining [toyoəzulojanlikij], kənə səwət ozuk yiojəwəlojanlikinglar esinglardin qixtimu? **10** Yəttə nan bilən tət ming kixining [toyoəzulojanlikij], yənə kənə qong səwət ozuk yiojəwəlojanlikinglarmu esinglardin qixtimu? **11** Silər kəndəkmə məning silərgə: «Pərisiyələr bilən Saduqiylarning eqitkəusidin ehətiyət kilinglar» deginimlən nan toəruluq əməslikni qixənəməysilər? **12** Muhlisir xundila uning nandiki eqitkəudin əməs, bəlki Pərisiyələr bilən Saduqiylarning təlimidin ehətiyət kilixni eytқанlikini qixinip yətti. **13** Əysa Kəysəriyə-Filippi rayoniəja kəlginidə, u muhlisiridin: Kixilər mən Insan'oqlini kim dəp bilidikən? — dəp soridi. **14** Muhlisiri: — Bəzilər səni qəməüldürgüci Yəhya, bəzilər İlyas [pəyəəmbər] wə yənə bəzilər Yərəmiyə yəki baxka pəyəəmbərlərdin biri dəp bilidikən, — dəp jawab bərd. **15** U ularidin: — Əmdi silərqə? Silər mənə kim dəp bilisilər? — dəp soridi. **16** Simon Petrus: — Sən Məsih, mənəgüülək həyat Hudaning Oqlu ikənsən, — dəp jawab bərd. **17** Əysa uningəja: — Bəhtliksən, i Yunus oqli Simon! Buni sənə ayan kiləuquq həq ət-қан igisi əməs, bəlki ərxteki Atamdu. **18** Mən sənə xuni eytayki, sən bolsang Petrusdursən. Mən jəmətimni bu uyultax üstigə qurimən. Uning üstidin təhtisaraning dərəwəzilərimu əjəlib kəlməydu. (Hədəs g86) **19** Ərx padixəhlikining əqkuqlirini sənə taxurimən; sən yər yüzidə nemini bəəlisəng ərxtimu bəəjlənojan bolidu, sən yər yüzidə nemini koyup bərsəng, ərxtimu koyup berilgen bolidu, — dedi. **20** Bu səzlərnə eytp bolup, u muhlisirioja əzining Məsih ikənləkinəni həqkimə tinməslikni tapilidi. **21** Xu wəktidin baxlap, Əysa muhlisirioja əzining Yerusələməja ketixi, əksəqallar, bax kəhınlar wə Təwrat əstəzli ri təripidin kəp əzəb-əqubət tartixi, oltürülüxi mukərrər boləjanlikini, xundəklə üçinqi küni tirildürülidiojanlikini ayan kilixkə baxlidi. **22** Xuning bilən Petrus uni bir qətkə tartip, uni əyibləp: — Ya Rəb, sənə rəhim kilənoju! Bəxingəja bundək ixlar kət'iy qixməydu! — dedi. **23** Lekin u burulup Petruska qərap: — Arqəməja ət, Xəytan! Sən mənə putlikaxəngsən, sənəng oyliəjanlirning Hudanəng ixliri əməs, insannəng ixliridur, — dedi. **24** Andin Əysa muhlisirioja mundak dedi: Kimdəkim mənə əgixixni halisə, əzidin wəz kəqip, əzining kərestini kəttürüp mənə əgəxsun! **25** Qunki əz jəninə kutkuzmakqij boləjan kixi qəqum jənidin məhrum bolidu, lekin mən üçün əz jənidin məhrum boləjan kixi uningəja erixidu. **26** Qunki bir ədəm pütün dunyəja igə bolup jənidin məhrum qəlsa, buning nemə paydisi bolsun?! U nemisini jəniəja təgixsun?! **27** Qunki Insan'oqli Atisening xən-xəripi iqidə pərixtiliri bilən kelix əldidə turidu; wə u həmmə ədəmning əz əməllirigə tuxluk jawab kayturidu. **28** Mən silərgə xuni bərhək eytp koyayki, bu yərdə turojanlarning arisidin oltümnəng təmini tixitxin burun jəzəmnə Insan'oqlining əz padixəhlikij bilən kəlgənləkinəni kəriədiəjanlar bardur.

17 Wə əltə kündin keyin, Əysa Petrus, Yəqub wə Yəqubning inisi Yuhənnani ayrip elip, egiz bir taəqka qixti. **2** U yərdə uning siyəki ularning kəz əldidilə əzgirip, yüzü kuyəxtək parlidi, kiyimliri nurdək ap'ək bolup qəknidi. **3** Wə mənə, [muhlisirioja] Musa wə İlyas [pəyəəmbərlər] uning bilən səzlixiwatқан hələ kəriəndi. **4** Xuning bilən Petrus Əysəja: — I Rəb, bu yərdə boləqinimiz nemidəngə yahxi! Halisəng, birini sənə, birini Musəja, yənə birini İlyəskə atəp bu yərgə üç kəpə yasayil! — dedi. **5** Uning gəpi tügiməylə, mənə

həmmisini kəqürdüm. **33** Mən sanga iq aqrıtqınimdək, sənmu qakar buradiringgə iq aqrıtixingə toorə kəlməmdu?!» dəptu. **34** Buning bilən hojisi oşəzəpliniq uni pütün kərzini tələp boləuqə adəm kiyoñuqı gundipaylarning qolida turuxkə tapxurup beriptu. **35** Xuningə oħxə, əgər hərbinglar öz kərandaxliringlarni qin dilinglardin kəqürmisənglar, ərxniki Atammu silərgə oħxə muamilə kılıdu.

19 Xundək boldiki, əysə bu səzləni eytip təlojəndin keyin, Galiliyə əlksidini ayırılıp, Yəhudiyə əlksining qət yərlirigə, yəni İordan dəryasining u ketidiki yurtlarə bardi. **2** Top-top adəmlər uningə əgixip kəlgən bolup, u ularni xu yərdilə saqaytti. **3** Əmdi bəzi Pərisiylər uning yəniəqə kelip uni kiltəkkə qəwərtix məksitidə uningdin: — Bir adəmning hərəkəndək səwəbtin ayalini qoyuwetixi Təwrat kənuñioqə uyoñunmu? — dəp soridi. **4** Xuning bilən u jawabən mundək dedi: — [Təwratın] xuni oqumidinglarmu, mukəddəmdə insanlarni Yəratquqı ularni «Ər wə ayal kılıp yaratti» wə **5** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayırılıdu, ayali bilən birlixip ikkisi bir tən bolidu». **6** Xundək ikən, ər-ayal əmdi ikki tən əməs, bəki bir tən bolidu. Xuning üqün, Huda kəxkənni insan ayrimisun. **7** Pərisiylər uningdin yəne: — Undəkə, Musa [pəyoşəmbər] nemə üqün [Təwrat kənuñida] ər kixi əz ayaliqə talək hetini bərsilə andin uni qoyuwetixkə bolidu, dəp buyruoqə? — dəp soraxti. **8** U ularə: — Tax yörəklilinglardin Musa [pəyoşəmbər] ayalliringlarni talək kılıxkə ruhsət kılıoqə; ləkin ələmnin bəxlimida bundək əməs idi. **9** Əmdi xuni silərgə eytip qoyayki, ayalini buzukluktin bəxkə birər səwəb bilən talək kılıp, bəxkə birini əmrigə əloqən hərəkəndək kixi zina kılıoqən bolidu. **10** Muhlislar uningə: — Əgər ər bilən ayali otturisidiki əhwal xundək bolsa, undəkə əylənməslik yahxi ikən, — dedi. **11** U ularə: — Bu səzni həmmilə adəm əməs, pəkət nesip kılınoqənlə kəbul kılaləydu. **12** Qünki anisining bəliyatkusidin tuqmə bəzi əoşwatlar bar; wə insan tərpidin əhta kılınoqən bəzi əoşwatlar mu bar; wə ərx pədxahlikı üqün əzini əoşwat kılıoqənlərmu bar. Bu səzni kəbul kılaləydiəoqənlər kəbul kılısun! — dedi. **13** Kəlungni təgküzitip dua kılıəyəsən dəp, bəzilər kiqik balilirini uning əldioqə elip kəldi. Biraq muhlislər elip kəlgənləni əyblidi. **14** Əmma əysə: — Balilər mening əldioqə kəltürülsun, ularni tosmənglar. Qünki ərx pədxahlikı dəl muxundəkləroqə təwədur, — dedi. **15** Wə kəllirini ularə təgküzgəndin keyin, u u yərdin ayırıldı. **16** Mana, bir künı birsi uning əldioqə kelip: — Ustaz, mən kəndək yahxi ixni kılısam, mənggülik həyatkə eriximən? — dəp soridi. **(aiōnios g166)** **17** U uningə: — Nemixkə məndin yaxxilik toşrisida sorəysən? «Yahxi boləuqılar» bolsa pəkət birilə bar. Əmma həyatlikkə kirimən desəng, əmlərgə əməl kıl, — dedi. **18** Kəysi əmlərgə dəysən? — dəp soridi u. əysə uningə: — «Kətilik kılma, zina kılma, əqrilik kılma, yəloqən guwahlik bərmə, **19** ata-anəngə hərmət kıl wə kəoxnəngni əzünəni səyğəndək səy» — dedi. **20** Yax yigit uningə: — Bularning həmmisigə əməl kılıp keliwatimən. Əmdi mənə yəne nemə kəm? — dedi. **21** əysə uningə: — Əgər mukəmməl boluxni həlisəng, berip bar-yokungni setip, pulini kəmbəəşəllərgə bərgin. Xuning bilən ərxə həzinəng bolidu. Andin kelip mənə əgəxkin, — dedi. **22** Yigit muxu səzni ənglap, kəyoşuqə qəməp u yərdin ketip kəldi. Qünki uning mal-mülki nəhəyiti kəp idi. **23** əysə muhlislirioqə: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, bəylarning ərx pədxahlikioqə kirixi təsləkitilə bolidu. **24** Wə yəne xuni silərgə eytayki, təgingin yingnəning kəzidin etüxi bəy adəmning Hudaning pədxahlikioqə kirixidin əsandur! — dedi. **25** Muhlislər buni ənglap intayin bək həyran boluxup: —

Undəkə, kim niyatkə erixəloydu? — dəp soraxti. **26** Əmma əysə ularəqə kərap: — Bu ix insan bilən wujudkə qikixi mumkin əməs, ləkin Hudaəqə nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **27** Buning bilən Petrus uningə: — Mana, biz həmmidin wəp kəqip sanga əgəxtuk! Biz buning üqün nemigə eriximiz? — dəp soridi. **28** əysə ularəqə mundək dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, ələmdiki həmmə kəytidin yengilənoqəndə, insan'əoqli xanlıq təhtidə olturoqən wəktidə, mənə əgəxkən silər on ikki təhtə olturup, İsaillarning on ikki kəbilisigə həküm qikirisilər. **29** Mening nəmim dəp əylər, aka-uka, aqə-singil kərandaxliri, ata-anisi, ayali, baliliri yahxi yər-zeminlardin wəz kəqənlərnin həmmisi ularəqə yüz həkəm artuq erixidu wə mənggülik həyatkə miras bolidu. **(aiōnios g166)** **30** Ləkin xu qəoşdə nuroşun əldida turoşənlər arkiəqə etidu, nuroşun arkiəqə turoşənlər əldioqə etidu.

20 — Qünki ərx pədxahlikı bir yər igisigə oħxəydu. İgisi üzümzarlikidə ixləxkə adəmləni yəlləx üqün tang səhərdə sirtkə qikiptu. **2** U ixləmlərlə bilən künlükü üqün bir kümüx dinardin bərxkə kəlixip, ularni üzümzarlikioqə əwətiptu. **3** Saət tokkuzlarda u yənə sirtkə qikip, bazarda bikar turoşən bəxkə kixiləni kərtiptu. **4** ularə: «Silərmu üzümzarlikioqə bəringlər, həqkənglarəqə tegixlikini bərimən» — dəptu. **5** ular üzümzarlikkə bəringtə. Qüxtə wə saət üqüm u yənə qikip yənə xundək kılıptu. **6** Ləkin [kəqkərun] saət bəxlərdə qikkəndə u yərdə turoşən yənə bəxkiləni kərtip, ularnin: «Nemə üqün bu yərdə kün boyi bikar turisilər?» dəp sorəptu. **7** ular: «Bizni həqkim yəllimidi» dəp jawab kəytruroptu. U ularə: «Undəkə, silərmu üzümzarlikioqə bərip ixlənglər» — dəptu. **8** Kəq boləanda, üzümzarlik igisi oşojidarioqə: «İxləmqiləni qəkirip, əng əhiridə kəlgənlərdin bəxləp əng əwəll kəlgənlərgiqə həmmisining ix həqkəni bə» dəptu. **9** əwəll kəqkərun saət bəxtə ixkə kəlgənlər kelip, hərbi bir kümüx dinardin eliptu. **10** əng əwəll yəlləp kəlgənlərnin nəwiti kəlgəndə, ular: Tehimu kəp ix həqki əlimizəuqə, dəp oylixiptu; biraq ular mu bir kümüx dinardin eliptu. **11** ular ix həqkəni əloqəni bilən yər igisidin əqrinip: **12** «Bu əhiridə kəlgənlər pəkət bir saətlə ixlidi, biraq siz ularni kün boyi yəlləp wə kəttik isikni qəkkən bəzilər bilən barəwər həsəbalingizəuqə, dəp oşudurixiptu. **13** Ləkin [yər igisi] ularning birigə jawab kəytruroptu: «Burađar, sənə nəhəqlik kılıoqənim yok! Sən bilən bir kümüx dinəroqə kəliximəngmidxk? **14** Həqkəngni elip kəytip kətkin. Bu əhiridə kəlgəngim sənə oħxə bərgüm bar. **15** Əzümningkini əzüm biləngə ixlitix həqkənm yokmu? Səhiy bolənoqlikioqə kəzüng kiziriwatəmdu? **16** Xundək kılıp «Əldida turoşənlər arkiəqə etidu, arkiəqə turoşənlər əldioqə etidu»; qünki qəkiriləoqənlər kəp, əmma tallənoqənlər az bolidu. **17** əysə Yerusələmoqə qikiwetip, yolda on ikki muhlisini bir qətkə tartip, ularəqə mundək dedi: **18** — Mana bəz həziz Yerusələmoqə qikip kətiwatimiz. İnsan'əoqli bəx kəhınlar wə Təwrat əstəzilirioqə tapxurulidu. ular uni ələmgə məhkum kılıdu **19** andin uni məshirə kılıp, kəmqiləp wə kəstəlxkə yət əlliklərgə tapxuridu. Ləkin u iqtinqi künı kəyta tirilidu. **20** Xu qəoşdə, Zəbədiyning oşullirining anisi ikki əoqlini elip, əysəning əldioqə kelip uningdin bir ixni tələp kılmaqı bolup səjdə kıldı. **21** Nemə təlipin bar? — dəp soridi u. Ayal uningə: — Xuni əmr kılıəyəsənki, sening pədxahlikingdə bu ikki əoqlundin biri on yeningdə, biri sol yeningdə oltursun, — dedi. **22** əysə ularəqə jawabən: — Silər nemə tələp kiliwatkinglarni bilməyətisilər. Mən iqxkə təmxəlgən kədəhni iqələmsizəuqə? İqələymiz, — deyixti ular. **23** U ularə: — Silər həqkətənmu mening kədəhimdin ortək iqsilər. Biraq əng yəki sol yeningdə olturux nesiwisi mening iltiyarimda

əməs, balki Atam kimlarga təyərliorun bolsa, xularoşa nesip bolidu. **24** [Kaloqan] on muhlis buningdin həwər tapkanda, ikki kərindixidin hapa boldi. **25** Ləkin Əysa ularni yenioşa qəkirip, mundak dedi: — Silərgə məlumki, əllərdiki həkümranlar kol astidikidikilər üstidin buyrukwazlik kılıp həkimiyət yürgüzidu, wə ularning həqəqdərlirni ularni hojayinlarqə idarə kılıdu. **26** Biraq silərnin aranglarda xundak bolmisun; bəlkə silərdin kim üstün boluxni halisa, silərnin hizmitinglarda bolsun; **27** wə kim aranglardikilərnin əldinkisi boluxni halisa, silərnin kұлunglar bolsun. **28** İnsan oşlımu dərwəxə xu yolda kəpқilik hizmitimdə bolsun deməy, bəlkə kəpқilikning hizmitidə bolay wə jənimni pida kılıx bədiligə nuroşun adəmlərnin hərlükə erixtürəy dəp kəldi. **29** Ular Yeriho xəhəridin qıkkanda, zor bir top adəmlər uningəşa əgixip mangdi. **30** Wə mana, yol boyida olturoşan ikki əmə əşyanin u yərdin etüip ketiwatқinini anglar: — I Rəb, Dawutning oşlı, bizgə rəhim kıləyşən, — dəp towldi. **31** Kəpқilik ularni «Ün qıqarmanglar!» dəp əyibldi. Ləkin, ular: — Ya Rəb, i Dawutning oşlı, bizgə rəhim kıləyşən! — dəp təhimu kattik towldi. **32** Əysa kədimini tohtitip, ularni qəkirip: — Silər üçün nemə ix kılıp beriximni halisilər? — dəp soridi. **33** Ya Rəb, kəzlimiz eqilsun! — deyixti ular. **34** Əysa ularoşa iq aqrıtip, kolini ularning kəzligə təgküzüwidə, kəzleri xuan əsligə kelip kəridioşan boldi; ular dərhəl uningəşa əgixip mangdi.

21 Ular Yerusalemoşa yekinlixip, Zəytun teoşining etikidiki Bəyt-Fəgi yezisioşa kəlginidə, Əysa ikki muhlisioşa munularni tapilap əldin əwətti: **2** — Silər udulunglardiki yezioşa beringlar. Barsanglarla, baqlaklıklar bir exək wə uning yenediki bir təhəyni kərisilər. Ularne yexip əldimoşa yetiləp kelinglar. **3** Əgər birsi silərgə bir nemə desə, «Rəbning bularoşa həjiti qüxti» dənglar, u dərhəl ularni koyup beridu. **4** Bu pütün wəxə pəyoşəmbər arқilik eytiləşən munu səzlərnin əməlgə axurux üçün boldi: — **5** «Zion kizioşa eytinglar: — Mana, Padixahəg keliwatidu, Kəmtər-məmin bolup, minip bir exəkə, Boyunturukluk exəknin təhəyigə, Keliwatidu yeningəşa sening». **6** Əmdi həlikə ikki muhlis berip əşyaning tapilioşinidək kildi. **7** Exək bilən təhəyni yetiləp kelip, üstigə yepinqa-qapanlirini saldi wə u üstigə mindi. **8** Əmdi top-top kixilər yepinqa-qapanlirini yoloşa payandaz kılıp saldi; yəne bir kismi dərah xahlirini kesip yoloşa yayatti. **9** Aldin mangoşan wə kəynidin əgəxkən top-top halayik: — «Dawutning oşlıoşa həsanna boləy! Pərwərdigərnin namida kəlgüqigə mubərək bolsun! Ərxələdə təxəkkür-həsannalar oқulsun!» — dəp wərkirixatti. **10** U Yerusalemoşa kirendə, pütkül xəhər lərzigə kəldi. Kixilər: — Bu zadi kimdu? — deyixatti. **11** Halayik: — Bu Galiliyə əlksidiki Nasarətik pəyoşəmbər Əysa, dəp jawab berixatti. **12** Əmdi Əysa ibadəthana həyililirioşa kirip, u yərdə elim-sətim kiliwatқanlarning həmmisini həydəp qıqardı. Pul təgixkūqilərnin xirəlirini wə pahtək-kəptər satқuqilarning orundқlirini erüip, **13** ularoşa: — [Mukəddəs yazmilar] [Hudaning]: «Mening əyüm dua-tilawəthana dəp atilidu» degən səzi pütülgən; ləkin silər uni bulangqilarning uwisioşa aylənduruwəşlər! — dedi. **14** İbadəthana həyililiridə boləşanda kərioşu wə tokular uning əldioşa kəldi, u ularni sakaytti. **15** Ləkin bəx kəhənlər bilən Təwrat əstəzəlri uning yarətkən məjizilirini kərtüip wə balilarning ibadəthanida: «Dawutning oşlıoşa həsanna-təxəkkürlər boləy!» dəp towlioşinini anglap oşəzəpləndi. **16** Ular uningəşa: — Bu balilarning nemə dəwatқanlıqni anglawatəmsən? — dəp soridi. U ularoşa: — Anglawətimən! Silər [mukəddəs yazmilar] xuni oқup bəkmioşanki, «Əzüngə kikiq balilər wə bowəqlarning tilliridin

mədhəyə səzilirini mukəmməl kilding» dedi. **17** Andin u uların ayrılıp, xəhərdin qikiş Bəyt-Aniya yezisioşa berip, xu yərdə kəndi. **18** Əmdi səhərdə, xəhərgə kaytip ketiwatқanda, uning kərsiki aқkanidi. **19** U yol boyidiki bir tūp ənjür dərihini kərtüip, uning yenioşa bardi. Ləkin dərhətin yopurmakқin bəxə həq nərsə tapalmay, uningəşa kərap: — Həzirdin bəxəp səndin mənggü məwə bolmisun! — dewidi, ənjür dərihi xuan kurup kətti. (**aiōn g165**) **20** Muhlislar buni kərtüip təəjüpləni: — Ənjür dərihi nemanqə tezla kұrup kətti! — dedi. **21** Əysa ularoşa jawab bardi: — Mən silərgə xuni bərhəq eytip koyayki, əgər həq guman bolmay ixənginglar bərsə, ənjür dərihə boləşən ixlər bolupla kəlmay, bəlkə bir həttə bu taqış: «Bu yərdin kərtürülüp dengizəşa taxlan!» desənglar, u xundak bolidu, dedi. **22** Dua kılıp nemini tilisənglar, ixənginglar bolsila, xularoşa erixisilər. **23** U ibadəthana həyililirioşa kirendin keyin, kixilər təlim beriwatқanda, bəx kəhənlər wə əksəqallar uning əldioşa kelip: — Sən kiliwatқan wə ixlərnə kəysi həqəqka tayinip kiliwatəşən? Səngə bu həqəqni kim bərgən? — dəp soraxti. **24** Əysa ularoşa jawab berip: — Mən əwwal silərgə bir soal koyay. Əgər silər jawab bərsənglar, mənmu bu ixlərnə kəysi həqəqka tayinip kiliwatқanlıqimni eytmən. **25** Yəhya yürgüzəgən qəməldürüx nədin kəlgən? Ərxətinmu, yəki insanlərdinmu? — dəp soridi. Ular əzərə muləhizə kilişip: — Əgər «Ərxətin kəlgən» desək, u bizgə: «Undəktə, silər nemə üçün uningəşa ixənmidinglar?» dəydu. **26** Əgər: «İnsanlərdin kəlgən» desək, həlқtin kərkimiz, qūnki ular həmmisi Yəhyanin pəyoşəmbər dəp bilidu — deyixti. **27** Buning bilən, ular Əysəşa: Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undəktə, mənmu bu ixlərnə kəysi həqəqka tayinip kiliwatқanlıqimni eytməymən, — dedi u ularoşa. **28** Əmdi bu ixkə kəndəq kərayisilər? Bir adəmnin ikki oşlı bərkən. U birinqi oşlıning yenioşa kelip: «Oşlum, bəgün üzümzarlıqimoşa berip ixligin» dəptu. **29** «Barməymən» dəptu u, ləkin keyin puxayman kilişip yənilə beriptu. **30** U ikkinqi oşlıning yenioşa kelip uningəşimu xundak dəptu. U: «Həp əpəndim, baray» dəptu-yu, ləkin barməptu. **31** Bu ikkiylənnin kəyisə atisəning iradisini ədə kiloşan bolidu? — Birinqi oşlı, — dəp jawab bardi ular. Əysa ularoşa mundak dedi: — Mən silərgə xuni bərhəq eytip koyayki, bəjgirlər bilən pəhixilər Hudaning padixəhlikioşa silərdin bərun kirməktə. **32** Qūnki gərqə Yəhya [pəyoşəmbər] silərgə həkəmiyət yolini ayan kilişli kəlgən bolsimu, silər uningəşa ixənmidinglar; ləkin bəjgirlər bilən pəhixilər uningəşa ixəndi. Silər buni kərtüip turup, həttə keyin kəwətlərdə yolunglərdin puxayman kilməy uningəşa ixənmidinglar. **33** Yəne bir təmsilni anglənglar: Bir yər igisi bir üzümzarlık bərpə kilişip, ətrapini qitləptu. U uningəşa bir xarəb kəlqiki kəziptu wə bir kəzət mənari yasəptu. Andin u üzümzarlıqni baqəwənlərgə ijarigə berip, əzi yəqə yurtkə ketiptu. **34** Üzüm pəslə yekinlaxkəndə, əzigə tegixlik həsulni eliwəlix üçün kullirini baqəwənlərnin yenioşa əwətiptu. **35** Ləkin baqəwənlər kullirini tutup, birini dūmbəltəpu, birini əltürüwətiptu, yəne birini qalma-kesək kiliptu. **36** U yəne bir kətim əldinkidənimu kəp kullirini əwətiptu, biraq baqəwənlər ularəşimu ohxax muəmilə kiliptu. **37** Ahirdə, u «Oşlumni oşu hərmət kilar» dəp, oşlıni əwətiptu. **38** Ləkin baqəwənlər oşlıni kərtüip, əzərə: «Bu bolsa mirəşor; kelinglar, uni əltürüwətip mirasini igiləwəyləy!» deyixiptu. **39** Xuning bilən ular uni tutup üzümzarlıqning sirtioşa taxlap əltürüwətiptu. **40** Əmdi üzümzarlıqning igisi kəlgəndə, xu baqəwənlərnə kəndəq kilar? **41** Ular uningəşa: — Bu rəzil adəmlərnə wəhxiylik bilən yokitidu. Üzümzarlıqni bolsa mēwilirini əz wəktidə əzigə tapxuridəşən bəxə baqəwənlərgə ijarigə beridu, — dəp jawab berixti. **42**

Əysa ulardın soridi: — Mükəddəs yazmılardiki munu sözlərni okup bəqimioqanmusilə? — «Təmçilər taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. Bu ix Pərwərdigarındur, Bu kəzimiz aldidə karamət bir ictur». **43** Xu səwəbtin silərgə xuni eytip qoyayki, Hudaning padixahlığı silərdin tartiwelinip, uningə muwəpik mewilərnə beridoqan baxça bir əlgə ata kəlinidu. **44** Bu «tax»қа yikiloqan kixi parə-parə bolup ketidu; ləkin bu tax həkmining üstigə qüxsə, uni kukum-talkən kəliwətidu. **45** Bax kaqinlar wə Pərisiyələr uning eytkən təmsillirini anglap, ularni əzliyəgə karitip eytkənlikini qüxəndi. **46** Uni tutux yolini izdigən bolsimu, ləkin halayik uni pəyojəmbər dəp kəriojaqqa, ulardın qorquxti.

22 Əysa ularəgə yənə təmsillər bilən mundək dedi: **2** Ərx padixahlığı huddi əz oqlı üqün toy ziyapitini təyyarlıqan bir padixahqa ohxaydu. **3** U qakarlırini toy ziyapitigə təklip kəlinəqanlarni qakirixça əwətiptu, ləkin ular kelixkə uniməptu. **4** U yənə baxça qakarlırini əwətip, ularəgə tapilap: «Qakiriloqanlarəgə: — Mana, mən ziyapitimi təyyar kildim; mening torpaqlirim, bordək mallirim soyuldi, həmmə nərsə təyyar. Ziyəpətkə mərhəmət kəlojəy, dəydu, dəp eytinglər, — dəptu. **5** Biraq ular təklipini etibarəgə almay, birsə etizlikəgə kətsə, yənə biri sodisəgə ketiptu. **6** Kəloqanliri bolsa [padixahning] qakarlırini tutuwəlip, horlap əltürüwətiptu. **7** Padixah buni anglap kəttik qəzəplənin, əskərlirini qikərip, u qatillarni yəqitip, ularning xəhərigə ot qoyuwətiptu. **8** Andin u qakarlıriojə: «Toy ziyapiti təyyar boldi, ləkin qakiriloqanlar [məhmanlıqqa] munəsip kəlmidi. **9** Əmdi silər aqə yollarəgə berip, udul kəlgən adəmlərnəgə həmmisini toy ziyapitigə təklip kəlinglər» dəptu. **10** Buning bilən qakarlar yollarəgə qikəp, yaxhi bolsun, yaman bolsun, udul kəlgənlik adəmlərnəgə həmmisini yioqip əkəptu. Toy soruni məhmanlar bilən liq toluptu. **11** Padixah məhmanlar bilən kərixkili kirgəndə, u yərdə ziyəpət kiymi kiymigən bir kixini kəruəptu. **12** Padixah uningdin: «Buradə, ziyəpət kiymi kiyməy, bu yərgə kəndək kirding?» dəp sorəptu, biraq u kixi jawəb bərləməy qəptu. **13** Padixah qakarlıriojə: «Uni put-qəlliridin baqlap, texidiki karəngəquluxkə aqikəp taxlanglar! U yərdə yiojə-zarlar kətürüldü, qulıxlrini oququrlitidu» dəptu. **14** Qünki qakiriloqanlar kəp, ləkin tallənoqanlar əzdu. **15** Buning bilən Pərisiyələr u yərdin qikəp, kəndək kəlip uni əz səzi bilən tuzəkkə qüxürüx həkkiyə məsiləhətləxti. **16** Ular muhlislrini Hərodning tərəpdarlıri bilən bilə uning yeniojə əwətip: — Ustəz, silini səmimiy adəm, kixilərgə Hudaning yolini sadiklik bilən əgətip kəliwətidu wə adəmlərgə kəp'iy yüz-hatirə kəlməy həkkingə yan basmaydu, dəp bilimiz. **17** Kəni, kəndək oylayla? [Rim imperatori] Kəysərgə bəj-səlik tapxurux Təwrat kənuniojə uyoqunmu-yok? — deyixti. **18** Ləkin Əysa ularning rəzil niyitini bilip: — Əy səhtipəzlər, meni nemixkə sinəməqisilər? **19** Kəni, bəjojə tapxuruloqan bir tənggə mənəgə kərsətinglər, — dedi. Ular bir dinar pulini əkəldi. **20** U ulardın: — Buning üstidiki sūrət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. **21** Kəysərnəgə, — dəp jawəb bərdi ular. U ularəgə: — Undək bolsa, Kəysərnəgə həkkinə Kəysərgə, Hudaning həkkinə Hudaəgə tapxurunglar, — dedi. **22** Ular bu səzni anglap, həyran bolup kəlixti-də, uning yenidin ketip qəldi. **23** Xu küni, «Əlgənlər tirilməydu» dəydiəqan Saduqiylar uning aldiojə kelip kəstəp soal qoydi: **24** — Ustəz, Musa [pəyojəmbər Təwrat]: «Bir kixi pərzəntsiz ələp kətsə, uning əka yəki inisi tul yənggisini əmrigə ələp, kərixdixi üqün nəsil kəlduruxi lazim» dəp tapilioqan. **25** Burun arimizdə yəttə əka-uka bəridi. Qongə əyləngəndin keyin ələp kətti. Pərzənt kərmigənliktin, ayalini

ikkinqi kərixdixining əmrigə kəldurdi. **26** Biraq ikkinqisidiki əhwalmu uningkiyə ohxax boldi, andin bu ix üqinqisidə takə yəttinqi kərixdaxkiyə ohxax dawəmləxti. **27** Ahirdə, u ayalmu ələp kətti. **28** Əmdi tirilix künidə bu ayal yəttə əka-ukining kəysisining ayalı bolidu? Qünki uni həmmisi əmrigə ələndə? **29** Əysa ularəgə mundək jawəb bərdi: — Silər nə mükəddəs yazmılarni nə Hudaning kudritini bilməngənliklərin üqün əzojənsilər. **30** Qünki ələmdin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, bəliki Hudaning ərxitki pərixtilirigə ohxax bolidu. **31** Əmdi ələmdin tirilix məsiləsi həkkiyə Hudaning silərgə eytkən: **32** «Mən İbrahım, İshək wə Yəquplarning Hudasidirmən!» dəgən xu səzini okumidəngərləmu? Huda ələklərnəgə əməs, bəliki tiriklərnəgə Hudasidur!». **33** Bu səzni angləqan həlkə uning təlimidin həyranuħəs kəlixti. **34** Pərisiyələr uning Saduqiylarning əozini tuwəkləqanlikini anglap, bir yərgə jəm boluxti. **35** Uların arisidiki bir Təwrat-kənan ustəzi uni sinəx məksitidə uningdin: **36** — Ustəz, Təwrat kənunidiki əng muħim əmr kəysi? — dəp kəstəp soridi. **37** U uningəgə mundək dedi: — «Pərwərdigər Hudayingni pütün kəlbəg, pütün jəning, pütün zəhning bilən səygin» **38** — əng uləyq, birinqi orunda turidoqan əmr mənə xə. **39** Uningə ohxaydioqan ikkinqi əmr bolsa «Koxnəngni əzəngni səyğəndək səy». **40** Pütün Təwrat kənuni wə pəyojəmbərlərnəgə səzli ri bu ikki əmrgə əsiləqan həldə mənəgidu. **41** Pərisiyələr jəm bolup turəqan wəqəttə, Əysa ulardın: **42** — Məsilə toqrisidə kəndək oylawətisilər? U kimning oqlı? — dəp soridi. Dawutning oqlı, — deyixti ular. **43** U ularəgə mundək dedi: Undəktə, nemə üqün [Zəburda] Dawut uni Roħta «Rəbbim» dəp atəp, — **44** «Pərwərdigər mening Rəbbiməgə eyttiki: — «Mən səning duxmənlirəngni ayiojəng əstidə dəssətküqə, Ong yenimdə olturojın!» — dəydu? **45** Dawut [Məsiləni] xundək «Rəbbim» dəp atəqan tursə, əmdi u kəndəkmə Dawutning oqlı bolidu? **46** Wə həkking uningəgə jawəbən bir əozimə səz kəyturalmidə; xu kəndin etibarən, həkking uningdin soal sorəxkimə pətinəlmidi.

23 Bu səzlərdin keyin, Əysa top-top halayikə wə muhlislrinəgə mundək dedi: **2** — Təwrat ustəzli ri wə Pərisiyələr Musa pəyojəmbərnəgə [həkkim qikərix] ornidə olturoqan bolidu. **3** Xunga, ularning silərgə eytkən həmmə səzliyəgə kəngül qoyup, degənlirini kəlinglər. Ləkin ularning kəloqanlıridək kəlmənglər; qünki ular əzli rəning dəginigə əzli ri əməl kəlməydu, **4** Bəliki ular kətürəlmigüdək əojir yülkərnə bəqlap adəmlərnəgə zimmisigə artip qoyidu. Əmma əzli ri bu yülkərnə kətürüxkə birmə bərmikini midirilitixni huxyəkməydu. **5** Ular həmmə əməllirini insanlarəgə kəz-kəz kəlix üqünlə kəlidu; qünki ular «əyət kəpliri»ni kəng kəlip qigiwəlip, tonlirəning quqilirini uzun sənggilitip qoyidu; **6** ular ziyəpətlərdə tərde, sinəgəqlərdə aldin ki orunlarda olturuxkə, **7** bəzarlarda kixilərnəgə ularəgə boləqan [uzun] səmlərlinəgə wə əzli rini «Ustəz, ustəz» dəp atəxlirəgə əmrək kəlidu. **8** Biraq silər bolsənglər «Ustəz» dəp atilixni qəbul kəlmənglər; qünki silərnəgə yəloquz birlə ustəzənglər bəw wə həmmənglər kərixdaxturisilər. **9** Yəz yüzidə həkkingəndək kixini «Atam» demənglər, qünki pəkət birlə Atənglər, yəni ərxətə Turəquqi bərdur. **10** Silər «muəllim» dəp atilixnimə qəbul kəlmənglər, qünki pəkət birlə muəllim, yəni Məsiləning əzi bərdur; **11** bəliki arənglərdə əng mərtəwilik boləqan kixi silərnəgə hizmitənglərdə bolidu. **12** Əzini yukiri tutmakqi boləqini təwən kəlinidu, əzini təwən tutkini yukiri kəlinidu. **13** Biraq həlinglərəgə wəy, əy Təwrat ustəzli ri wə Pərisiyələr, səhtipəzlər! Silər ərx padixahlıqning ixi kini insanlarəgə təqəp kəliwətisilər! Yə əzlinglər kərməysilər, yə kixini istigənlərnəgə kərixigə yol qoyməysilər. **14** Həlinglərəgə

way, ay Təvrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər tul ayallarning mal-dunyasini yəwətisilər, xundaqtimu baxkilar aldida təkwardar körünsək dəp, uzundin-uzun dua kilisilər. Xunga, silər tehimu eoqir jazaqa tartilisilər. **15** Halinglaroja way, ay Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər birla ədməni etikadinglaroja kirgüzüx üqün, dengiz wə kuruqluqnı kezip qikisilər. Birak u kixi kirgüzülgəndin keyin, silər uni əzlinglardin ikki həssə bəttər boləjan dozahning pərzənti kılıp yetixtütürp qikisilər. **(Geenna g1067)** **16** Halinglaroja way, ay qariəju yobxaxqilar! Silər: «Hərəkəndək kixi ibadəthana bilən kəsəm kilsa, heqnemisi yok, birak ibadəthanidiki altunni tiləja elip kəsəm kילוanlar kəsəmidə turuxka kəzrdar bolidu» dəysilər. **17** Əy əhməklər, korlar! Altun uluəju yaki altunni mukəddəs kילוan ibadəthanimu? **18** Silər yanə: «Hərkim kurbangah bilən kəsəm kilsa, heqnemisi yok, birak kurbangah üstidiki hədiyani tiləja elip kəsəm kילוanlar kəsəmidə turuxka kəzrdar bolidu» dəysilər. **19** Əy korlar! Hədiyə uluəju yaki hədiyani mukəddəs kילוan kurbangahmu? **20** Xunga, kurbangahni tiləja elip kəsəm kילוəqi bolsa həm kurbangah bilən həm uning üstidiki barlık nərsilər bilən kəsəm kילוan bolidu. **21** Ibadəthanini tiləja elip kəsəm kילוəqimu həm ibadəthanini, həm «ibadəthanida Turəjuəqini tiləja elip kəsəm kילוan bolidu. **22** Ərxni tiləja elip kəsəm kילוəqi Hudaning təhti wə təhtə olturoəjuəqining nami bilən kəsəm kילוan bolidu. **23** Halinglaroja way, ay Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Qünki silər hətta yalpuz, arpibədiyan wə zirələarning ondin bir ülüxini əxrə kılıp Hudaəja ataysilər-yu, birak Təwrat kanunining tehimu wəzinlik tərəpliri boləjan adalət, rəhimdilik wə sadiklikni etibarəja heq almaysilər. Awwal muxu ixlarni orundixinglar kerək, andin xu ixlarnimu ada kilmay qoymasliqinglar kerək. **24** Əy qariəju yobxaxqilar! Silər [qinənglərdiki] paxini süzüp eliwetisilər, lekin birar təgini pütün peti yutuwetisilər! **25** Halinglaroja way, ay Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər qinə-qəqilarning texinila yuyup pakizliəjuəqinglar bilən ularning iqi hərtürlik hərislik wə ixrətpərəslikkə toləjan. **26** Əy qariəju Pərisiy! Awwal qinə-qəqining iqini pakla, xundaqta teximu pak bolidu! **27** Halinglaroja way, ay Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər akərtip qoyuloəjan, sirti qiraylik kərünidəjan lekin iqi əltikləring ustihanliri wə hərhil napak nərsilərgə toləjan kəbrilərgə ohxaysilər. **28** Xuningdək texitinglardin insanlarning aldida həkkaniy ədmələrdək kərünisilər, lekin iqinglar sahtipəzlik wə itaətsizlik bilən toləjan. **29** Halinglaroja way, ay Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Qünki silər pəyəjəmbərləring kəbrilirini yasap keliwətisilər, həkkaniyərləring mazarlirini bezəp keliwətisilər **30** wə silər: «Ata-bowilirimizning zamanida yaxioəjan bolsak iduk, ularning pəyəjəmbərləring kenini təküxlirigə xerik bolmayttuk» — dəysilər. **31** Xunga silər əz səzünglar bilən əzünglarning pəyəjəmbərləringni əltürgənərləring əwladliri ikənlikinglaroja guwahlik bərdinglar. **32** Undakta, ata-bowiliringlar baxliəjan kilmixlirini toluqinglar! **33** Əy yilanlar! Zəhərlik yilanlarning nəsilliri! Dozah jazasidin kəndəkmə kutulalarsilər? **(Geenna g1067)** **34** Xunga mana, silərgə pəyəjəmbərlər, danixmənlər wə alimlarni əwətip turimən. Silər ularning bazilirini krestləp əltürisilər, bazilirini sinagogliringlarda dərrigə basisilər, xəhərdin xəhərgə qoqlaysilər. **35** Xundək kılıp, həkkaniy Həbilning qan kərzidin tartip taki silər ibadəthanidiki mukəddəs jay bilən kurbangahning arilikida əltürgən Bərekiyaning oqlı Zəkəriyaning qan kərzigiqə, həkkaniyərləring yər yüzidə ekətiləjan barlık qan kərzliri bu dəwrning bexioəja qüxürüldü. **36** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, xu kilmixlarning

jazasining həmmisi muxu dəwrning bexioəja qüxidu. **37** Əy Yerusalem, Yerusalem! Pəyəjəmbərləringni əltüridəjan, əzigə əwətilgən əqliləringni qalma-kesək kilidəjan xəhər! Mekiyan qüjilirini kanat astioəja yioəqəndək pərzəntliringni kanə qətim koynuməja almaqki boldum, lekin silər unimidinglar! **38** Mana, əmdi əyünglar silərgə harabə bolup kalidu! **39** Qünki mən xuni silərgə eytip koyayki, silər: «Pərwərdigarning namida kəlgüiqə mubərek bolsun!» demigüqə, silər meni kaytidin heq kəralməysilər.

24 Əysa ibadəthanidin qikip, aldioəja ketiwatqanda, muhlisliri yenioəja kelip uning dikqitini ibadəthana binalirioəja tartmaqki boldi. **2** U ularəja: — Mana bularning həmmisini kərüwatəmsilər? Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu yərdə bir tal taxmu ta üstidə kalmaydu, həmmisi kaldurulmay gumran kilinidu, — dedi. **3** U Zaytun teəjida olturoəjanda, muhlisliri astioəjina uning yenioəja kelip: — Bizgə eytkinqu, bu dəgənliring kaqan yüz beridu? Sening [kaytip] kelixing wə zamanning ahirini kərsitidəjan kəndək əlamət bolidu? — dəp soraxti. **(aiön g165)** **4** Əysa ularəja jawəbən mundaq dedi: — Həzi bolunglariki, heqkim siləringni əzdurup kətmisin. **5** Qünki nuroəjan kixilər mening namimda kelip: «Məsih mən bolimən» dəp, kəp ədmələringni əzduridu. **6** Silər urux həwərliri wə urux xəpilirini anglaysilər, bulardin əlakəddə bolup kətmənglar; qünki bu ixlarning yüz berixi mukərrər. Lekin bular ahirət əməs. **7** Qünki bir millət yanə bir millət bilən uruxka qikidu, bir padixahlik yanə bir padixahlik bilən uruxka qikidu. Jay-jaylarda əqarqilik, wəbalar wə yər təwəxlər yüz beridu. **8** Lekin bu ixlarning yüz berixi «tuəjutning toloəjuəqining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Andin kixilər siləringni tutup əzab-əqubətə selip, əltüridu, mening namim wəjədin pütükl əllər silərdin nəprətlinidu. **10** Xuning bilən nuroəjanlar etikədidin tanidu, bir-birini tutup beridu wə bir-birigə əqmənlik kilidu. **11** Nuroəjan sahta pəyəjəmbərlər məydanəja qikip, nuroəjan kixiləringni əzduridu. **12** Itaətsizlik-rəziləkləringni kəpiyixi tūpəyldin, nuroəjan kixilərdiki məhür-muhəbbət sowup ketidu. **13** Lekin ahioəjiqə bərdəxlik bərgənlər kutkuzulidu. **14** Barlık əllərgə əgah-guəhərlik bolsun üqün, [Hudaning] padixahlik həkqədiki bu hux həwər pütükl dunyoəja jakarlinidu; andin zaman ahiri bolidu. **15** Daniyal pəyəjəmbər qəyt kילוan «wəyran kילוəqi yirginlik nomussizlik»ning mukəddəs jayda turoəjini kərginglarda (kitabhan bu səzning mənisini qüxəngəy), **16** Yəhudiə əlksidə turuwatqanlar təqləroəja kaqsun; **17** əgzidə turoəjan kixi əydidiki nərsə-kərlirini əloəli qüxməyła [kaqsun]. **18** Etizlikdə turoəjan kiximu qəpinini əloəli əyigə yəmmisin. **19** U künlərdə həmilədar ayallar wə bala əmiwətkənləringni həlioəja way! **20** Kaqidoəjan wəktinglarning kix yaki xəbat küniqə toəjra kelip kalmasliq üqün dua kilinglar. **21** Qünki u qəşdə dunya əpiridə boləjanmuxu qəşqə qərtülp bəkmioəjan həm kəlgüsidimu kərülməydidəjan həlxətlik əzab-əqubət bolidu. **22** U künlər əzaytilməsə, heqəndək ət igisi kutulalmaytti; lekin [Hudaning] Əz tallioəjanliri üqün u künlər əzaytilidu. **23** Əgər u qəşdə birsi silərgə: «Kəranglar, bu yərdə Məsih bar!» yaki «[Məsih] ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **24** Qünki sahta məsihlər wə sahta pəyəjəmbərlər məydanəja qikidu, kəltis məjizilik əlamətlər wə kəramətləringni kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolidəjan bolsa, hətta [Huda] tallioəjanlarnimu əzduratti. **25** Mana, mən bu ixlər yüz berixidin burun silərgə ukturup koydum. **26** Xuning üqün, birsi silərgə: «Kəranglar, u qəl-bayawanda!» desə, u yərgə bərmənglar. «Kəranglar, u iqliridiki əylərdə!» desə, ixənmənglar. **27** Qünki qəkmək xərkətin qərbəkə yəlt-yult kılıp kəndək qəkqan

bolsa, Insan'oolining kelixi xundak bolidu. **28** Qünki jäsät käysi yördä bolsa, u yördimu küzojunlar toplixidu! **29** U künlärdiki azab-ökübatlär etüp kätken haman, küyax käriyidu, ay yoruklukini barmäydu, yultuzlar asmandin tükülüp qüxidu, asmandiki küqlär lärzigä kelidu. **30** Andin Insan'oolining alamiti asmandin körünüdu; yär yüzidiki pütkül käbililär yioqar-zar kötürüxidu. Ular Insan'oolining küq-kudrät wä uluq xan-xäräp iqidä asmandiki bulutlar üstidä keliwatkanlikini körüdu. **31** U pärixitlirini zor jarangliq bir kanay sadasi bilän awätidu, ular uning tallioqlarini dunyaning töt bulungidin, asmanning bir qetidin yänä bir qetigiqä häryärdin yioyıp bir yörgä jäm kılıdu. **32** Ənjür dərhihidin mundak təmsilni biliwelnglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmak qıkaroqanda, yazning yekınlap qalqanliqini bilisilär. **33** Huddi xuningdək, [mən baya degönlirimning] həmmisini körginlarda, uning yekınlap qalqanliqini, hətta ixik aldidä turuwatkanliqini biliwelnglar. **34** Mən silərgä bərhək xuni eytip qoyayki, bu alamətlarning həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ötməydu. **35** Asman-zemin yökliidu, biraq mening səzlim hərgiz yokalmaydu. **36** Lekin xu küni wə waqit-saitining hawirini bolsa, həkim bilməydu — hətta ərtixi pärixitlərmü bilməydu, uni pəkət Atmla bilidu. **37** Əmdi Nuh pəyojəmbərnig künliridä qandak bolqan bolsa, Insan'ooli [kaytip] kəlgəndimu xundak bolidu. **38** Qünki topan kelixidin ilgiriki künlərdä, Nuh kemigä kirip olturoqan küngiqä, [xu zamandiki] kixilər yəp-iqip, eylinip wə yatliq bolup kəlgəndi. **39** Topan tuyuqsiz kelip həmmisini qorək kiluqqa, kixilər bu ixing uningdin hawərsiz bolup turoqanoqə ohxax, Insan'oolining kaytip keliximu xundak bolidu. **40** U küni, etizdä ikki kixi turoqan bolidu; ular din biri elip ketilidu, yənä biri kaldurulidu; **41** ikki ayal tügmən bexidä turup un tartiwatkan bolidu; ular din biri elip ketilidu, yənä biri kaldurulidu. **42** Xuning üqün, hoxyar bolunglar, qünki Rəbbinglarning kaytip kelidioqan waqti-saitini bilməysilär. **43** Lekin xuni bilinglarki, əgər ey igisi oqrining keqisi käysi jesəktä kelidioqanliqini bilgen bolsa, sägək turup oqrining eyni texip kixiqə hərgiz yol qoymaytti. **44** Xuningoqə ohxax, silərmü təyyar turunglar. Qünki Insan'ooli silər oylimioqan waqit-saəttä kaytip kelidu! **45** Hojayini əz eyidikilərgə mäs'ul kılıp, ularoqə ozuk-tülükini waqti-waqtidä təksim kılıp berixkə təyinligən ixənqlik wə pəmlik qakar kim bolidu? **46** Hojayin [eyigə] kaytqanda, qakirining xundak kiliwatkanining üstigə kəlsə, bu qakarning bəhtidur! **47** Mən silərgä bərhək xuni eytip qoyayki, hojayin uni pütün igilikini baxkuruxkə qoyidu. **48** Lekin mubadä xu qakar rəzil bolup kenglidä: «Hojayinim həyal bolup qalidu» dəp oylar. **49** Baxkə qakar buradərlirini bozək kılıxkə wə hərəkkəxlərgə həmrəh bolup yər-iqixkə baxilsa, **50** xu qakarning hojayini kütülmigən bir küni, oylimioqan bir waqitdə kaytip kelidu **51** wə uni kesip ikki pərqə kılıp, uning nesiwisini sahtipəzlär bilən ohxax təkdirdä bəkitidu. Xu yördə yioqar-zarlar kötürülidu, qixlirini oququrlitidu.

25 U waqitdə, ərx padixahlıki huddi köllirioqə qiraqlarını elip toyi bolqan yigitni kərxix elixkə qıqkan on kiz qoldaxkə ohxaydu. **2** Bu kizlarning bəxi pəmlik, bəxi bolsa pəmsiz. **3** Pəmsiz kizlar qiraqlirini aloqan bolsimu, yenioqə may eliwalmaptu. **4** Pəmlik kizlar bolsa qiraqliri bilən billə kaqiliridä maymu eliwaptu. **5** Yigit keqikip kəlgəqkə, ularning həmmisini uyku besip uhlap kaptu. **6** Yerim keqide: «Mana, yigit kəldi, kərxix elixkə qıqkanlar!» degən awaz angliqıptu. **7** Buning bilən bu kizlarning həmmisi ornidin turup qiraqlirini pərləptu. **8** Pəmsiz kizlar pəmlik kizlaroqə: «Qiraqlirimiz eqüp kəloqiliwatidu, meyinglardin beringlarqu» dəptu. **9** Biraq

pəmlik kizlar: «Yağ, bolmaydu! Bərsək, bizgimu həmə silərgimu yətməsliki mumkin. Yahxisi, əzinglar [may] satkuqlarning yenioqə berip setiwelnglar!» dəptu. **10** Lekin ular may setiwəloqili ketiwatqanda, yigit kelip kaptu, təyyar bolup bolqan kizlar uning bilən birliktə töt ziyapitigə kiriptu. Ixik taqılıptu. **11** Keyin kəloqan kizlar kaytip kelip: «Oqojam, oqojam, ixikni eqiwətkəylal!» dəptu. **12** Biraq u: «Silərgə bərhək eytayki, mən silərni tonumaymən» dəp jawab beriptu. **13** Xuning üqün sägək bolunglar, qünki nə Insan'oolining kelidioqan küni ni nə saitini bilməysilär. **14** [Ərx padixahlıki] huddi yaqə yurtkə qıqmaqı bolup, əz qakarlırini qakirip dunyasini ularoqə tapxuroqan adəmgə ohxaydu. **15** U adəm hərbir qakarning kabiliyitigə kərap, birsigə bəx talant, birisigə ikki talant, yənə birsigə bir talant kümüx tənggə berip, yaqə yurtkə yol aptu. **16** Bəx talant tənggə aloqan qakar berip okət kılıp, yənə bəx talant tənggə payda tepiptu. **17** Xu yolda ikki talant tənggə aloqinimu yənə ikki talant tənggə payda aptu. **18** Lekin bir talant tənggə aloqini bolsa berip yərnə kolap, hojayini bərgən pulni kəmiüp yoxurup koyuqptu. **19** Əmdi uzun waqit ötkəndin keyin, bu qakarlarınig oqojisi kaytip kelip, ular bilən hesabixiptu. **20** Bəx talant tənggə aloqini yənə bəx talant tənggini koxup elip kelip: «Oqojam, sili mənə bəx talant tənggə tapxuroqandila. Kərsila, yənə bəx talant tənggə payda aldim» dəptu. **21** Hojayini uningə: «Obdan boptu! Yahxi wə ixənqlik qakar ikənsən! Mən sənə hawələ kiləqan kixikkinə ixtə ixənqlik bolup qıqting, seni kəp ixlaroqə koyimən. Kəl, hojayiningning huxalliqioqə ortək bol!» dəptu. **22** Ikki talant tənggə aloqinimu kelip: «Oqojam, sili mənə ikki talant tənggə tapxuroqandila. Kərsila, yənə ikki talant tənggə payda aldim» dəptu. **23** Hojayini uningə: «Obdan boptu! Yahxi wə ixənqlik qakar ikənsən! Mən sənə hawələ kiləqan kixikkinə ixtə ixənqlik bolup qıqting, seni kəp ixlaroqə koyimən. Kəl, hojayiningning huxalliqioqə ortək bol!» dəptu. **24** Andin, bir talant tənggə aloqinimu kelip: «Oqojam, silining qing adəm ikənliklirini biləttim, qünki əzli ri terimioqan yərdin hösulni oruwalalayla, həmdə uruk qaqmioqan yərdinmu haman alila. **25** Xunga koxkup, silining bərgən bir talant tənggilirini yərgə kəmiüp yoxurup koyoqanidim. Mana pullirini alsila» dəptu. **26** Oqojisi uningə: «Əy, rəzil, hürun qakar! Sən meni terimioqan yərdin oruwalidioqan, uruk qaqmioqan yərdin haman alidioqan adəm dəp bilip, **27** hək bolmioqanda pulumni jazanihorlaroqə amanət koyuyung kərkə idioqu! Xundak kiləqan bolsang mən kaytip kəlgəndə pulumni əsümi bilən aloqan bolmamtim?! **28** Xunga, uning kolidiki talant tənggini elip, on talant tənggə bar bolqanoqə beringlar! **29** Qünki kimdə bar bolsa, uningə təhimu kəp berilidu, uningdə molqilik bolidu; əmma kimdə yök bolsa, hətta uningdə bar bolqanlirimu uningdin məhrum kılınidu. **30** Bu yaramsiz qakarni texidiki karəngöqulukə aqıqıp taxlanglar! U yördə yioqar-zarlar kötürülidu, qixlirini oququrlitidu» dəptu. **31** Insan'ooli əz xan-xərip iqidə barliq pärixitliri bilən billə kəlginidə, xərəplik təhtidə olturidu. **32** Barliq əllər uning aldioqə yioqilidu. Padiqi koylarni eqkilərdin ayrijoindək u ularni ayriydu; **33** u koylarni ong yenioqə, eqkilərnə sol yenioqə ayriydu. **34** Andin Padixah ong yenidikilərgə: «Əy Atam bəht ata kiləqanlar, kelinglar! Aləm apiridə bolqandin beri silər üqün təyyarlanioqan padixahlıqkə waris bolup igə bolunglar! **35** Qünki aq kəloqinimda silər mənə yeməkkik bərdinglar, usuz kəloqinimda ussuluk bərdinglar, musafir bolup yürginimdə əz əyünlərgə aldinglar, **36** yalinqaq kəloqinimda kiydürdinglar, kəsəl bolup kəloqinimda həlimdin hawər aldinglar, zindanda yatkinimda yökəp turdunglar» — dəydu. **37** U qaqıdä, həkkanıy adəmlər uningə: «I Rəb, biz seni qağan aq kəriüp ozuk bərdük

yaki usszu körüp ussuluk bərdük? **38** Seni qağan musapir körüp eyümgəzə aldük yaki yalingaq körüp kiygüzdük? **39** Sening qağan kesəl bolöjiningni yaki zindanda yatqiningni körüp yoklap bardük?» dəp soraydu. **40** Wə Padixah ularöjə: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxu qerindaxlirimdin əng kiqikidin birərsigə xularni kılöjininglaru, dəl yəngic kılöjan boldunglar» dəp jawab beridu. **41** Andin u, səl menidikilərgə: «Əy lənitilə, közümdin yokilinglar! Xəytan bilən uning pərixtilirigə hazirlənojan mənggü əqmas otka kiringlar! (aiōnios g166) **42** Qünki aq kələjnimda manga ozuk bərmidinglar, usszu kələjnimda ussuluk bərmidinglar; **43** musapir bolup yüriginimda əz eyümlərgə almidinglar, yalingaq kələjnimda kiydürmidinglar, kesəl bolöjnimda wə zindanda yatqinimda yoklimidinglar» dəydu. **44** U qaöjda, ular: «I Rəb, seni qağan aq, usszu, musapir, yalingaq, kesəl yaki zindanda körüp turup hizmitində bolmidük?» dəydu. **45** Andin padixah ularöjə: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxulardın əng kiqikidin birərsigə xundak kilmiojininglar mangimu kilmiojan boldunglar» dəp jawab beridu. **46** Buning bilən ular mənggülik jazaöjə kirip ketidu, ləkin həkkəniylar bolsa mənggülik həyatka kiridu. (aiōnios g166)

26 Əysa bu sözləni kılıp bolənojan keyin, muhlisliroja: **2** — Silərgə məlumki, ikki kündin keyin «ötüp ketix həyti» bolidu, xu qaöjda Insan'oojli krestlinix üqün tutup berilidu, — dedi. **3** Bax kaħinlar wə aksakallar Kayafa isimlik bax kaħinning sariyida jəm boluxti. **4** Ular əysani kəndak kılıp hüyə-nəyrəng bilən tutup ətürtüx toəjrisida məslihət kılıxti. **5** Biraq ular: — Bu ix həyt-ayəm künliri kılınmisun. Bolmisa, həlk arisida malimanqılık qıxıxi mumkin, — deyixti. **6** Əmđi Əysa Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning eyidə bolöjninidə, **7** bir ayal uning yenioja kirdi. U aq xəxtexi xəxida nəhayiti kimmətlik ətirni elip kəlgən bolup, Əysa dastihanda oltuoroqanda, ətirni uning bəxiöja kuydi. **8** Ləkin muhlislar buni körüp hapa boluxup: — Zadi nemixka bundak israpqılık kılınıdu? **9** Qünki bu ətirni kəp pulöja setip, pulini kəmbəöjəllərgə sadike kilsa bolattiojul — deyixti. **10** Ləkin Əysa ularning kənglidikini bilip ularöjə: — Bu ayalning kənglini nemə dəp aqrıtisilə? Qünki u mən üqün yaxhi bir ixni kildi. **11** Qünki kəmbəöjəllər daim silərnin aranglarda bolidu, ləkin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydu! **12** Bu ayalning bu ətirni bədinimə kuyuxi mening dəpna kılıniximöja təyyar boluxum üqün boldi. **13** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu hux həwər pütkül dunyanning kəyeridə jəkarlansa, bu ayal əslinip, uning kılöjan bu ix tərıplınıdu, — dedi. **14** Bu itxin keyin, on ikkiyələndin Yəhuda İxqariyot isimlik biri bax kaħinlarning aldioja berip: **15** — Uni tutup bərsəm, manga nemə berisilər? — dedi. Ular uning aldioja ottuz kümüx tənggə koydi. **16** Yəhuda xuningdin etibarən uni tutup bərxəkə muwapik pürsət izdəxkə baxlıdi. **17** Petir nan həytining birinqi küni, muhlislar Əysaning yenioja kelip: — Ötüp ketix həytining tamikini yeyixing üqün kəyərđə təyyarliximizni halaysən? — dəp soridi. **18** U ularöjə: — Xəhərgə kirip palanqining eyigə berip uningöjə: «Ustaz: — Wakit-saitim yekinlixip kəldi, ötüp ketix həytini muhlislrin bilən birlikta sening eyümgəzə ətküzəy — dəydu» dəp eytinglar, — dedi. **19** Muhlislar Əysaning tapilöjində ətöp ketix həytining tamikini xu yərdə təyyarlıdi. **20** Kəqkürum, u on ikkiyələ bilən dastihanda əlturdi. **21** Ular oqizaliniwatqanda u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, aranglardiki birəylən manga satkunluk kılıdu, — dedi. **22** [Buni anglap] ular intayin kayöjə qəməp, bir-birləp uningdin: — Ya Rəb, mən əməstimən? — dəp soraxka baxlıdi. **23** U jawabən: — Kəlidiki nanni mən bilən təng tawakka tögürgən

kixi, manga satkunluk kılöjuqi xu bolidu. **24** Insan'oojli dərwəka [mukəddəs yazmilarda] əzi toəjrisida pütülginidə [ölümə] ketidu; biraq Insan'oojlining tutup berilixigə wasitiqi boləjan adəmnin halioja way! U adəm tuəjümiojan bolsa yaxhi bolatti! — dedi. **25** Uningöjə satkunluk kılıdiojan Yəhuda: — Ustaz, mən əməstimən? — dəp soridi. U uningöjə: — Özüng deding jumu, — dedi. **26** Ular oqizaliniwatqanda, Əysa bir nanni kəlioja elip [Hudaöjə] təxəkkür-həmdusana eytkəndin keyin, uni oxtup, muhlisliroja üləxtürüp bərdi wə: — Elinglar, yənglar, bu mening tenim, — dedi. **27** Andin, kəlioja jamni elip [Hudaöjə] təxəkkür-həmdusana eytip, uni muhlisliroja tutup: — Həmməylən buningdin iqinglar. **28** Bu mening nurojan adəmlərnin gunəhlirining kəqürüm kılınixi üqün təküldiojan, yəngi əhdini tüzüdiojan kənimdur. **29** Ləkin mən xuni silərgə eytayki, Atamning padixahlıqıda silər bilən birlikta yəngidin xarəbtin iqmigüqə, üzüm telining xərbitin hərgiz iqməymən, — dedi. **30** Ular mədhəya küyini eytkəndin keyin taləoja qikip, Zəytun toəjroja qarap ketixti. **31** Andin Əysa ularöjə: — Bügün kəqə silər həmminglar mening tūpəylimdin tənduruluq putlixisilər, qünki [mukəddəs yazmilarda]: — «Mən padiqini uruwetimən, Padidiki koylar patiparaq bolup tərkitiwelidu» dəp pütülgən. **32** Ləkin mən tirilgəndin keyin Galilyəgə silərdin burun barimən, — dedi. **33** Petrus uningöjə jawabən: — Həmməylən sening tūpəyiləngdin tənduruluq putlaxsimu, mən hərgiz putlaxmaymən, dedi. **34** Əysa uningöjə: — Mən sanga bərhək xuni eytip qoyayki, bügün kəqə horaz qıllaxtin burun, sən məndin üq kətim tanısən, — dedi. **35** Petrus uningöjə: — Sən bilən billə ölüxüm kərek bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Qəlojan muhlislarning həmmisimu xundək deyixti. **36** Andin Əysa ular bilən billə Getsimənə degən yərgə kəldi. U muhlislaröjə: «Mən u yaxka berip dua-tələwət kılıp kəlgüqə, muxu jayda olturup turunglar» dedi. **37** U Petrusni, xundakla Zəbədiyning ikki oəjlini birgə elip mangdi wə kəttik əzablinip, kəngli tolimu pərixan boluxka baxlıdi. **38** U ularöjə: — Jenim əlidioqandək bəkmə əzablanmakta. Silər bu yərdə kəlip, mən bilən birlikta oyojaq turunglar, — dewidi. **39** Wə səl nerirək berip, əzini yərgə etip düm yetip dua kılıp: — I Atam, mumkin bolsa, bu kədəh məndin ötöp kətsun! Ləkin bu ix mən halioqandək əməs, sən halioqandək bolsun, — dedi. **40** U muhlislarning yenioja kaytip kəlginidə, ularning uhlap kəlojanlıkını körüp, Petruska: — Mən bilən billə birər sətmə oyojaq turalmidinglarımı?! **41** Əzikturuluxtin səklinx üqün, oyojaq turup dua kilinglar. Rəh pidakar bolsimu, ləkin kixining ətliri əjizdur, — dedi. **42** U ikkinqi kətim berip, yəne dua kılıp: — I Atam, əgər mən bu kədəhni iqmisəm u məndin kətmisə, undakta sening iradəng ədə kılinsun, — dedi. **43** U ularning yenioja [kaytip] kəlginidə, yəne uhlap kəlojanlıkını kərdi, qünki ularning kəzliri uykuöja ilinojanidi. **44** Xuning bilən u uların ayrılıp üqinqi kətim berip, yəne xu sözlər bilən dua kildi. **45** Andin u muhlislarning yenioja kelip ularöjə: — Silər təhiqə uhlawatamsilər, təhiqə dəm eliwatamsilər? Mana, wakit-saiti yekinlaxti; Insan'oojli gunəhkarlarning kəlioja tapxurulidu. **46** Kəpunglar, ketəyli; mana, manga satkunluk kılıdiojan kixi yekin kəldi! — dedi. **47** Uning səzi tehi tügiməyla, on ikkiyələndin biri boləjan Yəhuda kəldi; uning yenidə bax kaħinlar wə həlk aksakalliri tərıpidin əwətiləng, kılıq-toxmakları kətürgən zor bir to adəm bar idi. **48** Uningöjə satkunluk kılöjuqi ular bilən aliburun ixarətni bəkitip: «Mən kimni səysəm, u dəl xudur. Silər uni tutunglar» dəp kəlixkənidi. **49** U udul Əysaning aldioja berip: — Salam, ustaz! — dəp uni səyüp kətti. **50** Əysa uningöjə: — Aəjinəm, nemə dəp kəlding? — dedi. Xuning bilən,

həlikli adamlar yopuruluq kelip, Əysağa kol selip, uni tutkun kildi. **51** Wə mana, Əysaning yenidikilərdin birəylən kiliqini suqurup, bax kaħinning qakirioğa uruwidi, uning kuliqini xilip qixürüwətti. **52** Əysa uningöa: — Kiliqingni kinqioşa sal, kiliq kötürgənlər kiliq astida həlak bolidu. **53** Yaki meni Atisioğa nida kılalmaydıoğan boldi, dəp oylap kaldingmu?! Xundak kıltsamla U manga xuan on ikki kysimdin artuk pərixta mangdurmamdu? **54** Biraq mən undak kıltsam, mukəddəs yazmılardiki bu ixlar mukərrər bolidu degən bexarətlər kəndəkmə əməlgə axurulsun? — dedi. **55** Xu pəyttə Əysa toprakxan adəmlərgə qarap: — Bir qaraqçini tutidioğandək kiliq-toxmaqlarni kötürüp meni tutkılı kapsıloroğu? Mən hər küni ibadətəhana həylilirida silər bilən billə olturup təlim berəttim, lekin silər u qaşda meni tutmidinglar. **56** Lekin bu pütün ixlarning yüz berixi pəyoğəmbərlərnin mukəddəs yazmılirida aldin eytkənlirining əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. Bu qaşda, muhlislarning həmməsi uni taxlap qeqip ketixti. **57** Əmdi Əysani tutkun kıləoğanlar uni bax kaħin Kayafaning aldioğa elip berixti. Təwrat ustazlıri bilən aqsakallarmu u yardə jəm boluxkanıdi. **58** Petrus uningöa taki bax kaħinning sariyining [höylisioğiqə] yirəktin əğixip kelip, ixning əkwetini kerix üqün iqiğirigə kirip, qarawullarning arisida olturdi. **59** Bax kaħinlar, aqsakallar wə pütün aliy kengəxmə əzaliri Əysani ölümlə jazasioğa məhkum kiliş üqün, yaloğan guwah-ispət izdəytti. **60** Nuroğun yaloğan guwahqılar etturioğa qikқан bolsimu, ular bulardin həqkəndək ispatkə orxəlmədi. Ahirda, ikki yaloğan guwahqi etturioğa qikқан: **61** — Bu adəm: «Mən Hudaning ibadətəhanisini buzup taxlap, üq kün iqidə kayta kurup qikalaymən» degən, dedi. **62** Bax kaħin ormindin turup, uningöa: — Kəni, jawab bərməmsən? Bular sening üstingdin zadi kəndək guwahlıqlarni bəriwətidu? — dedi. **63** Lekin Əysa süktü kiliş turıwardi. Bax kaħin uningöa: — [Mənggü] həyat boləuqı Huda bilən sening kəsəm kilişingni buyruymənkı, bizgə eyt, Hudaning Ooqli Məşih sənmu?» — dedi. **64** Əysa mundaq jawab kayturdi: — Xundak, sening deginingdək. Lekin xunimu silərgə eytayki, buningdin keyin silər İnsan'ooqlining Qadir Boləuqining ong yenida olturidionini wə kəktiki bulutlar üstidə kelidionisini kərisilər. **65** Xuning bilən bax kaħin tonlirini yirtip taxlap: — U kupurluk kildi! Əmdi baxkə həkəndək guwahqining nemə həjiti? Mana, əzinglar wə kupurlukni angldinglar! **66** Buningöa nemə dəysilə? — dedi. — U ölümlə jazasioğa layıktır! — dəp jawab kayturuxti ular. **67** Buning bilən ular uning yüzigə tükürüp, uningöa muxt atkili turdi. Bəziliri uni qaqatlap: **68** — Əy Məşih, pəyoğəmbərqilik kilməmsən, eytip baqkən, seni kim urdi? — deyixti. **69** Əmdi Petrus sarayning taxkiriği höylisida olturatti. Bir dedək uning yenioğa kelip: — Sən Galiliyalik Əysa bilən birgə idingöu, — dedi. **70** Lekin u həmməylənnin aldidə inkar kiliş: — Sening nemə dəwətkənlikingni qixənmidim! — dedi. **71** Andin u dalanoğa qikқanda, uni kərgən yənə bir dedək u yardə turoğanlaröa: — Bu adəmmə Nasarətlik Əysa bilən birgə idi, — dedi. **72** U yənə inkar kiliş: — Mən u adəmmi tonumaymən! — dəp kəsəm iqtı. **73** Bir'əzidin keyin, u yardə turoğanlar Petrusning yenioğa kelip uningöa: — Xühşisizki, sən ularning biri ikənsən, qünki tələppuzung seni pax kılıdu, — deyixti. **74** [Petrus] kəttik qarəyax bilən kəsəm kiliş: — U adəmmi zadi tonumaymən! — deyixigilə horaz qillidi. **75** Petrus əysaning: «Horaz qillaxtin burun, sən məndin üq kətim tanisən!» degən səzini esigə aldı. U taxkiriöğa qikқан, kəttik yioğa-zar kötürdi.

27 Tang atқandila, pütün bax kaħinlar bilən həlk aqsakalliri Əysani ölümgə məhkum kildurux üqün məşihlətləxti.

2 Ular uni başlap apirip, wəliy Pontius Pilatuskə tapxurup bərdi. **3** Uningöa satkunluk kıləoğan Yəhuda uning ölümgə həküm kıləoğanlikini kərip, bu ixlaröa puxayman kildi wə bax kaħinlar bilən aqsakallaröa ottuz kümüx tənggini kayturup berip: **4** — Mən bigunah bir janning keni təküllüxkə satkunluk kiliş gunah etküzüdm, — dedi. Buningöa bizning nemə karimiz? Əz ixingni bill! — deyixti ular. **5** Yəhuda kümüx tənggənlərnə ibadətəhaning iqigə qeriwətti wə u yardin ketip, talağa qikқан, esilip öliwəldi. **6** Bax kaħinlar kümüx tənggənlərnə yioğiwəlip: — Bu hun təlimi boləoğan [tənggənlərdur], ularni ibadətəhaning həzınisigə koyux həram, — deyixti. **7** Ular əzara məşihlətləxip, bu pullar bilən yaka yurtluklaröa yərlək boləoğan dəp, sapalqining bir parqə etizlikini setiwəldi. **8** Xunga bu yər həziroğiqə «kənlik etiz» dəp atilip kəlməktə. **9** Xu ix bilən Yəməmiya pəyoğəmbər təripidin burun eytiloğan munu bexarət əməlgə axuruldi: — «İsraıl həlki uning üqün baħalap bəktikə bəħasini, Yəni ottuz kümüx tənggini ular elixti, **10** Wə Pərwərdigar manga kərsətkəndək, Sapalqining etizini setiwəlixkə həjləxti». **11** Əmdi Əysa wəliyning aldioğa turoşuzuldi. Wəliy uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixahımı? — dəp soridi. Eytқiningdək, — dedi Əysa. **12** Lekin bax kaħinlar wə aqsakallar uning üstidin ərz-xikayat kıləoğanda, u bir eoğizmu jawab bərmidi. **13** Buning bilən Pilatus uningöa: — Ularıning sening üstingdin kıləoğan xunqə kəp xikayətlirini anglimaywatəmsən? — dedi. **14** Biraq u [Pilatuskə] jawabən [xikayətlərnin] birsigimu jawab bərmidi. Wəliy buningöa intayin həyran qaldı. **15** Hər qətimlik [ətip ketix] həytda, wəliyning halayik tələp kıləoğan bir məħbusni ularöa koyup berix aditi bar idi. **16** Əyni wakıtta, [rimliklarning] Barabbas isimlik atikı qikқан bir məħbusi [zindəndə] idi. **17** Halayik jəm boləoğanda, Pilatus ulardin: — Kimni silərgə koyup beriximni halaysilər? Barabbasimu yaki Məşih dəp ataloğan əysanımı? — dəp soridi **18** (qünki u [bax kaħin kətarliklarning] həsəthorlukı tüpəylidin uni tutup bərgənlikini bilətti). **19** Pilatus «sorak təhtidə» olturoğanda, ayali uningöa adəm əwətip: — U həqkanıy kixining ixioğa ariləxmioğın. Qünki tünügün keqə uning səwəbidin qixümdə kəp azab qəktim, — dəp həwər yətküzdi. **20** Lekin bax kaħinlar wə aqsakallar bolsa halayikni məqul kiliş, Barabbasni koyup berixni wə Əysani yokitixni tələp kıldurdi. **21** Wəliy jawabən ulardin yənə: — Silərgə wə ikkisining kəyisini koyup beriximni halaysilər? — dəp soridi. Barabbasni, — deyixti ular. **22** Pilatus əmdi: — Undək bolsa, Məşih dəp ataloğan Əysani kəndək bir tərəp kıləy? — dedi. Həmməylən: — U krestlənsun! — deyixti. **23** Pilatus: — Nemixkə? U zadi nemə yamanlik etküzüptu? — dəp soridi. Biraq ular tehimu kəttik wərkirixip: — U krestlənsun! — dəp turuwəlixti. **24** Pilatus səziwərixning biħudə ikənlikini, bəlki buning ornioğa malimanqilik qikқidionlikini kərip, su elip, kəpqlikning aldidə kolini yuoqə: — Bu həqkanıy adəmninğ kənioğa mən jawabkar əməsmən, buningöa əzinglar məs'ul bolunglar! — dedi. **25** Pütün həlk jawabən: — Uning keni bizning üstimizigə wə balilirimizning üstigə qixsun! — deyixti. **26** Buning bilən Pilatus Barabbasni ularöa qikқан bərdi. Əysani bolsa kəttik kəmqilatқandin keyin, krestləxkə [ləxkərlirigə] tapxurdi. **27** Andin wəliyning ləxkərliri Əysani uning ordisioğa elip kirip, pütün ləxkərlər topini bu yərgə uning ətrəpioğa yioğdi. **28** Ular Əysani yalingaqlap, uqisioğa pərong rənglik ton kiydürüxti. **29** Tikənlik xahqilarni örüp bir taj yasap, bəxioğa kiydürdi wə ong kolioğa bir qomuxni tutқuzdi. Andin uning aldioğa tizlinip: «Yaxioqayla, Yəhudiylarning padixahı!» dəp mazaq kilixti. **30** Uningöa tükürüxti, qomuxni elip uning bəxioğa uruxti. **31** Uni xundək mazaq kıləoğandin keyin, tonni

Markus

1 Hudaning oqli Əsa Məsihning hux hawirining baxlinixi: **2** Yəxaya pəyoqəmbərnəng yazmisida hatiriləngəndək: — «Mana, aldingda əlqimni əwətimən. U sening yolungni aldin'ala təyyarlaydu. **3** Anglanglar, dalada birsining towlioqan awazini! U: «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Uning üçün qioqir yollirini tüptüz qilinglar!» — dəydu». **4** Kixiləni qəmüldürüx elip bəridioqan Yəhya [pəyoqəmbər] qel-bayawanda pəyda bolup, gunahlaroqa kəqürüm elip kəldioqan, towa kiliwni bəydiridioqan [suoqa] «qəmüldürüx»ni jakarlawka baxlidi. **5** Pütin Yəhudiyə əlkisidikilər wə pütkül Yerusalem xəhrididikilər uning aldioqa qikiq, gunahlarini ikrar kilixi bilən uning tərpidin İordan dəryasida qəmüldürüldi. **6** Yəhya bolna təgə yungidin kilinoqan kiyim kiygən, beliga kən tasma baqlioqanidi; yeməkliki qekətkə bilən yawa hərə həsili idi. **7** U mundak dəp jakarlaytti: — Məndin kudratlik bolqan biri məndin keyin kelidu. Mən hətta engixip kəxlirining boşquqini yexixkimu layiq əməsmən! **8** Mən siləni suqila qəmüldürimən, ləkin u siləni Mukəddəs Rohka qəmüldürüdi. **9** Xu künlərdə xundak boldiki, Əsa Galiliyə əlkisining Nasarət xəhridin kelip, Yəhya tərpidin İordan dəryasida qəmüldürüldi. **10** U sudin qikqandila, asmanlarning yerilip, Rohning kəptər kiyapitidə qüxüp, öz üstiga konuwatqanlikini kərdi. **11** Xuning bilən asmanlardin: «Sən Mening səyümlük Ooqlum, Mən səndin toluk hursənmən!» degən bir awaz anglandi. **12** Wə Roh dərhal uni qel-bayawanoqa süyləp qikardi. **13** U qəldə kirik kün turup, Xəytan tərpidin sinilip turattı. U xu yərdə yəwayi həywanlar bilən billə idi; xu künlərdə pərixtilər uning hizmitini kildi. **14** Əmdi Yəhya solanoqandin keyin, Əsa Galiliyə əlkisigə bərip: «Wəkit-saiti toxti, Hudaning padixahlığı yekinlaxti! Towa kilinglar, hux həwərgə ixininglar!» dəp Hudaning padixahlığının hux hawirini jakarlawka baxlidi. **16** [Xu künlərdə] u Galiliyə dengizi boyda ketiwetip, Simon bilən inisi Andriyasni kərdi. Ular belikiqi bolup, dengizoro tə taxlawatatti. **17** Əsa ularoqa: — Mening kəynimdin menginglar, mən siləni adəm tutkuqi belikiqi kilimən! — dedi. **18** Ular xuan torlirini taxlap, uningə əgixip mangdi. **19** U xu yərdin bir'az etüp Zəbədiyning oqli Yəxupni inisi Yuhanna bilən kərdi. Bu ikkisi kəmidə turup torlirini onxwawattı. **20** U xuan ularnımu qəqirdi. Ular atisi Zəbədiyini mədikarlar bilən billə kəmidə qaldurup, əzli uning bilən mangdi. **21** Ular Kəpərnahum xəhriyə kirdi. Xəbat küni u udul sinagogka kirip, təlim bərixkə baxlidi. **22** Halayik uning təlimigə həyranuhas boluxti. Qünki uning təlimliri Təwrat ʼustazliriningkigə ohximaytti, bəlki tolimu nopuzluk idi. **23** Sinagogta napak roh qaplawqan bir adəm bar idi. U: **24** — I Nasaratlik Əsa, biz bilən karing bolmisun! Sən bizni yokatqili kəldingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, sən Hudaning Mukəddəs boluqisisen! — dəp tolawtti. **25** Ləkin Əsa [jinoq] tənbiş bərip: — Aozingni yum, bu adamdin qik! — dedi. **26** Napak roh həlikə adəmning tenini tartixturup, kəttik wərkirioqiniqə uningdin qikiq kətti. **27** Halayik həmmisi buningdin intayin həyran bolup, əzara oqluqla kiliqip: — Bu kəndak ix? Yengi bir təlimoqlu! Qünki u həkuk bilən hətta napak rohlaroqimı buyruk kilalaydikən, ularnu uning sezigə boysunidikən, — deyixti. **28** Buningdin uning xəhriti xu həman pütin Galiliyə əlkisining ətrəpioqa pur kətti. **29** Ular sinagogdin qikipla, Yəxup wə Yuhanna bilən Simon wə Andriyasning əyigə bardi. **30** Əmma Simonning kəyanisi kizitma iqidə yetip qəloqanidi. Ular dərhal uning əhwalini [əysoqə] eytti. **31** U ayalning kəxioqa bərip, kolidin tutup, yələp ərə turoquzdi. Uning

kizitmisı dərhal yandı wə u ularni kütüxkə kirixti. **32** Kəqkürüm kün patqanda, kixilər barlik əoqrıklarni wə jin qaplawqanlarnı uning aldioqa elip kelixti. **33** Pütin xəhərdikilər ixik aldioqa toplawqanidi. **34** Xuning bilən u hər türlik kesəllərgə griptar bolqan nuroqun kixiləni sakaytti wə nuroqun jinlarnı kixilərdin həydiwətti. Ləkin u jinlarning gəp kiliwxə yol koymidi, qünki ular uning kim ikənlikini bilixətti. **35** Ətisi ətigən tang tehi atmastinla, u ornidin turup, [xəhərdin] qikiq, hilwət bir jayoqa bərip dua-tlawət kildi. **36** Simon bilən uning həmrəhliri uni izdəp qikti. **37** Uni tapqanda: — Həmmə adəm seni izdiwatidu! — deyixti. **38** U ularoqa: — Bəxka yərlərgə, ətrəptiki yezilaroqimı səz-kalamni jakarlixim üçün barayli. Qünki mən dəl muxu ix üçün kelixim, — dedi. **39** Xundak kiliq, u pütkül Galiliyə əlkisini aylinip, sinagoglirida səz-kalamni jakarlawtti həmdə jinlarnı kixilərdin həydiwəttətti. **40** Mahaw kesili bar bir kixi uning aldioqa kelip yelinip, tilzinip turup: — Əgər halisigiz, mənı kesilimdin pak kilalaysiz! — dəp etündi. **41** Əsa iqi əoqrıoq kolini sozup uningə tagküzüp turup: — Halaymən, pak kiliqin! — dewidi, **42** xu səz bilənla mahaw kesili dərhal bimərdin ketip, u pak kilindi. **43** U uningə: — Həzir bu ixni həqkingə eytma, bəlki udul bərip [məsuqlu] kəhinoqa əzünigni kərsitip, kəhınlarda guwahlik bolux üçün, Musa bu kesəldin paklawqanlaroqa əmr kıləqan [kurbanliklarnı] sunoqin, — dəp uni kəttik əgəhləndurup yoloqa saldi. **45** Biraq u adəm qikiq, bu ixni kəp yərlərdə jar selip, kəng yeyiwətti. Xuning bilən Əsa həqkəndak xəhərgə oquq-axkara kirməy, bəlki xəhərlər sirtidiki hilwət jaylarda turuxkə məjbur boldi; halayik hər tərəptin uning yenioqa toplixatti.

2 Birməqqə kündin keyin u qaytidin Kəpərnahuməqa kirdi. U əydkən, degən həwər tarkiliwidi, **2** xunqə kəp adəm u yərgə yiqildiki, hətta ixik aldidimu put dəssigüdək yər kəlmioqanidi. U ularoqa səz-kalam yətküzüwatatti. **3** Mana xu əsnada, birməqqə adəm uning aldioqa bir paləqni elip kəldi; uni uların tətı kətürüp əkəlgəndi. **4** Adəmning kəplükidin uningə yekinlaxmay, ular uning üstidin əgzini təxip, təxük əqkəndin keyin paləqni zəmbil bilən [əysəning aldioqa] qüxürdi. **5** Əmdi Əsa ularning ixənqini kərtüp paləqkə: — Balam, gunahlıring kəqürüm kilindi, — dedi. **6** Ləkin u yərdə olturoqan bəzi Təwrat ʼustazliri kənglida gumaniy soallarnı koypur: **7** «Bu adəm nemə üçün mundak dəydu? U kupurluk kiliwatidioqlu! Hudadin bəxka kimmu gunahların kəqürüm kilalısın?» deyixti. **8** Əsa xuan rohdə ularning kəngülliridə xundak gumaniy soallarnı koyuwatqanlikini bilip yetip, ularoqa mundak dedi: — Silər kəngüldə nemixkə xundak soallarnı koysisilər? **9** Muxu paləqkə: «Gunahlıring kəqürüm kilindi!» deyix asanmu, yaki «Ornungdin tur, zəmbil-kərpəngni yioqixturup mang!» deyix asanmu? **10** Əmma həzir silərnəng Insan'ooqlining yər yüzidə gunahların kəqürüm kiliq həkukioqa igə ikənlikini bilixinglar üçün, — U paləq kesəlgə: **11** — Səngə eytayki, ornungdin tur, zəmbil-kərpəngni yioqixturup əyünggə qayt! — dedi. **12** U dərhal ornidin dəs turup, zəmbil-kərpisini yioqixturdı wə həmməylənnəng kəz əldida [əyding] qikiq kətti. Həmməylən kəttik həyran kəlip Hudani uluqlixip: — Muxundak ixni əzəldin kərtüp bəkmioqanidik, — deyixti. **13** U yənə dengiz boyioqa qarap mangdi. Kixilər topi uning ətrəpioqa olixiwaldi. U ularoqa təlim bərdi. **14** U yoldin etüp ketiwatqanda, baj alidioqan orunda olturoqan Alfayning oqli Lawiyini kərtüp, uningə: — Məngə əgəxkin, — dedi. U ornidin turup, uningə əgəxti. **15** Wə xundak boldiki, u [Lawiyning] əyidə dastihanda olturoqanda, nuroqun bajgırlar wə gunahkarlar Əsa wə uning muhlisiri bilən həmdastihən boldi. Bundak kixilər heli kəp

idi, ularnu uningõja aëgæxkænidi. **16** Æmdi Tæwræt ustazliri wæ Pærisiylær uning gunahkarlar wæ bajgırlar bilæn bir dastihanda olturojanlıkını körüp, muhlisliroja: — U nemixka bajgir wæ gunahkarlar bilæn bir dastihanda yep-iqip olturidu?! — deyixti. **17** Buni angliõjan Æysa ularõja: — Saõqlam adæm æmæs, bæłki bimarlar tewipka mohtajdır. Mæn hækkaniylarını æmæs, bæłki gunahkarlarını qaqırojlı kældim, — dedi. **18** Æmdi Yæhyaning muhlisliiri bilæn Pærisiylær roza tutuwatatti. Bæzilær uning aldioja kelip: — Nemixka Yæhyaning muhlisliiri wæ Pærisiylærning muhlisliiri roza tutidu, lekin sening muhlisliiring tutmaydu? — dæp soraxti. **19** Æysa jawabæn mundak dedi: — Toyi boluwatkan yigit tehi toyda hæmdastihan olturojan qaqõda, mehmanlıri roza tutup oltursa kãndak bolidu? Toyi boluwatkan yigit toyda bolsila, ular heqkãndak roza tutalmaydu. **20** Æmma xu künlær keliduki, yigit ularđin elip ketidulu, ular xu künãde roza tutidu. **21** Heqkim kona kõnglækkæ yengi ræhttin yamak salmaydu. Undak kilsa, yengi yamak [kirixip], kona kiymiñi tartixturup yirtiwetidu. Nætijidæ, yirtik tehimu yoojınap ketidu. **22** Heqkim yengi xarabni kona tulumlarõja qaqilimaydu. Ægær undak kilsa, xarabning [eqixi bilæn] tulumlar yerilip ketidu-dæ, xarabmu këtülüp ketidu hæm tulumlarımu kardin qikidu. Xuning üqün yengi xarab yengi tulumlarõja qaqılınıxı keræk. **23** Bir xabat küni xundak boldiki, u buõdaylıqlardıñ otüp ketiwatatti. Uning muhlisliiri yolda mengiwatqanda baxaklarıni üzixkæ baxlıdi. **24** Pærisiylær uningõja: — Kara, ular nemixka xabat küni [Tæwratta] qæklængen ixni kılıdu? — deyixti. **25** U ularõja: — [Padixah] Dawutning ezi wæ hæmrahliri hæjõtæn bolõjanda, yæni aq qalõjanda nemæ kılõjanlıkını [mukæddæs yazmılardıñ] okumiojanmusılar? **26** — Demæk, Abiyatar bax kaşın bolõjan waqtıda, u Hudaning eyigæ kirip, Hudacõja atalojan, Tæwratta pæket kaşınlarıng yeyixigila bolidiojan nanları [sorap] yegæn, xundakla hæmrahliriõjımu bærgeñ? — dedi. **27** U ularõja yænæ: — İnsan xabat küni üqün æmæs, xabat küni insan üqün yaritildi. **28** Xuning üqün, İnsan'õqlı xabat küningımu İgisidur, — dedi.

3 U yænæ sinagogka kirdi. Xu yærdæ bir kõi yigilæp kætken bir adæm bar idi. **2** [Pærisiylær] Æysaning üstidin ærz kılâyli dæp xabat künidæ kesal saqaytidiõjan-saqaytmaydiõjanlıkını paylap yürætti. **3** Æysa kõi yigilæp kætken adæmge: — Ornungđin turup, otturioja qikkın! — dedi. **4** Andin, sinagogdikilardıñ: — Tæwræt kanunioja uyõjın bolõjını xabat küni yaxhılık kılıxmu, yaki yamanlık kılıxmu? Janni kütquzuxmu yaki halak kılıxmu? — dæp soridi. Lekin ular zuwan sürüxmidi. **5** U oqazæp bilæn ætrapioja næzær selip ularõja kez yügürtüp, ularning tax yüræklidikin kayoşurdi. Andin u kesalge: — Kõlungni uzat, — dedi. U kõlini uzitiwidı, kõi æsligæ kæltürüldi. **6** Æmdi Pærisiylær dærhal sirtka qikip, uni kãndak yokitix toşrisidæ Herod [padixahning] tæpædarlıri bilæn mæşlıhet kılıxka baxlıdi. **7** Andin Æysa muhlisliiri bilæn billæ u yærdin ayirilip dengiz boyioja kætti; Galiliya ælkisidin qong bir top adæmlær uningõja ægixip bardı; xundakla uning kılõjan æmællirini angliõjan hamæn, pütün Yæhudiya ælkisidin, Yerusalemlær xæhriřidin, İdumiya ælkisidin, İordan dæryasining qarxi tæripidin, Tur wæ Zidon xæhriřirining ætrapidikilær jaylardın zor bir top adæmlærımu uning yenioja kelixti. **9** U adæmlærning kęplikidin eziñi kistap koymisun dæp muhlisliiroja kikiq bir kemining uningõja yekın turuxını tapıldı. **10** Qünki u nuroşın bimarlarıni saqaytkını tüpæylidin hærkãndak waba-kesælliklærgæ gıriptar bolõjanlarning hæmmisi uningõja [kõlumni] bir tægküzwalsam dæp kıstixip kelixkænidi. **11** Napak rohlær [qaplıxwalõjanlar] qaqanla uni kærşæ, uning aldioja yikilip: «Sæn Hudaning Oqılısın!» dæp warkirixatti. **12** Lekin u [napak rohlærõja] eziñing kim ikænlikini axkarilimaslıkka kättik

tænbih berip agahlandıratti. **13** U taõjka qikip, ezi haliojan kixilærni yenioja qaqirdi; ular uning yenioja kelixti. **14** U ularđın on ikkisini ezi bilæn billæ boluxka, söz-kalamni jakarlawka, **15** kesællærni saqaytx wæ jınlarnı hæydax hõkuqioja igæ boluxka tallap bekitti. **16** U [bekitkæn on ikki kixi]: Simon (u uningõja Petrus dæp isim koyojan), **17** Zæbædiyning õqlı Yakup wæ uning inisi Yuhanna, (u ularni «Binni-Ragaz», yæni «Güldürmama õqulliri» dæpmu atiojan), **18** Andriyas, Filip, Bartolomay, Matta, Tomas, Alfayning õqlı Yakup, Taday, millæpærwar dæp atalojan Simon **19** wæ uningõja satkúnluk kılõjan Yæhuda İxkariyotlardın ibaræt. **20** U eygæ kaytip kælğændin keyin, u yærgæ yænæ xunqær nuroşın adæmlær toplandıki, ularning hætta õjızalanoşudækmü waqtı qikimidi. **21** [Æysaning] ailisidikilær buni anglap, uni tutup kelixkæ berixti. Qünki ular uni «Ækline yokişiptu» degænidi. **22** Yerusalemdin qüxkæn Tæwræt ustazlıri bolsa: «Uningda Bælzibub bar», wæ «U pæket jınlarning æmirige tayinip jınlarnı kooşlıwetidikæn», deyixatti. **23** Xuning üqün u [Tæwræt ustazlırini] yenioja qaqırip, ularõja tæmsillærni ıxlitip mundak dedi: — Xæytan Xæytanı kãndakmu kooşlısun? **24** Ægær padixahlık ezi iqidin belünüp ezaşa soquxkan bolsa xu padixahlık put tiræp turalmaydu; **25** xuningdæk ægær bir ailæ ezi iqidin belünüp ezaşa sokuxsa xu ailæ put tiræp turalmaydu. **26** Ægær Xæytan ezi-özige qarxi qikip belünşæ, u put tiræp turalmay, yokalmay qalmaydu. **27** Heqkim kütqütüñgür birsining eyigæ kirip, uning mal-mülkinı bulap ketælmæydu — pæket u xu kütqütüñgürni awwal başlıyalısa andin eyini bulang-talang kılalaydu. **28** Xuni silærgæ bærhek eytip koyayki, insan baliliri etküzgeñ türlik gunahlırining hæmmisini, xundakla ular kılõjan kupurluklırining hæmmisini kaqürüxkæ bolidu. **29** Biraq kimdikim Mukæddæs Rohka kupurluk kilsa, æbædil'æbædgigæ heq kaqürülmæydu, bæłki mænggülık bir gunahning hækümi astıda turidu. (aıñn g165, aıñnos g166) **30** [Æysaning bu sezi] ularning «uningõja napak roh qaplıxıptu» degini üqün [eytilõjanıdi]. **31** Xu waqıtta uning anisi bilæn iniliri kældi. Ular sirtida turup, uni qaqırixka adæm kirgüzdi. **32** Bir top halayık uning ætrapıda olturatti. Ular: — Mana, aningiz, inilirigiz sizni izdæp sirtta turuxti, — deyixti. **33** Æysa ularõja jawabæn: — Kim mening anam, kim mening inilirim? — dedi. **34** Andin, u eppürisidæ olturojanlarõja qarap mundak dedi: Mana bular mening anam wæ inilirim! **35** Qünki kimki Hudaning iradisini ada kilsa, xu mening aka-inim, aqa-singlim wæ anamdur.

4 U yænæ dengiz boyıda [hæłkkæ] tælim berixkæ baxlıdi. Uning ætrapioja zor bir top adæmlær olıxıwalõjaqka, u bir kemigæ qikip dengizda olturdi; pütkül halayık bolsa dengiz kiroşıkida turuxatti. **2** U ularõja tæmsil bilæn nuroşın ixlarnı egeçti. U tælim berip mundak dedi: **3** — Kulaq selinglar! Uruk qaqquci uruk qaqkılı [teziõja] qikiştu. **4** Uruk qaqqanda uruklardın bæziliri qioşır yol boyioja qüxüřtu, kuxlar kelip ularni yæp ketiptu. **5** Bæziliri tupriki az taxlık yærge qüxüřtu. Topisi qongqur bolmiojanlıktın, tezla ütüp qikiştu, **6** lekin kün qikix bilænla aptapta køyüp, yiltizi bolmioşaqka kurup ketiptu. **7** Bæziliri tikanlærning arisioja qüxüřtu, tikanlær eşiş maysılarnı boşuwelip, ular heq hõsul bæræmætu. **8** Bæziliri bolsa, yaxhi tuprakka qüxüřtu. Ular eşiş awup qong bolõjanda hõsul beriptu. Ularıng bæziliri ottuz hæşşæ, bæziliri atmix hæşşæ, yænæ bæziliri yüz hæşşæ hõsul beriptu. **9** — Angliõjadæk kulikı barlar buni anglısun! — dedi u. **10** U uning ætrapidikilær hæm on ikkiylæn bilæn yaloşuz qalõjanda, ular uningđin tæmsillær toşruluş soraxti. **11** U ularõja mundak dedi: — Hudaning padixahlıkınıñ sirini bilixkæ silær nesip boldunglar. Lekin sirttikilærgæ hæmmæ ix tæmsillær bilæn

ukturulidu; **12** buning bilən: «Ular qaraxni qaraydu, birak kermaydu; Anglaxni anglaydu, birak qixənmaydu; Xundak bolmisidi, ular yolidin yanduruluxi bilən, Kəqürüm kılınatti» [degən səz əməlgə axurulidu]. **13** Andin u ularoşa: — Silər muxu təmsilnımı qixənmidinglarmu? Undakta, kandaqmu baxka hərhil təmsillərni qixinələysilər? — dedi. **14** Uruk qaqquqi səz-kalam qaqudu. **15** Üstigə səz-kalam qeqiloğan qiojir yol boyi xundak adəmlərni kərsətkənki, ular səz-kalamni anglioğan haman Xəytan dərhal kelip ularning kəlbigə qeqiloğan səz-kalamni elip ketidu. **16** Buningoşa ohxax, həlik yərlərgə qeqiloğan uruqlar bolsa, səz-kalamni anglioğan haman huxallik bilən qobul kıljoğanlarni kərsitidu. **17** Həlbuki, kəlbida heq yiltiz bolmioşaqqa, pəkət waqitlik turidu; səz-kalamning wəjidin kiyinqilik yaqi ziyankəlikkə uqrijoğanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidu. **18** Tikənlərnin arisioşa qeqiloğan xundak bəzi adəmlərni kərsətkənki, bu adəmlər səz-kalamni anglioğan bilən, **19** lekin kəngligə bu dunyaning əndixiliri, bayliklarning ezikturuxi wə baxka nərsilərgə boljoğan həwəslər kiriwelip, səz-kalamni boşuwetidu-də, u heq həsul qikarmaydu. (aion q165) **20** Lekin yahxi tupraqka qeqiloğan uruqlar bolsa — səz-kalamni anglix bilən uni qobul kıljoğan adəmlərni kərsitidu. Bundak adəmlər həsul beridu, bisi ottuz həssə, bisi atmix həssə, yənə bisi yüz həssə həsul beridu. **21** U ularoşa yənə mundak dedi: — Qiraş sewət yaqi kariwat astioşa qoyulux tiqün kəltüriləmdu? U qiraşdaning üstigə qoyulux tiqün kəltüriləmdu? **22** Qünki yoxuruloğan heqkəndak ix axkarilanmay qalmaydu, xuningdək hərəkəndak məhpiy ix yüz bərgəndin keyin ayan bolmay qalmaydu. **23** Anglijoşadək kılıki barlar buni anglisun! **24** Anglijoşanliringlaroşa kəngül bəlünglar! Qünki silər [baxqılaroşa] kəndək ələqəm bilən ələqsənglər, silərgimu xundak ələqəm bilən ələq berilidu, hətta uningdinmu kəp koxup berilidu. **25** Qünki kimda bar bolsa, uningəsa təhimu kəp berilidu; əmma kimda yəq bolsa, hətta uningda bar boljoğanlirimu uningdin məhrum kılınıdu. **26** U yənə mundak dedi: — Hudaning padixahlığı yənə birsining tupraqka uruq qaqkinoşa ohxaydu: **27** u uhlaydu, orundin turidu, keqə-kündüzlər ətüwerip, uruq bih urup əsidu. Lekin qaqquqi kəndək yol bilən əsidoğanlikini bilmaydu. **28** Tupraq əzlükidin həsul beridu; uruq əwwal bih uridu, keyin bax qikjiridu, ahirda baxaqlar toluq dan tutidu. **29** Dan pitkənda, [qaqquqi] dərhal orəşək salidu, qünki həsul waqti kəlgən bolidu. **30** U yənə mundak dedi: — Hudaning padixahlığını nemigə ohxitimiz? Yaqi kəndək bir təmsil bilən sürətəz bəraləymiz? **31** U goya bir tal qıqa uruqioşa ohxaydu. U yərgə teriloğanda, gərgə yer yüzidiki barlik uruqlarning iqdə əng kikiqi bolsimu, **32** teriloğandin keyin, hərəkəndək ziraəttin egiz əsüp xundak qong xahlayduki, asmandiki kuxlarmu uning sayisigə qonidu. **33** U xuningəsa ohxax halayik anglap qixinəligidək nuroşun təmsillər bilən səz-kalamni yətküzdi. **34** Lekin təmsil kəltürməy turup ularoşa heqkəndək səz kılmaytti. Lekin əz muhlisiliri bilən yalozux qəlojində, ularoşa həmmini qixəndürüp berətti. **35** Xu küni kəq kirgəndə, u ularoşa: — Dengizning u ketioşa etəyli, — dedi. **36** Ular halayikni yoloşa seliwətkəndin keyin, uni kemida olturoğan peti elip yürüp ketixti. Ular bilən billə mangoğan baxka kemilərmu bar idi. **37** Wə mana, əxəddiy qara kuyun qikip kətti; xuning bilən dolğunlar kemini urup, su həlkəp kirip, kemigə toxay dəp qəlojanidi. **38** Lekin u kemining ayəq tərpidə yastuqka bax qoyup uyquşoşa kətkənidi. Ular uni oyoytip: — I ustaz, həlak boluwatqinimizəsa kəring yəqmu? — dedi. **39** U ornidin turup, boranoşa tənbiş berip, dengizəsa: «Tinqlan! Jim bol!» dewidi, boran tohtap, qongqur bir jimjitlik həküm sürdi. **40** — Nemixka xunəq kərkisilər? Silərdə kəndəksigə təhiqə

ixənəq bolmaydu? — dedi u ularoşa. **41** Ularni intayin zor bir kərkunq basti, ular bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu? Hətta xamal wə dengizmu uningəsa itaət kılıdikən-hə! — dəp ketixti.

5 Ular dengizning u ketioşa, Gadaraliklarning yurtioşa yetip bardı. **2** U kemidin qixuxi bilənla, napak roş qaplaşkan bir adəm gər əngkürilridin qikip, uning aldioşa kəldi. **3** U adəm əngkürilərnəni makan kıljoğan bolup, uni heqkim hətta zənjirlər bilənmu başliyalmaytti. **4** Qünki kəp ketim put-kolliri kixən-zənjirlər bilən başliyalan bolsimu, u zənjirlərnəni üzütwerip, kixənərnəni qeqiwətkənidi; heqkim uni boysunduralmiojanidi. **5** U keqə-kündüz mazarlikta wə taoşlar arisida tohtawsiz warkirap-jarkirap yürətti, əz-əzini taxlar bilən kesip yarilanduratti. **6** Lekin u əysani yiraqtin kərtip, uning aldioşa yügürüp berip, səjdə kildi **7** wə kəttik awazda warkirap: — Həmmidin aliy Hudaning Oşli əysa, sening mening bilən nemə kəring! Huda həkki, səndin ətünüp kəlay, meni kiyinima! — dedi **8** (qünki əysa uningəsa: «Həy napak roş, uningdin qik!» degənidi). **9** U uningdin: — Isming nemə? — dəp soridi. — Ismin «koxun» — qünki sanimiz kəp, — dəp jawab bardı u. **10** Wə əysadin ularni bu yurttin həydiwatmigəysən, dəp kəp ətünüp yalwurdi. **11** Taoş başrida qong bir top tongguz padisi otlap yürətti. **12** Jinlar uningəsa: — Bizni muxu tongguzlarəsa əwətkin, ularning iqdə kirip ketixka yol qoyəysən, — dəp yalwuruxti. **13** əysa dərhal yol qoydi. Xuning bilən napak roşlar qikip, tongguzlarning tenigə kirixi bilənla, tongguzlar tik yardin etilip qixuxip, dengizəsa oşək boldi. Ular ikki mingəsa yekin idi. **14** Tongguz bəkkuqilar bolsa u yərdin keqip, xəhər-yəzilərdə bu ixlarni pur kildi. Xu yərdikilər nemə ix yüz bərgənlikni kərgili qixixti. **15** Ular əysaning yenioşa kəldi wə ilgiri jinlar qaplixawəloğan həliki adəmnin kiyimlərnəni kiyip, əs-həxi jayida olturojanini — yəni «koxun jinlar» qaplaşkan xu adəmnəni kərtip, kərkup ketixti. **16** Bu wəkəni kərgənələr jinlar qaplaşkan adəmdə nemə yüz bərgənlikni wə tongguzlarning akwiwini həlkəkə bayan kılıp bardı. **17** Buning bilən halayik əysəsa: Yurtlirimizdin qikip kətkəysən, dəp yalwuruxka baxlidi. **18** U kemigə qikiwatqanda, ilgiri jinlar qaplaşkan həliki adəm uningdin: Məmmu sən bilən billə baray, dəp ətündi. **19** Lekin u buningəsa unimay: — Əz əydidiliring wə yurtdaxliringning yenioşa berip, ularoşa Pərwədigarning sanga xunqilik uluş ixlarni kılıp bərgənlikini, uning sanga rəhüm-xəpəkət kərsətkənlikini hawərləndürgin, — dedi. **20** U kaytip berip, əysaning əzigə kəndək uluş ixlarni kıljoğanlikini «On xəhər rayoni»da jar kılıxka baxlidi. Buni anglijoşanlarning həmmisi tolimu həyran kəlixti. **21** əysa kaytidin kemə bilən dengizning u ketioşa ətkəndə, zor bir top halayik uning yenioşa yiojildi; u dengiz boyida turatti. **22** Mana, məlum bir sinagogning qongi Yairus isimlik bir kixi kəldi. U uni kərtip ayioşoşa yikilip: — Kikiq kizim ələy dəp qəldi. Berip uningəsa kolliringizni təgküzüp koysingiz, u sakiyip yaxioşay! — dəp kəttik yelindi. **24** əysa uning bilən billə bardı. Zor bir top halayikmu olixip kistaxkan halda kaynidin mengixti. **25** Hun təwərx kesiligə giriptar boljoşioşa on ikki yil boljoğan bir ayal bar bolup, **26** u nuroşun tewiplarning qolida kəp azab tartip, bar-yokini həjlər təgətəkən bolsimu, heqkəndək ünümi bolmay, təhimu əojirlixip kətkənidi. **27** Bu ayal əysa həkqidiki gəplərnəni anglap, halayikning otturisidin kistilip kelip, arka tərəptin uning tonini silidi. **28** Qünki u kənglidə: «Uning tonini silisəmlə sakəyməy qalmaymən» dəp oylioşanidi. **29** Hun xuan tohtap, ayal kəsəl azabidin sakəytiloğanlikini əz tenidə səzdi. **30** əysa dərhal wujuidin kudərtinog qikkənlikini sezip, halayikning iqdə kaynigə burulup: — Kiyimimi silioğan kim? — dəp soridi. **31** Muhlisiliri uningəsa: — Halayikning

ezüingni kistap mengiwatkanlikini körüp turukluk, yonə: «Meni silioqan kim?» dəp soraysənəu? — deyixti. **32** Biraq Əysa ezini silioquqini tepix üqün tehiqə ətrapioqə qarawatatti. **33** Əzida nemə ixning yüz bərgənlikini sazğan ayal qorkqup-titrigen halda kelip uning aldioqə yikildi wə uningə həkikiy əhwalni pütinləy eytti. **34** U uningə: — Kizim, ixənqini seni saqaytti! Tinq-hatirjəmliktə qayt! Kesilingning azabidin saqayojin, — dedi. **35** U bu səzni kiliwatqanda, sinagogning qongining əyidin bəzilər kelip uningə: Kizingiz əldi. Əmđi ustazni nemixkə yonə awarə kilisiz?! — deyixti. **36** Lekin Əysa bu səzlərni anglap dərhal sinagogning qongioqə: Qorkmiojini! Pəkət ixənqtə boll! — dedi. **37** U pəkət Petrus, Yaqub wə Yaqupning inisi Yuhanna bilan yoloqə qikti; baxkə heqkimning əzi bilən billə berixioqə yol qoymidi. **38** U sinagogning qongining əyi aldioqə kəlgəndə, kiykas-qukanni, halayikning qattik nalə-pəryad wə əh-zar kətürğənlikini körüp, **39** eygə kirip ularoqə: — Nemixkə kiykas-qukan wə əh-zar kətürisilər? Bala əlməptu, uhlap qaptu, — dedi. **40** Ular uni məshirə kilixti; lekin u həmməyləni taxkiriqə qikiriwetip, balining ata-anisini wə əz həmrəhlirini elip, bala yatqan eygə kirdi. **41** U balining kolini tutup, uningə: «Talita kumi» dedi. Bu səzning mənisə «Kizim, sanga eytimənkə, ornungdin tur» degənlik idi. **42** Kiz dərhal orəyinin yurp mangdi (u on ikki yaxta idi). Ular bu ixkə mutlək həyran kəlixti. **43** U ularoqə bu ixni heqkimgə eytmasliqni qattik tapilidi, xundaklə kizəqə yegüdək birmənə berixni eytti.

6 U u yərdin ketip, əz yurtioqə kəldi. Uning muhlisirimu uningə əgixip bardi. **2** Xabat küni kəlgəndə, u sinagogda təlim berixkə kirixti. Təlimini angliqanlardin kəp adəm intayin həyran boluxup: — Bu adəm bularoqə nədin erixkəndu? Uningə muxundək danalix kəndək beriləg? Uning kəlidə muxundək məjizilər kəndək yaritilidioqəndu? **3** U heliki yəqəqə əməsmu, Məryəmming oqlı, xundaklə Yaqub, Yosə, Yəhuda wə Simonlarning akisioqə? Uning singillirimu bu yərdə arimizda turuwatmamdu? — deyixti. Xuning bilən ular uningə həsət-bizarliq bilən qaridi. **4** Xuning bilən Əysa ularoqə: — Hərəkəndək pəyoqəmbər baxkə yərlərdə hərmətsiz qalmaydu, pəkət əz yurti, əz uruk-tuqkanlıri arisida wə əz eyidə hərmətkə sazawər bolmaydu, — dedi. **5** Xuning bilən kəllirini birqəndə bimarning üstigə təküzüp, ularni saqaytkəndin baxkə, xu yərdə u heqkəndək məjizə yaritalmıdi. **6** Wə u ularning iman-ixənqsizlikidin həyran qaldı. **7** Andin u ətraptiki yezəkənləni aylinip təlim bərdi. U on ikkiyləni yenioqə qakirdi wə [həlk arisioqə] ikki-ikkidin əwətxikə baxlıdi. U ularoqə napək rəhləri nə həydək həkukəni bərdi; **8** wə ularoqə: — Səpərdə yeninglarəqə həsədin baxkə nərsə eliwəlmənglar, nə hurjun nə nan eliwəlmənglar, bəlwəşkə pulmu salmənglar, **9** putənglarəqə kəxləri kiyinglar, biraq ikki yəktək kiyiwəlmənglar, — dəp tapilidi. **10** U yonə: — [Bir yurtkə barəjininglardə], kimning əyigə [qəbul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətükəqə xu əydidə turənglar. **11** Qaysi yərdikilər siləri kəbul kilimsə, xundaklə səzənglarni anglimisa, u yərdin kətkininglarda, ularoqə agah-guwaqə bolsun üqün ayiojənglardiki topini kəkəiwətinglar! — dedi. **12** Xuning bilən ular yoloqə qikip, kixiləri gənahlırioqə towa kilixkə jar selip ündidi. **13** Ular nuroşun jilarni həydidi, nuroşun bimarlarıni zəytun meyi bilən məsh kilip saqaytti. **14** Uning nami məxhür boləqəqə, Hərod padixah uning həkkidə anglap: «Bu adəm [qəqum] əlümdin tirilgən Qəməldürgüqi Yəhyadur. Xuning üqün muxu aləhdə kudrətlər uningdə küqini kərsiditu» dəytti. **15** Baxkixi: «U İlyas [pəyoqəmbər]» desə, yonə bəzilər: «Burunkı pəyoqəmbərlərdək bir pəyoqəmbər bolsə kerək» deyixətti. **16** Biraq bularni angliqan Hərod: — Mən

kallisini əloqan Yəhyaning əzi xu — u əlümdin tiriliptu! — dedi. **17** Hərodning bundək deyixining səwəbi, u [əgəy] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjidin adəm əwətip Yəhyani tutup, zindanoqə taxlıqanidi. Qünki u xu ayal bilən nikahlanəqanidi; Yəhya Hərodkə [tənbih berip]: «Kangning ayalini tartiwəlixing Təwrat kanunioqə hilap» dəp qayta-qayta degənidı. **19** Xuning üqün Hərodiyə Yəhyaqə adawət saqlaytti; uni əltürməqə boləqan bolsimu, lekin xundək kiləlməytti. **20** Qünki Hərod Yəhyani diyanətlük wə muqəddəs adəm dəp bilip, uningdin kərkətti, xungləxkə uni qəşqəyetti; u uning səzlini angliqan qəqlirida əlalzədə bolup ketətti, lekin yonilə səzlini angləxkə əmrək idi. **21** Əmma [Hərodiyə kütəkən] pəyt əhir yetip kəldi; Hərod tuşuloqan künidə əz əməldərliri, mingbexiliri wə Galiliyə əlksidiki kəttə ərbablarni ziyapət bilən kütüwəldi; **22** heliki Hərodiyəning kizi sorunəqə qüxüp ussul oynap bərdi. Bu Hərod wə həmədstahil boləqanlarəqə bəkmu yarap kətti. Padixah kizəqə: — Məndin nemə tələp kilsəng, xuni berimən, — dedi. **23** Andin u kəsəm kilip yonə: — Məndin nemə tələp kilsəng, hətta padixahlikimning yerimini desəngmu xuni berimən, — dedi. **24** Kiz sirtkə qikip, anisidin: — Nemə tələp kilay? — dəp soriwidi, anisi: — Qəməldürgüqi Yəhyaning kallisini tələp kil, — dedi. **25** Kiz dərhal padixahning əldioqə aldirap kirip: — Qəməldürgüqi Yəhyaning kallisini həzilə bir təhsigə qoyup əkilixilirini halaymən, — dedi. **26** Padixah uningəqə nəhayiti həsrət qəkkən bolsimu, kəsəmliri tūpəylidin wə destahanda olturoqanlar wəjidin, uningəqə bərgən səzidin yanəqisi kəlmidi. **27** Xungə padixah dərhal bir jallət əwətip, uning kallisini elip kəlxni əmr kildi. Jallət zindanoqə berip Yəhyaning kallisini elip, **28** uni bir təhsigə qoyup, kizning əldioqə elip kelip uningəqə bərdi. Kiz uni anisioqə tapxurdi. **29** Bu ixni angliqan Yəhyaning muhlisirli kelip, jəsətni elip ketip bir kəbrigə qoydi. **30** Qaytip kəlgən rosullar Əysaning yenioqə yiojildi, nemə kiləqanlıri həm nemə təlim bərgənlikini uningəqə məlum kilixti. **31** Kelip-ketiwatqanlar nəhayiti kəplikidin ularəqə taməkləniqəkimu wakit qikmıdi. Xungə u ularəqə: — Yürünglar, mən bilən hilwət bir jayoqə berip, birdəm aram elinglar, — dedi. **32** Buning bilən ular kəmigə qüxüp, hilwət bir qəl yərgə qarap mangdi. **33** Biraq nuroşun kixilər ularning ketiwatkanlikini bayqap, ularni tonuwəliwidi, ətraptiki barliq xəhərlərdin piyadə yoloqə qikip, yügürüp, ulardin burun u yərgə berip yiojilixti. **34** Əysa kəmidin qüxüp, zor bir top adəmi körüp, ularning padiqisiz koy padisidək boləqanliqioqə iq əorittı. Xungə u ularəqə kəp ixlarni əgətxikə baxlıdi. **35** Kəq kirip qələqəndə, muhlisirli uning yenioqə kelip: — Bu qəl bir jay ikən, kəq kirip kətti. **36** Halayikni yoloqə seliwətkən bolsəng, ular ətraptiki kənt-kixləkləroqə berip, əzliwigə nən setiwəlsun; qünki ulardə yegüdək nərsə yok, — dedi. **37** Lekin u ularəqə jawəbən: — Ularəqə əzənglar ozuk beringlar, — dedi. Muhlisir uningdin: — Ikki yüz kümüx dinarəqə ularəqə nən əkelip ularni ozuklandıramduq? — dəp soridi. **38** Əysa ularəqə: — Qəndə neninglar bar? Berip qarap bəkinglar, — dedi. Ular qarap bəkkəndin keyin: — Bəxi bar ikən, yonə ikki belikmə bar ikən, — deyixti. **39** U ularəqə kixiləri top-top kilip yexil qiməndə olturoşuxni buyrudi. **40** Halayik yüzdin, əliktin səp-səp bolup olturuxti. **41** U bəx nən bilən ikki belikni qəlioqə elip, asmanəqə qarap [Hudaqə] təəkkür-mədhiyə eytti, andin nənlarni oxup, kəpqulikkə tutup berix üqün muhlisirioqə berip turətti; ikki beliknimu həmməyləngə tarkitip bərdi. **42** Həmməylən yəp toyundi. **43** [Muhlislar] exip qələqən nən wə belik pərqilirini liq on ikki səwətkə teriwəldi. **44** Nənlarni yəgən ərlərnin sanilə bəx mingqə idi. **45** Bu ixtin keyinlə, u muhlisirioqə əzüm bu halayikni yoloqə seliwətmən,

angojiqə silər kemigə olturup, dengizning qarxi qirōjīkidiki Bayt-Saida yezisiōqə  t p turunglar, d p buyrudi. **46** Ularni yolojə seliwətkəndin keyin, u dua-tilaw t kilix  q n taōjka qikti. **47** K q kirgəndə, kem  dengizning otturisiōqə y tk nidi, u  zi yalojuz kuruklukta idi. **48** U muhslislrining palakni k q p uruwatkanlikini k rdi; q nki xamal t tir y nilixt  qikk nidi. Keq  t tinqi jes k waqtida, u dengizning  stid  mengip, muhslislrini t r pk  k ldi w  ularning yenidin  t p ketididiond k kilatti. **49** Lekin ular uning dengizning  stid  mengip keliwatkanlikini k r p, uni alwasti ohxaydu, d p oylap ukan selixti. **50** Q nki ularning h mmisi uni k r p sarasimigə qixti. Lekin u dərhal ularo : — Y r kl k bolunglar, bu mən, k rk manglar! — dedi. **51** U kemig , ularning yeniojə qikk ndila, xamal tohtidi. Ular buningdin h xididn k tk d k dərijidə kəttik həyrən kelixip, nemini oylaxni bilməytti; **52** q nki ular nan berix [m jizislini] tehiq  q x nmign di, ularning kəlbi bihud haləttə turatti. **53** Ular dengizning qarxi t ripig   t p, Ginnisarət deg n yurtta [kuruklukka] qikip, kemini baōlap qoydi. **54** Ular kemidin q xtixi bil nla, [halayi'k] uni dərhal tonuwelip, **55**  traptiki h mm  jaylaro  y g ir x p bardu w  «U palanqi y rg  q x rptu» d p anglix bil nla, bimarlarini zambilg  selip, xu y rg  [uning aldiojə] elip berixti. **56** U m yli yeza, m yli x h r yaki kixlaklaro  barsun, h lk aōriqlarni bazarlaro  elip qikip yatkuzatti; ular uningdin aōriqlar heq bolmiojanda sening yepinqangning pexig  bolsimu qolini t gk z wals k d p  t ndi. Uningo  qolini t gk z gnl rning h mmisi sakaydi.

7 Bu qaōda, Pərisiylar w  Təwrat ustazlriridin b ziliri Yerusalemidin kelip uning aldiojə yiojildi; **2** xu Pərisiylar w  Təwrat ustazliri uning muhslislriridin b zilirining tamakni qolini yumay, yəni «napak» halda y watkanlikini k r p, uningdin: — Muhslislring nemixka ata-bowilirimizning  n'ənilirigə riay  kilmay, b lki uyulmiojan kolliri bilən tamak y ydu? — d p soraxti (q nki Pərisiylar w  pütün Yəhədiylar ata-bowiliri t ripidin k ldurulojan  n' nini qing tutkaqka, awwal kollirini  stayidillik bilən yumisa, tamak yeməydu. Xuningd k bazardin kaytip k lg ndimu, ular k l yumay birnərsə yeməydu. Uningdin baxka, piyalə-k d h, das-qoq n w  mis qaqlar w  diwanlarni yuyux toqrisida t pxurulojan nuroj nliojan  n' nil rdimu qing turidu). **6** U ularo  jawab berip mundək dedi: — Y xaya p yoj mb r sil r sahtip zl r toqranglarda aldin'ala toptoojra bexar t b rg n! [uning] yazmisida p t lign d k: — «Muxu h lk aozida Meni h rm tligini bilən, Bir k kəlbi M ndin yirak; **7** Ular Manga bihudə ibadət kilidu. Ularning oeg k n təlimliri p k t insanlardin qikk n p tiwalarla, halas». **8** Q nki sil r Hudaning əmrini taxlap koyup, insanlarning  n' nisini qing tutiwalikd ksil r — das-qoq n, piyalə-k d hl rni yuyux w  xuningo  oxhp ketididion nurojan baxka ixlarni  n' n  kilip yirisil r. **9** U ularo  y n  mundək dedi: — Sil r  zlinglarning  n' nisini qing tutimiz d p Hudaning əmrini  pquillik bilən bir q tk  kayrip koydunglar! **10** Q nki Musa [p yoj mb r]: «Ata-anangni h rm t kil» w  «Atisi yaki anisini h k ratlign l r  l mge məhkum kilinsun» d p əmr kilojan. **11** Lekin sil r: — Birs  «Atisi yaki anisiōq : — Mən sil rg  y rd m b rg d k n rsil rni allikaqan «kurban kilip» Hudaōa atiw ttim — desila, **12** xu kixining ata-anisining halidin h w r elixo  bolmaydu, d p oegitisil r. **13** Xundək kilip, sil r [ wladliringlaro ] t pxurulojan  n' n ngl rni d p Hudaning əmrini yokk  qikiriw ttinglar, w  xuningo  oxhp k p ixlarni kilisil r. **14** Andin halayikni y n  yeniojə q kiriip, ularo : — H mminglar manga kul k selinglar w  xuni q xininglarki, **15**

insanning sirtidin iqig  kiridiojan n rsil rning heqk ndiki uni napak kilmaydu, b lki  z iqidin qikidiojan n rsil r bolsa, ular insanni napak kilidu. **16** Angliōjad k kulik  barlar buni anglisun! — dedi. **17** U halayiktin ayirilip oyg  kirgəndə, muhslislrini uningdin bu t msil h kkid  soridi. **18** U ularo : — Sil rmu tehiq  q x nmay y riw tamsil r?! Sirttin insanning iqig  kiridiojan hərkəndək nərsining uni napak kilalmaydiojanlikini tonup y tm ywatmamsil r? **19** [Sirttin kirgən n rs ] insanning kəlbigə  mas, axkaziniōq  kiridu, andin u y rdin t r t bolup taxlinidu, — dedi (u bu g pni deyix bilən, h mm  yem kl rni halal kiliw tti). **20** U y n  sez kilip mundək dedi: — Insanning iqidin qikidiojinila, insanni napak kilidu. **21** Q nki xular — yaman niy tl r, zinahorluk, jinsiy buzukluklar, katillik, oōriqlik, aqk zl k, razilliklar, ald mqilik, x hwaniqlik, həsəthorluk, til-aħan t, t k bburuluk w  h mak tlikl r insanning iqidin, yəni uning k lbidin qikidu **23** — bu razil ixlarning h mmisi insanning iqidin qikip,  zini napak kilidu. **24** U ornidin turup u y rdin ayrilip, Tur w  Zidon  trapidiki rayonlaro  bardu w  bir eyga kirdi. G rqu u buni heqkim bilmsun deg n bolsimu, lekin yoxurup k lalmidi. **25** D rw k , napak roh qaplx kan kikiq bir kizning anisi uning toqrisidiki h w rni anglijan h man yetip kelip, uning ayioj o  yikildi **26** (ayal Yumanlik bolup, Suriy  elkisidiki F nikiy millitidin idi). U uningdin kizidin jinni h ydiwetixni  t ndi. **27** Lekin  ysa uningo : — Aldi bilən balilar k rsikini toyojuzsun; q nki balilarning nemini kikiq itlaro  taxlap berix toojra  mas, — dedi. **28** Lekin u buningo  jawab n: — Durus, i R b, bir k hətta itlarmu  st l astida turup balilardin q xk n nan uw klirini y ydioj , — dedi. **29**  ysa uningo : — Sening muxu sez ng t p ylidin yolungo  kayt, jin kizingdin qikip k tti, — dedi. **30** Ayal oyg  kaytip k lg nd , mana kiz kariwatta yattati, jin uningdin qikip kətkənidi. **31**  ysa y n  Tur w  Zidon x hiringing  trapidiki rayonlardin qikip, «On x h r» rayoni otturisiidin  t p, y n  Galiliy  dengiziōq  k ldi. **32** Halayik uning aldiojə tili oēir, gas bir ad mni elip kelip, uning uqisiōq  kolungni t gk ziup k ysang, d p  t ni tti. **33** U u ad mni halayiktin ayrip bir q tk  tartip, barmaklirini uning kul klirioj  tikti, təkkürüp, [barmikini] uning tilioj  t gk zdi. **34** Andin u asmano a karap u  tartip horsinojandin keyin, u ad mga: « ffata» (m nisi «eqil») dedi. **35** U ad mning kul kliri d rhal eqilip, tilimu eqilip rawan g p kilixka baxlidi. **36**  ysa ularo  buni heqkimge eytmasl rni tapidili. Lekin ularo  h rk nq  tapiliojan bolsimu, bu h w rni y nila xunq  k ng tarkitiw tti. **37** Halayik [bu ixka] mutl k h yr n kelixip: — U h mma ixlarni kaltis kilidik n! H tta gaslarni anglaydiojan, gaqlarni s zlaydiojan kilidik n, — deyixti.

8 Xu k nlard , y n  zor bir top halayik yiojilojanidi. Ularining yegüdək heqnemisi bolmioj aqka, u muhslislrini yeniojə q kiriip: **2** — Bu halayikka iqim aōriydu. Q nki ular mening yemida turojili  q k n boldi, ularda yegüdək heqn rsimu k lalmidi. **3** Ularni  ylirig  aq kərsək kaytursam, yolda halidin ketixi mumkin. Q nki b ziliri yiraktin kəlgənikən, — dedi. **4** Muhslislrini buningo  jawab n: — Bundək hilwət bir jayda bu kixil rni toydurud k nanni n din tapkli bolsun? — deyixti. **5** — Kanq  neninglar bar? — d p soridi u. Y tt , — deyixti ular. **6** Buning bilən u h lkni y rd  olturuxka buyrudi. Andin y tt  nanni kolioj  aldi w  [Hudaōa] t x kk r-m dhjiy  eytip oxtup, k pquillik t tuxka muhslislrinoj  b rdi. Ular halayikka  l xt r p b rdi. **7** [Muhslislar]da y n  birkanqə kikiq belikmu bar idi. U Hudaōa t x kk r eytip ularni bərikətləp,

muhlislirioqä üläxtürüp berixni eytti. **8** Halayik toyoqça yedi; ular exip qaloqan parqilarni yattä sewätkä teriwaldi. **9** Yegänlär tet mingqä kixi idi. U ularni yoloqa saldi, **10** andin muhlisli bilän billä dərhal kemigä qüxüp, Dalmanuta təräplirigä bardı. **11** Pərisiylər qıqıp, uni sinax məksitidä uningdin bizgä asmandin bir mejuzilip alamät kərsətsəng, döp tölöp kilixip, uning bilän munaziriləxkili turdi. **12** U iqidä bir uluq-kıqık tinip: — Bu dəwr nemixkä bir «mejuzilip alamät»ni istöp yürüdü? Xuni silərgä bərħək eytip qoyayki, bu dəwrgä heqkandık mejuzilip alamät kərsitilməydu, — dedi. **13** Andin ulardin ayırlıp, yənə kemigä qıqıp, dengizning u qetigä etüp kötti. **14** Muhlislar nan elip kelixni untuoqan bolup, kemidä bir tal nandin baxkä yəydiğini yök idi. **15** U ularni agahlandırurup: — Ehtiyat kılinglar, Pərisiylərnin eqitqusi wə Herodning eqitqusidin hezi bolunglar, — dedi. **16** Muhlislar əzara mulahızilixip: — Uning bundak deyixi nan əkəlmigənlilikimizdin bolsa kerək, — deyixti. **17** Əysa ularning nemə [deyixiwatqanlıqını] bilip: — Nemixkä nan yokluki toqrısida mulahızä kılisilär? Silər tehiqə pəm-parasət yaki qüxənqigə igə bolmidinglarmu? Qəlbilinglar tehimu bihudlixip ketiwatamdu? **18** Kəzınglar turup kərməywatamsilär? Kulikinglar turup angliməywatamsilär? Esinglarda yokmu? **19** Bəx ming kixigə bəx nanni oxtuqojimda, parqilaroqa liq toloqan qanqə kikiq sewətni yiojiwaldinglar? — dedi. — On ikkini, — jawab bərdi ular. **20** — Yattə nanni tet ming kixigə oxtuqojimda, parqilaroqa liq toloqan qanqə sewətni yiojiwaldinglar? — dedi u. — Yəttini, — Jawab bərdi ular. **21** U ularqə: — Undaqta, qandaksigə silər tehi qüxənməysilär? — dedi. **22** Ular Bəyt-Saidə yezisioqə kəldi; halayik bir kor adəmnı uning aldioqə elip kelip, uningoqa kolungni təgküzüyp qoysang, döp etüdi. **23** U kor adəmnin kolidin tutup yezining sirtioqə yetiləp bardı; uning kezlirigə tükürtüp, üstigə kollirini təgküzüyp: — Birər nərsə kəruwatamsən? — döp soridi. **24** U bəxini kətürüp: — Kixilərnı kəruwatimən; ular huddi mengip yürüwatqan dərəhlərdə kəruñiwatidu, — dedi. **25** Andin u qaytidin kollirini u adəmnin kezlirigə təgküzüdi. U kezlirini eqıwidi, kezliri əsligə kelip, həmmə nərsini enik kərdi. **26** Əysa uni əyigə kayturup: — Yezioqımı kirmə, yaki yezidikı heqkıngə bu ixni ukurma, — döp tapilidi. **27** Əysa muhlisli bilən qıqıp Qəysariyə-Filippi rayonioqə qaraxlık kənt-yezilaroqa bardı. Yolda u muhlisliridin: — Kixilər meni kim dəydu? — döp soridi. **28** Ular uningoqa: — Bəzilər seni Qəməldürgüçü Yəhya, bəzilər İlyas [pəyoqəmbər] wə yənə bəzilər ilgeriki pəyoqəmbərlərdin biri döp karaydikən, — döp jawab berixti. **29** U ulardin: — Əmdi silərqu, silər meni kim döp bilisilär? — döp soridi. Petrus jawabən: — Sən Məsihdürsən, — dedi. **30** U ularqə əzi toqruluk heqkıngə tinmaslıkını jiddiy tapilidi. **31** Xuning bilən u İnsan'oolining nuroqun azab-okuqət tartixi, aqsakallar, bəx kañınlar wə Təwrat ustazlıri tərıpidin qətkə keqilixi, əltürülüxi wə üq kündin keyin tirildürülüxi mukərrər ikənlikini [muhlislirioqə] əgıtixkə baxlıdi. **32** U bu ixni oquk-axkara əzəlp bərdi. Buning bilən Petrus uni bir qətkə tartıp, uni əyibləxkə baxlıdi. **33** Lekin u burulup muhlislirioqə qarap, Petrusni əyibləp: — Arkaməyoqə et, Xəytan! Sening oyloqanliring Hudaning ixliri əmas, insanning ixliridur, — dedi. **34** Andin muhlisli bilən halayiknımu qakirip mundak dedi: — Kimdəkim manga əgixixni niyət kılsa, əzidin keqip, əzining krestini kətürüp manga əgəxsun! **35** Qünki kimdəkim əz jenini kutquzay desə, qokum uningdin məħrum bolidu; lekin kimdəkim mən üqün wə hux həwər üqün əz jenidin məħrum bolsa, uni kutquzidu. **36** Qünki bir adəm pütkül dunyaoqə igə bolup, jenidin məħrum qalsa, buning nemə paydisi bolsun?!

37 U nemisini jenioqə tegixsun?! **38** Qünki kimdəkim zinahər wə gunahkar bu dəwr aldida məndin wə mening səzlimindin nomus kılsa, İnsan'oolımu atisining xan-xəripi iqidə mukəddəs pərixtilər bilən billə kəlginidə, uningdin nomus kılıdu.

9 U ularqə yənə: — Mən silərgə xuni bərħək eytip qoyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin əlümninğ təmini tetixtin burun jəzmən Hudaning padixahlıqining küq-kudrət bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur. **2** Wə altə kündin keyin, Əysa Petrus, Yaqup wə Yuhənnani ayırip elip, egiz bir taşqə qıkti. U yərdə uning siyaki ularning keş aldidila əzgirip, **3** kiyimliri yər yüzidikı heqqbır aqartkuqımı aqartalmoqudək dərıjıdə parqırap qardək ap'ak boldı. **4** Ularınğ keş aldida Musa wə İlyas [pəyoqəmbərlər] tuyuksız kəründi; ular Əysa bilən səzlixiwatqanıdi. **5** Petrus bu ixkə jawabən Əysaqə: — Ustaz, bu yərdə bolojinimiz intayın yaxxi boldı! Birini sanga, birini Musaqə, yənə birini İlyasqə atap bu yərgə üq kəpə yasaylı! — dedi. **6** (qünki Petrus nemə deyixini bilməy qaloqanıdi, qünki ular qorqunqə qəməp kətkənidi). **7** Tuyuksız bir parqə bulut ularni kaplıwaldı wə buluttin: «Bu Mening səyümlük Oqlumdur; uningoqa kulək selinglar!» değən awaz anglandı. **8** Ular lappidə ətrəpioqə qarixiwidi, lekin yənə heqkımnı kərmidi, əz yenidə pəqət Əysanıla kərdi. **9** Ular taqojin qüxüwatqanda, Əysa ularqə, İnsan'oolı əlümdin tirildürülmigüqə, kərgənliirini heqkıngə eytməslıknı əmr kılip tapilidi. **10** Ular uning bu səzini kəngligə püküp, «əlümdin tirilix» değənninğ zadı nemə ikənlikı həqkıdä əzara mulahıziləxti. **11** Ular uningdin yənə: — Təwrat ustazlıri nemə üqün: «İlyas [pəyoqəmbər Məsih kelixtin] awwal kaytip kelixi kerək» deyixidu? — döp soraxti. **12** U ularqə jawabən: — İlyas [pəyoqəmbər] dərəwəkə [Məsihtin] awwal kelidu, andin həmmə ixni ornioqə kəltüridu; əmdi nemixkä mukəddəs yazmılarda İnsan'oolı kəp azab-okuqət qekidu wə horlinidu, döp pütülgən? **13** Lekin mən silərgə xuni eytayki, İlyas [pəyoqəmbər] dərəhəkiqət kəldi wə dəl mukəddəs yazmılarda u həqkıdä pütülgəndək, kixilər uningoqa nemini halısa xundak kıldi. **14** Ular muhlislarning yenioqə kaytip barojinida, zor bir top adəmlərninğ ularning ətrəpioqə olixiwəloqanlıqını, birnəqə Təwrat ustazlırining ular bilən munazirə kılixiwatqanlıqını kərdi. **15** Uni kərgən pütün halayik intayın həyran boluxtı wə yügürüp kelip uning bilən salamlaxti. **16** U ulardin: — Ular bilən nemə toqruluk munazirə kılixiwatisilär, — döp soridi. **17** Halayiktin birəylən uningoqa: — Ustaz, mən oqlumnı sening aldingoqa elip kəldim, qünki uningoqa gaqa kıloquqi bir roh qəplixiwəloqan. **18** Hər qətim roh uni qirmiwəlsa, uni tartixturup yikitudi, xuning bilən balining aqzı kəpüklixip, qıxliri kirixip ketidu; kaqxal bolup qalidu. Muhlislingdin jinni həydiwətkəysilär döp tilidim, biraq ular kılalımdı, — dedi. **19** U jawabən: — Əy etiqaşsız dəwr, silər bilən kaqanoqıqə turay?! Mən silərgə yənə kaqanoqıqə səwr kılay? — Balini aldimoqə elip kelinglar — dedi. **20** Ular balini uning aldioqə elip kəldi. Əysanı kəruix bilənə roh balining pütün bədinini tartixturuwətti. Bala yikilip, aqzidin kəpük qıqқан peti yərdə yumılap kötti. **21** U balining atisidin: — Bu ix bəxioqə kəlginigə qanqə uzun boldı? — döp soridi. U: — Kıqikidin tartıp xundak, **22** jin uni həlak kılix üqün kəp qətim otkə wə suqə taxlıdi. Əmdi bir amal kılalısang, bizgə iq aqrıtip xapaət kıloqaysən! — dedi. **23** Əysa uningoqa: — «Kılalısang!» dəysənənu! İxənqtə boləqan adəmgə həmmə ix mumkındur! — dedi. **24** Balining atisi dərħal: — Mən ixinimən; ixənqsızlikimgə mədət kıloqaysən! — dedi yioqlap nıdä kılip. **25** Əmdi Əysa kəpüklikning yügürüxüp kəlgənlikini kəruıp, həliki napak rohka tənbih bərip: — Əy adəmnı gaş wə gaqa kıloquqi roh! Buyruk kılimənki, uningdin qıq, ikkinqi

kirgüqi bolma! — dedi. **26** Xu haman jin bir qirkiridi-də, balini dəhxatlik tartixturup, uningdin çiqip kətti. Bala əlüktək yetip qaldi, halayikning kəpinçisi «U əldil» deyixti. **27** Lekin Əysa balini kəlidin tutup yəliidi, bala ornidin turdi. **28** Əysa əygə kirgəndin keyin, muhlisleri uning bilən yalozuq qəlojanda uningdin: — Biz nemə üqün jinni həydiwetəlmidük? — dəp soraxti. **29** U ularo: — Bu hil [jin] dua wə rozidin baxxa yol bilən qikirilmas, — dedi. **30** Ular xu yərdin ayrilip, Galiliyədin otüp ketiwatatti. Biraq u buni heqkimning bilixini halimaytti. **31** Qünki u muhlisliro: — Insan oşli insanlarning kəlojə tapxuruluq, ular uni ətürdi. Əltürüdüq üq kündin keyin u tirilidu, — degən talimni beriwatatti. **32** Lekin [muhlislar] bu səzni qüxənmidi həmdə uningdin soraxkimu petinalmidi. **33** U KəpərNahum xəhiritigə kəldi. Əygə kirgəndə u ularidin: — Yolda nemə toşrisida mullahziləxtinglar? — dəp soridi. **34** Lekin ular xük turdi, qünki ular yolda qaysimig əng uluq dəp bir-biri bilən mullahziləxtkanidi. **35** U ularcup, on ikkəylanni yenioğa qəkirip, ularo: — Kim birinçiq boluxni istigən bolsa, xu həmməyləning əng ahirkisi wə həmməyləning hizmətkari bolsun, — dedi. **36** Andin u kiçiq bir balini otturida turozudi wə uni kuçiqioğa elip turup, ularoğa mundak dedi: **37** — Kim mening namimda muxundak kiçiq balini qəbul kilsa, meni qəbul qiloğan bolidu. Kim meni qəbul kilsa, u meni əməs, bəki meni əwətküqini qəbul qiloğan bolidu. **38** Yuhanna uningo: — Ustaz, sening naming bilən jinlarni həydəwətkən birsinu kərdük, Lekin u biz bilən birgə sanga əgəxkənlərdin bolmiojaqqa, uni tostuk, — dedi. **39** Lekin Əysa: — Uni tosmanglar. Qünki mening namim bilən bir mejiyə yaratқан birsi arkidinla mening üstümdin yaman gəp kilixi mumkin əməs. **40** Qünki bizgə qarxi turmiojanlar bizni kəlojolanlardur. **41** Qünki mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, Məsihə mənsup bolənanliqinglar üqün, mening namimda silərgə hətta birər piyalə su bərgən kiximu ez in'amiəgə erixməy qəlmaydu. **42** Lekin manga etiқad qiloğan bundak kiçiklərdin birini gunahқа putlaxturoğan həkəndə adəmmi, u boynioğa yoojan tügmən texi esiloğan həlda degizoğa taxliwetilgini əwzəl bolatti. **43** Əgər əmdi kəlung seni gunahқа putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki kəlung bar həlda dozahқа, yəni eqürülməs otқа kirginingdin kərə, qoləq həlda həyatliққа kirgining əwzəldur. **(Geenna g1067)** **44** Qünki dozahta xularni [yaydioğan] kurt-kəngəuzlar əlməydu, yalkunluq ot eqməydu. **45** Əgər əmdi putng seni [gunahқа] putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki putng bar həlda dozahқа, yəni eqürülməs otқа taxlanəjiningdin kərə, tokur həlda həyatliққа kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **46** Qünki dozahta xularni [yaydioğan] kurt-kəngəuzlar əlməydu, yalkunluq ot eqməydu. **47** Əgər kəzüng seni [gunahқа] putlaxtursa, uni oyup taxliwət. Ikki kəzüng bar həlda otluq dozahқа taxlanəjiningdin kərə, singar kəzliқ bolup Hudaning padixahliқioğa kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **48** Qünki dozahta xularni [yaydioğan] kurt-kəngəuzlar əlməydu, yalkunluq ot eqməydu. **49** Həmmə adəm ot bilən tuzlinidu wə hərbir kurbanliқ tuz bilən tuzlinidu. **50** Tuz yaxhi nərsidur. Həlbuki, əgər tuz əz tuzliқünü yokatsa, uningə qəydidin tuz təmini kəndəkimu kirgüzgili bolidu? Əzünglarda tuz tepilsun wə bir-biringlar bilən inəqliқta ətünqlar.

10 U u yərdin kəzojilip, Yəhudiyə əlkisi tərəpliridin etüp, İordan dəryasining u kətidiki rayonlarəjimu bardı. Top-top adəmlər yəne uning ətrəpioğa olixiwəloğanidi. U aditi boyiqə ularoğa təlim berixkə bəxlidi. **2** Bəzi Pərisiylər uning yenioğa kelip uni kiltəqə qüxürüx məksitidə uningdin: — Bir adəmming ayalini taləq kilixi Təwrat kənanioğa uyoqunmu? — dəp soridi. **3** Lekin u jawəbən: — Musa [pəyojəmbər] silərgə nemə dəp

buuroğan? — dedi. **4** Ular: — Musa [pəyojəmbər] kixining ayalini bir pərqə taləq hetı yezipla taləq kilixiəgə ruhsət qiloğan, — deyixti. **5** Əysa ularo: — Tax yürəkliqinglərdin u silərgə bu əmrni pütəkən; **6** lekin Huda ələm apiridə boləjində [insanlarni] «Ər wə ayal kiliş yəratı». **7** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayali bilən birlixip **8** ikkilisi bir tən bolidu». Xundak ikən, ər-ayal əmdi ikki tən əməs, bəki bir tən bolidu. **9** Xuning üqün, Huda kəoxkənni insan ayrimisun, — dedi. **10** Ular əygə qəytip kelip kirgəndə, muhlisleri uningdin bu həqtə soridi. **11** U ularo: — Ayalini taləq kiliş, bəxkə birini əmrigə əlojan kixi ayəlioğa gunah kiliş zina qiloğan bolidu. **12** Erini qəywetip, bəxkə ərgə təgən ayalmu zina qiloğan bolidu, — dedi. **13** Kəlungni təgküzgəysən dəp, kixilər kiçiq balilirini uning aldioğa elip keliwatatti. Biraq muhlislar elip kəlgənlərnı əyibliidi. **14** Buni kərgən Əysa əqqiklinip, muhlisliro:qə: Balilar əldiməgə kəlsun, ularni tosmanglar. Qünki Hudaning padixahliқi dəl muxundaklarəgə təwədur. **15** Mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, Hudaning padixahliқini səbiy balidəq qəbul kilmisa, uningəgə hərgiz kirəlməydu, — dedi. **16** Xuning bilən u balilarni kuçiqioğa elip, ularəgə kəllirini təgküzüp bəht tilidi. **17** U yoloğa qikkəndə, birsi uning aldioğa yügürüp kelip, uning əldida tizlinip uningdin: — I yaxhi ustaz, mən kəndəq kilsam mənggüliқ həyatқа mirasliқ kilimən? — dəp soridi. **(aiōnios g166)** **18** Lekin Əysa uningə: — Meni nemixқа yaxhi dəysən? Pəqət biridin, yəni Hudadin bəxkə heqkim yaxhi əməstur. **19** Sən Təwratıtki «Zina kilmə, kətilliқ kilmə, oşriqliқ kilmə, yəloğan guwahliқ bərmə, hiyanət kilmə, ata-anəngni hərbət kıl» degən pərhiz-pərlərnı bilisən, — dedi. **20** U adəm jawəbən: — Ustaz, bulərnig həmmisigə kiçikimdin tartip əməl kiliş keliwatimən, — dedi. **21** Əysaning uningə qərap muhəbbiti kəzojaldi wə uningə: — Səndə yəne bir ix kəp. Bərip pütən mal-mülkingni setip, pulini yokullarəgə bərgən wə xundəq kilsang, ərxətə həzinəng bolidu; andin kelip krestni kəturüp mənə qirayı tutulup, kəyojəgə qəmüp u yərdin kətti. Qünki uning mal-dunyasi nəhayiti kəp idi. **23** Andin Əysa qərisigə səpselip kərap, muhlisliro: — Mal-dunyasi kəplərnig Hudaning padixahliқioğa kirixi nemidəgən təsliқtə bolidu-həl — dedi. **24** Muhlislar uning səzliro:qə intayin həyran boluxti, lekin Əysa ularəgə yəne jawəbən: — Balilirim, mal-mülükə təyanəjanlar üqün Hudaning padixahliқioğa kirix nemidəgən təs-həl. **25** Təgining yingnig kəzidin etüxi bay adəmming Hudaning padixahliқioğa kirixidin əsandur! — dedi. **26** Ular buni ənglap intayin bək həyran boluxup, bir-biridin: Undəqta, kim nijətkə erixələydu? — dəp soraxti. **27** Əysa ularəgə qərap: — Bu ix insan bilən wujudқа qikişi mumkin əməs, lekin Huda üqün mumkin əməs bolmaydu; qünki Hudaəgə nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **28** Buning bilən Petrus uningə: — Mana, biz bolsəq, həmmini taxlap sanga əgəxtuk!? — degili turdi. **29** Əysa uningəgə jawəbən mundak dedi: — Mən silərgə bərhəq xuni eytip qoyayki, mən üqün wə hu həwər üqün əyi, aka-ukiliri, əqa-singilliri, atisi, anisi, ayali, baliliri yəki yər-zeminliridin wəz kəqkənlərnig həmmisi **30** bu zamanda bulərnig yüz həssisigə, yəni əy, aka-uka, əqa-singil, ana, balilar wə yər-zeminlarəgə (ziyənəxliқlərdə kəxuloğan həlda) muyyəssər bolmay qəlmaydu wə kəlidioğan zaməndimu mənggüliқ həyatқа erixməy qəlmaydu. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Lekin xu qəoqda nurojun əldida turojanlar arkioğa etidu, nurojun arkida turojanlar əldioğa etidu. **32** Ular Yerusəleməgə qikidioğan yolda idi, Əysa həmming əldida ketiwatatti. [Muhlisleri] bək həyran idi həmdə uningəgə əgəxkənlərmu kərkunq iqidə ketiwatatti. Əysa on ikkəylənni

yonə öz yenioğa tartip, xularoğa öz bexioğa qüxidoqanlarini ukturuxka baxlap: **33** — Mana biz hazir Yerusalemoğa qikip ketiwatimiz. Insan'ooqli bax kahinlar wə Təwrat ustazlirioğa tapxurulidu. Ular uni ölümgə məhkum kilidu wə yat əlliklərgə tapxuridu. **34** Ular bolsa uni məshirə kilip, qamqilap, uning üstigə təküridu wə uni öltüridu. Lekin üq kündin keyin u kayta tirilidu, — dedi. **35** Zəbədinyng oqulliri Yakup bilen Yuhanna uning aldioğa kelip: — Ustaz, səndin nemə tilisək orundap bərsəng, dəp etüinimiz, — deyixti. **36** U ularoğa: — Silərgə nemə kilip beriximni halaysilər? — dedi. **37** — Sən xan-xəripingdə bolojingdə, birimizni ox yeningdə, birimizni sol yeningdə olturuuzoqaysən, — deyixti ular. **38** Əysa ularoğa jawabən: — Nemə tələp kiləjanlikinglarni bilməywatisilər. Mən iqidoqan qədəhni iqələmsilər? Mən qəbul kilidoqan qəmtüldürüxni silərmu qəbul kilalamsilər? **39** — Kilalaymiz, — deyixti ular. Əysa ularoğa: — Dərwəkə, mən iqidoqan qədəhimi silərmu iqisilər wə mən qəbul kilidoqan qəmtüldürülük bilən qəmtüldürülsilər. **40** Birək ong yaki sol yenimdə olturuxka nesip bolux mening ilikimdə əməs; bəli kimlərgə təyyarlanəjan bolsa, xularoğa berilidu, — dedi. **41** Buningdin həwər tapkan [qələjan] on [muhlis] Yakup bilən Yuhannadin hapa boluxka baxlidi. **42** Lekin Əysa ularni yenioğa qakirip, mundak dedi: — Silərgə məlumki, yat əllər üstidiki həkümran dəp həsəblanəjanlar kol astidiki həlk üstidin buyrukəwazlik kilip həkimiyət yürgüzidu, wə həkukdarliri ularni hojayinlarqə idarə kilidu. **43** Birək silərnig aranglarda bundak ix bolmaydu; bəli silərdin kim mərtiwilik boluxni halisa, u silərnig hizmitinglarda bolsun; **44** wə kim aranglarda birinqi boluxni istisə, u həmmə adəmnig küli bolsun. **45** Qünki Insan'ooqlimu dərwəkə xu yolda kəpqlik mening hizmitimdə bolsun deməy, bəli kəpqlikning hizmitida bolay wə jenimni pida kilix bədiligə nuroqun adəmlərnəni hərlükə qikiray dəp kəldi. **46** Ular Yeriho xəhərigə kəldi. [Əysa] muhlisiri wə zor bir top adəmlər bilən billə Yerihodin qikқан wəqəttə, Timayning Bartimay isimlik qərioqə ooqli yol boyida olturup, tiləmqəlik kiliwatattı. **47** U «Nasarətlik Əysa»ning u yərdə ikənlikini anglap: — I Dawutning ooqli Əysa, mənə rəhim kiləyoqaysən! — dəp təwəlxə baxlidi. **48** Nuroqun adəmlər uni «Ün qikarma» dəp əyiblidi. Lekin u: — I Dawutning ooqli, mənə rəhim kiləyoqaysən, — dəp təhimu ünlikə towlidi. **49** Əysa tohtap: Uni qakiringer, — dedi. Xuning bilən ular qərioqəni qakirip unioğa: — Yürəklik boll Ormundin tur, u seni qakirəwatidul — deyixti. **50** U adəm qəpərnini selip taxlap, ornindin də turup Əysaning aldioğa kəldi. **51** Əysa jawabən uningdin: — Sən meni nemə kil dəysən? — dəp soridi. Qərioqə: — I igəm, kayta kəridioqan bolsam'idi! — dedi. **52** Əysa unioğa: — Yolungə qəytsəng bolidu, etikəding seni sakaytti, — dewidi, u xuan kəreləydoqan boldi wə yol boyi Əysağa əgixip mangədi.

11 Ular Yerusalemoğa yəkinlixip, Zəyturn teoşingning etikidiki Bəyt-Fəgi wə Bəyt-Aniya yezilirioğa yəkin kəlgəninə, u ikki muhlişioğa aldin mangdurup ularoğa: — Silər udulunglardiki yezioğa beringlar. Yezioğa kiriplə, adəm balisi minip bəqmioqan, bəqləqlik bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **3** Əgər birsi silərdin: «Nemixka bundak kilisilər?» dəp sorap qəlsa, «Rəbning buningə həciti qüxti wə u həlila uni bu yərgə əwətip beridul» — dənglar, — dəp tapilidi. **4** Ular ketip aqa yol üstidiki əyning dərwəzisi sirtida bəqləqlik turoqan bir təhəyni kərdi. Ular tanini yəxti. **5** U yərdə turoqanlardin bəzilər: — Təhəyni yexip nemə kilisilər? — deyixti. **6** Muhlislar Əysaning buyruşinidəki jawab bərdi, heliki kixilər ularoğa yol qoydi. **7** Muhlislar təhəyni Əysaning aldioğa yetiləp kelip, üstigə öz yepinqə-qəpanlarini taxlidi; u üstigə

mindi. **8** Əmdi nuroqun kixilər yepinqə-qəpanlarini yoloğa payəndaz kilip saldi; bəxkiliri dərəhlərdin xah-xumbilarni kesip yoloğa yaydi. **9** Aldida mangoqan wə kəynidin əgəxkənlər: «Hosanna! Pərwədigarning namida kəlgüqigə mubarak bolsun! **10** Atimiz Dawutning kəlidioqan padixəhliqioğa mubarak bolsun! Ərxələdə təxəkkür-hosannalar oqulsun!» — dəp wərkirəxtati. **11** U Yerusalemoğa berip ibadətəhana hoylilirioğa kirdi; wə ətrapidiki həmməni kəzdin kəqürgəndin keyin, wəqəttə bir yərgə berip kəloqəqka, on ikkəylən bilən billə yonə Bəyt-Aniyəoğa qixti. **12** Ətisi, ular Bəyt-Aniyadin qixkəndə, uning kərsiki eqip kətkəndi. **13** Yirəktiki yopurmqəqlik bir tüp ənjür dərihni baykəni, uningdin birəg mēwə tapalarmanmikəni dəp yenioğa bardı; lekin tüwīgə kəlgəndə yopurmqəktin bəxka hēq nərsə tapalmidi. Qünki bu ənjür pixedioqan pəsil əməs idi. **14** U dərhəkkə sēz kilip: — Buningdin keyin mēnggü hēqkim səndin mēwə yemigəy! — dedi. Muhlisirimu buni anglidi. **(aioŋ g165)** **15** Ular Yerusalemoğa kəldi; u ibadətəhana hoylilirioğa kirip, u yərdə elim-setim kiliwatqanlarni həydəxkə baxlidi wə pul tegixküküqlərnig xirərlirini, pahtək-kəptər satküküqlərnig orunduklirini ərwəttə; **16** wə hēqkimning hēqkəndək mal-buyumlarni ibadətəhana hoyliliridin kətürip üstixigə yol qoydimi. **17** U hēllək: — Mukəddəs yazmılarda: «Mening əyüm bərlək əllər üqün dua-tiləwəthəna dəp atilidu» dəp pütülgən əməsmu? Lekin silər uni buləngüqlərnig uwişioğa aylanduruwəttinqlər! — dəp təlim baxlidi. **18** Bəx kahinlar wə Təwrat ustazliri buni anglap, uni yökətitəxning qərisini izdəxkə baxlidi; pütkül haləyik uning təlimigə təəşüpliniq kəloqəqka, ular uningdin kərkəttə. **19** Kəqkurun, u [muhlisiri] [bilən] xəhərnig sirtioğa qikip kətti. **20** Ətisi səhərdə, ular ənjür dərihning yenidin etüp ketiwetip, dərəhning yiltizidin kurup kətkənlikini baykəxti. **21** [Dərhəhni həliti] esigə kəltürəng Petrus: — Ustaz, kəra, sən qərioqan ənjür dərihi kurup ketiptul — dedi. **22** Əysa ularoğa jawabən mundak dedi: — Hudaning ixənqidə bolunglar. **23** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, kimdəkim bu təşkə: Bu yərdin kətürlülüp dengizə qə taxlan!» desə wə xundəklə kəlbidi hēq guman kiləy, bəli eytkəninəg əməlgə exixioğa ixənq bar bolsa, u eytkən ix uning üqün əməlgə axidu. **24** Xu səwəbtin mən silərgə xuni eytimənki, dua bilən tiligən hər bir nərsə bolsa, xuningə qə erixtim, dəp ixininglar. Xunda, tiligeninglər əməlgə axidu. **25** Wə ornunglardin turup dua kiləşinglarda, birərsigə oşuminglar bolsa, uni kəqürümlər. Xuning bilən ərxətiki Atanglarmu silərnig gunəhliringlarni kəqürüm kilidu. **26** Lekin silər bəxkilarni kəqürüm kəlmisənglar, ərxətiki Atanglarmu silərnig gunəhliringlarni kəqürüm kiləyməydu. **27** Ular Yerusalemoğa kaytidin kirdi. U ibadətəhana hoylilirida aylinip yürgəndə, bəx kahinlar, Təwrat ustazliri wə əksəqallar uning yenioğa kelip: **28** — Sən kiliwatqan bu ixlarni kəysi həkukka tayiniq kiliwatənsən? Səngə bu ixlarni kilix həkukəni kim bərgən? — dəp soridi. **29** Əysa ularoğa jawabən: — Mənmu silərdin bir soal soray. Silər unioğa jawab bərsənglar, mənmu bu ixlarni kəysi həkukka tayiniq kiliwatqanlikimni eytip berimən: **30** — Yəhya yürgüzəng qəmtüldürüx bolsa, ərxətinmu, yaki insanlardinmu? Məngə jawab bərsənglarqu! **31** Ular əzərə muləhizə kilixip: — Əgər «ərxətin kəlgən» desək, u bizgə: «Undəktə, silər nemə üqün Yəhyağa ixənmidinqlər?» dəydu. **32** Əgər: «Insanların kəlgən» desək, ... bolmaydu! — deyixti (qünki bərlək həlk Yəhəyni pəyoqəmbər dəp qərioqəqka, ular həlktin kərkəttə). **33** Buning bilən, ular Əysağa: — Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undəktə, mənmu bu ixlarni kəysi həkukka tayiniq kiliwatqanlikimni eytməymən, — dedi u ularoğa.

12 Andin, u ularoʻja tamsillar bilan soʻzlaxka baxlidi: — Bir kixi bir uʻzumzarlik bərpa kilip, ətrapini qitlaptu; u bir xarab kəlqiki kəziptu wə bir kəzət munarini yasaptu. Andin u uʻzumzarlikni baqʻwənlərgə ijariğə bərip, əzi yaqə yurtqə ketiptu. **2** Uʻzüm pəsil kəlgəndə, baqʻwənlərdin uʻzümzarliktiki mēwilərdin [teğixlikini] əkelix uʻqün bir kulini ularning yēniqə əwətiptu. **3** Lekin ular uni tutuwəlip dūmbalab, quruk kəl qayturuptu. **4** Hojayin yənə bir kulni ularning yēniqə əwətiptu. Uni bolsa ular qalma-kesək kilip, bax-kəzini yerip, haqaratləp qayturuptu. **5** Hojayin yənə birsini əwətiptu. Lekin uni ular əltürüptu. U yənə tola kullarini əwətiptu, lekin ular bəzilirini dūmbalab, bəzilirini əltürüptu. **6** Hojayinning yēnidə pəkət uning sēyümlük bir oqlila qəloqəqə, ular oqlumnuqə hərmət kilar dəp, u uni əng ahiri bolup baqʻwənləring yēniqə əwətiptu. **7** Lekin xu baqʻwənlər əzara: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni əltürüwətwəyl, xuning bitup birsini bizningki bolidu!» deyixiptu. **8** Xunga ular uni tutup əltürüp, uʻzümzarlikning sirtioqə taxliwətiptu. **9** Əmđi uʻzümzarlikning hojayini kəndək kildu? U əzi kelip baqʻwənləri əltüridu wə uʻzümzarlikni baxkilaroqə beridu. **10** Əmđi silər muqəddəs yəzmlaridin munu ayətni oqup baqmioqənmusilə? — «Tamqilar taxliwətkən tax bolsa, Burjak texi bolup tikləndi. **11** Bu ix Pərwərdigardindur, Kəzimiz aldida karamət bir ixtur» **12** Ular uning bu təmsilni əzliřigə qaritip eytkənlikni qūxəndi; xunga ular uni tutux yolini izdəxti; hərbuki, halayiktin qorquxup, uni taxlap ketip kəldi. **13** Xuningdin keyin, ular birnaqə Pərisiy wə Hərodning tərəpədarlirini uni əz sēzi bilən kiltakqə qūxūrix məksitidə uning aldioqə əwətti. **14** Ular kelip uningqə: — Ustaz, silini səməmiy adəm, adəmlərgə kət'iy yūz-hatirə kilmaydu, heqkimgə yan basmaydu, bəlki kixilərgə Hudaning yolini sadiqlik bilən əgitip kəliwatidu, dəp bilimiz. [Siliqə], [Rim imperatori] Kəysərgə bəseliqtəpaxurux Təwrat qanunioqə uyoyunmu-yoq? **15** Zadi baj tapxuramduq-tapxuramamduq? — deyixti. Lekin u ularning sahtipəzlikini bilip ularoqə: — Nemixkə meni siniməksilə? Manga bir «dinər» pulni əkelinglar, mən kəriup baqay, — dedi. **16** Ular pulni elip kəldi, u ulardin: — Buning uʻstidiki sūrat wə nam-islam kimning? — dəp soridi. — Kəysəring, — deyixti ular. **17** Əysa ularoqə jawabən: — [Undək bolsa], Kəysəring həkkinə Kəysərgə, Hudaning həkkinə Hudaqə tapxurunglar, — dedi. Xuning bilən ular uningqə intayin həyran kəlixti. **18** Andin «Əlgənlər tirilməydu» dəydioqan Saduqiyar uning aldioqə kelip kistap soal qoydi: **19** — Ustaz, Maza [pəyoqəmbər] Təwratqa bizgə: «Bir kixi əliup ketip, ayali tul kəlip, pərzənt kərmigən bolsa, uning aka yaki inisi tul qəloqan yanggisini əmriğə elip, kərindixi uʻqün nəsəl qəlduruxi lazim» dəp yəzoqan. **20** Burun yəttə aka-uka bar idi. Qongi əylinip pərzənt qəldurmayla əldi. **21** Ikkinqə kərindixi yanggisini əmriğə elip, umu pərzənt kərməy əldi. Uqinqisining əhwalimu uningkiğə ohxax boldi. **22** Xu tərkiqədə yəttisi ohxaxla uni elip pərzənt kərməy kətti. Ahirda, u ayalmu ələmdin ətti. **23** Əmđi tirilix künidə ular tirilgəndə, bu ayal kəysisining ayali bolidu? Qünki yəttisining həmmisi uni hotunluqqa əloqan-dəl — deyixti. **24** Əysa ularoqə mundək jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yəzmlarini nə Hudaning kudritini bilmigənikinglar səwəbidin muxundək əzoqan əməsmusilə? **25** Qünki ələmdin tirilgəndə insanlər əylənməydu, ərgə təgməydu, bəlki ərtiki pərixtilərgə ohxax bolidu. **26** Əmđi əlgənləring tirilixi məsilisi həkkiqədə [Təwratqa], yəni Musoqə qūxūrilgən kitəbtiki «tikənlik» wəkəsədə, Hudaning uningqə kəndək eytkinini, yəni: «Mən İbrahəmining Hudasi, İshəqning Hudasi wə Yəqubning Hudasi dūrmən!» dēginini oqumidnglarmu? **27** U ələkləring Hudasi əməs, bəlki tirikləring Hudasi dūr!

Xunga silər kəttik əzip kətkənsilə! **28** Ularoqə yəkin kəlgən, munəziləxkənirini angliqan wə əysaning ularoqə yaxhi jawab bərgənlikini kərgən bir Təwrat ustazi uningdin: — Pütün əmlərləning iqiğə əng muhimi kəysi? — dəp soridi. **29** Əysa mundək jawab bərdi: — Əng muhim əmr xuki, «Angliqin, əy İsrail! Pərwərdigar Huda yimiz bolojan Rəb birdur. **30** Pərwərdigar Huda yingni pütün kəlbəng, pütün jening, pütün zehning wə pütün küqūng bilən sēygin». Mana bu əng muhim əmr. **31** Uningqə ohxaydioqan ikkinqə əmr bolsa: — «Koxnangni əzūngni sēyğəndək sēy». Heqkəndək əmr bulardin uʻstün turmaydu. **32** Təwrat ustazi uningqə: — Toqra eytingiz, ustaz, həkikət boyiqə sēzlidingiz; qünki U birdur, uningdin bəxkisi yoqtur; **33** insanning Uni pütün kəlbə, pütün əqli, pütün jeni wə pütün küqi bilən sēyixi həmə koxnisinimu əzini sēyğəndək sēyixi bərlək kəy dūrmə qurbanliklər həmə bəxkə qurbanlik-həydiyəldərinmu arturtur. **34** Əysa uning əkilənlik bilən jawab bərginini kəriup: — Sən Hudaning padixəhlikidin yirək əməssən, — dedi. Xuningdin keyin, heqkim uningdin soal soraxkə pətinəlmidi. **35** İbadəthana hoylilirida təlim bərgəndə, əysa bularəja jawabən mundək soalni otturioqə koydi: Təwrat ustazlirining Məsihni «Mundək oqlni» dēginini kəndək qūxinisilə? **36** Qünki Dawut əzi Muqəddəs Rohtə mundək dēgənoqə: — «Pərwərdigar mening Rəbbimgə eyttiki: — «Mən sening dūxmənlingni təhtipəring kijoqə, Mening ong yēnimdə olturəjin!». **37** Dawut [Məsihni] xundək «Rəbbim» dəp atioqan tərsə, əmđi [Məsih] kəndəkmu [Dawutning] oqlni bolidu? U yərdiki top-top hək uning sēzini hursənlik bilən anglyaytti. **38** U ularəja təlim bərginidə mundək dedi: — Təwrat ustazliridin hoxyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwəloqan həlda kərilip yūrixtə, bəzarlarda kixiləring ularəja bolojan [uzun] salamlirioqə, **39** sinəglərdə aldinqə orunlarda, ziyapətlərdə tərđə olturuxkə əmrək kəlidu. **40** Ular tul ayallarning bərlək əy-bəsatlirini yəwalidu wə kəz-kəz kəlip yəloqəndin uzundin-uzun dualər kildu. Ularining tartidioqan jəzasi təhimu əojir bolidu! **41** U ibadəthanidiki sədikə sanduqining udulida olturup, uningqə pullirini taxlawətkən halayiqkə qarap turatti. Nuroqun baylar uningqə heli kəp pul taxlaxti. **42** Namrat bir tul ayalmu kelip, tiyinning tətətin biri kimmitidiki ikki ləptənni taxlidi. **43** U muhlisilirini yēniqə qəqirip, ularəja mundək dedi: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu namrat tul ayalning ianə sanduqioqə taxliqini bəxkialarning həmmisining taxliqliridin kəptur. **44** Qünki bəxkialər əzliřining exp taxkəniridin sədikə kildi; lekin bu ayal namrat turupmu, əzining bə-yokini — tiriklik kildioqinining həmmisini sədikə kəlip taxlidi.

13 U ibadəthanidin qikiwatqəndə, muhlisiliridin biri uningqə: — Ustaz, qəra, bu nemidəgən həywtəlik taxlar wə imarətlər-həl — dedi. **2** Əysa uningqə jawabən: — Sən bu həywtəlik imarətləri kərdūngmu? Bir tal taxmu tax uʻstidə kəlməydu, həmmisi qəldurilməy gumran kəlinidu, — dedi. **3** U Zəytun tēoqida, yəni ibadəthanining udulida olturəqəndə, Petrus, Yəqub, Yuhəna wə Andriyaslar uningdin astioqina: **4** — Bizgə eytkin, bu ixlər qaqan yūz beridu? Bu bərlək wəkənləring yūz beridəqənlikini kərsitidioqan nemə əlamət bolidu? — dəp soraxti. **5** Əysa ularəja jawabən səz bəxlap mundək dedi: — Həzi bolunglarki, heqkim siləni əzduurup kətmisun. **6** Qünki nuroqun kixilər mening namimda kelip: «Manə əzüm xudurmən!» dəp, kəp adəmləni əzduuridu. **7** Silər urux hawərliri wə urux xəpilirini angliqinilərdə, bulardin ələzadə bolup kətmənglar; qünki bu ixlərləning yūz bərx muqərrər. Lekin bu zaman ahiri yetip kəlgənlik əməs.

8 Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxqa qikidi, bir padixahlık yənə bir padixahlık bilən uruxqa qikidi. Jay-jaylarda yər təwrəxlər yüz beridu, aqarqılıqlar wə qalaymıkanqılıqlar bolidu. Mana bu ixlarning yüz berixi «tuqutning toloqıqınıng baxlinixi» bolidu, halas. 9 Silər bolsanglar, özünglaroqa pəhəs bolunglar; qünki kixilər silərni tutkın kılıp sot məhkimilirigə tapxurup beridu, sinagoglarda qamqılınsilər. Silər mening səwəbimdin əmirlər wə padixahlar aldioqa elip berilip, ular üqün bir guwahlık bolsun dəp sorakqa tartılısiler. 10 Lekin bulardin awwal hux həwər pütkül əllərgə jakarlinixi kərək. 11 Əmdi ular silərni apirip [sorakqa] tapxuroqanda, nemə deyix həkqida nə əndixə nə mulahizə kıljanglar, balki xu wəkit-saitidə silərgə kaysi gəp berilsə, xuni eytinglar; qünki səzligüqi silər əməs, Mukəddəs Rohdur. 12 Kərindax kərindixioqa, ata balisioqa hainlik kılıp ölümgə tutup beridu. Balırlarmu ata-anisi bilən zitlixip, ularni ölümgə məhkum kılduridu. 13 Xundakla silər mening namını tüpəylidin həmmə adəmnıng nəpřitigə uqraysilər, ləkin ahıroqıqə bərdaxlık bərgənlər kütquzulidu. 14 «Wəyran kıləuqi yirginqlık nomussızlık»ning əzi turuxqa tegixlik bolmioqan yərdə turəyınıni kərgingınlarda, (kitabhan tar səznıng mənisini qıxəngəy) Yəhudiya əlkisidə turuwatqanlar taqlaroqa kaqsun. 15 Əgzidə turəqan kixi əyigə qıxməy yəki əyidiki birər nemini əlölji iqigə kirməy [kaqsun]. 16 Etizlarda turuwatqan kixi bolsa qapınıni əlölji əyigə yanmisun. 17 U künlərdə həmilidar ayallar wə bala emitiwatqanlarning həlioqa way! 18 [Kaqidioqan] waqtinglarning kixka toşra kelip kalməslıki üqün dua kilinglar. 19 Qünki u qaoşda Huda yaratqan dunyaning apiridə kilinoqandin buyan muxu qaoşkəqə kəritilip bakmioqan həm kəlgisidimu kəritilməydioqan zor azab-oqubat bolidu. 20 Əgər Pərwərdigar u künlərnı azyatmisa, həqkəndək ət igisi kütulalmaydu. Lekin U Əz tallioqanliri üqün u künlərnı azyatidu. 21 Əgər u qaoşda birsı silərgə: «Karanglar, bu yərdə Məsih bar!» yəki «Karanglar, u ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. 22 Qünki sahta məsihlər wə sahta pəyoşəbərələr məydanə qikidi, məjizilik əlamətlər wə karamətlərnı kərsitidu; xuning bilən əgər muxim bolidioqan bolsa, ular hətta [Huda] tallioqanlarnı həm azduridu. 23 Xuning üqün, silər həoxyar bolunglar. Mana, mən bu ixlarning həmmisini silərgə əldin'ala ukturup qoydum. 24 Əmdi xu künlərdə, xu azab-oqubat ətəp kətkən həman, kuyax kəriyidu, ay yorukluqını bərməydu, 25 yultuzlar asmandin təkülüp qıxidu, əsmandiki küqlər lərzigə kelidu. 26 Andin kixilər Insan'ooljining uluş kük-kudrət wə xan-xərəp bilən bulutlar iqidə keliwatqanlıkını kəridu. 27 U əz pəritilirini əwətidu, ular uning tallioqanlirini dunyaning tət təripidin, zeminning qətliridin əsmanning qətlirigə yioşip jəm kılıdu. 28 – Ənjür dərihidin mundaq təmsilni biliwelinglar: – Uning xahliri kəkirip yopurmak qıkarəqanda, yazning yəkinlap qəloqanlıkını bilisilər. 29 Huddi xuningdək, [mən baya degənlirimning] yüz beriwatqanlıkını kərgingınlarda, uning yəkinlap qəloqanlıkını, hətta ixik əldida turuwatqanlıkını biliwelinglar. 30 Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu əlamətlərnıng həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ətməydu. 31 Asman-zemin yəkilidu, biraq mening səzlim hərgiz yəqalmaydu. 32 Lekin xu küni yəki wəkit-saiti toşruluk həwərnı həqkim bilməydu – hətta nə ərxitki pəritilərnı bilməydu, nə oşul bilməydu, uni pəkət Atıla bilidu. 33 Həoxyar bolunglar, səgək bolup dua kilinglar, qünki u wəkit-saətnıng kaqan keliidioqanlıkını bilməysilər. 34 Bu huddi yaqa yurtka qıkməqəqi boləqan ədəmnıng əhwəlioqa əhxaydu. Yoləqa qikidioqan qaoşda, u kullirioqa əz həkuqını bəkitip, hərbirigə əz wəzipsini tapxuridu

wə dərwəziwənnıngmü səgək boluxini tapılaydu. 35 Xuningdək, silərmu səgək bolunglar; qünki əyning igisining [kaytip] keliidioqan waqtingıng – kəqkurunmu, tün yerimimu, horaz qillioqan waqitmu yəki səhər waqitmu – uni biləlməysilər; 36 u tuyuksız kəlgəndə, silərnıng uhlawatqıninglarning üstigə qıxmıslın! 37 Silərgə eytkınıni mən həmməyləngə eytimən: Səgək turunglar!

14 «Ətəp ketix» həyiti wə «petir nan həyiti»oqa ikki kün qəloqanıdi. Bax kaşınlar wə Təwrat uestazlıri uni həyilə-nəyrəng bilən tutup əltürüxning qarısını izdəytti. 2 Qünki ular: – Bu ix həyət-ayəm künliri kılınmisun. Bolmisa, həlk ərisida malımanlık qıxiki mumkin, – deyixətti. 3 Əmdi u Bəyt-Aniya yəzısida, «Simon mahaw»ning əyida dastihanda olturoqanda, aq xəxtəxi xixida nəhəyiti kimmətlik sap sumbul ətirni kəttürüp kəlgən bir ayal uning yenioqa kirdi. Ayal aq kahtəxi xəxini qəqip, ətirni əysəning bəxioqa kuydi. 4 Lekin bəzilər buningə hapa boluxup, bir-birigə: – Bu ətir nemə dəp xundək israp kılınıdu? 5 Qünki bu ətirni üq yüz tınardin artuq puləqa satkılı bolatti, puli kəmbəşəllərgə sədikə kılinsa bolmamti! – deyixti. Ular ayaloqa xundək tapa-tənə kıləjili turdi. 6 Lekin əysə ularəqa: – Uning ihtiyariəqa kəyunglar, nemə dəp uning kənglini əqrıtıslər? U mening üstümgə yəhxi ix kildi. 7 Qünki kəmbəşəllər daim aranglarda bolidu, həlioqan waqtinglarda ularəqa həyr-səhawət kərsitəyləysilər; ləkin mening aranglarda boluxum silərgə daim nəsip bolıwərməydu! 8 Ayal qəmining yətxiqə kildi; u mening bədinimning dəpnə kılınixioqa əldin'ala təyyarlık kılıp, uningəqa ətir-may kuyup koydi. 9 Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinip, uning kıləqan bu ixı təripinidu, – dedi. 10 Xu waqıtta, on ikkiyləndin biri boləqan Yəhuda İxkəriyot uni ularəqa tutup berix məkşitidə bax kaşınlarning əldioqa bardi. 11 Ular buni anglap huxal bolup kətti wə uningəqa pul bərixkə wədə kılıxti. Yəhuda uni tutup bərixkə muwəpıq pürsət izdəp yürətti. 12 Petir nan həyitining birinqi küni, yəni ətəp ketix həyitining kurbənlık [kəzisi] soyluidioqan küni, muhlislar uningdin: – Ətəp ketix həyitining [tamikini] yeyixing üqün bizning kəyərgə bərip təyyarlıximizni haləysən? – dəp soridi. 13 U muhlislrindən ikkiylənnı əldin mangoşup ularəqa: – Xəhərgə kiringlar, u yərdə kəzida su kəttürüwaləqan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning kəynidin mēnginglar. 14 U ədəm nəgə kirsə xu əyning igisigə: «Ustaz: Muhlislrım bilən ətəp ketix həyitining tamikini yəydiyətin mēhmanhana kəyərə?– dəp sorawatidu» – dēnglar. 15 U silərnı baxlap üsttinki kəwəttiki tərəlangən sərəmjanlaxturuloqan qong bir əşjiz əyni kərsitidu. Mana xu yərdə bizgə təyyarlık kılıp turunglar, – dedi. 16 Muhlislar yoləqa qıqip xəhərgə kirip, yolukqan ixlarning həmmisi u eytkəndək boldi. Xu yərdə ular ətəp ketix həyitining tamikini təyyarlıxti. 17 Kəq kirgəndə, u on ikkəylən bilən eygə kəldi. 18 Ular dastihanda olturup oşjalənoqanda əysə: – Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, aranglardiki birəylən, mən bilən billə oşjaləniwatqan birsı mēngə satkunluk kılıdu, – dedi. 19 Ular [bu səzdin] kəyoşoqa qəməp, bir-birlər uningdin: – Mən əməstimən? – dəp soridi. Yənə birsı: – Mən əməstimən? – dedi. 20 Lekin u ularəqa: – [Xu kixi] on ikkəylənnıng biri, yəni kəlidiki nanni mən bilən təng tawakqa tēgürgüqi bolidu. 21 Insan'oolji dərwəkə əzi toşrisida [mukəddəs yazmilarda] pütülgəndək ələmdin kətidu; biraq Insan'ooljıning tutup bərixigə wasitiqi boləqan ədəmnıng həlioqa way! U ədəm tuşulmioqan bolsa uningəqa yəhxi bolatti! – dedi. 22 Ular oşjaləniwatqanda, əysə bir nanni kəlioqa elip təxəkkür eytkəndin keyin, uni oxtup, muhlislrıoqa

iləxtürüb bərdi wə: — Elinglar, bu mening tenim, — dedi. **23** Andin u qolıoqa jamni elip [Hudaəo] təxəkkür eytkandin keyin, uni muhlisliroqə sundi. Ularning həmmisi uningdin iquxti. **24** U ularoqa: — Bu mening qənim, nuroqun adəmlər üqün təkildioqan, yəngi əhdini tüzidioqan qənimdur. **25** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, Hudaning padixahlıqıda yəngidin xarabtin iqudioqan küngiqə, üzüm telining xərbıtını hərgiz iqməymən, — dedi. **26** Ular bir mədhıyə küyini eytkəndin keyin talaəqa qıqıp, Zəytun təoıoqa qarap ketıxti. **27** Andin əysa ularoqa: Silər həmminglar tanduruluq putlixisilər, qünki [mukəddəs yazmılarda]: «Mən padıqını uruwetımdı, Koylar pətiparəq bolup tarkıtiwetılıdı» dəp pütülgən. **28** Lekin mən tirilgəndin keyin Galılıyəgə silərdin burun barımən, — dedi. **29** Lekin Petrus uningə: — Həmməylən tanduruluq putlaxsimu, mən hərgiz putlaxmaymən, dedi. **30** Əysa uningə: — Mən sangə bərhək xuni eytip qoyayki, bügün, yəni bügün qəqə horaz ikki qətim qıllıoquqə, sən məndin üq qətim tanısən, — dedi. **31** Lekin Petrus tehimu kət'iyilik bilən uningə: — Sən bilən billə əlidoqan ix kerək bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Qəloqan həmmisimu xundək deyıxti. **32** Andin ular Gətsimana dəgən bir jəyoqa kəldi. U muhlislarə: — Mən dua-tıləwət kılıp kəlgüqə, muxu yərdə olturup turunglar, dedi. **33** U Petrus, Yəqub wə Yuhənnani birgə elip mangdi wə sİR besip, roh-qəlbida tolimu pərixən boluxqə baxlıdi. **34** U ularoqa: — Jenim əlidoqəndək bəkmə azablanmaqta. Silər bu yərdə kəlip, oyoqək turunglar, — dedi. **35** U səl nerirək berip, əzini yərgə etip düm yattı wə mumkin bolsa, u dəkikining əz bəxioqa qüxməy ətup ketixi üqün dua kılıp: **36** — I Abba Ata, Sangə həmmə ix mumkindur; bu kədəhni məndin ətküzüwətəysən! Lekin bu ix mən halioqəndək əməs, sən halioqəndək bolsun, — dedi. **37** U [üqəylənmə] yənoqa kəytip kəlgində, ularning uhlap qəloqanlığını kərip, Petruska: — Əy Simon, uhlawatəmsən?! Bir səətmə oyoqək turalmidingmu?! **38** Ezik'turuluxtin səklinix üqün, oyoqək turup dua qilinglar. Roh pidakar bolsimu, lekin kixining ətliri əjizdur, — dedi. **39** Andin u yəne berip, ohxax səzlər bilən kəytidin dua kildi. **40** U ularning yənoqa kəytip kəlgində, ularning yəne uhlap qəloqanlığını kərdi, qünki ularning kəzliri uyquəqə ilinoqanıdi. Ular uningə nemə deyixini bilməy kəldi. **41** U üqinqi qətim ularning yənoqa kəytip ularoqa: — Silər tehiqə uhlawatəmsilər, tehiqə dəm əliwatəmsilər? Əmdi boldi bə! Wakıt-saiti kəldi; mana, İnsan'ooqli gunəhkarlarınəg qəloqə tapxuruldı! **42** Kəpunglar, ketəyli; mana, manga sətkunluk kılıdioqan kixi yəkin kəldi! — dedi. **43** Wə xu dəkikidə, uning səzi tehi tügiməyla, mana, on ikkəyləndin bəri boləqn Əshuda kəldi; uning yənida bax kəhınlar, Təwrat ustazlırı wə Aqsəkəllər tərıpidin əwətilgən kılıq-toqməkləri kətürgən zor bir top adəm bar idi. **44** Uningəqə sətkunluk kılıquqı ular bilən əlliburun ixarətni bəkitip: «Mən kimni səysəm, u dəl xudur. Silər uni tutup, yaləp elip ketinglar» dəp kəlixkənidi. **45** U kəlip udul [əysaning] əldioqə berip: — Ustaz, ustaz! — dəp uni səyüp kətti. **46** Ular uningəqə qol səlip, uni tutkun kildi. **47** Wə uning yənida turoqanlardin birəylən kılıqını suqurup, bax kəhınning qəkirioqə uruwidi, uning kılıqını xilip qüxürüwətti. **48** Əysa jawəbən ularə: — Bir qəraqqını tutıdioqəndək kılıq-toqməkləri kətürüp meni tutkılı kəpsiləroqu? **49** Mən hər kəni ibadəthəna həyilirida silər bilən billə bolup təlim bərattdın, lekin silər u qəqəda meni tutmidinglar. Lekin bu ixlarning yüz bərxı mukəddəs yazmılarda əldin pütülgənlərnəg əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. **50** Bu qəqəda, həmməylən uni taxlap qəqıp ketıxti. **51** Pəkət uqisioqə kanəp rəht yəpinəqlıwəloqan bir yigit uning

kəynidin əgixip mangdi. Yax əskərlər uni tutuweliwidi, **52** lekin u kanəp rəhttin boxınıp, yalınəq peti uların qəqıp kətti. **53** Əmdi ular əysani bax kəhınning əldioqə elip bərxıxti. Bax kəhınlar, bərlık aqsəkəllər bilən Təwrat ustazlırimu u yərgə uning yənoqə yioqıldı. **54** Petrus uningəqə taki bax kəhınning sarayidiki həyolining iquqıqə yirəktin əgixip kəldi; u qarawullar bilən billə otning nurida otsinip olturdi. **55** Bax kəhınlar wə pütün əliy kəngəxmə əzalırı əysani əlüməg məhkuq kılıx üqün, guwah-ıspat izdidi, əmma tapalmıdi. **56** Qünki nuroqun kixilər uni ərz kılıp yəloqan guwahqılık bərgən bolsimu, ularning guwahqılırı bir-birigə udul kəlməytti. **57** Bəzi adəmlər ornidin turup, uning üstidin ərz kılıp yəloqan guwahqılık bərip: **58** — Biz uning: «İnsan qəli bilən yasaləqan bu ibadəthənini buzup taxlap, insan qəli bilən yasalımoqan bəxkə bir ibadəthənini üq kün iqudə yasəp qikimən» dəgənləri ənglıduq, — dedi. **59** Həttə ularning bu həktiki guwahqılırimu bir-birigə məs kəlmıdi. **60** Andin bax kəhın həmməylənməning əldida ornidin turup, əysadin: — Qəni, jawə bərməmsən? Bular sening üstingdin zadi kəndək guwahqılıkləri bəriwatıdu? — dəp sorıdi. **61** Lekin əysa xük turup, həqkəndək jawə bərmıdi. Bax kəhın uni kıştəp yəne uningdin: — Sən Mubərək Boləquqıning Oqlı Məsilhusən? — dəp sorıdi. **62** Xundək, mən əwə, — dedi əysa, — wə silər keyin İnsan'ooqlıning Qudrət İgisining ong yənida olturıdioqanlığını wə əsməndiki bulutlar bilən kəlidioqanlığını kərisilər. **63** Xuning bilən bax kəhın tonlırını yirtip taxlap: — Əmdi bəxkə hərəkəndək guwahqıning nemə həjiti? **64** Əzınglar bu kupurlukni ənglıdinglar! Əmdi buningəqə nemə dəysilər? — dedi. Ularning həmmisi u əlüm jəzasioqə buyrulsun, dəp həküm qikırxıxti. **65** Andin bəziliri uningəqə tükürüxkə baxlıdi, yəne uning kəzlirini tēngip, muxtllar: «Qəni, [pəyoqəmbərgılık kılıp] bəxarət bəre!» deyıxti. Qərawullar mu xapırlək bilən kəqatlıdi. **66** Petrus sarayıning təwənkı həyolısida turoqənda, bax kəhınning dəkəkliridin biri kəlip, **67** issinip olturoqan Petrusni kərip, uningəqə tikilip qarap: — Sənmə Nasarətlik əysa bilən billə idinguru, — dedi. **68** Lekin u tenip: — Sening nemə dəwətkənlikingni bilmidin həm qüxənmıdim, — dedi-də, taxkırıqə, dərwezıning əwyanioqə qıqıp turdi. Xu əsnada horaz bir qillidi. **69** Uni yəne kərgən həlikı dəkək yəne u yərdə turoqanlarə: — Bu uların biri, — dēgılı turdi. **70** [Petrus] yəne inkar kildi. Bir'əzđin keyin, u yərdə turoqanlar Petruska yəne: — Bərhək, sən ularning bırısen. Qünki sənmə GalılıyəlİK ikənsənoqu? — deyıxti. **71** Lekin u kəttik qarəaxlar bilən qəsəm kılıp: — Silər dəwətkən həlikı adəmnı tonuməymən! — dedi. **72** Dəl xu qəqəda horaz ikkinqi qətim qillidi. Petrus əysaning əzigə: «Horaz ikki qətim qıllıoquqə, sən məndin üq qətim tanısən» dəgən səzini esigə əldi; wə buləri oylap yioqlap kətti.

15 Ətisi tang etixi bilənla, bax kəhınlar aqsəkəllər, Təwrat ustazlırı wə pütkül əliy kəngəxmıdiklər bilən məsiləhtəlixip, əysani bəoqlap əpırip, [wəliy] Pilatuska tapxurup bərdi. **2** Pilatus uningdin: — Sən Yəhudiylərnəg padixəhımu? — dəp sorıdi. U jawəbən: — Eytqıningdək, — dedi. **3** Bax kəhınlar uning üstidin kəyta-kəytidin ərz-xikəyətəlrni kılıxti. **4** Pilatus uningdin yəne: — Jawə bərməmsən? Qəra, ular üstingdin xunqıwala xikəyət kılıwatıdu! — dəp sorıdi. **5** Bırək əysa yənıla həq jawə bərmıdi; Pilatus buningəqə intayın həyran kəldi. **6** Hər kətimlik [ətup ketix] həyətida, haləyik qəysıbir məhbusni tələp kılısa, wəliy uni qoyup bəretti. **7** Əyni wəqıttə, zındanda Barəbbas isimlik bir məhbus bar idi. U əzi bilən billə topıləng kətürgən həmdə topıləngdə kətillik kılıqan nəqqəylən bilən təng solənoqanıdi. **8** Haləyik quqən-sürən səlip wəliyidin

burun h mixon ularo a kilojinidək yon  xundək kilixini til xti. **9** Pilatus ularo a: — Sil r Y hudiylarning padixahini qoyub beriximni halamsil r? — dedi **10** (q nki u bax kahinlarning h s thorlukni t p yilidin uni tutub b rganlikini bil tti). **11** Lekin bax kahinlar halayikni: «Buning ornio a, Barabbasni qoyub b r» d p t l p kilixka k xk rtti. **12** Pilatus javabdan ularidin yon : — Und k bolsa, sil r «Y hudiylarning padixahini» d p atiojan kixini kandək bir t r p kil d watisil r? — dedi. **13** — Ular yon  awazini k t r p: — Uni krestligin! — d p warkirixatti. **14** Pilatus ularo a: — Nemixka? U nem  z zilik  tk ziptu? — dedi. Biraq ular tehimu o aljirlixti: — Uni krestligin! — d p warkirixatti. **15** Xunga Pilatus, halayikni razi kilmaqchi bolub, Barabbasni ularo a qikqirip b rdi.  ysani bolsa kamqilatkandin keyin, krestl x iq n [l xk rlig ] tapxurdi. **16** Andin l xk rl r  ysani waliy ordisidiki s ynao a elip kirip, p t tin l xk rl r topini bu yerg  j m boluxka qəkirdi. **17** Ular uning uqisio a sesin ranglik ton kiydürüxti, andin ular tikənlik x hqilardin to uqoan bir tajni bexio a kiyg zdi. **18** Andin uni mubaraklap: «Yaxio ayla, i Y hudiylarning padixahini!» deyixti. **19** Andin bexio a qomux bilən h d p urub, uningo a karap t k r xti w  uning aldidida t z p k p, s jd  kilixti. **20** Ular uni xundək mazaq kilqoandin keyin, uningdin ses n tonni salduruwetip, uqisio a  z kiyimlirini kiydürdi; andin ular uni krestl x iq n elip qikixti. **21** Kurini x h ridin bolqoan, Simon isimlik bir kixi yezidin kelip, u yerdin  t p ketiwattati (bu kixi Iskəndər bilən Rufusning atisi idi). [L xk rl r] uni tutub kelip, [ ysaning] krestini uningo a majburiy k t rg zdi. **22** Ular  ysani Gologota (t rjimisi, «bax s ng k») deg n yerg  elip k ldi; **23** andin ular uningo a iqix iq n murm kki arilaxturulojan aqqik xarab b rdi; lekin u uni kobul kilmidi. **24** Ular uni krestlig ndin keyin, kiyimlirini  zara b lx wixelix iq n, h rkaysining ülüxini bekitixk  h rbir kiyimning  stig  q k taxlidi. **25** Uni krestlig n waqit k nning  tinqi saiti idi. **26** Uni  yiblig n xikay tnamida «Y hudiylarning padixahini» d p pütülgənidi. **27** Ular uning bilən t ng ikki kar qinimni krestlidi, biri ong t ripida, yon  b r sol t ripida  di. **28** Xundək kilip, muqadd s yazmilardiki: «U jinay tqil rning katarida sanaldi» deg n s z  m lga axuruldi. **29** U yerdin  tk nl r baxlirini qayqixip, uni həkarətləp: — U uy, sən ibadathanini buzup taxlap,  q k n iqid  kaytidin yasap qikidiojan ad m, **30**  m di  z ngni kutkuzup kresttin q x p b kqina! — deyixti. **31** Bax kahinlar bilən Təwrat ustazlirimu  zara xundək məshirə kilip: — U baxqilarni kutkuzuptikan,  zini kutkuzalmaydu. **32** Israilning padixahini bolqoan Məsih  m di kresttin q x p b ksunqu, xuni k rsakla uningo a etikəd kilimiz! — deyixti. Uning bilən t ng krestl ng nl rnu uni xundək h kar tl xti. **33**  m di [k nning] altinqi saiti k lg nd , p tk l zeminni karang quluk kaplidi w  tokkuzinqi saitigig  dawam kildi. **34** Tokkuzinqi sa tt   ysa yukiri awaz bilən: «Eloi, Eloi, lama xawaqtani?», menisi: — «Hudayim, Hudayim, meni nemixka taxliw tting?» d p kattik nida kildi. **35** U yerd  turuwatqanlarning b ziliri buni anglap: — Mana, u Ilyas p yo amb rg  nida kiliwatidu, — deyixti. **36** Ulardin birəylən y g r p berip, bir parq  bulutni aqqik xarabka qilap, qomuxning uqio a selip uningo a iqk zi p: — Tohtap turunglar! Karap bakaqli, Ilyas [p yo amb r] uni q x rgili kel rmikin? — dedi. **37**  ysa kattik warkiridi-d , rohinu koyuwətti. **38** W  [xu əsnada] ibadathanining iqkiri pərdisi yukiridin tew ng  ikki parq  bel p yirtildi. **39**  m di uning udulida turojan y zbexi uning kandək nida kilip rohinu koyuw tk nlikini k rip: — Bu ad m h kik t n Hudaning o qli ik n! — dedi. **40** U yerd  yon  bu ixlaro a yiraktin karap turuwatqan birməqqə ayallarmu bar idi.

Ularning arisida Magdallik M ry m, kiqik Yakup bilən Yos ning anisi M ry m w  Salomilar bar idi. **41** Ular  slid   ysa Galiliy   lkisid  turojan waqitda uningo a əgixip, uning hizmitidə bolqoanlar idi; bulardin baxka uning bilən Yerusalemo a birg  k lg n yon  nuro un ayallarmu [uning  hwalio a] karap turattati. **42** Kəqkurun kirip qaloqanda («təyyarlar k ni»), yon  xabat k nining aldiniki k ni bolqo q ), **43** aliy keng xmingin tolimu mətiwər  zasi, Arimatiyalik Y s p bar idi. Umu Hudaning padixahlikini k t watqan bolup, j r' t kilip [waliy] Pilatusning aldio a kirip, uningdin  ysaning j sitini berixni t l p kildi. **44** Pilatus  ysaning allikqoan  lg nlikig  h yran boldi; u yüzbexini q kqirip, uningdin  ysaning  lginig  heli waqit boldimu, d p soridi. **45** Yüz bexidin  hwalni u kandin keyin, Y s pk  j s tni b rdi. **46** Y s p esil kanap r ht setiwelip, j s tni [kresttin] q x r p kanap r ht  kep nlidi w  uni kiyada oyulojan bir kəbrigə koydi; andin k brining bolzio a bir taxni domilitip koydi. **47** W  Magdallik M ry m bilən Yos ning anisi M ry m uning koyulojan yerini k r waldi.

16 Xabat k ni  tixi bil nla, Magdallik M ry m, Yakupning anisi M ry m w  Salomilar berip  ysaning jəsitigə s rix iq n huxpuraqlik buyumlarni setiwaldi. **2** H ptning birinqi k ni ular b k baldur, tang səhərdə ornidin turub, k n qikixi bilən kəbrigə bardi. **3** Ular  zara: «Bizg  k brining  zaidiki taxni kim domilitixip ber r?» deyixti. **4** Lekin ular baxlirini k t r p kariwidi, taxning bir yanq a domilitiwetilginini k rdi —  slid  u tax nahayiti yoojan idi. **5** Ular kəbrigə kirgəndə, ong t r pt  olturojan, a  ton kiyg n, yax bir adamni k rdi, w  kattik d kk -d kkig  q xti. **6** Lekin u ularo a: — D kk -d kkig  q xm nglar. Sil r krestl ng qi Nasar tlik  ysani izd watisil r. U tirildi, u bu yerd   mas. Mana ular uni qoyoan jay! **7** Lekin beringlar, uning muhlisliro a w  Petruska: «U Galiliyog  sil rdin awwal baridikan; u sil rg  eytkinid k, sil r uni xu yerd  k ridik nsil r» d nglar, — dedi. **8** Ular k bridin qikipla b d r kaqti. Ularni titr k besip hoxini yokitay deg ndi; b k qorkup k tk q k, heqking  heqnemini eytimdi. **9** (note: **The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.**)  ysa h ptning birinqi k ni tang s h rd  tirilg ndin keyin, awwal Magdallik M ry mga k rtindi. U  slid  uningdin y tt  jinni h ydiw tk nidi. **10** M ry m qikip, mat m tutub yiojlixip turojan, burun uning bil n bill  bolqoanlaro a h w r b rdi. **11** Uning tirik ik nlikini w  M ry mga k r ng nlikini anglioqanda, ular ixənmidi. **12** Bu ixlardin keyin, u ularning ididiki yezio a ketiwatqan ikkiyləngə baxka siyakta k rtindi. **13** Bularmu qaloqanlarning yenio a kaytip, ularo a h w r kilqoan bolsimu, lekin ular bularolimni ixənmidi. **14** Andin on birəylən dastihanda olturub o jaliniwatqanda, u ularo a k rtindi w  ularning etik dsizlikni w  tax y raklikni iq n ularni t nbih berip  yibldi; q nki ular  zining tirilginini k rg nl rg  ix nmig nidi. **15** U ularo a mundək dedi: — P tkil jahano a berip, yaritilo uqlarning h rbirig  hux h w rni jakarlanglar. **16** Etikəd kilip, qəməldürüxni kobul kilqoanlar kutkuzulidu. Etikəd kilmioqanlar bolsa gunahka bekitilidu. **17** Etikəd kilqoanlarning izliro a muxundək məjizilik alam tl r əgixip h mra  bolidu: — ular Mening namim bilən jinlarni h ydiw tdu; ular yengi tillarda səzlaydu, **18** ular yilanlarni k llirida tutidu, h rkand k zəhərlik nərsini iqsimu, ularo a z r r yətküzməydu; kollirini bimarlaro a tagk zi p koysa, kes lliri sakjiyib ketidu. **19** Xunga R b ularo a bu s zlarni kilip bolqoandin keyin, asmano a k t r ldi, Hudaning ong yenida olturdi. **20** Muhlislar qikip, hər yerg  berip hux h w rni jakarlap y rdi. R b ular bilən t ng

ixlöp, söz-kalamioğa h mrah bolup  g xk n mejjizilik alam tl r
bilən uning ga ispat b rdi.

Luka

1 Gər qə nurojun adəmlər arimizda mutlək ixənqlik dəp karalojan ixlarni toplan yezixka kirixkən bolsimu, **2** (huddi sez-kalamoja baxtin-ahir ez kezi bilən guwahqi bolojanlar, xundakla uni saklap yetküzgüqilərnin bizgə amanət kijojan bayanliridək), **3** mənmu barlik ixlarni baxtin təpsiliy təkxürüp eniklijojanidin keyin, i hərmətlik Teofilus janabliri, siligə bu ixlarni tərtipi boyiqə yezixni layik taptim. **4** Buningdin məxsət, sili qəbul kijojan təlimlərnin mutlək həqiqət ikənlikigə jəzm kilixliri üqündür. **5** Yəhudiyə əlkisigə padixah bolojan Hərod səltənət kijojan künliridə, «Abiya» kahinlik nəwitidin bir kahin bar bolup, ismi Zəkəriya idi. Uning ayalimu Hərurning əwladidin bolup, ismi Elizabit idi. **6** Ular ikkisi Hudaning alidida həqqəniy kixilər bolup, Pərwərdigarın pütün əmr-bəlgilimiliri boyiqə əyibsiz mangatti. **7** Əmma Elizabit tuojmas bolojaqqa, ular pərzənt kərmigənidi. Uning üstigə ular ikkisi helila yaxinip qalojanidi. **8** U ez türkümidiki kahinlar arisida [ibadəthanida] nəwətqilik wəzipsini Huda alidida ada kiliwatqanda, **9** [xu qəođdiki] kahinlik aditi boyiqə, ular Pərwərdigarın «mukəddəs jay»ioja kirip huxbuy selixka muyəssər boluxka qək taxlijojana xundak boldiki, qək uningə qikti. **10** Əmdi u huxbuy seliwatqan waqtida, jaməət taxrida turup dua kiliwatattı. **11** Tuyuksiz Pərwərdigarın bir pərxitisi uningə huxbuygəhning onğ tərpidə kəründi. **12** Uni kərgən Zəkəriya həduqup qərkunqqa qəmiüp kətti. **13** Biraq pərxitə uningə: — Əy Zəkəriya, qərkəmiöjin! Qünki tiliking ijabət kiliindi, ayaling Elizabit sanga bir oşul tuojup beridu, sən uning ismini Yəhya koyojin. **14** U sanga xad-huramlik elip keliidu, uning dunyoja kelixi bilən nurojun kixilər xadlinidu. **15** Qünki u Pərwərdigarın nəziridə uluq bolidu. U həqkəndəq harək-xarab iqməsliki kərak; hətta anisining qərsikidiki waqtidin tartipmu Mukəddəs Rohka toldurulojan bolidu. **16** U Israillardin nurojunlirini Pərwərdigar Hudaning yenioja kayturidu. **17** U [Rəbning] alidida İliyas pəyojəmbərgə has bolojan roh wə küq-kudrətə bolup, atilarning kəlbilirini balilarəja mayil kiliip, itaətsizlərnə həqqəniylarning əkilanilikigə kirgüzüp, Rəb üqün tayyarlanəjan bir həlknə hazır kiliix üqün uning alidida mangidu, — dedi. **18** Zəkəriya bolsa pərxitidin: Mənmü kərip qəlojan, ayalimmü heli yaxinip qəlojan tursa, bu ixni kəndəq jəzm kilaalamən? — dəp soridi. **19** Pərxitə jawabən: — Mən Hudaning huzurida turojuqi Jəbrailmən. Sanga sez kiliixka, bu hux həwərnə sanga yetküzixka mən əwətildim. **20** Waqit-saiti kəlgəndə qəqum əməlgə axurulidəjan wə səzirimlə ixənmiğənlikning tüzüylidin, bu ixlər əməlgə axurulojan küniqəqə mana sən tiling tutulup, zuwanəja kələməysən, — dedi. **21** Əmdi jamaət Zəkəriyani kütüp turattı; ular u mukəddəs jayda nəmə üqün bunqiwala həyal boldi, dəp həyran qəlojili turdi. **22** U qıkkəndə ularəja gəp kilaalmidi; uning ularəja kol ixarətliniri kilixidin, xundakla zuwan sürəlməniğənlikdin ular uning mukəddəs jayda birər əlamət kərinüxnə kərgənlikini qüxinip yətti. **23** Xundəq boldiki, uning [ibadəthanidiki] hizmət mudditi toxuxi bilənla, u əyigə kaytti. **24** Dərwəqə, birnəqəqə kündin keyin uning ayali Elizabit həmilidar boldi; u bəx ayəjoqə tala-tüzgə qikməy: **25** «Əmdi Pərwərdigar məniqə həlqimoja nəzirini qüxürüp, məni həlayik arisida nomuska qəlixitin halas kiliip, mənə bu künlərdə xunqilik xapaət kərsətti» — dedi. **26** [Elizabit həmilidar bolup] altə ay boləqanda, pərxitə Jəbrail Huda tərpidin Galiliyə əlkisidiki Nasarət dəgən bir xəhərgə, pək bir kizning kəxiəjo əwətildi. Kiz bolsa Dawut [padixahning] jəmətidin boləjan Yüstüp isimlik bir kixigə deyixip koyulojanidi; kizning ismi bolsa Məryəm

idi. **28** Jəbrail uning alidəja kirip uningə: — Salam sanga, əy xəpkətkə muyəssər boləjan kiz! Pərwərdigar sanga yardur! — dedi. **29** U pərxitini kərgəndə, uning səzidin bək həduqup kətti, kənglidə bundəq salam səzi zadi nemini kərsitidəjanidu, dəp oylap qəldi. **30** Pərxitə uningə: — Əy Məryəm, qərkəmiöjin. Sən Huda alidə xəpkət tapkəsən. **31** Mana, sən həmilidar bolup bir oşul tuojisən, sən uning ismini Əysa dəp koyisən. **32** U uluq bolidu, Həmmidin Aliy Boləjuqining oşli dəp atilidu; wə Pərwərdigar Huda uningə atisi Dawutning tahtini ata kiliidu. **33** U Yakupning jəməti üstigə mənngü səltənət kiliidu, uning padixahlığı tüziməstür, — dedi. **(aiōn g165)** **34** Məryəm əmdi pərxitidin: — Mən təhir ər kixigə təgmigən tursam, bu ix kəndəqmü mümkün bolsun? — dəp soridi. **35** Pərxitə uningə jawabən: — Mukəddəs Roh səniqə wujudungə qixidu wə Həmmidin Aliy Boləjuqining küq-kudriti sanga sayə bolup yəkinlixidu. Xunga, səndin tuqulidəjan mukəddəs [pərxənt] Hudaning Oşli dəp atilidu. **36** Wə mana, tuqjəning Elizabittmu yaxinip qəlojan bolsimu, oşuloja həmilidar boldi; tuojmas deyilgüqininq qərsək kətirginigə hazır alta əy bolup qəldi. **37** Qünki Huda bilən həqkəndəq ix mümkün bolmay qəlməydu, — dedi. **38** Məryəm: — Mana Pərwərdigarın dedikimən; mənə səzüngə boyiqə bolsun, — dedi. Xuning bilən pərxitə uning yenidin kətti. **39** Məryəm xu künlərdə ornidin qərup aldirap Yəhudiyə taqilq rayonidiki bir xəhərgə bardi. **40** U Zəkəriyaning əyigə kirip, Elizabitka salam bərdi. **41** Wə xundəq boldiki, Elizabit Məryəmning salimini anglijoandila, qərsikidiki bowəq oynəkləp kətti. Elizabit bolsa Mukəddəs Rohka tolduruluq, yuqiri əwaz bilən təntənə kiliip mundaq dedi: — Kiz-ayallar iqidə bəhtliktursən, qərsikidiki mewimu bəhtliktur! **43** Manga xundəq [xərəp] nədin kəldikin, Rəbbimning anisi boləjuqi məni yəkləp kəldi! **44** Qünki mənə, saliminq kulikimoja kirgəndila, qərsikidiki bowəq səyünüp oynəkləp kətti. **45** İxəngən kiz nəkədər bəhtliktur; qünki uningə Pərwərdigar tərpidin eytiləjan sez jəzmnən əməlgə axurulidu! **46** Məryəmmü hux bolup mundaq dedi: — «Jənim Rəbni uluqəlaydu, **47** rohım Kütəjuzoqim Hudadin xadlandi, **48** Qünki U dedikining miskin həliəjo nəzər saldi; Qünki mənə, xundin baxlap barlik dəwrlər məni bəhtlik dəp ataydu; **49** Qünki Qədir Boləjuqi mən üqün uluq ixlarni əməlgə axurdi; Mukəddəstür Uning nənə. **50** Uning rəhim-xəpkiti dəwrdin-dəwrgiqə Əzidin qərkidəjanlarning üstididur, **51** U biliki bilən küq-kudritini namayən kildi, U təkəbburlarni kənglidiki niyət-hiyallirini iqidila tarmar kildi. **52** U küqlük həkəmdarlarni təhtidin qüxürdi, Pəkilarni egiz kəttirdi. **53** U aqlarni nazi-nəmətlər bilən toyundurdi, Ləkin baylarni kuruk kol kayturdi. **55** U ata-böyürimuzəja eytkinidək, Yəni İbrahım həm uning nəsligə mənngü wədə kiliqinidək, U Əz rəhim-xəpkitini esidə tutup, Kuli İsrailəja yardəmgə kəldi». **(aiōn g165)** **56** Məryəm Elizabitning yenidə üq ayqə turup, əz əyigə kaytti. **57** Elizabitning tuqutining ay-küni toxup, bir oşul qərdi. **58** Əmdi uning kolum-kəxnilirini wə uruq-tuojanlirini Pərwərdigarın uningə kərsətkən məhür-xəpkitini xunqə uləyaytkanlikini anglap, uning bilən təng xadlandi. **59** Wə xundəq boldiki, bowəq tuqulup səkkiz kün boləqanda, həlayik balining hətnisini kijojili kəldi. Ular uningəja Zəkəriya dəp atisining ismini koymaqki boluxti. **60** Ləkin anisi jawabən: — Yə! İsmi Yəhya atalsun — dedi. **61** Ular uningə: — Biraq uruq-jəmətingiz iqidə bundəq isimdikilər yokku! — deyixti. **62** Xuning bilən ular balining atisidin pərxəntingizgə nənə isim koyuxni halaysiz, dəp ixarət bilən soraxti. **63** U bir parqə [mom] tahtayni əkilixni tələp kiliip: «Uning ismi Yəhyadur» dəp yazdi. Həmməylən intayin

həyran kəlixti. **64** Xudan uning aozji eqildi, uning tili yexilip, zuwanoqə kəldi wə xuning bilən Hudaəqə taxəkkür-mədhijə eytti. **65** Ularning əpquřisidikilərninğ həmmisini kərkunq basti; Yəhudiə taəqlik rayonlirida bu ixlarning həmmisi əl aozjida pur kətti. **66** Bu ixlardin həwər tapquqilarning həmmisi ularni kəngliga püküp: «Bu bala zadi kəndək adəm bolar?» deyixti. Qünki Pərwərdigarning qəli dərəkə uiningə yar idi. **67** Xu qaoqda balining atisi Zəkəriya Mukəddəs Rohqə toldurulup, wəhij-bexarətni yətküzüp, mundaq dedi: — **68** «İsrailning Hudasi Pərwərdigarəqə taxəkkür-mədhijə oquksun! Qünki U Əz həkini yəklap, ularđn həwər elip, bədal tələp ularni hər kildi. **70** U qədimdin berı mukəddəs pəyoəmbərlirining aozji arqılık wədə kılıjınidək, Quli boləqan Dawutning jəməti iqidin biz üqün bir nijat münğgüzini əstürüp turəjuzdi; Bu zat bizni duxmənlirimizdin wə bizni eq kəridioqlarning kəlidin kütkuzoquqi nijattur. (aion q165) **72** U xu yol bilən atəbowlirimizəqə iltipət əyləp, Mukəddəs əhdisini əməlgə axurux üqün, Yəni atimiz İbrahimoqə boləqan qəsimini esidə tutup, Bizni duxmənlirining kəlidin azad kılıp, Barlık künlirimizdə həkqimdin kərkəp, Əz aldida ihlasmənlik wə həkqaniyilik bilən, Hizmət-ibaditidə bolidioqan kildi. **76** Əmdi sən, i balam, Həmmidin Aliy Boləquqinğ pəyoəmbiri dəp atiləsən; Qünki sən Rəbning yollirini təyyarlıx üqün Uning aldida mangisən. **77** Wəziyəning uning həkigə gunəhlirining kəqürüm kılınıxi arqılık bolidioqan nijatning həwirini bildürüxtür; **78** Qünki Hudaşiminzinğ iqi-bəqrudin urəp qıkkən xəpəktlər wəjədin, Kəranəjułuk wə elüm kəlanğgisi iqidə ultiəruənlarni yorutux üqün, Putlirimizni amanlık yolioqə baxlıx üqün, Ərxtin tang xəpiqi üstimizgə qüxüp yoklıdi. **80** Bala bolsa əsüp, rohta küqləndürüldi. U İsrail jamaitining aldida namayan kılınoquqə qəllərdə yaxap kəldi.

2 Əmdi xu künlərdə, [Rim imperatori] Kəysər Awoqustustin barlık həkltin baj elix üqün ularning rəyoheti tizimlansun dəp pərman qüxti. **2** Tunji kətimlik wə nopuz tizimlə Kiriniyus Suriyə əlkisini idarə qılıp turəqan waqtida elip beriləqanidi. **3** Xuning bilən həmmə adəm nopusqə tizimlinix üqün əz yurtlirioqə kaytix kərek boldi. **4** Yüsüpnu Dawut [padixəhning] jəmətidin boləqəqə, xundakla uning biwasitə əwladi boləqəqə, Galiliyə əlkisidiki Nasarət xəhiridin ayrılıp, Yəhudiyə əlkisidiki, Dawutning yurti Bayt-Ləhəm dəqən xəhərgə kətti. **5** Nopusqə tizimlinix üqün layiqi, boləqusi ayali Məryəmmu billə bardı. Məryəm həmilidar bolup, kərsiki helila yoojınap kəlanəqanidi. **6** Wə xundak boldiki, ular Bayt-Ləhəmdə turəqan waqtida Məryəmmung tuəqutining ay-küni toxup kəldi. **7** Birək sarayda ularəqə orun bolmioqəqə, Məryəm xu yərdə tunji oqlini tuəqəqanda uni zakilap, əjildiki okuroqə yatquzdi. **8** Xu yərninğ ətrapidiki bəzi padiqilər dalada turatti; ular kəqiqə tünəp, padisioqə karaytti. **9** Wə mana, Pərwərdigarning bir pərixtsi ularning aldida turatti; Pərwərdigarning parlak xəripi ularning ətrapini yorutwəttı. Ular intayin bək kərkup kətti. **10** Birək pərixte ularəqə: — Kərkənglar! Qünki mana, pütün həkqə huxallik bolidioqan bir hux həwərnı silərgə elan kılımən. **11** Qünki bügün Dawutning xəhiridə silər üqün bir kütkuzoquqi tuəqułdi. U — Rəb Məsihdur! **12** [Uni] tēpexinglar [üqün] xu aləmət bolidiki, bowəqni zakilənoqan halda bir oqurda yatqan petidə tapisilər, — dedi. **13** Birdinla, pərixtninğ ətrapida zor bir top samawi kəxundikilər pəyda bolup, Hudani mədhijiləp: **14** «Ərxələda Hudaəqə xan-xərpərlər boləqay! Yər yüzida bolsa u səyünidioqan bəndilirigə aram-hatirjəmlik bolsun!» deyixti. **15** Pərixtilər ularđn ayrılıp asmanoqə qıkip ketiwidi, padiqilər bir-

birigə: — Bayt-Ləhəmgə yol elip, Pərwərdigar bizgə ukturoqan, əməlgə axuroqan bu ixti kərip kəlayli, — deyixti. **16** Xuning bilən ular aldirap xəhərgə berip, Məryəm bilən Yüsüpni wə oqurda yatqan bowəqni izdəp taptı. **17** Padiqilər [bowəqni] kərgəndin keyin, əzligə uning həkqədə eytiləqan səzlərnı kəng tərkitiwətti. **18** Buni angliəqlarning həmmisi padiqilarning dēqənirigə intayin həyran kəlixti. **19** Məryəm bolsa bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp, qongqur oylinip yürətti. **20** Padiqilər kərgən wə angliəqlirining həmmisi üqün Hudani uləuqlap, mədhijə okuxqan peti qıxtixti; barlık ixlər dəl ularəqə həwərləndürülgəndək bolup qıkkənidı. **21** Bowəqni hətə kılıx waqti, yəni səkkizinqi küni toxkanda, uiningə əysə dəp isim koyuldi. Pərixte bu isimni u tehi anisining baliyatqusida apiridə bolmayla koyəqanidi. **22** Əmdi Musa [pəyoəmbərgə] qüxürülgən qənun boyiqə Yüsüp bilən Məryəmmung paklinix waqti toxkanda ular balini Pərwərdigarəqə atəp tapxurux üqün Yerusalemoqə elip bardı **23** (Pərwərdigarning Təwrat qənunida: «Barlık tunji oqul Pərwərdigarəqə mukəddəs mənəsup atilixi kərek» dəp yeziləqanidək) **24** wə xundakla Pərwərdigarning Təwrat qənunida deyilgini boyiqə, bir jüp pahtək yəki ikki kəptər baqkisini kurbənlıqə sunux kərek idi. **25** Wə mana xu qəqlərdə, Yerusalemdə Simeon isimlik bir kixi turatti. U həm həkqaniy wə ihlasmən adəm bolup, «İsrailəqə Təsəlli Bərgüqi»ni intizarlık bilən kütənidı. Mukəddəs Roh uning wujudioqə yar idi. **26** U Mukəddəs Rohın kəlgən wəhijyidin əzining Pərwərdigarning Məsihini kərmigüqə elüm kərməyidəqanlikini bilənidı. **27** U Mukəddəs Rohning bəxlixi bilən ibadəthanining [həyolirioqə] kirdi; atə-anisi Təwrat bəkitilgən adətni bəjirix üqün bowəq əysəni kəturüp kirendə, **28** Simeon bowəqni küküqioqə elip, Hudaəqə taxəkkür-mədhijə okup mundaq dedi: — **29** «Əmdi, i İgəm, həzir səzünğ boyiqə kuləngnıng bu ələmdin hatirjəmlik bilən ketixigə yol koyəqəsən; **30** Qünki əz kəzüm Səning nijatınğni kərdi, **31** Uni barlık həkqlər aldida həzirləqəsən; **32** U əllərgə wəhij bolidioqan nur, Wə həkling İsrailning xan-xəripidur!» **33** Balinğ atə-anisi bala həkqədə eytiləqanlirioqə intayin həyran kəlixti. **34** Simeon ularəqə bəht tələp, apisi Məryəmmu mundaq dedi: — Mana! Bu bala İsraildiki nuroqun kixilərninğ yikilixi wə nuroqun kixilərninğ kəturülüxi üqün təyinləndi, xundakla kixilər kərxı qıkip həkəratləyidəqan, [Hudaning] bəxəratlik əməti bolidu. **35** Xuning bilən nuroqun kixilərninğ kənglidiki oqləzli arxarlinidı — wə bir kiliqnu sening kənglünğgə sarjilidı! **36** Xu yərdə Axir kəbilisidin boləqan Fanuilning kizi Anna isimlik heli yaxənoqan bir ayal pəyoəmbərmu bar idi. U kiz waqtida ərgə təkəndin keyin uning bilən yəttə yil billə yaxap, **37** andin səksən tət yil tul turəqan idi. U ibadətəhana həyoliridin qıqmay, kəqə-kündüz roza tutuxlar wə dualar bilən Hudaəqə ibadət kılatti. **38** U dəl xu pəyttə yetip kəlip Pərwərdigarəqə taxəkkür eytti, həmdə Yerusalemdə nijat-hərlükni kütəwatqan barlık halayiqəqə bala toqrısida sək kildi. **39** [Yüsüp] bilən [Məryəm] Təwrat bəkitilgən barlık ixlarnı adə kılıəndin keyin, Galiliyəqə, əz xəhəri Nasarətəqə kəytti. **40** Bala bolsa əsüp, dana-akilanilik bilən tolup, rohta küqləndürüldi, Hudaning məhir-xəpkitimu uning üstidə idi. **41** Uning atə-anisi hər yili «ətip ketix həyti»də Yerusalemoqə baratti. **42** əysə on ikki yaxqə kirəqən yili, ular uni elip, həytninğ aditi boyiqə yənə qıkip bardı. **43** Həyt künlirini etküzgəndin keyin, ular eyigə kərap ketiwətkəndə, bala əysə Yerusalemdə kəldi. Atə-anisining bu ixtin həwiri yok idi, **44** bəki uni səpərdax-həmərahli bilən billə kəliwatidı, dəp oylap, bir kün yol yürdi. Andin ular uni uruq-tuəqənlari wə dost-buradərləri arisidin izdəkkə bəxlidi; **45** izdəp tapalmay, ular

kəynigə yenip Yerusalemoğa berip yənə izdidi. **46** Wə xundak boldiki, üçinçü küni ular uni ibadathana həyolısında Təwrət ustazlırining arisida olturup, ularning təlimlirini anglawatқан ҳам ulardin soal sorawatқanning üstidə tapti. **47** Uning səzlırini anglioaqlarning həmmisi uning qüxənqisigə wə bərgən jawablırioğa intayın həyrən kəlixiti. **48** Ata-anisi uni kətip nəhayiti həyrənəhəs boluxti, uning anisi uningə: — Way balam! Nemixka bizgə xundak muamilə kilding? Atang ikkimiz parakənda bolup seni izdəp kəldük! — dedi. **49** U ularə: — Nemixka meni izdilinglar? Əjəba, mening Atamning ixlıridə boluxm kerəklikimni bilməntinglar? — dedi. **50** Lekin ular uning ularə qətkinini qüxəndi. **51** Andin u ular bilən Nasarətkə kaytti wə ularning gəpigə izqil boysunatti. Lekin anisi bu ixlarning həmmisini kengligə püküp koydi. **52** Xundak kılıp, Əysa aqılanilik-danalıqta wə kaməttə yetilip, Huda wə kixilər aldida barəjənsəri səyülməktə idi.

3 Rim imperatori Tiberius Kəysərning səltənätinon bəxinçü yili, Pontius Pilatus Yəhudiyə əlkisining waliysi, Hərod han Galiliyə əlkisining həkimi, Hərod hanning inisi Filip han İturiyə wə Trahonitis əlkisining həkimi, Lisanyas han Abiliniyə əlkisining həkimi boləanda, **2** Hənnas həm Kayafa bax kahinlik kılıwatқanda, Hudaning səz-kalamı qəldə yaxawatқан Zəkəriyaning oqılı Yəhyaə qəldi. **3** U İordan dərəyasi wadisidiki barlik rayonları kəzip, kixilərgə gunəhləroğa kaqürüm elip kəldioğan, towa kılıxni bildürıdioğan [suə] «qəməldürüx»ni jakarlawni baxlıdi. **4** Huddi Təwrattiki Yəxaya pəyoəmbərnin səzlıri hatiriləngən kısımda pütülgəndək: «Bayawanda towlıoquçı bir kixining: Rəbning yolını təyyarlanglar, Uning yollarını tüz kilinglar! — dəgən awazi anglandı. **5** Barlik yolları toldurulıdu, Barlik taə-dənglər pəslitilıdu; Əgri-tokay jaylar tüzlinıdu, Ongəjul-dongəjul yərlər təkxi yollar kılınıdu. **6** Xundak kılıp, barlik ət igiliri Hudaning nıjatinı kərəyədıoğan bolıdu! — dəp towaylıdu». **7** Yəhya əmdi aldioə qəməldürüxni qəbul kılıxka qıkқан top-top halayıkça: — Əy zəhərlik yılan baliliri! Kim siləni [Hudaning] qüxüx aldida turəoğan əzəzipidin kəqinglar dəp aqahlandırdı?! **8** Əmdi towioə layık mēwiləni kəltürünglar! Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hıyal ayılmənglar; qünki mən xuni siləgə eytip koyayki, Huda İbrahımoğa muxu taxlardınmu pərzəntları yarıtıp bərləydu. **9** Palta allıkaqan dərəhlərnin yiltizioə təngləp koyuldi; yaxhi mēwə bərməyđioğan həkəndək dərəhlər kəsip otқа taxlınidu!» — dedi. **10** [Uning ətrəpioə] toplxan kixilər əmdi uningdin: — Undakta, biz kəndək kılıximiz kerək? — dəp sorıdi. **11** U jawabən: — İkki kur qəpini bar kixi birini yok kixigə bərsun, yəyđiojini bar kiximu xundak kılısun, — dedi. **12** Bəzi bajgırlarmu qəməldürüxni qəbul kılıoili uning aldioə kelip: — Ustaz, biz kəndək kılımiz? — dəp sorıdi. **13** U ularə: — Bəlgiləngəndin artuk baj almənglar, — dedi. **14** Andin bəzi ləxkərlərmu uningdin: — Bizqu, kəndək kılıximiz kerək? — dəp soraxti. U ularə: — Baxkılarning pulini zorawanlık bilən eliwalmənglar, həkkingə yəloəndin xıkayət kilmənglar wə ix həkkinglarə qəzı bolunglar, — dedi. **15** Əmdi hək təkəzzalıqta bolup həmməylən kənglidə Yəhya toqruluk «Məsih muxu kiximidu?» dəp oylaxti. **16** Yəhya həmməyləngə jawabən: — Mən siləni dərəkə suə qəməldürimən. Lekin məndin kudrətlik boləoğan bırı kelıdu; mən hətta kaxlırining boəkuqını yexıximu layık əməsmən! U siləni Muxəddəs Rohқа həm otқа qəməldürıdu. **17** Uning soruəquçı küriki kəlidə turıdu; u əz haminini topa-saməndin təltəküs tazılaydu, sap buəđayni ambarə qıoıdu,

əmma topa-saməni əqməs otta kəyđürıwetıdu, — dedi. **18** Əmdi xundak kəp baxқа nəsihətlər bilən Yəhya hux həwəni həkəkə yətküzdi. **19** [Kəyin], həkım Hərod [əgəy] akisining ayalı Hərodiyəni [tərtıwaləoanlıki] tıpəylıdin wə xuningdək uning barlık baxқа rəzil kılımixlırı üqün Yəhya tərıpidin əyibləngən, **20** Hərod bu barlık rəzillikining üstigə yənə xuni kıldiki, Yəhyani zıdanəoğa taxlıdi. **21** Xundak boldiki, həmmə hək Yəhyadin qəməldürüxni qəbul kılıəanda, əysamu qəməldürüxni qəbul kıldı. U dua kılıwatқanda, asmanlar yerilip, **22** Muxəddəs Roh kəptər sıyəkıdə qüxüp uning üstigə kəndi. Xuning bilən asməndin: «Sən Mening səyümlük Oqulum, Mən səndin tolx hursənəm!» dəgən bir awaz anglandı. **23** Əysa əz [hızmitini] baxlıəanda, ottuzə kirip qəloəanıdi. U (həkning nəzirıdə) Yüsüpning oqılı idi; Yüsüp Həliyning oqılı, **24** Həliy Mattatning oqılı, Mattat Lawıyning oqılı, Lawıy Məlkıyning oqılı, Məlkıy Yənnayning oqılı, Yənnay Yüsüpning oqılı, **25** Yüsüp Mattatıyaning oqılı, Mattatıya Amosning oqılı, Amos Nəhümning oqılı, Nəhüm Həslineing oqılı, Həsli Nəggayning oqılı, **26** Nəggay Mahatning oqılı, Mahat Mattatıyaning oqılı, Mattatıya Səməyning oqılı, Səməy Yüsüpning oqılı, Yüsüp Yudaning oqılı, **27** Yuda Yoanəning oqılı, Yoanə Resəning oqılı, Resə Zərubbəbəlning oqılı, Zərubbəbəl Salatıyəlning oqılı, Salatıyəl Neriyning oqılı, **28** Neri y Məlkıyning oqılı, Məlkıy Addıning oqılı, Addi Kəsamning oqılı, Kəsam Elmədamning oqılı, Elmədam Erning oqılı, **29** Er Yosəning oqılı, Yosə Əliəzərnin oqılı, Əliəzər Yorımming oqılı, Yorım Mattatning oqılı, Mattat Lawıyning oqılı, **30** Lawıy Sımeəning oqılı, Sımeə Yəhüdaning oqılı, Yəhüda Yüsüpning oqılı, Yüsüp Yoanəning oqılı, Yoanə Əliəkımming oqılı, **31** Əliəkım Mələhning oqılı, Mələh Mənnəning oqılı, Mənnə Mattatəning oqılı, Mattatə Natənnəning oqılı, Natənnə Dawutning oqılı, **32** Dawut Yəssəning oqılı, Yəssə Obəđning oqılı, Obəđ Boazning oqılı, Boaz Səlmənnəning oqılı, Səlmənnə Nəhxonning oqılı, Nəhxon Amminədəbning oqılı, **33** Amminədəb Arəmming oqılı, Arəmm Həzronning oqılı, Həzron Pərzənnəning oqılı, Pərzə Yəhüdaning oqılı, **34** Yəhüda Yəkupning oqılı, Yəkup İshəkning oqılı, İshək İbrahımming oqılı, İbrahım Tərahning oqılı, Tərah Nəhərnin oqılı, **35** Nəhərnə Serugning oqılı, Serug Rəəqunıng oqılı, Rəəqu Pələgning oqılı, Pələg Ebərnin oqılı, Ebər Xələhning oqılı, **36** Xələh Kəinənnəning oqılı, Kəinən Arpəhxədnəning oqılı, Arpəhxəd Xəmming oqılı, Xəmm Nəhning oqılı, Nəh Ləməhning oqılı, **37** Ləməh Mətuxələhning oqılı, Mətuxələh Hənohning oqılı, Hənoh Yarəđning oqılı, Yarəđ Məhaləlilning oqılı, Məhaləlil Kənənnəning oqılı, **38** Kənən Enəxnin oqılı, Enəx Sətnin oqılı, Sətn Adəm'atıning oqılı, Adəm'ata bolsa, Hudaning oqılı idi.

4 Andin Əysa Muxəddəs Rohқа tolx, İordan dərəyasidin kaytıp kelip, Roh tərıpidin qəl-bayawanə qılıp bərıldı. **2** U u yərdə kırık künl bilən tərıpidin sındıdi. U bu künlərdə həkərsə yemıdi. Künlər əyoəlxəkənda, uning qərsıki təza aqқанıdi. **3** Əmdi İblis uningə: — Sən əgər Hudaning Oqılı bolsəng, muxu taxқа: «Nənoə aylan!» dəp buyruəqın — dedi. **4** Əysa uningə jawabən: — [Təwrəttə]: «İnsən pəkət nən bilənə əməs, bəki Hudaning hər bir səzi bilənmə yaxaydu» dəp yezıləoğan, — dedi. **5** İblis yənə uni egiz bir taəqқа baxlap qıkıp, bir dəkıkə iqıdə dunyadiki barlık dələtləni uningə kərsətti. **6** İblis uningə: — Mən bu həkımiyətnin həmmisini wə uningə təwə barlık xənuxəwətkənləni səngə təkdım kılıməni; qünki bular mənə tapxuruloğan, mən uni kımə bərxini halısam, uningə bərximən. **7** Əgər bax koyup mənə səjdə kılısəng, bulərnin həmmisi sənıngki bolıdu, — dedi. **8** Əysa uningə jawab berip: — [Təwrəttə]: «Pərwərdıgar Hudayıngıqla ibadət kıl, pəkət

Uningla kullukida bol!» döp yezilojan, — dedi. **9** Andin Iblis uni Yerusalemoja elip bardı wə uni ibadəthanining əng egiz jayioja turojuzup: — Hudaning Ooqli bolsang, özüngni pəskə taxlap bakkin! **10** Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtilirigə seni qoşdax həkkidə əmr kılıdu»; **11** wə, «Putungning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni kollarıda kətürüp yüridu» döp yezilojan, — dedi. **12** Əysa uningoja: — «[Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingni siniojuqi bolma!» dəpmu yezilojan, — dedi. **13** Iblis barliq sinaxlarni ixlitip qikkəndin keyin, uni waqtinqə taxlap ketip kaldı. **14** Əysa Rohning küq-kudriti iqida Galiliyə əlkisigə qaytip kaldı. Xuning bilən uning həwər-xəhriti ətraptiki hər bir yurtlaroja tarkaldı. **15** U ularning sinagoglirida təlim bergili turdi wə ularning uluoxlaxlirioja sazawər boldı. **16** U əzi bekiq qong kılinojan yurti Nasarətkə kelip, xabat küni adəttikidək sinagogka kirdi wə xundakla [mukəddəs yazmilarni] oxukça ərə turdi **17** wə Təwrattiki «Yəxaya» degən ksim uningoja tapxuruldı. U oram yazmini eqip, munu səzlər yezilojan yərnı tepip oqudi: **18** — «Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki U meni yoksullaroga hux həwərlər yatküzixkə məsih kildi. Tutkunlaroga azadliqni, Wə korlaroga kəriux xipasini jakarlawka, Ezilənlərnı haldas kılixka, Pərwərdigarning xapaət kərsitidionan yilini jakarlawka meni əwətti». **20** U yazmini türüwetip, sinagog hizmətqisigə qayturup berip, olturdi. Sinagogta olturoqanlarning həmmissining kəzliiri uningoja tikilip turatti. **21** U kəpçilikke: — Mana bu ayət bügün kulixinglaroga anglaniojında əməlgə axurulmaqta, — dedi. **22** Həmmisi uning yaxhi gepini kılixip, uning aqızidin qikıwatkan xapaətlik səzliirigə həyran kəlixip: — Bu Yüsüpning oqqli əməsmu? — deyixti. **23** U ularoja: — Xühhisizki, silər manganə «Əy tewip, awwal özüngni saqayt!» degən təmsilni kəltürüp, «Həwər tapkinimizdək, Kəpərnaħum xəhriidə nemə ixlar yüz bərgən bolsa, muxu yərdimu, əz yurtungdimu xularnı kərsətməmsən?» dəwətilər, — dedi. **24** — Biraq xuni silərgə bərhək eytip qoyayki, heqkəndə pəyojəmbər əz yurti tərpidin kəbul kılinojan əməs. **25** Mən silərgə xu həkikətni əsəlitməni, İlyas [pəyojəmbər]ning waqtında, asman da üq yil alta ay etilip, dəlxətlik bir kəhətqilik barlik zeminni bəskəndə, İsrailda nuroqun tul ayallar bar idi; **26** biraq İlyas ularning heqkəysisining kəxiqə əməs, bəli Zidonning Zarəfat xəhriidiki bir tul ayalning kəxiqə əwətiləngən. **27** Wə [xuningoja ohxax], Elixə pəyojəmbərnıng waqtında, İsrailda mahaw kesiligə griptar boləjanlar nuroqun bolsimu, ləkin Suriyəlik Naaməndin bəxka, heqkəysisi saqaytiləngən əməs! — dedi. **28** Sinagogdikilər bu səzlərnı anglap, həmmissi kəttik oşəzəpləndi; **29** ornidin turuxup, uni xəhərdin həydəp qikırip, xu xəhər jaylawkan taqıning lewigə əqikip, tik yərdin taxliwətməkiq boluxti. **30** Ləkin u ularning arisidin bimalal etüp, əz yoloja qikıp kətti. **31** U Galiliyə əlkisining Kəpərnaħum degən bir xəhriigə qüxti, u yərdə xabat künliridə həlkəkə təlim bəreətti. **32** Ular uning təlimigə həyran kəlixti, qünki uning səzi tolimu nopuzluk idi. **33** Əmdi sinagogta napak jinning rohi qaplawkan bir kixi bolup, [uningdikı jin] kəttik əwəzda: **34** — Əy Nasarətkə əysə, sening biz bilən nemə kəring?! Bizni yəkətkili kədingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, Hudaning Mukəddəs Boləuqisən! — döp tolawp kətti. **35** Ləkin əysə jinə tənbih berip: — Aqızingni yum! Uningdin qik! — dewidi, jin həlikı ədəmni halayik otturisida yikitiwetip, uningdin qikıp kətti. Ləkin uningə heq zərər yətküzimdi. **36** Həmməylən buningdin kəttik həyran boluxup, bir-birigə: — Bu zadı kəndək ix! U dərwəkə hoquk wə kudrət bilən napak rohlarəja əmr kilsila, ular qikıp kətidikən, — deyixti. **37** Xuning bilən uning həwər-

xəhriti ətraptiki hər bir yurtlarəja tarkaldı. **38** Əysə sinagogtin qikıp, Simonning eyigə kirdi. Ləkin Simonning kəyanisi əojir təp kesili bolup kəlojanidi; ular əysədin uning həjritidin qikıxini etündi. **39** U ayalning bexida turup, təpkə tənbih beriwidi, təp xuan uningdin kətti. U dərhal ornidin turup, ularni kütixkə bəxliidi. **40** Kün pəxiti bilənla, kixilər hərhil kesəllərgə griptar boləjan yəkınliri bolsila, ularni uning əldioja elip kəlixti. U ularəja bir-birləp kolini təgküzüp, ularni saqaytti. **41** Kixilərgə qaplawkan nuroqun jinlar ulardin qikıp: «Sən Hudaning Ooqli!» döp tolawp kətetdi. Ləkin u ularəja tənbih berip, səz kılixioja yol koymidi; qünki ular uning Məsih ikənlirini bilətti. **42** Kün qikıxi bilən, u xəhərdin qikıp, pinħan bir jayəja kətti. Biraq top-top halayik uni izdəp yürətti; ular uni tapkəndə əldioja kelip, uni arimizda qalsun döp kətxidin tosməkiq boluxti. **43** Ləkin u ularəja: — Hudaning padixəhlikning hux həwirini bəxka xəhər-yeziləngərnı yətküzüxim kərak; qünki mən dəl bu ixkə əwətiləngənmən, — dedi. **44** Xuning bilən u Galiliyədikı sinagoglarda təlim berip yürüwərdi.

5 Xundək boldiki, u Ginnisarət kəlining boyida turojəndə, halayik Hudaning səz-kalamini anglaw üqün uning ətrəpioja olıxip kistilixip turatti. **2** U kəl boyida turojan ikki kəmini kərdi. Belikqılar bolsa kəmidin qüxüp, [kırəqakta] torlirini yuyuxuwatatti. **3** U kəmilərdin birigə, yəni Simonningkigə qikıp, uningdin kəmini kırəqaktin səl yirəklitixni iltimas kildi. Andin u kəmidə olturup top-top halayikə təlim bərdi. **4** Səzi tügigəndin keyin, u Simonəja: — Kəmini qongkurrak yərgə həydəp berip, beliklarnı tutuxkə torliringle seninglar, — dedi. **5** Simon uningəja jawəbən: — Ustaw, biz pütün keqiqə jəpa tartip heq nərsə tətəlmiduk. Biraq sening səziyən nuroqun torni salsam salay, dedi. **6** Ular xundək kiliwidi, biraq uning beliklər torəja qüxti; tor səkültixkə bəxliidi. **7** Xuning bilən ular bəxka kəmidiki xeriklirini yərdəmgə kəlixkə ixarət kılıxti. Ular kelip, [beliklarnı] ikki kəmigə liq qəqılıwidi, kəmilər qəküp kəyətə döp kaldı. **8** Simon Petrus bu ixni kərup, əysəning tizliiri əldida yikilip: — Məndin yirəkləxkəysən, i Rəb! Qünki mən gunəhəkmən! — dedi. **9** Qünki bunə qəp belik tutuləjanliqidin u wə uningəja həmraħ boləjanlirini həyranlik bəskəndi. **10** Wə Simonning xerikliri — Zəbədiyning oqulliri Yəqub bilən Yuħənnəmu həm xundək həyran kaldı. Əmdi əysə Simonəja: — Korkməiojin, buningdin keyin sən ədəm tutquqi bolisən — dedi. **11** Ular kəmilərnı kırəqəkkə qikırip, həm mənərsini taxlap kəyup, uningəja əgixip mangedi. **12** Xundək boldiki, u xəhər-yezilərnıng biridə boləjəndə, mana xu yərdə, pütün bədinini mahaw besip kətkən bir ədəm bar idi; u əysəni kəwəplə uning ayiojoja əzini etip uningdin: — Təksir, əgər sən halisang, mən saqaytip pak kıləyləysən! — döp yəlwurdi. **13** Əysə kolini sozup uningəja təgküzüp turup: — Halaymən, paklanəjin! — dewidi, bu ədəmning mahaw kesili dərhal uningdin kətti. **14** Əysə uningəja: — Həzir bu ixni heqkimə eytmə, bəli udul berip kəhinoja özüngni kərsitip, ularda bir guwahlik bolux üqün, Musa bu ixta əmr kıləjəndək özüngning saqaytiləjəning üqün bir [kurbanlikni] sunəjin, — dedi. **15** Ləkin u toqrisidiki həwər təhimu tarkilip pur kətti; xuning bilən top-top həlk uning səzini anglaw wə əz əojik-kesəllirini saqaytip üqün uning əldioja yiojilip kələtti. **16** Həlbuki, u pat-pat ulardin kəqinip qəllik yərlərgə berip dua kılatti. **17** Xu künlərnıng biridə xundək boldiki, u təlim bəriwətkəndə, yənidə Pərisiyələr wə Təwrat əhliliri olturatti. Ular Galiliyə, Yəhudiyə əlkilirining hərkəysi yəzə-kıxləkliri wə Yerusəlemdin kəlgəndi. Pərwərdigarning kesəllərnı saqaytix küq-kudriti uningəja yar boldı. **18** Xu pəytə, mana birkanqə kixi zəmbiləgə yatkuzuləngən bir paləqni

kötürüp keldi. Ular uni uning aldiqqa akirixkə intilixti. **19** Biraq adamlarning toliqlikidan kesalni akirixkə amal tapalmay, ular ezigə elip qikiq, ezigidiki kahixlarni eqip, kesalni o'yniq iqiqə zambildə yatqan halda halayikning otturisiqoqa, o'syaning aldiqqa qixürdi. **20** U ularning ixanqini kertiq [paləqəqə]: — Buradər, gunahlinging kəqürüm kilindi! — dedi. **21** Təwrat ustazliri bilən Pərisiyələr kəngülliridə: — Bundaq kupurluq səzligən bu adəm kimdur?! Hudadin baxqa gunahlargi kəqürələydiqan kim bar? — dəp oylaxti. **22** Biraq Əysa ularning kənglidə əyib izdxlirini bilip yetip, jawabən: — Silər kənglimgarda nemixkə əyib izdxliriyə? **23** «Gunahlinging kəqürüm kilindi!» deyix asanmu yaki «Ornungdin tur, mang!» deyixmu? **24** Əmma hazir silərnəng Insan'ooşlirini yər yüzidə gunahlargi kəqürüm kilix hokukiqoqa igə ikənlirini bilixinglar üqün, — U paləq kəsəlgə: — Sanga eytayki, ornungdin tur, ornungni yoiqixturup əyünggə kayt! — dəp buyrudi. **25** Həlikə adəm dərhal ularning aldidə ornidin das turup, əzi yatqan zəmbilni elip, Hudani uluqliqiniqə əyigə kaytti. **26** Həmməylənni dəhxətlik həyranlik basti; ular Hudani uluqlixip, kərkunqqa qəmgən halda: — Biz bügün tilsimat ixlarni kərdük! — deyixti. **27** Bu ixlardin keyin, u yoloqa qikiq, Lawiy isimlik bir bajgirmi kərdi. U baj yoiqidiqan orunda olturatti. U uningora: — Manga əgəxkin! — dedi. **28** U ornidin turup, həmmi taxlap, uningora əgəxti. **29** Lawiy əyidə uningora katta bir ziyapət bərdi. Ular bilən zor bir top bajgirlar wə baxqilarimu xu yərdə həmdastihan bolojanidi. **30** Biraq Pərisiyələr wə ularning ekimidiki Təwrat ustazliri oquduxqur uning muhslirioqa: — Silər nemixkə bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturisir?! — dəp aqirixti. **31** Əysa ularora jawabən: — Saqlam adəmlər əməs, əlki kəsəl adəmlər tewipkə toxtajdur. **32** Mən həkqaniylarni əməs, bəlki gunahkarlarni toxiqə qəkirojili kəldim, — dedi. **33** Andin ular uningdin: — Nemixkə Yəhyaning muhslirini daim roza tutup dua-tilawət kilidu, Pərisiyələrnəng muhslirimi xundaq kilidu, ləkin sening muhslirinq yəp-iqipla yüridiqul — dəp soraxti. **34** U ularora: — Toyi boluwatqan yigit toyda toy meħmanliri bilən həmdastihan olturoqan qaoqda ularni roza tutkuzalamsilər? **35** Əmma xu künlər keliduki, yigit ulardin elip ketilidu, ular xu künlərdə roza tutidu. **36** U ularora bir təmsilmu kəltürdi: — Heqkim yengi kəngləktin yirtip, uni kona kəngləkkə yamaq kilmaydu. Undaq kilsa, yengi kəngləknimu yirtkən bolidu, xundaqda yengidin aloqan yamaqmu kona kəngləkkə məs kəlməydu. **37** Xuningdək, heqkim yengi xarabni kona tulumlarora qəqilimaydu. Undaq kilsa, yengi xarabning [kəpüxi bilən] tulumlar yerilidu-də, xarabmu təküliq ketidu; tulumlarmu kardin qikiqdu. **38** Xunga yengi xarab yengi tulumlarora qəqiliniq kerək, xundaqta ikkilisi saqlinip qalidu. **39** Uning üstigə, heqkim kona xarabtin keyin yengisini iqixni halimaydu, qünki u: «Boldi, konisi yaxil!» dəydu.

6 Ikkinqi «muħim xabat küni», u buqdayliqlardin etiq ketiwatatti. Uning muhslirini baxqlarni üzüwelip, alixnida uwulap yawawatatti. **2** Ləkin buni kərgən bəzi Pərisiyələr ularora: — Silər nemixkə xabat küni Təwratqa qəkləngən ixni kilisir?! — deyixti. **3** Əysa ularora jawabən: — Silər hətta Dawut [pəyoəmbər] wə uning həmrahlirining aq qəloqanda nemə qiloqanlikini [mukəddəs yazmilardin] okumioqanmusilər? **4** Demək, u Hudaning əyigə kirip, [Hudaq] ataloqan, [Təwratqa] kahinlardin baxqa hərəkəndə adəmnəng yeyeyi qəkləngən «təkdim nanlar»ni [sorap] elip yəgən wə həmrahlirioqimu bərgən — dəp jawab bərdi. **5** Ahirida u ularora: — Insan'ooqli xabat küningimni Igisidur, — dedi. **6** Yənə bir xabat küni

xundaq boldiki, u sinagogqa kirip təlim beriwatatti. Sinagogta ong qoli yigiləp kətkən bir adəm bar idi. **7** Əmdi Təwrat ustazliri bilən Pərisiyələr uning üstidin ərz qiloqədək birər ixni izdəp tapayli dəp, uning xabat künimu kəsəl sakaytidiqan-sakaytmaydiqanlikini paylap yürüxətti. **8** Biraq Əysa ularning kənglidikini bilip, qoli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungdin tur, otturioqa qikiqni! — dewidi, həlikə adəm ornidin qopur xu yərdə turdi. **9** Andin Əysa ularora: — Silərdin sorap bakayqu, Təwratqa uyoqun bolojini xabat küni yaxxilik kilixmu, yaki yamanlik kilixmu? Janni kutkuzuxmu yaki janqə zamin boluxmu? — dəp soridi. **10** Ətrapidikilərnəng həmmisigə nəzər salojandin keyin, u həlikə adəmgə: — Kolungni uzat, — dedi. U xundaq kilixi bilənə qoli əsligə kəltürülüp ikkinqi qolioqa ohxax boldi. **11** Ləkin ular oşəzəptin hoxini yokitip, Əysaqə qəndəq təqabil turux toşrisida məsləhətlixkə baxlidi. **12** Xu künlərdə xundaq boldiki, u dua kilixkə taojqə qikti wə u yərdə Hudaqə kəqiqə dua kildi. **13** Tang atkanda, muhslirini aldiqqa qəqirip, ularning iqidin on ikkiylənni tallap, ularni rosul dəp atidi. **14** Ular: Simon (Əysa uni Petrus dəpmu atioqan) wə uning inisi Andiriyas; Yəqub wə Yuħanna, Filip wə Bartolomay, **15** Matta wə Tomas, Alfayning ooqli Yəqub wə millətpərwər dəp ataloqan Simon, **16** Yəqubning ooqli Yəhuda wə keyin uningora satkunluk qiloqan Yəhuda İxkariyotlar idi. **17** Əysa [rosulliri] bilən taoqdin qixüp, bir tüzəngliklə turatti. Xu yərdə nuroqun muhslirini həmdə pütkül Yəhudiyyə əlksidini wə Yerusalemdin, Tur wə Zidon xəhərlirigə karaydiqan dengiz boyidiki yurtlardin top-top kixilir yoiqilixti. Ular uning təlimlirini anglax wə kəsəllirigə xipalik izdxə üqün kəlgənidi. **18** Napak rohlardin azablanojanlarmu xipalik tepixti. **19** Bu top-top adəmlərnəng həmmisi qollirini uningora təgküzüwelixkə intilətti; qünki küq-kudrət uning wujudidin qikiq ularning həmmisigə xipalik beriwatatti. **20** Xuning bilən u bəxini kətiqürüp muhslirioqa qarap mundaq dedi: — «Mubərək, əy yoksullar! Qünki Hudaning padixahlığı silərnəngkidur. **21** Mubərək, əy hazir aq qəloqanlar! Qünki silər toluq toyunisilər. Mubərək, əy yoiqlawatqanlar! Qünki külidioqan bolisir. **22** Kixilər Insan'ooşliriniq wəjdin silərdin nəpərlənsə, silərnə eziqiridin qətkə qəksə, silərgə təhmət-həqarət kilsa, namlarini rəzil dəp qarəjsə, silərgə mubərək! **23** Xu küni xadlinip təntənə kilip səkrənglar. Qünki mana, ərxətə bolojan in'aminglar zordur. Qünki ularning ata-bowiliri [burunqi] pəyoəmbərlərgimü ohxax ixlarni qiloqan. **24** — Ləkin Һalinglarora way, əy baylar! Qünki silər allikaqan rahət-paraəqilinglarora igə boldinglar! **25** Һalinglarora way, əy kərnə toyunoqanlar! Qünki silər aq kalisilər. Һalinglarora way, əy küliwatqanlar! Qünki həza tutup yoiqlaysilər. **26** Həmməylən silərnə yaxxi degəndə, Һalinglarora way! Qünki ularning ata-bowilirimü [burunqi] sahta pəyoəmbərlərgə xundaq qiloqan». **27** — Biraq manga kulak salojan silərgə xuni eytip koyayki, düxmənlirinqlarora məhir-muħəbbət kərsitinglar; silərgə əq bolojanlarora yaxxilik qilinglar. **28** Silərnə qarəjoqanlarora bəht tilənglar; silərgə yaman muamilida bolojanloroqimu dua qilinglar. **29** Birsə məngizgə ursa, ikkinqi məngizgimü tutup bər; birsə qəpiningni eliwalmən desə, kənglikingnimü ayimay bərgin. **30** Birsə səndin bərnəmə tilisə, uningora bərgin. Birsə sening birər nərsəngni elip kətsə, uni kayturup bərxini sorimə. **31** Baxqilarning əzünglarora qəndəq muamilə kilixini ümid kilsanglar, silərmü ularora xundaq muamilə qilinglar. **32** Əgər silər əzünglarni yaxxi kərgənlərgilə məhir-muħəbbət kərsətsənglar, undaqda silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu əzini yaxxi kərgənlərgə məhir-muħəbbət kərsitidiqo. **33** Əgər silər əzünglarora yaxxilik qiloqanlarora yaxxilik qilsanglar, undaqta

silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu xundak kilidioqu! **34** Əgər silər kərznı «çoqum kayturup beridu» dəp oylıoqlanlaroşa bərsənglar, undakta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu aynan kayturup alimız dəp baxka gunahkarlaroşa kərz beridioqu! **35** Ləkin silər bolsanglar, düxmininglaroşimu mehır-muhəbbət kərsitinglar, yaxhilik kilinglar, baxkilaroşa etnə beringlar wə «Ular bizgə bernemə kayturidu» dəp oylimanglar. Xu qaoşda, in'aminglar zor bolidu wə silər Həmmidin Aliy Bolıoquqınıng pərzəntlıri bolisilər. Qünki u tuzkorlaroşa wə rəzillərgimu mehribanlik kilidu. **36** Atanglar mehriban bolojinidək silərmu mehriban bolunglar. **37** — Baxkılarning üstidin həküm kilip yürmənglar. Bolmisa, silər [Hudaning] həkümigə uqraysilər. Baxkılarnı gunahka bekitmənglar wə silərmu gunahka bekitilməysilər. Baxkılarnı kəqürtinglar wə silərmu kəqürüm kilinisilər. **38** Beringlar wə silərgimu berilidu — hətta qong əlqigüqkə lik qingdap, silkip toldurulup üstidin teqip qüxkidək dərijidə koynunglaroşa təküp berilidu. Silər baxkilaroşa kəndak əlqəm bilən əlqəp bərsənglar, silərgimu xundak əlqəm bilən əlqəp berilidu. **39** Andin u ularoşa təmsil eytip mundak dedi: — Kərioqu kərioşını yetiləp mangeləmdu? Undak kilsə, hər ikkisi orəkkə qüxip kətməmdu? **40** Muhlis ustazidin üstün turmaydu; ləkin takamullaxturuloşını ustazioşa ohxax bolidu. **41** Əmdi nemə üqün buradiringning kəzidiki kilni kərip, əz kəzüngdiki limni baykilyalməsən?! **42** Sən kəndəkmə əz kəzüngdə turşan limni kərməy turup buradiringoşa: «Kəni, kəzüngdiki kilni eliwətaş!» deyələysən?! Əy sahtipəz! Awwal əzüngning kəzidiki limni eliwət, andin enik kərip, buradiringning kəzidiki kilni eliwətələysən. **43** Qünki həqkəndak yaxhi darəh yaman mewə bərməydu, həqkəndak yaman darəhmü yaxhi mewə bərməydu. **44** Hərkəndak darəhni bərgən mewisidin pərk ətkili bolidu. Qünki tikəndin ənjürni üzgili bolmas, yantaktin üzüm üzgili bolmas. **45** Yaxhi adəm kəlbidiki yaxhilik həzınisidin yaxhilik qikşiridu; rəzil adəm kəlbidiki rəzillik həzınisidin rəzillikni qikşiridu. Qünki kəlb nemigə tolduruloşan bolsa, əojızdin xu qikidu. **46** — Silər nemixka meni «Rəb! Rəb!» dəysilər-yu, birak silərgə eytkənlirimoşa əməl kilməysilər? **47** Əmisə, mening aldiməşa kelip, səzlimni anglap əməl kiləşan hərkinning kimgə ohxiojanlikini silərgə kərsitip bəşə. **48** U huddi qongkur kolap, ulini qoram taxnıng üstigə selip əy saləşan kixigə ohxaydu. Kəlkün kəlgəndə, su ekimi u əyning üstigə zərb bilən uruloşını bilən, uni midir-sidir kilalmidi, qünki u puhta selinoşan. **49** Ləkin səzlimni anglap turup, əməl kilməydişan kixi bolsa, kuruq yərnıng üstigə ulsiz əy saləşan kixigə ohxaydu. [Kəlkün] ekimi xu əyning üstigə uruluxi bilən u erülüp kətti; uning erülüxi intayın dəhşətlik boldi!

7 Əşə kəpçiliklə wə səzləning həmmisini kilip boləşandin keyin, Kəpənahəm xəhirigə [kayta] kirdi. **2** U yərdə məlum bir yüzbexing ətiwarlik kuli əojir kəsəl bolup, səkratta yatırdı. **3** Yüzbexi əşəning həwirini anglap, birməqqə Yəhudıy aksakalni uning yenioşa berip, uning kelip kulini kutkuzuxi üqün etünükə əwətti. **4** Ular əşəning aldioşa kəlgəndə uningəşa: — Bu ixni tiligüqi bolsa, tilikini ijabət kilixingizəşa həkikətən ərziydişan adəm. **5** Qünki u bizning [Yəhudıy] elimizni yaxhi kəridu wə hətta biz üqün bir sinəgogmu selip bərdi, — dəp jiddiy kiyapəttə etünüxti. **6** Əşə ular bilən billə bərdi. Birək əyigə az kəloşanda, yüzbexi əşəning aldioşa birməqqə dostini əwətip uningəşa mundak degüzdı: — «Təksir, əzlırini awarə kilmisila, əzlırining torusumning astioşa kelixlirigə ərziməymən. **7** Xunga əzümnimu silining aldirioşa

berixka layik hesablimidim. Sili pəkət bir əojiz səz kilip koysila, kulum sakiyip ketidu. **8** Qünki mənmu baxka birsining hokuqi astidiki adəmmən, kol astimdimu ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu; kulumoşa bu ixni kil desəm, u xu ixni kilidu». **9** Əşə bu gəpni anglap [yüzbexioşa] təşjübləndi. U burulup kəynigə əgəkkən halayikka: Dərwəkə, hətta İsaıldimu bundak zor ixənqni tapalmioşandim! — dedi. **10** Yüzbexi əwətkən kixilər kaytip barəşanda, kəsəl boləşan kulning səlliməşa saqəyojanlikini kərdi. **11** Bu ixnin keyin u Nain degən bir xəhərgə bərdi. Uning muhlisli wə yənə top-top kixilər uningəşa əgixip mangdi. **12** U xəhər kəwəkişə yəkinlaxkənda, mana kixilər jinəşa kəttürüp qikəwatkanidi. Əlgüqi anisining yəkkə-yəgənə oşlı idi, uning üstigə anisi tul ayal idi. Xəhərdin qong bir top adəm ayaləşa həmrəh bolup qikşkanidi. **13** Rəb uni kərip, uningəşa iqini əşritip: — Yıqlimioşun, — dedi. **14** Xuning bilən u etütip, tawutka kolini təgküziwidi, tawut kəttürənlər tohtidi. U: — Yigit, sağıni eytimən, oyoşan! — dedi. **15** Əlgüqi bolsa ruslinip tik olturdi wə gəp kilixka baxlıdi. [Əşə] uni anisioşa tapxurup bərdi. **16** Həmməylənni kərkunq besip, ular Hudani uluşlap: — «Arimizda uluş bir pəyoşəmbər turuşzuldi!» wə «Huda Əz həlkini yoşlap kəldi!» — deyixti. **17** Uning toşrisidiki wə həwər pütün Yəhudıyə zemini wə ətraptiki rayonlarəşa tarkilip kətti. **18** Yəşəning muhlisli əmdi bu barlik ixlarning həwirini uningəşa yətküzdı. Yəşə muhlisliridin ikkiylənni əzigə qakşirip, **19** Ular ni əşəning aldioşa əwətip: «Kəlix muşkərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmü?» dəp sorap kelixkə əwətti. **20** Ular əşəning aldioşa berip: — Qəməldürgüqi Yəşə bizni səndin: «Kəlix muşkərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmü?» dəp sorap kelixkə yeningəşa əwətti — dedi. **21** Dəl xu wakıttə [Əşə] əşrik-silək wə kəsəl-wəba başkan wə yaman roşlar qaplaşkan nuroşun kixiləni saqaytti wə nuroşun kərioşuləni kəridioşan kildi. **22** Xuning bilən u [Yəşəning muhlisliroşa]: — Silər kaytip berip, Yəşəşə əz anglioşan wə kərgənliringlar toşrulək həwər yətküzüp — «Korlar kəraləydişan wə tokular mangalaydişan boldi, mahaw kesili boləşanlar saqaytildi, gaslar angliyalaydişan boldi, əlgənlərmu tirildürüldi wə kəmbəşəllərgə hux həwər jakarlandı» — dəp eytinglar. **23** [Uningəşa yanə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtliktur!» dəp qoyunglar, — dedi. **24** Yəşəning əqliliri kətkəndin keyin, u top-top adəmlərgə Yəşə toşrulək səz əqip: — «Silər [burun Yəşəni izdəp] gəlgə barəşininglarda, zadi nemini kərgili bardinglar? Xamalda yəlpünüp turəşan kəmuxnimu? **25** Yaki esil kiyim kiygən bir ərbabnimu? Mana, esil kiyimləni kiygən, əyx-ixrət iqidə yaxaydişanlar padixahlarning ordiliridin tepiliduşu! **26** Əmdi silər nemə kərgili bardinglar? Bir pəyoşəmbərnimü? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip koyayki, [bu bolsa] pəyoşəmbərdimü üstün bir boləşuqidur. **27** Qünki [mukəddəs yazmilardiki]: — «Mana, yüz aldingəşa əlqimni əwətimən; U sening aldingəşa yolungni təyyarlaydu» — dəp yeziləşan səz mana dəl uning toşrisida yeziləşandur. **28** Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, ayallardin toşuloşanlar arisida Yəşədinimü uluşi yok; əmma Hudaning padixahlıkdiki əng kikiq boləşinimü uningdin uluşi turidu **29** (əmdi [Yəşəni] anglioşan puşralar, həttə bajgırlarmu Hudaning yolini toşra dəp Yəşəning qəməldürüxi bilən qəməldürülğənidi. **30** Ləkin Pərisiylər wə Təwratxunaslar Yəşəning qəməldürüxinı kəbul kilməy, Hudaning əzlırigə boləşan məşəş-iradisini qətkə qakşkanidi). **31** Ləkin bu zamanning kixilirini zadi kimlərgə ohxitay? Ular kimlərgə ohxaydu? **32** Ular huddi rəstə-bazarlarda

olturuwelip, bir-biriga: «Biz silərgə sunay qelip bərsəkmü, ussul oynimidinglar», «Matəm pədisigə qelip bərsəkmü, yioja-zar kılmidinglar» dəp [kaxxaydiojan tuturuksiz] balilaroja ohxaydu. **33** Qünki Qəməldürgüqi Yəhya kelip ziyapəttə olturmaytti, [xarab] iqməytti. Xuning bilən silər: «Uningoja jin qaplixiptu» deyixisilər. **34** Insan oqli bolsa kelip həm yəydu həm iqudu wə mana silər: «Taza bir toymas wə məyhor ikən. U bajirlar wə gunahkarlarıning dostidur» deyixisilər. **35** Lekin danalığ bolsa əzining barlıq pərzəntləri arklılıq durus dəp tonulidü». **36** Pərisiyələrdin birisi uningdin əyümdə məhman bolsingiz dəp etüdi. Əmdi u Pərisiyaning əyigə kirip dastihanda olturdi. **37** Wə mana, u xəhərdə buzuk dəp tonulojan bir ayal Əysaning bu Pərisiyaning əyidə dastihanda olturojanlıqını anglap, aq xətxetidin yasalojan bir kutida murməkki elip kəldi. **38** U yiojiojan peti uningdə keynida, putioja yekün turup, kəz yaxlıri kılip, putlirini həl kıliwətti; andin qaqliri bilən uning putlirini ertip kuruttı həm putlirini tohtimay səyüp, üstigə atir sürdi. **39** Əmdi uni qakirojan Pərisiyə bu ixni kərüp, iquda: «Bu adəm rast pəyojəmbər boləjan bolsa, əzigə tegiwatkan bu ayalning kim wə kəndəq ikənlikini bilətti. Qünki u bir buzuk!» dəp oylidi. **40** Xuning bilən Əysa uningəja jawabən: — Simon, sanga dəyiojan bir gepim bar, — dedi. — Eytin, ustaz, — dedi Simon. **41** — Ikki adəm məlum bir kərz igisigə kərzdar ikən. Biri bəx yüz kümüx dinaroja, yənə biri bolsa əllik kümüx dinaroja kərzdar ikən. **42** Lekin hər ikkisinining kərzni qayturojili həqərsisi bolmiojaqqa, kərz igisi məhribanlıq kılip hər ikkisinining kərzini qəqürüm kıptu. Seningqə, ularning qəyisi uni bəkrək səyidu? — dəp soridi Əysa. **43** Simon jawabən: — Meningqə, [kərz]i kəprək qəqürüm kılinəjan kixi, — dedi. — Toşqə həküm kıldin, — dedi Əysa. **44** Andin həliki ayaloja burulup, Simonəja: — Bu ayalni kərdüngmu? Mən əyünggə kirginim bilən, sən putlirimni yuyuxka su bərmigəndin; lekin u kəz yexi bilən putlirimni yudi wə qeqi bilən ertip kuruttı. **45** Sən meni salam berip səymiding; lekin u mən kirgəndin tartip putlirimni səyüxtin tohtimidi. **46** Sən bəximəjümü may sürkimigəndin; birək u mening putliriməja murməkkini sürkəp kıyidi. **47** Xunga xuni sanga eytip qoyayki, uning nurojan gunahlıri qəqürüm kılini. Qünki mana, uning kərsətkən məhır-muhəbbəti qongkur əməsmu? Əmma qəqürümü az boləjanlarıning məhır-muhəbbətni kərsitixümü az bolidu, — dedi. **48** Andin u ayaloja: — Gunahlıring qəqürüm kılini, — dedi. **49** Ular bilən həmdastihand olturojanlar kənglidge: «Kixiləring gunahlırinümü qəqürüm kılojuqi bu adəm zadi kimdu?» deyixti. **50** Əysa həliki ayaloja: — Etikading seni qutkuzdi; aman-hatirjəmlik bilən qaytkin! — dedi.

8 Keyin, [Əysa] xu yurtlarını kezip, xəhərmü-xəhər, yezimü-yeza Hudaning padixahlıkining hux hawirini elan kılip jakarlıdi; on ikkiylənmu uning bilən birgə bardi. **2** Uning bilən billə barəjanlarəzin yənə yaman rəhərdin wə əşriksiləklərdin sakəytiləjan bəzi ayallarmu bar idi; ularning arisida əzidin yəttə jin həyədəp qikiriləjan Məryəm (Magdallik dəp atalojan), **3** Hərod [han]ning saray oşjidari Huzaning ayali Yoanna, Suzanna wə baxka nurojan ayallarmu bar idi. Bular əz mal-mülükliri bilən u [wə uning muhlislrining] həjətliridin qıqattı. **4** Qong bir top adəmlər yiojiojlanda, xundəqlə hərəyisi xəhərlərdin kixilər uning yenioja kəlgəndə, u ularəja bir təmsil səzləp bərdi: **5** — «Uruk qaqquqi uruk qaqkili [etizoja] qıqıptu. Uruk qaqqanda, uruklarıdin bəziliri qiojir yol üstigə qüxüp, dəsillip ketiptu wə əsməndiki uqar-qənatlar kelip ularni yəp ketiptu. **6** Baxka bəziliri taxlık yərgə qüxüktu. Yərdə nəmlik bolmiojaqqa, ünüp qıqkını bilən kurup ketiptu. **7** Baxka bəziliri tikenlərnin arisioja qüxüptu, tikenlər maysilar bilən təng esüp

maysilarni boşuwaftu. **8** Baxka bəziliri bolsa yaxhi tupraqqa qüxüptu. Üngəndin keyin, yüz həssa həsul bəriptu». Bularni degəndin keyin u yukiri awaz bilən: — Angliojudək kuliki barlar buni anglisun! dəp towlıdi. **9** Keyin uning muhlislrini uningdin: — Bu təmsilning mənisini nəmə? — dəp soridi. **10** U ularəja mundək dedi: — Hudaning padixahlıkining sirlirini bilix silərgə nesip kılini. Birək bu ixlar kəlojan baxkıləroja təmsillər bilənla eytilidu. Məksiti xuki, «Ular qərisimü kərməydu, anglisimü qüxənməydu». **11** Əmdi təmsilning mənisini mundək: — Uruk bolsa, Hudaning səz-kalamidur. **12** Qiojir yol boyidikilər bolsa muxular: Ular səz-kalamni anglaydu; lekin İblis kelip, ularning ixinip qutkuzuluxining əldini elixi üqün ularning kəlbidiki səzni elip ketidu. **13** Taxlık yərgə qüxkən uruklar səz-kalamni angliojan həman huxallik bilən kəbul kılojanlarəja təmsil kılinəjan. Ularəja yiltiz bolmiojaqqa, pəkət bir məhəl ixinip, andin sinək-müxküllük wakti kəlgəndə, [etiqəddin] teyilip ketidu. **14** Tikenlikkə qüxkən uruklar bolsa xundək adəmlərnə kərsətkənki, səzni angliojan bolsimü, yoloja qıqkəndin keyin bu panii həyattiki əndixilər, baylıklar wə həlawətlərnin əzikturuxliri bilən boşuwan, uruk rıxmay həsul bərməydu. **15** Lekin yaxhi tupraqqa qəqiləjan uruklar bolsa — səz-kalamni anglap, səmimiy wə yaxhi kəlbil bilən uni tudidəjanlarni kərsitidu; bundək adəmlər səwrəqanlıq bilən həsul bəridu. **16** Həqkim qiraəqni yekip qoyup üstigə idixni kəmtürüp qoymas yaki kariwat astioja turojuzmas, bəlki qiraəqdanning üstigə koyidu; buning bilən əyigə kirgənlər yorukluqni kəridu. **17** Qünki yoxurulojan həqkəndək ix əxkarılanmay qalmaydu, wə həqkəndək məhpiy ix ayan bolmay, yorukluqqa qıqmay qalmaydu. **18** Xuning üqün, anglixinglərnin qəndək ikənlikigə kəngül koyunglar! Qünki kimdə bar bolsa, uningəja təhimü kəp bərilidu; əmma kimdə yökə bolsa, həttə bar dəp həsəblojini uningdin məhrum kılinidu. **19** Əmdi uning anisi wə iniliri uning bilən kərxükili kəldi. Lekin adəm nurojan boləjaqqa, yenioja kələlmigəndi. **20** Xuning bilən birsi uningəja: — Aningiz wə iniliringiz siz bilən kərxükimiz dəp, sirtə turidu, — dedi. **21** Lekin u jawabən: — Mening anam wə aka-uka kərinədxilirim bolsa Hudaning səzini anglap, uningəja əməl kılojuqılardur, dedi. **22** Wə xundək boldiki, xu künlərdin biri, u muhlislrini bilən bir kəmigə qüxüp, ularəja: — Kəlning u kətioja baraylı, — dedi. Xuning bilən ular yoloja qıkti. **23** Kəmə kətiwatqanda u uykuəja kətkənidi. Kəlgə tuyuksiz qara boran kelip, kəmigə su toxup ketip, ular həwətpə qəldi. **24** Muhlislar kelip uni oyojtip: — Ustaz, ustaz, tügixidəjan bolduk! — dedi. Lekin u ornidin turup, boranəja wə dawalojuəjan dolkunlarəja tənbiş bərdi; həmmisi tohtap, tinq boldi. **25** U muhlislrinəja qərap: — İxənqərlin nəgə kətti? — dedi. Ular həm kərkuxup, həm bəkmü həyran bolup, bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu, buyruk kılsa, həttə xamallar wə dolkunlarmu uningəja boysunidikən-hə! — dəp ketixti. **26** Xuning bilən ular Galiliyəning udulidiki Gerasalıqlarıning yurtioja yetip bardi. **27** U kirojaqqa qıqixi bilənla, uzundin bəri jinlar qapraqxan, xəhərdin kəlgən məlum adəm uning əldioja kəldi. Bu adəm kiyim kiyməy, həq əydə turmay, gərlər arisida yaxaytti. **28** Lekin u Əysani kəruəpla wərkəp, uning ayiojoja yikilip qəttik awaz bilən: — Həmmidin Aliy Hudaning Oşli Əysa, sening mən bilən nəmə karing! Səndin etünimənki, meni kıyınma! — dəp towlap kətti. **29** Qünki Əysa napak rəhning uningdin qıqxini buyruwatatti (qünki jin nurojan kətim uni tutuwaləjanidi; u qəşlərdə kixilər uning put-qollirini kixən-zənjirlər bilən başlap uni qəmap koyəjan bolsimü, u zənjirlərnə üzüp qəqip qıqқан wə jin təripidin qəl-bayawanlarəja həydiwetiləjanidi).

30 Əysa bu adəmdin: — Isming nemə? — dəp soriwidi, u: — Ismim «Koxun», — dedi. Qünki nurojun jinlar uning iqigə kirip qaplixiwalojanidi. **31** Əmdid ular Əysadin əzlinini tegi yok hangoja kətküzməslikliki etünüp yalwurdi. (**Abyssos g12**) **32** Xu yərdə taoq baqırda qong bir top tongguz padisi ozukliniwatatti. Jinlar Əysaoja yalwurup, tongguzlarning tenigə kirixkə ijazət berixini etündi. U ularoja ijazət bərdi. **33** Jinlar xu adəmdin qikqip, tongguzlarning tenigə kiriwaldi; xuning bilən pütkül tongguz padisi tik yardin etilip qixüüp, kəlgə oşərk boldi. **34** Tongguzladini baqquqlarmu bu wəkəni kərtüp u yərdin qeqip, xəhər-yezlarda bu həwərnı tarqattı. **35** Halayik zad nemə ix boləjanlikini kərgili qikti; əysaning aldioja kəlgəndə, xu yərdə əzidin jinlar qikqan həliki adəmnıng kiyim-keqəknı kiyip, əshoxi jayida həlda əysaning ayioji aldida olturojinini kərdi; ular qorkup ketixti. **36** Bu wəkəni kərgənlərmu jinlar qaplxakən adəmnıng kəndək saqqatilojini kərpəqillikə taswirəp bərdi. **37** Andin Gerasaliklarning yurtidikilər wə ətrapidiki barlik kixilər uning ularning arisidin ketixini etünüxti. Qünki dəhxətlik qorkunq ularni bəskənidı. Xunga u kəmigə qixüüp, qaytixkə yol aldı. **38** Əmma jinlar əzidin qikqip kətkən həliki adəm uningəja, Mən sən bilən billə ketəy, — dəp yalwurdi. Ləkin u uni yoloja yərdə: **39** — Öyünggə qaytip berip, Hudaning sanga xunqə qong ixlarnı kılıp bərgənlikliki yətküzgin, — dedi. U adəm qaytip berip, pütkül xəhərni arılap, əysaning əzigə xunqə qong ixlarnı kılıp bərgənlikliki elan kildi. **40** Əysa qaytip kəlginidə, xundək boldiki, halayik uni huxallik bilən karxi elixti; qünki həmməylən uning qaytip kəlixini kütüp turattı. **41** Wa mana, bir kixi, sinagogning qongı boləjan Yairus isimlik kiximu əysaning aldioja kəlip ayiojoja əzini etip, uning eyigə berixini etündi. **42** Qünki uning on ikki yaxlik yalojuz kizi səkrattı idi. Əysa u yərdə barəjanida, top-top kixilər uning ətrapioja ziq olixip uni kixistixti. **43** Arisida hun təwərx kəsiligə giriptar boləjioja on ikki yil boləjan bir ayal bar idi; u bar-yokini tewiplarəja həjləp tügətkən bolsimu, həqqəysisidin xipa tapmiojanikən. **44** U [əysaning] arkisidin kəlip, uning toning pəxini siliwidi, xuan hun tohtidi. **45** Əysa: — Manga kəl təgküzgən kim? — dəp soridi. Həmməylən inkar kıləjanda, Petrusmu wə uning bilən boləjanlarmu: — Ustaz, halayik top-top bolup tət ətrapingni olixip, seni kixistixiwatqan yərdə, sən «Manga təgkən kim?», dəp soraysənoju? — dedi. **46** Ləkin Əysa: — Yak! Birsı manga təgdi; qünki wujudumdin kudrətning qikqip ketiwatqinini səzdim, — dedi. **47** Həliki ay əzining yoxurup qalalmaydiojanlikini bilip, titrigən həlda uning aldioja yikildi wə kərpəqilik aldida əzining nemə səwəbtin əysaoja kəl təgküzgənlikliki, xundəklə xuan kəndək saqqəyojanlikini eytti. **48** Əysa uningəja: — Yürəklik bol, kizim, ixənqing seni saqqaytti! Aman-hatirjərmlik bilən mangəjin! — dedi. **49** U səz kılıwatqanda, sinagog qongining əyidin qikqan birəylən kəlip sinagog qongioja: — Kizingiz jan üzdi. Əmdid ustazni kayitmiojin, — dedi. **50** Ləkin Əysa buni anglap uningəja: — Korkmiojin! Pəkət ixənqət bol, u saqqiyip ketidu, — dedi. **51** U eygə barəjanda Petrus, Yuhanna, Yakup wə kizingiz ata-anisidin bəxkə həqqimning əzi bilən billə eygə kirixigə ruhsət kilmidi. **52** U yərdikilər həmmisi kizoja matəm tutup yioja-zar kətürüwatatti. Ləkin u: — Boldi, yiojlimanglar! Qünki kiz əlmidi, pəkət uhlap qaptu! — dedi. **53** Ular bolsa kizingiz alıxaqan jan üzdi dəp bilgəqkə, uni məshirə kildi. **54** Ləkin u ularni qikiriwetip, kizingiz kəlidin tartip: — Balam, ornungdin tur, — dəp qakirdi. **55** [Kizingiz] rohi qaytip kəlip, u dərhal ornindin turdi. U kizoja yegüdək birmənə berixni eytti. **56** Kizingiz ata-anisi intayin həyran kəlixti. Ləkin u ularəja bu ixni həqqimlə eytməslikliki tapilidi.

9 Əysa on ikkiyləni qakirip, ularəja barlik jinlarnı həydiwetix wə kesəlləni saqqaytixkə kudrət wə həqquk bərdi. **2** Andin ularni Hudaning padixahlikini jar kılıx wə kesəlləni saqqaytixkə əwətti. **3** U ularəja: — Silər səpər üqün həq nərsə almaglar, nə həsa, nə hurjun, nə nan, nə pul eliwalmanglar; birər artuk yətkətmu eliwalmanglar. **4** Wə kəysi eygə [qəbul kılınip] kirsənglar, u yurttin kətküqə xu eydə turunglar. **5** Əmdid kəysi yərdiki kixilər siləni qəbul kilmisa, u xəhərdin qikqininglarda ularəja agah-guwaq bolsun üqün ayiojinglardiki topinimu kəkiwetinglar! — dedi. **6** Muhlislar yoloja qikqip, yəzə-kixlaklarnı arılap hux həwərnı elan kılıp, həmmə yərdə kesəlləni saqqaytti. **7** Əmdid Hərod həkim uningə barlik kıləjanliridin həwər tepip, kaymuqup qaldı. Qünki bəzilər: «Mana Yəhəya əlümdin tiriliptu!» desə, **8** yənə bəzilər: «İlyas pəyojəmbər [kayta] pəyda boldi» wə yənə bəxilər: «Kədimki pəyojəmbərlərdin biri kəydidin tiriliptu!» dəytti. **9** Hərod: «Mən Yəhəyaning kallisini aldurojaningim, əmdid mən muxu gəpini anglawatqan zat zadi kimdu?» — dedi. Xuning bilən u uni kərtix pərsitini izdidi. **10** Rosullar bolsa kaytip kəlip, əzlining kıləjan ixlining həmmisini əysaoja məlum kildi. U ularni elip, hupiyənə həlda Bəyt-Saida degən xəhərdiki hilwət bir yərgə kəldi. **11** Biraq halayik buningdin həwər tepip uningəja əgixip kəldi. U ularni karxi elip, ularəja Hudaning padixahlikı toşrisida səzlidı wə xipaəja mohtajlarnı saqqaytti. **12** Kün olturay degəndə, on ikkiylən uning aldioja kəlip uningəja: — Halayikni yoloja salsang, ular ətrapitiki yəzə-kixlaklarəja wə etizlarəja berip kənojudək jaylar wə ozuk-tülük tapsun; qünki muxu yə qəllük ikən, — dedi. **13** Ləkin u ularəja: — Ularəja əzünglar ozuk beringlar, — dedi. — Bizdə pəkət bəx nan bilən ikki beliktin bəxkə nərsə yok. Bu barlik həlkkə ozuk-tülük setiwəlip kəlamduq?! — deyixti ular. **14** Qünki xu yərdə yiojolan ərləringlə sani bəx mingqə idi. U muhlislarəja: — Halayikni əlliktin-əlliktin bəlüp olturojuzunglar, — dedi. **15** Ular uning deginiqə kılıp həmməyləni olturojuzdi. **16** Əysa bəx nan bilən ikki beliktin kəlioja elip, asmanəja qarap [Hudaəja] təxəkkür eytip bularnı bərikətlidi. Andin ularni oxut, halayikə sanup berix üqün muhlisliroja bərdi. **17** Həmməylən yəp toyundi. Andin xulardin exip kəlojan pərqilirini on ikki səwətkə yiojip kaqilidi. **18** Wə xundək boldiki, u əzi yalojuz dua kılıwatqanda, muhlisli rojida turattı. U ulardin: — Halayik meni kim dəydu? — dəp soridi. **19** Ular jawabən: — Bəzilər seni Qəməldürgüqi Yəhəya, bəzilər İlyas [pəyojəmbər], wə yənə bəzilər kədimki pəyojəmbərlərdin biri tiriliptu dəydu, — dedi. **20** U ulardin: — Silərqu? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawab berip: — Sən Hudaning Məshidursun, — dedi. **21** U ularəja kattik jekiləp, bu ixni həqqimqə tinnanglar, dəp tapilidi. **22** — Qünki İnsan'oşjining nurojun azab-oqubət tartixi, akşakallar, bəx kahınlar wə Təwrat ustazliri tərripidin qətkə kəkilixi, əltürüluxi wə üq kündin keyin tirildürüluxi muqərrar, — dedi. **23** Andin u ularning həmmisigə mundaq dedi: — Kimdəkim manga əgixixni niyət kəlsə, əzidin kəqip, hər künı əzining krestini kərtürüp manga əgəxsun! **24** Qünki kimdəkim əz həyatini kutkuzimən dəydidən, qəqum uningdin məhərum bolidu, ləkin mən üqün əz həyatidin məhərum boləjan kixi həyatini kutkuzidu. **25** Qünki bir adəm pütün dunyaoja igə bolup, əzini həlak kilsə yaqi əzidin məhərum kəlsa, buning nemə pəydisi bolsun?! **26** Qünki kimdəkim məndin wə mənning səzlimindin nomus kilsə, İnsan'oşji əzining xan-xəripı iqidə, uning Atisining wə mukəddəs pərixtilərnıng xan-xəripı iqidə kaytip kəlginidə uningdinmu nomus kildidu. **27** Ləkin mən dərnhəkkət silərgə xuni eytip koyayki, bu yərdə turojanlarning

arisidin ölümining tamini tetixtin burun jəzmən Hudaning padixahlıqini kəridioqanlar bardur. **28** Bu sözlərdin təhminən səkkiz kün keyin xundak boldiki, u Petrus, Yuhanna və Yaqubni elip, dua kılıx üqün bir taqça qıxtı. **29** U dua kılıwatkinida, uning yüzining kıyapiti əzgərdi və kiyimliri ap'ak bolup qakmaktək qaknıdi. **30** Wə mana, ikki adəm pəyda bolup uning bilən sezlixixiwatkanıdi; ular Musa və İlyas [pəyoğəmbərlər] idi. **31** Ular parlak jula iqidə ayan bolup, uning bilən Yerusalemda ada kılıdioqan «dunyadin etüp ketixi» toqrisida səhbətləxti. **32** Əmdi Petrus və uning həmrəhlirini heli ügidək bəskanıdi; lekin ularning uykusı tulux eqiloqanda ular uning xan-xəripini və uning bilən billə turoqan ikki adamzatni kərdi. **33** Wə xundak boldiki, bu ikkisi Əysadin ayriwatiqanda, Petrus özining nemini dəwatqanlıqini bilmigən həlda Əysaqə: — Ustaz, bu yərdə bolojinimiz intayin yaxhi boldi! Birini sanga, birini Məsaoqə, yəne birini İlyasqə atap bu yərgə üq kəpə yasayli, — dedi. **34** Lekin u bu gəplərnı kılıwatqanda, bir parqə bulut pəyda bolup ularni qaplıwaldi; ular bulut iqidə kirip qalojinida qorkuxup kattı. **35** Buluttin tuyuksız bir awaz anglıni: — Bu Mening səyümlük Ooqlumdur. Uningoqa kulək selinglar! — dedi. **36** Awaz anglanoqandin keyin, qarisa, Əysa əzi yalox qaloqanıdi. Ular süküt kılıp kəlxıxtı və xu künlərdə əzli kərgən ixlərdin həqkəysisini həqkingə eytmıdi. **37** Ətisi, ular taqdin qıxkən waqtıda, zor bir top kixilər uni qarxi aldı. **38** Mana, topning arisidin birəylan warqırap: — Ustaz, etünüp kalay, ooqlumoqə iqingni aqırtıp qarap qoyojaysən! Qünki u mening birlə balam idi. **39** Mana, uni daim bir roh tutuwelip, u ezizila warqırap-jarkırap ketıdioqan bolup qaldı; u uning bədinini tartıxturup, aqızıdin ak kəptik kəltürüwetıdi. [jin] uni daim degüdək kıynap, uningoqa həq aram bərməydu. **40** Mən muhlisiringızdin rohnı həydiwetixni etünüwidim, biraq ular undak kılalmıdi, — dedi. **41** Əysa jawabən: — Əy etikədsız və tətür dəwr, silər bilən qaqanoqıqə turup, silərgə səwr kılay? — Ooqlungni aldimoqə elip kəlgın — dedi. **42** Bala tehi yolda keliwatqanda, jin uni yikıtıp, pütün bədinini tartıxturı. Əysa napak rohka tənbih berip, balini sakaytıtı və uni atısqoqa kayturup bərdi. **43** Həmməyən Hudaning xəraplık kük-qudritigə qın-kınıoqə patmay təəjjüpləndi. Həmmisi Əysaning kıləlanlırioqə həyran kəlxıp turoqanda, u muhlislırioqə mundaq eytti: **44** — Bu sözlərnı kuləkliringlaroqə obdan singdürüp koyunglar. Qünki İnsan'ooqlı pat arıda [satkunluktin] insanlarning kəlioqə tapxurup berılıdu, — dedi. **45** Biraq ular bu səzni qüxınalmıdi. Buning mənsisi ular qüxinip yətmısın üqün ulardın yoxuruləjanıdi. Ular uningdin bu sız toqırluk soraxkımu petinalmıdi. **46** Əmdi muhlislar arısqə ulardın kımning əng uloq bolıdioqanlıqı toqırluk talaxartıx pəyda boldi. **47** Əmma Əysa ularning kənglıdiki oylarnı kərtıp yetıp, kıkıq bir balini elıp yenıda turoquzup, **48** ularoqə: — Kim mening namımda bu kıkıq balini qəbul kılsa, meni qəbul kıloqan bolıdu və kim meni qəbul kılsa, meni əwətküqını qəbul kıloqan bolıdu. Aranglarda əzını əng təwən tutkıni bolsa uloq bolıdu, — dedi. **49** Yuhanna jawabən uningoqa: — Ustaz, sening namıng bilən jinlarnı həydwatqan bırsını kərdük. Lekin u biz bilən bırgə sanga əgəxmıgənlikı tüpəylıdin, uni tostuk, — dedi. **50** Lekin Əysa uningoqa: — Uni tosmanglar. Qünki kim silərgə qarxi turmısa silərnı kəllioqlanlardındur, — dedi. **51** Wə xundak boldiki, uning asmanoqə elıp ketılıdioqan künlirning toxuxoqə ə qaloqanda, u kəst'ıylik bilən yüzını Yerusalemoqə berıxka qarattı. **52** [Xuning üqün] u aldin əlqılərnı əwattı. Ular yoloqə qıkıp, uning kəlxıgə təyyarlık kılıx üqün Samarıyə əlksıdiki bıri yezıoqə kırdı. **53** Biraq u yüzını Yerusalemoqə qarətqanlıqı tüpəylıdin yezıdıkılər Əysanı

qəbul kılmıdi. **54** Uning muhlislırıdin Yaqub bilən Yuhanna bu ıxni kərtıp: — I Rəb, ularni kəydürüp yoxıtıx üqün İlyas pəyoğəmbərdək asmandın ot yəoqıxını qıkırıxımızni halamsən? — dedi. **55** Lekin u burulup ularni əyıbləp: «Silər kandaq rohtın boləoqanlıqınlarnı bılməydıkənsilər» — dedi. **56** Andın ular baxka bıri yezıoqə etüp kattı. **57** Wə xundak boldiki, ular yolda ketıwatqanda, bırsı uningoqa: — I Rəb, sən qəyərgə barma, mən sanga əgıxıp mangımən, — dedi. **58** Əysa uningoqa: — Tülkilərnıng əngkürlıri, asmandiki kuqlarning uwılıri bar. Biraq İnsan'ooqlıning bəxını qoyıduək yerımu yok, — dedi. **59** U yəne baxka bırsıgə: — Manga əgəxkın! — dedi. Lekin u: — Rəb, awwal berıp atamni yərlıkkə qoyılıp ıjazət bərgəysən, — dedi. **60** Lekin Əysa uningoqa — Ölüklər öz ölüklirini kəmsun! Biraq sən bolsang, berıp Hudaning padixahlıqını jakarlıoqın, — dedi. **61** Yəne bırsı: — Əy Rəb, mən sanga əgıxımən, lekin awwal əyümgə berıp, əydkılirı bilən hołıxıxıməoqə ıjazət bərgəysən, — dedi. **62** — Kim kəlıda kəoxning tutqıqını tutup turup kəyngə qarisa, u Hudaning padixahlıqıoqə layık əməstur, — dedi.

10 Bu ıxlərdın keyın, Rəb muhlislardın yəne yətmıxını təyınləp, əzi barməqı boləoqan barlık xəhər-yezılaroqə ikki-ıkkıdin əzıdin burun əwattı. **2** U ularoqə mundaq tapılıdi: — Yıoqılıdioqan həsul dərwəqə kəp, lekin həsulni yıoqkuqı ıxləmqılər əz ıkan. Xunga həsul İgisıdin kəprək ıxləmqılərnı Əz həsulungni yıoqıxka əwətkəysən, dəp tilənglar. **3** Mengınglar! Mən qozılarnı bərlərnıng arısqoqə əwətkəndək silərnı əwətmən. **4** Həmyan, hurjun və kəxlər almanglar; yolda kixilər bilən salamlıxıxka [tohtımanglar]. **5** Kəysi əyğə kırsənglar, aldı bilən: «Muxu əydkılərgə aramlık boləoqay!» dənglar. **6** U əyda «aramlık ıgisi» bolsa, tiləng aramlıqlıngar xu əyğə kəndı; əgər bolmısa, u aramlık əzınglaroqə yanıdu. **7** Andın qıxkən əyde turup yətkəlmənglər, xu əydkılərnıng bərgınıni yəp-ıqinglar, qünki ıxləmqı əz ıx həkqını elıxka həkklıktur. U əyđın bu əyğə yətkılıp yürmənglar. **8** Silər kəysi xəhərgə kırsənglar, ular silərnı qəbul kılsa, ular aldinglaroqə nemə qoyısa xuni yənglar. **9** U yərdiki kəsəllərnı sakaytıp, ularoqə: «Hudaning padixahlıqı silərgə yekınlaxtı!» dənglar. **10** Biraq silər kəysi xəhərgə kırsənglar, ular silərnı qəbul kılmısa, ularning rəstə-kəoqılırioqə qıkıp kəpəqılıkkə: **11** «Silərgə aqəh bolsun üqün hətta xəhırlınglarning əyioqımızoqə qapılxəng topısınəmu kəkip qüxürüwetımız! Həlbuki, xuni bilıp koyunglarıki, Hudaning padixahlıqı silərgə [rasttınla] yekınlaxtı!» — dənglar. **12** Mən silərgə eytıp koyayki, xu küni hətta Sodom xəhıridıkılərnıng kəridioqını bu xəhərdıkılərnıngkıdin yenık bolıdu. **13** Həlinglaroqə way, əy qərazınlıklar! Həlinglaroqə way, əy Bəyt-Saidalıklar! Qünki silərdə kərsıtılən məjızılər Tur və Zıdon xəhərlıridə kərsıtılən bolsa, u yərlərdıkılər heli burunla bəzgə yəgıni, külgə milıni towa kıloqan bolattı. **14** Kıyamət künıdə Tur və Zıdonkılərnıng kəridioqını silərnıngkıdin yenık bolıdu. **15** Əy ərxkə kərtürılən Kəpərnəhımlıklar! Silər təhtısarəoqə qüxürüsilər! (Hədəs 986) **16** [U muhlislırioqə yəne]: — Kımdekım silərnı tıngxısa, menımu tıngxıoqan bolıdu; kımdekım silərnı qətkə qakşa, menımu qətkə qakqan bolıdu; kım meni qətkə qakqan bolsa, meni əwətküqınımu qətkə qakqan bolıdu, — dedi. **17** Yətmıx muhlis hıxal-huramlık ıqidə kəyıtıp kelıp: — I Rəb! Hətta jinlarmu sening namıng bilən bızgə bəyısındıkən! — dəp məlum kıldı. **18** U ularoqə: — Mən Xəytanning asmandın qakmaktək qüxüp kətkənlikını kərgənmən. **19** Mana, mən silərgə yılan-qayanlarnı dəssəp yanjıxka və düxməqıng barlık kük-qudritını besıp taxlıxka həoqək bərdim. Həqqaqan həqkandaq nərsə silərgə zərər yətküzüməydu. **20** Lekin silər rohlarning silərgə bəyısınəoqanlıqı tüpəylıdin xadlanmanglar, bəlkı namınglarning

axrlərdə pütülgənlikni tüpəylidin xadlininglar, — dedi. **21** Xu waqıtta, Əysa rohta huxallini p mundak dedi: «Asman-zemin Igsi i Ata! Sən bu həqiqətləni danixmən wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balırləroq axkarlıoqanlıqıng üçün seni mədhıyıləymən! Bərħək, i Ata, nəziringdə bundak kılıx rawa idi. **22** Həmmə manga Atamdin təkdım kılındi; Ooqulning kimlikini Atidin baxka həqkim bilməydu, wə Atiningmu kimlikini Ooqul wə Ooqul axkarılxanı layik kərgən kixilərdin baxka həqkim bilməydu». **23** Andin u muhlislırioqə burulup, ularoqə astioqına: Silər kəriwatqan ixlarni kərgən közlər nəkərdə bəhtlıktur! **24** Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, nuruqun pəyoqəmbərlər wə padıxahlər silər kərgən ixlarni kəriwxə intizar bolojını bilən ularni kərmigən; wə silər anglawatqan ixlarni anglaxka intizar bolojını bilən, ularni anglap bəkmioqan, — dedi. **25** Wə mana, Təwrat ustazlıridin barni ornidin turup Əysani sinimakqı bolup: — Ustaz, mənqilük həyatka waris bolmak üçün nəmə ixni kılıxim kerək? — dəp sorıdi. (**aiōnios q166**) **26** U jawabən: — Təwrat kənunıdā nēmə pütülgən? Buningoqə əziing kəndək kərayəsən? — dedi. **27** Həliki kixi jawabən: — «Pərwərdigar Hudayingni pütün kəybing, pütün jening, pütün küüing wə pütün zəhning bilən səygin»; wə «Koxnangni əziingni səyğəndək səy» — dedi. **28** Əysa uningoqə: — Toqra jawab bərding. Mana xundak kılısang həyat bolısən, — dedi. **29** Ləkin əzini həkkanıy dəp ispatlımaqı bolup, Əysadin yənə sorap: — Əmdi «Mening koxnam» kimdur? — dedi. **30** Əysa jawabən mundak dedi: — Bir adəm Yerusəlemdin Yeriho xəhriqə qüxüwetip, yolda kəraqılarning kəlioqə qüxüp kəptu. Kəraqılər uning kiyim-kəqəklirini salduruwelip, uni yarilandurup, qala əlük həlda taxlap ketiptu. **31** Wə xundak boldiki, məlum bir kəhın xu yoldin qüxüwetip, həliki adəmni kəriup, yolning u qeti bilən mənqip ətiup ketiptu. **32** Xuningdək bir Lawıylık [rohaniy] bu yərgə kəlgəndə, yenioqə kelip kərap koyup, yolning u qeti bilən mənqip ətiup ketiptu. **33** Ləkin səpərdə bolojan bir Samariyəlik həliki adəmning yenioqə kəlgəndə, uni kəriupla iqu əqriptu **34** wə aldioqə berip, jarahətliqirigə may wə xarab kuyup, tənqip koyuqtu. Andin uni əz ulioqıka mindürüp, bir sarayoqə elip berip, u yərdə həlalin həwər aptu. **35** Ətisi yoloqə qikkəndə, ikki kümüx dinarni elip saraywəngə berip: «Uningoqə kərap koyung, buningdin artuq qikim bolsa, kəyıtiximda sizgə tələymən» dəptu. **36** Əmdi Əysa həliki ustazidin: — Seningə, bu üç adəm iqidə kəyısı kəraqılarning kəlioqə qüxkən həliki kixigə [həkiqiy] koxna bolojan? — dəp sorıdi. **37** — Uningoqə məhribanlık kərsətkən kixi, — dəp jawab bərdi u. Əysa uningoqə: — Undək bolsa, sən həm berip xuningoqə ohxax kılıqin, — dedi. **38** Wə xundak boldiki, u [muhlislıri bilən billə] yolda ketiwetip, məlum bir yeziyoqə kirdi. U yərdə Marta isimlik bir ayal uni əyigə qəkirip məhman kıldı. **39** Martaning Məryəm isimlik bir singlisi bar idi. U Əysaning ayioqı aldida olturup, uning sez-kalamini tingxiwatattı. **40** Əmdi məhmanlarni kütüx ilirining kəplükidin kəngli bəlünüp kətkən Marta Əysaning aldioqə kelip: — I Rəb, singlimnəni mən məhman kütükili yaloquz taxlap koyojınoqə karing bolmamdu? Uni manga yərdəmlıxıkkə buyruoqin! — dedi. **41** Ləkin Əysa uningoqə jawabən: — Əy Marta, Marta, sən kəp ixlarning oqemini yəp awarə bolup yürüwatısən. **42** Bırək birlə ix zəriurdur; wə Məryəm xuningdin əziqə nesiwə boldioqan yaxhi ülxıni tallidi; wə bərgiz uningdin tartiwelinmaydu — dedi.

11 Əmdi xundak boldiki, u bir yərdə dua kılıwatattı; dua ayaqlaxkəndə, muhlislıridin biri uningdin: — I Rəb, Yəhya əz muhlislırioqə əgətkinidək, sənmu bizgə dua kılıxni əgətsəng, — dedi. **2** U ularoqə mundak dedi: — Dua kılıojınglarda,

mundak dənglar: «I Ata, Sening naming muqəddəs dəp uluqılanoy. Sening padıxahlıqıng kəlgəy. **3** Hər künlik nənımizni bizgə hərəküni bərgəysən. **4** Bizgə kərzdar bolojan hərkimni kəqürqinimizdək, Sənmu gunahlirimizni kəqürqəysən. Bizni əzduruulxlaroqə uqratkuzmiqəysən». **5** U səzini [dawam kılıp] ularoqə mundak dedi: — Siləring iqinglardin biringlarning bir dosti bolup, yerim keqıdə uning kexioqə berip: Əy dostum, manga üç nan ətnə bərgin; **6** qünki manga səpərdin bir dostum kəldi wə uning aldioqə koyuqduq bir nərsəm kəlməptu, desə, **7** u əyining iqidə turup: «Mənı awarə kılımioqin, ixik taqaklık, balılar orunda yenimda yatıdu. Sanga elip berixkə qopalməymən», deyixi mumkin. **8** Silərgə xuni eytmənki, gərqə u uning dosti bolux süpiti bilən berixkə ornidin turmisimu, uning hijil bolmay kayta-kayta yalwuruıxi bilən u qoqum ornidin turup, kənqə lazim bolsa uningə beridu. **9** Xuning üçün mən silərgə eytayki, tilənglar, silərgə ata kılınidu; izdənglar, tapisilər. İxikni qeqinglar, eqilidu. **10** Qünki hərber tiligüqi tiliginiqə erixidu; izdigüqi izdiginini tapıdu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. **11** Aranglarda ata boluqılər əz oqlı nan tələp kılısa, uningə tax beridioqanlar barmu?! Yaki belik tələp kılısa, yılan beridioqanlar barmu? **12** Tuhum tələp kılısa, qayan beridioqanlar barmu? **13** Əmdi silər razil turup əz pərzəntlıringlaroqə yaxhi iltipatlarni berixni bilgən yərdə, ərxıtki Ata Əzidin tiligənlərgə Muqəddəs Rohni tehimu ata kılımasmu? **14** Əmdi u bir kixidin «adəmni gaqə kılıoquqı» jinni həydiwətkəndə, xundak boldiki, jin uningdin qikkəndə, gaqə zuwanəqə kəldi. Halayik buningoqə intayın həyran boluxtı. **15** Bırək uların bəziliri: «U jinlarni jinlarning əmiri bolojan Bəəlzəbuləqə tayinip həydiwetidu» — dedi. **16** Wə baxka bəzilər uni sinax məqsitidə uningdin bizgə asmandin bir məjizilik əlamət kərsətsəng, dəp tələp kılıojı turdi. **17** Ləkin u ularning nēmə oylawatkanlıkini bilip ularoqə mundak dedi: — Əz iqidin bəlünüp əzara soqıxkən hərəkəndək padıxahlık wəyran bolıdu; wə hərəkəndək əilə əz iqidin bəlünüp əzara soqıxsa zawallıqka yüz tutıdu. **18** Xuningoqə ohxax, əgər Xəytan əz-əziqə kərxı qikkən bolsa, undəkta, uning padıxahlıki kəndəkmu put tirəp turalısın? Qünki silər mənı, «Jinlarni Bəəlzəbuləqə tayinip həydiwədikən» dəysilər. **19** Əgər mən jinlarni Bəəlzəbuləqə tayinip kooqılsam, siləring pərzəntlıringlar kimgə tayinip jinlarni kooqılaydu?! Xunga ular silər toqıruq həküm qıkarısun! **20** Ləkin mən Hudaning barmiki bilən jinlarni kooqılsam, undəkta Hudaning padıxahlıki üstınglaroqə qüxüp namayan bolojan bolıdu. **21** Toluk korallənoqan küqtünggür əz əyini kooqıdap turoqanda, uning mal-mülki aman kəlidu; **22** ləkin uningdin küqtünggür biri uning üstigə hujum kılıp uni yəngsə, uning tayanəqan korallirini tartıwalıdu wə mal-mülükılrini olja kılıp əzıdikilərgə təksim kılıp beridu. **23** Mən tərəptə turmioqanlar manga kərxı turoqıduq. Mən tərəpkə [adəmləni] yioqmıoquqılər bolsa tozutuwətküqidur. **24** Napak roh bırawning tenidin qıqırıwetılıxi bilən, u kuroqək jaylarni qərgiləp yürüp bırər aramgəhni izdəydu; bırək tapalmıoqandın keyin, «mən qikkən məkanımoqə kaytay!» dəydu. **25** Xuning bilən kaytıp kelip, xu məkanıning pakız tazılanəoqanlıkini wə rətləngənlikini baykəydu-də, **26** berip əzidinmu bəttər yəttə rohni baxlap kəlidu; ular kirip billə turıdu. Buning bilən həliki adəmning keyinki həli burunqıdinmu tehimu yaman bolıdu. **27** Wə xundak boldiki, u wə gəpləni kılıwatqəndə, kəpquqil arısida bir ayal awazini kəttürü. — Seni kəttürgən kərsək wə emıtəkən əmqək bəhtlıktur! — dedi. **28** Bırək u jawabən: — Bəlki Hudaning səzini anglap, Uningoqə itaət kılıdionlar bəhtlıktur! — dedi. **29** Xu qəşdə, top-tap adəmlər uning ətrəpioqə olaxkəndə, u mundak səzləkkə baxlıdi: — Bu

dəwr dərwəkə rəzil bir dəwrdur; u mejjizilik bir alamətning keristilixni istəp yürüdü. Biraq buningə «Yunus pəyojəmbərdə kərülgən mejjizilik alamət»tin baxka heqkəndək ikkinqi bir alamət kərsitilməydu. **30** Qünki Yunus pəyojəmbərnin ezi Ninəwə xəhridikilərgə alamət-karamət boləojinioja ohxax, Insan'oəjlumu bu dəwrgə yənə xundək bolidu. **31** Kijamat küni «Jənuəbtin kəlgən ayal padixah»mu bu dəwrdikilə bilən təng tirilip, ularning gunahlırini bekitidu. Qünki u Sulaymanning dana səzlırini anglax üqün yar yüzining qetidin kəlgən; wə mana, Sulaymandinmu uləuə birsi muxu yərdə turidu. **32** Kijamat küni Ninəwəlikə bilən bəwrdikilə bilən təng kəpəp, bu dəwrdikilərnin gunahlırini bekitidu. Qünki Ninəwəlikə Yunus pəyojəmbər jakarlıəjan həwərnı anglap towa kiləjan; wə mana, Yunus pəyojəmbərdinmu uləuə birsi muxu yərdə turidu. **33** Heqkim qiraəjni yekip kəyup, yeni yoxurun jayda koymas, yaki üstigə səwətni kəmtürüp koymas, bəlki qiraəjdanning üstigə kəyidu; buning bilən əyğə kirgənər yorukluki kəridu. **34** Tənnin qiriəji kəzdur. Xunga əgər kəzüng sap bolsa, pütün wujudung yorutulidu. Ləkin əgər kəzüng huntik bolsa pütün wujudung karəngə bolidu. **35** Xuning üqün hezi boləojinki, wujudungdiki «yorukluk» karəngəjulək bolmisun! **36** Əmdi əgər barə wujudung yoruk bolsa wə uning heq yeri karəngə bolmisa, wujudung huddi qiraəj parlak nuri bilən seni yorutkəndək tamamən ayding bolidu. **37** Əysa səz kiliatkənda, bir Pərisiy unı əyigə əjozaəja təklip kildi. Xuning bilən u əyğə kirip, dastihənda olturdu. **38** Ləkin heliki Pərisiy uning tamaqtn ilgiri kol yumiojini kərip, intayin həyran boldi. **39** Ləkin Rəb uningə: — Əmdi silər əy Pərisiyələr, qinə-kəqilərnin təxinila yuyup pəkiəziəninglər bilən iqinglər hərtürlik hərislik wə rəzilikkə toləəndur. **40** Əy nadanlar, təxini Yaratquəji iqinimu yaratkən əməsmə?! **41** Əmdi əz iqinglərdin həyrahlik kilinglər wə mana, həmmə nərsə silərgə pəkiəz bolidu. **42** Həlingləroja way, əy Pərisiyələr! Qünki silər hətta yəlpuz bilən suzapning wə hərhil dora-dərmanlarning ondin birini əxrə kilip Hudaəja ataysilər-yu, biraq adalət wə Hudaning muhəbbitini heq etibarəja əlmay ketiwərisilər. Dərwəkə, əwəl muxu ixlərnı orundixinglər kerək, andin xu ixlərnimu ada kilmay koymaslikinglər kerək. **43** Həlingləroja way, əy pərisiyələr! Qünki silər sinagoglarda aldinki orunlarda olturuxkə, bazarlarda kixilərnin silərgə boləjan [hərmətlik] salamlirioja əmrəksilər. **44** Silərgə way! Qünki silər huddi kixilər ketiwetip, üstigə dəsəp səlipmu səzməy ətəp kətkən gərlərgə ohxəsisilər! — dedi. **45** Təwrat əhliliridin biri uningə: — Ustaz, bulərnı eytkining bizgimu həkərət boldi! — dedi. **46** U uningəja mundaq jawab bərdi: — Silərgimu way, əy Təwrat əhliliri! Qünki silər kətürəlmigüdək əojir yüklərnı adəmlərnin zimmisigə artip koysilər-yu, əmma əzünglər bu yüklərnı kətürüxkə birmu barmikinglərnı təgküzməysilər! **47** Silərgə way! Qünki pəyojəmbərlərnin kəbrilirini yasap keliwətisilər, ləkin ata-bowiliringlər ularni əltürdi. **48** Xuning bilən silər ata-bowiliringlər kiləjanlıroja razi boləjanlikingləroja guwahlik bərisilər. Qünki ular pəyojəmbərlərnı əltürdi wə silər ularning kəbrilirini yasəsisilər. **49** Bu səwəbtinmu Hudaning danaliki dəyduki: «Mən ularəja pəyojəmbərlər wə rosullərnı əwətimən wə bulərdin bəzilirini ular əltürdin wə bəzilirini ziyanəxlik bilən kəojliwətidu. **50** Xuning bilən dunya əpiridə boləəndin buyankı barlik pəyojəmbərlərnin təkülgən kən kəzlıri, yəni Həbilning təkülgən kənidin tartip taki [ibadethanidiki] kərbəngəh bilən mukəddəs jay arilikdə kətl kilinojan [kahjın] Zəkəriyaning təkülgən kənojiqə barlik kən kəzlrər üqün muxu dəwrdikilərdin hesab elinidu. Mən silərgə

bərhək xuni eytip kəoyayki, bulərnin həmmisi muxu dəwrdin elinidojan bolidu! **52** Həlingləroja way, əy Təwrat əhliliri! Qünki həkmət həzinisining əqquqini elip turup, əzünglər uning iqiğə kirmidinglər wə kirəy degənlərnimu kirgüzmidinglər. **53** U xu yərdin qikkəndin keyin, Təwrat ustazlıri bilən Pərisiyələr uning bilən kəttik kərxilixip, uningəja kəp ixlərnı məzakirilixixkə kistidi **54** wə uning üstidin xikəyət kilixkə suzədin birəy əyib tepiwəlixkə paylap yürətti.

12 Xu qəojlarda, mingliəjan kixilər yiojilip, bir-birini dəsəwətəküdək kista-kistəng boluxup kətkəndə, u əwəl muhlisilirioja səz kilip mundaq dedi: — Pərisiyələrnin eqitkəsidin, yəni sahtipəzlikidin həoyar bolunglər. **2** Qünki yoxuruluəjan heqkəndək ix əxkarlanmay kəlməydu, wə heqkəndək məhpiy ix əyan bolmay kəlməydu. **3** Xunga silərnin karəngəjəda eytkənliringlər yorukta anglinidu; əyning iqkiridə hupiyənə piqirləxkənliringlərnı əgzilərdə jakarlinidu. **4** Mən silər dostlıriməja xuni eytimənkı, tənni əltürüp, bəxkə heq ix kiləlməydojanlərdin kərkənglər. **5** Ləkin mən silərgə kimdin kərkəxunglər kərkəlikini kərsitip kəoyay: Əltürəndin keyin, dozəhka təxləxkə həkukluk boləjuqidin kərkənglər; bərhək silərgə eytəy — Uningdin kərkənglər! **(Geenna q1067)** **6** Bəx kuxkəq ikki tiyinq sətilidoju? Ləkin ularning heqbirimu Huda təripidin untulup kəlojini yək. **7** Ləkin hətta hər bir tal qəqinglərnı sanələəndur. Xundək ikən, kərkənglər; silər nurojunlıəjan kuxkəqtnin kimmətlikisilər! **8** — Biraq mən silərgə xuni eytip kəoyayki, kim mənı insanlarning əldidə etirəp kilsə, Insan'oəjlumu unı Hudaning pərixitiliri əldidə etirəp kilidu. **9** Biraq insanlarning əldidə mənı tonumiojan kixi, Hudaning pərixitiliri əldidimə tonulmaydu. **10** Insan'oəjləja kərxı səz kiləjan hər kəndək kixi kəqürümğə erixəyəydu; ləkin Mukəddəs Rəhka kupurluk kiləjuəy bolsa kəqürümğə erixəlməydu. **11** Ləkin kixilər silərnı sinagogləroja yaki həkətdarlar wə əməldarlarınin əldioja elip bərip sorəkkə tartkənda, «[Əzrgə] kəndək jawab bərsəm?» yaki «Nəmə dəsəm bolar?» dəp əndixə kilənglər. **12** Qünki nəmə dəyix kərkəlikini xu wəkti-saitidə Mukəddəs Rəh silərgə əgitidu. **13** Kəpəqilik arisidin birsi uningəja: — Ustaz, akəmoja [atiməzidin] [kəlojan] mirasni mən bilən təng ülixixkə buyruəjoayla — dedi. **14** Ləkin u uningəja jawabən: — Buradə, kim mənı silərnin üstingləroja sotqi yaki ülxərtügüji kildi? — dedi. **15** U kəpəqikkə kərap: — Pəhəs bolup əzünglərnı hər hil taməhorluktnin səklənglər. Qünki insənnin həyati uning mal-mülükilərnin kəplükigə bəojlik əməstur, dedi. **16** Andin u ularəja mundaq bir təmsilni eytip bərdi: — «Bir bayning yeri məl həsul bəriptu. **17** U kənglidə «Kəndək kiləy? Qünki bunqiwəla həsulni kəoyəjəyək yerim yək» — dəp oyləptu. **18** Andin u: — «Mundaq kiləy: — Həzirki əmbərlirimi quwəwetip, təhimu qəngini yasap, barlik məhsulatlırimə wə bəxkə mal-mülükilərnimi xu yərgə yiojip səkləy! **19** Andin əz-əzümgə: «Əy jenim, yiojip səkləjan, kəp yil yətküdək nemətliring bar, rəhət iqidə yəp-iqip hux boləjin!» dəydojan bolimən» dəp oyləptu. **20** Ləkin Huda uningəja: «Əy əhmək, bügün kəqila jəngə səndin tələp kilip elinidu; undəktə bu topləojining kimsə kəlidu?» dəptu. **21** Hudaning əldidə dələtmən bolmay, əzigə həzinə yiojənnin həli xundək bolar. **22** Andin u muhlisilirioja mundaq dedi: — Xuning üqün mən silərgə xuni eytip kəoyayki, turmuxunglər toqruluk, nəmə yərmiz yaki nəmə kiyərmiz, dəp əndixə kilənglər. **23** Qünki həyatlik yeməkləktin, tən kiyim-kəqəktin əzizdu. **24** Kuzəojunləroja karəngələr! Ular teriməydu wə yiojəmaydu, ularning əmbər, iskilətlirimi yək. Ləkin Huda ularnimu ozuklənduridu. Silər kuxlərdin kənkəlik əziz-hə! **25** Arənglərdə kəysinglər oğəm-kəyoju bilən

ömrüglarni birer saet uzartalaysilər? **26** Əgər xunqilik kiçikkına ixmu qolunglardın kəlmisə, nemə üqün qalojan ixlar tooqrisida oəm-əndixə kılısılar? **27** Nelupərlərnin qandak esidojanliqoja qarap bekinglar! Ular əmgəkmə kılmaydu, qakmu egerməydu; lekin silərgə xuni eytayki, hətta Sulayman toluq xan-xərapə turədimu uning kiynixi nilupərləni bir güliqilikimu yəki idi. **28** Əy ixəngi əjizlar! Əmdi Huda daladiki bügün eqilsa, ətisi qurup oqakqa selinidojan axu güil-giyahlarni xunqə bezigan yərdə, silərnə tehimu kiyndürməsmu?! **29** Xundak ikən, nemə yəymiz, nemə iqimiz dəp bax qaturmanglar, heqnemidin əndixə kılmanglar. **30** Qünki hərəkəyri əldikilər mana xundak həmmə nərsilərgə intilidu. Biraq Atanglar silərnin bu nərsilərgə mohtajliqinglarni bilidu; **31** xundak ikən, Uning padixahlıqoja intilinglar wə u qaoqda, bularning həmmisi silərgə qoxulup nesip bolidu. **32** Qorqmanglar, i kiçik padd! Qünki Atanglar padixahlıqni silərgə ata kilixni hux kərdi. **33** Mal-mülkünlərnə setip, [kəmbəoəllərgə] həyrhəhlik kılinglar. Özüngləroja uprimaydojan həmyan, ərxlərdə hərgiz tügəp kətməydojan bir hazinə həzirlanglar; — xu yərdə oqri yəkin kəlməydu, küyə yəp yəqəp kətməydu. **34** Qünki bayliqinglar kəyərdə bolsa, qəlbnglarnu xu yərdə bolidu. **35** Silər belinglarni qing baəqlap, qiraəqlinglarni yəndurup turunglar; **36** huddi hojayinining toy ziyapitidin kaytip kelixini kütüp turəjan qakarlardak, hərdəim təyyar turunglar. Xuning bilədi hojayin kelip ixikni qakqanda, qakarlar dərhal qıqıp ixikni əqidojan bolidu. **37** Hojayin kaytip kəlgəndə, qakarlırnin oyoqak, təyyar turəjanlıkni kərsə, wə qakarlarınin bəhtidur! Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, hojayin əzi belini baəqlap, ularni dastihənoja olturozuzup, ularning aldoja kelip xəhsən əzi ularni kütüwalidu! **38** Wə əgər hojayin ikkinqi yəki üqinqi jesəktə kəlsimu, qakarlırnin xundak oyoqaklıqni kərsə, wə ularning bəhtidur! **39** Ləkin xuni bilip koyunglarki, əgər əy igisi oqrinin keqidə kəysi wəktəta kelidojanlıkni bilgən bolsa, u oyoqak turup oqrinin eygə təxip kirixigə hərgiz yol qoymaytti! **40** Xuning üqün silərmu hərdəim təyyar turunglar; qünki insan oquli silər oylimiojan wəktə-saəttə kaytip kelidu. **41** Petrus uningdin: — I Rəb, sən bu təmsilni bizgila karitip eytingmu yəki həmməyləngə karitipmu? — dəp soridi. **42** Rəb mundak dedi: — Hojayini əz əyidikiyərgə məs'ul kılip, ularoja tēgixlik boləjan əxliqni wəktə-wəktəda təksim kılip bərxə təyinləydojan ixənqlik wə pəmlik oqoidi kim bolidu? **43** Hojayin əyigə kaytkənda, qəkirinin xundak kıliwətkininin üstigə kəlsə, bu qəkərnin bəhtidur! **44** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, hojayin uni pütün igilikni bəxkuruxka koyidu. **45** Ləkin mubada xu qakar kənglidə: «Hojayinin həyal bolup qəlidu» dəp, bəxka qakarlar wə dedəklərnə bozək kilixka wə yəp-iqip, məst boluxka bəxlisa, **46** Xu qəkərnin hojayini kütülmigən bir küni, oylimiojan bir wəktəta kaytip kelidu wə uni kəsip ikki pərqə kılip, uning nesiwisini etiqədsizlar bilən ohxax təkdirdə bəkitidu. **47** Əmdi hojayinining iradisini bilip turup, təyyarlinip turmiojan wə hojayinining iradisi boyiqə kılmiojan qakar boluxioja təyak yəydu. **48** Biraq hojayinining iradisini bilməy turup, təyak yeyixkə tēgixlik ixlarni kılojan qakar əzrak təyak yəydu. Kimgə kəp bərlisə, uningdin tələp kılinidojanı kəp bolidu. Qünki ədəmlər kimgə kəp əmanət koyəjan bolsa, uningdin tələp kılidiojanimu kəp bolidu. **49** Mən yər yüzigə ot taxlap tutaxturuxka kəldim wə bu otning tutixixioja nəkədər təkəzzamən! **50** Ləkin mən aldi bilən bir qəmtüldürüx bilən qəmtüldürülüxüm kərek wə bu qümüldürülüxüm əməlgə axurulojuqə intayin kıynilimən! **51** Silər meni yər yüzigə tinqlik elip kəldimikin, dəp oylap

kəldinglarmu? Yəq, mən xuni silərgə eytayki, tinqlik əməs, bəlünüx elip kəldim! **52** Qünki buningdin keyin, bir əyidiki bəx kixi bəlünidu; üqi ikkisigə kərsi wə ikkisi üqigə kərx bəlünidu. **53** Ata oqlioja wə oqul atisioja, ana kizioja wə kiz anisioja, keynana kelinigə wə kelin keynanisioja kərx turidu. **54** Əysə yənə toplaqxan ədəmlərgə mundak dedi: — Silər künpetix tərəptin bulutning qıkkını kərsənglar, dərhal «yamətur yəqoidu» dəysilər, wə dərwaqə xundak bolidu. **55** Jənuh tərəptin xəmalning qıkkını kərsənglar, «Həwa issiydu» dəysilər wə dərwaqə xundak bolidu. **56** Əy sahtipəzlər! Silər yər bilən kəknin rəngini pərk etələysilər-yu, kəndəksigə bu zamanni pərk etələmsilər?! **57** Əmdi nemixka kəysi ixlarning durus ikənlikigə əzünglar həküm kılip bəkməysilər?! **58** Qünki dəwəgiring bilən birgə sotqi aldoja bəroqininda, uning bilən yolda ketiwətkininda, uning bilən yərixip dost boluxka intilgin; bolmisa, u seni sotqioja, sotqi bolsa gundipəyoja tapxuridu wə gundipəy seni zindənoja taxlaydu. **59** Mən sanga xuni eytip koyayki, [kərzəngning] əng əhirki bir tiyinimə qoymay təlimigüqə, xu yərdin hərgiz qıqalməysən.

13 Xu qəoqda, bərnəqqə ədəm uningəja [wəliy] Pilatusning bir kəsim Galiliyəliklərnin qəninə təküp, ularning qənlirini ular kıliwətkən [ibadəthanidiki] qurbanlıqning qənliri bilən arilaxturəjanlıkni məlum kildi. **2** U ularoja jawəbən mundak dedi: — Ularning bu əzəblərnə tərktini üqün bu Galiliyəliklərnə bəxka Galiliyəliklərdin gənəhi əqir dəp kəramsilər? **3** Mən silərgə eytayki, undak əməs! Bəki silər towa kılmisənglar, həmminglarmu ohxax əkiwəttə həlak bolisilər. **4** Siləom məhəllisidiki mənər ərülüp qüzüüp, on səkkiz kixini besip əltürüp koyəjan, silər ularni Yerusələmdə turuwətkən bəxklərdin qəbih, dəp kəramsilər? **5** Mən silərgə eytayki, undak əməs! Bəki silər towa kılmisənglar, həmminglarmu ohxax əkiwəttə həlak bolisilər. **6** Andin u bu təmsilni söləp bərdi: — Məlum bir kixinin üzümzərləkdə tikilən bir tūp ənjür dərhi bir ikən. U dərəhtin mēwə izdəp kəptu, ləkin həq mēwə tapalməptu. **7** U bəoqwəngə: «Kəra, üq yildin bəri bu ənjür dərhidin mēwə izdəp keliwətimən, biraq bir talmu mēwə tapalmidim. Uni kesiwət! U nemə dəp yərnə bikərdin-bikəri igiləp turidu?» dəptu. **8** Ləkin bəoqwən: «Hojayin, uningəja yənə bir yil təgmigəyła. Bu wəktə iqidə uning tūwidiki toplərnə boxitip, oqutlap bəqəy. **9** Əgər kələr yili mēwə bərsə, yəxhi hop! Biraq bərmisə, kesiwətkəyła» dəptu bəoqwən. **10** Bir xəbat küni, u bir sinəgogta təlim bəriwəttəti. **11** Mana xu yərdə on səkkiz yildin bəri zəipləxtürgüqi bir jin tərpidin tutulup, dəmqiyip ərə turalmaydojan bir əyal bəri idi. **12** Əysə uni kərgəndə, yəniəja qəkirip: — Hənim, sən bu zəipləkingdin əzad boldug! — dedi. **13** Andin u qəlini uning uqisioja koyuwidi, əyal dərhal ruslinip tik turup, Hudani uluqlidi. **14** Biraq sinəgogning qəngi əysəning xəbat küni kəsəl səkəytkinidin oqəzərlinip, kəpqiilikə: — Ədəmlər ix kıliək boləjan ələ kün bəri, xu künlərdə kelip səkəytilinglar; ləkin xəbat künidə undak kılmənglar, — dedi. **15** Xunga Rəb uningəja mundak jawəb bərdi: — Əy sahtipəzlər! Hərbiringlar xəbat küni torpək wə əxikinglarni oqurdin yəxip, suəjarəjili bəxliməmsilər?! **16** Əmdi Xəytan mənə on səkkiz yil boəqup kəlgən, İbrahəmining bəri kızi boləjan bu əyal dəl xəbat künidə bu sirtməktin boxitilsə, bu xəbat küninin yərixiki bolmamdu?! **17** U muxu səzni kılojənda, uningəja kərx qıqkanlar hijəltəka kəldi; biraq həlayiq uning kıliwətkən həmmə əjayib ixlərdin xədlinip yəyridi. **18** U səzini [dəwəmlaxturup] mundak dedi: — Hudəning padixəhliki nəməgə ohxaydu? Mən uni nemigə ohxitay? **19** U gəyoja bəri tal kıqə urukioja ohxaydu; bərsi uni elip əz bəoqda tərəjanidi; u əsüp yəoəjan

dərəh boldi; asmandiki uqar-qanatlar kelip uning xahlirida uwluidi. **20** U yonə: — Hudaning padixahlikini nemigə ohxitay? U huddi eqitkuoşa ohxaydu; bir ayal uni koloşa elip, üq jawur unning arisioşa yoxurup, taki pütün hemir boluqə saqlidi, — dedi. **22** [Əysa] Yerusalemoşa qarap səpirini dawamlaxturup, besip etkən həkəysi xəhər-yezilarda təlim berip mangdi. **23** Biraylən uningdin: — I təkşir, kütquzuldiqianlarning sani azmu? — dəp soridi. Əysa kəpçiliklə mundak jawab bərdi: **24** — Silər tar ixiktin kirixkə kürəx kilinglar. Qünki mən silərgə xuni eytayki, nuroşun adəmlər kiray dəp izdənsimu, əmma kirəlməydu. **25** Önying igisi ornidin turup ixikni taqioşandin keyin, silər taxkırıda turup ixikni kəkçip: «Rəb, bizgə aqçin!» dəp yalwuroşili turoşininglarda, u silərgə jawabən: «Silərləning nəlilinglarni bilməymən» — dəydu. **26** Andin silər: «Biz sening aldingda yegən, iqçən, sənmə bizning koqilirimizda təlim bərgən» desənglər, **27** u yonə jawabən: «Silərləning nəlilinglarni bilməymən, məndin neri ketinglar, əy kəbihlik kילוquşilar!» dəydu. **28** Silər İbrahim, İshak, Yaqub wə barlik pəyoşəmbərlərləning Hudaning padixahlikı iqidə ikənlikini, əzünglərləning sirtkə taxliwetilgininglarni kərgininglarda, yioşarlar kətürilidu, qixlar oşuqurlaydu. **29** U qaoşda, kixilər məxriş bilən məşribtin wə ximal bilən nəşubtin kelixip, Hudaning padixahlikıda dastihanda olturidu. **30** Xuning bilən mana, xu qaoşda aldidə turoşanlardin arkişoşa etidioşanlar, arkişda turoşanlardin aldidə etidioşanlar bar bolidu. **31** Dəl xu waqıtta birnəqəş Pərisiyələr Əysaning aldioşa kelip uningoşa: — Muxu yərdin qikşip əzüngni nerişoşa al. Qünki Herod seni oltürməkiş, — dedi. **32** U ularoşa: — Berip xu tülkigə eytinglar: Mana mən jinlarni həydiwetip, bügün wə ətə xipa berərmən wə üiqinşi küni takamullaxturulimən, dənglar. **33** Həlbuki, bügün wə ətə wə egünlükə mengip yürüxüm kerətür; qünki heq pəyoşəmbərlərləning oltürülüşü Yerusalemdin baxkə heqçəkəndək jayda mumkin bolmas. **34** Əy Yerusalem, Yerusalem! Pəyoşəmbərlərləni oltüridişoşan wə sanga əwətilgənlərləni qalmaqesək kildişoşan xəhər! Mən kanqə kətimlap mekiyan əz qüjilirlini kanat astioşa aloşəndək sening balilirləni koynumoşa almaqkiş boldum, lekin silər halimidinglar. **35** Mana eytinglar taxlinip wəyranə bolup qalidu; wə mən silərgə xuni eytip koşayki, silər «Pərwərdigərləning nami bilən kəlgüqigə mubərək bolay!» demigüqə, meni yonə kerəlməysilər.

14 Wə xundak boldiki, bir xabat küni u Pərisiyələrdin boləşan bir həkümdarınig əyigə oşioşoşa bardı; əmđi ular uni pəylap yürüwatattı. **2** Wə mana, u yərdə suluk ixik kəsiligə giriptar boləşan bir adəm bar idi. **3** Əysa Təwrat əhliliri wə Pərisiyələrdin: — Xabat küni kəsal saqaytix Təwrat kanunioşa uyoşunmu-yok? — dəp soridi. **4** Birak ular lam-jim demidi. U heliki kəsalgə kolini təgküzüp, saqaytip yoloşa saldi. **5** Andin u ularđin yonə: — Aranglardin biringlarning mubada xabat künidə exiki ya kalisi kudukqə qüxüp kətsə, uni dərhal tartip qikarmaydişoşan zadi kim bar? — dəp soridi. **6** Wə ular uning bu sölziligə heq jawab bərləmidi. **7** Əysa qakiriloşan meşmanlarning əzligə tərdin orunlarni qandak tallioşinini kerüp, ularoşa mundak bir təmsilni eytip bərdi: **8** — Birsi seni toy ziyapitigə təklip kilsə, tərđə olturmoşin. Bolmisa, səndin hərmətlirkə birsi təklip kilişoşan bolsa, **9** U qaoşda seni wə uni qakiroşan səhibhəna kelip sanga: «Bu kixigə orun bərgəysiz» dəp kalsa, sən hijaləttə kelip pəgəhoşa qüxüp kalisan. **10** Lekin sən qakiriloşanda, berip pəgəhda olturmoşin. Xuning bilən seni qakiroşan səhibhəna kelip: «Əy dostum, yukirioşa qikşing» deyishi mumkin wə xuning bilən sening bilən dastihanda olturoşanlarning həmmisining aldidə sanga izzət bolidu. **11**

Qünki həkəim əzini üstün tutsə təwən kilişidü wə kimdəkim əzini təwən tutsə üstün kilişidü. **12** U əzini meşmanoşa qakiroşan səhibhənoşa mundak dedi: — Meşmanni tamakqə yaqi ziyapətkə qakiroşiningda, dost-buradər, kerindax, uruk-tuşkan yaqi bay kolum-koxnilirəngni qakirmioşin. Qünki ularmu seni meşmanoşa qakirip, mərhəmitəngni kayturximu mumkin. **13** Xuning üqün ziyapət bəyər desəng, qerib-oşurwa, meyip-nakar, aqsak-qolak, kor-əmalarni qakiroşin **14** wə bəht-bərikət kərisən; qünki u kixilərləning yaxhilişingni kayturuxning amali yoktur. Xuning bilən həkəqaniylarning kayta tirilgən künidə kילוşining əzünggə kayturulidu. **15** Uning bilən həmdastihən olturoşanlardin biri bu sölzərlən anglap, uningoşa: — Hudaning padixahlikıda oşizalanoşuqilar nemidegən bəhtlik-hə! — dedi. **16** Birak u uningoşa jawabən mundak dedi: — Bir kixi katta ziyapətkə tutux kiliş, nuroşun meşmanlarni qakirip koşuytu. **17** Dastihən selioşan u saəttə, qakirini əwətip, qakiriloşan meşmanlaroşa: «Mərhəmət, həmmə nərəşə tayyar boldi!» dəp eytiptu. **18** Birak, meşmanlarning həmmisi barmaslikqə bir-birləp əzrə-bahəna kərsətkili turuptu. Biringisi uningoşa: «Mən həlilə bir parqə yər setiwəloşanidim, berip kerüp kəlmisəm bolmaydu. Meni əpu kילוşayla, baralməymən» dəptu. **19** Yonə biri: «Mən bəx koşluk əküz setiwəldim, hazır berip ularni sinap kərişüm kerək. Meni əpu kילוşayla, baralməymən» dəptu. **20** Yonə birsi: «Mən yengı əyləngən, xunga baralməymən» dəptu. **21** Qakar kaytip kelip, bu ixlarni hoşayinioşa məlum kiptu. Hoşayin oşəzəpləngən həlda qakirioşa: «Dərhal xəhərləning qong-kikşip koşilirişoşa kirip, qerib-oşurwa, meyip-nakar, aqsak-qolak wə kor-əmalarni muxu yərgə yioşip kəl» dəptu. **22** Andin qakar kaytip kelip: «Hoşayin, əmr bərginingdək ada kilişidü, wə yonə box orun bar!» dəptu. **23** Xuning bilən hoşayin qakarəşa: — «Əyüm meşmanlarəşa tolux üqün yezilərdiki qong-kikşip yollarni, məhəllilərləni arilap, udul kəlgən adiməngni zorlap elip kəlgin! **24** Qünki mən silərgə xuni eytayki, baxta qakiriloşan adəmlərləning heqçəksisi dastihininimdin tetimaydu», dəptu. **25** Əmđi top-top adəmlər uningoşa həmrəh bolup ketiwattı. U burulup ularəşa qarap mundak dedi: **26** — Manga əgəxənlər [manga boləşan səyüxliridin] əz atisi wə anisi, ayali wə baliliri, aka-ukiliri wə aqa-singilliri, həttə əz jeninimu yaman kərmisə manga muhlis bolalmas. **27** Kimdəkim əzining krestini yüdişoşan manga əgəxənlər u manga muhlis bolalmas. **28** Aranglardin birsi munar salmaqki bolsa, aldi bilən olturup bu kuruluxni pütküüzgüdək hirajət əzümə barmu-yok dəp həsəb kilməsmu? **29** Undak kilmioşanda, ulni selip pütküüzəlmisə, kərgənlərləning həmmisi mazaş kiliş: «Bu adəm binani baxlap koşup pütküüzəlmidi» — deməy kəlməydu. **31** Yaki bir padixah yonə bir padixah bilən jəng kילוşili qikşə aldi bilən olturup: — Mening üstümgə kəlişoşan yigirmə ming kixilik koşun igisişə mən on ming əşkirim bilən taşabil turalarmənmu? dəp məlqərləp kərməmdü?! **32** Əgər u «Sokuxalməymən» dəp oylisa, düxmən tehi yiraktiki qaoşda əlqi əwətip, sulh xərtilərlini soraydu. **33** Xuningə ohxax, silərdin kimdəkim [kənglidə] əzining bar-yok bilən hoşlaxmisa, manga muhlis bolalmas. **34** Tuz yaxhi nərsidür; həlbuki, tuz əz təmini yoşatsə, uningoşa kaytidin tuz təmini qandakmu kirgüzgili bolidu? **35** U tuprakqə ixlitixkə yaqi oşutqə arilaxturuxkimu yarimay, talaşa taxlinidu. Anglişoşadək kulikiş barlar buni anglisun!

15 Əmđi bajgırlar wə baxkə gunahkarlarning həmmisi uning səzini anglaşkə uning ətrəpioşa olaxmaqta idi. **2** Lekin Pərisiyələr bilən Təwrat əstazliri oşudungxup: — Bu adəm gunahkarlarni qarxi alidu wə ular bilən həmdastihən olturidu! — deyixti. **3** Xunga u ularəşa munu təmsilni sölzəp bərdi:

4 — Əgər aranglarda birəylənlərin yüz tuyağ koyu bolup, uların biri yitip kətsə, tokşan tokşuzini qəldə koyup koyup yitip kətkinini tapkuqə izdiməsmu? 5 Uni tepiwaloqanda, xadlanoqan həlda mürisigə artıdu; 6 andin öyigə elip kelip, yar-buradərli bilən qolum-koxnilirini qakirip, ularoqə: «Mən yitkən qoyumni tepiwaldim, mening bilən təng xadlininglar!» dəydu. 7 Mən silərgə xuni eytayki, xuningoqə ohxax, towa kiliwatkan bir gunahkar üçün əxtə zor hursənlik bolıdu; bu hursənlik towioqə mohtaj bolmioqan tokşan tokşuz həkkanıy kixidin boləqan hursənliktin kəp artuqtur. 8 — Yaki bir ayalning on kümüz dinari bolup, bir dinarni yokitip qoysa, qıraoqni yekip, taki uni tapkuqə öyni süpürüp, zən koyup izdiməsmu? 9 Uni tapkanda yar-buradər, qolum-koxnilirini qakirip, ularoqə: «Mening bilən təng xadlininglar, qünki mən yokitip qoyoqan dinarimni tepiwaldim» — dəydu. 10 Mən silərgə xuni eytayki, xuningoqə ohxax towa kiliwatkan bir gunahkar üçün Hudaning pərixitilərinin arisida hursənlik bolıdu. 11 U səzini dawam kilip mundak dedi: — Məlum bir adəmnin iki oqlı bar ikən. 12 Kiqik oqlı atisioqə: «Əy ata, mal-mülükün tegixlik ülüxümmi həzirlə manga bərgin» dəp eytiptu. Wə u əz mal-mülükürini ikkisigə təkşim kilip beriptu. 13 Uzun ötməylə, kiqik oqlı bar-yokini yiojixturup, yirak bir yurtqə səpər kiliptu. U u yərdə əyx-ixrətlik iqidə turmux kəqürüp mal-dunyasını buzup-qeqiptu. 14 Dəl u bar-yokini səpər kilip tügətkən waktıda, u yurtta qattıq aqarqılık bolup, u helilə kişilqılıkta qaptu. 15 Xuning bilən u berip, xu yurtnin bir pukrasioqə mədikar bolup yallınıptu; u uni etizlikioqə qoxkə bəkixkə əwətiptu. 16 U hətta kərsikini qoxkılarning yemi boləqan purqak posti bilən toyquzuxkə təkəzza boptu; ləkin həqkim uningə qəqnərsə bərməptu. 17 Ahir berip u həoxini tepip: «Atamning xunqə kəp mədikarlırinin aldidin yeməkiqmək exip-texip turıdu; ləkin mən bolsam bu yərdə aqlıktın ələy dəp kəldim! 18 Ornumdin turup, atamning aldioqə berip uningə: Əy ata, mən ərxning aldidimu wə sening aldingdimu gunah kildim. 19 Əmdi sening oşlung atilixkə layik əməsmən. Məni mədikarlırinin süpitidə qobul kiluqaysən! — dəymən» dəp oylaptu. 20 Xuning bilən ornidin turup atsinin aldioqə kaytip mengiptu. Ləkin atisi yiraktınla uni kərtip uningə iqı əşritip, aldioqə yügürüp qikip, uning boynioqə esilip uni səyüpt ketiptu. 21 Oqlı: «Ata, mən ərxning aldidimu, sening aldingdimu gunah kildim. Əmdi sening oşlung atilixkə layik əməsmən» — dəptu. 22 Biraq atisi qakarlırioqə: «Dərhal əng esil tonni əkelip uningə kiydürümlər, qolioqə üzük selinglar, putlırioqə ayaq kiydürümlər; 23 wə bordak torpaqni əkelip soyunglar; andin obdan yəp, rawurus təbrıklyəyli! 24 Qünki mening bu oşlung əlgənidi, tirildi, yitip kətkənidi, tepildi!» — dəptu. Andin ular təbrıklexkili baxlaptu. 25 Əmdi qong oqlı etizioqə kətkənikan. U kaytip keliwetip öygə yekin kəlgəndə nəşmə-nawa bilən ussulning awazini angıaptu. 26 U qakarların birini qakirip, uningdin nemə ix boluwatqinini soraptu. 27 Qakar uningə: Ukang kəldi wə atang uni sak-salamət tepiwaloqanlıki üçün bordak torpaqni soydi» dəptu. 28 Ləkin [qong oqlı] hapa bolup, öygə kirgili unımaptu. Wə atisi qikip uning öygə kirixini ötüniptu. 29 Əmma u atisioqə jawab berip: «Kara! Mən xunqə yildin beri kuldək hizmitingdə boldum, əslə həqbir əmringdin qikip baqmıdim. Biraq sən manga əl-əşnilirim bilən hux kılıqli həqqaqan bərer oşlaqmu bərmiding! 30 Ləkin sening mal-mülüklingrni pəhixilərgə həjləp tügətkən bu oşlung kaytip kəlgəndə, sən uning üçün bordak torpaqni soyupsən» — dəptu. 31 Biraq atisi yənə uningə: «Əy oşlung, sən hərdaim mening yemıdisən wə mening barlıkım seningkidur. 32 Əmdi təbrıkləp

xadlinixkə layıqtur; qünki bu sening ukang əlgənidi, tirildi, yokılıp kətkənidi, tepildi» — dəptu.

16 U muhlislırioqə yənə mundak dedi: — Bir bayning bir oşojidari bar ikən. Birsı bayoqə: «Bu oşojidaringiz mal-mülkingizni buzup qaqtı» dəp xikayət kıptu. 2 U oşojidarni qakirip, uningə: «Mening sening tooqrangda angıoqanlırim zadi kəndak gəp? Oşojidarlıkingdiki hesab-kitabni enik tapxur; qünki mundin keyin sən oşojidar bolmaysən» — dəptu. 3 Oşojidar əmdi əz iqidə: «Nemə kılay? Qünki hojayinim meni oşojidarlıktın məhrum kılıdu. Kətmən qapay desəm unqılık maşdur yok, tiləmqlilik kılay desəm nomus kılimən. 4 Hə, taptım! Oşojidarlıktın kəloqinimda kixilərnin meni öylirigə kərxı elixi üçün, nemə kıliximni əmdi bildim» dəp 5 əz hojayinioqə kəzrdar boləqanlarni bərdin-bərdin qakirip kelip, bərdinqidin: «Hojayinimoqə kanqılık kərzingiz bar?» dəp soraptu. 6 Wə kəzrdar: «Yüz tung zəytun meyi» dəp jawab beriptu. Oşojidar uningə: «Mana, həşabat dəptiringizni elip, bu yərdə əturtur əllik tungoqə əzğərtiwetıng!» dəptu. 7 Andin u yənə birigə: «Sızuq, kanqılık kərz boldingiz?» dəp soraptu. U: «Yüz kürə buşday» dəp jawab beriptu. Oşojidar uningə: «Həşabat dəptiringizni elip səksən kürigə əzğərtiwetıng!» dəptu. 8 Xuning bilən uning hojayini səmimiyətsiz oşojidarning bu ıxtiki pəmlıklıki üçün uningə kayil bolup mahtaptu. Qünki bu dunyaning pərzəntləri əz dəwridə xuning pərzəntlıridin pəmlıktur. (aion g165) 9 Wə mən silərgə xuni eytip koyayki, «Nəhək dunyaoqə təwə mal-dunya» arqılık əzünglaroqə dost tutunglar; xundak kılsanglar, mal-dunya kəroqə kəlməydiəqan boləqan [künüda] xu dostlar silərnı əbədiy məkanlaroqə kərxı alıdu. (aionıs g166) 10 Kimki kixikləni ixta sadik bolsa, qong ıxtımu sadik bolıdu; wə kimki kixikləni ixta səmimiyətsiz bolsa, qong ıxtımu səmimiyətsiz bolıdu. 11 Xunga əgər «nəhək dunyaoqə təwə boləqan mal-dunya»da sadik bolmisanglar, kim silərgə həkqıy baylıklarnı tapxursun? 12 Wə baxqılarning nərsiləridə sadik bolmisanglar kim silərgə əzünglarınin nərsisini barsun? 13 Həqkim ikki hojayinioqə tənq hizmət kılalmaydu. Qünki u yaki buni yaman kərtip, uni yaxı kəridu; yaki buningə özini pütünləy beşixılap, uningə etibarsız karaydu. [Xuningə ohxax], silərnıngmu birlə waktta həm Hudaning, həm mal-dunyaning kullukıda bolunglar mümkün əməs. 14 Əmdi Pərsiyələr (ular puloqə əmrək idi) bularning həmmisini angıap əysani məşirə kılıxtı. 15 Wə u ularoqə mundak dedi: — «Sılər əzüngların adəmlərnin aldidə həkkanıy kılip kərsətküqidursılər; ləkin Huda kəlbınglarni bilıdu. Qünki adəmlərnin arisida kədrilnıdiəqini Hudaning nəziridə yirginqlıktur. 16 Təwrat kanuni wə pəyoqəmbərlərnin yazmılırı [qəməıldürgüqı] Yəhyaşiqə hıdayət bolup kəldi; xu wəktın baxıap Hudaning padıxahlıqınin hux həwiri jakarlınıp keliwatıdu; [padıxahlıqkə] kirməkqi boləqanlarınin hərberi uningə bəşup kiriwelıxi kərutur. 17 Ləkin asman bilən zemınnıng yok kiliwetılixi Təwratnıng bir qekiti bıkar kılinıxtın asandur. 18 — Hər kim əz ayalini talak kılip baxkə birini əlsa zına kıloqan bolıdu wə kimki əz eridin talak kılinoqanni əlsa zına kıloqan bolıdu». 19 — Burun bir bay adəm bar idi; u səşın ənglık ton wə kanap kıyımılərnı kıyıp, hərkıni əyx-ixrət iqidə təntənə kılatı. 20 Wə pütün əzayini qaqa-jaharət besip kətkən Lazarus isimlik bir yoksul bar idi; u bayning dərwəzısinin aldioqə [hərkıni] yatquzup koyulattı. 21 Uning dastihınidin qüxıp kəloqan parqı-puratardın kərsikini toyquzuxkə təxnə idi. Həlbuki, itlər kelip uning yarılırnı yalayttı. 22 Əmdi xundak boldiki, yoksul əldi wə pərixitlər uni lbrahınnıng kuqıqioqə apardı. Bay həm ölıp dəpnə kılındi; 23 wə təhtısarada

kattik kijnilip, bexini k t r p, yiraqtin Ibrah mni w  uning k q k dikidi Lazarusni k r p: **(Had s 986)** **24** « y ata Ibrah m, manga r h m k loqays n! Lazarusni  wat kays n, u barmik ning uqini suoqa qilap, tilimoqa temitip sowutkay. Q nki mən bu ot yalkunida kattik azabliniwatim n!» d p war irap yalwurdi. **25** Lekin Ibrah m mundak dedi: « y o ljum, hayat waqtinda  alaw tni y tkuqa k rginingni w  Lazarusning d rd-bala tart kinini yadingoqa k lt rgin.  azir u təsəlli tapti,  mma sən azab tartiwatis n. **26** W  bulardin baxka, biz bilan silarning arilikimizda yooqan bir  ang bекitilg ndurki, w  y rdin sil r t r pk  et yl  degenl r  et l m s w  andin biz t r pk   timiz degenl r  t l m s». **27**  mdi bay y n : «Undakta, i ata, səndin [Lazarusni] atamning  yig   wtixingni  t nim n. **28** Q nki mening b x aka-ukam bar; ularning bu azab-okub tlik yerg  k lm slik i u n [Lazarus] ularni kattik a ahlandurup koysun» — dedi. **29** Birak Ibrah m jawab berip uningoa: «Ularda Musa w  [baxka] p yo amb rl rning [a ah-guwahlik i] bar; ular xularni anglisun» — dedi. **30** Lekin u: «Yak, i Ibrah m ata, əgər əlgənlərdin biri tirilip ularning aldioqa barsa, ular towa k lidu» — dedi. **31**  mma Ibrah m uningoa: « g r ular Musa w  [baxka] p yo amb rl rning [guwahlikini] anglimisa, hətta əlgənlərdin bisi tirilsimu, ular yenila ixinixni r t k lidu» — dedi.

17 U muhlisiriqa mundak dedi: — Insanni putlaxturi oqan ixlar bolmay qalmaydu; lekin xu putlaxturus wasitiqisi bolqan adamning  halioqa way! **2** Bunda  adamning bu k q k balilardin birini [gunahka] putlaxturoqan bolsa, boynioqa t g m texi esiloqan  лда dengizoqa taxliwetilgini  wz l bolatti. **3**  z nglaroa a ah bolunglar! Əgər kerindixing gunah k loqan bolsa, uningoa t nbil -nəsihət kəloqin. U towa k lsa uni  pu kəloqin. **4** Mubada u bir k n iqid  sang  y tta mərtiwə gunah k lsa w  y tta mərtiwə yeningoa kelip: Towa k ldim, desə, uni yenila  pu kəloqin. **5** Xuning bilən rosullar R bg : Ix nq- tikadimizni axuroqin, — deyixti. **6** W  R b ularoa mundak dedi: — Sil rd  k qa uruqid k z rriqa ix nq bolsa idi, sil r awu  jma d rihig : «Yiltizingdin k murulup, dengizoqa k q p tikil!» des nglar, u s z nglarni anlap k q tti. **7** Lekin aranglardin kimning yar  aydayioqan yak i mal ba idioqan bir k li bolsa w  u etizliktin kaytip k lg nda, uningoa: «Tezr k kelip dastihanda olturoqin», d ydioqanlar barmu? **8** U b lki uningoa: «Mening tamikimni tayyar k l, mən yap-iqip boluq  belingni baolap meni k tkin, andin  z ng yap-iqkin, dem smu? **9** K l  mr kilinoqind k kəloqini  q n hojayin uningoa rəhmət eytamdu? Meningq , eytmaydu. **10** Xuningoa oxhax, sil rmu  z nglaroa əmr kilinoqanning h mmisini ada k loqinl rdin keyin: Biz  zimiz  kullarmiz; biz p k t tegixlik burjimizni ada k lduk, halas», dəydioqan bolisil r. **11** W  xunda  boldiki, u Yerusalemoqa q qip ketiwatqanda, Samariya bilan Galiliyaning otturisidin  tip, **12** bir kəntkə kirginid  mahaw kesiligə griptar bolqan on ad m uningoa uqrap, yiraqta tohtap, **13** awazlarini k t r p:  y  ysa, ustaz, bizg  r h m k loqays n, d p  t ndi. **14** Ularni k rg nd  u ularoa: Berip  z nglarni ka inlaroa k rsitinglar, dedi. W  xunda  boldiki, ular yolda ketiwatqanda, [mahawdin] paklandi. **15** Ulardin birəylən  zining sakay y nini k rg nd  yukiri awaz bilən Hudani uluolap, k ynig  burulup, kaytti. **16** U kelip  ysaning ayioqoa yikilip d m yetip t x kk r eytti. U Samariyid k idi. **17**  ysa bu ixka karap: Pak kilinoqanlar on kixi  masmid ? K loqan tokkuzayl n k ni? **18** Bu yat  llik musapirdin baxka, Hudaqa h md zusan o uq li heqkim kaytip k lm ptioqu?! — dedi. **19** Andin u heliki ad mg : — «Ornungdin tur, yolungoa mang jin! Etikading seni sakaytti!» — dedi. **20**

[Bir k ni] P risiy r uningdin: «Hudaning padixahlik i qa an kelidu?» d p sorioqanda u ularoa jawab berip mundak dedi: — Hudaning padixahlikining kelixini k z bilən k rgili bolmas; **21** kixilar: «Kəranglar, u mana bu y rd !» yak i «U y rd » dey lm ydu. Q nki mana, Hudaning padixahlik i aranglardidur. **22** Keyin u muhlisiriqoa y n  mundak dedi: — «Xunda  k nl r keliduki, sil r Insan'ooljining künliridin bir r k nini bolsimu k r xk  t xna bolisil r, lekin k r lm ysil r. **23** Xu qaod  kixil r sil rg : «Mana u bu y rd !» w  yak i «Mana u u y rd !» d ydu; sil r n  barmanglar n  ularning k ynidin y gi rm nglar. **24** Q nki goya asanning bir qetidin qa mak q qip y n  bir qetigiq  yorutidioqand k, Insan'ooljining  z k nid  həm xunda  bolidu. **25** Lekin u awwal k p azab- kub tl rni tartixi bu dəwrdikilər t ripidin q tk  k kilixi muk rr rdur. **26** W  Nu  [p yo amb rning] k nlirid  kanda  bolqan bolsa, Insan'ooljining k nlirid  həm xunda  bolidu. **27** Taki Nu  kemig  kirip olturoqan k ngiq , kixil r yap-iqip, əylinip w  yatlik bolup keliwatkanidi; andin topan kelip h mmisini  lak kildi. **28** Həm y n , Lutning k nlirid  kanda  bolqan bolsa xunda  bolidu — kixil r yap-iqip, soda-setik kilip, teri dikil kilatti w   yl rni salatti. **29** Lekin Lut Sodom x hiridin q kkan k ni, asmandin ot bilən g ngg rt y oip, [bu x h rdikil rning] h mmisini  lak kildi. **30**  mdi Insan'ooli axkara bolidioqan k nd   n  xunda  bolidu. **31** Xu k ni, h rkim əgzidə turup, n rs -k r kliri  yid  bolsimu, alojili q xmisun, w  xuningoa oxhax kimki etizlikta bolsa [ yig ] heq yanmisun. **32** Lutning ayalini yadinglaroa k lt ringlar! **33** Kimki  z hayatidin kutkuzmaq i bolsa, uningdin məhərum bolidu, lekin  z hayatidin məhərum bolqan kixi uningoa erixidu. **34** Sil rg  xuni eytayki, u keqid  ikki ad m bir orunda yatidu; ulardin biri elip ketilidu, y n  biri k ldurulidu. **35** Ikki ayal yaroqunq k bexida turup un tartiwatqan bolidu; ulardin biri elip ketilidu, y n  biri k ldurulidu». **37** W  ular uningoa jawab n:  y R b, bu ixlar k y rd  yüz beridu? — d p soridi. U ularoa: Jas t k ysi y rd  bolsa, kuz qunlar xu yerg  toplixidu!

18 W  u ularoa, boxaxmay, h rdaim dua kilip turux k r kliki to risida bir t msil k lt rt p mundak dedi: **2** — «M lum x h rd  bir sotqi bar ik n. U Hudadinmu k rkmaydik n, ad ml rgimu p rwa k lmaydik n. **3** Xu x h rd  bir ul ayal bar ik n w  u daim sotqining aldioqa kelip: « yibkardin həkəkimni elip b rgin» d p t l p kilidikan. **4** U heli wak tkiq  uni r t k ptu; birak keyin k nglid : Hudadinmu k rkmaym n, ad ml rgimu p rwa kılmaymən, **5** lekin bu tul hotun meni awar  kilip ketiwatidu, uning manga q plixiwelip meni  alimdin k tk ziw tm slik i u n h r halda uning d wayini sorap k oyay!» — d p oylaptu». **6** R b: Kəranglar, adal tsiz bu sotqining nem  de niririg ! **7** U xunda  k loqan y rd , Huda  ziga keq -kündüz nida k liwatqan tallioqan bəndilirigə kanda  k lar? G r q Huda  z bəndilirigə həmdərd bolux bilan birg  [rəzilikkə] uzunoq  s wr-tak t k lsimu, ahirida bəndilirining dərdigə y tm smu? **8** Mən sil rg  eytayki: U ularning dərdigə yetip nahayiti tezla h k kni elip beridu! Lekin Insan'ooli k lg nda y r y zid  iman-ix nq tapalamdu? — dedi. **9** U  zlarini h k kaniy d p karap, baxk larni k ziga ilmaydioqan bəzilərgə karitip, mundak bir t msilni eytti: **10** — Ikki ad m dua k loqili ibadəthanoqa beriptu. Biri P risiy , y n  biri bajgir ik n. **11** P risiy   r  turup  z- ziga mundak dua kiliptu: — « y Huda, mening baxka ad ml rd k bulangqi, adal tsiz, zinahor w  ətta bu bajgird k bolmiojinim u n sanga x k r! **12** Hər  rptid  ikki k tim roz  tutimən w  tapkanlirimning ondin bir ülüxini s dik  k lim n». **13** Birak heliki bajgir yiraqta turup bexini k t r p asmanoa karaxkimu

petinalmay maydisigə urup turup: «Əy Huda, mən muxu gunahkaroşa rəhim kiləyəsən!» — dəptu. **14** Mən silərgə xuni eytayki, bu ikkiyləndin [Pərisiy] əməs, bəlki [bajgir] kəqürümge erixip əyigə kaytıptu. Qünki hərkim özini üstün tutsa təwən kılınar, ləkin kimki özini təwən tutsa üstün kətürülə. **15** Əmđi kəlini təgküzənd dəp, kixilər kiqik balilərinimu uning əldioə elip kəllətti. Ləkin buni kərgən muhlislar ularni əyibildi. **16** Əmma əysa balilərnə yenioşa qəkirip: Kiqik balilərnə əldioə kəlgili kəyunglar, ularni tosxumanglar. Qünki Hudaning padixahlığı dəl muxundəklərdin tərkib tapkəndur. **17** Mən silərgə bərhək xuni eytip kəyayki: Kimki Hudaning padixahlığıni səbiy balidək kəbul kılmissa, uningə hərgiz kirəlməydu, — dedi. **18** Məlum bir həkūmdar əysadin: I yaxhi ustaz, mənggūlūk həyatka waris bolmaq ūqūn nemə ixni kīlixim kerək, — dəp soridi. (**aiōnios g166**) **19** Ləkin əysa: Meni nemə ūqūn yaxhi dəysən? Yaxhi boləqə pəkət birlə, xuni Hudadur. **20** Əmrilərnə bilisən: — «Zina kılma, kətillik kılma, oqrilik kılma, yalojan guwahlik bərmə, atangni wə anangni hərmət kıl» — dedi. **21** — Bularning həmmisigə kiqikimdin tartip əməl kilip keliwatimən, — dedi u. **22** əysa buni anglar uningə: — Səndə yənə bir ix kəm. Pūtkūl mal-mūlkinəni setip, pulini yəksulləroşa ūləxtürüp bərgin wə xundək kīlsang, ərxətə həzinəg bolidu; andin kelip mənə əgəxkin! — dedi. **23** Əmma u bu gəpni anglap tolimu kəyoşuə qəmiüp kətti; qünki u nahəyiti bay idi. **24** Tolimu kəyoşuə qəmiüp kətkənlikini kərgən əysa: — Mal-dunyasi kəplərnəng Hudaning padixahlığıə kirixi nemidəng təş-hə! **25** Təginəni yəginəning kəzidin etūxi bay adəmnəng Hudaning padixahlığıə kirixidin asandur! — dedi. **26** Buni angliəjanlar: — Undək bolsa, kim niyatka erixəlisun? — deyixti. **27** Əmma u jawabən: — Insanlarəşa mumkin bolmiojan ixlar Hudəyoşa jumkindur — dedi. **28** Əmđi Petrus: — Mana, biz bar-yokimizni taxlap sangə əgəxtuk!? — dedi. **29** U ularəşa: — Mən silərgə bərhək xuni eytayki, Hudaning padixahlığı ūqūn əy-wək ya ata-anisi ya kərinədxliri ya ayali ya baliliridin wə kəqkənərnəng hərbiri **30** bu zamandə buləroşa kəp həsəsiləp muyyəsr bolidu wə kəlidiojan zamandimu mənggūlūk həyatka erixməy kəlməydu. — dedi. (**aiōn g165, aiōnios g166**) **31** Andin u on ikkəylənni əz yenioşa elip ularəşa mundək dedi: — Mana, biz həzir Yerusalemoşa qikiwatimiz wə pəyoşəmbərlərnəng Insan'əşli toqrisida pūtkənəlrinəng həmmisi [xu yərdə] əmələ axurulidu. **32** Qünki u yat əllərnəng kəlioşa tapxurulidu wə ular uni məshirə kīlip, harlaydu, uning ūstigə tūküridu; **33** ular uni kəmqiəjanəndin keyin əltürūwetidu; wə u ūqinqi kuni kəyətə tirilidu, — dedi. **34** Biraq ular bu səzlərdin həqnemini qūxənəmmidi. Bu səznəng mənsi ularin yoxurulojan bolup, uning nemə eytkinini biləlməy kəldi. **35** Wə xundək ix boldiki, u Yeriho xəhriəgə yəkinləxkəndə, bir kor kixi yolning boyida olturup tiləmqilik kiliwatatti. **36** U kəpqiəliknəng etūp ketiwatkanlikini anglap: — Nemə ix boləqəndu? — dəp soridi. **37** Hək uningə: — Nasarətlik əysa bu yərdin etūp ketiwatidu, — dəp həwər bərdi. **38** — I Dawutnəng oşli əysa, mənə rəhim kīləyəsən! — dəp wərkirəp kətti u. **39** Wə əysanəng əldidə mənəgiwatkanlar uni: — Xūk oltur! dəp əyibləxti. Biraq u: — I Dawutnəng oşli, mənə rəhim kīləyəsən! — dəp təhimu kəttik wərkiridi. **40** əysa kədimini tohtitip, uni əldioə baxlap kəlixni buyrudi. Kərioşu uningə yəkin kəlgəndə u uningdin: **41** — Sən menə nemə kīlip bər, dəysən? — dəp soridi. — I Rəbbim, kəyətə kərioəjan bolsam'idi! — dedi u. **42** əysa uningə: — Kərioəjan boləjin! Etikəding seni sakaytti, — dedi. **43** Wə uning kəzi xuan əqildi; u əysəyoşa əgixip, yol boyi Hudani uluəşlap mənədi. Wə barlik halayikmu buni kərip Hudəyoşa mədhijə əqūdi.

19 U Yeriho xəhriəgə kirip uningdin etūp ketiwatatti. **2** Mana xu yərdə Zakay isimlik bir kixi bar idi. U «bax bajgir» bolup, intayin bay idi. **3** U əysanəng kəndək adəm ikənlikini kərixxkə pəsət izdəwatatti, ləkin boyi pakar boləqəqka, həklnəng toliəlikidin uni kərelməytti. **4** Xunga u əldi tərəpkə yūgūrtip bərip, uni kərixx ūqūn bir tūp ūjmə dərihigə yamixip qikti; qünki əysa u yol bilən etətti. **5** Wə əysa u yərgə kəlgəndə yukiriəşə kərap uni kərip uningə: — Zakay, qəpsən qūxkin! Qünki mən būgūn sənəng əyigəndə kəonuxum kerək, — dedi. **6** U əldirəp qūxūp, huxallik bilən uni [əyidə] məhman kildi. **7** Bu ixni kərgən halayiknəng həmmisi: U gunahkərx kixinəngkidə kənoqili kirip kətti! — dəp əqotuldixip kətti. **8** Ləkin Zakay ormidin turup Rəbgə: — I Rəbbim, mənə, mūlkūmnəng yerimini yəksulləroşa bərimən; əgər birəwni yəloəjanəndin xikəyət kīlip uningdin birnemə ūndürūwəlojan bolsam birigə tətni kəyturimən, — dedi. **9** Buning bilən əysa uningə [kərap]: — Būgūn niyat bu əyigə kirdi. Qünki bu kixi həmə İbrəhimnəng əqlidu! **10** Qünki Insan'əşli əziz kətkənərnə izdəp kətkəzoşli kəldi, — dedi. **11** Halayik bu səzlərnə tingəwatkəndə u yənə səz kīlip bir təmsilni kəoxup eytti. Qünki u Yerusalemoşa yəkinləxkanidi wə ular: «Hudaning padixahlığı dərhəp naməyan bolioxuq!» — dəp oyləxkanidi. **12** Xunga u mundək dedi: Bir əksəngək padixahlık təhtigə erixip kəlix ūqūn yirək bir yurtkə kərap yoloə qikiptu. **13** [Awwal] u əzizəng on kulini qəkirip, ularəşa on tillani ūləxtürüp bərip: «Mən kəytip kəlgūgə [buning bilən] oqət kilinglar» — dəptu. **14** Biraq əz yurt pūkraliri uningə əq boləqəqka, kəynidin əqlərnin əwətip: «Bu kixinəng ūstimizgə padixəh boluxini haliməymiz!» dəptu. **15** Wə u padixahlık mənsipigə erixip kəytip kəlgəndə xundək boldiki, hərbirinəng tijarət bilən kənəpə paydə tapkəninini bilməkəy bolup, pulini tapxəroşə həkili kullirini əz əldioə qəkirtiptu. **16** Wə əwwəlkisi kəlip: «I hojam, sili bərgən tilla on tilla paydə kildi» dəptu. **17** «Yarəsən, əy yaxhi kul! Sən kiqikkinə ixta ixənqlik qikkənliknəng ūqūn on xəhərgə həkim boləjin» — dəptu hojayin uningə. **18** İkkinqisi kəlip: «I hojam, sili bərgən tilla bəx tilla paydə kildi» dəptu. **19** Hojayin uningə hən: «Sən hən bəx xəhərgə həkim boləjin» dəptu. **20** Ləkin yənə birsi kəlip: «I hojam, mənə sili bərgən tilla! Buni yəoqlikə qigip bir jaydə kəyup saklidim. **21** Qünki sili kəttik adəm ikənə, sili əmənət kilmiojanliridin paydə ūndürüp, əzliəri terimiojanliridin həsul yioşla. Xuning ūqūn silidin kərkətm» dəptu. **22** Əmma [hojayini] uningə: «Əy əski kul, sangə əz əzoingdin qikkən səzliəng boyigə həkūm kīlay. Sən mənəng əmənət kilməy ūndürūwalidiojan, teriməy turup yioşwalidiojan kəttik adəm ikənlikimni bilip turup, **23** nemə ūqūn mənəng pulumni həziniqəlgə əmənət kəymidəng? Mən kəytip kəlgəndə, uni əsūmi bilən əlmasmidim?» — dəptu. **24** Andin u yenidikilərgə: «Uningdiki tillani elip on tilla tapkən kuləşə beringlar!» dəp buyruptu. **25** Ular uningə: «I hoja, uning on tillasi tursal» — dəptikan. **26** [hojayin yənə mundək dəptu]: «— Qünki mən silərgə xuni eytayki, kimdə bar bolsa, uningə təhimu kəp berilidu; əmma kimdə yəq bolsa, hətta uningdə bar boləjanlirimu uningdin məhrum kīlinidu. **27** Əmđi ūstigə padixəh bolup həkūm sūrūxūmni halimiojan dūxmənəlrimni bolsa, ularni kəltürüp, mənəng əldimdə kətl kilinglar». **28** U bu ixlarni eytkəndin keyin, Yerusalemoşa qikixkə əldioə kərap mənədi. **29** Wə xundək boldiki, u əzəyən təlojnəng etikidiki Bəyt-Fəgi wə Bəyt-Aniyə yeziliriəşə yəkin kəlginidə, ikki muhlisəşə munulərnəni tapiləp əldin əwətti: **30** — Silər ədulunglərdiki yezioşə beringlar. U yərgə kiriplə hək adəm balisi minip bəkmiojan, bəoşləqlik bir təhəyini kərisilə. Uni yexip bu yərgə yətiləp kelinglar. **31** Əgər birsi

silərdin: «Nemixka buni yexisilar?» dəp sorap qalsa, silər uningə: «Rəbning buningə həjiti qüxti» — dənglar. **32** Xuning bilən əwətilənlər beriwidi, ix dəl u ularəja eytkəndək boldi. **33** Ular təhəyni yexiwaatkənda, uning igiliri ulardin: — Təhəyni nemixka yexisilar? — dəp soridi. **34** Ular: — Rəbning uningə həjiti qüxti, — dedi. **35** Ular uni Əysaning aldioja yetiləp kəldi; wə yepinqə-qapanlirini təhəyning üstigə selip, Əysani yələp üstigə mindürdi. **36** U ketip barəjində, həlkələr yepinqə-qapanlirini yoloja payəndaz kiliş saldi. **37** Wə u Zaytum teəjind qüxüx yoloja yekinləxkinidə, pütkül muhlislar jaməiti xadlinip, əz kəbi ləng kərgən kudrətlik məjizilər üqün awazini kəttürüp: «Pərwərdigarning namidə kəlgən padixah mubarəktur! Asmanlarda tinq-inaqlıq tikləngəy, ərxilədə xan-xərap ayan boləjay!» dəp towlixip Hudaəja mədhijə oquxka baxlidi. **39** Lekin topring iqidə bəzi Pərisiyələr uningəja: — Əy ustaz, muhlislingəja [muxu gəpliri üqün] tənbiş bər! — deyixti. **40** Biraq u ularəja jawabən: — Silərgə xuni eytayki, bular jim turojan bolsa, həttə bu taxlarmu qukan selixkan bolatti, — dedi. **41** Əmdi u xəhərgə yekinlixip uni kərup, uning üqün yiojlap mundaq dedi: **42** — [I Yerusalem!] Sən bügün, bu küniündə, tinq-amanliq üqün nemə kərək boləjini bilsəng idi! Kaxki, bu ixlar hazır kəzlingidim yoxurundur. **43** Qünki xundaq künlər bexingəja keliduki, düxmənliring ətrapingni qaxa-istihkam bilən kərxap seni qamap tət tərəptin kistaydu. **44** Ular seni wə [sepiling]ning iqingidiki baliliringni yər bilən yəksən kiliş, həttə taxni taxning üstidim u kəldurmaydu; qünki [Huda]ning seni yokiəjan pəytini bilip yətmidim. **45** Wə u ibadəthana həyililiriəja kirip, u yərdə elim-setim kiliwatkanlarni həydəp qikişirip, **46** ularəja: — Muxəddəs yazmilarda: «Mening öyüm dua-tiləwəthana bolidu» dəp pütülgən bolsimu, lekin silər ni «buləngqilarning uwisi» kiliwaldinglar! — dedi. **47** Xu waqitlarda u hər küni ibadəthanidə təlim bəretti. Bax kaşınlar, Təwrat ustazliri wə yurt qongliri uni yokitixka amal izdidi. **48** Lekin ular qəndək qol selixni bilməyitti, qünki barlıq həlk uning sezini tingxax üqün uningəja kattik yepixkanidi.

20 Wə xu künlərdin bir küni u ibadəthanining həyililiriəja həlkəkə təlim bərip hux həwərnə elan kiliwatqənda, bax kaşınlar wə Təwrat ustazliri bilən aqşakallar uning aldioja kəlip uningdin: **2** — Bizgə eytkin: Sən kiliwatkan bu ixlarni qəysi həquqka əsasən kiliwətisən? Səngə bu həquqni kim bərgən? — dəp soridi. **3** U ularəja jawab bərip: — Mənmə silərdin bir ixni soray; silər mənə yətip bəringlarqu, **4** — Yəhya yürgüzgən qəməldürüx ərxtnimə, yəki insanlardinmu? — dəp soridi. **5** Ular əzərə mullahijə kilişirip: — Əgər «ərxtnin kəlgən» desək, u bizgə: «Undaqta, silər nemə üqün [Yəhyaəja] ixənmidinglar?» dəydu. **6** Əgər: «Insanlardin kəlgən» desək, bu barlıq halayik bizni qalma-kesək kiliş öltürüdi. Qünki ular Yəhyaning pəyojəmbər ikənlikiyə ixəndürülgən, — deyixti. **7** Wə ular: — [Uning] [həquqning] qəyərdin kəlgənlikini bilməymiz, — dəp jawab bərixti. **8** Əysa ularəja: — Undaqta, mənmu bu ixlarni qəysi həquqka əsasən kiliwatkanlıqimni eytməymən, — dedi. **9** U halayikə munu təmsilni sezəlxəkə baxlidi: — «Bir kixi bir üzümzarlıq bərpə kiliş, uni bəyojənlərgə ijarigə bərip, əzi yəka yurtka bərip u yərdə uzun waqit turuptu. **10** Üzüməlni yiojidiəjan məzgil kəlgəndə bəyojənlərnəng üzümzarlıqtiki mēwidin uningəja bərixkə kulliridin birini ularining yenioja əwətiptu. Lekin bəyojənlər uni urup-dumbalap kuruq qol yanduruwetiptu. **11** U yənə bəxka bir kulni əwətiptu. Lekin ular unimə dumbalap, harlap, yənə kuruq qol qayturuwetiptu. **12** U yənə üqinqisini əwətiptu; ular unimə urup yarilandurup, talaəja həydəp qikişirwetiptu. **13** [Ahirdə] üzümzarlıqning

hojayini: «Qəndək kilsam bolar? Səyümlük oqulmni əwətaj; ular uni kərsə, həq bolmioqənda uning hərmətinə kilar?» dəptu. **14** Biraq bəyojənlər uning oqulni kərup bir-biri bilən məsləhətlixip: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni jayliwətaj, andin miras bizningki bolidu» deyixiptu. **15** Xuning bilən ular uni üzümzarlıqning sirtioja əqikip öltürüwetiptu. Əmdi bundək əhwaldə üzümzarlıqning hojayini ularni qəndək kiliədu? **16** U kəlip u bəyojənlərnəni yokitip üzümzarlıqni bəxkilarəja tapxuridu». Halayik buni ənglap: — Bundək ixlar xərgiz bolmisun! — deyixti. **17** Lekin u ularəja kəzliniri tikip mundaq dedi: — Undək bolsa, muxəddəs yazmilarda «Tamqilə taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi» dəp yeziləjan səz zadi nemini kərsətidu? **18** Bu «tax»ka yikiəjan kixi pərapə bolup ketidu; lekin bu tax xərkimning üstigə qüxsə, uni kukum-təlkən kiliwetidu. **19** Bax kaşınlar wə Təwrat ustazliri uning bu təmsilni əzligə əqikipni eytkənlikini bilip xu həman uningəja qol selix yolini izdidi; lekin ular halayiktni kərxquxti. **20** Xunga ular uning kəynidin marap, uni [Rim] wəliyisining həkümranlıqida sorəqka tartixka tapxurux üqün birməqə adəmlərnəni setiwəlip, soqunup kixikə əwətti. Ular səmimiy kiyəpətkə keriwəlip, uning səzidin yoquq izdəp yəmətti. **21** Ular uningəja mundaq soal qoydi: — Əy ustaz, silini durus səz kiliədiəjan wə durus təlim bəridiəjan, həqkəndək adəmnəng yüz-hatirisini [kət'iy] kilməyidiəjan, bəki Hudaning yolini sadiklik bilən əgətip keliwatkan adəm dəp bilimiz. **22** [Rim imperatori] Qəysərgə bəj-səlik tapxurux Təwrat kənanioja uyoqunmu-yok?». **23** Əmma u ularning həyilisinəni kərip yetip ularəja: — Nemixka mənə siniməqisilar? **24** Mənə bir kümüx dinar kərsitinglar. Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dedi. Ular uningəja: Qəysərnəngki, — dedi. **25** Wə u ularəja: — Undək bolsa, Qəysərnəngi həkəpni Qəysərgə, Hudaning həkəpni Hudaəja tapxurunglar, — dedi. **26** Ular halayiktnəng əldidə uning səzliiridin uni tutuwaləduək həqkəndək yoquq tapalmidi. Ular uning bu jawabioja həyranuhas bolup, zuwani tutuldi. **27** Wə «əlgənlər tirilməydu» dəp inkar kiliədiəjan Saduqiylarning bəziliri uning aldioja kəlip soal qoyup mundaq dedi: **28** — Ustaz, Musa [pəyojəmbər Təwrat]ta bizgə: «Ayalı bar, əmma pərzənt kərməgən kixi ölüp kətsə, əlgüqinəng aka yəki inisi tul qəlojan yənggisini əmrigə elip, kərandixi üqün nəsil qəlduruxi kərək» — dəp yazəjan. **29** Əmdi yəttə aka-uka bar idi. Qongi əyləngəndin keyin pərzənt kərməy ələmdin ətti. **30** Ikkinqi kərandixi ayalini əmrigə elip, pərzənt kərməy ələmdin ətti. **31** Andin üqinqisi uni əldi; xundaq kiliş, yəttisi uni əmrigə elip pərzənt kərməy əldi. **32** Həmmisidin keyin ayalmu əldi. **33** Əmdi tirilix künidə bu ayal ularning qəyisiningki bolar? Qünki yəttisi uni hotunluqka əlojan-də?! **34** Əysa ularəja mundaq jawab bərdi: — Bu ələmnəng pərzəntliri əylinidu, yatlık bolidu. (əiəñ q165) **35** Lekin u ələmdin nəsivə boluxka, xundaqka əlüklərdin tirilixkə layik sanaləjanlar əylənməydu, yatlık bolmaydu. (əiəñ q165) **36** Qünki ular yənə əlməydu, pərixtilərgə əhxax bolidu; «ələmdin tirilixtnin tuəloqun pərzəntlər» boləqəqka, ular Hudaning oqulliridur. **37** Əmdi əlgənlərnəng tirildürülxüni həttə Musa [pəyojəmbər] əzimu ayan kəlojan; qünki [Təwrat]tikki «tikənlik» dəgən wəqəning hatirisidə u Pərwərdigərnə: «İbrahəmnəng Hudasi, İshəknəng Hudasi wə Yəqupnəng Hudasi» dəp bayan kəlojan. **38** U əlüklərnəng Hudasi əməs, bəki tiriklərnəng Hudasidur; qünki uningəja nisbətən həmməyənə tiriktur. **39** Xuning bilən Təwrat ustazliridin bərkəngisi bəha bərip: — Ustaz, yaxhi eyting, — dedi. **40** Qünki ulardin həqkim yənə uningdin soal sorəqka jür'ət kəlaləmdi. **41** Əmdi u ularəja soal qoydi: — Kixilər Məsihni qəndəksigə Dawutnəng oqulni qoydu?

42 Qünki Dawut ezi Zəburda: Pərwərdigar mening Rəbbimgə eyttiki: — «Mən sening dүxmənlingini təhtipəring kilöuqə, Mening ong yenimda olturojin!» — degənuq? 44 Əmma Dawut uni «Rəbbim» dəp qəkirəjan yərdə, undakta u kandakmu uning oojli bolidu? 45 Wə barlik halayik kulək selip anglawtəkinda, u muhislirioja uning undək dedi: — 46 — Təwrat ustazliridin hoxyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwəlojan həlda ojadıyıp yürüxkə, bazarlarda kixilərnin ularoja boləjan salamlirioja, sinagoglarda aldinki orunlarda, ziyapətlərdimu terdə olturuxka amrak kelidu. 47 Ular tul ayallarning barlik əy-besatlırini yəwalidu wə kəz-kəz kilip yəlojanın uzundin-uzun dualar kilidu. Ularıng tartidəjan jazasi təhimu eojir bolidu!

21 U bexini kətürüp qəriwidi, baylarning əz sədikilirini [ibadəthanidiki] iana sandukioja taxlıojinini kərdi. 2 U yənə sandukka ikki tiyinni taxlawatқан bir namrat tul ayalnımu kərdi. 3 Xuning bilən u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu namrat tul ayalning taxlıojini həmməylənninɡkidin kəptur. 4 Qünki ularning həmmisi əzlırining aqşanliridin iana kilip, Hudaəja atiojan sədikilərgə qoxup taxlıdı; ləkin bu ayal namratlikioja qərimay, əziling tirikqilik kilidiojınıninɡ həmmisini ianə kilip taxlıdı. 5 Wə bəzilər ibadəthanining nəpis taxlar wə Hudaəja sunulojan hədiyələr bilən kəndək bəzəlnikli toərisida səzlixiwatatti. U: 6 — Silər kəruwatқан bu barlik nərsilərgə nisbətən, xu künlər keliduki, hətta bir tal taxmu tax üstidə qaldurulmay, həmmisi gumran kilinidu, — dedi. 7 Ular uningdin: — Ustaz, bu degənlirinq qačan yüz beridu? Bu ixlarning yüz beridiojanlıkini ayan kilidəjan kəndək əlamət bolidu? — dəp soridi. 8 U mundək dedi: — Azdurlup ketixtin həzi bolunglar. Qünki tola kixilər mening namimni setip: «Mana əzüm xudurmən!» wə «Axu wəqit yəkinlaxtil!» dəydu. Xunga ularning kəynigə kirmənglar. 9 Silər urux wə topılanglarning həwirini angliojan wəqitnglardımu wəhimigə qüxmənglar; qünki bu ixlarning əwwal yüz berixi mukərrər. Ləkin bular, zaman ahiri yetip kəldi, degənlək əməs. 10 Andin u yənə mundək dedi: — Bir millət yənə bir millət bilən uruxka qikidu, bir padixahlıq yənə bir padixahlıq bilən uruxka qikidu. 11 Jay-jaylarda xiddətlək yər təwrəxlər, aqarqılıqlar wə wəbalar bolidu, [yər yüzidə] wəhəxtələr wə əsməndə həywətlək əlamətlər kərinidu. 12 Biraq bu hərbi wəklər yüz bərixtin ilgiri, kixilər silərgə qol selip tutқun kilidu wə silərgə ziyənkəxlək kilip, silərnə sinagoglarning soraklırioja tapxuridu, zindanlaroja taxlaydu; ular mening namim tüpəylidin silərnə padixah wə həkümdarlarıninɡ əldioja elip baridu, 13 wə buning bilən [ularning əldidə] guwahlik bərix pürsitinglar qikidu. 14 Uning üçün əzrgə kəndək jawab bərix toərisida əldin'ala həq oylanmaslıkka kəblinglarda kə't'iy niyət kilinglar. 15 Qünki mən silərgə barlik dүxmənlinginglar rəddioja wə rət kiləlmiojudək pəşahətlək til wə danixmənlək ata kilimən. 16 Hətta atana, aka-uka, uruk-tuəqjan wə yar-buradrlirilinglarimu silərgə hainlik kilip tutup beridu wə ular aranglardiki bəzilirilinglarni oltüridu. 17 Silər mening namim tüpəylidin həmmə adəmninɡ nəpřitigə uqrayıslər. 18 Həlbuki, bəxinglardiki bir tal qaқmu həkək bolmaydu! 19 Səwr-qidamlik boləojinlardə, jeninglaroja əgə bolalaysılr. 20 — Ləkin Yerusalemning [dүxmən] koxunliri təripidin qorxiwəlinəjanlıkini kərgininglarda, uning wəyrən bolux wəqit yəkinlixip qəptu, dəp bilinglar. 21 U qaқda Yəhudıyə əlksidə turuwatқанlar taəjarəja qaқsun, xəhər iqidə turuwatқанlar uningdin qikip kətsun, yezilarda turuwatқанlar xəhərgə kirmisun. 22 Qünki xu qaқ [ıntiқam] jazasını tartidəjan künlər»dur; xuning bilən [mukəddəs yazmılarda] barlik pütülgənlər əməlgə axurulidu. 23 Əmdi xu künlərdə

həmilidar ayallar wə bala emitidəjanlarıninɡ həloja way! Qünki bu zeminda eojir kışqılıq bolidu wə [ərxitiki] əzəp bu həlkning bəxioja qüxidu; 24 Ular kiliqning bisida yikitilidu wə tutқun kilinip, barlik əllərgə elip ketilidu; «yat əllərninɡ wəqiti» toxkuqə, Yerusalem yat əllərninɡ əyaoj astida qalidu. 25 — Kuyax, ay, yultuzlardımu əlamətlər bolidu; yər yüzidiki əllər ərisida dengiz-okyanlarıninɡ güldürlixidin wə dolқunlarıninɡ dawəlojuxliridin parakəndiqilik bolidu. 26 Adəmlər qorқup, yər yüzigə kelidəjan əpətlərnə wəhimə iqidə kütüp əs-hoxini yəqitidu; qünki əsməndiki küqlər ləzzigə kelidu. 27 Andin kixilər İnsan'əojlininɡ küq-kudrət wə uluoj xan-xəpər bilən bir bulut iqidə keliwatқанlıkini kəridu. 28 Ləkin bu əlamətlər kəruwənxkə baxlıəjana, qəddinglarni ruslap bəxinglarni kətürənglar, qünki bu silərnə əzad kilixtiki niyat yəkinlaxti, degənlıktur. 29 U ularoja mundək bir təmsilni səzləp bərdi: — Ənjür dərihi wə bəxkə barlik dərhəlgə karənglar. 30 Ularıninɡ yəngidin bihlanəjana ularoja karəp, əzūnglar yazning yetip kəlixigə əz qəlojanlıkini bilisilər. 31 Xuningdək, baya deyiləjan əlamətlərninɡ yüz bəriwatқанlıkini kərgininglarda, Hudaning padixahlıqning yəkin qəlojanlıkini bilinglar. 32 Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu əlamətlərninɡ həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ətməydu. 33 Asmən-zəmin yəkilidu, biraq mening səzlırim hərgiz yəqəlməydu. 34 — Ləkin əzūnglarəja əgəh bolunglarki, kəngüllirinqlar əyx-ixrət, məyhorluk wə tirikqilikning oəm-əndixiliri bilən bihudlaxmisun, xu küni üstūnglarəja tuyuksiz qüxmısun. 35 Qünki u goya tuzaktək barlik yər yüzidə hərbi turuwatқанlarıninɡ bəxioja qüxidu. 36 Xunga hərəkəndək wəqitlarda hoxyar bolunglar, yüz bərix əldidə turuwatқан bu ixlardin əzūnglarni qaқurup İnsan'əojli əldidə hazır bolup turuxka layik həsəblinix üçün hərdəim dua kilinglar, — dedi. 37 Əmdi u kündüzliri ibadəthanida təlim bərtəti, əhxəmliri xəhərdin qikip, kəqini Zəytun təojı dəp atəlojan taəjda ətküzətti. 38 Wə barlik həlk uning təlimini angliəojli tang səhərdə ibadəthanioja kirip, uning yenioja kəltətti.

22 Əmdi petir nan həyti («ətup ketix həyti» dəpmu ətilidu) yəkinlixip qəlojanı. 2 Bax kəhınlar wə Təwrat ustazlıri uni əlümgə məhkum kilixkə əməl izdəp yürətti; qünki ular həlkətin qorқattı. 3 Xu pəyttə on ikkiyəndin biri boləjan, İxkariyot dəp atəlojan Yəhudaning kəngligə Xəytan kirdi. 4 U bərip bax kəhınlar wə ibadəthana pasıban bəgliri bilən əysani kəndək kilip ularəja tutup bərix üstidə məslihətləxti. 5 Ular intayın hux bolup, Yəhudaəja pul bərixkə kəlixti. 6 Yəhuda məqul bolup, uni halayikətin əyrim qəlojana ularəja tutup bərixkə muwəpik pürsət izdəxkə kirixti. 7 Əmdi petir nan həytninɡ [birinqi] küni yetip kəlgəndi. Xu küni «ətup ketix həyti»əja atəp qurbanlıq [koza] soyulatti. 8 Xuning bilən əysə Petrus bilən Yuhənanıəja — Bərip bizgə ətup ketix həytninɡ [kozisini] birgə yəgilli təyyarlanglar, — dəp ularni həwətti. 9 — Kəyərdə təyyarlıximizni halaysın? — dəp soridi ular. 10 U ularəja mundək dedi: — Xəhərgə kirsənglar, mana u yərdə kozida su kətürüwaləjan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning kəynidin mēngip u kirgən əyğə kiringlar. 11 Wə əy igisigə: «Ustaz: — Muhlisirim bilən ətup ketix həytninɡ tamikini yəydiəjan məhmanhana əy kəyərdə? — dəp sorawatidu» dənglar. 12 U silərnə baxlap üstünki kəwəttiki rətləngən səməjanlaxturulojan qəng bir eojiz əyni kərsitidu. Mana u yərdə təyyarlik kilip turunglar. 13 Xuning bilən ikkisi bəriwidi, həmmə ixlar uning eytkinidək bolup qikətti. Ular xu yərdə ətup ketix həytninɡ tamikini təyyarlaxti. 14 Əmdi wəqit-saiti kəlgəndə, əysə dastihanda olturdi; on ikki rosul uning bilən billə

olturuxti. **15** Andin u ularoşa: — Mən azab qekixtin ilgiri, silər bilən etip ketix heyting bu tamiqoşa həmdastihanda boluxka tolimu intizar bolup kəlgənidim. **16** Qünki silərgə eytayki, bu heyət ziyapitining [əhmiyiti] Hudaning padixahliqida əməlgə axurulmıoşuqə, mən buningdin kayta yeməymən, — dedi. **17** Andin u bir jamni koloşa elip, təkəkkür eytti və muhlisirioşa: — Buni elip aranglarda təkşim kılıp [iqinglar]. **18** Qünki xuni eytayki, mundin keyin Hudaning padixahliki kəlmigüqə, hərgiz üzüm xərbitudin kət'iy iqməymən, — dedi. **19** Andin u bir tal nanni koloşa elip, Hudaşa təkəkkür eytti və uni oxtup, ularoşa üləxtürüp berip: — Bu mening silər üqün pida bolidoğan tenimdur. Məni əsləp turux üqün buningdin yənglar, — dedi. **20** U xuningdək tamaktin keyinki jamni koloşa elip mundak dedi: — Bu jamdiki xarab mening silər üqün təküliidoğan kenimda boləjan yəngi əhdidur. **21** Ləkin mana, meni tutup bərgüqining kəli mening bilən bir dastihandidur. **22** Wə Insan'oolli dərwaqə əzi toşrisida bekitilgəndək [aləmdin] ketidu; biraq Insan'oollining tutup berilixigə wasitiqi boləjan adəmning həlioşa way! **23** Andin muhlislar bir-biridin: — Arimizda zadi kim muxundak ixni kilixi mumkin? — dəp munazirigə qünxüp ketixti. **24** Əmdi ularning arşida qəysimiz əng uluoş saniliximiz kerək degən talax-tartix payda boldi. **25** U ularoşa mundak dedi: — Əllərdiki padixahlar kol astidiki həlk üstidin buyrukwaşliq kılıp idarə kılıdu, ularning üstidiki həkukdarlıri «həlkərwər» dəp atılıdu. **26** Biraq silər xundak bolmanglar; bəki aranglardiki əng mərtiwilik əzini əng kiqikidək həsəblisun və yetəkqi boləjanlar [həmmayləngə] hizmətkardək bolsun. **27** Kim mərtiwilik, dastihanda olturoşanmu yaki dastihandiki kütüküqimu? Dastihanda olturoşini əməsmu? Biraq mən bolsam aranglarda hizmitinglarda boluqı kütüküdoakturmən. **28** Silər bəşənglar, beximoşa sinaklar kəlgəndə baxtin-ahir mən bilən billə həmrəh boləşansılar. **29** Wə huddi Atam mənə padixahliq həkukı bekitkəndək, mən silərgimu xundak bekitimən. **30** Xuning bilən silər mening padixahlikimda mən bilən bir dastihanda yəp-iqisilər və təhtlərdə olturup, İsrailning on ikki kəbilisi üstidin həküm qikirisilar. **31** Rəb yəşə [Petruska]: — «Əy Simon, Simon! Mana, Xəyatan həmmingləri huddi buoşday təkşioşandək taskəp sinaxni tiligən. **32** Ləkin etikəding yəkimisun dəp sanga dua kıldim. Əmdi sən towa kılıp tüz yoloşa kəytkəndin keyin, qerindaxlırningi məstəhkəmligın» — dedi. **33** — I Rəb, — dedi Petrus, — Mən sən bilən billə zindanoşa taxlinip, billə əlümgə berixkə təyyarmən! **34** U uninoşa: — I Petrus, sanga eytayki, bəgün horaz qillioşuqə, sən «Uni tonumaymən» dəp məndin üq ketim tanisən, dedi. **35** Andin, u ulardin: — Silərnə həmyansiz, hurjunsiz və kəxsiz [səpərgə] əwətkinimdə silərnəng birər nərsənglar kəm bolup kəloşanmu? — dəp soridi. Ular: — Yaq, dedi. **36** Xuning bilən u ularoşa: — Ləkin hazır hər kimning həmyani bolsa, uni alsun; xundak həm hurjuni bolsa, uni alsun və bir kimning kiliqi bolmisa, qəpini setip birdin kiliqi alsun. **37** Qünki mən silərgə xuni eytayki, [mukəddəs yazmılda]: «U jinayətqilə kətarida sanılıdu» dəp pütülgən sez mənə qəqum əməlgə axurılıdu. Qünki mening toşramdiki bərlək ixlar toluq əməlgə axmay kəlmaydu — dedi. **38** — I Rəb, kərioşin, bu yərdə ikki kiliq bar ikən, dedi ular. — Boldi, yetidul — dedi u ularoşa. **39** Andin u qikiq, aditi boyiqə Zəytun teşioşa yol aldı; uning muhlisiri uninoşa əgixip bardı. **40** U yərgə yetip barəşanda u ularoşa: — Azdurulmasliqınglar üqün dua kilinglar, — dedi. **41** Andin, ulardin bir tax etimiqə nerirək berip, tizlinip turup: **42** — I Ata, halisang, bu kədəhni məndin elip kətkəysən. Ləkin mening əməs, bəki Səning iradəng ada kılinsun — dəp dua kıldı; **43** və asmandin bir pərixətə uninoşa kərünüp uni

küwətləndürdi. **44** U kəttik azabta toloşinip tehimu iħlasliq bilən dua kiliwərdi. Buning bilən uning tərliri yərgə təkülgən kən tamqiliridək qüxüxkə baxlıdi. **45** Andin duasini tügətip, ornidin turup, muhlisirining yenioşa kəldi. Ularınəng oşəmgə qəküp həlsizlinip mügdəp kəloşanlıkini kərüwidə, ularoşa: **46** — Uhlap kəloşinglar nemisi? Azduruluxtin saklinix üqün kərup dua kilinglar, — dedi. **47** Uning səzi tehi ayoşlaxməstinla, bir top adəmlər pəyda boldi. Uları baxlap kəlgüqi on ikkəyələndin biri boləjan Yəhuda degən kixi idi; u Əysəoşa [salam berip] səygili kəşioşa bardı. **48** Əysə uninoşa: — Əy Yəhuda, bir səyix bilən Insan'oollini tutup bərsənsənmu? — dedi. **49** Wə Əysəning ətrapidikilər nemə ix yüz bərdioşanlıkini bilip yetip: — I Rəb, kiliq bilən uraylimu? — dedi. **50** Wə ulardin biri [kiliqini kətürüp], bax kəhinning qəkirioşa urup, ong kuliqini xiliwətti. **51** Biraq Əysə buningəşa jawəbən: — Boldi, tohta! — dedi; u kolini uzitip kuliqioşa təküzüp, uni sakaytti. **52** Əysə əzini tüktili kəlgən bax kəhınlar, pasıban bağlıri və akşəkəlləroşa kərap: — Bir kərakqini tutidəşandək kiliq-toşmaklarıni kətürüp kəpsiləroşa? **53** Mukəddəs ibadətəhanida hər küni silər bilən billə idim, silər kol salmınglar. Həzir bu silərgə təwə boləjan wəktəsəttur və kərangəşuluxkəng həküm sürüxidur — dedi. **54** Ular Əysəni tutuwəlip, bax kəhinning əyigə elip kəlixti. Petrus yirəktin əgixip mangdi. **55** Əmdi ular həyolining otturisida ot yəkıp qərisidə [issiniq] olturoşanda, Petrus ularning arisioşa kirip olturdi. **56** Andin oşning nurida uning olturoşini kərgən bir dedək uningəşa tikilip kərap turup: — Bu adəmmu Əysə bilən billə idi, — dedi. **57** Ləkin u tenip: — Əy hotun, uni tonumaymən! — dedi. **58** Andin uzun otməy, yəşə birəylən uni kərüp: — Sənmu ulardin ikənsən, — dedi. Ləkin Petrus: — Əy buradər, undək əməsmən! — dedi. **59** Andin bir saətqə ətkənda bəxkə birəylən: — Dərəkəlikət, bu həm uning bilən billə idi; qünki umu Galilyəliktur, — dəp qing turuwəldi. **60** Ləkin Petrus: — Həy buradər, nemə dəwətkəningni bilməymən! — dedi. Wə uning səzi ayoşlaxməstinla, horaz qillidi. **61** Əmdi Rəb kəyngə burulup, Petruska tikilip kərap qoydi. Xuning bilən Petrus Rəbning səzini, yəni: «Bəgün horaz qillaxtin ilgiri sən məndin üq kətim tanisən» degənlikini yəşioşa kəltürdi. **62** Wə u taxkirişioşa qikiq kəttik yioşlap kətti. **63** Əmdi Əysəni tutup turuwətkənlər uni məşihə kiliqkə və sawəp-dumbilaxkə baxlıdi; **64** uning kəzlırini tēngip uningdin: — Səni uroşan kimdu? Kəni, bəxərat bərgin! — dəp soraxti. **65** Wə uningəşa buningdin bəxkə yəşə nurəşun həkəratləri yəşodurdi. **66** Tang atkənda, həlk akşəkəlləri, yəni bax kəhınlar və Təwərat ustəzlıri yioşilixti. Ular uni əz kəngəxmisişə elip berip **67** uningdin: — Eytə, sən Məsihmu? — dəp soraxti. U ularoşa jawəbən: — Silərgə eytsammu, kət'iy ixənməşisilər. **68** Silərdin birər soal sorisəm, həq jawəp bərməşisilər. **69** Ləkin bu wəktətin baxlap Insan'oolli Həmmigə Kədirning ong yenida olturidu, — dedi. **70** — Undakta, sən Hudaning Oşli ikənsən-də? — deyixti ular. U: — Dəginginlərdək mən xudurmən! — dəp jawəp bərdi. **71** Xuning bilən ular: — Əmdi bəxkə guwahqılıqning bizgə nemə həjiti? Qünki əzimiz uning əz əoşidin qikiqini anglıdukl! — deyixti.

23 Andin [kəngəxmidikilərnəng] həmmisi ornidin turuxup, uni [wəliy] Pilatusning əldioşa elip bərxixti. **2** U yərdə ular uning üstidin xikəyət kılıp: — Əzini Məsih, yəni padixah dəp atiwəlip, həlkimizni azdurup wə kütiritip, Kəşərgə bəj-səlik tapxuruxni toşkan bu adəmni baykəp uni tuttuq, — deyixti. **3** Pilatus uningdin: — Sən Yəhudiylərnəng padixahiməsən? — dəp soridi. U: — Eytkəningdək, — dəp jawəp bərdi. **4** Andin Pilatus bax kəhınlar bilən kəpqulikkə: — Bu adəmdin birər xikəyət kilişudək ixni tapalmıdim, — dedi. **5** Ləkin ular tehimu kət'iy həlda: — U

Galiliyadın tartip taki bu yergiqə, pütkül Yəhudiya dimu təlim berix bilən həlkni kutritidu. **6** Pilatus «Galiliyə» degen sözni anglap: — Bu kixi Galiliyəlikmu? — dəp soridi **7** wə uning Hərod [hanning] idara kiləjan ölkidin kəlgənlikidin həwər tepip, uni Hərodka yollap bərdi (u künlərdə Hərodmu Yerusalemda idi). **8** Hərod Əysani kərgəndə intayin huxal boldi. Qünki u uzundin beri uningə dair kəp ixlarni anglap, uningdin bir mejiyə kəriş ümididə bolup, uni kəriş pürsitini izdəwatatti. **9** U Əysadin kəp soallarni soridi, lekin u Hərodka bir eojizmu jawab bərmidi. **10** Bax kaħnları wə Təwrat ustazlari yeğin turup uning üstidin hə dəp ərz-xikayət kiliwatatti. **11** Hərod han wə uning ləxkarlıri uni harlap məshirə kilişip, uningəyə xahəna ton-kiyim kiydürüp, uni yənə Pilatusning aldiəyə qayturup yollidi. **12** Mana xu kündin baxlap, Pilatus bilən Hərod dost bolup qaldı; qünki ilgiri ular arisida adawət bolojanıdi. **13** Waliy Pilatus bax kaħnlarıni, [Yəhudi] həkümdarlarıni wə halayikni yojıp, **14** ularəyə: — Silər bu adəmining üstidin «Həlkni azduridu wə kutritidu» dəp xikayət kilişip uni aldiməyə tartip kəldinglar. Mana, mən silərnin aldinglarda uni sorak kiləjinim bilən, uningdin silər xikayət kiləjan jinayətlərdin birinimu tapalmidim. **15** Hərodmu tapmidi; qünki mən silərnı uning aldiəyə əwəttim. Mana, uningdə ölümgə layik həqənkəndəkinə jinayət yök ikən. **16** Xunga mən uni jazalap, andin köyup berimən, — dedi **17** (uning hər ketimlik [ətüp ketix] həyətida, [Yəhudi] [məħbuslardın] birini ularəyə köyup berix məjburıyiti bar idi). **18** Ləkin kəp qilək təngla qukan selixip: — Buni yökiting! Bizgə Barabbasni köyup bering! — deyixti **19** (Barabbas bolsa xəhərdə topilang kətürğənlik wə katillik kiləjanlik üqün zindanoyə taxlanəjan məħbus idi). **20** Xuning bilən Pilatus Əysani köyup berixni halap, kəp qilikkə yənə səz kiləjli turdi. **21** Ləkin ular jawabənə yənə qukan selixip: — Krestlignı, uni krestlignı! — dəp warķiraxti. **22** [Pilatus] üqünqı kətim ularəyə: — Nemixka? U zadi nemə yamanlık kiləjan? Mən uningdin ölümgə layik həq jinayət tapalmidim. Xuning üqün mən uni jazalap, köyup berimən, — dedi. **23** Biraq ular yənıla hə dəp qukan selixip: «U krestlənsunı» dəp tələp kilişip qing turuwaldı. Ularning həmdə bax kaħnlarıning qukanlıri ahir küqlük kəldi. **24** Pilatus ularning təlipi boyiqə ada kilinsun dəp həküm qikardı. **25** Wə ularning tiliginini, yani topilang kətürüş wə katillik üqün zindanoyə taxlanəjanı köyup berip, Əysani ularning həxişəyə tapxurup bərdi. **26** Wə ular uni elip ketiwatkənda, yolda Kurini xəhərilik Simon isimlik bir kixi səħradın keliwatatti; ular uni tutuwelip, krestni uningəyə kətürğüzüp, Əysaning kəynidin mangdurdi. **27** Əysaning kəynidə zor bir top həlk, xundakla uningəyə eqinip yojə-zar kətürüşiwatkən ayallarmu əgixip keliwatatti. **28** Ləkin Əysa kəynigə burulup ularəyə: — Əy Yerusalemnin ħizirlri! Mən üqün yojlimanglar, bəki ezünglar wə baliliringlar üqün yojlanglar! **29** Qünki silərgə xundak eojir künlər keliwdi, kixilər: «Tuqmaslar, bala kətürmign kərsaklar wə emitmign əmqəklər bəhtlikür!» — deyixdi. **30** Xu qərdə kixilər taşlarəyə: «Üstimizgə örül!», dēnglülkərgə: «üstimizni yap!» dəp nida kilişidi. **31** Qünki adəmlər yapyexil dərəhkə xundak ixlarni kiləjan yərdə, kərup kətkən dərəhkə nemə ixlər bolar?! — dedi. **32** İki jinayətqımu ölümgə məħkum kilinöjili uning bilən təng elip kelingənidi. **33** Wə ular «bax səngək» dəp atəjan yəyəyə kəlgəndə, u yərdə uni wə yənə ikki jinayətqını, birini uning ong yenida wə yənə birini sol yenida krestkə tartti. **34** Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular özining nemə kiliwatkanlıkını bilmaydu, — dedi. [Ləxkarlar] qək taxlap, uning kiyimlirini bəlxüiwaldı. **35** Halayik qərap turatti, Yəhudi həkümdarlarıni yenida turup uningəyə dimiojini

kəkiş məshirə kilişip: Baxkilarni kutkuzuptikən! Əgər u rasttin Hudaning Məsihi, Uning talliwəlojini bolsa, ezini kutkuzup baxsun! — deyixti. **36** Ləxkarlarıni uni məshirə kilişip, yenəyə berip uningəyə sirkə tənglap: **37** — Əgər sən Yəhudiylarning Padixahi bolsang, ezüingni kutkuzup baq! — deyixti. **38** Uning üstidiki [tahtəyə] grekə, latinə wə ibraniyəqə hərplər bilən: «Bu kixi Yəhudiylarning Padixahidur» dəp yezip qoyuləjanidi. **39** Uning bilən billə krestkə tartiləjan ikki jinayətqining biri uni həkarətləp: — Sən Məsiş əməsmiding? Əmdi ezüingnimu, biznimu kutkuzə! — dedi. **40** Biraq yənə biri uning gəpigə tənbih berip: Sən ezüing ohxax həkümming tegidə turup Hudadin kərkəmsən? **41** Bizning jazaliniximiz həklik, qünki öz kilmixlirimizning tegixlik jazasini tarttuk; lekin bu kixi həqənkəndə natoəyə ix kilmiojanə! — dəp jawab bərdi. **42** Andin, u Əysəyə: — I Rəb, padixahliking bilən kəlginingdə, meni yad kiləjin, — dedi. **43** Əysa uningəyə: — Bərhək, mən sanga eytayik, büğün sən mən bilən billə jənnətdə bolisən, — dedi. **44** Həzir altinqı saat bolup, pütün zeminni tokkuzinqı saatqıyə karəngəçülük bastı. **45** Qıyax nurini bərmidi wə ibadəthanining pərdisi tosatın otturısidin yirtilip ikki pərqə bolup kətti. **46** Əysa kəttik əwaz bilən nida kiləqəndin keyin: — I Ata! Rohimni qəlungəyə tapxurdum, — dedi-də, tınıki tohtap, jan üzdi. **47** U yərdə turojan yüz bəxi yüz bərgən ixlarni kərişip: — Bu adəm həkikətan durus adəm ikən! — dəp Hudani uluqlidi. **48** Wə bu mənzirini kərişəyə yojiləjan bərlək həlk yüz bərgən ixlarni kərişip kəkrəklirigə urup əylirigə qaytixti. **49** Wə uni tonuydian bərlək kixilər wə Galiliyədin uningəyə əgixip kəlgən ayallar yirəktə turup, bu wəqəlgəyə qərap turdi. **50** Wə mana xu yərdə kəngəxmidiklərdin Yüsüp isimlik biri bar idi. U əzi kəngəçülük wə adil adəm bolup, ularning məshirəyə wə kiləjinoyə qəxulmiojanidi. Əzi Yəhudiyə əlksidiki Arimatiya degen bir xəhərdin bolup, Hudaning padixahlikini təlmürüp kütətti. **52** U əzi Pilatusning aldiəyə berip Əysaning jəsitini berixni tələp kildi; **53** Wə uni kresttin qüxürüp kanap bilən kəpənəp, qəram taxtin oyup yasaləjan, həqkim qoyulmiojan bir kəbrigə dəpnə kildi. **54** Bu «təyyarlık küni» bolup, xabat küni yeğinlixip qəldəjanidi. **55** Wə uning bilən Galiliyədin kəlgən ayallar [Yüsüp] əgixip, qəbrini wə uning jəsətinə qəndək qoyuləjini kərdi. **56** Andin yezip berip ətirilər wə hux puraklık buymlarni təyyar kildi wə [Təwrat] əmr boyiqə xabat küni aram elixti.

24 Əmdi həptining birinqı künidə tang yuray dəp qəlojəndə, ayallar əzli ri təyyarlıəjan ətiriləri elip, kəbrigə kəldi. **2** Ular qəbrining əqzidiki taxning demilitiwetiligini kərdi; **3** wə kəbrigə kirip qəriwidi, Rəb Əysaning jəsiti yök turatti. **4** Wə xundək boldiki, ular buningdin patiparək bolup turojəndə, mana, nur qəknəp turidəjan kiyimlarni kiygən ikki zat ularning yenida tuyüksiz pəyda boldi. **5** Ayallar kəttik wəħimğə qüxüp, yuzlirni yərgə yeğixti. İkki zat ularəyə: — Nemə üqün tirik boluqını elgənlərnin arısidin izdəysilər? **6** U bu yərdə əməs, bəki u tirildi! U tehi Galiliyədə turojan wəktidə, uning silərgə nemini eytkinini, yani: «İnsan oqlining gənahqar adəmlərnin qəlojəyə tapxuruluq, krestlinip, üqünqı küni qayta tirilixi məkərrərdür» degenlirini əsləp bəkinglar! — dedi. **8** Wə ular uning [də] xundək deginini esigə elixti; **9** wə qəbridin kaytip, bu ixlarning həmmisini on birəyləngə, xundakla qəlojan muħlislarıning həmmisigə yətküzdi. **10** Rosullarəyə bu ixlarni yətküzgüçilər bolsa Magdallik Məryəm, Yoanna wə Yakupning anisi Məryəm həmdə ular bilən billə boləjan baxqə ayallar idi. **11** Ləkin [ayallarning bu eytkənli] ularəyə əpsandək bilindi, ular ularning səzli rigə ixənmidi. **12** Biraq Petrus

ornidin turup, kəbrigə yügürüp bardı. U engixip kəbrə iqigə kəriwidi, yaloquz kanap kəpənlikning tilim-tilim parqilirini kəriup, yüz bərgən ixlaroşa təəjjüplinip öygə qaytip kətti. **13** Wə mana, xu kündə ulardin ikkiylan Yerusalemdin on bir qakirim yirakliktiki Emayus degən kəntkə ketip baratti. **14** Ular yüz bərgən barlik ixlar tooqrisida səzlixip ketiwatatti. **15** Wə xundak boldiki, ular səzlixip-mulahzilixip ketiwatqanda, mana əysa əzi ularoşa yekinlixip kelip, ular bilən billə mangdi; **16** lekin ularning kəzliri uni tonuxtın tutuldi. **17** U ulardin: — Ketiwetip nemə ixlar tooqruluq munazirə kilixiwatisilər? — dəp soridi. Ular kayoquluk kiyapəttə tohtap, **18** ulardin Kliyoas isimlik biri jawab berip: — Yerusalemda turupmu, muxu künlerdə xu yərdə yüz bərgən wəkələrdin birdinbir həwər tapmioqan musapir sən ohximamsən?! — dedi. **19** Wə u ulardin: — Nemə wəkələr boldi? — dəp soridi. «Nasarətlik əysaşa munasiwətlik wəkələr!» — dedi ular, — «U əzi Hudaning aldidimu, barlik halkning aldidimu əməldə wə səzdə kudrətlik bir pəyojəmbər bolup, **20** bax kahinlar wə həkümdarlimiz uni ölüm həkümigə tapxurup, krestlətti. **21** Biz əslidə uni Israiloşa həmjamət bolup azad kilidoqan zat ikən, dəp ümid kiləjaniduk. Lekin ixlar xundak boldi, hazır bu wəkələr yüz bərginigə üqinzi kün boldi; **22** yəna kelip, arimizdiki birnəqqə ayal həm bizni hangtang kalduruwətti. Qünki ular bügün tang səhərdə kəbrigə beriptikən, **23** uning jəsitini tapalmay qaytip kelip: «Bizgə birnəqqə pərixta əjaybanə kərünüxtə ayan bolup, «U tirik!» dedi» dəp eytiptu. **24** Buning bilən arimizdin birnəqqəyölən kəbrigə berip, əhwalning döl ayallarning eytkinidək ikənlikini baykaptu. Lekin uni ularmu kərməptu». **25** əysa ularoşa: — Əy nadanlar, pəyojəmbərləning eytkanlirining həmmisigə ixinixkə kəlbi gallar! **26** Məsihning əzigə has xan-xəripiyə kirixtin burun, muxu japa-muxəkkətləni bexidin etküzüxi muqərrər əməsmidi? — dedi. **27** Andin pütün Təwrat-Zəburdin, Musa wə baxka barlik pəyojəmbərləning yazmiliridin baxlap u əzi həkqidə aldin pütülgənliniri ularoşa xərş berip qüxəndürdi. **28** Ular baridoqan kəntkə yekinlaxqanda, u yirəkrək bir yərgə baridoqandək turatti. **29** Lekin ular uni tutuwelip: — Kəq kirip kaldı, həlila kün olturidu. Biz bilən billə qonup qaloqin, — dəp ətündi. Xuning bilən u ular bilən qonujili öygə kirdi. **30** Wə xundak boldiki, u ular bilən dastihanda olturoqanda, nanni qolioşa elip, Hudaşa təxəkkür eytti, andin nanni oxtup ularoşa tutti. **31** Ularning kəzliri xuan eqilip, uni tonudi; xuning bilən u ularning aldidin əjayib boldi. **32** Ular bir-birigə: — U yolda biz bilən paranglixip, bizgə mukəddəs yazmilaroşa xərş bərgəndə, yürək-baqrimiz goya ottək yanmidimu?! — deyixti. **33** Wə ular xu haman turup Yerusalemoşa qaytip kəldi. Ular ikkisi on birəyölən bilən ularning həmrahlirining bir yərgə yiqilip turoqinining üstigila qüxti, ular: «Rəb rasttin tiriliptu. U Simonşa kərünüptu!» deyixiwatatti. **35** Xuning bilən ular ikkiylanmu yolda yüz bərgən ixlarni wə u nanni oxtuwatqanda uning əzlrigə qandək tonulojinini kəpqiliklə səzləp bərdi. **36** Wə ular bu ixlar üstidə səzlixiwatqanda, [əysa] əzi tosattin ularning otturisida pəyda bolup: — Silərgə aman-hatirjəmlək boləy! — dedi. **37** Ular birər rohnı uqrattukmu nemə, dəp hiyal kilip, alakzadə boluxup wəhəimigə qüxti. **38** U ularoşa: — Nemigə xunqə alakzadə bolup kəttinqlar? Nemixka qəlbinqlarda xək-guman qikip turidu? **39** Kollirimoşa wə putlirimoşa qarap bekinglar! Mening əzüm ikənlikimni bilinglar! Meni tutup kərtinqlar, rohnıng ət bilən səngiki yok, lekin mənə barlikini kərisilər, — dedi. **40** Wə xundak degəq ularoşa put-kolini kərsətti. **41** Ular huxluktin [kəzlrigə] ixəngüsi kəlməy həyranuħəs turoqinida u ulardin: — Silərnıng

bu yərdə yegüdək nərsənglar barmu? — dəp soridi. **42** Ular bir parqə belik kawipi wə bir parqə həsəl kənikini uningəşa sunuwidi, **43** u elip ularning aldida yedi. **44** Andin u ularoşa: — Mana bu mən silər bilən boləqan waqtında silərgə eytkan: «Musa hatiriləqən Təwrat qanuni, pəyojəmbərləning yazmiliri wə Zəburda mening tooqramda pütülgənning həmmisi qoqum əməlgə axurulmay qalmaydu» degən səzlim əməsmu? — dedi. **45** Xuning bilən u mukəddəs yazmilarni qüxinixi üqün ularning zəhınlirini aqti **46** wə ularoşa mundaq dedi: — [Mukəddəs yazmilarda] xundak aldin pütülgənki wə xu ix Məsihning əzigə tooqra kəldiki, u azab qekip, üqinzi künidə əlgənlər arisidin tirilidu, **47** andin uning nami bilən «Towa kilinglar, gunahlarınıng kəqürümigə muyəsər bolunqlar» degən həwər Yerusalemdin baxlap barlik əllərgə jakarlinidu. **48** Silər əmdi bu ixlaroşa guwahqıdursilər. **49** Wə mana, mən Atamning wədə kiləqinini wujudunqlarəşa əwətimən. Lekin silər yukiridin qüxidəqan küq-kudrət bilən kiygüzülgüqə, xəhərdə kütüp turunqlar». **50** Wə u ularni Bəyt-Aniya yezisioqə baxlap bardı wə kollirini kərtürüp ularni bərikətlədi. **51** Wə xundak boldiki, ularni bərikətligəndə u ulardin ayrilip asmanoşa kərtürildi. **52** Ular uningəşa səjdə kəlxixti wə zər huxal-huramlik iqidə Yerusalemoşa qaytip kelip, **53** hərdaim ibadəthanida turup Hudaşa xükür-sana oxuxup turdi.

Yuhanna

1 Muqaddamda «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilən billa idi hām Kalam Huda idi. **2** U muqaddamda Huda bilən billa idi. **3** U arkilik barlik mawjudatlar yaratildi wē barlik yaratilōjanlarning heqбири uningsiz yaratilōjan amas. **4** Uningda hayatlik bar idi wē xu hayatlik insanlarōja nur elip kaldi. **5** Wē nur karangojulukta parlaydu wē karangojuluk bolsa nurni heq besip qūxilōgan amas. **6** Bir adēm Hudadin kaldi. Uning ismi Yehya idi. **7** U guwahlik berix ūqin, yōni hōmma insan ezi arkilik ixandūrilsun, dōp nuroja guwahqi boluxka kalgōnidi. **8** [Yahyaning] ezi xu nur amas, bōlki pōkōt xu nuroja guwahlik berixkō kalgōnidi. **9** Hōkīqiy nur, yōni pūtkūl insanni yorutquqi nur dunyaoja keliwatkanidi. **10** U dunyada bolōjan wē dunya u arkilik barlikka kultūrtilōgan bolsimu, lekin dunya uni tonumidi. **11** U ezingilargō kalgōn bolsimu, birak uni ez hōlki qōbul kilmidi. **12** Xundaktimu, u ezi qōbul qilōjanlar, yōni ez namioja etikad qilōjanlarning hōmmisigō Hudaning pōrzanti bolux hōkūcini ata kildi. **13** Uni qōbul qilōjan muxlar wē qandin, ya atlōrdin, ya insan iradisidin amas, bōlki Hudadin tōrōlgōn bolidu. **14** Kalam insan boldi hām arimizda makanlaxti wē biz uning xan-xōripigō qariduk; u xan-xōrōp bolsa, Atining yenedin kalgōn, mehīr-xōpōt wē hōkīqōtkō tolojan birdinbir yegana Oōliningidur. **15** (Yehya uningōja guwahlik berip: — Mana, mōn [silargō]. «Mōndin keyin kalgūqi mōndin ūstūndur, qūnki u mōn dunyaoja kelixtin burunla bolōjanidi» deginim dōl muxu kixidur! — dōp jar kildi) **16** Qūnki hōmmimiz uningdiki toluq taxkanlardin iltipat ūstigō iltipat alduk. **17** Qūnki Tōwrat kanuni Musa [pōyojōmbōr] arkilik yōtkūzūlgōnidi; lekin mehīr-xōpōt wē hōkīqōt əysa Mōsih arkilik yōtkūzūldi. **18** Hudani heqkim kōrūp baqqan amas; birak Atining kuqikida turoquqi, yōni birdinbir Oōjul Uni ayan kildi. **19** Yerusalemdiki Yahudiylar Yōhyadin «Sōn kimsen?» dōp sūrūxtō kilixka kaħnilar bilōn Lawiylarni uning yenioja əwōtkōnda, uning ularōja jawabōn bōrgōn guwahliki mundak idi: **20** U etirap kilip, heq ikkilōnmōy: — «Mōn Mōsih amasmōn» — dōp enik etirap kildi. **21** Ular uningdin: — Undakta eziing kim bolisōn? Ilyas [pōyojōmbōr] musōn? — dōp soridi. — Yak, mōn u amasmōn, — dedi u. — Əmisō, sōn heliki pōyojōmbōrmusōn? — dōp soridi ular. U yōna: — Yak! — dedi. **22** Xunga ular uningdin: — Undakta, sōn zadi kim bolisōn? Bizni əwōtkōnlargō jawab beriximiz ūqin, [bizgō eytkin], eziing toōjrluk nēmō dōysōn? — dōp soridi. **23** Yehya mundak jawab bōrdi: — Yəxaya pōyojōmbōr burun eytkōndak, qōldō «Rōbning yolini tūz kilinglar» dōp towlaydōjan awazdurmōn! **24** Əmdi [Yerusalemdin] əwōtilōgnlōr Pōrisiylōrdin idi. Ular yōnō Yōhyadin: — Sōn ya Mōsih, ya Ilyas yaki heliki pōyojōmbōr bolmisang, nēmō dōp kixilōrni suōja qōmūldūrīsōn? — dōp soridi. **26** Yehya ularōja mundak dōp jawab bōrdi: — Mōn kixilōrni suōjila qōmūldūrīmōn, lekin aranglarda turoquqi silōr tonumiojan birsi bar; **27** u mōndin keyin kalgūqi bolup, mōn hōtta uning kōxining boōquqini yexixkimu layik amasmōn! **28** Bu ixlar Iordan daryasining xōrkqi ketidiki Bōyt-Aniya yezisida, yōni Yehya pōyojōmbōr kixilōrni [suōja] qōmūldūrūwatkan yōrdō yūz bōrgōnidi. **29** Ətisi, Yehya əysaning ezi gō qarap keliwatkanlikini kōrūp mundak dedi: — Mana, pūtkūl dunyaning gunahlrini elip taxlaydōjan Hudaning kōzisi! **30** Mana, mōn [silargō]: «Mōndin keyin kalgūqi birsi bar, u mōndin ūstūndur, qūnki u mōn dunyada boluxtin burunla bolōjanidi» deginim dōl muxu kixidur! **31** Mōn burun uni bilmissōmmu, lekin uni Israilōja ayan bolsun dōp, kixilōrni suōja qōmūldūrgili kōldim.

32 Yehya yōnō guwahlik berip mundak dedi: — Mōn Rohning pahtōk hōlitudō asmandin qūxūp, uning ūstigō kōnojanlikini kōrdūm. **33** Mōn əslidō uni bilmigōnidim; lekin meni kixilōrni suōja qōmūldūrūxkō əwōtkūqi manga: «Sōn Rohning qūxūp, kimning ūstigō kōnojanlikini kōrsōng, u kixilōrni Muqaddas Rohka qōmūldūrgūqi bolidul» degōnidi. **34** Mōn dōrwōkō xu ixni kōrdūm, xunga uning hōkīqōtan Hudaning Oōjli ikōnlikigō guwahlik bōrdim! **35** Ətisi, Yehya ikki muhlisi bilōn yōnō xu yōrdō turatti. **36** U [u yōrdin] mengip ketiwatkan əysani kōrūp: — Qaranglar! Hudaning kōzisi! — dedi. **37** Uning bu sōzini angliōjan ikki muhlis əysaning kōynidin mengixti. **38** əysa kōynigō burulup, ularning əgixip keliwatkanini kōrūp ulardin: — Nēmō izdōysilōr? — dōp soridi. Ular: — Rabbi (bu [ibraniyō sōz bolup], «ustaz» degōn mōnida), kōyōrdō turisōn? — dedi. **39** — Berip kōrtinglar, — dedi u. Xuning bilōn, ular berip uning kōyōrdō turidōjanlikini kōrdi wē u kūni uning bilōn billa turdi (bu waqit xu kūnning oninqi saiti idi). **40** Yehya [pōyojōmbōrning] yūkiriqi sōzini anglap, əysaning kōynidin mangōjan ikkiyōlning birsi Simon Petrusning inisi Andriyas idi. **41** Andriyas awwal ez akisi Simōnni tepip, uningōja: — Biz «Mōsih»ni taptuk! — dedi («Mōsih» ibraniyō sōz bolup, grek tilida «Hristos» dōp tōrjimō kīlinidu) **42** wē akisini əysaning aldiōja elip bardi. əysa uningōja qarap: Sōn Yunusning oōjli Simon; buningdin keyin «Kifas» dōp atilisōn, — dedi (mōnisi «tax»tur). **43** Ətisi, əysa Galiliyō elkisigō yol almaqqi idi. U Filipni tepip, uningōja: — Manga əgixip mang! — dedi **44** (Filip Bōyt-Saidalik bolup, Andriyas bilōn Petrusning yurtdixi idi). **45** Filip Nataniyōlni tepip, uningōja: — Musa pōyojōmbōr Tōwrat wē bōxka pōyojōmbōrlōrnu [yazmilirida] bexarōt kilip yazōjan zatni taptuk. U bolsa Yūstīpning oōjli Nasarōtlik əysa ikōn! — dedi. **46** Bōrak Nataniyōl: — Nasarōt degōn joydin yahxi birnēmō qikamdu?! — dedi. Kelip kōrūp baq! — dedi Filip. **47** əysa Nataniyōlning eziing aldiōja keliwatkanlikini kōrūp, u toōjrluk: — Mana, iqidō kilqō hijla-mikrisi yōk hōkīqiy bir Israilik! — dedi. **48** Nataniyōl: — Meni kōyerimdin bilding? — dōp soridi. əysa uningōja jawab berip: — Filip seni qakirixtin awwal, sening ənjūr dōrhining tūwidō olturejanlikini kōrgōnidim, — dedi. **49** Nataniyōl jawabōn: — Ustaz, sōn Hudaning Oōjli, Israilning Padixahisōn! — dedi. **50** əysa uningōja jawabōn: — Seni ənjūr dōrhining tūwidō kōrgōnlikimni eytkānlikin ūqin ixiniwatamsōn? Buningdinmū qōng ixlarni kōrisōn! — dedi **51** wē yōnō: — Bōrhōk, bōrhōk silargō eytip kōyayki, silōr asmanlar eqilip, Hudaning pōrixtilirining Insan oōjlining ūstidin qikip-qūxūp yūridōjanlikini kōrisilōr! — dedi.

2 Ūqinqi kūni, Galiliyōdiki Kana yezisida bir toy boldi. əysaning anisi [Mōryōm] u yōrdō idi **2** hām əysa wē uning muhlislrirum toyoja tēklip kilinojanidi. **3** Toyda xarab tūgōp kōlōjanda, əysaning anisi uningōja: — Ularning xarablrri tūgōp kaptu, — dedi. **4** əysa uningōja: — Hanim, mening sōn bilōn nēmō karim? Mening waqti-saitim tehi kōlmidi, — dedi. **5** Anisi qakarlarōja: — U silōrgō nēmō kil desō, xuni kilinglar, — dedi. **6** Əmdi xu yōrdō Yōhudiylarning taharōt aditi boyiqō ixlilidilōjan, hōrbirigō ikki-ūq tungdin su siojidojan alta tax kūp kōyulojanidi. **7** əysa qakarlarōja: — Kūplōrgō su toldurunglar, — dedi. Ular kūplōrni aōzioiqō tolduruxti. **8** Andin u ularōja yōnō: — Əmdi buningdin usup toy baxkuroquqioja beringlar, — dedi. Ular uni apirip bōrdi. **9** Toy baxkuroquqi xarabka aylandurulan sudin tepip kōrgōndō (u uning kōyōrdin kultūrūlgōnlikini bilmidi, əmma buni su toxuōjan qakarlar bilōtti) toy baxkuroquqi toyi boluwatkan yigitni qakirip, **10** uningōja: — Hōrbir [toy kilōquqi] yahxi

xarabni toynig bexida quyidun, andin mehmanlar qanoqqa iqlkandin keyin, naqirini quyidu. Əjəba, sən yaxhi xarabni muxu qaoqkiqə saklapsən! — dedi. **11** Bu bolsa, Əysa kərsətkən mejjizilik alamətlərnin dəsəlpkisi bolup, Galiliyənin Kana yezisida kərsitilgənidi. Buning bilən u özining xan-xəripini ayan kildi, wə uning muhisliri uningə etikaq kildi. **12** Bu ixtin keyin u, anisi, iniliri wə muhisliri bilən Kəpərnəhəm xəhərigə qüxüp, u yərdə birnəqqə kün turdi. **13** Yəhudiyların «ətüp ketix heyti-qəya yəkin qaloqanda, Əysa Yerusalemoqə bardı. **14** U ibadəthana [həyolilirida] kala, qoy wə kəptər-pahtək satkuqilarni həm u yərdə olturoqan pul tegixküqilarni kərdi. **15** U tanidin kamqa yasap, ularning həmmisini qoy-kaliliri bilən qoxup ibadəthanidin həydəp qikardı. Pul tegixküqilərnin pullirini qeqip, xirilirini ərüwatti **16** wə pahtək-kəptər satkuqilaroqə: — Bu nərsilərnə bu yərdin elip ketix! Atamning eyini soda-setik əyi kilixiwalma! — dedi. **17** Unin kərgən muhisliri [Zəburda] mundak pütülginin esigə elixti: «Sənin [mukəddəs] eyünggə boləqan otluq muhəbbitin özümni quloqiwaldı!». **18** Xuning bilən Yəhudiylar u ixləroqə inkas bildürüp uningdin: — Bunday ixlarni qiloqanikənsən, kəni, bizdəg nəmə mejjizilik alamətni kərsitip berisən?! — dəp soridi. **19** Əysa ularoqə jawab berip: — Uxbu ibadəthanini quwuətsənglər, mən üq kün iqida uni yengiwaxtin qurup qikimən, — dedi. **20** Xuning bilən bu Yəhudiylar yənə uningə: — Bu ibadəthanini yasawatkili həziroqə qirikə altə yil boləqan tursa, sən uni kəndaksigə üq kündila qurup qikaləsən?! — dedi. **21** Həlbuki, uning «ibadəthana» deqini uning əz tenini kərsətkənidi. **22** Xungə, u ölümdin tirilgəndin keyin, muhisliri uning bu deqinini esigə aldi wə xundakla mukəddəs yazmilərdiki bu həktiki bexarətkə həmdə Əysaning eytkən səzigə ixəndi. **23** Ətüp ketix heytida, nuroqun kixilər uning Yerusalemdə kərsətkən mejjizilik alamətlərnin kərgən bolup, uning namioqə etikaq kilixti. **24** Ləkin Əysa pütkül insanlarning [kəlbining] kəndak ikənlikini bilgəqə, əzini ularoqə tapxurmaytti. **25** İnsan toqruluk həqkimning uningə qawaqlik berixining həjiti yəki idi; qünki u insanlarning kəlbidə nəmə bar ikənlikini əzi bilətti.

3 Yəhudiylar [kəngəxmisining] Pərsiylərdin boləqan Nikodim isimlik bir yolbaxqisi bar idi. **2** Bu adəm bir kəşən Əysaning aldioqə kelip: — Ustaz, sənin Hudadin kəlgən təlim bərgüqi ikənlikini bilimiz. Qünki Huda uning bilən billə bolmisa, həqkimning sən kərsətkən bu mejjizilik alamətlərnin kərsitixi kət'iy mümkün əməs, — dedi. **3** Əysa uningə jawabən: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, həqkim yukiridin tuqulmioqə, Hudaning padixəhlikini kərləməs! — dedi. **4** Nikodim: — Adəm kəriqinida kəndakmu kaytidin tuqulsun? Anisinin korsiqioqə kayta kirip tuquluxi mümkünmu?! — dəp soridi. **5** Əysa mundak jawab bərdi: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, həm sudin, həm Rohtin tuqulmioqə, həqkim Hudaning padixəhlikioqə kərləməs! **6** Əttin tuquloqan bolsa əttur; rohtin tuquloqan bolsa rohtur. **7** Sanga: «Yukiridin tuquluxunglar kərak» deqinimgə həyran kalma. **8** Xamal haloqan tərəpkə soqıdu, sən uning awazini anglaysən, ləkin kəyərdin kelip, kəyərgə baridioqinini bilməysən. Rohtin tuquloqan hər birimu xundaktur. **9** Nikodim yənə jawabən əysaoqə: — Bu ixlər kəndakmu mümkün bolar? — dedi. **10** Əysa uningə jawabən mundak dedi: — «Sən Israilning əlimasi turup, bunimu bilməmsən? **11** Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, biz bilginimizni eytimiz wə kərginimizgə qawaqlik berimiz, ləkin silər biznin qawaqlikizini qəbul kilməysilər. **12** Silərgə zemindiki ixlarni eytsam ixənmigən yərdə, ərxteki ixlarni eytsam kəndakmu ixinisilə? **13** Əzi ərxətə bolup, ərxtin

qüxküqidin, yəni İnsan'oolpidin baxkə həqkim ərxkə qikimdi. **14** Musa qəldə [tuq] yilarni kətgəndək, İnsan'oolqimu ohxaxla xundak egiz kətgürülükə kərak. **15** Xundak boləqanda, uningə etikaq kiloqanlarning həmmisi həlak bolmay, mənggülik həyatka erixələydu». (**aiōnios g166**) **16** Qünki Huda dunyadiki insanlarni xu kərdə səyiduki, Əzining birdinbir yegana Oqlini pida boluxkə bərdi. Məksiti, uningə etikaq kiloqan hər birinin həlak bolmay, mənggülik həyatka erixixi üqündur. (**aiōnios g166**) **17** Huda Oqlini dunyadiki insanlarni gunahkə bekitix üqün əməs, bəli ularning u arkilik kutkuzuluxi üqün dunyaoqə əwətti. **18** Kimki uningə etikaq kiliyoqə bolsa, gunahkə bekitilməydu; ləkin etikaq kiliyoqə bolsa allıqəqan gunahkə bekitilgəndur; qünki u Hudaning yəkkə-yegənə Oqlining namioqə etikaq kiliyoqan. **19** Wə gunahkə bekitix səwəbi mana xuki, nur dunyaoqə kəlgən bolsimu, insanlar nurni əməs, bəli kərangəquluxni yaxhi kərdi; qünki ularning əməlliri rəzil idi. **20** Qünki rəzillik kiliyoqə hər birni nurni yaman kərtip wə əzining kiliyoqan-ətkənlirinin axkara kiliinmaslik üqün nuroqə kəlməydu; **21** ləkin həkikətni yürgüzgüqi bolsa, əməllirini Hudaqə tayinip kiliyoqanlik ayan bolsun dəp, nuroqə kelidu. **22** Bu ixlərdin keyin, Əysa muhisliri bilən Yəhudiya zeminoqə bardı; u u yərdə ular bilən billə turup, kixilərnin qəməldürdi. **23** Xu qaoqda Yəhya [pəyoqəmbərmu] Salim yezisining yenidiki Aynon deqən yərdə kixilərnin qəməldürüwatatti. Qünki u yərnin süyi mol idi. Kixilər uning aldioqə kelixip, qəməldürüxni qəbul kilixtatti **24** (qünki xu qaoqda Yəhya tehi zindanoqə taxlanmioqanidi). **25** [xu waqitlarda] Yəhyaning muhisliri bir Yəhudiya kixi bilən təharət kaidiliri toqrısında bəs-munazirə kiliqix qaldı. **26** Andin muhislilər Yəhyaning yenioqə kelip: — Ustaz, İordan dəyasining u kətida sən bilən birgə boləqan, əziing [təripləp] qawaqlik bərgən həlikə kixi mana hazır əzi kixilərnin qəməldürüwatidu, wə həmmə adəm uning yenioqə ketixiwatidu, — dedi. **27** Yəhya mundak jawab bərdi: — Əgər uningə ərxtin ata kiliinmioqan bolsa, insan həqərsigə igə bolalmaydu. **28** Mənin silərgə: «Mən Məsih əməs, pəqət uning aldidə əwətilgənmən» deqinimgə əziinglər yigəhəyqisilər. **29** Kəlinəqəni əmrigə aloqə yigittur; kəldixi yigətnin awazini kütidu; kəldax uning awazini anglap, kəlbidə tolimu hursən bolidu. Xuningə ohxax, mədimu hursənlik toluq taxidu. **30** Uning yüksilixi, mənin əjizlixixim mukərrərdur. **31** Üstündin kəlgüqi həmmidin üstündur. Zemindin kəlgüqi zeminoqə təwə bolup zemindiki ixlarni səzləydu. Ərxtin kəlgüqi həmmidin üstündur; **32** əzining [ərxətə] kərgən wə anglioqanliri bolsa, u bular toqruluk qawaqlik beridu; biraq həqkim uning qawaqlikini qəbul kilməydu. **33** [Həlbuki], kimki uning qawaqlikini qəbul kiloqan bolsa, Hudaning hək ikənlikigimu məhürini başkən bolidu. **34** Qünki Huda əwətkini Hudaning səzliniri səzləydu; qünki Huda Rohtni [uningə] əlqəm bilən kəmləp bərməs. **35** Ata Oqlunı səyidu wə həmmə ixlarni uning qəlioqə tapxuroqandur. **36** Oquloqə etikaq kiliyoqə mənggülik həyatka igidu. Ləkin Oquloqə itəət kiliyoqə həyatni həq kərməydu, bəli Hudaning oqəzipi xundaklarning üstidə turidu. (**aiōnios g166**)

4 Əmdi Pərsiylərnin «Əysaning muhlis kəlip qəməldürgənliri Yəhyaningkidin kəp ikən» deqən həwərnə anglioqinini Rəb ukqəndin keyin **2** (əməliyəttə Əysa əzi əməs, muhisliri qəməldürətti) **3** u Yəhudiya əlksidın qikip yənə Galiliyəgə kətti. **4** Əmdi u yol üstidə Samariyə əlksidin ötüxi kərak idi. **5** Xuning bilən u Yəqub əz oqlı Yüsüpə bərgən yərgə yəkin boləqan Samariyaning Sihar deqən bir xəhərigə kəldi. **6** Xu yərdə «Yəqubning kuduqi» bar idi. Əysa səpiridə qarqioqinidin kuduqning kəxiqə kelip olturdi. Bu təhminən altinqi saat

idi. 7 Əysaning muhlisliri yeməklik setiwelix üqün xəhərgə kirip kətkəndi. Xu qaoqda, Samariyəlik bir ayal su aloqlı kəldi. Əysa uningə: — Manga iqlili su bərgin, — dedi. 9 Ayal uningdin: — Özingiz Yəhudi tursingiz, məndək Samariyəlik bir ayaldin kəndəklərqə iqlili su tələp kiliş qəldingiz? — dəp soridi (qünki Yəhudiylar Samariyəliklərlə bilən heqkəndək bərdi-kəldi kilməytti). 10 Əysa uningə: — Əgər sən Hudaning sowoqitining nemiliki wə səndin su sorioquqining kim ikənlikini bilsəngidi, undəktə sən uningdin tiləytting wə u sanga həyatlik süyini bəretti. 11 Ayal uningdin: — Təksir, su tartkudək heqnersingiz bolmisa, uning üstigə kudək qongkur tursa, həyatlik süyini nədin alisiz? 12 Əjəba, bu kudəkni bizgə [miras] qəlduroqan atimiz Yəquptin uluqmusiz? Bu kudəktin əzi, oqulliri wə mal-waranlirimu su iqlən — dedi. 13 Əysa uningə: — Bu suni iqlən hərkim yənə ussaydu. 14 Əmma mən bəridioqan suni iqləqni hərkim mənggügə ussimaydioqan bolidu wə bəlkə mən uningə bəridioqan su uning iqlədi uni mənggülik həyatlikqə elip bəridioqan, urəqup qikidioqan bir bulək bolidu, — dedi. (aiōn q165, aiōnios q166) 15 Ayal: — Təksir, manga bu sudin bərgəysizki, mən yənə ussimaydioqan wə muxu yərgə su tartkili ikinqi kəlgüqi bolmaydioqan bolay! — dedi. 16 Əysa: — Bərip eringni bu yərgə qəkirip kəlgin, — dedi. 17 — Erim yəq, — dəp jawab bərdi ayal. — Erim yəq dəp, rast eytting. 18 Qünki bəx ərgə təgding wə həzir səndə boləqini sening ering əməs. Buni toqra eytting! — dedi əysa. 19 Ayal uningə: — Təksir, əmdi kərdümkə, siz əslidə pəyoqəmbər ikənsiz! 20 Ata-bowilirimiz bu taqda ibadət kiliş kəlgən, ləkin silər [Yəhudiylar] «İbadətəni Yerusalemdə kiliş kerək!» dəwalisiləroq? — dedi. 21 Əysa uningə: — Hənim, manga ixəngin, xundək bir wakti-saiti keliduki, silərnəq Atioqə ibadət kilişinglar üqün nə bu taqda yəki nə Yerusalemdə boluxunglarning həjiti qəlməydu. 22 Silər ibadət kilişinglarni bilməysilər; biraq biz kimgə ibadət kilişinimizni bilimiz. Qünki niqat-kutkuzulux Yəhudiylar arqiliş keliduki. 23 Ləkin xundək bir wakti kelidu — wə xundəklə həzir kəldiki, həqkiqə ibadət kilişuqilər Atioqə roq wə həqikət bilən ibadət kilişdu. Ata Əzigə ənə xundək həqkiqə ibadət kilişuqilarni izdiməktə. 24 Huda rohtur wə uningə: — İbadət kilişuqilər roq wə həqikət bilən Uningə ibadət kiliş kerəktur. 25 Ayal uningə: — Məsihning, yəni «Xristos» degənnin kelidioqlirini bilimən. U kəlgəndə, bizgə həmmə ixlarni eytip bəridu — dedi. 26 Əysa uningə: — Sən bilən səzlixwətkuqi mən dəl xudurmən! — dedi. 27 Xu qaoqda uning muhlisliri kaytip kəldi. Ular uning bir ayal bilən səzlixwətkənlikioqə hang-tang kəlixti; ləkin heqkaysisi uningdin: «Uningdin nəmə izdəysən?» yəki «Nemixqə uning bilən səzlixisən?» dəpmu sorimidi. 28 Xuning bilən ayal kozisini taxlap qoyup, xəhərgə kaytip bərip, kixilərgə: 29 — Yüringlar, həyatimda kilişinglarning həmmisini manga eytip bərgən bir kixini kərip kelinglar. Əjəba, Məsih xumidu? — dedi. 30 Buning bilən halayik xəhərdin qikiş, əysaning aldioqə kelixti. 31 Xu ariliqta muhlisliri uningə: — Ustaz, bir nərsə yəwəlsəngqu? — dəp etünixti. 32 Ləkin u ularoqə: — Mening silər bilməydioqan bir yeməklikim bar, — dedi. 33 Muhlislar bir-birigə: — Əjəba, birsioqə yegili bir nərsə əkelip bərgənmidu? — deyixti. 34 Əysa ularoqə mundək dedi: — Mening yeməklikim — meni əwətküqining iradisini əməlgə axurux wə uning [manga tapxuroqan] hizmitini tamamlaxtur. 35 — Silər: «Hosul yəqixqə yənə tət ay qəldi» dəwatmamsilə? Mana, silərgə eytayki, bexinglarni kəturip etizlaroqə qarənglar, ziraətlər sarəqiyip oruxqə təyyar boldi! 36 Wə ormiqi ix həqkini alidu wə mənggülik həyatqə toplanəqan hosulni yəqidu, xuning bilən terioquqi bilən ormiqi təng

xədlididu. (aiōnios q166) 37 Qünki bu ixtə «biri teriydu, yənə biri yəqidu» degən səz əməlgə axurulidu. 38 Mən silərnə özinglar əmgək singdurmigən hosulni yəqixqə əwəttim; bəxqilər əmgək kildi wə silər ularning əmgikening mewisini elixqə nesip boldunglar. 39 Xu xəhərdiki nuroqun Samariyəliklərlə həliki ayalning: «U həyatimda kilişinglarning həmmisini manga eytip bərdi» degən guwahliş səzini ənglap, əysəoqə etiqəd kildi. 40 Xunga, ular uning aldioqə kelip, uning əzli ri bilən billə turuxini etünükxili turdi; xuning bilən u yərdə ikki kün turdi. 41 Uning səz-kəlimi arqiliş təhlimu kəp ədəm uningə etiqəd kildi. 42 Ular ayaloqə: — Bizning etiqəd kilişimiz əmdi sening səzlingə sawəbidin əməs, qünki ezimiz uni əngliduk wə bildukki, dunyaning Kutkuzəuqisi dəl xu kixidur! — deyixti. 43 Bu ikki kündin keyin u xu yərdin qikiş Galiliyəgə qarap mənqidi 44 (qünki əysə əzi: «Həqbir pəyoqəmbərnin əz yurtida izziti yəqtur» dəp guwahliş bərgənidi). 45 Xuning bilən u Galiliyəgə kəlgində, Galiliyəliklərlə uning [ətip kətxi] həyridə Yerusalemdə kilişinglərlə həmmisini kərgəqkə, uni qarxi elixti (qünki ularni həyrikə qikqənidi). 46 Əmdi əysə bu kətim Galiliyədiki Kəna yezisioqə yənə bərdi (u dəl xu yərdə suni xərabə aylənduroqənidi). [Xu künlərdə], Kəpərnəhəm xəhridə oqlı kəslə bolup yətkən bir orda əməldari bəridi. 47 U əysaning Yəhudiyədin Galiliyəgə kəlgənlikini ənglap, uning aldioqə bərdi wə: — [Əyümə] qixəp, səkrəttə yətkən oqlumni səkəytip bərgəyala! — dəp tohtimay iltija kildi. 48 Xuning bilən, əysa uningə: — Silər [Galiliyəliklərlə] məjizilik əmətlər wə kəramətlərnə kərmigüqə, heq etiqəd kilməysilər! — dedi. 49 Orda əməldari əysəoqə: — Təksir, balam əlməstə qixkəyala! — dedi. 50 Əysa uningə: — Bəroqin, oqlung həyat kəldi! — dedi. Həliki ədəm əysaning eytkən səzigə ixinip, eyigə qarap mənqidi. 51 Yolda kətip bəroqinida, uning kulliri aldioqə qikiş, baliliri həyat, dəp ukturdi. 52 Əməldar ularin oqlining qəysi səəttin bəxləp yəxhilinixqə yizləngənlikini soriwidi, ular: — Tüntügün yəttinqi səəttə kizitmisə yəndi, — deyixti. 53 Balining atisi buning dəl əysaning əzigə: «Oqlung həyat kəldi!» degən sət ikənlikini bilip yətti. Xuning bilən əzi pütüklə ailisidikilər bilən billə etiqəd kilişti. 54 Bu əysaning Yəhudiyədin Galiliyəgə kəlgəndin keyinki kərsətkən ikinqi məjizilik əlaməti idi.

5 Bu ixlərdin keyin, Yəhudiylarning bir həyiti yətip kəldi wə əysə Yerusalemoqə qixti. 2 Yerusalemdiki «Koy dərwəzisi»ning yənidə ibrəniy tilidə «Bəyt-Əsdə» dəp atilidioqan bir kəlkək bolup, uning ətrəpidə bəx pəxəywan bəridi. 3 Bu pəxəywanlar əstidə bir top bimarlar, yəni qarəqut, tokur wə paləqlər yətxəttə. Ular u yərdə yətip kəlkəkning süyining qaykilişini kütəttə. 4 Qünki bir pərixstə məlum wəqitlərdə kəlkəkə qixəp suni urəqutdikən; su urəqutqəndə kəlkəkə birinqi bolup qixəkn kixi əzini bəskən yərkəndək kəsəldin səkiyidikən. 5 Əmdi u yərdə ottuz səkkiz yərdin bəri əoqliş əzabi tartqən bir bimar bəridi. 6 Əysa bu ədəmning xu yərdə yətkinini kərdi wə uning uzundin xu hələttə ikənlikini bilip, uningdin: — Səkiyixni haləmsən? — dəp soridi. 7 Bimar uningə: — Təksir, su qaykəloqəndə mənə suqə qixiridioqan ədimim yəq. Mən qixəy degüqə, bəxqilər mening əldimda qixiwəlidu, — dedi. 8 Əysa uningə: — Ornungdin tur, orun-kərpəngni yəqixturup mənqojin! — dedi. 9 Həliki ədəm xuan səkiyip, orun-kərpəngni yəqixturup kəturip mənqidi. Xu küni xəbat küni idi. 10 Xunga [bəzi] Yəhudiylar səkəyoqan kixigə: — Bügün xəbat küni tursa, orun-kərpəngni kəturip [Təwərrəttə] sənə mən'i kilişoqan! — dedi. 11 Ləkin u ularoqə: — Mənə səkəytkən kixi əzi mənə: «Orun-kərpəngni yəqixturup mənqojin» degənidi! — dedi. 12 Ular uningdin: — Əmdi sənə:

«Orun-körpəngni yoixturup mangojin» degən kixi kim ikən? — dəp soraxtı. **13** Bırak sakayojan adəm uning kim ikənlikini bilməytti. Qünki u yərdə adəm kəp bolojanliqtin, Əysa özini daldioja elip, astiojına ketip qaldı. **14** Bu ixlardin keyin Əysa həliki adəmni ibadəthanida tepir uningoja: — Mana, sakayding. Əmdi kəyta gunaħ sadır kılma, bexingoja tehimu eojır külpət qıxıup qalmısın! — dedi. **15** Həliki adəm Yəhudiylarning kəxioja berip, özini sakaytqan Əysa ikənlikini ukturdi. **16** Əysa bu ixlarnı xabat küni kıljoanliqi üqün, Yəhudiylar uningoja ziyankəxlik kılıxqa baxlıdı. **17** Ləkin Əysa ularoja: — Atam ta həzirojqə tohtimastin ix kılıp kəlməktə, mənmu ixləymən! — dedi. **18** Xu səwəbtin Yəhudiylar uni əltürüxkə tehimu urunatti; qünki u xabat küningin kədisini buzupla qalmastin, yənə Hudanı «Atam» dəp qakırıp, özini Hudaoja barawər kıljoanidi. **19** Xunga Əysa ularoja jawabən mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, Oqul əzlükidin həqnemə kılalmaydu, bəlki pəkət Atining nemə kiliwatkanlıqini kərüp, andin xu ixni kılıdı. Ata nemə ix kılsa, Oqulmu xu ixni ohxaqla kılıdı. **20** Qünki Ata Oqulni səyidu wə Əzining kılıdiojan barlık ixlirini uningoja ayan kılıdı həm silərnı həyran kəldüruxqə bulardın tehimu zor wə uluq ixlarnı uningoja ayan kılıdı. **21** Qünki əlgənlərnı Ata kəndək tirıldürüp, ularoja həyatlık ata kıljoan bolsa, Oqulmu xuningoja ohxax əzi haliojan kixilərgə həyatlık ata kılıdı. **22** Xuningdək, Ata Əzi həqkimning üstidin həküm qıkarımaydu, bəlki barlık həküm ixlirini Oquljoa tapxurojan. **23** Buningdin məksəət, — insanlarning həmmisi Atioja hərmət kıljoandək, Oquljoimu ohxaqla hərmət kılıxi üqündur. Kimki Oqulni hərmətlimisə, uni əwətküqi Atinimu hərmətlimigənlərdin bolıdı. **24** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, səzümnı anglap, meni əwətküqigə ixəngən hərkim mənggülik həyatqə erixkən bolıdı; u adəm sorakqə tartılmaydu, bəlki əlümdin həyatlıkqə ətkən bolıdı. **(aiōnios q166)** **25** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, əlüklərnıng Hudaning Oqjlining awazini anglaydiojan wəqit-saiti yetip kəlməktə, xundakla həzir kəldiki, angliojanlar həyatlıkqə igə bolıdı. **26** Qünki Ata Əzidə kəndək həyatlıkqə igə bolsa, Oquljoimu əzidə xundək həyatlıkqə igə boluxni ata kıldı **27** wə yənə uningoja sorak kılıx həkukünimu bərdi, qünki u Insan oqjlıdır. **28** Buningoja təşjüüp kilmanglar; qünki barlık gərdə yatqanlar uning awazini anglaydiojan wəqit kelidu **29** wə ular xuan yərlıkliridin qıxıxıdu, yaxılık kıljoanlar həyatqə tirilidu, yamanlık kıljoanlar sorakqə tartılaxqə tirilidu. **30** Mən əzlükümdin həqnemə kılalmaymən, pəkət [Atamdın] angliojinim boyiqə həküm kılınən; wə mening həkümüm həkkanıydu, qünki mening izdiginin əzümming iradisı əməs, bəlki mən əwətküqining iradisini əməlgə axuruxtur. **31** — Əgər əzüm üqün əzüm guwahlık bərsəm guwahlıkım həkikət həsablınmaydu. **32** Ləkin mən üqün guwahlık beridiojan baxqə bırsı bar. Uning mənə beridiojan guwahlıqının rastlıqini bilimən. **33** Silər Yəhyaoya əlqi əwətkinglərdə, u həkikətə guwahlık bərgən **34** [əməliyəttə], mənə insanıng guwahlıqini kəbul kılıxımning keriki yok; mening [Yəhya toqruluk] xundək eytiwəkinim pəkətlə silərnıng kutkuzuluxunglar üqündur). **35** [Yəhya] bolsa keyüp nur qeqıp turojan bir qıraoq idi wə silər uning yorukıda bir məzgil xadlinixqə razi boldunglar. **36** Ləkin Yəhyaning mən üqün bərgən guwahlıqıdnımu uluq bir guwahlık bar. U bolsımu, ata mənə ada kılıxqə tapxurojan əməllər, yəni mən kiliwatqan əməllər, bular mening toqramda Atining meni əwətkinigə guwahlık beridu. **37** Wə meni əwətkən Ata Əzimu mən üqün guwahlık bərgəndur. Silər həqqaqan uning awazini anglimidinglar, kıyapitini kermidinglar **38** wə

uning səz-kalami silərnıng iqinglərdin orun almidı; qünki Uning əwətkini bolsa, uningoja ixənməysilər. **39** Mükəddəs yazmılarnı kətirkənıp oqup olturisilər; qünki uların mənggülik həyatqə igə bolduk, dəp qarayısılər. Dəl bu yazmılar mən üqün guwahlık bərgüqıdu. **(aiōnios q166)** **40** Xundaktımu silər yənilə həyatlıkqə erixix üqün mening yenimoja kelixni halıməysilər. **41** Mən insanlarning məxtixini kəbul kılılmaymən; **42** ləkin mən silərnı bilimənkı, iqinglərdə Hudaning muhəbbiti yok, **43** Mən Atamning nami bilən kəlgənmən, əmma silər meni kəbul kılılməysilər. Həlbuki, baxqə bırsı əz nami bilən kəlsə, silər uni kəbul kılırsılar. **44** Silər bir-biringlərdin izəttə-xəhrət kəbul kılırsılər-yu, yegənə Hudadın kəlgən izəttə-xəhrətə intilmisənglər, undakta silər kəndəkmə etiqad kılalaysılər?! **45** Bırak meni üstimzidin Atioja xıkayət kılıdı, dəp oylımanglar. Üstinglərdin xıkayət kıljoquqi mən əməs, bəlki silər üstid bəoqlıjan Musa [pəyojəmbərdur]. **46** Qünki əgər silər tamın Musa [pəyojəmbərgə] ixəngən bolsanglar, mənimo ixəngən bolattinglar. Qünki u [mükəddəs yazmılarda] mən toqruluk pütəkəndur. **47** Ləkin uning pütəkənlirigə ixənmisənglər, mening səzlrimgə kəndəkmə ixinisılər?!

6 Bu ixlardin keyin, Əysa Galilyə dengizi (Tiberiyas dengizi) dəpmə atilidu)ning u kətioja ətti. **2** Zor bir top halayık u kəsəllərnı sakaytqan məjizilik əlamətlirini kərdi wə uning kəynidin əgixıp mangdi. **3** Əysa təoqə qıqıp, u yərdə muhlisiləri bilən billə olturdi. **4** U qəoqda Yəhudiylarning həyti, yəni «ətiup ketix həyti»oja az kəlojan wəqit idi. **5** Əysa bəxini kəttürüp, zor bir top halayıkning əzining əldioja keliwatkanlıqini kərüp, Filiptin: — Bularoja yəydiojanqə nannı nədin alimiz? — dəp sorıdı **6** (ləkin u bu səzni Filipni sinax üqün eytkəndi. Qünki u əzining nemə kılıdiojanlıqini bilətti). **7** Filip jawabən: — İkki yüz dinaroja nan əlsəkmu, hərbirigə kiqıkkınə bir qıxləmdin yeyixkimu yətməydu! **8** Muhlislərdin biri, yəni Simon Petrusning inisi Andriyas Əysaoja: **9** — Bu yərdə kiqık bir oşul bala bar, uningdə bəx arpa nan bilən ikki kiqık belik bar. Ləkin xunqə kəp həlkəbə bu nemə bolıdı?! — dedi. **10** Əysa: — Kəpqilikni olturoquzunglar, — dedi (u yərdə ot-qəp mol əskənidi). Xuning bilən ər kixilər olturdi; ularning sani bəx mingqə bar idi. **11** Əysa nanlarnı kəlioja elip, [Hudaoja] təaxkür eytkəndin keyin, olturojanlaroja ələttürüp bərdi. Beliklərnımu xundək kıldı; kəpqilik haliojanqə yedi. **12** Həmməylən yəp toyunojanda, u muhlisilərioja: — Axkən parqılarnı yoiqınglar, həq nərsə zayə bolmısın, — dedi. **13** Xuning bilən ular bəx arpa nenidin yəp axkən parqilirini on ikki səwətkə toldurup yoiqıwəldi. **14** Əmdi halayık Əysaning kərsətkən bu məjizilik əlamitini kərtüp: «Dunyaoya kelixi mükərrər bolojan pəyojəmbər həkikətən muxu ikən!» deyixti. **15** Xuning bilən Əysa ularning kelip özini padixah boluxqə zorliməkqi bolojanlıqini bilip, uların ayırılıp, kəytidin təoqə yəlozup qıqıp kətti. **16** Kəqkurun, Əysaning muhlisiləri dengiz boyioja qıxıxtı. **17** Ular bir kəmigə olturup, dengizning u ketidiki Kəpərnəhəm xəhirigə kərap yol əlixti (kəragoşu qıxıup kətkənidi wə Əysa təhioq ularning yenioja kəlmigənidi). **18** Kəttik boran qıqıp, dengiz dolqunlap kəttürülüwatatti. **19** Muhlislar palək urup on-on bir qakırınqə mangoqanda, Əysaning dengizning üstidə mənqip kəmigə yekınlixıwatkanlıqini kərtüp, kərkuxup kətti. **20** Ləkin u ularoja: — Bu mən, kərkəmgə! — dedi. **21** Xuni anglap ular uni kəmigə qıqiriwaləqusi kəldi; u kəmigə qıqıpla, kəmə dərhəl ular bəridiojan yərgə yetip bərdi. **22** Ətisi dengizning u təripidə kəlojan halayık [aldinkı küni] u yərdə Əysaning muhlisiləri qıqkən kəmidin bəxqə kəmining yokluqini, Əysaning muhlisiləri xu kəmigə qıqkənda,

əysaning ular billə qıkmıoanlığını, bəki muhslirining əzilrila kətkənlikini kərgənidi. **23** Həlbuki, birməqqə kəmə-kolwəq Tiberiyas xəhridin Rəb təxəkkür eytkəndin keyin həlk nən yegən yərgə yekin kelip tohtidi. **24** Xuning bilən halayik əysaning wə muhslirining u yərdə yoqlukini kərtiplə, kəmilərgə olaturp, əysani izdigili Kəpərnaħum xəhriyə mandı. **25** Ular uni dengizning u tərpidə tēpim uningə: — Ustaz, bu yərgə qağan kəlding? — dəp soraxtı. **26** Əysa ularəja jawabən: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, silər meni məjizilik əlamətlərni kərgənlikinglər üçün əməs, bəki nənlarndin yəp toyunojninglər üçün izdəysilə. **27** Buzulup ketidoğan pəniy ozuklukka əməs, bəki mənggü həyatlikka bəkiyə qəlidioğan ozuklukka intilip ixlənglər; buni Insan'oojli silərgə beridu; qünki uni Ata, yəni Huda Əzi məhüriləp təstiklioğan, — dedi. **(aiōnios g166)** **28** Xuning bilən ular uningdin: — Nemigə intilip ixlisək andin Hudaning ix-hizmitidə ixligən bolimiz? — dəp soraxtı. **29** Əysa ularəja jawab berip: — Hudaning ix-hizmiti dəl xuki, U əwətkinigə etiqəd kəlixinglərdur, — dedi. **30** Xuning bilən ular yəna: — Undək bolsa sən bizni kərtip əzimgə ixəndürgədək qəndək məjizilik əlamət yaritəsən? Zadi nemə ix kəlip berisən? **31** Ata-bowilirimiz qəldə yürgəndə, [Zəburda]: «U ularəja ərxтин qüxürilgən nən təqdim kildi» dəp pütülgəndək, «manna»ni yegən — deyixtı. **32** Əysa ularəja mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, silərgə əsməndin qüxkən nanni bərgüqi Musa əməs, bəki mening Atəmdur; U [həzirmu] silərgə əsməndin qüxkən həkikiyə nanni beriwatidu. **33** Qünki Hudaning neni bolsa pütkül dunyaəja həyatlik ata kəlidioğan, ərxтин qüxküqidur. **34** — Təksir, həmixə bizgə xu nanni berip turəjayson! — deyixtı ular. **35** Əysa ularəja mundək dedi: — Həyatlik neni əzimdurmən! Mening yenimoəja kəlgən hərkim həqqağan əq qəlməydu, mənə etiqəd kəlioğan hərkim həqqağan ussiməydu. **36** Ləkin silərgə eytkənimdək, silər meni kərgən bolsanglərmu, etiqəd kilməyətisilə. **37** Ata mənə tapxuroqanların hərbiri yenimoəja kəlidu wə mening yenimoəja kəlgənlərdin həqkəysisini hərgiz təxliwətməymən. **38** Qünki əz iradəmni əməs, bəki meni əwətküqining iradəsini əməlgə axurux üçün ərxтин qüxtüm. **39** Meni əwətküqining iradəsini bolsa dəl xuki, uning mənə tapxuroqanlıridin həqbirini yittürməy, bəki ahirki küni ularning həmmisini tirildürüxümdin ibarət. **40** Qünki mening Atəmnin iradəsi xuki, Oquloəja kəz tikip qarap, uningə etiqəd kəlioğanların həqbirini mənggülik həyatka erixtürüxtur; wə mən ahirki küni ularni tirildürimən. **(aiōnios g166)** **41** Əmdi Yəhudiylar əysaning: «Ərxтин qüxkən nən əzimdurmən!» degini üqün uningəja narazi bolup oqotuldixixkə bəxliidi: **42** — «Bu Yüsüpnin oqılı əysa əməsmu? Atisinimu, anisinimu tonuydioğan tursək, yəna qəndəklarqə: — «Ərxтин qüxtüm!» desun?» — deyixtı ular. **43** Əysa jawabən ularəja mundək dedi: — [Mening toqramda] əzərə oqotuldaxmanglər. **44** Meni əwətkən Ata Əzi kixilərnin qəlbini tartkuzmisa, həqkim mening yenimoəja kəlməydu; mening yenimoəja kəlgən həqbirini ahirki küni tirildürimən. **45** Pəyoəmbərlərnin yazmilirida: «Uların həmmisigə Huda tərpidin oğitilidu» dəp pütülgəndur. Xunga, Atining [səzini] tingxiəğan wə uningdin oğəngən hərbiri mening yenimoəja kəlidu. **46** Biraq bu birərkim Atini kərgən degənlik əməs; pəkət Hudaning yenidin kəlgüqi bolsa, u Atini kərgəndur. **47** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, mənə etiqəd kəlioqı mənggülik həyatka igidur. **(aiōnios g166)** **48** Həyatlik neni əzimdurmən. **49** Ata-bowiliringlər qəllərdə «manna» yegini bilən yənilə əldi. **50** Ləkin mənə, ərxтин qüxkən nən dəl xundəkki, birsini uningdin yegən bolsa əlməydu. **51** Ərxтин

qüxkən həyatlik neni əzimdurmən; kimdəkim bu nəndin yəsə, əbədil'əbədgigə yaxaydu. Mən beridoğan xu nən bolsa mening ət-tənimdur, pütkül dunyadikilər həyatka igə bolsun dəp, mən uni atiməqkimən. **(aiōn g165)** **52** Bu səz bilən Yəhudiylar əzərə talax-tartix kəlixikə bəxlap: — Bu ədəm bizning yeyiximizgə əzining ət-təninə qəndək bəralisun?! — deyixtı. **53** Xunga əysa ularəja mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, silər Insan'oojlining ət-təninə yemigüqə wə kəninə iqmigüqə, silərdə həyatlik bolməydu. **54** Ət-tənimni yegüqi wə kənimni iqküqi mənggülik həyatka erixkən bolidu wə mən uni ahirki küni tirildürimən. **(aiōnios g166)** **55** Qünki ət-tənim həkikiyə ozukluk, kənim bolsa həkikiyə iqmiktur. **56** Ət-tənimni yegüqi wə kənimni iqküqi mənə yaxaydu wə mənmu uningdə yaxaymən. **57** Həyat Ata meni əwətkən wə mən Atining boləjanlıkidin yaxəwətkənimdək, meni yegüqi kixi həm mening wəsətmə bilən yaxaydu. **58** Mənə bu ərxтин qüxkən nəndur. Bu nən ata-bowiliringlər yegən «[manna]»dək əməs; qünki ular «[manna]»ni yeyixi bilən əldi; biraq bu nanni istəmə kəlioqı bolsa mənggü yaxaydu! **(aiōn g165)** **59** Bu səzlərni u Kəpərnaħumkidi sinəgəldə təlim bərginidə eytkənidi. **60** Xuning bilən uning muhsliridin nuroqunliri buni angliəqəndə: — Bu təlim bək əqir ikən! Buni kim anglap kətürəlisun? — deyixtı. **61** Biraq əz iqidə muhslirining bu toqrisida oqotuldaxkəninə bilgən əysa ularəja: — Bu səzüm silərni təydurdumu? **62** Əmdi mənə Insan'oojlining əsli kəlgən jəyoəja kərtiürilwətkəninə kərsənglər, qəndək bolar?! **63** [Insənoəja] həyatlik bərgüqi — Rohtur. Insənnin ətliri bolsa həqkəndək pəyda bərməydu. Mən silərgə eytkən səzirim bolsa həm rohtur wə həm həyatliktur. **64** Ləkin arənglərdin etiqəd kilmioğan bəzilər bə, — dedi (qünki əysa etiqəd kilmioğanların wə əzigə sətqunluk kəlidioqanın kim ikənlikini bəxtilə bilətti). **65** Xuning bilən u mundək dedi: — Mən xu səwəbtin silərgə xuni eyttimki, Atəmdin ata kəlinmisa, həqkim mening yenimoəja kəlməydu! **66** Xu wəqəttin tartip muhsliridin heli kəpi qəkinip qikip, uning bilən yəna mənə mangmaydioğan boldi. **67** Xunga əysa on ikkiylərdin: — Silərmu, həm [məndin] kətxini haləmsilə? — dəp soridi. **68** Simon Petrus uningəja jawab kəlip: — I Rəb, biz kimning yenioəja kəttəttük? Mənggü həyatlik səzliri səndilidur! **(aiōnios g166)** **69** Wə xuningəja ixəndük wə xuni bilip yəttükki, sən Hudaning Mükəddəs Boləyqisidursən! — dedi. **70** Əysa ularəja jawabən: — Mən silər on ikkinglərin təllidim əməsmu, biraq arənglərdə birsini iblistur! — dedi **71** uning bu degini İxkəriyotluk Simonning oqılı Yəhədanı kərsətkənidi, qünki Yəhəda on ikkiylərnin biri boləjini bilən, keyin əzigə sətqunluk kəlidu).

7 Bu ixlərdin keyin, əysa Galiliyədə aylinip yürdi. U Yəhədiyədə aylinip yürüxni haliməytti, qünki [xu yərdiki] Yəhədiylar uningəja kəst kilməqki idi. **2** Bu qərdə, Yəhədiyların «kəpilər həytiəjoəja əz qəloəjanidi. **3** Xunga əysaning iniliri uningəja: — Muxu yərdin ayrilip Yəhədiyəgə bəroqin, xuning bilən muhsliriringmu [kəramət] əməllirini kəmələydu! **4** Qünki əzini həlk-ələmgə tonutmaqı boləjan həqkim yoxurum jəyda ix kilməydu. Bu əməlləri kəliwətkənikənsən, əzimgəni dunyaəja kərsət! — deyixtı. **5** Qünki uning inilirimu uningəja etiqəd kilmioəjanidi. **6** Xunga əysa ularəja: — Mening wəqət-səitim tēhi kəlmidi. Ləkin silərgə nisbətən hərwəqət mənəsiptur. **7** Bu yunadiki kixilər silərgə hərgiz əq bolməydu; kənim meni əq kəridu. Qünki mən ularning kilmixlirini rəzil dəp guwəhlik bəriwətimən. **8** Silər bu həytka bəriwəringlər. Mən bu həytka bərməymən, qünki mening wəqət-səitim tēhi yetip kəlmidi, — dedi. **9** Əysa bu səzləri kəlip,

Galiliyada qaldi. **10** Əysaning iniliri heytkā qikkāndin keyin, u özimu uningōja bardi. Əmma axkara əməs, yoxurun bardi. **11** Heytta Yəhudiylar uni izdəp: «U kəyərdirur?» dəp sorawatatti. **12** Kixilər arisida uning toqrusida kəp oqluqla boldi. Bəzilər uni: «Yahxi adəm!» desə, yənə bəzilər: «Yağ, u halayikni azduruwatidul!» deyixti. **13** Birak Yəhudiyi [qongliridin] qorqup, heqkim oquq-axkara uning gəpini kilyaytti. **14** Heytning yerimi etkəndə, Əysa ibadəthana həyiliriōja kirip hālkə təlim berixkə baxlıdi. **15** Yəhudiylar: — Bu adəm heqkəndak təlim almiōjan turukluq, uning kəndəkmə munqə kəp bilimi bolsun? — dəp hang-tang kəlixti. **16** Əysa ularōja: — Bu təlimlər mening əməs, belki meni əwətküqiningkidur. **17** Uning iradisigə əməl kilyixkə əz iradisini bəoqliōjan həkəkim bu təlim toqruluk — uning Hudadin kəlgənlikini yaki əzlükümdin eytiwatkanlikimni bilidu. **18** Əz aldiōja səzligən kixi əz xan-xəripini izdəydu, lekin əzini əwətküqining xan-xəripini izdəydiōjan kixi hək-sadiktur, uningda həkkanisizlik yoxtur. **19** Musa [pəyojəmbər] silərgə Təwrat kanunini tapxurojan əməsmu? Lekin heqkəysinglar bu kanunōja əməl kilməyəttilər! Nemixkə meni əltürməqki bolisilər? — dedi. **20** Kəpqlik: — Səngə jin qəplixiptu! Seni əltürməqki boləjan kim ikən? — deyixti. **21** Əysa ularōja mundak jəwab bərdi: — Mən bir karamətni yaritixim bilən həmminglar hang-tang kəlixtinglar. **22** — Əmdi Musa [pəyojəmbər] silərgə hətne kilyix toqruluk əmr kəldurojan (əməliyətə bolsa hətne kilyix Musa pəyojəmbərdin əməs, ata-bowıldin kəlojan), xunga silər xəbat künigə [toqra kelip kəlsimu] xu künidə adəmming hətənisini kilyerisilər. **23** Əmdi Təwrat kanunioja hiləplik kilyinmisun dəp xəbat künidə adəm hətne kilyiōjan yərdə, mən xəbat künidə bir adəmnə səliməza səkəytsəm, silər nemə dəp mənə aqkilyinmisilər? **24** Sirtki kilyəpətkə qarap həküm kilyinglar, bəlkə həkkaniy həküm kilyinglar! **25** U wəqitə Yerusalemliklərin bəziləri: — [Qonglar] əltürməqki boləjan kixi bu əməsmidi? **26** Axkara səzləwətsimu, uningōja qarxi heq nərsə demidiōtu! Dərwəqə, aqsəqəllərin uning Məsih ikənlikini bilip yətkənmu? **27** Həlbuki, bu adəmming kəyərdin kəlgənlikini biz ənik bilimiz. Lekin Məsih kəlgəndə, uning kəyərdin kəlgənlikini heqkim bilməstioju, — deyixti. **28** Xunga Əysa ibadəthana həyilisida təlim beriwetip, yukiri əwaz bilən mundak dedi: — Silər meni tonuymiz həmdə mening kəyərdin kəlgənlikimnimu bilimiz, [dəwətsilərlər]?! Birak mən əzlükümdin əməs, mən meni əwətküqidin [kəldim]. U həktur; birak silər Uni tonuyməyəsizlər. **29** Mən Uni tonuymən. Qünki mən Uning yenidin kəldim, meni U əwətti. **30** Xunga ular uni tutux yolini izdəytti, lekin heqkim uningōja kəp salmıdi; qünki uning wəqit-saiti tehi yetip kəlmigənidi. **31** Lekin halayik arisidiki nuroqun kixilər uningōja etikad kildi. Ular: «Məsih kəlgəndə bu kixi kərsətkən məjizilik əlamətlərdin artuk [məjizə] yaritalarmu?!» deyixti. **32** Pərisiylər halayikning u toqruluk oqluqla boluwatqan bu gəp-səzlini anglidi; xuning bilən Pərisiylər bilən bax kəhinlər uni tutux üqün birnəqə qərawullarnı əwətti. **33** Xuning bilən Əysa: — Yənə bir az wəqit silər bilən billə bolimən, andin meni əwətküqining yenioja ketimən. **34** Meni izdəysilər, lekin tapalməyəsizlər. Mən baridiōjan yərgə baralməyəsizlər, — dedi. **35** Buning bilən, Yəhudiylar bir-birigə: — U biz tapalməyüdək kəyərlərgə barar? Greklər arisidiki tərəkə Yəhudiyi muhəjirlərin yenioja berip, greklarōja təlim bərmədiōjəndu? **36** «Meni izdəysilər, lekin tapalməyəsizlər. Mən baridiōjan yərgə baralməyəsizlər» degini nemisidu? — deyixti. **37** Heytning ahırki həmə əng katta küni, Əysa ornidin turup, yukiri əwaz bilən: — Kimdəkim ussisa, mening yenioja kelip iqsun! **38** Manga etikad kilyoquq

kixining huddi mukəddəs yazmılarda eytiliōjindək, iq-bəqridin həyatlik süyining dəryaliri ekip qikkidu! — dəp jakarlıdi **39** (u bu səzni əzigə etikad kilyiōjanlarōja ata kilyinidiōjan Mukəddəs Rəhəkə karita eytkənidi. [Hudaning] Rəhi tehi heqkimgə ata kilyinmiōjanmıdi, qünki Əysa tehi xan-xəripigə kirmigənidi). **40** Halayik iqidə bəzilər bu səzni anglar: — [Kəlixim mukərrər boləjan] pəyojəmbər həkikətkən mux ikən! — deyixti. **41** Bəzilər: «Bu Məsih ikən!» deyixətti. Yənə bəzilər bolsa: «Yağ, Məsih Galiliyadin kəltətmu? **42** Mukəddəs yazmılarda, Məsih [padixah] Dawutning nəslidin həmmi Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm yezisidin kəlidu, deyilmigənidi? — deyixti. **43** Buning bilən, halayik uning wəjədin ikkigə bəliünip kətti. **44** Bəziləri uni tutayli degən bolsimu, lekin heqkim uningōja kəp salmıdi. **45** Qərawullar [ibadəthanidin] bax kəhinlər bilən Pərisiylərin yenioja kaytip kəlgəndə, ular qərawullarōja: — Nemə üqün uni tutup kəlmidinglar? — dəp soraxti. **46** Qərawullar: — Heqkim heqkəjan bu adəmdək səzligən əməs! — dəp jəwab bərxiti. **47** Pərisiylər ularōja jəwabən: — Silərmu azdurulduglarmu? **48** Aqsəqəllərdin yaki Pərisiylərdin uningōja etikad kilyiōjan boləjanmu?! **49** Lekin Təwrat kanunini bilməydiōjan bu qüprəndilər lənətkə qəlidu! — deyixti. **50** Ularning arisidin biri, yəni burun ahxəmdə Əysaning aldiōja kəlgən Nikodim ularōja: **51** — Təwrat kanunimiz əwwal kixining nemə kilyiōjini əzidin anglap bilməy turup, uningōja həküm qikiramdu! **52** Ular jəwab kilyip: — Sənmə Galiliyadinmu? [Mukəddəs yazmılarnı] kəp, kətikirini qəp bəq, Galiliyadin heqkəndak pəyojəmbər qikməydu? — dedi. **53** Xuning bilən [ularning] hər biri əz əyigə kətti.

8 Əysa bolsa Zəytun teoioja qikip kətti. **2** Ətisi səhərdə, u yənə ibadəthana həyiliriōja kirdi wə halayikning həmmisi uning yenioja kəlixkənidi. U olturup, ularōja təlim berixkə baxlıdi. **3** [Xu qəoqda], Təwrat ustazlıri bilən Pərisiylər zina kilyip tutulup kəlojan bir ayalni uning aldiōja elip kəlixti. Ular ayalni otturiōja qikirip, **4** uningdin: — Ustaz, bu ayal dəl zina üstidə tutuwəlindi. **5** Musa [pəyojəmbər] Təwrat kanunida bizgə muxundak ayallarnı qalma-kesək kilyip əltürüxni əmr kilyiōjan. Əmdi sənqə, uni kəndak kilyix kərkə? — dəp soraxti. **6** Əmdi ularning bundak deyixti ki niyiti, uni tuzəqkə qüxürüp, uning üstidin ərz kilyiōdak bərir bəhəne izdəx idi. Əmma Əysa engixip, barmiki bilən yərgə bir nemilərnə yazojili turdi. **7** Ular xu soalni tohtiməy sorawatatti, u ruslinip ularōja: — Aranglərdiki kim gənəhsiz bolsa, [bu] [ayalōja] birinqi taxni atsun! — dedi. **8** Andin u yənə engixip, yərgə yezixni dawəmləxturdi. **9** Ular bu səzni anglap, aldi bilən yaxənlərin, andin kəlojanlıri bir-birlər [həmmisi] u yərdin qikip ketixti. Ahirida Əysa otturida ərə turojan həliki ayal bilən yəloquz qaldi. **10** Əysa ruslinip turup, xu ayaldin bəxkə heqkimni kərmigən bolup, uningdin: Hanim, səngə həliki kixiyətk kilyiōjan kəni? Seni gənəhəkə bəkitidiōjan heqkim qikimdimu? — dəp sorixidi, **11** — Həzrətləri, heqkim qikimidi, — dedi ayal. Əysa: — Mənmə seni gənəhəkə bəkitməymən. Bəroqin, buningdin keyin yənə gənəh kilyiməjn! — dedi. **12** Xunga Əysa yənə kəpqlikə səz kilyip: — Dunyaning nuri əzümdu. Manga əgəxkənlər kərangəyuləkə mangəydu, əksiqə həyatlik nuriōja erixidu, — dedi. **13** Pərisiylər: — Sən əzünggə əzüng guwahlik bəriwətsən. Xunga səning guwahliking rast həsəblənməydu, — deyixti. **14** Əysa ularōja jəwabən mundak dedi: — Hətta mən əzüngə guwahlik bərsəmmə, guwahlikim həktur, qünki mən əzümming kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridiōjanlikimni bilimən. Lekin silər kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridiōjanlikimni bilməyəsizlər. **15** Silər ət igilirining əlqimi boyiqə həküm kilyisilər.

Birak mən heqkimning üstigə həküm kılmaymən. **16** Mən həküm kılsammu, həkümüm həkikiydur; qünki mən yaloqz əməs, bəlki meni əwətkən Ata [bu ixta] mən bilən billidur. **17** Silərgə təwə boləjan Təwrat kanunida: «İkki adəmning guwahlıki bolsa rast hesablinidu» dəp pütülgəndur. **18** Rast, mən özüm toqrəmdə özüm guwahlık berimən, wə meni əwətkən Atimu mening toqrəmdə guwahlık beridu. **19** Ular uningdin: — Atang kəyərdə? — dəp soraxtı. Əysa ularəja jawab berip: — Silər ya meni tonumaysilər, ya Atamnı tonumaysilər; meni tonuəjan bolsanglar, Atamnımu tonuyttunglar, — dedi. **20** Əysa bu səzlərni ibadəthanida təlim bəginində, sədik sandukning aldidə turup eytkənidi. Birak heqkim uni tutmıdı, qünki uning wakit-saiti tehi yetip kəlmigənidi. **21** Xuning bilən u ularəja yəne: Mən bu yərdin ketimən; silər meni izdəysilər, lekin əz gunahınglar iqidə əlisilər. Mən ketidiəjan yərgə silər baralmaysilər, — dedi. **22** Buning bilən Yəhudiylar: — U: «Mən ketidiəjan yərgə silər baralmaysilər» dəydu. Bu uning özini əltürüwalimən deginimidu? — deyixtı. **23** Əysa ularəja: — Silər təwəndindursilər, mən yukiridindurmən. Silər bu dunyadındursilər, mən bu dunyadin əməsmən. **24** Xuning iüün silərgə: «Gunahlınglar iqidə əlisilər» dedim. Qünki silər mening «Əzəldin» Bar Boləquçi ikenlikimə ixənmisənglar, gunahlınglar iqidə əlisilər, — dedi. **25** Sən zadi kim? — dəp soraxtı ular. Əysa ularəja: — Baxta silərgə nemə degen bolsam, mən xu. **26** Əzümning silərnə toqrənglarda wə üstünglərdin həküm kilidiəjan nuroqun səzlidir bar; lekin meni əwətküçi həktur wə mən Uningdin nemini angliəjan bolsa, bularnıla dunyadikilərgə ukturup eytimən, — dedi. **27** Ular uning əzliərgə eytkənirininə Ata toqruluk ikenlikini qüxinəlmıdı. **28** Xunga əysa mundak dedi: Silər İnsan' oqlını kətürəndin keyin, mening «Əzəldin» Bar Boləquçi ikenlikimni bilisilər wə xundakla heq ixni əzlükümdin kilimənlərimni, pəkət Atining mənə əgətkininə siləzligənlərimni bilisilər. **29** Meni əwətküçi mən bilən billidur, U meni əsla yaloqz koymıdı, qünki mən həmixə Uni hursən kilidiəjan ıxlarnı kılimən. **30** Əysa bu səzlərni kiliwatəjan qəşning əzidə, nuroqun kixilər uningəja etiək kildi. **31** Əysa əzige etiək kiləjan Yəhudiylarəja: — Əgər mening səz-kalamimdin qikmay tursənglar, mening həkikiy muhlisirim boləjan bolisilər, **32** wə həkikiətni bilisilər wə həkikiət silərni azadlıkka erixtürüdü, — dedi. **33** Ular jawabən: — Biz İbrahımning nəsilimiz, — heqqaəjan heqkimning kullukida bolmıduq, Sən kəndəksigə: Azadlıkka erixsilər, dəysən? — dedi. **34** Əysa ularəja jawab berip: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, gunah sadir kiləjan kixi gunahning kulidur. **35** Kul ailidə mənggü turmaydu, lekin oşul mənggü turıdu. (aion g165) **36** Xuning iüün Oşul silərni azad kilsə, həkikiy azad bolisilər. **37** Silərnə İbrahımning nəsil ikenliklərnə bilimən. Birak meni əltürməqçi boluwatisilər, qünki mening səzüm iqinglərdin orun alıdı. **38** Mən Atamning yenidə kərgəniriminə eytiwatimən; silər bolsənglar əz atənglərdin kərgəniringle rnı kiliwatisilər! **39** Ular jawab berip: — Bizning atimz İbrahımdur, — dedi. Əysa ularəja: — Əgər İbrahımning pəzəntli ri bolsənglar, İbrahımning əməllirini kiləjan bolattinglar! **40** Birak hazır əksiəq meni, yəni Hudadin angliəjan həkikiətni silərgə yatküzgən adəmni əltürüxkə kəstləysilər. İbrahım undak ixni kilmiəjan. **41** Silər əz atənglərnəng kiləjinəni kiliwatisilər! — dedi. — Biz hərəmdin boləjan əməsmiz! Bizning pəkət birlə atimz bar, U bolsa Hudadır! — deyixtı ular. **42** Əysa ularəja: — Atənglar Huda boləjan bolsa, meni səyğən bolattinglar; qünki mən Hudaning baəridin qikip, bu yərgə kəldim. Mən əzlükümdin kəlgən əməsmən, bəlki Uning təripidin əwətilgənmən. **43**

Səzlimni nemixkə qüxənməysilər? Enikki, mening səz-kalamim kulikənglərgə kirməywətidu! **44** Silər atənglar İblistin boləjansilər wə uning arzu-həwəslirigə əməl kilixni halaysilər. U ələm apiridə boləjəndin tartip kətil idi wə uningdə həkikiət bolmiəjaqkə, həkikiəttə turmiəjan. U yaləjan səzligəndə, əz təbiitidin səzlyədu, qünki u yaləjançı wə xundakla yaləjançılıknıng atisidur. **45** Ləkin mən həkikiətni səzliginim iüqün, mənə ixənməysilər. **46** Kəysinglər meni gunahı bar dəp dalilliyəlsilər, kəni? Həkikiətni səzlisəm, nemə iüqün mənə ixənməysilər? **47** Hudadin boləjan kixi Hudaning səzli rini anglaydu; silər ularni anglimaysilər, qünki silər Hudadin boləjan əməssilər! **48** Yəhudiylar uningəja jawabən: — Əjəbə, bizning sən: «Səməriyəlik həm jin qaplaqkən adəmən sən deginimiz toqrə əməsmu? — deyixtı. **49** Əysa jawabən: — Mənə jin qaplaqxını yok, bəlki mən Atamnı hərmət kılimən; lekin silər mənə hərmətsizlik kiliwatisilər. **50** Mən əz xən-xəripimni izdəymənm; lekin buni izdigüçi həm [uning üstidin] həküm kiləjuçi Birsı bar. **51** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, mening səz-kalamimni tutidiəjan kixi əbədil'əbəd əlüm kərməydu. (aion g165) **52** Xuning bilən Yəhudiylar uningəja: — Səngə dərwəxə jin qaplaqxanlıknı əmđi bilduk! Həttə [həzriti] İbrahım wə pəyğəmbərlərmu əlgən tursa, sən kəndəksigə: «Mening səz-kalamimni tutidiəjan kixi əbədil'əbəd əlüm tetimaydu» dəysən? (aion g165) **53** Əjəbə, sən atimiz İbrahımdin uluquməsən? U əldi, pəyğəmbərlər həm əldi! Sən əzünəni kim kılməqsən? **54** Əysa jawabən mundak dedi: — Əgər mən əzümni uluqlisəm, undakta uluqlukum heqənsə hesablanmaytı. Birak meni uluqluəjuçi — silər «U bizning Huda yimz» dəp ataydiəjan Atamning Əzidur. **55** Silər Uni tonumidinglər, lekin mən Uni tonuyəmən. Uni tonumaymən desəm, silərdək yaləjançı bolattim; birak mən Uni tonuyəmən wə Uning səz-kalamini tutimən. **56** Atənglar İbrahım mening künümni kəridiəjanlikidin yayrap-yaxnıdı həm dərwəxə uni əldin'ala kərip xadlandı. **57** — Sən tehi əllik yaxkə kirməy turup, İbrahımni kərdümgü? — deyixtı ular. **58** Əysa ularəja: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, İbrahım tuəşulmastıla, mən Bar Boləquçidurmən! — dedi. **59** Buning bilən ular uni qalma-kesək kiləjili kollirioəja yərdin tax əldi; lekin əysa ularəja kəruməy, ularning otturisidin ətəp ibadəthanidin qikip kətti.

9 Wə u yolda ketiwetip, tuəşmə kərioəju bir adəmni kərdi. **2** Muhlisiri uningdin: — Ustaz, kim gunah kılip uning kərioəju tuəşuləjiniəja səwəb boləjan? U əzimu ya ata-anisimü? — dəp soraxtı. **3** Əysa mundak jawab bərdi: — Əzi yəki ata-anisining gunah sadir kiləjanlikidin əməs, bəlki Hudaning Əz əməlliri uningdə ayan kilinsun dəp xundak boləjan. **4** Künning yorukida, meni əwətküçinəng əməllirini ədə kilixim kərkə. Kəq kirsə, wə qəşdə heqkim ix kiləlməydu. **5** Mən dunyada turoəjan wəktimə, dunyaning nuri əzümürmənm. **6** Bu səzlərni kiləjəndin keyin, u yərgə tükürüp, tükürükün lay kılip, layni həliki adəmning kəzliərgə sürüp koydı **7** wə uningəja: «Siloam kəlqiki»gə berip yuyuwətkin» dedi («Siloam» [ibraniyəqə səz bolup], «əwətiləng» degen mənanı bildürüdü). Xuning bilən həliki adəm berip yuyuwıdı, kəzi kəridiəjan bolup kəytip kəldi. **8** Kəxnılliri wə u ilgiri tiləmqilik kiləjinidə uni kərgənlər: — Bu olturup tiləmqilik kilidiəjan həliki adəm əməsmu? — deyixip kətti. **9** Bəzilər: «Həə, xu ikən» desə, yəne bəzilər: «Yək, u əməs, lekin uningəja ohxaydikən» deyixtı. Birak u əzi: — Mən dəl xu kixi bolimən! — dedi. **10** — Undakta kəzliəng kəndək əqildi? — dəp soraxtı ular. **11** U jawabən mundak dedi: — Əysa isimlik bir kixi [tükürükidin] lay kılip kəzliəngə sürüp koyuwıdı, mənə:

«Siloam kəljikigə berip yuyuwətkin» degənidi. Mən berip yuyuwidim, kərələydiqan boldum. **12** — U hazır kəyərdə? — dəp soraxti ular. — Bilməymən, — dedi u. **13** Halayik ilgiri kəriqə bəloqan bu adəməni Pərisiylərlə aldioqə elip berixti **14** (əslidə Əysa lay kəlip bu adəmənin kəzərlirini aqқан kün dəl xabat küni idi). **15** Xuning bilən Pərisiylər kəyitdin bu adəmədin kəndək kərələydiqan bəloqanini soriwidi, u ularoqə: — U kəzərlirimgə lay [sürüp] koydi, mən yuyuwidim wə mana, kərələydiqan boldum! — dedi. **16** Xuning bilən Pərisiylərdin bəziliri: — U adam Hudaning yəninid kəlgən əməs, qünki u xabat küninini tutmaydu, — deyixti. Yənə bəziliri: — U gunahkar adəm bolsa, kəndəkərləqə bundək məjizilik əlamətlərini yaritalaytti? — deyixti. Buning bilən ularning arisida bəlünix pəyda boldi. **17** Ular kəriqə adəmədin yənə: — U kəzərlirngni eqiptu, əmdi sən u toqgulusuk nemə dəysən? — dəp soraxti. U: — U bir pəyoqəmbər ikən, — dedi. **18** Yəhədiylər kərələydiqan kilinoqan xikining ata-anisini tepir kəlməyqə, burun uning kəriqə ikənlikigə wə hazır kərələydiqan kilinoqanlikioqə ixənməytti. Xunga ular uning ata-anisini qəkirtip, **19** ularidin: — Bu silərlənin oqulunglarimu? Tuqma kəriqə, dəwatattinglar? Əmdi hazır kəndəkərləqə kərələydiqan bolup kəldi? — dəp soraxti. **20** Ata-anisi ularoqə: — Uning bizning oqulimz ikənlik, xundəklə tuquluxidnla kəriqə ikənlikini bilimiz; **21** ləkin hazır kəndəkərləqə kərələydiqan bolup kəloqanlikini, kəzərlirini kim aqқанlikini bilməymiz. U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar, u əzi dəp bərsun, — dəp jawab bərdi. **22** Ata-anisining xundək deyixi Yəhədiylərdin kərkənkəlik iğün idi; qünki Yəhədiylər kimdəkim Əysani Məsih dəp etirap kəlsa, u sinagog jamaitidin koqqlap qikərlisun dəp kərar kəloqanidi. **23** Xu səwəbtin uning ata-anisi: «U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar» degənidi. **24** Pərisiylər əslidə kəriqə bəloqan adəməni yənə qəkərip uningə: — Hudaqə xan-xərap berip [kəxəm kil]! Biz bu adəmənin gunahkar ikənlikini bilimiz, — deyixti. **25** U mundək jawab bərdi: — U gunahkərimu, əməsmu, bilməymən. Biraq mən xu birlə ixni bilimənki, kəriqə idim, hazır kərələydiqan boldum. **26** Ular uningdin yənə bir kətim: — U seni kəndək kildi? Kəzərlirngni kəndək aqti? — dəp soraxti. **27** U jawabən: — Silərgə əllikəqan eyttim, biraq kəlakə salmidinglar. Silər nemə dəp kəyitdin anglaxni halap kəldinglar? Silərimu uning muhlisiləri bolay dəwatamsilər?! — dedi. **28** Buning bilən, ular uni kəttik tilla: — Sən həliqənin muhlisil! Biz bolsəq Musa [pəyoqəmbərlənin] muhlisilirimiz. **29** Hudaning Musaəqə səzləgənlikini bilimiz; ləkin bu nemənin bolsa kəyərdin kəlgənlikinimu bilməymiz, — deyixti. **30** Həliqə adəm ularəqə mundək jawab kəyturdi: — Ajayip ixku bul Gərqə silər uning kəyərdin kəlgənlikini bilmigingərlə bilən, u mening kəzərlirimi aqti. **31** Biz bilimizki, Huda gunahkarlarıning tiləklirini anglimaydu; biraq Əzigə ihlasən bolup iradisigə əməl kəloqulərləningini anglaydu. **32** Dunya apiridə bəloqəndin tartip, birərsininq tuqma kəriqəning kəzini aqқанlikini anglap bəkkən əməs. (aiōn g165) **33** Əgər bu adəm Hudadin kəlmigən bolsa, həqnemə kəliməniqan bolatti. **34** Ular uni: — Sən tüptin gunah iğidə tuquləqan turukluk, bizgə təlim bərməqkimusən? — deyixip, uni [sinagogtin] koqqlap qikərləwetixti. **35** Əysa ularning uni [sinagogtin] koqqlap qikəroqanlikini anglap, uni izdəp tepir: Sən, Hudaning Oqloqə etikəd kəlaməsən? — dəp soridi. **36** U jawabən: — Təksir, u kim? Mən uningəqə etikəd kəlay, — dedi. **37** — Sən həm uni kərdüing həm mana, hazır sən bilən səzlixiwətkən dəl xuning əzi, — dedi Əysa uningəqə. **38** Həliqə adəm: — I Rəb, etikəd kəlimən! — dəp, uningəqə səjdə kildi. **39** — Mən korlarni kəridioqan bolsun, kəridioqanlarni kor bolsun dəp bu dunyaəqə həküm qikərləxkə kəldim, — dedi

Əysa. **40** Uning yənidiki bəzi Pərisiylər bu səzlərnə anglap uningdin: — Bizmu kormu? — dəp soraxti. **41** Əysa ularəqə: — Kor bəloqan bolsanglar, gunahinglar bolmaytti; ləkin silər hazır «kərwətimiz» degininglar iğün silərgə gunah həsəbliniweridu, — dedi.

10 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, koy kotinioqə ixiktin kirməy, bəxkə yərdin yamixip kirgen kixi oqrı wə kəraqəqidur. **2** Ixiktin kiridioqan kixi bolsa koqlarning padəqisidur. **3** Ixik bəkar uningəqə ixiki eqip beridu wə koqlar uning awazini anglap tonuydu; u öz koqlirining isimlirini bir-birləp qəkərip ularni sirtkə bəxlap qikədu. **4** U koqlirining həmmisini sirtkə qəkərip bolup, ularning əldidə mangidu, koqlarmu uning kəyindin əgixip mengixidu; qünki ular uning awazini tonuydu. **5** Ləkin ular yat adəmənin kəyindin mangmaydu, bəlkə uningdin kəqədu; qünki ular yatlarıning awazini tonumaydu. **6** Əysa bu təmsilni ularəqə səzləp bərgini bilən, ləkin ular uning əzliərgə nemə dəwətkənlikini həq qūxənmidi. **7** Xunga Əysa ularəqə yənə mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, koqlarning ixiki əzümduymən. **8** Məndin ilgiri kəlgənlərlənin həmmisini oqrı wə kəraqəqidur. ləkin koqlar ularəqə kəlakə salmidi. **9** Ixik əzümduymən. Mən arkiqə kirgini kətkuzulidə həm kirip-qikəp, ot-qəplərnə tepir yəyələydu. **10** Oqrı bolsa pəkət oqrılax, əltürüx wə buzux iğünlə kəlidu. Mən bolsam ularni həyatlikkə erixsun wə xu həyatlikkə mol bolsun dəp kəldim. **11** Yahxi padəqi əzümduymən. Yahxi padəqi koqlar iğün əz jenini pida kəlidu. **12** Ləkin mədikar undək kəlmaydu. U bəlkə nə koqlarning igisi nə padəqisi bolmioqəqə, bərlənin kəlgəninə kərsə, koqlarni taxlap kəqədu wə bərgə kəlip koqlarni titip tiripirən kəliwetidu. **13** Əmdi mədikar bolsa pəkət həkkini dəp ixləp, koqlarəqə kəngül bəlməy bədəp kəqədu. **14** Yahxi padəqi əzümduymən. Ata meni tonioqinidək mən atini tonuqinidək, mən əzümningkilərnə tonuymən wə əzümningkilərmu meni tonuydu; koqlar iğün jenim pida. **16** Bu kətdindin bolmioqan bəxkə koqlirimmu bar. Ularnimu elip bəxləxim kərək wə ularmu awazimni anglaydu; xuning bilən bir pada bolidu, xundəklə ularning bir padəqisi bolidu. **17** Ata meni xu səwəbtin səyiduki, mən jenimni kəyturuweləxim iğün uni pida kəlimən. **18** Jenimni həqkim məndin əlamaydu, mən uni əz ihtiyarim bilən pida kəlimən. Mən uni pida kəlixkə həqqukləkmən wə xundəklə uni kəyturuweləxkimu həqqukləkmən; bu əmrni Atəmdin tapxuruwaləqanmən. **19** Bu səzlər tüpəylidin Yəhədiylər arisida yənə bəlünix pəyda boldi. **20** Ulardın kəp adəmlər: — Uningəqə jin qəplixiptu, u jəylidəwatidu, nemə iğün uning səzigə kəlakə saləqudəksilər? — deyixti. **21** Yənə bəzilər bolsa: — Jin qəpləxkən adəmənin səzliəri bundək bolmaydu. Jin kəndəkmu kəriqəularning kəzərlirini aqqlisun?! — deyixti. **22** Kəix pəslə bolup, Yerusaləmdə «Kəyətə bəoqıxax həyiti» ətküzüliwətatı. **23** Əysa ibadəthənidiki «Sulaymanning pəxaywinidə aynilip yürətti. **24** Yəhədiylər uning ətrəpioqə olixiwəlip: — Bizni kəqənoqıqə tit-tit kəlip tutuklukta kəldurməqəqsən? Əgər Məsih bolsang, bizgə oqquqini eyt, — deyixti. **25** Əysa mundək jawab bərdi: — Mən silərgə eyttim, ləkin ixənməysilər. Atəmming nami bilən kəloqan əməllirəmming əzi mənə guwəhlik beridu. **26** Biraq mən silərgə eytkinidək, silər etikəd kəlmidinglar, qünki mening koqlirəmmidin əməsələr. **27** Mening koqlirəm mening awazimni anglaydu, mən ularni tonuymən wə ular mənə əgixidu. **28** Mən ularəqə mənggülik həyat əz kəlimən; ular əslə həlakə bolmaydu. Həqkim ularni kəloqumdin tartiwaləmaydu. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Ular mənə təkdin kəloqan atəm həmmidin üstündür wə həqkim ularni atəmming kolidin tartiwaləmaydu. **30** Mən

wə Ata [əslidinla] birdurmiz. **31** Buning bilən Yəhudiylar yənə uni qalma-kesək kılıxmaqçı bolup, yərdin kollarıoqa tax elixti. **32** Əysa ularoqa: — Atamdin kəlgən nuroqun yahxi əməllərni silərgə kərsəttim. Bu əməllərnin qaysisi üqün meni qalma-kesək kılıxmaqçılar? — dedi. **33** — Seni yahxi bir əməl üqün əməs, bəlki kupurluq kılıoqning üqün qalma-kesək kılıxim. Qünki sən bir insan turuqluq, əzüngni Huda kılıp kərsəttim! — dedi Yəhudiylar jawabən. **34** Əysa ularoqa mundak jawab bardı: — Silərgə təwə mukəddəs qanunda «Mən eyttim, silər ilahlarsılar» dəp pütülgən əməsmu? **35** Huda öz səz-kalamini yətküzənlərni «ilahlar» dəp atıoqan yərdə (wə mukəddəs yazmilarda eytiloqin hərgiz küqtin kalmaydu) **36** nəmə üqün Ata Əzigə has-mukəddəs kılıp panyı dnyayaqa əwətkən zat «Mən Hudaning Oqlimən» desə, u toopruluq «kupurluq kılıding!» dəysilər? **37** Əgər Atamning əməllirini kılımsam, manga ixənmənglar. **38** Birək kılısam, manga ixənmigən haləttim, əməllərnin əzliyəgə ixinimənglar. Buning bilən Atining mənə ikənlikini, meningmu Atida ikənlikimni hək dəp bilip etiqađ kılıdioqan bolisilər. **39** Buning bilən ular yənə uni tutmaqçı boldı, birək u ularning kollariridin qutulup, u yərdin kətti. **40** Andin u yənə İordan qayrasining u ketioqa, yəni Yəhya [pəyoqəmbər] dəslipidə adəmlərni qəməldürgən jayoqa berip, u yərdə turdı. **41** Nuroqun kixilər uning yenioqa kəldi. Ular: — Yəhya həq məjizilik alamət kərsətmigən, lekin uning bu adam tooprısida barlik eytkənli rast ikən! — deyixti. **42** Xuning bilən nuroqunliqan kixilər bu yərdə uningə etiqađ kılıdi.

11 Lazarus degən bir adəm kesəl bolup qalojanidi. U Məryəm wə hədisi Marta turəqan, Bəyt-Aniya degən kənttə turatti **2** (bu Məryəm bolsa, Rabga huxbuıy mayni sürkigən, putlirini əz qəqliri bilən ertip qurutqan həliki Məryəm idi; kesəl bolup yatqan Lazarus uning inisi idi). **3** Lazarusning hədiliri Əysaqa hawərqı əwəti: «İ Rəb, mana sən səyən [dostung] kesəl bolup qaldı» dəp yətküzdı. **4** Ləkin Əysa buni anglap: — Bu kesəldin əliıp kətməydu, bəlki bu arkiplik Hudaning Oqlı uluoqlinip, Hudaning xan-xəripi ayan kılınıdu — dedi. **5** Əysa Marta, singlisi wə Lazarusni tolimu səyətti. **6** Xunga u Lazarusning kesəl ikənlikini angliqan bolsimu, əzi turuwatqan jayda yənə ikki kün turdı. **7** Andin keyin u muhlisliroqa: — Yəhudiyəgə qayta baraylı — dedi. **8** Muhlisliiri uningə: — Ustaz, yəkındila [u yərdiki] Yəhudiylar seni qalma-kesək kılımaqçı boləqan tursa, yənə u yərgə qayta baramsən? — deyixti. **9** Əysa mundak dedi: — Kündüzdə on ikki sət bar əməsmu? Kündüzi yol mangəqan kixi putlxmas, qünki u bu dunyaning yorukını kəridu. **10** Ləkin keqisi yol mangəqan kixi putlixar, qünki uningda yorukluq yəqtur. **11** Bu səzlərni eytkəndin keyin, u: — Dostimiz Lazarus uhlap qaldı; mən uni uykusidin oyoqatqılı barımən, — dəp qəxup qoydı. **12** Xunga muhlislar uningə: — İ Rəb, uhliqan bolsa, yahxi bolup qalidu, — dedi. **13** Həlbuki, Əysa Lazarusning əlümi toopruluq eytkənidi, lekin ular u dəm əlixti ki uykuını dəwatıdu, dəp oylaxtı. **14** Xunga Əysa ularoqa oqukıni eytip: — Lazarus əldi, — dedi. **15** — Birək silərni dəp, silərnin etiqađ kılıxinglar üqün, [uning qəxıda] bolmioqanlıqımoqa huxalmən. Əmdi uning yenioqa baraylı, — dedi. **16** «Qoxkezək» dəp atilidəqan Tomas baxkə muhlisdaxlirioqa: — Bizmu uning bilən billə baraylı həm uning bilən billə ələyli, — dedi. **17** Əysa muhlisliiri bilən Bəyt-Aniyaqa barəqanda, Lazarusning yərlikkə qoyuləqiniqə allıkaqan tət kün boləqanlıqı uningə məlum boldı. **18** Bəyt-Aniya Yerusalemoqa yəkın bolup, uningdin alta qəqirımqə yirəqlikta idi, **19** xuning bilən nuroqun Yəhudiylar Marta bilən Məryəmgə inisi tooprısida təsəlli bərgili ularning yenioqa kəlgənidi. **20** Marta əmdi Əysaning keliwatqınıni anglapla, uning

aldioqa qıktı. Ləkin Məryəm bolsa əyidə olturup qaldı. **21** Marta əmdi Əysaqa: — İ Rəb, bu yərdə boləqan bolsang, inim əlmigən bolatti. **22** Həlihəmə Hudadin nemini tilisəng, Uning sanga xuni beridəqanlıqını bilimən, — dedi. **23** — İning qayta tirilidu, — dedi Əysa. **24** Marta: — Ahirkə künidə, yənə tirilix künidə uning jəzmən tirilidəqanlıqını bilimən, — dedi. **25** Əysa uningə: — Tirilix wə həyatlık mən əzümdurmən; manga etiqađ kılıoqu kixi əlsimu, həyat bolıdu; **26** wə həyat turup, manga etiqađ kılıoqu əbədil'əbəd əməs; buningə ixinəmsən? (aiön q165) **27** U uningə: — İxinimən, i Rəb; sening dnyayaqa kelixi mukərrər boləqan Məsil, Hudaning Oqlı ikənlikingə ixinimən. **28** Buni dəp bolup, u berip singlisi Məryəmni astioqına qəqirıp: — Ustaz kəldi, seni qəqirıwatıdu, — dedi. **29** Məryəm buni anglap, dərhal ornidin turup, uning aldioqa bardı **30** (xu pəyətə Əysa tēhi yezioqa kirmigən bolup, Marta uning aldioqa mēngip, uqripx kəloqan yərdə idi). **31** Əmdi [Məryəmgə] təsəlli berıwatqan, əydə uning bilən olturoqan Yəhudiylar uning aldirap qəpup sirtkə qıqıp kətkinini kərip, uni kəbrigə berip xu yərdə yioqa-zar kılıqli kətti, dəp oylap, uning kəynidin mēngixti. **32** Məryəm əmdi Əysa bar yərgə barəqanda uni kərip, ayioqıoqa əzini etip: — İ Rəb, bu yərdə boləqan bolsang, inim əlmigən bolatti! — dedi. **33** Əysa Məryəmning yioqa-zar kılıqınıni, xundakla uning bilən billə kəlgən Yəhudi yərkəning yioqa-zar kılıxqınıni kərgəndə, rohıda qəttik piqan qekip, kəngli tolimu biaram boldı wə: **34** — Uni kəyergə koydunglar? — dəp sorıdı. — İ Rəb, kelip kərgin, — deyixti ular. **35** Əyigə səy xı kıldı. **36** Yəhudi yərkə: — Qaranglar, u uni qənzilik kəyən — deyixti. **37** Wə uların bəziliri: — Qəriqunıng kəzini aqқан bu kixi kesəl adəmmi əlümdin saqlap qalalmasıdı? — deyixti. **38** Əysa iqıdə yənə qəttik piqan qekip, kəbrıning aldioqa bardı. Kəbri bir oqar idi; uning kirix əroqıoqa qong bir tax qoyukluq idi. **39** Əysa: — Taxni əliwetınglar! — dedi. Əlgüqıning hədisi Marta: — İ Rəb, yərlikkə kəyoqlı tət kün boldı, hazır u purap kətkəndu, — dedi. **40** Əysa uningə: — Mən sanga: «Etiqađ kılısang, Hudaning xan-xəripi kərisən» degəndiməq! — dedi. **41** Buning bilən halayik taxni əliwətti. Əysa kəzliniri asmaqə tikip mundak dua kıldı: — İ Ata, tilikimni angliqıning üqün sanga təxəkkir eytimən. **42** Tiləklirimni həmixə anglydioqanlıqını bilimən; lekin xundak bolsimu, ətrapımdiki muxu halayik sening meni əwətkənlikingə ixənsun dəp, buni eytiwatımən! **43** Bu səzlərni kılıqəndin keyin, u yukiri awazda: — Lazarus, taxkırıoqa qıq! — dəp towlıdı. **44** Əlgüqı qol-putliri kəpənləngən, əngiki tēngiləqan həlda taxkırıoqa qıktı. Əysa ularoqa: — Kəpənni yexiwetip, uni azad kilinglar! — dedi. **45** Məryəmning yenioqa pəta kılıp kelip, uning əməllirini kərgən Yəhudiylar iqıdin nuroqunliri uningə etiqađ kıldı. **46** Ləkin ularning iqıdə bəziliri Pərisiylərnin yenioqa berip, Əysaning kılıqan ixlirini məlum kılıxtı. **47** Xunga bax kəhınlar wə Pərisiylər Yəhudiyların kəngəxmisini yioqıp: — Qəndək kılıximiz kerək? Bu adəm nuroqun məjizilik alamətlərni yarıwatıdu. **48** Uningə xundak yol kəyup berıwərsək, həmmə adəm uningə etiqađ kılıp ketıdu. Xundak boləqanda, Rimliklər kelip bu bizning jayımız wə qəwmimizni wəyran kılıwetıdu! — deyixti. **49** Ularning iqıdə biri, yəni xu yili bax kəhın boləqan Kayafa: — Silər həqnemini bilməydikənsilər! **50** Pütün həkning həkə boluxıning ornioqa, birlə adəmming ular üqün əlüxıning əwəzlikini qüxinip yətməydidənsilər, — dedi **51** (bu səzni u əzlikidin eytmioqanıdi; bəlki u xu yili bax kəhın boləqanlıqı üqün, Əysaning [Yəhudi y] həkı üqün, xundakla pəqət u hək üqünlə əməs, bəlki Hudaning hər yənoqa tərkiy kətkən pərzəntlirining həmmisini bir kılıp uyuxturux üqün əliodioqanlıqın aldin bəxarət berip xundak degənidi).

53 Xuning bilən ular məslihətlixip, xu kündin baxlap Əysani eltürüwetixni kəstlidi. 54 Xuning üqün Əysa əmdi Yəhudiylar arisida axkara yürməytti, u u yərdin ayrilip qəlgə yekin rayondiki Əfraim isimlik bir xəhriyə berip, muhlisliri bilən u yərdə turdi. 55 Əmdi Yəhudiylarning «ətüp ketix heyti»şa az kəlanidni. Nuroşun kixilər təharətini ada kəlix üqün, heyttin ilgiri yezilardin Yerusalemə kelixti. 56 Xuning bilən billə xu kixilər Əysani izdəxti. Ular ibadəthanida yioşiləqanda bir-birigə: — Qandaq oylawatisilar? U heyət ötküzgili kəlməsmu? — deyixti. 57 Bax kaşinlar bilən Pərisiylar bolsa uni tutux üqün, hərkinning uning kəyərdilikini bilsə, məlum kəlixitə toşrulux kərkən qikarəjanidi.

12 Ətüp ketix heytidin altə kün ilgiri, Əysa əzi əlümdin tirildürəg Lazarus turuwatқан jay — Bəyt-Aniyaşa kəldi. 2 Xu wəjidin ular u yərdə uningəşa ziyapət bərdi. Marta mehmanlarni kütüwatatti; Lazarus bolsa Əysa bilən həmdastihan boləjanlarning biri idi. 3 Məryəm əmdi nəhayiti kimmət bəhalik sap sərbul ətiridin bir kədək əkilip, Əysaning putliriəşa xuydi andin qaqliri bilən putlirini ertip kərutti. Ətirning huş puriki əyni bir aldi. 4 Lekin uning muhlisliridin biri, yəni uningəşa pat arida satқunluk kəloşuqi, Simonning oşli Yəhuda İxkariyot: 5 — Nəmixka bu [kimmət bəhalik] ətir kəmbəşəllərgə sədikə kəlix berilixkə üq yüz dinarəşa setilmidi? — dedi 6 (u bu səzni kəmbəşəllərnig qəməni yegənlik üqün əməs, bəki oşri boləjanlik üqün dəgənidi; qünki u [muhlislarning ortak] həmyanini saқliəşuqi bolup, daim uningəşa selinəşinidin oşriliwalattı). 7 Əmdi Əysa: — Ayalni əz ihtiyariəşa kəyoşin! Qünki u buni məning dəpnə künüm üqün təyyarlik kəlix saқliəşəndur; 8 qünki kəmbəşəllər həmixə silər bilən billə bolidu, lekin mən həmixə silər bilən billə bolmaymən, — dedi. 9 Zor bir top Yəhudiylar uning xu yərdə ikonlikidin həwər tepip, xu yərgə kəldi. Ularning kəlixitə yaləş Əysani dəpla əməs, yəni u əlümdin tirildürəg Lazarusnima kəxtis üqün idi. 10 Lekin bax kaşinlar bolsa Lazarusnima eltürüxni məslihətləxkanidi; 11 Qünki uning səwəbidin nuroşun Yəhudiylar əzlriridin qəkinip Əysaşa etiқad kəliwatatti. 12 Ətisi, «[ətüp ketix] heyti»ni ötküzixkə kəlgən zor bir top halayik Əysaning Yerusaleməşa kəliwatқanlikini anglap, 13 kəlliriəşa horma xahlirini tutuxқан həlda uni qarxi aloşli qikixti wə: «Təxəkkür-hosanna! Pərwərdigarning namida kəlgüqi, İsrailning padixahəşa mubarək boləşay!» dəp warkiraxti. 14 Əysa bir təhəyni tepip, uningəşa mindi; huddi [mukəddəs yazmilarda] mundak pütülgəndək: — 15 «Qorkma, i Zion kizil Mana, Padixahəşing əxək təhiyigə minip kəliwatidu!». 16 Əyni qəşda uning muhlisliri bu ixlarni qüxənməytti, lekin Əysa xən-xərpətlə uluəşlanəşandin keyin, bu səzlərnig uning toşrulux pütülgənlikini, xundakla bu ixlarning dərwaқə uningda xundak yəz bərgənlikini esigə kəltürdi. 17 Əmdi u Lazarusni kəbridin qəkirip tirildürəg qəşda uning bilən billə boləjan halayik bolsa, bu ixkə guwahlik bəriwatatti. 18 Əysa yaratқан bu məjizilik əlamətnima angliəşaqқа, uni qarxi elixқа xu bir top adəmlər qikixқанidi. 19 Pərisiylar bolsa bir-birigə: — Qaranglar, [barlik] kəloşinglar bikar kətti! Mana əmdi pütkül jəhan uningəşa əgəxməktə! — deyixti. 20 Ətüp ketix heytida ibadət kəloşili kəlgənlar arisida birnəqəş greklarmu bar idi. 21 Bular əmdi Galiliyəning Bəyt-Saida yezisidin boləjan Filipning yenioşa kəlip: — Əpəndim, biz Əysa bilən kərxsək, — dəp tələp kəlixti. 22 Filip bərip buni Andriyasa eytti. Andin Andriyas wə Filip ikkisi Əysaşa məlum kəldi. 23 Lekin Əysa ularəşa jawabən mundak dedi: — «İnsan'əşlining xən-xərpətlə uluəşlimidəşan wəqit-saiti yetip kəldi. 24 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni

eytip qoyayki, buəşday deni tupraq iqigə qüxüp əlmigüqə, əzi yənilə yaləşuq kalidu; lekin əlsə, mol hosul bəridi. 25 Kimdəkim əz həyatini ayisa uningdin məhrum bolidu; lekin bu dunyada əz həyatidin nəpərlənsə, uni mənggülik həyatlikқа saқliyalaydu. (aiōnios g166) 26 Kimdəkim hizmitimdə boluxni halisa, mənə əgəxsun. Mən kəyərdə bolsam, məning hizmatqimmu xu yərdə bolidu. Kəmədəkim məning hizmitimdə bolsa, Ata uningəşa izzət kəlidu. 27 Həzir jenim kəttik əzabliniwatidu. Mən nəmə deyixim kərak? «Ata, məni bu saəttin kütqüzəşin!» dəymu? Lekin mən dəl muxu wəqit-saət üqün kəldim. 28 Ata, namingəşa xən-xərpə kəltürimən!» — deyildi. 29 Buni angliəşan xu yərdə turəjan halayik; — Həwa güldürildi, — deyixti. Yəni bəzilər bolsa: — Bir pərxətə uningəşa gəp kəldi, — deyixti. 30 Əysa bolsa jawabən: — Bu awaz məni dəp əməs, siləni dəp qüxti. 31 Əmdi dunyaning üstigə həküm qikərilix wəqit kəldi; həzir bu dunyaning həkümdarining təxkirioşa kəloşlinix wəqit kəldi. 32 Wə mən bolsam, yərnig üstidin kətürülgənimdə, pütkül insanlarni əzümgə jəlp kəlip tartımən, — dedi 33 (uning buni dəgini əzining kəndək əlüm bilən əliəşioşlikini kərsətkini idi). 34 Halayik buningəşa jawabən uningdin: — Biz mukəddəs qanundin Məşihning əbədigəş kalidəşinini angliəşan; sən kəndəksigə «İnsan'əşli kətürülxix kərak» dəysən?! Bu kəndəkmə «İnsan'əşli» bolsun? — dəp soridi. (aiōn g165) 35 Xungə Əysa ularəşa: — Nurning aranglarda bolidəşan wəqit uzun bolmaydu. Xungə karəngəşulukning siləni bəsiwalmaslik üqün, nur bar wəqitdə [uningda] mənigəş; karəngəşuluxkə mənəşan kixi əzining kəyərgə kətiwatқanlikini bilməydu. 36 Nur aranglarda bar wəqitdə, uningəşa ixininglar; buning bilən nurning pərxəntliri bolisilər, — dedi. Əysa bu səzləni kəloşəşandin keyin, ularidin ayrilip yoxurunuwaldi. 37 Gərqə u ularning kəz aldida xunqə tola məjizilik əlamət kərsətkən bolsimu, ular tehi uningəşa etiқad kəlmidi. 38 Xuning bilən Yəxaya pəyoşəmbərnig yazmisida əldin'ala kərsitilgən bəxərt dəl əməlgə axurdi: «İ Pərwərdigar, bizning yətküzəş həwirimizigə kimmu ixəngən? Həm «Pərwərdigarning biliki» Boləşuqi kimgimu ayan kəliəşən?» 39 Halayikning etiқad kəliəşinining səwəbi dəl xuki (huddi Yəxaya pəyoşəmbər yəni əldin'ala eytkəndək): «[Pərwərdigar] ularning kəzlririni kor, Qəlbini təx kəldi; Məqsət, ularning kəzlririning kərip, Qəlbining qüxinip, [Gunaşliridin] yenixining əldini elix üqündur; Bolmisa, Mən ularni saқaytқан bolattim, — [dəydu Pərwərdigar]». 41 Bu səzləni Yəxaya [pəyoşəmbər] [Məşihning] xən-xəripini kərip uningəşa karitə əldin'ala səz kəloşinida eytkənidi. 42 Wəhələnki, gərqə həttə Yəhudi əksəqəlliridimni nuroşunliəşan adəmlər uningəşa etiқad kəloşun bolsimu, ular Pərisiylar wəjidin qorkup, əzlririning sinagogtin kəloşlap qikəriwətilməslik üqün uni etirap kəlmidi. 43 Buning səwəbi, ular insanlardin kəliəşən izzət-xəhrətni Hudadin kəliəşən izzət-xəhrəttin yaxhi kəretti. 44 Biraқ Əysa yukiri awaz bilən mundak dedi: — Mənə etiқad kəloşuqi mangilə əməs, bəki məni əwətküqigə etiқad kəloşuqidur. 45 Kimki məni kərgüqi bolsa, məni əwətküqini kərgüqi bolidu. 46 Mən mənə etiқad kəloşuqlar karəngəşuluxkə kəlmisun dəp, nur süpitidə dunyəşa kəldim. 47 Birsə səzlririmi anglap, ularni tutmisa, uni sorəkkə tartmaymən; qünki mən dunyadikilərnə sorəkkə tartқili əməs, bəki dunyadikilərnə kütqüzəşli kəldim. 48 Biraқ məni qətkə kəkküqini, xundakla səzlririmi qəbul kəliəşənni bolsa, uni sorəkkə tartқuqi birsə bar. U bolsimu, mən eytkən səz-kəlamimdur. U ahirki küni uni sorəkkə tartidu. 49 Qünki mən əzlikümdin səzliginim yok,

balki meni awatkən Ata mening nemini deyixim wə qandak səzlixim keraklikigə əmr bərgən. **50** Uning əmrining mænggüllük hayatlik ikənlikini bilimən. Xunga nemini səzlisəm, Ata munga buyruqinidək səzlaymən. (aiōnios q166)

13 Ətəp ketix heytidin ilgiri, əysa bu dunyadin ayrılıp, Atining yenioğa baridioğan wəqit-səətning yetip kəlgənlikini bildi wə xuning üqün bu dunyadiki əz adəmlirigə kərsətip kəlgən mehİR-muħəbbitini ahİroqigə toluq kərsətip turdi. **2** Əmđi kəçlik tamak yeyiliwətkənidi; İblis alliburun Simonning oolli Yəhuda İxkariyotning kəngligə əysağa satkunluk kilix wəswəsisini saloğanidi. **3** əysa Atining hər İxni uning kolioğa tapxurojini, wə əzining Hudaning yenedin kelip, Hudaning yenioğa kaytidioğanlikini bilgəçkə, **4** dastihandin turup, ton-kənglikini yexip, bir lənggə bilən belini baolqidi. **5** Andin jawuroğa su kıyup, muhlislarining putlirini yuyuxka wə beligə baolqoğan lənggə bilən sürtüp kurutuxka baxlıdi. **6** Nəwət Simon Petruska kəlgəndə, Petrus uningoğa: — I Rəb, putumni sən yusang qandak bolojini?! — dedi. **7** əysa uningoğa: — Nəmə kiliwətkənimni hazır bilməwən, ləkin keyin bilisən, — dedi. **8** Petrus: — Sən mening putumni yusang hərgiz bolmaydu! — dedi. əysa uningoğa jawabən: — Seni yumisam, mening bilən təng nesiwəng bolmaydu, — dedi. (aiōn q165) **9** Simon Petrus: — I Rəb, undağa pəkət putlirimni əməs, qollirimnimu, beximnimu yuoyaysən! — dedi. **10** əysa uningoğa: — Bəđini yuyulup, tamamən pakiz boloğan adəm pəkət putlirini yusila kayta yuyunuxining həjiti bolmaydu. Silər pakiz, ləkin həmminglar əməs, — dedi **11** (qünki u əzini kimning tutup beridioğanlikini bilətti; xuning üqün u «Həmminglarla pakiz əməs» degəniđi). **12** Xuning bilən u ularning putlirini yuyup bolojandin keyin, ton-kənglikini kıyıp, yəna dastihanəğa olturup ularəğa mundak dedi: — Silərgə nemə kilojənimni uktunglarmu? **13** Silər meni «Ustaz» wə «Rəb» dəysilər wə rast eytisilər, mən xundakturman. **14** Əgər mən Rəb wə ustazinglar turukluk, putliringlarni yuoyanikəmən, silərmu bir-biringlarning putlirini yuyuxunglar kerək. **15** Mən silərgə kiləjəndək siləningmu həm xundak kilixinglar üqün bu ülgini kəldurdum. **16** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, kul həjojayinidin üstün turmaydu, əlqimu əzini əwətküqidin üstün turmaydu. **17** Bu İxlarni bilgənəksilər, xundak kilsanglar bəhtliksilər! **18** Mən bularni həmminglarəğa qaritip eytmidim. Mən tallioğanlirimni bilimən, ləkin [mukəddəs yazmilarda] əldin pütülgən: «Mən bilən həmdastihan bolup nemimni yegənmu munga put attil» degən bu səz əməlgə axurilmay qəlmaydu. **19** Mən bu İx yüz berixtin əwəl uni silərgə eytip koyayki, u İxlar yüz bərgəndə mening «Bar Boləuqi» ikənlikimə İxinisilər. **20** Bərhək, bərhək, silərgə xuni eytip koyayki, kimki mən əwətkən hərəkəndək birsini qəbul kiləğan bolsa, mən qəbul kiləğan bolidu; wə mən qəbul kiləuquilar mən əwətkəqini qəbul kiləğan bolidu. **21** əysa bu səzlərnı eytkəndin keyin, roħta kəttik piəğan qekip, mundak suwəhlik bərdi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, arənglarda birəylən mənə satkunluk kilidu! **22** Muhlislar kimni dawətkənlikini biləlməy, bir-birigə qaraxti. **23** Əmđi dastihanda muhlisleridin biri əysaning məydisigə yelinip yatqənidi; u bolsə «əysa səyidioğan muhlis» idi. **24** Simon Petrus uningdin [əysaning] kimni dawətkəninini sorap bəxixini İxarət kildi. **25** Xuning bilən u əysaning məydisigə yelinip turup uningdin: — I Rəb, u kimdur? — dəp soridi. **26** əysa jawab berip: — Bu bir qixləm nanni axka təgürüp kimgə sunsam, xudur, — dedi. Xuning bilən u bir qixləm nanni [axka] təgürüp, Simonning oolli Yəhuda İxkariyotka sundi. **27** Yəhuda nanni eliwidi, Xəytan uning iqigə kirdi. —

Kilidiojiningni qapsan kil, — dedi əysa uningə. **28** (Əmđi dastihanda olturoğanlarning həqkəyisii uning [Yəhudaəğa] bu səzlərnı nemə üqün deginini bilmidi. **29** Yəhuda ularning ortək həmyanini tutkini üqün, bəzilər əysa uningə: «Bizgə kerəklik həytlik nərsilərnı elip kəl» yaki «Kəmbəəjoəllərgə birər nərsə bər» dawətsə kerək, dəp oylaxti. **30** Yəhuda bu bir qixləm nanni elipla taxkiriəğa qikip kətti (bu qəç kəqə idi). **31** Yəhuda taxkiriəğa qikip kətkəndin keyin, əysa mundak dedi: — Əmđi İnsan oolli uluqlinidioğan wəqit-səət yetip kəldi wə Huda u arkilik uluqlinidu. **32** Wə əgər Huda uningda uluqlansa, Hudamu Əzidə uni uluqlaydu, xundakla dərhəl uni uluqlaydu. **33** Balilirim, silər bilən billə bolidioğan yəna azojinə wəktim kəldi. Silər meni izdəysilər, ləkin mening Yəhudiylarəğa: «Mən baridioğan yərgə silər baralməysilər» dəp eytkənimdək, buni silərgəmu eytimən. **34** Silərgə yengi bir əmr tapxurimənkı, «bir-biringlarnı səyünglar». Silərnı səyginimdək, silərmu bir-biringlarnı səyünglar. **35** Arənglarda bir-biringlarəğa mehİR-muħəbbitinglar bolsa, həmmə adəm silərnı mening muhlislerim ikənlikinglarnı bilidu. **36** Simon Petrus uningdin: — I Rəb, kəyərəgə bərisən? — dəp soridi. əysa jawabən: — Mən ketidioğan yərgə həzirəgə əgixip baralməysən, ləkin keyin mənə əgixip bərisən, — dedi. **37** Petrus uningə: — I Rəb, nemə üqün hazır sening kəyningdin əgixip baralməymən? Sən üqün jenimni pida kilay! — dedi. **38** əysa jawabən mundak dedi: — Mən üqün rasttinla jeningni pida kiləmsən? Bərhək, bərhək, sənə eytip koyayki, horaz qillioquə, sən məndin üq ketim tanisən!

14 Kənglünglarnı parəkəndə kilənglar! Hudaəğa İxinisilər, məngimu İxininglar. **2** Atəmming eyidə nuroqun məkənlər bər. Bolmioğan bolsa, buni silərgə eytkən bolattim; qünki mən hərbinglarəğa orun təyyarlaş üqün xu yərgə ketip bərimən. **3** Mən silərgə orun təyyarlıqolli baridioğanikəmən, qokum kaytip kelip, silərnı əzümgə əlimən; xuning bilən, mən kəyərdə bolsam, silərmu xu yərdə bolisilər. **4** Silər mening kəyərəgə ketidioğanlikimni wə u yərgə bəridioğan yolni bilisilər. **5** Tomas uningə: — I Rəb, sening kəyərəgə ketidioğanlikingni bilməymiz. Xundak ikən, yolni qandək bilimiz? — dedi. **6** əysa uningə: — Yol, həkikət wə hayatlik əzümədmən. Meningsiz həqkim Atining yenioğa baralməysən. **7** Əgər mənı tonuoğan bolsənglar, Atəmmim tonuoğan bolattinglar. Həzirdin bəxləp uni tonudənglar həm uni kərdüinglar, — dedi. **8** — I Rəb, Atini bizgə kərsətip kəyəsəngla, xu kupayə, — dedi Filip. **9** əysa uningə mundak dedi: — «I Filip, silər bilən birgə bolojinimoğa xunqə wəktə boldi, mənı tehiqə tonumidingmu? Mənı kərgən kixi Atini kərgən bolidu. Xundək turukluk, sən nemixka yəna: «Bizgə Atini kərsətkəysən» dəysən? **10** Mən Atida, Ata məndə ikənlikigə İxənməmsən? Silərgə eytkən səzlerimni əzükümdin eytkənim yok; bəlkı məndə turuwatqən Ata Əz əməllirini kiliwatidu. **11** Mening Atida boləjanlikimə, Atining məndə boləjanlikioğa İxininglar. Yaki həqbolmioğanda, mening kiləğan əməllirimdin mənə İxininglar. **12** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, mənə İxəngən kixi mening kiliwatqən əməllirimni kilalaydu; wə bulardimnu tehimu uluq əməllərnı kildu, qünki mən Atining yenioğa [kaytip] ketimən. **13** Wə Atining Ooqulda uluqlinixi üqün, hərnemini mening namim bilən tilisənglar, xularnı İjabət kilimən. **14** Mening namim bilən hərəkəndək nərsini tilisənglar, mən silərgə xuni İjabət kilimən». **15** — «Mənı səyəsənglar, əmrlirimegə əməl kəlisilər. **16** Mənmnu Atidin tiləymən wə U silərgə bəxka bir Yərdəmqi ata kilidu. U silər bilən əbədigə birgə bolidu. (aiōn q165) **17** U bolsimu Həqikətning Rohidur. Uni bu dunyadikilər qəbul

kilalmaydu, qünki Uni nə kərməydu, nə tonumaydu. Bırak silər Uni tonusılər, qünki U silər bilən billa turuwatıdu həm silərdə makan kılıdu. **18** Mən siləni yetim kıldurmaymən, yeninglaroqa yənə kəytip kelimən. **19** Azoqına waqtın keyin, bu dunya meni kərməydu, lekin silər kərisilər. Mən hayət boləjanlıqım üqün, silərmu hayət bolisilər. **20** Xu kündə mening Atamda boləjanlıqım, silərnıng məndə boləjanlıqlar wə mənmu həm silərdə boləjanlıqımı bilisilər. **21** Kim əmlirimgə igə bolup ularni tutsa, meni seygüqi xu bolıdu. Meni seygüqini Atammu seydi, mənmu uni seymən wə özümni uningə ayan kılıməni. **22** Yəhuda (Yəhuda İxkariyot əməs) uningdin: — I Rab, sən əzüngni bu dunyadikilərgə ayan kılımay, bizgila ayan kılıxıng kandaq ix? — dəp sorıdı. **23** Əysa uningə ayan bərsən mundak dedi: — «Birkim meni seysə, sezümmi tutıdu; Atammu uni seydi wə [Atam] bilən ikkimiz uning yəniəqa bərip, uning bilən billa makan kılızı. **24** Meni seyməydiəng kixi sezlirimmı tutmaydu; wə silər anglawatqan bu sez bolsa mening əməs, bəlki meni əwətkən Atiningkidur. **25** Mən silər bilən billa boluwatqan qeəjımda, bularnı silərgə eyttim. **26** Ləkin Ata mening namim bilən əwətidiəng Yardəmqi, yəni Mukədəs Roh silərgə həmmisi əgıtidu həm mening silərgə eytkən həmmə sezlirimmı esinglaroqa kəltürıdu. **27** Silərgə hatırjəmlik kıldurımən, əz hatırjəmlikimni silərgə bərimən; mening silərgə bərginim bu dunyadikilərnıng bərginidək əməstur. Kənglülərnı parakəndə kılımənglar wə jür ətsiz bolmənglar. **28** Silər mening: «Mən [silərdin] ayrılıp ketimən, keyin yeninglaroqa yənə kəytip kelimən» deginimmı angıldinglar. Meni seygən bolsanglar, Atining yəniəqa ketidiəjanlıqım üqün hursən bolattinglar. Qünki Ata məndin uluədu. **29** Silərnıng bu ixlər yüz bərginidə ixinixinglar üqün bu [ixlar] yüz bərxitın awwal silərgə eyttim. **30** Məndin keyin silər bilən kəp sezləxməymən; qünki bu dunyaning həkūmdarı kelix aldıda turıdu wə məndin kirgüdək həq yoqk tapalmaydu. **31** Ləkin bu dunyaning adəmlirining mening Atini seydiəjanlıqımni bilixi üqün Ata manga nemə əmr kıləngan bolsa, mən dəl xuni əməlgə axurımən. Turunglar, bu jaydin ketəyli».

15 — «Həkiqi yüzim teli» özümdurmən, Atam bolsa baəwəndur. **2** Baəwən məndiki mənə bərməydiəng hər bir xahni kesip taxlaydu. Məwə bərgənlirini bolsa tehimu kəp mənə bərsun dəp, pak kılıp putap turıdu. **3** Əmdi silər mən silərgə yətküzəng sezümmi arkilik allıburun pak boldunglar. **4** Silər məndə izqil turunglar, mənmu silərdə izqil turımən. Xah talda turmay, əzi mənə bərləməydiəndə, silərmu məndə izqil turmisanglar, mənə bərləməysilər. **5** «Üzüm teli» özümdurmən, silər bolsanglar xahlirıdursilər. Kim məndə izqil tursa, mənmu xundakla uningda turojınimda, u kəp mənə berıdu. Qünki mənəsx heqnemini kılalmaysilər. **6** Bırsi məndə turmısa, u [kərsəsx] xahtək taxlinip, kurup ketıdu. Bundak xahlar yoiəp keliniə otka taxlinıdu. **7** Silər məndə izqil tursanglar wə sezlirim silərdə izqil tursa, nemini tələp kılısanglar, silərgə xu ijabət bolıdu. **8** Silərnıng kəp mənə bərxinglar, xundakla mening muhlisirim ikonlıqlarnı ispatlıxınglar bilən xan-xəwəp Atamoqa kəltürıdu. **9** Atam meni seygınidək, mənmu siləni seydi; mening mehir-muəbbıttımdə izqil turunglar. **10** Əgər əmlirimmı tutsanglar, huddi mən Atamning əmlirini tutqan wə həmixə uning mehir-muəbbıttımdə turojınimdək, silərmu həmixə mening mehir-muəbbıttımdə turısilər. **11** Mening huxallıqım silərdə bolsun wə xuningdək huxallıqlar toluə taxsun dəp, mən bularnı silərgə eyttim. **12** Mening əmrım xuki, mən siləni seygınimdək, silərmu bir-biringlarnı seyünglar. **13** İnsanlarning əz dostliri üqün jenini pıda kılıxtın qongkur

mehir-muəbbıttı yoktur. **14** Silərgə buyruəng əmlirimmı ada kılısanglar, mening dostlirim bolisilər. **15** Əmdi məndin keyin mən siləni «kul» dəp atımaymən. Qünki kul hojayinıng nemə kılıwatqınıni bilməydu. Uning orniəqa siləni «dost» dəp atıdım, qünki Atamdin angliəjanlıriming həmmisini silərgə yətküzüdm. **16** Silər meni talliojınglar yok, əksiəq mən siləni tallıdım wə siləni bərip mənə bərsun həmdə mewiliringlar daim saqlansun, mening namim bilən Atıdin nemə tilisənglar, u silərgə bərsun dəp siləni tiklidim. **17** Silərgə xuni əmr kılıməni, bir-biringlarnı seyünglar. **18** Bu dunyadikilər silərdin nəprətlənsə, silərdin awwal məndin nəprətləngənlirini bilinglar. **19** Silərmu bu dunyadikilərdin boləngan bolsanglar, bu dunyadikilər siləni özimizningki dəp, seygən bolattı. Bırak silər bu dunyadin bolmiəqaqka, bəlki mən siləni bu dunyadin ayrip tallioəjanlıqım üqün, əmdi bu dunyadikilər silərdin nəprətlinıdu. **20** Mən silərgə eytkən sezi esinglarda tutunglar: «Kul hojayinıng üstün turmaydu». Ular manga ziyankəxlik kıləngan bolsa, silərgimü ziyankəxlik kılıdu. Mening sezümmi tutqan bolsa, ular silərnıngkinimü tutıdu. **21** Bırak mening namim tüpəylidin ular silərgimü xu ixlarning həmmisini kılıdu, qünki ular meni əwətküqini tonumaydu. **22** Əgər mən kelip ularoqa sez kılımiəng bolsam, ularda gunaə yok dəp həsəblınattı. Ləkin hazır gunaə üqün ularning həq bəhanisi yoktur. **23** Kimdəkim məndin nəprətlənsə Atamdinmu nəprətləngən bolıdu. **24** Mən ularning arısıda bəxka həqkim kılıp bəkmıəng əməllərnı kılımiəng bolsam, ularda gunaə yok dəp həsəblınattı. Ləkin ular hazır [əməllirimmı] kərgən turukluk, yənilə həm məndin həm Atamdin nəprətləndi. **25** Ləkin bu ixlər ularoqa təwə boləngan Təwrat qanunıda: «Həqkəndək səwəbsızla məndin nəprətləndi» dəp pütülgən sez əməlgə axurılıxi üqün xundak yüz bərdi. **26** Ləkin mən silərgə Atining yənidin əwətidiəng Yardəmqi, yəni Atining yənidin qıxkuqi Həqikətning Rohi kəlgəndə, U manga guwahlık berıdu. **27** Silərmu manga guwahlık bərsilər, qünki silər bəxtin tartıp mən bilən billa boldunglar.

16 Silərnıng putlıxip kətməslikinglar üqün bularnı silərgə eyttim. **2** Ular siləni sinəgənglarning jamaətliridin koəlap qıkirıwetıdu; həmdə xundak bir waqıt-saət kəliduki, siləni eltürüğü ezini Hudaəqa hizmat kılıwatımən, dəp həsəblaydu. **3** Ular bularnı ya Atini, ya meni tonumiəjanlıqı üqün kılıdu. **4** Ləkin mən bu ixlarnı silərgə eyttimki, waqıt-saıti kəlgəndə, mən xundək aldin əla eytkinimni esinglaroqa kəltürələysilər. **5** — Mən bəxta bularnı silərgə eytmıdım, qünki mən silər bilən billa idim. Ləkin əmdi meni əwətküqıning yəniəqa kəytip ketimən. Xundək turukluk, aranglardin həqkim məndin: «Nəgə ketısən?» dəp sorımaywatıdu. **6** Əksiəq, silərgə bularnı eytkinim üqün, kəblinglar kəyoətuə qemüə kətti. **7** Əmma mən silərgə həqikətni eytip koəyayk, mening ketixim silərgə paydılıktur. Qünki əgər kətməsəm, Yardəmqi silərgə kəlməydu. Əmma kətsəm, Uni silərgə əwətimən. **8** U kəlgəndə, bu dunyadikilərgə gunaə toəprısıda, həqkanıylik toəprısıda wə ahıret sorıqi toəprısıda həqikətni bilgüzıdu. **9** U ularni gunaə toəprısıda bilgüzıdu, qünki ular manga etıqəd kılıdı. **10** Ular ni həqkanıylik toəprısıda [bilgüzıdu], qünki Atamning yəniəqa kəytip bərimən wə silər meni yənə kərləməysilər. **11** Ular ni ahıret sorıqi toəprısıda [bilgüzıdu], qünki bu dunyaning həkūmdarı üstigə həkūm qıkirıldı. **12** Silərgə eytidioəng yənə kəp sezlirim bəridi; ləkin silər ularni hazırqə kətürələməysilər. **13** Ləkin U, yəni Həqikətnıng Rohi kəlgəndə, U siləni bərlək həqikətkə bəxlap bəridi. Qünki U əzlikidin sezlımaydu, bəlki nemini angliəngan bolsa, xuni sezləydu wə kəlgüsıdə bolıdiəng ixlardin

silərgə hawər beridu. **14** U meni uluqlaydu; qünki U mändä bar bolojanni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu. **15** Atida bar bolojanning həmmisi həm meningkidur; mana xuning üqün män: «U mändä bar bolojanni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu» dəp eyttim. **16** Az waqittin keyin, meni kərməysilər; wə yəna bir'az waqit etkəndin keyin, meni qayta kərisilər, qünki män Ataming yenioja ketimən». **17** Xunga muhlislarning bəziliri bir-birigə: — Bizlərgə: — «Az waqittin keyin, meni kərməysilər; yəna bir'az waqit etkəndin keyin, meni qayta kərisilər» wə yəna «Qünki män Ataming yenioja ketimən» degini nemə deginidü? **18** «Az waqittin keyin» degən səzining mənisi nemə? Uning neməlerini dəwətkanlirini bildidük, — deyixidu. **19** Əysa ularning əzidin nemini sorimakçı bolojinini bilip ularoja mundaq dedi: — «Mening «Az waqittin keyin, meni kərməysilər; yəna bir'az waqit etkəndin keyin, meni kərisilər» deginimning mənisini bir-biringlardin sorawatamsilər? **20** Barhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silər yioqazar kətürüsilər, lekin bu dunyadikilər huxal boluxup ketidu; silər kayoqurisilər, lekin kayoquliringlar xadliqka aylinidu. **21** Ayal kixi tuotunə azablinidu, qünki uning waqit-saiti yetip kəlgən; lekin bowiki tuotulup bolojandin keyin, bir pərzəntning dunyaoja kəlgənlikining xadliki bilən tartkan azabini untup ketidu. **22** Xuningoja ohxax, silərmu həzir azabliniwatisilər, lekin män silər bilən qayta kərximən, qəlbinglar xadlinidu wə xadliqlinglarni heqkim silərdin tartiwalalmaydu. **23** Xu kündə silər məndin heqnərsə soriməysilər. Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, mening namim bilən Atidin nemini tilisənglar, u xuni silərgə beridu. **24** Həzirojiqə mening namim bilən heqnəmə tilimidinglar. Əmdi tilənglar, erixisilər, buning bilən xadliqlinglar tolup taxidu! **25** Silərgə bularni təmsillər bilən eytip bərdim. Biraq xundaq bir waqit keliduki, u qəoqda silərgə yəna təmsillər bilən səzliməymən, Ata toqruluk silərgə oquq eytimən. **26** Xu küni tiləkliringlarni mening namim bilən iltija kəlisilər. Mən silər üqün Atidin tələp qilimən, dəp eytməymən; **27** qünki Ata əzimu silərnə səyidu; qünki silər meni səyisilər wə mening Hudaning yenidin kəlgənlikingə ixəndinglar. **28** Mən Atining yenidin qəkip bu dunyaoja kəldim; əmdi män yəna bu dunyadin ketip Atining yenioja barimən». **29** Muhlisiri: — Mana sən həzir oquq eytiwətsən, təmsil kəltürüp səzlimiding! **30** Biz sening həmmini bilginingni, xundaqla heqkimning səndin soal soriximəng həjiti yənoqlukini əmdi bilip yəttük. Xuningdin sening Hudaning yenidin kəlgənlikingə ixəndük, — deyixiti. **31** Əysa jawabən ularoja: — Həzir ixəndinglarmu? **32** Mana, xundaq waqit-saiti kələy dəp qəldi, xundaqla kəlip qəldiki, həmminglar meni yəloquz taxlap hərbiringlar öz yolliringlaroja tarkilip ketisilər. Biraq män yəloquz əməsmən, qünki Ata män bilən billidur. **33** Silərnəng məndə hatirjəmləyka igə boluxunglar üqün bularni silərgə eyttim. Bu dunyada turup azab-oqubət tartisilər, əmma oqəyrətlik bolunglar! Mən bu dunya üstidin oqəlibə kəldim!

17 Əysa bu səzlərnə qilojandin keyin, kəzilirini ərxək tikip, mundaq dua kəldi: — I Ata, waqit-saət yetip kəldi; Sən Oqulungni uluqlatquzəyəsən; buning bilən Oqulungmu Seni uluqlatquzidü; **2** yəni, uning Sən uningəja tapxuruqan insanlarəja mənggülik həyat ata kəlixə üqün, uningəja pütkül ət igiliridin üstün həkuk ata qilojindəkdə, uni uluqlatquzəyəsən. (aiōnios q166) **3** Mənggülik həyat xuki, birdinbir həkijiyi Huda — Seni wə Sən əwətkən Əysa Məsilni tonuxtın ibarəttür. (aiōnios q166) **4** Mən Sening əməl kəlixim üqün tapxuruqan ixingni orundixim bilən Seni yər yüzidə uluqlatquzdum. **5** I Ata, Sening ələm apiridə boluxtin burun män Əzüngning

yeningda igə boləjan xan-xərap bilən meni Əzüngning yeningda uluqlatquzəyəsən. **6** Sən bu dunyadin manga tallap bərgən adəmlərgə Sening nəmingni ayan kəldim. Ular Seningki idi, Sən ularni manga bərding wə ular Sening səz-kalamingni tutup kəldi. **7** Ular həzir Sən manga bərgən həmmə nərsilərnəng Seningdin kəlgənlikini bildi. **8** Qünki Sən manga tapxuruqan səzlərnə ularəja yətküzdü; ularmu bularni qəbul kəldi, xuning bilən Səndin qəkkinimni həkəqətən bilip yətti həmdə Sening meni əwətkənlikingimni ixəndi. **9** Bularəja dua qilimən; bu dunyadiki adəmlərgə əməs, bəki Sən manga bərgən adəmlərgə dua qilimən; qünki ular Seningkidur. **10** Mening barliq Seningkidur wə Sening barliqing bolsa meningkidur wə män ularda xərap taptim. **11** Mən əmdi bu dunyada turiwərməymən; lekin ular bu dunyada qəldi wə män Sening yeningəja ketiwətimən. I mukəddəs Ata, Sən manga bərgən nəming arkiqil ularni səklijoqinki, biz ikkimiz bir bolojnimizdək, ularmu bir boləjay. **12** Mən ular bilən billə boləjan waqtimda, Sən manga bərgən nəming bilən ularni səkliqidim həm qəoqdidim; wə mukəddəs yazmilardiki bəxərtning əməlgə axuruluxi yoida, ularning iqidin həkətkə has boləjan kixidin bəxka birimu qəlakmidi. **13** Mən əmdi sening yeningəja barimən. Mening xadliqim ularda tolup taxsun dəp, bu səzlərnə dunyadiki waqtimda səzlidim. **14** Mən ularəja səz-kalamingni tapxurdum. Mən bu dunyadin bolmiojinimdək, ularmu bu dunyadin bolmiojini üqün, bu dunyaning adəmliri ularin nəpərtinidu. **15** Ular ni bu dunyadin ayriwətkəyəsən dəp tiliməymən, bəki ularni rəzil boləloquqin səklijoqaysən, dəp tiləymən. **16** Mən bu dunyadin bolmiojinimdək, ularmu bu dunyadin əməstur. **17** Ular ni həkəqət arkiqil Əzünggə mukəddəs qilip atioquzəyəsən, qünki səz-kaləming həkəqəttür. **18** Sən meni dunyaoja əwətkinidəkdə, mənmə ularni dunyaoja əwəttim. **19** Ular mu həkəqəttə mukəddəs qilinip Əzünggə atalsun dəp, əzümnə Səngə has ataymən. **20** Mən yəloquz ular üqünlə əməs, yəna ularning səzi arkiqil manga etiqad kəlidiojanlar üqünmu dua qilimən. **21** Ular ni həmmisi bir boləjay; i Ata, Sən məndə, mən Səndə boləndək, ularmu Bizdə bir boləjay; xundaq boləjanda, bu dunyadikilər meni Sening əwətkənlikingə ixinidu. **22** Sən manga ata qilojan xan-xərapni ularəja ata kəldimki, biz ikkimiz bir boləjandək, ularmu bir boləjay; **23** yəni män ularda, sən məndə bolup, ular birliktə kəmil kəlijoqay. Xu arkiqil bu dunyadikilər meni əwətkənlikingni həm meni səyginəngdək ularnimə səyənlikingni bildidu. **24** I Ata, Sən manga bərgənlikingning həmmisining män boləjan yərdə män bilən birgə boluxini, xundaqla mening xan-xəripimni, yəni Sən ələm apiridə boluxtin burun meni səyənliking üqün, manga bərgən xan-xərapni ularning kərxuxini haləymən. **25** I həkəkəniy Ata, bu dunyadikilər seni tonumiojan, əmma män Seni tonuymən wə bularmu meni Sening əwətkənlikingni bildi. **26** Wə män Sening nəmingni ularəja ayan kəldim wə yəna dawamliq ayan qilimən. Xuning bilən, Sening manga kərsətkən məhir-muəbbiting ularda bolidu wə mənmə ularda bolay.

18 Əysa bularni eytkəndin keyin, muhlisiri bilən billə taxkiriəja qəkip Kidron jilojising u ketioja ətti. U yərdə bir baəqə bar idi. Əysa bilən muhlisiri u baəqigə kirdi. **2** Uningəja sətəkunluk kəlidiojan Yəhudamu u yərnə bilətti, qünki Əysa muhlisiri bilən pat-pat u yərdə yioqilip olturatti. **3** Xuning bilən Yəhuda bir top Rim ləxkərliri bilən bəx kəhənlər həm Pərisiyələr əwətkən qərawullarni bəxlap bu yərgə kəldi. Ular ni qəlliridə panus, məx'əl wə qərollar bar idi. **4** Əysa bəxioja qəxidiojanlarning həmmisini bilip, ular ni aldioja qəkip: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. **5** Nasərtlik Əysani, —

dəp jawab berixti ular. Əysa ularoşa: — Mana mən bolimən, — dedi. (Uningoşa satkunluk qiləjan Yəhudamu ularning arisida turatti). **6** Əysa: «Mana mən bolimən» dewidi, ular arkisioşa yenip yərgə yikilixti. **7** Xuning bilən Əysa uların yənə bir ketim: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. — Nasarətlik Əysani, — deyixti ular. **8** Əysa: — Silərgə eyttimoşu, mən xu bolimən. Əgər izdigininglar mən bolsam, bularni kətikli koyunglar, — dedi. **9** Buning bilən özining: «[Ata], Sən mənə bərgənlərdin heqkaysisini yittürmidim» degən sözi əməlgə axurildi. **10** Simon Petrusning yenida bir kiliq boləq, u xuan uni suqurup, bax kəhning qakirioşa birni urup, ong kulikini xilip qəxürüwətti. Qakarning ismi Malkus idi. **11** Əysa Petruska: — Kiliqni oşlapka sal! Ata mənə tapxuroşan qədəhni iqməmidim? — dedi. **12** Xuning bilən, ləxkərlər topi bilən mingbexi həm Yəhudiylarning qarawulliri Əysani tutup başlaxti. **13** Andin uni aldi bilən Annasing aldioşa elip berixti. Annas bolsa xu yili bax kahin bolup turoşan Kayafaning keynatisi idi. **14** Burun Yəhudi y kengəxmisidikilərgə: «Pütün həlkəning [həlak boluxining] ornioşa, birlə adəmnin ular üçün həlak boluxi yaxhi» dəp məsləhət bərgən kixi dəl xu Kayafa idi. **15** Əmdi Simon Petrus bilən yənə bir muhlis Əysaning keynidin əgixip barəjanidi. U muhlis bax kahinoşa tonux boləqəqə, bax kahinning sariyioşa Əysa bilən təng kirdi. **16** Ləkin Petrus bolsa dərwezining sirtida kaldı. Xunga bax kahinoşa tonux boləjan həliki muhlis taxkiriəşa qikiş, dərwezawən kiz bilən səzlixip, Petrusni iqkiriş baxlap kirdi. **17** Dərwezawən boləjan xu dedək Petrusin: — Sənmə xu adəmnin muhlisleridin əməsmu? — dəp soridi. Yəq, əməs, — dedi Petrus. **18** Əmdi həwa soşuk boləjanliki üçün, qakarlar wə qarawullar xahardin güllən yakқан bolup, uning qerisidə issinin turuxatti. Petrusmu ularning yenida turup issindi. **19** Bax kahin bolsa Əysadin muhlisleri toşruluk wə təlimi toşruluk soal soraxka baxlidi. **20** Əysa uningəşa jawabən mundak bərdi: — Mən həlkə-ələm aldidə axkara səz qiləjanmən, barlik Yəhudiylar yioşilidioşan sinagoglarda wə ibadətənidə daim təlim berip kəldim, mən yoxurun heqnemə dehidim. **21** Bularni nemixka məndin soraysən? Eytқан səzlimin angliəşanlardin soriəşin; manə, ular nemə degənlikimni bilidu. **22** Əysa bu səzlərnə qiləqanda, yenidə turoşan qarawullardin biri uni bir kaqat urup: — Bax kahinoşa muxundak jawab kaqturamən? — dedi. **23** — Əgər yaman səz qiləjan bolsam, uning yaman ikənlikini kərpqilikning aldidə kərsətkin. Əmma eytkənlikim durus bolsa, menə nemə üçün urisən? — dedi Əysa uningəşa. **24** Buning bilən Annas uni başlakliq peti bax kahin Kayafəşəşa yollidi. **25** Simon Petrus [otning] aldidə issinin turuwatқанidi. [Yenidikilər]: — Sənmə uning muhlisleridin əməsmiding? — deyixti. — Yəq, əməsmən, — dəp tandi Petrus. **26** U yərdə bax kahinning qakarliridin, Petrus kulikini kesip taxliəşan kixigə tuşқан birsi bar idi. U Petruska: — Başqida seni uning bilən billə kərgənidoşu?! — dedi. **27** Petrus yənə tandi. Dəl xu qəşda horaz qillidi. **28** Andin ular Əysani Kayafaning yenidin rimlik waliyning ordisioşa elip kaldı (xu qəşda tang atқанidi). Uni elip kəlgən [Yəhudiylar] bolsa əzimizni napak kilip buləşimayli dəp, ordioşa kirmidi. Bolmisa etüp ketix həytining dastihininin oşizalinalmaytti. **29** Xunga [waliy] Pilatus sirtka qikiş, ularning aldioşa berip ularoşa: — Bu adəmnin üstidin nemə ərz kilisilər? — dəp soridi. **30** Ular: — Bu adəm jinayətqi bolmisa, uni sizgə tapxurmioşan bolattuk, — dəp jawab berixti. **31** — Uni əzünglər elip ketip, əz kənununglar boyiqə həküm qikişinglar! — dedi Pilatus ularoşa. Yəhudiylar: — Bizning heqkimni əlümgə məhkum kilix həkükimiz yok tursa, — deyixti. **32** Bu ixlar

Əysaning əzi kəndək əlüm bilən əlüdioşini toşrisidiki aldin eytkən bəxəratlik səzining əməlgə axuruxu üçün yüz bərdi. **33** Andin Pilatus yənə ordisioşa kirip, Əysani qakirtip, uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixahimu? — dəp soridi. **34** Əysa uningəşa: — Bu soalmi əzüng sorawataməsən, yəki baxkilar mənə toşruluk sanga xundək eytkənmə? — dedi. **35** — Mən bir Yəhudiyumu?! Seni mənə tapxuroşanlar əz həlkə wə bax kahinlaroşu! Nemə [jinayət] etküzgəniding? — dedi Pilatus. **36** Əysa jawabən: — Mening padixahlikim bu dunyaşa təwə əməstur. Əgər bu dunyaşa təwə boləjan bolsa, hizmətqilirim mening Yəhudiylarəşa tapxurulmaslikim üçün jəng kiliwatқан bolatti. Həlbuki, mening padixahlikim bu yərgə təwə əməstur, — dedi. **37** Xunga Pilatus uningəşa: — Undakta, sən padixahmu? Əysa jawabən: — Xundək, eytkiningdək, padixahmən. Mən xuningəşa tuşuloşanmən, wə xuningəşa dunyaşa kəldim: — həkikətə gəwahlik berixim üçündin ibarəttur. Həkikətə təwə boləjan hər bir kixi bolsa mening awazimoşa kulək salidu, — dedi. **38** Pilatus uningdin: — «Həkikət» degən nemə? — dəp soridi. Pilatus muxularni dəp, yənə taxkiriəşa, Yəhudiylarning aldioşa qikiş ularoşa: — Mən uningdin heqkəndək jinayət tapalmidim. **39** Ləkin hər yili etüp ketix həytidə silər üçün [məhbuslardin] birni koyup berix kəaidəm bar. Xunga bu «Yəhudiylarning padixahı»ni silərgə koyup beriximni halamsilər? — dedi. **40** Ularning həmmisi jawab berip: — Bu adəmni əməs, Barabbasni koyup bering! — dəp kiyqas-sürən selixti (Barabbas bolsa bir karəqki idi).

19 Xuning bilən, Pilatus Əysani elip berip kəmquillatti. **2** Ləxkərlər tikenlik xahlarni ərtüp, bir taj yasap, uning bexioşa kiydürüxti wə uningəşa [xahana] səsin rənglik bir ton kiydürüp, **3** uning aldioşa kelip: — Yaxioşayla, i Yəhudiylarning «padixahı»! — dəp məshirə kilixip, uning yüzigə kaşta-kaşta kaqat saldi. **4** Pilatus bolsa yənə ordisidin qikiş, halayikka: — Mana! Uningdin heqkəndək jinayət tapalmioşanlikimni bilixinglar üçün, uni silərməng aldinglarəşa elip qiktım, — dedi. **5** Buning bilən Əysa bexioşa tikenlik taj wə uqisioşa səstin ton kiygüzülgən həlda taxkiriəşa elip qikildi. Pilatus ularoşa: — Karənglar, u adəmgə! — dedi. **6** Bax kahinlar wə qarawullar uni kərup: — Uni krestləng, krestləng! — dəp warkiraxti. Pilatus ularoşa: — Uni elip berip əzünglər krestlənglar! Qünki mən uningdin heqkəndək jinayət tapalmidim! — dedi. **7** Yəhudiylar uningəşa jawabən: — Bizdə xundək bir kənun bar. Xu kənunimioşa asasən u əlümgə məhkum kilinixi kərek, qünki u əzini Hudaning Oşli dəp atıwaldu. **8** Pilatus bu səzni anglap təhimu kərkup, **9** yənə ordisioşa kirip, Əysadin: — Sən zadi kəyərdin kəlgən? — dəp soridi. Ləkin Əysa uningəşa jawab bərmidi. **10** Xunga Pilatus uningəşa: — Sən mənə gəp kilməsmən? Seni koyup berixkə həkükum barlikini, xundəklə krestləxkimu həkükum barlikini bilməsmən? — dedi. **11** Əysa jawabən: — Səngə ərxin bərmilməng bolsam, mening üstümdin heqkəndək həkükum bolmioşan bolatti. Xuning üçün menə sanga tapxurup bərgən adəmnin gunahı təhimu əşjirdur, — dedi. **12** Xu qəşdin tartip, Pilatus uni koyuwetixkə əmal izdəytti. Ləkin Yəhudiylar warkirixip: — Bu adəmni koyuwətsingiz, siz Kəysərməng dosti bolmioşan bolisiz! Əzini padixah degən hər bir kixi Kəysərgə kərxı qikkən bolidu! — dəp quқан selixti. **13** Pilatus bu səzlərnə anglap, Əysani taxkiriəşa qikardi wə «tax tahtaylik həyolə» dəp atələşən, ibraniy tilidə «Gabbata» dəp atələşən yərdə «sorak tətoş»gə olturdu **14** (u wəkit etüp ketix həytining təyyarlik kününün altingi saiti ətrapida idi). Pilatus Yəhudiylarəşa: Mana bu silərməng padixahinglardur! — dedi. **15** Ləkin ular warkirixip: — Yokiting, yokiting, uni krestləng!

— dedi. Pilatus ularoq: — Meni padixahinglarni krestlign, dāmslār? — dedi. Bax kaħinlar jawabān: — Kāysārdin baxka ħeqkandak padixahimiz yoktur! — dāp [towlaxti]. Buning bilān Pilatus uni krestlāxk ularoq tapxurup bārdi. **16** [Lāxkārār] āysani elip mangdi. U ʻz krestini yūdiup, «Bax sōngāk jayī» (ibrāniy tilida «Golgota») degān yōrgā bārdi. **18** Ular uni xu yōrdā yōnā ikki kixi bilān tōng krestkā tartti; wā tārīpida bīrsi, u tārīpida bīrsi wā āysa ularning otturisida krestkā tartildi. **19** Pilatus tahtioqā elan yezip krestkā bekitip qoydi. Uningoq: — «Nasarātlīk āysa — Yāhudiylarning padixahī» dāp yeziloqānidi. **20** āysa krestlinidioqan yār xōhōrgē yaħin bolōqāqka, nuroqun Yāhudiylar tahtidiki sezlārni okdi. Tahtidiki sezlār ibranīyoq, latinōq wā grekōq yezikta yeziloqānidi. **21** Xunga Yāhudiylarning bax kaħinliri Pilatuska: — «Yāhudiylarning padixahī» dāp yazmang, bālki «U ʻzini mān Yāhudiylarning padixahī, degān» dāp yezing, — deyixti. **22** Bīrāk Pilatus jawabān: — Yazidioqanni yezip boldum! — dedi. **23** Lāxkārār āysani krestlignādin keyin, uning kiyimlirini elip, tōtkā bōlup, hār bīr lāxkār bīr ūlūxtin elixti; ular hām iqidiki uzun kōnglōknimu elixti; lekin bu kōnglōk tikiilmigān, ūstidin ayioqioqā bīr pūttin tokuloqānidi. **24** Xuning ūqun lāxkārār bīr-birigē: — Buni ixtlāy, bālki qōk tartixayli, kimgō qīksa xu alsun, — deyixti. Bu ixtlar muqāddas yazmilardiki munu sezlār ʻmālgē axurulux ūqun yūz bārdi: — «Ular mening kiyimlirimi ez arisida ūlaxti, Mening kōnglikimgē erixix ūqun qōk taxlaxti». Dār wākā, lāxkārār xundāk kīlixti. **25** āysaning krestining yenida anisi, anisining inglisi, Klopasning ayali Mōryōm wā Magdallik Mōryōmni turatti. **26** āysa anisi bilān ʻzi seydioqan muhlisining birgē turoqanlikini kōrūp, anisoq: — I hanim, mana sening oqilung! — dedi. **27** Andin u bu muhlikska: — Mana sening anang! — dedi. Xundin etibarān, u muhlis uni ʻzining eyida turoqzdi. **28** Andin āysa hōmmā ixlarning tamām bolōqinini bilip (muqāddas yazmilardiki bexarēt ʻmālgē axurulux ūqun): — Ussap kəttim! — dedi. **29** U yōrdā sirkā xarab bilān tolduruloqan bīr koza bār idi. Ular bīr pārqā bulutni sirkā xarabka qīlap, bīr lēpōgkī oqioqā baqīlap, āysaning aqzioqā tōnglidi. **30** āysa sirkā xarabni iqkōndin keyin: — Tamām boldi! — dedi-dā, bexini tōwān kīlip, roħini tapxurup bārdi. **31** U kuni [ʻtūp ketix hēytining] tōyyarlik kuni bolōqāqka, krestlōngānlarning jōsātlirini xabat kūnida kresttā qāldururmaslik ūqun (xabat kuni «ulux kuni» hēsablanōqāqka) Yāhudiylar Pilatustin krestlōngānlarning putlirini qeqip andin jōsātlirini kresttin tezrāk qūxūrūwetixni tōlōp kīldi. **32** Xuning bilān lāxkārār berip āysa bilān billā krestlōngān bīrinqi andin ikkinqī adōmning putlirini qaqkti. **33** Lekin āysaqā kōlgāndā, uning allīqāqan ʻgōlnlikini kōrdi, xuning bilān uning putini qaqmīdi. **34** ʻmāma lāxkārārdin bīri uning bīqinioqā nōyzini sanjīwidi, xuan kān wā su ekīp qīkti. **35** Buni kōrgūqī silōrning ixinixinglar ūqun guwahlik beridu; kōrgūqining guwahlikī hāktur, u ʻzining eytkānlirini hāq dāp bilidu. **36** Bu ixlarning hōmmisi muqāddas yazmilarda: «Uning bīr tal sōngikimu sundurulmaydu» wā yōnā bīr bexarētta: «Ular ʻzliiri sanjioqā adōmgē qaraydu» dāp aldīn eytilōqlarni ʻmālgē axurux ūqun yūz bārdi. **38** Bu ixlardin keyin, Arimatīyalik Yūsūp Pilatustin āysaning jōsitini elip ketixni tōlōp kīldi (Yūsūp āysaning muhliislrīdin idi, lekin Yāhudiylardin kōrkqkīni ūqun buni mōħipi tutatti); Pilatus ruhāt bārdi, xuning bilān Yūsūp berip āysaning jōsitini elip kōtti. **39** Burun bīr keqisi āysaning yenioqā kōlgān hēlikī Nikodimmu murmākki bilān sōbrā arilaxturuloqan huxbuy dōra-dōrmandin yūz jingōqā elip, [uning] [bilān billā] kōldi. **40** Ikkiyōlān āysaning jōsitini Yāhudiylarning dāpnā kīlix aditi boyiqā dōra-dōrmanlari qeqip, kanap rāhtlār bilān orap

kepanlidi. **41** āysa krestlōngān yōrdā bīr baq bolup, baqning iqidā tehi ħeqkim yārōnmigān yēngi bīr box yārlik bār idi. **42** Bu Yāhudiylarning hēytining tōyyarlik kuni bolōqāqka hām bu yārlik yēkin jayda bolōqanlikī ūqun, ular āysani xu yārlikkā kōydi.

20 Hāptining bīrinqi kuni tang sēhār, Magdallik Mōryōm kōbrīgē bārdi wā kōbrining aqzidiki taxning eliwetilgōnlīkini kōrdi. **2** Xunga u yūgūrginōqā kelip Simon Petrus wā āysa seygān hēlikī muhlisning yenioqā kelip, ularoq: — Ular Rōbni kōbrīdin yōtkiwetiptu, uni kōyōrgē kōyoqinini bilmiduk! — dedi. **3** Petrus bilān hēlikī muhlis taxkīrioqā qīkīp, kōbrīgē qarap yol aldi. **4** Ikkiyōlān tōng yūgūrūp mangdi, lekin hēlikī muhlis Petrustin tez yūgūrūp, kōbrīgē bīrinqi bolup yetip bārdi. **5** U engixip iqigē qarap, kanap kepānlōrning u yōrdā yeyīklik turoqanlikini kōrdi, lekin iqkīrigē kirmīdi. **6** Uningoqā āgixip kōlgān Simon Petrus yetip kelip, kōbrīgē kirdi wā u yōrdā yeyīklik turoqan kanap kepānlōrni, **7** xundākla āysaning bexioqā oraloqan yōrlīknimu kōrdi. Yōrlīk kepānlār bilān bīr yōrdā ʻmās, bālki ayrim yōrdā yōgōklik turatti. **8** Andin kōbrīgē awwal kōlgān hēlikī muhlistu kōbrīgē kirip, āħwalni kōrūp ixāndi **9** (qūnki ular uning ʻlōmdin kayta tirilixining muqōrrārlīkī hāqkīdā muqāddas yazmilardiki bexarētni tehiqā qūxānmaytti). **10** Xuning bilān ikkiyōlān ʻz turaloqlirioqā qaytixti. **11** ʻmāma Mōryōm bolsā kōbrining sirtida turup yioqlawatatti. U yioqlap turup kōbrining iqigē engixip qarīwidi, **12** mana aq kiyim kiygān ikki pōrixta turatti; ularning bīri āysaning jōsiti kōyuloqan yōrning bax tārīpida, yōnā bīri ayāq tārīpida olturatti. **13** Ular Mōryōmdin: — Hanim, nemixka yioqlaysān? — dāp soridi. — Rōbbimni elip ketiptu, uni nāgā kōyoqanlikini bilēmōywatīmān, — dedi u ularoq. **14** U xu sezlārni kīlipla, kōynigē buruluwidi, āysaning xu yōrdā turoqanlikini kōrdi. Lekin u uning āysa ikānlīkini bilmīdi. **15** āysa uningdin — Hanim, nemixka yioqlaysān, kimni izdōysān? — dāp soridi. Mōryōm uni baqōwān xu, dāp oylap: — Tāksīr, āgār uni siz xu yōrdin yōtkiwōtkān bolsingiz, kōyōrgē kōyoqanlikingizni eytip bōrgōysiz. Mān uni elip ketīmān, — dedi. **16** Mōryōm! — dedi āysa uningoqā. Mōryōm burulupla, ibranīy tilida: — Rōbboni! — dedi (bu sōz «ustaz» degān mānīdā). **17** āysa uningoqā: — Manga ʻesimōiqin! Qūnki mān tehi atamning yenioqā qīkīmidim. Berip kēlīndaxlirimoqā: Meni «Silōrningmu Atānglarning, yōni mening Atamning, silōrning Hudayinglarning, yōni mening Hudayimning yenioqā qīkimēn!» dōydu, — dāp yōtkūzgin, dedi. **18** Xuning bilān Magdallik Mōryōm muhliislarining yenioqā berip, ularoq: «Rōbni kōrdūm!» dedi wā xundākla āysa ʻzīgē eytkān u sezlārni ularoqā yōtkūzdi. **19** Xu kuni kōqtē, yōni hāptining bīrinqi kuni kōqtē, Yāhudiylardin kōrkqānlīkī ūqun muhliislar yioqīloqan eydā ixiklirini hīm takīwalōqānidi; u wakītta, āysa kelip ularning otturisida [kōrūnūp], ʻrē turoqan hālda ularoqā: — Silōrgē aman-hatirjāmlik bolōqay! — dedi. **20** Buni dāp, kōllirini wā bīqinini ularoqā kōrsōtti. Xuning bilān muhliislar Rōbni kōrginidin xadlandi. **21** Xunga āysa ularoqā yōnā: — Silōrgē aman-hatirjāmlik bolōqay! Ata meni ʻwōtkīnidāk, mānmu silārni ʻwōtīmān, — dedi. **22** Bu sōzni eytkāndin keyin, u ularning ūstīgē bīr pūwār: — Muqāddas Rōħni qōbul kīlinglar. **23** Kimning gunahlirini kōqūrsēnglar, uning gunahī kōqūrūm kīlinidu; kimning gunahlirini tutuwālsānglar, xuning gunahī tutuwelinidu! — dedi. **24** ʻmāma on ikkiyōlōnning bīri, yōni «kōxkezāk» dāp ataloqan Tomas āysa kōlgāndā ularning yenida ʻmās idi. **25** Xunga baxka muhliislar uningoqā: — Biz Rōbni kōrduk! — deyixti. Lekin Tomas ularoqā: — Uning kōllirida mihlarning izini kōrmīgūqā, mihlarning izioqā ʻz barmīkimni

wə bəkinioja öz kolumni tikip baqmioqqa, hərgiz ixənməymən, — dedi. **26** Səkkiz kündin keyin, muhlislar yəna xu ey iqidə jəm bolojanda, Tomasmu ular bilən billə idi. İxiklər takaklık tursimu, Əysa kelip ularning arisida turup: — Silərgə aman-hatirjəmlik bolojay! — dedi. **27** Andin u Tomaska: — Barmikiqni bu yərgə təgküzüp, kollirimoja qara. Qolungni uzitip, bikiyimioja tikip, gumanda bolmay, ixəngüji bolojin! — dedi. **28** Tomas uningoja: — Mening Rəbbim həm mening Hudayimsən! — dəp jawab bərdi. **29** Əysa uningoja: — Meni kərganliking üçün ixənding. Kərməy turup ixəngüqilər bəhtliktur! — dedi. **30** Əysa muhlislirining əldida bu kitabta hatirilənmigə baxqa nurojun məjizilik əlamətlərnimu kərsətti. **31** Lekin muxular silərnə Əysaning Məsih, xundaqla Hudaning Ooqli ikənlikigə ixənsun həm bu arqılık [uningoja] etikad kılıp, uning nami arqılık həyatlıkqa erixsun, dəp yezildi.

21 Bu ixlərdin keyin, Əysa Tiberiyas dengizining boyida muhlislirioja yəna bir kətim kərüdi. Uning bu kətimki kərünüxi mundaq boldi: **2** Simon Petrus, «koxkezək» dəp atalojan Tomas, Galilyədəki Kanalık Nataniyal, Zəbədiyning oqulliri wə baxqa ikki muhlis billə idi. **3** Simon Petrus: Mən belik tutkili barimən, — dedi. Kəpqilik: Bizmu sən bilən billə barimiz, — deyixti. Ular taxkiriqoja qikiq, kemigə olturdi, lekin xu bir kəqə həqnərsə tutalmidi. **4** Tang atay deginida, Əysa kirojaqta turatti, biraq muhlislar uning Əysa ikənlikini bilmidi. **5** Xunga Əysa: — Balılar, silərdə yegüdək bir nərsə yokku? — dəp soridi. — Yok, — dəp jawab bərdi ular. **6** Əysa ularoja — Tornı kemining ong tərəpigə taxlanglar, xundaq kilsanglar tutisilər, — dedi. Xuning bilən ular tornı [xu yakka] taxlap, xundaq kəp belik tuttiki, hətta tornı tartip qikiralımay kəldi. **7** Əysa səygən muhlis Petruska: — Bu Rəbku! — dedi. Simon Petrus uning Əysa ikənlikini anglap, tonini əzigə yəgəp (qünki [belining asti] yalingaq idi) əzini dengizojə taxlıdi. **8** Kirojaqtin anqə yirək əməs bolup, təhminən ikki yüz gəz yirəklikta bolojaqqa, kəlojan muhlislar belik bilən tolojan tornı tartip kikiq kemisi bilən kirojaqqa kəldi. **9** Ular kirojaqqa qikkanda, xahardın yekilojan, üstidə belik koyukluk gülhanni wə nanni kərdi. **10** Əysa: — Əmdi tutkan beliknglərdin əkelinglar, — dedi. **11** Simon Petrus [kemigə] qikiq, tornı kirojaqqa tartip qikardi. Tor qong beliklar bilən tolojan bolup, jəmiy bir yüz əllik üç belik bar idi. Belik xunqə kəp bolojini bilən, tor yirtilmiojanidi. **12** Əysa: — Kelinglar, naxta kilinglar, — dedi. Muhlislarıning iqidin həqkim uningdin: — Sən kim bolisən? — dəp soraxqa petinalmidi. Qünki ular uning Rəb ikənlikini bildi. **13** Əysa nanni əkilip ularoja bərdi həm beliklərnimu xundaq kildi. **14** Mana bu Əysaning əlgəndin keyin tirilip, əzini muhlislirioja üçinqi kətim ayan kilixi idi. **15** Ular naxta kilojəndin keyin, Əysa Simon Petrustin: — Yunusning oqli Simon, sən meni bulardınmu qongkur səyəmsən? — dəp soridi. — Xundaq Rəb, mening seni səyidiojanlıqimni sən bilisən! — dedi Petrus. Əysa uningoja: Undaқта, qozilirimni otlitip bak! — dedi. **16** U ikkinqi kətim yəna uningdin: — Yunusning oqli Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus yəna: — Xundaq, Rəb, mening seni səyidiojanlıqimni bilisən, — dedi. Əysa uningoja: — Undaқта, koylirimni bak, — dedi. **17** Üqinqi kətim uningdin yəna: — Yunusning oqli Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus Əysaning üçinqi kətim əzidin: «Meni səyəmsən?» dəp soriojanlıqioja kəngli yerim bolup: — Rəb, sən həmmimi bilisən, seni səyidiojanlıqimnimu bilisən, — dedi. Əysa uningoja: — Undaқта, koylirimni otlat. **18** Bərhək, bərhək, sanga xuni eytip koyayki, yax waқtingda belingni əzüng baqlap, kəyərgə baray desəng xu yərgə mangatting; lekin yaxanojanda, kolliringni uzitisən wə baxqa birsi seni

baqlap, sən halimaydiojan yərgə elip ketidu, — dedi. **19** Əysa bu sözni Petrusning kandaq əlüx arqılık Hudaqoja xan-xərap kəltüridiojanlıqini enik bildürüx üçün eytti. Andin, uningoja yəna: — Manga əgəxküqi bolojin, — dedi. **20** Petrus kəynigə burulup, Əysa səyidiojan muhlisning əgixip keliwatkanlıqini kərdi (bu muhlis kəqlik tamaқта Əysaning kuqikiqoja yəlinip: «I Rəb, seni tutup beridiojan kimdu?» dəp soriojan muhlis idi). **21** Petrus uni kərüp, Əysadin: — I Rəb, bu adəm keyin kandaq bolar? — dəp soridi. **22** Əysa uningoja: — Əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, sening buning bilən nemə karing?! Manga əgəxküqi bolojin, — dedi. **23** Buning bilən kərinədxlar arisida «Həliki muhlis əlməydu» degan gəp tarkəldi. Lekin Əysa Petruska: «U əlməydu» demigəndi, bəki pəkət: «Əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, sening buning bilən nemə karing?!» degenidi. **24** Bu ixləroja guwahlik bərgüqi həmdə bu ixlərnə hatiriligüqi ənə xu muhlistur. Uning guwahlikning həkikət ikənlikini bilimiz. **25** Əysa bulardin baxqa nurojun ixlərnimu kijojanidi; əgər ularning həmmisi bir-birləp yezilojan bolsa, meningəp yezilojan kitablar pütkül ələmning əzigə siqmaytiti!

Rosullarning paaliyatlari

1 I [hərmətlik] Teofilos, mən dəsləp yazoqan bayan Əysa əzi tallioqan rosullaroqə Mukəddəs Roh arkilik əmlərni tapxurup asmanoqə kətürülgən küngüqə boləqan uning barlik əməlliri həm barlik təlim berixlirining baxlanmisi toqrisida idi. **3** U azab-okubətlərni tartqandın keyin, ularoqə kəp ispatlar bilən əzining tirik ikənlikini kərsətkən; u ularoqə kirik kün iqidə kərtəngən bolup, Hudaning padixahlıqioqə ait iqlar toqruqluk səzləp bərgən; **4** wə ular bilən jəm kilinoqanda mundaq əmr kildi: — «Yerusalemđin ayrılmay, silər mənđin anglioqan, Atining wadisini küttinglar. **5** Qünki Yəhya suda qemüldürgən, lekin silər bolsanglar kəp künlər etməy Mukəddəs Rohta qemüldürülsilər». **6** Rosullar [uning bilən] jəm kilinoqanda, uningdin: — I Rəb, sən muxu waqıtta Israilning padixahlıqini əsligə kəltürməqimusen? — dəp soraxkə baxlıdı. **7** U ularoqə mundaq dedi: — Ata Öz hoqkioqə asasen bekitkən waqıt-pəytlərni silərning bilix nesiwənglar yok, **8** Biraq Mukəddəs Roh üstinglaroqə qüxkəndə silər küq-kudrətkə igə bolisilər, Yerusalem, pütin Yəhudiya wə Samariya boyiqə həm jahanning qətlirigiqə manga guwahqi bolisilər. **9** U bu səzlərni kilip bolup, ular qarap turoqanda kətürüldi, bir parqə bulut uni arioqə aldi-də, u ularning nəziridin oqayib boldi. **10** U asanoqə kətürülgəndə, ular kezlirini kəkkə tikip qaraxkənda, mana tuyuksiz ularning yenida aq kiyim kiygən ikki adəm pəyda bolup: **11** — Əy Galiliyəliklər, nemixkə erə turoqininglarqə asmanoqə qarap qaldinglar? Silər silərdin ayirilip arxkə kətürülgən xu əysaning asanoqə qəndək kətürülgəninini kərgən bolsanglar, yəne xu həlda kaytip kelidu, — dedi. **12** Andin ular Yerusalemə yekin, uningdin bir qaqirimqə yiraqliktiki Zəytun teoşidin Yerusalemə kaytip kəldi. **13** Ular xəhərgə kirip, əzliri turuwatqan əyning üstünki kəwətidiki bir eygə qıxti. Xu yərdə Petrus, Yuhanna, Yakup, Andiriya, Filip, Tomas, Bartolomay, Matta, Alfayning oşli Yakup, «millətpərwə» Simon wə [yəne bir] Yakupning oşli Yəhuda bar idi. **14** Bular bir jan bir dil bolup üzüldürməy berilip dua-tilawət kilixti; bu ixta bir yərgə jəm boləqanlardın birkanqə ayal, jümlidin əysaning anisi Məryəm həmdə əysaning inilirimu bar idi. **15** Xu künlərinin biridə, Petrus qerindaxlar otturisida erə turup (jəm boluxkanlar bir yüz yigirməgə yekin idi) mundaq dedi: **16** — Qerindaxlar, əysani tutkanlaroqə yol baxliqıuqi boləqan Yəhuda həqkədə Mukəddəs Rohning burun Dawut arkilik aldın eytkən mukəddəs yazmildardiki səzliri əməlgə exixi muqərrər idi. **17** Qünki [Yəhuda]mu arimizdin biri həsəbanoqə wə [Hudaning] bu hizmitidin nesiwisi bar idi **18** (u qiloqan kəbiqlikning in'amidin erixkən puloqə bir parqə yər setiwəloqanıdı, u xu yərdə bexiqilap yiqilip, üqəy-qerini quwulup kətti; **19** bu ix pütkül Yerusalemdikilərgə məlum bolup, ular u yərnə əz tili bilən «Həqəldəmə» dəp ataxti. Buning mənis «qan təkülgən yər» degənliktur) **20** Qünki Zəburda [Yəhuda] [qaritiloqan] munu səzlər pütülgən: — «Uning turaloşisi qəlgə aylansun, Uningda həq turoşuqi bolmisun!» Wə: — «Uning yetəqkılık ornoqə baxkə birsı qıxsun!» **21** Xuning üqün, Rəb əysaning tirilganlikigə biz bilən tang guwahlik berixi üqün, bir kixini talliximiz kerək. Bu kixi əysa arimizda yürəgən künlərdə, Yəhya [pəyoşəmbər]đin qemüldürüxnı qobul qiloqan kündin baxlap taki asmanoqə kətürülgən küngüqə biz bilən baxtin-ahir billə boləqan kixilərdin boluxi kerək, — dedi. **23** Xuning bilən ular

Yüşüp (yəne Barsabas dəpəmu ataloqan, yəne bir ismi Yustus) bilən Mattiyas degən ikki kixini bekitip, mundaq dua kilixti: **24** — Sən, i həmmə adəmning kəlbini bilgüqi Pərwədigar! Yəhuda teyilip bu hizmət wə rosulluktin məhrum bolup əzigə has boləqan yərgə kətti. Əmđi u taxlap qoşoqan hizmət wə rosulluqning nesiwisigə igə boluxkə bu ikkiyəndin kəyisini tallioqanlikingni kərsətkəysən! **26** Andin ular bu ikki kixigə qək taxliwidi, qək Mattiyaska qıxti. Xuning bilən u on bir rosul bilən bir qatardin orun aloqan həsəblandı.

2 Əmđi «orma həyt» küning waqıtı-saiti toxkənda, bularning həmmisi Yerusalemə bir yərgə jəm boləqanıdı. **2** Asmandin tuyuksiz küllük xamal sokkəndək bir awaz anglinip, ular olturuwatqan əyni bir aldi. **3** Ot yalkundək tillar ularoqə kərinüp, ularning hər birining üstigə tarkilip kəndi. **4** Ularıning həmmisi Mukəddəs Rohkə toldurulup, Roh ularoqə səz ata kilixi bilən ular naməlum tillarda səzligili turdı. **5** U qəşqəda, asman astidiki barlik əllərdin kəlgən nuroşun ihlasman Yəhudıy ərlərmu Yerusalemə turuwatqanıdı. **6** Əmđi [etiqadqılarning] bu awazi anglinip, top-top adəmlər xu yərgə jəm boluxti həmdə [etiqadqılarning] əzliri turuxluk jaydiki tillarda səzlixiwatqanlikini anglap, tengirkaq kelixti. **7** Ular həyran bolup təajjüplinip: — Qaranglar, səzlixiwatqanlarıning həmmisi Galiliyəlikləroşu? **8** Qəndəqləroqə ularning bizning ana yurtimizdiki tillirimizda səzlixiwatqanlikini anglawatqandimiz? **9** Arimizda Partiyalar, Medialar, Elamlar, xundakla Mesopotamiya, Yəhudiya, Kapadokiya, Pontus, Asiya, **10** Frigiya həm Pamfiliya, Misir, Liwiyaning Kurinigə yekin jayliridin kəlgənlər, xuningdək muxu yərdə musapir bolup turuwatqan Rim xəhəridin kəlgənlər — Yəhudiylar bolsun, Təwrat etiqadioqə kirgənlər bolsun, Kretlar wə Ərəblər bolsun, həmmimiz ularning Hudaning qiloqan uluq əməllirini bizning ana tillirimizda səzlawatqanlikini anglawatimiz! — deyixti. **12** Ular hang-tang qəlip aləkdəkilik bilən bir-birigə: — Bu zadi qəndək ixtu? — deyixti. **13** Əmma bəzilər: — Bular yengı xarab bilən obdanla məst bolup qaptu! — dəp məşirə kilixti. **14** Əmma Petrus qəloqan on birəylən bilən ornidin turup, awazini kətürüp kəp qiliklə mundaq dedi: — Əy Yəhudıyədikilər wə Yerusaleməda barlik turuwatqanlar! Bu ix silərgə məlum boləyayki, səzlingmə kulaq selinglar! **15** Bular silər oyliqəndək məst əməs, qünki həzir pəkət ətigən saət tokkuz boldi. **16** Əməliyəttə bu dəl Yoel pəyoşəmbər arkilik aldın eytiloqan xu ixtu: **17** — «Huda mundaq dedi: «Mən ahirki künlərdə Öz Rohimni barlik ət igiliri üstigə quyımən; Silərning oşul-kizliringlar wəhiylik bəxarət yətküzidü, Silərning yigitliringlar oşayibənə əlamət kərinüxlərni kəridü; Silərning qeriliringlar əlamət qüxlərni kəridü; **18** Bərhək, xu künlərdə kullirim üstigimu, dedəklirim üstigimu Rohimni quyımən, ular bəxarət yətküzidü. **19** Mən yukirida asmanlarda karamət iqlar, təwəndə, zemində məjizilik əlamətlərni, Qan, ot, is-tütək tüwürlirini kərsitimən. **20** Rəbning uluq həm karamət-xəşəplik küni bolmioşuqə, Quyax karangoşlukqə, Ay qanoqə ayləndurılıdı. **21** Həm xu qəşqəda xundək əməlgə axurılıdıki, Rəbning namini qaqirip nida qiloqanlarıning həmmisi kutküzulidü». **22** Əy Israillər, muxu səzlərni anglanglar. Nasarətlik Əysa bolsa, Huda aranglarda u arkilik kərsətkən kudrətlik əməllər, karamətlər wə məjizilik əlamətlər bilən silərgə təstikiloqan bir zat — bu iqlar həmminglarəda məlum — **23** u kixi Hudaning bekitkən məqsiti wə əldin'alə bilixi boyiqə satkunlukqə uqrap tutup berilgəndin keyin, silər uni Təwrat kanunisiz yürəgən adəmlərnigə kolı arkilik krestləp oltürgüzdinglar. **24** Ləkin

Huda uni olümning azablarning ikidini azad qilip qayta tirildürdi. Qünki olümning uni tutkun kilixi hargiz mumkin emäs. **25** Dawut [Zaburda] u toqruluk mundak aldin eytkan: «Män Pärwardigarni hãrdaim kãz aldında kãrüp kelawatimän; U ong yenimda bolõjaqqa, Män hãrgiz twãrnmãymän. **26** Xunga mening kãlbim huxallandi, Mening tilim xadlinip yayridi; Mening tenim ümid-arzu iqidã turidu; **27** Qünki Sän jenimni tãhtisarada qaldurmaysän, Xundakla Sening Mukãddäs Bolõququngõja qirixlãrni kãrgüzmaytä. (Hadës g86) **28** Sän manga hayat yollirini kãrsãtkãnsän; Huzurung bilän meni xad-huramlikãa tolup taxkuzisän». **29** Kãrindaxlar, män atimzi [padixah] Dawut toqruluk heq ikilãnmãy xuni eytimãnki, u øldi wã uning kãbrisi bügünki kungiqã arimizda bar. **30** Æmdi u pãyojãmbãr bolup, Hudaning uning tãhtigã olturuxka øz puxtidin biraylãrni turojuzuxka kãsam bilän wãdã bãrgãnlikini bilãtti. **31** U Mãsihning [ølgãndin keyin] tirildürüldiõjini aldin'ala kãrüp yãtkãn wã bu munasiwat bilän Mãsihning tãhtisarada qaldurulmaydiõjini wã tenining qirimãydiõjini tilõja alõjan. (Hadës g86) **32** Huda døl bu õysani ølüm din tirildürdi, wã hãmmimiz bu ixning guwahqilirimiz. **33** U Hudaning ong yenida xan-xãrøp iqidã olturõquzulum, xundakla Ata wãdã kilõjan Mukãddäs Rohni kãbul kilip, hazir kãrãwãtkan hãm anglawatkanliringlarni tãktip [bizlãrgã] qũxürdi. **34** Qünki Dawut øzi ørxka qikkãn emäs; lekin u munu sãzlãrni [Zaburda] eytkan: — «Pãrwãrdigar mening Røbbimgã eyttiki: — «Møn sening dũxmãnlingrini tãhtipãring kilmiõjuq, Mening ong yenimda olurõjini!». **36** Xuning üqün, pũtkũl Israil jãmatidikilãr xuni kãt'yiy bilunki, Huda silãr krestligãn døl uxbu õysani hãm Røb hãm Mãsih kilip tiklidi!». **37** Bu sãzler angliõjanlarning yüririkigã sanjilõjqandã kattik tãgkãn bolup ular Petrus wã baxka rosullardin: — I kãrindaxlar, undakta biz nemã kiliximiz kerak? — dãp soraxti. **38** Petrus ularõja: — Towa kilinglar, hãrbiringlar õysa Mãsihning namida gunahlinglarning kãqürüm kilinixi üqün qõmtildürüxni kãbul kilinglar wã xundak kilsanglar Hudaning iltipati bolõjan Mukãddäs Roh silãrgã ata kilinidu. **39** Qünki bu wãdã silãrgã wã silãrning baliliringlarõja, yirakta turuwatkanlarning hãmmisigã, yãni Pãrwãrdigar Hudayimiz øzigã qãkirojanlarning hãmmisigã ata kilinidu. **40** Petrus yãnã nurojun baxka sãzler bilän ularni agahlandurup ularõja: — Silãr øzünglãrni bu iplã dãwrin kutkuzunglar! — dãp jekildi. **41** Xuning bilän uning sezini kãbul kilõjanlar qõmtildürülxiti. Xu künii [jamaatkã] koxulõjanlar üq mingqã kixi idi. **42** Ular øzilirini izqil hãlda rosullarning tãlimigã, [etiqãdqilarning] birlik-hãmdãmligã, nanni oxtuxka wã dualarõja beõjilidi. **43** Wã kãrkunq ularning hãrbiringning üstigã qixti wã rosullarning wasitisi bilän nurojun karamãtlar wã mejjizilik alamãtlar yüz bard. **44** Pütün etiqãdqilar dawamlik jãm bolup billã yaxap, barlikini ortak tutuxti. **45** Ular mal-mülüklerini setip, pulini hãrkimning ehtiyajõja karap hãmmisigã tãksim kilixatti. **46** Ular hãr künii ibadãthana hõylisioja bir niyettã jãm boluxatti, øy-øylãrdã huxal-huramlik wã ak kengüllik bilän ortak õjaliniqip, nanni oxtup yeyixip, **47** Hudaõja mædhijã õkuxatti; ular pũtkũl halayikning izzitigã sazawãr boldi. Røb hãr künii kutkuzuluwatkanlarni jamaatkã qoxatti.

3 Bir künii ibadãthanida dua kilinidiõjan wakitta, yãni qũxtin keyin saet üqtã, Petrus bilän Yuhãnnamu ibadãthanoja qikip barõjanidi. **2** Xu pãytta bir tuõjma tokur adãmmu bu yãrgã elip keliniwatkanidi. Hãr künii, kixilãr uni ibadãthanoja kirgãnlãrdin sãdikã tilisun dãp, ibadãthanidiki «Güzãl dãrwaza» aldioja økelip qoyatti. **3** U Petrus bilän Yuhãnnaning ibadãthanoja kirip ketiwatkinini kãrüp, ular din sãdikã tilidi. **4** Petrus bilän

Yuhãnna uningõja nãzirini saldi. Petrus uningõja: — Bizgã karã! — dedi. **5** U ular din bir nãrsã kũtũp, kãzilirini üzmay karap turatti. **6** Birãk Petrus uningõja: — Mãndã altun yaki kũmũx yok; lekin qõlumda barini sangã berãy. Nasarãtlík õysa Mãsihning nami bilän, ornungdin turup mang! — dewidi, **7** uni ong kolidin tartip, yølãp turojuzdi. U adãmming put wã oxuk beõjixiliri xuan kũqlãndürülp, **8** ornidin dãs turup mengixka baxlidi. U mengip wã sãkrãp, Hudaõja mædhijã õkuõjan hãlda ular bilän billã ibadãthana hõylisioja kirdi. **9** Barlik halayik uning mengip Hudaõja mædhijã õkuõjanlikini kãrüp **10** uning ibadãthanidiki «güzãl dãrwaza» aldida sãdikã tilãp olturidiõjan heliki adãm ikonlikini tonup, uningda yüz bãrginigã hãyranuhãs bolup dang ketip kelixti. **11** [Sakãyojan kixi] Petrus bilän Yuhãnnaõja qing esilip turuwalõqanda, hãyran boluxkan barlik hãlk ularning yenioja [ibadãthanidiki] «Sulayman pexaywini» degãn yãrgã yügürüp kelixti. **12** Bu øhwalni kãrgãn Petrus halayikõja mundak dedi: — I Israilar! Bu ixka nemanqã hãyran bolisilãr? Biz huddi øz kũq-kudritimiz yaki ihlasmãnlikimizgã tayinip bu adãmni mangdurojandãk bizgã nemanqã tikilip karaysilãr? **13** Æmãliyettã bolsa, ata-bolirilmizning Hudasi, yãni Ibrahim, Ishãk wã Yakupning Hudasi Øz hizmãtkari bolõjan õysani xan-xãrøp bilän uluõliõjan. Birãk silãr bolsanglar uni [rimliklarõja] tutup bãrdinglar; andin [wãliy] Pilatus uni qoyup berixni hãkũm kilõqandin keyin, silãr Pilatusning aldida uningdin turup rãt kilixinglar. **14** Mana silãr Mukãddäs wã Hãkãkaniy Bolõququn tinip, uni rãt kilip [Pilatusin] uning ornioja bir kãtlini qoyup berixni talãp kildinglar. **15** Xundak kilip, hayatlikni barlikã Kãltürgüqini øltürdünglar! Birãk Huda uni ølüm din tirildürdi, biz mana buningõja guwahqidurmiz. **16** Mana uning namioja kilõjan etiqãd arkilik, uning nami silãr kãrãwãtkan wã tonuydiõjan bu adãmgã darman kirgüzdi; uning arkilik bolõjan etiqãd u kixini kãz aldindãrdã sãllimaza sak-salamãt kildi. **17** Æmdi kãrindaxlar, silãrning wã xuningdãk silãrning baxlikliringlarningmu bu ixni øplãttã kilõjanlikinglarni bilimãn. **18** Lekin Huda barlik pãyojãmbãrlarning aõzi bilän aldin'ala jakarliõjanlirini, yãni uning Mãsihning azab-õkubãt tartidiõjanlikini xu yol bilän ømãlgã axurdi. **19** Xuning üqün gunahinglarning øqürüwetilixi üqün hazir towa kilip yolliringlardin burulunglar! Xundak kilõqanda, insanlarning jenini yengilanduridiõjan pãsil-künlãr Pãrwãrdigarning huzuridin qikip kelidu **20** wã u silãr üqün aldin tiklãngãn Mãsih, yãni õysani kãxinglarõja kaytidin øwãtidi. **21** Hazirqã bolsa, Hudaning dãslãptiki zamanlardin tartip mukãddäs pãyojãmbãrlirining aõzi bilän eytkinidãk, hãmmã mæwjudatlar yengilinidiõjan wakit kãlmigüqã, øxlãr uni kãbul kilip, uningõja makan bolidu. (aiõn g165) **22** Musa dãrwãkã mundak degãnidi: — «Pãrwãrdigar Hudayinglar øz kãrindaxliringlar arisidin manga ohxã bir pãyojãmbãr turojuzdi. Uning silãrgã eytkãn barlik sezilirini anglap, uningõja toluk itaet kilixinglar kerak! **23** Qünki bu pãyojãmbãrning sezini anglamãydiõjanlarning hãrbiri hãlk kãtaridin üzüp taxlinidu». **24** Dãrwãkã, Samuil [pãyojãmbãr] wã uningdin keyin kelip bexarãtlãrni yãtküzgãn pãyojãmbãrlarning hãmmisi bu künlãr toqrõsida aldin eytkãn. **25** Silãr bu pãyojãmbãrlarning pãrzãntlirisilãr wã Huda ata-bowanglar bilän tüzgãn øhdining pãrzãntliridursilãr — bu øhdã boyiqã Huda Ibrahimõja: «Sening nãsling arkilik yãr yüzidiki barlik aila-jãmatlãrgã bãht-bãrikãt ata kilinidu» dãp wãdã bãrgãn. **26** Xunga Huda hãrbiringlarni øz rezillikliringlardin kayturup, silãrgã bãht-bãrikãt ata kilix üqün, hizmãtkari õysani turojuzup, uni awwal silãrgã øwãtti.

4 Petrus bilan Yuhanna halayikka gap kilivatkada, kahinlar, ibadethana karawullirining baxliklari wə Saduqiylar ularning yenioja kelip kaldi. **2** Ular [rosullarning] halayikka təlim berixi, jümlidin «Əysaning wasitisi bilan əlgənlər tirildürüldü» dəp jakarlıojini üqün intayin əsəbiyləxti. **3** Ular ularni tutkun kilip, ətisigiqə türmigə solap koydi, qünki kəq kirip kəlojanidi. **4** Ləkin jar kəlojan səz-kalamini angliojanlarning kəpi etiqad kildi; xuning bilən etiqad kəlojan ərlərnin sanila bəx mingojə yatti. **5** Ətisi, [Yəhudiyələrnin kengəxmisidiki] baxliklər, akşakallar wə Təwrat ustazlari Yerusalemə toplandi. **6** Uların arisida bax kahin Annas, Kayafas, Yuhanna, Iskəndər wə bax kahinning baxkə jəmətidikilər bar idi. **7** Ular [Petrus bilan Yuhannani] arisioja turəuzup: — Silər bu ixni kəysi küq-kudratkə tayinip yaki kimning nami bilən kildinglar? — dəp soridi. **8** Petrus Mukəddəs Rohkə toldurulojan həlda ularojə mundak dedi: Həlkning həkümranlari wə Israilning akşakalliril **9** Əgər biz bügün bu tokur adəmgə kərsətkən yalxi əməl həm uning kəndək sakəytilənləliki səwəblik sorakqə tartilojan bolsak, **10** silər wə pütkül Israil həlki xuni bilsunki, silər krestligən, əmma Huda əlümdin tirildürənin Nasarətlək Əysə Məsihning nami bilən, uning [küq-kudriti] arkilik bu kixi muxu yərdə aldinglarda pütünləy sak-salamat turidu! **11** Bu [Əysə] bolsa, [mukəddəs yazmilarda] [pütülgəndək], dəl silər tamqilər etibarsiz dəp taxliwətkən, biraq burjək texi bolup tiklənəntaxtur. **12** Uningdin baxkə həqkimdə nəijatlik yok, qünki pütkül əsmən astida insanlar arisioja təkdim kəlojanə, Əysadin baxkə bizni kutkuzidiojan həqəkəndək bir nam yoktur. **13** Petrus bilan Yuhannaning bu jürütini kərgən həkümranlar ularning oqumiojan adəttiki adəmlərdin ikənlikini bilip, həyran boluxti; ularning burun Əysə bilən billə boləjanliqinimi bildi. **14** Uning üstigə, sakəyojan həliki adəmnin ularning yenida turuwətkənlikini kərip, ular həqəkəndək gap yənduralmidi. **15** Xuning bilən həkümranlar ularni kengəxmidin qikixkə buyrudi. Andin bir-biri bilən məslihtəlixip: **16** — Bularni kəndək kəlimiz? Qünki ularning wasitisi bilən həli kərünərlək məjizilik bir əlamət yüz bərgənlik pütkül Yerusalemdikilərgə əyan boldi wə biz uni inkar kəlixkə əmalisiz. **17** Ləkin bu ixning həlk iqidə təhimu kəng yeyilip kətməsliki üqün, ularojə bundin keyin bu adəmnin namida həqkimgə həqnemə dəməslikkə əgəh-təhdit salayli! — deyixti. **18** Xuning bilən ularni qakirtip, bundin keyin Əysaning namida həq səzilməslik yaki təlim bərməslikni kəy'iy buyrudi. **19** Ləkin Petrus bilən Yuhanna: — Hudaning aldidə silərgə itaət kəlix toqrimu yaki Hudaqim, buningojə əzünglər bir nemə dənglər! **20** Əmma biz bolsak, kərgən wə angliojənlirimizni eytmay turalmaymiz; — dəp jawab bərdi. **21** [Həkümranlar] bolsa halayiktin korşup, ularni jazalaxkə layik səwəb tapalmay, ularojə təhimu təhdit selip, koyup bərdi. Qünki halayik boləjan wəqə tüpəylidin Hudani uluqliojanidi. **22** Qünki bu sakəytilix məjizilik əlamiti kərsitilən kixining yexi kirikitin axkanidi. **23** Ular koyup bəriləngdin keyin, əz həmrəhşirilingə yenioja kəytip kelip, bax kahinlar wə akşakallarning kəlojan səzirləni baxtin-ahir kəpəqlikkə ukturdi. **24** Ular buni angliojəndə, awazini bir niyət bir dil bilən Hudaqə kəttürüp mundak nida kildi: — I İgimiz, Sən əsmən-zəmin, dəngiz-okyanlarni wə ulardikə barlik məwjudatların yaratqən Hudadursən. **25** Sən Mukəddəs Roh bilən hizmətkərin boləjan Dawutning əwzi arkilik mundak dəgənoju: «Əllər nemixkə qukan salidu? Nemə üqün bikərdin-bikər suyikəst oylaydu? **26** Dunyadiki padixəhlar səp tartip, əməldərlər yiojilixip, Pərwərdigər wə Uning Məsihi bilən kərxilixkə jəm boluxti». **27** — Qünki dərəkə dəl bu xəhərdə Hərod həm Pontius

Pilatus, yat əliklər həm Israil həlkiləri birlixip, Sən məsihligən mukəddəs hizmətkərin əysəqə kərxə qikip toplənojanidi, **28** xuning bilən küq-kudriting wə iradəng boyiqə Sən burunla nemining əməlgə axuruluxini bəkitkən bolsəng, ular xulərnə kiləjan. **29** Əmđi i Pərwərdigər, ularning seliwətkən təhditlərinə kərgəysən, kullirini səz-kalamingni tolək yürəklik bilən səzləp yətküzidiojan kiləyəsən; **30** kəsəllərnə sakəyitixkə kolungni uzitip, mukəddəs hizmətkərin Əysaning namida məjizilik əlamətlər wə kəramətlərnə yaratqəsən. **31** Uların dūasi əyaojəlxəkəndə, ular turəjan yər təwərinip kətti. Ular həmmisi Mukəddəs Rohkə tolduruluq, Hudaoning səz-kalamini yürəklik səzləp yətküzitixkə baxlidi. **32** Top-top etəkdəqlər bir jan-bir dil, bir məksəttə idi. Həqkim əzigə təəlluk pul-məlini «əzümnin» dəməytti, bəlkə həmmisigə ortək idi. **33** Rosullar zor küq-kudrət bilən Rəb Əysaning tirilənlikigə guwahlik bəretti. Hudaning zor məhr-i-xəpkiti ularning həmmisining üstigə kondi. **34** Uların arisidikilərnin həqnemə həjiti qixməytti. Qünki yər-zəmin, əy-jay igidərləri boləjanlar ularni setip, pulini elip kelip **35** rosullarning əyioji əldioja koyatti; andin hərkimning əhtiyətoja qarap təksim kəlinatti. **36** Uların iqidə Lawiy kəbilisidin boləjan, Siprusta turulojan Yüsüp isimlik bərsi bərdi (rosullar uni Barnabas, yəni «Riətbətləndürgüci oqul balə» dəp atiojan); **37** uningmu bir parqə etizi bərdi; u xu yolda uni setip, pulini elip rosullarning əyioji əldioja tapxurdi.

5 Əmđi Ananiyas isimlik yənə bir adəmmu əyalı Safira bilən bir parqə yerini satti. **2** Ananiyas pulning bir kışimini əzigə kaldurdi, yəni bir kışimini elip kelip, rosullarning əyioji əldioja koydi. Əyalimu buningdin tolək hawərdər idi. **3** Biraq Petrus uningojə: — Ananiyas, nemixkə kəlbəngni Xəytənnin ilkiyə tapxurup, Mukəddəs Rohkə yəlojan eytip, yər sətək pulning bir kışimini əzünggə kaldurdug? **4** Yər setilməndə, seningki əməmid? Setiləndin keyin, pulmu əz ihtiyərdə bolmamti? Xundək turukluk, nemixkə kəlbəngdə bu ixni niyət kildug? Sən insanlarəqə əməs, bəlkə Hudaqə yəlojan eyttin! — dedi. **5** Ananiyas bu səzlərnə angliojə həman yikilip jan üzdi. Bu ixni angliəquqilərnə kəttik korşunq basti. **6** Əmđi yax yigitlər ornidin turup səstəni kəpənəp, sirtkə apirip dəpnə kildi. **7** Təhminən üç səəttin keyin, [Ananiyasning] əyalı kirip kəldi; biraq u boləjan wəqədin hawərsiz idi. **8** Petrus uningdin: — Məngə eytkin, silər yərnə muxu puləqə səttinglarmu? — dəp soridi. — Xundək, muxunqilik puləqə səttuk, — dəp jawab bərdi u. **9** Petrus: — Silər nemə üqün Mukəddəs Rohni sinaxkə til bərikürdügler? Kərə, eringni dəpnə kilip kəlgənlərnin putlari ixik tüwidə turidu, ular senimu əketidu! — dedi. **10** Umu xuan uning əyiojləri əldioja yikilip, jan bərdi. Həliki yax yigitlər kirip, uning əlgənlikini kərdi; ular unimu elip bərip erining yenioja dəpnə kildi. **11** Pütün jəməətni, xundəkla bu ixni angliəjanlarning hər birini kəttik korşunq basti. **12** Rosullarning kəsi arkilik həlk iqidə nurojan məjizilik əlamətlər wə kəramətlər kərsitildi. [Barlik [etikedəqlər] bir niyəttə bolup ibadəthanidiki «Sulayman pəxaywini»də daim jəm bolatti. **13** Biraq baxkə kixilər ularəqə koxuluxkə jür'ət kəilməytti; əmma halayik ularni intayin hərmətləytti. **14** Xundəktimu, etiqad kiləquqilər bərojanərsi kəyiyip, həm ərlər həm əyallər top-top bolup Rəbgə koxuləjili turdi). **15** Xuning bilən kixilər həttə Petrus ətəp ketiwətkəndə həqbolmiojəndə uning sayisi bolsimu üstigə qixsən dəp, kəsəllərnə koqilarəqə elip qikip kərpə wə zəmbillərgə yatkuzup koyatti. **16** Yənə top-top kixilər Yerusalem ətrapidikə xəhəryəzilərdin kəsəllərnə wə napək rohlər qərlixiwətkən kixilərnə elip kəlattı. Uların həmmisi sakəyip kəyitaxtti. **17** Bax kahin wə uning tərəpədləri, yəni Saduqi yəzəhəpidikilər

közöjlip bu ixlaroqa oʻzəzplini, **18** rosullarni tutkun kilip, kamakhanioqa kamidi. **19** Lekin xu keqa, Rəbning bir pərixitisi kamakhanining dərwezilirini eqip, rosullarni elip qikip, ularoqa: **20** — Silər ibadəthana həyloisioqa kirip, halayikqa bu həyatlik toʻqrisidiki həmmə sozlərni jakarlanglar — dəp tapilidi. **21** Rosullar bu sozni anglap, tang atkanda ibadəthana həyloisioqa kirip, kixilərgə təlim berixkə baxlidi. Bax kaħin wə uning tərəpdarliri kəlgəndə, aliy kengəxmidikilər wə Israillarning barlik aqsaqallirini jəm boluxqa qakirdi. Andin [rosullarni] elip kəlsun dəp kamakhanioqa adəm əwətti. **22** Lekin sipahlar zindanoqa yetip baroqanda, rosullarning u yərdə yoqlukini baykap kaytip berip, kengəxmidikilərgə: **23** — Biz barsak, zindan məhkəm takaklik turuptu, qarawullarmu dərwezilirida kezəttə turuptu. Lekin dərwezilarni eqip qarisaq, iqidə birmu adəm yok! — dəp məlumət bərdi. **24** Bu həwərnə angliqan ibadəthanidiki [məsʼul] kaħin həm qarawullarning baxliki wə bax kaħinlar: — «Əmdi bu ix zadi kandaq bolup ketər?» deyixip aləzadilikqə qəmdi. **25** Dəl xu qaoqda, bir kixi kirip: — Karanglar, silər zindanoqa kamioqan adəmlər ibadəthana həyloisida turup halayikqa təlim beriwatidioqu! — dəp həwər kildi. **26** Buning bilən, heliki qarawullar baxliki sipahlarini baxlap berip, [rosullarni] elip kəldi. Biraq ular halayik bizni qalma-kesək kilixi mumkin dəp kərkup, ularoqa zorluk ixlətmidi. **27** Ular [rosullarni] elip kəlgəndin keyin, ularni kengəxmidikilər aldida turoquzdi. Bax kaħin ularni sorak kilip: **28** — Biz əsl silərnə bu namda kixilərgə təlim bərmənglar, dəp kəttik aqahlanduroqaniduk. Lekin mana, silər yənə xu təliminglar bilən pütkül Yerusalemni kaplidinglar həmdə bu kixining kan kərzini bizgə artmaqki boluwatilsilər! — dedi. **29** Lekin Petrus wə [baxka] rosullar jawab berip mundak dedi: — Insanioqa əməs, Hudaqo itaət kilix kərək! **30** Silər tutup yaoqraq esip oltürgən Əysani, ata-bowimizning Hudasi tirildirdi. **31** Huda Israil həlkini towa kilixka wə gunahlarining kəqürülixikə muyəssər kilix üqün, uni uluqlap Yetəkqi həm Kutquzuoqu süpitidə Əzining ong yenioqa kətürüp olturoquzdi. **32** Biz bu ixlaroqa guwahqilarmiz; xundakla Huda Əzigs itaət qiləuqilaroqa ata qiləon Mukəddəs Rohmu bu ixlaroqa guwahqidur. **33** Ular bu sozlərni anglap kəlbigsə sanjiləndək bolup [rosullarni] oltürüxkə məsiləhtləxti. **34** Lekin kengəxmə iqida pütün həlkning hərmətitigə sazawər boləon Pərisiy məzhəpidiki Gamaliy isimlik bir Təwrat əlimasi bar idi. U ornidin turup: — Ularni birdəm sirtka qikirip turunglar, — dəp buyrudi. **35** Andin u [kengəxmidikilərgə] mundak dedi: — Əy Israillar, silər bu kixilərnə bir tərəp kilixta əzünglaroqa ehtiyat kilinglar! **36** Ilgiri, heliki Təwdas isimlik əzini qong tutup otturoqa qikkənanidi. Uningoqa təhminən tət yüz adəm koxuldi. Biraq u əzi oltürüldi wə barlik əgəxküqiliri tarkilip ketip, uning ixi yokka qikti. **37** Andin keyin nopus tizimlax künliridə, Galiliyəlik Yəhudamu bax kətürüp qikip, bir top kixini toplaş əzigs əgəxtürgən. Umu yoqitilip, barlik əgəxküqilirimi tarkitiwetilgən. **38** Əmdi silərgə nəsihətim xuki: Bu kixilər bilən karinglar bolmisun! Ularni ihtiyarioqa koyup beringlar. Qünki əgər bu ekim yaki bu ix pəkət insandin kəlgən bolsa, jəzmən yokka qikidu. **39** Lekin əgər Hudadin bolsa, silər ularni yoqitalmaysilər! Həttə əzünglar Hudaqo hujum qiləuqilar bolup qikilsilər! **40** Aliy kengəxmidikilər nəsihətni kəbul kildi; ular rosullarni qakirtip kirip, ularni kamqilitip, ularoqa hərgiz Əysaning namida sozliməslikni aqahlandurdi. Andin ularni koyup bərdi. **41** Rosullar əmdi kengəxməning otturisdin qikip, əzilirining mubərək nam üqün horluk azabi qekixkə layik kərilgənlikidin xadlandi. **42** Ular yənilə hər küni

ibadəthana həyloisida wə əymə-əy berip təlim berixtin wə «Əysa — Məsiləhdur!» degən hux həwərnə jakarlastin həq tohtimidi.

6 Xu künlərdə, muhlislarning sani barəanseri kəpiyip, grekqə sozləydioqan Yəhudiylar yərlik ibraniy kərinidaxlaroqa: — Kündilik ozuk-tülük təksim kilixnixa arimizdiki tul ayallar etibarəqa elinmidi, dəp narazilik bildürüxti. **2** Xunga, on ikkiylən pütkül muhlislarni qakirtip yoqip, ularoqa mundak dedi: — Bizning Hudaning soz-kalamini yətküzüx hizmitini taxlap koyup, ozuk-tülük təksim kilix bilən bolup ketiximiz toqra bolmaydu. **3** Xuning üqün, i kərinidaxlar, aranglardiki nam-abruyi bar, Mukəddəs Rohka wə danalikkə toləon yəttə kixini iləqap tallanglar, wə biz ularni bu ixka məsʼul kilimiz. **4** Biz bolsak, əzimizni dua kilix wə soz-kalamning hizmitidə boluxka beoqxlaymiz. **5** Bu məsiləht halayikning həmmisini hux kildi. Xuning bilən ular iman-ixəngkə wə rohka toləon Istipan isimlik bir adəmnə tallidi, wə yənə Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas həmdə burun Təwrat etiқadioqa kirgən Antakyalik Nikolasni tallap, **6** ularni rosullarning aldioqa elip qikti. Rosullar ularning [bu hizmətni kilixi üqün] kollirini ularning üstigə təgətkür turup, dua kilixti. **7** Wə Hudaning soz-kalami dawamlıq tarkaldi; Yerusalemdeki muhlislarning sanimu barəanseri zor dərjida kəpəydi. Nuroqun kaħinlarmu [Məsiləh] etiқadioqa itaət kilixka kirixiwatatti. **8** Wə Istipan [Hudaning] məhir-xəpkiti wə küq-kudritigə toləon bolup, həlk iqida karamətlər wə zor məjzilik əlamətlərnə kərsətti. **9** Biraq «Kulluktin qikkən hərlər» dəp ataləon sinagogtiki bəzilər, yəni Kurini wə Iskəndəriyə xəhərliri wə Kilikiyə həm Asiya əlkilliridin kəlgən bəzi [Yəhudiylar] Istipanoqa qarxi qikip, uning bilən munazirə kilixka baxlidi. **10** Lekin ular u soz qiləonda uningda boləon danalix wə rohka təkabil turuxka əmalis qaldi. **11** Buning bilən ular bəzi adəmlərnəng aozzini maylap: — Biz bu adəmnəng Musa wə Hudaqo karita kupurluk sozligənlikini angliduk, — degənni ularning aozzioqa saldi. **12** Ular muxundak kilip halayikni, aqsaqallarni wə Təwrat ustazlirini kətrəttik; andin Istipanning aldinə tosup uni tutkun kilip, aliy kengəxmigə elip bardi. **13** Ular sahta guwahqilarni otturioqa qikirip mundak degüzdi: — Bu adəm bu mukəddəs jayoqa wə Təwrat kanunioqa qarxi sozlərni kilixtin tohtimaydu. **14** Qünki biz uning heliki Nasarətlük Əysa toqruluk: «U bu jayni wəyrən kilidu wə Musa pəyoqəmbər bizgə tapxuroqan ənʼəniwi kaidə-yosunlirimizni əzgərtidul» degənlikini angliduk. **15** Kengəxmədə olturoqanlarning həmmisi Istipanoqa kez tikip kərioqinida, uning qirayining pərixitiningkidək parkirəq ikənlikini kərdi.

7 Bax kaħin Istipandin: — Bularning eytkənliri rastmu? — dəp soridi. **2** Istipan mundak jawab bərdi: — Kərinidaxlar wə ata-bowlar, sozimgə kuləq selinglar! Atimiz İbrahim teli Mesopotamiyə rayonida turuwatqanda, yəni Həran xəhərigə kəqüp məkanlixixtin ilgiri, xan-xəroqning Igsi Huda uningə ayan bolup: **3** «Sən əz yurtung wə uruk-jəmətingdin ayrilip qikip, Mən sanga kərsitidioqan zeminioqa barəqin» degənidi. **4** Buning bilən u Kaldiylərnəng zeminini taxlap, Həran xəhərigə berip olturəqlaxti. Atisi əlgəndin keyin, Huda uni bu zeminəqa, yəni silər həzir turuwatqan zeminəqa yətkəp kəldi. **5** U waqitda, [Huda] uningə bu zeminin miras bərmidi, həttə uningka təwə put koyəuqədkmu bir yər bərmiganidi. Garqə u teliqə pərzənt kərmigən bolsimu, [Huda] bu zeminni uningəqa wə uning nəsligə igiliki bolux üqün berixkə wədə kildi. **6** Andin Huda uningəqa mundak dedi: «Sening nəsiliring yaqa yurttə musapir bolup turidu, xu yurttikilər ularni kul kilip tət yüz yil horlaydu. **7** Biraq ularni kullukqa saləon əlni jazalaymən»,

dedi Huda, «wə uningdin keyin, [nasillirni] u yərdin qiqip, bu yərdə Mening ibadət-hizmitimdə bolid». **8** Keyin Huda Ibrahım bilən bəlgisi hətnə boləjan əhdini tüzgən, xuning bilən İshəq uningdin tərəldi; [İbrahım] uni səkkizinci küni hətnə kildi; xundək kılıp İshəqın Yakup [tərəldi], Yakuptın unı ikki «kəbilə atisi» [tərəldi]. **9** Keyin, «kəbilə atiləri» inisi Yüsiüpkə həsət kılıp, uni Misiroja kullukka setiwətı. Ləkin Huda uning bilən billə bolup, **10** uni barlık jəbir-japalardın kütquzup, uni Misir padixahı Pirəwning naziridə iltipatkə igə kılıp, uningə danixmənlilik ata kildi. Padixah uni Misiroja bax wəzir, ordisioja bax oyojıdar kildi. **11** Keyin, eoçır aqarqılık pütkül Misir wə Qanaan yərlirini bəşip, zər kıyinqılık boldi. Atəbowilirimiz ozuk-tülük tapalmıdı. **12** Yakup əmđi Misirdə axlık barlıqını angliojan bolup, [oçullirini], yəni atəbowilirimizni u yərgə birinçi kətim əwətti. **13** İkinçi kətim barəandə, Yüsiüp akilirioja əzini axkarıldı. Xuning bilən Yüsiüpnin jəmətidikiləri Pirəwn padixahka məlum boldi. **14** Andin Yüsiüp atisi Yakupning aldioja həwər yətküzüp, uni pütün ailə-jəməti bilən, jəmiy yətmix bəx kixini Misiroja əzigə qəkirdi. **15** Xuning bilən Yakup Misiroja qüxti wə xü yərdə əldi; keyin [uningdin boləjan] atəbowilirimizni u yərdə əldi. **16** Ularning jəstəltiri keyin Xəkəm xəhriğə qayturulup, İbrahım burun Həmorning oçulliridin məlum puləja setiwəlojan, Xəkəmdiki bir yərlikkə koyuldi. **17** Ləkin Huda İbrahımoja əsli kıləjan wədinin wəqti yəkinlaxkəndə, Misirdə turuwatқан [İsrail] həkşinin nopusi heli kəpəygəndi. **18** U wəqəttə, Yüsiüptin həwiri bolmiojan yengi bir padixah Misirdə təhtkə qikti. **19** Bu padixah kəwmimioja hiylə-mikirlər bilən muamilə kılıp, atəbowilirimizni ezip horlıdı, həttə ularni əz bowaklırini həyat qəldurmaslıqı üqün taxliwətikə məjbur kildi. **20** Musa mana xu qəojlarda tuşulojanıdı. U Hudaning aldidə aləhdə yəkimlik bala bolup, atisinin eyidə üç ay bəklidi. **21** Keyin u sirtkə koyup koyulojanda, Pirəwning kizi uni [sudin] elip, əz oçli kılıp qəng kildi. **22** Musa Misirliklərnin barlık bilim-həkmiti bilən tərbiyilənip, səzdə wə əməldə intayin qəbiliyətlik adəmə bolup qikti. **23** Ləkin uning tuşulojioja kirik yil toxkəndə, əz kərinədxlıri boləjan İsrailərnin həlioja yetix niyyətiğə kəldi. **24** U ulardın birining uwal kılınip bozək kılınıwatқанlıqını kəritip, uni koşədap, harlanəjan kixi üqün intikəm elip harliojuqi Misirlikni öltürdi. **25** Qünki u əz kərinədxlırini: — Huda mening kolum arkilik bizgə kütquzux yolini aqқан dəp qüxinidioju, dəp oyliojanıdı. Ləkin ular buni qüxənmıdı. **26** Ətisi, Musa ularning arisidiki bir urux-jədəlni kəritip, arisioja kirip yaraxturməqçi bolup: Silər kərinədx turup, nemixkə bir-biringləroja yolsizlik kılıwətisilərf — dedi. **27** Bırək kərinədxini yolsiz bozək kıləjan kixi uni qətkə ittiriwətip: — Kim seni bizgə bəx həm sorəqçi bolsun dəptu?! **28** Menimü tünügünki Misirlikni öltürgəndək öltürməqçiməsən? — dedi. **29** Musa bu səzni anglap kərkəp, Misirdin kəqir Midiyən zəminioja bərip, u yərdə musapir bolup turup qəldi. U xü yərdə ikki oçul pənzən kərdi. **30** Kirik yil toxkəndin keyin, Sinay təqojining yənidik qəldə, keyiwətkən bir qətkəllikning ot yalkunıda bir pərixətə uningəja kəründi. **31** Bu oçayibanə kərünüxnə kərgən Musa uningəja intayin həyran bolup qəldi; buning qəndək ix ikənlikini biləy dəp yəkinrak barəandə Pərwərdigarning əwaz anglinip: **32** «Mən sening atəbowiliringning Hudasi, yəni İbrahım, İshəq wə Yakupning Hudəsıdurmən» dedi. Musa kərkənqəttə titrəp, kəraxkını jür'ət kılalmıdı. **33** Pərwərdigər uningəja yənə: — Ayiojıgnə siliwət; qünki sən turuwətkən yər muqəddəstər. **34** Mən dərhəkikət Misirdə turuwətkən həlkimning harliniwətkənlikini kərdüm, ularning nalə-pəryadlırini anglıdim. Xunga mən ularni elip

qıkkılı qüxtüm. Əmđi barəojın, mən seni Misiroja əwətay!» dedi. **35** Mana həlikə kixilər: «Kim seni bizgə bəx həm sorəqçi bolsun dəptu!?» dəp rət kıləjan dəl muxu Musani, Huda uningəja qətkəllikdə kərüngen pərixətnin qəli bilən İsrailəroja həm bəx həm kütquzəjuqi boluxkə əwətti. **36** Ənə xu Musa həlkəkə yətkəqilik kılıp, ularni [Misirdin] qıkdırdı həmdə Misir zəminidə, Kizil dengizning boyıdə wə kirik yilni öltürgən qəldə kəramətlərnə wə məjzilik əlamətlərnə kərsətti. **37** Ənə xu Musa əzi İsrailəroja: «Huda kərinədxlırlınglar arisidin mənə oħxax bir pəyojəmbərnə tikləydu» degəndi. **38** Qəl-bayawəndiki jəmətkə həmrəh boləjan, Sinay təqədə əzigə səz kıləjan pərixətə bilən billə boləjan, atəbowilirimiz bilən billə boləjan həmrəh dəl ənə xu idi; həyatlık bəhx yətküzidiojan wəhiylərnə bizgə yətküzüx üqün qəbul kıləjuqi boləjan dəl ənə xu idi; **39** xundək bolsimü, atəbowilirimiz uningəja itəət kılıxnə halimay, uni qətkə kəqir, kənglidə Misiroja qəytixni arzu kildi; **40** xunga ular Hərunəja: — «Bizgə yol bəxləwətin iləhlərnə yasəp bərgin! Qünki bizni Misir zəminidin elip qıkkən həlikə Musaning nemə bolup kətkənlikini biləlmıdük» dedi. **41** Xuning bilən xu künlərdə ular mozay xəklidə bir but yasəp, bu məbudkə atəp kurbənlilik sənədi. Xundək kılıp ular əz kəlliri bilən yəsojan bir nərsini huxal-hurəmlik bilən təbrıkləxkə kirixti. **42** Ləkin Huda ulardın yüzini ərüp, ularni əsməndiki yultuz kəoxunlirioja qəkunuxkə koyup bərdi. Xuning bilən pəyojəmbərlərnin muqəddəs yəzmişidə pütülgədək, [Huda ularni mundaq əyiblidı]: — «Silər qəl-bayawəndə boləjan kirik yil jəryəniyədə kıləjan kurbənlilik-hədiyələrnə həkikətnə Mənə elip kəlgənməsilər, i İsrail jəməti? **43** Bərhək, silər qəkunux üqün yəsojan məbudlar, yəni «Molok»ning qədri həm butung boləjan «Rəmfən»ning yultuz bəlgisini kətürüp mənədxinglər; əmđi Mən silərnə əsir kılıp Bəbildin yırəkkə sürgün kıldurımən». **44** Atəbowilirimiz qəldin kəzğən wəqətdə, «həküm-guwəhlik» qədri ularning otturisidə tikləngəndi; u dəl Musəja səz-kəlam Yətküzgüqinon buyruojinidək, kərsitilgən ərənək boyiqə yasəlojanıdı. **45** Xu ibadət qədriin atəbowilirimiz ilgirdikilərdinmü igidərilikioja təpxurup, Yəxuaning yətkəqilikidə, Huda ularning aldidə koşliojan əllərnin zəminlirini bəswəlojanıdə, uni bu yərgə elip kəlgən; qədir xundəklə [padixah] Dawutning zamaniojıqə turəjan. **46** Dawut Hudaning xəpəitiğə ərixip, Yakupning Hudasi üqün bir muqım məkən selixkə ijazət soriojan. **47** Bırək keyin, [Huda] üqün ibadətəhnə [Dawut əməs], əməliyətnə Sulaymən boldi. **48** Həlbuki, Həmmidin Aliy Boləjuqi insanning kəlliri bilən yəsojan məkənlərdə turməydu; huddi pəyojəmbər mundaq deginidək: — **49** «Asmənlar Mening təhtim, Zəmin bolsə ayaəojliriməja təhtipərdur, əmđi Mənə kəndək əy-imarət yəsiməqçisilər? Mənə kəndək yər arəmgəh boləydu? **50** Bularning həmmisini Mening kolum yarətkən əməsmıdı?» **51** — Əy, boyni kəttik, yüriki wə kulik hətnisiz boləjanlar! Silər Muqəddəs Roh bilən daim kərxılıxisilər; silər atəbowiliringlər nemə kıləjan bolsə, xuni oħxax kılıwətisilərf **52** Pəyojəmbərlərdin dənə kəysisioja atəbowiliringlər ziyənkəhlik kılıp bəkmiojan? Xundək kılıp ular «Həkəniy Boləjuqi»ning kəlidiojanlıqını əldin jakərləjuqılərnə öltürüxkən. Əmđi u əzi həzir kəlgəndə, silər uningəja sətəkməlik kıləjuqi wə kətil bolup qıktınglar, **53** I silər Təwrat kənunini pərixətlərnin əmri-təpiliojanlıri bilən təpxuruwəlip turup, uningəja əməl kilmiojuqılərf **54** [İstipənni] bu səzlini angliojan [aliy kəngəxmıdikilər] yürikigə [hənər] sanjiləndək bolup, uningəja qıxlirini oçuqlətti. **55** Ləkin u bolsə Muqəddəs Rohkə tolojan, kəzlırini kəkkə tikip, Hudaning juləsinə, xundəklə uning oğ yənədə əysəning turəjanlıqını kəritip, **56** — Kəranglar! Asmənlar

eqilib, Insan'oolining Hudaning ong yenida turoqanlikini keriatimən! — dedi. **57** Ular buningoqa kulaklirini kollirini bilan etiwelip, awazini kattik kətürüp warkirixip birlikte uningoqa yopuruluw keliwidi, **58** uni xəhərning sirtioqa ittirip qikirip, qalma-kesək kilixka baxlidi. [Uni ərz kilojan] guwahqilar [uni qalma-kesək kilixtin awwal] qapanlirini Saul isimlik bir yaxning puti aldida qoyup koyuxti. **59** Ular Istipanni qalma-kesək kilojinida u: — I Rəb əysa, mening rohimni qobul kilojaysən! — dəp nida kildi. **60** Andin u tizlinip turup kattik awaz bilan: — I Rəb, bu gunahning hesabini ulardin almiojaysən, — dedi. U bu sozni kilip bolupla jan üzüp uhlap kətti.

8 Istipanning eltürüluxini Saulmu kollaytti. Xu kündin baxlap, Yerusalemdiki jamaətkə qaritilgan dəhəxtlik ziyankəxlik kəzojaldi. Rosullardin baxka barlik jamaətkikilar Yəhudiyə wə Samariyəning həkəysi yurtlirioqa tarkilip ketixti. **2** Bəzi ihlasmən kixilər Istipanni dəpnə kilip, uningoqa kattik yioqazarlarni kətürüxti. **3** Lekin Saul jamaətkə wəyranqilik selip, öymu-öy ahturup, ər-ayaloqa karimay ularni sərəp qikip zindanoqa taxlidi. **4** Əmđi tarkilip kətkənlər tarkaloğan yurtlarda kezip sez-kalamning hux həwirini jakarlıdi. **5** Ularıning iqidin Filip bolsa Samariyəning məlum bir xəhərigə berip, yərlik kixilərgə Məsilhni jakarlıdi. **6** Top-top kixilər uni anglap həmdə u kərsətkən məjizilik əlamətlərnə kərtüp, bir jan bir dili bilan uning səzlirogə kulak saldi. **7** Qünki napak rohlər bolsa, qaplixiwəloğan kixilərdin kattik warkirioqinığə qikip kətti. Nurojın paləq, tokurlarmu saqaytildi; **8** zor xad-huramlik xu xəhərnə qaplıdi. **9** U xəhərdə əslə jadugər-sehərgərlik bilən xuoqulliniwatkan Simon isimlik bir adəm bar idi; u xu yol bilən pütkül Samariyədikilərnə hang-təng qaldurup, əzini kətsiz zat kərsətməkqi bolup kəlgəndi. **10** Pəkirdin tartip ambalojıqə ularning həmmisi uningoqa ihlas kilip karaytti wə «Hudaning uluq küq-kudriti mana xu!» deyixətti. **11** Halayik uningoqa xundak ihlas kilixi uning uzundin beri jadugər-sehərgərlik bilən ularni hang-təng qaldurup kəlgənləni tūpəylidin idi. **12** Lekin əmđi Filip Hudaning padixəhlikə wə əysa Məsilhning nami toqrisidiki hux həwərnə jakarlıojinida ular uning səzlirogə ixəndi wə ərlər bolsun, ayallar bolsun qəməldürüxnə qobul kildi. **13** Simon əzimu ixəndi. U qəməldürülgən bolup, həmişə Filipning yenida yürdi həmdə [Filip] kərsitiwatkan məjizilik əlamətlər wə kudrətlik ixlaroqa qarap, intayin həyran boldi. **14** Yerusalemdiki rosullar Samariyəliklərnə Hudaning səzini qobul kiləjanlikini anglap, Petrus bilən Yuhənnani ularoqa əwətti; **15** ikkiylən u yərgə qüxüxi bilənə, ularni Mukəddəs Rohning ata kilinoquqisi bolsun dəp dua kildi. **16** Qünki Mukəddəs Roh tehi ularning həqkaysioqa qüxmigəndi; ular pəkət Rəb əysaning nami bilən qəməldürülgəndi. **17** Petrus bilən Yuhənnə ularning üstigə kolini təgküzüxi bilən, Mukəddəs Roh ularoqa ata kilindi. **18** Lekin Simon Mukəddəs Rohning rosullarning kolini təgküzüp koyuxi bilən ata kilinoqanlikini kərtüp, ularoqa pul təngləp: **19** — Bu küq-kudrəttin mangimu beringlarki, mənmu həkrimning üstigə kollirimni təgküzsəm, uningoqa Mukəddəs Roh ata kilinsun, — dedi. **20** Lekin Petrus uningoqa mundaq jawab bərdi: — Hudaning bu iltipətini puloqa setiwəlojili bolidu, dəp oylonəning üqün, pulung sən bilən təng halakətkə barsun! **21** Sening bu ixta həq həssəng yaki nesiwəng yoktur! Qünki sening niyiting Huda aldida durus əməs! **22** Xunga, bu rəzillikingdin towa kilip, Rəbtin, mumkin bolsa kənglümdiki bu niyitim kəqürüm kilinoqay, dəp etün! **23** Qünki sening aqıq həsətkə toluq, həkkaniyisizlikning əsaritida ikənləning manga məlum. **24** Simon ularoqa: — Mən üqün Rəbdin etününglarki, silər eytkən ixlərdin həqbiri beximoqa

kəlmigəy! — dedi. **25** Petrus bilən Yuhənnə yəne xu yərdə əgah-guawahlik berip Rəbning sez-kalamini yətküzgəndin keyin, Samariyəning nurojın yeza-kəntlirigə berip hux həwər yətküzgəq, Yerusalemoqa kaytip kətti. **26** Xu waqıtta, Hudaning bir pərixitisi Filipka: — Ornungdin turup jənubka qarap Yerusalemdin Gəza xəhərigə mangidoğan yol bilən mang! — dedi (xu yol qeldiki yoldur). **27** Xunga Filip ormindin turup yoloqa qikti. Wə mana, yolda Efiopiya əyal padixəhi Kandasning bir əməldari, pütkül həzinigə məs'ul Efiopiya əyal əsqwat wəzir turatti. U Yerusalemoqa Hudaqa ibadət kilojili barəjanidi; hazır kaytix yolida əzining jəng hərwisida olturup, Yəxaya pəyoqəmbərnəng yazmisi ni oquwatatti. **29** Roh Filipka: — Bu hərwinə yənioqa berip uningoqa yəkinlaxkən, — dedi. **30** Filip yügürüp berip, [wəzriming] Yəxaya pəyoqəmbərnəng yazmisi din oquwatkanlirini anglap, uningdin: — Oquwatkaningizni qüxinawatamsiz? — dəp soridi. **31** Wəzir uningoqa: — Biri mənə qüxəndürüp bərmisə, mən kəndəkmə qüxinəloyəmən?! — dəp, Filipni hərwisioqa qikip yenida olturuxka etündi. **32** U oquwatkan yazma kismi bolsa: «U goya boquzlaşka yetiləp mənigəloğan koydək boquzlaşka elip mənigəldi, Kirkiqoqı aldida ün-tinsiz yatkan kəzidək, u zadila əojiz aqmidi. **33** U horlinidu, u hək soraktin məhərum boldi, əmđi uning əwladini kimmu bayan kiləlisun?! Qünki həyatı yər yüzidin elip ketildi». **34** Aqwat Filiptin: — Dəp bərsingiz, pəyoqəmbərnəng bu səzi kimə karitip etyiloğan? Əzigimu yaki baxka birsigimu? — dəp soridi. **35** Filip əzini eqip xu yazmining xu kismidin baxlap, uning əysa toqrisidiki hux həwərnə jakarlap bərdi. **36** Ular yolda ketiwətip, su bar bir yərgə kəlgəndə, aqwat: — Mana bu yərdə su bar ikən. [Muxu yərdilə] qəməldürülxümgə kəndak tosaloqu bar? — dedi. **38** U hərwinə tohtitixni buyrudi. Filip wə aqwat ikkisi billə suqa qüxüp, uni qəməldürdi. **39** Ular sudin qikkəndə, Rəbning Rohi Filipni kətürüp elip kətti. Aqwat uni kayta kərmidi, əmma u xadlinip yolini dawamlaxturdı. **40** Filip bolsa Axdod xəhəridə pəyda boldi; u xu yurtini kezip, xu yərdin Kəysəriya xəhərigə kəlgüqə boləjan həmmə xəhərlərdə hux həwər jakarlıdi.

9 Əmma [xu qəqlər] Saul hər nəpəsidə Rəbning muhlisliroqə tehiqə izqil kirojinqilik təhditlirni seliawatkan pəyt idi. U Bax kəhninging aldioqa berip, **2** Dəməxk xəhəridiki sinagoloqə təwsiyə hətə yəzib bərximi soridi. Xundak boləanda, u Dəməxkta [Məsilh] yolidikilərdin birərsini, məyli ər bolsun, əyal bolsun tepiwəlsilə, baqılap tutkun kilip, Yerusalemoqa elip kəlixkə ruhsət bolatti. **3** Saul yoloqa qikip, Dəməxk xəhərigə yəkinlaxkənda, tuyukşiz əsmədin küqlük bir nur qüxüp, uning ətrapini yorutuwətti. **4** U yərgə yikildi wə əziqə: — Saul, Saul! Mənə nimə xəziqə ziyankəxlik kilisən? — deqən bir awazni anglidi. **5** — I Rəb, sən kimsən? — dəp soridi u. Awaz: — Mən sən ziyankəxlik kiliwatkan əysadurmə. **6** Ornungdin tur, xəhərgə kir, nemə kilixing kərkəliki sangə eytip berilidu — dedi. **7** Uning bilən bilən mangəjan adəmlər awazni anglisimu, həqkimni kəralmığəqə, xu yərdə ün qikəirməy turupla qaldı. **8** Saul yərdin turup, kəzliirini eqip kərdi, ləkin həq nərsini kəralmıdi. Həmrəhlirni uni kəlidin yetiləp Dəməxkka elip kirdi. **9** U üq künigə kəzi kərməs bolup nə yemidi nə iqmidi. **10** Dəməxkta Ananiyas isimlik məlum bir muhlis bar idi. Rəb uningoqa bir oqayibənə kərunüxtə kərtünüp uni: — Ananiyas! — dəp qakirdi. — Mana mən, i Rəb, — dəp jawab bərdi u. **11** Rəb uningoqa: — Sən dərhəl «Tüz» dəp ataloğan kəoqəya berip, Yəhudaning eydin Tarsusluq Saul isimlik birini sorap tap; qünki mana, u dua-tiwəwə kiliwatki. **12** U dua kiliwatkinida, oqayibənə kərunüxtə Ananiyas isimlik bir kixining kəlip, kəzini kəridioğan kilix üqün üstigə kolini təgküzgənlikini kərdi, — dedi. **13** Ananiyas: — I

Rəb, mən bu adəmning həwirini nurojun kixilərdin anglidim, u Yerusalemdiki muqəddəs bəndiliringgə xunqə kəp ziyanzəhmət yatküzgən! **14** Həzir u muxu yərdə namingoşa nida kıləqlanlarning həmmisini tutup baqlax üqün bax kaħinlardin hoquk aptu — dedi. **15** Ləkin Rəb uningoşa: — Bariwər! Qünki u naminni əlləring wə ularning padixahlirining həm Israillarning aldidə ayan kiliş üqün özümgə əlahidə tallioğan bir əswabtur. **16** Qünki mən uningoşa namim üqün kənqilik azab-okubətləni tartixining muqərrər ikənlikini ayan kilmən, — dedi. **17** Buning bilən Ananiyas berip, xu eygə kirdi; u kollirini Saulning üstigə təgküzüp uningoşa: — Kerindax Saul, Rəb, yəni bu yərgə keliwatkan yolungda sanga kəringən əysa, kəzlingini kərləydiyə bərsun dəp wə sening Muqəddəs Rohka tolduruluxung üqün meni xəhsən ezi əwətti, — dewidi. **18** Saulning kəzlidiridin huddi belik qasirikidək boləjan bir nərsilər qüxüp, kəzliəri eqilip kərləydiyəjan boldi. U ornidin turup, qəməldürixni qəbul kildi. **19** U oşizalanoğandin keyin, kuwwətilinip maşduroşa kirdi. **20** [Saul] Dəməxktiki muhlislarning yenidə birməqə kün turdi wə waqitni ötküzməy sinagoglaroşa kirip, «U kixi Hudaning Oşlidur» dəp əysani jakar laxkə baxidi. **21** Uni angliəqlar səzlidiridin intayin həyrən boluxup: — Bu adəm Yerusalemdə bu namoşa nida kıləquqlarni kəttik wəyrən kıləjan həliki adəm əməsmu? Bu yərgimu muxundaklarni baqlap bax kaħinlaroşa tutup berix məksitidə kəlgənmidü? — deyixti. **22** Ləkin Saulning kəyil kəlix küji bəroşanseri exip, əysaning Məsih ikənlikini ispatlap Dəməxktiki Yəhudiylarni parəkəndiçilikkə qəməldürdi. **23** Kəp künlərdin keyin, Yəhudiylar Saulni yokatmaqka kəst kilməqçi boldi. **24** Ləkin Saul ularning suyiçəstidən həwər tapiti; uni tutup öltürüx üqün ular keqə-kündüz xəhərnəgə kowuklıridə paylap yürdi. **25** Ləkin muhlislar bir küni keqidə uni qong səwətkə olturozup, sepil [kamaridın] qüxürdi. **26** Saul Yerusalemoşa yetip berip, u yərdiki muhlislaroşa koxulmaqçi boldi, ləkin ularning həmmisi uning muhlis ikənlikigə ixənmay, uningdin kərkkti. **27** Birək Barnabas uni elip berip, rosular bilən kərtixtürdi. U ularoşa Saulning Dəməxkning yolida Rəbni kəndək kərgənlikini, Rəbningmu uningoşa gəp kıləqlanlığını qüxəndürdi wə uning Dəməxktə əysaning namidə kəndək jür'ətlik bilən səz-kalam yatküzgənlikini ukturdi. **28** Buning bilən, Saul Yerusalemdə rosular bilən billə oquq-axkarə yürüp, yürəklik həlda Rəbning namidə səz-kalam yatküzətti. **29** U yənə grekqə səzlixdiyəjan Yəhudiylar bilənmə səzlixip munazirlixətti; nətijisi, ular uningoşa kəst kilməqçi boldi. **30** Kerindaxlar bu ixtin həwər tepip, uni Kəysəriyə xəhərigə elip berip, andin u yərdin Tarsus degən xəhərgə yoloşa saldi. **31** U qaşda, pütkül Yəhudiyə, Galiliyə wə Samariyədiki jamaətlər [bir məzgil] tinliçlikkə erixip, [etikətdə] kəruildi; Rəbning kərkunqidə mengip, Muqəddəs Rohning riəbət-təsəllisi bilən ularning sanlirimu bəroşanseri kəpəyməktə idi. **32** Xu waqitlərdə xundək boldiki, Petrus hərkəysi jaylarni arilap yürəgəndə, Liddə xəhəridiki muqəddəs bəndilərnimə yoklaxkə qüxti. **33** U yərdə u əneyas isimlik bir adənni uqrattı. Bu adəm paləq bolup, orun tutup yatkili səkkiz yil boləjanikən. **34** Petrus uningoşa: — Əneyas, əysa, yəni Məsih boləquçi seni saqaytidu. Ornungdin turup, palisingni yoixtur! — dedi. U dərhal ornidin turdi. **35** [Əneyasni] kərgən Liddə xəhəridiki wə Xəron rayonidikilərnəgə həmmisi towa kılıp Rəbgə baqlandı. **36** Yoppa xəhəridə bolsa Tabita isimlik bir ayal muhlis bar idi (uning ismi grekqidə «Dorkas» idi). U hərdəim yaxhi əməllər wə həyr-sahawətlik ixlaroşa berilətti. **37** Xu künlərdə xundək boldiki, u kesəl bolup, ölüp kətti. Kixilər jəstəni yuyup, üstünki kəwəttiki bir eygə yatkuzup qoydi.

38 Yoppa xəhəri Liddə xəhərigə yəkin boləqaçkə, Yoppadiki muhlislar Petrusning Liddədə ikənlikini anglap, uning aldioşa ikki adəm əwətti. Ular: «Həyal bolmay yenimizoşa kəlsəng!» — dəp yelindi. **39** Petrus ornidin turup ular bilən billə Yoppaşa bardı. Yoppaşa yetip kəlix bilən ular uni üstünki kəwəttiki eygə baxlap qikti. Barlik tul ayallar Petrusning ətrəpioşa olıxip, yioşa-zar kilişip uningoşa Dorkasning ular bilən billə boləjan waqtidə əzliçigə tikip bərgən kənglək-kiyimlirini kərsitixti. **40** Ləkin Petrus həmməylənni qikiçirwetip, tizlinip olturup dua kildi. Andin u jəsətkə qarap: — Tabita, ornungdin tur! — dedi. Tabita kəzini eqip, Petrusni kərup, ornida olturdi. **41** Petrus uningoşa kolini uzatip uni yələp turozudı wə muqəddəs bəndilər bilən tul ayallarni qakirip, Dorkasni ularoşa tirik tapxurup bərdi. **42** Bu həwər pütkül Yoppaşa tarkılıp, nurojun kixilər Rəbgə etiçad kildi. **43** Xundək boldiki, Petrus Yoppada Simon isimlik bir kənqining eyidə uzun künlər turdi.

10 Kəysəriyə xəhəridə Korniliy isimlik bir adəm bolup, u [Rim] koxunidikiki «İtaliyaliklər» kismning yüzbexi idi. **2** U ihlasmən adəm bolup, əzi wə pütkül əyidikiləri Hudadin kərkkti. U mərdlik bilən namratlaroşa həyr-sahawət kılıp, daim Hudaşa dua-tilawət kılattı. **3** Bir küni qüxtin keyin saət üqlərdə, u oşayibana bir kərunüxtə Hudaning bir pərixtsininə əzining yenioşa kəlgənlikini oquq kərdi. Pərixətə uni: — Korniliy! — dəp qakirdi. **4** Korniliy uningoşa kəzliirini tikip kəttik qəqüp: — Təksir, nemə ix? — dəp soridi. Pərixətə uningoşa: — Sening dualiring wə həyr-sahawətlik ixliring Huda aldioşa əslətmə kurbanlikətək berip yətti. **5** Əmđi sən Yoppaşa adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidəjan Simon isimlik adənni qakirtip kəl. **6** U Simon isimlik bir kənqining eyidə məhəman bolup turuwatidu. Simonning əyi dengiz boyidə, — dedi. **7** Uningoşa səzlgən pərixətə kətkəndin keyin, Korniliy əydiki hizmətçilərdin ikkini wə daim yenidə turup hizmət kıləquqlar iqidiki ihlasmən bir ləxkəni qakirdi. **8** Barlik ixlarni qüxəndürgəndin keyin, ularni Yoppaşa əwətti. **9** Ətisi ular səpər kılıp xəhərgə yəkinlaxkəndə, qıx waqti bolup, Petrus dua kiliş üqün əzgizə qikti. **10** Uning kərsiki eqip ketip, bir nərsə yəy dedi. Birək ular oşizə təyyarlawatkəndə, oşayibana bir əlamət Petrusni oruwaldi. **11** U asman eqilip, tət burjikidin baqlənoğan həlda yəy yüzigə qüxürülüwatkan kəng dastihəndək bir nərsini kərdi. **12** Dastihəndə hərhl tət putluq həywanlar, yə beoçirliəquqlar, asmandiki uqar-kənatlarmu bar idi. **13** Uningoşa bir əwaz anglandı: — «Ornungdin tur, Petrus, uların soyup yə!» **14** — Yək, Rəb, hərgiz bolmaydu! Mən həqəqənən həqəqəndək napak yəki hərəm nərsini yegən əməsmən! — dedi Petrus. **15** Əwaz ikkinçi kətim kəlip uningoşa: — Huda həlal dəp paklioşanni sən hərəm demə! — deyildi. **16** Bu ix üç kətim yüz berip, andin dastihəndək boləjan xu nərsə dərhal asmanoşa elip qikiçip ketildi. **17** Petrus kərgən oşayibana əlamətnəgə mənəsi toşrisidə kəymukup turoşanda, mana Korniliy əwətkən kixilər Simonning əyini tepip, dərwaza aldidə turattı. **18** Ular birsini qakirip, uningdin Petrus dəpmu atilidəjan Simon degən birsi bu yərdə turamdu? — dəp soridi. **19** Petrus təhiqə xu oşayibana əlamətnəgə mənəsi üstidə oyliniwatkəndə, Roh uningoşa: — Mana, sən üç adəm izdəp kəldi. **20** Ornungdin tur, pəskə qüx, həq ikkilənməy ular bilən billə bəroşin. Qünki ularni əwətküçi Mən! — dedi. **21** Petrus pəskə qüxüp, həliki adəmlərgə: — Silər izdigən kixi mana mən bolimən. Bu yərgə kəlix səwəbinglar nemikin? — dedi. **22** Ular jawabən: — Həqəqəniy bir adəm, Hudadin kərkdiyəjan, xundəklə pütkül Yəhudi həlki təripligən Korniliy isimlik rimlik yüzbexi muqəddəs bir pərixətə təripidin

sizni oʻyig qakirtir, sizdin sez-kalam anglaxka omr kilinojan! — dedi. **23** Xunga Petrus ularni oʻyig taklip kilip, kondurup mehman kildi. Ətisi ornidin turup u ular bilən billə yoləja qikti. Yoppadiki kerindaxlardin bəziliri ularəja həmrəh bolup mangdi. **24** Ikkinqi küni, ular Kəysəriyəgə yetip bardı. Əmdi Korniliy tuəqənliri wə yekin yar-buradərlirini oʻyigə qakirip, Petruslarni təkəzarlik bilən kütüp turattı. **25** Petrus eygə kirkəndə, Korniliy aldioəja qikip, ayioəjoəja əzini etip səjdə kildi. **26** Lekin Petrus [dərhal] uni yələp turəjuzup: — Ornungdin turoəjin! Mənmu bir insan, halas! — dedi. **27** U Korniliy bilən gəp kiləjaq eygə kiriwidi, əyning iqigə yəjoəloəjan top-top adəmlərnı kerdı. **28** U ularəja: — Silərgə məlumki, biz Yəhudiyaların yat əlliklərdin birsı bilən bardı-kəldi kilixi yaki əylirigə kirixi Təwrət qanun-əkdilirimizgə hilap. Lekin Huda mənəgə heqəndə adəmnı napak yaki hərəm deməslikim keraklikini ayan kildi. **29** Xuning üqün silə adəm əwətip meni qakirəjənda, heq rət kilmay aldinglarəja kəldim. Əmdi soray, meni nemə dəp qakirdinglar? — dedi. **30** Korniliy mundək dedi: — Tət küning aldidə bügünki muxu waqitəqigə roza tutkanidim; saət üqlərdə mən əydə dua kiliwatattim. Tuyuksiz kiyimliridin nər qakəp turidioəjan bir adəm aldimdə pəyda bolup ərə turdi: **31** «Korniliy! Duaying ijəbət kilindi wə həyr-sahawətlik ixliring Huda aldioəja əslətmə qurbanlikətkə yətti. **32** Xunga Yoppəəja adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidioəjan Simon isimlik adəmnı qakirtip kəl. U dengiz boyidə olturakluk Simon isimlik bir kəngining əyidə mehman bolup turuwatidu» dedi. **33** Xuning üqün, dərhal əzliniri qakirip kelixə adəm əwətkənidim. Əzlini külbəmgə kelip yahxi kildila! Əmdi biz həmməylən Huda əzlinigə omr kiləjan barlik səzlərnı anglax üqün Hudaning aldidə hazır turuwatimiz. **34** Petrus aəjini eqip mundək dedi: — Bərək, mən Huda heqəndə adəmgə yüz-hatirə kilmaydu, dəp qüxinip yəttim; bəki hər əldin boləjanlar iqidə Uningdin kərkidioəjan wə həkəkaniyət yürgüzidioəjan kixi bolsila, Uning aldidə məkbuldur. **36** Huda İsrail həlkigə yətküzgən sez-kalam, yəni Əysə Məsih arkilik [u pütkül məwjudlalarəja Rəbdur] inək-jatirəmlik jakarlanəjan hux həwər silərgə məluməju; **37** Silərnimgu Yəhya [pəyoəjəmbər] qəməldürüx qakirikini yətküzgəndin tartip, Galilyədin baxlap pütkül Yəhudiə zeminliridə Nasərətik Əysə toəjurluk guwaəhliktin — yəni Hudaning kəndək kilip uni Mukəddəs Roh wə küq-kudrət bilən məsihligənlik, xuning bilən u həmmə yərnı kezip, yahxi əməllərnı kilip, İblisning ilkidə boləjanlarıning həmmisini sakaytkənlikidin həwiringlar bardur. Qünki Huda uning bilən billə idi. **39** Bizmu uning həm Yəhudiyalarıning zeminidə həm Yerusalemdə kiləjan pütün əməllirining guwaəhqiliri. Ular uni yəoaqəka esixi bilənmə oltürdi. **40** Biraq üqünqi küni, Huda uni qayta tirildürüp namayan kildi. Biraq həmmə kixilərgə əməs, pəkət Huda Əzi aldi bilən tallioəjan guwaəhqilar, yəni u əlümdin tirilgəndin keyin uning bilən həmdastihən boləjan bizlərning arimizdə namayan kildi. **42** U bizgə həlkə hux həwər yətküzüxnı wə əzining Huda təripidin tiriklər wə əlgənlərning sorəqənsı kilinip təyinləngüqi ikənlikini jakarlanı omr kildi. **43** Barlik pəyoəjəmbərlər uningəja guwaəhlik beriduki, hərkim uningəja etikəd kiləjan bolsa uning nami arkilik gunəhliri kəqürüm kilinidu. **44** Petrus tehi bu səzlərnı kiliwatənda, Mukəddəs Roh sez-kalamni anglawatəjan həmmə kixigə qüxti. **45** Petrus bilən billə kəlgən hətnilik boləjan ixəngüqilərning hər biri Mukəddəs Rohning yat əllərdikilərgimu ata kilinip təkülgənlikini kərip bək həyran boluxti. **46** Qünki ularning [karamət naməlum] tillarda səzlixip Hudani uluəjoəjanlikini anglidi. Xunga Petrus: **47** — Muxu kixilər bizgə ohxax

Mukəddəs Rohni qəbul kiləjuqi boləjan bolsa, kim ularning suəja qəməldürüxnı qəbul kilixini tosalisun?! — dedi. **48** Xuning bilən u ularning Rəbning namida qəməldürülüxnı buyrudi. Andin ular Petrusning ular bilən birnəqə küni turuxini otdüdi.

11 Rosullar wə pütkül Yəhudiyədiki baxka qerindaxlar [yat] əlliklərnimgu Hudaning sez-kalamini qəbul kiləjanlikini anglidi. **2** Xunga, Petrus Yerusalemoəja qaytkənda, hətnilik boləjan [ixəngüqilə] uni əyibkə buyrup: **3** — Sən hətnə kilinimoəjan adəmlərning əyidə mehman bolup, ular bilən həmdastihən boldung?! — dedi. **4** Biraq Petrus pütün ixni baxtin-ahirioəjaq ularəja bir-birləp qüxəndürüp **5** mundək dedi: — Yoppə xəhridə dua kiliwatkinimdə, qəyibəno kərtütx meni oriwelip, bir əlamətnı kərdüm. Kəng dastihəndək bir nərsə tət burjikidin baəjoəloəjan həl də asmandin qüxüp, mening yənimdə tohtidi. **6** Uningəja kəz tikip qərisəm, iqidə hərhil tət putluk həywanlar, yəwəyi həywanatlar, yəp beəjirliəjuqilar, asmandiki uqar-kənatlarmu bar ikən. **7** Andin: «Ornungdin tur Petrus, ularidin bolup yə!» dəgən bir əwazni anglidim. **8** Mən: «Yək Rəb, hərgez bolmaydu! Mən heqəndə hərəkəndək napak yaki hərəm nərsini aəjimoəja əloəjan əməsmən!» dedim. **9** Biraq mənə yəno: «Huda həlal dəp paklioəjan nərsini sən hərəm demə!» dəgən əwaz angləndi. **10** Bu ix üq kətim xundək təkərlinip, ahir bularning həmmisi asmanoəja qaytidin tartip ketildi. **11** Mənə dəl xu qəoaqə, Kəysəriyədin meni qakirixkə əwətilgən üq kixi mən turoəjan əyning aldioəja kəldi. **12** Mukəddəs Roh meni heq ikkilənməy ular bilən billə berixkə buyrudi. Muxu altə qerindaxmu mən bilən billə bardı. [Kəysəriyəgə yetip kelip], həlikə adəmnig əyigə kirdük. **13** Bu kixi bizgə əzining əyidə pəyda bolup turoəjan bir pərixtin kəndək kərgənlikini eytti. Pərixte uningəja: «sən Yoppəəja adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidioəjan Simon isimlik bir adəmnı qakirtip kəl, **14** u sənəni wə pütkül ailəngə nəjatlik yətküzidioəjan bir həwərnı eytip beridu» dəgənəkən. **15** Mən gəpni baxlioəjinimdə, Mukəddəs Roh huddi baxta bizning üstimizgə qüxkinidək, ularəjimu qüxti. **16** Xu qəoaqə, Rəbning sez-kalamini, yəni: «Yəhya kixilərnı suəja qəməldürgən, lekin silə bolsanglar Mukəddəs Rohkə qəməldürülisilə» dəginini esimgə aldim. **17** Xunga, əgər Huda əmdi muxularəja biz Rəb Əysə Məsihkə etikəd kiləjoənimizdin keyin bizgə bərgən iltipətə ohxax iltipət ata kiləjan bolsa, Hudani tosaləjuədək mən zadi kim idim? **18** Ular bu səzlərnı angləjoənda, əyibləxtin tohtap, Hudaəja mədhəyə okup: — Bərək, Huda əllərgimu həyatlikkə elip bəridioəjan towa kilixni nesip kiliptu! — deyixti. **19** U qəoaqə, İstipanning ixı bilən ziyənkəxlikkə uqrap hərəkəysi jaylarəja tartkilip kətkənlər Fənikiyə rayoni, Sıprus arili wə Antakya xəhri kətarlik jaylarəjoəjaq yetip berip, bu jaylarda sez-kalamni pəkət Yəhudiyləjoəja yətküzətti. **20** Lekin ularidin Sıprus arili wə Kurini xəhridin kəlgən bəzilər Antakya xəhriyə bəroəjənda, Rəb Əysaning hux həwirini Gərlərgimu yətküzdi. **21** Rəbning kəli ular bilən billə bolup, tolimu nuroəjan kixilər ixinip towa kilip Rəbgə bəjoəlandi. **22** Bu həwər Yerusalemdiki jamaətning kulioəjaq yetip kəldi. Xuning bilən ular Barnabasni Antakyaəjoəja ariləp ətixkə əwətti. **23** Barnabas yetip berip, Hudaning məhir-xəpkitini kərip, huxal boldi. U ularning həmmisini jandilidin kət'iylik bilən Rəbgə qing bəjoəlinixkə rioəbətəndürdi. **24** Qünki u Mukəddəs Rohkə wə iman-ixəngəkə tolduruloəjan bolup, yahxi bir adəm idi. Xuning bilən zor bir top adəmlər Rəbgə kəxuldi. **25** Xuning bilən Barnabas Təpus xəhriyə Saulni izdəp bardı. **26** Uni tepip Antakyaəja elip kəldi; xundək boldiki, ikkiyəln jamaət bilən billə saq bir yil yəjoəlip, nuroəjan adəmgə təlim bərdi. Muhlislarıning «Hristianlar» dəp tunji

atiliq Antakyadin baxlandi. **27** U künlerda bazi pəyojəmbərlər Yerusalemdin Antakyağa qūxūp kəldi. **28** Bularđın Agabus isimlik birəylən otturiəğa qikip, Rohning wəhiyini yətküzüp, kəttik bir aqarqilıknıng pütkül dūnyanı basidiəlanlıknı aldın eytti (bu aqarqilık dər wəxə «Klawdiyus Kəysər» həküm sürgən wəktitə yüz bərdi). **29** Buning bilən [Antakyadiki] muhlislarning hər birni əz kurbioğa qarap pul yiojip, Yəhudiyədə turuwatқан kərindaxlarəğa yardəm berixni qarar kildi. **30** Ular bu qararni ada kiliq, ianini Barnabas wə Saulning kəli arkilik [Yəhudiyədiki jamaət] akşakalliriəğa yətküzüp bərdi.

12 Xu qaoqlarda, Hərod padixah jamaəttikilərdin bəzilirigə ziyənkəxlik kilməqki bolup ularəğa kəl saldı. **2** U Yuhananing akisi Yəqūpni kiliqlap əltürdi. **3** Əzining bu kiliqın ixining Yəhudiylarəğa yəqkəlanlıknı kərtüp, u Petrusnımu tutqun kildürdi (xu qaojda «petir nan həyiti» məzgili idi). **4** Petrusni tutqandın keyin, uni zindanoğa taxlap, tət ləxkər bir guruppa kiliqnoğan tət qarawwul topiəğa tapxurdi. Pasha həyettin keyin, Hərod uni halayik əldida sorəq kilməqki idi. **5** Xunga Petrus zindanda tutup kəlindi. Ləkin jamaət Hudaəğa jan-dil bilən uning üqün dua kilixiwatatti. **6** Əmdi Hərod uni elip qikip sot kiliqning əldinki kəqisi, Petrus ikki zənjir bilən baqlaklik peti, ikki qarawulning otturisiəda uhlawatatti; ixikning sirtidəmu birnəqə qarawul zindanni kəzət kiliwatatti. **7** Wə tuyuksiz Rəbning bir pərixitsi kərtünüp, bir nur kamerni yorutti. Pərixət Petrusning bikiniəğa noqup: — Tez tur! — dəp oyojattı. Uning kəlliridiki zənjir xu həman boxap qūxūp kətti. **8** Pərixət uningəğa: — Belingni baqliwal! Kəxingnimu kiyl — dedi. Petrus uning degininı kildi. Andin u: — Qapiningni yepinqaklap kəynimdin mang! — dedi. **9** Petrus uningəğa əyiq [kamerdin] qikti. Biraq u pərixitning wasitisi bilən boluwatқан bu ixlarning rastlıknı bilməy, bəki bir əjayibana kərtünüx kərtüptimən, dəp oylawatatti. **10** Ular birinqi wə ikkinqi kəzəttin etüp, zindanning xəhərgə qikidiəğan təmür dərwasioğa barəjanda, dər waza ular üqün əzlükidin eqilip kətti. Ular qikip, bir koqidin ətkəndə, pərixət tuyuksiz uning yenidin kətti. **11** Xu qaojda, Petrus esigə kəlip, əz-əzigə: «Dər wəxə əmdi Rəb Əz pərixitsini əwətip, meni Hərodning kəlidin wə Yəhudiylı həklingin kütəkənlirining həmmisidin kütquzuptu, dəp bildim» — dedi. **12** Həkiqiy əhwalni qūxinip yətkəndə, u Markus dəpmu atilidiəğan Yuhananing anisi Məryəmnıng əyigə bərdi. U yərdə nurojın kixilər yiojilip dua-tilawət kiliwatatti. **13** U dər wazining ixikini kəqkənda, Roda isimlik bir dedək awazini anglap qikti. **14** U Petrusning awazini tonup, huxallikidin ixikni eqixkimu ülgürməy yügürüp kəlip, həmməyləngə: — Petrus dər waza əldida turidu! — dəp həwər kildi. **15** Ləkin ular: — Sarang bolup qəldingə! — deyixti. Biraq u: — Rast xundəq, dəp turuwaldi. Ular: — U uning pərixitsi bolsa kərək! — deyixti. **16** Biraq Petrus dər wazini kəkiwərdi. Ular qikip dər wazini eqip, uning əzini kərgəndə həmməylən həng-təng boluxti. **17** Petrus ularəğa ün qikərməslikkə kəl ixariti kiliq, ularəğa Rəbning əzini zindandin kəndəq elip qikəlanlıknı eytip bərdi. Andin keyin, u: — Bu həwərnı Yəqūpka wə kərindaxlarəğa yətküzüp koyunglar, — dəp, əzi u yərdin bəxkə yərgə kətti. **18** Tang atkənda, qarawullar Petrus zadi nemə bəldi dəp sarisimigə qixti. **19** Hərod uni izdəp uning izderikini tapalmioqəqka, qarawullarnı sorəq kiliq, ularni əlümgə məhkum kiliqni buyrudi. Bu itxin keyin, u Yəhudiyədin qūxūp Kəysəriyə xəhərigə bərip xu yərdə turdi. **20** Əslidə Hərod [han] bilən Tur wə Zidondikilər arisida kəttik jedəl bərdi. Həlabuki, Tur wə Zidondikilər birlixip, Hərodning əldioğa kəldi. Uning bilən yarixiweləx üqün ular əldi bilən hanning Bilastus isimlik

xəhsiy ojojidarini əzilirigə yar-yələk boluxkə kayil kiliqanidi. Qünki bu yurttikilər əxlikni hanning ilkidiki jaylardın əlatti. **21** Bəlgiləngən kərtüx künidə Hərod xəhəmə tonlirini kiyip, sorəq təhtidə olturup, ularəğa nutuk səzli. **22** Angliəğan həlk: — Bu ədəmning awazi əməs, bəki bir iləhning awazidur! — dəp wərxiraxti. **23** Xuan Pərwərdigarning bir pərixitsi hannı urdi; qünki u xan-xəwərnı Hudaəğa bəoixilimidi. Nəttijidə, u kurtkə yəm bolup əldi. **24** Əmma Hudaning səz-kəlamı dawamlik bərk urup kəngəydi. **25** Barnabas bilən Saul Yerusalemdə ianilirini tapxurux hizmitini əda kiliqandın keyin, Antakyağa kayitp kətti. Ular Markus dəpmu atilidiəğan Yuhananı billə elip bərdi.

13 Antakyadiki jamaət iqidə bazi pəyojəmbərlər wə təlim bərgüqilər bərdi. Ular Barnabas, «Kəra» dəpmu atilidiəğan Ximeon, Kurinilik Lukius, Hərod han bilən billə qəng boləğan Manaən wə Saullar idi. **2** Ular Rəbning ibaditidə bolup roza tutuwatқан bir məzgilə, Muxəddəs Roh ularəğa: — Barnabas bilən Saulni Mən ularni kiliqkə qəkiəroğan hizmət üqün Manga ayrip koyunglar, — dedi. **3** Xuning bilən, ular yənə roza tutup dua kiliqandın keyin, ikkiylənnıng üstigə kəllirini təgküzüp uzitip koydi. **4** Ular Muxəddəs Roh təripidin əwətilgən bolup, Salyukiyə xəhərigə bərip, u yərdin kəmigə qikip Sıprus ariləğa qarap yoloğa qikti. **5** Salamis xəhərigə yetip kəlip, ular Yəhudiylarning sinagogliridə Hudaning səz-kəlamini yətküzüxkə bəxlidi. Yuhanə ularning yardəmçisi idi. **6** Ular pütün aralni arilap qikip, Pafos xəhərigə kəldi. Ular u yərdə Baryəxua isimlik bir kixi bilən uqrixip kəldi. U sehərgər bolup, sahta pəyojəmbər boləğan bir Yəhudiyi idi. **7** U kixi bu [aralning] rimlik waliyisi Serqiyus Pawlusning həmrəhi idi. Waliy uqumuxluk bir kixi bolup, Barnabas bilən Saulni qəkirtip, Hudaning səz-kəlamini anglıməqki boldi. **8** Ləkin həliqi sehərgər (uning grekqə ismi Əlimas bolup, «sehərgər» dəgen mənidə) ularəğa kərxı qikip, waliyning rayini etikətdən kayturuxni urunməktə idi. **9** Biraq Muxəddəs Rohkə tolduruloğan Saul (yənə «Pawlus» dəpmu atilidu) həliqi sehərgərgə tikilip qarap **10** uningəğa: — Əy, kəlbəng hərhil həyilgərlik wə ədamqilik bilən toləğan İblisning oqli, həmmə həkqəniyliqning dūxmini! Pərwərdigarning tüz yollirini burmiləxni zədi tohtəməmsən?! **11** Əmdi Rəbning kəli üstingə qixti! Kəziling kor bolup, bir məzgil künning yorukini kərləməysən! — dedi. Xuan, bir hil tuman wə qarəngəçilik uni basti. U yolni siləxturup, kixilərdin meni kolumdin yetilənglar, dəp iltija kiliqti. **12** Yüz bərgən ixni kərgən waliy Rəbning təlimigə kəttik həyran bolup, Uningəğa etikəd kildi. **13** Pawlus bilən uning həmrəhliri kəmigə qikip, Pafostin Pamfiliyə əlkisidiki Pərgə xəhərigə bərdi. U yərdə Yuhanə uların ayrilip Yerusaleməğa kayitti. **14** Pawluslar bolsa Pərgə xəhəridin qikip, dawamlik mengi Pisiidiyə rayonidiki Antakya xəhərigə bərip, xəbat küni sinagogkə kirdi. **15** Təwrat kiximliridin wə pəyojəmbərlərnıng yazmiliridin oquləğandın keyin, sinagogning qəngliri ularni qəkirtip: — Kərindaxlar, əgər halayikə birə nəsihət səzünglar bolsa, eytinglar, — dedi. **16** Pawlus ornidin turup, kəl ixiriti kiliq, halayikə mundaq dedi: — Əy İsrail wə Hudadin kərkanlar, kulaq selinglar! **17** Bu İsrail həklingin Hudasi ata-bowilirimizni tallidi; ular Misirdə musapir bolup yaxiəğan wəqitlərdə ularni uləq kildi, Əzining egiz kərtürgən biliki bilən ularni Misirdin kütquzup qikti. **18** U qəldə ularəğa təhminən kirik yil qəməhorluk kildi **19** andin Qənaan zemindiki yəttə əlni yokitip, ularning zemindirini ularəğa miras kiliq bərdi. **20** Bu ixlarəğa əldi-kəyni bolup təhminən tət yüz əllik yil kətti. Keyin, tək Samuil pəyojəmbər otturiəğa qikqiqə, u ularəğa batur həkimlarnı tikləp bərdi. **21** Andin ular bizgə bir

padixahni bərsikən, dəp [Samuil pəyojəmbərdin] tildi. Xuning bilən Huda ularoşa Binyamin qəbilisidin Kix isimlik adəmnin oolli Saulni tikləp bərdi. U kirik yil həküm sürdi. **22** Biraq [Huda] Saulni səltənitudin qixürüp, ularoşa Dawutni padixah kiliş turuquzup bərdi. Huda uning həkqkida guwahlik berip: «Kənglümdikidək bir adəmnı, yəni Yəssəning oolli Dawutni taptim. U Mening toluq iradəmgə əməl kilidu», — dedi. **23** Əzi wədə kıləndək Huda bu adəmnin nəslidin Israil həkqigə bir Kütquzoquqı tikləp bərdi — u bolsa Əysəning ezidur! **24** U həkqning otturisiyoşa qixixtin alwwal, Yəhya [pəyojəmbər] qikiş, bərlək Israil həkqini towa kilişni [bildüridiyoşın] qəməldürüxni qəbul kilinglar, dəp jakarlıdi. **25** Yəhya [pəyojəmbər] wəzipini tamamlıyoşanda, halayıqkə mundak degənidı: «Silər meni kim dəp bilisilə? Mən silər kütəkən zat əməsmən. Biraq mana, mənədin keyin birsi kelidu, mən hətta uning ayaş kəxlirini yexixkimu layik əməsmən!» **26** Əzi kərinədxlar, İbrahımning jəmətəning nəsilini wə aranglardiki Hudadin kərkəşnar, bu niyatlıkning səz-kaləmi silərgə əwətildi! **27** Yerusalemda turuwatqanlar wə ularning həkqimiri [Əysəni] tonumay, uning üstidin gunahkar dəp həkəm qikəroşini bilən, həz xəbat küni okulidiyoşın pəyojəmbərlərnin əldin eytkən səzlerini əməlgə axurdi. **28** Gərqə ular uningdin ələm jəzasioşa həküm kilixkə tegixlik birər gunah tapalmıyoşın bolsimu, waliy Pilatustin yənıla uni əlümgə məhkum kilixni etündi. **29** Ular [bu] [ixlarnı kiliş] mukəddəs yazmilarda uning həkqkide əldin pütülgənlərnin həmmisini [əzliiri bilmigən halda] əməlgə axuroşandin keyin, uning jəsinini kresttin qixürüp, bir kəbrigə koydi. **30** Ləkin Huda uni əlümdin tirildürdi! **31** Tirilgəndin keyin, u burun əzi bilən Galiliyədin Yerusalemiyoşə əgixip kəlgənlərgə kəp künlər iqidə [nəqqə kətim] kərtinüp turdi. Bu kixilər həzır [Israil] həkqigə uning guwahqiliri boluwatidu. **32** Biznu ata-bowilirimizyoşa kilişnoşın wədnin hux həwirini silərgə həzır jakarlaymız — Huda Əysəni [arimizda] tikləp, bu wədnini ularning əwladliri boləşın bizlərgə əməlgə axurdi. Bu həkta Zəburning ikkinqi küyidə əldin ələ mundak pütülgən: «Sən Mening Oşlum, Əzim sən bügiunki künidə tuşurdum». **34** Əmdiliklə Hudaning Əysəyoşa qirixni kayta kərgüzəym əlümdin tirildüridiyoşanlıqı həkqkide u [mukəddəs yazmilarda] mundak əldin eytkən: «Dawutkə wədə kıləşın mehir-xəpkətlərnı silərgə ata kilişmə!» **35** Xungə yənə bu həkta yənə bir ayəttə: — «[İ Huda], Səning mukəddəs Boləşunqunyoşa teninng qirixini kərgüzəymən». **36** Qünki Dawut dərwekə Hudaning iradisı boyiqə əz dəwri üqün hizmət kiliş, əz ata-bowiliriyoşa qoxulup əlümdə uhlap uning teni qirip kətkənidi. **37** Ləkin Huda əlümdin tirildürgüqi bolsa qirixni həq kərmidi. **38** Əmdi xungə silər xuni bilixinglar kərakki, i kərinədxlar, həzır gunahqırdın kəqürüm kilişni yoli dəl xu kixi arkilik silərgə jakarliniwatidu. **39** Musa pəyojəmbərgə qixürülgən Təwrat kanuni bilən silər halas bolalmıyoşın ixlardin uningə etikaq kıləşunqılar u arkilik halas kilişinip həkqkanıy kilişidü! **40** Xungə, pəyojəmbərlər əldin eytkən xu balayı apət bəxinglaroşa qixməsiliki üqün ehtiyat kilinglar! — **41** «Kəranglar, i mazak kıləşunqılar, həzranuhas bolup halak bolunglar! Qünki silərnin künliringlarda bir ix kilişməni, Uni birsi silərgə elan kilişimu silər xu ixkə hərgiz ixənməysilər!» **42** Pawlus bilən Barnabas sinagogdin qikiwatqanda, jəmət ularoşa kələri xəbat küni bu ixlar həkqkide yənə səzləni yelindi. **43** Sinagogtiki jəmət tarkəloşın, nuroşun Yəhudiylar wə Hudadin kərkəşnar Təwratkə etikaq kıləşın Yəhudi əməslərmu Pawlus bilən Barnabaskə əgəxti. İkkisi ularoşa səz kiliş, ularni Hudaning mehir-xəpkitidə qing turuxkə dəwət kildi. **44** Keyinki xəbat küni, pütün xəhər həkqı degüdək Hudaning səz-

kalamini anglişli kelixti. **45** Biraq bundak top-top adəmlərnı kərgən Yəhudiylar həsətkə qəməp, Pawlusning səzlirogə kərxı tətür gəp kiliş, uningə təhmət kildi. **46** Əmdi Pawlus bilən Barnabas təhimu yürəklik halda mundak dedi: — Hudaning səz-kalamini əldi bilən silər [Yəhudiylar həkqigə] yətküzüx kərak idi. Ləkin silər uni qətkə kəqip əzlinglərnı mənggülik həyatkə layik kərməğəndin keyin, mənə biz [silərdin] burulup əllərgə yüzlinimiz! **(aiōnios g166)** **47** Qünki Pərwərdigar [mukəddəs yazmilarda] bizgə mundak buyruşın: — «Mən Seni [yat] əllərgə nur boluxkə, Yər yüzinng qət-yakiliriyoşə niyatlık boluxung üqün Seni atidim». **48** Əllədikilər bu səzni anglap, huxal boluxup Rəbning səz-kalamini uluolaxti; mənggülik həyatkə erixixkə bəkitilgənlərnin həmmisi etikaq kildi. **(aiōnios g166)** **49** Xundak kiliş, Rəbning səz-kaləmi pütkül zeminəşa tarkaldi. **50** Biraq Yəhudiylar Hudadin kərkəşnar yukiři təbikilik ayallarnı həm xəhər mətiwərlirini kutritip, Pawlus bilən Barnabas ziyanəkəlik kıləşunqılar, ular ikkisini əz yurtliridin qoşlap qikardi. **51** Əmma Pawlus bilən Barnabas ularoşa kərap ayaşlıridiki topini kəkişturuwetip, Konyə xəhərigə kərap mənədi. **52** [Antakyadiki] muhlislar bolsa huxallikə həmdə Mukəddəs Roşkə tolduruldı.

14 Konyə xəhəridə xundak boldiki, Pawlus bilən Barnabas Yəhudiyların sinagogəşa kirgəndə, jəmətkə xundak səzlidiki, nətijidə Yəhudiylar wə Greklərdinmu nuroşın kixilər etikaq kildi **2** (həlbuki, ixənmigən Yəhudiylar [yat] əlliklərnin kəngüllirini zəhərləp, ularni kərinədxlaroşa kərxı turuxkə kutratti). **3** Xungə [Pawlus bilən Barnabas] u yərdə heli uzun turup, Rəbgə tayinip yürəklik halda [hux həwərnı] jakarlıdi; Rəb ularning kəlliri bilən məzişlik əlamətlər wə kəramətlərnı kərsitip əz mehir-xəpkitining səz-kaləmiyoşa guwahlik bərdi. **4** Buning bilən xəhər həkqı ikkigə belünüp kətip, baziliri Yəhudiylar tərəptə, baziliri bolsa rosullar tərəptə turdi. **5** Ahirdə, bir kəşim yat əlliklər bilən Yəhudiylar arisidə (əz bəxlikliri bilən birliktə) rosullarnı kiyənap, qalma-kesək kilix kutratkulukı bax kətürdi. **6** Ləkin ular bu ixtin həwər tēp, xu yərdin kəqip Likawunya rayonidiki Listra wə Dərbə xəhərliri həmdə ətraptiki yurtlaroşa kərap mənədi. Ular xu yərlərdə hux həwərnı dawamlık jakarlawərdi. **8** Xu qəşdə, Listra xəhəridə putliridə maoydri yok, həq mēngip bəkmıyoşın bir tuşma paləq olturatti. **9** Pawlus səz kiliwatqanda, bu adəmnı uningə kulək selip olturatti. Pawlus uningə kəz tikip uning səkaytilixioşa ixənqi bərlikini kərtip yetip, **10** yukiri əwaz dedi: — Örnungdin dəs tur! — dedi. Həlik adəmnı xuan örnidin dəs turup mēngixkə baxlıdi. **11** Ləkin Pawlusning bu ixtin kərgən top-top adəmlər Likawunya tili bilən: — İlahlar insan kiyəpittigə kirip arimizyoşa qixüptü! — dəp warkirixip kətti. **12** Ular Barnabasni «İlah Zeus» dəp ataxtı wə Pawlusni səzləxtə bəxlamqı boləşunqılar «İlah Hərmis» dəp ataxtı. **13** Xəhərnin sirtidə «Zeus İlah»ning buthanisi bər idi. Xu [buthanidiki] kəşin xəhər dərwəzisiyoşa əktüz wə gül qəmbirəklərnı elip kəlip, həkq bilən bilə rosullarəşa atəp kurbənlık kilməşqı boldi. **14** Ləkin rosullar Barnabas bilən Pawlus bu ixtin anglap, kiyim-kəqəklirini yirtkən halda, kəpqilikning arisəşə yügürüp kirip, warkirəp mundak dedi: **15** — Halayik, bu ixlarnı nēmə dəp kiliwətilər?! Biz silərgə ohxax həssiyattiki insanlərmiz! Biz silərgə bu ərziməs nərsilərnı taxlap, asman-zemin, dengiz-okyan wə ularidiki bərlək məhluqlərnı Yaratqıçı həyat Hudəşəşə ibadət kilişinglar kərak dəp jakarlawətimiz! **16** Burunki dəwərlərdə, u hərkəysi əllərnı əz yolliridə mēngixkə yöl koyyoşın. **17** Xundak bolsimu, U Əzini ispatlaydiyoşın guwahlikni kəldürmıyoşın əməs. Qünki U həmıxə silərgə xəpaət kərsitip, yəməşurnı əz wəktidə

ærxtin yaqdurur mol hösul ata kilip, ax-tamak bilən silərni toyquzup, kəlbingerlarni huxallikqa qəmdürüp kəldi. **18** Həttə ular bu sözlərni kiləjan bolsimu, halayikning ularəja atap kurbənilik kilixini arənlə tosuwaldi. **19** Ləkin Antakya wə Konya xəhərliridin bəzi Yəhudiylar kelip, kixilərnə əzliərigə kayil kilixi bilən, hək Pawlusni qalma-kesək kilidi, andin uni əldi dəp qarap, xəhər sirtioja serəp aqikip taxliwətti. **20** Ləkin muhlislar uning ətrəpioja olaxkənda, Pawlus ornidin turup, xəhərgə kaytip kirdi. Ətisi, u Barnabas bilən billə Dərbə xəhərigə kattı. **21** Əmdi ular Dərbə xəhəridə hux həwər jakarlap, nurojun adəmlərnə [Məsihə] muhlis boluxkə kirgüzgəndin keyin, ikkiylən Listra, Konya wə Antakya xəhərlirigə kaytip bardı. **22** Ular u yərlərdə muhlislarning kəlbirini küəytip, ularni etikadta qing turuxkə riqəbətəndürüp, xundakla: — Biz Hudaning padixəhlikioja kiruxtə nurojun jəma-muxəkkətlərnə bəximizdin ətküziximiz mukərrə bolidu, — dəp nəsihət kilidi. **23** Ular yənə həkəysi jaməət iqidə əksəkəllarni talləp bəlgiləp, dua kilix wə rozə tutux arkilik ularni əzliəri etikad baoljojan Rəbgə tapxurdi. **24** Ikkiylən Pisiidiyə rayonidin etip Pamfiliyə əlksisigə kəldi. **25** Ular Pərgə xəhəridə səz-kalamni yətküzgəndin keyin, Attalya xəhərigə bardı. **26** Andin u yərdin kəmigə qikip, [Suriyədikil] Antakyoja qarap kətti. Ular əslidə xu yərdə əzliəri hazir tamamljojan bu wəzəpini ada kilixkə [jamaəttikiləri tərpidin] Hudaning məhri-xəpkitigə tapxurulojanidi. **27** Kaytip kəlgəndə, ular jamaətni bir yərgə jəm kiləjənda, ularəja Hudaning əzliəri arkilik kiləjan barlik əməllirini, xundakla Hudaning kəndək kilip əllərgə etikadning bir ixtikini aqkanlikini səzləp bərdi. **28** Ular u yərdə muhlislar bilən billə uzun məzgil turdi.

15 Xu qəojlarda bəzilər Yəhudiyə əlksisidin kelip, [Antakyadiki] kərinədxlarəja: — Silər Musa [pəyojəmbərgə] tapxurulojan yosun boyiqə hətəna kilinixni qəbul kilmisənglar, kutkuzulmaysilə! — dəp təlim bərixkə baxlidi. **2** Bu ix toqrisidə qong məjira qikkən bolup, Pawlus bilən Barnabas ikkiylən xu kixilə bilən kəskin munəzirə kilixkəndin keyin, [kərinədxlar] Pawlusni, Barnabasni, xundakla ularning arisidin birnəqqəylənni bu masilə toqrisidə rosullar wə əksəkəllər bilən kəritixkə Yərusəleməja bərsun dəp bəkitgən. **3** Xundək kilip ular jaməət tərpidin yoloja sələnib, səpəridə Fənikiyə rayoni wə Samariyə əlksisini bəsip etip, barəjanla yəridə əlləringmu towa kilip [etikad] yoloja kirgənilikni təpsiliy səzlidı. Bu həwər barlik kərinədxlarni zor xadlikkə qəmgüzdi. **4** Pawluslar Yərusəleməja kəlgəninidə, ular jamaəttikiləri, rosullar wə əksəkəllər tərpidin kərxı elinip, kəpəlikkə Hudaning əzliəri arkilik barlik kiləjan əməllirini bəyan kilip bərdi. **5** Ləkin Pərisiy məzhəpidikilərdin etikad yoloja kirgən bəzilər ornidin turuxup: — Muxu [yat əlliklərnə] hətəna kilix kərkək, xundakla ularəja Məsuəja quxitürilgən Təwrat kənanioja əməl kilixi kərkəlikni jekiləx kərkək! — dēdi. **6** Xunga rosullar bilən əksəkəllər bu məsiləni muzakirə kilix üqün jəm boluxti. **7** Uzun səhbətlixixtin keyin, Petrus ornidin turup xundək dēdi: — Kərinədxlar, dəsəltəptiki künlərdə Hudaning iqinglərdin mēni talləp mēning əqzım arkilik hux hawərdiki səz-kalamni yat əlliklərgə ənglitip ularning etikad kilixidə wasitə kilixkə bəkitkənilikidin hawəringlar bə. **8** Wə insənlarning kəlbini bilgüqi Huda Mukəddəs Rəhni bizgə ata kiləjindək, ularəjimu ata kilidi. **9** Xundək kilip, Huda ularni biz bilən həkəndək pərkəndürmə, ularning kəlbirini etikad arkilik pak kilidi. **10** [Əhwal manə xundək kilən], əmdi silər nēmə üqün əzimiz wə ata-bowilirimizmu kətiürəlmigən bir boyunturukni muhlislarning boynioja artmaqci bolup, Hudani siniməqci bolisilə?! **11** Əmdilikdə, biz bolsək Rəb Əysəning

məhri-xəpkitigə tayinip ularəja ohxək kutkuzulimiz, dəp ixinimiz. **12** [Bu səzdin keyin], Barnabas bilən Pawlus qikip, Huda əzliəri arkilik yat əlliklərnə arisidə kərsətkən barlik məjizilik əlamətlərnə wə karamətlərnə bəyan kilip bərdi; kəpəlik ularəja kulək səliph süküttə turdi. **13** Ularning sēzi tügəndin keyin, Yəqub xundək dēdi: — Kərinədxlar, mənə kulək səlignlar! **14** Bayətin Ximəon Hudaning yat əlliklərnə bəxtinlə xəpəət bilən yoklap, ularning arisidin Əz nəmi üqün bir hək qikipridiojanlikini qixəndürüp etti. **15** Pəyojəmbərlərnəng eytkənilirimu buningəja uyojun kəlidu, huddi [mukəddəs yazmilərdə] munu səzləp pütülgəndək: — **16** — «Muxu ixlərdin keyin, Mən kaytip kelip, Dawutning yikiləjan qədərini yengibəxtin kurup tikləymən, Uning harəbiliklirini kayta bina kilip, əsligə kəltürimən. **18** Xundək kilip, jəhəndiki bəxkə insənlərmu, yəni Məning nəmin bilən ətaləjan barlik əllər Məni idzəp tapidü» dēydu bu ixlərnə əməlgə Axurəquqi wə xundakla ularni əzəldin əyan kilip kəlgən Pərwərdigar!» (əiön q165) **19** — Xuning üqün hulasəm xuki, yat əlliklər arisidin towa kilip Hudaəja etikad baoljojanlarəja awarə-əojirlik səliph koyməslikimz kərkək; **20** pəkət ularəja: «Butlarəja atilip buləjanəng nərsilərnə yeyixtin, jinsiy buzukluktin, kənni wə boəqup soyulojan həywanlarning gəxliridinmu yeyixtin neri bolunglar» dəp tapiləp, bir pərgə hət yazayli. **21** Qünki kədimki dawlərdin tartip hək xəhərdə xəbət künidə sinəoglərdə Musa [pəyojəmbər]ning eytkəniləri oqulup, uning kərsətmiləri gətilip kəlgən. **22** Xuning bilən rosullar, əksəkəllər, xundakla Yərusəlemədikilə pütkül jamaəttikiləri əz arisidin birnəqqə adəmnə talləp, ularni Pawlus wə Barnabas bilən billə Antakyoja əwətxini layik kərdi. Əslidə kərinədxlar iqidə bəxlamqi boləjan Yəhuda (Barsəbas dəpmu atilidu) bilən Siləslar buningəja tallədi. **23** Hət bolsə ularəja tapxuruldi, uningdə xundək yeziləjanidi: — «I Antakya, Suriyə wə Kilikiyədə turuwatқан yat əllik kərinədxlar, — [Yərusəlemədikilə] kərinədxliriglərdin, rosullar bilən əksəkəllərdin silərgə salam! **24** Arimizdin bəzi kixilə qikip yeninglarəja səliph, səzliəri bilən silərnə biarəmlikə səliph kənglignlarni parəkəndə kilip kojojanlikini əngliduk, Ləkin biz ularəja həkəndək səz-əmr kilmiduk. **25** Xu səwəbtin, biz bu ixtə oylirimiz bir yərdin qikkəndin keyin, arimizdin talləjan birnəqqəylənni səyümlük Barnabas wə Pawlusimiz bilən billə yeninglarəja əwətxini kərar kilduk. **26** Bu ikkiylən Rəbbimiz Əysə Məsihning nəmi üqün həyatini hətərgə təwəkkül kiləjan kixilərdur. **27** Xunga biz Yəhuda bilən Siləsnə yazəjanirimizni silərgə əz əozı bilənmə səzləp bərsun dəp, yeninglarəja əwəttuk. **28** Gəpning poskəllisioja kəlsək, Mukəddəs Rəhək, xundakla bizlərgimə xu layik kəringənkı, təwəndiki zəriur boləjan ixlərdin sirt, silərgə həkəndək bəxkə ixti yülkəmslikimiz kərkək: **29** — Butlarəja ətaləjan nərsilərdin, kənni wə boəqup soyulojan həywanlarning gəxliridin yeyixtin wə jinsiy buzukluktin neri bolux — silər muxu birnəqqə ixtin səkəlsənglar, yaxi kiləjan bolisilə. Aمان-hətirjəm bolunglar!» **30** Xundək kilip, ular [kərinədxlar] tərpidin yoloja sələnib, Antakyoja bardı. U yərdə pütün jamaəttikilərnə yəojip, hətəni ularəja tapxurdi. **31** Ular hətəni oqup, uningdin boləjan riqəbət-təsəllidin zor xadlandı. **32** Yəhuda wə Siləslar əzlimu pəyojəmbərlərdin bolup, kərinədxlarni nurojun səz-nəsihətlər bilən riqəbətəndürüp, ularni kuwwətləndürdi. **33** [Yəhuda wə Siləslar] u yərdə bir məzgilni ətküzgəndin keyin, Antakyadiki kərinədxlarning səpərigə əmanlik tiligən həldə uzitixi bilən, ular əzliəri əwətkən [Yərusəlemədikilərnəng] kəxiəja kaytti. **34** Ləkin Pawlus wə Barnabas Antakyada kelip, bəxkə nurojun

kerindaxlarning h mkarlikida təlim berip R bning s z-kalamidiki hux h wirini jakarlap turdi. **36** Lekin y n  birn qq  k n lrdin keyin Pawlus Barnabaska: Biz burun R bning s z-kalamini y tk zg n h mm  x h r-yezilaro a berip, kerindaxlarning yeni o a berip, h lini sorap kelayli, — dedi. **37** Barnabas bolsa Yuhanna (Markusum deyilidu)ni bill  elip barmaqchi bolonandi. **38** Birak Pawlus aldinki ketim Pamfiliya  lkisida ular din ayrilip k tk n, R bning hizmitida ular bilən bill  [dawamlilik] səpər k lmi o an Markusni y n  elip berixni aqilanilik  m s d p karidi. **39** Xuning bilən ikkiyl n otturisi baka b k k skin ihtilap bolup, ahir berip ular bir-biridin ayrilip ketixti. Barnabas Markusni elip, kemig  olturup Sipro arilo a k tti. **40** Pawlus bolsa Silasni tallidi; kerindaxlarning ikkiylənni Hudaning xapaitiga aman t kilixi bilən u ikkisi yolo a qikhti. **41** U  mdi Suriya w  Kilikiya  lkilirini arilap  t p, [hərkaysi jaylarda] jama tl rni kuww tl nd rdi.

16 Andin u D rb  w  Listra x h rlirigimu bardi. Mana, u y rd  etikaqchi Yəhudi bir ayalinig oqli, Timotiy isimlik bir muhls bar idi. Uning atisi bolsa grek idi. **2** Listra w  Konya x h rliridiki kerindaxlarning h mmisi uning toqruluk yahhi guwahlik berətti. **3** Pawlus uni  zi bilən bill  elip mangmaqchi boldi. Birak bu y rdiki Y hudiylarning h mmisi [Timotiynig] atisining grek ik nlikini bilg k , Pawlus uni elip h tn  k ldurdi. **4** Ular x h r-yezilar din  tk k, Yerusalemdiki rosular bilən aksakallar [yat əllərgə] bekitkan b lgilimil rni ularning riaya k lixii  q n tapxurdi. **5** Xundak kilip, jamaətlər etikaqda k q ytilip, sanlirimu k ndin-k ng  kəpəydi. **6** Muk dd s Roh ularning Asiya  lkisid  sez-kalamni jakarlixio a yol koymio an bolup, Pawluslar  mdi Frigiya w  Galatiya rayonliridin  t p, **7** Misiya rayoni o a kəlgəndin keyin, Bitiniya  lkisig  kirm kchi boldi. Birak  ysaning Rohi ularo a bundak k lixikimu yol koymidi. **8** Xuning bilən ular Misiy din  t p, dengiz boyidiki Troas x hirig  q xti. **9** Xu k ni k qt , Pawluska bir  qayibana kərünüx k r n p, Makedoniy lik bir kixi uning aldid   r  turup: — [Dengizdin]  t p, Makedoniya g  kelip, bizg  y rd m bərgəysən! — d p  t ndi. **10** U bu k r n xn  kərgəndin keyin, R b bizni j zm n u kixil rning kexio a berip, ularo a hux h w r jakarlawka q k r an, deg n hulasisg  kelip, dərhal Makedoniya g  berixka t yyarlanduq. **11** Biz kemig  qikip, Troastin yolo a qikip, Samodrak arilo a qarap yol alduk w   tisi [Makedoniy dik] Neapolis x hirig  yetip barduq. **12** U y rdin Makedoniyaning xu rayonidiki Filippi deg n muhim x hirig   ttuq. Bumu Rimdiki bir must mlik  x h r idi. Biz bu y rd  birn qq  k n turduk. **13** Xabat k ni, [x h r] d rwazisidin qikip d rya sahligig  barduq; q nki biz u y rd  dua-tilaw t kilidio an bir jay bar d p oyliduk; d rw k  xundak boldi. Biz olturup, u y rg  yioqilo an ayallaroğa s zl k  baxliduk. **14** Ularning iqid  səstin r ht sodisi kilidio an, Tiyatira x hirilik, Hudadin k rkidio an Lidya isimlik bir ayal bar idi. R b uning k lbini Pawlusning eytk nirini qəbul kilixka aqti. **15** U ailisidikil r bilən q m ld rt lg n bolup bizdin  t n p: —  g r sil r meni [h kik t n] R bg  etikaq kilo uqi d p bils ng r, mening ey mg  berip turunglar! — d p qing turup bizni makullatti. **16** Bir k ni biz xu dua kilidio an jayo a ketip baro inimizda, bir ded k bizg  yolukti; w  kizjo a p l salo uqi bir jin q plixiwalo anidi; ded k hojayinlirio a p l selix yoli bilən nuro un payda tepip b rg nidi. **17** U yol boyi Pawlus w  bizg   gixip: — Bu kixil r Həmmidin aliy Hudaning kulliri, ular sil rg  nijatlik bir yolini jakarlawdu! — d p w rkirap mangdi. **18** U uda k p könül xundak wərkiridi. Bu ix Pawlusning

k lbini azablap, u kizjo a burulup, jin o a: —  ysa M shihning nami bilən buyruym nki, uningdin qik! — deyixigila, jin xuan qikip k tti. **19** Ded kning hojayinliri uning o a baoljo an pul tepix  midining yokka qikənlikini k rt p, Pawlus bilən Silaska k l selip, ularni bazar m ydanio a s r p, h k mdarlarning aldio a elip bardi. **20** Ular ikkiylənni sorakqi  m ldarlarning aldio a qikirip: — Bu ad ml r Y hudiylar bolup, x hirimizni kalaymik naxturuw tm kt . **21** Biz bolsak rimlikl rmiz, ular kanunimiz o a hilap bolon n w  q bul kilixka yaki y rg z tk  bolmaydio an kaida-yosunlarni t r jib kiliwatidu! — d p xıkayət kildi. **22** Toploning halayikmu ularo a hujum kilixka kozo aldi; sorakqi əməldarlar ularning kiyimlirini yirtip yalingaqlap, kaltək bilən dumbilaxka əmr q x rdi. **23** Ikkiyl nni kaltək bilən k p dumbilio andin keyin, ularni zindano a taxlidi w  xundakla gundipayni kattik k zotixk  buyrudi. **24** U buyrukni tapxuruwelix bilən ularni zindanning iqiridiki kamero a solap, putlirio a ixkl saldi. **25** T n yerimda, Pawlus bilən Silas dua kilip, Huda o a m dhiya k ylirini eytiwatatti. Baxka m hbuslar bolsa kulak selip anglawatatti. **26** Tuyuksiz kattik y r tawrax y z b rdi; zindanning  lirimu t wrinip k tti w  zindanning h mm  ixikliri xuan eqilir, h rbir m hbusning kix nlimu q xt p k tti. **27** Gundipay y kudin oyo inip, zindanning ixiklirining oq k turo anlikini k rt p, m hbuslar k qip ketiptu d p oylap, kiliqini su urup elip,  zini  lt r walm kchi boldi. **28** Lekin Pawlus kattik awazda: —  z ng  z r  y tk zma, h mmimiz bar! — d p wərkiridi. **29** Gundipay: Qira larni k lt r nglar d p towap kilirig  etilip kirip, titrigan halda Pawlus bilən Silasning ayio o a yikildi. **30** Andin ularni taxkiri o a elip qikip: — Kutquzuluxum  q n nem  k lixim ker k? — d p soridi. **31** R b  ysa o a etikaq kilon, w  xundak kilsang,  zuing həm ail ngdikil rmu kutquzulidu! — dedi ular. **32** Xuning bilən, ikkiyl n uning o a w  uning barlik ailisidikilərgə R bning s z-kalamini y tk zdi. **33** Ke o  xu sa tnig  zidila [gundipay] ularni baxlap qikip, yarilirini yuyup tazilidi; andin u dərhal ailisidikil r bilən q m ld rt xn  qəbul kildi; **34** ikkiylənni  z  yig  baxlap kelip, ularning aldio a dastihan saldi. **35** U p tk l ailisidikil r bilən Huda o a etikaq kilonliktin zor xadlandi. **35**  tisi  tig nd , sorakqi əməldarlar yasawullarni zindano a  watip: — U ikkiylənni ko uwetinglar! — d p buyrudi. **36** Gundipay Pawluska bu s zni y tk z p: — Sorakqi  m ldarlar ikkinglarni ko uwetix yarlikini q x rdi. Sil r  mdi zindandin qikip, tinq-aman yolonlaro a qikinglar, — dedi. **37** Birak Pawlus yasawullaro a: — Biz Rim pu raliri bolsakmu, əməldarlar bizni sorak kilmayla halayikning aldid  kaltək bilən dumbalab, zindano a taxlidi.  mdi ular hazir bizni yoxurun o a ko lim kqimu? Y k, bundak kilsa bolmaydu!  m ldarlar  zleri kelip bizni qikarsun! — dedi. **38** Yasawullar bu s zl rni sorakqi  m ldarlaro a y tk zdi. Ular ikkiyl nning Rim pu rasi ik nlikini anglap k rkup k tti; **39** ularning k nglini elixka [zindano a] berip, ularni zindandin elip qikəndin keyin, xəhərdin qikip ketixni kayta-kayta  t ndi. **40** Ikkiylən zindandin qikixi bilən Lidyaning eyig  bardi; andin u y rd  kerindaxliri bilən k r x p, ularni rio b tl nd rg ndin keyin, yolo a qikip k tti.

17 Ular səpirini dawam kilip Amfipolis w  Apolloniya x h rliridin  t p, Tesalonika x hirig  k ldi. U y rd  Y hudiylarning sinagogi bar idi. **2** Pawlus aditi boyiq ularning arisi o a kirip, uda  q xabat k ni u y rd  j m bolonlar bilən muk dd s yazmil rni x rh l p munazirlixip, **3** ularo a M shihning azab- k b tl r tartk ndin keyin  l midin tirilixi muk rr r d p qüxəndürdi həm ispatlidi w : — Mən sil rg 

jakarlioqan muxu Əysa dəl Məsihning Əzi xu! — dedi. **4** [Yəhudiylarning] iqidin bəzilər qayıb bolup ixinip, Pawlus bilan Silaska qoxuldi; xundakla Hudadin qorkıdıoqan Greklərdin zor bir top adamlar wə az bolmioqan yukıri tabıkdıdiki grek ayallarmu xundak ixwədi. **5** Bırağ Yəhudiylar buningoqa həsət kılıp, bırnəqqə kəbiħ adəmlərni yojıp, bir top kixılarni toplap, xəhərni astin-üstün kılıwətti. Yəhudiylar Pawlus bilan Silasni xəhər həlk [kengəxmısigə] tapxurup berix üqün ularni tutux məksıtıdə Yason isimlik birsining öyigə basturup bardı. **6** Lekin ular ikkiylərni tapalmay ular Yason wə baxka bırnəqqə kərixdaxni xəhər əməldərlirining aldıoqa tartıp apırıp: — Jaħənni astin-üstün kıliwatkən axu adəmlər muxu yərgımu yetıp kəldi; **7** Yason ularni öyidə qobul kıldı. Ular Əysa isimlik baxka bir padıxah bar dəp jakarlap, Qaysərning pərmanlırioqa kərxi qikiwatıdu! — dəp qukan selixtı. **8** Ular bu səzlər bilən halayıqni wə xəhər əməldərlirini dəkkə-điukkigə selıp koydı. **9** Əməldərlar Yason wə baxka tutup kelingənlərdin kapalət puli aloqandin keyin, ularni koyuwətti. **10** Keriındaxlar həyal bolmay Pawlus bilan Silasni xu küni keqıdə Beriya xəhırigə əwətiwətti. Ular u yərgə yetıp baroqanda, Yəhudiylarning sinagogıoqa kirdi. **11** U yərdiki [sinagogdıkar] Tesalonikadikilərgə kərioqanda esil hıslətlik bolup, səz-kalamni kızıkip anglıdı wə ularning eytkanlırining toqra yaki hatalıqni enikalap bilix üqün, hər küni muqəddəs yazmılarını qetirkıniıp izləndi. **12** Nətiđidə, ulardin nuroqun Yəhudiylar, esızadə grek ayallardin bir kırdni wə xundakla heli kəp grek ərlər etıqad kıldı. **13** Lekin Tesalonikadiki Yəhudiylar Hudaning səz-kalamining Pawlus arklılik Beriıyadımu jakarlini watkıniını anglap, u yərgımu berıp topıləng kətürməqı bolup, ammıni qıtrattı. **14** Xuning bilən keriındaxlar Pawlusni dərhal dengiz boyıoqa əwətiwətti. Silas bilən Timotiyı bolsa Beriıyadə kıldı. **15** Pawlusni uzıtıp mangoqanlar uni Afına xəhırigə əlip bardı. Andin ular Pawlusning: — «Silər Silas bilən Timotiyoqa mumkinkədər mening yenimoqa tezraq kəlsun dəp yətküzüıp qoyunglar» deđən tapxurukıni elıp, [Beriıyoqa] kəytıp kəldi. **16** Pawlus Afına xəhıridə Silas bilən Timotiyıni kəytıp turoqanda, pütkül xəhərdikilərnıng butpərəslikkə berilıp kətkənlikini kərip, roħi kəttik əzablandı. **17** Xunga u sinagogda Yəhudiylar wə Hudadin qorkıdıoqanlar bilən həm xuningdək hər küni bazarda uqriyoqanla kixilər bilən munazirilixətti. **18** «Epikurlar» wə «Stoiklar» dəp ataloqan bəzi pəylasoplar mu uning bilən munazirilixxə baxlıdı. Ulardin bəzilər: — Bu bilərmən poqi nemə dəp jöylüwatıdu? — deyixtı. Yəne bəzilər Pawlusning Əysa wə adəmlərnıng elümdin tırdürüldioqanlıqı həkqidiki hux həwərnı jakarlioqanlıqıdin: — U yat ilahlarınıng təröjibatqısı ohxaydu! — deyixtı. **19** Xunga, ular Pawlusni elıp «Areopagus» deđən [kengə] məydanıoqa apırıp: — Sən tarkıtiwatqan yengı təlimingning nemə ikənlikini bizmu bilsək kəndəq? **20** Qünki sən bəzi oqyırıy ixlarnı kulikimizioqa yətküzüwatısan, biz ularning mənisı zadı nemə ikənlikini bilgüimiz bar, — deyixtı **21** [əmdi Afinalıqlar wə u yərdə turuwatqan qətləliklərnıng həmmisi waqtını birə yengilikni yətküzüx yaki ənglaxtin baxka ixka sərp kılmaytı]. **22** Xunga Pawlus Areopagus məydanining otturıoqa qıkip mundak dedi: Əy Afına həlk! Silərnıng hər jəhəttin jin-ilahlaroqa qokunuxka kəttək beriləngliklərnıni kərdüm. **23** Qünki həmmə yərnı arılap, silərnıng tapwəğhırlinglərnıni kəzdin kəqürginimdə, üstigə «Namələm bir Hudaqoqa ataloqan» dəp pütülgən beoıxlımisi bar yəne bir kurbəngahni kərdüm. Əmdi mən silər tonumay turup ibadət kıliwatqan xu [Hudanı] mana hazır silərgə tonuxturup jakarlay. **24** Pütkül ələmnı wə uningdikı barlık məwjudatlarıni yarətkən Huda asman-zemınnıng İgisi

bolup, insanlarning kəli bilən yasaloqan ibadəthanılarda turmaydu, **25** yaki birə nərsigə həjiti qüxkəndək insanlarning kollirining əjrigə moħtəj əməstur, qünki U Əzi həmmə janiwaroqa həyatlık, nəpas, xundakla [ehtiyajlık bolqan] həmmə nərsini ata kılıdı. **26** U birlə adəmdin insanı yətiəttiki barlık millətlərnı barlıkka kəltürdi, ularni pütün yəri yüzigə orunlasturup, ularoqa has bolqan pəyt-pəsillər həmdə turıdıoqan jaylırınıng pasıllirini aldin bəlgiləp bərdi. **27** Bularning məksiti «İnsanlar meni izdisun, bəlkim silaxturup tapsun» deđənglıktur. Əməliyəttə, u həqkəysimızdin yırək əməs. **28** Qünki biz Uningdə yaxaymız, hərəkət kılımız wə Uningdə wujudimiz bardur; arənglardiki bəzi xairlar eytkındək: «Biz Uning nəslidürmız!». **29** Xunga, Hudaning nəslı boləqəqka, biz Təngri Boləquqını altun-kümüx yaki taxtin yasaloqan, hünərwənnıng məhariti wə təsəwwuri bilən oyuqlan birə nərsigə ohxaydu, dəp oylımaslıkımız kərek. **30** Xunga Huda burunkı zamanlardikilərnıng xundak oqərlətik waqtılrını nəziridin saqıt kılojını bilən, lekin bügünki kündə U həmmilə yərdə pütün insanlarnı gunəhlırioqa towa kılıxka əmr kılməktə! **31** Qünki U Əzi tiklıgən insan arklılik pütkül dunyani həkkanıylik bilən sorək kılıdıoqan bir küni bilən bəlgilidi; U uni əlümdin tırdürənglikni bilən bu ixning muqərrər ikənlikigə ispat bərgəndi. **32** [Pawlusning] «əlgənlərnıng tırlıxı» həkqidə eytkanlırını anglıoqanda bəzilər uni məshirə kılıxka baxlıdı. Yəne bəzilər: — Bu ix həkqidə sən din yəne anglyalı, — dedi. **33** Buning bilən, Pawlus məydanın qıkip kətti. **34** Bırağ bəzilər uningəqa qoxulup, etıqad kıldı. Bularning iqidə «Areopagus» kengəxmə nəyətılrıdin biri bolqan Diyonısiyus wə Damaris isimlik bir ayal, xuningdək baxka birkənəq kixımu bar idi.

18 Bu ixlərdin keyin, Pawlus Afına xəhıridin ayrılıp Korint xəhırigə bardı. **2** U u yərdə Pontus əlkisidə tuşuloqan Akwila isimlik bir Yəhudiylar uning ayalı Priskillanı uqrattı. Ular [Rim] [imperatorı] Klawdiyusning barlık Yəhudiylar Rim xəhıridin qıkip ketixi kərek, deđən yarılkı səwəblik yekında İtalyadıın kəlgəndi. Pawlus ular bilən tonuxup, **3** ular bilən kəsıpdax boləqəqka, billə turup ixlidi (qünki ular qədirqilik bilən xuqullınatı). **4** Hərbir xabat künidə u Yəhudiylarning sinagogıoqa kirip, Yəhudiylar wə greklar bilən munazirilixıp ularni [Hudaning səz-kalamıoqa] qayıp kılıxka tırxattı. **5** Bırağ Silas bilən Timotiyı Makedoniyədin kəlgəndin keyin, Pawlus səz-kalamni yətküzüxkə aldiridi, jan kəydürüp Yəhudiylarəqa: — Əysa — Məsihning Əzıdır, dəp guwahlık bardı. **6** Lekin, ular uningəqa kərxi qıkip uni həkarətliđi. Buning bilən Pawlus pexini kəkip, ularəqa: — Əz kəngınglər əz bexınglarəqa qıxsun! Mən buningəqa jawabkar əməsmən! Bügündin baxlap, mən [silərdin burulup] yat əlliklərgə barımən, — dedi. **7** Buning bilən Pawlus ulardin ayrılıp, Titiyus Yustus isimlik, Hudadin qorkıdıoqan bir kixining öyigə berıp turdı. Uning əyi sinagogning yenidə idı. **8** Əmdi sinagogning qongı Krispus pütün ailisidikilər bilən Rəbgə etıqad kıldı. Nuroqun Korintlıqlar mu həwərnı anglap, etıqad kılıp qəməldürüxni qobul kıldı. **9** Rəb keqıdə Pawluska bir oqayıbanə kərunüx arklılik wəhıy yətküzüıp uningəqa: — Korkma, sükt kılmay səzlə, **10** qünki Mən sən bilən billə. Həqkim sanga kol selıp zərər yətküzməydu, qünki Mening bu xəhərdə nuroqun kixilirim bar, — dedi. **11** Xuning bilən Pawlus u yərdə bir yil altə ay turup, u yərdiki kixilər arisida Hudaning səz-kalamini egətti. **12** Əmma Galliyo Ahaya əlkisining waliysi bolqan waqtıdə, Yəhudiylar birlixıp Pawlusni tutup Galliyoing «sorək təhti»ning aldıoqa apırıp, uning üstidin: Bu adəm kixilərnı kanunəqa hılap halda Hudaqoqa ibadət kılixka qayıp kıliwatıdu! — dəp xıkayət kıldı. **14** Pawlus əoqzını əqay dəp turuxıoqa, waliy Galliyo Yəhudiylarəqa: — Dərwəqə, i Yəhudiylar,

bu xikayitlarning birer nahəklək yaki eoĵir jinayət toorısında boləjan bolsa, səwrqanlıĵ bilən silərgə kulək salsam orunluĵ bolatti. **15** Biraĵ bu ix [pəkət] bəzi nam-isimlar, səzlər wə özünĵlarning [Tawrat] ĵanuninglar üstidə talax-tartixlarəja qetixlik ikən, uni ezünĵlar bir tərəp ĵilinglar! Mən bundak ixlarəja soraqı bolmaymən! — dedi. **16** Xuning bilən u ularni sorək tahti aldidin həydəp ĵikardi. **17** Halayik sinagogning qonĵi Sostenisni tutuwelip, sorək tahtining aldidə ĵattik uroĵili turdi. Biraĵ [waliy] Galliyo bu ixlarning heĵĵaysisioĵa ĵilqə piśənt ĵilmidi. **18** Pawlus Korint xəĵiridə yənə kəp ĵünləri eĵküzgəndin keyin, ĵerindəxlər bilən hoxlixip, Priskilla wə Akwilalarning ĵəmraħlıkdə kemigə olturup, Suriyəgə ĵarap kətti. [Yoloĵa ĵiĵixtin ilgiri] u Kənkriya xəĵiridə Hudaəja iĵkən bir ĵəsimidin qaĵlirini ĵüxürüwatkanidi. **19** Ular Əfəsus xəĵirigə barəjəndin keyin, u Priskilla wə Akwilani ĵaldurup ĵoyup ezi [xu yərdiki] sinagogka ĵirip, Yəĵudiyar bilən munazirilətti. **20** Ular uni uzunraq turuxĵa tələr ĵiliwidə, u ĵoxulmay, **21** «Mən ĵandakla bolmisun kələr ĵeytni Yerusalemdə eĵküzimən; andin Huda buyrusa, silərninĵ yeninglarəja yənə kelimən», — dəp ular bilən hoxlixip, Əfəsusin kemə bilən yoloĵa ĵikti. **22** U ĵəysəriyə xəĵiridə kemidin ĵüxüp, [Yerusalemə] ĵiĵip ĵamaət bilən ĵal soraxĵəndin keyin, Antakya xəĵirigə ĵüxüp kətti. **23** Antakyada bir məzgil turəjəndin keyin, u yənə yoloĵa ĵiĵip Galatiya wə Frigiya yurtlirini bir-birləp ariləp, barəjanla yeridə barlik muħlislarning etiĵadını ĵuwwətlidi. **24** Bu arida, Iskəndəriyə xəĵiridə tuoĵlojan Apollon isimlik bir Yəĵudiy Əfəsus xəĵirigə kəldi. U natik adəm bolup, muĵəddəs yazmilardin helila qonĵĵur sawati bar adəm idi. **25** U Rəbning yoli tooruluĵ təlim aləjan bolup, otluĵ roħ bilən əysa ĵəĵkədə əynən səzləp təlim bəretti. Biraĵ uning həwiri pəkət Yəhya [pəyoĵəmbər]ning yürgüzgən qemüldürüxi bilən qəĵlinatti. **26** U sinagogda yürəklik səzləxə baxlıdi. Uni angliəjan Priskilla bilən Akwila uni əyigə elip berip, uningəja Hudaning yolini tehimu təpsiliy ĵiĵəndürdi. **27** Keyin, Apollon Ahaya əlĵisigə barmaqĵi boləjənda, [Əfəsusluĵ] ĵerindəxlər [Ahayadiki] muħlislarəja hət yezip, ularidin Apollonni ĵərxı elixni bəkmə tələr ĵildi. U xu yərgə berip, Hudaning məĵir-xəpĵiti arĵilik etiĵad ĵiĵəjanlarəja ĵoxulup, ularəja zor yərdəmdə boldi. **28** Qünki u həlĵ-aləm aldidə Yəĵudiyar bilən munazirilixip, ularəja küĵlük rəddiyə berip, muĵəddəs yazmilarni xərhlixı bilən Məsiħning əysa ikənlikini ispatlap bərdi.

19 Apollon Korint xəĵiridiki waĵtıda, Pawlus səpər ĵilip, iĵki ĵuruluĵ arĵilik Əfəsus xəĵirigə kəldi. U yərdə bəzi muħlislar bilən uqrixip, **2** ularidin: — Silər etiĵad ĵiĵəjaninglarda, Muĵəddəs Roħ silərgə ata ĵilinoĵanmu? — dəp soridi. — Yaĵ, biz hətta Muĵəddəs Roħ bar degənni zadi anglimaptikənmiz, — dəp ĵawab bərdi ular. **3** Pawlus yənə: — Undakta, silər ĵandək qemüldürüləxtə qemüldürüləngənilər? — dəp soridi. — Biz Yəhya [pəyoĵəmbər] yətküzgən qemüldürüləxtini ĵəbul ĵilduk, — dedi ular. **4** Pawlus: — Yəhya [pəyoĵəmbər] həlĵkə yətküzgən qemüldürüləxtə bolsa ĵunəĵlarəja towa ĵilixni bildüridəjan qemüldürüləxt bolup, ularəja əzidin keyin kəlgüĵigə, yəni əysaəja etiĵad ĵilix kerəklirini tapiloĵanıdi, — dedi. **5** Ular uni anglap, Rəb əysaning namidə qemüldürüləxtini ĵəbul ĵildi. **6** Pawlus ĵəlini ularning üstigə təĵküzüp turuxı bilən, Muĵəddəs Roħ ularəja ĵüxti. Buning bilən ular namələum tillarda səzləxə ĵəm pəyoĵəmbərlərqə wəĵiy-bexarətlərnı yətküzüxkə baxlıdi. **7** Ular təħminən on ikki ərkək ĵixi idi. **8** Pawlus üq ay dawamidə [Əfəsus xəĵiridiki] sinagogka ĵirip, yürəklilik bilən səz ĵilip, ular bilən Hudaning padixəhlikidiki ixlar toorısında munazirilixip ĵayil ĵilixĵa tirixti. **9** Ləkin bəziliri

ĵahillik ĵilip ixiniĵni rət ĵilip, halayik aldidə [Rəbning] yoloĵa ĵəkarət kəltürgəndə, Pawlus ularidin ĵiĵip, muħlislarnimu ayrip ĵiĵti. U hərküni Tirannus isimlik adəmning leĵsiyihanisidə munazirə-muzakirə eĵküzdü. **10** Bu ix ikki yıl dawamlaxti. Nəĵijidə, Asiya əlĵisidiki pütün həlĵ, Yəĵudiyar bolsun, Greklər bolsun ĵəmməylən Rəbning səz-kalamini angliidi. **11** Huda Pawlusning ĵəlliri arĵilik ĵəramət məĵizilərnı yaratti. **12** Kixilər hətta ĵol yəoĵlik wə pərtuĵlarnı Pawlusning tenigə təĵküzüp, andin kəsəllərninĵ yenioĵa apirip, ularning üstigə yapatti. Nəĵijidə, kəsəllər saĵiyip, yaman roħlar ularidin ĵiĵip kəttidi. **13** Ləkin xu ətrəpta yüridəjan, «ĵinkəx» Yəĵudiyarın bəzilirimu Rəb əysaning namini ixlitip baĵĵısı kelip, ĵin qaĵlaxĵanlar üstidə turup ĵinlarəja: «Pawlus ĵakarlawatĵan əysaning namidin sangə ĵattik buyruĵ bərimən!» dəydidəjan boldi. **14** Bu ixni ĵilidəjanlarning arisidə Skewa isimlik bir Yəĵudiy bax ĵəĵinning yəttə ooĵlimu bar idi. **15** Ləkin [ular ĵəoĵliwətməĵi boləjan] yaman Roħ ularəja ĵawabən: — əysani tonuymən, Pawlustin həwirim bar, biraĵ özünĵlar kim bolisilər?! — dewidi, **16** yaman Roħ qaĵlixıwaləjan ĵixi ularəja etilip ĵiĵip, ularni urup xama ĵilip, ularning üstidin əjalib kəldi. Ular yalınagə wə yarılənoĵan ĵaldə əyidin ĵiĵip ĵiĵip kətti. **17** Bu ix Əfəsus xəĵiridə turuwatĵan barlik Yəĵudiyar wə Greklərgimu məlum bolup, ĵərkünq ĵəmmisini basti wə Rəb əysaning nami uluĵlandı. **18** Nəĵijidə, nuroĵun etiĵadĵılar burunĵi ĵiĵəjanlirini iĵkar ĵilip, aldidə ĵiĵti. **19** Seħirərlilik ĵiĵəjanlardin nuroĵun adəmlər əzlrininĵ seħirərlilik kitab-namirlirini əkelip [bir yərgə dəwəwiləp], ĵəpĵilkininĵ aldidə ĵəydüxüxti. Bu kitablarınĵ ĵimmiti ĵəmiy əllik ming kümüx tənggigə yəttətti. **20** Xundək ĵilip, Rəbning səz-kalamı küĵgə əyigə bolup, bərk urup üstünlukkə eĵti. **21** Bu ixlar yüz bərgəndin keyin, Pawlus ĵənglidə, Makedoniya wə Ahaya əlĵisidin eĵtip Yerusalemə bərixĵa niyə bəoĵlidi. U: — U yərgə barəjəndin keyin, Rim xəĵirini kərup kelixim kerək, — dedi. **22** Xuning bilən, u əzigə yərdəmdə boluwatĵanlardin Timoti y bilən Erastus ikkiylənni Makedoniyağə əwətiwətip, ezi yənə bir məzgil Asiya əlĵisidə turdi. **23** Dəl xu qaəda, [Əfəsus xəĵiridə] [Rəbning] yoli tooruluĵ eoĵir maliməĵilik kəttürüldi. **24** Ayal iləħ Artemisini süretləp kümüx təĵəqə-ħəyĵəllərnı yəsiəuĵi Dimitriy isimlik bir zərgər bar idi. Uning bu ixni ĵünərwənəlgə kəp payda tapĵuzatti. **25** Dimitriy ĵünərwənəllərnı wə xuningəja əhxax ixlar bilən xuəoĵulliniwətkən baxĵa ustilarnı ĵioĵip, ularəja: — Buradərlər, bizninĵ ĵünlünimizninĵ bu ix bilən baəoĵlik ikənlikini bilisilər; **26** ĵəzir həliĵi Pawlusning nemə ixlarnı ĵilip yürgənlikini angliəjan ĵəm kərgən boluxunglar kerək. U: «ĵol bilən yəsiwaləjan nərsilər iləħar əməs» deyix bilən, pəkət Əfəsusə əməs, bəlkı pütkül Asiya əlĵisidə degüdək nuroĵunioĵan kixilərnı ĵayil ĵilip, əzdirup burawətidu. **27** Əmdi ĵəzir bizninĵ bu sodimioĵa bətnam qaĵlax həwpi bolupla ĵəlmay, bəlkı bütük ayal iləħ Artemisininĵ buthanisimu ərziməs dəp ĵərilip, hətta Asiya əlĵisi wə pütkül ĵəhan ibadət ĵilidəjan [bu ayal iləħimizninĵ] xan-xəripimu yoĵlix həwpiğə duq kəliwətidu! — dedi. **28** Bu səzlərnı angliəjan ĵəpĵilik əzəzəpkə qəmi p, ĵayta-ĵayta: — Əfəsusluĵlarınĵ Artemisimiz bütüktür! — dəp quĵan kəttürüxkə baxlıdi. **29** Buning bilən pütkül xəħər malimatəng bolup kətti. Halayik Pawlusning səpərdəxliridin Makedoniyaĵik Gayus wə Aristarħuslarnı tutup səpər, serk məydanioĵa tənĵə yopuruluĵ mangdi. **30** Pawlus halayik arisioĵa ĵirməĵi boləjanidi, ləkin muħlislar uning ĵirixigə yol ĵoymidi. **31** Hətta Pawlusning dostliri boləjan əlĵə əməldərliridin bəzilirimu uningəja həwər yətküzüp, uni serk məydanioĵa bərixĵa təwəkkül ĵilmasliĵĵə ĵekilidi. **32** Əmdi

bəzilər buni dəp warkirisa, bəzilər uni dəp warkirixip, pütün sorun warang-qurungoşa toldi; kixilərnin kəpinqisi əzlrinining nemigə yiojilojanliknini bilməytti. **33** Yəhudiylar Iskəndər isimlik ədəmni aldioşa ittirip qikiriwidi, kəpqlik uni aldioşa turoşuzdi. Iskəndər kəpqlikkə qol ixariti kəlip, [Yəhudiylarni] aklaməqlik boldi. **34** Biraq kəpqlik uning Yəhudi y ikənlirini bilip kəlip, həmmisi təngla: — Əfəsuslurlarning Artəmisimiz büyüktur! — dəp ikki səətqə quқан kətürüp turuxti. **35** Ahirda, xəhərnin bax mirzisi halayiqni tinqlandurup mundak dedi: — Əy Əfəsuslurlar! Biz Əfəsuslurlarning xəhərinin büyük Artəmisning buthanisining wə uning əsmandin qüxkən süritining qoşdioquqisi ikənlirini bilməydioşan kim bar! **36** Bu ixlarni inkar kılalmiojanikən, əzünglarni besiwelixinglar, baxbaxtaklık kılmaslıqinglar kerək. **37** Qünki silər bu kixilərnə bu yərgə [soraqqa tartixqa] elip kəldinglar; ləkin ular ya buthanilarni buloquqlar ya bizning ayal ilahimioşa kupurluk kılouquqlardin əməs. **38** Əgər Dimitruiy wə uningə qoxuloşan hünərwənlərnin məlum bir kixining üstidin xikayiti bolsa, soraqhanilar oquq turmaqta wə soraqçı waliylarmu bar. Ular xu yərlərdə bir-biri bilən dəwalaxsun; **39** wə baxqa birər məsilirindərlərlə, rəsmiy soraxda bir tərəp kılınixi lazim. **40** Biz əmdi yənə bügünki wəqəni topilang dəp ərz kılınix həwpidə turuwatimiz; qünki bu malimanqliqingning heq səwəbi kərsitilmigəqqa, həsəbinimu berəlməymiz-də! **41** Bu səzlərnə kılilip bolup, u yiojiloşan halayiqni tarqitiwətti.

20 Topilang besikkəndin keyin, Pawlus muhlislarni qakirip, ularni riqəbtələndürdi wə ular bilən hoqlixip, Makedoniyağə qarap kətti. **2** U xu ətrəptiki yurtlarni arilap, etikaqılarni nuroşun səz-təlimlə bilən riqəbtələndürgəndin keyin, Yunanoşa berip, **3** u yərdə tiq ay turdi. Pawlus kemigə olturup Suriyağə mangay dəp turoşanda, Yəhudiylarning uni əltürüx suyikəsti bilinip kəlip, u Makedoniya arkilik [kuruqluk bilən] kaytip ketix qararışa kəldi. **4** Uningə qə həmrəh boləjanlar Beriyalik Pirrusning oqlı Sopater, Tesalonikaliklardin Aristarhüs bilən Sekundus, Dərbəlik Gayus, Timotiy wə Asiya əlkisidin Tikikus bilən Trofimuslar idi. **5** Ular əwwal Troas xəhərigə berip, bizning yetip beriximizni kütüp turdi. **6** Biz kəlsəq «petir nan heyti» künliridin keyin, Filippi xəhəridin kemigə olturup, bəx künidin keyin Troasqa kəlip, ular bilən uqraxtəq wə u yərdə yəttə kün turduq. **7** Həptining birinqi künə, biz nan oxtuxqa jəm boləşanda, Pawlus ətisi kətməqçi boləşəqqa, jamaatkə səz kılixqa baxlıdi; səzini tün yerimigə uzartti. **8** Biz jəm boləşan yuqiriki kəwəttiki əydə nuroşun qara qiraşlar yenip turattı. **9** Əwtikus isimlik bir yigit derizidə olturoşanıdi. Pawlus səzəp heli bir yərgə barəşanda, uni mügdək besiwatkanıdi. Andin u oşərk uyquəşa ketip, u üqinqi kəwəttin yərgə yikilip qüxti. Kəpqlik uni yərdin kətürüp qarisa, u elüp boləşanıdi. **10** Pawlus pəskə qüxüp, uning üstigə etilip, quçaqlar turup: Azablanmanglar, u tirikkən! — dedi. **11** Kaytidin əygə qikip, nanni oxtup yegəndin keyin, Pawlus ular bilən tang atkuqə uzun səzləxti wə u bu yərdin yoloşa qıxti. **12** [Troastikilər] bolsa həliqi yigitni əyigə həyat apirip qoydi. Ular buningdin qəksiz təsəlli tapti. **13** Biz bolsaq Pawlustin burun Assos xəhərigə kəmə bilən barduq. Qünki Pawlus xu yərgə piyadə baray, silər məndin əwwal yetip berip, u yərdə mənə kemigə eliwəlixni kütüinglar, dəp orunlaxturoşanıdi. **14** Assosta u biz bilən uqraxkəndin keyin biz uni kemigə elip Mitulin xəhərigə kəlduq. **15** Andin xu yərdin qıxtip, ətisi Hiyos arilining udlioşa kəlip turduq. Üqinqi künə Samos arilioşa yetip kəlduq wə Trogillium xəhəridə konduq; uning ətisi Miletus xəhərigə barduq. **16** Qünki Pawlus Asiya əlkisidə kəp wəqitni ətküzüwətməslik üqün, dengiz səpiridə

Əfəsusta tohtimay ətüp ketixni qarar kıləşanıdi. Səwəbi, u «ormə heyti» künini mumkinəkdər Yerusalemdə ətküzüx üqün aldıraytti. **17** Əmdi Miletus xəhəridin Əfəsusqa ədəm əwətip, jamaəttiki aqsaqallarni qakirdi. **18** Ular kəlgəndin keyin, u ularəşa mundak dedi: — Mən Asiya əlkisigə əyətəş başkan birinqi künidin tartip, silər bilən kəndək ətkənlərim hərbiringlarəşa məlum. **19** Rəbning hizmitidə hər tərəptə kəmtər bolup, kəz yaxlirim təkülənlirini, xundakla Yəhudiylarning suyikəstliri tütəyilidin bəximdin ətkən sinəklərdə qidoşanlıqimni bilisilər, **20** wə yənə məyli ammiwi sorunlarda bolsun yaqi əy-əylərdə bolsun, silərgə təlim bərginimdə, silərgə pəydilik bolsıla heqnemini ayimay jakarlap, **21** Yəhudiylar həmə Greklərgimü Huda əldidə towa kılilix wə Rəbbimiz Əysə Məsihəgə etikaq kılilix kerəklikigə guwahlık berip jekiligənlikim həmminglarəşa məlum. **22** Həzir mana, rohta bəloşəjanlar hədə Yerusalemoşa ketiwatimən. U yərdə nemə əlxarinq bəximəşa qüxidəşanlıqini ukmaymən; **23** Pəktə xuni bilimənki, Mukəddəs Roh mən barəşanla xəhərlərdə zindan kixənləri wə əzab-əqubətlərnin mənə kütüp turidioşanlıqini əldin əniq eytip kəlməktə. **24** Ləkin mən əz məsarəməni tamamlıxim, Rəb Əysədin tapxuruwəloşan hizmətni ədə kılilixim, yəni Hudaning məhİR-xəpkiti toşrisidiki hux həwərnin toluq guwahqisi boluxum üqün, əz həyatimni kılqə ayimaymən. **25** Mən silər bilən arilixip, həmminglar arisidə yürüp Hudaning padixəhlikini jakarlıdidim; əmdi mana mənə məlumki, buningdin keyin silərdin heqkim yüzümni kayta kəralməysilər. **26** Xuning üqün, bügün silərgə guwahlık kılilip eytip qoyayki, mən heqbirining kənoşa kərzdar əməsmən. **27** Qünki mən Hudaning toluq məksət-iradisini kılqə elip kəlməy silərgə bəyan kılilip yətküzüxtin bax tartmidim. **28** Mukəddəs Roh silərnə Hudaning jamaitini bəxik üqün Uning padisi iqdə yetəki kılilip tikliganıdi; əmdi əzünglarəşa həmə Əz Oqlining nemə bilən setiwəloşan barlık padisoşa səgək bolunglar! **29** Qünki mənə ayanki, mən kətkəndin keyin, qilbərilər aranglarəşa kirip, padini heq ayimaydu, **30** həmədə həttə aranglardinmu bəzilər muhlislarni əzlrigə tartiwəlix üqün həkikətni burmilioşan türlik ixlarni səzləydu. **31** Xunga, səgək bolunglar, məninq üq yil kəqə-kündüz dəməy, hərbiringlarəşa kəz yaxlirim bilən tohtimay nəsihət berip turoşanlıqimni esinglarda tutunglar. **32** Əmdi mən silərnə Hudaəşa wə Uning məhİR-xəpəkə yətküzidəşən səz-kəlamioşa tapxurimən. Bu səz-kəlam etikaqinglarni kuruşqa həmə pak-mukəddəs kılinoşan barlık həlki arisidə iltipət kılindioşan mirastin silərnə nesip kılilixqa kədirduq. **33** Mən heqqaşan heqkimdin kiyim-kəqəq yaqi altun-kümüx tama kılilip bəqmioşanmən. **34** Silərgə məlumki, mən ikki bilikimğə tayinip, əzümmning wə həmrəhliirinning həjittidin qıktim. **35** Bunday kılilip hərbir ixlərdə mən silərgə muxundak əjir-əmgək arkilik əjiz-həjətmənlərgə yərdəm berix lazimlikini, xundakla Rəb Əysə əzi eytkən: «Bərmək əlməktinmu bəhtliktur» deginini esinglardin qılqarmaslıqinglar kerəklikini kərsəttim. **36** Bu səzlərnə kılilip bolup, u həmməylən bilən birliktə tizlinip olturup dua kildi. **37** Həmməylən kəttik yiojilixip kətti; Pawlusning boynioşa esilip quçaqlar, kijoşin səyüxti. **38** Ular ni əng əzablioşini Pawlusning, «Buningdin keyin yüzümni kayta kəralməysilər» deşən səzi boldi. Keyin, ular uni kemigə qikirip uzitip qoydi.

21 Andin biz ulardin əjrilip qıkkəndin keyin, kəmə bilən udul Qos arilioşa qarap yol əlduq. Ətisi, Rodos arilioşa, u yərdin Patara xəhərigə barduq. **2** Patarada Fənikiyə rayonioşa bəridioşan bir kəməni tepip, uningəşa olturup yoloşa qıktuq. **3** Siprus arili kəringəndin keyin, uni sol tərəpimizdə qəldurup ətüp, Suriyağə qarap mənigip, Tur xəhəridə kuruqlukqa qıktuq.

Qünki kemä bu yärdä yök qüxürmäkqi idi. **4** U yärdä muhlislarni tepip, ularning yenida yötta kün turduq, Ularoqa Mukäddäs Rohning wähiyisi kelip, ular Pawluska ayioqning Yerusalemoqa basmisun, döp näsihat kildi. **5** Birak biz u yärdä turux waqtimiz toxkanda, säpirimizni dawamlaxturduq. Ularning hämmisi, jümilidin hotun-baliliri bizni xähärrning sirtioqqa uzitip qikti. Hämmimiz dengiz boyida tizlinip olturup billä dua kilduk. **6** Quqaqlixip hoxlaxkandin keyin, biz kemigä qiktuk, ular öylirigä qaytixti. **7** Tur xähiridin dengiz säpirimizni dawamlaxturup, ahirida Pitolimays xähirigä kelduk, U yärdiki qerindaxlar bilän körtüüp, ularning yenida bir kün turduq. **8** Ötisi, u yärdin ayirilip, Käysäriya xähirigä kelduk, Biz burun [Yerusalemdiki] «yötta hizmatkar»din biri bolojan, hux häwärqä Filipning öyigä berip konduk. **9** Bu kixining tehi yatlik kilinmiojan, bexarät-wähilyärläni yatküziojan töt kizi bar idi. **10** Biz u yärdä birnäqqä kün turojandin keyin, Agabus isimlik bir päyoqämbär Yähudiyä ölkisidin qüxti. **11** Bu kixi bizning aldimozaqa kelip, Pawlusning bälweojini koloqa elip, özining put-kolini baqlap: — Mukäddäs Roh mundak däydu: — Yähudiylar bu bälwaqning igisini Yerusalemda muxundak baqlap, yat ällikläarning koloqa tapxuridu! — dedi. **12** Bularni anglap, häm biz häm u yärdiki kaxixlar bilän birliktä Pawlustin Yerusalemoqa barmiojan döp ötündük. **13** Lekin Pawlus jawabän: — Silär nemixka bunqiwala yioqlap, yürikimni ezisilär? Män Yerusalemda Rüb Öysaning nami üqün tutkun boluxla ömäs, xä yärdä ölüxkümü täyyarman, — dedi. **14** Biz uni qayil kilalmay, ahirida süktü kilip: — Rübning iradisi ada kilinsun! — deduk. **15** Bu künlärdin keyin, yök-takimizni yioqixturup, Yerusalemoqa qiqip barduk. **16** Käysäriyalik muhlislardin birnäqqisi biz bilän säpärdaq boldi; ular Minason isimlik bir kixining öyidä qonimiz döp uni birgä elip mangdi; bu kixi Sipursluk, keri muhlis idi. **17** Yerusalemoqa yatkändä qerindaxlar bizni huxallik bilän qarxi aldı. **18** Ötisi, Pawlus biz bilän billä Yäqubni körgili bardı. Yäqub bilän aksakallarning hämmisi u yärgä yioqilojanidi. **19** Pawlus ular bilän salamlaxkandin keyin, Hudaning özining hizmiti arqilik ällär arisida kıllojan ixlirini bir-birläp ularoqa täpsiliy eytip bardı. **20** Bularni anglijoqanda, ular Hudaqqa madhiyä öküdi, andin Pawluska: — Köriwatisän, i qerindixim, Yähudiylar iqida qanqä minglijojan etikad kılloquqlar bar! Ularning hämmisi Təwrat qanunioqa [əməl kılilxqa] intayin kizojin ikən. **21** Ular sening toqrangda: «U ällärning arisida yaxiojan pütün Yähudiylarqqa Musa [päyoqämbərgə] tapxurulojiminin yenixni, yəni balilirini hätnə kıldurmaslıqni, Yähudiylarning ən'ənilirigə riayə kılmaslıqni ögıtidü» döp anglıdı. **22** Əmdi kandaq kılilx kerək? Qünki halayik qoqum sening bu yərgə kəlgənlikingni anglap kalıdu. **23** Xunga bizim deginimizdək kıllojin: Arimızda qəsam iqkən tət adam bar. **24** Sən ularni elip, ular bilän birliktä [Təwrattiki] tazilini xaidisidin ötüp, ularning [qurbanlik] qıqimlırini özüng kötürgin, andin ular qaqılrini qüxürələydu. Buning bilän, hämməylən sən toqruluk anglijojanlırining hämmisining rast əməslikini wə sening özüng Təwratqa tərtipi boyiqə riayə kılıwatlıqingni bilip yetıdu. **25** Əmma əllərdin bolojan etikadqılaroqa kəlsək, biz ularoqa pəkətlə butlaroqa atalojan nərsilərləni yeməslık, kənni wə boqup soyulojan həywaning gəxinimü yeyixtin wə jınsiy bəzükluqtin əzlrini saxlak toqruluk qərarimizni etkənki hət arqilik ukturduq. **26** Buning bilän, Pawlus u kixilərləni elip, ətisi əzi ular bilän billə tazilini xaidisini etküzixti; andin u ibadəthanoqa kirip, [kahınlaroqa] əzlrining paklinix mudditining qəqan toxudıojanlıqı, yəni hərkäysisi üqün qurbanlik kılilixning kəysi küni bolıdojanlıqlını ukturup qoydı. **27** Yötta künlük muddət

toxuxka az qaloqanda, Asiya ölkisidin kəlgən bəzi Yəhudiylar Pawlusni ibadəthanida körip, halayikni kutritip, uningə qol selip: **28** — Əy Israillar, yərdəmdə bolunglar! Həmmə yərdila, həmmə adəmgə halkimizgə, Təwrat qanunioqa wə ibadəthanoqa qarxi səzlərləni ögıtwatqan adəm dəl xu. Uning üstigə, u yəne Grekləri ibadəthanimizoqa baxlap kirip, bu muqəddəs jayni bulojidi! — döp quqan kötürdi. **29** (ularning bundak deyixining səwəbi, əslidə ular xəhərdə Əfəsusluk Trofimusning Pawlus bilən billə bolojanlıqlını kərgənidi wə Pawlus uni ibadəthanoqa baxlap kirgən, döp oylojanidi). **30** Xuning bilən, pütün xəhər zilziligə kəldi. Halayik tərəp-tərəptin yügürüp kelip, Pawlusni tutup, ibadəthanidin sərəp elip qikti. Ibadəthaning dərweziliri dərhal takiwetildi. **31** Bu top adəm Pawlusni [urup] öltürüwətməkqi bolup turoqanda, pütükl Yerusalemmi malimanqlik kaplar kətkənliki toqrısidi ki bir həwər u yərdə turuxluk [Rim] kışmining mingbexioqa yatküzildi. **32** Mingbexi dərhal ləxkar wə birnäqqə yüzbexini elip, top-top adəmləni basturuxka yügürüp kəldi. Mingbexi wə əskərləni kərgən halayik Pawlusni uruxtin tohtıdi. **33** Mingbexi aldioqa ötüp, ləxkərləni Pawlusni tutup ikki zənjir bilən baqlaxka buyrudi. Andin u: — Bu adəm kim? U nemə gunaş kildi? — döp sorıdi. **34** Lekin [topilangqıllarning] iqida bəzilər uni desə, bəzilər buni deyixip warkirixatti. Malimanqlik tüpəylidin mingbexi həqıqiy əhwali enikılaxka əməlsiz kəlip, ahir Pawlusni qəl'əgə elip ketixni buyrudi. **35** Lekin Pawlus qəl'əning pələmpiyigə kəlgəndə, topilangqıllar tehimu zorawanixip kətkəqkə, ləxkərlər uni kötürixka məjbur boldi. **36** Qünki ularning kəyindin top-top adəmlər əgixip mengip: — U yokıtılsun! — döp warkirixatti. **37** Kəlgə əkirilixigə az qaloqanda, Pawlus mingbexioqa: — Sizgə bir əojız səz kılşam bolamdikin? — döp sorıdi. Mingbexi: — Grekqə biləmsən? **38** Undakı, ilgiri isyan kötürüp, «hənjərqi kətilar»din tət ming adəmini baxlap əlqə qeqip kətkən həliki Misirlik əməsmusən? — döp sorıdi. **39** Lekin Pawlus: — Mən Yəhudi, Kilikiya ölkisidiki uluq xəhər Tarsusning puqrasımən. Halayikqə birnäqqə əojız səz kılloximəqa ijazət kılilixingni ötünimən, — dedi. **40** [Mingbexi] ijazət beriwidi, Pawlus pələmpayda turup, halayikqə kəl ixariti kildi. Qattik jimjitlik baskanda, u ibraniy tilida səzləxkə baxlap: —

22 — Qerindaxlar wə ata-bowilar! Əmdi özümni aqlax səzlırimgə kulak saloqaysılar, — dedi. **2** Ular Pawlusning ibraniy tilida səzliginini anglap, tehimu jim boluxti. U səzini dawam kildi: **3** — Mən bir Yəhudi, Kilikiyadiki Tarsus xähiridə tuquldum; lekin bu xähərdə kəlip qong kilindim, Gamaliyölning qol astıda ata-bowilirimizəqa tapxurulojan Təwrat qanunining zir-zəwərlirini qoymay əginip təlim-tərbiyə aldim. Mən silərnin bugin bolojininglaroqa ohxax, Huda yolioja intayin kizojin idim. **4** Mən bu yoldikilərləni həttə öltürüxkiqə ziyankəxlik kılıp, ularni ə-ayal demay tutkun kılıp zindanoqa saldurdum. **5** Bu toqruluk bax kahın wə aliy kengəxmıdiki barlik aksakallarmu mənə guwahqıdu. Mən uların Dəməxtıktı [Yəhudi] qerindaxlaroqa yezilojan hatlərləni tapxuruwelip, xu yərdə turuwatqan bu [yoldikilərləni] jazalax üqün, ularni tutkun kılıp Yerusalemoqa apirimən döp yoloqa qıqkanidim. **6** Əmdi xundaq boldiki, səpər kılıp Dəməxtkə yekınlaxkanda, qüxkə yekın, tuyuksız asmandın küqlük bir nur qüxtüp, ətrapimni yorutuwətti. **7** Mən yərgə yikilip kəttim, andin mənə: «Saul, Saul, Mənə nemixka ziyankəxlik kılisen?» dəgan əwazni anglıdim. **8** «! Rəb, sən kimsən?» döp sorısım, U mənə: — «Mən sən ziyankəxlik kılıwatqan Nasarətlık Əysadurmən!» dedi. **9** Mən bilən billə mengiwatqanlar u nurni kərgən bolsımu, lekin mənə mənə qıllojan səzlərləni qüxənmıdi. **10**

Mən yənə, «I Rəb, nemə kılıxim kerək?» dəp sorisam, Rəb manga, «Ornungdin tur, Dəməxkə kir, xu yərdə sən ada kılıx bekitilgən ixlarning həmmisi tootruluk sanga eytip berilidu!» dedi. **11** Heliki nurning julalikdin közirim kerməs bolup qaldi. Yenimdikilər kolundin yetəkləp, Dəməxkə elip kirdi. **12** U yərdə Təwrat kanunioğa ihlas baoljoan, Dəməxktiki barlik Yəhudiylarning hərmitigə sazawar boljoan Ananiyas isimlik bir kixi bar idi. **13** U kelip, yenimda turup: «Qerindax Saul, bexingni ketürtüp qara!» dedi. Mən xuan beximni ketürtüp qarap uni kərdum. **14** U manga: «Ata-bowilirimizning Hudasi seni iradisini bilixing, Həkkaniy Boluqçini kerixüing wə uning aozzidin qıqqan awazni anglixing üqün allıqaxan tallidi. **15** Qünki sən pütün insanlar aldida kərgən-anglioqlarningoğa Uning guwahqisi bolisən! **16** Xundak ikən, sən yənə nemigə həyal bolisən? Ornungdin turup, Uning namioğa nida kilip qemüldürülüp, gumahlıringni yuozuqojın!» dedi. **17** Xundak boldiki, Yerusalemoğa kaytip kəlginimdin keyin, ibadethanida dua kiliwatkinimda, bir oqayibanə körüntüx meni oruwaldi **18** wə [Rəbning] manga: «Qapsan bol, Yerusalemdin dərhal kət. Qünki ular sening manga kılıqan guwahlıqingni qobul kilmaydu!» dəwatkanlikini kərdüm. **19** Mən, «I Rəb, ular mening Sanga etiqad kılıqanlarni zindanoğa solap, hər bir sinagoglaroğa kirip ularni urojanlikimni bilidu. **20** Sening guwahqing boljoan Istipanning keni təkülginida, mənmu yenida turup uni öltürgənləringni kilmixlirioğa qoxulup, ularning kiyimlirigə qarap bərdim!» — dedim. **21** Birak u manga: «Kətkin! Seni yiraktiki allərgə əwətimən!» — dedi. **22** Pawlus muxu səzni degüqə halayik uningə kulak seliwatatti. Lekin buni anglap ular awazini ketürtüp: — Undak bir kixi yər yüzidin yoqılısun! U tirik turuxqa layik əməs! — dəp qukan selixti. **23** Ular qırkixirip, qapan-yepinqilirini selip taxlap, topa-qang soruwatkanda, **24** mingbexi Pawlusni kəl'əgə elip kirip ketixkə əmr kiliwidi, halayikning uningə nemə üqün bundak qukan salidojanlikini enikləx üqün ləxkərlirigə uni kamqilap sorak kılıxni buyrudi. **25** Lekin ular Pawlusni kamqilax üqün oqlaqlitip baoljoanda, u yenida turojan yüzbechioğa: — Bir Rim pukrasini jinayiti bekitilməy la kamqilixinglar kanunioğa uyounmu? — dedi. **26** Bu səzni anglioqlar yüzbechi mingbexining aldioğa berip: — Siz nemə ix kıləy dawatisiz? Qünki u kixi Rim pukrası ikən! — dedi. **27** Mingbexi Pawlusning aldioğa berip, uningdin: — Manga eytkin, sən rasttinla Rim pukrasimu? — dəp soridi. — Rast, dedi u. **28** — Mən nəhayiti yukiri bahada muxu puqrakalığa igə boldum, — dedi mingbexi. Pawlus: Əmma mən tuquluxumdinla xundak! — dedi. **29** Xuning bilən, uni sorakğa tartmaqçı boljoan ləxkərlər dərhal uningdin əzlini qətkə aldı. Mingbeximu uning Rim pukrası ikənlikini bilip, uni baqlatkanlik tıpəylidin korkup katti. **30** Mingbexi Yəhudiylarning Pawlusning üstidin kılıqan xikayitining həkikiy səwəbini bilix üqün, ətisi uni yexip, bax kahınlar wə pütün aliy kengəxmidikənləring bir yərgə yiojilixini buyrudi. Andin Pawlusni elip kelip, ularning aldioğa turozdu.

23 Pawlus aliy kengəxmə həy'ətlirigə tikilip turup: Qerindaxlar, mən bügingiqə Hudaning aldida pak wijdanda mengip kəldim, — dedi. **2** Buni anglioqlar bax kahin Ananiyas [Pawlusning] yenida turojanlaroğa uning aozzioğa uruxni buyrudi. **3** Pawlus uningə: — Huda seni uridu, əy akartilojan tam! Sən u yərdə meni Təwrat kanuni boyiqə sorakğa tartixkə olturisən, lekin Təwrat kanunioğa hilap həlda meni urunglar dəp buyrudingo?! — dedi. **4** — Sən Hudaning bax kahinlari axundak haqarat kəltürəmsən?! — deyixti yenida turojanlar. **5** Pawlus: — I kerindaxlar, mən uning bax kahin ikənlikini bilməptimən. Qünki Təwrat:

«Həlkinqni idarə kılıqoqning yaman gepini kılma!» deyilgən, — dedi. **6** Lekin Pawlus ularning bir kismining Saduqi, yənə bir kismining Pərisiylər ikənlikini bilip, aliy kengəxmə yukiri awaz bilən: — Qerindaxlar, mən bolsam Pərisiylərdin boliman wə Pərisiyləring pərzəntimən. Mən əlgənlər kayta tirilixkə baoljoan ümid turozuntimən bu yərdə sorakğa tartiluwatimən! — dəp warkiridi. **7** U bu səzni deyixi bilənla, Pərisiylər bilən Saduqiylar arisida jedəl-oqowə qozojilip, kengəxmidikənlər ikkigə bəlünüp katti **8** (qünki Saduqiylar əlgənləring kayta tirilixi, yaki pərixətə yaki roqlar məwjut əməs, dəydu. Lekin Pərisiylər həmmisini etirap kilidu). **9** Buning bilən kattik bir qukan-sürən ketürülüp, Pərisiy tərəpdari boljoan bəzi Təwrat ustazliri ormidin turup: — Biz bu adəmdin heqkəndak əyib tapalmiduk! Bir roh yaki pərixət uningə sez kılıqan bolsa nemə boptu! — dəp kattik munaziriləxti. **10** Qukan-sürən tehimu küqiyip kətkəqə, mingbexi [Yəhudiylarning] Pawlusni tartixturup titma-titma kiliwetixidin korqup, kismioğa zaləqə qüxüp uni ularning arisidin zorluk bilən tartip qiqip, kəl'əgə əkirip ketixini buyrudi. **11** Xu küni keqisi, Rəb Pawlusning yenida turup: — Jasarətlək bol! Qünki Yerusalemda Mən toqramdiki ixlaroğa toluk guwahlık bərginingdək, Rim xəhiridimu xundak guwahlık kılıqing mukərrər bolidu! — dedi. **12** Ətisi ətigəndə, Yəhudiylar Pawlusni öltürüxni kəstləp, uni öltürmigüqə heqnersə yeməymiz, iqməymiz, dəp əzligə lənti bir kəsəmmi kilixti. **13** Bu suyikəst kəsimini iqlənlər kirik nəqqə kixi idi. **14** Ular bax kahınlar wə əksəqallarning aldioğa berip: — Biz Pawlusni öltürmigüqə heqnersə tetimaslikkə kattik kəsəm iqtuk. **15** Həzir silər wə aliy kengəxmə uning ixlirini tehimu təpsiliy təkxürixni bahəna kılıp, wəkil əwitip uni kengəxmigə elip kelixni mingbexidin təpəp kilinglar. U bu yərgə yəkin kəlməy la uni jayliwetixkə təyyar turimiz, — dedi. **16** Lekin Pawlusning singlisning oqlı bektürmidin həwər tepip kəl'əgə kirip, Pawluska məlum kilip koydi. **17** Buning bilən Pawlus yüzbechiliridin birini qakirtip, uningə: — Bu balini mingbexi bilən kərxütürtüp qoyingiz. Qünki uningə məlum kildiojan ixi bar ikən, — dedi. **18** Buning uni elip mingbexining aldioğa baxlap kirip: — Məhbus Pawlus meni qakirtip, bu balini siz bilən kərxütürtüp koyuxumni tələp kildi. Qünki uning sizgə məlum kildiojan ixi bar ikən, — dedi. **19** Mingbexi uni qolidin tutup, bir qətkə tartip: — Manga məlum kildiojan nemə ixing bar? — dəp soridi. **20** U jawəb mundaq dedi: — Yəhudiylar Pawlusning ixlini təpsiliy təkxürixli dəp səwəb kərsitip əzlinidin ətə uni aliy kengəxmigə elip berixni tələp kılıx üqün tir kilitürüxti. **21** Ularoğa kayil bolmioqayla, qünki kiritkin artuk adəm uni paylap turidu. Ular Pawlusni öltürmigüqə heqnersə yeməymiz, iqməymiz, degən qarəyix kəsimgə baqliniptu. Ular həzir əzlining ularning təlipigə maqul boluxlirini kütüp turidu. **22** Mingbexi uningə: — Bu ixni manga məlum kılıqanlikingni heqkingə tinmal — dəp tapilap, balini kayturdu. **23** Mingbexi yüzbechidin ikkini qakirtip: — Ikki yüz piyadə ləxkə, yətmix atlık ləxkə wə ikki yüz nəyziwəz ləxkəni büging keqə səət tokquzda Kəysəriyə xəhirigə qarap yoloğa qiqixkə həzirlanglar! **24** Xuning bilən billə, Pawlusni wəliy Feliksning yenioğa saq-salamat yatküzix üqün, uning minixigə uləqlarni təyyarlanglar! — dəp buyrudi. **25** Mingbexi [Felikska] mundaq bir hət yazdı: — **26** «Hərmətlək wəliy Feliks janablırioğa Klawdiyus Lisiyastin salam! **27** Uxbu adəmmi Yəhudiylar tutuwaləjan bolup, uni öltürməqçı boljoanda, uning Rim pukrası ikənlikini bilip yetip, kismni baxlap berip uni kutquzdu. **28** Mən ularning bu kixi üstidin kılıqan xikayitining nemə ikənlikini eniklimaqçı bolup, uni Yəhudiylarning aliy

kengxamisigə elip bardim. **29** Əməliyəttə ularning üstidin qilojan xikayitining əzlrining Təwrat qanunioğa dair dotalax məsililərgə munasiwətlük ikənlikini baykidim, biraq uningdin ölüm jazasi berixkə yaqi zindanoğa taxlaxkə layik birə xikayət qilojudək ixni tapalmidim. **30** Keyin, Yəhudiylarning uni oltürüwətx kəstidə yürüwatkanliqə həkəkiddi ahbarat manga məlum qilinnoğa, dərhal uni siligə yollattim wə xuning bilən billə, uningə ərz qilojuqlarning əzlrining aldida xikayətlirini eytixini buyrudum. Həyr!». **31** Ləxkərlər əmdi buyruk boyiqə Pawlusni keqiləp Antipatris xəhriyəyə yətküzdi. **32** Ətisi, atlik ləxkərlər Pawlusni elip mengixkə qalduruluq, qalojan ləxkərlər [Yerusalemdeki] kəl'əgə kaytip kəldi. **33** Atliqlar Kəysəriyəgə kirip, hətni waliyoğa tapxurdi wə Pawlusnima uning aldida hazır kildi. **34** Waliy hətni okuəandin keyin, Pawlusning kaysi əlkidin ikənlikini sorap, uning Kilikiyədin kəlgənlikini bilip, **35** Uningə: — Üstüding ərz qilojuqlar kəlgəndə ixliringni toluq anglaymən, — dedi wə uni Hərod hanning ordisida nəzərbənd kəlip koyuxni buyrudi.

24 Bəx kündin keyin, bax kaħin Ananiyas əksəqallardin birməqqəylən wə Tərtullus isimlik bir adwokat bilən Kəysəriyəgə qüxüp, Pawlus toqrisidiki rəsmiy xikayətlirini waliyoğa sundi. **2** Pawlus qakirtilip, Tərtullus uning üstidin xikayət kəlip mundaq dedi: — Hərmətlik Feliks janabliri! Biz əzlrining kol astilirida hər tərəptin aman-əsənlikkə nesip bolup kəlməktimiz wə aldın kərərlikliri bilən həlkimiz arisida dana islahətlar barliqkə kəltürülməktə, biz bu ixlardin hər waqit, hər jayda toluq minnətdarlik bilən bəħriman boluwatimiz. **4** Biraq əz waqitlirini kəp elip qoymasliqim üqün, xəpətliri bilən səzimini kişkilə angxlirini oltünüp soraymən. **5** Qünki biz xuni tonup yəttükki, wə adam balahər bolup, pütkül jaħandiki Yəhudiylar arisida majira-topilang pəyda kəlixni küxkürtküqi, xundakla «Nasarətlilər» dəp atalojan məzhəpning kəttiwaxliridin biridur. **6** U bizning ibadəthanimiznima bolujaməqə boləjanidi. Xunga, biz uni tutuwalduk wə uni əz qanunimiz boyiqə sotlayttuk. Ləkin mingbəxi Lisiyas əxəddiy zorluk bilən uni kollirimizdin tartiwaldi wə uningə ərz qilojuqlarni əzlrining aldioğa kəlixkə buyruəjanidi. **8** Uni sorək kəlip kərsilə, bizning uningə qilojan əzlrimizning toqriqlikini bilip yetidilə! **9** Sorunuda boləjan Yəhudiylarmu uning eytkənlirioğa qoxuluq: Rast, rast, dəp xikayətni küəyetti. **10** Waliy Pawluska səz qilojin dəp kol ixaritini qilojanda, u mundaq dedi: — Mən silining uzun yillardin beri bu həlkni sorap kəlgənliklirini bilgəqkə, hatirjəmlik bilən aldilirida əzəm toqramda jawab berimən. **11** Asanla biləydidiki, mən Yerusaleməgə ibadət kəlixkə barənimdin həzirojqə pəkət on ikki künla oetti. **12** Ular mening ibadəthanida birə adam bilən munaziriləxinimni kərmigən, yaqi sinagoglarda yaqi xəhərdə əmmini topilanoğa kətrətkənlərimnima heq kərmidi. **13** Ular yənə hazır janablirioğa mening üstümdin qilojan xikayətlirigə heq ispatmu kəltürəlməydu. **14** Biraq siligə xuni etirap kəlimənki, mən ular «məzhəp» dəp atəjan yol bilən mengip, Təwrat wə pəyojəmbərlərnin yazmilirida pütülgənlərninmu həmmisigə ixinip, ata-bowilirimning Hudasioğa ibadət kəlimən. **15** Mening Hudaəgə baəqləjan ümidim barki (bu kixilərmə wə ümidni tudidu), kəlgüsida həm həkəniylarning həm həkəniyiszlarning ölümdin tirilixi bolidu. **16** Xu səwəbtin, əzüm həmixə Huda aldidimu, insanlar aldidimu pək wijdanlik boluxkə intilimən. **17** Mən [Yerusalemdin] ayriləjili heli yillar boləjan bolup, wə kətim u yərgə əz həlkimgə həyr-şədikə yətküzüp bərgili wə Huda aldioğa hədiyə sunəjili barəjanidim. **18** Mən bu ixlarda boluwattim, bəzilər meni tazilənx kəidisini ada kəlip boləjan

qərdə ibadəthana həyiləda uqrattı; ləkin mən ətrəpimoğa adəm toqloqinimmu yok, malimanqilik qikəroqinimmu yok. **19** Əməliyəttə meni uqrətkənlər bolsa Asiya əlksidin kəlgən bəzi Yəhudiylar idi; ularning üstümdin xikayətliri bar bolsa, əsli ular əzleri kəlip, silining aldilirida ərz kəlixkə toqra kəlettı. **20** Bolmisa, muxu sorundikilər aliq kengəxmə aldida turəjinimda, meningdin qəndək jinayət tapkənlərimni eytip bəksun! **21** Pəkət mundaq bir ix boləjanidi: — Mən ularning aldida, «Bügünki kündə əlgənlərnin qayta tirilixi toqruqluk silərnin sorikəngləroğa tartilənmən!» dəp warkərojanidim. **22** [Rəbning] yoli toqruqluk təpsilyi həwiri bar boləjan Feliks sorəkni tohtitip, ularə: — Mingbəxi Lisiyas kəlgəndə dəwayinglər toqrisidiki həkəmnı qikərimən, — dedi. **23** U yüzbəxioğa Pawlusni nəzərbənd astioğa elip, əmma uningə bir'əz kəngəqilik kəlip, dost-buradərlirining hərkəyisining uning həjətłiridin qikəxinı tosqinioq, dəp buyrudi. **24** Birməqqə kündin keyin, waliy Feliks ayali Drusila bilən billə kəldi (Drusila Yəhudiyi idi). U Pawlusni qakirtip, uningdin Məsih Əysəoğa etikəd kəlix yoli toqruqluk anglidi. **25** Pawlus həkəqaniy yaxax, əzini tutuwəlix, kiyamət künidiki soal-sorək kəlinəxlər toqrisida səzləwətkəndə, Feliks wəhəimigə qüxüp uningə: — Həzirəqə kaytip tursang bolidu. Keyin manga pəyt kəlgəndə, yənə qakirtimən, — dedi. **26** U xuning bilən bir waqitda Pawlusning para berixini ümid kəlattı. Xuning üqün, uni imkənkədlər pat-pat qakirtip, uning bilən səzləxətti. **27** Ləkin ikki yil toxkəndə, Feliksning ornoqə Porkiyus Festus waliy boldi. Feliks Yəhudiyləroğa iltipət kərsitip ularning kənglini elix üqün Pawlusni solətkə qaldurdi.

25 Festus [Yəhudiyə] əlksigə kirip, üq kündin keyin Kəysəriyədin qikip Yerusaleməgə barəjanidi. **2** Bax kaħinlar bilən Yəhudiylarning mətiwərliri uning aldida Pawlusning üstidin rəsmiy xikayət kəlip, uningdin iltipət sorap, adəm əwitip Pawlusni **3** Yerusaleməgə elip kəlixni otdüdi. Məksiti, ular yol üstidə bəktürmə təyojarlap Pawlusni oltürüx idi. **4** Festus buni anglap ularə: — Pawlus hazır Kəysəriyədə solətkə turıwərsun. Mən yekında u yərgə kaytip kətməqimən. **5** Arənglərdin həkukdar boləjanlar mən bilən billə qüxsun. Əgər uning birə əyibi bolsa, ular xu yərdə xikayət kəilsə bolidu, — dəp jawab bərdi. **6** Festus ularning iqidə səkkəz on kündin artuq turmay, Kəysəriyəgə kaytip qüxti. Ətisi sorək təhtigə olturup, Pawlusni elip kəlixni buyrudi. **7** Pawlus kəlgəndə, Yerusalemidin qüxkən Yəhudiylar uning ətrəpimoğa olixip, uningə nuroqun əojir jinayətlər bilən kəriləp xikayətlərnı kildi. Biraq bularning heqkəyisioğa ispat kərsitip bərləmdi. **8** Pawlus əzini aqlar: — Mən heqkəysi ixtə Yəhudiylarning qənunioğa, ibadəthanisioğa yaqi [imperator] Kəysərgə kərxı birə jinayətmu sadir kəlimidim, — dedi. **9** Ləkin, Festus Yəhudiylarning kənglini elixkə, ularə iltipət kərsətməqə bolup Pawlustin: — Yerusaleməgə bərip, u yərdə mening aldimda bu xikayətlərgə əsasən sotlinənxə razi boləmsən? — dəp soridi. **10** Ləkin Pawlus jawab bərip mundaq dedi: — Mən hazır Kəysərnin sorək təhti aldida turimən. Məni sorək kəlixkə tegixlik yər mana muxu. Əzłirigə enik məlum boləqəndək, mən Yəhudiyləroğa heqkəndək nahəqlik kəlimidim. **11** Əgər jinayətim bolsa, xundakla ölümə layik birə ix qilojan bəlsəm, mən əzümni ləümdin qəqurmaymən. Biraq ularning mening üstümdin qilojan xikayətlirining əsası bolmisa, heqkimning məni ularə tapxurup berixkə həkki yok. Mən Kəysərgə murajət kəlimən! **12** Andin Festus məsləhətqiliri bilən səzləxəndin keyin, Pawluska: — Sən Kəysərgə murajət kəilding — uning aldioğa əmdi barisən! — dedi. **13** Birməqqə kündin keyin, Agrippa han bilən [singlisi] Bərniki Festuska təbrik-salaməgə Kəysəriyəgə kəldi. **14** U yərdə uzun künlər turəndin

keyin, Festus Paulusning ixini hanoja mälum kilip: — Bu yerdä Felix qaldurup kätken bir möhbus bar. **15** Män Yerusalemoja barojinimda, Yəhudiy bax kaħinliri bilən aqsakalliri uning üstidin xikayət kilip, mändin uni jazaoja möhkum kiliximni tälöp kilixti. **16** Män ularoja, ərz kilinoquqi ərz qiluoquqlar bilən yüzläxtürülüp, uningoja əzini aqlax pursiti berilmigüqə, uni jazaoja tapxurux rimliklarning aditi əməstür, dəp eyttim. **17** Xunga ular mən bilən billə bu yərgə kəlgəndin keyin, mən waqitni kəynigə sozmay, ətisila sorak təhtigə olturup u kixini əkilixni buyrudum. **18** Ərz qiluoquqlar orunliridin turuojanda, ularning uning üstidin xikayət qiləjanliri mening oyliojinimdək rəzil ixlər əməs idi, **19** Bəlki ularning əz ibadət tüzümi toqruluk wə əysa isimlik bir kixi həkkidə mälum talax-tartix məsililiri bar ikən. U kixi əlgən bolup, Pawlus bolsa u tirildi dəydikən. **20** Bu məsililərnə zadı kəndək enikləxnə biləlməy, mən Pawlustin Yerusalemoja berip, u yerdə bu ixlər toqruluk sorakla tartilixkə razi bolux-bolmasliqini soriojanidim. **21** Pawlus solakta turup imperator janablrining sorak qararini qikirixini murajət qiləjəndin keyin, mən uni Kəysərnin əldioja əwatküqə, solakta tutup turuxni buyrudum. **22** Agrippa Festuska: — Meningmu bu kixining sezlirini anglap baqqum bar, — dedi. — Ətə anglaysiz, — dedi u. **23** Xuning bilən ətisə, Agrippa bilən Bərniki həywət bilən ammiwi yiojin zəlioja kirip kəldi, mingbexilər wə xəhər kattiwaaxlirimu ular bilən billə kirip kelixti. Festus əmr kiliwidi, Pawlus elip kirildi. **24** Festus mundək dedi: — Agrippa padixah əliyiləri wə muxu sorunoja yiojiojan janablar! Bu kixini kəriwətisilə. Həm Yerusalemdə həm bu yerdə pütün Yəhudiy əhalisi uning toqruluk ərz kilip mənə murajət kilip, u tirik qalduruxkə bolmaydu! — dəp qurqiraxkanıdi. **25** Ləkin mən uningdin ölüm jazası berixkə tegixlik birər jinayət tapalmidim. Həzir bu kixi imperator janablrinoja murajət kildi. Xuning bilən uni [Rimə] əwətxinə qarar kildim. **26** Biraq uning həkkidə ojojəmoja mälum kilip yazojudək ix yok, Xuning bilən əhwalni rəsmiy təkxürüp birər yazojudək məlumatkə igə bolux məksitidə uni hərbiirlirining əldioja, bolupmu sili, Agrippa padixah əliyilirining əldioja elip kəldim. **27** Qünki möhbəusni sotkə əwətkəndə, uning üstidin kilinojan xikayətlərnə enik kərsətməslilik mənə nisbətən orunluk əməstək bilinidu.

26 Xuning bilən, Agrippa Pawluska: — Əzüngning gepingni kilixingə ruhsət, — dedi. Pawlus qolini sozup əzini aqlaxkə baxlıdi: **2** — I Agrippa han, bügün əldilridə Yəhudiyilər mening üstümdin xikayət qiləjan pütün ixlər toqruluk jawab berix pursitigə nesip boləjanlikim üqün, bolupmu əzlrining Yəhudiyilarning ədətliəri wə ularning arisidiki talax-tartixliridin həwərliri boləjanliqi üqün əzümnə bəhtlik həsəbləymən! Xuning üqün dəgənlirimni səwrəqlik bilən anglap bəxiqlirini ətünimən. **4** Mening dəsəlpki waqitlirimda, yəni kikiqimdin tartip əz elimdə, Yerusalemdə yürüx-turuxumning kəndək ikənliki Yəhudiyilarning həmmisigə ayan. **5** Ular wə dəsəlpki waqtimdin beri meni tonuojaqkə (əgər halisaidi, xuningəja guwaħliq berətti), mening ibadət tüzümidiki əng tələpən məzhəpning xərtliəri boyiqə yaxap, yəni Pərsiy bolup əmrümni ətküzginimni bilidu. **6** Əmđi mən Huda ata-bowillirimizəja qiləjan wədigə baoljojan ümidim tüpəylidin həzir sorak kiliniwatimən. **7** Xu [wədinə] nesiwisigə yetixni bizning pütkül on ikki kəbilimiz keqə-kündüz tohtawsiz Hudaəja ibadət kilip ümid kilmaqta. I əliyiləri, Yəhudiyilarning mening üstümdin qiləjan xikayətləri dəl wə ümidkə baoliktur! **8** [Halayik], Huda əlgənlərnə tirildür, nemə üqün ixinixkə bolmaydu, dəp qaraysilər? **9** Dərwəqə, əzümmu əslidə Nasarətlük əysəning nəmoja qarxi nurojan ixlərnə kilixim kerək dəp qəyil idim **10** wə

Yerusalemdə ənə xundək ixlərnə qiləjanidim. Bax kaħinlardin həqəuk elip, əzüim Hudaning nurojan muqəddəs bəndilirini zindanoja tutup bərgən, ular ölümgə həküm kilinojəndim, həkümgə əwaz kəxkanidim. **11** Mən həmmə sinəgəldə kəp kətim unarni izdəp təprip jazalap, kupurluk gəp kilixkə zorliojəndim. Mən ularəja təlwilərqə əq bolup, həttə yəqə yurttiki xəhərlərgə berip, ularəja ziyənkəxlik qiləjanidim. **12** Bu ixlərdə bolup bax kaħinlar bərgən toluk wəkililik həqəuki bilən Dəməxk xəhərigə qarap səpər kiliwəttim. **13** Qüx waqtimdə yolda kətiwətip, əsməndin qüxkən, kuyax nuridinmu küqlik bir nurning ətrəpimni wə billə kətiwətkənlərnə yorutwətkənlirini kərdüm. **14** Həmmimiz yərgə yikiləjan bolup mən ibranəy tilidə eytiləjan: «Əy Saul, Saul! Mənə nemixkə ziyənkəxlik kilisən? Seni zihləxləroja qarxi təpmikəng sən üqün təs kəlidü!» dəgən bir əwazni anglidim. **15** Mən: — «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisəm, Rəb mənə: «Mən sən ziyənkəxlik kiliwətkən Əysədrəmənl! **16** Əmđi ornungdin tur; qünki Mən seni sən kərgən ixləroja həmədə Əzüim sənə ayan kilinojinimdə kəridiojan ixləroja həziniqi ojojədar wə guwaħliq bərgüqi boluxkə tikləx üqün, sənə ayan boldum. **17** Mən seni əz həlkəngning həm əllərnin kolidin kutküzimən — qünki mən seni yat əlliklərnin kəzlrini eqip, ularning karəngəuoluktin yorukluqkə, Xəytəning ilkidin Hudaəja baolixkə buruluxi üqün ularning arisioja əwətimən. Xuning bilən ular guwaħlirining kəqürümigə, xundəkə Mənə etiqəd kilix ərkilik pək-muqəddəs kilinojanlarning arisidə mirəskə muyəssər bolidu» — dedi. **19** Xunga, i Agrippa əliyiləri, mən ərxtin kəlgən bu ojojəbanə kərinüxkə itəətsizlik kilmidim. **20** Bəlki əldi bilən Dəməxk həlkigə, əndin Yerusalemlə xəhəridikilərgə, pütün Yəhudiyə əlkisidikilərgə həmədə yat əlliklərgimü, «Towa kilip, Hudaəja baolixinglar, xundəkə towa kilixkə uyojan əməllərnə kərsitinglar» dəp jakarlap həwəp yətküzüp kəldim. **21** Bu ixlər tüpəylidin Yəhudiyilər meni ibadəthəna həylisidə tutup, muxtlap əltürüwətməki boluxti. **22** Ləkin bügüngəqə Hudaning yərdəmə-məditigə muyəssər bolup mən qing turuwətimən, təwəndikilər bolsun yuqiridikilər bolsun həmməyləngə guwaħliq berip kəldim. Guwaħlikim dəl pəyojəmbərlər həm Musa əzi bəxəət kilip eytkənliridin bəxkə nərsə əməs — **23** demək, Məsih jəzmən əzəb-əqubət qəkip, tunji bolup əlümdin tirilgüqi bolup [Yəhudiy] həlkigə həm pütkül əllərgimü yorukluk jakarlaydu. **24** Pawlus bu ixlərnə eytip əzini xundək aqlax jawabini bərgəndə, Festus yuqiri əwaz bilən uningəja: — Pawlus, sarəng bolupsən! Biliməngning kəpliki əqlingni əzduruptu! — dedi. **25** Ləkin Pawlus: — Sarəng əməsmən, i Festus janabliəri, mən bəlki həqikətkə uyojan həm salmiqi bar sezlərnə jar kilimən. **26** Qünki [Agrippa] əliyilirining wə ixlərdin həwərliri bar. Mən uningəja yürəklik bilən oquq sezwəwatimən, qünki bu ixlərnin həqəqəsisining uningdin yoxurux əməsliligə ixinimən. Qünki bu ix bulung-puqəqlərdə kilinojan əməs! **27** — Əy Agrippa əliyiləri, əzliəri pəyojəmbərlərnin eytkənlirioja ixinəmdilə? Mən ixinidəjanlikirini bilimən! — dedi. **28** Agrippa Pawluska: — Sən meni muxunqilik kışkiojəna waqtimdə hristian boluxkə kəyil kilmaqəqiməsən? — dedi. **29** Pawlus: — Məyli kışkə waqit iqidə yəki uzun waqitdə bolsun, pəkət əzlrining əməs, bəlki bügün sezümnə anglijoquqlarning həmmisi mənə əhəx boləy (pəkət məndiki zənjirlər silərdə bolmisən!) dəp Hudadin tiləymən, — dedi. **30** Xuning bilən [Agrippa] han, xundəkə wəli, Bərniki wə ular bilən billə olturojanlar orunliridin turup, **31** [zəldin] qikip, bir-birigə: — Bu kixining ölümə yəki türmigə soləxkə tegixlik həqbir jinayiti yok ikən! — deyixti. **32** Agrippa

Festuska: — Bu adəm Kaysərgə murajət kilmioqan bolsa, koyup berilsə bolidikəntuk! — dedi.

27 Bizning Italiyagə dengiz yoli bilan beriximiz karar qilinoqandin keyin, əməldarlar Pawlus bilan baxka birnəqəqə məhbəsnə «Awojəstus kisməxdiki Yuliyus isimlik bir yüzbexioqə tapxurdi. **2** Biz Adramittiumning bir kemisigə qıktuk. Kəmə Asiya əlksinining dengiz boyliridiki xəhərlərgə baratti. Tesalonika xəhəridin boləqan Makedoniyalik, Aristarhus isimlik bir kixi biz bilan həmsəpər boldi. **3** Ətisi biz Zidon xəhərigə yetip kəlduk, Yuliyus Pawluska kəngqilik qilip, xu yərdiki dost-buradərlirining yenioqə berip ularning oqəmhorlikini qəbul qilixioqə ruhsət kildi. **4** Biz u yərdin yənə dengizə qıktuk. Xəməllər kərixəndək qarxi təripimizdin qıqkanlıqı üqün, Sıprus arilining xəmələ daldə təripi bilan məngduk. **5** Kilikiyə wə Pamfliyə əlksilirining udulidiki dengizdin ətəp, Likiyə əlksidiki Mira xəhərigə kəlduk. **6** Xu yərdə yüzbexi Iskəndəriyə xəhəridiki Italiyagə baridəqan baxka bir kemini tepip, bizni uningə qıqirip koydi. **7** Dengizdə kəp künlər nahayiti asta mēgip, təslətkə Kinidos xəhərinin udulioqə kəlduk. Xəməl mēgip yənliximizni təsusəqəqə, Kret arilining xəməldin daldə təripi bilan mēgip, Salmoniy [yerim aril]din ətəp, **8** dengizdə təslətkə ilgiriləp kiroqəqini boylap, Laseya xəhərigə yekin boləqan «Güzəl araməqə» dəp atilidəqan bir yərgə kəlduk. **9** Səpər bilan həl wəqətlər ətəp, roza küni əllikəqan ətəkən boləqəqə, dengizdə səpər kiliş hətərlik idi. Xungə Pawlus kəpçiliklə nəsihət qilip: **10** — Buradərlər, bu səpərnin balayi'apət wə eoqir ziyan bilan tığəydidəqanlikini kəriwətimən; mal wə kemidin məhrum bolupla qəlməy, səpər öz jenimizəqimuzə zəmin bolidul — dəp aqəhəndurdi. **11** Birək yüzbexi bəlsə Pawlusning səzəgə ixənəp, kəmə bəxlilik bilan kəmə igisining səzəgə ixəndi. **12** Uning üstigə, bu portmu kixləxə muwəpik jay bolmioqəqə, kəpçilik yənə dengizə qıqirip, mumminkəqəder Feniks xəhərigə yetip berip, xu yərdə kixləxəni quwəwtlidə. Feniks bəlsə Kret arilidiki bir dengiz porti bolup, bir təripi oqərbiz jənuqə wə bir təripi oqərbiz ximəloqə karaytti. **13** Jənuqətin məyin xəməl qikiwətatəti, kəpçilik nixanimizəqə yetidəqan bolduk dəp, lənggərnə eliwətip, kemini Kret arilining kiroqəqini boylap həydəp mēngdi. **14** Ləkin uzun ətəy, arəldin kattik «xərkəy ximəldin kəlgüqə» dəp atilidəqan əxəddiy kərə boran qıqirip kətti. **15** Kəmə burənnin kəməllikidə qəloqəqə, uni xəməloqə yüzləndürəlməy, borənnin məyliqə mēngixioqə koyup bərduk. **16** Klawdə dēqən kiqik bir arəlnin xəməloqə daldə təripigə ətüwəlip, kolwəqni kəməgə qikiwəlip, arənlə uni səkəp kəladilik. Andin kəmiqərlər kəməni arəməqəqlər bilən sirtidin orəp bəqilwəldi. Kəməning Sirtis dəp atəloqən dengiz əstidiki tax-kum dəwilirigə kəqilip pətip kəlixidin kərkəp, tormuz lənggərlirini qüxürüp, kemini xəməlnin həydidixigə koyup bərdi. **18** Borən üstimizgə xiddətlilik səkəqəqə, ətisi malni dengizəqə taxləxə bəxlidi. **19** Üqünqə künidə ular öz kəllirini bilən kəmidiki kəral-jəbdükərlirini dengizəqə taxliwətti. **20** Kəp künlərgiqə yə kün yə yultuzlər kərinməy, borən-qəpən yənə xiddətlilik üstimizgə tohtiməy səkəwərgəqə, ahirdə qutulup kəlix ümidimizmu yokkə qıqkanədi. **21** Kəmidikilər birnərsə yemiginə kəp künlər boləqandin keyin, Pawlus ularning arisidə turup: — Buradərlər, silər bəldurlə mēning gēpimə kulək səliph Krettin dengizəqə qıqmasliqənglər kərkə idi. Xundək qiloqən bəlsənglər bu balayi'apət wə ziyan-zəhmətlərgə uqrimioqən boləttənglər. **22** Ləkin əmədi silərnə oqəyətlik boluxkə dəwət qilimən. Qünki arənglərdə həqəqsinglər jənidin ayrioloqəni yok, pəkət kəmidinlə məhrum kəlisilər. **23** Qünki mən təwə boləqən wə ibadət-hizmitini qilip kəlgən Hudəning bir pərixstisi

tünügün kəqə yeniməqə kelip **24** mēngə: «Pawlus, kərkəmlə Sən Kaysərnin əldioqə berip turuxung kərkə; wə mənə, Huda xəpəət qilip sən bilən bəllə səpər qiloqənlərnin həmmisining jəninə tiliginəngni səngə ijəbət kildil» dedi. **25** Xuning üqün əy əpəndilə, oqəyətlik bolunglər; qünki Hudəqə ixinimənkə, mēngə kəndək eytiləqən bəlsə xundək əməlgə axurulidul. **26** Birək biz məlum arəlnin kiroqəqioqə urulup ketiximiz mukərrər bolidul. **27** Səpərimizning on tətinqi küni kəqisi, kəmə Adriatik dengizidə ləyləp yürüwətkən bolup, tün nispidə, kəmiqərlər kuruklukqə yəqinləp kəliptuk, dəp oylidi. **28** Ulər qəngkurlukni əlqəx arəməqəsinə dengizəqə qüxürüp, uning qəngkurlukini ətəp kərgənidi, yigirmə oqələ qıkti. Səl əldioqə mēgip yənə əlqiwidə, on bəx oqələ qıkti. **29** Ulər kəməning hədə taxlərgə urulup ketixidin kərkəp, kəməning kəydidin tət lənggərnə taxliwətip, tang ətixni təlmürüp kütüp turdi. **30** Ləkin kəmiqərlər kəmidin qəməqəqlər bolup kəməning bəxidinnu lənggərnə elip taxliwətyəyli dəp bəhənə kərsitip, qəlwəqni dengizəqə qüxürdi. **31** Pawlus yüzbexi wə ləxkərlərgə: — Bu [kəmiqərlər] kəmidə kəlmisə, silər qutuləlməysilər! — dedi. **32** Buning bilən ləxkərlər kəmidiki kolwəqəng arəməqəqlirini kəsilip, uni ləylitip koydi. **33** Tang atəy dēqəndə, Pawlus həmməylənni bir'az oqizəliniwəlixkə dəwət qildi. U: — Silərnin dəkə-dükə iqidə həqənemə yeməy turoqəninglərgə on tət kün boldi. **34** Əmədi bir'az oqizəlinixinglərnə ətünimən. Qünki həyət kəlixinglər üqün muxundək qilixkə toqəra kəlidu; qünki həqəqsinglərnin bəxidiki bir tal moymu ziyanəqə uqriməydu! — dedi. **35** Bu səznə qilip bolup, u kəlioqə bir pərqə nənni elip, kəpçilikning əldidə Hudəqə təxəkkür eytip oxtup yedi. **36** Xuning bilən həmməylən oqəyətlinip oqizəlinixkə bəxlidi **37** (kəmidə biz jəməy ikki yüz yətmix əltə kixi iduk). **38** Həmməylən kərsəqlirini toqəloqəndin keyin, kemini yənlixitix üqün, kəmidiki bəuqədaylərnimuzə dengizəqə taxliwətti. **39** Tang atkəndə, kəmiqərlər kuruklukning nə ikənlikini tonumidi. Ləkin uningdiki bir qumluk koltuqni bəyqəp, kemini bir əməl qilip xu yərdə uruldurup kuruklukqə qikərməqə q boldi. **40** Ulər əldi bilən lənggərlərnə bəxiwətip, ularni dengizəqə taxliwətti. Xuning bilən bir wəqəttə, kəməning ikki yənlix pəlikəning bəqilirini bəxitip, ularni qüxürüwətti. Andin kəməning bəxidiki yəlkənni xəməloqə qıqirip, kemini qumlukning kiroqəqioqə kəritip mēngurdi. **41** Əmədi ikki ekim bir-birigə uqərxəqən yərgə kərip kəlip, ular kəməni kiroqəqə səkəturwəldi; kəməning bəxi dengiz tēgigə urulup pətip, midirliməy kəldi, ləkin kəməning arəqə təripi dölqunlərnin zərbisi bilən quwulup ketixkə bəxlidi. **42** Ləxkərlər məhbəslərnin suqə səkəp kəqir ketixining əldini elix üqün, həmmisini ətürüwətməqə q boldi. **43** Ləkin yüzbexi Pawlusni kətkuzuxni həlioqən bolup, ləxkərlərnin bundək qilixioqə yol koymidi. U əldi bilən su üzünxi bilidəqənlərnin suqə qüxür kiroqəqə qıqixini, **44** qəloqənlərnin bəzilirini təhtəylərgə, bəzilirini kəməning quwulup kətkən pəqiliriqə esilip, kiroqəqə qıqixini buyrudi. Xundək boldiki, həmməylən qutulup sək-səlamət kuruklukqə qıkti.

28 Biz qutulup sək-səlamət kiroqəqə qıqkəndin keyin, u arəlnin Malta dəp atilidəqənlikini bilduk. **2** Yərlik həlkə bizgə intəyin məhrəbanlik bilən muəmilə kildi; qünki u qərdə yəmoqur yəqirip, həwə soquk boləqəqə, ular gülhən yəqirip bizni kütüwəldi. **3** Pawlus bir bəqəlam ətun tərip kəlip otkə taxliwədi, issikiti ətəlip qıqkən bir zəhərlək yilan uning kolini qixliginiqə qəplixiwəldi. **4** Xu yərləklər Pawlusning kəlioqə yəpəxip turoqən yilənni kərip, bir-birigə: — Bu adəm qəqum bir qətil ikən! Dengizdin qutulup qıqkən bəlsimuzə, «Adillik» uning tirik kəlixioqə yol koymidi, — dēyixti. **5** Ləkin

Pawlus yilanni otning iqigə silkip atti, əzi bolsa heqkandak zəhim yemidi. **6** Həlk uningə bədinə ixçip ketidu yaki u tuyuksiz yikilip əlidu dəp qarap turatti. Lakin uzun wakit qarap turup, uningdə heqkandak binormal hələtning bolmioanlikini kəriip, oyliojinidin yenip: — Bu bir ilah bolsa kerək! — deyixti. **7** U yərnin ətrapidiki yurtta, aral baxliki (Publiuyus dəp atalojan)ning birnəqqə yər-etizliri bar idi. U bizni əyigə baxlap, üç kün kizojin mehman kilip kütti. **8** U qəşdə xundak boldiki, Publiuyusning atisining kizitmisini ərəp, toloqak bolup yetip qəlojanikən. Pawlus uning yenioja kirip, dua kilip üstigə kolini təgküzüip, uni sakaytip koydi. **9** Xuningdin keyin araldiki qəlojan kesəllərnin həmmisini uning aldioja kelip, sakaytildi. **10** Ular bizning hərmitimizgə nurojun sowoqətlarni beşixliojan bolup, ahirda bu yərdin yənə yoloja qikқан waqtimizdə, bizni yoloja lazimlik nərsə-kerəklər bilən təminlidi. **11** Malta arilida Iskəndəriyədin kəlgən, bexioja «Samawiy Koxkezək» ilahlırining nəxixliri oyulojan bir kəmə kixliojanidi. Aralda üç ay turojandin keyin, bu kəmə bilən yoloja qiktuk. **12** Sirakoza xəhərigə kelip, u yərdə üç kün turduk. **13** Andin aylinip mengip, [Italiyədiki] Regiyum xəhərigə kəlduk. Ətisi xamal yənilixi əzgirip jənubtin qikixi bilən, ikkinji küni Puteoli xəhərigə yetip kəlduk. **14** U yərdə birnəqqə kərindaxlarni taptuk, ularning etünuxliri bilən biz ularda bir həptə turduk. Xundak kilip biz Rim xəhərigə yetip kəlduk. **15** Keliwatkanlıkimizdin həwər tapқан xü yərdiki kərindaxlar bizni qarxi elix üçün xəhərdin qikip həttə «Apiyus baziri»oçiqə, [bəziliri] «Üq Saray»oçiqə kəlgənidi. Pawlus ularni kərgəndə, Hudağa rəhmət eytip, oçyrətləndi. **16** Rim xəhərigə kirginimizdə, yüzbəxi məhbuslarni orda qarawul begigə tapxurdi; lakin Pawlusning birlə kəzətküqi ləxkər bilən bir əydə ayrim turuxioja ruhsət qilindi. **17** Üq kündin keyin, u u yərdiki Yəhudiylarning kattiwaxlirini əzi bilən kəruxüxkə qakirdi. Ular jəm bolojanda, u mundaq dedi: — Kərindaxlar! Mən həlkimizgə yaki ata-bowilirimizdin kəldurulojan ərpadətlərgə qarxi heqkandak ix kilmiojan bolsammu, Yerusalemda turojinimda tutқun kilinip rimliklərnin qəlioja tapxuruldum. **18** Rimliklər meni sorakka tartip, məndə əlüm jazasioja məhkum kilojudək birər jinayət bolmiojaqka, meni koyuwətməkqi boldi. **19** Lakin Yəhudiylar bunioja qarxilik bildürgəqkə, Qəysərgə murajiat kilixka məjbur boldum. Bularni deginim bilən, bu mening əz həlkim üstidin xikayitim bar değanlikim əməs. **20** Xü səwəbtin mən silər bilən yüz kəruxüx wə bu həktə silərgə eytix üçün silərnə bu yərgə qakirdim. Qünki bu zənjir bilən baqlinixning səwəbi dəl Israilning kütəkən ümididir. **21** Ular Pawluska: — Biz bolsak Yəhudiyədin sən toquruluk hət almiduk, yaki u yərdin kəlgən kərindaxlarning heqkaysisimu sən toquruluk birər yaman həwər əkəlmidi yaki yaman gepingni kilmidi. **22** Lakin sening pikirlirignə angliojumiz bar. Qünki həmmə yərdə kixilərnin [sən təwə bolojan] bu məzhəpkə qarxi səzləwatkanlıqidin həwirimiz bar! — deyixti. **23** Xuning bilən ular Pawlus bilən kəruxüxkə bir künni bekkitti. U küni nurojun kixilər uning turalojusioja kəlgənidi; u tang atқandin kəqkiqə ularoja [söz-kalamni] xərhləp, Hudaning padixahlıqi həkqidə toluq guwahlik berip, Təwrat həm pəyojəmbərlərnin yazmiliridin nəkil kəltürüp, ularni əysa toquruluk qayil kilixka küqidi. **24** Uning səzlrigə bəzilər ixəndürüldi, bəzilər ixinixni rət kildi. **25** Ular Pawlusning mundaq bir səzni kilixi bilən əzərə kelixəlməy kaytip kətti. U mundaq dedi: — Mukəddəs Rəh Yəxaya pəyojəmbər arkilik ata-bowilirimizə mənə səzni dəl jayida eytkən: **26** — «Barojin; muxu həlkəkə mundaq dəp eytkin: — «Silər anglaxni anglaysilər, biraq qüxənməysilər; Kəruxni kərüsilər, biraq bilip yətməysilər. **27** Qünki muxu həlkəning

yürükünü may kaplap kətkən, Ular angliojanda kulaklırini eojir kilialojan, Ular kəzlrini yumualojan; Undak bolmisidi, ular kəzlrini bilən kəriip, Kuliki bilən anglap, Kəngli bilən qüxinip, Əz yolidin yanduruluxi bilən, Mən ularni sakaytkən bolattim». **28** Xunga bilixinglər kərəkki, Hudaning bu nijatliki yat əlliklərgə əwətliwatidu. Ular bolsa unioja kulak salmay kəlməydu! — dedi. U bu səzlərnə eytkənda Yəhudiylar əz-ara kattik talax-tartix kilixip kətti. **30** [Pawlus] əzi ijarigə alojan əydə toluq ikki yil turdi wə bu yərdə uning bilən kəruxüxkə kəlgən həmmə kixilərnə qəbul kilip, **31** tolimu yürəklik bilən həm heq tosalojusioja uqrimay, Hudaning padixahlıqini jar kilip, Rəb əysa Məshikə dair həkikətlərnə yətküzüip təlim bərdi.

Rimliklar o'ra

1 Rosullukka tallap qaqiriloqan, Hudaning hux hawirini jakar laxka ayrip tayinglengan, Masih aysaning kuli bolojan mænki Pawlustin salam! **2** Huda bu hux hawerning kelixini heli burunla poyojambærliri arkilik mukæddas yazmilarda wæda qilojanidi. **3** Bu hux hawer Öz Ooqli, yani Ræbbimiz aysa Masih toqrisedidur; jismaniy jehætтин U Dawutning næslidin tuojuloqan; birdinbir pak-mukæddas Roh tæripidin elümidin tirdürülük arkilik «küq-kudrat Igsi Hudaning Ooqli» dæp kersitilip bekitilgen; **5** U arkilik, xundakla Uning nami üqün barlik ællær arisida Huda o'ra etikadtin bolojan itaætmanlik wujudka keltürülükka biz mehür-xæpætkæ wæ rosullukka muyæssær bolduk; **6** Silær ular arisida, aysa Masih tæripidin qaqiriloqansilær. **7** Xunga, Huda seygæn wæ U «mukæddas bændilirim» dæp qaqiroqan Rim xæhirediki hæmminglar o'ra, Atimiz Hudadin wæ Ræbbimiz aysa Masihtin mehür-xæpæt wæ aman-hatirjæmlik bolojay! **8** Aldi bilan mæn aysa Masih arkilik hæmminglar üqün Hudayim o'ra tæxækkür eytimæn; qünki silærning etikadiglar pütükül ælömga pur kætti. **9** Öz Ooqli toqrisediki hux hawærdæ qin roh-kælbim bilan mæn hizmitini kiliwatqan Huda Öz i mening dualirimda silærni xunqæ üzlüksiz æslæp turuojanlikim o'ra guwahtur. **10** Mæn dualirimda, mumkin kædær Hudaning iradisi bilan silærning yeninglar o'ra berixka ahir muyæssær boluxka hæmixæ etünimæn. **11** Qünki mæn silærni birær rohiy iltipatka igæ kilix arkilik mustæhkæmlæx üqün silær bilan kærüxiuxka intayin tækæzzamæn; **12** yani, mæn aranglarda bolsam, bir-birimizning etikadidin ezara tæsell i wæ ilham alalaymiz demæqimæn. **13** Kærandaxlar, mæn silærning xuni bilixinglarni halaymænki, baxka yærdiki ælliklærning arisida hizmitim mewæ bærgændæ, silærning aranglardimu hizmitimning mewæ berixi üqün yeninglar o'ra berixni kæp ketim niyæt kilidim, lekin bægüing o'ra tosal o'ra uqrap keliwatimæn. **14** Mæn hærkændæ ædæmlærgæ, mayli Yunanliklar wæ tay taipilærgæ, danixmæn wæ nadanlar o'ra bolsun, hæmmisigæ kærzædarmæn. **15** Xuning üqün imkaniyæt manga yar bærsila mæn Rimdiki silærgimu hux hawærni yatküziüp bayan kilixka kizojimæn. **16** Qünki mæn Masih toqrisediki bu hux hawærdin hærgiz hijil bolmaymæn! Qünki u uning o'ra ixængüqilirining hæmmisini, aldi bilan Yæhudiyarlarni, andin keyin Greklærni nijatka erixtiridijojan Hudaning küq-kudritidur! **17** Qünki [hux hawærdæ] etikadka asaslan o'ra, Hudaning birhil hækkaniyiligi etikad kil o'ra uqrap wæhiy kilin o'ra. [Mukæddas yazmilarda] yezilijini dæ: — «Hækkaniy ædæm ixængü-etikadi bilan hayat bolidu». **18** Qünki hækkaniyetsizlik bilan hæqikætni basidijojan insanlarning barlik iplasliki o'ra wæ hækkaniyetsizlikigæ nisbætæn Hudaning karatqan o'razi pærxitni oquk wæhiy kilinmæktæ. **19** Qünki insanlar Huda toqrisedida bilælaydijojan ixlær ularning bæz aldidæ turidu; qünki Huda hæmmini ular o'ra oquk kersitip bærgæn **20** (qünki dunya apiridæ bolojandin beri Hudaning kezgæ kærünmæs æzgiqilikliri, yani mænggülik kudriti wæ birdinbir Huda ikænliki Öz i yaratqan mæwjudatlar arkilik oquk kærülmæktæ, xundakla buni qüxinip yætkili bolidu. Xu sæwæbtin insanlar hæq bahænæ kersitælmæydu) (**aidios g126**) **21** — qünki insanlar Hudani bilsimu, uni Huda dæp uluojimidi, Uning o'ra tæxækkür eytmidi; æksi qæ, ularning oy-pikirliri bimænæ bolup, nadan kælb i karang o'ra uqrap kætti. **22** Öz lirini danixmæn kilip kersætsimu, lekin ækilsiz bolup qikti; **23** qirimas Hudaning uluojlukining orni o'ra qirip elidijojan ædæmzatka, uqrap-kanatlar o'ra, tet ayæqlik haywanlar o'ra wæ yar beoqiriloqilar o'ra ohxaydijojan butlarni almæxturup koyoqanidi. **24** Xunga Huda ularni kælbidiki

xæhwaniy hæwæsliri bilan iplaslik kilixka, xundakla bir-birining tænlirini nomuska kalduruxka koyup bærdi. **25** Ular Huda toqrisediki hæqikætni yal o'ra aylandurdi, Yaratquning orni o'ra yaritil o'ra nærsilærgæ qokunup, tawap-tæat kil o'ra. Hælbuki, Yaratqun o'ra tæxækkür-mædhæy mænggügæ oqulmæktæ! Amin! (**aiön g165**) **26** Mana xuning üqün, Huda ularni pæskæ xæhwaniy hæwæslærgæ koyup bærdi. Hætta ayallarmæ tæbiy jinsiy munasiwætni o'ra jinsiy munasiwætkæ aylandurdi; **27** xuningdæ, ærlærmæ ayallar bilan bolidijojan tæbiy jinsiy munasiwætlærni taxlap, baxka ærlærgæ xæhwaniy hæwæslær bilan keyüp pixidijojan boldi. Ærlær ærlær bilan hærmændilikka kirixti wæ nætijidæ ularning muhalip kilimxliri öz bæxi o'ra qikti. **28** Ular Hudani bilixtin wæ keqixni layik kær gænliki talliojanliki üqün, Huda ularni buzuk niyætærgæ wæ nalayik ixlærni kilixka koyup bærdi. **29** Ular hærhil hækkaniyetsizlik, æzillik, næpsaniyætqilik, eqmænlikkæ qemüüp, hæsethorluk, katillik, jedælhörük, mækkarlik wæ hærhil bætniyætær bilan toldi. Ular iojwægær, **30** tæhmæthor, Huda o'ra næprætlinidijojan, kibirlik, mahtanqæ, qongqi, hærhil æzilliklærni oylap qikiridijojan, atanisining sezin i anglimaydijojan, **31** yorutulmijojan, wædisidæ turmaydijojan, keyümsiz wæ ræhimsiz insanlardur. **32** Ular Hudaning xulargo bolojan adil hækümini, yani xundak ixlærni kil o'ra uqrap layik ikænlikini enik bilsimu, bu ixlærni ezliri kiliplæ qælmay, balki xundak kilidijojan baxkilaridin seyinüp ularni alqixlaydu.

2 æmdi æy baxkilarning üstidin hækümi kilidijojan insan, kim boluxungdin kæt'iy næzær bahænæ kersitælmæysæn; qünki baxkilar üstidin kaysi ixtæ hækümi kilsang, xu ixtæ ez gunahingni bekitisæn. Qünki æy hækümiq, sæn æzüngmu ular o'ra ohxax ixlærni kiliwatæn. **2** Bizgæ mælumki, Hudaning undæ ixlærni kil o'ra üstidin hækümi qikirixi [mutlæk] hæqikætkæ asaslan o'ra. **3** Xunga, i xundak ixlærni kil o'ra üstidin hækümi qikar o'ra, xundakla xuning o'ra ohxax ixlærni kil o'ra insan, æzüng Hudaning hækümidin qaqlaymæn dæp hiyal kilæmsæn? **4** Yaki Hudaning mehribanlikining seni towa kilix yoliojæ baxlaydijojanlikini hæq bilmæy, uning mehribanliki, kæng korsakliki wæ sæwr-tækitining molluqi o'ra sal karawatamsæn? **5** æksi qæ, towa kilimaydijojan jahillikigæ wæ tax yüræklidingin, Huda adil hækümini ayan kilidijojan o'razi kün i üqün sæn öz bæxi o'ra qüxidijojan o'razi toplawatæn. **6** Huda hærkimgæ öz æmællirigæ yarixa ix kærdu. **7** Yahxi ixlærni sæwrqanlik bilan kilip, xan-xærap, hærmæt-ehitram wæ bakijilikni idzigænlærgæ U mænggülik hayat ata kilidu; (**aiönios g166**) **8** lekin xæhsiyætqilærgæ, hæqikætkæ tæn bærmæy, æksi qæ hækkaniyetsizlikkæ ægæxkænlærgæ o'razi-kæhr yæojdurulidu; **9** yamanlik kilidijojan barlik jan igisigæ, aldi bilan Yæhudiyarlær, andin Greklærgæ külpæt wæ dærd-ælam qüxidü; **10** biræk, barlik yaxxilik kil o'ra, aldi bilan Yæhudiyarlær, andin Greklærgæ xan-xærap, hærmæt-ehitram wæ aman-hatirjæmlik tækdin kilinidu. **11** Qünki Hudadæ ædæmning yüz-hatirisini kilix yojtur. **12** — qünki Tæwrat kænunini bilmæy gunah sadir kil o'ra narning hærbiri Tæwrat kænunining hækümiqæ uqrimisimu, [æyibkæ uqrap] halak bolidu; Tæwrat kænunini bilip turup gunah sadir kil o'ra narning hærbiri bu kænun boyi qæ sorakka tartilidu **13** (qünki Hudaning aldidæ kænunni anglijanlar æmæs, balki kænunojæ æmæl kil o'ra uqrap hækkaniy hæsablinidu. **14** Qünki Tæwrat kænunini bilmæy d ijojan ælliklær tæbiy halda bu kænunojæ uy o'ra ixlærni kilsa, gærqæ bu kænundin hæwærsiz bolsimu, Tæwrat kænuni ularda kærüingæn bolidu. **15** Ular wæ bu kil o'ra naring öz kælbirigæ kænun tæoqlirining pütüklik ikænlikini kersitidu; xuningdæ, ularning wijdanlirimu æzrigæ hæqikætning guwahqisi bolup, oy-pikirliri özini æyiblaydu

yaki ezini aqlaydu) **16** — mən yətküzür kelivatқан bu hux hawərgə asasən Hudaning Əysa Məsih arkilik insanlarning kəlbida pükkən məhpıy ixlar üstidin həküm qikiridioğan künida [yukirida eytilioğan ixlar qokum yüz beridu]. **17** Sənqu, əgər özünigni Yəhudiyy dəp atap, Təwrat qanunioğa ümid baolap, Hudaəğa təwəmən dəp mahtansang, **18** qanundin əginip uning iradisini bilip, esil bilen pəsnı pərk ətkən bolsang, **19** Təwrat qanunidin bilim wə həkikətning jəwhirigə igə boldum dəp karap, özünigni korlarəğa yol baxlıoquqı, qarangoquda qaləolanlarəğa mayak, nadanlarəğa əgətküqı, gədəklərgə ustaz dəp ixəngə boldum — **21** əmđi sən baxkilarəğa təlim berisən, özünigə bərməmsən? Ooqrilik kilmanglar dəp wəz eytisən, özünig ooqrilik kılamsən? **22** «Zina kilmanglar» — dəp wəz eytiysən, özünig zina kılamsən? Butlardin nəprətlinisən, özünig buthanilardiki nərsiləni bulang-talang kılamsən? **23** Təwrat qanuni bilən mahtinisən, özünig xu qanunəğa hilaplik kılıp, Hudaəğa daoq kəltürəmsən?! **24** Huddi [mukəddəs yazmilarda] yeziləşidək: «Silərnig kilmixinglar tūpəylidin Hudaning nami taipilar ərsida kupurlukğa uqrimakğa». **25** Təwrat qanunioğa əməl kilsang, hətne kiliənoşningning əhmıyiti bolidu, lekin uningəğa hilaplik kilsang, hətne kiliənoşning hətne kiliənoşandək hesablinidu. **26** Əmđi hətənsizlər qanunning tələpligə əməl kilsa, gərgə hətənsiz bolsimu, Huda təripidin hətənilik hesablanmamdu? **27** Təwrat qanun dasturidin həwərdar wə hətənilik turukluk qanunəğa hilaplik kılıoquqı, i Yəhudiyy, qanunəğa əməl kiliənoğan jismaniyy hətənsizlər təripidin sening gunahıg üstidin həküm qikirilwatmamdu? **28** Qünki sirtki kərunixi Yəhudiyy bolsila uni [həkikiy] Yəhudiyy degili bolmaydu, sirtki jəhəttiki jismaniyy hətənimu [həkikiy] hətne degili bolmaydu, **29** rohiəda Yəhudiyy boləşni [həkikiy] Yəhudiyydur; uning hətne kiliənoşni hətne qanun dəsturi arkilik əməs, bəli kəlbida, Rohtındur. Bunday kixining təriplinixi insanlar təripidin əməs, bəli Huda təripidin bolidu.

3 Undakğa, Yəhudiyy boləşning Yəhudiyy əməstin nema artuqkılıqı bar? Hətənilik boləşning nema paydisi bar? **2** Əməliyəttə, ularning hər jəhəttin kəp artuqkılıqı bar. Birinçidin, Hudaning bəxarətlik səziləri Yəhudiylarəğa amanət kiliənoğan. **3** Əmđi gərgə ulardin bəziləri ixənqsiz qikkən bolsimu, buningəğa nema bolattı? Ularning ixənqsizlikı Hudaning ixənqlikiliğini yokkə qikiriwetərmu? **4** Hərgiz undak kilmaydu! Huda rastqil hesablinip, həmmə adəm yaləoğanqı hesablanun! Huddi [mukəddəs yazmilarda Huda həkikida] yeziləşidək: — «Səzliginidə adil dəp ispatlanəşənsən, Xikayətkə uqriəşningdə əşlibə kiliəşənsən». **5** Ləkin bizning həkkanısişizlikimiz arkilik Hudaning həkkanıylikı tehimu enik kərsitilsə, buningəğa nema dəymiz? Həkkanısişizlik üstigə əşzəp təkidiənoğan Hudani həkkanıy əməs dəymizmu (məni insanqə səzləymən)? **6** Mundaq dəyixkə hərgiz bolmaydu! Əgər undak bolsa, Huda ələmni qandaq sorakğa tartidu? **7** [Bəzilər yənə]: «Mening yaləoğanqikimdin Hudaning həkikətlikı tehimu oquq kilsina, xundakla uluəşlukı tehimu yorutulsa, əmđi məni yənə nema üqün gunahkar dəp qarilip sorakğa tartilimən?» [deyixi mumkin]. **8** Undak bolənoğan nemixkə (bəzilər bizgə təhmət qarlimakqı bolup, gəplirimizni buriwətkəndək) «Yamanlik kilyayli, buningdin yaxhilik qikip qalar» — dəyixkə bolmaydu? Bunday degüqilərnig jazalinixi həkliktur! **9** Əmđi nema dəyix kerək? Biz [Yəhudiylar] [Yəhudiyy əməslərdin] üstün turamduq? Yəq, hərgiz! Qünki biz yukurida Yəhudiylar bolsun, Greklər bolsun həmməşining gunahıgning ilkidə ikənlikini ispatlap əyibliduk. **10** Dərwəkə, mukəddəs yazmilarda yeziləşidək: — «Həkkanıy adəm yok, hətta birimu yoktur, **11** Yorutuloğan

kixi yoktur, Hudani izdiginimu yoktur. **12** Həmmə adəm yoldin qətnidi, Ularning barlikı ərziməş bolup qikti. Məhribanlik kılıoquqı yok, hətta birimu yoktur. **13** Ularning geli eqiloğan kəbridək sesiktur, Tilliri kazzaplik kilmakğa; Kobra yiləning həşiri ləwliri astida turidu; **14** Ularning zuwani qarəşəx həm zərdigə toloğan. **15** «Putliri qan tokükə aldiraydu; **16** Barəjanla yeridə wəyranqilik wə pəjəlik ixlar bardur. **17** Tinqlik-aramlik yolini ular həq tonuənoğan əməs». **18** «Ularning nəziridə Hudadin kərkidiənoğan ix yoktur». **19** Təwratiki barlik səzlərnig Təwrat qanuni astida yaxaydiənoğanlarəğa karita eytilənoqlikı bizgə ayan. Bularning məşiti, hər insanning əozji bahənə kərsətləməy tuwaklinip, pitkül dunyadikilər Hudaning sorikida əyibkar ikən dəp ayan kiliənsun, degənliktur. **20** Xunga, həqəndək ət igisi Təwrat-qanunioğa əməl kilişkə intilixliri bilən [Hudaning] aldidə həkkanıy hesablanmaydu; qünki Təwrat qanuni arkilik insan əz gunahıni tonup yetidu. **21** Birək, hazır qanun yoli bilən əməs, bəli Hudaning Əzidin kəlgən birhil həkkanıylik axkarilandi! Bu hil həkkanıylikkə qanunning ezi wə pəyoşəmərlərnig [yazmilirimu] guwahlik bərgəndur; **22** yəni, Hudaning Əysa Məsihning ixənq-sadakətlik arkilik etiəkə kılıoquqilarning həmməşining iqigə həm üstigə yətküzidiənoğan həkkanıylikidur! Bu ixta ayrimqilik yoktur. **23** (qünki barlik insanlar gunah sadir kılıp, Hudaning xan-xəripigə yetəlməy, uningdin məhrum boldi) **24** Qünki etiəkəqilərnig həmmisi Məsih Əysada bolənoğan nijət-hərlük arkilik, [Hudaning] məhİR-xəpkiti bilən bədəlsiz həkkanıy kiliənoğan. **25** Huda Uni gunahlarning jazasını kərtürgüqı kafarət kurbanlikı süpitidə təyinlidi; [insanlarning] Uning [kurbanlik] qəniəğa ixənq baolixi bilən [kurbanlik] inawətliktur. Huda bu arkilik burunkı zamandikilərnig sadir kiliənoğan gunahlırioğa səwr-təkətlük bolup, jazalimay ətküzüwətxininə adillik ikənlikini kərsətti. **26** Buningəğa oxhax bu [kurbanlik] arkilik U hazırki zamanda bolənoğan həkkanıylikinimu kərsətkən. Xundək kılıp U Əzining həm həkkanıy ikənlikini həm Əysaning etiəkədidə bolənoquqini həkkanıy kılıoquqı ikənlikinimu namayan kildi. **27** Undək bolsa, insanning nema mahtanoşuqilikı bar? Mahtinix yok kilindi! — Nema prinsipkə asasən? Qanunəğa intilix prinsipi bilənmu? — Yəq! «Etiəkə» prinsipi bilən! **28** Qünki «Insan Təwrat qanunioğa əməl kilişkə intilixliri bilən əməs, bəli etiəkə bilən həkkanıy kiliənoğan» dəp hesablaymiz! **29** Əjəba, Huda pəkətlə Yəhudiylarningla Hudasi mu? U ələrnigmu Hudasi əməsmu? Xundək, u ələrnigmu Hudasi dur. **30** Huda bolsa birdur, U hətne kiliənoğanlarni etiəkə bilən həmdə hətne kiliənoğanlarnimu etiəkə bilən həkkanıy kiliənoğan. **31** Əmđi etiəkə prinsipi bilən Təwrat qanunini bikar kiliwətimizmu? Yəq, dəl buning əksişqə, uni küqkə igə kiliənimiz.

4 Undakğa, biz [Yəhudiylarning] jismaniyy jəhəttiki atimiz İbrahımning erixkini toqrısında nema dəymiz? **2** Əgər İbrahım əməlliri bilən həkkanıy dəp jakarlanənoğan bolsa, uningda mahtanoşudək ix bolattı (bəribir Hudaning aldidə uning mahtinix həkki yok idi). **3** Qünki mukəddəs yazmilarda nema deyilənoğan? — «İbrahım Hudaəğa etiəkə kildi; Bu uning həkkanıylikı hesablanidü» deyilidu. **4** İxligüqigə berilidiənoğan hək «məhİR-xəpəkət» hesablanmaydu, bəli birhil «kərz kayturux» hesablinidu. **5** Birək, həq ix-əməl kilməy, pəkət nomussiz gunahkarlarni həkkanıy kılıoquqı Hudaəğa etiəkə kiliənoğan kixining bolsa, uning etiəkədi həkkanıylik dəp hesablinidu! **6** Huda kiliənoğan əməllirigə qarimay, həkkanıy dəp hesabliənoğan kixining bəhti toqruluk Dawut [pəyoşəmərmu] mundaq degən: — **7** «İtaəşizlikliri kəqürüm kiliənoğan, Gunahlıri yepiloğan

kixi nemidegən bəhtliktur! **8** Pərwərdigar gunahlıri bilan heq hesablamaydionanlar nemidegən bəhtliktur!». **9** Əmđi bəht yaloquz hətne kılinoqanlaroqila mənsub bolamdu, yaki hətne kılınmioqanlaroqimu mənsub bolamdu? Qünki: «İbrahımning etikađi uning həkkanıyılık dəp hesablandı» dəwətimiz. **10** Həkkanıyılık kəndək əhwaldə uninoqə hesablandı? Hətne kılınixtin ilqirimu yaki hətne kılınixtin keyinmu? U hətne kılinoqan haldə əməs, bəlki hətne kılınmioqan haldə hesablandı! **11** Uning hətəni kəbul kıləjini bolsa, uni hətne kılınixtin burunla etikađi arkilik igə boləqan həkkanıyılıkka məhür bəlgisi süpitidə boləjanidi. Demək, u hətənisiz turup Hudaəqə etikađ kıləqəqılarning həmmisining atisi boldı — ularmu [etikađi bilən] həkkanıy hesablanıdu! **12** U yənə hətne kılinoqanlarınəmu atisidur; demək, hətne kılinoqan boluxi bilən tənglə hətne kılınmioqan waqtidimu etikađlik yol mangoqan atimiz İbrahımning izlirini besip mangoqanlarınəmu atisi boləqandur. **13** Qünki [Hudaning] İbrahıməqə wə nəsligə dunyaəqə mirashor bolux toərisidiki wədə berixi İbrahımning Təwrat kənunioqə əməl kılıxka intilginidin əməs, bəlki etikađtin boləqan həkkanıyılıktin kəlgən. **14** Qünki əgər kənunəqə intilədioqanlar mirashor bolidioqan bolsa etikađ bikar nərsə bolup kəlatti, Hudaning wədisimu yoqkə qıqiriləqan bolatti. **15** Qünki Təwrat kənuni [Hudaning] əzəpini elip kelidu; qünki kənun bolmisa, itaətsizlik degən ixmu bolmaydu. **16** Xuning üqün, Hudaning wədisining [pəkət] Əz məhür-xəpkiti arkilik əməlgə axuruluxi üqün, u etikađkəla əsaslanıdu. Buning bilən u wədə İbrahımning barlik əwladlırioqə, pəkət Təwrat kənuni astida turidioqanlarəqə əməs, bəlki İbrahıməqə etikađ kıləqəqılarning həmmisigimu kapəltlik kılinoqan. Qünki mukəddəs yazmilarda: «Səni nuroqun koəwmning atisi kıldim» dəp yeziləninədek, İbrahım həmmimizning atisidur. Dərhəkəkət, u əlülkəni tirildiridioqan, məwjut bolmioqanı bar dəp məwjut kılidioqan, əzi etioqəđ baəqlioqan Huda əldidə həmmimizning atisi boldı. **18** Heqkəndək ümid kəlmisimu u yənilə ümidə etikađ kıldı wə xuning bilən uninoqə: «Sening nəsling [sanənakəsiz] bolıdu» dəp əldin eytiləqəndək nuroqun koəwmning atisi boldı. **19** U yüz yaxkə yekınlap, tenini əlgən hesablisimu, xundaklə ayalı Sarahningmu bəliyətqəsini əldi dəp kərisimu, yənilə etikađta əjizləxmidi; **20** Hudaning wədisigə nisbətən etikađsizlik kılıp heq ikkilənmidi, əksiqə u etikađi arkilik kıləqəytidil wə Hudani uluqlıdi, **21** «U nemini wədə kıləqan bolsa xuni əməlgə axurux kədritigə İgidur» dəp toluq ixəndürüldi. **22** Xuning bilən bu «uning həkkanıyılık hesablandı». **23** Bu, «Uning həkkanıyılık hesablandı» degən səz yaloquz uning üqünlə əməs, **24** bəlki Rəbbimiz Əysani əlümədin tirildürgən Hudaəqə etikađ kılıximiz bilən həkkanıy hesablanidioqan bizlər üqünmu yeziləqan; **25** [Məsih] bolsa itaətsizlikrimiz üqün pida yolioqə tapxuruldu wə həkkanıy kılıniximiz üqün tirildürüldi.

5 Xunga etikađ bilan həkkanıy kılinoqan ikənmiz, Rəbbimiz Əysa Məsih arkilik Huda bilən inək munasiwəttə bolimiz. **2** U arkilik etikađ yolida bizni qing turəquzidioqan bu məhür-xəpkitining iqigə kirix həkqəqəqə muyəssər bolduk, xuningdək Hudaning xan-xəripigə baəqlioqan ümidimizdin xaduram bolimiz. **3** Xundək boluplə kəlməy, müxkiül əhwallar iqidə xadlinimiz; qünki müxkiüllük səwrəqlikli, səwrəqlilik qıdamliqni, qıdamlik ümidni elip kelidu, dəp bilimiz. **5** Wə bu ümid bizni yərgə kəritip koymaydu, qünki bizgə əta kılinoqan Mukəddəs Roh arkilik Hudaning məhür-muəbbəbiti əlliburun kəlbimizgə kuyulup exip taxti. **6** Qünki biz pəkət əməlsiz kəloqimimizdə, Məsih biz ihləssizlər üqün [Huda] bəkitkən waqtta əzini pida kıldı. **7** Birsining həkkanıy adəm üqün

jenini pida kılixi nəhayiti az uqraydioqan ix; bəzidə yaxhi adəm üqün birsi pida boluxkə jür-ət kıliximu mumkin; **8** lekin Huda Əz məhür-muəbbəbitini bizgə xuningdə kərsitiduki, biz tehi gunahkər waqtimizdə, Məsih biz üqün jenini pida kıldı. **9** Həzir biz Uning kəni bilən həkkanıy kılinoqan ikənmiz, əmđi U arkilik [kelidioqan] əzəpətin kütuluximiz təhimu jəzməndur. **10** Qünki burun Hudaəqə düxmən boluxing bolsakmu, Oqlining əlümi arkilik bizni Uning bilən inəkəlxaturoqan yərdə, Uning bilən inəkəlxaturuloqandın keyin, əmđi [Oqlining] həyati arkilik biz təhimu kütuldurulmamduq?! **11** Buning bilənla kəlməy, həzir biz Rəbbimiz Əysa Məsih arkilik Huda bilən inəkəlxaturulduq, U arkilikmu Hudaning Əzidin xadlinimiz. **12** Xuningdək, gunahning dunyaəqə kirixi birlə adəm arkilik boldı, əlümning dunyaəqə kirixi gunah arkilik boldı; xuning bilən gunah arkilik əlüm həmmə adəmgə tarkəldi; qünki həmmə adəm gunah sadır kıldı **13** (qünki Təwrat kənunidin ilqirimu gunah, dunyaəqə bar idi, əlwəttə; həlbuki, kənun bolmisa gunahning hesabı elinmaydu. **14** Xundəktimu, əlüm Adəm'ata waqtidin Musa pəyoəmbər waqtioqə insanlarəqəmu həküm sürdi; ular gərqə Adəm'atining sadır kıləqan itaətsizlikdək gunah sadır kılinoqan bolsimu, bu insanlar mu əlüm həkümidin həyli bolmıdi). Adəm'atining əzi — keyin kelidioqan Məsihning bir bəxərtəlik ülgsidur; **15** həlbuki, [Hudaning] xəpətlilik sowəjiti Adəm'atining itaətsizlikning pütünləy əksidur. Qünki birlə adəmnin itaətsizliki bilən nuroqun adəm əlgən bolsa, əmđi Hudaning məhür-xəpkiti wə xuningdək birlə adəm, yəni Əysa Məsihning məhür-xəpkiti arkilik kəlgən sowəjat exip-texip turəqəqə, nuroqun adəmgə yətküzülüp təhimu zor nətiə həsil kıldı! **16** Xu xəpətlilik sowəjatning nətiəsi bolsa, xu bir adəmnin gunahning əkiwitigə pütünləy ohximaydu. Qünki bir adəmnin bir kətim ətküzgən itaətsizlikidin qıkarəqan həküm insanlari gunahkər dəp bəkitkən bolsimu, əmma xu xəpətlilik sowəjat bolsa kəpligən kixilərnin nuroqun itaətsizlikliridin «həkkanıy kılınix»kə elip bəridu. **17** Əmđi bir adəmnin itaətsizliki tüpəylidin, ənə xu bir adəm arkilik əlüm həküməran boləqan yərdə, [Hudaning] mol məhür-xəpkitini, xundaklə həkkanıyilik boləqan xəpətlilik sowəjitini kəbul kıləqanlar bir adəm, yəni xu Əysa Məsih arkilik həyatta xunqə əqəlibənə həküməranlik kıləqəqılar bolmamdu! **18** Xunga, bir kətimlik itaətsizlik tüpəylidin barlik insanlar gunahning jazəsiəqə məhkum kılinoqan bolsa, ohxaklə bir kətimlik həkkanıy əməl bilən həyatlik elip kelidioqan həkkanıyilik pütkiül insanlarəqə yətküzülgən. **19** Bir adəmnin bir kətimlik itaətsizliki arkilik nuroqun kixilər dərwəkə gunahkər kılınıp bəkitiləndək, bir adəmnin bir kətimlik itaətləmənliki bilənmu nuroqun kixilər həkkanıy kılınıp bəkitilidu. **20** Əmđi Təwrat kənuni insanning itaətsizlikliri kəpək axkərlinip bilinsun dəp kirgüzülgənidi. Ləkin gunah kəyərdə kəpəyənə bolsa, [Hudaning] məhür-xəpkitimu xu yərdə təhimu exip taxti. **21** Xuningdək, gunah [insaniyətning] üstidin həküməranlik kılıp [ularni] əlümgə elip bəroqinidək, [Hudaning] məhür-xəpkiti həkkanıyiliklə əsaslanıp həküməranlik kılıp, insanni Rəbbimiz Əysa Məsih arkilik mənggülik həyatliklə erixtüridu. (aiōnios g166)

6 Undəktə, nemə degülük? Hudaning məhür-xəpkiti təhimu əxsun dəp gunah iqidə yaxawəməmdük? **2** Yək, hərgiz! Gunahkə nisbətən əlgən bizlərkəndəkmu uning iqidə yaxawərimiz? **3** Yaki silər bilməmsilər? Hərkəysimiz Məsih Əysəqə kirixkə qəməldürülgənə bolsək, Uning əlümi iqigə qəməldürüldük? **4** Biz qəməldürük arkilik Uning əlümi iqigə kirip, Uning bilən billə kəməldük; buning məqsiti, Məsih Atining xan-xəripə arkilik əlümdin tirilginidək, bizningmu yəngi həyatta

mengiximiz üqündür. **5** Qünki [Məsihning] elümiğə ohxax bir elümdə Uning bilən birgə baqlanolanikamiz, əmdi biz qoqum Uning tirilixigə ohxax bir tirilixitimu Uning bilən birgə bolimiz. **6** Xuni bilimizki, gunaħning makani bololan tenimiz kardin qikirilip, gunaħning kullukida yənə bolmaslikimiz üqün, «kona adəm»imiz Məsih bilən billə krestlinip elğən **7** (qünki elğən kixi gunaħtin halas bololan bolidu). **8** Məsih bilən billə elğən bolsak, uning bilən təng yaxaydioqanlikimizojumu ixinimiz. **9** Qünki Məsihning elümdin tirilğəndin keyin kəyta əlməydioqanliq, elümning əmdi Uning üstidin yənə həkümranlik kılalməydioqanliq bizgə məlum. **10** Qünki Uning elümü, U gunaħni bir tərəp kılıx üqün pəkət bir qetimliq əldi; Uning hazır yaxawatqan həyati bolsa, U Hudaəja yüzlinip yaxawatqan həyattur. **11** Xuningəja ohxax, silərmu əzünglarni gunaħka nisbətən elğən, əmma Məsih əysada bolup Hudaəja yüzlinip tirik dəp hesablanglar. **12** Xunga gunaħning elidioqan teninglarda həkümranlik kılıxoəja yol koymanqlar, uning rəzil arzu-həwəsirigə boysunmanqlar, **13** xuningdək teninglarning heq əzasini həkqaniyətsizlikka koral kılıp gunaħka tutup bərmənglar. Əksiəqə, elümdin tirildürülgənlərdək, əzünglarni Hudaəja atanglar həmdə teninglardiki əzalarni həkqaniyətnin korali kılıp Hudaəja atanglar. **14** Gunaħ silərmni üstüngləəja heq həkümranlik kılmaədu; qünki silər Təwrat qanunining astida əməs, bəlki Hudaning meħir-xəpkiti astida yaxawatisilər. **15** Undaqta, kəndək kılıx kerək? Qanunning astida əməs, meħir-xəpkit astida bololanlikimiz üqün gunaħ sadır kiliwərsək bolamdu? Yak, hərgiz! **16** Əzlinglarni itətmən kullardək birigə tutup bərsənglar, xu kixining kuli bololanliqinglarni bilməmsilər — yak elümgə elip baridioqan gunaħning kulliri, yak Huda əlida həkqaniylikka elip baridioqan itətmənlikning kulliri boluxunqlar muqərrər? **17** Hudaəja təxəkkür! Burun gunaħning kuli bolənsilər, biraq [Məsihning] təlimigə baxlinip, bu təlim kərsətkən nəmunigə qin dilinglardin itəat kilinglar. **18** Silər gunaħning küqidin kutulduruluq, həkqaniylikning kulliri boldinglar. **19** Ətliringlar əjiz boləqaqka, silərgə insanəja səzləwatimən: — ilğiri silər tən əzayinglarni napak ixlarəja w əhləksizlikka kullardək tutup berixinglar bilən tehimu əhləksizliklarni kıləqəndək, əmdi hazır tən-əzaliringlarni pak-mukəddəslikka baxlaydioqan həkqaniylikka kullardək tutup beringlar. **20** Silər gunaħning kulliri bololan waqtinglarda, həkqaniylikning ilkidə əməs idinglar. **21** Hazır nomus dəp kərioəjan burunki ixlardin xu qəoəda silər zadi kəndək mēwə kərdünglar? U ixlarning əkiweti elümdür. **22** Biraq, hazır silər gunaħtin ərkin kilingip, Hudaning kulliri bololan ikənsilər, silərdə əzünglarni pak-mukəddəslikkə elip baridioqan mēwə bar, uning nətijəsi mənggülik həyattur. (aiōnios g166) **23** Qünki gunaħning ix həkqi yənilə elümdür, biraq Hudaning Rəbbimiz Məsih əysada bololan sowoəiti bolsa mənggülik həyattur. (aiōnios g166)

7 I kerindaxlar, mən hazır Təwrat qanunini bilgənlərgə səzləwatimən; silər qanunning pəkət həyat waqtidila insan üstigə həkümran bolidioqanliqini bilməmsilər? **2** Məsilən, eri bar ayal, eri həyatla bolidikən, qanun boyiqə erigə baqlanəjan; lekin eri elüp kətsə, [əzini erigə baqləjan] nikah qanunidin azad kilingidu. **3** Xuning üqün, bu ayal eri həyat waqtidə baxka bir ərgə baqlansa, zinahor ayal dəp atilidu. Lekin eri elüp kətsə, u [nikah] qanunidin ərkin bolidu; xu qəoəda baxka bir ərgə təgə, zina kıləjan bolmaədu. **4** Huddi xuningdək, kerindaxlar, silər əysə Məsihning [qurbanlik] teni arkilik Təwrat qanunioəja nisbətən əldünglar. Buning məksiti silərnin baxka birsigə, yəni elümdin Tirilgüqigə baqlinixinglar wə xuning bilən Hudaəja

mēwə berixinglardin ibarəttur. **5** Qünki biz «ə»ning ilkidə waqtimizda, Təwrat qanuni gunaħning arzu-həwəsirini tehimu kəzoəqap, tenimizdiki əzalarda elümgə elip baridioqan mēwini qikərioənanidi; **6** lekin, hazır biz Təwrat qanunining ilkidin ərkin bolduk. Qünki əzimizni boəqur turidioqan bu qanunioəja nisbətən elğən bolup, qanunning dəsturining kona yolida əməs, bəlki Rəhning yengi yolida [Hudaning] kullukida bolimiz. **7** Undaqta nēmə degülik? Təwrat qanunining əzi gunaħmu? Hərgiz undək əməs! Dərwəkə, qanunning kərsətmiliri bolmisa, gunaħning nēmə ikənlikini bilməyttim. Qanun «nəpənsiyətqilik kılma» demigən bolsa, nəpənsiyətqilikning nēmə ikənlikini bilmigən bolattim. **8** Lekin gunaħ qanunning əmri arkilik pürəst tepip, iqimdə hərhil nəpənsiyətqiliklarni kəzoəjidi. Təwrat qanuni bolmisa, gunaħmu elüktək jənsiz bolattı. **9** Bir qəoəlarda qanunning sirtida yaxojinimda həyat idim, lekin qanun əmrini bilixim bilənlə, gunaħmu janlinip, mən elümgə elip bardı. **10** Əslidə kixigə həyatlik elip kəlsun dəp buyruəloəjan qanunning əmri əksiəqə mənə elüm elip kəldi. **11** Qünki gunaħ qanunning əmri bilən hujum pürəstini tepip, mənı azdurdı wə əmr arkilik mənı əltürdi. **12** Buningdin kərioənda qanun həkikətkən pak-mukəddəstur, uning əmrimu mukəddəs, toəpra-adalətlik wə yaxxidur. **13** Undaqta, yaxhi boləqini mənə elüm boldimdu? Hərgiz undək əməs! Bəlki, gunaħning kəwətlə kəbiħ ikənlikni əmr arkilik oəquk əxkarilixi üqün, bu yaxhi əmrning wasitisi bilən gunaħ mənə elüm pəyda kildi. **14** Təwrat qanunining «roħka təwə» ikənlikini bilimiz. Biraq mən bolsam «ətkə təwə»durmən, demək gunaħka küldək sətəloənmən. **15** Qünki nēmə kiliwatqinimni əzümmu bilməymən. Qünki əzüm niyətkiləjan ixlarni kılmaəman; əksiəqə, nəprətlinidioəjinimni kilingən. **16** Lekin əgər əzüm halimioəjan ixlarni kilsam, əzüm qanunning yaxhi ikənlikini etirəp kıləjan bolimən. **17** Xundək ikən, bu ixlarni mən əməs, bəlki iqimdə məwəjut boləjan gunaħ kılduridu. **18** Iqimdə, yəni mənning ətlirimdə heq yaxhilikning məwəjut əməslikini bilimən; qünki yaxhilik kılıx niyitim bar bolsimu, uni kılalməymən. **19** Xuning üqün əzüm halioəjan yaxhilikni kilməy, əksiəqə halimioəjan yamanlikni kilingən. **20** Əzüm niyətkiləjan ixni kilsam, buni kiliəjoəjan mən əməs, bəlki iqimdə mən kıləjan gunaħtur. **21** Buningdin əzümdeki xundək bir qanuniyətni baykəymənki, yaxhilikni kılmaəqı boləjinimda, yamanlik həman iqimdə mənə həmrəh bolidu. **22** Kəlbimdə Hudaning qanunidin səyünimən; **23** biraq tenimdiki əzalirimda baxka bir qanuniyətni səzimən. Bu qanuniyətkəlbimdiki qanun bilən jəng kilingip, mənı tenimdiki əzalirimdeki gunaħ sadır kılduroəquqı qanuniyətkə əsir kilingidu. **24** Nəmidəgən dərđmən adəmmən-hə! Elümgə elip baridioqan bu tenimdin kimmu mənı kutkuzar? **25** Rəbbimiz əysə Məsih arkilik Hudaəja təxəkkür bolsun! Xundək kilingip, kəlbim bilən Hudaning qanunioəja itəat kilingən, lekin ətlirimdə gunaħ sadır kılduroəquqı qanuniyətkə itəat kilingən.

8 Hulasilisak, Məsih əysada boləjanlar gunaħning jazasioəja məħkum bolmaədu. **2** Qünki Məsih əysada boləjan həyatlikni bəhx etidioəjan Rəhning qanuniyəti adəmni gunaħka wə elümgə elip baridioəjan qanuniyəttin silərnı halas kildi. **3** Qünki [gunaħlik] ət elip kelidioəjan əjizlik tüpəyildin Təwrat qanuni kılalmioəjanni Hudaning Əzi [kildi]; U Əz Oəqlini gunaħkar ətik kiyəpəttə gunaħni bir tərəp kılıxka əwətip, əttiki məwəjut gunaħni [elümgə] məħkum kiliəwti; **4** buning bilən [mukəddəs] qanunning həkqaniy təlipi ətkə əgəxməydioəjan, bəlki Rəhka əgixip mənəyjoəjan bizlərdə əməlgə axurulidu. **5** Qünki ətkə boysunidioəjanlar ətkə həs ixlarning oyida yüridu; Mukəddəs Rəhka boysunidioəjanlar bolsa, xu Rəhka ait

ixlarning oyida yuridu. **6** ʻettiki oy-niyatlar adami o'lmuga elip baridu; Mukaddas Rohqa ait oy-niyatlar hayatlik wa hatirjam-amanliktur; **7** qunki ettiki oy-niyatlar Hudaroja duxmanliktur; qunki at Hudaning kanunioja boysunmaydu ham hatta uningoja boysunuxi mumkin emas; **8** ettə bololanlar Hudani hursən kılalmaxı. **9** Emma silərgə kəlsək, pəkət Hudaning Rohı dərwekə iqinglarda yaxawatkan bolsa, silər ettə əməs, bəlki Rohıta yaxaysilər. Emma Məsihning Rohioja igə bolmiojan adəm bolsa, u Məsihkə mansuplardin əməs. **10** Lekin Məsih kəlbinglarda bolsa, teninglar gunah tūpəylidin əlümning ilkidə bolsimu, həkkanıylik tūpəylidin rohinglar hayattur. **11** Həlbuki, əlgən Əysani əlümidin Tirildürgüqining Əzidiki Roh silərdə yaxısa, Məsihni əlümidin tirildürgüqi kəlbinglarda yaxawatkan Rohı arkilik əliđiojan teninglarnimu hayati küqkə igə kilidu. **12** Xuning üçün, kerindaxlar, biz ətkə kərzdar əməs, yəni uningoja əgixip yaxaxka kərzdar əməsmiz. **13** Qunki ətkə əgixip yaxısanglar, halak bolısilər; lekin Mukaddas Rohqa tayınip əttiki kilmixlarni əlümge məhkum kilsanglar, yaxaysilər. **14** Qunki kimlərki Hudaning Rohıning yetəklikidə yaxısa, xularning həmmisi Hudaning pərzəntlidir. **15** Qunki silər qəbul kiləjan roh kulluqka ait əməs, xundakla siləni kayta qərkunqka saloquq birhil roh əməs, bəlki silər oşulluqka elip barıđiojan Rohni qəbul kiləjansilər; U arkilik «Abba, ata!» dəp nida kilimiz. **16** Roh bizning əz rohimiz bilən billə bizning Hudaning baliliri ikənlikimizgə guwahlik beridu. **17** Hudaning baliliri ikənmiş, əmđi mirashorlarnu bolimiz — Hudaning mirashorliri həmdə Məsih bilən təng mirashor bolimiz — pəkəta uning bilən təng azab-oqubət tartısaqla, uning bilən xan-xərapətin təng bəhrimən bolimiz. **18** Qunki mən hazırki azab-oqubətlərnin kəlgüsində bizdə arkarilindiojan xan-xərapərlərgə həq selixturoquqilıqi yoq dəp həsəblaymən. **19** Qunki pütkül kainat Hudaning oquullirinin ayan kilinixini intizarlik bilən kütməktə. **20** Qunki yaritilojan kainat [Hudaning] [ləni astida kəlip], biməniliklə qektürildi. Bu, kainatning əz ihtiyari bilən əməs, bəlki uni qektürgüqining iradisi bilən bolı wə xundak kütüdi bilən boldiki, kainat əzimu qirixitin bolıjan kulluqtin kütüzulup, Hudaning pərzəntligigə beoxilindiojan xan-xərapkə təwə boləjan hərlükkə erixtürüluxtın ibarət idi. **22** Qunki pütkül kainatning həzirojoq nələ-pəryad kətiürüp, tuotut toloqjining azabini birliktə tartıwatkanlıqini bilimiz. **23** Yaloquz kainat əməs, hətta biznu, yəni [mukaddas] Rohning tunji qıkarəjan mewisidin bəhrimən boləjan bizlərnü dilimizdə nələ-pəryad kətiürməktimiz həmdə [Hudaning] oşulliri süpitidə qəbul kiliniximizni, yəni tenimizning nijatning hərlükgə qikirilixini intizarlik bilən kütməktimiz. **24** Biz ümidkə baoləjanəqka tkuzulojanikənmiz. Lekin ümid kiləjanə nərsə kərləjan bolsa, u yəne ümid bolamdu? Kimmu kəz aldidiki nərsini ümid kilsun? **25** Birak, tehi kərmiginimizgə ümid baoləjanənikənmiz, uni səwrqanlıq bilən kütüximiz keraktur. **26** Xuningdək, insaniy əjizlikimizdə [Mukaddas] Roh kəlip bizgə yardəm kilidu; qunki kəndək dula xilimiz kerəklikini bilməyiz. Lekin Rohning Əzi ipadiligüsiz nələ-pəryad bilən biz üçün [Hudaning aldidə] turup dua-tilawət kilməktə. **27** İnsanların kəlbini inqiləp kəziitip Qariəjoqi bolsa, [Mukaddas] Rohning oy-niyətlirinin nəmə ikənlikini bilidu; qunki U Hudaning iradisi boyiqə mukaddəs bəndiliri üçün [Hudaning aldidə] dua kilip etünməktə. **28** Xundakla xani bilimizki, pütkül ixlar Hudani səyidəjanların, yəni uning məksət-muddiasi boyiqə qakirilojanların bəht-bərikitigə birliktə hizmət kilməktə. **29** Qunki Huda aldin kəngligə pükəkənikilərnı, ularning kəlgüsində Əz Oşılının obrəzioja ohxax bolidəjini, Oşılının nuroqun kərinədxliri

arisidiki tunji oşlı bolidəjini aldin bəlgiligən. **30** Aldin bekitkən kixilərnı U qakirdi, qakirojan kixilərnı U həkkanıy kildi; həkkanıy kiləjanlarəja U xan-xərapəta kildi. **31** Undakta, bu ixlarəja yəne nəmə dəyli? Huda biz tərəptə turojanikən, kimmu bizgə qarxi qikalısun?! **32** Əz Oşılınımu ayımay, Uni həmmimiz üçün pida yolioja tapxurojan [Huda], Uningoja kəoxup həmmini bizgə xərtsiz ata kilmay qalarnu? **33** Kimmu Hudaning talliojanliri üstidin xikəyət kiləlisun?! Huda həkkanıy kiləjan yərdə, **34** kimmu gunahka məhkum kiləlisun? Əlgən, xundakla tirilən wə Hudaning ong yenida turawatkan, həmdə biz üçün [Hudaning aldidə] turup dua-tilawət kilıwatkan Məsih xundak kılarnu?! **35** Kim bizni Məsihning məhirmuhəbbitidin ayriwətəlisun? Japə-muxəkətmu, dərd-ələmmu, ziyənkəxlıktu, aqarqılıktu, yalınəqlıktu, heyim-hətərnmu yaki kılıqumu? **36** [Mukaddəs yazmılarda] eytilinidək: — «Səni dəp kün boyi kiraləktimiz, Boşulxinixi kütüp turojan koylardək həsəblənməktimiz». **37** Birak bizni Səyüđigə tayınip bularning həmmisidə ojalıplarning ojalipi bolməktimiz; **38** Xuningəja kət'iy kayil kilindimki, mayli əlüm bolsun hayatlik bolsun, pərxitələr bolsun jin-xəyatan həkümranlar bolsun, həzirki ixlar yaki kəlgüsidiki ixlar bolsun, hərkəndək rohiy kütülər bolsun, **39** pəkək bolsun həng bolsun, xundakla pütkül kainatda yaritilojan hərkəndək bəxka bir xəy'i bolsun, bizni Rəbbimiz Məsih Əysada boləjan Hudaning məhirmuhəbbitidin həqəqəjan ayriwətküqi bolalmaydu.

9 Mən Məsihtə həkəkətni səzləymən, yalojan gəp eytməymən, wıjdanım Mukaddəs Rohning ilkidə bolup əzəmgə guwahlik kilməktə — **2** Kəlbimdə zor dərd-ələm wə tügiməs azab bar. **3** Qunki mening buradərlirim, yəni jismani yəhəttiki kərinədxilirim boləjan Israilları [nijat tapkuzalisam] [Hudaning] lənitigə kəlip Məsihtin məhrum kiliniximini tiləxə razi idim; ular Israillar! — ularəja oşulluk həqıki, [Hudaning] xan-xəripəning ayan kilinixi, əhdiliri, Təwrat kanunining əmənat boluxi, ibadət hizmətliri wə [Təwrat] wədiliri nəsivə kilindi. **5** Uluoq [ibranıy] ata-bowiliri ularningkidur; jismani yəhəttə Məsih ularning əjdədidur. U barlik məwjudat üstidin həküm sürgüqi, mənggü mubarak Hudadır. Amin! (aion gl165) **6** — Birak Hudaning [Israeləja boləjan] səzi bikar boldi, deməymən; qunki Israildin boləjanların həmmisilə həkəkıyı Israil həsəblənməydu; **7** xuningdək, İbrahımning əwədliri bolsimu, həmmisilə uning pərzəntliri həsəblənməydu. Qunki [mukaddəs yazmılarda İbrahımoja]: «İshəktin tərəlgənlərlə sening nəslin həsəblinidu» — deyilgən. **8** Demək, jismani yəhəttin [İbrahımdin] tərəlgən pərzəntlər Hudaning pərzəntliri bolıwərməydu, bəlki [Hudaning] wədisi arkilik tərəlgənlər [İbrahımning] həkəkıyı nəslı həsəblinidu. **9** Qunki Hudaning bərgən wədisi mundaq idi: «[Kələr yili] muxu qəoqda kaytip kəlimən, Sarah əz oşuliməja ana bolidu». **10** Uning üstigə, Riwkah bir ərdən, yəni əjdəduz İshəktin [koxkezəkgə] həmilidər bolənda, **11** Pərzəntliri tehi tuqulmioqanda, həqəndək yaxhi yaki yaman ixnimu kilməsta, Huda Əzining adəmlərnı tallaxtıki muddiasining ularning kiləjan ix-əməllirigə əməs, pəkət Qakirojuqi boləjaning iradisigə əsaslanəjanlıqini kərsitix üçün, Riwkahəja: «Qongi kikiqining hizmitini kilidu» — deyilgəndi. **13** Huddi yəne mukaddəs yazmılarda eytilinidək: «Yəqıpnı səyđüm, əsawdin nəprətləndim». **14** Undakta, buləroja nəmə dəyli? Hudada adalətsizlik barmu? Hərgiz yoq! **15** Qunki Huda Musaəja mundaq dəgən: — «Kimgə rəhım kiləjan kəlsə, xuningəja rəhım kilimən, Kimgə iq əqrıtkun kəlsə, xuningəja iq əqrıtmən». **16** Demək, bu ix insanning iradisigə yaki ularning tirixqanlıqəja əməs, bəlki rəhımdillik kərsətküqi

Huda oja ba oqlıktur. 17 Qunki Huda mukaddas yazmlarda Pırawngə mundak degan: — «Mening seni tikliximdeki məksət dəl xuki, kudritimni üstüngdə kərsitix həmdə namimning pütkül jahan oja jakarlinixi». 18 Demək, Huda haliojini oja rəhim kilidu, haliojinini tax yürək kilidu. 19 Əmdi bəlkim sən manga: «Hudaning iradisigə həqkim kərxı qıqalmaydiojan tursa, undakta Huda nemə üqün insan ni əyiblaydu?» — deyixing mumkin. 20 Bırak, əy insan, Huda bilən takallaxkudək kimsən? Kəlipta xəkilləndürüliwatkan nəsə əzini xəkilləndürgüqigə: — «Meni nemə üqün bundak yasiding?» — deyələmdü? 21 Humdanqing oxhax bir kəllək laydin esil orunoja ixlitidiojan qaçimu, xundakla ədəttiki orunoja ixlitidiojan qaçimu yasax həqkuji yokmu? 22 Huda Əz ojaçipini kərsitixni wə küq-kudritini tonutuxni niyət kəlojan bolsa, ojaçipigə layik boləjan, həkətkə təyyarlanəjan «qaçılar» oja ədəttin taxkiri səwrəqlilik bilən kəksi-kərnini kəng kilip kəlgən bolsa, uninoja nemə bəptü? 23 Wə xuning bilən Əzining rəhim-xəçkitining nixani kəlojan wə xan-xərpəkə müyəsər boluxkə aldin'ala təyyarliojan «qaçılar»da, yəni Əzi Yəhudiylar arisidinla əməs, bəlkı əllər arisidinmu qaçirojan bizlərdə xan-xəripining qəksizlikini namayan kəlix üqün xundak kəlixni haliojan bolsa, buninoja nemə bəptü? 25 Bu huddi Hudaning Həxiya pəyojəmbər arkilik eytkinidək: — «Əsli həlkim həsəblanmiojan həlkni həlkim, Əsli səymigənlərni səyğənlirim dəymən»; 26 wə yəne: — «Burun ular oja: «Silər Mening həlkim əməssilər» deyilgən jayda, Kəlgüsida dəl xu jayda ular oja: «Tirik Hudaning oçulliril» degən nam berilidu». 27 Yəxaya pəyojəmbərmu İsrail toqruluk mundak jakarliojanidi: — «İsrailarning sani dengiz sahilidiki kumdək kəp bolsimu, ləkin pəkət birlə «kəldi» kətküzulidu; 28 qunki, Pərwərdigar Əz ixini tügitiwetip, həqkanıylik bilən tezdin uni ijra kilidu; qunki U yər yüzidə həkümüni təltəküs wə tez ijra kilidu». 29 Yəxaya pəyojəmbər yəne aldin eytkinidək: — «Əgər samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar bizgə bir nəsil kəldurmiojan bolsa, Sodom xəhiridək, Gomorra xəhiridək [yokəlojan] bolattuk». 30 Undakta, buləroja nemə deyiximiz kərek? Həqkanıylikə intilmigən əlliklər həqkanıylikkə, yəni etikaçkə əsaslanəjan birhil həqkanıylikkə erixti. 31 Ləkin İsrail həqkanıylikni kərsətkən Təwrat kanunioja intilgini bilən kanunning təlipigə yetəlmidi. 32 Nemə üqün? Qunki ularning [həqkanıylikkə] intilixi etikaç bilən əməs, bəlkı «sawəblik ixlar» bilən idi. Ular «putlikaxəng tax»kə putlixip yikilip qıxti; 33 huddi [mukəddəs yazmlarda] yezilojınidək: «Həlkni putlixidiojan putlikaxəng taxni, Adəmnı yikitidiojan kəram taxni Zion oja koydum, Uninoja etikaç kəlojuqı hərgiz yərgə qaritilip kalmas».

10 Kərinədxlar, yürək intizarim, xundakla Huda oja yelinixim İsrailarning kətküzuluxi üqündür. 2 Qunki xuning oja guwahlik bərimənkı, ularning Huda oja həqikəttənmü kizəjin intilixi bar, biraç ularning intilixi həqikiyi bilim üstigə kəruəlojan əməs. 3 Qunki ular Hudaning həqkanıylikini bilmigəqkə, uning orni oja əzlrining həqkanıylikini tikləkkə tirixip, Hudaning həqkanıylikə boysunmidi. 4 Qunki Təwrat kanuning nixan-məksiti Məsihning Əzidur; xuning bilən etikaç kəlojuqlarning hər biri üqün həqkanıylik bar boldi. 5 Qunki Təwrat kanunioja əməl kəlixin kəlgən həqkanıylik həqkidə Musa pəyojəmbər mundak yazəjan; «Kanunning əmrlidigə əməl kəlojanlar xu ixliridin həyatlik tapidu». 6 Ləkin etikaçdan boləjan həqkanıylik mundak dəydu: — «Kəngilügdə: — «Kim əsman oja qıkar?» (yəni «Kim Məsihni əsməndin elip qüxürər?») 7 wə ya ki «Həng tegigə kim qüxər?» (yəni «Məsihni əlümdin kim kayturar?») — demigin». (Abyssos g12) 8 Əmdi xu [həqkanıylik] nemə dəydu?

— «Səz-kalam sanga yekındur, tilingdə wə dilingdidur!» — bu səz-kalam dəl biz jakarlaydiojan etikaçning səzidur. 9 Demək, «Əysəning Rəb ikənlikini əoçzing bilən etirap kəlsəng wə kəlbəngdə Hudaning uni əlütklər arisidin tiriöldürgənlikigə ixənsəng, kətküzulisen!» 10 Qunki insan kəlbidə etikaç kəlix bilən həqkanıy kəlinidu, əojizidə etirap kəlix bilən nijaçkə erixidu. 11 Mukəddəs yazmlarda deyilgəndək: «Uninoja etikaç kəlojuqining hər biri hərgiz yərgə qaritilmas». 12 Qunki bu jəhəttə Yəhudiylar bilən Greklarning pərkı yok; hər ikkisinin Rəbbi həmming Rəbbidur wə Əzigə nida kəlojanlarning həmmisigə mol baylikirini ayimaydu. 13 Qunki: «Kimdikim Rəbning namini qaçirip nida kəlsə kətküzulidu». 14 Ləkin Rəbgə ixənmigən kixi kəndəkmü Uninoja nida kəlalisen? U toqruluk anglimiojan kixi kəndəkmü Uninoja ixənsun? Hux həwər jakarliojuqı bolmisa, ular uni kəndəkmü anglialisen? 15 Xu jakarliojuqlar əwətimigən bolsa, hux həwərnı kəndəkmü yətküzülisen? Mukəddəs yazmlarda yezilojınidək: «Aman-hətirjəmlik toqruluk hux həwərnı, bəht-saadət toqruluk hux həwərnı yətküzgənlərnıng əyaçlıri nemidəgən güzəl-həl!». 16 Biraç, huddi Yəxaya [pəyojəmbərnıng] «İ Pərwərdigar, bizning həwirimzigə kimmü ixəndi?» deginidək həmmə adəm hux həwərgə itaət kəlojan əməs. 17 Xunga etikaç həwərnı anglaxtin kəlidu wə xu həwər Məsih toqruluk səzdə anglitilidu. 18 Ləkin xuni soraymənkı, ular xu həwərnı anglimiojanmıdu? Əlwəttə anglidi: — «Ularınig əsadi pütkül dunya oja, Səzliri yər yüzining kərlirigə yətti». 19 Yəne xuni soraymənkı, İsrailar [xu həwərdin] waçip bolmiojanmıdu? Aldi bilən, Musa [İsrail oja] mundak bəxərat bərgən: — ««Həç həlk əməs» boləjan bir həlk arkilik silərdə həsət kəzoçayməən, Nadan bir həlk arkilik ojaçipinglari kəzoçayməən». 20 Keyin, Yəxaya pəyojəmbər intayin yürəklik halda xu bəxəratni bərip: — «Əzümgə intilmigənlərgə Əzümnı tapkuzdum, Məni sorimiojanlarə oja Əzümlə kərtündüm» — dedi. 21 Ləkin, U İsrailar həqkidə: — «Mən kün boyi bu itaətsiz wə tərsə həlkəç kəlliriminı uzitip intilip kəldim!» — dəydu.

11 Undakta, xuni soraymənkı: — Huda Əz həlkidin wəz kəqtimu? Hərgiz undək əməs! Mənmü İbrahim əwladidin, Binyamin kəbilisidin boləjan bir İsrail oja! 2 Huda aldin kəngligə pükəkən Əz həlkidin wəz kəqkini yok, Mukəddəs yazmlarda İlyas [pəyojəmbər] həqkidə nemə deyilənlikni silərgə ayın əməsmü? U İsrailardin əzar qəkip Huda oja yelinip: — 3 «İ Pərwərdigar, ular Səning pəyojəmbərlirigini əltürxiti, kərbəngəhlirigini qəçixiti. Pəkət əzümlə yəlojuzla kəldim, ular yəne meningmu jənimni əlməçki boluxuwatidu», degən. 4 Hudaning uninoja kayturojan kəlamı kəndək boldi? U: «Baəloja tiz pükimigən yəttə mən adəmnı Əzümgə elip kəldim» — degən. 5 Huddi xuningdək, bügüni kündimü Hudaning xəpəiti bilən [İsraildin] Əzi talliojan bir «kəldi» bar. 6 [Ularınig tallinixi] xəpəət bilən boləjan bolsa, undakta əzlrining əjir-əməli bilən boləjan əməs. Əməllərdin boləjan bolsa, xəpəət xəpəət bolmay kəlatı. 7 Nətijidə kəndək boldi? İsrailar izdiginigə erixəlmidi, ləkin ular din tallənojanlar erixti. Kəlojanlarning bolsa, kəngülliri bihudlaxturuldi. 8 Huddi mukəddəs yazmlarda eytəlojınidək: — «Huda ularning roç-kəlbini ojaçlətkə saldi, Bügüngə kədə kəzlrini kərməs, Kulaklrini anglimas kildi». 9 Xuningdək Dawut [pəyojəmbərmü] mundak degən: «Ularınig əstihini əzlrigə kəpçə wə tuzək bolup, Uları putlaxturup, kilmixlrini əz bəxi oja qüxürsun! 10 Kəzlrini kərangəçulixip, kərləmsun; Bəllirini mənggü ruslatmay püküldürgəysən!» 11 Undakta, xunimu sorayki: [İsrailar] yikilip kaytidin turojuzlaşkəç putlaxkanmu? Hərgiz undək əməs! Ləkin ularning təyilip itaətsizlik kəlojanlikidin nijaç yat əlliklərgə yətküzüldi. Buningdin məksət İsrailarnı həsətkə

Hökümranlardin qorqxuni halimaymən desəng, undakta yaxni əməl kil. U qaçda həkümət tərpididin tərplinisən. **4** Qünki həkümranlar sening mənəpəiting üqün Hudaning hizmətqisidir. Lekin yamanlik kilsang, xuningdin qorqxung kerək! [Həkümran] kiliqni bikaroşa esiwalmaydu, u yamanlik kילוquqioşa Hudaning özəpini kərsitidioşan jaza bərgüci süpitida Hudaning hizmətqisidir. **5** Xuning üqün, həkümranlaroşa boysunux kerək. Bu, pəkət jazalinixtin saklinix üqünla əməs, bəlki pak wijdanlik bolux üqündür. **6** Muxu səwəbtinmu baj tapxurunglar; həkümranlar bolsar, Hudaning məhsus bu ixlarni baxxuruxka bekitkən hizmətkarlıridur. **7** Hərkingə öz tegixlik həkkinə tələnglar; oşəllə-parak tapxuruwaluqioşa oşəllə-parakni, baj yioşkuqilaroşa bajni tapxurunglar; ehtiraməşa tegixlik boləşanlaroşa ehtiram kilinglar, hərmət kilixka tegixlik boləşanni hərmət kilinglar. **8** Bir-biringlarni səyixtin baxka, həqkingə həqnərsidin kəzrdar bolmanglar. Qünki baxkılarni səyən kixi Təwrat kanunining talipini əməlgə axuroşan bolidu. **9** Qünki «zina kilma, qatillik kilma, oşirilik kilma, nəpsaniyətlik kilma» deşən pərhişlər wə bulardın baxka hərəkəndək pərlərmu, «qoxnəngni əzünəni səyğəndək səyğın» deşən bu əmrəgə yioşinqaklanəni. **10** MehİR-muħəbbətə berilən [kixi] öz yekiniəşa həqəkəndək yamanlik yürgüzməydu; xuning üqün, mehİR-muħəbbət Təwrat kanunining talipini əməlgə axuroşuqidur. **11** Həzirki waqitning jiddiylikini bilip, xularni kilinglar. Qünki biz üqün əllikaşan uykuşdin oyoşin waqit-saiti yetip kəldi. Qünki dəsəlpki etikad kילוşan waqitəşəşa nisbətən niyatim təhimu yekinlap kəldi. **12** Keqə etüxkə az kəldi, kündüz yekinlaxti. Xunga, kəranəşulukning ixlirini taxlap, yoruklukning qoral-yarəklirini kiyayli. **13** Kündüzgə muwapik yidənətlik həyat kəqürəyli, əyx-ixrət wə xarəbhorlukka, zina wə kəyp-sapaşa, jedəl-majira wə həsəthorlukka berilməyli; **14** əksiqə əzینگlarəşa Rəb əyşə Məsihni kiyiwelinglar wə gunaħkar əttiki arzu-həwəslərnə kəndək kənduruxni həq oylimanglar.

14 Etikadi əjizlarni qəbul kilinglar, lekin ular bilən pikirdə talax-tartix kilmanglar. **2** Birsə hərəkəndək yeməkləknə yeyixkə bolidioşinoşa ixinidü; lekin yənə etikadi əjiz birsə pəkət kəktatılarnilə yaydu. **3** Hərəkəndək yeməkləklərnə yəyidoşan kixi yeməydoşan kixini kənsitmisun; həmdə [bəzi nərsini] yeməydoşan kixi hərəkəndək yeməkləklərnə yəyidoşan kixi üstidin həküm kilmisun. Qünki Huda uni qəbul kילוşan. **4** Baxka birsining hizmətkari üstidin həküm kילוşuqi sən kim iding? Hizmətkarning tik turuxi yəki yikilip ketixigə pəkətlə öz həjayini məs'uldur. Həmdə [xu hizmətkarmu] tik turidoşan kılınidu — qünki [hujayini] Rəb uni tik turəşuxuzka kəqidur. **5** Məlum birsə məlum bir künni yənə bir kündin üstün kəridü, yənə birsə həmmə künni ohxax dəp kəraydu. Hərkim əzining kəzkarixioşa toluq ixənqi bolsun. **6** Məlum künni kədirləydoşan kixi buning bilən Rəbbining hərmətidə uni kədirləydu. Bir nərsini yəyidoşan kiximu Rəbbining hərmətidə yaydu, qünki u öz rizki üqün Hudaəşa təxəkkür eytidü. Məlum nərsini yeməydoşan kixi yeməydoşanlikni bilən əzining Rəbbining hərmətidə yeməydu, umu xundəklə Hudaəşa təxəkkür eytidü. **7** Qünki həqkaysimiz əzimiz üqün yaxımaymız wə həqkaysimiz əzimiz üqün əlməymiz; **8** Bəlki əşə yaxisək, Rəbbimiz üqün yaxaymız; əlsək, Rəbbimiz üqün əlimiz. Xuning üqün yaxısəkmu, əlsəkmu Rəbbimizgə mənsupturmiz. **9** Qünki Məsihning əlüxi wə tirilik dəl xu məksət bilən boldiki, Uning ətləklərnəng həm tiriklərnəng Rəbbi boluxi üqündür. **10** Undakta, sən nemə üqün kərindeşing üstidin həküm kilsən? Yəki nemə üqün kərindeşingni mənsitməysən? Qünki

həmmimiz Hudaning sorək təhti əldida turiximiz kerək bolidu. **11** Qünki [mukəddəs yazmılarda] eytiləşinidək: — «Pərwərdigar dəyduki: — Öz həyatim bilən kəsəm iqimənkə, Manga barlik tizlar pükülüdu, Barlik tillar Meni etirap kilip mədhiyə okuydu». **12** Xunga, hər birimiz Huda əldida əzimiz toşuruluk həşab berimiz. **13** Xuning üqün, bir-birimizning üstidin həküm kילוşuqi ikkinqi biri bolmayli. Buning ornioşa xundək həküm-kərarəşa kelinglarki, hərəkəndək kərindeşəşa gunaħka yikididoşan bir nərsini yəki tuzəknə qoymaslik kerək. **14** Rəbbimiz əyşədə boləşankimdin xuningəşa kət'iy ixəndürülüp bilimənkə, hərəkəndək nərsə əzlikidin hərəm əməstur; lekin bir nərsini hərəm dəp kərioşan kixi üqün, u uningəşa hərəmdur. **15** Əşə yeməkləknəng tūpəylidin kərindeşingni əzəbka qoyəşən bolsang, mehİR-muħəbbət yolida mangmioşan bolisən. Məsih uning üqün Öz jenini pida kilip əlgən, bu [kərindeşingni] yeməkləknəng bilən nabut kılma! **16** Əmdə silər yaxni dəp kərioşan ixlarning yaman deyilixigə səwəbqi bolup kəlmanglar. **17** Qünki Hudaning padixəhlikə yemək-iqməktə əməs, bəlki Mukəddəs Rəhətə boləşən həkəniyəlik, inəklilik-hətirəmləknə wə xadliktidur. **18** Bularda yaxəp Məsihkə hizmət kילוşuqi kixi Hudani hürsən kilidu wə insanlarning tərpləşingə sazawər bolidu. **19** Xuning üqün əzimizni inəkləknə ilgiri süridoşan wə bir-birimizning etikədini kūrüp qikididoşan ixləşəşa atayli. **20** Yeməkləknə dəp Hudaning əşirini nabut kilmanglar. Həmmə nərsə dərwəşə həlalədur; biraş birsə yegini bilən [etikədə] pətlaxsa, u uningəşa yaman həşablinidu. **21** Xuning üqün gəş yeyix, xarəb iqix, xundəklə baxka hərəkəndək ixlarni kilinging kərindeşingni gunaħka teyilduridoşan, əzəbka qoyidoşan yəki uni əjizləxturidoşan bolsa, bularni kilməşingning tüzük. **22** Səning [məlum bir ixni kilingka] ixənşing barmu? Əmdə bu ixənş Huda bilən səning arandiki ixtur. Əzi kiliwatəşən ixni toşra dəp kərioşan, xuningdin wijdanimu əyibkə buyrulioşan kixi nemidəşən bəhtlik-hə! **23** Lekin [yeməkləknə] gumanlinip turup yənə xuni yəşən kixi əyibkə buyrulidu, qünki buni ixənş bilən yemigən. İxənştin bolmioşan hərəkəndək ix gunaħtur.

15 Əmdə etikadimiz küllük boləşən bizləz əzimizni kənatləndürüxniəşə oylıməş, bəlki etikadi əjizlərnəngmu əjizliklərnə kətüriximiz kerək. **2** Hər birimiz öz yekiniəşingni etikədini kūrüp qikixi üqün, uning bəht-bərikətni kəşləp, uni hürsən kilingka intiləyli. **3** Qünki həttə Məsihmu Əzini kənduruxni oylimioşanidi. Bu toşrisida mukəddəs yazmılarda mundək pütülgən: «Sən [Hudani] həkərat kילוşanlarning həkəratlıri Məning üstümgə qüxti». **4** Qünki burunda [wəhiy bilən] pütülgən yazmılardiki hərəkəşəşə səzlər bizgə əşitix üqün yeziləşən bolup, məksiti mukəddəs kitablardın kəlgən səwr-təqət wə ilhəmbəhx arkilik bizdə əzru-ümidning boluxi üqündür. **5** Əmdə səwr-təqət wə ilhəmbəhxning İgisi Huda silərnə Məsih əyşəni ülgə kilip, əzəra bir oy-niyətəşə kəltürgəy; **6** buning bilən silər Hudani, yəni Rəbbimiz əyşə Məsihning Atisini bir jan bir dil bilən bir əşizdin uluqioşəşəsilər. **7** Xunga, Məsih silərnə qəbul kilip, Hudaəşa xən-xərəp kəltürinidək, silərnə bir-biringlarni qəbul kilinglar. **8** Qünki silərgə xuni eytimənkə, əyşə Məsih Hudaning ata-bowilarəşa bərgən wədilərnini ispatlə üqün, xu arkilik əllərmu Hudaning rəhİM-xəpkitini kərup uni uluqlixi üqün, həttə kilingəşanlarəşa Hudaning həkikətni yətküzgüqi hizmətkar süpitidə təyinləndi. Bu huddi [mukəddəs yazmılarda]: — «Xunga Səngə əllər arisida mədhiyə okuyməşən, Wə Səning nənəngni kuyləymən» — dəp yeziləşənidi. **10** Wə U yənə: — «Əy əllər, [Hudaləşing həlki bilən billə xad-hərəm bolunglar!» — dəydu. **11** Wə yənə U: — «Əy barlik əllər, Pərwərdigərnə mədhiyilənglar, Əy pütkül qowmlər, Uni uluqlanglar!» —

dəydu. **12** Yəna, Yəxaya [pəyojəmbərmu] mundak dəydu: — «Yəssəning yiltili boləjan kixi məydanə qıqıdu, Əllərgə həkimlik kılıdiojan zat ornidin turidu; Əllər dərwəxə Uningəja ümid baəjlaydu». **13** Əmdi ümidning Iğisi Huda Əzigə ixiniwatkanlıqlarında qəlbınglarnı toluq xad-huramlik wə tinq-hatırjəmlıkkə taldurəy, xuning bilən Mukəddəs Rohning küq-kudriti bilən ümidkə toluq taxkaysılər. **14** I kerindaxlırim, kənglünqlarning mēhrıbanlık bilən toləjanlıkəja, mol bilimlər bilən toluq bezəlgənlikəja, xundakla bir-biringlarəja əzara jekiləp berəlaydiojanlıqlarəjımu qayılmən. **15** Xundak bolsımu, Huda mənə ata kıləjan xapaət tūpəyıldin mən silərgə bir kışim tərəplərdin nəqqə ıxlarnı əslitip qoyuxkə səl jür'atlik bolup uxbu hətni yazmaqtımən. **16** Xu xapaət bilən mən Hudaning hux hawirini yatküzüp kahındək Uning ibaditini həmmə yərdə wujudkə kəltürüx hizmitidə [Yəhudi y əməs] əllərgə Məsih Əysaning hizmətkari bolup təyınləndim. Bu hizmitimning məksiti əllərnıng Hudaəja sunidiojan ibaditi Mukəddəs Roh arkilik pak-mukəddəs kılınip, Hudani hursən kılıdiojan qurbanlıktək Uning qəbul kılıxıəja layik boluxı üqündur. **17** Xuning üqün Məsih Əzisəda boləjanlıkımdin Hudaning mənə tapxurojanlırdin pəhirlinimən. **18** Qünki əllərnıng Hudaəja itaət kılıxi üqün Məsihning mənə kıldurojanlıridin baxkə heqnemini tiləja elixkə həddim əməs. Səz wə əməllər arkilik, alamətlik məjizilər wə karamətlər arkilik, Mukəddəs Rohning küq-kudriti bilən Yerusalemdin baxpər Illirikon əlkisigə aylinip həmmə yərdə Məsihning hux hawirini toluq jakarlıdim. **20** Xundak kılıp baxkılar saləjan ulnıng üstigə bina salmaslik üqün, əzəldin Məsihning nami anglanmıəjan yərlərdə bu hux hawərnı jakarlxakə intilip kəldim. **21** Bu toərisidə [mukəddəs yazmılardə] eytiləjindək: — «Uningdin həwərsiz boləjanlar Uni kəridu, Angliməjanlar anglap qıxınidü». **22** Mana, xu [hizmətlirim] səwəbidin yeninglarəja berixni kəp kətim oyliəjan bolsammu, ləkin tosoləjularəja uqrap baralmıdim. **23** Ləkin həzir muxu ətraplardə [hux hawə yatküzilmigən] yərlər mənə kəlmiojanlıktın, həmdə kəp yillərdin bər silərnı yoklap berix arzuym boləjanlıktın, İspaniyəgə berixində silərnımu yoklap ətməqimən. Səpirimdə əldi bilən silər bilən kərtüxüp, bir məzgil həmrəhliklərdin toluq huxallinip, andin silərnıng yərdimlərdə səpirimni dawamlaxturuxumni ümid kılıman. **25** Bırək hazır bolsa Yerusaleməja berip, u yərdiki mukəddəs bəndilərnıng hizmitidə boluxkə ketiwatimən. **26** Qünki Makedoniyə wə Ahaya əlkilirdiki jamaətlər Yerusalemdiki mukəddəs bəndilər arisidiki yoksullarəja ıanə toplaş yərdəm berixni layik kərdi. **27** Bu ıxni ul bərhək layik kərdi; əməliyəttə bolsa ulər Yerusalemdikilərgə kərzəddur. Qünki əllər [Yəhudi y kerindaxlırnıng] rohiy bəhtlıridin bəhrimən boləjan bolsa, maddiy jəhəttin ularəja yərdəm berixkə toəja kəlidu. **28** Mən bu ıxni pütürgəndin keyin, yəni [Yerusalemdiki] kerindaxlırnıng [jamaətlərnıng etikadining] wə mewisini qəbul kılıxini jəzmənləxtürgəndin keyin, silərnı yoklap etüp İspaniyəgə barımən. **29** Yeninglarəja barəjnimdə, Məsihning toluq bəht-bərikitini silərgə elip barıdiojanlıkımnı bilimən. **30** Kerindaxlar, Rəbbimiz Əysə Məsih wə [Mukəddəs] Rohning mēhr-ımuəbbiti bilən silərdin etünimənki, mən üqün Hudaəja dua kılıp mən bilən birlıktə kürəx kıləjaysılər — **31** mening Yəhudi y əlkisidiki etikad kılmiəjanlırnıng yaman niyətliridin saklinixim, xuningdək Yerusalemdə in'amni yatküzüx hizmitimning xu yərdiki mukəddəs bəndilərnıng qəbul kılıxıəja erixixi üqün **32** həmdə ahirdə Huda buyrusa, pəkırning xad-huramlik bilən yeninglarəja berip, silər bilən

ortək istirahət kılıximiz üqünmu dua kıləjaysılər. **33** Amanlık-hatırjəmlik Iğisi boləjan Huda həmmınglar bilən billə boləjaj! Amin!

16 Kənhria xəhıridiki jamaətnıng hizmətqisi singlimiz Fıbnı silərgə təwsiyə kılıp tonuxturımən; **2** uni mukəddəs bəndilərgə layik Rəbning muəbbittidə qəbul kılıp kütüwaləjaysılər, unıng həkəndək ıxtə silərgə həjiti qıxsə, unıngəja yərdəm kıləjaysılər. Qünki u əzımu nuroqun kixilərgə, jımlıdin mangımu qong yərdəmqi boləjan. **3** Mən bilən bırgə ıxlıgən, Məsih Əysədə boləjan hizmətdaxlırim Priska bilən Akwıləja salam eytkaysılər **4** (ular mənı dəp əz həyatining heyim-hətirigə kərimidi. Həm yaləuz mənə əməs, bəlki əllərdiki bərlık jamaətlərmu uların minnətdərdur). **5** Uların əlisisidə jəm bolıdiojan jamaətkımu salam eytkaysılər. Asiya əlisisidin Məsihkə etikadta əng dəsləpkə mēwə bolup qıkkən, səyümlüküm Ərənitkə salam eytkaysılər. **6** Silər üqün kəp əjir singdürgən Məryəmgə salam eytkaysılər. **7** Mən bilən zındandax boləjan, Yəhudi y kerindaxlırim Andronıkus wə Yunyayəja salam eytkaysılər. Ular mənđin awwal Məsihtə boləjan bolup, rosullər arisidımu abruyluktur. **8** Rəbbimizdə boləjan səyümlüküm Ampliyatkə salam eytkaysılər. **9** Biz bırgə ıxlıgən Məsihtə boləjan hizmətdiximiz Urbanus wə səyümlüküm Stahuslarəja salam eytkaysılər. **10** Sinaklırdin ətkən, Məsihtə sadıq ispatlinip kəlgən Apeliskə salam eytkaysılər. Aristowulusning əlisisidkilərgə salam eytkaysılər. **11** Yəhudi y kerindaxlırim Hərodıyonəja, Narkisning əlisisidkilərdin Rəbdə boləjanlarəja salam eytkaysılər. **12** Rəbning hizmitidə jəpə tartıwatqən Trifəna wə Trifosa hanıməja salam eytkaysılər. Rəbning hizmitidə nuroqun jəpə tartqən səyümlük [singlim] Pərsiskə salam eytkaysılər. **13** Rəbdə tallanəjan Rufuskə wə unıng mangımu ana boləjan anisiəja salam eytkaysılər. **14** Asinkritus, Filigon, Hərmis, Patrobas, Hərməs wə ularning yenediki kerindaxlarəja salam eytkaysılər. **15** Filologus wə Yulyayəja, Nerıus wə singlisioja, Olimpas wə ularning yenediki bərlık mukəddəs bəndilərgə salam eytkaysılər. **16** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamıxinglar. Məsihning həmmə jamaətliridin silərgə salam! **17** Kerindaxlar, silərdin xuni etünimənki, silər əgəngən təlimgə kərxı qıkkən, arınglardə ihtılaplarnı pəyda kılıdiojan wə ədəmni etikad yolıdin teyıldurıdiojan kixilərdin pəhəs bolunglar, uların neri bolunglar. **18** Bındək bırlıgən Rəbbimiz Məsihkə əməs, bəlki əz kərnıəja kıl bolıdu; ular silik-sıpayə gəplər wə huxamət səzlıri bilən saddılərnıng qəlbını əzduridu. **19** Silərnıng Rəbkə boləjan itaətmənliklərdin həmməylən hawər təpti. Xunga əhwalınglırdin xadlinimən; xundaktım, yaxı ıxlər jəhəttə əkil boluxunglarnı, yaman ıxləyə nisbətən nadan boluxunglarnı halaymən. **20** Amanlık-hatırjəmlik Iğisi boləjan Huda uzun etməy Xəytəmnı ayaq astınglarda yənjıydu. Rəbbimiz Əysaning mēhr-xəpkiti silərgə yar boləjaj! **21** Hizmətdixirim Timoti y, Yəhudi y kerindaxlırim Lukyus, Yasən wə Sospatırlərdin silərgə salam. **22** (uxbu hətkə kəlm təwrətküqi mənki Tərtıymu Rəbdə silərgə salam yollaymən). **23** Mənə wə eyidə daim yiojıldıəjan pütün jamaətkə səhıbbanlık kılıdiojan Gayustin silərgə salam. Xəhərnıng həzınıqisi Erastus silərgə salam yollaydu, kerindaximiz Kuwartusmu xundək. **24** Rəbbimiz Əysə Məsihning mēhr-xəpkiti həmmınglarəja yar boləjaj! Amin! **25** Uzun zamanlırdin buyan süküttə saklinip kəlgən sırnıng wəhiy kılınixi boyıqə, mening arkilik yatküzülgən bu hux hawər, yəni Əysə Məsihning jakarlinixi bilən silərnı mēstəhəkəmləxkə kədir Boləjuqıəja [xan-xərpə bilən silər]. (aiōnios g166) **26** Sır bolsa insanlarnı etikadtki itaətmənlik yoliəja elip berix üqün, mənggü həyat Hudaning əmrigə bınəən həm

biwasitə həm burunki pəyojəmbərlərnin yezip qaldurojanliri
arkilik, hazir barlik əllərgə wəhiy kilindi; (aiōnios g166) 27
xundak kiləjan birdinbir dana Boləuqi Hudaəə Əysa Məsih
arkilik xan-xərap əbədil'əbəd boləyay! Amin! (aiōn g165)

Korintliklar oʻya 1

1 Hudaning iradisi bilan Məsih Əysaning rosuli dər qaqiriloʻan mənki Pawlustin wə ƙerindaximiz Sostenistin Korint xahiridiki jamaatka, Məsih Əysada pak-muƙaddas ƙiliniƙ, «muƙaddas bəndilirim» dər qaqiriloʻanlar oʻya wə xuningdək hər yarlərdə Rəb Əysa Məsihning (U ular oʻya wə bizgə mənsoƙ!) namioʻya nida ƙiloʻuqularning həmmisigə salam! **3** Atimiz Huda həmə Rəb Əysa Məsihning silərgə mehir-xəpƙət wə hatirəmlik boləy! **4** Hudaning Məsih Əysada silərgə ata ƙilinoʻan mehir-xəpƙiti tūpəylidin Hudayimoʻya hərdaim təxəkkür eytimən; **5** buning bilan silər Uningda hər tərəptə, hərƙandək səzdə, hər tərəptiki bilimlərdə bay ƙilinoʻansilər, **6** huddi Məsihning guwahlikini silərdə təstiklanəndək. **7** Xuning bilan silərdə hərƙandək rohiy iltipət kəmlik ƙilməstan, Rəbbimiz Əysa Məsihning ayan ƙilininixi kütisilər; **8** U yəne silərnə ahirəuqə mustəhəkməyduki, Rəb Əysa Məsihning küni ƙəlgüə əyibsoz saƙlinisilər; **9** Huda səzidə turəuquidur – silərnə Əz Oʻqli Rəb Əysa Məsihning sirdax-həmdəmlilikgə qaqiriloʻuƙ dəl ʻuning Əzidur. **10** Əmdi mən silərdən Rəbbimiz Əysa Məsihning nami bilən xuni ətünimənki, i ƙerindaxlar, gepinglar bir yardin qiqsun, aranglarda bəlgüingilik bolmisun, bir pikirdə, bir niyəttə kəmil birləxtürtilinglar; **11** Qünki Klöwining ailisidikilərnəngə manga silər toʻranglarda eytiƙə, i ƙerindaxlirim, aranglarda talax-tartixlar bar ikən. **12** Deməƙqi boləjnim xuki, hərbiringlar: «Mən Pawlusning tərəpdari», «Mən Apollosning tərəpdari», «Mən Kefasning tərəpdari» wə «Mən Məsihning tərəpdari» dəwatisilər. **13** Əjəbə, Məsih bəlungənmikən? Silər üqün krestləngən adəm Pawlusmidi? Silər Pawlusning namioʻya qəməldüringlarmu? **14** Mən Huda oʻya təxəkkür eytimənki, aranglardin Krispus bilan Gayustin baxƙə heƙqaysinglarni qəməldürmidim; **15** xuning bilan heƙqim meni əzining namida adəmlərnə qəməldürdi, deyəlməydu. **16** Durus, mən yəne İstifanasing əyidikilərnimə qəməldürdüm; baxƙə birawni qəməldüringimni əsliyaləymən. **17** Qünki Məsih meni adəmlərnə qəməldürüxkə əməs, bəlki hux həwərnə jakarlawkə əwətti; uni jakarlaw bolsa insanning heƙmətlək səzliri bilən bolmasliki kerək; undək boləyanda Məsihning kresttiki [ƙurbanlikening] küqi yəkitiloʻan bolidu. **18** Qünki kresttiki ƙurbanlik toʻruqluq səz-kalam həlakətkə ketiwatƙanlar oʻya əhməklək, əmma ƙutulduruluwatƙan bizlərgə Hudaning küq-ƙudritidur. **19** Qünki mundək pütülgənki, «Mən danixmənlərnəngə danixmənlərnə yəkitimən, aƙillarning aƙillikini qətkə ƙaqimən». **20** Undakta, danixmənlər ƙeni? Təwrat əlimaliri ƙeni? Bu dunyadiki bəs-munazirə ƙiloʻuqular ƙeni? Huda bu dunyadiki danaliki əhməklək dər ƙərsətkən əməsmu? **(aiōn g165)** **21** Qünki Huda danaliki bilan beƙitkini boyiqə, dunya əz danaliki arƙilək Hudani tonumioʻan, xunga Huda əhmikanə dər ƙaraloʻan, jakarliniwatƙan səz-kalam arƙilək uningə ixəngüqilərgə nijatlık yətküzünki layik ƙərgən. **22** Qünki Yəhədiylər məjjizilik əlamətlərnə, greklar bolsa «danaliki»ni tələp ƙilidu; **23** əmma biz bolsək Məsihni, yəni krestləngən Məsihni jakarlawmiz; bu Yəhədiylər oʻya nisbətən bizarlık ix, əllərgə nisbətən əhmikanilik dər ƙarilidu; **24** əmma qaqiriloʻanlar üqün eytkanda, məyli Yəhədiylər bolsun yaki greklar bolsun, Məsih Hudaning küq-ƙudriti wə Hudaning danaliki dər. **25** Qünki Hudaning əhmikanilik insanalarning danaliki dər üstündur, Hudaning əjizliək insanalarning küqidin üstündur. **26** Qünki, i ƙerindaxlar, silərnəngə qaqiriloʻan wakittiki halinglar üstidə oylinip beƙinglar; qaqiriloʻanlar arisida insaniy tərəptin dana ƙaraloʻanlar anqə ƙəp əməs, küq-həqūƙkə igə

boləjanlar anqə ƙəp əməs, əksəngəklər anqə ƙəp əməs idi; **27** bəlki Huda danalarni hijalətkə ƙaldurux üqün bu dunyadiki əhmək sanaloʻanlarni talliwaldi; küqüklərnə hijalətkə ƙaldurux üqün bu dunyadiki əjiz sanaloʻanlarni talliwaldi; **28** U yəne bu dunyadiki ƙədirsozlərnə, pəs ƙerüldioʻanlarni talliwaldi, «yəq boləjan nərsilərnə»ni məwjuƙ xəy'ilərnə yəqƙə qiqiriwətiƙ üqün talliwaldi. **29** Uning məxsiƙti Huda aldidə heƙ ət igisi mahtanmasliək üqündur. **30** Əmma Uning tərəpidin silər Məsih Əysada turisilər; U bizgə Hudadin ƙəlgən danalək, həƙƙaniylik, pak-muƙaddəslək wə hərəlik-azadlık ƙilinoʻandur; **31** xuningdək [Təwrat] pütülgəndək: «Pəhirlinip mahtioʻuqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtisun».

2 Mən bolsam, i ƙerindaxlar, yeninglar oʻya barəjnimda, Hudaning guwahlikini jakarlaw üqün heƙ gəpdanlık yaki əƙil-danalək ixlitip ƙəlgən əməsmən; **2** qünki mən aranglarda Əysa Məsihdin baxƙə, yəni krestləngən Məsihdin baxƙə heƙnemini bilməslikkə bəl baoləjanidim; **3** mən aranglarda boləjan waktimda əjizlik, ƙərqunqta wə bitrigən həlatə bolattim; **4** mening səzirim həm jakarlim boləsa adəmni ƙayil ƙiloʻudək insaniy danalək səzlər bilən əməs, bəlki Rohning əlamət ƙərsitixliri wə küq-ƙudrət bilən boləjan idi. **5** Buningdin məxsət silərnəngə etikədinglar insaniy danalikkə əməs, bəlki Hudaning küq-ƙudritigə baolənsun degəndin ibarət idi. **6** Həlbuki, kəmalətkə yətkənlar arisida biz danaliki bayan ƙilimiz; bu danalək bu dəwrdiki danalək əməs, yaki bu dəwrdiki həkümranlarning danaliki əməs (ular zawallikkə yüz tutƙandur); **(aiōn g165)** **7** əmma biz bir siri axƙarlap, Hudaning bir danaliki bayan ƙilimiz; Huda əslidə axƙarə ƙilimioʻan bu danaliki barlık dəwrlərdin burun bizning xan-xərpəƙə muyəssər boluximiz üqün beƙitkənidi. **(aiōn g165)** **8** Bu danaliki bu dəwrdiki həkümranlarning heƙqaysisi qüxinip yətmigənidi; uni qüxinip yətkən bolsa, xan-xərpəning igisi boləjan Rəbni krestlimigən bolatti. **(aiōn g165)** **9** Həlbuki, [Təwrat] pütülgəndək: – «Əzini səyngənlərgə Hudaning tayyariloʻanliri – Dəl heƙƙandək ƙəz ƙərmigən, heƙƙandək ƙulək anglimioʻan, heƙƙandək ƙəngül oylap bəƙmioʻan nərsilərdur». **10** Əmma bu nərsilərnə Huda Rohi arƙilək ayan ƙildi; qünki Roh bəsa həmmə ixlarni, hətta Hudaning qongƙur təglirini inqiləp izligüqidur; **11** Qünki insanalarda, insanning ƙənglidikini bilgüqi yə insanning rohidin baxƙə nərsə bərmu? Xuningə oħxax, Hudaning Rohidin baxƙə, Hudaning ƙənglidikilirini bilgüqi yoƙtur. **12** Əmma bizning ƙəbul ƙiləjnimiz bolsa bu dunyadiki roh əməs, bəlki Hudadin ƙəlgən Rohƙur; dəl xundək boləyqəƙə bil Huda tərəpidin bizgə səhiylik bilan ata ƙilinoʻan nərsilərnə bilip yətələymiz. **13** Bu ix-xəy'ilərnə insaniy danaliktin əgətilgən səzlər bilən əməs, bəlki [Muƙaddəs] Rohdin əgətilgən səzlər bilən, rohiy ixlarni rohiy səzlər bilən qüxəndürüp səzəymiz. **14** Əmma «janə oʻya təwə» kixi Hudaning Rohining ixlirini ƙəbul ƙilmaydu, qünki bu ixlər uningə nisbətən əhmikanilikdur; u ilarni heƙ qüxinip yətəlməydu, qünki ular roh bilən pəƙ etilip bəhalininixi ƙerəktur. **15** Rohƙə təwə kixi həmmə ixlər oʻya bəhə bəraləydu; əmma uningə bolsa heƙqim bəhə bəraləydu. **16** Qünki kim Rəbning oy-kənglini qüxinip yetip, Uningə məsliħətqi bolalisun? Əmma biz bolsək Məsihning oy-kəngligə igimiz.

3 Ləkin mən, i ƙerindaxlar, Rohƙə təwə kixilərgə səz ƙiləndək silərgə səz ƙiləmay keliwatimən; əksiqə silərnə ətkə təwə kixilər, Məsihdə boləjan bowəƙ hesablap silərgə səzəlxə məjbur boldum. **2** Mən silərgə sūt iƙküzdüm, gəxni yegüzmidim; qünki silər gəxni həzim ƙiləlməytinglar, xundək həzirmu tēhi həzim ƙiləlməyisilər; **3** Qünki silər yənilə ətkə təwəduisilər.

Aranglarda ҳасoθhorluk wə talax-tartixlar bar boloaqqa, silər atkə tawə əməsmu, insanlarqə mengiwatmamsilər? **4** Qünki birsi «Mən Pawlus tərəpdari», baxka birsi «Mən Apollos tərəpdari» desə, silər pəkət insanlarning yolida mangojan bolup kəlmamsilər? **5** Apollos degən kim? Pawlus kim idi? Biz pəkət siləning etikađinglaroja wasitiqi bolduk, halas; hər birimiz pəkət Rəb bizgə təkšim kijołini boyiqə wəziyə ada kijołiojan hizmətkarlar, halas, xundađ əməsmu? **6** Mən tiktim, Apollos suojarđ; əmma oštürgüqi bolsa Hudadur. **7** Xunga tikküqi heqnemigə hesab əməs, suojaruqoimu heqnemigə hesab əməs, pəkət oštürgüqi Huda Əzi həmmidur. **8** Əmma tikküqi wə oša kijołuqi bolsa bir məksəttidur; xundađtиму hər biri əz jri boyiqə in'amini kołul kilidu. **9** Qünki biz Hudaoja tawə mehətdaxturmiz; silər bolsanglar Hudaning baq-ətiži, Hudaning kurulusisilər. **10** Hudaning manga təkšim kijołan mehır-xəpkiti boyiqə, huddi usta memardək ulı saldım, andin baxka birsi uning üstigə kuruwatidu. Əmma hər bir kurojuqi kandađ kuruwatkanlikioja ehtiyat kilsun. **11** Qünki selinojan ulni, yəni Əysa Məsihdin baxka heqkandađ ulni selixka bolmaydu. **12** Əmdi birsi bu ul üstigə altun, kümüx, kimmətik taxlar, yaojaq, qəplər, saman salsa, **13** hər birining singdürgən əjrining kandađliki kertinidu; qünki xu küni uni axkarə kilidu, qünki uning mahiyiti otta kərułidu; ot hər bir kixining əjri, kandađ mahiyəttin bolqanlikini sinaydu. **14** Birsining ul üstigə kurojan ixi puhta saqlinip kalsun, u in'amoja erixidu; **15** Birsining kurojini keyüp kətsə, u zıyan tartidu; u ezi kutulidu, əmma goya ottin ešüp kutulojan birsigə ohxap kalidu. **16** Əjəba, ezuğnlarning Hudaning ibadəthanisi ikənlikinglarni wə Hudaning Rohining silərdə turəjanlikini bilməmsilər? **17** Birsi Hudaning ibadəthanisini harab kilsə, Huda uni harab kilidu; qünki Hudaning ibadəthanisi pak-mükəddəstur, silər dəl xundaqsilər. **18** Heqkim öz-əzini aldimisun; birsi əzini bu dəwrdə dana dəp sanisa, nadan bolup kalsun; xuning bilən u dana bolidu. **(aioñ q165)** **19** Qünki bu dunyadiki danalix Hudaoja nisbətən əhməklıktur; qünki: — «U danixmənləri öz hiyligərlilikining tuzikioja alidu», dəp wə yəne: «Rəb danixmənlərining oy-hiyalirining tutami yokluđini bilidu» dəp pütüklüktur. **21** Xunga heqkim insan degənləri pəhirlinip danglimisun; qünki həmmə məwjudatlar silərgə tawədur; **22** Pawlus bolsun, Apollos bolsun, Kefas bolsun, dunya-jaħan bolsun, hayət bolsun, əlüm bolsun, həzirki ixlər bolsun, kəlgüsü ixlər bolsun, həmmisi silərgə mənsuptur; **23** silər bolsanglar Məsihning, Məsih bolsa Hudaningkidur.

4 Birsi biz toqruluk birnemə deməqci bolsa, bizni Məsihning hizmətkarlıri wə Hudaning sirliri amanət kilinojan ojojıdarlar dəp bilsun. **2** Əmdi ojojıdar degənlərdin tələp kilinidojini xuki, ular wəpadar-sadıq boluxi kerəktur. **3** Əmma mən silər təripiğlarđin yađi baxka hər kandađ insanı sot təripidin sürüxtürüp baħalansam, mən mən üqün ziojıriqlik ix; mən hətta ezuım toqruluk sürüxtürüp olturmaymən. **4** Qünki wijdanım əyibləydojan heqkandađ ixlirimdin həwirim yok; əmma bu ixning ezi meni həkkanıy dəp aklımaydu; meni sürüxtürüp baħalıojuqi bolsa Rəbdur. **5** Xunga wađtısaiti kəlmigüqə, yəni Rəb kəlmigüqə heq ix toqruluk həküm qıqarmanglar; Rəb kəlgəndə u qarangojuluktı yoxurun ixlarni axkarılaydu, kəlb-dillardiki barlık oy-niyətləri ayan kilidu; xu qaojda hər biri Huda təripidin təriplinidu. **6** Əmma, i kəridaxlar, bu ixlarni siləning mənpəətinglarni dəp ezuımğə wə Apolloska təbkiłidim; məksət silər biz arklıq «pütülgəning dairisidin həlkıp kətmənglər» degən sawakni eginixinglar, xundađla heqqaysinglarning məlum birsini baxka birsidin

üstün dəp pəhirlinip təkəbburlıxip kətməsilinglar üqündur. **7** Qünki kim seni baxka birsidin üstün kilidu? Sanga ata kilinojan nərsidin baxka səndə yəne nemə bar? Həmmə sanga berilgən tursa, nemixka «Məndə əsli bar idi» dəp pəhirlinip kərangləp ketisən? **8** Silər allıqəjan toyunup kətinglar! Allıqəjan beyip kətinglar! Silər bızsiz padıxahlar bolup həküm sürdünglar! Kaxki silər həkikətən həküm sürgən bolsanglarđi — undađta biz silər bilən billə həküm sürgən bolattuk! **9** Qünki Huda rosullar bolqan bizləri əlümğə məħkum bolqan adəmlərdək əng əhıroja koypuz sazayı kılıp otturoja qıkarəjan, dəp oylaymən; qünki biz pütküł ələmə, yəni hər pərixtilərgə həm insanlarəja bir hil tamaxa bolduk. **10** Biz Məsih üqün əhmək sanalojanlarmiz, əmma silər Məsihdə danasilər! Biz əjiz, əmma silər küğlükisilər; silər izzətlik, əmma biz har; **11** Həzirki dəkikigiqə aq-yalingaq, qəngəp yürməktimiz, dumbalinip, sərgərdan, makansız bolup yürməktimiz; **12** əz kolimiz bilən ixlər japa tartmađtımiz; əħanətkə kəlojanda yaxlık tiləwatımiz; ziyənəxlıkkə uqriojanda, qıdawətimiz; **13** təhmətkə uqriojanda, [biz ularni] qıraylıkqə [təwioja] ündəymiz; biz jaħəning daxlık, insanlarning süpüründisi dəp kəriləwatımiz, ta həzirəjuqi xundađ. **14** Bu ixləri yezikim, siləri hijalətkə kəldurux üqün əməs, bəki səyümlük balilirim süpitidə silərgə nəsihət kılıwatımən; **15** qünki siləning Məsihdə tūmənlıgən tərbıylıgüqiliringlar bolsım, siləning atənglər kəp əməstur; qünki mən Məsih Əysada bolup siləri hux həwəz arklıq tələrdürüp ata boldum. **16** Xunga mən silərdin ešüimənki, meni ülgə kilinglar. **17** Dəl bu səwəbtin mən Rəbdə bolqan əz səyümlük wə ixənqlik oşlum Timotiyni yeninglarəja əwəttim; hər kaysı jaylardiki jamaəttə eətkənlirimgə əgixip, u silərgə Məsihdə bolqan yollirni toqruluk əsliđidu. **18** Əmma bəziliringlar, «Pawlusni yenimizoja kəlməydu», dəp kərangləp kətinglar; **19** birađ Rəb buyrusa mən pət arıda yeninglarəja barımən; xu qaojda mən kərangləp kətkənlərining səzlırini əməs, bəki ularda bolqan küq-kuđrətni kərip bəqay. **20** Qünki Hudaning padıxahlıqı səzdə əməs, bəki küq-kuđrəttə ispatlınidu. **21** Əmdi nemini halaysılar? Yeninglarəja tayađ kətiürüp beriximmim, yađi məħır-mulayimlik roħıda beriximmim?

5 Hərtərəptin xu angliniwatıduki, aranglarda buzukqılık bar ikən — bundak buzukqılık hətta taipilər arisidimə tiləja elinmaydu — u bolsım birsining əz atisining ayalıoja qekilixtin ibarət. **2** Əmma silər yoojinəp kərangləp kətinglar! Bu rəzil ixni sadır kijołan kixi arimızdin koqıliwətilsun dəp ekuñüxüinglarəja toqra kəlməmdü! **3** Qünki gərçə təndə silər bilən billə bolmısammu, əmma roħta silər bilən billə bolux süpitidə allıqəjan xundađ mən xu həkümni qıqərdimki, **4** (həmminglar Rəb Əysa Məsihning namıda jəm boləjanda, ezuımning roħım silər bilən bolup, Rəbbimiz Əysa Məsihning küq-kuđritigə tayınip) — **5** xundađ kijołan kixining ešlıri həlak kilsun, xuning bilən uning roħı Rəb Əysaning künidə kütquzuluxi üqün Xəytəning ilkiğə tapxurulsun. **6** Siləning qongqılık kijołinglar yaxhi əməs. «Kıqıkkına həmirturuq pütküł həmirni boldurup yoojınitidu» dəp bilməmsilər? **7** Kona həmirturuqni qıqiriwətinglar; xuning bilən silər əsli həmirturuqsız həmirdək yəngi bir zuwula bolisilər; qünki «ešüp ketix həyti»[diki kozimiz] bolqan Məsih qurbanlık kılındi; **8** xunga həyti yaman niyətlık wə rəzillik boləjan həmirturuq bilən əməs, bəki səmimiylık wə həkikət boləjan petir nən bilən təntəna kılıp etküzəyli. **9** Mən [aldin]ki] həttə silərgə buzukqılık kijołıqlar bilən arılaxmanglar dəp yazəjanidim; **10** əmma bu deginim bu dunyadiki buzukqılık kijołıqlar, yađi nəpsaniyətlərlər, yađi

kazzaplar yoki butpərəslər bilən arilxamanglar deginim əməs; undak boləqanda dunyadin ayrilixka məjbür bolattinglar; **11** əmma həzirki bu hetimdə yazəqinim xuki, əzini «kəridinx» dəp ativaləqən əmma xundakla buzukluk kəloquqi, napsaniyəti, butpərəs, hərəkkəx yaki kazzap bolsa, undak bir kixi bilən arilxamanglar, hətta uning bilən həmdastihnamu bolmanglar. **12** Sirttikilərnəni həküm qəkirip bir tərəp kəlixning mən bilən nemə munasiwiti? Ləkin iqinglardikilərnəni əzənglar həküm qəkirip bir tərəp kəlix silərnəni ixinglar əməsmu? **13** Ləkin sirttikilərnəni üstigə bolsa Huda Əzi həküm qəkiridu. Xunga «bu rəzil adəmnəni aranglardin qəqiriwetinglar».

6 Silərnəni aranglarda əzərə arazlik ix bolsa, uni mukəddəs bəndilərnəni bir tərəp kəlixioqə tapxurmay, həkəniətsizlarning aldidə dəwalixixkə pətinəlməsilər? **2** Mukəddəs bəndilərnəni dunyani sorək kəlidioqənləknəni bilməmsilər? Əgər dunyani silər sorək kəlidioqən ix bolsa, əmdi zioqirəqilik ixlərnəni həl kəlixkə yariməmsilər? **3** Pəritilərlər üstidinnəni həküm qəkiridioqənləknəni bilməmsilər? Xundək boləqənəkən, bu həyəttilik ixlərnəni həl kəlix kəngəqilik ix idi? **4** Silərdə muxu həyəttilik ixlər üstidin həküm kəlix zərür tēpiləqanda, jamaət arisidə təwən dəp kəraləqənlərnəni uni həl kəlixkə salməmsilər? **5** Muxulərnəni silərnəni hijalətkə qəldurux üqün dəwatimən. Əjəbə, aranglarda əz kəridinxlərnəni otturisidə həküm qəkarəqədək danə kixi yəqmu, hətta birimə yəqmu? **6** Uning ornidə, kəridinx bilən kəridinx dəwalixiwatidu, — wə kəpirlər aldidə xundək kəlidu! **7** Əməliyəttə əz aranglarda dəwalərnəni boləqənləknəni əzi silərgə nisbətən bir əyibtur. Nemixkə uwalqəlikkə qədiməmsilər? Nemixkə nəhəkəqiliklə yəlo koyməmsilər? **8** Əksiqə, silər nəhəkəqilik kəliwətilərlər, hiyəntək kəliwətilərlər, yənə kəlip kəridinxlərnəni qəkiridux xundək kəlisilərlər! **9** Həkəniətsizlarning Hudaning pərixəhlikioqə warislik kəlaləmaydianlikəni bilməmsilər? Aldinip kətmənglar! Buzukqəlik kəloquqilər, butpərəslər, zinə qəloquqilər, bəqqiwəzilər, bəxkə ərlər bilən buzukluk kəloquqilər, **10** oçqilər, napsaniyətiqələr, hərəkkəxlər, təhməthorlar yaki aldəmqi-kazzaplar Hudaning pərixəhlikioqə warislik kəlaləmaydu; **11** bəzinglar dərəkə xundək boləqənsilərlər; əmma silər Rəb Əysə Məsihning namidə wə Hudayimizning Rohi bilən yuyulduqinglar, pak-mukəddəs kəlingənglar, həkəniəti kəlingənglar. **12** «Həmmə nərsə mənə həlaldur», əmma həmmə nərsə pəydidlik boluwərməydu; «həmmə nərsə mənə həlaldur», əmma mən həkəndək nərsəninəni hūmərioqə kəl bolməymən. **13** «Yeməklilərlər axkəzən üqün, axkəzən bolsa yeməklilərlər üqündur»; əmma Huda u wə bu hər ikkisini yəqkə qəkiridu; tən bolsa buzukqəlik üqün əməs, bəlkə Rəb üqündur; Rəb tən üqündur. **14** Huda Rəbni tirildürdi, xuningdək biznimə Əz kədriti bilən əlūmdin tirildürdu. **15** Teninglərnəni Məsihning əzaləri ikənlikini bilməmsilər? Undəktə, Məsihning əzalərnəni elip, pəhixə əyalning əzaləri kəlsəm bolamdu? Hərgiz boləmaydu! **16** Kim pəhixə əyal bilən bəqəlanəqən bolsa uning bilən bir tən bolidu, dəp bilməmsilər? Qənkə «[ə-əyal] ikkisi bir tən bolidu» — dēyilgənidi. **17** Əmma Rəbgə bəqəlanəqəni bolsa Uning bilən bir rohtur. **18** Buzukluktin kəqinglar. «İnsənlərnəni hər bir sādər kəloqən gunəhi əz tening sirtidə bolidu!» — əmma buzukluk sādər kəloqəni əz tenigə kərxə gunəh kəlidu. **19** Silərnəni teninglar silərnəni turaləqəni kəloqən, Huda tərpidin silərgə iltpat kəliqənəni Mukəddəs Rohning ibadəthanisi, silər əzənglərnəni əzəmməngki əməs dəp bilməmsilər? **20** Qənkə silər qəng bədəl bilən setiwelinqənsilərlər; xunga teninglarda Hudani uluqənglar.

7 Əmdi həzir silər hetinglarda otturioqə koqəqən soalləroqə kələyli, — «Rə əyal zatinəni tenigə təgmisə yəhxidur». **2** Durus. Əmma buzukqəliklərnəni səkəlinəxi üqün, hər bir ərkəknəni əzəning əyaləni bolsun, hər bir əyalning əzəning əri bolsun. **3** Ə əyalioqə nisbətən ərlək məjburiyətini adə kəlsun, əyalnu erigə nisbətən əyalnik məjburiyətini adə kəlsun. **4** Əyal əz tening igisi əməs, bəlkə əri uning igisidur; xuningəqə oħxəlxə, əz əz tening igisi əməs, bəlkə əyal uning igisidur. **5** Pəqət pütün zəhənglar bilən dūaləroqə bərilix məqsitidə əz məkəllukənglar bilən wəktinqdə birgə əytməsilikkə kəlixkəndinlə bəxkə, ə-əyal əzərə bir-birining jinsiy hək-təlipini rət kəlmisun. Xundək ələhdə məzgəldin kəyin yənə birgə bolunglar. Bolmisə, əzənglərnəni tutuwəlməyidəqənləknəni Xəytən silərnəni əzdurox pərsitini tēpəxi mumməkən. **6** Əmma mundək dēyixim buyruk yəlidə əməs, bəlkə məsiləhət yəlidur. **7** Əmdi mən bərlək ədəmlərnəni mənə oħxə [boytək] boluxini həlayttim; ləkin bu ixtə Hudaning həmmə adəmgə bərgən əz iltpatı bər; bərsi undək, yənə bərsi bundək. **8** Əmma mən jərisiz tənəhə yəxiəqənlər wə tulləroqə xuni əytmənkəni, mənəndək tənəhə turiwərsə yəxə bolidu; **9** əmma əzənglərnəni tutuwəlməsilənglar, nəkəhəlinglərlər; qənkə [ixk] otidə kəyngəndin kərgə nəkəhəlik boləqən yəxə. **10** Əmma nəkəhəlanəqənləroqə kəlsək, uləroqə mən xuni təpəlyəmənkəni, — (bu əməliyəttə mənəni təpəliqənim əməs, yənə Rəbningki), əyal əridin əjərximəsin **11** (əmma u əjərxəkən bolsa, u tənəhə ətsun, yaki əri bilən yərixiwəlsun); wə ərmə əyalini kəyup bərmisun. **12** Kəloqənlərnəni qəlsək, mən xuni əytmənkəni (bu Rəbning etəkini əməs), kəridinxning etikədsiz əyaləni bolsa wə əyal uning bilən turuwərxəkə rəzi bolsa, u uni kəyup bərmisun; **13** [etikədqil] əyalning etikədsiz əri bolsa wə əri uning bilən turuwərxəkə rəzi bolsa, u əridin əjərixip kətmisun. **14** Qənkə etikədsiz əri bolsa etikədqiləqən əyalda pak dəp həsəblinidur; etikədsiz əyaləni bolsa [etikədqiləqən] kəridinxdə pak dəp həsəblinidur; bolmisə, pərzəntlərnəni hərəmdin boləqən bolətti; əmma ulər əmdi pak boldu. **15** Ləkin etikədsiz boləqən tərəpning kətkəsi bolsa, u əjərixip kətsun; bundək əhwallərdə kəridinx əkə-ukilər, hədə-singillər [nəkəhə məjburiyətigə] bəqəlinip kəloqən boləmaydu; kəndəkə bolmisun Huda bizni inək-hətirjəmləktə yəxəxəkə qəkirəqəndur. **16** Əy [etikədqil] əyal, əringni [etikədqil] kəltulduəlyəqənləknəni nədin bilisən? Əy [etikədqil] əri, hotunəngni [etikədqil] kəltulduəlyəqənləknəni nədin bilisən? **17** Həlbuki, Rəb hərəkəyimsizəqə kəndək təkəsim kəloqən bolsa, kəndək hələttə qəkirəqən bolsa, u xuningdə mēngiwərsun; mən həmmə jamaətlərdə xundək yəlyorukni təpəlyəməni. **18** Bərsi sūnnətlik hələttə qəkirildimə? U kəyətə sūnnətsiz kəlinmisun; bərsi sūnnətsiz hələttə qəkirildimə? U əmdi sūnnət kəlinmisun. **19** Sūnnətlik bolux hēqənsə həsəblanmas, sūnnətsiz boluxmə hēqənsə həsəblanmas; [həsəb bolidioqini] Hudaning əmrligə əməl kəlixtin ibarəttur. **20** Hərkim kəysi hələttə qəkiriləqən bolsa, xū hələttə kəlsun. **21** Sən qəkiriləqəndə kəl hələttidə idingmə? Uning bilən kəring bolmisun; ləkin əgər hərəlik pərsiti kəlsə, uni kəlungdin bərmə. **22** Qənkə Rəbtə qəkiriləqən kəl bolsa Rəbning hərə adimidur; uningəqə oħxəx, qəkirilip hərə boləqənimə Məsihning kəlidur. **23** Silər qəng bədəl bilən setiwelinqənglar; insənləroqə kəl bolmanglar. **24** İ kəridinxlərlər, hərəbiringlər kəysi hələttə qəkiriləqən bəlsənglar, xū hələttə Huda bilən bəllə turənglar. **25** Əmma nəkəhəlanəqənlər tərərluk Rəbdin buyruk təpəxurəwəlmidim; xundəktimə Rəbdin boləqən rəhəim-xəpəkətkə muyəssər boləqənləknəni üqün sādik adəm sūpitidə əz pəkirimni əytmən. **26** Əmdi həzirki kəyinqəlikkə kərioqəndə, əz kixixing xū [tənəhə] hələttə boluxini yəxə ix dəymən. **27** Əyaləqə bəqəlanəqən bəlsəng, undəktə, uning

bilən ajrixixni oylima; ayalingdin ajrixip kəttimmi? Undakta yənə eylinixni oylima. **28** Ləkin əylənsəng, sən gunah kıləjan bolmaysən; wə nikahlanmiojanlar nikahlansa, ularmu gunah kıləjan bolmaydu. Əmma xundak kıləsa ular jismaniy jəhəttə japaşəja uqraydu; mening siləрни uningdin haliy kıləjəm bar. **29** Əmma xuni degüm bərk, i kərindaxlar — wəkt kışkidur. Xunga ayallik boləjanlar ayalsizlərdək bolsun; **30** matəm tutkanlar matəm tutmiojanlardək bolsun; bəht-huxallikta boləjanlar bəht-huxallikta bolmiojanlardək bolsun; mal-mülük setiwələjanlar mal-mülüksizlərdək bolsun; **31** bu dunyadiki baylıkların bəhrimən boləjanlar dunyani əzining təəllükati dəp bilmisun; qünki bu dunyadiki hazirki hələt etüp ketidu. **32** Əmma silərnin qəmsiz boluxungları halaymən. Ayalsiz kixi bolsa Rəbning ixlirini oylaydu, kəndak kılıp Rəbni hürsən kılıxning qəmidə bolidu. **33** Əmma ayallik kixi kəndak kılıp ayalini hürsən kılıx üçün bu dunyadiki ixlarning qəmidə bolidu; **34** Yənə kelip ayal wə nikahlanmiojan kizning otturisida pərk bar; nikahlanmiojan kiz bolsa Rəbning ixlirining, kəndak kılıp həm təndə həm rohta pak-mukəddas boluxning qəmidə bolidu; əmma yatlık boləjan ayal kəndak kılıp erini hürsən kılıx üçün, bu dunyadiki ixlarning qəmidə bolidu. **35** Əmma mən bu səzni silərnin mənəpətinglarni kəzda tutup dawətimən; boynunglarəja sirtmək selix üçün əməs, bəki ixliringlearning güzəl boluxi, kənglünqlar bəllünmigen halda Rəbge berilip Uni kütüxünqlar üçün dawətimən. **36** Əmma əgər birsi niyə kıləjan kizəja nisbətən muamiləmnin durus bolmiojan yeri bar dəp karisa, u kiz yaxlık baharidin etüp kətkən bolsa, ikkisi əzini tutuwəlməsa, u haliojinini kilsun, u gunah kıləjan bolmaydu; ular nikah kilsun. **37** Biraq, birsi əz kənglidə mukim turup, heqkəndak ixk besimi astida bolmay, bəki əz iradisini baxqurup, kənglidə niyə kıləjan kizini əmrigə əlmaslıqni karar kıləjan bolsa, yaxhi kıləjan bolidu. **38** Kışkisi, əyləngənnin əylənginimu yaxhi ix, əylənmigənnin əylənmiginimu tehimu yaxhi ix. **39** Eri həyat qəşdə ayali uningəja bəşləjanəndur; əmma eri əlümdə uhləjan bolsa, u haliojan kixigə (pəkət Rəbdə, əlwəttə) nikahlinixkə ərkin bolidu. **40** Ləkin qariximqə u tul kəsa, tehimu bəhtlik bolidu; məndimu Hudaning Rohi bar, dəp ixininimən!

8 Əmdi «butlarəja atəp nəzir kıləjan taamlar» məsilisigə kəlyli. «Həmmimizdə bilim bar» dəp bilimiz. Hox, biraq bilim bolsa adəmini kəşənglitidu; mehir-muhəbbət bolsa adəmini kuredi. **2** «Mening bilimim bar» dəp hesabiojan kixi, əməliyətə heqnemini tehi bilixkə tegixlik dərijidə bilmigən bolidu. **3** Əmma Hudani səygen kixi bolsa, u Uning tərpidin tonulidu. **4** Hox, əmdi «butlarəja atəp nəzir kıləjan taamlar» toşruluk — bizgə məlumki, «Jahənda but degen heqnemə hesablanmaydu», wə «birlə Hudadin baxka heq ilah yoktur». **5** Gərqə nuroşun atəlmix ilahlar bar bolsimu — məyli ilar zeminda yaki əsmənda turidu dəp karilixidin kət'iyənzər (dərwəxə «ilahlər» kəp, wə «rəb»lər kəptur) **6** biraq biz üçün pəkətlə bir Huda, yəni Ata bardur. Uningdin barlık məwjudətlər apiridə boləjan, bizmu Uning üçün məwjut boləjanmiz; [xuningdək], birlə Rəb, yəni Əysa Məsih bardur. Pütükül məwjudətlər U arkişik məwjut, bizmu U arkişik həyatmiz. **7** Əmma bundak bilim həmmimizdə tehi yoktur; tehi butlarəja kəndürğünidin halas bolmiojan bəzi [ixəngüqilər] bolsa muxundak taamlarni «butka atəp nəzir kıləjan» dəp bilip yəydu; xundakla ularning wijdani əjiz boləjaqkə, buləjanəjan bolidu. **8** Əməliyətə taamlarning əzliəri bizni Huda bilən yarəxturalmaydu; yeməsək bizning kəmqilikimiz hesablanmaydu, yəgən bolsək artuqçilikmu hesablanmaydu. **9** Biraq hərhalda [yeyix] ərkinlikinglearning

əjizlarəja putlikəxəng bolmaslıkioja kəngül koyunglar. **10** Qünki əjiz bir bəndə bilimi bar boləjan sening buthanidiki dastihənda olturup yəgənlikingni kərsə, undakta u əz əjiz wijdənioja karxi hələ butlarəja atəp nəzir kıləjan taamlarni yeyixkə «kurulup küqəytilidəjan» bolmamdu? **11** Xuning bilən Məsih uning niyati üçün əlgən, sening kərindixing boləjan bu əjiz bəndə sening biliming wəjədin həlak bolidu. **12** Xu yol bilən kərindaxlarəja ziyan yətküzüp gunah kılıp, ularning əjiz wijdəninə zahimləndürüp, Məsihkə karxi gunah kılıwətsilə. **13** Xunga, əgər birə tam əz kərindiximni yikətidəjan kiltək bolsa, kərindiximni yikətməsləkim üçün mən mənggüqigə gəxni kət'iy yeməymən. (aiön gl65)

9 Mən ərkin əməsmu? Mən rusul əməsmu? Mən Rəbbimiz Əysa Məsihni kərgən əməsmu? Silər əzünglər mening Rəbdə boləjan əjrim əməsmu? **2** Əgər baxkılarəja nisbətən rusul dəp hesablanmısam, mən heq bolmiojənda silərgə rusul boldum; qünki əzünglər Rəbdə mening rusul boləjanlıqimni təstikləjan məhürdursilər. **3** Məni sürüxtə kilməqkə boləjanlarəja boləjan jawəbim mundaq: — **4** Bizlərnin yəp-iqixkə həkukimiz bar əməsmu? **5** Bizning baxka rosullar, Rəbning Əz iniliri wə Kefasning kıləjində, etikədq bir singilni əmrimizgə elip səpərdə həmrəh kılıp yürüx həkukimiz yokmu? **6** Əjəba, pəkət Barnabas bilən meninglə əmgək kilməslikkə həkukimiz yokmu? **7** Kim hirəjətni əzi tələp [əşkar bolup] jənggə qikidu? Kim üzümzər bina kılıp uning mewisidin yeməydu? Qaysi pəda bəkküqi padining sütidin iqməydu? **8** Bu degenlərim pəkət insaniy kəşkarəx boyiqə eytləjanəm? Təwrat-qənunning əzidimu ohxə deyilən əməsmu? **9** Qünki Musəja qüxürülgən kanunda: «Həman təkən əküznin əşzioja kəxək salma» dəp pütülgəndur. Huda əküzlərgilə keyüngənmü, **10** yəki buni pəkət bizləni dəp eytkənmü? Xübhəsisizki, bu səzlər bizlər üçün pütülgəndur; xuning üçün yə həydidigüqi ümidə həydidixgə tegixlik, xundakla həman təkəqümü həsulədin bəhrimən bolux ümididə ixləxkə tegixliktur. **11** Biz silərgə rohiy bəht-bərikətləni tərüp, silərdin maddiy jəhəttin yiojıwəlsək bu qəktin exip kətkənlik bolamdu? **12** Baxka [hizmətqilər] silərdə muxu həkukni ixlətkən yərdə, dəp xundak kılısək tehimu bolidioq? Əmma Məsihning hux həwirgə heq tosaləju bolmisun dəp, biz bu həkukni heqkəjan ixlitip bəkmidük; əksiğə, hərəkəndək ixlarəja qidəp keliwatimiz. **13** İbadəthanidiki mukəddəs ixlər üçün ixligüqilərnin ibadəthanioja atəjan hədiyələrdin yəyidəjanlıqini, kurbəngəhta hizmət kiliwatkanlarning kurbənləklərdin ülüxini əlidəjanlıqini bilməmsilər? **14** Xuningəja ohxə, Rəb hux həwərnə jakarlıoqilərnin jeni hux həwərdin bəkiləsun dəp bəkitkəndur. **15** Əmma mən bolsam bu həkuklarning heqkəysisini ixlitip bəkmidim. Həmə həzirmu muxu həkukün padiləy dəp muxuləni yeziwatqinim yok! Qünki mən baxkılarəning mənə bu pəhriləndiojanlırdin məhrum kıləjindənin kəşə əlgənim tüzük! **16** Qünki mening hux həwərnə jakarlıximəda pəhriləngüdək ix yok; qünki uning məjburiyiti mənə besip turidu; hux həwərnə jakarlımısam həliməja way! **17** Qünki əgər uni halis kilsam, buningdin mənə in'am bolidu; əmma əz ihtiyarim bilən bolmisa, bu pəkət mening əjojidərik burqini əda kıləjənim bolidu, halas. **18** Xundək ikən, mening in'amim zədi nemə bolidu? Mening in'amim dəl xuki, hux həwərnə jakarlıoqiniməda mən hux həwərgə kixilərnə həkşiz erixtürimən — demək, in'amim hux həwərnə yətküzüxtiki tegixlik [hək elix] həkuklirimni heq ixlətməsləkimdin ibarəttur. **19** Qünki həmmə adəmnin ilkindin ərkin bolup, əzümni kəpçiliklə küp kıldim; xu yol bilən tehimu kəprək adəmlərnə kayil kılıp kutkuzsam dəymən. **20** Yəhudiyəlni kayil kılıp kutkuzux üçün

Yəhudiylarğa nisbətən Yəhudiyoğa ohxax boldum; Təwrat kanuni astida turoqanlarni qayıllı kılıp kutkuzux üqün (Təwrat kanuni astida turoqan bolmisammu) Təwrat kanuni astida turoqanlarğa nisbətən Təwrat kanuni astida turoqanğa ohxax boldum; **21** Təwrat kanunida bolmioqanlarni qayıllı kılıp kutkuzux üqün Təwrat kanunida bolmioqanlarğa nisbətən (Huda aldida kanunsiz bolmay, bəlkı Məsihning kanunioğa boysunuxum bilən) mən Təwrat kanunida bolmioqanlarğa ohxax boldum; **22** ajizlarni qayıllı kılıp kutkuzux üqün ajizlarğa ezüm ajizdək boldum; mumkin kədər kəprək adəmnı kutkuzux üqün mən həkəndək adəmgə karıta xundək adəm boldum. **23** Ezümning hux həwərdin nesiwəm boluxı üqün uni dəp həmmə ixnı kılıman. **24** Bəyğigə qüxkənlərnin həmmisi yügürıxıdu, əmma pəkət birilə mukapatkə erixıdıoınıni bilməmsilə? Qəlibə kəzinıx üqün yügürümlər. **25** Musabıkiyə elixquqlarınin həmmisi əzini hək jəhəttin tızınlın; ular pəkət bir qırıp ketıdıoqan tajoğa erixıx üqün xundək kılıdu, əmma biz bəlsək qırımas taj üqün xundək kılımız. **26** Xunga mən nıxansız adəmdək yügürüwatmaymən; muxt atsam həwəyoğa atıdıoqan adəmdək bolmaymən. **27** Uning ornıyoğa mən öz tenimni urup əzümgə kəndürüp, uni ezümgə kıl kılıman; undək kılımoğanda, baxkıləyoğa təlim jakarlap turup ezüm layəkətlik bolmay kəlxim mumkin.

10 Qünki, i kerındaxlar, mən silərnin ata-bowilirimizning həmmisining bulut astida yürgənlıkidin wə həmmisining dengızdin ötüp mangoqanlıkidin həwərsız yürüxinglarni halımaymən; **2** ularning həmmisi bulutta hək dengızda Musaning [yətəkliklikigə] qəməldürülgən; **3** ularning həmmisi ohxax rohiy taamni yegən, **4** həmmisi ohxax rohiy iqmlikni iqkən; qünki ular əzlırığə [həmrah bolup] əgıxıp yürgən rohiy uyultaxın ıqattı (əməliyəttə, muxu uyultax Məsihning Əzi idi); **5** xundəktımu, Huda ularning kəpinqısıdin razi bolmioqanıdı; qünki «Ular[ning jəsətłiri] qəl-bayawanda qeqılıp kəloqan». **6** Əmma bu ıxlar ularning bexıyoğa bizlərgə sawək-bexarət bolsun üqün qüxkənıdı; buningdin məqsət, bizning ularning yaman ıxlarğa həwəs kıləoınıdək həwəs kılmaslıkımız üqündur. **7** Silər yənə ularning bəzilirığə ohxax butkə qokunıdıoqanlardın bolmanglar; bular toqruluk; «Həlk yəp-ıqxkə olturdi, andın kəyp-sapaqə turdi» dəp pütülgən. **8** Biz yənə ularning bəzilirıne buzukqılık kıləoınıdək buzukqılık kılmaylı; qünki xu wəjıdin uların yigirmə üq ming kixi bir kündıla öldi. **9** Yənə ularning bəzilirıne Məsihni sinioqınıdək Məsihni sinımaylı; qünki xu səwəbtin ular yılanlar qekixi bilən həlak boldi. **10** Yənə ularning bəziliri aqrınəoqədək aqrınıp kəqxımanglar — nətijıdə, ular jan əloquqı [pərixta] tərıpidin oltürüldi. **11** Əmdi bu wəkələrnin həmmisi ularning bexıyoğa bexarətlik misallar süpitıdə qüxkən wə ahırkı zamanlar bexımızoğa kelıwatkan bizlərnin uların sawək-ıbrət eliximiz üqün hatiriləngənıdı. (aiōn g165) **12** Xuning bilən «Mən [etıkadta] qing tirəp turmaktıman» degən kixi əzıning yikılıp ketıxıdin həzi bolsun! **13** Silər duq kəlgən sinaklarınin həmmisigə baxkə adəmlərmə ohxax duq kəlgən. Wə Huda bolsa wədisıdə turoquqıdu. U siləni kətürəlmıgıdək sinaklarğa uqratmaydu, bəlkı sinək bexınglarğa qüxkəndə, xuning bilən təng uningdin ötüp kutlulx yolını yarıtıp berıdu; silər xuning bilən uningəyoğa bərdaxlık berıdıoqan bolısılər. **14** Xu səwəbtin, seyümlüklirim, bətpərəsliktin kəqinglar! **15** Siləni əkil-həxi jayıda kixilər dəp karap xuni eytiwatıman; səzilənoqınıni bahalar bekinglar: — **16** Biz bərikətlik bolsun dəp tiləngən, bərikətlik jamdiki xarabni iqkinimiz, Məsihning kənıdin ortək bəhırlənginimiz əməsmu? Bizning oxutkən nanni yeginimiz, Məsihning tenidin

ortək bəhırlənginimiz əməsmu? **17** Biz nuroqun bəlsəkmə bir nan, bir təndurmız; qünki həmmimiz xu bir nandin nesiwə alimiz. **18** Jismaniy Israiləyoğa kəranglar; kurbanlıklarni yegənlər kurbangahkə nesıpdaxlar əməsmu? **19** Əmdi nemə deməkqıman? Butkə atap sunuloqun kurbanlıqning birər əhmiyiti barmıdu? Butning birər əhmiyiti barmıdu? **20** Yak, biraq kapırlar butlarğa sunoqun kurbanlıklarni Hudaəyoğa əməs, bəlkı jinlarğa ataydu. Mən silərnin jinlar bilən ortək nesıpdax boluxunglarni halımayman. **21** Rəbning jamidin wə jinlarning jamidin təng iqukıyoğa bəlsənglar bolmaydu; Rəbning dastihınoğa wə jinlarning dastihınoğa təng dahil bəlsənglar bolmaydu. **22** Rəbning həsət-qəzıpirni kəzojımaqımmızmu? Biz Uningdin küqlükmu-ya? **23** «Həmmə nərsə həlaldu», əmma həmmə nərsə paydılik boluwərməydu; «həmmə nərsə həlaldu», əmma həmmə nərsə adəmnıng [etıkadını] kuralmaydu. **24** Əmdi həqkim öz mənəpəttini ızdımısın, bəlkı əzgiləningkını ızdısın. **25** Gəx bəzirıdə setiloqun hərbırnərsını wıjdanınglarni dəp olturmay, həqnemini sürtüxtə kılmay yəweringlar. **26** Qünki «Jahan wə uningəyoğa toloqan həmmə məwjudatlar Pərwərdigəyoğa mənşüptür» [dəp pütülgən]. **27** Əmma etıkad kılmoqanlarning birərsi seni ziyarətkə təklıp kılsa wə kənglınng tartsa, aldınoğa kəyoqləng həmmını wıjdanıngni dəp olturmay yəwər; **28** əmma bırsi sanga: «Bu butlarğa ataloqun kurbanlık taami» desə, undəkta uni yemə; nemıxkə desəng, bu ixnı sanga eytkən adəmnıng səwəbi üqün, xundəkta wıjdanıng səwəbi üqündur; **29** mən degən wıjdan senıngki əməs, bəlkı həlikı kixıning wıjdani; menıng ərkinlikıngə baxkılərnin wıjdani tərıpidin yaman dəp bahə berilixıning həjiti barmu? **30** Mən təxəkkür eytip yesəm, təxəkkür eytkən nərsını durus yeginim tırpəylidin yaman dəp kərilixıning nemə həjiti? **31** Xunga silər nemini yesənglar, nemini ıqsənglar yaki həkəndək baxkə ıxlarni kılənglar, həmmə ıxlarni Hudaəyoğa xan-xərop kəltürülsun dəp kilinglar. **32** Mən ezüm həmməylənni həmmə ıxta məmnun kılıxkə intilginımdək, öz mənəpəttim üqün əməs, bəlkı kəpıqlıknıng mənəpətti, ularning kutkuzuluxı üqün intilginımdək, həqkimning aldınoğa — Yəhudiylar bolsun, greklar bolsun, Hudaning jamaitıdikilər bolsun aldınoğa putlıkaxang bolmanglar. Mən Məsihni ülgə kıləoınımdək, silərmə meni ülgə kilinglar.

11 Əmdi siləni xuning üqün tərıpləymənki, i kerındaxlar, həmmə ıxlarda silər nemni əsləp turuwətilər, mən silərgə tapxuroqınımdək, kərsətmilərnı tutup kelıwətilər. **3** Əmma mən silərnin hər ərnıng bexi Məsihdur, ayalning bexi ərdur wə Məsihning bexi Hudadur dəp bilixınglarni halaymən. **4** Xunga, [ıbadətkə kətnaxkənda], həkəndək ər bexıyoğa bırnərsə artkən həlda dua kılsa yaki bexarət bərsə, u əz bexıyoğa hərmətsızlık kıləoan bolıdu. **5** Əmma [ıbadətkə kətnaxkənda], həkəndək ayal bexıyoğa bırnərsə artınoqan həlda dua kılsa yaki bexarət bərsə, u əz bexıyoğa hərmətsızlık kıləoan bolıdu; bundək ayalning qərsə qüxürwətiləngən, [rəswa kılınəoqan] ayaldın pərkı yoktur. **6** Ayal kixıning bexıyoğa artkını yok bolsa, qəqliri qüxürwətilənsun; ayaləyoğa nisbətən qəqlirıne kesiwətilixi yaki qüxürwətilixi uyatlık ıx bolsa, əmdi uning bexıyoğa bırnərsə artkını bolsun. **7** Qünki ər kixi bolsa bexini yapmaslıkə kerək; qünki u Hudaning sürtə-əbrazi wə xan-xəripıdu; əmma ayal kixi bolsa ərnıng xan-xəripıdu. **8** Qünki ər bolsa ayaldın əməs, bəlkı ayal ərdındur. **9** Xuningdək ər kixi ayal üqün əməs, ayal kixi ər üqün yarıtıləoqandur. **10** Bu səwəbtin, həm pərixtilərnıng səwəbidin ayal kixi bexıdə hoquk[ning] [bəlgısıyoğa] igə boluxı kerək. **11** Həlbuki, Rəbdə ayal ərsız bolmas wə ər ayalsız bolmas; **12** qünki ayal ərdın qıkiriləoınıdək, ər ayal kərlık [tuqulıdu]; lekin

həmmə ix Hudadindur. **13** Öz kənglünglarda bahə beringlar; ayallarning bexioqa birnarsə artmay turup Hudaəqa dua kilili muwapiqmu? **14** Təbiətning ezi silərgə ər kixining uzun qaqliri bolsa uningəqa uyat ikənlikini egətmidimu? **15** Əmma ayal kixining uzun qaqliri bolsa, bu uningəqa xan-xərap bolidu; qünki uning uzun qaqliri uningəqa bezək-yepinqa bolsun dəp təkdım kilinojan. **16** [Birsining bu ixlar toquruluk] talax-tartix kıləjəsi bolsa, [xuni bilsunki], bizlərdə həm Hudaning jamaətiliridimu xulardan baxqa heq kaidiler yoqtur. **17** Əmma hazır deməqi boləjan ix, yəni silər yiojilojan sorunlarəqa kəlsək, uningda siləni təripliməymən; qünki yiojilojninglarning nətijəsi paydilik əməs, bəlki ziyənlik boluwatidu. **18** Qünki birinqidin, silər jamaəttə yiojilojninglarda, aranglarda guruhlarəqa belünüxlər boləjanlikini anglidim; bu gəpkə kışmən ixəndim. **19** Aranglarda belünüxlər pəyda bolmay kəlməydu. Undək bolmioənda aranglarda kinning layəkətlik boləjanlikini kəriwəlojili bolmaytti. **20** Silər bir yərgə jəm boləjninglarda, silər [həkiqətən] «Rəbning ziyapiti»din yeməysilər. **21** Qünki yegininglarda hərbinglar baxkılarning yeyixini kütməyla əzūnglar elip kəlgən əjizani yəwerisilər-də, birsi aq kalidu, yənə birsi məst bolup ketidu. **22** Yəp-iqixkə əz eylinglar yoqmə? Hudaning jamaətini kəzğə ilmay, yoqsullarni hijalətkə koyməqimusalər? Silərgə nemə desəm bolar? Siləni təripləmdimən? Yak, siləni təripliməymən. **23** Qünki mən silərgə [Rəbning ziyapiti toquruluk] yətküzgənilirimi əzüm Rəbdin tapxuruwəlojanmən; demək, Rəb əysəəqa satkənlik kilinojan keqədə u kəlioja nan elip, **24** təxəkkür eytkəndin keyin uni oxtup: «Mana, silərgə atalojan Mening tenim; buni Meni əsləp turux üqün muxundək kilinglar» — dedi. **25** Xuningdək, əjizədin keyin u jamni kəlioja elip: «Mana, bu jandiki xarab kenimda boləjan «yengi əhdə»dur; hər kətim buningdin iqinginglarda, Meni əsləp turux üqün xundək kilinglar» — dedi. **26** Qünki silər hər kətim bu nandin yegən, bu jamdin iqkən bolsanglar, taki Uning kəytip kəlixigiqə silər Rəbning əlümünü jakarliojan bolisilər. **27** Xuning üqün, kimki layəkətsiz həlda bu nanni yesə yəki Rəbning jamidin iqə, Rəbning teni həm kənioja nisbətən gunahəkar bolidu. **28** Xuning üqün hərbiəri bu ixlar üstidə əz-əzini təxkürüp, andin nandin yesun, jamdin iqsun. **29** Qünki [Rəbning] tenini pərk ətməy turup yegüqi wə iqküzqi hərkim əzizə həküm-jazani yətküzüp yəp-iqidu. **30** Bu səwəbtin aranglardiki nurojun adəmlər zəiplixip kəsəl boldi, həttə heli bir kışmi [əlümdə] uhləp kəldi. **31** Ləkin əgər əz üstimizni təxkürüp həküm qikərojan bolsək, bəximizəqa [Rəbning] həküm-jazasi qüxürilməydiəjan bolidu. **32** Əmma gərqə üstimizgə Rəb təripidin həküm-jazalar qüxürülgən bolsimu, əməliyəttə bu Uning bizgə qüxürgən «tərbia jazasi»dur; buningdin məksət, bizning bu dunya bilən birlikdə həlakətkə həküm kilinmaslikimiz üqündur. **33** Xunga, i kəringdaxlar, [Rəbning ziyapitidə] yeyixkə jəm boləjninglarda, [həmməylən toluk kəlgüqə] bir-biringlarni kütinglar. **34** Birsi aq kərsək bolsa əwwal eyidə yəp kəlsun; xundək kiling silərnin jəm boluxunglar əzūnglarəqa həküm-jaza yətküzməydiəjan bolidu. Qəlojan baxqa məsililəni bolsa, mən barəjnimda tərtipkə salimən.

12 Əmma i kəringdaxlar, rohiy iltipatlarəqa kəlsək, silərnin ular toquruluk bilməy kəlixinglarni haliməymən. **2** Silər taipilərnin arisida boləjan wəkinglarda hərhil yollarəqa baxlinip, gas-gaqa butlarəqa [qokunuxkə] əzduruluq kətkininglarni bilisilər. **3** Xunga mən silərgə ukturimənki, həqkim Hudaning Rohida turup: «əysəəqa lənət!» deməydu wə hərəkəndə biri Mukəddəs Rohəta bolmay turup «əysə Rəbdur!»

dəp eytaləmaydu. **4** Əmma iltipatlar hilmuhil, ləkin Roh bolsa birdur. **5** Hizmətlər bolsa hərhil, əmma [biz hizmitini kilidiojan] Rəb birdur. **6** Ixləy yolliri hərhil, əmma həmməyləndə həmmə ixni wujudkə qikərqüqi Huda birdur. **7** Əmma həmməylənnin mənəpəti üqün hərbirigə Rohning namayan boluxi beəjixlinidu. **8** Qünki Roh arkilik birigə danalik yətküzgüqi səz, yənə birigə xu ohxax Roh arkilik hawə yətküzgüqi səz təksim kilinidu; **9** yənə ohxax Roh arkilik baxkə birigə əlahidə ixənq, yənə birigə ohxax Roh arkilik [kesəlləni] sakəytilt iltipatlıri, **10** birawəqa məjiziləni yaritix təksim kilinidu; birawəqa wəhiy-bexarət berix; birawəqa hərhil rohlarni pərk etix, birawəqa naməlum tillarda səzləx, yənə birawəqa naməlum tillarni tərjima kiling iltipati təksim kilinidu. **11** Əmma bu ixlarning həmmisini yürgüzgüqi ohxax xu bir Rohtur, U hərbirigə Əzi layik kərip, ayrim-ayrim təksim kiling beridu. **12** Qünki insaniiy tən bir bolsimu nurojun əzaliri boləjindək, xundəkə əzaliri nurojun bolsimu əzara qoxulup bir tən boləjandək, Məsih Əzümü həm xundəktur. **13** Qünki həmmimiz, məyli Yəhudiylər bolsəkmu, Greklər bolsəkmu, kullar bolsəkmu, hərələr bolsəkmu, bir Rohtə bir təngə kirixkə qəmiöldürüldək wə bir Rohtin iqxkə nesip kilinidək. **14** Qünki tən birlə əzadin əməs, bəlki kəp əzalardin tərkib tapidu. **15** Əgər put: «Mən kəl bolmiojinim üqün mən təngə təwə əməsmən» desilə, undəktə u həkiqətən təngə təwə əməs bolamdu? **16** Kulak: «Mən kəz əməs, xunga mən təngə təwə əməsmən» desilə, undəktə u həkiqətən təngə təwə əməs bolamdu? **17** Pütün tən kəzəla bolsa, undəktə anglax sezimimiz nədin bolidu? Pütün tən kulakla bolsa, undəktə purax sezimimiz nədin bolidu? **18** Həlbuki, Huda Əzizə layik kərgən tən əzalirinin hərbirini ayrim-ayrim əz jəyoja orunlaxturojan; **19** əgər ularning həmmisi ohxax əza bolsa, undəktə uni kəndəktə tən degili bolatti? **20** Əmdilikə əzalar kəp, tən bolsa birdur. **21** Kəz qəloja: «Mening sanga ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu; yəki bax bolsa putlarəqa: «Mening silərgə ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu. **22** Dəl əksiqə, təndiki əjiz-əzimes dəp kəringən əzalar kəm bolsa bolmaydu; **23** wə həm təndiki biz etiwarsiz dəp hesabiojan əzaləroja bolsa, təhimu kərpək etiwər kilingi; xundəkəla iskətsiz dəp kəraləjan əzalirimiz təhimu iskətlik kilinidu; **24** əslidə yariximlik boləjan əzalirimizəqa bolsa xundək kilingning həjiti yok, əmma Huda pütün tənni xundək birləxtürəngki, U etiwarsiz dəp hesabiojan əzaləroja təhimu kəp etiwər beridu. **25** Buningdin məksət tənə heq belünüxlər bolmasliqi, bəlki barlik əzalar əzara ohxax kəyümqənliklə boluxi üqündur. **26** Bir əza japa-dərd tartsa, barlik əzalar uning bilən təng japa-dərd tartidu; bir əzaəqa xərap kəlsə, barlik əzalar uning bilən təng xadlinidu. **27** Əmdi silər Məsihning tenidursilər, hərbingiring Uning ayrim-ayrim əzasidursilər. **28** Huda jamaəttə muxundəkləni orunlaxturojan: — əwwal rosullarni, andin pəyojəmbərləni, üqinqi bolup təlim bərgüqiləni; andin məjizə kərsətküqiləni, andin türlik kesəlləni sakəytilt iltipatlıriəqa igə boləjanlarni, yərdəm bərgüqiləni, yetəkqilik kילוqiləni, hərhil naməlum tillarda səzləydiəjanlarni təyinləp orunlaxturojan. **29** Həmməylən rosulmu? Həmməylən pəyojəmbərmu? Həmməylən təlim bərgüqimü? Həmməylən məjizə kərsətküqimü? **30** Həmməyləndə sakəytilt iltipatlıri barmu? Həmməylən naməlum tillarda səzləmdü? Həmməylən naməlum tillarni tərjima kılaləmdü? **31** Əmma silər qongrak iltipatlıri təkəzə bolup kooqlanglar; həlbuki, mən hazır silərgə həmmidin əwzəl bir yolni kərsitip berəy.

13 Mən əgərdə bu dunyadiki kixilər səzləwətkən hərhil tillar həttə pərixtilərnin tilliri bilənmu səzliyəydiəjan

bolsammu, birak mən mehîr-muhəbbətsiz bolsam, u qaşda mən pəkət bir «dang-dang» kilidioğan mis dang, bir «qang-qang» kilidioğan qang bolup qalimən, halas. **2** Əgər mən pəyoğəmbərlik kilalisam, barlıq sirlar, barlıq bilimləri qüxinip boləjan bolsammu, həm xuning bilən bir waqıtta taolarni yetkiyəligüdək toluk ixənqət bolsammu, əmma məndə mehîr-muhəbbət bolmisa, undağa mən heqənsə bolmioğan bolimən. **3** Əgər barlıq mal-mülkümnü sədikigə atar həm tenimni [Hudaning yolida] kurbanlıq süpitidə köydürülükə sunoğan taşdırdim, əmma məndə yənıla mehîr-muhəbbət bolmisa, undağa mening heqəndəş paydam yok boləjan bolidu. **4** Muhəbbət səwr-takətlik bolux həm mehribanlıktur; Muhəbbət həsəthorluk kılmaydu; Muhəbbət əzini mahtimaydu, Takəbburluk kılmaydu, **5** Nomussizlik kılmaydu, Əz mənəpəətini kəzləp yürməydu, Teriktürilməydu, Kənglidə əqmənlik saklımaydu; **6** Həqəkanısiyliktin huxal bolmaydu, Bəlki əmalıyattin, həqıqəttin huxal bolidu; **7** Həmmə ixta kərsiki kənglik kilidu, həmmigə yüzlinip [Hudaşa] ixinidu, həmmə ixqa ümid başlaydu, həmmigə qıdaydu. **8** Mehîr-muhəbbət hərgiz ahırlaxmaydu. Bexarətlər bolsa, karəşə kəlməydu: «namələm tillar» bolsa, tügəydu: [məjizilik] bilimlərmü karəşə kəlməydu. **9** Qünki bizning bilidioğanlırimiz kışmən, bexarət beridioğanlırimiz kışmən; **10** ləkin mukəmməllik kəlgəndə, kışmənlik yoklıdu. **11** Mən kiçikimdə balılarqə səzlidim, balılarqə oylidim, balılarqə həsəblidim; qəng boləjinimda, mən balilikni taxlidim. **12** Qünki bu qazır bir tutuk derizidin miyməl halda kerimiz, ləkin xu biz həzəra yüzmüyüz kerimiz: Həzir mən kışmən tonuymən, xu qaşda mən [Huda] meni tonup keliwatqəndə tonuymən. **13** Həzir ixənq, ümid, mehîr-muhəbbəttin ibarət bu üq nərəşə turuptu; bulardın əng üstün turidioğini mehîr-muhəbbəttur.

14 Mehîr-muhəbbətkə intilip uni koşlixinglar wə həm rohiy iltipatarəşə, bolupmü bexarət berixkə intizar bolunglar. **2** Qünki namələm tilda səzlaydioğan kixi adəmlərgə əməs, bəlki Hudaşa səzlaydu; anglioşqılardın heqkim uni qüxənməydu, əmma u Rohta sirlık ixlarni eytip beridu. **3** Ləkin bexarət beridioğan kixi bolsa adəmlərnin etiқadını kuruxkə, ularni rioşbətlandırıkə wə tasəlli berixkə səzlaydu. **4** Namələm tilda səzligüqi əz rohinı kuridu; əmma bexarət bərgüqi jamaətnin [etiқadını] kuridu. **5** Əmdiliktə mən silərnin həmminglərnin namələm tillarda səziyəlixinglərnin ümid kılimən, ləkin bexarət berixinglərnin tehimu ümid kılimən. Namələm tilda səzligüqi səzini tərijmə kılmisa, jamaətnin etiқad kuruluşida bexarət bərgüqi uningdin uluş bolidu. **6** Kərinədxlar, mən yeningləroşə kelip, namələm tillardıla səziginim bilən məlum wəhiy, bilim, bexarət yaki təlimni yetküzmisəm, mən silərgə nemə payda təgküzimən? **7** Həttə awaz qikıralaydioğan jansiz nərsilər, məyli nəy bolsun, qıltar bolsun xundəş; ularning ahanglırnin bir-biridin pərkı bolmisa, ularda qelinoğan pədə qəndəşmə pərk etilsun? **8** [Əng] kaniyimu bəlgilik bir ahangda qelinnisa, kim jənggə həzirlənsun? **9** Xuningdək silər tilda enik qüxinəligüdək səz kılmisənglar, nemə deməşqi boləjninglərnin kim qüxinəlaydu? Silər həwaşa gəp kıloşəndəş bolisilər. **10** Jəhənda, xübhəşizki, hilmuhil til-awazlar bar wə ularning heqəşisidi mənisiz əməs; **11** əgər əmdi mən məlum awaz-tilning mənisini bilmisəm, mən səzligüqigə nisbətən yat wə u manga nisbətən yat bolidu. **12** Əhwal silərdimü xundəş. Xunga, silər rohiy iltipatarəşə kizəjinlik bilən intilənikənsilər, jamaətnin etiқadını kuridioğan iltipatarəşə bay boluxkə intilinglar. **13** Xunga, namələm tilda səzlaydioğan kixi səzligənlirini

tərijmə kılip bəraləydioğan bolsam dəp dua kılsun. **14** Qünki namələm tilda dua kıloşnimda, rohim dua kilidu, ləkin əkil-idrakimdin bolsa mewa qikmaydu. **15** Undağa qəndəş kilix kerək? Mən bəzidə rohim bilən dua kılimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənəmü dua kılimən; mən bəzidə rohim bilən mədhıyə nahxilirini eytimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənəmü mədhıyə nahxilirini eytimən; **16** bolmisa, pəkət rohiy bilənə mədhıyə okuşang, ixlətkən [tilingni] bilmigənlərnin qatarida olturuşuqi təşəkkürənggə qəndəşmə «Amin» deyalısun? Qünki u eytkeningni qüxənməydu. **17** Sən dərhəşikət təşəkkürni yaxhi eytisən, əmma yeningdiki anglioşuqinun etiқadı kuruloşini yok. **18** Mən bundəş namələm tillarda xəhsən həmminglərdin kəp səzlaydioğanlıkim üqün Hudaşa təşəkkür eytimən; **19** həlbuki, jamaəttə boləşanda, namələm tilda tümən əşiz səziginimdin kərə, baxkıləroşə təlim-tərijyə bəraləşüdək qüxinixlik səzidin bəş əşizlə səziyəlisəm dəymən. **20** Kərinədxlar, əkil-həxunglarda bala bolmanglar; yamanlık jəhətdə bowəş bolunglar, əmma əkil-həxunglarda pixkədəm bolunglar. **21** Təwratta: «Qət tiliqlərnin səzi wə yat adəmlərnin lawlıri arkilik Mən muxu həlqəşə gəp kılimən; ləkin xundəş bolsimü ular yənıla Manga kulək salmaydu – dəydu Pərwərdigar» dəp pütülgəndur. **22** Xunga «namələm tillar» bolsa bir əlamət bəlgidur; etiқadqıləroşə əməs, bəlki etiқadsızlarəşə əlamət bəlgidur; wəhiy-bexarətlər bolsa, etiқadsızlar üqün əməs, bəlki etiқadqılar üqün bolidu. **23** Xuning üqün pütkül jamaət bir yərdə jəm boləşanda, həmmisi əz əldioşa bundəş namələm tillarda səzəwərsə wə saddə yaki etiқadsız kixilər kirip qəlsa, ular həmminglərnin sarəng bolup qəpsilər deyximəmdü? **24** Əmma həmminglar wəhiy-bexarət yetküzənglar, etiқadsız yaki saddə kixi arəngləroşə kirip qəlsa, həmminglar təripidin uning gunəşlirioşa tənbih berilidu, həmminglar təripidin uning gunəşkar ikənliki kərsitilidu; **25** kəlbidiki sirlar axkarə kilinoşanda, u əzini yərgə taxlap: – «Huda həşikətən arənglərdidur» dəp Hudaşa şəjdə kilidu. **26** Əmdi kərinədxlar, qəndəş kiliximiz kerək? Silər bir yərgə jəm boləjninglərdə, hərbiringlərdə [bir iltipət] bolidu; birsidə mədhıyə nahxisi, birsidə təlim, birsidə namələm til, birsidə wəhiy, birsidə namələm tilning yeximi bolidu. Həmmə ixlər etiқadning kuruluşu üqün bolsun. **27** Namələm tilda səzligüqilər bolup qəlsa, ikkisi yaki enik kəp boləşanda üqi nəwət bilən səzlisun wə birs ularning eytkənlirini ərisun. **28** Əmma [jamaəttə] ərişüqi bolmisa, u süküt kılsun; əz-əşizə wə Hudaşa eytsun. **29** Wəhiy-bexarət yetküzüqilər bolsa, ikki-üqi səzlisun; qəloşanlar gəplirininin wəznini ditlər tursun; **30** Əmma olturoşanlar arisidin baxkə bir kixigə məlum bir wəhiy beriləş, səzəwatqən kixi səzini tohtitip nəwətni uninoşa bərsun. **31** Qünki həmminglar bir-birləş wəhiy-bexarət yetküzənglar bolidu; xuning bilən həmməylən əginidu, həmməylən rioşbətlinidu. **32** Pəyoğəmbərlərnin əz rohliri pəyoğəmbərlərnin əşlirigə itaət kilidu. **33** Qünki Huda qəlaymıkanqilik tuşduşuşuqi əməs, bəlki tinq-hatirəmlik bərgüdidur. Barlık mukəddəs bəndilərnin jamaətliridə xundəş tərtip bar. **34** Arənglərdiki ayallar jamaətlərdə süküttə oltursun; ularning səzlixigə ruhsət kilinmioğan; Təwrat kənunida bəlgiləngəndəş, ular [tərtipkə] boysunsun. **35** Əmma ular məlum ixni bilməşqi bolsa, əşidə əz ərliridin sorisun; ayalning jamaəttə səzixi uyatlık ixtur. **36** Hudaning səz-kəlamı silərdin baxlanəşəmmü?! Yaki yəloşuz silərgilə yetip kəlgənmü?! **37** Birsı əzini wəhiy-bexarətqi yaki rohiy kixi dəp sanisa, u silərgə həzir yazəşən bu səzümning həşikətən Rəbnin əmrı ikənlikini etirap kılsun. **38** Birsı buni etirap kılixni halimisa, u etirap kilinmaydu. **39** Xuning

üqün, i kerindaxlar, wəhiy-bexarətlərni yatküzüxkə təlmürüp intilinglar, xundakla naməlum tillarda sezləxni qəklimgənglar. **40** [Hulasə kilip eytkanda], hər bir ix qiraylik, tərtpilik kilinsun.

15 Əmma, i kerindaxlar, mən silərgə əslidə yatküzgən hux həwərnə bayan kılmaqçimən; silər bu hux həwərnə qəbul kıləjan wə uningdə qing turuwatisilər; **2** mən silərgə yatküzgən hux həwər boləjan kalamda qing turojan bolsanglar, — (ixəngininglar bikarəta kətmigən bolsa) — silər uning arqılı kütquzulwatisilər. **3** Qünki mən əzimgə amanət kılinojanlırini əng zərür ix süpitidə silərgümü tapxurdum; yəni, Təwrat-Zəburda aldın eytiləjinidək, Məsih gunahlırimiz üqün əldi; **4** U dəpnə kilindi; wə üqinqi küni yənə Təwrat-Zəburda aldın eytiləjinidək tirlidürüldi; **5** U Kefasqa, andin on ikkiyləngə kərümdi; **6** Andin U bir sorunda bəx yüzdin artuq kərindaxkə kərümdi; ularning kəpinqisi bügünci kündə tirik, əmma bəziləri əlümdə uhlawatidu; **7** U Yaqupqa, andin rosullarning həmmisigə kərümdi; **8** Həmmisidin keyin U huddi waktisiz tuəluəjan bowaktək boləjan mangimu kərümdi. **9** Qünki mən rosullar arisidiki əwəwinəmən, rosul dəp atilixkə layik əməsmən; qünki mən Hudaning jamaatigə ziyankaxlik kıləjanmən. **10** Lekin həzir nemila bolsam Hudaning mehixəpkiti arqilik boldum; Uning manga kərsətkən xu mehixəpkiti bikarəta kətmidi; qünki mən [Hudaning hizmitidə] barlik rosullardin bəkrək japaik ixligənəmən; əməliyətə ixliqigü mən əməs, bəliki mən bilən bilə boləjan Hudaning mehixəpkitidur. **11** Demək, məyli mən yaki baxkə [rosullar] bolsun, həmmimizning yatküzgənlixi ohxax bolup, u dəl silər ixinip qəbul kıləjan hux həwərdur. **12** Əmma Məsih əlgənlər iqidin tirlidürülgən dəp jakarlanəjan bolsa, kəndakmu aranglardiki bəzilər əlgənlərnin tirilixi degən yök ix, dəydu? **13** Əmma əlgənlərnin tirilixi degən yök ix bolsa, Məsihning tiriliximu yök ix boləjan bolatti. **14** Xuningdək əgər Məsih əlümdin tirilgən bolmisa, jakarlıəjan həwirimiz bihədə boləjan, silərnin etikədinglarmu bihədə boləjan bolatti. **15** Həttə bizmu Huda təoqrisidiki yaləjan guwahqilar boləjan bolattuk — qünki biz Hudaning Məsihni əlümdin tirlidürgənlikigə guwahlik bərdük. Əgər həqiqətən əlümdin tirilix bolmisa, Huda Məsihnimu əlümdin tirlidürmigen bolatti. **16** Qünki əlgənlər kayta tirlidürülmisə, Məsihmu tirilmigən bolatti. **17** Mubada Məsih tirilmigən bolsa, etikədinglər kərəksiz boləjan, silər tehigə gunahlıringlarda yürüwatқан bolattinglar, **18** xundakla Məsihtə əlümdə uhlawatқанlarmu həlakətə yüz tutқан bolatti. **19** Əgər ümidimizni pəkət bu dunyadiki hayatimiz üqünla Məsihgə baqləjan bolsak, biz insanlar arisidiki əng biqarə adəmlərdin boləjan bolimiz. **20** Əmma əməliyətə, Məsih əlümdə uhliəjanlar iqidə «həsulning tunji mewisi» bolup, əlümdin tirilgəndur; **21** Qünki bir insan arqilik əlüm [aləmdə] pəyda boləjinidək, əlümdin tiriliximu bir insan arqilik [aləmdə] pəyda boldi. **22** Adamatimizdin boləjanlarning həmmisi [uning tüpəylidin] əlümgə məhkum boləjanlıkə ohxax, Məsihdə boləjanlarning həmmisi [uning tüpəylidin] əlümdin hayatka erixidu. **23** Əmma həmməylən əz nəwət-kətarida tirlidü; tunji həsulning mewisi boləjan Məsih birinqi; ikkinqilər bolsa Məsihning dunyayaə qaytip kəlginidə əzigə təwə boləjanlar. **24** Andin ahirət bolidu; xu qaoqda U barlik həkümrənlikni, barlik həkuk wə hərhil küqlərnə əməldin qaldurup, padixahlıqni Huda-Atioja tapxuridu. **25** Qünki U barlik düxmənlərnə [məşlup kilip] ayiqti astida kıləuqə həküm sürtüxi kərəktur; **26** əng ahirki yöktilidəjan düxmən bolsa əlüm əzidur. **27** Qünki [Zəburda] «[Huda] pütkül məwjudatni Uning ayioji astioja boysundurojan» [dəp pütüklüktur]. Əmma «pütkül məwjudat Uningəja

boysundurulojan» deyilginidə, roxənkə, xu «pütkül» degən səz «həmmini Uningəja Boysundurojuəuq»ning əzini iqigə aləjan əməstur. **28** Əmma həmmə Uningəja boysundurulojəandin keyin, Oəul həmmini əzigə boysundurojuəioja boysunidu; xuning bilən Huda həmmining həmmisi bolidu. **29** Əlümdin tirilix bolmisa, bəzilərnin əlgənlər üqün qəməldürülxini kəndək qüxinix kerək? Əlgənlər zadi tirlimisa, kixilər ular üqün nemə dəp qəməldürüldü? **30** Bizlər nemə dəp [hər küni] hər saəttə həwp-hətgə duq kelip yürimiz? **31** Rəbbimiz Məsih əysada silərdin məhirlinixim rast boləjəndək, [i kərindaxlırim], mən hərküni əlümgə duq kelimən. **32** Əgər insanlarning nukti inəziridin eytkanda «əfəsus xəhridə wəhiyi haywanlar bilən elixtim» desəm, əlgənlər əlümdin tirlimisa, buning manga nemə paydisi? «Ətə bəribir əlüp ketidəjan boləjəndin keyin, yəp-iqip yürüwalayli» degən səz yolluk bolmamti? **33** Aldanmanglar; qünki «Yaman həmrəhlər əhlakni buzidu». **34** Həqkanıy bolux üqün oyoyinglar, gunahđin kol üzünglər; qünki bəziləringlarda Huda təoqruluk həwər yəktur — buni eytsam silər üqün uyat əməsmu? **35** Bəlkim bərsi: «Əlüklər kəndək tirlidürülər? Ular kəndək tən bilən tirlilər?» — dəp sorixi mumkin. **36** I əhmək kixi, sening tərtojəning, əlməy turup kaytidin tirliməydu. **37** Həm sening tərtojəning, əsümlükning tənə əməs, bəliki uning yaləngəq deni — məsilən, buəjdəyning yaki baxkə birər ziraətning deni, halas. **38** Wə keyin Huda Əz həhixi boyiqə uningəja məlum bir tənəni beridu; xundakla uruk danlırining hər birigə əzining tənini ata kılıdu. **39** Janıwarlarning ətliri bolsa bir-birigə ohximaydu; insanlarning əzigə has ətliri bar, haywanlarning əzigə has ətliri bar, uqar-qanatlarningmu bar, beliklarningmu bar. **40** Asmānda jisimlər bar, yər yüzidimu jisimlər bar; əmma asmandikisining jula-xəripi baxkəqə, yər yüzidikisiningmu baxkəqə bolidu; **41** Kuyaxning xan-xəripi bir hil, ayning xəripi yənə bir hil, yultuzlarning xan-xəripi yənə bir hildur; qünki yultuzlar xan-xərpərlidə bir-biridin pərklinidu. **42** Əlümdin tirilix həm xundaktur. [Tən] qirix həlitudə terilidu, qirimas hələttə tirlidürüldü; **43** Uyatlik hələttə terilidu, xan-xərpə bilən tirlidürüldü; əjiz halətə terilidu, əmma küq-kudrət bilən tirlidürüldü. **44** U təbiətə təwə bir tən süpitidə terilidu; rohqə təwə bir tən bolup tirlidürüldü; əslidə təbiətə təwə bir «janlik» tən boləjan bolsa, əmdi rohiy bir tən bolidu. **45** Xunga [Təwratda] mundaq pütülgənki: «Tunji insan Adəm'atimiz tirik bir jan kilip yaritildi»; əmma «ahirki Adəm'ata» bolsa hayatlik bərgüqi Roh boldi. **46** Əmma əwwal kəlgini rohiy adəm əməs, bəliki «təbiətə təwə boləuq» adəm idi, keyin «rohiy adəm» kəldi. **47** Dəsləpki insan bolsa yərdin, tupraqtin apiridə kılinojan; ikkinqi insan bolsa asmandin kəlgəndur; **48** Tupraqtin apiridə kılinojini kəndək boləjan bolsa, [uningdin] [boləjan] «tupraqlik»larmu xundək bolidu; asmandin kəlgini kəndək bolsa, uningdin boləjan «asmanliklar»mu xundək bolidu. **49** Bizlər «tupraqlik adəm» süritidə boləjinimizdək, «asmanlik adəm» süritidimu bolalaymiz. **50** Əmma xuni eytmənki, i kərindaxlar, ət wə kəndin tərəlgənlər Hudaning padixahlıqioja warislik kılalmaydu; qirigüqi qirimaydiojanəja warislik kılalmaydu. **51** Mana, mən silərgə bir sirni eytip bərimən; biz həmmimizlə [əlümdə] uhlaydiojanlarin bolmaymiz; biraq həmmimiz əzgərtilimiz! **52** Bir dəkikidila, kəzni bir yumup aqquqə, əng ahirki kanay qelinoqanda əzgərtilimiz; qünki kanay qelinsila əlgənlər qirimas hayatka tirlidürüldü, xundakla əzgərtilimiz; **53** Qünki bu qirip kətküqi qirimas hayatni kiyiwelxi, bu əlgüqi əlməslikni kiyiwelxi kerək; **54** Əmma qirip kətküqi qirimas hayatni kiygəndə, bu əlgüqi əlməslikni kiygəndə, xu qaoqda bu səz

əməlgə axurulidu: «Əlüm ojalibə tərīpidin yutulup yokuṭulidul!». **55** «Ah, əlüm, sening nəxtiring kəni?! Ah, əlüm, sening ojalibəng kəni?!» (**Hadēs g86**) **56** Əlümdiki nəxtər — gunahtur, gunahning küqi bolsa, Təwrat qanuni arkiḷiḷ namayan bolidu. **57** Lekin bizni Rəbbimiz Əysa Məsiḷ arkiḷiḷ bularning üstidin ojalibəgə erixtürgüqi Hudaəja təxəkkür! **58** Xuning üqün, səyümlük kəriṇdaxlirim, qing turup təwranməs bolunglar, Rəbning hizmitidiki ixliringlar həmixə kəng ziyadiləxsun; qünki Rəbdə boləjan əjir-japayinglar hərgiz biḷudə kətməydiəanliḷini bilisilər.

16 Əmdi muḷəddəs bəndilər üqün ianə toplax toṭuruluk, silərmu Galatiya əlkiṇidiki jamaətlərgə tapiləiṇimḷək ḷilinglar. **2** Hər həptining birinḷi küṇidə hərbinglar tapawitinglarning bərikiti boyiqə uningdin bir ülüxini əjritip əz yeninglarda sakḷap ḷoyunglar; xundəḷ ḷilsanglar, kəlgən waḷtimda ianə toplax həjət bolmaydu. **3** Mən kəlginiṇdə, silər ḷaysi adəmlərni layiḷ kərtip tallisanglar, mən xularəja [tonuxturux] hətlirini yezip berip muxu ianə-xəḷḷitinglarni Yerusaleməja apirip berixkə əwətimən. **4** Meningmu berixim muwariḷ kərtilsə, ular mənə həmrəḷ bolup baridu. **5** Əmma mən Makedoniya əlkiṇidin ətkəndin keyin yeninglarəja kelimən — qünki mən Makedoniyadin ətməḷqimən — **6** bəlkim mən silər bilən billə bir məzgil turuxum mumkin, həṭta yeninglarda ḷixlap kəliximmu mumkin; xuningdəḷ andin ḷəyərgə barməḷqi bolsam, silər yərdəm ḷilip, mənə yoləja selip ḷoyarsilər. **7** Qünki bu ḷetim silərnə yol üstidilə kərtip əṭip ketixni halimaymən, bəlkə Rəb buyrusa, silər bilən billə uzunraq bir məzgil turəḷum bar. **8** Əmma mən Əfəsus xəḷiridə orma həytiəiqə turməḷqimən. **9** Qünki [muxu yərdə] mənə əjayib qong, utuḷ-mewə beriwatḷan bir ixik kəng eqildi, xuningdəḷ ḷarxi ḷiḷḷuḷilərmu kəp. **10** Timotiy yeninglarəja berip tursa, uning aranglarda ḷorḷmay ərḷin-azadə yürüxiḷə kəngil bəlünglar. Qünki umu mənə oḷxax Rəbning hizmitini ixləwatidu. **11** Xunga həḷḷim uni təwən kərmisun; bəlkə uni mening yeniməja kelixi üqün amənəsən uzitip yoləja selip ḷoyunglar; qünki uning kəriṇdaxlar bilən billə kelixini kütməḷtimən. **12** Əmma kəriṇdiximiz Apollosḷa ḷəlsəm, uningdin kəriṇdaxlar bilən billə silərnəning yeninglarəja berixni kəp əṭündüm. Lekin uning həzirəḷ barəḷusi yok, Keyin pürsət pixip yetiləndə baridu. **13** Həxyar bolunglar, etiḷadṭa qing turunglar; mərdənə ərdəḷ bolunglar! ḷəysər bolunglar! **14** Silərnəning ḷiləjan həmmə ixinglar məḷir-muḷəbbət bilən ḷilinsun. **15** Əmdi, i kəriṇdaxlar, Ahaya əlkiṇidiki əng dəsəḷḷḷi etiḷad mewisi boləjan İstifanas wə uning ailisidikiḷərnə, xundəḷḷa ularning Hudaning muḷəddəs bəndilirining hizmitidə boluxḷa ḷandəḷ əzliṇini atioḷanliḷini obdan bilisilər; mən silərdin əṭünimənki, muxundəḷ kixilərnəning wə ular bilən birliḷtə hizməṭtə hər bir japa tartiwatḷanlarning səzliḷirəḷ ḷiringlar. **17** Əmma [yeninglardin] İstifanas, Fortunatus wə Aḷayikusning bu yərgə mənə yəḷḷap kəlgənliḷidin xadlandim; qünki ular silər təərəṭtin kəm boləjanliṇini toluḷḷap bərdi. **18** Qünki ular mening roḷimni wə həm silərnəningkinimu yengiləndurdi; xunga xundəḷ adəmlərnəni ətiwarlap hərməṭlənglar. **19** Asiyadiki jamaətlərdin silərgə salam. Akwila wə Priskilla həm ularning əyidə jəm bolidəjan jamaəttinmu Rəbdə silərgə ḷizəḷin salam yollaydu. **20** Kəriṇdaxlarning həmmisi silərgə salam yollaydu. Bir-biringlar bilən pək səyüxlər bilən salamlixinglar. **21** Mana, mənki Pawlus əz ḷolum bilən salam yeziwatimən! **22** Hərḷim Rəb Əysa Məsiḷni səyḷḷiḷ bolmisa, uningəja lənət bolsun! Rəbbimiz, kəlgəysən! **23** Rəb Əysa Məsiḷning məḷir-xəḷḷiti həmminglarəja yar boləy! **24** Mening Məsiḷ Əysada boləjan muḷəbbitim həmminglar bilən billə boləy. Amin!

Korintliklar oʻya 2

1 Hudaning iradisi bilan bekitilgan, Məsih Əysaning rosuli mənki Paulus wə ƙerindax bolojan Timotiydin Korint xəhiride turuwatƙan, Hudaning jamaitigə wə xuningdök pütkül Ahaya elƙisidiki barlik muƙəddəs bəndilərgə salam!
2 Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehır-xəpkət wə hatirjəmlik bolojay!
3 Rəbbimiz Əysa Məsihning Atisi, rəhimdilliklarning igisi Ata, barlik riojəbət-təsəllining Igisi bolojan Huda oʻya təxəkkür-mədhijə oʻqulojay!
4 Biz uqriojan hərəƙandak japa-muxəkkəttə U bizgə riojəbət-təsəlli beriwatidu, xuning bilan biz Huda tərripidin riojəbətəndürilgan bolup U yetküzgan riojəbət-təsəlli bilan hərəƙandak baxƙa japa-muxəkkəttə uqriojanlar oʻya riojəbət-təsəlli berələydiojan bolduk.
5 Qünki, Məsihning azab-oqubətleri biz tərəpkə exip taxƙandak, Məsih arƙilik bolojan riojəbət-təsəllimizmu exip taxidu.
6 Əmma biz japa-muxəkkəttə ƙalsakmu bu silərnin riojəbət-təsəlli wə nijat tepixinglar üqün bolidu; bular silərnin biz tartƙan azab-oqubətlərgə ohxax azab-oqubətlərgə qidixinglar bilan silərdimu hasil ƙiliniidu; biz riojəbət-təsəlli tapsakmu u silərnin riojəbət-təsəlliringlar wə nijatinglar üqün bolidu; xunga bizning silərgə baoljojan ümidimiz mustəhƙəmdur; qünki silər azab-oqubətlərdin ortak nesiwilik bolsanglar, ohxaxla riojəbət-təsəllidin ortak nesiwilik bolisilar döp bilimiz.
8 Qünki, i ƙerindaxlar, silərnin Asiyada duq ƙəlgən japa-muxəkkəttin həwərsiz yürüxinglarni halimaymiz; u waƙitlarda biz qidijsuz exip besimoja duq ƙəldük, hətta hayatning ezidin ümid üzgüdök bolojanidik.
9 Əmma ezimizgə əməs, bəlki elgənlərnin tirildürgüzi Huda oʻya tayiniximiz üqün ƙəlbimizdə elümgə məhƙum ƙilinojandök yürəttük.
10 U bizni bundak dəhşətlik bir elümdin ƙutƙuzojan wə hazır ƙutƙuzmaƙta, wə bizni yənila ƙutƙuzidu, döp uning oʻya ümid baoljidik;
11 silərmu buningda həm biz üqün dua-tilawətlər bilan mədət beriwatilsilar; xundak ƙilip talay adəmlərnin wasitisi arƙilik bizgə ƙərsitilgan iltipət tüpəylidin talay adəmlər [Huda oʻya] rəhmətlər eytidiojan bolidu.
12 Qünki pəhrimiz, yəni wijdanimizning guwahliƙi xuki, Hudaning aldidə sap niyətlər wə səmimiylik bilan (insaniy parasət bilan əməs, bəlki Hudaning mehır-xəpkəti bilan) biz bu dunyo oʻya nisbətən wə bolupmu silərgə nisbətən ezimizni tutuwalidiojan bolduk.
13 Qünki silərgə yazojinimiz oʻquyalaydiojan wə tonup yetələydiojandin baxƙa heq nərsə əməs; lekin mən silərnin bizni ƙismən tonup yetƙininger boyiqə Rəb Əysaning ƙünidə silər bizning pəhrimiz bolidiojininglardək bizlərnimu silərnin pəhringlar bolidu döp bizni toluq tonup yetixinglarni ümid ƙilimən.
15 Xuning bilan muxundak ixənqtə bolup mən əslidə ikkinqi ƙetim silərgə mehır-xəpkətni yetküzixkə əwwal silərnin ƙexinglar oʻya barməƙqidim;
16 yəni, ƙexinglardin Makedoniyəgə ötip, andin Makedoniyədin yənə ƙexinglar oʻya ƙelxini, xundakla silər tərpinglarin Yəhudiə elƙisigə uzitiliximni ümid ƙiljojanidik.
17 Məndə xundak niyətlər bolojanda, mən uni yeniklik bilan ƙərar ƙiljojanmu? Mən niyətlər ƙiljojanda, məndə «ətlük» ƙixilərdikidək: birdəm «bərħək, bərħək» wə birdəm «yak, yak» deyix barmu?
18 Əmma Əz səzidə turojinedak, bizning silərgə eytƙan səzimiz birdəm «bərħək» wə birdəm «yak» bolmaydu;
19 Qünki biz (mən wə Silwanus wə Timotiy)ning aranglarda jakarliojinimiz — Hudaning Oqjli, Əysa Məsih, birdəm «bərħək» wə birdəm «yak» əməstur; bəlki Uningda «bərħək»la bardur.
20 Qünki Hudaning ƙanqilib wədiliri boluxidin ƙət'iyənəzər, ular Uningda «bərħək»tur, wə biz arƙilik Uningdimu Huda oʻya xan-xərpə ƙəltüridiojan «Amin» bardur.
21 Əmdi bizlərnin silər bilan

billa Məsihdə qing turojuzojuqi bolojini həm bizni məshihligini bolsa Hudadur.
22 U yənə üstimizgə mehür besip, ƙəlbimizgə Əz Rohini «ƙapalət» boluxƙa ata ƙildi.
23 Əmma Hudani ez jenimoja guwahqi boluxƙa qəƙirimənki, Korintƙa tehi barmiojanliƙimning səwəbi ƙənglunglarni ayax üqün idi.
24 Hərgiz ezimizni iman-etikədinglar üstigə həküm sürgüqilərmiz, demək, bəlki silərnin xad-hurəmliƙinglarni axuruxƙa silərgə həmkarlxəquqilərmiz; qünki silər etikəd arƙiliklə məzmut turisilar.

2 Lekin mən iqimdə, ƙexinglar oʻya barsam yənə azar elip barmaymən degən ƙərar oʻya ƙəldim.
2 Qünki əgər mən silərgə azar bərsəm, mening tüpəylimdin azar yegənlərdin baxƙa ƙaysibiri meni xadlanduralsun?
3 Mən əsli meni xadlanduruxi tegixlik bolojanlarin əksiəq azar yəp ƙalmay degən məqsəttə xu hətni yazdim; qünki mening xadliƙim silər həmminglarningmu xadliƙidur döp silər həmminglar oʻya ixənq baoljidik.
4 Qünki əslidə ezim exip azab iqidə ƙəlbimdiki dərd-ələmdin ƙəp ƙəz yaxlirimni təküzüp turup silərgə xu hətni yazojanidik; məshtim silərgə azar berix əməs, bəlki silərgə qongƙur baoljojan, exip taxƙan muhəbbitimni bilixinglar üqün idi.
5 Əmma birərsi azar yetküzgan bolsa, uning azar yetküzgini mən əməs dəymən, u bəlki məlum dərijidə (bu ixni ziyadə exip ƙilojum yok) həmminglar oʻya azar yetküzdi.
6 Bundak adəmnin ƙəpinqinglar tərripidin tənbihləngini yetərliktur;
7 Xunga hazır əksiəq, silər uning oʻya mehır-xəpkət ƙərsitip riojəbət-təsəlli berixinglar oʻya tojəra ƙelidu; bolmisa bundak bir ƙixi bəlkim oʻya zor dərd-ələmdin ezini yokitiximu mumkin.
8 Xunga mən silərgə uning oʻya muhəbbitinglarni ispatlixinglarni ƙelijəymən.
9 Xu hetimni yənə bir məqsəttə, yəni silərnin həmmə ixlarda itətmən yəni itətmən əməsliƙinglarni sinap bilixim üqün yazdim.
10 Lekin silər ƙaysibirini məlum ix üqün ƙəqürüm ƙiljojan bolsanglar, mənmu həm uni xundak ƙiljojan bolimən; mənmu məlum bir ixni ƙəqürüm ƙiljojinimda (birər ixni ƙəqürüm ƙiljojan bolsam), mən silərnin döp Məsihning huzurida xundak ƙildim.
11 Xuning bilan Xəytan bizdin heq üstünlikkə erixəlməydu; qünki biz uning hiylə-mikirliridin bihəwər əməsmiz.
12 Əmdi Məsihning hux hawirini jakarlxəƙa Troas xəhirigə ƙəlginimdə wə xundakla Rəb tərripidin [pursət] ixiki manga eqilojini bilan,
13 ƙerindaxim Titusni tapalmiojinim tüpəylidin rohim aram tapmidi; xuning bilan mən xu yədikilər bilan hoxlip, Makedoniyəgə səpər aldim.
14 Əmma bizni Məsihdə həmixə tənənə bilan ojalibana baxlaydiojan, biz arƙilik hər yərdə Əzigə dost tartƙuqi huxpurəƙni qəƙquqi Huda oʻya təxəkkür!
15 Qünki biz Huda oʻya yetküziliwatƙan Məsihning huxpurikidurmiz, həm ƙutƙuzulawatƙanlar arisida həm həlakəttə ƙetiwatƙanlar arisida xundəƙmiz;
16 ƙeyinilərgə elümgə bolojan elümnin puriki, aldinƙilar oʻya hayatliƙkə bolojan hayatliƙning purikidurmiz; əmdi muxundak ixlarning həddisidin kim ƙiqalaydu?
17 Qünki biz ƙəp ƙixilərnin ƙiljojinedək Hudaning ƙalam-səzini soda-setiq, ixni ƙilmaymiz; əksiəq biz səmimiylik bilan Huda aldidə Hudadin [əwətəlgənlər] süpitidə Məsihdə səzəymiz.

3 Biz yənə ezimizni təwsiyə ƙiljojili turuwatamduq? Yəni baxƙa bəzilərgə ƙerək bolojandək, silərgə yeziljojan yəni silər yazojan təwsiyinamilər bizgə ƙerəkmu?
2 Silər əzinglar bizning təwsiyinamimizdursilar, ƙəlbimizdə pütülgən, hər insanoja tonux bolojan wə oqulidiojan.
3 Silərnin biz tərripimizdin pərwix ƙilinojan, Məsihning məktupi iƙənliƙinglar ayan boldi (bu məktup siyahı bilan əməs, bəlki tirik Hudaning Rohi bilan yeziljojan; tax tahtaylar oʻya əməs, bəlki ƙəlbning ətlük

tahtaylirioq pütüklüktür). **4** Əmdi bizning Məsih arқılık Hudaqo qaraydıoqan xunqo zor ixənqimiz bar; **5** özimizni birərnərsini kılqodək iktidarimiz bar dəp qaoqlıoqinimiz yoxtur; iktidarlıqımız bolsa bəlkı Hudadındır. **6** U bizni yengı əhdning hizmətkarlırı boluxka iktidarlık kıldı; bu əhdə pütüklük sez-jümlilərgə əməs, bəlkı Rohka asaslanoqan. Qünki pütüklük sez-jümlilərdə adəmnı ɵltürıdu; lekin Roh bolsa adəmgə hayət kəltürıdu. **7** Əmma sez-jümlilərdə bilən taxlarqo oyuloqan, ɵlüm kəltürıdıoqan hizmət xan-xərop bilən bolqan wə xundakla Israillər Musaning yuzıdə julalanoqan xan-xəroptin yuzıgə kəzlırını tikıp kariyalmoqan yərdə (gərqə xu xan-xərop hazırdə əməldin kəlduruloqan bolsımu), **8** Roh bilən yürgüzüldıoqan hizmət tehımu xan-xəroplık bolmamdu? **9** Qünki adəmnıng gunahını bekıtıdıoqan hizmət xəroplık bolqan yərdə, insanni həkkanıy kılıdıoqan hizmətnıng xərıpi tehımu exıp taxmamdu!? **10** Qünki əslıdə xan-xəroplık bolqan ixnıng hazırkı oqayət zor xan-xəroplık ixnıng alıdada heqkəndək xan-xəroplıklı yoxtur; **11** qünki əməldin kəlduruloqan ix əslıdə xan-xərop bilən kəltürılqan yərdə, hazırdə ornını bəşqan ix tehımu xan-xəroplık bolıdu. **12** Bizdə xunqo zor xundək bız ümid bolənoqanık, bız tolımu yürəklık bolımoz. **13** Biz Israillərnı əməldin kəldurulıdıoqan [əhdning] parlaq nurıoqo kəzını tikıp qaraxnıng aqıwıtıgə uqrıp kətmısın dəp yuzıgə qümpərdə tartıwalqan Musaqa ohxımaymız. **14** Əmma ularnıng oy-kəngıllırı kədaqlaxqanıdı; qünki bügıngə kədər kona əhdını oqıoqınıda muxu qümpərdə elıwıtelımay kəldı; qünki pəkət Məsihdə bolənoqandıla u elıp taxlıwıtelıdu. **15** Əmma bügıngə kədər, Musanıng yazmılrı oquloqınıda xu qümpərdə yənıla kəlbını yepıwalmakta. **16** Əmma həkım Rəbgə qarap burulsa, qümpərdə elıp taxlınıdu. **17** Əmma Rəb xu Rohtur; wə Rəbning Rohı kəyərddə bolsa, xu yərdə hərlık bolıdu. **18** Wə bız həmmıznıng yuzımoz qümpərdısız həlda Rəbning xan-xəropıgə qarıoqınıda, Uning ohxax sürıtıdə boluxka Roh bolənoqan Rəb tərıpidın xan-xərop üstıgə xan-xərop koxulup əzğertılməktımoz.

4 Xunga [Huda] bizgə rəhım-xəpəkət kərsətkəndək, bu hizmət bizgə amanət kılınqanıqan, bız bəl qoywətməymız; **2** əmdılıqtə xərməndıllıqə aıt yoxorus ıxlarnı taxlap, nə aldamqılıqtə mangıy, nə Hudanıng səzını burımılmay, bəlkı həkıqətnı əynən ayan kılıx bilən Huda alıdada durusluqımıznı hər adəmnıng wıjdanoqo kərsıtemız. **3** Əmma hux həwırmız qümkəlgən bolsımu, u həlak boluwatqanlarqo nısbətən qümkəldı; **4** Qünki Hudanıng sürət-obrazi bolənoqan Məsihning xan-xəropı toqırsıdıkı hux həwərnıng nuri ularnıng üstıdə yorusımsın dəp, bu zamannıng ılahı etıqədsızlarnıng oy-zəhlırlırı kor kıldı. (aıōn q165) **5** Qünki bız özımnı əməs, bəlkı Məsih əysanı Rəb, xuningdək özımnı əysa üqün silərnıng hizmətkarınlar dəp elan kılımız. **6** Qünki «karangoquluqtın nur yorusun» dəp buyruoqan Huda, Məsihning dıdarıdn Əzıning xan-xəropını tonutuxka bolənoqan yorukluqning [biz arқılık] qeqılıxi üqün, bızning kəlbımnı yorutqandı. **7** Əmma kudrətnıng oqayət zorluqı bızdn əməs, bəlkı Hudadı bolənoqanlıqı kərünsın dəp bu gəhərgə sapal ıxlarda qaqılaklık həlda ıgədarlık kılımız. **8** Mana bız hərtəpəttə kıstılıp kəldük, əmma yənjılmıduq; təmtırəp kəldük, əmma ümıdsızlənıduq; **9** ziyənkəxlıkkə uqrwatımoz, əmma həmdəmsız kəlmıduq; yıqıtıldıq, əmma həlak bolmıduq; **10** əysanıng hayətı tenımozda ayan kılınsın dəp, hərdəım tenımozdə əysanıng ɵlümını kəttırıp yürımız. **11** Qünki əysanıng hayətı ɵlıdıoqan ɵlırımızda ayan kılınsın üqün, tırık qəloqan bızlər hərdəım ɵlümgə tapxurulməktımoz. **12** Xuning bilən bızdə ɵlüm ıxləwatıdu,

əmma hayət silərdə ıxləwatıdu. **13** Wə «Mən ıxəndım, xunga sız kıldım» dəp yezılqandıkdək ıman-ıxəntıki rohka ıgə bolup, bızmu ıxəndük wə xuning bilən sız kılımız; **14** qünki Rəb əysanı tırıldürgən [Huda] bızni əysa bilən bırgə tırıldürıdu, xundakla bızni silər bilən bırgə Əz aldıoqo hazırdə kılıdu, dəp bılımız. **15** Qünki [bu] həmmə ıxlar silər üqündurkı, tehımu kəp kixılərnıng wıjudıda exıp taxxıqə beoqıxlanoqan mehır-xəpəkət səwəbıdn kəp kixılərnıngmu Hudanı uluqlap eytkən təxəkkürlırı exıp taxıdu. **16** Xunga bız bəl qoywətməymız; gərqə taxkı insanlıqımız solaxsım, dərəkıqət ıqkı insanlıqımız kündın-küngə yengılanmaktə. **17** Qünki bızın bız dəkıqılık wə yenık jəpa-muxəkkətlırmız bız üqün exıp taxkən, mənggüllük, zor wəzınlık xan-xəropnı həsıl kılıdu. (aıōnios q166) **18** Xunga bız kərüngən ıxlərqə əməs, bəlkı kərünməs ıxlərqə kəz tikımoz; qünki kərüngən ıxlar wəqtılık, əmma kərünməs ıxlar mənggüllüktür. (aıōnios q166)

5 Qünki bu zemınoqo təwə əymız, yəni bu qədırmız yoxıtılımsımu, Huda tərıpidın bolənoqan, insan kəli bilən yasalmıoqan bız əy, yəni asmanlarda əbədıy bız makanımoz bardır dəp bılımız. (aıōnios q166) **2** Əmdi bu [kəna əymızdə] turojınımızda asmandıkı əymıznı kıyıwəlxıqə zor ıntızar bilən aq urmaktımoz **3** (bərəkət, [asmandıkı əymıznı] kıyıwəlxıqə yalıngaq kəlməymız). **4** Qünki muxu qədırdə turojınımızda, əojırılıqtə aq urmaktımoz; bu bızning yalıngaqılıxını həlıojımnı əməs, bəlkı kıyındürülxını, yəni bızdə ɵlıdıoqan nemə bolsa, unıng hayət tərıpidın yutuluxını halaymız. **5** Əmdi bızni dəl muxu ıxka təyyarlıoqıqı bolsa Hudadır; U bızgə «kapalə» bolənoqan Əz Rohınımı ata kıldı. **6** Xuning bilən bız həmxə yurəklık bolımoz; həmdə tenımozdə makən tutkınımozda Rəbdın neri bolənoqan musapır bolımoz dəp bılımız **7** (qünki bız kərtıx səzımı bilən əməs, etıqəd bilən mangımoz); **8** bız yurəklık bolup, xuningdək təndın neri bolup Rəb bilən bılə bız makənda boluxka tehımu hürsənmız. **9** Xuning bilən, məyli təndə bolaylı, təndın neri bolaylı, unı hürsən kılıxın ıstək-nıxan kılıp ıntılımız. **10** Qünki təndə kılqan əməllırmıznı, yaxılık bolsun, yamanlık bolsun, hər bızırmızgə qayturuluxı üqün Məsihning sorəq təhtı alıdada hazırdə boluxımız lazım bolıdu. **11** Xuning bilən Rəbning dəhşətını bılənlıkımız üqün, insanlarnı ıxəndürükkə tırıxımız; lekin bız Hudaqo oquq-axkarımız, xuningdək silərnıng wıjdanınglardımı axkarə tonulsaq dəp ümid kılımə. **12** Biz hazırdə özımnı qaytıdn silərgə təwsıyə kılqınımız yok, bəlkı pəkət silərdə kəlbdkı ıxlərdın əməs, taxkı kıyapəttın pəhırlındıoqanlarqo bərgüdək jawab bolsın dəp, silərgə bızlərdın pəhırlınx ımkanıyıtını yarıtıp bərwatımoz. **13** Qünki ıq-ıqırmızgə sıoqımay qəloqan bolsakmu Huda alıdada xundək boldük, salmaq bolsakmu silər üqün xundək bolımoz. **14** Qünki Məsihning muhəbbıtı bızni [xundək kılıxka] ındəydu; qünki bız bırsı həmməylən üqün ɵldı, xunga həmməylənmımo ɵldı, dəp həsəblaymız. **15** Wə U həmməylənnı dər ɵldı, buningdn məqsət, hayət bolənoqan ɵzlırı üqün əməs, bəlkı ularnı dəp ɵlıp tırılqıqı üqün yaxıxı üqündür. **16** Xuning bilən bız buningdn keyın heqkımnı insanlarqə tonuməymız; hətta bız Məsihni insanlarqə tonuqan bolsak, buningdn keyın unı yənə xundək tonuməymız. **17** Xunga əmdi bırsı Məsihdə bolsa, u yengı bız yarıtılqıqudır! Kəna ıxlar ətıp, əməs, həmmə ıx yengı boldı! **18** Wə bərlık ıxlar Hudadındır; U bızni Məsih arқılık Əzıgə ınəqləxturdı, xundakla bızgə ınəqləxturux hizmətını tapxurdı: — **19** demək, Huda Məsihdə adəmlərnıng ıtətsızlıklırnı ularnıng əyibi bilən həsəbləxmay, ələmnı Əzıgə ınəqləxturdı; xuningdək bızgə ınəqləxturux həwırnı amanət kılıp tapxurdı.

20 Xunga huddi Huda biz arklilik [adamlarning inaklikka kelixni] etüningidäk, biz Masiħka wakalätän elqilärdurmiz; Masiħning ornida «Hudağa inaklaxturuloğaysilär!» döp etünimiz. 21 Gunahğa heq tonux bolmioğan kixini Huda bizni döp gunahning ezi kildi; məksiti xuki, bizning Uningda Hudaning həkkanıyliki boluximiz üqündür.

6 Əmdi [Hudaning] həmkarlıri süpitidə silərdin Uning meħir-xəpkitini qobul kilip turup uni bikaroğa kətküzmənglar döp etünimiz 2 (qünki u: «Xapaət kərsitilidioğan bir pəyətə duayingni ijabat kilixni bekitənmən, nijat-kütulux yətküzilidioğan bir künidə Mən sanga yərdəmdə boluxumni bekitənmən» — dedi. Mana, hazır bolsa «xapaət kərsitilidioğan yahxi pəyət»; mana, hazır «nijat-kütulux küni»dur!). 3 [Rəbning] hizmitigə dağ kəltürülmişün döp heqəndək ixta heqkimning imanioğa tosaləğulək kilmaymiz; 4 bəki hər bir ixta əzimizni Hudaning hizmətkarlıri süpitidə nəmunə kilip yürimiz; zor qidamlik bilən, jəbir-zulumlarda, japa-muxəkkətlərdə, besim-kistaklarda, 5 kamqə yarilirdə, zindanlarda, kəzoğiləng-topilənglar iqidə, eçir meħnətlərdə, tünəxlərdə, roza tutuxlarda, 6 paklik bilən, bilimlə bilən, səwr-takətlilik bilən, meħribanliklər bilən, Mukəddəs Roh bilən, sahtiliksiz meħir-muħəbbət bilən, 7 həqiqətning sez-kalami bilən, Hudaning küq-kudriti bilən, həkkanıylikning ong-sol kəllərdiki qoralliri bilən, 8 həm izzət-xəlrətə həm həqarət iqidə, təhmət həm təriplimixlər iqidə [əzimizni Hudaning hizmətkarlıri süpitidə namayan kildük]; yaləğanqılar döp kəraləğan bolsaqmu səmimi-y-sadik bolup, 9 namsiz boldük-yu, əmma məxhərmiz; ələy döp kaldük-yu, əmma mana, həyatturmiz; tərbiyidə jazalandük-yu, əmma əlümgə məħkum kilinmidük; 10 dərd-ələm tarttuq-yu, əmma daim xad-huramlikta turimiz; namrat boləğinimiz bilən, əmma kəp adamləni bay kiləğümiz; heqnemimiz yəq boləğini bilən, əmma həmmigə igidarmiz. 11 Silərgə oquq-yoruk sezlidük, əy Korintliklər, bizning baçrimiz silərgə kəng eqildi! 12 Silər biz təraptn kişiləğan əməs, ləkin əz iq-baçringlarning tarlikidin kişiləsilər; 13 əmdi adil alməxturuxta bolup — (əz pərzəntirimeğə sezligəndək sezləymən) — baçringlarni bizgimu kəng eqinglar. 14 Etikədsizlər bilən bir boyunturuxka qetilip təngsizlikte bolmənglar; qünki həkkanıylik wə kəbihlik otturidə kəndəkmə ortəqlik bolsun? Yoruklukning rəzağəğulək bilən kəndək həmrəhlikli bolsun? 15 Masiħning Belial bilən nemə inaklikli bolsun? İxəngüqining ixənmigüqi bilən kəndək ortək nesiwisi bolsun? 16 Hudaning ibadəthanisining butlar bilən kəndək birliki bolsun? Qünki silər tirik Hudaning ibadəthanisidursilər — Hudaning: «Mən ularda turimən, ularning arisida yürimən; ularning Hudasi bolimən wə ular Mening həlkim bolidu» deginidək [silər Uning ibadəthanisidursilər]; 17 Xuning üqün «Uların arisidin qıqip kətinglar, Manga ayriilinglar», — dəydu Rəb, — «heq napək nərsigə təğküqi bolmənglar», «xundila Mən siləni qobul kilimən», 18 wə: «Mən silərgə Ata bolimən, silər Manga oçul-kizlirim bolisilər» — dəydu Həmmigə Qadir boləğan Rəb.

7 Əmdi bu wədilərgə muyəssər boləğandin keyin, i səyümlüklər, əzimizni ətlərdiki həm rohtiki hərhil pəskiniliktn tazilap, Hudaning kərkəncidə əzimizdə [ayan kilinəğan] pak-mukəddəslikni kamalətkə yətküzəyli. 2 Bizni qobul kiləğaysilər! Biz heqkimğə ziyən-zəhmət yətküzmidük, heqkimni nabut kilmidük, heqkimdin paydilanmidük. 3 Muxularni döp, siləni əyibləməqə əməsmən; qünki mən yukirida eytkinimdək, silər kəlbimizdidursilərki, biz silər bilən billə əlüxkə, silər bilən billə yaxaxkə təyyarmiz. 4 Silərgə baçrioğan ixəngim zor,

silərdin boləğan pəhrim zor; xuning üqün riçbət-təsəlligə tolduruldum, bərlük japa-muxkəğulüklirimizdə huxallikim exip taxti. 5 Qünki bərhək, Makedoniyəğə kirginimizdimu ətlirimiz heq aram tapalmay, hərtərəptin kişilip qaldük; sirtimizdə jədəl-kürəxlər, iqimizdə kərkəncilər bar idi. 6 Əmma qixkünlərgə riçbət-təsəlli bərgüqi Huda bizğə Titusning kelixi arkliliklə əməs, bəki uning silərdin tapқан riçbət-təsəllisi arklilikmu boldi; qünki u siləning [bizğə] zariqip təlmürğininglarni, siləning həsritinglarni, siləning mənə boləğan kizəğini oğmhorluklarni eytip bərdi; xuning bilən mən təhimu huxallimən. 8 Qünki gərqə mən siləni hetim bilən azablioğan bolsammu, mən hazır uningdin puxayman kilmaymən; ləkin əslidə mən xu hetimətilə siləni azablioğini kərip puxayman kiləğim (əməliyəttə, siləning azablixinglər kişiqinə bir məzgilla boləğan). 9 Əmma hazır xadlinimən — azablioğininglərdin əməs, bəki xu azabning siləni towa kilduroğanlikidin xadlinimən; qünki siləning azablixinglər Hudaning yolida idi; xuning bilən silər bizdin heq ziyən tartmidinglar. 10 Qünki Hudaning yolida boləğan azab-kəyoğ adəməni hərgiz puxayman kilmaydioğan nijatka bəxləydioğan towioğa elip bəridü; əmma bu dunyadiki azab-kəyoğ adəməni əlümgə elip bəridü. 11 Qünki mana, dəl muxu ix, yəni Hudaning yolida azablixinglər, silərgə xunqə kəp əstayidillik, əzlinglarni əyibtn nəkədlər haləs kilix, xunqə kəp əzəp, xunqə kəp kərkənc, xunqə kəp təkəzzarlik, xunqə kəp kizəğinlik wə jazalaxkə xunqə təyyar boluxni elip kəldi! Silər bu ixning hər təripidə əzlinglarning əyibtn haləs boluxinglarni ispatlidinglar. 12 Əmdi silərgə [xu] hətni yazəğan bolsammu, u hətni ziyən-zəhmət kiləğüqi kixi üqün əməs, yəki ziyən-zəhmət kilinəğüqi kixi üqün əməs, bəki Huda aldidə bizğə boləğan kənglünglərdiki kizəğinlikning arənglarda ayan boluxi üqün yazdim. 13 Bu səwəbtin biz riçbət-təsəlligə erixtuk, Wə riçbət-təsəllimiz üstigə biz Titusning huxallik tūpəylidin təhimu zor xadlandük; qünki uning rohi silər təripinglərdin yengiləndi. 14 Qünki mən silər toçrənglarda birer ixta pəhrilərin mahtioğan bolsam, u ixta heq hijil kəlduruldim; bəki silərgə eytkənlirimizning həmmisi həqiqət boləğinidək, bizning Tituska siləni pəhrilərin mahtiximizmu həqiqət bolup ispatlandı. 15 U siləning itaətmənliliglarni, siləning uningdin kəndək əyməngə wə titrəng halda uni karxi əloğininglarni əsliginidə, uning silərgə baçrioğan iq-baçridiki muħəbbətləri təhimu exip taxidu. 16 Mən silərgə hər bir ixta ixəngim kəmil boləğanlikidin xadlinimən.

8 Əmma, i kərinəxlər, biz silərgə Hudaning Makedoniyədiki jamaətlərgə beçioğan meħir-xəpkitini ayan kilməğümiz; 2 ular zor exip japa-muxəkkəttə sinaləğinidə, kəttik namrat əhlwəlda exip taxkən xadlikli bilən ularning oquq kolluğining bəylüki urəğup qıktı; 3 qünki ularning küqining bəriqə, həttə küqidin artuq həyr-sahawət kiləğanlikioğa əzüm guwah. Ular ihtiyari bilən xundək kilip, 4 bizdin mukəddəs bəndilərgə xu yərdəmdə boluxning bəhtigə wə xeriklikigə muyəssər boluxni kəttik etüdi; 5 xundək kilip, ular kütkinimizdək əməs, ümid kiləğinimizdin eyz əzlinri awral Rəbğə, andin Hudaning iradis bilən bizgimu beçioğildi; 6 xunga, Titus silərdə [bu] meħribanlikni bəxləğanikən, biz Titustin siləni buningə nəsipdax kilip uni ada kilixkə etüdü. 7 Əmma silər hər tərpəttə, yəni ixəngtə, səzdə, bilimdə, toluq əstayidillikta həm bizğə boləğan meħir-muħəbbitinglərdə əwzəl boləğinglərdək, muxu meħirlik ixtimu əzlinglarni əwzəl kərsitinglər. 8 Mən bu gəp bilən silərgə buyruk kilməğüqi əməsmən, bəki

baxkilarning kizojinlik arkilik muhabbitinglarning haqiqiylikini ispatlimaqchimon. **9** Qunki siler Rabbimiz oysa Masihning mehri-xepkitini bilisiler — garqa u bay bolsimu, silerni dap yoxsul boldiki, siler uning yoxsulluk arkilik beyitililer. **10** Men bu toqruluk pikrimni otturoja koyimon — bu silerga paydilik, qunki siler aldiniki yilila iana kilixta wa xuningoja irada baqlaxta yaxhi baxlidnglar. **11** Emdi hazir uni ada qilinglar; kizojin irada baqliojininglardak, bar dunyayinglar bilan xu ixka amal qilinglar. **12** Qunki [hays-sahawatka] bal baqliojuqoja nisbaten, sowojining Hudaaja yariotudak boluxi kolida yoxka amas, balki kolida barioja baqliktur. **13** Qunki bu baxkilarning yutkini yeniklitiman dap, ezlunglarni kijnanglar deginim amas, **14** balki silerdə artuk bolojini hazirqə ularning kam yerini toldurojindak, [kijnlarning birida] ularada artuk bolojini silarning kam yerlingarni tolduridu; xuning bilan tanglixidu. **15** Huddi [mukaddas yazmilarda]: «Kep yioqanlarningkidin exip kalmidi, az yioqanlarningmu kemlik kilmidi» dap yeziljoqandak bolojay. **16** Emma Titusning kalbiga silerga bolojan koyumumge ohxax koyumni salojan Hudaaja taxakkurler bolojay; **17** qunki u darhaxikat bizning iltimasimizni qobul kilojini bilan, ezining silerga kjuqlik koyumi bolojaaqka, u ezlukidin yeninglaroja bardi; **18** amma biz uningoja barlik jamaatler arisida hux hawer hizmitida teriplongen kerindaxni hamrah kilip awattuk; **19** xuningdak u paxat xu taraptila amas, balki jamaatler teripidin bu hayrlik ixta bizge hamsaxer boluxka talliwelinojanidi. Emdi biz bu hayr-sahawatni bolsa, Rbning xan-xeripini ham yardemdiki kizojinlikimizni korsitix uqun uni yetkuzix hizmitida bolimiz; **20** xundak kilip biz bu mol sowojini mas'ul bolup yetkuzixta harkandak adomning bizning ustimizdin tehmət kilmasliki uqun ehqiyat kilimiz. **21** Qunki biz paxet Rbning aldidila amas, balki insanlarning kez aldimu iximizni durus kilixka kengul belup keliwatimiz. **22** Biz yone ular bilan billə kep ixlarda intayin astayidilliki nurojun ketim ispatlanojan kerindaxni awatmakimiz; hazir uning silerga baqliojan zor ixanqi tupaylidin uning intayin astayidilliki tehmio kjuqlik boldi. **23** Titus toqruluk soallar bolsa u mening hamrahim wa hizmitinglarda bolojan hamkarimdur; baxka ikki kerindaximiz bolsa, ular jamaatlerning elqiliri, Masihning xan-xeripidur. **24** Xunga, jamaatlerning kez aldidila muhabbitinglarning ispatini, xundakla bizning silerdin pahirinxilirimizning bikar amaslikini ularoja korsitinglar.

9 Qunki mukaddas bəndilərnin bu yardəm hizmiti toqruluk silergə yonə yeziximning hajiti yok, **2** Qunki mən silərnin bu ixka kattik bal baqliojininglarni bilimən; mən bu toqruluk: Ahayadikiler etkən yildin beri hayr-sədikə berixka tayyar turuwatidu, dap Makedoniyədiki [kerindaxlaroja] pahirlinip mahtap kəlməktimən, xuning bilan silərnin kizojinlikinglar ularning kəpinqisining [hayr-sədikə] [berixigə] turtkə boldi. **3** Ləkin kerindaxlarni awatixitki məksitini silərnin toqranglarda pahirlinip mahtiximning bu ixlarda bihədə ix bolup kalmasliki, silərnin deginimdək tayyar bolup turuxunglar uqundur. **4** Mubada Makedoniyədikiler mən bilan barojinida, siler tayyarliksiz bolsanglar, bu ixanqimiz wəjədin biz hijalətkə kəldurulimiz, siler sezsis xundak bolisiler. **5** Xu sawəbtin mən kerindaxlardin yeninglaroja berip silerdin bu wədə kilojan hayrlik ixni aldin'ala tayyarlap püttüruxini etünuxni zərür dap hesablidim; xundakla bu silerdin birər nərsə ündüriwelx bolmisun, balki mehribanlikinglardin bolsun. **6** Emma buni [əslənglar]: Behillik bilan az teriojan az alidu, oquq kolluk bilan teriojini mol alidu. **7** Hər adəm həq kijnilip kalmay yaki məjburən aməs, balki öz kənglidə pükkiniqə bərsun;

qunki Huda huxallik bilan bərgəqini yaxhi kəridu. **8** Emma Huda hər bir itlipat-xapətni silergə exip taxturuuxka qadirdur; xuning bilan siler hərdəim hərtərəptə hər ehqiyajka tayyar kuwwətlinsiler, kəngriqliktə turup kolliringlar hərhil güzəl ixka yetidu. **9** [Mukəddəs yazmilarda] püttulginidək: — «U eziningkini tarkatқан, U yoxsullaroga sədikə bərgən; Uning həkəniyliki mənggügə turidu». (aiōn q165) **10** Emdi teriojuqoja teriojili uruk, yegili nan ata kiljoquci silərnin teriydiojan urukliringlarni təminləp mol kilidu, həkəniylikinglarning həsul-mewilirini kəpəytidu. **11** Xuning bilan siler hərəkəndək əhwaldə kəli oquq boluxka hər tarəptə beyitililer, xuningdək bu ix biz arkilik Hudaaja kəp taxəkkürləni elip baridu; **12** qunki bu həyrlik hizmətni ada kilix pəxət mukəddəs bəndilərnin həjtəlrini qənduruqla qalmay, kəp kixilərnin Hudaaja yetküzgən taxəkkürlirini exip taxturidu. **13** Bu yardəm hizmiti ezliringlarning Masihning hux həwirini etirap kilixinglardiki mewa bolojan itaətməlikinglaroja dalil-ispat bolidu, xundakla silərnin muxu [həjtətmən] bəndilərgə, xundakla barlik adəmlərgə kərsətkən oquq kolluk səhiylikinglardin ular Hudani ulojlaydu. **14** Wə Hudaning silerdə taxkinlatқан əjayib mehri-xepkiti tupaylidin, ular siler uqun dua-tilawət kilojinida, ular silergə təlpünüp kattik seojinip əslydu. **15** Uning til bilan ipadiligüis əjayib sowojisi uqun Hudaaja taxəkkür bolojay!

10 Emma ezüm, siler bilan billə bolojanda muamilisi yumxak, ləkin silərdin ayrilojanda silergə karita kattik kolluk dap qaralojan mənki Pawlus Masihning yuwx-məminliki wə mulayimlik bilən silərdin etünümən, **2** — xuni tələp kilimənki, yeninglaroja barojinimda, bizni «ətlər boyiqə mangojanlar» dap guman bilən qaraydiojan bəzilərgə karita oyljojinimdək kattik kolluk kilixka mən məjbur kilmənglar; **3** garqa biz insaniy ətlərdə yürsəkmə, biz ətlər boyiqə jəng kilməyimiz. **4** Qunki jəng korallirimiz ətkə təwə korallar aməs, balki Huda teripidin qorojan-istihkamlarni gumran kilix kjujigə igə kilinojan korallardur; **5** biz ular bilan bəsm-munaziriləni wə Hudani tonuxka qarxilixixka turəjan hərəkəndək həkəwur tosalojuni gumran kilimiz, xundakla hər bir oy-hiyallarni Masihka bəkindurup itaət kilixka kəltürimiz; **6** siler toluq itaət kilojandin keyin, [aranglarda] kəndək itaətsizlik qəlojan bolsa bularni jazalaxka tayyarmiz. **7** Silər pəxət kez aldinglardiki ixlərojila qaraydikənsiler. Əgər birsə ezini Masihka təwəmən dap qarisa, u yonə xuning üstigə oylansunki, u Masihka təwə bolojinioja ohxax, bizmu Uningoja təwədurmuz. **8** Qunki, Rəb teripidin silərnə nabut kilix uqun aməs, balki etikədinglarni kurux uqun bizgə amanət kilinojan həkəkimiz toqruluk tehmio kəp ziyadirek mahtansammu, buningda həq yərgə qarap kəlməymən; **9** emdi mən pəxət hətlərdila silərnə korqatmakqı əməsmən; **10** qunki bəzilər: «Uning hətləri dərəkə wəzinlik həm kjuqlik; ləkin u yetip kəlgəndə salapətsiz, gepingin tutami yok bolidu» deyixidu. **11** Emdi bundak hiyal kiljoquqlar xuni bilip koysunki, biz yirəktə bolojinimizdə hətlərdiki səzimiz kəndək bolojan bolsa biz yetip barojinimizdə əməliyitimizmu xundək bolidu. **12** Qunki biz əzimizni ezini kəltis qəojlaydiojanlar bilan bir qarətoja koyuxka yəki ular bilan selixturuuxka petinməyimiz; xundək kixilər ezlirini ezlirining əlqimi bilan əlqəp, ezlirini əzliri bilən selixturiədojan bolup, həkəkatən əkəlsizlardindur. **13** Biz emdi əzimizgə bəkitilgən əlqəmdin həlkəp mahtinip yürginimiz yok, **14** Bəz bəki həmməni əlqigüqi Huda bizgə bəkitkən hizmət dairisidiki əlqəm, yəni silərnin [hizmitinglarojimu] yetidiojan əlqəm bilən pahirlinimiz. **14** Qunki əlqimi silərnin hizmitinglaroja yətməydiojan kixilərdək, [hizmitinglarda bolojinimizdə] dairimizdin həlkəp kətməyimiz,

qünki biz Məsihning hux hawirini yetküzüxtə [birinçi bolup] yeninglarojimu kælduk. **15** Biz hizmet dairimizdin halkıp, baxkılarning singdürgən japa-əjirliri bilən mahtanojinimiz yok; lekin biz silərnin iman-etikadinglar öskənsəri aranglardiki hizmitimiz bizgə bekitilgen dairimiz iqidə tehimu ziyadə kengaytilsun dəp ümid kilimiz; **16** xundak bolojanda, biz silardın tehimu yirak yorlərgə hux hawərni yetküzüp jakarlaydjoğan bolimiz; təyyaroja həyyar bolup, baxkılarning dairisidiki hizmet əjri bilən mahtinix bizgə yat. **17** Əmma «Pəhirlinip mahtioquji bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtixi kerək!». **18** Qünki ezini təripligüqi əməs, bəlki Rəb təripligen kixi həkikətən layakətlitkur.

11 [Mahtanojan] bu azojinə əhməkləklimoja səwrqan bolojaysilər! əmđi silər manga səwriqanlıq kilip keliwatisilər. **2** Qünki mən Hudadin kəlgən otluk muhəbbət bilən silərni [azduruxlardın] həsət kilimən; qünki kizni bir ərgila yatlık kilojandak, mən silərni Məsihkila pak kiz süpitidə həzir boluxka wədxəltürgənmən. **3** Əmma yilən Hawa'animizni hiyilgərliki bilən azdurjoğandək, öz-kəngilərlə Məsihka bəjojanəjan səmimiy, sap wəpaliktin ezip bulojinixi mumkin dəp ənsirəymən. **4** Qünki birsi kelip biz silərgə heq jakarlap bəkmiojan bəxka bir əysani jakarlısa, yəki kəlbənglardın orun bərgən Rohning ornioja bəxka bir rohka orun bərsənglər wə silər kəbul kiləjan hux hawərdin bəxka bir «hux hawər»ni kəbul kilsanglar, silər bu ixləroja əjayib səwr-təkət bilən etiwərixinglar mumkin! **5** Həlbuki, mən özümni hərəkəndək ixta axu «kəltis uluq rosullar»din kəm sanimaymən! **6** Gərgə mening gəp-səzlim addiy bolsimu, bilim jəhəttə mən undək əməs; biz kilawatkan hər bir əməllirimizdə bəni silərgə hər jəhəttin ispatlap rəxən kilduk. **7** Əmđi mən silərni kətürilsun dəp özümni təwən tutup, Hudaning hux hawirini hək tələp kilmay jakarlap gunah kildimmu? **8** Mən silərnin hizmitinglarda boluxka bəxka jamaətlərdin bulap-talap, ularning yardimini kəbul kildim. **9** Silər bilən billə boləjan wakitlirimda, həjətmən boləjan bolsammu, mən heqkimgə eoçirimni saləjan əməs (qünki Makedoniyədin kəlgən kərinədxlar mening kəm-kütəmni toluklap bərdi); hərəkəndək ixta özümni silərgə yük bolup kəlxitin saqlap kəldim wə buningdin keyinmu xundak kilimən. **10** Məsihning həkikiti məndə rast boləjandək, Ahaya yurtlirida heqkimmu meni muxu mahtinixin tusumaydu! **11** Nemə üqün? Silərni yaxhi kərmigənlikim üqünmu?! Huda bilidu! **12** Lekin [bizgə ohxax həsəblinix] pərsitini izdigüqilərnin pərsitini məhrum kilix üqün, xuningdək ular mahtinidjoğan ixlərdə həkikətən bizgə ohxax bolsun dəp, mən nemə kilawatkan bolsam xuni kiliwərimən. **13** Qünki bundək kixilər sahta rosullar, əldəmçi hizmətkarlar, Məsihning rosullirining kiyəpitiğə kiriwəlojanlardur. **14** Bu ix əjəblinərlik əməs, qünki Xəytan ezimu nurluk bəp pərxitəning kiyəpitiğə kiriwəlidu. **15** Xunga uning hizmətqiliriningmu əzlini həkkaniyəknin hizmətqiliri kiyəpitiğə kirgüzəwəlix əjəblinərlik ix əməs; lekin ularning əkiwiti əzlinirining ixligənligirigə layik bolidu. **16** Yənə xuni eytiməni, heqkim meni əhmək dəp həsəblimisun; hətta əgər meni xundək dəp kərisanglarmu, əmđi məndək əhməkni səwr kilip kəbul kiləyoysilər, xuning bilən ezüməmu azojinə mahtiniwalay. **17** Mening həzir bularni səzlixim Rəb təripidin əməs, bəlki ezümning əhməklərgə yürəklik po etip mahtinixim, halas. **18** Nurojan adəmlər insanlarə po etip mahtanojandikin, mənmu mahtinip bakay. **19** Qünki əztinglar xunəqə dana boləjandin keyin, silər əhməklərgə səwr-təkət kilixka razi bolisilər! **20** Məsilon birsi silərni kul kiliwəlsa, birsi silərni yutuwəlsa, birsi silərdin nəp əlsa, birsi əldinglarda qongqilik

kilsa yəki yüzinglarəja kaqət salsa, silər uningəja yol kəyoysilər. **21** Əpsus, nomus kilip eytiməni, biz undək ixləroja əjizlik kilduk! Əmma ular birər ixta mahtinixka petinojan yərdə (əhməklərgə səzləwatimən!) mənmu xu ixta [mahtinixka] petinimən. **22** Ular ibraniylarmu? Mənmu xundək, Ular Israillarmu? Mənmu xundək, Ular İbrahımning nəsilimu? Mənmu xundək. **23** Ular Məsihning hizmətkarlırimu? (mən əkildin azəjanlardək səzləwatimən!); mən tehimu xundək; ziyadə kəp zoruqup ixlidim, intayin kəp dərriləndim, intayin kəp kətim kəmalidim, kəp kətim əlüm həwplirigə duq kəldim; **24** Yəhudiyəning «bir kəm kirik kəmqə» jazasioja bəx kətim tartildim, **25** üq kətim tikənlik kəmqə jəzasinə yedim, bir kətim qalma-kesək kilindim, üq kətim kəmə hədisisigə uqridim, bir kəqə-kündüzni dengizdə etküzdü. **26** Daim səpərlərdə bolimən; dəryalarning həwplirini, kəraqqilarning həwplirini, yurtdəxlirimmə həwplirini, yat əlliklərnin həwplirini, xəhərnəng həwplini, bayawanning həwplirini, dengizning həwplirini, sahta kərinədxlar arisidiki həwplirini bəxtin kəqürdü; **27** əngəklər wə japa ixlərdə zoruqup, pət-pət tünəklərdə, əqlika wə usuzluqta, daim roza tutuxlarda, sooqularda wə yeləng-yəlingəqlikta yürüp kəldim. **28** Bu sirttiki ixlərdin bəxka, iq-bəqirmdə bərlək jamaətlər üqün hər küni üstümni besip keliwatkan oçəmlərnə yəwatimən. **29** Hərkim əjizlisa, mən əjizlimidimmu? Hərkim ezip putləxkan bolsa, mən ertənmidimmu?! **30** Əmđi əgər mahtinixim zərür bolsa, əz əjizlikimni kərsitidjoğan ibrilə bilən mahtinimən. **31** Rəb əysaning Huda-Atisi, mənggü təxəkkür-mədhijilərgə layik boləjoqujoja ayanki, mən yəlojan eytimdidim. (aiōn g165) **32** Dəməxk xəhiridə pədxah Aretasning kol astidiki waliy meni tutux üqün, pütün Dəməxk xəhirini kəttik təkib əstioja əlojanidi. **33** Lekin mən sepildin bir kamardın səwət bilən pəskə qüxürülüp, uning kolidin kutulup kaqatim.

12 [Əpsus], mahtiniwərixning zərtiriyiti bar. Gərgə uning pəydisi bolmisimu, mən Rəbdin kəlgən əlamət kərinüxlər wə wəhiylər üstidə tohtilay. **2** Məsihdə boləjan bir adəmni tonuymən; u on tət yil ilgiri (təndə boləjan həldimu, yəki təndin taxkirimu bilməymən, Huda bilidu) üqinqi kaq asmanəja kətürildi. **3** Mən xundək bir kixini bilimən (təndə boləjan həldimu, yəki təndin taxkirimu bilməymən, Huda bilidu) — **4** u jənnətkə kətürülüp, xu yərdə til bilən ipadilgili bolmaydjojan, insanlarning dəyixi mən'i kilinojan əjayip ixlərnə anglidi. **5** Xundək bir adəm bilən mahtinimən, özüm həkəkədə bolsa əjizlikmdin bəxka birər ix bilən mahtanmaymən. **6** Hətta mahtinay Dəməmmə əhmək həsəblanmaymən; qünki mən həkikətəni eytkən bolattim; əmma birsi məndə kərginidin yəki mən toçruluk anglijojinidin meni (manga axkarilənojan wəhiylərnin oçəyat zor uluqluki tüpəylidin) yukiri oylap kəlmisun dəp özümni mahtinixin yəqədim. Muxu wəhiylərnin zor uluqluki tüpəylidin kərengləp kətməslikim üqün ətlirime sanjilojan bir tikən, yəni meni urup tursun dəp Xəytanning bir əlqisi manga təksim kilinojan; buning məksiti, mening kərengləp kətməslikim üqündur. **8** Buning toçrisida u məndin kətsun dəp Rəbgə üq kətim yelindim; **9** lekin U manga: «Mening məhir-xəpkitim sanga yetərlik; qünki Mening küq-Kudritim insanning əjizlikdə toluq əməlgə axurulidu» — dedi. Xunga mən Məsihning küq-kudriti wujudumda tursun dəp əjizliklirimdin mahtinixni tehimu huxluk bilən talliwəlimən; **10** xunga mən Məsih üqün əjizliklarni, həkarətlərnə, kiyinqiliklarni, ziyankəxləklərnə wə əzab-əqubətlərnə hürsənlək dəp bilimən. Qünki kaqan əjiz bolsam, xu qəoqda küqlük bolimən. **11** Mən [mahtinip] dərwəkə əhmək bolup kəldim! Lekin əzinglar

meni buningoja məjburlar kildinglar. Əməliyəttə əslidə mən silər tərpinglardin tərplinxim kerək bolattı; qünki heq ərziməs bolsammu, mən heliki «kəltis uluq rosullar»din heq tərəptə heq ixta kəm əməsmən. **12** Dərwəkə mən aranglarda boləqan qaoqda rosulning bexarətlik alamətliri, hərtərəpplik qidam-səwrqanlik iqidə məjizilik alamətlər, karamətlər həm kudrətlik məjizilər bilən əməldə kərsitilgən. **13** Silərni baxqa jamaətlərdin qaysi tərəptə təwən orunoqa koydum? — pəkətlə özümni silərnin üstünlərgə yük kilip artip qoyimqinim bilənmu?! Mening bu adalətsizlikimni əpu kiləyaisilə! **14** Mana, hazır yeninglarəqa üqinqi kətim berixkə təyyarmən, xuning bilən silərgə heq yük eqirimi saloqum yok. Qünki izdiginim igilikinglar əməs, bəlki əzünglardur; pərzəntliri ata-anilar üqün əməs, bəlki ata-anilar pərzəntliri üqün mal-mülük yioqixi kerək. **15** Əmdi jeninglar üqün igilikimdin huxluk bilən sərp kilimən həmədə özümni sərp kilimən — gərqə mən silərni qanqə səyğənsəri mən xunqə əz səyülsəmmu. **16** Əmdi xundək boləqini bilən, mən silərgə heq yük boləqan əməsmən; birək heligərlik kilip, mən silərni bablap koydum! **17** Əjəba, mən silərgə əwətkən adəmlərnin birərsi arqilik silərdin nəp aldimmu?! **18** Mən Titusni silərnin yeninglarəqa berixkə ündidim wə yənə heliki qerindaxnimu uning bilən billə əwəttim. Titusning silərdin nəp elip bakqan yeri barmu? Biz ikkiylən ohxax bir rohta yüriwatmamduk? Bizning baskan izimiz ohxax əməsmikən? **19** Yaki silər əzəldin bizni «Ular aldimmizdə əzlrini aqlap keliwatidu» dəp oylawatamsilər? [Ix undək əməs]. Biz pəkət Məsihdə bolup Huda aldida səzləwatimiz; qiliwatqan həmmə ixlər, i səyümlüklirim, silərnin etikədinglarni qurux üqündur. **20** Qünki mən yeninglarəqa barəqinimda, silərnin ümid kiləqan yerimdin qikmay kəlixinglardin, özümningmu silərnin ümid kiləqan yeringlardin qikmay kəliximdin, yəni aranglarda oqowəjə-jədəl, həsəthorluk, oqəzəp-nəprət, mənəmənqilik, təhməthorluk, oqəyəthorluk, təkəbburluk wə parəkəndiqiliklər bolarmikin dəp ənsirəymən; **21** — bu kətim silərnin yeninglarəqa barəqinimda, aranglardiki gunah sadir kilip, taki bügüingə kədər ətküzgən napaklik, buzukluk wə xəhwaniy ixlardin tehi towa qilmioqan nuroqun adəmlərnin səwəbidin Hudayim meni aldinglarda təwən kilip koyarmikin, xularning kilmixliri tüpəylidin matəm tutmay turalmaymən, dəp ənsirəymən.

13 Bu yeninglarəqa üqinqi kətim berixim bolidu. «Hər bir həküm ikki-üq guwahqining aqzida ispatlinixi kerək». **2** Mən ilgiri ikkinqi kətim yeninglarda boləqinimda burun gunah sadir kiləqanlarəqa həm qaləqan həmminglarəqa xundək eytkən, həzirmu silərdin neri bolsammu kaytidin aldin'ala aqahlandurup eytimənki (silər Məsihning mən arqilik səzligənlikigə ispat tələp kilip keliwatqininglar tüpəylidin), mən barəqinimda heqkimni ayimaymən; dərwəkə mən arqilik səzləwatqan Məsih silərgə nisbətən əjiz əməs, bəlki aldinglarda intayin kudrətliktur; **4** U dərwəkə əjizlikta krestlängən bolsimu, lekin Hudaning kudriti bilən yənila həyat. Bizmu Uningda əjiz bolsakmu, Hudaning silərgə qarətkən kudriti bilən, Uningəqa baqlinip həyat yaxaymiz. **5** Əmdi əzünglarni etikətdə barmu-yok dəp təkxürüp kərtüinglar; əzünglarni sinap bekinglar! Silər Əysa Məsihning əzünglarda boləqanlikini (sinəqtin xallinip qalmisanglar!) bilip yətməmsilər? **6** Əmdi silərnin bizning sinəqtin xallinip qalmioqanlikimizni bilip kəlixinglarni ümid kilimən. **7** Silərnin heqkəndək rəzillik qilmaslikinglar üqün Hudaəqa dua qilimiz; bu, bizning sinəqtin ətti dəp qariliximiz üqün əməs — həttə sinəqtin ətmidi, dəp qaralsakmu, məyli — muhimi silərnin durus boləqanni qilixinglar. **8** Qünki biz həqikətkə qarxi heq ix qilalmaymiz;

nemila qilsək u bəribir həqikətni ayan qilidu, halas. **9** Qünki biz əjiz bolsakmu, silərnin küqlük boləqininglardin xadlinimiz. Xuningdək biz yənə xuningəqa dua qilimizki, silər kamalətkə yətküzülgəyisilər. **10** Silərnin yeninglarəqa barəqinimda Rəb mənə qulitix üqün əməs, bəlki etikədni kurux üqün amanət kiləqan həqkimni ixlitip silərgə kattik kolluqni kərsətməslirim üqün, mən silərdin yirəqta boləqinimda muxularni yazdim. **11** Əng ahirdə, qerindaxlar, xadlininglar; kamalətkə yətküzülinglar, riqəbət-təsəllidə küqəytilinglar; bir oy, bir pikirdə bolunglar; inək-hatirjəmlikta ətünglar; wə mehirmuhəbbət wə inək-hatirjəmlikning Iqisi Huda silər bilən billə bolidu. **12** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **13** Barlik muqəddəs bəndilərdin silərgə salam. **14** Rəbbimiz Əysa Məsihning xapaiti, Hudaning mehır-muhəbbiti wə Muqəddəs Rohning həmrah-həmədməlikli silərgə yar boləqay!

Galatyaliklaroq

1 Məni Pawlus, rosul boləjan (insanlar tərīpidin əməs yaki insanlarning wasitisi bilən əməs, bəlki Əsa Məsih wə Uni əlgənlərdin tirildürgüqi Huda'Ata tərīpidin təyinləngən) **2** wə mən bilən billə turuwatqan barlik kərindaxlardin Galatiya əlkisidiki jamaətlərgə salam. **3** Huda'Ata wə Rəbbimiz Əsa Məsihdin silərgə mehīr-xəpəkt wə hatirjəmlək boləy! **4** U Huda'Atimizning iradisi boyiqə bizni bu həzirki rəzil zamandin kütquzuxka Əzini gunahlırimiz üqün pida kildi; (aion g165) **5** Hudaəja barlik xan-xəwəp əbədil-əbədgiqə boləy, amin! (aion g165) **6** Silər əzūnglarni Məsihning mehīr-xəpkiti arkiplik Qəqirəuqəning yenidin xunqə tez yiraklaxturup baxkiqə bir hil «hux həwəwəg» əgixip ketiwatqinlarəja intayin həyran qalmaqtimən! **7** Əməliyəttə u heqkəndə baxka «hux həwəwə» əməstur! — pəkətlə bəzi kixilər silərnə qaymaqturup, Məsihning hux həwəririni burmilimakqi boləjan, halas. **8** Ləkin həttə biz əzimiz bolayli əki asmandin qūxkən pərixətə bolsun, birsi bizning silərgə jakarlıqinimizəja ohximaydiəjan baxka bir «hux həwəwə»ni silərgə jakarlisə, bəxiəja lənət yaəqsun! **9** Biz burun eytkinimizdək, həzirmu mən xuni eytiməni, birsi silərnə qəbul kiləjininglarəja ohximaydiəjan baxka bir hux həwərnə jakarlisə, bəxiəja lənət yaəqsun! **10** Mən Hudani ixəndürüxtim kərəkmə yaki insanlarni ixəndürüxtim kərəkmə? Yəni insanlarni hursən kilixim kərəkmə? Mən insanlarni hursən kilixni nixan kiləjan bolsam, Məsihning kul bolmioəjan bolattim. **11** Əmdi, i kərindaxlar, silərgə xuni ukturiməni, mən jakarlaydiəjan hux həwəwə insanlardin kəlgən əməs. **12** Qünki mən uni insandin qəbul kiləjanim yəq yaki birər kixi uni mənə əgətkini yəq, bəlki əysə Məsih mənə həwəy arkiplik yətküzgən. **13** Qünki silər mənə Yəhədiylarning diniy yolida kəndə həyat kəqürgənlikim toəqruluk — mənə Hudaning jamaitigə əxəddiy ziyənkəxlik kilip uningəja buəjuənilik kiləjanlikimni angliəjansilər. **14** Həmdə mən Yəhədiylarning diniy yolida elimizdiki nuroəjan təngtuxlirimdin helila aldida turattim wə ata-bowilirimning ən'ənilirini saqlaxka pəwku'l'addə kizəjənim idim. **15** Əmma anamning kərsikidin tartip mənə Əzi üqün ayrip, mehīr-xəpkiti arkiplik mənə qəqirəjan Huda Əz Oqlini əllər arisida jakarlay üqün mənə uni axkarilaxni layik kərginidə, mən heqkəndə kən-ət igisi bilən məsiləhtləxməy, **17** yaki Yerusaleməja mənədin ilgiri rosul boləjanlar bilən kəruixuxkə barmay, bəlki udul Ərəbistanəja atlandim. Keyin Dəməxkəqə kəytip kəldim. **18** Andin üç yildin keyin Yerusaleməja Petrus bilən tonuxuxkə bardim wə uning xəxida on bəx kün turdum. **19** Əmma xu qəoəda Rəbning inisi Yəkuptin baxka rosullarning heqkəysisi bilən kəruixmidim. **20** Mana, mənə silərgə həzir yazəjənim Huda aldida heq yaləjan əməs! **21** Keyin, mən Suriyə wə Kilikiyə əlkiilirigə bardim. **22** Əmma Yəhədiyədiki Məsihdə boləjan jamaətlər mənə qirayimdin tonumaytti. **23** Ular pəkəkt burun bizgə ziyənkəxlik kiləjan adəmməng əzi xu qəoəda yəkatmaqci boləjan etiəkadni həzir hux həwəwə dəp jakarlimakta, dəp angliəjanidi; **24** xuningdək ular mənə səwəbimdin Hudani uluqlidi.

2 Yənə buningdin on tət yil keyin, mən Barnabas bilən Yerusaleməja qiktim; Titusnimu həmrəh kilip bardim. **2** Mən bir həwiyyə binaənu xu yərgə barəjanidim; wə mən bəkar qəpməjənimni yaki bəkar qəpməywatqinimni jəzmləxtürüx üqün [Yerusalemdikilərnəng] aldida (əməliyəttə pəkəkt «jamaətnəng tüwrukli»dəklərgə ayrim haldə) əllər arisida jakarlaydiəjan hux həwərnə bayan kildim. **3** Nətijidə,

həttə mənə həmrəh boləjan Titus Yunanlik bolsimu, hətnini qəbul kilixka məjburlanmidi; **4** [xu qəoədiki «hətnə» məsilisi] bolsa, bizning Məsih Əysada muyəssər boləjan hərlükimizni nəzarət kilix üqün arimizəja soəkunup kiriwaləjan, bizni kullukka qūxürtiməkci bolup, yaləjanqilik kiləjan sahta kərindaxlar tüpəylidin boləjanidi. **5** Ləkin biz hux həwərnəng həqkiqiti silərdin məhərum kilimmisun dəp ularəja həttə bir saətqimə yol qəyəjənimiz yəq; **6** ləkin abruyluk həsablənan adəmlərdin bolsa (mənəng ularning nəmə ikənliki bilən karim yəq; Huda heqkəndəq insanəng yüz hatirisini kilməydu!) — muxu abruyluk [ərbəblər] dəp sanəlanlarning mənədi [hux həwərgə] kəxkəni yəq idi. **7** Dəl əksiqə, hux həwərnə hatnə kilinəjanlarəja yətküzüx wəzipsi Petruska tapxuruloəndəq, hətnisizlərgə yətküzüx wəzipsi mənə tapxuruloəjan dəp tonup yetip **8** (qünki Petrusni hətniliklərgə rosullukka Kūqləndürgüqi bolsa, mənəmu əllərgə [rosul boluxka] kūqləndürgənidi), **9** mənə ata kilinəjan xu mehīr-xəpəktini tonup yətkən «jamaətnəng tüwrukli» həsablənan Yəkuəp, Kefas wə Yuhənnalar bolsa, silər əllərgə beringlər, biz hətniliklərgə barayli dəp Barnabas bilən ikkimizgə həmdəmlək ong kolini bərixiti. **10** Ularning bizgə pəkəkt kəmbəəllərnə untumanglar dəgən birlə təlipi bar idi; mən dəl bu ixkə kizəjənim bolup keliwatattim. **11** Biraq, keyin Petrus Antakya xəhərigə kəlgəndə, uning əyiblik ikənliki enik boləqəqə, mən uni yəzturnə əyiblidim. **12** Qünki Yəkuəpnəng yenidin bəzi adəmlər kəlxitin ilgiri u yat əlliklər bilən həmdəstihənan boləjanidi; biraq ular kəlgəndə, hətniliklərdin kərkup [xu kərindaxlardin] əzini tartti. **13** Həttə baxka Yəhədiy [kərindaxlar] uning bu sahtilikəja qəxulup kətti; həttə Barnabasmu əzduurulup ularning sahtipəzlikigə xerik boldi. **14** Əmma mən ularning hux həwərnəng həqkiqiti boyiqə durus mənəmiəjanlikini kərtip, həmməylənnəng aldidila Petruska: «Sən Yəhədiy turup, Yəhədiylarning adətliroi boyiqə yaximay, bəlki yat əlliklərdəq yaxawatisən; xundəq turukluk, nəmixkə sən yat əlliklərnə Yəhədiylərdəq yaxaxkə zorlikəqiməsən?» — dedim, **15** wə yənə: «Biz [ikkimiz] tuəquqlimizdinla Yəhədiyimiz, «gunahkər dəp kəraləjan yat əlliklə»rdin əməsmiz, **16** ləkin insannəng həqkəniy kilinixini Təwrat kanunioəja əməl kilixka intilixliroi bilən əməs, bəlki Əsa Məsihning etiəkad-sadəkətliki bilən bolidu, dəp bilimiz. Xungə Təwrat kanunioəja əməl kilixka intilix bilən əməs, bəlki Məsihgə baəjlanəjan etiəkad bilən həqkəniy kiliniximiz üqün bizmu Məsih Əysəja etiəkad kilduk — qünki heq ət igisi Təwrat kanunioəja əməl kilixka intilixliroi bilən həqkəniy kilinməydu» — dedim. **17** Əmma Məsihtə həqkəniy kilinixkə izdənginimizdə, bizmu «gunahkər» dəp ispatlanəjan bolsakmu, Məsih əmdi gunahning hizmitidə boluqimuz?! Yak, hərgiz! **18** Əmma mən əslidə əjulətkən nərsilərnə kəytidin kərsam, əzümni [Təwrat kanunioəja] hiləplik kiləuqi dəp ispatlap kərsətkən bolimən. **19** Qünki mən Təwrat kanuni bilən Təwrat kanunioəja nisbətən əldim; nətijidə, mən Hudaəja yəzlinip yaxawatimən. **20** Mən Məsih bilən billə krestləngənmən, ləkin mənə, yaxawatimən! Ləkin yaxawatqini mən əməs, bəlki mənə turuwatqən Məsihdur. Wə mənəng həzir ətlirimdə yaxawatqən həyat bolsa, mənə səyğən wə mən üqün Əzini pida kiləjan Hudaning Oqlinəng iman-etiəkadidindur. **21** Mən Hudaning mehīr-xəpkitini bəkar kiləwətməymən; qünki həqkəniylik Təwrat kanuni arkiplik kəliəjanəja əməs, Məsihning əlüxi bikardin-bəkar bolup qəlatti.

3 I əkəlsiz Galatyaliklər, kəz əldinglərdə əysə Məsih enik sūrətləngən, aranglərdə krestləngəndəq kəruəngənəkən, kim silərnə həqkiqətkə itaət kilixtin əzduurup səhirlidi? **2** Mən

pakət xunila silərdin sorap biləyki: — Silər Rohni Təvrat kanunioğa intilix arkilik qəbul qildinglarmu, yaki [hux həwərn] anglap, etiqad arkilik qəbul qildinglarmu? **3** Silər xunqə əkilsizmu? Rohqa tayinip [hayatni] baxliqanikənsilər, əmdiliktə ət arkilik kamalətkə yətməqəqimu? **4** Silər [etiqad yolida] boləjan xunqə kəp azab-okuəbtənlərnı bikəroğa tarttinglarmu? Dərwəyə bikəroğa kəttioqu?! **5** Silərgə Rohni Təminligüqi, aranglarda məjizilərnı yaritiwatkuqi bu karamətlərnı silərnıng Təvrat kanunioğa intilip tayanəşninglardin kiləmdu, yaki angliqan həwərgə başliqan ixənq-etiqadnglardin kiləmdu? **6** [Mukəddəs yazmılarda deyiləngdə]: «İbrahım Hudağa etiqad kildi; bu uning həkkanıylikı hesablandı». **7** Xuning üqün, xuni qüxinixinglar kerəkki, etiqadtin tuşuləjanlarla İbrahımning həkikiy pərzəntilridur. **8** Mukəddəs yazmılarda Hudaning yat əlliklərnı Əzigə etiqad kılını arkilik ularnı həkkanıy kılıdiqanlikı aldin'ala kəruilip, Hudaning İbrahımoğa: «Səndə bərlük əl-millətlərgə bəht ata kılınıdu» dəp hux həwərnı aldin eytkənlikı hatiriləngənidi. **9** Xuning bilən, etiqadtin boləjanlar etiqad kıləuqi İbrahım bilən təng bəht tapıdu. **10** Ləkin Təvrat kanunioğa əməl kılımız dəp yürgənlər bolsa həmmisi lənətkə kalıdu. Qünki [mukəddəs yazmılarda] mundək yeziləjan: «Təvrat kanunıda yeziləjan həmmə əmrlərgə üzlüksiz əməl kılmaywatqan hər bir kixi lənətkə kalıdu». **11** Yənə roxənki, həqkim Hudaning aldidə kanunioğa intilix arkilik həkkanıy kılınmaydu; qünki [mukəddəs kitabta yeziləninidək]: — «Həkkanıy adəm ixənq-etiqadı bilən həyat bolıdu». **12** Əmma kanun yoli etiqad yoliqə əsaslanəjan əməs, bəlki [mukəddəs kitabta]: — «Kanunıng əmrlirigə əməl kıləuqi xü ixlar bilən həyat bolıdu» deyiləngədkatur. **13** Həlbuki, Məsih bizni Təvrat kanunıdiki lənəttin hər kılıx üqün ornimızda lənət bolup bədal təlidi. Bu həktə [mukəddəs yazmılarda]: «Yəşəy qəsiləjan hər bir kixi lənətkə kaləjan hesablanıdu» dəp yeziləjan. **14** Xuning bilən Məsih Əysa arkilik İbrahımoğa ata kılınəjan bəht yat əlliklərgimü kəltürülüp, biz wədə kılınəjan Rohni etiqad arkilik qəbul kılaləymiz. **15** Kərinədxlar, mən insanlarqə səzləymən; həttə insanlar arisida əzərə əhdə tüzülsimü, bəxkə həqkim uni yökə qikirowətləymədu yaki uningəyə birər nərşə kəxaləmaydu. **16** Xuningdək, [Hudaning əhdisidiki] wədilər İbrahım wə uning nəsligə eytiləjan. [Mukəddəs kitabta] U: «wə sening nəsilirigə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «sening nəslirigə», (yəni yəlozuz bir kixigila), dəydu — bu «nəsil» Məsihdür. **17** Mən xuni deməqimənki, Hudaning Məsihkə aldin tüzgən bir əhdisini tət yüz ottuz yildin keyin qüxürüləngən Təvrat kanunı əməldin kəlduraləmaydu, Hudaning bu wədisini həq bikar kılaləmaydu. **18** Qünki [wədə kılınəjan] miras kanunioğa əsaslanəjan bolsa, mana u Hudaning wədisigə əsaslanəjan bolmaytti; ləkin Huda xapəət bilən uni İbrahımoğa wədə arkilik ata kıləjan. **19** Undəktə, Təvrat kanunıni qüxürüxtiki məqsət nəmə? U bolsa, insanlarning itaətsizlikliri tüpəylidin, Hudaning mirası wədə Kılınəuqi, yəni İbrahımning nəslidə dunyaoğa kəlgüqə kəoxumqə kılıp bəriləngən, u pərixtilər arkilik bir wasitiqıng qəli bilən bəkitilip yəloğa kəyuləjan. **20** Əmma «wasitiqi» bir tərəpninglə wasitiqisi əməs (bəlki ikki tərəpningkidur), ləkin Huda Əzi pakət birdur. **21** Undəktə, Təvrat kanunı Hudaning wədilirigə zitmu? Yək, hərgiz! Əgər birər kanun insanlarnı həyatlikkə ərixtrəyədiəjan bolsa, undəktə həkkanıylik jəzəmən xü kanunioğa əsaslanəjan bolatti. **22** Həlbuki, mukəddəs yazmılər pütkül ələmnı gunahning ilkiqə kəmap kəyoləjan; yeningdiki məqsət, Əysa Məsihning sadəqət-etiqadı arkilik wədinəng etiqad kıləuqıləroğa bərilixi üqündur. **23** Ləkin etiqad yoli kəlip axkarə boləuqə, biz Təvrat kanunı

təripidin kəşlənilip, axkarə bolidiəjan etiqadni kütüxkə kəmap kəyuləjanıduq. **24** Xu tərəkida, bizning etiqad arkilik həkkanıy kılınıximiz üqün Təvrat kanunı bizgə «təribiligiüqi» bolup, bizni Məsihkə yətləkidi. **25** Ləkin etiqad yoli axkara bolup, biz əmdi yənə «təribiligiüqi»ning nəzaritidə əməsmiz. **26** Qünki həmminglar Məsih Əysaoğa etiqad kılıx arkilik Hudaning oşulliri boldunglar. **27** Qünki hər kəyasinglar Məsihgə kirixkə qəməldürüləngən bolsanglar, Məsihni kiyiwaləjan boldunglar. **28** Məsihdə nə Yəhüdiy boləmaydu nə Grek boləmaydu, nə kıl boləmaydu nə hər boləmaydu, nə ər boləmaydu nə ayal boləmaydu, həmminglar Məsih Əysada bir bolisilər. **29** Silər Məsihkə mənəşp boləjanikənsilər, silərmü İbrahımning nəslidə bolisilər wə uningəyə wədə kılınəjan [bəht-sadətkə] mirashordursilər.

4 Yənə xuni eytmənki: Gərgə bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirashor gədək wəktilridə taki atisi bəlgiligən wəktitə toxmişuqə, u əz əyidiki kuldin pərki boləmaydu. Qünki u yənilə hojıdarlar wə bala bəkküqılarning bəxkəruxidə bolıdu. **3** Xuningəyə ohxax, bizmu gədək wəktimızda, bu dunyadiki «asasiy kəidə-kanuniyətlər» astida kıl boləjanıduq. **4** Ləkin, wəktit-saiti toluq toxkəndə, Huda Əz Oşqlını [bu dunyaoğa] əwətti. U bir ayal kixidin tuşuləjan, xuningdək Təvrat kanunı astida tuşuləjanıdi. **5** Buningdiki məqsət, Huda Təvrat kanunı astida yəxiəjan [bizlərnı] bədal tələs hərliükə qikirowə, bizning oşullukqə qəbul kılınıximiz üqündur. **6** Həm silər Uning oşulliri boləjanlikinglar üqün, Huda Əz Oşqlınıng: «Abba! Atam!» dəp qəkirowəqi Rohni əwətip kəlbimizgə saldı. **7** Xuning üqün, silər hazır kıl əməs, bəlki oşulliridursilər; oşulliri boləjanlikinglar üqün, Huda Əz Oşqlınıng: «Abba! Atam!» dəp qəkirowəqi Rohni əwətip kəlbimizgə saldı. **7** Xuning üqün, silər hazır kıl əməs, bəlki oşulliridursilər; oşulliri boləjanikənsilər, Huda arkilik Əzigə mirashor bolisilər. **8** Burun, Hudani tonuəjan wəktinglarda dərwəyə yəlojan ilahlarıning kullukioğa tutuləjanisilər. **9** Əmdiliktə, hazır [həkikiy] Hudani tonuəjanikənsilər, — yaki enikrək kılıp eytkəndə, Huda təripidin tonuəjanikənsilər, əmdi silər nəmə dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərzimə «asasiy kəidə-kanuniyətlər»gə kərap yanisilər? Ularıning kullukioğa yengiwaxtin kəyitkni haləmsilər? **10** Silər ələhdədə kün, ay, pəsil wə yillarnı etiwarəyə elip hatiriləxkə bəxlidinglar! **11** Mən ilgiri silərgə singdürgən əjrim bikar kətərmikini, dəp silər üqün ənsirəwatimən. **12** Kərinədxlar, mən xuni silərdin ətünimənki, mənə ohxax bolunglar; qünki mən silərgə ohxax boldum. Silər əslidə mənə həq əzər yətküzmişingdənglar. **13** Əmma silərgə məlumki, ətlirimdikini bir zəiplik tüpəylidin, mən hux həwərnı silərgə birinqi kətim yətküzgənıdim. **14** U qəşdə, ətlirimdikini bu zəiplik silərgə nisbətən sinəktək bolsimu, ləkin silər mənə kəmsitmidinglar yəki qətkə kəqmidinglar. Əksiqə, mənə Huda əwətkən bir pərixtni, həttə Məsih Əysa əzini kütəkəndək kütüwədinglar. **15** U qəşdiki bəht-bərikitinglar əmdi nəgə kətti?! Mən silərgə guwahqi bolup eytaləymənki, u qəşdə silər mümkin bolsa, mənə kəzliringlarnı oyup bərixkimu rəzi idinglar! **16** Əmdiliktə, silərgə həkikiqətni səzliənglikim üqün düxminglarəyə aylinip kəldimmu? **17** [Mən eytip ətkən] həliki adəmlər silərgə kizəşinlik kərsitidu, əmma niyiti durus əməs; ular pakət silərnı [nijatning] sirtioğa qikirowə, kizəşinlikinglarnı əzliərgə kəritiwəlməqəqi. **18** Əmma mən silər bilən birgə boləjan wəktildə əməs, bəlki daim yəxhi ixkə kizəşinlik kılıxning əzi yəxhidur, əlwəttə. **19** Səyümlük balilirim! Məsih silərdə tərəldürüləngüqə mən silər üqün toluq əzablırnı yənə bir kətim tartiwətimən! **20** Məning həzilə yeninglarəyə bərip, silərgə bəxkiqə tələppuz bilən səzliəng kəliwatıdu; qünki bu əhwalınglarəyə toşruluk nəmə kılıxni zadilə biləywatimən! **21** I Təvrat kanunıning ilkidə yəxaxni haləydiəjanlar, silərdin xuni sorap bəqay, silər Təvratning əzidə nəmə deyilənglikigə kulək salmamsilər? **22**

Təwratta, İbrahimning ikki oğlu bolup, biri dedəktin, yəni biri hər ayalidin boləjan, dəp hatiriləngən. **23** Dedəktin boləjan oşul «ət bilən» tuşuloşan; hər ayalidin boləjan oşul bolsa Hudaning wədisi arkişik tuşuloşandur. **24** Bu ikki ixni bir ohxitix degili bolidu. Bu ikki ayal [Hudaning insanlar bilən] tüzgən ikki əhdising wəkilidur. Birinçi əhdə Sinay [teşidin] kelip, dərəkəşikət balilirini kullukta boluxça tuşidu; mana Həjər uningə wəkildur; **25** demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teşioşa simwol kilinip, yəni bugini Yerusalemoşa ohxitilidu; yünki u xəhər wə uning baliliri kullukta turmaqta. **26** Əmma qürinidin boləjan Yerusalem hərdur, u həmmimizning anisidur; **27** Qünki, [mukəddəs yazmlarda] mundaq yaziləjan: — «Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuşmas ayal! Təntənə kilip yangrat, towla, i tolaşak tutup bəkimioşan! — Qünki qerib ayalning baliliri eri bar ayalningkidin kəptur!» **28** Əmdi i kərindaxlar, İshək Hudaning wədising tuşuloşandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuşuloşan pərzəntlərimiz. **29** Lekin u qəşda «ətlərdin tuşuloşan» bala «rohtin tuşuloşan» balişə ziyankəxlik kilişidək, hazır xundaq bolidu. **30** Lekin mukəddəs yazmlarda nemə deyilən? Uningda: «Sən bu dedikngni oşli bilən qoxup həydiwət! Qünki dedəktin tapkan oşul hərgiz hər ayaliding boləjan oşul bilən miraşka ortək bolmaydu!» dəp pütülən. **31** Əmdi, kərindaxlar, biz dedəkning əməs, bəki hər ayalning pərzəntlidur. Məşih bizni hərlükə yaxisun dəp hər kildi. Xuning bilən uningda tapan tirəp turunglar wə kullukning boyunturuşioşa kaytidin kilişip kalmanglar.

5 Mana, mənki Pawlus silərgə xuni eytip qoyayki, əgər silər hətnə qəbul kilsanglar, u qəşda Məşihning silərgə həqəndək paydisi kalmaydu. **3** Mən hətnini qəbul kilişən hər bir kixigə yəni əgəhləndurup həkikətəni eytip qoyayki, ularning Təwrattiki barlik əmr-bəgilimilərgə [toluk əməl kilix] məjburiyiti bardur. **4** Əy Təwrat qanuni arkişik ezimni həkəqaniy ədəm kilay degənlər, hər biringlər Məşihdin ayirilip, məhrum bolup, [Hudaning] xəpaitidin qikiş, yikişip uningdin kəldinglar. **5** Qünki Roħka tayinip həkəqaniylikə bəşləşən arzu-ərməni etikəd bilən təlpünüp kütməktimiz. **6** Qünki Məşih Əysada hətnilik küşkə igə əməs, hətnisizlikmu küşkə igə əməs, küşkə igə boləşni pəkət muhəbbət arkişik ix kilişidən etikəddur. **7** Silər obdan qerip mengiwatkaninglar; birək kilişən silərnə həkikətə itəət kiliştin tosuwaldi? **8** Bundaq kayil kiliş amili silərnə Qəkiroşuqidin boləjan əməs! **9** «Kikişinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yooşinidul!» **10** Əzüm Rəbgə qarap kayil boldumki, silərmu bu ixta həq bəxkiqə oyda bolmaysilər. Əmma silərnə kaymukturuwatkan kim boluxidin kət'ynəzər, u qəşum tegixlik jəzasini tartidu. **11** Kərindaxlar, əgər mən «hətnə kiliş kerək» dəp jakarlap yürgən bolsam, undəktə mən bugini künigə yəni nemə üqün [Yəhudiylərdin] ziyankəxlikə uqrap kelimən? Əgər xundaq kilişən bolsam, «krest bəzarliki» yok kilişnatti! **12** Silərnə kütiriltiwatkan bu ədəmlər əzliniri ahta kiliwətsun dəymən! **13** Qünki kərindaxlar, silər ərkinlikə qəkirildinglar. Lekin ərkinlikinglarni ətlərnəng arzu-həwəslirigə qənduruxning bəhanisi kilmanglar, bəki məhər-muhəbbət bilən bir-biringlarning kullukdə bolunglar. **14** Qünki pütkül Təwrat qanuni «Koxnangni əzdingni səyğəndək səygin» degən birlə əmrdə əməl kilişidur. **15** Lekin pəhəs bolunglarki, bir-biringlarni qixləp tartip yalmap yürüp, bir-biringlarning yutulup kətmənglar yəni! **16** Əmma xuni dəymənki — [Mukəddəs] Rohta menginglar, wə xu qəşda silər ətlərnəng arzu-həwəslirigə yol qoymaysilər. **17** Qünki ət Roħka zit boləjan ixlarni arzu kilişu, wə Roħ ətkə zit boləjan ixlarni arzu kilişu. Ular ikkisi bir-birigə qərimukərxidur; nətijidə, əzunglar arzu kilişən

ixlarni kilmaysilər. **18** Wəhələnki, silər Roħning yetəklikidə bolsanglar, u qəşda Təwrat qanuning ilkidə bolmaysilər. **19** Əmdi ətnəng əməlliri roxənki — zinəhorluk, buzukluk, napaklik, xəhwəniylik, **20** butpərəslək, səhərgərlək, əqmənliklər, jedəllər, kizəjanqukluklar, oşəzərlər, rikaşətliklərlər, bəlgünqiliklər, guruhwəzliklər, **21** həşəthorluklar, kətililiklər, həraqəxliklər, əyx-ixrətlər katarlik ixlardur; bu ixlər toşruluk burunki eytkinimdək hazır yəni bir kətim əgəhləndurimənki, bundək ixlarni kilişuqilər Hudaning pədxəhlikioşa miraslik kilmaydu. **22** Wəhələnki, Roħning məwisi bolsa məhər-muhəbbət, xədurəmlik, hatirjəmlək, səwr-təkət, məhərribanlik, yaxhulik, ixənq-sadiqlik, **23** məmin-mulayimlik wə ezini tutuwelixtin ibarət. Muxundaq ixlarni toşidəşən həqəndək qanun yoktur. **24** Lekin Məşihkə mənsup boləjanlar ətlirini, xundaqla uningdiki ixlər wə həm həwəslərnə təng krestligən bolidu. **25** Rohta yaxawatkan bolsək, Roħka əgixip mangayli. **26** Bir-birimizni nətijitip, bir-birimizgə həsət kilip, həkawur xəhərpərəslərdin bolmayli.

6 Kərindaxlar, aranglardin birsining həzirmu bir günəh-səwənlik sadir kiliwatkanliki bəykaləjan bolsa, aranglardiki roşiy kixilər yuwax-mulayimlik rohi bilən uni yolidin kayturup kelinglar. Xuning bilən bir wəqittə, əzینگlarningmu əzduşulup kətməslikinglarəşə dikəət kilinglar. **2** Bir-biringlarning əşirqilikini kətüringlar. Xundaq kilsanglar, Məşihning qanunioşa əməl kilişən bolisilər. **3** Qünki birsining tarəşioşa tohtioşudək ix bolmay turup ezini tarəşioşa tohtioşudək dəp qəşlisa, u əz-əzini əldioşanlik, haləs. **4** Lekin hərkim əz əməliytigə qarap təkşürüp bəksun; xuning bilən bəxkilərnəngidin əməs, bəki əz əməlliridinlə pəhirləngudək ix bolsa, pəhirlənsə bolidu. **5** Qünki hər bir ədəm əz yünki kətürüxi kerək. **6** Hudaning səz-kalamidin təlim əloşuqi əzīgə təlim bərgüqini əzidə bar boləjan yaxhi nərsilərdin ortək bəhrimən kilsun. **7** Əz-əzینگlarni əldimanglar — Hudani əldəp əhmək kilişli bolmaydu; qünki kim nemə terisa, xuni əlidu. **8** Əz ətliriding arzu-həwəslirini qənduruxka uruk qəşkan kixi əz ətliridin qiriklik həşulini əlidu. Lekin Roħni hursən kiliş üqün uruk qəşkan kixi bolsa Roħtin mənggülik həyat əlidu. **(aiōnios g166)** **9** Xunga, yaxhi ixlarni kiliştin hərmayli. Uningə erinmisək wəqti-saiti toşkəndə qəşum həşul əlaləymiz. **10** Xu səwəbtin, bizdə pürsət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etikədtiki əiligə mənsup boləjanlarəşə yaxhi ixlarni kiliş bəşyli. **11** Mana, əz qəşum bilən xunqə qəşng hərlərlər bilən yazəşiniməşə qaranglar! **12** Silərgə hətnini qəbul kilişni məjburliməkqi boləjanlar, ularning hər bir pəkət əzilinging taxki kiyəpiti pərdəzəp kərsətməkqi boləjan, haləs; ularning bu məkşiti pəkət «Məşihning krestni» tūpəylidin boləjan ziyankəxlikdin qəşixtin ibarət, haləs. **13** Qünki ular əzilingmu hətnə kilişini bilən Təwrat qanunioşa əməl kilmaydu; lekin ular ətliringlardin məhtinin üqün bəribir silərnə hətnini qəbul kildurməkqi bolidu. **14** Əzümni əlip eytsam, Rəbbimiz Əysa Məşihning kresttiki [əlümi]din bəxka həq ix bilən məhtanmioşaymən! Qünki Uning krestni wasitisidin bu dunya mənə nisbətən krestləngən wə mənmu bu dunyəşə nisbətən krestləngənmən. **15** Qünki Məşih Əysada bu hətniliklə nəhtənsizlik degənlər küşkə igə əməstür; biridinbir küşkə igə bolidioşini pəkət yəngi bir yarəloşuqidur. **16** Bu kəidə boyiqə mənşidəşənlarəşə, ularning həmmisigə wə Hudaning İsrəiləşə hatirjəmlək wə rəhim-xəpəkət boləş! **17** Buningdin keyin həqkim bu ixlər bilən yəni mənə awərkə kilmisun! Qünki mən əz bədinimdə Əysaning yara izlirini kətürimən! **18** Kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məşihning məhər-xəpəkti roşinglarəşə yar boləş! Amin!

Əfəsusluklaroşa

1 Hudaning iradisi bilən, Məsih Əysaning rosuli bolqan mənki Pawlustin Əfəstusta turuwatqan muqəddəs bəndilərgə, yəni Məsih Əysada ihlasmən bolqanlaroşa salam! **2** Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehİR-xəpkət wə hatirjəmlik bolqoy! **3** Bizni Məsihtə, ərxlərdə barlik rohiy baht-barikətlər bilən barikətligən, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi həm Atisi mubərək bolqoy! **4** Qünki U bizni, muhəbbət İqida bolup Əzining aldidə pak-muqəddəs, daoşiz turuximiz üqün ələm apiridə kəlinmay turupla tallıwaloqanıdi; **5** U Əz iradisigə yaqqını boyiqə bizni aldin'ala Əysa Məsih arkilik Əzigə oqulluqkə kəbul kilixkə bekitkənidi; **6** bu ixta Uning mehİR-xəpkətining uluqluqioşa mēdhijə oqulidu; qünki U mehİR-xəpkəti bilən bizni Əz seygində xapaətləndirgənidi. **7** Biz Uningda [Atining] mehİR-xəpkətining molluqi bilən Uning keni arkilik kulluqtin hər kəlinixkə, itaətsizlikirimizgə karita kaqürümgə muyəssər bolduk; **8** U [bu mehİR-xəpkətni] barlik danalix həm pəm-parasət bilən bizgə zor tartuqlidiki, **9** — U Əz kəngligə pükənn gūzəl haħixi boyiqə iradisidiki sirni, yəni waqit-zamanlarning pipix yetilixini idarə kəlix bilən barlik məwjudatlaroşa, yəni ərxlərdə bolqanning həmmisigə, zeminda bolqanning həmmisigə Məsihni bax kəlip ularni Məsihtə jəm kəlix məksitini bizgə ayan kəldi; **11** Uningda bizmu Hudaəşa miras kəlinəu; biz xu məksəttə barlik ixlarni əkil-iradisi boyiqə idarə kəluqūqūn nixani bilən xu ixkə aldin'ala bekitilgənidi; **12** xuning bilən Məsihni əwwal tayanq kəluqan bizlar Uning xan-xərpining uluqluqini namayan kəluqūq bolduk; **13** həkəqətning kalam-səzini, yəni nijatınglardiki hux həwərnı anglap silərnu Uningəşa tayandınglar — wə Uningəşa ixənginınglarda, silər wəda kəlinəuqan Muqəddəs Roh bilən məhürləndınglar. **14** Hudaning xan-xəripining uluqluqi namayan kəlinip, iligili üzül-kesil hər-nijət kəlinəuqə, Muqəddəs Roh mirasimizing «kapaləti» bolidu. **15** Xuning bilən, silərnıng Rəb Əysaəşa baolqan etikəndınglar wə barlik muqəddəs bəndilərgə bolqan muhəbbətinglər toqruluk angliəqəndin tartip, **16** dualirimda silərnı əsləp, silər üqün rəhmət eytixni tohtatmidim; **17** tiləydiəqinim xuki, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi, xan-xərpənin İgisi bolqan Ata silərnıng Uni toluq bilixinglaroşa danalix həm wəhijəni əzləxtürgūqi roħni ata kəluqay; **18** xuning bilən silərnıng kəlbətki koəzlinglər roxənlixip, Uning qaķiriqioşa baolqanəuqan ümidning nemilikini, Uning muqəddəs bəndiliridə bolqan xərəplik mirasining kəmmətlilikini **19** wə Uning ixəngūqi bizlərgə zor küqi bilən karətan kudritəning hesabiz büyükünini bilip yətkəsilər; **20** dəl xu kudrətni U Məsihni ələmdin tirildürüp, ərxlərdə Əzining ong yenida olturojuəşinida Uningda yürgüzgənidi; **21** pəkət bu zamandila əməs, bəlki kəlgisi zamandimu Uni barlik həkümranlıqtin, hokuqtin, küq-kudrətnin, hojayinlıqtin wə barlik tiləə elinidəuqan hərəkəndə nam-xərəptin kəp üstün koəyoy; (aiön g165) **22** barlik məwjudatlarıni Uning putliri astioşa koəyup, jamaət üqün Uni həmmigə bax boluxkə ata kəluqan. **23** Jamaət bolsa Uning teni, yəni həmmiini həmmə jəħəttin Tolduroquqinıng muqəmməl jəwhiridur.

2 Wə silər bolsanglar, kəbihlikliringlər həm gunəhliringlarda əlgən bolup, **2** bu dunyaning dəwrigə əgixip, həwaning hokuqini tutqan həkümdarəuqan, yəni bügünki künde itaətsizliktin bolqan pənzəntlərnı kudritiwatqan roħkə əgixip, wə ixlarda ilgiri mənəoənsilər; (aiön g165) **3** biz hərberimizmu ilgiri xularning arisida ətlirimizdiki xəhwət-həwəslərdə həyat ətküzgənmiz, ətlirimiz həm ez oy-hiyalimizning haħixirioşa

əməl kilip, baxkəlaroşa ohxax, mahiyəttə «oşəzəptiki pənzəntlər» boləqənmiz; **4** birək Huda, mol rəħim-xəpkətni kərsətkūqi bolup, bizni seygəndə bizgə kərsətkən ələmbəhx mehİR-muhəbbiti tūpəylidin, — **5** hətta itaətsizliklərdə əlgən waqtimizdimu, bizgə Məsih bilən billə jan kirgüzüp (mehİR-xəpkət bilən kutkuzuldınglar!), **6** bizni Uning bilən billə tirildürüp, ərxlərdə Məsih Əysa bilən billə olturojuəşin; **7** məksiti kəlgisi zamanlarda Uning Məsih Əysada bizgə kəritiləuqan məhribanlıqi bilən ipadiləngən xapaətinıng xunqə oşəyət zor ikənlikini kəsitixtin ibarəttur; (aiön g165) **8** qünki silər xəpkət bilənla ixəng arkilik kutkuzuldınglar. Bu ix əziənglərdin kəlgən ix əməs, bəlki Hudadin kəlgən iltipət, **9** u zadila adəmlərnıng əməl-əjrədin kəlməydu, bu həm həqkimning mahtanmaslıqi üqündur. **10** Qünki biz Hudaning ixligən hüniridurmiz, həyrhəh ixlər üqün Məsih Əysada yaritiləuqənmiz; Huda əslı bizning ularda mengiximiz üqün bu ixlarnı aldin'ala təyyarlıqanıdi. **11** Xunga silər əslidə ətliringlaroşa əsasən «yat əllər» dəp həsəblənoşinglərnı, — insanning kəli bilən ətliridə «hətnə kəlinəuqanlar» dəp atəloqanlar təripidin «hətnisiz» dəp atəloqanlıqinglərnı, **12** xundakla xu qaəda Məsihsiz bolup, İsrailning puqrəlikəning sirtida turup, wədilərnı elip kəlgūqi əhdilərnı yat bilip, bu dunyada ümidsiz həm hudasiz yaxiəşinglərnı esinglərdə tutunglar; **13** ləkin əslı yirəklərdə boləuqan silər həzir Məsihning keni arkilik yəkin kəlininglər; **14** qünki U bizning inaklıqimizdu; U ikki tərəpnı bir kəlip otturidiki ara tamni qəkiwətti; **15** yəni, Əz ətliri arkilik əqmanlıknı tügitip, bəlgilimilərnı kərsətkən, əmlərnı yətküzgən kənnunı bikar kəlip, ikki tərəpnı Əzidə yəngi bir adəm kəlip yarətti, xuning bilən inaklıqni apiridə kəldi; **16** krestkə miħlinip muxuning wasitisini bilən əqmanlıknı kətl kəlip, ikkisini bir tənə Huda bilən əpləxtürdi; **17** andin U kəlip, yirəklərdə turoqan silərgimu inaklıq hux həwirini jakarlıdi, yəkındikilərgimu inaklıqni jakarlıdi. **18** Qünki hər ikkimizning Uning arkilik bir Roħta Ata aldiəşa kirix hokuqimiz bardur. **19** Xunga xuningdin baxlap silər musapirlər, yaqə yurttikilər əməs, bəlki muqəddəs bəndilərgə wətəndəx bolisilər, Hudaning əyidikiliridin bolisilər; **20** silər rosular wə pəyoəmbərlər boləuqan ulning üstigə kuruluməktisilər; binaning «burjək texi» bolsa Əysa Məsih Əzidur; **21** Uningda pütkül bina puhta jipsiləxtururup, Rəbdə muqəddəs bir ibadəthana boluxkə əsür barmaqta. **22** Silərnı [koəxulup] Uningda Hudaning bir turaləuqi boluxkə Roħta birləxtürülüp kuruluməktisilər.

3 Xu səwəbtin silər «yat əldikilər» üqün Məsih Əysaning məhbusi boləuqan mənki Pawlus — **2** (silər bəlkim mənə tapxuruloqan, silərgə Hudaning xəpkətni elip baridəuqan oşəjidarlıqim toqruluk, **3** yəni Uning mənə wəhijə bilən sirni ayan kəluqanlıqi toqruluk həwərdar boluxunglar mumkin (mən bu toqrısida ilgiri az-paz yazəqanıdim; **4** silər uni koəşuqinınglarda, Məsihning siri toqruluk yorutuloqanlıqimni bilip yetisilər!) **5** ilgiriği dəwrlərdə bu sir insan baliliriəuqan Uning muqəddəs rosullıri wə pəyoəmbərlirigə Roħ arkilik həzirkidək enik wəhijə kəlinəuqəndək, ayan kəlinəuqan əməs. **6** Demək, hux həwər arkilik «yat əldikilər»din boləuqanlarmu ortək mirashorlar, tənədi ortək əzalar, Məsih Əysada boləuqan wədədin ortək bəħrimən boləuqıqlar bolidu; **7** Hudaning xəpkəti mənə elip kəlgən iltipət bilən, Uning küq-kudritəning yürgüzülüxi bilən, mən bu ixkə hizmətkar kəlip təyinləndim; **8** mənə — muqəddəs bəndiliri iqidiki əng təwinidinmu təwən boləuqan mənə muxu iltipət, yəni əllər arisida Məsihning mələqərligəsiz baylıqliri toqruluk hux həwər jakarlıx **9** wə xundakla həmmiini yarətkən Hudada yoxurun bolup kəlgən wə sirning kəndək əməlgə axuruluqi toqruluk həmməylənnı yorutux hizmiti

amanat kilindi. (aiōn g165) 10 Buning maqsiti arxlarda bolojan hekümrانlaroċa ham hoċuċlaroċa Hudaning koċ tərəplimilik danaliki jamaat arċilik hazir axkarə kilinixtin ibarəttur. 11 Bu ix bolsa, Uning Məsiĥ Əysa Rəbbimizdə jira kilinoċan mənċgüliük muddiasi boyiqdur; (aiōn g165) 12 Uning ixənċ-sadiklik arċilik biz jasarətkə həmd Hudaning aldioċa hatirjəmlilik bilən kirix hoċuċioċa igə bolduk; 13 xuning üdün silərdin etünimənk, mening silər üqün tartċan japa-jəbirlirim tüpəylidin pərixan bolmanglar; ċunki bu ix silərnin xan-xəripinglar bolidu). 14 Mən xu səwəbtin tizlirimni Atioċa pükimənk, 15 (asman-zemindiki barlik atilik munasiwətlər Uningdin «ata» namini alidu) 16 U Əz xan-xəripidiki bayliqlar bilən, Rohi arċilik silərnə iċki dunyayinglarda küqləndürgəy; 17 xuning bilən Məsiĥ ċəlbənglarda ixənċ arċilik turup, silər mehİR-muhəbbət iqidə yiltiz tartoċan, ul selinoċan, 18 barlik muċəddəs bəndilər bilən billə Məsiĥning muċəbbətinin ċəngliki, uzunluċi, qoċgurluċi wə eċizlikini qüxinip igilwaləyxislər; yəni adəminin bilip yetixidin həssiləp exip qüxidoċan Uning muċəbbətinə bilip yatċəyxislər, xuningdək Hudaning muċəmməl jəwhiri bilən tolduruləyxislər. 20 Əmdə iqimizdə yürgüzidoċan ċudriti boyiqə barlik tilikimiz yaki oylənoċanlimizdinmu həddi-həsbəz artuċ wə jujudċa ċiqirixċa ċadiri Boləuċioċa, — 21 Uningoċa dəwrdin dəwrgiqə, əbədil'əbədgiqə jamaəttə Məsiĥ Əysa arċilik xan-xərip boləy! Amin! (aiōn g165)

4 Əmdə xu səwəblərdin, Rəbning məhbusi boləjan mənki, [Hudaning] silərnə qəċiroċan [büyüik] qəċirixioċa layik ģəlda mənċixlirənglərnə etünimən, 2 həmmə ixta kəmtərlik wə yuwax-mulayimlik bilən, səwraqənlilik bilən, bir-biringlaroċa muċəbbət iqidə kəng ċərsək boluċ; 3 inəċ-hatirjəmlilik rixtisi bilən, Rohəta boləjan birlikni tutuċċa intilixənglərnə [etünimən]. 4 Tən birdur, Roh birdur, — huddi qəċiriləjəninglərdə, ohxax bir arzu-ümidkə qəċiriləjəninglərdə, — 5 Rəb birdur, iman-etikad birdur, qəmtüldürülük birdur, 6 həmmənin Huda'Atisi birdur; U bolsa həmmədin üstün turəuċi, həmməni yürgüzgüi wə həmməninin iqidə Boləuċidur. 7 Xundəktimuz hazir hər birimizgə Məsiĥning iltipətinin əlqimi boyiqə xəpċət təċdim kilinoċandur; 8 xunga, muċəddəs kitabta [Huda] eytkinidə: — «U yukirioċa kəttürildi, [Insanlarni] tutċun ċiləuċqlərnə U Əzi əsir kilip elip kətti, Həm insanlaroċa iltipətlərnə təċdim kildi». 9 Əmdə «kəttürilgən» zat bolsa, [awwal] yərnin tegigə qüxkən zatnin Əzi əməsmu? 10 Qüxkən zat bolsa barlik ərxlərdin yukirioċa kəttürilgənin dəl Əzidur; kəttürülükünin məksiti, ələmnin barlikini tolduruxtin ibarət; 11 Xunga, bəzilərnə rosular, bəzilərnə pəyoċəmbərlər, bəzilərnə hux həwərqilər, bəzilərnə bakċuċi wə yaki təlim bərgüqilər kilip təyinlənən dəl Əzidur. 12 Bularnin məksiti muċəddəs bəndilərnə hizmət wəzipsisigə, jümlidin Məsiĥning tenini kurup ċiqixċa ċərsəlləndurup kaməlkəyə yətküzüxtin ibarət; 13 wəzəpə həmməninin etikadta həmd Hudaning Ooċlini toluċ tonuxta birlikkə keliximəzgiqə, kamil adəmə bolup yetixip ċiqiximizəyioċa, — yəni Məsiĥning muċəmməl jəwhiri gəwədləngən ċəddi-kəmət əlqimigə yetiximizgiqə dawəmlaxturlənməktə; 14 xundəċ boləjəndə, yəne gedək balilərdin bolməy, adəmlərnin ċəwluċidən oylap ċiqċan əldəmi niyət-pilanliri bilən, ularnin ģiyələ-nəyiridən ċiqċan təlimətinin dölċunliridin urulup, uring hərhil xəmilidə uyəċ-buyəċkə uqurulup kətməymiz; 15 əksiqə, mehİR-muhəbbət iqidə turup ģəċikətkə berilip ix kərip, bəximiz boləjan Məsiĥkə bəolinqəta hər jəhəttin əsüp yetilidənoċan bolimiz; 16 Uningdin pütüklə tən, əzaləri bir-birigə jipsləxturulup, ozuċluk təminligüi hər bir əgə arċilik bir-birigə tuxtəxturulup,

hər bir əzanin əzigə has əlqəngən wəzipini etixi bilən bəroċəngə əstürülüp, muċəbbət iqidə əz-əzini kurup ċiqixċa ixliməktə. 17 Xunga xuni eytmənk, Rəbtə uni tapiləymənk, yat əllərninċidə, yəni ularnin əz oy-pikirlirinin bimənilikidə mənəojinidə mənəiwərməsləngilə kerək; 18 ular ċəlbəning ċəttiklikidin kelip ċiqċan bəlimsizlik tüpəylidin, Hudaning ģəyatidin ədə-judə kilinip, qüxəngəsi ċərangəuċlixip kətkən, 19 ar-nomusni taxliwətip, nəpsəniyətkilili awup hərhil iplestiklərnə yürgüzütkə, kəy-p-səpəqə berilgən. 20 Əmmə silər bolsənglar, Məsiĥni xundəċ boləndə əgənin tonuċəng əməssilər — 21 (ģəċikətkənin əysədə yəojinidə, uni ģəċikətkən ənglioċan, uringdə əgətilgən bolsənglar) — 22 demək, ilgiriki turmuxənglaroċa has boləjan, əldəmi arzu-həwəslərgə əgəxip əzini buləjoċuċi «kəna adəmə»ni seliwətip, 23 oy-zəhənglərnin roċidə yəngilənip, 24 Hudaning ohxəċliċioċa əsasən, ģəċikətkin ċiqċan ģəċċəniyətkilə wə pək-muċəddəslikə yaritiləjan «yəngi adəmə»ni ċiyiwəlixənglər kerəktur. 25 Xuning bilən yəloċənglikni seliwətip, hər birimiz əz yəkinlirimiz bilən ģəċikətkni səlxəyli; ċunki biz bir-birimizgə nisbətən bir tənning əzaliridurmiz. 26 «Aċċiklənglər, əmmə gənəċ ċilmənglər»; oċəziplenglər küni pətkuqə dawəmə etiwərmisuz; 27 yaki İblisċə ģəq orun ċəyup bərmənglər. 28 Ooċri ikkinqi oċriqli kilimuz; əksiqə əz mənənt kilip ikki ċəloċəyə təyinləp ģəlal ix ċilsunki, ģəjəti boləjanlarəjimu bəliup bərgüdək əz tapċini bolsun. 29 Aċzinglerdin ģəqkəndəċ iplestəz ċiqmizun, pəċət ənglioċuqiləroċa xəpċət yətsun üqün, etċiyəċkə uyoċun wə ədəmni kurup ċiqidoċan səzlərnə eytinglər. 30 Hudaning Muċəddəs Rohioċa əzəb bərmənglər; ċunki silər Uning bilən hər-nijət küni üqün məģhürləngənsilər; 31 əzinglerdin hər kəndəċ əq-ədəwət, əqċik-əzəp, kəhr, jədəl-məjərlər, til-əhənət həmədə hərhil ċərə niyətlərnə neri ċilinglər; 32 bir-biringlaroċa məhrəban, yumxəċ dillik bolup, Huda Məsiĥtə silərnə kəqürüm ċiləjinidə bir-birininglərnə kəqürüm ċilinglər.

5 Xunga Hudaning səyümlük pərzəntliridin bolup, Uni ülgə ċilinglər; həmədə Məsiĥ bizni səyüp, Əzini biz üqün Hudaəyə huxpurəċ süpitidə hədiyə-ċurbanlik boluxċə ətəp pida ċiləjəndəċ silərmə muċəbbət iqidə mənċinglər. 3 Əmmə muċəddəs bəndilərgə layik ģəlda, buzukluk, hər kəndəċ pəskinilik yaki nəpsəniyətkilik ərənglərdə həttə tiləjimu əlinmisuz; 4 Xundəċlə iplestik, əhmikənə pəranglər yaki qəkinə qəċqəċlərnə tiləngləroċa əlinmisuz — bularmu muwəpik əməstur — bəlkə əzinglerdin təxəkkürlər ċiqsun. 5 Qünki xuningdin həwərdərsilərki, hər kəndəċ buzukluk ċiləuċi, napək boləuċi yaki nəpsəniyətki kixi (bundəċ kixi əməliyəttə bir butpərsəskə barəwər) Məsiĥ wə Hudaning pədxəċliċioċa mirəshor boləlməydu. 6 ģəqċimigə əzinglernə ċuruk ģəplər bilən əldətmənglər; ċunki bu ixlər tüpəylidin Hudaning oċəzipi itəətsizliktin boləjan pərzəntlərnin bəxioċu. 7 Xunga ularoċa muxu ixlərdə xerik bolmənglər; 8 qünki silər əsli ċərangəuċluk idinglər, ləkin hazir Rəbdə yorukluksilər; yorukluknin pərzəntlirigə layik mənċinglər 9 (qünki yorukluknin məwisə toluċ məhrəbanlik, ģəċċəniyətkilik wə ģəċikətkin tərkib tapċandur), 10 nemə ixlərnin Rəbni hursən ċiləjoċanlikinin əgənin iplestənglər. 11 ċərangəuċlukti məwisəz ixlər bilən qətilip ċəlmənglər; əksiqə, ularni əqip əyiblənglər; 12 qünki ularnin yoxurəngə ixləngənlirini həttə tiləjə əlixmu nomus ixtur. 13 Əmmə yorukluk bilən əyibləp əxċərilənoċan hər kəndəċ nərsə oċuċ kərinidur; yorukluk əxċərilənoċan həmmə nərsə yoruklukċə əylinidur. 14 Xuning üqün U mundəċ dəydu: — «Oyoċan, əy yuċuċ! Tiril əlüklər ərisidin! Wə Məsiĥ seni pərləp yoritidur». 15 Xuning üqün silərnin mənəiwətkən yəloċəngləroċa

ehtiyyat bilən dikket kilinglar; yolunglar nadanlarningkidək əməs, danalarningkidək bolsun; **16** waqit-pursətni qəniymət bilip tutuwelinglar; qünki muxu dəwr rəzildir. **17** Bu səwəbtin nadan bolmanglar, bəlki Rəbning iradisining nemə ikənlikini qüxəngüqi bolunglar; **18** Həraq-xarab iqip məst bolmanglar; xundək kilik adəmni xallaklxaturidu; buning orniyə Rohka tolduruloquqi bolunglar, **19** bir-biringlaroyə zəbur-nəqmilər, mədhıyə küyliri wə rohiy nahxilar eytixip, kəlbınglarda nahxa-nəqmilər yangritip Rəbni mədhıyılənglar; **20** hərdaim həmmə ixlər üqün Rəb Əysa Məsihning namida Huda həm Ata Boluqətoya taxəkkür-rəhmət eytinglar, **21** Məsihtin əymini, bir-biringlaroyə boysununglar. **22** Silər ayallar, Rəbkə boysunoyəndək əz ərliringlaroyə boysununglar; **23** qünki Məsih jamaətning bexi boloyəndək, ər ayalning bexidur; Məsih yənə təngə kutquzoquqidur. **24** Əmdilikta jamaət Məsihkə boysuoyəndək, ayallar ərlirigə həmmə ixta boysunsun. **25** Ərlər ayalliringlarni səyünglar, huddi Məsihningmu jamaətni səyit, uning üqün Əzini pida kiloyinidək səyünglar; **26** [Məsihning jamaət üqün] xundək kilixi jamaətni muqəddəs kilip, «dasning süyi» boloyən səz-kalam bilən yuyup paklandurux üqündur, **27** xuningdək jamaətni xərpəlik həlda Əzigə hazır kilip, uni həq daq, qoruk yaki bularoyə ohxax hərəkəndək nərsilərdin həliy kilip, toluq muqəddəs wə əyibsi kilixitin ibarəttur. **28** Xuningoyə ohxax, ərlər əz ayallirini əz tenini səyğəndək səyixi kerəktur; əz ayalini səyğən kixi əzini səyğən bilən barawər. **29** Qünki həqkim əslə əzining etidin nəprətləngən əməs, əksiqa uni ozuklanduridu həm əsraydu; bu huddi Məsihning jamaətni [ozuklanduridıoyiniyə həm uni əsraydıoyiniyə] ohxaydu. **30** Qünki biz Uning tenining əzaliridurmiz: — **31** «Xu səwəbtin ər ata-anisining yenidin ayrilip, əz ayaliyə baolınidu; ikkisi bir tən bolidu». **32** Bu sir intayin qongkurdur; əmma mən hazır Məsih wə jamaət toqruluk səzləwatimən. **33** Əmma silərmu hərbinglar əz ayalinglarni əzünglarni səyğəndək səyünglar; ayal bolsa, eridin əymini, uni hərmətlisun.

6 Balilar, Rəbdə ata-aniliringlaroyə itaət kilinglar; qünki bu durusdur. **2** «Atangni wə anangni hərmətlə» — bu bolsa əz iqigə wədini əloyən birinqi əmrdir — **3** «Xuning bilən sening ixliring kutluk bolidu, zeminda uzun əmür kərisən» — [dəp wədə kilinoqan]. **4** Silər atilar, baliliringlarni həpa kilmanglar, bəlki ularni Rəbning tərbiyisi həm kərsətmisidə bekinglar. **5** Silər kullar, əttin boloyən hojayininglaroyə Məsihkə itaət kiloyinilərdək qin kənglünglərdin əymini wə titrəx bilən itaət kilinglar; **6** pəkət kəz aldidila hizmət kilip, adəmni hux kiloyuqi kullardin bolmanglar, bəlki Məsihning kullirining süpitidə Hudaning iradisini jan-dil bilən bəja kəltürünglar, **7** adəmlərgə əməs, bəlki Rəbgə qin dilinglərdin hizmət kilinglar; **8** xuni bilgənki, hərəkəndək adəm birər yaxilik kilsa, məyli u kul bolsun yaki hər bolsun, xu ix Rəbdin uningoyə yanidu. **9** Silər hojayinlar, kulliringlaroyimə ohxax yol bilən muamilə kilip, ularoyə həy wə kilixitin qol üzünglar; qünki ularningmu wə siləningmu hojayininglar ərxtidur, Uningda hərəkəndək adəmnin yüz-hatirisini kilix dəgənnin yoklukini bilisilər. **10** Ahirda, kəridaxlar, Rəbdə wə Uning küq-kudritidə küqləndürünglar; **11** İblisning hiylə-nəyrənglirigə təqəbil turuxunglar üqün Hudaning pütkül sawut-yariyini kiyiwelinglar; **12** qünki elixidoyinimiz ət wə qan igiliri əməs, bəlki həkümranlar, hokukdarlar, bu dunyadiki qarəngölulukni baxquroyuyə dunyawı əmirlər, yəni ərxlərdə turuwatqan rəzil rohiy küqlərdur. (əiön g165) **13** Muxu wəjidin əzünglaroyə Hudaning pütün sawut-yariyini elip artinglarki, rəzillik künidə bərdaxlik bilən kattik turidoyən, ahir həmmə ixni ada kilip,

yəni qing dəssəp turidoyən bolisilər. **14** Əmdi qing turunglar — həkikət bəlwəoyini bəlinglaroyə baolap, məydənglərgə həkkanıylik sawutini kiyip, putunglaroyə hatirjəm-inaklik hux həwirini yətküzüxkə təyarlik qorukini kiyip, yəni qing dəssəp turunglar. **16** Bu ixlarning həmmisidə iman-ixəngning kəlkini koloyə elinglar; uning bilən silər rəzil boloyuqining barlik ot oklirini eqürıwətəloydıoyən bolisilər. **17** Həmdə bəxinglaroyə nijatning dubuloyisini kiyip, Hudaning səz-kalamini, yəni Rohning kiliqini elinglar; **18** həmmə waqit-pəsilda Rohəta hərhil dua-tilawət həm iltiyə bilən dua kilinglar; dəl bu ixta kət'iy hoxyar turup barlik muqəddəs bəndilər üqün hər tərəplimə dua-iltijalar kilinglar; **19** mən üqünmu dua kilinglarki, — eoşiz əqçinimda manga səzlər kəlsun, hux həwərnin sirini dadillik bilən axkarə kılay. **20** Mən dəl xu ixkə zənjirlər bilən baolənoqən əlqimən; xunga kilixkə tegixlikim boyıqə, [hux həwər yətküzüxtə] dadillik bilən səz kiliximoyə [dua kilinglar]. **21** Əmdi mening toqrəmdiki ixlərdin, mening kəndək etüwatkanlikimdin həwərlinixinglar üqün, səyümlük kəridax həm Rəbdə sadik hizmətkər boloyən Tikikus silərgə həmmə ixlarni məlum kilidu. **22** Mening uni dəl muxu ix üqün yeninglaroyə əwətxim, silərnin ixlirizidin həwərdar boluxinglar wə uning kənglünglaroyə təsəlli wə ilhəm bərixı üqündur. **23** Kəridaxlaroyə hatirjəmlik, muhəbbət həm iman-ixəng Huda'Ata wə Rəb Əysa Məsihdin boloyə! **24** Rəb Əysa Məsihni əlməs-qirimas səyğü bilən səyğüqilərgə məhır-xəpkət yar boloyə!

Filippiliklaroqa

1 Əysa Məsihning külliri bolojan Pawlus wə Timotiydin, Filippida turuwatqan, Məsih Əysada bolojan barlik mukəddəs bəndilərgə, yetəqilər wə hizmətqilərgə salam! **2** Silərgə Huda'Atimiz wə Rəb Əysa Məsihtin mehir-xəpəkt wə hatirjəmlik ata kiliñoqay! **3** Hərketim silarni əsliginimda mən Huda'yimoja təxəkkür eytimən, **4** hərketim dua kiliñojnimda, silərnin biringi künidin tartip bügüngə kədər hux həwər hizmitgə bolojan həmkarlikinglar tüpəyilidin tohtimay xad-huramlik bilən silərgə dua-tilawət kiliwatimən; **6** qünki mening dəl xuningoja ixənqim kamilki, silərdə yaxhi ixni Baxliyoqı bu ixni taki Əysa Məsihning künigiqə kamalətkə yetküzüp tamamlaydu; **7** mening həmminglar tojruluk xundak oyxlim tojridur; qünki mən kəlbilinglardurmən; mən zindanda zənjirlənginimdimu wə hux həwərnə aqlioijnimdimu, dəlilliginimdimu [Huda manga yetküzgən] mehir-xəpəktin silərmu ortək bəhrimən bolisilər. **8** Mening Məsih Əysaning iqbəyrida bolup silərnə xunqilik təlpünüp seyojəjanlikimoja Huda Əzi gwaħıqidur. **9** Mening dua-tilawitim bolsa, silərnin muhəbbitinglarning hərtərəplimə bilim wə ətrəplik sawat bilən yorutulup tehimu exip taxkayki, **10** silər nemə ixlarning əwzəl ikənlikini pərk etəloydiojan bolup, Məsihning künidə pak-diyənəlik, əyibsi bolisilər **11** həmdə Əysa Məsih arkiplik bolojan, Hudanin xan-xəripi həm mədhiyisini elip kelidijəjan həkkanıylikning mewisi bilən toldurulisilər. **12** Birək silərgə xuni həwərləndirməqimənkə, i kərinədxlar, mening bu əħwalim əməliyəttə hux həwərnin tehimu kəng tarkilixi üqün türtkə boldi; **13** Qünki mening kəmilixim Məsih üqün ikənlik imperator orsididiki qarawulhanidikiyərgə wə baxkə həmməyləngə ayan boldi. **14** Xuning bilən kərinədxlarning kəpinqisi mening kəmilixim tüpəyilidin Rəbgə tayinip [Hudanin] səz-kalamini kərkəməy səzəxkə tehimu jür'ətlik boldi; **15** dərwəkə, bəziliri həmət kilip yaxhi rikəbətlixip, bəziliri ək kəngüllük bilən Məsihni jakarlaydu; **16** keyinlikiri bolsa bərhək muhəbbəttin, mening hux həwərnə aqlar ispatlixim üqün muxu yərgə koyulojanlikimni bilgənlikidin xundək kilməktə; **17** Aldinkiliri bolsa qün kənglidin əməs, bəlki xəhsiyətlikidin, mening zənjirləngən dərdiməg dərd koxmaqı bolup xundək kilməktə. **18** Əmdi buləroja nemə degülük? Kəndəklə bolmisun, toqra niyəttin bolsun sahtilikdin bolsun, ohxaxla Məsih jakarlinidu; mən xuningoja xadlinimən; bərhək, dawamlik xadliniwərimən. **19** Qünki dualiringlar wə Məsih Əysaning Rohining kuwwətlixi arkiplik wə ixlar niyəttin kutkuzuluxuməje mədət bolidu dəp bilimən, **20** — demək, təkəzzəlikim wə ümid-istikim boyiqə heq ixtə hijələtqiliktə kəlməstin, tirik yəki əlük bolay, hərdəim boləjində kəzirmu toluq jasarət bilən Məsih tenimdə uluqlansun! **21** Qünki manga nisbətən həyatimning əzi Məsihdur, əlük bolsa tehimu pəydiliktur. **22** Jenim tenimdə kəlsə, əmdi nesiwəm yəne mewilik hizmət bolidu; lekin kəyisini əwzəl bilip talliwəliximni bilməywətimən; **23** mən həyat bilən mamət otturısında kışilip kəldim; qünki bu dunyadin ayrilip, Məsih bilən billə boluxkə intəzarmən — bu ix ziyadə əwzəldur; **24** əmma silər üqün jenimning tenimdə kəlixə tehimu zərürəju dəymən. **25** Əmdi buningə ixənqim kamil bolup, silərnin etiədəttə əloja ilgirilixinglar həm xad-huram boluxinglar üqün mən silər bilən billə kəlip dawamlik turimən dəp bilimən; **26** xuning bilən mening silərgə yəne həmrah boləjini mən wəjdin mən arkiplik Məsih Əysada pəhrilərip tənənə kiliqinglar tehimu ziyadilixidul! **27** Pəkət əzlingərnə Məsihning hux həwirigə layik tutunglarki, mən yeninglarəje berip silər bilən didarlxəkəndim,

silərdin ayriləndimə, ixliringlardin anglyədiojinim silərnin bir roh bir jəndə bolup qing dəsəp turup, hux həwərdiki etiədəttin yolida kürəxkə intiləwatqininglar, **28** xundəklə kərxə qikkūqilarning heqkəndək wəhimiiliridin patiparək bolup kətmigininglar bolsun; silərdiki bu oյəyrət, uləroja həlakəttin bəlgisi, silərgə bolsa kutkuzuluxinglarning əməti, xuningdək ələyitən Hudadin kəlgən bir ələməttur; **29** Qünki Məsihning yolida silərgə pəkət Uningəje ixinixnə əməs, yəne Uning üqün horlukqə uqrxəmu nesiwə kiliñojəndur. **30** Qünki silər ilgiri mənə kərginglərdək wə xuningdək həzir anglyəjininglərdək mən yoluxkən kürəxkə silərmu yoluxmaktisilər.

2 Əgər əmdi Məsihtə riqəbət bəz deyilsə, muhəbbəttin təsəllisi bəz deyilsə, Rohning sirdəxliki bəz deyilsə, kəlbədə iğ aorixitxlar həm rəhimdillik bəz deyilsə, **2** — əmdi ohxax bir oypikirdə bolup, bir-biringlarəje ohxax muhəbbəttə bəqlinip, bir jan bir niyəttə bolup, arənglərdə heq ix rikəbəttin yəki kuruq xəhrətpərəslikdin bolmisun; əksiqə, oյ-hiyəlinglərdə kiqik peillik bolup hərbinginglar bəxkilərnə əzlinglərdin yukiri dəp bilinglar; xundək boləndə xad-huramlikimni kamil kilisilər. **4** Hərbinginglar pəkət əz ixliringlarəje kəngil bəlüp kəlməy, bəlki bəxkilərnin kəngilim kəngil bəlünglər. **5** Məsih Əysada boləjan oյ-pozitsiyə silərdimə bolsun: — **6** U Hudaning tip-xəklidə bolsimə, Əzini Huda bilən təng kilixnə olja kiliq tutuwəlimdi; **7** Əksiqə, U Əzidin həmmini kuruqkədi, Əzigə kulning xəklini elip, Insanlarning siyəqəje kirip, insanı təbiəttin ortəkədx bolup, **8** Əzini təwən kiliq, Həttə əlümgiqə, yəni kresttiki əlümgiqə itəttimən boldi; **9** Xungə Huda Uni intəyin yukiri kəttürüp mərtiwilik kildi, Uningəje hərəkəndək nəmdin üstün boləjan nəmnə bəqxilidiki, **10** Əysaning nəmioja əsmənlərdə, yəz yuzidə həm yəz əstidə bərhək tizlar pükülüp, **11** Huda'Atioja xan-xəpəp kəltürüp hər bir til Əysa Məsihning Rəb ikənlikini etirəp kildu. **12** Xuning bilən, əy seyümlükirim, silər həmxiyə itətt kiliqninglərdək, pəkət mən yeninglərdə boləjini əmələ əməs, bəlki həzirəkəndək mən silərdin neri boləndə tehimu xundək itətt bilən əyminixtə, tixtrinə həldə əz niyəttinlərnə hərtərəpkə təbiqləxkə intilinglar. **13** Qünki Hudanin güzəl həhixi boyiqə silərnin irədə tiklixinglarəje wə xuningdək uni əməlgə əxuruxinglərdə iqinglərdə ixləguq Uning Əzidur. **14** Həmmə ixlərnə oյuduxximəy yəki talax-tartix kilməy kilinglar; **15** xuning bilən silər əyibsi, səp dillik bolup, bu dəwərdiki tətir, əsəbbiy ədəmlər otturısında yaxəp, ulərnin arisidə dunyəje yorukluk bərgüqilərdək parlap, Hudanin daqsiz pəzəntli bəlisilər; **16** xuningdək həyatning səz-kalamini sunup bərgüqi boləjininglar tüpəyilidin, mən silərdin Məsihning künidə bəkar yügürməttimən, bəkar jəpə tartməttimən dəp pəhrilərip tənənə kiliyaydiojan bolimən. **17** Həttə mən «xəbə hədiyə» süpitidə etiədəttinlərdiki kurbənlük həm hizmət-ibədəttin üstigə kuyulsammə, mən xadlinimən, xundəklə silər bilən billə ortək xadlinimən. **18** Silərmə ohxax yoldə xadlinisilər wə mən bilən billə ortək xadlinixinglar kərek. **19** Ləkin mən Rəbdə pat aridə Timotiyni yeninglarəje əwətxini ümid kilimənkə, əħwəlinglərnə əngləp mənmu hux bolsən; **20** qünki yenimdə uningəje ohxax, dilimiz bir boləjan, ixliringlarəje qün dilidin kəngil bəlgüqi bəxkə ədəm yoktur. **21** Qünki həmmə ədəm Əysa Məsihning ixlirəje əməs, bəlki əzining ixliri bilən xuoqullinixkə intilidu; **22** əmma silər uning sələhiyitini, uning hux həwərnin hizmitidə huddi atisəje həmrah bolup ixləydiojan balidək mən bilən birgə məhnət singdürgənlikini bəlisilər. **23** Əmdi əkwiyyəttin gəndək bolidəjanlikini enik bilgən həməni, uni dərhal məngduruwətxini ümid kilimənkə; **24** əmma əzümning yeninglarəje pat aridə bəridəjanlikimoja

Rəb arkilik ixənqim bar. **25** Əmma buningdin awwal mening kərindixim, hizmətdixim həm səpdixim boləqan, silərning əlqinglar həm həjtimdin qikqan kurbanklik yardimiglarini yatküzgügi Epafroditni yeninglarəqa əwətxini zərür taptim, **26** qünki u həmninglarəqa seojinip təlpüngenədi həm silərning uning kesəl halidin həwər tapqininglar tüpüylidin azablandi. **27** U dərwəqə kesəl bolup əjəlgə yekinxlip qaldı; ləkin Huda uningəqa rəhım kildi; həm mening dərdimning üstigə dərd bolmisun dəp yaloquz uningəqıla əməs, bəlki mangimu rəhım kildi. **28** Xuningdək uning bilən yənə kərüxiüp xadlinixinglar wə xundakla əzümgə nisbətən dərdlirrimni əzaytix üqün uni tehimu jiddiy yoloqa salmaqimən. **29** Əmdi uni xad-huramlik bilən Rəbdə qəbul kilinglar həm uningdək adəmlərgə hərmət kilinglar; **30** qünki u Məsihning hizmitini dəp, silərning manganə kilməqəgi boləqan yardimiglarini bejirixtə yolukqan boxlukni toldurup əjəlgə yüzlinip, əz jenini təwəkkül kildi.

3 Ahirida, əy kərindaxlirim, Rəbdə xadlininglar! Bularni silərgə kayta yezix mən üqün awariqil əməs, bəlki silərgə amanlik elip kelidu. **2** Itlardin hezi bolunglar, yamanlik kילוqularidin hezi bolunglar, «tilim-tilim kəsüküqilərdin» hezi bolunglar! **3** Qünki həqikiy sünnətləklər bolsa Hudaning Rohi arkilik ibadət kילוquqi, Məsih Əysadin pəhirlinip tənəna kילוquqi, ətkə tayanmaydıqan bizlərdurmiz. **4** Meningmu ətkə tayanəuqilikim bar! Baxqılar «əz ətlirimgə tayansan bolidu» desə, mən tehimu xundak; **5** sünnətkə kəlsək, mən tuşulup səkkizinqi küni sünnət kilingim; Israil millitidin, Binyamning kəbilisidimən, «İbraniylarning ibraniyisi» mən; Təwrat-kənanı tərəptin eytkəndə, «Pərisiy» məzhəpidimu boləqanmən; **6** Hudaəqa boləqan kizəuqinlikimə qəlsək, jamaətkə ziyankəxlik kילוquqi idim; Təwrat kənanı tələr kילוqan həqkanıylikqə kəlsək, əyibisiz idim; **7** əmma manganə ix «paydilik» bolsa, bularni Məsih səwəbidin ziyankəlik dəp hesablidim; **8** Məsih Əysa Rəbbimni tonuxning əwzəlliki wajidin, mən baxqə həmmə ixni ziyankəlik dəp hesablaymən; mən dərwəqə Uning üqünüm həmmidin məhrum boləqan; bərəh, Məsihə kərixixim üqün bularni nijasət dəp hesablaymənki, **9** Məsihtə bolup, əzümədikə kəndəktur həqkanıylik (Təwrat kənanidinin qikqan həqkanıylik)tin wəz keqip, Məsihning etikad-sadiklikə arkilik boləqan həqkanıylik, yəni etikad arkilik Hudadin boləqan həqkanıylikqə erixələymən; **10** muddiyanim Uni tonuxtur, — yəni Uning əlöp tirilixining kük-kudritidə yaxap, Uning azabliroqə sirdax-həmdəmləktə bolup, Uning əlüminə ülgə kilip əzgərtilip, **11** xundakla mumkin kədərlə əlümdin tirilixə yetixni muddia kilingimən. **12** Ularəqa erixitim yəni kamalətkə yəttim deməqə əməsmən; ləkin Məsih Əysaning mənə tutuwelixida boləqan muddia-nixanini əzüm tutuwəlsam dəp qəqip yürməktimən. **13** Kərindaxlar, mən əzümni uni tutuwəldim dəp kərimaymən. Pəkət xu bir ixnəla kilingimənki, ətəp kətkəp ixlarni untup, aldimdikə ixlarəqa intilip, **14** nixanəni qoşlap, Hudaning Məsih Əysada boləqan bütüygə qəkirikidiki in'amiəqa kərap qəqip yürməktimən. **15** Əmdi ariməzidin kimki pixip yetilgən bolsa xu oy-məksəttə bolayli. Əgər baxqıqə oy-məksəttə bolsanglar, Huda bunimu silərgə kərsitip beridu. **16** Qəndəklə bolmisun, kəndə əlqəmgə yətkən bolsak, xu əlqəm boyiqə kədam besiwəyli. **17** Məni ülgə kilip əgixinglar, əy kərindaxlar, xundakla biz silərgə tikləp bərgən nəmunə boyiqə əhxax yolda mangoqanlarəqimə kəzünglarni tikip, ulardin əgininglar. **18** Qünki silərgə kəp kətim eytkinimədk, wə həzirmu kəz yaxlirim bilən kayta eytəmənkə, nuroqun kixilər Məsihning krestioqə düxmən bolup mangmaqta. **19** Ularning əkəwiti həlakəttur, hudasi əzining kərnidur, xəripə

kilip mahtənoqini əz nomussizlikidur, oylioqanliri pəkət bu dunyadiki ixlardur. **20** Həlbuki, bizning pükralikimiz bolsa ərxtidur, biz dəl xu yərdin Nijatkarning qüxiuxini intizarlik bilən kütəməktimiz — U bolsa Rəbbimiz Əysa Məsihdur. **21** U barlik məwjudatlarini Əzigə bozsunduridioqan kudriti boyiqə bizning əbgər bu tenimizni əygərtip, Əzining xan-xərpəlik tenigə əhxax hələqə kəltüridu.

4 Əmdi, əy kərindaxlirim, səyğənlirim wə təlpüngenlirim, mening xad-huramlikim, mening bəximning təji boləquqilar, Rəbdə qing turunglar, i səyğənlirim! **2** Ewodiyadin ətünimən, wə Sunthədin ətünimənkə, Rəbdə bir oy, bir pikirdə bolunglar! **3** Durus, mən səndimə tələr kilingimənki, i həqikiy həmbəyunturukluk hizmətdixim, bu ayallarning yardimədə boləqin; mana ular mən wə Klimənt bilən billə, xundakla namliri «həyatlik dəptiri»gə hatiriləngən bəxqə hizmətdaxlirim bilən billə hux həwər hizmitini ilgiri sürüxtə birgə kürəx kילוqan. **4** Rəbdə xadlininglar; mən yənə eytəmənkə, xadlininglar! **5** Silərning mulyimlikinglar pütkül insanəqa ayan bolsun; Rəb yekindur! **6** Həq ix toqruluk əndixə kilinganglar; bəlki hər bir ixtə təxəkkür eytip tilikinglarni Hudaəqa dua həm iltija arkilik məlum kilinglar; **7** xu qərdə adəmming oylioqinidin exip qüxiədioqan, Huda igə boləqan hatirjəmləlik kəblinglarni wə oy-pikringlarni Məsih Əysada qəşəyaydu. **8** Ahirida, əy kərindaxlirim, nəmə ixlər həqikət, nəmə ixlər aliyjanəb, nəmə ixlər həqkanıy, nəmə ixlər pək, nəmə ixlər hux-yekimlik, nəmə ixlər xan-xərpəlik bolsa, kiskisi hərəkəndəklə ixlərdə əhlək-pəzilət yəki mahtəxqə layik tərəplər bar bolsa, xu ixlərqə kəngül kəyup oylininglar. **9** Məndin əgəngən, qəbul kילוqan, anglioqan wə mənə kərgənlərnin hərəkəndikə bolsa, silər xularəqa əməl kilinglar; xundak kילוqanda hatirjəmləlik İgisi boləqan Huda silərgə yar bolidu. **10** Əmdi mən Rəbdə ziyadə xadlandimki, silər həzir ahirdə manganə boləqan kəyümənləklərnin kaytidin kərsəttənglar (biləmənkə, manganə daim kəyünüp kəldinglar, əmma pəkətlə kərsitix pürsiti qikmidid). **11** Mən bu gəpimni, birər məhtajliktin eytiwətkinim yok; qünki əhwalim kəndəklə boluxidın kət'iyənəzər, bəriəqa kənat kilingimni əginiwəldim. **12** Mən osal əhwalda yaxaxni bilimən, həm kəngriqliktə yaxaxnimu bilimən. Hər ixtə, hər əhwalda, həm toklukta həm aqliktə, həm bayaxatqliktə həm məhtajlikta yaxaxning siri ni əginiwəldim. **13** Manganə kudrət Bərgüqigə tayinip həmmə ixni kilayədioqan boldum. **14** Həlbuki, mening kiyinqilikimə ortək boluxunglar bilən yaxhi kilinglar. **15** Silərgimə məlumki, əy Filippiliklar, mən Makedoniya əlkisidin ayirilip qikqinimda, hux həwərnə bəxqə yərlərgə yətküzgən dəsləptiki wəktitlərdə, silərdin bəxqə həqəkəndəklə jamaət bərix wə qəbul kiling ixliridə mən bilən həmkərləxmioqan. **16** Qünki Tesalonika xəhəridiki wəktimdimu əhtiyajim qüxkəndə silər manganə birnəqə qətim yərdəm əwəttinglar. **17** Mening bündək deyixim, silərdin birər səwəqətni izdəp sorioqinim əməstur, izdigimni bolsa həsəwətinglarəqa [rohiy] məwining kəp toplinixidin ibarəttur. **18** Ləkin mənəndə həmmə nərsə bar, həttə yetip axkədək bar; silər əwətkənlirəqlərnin Epafroditdin tapxurəwelip tərəmgə sioqmay kəldim wə məlqlikqə qəmdum. Bu əwətkinənglar intayin huxbux, Hudaəqa qəbul boləqudək, xundakla Uni hursən kilingioqan bir kurbanklik tək idi. **19** Wə mening Hudaəqim silər məhtaj boləqan həmmə nəsini Məsih Əysada boləqan xan-xəripidiki bayliklərqə əsasən məl təminləydu. **20** Əmdi Hudaəqimə hux Atimioqə əbədi əbədgigə xan-xərpə boləqay! Amin. (əİÖN 165) **21** Məsih Əysada boləqan barlik muqəddəs bəndilərgə salam yətküzünglar. Yənimdikə kərindaxlardinmu silərgə salam! **22** Barlik muqəddəs bəndilərdin, bolupmu

Kəysər [imperatorning] ordisida bolqanlardin silərgə salam!
23 Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti rohinglaroqa yar
bolqay!

Kolossiliklarga

1 Hudaning iradisi bilan Məsih Əysaning rosuli bolojan mənki Pawlustin wə kerindax Timotiydin, Kolossi xəhriřde turuwatqan muqəddəs bəndilərgə, yəni sadıq kerindaxlarəja salam! Huda Atimizdin mehir-xəpkət wə hatirjəmlık silərgə boləjay! **3** Biz Məsih Əysaqə baqlıojan etiқadinglar wə barlık muqəddəs bəndilərgə baqlıojan muhəbbitinglar toqruluk angliojandin keyin, silər üqün dua qiləjinimizda silər üqün ərlərdə saqlıklık ümid tüpəylidin Rəb Əysa Məsihning Huda-Atisioja üzlüksiz rəhmət eytimiz; **5** Silər ilgiri bu ümid toqrısında hux həwərdiki həqiqət səlziri arқılıq angliojansilər; **6** bu hux həwərp pütkül jəhanəja yetip kelip mewə berip awuməqta, xundəklə silərgimə yetip kelip, silər uni anglap Hudaning mehir-xəpkətinı həqiqətən bilip yətkən birinji kündin bəxlap u silərdimə mewə berip awup barməqta; **7** silər hux həwərnı səyümlük ixdiximiz Əpəfrastin əgəngənsilər; u yardimizdə Məsihning sadıq hizmətqisidur; **8** u bizgə silərnıng Rohta boləjan muhəbbitinglarnı ayan kildi. **9** Bu səwəbtin bizmə buning toqrısında anglijan kündin bəxlap silər üqün dua kilip iltija kilixni tohtatmiduk; tiləydiəjinimiz xuki, Hudaning iradisi hərtərpilik danalık wə rohij yorutulux bilən silərdə toluq bildürilsun. **10** Xundəklə boləjanda silər Rəbgə layik həlda hərtərpəttə Hudani hürsən kilip, hərkəndəklə güzəl ixlarda mewə bərgəndə, Hudani həqiqij bilənginglə arқılıq eşüp yetilsilər; **11** bizni muqəddəs bəndilərnıng yoruklukta boləjan mirasioja muyəssər boluxkə layik qiləjan Atioja təxəkkür eytip, Uning xan-xərpəlik kudriti boyiqə hərtərpəlik küq bilən hər ixlarda xadlikkə toluq qidamlik wə səwəp-təketlik boluxkə kiqləndürilsilər. **13** U bizni karəngəjululukning həkümranlikidin azad kilip, səygən Oəjlining padixahlıqəja yətkəp koydi; **14** Uningda hərlik-azadlikkə, yəni gūnahlırimizdin kəqürümgə muyəssər bolduk. **15** U bolsa kerünməş Hudaning sürət-obrazidur, pütkül kainattiki tunjidur; **16** qünki Uningda barlik məwjudatlar, əsməndiki bolsun, zemindəki bolsun, kerünidəjan bolsun, kerünməş bolsun, məyli təhtlər, həojayınlar, həkümranliklər, həkuqdarlar bolsun, barlik həmmə Uning təripidin wə Uning üqün yaritiləjəndur. **17** U həmmidin burundur, wə həmmə məwjudatlar Uningda bir-birigə baqlinip turməqta; **18** U yəne tənning, yəni jəməatning bəxidur; u bəxlinixtur, əlgənlərdin tunji bolup tirilgüqidur; buningdiki məksət, Uning pütkül məwjudatlar iqidə hər jəhəttin əng üstün orunda turuxi üqündur. **19** Qünki Huda Əzining muqəmməl jəwhirini Uningda turəjuzuxkə, **20** wə Uning arқilik barlik məwjudatlarını Əzi bilən əpləxtürüxkə layik kərgənidi, yəni, Uning kresttə təkülgən kəni arқilik inəklık elip kəlgəndin keyin, — U arқilik məyli zemində bolsun, ərlərdə bolsun barlik məwjudatlarını Əzi bilən əpləxtürüxkə layik kərgənidi; **21** wə əslidə rəzil əməllinglərnə tüpəylidin Əzigə yat kilinəjan, kənglinglərdə düxmənlık boləjan silərnimə, U Əz ətlik tenidə əlüm arқilik Əzigə pak-muqəddəs, əyibəz wə daəzəz həzır kilix üqün Əzi bilən əp qiləjan **23** (əgər silər etiқadta ul selinip mustəhəkmə turup, hux həwərdiki ümidtin neri kilinmisənglər); bu hux həwərp pütkül əsmən astidiki kainatta jəkarlanəjan; mənki Pawlus Uningəja hizmətqi kilindim. **24** Əmđi mən silər üqün tartqan jəpalirim üqün xadlinimən, wə xuningdəklə Məsihning jəpaliridə kəm boləjanlırini əz ətlirimdə Uning teni, yəni jəməət üqün toluqlaymən; **25** mən [jəməət] üqün Hudaning səz-kəlamioja əməl kilix üqün Uning mənə silərnı dəp tapxuroja əjojdarlıki boyiqə hizmətqi kilindim; **26** bu səz-kəlamidiki sir barlik əsirlərdin wə dəwərlərdin yoxurdu

tutuləjan, əmmə həzır muqəddəs bəndilirigə axkariləndi; (əiəñ g165) **27** qünki Huda ularəja əllər ərisidə əməlgə axuruluwatqan bu sirning xərpəlik baylıqlirini bildürüxni halidi; bu sir bolsa xan-xərpəpkə elip barəjuqi ümid boləjan, silərdə turuwatqan Məsihning Əzidur. **28** Biz uni jəkarlaymiz, hər bir ədəmni Məsihdə kəmalətkə yətkən həlda Huda əldidə həzır kilix üqün barlik danalık bilən hər bir ədəmgə jəkiləymiz, hər bir ədəmgə təlim berimiz. **29** Mən xuningəja intilip, Uning wujudumda ixligini boyiqə kürəx kilip jəpa tartimən; Uning wujudumda ixligini dərwəqə tolimə zordur.

2 Qünki mənə silər üqün, Laodikiyədəkilər üqün, xuningdəklə didarimni kərmigənlərnıng həmmisi üqün nəkədar zor kürəxning boluwatqanlikini silərgə bilgüzəmkəqimən; **2** küriximning nixani, həmməylərnıng mehir-muhəbbəttə bir-birigə baqlinip, kəllirining riəbtəndürülüxi, Hudaning sirini, yəni Məsihni qüxinixtə wə toluq bilixtə boləjan ixəng-hatirjəmlikkə erixixi üqündur; **3** qünki Uningda danalığınə wə bilimning barlik baylıqliri yoxurəjəndur. **4** Məning buni deyxim, həqkimning silərnı kayil kilarlik silik-sipəy gəpliri bilən əldəmsiləri üqündur; **5** qünki gərqə tən jəhəttidin silərdin neri bolsəmmə, roh jəhəttidin mən silər bilən billimən, silərnıng səptə turuwatqinıngləroja wə Məsihgə baqlıojan etiқadinglarnıng qinglikəja kərap xadlinimən. **6** Məsih, Rəb Əysani kəndəklə qəbul qiləjan bolsənglər, xu həlda Uningda mənənglər, **7** silər təlim beriləndəklə Uningda yiltiz tartip, etiқadinglər kuruluwatqan həlda, etiқadta hatirjəmlə kilinip, rəhmət eytilər bilən taxkıləp turəjuqi bolənglər; **8** həqkimning Məsih boyiqə bolmıojan, pəyləsləpuk yəki bimənə əldəmqilik bilən, insanlardin kəlgən təlimlər, yəni bu dunyadiki «əyasiy kəidə-kəanuniyətlər» boyiqə silərnı əz oljisi kilip əzduymaslıki üqün həzi bolənglər; **9** qünki Uningda, yəni Məsihdə, Hudaning barlik muqəmməl jəwhiri tən kəklidə turidur; **10** wə silər Uningda, yəni barlik həkümədarlarnıng hux həkuqdarlarnıng bəxi Boləjuqidə muqəmməldürsilər; **11** silər Uningda ədəmning kəlisiz boləjan sünnet bilən sünnet kilinənsilər; demək, Məsihning sünneti bilən [gūnahlık] ətkə baqlənanəjan tənədin haləs kilinənsilər; **12** Uning bilən təng qəməldürülüxtə dərpə kəlinənsilər; silər yəne Uni əlümdin tirildürgən Hudaning wəjənglərdə ixləydiəjanlikəja ixəng baqləx bilən Uning bilən tən tirilənsilər. **13** Əmđi gərqə itaətsizliklər wə ətlirənglərdiki sünnetətsizliklər tüpəylidin əlgən bolsənglərmə, U silərnı Məsih bilən bilə jəlanəndurdi; həmmə itaətsizliklərimizni kəqürüm kilip, **14** bəlgilimlərdə əz iqiğə elinəjan üstiməzdin əz kəlidəjan, bizni əyibləydiəjan pütüklərnı əqürüp taxlıdi; U ularni bəzidin neri kilidi, krestkə mihlətkuzdi. **15** U həkümədarlardin wə həkuqdarlardin olja elip, [kresttə] ularni rəswə kilip ularning üstidin tənəttə bilən əjəlibə kildi. **16** Əmđi həqkimning yəmək-iqmək, həyt-bəyramlar, «yengi ay» yəki xəbi kənlər jəhətliridə silərnıng üstinglərdin həküm qikirixioja yol koymənglər; **17** bu ixlar bolsa bir kəlgəngə, haləs; uning jismi bolsa Məsihningkidur! **18** Həqkimning silərnı «kiqik peillik» wə pəritilərgə ibadət kilixkə dəwət kilip in'əminglərdin məhrum kilixioja yol koymənglər; muxundəklə kixilər [gūnahlık] ətliridiki oy-pikirliri bilən həkəwurlixip, kərgən kerünüxlərgə əsiləwalməktidur; **19** Ular «bax»ni qing tutqini yəktur; ləkin bəxtin ügə wə singirlər arқilik pütkül tən kuwəttimidi wə bir-birigə baqlinip, Hudadin kəlgən əwux bilən əxməqta. **20** Əgər Məsih bilən bu dunyadiki kəidə-kəanuniyətlərgə nisbətən əlgən bolsənglər, nemixkə (bu dunyada yəxioqanlərdə) «Tutmal» «Tetimal» «Təgmə!» degəndəklə bəlgilimlərgə riayə kilisilər **22** (bundəklə

[bølgilimilær ilkidiki] narsilarning hæmmisi istemal qilinih bilæn yokilidu)? Muxundaq bølgilimilær pækæt insanalrdin qıkkæn kørsætmiæl wæ tælilmærdin ibaræt, halas; **23** ularda dærwækæ birhil pidaiylarqæ ibadæt, kiqik peillik wæ öz tenigæ qarita kattik kolluk boluxni dawæt kilix bolajaqqa, ularda danalığınkning kerünüxi bar; æmeliyættæ [bundak danalığınkning] paydisi yoktur — ular pækæt ættiki hæwæsälæ yal koyidula, halas.

3 Silær Mæsih bilæn tæng tirildürülgæn bolsanglar, æmdi yukiridiki ixlarqæ intilip izdininglar; Mæsih xu yerdæ Hudaning ong yenida olturidu. **2** Kængül-zehninglarni yerdiki ixlarqæ æmas, bælki yukiriki ixlarqæ koyunglar; **3** qünki silær ølgensilær, wæ hayatinglar Mæsih bilæn billæ Hudada yoxurda turidu. **4** Əmma hayatimiz bolqañ Mæsih axkarilanoqa qaşda, xuan silær uning bilæn billæ xan-xærpæt axkariliniðoqañ bolisilær. **5** Xunga yergæ tæwæ ixlarni kıløuqı hærkandak æzaliringlarni, yønı buzukluk, napaklik, iplas hæssiyatlar, ræzil hañixlar wæ næpsaniyætqilic (u butpæræsilikkæ barawærdur)ni ølümgæ mæhküm kilinglar; **6** qünki bu ixlær tüpæyilidin Hudaning øzæpi itaætsiz pæræzntlærgæ qıxidu. **7** Silær bular arisida yaxioqañ waqtinglarda, bundak ixlardimu mangøansilær. **8** Əmma hæzir silær muxularningmu hæmmisini øzünglardin seliwetinglar — yønı øzæp, kær-sæpra, yaman niyætlær, tæhmæt, aqzınglardin qikidoqañ iplas sæzlærnimu seliwetinglar. **9** Bir-biringlarqæ yaloqañ sæzlimænglar; qünki silær kona adæmni kilmixiliri bilæn seliwætkænsilær, **10** wæ yengi adæmni kiygænsilær; yengi adæm bolsa øzini Yaratkuqıning süræt-obrazi boyiqæ toluq bilixtæ daim yengilimakta; **11** uningda heqkandak yunanlık yaqi Yøhudi, sünnætlük yaqi sünnætsiz, yat mædiniyætlik, Skit, kul yaqi hærler mæwjut æmæstur; bælki Mæsih hæmmidur, wæ hæmmididur. **12** Xunga, Hudaning talliwaloqañliriqæ, pak-mukæddæs wæ sæyüngænlergæ layik, adæmgæ iq æqritidoqañ baøirlarni, mehribanlık, kiqik peillik, mæmilnik wæ sæwr-takætlıknı kiyiwelinglar; **13** bir-biringlarqæ yol koyunglar, narazilik i bolsa bir-biringlarni kæqürüm kilinglar; Mæsih silærni kandaq kæqürüm kıløqañ bolsa silærmu xundaq kilinglar. **14** Muxu ixlarning üstigæ kamil birlikning rixtisi bolqañ mehır-muħæbbætni qoxup beringlar. **15** Mæsihning hatirjæmlik kælbinglarda hæküm sürsun (silær bir tæn bolup bu hatirjæmlikte boluxqa qaqiriloqañ ikænsilær) wæ xundaqla ræhmæt eytxlarda bolunglar. **16** Mæsihning sæz-kalamini øzünglarda baylık hæsil kılip turøquzunglar, barlık danalıq bilæn bir-biringlarqæ øgitinglar, jekilænglar, qin kælbinglarda zæbur-næømilær, mædhıyæ küyliri wæ rohıy nahxilarni yangritip Hudani qiraylık mædhıyilænglar; **17** wæ hæmmæ ixlarda, sæz bolsun, æmæl bolsun, hæmmisini Ræb Əysaning namida kılip, uning arkilik Huda'Atioqa ræhmæt eytinglar. **18** Silær ayallar, Ræbdæ bolqañ süpitinglarqæ layik øz ærliringlarqæ boysununglar; **19** silær ærlær, øz ayalliringlarqæ muħæbbæt kørsitinglar; ularqæ aqqık kilmanglar. **20** Silær balılar, ata-ananglarqæ hæmmæ ixlarda itaæt kilinglar; qünki bundak kilix Ræbdæ bolqañ güzæl ixtur. **21** Silær atılar, baliliringlarning kængligæ azar bærmænglar; undak kilsanglar kængli yara bolidu. **22** Silær kullar, ættin bolqañ hojayininglarqæ hæmmæ ixta itaæt kilinglar; pækæt kóz alididila hizmæt kılip, insanalrni hux kıløuqı kullardın bolmanglar, bælki Ræbdin æyminip qin kænglünglardın ix kærünglar. **23** Nemæ ixnı kiliwatqañ bolsanglar, uningda insanalr aldidæ æmas, bælki Ræb aldidæ kıløqandæk jan-dil bilæn uningqæ ixlænglar; **24** qünki mirasning in'amiøqa Ræbdin muyæssær kilinoqañlıqinglarnı bilisilær; qünki silær Ræb Mæsihning ibadæt-kullukididursilær. **25** Əmma kim hækkaniysizlik kılsa kıløqañ hækkaniysizlik øz bæxiøqa qıxidu; bu ixta heqkandak yüz-hatiræ qilinih yoktur.

4 Silær hojayınlar, kulliliringlarqæ adil wæ toøjra muamila kilinglar; qünki ærxtæ øz hojayininglarning barlıqını bilisilær. **2** Dua-tilawætkæ hærkandak waqıtta berilinglar, buningda ræhmætler eytixip hoxyar turunglar; **3** xuning bilæn biz üqünmu dua kıløaysilærki, Huda bizgæ Mæsihning sirini jakarlaw üqün Øz sæzigæ ixik aqsun; mæn dæl sir üqün zænjlær bilæn baøqlanoqañmæn; **4** xunga kılıxqa tegixlikim boyiqæ, sirni axkariliximoqa [dua kilinglar]. **5** Sirttikilærgæ nisbætæn danalıq bilæn menginglar, pursætlær qıkkanda kængül koyup koldin bærmænglar. **6** Silærning gæp-sæzilinglar hærdaim mehır-xæpæt bilæn bolsun, tuz bilæn tetitilsun; xuning bilæn silær hærbir adæmgæ kandaq jawab berixni bilisilær. **7** Søyümlük kerindax hæm Ræbdæ sadık hizmætka, idxidimiz bolqañ Tikikus silærgæ mæn toøjruluk hæmmæ ixlarnı mælum kılidu. **8** Mæn uni dæl muxu ix üqün yeninglarqæ æwætixim, silærning øhwalinglarnı biliwelixi wæ xundaqla kænglünglarqæ ilham-riøqbæt berixi üqündür. **9** Mæn øzi silærdin bolqañ, sadık wæ søyümlük kerindaximiz Onesimusni uning bilæn æwætım; ular silærgæ muxu yardiki barlık ixlarnı mælum kılidu. **10** Türmidixim bolqañ Aristarhus silærgæ salam yollaydu; Barnabasning næwri inisi Markusmu xundaq (silær uning toøjruluk tapxuruqlarnı tapxuruwalinglar; u yeninglarqæ kælsæ, uni qobul kilinglar); **11** Yustus dæp ataloqañ Yæxuamu salam yollaydu. Hudaning padıxahlıki üqün manga hizmætdax bolqañ sünnæt kilinoqañlardın pækæt muxular bardur; ular manga tæselli bolqañ. **12** Silærdin bolqañ, Mæsih Əysaning küli Əpafras silærgæ salam yollaydu; u silærning Hudaning pütkül iradisidæ mukæmmæl, kamalætkæ yetip qing turuxunglar üqün hærdaim silær üqün dualarda kürex kılidu. **13** Qünki mæn uningqæ guwahqımænki, u silær üqün, Laodikiadikilær üqün wæ Heyrapolistikilær üqünmu kæp japa tartidu. **14** Søyümlük tewip bolqañ Luqadin silærgæ salam, Demastinmu xundaq, **15** Laodikiadiki kerindaxlarqæ bizdin salam, Nimfaøqa hæm uning eyidæ yiojilidoqañ jamaætkimu salam eytinglar. **16** Bu hat aranglarda oquloqañdin keyin, silær uni Laodikiyidiki jamaættimu oqutunglar, wæ Laodikiyædikilærgæ yazoqañ hætni silærmu oqunglar; **17** wæ Arkippuska: «Sæn Ræbdæ tapxuruwaloqañ hizmitinggæ, toluq æmæl kılıxing üqün kængül koyøjin» — dænglar. **18** Mænki Pæwlustin øz qolum bilæn yazoqañ salam. Mening kixænlinip qamap koyuloqañlıqimni æslænglar. Silærgæ mehır-xæpæt boløjay!

Tesalonikaliklaroqa 1

1 Mənki Pawlus, Silas həmdə Timotiydin Huda'Atimizdə wə Rəbbimiz Əysa Məsihdə bololan, Tesalonika xəhridiki jamaətkə salam. Silərgə mehir-xəpətkə wə hatirjəmlək boloyal!
2 Biz dualirimizdə siləni yad etip turup, Hudaəja silər üqün hərdaim taxəkkür eytimiz; **3** Huda'Atimizning aldidə etiқadinglardin bololan əməlliringlarni, mehir-muהəbbəttin qikkən japalək əjringlarni, Rəbbimiz Əysa Məsihkə baəliəjan ümütdə bololan qidəmliklinglarni izqil əslər turuwatimiz. **4** Qünki əy kərindaxlar, Huda səyğənlər, Uning siləni talioəjanliki bizgə ayan. **5** Qünki hux həwirimiz silərgə yətküzülgünidə sezlər bilənlə əməs, bəlki kük-kudrət bilən, Muқəddəs Roh bilən, mutlək jəzmləxtürülgən halda silərgə yətküzülgən; uning üstigə, bizning siləning aranglarda bolojimuzidə siləni dəp əzimizni kəndək tutqanlikimizni obdan bilisilər. **6** Xuning bilən silər eəjir azab-okubət iqidə turuklukmu, Muқəddəs Rohning xadliki bilən sez-kalamni qəbul kilip, bizni, xundakla Rəbning Əzini ülgə kilip əgəxtinglar, **7** xuning bilən silər Makedoniya wə Ahaya əlkiliridiki barliқ etiқadqilaroqa ülgə bolup qiktinglar; **8** qünki Rəbning sez-kalami silərdin pəkət Makedoniya wə Ahayaəjila yangrap kəlməstin, bəlki həmmə yərgə Hudaəja baəliəjan etiқadinqlar toəjruluk həmmə yərgə həwər tarkiliptu; nətiјidə, bizning [xu yərlərdə hux həwər toəjruluk] heqnemə deyiximizning həjiti kəlmidi. **9** Qünki [biz barəjanliki jaydiki] kixilər siləning bizni kəndək kərxə aloəjanliқinglarni, siləning butlardin kəndək wəz keqip tirik wə həkikiy Hudaning hizmitidə boluxkə, xundakla Uning Oəjlining, yəni U əlümdin tirildürgən, kəlgüsidə kelidəjan oəjəptin bizni kətkuzəjuqi əysaning ərxətin kelixini kütüxkə Hudaəja bəkkənlilikinglarni bayan kilixidu.

2 Qünki, i kərindaxlar, bizning aranglaroqa kirginimiz toəjruluk bilisilərki, u bikəroqa kətmidi. **2** Silərgə yəne xumu məlumki, gərqə ilgiri Filippi xəhridə kiyin-kistək wə harliқkə uqriəjan bolsəkmə, zə kəttik kərxiliklə kərimay Hudaning hux həwirini silərgə yətküzüxkə Hudaəyimizning mədət bərixə bilən yürəklik bolduқ. **3** Qünki bizning etüntüx-jekiləxlirimizdə heqkəndək əldəməlik, napək niyət yəki hiyligərlək yoқtur. **4** Əksiqə, biz Huda tərpidin hux həwəring əmənət kilinixkə layiқ kərülgən ədəmlər süpitidə biz xuningəja munasip halda ədəmlərnə əməs, bəlki kəlbimizni sinioəjuqi Hudani hursən kilix üqün [hux həwərnə] jakərləymiz. **5** Qünki silər bilgəndək biz heqkəysi wəktəttə aranglaroqa huxəmətəjilik bilən wə yəki taməhorlukkə niқəb təkəp kəlmidük — (bu ixtə Huda bizgə guwəhəqidur) — **6** gərqə biz Məsihning rosulliring süpitidə tələp yükliləydiəjan bolsəkmə, məyli silər bolunglar yəki bəxkilər bolsun, heqbir insəndin birər izəz-xəhərt izdiən əməs idük. **7** Əksiqə biz aranglarda huddi bələ imitidiəjan ənə əz bowəklirini keyünüp əsriəjəndək silərgə mulyəim muəmilidə bolduқ. **8** Xu qəoqda, silərgə xundək təlpəngənidük, silərgə pəkət Hudaning hux həwərnə tapxuruxnilə əməs, həttə əz jənimizni tapxuruxkimu rəzimiz; qünki silər bizgə intəyin kədirlik idinglar. **9** Qünki, i kərindaxlar, bizning kəndək japalək əmgək kiləjimiz esinglarda bardur; heqkəysinglaroqa eəjirimizni salməslək üqün keqə-kündüzləp mehnət kilidük, Hudaning hux həwirini silərgə yətküzükdük. **10** Etiқadqilardin bololan siləning aranglardiki əməliətlirimizning kəndək ihləsmən, həqkəniy wə əyibsiз ikənlilikə eəzünglar wə Hudaning Əzimu guwəhəqidur. **11** Wə yəne silər bilgininglərdək, atining əz pəzəntlirigə nəsihət bərginidək biz hərbiənglaroqa xundək

jekiləp, riəbət-təsəlli bərip, siləni əz padixəhliқioqa wə xənxəripigə qəkiriwətkən Hudaəja layiқ halda mēngixkə dəwətk kilidük. **13** Hudaəja yəne xu səwəbtin tohtəwsiz təxəkkür eytimizki, siləning bizdin əngliəjan Hudaning sez-kəlamioqa kulək saləjininglarda, unə insənlərdin kəlgən sez süpitidə əməs, bəlki uning əməliy süpitidə, yəni Hudadin kəlgən sez-kəlam dəp unə qəbul kildinglar; u [sez-kəlam] həzir ixəngüqi silərdə ixliməktə. **14** Qünki silər, i kərindaxlar, Yəhudiya əlkişidiki Məsih Əysada boləjan jəmətlərdin ülgə əldinglar; ular [xu yərdə] Yəhudiya tərpidin kəndək harliқlaroqa uqriəjan bolsə, silərmu əz yurtdəxliringlar tərpidin əhəxə harliқlaroqa uqridinglar. **15** Ular, yəni xu Yəhudiylər, əslidə Rəb Əysəni wə pəyəəmbərlərnə ətürgən wə biznimu ziyanəxliқ kilip koəjliwətkənidə. Ular Hudani nərazi kilip, wə həmmə insən bilən kərixip, **16** «yə əlliklər»ning niјətliliklə erixixi üqün ularoqa sezləximizgə toskunluk kiliwətkən. Xuning bilən ular gənahlirini üzliksiz kəqigə yətküzüxkə; ləkin oəjəz ularning bəxiəja toluqi bilən qüxürülüx əldə turidü. **17** Ləkin biz, i kərindaxlar, əməlsiz silərdin intəyin kışkə wəktə judəlxəknə bolsəkmə (təndə bolsimu, kəlbədə əməs), silər bilən yəne didər kərxüxkə kəwətlə intəzərlimuzidə yeninglaroqa bərixkə təhimu bək intildük! **18** Xuningdək yeninglaroqa barəjumiz bəridi — əməliyəttə mənki Pawlus kəyətə-kəyətə tirixip bəktim; biraқ buningəja Xəytən toskunluk kildi. **19** Qünki bizning istək-ərzuyimiz, xadliқimiz wə Rəbbimiz Əysə kəyətə kəlgəndə pəhirlinidəjan təjimiz nəmə bolidü? Bu dəl silər eəzünglar əməsmu? **20** Qünki kilər bizning pərimiz, bizning xadliқimiz!

3 Xuning bilən biz [silərdin həwərsiz] təkitimiz tək bolup, əzimiz Afinə xəhridə yəloəz kelip, **2** əldinglaroqa kərindəximiz həm Huda yolidə Məsihning hux həwiridə boluwətkən hizmətdiximiz Timotiyini siləni etiқəddə məstəhəkməlx-küqəyitx wə riəbətəndürüx üqün əwətximni kərar kilidük; **3** [bizning unə əwətxitiki] məksitimiz, heqkimiz bəxinglaroqa qüxkən muxu zəhmət-kijinliқilərlər səwəbidin [etiқəddə] təwrinip kəlməslək üqündür. Qünki eəzünglar bundək ixləroqa uqrxəkkə əldin'ələ bəkitilgən, dəp bilisilər. **4** Qünki biz silər bilən bilə boləjan wəktimizdə, silərgə həmmimiz əzəb-kijinliқkə uqrimay kəlməymiz dəp əldin'ələ eytkənidük, əməliyəttə həzr dəginimizdək boldi, dəp bilisilər. **5** Xu səwəbtin təkitim tək bolup, etiқadinqlərnəng zədi kəndək ikənlilikini bilix üqün, əzdürəjuqi siləni əz durup bizning silərgə singdürgən əjrimiz bikəroqa kəttimikin dəp ənsirəp, Timotiyini yeninglaroqa əwətkənidim. **6** Ləkin Timotiy bəyə yeninglardin kəyit kəlgəndə, etiқadinqlar wə mehir-muהəbbitinglar toəjrisidə bizgə yəxhi həwər elip kelip, siləning bizni hərdəim seəjiniп turoəjanliқinglarni wə huddi biz silər bilən didərləxixkə təlpəngimuzidək, əyrimuz bizni kərgünglar kəlgənlilikini eytti. **7** Xuningdək, əy kərindaxlar, bəximioqa qüxkən muxundək barliқ əzəb-okubət wə eəjirliқ iqidə turiwətkənimuzidə silərdin, yəni qing etiқadinqlərdin riəbət-təsəlli təptük; **8** Qünki Rəbdə qing turoəjan bolsənglar, biz [əlməy], həyət kəlimiz! **9** Əmđi silər üqün, Hudaəyimiz əldidə siləning wəjənglərdin tolimu ədəndəndük, bu zə xadliқimizdin silər üqün Hudaəja kəngil dərjədə təxəkkür eytsək bolər?! **10** Silər bilən didər kərxüx wə etiқadinqlərdiki yətərsizliklərnə mukəmməl kilixkə muyəssər bolux imkəniyəti üqün, keqə-kündüz Hudaəja zə təlmürüp yelinməktimiz. **11** Əmđi bizning Huda'Atimizning Əzi həm Rəbbimiz Əysə bizning yolimizni yeninglaroqa bəxiəjoq; **12** əmđi mehir-muהəbbətimuz silərgə toləjəndək, Rəb siləning bir-birənglaroqa wə həmmə ədəmlərgə boləjan mehir-muהəbbitinglarni əxurup, toluп təxturoəy;

13 ham xundaq bolqanda, Rabbimiz Əysa Əzining barlik mukaddas bandiliri bilan billə kaytip kəlgəndə kəlbingerlar bizning Huda'Atimiz aldida pak-mukaddaslikte nuqsansiz boluxka mustəhkəmlinidui!

4 Ahirida, i qerindaxlar, biz Rəb Əysada turup silərdin xuni etünimiz ham jekiləymizki, silər bizdin Hudani hursən kilixka qandaq mengixinglar keraklikini tapxuruwalojininglardək ham hazir xu boyiqə mengiwatqininglardək, xundaq kilixinglar tehimu exip taxday. **2** Qünki silər bizning Rəb Əysa arkilix silərgə nemə əmlərləni tapiljojanlikimizni bilisilər. **3** Qünki Hudaning iradisi xuki, pak-mukaddəs kilinix, hərəkəndək buzukqiliktin saklinix, **4** yəni hərbinglar Hudani tonumaydiojan tapilərdək xəhwaniyə həwaslərgə berilməy, bəlkə kəndək kilip əz tenini baxkürup, uni pak-mukaddəslikte ar-nomus bilən saklaxni əginiwelixtur. **6** Bu jəhətlərdə həqkim əz qerindaxning həkqigə qang selip, əz pəyda-mənəpəitini koşulimusun; qünki biz ilgiri silərgə qüxəndürüp toluk aqahlandurojimizdək, barlik muxundaq ixarda Rəb Əzi intikam aloquqidur. **7** Qünki Huda bizni napaklikka əməs, bəlkə pak-mukaddəslikte yaxaxka qakirdi. **8** Xuning üçün bu [həqikətni] rət kiləjan adəm, insaniyə həqkukni əməs, bəlkə silərgə Mukaddəs Rohini ata kiləjuqi Hudani rət kiləjan bolidu. **9** Əmđi qerindaxlik mehir-muhəbbətkə kəlsək, bu toşrisida silərgə yezip olturiximizning həjiti yok. Qünki Huda Əzi bir-biringlarəya mehir-muhəbbət kersitixni əgətməktə. **10** Qünki silər pütkül Makedoniyə əlksidiki həmmə qerindaxlarəya xundaq kiliwatilsilər; xundaq bolsimu, i qerindaxlar, xundaq kilixka berilip tehimu exip texixinglarni, **11** xundaqla biz silərgə tapiljojinimizdək, tinq yürüxni, [baxkilarning ixlirioja] [arilaxmay], əz ixinglar bilən bolup, ikki qəlunglarəya tayinip yaxaxni nixan kilip intilixinglarni etünimiz. **12** Mana xundaq kilsanglar, sirttikilər aldida izzət-hərmətkə sazawər bolup mangisilər wə həqkimning kolioja bəkinip qəlmaysilər. **13** Lekin, əy qerindaxlar, ümidsizlik iqidə yaxawatqan baxka həmmisidək, [aranglardiki] [ölümdə] uhlap qəlojanlarəya qəyoşurup həsrət qəkməlikinglar üçün ularning həli toşrutluk həwərsiz qelixinglarni halimaymiz. **14** Qünki biz Əysaning ölüp tirilənləlikigə ixəngənəkənmiz, [Əysa qəyta kəlginidə], ölümdə Uningda uhlap qəlojanlarni Huda Uning bilən billə elip kelidjojanlikəya ixinimiz. **15** Qünki rəbning sez-kalami boyiqə silərgə xuni eytimizki, Rəb qəyta kəlgüqə tirik qəlojan bizlər uning aldioja qikiximiz jəzmən ölümdə uhlap qəlojanlarningkidin awwal bolmaydu; **16** Qünki Rəb qəttik bir nəwə tartip, bax pərixitining əwazi wə Hudaning kanay sadasi iqidə asmandin qüxidu wə Məsihdə bolup əlgənlər awwal tirilidu; **17** andin tirik qəlojan bizlər ular bilən birgə Rəb bilən həwada kərxütix üçün, bulutlar arisioja elinip kətürülimiz; xuning bilən biz Rəb bilən mənggü birgə bolimiz. **18** Xunga, bir-biringlarəya bu sezlər bilən riqəbət-təsəlli beringlar.

5 Lekin i qerindaxlar, silərgə xu ixlarning waqitliri wə zamanliri toşrisida yeziximning həjiti yok. **2** Qünki ezünglar obdan bilisilər, Rəbning küni huddi kəqidə kirgən oşrining kelixigə əhxax [tuyuksiz] kelidu. **3** Əmđi kixilər «[Dunya] tinq-aman boluwatidu» dəp turoqanda, huddi həmilidar ayalning tolojiki uxtumtut tutkənidək, həlakət ularning bəxioja tuyuksiz qüxidu; xuning bilən ular uningdin qəqip kutulalmaydu. **4** Lekin silər, i qerindaxlar, qərangətuluxka turojuqular əməssilər; xuning bilən u kün silərləni oşridək qəqütüp kəlməydu. **5** Qünki silər həmminglar yoruklukning pərzəntliri, kündüzning pərzəntliridursilər; biz kəqigə təwə

yaki qərangətuluxka mənəsup əməsmiz. **6** Xuning üçün baxka həmmisidək uhlamayli, bəlkə səgək wə salmaq bolayli. **7** Qünki uhlaydiojanlar kəqisi uhlaydu, məst bolidjojanlarmu kəqisi məst bolidu. **8** Biraq əzimiz kündüzgə mənəsup boləndin keyin, salmaq bolayli, kəkrimizgə etikəndək wə mehir-muhəbbətni sawut kilip, bəximizoja nijatka başlojanəy umidni dubuloja kilip kiyiwalayli; **9** qünki Huda bizni Əz oşəzipigə uqritix üçün əməs, bəlkə Rabbimiz Əysa Məsih arkilix nijatka erixitürüx üçün tallap bəkitkən. **10** U biz üçün əldi — məksiti, həyat kelip oşaq tursakmu yaki [ölümdə] uhləjan bolsakmu, bizning Uning bilən billə həyatta boluximiz üçündür. **11** Xuning üçün, hazir kiliwatqininglarəya əhxax, bir-biringlarni dawamlıq riqəbətəndürüp, bir-biringlarning [etikədini] qurunglar. **12** Əmđi i qerindaxlar, aranglarda japalix ixləwatqan wə Rəbdə silərgə yetəkqilik kilip, nəsihət bəriwatqanlarni qədirlixinglarni etünimiz. **13** Bu hizmətliri üçün ularni qongqur hərmət wə mehir-muhəbbət bilən qədirlənglar. Bir-biringlar bilən inək etünglar. **14** Əmma, i qerindaxlar, silərdin xunimu etünimizki, tərtipsiz yürgənlərgə nəsihət beringlar, yürəksizlərləni riqəbətəndürünglar, əjizlarəya yar-yələk bolunglar wə həmmə adəməgə səwriqan bolunglar. **15** Həqkaysinglar yamanlikka yamanlik qilmaslikka kəngül bəlunglar, bir-biringlarəya wə barlik kixilərgə həmixə yaxxilix kilixka intilinglar. **16** Hərdaim xadlininglar. **17** Tohtimay dua qilinglar. **18** Hərəkəndək ixta təxəkkür eytinglar. Qünki mana bular Hudaning Məsih Əysada silərgə qəratqan iradisidur. **19** Rohning otini əqürmənglar. **20** Aranglarda pəyoşəmbərlərgə yətküzülgən bəxəratlik sezlərləni kəmsitmənglar; **21** həmmə gəpni təxkürüp ispatlap kərünglar; durus bolsa uni qing tutup [qəldin bərmənglar]. **22** Yamanlikning hərəkəndək xəklidin ezünglarni yirək tutunglar. **23** Hatirjəmləning Iğisi boləjan Huda Əzi silərləni ezül-kesil pak-mukaddəs kiləjuq, Rabbimiz Əysa Məsih qəyta kəlgüqə pütkül rohinglar, jeninglar wə teninglarni əyibəz sakləjuq. **24** Silərləni Qəqirəjuqi bolsa sadix-wapadur, U uni jəzmən ada qilmay qəlmaydu. **25** Qerindaxlar, biz üçün dua qilinglar. **26** Həmmə qerindaxlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **27** Mən Rəbdə silərgə xuni jiddiy tapiləymənkə, bu hətni [xu yərdiki] həmmə mukaddəs qerindaxlarəya oşup beringlar! **28** Rabbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpki silərgə yar boləjuq!

Tesalonikaliklaroqa 2

1 Mänki Pawlus, Silas hëmdä Timotiydin Huda'Atimiz wä Rëbbimiz Äysa Mësihdä bolojan, Tesalonika xähiridiki jamaatkä salam. **2** Huda'Atimiz wä Rëb Äysa Mësihtin silërgä mehïr-xëpkät wä hatirjämlik ata kilinojay! **3** Silër üqün Hudaöja hërdaim tæxäkkür eytiximizöja toojra kelidu (hëmdä xundak kilix tolimu layiktur), i kerindaxlar, — qünki etikaqinglar küqlük ösmëktä hëmdä bir-biringlaröja bolojan mehïr-muhëbbitinglarmu expit taxmaktä. **4** Xuning bilën biz özimiz silërnïng bexinglaröja qüxkän, xundakla bërdaxlik beriwatqan barlik ziyankäxlik wä japa-eojirqiliklar iqidä kersätkän säwr-qidamlik wä etikaqinglar üqün, Hudaning hërkäysi jamaatlıridä silërdin pëhirlinimiz; **5** bu ixlar Hudaning kelidiojan adil hëkümïni kersitidiojan roxän bir alamëttur wä xundakla, bu ixlar silërnïng Hudaning padixahliköja layik hëسابlinixinglar üqün bolidu; silër mana xu padixahlik üqün zulum-zähmät qekiwatisilër; **6** xundak ikän, silërgä eojirqilik salojuqlaröja Huda eojirqilik salsa, hëm xundakla Rëb Äysa küdrätlik përixtiliri bilën ärxтин kayta keritingen qaojda, eojirqilikqa uqriojan silërgä biz bilën täng aramlik bërsä durus ix bolmamdu? **8** Xu qaojda U Hudani tonumaydioqanlardin, xundakla Rëbbimiz Äysa Mësihning hux hëwirigä itaät kilmaydioqanlardin yalkunluk ot bilën intikam alidu. **9** Bunday kixilär Rëbning huzuridin wä küq-küdrütining xan-xëripidin mährum kilinip, mænggülik hëlakät jazasini tartidu. **(aiöniös g166)** **10** U wakıtta U Özining barlik muqaddas bëndiliridä uluqlinip, xu künidä barlik ixëngänlärdä (silër dërwëkä bizning guwahlikimizöja ixëngändursilär) Özining karamëtlirini kersitip, madhijilëngili kelidu. **11** Xuning üqün, biz silër üqün daim xundak dua kilimizki, silërnï qäkirojan bizning Hudayimiz silërnï Öz [uluq] qäkiriköja layik hëسابlap, yaxhilikqa intilgän barlik güzäl mæksät-muddaliringlarni wä etikaqinglardin qıkkän barlik hizmätlinglarni küq-küdriti bilën ömälgä axurojay. **12** Xuning bilën, Hudayimizning wä Rëbbimiz Äysa Mësihning mehïr-xëpkäti arkilik Rëbbimiz Äysa Mësihning nami silërdä xan-xërp bolup uluqlinidu wä silërmu Uningda xan-xërpkä erixisilär.

2 I kerindaxlar, Rëbbimiz Äysa Mësihning kayta kelixi, xundakla bizning Uning bilën bir yërgä jëm kiliniximiz toojisida silërdin xuni etünümizki, **2** ägär silër «mælum rohtin këlgen hëhij»din bolsun, birsining sez-tëlimidin bolsun yaki «bizning namimizda» yezilojan mælum hätlërdin bolsun «Rëbning küni yetip kældi» degän sözni anglisanglar, jiddilixip hëdukuq kätmanglar yaki dëkkä-dükkägä qüxmanglar! **3** Bu ixlarda hërkindak ädëmnïng hërkindak usul bilën silërnï aldixöja yol köymanglar; qünki awwal «qong» yenix» bolup, andin «gunahij adëm», yëni «hëlakëtkä mähkum kilinojuqi adëm» axkarilanmıjuqä, axu kün këlmäydu. **4** Xu adëm huda dëp atalojanöja yaki kixilär qokunidojan hërkindak nërsilërgä karxi qıqip, özini hëmmidin üstün kilip kersitidu; u xundak kilip Hudaning ibadëthanisida olturuwelip, özini Huda dëp kersitip jakarlaydu. **5** Män silër bilën billä bolojan waqtında bularni silërgä eytkinim esinglarda bardu? **6** Wë uning bëlglöngän waqti-saiti kälmiğüqä axkarilanmaslıki üqün, nemining uni tosup turuwatqanlıki silërgä mælum. **7** Qünki «kanunni yökätquqi sirlik küq» allıkaqan yoxurun hërikät kilmaqta; lekin bu ixlarni hëzirqä tosup keliwatqan birsi bardur; U otturidin qıkküqä xundak tosuqluk peti turidu; **8** andin axu «kanunni yökätquqi» axkarilinidu; biraq Rëb Äysa aozidiki

näpisi bilänla uni yutuwetidu, kälgen qaojiki parlak nuri bilën uni yök kiliwetidu. **9** «Kanunni yökätquqi»ning mëydanöja qıqxı Xëytanning pëntliri bilën bolidu, u hër türlük küq-küdrät, mëjiza wä yalojan karamëtlärnï kersitip, **10** hëlakëtkä yüzlängänlärnï azduridojan hërhil këbih hiylä-mikirlärnï ixlitidu. Ularning hëlakät alidida turuwatqanlıqingning säwëbi ezilirini nijatqa yetäkleydiojan hëkikätni säymäy, uningöja kälbidin orun bërmäsilikidindur. **11** Xu säwëbtin, Huda ularöja yalojanqılıkqa ixansun dëp hëkikätin qätnitidojan bir küq äwätidu. **12** Nätijidä, hëkikätkä ixänmëy, bälki këbihlikni hürsänlik dëp bilgänlärnïng hëmmisi jazaöja mähkum kilinidu. **13** Lekin, äy, Rëb säygen kerindaxlar, biz silër üqün hërdaim Hudaöja tæxäkkür eytiximizöja toojra keliduki, Huda Rohning wasitisidä pak-muqaddas kilinixinglar wä hëkikätkä ixinixinglar arkilik silërnï nijatqa erixixkä mukëddämtilä tallıwaldu. **14** U biz yetküzgen hux hëwær arkilik silërnï xu nijatqa, yëni Rëbbimiz Äysa Mësihning xan-xëripigä erixixkä qakirdi. **15** Xuning üqün, äy kerindaxlar, tapan tiräp turunglar, biz silërgä eojizgä yaki hät arkilik yetküzgen talimni qing tutunglar! **16** Ämdi Rëbbimiz Äysa Mësihning Öz i wä bizni säygen, mehïr-xëpkät bilën mænggülik riqëbät-tësäli hëm güzäl ümid ata kilöjan Huda'Atimiz **(aiöniös g166)** **17** kälbinglarni riqëbätlëndürgëy hëmdä silërnï hër bir güzäl ix kilixta, hër bir yaxhi sözlärnï yetküzixtä küqländürgëy!

3 Ahirida, i kerindaxlar, biz üqün dua kilinglarki, Rëbning sözi huddi silërgä yëtkän qaojdikiğä ohxax, [hërkindak yërdä] tez tarqalsun wä xan-xërpälik dëp uluqlansun; **2** xuningdäk bizning këbih wä rëzil adämlärdin kutuluximiz üqünmu dua kilinglar. Qünki hëmmila adëm ixëngä-ëtikädlik boluwërmäydu. **3** Ämma Rëb Öz i xänqlitinkur; U silërnï mustähkam kilidu hëm rëzil boluquqidin saklaydu. **4** Ämma Rëbdä, silërgä tapiloinimizni kiliwatisilär, xundakla dawamlik kiliwëridu, dëp hatirjämiz. **5** Ämdi Rëb kälbinglarni Hudaning mehïr-muhëbbitigä hëm Mësihning säwr-qidamliköja qömkäxkä yetäkligäy. **6** Ämdi kerindaxlar, Rëbbimiz Äysa Mësihning namida xuni tapilaymizki, bizdin alojan tälmlërgä riayä kilmay, tærtipsiz yürgänlërdin özünqlarni neri tutunglar. **7** Bizdin kandaq ilgä elixinglar keräklirini özünqlar bilisilär; qünki biz silër bilën billä bolojanda tærtipsiz yürmigenidük. **8** Hëqkimning nenini bikaröja yemäyttük; bälki biz hëqkaysinglaröja eojirimizni salmaslık üqün, keqä-kündüzläp tirixip-tirmixip japalik ixläyttük. **9** Bunday kiliximiz, silërdin yardëm küttüxkä hëklük bolmiojanlıkimizdin ämas, bälki özimizni silërgä bizdin yaxhi ilgä qaldurup, silërnïng bizgä ägixixinglar üqün idi. **10** Qünki biz silërnïng yeninglarda boloinimizda silërgä: «Birsi ixlimäymän desä, u yemisun!» dëp tapiloinidük. **11** Qünki biz aranglarda bəzilərnıng tærtipsiz laojaylap, hëq ixlimäy baxqılarınıg ixlirioja arilixip yüridojanlıkını angıldük. **12** Biz muxundaklaröja Rëb Äysa Mësihdä xundak buyruymiz wä ularidin etünüp soraymizki, tinq yaxap, ämgikinglar bilën öz neninglarni tepip yönglar. **13** Lekin silër, i kerindaxlar, yaxhi ixlarni kilixtin erinmanglar. **14** Ämma ägär uxbu hetimizdiki sözlërgä itaät kilmaydiojan birsi bolsa, uningdin hëzär äylänglar wä uni hijalëtkä qaldurux üqün uning bilën bardı-köldi kilmanglar. **15** Biraq, uni düxmän qatarida kermay, äksiqä uningöja bir kerindax süpitidä näsihät kilinglar. **16** Hatirjämlik igisi bolojan Rëb hër waqit hër yolda xähsän silërgä hatirjämlik ata kilöjay. Rëb hëmminglar bilën billä bolöjay! **17** Mänki Pawlus bu ahirik salimimni öz qolum bilën yazdim; bu, mening hëmmä hätlirimning öziğä has bëlgisidir. Mana bu

mening ez kəlimimdur. **18** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-
xərkəti həmminglarəya yar boləy!

Timotiyoğa 1

1 Kütquzoqumiz Hudaning wə ümidimiz Məsih Əysaning əmri bilən əvəs yohidiki ezümning sadıq oqlum bolojan Pawlustin **2** etikad yohidiki ezümning sadıq oqlum bolojan Timotiyoğa salam. Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpəət, rəhımdillik wə hatırjəmlilik bolojay! **3** Makedoniya əlksisigə barojanda, səndin öltənginimdək [xuni yəne etünimənkı], [xu yərdiki] səni kixilərgə bid'ət təlimlərnı egətmənglər dəp tapılıxigə üqün sən dawamlıq Əfəsus xəhırıda qalojın; **4** ularning əpsanilər wə ayiojı yok nəsəbnamılərgə bənd bolmaslıqını tapilojın; bular Hudaning etikad arkiılıkla əməlgə axurulidiojan Əz eyigə bolojan pilanını ilgiri sürməydu, bəki pəqət bimənə talax-tartıxlarnı kəltürüp qikiridu, halas. **5** Əmdilikta bizgə tapılanojan təlimning muddiası sap kəlb, pak wijdan wə sahtılıksız etikadın kelip qikidiojan mehır-muħəbbəttin ibarəttur. **6** Bu ixlarda bəzi kixilər qətnəp, bimənə gəplərnı kılıxqa burulup kətti. **7** Ularning Təwrat qanunining əliması bolujusi bə; birak ular əzlrining nemə dawətkanlıqını yaki əzlrining hədəp kəyt kilıwatқан səzlrining nemə ikənlikini qüxənməydu. **8** Əmdi bizgə məlumki, əgər kixilər Təwrat qanunını əyni muddiasida kollansa, u paydılıktur. **9** Qünki biz yəne xuni bilimizki, Təwrat qanunı həkqaniy adəmlər üqün tüzülgən əməs, bəki qanunoğa hiləplik kıljuquilar wə boynı qətkitlər üqün, ihəssizlər wə gunaħkarlar üqün, iplaslar wə kupurluk kıljuquilar üqün, atısını öltürgüqilər wə anısını öltürgüqilər üqün, katıllar, **10** buzukluk kıljuquilar, baqqıwazlar, adəmlərnı qulluqqa bulioquilar, yalojanqılar, kəsəmhərlər üqün wə yaki saqlam təlimlərgə zit bolojan baxka hərəkəndək kilmixlarda bolojanlar üqün tüzülgən. **11** Bu təlimlər təxəkkür-mubarəkkə layıq Bolojuqi Hudaning manga amanət kıljojan xan-xəripini ayan kıljojan hux hawərgə asasanlojan. **12** Manga küq-kudrət bərgən, meni ixənqlik dəp qarap, Əz hizmitigə təyinlənən Rəbbimiz Məsih Əysaoğa təxəkkür eytəmənkı, **13** U meni təyinlidı! — burun kupurluk wə ziyənkəxlik kıljuquqi, zalım bir adəm bolsammu, manga rəhım kərsitildi; qünki mən bu ixlarnı nadanlıq wə etikadsızlıqtın kıljojanidim. **14** Həlbuki, Rəbbimizning manga kərsətkən mehır-xəpki təziyadilixip, Məsih Əysada bolojan etikad wə mehır-muħəbbət wujudmoğa elip kirilixi bilən exip taxtı. **16** Muxu səz ixənqlik wə hər adəm unı kəbul kilixi tegixliktur — «Məsih Əysa gunaħkarlarnı kütquzux üqün dunyaoğa kəldi!». Mən gunaħkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Lekin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiyi gunaħkar bolojan meni, keyin Əzigə etikad kilip, mənggülik həyatka erixidiojanlaroğa misal kilip məndə Əzining barlık səwr-takitini ayan kilixi üqün, manga rəhım-xəpəət kərsitilgəndur. **(aiōnios g166)** **17** Əmdi mənggülik Padıxəhka, yəni əlməydiojan wə kəz bilən kərgili bolmaydiojan, birdinbir Hudaοə əbədil'əbədgıə hərmət-izzət wə xan-xəpəət bolojay! Amin! **(aiōn g165)** **18** Əy, oqlum Timotiıy, burun sən toqruluk eytilojan bexarətlik wəhıylərgə asasən bu buyruqını sanga tapxurımən. Bu wəhıylərnı qoral kilip, etikadta wə pak wijdaningda qing turup, güzəl urux kıljoysən. Bəzilər wijdanında pak turuxıtın qətnəp kətti, nətijidə ularning etikadi huddi hada taxka urulup oqrk bolojan kemidək wəyran boldi. **20** Humeneus wə Iskəndərlər mana xundək kixilərdındur. Ularnı kupurluk kılmaslıqını əgənsun dəp, Xəytanning ilkiyə tapxurdum.

2 Mən həmmidin əwwal, [etikadqilaroğa] pütkül insanlar üqün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət kilixini, baxkılar üqün

murajət kilixini wə təxəkkürlər eytixini, **2** bolupmu padıxəhlar wə barlık əməldarlar üqün dua-tilawət kilixini jekiləymən. Xundək kıljoanda, biz toluq ihlasmənlik wə salmaqlik bilən tinq wə aman-esən həyat kəqürəloyımiz. **3** Bundək dua-tilawət kilix güzəl ixtur, Kütquzoqumiz Hudanı hürsən kilidu. **4** Qünki U pütkül insanıttıq kütquzuluxı wə ularning həkikətnı tonup yetixini halaydu. **5** Qünki birlə Huda bardur, Huda bilən insanlar arisida bir kelixtürgüqümü bar, U bolsimu Əzi insan bolup kəlgən Məsih Əysadur. **6** U barlık insanlarnı hər kilix üqün Əzini qurban kilip bədəl təldi; xundək kilip bəkitilən wəqit-saitidni Hudaning nijatioğa guwahıq berildi. **7** Mən bu guwahıqlıni yətküzüx üqün jakarqi wə rusul boluxka təyinlinip (mening bu səzlrinimning həmmisi rast, mən yalojan gəp kilmidim), yat əlliklərgə etikad wə həkikət yolida egətküqi bolup tikləndim. **8** Xunga, mən xuni halaymənkı, ərlər kəyərdə bolsun, duaοə jəm bolojanda oqəzəpsiz wə dətaləxsiz həlda, həlal əməllik kollirini kəltürüp dua kilsun. **9** Ohxax yolda ayallarmu muwəpiq kiwinip, əzlrini ar-nomus wə salmaqlik bilən pərdəz kilsun. Ularning əzlrini pərdəzlxax, qaqlirini alahidə yasax wə altun, ünqə-mərwəyit wə esil kimmət kizim-keqəklər bilən əməs, **10** bəki güzəl əməlləri bilən pərdəzlxaxı halaymən. Bu, Huda yolida təkwadər bolay degen ayallaroğa yarixidu. **11** [Jamaət sorunlirida], ayallar tinq olturup, toluq itaətmənlilik bilən təlim alsun. **12** Lekin ayallarning ərlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküüm sürüxigə yol koymaymən. Əksiəq, ular tinq bolsun. **13** Qünki əwwal Adəm'ta, keyin Həwa'ana yaritilojan. **14** Awwal aldinip əzdurulojanmu Adəm'ta əməs, bəki [Həwa'ana] idi. U tolimu aldanəjanlıkdin ularning itaətsizlikigə qüxüp kəlgənidi. **15** Lekin ayallar etikadta, mehır-muħəbbət wə pak-muħəddəslikə salmaqlik bilən turidiojanla bolsa, ular toluqta sak-salamət kütulidu.

3 «Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxka intilsə, u güzəl bir wəzıpinı arzu kıljojan bolidu» degen bu səz həktur. **2** Əmdi yetəkqi bolsa əyibsi, bir hotunluk, salmaq, pəmlik, ədəplik, məhəmdost, Huda toqrısida təlim bərələydiojan boluxı, **3** xundəklə hərəkəx wə zorawan bolmaslıqı, mulyayım boluxı, səpra, nəpsaniyətqi bolmaslıqı, **4** əz ailisini yaxhi baxkuralaydiojan boluxı, tolimu saləpətlik bilən pərzəntlirini ata-anisioğa boysuniojan kilip tərbiyiliyələydiojan kixi boluxı kerək. **5** Qünki birsi əz ailisini baxquruxını bilmişə, u Hudaning jamaıtidin qandəkmə həwər alalısın? **6** [Yetəkqi] yəngi etikadqılardın bolmışın; undək bolsa, u təkabburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqriojan həkümgə qüxidu. **7** U [jamaətning] sırtidkilər tərıpidinmu obdan tərıplınidiojan boluxı kerək; xundək bolojanda, u baxkılarning qarilixioğa uqrimaydu, Xəytanning kiltikioğa qüxməydu. **8** Huddi [yetəkqilərgə] ohxax, jamaətning hizmətkarlırimu salmaq, ikki hil gəp kilməydiojan, hərək-xarəbka bərliməydiojan, nəpsaniyətqi bolmiojan kixilərdin boluxı, **9** pak wıjdani bilən etikadning sirini qing tudıdiojan boluxı lazım. **10** Bundək adəmlərnımu aldi bilən sinəp kərup, əyib tərəpliri bolmışə, andin hizmət wəzıpisigə koyuxka bolidu. **11** Xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallirımu təmkın, pitnə-pasat kilməydiojan, salmaq wə hərəkəndək ixtə ixənqlik bolojanlardın boluxı lazım. **12** Hizmətkarlar bir hotunluk, əz pərzəntliri wə ailisini yaxhi baxquridiojan kixilərdin bolsun. **13** Hizmətkarning wəzıpisini obdan orunojanlar əzi üqün yaxhi nam-ataqka sazawər bolidu wə Məsih Əysada bolojan etikadta zor jür'ət-ixənqə erixidu. **14** Mən gərgəq pat arida yeningəyətıp berixni arzu kılşammu, yənilə bu hətni yazdıım; **15** Mubada

mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özünigi kəndə tux kerəklikini bilisən. Bu ailə bolsa tirik Hudaning jamaiti, həkikətning tüvrüki wə təglikidir. **16** Həmməylən etirap kilmay turalmayduki, ihlasmənlikning siri büyüktür: — «Əzi insan tenidə ayan boldi, Roh Uning həkəkaniylikini ispatlidi, Pərixtilərgə u kəründi, Uning həwiri pütkül əllərgə jakarlandi, Jahanda Uningoşa iman kəltürüldi, U xan-xərəp iqidə ərxə kətürüldi».

4 Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki, ahir zamanlarda bəzilər etiqədtin yenip, aldamqi rohlərgə wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu. **2** Bundaq [təlim bərgüqilər] sahtilikta yaloqanqilik kəlip, huddi daoqmallaq kəydürüwətəkəndək öz wijdanini yökətip koyoqan; **3** ular nikaqlinixini wə bəzi yeməklikləni istemal kəlixni mən'i kəlidu. Əmma [ular mən'i kəlidioqan] yeməklikləni Huda Əzigə etiqəd kəloqan həm həkikətni bilgənləning təxəkkür eytip qəbul kəlixni üqün yaratqanidi. **4** Qünki Huda yaratqan həmmə nərsə yaxxidur, ular təxəkkür bilən qəbul kəlinsa, ularning həqkaysisini qəklər rət kəlixqə bolmaydu. **5** Qünki ular Hudaning sez-kalami wə insanlarning duasi bilən həlal kəlinidu. **6** Bu nəsihətləni kəridaxlarning səmigə salsang, Məsih Əysaning yaxhi hizmətkari boləqan bolisən. Xundaqla, əzünigim əstayidil əgəxkən etiqədkiti wə saqlam təlimlərdiki səzlər bilən kuwwətləndürülgənlik ayan bolidu. **7** Əmma ihlasmənlikning wə momaylarning əpsanilirini qətkə kəqip, əzünigini ihlasmənlik yolida qənikiturup yetixtərgin. **8** Qünki «Bədənni qənikituruxning azraq paydisi bar, lekin ihlasmənlikte intilixning hərtərəplik paydisi bar; u hazirqi wə kəlgüsü həyat üqün bəht elip kəlidu» **9** — bu səz həqtür wə uni qəbul kəlixqə pütünləy ərzydu. **10** Əməliyəttə biz buning üqün japalik əjir singdürüwatimiz wə har kəliniwatimiz. Qünki ümidimizni pütkül insanlarning, bolupmu etiqəd kəloquqlarning Kutkuzəruqisi — mənggü həyat Hudağa baoliduk. **11** Bu ixlarni [jamaətkə] tohtimay tapilioqin wə əgətkin. **12** Həqkimning sening yaxliqəngə səl kərixioşa yol koyma; bəki səzlirigdə, əməllirigdə, mēhīr-muhəbbət, etiqəd wə paklikta etiqədqilərgə nəmunə bol. **13** Mən yeningəşa barəşuqə, əzünigini jamaətkə [mukəddəs yazmilarni] oqup berix, jekiləx wə təlim berixkə beoixlioqin. **14** [Jamaətingning] aqsakalliri kəllirini uqəngəşa koyoqanda, [Hudaning] wəhəiyisi arqilik sanga ata kəlinixi bilən səndə boləqan iltipətkə bəpərwəlik kəlima. **15** Bu ixlərgə berilip, əzünigini ularoşa toluq atioqin. Xuning bilən sening əlaə bəşənkəlikəng həmməyləngə ayan bolidu. **16** Əzünigə wə bərgən təliminggə izqil kəngül koyoqin. Qünki xundaq kəloqanda əzünigim wə sanga kulək saləqanlarnimu kutkuzisən.

5 Yaxanoqan ərləni əyibligəndə kəttik səzlimigin, bəki ularoşa atəng süpitidə nəsihət bərgin. Xuningdək, yigitlərgə kəridaxlirig süpitidə səzgin. **2** Yaxanoqan ayallərgə anəng süpitidə, yax ayallərgə aqa-singillirig süpitidə hər ixta pak kəlb bilən muamile kəloqin. **3** Həkikəti tul ayallarni hərmətləp, ularning həlidin həwər əl. **4** Ləkin, tul ayallarning pərxəntliiri yəki nəwriiri bolsa, ular əldi bilən öz ailisigə nisbətən ihlasmənlikni əginip, əz ata-anisening əjirni yəndursun; qünki bu ix Hudani hürsən kəlidu. **5** Əmdi həkikəti tul ətəwətkə, yəloquz kəloqan ayallar bolsa, ümidini Hudağa baoləqan bolup, kəqə-kündüz dua-tilawəttə bolidu. **6** Ləkin huzur-hələwətkə bərilgən tul hotun həyat bolsimu, əlgəngə barawərdür. **7** Əmdi bəxkəlar tərəpidin əyiblinidəqan əhwaləğa qüxüp kəlməsliki üqün sən ularoşa bu ixlarni jekiləp tapilioqin. **8** Ləkin birsi

öz tuoqanliridin, bolupmu öz ailisidikilərdin həwər əlmisa, u etiqədtin tanəqan dəp kərilip, kəpirlərdin bəttər bolidu. **9** Tul ayal tizimoğa elinsa, yəxi atmixtin təwən bolməsliki, birlə əning ayali boləqan boluxi kərak, **10** yəne güzəl əməlliri bilən tərəpləngən boluxi, balilirini yaxhi tərbiyələp qəng kəloqan, musəpirlərgə mēhəmdəstluk kərsətkən, mukəddəs bəndiləring putilirini yuyup koyoqan, kəyinqilikta kəloqanlaroşa yərdəm kəlini uzartqan, əzini hərhil həyr-sahawət ixlirioşa beoixlioqanlar boluxi kərak. **11** Ləkin yax tul ayallarni [tizimlikkə] kərgüzmə. Qünki ularning ixkə həwəsliiri kəzoqilip, Məsihdin tenip, kəyta nikaqlinixini arzu kəlidu; **12** xuning bilən, ular dəsəp bərgən wədisigə hiləplik kəlix səwəblik əyiblik bolidu. **13** Uning üstigə ular hürunlukni adət kəliwəlip, əymu-ey dokurup yürüxni əginidu; xundaqla hürun bolupla qəlmay, oşəwət kəlip, bəxkəlarning ixlirioşa qəpəloqək bolup nəyalik ixlərgə waləkəylioqanlardin bolup kəlixni mumkin. **14** Xuning üqün, bundək yax tul ayallarning nikaqlinip, pərxənt kərip, ey ixliri bilən xuəqullinixini həlaymən. Xundaq kəloqanda, bizgə kərxə turoquqioşa bizni hərkəndək əyibləp-həkarətləx pərsiti qikmaydu. **15** Qünki xundaq bəzi tul ayallar əllikəqan etiqədtin tenip Xəytəning kəynigə kirip kətti. **16** Əgər etiqəd bar bir ər yəki ayal kixining tul kəloqan tuoqanliri bolsa, u əzi ularoşa yərdəm bərsun, yəki jamaətkə qüxməsun. Xundaq boləqanda, jamaət həkikəti igə-qəqisiz tul ayallərgə yərdəm kəiləydu. **17** Jamaətni yaxhi yətləkəylioqan aqsakallar, bolupmu Hudaning sez-kalamini yətküzüx wə təlim bərxətə əjir singdürgənlər ikki həssə hərmətkə sazawər kəlinsun. **18** Qünki mukəddəs yazmilarda: «Həman təpkən əküzning aqzini boşma» wə: «Mədikar öz həkikəni elixqə həkikətkür» dəyilgən. **19** Ikki yəki üq guwahqi həzir bolmioquqə, aqsakal üstidin kəlinioqan ərxni qəbul kəlima. **20** Əgər [aqsakallərdin] birsi gunəh sadir kəloqan bolsa, bəxkəlarningmu buningdin ibrət elip kərxixi üqün, jamaət əldidə tənbiə bərip əyibligin. **21** Hudaning, Məsih Əysaning wə Huda tallioqan pərixtiləring əldidə xuni sanga agəh kəlip tapiləyməni, sən bu əmlərgə həq ayrimiqilik kəlmay, həqkəndək ixta bir tərəpkə yan basmay kət'iy əməl kəloqin. **22** Bərxəning uqisioğa kəlungni koyuxkə əldirəp kətmə; bəxkəlarning gunəhlirioşa xerik bolma. Əzünigini pak tutkən **23** (axkəzining yaxhi bolmioqanliki, xundaqla sən daim əşriyidəqan boləqəqə, sula iqiwərməy, bir'əz xərbəmu iqip bərgin). **24** Bəzi kixiləring gunəhliri burunla enik, xundaqla sorək küniqigə saklinidu; ləkin bəziləringki ularning kəynidin əgixip bəridu, kəyin axkə bolidu. **25** Huddi xuningəşa ohxax, bəzi kixiləring güzəl əməllirini asanla kərwəloqili bolidu; həzir axkə bolmisa kəyin axkərilənməy qəlmaydu.

6 Kulluk boyunturuk əstidə boləqanlarning həmmisi əz hojayinlirini hər tərəptə hərmətlisun. Xundaq kəloqanda, Hudaning nami wə Uning təlimining həkarətkə uqrixidin saklanəqili bolidu. **2** Hojayinliri etiqədqə bolsa, kulliri: «Biz həmmimiz ohxaxlə kəridaxlaroşa» dəp, ularoşa hərmətsizlik kəlməsun. Əksiqə, ularoşa təhimu əstayidil hizmət kəlinsun. Qünki ularning yaxhi hizmitidin bəhərimən bolidəqanlar dəl sadik etiqədqilər həm səyümlük bəndilərdür. Sən bu təlimləni əgətkin wə jekiligin. **3** Ohximioqan təlimləni tərəqib kəloqan wə saqlam səzləni (yəni Rəbbimiz Əysə Məsihning hək səzliirini), xundaqla ihlasmənlikkə yətləkəylioqan təlimni qəbul kəlimioqan kixi bolsa, **4** undəklar dəwətkə kərləngəlp kətkən, həqnemə qüxənməyidəqan kixilərdindür. Ular niza-munəzirə pəyda kəlixqə wə gəp talixiqə hərismən; bundək ixlərdin həsəthorluk, jedəl-məjira, təhmət, rəzil gumanhorluk həsil bolidu, **5** həmdə niyiti qirikləxən, həkikətkin məhrum boləqan kixilər arisida

daimlik sürkilix kəltürüp çiqiridu. Bundaq kixilər ihlasmənlikni payda-tapawətning bir yoli dəp qaraydu. **6** Dərwəkə, [Hudaəja] ihlasmən wə razimən bolux oʻjayət zor paydidur. **7** Qünki biz bu dunyaəja heqnemə elip kəlmiduk, xuningdak uningdin heqnemini elip ketəlməymiz. **8** Xunga, yemək-iqmək wə kiyim-keqij yetərlik bolsila bulardin qanaət kilimiz. **9** Lekin bay boluxni oylaydioqanlar bolsa haman azduruluxlarəja uqrap, tuzakka wə xundakla insanlarni wəyranqilikka wə halakətkə qektüridiəjan nurojun əhmikanə həm ziyalik arzu-həwəslərnin ilkiyə teyilip ketidu. **10** Qünki pulpərəslik hərhil rəzilliklərnin yiltizidur. Bəzilər buningəja intilixi bilən etikədtin qətnəp, əzlrini nurojun dərd-qayoqlar bilən sanjidi. **11** Əmma sən, əy Hudaning adimi, bundak ixlardin yirak qaç; həkqaniylik, ihlasmənlik, ixənq-etikəd, mehİR-muhəbbət, səwrtakət wə məmin-mulayimlikni intilip qoqla. **12** Etikədtiki güzəl kürəxtə küqəp kürəx qil. Mənggülik hayatni qing tutqin. Sən dəl buningəja qəqirildinğ həm də uning yolida nurojunliəjan guwahqilar aldidə bu etikədnin güzəl xahitlikini qilding. **(aiōnios g166)** **13** Həmmigə hayatlik beriwatqan Hudaning aldidə, xundakla Pontius Pilatus aldidə güzəl xahitlikni qilip guwahlik bərgən Məsih Əysaning aldidə sanga xuni tapilaymənki, **14** Rəbbimiz Əysa Məsih qayta ayan boləjuqə, [Hudaning] bu əmrigə heq qusursiz wə daəjsiz əməl qiləjin. **16** Uning ayan boluxini wakit-saiti kəlgəndə birdinbir mənggü əlmigüqi, insan yekinlixalmaydioqan nur iqidə yaxaydioqan, heqkim kərmigən wə kərəlməydioqan mubarəkləxkə layik boləjan birdinbir Həkümran, yəni padixəhlarınin Padixəh, rəblərnin Rəbbi əməlgə axuridu. Uningəja izzət-hərmət wə əbədil'əbəd küq-kudrət boləjay, amin! **(aiōnios g166)** **17** Bu zamanda bay boləjanlarəja məəqrurlanmaslikni, tayanəjusiz ətkünqi baylikka əməs, bəlki biz bəhrimən boluxka həmmini bizgə sehiylik bilən tolup taxqan həlda təminligüqi Hudaəja tayinip ümid baəqlaxni tapiləjin; **(aiōn g165)** **18** ularəja yahxi əməllərnə qilixta [həkikiy] bay bolunglar, həyr-sahawətlik ixlarda mərd, baxqilar bilən ortaq bəhrinixkə qoli oquq bolunglar dəp tapiləjin. **19** Ular bundak qiləjanda, həkikiy hayatni tutux üqün kələqəktə əzlrigə puhta bir əsas-ul bolidioqan bir həzinə topliyalaydu. **20** Əy Timotiy, sanga amanət qilənoqan [həkikətlərnə] qoqla. Əzünqni ihlassiz, quruk gəplərdin həm də atalmix ilimning talax-tartixliridin neri tutqin. **21** Bəzilər muxundak bimənə [ilimgə] egimən dəp jakarlap, etikədtin qətnidi. MehİR-xəpəkət silərgə yar boləjay!

Timotiyoqa 2

1 Məsih Əysada wadə kılınoqan hayatni elip berix üqün, Hudaning iradisi bilən Əysa Məsihning rosuli bolojan mənki Pawlustin səyümlük balam Timotiyoqa salam: Huda'Atimizdin wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehir-xəpəkət, rəhımdillik wə hatirjəmlük bolojay! **3** Mən ata-bowilirimning izini besip sap wıjdanım bilən hizmitini kıwaliwatqan Hudaqə taxəkkür eytimən, qünki keqə-kündüz dualirimda seni tohtasız əsləp turimən; **4** keç yaxlıringni əsliginimə, xadlıkqa qemüxüm üqün sən bilən yəne didarlıxıxka kattik təlpünüp yürməktimən; **5** qünki seningdə bolojan sahtılıksız etiqad esimdin qıkmaydu. Bu etiqad əng awwal momang Loista, andin anang Ewnikida bar bolojan, əmdi hazır səndimə bar ikən dəp hatirjəwmə. **6** Xuning üqün mən xuni kaytidin sanga əslitimənki, qollirimni uqangoqa koyuxum bilən səndə bolojan, [Huda] sanga təkdım kıloqan iltipatni kaytidin yalkunlitip jari kıloqın. **7** Qünki Huda bizgə qorqunqaklıqning rohinı əməs, bəlki bizgə küq-küdrətning, mehir-muħəbbətning wə salmaqıqning Rohini təkdım kıldı. **8** Xunga Rəbbimiz həkqıdiki həwər-guwahlıqın, yaki Uning məħbusi bolojan məndin nomus kılmə. Əksiqə, Hudaning küq-küdriti bilən hux həwərnı jakarlıx yolidiki harlık-muxəkkətnı əz həssəng boyıqə ortək tartqın; **9** Huda bizni əz əməllirimizgə əsasən əməs, bəlki əz muddiasi wə mehir-xəpəktigə əsasən kütquzup, pak-mukəddəs qakırıki bilən qakırdı; Uning bu mehir-xəpəkti həmmə dəwr-zamanlardin ilgirila Məsih Əysada bizgə beoıxlanoqandur; (aiōnios g166) **10** lekin bu mehir-xəpəkət Kütquzoqucimə Əysa Məsihning kelixi bilən hazır ayan boldı; U əlümni bikar kıliwetip, hux həwər arkılık hayatlık wə qırmaslıknı yorukluqta ayan kıldı. **11** Mən bolsam əllərgə bu hux həwərnıng jakarqısı, rosuli wə təlim bərgüqısı bolup təyinləngən. **12** Mən xu səwəbtin hazırkı bu harlık-muxəkkətlərnı tartmaqımən. Lekin buningdin nomus kılməymən; qünki mən kingə etiqad kılojanlıqımni bilənmə həmdə Uning mənə tapxuroqan amanitini xu künqıqə saklıyalaydiojanlıqıqə qadır ikənlikigə ixəndürüldüm. **13** Məndin angloqan saqlam təlim səzlrining nəmunilik bir üzündisini saqlap, Məsih Əysada bolojan muħəbbət wə etiqad bilən qing tutqın; **14** bizdə məkanlıxkan Mukəddəs Rohka tayınip sanga tapxuruloqan xu gızəl amanətın saqla. **15** Sən bilginıngdək, Asiya əlksidiki [etiqadqılarning] həmmisi [degüdək] məndin yüz əridi. Ularning arisida Figelus wə Hermogenesmu bar. **16** Rəb Onesiforning ailisidikilirigə rəhım-xəpəkət kərsətkə. Qünki u mening məħbus bolojanlıqımdin heq nomus kılmay kəp kətim meni yoqlap səyündürdi. **17** U Rim xəhirigə kəlginidə meni tapkuqə kəp izdəp awarə boluptu. **18** Rəb xu künidə uni Əzidin rəhım-xəpəkətkə muyəssər kıloqay; uning əfəsus xəhıridə mənə kərsətkən hizmətlirining qanqilik ikənlikini obdan bilisən.

2 Xunga əy oqlum, sən Məsih Əysada bolojan mehir-xəpəkətkə tayınip küqlük bol; **2** wə sən kəp guwahqılar aldidə məndin angloqanlirıngni həm ixənqlik həmdə baxkıləroqımu təlim bəralaydioqan adəmlərgə amanət kıloqın. **3** Əysa Məsihning yaxhi jəngqısı bolux süpitidə, harlık-muxəkkətnı əz həssəng boyıqə ortək tartqın. **4** Jəngqı bolojan kixi əzini əskərlikkə tizimloqan sərdarını razi kılix üqün adattiki turmux ixlirini əzizgə hələk kıliwalmaslıki kərek. **5** Musabikigə kətnaxkan tənħərikətkımu musabikə qaidilirigə riayə kılmisa, qəlibə tajoqə erixəlməydu. **6** Əjir singdürgən deħkan həsulidin birinqı bolup bəhrimən boluxi tegixliktur. **7** Bu səzlrım üstidə yaxhi oyla, xuning

bilən Rəb sanga həmmə ixta yorutıdu. **8** Sən Dawutning nəslı bolojan, əlümün tirilgən Əysa Məsihni mən yətküzüwatqan hux həwər boyıqə esingdə qing tut. **9** Bu hux həwərnı dəp kəp harlık-muxəkkət qekip, hətta jinayətki həsəblinip kixənlinip yatımən. Həlbuki, Hudaning səz-kalımı heq kixənlənməydu! **10** Əmdi mən dəl xu səwəbtin, [Huda] tallioqan bəndilərnıng Məsih Əysada bolojan nijatka mənggülik xan-xərgə bilən erixixi üqün həmmə ixka bərdaxlık berimən. (aiōnios g166) **11** Təwəndiki bu səzler ixənqliktur: — «Uning bilən billə əlgənıknəmiz, Uning bilən hayatta billə yaxaymız. **12** Kıyınqılıqləroqə bərdaxlık bərsək, Uning bilən billə həküm sürimiz. Biz uningdin tansak, Umu bizdin tanıdu. **13** Biz Uningoqa sadəkətsizlik kılsakmu, U yənıla sadəkətlıktur; Qünki U Əzidin heq tanalməydu». **14** Bu ixlərnı dawamlık [kerındaxlarning] səmigə selip, ulərnı Rəb aldidə bımənlə səzler üstidə talax-tartix kılməslikni əstaydıllık bilən aqahlandıroqın. Bunday talax-tartixlarning heqkəndək paydısı bolmayla qalmay, bəlki angloqıqlərnı nabut kılıdu. **15** Usta tikimqı rəhtni toqra piqkəndək həkikət səzini durus qıxəndürüp, əzıngni Huda aldidə təstiklanoqıduq, yərgə qarap qalməydioqan məhir bir hizmətkar kılip kərsətxə itilip kəngül koyoqın; **16** lekin iplas, kuruk gəplərdin neri tur. Qünki bundək gəplərnı kıloqıqlar bəribir təhimu ihlassızlıkka qəmüp ketıdu. **17** Muxundəklarning gəpliri huddi mərəzdək tezla yamrap ketıdu. Himeneyus wə Filetoslar mənə xundəklarning iqıdiki ikkisidur; **18** ular həkikəttin qətnəp, əlgənlərnıng tirilixi dəgən bu ix əllikəyan yüz bərip boldı, dəydu, xundəklə bəzilərnıng etiqadını oqulıdu. **19** Həlbuki, Hudaning məzmüt uli qing turmaqta. Uning üstigə məħür bilən: «Rəb Əzizgə təwə bolojanlərnı tonuydu» wə «Rəbning mubərək naminı ləwzigə əldioqanlarning həmmisi rəzilliktin qol üzsun» dəp məħürləngəndur. **20** Bay-bayaxat adəmnıng eyidə pəkət altun wə kümtüx qaqa-kuqıqlarla əməs, yoqıq, sapal qaqlarmu bolıdu. Qaqa-kuqıqlarning bəziliri ətiwarlınidu, bəziliri pəs kərilıdu. **21** Əgər bir kixi əzini undəklarning kiridin tazilap həliy kılsa, u mukəddəs kılınoqə, hoyayimizoqə yaraydioqan həkəndək, hərkəndək gızəl ixlaroqa təyyar bolıdu. **22** Xunglxakka, yaxlıkning arzu-həwəsliridin əzıngni qaquroqın, pak kəlb bilən Rəbgə nıda kıloquqı bilən billə həkqaniylik, ixənq-etiqad, mehir-muħəbbət wə tinq-hatirjəmlıknı qoqlıxip izdə. **23** Lekin əħmıkanə, bilimsizliktin qıqkan talax-tartıxləroqə arilixixni rət kıl, qünki bundək ixlarning jedəl bərtıyoqanlıqını bilisən. **24** Əmdiliklə Rəbning kuli jedəlləxməslikı, bəlki həmmə kixilərgə mulayım-məhrıban, təlim bərixkə məhir, səwr-təkətlik boluxi kərek; **25** xuning bilən əz-əzizgə qarxi bolojanlaroqə u Huda bəlkim uləroqə həkikətnı tonup yetixigə towa kılıdioqan kəlbni bərag dəp, məmin-mulayimlik bilən nəsihət kılsun; **26** bundək bolojanda ular uykusını eqıp, əzlrini əz muddiasioqə əməl kılixka tutqun kıloqan İblisning tuzikıdin qutulalaydu.

3 Əmma xunımu bilginiki, əhir zamanlarda əojir künlər bolıdu. **2** U qəoqđiki insanlar əzinıla oylaydioqan, pulpəras, mənəmənqi, həkəwur, kupurluk kılıdioqan, ata-anisining səzini tingximəydioqan, tuzkor, iplas, **3** kəyümsiz, kəqürümsiz, təlməthor, əzini tutalməydioqan, wəħxiy, həzur-hələwətlikkə düxmən, **4** satkun, təlwə, xəhrətpərəs, həzur-hələwətlik Hudadin yaxhi kəridioqan, **5** sırtkı kıyapəttə ihlasmən boluwelip, əməliyəttə ihlasmənlikning kudritini inkar kılıdioqan bolıdu. Bundaylardın yırək tur. **6** Qünki ularning arisidiki bəzilər eymu-əy soqunup kirip, gınahlar bilən besiloqan, hərhil xəhwət-həwəslərnıng kuli bolup kəloqan nədan ayalları əzdurup əzizgə əsir kılıdu. **7** Bunday ayallar daim təlim əlsimu, hərgiz həkikətnı tonup yetəlməydu. **8** Əmdi Yannıs

bilən Yambris Musa pəyoqəmbərgə kəndək kərxı qıqkən bolsa, bu [azdurəuqılarmu] həkikətkə xundək kərxı qıqıdu. Ular zehin-kəngülliri qırıgən, etikəd jəhəttə daxkəl dəp ispatlanəqan kixilərdur. **9** Ləkin əmdı ular bu yoldə aləjə ilgıriləyməydu; qünki [Yannis bilən Yambris]ning həmakətlıki oquk kəringəndək, bularningmu həmmigə kəruıdu. **10** Ləkin sən bolsəng mening təlimim, yürüx-turuxum, məksət-iradilirim, ixənq-etikədım, səwr-takıtım, mehir-muhəbbıtım, qıdamlıkım, mən uqırəqan ziyənkəxlıklər wə azab-əqubətlərgə, jümlidin Antakya, Koniya wə Lıstra xəhərliridə yüz bərgənlərgə tolimu kəngül bəlip kəlding, xundəkla mən bərdaxlık bərgən xunqə ziyənkəxlıklərdin toluq həwiring bər; Rəb ularning həmmisidin meni kütquzdı. **12** Dərwəkə, Məsih Əysada ihlasmən həyat kəqürüxkə iradə tikligənərləning həmmisi ziyənkəxlıkkə uqraydu. **13** Ləkin rəzil adəmlər wə ezitqu-kazzaplar bəribir baxkılarnımu aldap, əzimu aldınip, bərojənsəri əsəbiylıxıdu. **14** Ləkin sən bolsəng, əgəngən wə toluq ixəndürülgən həkikətlərdə qıng tur; qünki bularnı kimdin əgəngənlikingni bilisən, **15** həmdə balilik qəqliringdin tartıpla muqəddəs yazmılarnı bilip kəlding; bularning sangə Məsih Əysəqə bəqlənanəqan etikəd arkiplik boləqan nıjat toqruluk seni dana kılaləydıqanlıkını bilisən. **16** Pütkül muqəddəs yazmılarning həmmisi Hudaning Rəhıning yolyoruk-ilhəmi bilən yeziləqan bolup, u təlim bərix, tənbiş bərix, hatalıqlarnı tüzitix wə kixilərnı həkkanıyət yoliqə baxlaxkə pəydiliktur. **17** Bular arkiplik Hudaning adimi toluq kəralınip, bərlıq yəhxi əməllərnı kılıxkə təyyar bolaləydu.

4 Mən Huda həmdə tiriklər bilən əlüklərnı sorək kılıxkə təyyar turıdıqan Məsih Əysəning əldidə, xundəkla Uning kəyta ayan boluxı wə Uning Əz pədxəhlikı bilən sangə xundək əgəh kılıp tapıləymənki, **2** [Hudaning] səz-kəlamini jakərlə; wəqıt-pursət yər bərsun-bərmisun, unıqə jıddiy kərə. Toluk səwr-təkət wə təlim-əkidə bilən nəsihət kıləjin, tənbiş bərgin, rıqəbətəndürgin. **3** Qünki xundək bir zaman kəliduki, insanlar səqləm təlimni ənglaxkə qıdımay, bəlki kılaklırıqə hux yəkıdıqan səzlərnı ənglax üqün ətrəpiqə əz xəhwət-həwəsılrıgə uyoqun təlim bərgüqılərnı toplaydu. **4** Ular həkikətkə kılək salmay, əpsənilərnı tıngxəxkə burmilinip ketıdu. **5** Ləkin sən hərəkəndək əhwəlda oyoqək tur, hərlik-muxəkətlərgə bərdaxlık bər, hux həwərqıning wəzıpsini orunda, tapxuruloqan hizmitingni hər tərəptin toluq ədə kıləjin. **6** Qünki əzümgə kəlsəm, jenim kurbənlıqning «xərab hədiy»sidək təkülıdıqan wəktı yetip kəldi, mening bu dınyədin ketix wəktımmu yəkınlaxtı. **7** Güzəl kürəxni mən kılıp boldum, yürüqürüx musəbıqısınıning mənzilini bəsip boldum, bırdınbir etikədni qıng səkılap kəldim. **8** Həzir həkkanıylikning [əqləbı] təji mən üqün səklinip turmaqta. Uni, həkkanıy sorəkı boləqan Rəb xu künidə mangə, xundəkla yəlojuz mangıla əməs, Uning kəlip ayan boluxıqə təlpünüp turəqanlarıning həmmisigə in'am kılıp kiygüzıdu. **9** İmkəniyətning bəriqə yeniməqə tezdin yetip kəl. **10** Qünki Demas bu həzirki dınyəni təmə kıləqanlıkı üqün meni taxlap Tesalonika xəhırigə kətti. Kriskis Galətiyə əlkisigə, Titus Dəlmətiyə əlkisigə kətti. **(əıōn q165)** **11** Yenimdə yəlojuz Luqə kəldi. Markusni əzüng bilən bırgə əlip kəl, qünki u hizmətlirımdə mangə kəp əşkətidu. **12** Tikikusni bolsa Əfəsus xəhırigə əwətiwəttim. **13** Kəlıxingdə Troas xəhıridə Kərpusuning yenıqə kəldurup kəyoqan yepinqəm bilən kıtablarnı, bolupmu orəm tərə yazmılarnı billə əloqə kəlgin. **14** Miskər İskəndər mangə tola əskilik kıldı. Rəb unıqə qılmişlırıqə ləyik yəndurmay kəlməydu. **15** Sən həm unıngdin həyoqar bol; qünki u biz yətküzgən səzlırimizgə kəttik kərxılik kərsətti. **16** Tunji kətimlik sorəkta mening əklıniximəqə yərdəm kılıdıqan

həqkim qıqmıdi, həmmisi meni taxlap kətti. Bu ix ularəqə həsəblənmıqəy! **17** Ləkin Rəb mening bilən billə turup, mən arkiplik İnjil jakəri toluq kılınip, bu yərdiki bərlıq yət əlliklərdin boləqanlarıning ənglaxı üqün meni kıləndürdi; xuning bilən mən xırrning əozıdın kütquzıwelındim. **18** Rəb meni bərlıq rəzil itxin kütquzup, ərxıtkı pədxəhlikıqə sək yətküzıdu! Xə-xəpə Uningəqə əbədil'əbədıqə mənəsup boləqay! Amin! **(əıōn q165)** **19** Priska bilən Akwıləqə wə Onəsıfornıng əilısidikilərgə mənđin salam eyt. **20** Erastus Korint xəhıridə kəldi. Ləkin Trofımus kəsəl bolup kəloqanlıkıtn, uni Miletus xəhıridə kəldurup kəydu. **21** Kıx qıxüp kətküqə imkəniyətning bəriqə bu yərgə kəlgin. Yubulus, Pudis, Linos, Klawdıya wə bərlıq kəridəxlərdin sangə salam. **22** Rəb Əysə Məsih rəhıng bilən billə boləqay! Mehırxəkət silər bilən billə boləqay!

Tituska

1 Hudaning talloqanlirioja amanat bolojan etikad wa ihlasmänlikke elip baridiojan häkikätning bildürülüxi üqün, Əysa Məsihning rosuli kılıp təyinlöngeñ, Hudaning kuli bolojan mänki Pawlustin sanga salam — **2** (bu etikad wa häkikät mænggülik häyatka baolanojan ümidni elip kelidu; bu mænggülik häyatni mutlak yalojan eytmaydiojan Huda hämmä dər-wazanlardin ilgirila wədə kıljozanu; (aiñios g166) **3** lekin [häzir] wədisining wahtı kelip Kutkuzoquimiz Huda buning kalam-həwirini Əz əmri bilən manga tapxurojan jakar arkilik axkarilidi) **4** — ortak etikadimizda əz oojlum bolojan Tituska salam! Huda'Atimiz wə nijatkarimiz Məsih Əysadin sanga mehir-xəpkət wə hatirjämlik boloyay! **5** Seni Kret arilida kalduruxtiki səwəb, orundilip bolmiojan ixlarni bir tərəp kılıxing üqün wə hər xəhərdə sanga tapiliojinimdək jamaətkə aksakallarni təyinlixing üqün idi. **6** Aksakallıqka təyinlinidiojan kixi əyibsi boluxi, bir ayallik, pərzəntliri bolsa etikad kılıjuqi boluxi wə ixlirida xallaklik kılıdiojan yaqi [ata-anisioja] boysunmaydiojan əyibliri bolmiojan boluxi lazim. **7** Qünki jamaətning yetəkqisi Hudaning [ailisigə] ojojidar bolux süpitidə, əyibsi boluxi kerək; baxbaxtak əməs, terikkək əməs, hərək-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyəti əməs, **8** bəlki mehməndost, sahawətlik, yaxxilikni səyidiojan, salmak, adil, ihlasmən wə əzini tutuwalojan boluxi lazim. **9** U yənə saqlam təlim bilən rişəbət-təsəlli berix üqün wə qarxi qikküqularoja rəddiyə berix üqün, tapxurulojan təlimdiki ixənqlik kalam-səzdə qing turuxi kerək. **10** Qünki hazır bimənə səz kılıdiojan, kixilərnin kənglini owlap ezitkülük kılıdiojan, əz beximqilik kılıdiojan kəpligən kixilər bar, bolupmu hətniliklərdin qikkənlər bar. **11** Ularning aozjini etix kerək; qünki ular həram dunyani dəp əgətitxə tegixlik bolmiojan təlimləni əgətip, hətta pütün aililəni nabut kılmaqta. **12** Xulardin biri, yəni [Kret arilidikilərnin] əzining bir pəyoəmbiri: «Kretlər həmxiyə yalojan səzləydiojanlar, wəhxiy həywanlar wə hurun toymaslardur» degen. **13** Bu guwahlik häkikəttur; xunga ularning etikadta saqlam turuxi üqün, xundakla Yəhudiy əpsanilərgə wə häkikəttin qətniganlər tokuwalojan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə kulək salmasliqi üqün ularni kəttik əyibləp aqahlandırojin. **15** Pak kixilər üqün hämmə nərsə pak; lekin bulojanjan napaqlar wə etikədsizlər üqün heqkəndək nərsə pak əməstur. Qünki ularning oy-pikrlirimu, wijdanimu bulojinip kətkən. **16** Ular Hudani tonuymiz dəp dawrang kilsimu, lekin əməlliridə Uningdin tanidu; qünki ular yirginqliklər, heqgəp anglimaydiojanlar, heqkəndək yaxhi ixlarni kılıxka yarimaydiojanlardur.

2 Lekin sən bolsang saqlam təlimgə kəndək uyojun yaxaxni əgətitixing kerək. **2** Yaxanojan ərlərgə, hoxyar, salmak, təmkin, etikadta, mehir-muəbbəttə wə səwr-təkəttə saqlam boluxni tapiliojin. **3** Xuningdək, yaxanojan ayallaroja yürux-turuxta ihlas-muqəddəslikkə layik boluxni, qəqimqilik kılmasliqni, hərək-xarabka berilməyiojan boluxni, güzəl ixlarni əgətküqilər boluxni tapiliojin. **4** Buning bilən ular yax ayallaroja ərlirigə keyünüx, balilirioja keyünüx, salmak bolux, pak bolux, əy ixlirini puhta kılıx, mehirriban bolux wə əz ərlirigə boysunuxni əgətəloydu. Xundək bolojanda Hudaning səzi qarılanmaydu. **6** Xuningdək yax ərlərnimu salmak boluxka jekiligini. **7** Əzüngmu hämmə ixta güzəl əməllirig bilən ularoja ülgə bolojin; təlim bərginingdə pak-diyanətlik, əqir-besik bolup, **8** heqkim kusun tapalmaydiojan, saqlam səzləni yətküzgin; buning bilən, qarxi qikküqular biz toqruluk yaman gəp kılıdiojan

yərnı tapalmay hijil bolidu. **9** Kullaroja əz hojayinlirini hämmə ixta kənaətləndürüp ularoja boysunuxni əgətkin. Ular gəp yandurmay, **10** oşrilik kılmay, əzlrining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun. Ular buning bilən Kutkuzoquimiz Hudaning təlimatioja hər jəhəttin zinnət bolidu. **11** Qünki Hudaning nijatni barlik insanlaroja elip kelidiojan mehir-xəpkəti ayan boldi; **12** u bizgə ihlasmənlik wə bu dunyaning arzu-həwəsirini rət kılıp, hazırki zamanda salmak, häkqaniy, ihlasmən həyatni ötküzüximiz bilən, (aiñ g165) **13** uluş Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xan-xərəp bilən kelidiojanlikioja bolojan mubarək ümidimizning əməlgə exilini intizarlik bilən küttüxnı əgətidu. **14** U bədəl tələp bizni hämmə itaətsizliklərdin azad kılıx həmdə bizni əzi üqün pak kılıp, Əzigə mənşup bolojan, yaxhi əməllərgə kızıojin intilidiojan həlk kılıxka biz üqün qurban boldi. **15** Barlik həqkəngni ixlitip bu ixlarni jakarlap eytkin, nəsihət berip jekiligini wə aqahlandırojin. Heqkim seni kəmsitmisun.

3 [Jamaəttikilərgə] xuni əslitip turojinki, ular həkümranlaroja wə həqkədarlaroja boysunup, xularning səzini anglisun, hərəkəndək yaxhi əməllərnı kılıxka tayyar tursun, **2** heqkimning yaman gəpini kilmisun, jedəlhor bolmisun, mulayim bolsun, hämmə adəmgə hər jəhəttə məmənlik kərsətsun. **3** Qünki biz əzimizmu əslidə nadan bolup, itaətsiz, azdurulojan, hərhil xəhwət-həwəsərlərnin həm ləzzətlərnin kuli bolojan, rəzillik wə həsəthorluq iqidə yaxiojan, nəprətlik bolojan həm bir-birimizdin nəprətlinidiojanlardin iduk. **4** Bırək Kutkuzoquimiz Hudaning insanlaroja bolojan mehirbanliqi wə mehir-muəbbətti ayan boluxi bilən, **5** (əzimizning kəndəktur häkqaniy əməllirimiz bilən əməs, bəlki Uning rəhm-xəpkəti bilən) yəngidin tuşuluxta yuyuxliri wə Muqəddəs Rohta yəngilixi arkilik U bizni kütqüzdi; **6** bu Roħni Huda Nijatkarimiz Əysa Məsih arkilik wujudimizə mol kuydi. **7** Bu arkilik, Hudaning mehir-xəpkəti bilən häkqaniy kılınip, mænggülik həyatka erixix ümidini tutkan mirashorlar bolduk. (aiñios g166) **8** Bu səzlər ixənqliktur wə bu häkikətlərnı əlahidə kəmtlixingni tələp kılıməñ. Xundək kılıojiningda, Hudaəja etikad kılıjanlar əzlrini yaxhi əməllərnı kılıxka berilixkə kəngül belidu. Bu ixlər insanlar üqün güzəl wə paydilik. **9** Bırək əhmikanə munazirilər, nəsbənamilərdiki [kuruk gəplər], jedəl-majralar, Təwrat kənunioja munasiwətlik talax-tartixlərdin əzünqini neri tutkin; qünki bular paydisiz wə bıməniliktur. **10** Arioja bəlgünqilik kılıjuqi adəmnı bolsa bir-ikki kətim aqahlandırojanın keyin uning bilən bolojan bardı-kəldini üzıwət; **11** qünki bundək adəmnı häkikəttin qətnidi, gunah sadir kılıwatidu, xundakla əzini əzi jazaəni məhkum kılıjan dəp bilisən. **12** Artemasni yaqi Tikikusni sanga mangdurojanında, mumkin kədər tezrək Nikopolis xəhərigə mening yenimoja kəlgin, qünki u yərdə kixilmaqçı boluwatıman. **13** Adwokat Zenas bilən Apollonning səpirigə kəngül bəlüp himmitingning bariqə uzatkin; kəm-kütiliri bolsa, ularning həjətidin qikkin. **14** Bizning kətmimiz mewisiz qalmasliqi üqün həjətmənərgə yərdəm kılıp, əzlrini güzəl əməllərnı kılıxka beoqlaxni əgənsun. **15** Yenimdikilərnin hämmisidin sanga salam. Etikadta bizni səyidioqalarəja salam eyt. Mehir-xəpkət hämminglarəja yar boloyay!

Filemonoʻja

1 Məsih Əysaning məhbusi mənki Pawlus wə qerindiximiz Timotiydin səyümlükimiz wə hizmətdiximiz Filemonoʻja
2 wə singlimiz Afyaʻoʻja, səpdiximiz Arkippuska wə əyüngdə yiqilidioxan jamaətkə salam! **3** HudaʻAtimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehir-xəpəkət wə hatirjəmlilik boloxay! **4** Rəbbimiz Əysaʻoʻja wə barlik muqəddəs bəndilərgə boloxan mehir-muhəbbiting wə ixənq-etikadingni anglap, mən dualirimda həmixə seni yad etip turuwatimən, sən üqün təxəkkür eytimən; **6** Bizgə nesip boloxan, Məsihni uluʻqlaydioxan barlik yahxi iltipatni toluq tonup yetixing bilən, sening etikadning əməlliridə mərdlərgə ortaklixixing küqəyilsun dəp dua qilimən. **7** Qünki sening mehir-muhəbbiting mənə xuxallıq wə riqəbət elip kəldi; qünki i qerindixim, muqəddəs bəndilərnin iq-baoʻjirliri sening arqilik kəp səyüdüürüldi. **8** Xunga, gərgə seni layik ixni qilixka buyruqxka Məsihdə jürʻətlilik bolalisammu, **9** lekin yənila muhəbbətnin turtkisi bilən mənki qeri Pawlus həmdə həzirmu Əysa Məsihning məhbusi bolux süpitidə sanga iltimas qilip etünüxnə layik kərdum — **10** kixənlərdə turup tuoxqan balam, yəni Onesimus tooxrulux iltimasim bar. **11** U burun sanga paydisiz boloxan bolsimu, əmma hazır sangimu, mangimu paydiliktur. **12** Mən hazır uni — janjigirimni sening yeningoʻja qayturup əwətimən. **13** Hux həwərnə dəp kixənlərdə turqxinimda uni sening ornungda mening hizmitidə boluxka yənimda qaldurup qəloxum bar idi; **14** birəq sening razilikingni almay həqnemini qiloxum yok; xundəq qiloxanda sening mənə qiloxan yaxiliking məjburiy əməs, bəli razimənlik bilən bolidu. **15** Qünki sening Onesimustin wəqitlik məhrum boloxiningning səwəbi, bəlkim dəl sening uningoʻja əbədilʻəbədgiqə nesiwə boluxung üqün idi. **(aiōnios q166)** **16** Mening xundəq deginim, uningoʻja qul qatarida əməs, bəli quldin kəp üstün — mənə nəqədər səyümlük, xundəq sanga tehimu xundəq bolidioxan (insaniy munasiwətlər bilən həm Rəbdə boloxan munasiwət bilən), səyümlük qerindax qatarida igə bolisən; **17** xuning üqün, əgər sən mənə həmdax qatarida kərsəng, uni mənə qəbul qiloxandəq qəbul qiloxin. **18** Əgər burun u sənə birər yolsizlik qiloxan bolsa yəki sənə kərgədar boloxan bolsa, buni mening həsabimoʻja yazoxin. **19** Mənə mənki Pawlus bu sözlərnə öz qolum bilən yəziwatimən: kərgəzi bolsa əzüm qayturimən; lekin mənə sənə əzüngning jening bilən mənə kərgədar boloxiningni tiloxə almaymən. **20** Xunga, əy qerindixim, mənə Rəbdə səndin mənpəətkə erixməqimən; iq-baoʻjirlirimni Məsihdə səyüdüürgin. **21** İxənqim sözümnə angloydioxanlikingə kamil bolup wə sorioxanlirimdin artux orunlaydioxanlikingni bilip, sənə muxundəq yazdim. **22** Bulardin bəxqə, mənə turaloxu jay təyyarlap kəyoxin. Qünki dualiringlar arqilik mening silərgə qayturup beriliximni ümid qilimən. **23** Əysa Məsihkə hizmət qiloxanlikə üqün zindandixim boloxan Əpəfras, **24** hizmətdaxlirim Markus, Aristarxus, Demas wə Luqalardin sənə salam. **25** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpəkiti rohinglarəyoxə yar boloxay!

Ibraniylar o'q

1 Huda burunqi zamanlarda ata-bowilar o'q pəyoəmbərlər arķilīk türküm-türküm boyiqə wə nuroqun yollar bilən sez kīloqan bolup, **2** muxu ahirkī kūnlərdə bolsa bizgə Oqlī arķilīk sezlidi. U Oqlīni pūtkūl məwjudatning mirashori kīlip bekətkan, Uning arķilīk kainatlarni yaratkan. (**aiōn g165**) **3** U Hudaning xan-xəripidin parlioqan nur, Uning əyniyitining ipadisidur, U kudrətlik sez-kalami bilən pūtkūl kainattiki məwjudatni əz ornida turuquzawatkan bolup, U gunahlarni tazilax hizmitini ada kīloqandin keyin, ərxteki xanu-xəwkət igisining ong yenida olturdi. **4** Xuningdək, U pərixtilərdin kəp üstün nam-mərtiwəgə miras bolup, ulardin xunqə yūksək turdi. **5** Qūnki Huda [mukəddəs yazmilarda] pərixtilərdin kəyisioqə: «Sən Mening Oqlumdursən, būgün Mən Seni tuodurdum», wə yənə: «Mən Uningoqə Ata bolimən, Umu Manga Oql bolidu» degənidi? **6** Uning üstigə, U Özining tunjisini yər yüzigə əwətkəndə, «Barlik pərixtilər Uningoqə səjdə kīlsun» degən. **7** U pərixtilər toorluluk; — «U pərixtilirini xamallar, Hizmətkarliniri ot yalkuni kīlidu», degənidi; **8** lekin Oqlī həkķidə bolsa Uningoqə mundək degən: — «Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədiliktur; Sening padixahlikingdiki xahənə həsang adalətning həsisidur. (**aiōn g165**) **9** Sən həkķaniyətni səyüp, rəzillikkə nəprətnlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni Sening Hudaying Seni həmrəhlingingdin üstün kīlip xadlik meyi bilən məsih kīldi». **10** Huda Oqlioqə yənə mundək degən: — «Sən, i Rəb, həmmidin burun zeminning ulini salding, Asmanlarni bolsa qollaring yasioqandur; **11** Ular yoq bolup ketidu, Lekin Sən mənggü turisən; Ularining həmmisi kiyimdək konirap ketidu; **12** Sən ularni ton kəbi yəgəp qoyisən, Xunda ular kiyim-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu. Birək Sən mənggü əzgərmigüqidursən, Yilliringning tamamı yoqtur». **13** Yənə, U kəyisibr pərixtigə: — «Mən Sening düxmenlirini təhtipəring kīlimioquqə, Mening ong yenimda olturisən» — degənidi? **14** Xundək ikən, pərixtilərnin həmmisi pəkət nijatqə miraslik kīlidoqanlar üqün hizmət kīlixqə [Huda təripidin] əwətilgən hizmətqi rohlər əməsmu?

2 Bu səwəbtin, allikəndək yol bilən [həkķikij yoldin] teyilip kətməslikimiz üqün, anglioqan həkķikətlərgə tehimu etibar kīliximiz lazim. **2** Qūnki pərixtilər arķilīk yatküzülgən sez-kalamning turaklik ikənliki ispatlanioqan həmdə uningoqə hər bir boysunmaslik wə itaətsizlik kīlix tegixlik jazaqə tartilidoqan yərdə, **3** xunqə uluq kutkuzux-nijatqə etibar bərmisək, biz kəndəkmu [jazadin] keqip kutulalaymiz?! Qūnki bu nijatning həwiri dəsləptə Rəb arķilīk ukturuloqan, həm uning həkķikini biwasət anglioqanlarmu bizgə təstiklioqan; **4** uning üstigə Huda bəxarətlik əlamətlər, karamətlər wə hərnil kudrətlik məjizilər arķilīk, xundəkla Əz iradisil boyiqə Mukəddəs Rohning ata kīloqan iltipatliri bilən təng buningə guwahlik bərgən. **5** Biz dəwatqan kəlgüsü dunyani Huda pərixtilərnin bəxquruxioqə etküzüp bərgini yoq; **6** bəlki bu həkķtə [mukəddəs yazmilarning] bir yeridə birəylən mundək guwahlik bərgəndur: — «[i Huda], insan degən nemidi, Sən uni seojinidikənsən? Adəm balisi nemidi, Sən uning yenioqə kelip yoqlaydikənsən? **7** Qūnki Sən uning ornini pərixtilərnin gkidin əzojinə təwən bekitənsən, Sən uningə xan-xərpə wə xəhrətlərnə təc kīlip kiyüdürgənsən; Uni kəlung yasioqanlarni idarə kīlixqə tikliding; **8** Sən barlik məwjudatlarni uning puti astida boysunduroqənsən». Əmdi «barlik məwjudatlarni uning puti astida boysunduroqənsən» degini, heqķəndək nərsə uningə

boysunmaslikqə kəldurulmioqan, deganliktur. Birək, həzirəqə məwjudatlarning həmmisininglə uningəqə boysunioqanlikini tehi kərməywatimiz. **9** Lekin biz üqün pərixtilərdin «əzojinə wakit təwən kīlioqan», əlüm əzabliniri tartkanlikü üqün həzir xan-xərpə wə hərmət taji kiyüdürlgən Əysani kərgügi bolduk; qūnki U Hudaning məhr-xərpətki bilən həmməylən üqün əlümning təmini tetidi. **10** Qūnki pūtkūl məwjudatlar Əzi üqümnu həm Əzi arķilīkmu məwjut bolup turuwatqan Hudaqə nisbətən, nuroqun oşullarni xan-xərpəkə baxlioqanda, ularning nijatining yoq baxlioquqisini əzab-oqubətlər arķilīk kamalətkə yətküzüxkə layik kəldi. **11** Qūnki pak-mukəddəs Kiloquqə bilən pak-mukəddəs kīlioqanlarning həmmisi dərwəkə ohxax Birsidin kəlgəndur; xuning bilən U ularni «kəringə» deyixtin nomus kīlmaydu. **12** Huddi U [Hudaqə (mukəddəs yazmilarda yeziləndək)]: «Namingni kəringəlxirimoqə jakarlaymən, Jamaət iqidə Seni nəxhilarə küyləymən» degən. **13** U yənə: «Mən sanga tayinimən» wə «Kəranglar, mana Mən bu yərdə Huda Manga ata kīloqan pərzəntlər bilən billə» degən. **14** Pərzəntlər bolsa ət bilən kəndin tənik boləqəqə, Oşulmu [xu pərzəntlərnin gkidə] ohxaxla ət wə kəndin tənik boldi. Bunday kīlixitiki məksət, U əlüm arķilīk əlüm həkuqini tutkan İblisning küpini bikar kīlip, **15** əmür boyi əlüm kərkunqədin kullukqə tutuloqanlarning həmmisini əzadlikqə qikirix üqün idi. **16** Qūnki U dərwəkə pərixtilərgə əməs, bəlki İbrahəmining əwladlirioqə tutixidu; **17** Xuning üqün, U Hudaqə ait ixlardə rəhəmdil wə sadik bax kəhin bolux üqün, həkķing gunəhlingirine kəqürüm kurbənlirini bəralixi üqün, U hər jəhəttin kəringəlxirioqə ohxax kīlinixi kərak idi. **18** Qūnki Əzi sinəklərnə Əz bəxidid kəqürüp, əzab-oqubət qəkkən boləqəqə, U sinəkləroqə duq kəlgənlərgimü yərdəm bəraləydu.

3 Xundək ikən, əy mukəddəs kəringəxlər, ərxtin boləqan qəkirikqə ortək nesip boləqanlar, əzimiz etirəp kīloqan Rusul wə Bax Kəhin, yəni Əysaqə kəngil qoyup kəranglar. **2** Huddi Musa [pəyoəmbər] Hudaning pütün ailisidə hizmət kīloqanda Hudaqə sadik boləqəndək, umu əzini təyinləp hizmətkə kəyoqəqəqə sadik boldi. **3** Lekin əyni bərpə kīloquqə əzi bərpə kīloqan əydnimü artuq xəhrətkə sazawər boləqinidək, Umu Musadin artuq xan-xərpəkə layiktur. **4** Qūnki həmmə əynin bərpə kīloquqisi bardur; lekin pütün məwjudatning bərpə kīloquqisi bolsa Hudadur. **5** Musa bolsa hizmətkar saləhiyiti bilən Hudaning pütün ailisidə sadiklik bilən keyinki axkarlinidəqan ixləroqə guwahlik bərix hizmitini kīloqan. **6** Lekin Məsih bolsa Hudaning ailisigə Oql saləhiyiti bilən həkūm sūridu; wə əgər biz jasaritimiz wə ümidimizdin boləqan iptiharlikni əhiriqə qing tutsək, dərwəkə Hudaning axu ailisigə təwə boləqan bolimiz. **7** Xunga, [mukəddəs yazmilarda] Mukəddəs Rohning deginidək, Būgün, əgər silər [Hudaning] əwazini anglişanglar, **8** Əyni qəoqlardə Uni əzəpərləndürüp, qəl-bayawanda Uni sinioqan künidikidək, Yürikənlərnə kəttik kīlmənglar! **9** Mana xu yərdə ata-bowiləringlər Meni sinidi, ispatlidi həm Mening kīloqanlirimi kīrik yil kərip kəlgənidi. **10** Mən xu dəwərdin bizar bolup: — «Bular kənglidə daim adəxkanlar, Mening yollirimi heq bilip yətmigən. **11** Xunga Mən əzəpərlinip kəsəm iqip: — «Ular Mening aramlikiməqə kət'iy kirməydu» dedim». **12** Əmdi kəringəxlər, heqkəysinglərdə yaman niyətlük wə etiqədsiz kəlb bolmisən, xundəkla uning mənggü həyat Hudadin yüz erüməslilikə kəngül bəlunglar; **13** pəkət «būgün»lə bolidikən, heqkəysinglər gunəhning əzduxlirini bilən kənglūnglərnin kəttikləxmaslikü üqün hər küni bir-biringlərnə jekilənglar. **14** Dəsləptiki hatirjəmlərimizni əhiriqə qing tutsəklə, dərwəkə Məsih bilən xerik boləqan bolimiz. **15** Yūqiridə eytiləndək:

kütüp, Hudaning wədisigə erixti. **16** Qünki insanlar əzlriridin üstün turidioqan birini tiloqa elip kəsəm kilidu; ularning arisida kəsəm ispat-təstik həsabinlip, hər hil talax-tartixlaroqa hatimə beridu. **17** Xuningdək Huda, Əz wədisigə warislik kilolanlaroqa Əz nixan-məksitining əzgerməydiolanliqini tehimu oqukrak bildürüx üqün, kəsəm kilip wədə bərdi. **18** Xuning bilən kət'iy əzgerməs ikki ix arqılık, kez aldımızda qoyuloqan ümidni qing tutux üqün [həlakəttin] əzimizni qaçurup uni baxpanah kilolan bizlər küqlük riqəbət-ilhamoqa erixələymiz (bu ikki ixta Hudaning yaloqan eytixi kət'iy mumkin əməs, əlwəttə). **19** Bu ümid jenimizə qing baqılanoqan kemə lənggiridək xübhəsis həm mustəhkəm bolup, [ərxitki] ibadəthanining [iqki] pərdisidin etüp bizni xu yərgə tutaxturidu. **20** U yərgə biz üqün yol eqip mangojuqi Əysa bizdin əwwal kirgən bolup, Məlkizədəkning kaħinlik tüzümi tərtipidə mənnggülik təyinlənən Bax Kaħin boldi. (aion g165)

7 Qünki bu Məlkizədək Salem xəhərinə padixahı, xundakla Əng Aliy Bolojuqi Hudaning kaħini bolup, İbrahim padixahlarnı yengip jəngdin qaıtqanda, uning aldioqa qıkkən wə uningoqa bəht tiligənidi. **2** İbrahim bolsa erixkən barlık [oljisinin] ondin bir ülüxini uningoqa atioqanıdi. [Məlkizədək degən isimning] birinqi mənisı «həkkaniyə padixahı» degənliktur; uning yənə bir nami «Salemning padixahı» bolup, buning mənisı «amanlık padixahı» degənliktur; **3** uning atısı yok, anısı yok, nəsbənamısı yok, künlirining baxlinixi wə həyatining ahirlixixi yoçtur, bəki u Hudaning Ooşioqa ohxax kilinip, mənnggülik kaħin bolup turidu. **4** Əmdi qaranglar, bu Məlkizədək nemidegən uluq adəm-həl Həttə ata-bowilirimizning qongi İbrahiməmu oljisinin ondin birini uningoqa atioqan. **5** Dərwəqə Lawiyning əwladliridin kaħinliqni zimmisigə aloqanlar Təwrat kanuni boyiqə həlktin, yəni əz kəridaxliridin İbrahimning puxtidin boləjiniəqa karimay tapkinining ondin bir ülüxini yioşixi əmr kilinoqan. **6** Ləkin bularning kəbilə-uruqidin bolmioqan Məlkizədək bolsa İbraħimdin «ondin bir ülüxi»ni qəbul kiləqan andin Hudaning wədilirigə igə boləjuqi İbraħimoqa bəht tiligən. **7** Xübhəsisizki, bəht tiligüqi bəhtkə erixküqidin üstündür. **8** Bu yərdiki «ondin bir ülüx»ni qəbul kiləjuqular əlidioqan adəmlərdindür; u yərdiki «ondin bir ülüx»ni qəbul kiləjuqi toşrisida [mukəddəs yazmilarda] «U həyat yaxiojuqi» dəp guwahlik berilgəndür. **9** Həttə mundak dəyixkə boliduki, ondin bir ülüxni alidioqan Lawiyu [əjdadi] İbraħim arqılık [Məlkizədəkkə] ondin bir ülüxni bərgən. **10** Qünki Məlkizədək İbraħimni qarxi aloqanda, Lawiyu [kəgüsidi] puxti bolux süpitidə] yənilə İbraħimning tenidi idi, dəp həsəblaxkə bolidu. **11** Əmdi Lawiy kəbilisinin kaħinlik tüzümi arqılık mukəmməl həkkaniyilik kələləydiəqan bolsa (qünki xu tüzümgə əsaslinip Təwrat kanuni İsrail həlkiyə qüxürilənidi), keyinki waqıtlarda Hərunning kaħinlik tüzümi boyiqə əməs, bəki Məlkizədəkning kaħinlik tüzümi boyiqə baxkə bir kaħinning qıqxining nemə həjiti bolattı? **12** Əmdi kaħinlik tüzümi əzgərtilənəqan bolsa, uningoqa [munasiwətlilik] kanun-tüzümü əzgərtilixkə toşra kelidu. **13** Qünki bu eytiliwatqan səzlər karitiloqan zat bolsa baxkə bir kəbilidin bolup, bu kəbilidin həqim kurbangahta hizməttə bolup baqmioqan. **14** Qünki Rəbbimizning Yəhuda kəbilisidin qıkkənliki enik; Musa bu kəbilə toşrisida kaħinlikkə munasiwətlilik həqbir nərsə demigənidi. **15** Əmdi Məlkizədəktək baxkə bir kaħin qıkkən bolup, bu əzgirix munulardın tehimu roxən bolidu; **16** uning [kaħinlikkə] təyinlinixi ət igilirigə baoljik əmr bilən əməs, bəki pütməs-tügməs həyatning kudritidin

boləqandür. **17** Qünki bu həktə [mukəddəs yazmilarda]: «Sən əbədil'əbədgiyə Məlkizədəkning tipidiki bir kaħindürsən» dəp guwahlik berilgən. (aion g165) **18** Qünki aldinki əmr-tüzüm ajizliki wə ünümsizliki tüpəylidin küqidin qalduruloqan **19** (— qünki Təwrat kanuni heq ixni kamalətkə yətküzəlmidı). Uning ornioqa bizni Hudaəqa yəqinlaxturidioqan, uningdin əwzəl ümid elip kelindi. **21** Uning üstigə, bu ix [Hudaning] kəsimi bilən kapalətkə igə bolmay qalmıdi (ilgiri etkən kaħinlar [Hudaning] kəsimisiz kaħin boləqanıdi; ləkin, Əysa bolsa Əzigə: — «Pərwərdigar xundak kəsəm iqtı, həm hərgiz buningdin yanmaydu: — «Sən əbədil'əbədgiyə kaħindürsən» Degüqining kəsimi bilən kaħin boldi). (aion g165) **22** Əmdi Əysa xundak uluq ix bilən əwzəl bir əhdning kepili kilindi. **23** Yənə kelip, ilgiri etkən kaħinlar kəp boluxi kerək idi; qünki ularning [hərbiri] elüm tüpəylidin wəzəpisini dawamlaxturalmay kəloqan. **24** Ləkin [Əysa] mənnggüə turoşaqkə, Uning kaħinliki hərgiz əzgərtilməstür. (aion g165) **25** Xu səwəbtin, U Əzi arqılık Hudaning aldioqa kəlgənlərnı üzül-kesil qıtkuzuxkə qadır; qünki U ular üqün Hudaəqa murajət kilixkə mənngü həyattur. **26** Muxundak bir bax kaħin dəl bizning həjitimizdin qıkidioqan — mukəddəs, əyibsiz, oşbarsiz, gunaħkarlardın neri kilinoqan, ərxlərdin yukiri elip kəttürilgən kaħindür. **27** U axu bax kaħinlərdək hər küni aldi bilən əz gunaħlıri üqün, andin həlqning gunaħlıri üqün kurbanlık sunuxkə mohtaj əməs. Qünki U Əzini kurbanlık süpitidə sunoqanda, həmmyənlə üqün bunı bir yolıla ada kilidi. **28** Qünki Təwrat kanuni ajiz bəndə boləqan insanlarnı bax kaħin kilip təyinləydu, ləkin Təwrat kanunidin keyin kəlgən Hudaning kəsəm-kalami mənnggüə kamalətkə yətküzülgən Ooşulni bax kaħin kilip təyinliidi. (aion g165)

8 Eytkanlirimizning bax nuqtisi xuki: Ərxitki uluq Bolojuqning təhtining ong tərpidə olturoqan xundak bir Bax Kaħinimiz bax. **2** U mukəddəs jaylarda, xundakla insan əməs, bəki Pərwərdigar tikən həkikiyə ibadət qədirining həmmisidə kaħinlik hizmitini kiləjuqidür. **3** Hərbir bax kaħin hədiyə həm kurbanliklar sunux üqün təyinlinidu. Xuning bolux, [bizning bu bax kaħinimizningmu] birə sunidioqini bolux kerək idi. **4** Dərwəqə əgər U yər yüzidə bolsidi, hərgiz kaħin bolmaytti; qünki bu yərdə Təwrat kanun-tüzümi boyiqə hədiyə sunidioqan kaħinlar alliburunla bardur **5** (bu [kaħinlar] hizmət kilidioqan [ibadət qədiri] pəkətlə ərxitki ixlarning kəqürülməsi wə kəlgəngisidür. Musa dəl bu ibadət qədirini kuruxkə baxlıəqanda, Hudaning wəhijəsi uningoqa kelip: «Ehtiyat kiləjinki, bularning həmmisini sanga taədqə kərsitilgən ərnək boyiqə yasioqin» dəp əgəhlənduroqan). **6** Ləkin hazır U ([kəna əhdigə ait] wədilərdin əwzəl wədilər üstigə bəkitilgəq) tehimu yaxhi bir əhdning wasitiqəsi boləjuqkə, Uningoqa berilgən kaħinlik hizmiti baxkə kaħinlarningkidin xunəqə əwzəl turidu. **7** Əgər xu dəsəpki əhdə kəm-kütisiz bəna idi, keyinkisi üqün orun izdəxning həqkəndək həjiti bolmioqan bolattı. **8** Ləkin, Huda kəna əhdini yətərsiz dəp qarap, [İsrailəroqa] mundak degən: — «Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən İsrail jəməti wə Yəhuda jəməti üqün yengı bir əhdini əməlgə axurimən. **9** Bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə ohximaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini qolidin tutup Misirdin qıtkuzup yətəkliginimdə ular bilən tüzgənidi; qünki ular Mən bilən tüzixkən əhdəmdə turmidı, mən uların nəzirimni yetkidim, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qünki xu künlərdin keyin, Məning İsrail jəməti bilən tüzidioqan əhdəm mana xuki: — «Mən Əz təwrat-kanunlirimni ularning zəhin-əkligə salimən, həmdə ularning kəlbəgimu pütimən; Mən ularning Hudasi bolimən,

ularmu Mening h klim bolidu. **11** Xundin baxlap heqkim  z yurtdixioqa, yaki  z kerindixioqa: — «P rwardigarni tonuqin» d p  gʻitixining hajiti qalmaydu; q nki ularning h mmisi,  ng kikiqidin qongioqqa Meni bilip bolozan bolidu; **12** q nki mən ularning k bhihlikliriga r h m qilim n h mda ularning gunahliiri w  itaatsizlikirini m ngg g  esimdin qikiriwetim n». **13**  mdi Hudaning bu əhdini «yengi» deyixi burunkisini «kona» deganlikidur;  mdi wahti  tk n, konirozan ix bolsa uzun  tm y yokilidu.

9 Birinqi  hdid  munasiwətlik ibadət bəlgilimiliri w  y r yuziga t w  bolozan bir muqəddəs ibadət jayi bar idi. **2** Buningoz  bir ibadət qediri tikilg nidi; uning muqəddəs jay d p atalozan birinqi b lumid  qiraozdan, xir  həm xir   stid  r tl ng n nanlar bolatti. **3** Uning ikkinqi, [yəni iqki] p rdisining kaynid   ng muqəddəs jay d p atalozan y n  bir qedir b lumii bar idi. **4** Xu yerg  t w  bolozan altun huxbuygah w  pütünlay altun bilən kaplanozan  hd  sanduqi bar idi. Sandukning iqid  altundin yasalozan, manna selinozan komz k, Harunning bih s rg n hasisi w  ikki  hd  [tax] tahtisi bar idi. **5** [Sanduk]  stidiki «kafar t tahti»ning  stig  xan-xərəplik «kerub»lar ornitilozan bolup, qanatliri bilən uni yepir turatti.  mdi bular toozruluk tapsiliy tohtilixning hazir wahti  mas. **6** Bu n rsil r mana xundak ozunlaxturulozandin keyinla, kahinlar qedirmg birinqi b lumig  [(yəni «muqəddəs jay»oz )] h rdaim kirip, ibadət hizmitini kilidu. **7** Birak, [« ng muqəddəs jay» d p atalozan] ikkinqi b lumg  p k t bax kahin yilda bir ketimla kiridu. Kahin u yerg   z gunahliiri w  halkning nadanlik tin  tk zgen gunahliiri  q n atalozan [qurbanlik] kenini almay kirmaydu. **8** Bu ixlar arkilik Muqəddəs Roh xuni k rsitip barm ktiki, bu birinqi ibadət qediridiki t z m inawətlik bolup tursila,  ng muqəddəs jayoz  baridiozan yol y nila eqilmaydu. **9** Mana bular r simd k hazirki zamanni rox nl xt rirdiozan bir hil obraz, halas. Buningdin xuni ker weli kka boliduki, bu qedir  sunulidiozan h diy  w  qurbanliklar ibadət kilozuqini wijdanid  pak-kamii kilalmaydu. **10** Ular p k t yemək-iqm kl r w  boyini suoz  selixning türlük r smiy tlirig  baolik bolup, [kanun-t z m] t z t l x wahti k lgiqulik ki k  ig  kilinozan, insanlarning  tlirig la baolik bolozan b lgilim -nizamlardur. **11** Lekin Məsih bolsa k lgiqidiki karam t yahxi ixlarni elip barozuqi bax kahin bolup, ad m k li bilən yasalmiozan, bu dunyaoz  m nsup bolmiozan, tehimu uloz  w  tehimu muk mm l ibadət qedirioz  kirdi; **12** eqk  yaki mozaylarning [qurbanlik] kenini  mas, b lki  zining [qurbanlik] k ni arkilik U ( zila m ngg l k h rl k-nijatni igilgen bolup) bir yolila m ngg g   ng muqəddəs jayoz  kirdi. (aionios g166) **13** [Kona  hd  d wrnid ] eqk  w  bukilarning k ni həm in kning k lliri napak bolozanlarning  stiga sepils , ularni  t j h tidin tazilap pak kilozan y rd . **14** undakta, m ngg l k Roh arkilik  zini  jubarisiz qurbanlik s pitid  Hudoz  atiozan M sihning k ni wijdaninglarni  lik ixlardin pak kilip, bizni m ngg  hayat Hudoz  ibad t kilixk  tehimu yet klim mdu?! (aionios g166) **15** Xuning  q n u yengi  hdining wasitiqisidir. Buning bil n (insanlarning awwalki  hd  astid  sadir kilozan itaatsizlikliri  zundin azadlik b dili s pitid  xundak bir  l m bolozanik n) Huda t ripidin qakirilozanlar w d  kilinozan m ngg l k miras k erix leydu. (aionios g166) **16**  g r w siy t kaldurulsa, w siy t kaldurozuqining  l xi t stiklanozuq , w siy t ki k  ig  bolmaydu. **17** Q nki w siy t p k t  l mdin keyin ki k  ig  bolidu. W siy t kaldurozuqi hayatla bolsa, w siy tining heqkandak ki y  bolmaydu. **18** Xuningoz  ohxax, d sl pki  hdimu qan ek tliozandila, andin ki k  ig  bolozan. **19** Q nki Musa Təwrat qanuni boyiq  h rbir

 mrini pütün halkkə ukturozandin keyin, mozay w   qilarning suoz  arilaxturulozan kenini kizil yung yipta baolanzozan zofa bilən kanun d sturioz  w  pütün halkkə sepip, ularoz : **20** «Mana, bu Huda sil rning əməl kilixinglaroz  əmr kilozan  hdining kenidur» — dedi. **21** U y n  ohxax yolda ibadət qedirioz  w  qediridiki ibad tk  munasiwətlik p tk l saymanlarning  stiga qan  pti. **22** D rw k , Təwrat qanuni boyiq  h mm  n rs  degüdək qan bilən paklinidu; [qurbanlik] k ni t k lmig q , gunahlar kaqürüm kilinmaydu. **23** Hox,  rxtikig  t klid kilip yasalozan bu buyumlar muxundək [qurbanliklar] bilən paklinixi ker k idi. Bir k  rxtiki n rsil ngi  z bulardin esil qurbanliklar bilən paklinixi ker k. **24** Q nki Məsih  rxtiki h kikiy ibadət jayioz  t klid kilinozan, ad m k li bilən yasalozan muqəddəs jayoz   mas, b lki Hudaning h zurid  bizg  w kilkil kilip hazir bolux  q n ərxning  zig  kirip boldi. **25** [Y r yuzidiki] bax kahinning yilmuyil  z kenini  mas, b lki [qurbanliklarning] kenini elip,  ng muqəddəs jayoz  kayta-kayta kirip turozind k, u qurbanlik s pitid   zini kayta-kayta atax  q n kirgini yok. **26**  g r xundak kilixning z r riyiti bolozan bolsa, dunya apirid  bolozandin beri Uning kayta-kayta azab qekixig  toozra kelatti. Lekin U mana zamanlarning ahirid  gunahni yok kilix  q n, bir yolila özini qurban kilixk  otturioz  qikti. (aion g165) **27** H mm  ad mning bir ketim  l xi w   lg ndin keyin sorakka tartilixi bekitilg ng  ohxax, **28** M silhm  nuroz n kixilarning gunahliirini öz  stig  elix  q n birla ketim qurbanlik s pitid  sunulozandin keyin, özini t lp n p k tk nl rg  gunahni yok kilozan halda nijat k lt r xk  ikkinqi ketim axkara bolidu.

10 Təwrat qanuni k lgiusid  elip kelinidiozan g z l ixlarning  z yini  mas, b lki ularning k l nggisinila s r tl p b rg qk , u t l p kilinozan, yilmuyil sunulup keliwatkan ohxax qurbanliklar arkilik [Hudoz ] yekinlaxmakqi bolozanlarni h rgizmu muk mm l kilalmaydu. **2** Bolmisa, muxu qurbanliklarning sunuluxi ahirlixatti, q nki ibad t kilozuqlar pak kilinip, wijdani y n   z gunahliiri t p yilidin azablanmaytti. **3** H lbuki, muxu qurbanliklar yilmuyil  z gunahliirini  zliirig   slitip turidu. **4** Q nki buk  w   qilarning k ni gunahliirni h rgiz elip taxliyalmaydu. **5** Xuning  q n, u dunyaoz  k lged  mundak deg n: — «N  qurbanlik, n  atiozan axlik h diy liiri bolsa Sening t l p-arzuyung  mas, Birak S n M n  q n bir t n t yyarlap bərding; **6** N  keyd rm  qurbanliklar, n  gunah qurbanlikdinmu s y nmiding; **7** Xunga jawab b rdimki — «Mana Mən k ldim! — Kanun d sturungd  Mən toozruluk p t lg nd k — I Huda, irad ngni  m lg  axurux  q n k ldim». **8** U yukiridə: «N  qurbanlik, n  axlik h diy liiri, n  keyd rm  qurbanliklar n  gunahni tiligüqi qurbanliklar Sening t l p-arzuyung  mas, Sən ulardinmu s y nmiding» (bu qurbanliklar Təwrat qanunining təlipi boyiq  sunuluxi ker k idi) deginidin keyin **9** y n : «Sening irad ngni  m lg  axurux  q n k ldim» degan. Demak, [Huda] keyinkisini ki k  ig  kilix  q n, aldinkisini əməldin kalduridu. **10** Hudaning bu iradisi boyiq   ysa M sihning tenining bir yolila qurban kilinixi arkilik biz gunah tin paklinip, [Hudoz ] atalduq. **11** Hər kahin hər k ni ibadət hizmitidə turidu, xundakla gunahliirni h rgiz sakit kilalmaydian ohxax hildiki qurbanliklarni [Hudoz ] kayta-kayta sunidu. **12** Birak, bu [kahin] bolsa gunahlar  q n birla ketimlik m ngg  inawətlik bir qurbanlikni sunozandin keyin, Hudaning  ng yenidə olturdi; **13** U xu y rd  «d xm nliiri  z ayioqi astidə t htip r kilinoz q» k tuid . **14** U muxu birla qurbanlik bilən Hudoz  atap pak-muqəddəs kilinozanlarni m ngg g  muk mm l kildi. **15** [Muqəddəs yazmilarda] [p t lg nd k], Muqəddəs Rohmu

bu həkta bizgə guwahlik beridu. Qunki U awwal: — **16** «U künlərdin keyin, Mening ular bilan tüzüdiyan əhdəm mana xuki, dəydu Pərwərdigar; Mən Əz təwrat-kanunlirimni ularning zəhin-əkligimu salimən, Həmdə ularning kəlbigimu pütimən» degəndin keyin, U yənə: — **17** «Ularning gunahlıri wə itaətsizliklirini mənggügə esimdin qikiriwetimən» — degən. **18** Əmdi xu yolda gunahlar kəqürüm kəlinojanikən, gunahlar üqün qurbanlik kəlixning həjətimu qəlməydu. **19** Xuning üqün, əy kerindaxlar, əysəning kəni arkilik əng mukəddəs jəyojə kirixkə jür'ətlük bolup, **20** U bizgə eqip bərgən, ibadəthaning pərdəsidin (yəni, Uning ət-tenidin) etidiyan xu yipyengi, həyatlik yoli bilən **21** xundakla Hudaning ailisini baxküridiyan bizning uluq kəhənimiz bolojanliqi bilən, **22** dillirimiz wijdandiki bulojunuxlardin sepilix bilən paklanojan wə bədinimiz sap su bilən uyuləjəndək tazilənojan həlđə etikadning toluk jəzəmtəhirjəmliki wə səmimi yəlb bilən Hudaəyə yəkinlixayli! **23** Əmdi etirap kəlojan ümidimizdə təwənnəy qing turayli (qunki wədə Bərgüqi bolsa sezidə turojuqidur) **24** wə mehīr-muhəbbət kərsitix wə güzəl ix kilixkə bir-birimizni kəndək kəzəjəx wə riəjəbtəndürüxni oylayli. **25** Bəzilər adət kəliwaləjəndək, jəməəttə jənə boluxtin bax tartmayli, bəlkə bir-birimizni jekiləp-ihəmləndürəyli; bolupmu xu künnəning yəkinlxəkənlikini baykəjəninglərdə, təhimu xundək kilayli. **26** Həkiqətini tonuxkə nesip boləjəndin keyin, yənilə kəstən gunah ətküzüwərsək, u qəoqda gunahlar üqün sunulidiyan bəxkə bir qurbanlik bolmas, **27** bəlkə bizgə kalidəjəni pəkət sorək, xundakla Huda bilən kərxilixidiyanlarni yəp tügətiwə təyyar turidiyan yəlkunluk otni kərkunq iqidə kütüxlə, halas. **28** Əmdi Musəoqə qüxürüləgən Təwrat kanunini kəzəgə ilmiəjan həkəndək kixi ikki yəki üq guwahqining ispati bolsa, kəngqilik kilinməylə əltürilətti. **29** Undəkta, bir kixi Hudaning əoqlini dəpsəndə kəilsə, Hudaning əhdəsinəg kəniəqə, yənə əzini pak kəlojan kənoqə napək dəp kərisə, xəpəkət kiləjuqi Rohni həkərət kəilsə, buningdin təhimu əoqir jəzəoqə layik həsəblinidə, dəp oyliməmsilə? **30** Qunki [Təwrat] «İntikəm Meningkidur, kilixning kəlməxlirini əz bəxiəqə əzüm yəndurimən, dəydu Pərwərdigar» wə «Pərwərdigar Əz həlkini sorəkkə tartid» degüqini bilimiz. **31** Mənggü həyat Hudaning kəlliriəqə qüxüp jəzəlinix nəqədər dəlxətlik ix-əh! **32** Əmdi silər yorutuluxtin keyin, əzəb-əqubətlik, kəttik kürəxlərgə bərdəxlik bərgən əxu burunkı künlərdin esinglərdə tuxunglar. **33** Bəzi wəqitlərdə rəswə kilinip həkərətəlx wə harlinixləroqə əzirdinglar wə bəzi wəqitlərdə muxundək muəmililərgə uqriəjanləroqə dərddəx boldunglar. **34** Qunki silər həm məhəbuslarning dərđigə ortək boldunglar həm mal-mülkənglər bulənoqəndimu, kəlgüsiddə təhimu esil həm yəqəp kətməydiəjan bəkiy təəllukətkə igə bolidiəjanliqənglərnə bilgəqə, huxəllik bilən bu ixni kəbul kəildinglar. **35** Xuning üqün, jəsaritinglərnə yəqətmənglar, uningdin intəyin zor in'am bolidə. **36** Qunki Hudaning iradisigə əməl kilip, Uning wədə kiləjəniəqə muyəssər bolux üqün, səzwir-qidəm kilixingləroqə toqra kelidə. **37** Qunki [mukəddəs yazmılərdə] [Huda] mundaq degən: — «Pəkət əzojəni wəqittin keyinlə», «Kəlgüqi dərəwəkə yetip kelidə, U kəqikməydu. **38** Biraq həkəniy boləjuqi etikəd bilən yəxəydu; Ləkin u kəyənigə qəkinsə, Jənim uningdin səyinnəydu». **39** Həlbuki, biz bolsək kəyənigə qəkənip həkəl bolidiəjanərdin əməs, bəlkə etikəd bilən əz jənimizni igilənlərdindürmiz.

11 Etikəd bolsa ümid kəlojan ixlərnəng rəəlliktiki ipadisi wə kərimməydiəjan xəy'ilərnəng dəlilidur. **2** Qunki burunkı mətiwərlirimiz kədimdə mana xu etikəd bilən [Hudadin kəlgən] yəxhi guwahliqni əlojan. **3** Biz etikəd arkilik kəinatning

Hudaning səz-kəlamı bilən ornitiləjanliqini, xundəkla biz kəriwətkən məwjudətlərnəng kərgili bolidiəjan xəy'ilərdin qikəkən əməslikini qüxinələymiz. (aion g165) **4** Etikədi boləjəqə Həbil Qəbilningkidinmu əwəz bir qurbanliqni Hudaəyə atiojan; etikədi boləjəqə Huda uning atiojanlirini təripləp, uningəyə həkəniy dəp guwahlik bərdi. Gəqə əlgən bolsimu, etikədi bilən u yənilə bizgə gəp kiləmkəta. **5** Etikədi boləjəqə, Hənoh əlümnə kərməylə [ərxkə] kətürüldi; Huda uni kətürüp elip kətkəqə, u yəz yüzidə hək tepilmidi. Səwəbi u elip kətəlixtin ilgiri, Hudani hürsən kəlojan ədəm dəp təripləngəndi. **6** Əmdiliklə etikəd bolməy turup, Hudani hürsən kilix mükmin əməs; qunki Hudaning əldioyə bəridiojan kixi Uning bərlikiəqə, xundəkla Uning Əzini izdigənlərgə əjriini kəyturojuqi ikənlikigə ixinixi kərək. **7** Etikədi boləjəqə, Nuh təhi kətülüp bəkmiojan wəkələr həkəkiddə Huda təripidin əgəhləndüruləjəndə, ihləsmənlük kərkunq bilən əilsidikilərnə kutkuzux üqün yəojan bir kəmə yəsidə; həmdə etikədi arkilik xundək kilip pütkül dunyadikilərnəng gunahlıri üstidin həküm qikərdi, xundəkla etikədtin boləjan həkəniyliklə mirəshor boldi. **8** Etikədi boləjəqə, Huda İbrahəimni uningəyə mirəs süpitidə bərməkqi boləjan zəminəyə bərixkə qəkiroqəndə, u itaət kildi; u kəyəgə bəridiojanliqini bilməy turup yəlojə qikti. **9** Etikədi boləjəqə u wədə kilinojan zəmində, huddi yəqə yurttə turojəndək musəpir bolup qədirlərnə məkən kilip yəxidi. Hudaning uningəyə kəlojan wədəsinəng ortək mirəshorliri boləjan İshək wə Yəkuplərnəmu uning bilən birgə xuningəyə əhxəx yəxidi. **10** İbrahəimning xundək kilixidiki səwəb, u ulla ri mustəhəkəm boləjan xəhərnə kütəkəndi; xəhərnəng layihligüqi həm kurojuqisi Huda Əzidur. **11** Etikədi boləjəqə Sarəh gəqə yəxinip kəlojan, tuəjut yəxidəin ətkənə bolsimu, həmilidərlə bolux iktidərioqə igə boldi; qunki u wədə kəlojan Hudani ixənqlik dəp kərayitti. **12** Buning bilən birlə ədəmdin, yənə əlgən ədəmdek bolup kəlojan bir ədəmdin əsməndiki yultuzlərdək kəp, dengiz səhəlidiki kumdək səsiz əwədlərlə bərlikkə kəldi. **13** Bu kixilərnəng həmmisi Hudaning wədə kəlojanliriəqə muyəssər bolməy turuplə etikədi boləjan həlđə ələmdin ətti. Biraq ular həyat wəqtidə bilənəng kəlgüsiddə əməlgə əxurulidiəjanliqini yirəktin kərip, kuqək eqip hürsənlük bilən kütəkən wə əzilirini yəz yüzidə musəpir wə yəluqi dəp əxkərkə eytkəndi. **14** Bu bundək səzlərnə kəlojan kixilərnəng bir wəttənni təxna bolup izdəwətkənliqini enik ipədiləydu. **15** Dərwəkə, əluz əz yəziri səyojənojan bolsa, kəytip kətx pürsiti qikəkən bolətti. **16** Ləkin ular uningdinmu əwəz, yənə ərxətiki bir məkənni təlpünüp izdiməktə. Xuning üqün, Hudaning əzilirinəng Hudəsi dəp atilixidin nomus kilməydu; qunki mənə, U ular üqün bir xəhər həzirlənojan. **17** İbrahəim Huda təripidin sənəlojəndə, etikədi boləjəqə əoqli İshəkni qurbanlik süpitidə Hudaəyə atidi; gəqə u Hudaning wədilərnəni, jümlidin «Səning nəmingni dəwəmləxturidiəjan nəsləng bolsa İshəkətin kəlip qikədu» deginini təpxurəwəlojan bolsimu, u yənilə bərdinbir əoqlini qurban kilixkə təyyar turdi. **19** Qunki u həttə İshək əlgən təkərdimə, etikədi uning bir tirildürüxkə kədir ikənlikigə ixəndi. Mundaqəy eytkəndə, İshəkni əlümdin tirildürülgəndək kəytidin təpxurəwəldi. **20** Etikədi boləjəqə, İshək əoqulliri Yəqub bilən Əsəwning kəlgüsü ixliriəqə həyrlik tiləp dua kildi. **21** Etikədi boləjəqə, Yəqub ələmdin ətux əldidə Yüsüpning ikki əoqlinəng həkəbiri üqün həyrlik dua kilip, həsiəqə yətinip turup Hudaəyə səjdə kildi. **22** Etikədi boləjəqə, Yüsüp səkrətkə qüxüp kəlojəndə, bəni İsrəilning Misirdin qikəp kətidiəjanliqini tiləqə əldi həmdə əziniəng ustihənliri toqruqlukmu əmr kildi. **23** Etikədi boləjəqə, Musa tuəjəlojəndə, uning ətə-ənisi uni üq ay yəxurdi; qunki ular Məsəning

yekimlik bir bala ikonlikini kordi, padixahning pərmanidinmu qorkmide. **24** Etikadi boloqaqqa, Musa qong bolup uluq zat bolojandin keyin, «Pirəwning kizining oqli» degən atakta turiwerixni rət kilip, **25** gunah iqidiki ləzzətlərdin waqitlik bəhrimən boluxning ornioqa, Hudaning həlki bilən billə azab qexixni əwzəl kordi. **26** U Məshihə karitiloqna haqarətkə uqraxni Misirning həzinasidiki bayliklaroqa igə boluxtinmu əwzəl bildi. Qünki kəzlinirni [ərxniki] in'amoqa tikiwatatti. **27** Etikadi boloqaqqa, u padixahning oqəzəpidinmu qorkmay Misirdin qiqip katti. [Japa-muxəkkətkə] qididi, qünki Kəzğə Kərtünmiguqi uning kəzğə kəritüp turondəkd idi. **28** Etikadi boloqaqqa, u «tunji oqlonining jenini aloquqi» [pərixitining] [Israillarəqa] təgməsliki üqün [tunji] «ətüp ketix» heytni otküzüp, xuningəqa munasiwətlük kənni [buyruloqini boyiqə] sepip-sürkidi. **29** Etikadi boloqaqqa, [Israillar] kizil dengizdin huddi kuruklənətkə mangoəndək mengip Ətti. Biraq [ularni koqqlar kəlgən] Misirliklər ətməqi bolojanda suqə oərk boldi. **30** Etikadi boloqaqqa, həlk yəttə kün Yerihə xəhərining sepilini aylanojandin keyin sepil oərüldi. **31** Etikadi boloqaqqa, pahixə ayal Raħab Israil qarlioquqlirini dostlarə kütüwaləqaqqa, itaətsizlər [boləon əz xəhəridikilər] bilən birliktə halak bolmide. **32** Mən yənə nemixə sezləp olturay? Gideon, Barak, Ximxon, Yəftah, Dawut, Samuil wə kəloqan baxqə pəyoqəmbərlər toqrisida eytip kəlsəm waqit yatmaydu. **33** Ular etikadi bilən əllərnin üstidin oqəlib kəldi, ədalət yürəgüzdü, [Huda] wədə kəloqanlarəqa erixti, xirlarning əozilirini etip koydi, **34** dəhəxtlik otning yalkunini əqürdi, kəliqning tinqidin kəqip kutuldi, əjizliktin kəuyədi, jənglərdə baturluk kərsətti, yat əllərnin qoxunlirini teri-pirəng kildi. **35** Etikadi boloqaqqa, ayallar ołgen uruk-tuoqanlirini əlümdin tirildürgüzüp kayturawaldi; biraq baxkilar kəlgüsida təhimu yaxni həlda əlümdin tiriləyli dəp, kətulux yolini rət kilip kiyinilixkə bərdəxlik bərdi. **36** Yənə bəzilər sinilip har-məshirilərgə uqrap kəmqilandi, bəzilər həttə kixənlirni zindanoqə taxlandi; **37** ular qalma-kesək kilip oltürüldi, hərə bilən hərilinip qarqilandi, sinaklarni bexidin otküzdi, qilqilinip oltürüldi; ular koq-əqəq terilirni yepinqə kəloqan həlda sarsən bolup yürdi, namratliqə yaxidi, kiyin-kistakqə uqridi, horlandi **38** (ular bu dunyoqə zayə kətkənidi), qəllərdə, taoqlarda, əngkürlərdə wə gəmilərdə sərgərdən bolup yürdi. **39** Bularning həmmisi etikadi bilən Hudaning Əz guwaħi bilən təripəngən bolsimu, Hudaning wədə kəliqinioqə əyni boyiqə erixkini yok. **40** Əmdilikdə Huda bizlər üqün təhimu əwzəl bir nixan-məksətni bekitkən bolup, ular bizsiz kamalətkə yətküzülməydu.

12 Əmđi ətirapimizda guwaħqilar xunqə qong buluttək bizni oruwəloqəqa, hərhil əojir yük həm bizgə asanla qirmixiwəlidioqan gunahni qərip taxlap, əldimizəqa koquloqan yügürüx yolini qidəmlük bilən besip yügürəyli; buningda kəzimizni etikədimizning Yol Baxlioquqisi wə Takamulləturəquqisi boləon əysəoqə tikəyli. U Əzini kütək huxəllük üqün kresttiki azabqə bərdəxlik bərdi həm uningda boləon haqarətkə pisənt kilmide. Xuning bilən U Hudaning təhtining ong təripidə olturoquzuldi. **3** Kənglünqlərninğ hərəp sowup kətməsliki üqün, gunahkərlərninğ xunqə kəttik horləxlirioqə bərdəxlik Bərgüqini kəngül koqup oylənglar. **4** Gunahqə qarxi kürəxlərdə tehi kən akkəzux dərijisigə bərip yətmidinqlar. **5** Hudaning silərgə Əz pərzəntlirim dəp jekilyədioqan [mukəddəs yazmildiriki] munu səzlinirni untudunqlar: — «I oqlum, Pərwərdigarning tərbisiyigə səl kərimə, Əyiblənginidə kənglünğ sowup kətmisin, **6** Qünki Pərwərdigar səyginigə tərbisə beridu, Mening oqlum dəp koqul kəloqanlarning həmmisini dərriləydu». **7** Azab qəkkininqlarni

Hudaning tərbisiyisi dəp bilip, uningəqa bərdəxlik beringlar. Qünki silərninğ tərbisə elixinqlarning əzi Hudaning silərnə oqlum dəp muamilə kəloqanlikini kərsitidu. Kəysi pərzənt atisi təripidin tərbisilənəydu? **8** Əmđi [Hudaning] tərbisilixidə hərəp pərzəntəning əz ülüxi bar; ləkin bu ix silərdə kəm bolsə həkəkiy oquqliridin əməs, bəli həramdin boləon pərzənti bolup qiqisilər. **9** Uning üstigə həmmimizning əzimizgə tərbisə bərgən ət jəhəttiki atilirimiz bar, biz ularnimu hərmətləp kəldük. Xundək ikon, roqlarning atisioqə təhimu itəət kilməmdük? Xundəktə həyatimiz yaxniməmdü? **10** Ət jəhəttiki atilirimiz bərhək pəktət əzi muwəpik kərgən yol boyiqə əzoqinə waqit bizni tərbisiləng. Ləkin U bolsə bizgə paydilük bolsun dəp, pak-mukəddəslikidin muyəssər boluximiz üqün tərbisiləydu. **11** Əmđi kəttik tərbisə beriləng waqtidə adəmnə hux kilməydu, əksiqə adəmnə kayəoqəqa qəmdüridu; biraq buning bilən tüzəlgənəngə u keyin həkəqaniyliktin qikkən tinq-hətirjəmləkninğ məwisini beridu. **12** Xuning üqün, «Telip sanggilioqan koqunqlarni, zəiplixip kətkən tizinglarni ruslanglar» **13** wə «akşək»larning pükülüp kəlməy, bəli xipə tepixi üqün pütlinglarni tüzə yollarda mangdurunqlar. **14** Barlik kixilər bilən inək otkükə wə pak-mukəddəs yaxəxəq itilinglar; mukəddəs bolmioqan kixi hərgiz Rəbni kərləməydu. **15** Oyoqəq turunqlarki, həqkim Hudaning məhİR-xəpkitidin məhrum kəlmisin; arənglarda silərgə ix tapkuzup silərnə kəydüridioqan, xundəklə kəp adəmlərnə buləqəp napək boluxqə səwəb bolidioqan birəq əq-adawət yiltizi ünmissun. **16** Arənglarda həqəbir buzukluk kəloquqi yakə əzining tunji oquqluk həkoqini bir wah taməkkə setiwətkən əsəwdək ihlassiz kixi bolmisun. **17** Qünki silərgə məlumki, əsəw keyin [atisininğ] həyrlik duasinə elixni oylonqə bolsimu, xundəklə uningəqa intilip kəz yaxlirini əkətip yəlwuroqən bolsimu, u [bu ixlarni ornioqə] [kəltüridioqan] towa kəlix yolini tapəlməy, rət kəlinidi. **18** Qünki silər kol bilən tutkili bolidioqan, yəlkunlap ot yenip turuwətkən həmdə sürlük bulut, kərangəoquluk wə kəra kuyun kəpəloqan axu taoqə kəlmidinq — **19** u jayda kanəy sadasə bilən səzligən əwəz yətküzülgəndə, bularni anglioqanlar: «Bizgə yənə səz kəlinmissun!» dəp [Hudaəqa] yəlwuruxti; **20** qünki ular kəlinəon əmri kətürəlmidi. «Əgər bu taoqə həttə birəq həywaning əyioqi təgsimu, qalma-kesək kilip oltürülsun» [dəp tapilənoqanidi]; **21** u kərtünux xundək kərkunqulək idiki, Musamu: «Bək kəttik kərkup oqə-qəlt təripə kəttim» degəndi. **22** — Silər bəli Zion təoqəqa, yənə mənggü həyat Hudaning xəhəri — ərxniki Yerusəleməqa, tūmənlignə pərixtilərgə, **23** isimliri ərxətə pütülgən tunji tuəquloqanlarning həyt-mərikə huxəllikidə jəm kəlinəon jəməitigə, həmməylənninğ sorəkəqisi Hudaəqa, takəmuəlləxturəloqan həkəqaniy kixilərninğ roqlirioqə **24** wə yəngi əhdininq wasitigəni əysəoqə, xundəklə həm Uning sepiləngən kənioqə kəldinqlar. Bu kən Həbilningkidin əwzəl səz kəlidu. **25** Bu səzni kəloquqini rət kəlməslinqlar üqün dikətt kəlinglar. Qünki yər yüzidə əzilirigə wəhəy yətküzüp əgəhənduroquqini rət kəloqanlar jəzədin kəqip kətuləlmioqan yərdə, ərxətə bizni əgəhənduroquqidin yüz ərüsək, həlimiz təhimu xundək bolməmdü? **26** Əmđi xu qəoqəda Hudaning əwazi zəminni təwritiwətkənidi; ləkin əmđi U: «Əzüm yənə bir kətim zəminnə əməs, əsməmnim təwritimən» dəp wədə kildi. **27** «Yənə bir kətim» degən bu səz təwritilidəoqanlarning, yənə yaritilonqə nərsilərninğ təwritilixi bilən yokitilidəoqanlikini, təwətkili bolməydioqan nərsilərninğ mənggü mukəim bolidioqanlikidin ibarət mənini bildüridu. **28** Xuning üqün, təwətkili bolməydioqan bir padixəhlikqə muyəssər bolup, məhİR-xəpətkəni qinq tutup bu

arkilik ihlasmənlik wə əyminix-korkunq bilən Hudani hursən kılıdioğan ibadətlerini kılayli. **29** Qünki Hudayimiz həmmini yəwətəküqi bir ottur.

13 Aranglarda qerindaxlik mehir-muhəbbət tohtimisun. **2** Natonux kixilərgə mehmandost boluxni untumanglar. Qünki bəzilər xu yol bilən bilməstin pərixtilərni mehman kıloğan. **3** Zindanoğa taxlanoğanlarni ular bilən billə [zindanda] zənjirləngəndək yad etinglar. Horlanoğanlarni özünqlarmu təndə turuwatqan bəndə süpitidə yad etip turunglar. **4** Həmmə adəm nikaħqə hərmət kılsun, ər-hotunlarning yatıdioğan yeri daqsiz bolsun; qünki Huda buzukqilik kılojuqilar wə zina kılojuqilardin hesab alıdu. **5** Mengix-turuxunglar pulpəraslıktin haliy bolsun, bəriyoğa qanaət kılinglar. Qünki Huda mundək degən: «Səndin əsla ayrılmaymən, Seni əsla taxlimaymən». **6** Xunga, yürəklik bilən eytalaymizki, «Pərwərdigar mening Yardəmqimdur, heq korkmaymən, Kixilər meni nemə kılalisun?» **7** Silərgə Hudaning sez-kalamini yətküzgən, silərnin yətkəqiliringlarni esinglarda tutunglar. Ularning mengix-turuxining mewə-nətjjesigə kəngül koyup qarap, ularning etikađini ülgə kılinglar: — **8** Əysa Məsiħ tünügün, bügün wə əbədil'əbədgiqə əzgərməydu! (**aiōn g165**) **9** Xuning üqün, hərhil oşəyriy təlimlər bilən ezikturulup kətmənglar; qünki insanning kəlbı [qurbanlıkqə has] yeməklilər bilən əməs, bəlkı Hudaning mehir-xəpkiti bilən kuwwətləndürülginı əwzəl. Qünki bundək yeməklilərgə berilip kelıwatqanlar uların heqkandək payda kərgən əməs. **10** Bizlərnin xundək bir qurbangəhimiz barkı, ibadət qedirida hizməttə bolənanlarning uningdin yeyix həküki yoktur. **11** Qünki gunah tiləx süpitidə soyuloğan, keni bax kahin təripidin əng muqəddəs jayoğa elip kirilgən qurbanlık həywanlarning teni bolsa qarargəhning sirtioğa elip qikilip keydürülətti. **12** Xunga Əysamu Əz keni bilən həlkni paklap Hudağa atax üqün, xəhər dərwazisining sirtida azab qekip əldi. **13** Xundək ikən, bizmu qarargəhning sirtioğa qikip, Uning yenioğa berip, Uningə qaritiloğan həkərtəkə ortək bərdaxlık bəyəli. **14** Qünki yər yüzidə mənggü məwjut turıdioğan xəhirimiz yok, bəlkı kəlgüsidiki xəhərgə intilməktimiz. **15** Xunga, Məsiħ arkilik Hudağa qurbanlık süpitidə mədhıyilirimizni tohtawsız atayli, yəni əz ləwlimizning mewisi süpitidə Uning namini etirap kılayli. **16** Əmdi həyr-sahawət kılixni wə baringlərdin ortək təksimləxni untumanglar. Qünki Huda bundək qurbanlıqlardin hursən bolıdu. **17** Yətkəqiliringlarəğa itaət kılip, ularəğa boysununglar. Qünki ular əz hizmitidin Hudağa hesab berıdioğanlar bolup, həmixə jeninglərdin həwər elixqə oyoqək turıdu. Ularning bu ixı kayoqu-ələm bilən əməs (qünki undək bolsa silərgə heq payda yətküzülməydu) bəlkı huxal-huramlik bilən elip berılsun. **18** Biz üqün dua kılip turunglar; qünki wıđdanimizning pak ikənlikigə, hərbir ixlarda toqra yolda mengixni halaydioğanlıkimizə qayil kılınduk. **19** Yeninglarəğa patraq kaytip berixim üqün, dua kılixinglarni əlahıdə ətünimən. **20** Əmdi mənggülik əđđiming keni bilən koy padisining katta padiqisi bolənan Rəbbimiz Əysanı əlümdin tirildürgüqi, hatırjəmlikning İgisi bolənan Huda (**aiōnios g166**) **21** Əysa Məsiħ arkilik silərgə Əzini hursən kılıdioğan ixlarni kıldurup, silərni hərbir yaxhi əməldə takamullaxururup iradisining ijqaqiliri kıloqay! Məsiħkə əbədil'əbədgiqə xan-xərap boləqay! Amin! (**aiōn g165**) **22** Silərdin ətünimənki, i qerindaxlırim, bu nəsihət sezümgə eoqır kərməy kulək saləqsilər; silərgə muxunqiliklə sezlərni yazdıim, halas. **23** Qerındiximiz Timotiynin zındandın koyup berilgənlikidin həwərdar boləqsilər. Yekında yeniməğa kelip qalsa, mən silərni yoklap barəjinimda u mən bilən billə barıdu. **24**

Barlık yətkəqiliringlar wə barlık muqəddəs bəndilərgə salam eytkəqsilər. İtaliyədin kəlgənlər silərgə salam yollıdi. **25** Mehırxəpkət həmminglarəğa yar boləqay! Amin!

Yaqub

1 Hudaning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning kuli boləjan mənki Yaqubtin tarkəq turuwatқан muhəjir on ikki kəbiləgə salam!
2 I kərindaxlirim, həkəndak sinaklarəja duq kəlsənglar, buni zor huxallik dəp bilinglar. **3** Qünki silərgə məlumki, bundak etikadinglarning sinilixi silərdə səwr-qidamlik xəkilləndürüdü; **4** səwr-qidamlikning hisliti kəlbinglarda turup xundak pixip yetilsunki, xuning bilən siləri pixkan, mukəmməl wə kəm-kutisiz bolislar. **5** Biraq əgər aranglardiki birsi danalikkə mohtəj bolsa, həmmigə sehiylik bilən beridəjan xundakla əyibliməyidəjan Hudadin tilisun. Xuning bilən uningəja qoqum ata kilinidu. **6** Biraq u həq delioql bolmay ixənq bilən tilisun; qünki delioql u kixi huddi xamalda urulup uyan-buyan yəlpüngən dengiz dolqunioja ohxaydu. **7** Undak kixi Rəbbin birə nərsigə eriximən, dəp həq hiyal kilmisun; **8** undaklar üjmə kəngül bolup, barlik yollirida tutami yoq adəmdur. **9** Namrat boləjan kərindax əzining yukirioja kəttürilgənlikigə təntənə kilsun; bay boləjan kərindax bolsa, əzining təwən kilinəjanlikioja təntənə kilsun, qünki u ot-qəplarning qeqəkliridək tozup ketidu. **11** Kuyax qikiş kiziojanda, ot-qəplərnı kurutidu, gülliri tozup ketidu-də, uning güzəlliki yokilidu; bay adəmlər huddi xuningəja ohxax, əz hələkçilikidə yokilidu. **12** Sinaklarəja [səwrqanlik bilən] bərdaxlik bərgən kixi nəkədər bəhtlik-həl Qünki u sinaktın ətkəndin keyin, [Huda] Əzini səyğənlərgə wədə kiləjan həyat təjiəja müyəssər bolidu. **13** Adəm əzduruluşka duq kəlgəndə «Huda meni əzduruwatidu» demisun. Qünki Huda yaman ixlar bilən əzduruluxi mumkin əməs həm baxkilərnı əzdurmaydu. **14** Bəlki birsi əzdurulojanda, əz həwəs-nəpsi qozojilip, ularning kəynigə kirgən bolidu; **15** andin həwəs-nəps həmilidar bolup gunahni tuşidu; gunah əsüp yetilip, əlümgə elip baridu. **16** Xunga səyümlük kərindaxlirim, aldinip qalmanğlar! **17** Barlik yüksək sehiylik wə hər bir mukəmməl iltipət yukiridin, unı [asmandiki] [barlik] yorukluklarning Atisidin gəxüüp kelidu; Uningda həkəndak əzgirix bolmaydu yaki Uningda «aylinix» bilən hasil bolidəjan kələnggilermu bolmaydu. **18** U bizni [Əzi yaratқан barlik] məwjudatlarning iqidə Əzigə dəslep pixkan mewidək bolsun dəp, Əz iradisi boyiqə bizni həkikətning səz-kalami arkilik tuşdurdi. **19** Xuning bilən, i səyümlük kərindaxlirim, hər adəm anglaşka təz təyyar tursun, səzləxkə aldirimisun, oşəzəplinixkə aldirimisun. **20** Qünki insanning oşəzipi Hudaning həkkanıylikini elip kəlməydu. **21** Xuning üqün, barlik iplasliklarnı wə kininglarəja patmaywatқан rəzilnikni taxlanglar, [kəlbinglarda] yiltiz tartkuzulojan, silərnı kütquzalayidəjan səz-kalamni kəmtərlik-məminlik bilən qəbul kilinglar. **22** Əmma əz-əzünglarnı aldap pəkət səz-kalamni anglioşuqılardın bolmanğlar, bəlki unı ijra kiləşuqılardın bolunğlar. **23** Qünki birsi səz-kalamni anğni qoyupla, unı ijra kilmisa, u huddi əynəktə əzining əyni kiyapitigə qarap qoyup, ketip kaləjan kixigə ohxaydu; qünki u əz turkioja qarap bolup, qikişla, xu həman əzining kəndək ikənlikini untuydu. **25** Ləkin axu kixilərnı ərkinlikkə erixtüridəjan mukəmməl qanunəja əstayidillik bilən dawamlik qarap, untuəjaq anglioşuqi bolmay, bəlki uning iqidə yaxap ijra kiləşuqi boləjan kixi ixlirida bəhtlik kilinidu. **26** Birsi əzini ihlasmən adəmmən dəp həsəbliəjan, ləkin tilini tizginlimigən bolsa, əzini əzi aldaydu; bundak kixining ihlasmənlik bişudiliktur. **27** Huda Atimizning nəziridiki pak wə daəşiz ihlasmənlik xuki, kiyinqilikta kaləjan yetim-yesir, tul hotunlarnı yoklap, ularəja oşəmhərlük kilix wə əzini bu dunyaning buləyxidın daəşiz saklatur.

2 Kərindaxlirim, xan-xərap Iğisi boləjan Rəbbimiz Əysa Məsihning etikad yolini tutқанikənsilər, adəmming taxki kiyapitigə qarap muamilə kilidəjanlardın bolmanğlar. **2** Qünki sinagoginglarəja altun üzük takiojan, esil kiyingən bir bay bilən tang jul-jul kiyingən bir kəmbəşəlal kirsə, **3** silər esil kiyingənni ətiwarlap «Tərgə qikiş olursilə!» dəsənglar, kəmbəşəlgə, «U yərdə tur!» yaki «Ayaş qitərimdə oltur!» dəsənglar, **4** əzərə ayrimiqilik kiləjan wə insanlar üstidin yaman niyət həküm qikəroşuqılardın boləjan bolmamsilər?! **5** Kuləq selinglar, i səyümlük kərindaxlirim — Huda bu dunyadi ki kəmbəşəllərnı etikadta bay bolux həmdə ularnı Əzini səyğənlərgə berixkə wədə kiləjan padixahləkiəja mirashor boluxka talliojan əməsmu? **6** Biraq silər kəmbəşəllərnı kəzğə ilmidinglar! Baylar silərnı əzğən wə sot-soraklarəja sərigən əməsmu? **7** Üstümlərgə qoyulojan axu mubarək naməja kəpurluk kiliwatқанlar yənə xu [baylar] əməsmu? **8** Mukəddəs yazmildiki «xoşnangni əzingni səyğəndək səy» dəgən xahənə qanunəja həkikiş əməl kilsənglar, yaxhi kiləjan bolisilər. **9** Ləkin kixilərgə ikki hil kəz bilən karisənglar, gunah kiləjan bolisilər, Təwrat qanuni tərpidin hiləplik kiləşuqılər dəp bəktilisilər. **10** Qünki bir kixi pütün Təwrat qanunioja əməl kildim dəp turup, [həтта] uningdiki birlə əmrəgə hiləplik kilsə, u pütün qanunəja hiləplik kiləşuqi həsəblinidu. **11** Qünki: «zina kilmə» Dəgüqi həm «katillik kilmə»mu dəgən. Xunga, zina kilmisənglarnı, ləkin katillik kiləjan bolsənglar, yənəla [pütün] Təwrat qanunioja hiləplik kiləjan bilən barəwə bolisilər. **12** Xunga səz-əməllirəjan adəmmi ərkinlikkə erixtüridəjan qanun əldida sorəq kilinidəjanlarning saləhiyitigə uyoşun bolsun. **13** Qünki baxkiləroja rəhim kilmiojanlarning üstidin qikiridəjan həküm rəhimisiz bolidu. Əmdə «rəhim kilix» «həküm qikirix»ning üstidin oşəlibə kilip təntənə kilidu. **14** I kərindaxlirim! Birsi əozzida, «Məndə etikad bar» dəp turup, əmma [uningda] [munasip] əməlliri bolmisa, uning nemə paydisi? [Bundak] etikad unı kütquzalamdu? **15** Əmdə əgər aka-uka yaki aqa-singillardin biri yalingəq kəlsa yaki kündilik yeməlikki kəm bolsa, silərdin biri ularəja: «[Huda] amanət, kiyiminglar pütün, kərsikinglar tok kilinəşuqi!» dəp qoyupla, tenining həjitidin qikmisa, buning nemə paydisi? **17** Xuningəja ohxax yaloşuq etikadla bolup, [uningəja] [munasip] əməlliri bolmisa, [bundak etikad] əlük etikadtur. **18** Ləkin bəzibər əmdə: «Səndə etikad bar, məndə bolsa əməl bar» dəp [talixidu]. Ləkin mən: «Əməlsiz boləjan etikadingni manga kərsitə kəni?!», «Mən etikadimni əməllər bilən kərsitimən» dəymən. **19** — Sən «Huda bir» dəp ixinisən — Barikalla! Ləkin həтта jinlarmu Xuningəja ixinidu, xundakla qorқup dir-dir titrəyduşu! **20** Əy, kuruk hiyal adəm! Əməlliri yoq etikadning əlük etikad ikənlikini qaşanmu bilərsən? **21** Atimiz İbrahım əz oşli İshəqni kurbəngəh üstigə sunəjanda əz əmili arkilik həkkanıy dəp jakarlanəjan əməsmu? **22** Əmdə xuni kəruwəlixkə boliduki, uning etikadi munasip əməllərnı kilidi wə etikadi əməllər arkilik mukəmməl kilindi. **23** Mana bu ix [Təwratiki]: «İbrahım Hudaəja etikad kilidi. Bu uning həkkanıylikigə həsəblandi» dəgən yazmini ispatlaydu, xundakla u «Hudaning dosti» dəp ataldi. **24** Buningdin xuni kəreləysilərki, insanlar etikadi bilənə əməs, bəlki əməlliri bilən həkkanıy dəp jakarlinidu. **25** Muxuningəja ohxax, pəhixə ayal Raşəb [İsrail] qarlioşuqılirini əz əyida kütüp, ularnı baxka yol bilən qəquruwətkənlik üqün, u ohxaxla ix-əməli bilən həkkanıy dəp jakarlanəjan bolmamdu? **26** Tən roş bolmisa əlük boləjandək, əməlliri yoq etikadmu əlükur.

3 Kerindaxlirim, aranglardin k p kixi təlim b rg iqli boliwalmanglar! Q nki sil rg  m lumki, biz [təlim b rg iqli] baxqilardin tehimu kattik sorakqə tartilimiz. **2** Q nki h mmimiz k p ixlarda hatalixip putliximiz. [Halbuki], a r birsi tilda hatalaxmisa, u kamal tk  y tk n, p tk l tenini tizginliyxiligan adem bolidu. **3** Mana, biz atlarni ezimizg  bekindurux  q n a ziq ya y gen salimiz; buning bilən p tk l t nirini [haliojan t r pk ] buriyalaymiz. **4** Mana, kemil rgimu qaranglar; xunqlik yooqan bolsimu, y n  kelip d hx tlik xamallar t ripidin urulup h ydilidionan bolsimu, lekin rolqi k y rg  ularni h yda y desə, u kiqikkina bir rol arkilik uni haliojan t r pk  buraydu. **5** Xuning ga ohxax, g r q  til [tenimizning] kiqik bir  zasi bolsimu, lekin tolimu yooqan s zl ydu. Kiqikkina bir ot uqkunining qong orman ta ot tutaxuralaydionanlikini oylap bekinglar! **6** Til — d rw k  bir ottur; u  zalirimiz arisidin orun elip k biqlikk  tolojan bir al m bolidu. U p tk l t nni buloq ydu; u dozah otidin tutaxturulup, p tk l t bi tning q kiq ta ot tutaxturidu! **(Geenna  1067)** **7** Q nki h rt rl k haywanlar həm uqar-kanatlar,  milig i haywanlar həm dengizdiki məhluklar insaniy t t ripidin k nd r lm kt  h md  k nd r lɡ nidi. **8**  mma tilni h qkim k nd r lm ydu; u tinimsiz razil bir n rs  bolup, janoq  zamin bolidionan z h rg  toloqandur. **9** Biz tilimiz bilən P rwardigar Atimizoq  xanu-t x kk r qayturimiz, w  y n  uning bilən Hudaning obrazida yaritilogan insanlarni qaroyamiz. **10** Demək, ohxax bir  ojizdin həm t x kk r-mubarək həm lənət-karoxax qikidu. I kerindaxlirim, bundak bolmasliki ker k! **11** Bir bulak ohxax bir kəzdin birla waqitda tatlik həm kirtak su qikiramdu? **12** I kerindaxlirim,  nj r d rihi zaytunning mewisini bərməydu, yaki  z m teli  nj rning mewisini b ralmdu? Həm tuzluk [bulak] tatlik sunimu qikirmaydu. **13** Aranglarda kim dana w  pəmlik? P zil tlik y r x-turuxidin u danalikka has bologan m min-kəmtərlik bilən  mallirini k rsatsun! **14** Lekin a r q lbinglarda aqik həsəthorluk w  jed l-majira bolsa,  mdi yaloqan s zlar bilən h kik tni yoqqa qikarmanglar, mahtanmanglar. **15** Bundak «danalik»  rxin  m s, b lki dunyoqə, insan t biyyitig  has bolup, jin-xaytandin kəlgəndur. **16** Q nki həsəthorluk w  jed l-majira bologanla y rd  kalaymikanqilik w  h rhil raziliklar bolidu. **17** Lekin  rxin k lgen danalik bolsa, u aldi bilən paktur, u y n  tinliq rwx n, hux peil, baxkilarning pikrig  kuliki oquk, rəhimdil bolup, yahxi mewilar bilən toloqan, uningda t r pbazlik yaki sahtip zlik yoqtur. **18** H k kaniylik urukliri tinliq r w rl r arisida qeqilip, tinliq  iqid  mew  beridu.

4 Aranglardiki urux w  majiralar n din kelip qikidu? Bu d l t n  zaliringlar iqid  j ng kilawatkan arzu-h w sliringlardin  m smu? **2** Sil r arzu-h w s k lilis r, lekin arzu-h w sliringlaroq  erixm ysil r; adem olturisil r, h s t k lilisil r, lekin erix lm ysil r; jed l-majira qikirip j ng k lilisil r. Erixm ysil r, q nki tilim ysil r. **3** Tilis nglarmu erix lm ysil r, q nki  z arzu-h w sliringlarni kandurux  q n razil niy tl r bilən til ysil r. **4**  y zinahorlar! Bu dunya bilən doxtlixixning  meliy tt  Huda bilən d xm nlixix ik nlikini bilm tinglar? Kimdikim bu dunyani doxt tutmaq i bolsa,  zini Hudaning d xmmini kilidu. **5** Muk dd s yazmilarda: «[Huda] kəlbimizgə makan kilduroqan Roh naqar arzu-h w sl rni kilamdu?» deg n s z sil rq  bikar deyilg nmdu? **6** Lekin [Huda] b rg n meh r-x pk t buningdin üstün turidu. Xuning t p ylidin muk dd s yazmilarda: «Huda t k bburloq  qarxidur, lekin m min-k mt rl rg  x pk t kilidu» d p yezil qandur. **7** Xuning  q n, Hudaqə boysununglar. Xoytanoq  qarxi turunglar; [xundak

kilsanglar] u silardin qaqidu. **8** Hudaq  yekinlixinglar, Hudamu sil rg  yekinlixidu.  y gunahkarlar, [gunahtin] kolunglarni yuyunglar;  y  jm  k ng ll r, k lbinglarni pak qilinglar. **9** [Gunahtiringlaroq ] kayoju-h s r t qekinglar, h za tutup yioqlanglar, k llk nglarni mat mg , huxalliklinglarni kayojuq  aylandurunglar. **10** R bning aldid   z nglarni t w n tutunglar w  xundak qiloqanda U silarni üstün kilidu. **11** I kerindaxlar, bir-biringlarni s km nglar. Kimdikim kerindixini s ks  yaki uning  stidini h k m kilsa, Təwrat qanuninimu sekk n w  uning  stidini h k m kileqan bolidu. Xundak kilip qanun üstidin [toqra-natoqra d p] h k m kilsang, qanunoq  əməl qiloquq   m s, b lki  z ngni [uning  stidini] h k m qiloquq  kilialoqan bolis n. **12** Kutkuzuxk  w  halak kilixk  qadir bologan, qanun T zg i w  h k m Qiloquq  p k t birdur! Xundak ik n, sən baxqilar  stidini h k m qiloqud k zadi kimsən? **13** H y, «B g n yaki  t  palani-p k ni x h rg  barimiz, u y rd  bir yil turup, tijar t kilip payda tapimiz» deg qil r buningoq  kulak selinglar! **14**  y  t  nem  bolidionanlikini bilm ydoqanlar, hayatinglar nemig  ohxaydu? U huddi  il-pal payda bolup yoqap ketidionan bir parq  tuman, halas. **15** Buning ornioq , «R b buyursa, hayat bolsak, uni kilimiz, buni kilimiz» deyixinglar ker k. **16** Lekin  mdi sil r hazir undak yooqan g pliringlar bil n mahtinisilar. Bundak mahtinxlarning h mmisi r zil ixtur. **17** Xuningd k kimdikim m lum yahxi ixni kilixk  tegixlik d p bilip turup kilmioqan bolsa, gunah qiloqan bolidu.

5  y baylar, kulak selinglar! Bexinglaroq  q xidionan külpətlər  q n dad-p ryad ket r p yioqlanglar. **2** Baylikinglar qirip k tti, kiyim-keqikinglarni k y  yap k tti, **3** altun-k m xliringlarni bolsa dat basti, bu dat [kiyam tt ]  z nglaroq  qarxi guwahlik berip, g x nglarni otta k yd r lg nd k y wetidu. Sil rning bayliklarni toplixinglar ahirik k nlar  boldi! **4** Mana, etizlikinglarda ixl p h sul yioqanlaroq  hiyanət kilip ix h klirini b rm y k ldinglar. Bu tutuwelinoqan h k  st nglarning p ryad kətürməktə, xuningd k ormiqilarning nala-p ryadliri samawi ko unlarning S rdari bologan P rwardigarning kulikoq  y tti. **5** Sil r bu dunyada h xam tqilik w   yx-ixrat iqid  yaxap keliwatisilar. [Koylar] boquzlax k nig  t yyarlanoqand k, sil rmu boquzlinix k nig   z nglarni bordap keliwatisil r. **6** Sil r h k kaniy boluqini gunahk  məhkum kilip,  lt rtip k ldinglar; u sil rg  qarxilik kərsətməydu. **7** Xunga, kerindaxlar, R bning kayta kelidionan künigiqə s wr-tak t kilip turunglar. Mana, dehq n kixi y rning esil mewisini k tidu; y r d sl pki w  keyinki yamoqurlaroq  muy ss r boluq  uni intarizlik bilən s wr-tak t iqida k tidu. Sil rmu s wr-tak t kilip k lbinglarni must hk m qilinglar. Q nki R bning kayta kelixi yekinlap kaldi. **9** Kerindaxlar,  z nglar sorakqə tartilmasliqinglar  q n bir-biringlardin a rnm nglar; mana, Sorak Qiloquq  ixik aldid  turidu. **10** P rwardigarning namida s ziligan burunqi p y  mb rl rning kəndək azab-okubat tartk nlik, xundakla s wr-tak t qiloqanlikini  lg  qilinglar. **11** Biz mana muxundak [s wr-tak t bilən] bardaxlik b rg nlarni bəhtlik d p h s blaymiz. Ayupning azab-okubat  k nd k s wr-tak t bil n bardaxlik b rg nlikini angliyoansil r w  P rwardigarning uning ta ahirik qiloqini, xundakla «P rwardigarning iq-baoqri x pk t w  r himdillik bil n toloqanlikini k rg nsil r. **12**  mdi i kerindaxlirim,  ng muhimi, q s m qilmanglar — n  asman n  zemin n  h q kand k baxk  n silarning nami bil n k s m qiloquq  bolmanglar, b lki «bolidu» des nglar h kikiy «bolidu» bolsun, «yak» des nglar h kikiy «yak» bolsun. Xundak qiloqanda, [Hudaning] jazasioq  q xm ysil r. **13** Aranglarda

azab tartquqi kixi barmu? U dua qilsun. Huxal yürüwatqanlar barmu? U küy-mədhıyə nahxilirini eytsun. **14** Aranglarda aqrıq-silaklar barmu? Ular jamaətning aqsakallirini qakirtip kalsun; ular Rəbning namida uning [bexioqa] may sürüp məsih kılıp dua qilsun. **15** Xundak kılıp iman-ixənq bilən kılınqan dua bimarni saqaytıdu, Rəb uni ornidin turozuzıdu. Əgər bimar gunahlarıni kılınqan bolsa, bular kəqürüm kılınıdu. **16** Xuning üqün ötküzgən gunahliringlarıni bir-biringlaroqa ikrar kilinglar wə xipalıq tepixinglar üqün bir-biringlaroqa dua kilinglar. Həkkanıy adəmnıng duasi zor küq wə qong ünümgə ıgıdu. **17** İlyas pəyoğəmbərmu bizgə ohxaxla insaniy təbiətlik idi. U yamoğur yaqımsun dəp ihlas bilən dua kıldı; nətijidə, zeminoqa üq yil altə ay həq yamoğur yaqımidı. **18** Andin u yənə dua kıldı wə yamoğur qayta yaqıdı, yərmu həsul-mewisini yənə bərdi. **19** Qerındaxlirim, aranglarda birsi həkikəttin qətnigən bolsa, wə yənə birsi uni [həkikətkə] qaytursa, **20** Muxundak kixi xuni bilsunki, gunahkar kixini azoqan yolidin qayturup əkəlgüqi xu kixining jenining ölümđin qutuluxioqa wə nuroqun gunahlarıning yepip qoyulixioqa səwəbqi bolıdu.

Petrus 1

1 Əysa Məsihning rosuli bolqan mənki Petrusin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya və Bitiniyə ölkələrində tərəkə yaxawatqan musapir bəndilərgə salam. **2** Silər Huda'Atining aldin bilgini boyıqə tallinip, Roh tərıpıdin pak-muqəddəs kılındinglar. Buningdin məqsət, silərnıng Əysa Məsihning itaidədə boluxunglar və kəningin üstünglarə seplixi üqündur. Məhır-xəpəkə wə hatırjəmlik silərgə həssiləp ata kılınoyay! **3** Əzining zor rəhımdilliki bilən, Əysa Məsihning əlümdin tirilixi arkilik bizni yengidin tuşdurup, əlməs ümıdkə nesiwə kılıqan Rəbbimiz Əysa Məsihning Huda'Atisioqə mubarak-mədhıyilər okuloqay! **4** Demək, silər üqün qırıməs, daşqıs və solmas mıras ərlərdə saqlanmakta. **5** Ahır zamanda axkarılınixkə təyyarlanoqan nıjat üqün, silər etiqadinglar bilən Hudaning kıldriti arkilik koşdalmaktısılər. **6** Silər bu [nijattin] zor xadlınsılər — gərqə hazır zərür tepiloqanda silərnıng hərhil sinaklar tüpəylidin kışkə waqıt azab-okubət qekixinglarə toşqə kəlsimu. **7** Altun həman yökılıp ketidioqan nərsə bolsimu, saplık ot bilən sinilidu. Xuningə oħxə altundin tolimu kimmətlik bolqan etiqadinglar sinilip ispatlinidu. Buning bilən u Əysa Məsih [kayta] axkarılanoqan waqtida mədhıyə, xan-xəropə wə izzət-hərmət kəltürıdu. **8** Əysa Məsihni ilgiri kərip bəqmıoqan bolsanglarımu, Uni səyüp kəldinglar; wə hazırımu Uni kərməysılər, lekin Uningəyə yənıla etiqət kılıp kəlbınglar ipadiligüsiz xan-xəropəkə toloqan huxallik bilən yayraydu. **9** Xuning bilən silər etiqadinglarning nıxanı, yəni jeninglarning nıjatioqə muyəssər boluwatısılər. **10** Silərgə ata kılınoqan bu məhır-xəpəkəni aldin eytkan [ilgırıki] pəyoğəmbərölər bu nıjat-kütkülux toşrisida təpsily izdəngən, uni qüxinixkə tirixkanıdi. **11** Ularda bolqan Məsihning Rohı ularəyə Məsih kəlgüsıdə tartıdıoqan azab-okubətlər wə bulardın keyinki kelidıoqan xan-xəropələr toşrisıdə aldin əla məlumat bərip bəxarət kəltürıgındə, ular bu ixlarning kəndək yol bilən wə kəysi zamanda yüz bərdioqanlık üstıdə izdəngən. **12** Xuning bilən ularəyə bu ixlarnı aldin eytixi ular əzliri üqün əməs, bəlkı silərnıng hizmitinglarda bolqan, dəp ayan kılınoqan. Əmdi bügünki kündə bu ixlər ərxıtin əwətılgen Muqəddəs Rohning küqi bilən silərgə hux həwərnı yətküzgüqilər arkilik silərgə jakarlandı. Həttə pərixtilərnımu bu ixlarning tegi-təktini səpselip qüxinıwelixkə təlpünməktə. **13** Xungə, zəhınliringlarning belini başlap, əzünglarnı səgək-salmak tutunglar, ümıdinglarnı Əysa Məsih kayta kərtüngen künıdə silərgə elip kelidıoqan bəht-xəpətkə pütünləy başlanglar. **14** [Hudaning] itaətmən pərxətılrı süpıdä, ilgırıki oqapıllık qəşliringlardıkdək həwayı-həwəslərgə bərlımənglar. **15** Əksıqə, silərnı qəkıroquqi pak-muqəddəs bolqanoqə oħxə barlık yürütürxunglarda əzünglarnı pak-muqəddəs tutunglar. **16** Qünki [muqəddəs yazmıllarda]: «Pak-muqəddəs bolunglar, qünki Mən pak-muqəddəsturmən» dəp hatırıləngən. **17** Silər dua kılıjıninglarda kixılərnıng hərбірıngın ix-hərikıtıgə qarap yüz-hatıra kılmay Sorək Kiloquqını «Ata» dəp qəkıridikənsılər, undəktə bu dunyada musapir bolup yaxawatqan waqtinglarnı [Uning] qərkunqıdä etküzünglar. **18** Qünki silərgə ələmümkı, silər ata-bowıliringlar tərıpıdin silərgə kəlduruloqan əhmiyətsiz turmuxning [kullukıdin] azad boldunglar. Bu, kımıttını həman yökıtidioqan altun yəki kümüxtək nərsılərnıng təlimi bilən bolqan əməs, **19** bəlkı kimmətlik kəni bilən, yəni kəm-kütısiz wə daşqıs kəzə kəbi Məsihning kimmətlik kəningin bədiləg kəldı. **20** U dərwəxə dunya apırıdä kılınixıtin ilgırıla [Huda tərıpıdin] xu süpıtidə tonuloqan, hazır U zamanlarning muxu

ahırkı waqıtılrıda silər üqün [bu dunyaoqə əwətılıp] axkərə kılındı. **21** Silər Uning arkilik Uni əlümdin tirıldürüp, Uningəyə xan-xəropə bərgən Hudaoqə etiqəd kılıwatısılər. Hudaning [xuni kılıjını] etiqadinglar wə ümıdinglar Əzigə başlansun üqündur. **22** Silər həkikətkə itaət kılıqanlıkıngların kəlbınglarnı paklap, kərinaxlarnı səyidıoqan sahtısız məhır-muqəbbətkə kixıxtınglar; xungə, bırı-bırınglarnı qın kəlbınglardın kızıjın səyünglar. **23** Qünki silər yengıwaxtınnı tuşuldunglar — bu qırıp ketidıoqan uruk arkilik əməs, bəlkı qırımas uruk, yəni Hudaning həyatıy küqə igə wə mənggü turıdıoqan səz-kalamı arkilik boldı. (aıñ g165) **24** Qünki [huddı muqəddəs yazmıllarda yezilıjınidək]: «Barlık at ıgiliri ot-qəptur, halas, Ularning barlık xan-xəripı daladıki gülgə oħxə; Ot-qəp solıxıdu, gül hazan bolıdu, **25** Bırək Rəbning səz-kalamı mənggügə turıdu!» Silərgə yətküzülgən hux həwərdə jakarlanoqan səz-kalam dəl xudur. (aıñ g165)

2 Xuning üqün silər barlık rəzillik, barlık məkkərlik, sahtıpəzlik, həsəthorluk wə həmma təhməthorluklarnı taxlap, **2** Rəbning məhrıbanlıkını tetip bılənikənsılər, huddı yəngi tuşuloqan bowəklərdək bolup [Hudaning] səz-kalamıdiki sap sütkə təxna bolunglar. Buning bilən, silər nıjatning [kamalitıgə] yetıp əsisılər. **4** Əmdi silər Uningəyə, yəni adəmlər tərıpıdin ərzıməs dəp taxlınıp, lekin Huda tərıpıdin tallanoqan wə kədirəngən tirik tax Boluquqıning yənıoqə kelip **5** silər əzünglarnı tirik taxlar süpıtidə bırı roħıy ıbadəthana kılınixkə, Əysa Məsih arkilik Hudanı hursən kıldıdıoqan roħıy kurbanlıklarnı sunıdıoqan muqəddəs kəhın kətarıdikilər boluxkə kuruluwatısılər; **6** Qünki muqəddəs yazmıllarda mundaq deyıləngən: — «Mana, tallanoqan, kədirıləngən büryək ul təxni Zionəyə koıydu. Uningəyə etiqəd kılıquqi hərkim hərgız yərgə qarap kəlməydu. **7** Əmdi etiqəd kılıquqi bolqan silərgə nisbətən [taxning] kədiri bolıdu. Lekin [Uningəyə] etiqəd kılmaıdıoqanlarəyə nisbətən U [muqəddəs yazmıllarda deyılginıdək] boldı: — «Tamqılar ərzıməs dəp taxlıwətkən bu tax, Buryək [ul] təxi bolup tikləndil». Wə: — «[Bu tax] kixılərgə putlıkaxang tax, Adəmnı yıkıtidıoqan qəram tax bolıdu». Qünki [muxundək kixılər] [Hudaning] səz-kalamıoqə itaət kılmaslıkını tüpəylidin putlıxpı yıkıldı; ularning bundək boluxı aldin bəkitıləngəndur. **9** Lekin silər bolsanglar [Huda] tallıoqan bırı jəmət, xəhənə bırı kəhınlik, pak-muqəddəs bırı əl, xundəklə Əzigə əlahıdə has bolqan bırı həlkısılər; buning məqsıti, silərnı kərangəşluktın Əzining tilsimat yoruklukıoqə qəkıroquqıning pəzilətlirını namayan kılıxinglardın ıbarət. **10** Burun silər bırı həlk hesablanmayttinglar, lekin hazır Hudaning həlkısılər; burun [Hudaning] rəhım-xəpkitıgə erıxmıgənidınglar, lekin hazır erıxtınglar. **11** I səyümlükılrım, silər bu dunyaoqə musapir wə məhmandursılər, silərdın etünümənkı, roħ-kəlbınglar bilən kərxılıxıdıoqan ətliringlardıki nəps-xəhwətlərdın əzünglarnı yırək tutunglar. **12** Yürütürxunglar etiqədsızlar arısdə esil-pəzilətk bəlsun. Muxundək kılıqəndə, gərqə ular silərgə yamanlık kılıquqılar dəp təhmət kılısimu, dəl təhmət kılıqan ıxlarda silərnıng yaxı əməlliringlarəyə qarap, [Hudaning] ularnı [oyojıtıp] yöklaydıoqan künıdə uni ulıqlıxı mummkin. **13** Xungə Rəbning hərmıtıdə insanlar arısdıki hərбір həkimıyətning tüzümgə, məyli əng yukırı mənsəptıki padıxəhə bəlsun yəki u təyınlıgən həqıqədarlarəyə bəlsun boysununglar. Qünki bu həqıqədarlar [padıxəh] tərıpıdin yaman ix kılıquqılarnı jazaoqə tartıx, yaxı ix kılıquqılarnı hərmətə sazawər kılıx üqün təyınləngəndur. **15** Qünki Hudaning ıradısı xundəkki, yaxı əməlliringlar bilən nadan adəmlərnıng orunsız xıkayətlirını

tuwaklaxtur. **16** Silər erkin-azad bolojninglar bilən, bu erkinliklarni yamanlik kilixning bahani si kiliwalmanglar, balki Hudaning kuli süpitida bolup, **17** Barlik insanlarni hermätönglar, [etikaqdi] kerindaxliringlaroqa mehır-muhäbbät kersitinglar, Hudadin korkunglar, padixahni hermätönglar. **18** Kullar, hoyayinliringlaroqa toluk korkunq bilən boysununglar — yaloqı mehriban wə hux peil hoyayinlaroqıla əməs, balki terikkək hoyayinlaroqımu boysununglar. **19** Qünki əgər birsı Huda aldida pak wıjdanlık bolux üqün nahək azab-oqubət qəksə həmdə bularoqa səwr-takət kılsa, bu Hudani hursən kilidu. **20** Qünki əgər silər gunah ötküzüp, tegixlik urulojninglarda, uningoqa bərdaxlık bərsənglar, buning mahtanoqudək nemisi bar! Lekin yahxi ixlarni kilip azab-oqubət qəksənglar həmdə uningoqa bərdaxlık bərsənglar, u Hudani hursən kilidu. **21** Qünki silər dəl xuningoqa qakırıldinglar. Qünki Məsihmü silər üqün azab-oqubət qekip, silərni Əzining izidin mangsun dəp, silərgə ülgə kaldurdi; **22** «U gunah sadır kilip bakmıoqan, Uning aozızidin heqkəndək aldamqilik-yaloqanqilikmu tepilmas». **23** U haqarətlənginidə, til qayturmaytti. Azab-oqubət qəkkəndə, U heq təhdit salmaytti; əksiqə, Əzini adil həküm qıkaroquqıning kollirioqa tapxuratti. **24** U Əzi bizning gunahқа nisbətən olıp, haqkanıylikқа nisbətən yaxiximə üqün yaqoq tüwrükte gunahlırimizni zimmisigə aldı; silər Uning yariliri bilən xıpa taptinglar. **25** Qünki burun silər qoylardək yoldin ezip kətkənsilər, lekin hazır jeninglarning padıqısı həm yetəkisining yenioqa qaytip kəldinglar.

3 Xuningoqa ohxax, i ayallar, silər ərliringlaroqa boysununglar. Xundək kılsanglar, hətta səz-kalamoqa itaət kılmaydıoqan ərlər bolsa, əz ayalining bu pəzillitidin təsirilip, ihlasmənilik bilən ötküzgən pak yürüx-turuxinglaroqa qarap, gəp-səzsizlə qayıp kilinidu. **3** Güzəlliknglar sirtki kərünüxtin, yəni əlahidə erüwaloqan qeqinglar wə takıoqan altun zıbu-zımmətlərdin yaki esil kıyımələrdin bolmisun, **4** balki «kəlbınglardiki əzünglar», yəni məmin wə tinq rohtın bolqan qırımas güzəlliktin bolsun; bundək [güzəllik] Hudaning aldida intayın kımmətlıktur. **5** Qünki burunki qaoqlarda, Hudaqoqa ümidini baqlıoqan ihlasmən ayallar dəl muxundək [güzəllik bilən] əzlırini zımmətləp, ərlirigə itaət kılatı. **6** Dəl muxundək yolda Sarah İbrahımmı «ojojam» dəp atap, uning səzlırignə boysunatti. Silər heqkəndək wəswəsilərdin korkmay xıxlarni durus kılsanglar, silərmü [Sarahning] pərzəntlıri bolqan bolisilər. **7** Xuningoqa ohxax, əy ərlər, silərmü ayalliringlar bilən turuxta, ularni ayal kixilər bizdin əjiz bəndilər dəp bilip ularni qüxinip yetinglar; silər ular bilən [Huda] xapaət kıloqan həyatқа ortak mirashor bolup, ularni hermət kılinglar. Xundək kılsanglar, dualiringlar tosalıoqı uqrimaydu. **8** Ahırıda, həmmınglar bir niyət bir məksəttə, bir-biringlaroqa həmdərd bolup, bir-biringlarni kerindaxlarqə səyünglar, iq-baqrı yumxək wə kəmtər bolunglar. **9** Yamanlıkқа jamanlık, əhanətkə əhanət bilən əməs, əksiqə, bəht tiləx bilən jawab qayturunglar. Qünki silər dəl bu ixқа qakırılansılar; xuning bilən əzünglar bəhtkə mirashor bolisilər. **10** Qünki [muqəddəs yazmılarda yezilöjınidək]: — «Kimki həyatni səyıp, yahxi kün kərgüqi bolay desə, Tilini yamanlıqtın tartsun, Ləwlıri məkkarlıqtın neri bolsun; **11** Yamanlıqtın əzini tartıp, Güzəl əməllərnı kilip yorsun; Aman-hatırjəmlıknı ızdəp, uni koşqlap yürsün. **12** Qünki Pərwədigarning kəzi haqkanıylarning üstidə turidu. Uning kulıki ularning iltıjalırıoqa oquk turidu; Lekin Pərwədigarning yuzi əzillik yürğüzgüqilərgə qarxi turidu». **13** Əgər silər daim yahxi ixlarni kılxıxka intılsanglar, kim silərgə yamanlık kılar? **14** Lekin hətta haqkanıylik yolıda azab-oqubət qəksənglarmu, ohxaxla bəhtliksilər! Lekin ularning

wəhimisidin korkmanglar wə əlakzadə bolmanglar; **15** balki kəlbınglarda Rəb Məsihni həmmidin üstün dəp bilinglar; silərdə bolqan ümidning səwəbini sorıoqanlaroqa məmin-mulayimlik wə ihlaslık bilən jawab berixkə həmixə təyyar turunglar. **16** Hərdədim wıjdaninglarni pak tutunglar; xuning bilən silərgə «yamanlık kıloqıuqlar» dəp təhmət kıloqanlar siləring Məsihdə bolqan pəzilətlık yürüx-turuxunglarnı kərip, əzlıri kıloqan təhmətlərdin hijil bolsun. **17** Qünki Hudaning iradisı xundək bolsa, yahxilik kılojninglar üqün azab-oqubət qəksənglar, bu yaman ix kılojninglar tüpəyldin azab-oqubət qəkkıninglardin əwzəl, [əlwəttə]. **18** Qünki Məsih bizni Huda bilən yaraxturux üqün, yəni Haqkanıy Boluqıqi haqkanıy əməslərnı dəp, birlə ketimlik azab-oqubət qəkti; gəroq U tən jəhəttə öltürülgən bolsımu, lekin rohta janlanduruldı; **19** xuning bilən U solap koyuloqan rohlarning yenioqa muxu rohiy hayətlıki bilən berip, [Əzıning bu əqlibisini] jakarlıdi. **20** [solap koyuloqan] bu rohlər burunki zamanda, yəni Nuh [pəyojəmbər]ning künliridə, kəmə yasılıwatқан məzgildə Huda səwrəqanlık bilən [kixilərnıng towa kilixini] kütkinidə, Uningoqa itaətsizlik kıldı. Pəkət xu kəmigə kirgən birkənqısı, yəni jəmiy səkkız jan su arkilik kutkuzuldi. **21** Mana bu «suoqa qəmlüdüxü»ning bəxariti bolqan. Əmdı qəmlüdüxü — bədənıng kirdin tazilıni əməs, balki adəmnıng pak wıjdan bilən Əysə Məsihning tiridürülxü arkilik Hudadin tiləgn təlipi — bizni hazır qutkuzuwatıdu **22** (Məsih [tirilip] ərxkə qıkip, pərixtilər, barlık rohiy hoquqdarlar wə küqlüklər Uningoqa bosunduruldı wə u Hudaning ong yenidə turmaqta).

4 Əmdı Məsih bilən azab-oqubət qəkkənikən, silərmü xundək iradə bilən əzünglarni korallandurunglar. (qünki [Huda yolıda] əz tenidə azab-oqubət qəkkən kixi gunahın kol üzgən bolıdu; **2** undək kixi tenidə qəloqan həyatını yəne insaniy nəps-həwəslərgə berilix bilən əməs, balki Hudaning iradisigə muwapıq ötküzidu). **3** Qünki künlirimizni yet əllik etiқadsızlarning iradisigə əməl kilix bilən, yəni hərtürlik buzıqkılık-xəhwaniylik, nəps-həwəslər, hərəkəxlik, əyx-ıxrat, məyhorluk wə yirginlik butpərəsiləklər iqidə ötküzginimiz əmdı kupayə kılar! **4** Bu ixlarda ular silərnıng ularoqa həmrəh bolup xundək ıplasıkқа yürğümigəniliknglaroqa əjəblıniп, silərnı haqarətilməktə. **5** Ular həman həm tiriklərnı wə əlgənlərnı sorək kilixkə təyyar Turuqıoqa hesab bərməy qalmaydu. **6** Xunga dəl xu səwəbtin, əlgənlər əttə yaxawatқан insanlar [sorək kilinidıoqan]dək sorək kilinip, Hudaqoqa nisbətən rohta yaxısın dəp, ularoqımu hux həwər yetküzülgən. **7** Əmdı barlık ixlarning ahırlıxıdıoqan küni yekınlaxmaqta; xunga, salmaq bolunglar wə dua kilixkə səgək turunglar. **8** Lekin həmmidin muhımi, bir-biringlaroqa kızıoqın mehır-muhəbbəttə turuweringlar. Qünki «mehır-muhəbbət nurojıunıoqan gunahları yapar». **9** Bir-biringlardın əqrınmay əzərə məhmandot bolunglar. **10** Huda tərıpidin hərbinglaroqa ata kilınoqan iltıpatқа bınaən, uning hərtərəplik mehri-xəpkitini kixilərgə yetküzıdıoqan yahxi ojojıdarlar süpitidə, bu iltıpat bilən bir-biringlaroqa hızmət kılinglar. **11** Kim səz kılsa, u Hudaning kalam-bəxarətlirini yetküzgüqi süpitidə səzlısın. Kim baxkıləroqa hızmət kılsa, u Huda ata kıloqan küq-kudriti bilən hızmət kılsın. Xundək bolqanda, Huda həmmə ixtə Əysə Məsih arkilik uluqlınidu. Barlık xan-xərap wə küq-kudrət Uningoqa əbədil'əbədıgıqə mənsuptur, amin! (aıon q165) **12** Səyümlüklirim, otluq sinəknıng bəxinglaroqa qıxkənilikgə qarap, əjayib ixқа yalozup qaldım, dəp həyrən qalmaqnglar. **13** Balki, Məsihning azab-oqubətlırıgıqə kəndək ortak bolqan bolsanglar, silər xundək xadlıninglar. Xuning bilən Uning xan-xəripı ayan kilınojınidə, silərmü yayrap

xadlinisilər. **14** Silər Məsihning nami tüpəylidin həkərətə uqrisanglar, bəhtlik bolisilər! Qünki xan-xərəpning Rohi, yəni Hudaning Rohi wujudunglarə qüxkən bolidu. **15** Aranglardin birining azab-əqubət qekixi hərgizmu qatil, oşri, rəzil yaki qepiləq bolux səwəbidin bolmisun. **16** Biraq qəkkən azab-əqubiti «Məsihiy» dəp ataloanliqi səwəbidin bolsa, u buningdin nomus qilmisun; əksiqa, muxu nam [bilən] [ataloanliqi] üqün Hudaə qəməhiyə oqusun. **17** Qünki soraqning baxlinidəjan waqti-saiti kəldi; soraq aldi bilən Hudaning əyidikiliridin baxlinidu; wə əgər biz bilən baxlansa, u həlda Hudaning hux həwirigə qulək salmiəjanlarning aqiwiti nemə bolar? **18** [Dəl] [mukəddəs yazmilarda yeziləjiniyə]: — «əgər həkəniylarning qutkuzuluxi təs bolsa, ihlassizlar həm gunahkarlarning aqiwiti qəndək bolar?» **19** Xuning üqün, Hudaning iradisi bilən azab-əqubət qəkkənlər yahxi əməlləni dawam kilip, jenini wədisidə turidəjan Yaratqıqıə qə amanət kilip tapxursun.

5 Əmdi mən aranglardiki aqsakallardin (Məsihning azab-əqubətlirining guwaqisi, namayan qilinidəjan xan-xərəpkə nesip boləqı wə silərgə ohxax bir aqsakal süpitidə) xuni ətüniməni, **2** — Hudaning silərnin aranglardiki padisini obdan bəqınglar; ularə qə yetəkqilik hizmitidə bolup, uni məjburən əməs, bəlki ihtiyarən zimminglarə elinglar; pul-dunya üqün əməs, bəlki huxallik bilən qilinglar. **3** Hudaning padisə qə oşjining əz təəlləkətlirə qə boləjiniyə bolmay, bəlki ularə qə ilgə bolunglar. **4** Xundək qilsanglar, Bax Padiqi axkarə boləqanda, mənggü tozumas xan-xərəp tajiə qə erixisilər. **5** Əy yaxlar, qonglarə qə boysununglar. Xuningdək, həmminglar bir-biringlarə nisbətən kiqik peillikni üstunglarə oriwelinglar. Qünki: «Huda təkəbburlarə qərxidur, lekin məmin-kəmətlərgə xəpət kilidu». **6** Əzünglarni Hudaning qıdrətlik qəli astidə təwən tutunglar. Xundək qilsanglar, waqti-saiti kəlgəndə Huda siləni yukiri kətüridu; **7** Barlik oşəm-qəyoquliringlarni Uning üstigə taxlap qoyunglar. Qünki U silərnin oşeminglarni kilidu. **8** Əzünglarni həxyar wə səgək tutunglar. Qünki duxmininglar boləjan Iblis huddi həkırəwatqan xirdək, yutqıdək birsini izdəp qətrap yürməktə; **9** silər etiqadinglarda qing turup uningə qərxı turunglar. Qünki bilisilərki, pütün dunyadiki qerindaxliringlarmu ohxax azab-əqubətlərnin tügixigı qə qıdawatidu. **10** Əmma siləni Məsih əysa arqilik Əzining mənggülik xan-xərəpiyə qə qəriəjan, pütkül məhır-xəpətning Iqisi boləjan Huda azraqqinə waqit azab-əqubət qəkkeninglardin keyin, Əzi siləni əsligə kəltürüp, dəs turəqıyup, mustəhkəm wə ulə qə bekıtilgəndək təwrənməs kilidu. (**aiōnios g166**) **11** Uningə [barlik] xan-xərəp wə küq-qıdrət əbədil'əbəd mənsup boləqay, amin! (**aiōn g165**) **12** Mən bu qışkıqıinə hətni yezip, əzüm sadıq qerındixim dəp bilidəjan Silwanusning wasıtisi bilən silərgə yollidim. Uxbu hətni yeziximning məqsiti, silərgə jekiləx wə siləni riəbətəndürüx, xundək qə Hudaning həqıkiy məhır-xəpətinin ənə xundək ikənlikigə guwaqlıq bərxıtnı ıbarəttur. Bu məhır-xəpətə qing turunglar. **13** Silər bilən billə talləjan Babilda turəwatqan jamaət wə oşlum Markustin silərgə salam. **14** Bir-biringlar bilən məhırbanlarə qə seyüxüp salamlıxinglar. Silərgə, yəni Məsihdə boləjan həmminglarə qə amanlıq-hatırjəmlik yar boləqay!

Petrus 2

1 Əysa Məsihning kuli və rosuli bolojan mənki Simeon Petrustin Hudayimiz və Kütquzojumiz Əysa Məsihning həkkaniylik arqilik biz bilən ohxax kimmətlik bir etikdəkə muyəssər kiliuojanlaroja salam! **2** Silər Hudani və Rəbbimiz Əysani qongkur tonuojanseri, mehİR-xəpət və hatirəmlik silərgə həssiləp axkay! **3** Bu [duayimizing] asasi — biz bizni Əzining xan-xəripi və esil pəzilitingning təsiri arqilik Qakirojuqini qongkur tonuojanlikimiz üqün, Uning ilahiy küq-kudriti həyatimizoja və ihlasmənlikte mengiximizoja kerəklik bolojan həmmi ata kildi. **4** U muxu pəzilətliri arqilik bizgə kimmətlik, əng uluoq wədiləri bərdi, bular bilən silər bu dunyadiki həwayi-həwəslərdin bolojan ipasliklini kütulup, Hudaliki təbiətkə ortək nesip bolalaysilər. **5** Dəl muxu səwəbtin, silər pütün küqinglar bilən etikədinglaroja esil pəzilətni, esil pəzilitinglaroja bilimni, **6** biliminglaroja təkminlikni, təkminlikinglaroja qidamlikni, qidamlikinglaroja ihlasmənlikni, **7** ihlasmənlikinglaroja kerindaxlik mehribanlikni, kerindaxlik mehribanlikinglaroja mehİR-muhəbbətni kərsitixni qoxuxkə intilinglar. **8** Qünki bu hususiyətlər silərdə bar bolsa, xundakla exip beriwatқан bolsa, bular silərnı Rəbbimiz Əysa Məsihni qongkur tonuxkə [intilixtə] ix-əməlsiz və mewisiz qaldurmaydu. **9** Əmmə əgər birsidə bular kəm bolsa, u kor adəmdur — u burnining uqnila kərələydiqan, ilgiriği gunahliridin pak kilinojini untuojan bolidu. **10** Xuning üqün, i kerindaxlar, silər [Huda təripidin] qakirilojanlikinglarni, xundakla tallanojanlikinglarni jəzmləxtürüxkə intilinglar. Xundak kilsanglar, heqqaqan teyilip kətməysilər. **11** Xundak bolojanda Rəbbimiz və Kütquzojumiz Əysa Məsihning mənggülik padixahlidimü kizojin qarxi elinilsilər. (aiōnios g166) **12** Xunga, gərqə silər bu ixlarni bilgən bolsanglarmu, xundakla bizgə igə kilinojan həkikəttə mustəhkəmləngən bolsanglarmu, mən yənilə hərdaim bu ixlarni esinglaroja salmaqimən. **13** Dərwəəkə, mən muxu qedirimda bolsamla, bularni səminglaroja selip, silərnı oyojitip turuxni layik kərimən. **14** Qünki Rəbbimiz Əysa Məsihning burun manga ayan kilojinidək, məning bu qedirim pat arida uqamdin seliwetlidiqanlikini bilip turuptimən. **15** Bərhək, mən silərnıng bu ixlarni mən bu dunyadin kətkinimdin keyinmü hərwakit esinglaroja kaltürüxünglar üqün kiqümning bəriqə intilimən. **16** Qünki biz silərgə Rəbbimiz Əysa Məsihning küq-kudriti və hazır boluxini ukturojinimizda hərgizimü hiyligərliktin oydurup qikiləjan riwayətlərgə əgəxmiduk, bəlki biz Uning həywətlik xan-xəhritigə əz kəzimiz bilən guwahqimiz. **17** Qünki U muqəddəs taqda Huda'Atidin xan-xəhərək və uluoqluqkə erixkəndə, axu uluoq xan-xərpəlik yərdin: «Bu Məning səyümlük Ooqlum, Mən Uningdin hursənman» degən xundak zor bir awaz Uningoja yətküzüsilip angləndi. **18** Muqəddəs taqda biz Uningoja həmrəh bolup billə turojan boləjqədk, ərxtin bu awaz anglənojinida bizmü əz kulikimiz bilən ünı angliduk, **19** Uning üstigə həmmimizdə pəyojəmbərlər yətküzgən tolimu ixənqlik bəxərotlik səz-kalam bardur; silər tang süzülgüiqə, tang yultuzi kəlbinglarni toluk yorutkuqə bu səz-kalamoja kulək salsanglar, yaxhi kiləjan bolisilər (bu səz-kalam huddi karəngojuda qəknəp turidəjan qiraəqkə ohxaxtur). **20** Xuni həmmidin muhim dəp bilixinglar kerəkki, muqəddəs yazmildədik heqkaysi wəhiy pəyojəmbərlərnıng əz qüxənqisi boyiqə yətküzülgən əməs. **21** Qünki heqkəndək wəhiy-bəxərat insanlarning iradisidin kəlgən əməs, u bəlki Hudaning muqəddəs adəmliri Muqəddəs Rəh təripidin yətkəlinip, Uning türtkisi bilən eytkən səz-kalamdur.

2 Ləkin burun həlk iqidə sahta pəyojəmbərlər qikkən, xuningdək aranglardimü sahta təlim bərgüqilər məydanəja qikidu. Ular soqunup kirip, həlakətkə elip baridəjan bid'ət təlimlərnı aranglarəja astirtin kirgüzüip, həttə əzliniri hər kilixkə setiwəlojan igisidinmü tenip, buning bilən əz bəxiəja tezla həlakət qüxüridu. **2** Nurojun kixilər ularning xərməndilikigə əgixip ketidu, xuningdək ularning səwəbidin həkikət yoli həkarətkə uqraydu. **3** Ular aqkəzlikidin oydurma səzər bilən silərnı satidəjan meli kilidu. Əmđi ularning bəxiəja heli burunla bekitilgən jəza bikər olturmədu, ularning həlakiti bolsa uları yatmaydu. **4** Qünki Huda gunah sadir kiləjan pərixtilərnı ayap olturməy, bəlki ularni təhtisəraning hənəjoja taxlap, sorəkkə tartkuqə zulmətlik karəngəjulukitki zənjirlər bilən soləp koyəjan yərdə, (Tartarō g5020) **5** xundakla qədimki dunyadikilərnimü ayap qoyməy, hudəsizlikkə berilgən dunyani topan bilən ojarək kilip, pəkət həkkaniylikkə dəwət kiləjuqi Nułni bəxkə yəttisi bilən saqləp kaləjan yərdə — **6** həmdə keyin Sodom və Gomorra xəhərlirini keyinki dəwrlərdiki hudəsizlikkə berilgənlərgə ibrət bolsun dəp bekitip, bəxiəja külpətlik jazani qüxürüip kül kiləjan, **7** xuning bilən birgə muxu əhləksizlarning buzuklikliridin yirginip əzəblənojan, həkkaniy boləjan Lutni ular arisidin kütuldurəjan yərdə — **8** (ənə xundək kixilərnıng iqidə yaxiəjan həkkaniy Lutning həkkaniy kəłbi hər küni angləjan və kərgən itaətsizliklər tüpəylidin əzəblənətti) **9** əmđi xuni kərtiwəlaləymizki, Rəh ihlasmənlərnı duq kəlgən sinəklərdin kəndək kutkuzuxni və xuningdək həkkaniyiszlarnı sorək künigiqə jazalinixkə saqləp koyuxni bilidu. **10** Bularning arisidiki əz ətlirigə əgixip pasik həwəslərgə berilgən, xundakla həqkuk igilirigə səl karəjanlarning jazəsi tehimü xundək bolidu. Muxundək kixilər həli qong, məmməngilərdur, ular «[rohiy] uluoqləroja həkarət kilixtin heq qorkməydiəjanlardur. **11** Həttə ularidin küq-kudrətə üstün turidəjan pərixtilərmü Pərwədigarning əldida bu «[uluqlər]»[ni] həkarət bilən əz kilməydu. **12** Əmmə bular huddi owlip boəjuzlinix üqün tuəulojan yəwayi əklišiz həywanlərdək kelip, əzleri qüxənməydiəjan ixlər üstidə həkarətlik səz kilidu və xundakla əzlinirining həlakət ixliri bilən toluk həlak bolidu, **13** xundakla əz həkkaniyisizlikəja tuxluk jazəning mewisini yaydu. Ular həttə kündüzi oquq-axkəra əyx-ixrət kilixnimü ləzzət dəp həsəblaydu; ular [silərgə] nomus və daə kəltürüip silər bilən bir dastihəlan oturup, əz məkkərlilikliridin zoklinidu. **14** Ularning zinəhorluk bilən toləjan kəzli ri gunah sadir kilixtin üzülməydu; ular tutami yəq kixilərnı ezikturidu; ular kəłbini aqkəzlikkə kəndürgən, lənətkə yəqin balilərdur! **15** Ular toəjra yəldin qətnəp, Bosorning oəpli Balaəmmning yəliəja əgixip kətti. U kixi həram yəlda tapkən həkni yaxhi kərgüqi idi, **16** ləkin u kiləjan kəbihləki tüpəylidin tənbiłini yedi (zuwənsiz exək insənnıng əwazi bilən səzəp pəyojəmbərnıng əhmikənə ixini tosti). **17** Mana muxundək kixilər kurup kətkən buləklər, borəndin həydidip yürgən tumanlarəja ohxaydu; ularəja mənggülik kulmətning kəpkarəngəjulukida jay hazirləp koyulojan. (questioned) **18** Qünki ular yəlojan-yəwidək yəojan səzər bilən mahtinip, adəmnıng ətlik həwəslirini kəzojitip əyx-ixrət ixliri bilən ezitkuluk yolida mēngiwətkənlərdin əzliniri yəngilə qəquəjanlarni əzdiridu. **19** Ular muxu kixilərgə «Silərnı ərkinlikkə erixtürimiz» dəp wədə kilidu, ləkin əzleri əməliyəttə buzuklukning kulliridur. Qünki adəm nemə təripidin boyəndurulojan bolsa, xuning kuli bolidu. **20** Qünki əgər ular Rəbbimiz və Kütquzojumiz Əysa Məsihni tonux arqilik bu dunyaning pasiklikliridin kütulup, keyin xularəja yənə bəqlinip, boyəndurulojan bolsa, ularning

keyinki hali dāslāpkisidinmu bəttər bolidu. **21** Qünki həkkanıylik yolini bilip turup, əzigə yətküzülgən muqəddəs əmrđin yüz ərügəndin kərə, bu yolni əslidinla bilmigini əwzəl bolatti. **22** Muxu ixənqlik həkmatlik səzlər ularda əməlgə axurulidu: — «It aylinip əz kūsuküni yər» wə yənə «Qoxka yuyunup qikipla kəytidin patkəktə əqjinar».

3 I səyümlüklirim, hāzir silərgə bu yeziwatķinim ikkinqi hetimdur. Hər ikki hetimdə silərning sap kənglünglarni oyoqtip, xu ixlarni əslitixkə intildimki, **2** muqəddəs pəyoqəmbərlər burun eytkən səzlərgə wə Rəbbimiz hām Kutkuzoqumizning rosulliringlar arķilik yətküzgən əmrigə kəngül bəlüxünglarni ətünimən. **3** Əng muķimi xuni bilixinglar kerəkki, künlərning ahirida əzining hāwayi-həwəslirining kəynigə kiridoqan, məshirə kılıdoqan mazəqqlar qıqıp: **4** «Keni, Uning kəytip kelimən degən wədisi?! Ata-bowilirimiz [əlümdə] uhlap kəloqəndin taki hāziroqıqə həmmə ixlar dunya apiridə boləqan wəqıttiki bilən ohxax hālettə ketiwatidu» dəp məshirə kılıxidu. **5** Həlbuki, ular əng kədimki zamanda Hudaning səzi bilən asmanlarning yaritiloqanlıķini wə xuningdək yərning sudin qıqқан hām suning wasitisi bilən barlıkka kəlgənlikini atəy untuydu; **6** xu amillarning wasitiliri bilən xu zamandiki dunya kəlkündin oşək bolup yoqaldi. **7** Əmma hāzirki asmanlar bilən zemin ohxaxla xu səz bilən ihlassiz adəmlər sorəkkə tartilip hālak kılımidoqan axu kündə otta kəydürülükə saklinip, ta xu küniqıqə hālidin həwər elinip turidu. **8** Əmdi i səyümlüklirim, xu ix nəziringlardin qaqmisunki, Rəbgə nisbətən bir kün ming yildək wə ming yil bir kündəktur. **9** Rəb Əz wədisini [orundaxni] (bəzilərning «keqiktürdi» dəp oylioqinidək) keqiktürgini yoq, bəlki həkmining hālak boluxini halimay, həmmə insanning towa kılıxoqə kirixini arzulap, silərgə kəngqilik kılıp [wəqıtni sozmaqta]. **10** Ləkin Rəbning küni huddi oşırning kelixidək [kütülmigən wəqıtta] bolidu. U küni asmanlar xiddətlik güldürligən awaz bilən oqayib bolup, kainatning barlık qurulumiliri xiddətlik otta erip tügəydu; zemin wə uningdiki pütkül nərsilərnu kəyüp ketidu. **11** Həmmə nərsə mana xundək erip yoqilidoqan yərdə, silər kəndək adəmlərdin boluxunglar kerək? — hāyatinglarni pak-muqəddəslikdə wə ihlasmənlikdə ətəküzüp, **12** Hudaning künini təlmürüp kütüp, u künning tezrək kelixi üqün intilixinglar kerək əməsmu? U künning kelixi bilən pütün asmanlar otta yoqap tügəydu wə kainatning barlık qurulumiliri xiddətlik otta erip tügəydu. **13** Ləkin biz bolsək Uning wədisi boyıqə, yengi asman-zeminni intizarlık bilən kütməktimiz. U yər həkkanıylikning makanidur. **14** Xuning üqün, əy səyümlüklirim, bu ixlarni kütüwatķanikənsilər, [xu tapta] Hudaning aldida nuqsansiz wə daşsiz, inaklık-hatirjəmlik iqidə hāzir bolup qikixinglar üqün intilinglar. **15** wə Rəbbimizning səwr-təqıtini nijat dəp bilinglar, dəl səyümlük kəridiximiz Pawlusnu əzigə ata kılınoqan danalik bilən bu ixlar toşıruluk silərgə yazoqan; **16** barlık hətliridimu u bu ixlar həkķidə tohtilidu. Uning hətliridə qüxinix təs boləqan bəzi ixlar bər; bu ixlarni təlim almioqan wə tutami yoq kixilər muqəddəs yazmilarning baxka kısımlirini burmilioqəndək, burmilap qüxəndüridu wə xuning bilən əz bexioqə hālakət elip kelidu. **17** Xuning bilən, i səyümlüklirim, [mən eytkən] bu ixlarni aldin'ala bilgənənsilər, bu əhləksizlarning səpsətliri bilən azdurulup, mustəhkəm turuxunglarni yoqitip qoyuxtin həyoxyar bolunglar. **18** Əksiqə, [Hudaning] məhır-xəpķitidə hām Rəbbimiz wə Kutkuzoqumiz əysə Məsihə boləqan bilixtə dawamlıq əsüinglar. Uningoqə hām hāzir hām axu əbəd küniqıqə barlık xan-xərəp mənsup boləqay! Amin! (aiōn g165)

Yuhanna 1

1 Əzəldin bar boluğuqi, əzimiz angliyan, öz közlirimiz tikilip kariolan və kollarimiz bilən tutup siloğan hayatlik Kalami toqrisida [silərgə bayan kılımiz] **2** (bu hayatlik bizgə ayan bolup, biz uni kerdük, Xuning bilən bu həktə guwahlik berimiz həmdə Ata bilən billa bolup, keyin bizgə ayan bololan xu mænggülik hayatni silərgə bayan kılımiz) (aiōnios g166) **3** — silərnimu biz bilən sirdax-həmdəmliktə bolsun dəp biz kergənlimizni və angliyanlimizni silərgə bayan kılımiz. Bizning sirdax-həmdəmlikimiz Ata və Uning Oqlı Əysa Məsih biləndur. **4** Silərnin huxallıqlınglar tolup taxsun dəp, bularni silərgə yeziwatimiz. **5** Wə biz Uningdin angliyan həm silərgə bayan kılıdioğan həwirimiz mana xudurki, Huda nurdur və Uningda heqkandak karəngönlük bolmaydu. **6** Əgər biz Uning bilən sirdax-həmdəmlikimiz bar dəp turup, yənıla karəngönlükta yürsək, yaloğan eytkən və həkikətə əməl kilmioğan bolimiz. **7** Ləkin U Əzi nurda boloinidək biznu nurda mangsak, undakta bizning bir-birimiz bilən sirdax-həmdəmlikimiz bolup, Uning Oqlı Əysa Məsihning keni bizni barlik gunahtin paklaydu. **8** Əgər gunahtimiz yok desək, öz əzimizni aldioğan bolimiz həmdə bizdə həkikət turmaydu. **9** Gunahtirimizni ikrar kilsək, U bizning gunahtirimizni kəqürüm kılıp, bizni barlik həkkanısiyızlıktin pak kılıxə ixənqlik həm adıldur. **10** Əgər gunaht kilmidük desək, Uni yaloğanqi kılıp koyoğan bolimiz və Uning sez-kalami bizdin orun almioğan bolidu.

2 I əziz balilirim, mən silərnə gunaht sadir kilmisun dəp, bu sözlərnə yeziwatimən. Mubada birsi gunaht sadir kilsə, Atining yenida bir yardəmqi wəkilimiz, yəni Həkkəniy Boluquqi Əysa Məsih bardur. **2** U Əzi gunahtirimiz üçün [jazani kətgürgüqi] kafarəttir; muxu kafarət pəkət bizning gunahtirimiz üçünlə əməs, bəlkə pütkül dunyadikilərnin gunahtliri üçündür. **3** Bizning uni tonuəlanlikimizni biləliximiz — Uning əmrlirigə əməl kılıximizdindir. **4** «Uni tonuymən» dəp turup, Uning əmrlirigə əməl kilmioquqi kixi yaloğanqidur, uningda həkikət yoktur. **5** Ləkin kimki Uning səzigə əməl kilsə, əmdə uningda Hudaning mehır-muhəbbiti həkikətnə kamalətkə yətkən bolidu. Biz əzimizning Uningda boləlanlikimizni ənə xuningdin bilimiz. **6** «Hudada turup yaxaymən» degiüqi bolsa [əysaning] mangöinidək ohxax mengixi kerək. **7** I səyümlükilirim, silərgə [burun anglap bakmioğan] yengi bir əmri əməs, bəlkə dəsləptin tartip silər tapxuruwaloğan kona əmri yeziwatimən. Uxbə əmr silər burundinla anglap keliwatқан sөz-kalamdur. **8** Ləkin yənə kelip mən silərgə yeziwatkinimni yengi əmr [desəkmü bolidu]; bu əmr Məsihdə həm silərdimu əməl kılınmaқта, qünki karəngönlük etüp kətməktə, və həkikiy nur allıkağan qeqilixқа baxlıdı. **9** Kimdəkim əzini «nurdə yaxawatimən» dəp turup, kerindixini əq kərsə, u bügüngiqə karəngönlükta turuwatқан bolidu. **10** Kerindixioğa mehır-muhəbbət kərsətkən kixi yoruklukta turmaқта, uningda gunahtқа putlaxturidioğan heqnemə kəlməydu. **11** Ləkin kerindixini əq kərgən kixi karəngönlüktdur; u karəngönlükta mangidu və kəyərgə ketiwatқанlikini bilməydu, qünki karəngönlük uning közlirini kariəuqi kiliwatқан. **12** Mən bularni silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki gunahtliriglar Uning nami üçün kəqürüm kılındi. **13** Mən buni silərgə yeziwatimən, i atılar, qünki silər Əzəldin Bar Boluquqini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər u rəzil üstidin əjalibə kıldinglar. **14** Mən buni silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim,

qünki silər Atini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i atılar, qünki silər Əzəldin Bar Boluquqini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər külüksilər, Hudaning sez-kalami silərdə turidu və silər u rəzil üstidinmu əjalibə kıldinglar. **15** Bu dunyani və bu dunyadiki ixlarni səymənglar. Hərkim bu dunyani səysə, Atining səyğisi uningda yoktur. **16** Qünki bu dunyadiki barlik ixlər, yəni əttiki həwəs, kəzlərdiki həwəs və hayatioğa boləlan məətururlukning həmmisi Atidin kəlgən əməs, bəlkə bu dunyadin boləlandur, halas; **17** wə bu dunya və uningdiki həwəsələrnin həmmisi etüp ketidu. Ləkin Hudaning iradisigə əməl kılıuquqi kixi mænggü yaxaydu. (aiōn g165) **18** Əziz balilirim, zamanning ahirki saiti yetip kəldi; wə silər dəjjalning [ahir zamanda] kelidioğanlikini angliyaninglardək, əməliyətə bolsa hazirning əzidila nuroğun dəjjallar məydanoğa qıktı; buningdin zamanning ahirki saiti bolup kəloğanlikə bizgə məlum. **19** Ular arimizdin qıktı, ləkin ular əslidə bizlərdin əməs idi. Qünki əgər bizlərdin boləlan bolsa, arimizda turiwərgən bolattı. Ləkin ularning heqkaysisining əslidə bizdikilərdin bolmioğanliqi pax kılınoğanliqi üçün ular arimizdin qıqip kətti. **20** Həlbuki, silər bolsanglar Muqəddəs Boluquqidin kəlgən məsihligiüqi Rohnin nesip boldunglar və xuning üçün silər həmmə ixni bilisilər. **21** Silərgə bu hətni yiziximdiki səwəb, silərnin həkikətni bilmigənlikinglar üçün əməs, bəlkə həkikətni bilip, yaloğanqılıkning həkikəttin kelip qıkməydioğanlikini bilgənlikinglar üçündür. **22** Əməsə, kim yaloğanqi? Əysaning Məsih ikənlikini inkar kılıuquqi kixi bulsə, u yaloğanqidur. Ata və Oqlulni inkar kılıuquqi kixi əzi bir dəjjaldur. **23** Kimdəkim Oqlulni rət kilsə uningda Ata bolmaydu. Ləkin Oqlulni etirap kilsə, uningda Ata bolidu. **24** Silər bolsanglar, burundin anglap keliwatқininglərnin əziunglarda dawamlıq turəyiwəringlar. Burundin anglap keliwatқininglar silərdə dawamlıq turiwərsə, silərmü dawamlıq Oqlul və Atida yaxawatқан bolisilər; **25** wə Uning bizgə kılıoğan wədisi bolsa dəl xu — mænggü hayatlıktur. (aiōnios g166) **26** Silərnə azdurmaqı boləlanlarni nəzərdə tutup, bularni silərgə yazdim; **27** Silər bolsanglar, silər Uningdin qəbul kılıoğan məsihligiüqi Roh silərdə turiwəridu, silər heqkimning əgitişigə məhtəj əməsilər; bəlkə ənə xu məsihligiüqi Roh silərgə barlik ixlər toqurluk əgitiwatқandək (U həkətur, heq yaloğan əməstür!) — həm əgətkəndək, silər dawamlıq Uningda yaxaydioğan bolisilər. **28** Əməsə, i əziz balilirim, dawamlıq Uningda turup yaxawəringlar. Xundək kilsanglar, U hərəkağan kaytidin ayan boləlanda kərkəməs bolimiz həm U kəlginidə Uning aldida heq hijalət bolup kəlməymiz. **29** [Hudaning] həkkanıy ikənlikini bilgənikənsilər, həkkanıylikқа əməl kılıuquqilərnin hərbirining uning tərpidin tuəquluquqi ikənlikinimü bilsənglar kerək.

3 Karənglar, Ata bizgə xundək qongkur mehır-muhəbbət kərsətkənki, biz «Hudaning əziz baliliri» dəp ataldük — wə biz həkikətnəmun xundək. Bu dunya xu səwəbtiin bizni tonup yətməyduki, qünki bu dunya Uni tonumidi. **2** Səyümlükilirim, biz hazir Hudaning əziz baliliridurmiz; kəlgüsidə kəndək bolidioğanlikimiz tehi oquq ayan kılınmioğan. Biraq U [kaytidin] ayan kılinoğanda, Uningoğa ohxax bolidioğanlikimizni bilimiz; qünki u qəoqta biz Uning əynən Əzini kərimiz. **3** Wə [Məsihgə] ümid baəloğan hər bir kixi U pak boləlandək əzini paklımaқта. **4** Gunaht sadir kılıoğan kixi [Hudaning] kənunioğa hiləplik kılıoğan bolidu. Qünki gunaht sadir kılıoğanlik [Hudaning] kənunioğa hiləplik kılıoğanlıktur. **5** Həlbuki, silər Uni gunahtlarni elip taxlax üçün dunyaoğa kelip ayan kılinoğan və xundəkla Uningda heqkandək gunaht yoktur, dəp bilisilər. **6** Uningda yaxawatқан

hərbi kixi gunah sadir kılmaydu; kimdəkim gunah sadir kılsa, Uni kərmigən wə Uni tonumioqan bolıdu. **7** Əziz balilirim, heqkimning silərnı aldixioqə yol qoymanqlar. Həkkaniylikqə əməl kıloquqı kixi U həkkaniy bolojinidək həkkaniydu. **8** Lekin gunah sadir kıloquqı İblıstındur. Qünki İblis əmsıxaktın tartıp gunah sadir kılip kəlməktə. Hudaning Oqlining dunyada ayan kılinixidiki məqsət İblisning əməllirini yuqıxtıxtur. **9** Hudanın tuquloquqı gunah sadir kılmaydu; Hudaning urukı uningda orun aloqəqə, u gunah sadir kılixı mumkin əməs, qünki u Hudadin tuquloqandur. **10** Hudaning baliliri bilən İblisning baliliri xuning bilən pərkliniduki, kimdəkim həkkaniylikqə əməl kılmısa wə yakı əz kərındixioqə mehir-muhəbbət kərsətmisə Hudadin əməstur. **11** Qünki silər dəsləptin anglap keliwatqan həwər mana dəl xuki, bir-birimizgə mehir-muhəbbət kərsitiximiz kerəktur. **12** U r əzizdin boləqan, inisini ətürtəgən Qəbiloqə oxnaz bolmaslıqimz kerək; u nemixkə inisini kətl kildi? Uning ezining kıloqlanliri razil, inisining kıloqlanliri həkkaniy boləqlanliki üqün xundək kıloqan. **13** Xunga, i kərındaxlar, bu dunya silərnı əq kərsə, buningəqə həyrən qəlmanglar. **14** Biz kərındaxlarnı səyənlikimizdin, əlündim həyatlıkqə ətəkəlikimizni bilimiz. Əz kərındixini səymigüqi tehi əlümədə turawatıdu. **15** Kərındixioqə əqmənlik kıloqan kixi qatıldur wə heqqəndək qatilda mənggülik həyatning bolmaydioqlanliqini bilisilər. (aiōnios g166) **16** Biz xuning bilən mehir-muhəbbətning nemə ikənlikini bilimizki, u biz üqün Əz jenini pida kildi; xuningdək bizmu kərındaxlirimiz üqün əz jenimizni pida kılixkə kərdardurmiz. **17** Əmma kimki bu dunyada mal-mülki turup, kərındixining mohtajlıqini kərüp turup, uningəqə kəksi-kərnini aqmısa, bundək kixidə nədimu Hudaning mehir-muhəbbiti bolsun? **18** Əziz balilirim, səz bilən wə til bilən əməs, bəlki əməldə wə həqikəttə mehir-muhəbbət kərsitəyli. **19** Biz xundək ixlar bilən əzimizning həqikəttin boləqlanlikimizni biləlməyiz wə [Hudaning] aldidə kəlbimizni hatirjəm kılayamiz. **20** Xundəktimu, mubada kəlbimiz bizni yənıla əyiblisə, Huda yənıla kəlbimizdin üstün wə həmmini bilgüqidur. **21** Səyümlüklirim, əgər kəlbimiz bizni əyiblimisə, Hudaning aldidə yürəklik turimiz **22** wə xundəklə Uningdin nemini tilisək xuningəqə erixələyimiz; qünki biz Uning əmrlirigə əməl kılip, Uni hursən kılidioqan ixlarnı kılimiz. **23** Wə Uning əmri xuki, uning Oqlı Əysə Məsihning namiqə etikad kıliximiz həmdə Uning bizgə tapiləojinidək bir-birimizgə mehir-muhəbbət kərsitiximizdin ibarəttur. **24** Uning əmrlirigə əməl kılidioqan kixi [Hudada] yaxaydioqan wə [Hudamu] uningdə yaxaydioqan bolıdu. Əmdi Hudaning bizdə yaxaydioqlanliqini bilginimiz bolsə, U bizgə ata kıloqan Rohtındur.

4 Səyümlüklirim, hərbi «wəhiy kıloquqı» rohlarning həmmisigilə ixiniwarmanglar, bəlki bu rohlarning Hudadin kəlgən-kəlmigənlikini pərkəndürtix üqün ularni sinanglar. Qünki nuroqun sahta pəyoqəmbərlər dunyadiki jay-jaylarəqə pəyda boldı. **2** Hudaning Rohını mundək pərkəndürələysilər: Əysani, yəni dunyəqə insaniy təndə kəlgən Məsihni etirap kıloquqı hərbi roh Hudadin bolıdu; **3** wə dunyəqə insaniy təndə kəlgən Əysə Məsihni etirap kılmaydioqan roh Hudadin kəlgən əməs. Bundəklərdə əksiqə dəjalning rohi ixləydu; silər bu rohnıng keliqianliki toqruluqə angliəonidınglar wə dərwəqə u hazır dunyada pəyda boldı. **4** Əy əziz balilirim, silər bolsanglar Hudadin boləqlansilər wə ularning üstidin qəlib kəldinglar; qünki silərdə Turoquqı bu dunyada turoquqidin üstındur. **5** Ular bolsə bu dunyəqə mənəsup; xunga ular bu dunyaning səzlrini kılidu wə bu dunyadikilər ularəqə kulaq salıdu. **6** Biz bolsək Hudadin boləqlanmiz; Hudani tonuqan kixi bizning səzlrimizni anglyaydu. Hudadin bolmıqan

kixi bolsə bizning səzlrimizni anglimaydu. Mana buningdin Həqikətning Rohı bilən ezitkulukning rohinı pərk ətəlaymiz. **7** Səyümlüklirim, bir-birimizgə mehir-muhəbbət kərsitəyli; qünki mehir-muhəbbətning əzi Hudadin turup wə mehir-muhəbbət kərsətküqining hərbi Hudadin tuquloqan bolıdu wə Hudani tonuydu. **8** Mehir-muhəbbət kərsətmigüqi kixi Hudani tonumioqan bolıdu; qünki Huda Əzi mehir-muhəbbəttur. **9** Hudaning mehir-muhəbbiti bizdə xuning bilən axkara boldiki, Huda bizni Uning arkiqlik həyatqə erixsun dəp birdinbir yegənə Oqlini dunyəqə əwətti. **10** Mehir-muhəbbət dəl xuningdin əyanki, bizlərnıng Hudani səyginimiz bilən əməs, bəlki U Əzi bizni səytip gunahlırimizning jazasını kərtügüqi kafarət boluxkə Əz Oqlini əwətkini bilən ayandur. **11** Səyümlüklirim, Huda bizgə xu kədar mehir-muhəbbət kərsətkən yərdə, bizmu bir-birimizgə mehir-muhəbbət kərsitixkə kərdardurmiz. **12** Həqkim heqəqan Hudani kərgən əməs; lekin bir-birimizgə mehir-muhəbbət kərsətsək, Huda bizdə yaxaydu wə uning mehir-muhəbbiti bizdə kamalətkə yətkən bolıdu. **13** Biz bizning Uningdə yaxawatkanlıqimizni wə Uning bizdə yaxawatkanlıqini xuningdin bilimizki, U Əz Rohını bizgə ata kıloqan. **14** Biz xuni kərgən wə xundəklə xuningəqə guwahlık berimizki, Ata Oqlini dunyəqə kütquzuquqı boluxkə əwətti. **15** Əgər kimdəkim Əysani Hudaning Oqlı dəp etirap kılsa, Huda uningdə, umu Hudada yaxaydu. **16** Biz bolsək Hudaning bizgə boləqan mehir-muhəbbitini tonup yəttük, xundəklə uningəqə tolimu ixəndük, Huda Əzi mehir-muhəbbəttur wə mehir-muhəbbəttə yaxıquqı kixi Hudada yaxaydu, Hudamu uningdə yaxaydu. **17** Muxundək boləqanda, mehir-muhəbbət bizdə mukəmməllixidu; xuning bilən biz sorək künidə hatirjəm-kərkəmsə bolalaymiz. Qünki Əysə kəndək boluwatqan bolsə bizmu hazır bu dunyada xundək boluwatimiz. **18** Mehir-muhəbbəttə kərkənkə yətkür; kamil mehir-muhəbbət kərkənkə həy dəp yətkə qıkiridu. Qünki kərkənkə Hudaning jazası bilən bəqlinixliktur; kərkənkə bar kixi mehir-muhəbbəttə kamalətkə yətküzülgən əməstur. **19** Biz mehir-muhəbbət kərsitimiz, qünki Huda aldi bilən bizgə mehir-muhəbbət kərsətti. **20** Əgər birsı «Hudani səyimən» dəp turup, kərındixioqə əqmənlik kılsa, u yəloqanqidur. Qünki kəz aldidiki kərındixini səymigən yərdə, kərüp bəkmıqan Hudani kəndəkmə səysun? **21** Xunga bizdə Uningdin: «Hudani səyən kixi kərındixinimu səysun» degən əmr bardur.

5 Əysaning Məsih ikənlikigə ixəngən hərbi kixi Hudadin tuquloqan bolıdu; wə tuqduroquqı [Atini] səyidioqan hərbi kixi Uningdin tuquloquqinimu səyidu. **2** Əz əzimizning Hudaning balilirini səyidioqlanlikimizni xuningdin bilimizki, Hudani səyüp, Uning əmrlirigə əməl kıliximizdındur. **3** Hudani səyüx Uning əmrlirigə əməl kılix deməktur; wə Uning əmrliridə turmaq əqir ix əməstur. **4** Qünki Hudadin tuquloqlanlarning həmmisi bu dunya üstidin qəlibə kılidu; wə dunyaning üstidin qəlibə kıloquqı küq — dəl bizning etikadimizdur. **5** Bu dunyaning üstidin qəlibə kıloquqı zadı kimlər? Pəqət Əysani Hudaning Oqlı dəp etikad kıloquqlar əməsmu? **6** U bolsə su wə kəq arkiqlik kəlgən zat, yəni Əysə Məsihdur; Uning kelixi pəqət su bilənla əməs, bəlki kəq bilənmu idi. Wə bu ixləroqə guwahlık bərgüqi bolsə Rohtur, qünki Roh Əzi həqikəttur. **7** Qünki Uning toqruluq üq guwahlık bərgüqi bar: — **8** bular Roh, su wə kəqandin ibarəttur. Bu üqining [guwahlık] birdur. **9** Əgər biz insanlarning guwahlıqini qəbul kılsək, Hudaning guwahlıkı bularningkidin üstındur. Huda Əz Oqlı toqrısida xundək guwahlık bərgən — **10** (Hudaning Oqlıqə etikad kıloqan kixining iqidə su guwahlık bardur; biraq Hudəqə ixənmişən kixi Uni yəloqanqı kıloqan bolıdu, qünki U Hudaning

Əz Ooqlini tástikliojan guwahlikioja ixənmigən) **11** guwahlik dəl xudurki, Huda bizgə mənggülik həyatni ata kildi wə bu həyatlik Uning Ooqlididur. **(aiōnios g166)** **12** Xunga Ooquloja igə boləjan kixi həyatlikka igə boləjan bolidu; Hudaning Ooqlioja igə bolmiojan kixi həyatlikka igə bolmiojan bolidu. **13** Mən bularni Hudaning Ooqlining namioja etiqad kilojan silərgə silərnin mənggülik həyatka igə boləjanliqinglarni bilixinglar üqün yazdim. **(aiōnios g166)** **14** Wə bizning Uningə boləjan toluk ixənq-hatirjəmlikimiz xundakki, Uning iradisigə muwapik hərəkandək bir ixni tilisək, U bizni anglaydu. **15** Uni hərnemə tiliginimizni anglaydu dəp bilgənikənmiz, duayimizda Uningdin tiliginimizgə erixtuk, dəp bilimiz. **16** Birsı kerindixininin ölümgə məhkum qilmaydiojan bir gunah sadir kilojanlikini kərsə, uning üqün dua kilsun; wə Huda ölümgə məhkum qilmaydiojan gunah sadir kilojanlar üqün uningəja həyatlik ata kilidu. Ölümgə məhkum gunahmu bardur. Uning toşrisidin tilisun, deməymən. **17** Həmmə həkkanıyətsizlik gunahıtur; wə ölümgə məhkum qilmaydiojan gunahmu bar. **18** Hudadin tuşuluqunin gunah sadir qilmaydiojanlikini bilimiz; qünki əslidə Hudadin tuşulojan Zat bundək kixini qoşdap qalidu wə axu rəzil uningəja tegəlməydu. **19** Əmdi əzimizning Hudadin boləjanlikimiz əzimizgə məlum; əmma rütkül dunya bolsa u rəzilning ilkididur. **20** Yənə bizgə məlumki, Hudaning Ooqli dunyaəja kəldi wə Həkikiy Boləquqini tonuximiz üqün kənglimizni yorutti; wə biz Həkikiy Boləquqininin Əzidə, yəni Uning Ooqli Əysa Məsihdə yaxawatimiz. U bolsa həkikiy Huda wə mənggülik həyatliktur! **(aiōnios g166)** **21** Əziz balilirim, əzınglarni hərəkandək butlardin saqlanglar.

Yuhanna 2

1 ² Mənki aksåkaldin [Huda tərpidin] tallanojan hanimoja wə uning əziz baliliriyoja salam! Mən siləni həkikəttə səyimən wə yalojuz mənla əməs, yənə həkikətni tonuqanlarning həmmisi bizdə yaxawatқан wə xundakla əbədgiqə bizgə yar bolidiojan həkikətni dəp siləni səyidu. (aion g165) **3** Huda'atidin wə Atining Ooqli Rəb Əysa Məsihdin xapaat, rəhim-xəpkət wə hatirjəmlik silərgə həkikət wə mehİR-muħəbbət iqidə boləjay!**4** Baliliringning arisida biz Atidin əmr tapxuruwaləqandək həkikəttə mangojanlarni kərginim üqün intayin hursən boldum. **5** Əmdi, hərmətlik hanim, mən səndin bir-birimizgə mehİR-muħəbbət kərsitəyli, dəp ətünimən. Mening sanga yezip ətünim yengi bir əmr əməs, bəlki dəsləptin tartip bizdə bar əmrdir **6** (mehİR-muħəbbət xuki, uning əmrlirigə əməl kilip mengixtur). Mana bu əmr silə burundin tartip anglap keliwatқandək, uningda mengixinglar üqün silərgə tapilanojandur. **7** Qünki nuroqun aldamqilar dunyaning jay-jaylirida qikti. Ular Əysaning dunyaəja insaniy təndə kəlgən Məsih ikənlisini etirap qilmaydu. Bundaklar dəl aldamqi wə dəjjaldur. **8** Biz wə əzünglar singdürgən əjirni yokitip koymay, bəlki toluq in'aməja igə boluxunglar üqün, əzünglarəja agah bolunglar. **9** Kimki Məsihning təlimidin həlkip qikip, uningda qing turmisa, Huda uningəja igə bolmaydu. Lekin Uning təlimida qing turoquqi bolsa, Ata həm Ooqul uningəja igə bolidu. **10** Əgər birsi Uning təlimini elip kəlməy silərnin yeninglarəja kəlsə, uni əyünglarəja baxlimanglar həm uningəja salammu bərmənglar. **11** Qünki undək adəmgə salam bərgən kixi uning rəzil əməllirigə xerik boləquqidur. **12** Silərgə pütidiəjan yənə kəp səzlim bar idi; lekin kəqəz bilən siyahni ixlətkəndin kərə, huxallikimizning tolup texixi üqün yeninglarəja berip didar kərixüp səzlixixni arzu qilimən. **13** Huda tərpidin tallanojan hədəngning baliliridin sanga salam!

Yuhanna 3

1 Mänki aqsakal ezüm həkikəttə səygən səyümlük Gayuska salam! **2** I səyümkük [dostum], jening gülləngəndək, həmmə ixliringning güllinixigə wə teningning salamət boluxioğa tiləkdamən. **3** Qerindaxlar kelip, səndə boləjan həkikət toqruluk guwahlik bərgəndə, mən intayin bək huxallandim; qünki sən həkikəttə dawamlıq mengiwatisən. **4** Manga nisbətən, əziz balilirimning həkikəttə mengiwatkanlikini anglaxtinmu qong huxallıq yoktur. **5** Səyümlük [dostum], yeningoğa barəjan qerindaxlaroğa (gərqə ular sanga natonux bolsimu) qiloqanliringning həmmisidə ihlasmənliking ispatlinidu. **6** Ular jamaət aldida sening bu mehır-muhəbbiting toqrisida guwahlik bərdi. Ularni yənə Hudaning yolioğa layik səpirigə uzitip qoysang, yaxhi qiloqan bolisən. **7** Qünki ular [səpərdə] yat əllik [etikadsizlardin] heq nemə almay, xu mubarək nam üqün yoləğa qikti. **8** Xunga, həkikət bilən hizmətdax bolup təng ixligüqi bolux üqün biz xundaqlarni kollap-quwətliximizgə toqra kelidu. **9** Bu toqruluk jamaətkə məktüp yazdim. Lekin ularning arisida əzini qong tutup, jamaətkə bax bolux təməsidə boləjan Diotrəpəs bizni qəbul qilmaydu. **10** Xuning üqün mən barəjanda, uning qiloqan əskiliklirini, yəni uning bizning üstimizdin qiloqan rəzil səzliri bilən oşəywitini yüzigə salimən; u uninglik bilənla tohtap qalmaydu, yənə [səpərdiki] qerindaxlarni qəbul qilmayla qalmay, qəbul qilməqçi boləjanlarnimu tosidu wə həttə ularni jamaəttin qoşlap qikiriwatidu. **11** I səyümlük [dostum], yamanlıqtin əməs, yaxhiliqtin ülgə aloqin. Yaxhiliq qiloquqi Hudadındur. Yamanlıq qiloquqi Hudani heq kərmigəndur. **12** Demitriusni bolsa həmməylən, həttə Həkikətning əzi yaxhi guwahlik berip təripləydu. Bizmu uningəğa guwahlik berimiz wə guwahlikimizning həkikət ikənlikini sənmu bilisən. **13** Sanga yazidioqan yənə kəp səzlim bar idi; lekin kələm bilən siyahni ixlətkəndin kərə, **14** Sən bilən pat arida didar kərixüxni arzu qilimən; xu qəoqda dərkəmdə səzlimiz. Sanga hatirjamlik yar boləyay! Dostlardin sanga salam. Sənmu [u yərdiki] dostlarəğa isim-famililiri boyiqə məndin salam eytkəysən.

Yəhuda

1 Əysa Məsihning kuli, Yakupning inisi mənki Yəhudadin qakiriloqanlaroşa, yəni Huda'Atimiz tərripidin sөyülgən, Əysa Məsih tərripidin qoşdilib kəlgənlərgə salam. **2** Silərgə rəhimdillik, amantlik-hatirjəmlük wə mehİR-muħəbbət həssiləp ata kəlinoşay! **3** I sөyümlüklirim, mən əsli silərgə ortak bəhrimən boluwatqan nıjatimiz toşrisida hət yezixka zor ıxtıyakım bolsimu, ləkin hazır buning ornioşa silərnı muħəddəs bəndilərgə bir yolıla amantə kəlinoşan etikadnı kəlunglardin bərməslikkə jiddiy kürəx kəlixka jekiləp uxbu hətnı yazmisam bolmıdı. **4** Qünki məlum kixilər — ihlassız adəmlər, heli burunla munu sorakka tartılıxka pütülgənlər aranglaroşa sukunup kəriwaloşan. Ular Hudaning mehİR-xəpkitini buzukluk kəlixning bəhanisioşa aylanduruwaloşan, bİrdİnbir İgimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin tanoşan adəmlərdur. **5** Xuning üqün mən silərgə xuni esinglaroşa kəytidin selixni halaymənki (gərqə silər burun həmmə İxlardin həwərləndürtülgən bolsanglarmu), burun Rəb [Əzi üqün] bir həlkni Misirdin kətkuzoşan bolsimu, ularning ıqıdiki [Əzığə] İxənmıgənlərnı keyin həlak kəldi. **6** [Wə silər xunimu bilisilərkı], əslidiki ornıda turmay, əz məkanını taxlap kətkən pərixtilərnı Rəb uluoş [kəyamət] künining sorikioşiqə mənggü kixənləp mudhix kərangəşulukta solap saklımaqta. (aİdnıos g126) **7** Sodom wə Gomorra wə ularning ətrapıdiki xəhərlərdikilərmu xu ohxax yolda, yəni xu [pərixtilərgə] ohxax uqioşa qıkkən buzukqılıkka wə oşeyriy xəhwətlərgə berilip kətkən, [keyinki dəwrlər] ularning akıwıtidin ıbrət əlsun üqün mənggülik ot jazasioşa ərnək kəlinip kəydürlülgən. (aİdnıos g166) **8** Ləkin muxu «qıx kərgüqilə» xu ohxax yol bilən adəmlərnıng tənlininimu bulojımaqta, ular həkuk ıgilirigə sə kərioşuqılardin bolup, [ərxıtkı] uluoşlaroşimu həkarət kəlixmaqta. **9** Ləkin hətta bax pərixta Mikailmu Musaning jəsiti toşrisida İblis bilən muzakirə kəlip talax-tartix kəloşanda, uni həkarətlik səzlər bilən əyibləxkə petinalmioşan, pəkət «Sanga Pərwərdigarning Əzi tənbiş bərsun» dəpla kəyoşan. **10** Ləkin bu kixilər əzlini qüxənməydioşan İxlar üstidə kupurluk kəlidu. Bİraq ular hətta əksilsiz həywanlardək əz təbiitining inkaslıri boyiqə qüxənginiqə yaxap, xu arqılık əzlinini həlak kəlidu. **11** Bularning həlioşa way! Qünki ular Kəbilning yoli bilən mangdi, mal-mülükni dəp Balaamning azoşan yolioşa əzini atti wə ular Korahning asiylik kəloşinioşa [ohxax] ahir həlak bolıdu. **12** Ular mehİR-muħəbbətni təbrıkləx ziyapətliringlaroşa heq tartınmay silər bilən billə dahil bolıdioşan, əzlininıla bəkıdioşan hətərlük hada taxlardur. Ular xamallardin həydidilip kəlgən yamoşursiz bulut, yiltızidin kəmurup taxlanoşan, kəq küzdiki mewisiz dərəhlər, İkki kətim əlgənlər! **13** Ular dengizning dawaloşuwatqan, buzoşunluk dolqunlıri, ular əz xərməndiqılıkını kusmaqta; ular əzip kətkən yultuzlar bolup, ularoşa mənggülik kəpkarangəşulukning zulmiti həzirləp kəyuloşandur. (aİdnı g165) **14** Adəm'atining yəttinqi əwladi boloşan Hənoh bu kixilər toşrisida mundak bəxarət bərgən: — «Mana, Rəb tımənminglioşan muħəddəsliri bilən kəlidu, **15** U pütkül insanlarnı sorak kəlip, barlık ihlassızlarning ihlassızlarqə yürgüzgən barlık ihlassızlıkırıoşa əsasən, xundakla ihlassız gunəkarlarning Əzini həkarətligən barlık əsəbiy səzlırigə əsasən ularnı əyibkə buyruydu». **16** Bu kixilər həman oşotuldap, aşrinip yürıdu, əz həwəslirining kəynigə kirıdu; aşzıda yooşanqılık kəlidu, əz mənəpətinı kəzləp baxkılaroşa huxamətqılık kəlidu. **17** Ləkin, i sөyümlüklirim, Rəbbimiz Əysa Məsihning rosullirining əldin eytkən səzlinini esinglarda tutunglarki, **18** ular silərgə: «Ahir zamanda, əzning ihlassız həwəslirining kəynigə kirip, mazək kəloşuqılar

məydanəşa qıkidu» dəgənıdı. **19** Muxundak kixilər bəlgünqılık pəyda kəlidioşan, əz təbiitigə əgəxkən, Roħka igə bolmioşan adəmlərdur. **20** Ləkin silər, i sөyümlüklirim, əng muħəddəs boləşan etikadınglarnı ul kəlip, əzünglarnı kurup qıkinglar, Muħəddəs Roħta dua kəlip, **21** adəmnı mənggülik həyatka əlip bəridioşan Rəbbimiz Əysa Məsihning rəhimdillikini təlmürüp kütüp, əzünglarnı Hudaning mehİR-muħəbbiti ıqıdə tutunglar. (aİdnıos g166) **22** İkkilininip kəloşanlaroşa rəhim kəlinglar; **23** bəzilərnı ot ıqıdin yuluwelip kutulduruwelınglar; bəzilərgə hətta ətliridin nıjasət qüxüp buləşanoşan kiyim-kəqıqıgımu nəprətləngən həlad kərkunəş ıqıdə rəhim kəlinglar. **24** Əmma silərnı yolda teyilip kətxıttın saklap, əz kəlip-yeyilip Əzining xəpərlük həzurıdā əyibsiz turoşuzuxka Kədir Boləşuqioşa, yəni Kətkuzəşuqımmiz bİrdİnbir Hudaşa Rəbbimiz Əysa Məsih arqılık xan-xərap, **25** həywət-uluşluk, kudrət wə həkuk əzəldin burun, həzırmu ta barlık zamanlarəşiqə boləşay! Amin! (aİdnı g165)

Wəhiy

1 Bu kitab əysa Məsihning wəhiysi, yəni Huda Uningoşa Əz kü-l-hizmətkarlıriyoğa yəkin kəlgüsüdə yüz berixi muqərrəp boləjan ixlarni kərsitixi üçün tapxuroqan wəhiydu. Məsih buni Əz pərixitisini əwətip kuli Yuħannaəşa alamətlər bilən ayan kildi. **2** Yuħanna bolsa Hudaning sez-kalami həmdə əysa Məsih toqrisidiki guwahliqkə kərgənliirining həmmisigə guwahliq bəridi. **3** Bu bexarətni oqub bərgüdi wə uning səzlini anglar, uningdə yeziloqanlaroşa itaət kילוquqi bəhtliktur! Qünki wəhiyning waqti yekindur. **4** Mənki Yuħannadin Asiya [əlkisidiki] yəttə jamaətkə salam! Həzir bar boləjan, etkəndimu boləjan həm kəlgüsüdə Kəlgüqidin, Uning təhtining aldidiki yəttə Rohtin **5** wə sadik Guwahqi, əlümədin tunji Tirilgüqi, jahəndiki padixahlarning Həkümrani boləjan əysa Məsihtin silərgə meħir-xəpətkə wə hatirjəmlilik boləy. Əmđi bizni səygiqi, yəni Əz kəni bilən bizni gunaħliirimizdin yuəqan **6** wə bizni bir padixahlıqkə uyuxturup, Əz Atisi Hudaəşa kaħinlar kילוənoşa barliq xan-xəpətkə wə küq-kudrət əbədil'əbədigiə boləy, amin! (aion q165) **7** Mana, U bulutlar bilən kelidu, xundakla hər bir kəz, hətta Uni sanjoəjanlarmu Uni kəridu. Yər yüzidiki pütkül kəbilə-həlk U səwəblik aħ-zar kətiridu. Xundak bolidu, amin! **8** Mən «Alfa» wə «Omega», Muqəddimə wə Hatimə Özümdurmən, həzir bar boləjan, burunmu bar boləjan həm kəlgüsüdümü bar Boləquqidurmən, xundakla Həmmigə Qadirdurmən, dəydu Pərwərdigar Huda. **9** Silərnin kəringinxinglar həm silər bilən birgə əysada boləjan azab-əqubət, padixahlıq wə sawr-takəttin ortək nesipdixinglar boləjan mənki Yuħanna Hudaning sez-kalami wə əysaning guwahliqi wəjədin Patnos degən aralda [məħbus] bulup turup kəloqəndim. **10** «Rəbning küni»də mən Roħning ilkiğə elinixim bilən, kəynimdin kanay awazidək küqlük bir awazni anglidim. **11** Bu awaz: «Kəridioənliriningni kitab kילוip yaz wə uni yəttə jamaətkə, yəni Əfəsus, Smirna, Pergamum, Tiyatira, Sardis, Filadeliyə wə Laodikiyadiki jamaətlərgə əwətkə» dedi. **12** Manga sez kילוəjan awazning kimning ikənlikini kəriux üçün kəynimgə buruldum. Buruloəjinimda, kəzümgə yəttə altun qıraədan **13** wə ularning otturisida uqisioə putliriəjiə qixüpturidioəjan ton kiyəjan, kəksigə altun kəməp baəliəjan İnsan'ooəliəə ohxaydioəjan biri kəruəndi. **14** Uning bax-qeqi ək yungdək, hətta kərdək ap'ək idi wə kəzliəri goya yalkunlap turoəjan ottək idi. **15** Putliri humdanda tawlinip parkiriəjan tuqkə ohxaytti, awazi xarkirap ekiwatkan nuroəjan sularning awazidək idi. **16** U ong kolidə yəttə yultuz tutkan bolup, əozidin ikki bisliq etküri kילוiq qikip turatti. Qirayi huddi kuyaxning toluk küqidə parliəəndək yarkin idi. **17** Uni kərginimdə, ayioəjiə əlüktək yikildim. U ong kolini üstümgə təgküzüp mundak dedi: — Qorqma, Awwalkisi wə Ahirkisi **18** həmdə həyat Boləquqi Özümdurmən. Mən əlgəndim, əmma mana, Mən əbədil'əbədigiə həyatturmən, əlüm wə təhtisaraning aqquqliri kolumdu! (aion q165, Had'əs q86) **19** Xuning üçün, kərgən ixlarni, həzir boluwatkan ixlarni wə bulardin keyin bolidioəjan ixlarni yezip kəldur. **20** Sən ong qolumda kərgən yəttə yultuzning wə yəttə altun qıraədaning siri mana mundak — yəttə yultuz yəttə jamaətnin əqliləri wə yəttə qıraədan bolsa yəttə jamaəttur.

2 — Əfəsustiki jamaətnin əlqisigə mundak yazoəjin: «Ong kolidə yəttə yultuzni tutup, yəttə altun qıraədaning otturisida Mangəquqi mundak dəydu: **2** — Sening əjir-əməllirini, tartkan jəpalirini həm sawr-takitingni, rəzil adəmlərnin kilmixliriəşa qidap

turalmaydioənlirini, xundakla rosul bolmisimu əzlini rosul dəp atiwəloəjanlarni sinap, ularning yəloənanqi bolənlirini tonuoənlirini bilimən. **3** Xundak, sening sawr-takətkə kילוwatkanliqini, Mening namim wəjədin jəpə-muxəkkətkə bərdaxliq bərgənlikini əmma erinməngənlikini bilimən. **4** Ləkin sanga xu bir etirazim barki, sən əzngidiki dəsəpki meħir-muħəbbəttin wəz kəotinq. **5** Xunga dəysi hələttin yikilip qüxkənlikini esinggə elip towa kילוəjan, awwalki əməlləni kəyta kילוəjan. Bolmisə yeningəşa kelimən wə towa kilmisəng qıraədəngni jəyidin yətkiwətimən. **6** Birək, sening xu artuqkiling barki, Mən Özüüm nəpərtlinidioəjan Nikolas təpərdarlırinin kilmixliridin sənmu nəpərtlinisən. **7** Kuliki barlar Roħning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Oəlibə kילוəquqlarni Hudaning jənnitining otturisidiki həyatliq dərihining mewiliridin yeyixkə muyəssər kிலimən. **8** — Izmirdiki jamaətnin əlqisigə mundak yazoəjin: — «Awwalkisi wə Ahirkisi, əlgən wə Tirilgüqi mundak dəydu: **9** — Sening azab-əqubətlirini wə namratliqini bilimən (ləkin sən bay!), Yəhudiy əməs turup əzlini Yəhudiy dəwəloəjan, Xəytanning bir sinagogi bolənlərnin təhmətlirini bilimən. **10** Aldingdə kəqidoəjan azab-əqubətlərdin qorqma. Mana, Iblis arangərdin bəzilərlərnin sinilixinglar üçün yekində zindanoəşa taxlitidu. Silər on kün kiyinilisər. Taki əlgüqə sadik boləjan, Mən sanga həyatliq tajini kiydirimən. **11** Kuliki barlar Roħning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Oəlibə kילוəquqlar ikkinqi əlümning ziyiniəşa hərgiz uqrimaydu!». **12** — Pergamumdiki jamaətnin əlqisigə mundak yazoəjin: — «Ikki bisliq etküri kילוiq bar Boləquqi mundak dəydu: **13** — Mən sən olturoəjan yəni, yəni Xəytanning təhti boləjan jəyini bilimən. Xundaktimu, sən Mening namimni qing tutup, hətta sadik guwahqim Antipas makaningdə, yəni Xəytan turoəjan jəyda kətl kילוəjan künlərdimu, Manga kילוəjan etiəkədingin tenip kətmiding. **14** Ləkin sanga xu birnəəqə etirazim barki, arangərdə Balaamning təlimigə əgəkkənlərdin bəzilər bolmakta — Balaam bolsa Baləkkə Israillərnin butkə atəp kurbanliq kילוəjan gəxni yeyix wə jinsiy buzukluk kילוəkkə azduruxni əgətkəndi. **15** Xuningəşa ohxax, silərnin arangərdə Nikolas təpərdarlırinin təlimini tutkanlarmu bar. **16** Xuning üçün, towa kילו! Undək kilmisəng, yeningəşa tez arida bərip, əozimdeki kילוəqim bilən xularəşa hujum kிலimən. **17** Kuliki barlar Roħning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Oəlibə kילוəquqlar bolsa yoxurup koyoəjan mənədin bərimən wə hərbiərgə bərdin ək tax bərimən. Tax üstidə yəngi bir isim pütüklük bolidu, xu isimni uni kəbul kילוəjan kixidin bəxkə həqkim bilməydu». **18** — Tiyatiradiki jamaətnin əlqisigə mundak yazoəjin: — «Kəzliəri yalkunliəjan otkə wə putliri parkirək tuqkə ohxaydioəjan Hudaning Oəli mundak dəydu: **19** — Sening əməllirini, meħir-muħəbbəttini, etiəkədingni, əjir-hizmitini wə sawr-takitingni, xundakla həzirki əməllirini awwalkidin exip qüxuwatkanliqini bilimən. **20** Ləkin, sanga xu bir etirazim barki, əzini pəyoəmbər dəp atiwəloəjan axu hotun Yizəbəlğə yol koyuwətisən. U hotun kü-l-hizmətkarlıriəşa təlim bərip, ularni jinsiy buzukluk kילוəkkə wə butkə atəp nəzir kילוəjan gəxni yeyixkə azdurmakta. **21** Mən uningəşa towa kילוəqudək wəki bərgəndim, ləkin u əz buzuklukəşa towa kילוəkkəni halimaydu. **22** Əmđi mana, Mən uni [əozir kəsəl] ornioəşa taxlap yətküzimən wə uning bilən zina kילוəjan kilmixliriəşa towa kilmisə, ularnimu əozir azabkə qəmdürimən. **23** Uning pərzəntlirini əjəllik kəsəl bilən urimən. Xu qəoəda, barliq jamaətlər niyə-nixənlərnin wə kəblərnin kəzitip təkürgüqini Əzüüm ikənlikimni, xundakla Mening hərbiərləroşa kילוəjan əməliyətləroşa yərixə yanduridioənlirini bilidu. **24** Ləkin,

Tiyatradiki qaloqlararoq, yoni bu talimni qobul kilmioqlar (ularning pikri boyiq, Xoytanning atalmix «qongkur sirlirini ogannmigönlör), yoni silörgö xuni eytimönki: Özünglarda bar bolöqanni Mön kalgüqö qing tutunglar. Üstünglaroqa buningdin baxkä yökni artmayman. **26** Öjalibö kילוquqlaröqa, yoni emöllirimni ahriqöqö qing tutkan kixilörgö bolsa, ularöqa pütkül öllörgö häkim bolux höküküni berimän. **27** Mana bu Atam Manga bərgön hökükkä ohxax hökükür: — «U ularni tömür kaltak bilän padiqidök baxkurup, sapal qaqlarni urup qaqqändök tarmar kildü». **28** Mön uningöqa tang yultuzinimu ata kilmän. **29** Kuliki barlar Rohning jamaätlörgö degönlirini anglisun!»

3 — Sardistiki jamaätning öqisigö mundak yazöqin: — «Hudaning yöttö Rohi wə yöttö yultuzining Igsi Bolöquqi mundak döydu: — Sening emölliringni wə xundakla «hayat» degön nam-abruyungning barliküni, lekin emöliyöttö ölük ikönliküni bilimän. **2** Xunga, oyoqan, seningdö bar bolöqan, emma öläy döp qalöqan [hislätliringni] küqöyt; qünki Hudayim aldida emölliringning tügal emöslükini bildim. **3** Uning üqün [söz-kalamni] kändak qobul kilip angliöqiningni yadingöqa költürüp, uni qing tutup towa kילוqin. Lekin oyoqanmisang Mön oöridak üstüngkə kelimän wə sən qaysi saöttö üstünggö kelidöjünimni härgiz bilmöysän. **4** Lekin Sardista öz kiyimlirigö döq tögküzmigan birnaqqö xəhs bar. Ular ak kiyim kiyip Mön bilän billö mangidu, qünki ular buningöqa layiqür. **5** Öjalibö kילוquqlar mana xundak ak kiyimlörni kiyidu. Mön ularning namini hayatlik döptiridin härgiz öqürmayman, bökli ularning namini Atam Hudaning wə Uning pərixtilirining aldida öqük etirap kilmän. **6** Kuliki barlar Rohning jamaätlörgö degönlirini anglisun!» **7** — Filadelfiyädiki jamaätning öqisigö mundak yazöqin: — «Müköddös wə Həkikiy Bolöquqi, xundakla Dawutning aqqüqöqö igö Bolöquqi, aqşam heqkim yapalmaydu, yapsam heqkim aqalmaydu degüqi munu ixlarni döydu: **8** — Sening emölliringni bilimän. Sening bir'az küqüing bolöqaq sez-kalamimöqa itaət kילוqining wə namimdin tenip kötmigüning üqün, aldingda heqkim yapalmaydöqan bir ixikni eqip köyödm. **9** Mana, Xoytanning sinagogidikilördin, Yəhudiy əməs turup özlirini Yəhudiy döp atiwölöqan yaloqanqilarni bolsa xundak aqiwatkə qaldurimönki, ularni kelip sening ayioqöqöqa bax uridöqan wə Mening seni söygönlikimni bilidöqan kilmän. **10** Sən Mening söwr-taköt yolumdiki söz-kalamimni saklap emöl qilixing üqün bu dunyadiki insanlarni sinaxkä pütkül yar yüzigö qüxidöqan wə bəlik sinaxning wəkit-saiti kəlgöndö seni uningdin saklap kööqdap kalimän. **11** Män pat arida kelimän. Tajingni heqkimning tartiwalmaslikü üqün, özüngdö bar bolöqanni qing tutkän. **12** Öjalibö kילוquqini bolsa, Hudayimning ibadəthanisöqö tüwruk kilmönki, u u yördin əsla qikmaydu. Mön uning üstigö Hudayimning namini, Hudayimning xəhürining namini, yoni ərxтин — Hudaning yenidin qüxidöqan yengi Yerusalemming namini wə Mening yengi namimni yazimän. **13** Kuliki barlar Rohning jamaätlörgö degönlirini anglisun!» **14** — Laodikiyädiki jamaätning öqisigö mundak yazöqin: — «Amin Atalöquqi, yoni Sadik wə Həkikiy Guwahqi, Hudaning kainitining kelip qilixining Səwəbqisi mundak döydu: **15** Sening emölliringni bilimönki, sən soöqükü əməs, kizikü əməs. Mön sening ya soöqük, ya kizik boluxungni halayttim! **16** Sən ya soöqük ya kizik əməs, bökli ilman bolöqanliking üqün, seni əqzəmdin hök kilmän. **17** Sən bay adəmmän, delətmän boldum, heq nörsigö häjətmän əmasman degining bilän özüngning öqerib, biqarə, yöksul, kor wə yalingaq ikönliküni bilmigöqə, **18** bay boluxung üqün otta tawlanöqan altun, yalingaqlik nomuslukungning yepilixi üqün

kiygüzülüxünggö ak kiyim-keqök, körüxüing üqün közliringgö sürtükxə tutiyani mändin setiwelixingni nəsihət kilmän. **19** Män kimni söysəm, xuning öyibini körsitip tərbiyöləymän; xuning üqün kizöqin köyüp-pixip towa kil. **20** Mana, Mön häzir ixik aldida turup, ixikni kekiwatimän. Əgər bir awazimni anglap ixikni aqsa, uning yenioqö kirimän. Mön uning bilän, umu Mön bilän billö öjizalinidu. **21** Öjalibö kילוquqini bolsa, Mänmu öjalibö k'ilip, Atamning təhtidö uning bilän birgö olturojünimdök, unimu təhtimdö Män bilän birgö olturuxkä muyəsər kilmän. **22** Kuliki barlar Rohning jamaätlörgö degönlirini anglisun!»

4 Andin mən qariwidim, mana, asmanda bir ixik eqiklik turatti. Mən tunji qetim angliöqan kanay awazioqan ohxap ketidöqan awaz manga: «Bu yaxkä qik, sanga bulardın keyin yüz berixi mükərrər bolöqan ixlarni körsitəy» dedi **2** wə dərhal mən Rohning ilkidö boldum; mana, ərxətə bir təht, təhtə bir zat olturatti. **3** Təhtə olturoquqining kiyapiti yexil qaxtax wə kizil kwartskä ohxaytti. Təhtning qerisini zumrəttök bir həsən-hüsən orap turatti. **4** Təhtning ətrapidö yonə yigirmə töt təht bar idi. Təhtlərdə ak kiyimlər bilən kiyingän, baxlirioqan altun taj takaloqan yigirmə töt əksakal olturatti. **5** Təhttin qaqqmaklar qeqip, türlük awazlar wə güldürməmlər anglinip turatti. Təhtning aldida yalkunlap turoqan yöttö məx'al köyüp turatti; bular Hudaning yöttö Rohi idi. **6** Təhtning aldi huddi hrustaldök parkirap turidöqan, süzük əynək dengizdök idi. Təhtning otturisidə wə təhtning qerisidə, aldi wə köyni közlər bilən toloqan töt həyat məhlük turatti. **7** Birinqi məhlük xiroqə, ikkinqi məhlük bukiqöqa ohxaytti. Üqinqi məhlükning yüzi adəmming qirayioqə ohxaytti. Təhtinqi məhlük pərwaz kiliwatkan bürkütə ohxaytti. **8** Töt həyat məhlükning hər birini altidin kaniti bar idi; ularning pütün bədinining qerisi həttə iq tərripimu közlər bilən toloqanidi; ular keqə-kündüz tohtimay: — «Mükəddəs, mükəddəs, mükəddəstur, Bar bolöqan, häzirmu bar həm kəlgüsidimü Bolöquqi, Həmmigö Qadir Pərwərdigar Hudal!» — deyixətti. **9** Həyat məhlüklər təhtə olturoqan əbədil'əbəd həyat Bolöquqini uluqlap, Uningöqa hərmət-xəwək wə təkəkkir izhər kילוqinidə, (aiön g165) **10** yigirmə töt əksakal təhtə olturoquqining ayioqöqə yikilip əbədil'əbəd həyat Bolöquqioqə bax köyüp səjdə kilatti, tajlirini təhtning aldioqə taxlap köyüp, mundak deyixətti: — (aiön g165) **11** «Sən, i Pərwərdigarimiz wə Hudayimiz, Xan-xərap, hərmət-xəhərət wə küdrətə layiktürsən. Qünki Özüng həmmimi yaratting, Ularning həmmisi iradəng bilən məwjut idi wə yaritildi!»

5 Andin təhtə olturoquqining ong qolidə iq wə tax tərripigö hət pütülgön wə yöttö məhür bilən peqətləngön bir oram yazmini kördüm. **2** Yuküri awaz bilən: «Oram yazmini eqip, peqətlərni yexixkə kim layiktür?» döp towliöqan kawul bir pərixtinimü kördüm. **3** Lekin nə ərxətə nə yər yüzidə nə yər astida oram yazmini aqalaydöqan yaki iqigə kariyalaydöqan heqkim qikmidi. **4** Oram yazmini eqixkä yaki iqigə qaraxkä layik birərsi tepilmioqəqə, kattik yioqliwəttim. **5** Andin əksakallardin biri manga: — Yioqlima! Kara, Yəhuda kəbilisidin bolöqan xir — Dawutning yiltizi Bolöquqi öjalibö kildi; xunga oram yazmini wə uning yöttö peqitini eqixkä U qadir, — dedi. **6** Andin qarısam, təht bilən töt həyat məhlükning arilikidə, əksakallar otturisidə bir Köza örə turatti. U yengilə boquzlanöqändök kilatti; Uning yöttö mēnggüzi wə yöttö kezi bolup, bu közlər Hudaning pütkül yər yüzigö əwətkən yöttö Rohi idi. **7** Köza bərip, təhtə olturoquqining ong qolidin oram yazmini aldi. **8** Yazmini aloqanda, töt həyat məhlük wə yigirmə töt əksakal közining ayioqöqə yikildi; ularning

hərbirining qiltari wə huxbuy bilan tolojan altun qiniliri bar idi (bu huxbuy muqəddəs bəndilərləning dualiri idi). **9** Ular yengi bir küy eytixti: — «Oram yazmini elixça, Wə peqətlərnə eqixça layixşən; Qünki boquzlandıng Wə hər qəbilidin, hər tildin, Hər milləttin, hər əldin boləjan insanlarni Əz kəning bədili bilən setiwelip, Hudaqə mənsup kılding. **10** Ular yuxiri Hundayiməz üqün bir padixahlıqqa uyuxturup, Kañınlar kılding. Ular yər yüzidə həküm sürüdü». **11** Andin kərdüm wə mana, təhtning, həyat məhluklarınə wə aqsakallarnıng ətrapida nuroşunliqərn pərixitlərnəning awazini anglidim. Ularınə sani tütəm ming-tütəm ming, milyon-milyon idi. **12** Ular yuxiri awaz bilən: — «Boquzlanəjan qoza kudrət, dələt, danalix, küq-kuwwat, hərmət, xan-xərəp Wə mədhıyigə layixtur» deyixəttili. **13** Andin mən ərx, yər yüzi, yər asti wə dengizdiki hər bir məhluk wə ularning iqidə bar boləjanlarnıng həmmisining: — «Təhtə Olturoquqıə wə Qoziə Mədhıyə, hərmət, xan-xərəp wə həkuq-kudrət Əbədil'əbədıgıə mənsup boləy!» deginini anglidim. (aİÖN g165) **14** Tət həyat məhluk «Amin!» dəp jawab kəyturattı, aqsakallar yərgə yikilip səjdə kılattı.

6 Andin Qoza yəttə peqətning birini aqkanda, mən qarap turdum. Tət həyat məhluktın birinining güldürməmədik awaz bilən: «Kəl!» deginini anglidim. **2** Kərdümki, mana bir aq at kəldi! Atka mingüqining kolida bir oq-ya bar idi; uninoqə bir təj berildi. U oşlibə kılquqə süpitidə zəpər kuqux üqün jənggə atlandı. **3** Qoza ikkinqi peqətni aqkanda, ikkinqi həyat məhlukning: «Kəl!» deginini anglidim. **4** Yənə bir at otturiqə qıktı, uning rənggi kipi kizil idi. Atka mingüqigə yər yüzidiki tinqlikni elip ketix wə insanlarni əzərə kiroşinqiliklə selix həkuqı berildi. Uninoqə yənə qong bir kiliq berildi. **5** Qoza üqünqi peqətni aqkanda, üqünqi həyat məhlukning: «Kəl!» deginini anglidim. Mən kərdümki, mana bir qara at kəldi. Atka mingüqining kolida bir taraza bar idi. **6** Tət həyat məhlukning arisidin: — «Bir tawəq buqday bir dinariş puloqə, Üq tawəq arpa bir dinariş puloqə setilidu. Əmma zəyturn yəşiqə wə xarabka zərər yətküzmişin!» — degendək bir awazni anglidim. **7** Qoza tətinqi peqətni aqkanda, tətinqi həyat məhlukning: «Kəl!» degen awazini anglidim. **8** Kərdümki, mana bir tatirəng atni kərdüm. Atka mingüqining ismi «Əlüm» idi. Uning kəynidin təhtisərə əxişip keliwatattı. Ularoqə yər yüzining tətinn birigə həkümranlıq kılıp, kiliq, aqarqılıq, wəba wə yər yüzidiki yirtkuq haywanlar arkilik adəmnə ɵltürüx həkuqı berildi. (Hadēs g86) **9** Qoza bəxinqi peqətni aqkanda, Hudaning səz-kalami üqün wə izqil guwahlıq bərgənliki wəjdin ɵltürülgənlərnəning janlırini qurbangahning tegida kərdüm. **10** Ular kəttik awaz bilən nida selixip: — Əy həkimmütək İgimiz, muqəddəs wə həkikiy Boləquqil Sən qəzanəşiqə yər yüzidə turuwatkanlarni sorak kılma, ulardın kənimizning intikəmini almasən? — deyixəttili. **11** Ularınəng hər birigə birdin aq ton berildi. Ularoqə, əzınglaroqə ohxax ɵltürüliqənin kul-buradərlirənglar həm kərinədxirənglarnıng sani toxkuqə azəşiqə wəqit aram elixinglar kərək, dəp eytilidi. **12** Andin mən Qoza altinqi peqətni aqkında kərdümki, mana dəhşətlik bir yər təwrəx yüz bərdi, kuqax bəyənı qara yungdın toquloqənz bəzdək qəpkara rənggə, tolung ay bolsa qənnıng rənggigə kirdi. **13** Ənjür dərihining kəttik boranda silkinixidin ənjür oşiriliri yərgə təkülgəndək, asmandiki yultuzlarmu yər yüzigə təküldi. **14** Asman huddi oram yazmining türülginidək oşayib boldi, hər bir təoq wə aral ornidin yətkəldi; **15** həmdə dunyadiki padixahlar, mətiwarlar, sərdarlar, baylar, küqlüklər, kullar wə hər lərnəning həmmisi əngkürlərgə wə təoqlarnıng kamarlırioqə yoxurundi. **16** Ular təoqlaroqə wə qoram taxlaroqə mundək dəp

jar saldi: — «Üstimizgə qüxünglar! Bizni təhtə Olturoquqınıng şıymasidin həm Qozining oşəşipidin yoxurunglar wə saqlanglar! **17** Qünki Ularınəng dəhşətlik oşəşəp küni kəldi, əmdı kim put tirəp turalısun?!».

7 Uningdın kəyin mən kərdümki, tət pərixətə yər yüzining tət bulungida turattı. Ular hər kəndək xamalning kurukluk, dengiz həm dəl-dərəhlərgə urulmaslıki üqün yər yüzining tət təripidin qikiqidoqə xamalni tizginləp turattı. **2** Mən həyat Hudaning məhürini aləjan, küñ qıxixtin kətürüliwatқан baxka bir pərixitini kərdüm. U kəttik awaz bilən kurukluk wə dengizlarni wəyran kiliş həkuqı berilgən axu tət pərixitigə: **3** «Biz Hudaning kul-hizmətkarlırining pexanışigə məhür baskuqə, kurukluk, dengiz wə dəl-dərəhlərnə wəyran kilmanglar!» dəp towlidi. **4** Mən məhür ləngənlərnəning sanini anglidim — İsrailarnıng hər kəysi qəbililərdin bir yüz kirik tət ming kixi, yəni: — **5** Yəhuda qəbilisidin on ikki ming kixi, Rubən qəbilisidin on ikki ming kixi, Gad qəbilisidin on ikki ming kixi, **6** Axir qəbilisidin on ikki ming kixi, Naftali qəbilisidin on ikki ming kixi, Manassəh qəbilisidin on ikki ming kixi, **7** Ximeon qəbilisidin on ikki ming kixi, Lawiy qəbilisidin on ikki ming kixi, Issakar qəbilisidin on ikki ming kixi, **8** Zəbulun qəbilisidin on ikki ming kixi, Yüstip qəbilisidin on ikki ming kixi, Binyamin qəbilisidin on ikki ming kixi məhür ləngənidi. **9** Bu ixlardın kəyin kərdümki, mana hər əl, hər qəbilə, hər milləttin boləjan, hər hil tillarda səzlixidoqə san-sanaxış zor bir top halayik təhtning wə Qozining aldidə turattı; ularning həmmisigə aq ton kiydürülgən bolup, qollirida horma xahliri tutkanidi. **10** Ular yuxiri awaz bilən: — «Nijat təhtə olturoquqı Hundayiməzə wə Qoziə mənsup boləy!» dəp wərkirixattı. **11** Barlık pərixitlər təhtning, aqsakallarnıng wə tət həyat məhlukning ətrapioqə olaxkanidi. Ular təhtning aldidə yikilip, Hudaqə səjdə kılıp mundək deyixəttili: — **12** «Amin! Həmd-mədhıyə, xan-xərəp, Danalix wə təxəkkür, Hərmət wə küq-kudrət Hundayiməzə Əbədil'əbədıgıə mənsup boləy, amin!» (aİÖN g165) **13** Əmdı aqsakallardın biri məndin: — Bu aq ton kiydürülgən kixilər kim bolidu, kəyərđin kəldi? — dəp soridi. **14** — Təksir, bu əzlırigə məlumdur, — dedim. U mənə: — Bular dəhşətlik azab-oqubətni bəxidin ɵtküzüp kəlgənlər. Ular tonlırini Qozining kənidə yuyup ap'aq kılıqan. **15** Xungə ular Hudaning təhtning aldidə turup, ibadəthanışida kəqə-kündüz Uning hizmitidə bolidu; təhtə Olturoquqı bolsa ularning üstigə qədirinə sayiwən kılıdu. **16** Ular yənə heq aq qalmaydu, heq ussimaydu, ularoqə nə aptap, nə pizişirim isşik heq urmaydu. **17** Qünki ularni təhtning otturisidiki Qoza bəkidə wə həyatlik süyi bulaklırioqə elip baridu; wə Huda ularning hər bir kəz yexini sürtidu, — dedi.

8 Qoza yəttinqi peqətni aqkanda, ərxətə yerim səətqə jimjitlik həküm sürdi. **2** Andin Hudaning aldidə turidioqənz yəttə pərixitini kərdüm. Ularoqə yəttə kanay berildi. **3** Altun huxbuydan tutkan yənə bir pərixətə kelip, huxbuygahning aldidə turdi. Barlık muqəddəs bəndilərnəning dualiri bilən birliktə təhtning aldidiki altun huxbuygah üstidə [Hudaqə] atap sunuxka mənəşiqə kəp huxbuy berildi. **4** Wə huxbuyning tütünliri muqəddəs bəndilərnəning dualiri bilən billə pərixitining kolidin Hudaning aldioqə kətürüldi. **5** Andin pərixətə huxbuydannı qolioqə elip, uni qurbangahdiki ɵt bilən toldurup, yər yüzigə attı; xuning bilən türlik awazlar, güldürməmilar anglandı, qəkməqlər qəkildi wə bir yər təwrəx boldi. **6** Andin kollirioqə birdin kanay tutқан yəttə pərixətə kanaylırini qelixka hazırlandi. **7** Birinqi pərixətə kaniyini qaldı; xuning bilən məldür

wə ot qan arilax pəyda bolup yər yūziga taxlandi, zeminning ūqtin biri keydūrildi, dəl-dərəhlərnin ūqtin biri keydūrildi wə pūtkül yexil ot-qəplər keydūrildi. **8** Ikkinji pərixta kaniyini qaldi; xuning bilən goyaki lawuldap keyūwatqan yooqan bir taqōdak oqayət zor [bir jisim] dengizōja taxlandi. Dengizning ūqtin biri qanoq aylandi **9** wə dengizdiki janiwarlarning ūqtin biri eldi; kemilərnin ūqtin biri wayran boldi. **10** Ūqinji pərixta kaniyini qaldi; xuning bilən asmandin məx'əldək yalkunlap yanoqan qong bir yultuz qixti; u dəryalarning ūqtin birinin wə bulaklarning suliri ūstiga qixti. **11** Yultuzning ismi «Kəkrə» idi. Sularning ūqtin biri kəkrədk bolup kətti, sular aqqik bolup kətkəqə nuroqun adəm sudin eldi. **12** Tətinji pərixta kaniyini qaldi; xuning bilən kuyaxning ūqtin biri, aynin ūqtin biri wə yultuzlarning ūqtin biri uruldi. Nətijida, kuyax, ay wə yultuzlarning yoruklugining ūqtin biri qarangōulaxti, kündüzning ūqtin biridə yorukluk yoqaldi, keqining ūqtin biridimū xundak boldi. **13** Yənə kərdūmki, asmannin otturida uqup ketiwatqan bir bürkütning kattik awaz bilən: — «Kanayni qelixka təmxəlgən qaloqan ūq pərixtinin kanay awazliri anglansa yər yūzida turuwatqanlarning halioqə way, way, way!» deginini anglidim.

9 Bəxinji pərixta kaniyini qaldi; mən asmandin yərgə qūxūp kətkən bir yultuzni kərdūm. Tegi yoq hangōja baridoqan kuduqning aqqūqi uninoqə berildi, **(Abyssos g12)** **2** U tegi yoq hangning kuduqini aqti. Kuduqin yooqan humdanning isidək tütin ərləp qixti. Hangning kuduqining tütünidin kuyax wə kəkni qarangōuluk basti. **(Abyssos g12)** **3** Tütünning iqidin yər yūziga qekətkə yaōdi. Ularōja yər yūzidiki qayanlardək qexix kiqi berilənidi. **4** Ularōja yər yūzidiki ot-qəplərgə wə həkəndək əsūmlük yaki dəl-dərəhlərgə zərər yətküzmənglar, pəkət pexanisi də Hudaning məhūri bolmioqan adəmlərgila zərər qilinglar, dəp eytildi. **5** Ularōja adəmləri əltürixkə əmas, bəlki bəx ayōiqə kiynaxkə yol kozuldi; ular yətküzidoqan azab adəmnī qayan qəkkəndikidək azab idi. **6** Xu künlərdə, insanlar əlūmnī izdəydu, lekin tapalmaydu; əlūmnī seōjini d, lekin əlūm ulardin qəqidi. **7** Qekətkilərnin qiyapiti huddi jənggə hāzirlənoqan atlarōja ohxaytti. Baxlirida bolsa altun tājka ohxaydioqan bir nərsə bolup, qirayi adəmnin gikə ohxaytti. **8** Qəqliri ayallarning qəqioja, qixliri xirning qixioja ohxaytti. **9** Ularning kəkrikidiki sawuti təmür sawutlarōja ohxaytti; kənatlirinin awazi jənggə atlanōjan nuroqun at-harwilarning awazioja ohxaytti. **10** Qayanlarning kigə ohxax kuyruqliri wə nəxtərliri bar idi. Adəmnī bəx ay azabka salidoqan kūq bolsa kuyruqlirida idi. **11** Ularni idarə qilidoqan pədxahī, yəni tegi yoq hangning pərixtsi bar idi. Uning ibranıyqə ismi Awaddon; grekqə ismi Apoliyon idi. **(Abyssos g12)** **12** Birinji «way» etūp kətti. Mana, buningdin keyin yənə ikki «way» kelidu. **13** Altinji pərixta kaniyini qaldi; mən Hudaning aldidiki altun kurbangahning tət mūngūzidin qəkkən bir awazni anglidim, bu awaz kanayni tutqan altinji pərixti gə: — Qong Əfrat dəryasining yenida baōqlaklik tət pərixtinī boxat, dedi. **15** Dəl xu saət, xu kün, xu ay, xu yil ūqin hāzirlap koquloqan bu tət pərixta insanlarning ūqtin birini hālak qilix ūqin baōqlaktin boxitildi. **16** Bularning atlik ləxkərlər qoxunining sani ikki yūz milyon idi. Ularning sanining jakarlanōjanliqini anglidim. **17** Oqayibana kərinūxtə kəzi gəgə kərin gənə at wə ūstiga mingənlər mana mundaq idi: atliklarning kəkrikidiki sawuti qooqədk qizil, kək yaktətk kək wə gūngūrttək serik idi. Atlarning baxliri xirning bəxidək idi; ularning eoqliridin ot, tütin wə gūngūrt qiqip turatti. **18** Bu ūq baladin, yəni atlarning aōzidin qikkən ot wə tütin wə gūngūrttin insanlarning ūqtin biri əltürildi. **19**

Qūnki atlarning kūqi eoqlirida wə kuyruqlirida idi; ularning kuyruqlirinin yilanlarōja ohxax bexi bolup, bular bilən adəmnī zəhimləndürətti. **20** Qaloqan insanlar, yəni bu balayi'apətlərdin əltürilməy qaloqanlar əz qollirinin əməllirigə towa qilmidi, yəni jinlarōja, kərəlməs, angliyalmas wə mangalmas altun, kūmūx, tuq wə yaōaq butlarōja qoqunuxtın wəz qəqmidi. **21** Ular katillik, sehīrgərlik, jinsiy buzukluk wə oōqirilikliroimu towa qilmidi.

10 Andin keyin, ərxin qūxūwatqan yənə bir kūqlük pərixtni kərdūm. U bir parqə bulut bilən yepinoqan bolup, bexining ūstidə bir həsən-hūsən bar idi. Qirayi kuyaxkə, putliri ot tūwrukkə ohxaytti; **2** qolida bir kiqik eqiklik oram yazma bar idi. U ong putini dengiz ūstiga, sol putini kuruqlukka koyp turup, **3** xirning həkrixixigə ohxax kattik awaz bilən warkiridi. U warkirioqanda, yəttə güldürməmə əz awazlirini anglitip səz qildi. **4** Yəttə güldürməmə səz qiloqanda, degənlirini hatiriliwalmaqki bolup turattim. Biraq asmandin: — «Yəttə güldürməmənin eoqlirininin məhūrləp, ularni hatiriliwa» degən awazni anglidim. **5** Dengiz həm kuruqlukning ūstidə turoqan, mən kərgən u pərixta ong kolini asmanōja kəturip, **6** asmanlar həm ular də bolōjanlarning həmmisini, yər-zemin həm uningda bolōjanlarning həmmisini, dengiz həm uningda bolōjan həmmisini Yarətkuqi, yəni əbədil'əbdigə hāyat Yaxioquqi bilən kəssəm qilip: — Wakit yənə kayniga sūrilməydu; **(aiōn g165)** **7** bəlki yəttinji pərixta kanay qelix aldidə, yəni awazi anglinix aldidiki künlərdə, Hudaning Əz qul-hizmətkarlıri bolōjan pəyojəmbərlərgə hux həwirini yətküzginidək Uning siri tēgəllinip, əməlgə axidu, — dedi. **8** Mən asmandin anglijan awaz manga yənə səzləp: — Berip, dengiz həm kuruqlukning ūstidə turoqan pərixtinin kolidiki eqiklik oram yazmini əlōjin, dedi. **9** Mən berip, pərixtinin kiqik oram yazmini manga berixini soridim. U manga: — Buni elip yə! Axqazininin zərdab kili d, biraq aōzning həsəldək tatlik bolidu, dedi. **10** Mən xuning bilən kiqik oram yazmini pərixtinin kolidin elip yedim; dərwəqə aōzimoja həsəldək tatlik tetidi, lekin yegəndin keyin axqazininin zərdab boldi. **11** Xuning bilən manga: — Sən kəp millətlər, əllər wə hək hil tillarda səzlixidoqanlar wə pədxahlar toōrisidiki wəhij-bəxəratləni yənə jakarlixing lazim, deyildi.

11 Manga əlōqigū qəsədək bir komux berilip, mundaq deyildi: «Baroqin, Hudaning ibadəthanisi, kurbangahī wə u yərdə ibadət qiliwatqanlarni əlōqigin. **2** Lekin ibadəthanining taxkiriqi hōylisini əlōqiməy koq, qūnki u yər yat taipilərgə berildi, xuning bilən mukəddəs xəhər qirik ikki ay dəpsəndə qilinidu. **3** Mən ikki guwahqimoja kudrət berimən, xuning bilən bəz kiym kiyp, wəhij-bəxəratləni bir ming ikki yūz atmix kün yətküzidu» **4** (bular yər-zeminning Rəbbi aldidə turoqan ikki tūp zəytun dərihi wə ikki qiraōqdandur). **5** Birərsi ularni zəhimləndürməqki bolsa, eoqliridin ot pürkūlup qiqip, dūxmənliniri yət tūgididu. Ularni zəhimləndürməqki bolōjanlar mana xundək əltürilidū. **6** Ular bəxərat-wəhijini yətküzgən künlərdə yamoqur yaōqdurmaslikkə asmanni etiwetix kudritikə igə; sularni qanoja aylandurux wə hək hil bala-waba bilən yər-zeminni halioqan wakitta urux kudritigimu igə. **7** Ularning guwahlik wəzipsi ayaoqlixixi bilən, tegi yoq hangdin qikidoqan diwə ular bilən elixidu wə ularni yəngip əltüridu. **(Abyssos g12)** **8** Jəsətliri rohiy jəhəttin Sodom wə Misir dəp atilidoqan xu katta xəhərnin oqol koqisida yatidu; xu yərdə ularning Rəbbimu krestləngənidi. **9** Hər milləttin, hər kəbilidin wə hər hil tilda səzlixidoqanlardin, hər əldin bolōjan adəmlər ularning jəsətlirigə ūq yerim kün tikilip qaraydu wə jəsətlərnin yərlikkə

koyuluxioqə yol qoymaydu. **10** Yər yuzidə turuwatqanlar ularning bu halidin huxallinip, təbriklip, bir-birigə hədiyələr əwətxidu; qünki bu ikki pəyoqəmbər yər yuzidikilərnı kiynaytti. **11** Lekin üq yerim kündin keyin, Hudadin kəlgən həyatlik nəpisi ikkiyləngə kirdi, ular ərnmidin put tirəp turdi; ularoqə qarawatqanlarning üstigə qong bir kərkuq tuxdi. **12** Andin ular ikkiyəlgə ərxitin kəlgən: — «Bu yakqa qıq!» degən yukiri bir awazni anglidi; xuning bilən ular düxmənlirining kəz aldida bir bulut iqidə asmanoqə kətürüldi. **13** Dəl xu saat iqidə xiddətlik yər təwrəx yüz bərdi, xəhərning ondin biri gumran bolup, yəttə ming kixi həlak boldi. Kəloqanliri dəkkə-dükkigə qəmüy, ərxтики Hudani uluqlaxti. **14** İkkinqi «way» ətüp kətti; mana, üqinqi «way» kelixkə az kəldi. **15** Andin yəttinqi pərixte kaniyini qaldı; ərxte yukiri awazlar anglinip mundəq deyildi: — «Dunyaing padixahlığı Pərwərdigarimiz Wə uning Məsihişining padixahlığı boldi, U əbədidə əbadigə həküm sürüdü. (aiñon g165) **16** Hudaning aldida əz təhtliridə oltuoroqə yigirmə tət əksakəl yərgə yiqilip bax qoyup, Hudaqə səjdə kəlip mundəq deyixti: — **17** «Xükürlər eytimiz sanga, I bar Boluqçı wə bar boluqan Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda, Qünki uluq kudritingni qolungoqə elip, Həkümüngni yürgüzixkə baxlidig. **18** Əllər əzəzpləngənidi, Əmdi Sening əzəzping yetip kəldi! Əlgənlərnı soraq kəlix, Kul-hizmətkarlıring boluqan pəyoqəmbərlərnı, Muqəddəs bəndilərnı, Təwən yaki katta bolsun namingdin kərqqanlarnı in'amioqə igə kəlix, Yər yüzini həlak kəloqanlarnı həlak kəlix waqti kəldi». **19** Andin Hudaning ərxтики ibadəthanisi eqildi wə uning əhdə sanduqi ibadəthanida kəründi; qəkməqlər, türlük awazlar, güldürmənilər, yər təwrəx wə dəxətlik məldür boldi.

12 U qəoqda, ərxte əjayip bir karamət pəyda boldi — u kuyaxni yepinqəloqan, putlirining astida ay, bexida on ikki yultuzluk təj bar bir ayal idi. **2** U həmilidar bolup, toloqək yəp tuuqə azabida dad-pəryad kətürdi. **3** Andin ərxte yəne bir aləmət kəründi — mana, yəttə baxlik, on münggüzlik, yəttə bexida yəttə təj bar boluqan qong bir kizil əjdihə turatti. **4** U kuyruqi bilən asmandiki yultuzlarning üqtin birini süpürüp, ularni yər yüzigə qərüwətti. Əjdihə tuəjay dəp kəloqan ayal yənggigən haman uning balisini yalməp yutuwatməkqi bolup uning aldida turdi. **5** Ayal bir bala, yəni pütün əllərnı təmür həsisi bilən padiqidək bəkdioqan bir oşul tuədi. Bala bolsa Hudaning wə Uning təhtining aldioqə oqəqqidə elip qikildi. **6** Ayal qəlgə kaqti; u yərdə uning 1260 kün bəkilixi üqün uningə Huda təripidin hazirləp qoyuqan bir jay bar idi. **7** Andin ərxte jəng boldi. [Bax pərixte] Mikail wə uning pərixtiliri əjdihə bilən jəng kəloqan turdi; əjdihəmu əz pərixtiliri bilən ularoqə etildi. **8** Lekin u üstünlük qəzinalmidi, uningə wə pərixtilirigə ərxte turuxkə оруn kəlmidi. **9** Xuning bilən zor əjdihə, yəni İblis wə Xəytan dəp ataloqan, pütün jəhənni əzdürəuqi heliki qədimiy yilan yər yüzigə taxlandi. uning pərixtilirimu uning bilən təng taxlandi. **10** Andin mən ərxte yukiri bir awazning mundəq degənlikini anglidim: — «Kəldi Hudayimizning nijətlik, kudriti, padixahlığı wə Uning Məsihişining həkuk! Qünki kərindaxlirimizning üstidin Hudayimizning aldida keqə-kündüz xikayət kəlip turəjan xikayət kəloqçı ərxitin taxliwətilidi; **11** kərindaxlar uning üstidin Kozining qəni wə ularning guwahlik səzi bilən oqəlib kəldi; Ular həttə əlümnı kəzigə ilməy əz jenini əziz kərmidi. **12** Xuning üqün, xadlininglar, əy ərxlər wə ularda turuwatqalar! Lekin halinglaroqə way, əy yər wə dengizlər! Qünki İblis üstünləroqə qüxti; waqtiing əz kəloqanlikini bilgəq, Qəzəp-kəhri bilən kəldi». **13** Əjdihə ezining yər yüzigə taxlanəjanlikini kərüp, oşul balini tuəqan ayalni kəoqlaxkə baxlidi. **14** Ayalning yilanning yüzidin daldilinixi, qəldə ezi

[üqün hazirlənoqan] məkənioqə beripbir məzgil, ikki məzgil wə yerim məzgil bəkilsun dəp xu yərgə uqup ketixi üqün, uningə wə yooqan bir bürkütning ikki qənitı berildi. **15** Andin yilan ayalning arqisidin əozi bilən dəryadək su pürküp, uni səl bilən ekitip yəkatməkqi boldi. **16** Lekin zemin ayaloqə yərdəmə kəlip, əozini eqip, əjdihə əozidin pürküp qikəroqan dəryani yutuwətti. **17** Buning bilən əjdihəning ayaloqə kattik əozipi kəlip, uning kəloqan nəsli, yəni Hudaning əmrlirigə əməl kəlip, əysaning guwahlikini tutqan pərzəntliri bilən jəng kəloqan kətti; u dengiz səhili üstidə turatti.

13 Andin, dengizdin on münggüzlik, yəttə baxlik bir diwining qikiwatkanlikini kərdüm. Uning hər bir münggüzidə birdin təj bar idi, hər bir bexida kupurluk namliri yeziklik idi. **2** Mən kərgən bu diwə yilpizoqə ohxaytti, putliri eykəning putlirioqə, əozi bolsa xirning əozioqə ohxaytti. Əjdihə uningə əz kudriti, təhti wə zor həkukini bərdi. **3** Diwining baxliridin biri əjəllik yarilənoqəndək turatti. Lekin, bu əjəllik yara səkəyoqanıdi. Pütükl dunya diwigə həyrənuhəs bolup uningə [əgəxti]. **4** Əjdihə diwigə [səltənətlik] həkuk bərgəqkə ular əjdihəoqə qokunuxti. Ular yəne diwigə qokunux: — Diwining təngdixi barmu? Uning bilən kimmu elixalisun? — dedi. **5** Diwigə təkəbburluk wə kupurluk kəlidioqan əoziz berildi; uningə kirik ikki ay ix kərtixkə həkuk berildi. **6** U Hudaqə kupurluk kəloqan — Uning namioqə wə Uning dərgəhioqə, xundəklə ərxni məkən kəloqanlaroqə kupurluk kəloqan əozini aqti. **7** Uning muqəddəs bəndilərgə kərx jəng kəlip, ularning üstidin oqəlib kəlixigə yol qoyuldi; hər kəbila, hər millət, hər hil tilda səzlixidioqan əllərgə həkümranlik kəlix həkukı uningə berildi. **8** Yər yuzidikilərnıng həmmisi — aləm əpiridə boləndin buyan boquzlinip boluqan Kozining həyatlik dəptirigə nami yezilmənoqanlar bolsa, uningə səjdə kəlidu. **9** Kuliki barlar, buni anglisun! **10** ««Tutkun bolidu» dəp bəkətilgənlər qokum tutkun bolidu, «kəliqlinidu» dəp bəkətilgənlər qokum kəliqlinip əlidu». Muqəddəs bəndilirining səwri-təkti wə etikədi mana xu ixlarda məlum bolidu. **11** Mən yərdin qikiwatqan yəne bir diwini kərdüm. Uning kəziningkidək kəlik ikki münggüzi bar idi, ləkin awazi əjdihəningkidək qikətti. **12** U awwalki diwigə wəkalətin uning pütün həkukini yürgüzüp, yər yüzini wə uningda turuwatqanlarnı əjəllik yarisi səkəyoqan awwalki diwigə qokunduridu. **13** U zor məjzilik əlakətlərnı kərsəttəti, həttə kixilərnıng kəz aldida asmandin yər yüzigə ot əyoqduratti. **14** U awwalki diwigə wəkalətin kərsətxkə həkuklanduruloqan əlakətlər bilən yər yüzidə turuwatqanlarnı əzdurup, ularoqə «kəlik bilən yarilənoqan, ləkin tirik kəloqan» degən awwalki diwigə atəp bir but-həykal yasəp tikləxni tapildi. **15** Diwining but-həykiligə nəpəs kirgüzüp, uningə uni səzliyələydiəjan kəlix wə uningə qokunmənoqanlarning həmmisini əltürgüzix kudriti berildi. **16** U təwən wə katta, bay wə kəmbəoqəl, hər wə kullarning həmmisini ong kəli yaki pəxənisigə taməqə basturuxkə məjburildi. **17** U yəne bu taməqə, yəni diwining nami yaki uning namidiki rəkəm bəsiloqanlardin bəxkə heqkim bir nərsə setiwalalmaydu yaki satılmaydu, dəp bəkətti. **18** Mana bu yərdə həkmət bar. Əkil-pərasiti bərliki kixilər diwining rəkimini həsəbləp bəksun; qünki bu rəkəm bir ədəmning rəkimi bolidu. Uning rəkimi 666dur.

14 Andin mən kərdümki, mana, Kəza Zion teoqi üstidə turatti. Uning yenida pəxənisigə Əz nami wə Atisining nami yeziloqan bir yüz kirik tət ming kixi bar idi. **2** Asmandin huddi [xərkərap ekəwatqan] nuroqun sularning awazidək wə kattik güldürməmining awazidək bir awazni anglidim. Mən əngliəjan

awaz yonə qiltarqilar qiltarlarni qalojan awazoğa ohxaytti; **3** heliki kixilər təhtning, tet hayat mahlukning wə aksaqallarning aldidə yengi bir küyni eytixti. Bu küyni [gunahlırining] bədili tēlinip bu dunyadin azad kilinojan kixilərdin bir yüz kırık tet mingdin baxka heqkim eginəlməytti. **4** Ular ayallar tərpidin gunahta buloqanmiojan, qünki ular pak adəmlərdur. Koza nəgə barsa, ularmu Uningoğa əgixip xu yərgə baridu. Ular bədəl bilən insanlar arisidin Hudaogə wə Kozioğa həsulning tunji mewisidək bolux üqün setiwelinojan. **5** Ular ayıbsız bolup, aqozidin heq yalojan sēz qıkmaydu. **6** Andin mən asmanning otturısında uqup yürgən baxka bir pərixitini kərdüm. Uningoğa yər yüzidə turuwatqanlaroğa, yəni hər bir əl, kəbilə, hər hıl tilda səzlidxidojanlar, hər millətlərgə elip yətküzüxi üqün mənggüllük hux həwər tapxuruldi. **(aiōnios g166)** **7** U yukiri awaz bilən: — Hudadin kərkuqlar, Uni uluqlanglar! Qünki Uning sot kilix sairı yetip kəldi; asmanni, zeminni, dengizini wə su bulaklırini Yaratquoğa səjda kılinglar! — dəytti. **8** Uning kəynidin ikkinji pərixətə kelip mundək dedi: «Ojulidi! Katta xəhər Babil ojulidi, u əz zina-buzukluğuning səwdalix xarabini pütkül əllərgə iqküzgən». **9** Aldinқи ikki pərixitning kəynidin yonə bir pərixətə, yəni üqinji pərixətə yukiri awaz bilən mundək dedi: — «Kimdikim diwigə wə uning but-həykiligə qokunsa, uning tamojisini pexanısigə yaki kolioğa qobul kılsa, **10** Hudaning kəhrining əbhəx kılinmiojan sap xarabini Uning oşəzipi bilən tolojan kədəhtə iqidu. U mukəddəs pərixitilərnig wə Kozining aldidə ot wə güngürttə kıynilidu. **11** Ullarning kıynilixiridin qıkkən is-tütəklər əbədil'əbəd purkırıp turidu; diwigə wə uning but-həykiligə qokuniojanlar yaki uning namining tamojisini qobul kılojanlaroğa keqə-kündüz aramliq bolmaydu». **(aiōn g165)** **12** Mukəddəs bəndilirining səwri-təkihi wə etiqadi mana xu ixlaridə məlum bolidu. **13** Mən yonə asmandə mundək bir awazni anglidim: — «Bu səzni yəni «Buningdin keyin Rəbdə wəpat bolup əlgənlər bəhtiktur! — Durus, dəydu Roh, — ular hazır əz ixliridin tohtap aram alalaydu. Qünki kılojan əməlliri ularoğa əgixip kelidu». **14** Mən kərdümki, mana bir parqə aq bulut, bulutning üstidə bəxioğa altun tap kıygan, kolidə ətkür bir oroqək tutkən insan'oroqioğa ohxaydiojan birsi olturatti. **15** İbadəthanidin baxka bir pərixətə qıkip, bulutning üstidə Olturoquoğa yukiri awaz bilən: — Oroqıngni sal wə oruxka baxlal! Qünki orma waqti kəldi, yər yüzidiki ziraətlər pixip yetildi, dedi. **16** Bulut üstidə Olturoquoği oroqini yər yüzigə saldi wə yər yüzidiki ziraətlər oruldi. **17** Ərtə tolojan ibadəthanidin yonə bir pərixətə qıkti. Uningmu ətkür bir oroqıki bar idi. **18** Arkıdinla, otni baxquridojan yonə bir pərixətə kurbangahdin qıkip, ətkür oroqək tutkən pərixətigə yukiri awaz bilən: — Ətkür oroqıngni selip, yər yüzidiki üzüm telineing sapaklırini yiojwal, qünki üzümliri pixip yetildi, — dedi. **19** Buning bilən pərixətə oroqıqini yər yüzigə saldi wə yərdiki üzüm telineing mewilirini yiojip, Hudaning kəhrining qong xarab kəloqıqigə taxlıdi. **20** Xəhərnig sirtidiki xarab kəloqıqidiki üzümlər dəssilip, xərbətliri kan bolup, atning tizginigə qıkdiojan egizliktə üq yüz qakirim yirakliqka akti.

15 Asmandə zor həm karamətlik yonə bir alamətni, yəni ahırki yəttə balayi'apətni tutup turojan yəttə pərixitini kərdüm (ahırki balayi'apət deyilixitki səwəb, Hudaning oşəzipi bular bilən ahırlıxidu). **2** Mən yonə ot arilax əynək dengizidək bir kərunüxnı həm əynək dengizning üstidə turojan, diwə wə uning but-həykilı wə namining rəkiməti üstidin oqalib kəlgənlərnı kərdüm. Ularning kəlliridə Huda bərgən qiltarlar bolup, **3** ular Hudaning kul-hizmətkari bolojan Musaning küyni həm Kozining küyni eytixatti: — «Uluq wə karamət Sening

kilojanlırning, I Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda, Yollırling adil wə həqtur, I pütkül əllərnig Padıxaşlı! **4** I Pərwərdigar, kim Səndin kərkuqmaydiojan, Namingni uluqlımaydiojan bolalisun? Qünki birdinbir mukəddəs Əzüngdursən; Barliq əllər aldingoğa kelidu, Sanga səjdə kılidu; Qünki həqkanıy kilojanlırning axkarə boldı». **5** Bu ixlaridin keyin, mən kərdümki, mana ərtiki ibadəthana, yonə həküm-guwaşliq qədri eqildi! **6** Yəttə balayi'apətni əz ilkidə tutkən yəttə pərixətə pakiz, parkırıp turidojan libas kıygan, kəksigə altun kəmə bəoqiojan həlda ibadəthanidin qıkti. **7** Tet hayat mahlukning biri yəttə pərixətigə əbədil'əbəd yaxaydiojan Hudaning kəhri bilən tolojan yəttə altun qınıni bərdi. **(aiōn g165)** **8** İbadəthana Hudaning xan-xəripi wə kudritidin tütün bilən liq toldi. Yəttə pərixitning yəttə balayi'apiti ayoqlaxmioquqə, heqkim ibadəthanioğa kirəlmidi.

16 Xuningdin keyin, ibadəthanidin kəturülgən yukiri bir awazning yəttə pərixətigə: «Beringlar, Hudaning kəhri tolojan yəttə qınıni yər yüzigə təktinglar!» degenlikini anglidim. **2** Birinqisi berip qenidikini yər-zeminoğa təkti. Buning bilən diwining tamojisi besilojan wə uning but-həykiligə qokuniojanlarda birhil yirginliq həm azabliq qəqa-jaharət pəyda boldi. **3** İkkinqisi qinidikini dengizoğa təkti; dengiz süyi əlüknig kənoğa ohxax kənoğa aylandı wə iqidiki pütün janliqlər əldi. **4** Üqinqisi qinidikini dərya wə bulaklırning sulirioğa təkti; ularning süyümü kənoğa aylandı. **5** Andin mən sularning pərixtisining mundək degenlikini anglidim: — «Muxundək həkümlərnı qıkırinxında adil bolojansən, I hazır bar Boluqıq, bar bolojan Mukəddəs Boluquq! **6** Muxu adəmlər mukəddəs bəndilər wə pəyoşəmbərlərnig kəni təkənliki wəjidin, Sən ularoğa iqliki kən bərding. Ular xuningoğa layıktur». **7** Andin kurbangahning jawabən: — «Xundək, i Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda, Həkümlirig həq wə adildur» — degenlikini anglidim. **8** Tətinqisi qinidikini kuyaxning üstigə təkti; buning bilən kuyaxka insanlarnı ot bilən ertigili kudrət berildi. **9** Xuning bilən insanlar dəhşətlik kıziqta ertəldi; birək ular heq towa kılmidi wə bu balayi'apətlərnig igisi bolojan Hudani uluqlaxning ornioğa Uning namini kəroqaxti. **10** Bəxinqisi qinidikini diwining təhtigə təkti; diwining padıxaşliqini kəroqşululək basti, kixilər əzabtin tillirini qıxləxti **11** wə asriq-azabi wə qəqa-jarahətlirining dəstidin ərtiki Hudani kupurluq kılip kəroşixip, kılmixlirioğa heq towa kılixmidi. **12** Altinqisi qinidikini uluq Əfrat dəryasioğa təkti; xu həman künqıqıxtin kelidojan padıxaşlarning yolini hazırlaxka dəryaning süyi kuridi. **13** Andin mən əjdihəngə, diwining wə sahta pəyoşəmbərnig eoşilziridin qıkkən pakioğa ohxaydiojan üq napak roşni kərdüm. **14** Bular məjizilik alamətlərnı kərsitidojan jinlarning roşlıri bolup, pütkül yər yüzidiki padıxaşlarnı Həmmigə Qadir Hudaning dəhşətlik künidiki jənggə jəm kılixka ularning yenioğa qıkip ketiwatatti **15** («mana, Mən oorıdək kelimən! Yalınqəq mangmasliq, nomusi kərunməsliki üqün, kıyımilrini qing saqlap, səgək turojanlar bəhtiktur!»). **16** Əmdi [napak roşlar] [padıxaşlarnı] ibraniyoğa «Hərmageddon» deyilidojan yərgə jəm kıldi. **17** Yəttinqisi qinidikini həwəroğa təkti; ərtiki ibadəthanidin, təhttin yukiri bir awaz kəturülüp: «İx tamam boldı» deyildi. **18** Xuan qəqmaqlar qəkildi, türlük awazlar wə güldürməmlər anglandi wə dəhşətlik bir yər təwəx yüz bərdi; insanlar yər yüzidə apiridə bolojandin beri bunqıliq dəhşətlik yər təwəx heq bolup bəkməiojanidi. **19** Katta xəhər üqkə bəlundı; hərəkəş əllərdiki xəhərlərmu oqulitildi. Xuning bilən katta xəhər Babil Hudaning yadioğa keqip uning əxəddiy kəhrlik xarabi bilən tolojan kədəh uningə berildi. **20** Barliq arallar əzini qəqurup oşayib boldi,

taoqlarmu yok boldi; **21** Insanlarning üstigə hər bir danisi bir talant eqirlikta kelidioqan möldür asmandin yaoqdi. Möldür apiti xundak dəlxətlik boldiki, adəmlər apətning dəstidini Hudani kupurluk kılıp qarəoxaxti.

17 Yəttə qinisi bar yəttə pərixtning biri kelip, manga səzlər: — Bu yərgə kəl, nuroqun sular üstidə olturoqan qong pəhixə ayalning tartidioqan jazasini sanga kersitip koyay. **2** Yər yuzidiki padixahlar uning bilən buzukluk etküzdı, yər yuzidiklari uning buzukluqning xarabidin məst boluxti, — dedi. **3** Xuning bilən u pərixta meni Rəhning ilkidiki hələttə bir qəlgə elip bardi. U yərdə yəttə baxlik, on münggüzlik, pütin əzayini kupurluk namliri qaplıoqan bir tok kizil diwining üstidə olturoqan bir ayalni kərdüm. **4** Ayal səsin wə tok kizil kiyim kiyyan bolup, altun, kimmətlik yakut wə marwayitlar bilən pərdazlanəqanıdi. Qolida yirginlik nomussizliklar wə əz buzukluqning nijasətliri bilən toloqan bir altun kədəh bar idi. **5** Pəxanisiyə bir sir — «Katta Babil, pəhixilarning wə dunyadiki pütkül yirginlik nomussizliklarning anisi» degən nam pütüklük idi. **6** Mən ayalning muqəddəs bəndilərnin qeni wə əysəyoğa guwahlik bərgüqilərnin qeni bilən məst boləqanlıqini kərdüm. Uni kərup tolimu təəjiup kılıp intayin həyran qaldim. **7** Pərixta manga mundaq dedi: — «Nemigə həyran qalding? Ayalning wə uni kəturüp turoqan yəttə baxlik, on münggüzlik diwining sirini sanga eytip bəray. **8** Sən kərgən diwə bir zamanlarda bar idi, hazır yok; uzun ətəy tegi yok hangdin qikip, həlakətkə qarap mangidu. Yər yuzidə turuwatqanlar — dunya apiridə boləqandın buyan isimliri həyatlik dəptirigə pütülmigən kixilər diwini kərup intayin həyran qalidu. Qünki u bir zamanlarda bar idi, hazır yok, ləkin yəna pəyda bolidu. (Abyssos g12) **9** Mana buni qüninxkə lazim boləqan həkmət: — yəttə bax bolsa u ayal olturoqan yəttə taoqqa, xundakla yəttə padixahqa wəkilik kılıdu. **10** Bularning bəxi yikiləqan, birsı bar, yəna biri tehi kəlmədi. U kəlgəndə pəkət əzla wəqit turalaydu. **11** Burun bar boləqan, əmdi hazır yok boləqan diwining əzi səkkizinqi padixahdur, xundakla u həm yəttisidin biri bolup həlakətkə qarap mangidu. **12** Sən kərgən on münggüz on padixahdur. Ularning padixahlıqliri tehi yok, əmdi ularəyo diwə bilən billə bir səatlik padixahlıq həkuki berilidu. **13** Bu padixahlar bir oy, bir niyəttə bolup əz kədriti wə həkuklirini diwigə berixidu. **14** Diwə wə padixahlar birlixip Qozioğa qarxi jəng kılıdu. Qoza ularning üstidin əyalib kəlidu, qünki u rəblərnin Rəbbi, padixahlarning Padixahidur. Uning bilən birgə turoqanlar bolsa qakiriloqan, tallanoqan wə Uningə sadik boləqanlardur. **15** Pərixta manga yəna: — Pəhixə ayal üstidə olturoqan, sən kərgən sular bolsa millətlər, əzara toplaxqan nuroqun kixilər, əllər wə hər hil tillarda səzlixidioqan kixilər. **16** Sən kərgən on münggüz wə diwə bu pəhixə ayaldin nəprətnidinu, uni talan-taraj kılıp yalinqaqlar koydu, uning gəxini yəp, əzini otta kəydridu. **17** Qünki Huda Əz səz-kalamliri əməlgə axkuqə, axu [on padixahning] kəngligə Əz iradisini ijra kılıp, bir qararda tohtixip padixahlıq həkukini diwigə berix niyitini saldi. **18** Sən kərgən ayal yər yuzidiki padixahlar üstidin həkümranlik kılıdioqan katta xəhərdur, — dedi.

18 U xildin keyin mən qong həkukluk yəna bir pərixtning asmandin qüxüwatqanlıqini kərdüm. Yər yuzi uning julalilikidin yorup kattı. **2** Pərixta yukiri awaz bilən mundaq wərkiridi: — «Qulidi! Katta xəhər Babil qulidi! Əmdi u jinlarning makani, hər bir napak rohlarning solakhanisi, Hər bir məkrul wə yirginlik kuxlarning solak-qanggisi boldi! **3** Qünki barlik əllər

uning zina-buzukluqning səwədalik xarabidin iqxiti; Yər yuzidiki barlik padixahlar uning bilən buzukluk etküzüxti, Yər yuzidiki sodigərlər uning əyx-ixritning əlwəkilikidin beyixti». **4** Asmandin yəna bir awazni anglidim: — «I Mening həlkim, uning gunahlırioğa xerik bolmaslıqların qüün, Həm uning bəxioğa qüxidoqan balayı apətəlgə uqrimaslıqların qüün, uning iqidin qüxıqlar! **5** Qünki uning gunahlıri pələkkə yətküdək dewilinip kətkən, Huda uning həkqaniyətsizliklirini esigə aldi. **6** U baxkıləroğa yandurojınidək uning kılıqinini əzigə yandurunglar; Uning kilmixlırioğa muwəpik ikki həssə qoxlap kayturuunglar; U [baxkıləroğa] əbjəx kılıp bərgən kədəttə uningəyoğa ikki həssə qoyuk əbjəx kılınglar. **7** U əzini qanqilik uluoqıoqan bolsa, Qanqilik əyx-ixrəttə yaxıoqan bolsa, Uningəyoğa xunqilik kiyinlix wə dərd beringlar; U kənglidi: «Mən tul əməs, bəlkı təttə olturoqan hanixmən; Mən dərd-əlməni əsla kərməymən» degini tüpəylidin, **8** Bu wəjədin bir kün iqidila uningəyoğa qüxidoqan balayı apətər, Yəni əlüm, dərd-əlm wə əqarqilik kəlidu, U ot bilən kəydrürlidu; Qünki uni sorəq kılıoquqi Pərwərdigər Huda küdrətliktur!». **9** Uning bilən buzukluk kılıoqan wə uning bilən əyx-ixrəttə yaxıoqan yər yuzidiki padixahlar uni ertigən otning is-tütəklirini kərgəndə, uning həzioğa qarap yioğa-zar kəturüridu. **10** Ular uning tartıwətkən əzabidin qorqup, yirəktə turup dəyduki: — «Way isit, way isit, i katta xəhər! Aħ Babil, küqlük xəhər! Qünki bir səət iqidila jazaying bəxingəyoğa qüxti!» **11** Yər yuzidiki sodigərlərmu uning üstidə yioğa-zar kılıxidu. Qünki əmdi ularning kəmidiki yük-mallirini, **12** yəni altun-kümüx, kimmətlik yakutlar, ünqə-məwəyit, nəpis libas rəht, səsin rəht, yipək, tok kizil rənglik gəzmal, hərhil huxbuy turunq yəqəqlər, pil qixi buyumlıri, əng esil yəqəq, tuq, təmtür wə mərmərlərdin ilxəngən hilmuhil buyumlar, **13** xuningdək kowzakdarqin, titətkular, huxbuy, mürməkki, məstiki, xarab, zəytun meyi, aq un, buoqday, kala, koy, at, hərwa wə insanlarning tənłiri wə janlıri degən mallirini setiwəlidioqan kixi yoktur. **14** (I Babil), jəning məstəna boləqan esil mēwiler səndin kattı, Barlik həxəmətlük wə həywətlük mal-dunyəlırinq səndin yəqəldi. Ular buləni əmdi hərgiz tapalmaydu! **15** Bu malləni setip bəyioqan sodigərlər bolsa xəhərninq tartıwətkən əzabidin qorqup, yirəktə turup uning üstidə yioğa-zar kılıxip dəyixiduki: — **16** «Way isit, way isit, i katta xəhər! Nəpis libas rəhtlərgə, səsin wə tok kizil rənglik gəzmalləroğa orilip, Altun, kimmətlik yakutlar wə ünqə-məwəyitlar bilən bəzəlgənsən! **17** Bir səət iqidila xunqə katta baylıqlar wəyran boldi! Barlik kəma hojayinlıri, kəmidiki barlik yoluqlar, kəmiqilər wə dengizəyoğə tayinip jan bəkidioqanlarning həmmisi yirəktə turup, **18** Uni ertigən otning is-tütəklirini kərup: — Bu katta xəhərgə qaysı xəhər təng kələlisun? — dəp pəryad kəturüxti. **19** Ular baxlırioğa topa qeqip, pəryad kəturüxtip, yioğa-zar kılıxip: — Way isit, way isit, u katta xəhər! U arqilik, uning dəlitidin, dengizdə kəmisı barlar bəyioqanıdi! Bir səət iqidila wəyran boldi bu xəhər! — dəyixidu. **20** — «Uning bəxioğa kəlgənərdin xadlininglar, Əy ərx, əy muqəddəs bəndilər, rosullər wə pəyoğəmbərlər! Qünki Huda silərninq dəwəyinqlərdiki həkümi uning üstidin qıkarədan!». **21** Andin, küqlük bir pərixta tügmən tēxioğa ohxax yooqan bir taxni kəturüp, dengizəyoğə taxlap mundaq dedi: — «Mana xundak xiddət bilən, Katta xəhər Babil qulitilidu, U kaytidin kərtinməydu! **22** Qiltarqılarning, sazqılarning, Nəyqilər wə sunayqılarning əwazi seningdə kaytidin hərgiz anqlanmaydu, Hərhil hünərnı kılıdioqan hünərwən seningdə kaytidin hərgiz tēpilməydu, Tügməningmu əwazi seningdə kaytidin hərgiz anqlanmaydu, **23** Həttə qıraqning yorukı seningdə kaytidin hərgiz yorunmaydu, Toy boluwətkən yigit-kızning əwazi seningdə kaytidin hərgiz

anglanmaydu; Qünki sening sodigäriliring yär yüzidiki ärbablar bolup qikti, Barlık äller sening sehır-äpsunliringoja aldandı; **24** Pəyojəmbərləning, muqəddəs bəndiləring [tekülgən qanliri], Xundakla yär yüzidə barlık kiroqin boləqanlarning qanlirimu uningda tepildi».

19 Bu ixlardin keyin, ərxətə zor bir top adəmləning warkiraxliridək bir awazni anglidim. Ular: — Həmdusana! Nijat, xan-xərap wə kudrət Hudayimizəja mənsuptur! **2** Qünki Uning həkūmliri hək wə adlıdur; U yər yüzini əz buzukluğu bilən buzoqan qong pəhixining üstidin həkūm qikiriip, Əz kül-hizmətkarlırining kənining intikəmini uningdin aldı, — deyixətti. **3** Ular ikkinqi kətim: — «Həmdusana!» deyixti. Uningdin qıqqan is-tütəklər əbədil'əbədgiyə purkiraydu! (aiön g165) **4** Yigirmə tət akşakal wə tət həyat məhluk yərgə yikilip: — «Amin! Həmdusana!» dəp, təhttə olturoqan Hudaəja səjdə kilixti. **5** Andin təhttin kətirülgən bir awaz mundak dedi: — «Əy uning barlık kül-hizmətkarlıri, Uningdin qorkjidoqan kattilar bolsun, təwənələr bolsun, Həmminglari Hudayimizni mədhijylənglar!» **6** Andin zor bir top adəmləning awazioja, nuroşun sularning xarkirixioja, kəttik güldürməniləning güldürlixigə ohxax bir awazning mundak dəgənlirini anglidim: — «Həmdusana! Həmmigə Qadir Pərwərdigar Hudayimiz səltənət kildi! **7** Xadlinaylı, təntənə kılaylı wə uni mədhijylər uluşlaylı! Qünki Qozining toy-mərikə küni yetip kəldi, Kız əzini təyyar kildi!» **8** Kızıəja kiyyix üqün pakiz, parkirap turidəqan nəpis libas berildi (nəpis libas bolsa muqəddəs bəndiləring həkqaniy əməlliridu). **9** Andin, [pərxətə] manga: — Munu səzləri hatiriliwal: — «Qozining toy ziyapitigə qakiriloqanlar bəhtlirtir!» — dedi. U manga yənə: — Bular Hudaning həkqiy səzlidirid, — dedi. **10** Mən uningəja səjdə kiləjili ayiojoja yikildim. Ləkin u: — Hərgiz undak kıjma! Məmmu Hudaning sən wə Əysəəja guwahlık bərgüqi kəringdaxliring bilən ohxax kül-hizmətkarmən. Hudaəjila ibadət kıll! Qünki wəhıy-bəxarətning roh-mahiyəti bolsa Əysə həkqidə guwahlık bərixtur, — dedi. **11** Andin kərdümki, asman eqildi wə mana, bir ak at turatti; üstigə mingüqining bolsa nami «Sadik» wə «Həkikiy» bolup, U həkqaniylik bilən həkūm qikiridu wə jəng kılıdu. **12** Uning kəzłiri ot yalkunioja ohxaytti, bexidə nuroşun taji bolup, tenidə Əzidin baxkə həqçim bilməyidoqan bir nam pütüklük idi. **13** U uqisioja qənoja miləngən bir ton kiyyənidi, Uning nami «Hudaning Kalami» dəp atilidu. **14** Uning kəynidin əgixip keliwatqan ərxətiki qoxunlar bolsa, ak atlarəja mingən, ap'ak, pak nəpis kanap libas bilən kiydürülgənidi. **15** Uning əozidin ətkür bir kıliq qıqip turatti; U bilning bilən barlık əlləri uridu; U ularni təmür kaltək bilən pədiqidək bəkidü; U Həmmigə Qadir Hudaning dəhəxtlik əjəzipining «xarəb kəliqi»ning qaylıgüqisidur. **16** Uning toni wə yotisi üstigə «Padixahlarning Padixahı wə rəbləring Rəbbi» dəgən nam yezilənođi. **17** Andin mən kuyyaxning iqidə turəqan bir pərxətini kərdüm. U asmanning otturisida uquwatqan barlık kuqlarəja yukiri awaz bilən: —Kelinglar, Hudaning katta ziyapitigə yioqilinglar! **18** Padixahlarning, sərdarlarning wə palwanlarning, atlarning wə ularəja mingənləring, xundakla barlık at igilirining, kuqlarning həm hərələring, kattilarning həm təwənələring gəxlirini yənglar! — dedi. **19** Xuning bilən mən diwə, yər yüzidiki padixahlar wə ularning qoxunlirining atkə Mingüqi həm Uning qoxuni bilən jəng kılix üqün toplanənləgini kərdüm. **20** Əmdi diwə wə uningəja wakalətin məjizilik əlamətləri kərsətkən sahta pəyojəmbərləning hər ikkisi tutuwelindi (sahta pəyojəmbər xu əlamətlər bilən diwəning taməjisini qəbul kıləqan həmdə uning but-həykiligə qəqunənləri azdurup yürgənidi). Ular

ikkisi günggürt yeniwatqan ot kəligə tirik taxlandı. (Limmə Pyr g3041 g4442) **21** Kəloqini bolsa atkə Mingüqining əozidin qıqqan kıliq bilən kirildi. Barlık pütin uqar-qənatlar bularning gəxi bilən yər toyundi.

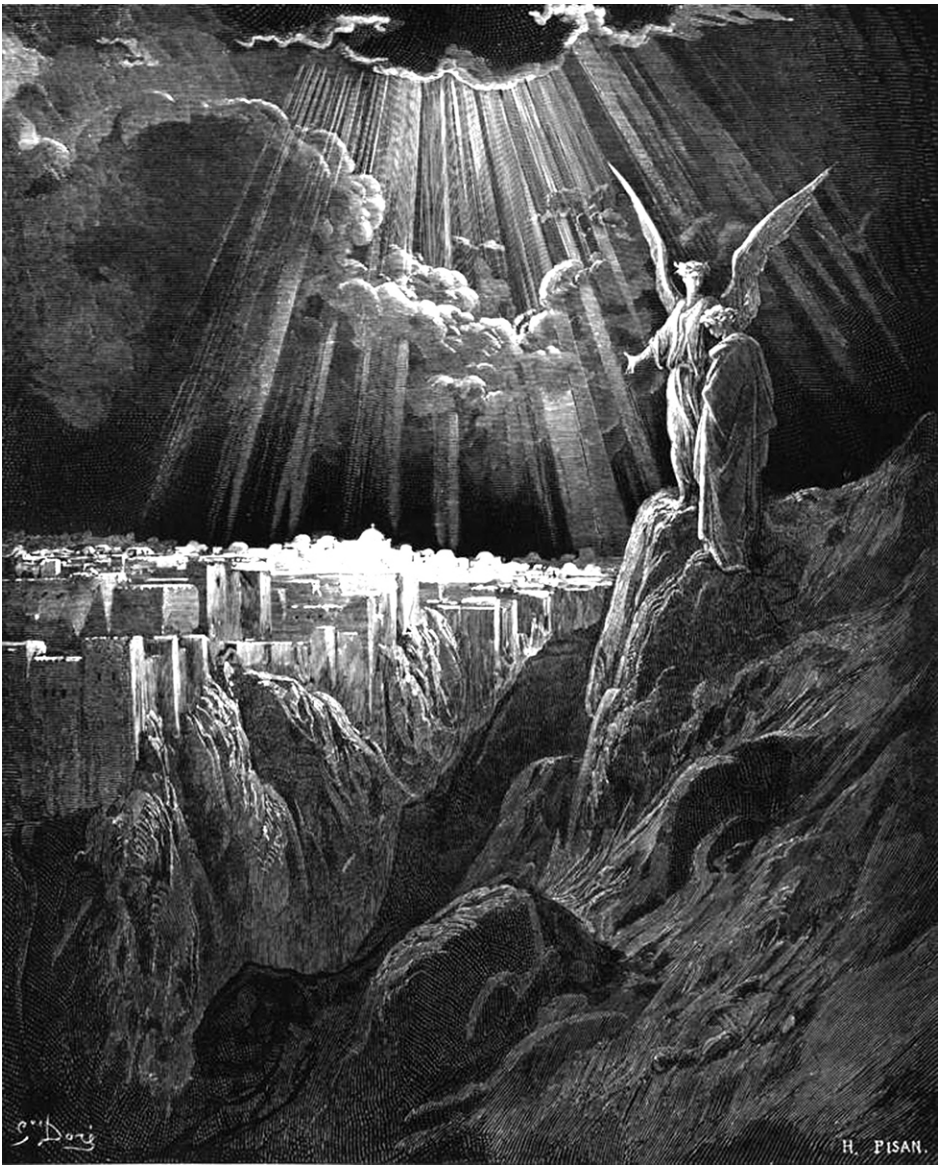
20 Uningdin keyin, kolida tegi yəq hangning aqkuqi wə yooqan zənjir tutqan bir pərxətining asmandin qüxüwatqanlıkini kərdüm. (Abyssos g12) **2** Pərxətə əjdihani, yəni İblis yaki Xəytan deyilidəqan həliki kədimiy yilləni tutup, ming yillik zənjirlər qoydi. **3** Uning ming yil toxkuə əlləri azdurmaslık üqün, uni tegi yəq hangəja taxlap hangning əozini etip pəqətləwətti. Bu wəqitlardin keyin, u wəqtinə qoyup berilixi muqərrər. (Abyssos g12) **4** Andin mən təhtləri wə ularəja olturoqanlari kərdüm. Ularəja həkūm kılix həkuqi bərilənođi. Mən yənə, Əysəəja bərgən guwahlıki wəjədin wə Hudaning səz-kəlamı wəjədin kallisi elinəqanlarning janlirininimü kərdüm. Ular diwigə wə uning but-həykiligə qəqunmioqan, uning taməjisi pəxənisigə wə kəlioja urulmioqanlar idi. Ular tirilip, Məsh bilən birliktə ming yil həkūm sürdi **5** (əlgənləring kəloqanliri ming yil toxmioqan tirilmaydu). Bu dəsəpkə tirilix idi. **6** Dəsəpkə tirilixtin nesiwə boləqanlar bəhtlik wə muqəddəstür; ikkinqi əlümning bularni ilkiyə elix həkuku yoxtur. Ular Hudaning wə Məshning kəhniliri bolidu wə Uning bilən birliktə ming yil həkūm süridu. **7** Ming yil toxkənda, Xəytan zindandin boxtilip, **8** yər yüzining tət bulungidiki əlləri, yəni Gog wə Magogni azdurux wə ularni jəng kılixkə bir yərgə toplaxkə qıkidü. Toplanənləring sani dengiz səhıldiki kumdək sanaksız bolidu. **9** Ular yər yüzidiki kəng tüzənglikkə qıqip, muqəddəs bəndiləring bargahini, yəni Huda səyidəqan xəhəri muhəsirigə alidu. Ləkin asmandin ot yəojip, ularni yutuwetidu. **10** Ularini azdurəqan İblis bolsa diwə bilən sahta pəyojəmbər kəyüwatqan ot wə günggürt kəligə taxlinip, u yərdə kəqə-kündüz əbədil'əbədgiyə kiyinlidu. (aiön g165, Limmə Pyr g3041 g4442) **11** Uningdin keyin, qong bir ak təht wə uningəja Olturoqunı kərdüm. Asman bilən zemin Uning yüzidin əzini kaqurup, ular turəqan jay hərgiz təpilmaydu. **12** Mən yənə katta bolsun, yaki təwən bolsun, əlgənləring həmmisining təhtning əldida turəqanlıkini kərdüm. Kitəblər eqildi; andin yənə bir kitab — «Hayatlık dəptiri» dəp ataləqan kitab eqildi. Əlgənlərgə kitəblərdə hatiriləngini boyiqə əz əməliyyitigə qarap həkūm kılındi. **13** Dengiz əzidə əlgənləri tapxurup bərdi, əlüm wə təhtisaramu əzlıridiki əlgənləri tapxurup bərixti. Hərkimning üstigə əz əməliyyitigə qarap həkūm kılındi. (Hadēs g86) **14** Andin əlüm wə təhtisara ot kəligə taxlandı. Mana ikkinqi əlüm — ot kəlidur. (Hadēs g86, Limmə Pyr g3041 g4442) **15** Kimning ismining «Hayatlık dəptiri»də yezilmənləni baykəlsa, ot kəligə taxlandı. (Limmə Pyr g3041 g4442)

21 Andin, yəngi asman wə yəngi zəminni kərdüm; qünki burunqi asman wə zəmin ətəp kətkənidi, dengizmu məwjut bolmıdi. **2** Muqəddəs xəhərləning, yəni Hudadin qıqqan, huddi əz yigitigə toy pərdəzlırini kılip həzilənoqan kizdək yəngi Yerusələmning ərxtin qüxüwatqanlıkini kərdüm. **3** Ərxtin yukiri kətürülgən bir awazning mundak dəgənlirini anglidim: «Mana, Hudaning makani insanlarning arisididur; U ular bilən billə məkənlixip turidu, ular Uning həki bolidu. Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu. **4** U ularning kəzlıridiki hər tamqə yaxni sürtidu; əmdi əlüm əsla bolmaydu, nə matəm, nə yioja-zar, nə kaqəju-ələm bolmaydu, qünki burunqi ixlar ətəp kətti». **5** Təhttə Olturoquqi: — Mana, həmmini yəngi kılimən! — dedi. U manga yənə: Bularni hatiriliwal! Qünki bu səzlər həkqiy wə ixənqliktür, — dedi. **6** U

yona manga mundak dedi: — «Ixtamam boldi! Men «Alfa» wa «Omega»durman, Mukaddima wa Hatima Özümdurman. Ussioqan harkimga hayatlik süyining bulikidin haksiz beriman. 7 Oqaliba qilouqi harkim bularoqa mirashorluk qilidu; Men uning Hudasi boliman, umu Mening oqlum bolidu. 8 Lekin korchunqaklar, etikadsizlar, yirginqliklar, katillar, buzukluk qilouqilar, sehircarlar, butparaslar wa barlik yaloqanqilaroqa bolsa, ularning qismiti ot bilan gunggürt yenip turuwatqan keldur — bu bolsa ikkinqi elümdür». (Linnë Pyr g3041 g4442) 9 Ahirki yatta balayi'apet bilen toloqan yatta qinini tutqan yatta perixtidin biri kelip, manga sezlöp: — Käl! Sanga Kozining joris bolidioqan kizni kersitip qoyay, — dedi. 10 Andin u meni Rohning ilkida bolojan halda yooqan wa egiz bir taoqqa elip koydi. U yardin manga Hudadin qikqan mukaddas xahar Yerusalemning arxtin quxuwatqanlikini kersatti. 11 Uningda Hudaning xan-xaripi bar idi, uning julasi intayin kimmätlik gehöning, yexil yakuttäk yaltiriqoan hrustalning julasioqa ohxaytti. 12 Uning qong ham egiz sepili bar idi; sepilning on ikki darwazisi bolup, darwazilarda on ikki perixta turatti. Harbir darwazining üstige Israilarning on ikki kabilisidin birining ismi yeziloidi. 13 Mæxrik taripida üq darwaza, ximal taripida üq darwaza, jänub taripida üq darwaza wa mäörrip taripida üq darwaza bar idi. 14 Xaharning sepilining on ikki ul texi bolup, ularning üstige on ikki isim, yani Kozining rosulining isimliri pütüklüktür. 15 Manga sez qilöqan perixtining kolida xaharni, uning darwaziliri wa uning sepilini elqoydioqan altun komux elqigüq hasa bar idi. 16 Xahar tet qasa bolup, uzunluqi bilen kængliki ohxax idi. Perixta xaharni hasa bilen elqidi — on ikki ming stadiyon keldi (uzunluqi, kængliki wa egizliki tængdur). 17 U sepilnima elqidi. Sepilning [kelinliqi] insanlarning elqam birliki boyiqe, yani xu perixtining elqimi boyiqe bir yüz kirik tet jöynäk keldi. 18 Sepilning quruluxi bolsa yexil yakuttin, xahar äynäktäk süzik sap altundin bina kilinoqanidi. 19 Xahar sepilining ulliri hærhil kimmätlik yakutlar bilen bezalgänidi. Birinqi ul tax yexil yakut, ikkinqisi kök yakut, üqinqisi heqik, tetinqisi zumrät, 20 baxinqisi kizil heqik, altinqisi kizil kaxtax, yattinqisi serik kwarts, säkkizinqisi sus yexil yakut, tokkuzinqisi topaz, oninqisi yexil kwarts, on birinqisi sesün yakut wa on ikkinqisi piroza idi. 21 On ikki darwaza on ikki mäwayit idi, demäk darwazilarning hærбири birdin mäwayittin yasaloqanidi. Xaharning oqol yoli äynäktäk süzik sap altundin idi. 22 Xahärdä heqqandak ibadethana kerמידim, qünki Hæmmige Qadir Pærwardigar Huda wa Qoza uning ibadethanisidur. 23 Xaharning yorutuluxi üqün quyaxqa yaqi ayoqa mohtaj ämes, qünki Hudaning xan-xaripi uni yorutqanidi, uning qiriöqi bolsa Kozidur. 24 Ällär xahärdiki yoruklukta yüridu; yær yüzidiki padixahlar xanuxawkitini uning iqigë elip kelidu. 25 Uning darwaziliri kündüzdä härgiz taqalmaydu (ämaliyettä u yärdä keqë zadi bolmaydu). 26 Hærqaysi ällarning xanuxawkiti wa hærmet-ziziti uning iqigë elip kelinidu. 27 Hærkandak haram narsë wa hærkandak yirginqlik ixlarni kilouqi yaqi yaloqanqlik qilouqi uningoa kirälmäydu; pækät nami Kozining hayatlik dæptiridä yezilöqanlarla kiräläydu.

22 Andin [perixta] manga hrustaldäk parkirak hayatlik süyi ekwatqan deryani kersatti. Derya Hudaning wa Kozining tæhtidin qikqan bolup, 2 xaharning oqol yolining otturisida ekwatqanidi. Deryaning bu taripida wa u taripidimu on ikki hil mewä beridioqan, hær ayda mewiläydioqan hayatlik dærihi bar idi; dærhning yopurmaqliri ällarning xipasi üqün idi. 3 Lønät degän ämdi bolmaydu; Hudaning wa Kozining tæhti xaharning iqida bolup, Uning kul-hizmætkarliri Uning hizmæt-ibaditida

bolidu. 4 Ular Uning jamalini keriidu; Uning nami ularning pexanilirigä pütüklük bolidu. 5 U yärdä äsla keqë bolmaydu, nä qiraöq nuriöqa, nä quyax nuriöqa mohtaj bolmaydu. Qünki Pærwardigar Huda ularning üstida yoridu, ular äbädil'äbadigqë hæküm süridu. (äiön g165) 6 Pærixta manga: — Bu sezlör hækikiy wa ixänqliktür; pæyoqambærlerning rohlorining Ræb Hudasi yekün kalgüsida yüz berixi mukærrær bolöqan ixlarni Öz kul-hizmætkarliroqa kersitix üqün, pærixtisini äwätti, — dedi. 7 («Mana, pat yekinda keliman! Bu kitabtiki bexarätning sezlirini tutquqi kixi bæhtliktür!») 8 Bularni angliouqi wa kergüqi mäni Yuhannamæn. Bu ixlarni angliouqinimda wa kerginimda, bularni manga kersätken pærixtigë säjdä kilöjili ayioqi aldioqa yikildim. 9 Lekin u manga: — Härgiz undak kilma! Mænmu Hudaning sän wa kerindaxliring bolöqan pæyoqambærler bilen ohxax kul-hizmætkariman. Hudaöjila ibadät kil! — dedi. 10 U manga yäna: — Bu kitabtiki bexarätning sezlirini peqetlima; qünki bularning waqti yekün keldi. 11 Kæbilhlik kilouqi kixi kæbilhlikni kiliwarsun; pæskæx kixi bolsa pæskæxliktä turiwärsun; hækqaniy kixi bolsa hækqaniylikini yürgüzivarsun; pak-mukaddas kixi bolsa pak-mukaddasliktä turiwärsun, — dedi. 12 «Mana, pat yekinda keliman! Hærkimming ämaliyitigä qarap beridioqinimni Özümlä bilän billä elip keliman. 13 Mæn «Alfa» wa «Omega», Birinqi wa Ahirki, Mukaddima wa Hatima Özümdurman». 14 Hayatlik dærihining mewisidin nesip bolux wa darwaziliridin xahärgä kirixkä müyäsær bolux üqün tonlirini yuoqanlar bæhtliktür! 15 Xaharning sirtidikilär — itlar, sehircarlar, buzukluk qilouqilar, katillar, butparaslar, yaloqanqlikqa huxtar bolöqanlar wa ämäl kilouqilardur. 16 «Mænki äysa jamaätläri näp silärgä bu ixlarning guwahlikini yatküziux üqün pærixtämni äwättim. Dawutning Yiltizi hær Næslä, Parlak Tang Yultuzidurman!» 17 Roh wa toyi bolidioqan kiz: «Käl!» däydu. Angliouqi: «Käl!» desun. Ussioqüqi hærkim kælsun, halioqan hærkim hayatlik süyidin hækisiz iqsun. 18 Mænki bu kitabtiki bexarätning sezlirini angliouqanlaroqa guwahlik berip agahlandurimænki: kimdikim bu sezlärgä birnemini köxsä, Huda uningoa bu kitabta yezilöqan balayi'apätläri köxidu. 19 Kimdikim bu bexarätlik kitabning sezliridin birær sözni elip taxlisa, Hudamu uningdin bu kitabta yezilöqan hayatlik dærihidin wa mukaddas xahärdin bolidioqan nesiwisini elip taxlaydu. 20 — Mana, bularoqa agah-guwah Bærgüqi bolsa mundak däydu: — «Xundak, pat yekinda keliman!» — «Amin! Käl, ya Ræb äysa!» 21 Ræb äysa Mesihning mehür-xäpkiti barlik mukaddas bændilär bilen billä bolöqay, amin!

*Muqaddas xəhərnin, yəni Hudadin qıqqan, huddi öz yigitigə toy pərdazlirini qilip
hazirlanoqan kızdək yeni Yerusalemning ərxin qüxüwatkanlıqni kərdüm. Ərxin yuqiri
kətürülgən bir awazning mundaq degənlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani
insanlarning arisididur; U ular bilən billə makanlixip turidu, ular Uning həlqi bolidu.*

Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu.»

Wəhij 21:2-3

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Uyghur---Uyghur-Bible-Pinyin/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abysso

Luka 8:31
Rimliklaroqa 10:7
Wəhiy 9:1
Wəhiy 9:2
Wəhiy 9:11
Wəhiy 11:7
Wəhiy 17:8
Wəhiy 20:1
Wəhiy 20:3

aidios

Rimliklaroqa 1:20
Yəhuda 1:6

aiōn

Matta 12:32
Matta 13:22
Matta 13:39
Matta 13:40
Matta 13:49
Matta 21:19
Matta 24:3
Matta 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yuhanna 4:14
Yuhanna 6:51
Yuhanna 6:58
Yuhanna 8:35
Yuhanna 8:51
Yuhanna 8:52
Yuhanna 9:32
Yuhanna 10:28
Yuhanna 11:26
Yuhanna 12:34
Yuhanna 13:8
Yuhanna 14:16

Rosullarning paaliyətliiri 3:21
Rosullarning paaliyətliiri 15:18
Rimliklaroqa 1:25
Rimliklaroqa 9:5
Rimliklaroqa 11:36
Rimliklaroqa 12:2
Rimliklaroqa 16:27
Korintliklaroqa 1 1:20
Korintliklaroqa 1 2:6
Korintliklaroqa 1 2:7
Korintliklaroqa 1 2:8
Korintliklaroqa 1 3:18
Korintliklaroqa 1 8:13
Korintliklaroqa 1 10:11
Korintliklaroqa 2 4:4
Korintliklaroqa 2 9:9
Korintliklaroqa 2 11:31
Galatiyaliklaroqa 1:4
Galatiyaliklaroqa 1:5
Əfəsusluklaroqa 1:21
Əfəsusluklaroqa 2:2
Əfəsusluklaroqa 2:7
Əfəsusluklaroqa 3:9
Əfəsusluklaroqa 3:11
Əfəsusluklaroqa 3:21
Əfəsusluklaroqa 6:12
Filippiliklaroqa 4:20
Kolossiliklərgə 1:26
Timotiyoja 1 1:17
Timotiyoja 1 6:17
Timotiyoja 2 4:10
Timotiyoja 2 4:18
Tituska 2:12
İbraniylaroqa 1:2
İbraniylaroqa 1:8
İbraniylaroqa 5:6
İbraniylaroqa 6:5
İbraniylaroqa 6:20
İbraniylaroqa 7:17
İbraniylaroqa 7:21
İbraniylaroqa 7:24
İbraniylaroqa 7:28
İbraniylaroqa 9:26
İbraniylaroqa 11:3
İbraniylaroqa 13:8
İbraniylaroqa 13:21
Petrus 1 1:23

Petrus 1 1:25
Petrus 1 4:11
Petrus 1 5:11
Petrus 2 3:18
Yuhanna 1 2:17
Yuhanna 2 1:2
Yəhuda 1:13
Yəhuda 1:25
Wəhiy 1:6
Wəhiy 1:18
Wəhiy 4:9
Wəhiy 4:10
Wəhiy 5:13
Wəhiy 7:12
Wəhiy 10:6
Wəhiy 11:15
Wəhiy 14:11
Wəhiy 15:7
Wəhiy 19:3
Wəhiy 20:10
Wəhiy 22:5

aiōnios

Matta 18:8
Matta 19:16
Matta 19:29
Matta 25:41
Matta 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yuhanna 3:15
Yuhanna 3:16
Yuhanna 3:36
Yuhanna 4:14
Yuhanna 4:36
Yuhanna 5:24
Yuhanna 5:39
Yuhanna 6:27
Yuhanna 6:40
Yuhanna 6:47
Yuhanna 6:54
Yuhanna 6:68

Yuhanna 10:28
Yuhanna 12:25
Yuhanna 12:50
Yuhanna 17:2
Yuhanna 17:3
Rosullarning paaliyatliri 13:46
Rosullarning paaliyatliri 13:48
Rimliklaroqa 2:7
Rimliklaroqa 5:21
Rimliklaroqa 6:22
Rimliklaroqa 6:23
Rimliklaroqa 16:25
Rimliklaroqa 16:26
Korintliklaroqa 2 4:17
Korintliklaroqa 2 4:18
Korintliklaroqa 2 5:1
Galatyaliklaroqa 6:8
Tesalonikaliklaroqa 2 1:9
Tesalonikaliklaroqa 2 2:16
Timotiyoga 1 1:16
Timotiyoga 1 6:12
Timotiyoga 1 6:16
Timotiyoga 2 1:9
Timotiyoga 2 2:10
Tituska 1:2
Tituska 3:7
Filemonoga 1:15
Ibraniylaroga 5:9
Ibraniylaroga 6:2
Ibraniylaroga 9:12
Ibraniylaroga 9:14
Ibraniylaroga 9:15
Ibraniylaroga 13:20
Petrus 1 5:10
Petrus 2 1:11
Yuhanna 1 1:2
Yuhanna 1 2:25
Yuhanna 1 3:15
Yuhanna 1 5:11
Yuhanna 1 5:13
Yuhanna 1 5:20
Yehuda 1:7
Yehuda 1:21
Wahiy 14:6

eleēsē

Rimliklaroqa 11:32

Geenna

Matta 5:22
Matta 5:29
Matta 5:30
Matta 10:28
Matta 18:9
Matta 23:15
Matta 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Luqa 12:5
Yaqup 3:6

Hadēs

Matta 11:23
Matta 16:18
Luqa 10:15
Luqa 16:23
Rosullarning paaliyatliri 2:27
Rosullarning paaliyatliri 2:31
Korintliklaroga 1 15:55
Wahiy 1:18
Wahiy 6:8
Wahiy 20:13
Wahiy 20:14

Limnē Pyr

Wahiy 19:20
Wahiy 20:10
Wahiy 20:14
Wahiy 20:15
Wahiy 21:8

Sheol

Yaritulix 37:35
Yaritulix 42:38
Yaritulix 44:29
Yaritulix 44:31
Qel-bayawandiki səpər 16:30
Qel-bayawandiki səpər 16:33
Qanun xərhi 32:22
Samu'il 1 2:6
Samu'il 2 22:6
Padixahlar 1 2:6
Padixahlar 1 2:9
Ayup 7:9
Ayup 11:8
Ayup 14:13
Ayup 17:13
Ayup 17:16
Ayup 21:13
Ayup 24:19
Ayup 26:6
Zəbur 6:5
Zəbur 9:17
Zəbur 16:10
Zəbur 18:5
Zəbur 30:3
Zəbur 31:17
Zəbur 49:14
Zəbur 49:15
Zəbur 55:15
Zəbur 86:13
Zəbur 88:3
Zəbur 89:48

Zəbur 116:3
Zəbur 139:8
Zəbur 141:7
Pənd-nəsihətlər 1:12
Pənd-nəsihətlər 5:5
Pənd-nəsihətlər 7:27
Pənd-nəsihətlər 9:18
Pənd-nəsihətlər 15:11
Pənd-nəsihətlər 15:24
Pənd-nəsihətlər 23:14
Pənd-nəsihətlər 27:20
Pənd-nəsihətlər 30:16
Həkmət toplıoquci 9:10
Küylərnin küyi 8:6

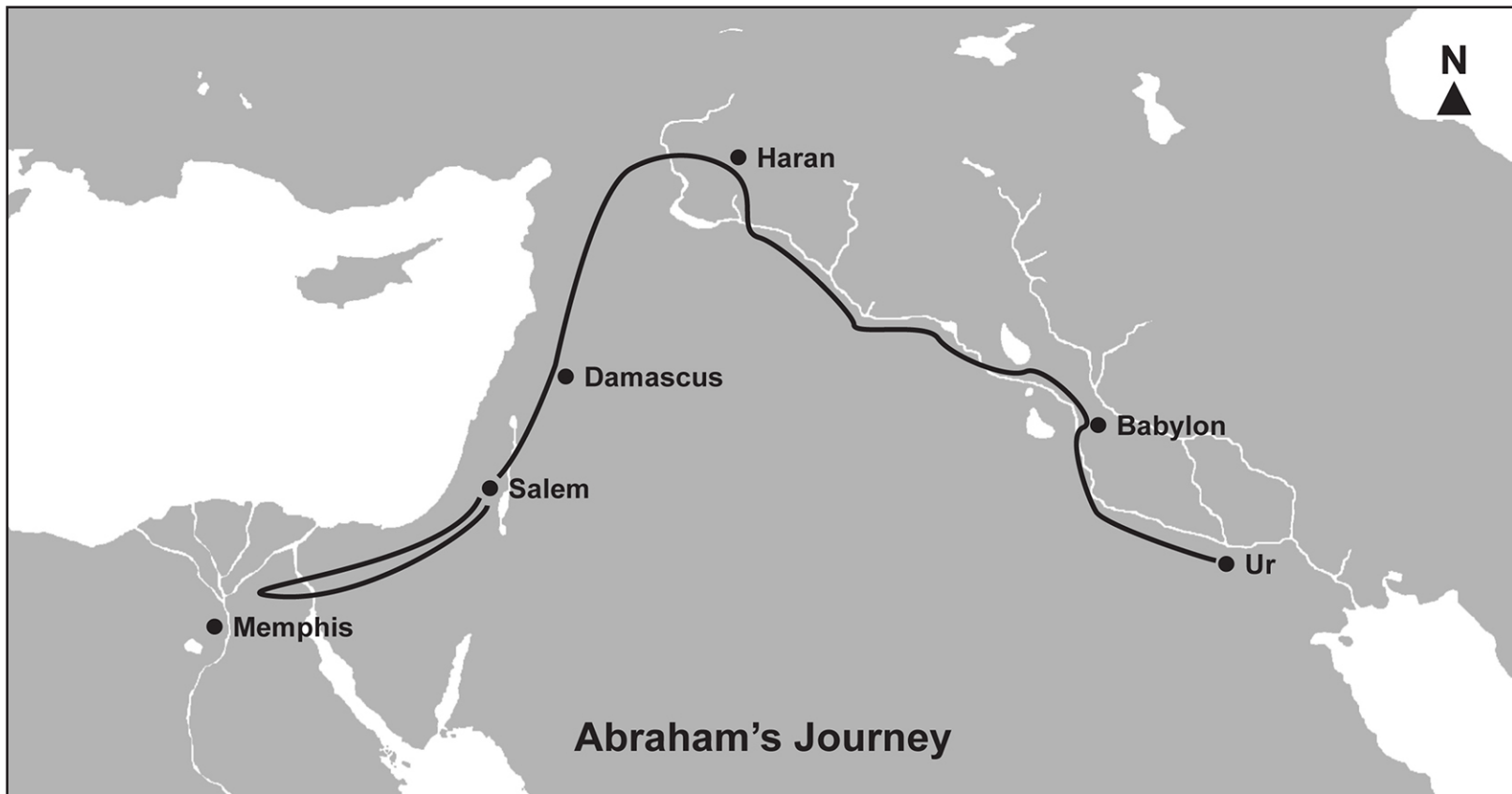
Yəxaya 5:14
Yəxaya 7:11
Yəxaya 14:9
Yəxaya 14:11
Yəxaya 14:15
Yəxaya 28:15
Yəxaya 28:18
Yəxaya 38:10
Yəxaya 38:18
Yəxaya 57:9
Əzakiyal 31:15
Əzakiyal 31:16
Əzakiyal 31:17
Əzakiyal 32:21
Əzakiyal 32:27
Hoxiya 13:14
Amos 9:2
Yunus 2:2
Həbakkuk 2:5

Tartaroō

Petrus 2 2:4

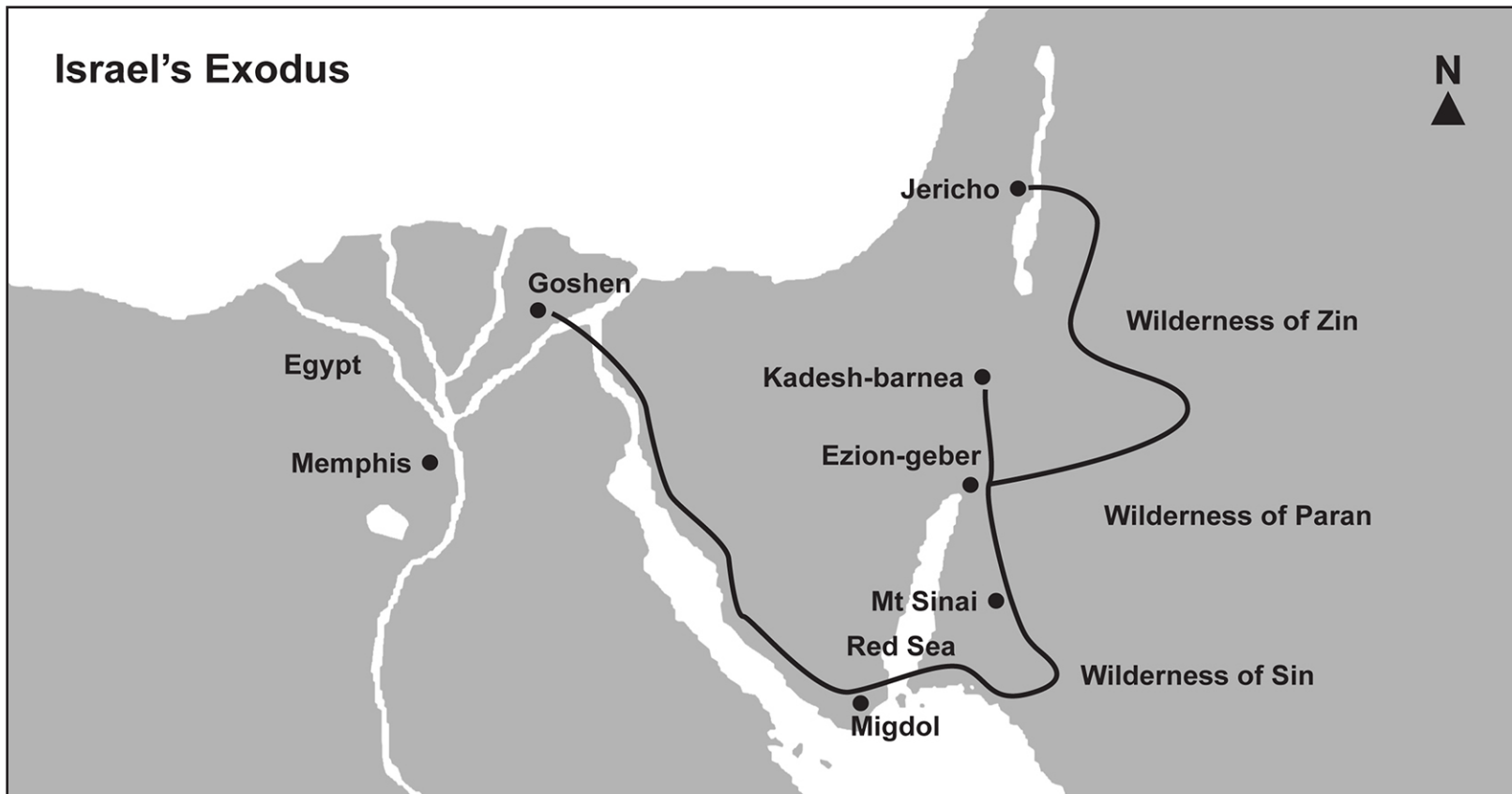
Questioned

Petrus 2 2:17

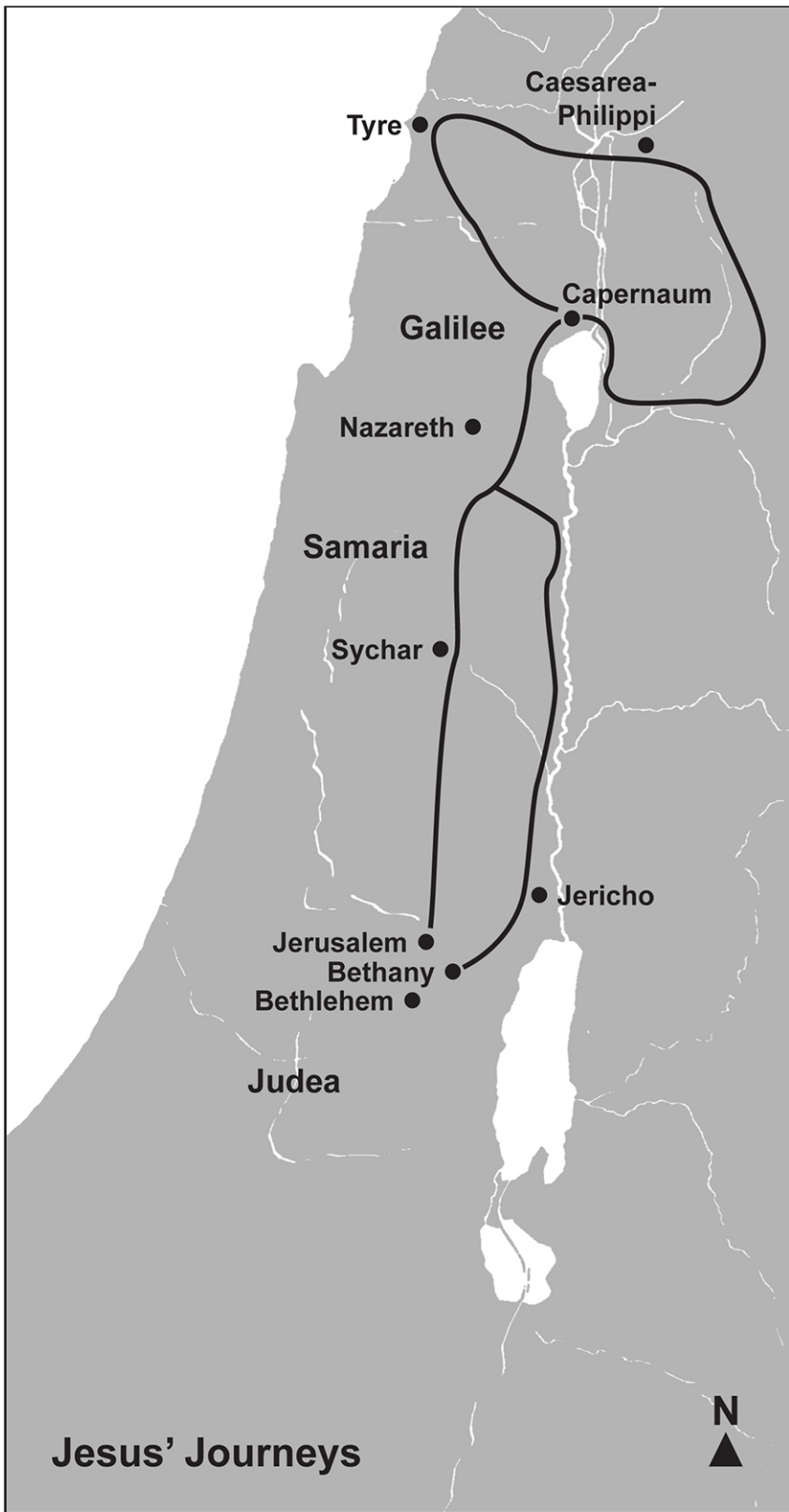

Etikadi bololaqqa, Huda Ibrahımni uningoja miras süpitidə bərməkqi bolıan zeminoja berixqa qaqıroqanda, u itaət kıldı; u kəyergə barıdıolanlıkını bılməy turup yoloja qıktı. - İbranıylarqı 11:8

Israel's Exodus

Əmma Pirəwn həkni ketixkə qoyıqandin keyin, Filistiyələarning zeminidiki yol yekın bolsimu, Huda ularni xu yol bilən baxlimidi; qünki u: «həlkim jənggə uqrap qalsa, qorqur puxayman kılıp, Misiroqa yenip ketixi mumkin» dəp oyliqanidi. - Misirdin qikix 13:17

Jesus' Journeys

Qünki Insan'öçlimu dər wə kə xu yolda kəpçilik mening hizmitində bolsun deməy, bəlkə kəpçilikning hizmitində bolay wə jənimni pida kətilix bədiğə nuroqun adəmlərni hərtükkə qıkıray dəp kəldi. - Markus 10:45

Rosullukça tallar qakirilojan, Hudaning hux həwirini jakarlaşğa ayrip təyinlənən, Məsih Əysaning quli bololan mənki Pawlustin salam! - Rimlikləroşa 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyrd in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we? ▶			When are we? ▼						
			Innocence		Fallen			Glory	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City	
		Son	God's perfect fellowship		John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate		Luke 23:43 Paradise
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command					
		Imprisoned		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus					
		Fugitive		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Revelation 20:13 Thalaasa		
		First Beast	Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20 Lake of Fire				
	False Prophet				Revelation 20:2 Abbyss				
	Satan								
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you*," John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philipians 2:9-11.

Xuning üqün, berip pütkül əllərnı [əzümgə] muhlis qılıp yetixtürünglar, xundaqla ularnı Ata, Ooqul wə Muqəddəs Rohning namişqa təwə qılıp qemüldürüp, - Matta 28:19